

Σ Ε Ι Ρ Α

ΕΝΟΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΤΩΝ

ΕΙΣ

ΤΗΝ ΟΚΤΑΤΕΥΧΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ

ΗΔΗ ΠΡΩΤΟΝ ΤΥΠΟΙΣ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

Α Ξ Ι Ω Σ Ε Ι Μ Ε Ν

Τ Ο Τ

ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΟΥ

ΗΓΕΜΟΝΟΣ

ΠΑΣΗΣ ΟΤΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

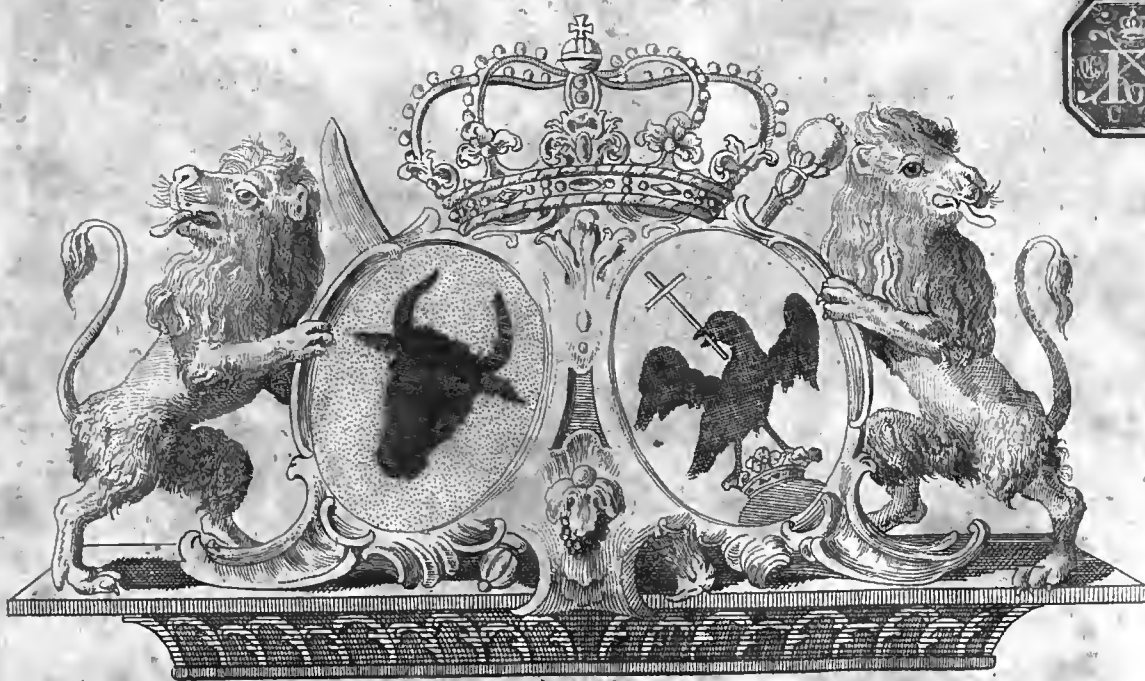
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΓΚΙΚΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΝ ΠΕΡΙΕΧΩΝ.

1772

Ἐν Λαψία τῆς Σαξονίας,

Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῆς Βρεϊτκόπφ.

Ἐτα α ψ ο β.

Αρ. 702

Α Ε Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

ΤΑ ΕΠΙΣΤΟΛΕΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΡΟΜΑΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Α Ε Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

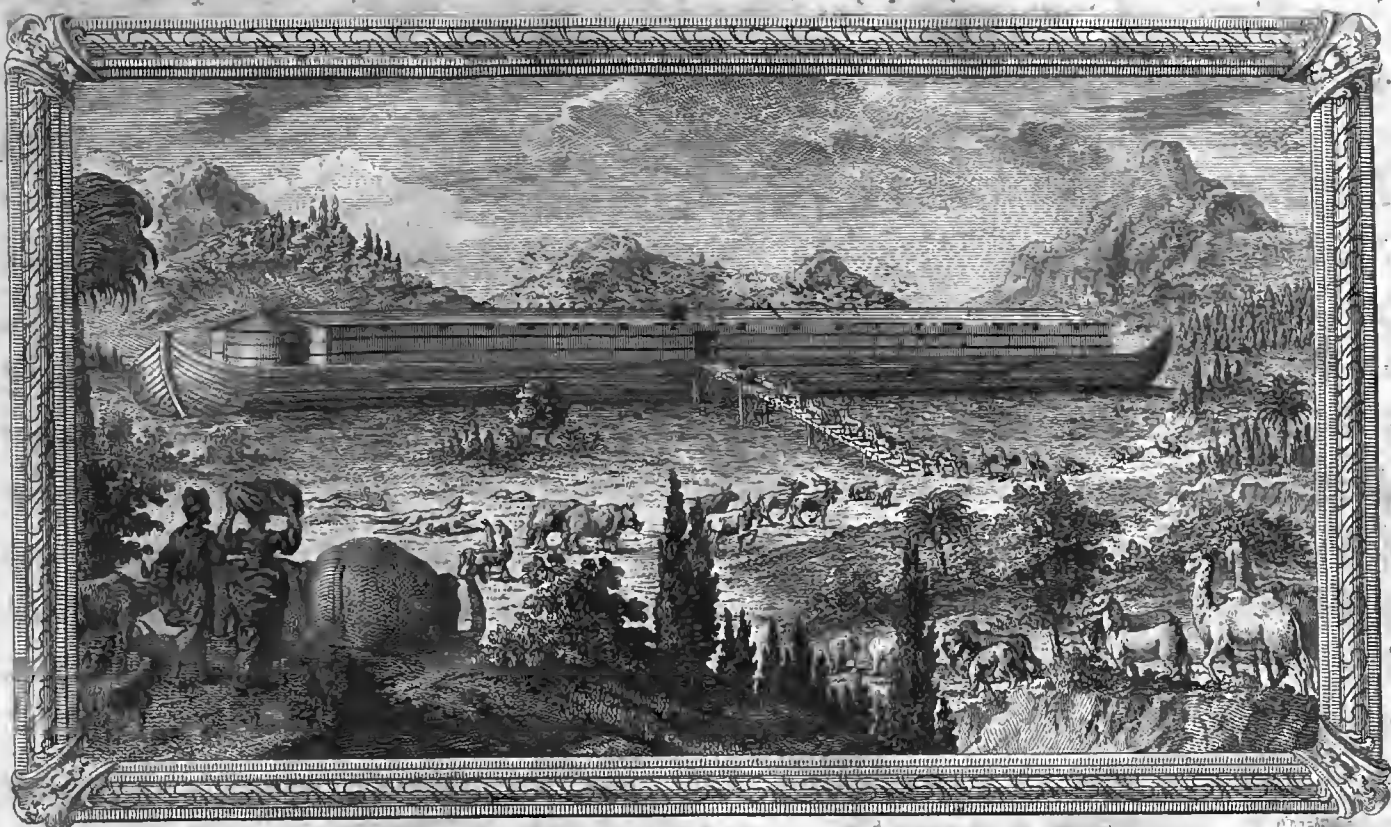
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΧΑΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΧΑΙΩΝ

Τ Η

ΜΙΑ, ΑΓΙΑ, ΚΑΘΟΛΙΚΗ, ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ,

ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΓΚΙΚΑΣ

Ο ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΣ

ΗΓΕΜΩΝ ΑΝΕΘΕΤΟ.

Ἰνι μὲν ἐν ἄλλῳ ἢ ΣΟΙ, πάνανγε ἸΗΣΟΥ τῆ Κυρίῃ ἡμῶν νύμφῃ,
 πρεπωδεστέρα ἂν εἴη ἢ τῆς δε τῆς βίβλου προσαγωγή καὶ ἀνάθεσις,
 ἐνίων μὲν γὰρ προσθήκαι, τινῶν δ' ἀφαιρέσει, παντοίας δὲ ἄλλ-
 λων μεταβολαῖς τε καὶ ἀλλοιώσει τὸ θεοπαράδοτον κατακιβδη-
 λουσάντων σέβας, ἐκπλασθέντων τε τῶν θαλασσίων καὶ ἀποχρισθέν-

των, καὶ ἀγέλας συγκροτησάντων ἰδίας, αἷς καὶ τὸ ΣΘΝ κακῶς τε καὶ πρόπετῶς, ἦτοι
 ἐθελουκαία, ἢ τῆς σημασίας ἀγνοία, περιτέθειται πάνσεμνον ὄνομα, ΣΥ μόνῃ ἐπὶ τῷ
 πέτρῳ, τὸν ΧΡΙΣΤΟΝ, θεμελιωθεῖσα, ἐν τῇ ἀποστολικῇ μένει δόσεβείᾳ· ἃ παρ' αὐ-
 τῶν παρέλαβες τῶν θεασεσίων Ἀποστόλων, ἀπαραχάρακτα καὶ μέχρι νεοραίας διαφυ-
 λάτῃσα ἀνέπαφα, μόνῃ καὶ δογματοφύλαξ ἀληθείας, καὶ ἀκριβεστάτη τυγχάνουσα
 νομοκράτωρ, μηδενὸς κατὰ ΣΟΥ, μηδ' ἄρα πυλῶν κατὰ τῷ δεασοτικῷ κατιχυσῶν
 ἐπαγγελίαν. ἐνθεντοι ΣΥ εἴ ἢ ΜΙΑ ἢ περισερὰ ἢ τελεία, ἢ ΜΙΑ τῇ μητρὶ αὐτῆς τῇ
 ΘΕΟΤΗΤΙ, ὅλη καλὴ καὶ μῶμον ἐκ ἔχουσα, ὡς κρίνον ἐν μέσῳ τῶν νυῦ μὲν ἀκανθῶν,
 ποτὲ δὲ θυγατέρων. ἐπεὶ ἐν τῆς νέας ἢ παλαιᾶ διαθήκῃ προκατασκηδὴ τίς ἐσι καὶ
 προσδοποίησις, αὐτῷ πῆ μὲν τυπικῶς, πῆ δὲ σικιδῶς, ἐσι δ' ὅπερ καὶ ῥητῶς ἐκφαίνουσα,
 κατὰ πάντα δ' αὐτῇ ὁμοφωνεῖσά τε καὶ συναδέουσα· εἴ γε δὴ ἐκατέρας εἰς καὶ ὁ αὐτὸς
 δοτῆρ ὁ ΘΕΟΣ· διὰ τῆτο θατέρως ἀναπλευρομένης, ἀκράδαντα τῆς ἐτέρας ὁ λόγος

ἐπισηρίζεται, καὶ θαυμασίως λυκαίνεται ἡ διάνοια. διὸ δὴ καὶ τὰς ἐν τῷ μύλῳ τὸν ἔρῳσιον σῖτον, τὸν τῆς ἀληθείας λόγον, ἀληθέσας δύο αἰκόμεν, ὧν τὴν ἑτέραν ἐνεχυράζειν προφανῶς ἀπηγόρευται· καὶ τὸν οἰκοδεσπότην καινὰ καὶ παλαιὰ ἐκ τῆς θησαυρῆς ἐκβάλλοντα· καὶ τὸν πανδοχέα ἔχον, ἀλλὰ δύο καὶ λαβόντα, καὶ προσδαπανῆσαι κελευθέντα δλωάρια· καὶ τῶν νομοδοτῶν ἑκάτερον, πρὸς τὸν ἕτερον παραπέμποντα· τὸν μὲν, διὰ τῆς Προφήτου ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου, ὡς ἐμὲ, ἀναθήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτῷ ἀκόσῳ· τὸν δὲ, διὰ τῆς, εἰ γὰρ ἐπισύετε Μωσῆ, ἐπισύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμῶ ἐκείνος ἔγραψεν. ἀλλὰ γὰρ διὰ τὸ τὰς θεοπνεύστου εὐφραγίδου βίβλου, ἔ μόνον ἀσόφοις, ἀλλὰ γε δὴ καὶ σοφοῖς τὸ ἀναπλύσειν ἐκ δὺμῆχανον. ὁ μὲν γὰρ μὴ ἐπιστάμενος γράμματα τοῖς ἐρῶσι αὐτῷ ἀνάγνωθι τῆτο, ἐρεῖ, φησὶν, ἐκ ἐπίσταμου γράμματα· ὁ δὲ ἐπιστάμενος, ἔ δὺαμου, εὐφραγίδου γὰρ. ἀνοίγει δὲ ἄλλος ἐδάς, εἰ μὴ ὁ τὴν κλεῖν ἔχων τῆ Δαβὶδ, ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ μονογενὴς υἱός, ἡ ἐνυπόστατος τῆ Θεῶ σοφία καὶ δὺαμὶς. τότε γὰρ φησὶ διλωοῖξεν αὐτῶν τὸν νῦν τῆ σωμῆνου τὰς Γραφῆς. τίσι δ' ἄρ' ἄλλοις τόδ' ἠγητέον προσγίνεσθαι, εἰ μὴ μόνοις τοῖς αὐτῶς ὀλοχερῶς ἐνδεδικόσιν αὐτῷ, καὶ τῆτο αὐτοῖς, τὸ σωμῆνου, σκοπὸν προσησαμένοισι, καὶ παρ' αὐτῶ αἰτησαμένοισι τὸ δώρημα; τῆτων δὴ ἐν, ἡ βέλτιον φάνου, τῶν λογάδων αὐτῶν καὶ κορυφαίων ἀπάντων, ὧν καί τινες ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας ἀφανῆς ἦσαν καὶ ἀδηλοὶ, ἡ βίβλος αὕτη ἐμπεριέχει τὰ ὑπομνήματα. λελυμένας τοιγαρῆν, ὅσον ἀνθρωπίνῃ οἴῳ τε φύσει, τὰς σφραγίδας ἔχουσαι πρόκεινταί σοι, ὦ Θεοῦ θυγατερ, καὶ τῶν ὀρθοδόξων μητέρ πανσέβασε, αἱ πλάκες αἱ πάλοι, τῆ καινῆ θεοτεκλονήματος αἱ σερέρόταται βάσεις, καὶ τὰ θεόδημητα θέμεθλα. ὁ δὲ ταύτας προθέμενος ὁ γνήσιός ΣΟΥ τυγχάνει υἱός, ὁ δὺσεβέστατος καὶ γαλιώτατος Ἠγεμῶν ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ὁ ΓΚΙΚΑΣ· ἔ θέμισας μὲν ἀναπεμπάζει ὁ νῦν, οἰκλιρμῆς δ' ἐξερέδύγεται ἡ καρδία, δὺεργεσίαν δὲ νάετον τὰ χεῖρε, καὶ πάντα τ' ἄλλα κινήματα ἠγεμονικῶς ἐκδιαπνέει τὴν τελειότητα. ΑΥΤΟΣ ὁ καὶ τῆς βίβλου κύριος, καὶ τῶν περὶ τὴν ἐκδοσιν αὐτεργός τε καὶ πάροχος, καὶ τῆτο, τὸ, ἐκ ἄλλῳ τῷ, εἰ μὴ ΣΟΙ, αὐτῶ ἀνατεθῆναι, πάνυ σοφῶς τε καὶ δὺφυῶς διεσκέψατο. ἔτω μὲν γὰρ ὁ, τε ἀναθέμενος, καὶ τ' ἀνάθημα, καὶ ἡ πρὸς τὴ ἀνατίθεται τὸ προσφυῆς ἔχει καὶ καλὰλληλον. ὁ μὲν γὰρ, ἄτε δὴ ΗΓΕΜΩΝ τοῖστος, τῶν σωτηρίων κηδεστῆς ἀκρότατος· τὸ δὲ, ὡς λογίων τῶν θείων ἀνάπτυξις, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο σωτήριον· ἡ δὲ, ὡς τῆς δὺσεβείας ὀρθοτομῆσα τὸ μέγα μυστήριον, ἡ μόνη τῆς σωτηρίας διδάσκαλος. ΑΥΤῶ μὲν ἐν, ὦ καθολικῇ καὶ ἀποσολικῇ τῶν ὀρθοδόξων ΕΚΚΛΗΣΙΑ, δὺλογίαν ἀπ' ἔραν ἑπιδαφιλύσειας γῆς ἐχέσης πάντα εἶνεκεν δὺλογίας μαςῶν καὶ μήτρας, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλῶ ΑΥΤΟΥ, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ΑΥΤΟΥ δὺλογίας πατρὸς καὶ μητρὸς, ἢ ὑπὲρ δὺλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ θινῶν ὑπεριχύση ἀεννάων· ἐμοὶ δὲ τῷ τῆς διακονίας ταύτης ἀξιοθέντι, καὶ ἐπ' αὐτῇ, ἡ ἔχον δλωάμεως, πονήσαντι, ἔλεος παρὰ Θεῶ, καὶ τὴν τῶν ἐμῶν πλημμελημάτων συγχώρησιν.

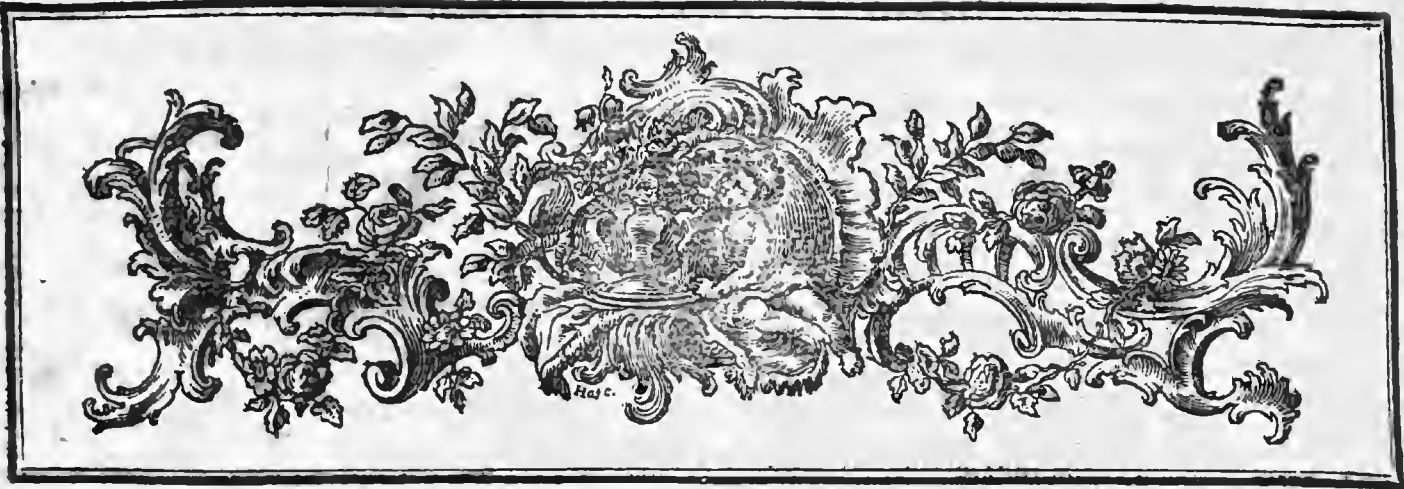
Ἔτε σωτηρία αψοβ. Μαρτίου. κ.

Ἡ σωταξαμῆν χεῖρ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

Δημόσιον Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βουλιαγμένης

ΝΙΚΗ-

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ Ο ΘΕΟΤΟΚΗΣ ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ.

Τὸν ΘΕΟΝ ἐπαινεῖν πρόκειται τῷ τὰς θεοπνεύσεως ἐπαινεσέσθαι Γραφὰς αἰρετικῶν· εἴ γε δὴ καὶ νομοθεταὶ γεραίρονται τῶν εἰς σωθέντων νόμων δι' ὀφθαλμῶν· ἀνδρῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων τ' ἐγχείρημα πέφυκε δώαμιν, τῷ Θεῷ μόνῃ πρὸς τὸτο ἐξαρκύντος, καὶ γε δὴ καὶ ἀποχρόντως αὐτὰς ἐπαινεσάντος. ὃ γὰρ αὐτός ἐσίτε καὶ λέγεται, τὸτο καὶ αὐτὰς παρὰ τῷ ὑπ' αὐτῷ μυηθέντος ἐπικληθῶσα ἠυδόκησε· Φῶς τὰ προσάγματά σου· ἀλλὰ γὰρ τί ἂν περὶ τῆς αὐτῶν ἀσαφείας φαίη τις καὶ δεινότητος; Θεός, φησί περὶ τῶν ἀγίων, ἕτως ἐπετήδωσεν ἐπ' ὠφελείᾳ τῷ νῦν, ἵνα τέτοις ἀναχολῆται, καὶ τῶν χειρόνων ἀφέλικηται. πῆ μὲν διὰ τῶν ἕξιν, εἴρηκε τῶν σοφῶν ἄλλος, ἔ πάνυ συγκεκροτημένῳ· πῆ δὲ διὰ τῶν προπέτειαν· ἐφ' ὅτε καὶν συγκεκροτημένους τις τυγχάνη καὶ ὑπὲρ ὀφθαλμῶν, διὰ τῶν εἰς ὑπερβολῶν χαλεπωτάτων εὐρεσιν τῶν πραγμάτων τοῖς ἀνθρώποις ἔ πάνυ σαφωρίζεται ὁ περὶ τῶν ἐκάστω λόγος. τῶν δ' ἐν ἂν εἴη ἀπεικὸς προσιδόναι καὶ τόδε· καὶ διὰ τὸ τῶν φύσιν καὶ τὰ κρίματα τῷ περὶ ἑ αὐτῶν ὁ λόγος ἀνεξιχνίασα εἶναι καὶ ἄγαν δυσέκφραστα, καὶ διὰ τὸ μόνους τῶν γνῶσιν ἐκείνων ἀποτεταμιεῦσθαι, οἷς αὐτὸς διδόναι βέλεται. ὑμῖν γὰρ φησι δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια· ἐν τῶν ἂν τὸ τῆς ὁδηγίας ὅσον ἐπάναγκες κατιδεῖν ῥάδιον. ὡς περὶ δὴ καὶ ὁ τῆς Βασιλείας τῶν Αἰθιοπῶν δυνάστης ἐζητήσατε καὶ τυχῶν, τῶν σωτηρίαν ἀπώνατο. εἰ μὲν ἔν καὶ εἰς μόνος χειραγωγῶν ἐπήρκεσε, πόσω γε μάλλον οἱ πολλοὶ εἰς αὐτὴν σωελθόντες, καὶ χεῖρα πάντες προτεταμένῳ ἔχοντες, καὶ οἱ μὲν τὸ γράμμα συμβιβάζοντες, οἱ δὲ τὰ περὶ τῶν ἰσορίαν ἐξυφαίνοντες, οἱ δὲ τῆς ἀναγωγῆς τὸν νῦν ἀνορύττοντες, οἱ δὲ τὸν ἀλληγορικὸν σκοπὸν ἐμφαίνοντες, καὶ ἄλλοι τὸ τῶν Γραφῶν ἡθικὸν παρατιθέντες μάθημα; θεός ὄντως ὁ τοιοῦτος δὲ σύλλογος, καὶ χορὸς ἑράνιος τὸ σωτήριον σωεπάδων μελώδημα. τὸτον ἔν ἡμῖν ὁ τῶν ἠγεμόνων ἄριστος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ τῶν περιπύσων ΓΚΙΚΑΔΩΝ περικλεέσερος ἀπόγονος, ἐπ' ὠφελείᾳ τῷ τῶν ὀρθοδόξων γένους σωεκρότησε, τὸ τεῦχος εἰς μέσον προθέμενος. πόθεν δὲ τὸτο προέκυψε, καὶ ὁποῖόν ἐστι, καὶ ὅπως σωταγῶν τύποις ἐκδέδοται χρεῶν ὑμῖν δηλώσασθαι.

Ἡσ. 26.
9.
Βασ.
λ. 4.
εἰς τὸν
Ἡσ.
Ὡς εἰς
τῶν Φιλ.

Ματθ.
13. 11.

Ὅτε αὐτὸς Κωνσταντινουπόλει τὰς διαίριβας ποιῶμενος, ἐν τῇ ὑπερτίμῳ τῷ ΗΓΕΜΟΝΟΣ οἰκίᾳ φιλοφρόνως ἐξενιζόμενος, τὰς τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης ἀνεκτίτων βιβλίας, καὶ αὐτῇ, μετ' ὅσης χαρᾶς ἔχ οἶόν τέ μοι εἶπεν, ἐντυγχάνω. μηκέτι ἔν αὐτῇ γωνίᾳ καὶ παραβύσῳ, τοιαύτῳ ἔσαν, ἀποκρύπτεισθαι δὲν ἀνελογισόμενος, ἀλλ' ἀνακύψασθαι ποτὲ, καὶ ἐφ' ὑψηλῆς τῆς τῷ τύπῳ περιοπῆς ἀρθῶσαι. μόλις ἔν ἐφθῆ τὸ διασκεπτόμενον ἐξαγγελίας, ΚΑΙΚΕΙΝΟΝ τὸν ὄντως ὑπὲρ πάντας αὐτῶν πᾶσι τοῖς καλοῖς προθυμέμενος, ἔ μόνον μετρίως διατεθειμένον εὔρον, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐπιγαννύμενον τῷ πράγματι, καὶ ταχῆαν προσεπιζητῶντα τῶν τῶν ἐκπλήρωσιν. πρὶν μὲν ἔν ἡ τῷ ἔργῳ ἀνάρξασθαι, τῷ καὶ ἄλλας ὁμοίας τῇ διαληφθείσῃ ἐξοδρεῖν πάντα κάλων ἐκίνησα· ὡς ἂν τῇ παραθέσει τὰ ἐκ παραδρομῆς ἐλαττώματα, καὶ αἱ ἐκ τῆς παλαιότητος παραφθοραὶ, καὶ αἱ λοιπαὶ ὁποιαῖν ἐλλείψεις, ὅσον οἶόν τε ἀναπληρωθῶσιν ἀκριβέστερον· καὶ γὰρ ἔ μόνον τὰς ἐκεῖ κοινὰς τε καὶ μερικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ἱερῶν αὐτῶν Χάλκη καταγωγῶν

πολυε-

πολυπραγμονησάμην βιβλιοθήκας· καὶ τῷ πανιερωτάτῳ Σμύρνης μητροπόλετι δι' ἀξιολόγων ἀπαδάσας ἀνδρῶν ἐπέσειλα· ἐλέγετο γὰρ καὶ καὶ παραπλήσιον διασώζεσθαι τεύχος· καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν ἐν Ἀθῶν μεγάλων κοινοβίων προέδροις εἰς τὴν Κωνσταντίνην τότε ἀφικουμένοις τὸ βιβλίον ἐπιδείξας, εἶτι παρεμφερὲς εἰρόμην ἐν ταῖς σεβασμίαις αὐτῶν μοναῖς ἐναπόκατα. ἀλλ' ἐκ τέτων προέκλυτον ἕδεν· ἐν ᾧ ἔν ἔωλος πᾶσα πράξις καὶ ἐλπίς ἐδόκει, ὁ δὲ γεννῆς καὶ φιλόμικτος Ἀλέξανδρος, ὁ Κωνσταντίνου ὁ μεγαλοπατάριος αὐτόκλητός τε καὶ αὐτεπάγγελτος, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ εἶχε βιβλιοθήκη ὁμοίαν παρέδωκέ μοι βίβλον.

Δερματίνης δὲ ἔσης ἑκατέρας, αὐτῆς δῆθεν καὶ τῆς προσημασίας, ἢ μὲν, ἢ τῆ **ΗΓΕΜΟΝΟΣ** τῷ Πεντάτοχον ἔλλω, τὸν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ, τῆς Κριτῆς, τῷ Ρῆθ, καὶ τὰς τέσσαρας περιέχει Βασιλείας, τῶν μὲν τῆς Γραφῆς ῥημάτων ἐν τῷ μέσῳ τῆς σελίδος κειμένων, καὶ εἰς τὰ κεφάλαια μόνον ἄχρι τῆς ἑ' κεφαλῆς τῆς Δεύτερονομίης διηρημένων, τῶν δ' ὑπομνημάτων, ὧν πᾶμπολλα ἀνώνυμα, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον περὶ αὐτὰς τὰς τῆς Γραφῆς ῥήσεις, ἐν ἧς καὶ ἐν ταῖς ἐφεξῆς σελίσιν· ὧν αἱ πλείονες καὶ ἐπιγραφὰς ἔχουσι. καὶ τὸ μὲν ἔτος ἐν ἔγγραφῳ, παρασεσιώπηται· ἐν δὲ τῷ τέλει ταῦτα μόνον γέγραπται· Ὑξαιὶ τῷ ξύσαντι ταύτῳ καὶ σὺ ἄλλως· ἐπεὶ τὰ δ' ἔταξε Ῥωμανὸς καλογράφος ἀλιτίμων ἀνδράσι πόλεως Ἀτταλείας. ἢ δὲ τῆ Ἀλεξάνδρου τῆ τῆ **ΗΓΕΜΟΝΟΣ** παρεμφερῆς τῷ τάξιν, τὸ Λοβίτικόν, τὸ Δεύτερονόμιον, τὸν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ, τῆς Κριτῆς, καὶ τῷ Ρῆθ μόνον ἐμπεριέχει, καὶ περὶ Ὀκλατόχου ὀνομασθεῖσα ἐν τῷ τέλει, ἔτιως· ἐτελειώθη ἢ ἱερά αὐτῆ βίβλος σὺ Θεῷ τῆς Ὀκλατόχου ἐπὶ βασιλείῳ μεγάλῳ ἐν Χριστῷ πιστῷ καὶ ὀρθοδόξῳ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Ἀλεξίῳ τῆ Κομνηνῷ, καὶ Ἰωάννῳ μεγάλῳ βασιλέω τῆ πορφυρογεννήτῃ, μίως ἰβ', ὡρα θ', ἔτις ἀπὸ κλίσεως κόσμου σχιβ', ἰνδικλιῶνος ἰβ', προσάξει Λέοντος τῆ μεγαλεπιφανεστάτη πρωτονοβελισίμῃ*, καὶ οἰκείῳ ἀνδράπῃ τῆ κραταῖς καὶ ἀγίῳ ἡμῶν βασιλέω τῆ νικηρίτῃ, διὰ χειρὸς Ἰωάννῃ τῆ δ' τελετῆς καὶ ξένῃ τῆ Κέλικοι· καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν διὰ τὸν Κύριον. ἐκ τῆς Γενέσεως ἄρα, ὡς εἶπεν, καὶ τῆς Ἐξόδου ἄλλη συγκατεσκευάσασθαι βίβλος. ἕδὲ γὰρ ἐδόκει ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐλλειπῆς, ἀρτίος ἔσα καὶ ὀλομελῆς καὶ ὀλοκληρῆς. ὅτι δὲ τῆς τῆ Ἀλεξάνδρου ἢ τῆ **ΗΓΕΜΟΝΟΣ** ἀρχαιοτέρα, δῆλον ἔ μόνον ἐκ τῆς τῶν διφθερῶν παραφθορῆς, καὶ τῆ τῶν γραμμάτων χρώματος· ὧν καίτινα μὲν ἐν μέρει, ἐν ἑνὶ πρὸς δὲ καὶ ὀλοχερῶς ἐστὶν ἐξαληλιμμένα· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τῶν προσωδιῶν καὶ σοιχείων καὶ λέξεων γραφῆς. ἢ μὲν γὰρ ἀντὶ ψιλῆς ἔχει τὸ ἰ, ἀπαντῶς δὲ τὸ, ἰ· ὡσαύτως ἀντὶ δασείας τὸ ἰ, ἐνίοτε δὲ τὸ, ἰ· ἢ δὲ, τὸ ἀνάπαλιν. πάλιν ἢ μὲν ἐστὶ ὅτε ἀντὶ τῆ ἐστὶ, τὸ ἰ, καὶ ἀντὶ τῆς παρὰ, τὸ ε· καὶ πᾶ σιώθητα δὲ πάντα ἐν σωτάξει, καὶ τὰς ὑπογεγραμμένας, προσγεγραμμένας, καὶ ἄλλα· ἢ δὲ, ἔχ ἔτιως. ἐκ τέτων ἔν τῆς δευτέρας τῷ πρώτῳ ἔτη ἑκατὸν ἢ καὶ μικρόν τι ἐπέκεινα προγραφήσασθαι τεκμαίρομεθα.

Μετεγράφη ἔν διαφόρων χερσὶν ὅλος ὁ τῆ **ΗΓΕΜΟΝΟΣ** κώδιξ, καὶ τῷ ἑτέρῳ, ἔ μὲν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκδομένοις, ὅσοι ἐκεῖ εὕρωται, ὑπομνηματισαῖς παραβληθεῖς, συσχεδασμῶνος πρὸς τὴν ἐκλύπωσιν ἐδόκει. ἀλλ' ἔτι ἐπὶ τὸ τελειότερον τῷ βίβλον διαμορφῶσαι γλιχόμενος, τὰ πλείονα τῶν ὑπομνημάτων καὶ ταῖς ἐπιλέκτοισι παρεθέμην ἐκδόσεσι. δυσὶ δὲ μόνον, τῇ τῶν τῆ Φίλωνος δῆθεν καὶ Ὀριγάνου ἐν ἐνέτυχον, εἰ μὴ μετὰ τὸ ἐκδοθῆναι τὸ τῆς Γενέσεως ἡμισυ. διὸ δὴ καὶ αἱ ἐν τῷ τέλει τῆς βίβλου σημειώσεις ἐτέθησαν. ἀλλ' ἔτι ὡς τὸ ἐλλείπον· τὸ δ' ὡς, αἱ τῆ Προκοπίου τῆ Γαζαῖε εἰς τὴν Ὀκλατόχου ἀνέκδοτοι ἐρμηνεῖαι, ἃς προσδορεῖν ἔ πάνυ ῥάδιον. ἀλλὰ γὰρ καὶ ταύτας οἱ πανέκλεμπροὶ τῆς ἐν Αὐγῆσῃ Ἀριστοκρατείας Μεγιστῶνες, φιλότιμοι ὄντες, καὶ ἐλδοθέριοι, καὶ ὅπως ἂν αἱ μαθήσεις ἐπὶ τὸ κρεῖττον προάγωνται ἀπαδάζοντες, προδύμως ἐχρήσαντο, τὸν αὐτὰς περιέχοντα ἀποσείλαντές μοι κώδικα.

Δερμάτινος δὲ καὶ ἔτος καλλιγράφῃ μὲν καὶ ὀρθογράφῃ χερὸς ἔργον, ἀλλ' ἕδ' ἑαυτῷ, ἕδὲ μὲν καθ' ὃ ἔγραψε δηλωσάσης ἔτος. ἀποσπασμάτια δὲ τῶν τῆς Γραφῆς, εἶπεν τῆς Ὀκλατόχου, τῶν Βασιλείων, καὶ τῶν Παραλειπομένων περιέχων, ὁ λοιπὸς ὅλος

* Ἐπιθακαδεκάτη ἢ τῆ Νοβελισίμῃ ἀξία, ἢς βραβεῖον χιτῶν ἐξ ἀλευργίδος χρυσοῦτος, καὶ χλαμῶς καὶ ζώνη, ἐν χερὸς βασιλέως ἐπὶ ναῖ Κυρίε λαμπρῶς ἐπιδίδεται. Κωνσταντίν. ὁ Πορφυρογέν. ἐν σελ. 412. τῆ σωτάγματ. Τῆς τῆ Νοβελισίμῃ ἀξίας μέν. καὶ ἢ Ἄννα ἢ Κομν. ἐν βιβλ. 10. σελ. 274, ἢ 217 τῆς Ἐνετ. ἐκδόσ. Πρωτονοβελισίμων γράφει ὁ Κάρολ. ὁ Δεφρέσιν. ἐν σελ. 379. ἢ 74. πρωτονοβελισίμῃος δὲ, ἐκ τῆ nobilissimus Φησὶν Ἰάκ. ὁ Γρεττ. ἐν σελ. 262, ἢ 226. τῶν εἰς τὰ τῆ Κερσπαλ, παρατηρημ. ἀνῆρ ἐν πολλοῖς ἄλλοις παραλόγοις, καὶ ψευδολογίαις. ἔ τὰς παραλογίας τε καὶ ψευδολογίας ἕδ' ἑαυτῷ· ἕδ' ἕτος τῷ ἐξελέγχειν.

ὅλος τῶν εἰς αὐτὰ ἐξηγήσεων πλήρης. ὧν ἄγαν ὀλίγα πάντως τῆ Προκοπίε. ἐκ τῶν
 τῆ Κυρίλλου γάρ πολλαί, καὶ τῶν τῆ Νύσσης, καὶ Θεοδώριτου, καὶ Ἀποлинаρίου, καὶ
 Εὐσεβίου, καὶ Ωριγενίου πολλάκις αὐταῖς λέξεσι, καὶ ἄλλων ἀδελφῶν, ὡς τῆ παρεθέσει
 ἔγνωμεν, καὶ αὐτῇ ἡ τέττα ἐπιγραφή δηλοῖ. ἀρχῇ, γὰρ φησι, σὺν Θεῷ τῆς εἰς τὴν
 Γένεσιν τῶν ἐκλογῶν ἐπιτομῆς Προκοπίου Χριστιανῆ σοφιστῆ· καὶ αὐτὸς ὁ Προκόπιος ἐν
 » προοιμίῳ μαρτυρεῖ, λέγων· ἤδη μὲν καὶ πρότερον, Θεὸς τὸ δῶναται χορηγήσαντος
 » τὰς καταβεβλημένους ἐκ τῶν πατέρων καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὴν Ὀκτώβριον ἐξηγήσεις
 » σωλεξάμεθα, ἐξ ὑπομνημάτων καὶ διαφορῶν λόγων ταύτας ἐρανισάμενοι. ἀλλ' ἐπεὶ
 » τὰς ῥήσεις αὐτὰς τῶν ἐκθεμένων ἐπὶ λέξεως ἐξεθέμεθα, εἴτε σύμφωνοι πρὸς ἀλλήλας
 » ἐτύγγχανον, εἴτε καὶ μὴ. καὶ παρὰ πλῆθος ἄπειρον ἡμῖν ἐντεῦθεν τὸ σύγγραμμά πα-
 » ρεταίνετο, σωεῖδον ἔν πρὸς μέτρον οὕσαλές σωλεῖν τὴ γραφῶν ἐπειγόμενος. εἰ μὲν-
 » τοι σύμφωνον ἀπᾶσιν εἶρηται, τῆτο προσάπαξ εἶπῃ· εἰ δὲ τι διάφορον, καὶ τῆτο
 » σωτόμως ἐκθέσθαι, πρὸς τὸ διὰ πάντων ἐν γυνέσθαι σῶμα τῆς συγγραφῆς, ὡς ἐνὸς καὶ
 » μόνου τὰς ἀπάντων ἡμῶν ἐκθεμένους φωνᾶς. προθήσομεν δέ τι καὶ ἔξωθεν εἰς τραίνωτέ-
 » ραν ἐστ' ὅτε παράσασιν. ἀλλὰ γὰρ ἐκ εὐδοκίμου ἀναδέδεικται ἐν τέττω τῷ, πρὸς τὸ διὰ
 » πάντων ἐν γυνέσθαι σῶμα τῆς συγγραφῆς, διὰ τὴν ἀπροσφυσῆ τῶν διαφορῶν ἐννοιῶν
 » συμπαρέμπλυσίν τε καὶ συμπλοκῆν, ἐξ ὧν ἐχ' ἡ τυχεῖσα ἀσάφεια. πολλῷ δὲ βέλτιον
 » εἴη ἐν πεποιηκῶς, διηρημένῳ παρεκθέμενος τὰ ὑπομνήματα, καὶ τὸ τῆ συγγράψαν-
 » τος δηλώσας ὄνομα. τὸ πρῶτον δὲ πόνημα, ἔ μὴ τὸ ὑπὸ τῆ δε τῆ κώδικος περιεχό-
 » μιον, ὁ πολὺς ἀνακεκρικῶς φαίνεται Φώτιος. καὶ γὰρ φησι, πολύχρως μὲν ἔτος καὶ ἐν κώδ.
 » πολύσυχος ὁ ἐξηγητῆς· πλὴν ἐκ εἰς περιτλάστινας καὶ ἐξαγωνίους ἀποδιατρίβων πα- 206.
 » ρεκδρομάς, ἀλλὰ τῷ διαφορᾶς δοξῶν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἀναγράφειν πολλάκις.
 » εἶτα προσίθησι· καὶ ἡ φράσις δὲ αὐτῷ εἰς τὸ ἄριον ἥσκηται, εἰ καὶ ἐξηγητικῆς διατυ-
 » πώσεως ἔχει τὶ καὶ κομψότερον. τέττω ἔν τῷ κώδικι τὸ ἡμέτερον ἀντίγραφον παρα-
 » ράτες, ὅσα τῶν ὑπομνημάτων ἐν αὐτῷ ἔ προσίω, ἀπὸ τῆ κώδικος ἀναλεξάμεθα,
 » πάνυ ὀλίγα καταλείψαντες. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν κωδίκων.

Τὸ δὲ ῥηθῆν ἀντίγραφον, διὰ τε τὸ τῶν σοικαίων ἐξυρρυγchon, ἀδελφον τοῖς τυπο-
 θέταις ὄν, καὶ τὴν ἀκαταλληλίαν τῶν ἐν οἷς τὰ ὑπομνήματα ἔκατο τόπων, ἔτι δὲ καὶ
 διὰ τὰ προσεδύτα, ὅλον ἐξ ὑπαρχῆς ἰδίᾳ χειρὶ μεταγράψαι κατηναγκάσθημεν. τὸ
 μὲν ἔν τῆς Γραφῆς κείμενον τῷ τῆς ἐν Φρανκενέρα ἐκδόσεως παρεβάλλομεν· αὐτῷ
 προτιμήσαντες, ὡς πολλοῖς ἀνεκδότοις τε καὶ ἐκδεδομμένοις παραβεβλημένῳ· κατ' αὐ-
 τῷ καὶ τὰς διαίρεσεις τῆ ἀδιαίρετα ποιήσαντες· τῶν δ' ὑπομνημάτων, ὅσα μὲν ἀνώ-
 νυμα ὄντα, ἐν τοῖς ἐκδεδομμένοις συγγραφεῦσιν, ἢ παρὰ τῷ προδιαληφθέντι τῶν τῆ
 Προκοπίου κώδικι εὔρηται, τῆτοις τῆνομα προσετέθη, ἐν ἀσερισκῶν ἀσερίσκω, ὅσα
 δ' ἔ, τῷ Ἀδῆλφω ἐπιγράψαι. ἀναπεπλήρωται δὲ καὶ τὰ ἐλλειπῆ, τῆ παραπληρώματος
 ὅτ' ἐ μὲν σημειωθέντος, ὅτ' ἐ αὐταῖς ταῖς τῶν ἐκθεθέντων ῥήσεσι δυσὶ γραμμαῖς συμ-
 παρνωθέντος. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐκδεδομμένοις τῶν ἐρμωδῶτων τῆ ἐλπίδι τῆς τῶν ἀνω-
 μων ἐδέσεως πυκνότερον ἐνεκῦπλομεν πολὺ καταβάλλοντες πόνον, καὶ χρόνον κα-
 ταναλίσκοντες, ὅπως ἀναπλύξουσιν ἐντύχομεν, εἰς τῆς τόπας μάλισα ἐν οἷς ἡ βίβλος
 ἄμοιρος, καὶ αὐτὰς πρὸς τελειότερον αὐτῆς σωματισμὸν προσεθέμεθα, δυσὶν
 ἐπισημάναντες ἀσερίσκοις. ἐν δὲ ταῖς παραθέσεσιν ὅπως μὲν διαφορὰ τις ἐν ἀξιόλογος,
 ταύτῳ σεσημειώκαμεν· ὅπως δὲ ἀναμφίβολον καὶ προδηλότατον ἐλάττωμα, εἴτε ἐκ
 παραδρομῆς ἐναργῆς, εἴτε ἐξ ἀμαθίας πασιδήλα, τῆτο δὴ ἀνυποσόλως ἐπεδιωρώ-
 καμεν. ἐπίμεμπτοι γὰρ οἱ καὶ τὰ ἀριδῆλως ἐσφαλμένα, καὶ τὰ μηδενὸς λόγος ἀξια
 ταῖς διαφορᾶς συγκατατάσσοντες, καὶ τὰς βίβλος ματασιολογῶν καταπληρῶντες,
 καὶ τῆς ἀναγινώσκοντας ματαίως καὶ παραλόγως συγχέοντες.

Ἴδὲ ἔν, ὡ βέλτισον πανελλῳιον γένος, ὁποῖόν τε καὶ ὅσον ὁ εὐσεβέστατος καὶ ὑπερ
 πάντας φιλογωνῆς καὶ ὄντως φιλάγαθος ΗΓΕΜΩΝ ὁ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ ΓΚΙΚΑΣ ἡμῖν
 τ' ὄβρυγέτημα παραχεῖν προέθετο, τὴν βίβλον ταύτῳ, τὴν μὴ μόνον ἄχρι τῆ δε ἀνέ-
 κδοτον, ἀλλὰ δὴ τυχὸν καὶ ἀνδρετον, εἰς μέσον προθέμενος. καὶ γὰρ εἰς μὲν τὴν Γένεσιν,
 ἢ εἰς αὐτῷ τε καὶ τὴν Ἐξοδον, ἢ εἰς τὴν Πεντάτευχον μόνῳ σώζονται τινες τοιαῦται
 ἀνέκδοτοι, * ἔ μὴ δὲ εἰς τὴν Ὀκτώβριον καὶ εἰς τὰ τῶν Βασιλειῶν ἅμα. τοιγαρῆν τὸ
 αἰῶσι τοσέτοις ἀφανῆς καὶ δυσὲν ὄντων, ἐμφανῆς νῦν καὶ προχειρότατον. ἐκ ἐτι λοι-
 πόν,

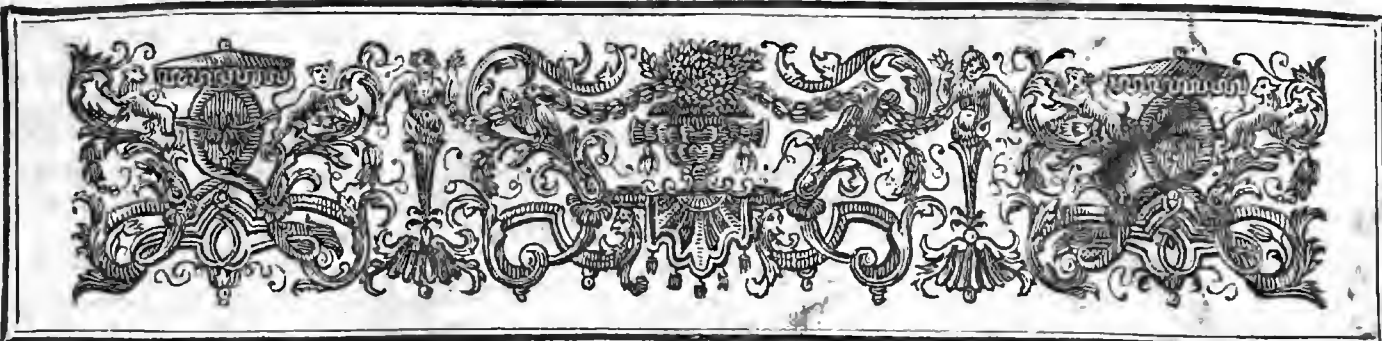
* Ὅρα τὴν 727. σελ. τῆ 7. τῆ 7. τῆς ἐλλῆ. τῆ Φαβερ. βιβλιοθ. ὧν δ' αὐτὸς μέμνηται σεφῶν, τὴν Ἐνετίαν,
 τὴν ὡ τῆ τῆ ὑπατριδῆ Ἰαλίε Ἰεπτιανῆ οἱ ἐκεῖ φίλοι ζητήσαντες, εὐρεῖν ἐκ ἡδωθήσαν.

πόν, ὡ θεαπέσιοι τῶν ἱερῶν μυσαγωγοὶ Γραφῶν, καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες, ὅσοις ἔρωσ
 ἐνέσασθε θεὸς τῶ μελετᾶν τῶ Κυρίᾳ τὰ λόγια, ἀνάγκη ἡμῖν ἐπαπορῶσι, καμάτοις
 πολλοῖς καὶ πόνοις ἅπαντα πολυπραγμονεῖν τὰ περὶ τῶν Γραφῶν διαλαμβάνοντα σω-
 τάγματα, εἶπε δὴ τινα εὐροῖτε ἂν ἐν αὐτοῖς ἐπίλυσι, ἦτοι κατ' αὐτὸ παρατεθειμέ-
 νῳ, ἢ ἐκ τῶ παρέργη συμπαραπεσῶσαν, ἢ ὡδε κάποιε συμπαραπεφυκῆσαντε καὶ
 ἐμπεριεσπαρμένῳ. αὕτη μὲν γὰρ ἡ δέλτος ἔ μόνον τὰς ἐκδεδομμένας καὶ γνωσὰς, ἀλλὰ
 δὴ καὶ τὰς ἀνεκδότους καὶ ἀγνωσμένας τῶν θαυμασίων ἐμπεριέχει ἀνδρῶν ἐρμη-
 νείας. εἶγε δὴ ἐν ὃ τῶ ΘΕΟΥ λόγος ἐστὶν ὁ ἄρτος ὁ σπρίζων, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ δυνάμις ὁ
 οἶνος ὁ τὰς καρδίας ὀφραίνων, ἢ βίβλος αὕτη ἐστὶν ἡ μυσικὴ παρεσκευασμένη τῶ
 Σολομῶντος τράπεζα, εἰς ἣ λαμπρῶτε καὶ ὑψηλῶ τῷ κηρύγματι τῶς ἀφ' ἑαυτῶν
 ἐνδεεῖς πρὸς κατάληψιν ἔχοντας τὰς φρένας συγκαλεῖ ὁ ἐράνιος βασιλεὺς ὁ παρά-
 κλητος· ἔλθετε, λέγων, Φάγετε τὸν ἐμὸν ἄρτον, καὶ πίετε οἶνον ὃν ὑμῖν κεκέραια.

Ο Γ Ω Ν

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΤΕΤΧΟΝ ΤΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΤΩΝ
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

Α.	Ι.
ΑΔΗΛΟΣ.	ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ.
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.	ΙΠΠΟΛΤΟΣ.
ΑΚΑΚΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ.	ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΠΗΛΟΥΣΙΩΤΗΣ.
ΑΛΛΟΣ.	ΙΩΣΗΠΟΣ.
ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΣ.	Κ.
ΑΝΩΝΤΜΟΣ.	ΚΛΗΜΗΣ.
ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΣ.	ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.
Β.	ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΤΜΩΝ.
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.	Μ.
ΒΙΚΤΩΡ ΠΡΕΣΒΥΤΤΕΡΟΣ.	ΜΑΞΙΜΟΣ.
Γ.	ΜΕΛΙΤΩΝ.
ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.	Ν.
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ.	ΝΕΙΛΟΣ.
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΝΤΣΣΗΣ.	Π.
Δ.	ἐκ τῆς ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ.
ΔΙΔΥΜΟΣ.	ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΣ.
ΔΙΟΔΩΡΟΣ.	ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΓΑΖΑΙΟΣ.
ΔΙΟΝΤΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.	Σ.
Ε.	ΣΕΡΑΠΙΩΝ.
ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΛΟΥΓ- ΔΟΥΝΩΝ.	ΣΕΤΗΡΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.
ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ.	ΣΕΤΗΡΟΣ ΓΑΒΑΛΩΝ.
ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΕΜΕΣΗΣ.	ΣΟΥΚΕΝΣΟΣ ΔΙΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ.
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.	Φ.
ΕΦΡΑΙΜ.	ΦΙΛΩΝ ΕΒΡΑΙΟΣ.
Η.	ΦΙΛΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
ΗΣΥΧΙΟΣ.	Χ.
Θ.	ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ.
ΘΕΟΔΟΤΟΣ.	Ω.
ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ.	ΩΡΙΓΕΝΗΣ.
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΟΥΣΟΤΕΣΤΙΑΣ.	
ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.	

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΥΤΩΝ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ὁ πολύτλας πατρίδα μὲν ἔχε τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πατέρας δὲ Ὀυσεβεῖς, καὶ τῇ τῆ βία περιφανείᾳ ἔ πολλῶν δούτερους. ὑπὸ Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῷ τῆς Ἀλεξανδρείαν Ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ τὴν τε θείαν καὶ τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν ἐκδιδάχθεις, ὑπ' αὐτῆ διακόνος προχειρίζεται, καὶ σὺν αὐτῷ εἰς τὴν ἀγίαν οἰκουμενικὴν πρώτῳ παραγίνεται Σύνοδον^β. καὶ αὐτῆ τῶν τῆ δὲ αἰ' ἔτεσι 326^γ. μετασάντος, τὴν ἐπισκοπὴν διαδέχεται. δ' ἐπεὶ δ' ἐκ λυέχεται τῷ ἤδη κατακρινῶντι συγκοινωνῆσαι Ἀρείῳ, καὶν τῆτο ὁ μέγας βασιλεὺς Κωνσταντῖνος προσέταξεν, ἅ τε δὴ ἀναπειθεῖς τὰ ὑπὸ τῆς αἰ' Νικαίας Θεοδοσιῶντα Συνόδου αὐτὸν ἐνφερῖσασαι. ἐντεῦθεν ἀφορμῶν λαβόντες οἱ περὶ τὸν Νικομηδείας Εὐσεβίον, ἀναφανδὸν ἐκβακχόεσθαι ἤρξαντο, καὶ κατ' αὐτῆ τὰς πανθένους καὶ ἀνυποστάτους διαβολὰς ἐξερδύγεσθαι καὶ συκοφαντίας^δ. ἐν ἔτεσι μὲν ἐν 335. ὑπὸ τῆ αἰ' Τύρω συσάντος ληστρικῆ συνεδρίᾳ καθαιρέσει καθυποβάλλεται^ε. ἐν δὲ τῷ ἔξῃ ἔτεσι^ς ὅτε Εὐσεβίος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰς τὴν Κωνσταντίνου ἑλθόντες διαβάλλωσιν αὐτὸν, ὡς ἀπειλήσαντα ἀποστρέφειν τὸν σῖτον τὸν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας τῇ Κωνσταντινῶν πόλει χορηγέμενον. διὸ εἰς θυμὸν ἀχθεῖς ὁ βασιλεὺς, ἐξορίζον εἰς Τρίβερν τῆς Γαλλίας αὐτὸν διαπέμπε^ζ. μετὰ δὲ μῶνας περὶ πε ὀλίγῳ πρὸς τοῖς δέκα^η, τῆ μεγάλε Κωνσταντίνου εἰς τὴν αἰὼν μεταχωρήσαντος Βασιλείαν, Κωνσταντῖνος ὁ Καῖσαρ ὁ νεώτερος τῆτε ἦος, ὁ τῶν πρὸς ἑσπέρην Γαλατῶν ἀρχῶν μαθὼν ὡς ὁ πατὴρ τὴν ἐξορίαν ταῖς διαθήκαις ἀνέλε, τῷ ὑπ' αὐτῆ αἰ' ἔτεσι 337. γνομῶν Θεοπισματι εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸν Ἀθανάσιον ἐπανεστῆν παρεσκύδασεν^θ. ἀλλὰ γὰρ πάλιν αἰ' ἔτεσι 341. τῆ τῆς Ὀυσεβεῖας ἀντιπάλων τὰς συκοφαντίας ἀνακαλεσάντων, ὑπὸ τῆ αἰ' Ἀντιοχείᾳ καθαιρέται συλλόγῳ^ι ἐκ τῆ τῆ Ρώμῃ δὲ ἀναδραμῶν^κ, παρὰ τε τῆς ἐκεῖ αἰ' ἔτεσι 342^λ, καὶ παρὰ τῆς κατὰ τὴν Σαροδικῆν αἰ' ἔτεσι 347. συστάσης Συνόδου τῶν παραλόγως αὐτῷ προσβιβαίντων ἀθῶος ἀποδειχθεῖς ἐγκλημάτων^μ, ὑπὸ τῆ Ἀυτοκράτορος Κωνσταντίου, διὰ τῆς τῆ αὐταδέλφου αὐτῆ Κωνσταντος μεσιτείας τε ἄμα καὶ ἀπειλῆς^ν, ἀνακαλεῖται ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν^ξ. ἀλλὰ μὲν ἐξαιτίαν μικρᾶς γαλλικῆς ἀπήλαυσε, καὶ πάλιν ἐπ' αὐτὸν τὰ τῶν δυσεβῶν φέρεται κύματα. ὑπὸ γὰρ τῆ αἰ' Ἀρελάτῳ κατὰ τὸ 353, καὶ τῆ αἰ' Μεδιολάνοις κατὰ τὸ 357. ἔτος συγκροτηθῶντων συνεδρίων κατακρίνεται^ο, καὶ τῷ ἔφεξῃ ἔτεσι τῆ θρόνου ἀπελαύνεται. ἐπὶ τὴν ἐρημον ἔν τῆς Θεσσαλίας ὑποχωρήσας^π, ἐκεῖ ἄχρι τῆς τῆ Κωνσταντίου παρέμενε τελευτή. Ἰβλιανὸν δὲ τῆ παραβάτης τῆ βασιλείᾳ ἐπιβάντος, καὶ ἐπιείκειαν ὄνους κατ' ἀρχῆς ὑποκρινομένου, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἐξορίας Ὀυσεβεῖς ἀνακαλεντος, ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπαγγελθῶν ὁ ἅγιος, τὸ περὶ ἰσίας καὶ ὑποστάσεως σωτήρησι κριτήριον, καὶ τῆς ἀνατολικῆς τε καὶ δυτικῆς περὶ τῆτε λογομαχούντας κατα-

λάττει πληρέστατα. ἀλλ' αὐτίκα πάλιν αἰ' ἔτεσι 363. τῷ τῆ ἀντάρτε βασιλεὺς κελδύσματι τῆς πόλεως ἐξείσι, τοῖς διὰ τὴν Φυγίῳ αὐτῆ ἀποδυρομένοις, θαρσεῖτε, ἐπειπὼν, νεφύδιον γάρ ἐσι, καὶ θάττον παρελθούσεται^ρ. κατὰ δὲ τὸ 363. ἔτος αἰ' Ἀντιοχείᾳ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἰοβιανὸν ἀφικόμενος, τὰ περὶ τὴν ὀρθῶν Θεοσκείαν καὶ δόξαν αὐτῷ εἰσηγήσατο^σ. Οὐάλαντος δὲ τὸ βασιλεῖον ἀναδραμῶν κρᾶτος, ὑπατος ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρῳ ἐπέβη, Φυγαδεύσας τὸν Ἀθανάσιον. ὁ δὲ, πολλῆ θορύβῃ καὶ εἰσέσεως ἀνά τὴν πόλιν γεγωνημένης, λάθρα πρὸς χωρίον τι καταφυγὼν, αἰ' πάλιν ἀναπεκρέβη μνήματι ὁ καρτερικώτατος^τ. ἔ πολλῶ δ' ὑπερον ὑπ' αὐτῆ τῆ Οὐάλαντος μεταπεμφθεῖς, καὶ αἰ' εἰρήνῃ μέχρι τῆ 371, ἢ 373. ἔτεσι^υ ἐπιβίως, τῷ Θεῷ τὸ ἱερώτατον αὐτῆ παρέθετο πνεῦμα, ἐξ πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα ἔτεσι^φ πολλοῖς καὶ μεγάλοις κινδύνοις καὶ πόνοις τὸ τῆς Ἐκκλησίας πνοματικὸν ἰδιώμα σκάφος.

Τῶν αὐτῆ συγγραμμάτων ἔκδοσις πληρέστερα τε καὶ ἀκριβετέρα ἢ κατὰ τὸ 1698. ἔτος αἰ' Παρισι. γνομῶν, καὶ τρεῖσι σωταχθεῖσα τῶν ἔτεσι.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ Τὰ ἀμφίβολα.

1. Περί σαρκώσεως τῆ Θεῆ λόγος.
2. Μαρτυρία ἐκ τῆς Γραφῆς τῆς κατὰ φύσιν κοινωνίας ἐκ τῆ ὁμοίως εἶναι τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
3. Καθολικὴ τοῖς κατὰ τόπον ἀδελφοῖς ἀντιποιημένοις πίστεως, κλ.
4. Ἐλεγχος τῆς ὑποκρίσεως τῶν περὶ Μελέτιον, κλ.
5. Περί τῆς σαρκώσεως τῆ Θεῆ λόγος.
6. Περί τῆς αἰδίας ὑπάρξεως τῆ ἡε καὶ τῆ πνεύματος σὺν Θεῷ, καὶ πρὸς τῆς σαβελιζόντας.
7. Ὅτι εἰς ὁ Χριστός.
8. Περὶ παραβάτων καὶ περιτομῆς ἐκ τῆς Ἐξόδο.
9. Ὁμιλία εἰς τὸν σπόρον.
10. Εἰς τὸ, πορβιθάντες εἰς τὴν ἀπεινάντι κώμῳ, ἀρήσετε πῶλον δεδεμένον.
11. Ἔς τὸ πάθος τῆ τῆς καὶ εἰς τὸν σαυρόν.
12. Περὶ παραβάτης, ἡταῖα τῆ σαρκώσεως.
13. Σωτήρησι ἐπίτομος τῆς θείας Γραφῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης.

Τὰ Νόθα, ἢ ὑποθετικά.

1. Διάλογος αὐ τῆ κατὰ Νικαίαν συνόδου πρὸς Ἀρειον.
2. Κατὰ πασῶν τῶν ἀρέσεων.
3. Ἰστορία εἰς τὸν Μελαχιστέδην.
4. Πρὸς τὸν Ὀυσεβεῖσαν βασιλεῖα Ἰοβιανόν.
5. Περί ὄρων.
6. Παισκαλία πρὸς Ἀντιόχον Δέκαν.
7. Πρὸς Ἀντιόχον ἀρχοντα.
8. Πρὸς Ἀντιόχον ἀρχοντα περὶ πλέσων καὶ ἀνάγκων ζητημάτων τῶν αἰ' τῆς θείας Γραφῆς ἀπορμῶν, κλ.
9. Ἐρωτήσεις εἰς τὰ Εὐαγγέλια.
10. Ρήσεις καὶ ἐρμηνείαι παραβολῶν τῆ ἀγῆς Εὐαγγέλιᾳ.
11. Ἐτέραι τινὲς ἐρωτήσεις.
12. Λόγος εἰς τὸ θάυμα τὸ γεγονὸς αἰ' Βηρυτῶν, κλ.
13. Ἐκ τῆ κατὰ Λατίνων λόγος.
14. Σωτάγμα διδασκαλίας πρὸς μονά-

(α) Ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 1. κεφ. 15. αἰ' φ καὶ τὸ παρὰ Ρῶν. ἐπεὶ αὐτῆ Ἰσορήμενον ἦταν τὸ, κομιδῆ νήπιον αὐτὸν ὄντα σὺν ἐπίφοις ἡλικιωτάτοις ἱερὸν παιδίον ἀγαγόν. ὁ δὴ πλὴν τῆ Ἰσραήλ. ἀδῆς τῶν παλαιῶν Ἰσορήμεν. περὶ τῶν Ἐκκλησιασ. συγγραμ. σελ. 190. (β) Ὁ Σωκρ. αὐτ. (γ) Ὁ Κάβ. αἰ' Τόμ. 1. (δ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 27. καὶ ὁ Σωζόμ. αἰ' βιβλ. 5. κεφ. 32. (ε) Ὁ Αὐτ. αὐτ. αἰ' κεφ. 27. καὶ ὁ Σωζόμ. αἰ' βιβλ. 5. κεφ. 32. (ς) Ὁ Αὐτ. αὐτ. αἰ' κεφ. 27. καὶ ὁ Σωζόμ. αἰ' βιβλ. 5. κεφ. 32. (ζ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 32. ὅρα δὲ καὶ τὰ προηλ. ταύτης τῆς συνόδ. τὰ αἰ' Τόμ. 1. σελ. 461. τῆς τῆ Βιν. ἐκδο. (η) Ὁ Κάβ. αὐτ. αἰ' κεφ. 32. (θ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (ι) Ὁ Κάβ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (κ) Νικηφ. Ἐκδοσις. αἰ' βιβλ. 9. κεφ. 3. (λ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 35. (μ) Ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 2. κεφ. 11. (ν) Ὁρα τὴν 519. σελ. τῆ ἀρμ. Τόμ. 1. (ξ) Ὁρα τὴν 549. σελ. τῆ αὐτ. Τόμ. 1. (ο) Ὁ Σωκρ. αὐτ. αἰ' κεφ. 22. (π) Ὁ Αὐτ. αὐτ. αἰ' κεφ. 23. (ρ) Ὁρα τὴν 589. σελ. τῆ ἀρμ. Τόμ. 1. (σ) Ὁ Ναρζιαν. αἰ' τὸν μέγ. Ἀδαν. (τ) Ὁ Σωζόμ. αἰ' βιβλ. 5. κεφ. 12. καὶ ὁ Ναρζ. αὐτ. (υ) Ὁ Κάβ. αὐτ. (φ) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. αἰ' κεφ. 15. (χ) Ὁ Αὐτ. αἰ' βιβλ. 6. κεφ. 5. (ψ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. αἰ' κεφ. 12. (ω) Ὁ Κάβ. αὐτ. (2α) Ὁ Σωκρ. αἰ' βιβλ. 4. κεφ. 20.

ζοντας, κλ. 15. Διατύπωση τῶν θελώντων ἐ ἡσυχία διάγειν. 16. Ἐπιστολὴ δύο πρὸς Κάππα. 17. Εἰς τὸ γυνέσιον τῆ Προδρόμου, καὶ εἰς τὴν Ἐλισάβετ, καὶ εἰς τὴν Θεοτόκον. 18. Κηρυκτικὸν εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν, κλ. 19. Εἰς ἀπογραφῆν τῆς ἀγίας Μαρίας, κλ. 20. Εἰς τὴν γάμψιν τῆ Χριστῆ. 21. Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντίαν τῆ Κυρίε. κλ. 22. Ὀμιλία εἰς τὸν ἐκ γυνετῆς τυφλόν. 23. Ἐκ τῆ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίε εἰς τὸ, πορεύεσθε εἰς τὴν κατὰάντι, κλ. 24. Εἰς τὸ, πορεύομαι δὲ αὐτῆ, ὑπερῶνυσον, κλ. 25. Εἰς τὴν ἀγίαν πέμπτην, καὶ εἰς τὴν προδοσ. κλ. Λόγος εἰς τὸ πάθος τῆ Κυρίε τῆ ἀγία παρασκώη. 27. Εἰς τὴν ἀγίαν Πατέρα καὶ Προφήτ. κλ. 28. Λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάχος. 29. Εἰς τὸ ἅγιον πάχος, καὶ τὴν νεφωτ. κλ. 30. Λόγος εἰς τὴν ἀνάληψιν τῆ Κυρίε. 31. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν τὸν Ἀπόστολον. 32. Λόγος ἄλλος ἐπὶ τὸν χωρὶς ἐπιγραφῆς. 33. Διάλογοι πάντε περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. 34. Διάφοροι λόγοι, ἔσταν εἴκοσι κατὰ αἰρέσεων. 35. Σύνταγμα πρὸς τινὰ πολιτικόν. 36. Λόγος διακριτικὸς, καὶ εἰς τὰς ἀπολάς, κλ. 37. Διδασκαλία πρὸς μοναχὸς πρᾶυτέρα πνευματικῆ. 38. Ἐξηγητικὸν περὶ τῆ ἐ Ἀθήνας γαῖ. 39. Περί σώματος καὶ ψυχῆς. καὶ τὰ λοιπὰ ἅσα ὁ δούτερος τῆς εἰρημν. ἐκδοσ. Τόμ. περιέχει.

Τὰ Ἀνέκδοτα, ἢ ἐκλελειπότα.

Κατὰ αἰρέσεων α. Κατὰ Οὐαλαντίνε β. Κατὰ Μακεδονιανῶν γ. Κατὰ Ναβατιανῶν δ. Κατὰ τῆς αἰρέσεως τῶν Ἀρειανῶν πρὸς τὴν Μοναχῆς ε. Βιβλίον κατὰ Οὐρσάκιε καὶ Οὐαλαντος ς. Κατὰ Ἀρειανῶν εἰς τὸ ῥητόν, νῦν ἢ ψυχὴ με τετάρηκλια ζ. Ἡ μετὰ Ἀρείε διάλεξις η. Ἐπιστολὴ Ὁχαριστήριον πρὸς Ἰοβιανόν θ. Περί τῶν τίτλων τῶν ψαλμῶν ι. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἁσμάτων κ. Εἰς τὰς ἀδὰς Μωυσέως καὶ Μαρίας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς λ. Εἰς τὸν Ματθαῖον μ. Εἰς τὸν Ἀγκάον ν. Εἰς τὸν Ἰωάννην ο. Λόγοι παραμυθητικοὶ ταῖς παρθένοις π. Σινοδικόν ς. Ἐπιστολὴ διάφοροι ο.

ΑΚΑΚΙΟΣ ὁ Καισαρείας τῆς ἐ Παλαιστίνῃ ἐπίσκοπος ὁ ἑτερόφθαλμος Εὐσεβίου τῷ Παμφίλῳ μαθητῶσας τ, ἐ ἔτεε 339 υ. τῆτε θρόνε καὶ τῶν βιβλίων αὐτῆ δαδύχος ἐγένετο φ. καὶ ἰὼ μὲν θαρσαλέος ἐ τοῖς ἀγῶσι, δεινοποιεῖ τε πρᾶγματος φύσιν ἐξυς, καὶ λόγια δηλώσαι τε γνωθῶν ἱκανός· ἀλλ' ἕτερος μὲν τὴν δόξαν, ἕτερος δὲ τὴν γλώτταν κ. καὶ γὰρ ὑπὸ μὲν τῆς ἐ Σαροδικῆ κατὰ τὸ 347. ἔτος γανομένης Σινοδῆ, καθήρεθη ὡς τὰ Ἀρείε φροναῶν ψ. ὑπὸ δὲ τῆς κατὰ τὴν Σελδουκίαν ἐ ἔτεε 359. συζῶσης ἐλεγχόμενος, ὡς ὅμοιον κατὰ πάντα τῷ πατρὶ, εἰπὼν τὸν ἕν, ἔτα ἐξαρενόμενος· ἀπὸ συγγραμμάτων, ἔφη, ἔτε νεός τις, ἔτε ἀρχαῖος ἐκρίθη. ἐ δὲ τῆ τῆς πίστεως ὑπ' αὐτῆ σιωταχθεῖση ἐκδέσει, καὶ ἐ αὐτῆ

τῆ Σινοδῶ ἀναγνωθείση, τὸ μὲν ὁμοῖσιον, φησὶ, καὶ τὸ ὁμοῖσιον, ἐμβαλλομεν, ὡς ἀλλότριον τῶν Γραφῶν, τὸ δὲ ἀνόμοιον ἀναθεματίζομεν· καὶ πάντας, ὅσοι τοῖτοιοι τυγαῶν, ἀλλοτρίετ ἡγέμεθα τῆς Ἐκκλησίας· τὸ δὲ ὅμοιον τῆ ἕε πρὸς τὸν πατέρα σαφῶς ὁμολογῶμεν, κλ. διαπρωθανομένων δὲ ἀλλήλων τῶν ἐ τῆ Σινοδῶ, κατὰ τὴ ὁμοῖσεσιν ὁ ἕος τῷ πατρὶ, κατὰ βέβησον μόνον, ἐ μὴ καὶ τὴν ἕσιαν, ἐλεγχο ὁ κακόφρων Ἀκάκιος. ὅθεν καὶ ἐξηλέγχετο, ὡς ἐρηται. οἱ ἡμιαρειανοὶ δὲ τότε καθυπεριχύσαντες, αὐτὸν καὶ τὴν περὶ αὐτὸν καθῆλον. ὁ δὲ εἰς τὴν Κωνσταντίνε αὐτίκα μάλα ἀφικόμενος, Σινοδὸν συγκροτήσαι ἀναπέδει τὸν βασιλέα Κωνσταντίνον· ἢ σιωθεροῶν σιωπηκρεῖ, καίπερ τὸ ἑτεροῖσιον πρεσβεῖση, ἵνα τὸν Ἀγκύρας Βασιλεῖον, καὶ τὴν ἄλλετ τὴν αὐτὸν καθελόντας ἀντικαθέλητ. τελευταῖον δὲ ἐπὶ Ἰοβιανῆ τῆ αὐτοκράτορος τὴν ἐ Νικαῖα πίζην δεξάμενος β, περὶ τὸ 366 γ. ἔτος τὸν βίον κατέλυσε.

Τὰ τέττε συγγράμματα.

Ὁ βίος τῆ διδασκαλῆ αὐτῆ Εὐσεβίου β. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὴν τεύχη ιζ', καὶ συμμικλίων ζητημάτων ς'. Πίστεως σῦνταγμα ς. Ἀντιλογία πρὸς Μάρκελλον γ. Πρόδοε καὶ τὰ ἐ τῆ δὲ τῆ βιβλῶ ὑπομνήματα, ἃ δὴ πάντα τῆ αὐτῆ εἰσι, καὶ μὴ πᾶσι τὸ, Καισαρείας, προσκείται, ὡς ἐκ τῆς λέξεως δῆλον καὶ τῆς ἀνοίας.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΣ ὁ τῆ ἀλεξανδρείας Ἀπολιναρίε ἕος ἐ Λαοδικεία γνηθεῖς γ, καὶ Ἐπιφανίῳ τῷ σοφιστῆ μαθητῶσας δ, ἐ μόνον γραμματικὸς, καὶ τὰ εἰς τὴν ποίησον δεξιός, ἀλλὰ πολλῶ πλείων καὶ εἰς Φιλοσοφίαν ἐξηγητή, καὶ ῥήτωρ ὑπῆρξεν ἀμφιδέξιος ε. ἐπὶ Ἰουλιανῆ δὲ, ἔταν περὶ τὸ 370. ἀκμάσας ἔτος ζ, ἀναγνώσε τᾶξιν ἔχον ἐ τῆ Λαοδικεῶν Ἐκκλησίᾳ η. τῆτον τὴν αὐτὴν ἐτι τᾶξιν ἔχοντα, τῆ ἀκροάσει τῶν τῆ Διονύτε ὕμνων παραγνομένων ἀφώρισεν ὁ Θεόδοτος ὁ τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης ἐπίσκοπος. ἔτα καὶ ὁ τέττε διάδοχος ὁ ἀρειανὸς Γεώργιος ὑβριστικῶς τῆς Ἐκκλησίας ἐμβαλὼν, προφάσει μὲν παλαιῶν ἀμαρτημάτων, ἀληθεία δὲ ὅτι σιωθῆς ἐγενετο τῷ μεγάλῳ Ἀθανασίῳ μετὰ τὴν ἐπὶ Κωνσταντίνῳ Φυγίῳ ἐπανερχομένῳ εἰς Αἴγυπτον, καὶ τὴν Λαοδικεῶν διδοῦσόντι, ἀδὲ ποτε αὐτῷ καταδωαυλίῳ ἠθέλησον. αὐτῆ μὲν ἐν ἠ δυσμᾶεια πρὸφασις αὐτῷ τῆς φλυαφῆ ἐγγεγονε αἰρέσεως θ. καὶ γὰρ ἐκτοτε Χριστὸν τὸν τέλειον Θεόν, καὶ τέλειον ἀνδρωπον, ἀνευ λέγειν ἀνῆρξατο καὶ ἀψυχον ὁ ἀνευ καὶ ἀφρονέστατος ι, καὶ ἔτερα πάμπολλα τῆς ὀσεβείας ὀθνεῖα. καὶ ἀλλόκοτα προσιθεῖς τερατολογήματα κ. καὶ τὴν μὲν τέττε αἰρεσιν η, τε ἐ ἔτεε 378 ζ. κατὰ τὴν Ρώμῳ ὑπὸ Δαμάσο, καὶ Πέτρος Ἀλεξανδρείας τοπικῆ ς, καὶ ἐ Κωνσταντινῆ πόλει κατὰ τὸ 381. ἀνεμακική κατένερε Σινοδῶς θ. αὐτὸς δὲ μετ' ἐ πολὺ, ἔταν ἐ τοῖς πρώτοις τῆ μεγάλε Θεοδοσίε χρόνοις ι. ἀνεπιστρέπῳ τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε.

Τῶν

(α) Τῶν ἀπόσπασμ. κατὰ τὸ Τόμ. 1. σελ. 1292. τῆς ἀρημ. ἐκδοσ. (β) Αὐτ. ἐ σελ. 1274. ὡσαύτ. (γ) Μνῆα παρὰ τῷ Μοναφάκ. ἐ τῷ παραπληρώμ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. ἐ τῷ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 318. (δ) Ἐσαύτ. (ε) Παρ' αὐτῆ τῷ Ἀδαν. ἐ τῆ πρὸς Σερραπῶν. ἐπισ. 5. τῆ ἀσελ. 340. τῆ 1. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδοσ. (ζ) Παρ' Ἰερωνίμ. ἐ τῷ τῶν ἰκκλησιῶν, συγγραφ. καταλόγ. (η) Τῶν ἀπόσπασμ. ἐ σελ. 1286. τῆ ἀρημ. Τόμ. (θ) Ὅρα τὴν 205. σελ. τῆ 2. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδοσ. (ι) Ὅρα τὴν 778. σελ. τῆ 1. Τόμ. (κ) Παρ' Ἰερωνίμ. αὐτ. (λ) Μέννηται ὁ Φωτ. ἐ κώδ. 139. ἐ τῷ περὶ τῶν αὐτῆ συγγραμ. τὰ δε· Σαφῆς μὲ ἴσιν ὡστερ πανταχῆ τῶν λόγων αὐτῆ. εἰς μὲν τὴν τὴν χάριν καὶ τὸ κάθος τῶν ἐπιστολῶν αἰς τὴν ἀπολογίαν αὐτῆ τῆς φυγῆς καὶ τὰ περὶ αὐτῆ ἐξηγητά, ἔτε τὸ δὲ τὸ βιβλίον, ὡς ἐδ' ἄλλο τι, ὅσα ἐμὲ τῶν αὐτῆ πιδύα, ἐδὲ ἄρα φέρεται. (ὀρθότερ. ἀντιφέρεται.) ὅρα καὶ τὸν 140. κώδ. (μ) Ὅρα τὴν 1006, καὶ 1008 σελ. τῆ 1. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδοσ. αἰρέται δὲ χαρογ. ἐ τῆ Ἀμβροσιανῆ βιβλιοθ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (ν) Κᾶπυ ἀποσπασμ. ἐ σελ. 1266-1289. τῆς αὐτ. ἐκδοσ. (ξ) Ἀποσπασμ. αὐτ. ἐ σελ. 1270. (ο) Μίν. Θωμ. ὁ Ἀκκίν. παρὰ Κίβ. κῦτ. ἐ σελ. 189. (π) Μνῆα παρὰ Θεοδώριτ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 14. τῆς Ἰσορ. (ρ) Παρὰ Σωκρ. ἐ βιβλ. 1. κεφ. 13. (σ) Παρὰ Φωτ. ἐ κώδ. 32. (τ) Νικηφ. ὁ Κάπυ. ἐ βιβλ. 9. κεφ. 44. (υ) Ὁ Φαβρίκ. (ἐ τῷ χ. 8. σελ. 337.) ὁ δὲ Κάβ. (ἐ Τόμ. 1. σελ. 206.) ἐ ἔτη 340. (φ) Ὁ Νικηφ. αὐτ. (χ) Ὁ Φιλοσόργ. ἐ βιβλ. 4. κεφ. 12. (ψ) Ὁ Θεόδωριτ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 8. τῆς Ἰσορ. (ω) Ὁ Σωκρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 40. (2α) Ὁ Φιλοσόργ. ἐ βιβλ. 5. κεφ. 1. (2β) Ὁ Σκῆθ. εἰς τὸ Ἰοβιαν. (2γ) Ὁ Κάβ. καὶ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (2δ) Μνῆα παρὰ τῆ Σωκρ. καὶ Νικηφ. αὐτ. (2ε) Παρ' Ἰερωνίμ. ἐ τῷ καταλ. τῶν ἰκκλησιῶν, συγγραφ. (2ζ) Σώζετα παρὰ Σωκρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 40, καὶ παρ' Ἐπιφάν. ἐ αἰρέσ. 73. (2η) Σώζ. μέρος παρ' Ἐπιφάν. ἐ αἰρέσ. 72. (2θ) Ὁ Σωκρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 46. (2ι) Ὁ Σωζῶμ. ἐ βιβλ. 6. κεφ. 25. (2κ) Ὁ Σκῆθ. εἰς τὸ Ἀπολιν. ὁ δὲ Σωκρ. (αὐτ.) ἀμφότεροι δὲ ἴσαν, Φησίν, ἰδωτικῶν λόγων διδύσκαλοι· γραμματικῶν μὲν ὁ πατήρ, ῥητορικῶν δὲ ὁ υἱός. (2λ) Ὁ Κάβ. ἐ Τόμ. 1. σελ. 250. (2μ) Ὁ Σωκρ. (αὐτ.) ὁ δὲ Σκῆθ. (αὐτ.) πρόεδρον Λαοδικεῶν αὐτὸν καλῶ· ὁ δὲ Ἐπιφάν. (αἰρέσ. 66.) Ἀπολιναρίῳ τῷ Λαοδικεῶν φησίν. ὁ δὲ Βαλαμ. καὶ ὁ Λυμν. (αἰς τὴν ἱρμωῖσικ τῆ 1. κανόνε τῆς δούτερ. ἐ Κωνσταντ. οἰκμεν. Συνόδ.) ὁ δὲ Ἀπολιναρίος τῆς ἐ Ἀσυρίε Λαοδικεῶν ἐπίσκοπος. ἀλλ' ὁ Φώτιος ἐ τοῖς τῆ Φιλοσόργ. τοῖς ἀπὸ Φωνῆς αὐτῆ (ἐ βιβλ. 8. κεφ. 15.) λέγει δ' ἄν, ἐκ ἐδ' ὅθεν λαβῶν, τὸν Ἀπολιναρίον ἐπίσκοπον ἴσκει. καὶ ἀληθῶς ἐδὲ παρὰ τῷ μεγ. Βασίλ. ἐδὲ παρὰ τῷ Ναζιανζ. ἐδὲ παρὰ Σωκρ. ἐδὲ παρὰ Θεοδώριτ. ἐπισκόπου ὄνομα αὐτῷ πρὶσκειται. ἐξ ἡν δὲ ὁ Σωζῶμ. περὶ αὐτῆ Ἰσορῆ, (ἐ βιβλ. 6. κεφ. 25.) ἔξδιον κατιόσῳ, ὡς ἐ γέγονεν ἐπίσκοπος. (2ν) Ὁ Σωζῶμ. ἐ βιβλ. 6. κεφ. 25. (2ξ) Ὁ Σωκρ. ἐ βιβλ. 2. κεφ. 46. (2ο) Ὅρα τὴν πρὸς τὰς Δυτῆν. 263. καὶ τὴν πρὸς Εὐλόγ. καὶ Ἀλέξ. καὶ Ἀρτοκη. 265. (τῆς ἐ παρισ. κατὰ τὸ 173. ἔτ. ἐκδοσ.) τῆ μεγ. Βασίλ. ἐπιστ. καὶ τὴν 1, καὶ 2. κατὰ Ἀπολιναρ. πρὸς Κληδόν. τῆ Ναζιανζ. (2π) Ὁ, τε Οὐαλίε. ὡς τὰς σημαῖε. τὰς ἐς τὸν Σωζῶμ. καὶ ὁ Φαβρίκ. ἐ τῷ χ. 7. σελ. 660. (2ρ) Ὁ Σωζῶμ. αὐτ. τὸν δὲ ὄρον ταύτης δούσεως παρὰ Θεοδώριτ. ἐ βιβλ. 5. κεφ. 9, καὶ 10. τῆς Ἰσορ. (2σ) Ὅρα τὸν 1. κανόν. τῆς οἰκμεν. 2. Συνόδ. (2τ) Συνάγετα ἐκ τῆ καταλ. τῶν ἰκκλησιῶν, συγγραφ. τῆ Ἰερωνίμ. τὸν γὰρ καταλ. ἐ τῷ 14. ἔτη τῆ βασιλῆε τῆ Θεοδοσ. συγγραφ. τὸν Ἀπολιναρίον δὲ ἀπὼν ἐπὶ Θεοδοσίε τελευτήσῳ, πολλὰς ἄλλετ ἴσπει κωτῆλγαι.

Τῶν τέττε Συγγραμμάτων

Τὰ ἐκδεδομένα.

Ἡ τῶν τῆ Δαβίδ ψαλμῶν μετάφρασις δι ἡρώων ἐπῶν πεπονημένη.

Τὰ ἐλλειποτά.

Πᾶσα ἡ τῶν Ἑβραίων Γραφή δι ἡρώων ἐπῶν β. Ἐμμετρα μελίθρα γ. Τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὰ ἀποστολικά δόγματα αὐ τῶν διαλόγων, καθά καὶ Πλάτων παρ Ἑλλησι δ. Λόγος πρὸς τὸν βασιλέα Ἰβλιανόν, ἦτοι τὸς παρ Ἑλλισι φιλοσόφους, ἂν ὑπὲρ ἀληθείας ἐπέγραψεν, αὐ ὦ καὶ διχα τῆς τῶν ἱερῶν λόγων μαρτυρίας ἐδείξεν αὐτὸς ἀποβεκοληθῆντας τῆ δέοντος περὶ Θεῶ εἰπεῖν. Κατὰ Πορφυρίῃ τῆ δυσεβῆς Τόμης λ ε. Κατὰ Μανιχαίων Ἐπολογία κατὰ Εὐνομίῃ β. Ὑπομνήματα πολλὰ εἰς τὴν Γραφίῃ γ. Μετάφρασις ἑλληνικῆ τῶν τῆς παλαιῆς βιβλίου δ. Παλὰ περὶ θεολογικῶν ὑποθέσεων λ. Τὰ περὶ σαρκώσεως μ. Τὸ περὶ σαρκώσεως λογιόριον ν. Τὸ περὶ πίστεως ξ. Ἐκ τῆ κατὰ κεφάλαιον βιβλίον ο. Ἰσέον δὲ, ὅτι φέρονται τῆ, ὡς φησι Λεόντιος ὁ Βυζάντιος τῆ Ἀπολιναριε συγγραμμάτα, Γρηγορίῳ τῷ θαυματουργῷ, καὶ Ἀθανασίῳ, καὶ Ἰερίῳ τῷ Ῥώμης ἐπιγεγραμμένα.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΙ τῷ μεγάλῳ περὶ τὸ 329 ὁ ἀπὸ Χριστῆ τῆ σωτήρος ἔτος γωνηθῆντι πατέρες μὲν Βασίλειος καὶ Ἐμμελία οἱ ἅγιοι, πατέρι δὲ ἡ Νεοκαίσαρεα ἡ αὐ τῆ κατὰ τὸν Πόντον μοῖρα τῆς Καππαδοκίας, Μάξικα τὸ πάλαια καλεσμένη διδάσκαλοι δὲ, τῆς μὲν ἐγκυκλίε παιδούσεως πρῶτον ὁ πατήρ αὐτῆ, ἔτα α Ἀντιοχείῃ καὶ τῷ Βυζαντίῳ ὁ Διβάνιος, παντὸς δ' ἐπισήμης εἶδες Ἀθήνησιν ὁ Ἰμέριος καὶ Προαρέσιος ο. ἔτος ἐν αὐ ἔτε 364 ὑπὸ Εὐσεβίῃ Καισαρείας εἰς τὸν τῆ πρεσβυτέρη βαθμὸν προβιβαθεῖς, μετ' ε πολὺ τῷ τῆ προβιβάσαντος φθόνῳ χῶρον διδῆς, πρὸς τὸν Πόντον μεταχωρεῖ σιμφελεκισάμνος καὶ τὸν αὐτῷ ὁμέψυχον, τὸν Ναζιανζινὸν Γρηγόριον. τοῖς ἐκεῖ δὲ φροντιστηρίοις ἐπισατήσας, καὶ ὄρεσ αὐτοῖς ἐκδέμνος καὶ κανόνας, τῆς τελειότερας ἡσυχίας τῷ ἔρωτι καταθελγόμενος, τὴν ἔσημον ἀπαύζεται. αὐ ἔτε δὲ 365 φ. τὴν ἐπανακύψασαν ἐπὶ Οὐάιλντος Ἀρεῖε ἀρεσῆν, καὶ ἐπὶ τὴν Καππαδοκίαν ἴφορμῶν μαθῶν, παραυτικά ἐπάνεσι, καὶ τῆ μητρὶ φέρων ἑαυτὸν διδάσι τῆ Ἐκκλησία, καὶ Εὐσεβίῳ ἀπύδεται, καὶ τῆ ὀρθοδοξία ἐπαμύει τὰ μέγισα κ. μετὰ δὲ τὴν τῆ Εὐσεβίῃ τελούτῳ, ἔτην αὐ ἔτε 370 φ. ἐπὶ τὸν ὑψηλὸν τῆς Καισαρείας προβληθεῖς θρόνον, σεβῆως μὲν πάσαις ταῖς τῶν τότε ἀρετικῶν ἀντικαθίσταται φάλαγγι, γωνάως δὲ καὶ τῷ ὑπάρχῳ Μοδέξῳ παρσας, τὴν αὐτῶ τῆς ὀσεβείας αὐτὸν ἀποστῆσαι προσδο-

κήσαντι, καὶ πολυτρόπως ἐγχειρῆντι, φωνὰς ἐξεβόησε φιλοσόφῳ φρονήματος πλήρεις, αὐ αἰς καὶ τὰς δε' ἐγὼ μὲν ὁ αὐτὸς σοὶ καὶ αὐριον ἦξω, σὺ δὲ μὴ μεταβάλλῃς τὴν γνώμην, ἀλλὰ χρῆσαι ταῖς ἀπειλαῖς. ἔτεσι δ' ὀκτώ αα πάση σοφία καὶ ἀρετῇ καὶ χάριτι τῆ ποιμαντικῆ διαπρέφας ἐπισασία ὁ πανόφρημος ἀνὴρ καὶ οἰκεμονικὸς διδάσκαλος, εἰς τὴν ἄνω μετέστη βασιλείαν, τὰς ἀμοιβὰς ἀποδρεψόμενος καὶ τὰ ἔπαθλα.

Τῶν ἱερῶν καὶ πανσόφων αὐτῆ συγγραμμάτων β πασῶν τῶν ἄλλων ἐκδόσεων τὰ πρεσβεία φέρε ἡ ἐχάτη, ἡ κατὰ τὸ 1730. ἔτος αὐ Παρισ. ὑπὸ Ἰβλιανῆ τῆ Γαρνερίε γνομική. ἀλλὰ γὰρ ἔδει αὐτὸν τ' ἄλλα προθυμηθῆναι, καὶ τούτῳ πληθὺς, (ὡς αὐτὸς φησι) κωδίκων σιωαγαγόντα, καὶ περὶ τὴν τῆς θείας λειτουργίας τῆ ἀγίε ἐκδοσιν τὴν προσήκονσαν ἀναλαβεῖν φρεντιδα, καὶ μὴ ἔτως ἀμελῶς τε καὶ ἀπερικέπῳ τὴν παρατυχῆσαν, ἢ ἔδ' αὐτὸς γνήσιον τῆ Βασιλείε, γινώσκει γόνον, ἐκδένα, καὶ εἰ μὲν Εὐχολογία ἐδέποτε ἀέτυχε, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπελάθετο, ἐχ' ἕνα ἀλλὰ πολλὰς τυχὸν τῆς κώδικας τὴν γνησίαν τῆ Βασιλείε λειτουργίαν περιέχοντα παραχῆν διωμάνης, ἀλλ' ἔδει γὰρ τὸν Φαβρίκιον ἀναγνώσῃ χιλισετῆς τινὸς τοιάτε μνημονύσαντα κώδικος γ.

ΒΙΚΤΩΡ ὁ τῆς Ἀντιοχείῃ Ἐκκλησίας πρεσβύτερος, κατὰ τῆ μὲν α, αὐ τοῖς τῆ θεῖε Χρυσόσμῃ ἡκμιασε χρόνοις κατὰ τῆ μὲν ε, αὐ τοῖς τῆ Ἰβλιανῆ τῆ παραβάτῃ. τὰ δ' ἄλλα τὰ περὶ αὐτῆ ἀδηλα.

Τὰ αὐτῆ συγγραμμάτα.

Ὑπομνήμα εἰς τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον δ. Σχόλια εἰς τὰς καθολικὰς ἐπιστολάς η. Ἀποσπασμάτια εἰς τὸ 1, 8, καὶ 10. κεφ. τῆ Λεκά αβ. Πρόδες καὶ τὰ αὐ τῆ δὲ τῆ βίβλῳ εἰς τὸ Δωτερονόμιον ὑπομνήματα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ὁ ἅγιος πρεσβύτερος ὢν τῆς αὐ Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίας α, αὐ ἔτε 458 α, Ἀνατολίε τῶν τῆ δὲ μετασάντος, εἰς τὸν πατριαρχικὸν προβιβάζεται θρόνον. τὸν Μαρκιανὸν δὲ τῆς τῶν Καθαρῶν ὄντα θεσηκείας, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετελθόντα, ἐπὶ ἐπανορθῶσε τῶν ἐκκλησιασικῶν πραγμάτων οἰκονόμενος πρεσβυλῶν, δι' αὐτῆ τὰ αὐ ἐκάστη προσφερόμενα Ἐκκλησία τῆς τῆ τῶν κληρικῶν κομίζεσθαι διέτυπωσε, τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ἕως τέττε πάντα κομίζεσθαι. ἔδει δὲ ἐχερστόνε, μὴ τὸ ψαλτήριον διὰ ζόματος φέροντα αλ. αὐ ἔτε δὲ 459. αμ αὐ τῆ περὶ αὐτὸν τῶν οἰ ἐπισκόπων Σινώδῃ τὴν κατὰ τῶν σιμανικῶν ἐγκύκλιον σιμῆγραψεν ἐπιστολίῳ β. ἀλλὰ γὰρ καὶ τῆς θαυματουργίας ὁ θεασίσις

b 2 ἐπλάτες

- (α) Ἐφεδίθῃ αὐ Παρισ. κατὰ τὸ 1552. ἔτος.
- (β) Μνῆα παρὰ Σαῦδ. (εἰς τὸ Ἀπολι.) καὶ παρὰ Σωζομ. (αὐ βιβλ. 5. κεφ 18.) ε
- πῆσα, ἄσπρι, ἀπ' ἄκρι τῆς τῆ Σαῦδ βασιλείας.
- (γ) Παρὰ Σωζομ. αὐ βιβλ. 6. κεφ. 25.
- (δ) Παρὰ Σωζομ. αὐ βιβλ. 3. κεφ. 16.
- (ε) Παρὰ τῆ Αὐτ. αὐ βιβλ. 5. κεφ. 18. αὐ φ καὶ ταῦτα προδεκατα. τὰ δὲ ἐπιτυθῆσαν ὁ βασιλεύς τοῖς τότε διμυρέσιν ἐπισκόποις ἐπίσταλ' ἀνέγνω, ἔγνω, κατέγνω. τὰς δὲ πρὸς ταῦτα ἀντιγράψαι ἀνέγνω, ἀπ' ἐκ ἔγνω. αὐ γὰρ ἔγνω, ἐκ ἂν κατέγνω. αἰσι δὲ οἱ Βασιλεῖφ τῆ προσάτη τῆς Καππαδοκίῃ Ἐκκλησίας ταῦτων τὴν ἐπιστολίῳ ἀνατίθειαι.
- (ζ) Παρὰ Σαῦδ. αὐτ.
- (η) Παρ' Ἐπιφαν. αὐ αἰρέσ 66.
- (θ) Παρὰ Φιλοστέργ. αὐ βιβλ. 8. κεφ. 12.
- (ι) Παρὰ Σαῦδ. αὐτ. τῆτων δ' ἀποσπασμ. αὐ τῆ αἰς τὸν Ἰωβ, καὶ αἰς τὰς Ψαλ. καὶ αἰ τὸν Ματθ. ἐκδόσθ.
- σαρ. ὡς ἀπὸ τῆ δὲ ἐκ ἄλλῃ.
- (κ) Παρ' Ἰερωνίμ. μνῆα μετ' ἔλεγχῃ. αὐ βιβλ. 2. κατὰ Ῥαφίν. Τόμ. 2. σελ. 154.
- (λ) Παρὰ τῆ μεγ. Βασιλ. αὐ
- επι. 263. τῆς ἀρημ. ἐκδόσ.
- (μ) Παρὰ τῆ Αὐτ. αὐτ.
- (ν) Παρὰ Θεοδώριτ. αὐ διαλ. 3.
- (ξ) Παρὰ τῆ Αὐτ. αὐτ.
- (ο) Παρὰ τῆ Αὐτ. αὐ διαλ. 1. καὶ 2.
- (π) Ἐν τῆ κατὰ τῶν διολιότητων τῶν Ἀπολιναριστῶν βιβλ. τῆ αὐ τῆ 9. Τόμ. τῆς τῶν Πατέρων βιβλιοδ.
- τῆς αὐ Δαυδ. ἐκδόσθ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐ τῆ 7. σελ. 665.
- (ρ) Ὁ Γαρνέρ. αἰς τὸν βίον τῆ Βασιλ. (τὸν αὐ τῆ 3. Τόμ. τῶν τῆ
- ἀγία συγγραμ.) ὁ δὲ Φαβρίκ. (αὐ τῆ 60. σελ. τῆ 8. τῆ 8.) περὶ τὸ 316. ὁ δὲ Οὐδίν. (αὐ τῆ 543. σελ. τῆ 1. Τόμ. περὶ ἐκκλησιασ. συγγραμ.)
- περὶ τὸ 328.
- (σ) Ὁ Σωζομ. αὐ βιβλ. 4. κεφ. 26. καὶ ὁ Ναζιανζ. αἰς τὸν ἐπιστάφ.
- (τ) Ὁ Γαρνέρ. αὐτ. αὐ σελ. 66.
- (υ) Ὁ Σωζομ.
- (αὐτ.) φησὶν, ὑπὸ Μιλετίε τῆ Ἀντιοχείῃ ἐπισκόπῃ αἰς τὴν τῆ δεικνὸν τῆξιν αὐτὸν προχαριωδύσῃ. καὶ ὁ Φιλοστέργ. δὲ, (αὐ βιβλ. 4. κεφ. 12.)
- καὶ γὰρ ἰω, φησὶν, αὐ δεικνὸν ἐκ κατατεταγμένῃ. ὁ δὲ Ναζιανζ. (αὐτ.) ὑπανίστατο τῆτο, ἀπὼν, τῆξαι καὶ νέμῃ πνευματικῆ ἀναβάσεως, κη
- (φ) Ὁ Γαρνέρ. αὐτ. αὐ σελ. 68.
- (χ) Ὁρα τὸν Ναζιανζ. αὐτ καὶ Νικηφ. τὸν Κάλκισ. αὐ τῆ 12. κεφ. τῆ 11. βιβλ.
- (ψ) Ὁ Γαρνέρ.
- καὶ ὁ Φαβρίκ. αὐτ.
- (ω) Ὁ Θεοδώριτ. αὐ βιβλ. 4. κεφ. 19. τῆς Ἰσορ. Ὁρα καὶ τὸν Ναζιανζ. αὐτ.
- (αα) Ὁκταστῆ ἡλωσθὸ θεόφρε-
- νοι ἡλία τῆνικ. ὁ Ναζιανζ.
- (αβ) Ἀριστο δὲ, φησὶν ὁ Φώτ. (αὐ κηδ. 141) αὐ πῆσι τοῖς αὐτῆ λόγοις ὁ μέγας Βασίλειος. λέξετε γὰρ καθαρῆ
- καὶ ὁσῆμ καὶ κυρίε, καὶ ὄλων πολιτικῆ καὶ παναγυρική δανῆς ἄτις ἄλλοις χρῆσασθαι. νοημάτων τε τῆξαι καὶ καθαρῆτι πρῶτος, ἀπ' ἐδῆν δὲ δὲ-
- ταρος. πιδανῆσθαι δὲ καὶ γλυκύτητα καὶ γο λαμπρότητος ἱρασιῆ, καὶ βίον τῆ λόγῳ, καὶ ὡσπερ ἐξ αὐτοχρῆδι πηγῆξιν τὸ ἔθρον. καὶ τῆ πιδανῆ
- δὲ ἰπὶ τούτων ἦεν ὑποκρησθαι, ὡς ἄτις πολιτικῆ λόγῳ καὶ αὐτῆ λόγῳ παραδάσῃ αὐτῆ θῆσθ, ἔπατα τῆτες ἐκμελετῆη. μὴ τῶν αἰς
- τῆτο συντελεσθῶν θηλονῆν νόμων ἀπαρῶν, καὶ ἄδον αὐτὸν ἔτερε δησιδῶσθ, οἰμαῖ, ἔτε Πλάτωνος, ἔτε Δημοκρίτου. (αγ) Ἐν
- σελ. 90. τῆ 8. τῆ 8. αὐ φ τῆ δὲ. Divina liturgia, cuius codicem graecum plusquam mille annorum in bibliotheca Barberina reperiri
- testatur Montfauconius pag. 210. itineris italici. Incipit: ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τὸν ἄρανιον ἄρτον, τὴν τροφίῳ, δ. ἔτι δὲ αὐτῆ ἡ ἀρχῆ,
- ἡ ἀρχῆ τῆς ἀρχῆς τῆς πρεθέσεως τῆς γησιῆς τῆ ἀγία λειτουργία.
- (αδ) Ὁ Κάβ. αὐ Τόμ. 1. σελ. 373. καὶ ὁ Πελτάν. παρὰ Φαβρίκ. αὐ
- πῆσι σημάτις. τὰς αὐ τῆ 769. σελ. τῆ 7. τῆ 8.
- (αε) Ὁ Ποσειδῆν. παρὰ Κορδέρ. αὐ τῆ αἰ τὸν Λεκάν ἑμμαιεῖ ἐκδόσθῃ σαρθ.
- (αζ) Ἐξ-
- δὲθῃ ῤωμαῖεῖ μόνον κατὰ τὸ 1580. αὐ Ἰγγολσῶδ.
- (αη) Σαῦδ. χερσόγρ. αὐ τῆ Βασιλῆα, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ.
- (αι) Καταμ αὐ
- τῆ αἰ τὸν Λεκ. ἀρημ. σαρθ.
- (αθ) Θεόδωρ. ὁ Ἀναγ. αὐ βιβλ. 1. σελ. 553.
- (ακ) Ὁ Κάβ. αὐ Τόμ. 1. σελ. 447.
- (αλ) Ὁ Θεόδωρ. αὐτ.
- (αμ) Ὁρα τῆ 567. σελ. τῆ 3. Τόμ. τῶν Πρακτῶ τῶν συνόδ. τῆς τῆ Βιν. ἐκδόσ.
- (αν) Κῆταμ αὐ σελ. 181. τῆ 2. Τόμ. τῶν Πανδέξ. ὁ δὲ
- Ὁδίν. (αὐ τῆ περὶ ἐκκλησιασ. συγγραμ. 1. Τόμ. σελ. 1278.) τὰ ὀνόματα τῶν αὐ ταῦτη τῆ Συνόδῃ συνελθόντων ἐχ' οἰ, ἀπ' αἰ, ἀπὸ κηδ.

ἐπλέτε το χάρισμα. τὴν γὰρ ζῆλον εἶσαν τῷ ζωγράφῳ
χεῖρα, τῷ ἂν τάξει Διὸς τὸν Σωτῆρα γράψαι τολμήσαν-
τος, δι' ὁμοίας ἰάσατο. καὶ Ἐλευθερίῳ τῷ κληρικῷ κλη-
ρικόν τινα τῶν ἐκείνου ἐγκαλῶν, ἕτως ἔγραψαν· ἄγιε μάρ-
τυς τῷ Θεῷ Ἐλευθερίῳ ὁ σὸς στρατιώτης ἀπακλῶς
διανύει τὸ ζῆλον· ἢ διορθῶν αὐτόν, ἢ ἐκκόπτειν σε
δεῖ. ὁ δὲ κληρικός ὄντως ἐτελεύτα. καὶ εἰς τὸ θυσιαστή-
ριον νυκτὸς κατελθὼν εὐχάσθαι, εἶδεν τι φάσμα δαιμόνιον,
ὃ ἐπιτιμῆσαι, ἤκουσε κρᾶζοντος· ὡς αὐτῷ μὲν ζῶντος, ἀ-
δίδωσιν· ὑπερον δὲ λυμάνεται πάντως τὴν Ἐκκλησίαν.
δεύσας δὲ καὶ πολλὰ τὸν Θεὸν ἱκετεύσας, μετὰ μικρὸν β',
ἔβηεν ἀ' ἔτει 471. τὸ φθαρτὸν ἐναπέθετο σκλιῶς.

Τὰ τέττα συγγράμματα.

Ἡ ῥηθῆσα ἐγκύκλιος ἐπιστολή. Ὑπομνήματα εἰς τὸν
προφήτην Δανιὴλ. Πολλὰ ἑμίλια δ'. Κατὰ τῶν τῷ Κυ-
ρίλλῳ ἀναθεματισμῶν. Καὶ τὰ ἀπὸ τῆς βίβλου ὑπομνή-
ματα. ἃ ἐκ ἄλλων ποιήματα ἠγάμεθα, καὶ μὴ τῷ
Γουναδίῳ ὀνόματι καὶ τὸ, Κωνσταντινῶπόλεως, προστετέθη.
ἔδεν γὰρ ἄλλος τις Γουναδίας ἐν τοῖς περὶ ἐκκλησιαστικῶν
διαλαμβάνειν ὑποθέσεων εὐρηται συγγραφεῦσι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΙ τῷ Θεολόγῳ πατέρι μὲν ἢ Ναζιανζῶς,
πατέρες δὲ Γρηγόριος ὁ τῆς Ναζιανζῆς ἐπίσκοπος, καὶ ἡ
ἱερά ἐξ ἱερῶν προγόνων Νόννα δ'. ἕτος ἔρωτι λόγων κατα-
χεθεῖς, εἰς τὴν Καισάρειαν ἦκεν· ὅπερ ἔβραχυ σινα-
θροῖτας παιδείας, ἐπὶ τὴν Παλαιστίνην ἐπλεεθητορικῆς
ἐφίεμενος· κἀκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρην ἐφικνέεται. πλεί-
στῳ δὲ κἀντεῦθεν τὴν ἐκ τῶν μαθημάτων ἐναποδρεψάμε-
νος ὄνησιν, τὴν μητέρα τῶν λόγων, τὰς Ἀθίνας μετα-
διώκει· ἃθα δὲ ψυχὴ μία μετὰ τῷ μεγάλῳ πατρὶ Βα-
σιλείῳ γίνεται, ὅσων δέσσα σαμάτων διάσασιν. εἰς τοσῶτον
δ' ὕψος παιδείας ἐλήλακεν, ὥστε καὶ κοινῇ προτροπῇ τῶν
φοιτητῶν καὶ παρακλήσει παιδουτικῇ γινέσθαι Ἀθίωσιν.
ἐπὶ τὴν πατρίδα δὲ ἐπανῶν, ὑπὸ μὲν τῷ ἰδίῳ πατρὶ προ-
βύτερος, ὑπὸ δὲ τῷ ἑρανοφάντορος Βασιλείῳ Σασιμῶν
ἐπίσκοπος χειροτονθεῖς, τὰ μὲν Σάσιμα κατέλειπε, τὴν
δ' ἐπιμέλειαν τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας ἀνείλετο, εἰς τὴν
τῷ ἰδίῳ πατρὶ, δεύτερον ἀνδ' αὐτῷ ἐκείνον παισαμένῳ.
περὶ δὲ τὸ 378 ἔτος γ', ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείας συστάσης
Συνόδου ἐπὶ τὴν Κωνσταντίνην ἄκων διαπέμπεται· ὡς ἀντὶ
ὑπὸ τῶν Ἰελευθῶν τε καὶ Οὐάλεντος διωγμῶν ἐπιπεπληκῆσαν
καὶ μικρῶν δὲ ἐκλείψασαν τῶν ὁρθοδόξων Ἐκκλησίαν ἐπα-
νορθώσας ἐπιβρώσειε τε καὶ ἐπαυξήσειεν. ὁ δὲ τάχιζά τε
πεποιήκει, καὶ εἰς πέρας ἤγαγε θουμασιώτατον. ταύτητοι
καὶ παρὰ τῷ μεγάλῳ Θεοδοσίῳ ἢ τῆς βασιλευσῆς τῶν
πόλεων προεδρία αὐτῶν ἐγγχερίζεται· ἡ δὲ ἢ ἀ' ἔτει 381.
συγκροτηθεῖσα οἰκουμένη ἐπεκέρωσε Συνόδος. αὐτὸς δὲ
ἐνώπιον τῆς Συνόδου παρατησάμενος, καὶ εἰς Ἀριανζὸν
ἐλθὼν γ', ταῖς καθ' ἡσυχίαν θειοτέρας ἀναβάσεις αὐ-
τὸν ἀνέθετο, καὶ τῶν ἐκ νεωτάτης τῆς ἡλικίας φίλων αὐ-
τῶ μετῶν μὴ ἐπιλαθόμενος. καὶ γὰρ πολλὰ τῶν ποιημά-
των ἐκεῖ συχρηγῆσας ἡμῖν κατέλιπον. ἀ' βαθεία δὲ τῇ
πολιᾷ, ἔτει μὲν ἀπὸ Χριστοῦ 391, τῆς δ' ἡλικίας αὐτῆς,
91. μετατίθεται τὴν ἐπίσηρον τὴν δὲ ζωὴν πρὸς τὴν
ἀμείνω καὶ ὑψηλοτέραν κατάσασιν γ'.

Τῶν Θεολογικῶν καὶ μελετήτων αὐτῶ συγγραμμάτων
ἢ κατὰ τὸ 1630. ἀ' Παρισ. γνομική ἐκδοσις τῶν ἄλλων
προτιμότερα ἴσκειν. εἰ δὲ ἡ δὲ Λεαρόδος κατὰ τὸ 1708.
ἔτος ἀ' Παρισ. σινεσκύβασε, προκίψεσθε ποτε, αὐτῇ πάν-
τως πολλῶ τῶν ἄλλων τελεσιτέρα κατὰ τὴν αὐτῆ ἐπαγ-
γελίαν λ'.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῶ

Τὰ ἀμφίβολα.

Ἡ πρὸς Εὐάγγριον ἐπιστολή περὶ Θεότητος γ', καὶ ἡ εἰς
τὸν Ἰεζεκιὴλ σημασία.

Τὰ Νόθα.

Ἡ μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικῶν γ', καὶ ἡ Τραγω-
δία, Χριστὸς πάσχων δ'.

Τὰ Ἀνέκδοτα.

Ποίημα εἰς τὴν αὐτῆ ψυχῇ, ἢ ἡ ἀρχή· ψυχὴ βλέ-
ψον ἀνω χρονίων ἐπιλήθεο πάντων. Τρία εἰς Καισάρειον
τὸν αὐτῆ ἀδελφόν. Ἄλλο εἰς Ὀυγαῆ δυσγαῆ. Τετρα-
σχηάτινα. Ποιήματα τέσσαρα δ'. Λόγοι πολλοὶ ὑπὸ τῷ
Σερῶν Νικητῆα χολιαδῶτες, καὶ τρεῖς ἀνδρῶ χολιῶν, καὶ
Ποιήματα περὶ τῶ ἱερῶ ἀναγιγνώσκων βιβλίων, καὶ ἕτε-
ρα διάφορα, καὶ εἰς κατὰ ἀλφάβητον, καὶ εἰς ἀρ-
χιλόχεσι, καὶ ζητήματα καὶ ἀποκρίσεις περὶ Θεοῦ καὶ
Τριάδος, καὶ ποιήματα ἠρωικά γ'.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ τῆς αὐτῆς Καππαδοκίας Νύσσης ἐπί-
σκοπος, καὶ τῷ ἑρανοφάντορος Βασιλείῳ ἀντάδελφος, τὰς
ἱεράς πρότερον τῶ λαῶ ἀναγιγνώσκων βιβλίων, τὴν ἰδίαν
ἔπειτα κατέλειπε τάξην, καὶ τῇ τῶν ἱστορικῶν παιδουμά-
των ἀπεδῆ ὅλον αὐτὸν φέρων παρῆδωκεν· ἀλλ' ἀνεκλήθη
πάλιν, ταῖς τῷ Θεολόγῳ Γρηγορίῳ προτροπῆσι καμφθεῖς
καὶ παραινέσει γ'. καὶ γὰρ μὲν δὲ ἀμίλησε, τὴν θουμασιῶν
θεοσεβίαν ἡὼν σύζυγον· ἢ καὶ τὴν ἀπὸ τῷ βίῳ μετασά-
σιν καρτερώς ἰσῆκε καὶ φιλοσόφως γ'. περὶ δὲ τὸ 472.
ἔτος Νυσαίων ἐπίσκοπος γινόμενος γ', μετ' ἔ πολὺ διὰ τὸν
τῆς ὁρθοδόξου πίσεως ζῆλον τῷ τῷ Οὐάλεντος ἐπιτάγματι
ἐξωθεῖς, ἐν διαφόροις περιήε τόποις ταῖς τῶν Ἀρειανῶν
ἐπιβελῆσι ἢ μετρίως κατατρυχόμενος γ'. ἐν ἔτει δὲ 378,
τῷ Οὐάλεντος τὸν βίον καταλύσαντος, ὑπὸ Γρατιανῶ τῷ
αὐτῷ πάλιν ἐγκαθιδρύεται θρόνῳ γ'. ὑπὸ δὲ τῆς αὐτῆς Ἀν-
τιοχείας Συνόδου, ἢ συμπαρέση, εἰς Ἀραβίαν μετὰ καὶ
ἄλλων ἐπισκόπων πέμπεται ταῖς ἐκεῖ ἐπισκεψόμενος Ἐκ-
κλησίας γ'. ἐλθὼν δὲ καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα, εὐλαβῶς μὲν
τῶ ἀγίῳ προσεκινῆσε τόπος, κακῶς δὲ διετέθη, δι' αἷς
αὐτῶ Ἱεροσολύμοις ἐώρακε μοχθηρίας. ἀνθῆνοι καὶ τὴν περὶ
τῶν ἀπίωντων εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπιστολῶν πρὸς τὸν αὐτῆ
ἔγραψε φίλον. καὶ ἀ' ἔτει μὲν 381. τῇ ἀγίῳ οἰκουμένη
δύστερα Συνόδῳ τὴν τῷ παναγίῳ πνεύματος δέξαν τῷ
θεῷ συμβόλῳ τῆς αὐτῆς Νικαίας πίσεως προσιδεμένη, συμ-
παρῶν, τὸ λῆπον τῶ ἱερῶ ἀνεπλήρωσε συμβόλῳ γ'. ἀ'
ἔτει δὲ 394. συμπαρῶ ὡσαύτως καὶ τῇ αὐτῆ τῇ Κων-
σταντινῶπόλε τελεθεῖση γ'. ἀλλ' ἐν τίνι ἔτει μετὰ τῷτο
τὸ τῷ βίῳ εὐάδιον πέρας αὐτῶ εἴληφον, ἀδῆλον.

Ἡ με-

τῆς ἐν Βιέννῃ βιβλιοθ. ἀναγραφῶντα ἐκδίδωκεν. ὅπερ δὲ καὶ περὶ μῆλων, ὅτι αὐτῆ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐκγραφῆ προδῆκη εἰς τὸ, πρὸς τὸν πα-
παν Ρώμης. ταῦτα γὰρ τὰ ῥήματα αὐτῶ ἀρημ. κωδ. παλαιῶς χαρὸς ποιήματα, ἢ κῆτα. (α) Θεόδωρ. ὁ Ἀναγν. (αὐτ.) καὶ Νικηφ.
ὁ Κάλως. (α' βιβλ. 15. κεφ. 23.) καὶ ταῦτα προδῶτες· χρεῖν μᾶται ἀδῆσαι, ὅτι ἐπὶ τῷ Σωτῆρι τὸ ἔλον μᾶλλον καὶ ὀλιγότροχον ἀληθινοῦ-
ἔσιν, ὡς ἐκ τῶν ἰσορῶντων διέγνωμεν. σημαῖον δὲ, ὅτι ἔ μικρὸς καὶ τῷτο τὸ τῆς παλαιότητος δᾶγμα τῶν μὴ γραφόντων, μηδὲ προσκυνῶντων τῷ
Σωτῆρι τὴν ἀπὸνα ἔλεγχοι. (β) Οἱ αὐτοὶ αὐτ. (γ) Ὁ Κέβ. αὐτ. (δ) Γαυῆδ. ὁ Μασσιδ. πρῶτον. ἀ' κεφ. 90. περὶ
ἐκκλησιασ. συγγραμ. (ε) Ἀποσπασμῶν. τέτων (ὡς φησὶν ὁ Κέβ. αὐτ.) ἐξέδωκεν ὁ Φακάνδιος ἀ' βιβλ. 2. κεφ. 4. (ζ) Ὁ μὲν
Κέβ. (α' Τόμ. 1. σελ. 247.) περὶ τὰ ἔτη, ὡς οἱ ἢ πρώτη συνήε οἰκίμα. Συνδ. αὐτὸν γονηθῆσαι φησὶν ὁ Ἀριανζῶ χαρὶ τῇ Ναζιανζῶ γατρι-
ζοντι καὶ πατριῶν ὄντι κῆματι. ὁ δὲ Ὀσθῖν. (α' Τόμ. 1. σελ. 614.) ὁ ἔτος 318. (η) Ὁ Κέβ. καὶ ὁ Ὀσθῖν. αὐτ. ὁ δὲ Βαρὸν. (παρὰ
Φαβρίκ. ἀ' τούχ. 7. σελ. 508.) ἀ' ἔτος 380. (θ) Ὁ Γρηγόρ. ἀς τὸν βίον τῷ Ναζιανζῶ. ἐξ ἢ καὶ τ' ἄλλα χροδὸν ἀπαντα ἐλήθη (ι) Ὁ
Φαβρίκ. αὐτ. (κ) Τῷ μὲν γ' Ἀπολιναρίῳ, φησὶν ὁ Φιλοσόφ. (παρὰ Σαῖδ. ἀς τὸ Ἀπολιναρ.) τὸ ὑπομνηματικὸν ἄδος τῆς λέξεως μικρῶ
ἀριστα ἀχε. Βασίλειος δὲ πανηγυροῖσαι λαμπρότατος ἡ. τῷ δὲ γ' Γρηγορίῳ καὶ παρ' ἀμφοτέραις ἐξεταζομῶ μᾶζω βίον εἰς συγγραμῶν ἄχων ὁ
λόγος. καὶ ἡ ἀπὸν Ἀπολιναρίῳ μὲν ἀδρότερος, Βασίλειῳ δὲ σκεδρωτέρος. (λ) Ὁρα τὸν Φαβρίκ. ἀ' τούχ. 7. σελ. 511. (μ) Τῷ Νύσ-
σης νομίζεται. (ν) Γρηγόρ. τῷ θουματιῶ. εἰς πόνημα, ὃ συνεξεδῆθη τοῖς τε ἄλλοις αὐτῶ συγγράμ. καὶ ταῖς τῷ Βασίλ. Σελοῦ. καὶ Μακαρ.
ἀ' Παρισ. κατὰ τὸ 1622. ἔτος. (ξ) Ἀπολιναρ. Λαοδίκ. τῷ γέροντος νομίζεται. ὅρα τὸν Κέβ. αὐτ. (ο) Σῶζοντα ἀ' τοῖς Κωδ. τῆς
Βοδλεϊαν. Βιβλιοθ. ὡς μαρτυρῶ ὁ Κέβ. αὐτ. (π) Σῶζ. παρὰ Γαλέφ κατὰ τὴν τῷ ἀρημ. μαρτυρ. (ρ) Ὁρα τὴν 43. ἐπιτ. τῷ
Ναζιανζῶ. (σ) Ὁρα τὴν 95. ἐπιτ. τῷ αὐτ. (τ) Ὁ Φαβρίκ. ἀ' τούχ. 8. σελ. 144. ὅρα δὲ καὶ τὴν 225. ἢ 385. ἐπιτ. τῷ
Βασίλ. (υ) Ὁ Κέβ. ἀ' Τόμ. 1. σελ. 244. ὅρα δὲ καὶ τὴν 237. ἢ 264. ἐπιτ. τῷ μεγ. Βασίλ. (φ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (χ) Ὁρα
τὴν 639. σελ. τῷ 1. Τόμ. τῶν πρακτικ. τῶν συνεδ. τῆς τῷ Βιν. ἐκδῶ. (ψ) Νικηφ. ὁ Κάλως. ἀ' βιβλ. 12. κεφ. 13. (ω) Ὁ, τῷ
Φαβρίκ. καὶ ὁ Κέβ. αὐτ.

Ἡ κατὰ τὸ 1615. ἐν Παρισ. γυνομένη τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν ἐκδόσις προτιμητέα καὶ τῆς ὑπερον κατὰ τὸ 1638. ἔτος αὐτῆ γυνομένης ἂ. ἰστέον δὲ, ὅτι ὅσα τῶν δυσθεβίων τῆ Ὠριγώνος δογματῶν ἔχρη ἐν τοῖς αὐτῶ σωτηρίοις συμπαρραπειφυκότα εὐρίσκειται, ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν παρερραπάρησαν, ὡς ὑπὸ τῆ ἀνταποδοτικῆ, ἔστιν Ἀνορθῶτε τῆ Κωνσταντινουπόλεως Γερμανῆ κατὰμαθεῖν βράδιον.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῶ

Τὰ μὴ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν εἰρημύων ἐκδόσεων.

Ὁμιλία εἰς τὸν Πέτρον καὶ Παῦλον ἂ. Τὰ εἰς τὸ ἄσμα ὑπομνήματα ἂ. Ἡ πρὸς Εὐάγγελιον ἐπιστολή περὶ Θεότητος ἂ. Ἀντιβρήτικὸς πρὸς τὰ Ἀπολιναριε ἂ. Ὁμιλία δὴ εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον ἂ. Ὅτι ὁ ἀγίαζμος ἀρτος εἰς σῶμα τῆ Θεῆ λόγῳ μεταποιεῖται, καὶ ὅτι ἐπανάγκης τῆ ἀνθρωπίνῃ φύσει αὐτῆ μεταλαμβάνων ἂ. Ἐπιστολή ἰδ πρὸς Εὐσέβιον ἂ.

Τὰ Νόθα.

Δύο λόγοι ῥωμαϊστὶ μόνον ἐκδομένοι. ὧν ὁ μὲν εἰς τὴν ἀμαρτωλὸν γυναικα, καὶ εἰς τὴν ἀπίωως τὴν ἄλλης δικάζοντας, καὶ περὶ μετανοίας ἂ. ὁ δὲ, εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν νηστῶν ἂ.

Τὰ Ἐκλελειπόμενα.

Εἰς τὰς παροιμίας ἂ. Εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολήν ἂ. Πῶς παραγίνεσθαι τὸ πνεῦμα πρὸ τῆ βασιλείας. Πρὸς Ἀβλάβιον ἂ. Θεογνωσία ἂ. Εἰς τὸ, ἔτος ἐστὶν ὁ νόμος ὁ ἀγαπητός ἂ. Ἐπιστολή πρὸς Ἀμφιλόχιον ἂ.

ΔΙΔΥΜΟΣ ὁ Ἀλεξανδρεὺς κομῶν νῆος τὰ πρῶτα τῶν γραμμάτων σοιχεῖα μαθῶν, τὴν ὁρατικῶν ἀπέβαλε διώματιν ἂ. ἀλλὰ γὰρ ἐφύθη ἂν, ἂ δι' ὀφθαλμῶν παιδιδιώματι ἐκ ἔχουσε, ταῦτα δι' ἀκοῆς ἐξεμαίνθησαν. καὶ γὰρ καὶ ποιητικῆς, καὶ ἑπαιρητικῆς, ἀριθμητικῆς τε καὶ γεωμετρίας, καὶ μουσικῆς, καὶ ἀστρονομίας, καὶ διαλεκτικῆς, καὶ τῶν ἄλλων φιλοσόφων μετέλαχε παιδιδιώματων. ἔ μὲν ἂλλὰ καὶ τὰς θείας Γραφαίς, παλαιάντε καὶ καννῶ, ἀριστάτε ἐξεπαιδύθη, καὶ μεμαθήκεν ἀκριβεστάτα ἂ. διὸ δὴ περὶ τὸ 370. ἔτος ἂ πάσῃ διαπρέπων ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ ἂ, τῆ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῶν ἱερῶν μαθημάτων προϊστάτο δι-

δασκαλείε, κατὰ τῶν τὰ Ἀρείε φρονεῖτων ζεφῶς ἀγωνίζομενος, καὶ λαμπρῶς ἀριστόων. ἔπειθε γὰρ βραδίας ἐβία λόγων, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀγαν παιδῆς, ἔκαστον αὐτῶν ἰόνει κριτικῶ καθίσας τῶν ἀμφιβόλων. θαῦμα δ' ἰὼ ἐ τὸ τυχεῖν ὁ ἀνήρ ἂ. διὸ καὶ πολλοὶ εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν παρεγίνοντο, οἱ μὲν αὐτῆ ἀκασόμενοι ἂ, οἱ δὲ ἰσορήσοντες μόνον. ἐν οἷς καὶ ὁ μέγας Ἀντώνιος, ταῦτα πρὸς αὐτὸν ἔειπεν ἂ χαλεπὸν, ἐδὲ λύπης ἀξίον, ὡ Δίδυμε, ὀφθαλμῶν ἀπορεῖν σε, ὧν μέτεσι σαύρας τε καὶ μουσὶ καὶ τοῖς ὄτελεσι ζώοις ἂ μακάριον δὲ καὶ χάρειν, ὅτι παραπλησίως ἂ γυγέλοις τὴν ὀφθαλμῶν ἔχεις, δι' ὧν τρανῶς τὸ θεῖον κατανοεῖς, καὶ τὴν ἀληθῆ γνῶσιν ἀκριβῶς ὀρεῖς ἂ. ἐν ἔτε δὲ τῆς ἡλικίας αὐτῆ 85, ἔστιν τῶ ἀπὸ Χριστῆ 396. τὸν τῆ βίε δρόμον διήνυσεν ἂ. ἀλλ' ὁ μὲν ζῶν ἐ πέποιθεν, τέτε θανὸν ἐκ ἀπήλλακται. ἔπειθε γὰρ ἐ αἰσίοις μὲν τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ ἐπανέτης τῆ Ὠριγώνος ὀφθῆ ἂ, ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ἐμόφρων ἀπαποδεδείκται, ὑπὸ μὲν τῆς ἀγίας οἰκουμένης ἐμπλήης Σινώδε, τινὰ τῶν αὐτῆ συγγραμμάτων ἂ. ὑπὸ δὲ τῆς ἐν Λατερανῶ, καὶ αὐτὸς ἀναδέματι καθυποβέβληται ἂ.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῶ

Τὰ Ἐκδομένα.

Βιβλίον περὶ τῆ ἀγίης πνεύματος ἂ Σωτήμοι τινες εἰς τὰς καθολικὰς ἐπιστολάς διηγῆσαι ἂ. Συμβεβηθῆ ἡθικῆ ἂ.

Τὰ Ἐκλελειπόμενα.

Λόγος εἰς τὸν Ἰάβ 23. Εἰς τὸν Λαὺ καὶ εἰς τὸν Δαβίδ 21. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικῶν 22. Ὑπομνήματα εἰς τὸν Ἰάβ 22. Εἰς τὰς Παροιμίας 24. Εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἄσμάτων 25. Εἰς τὴν τῶν ψαλμῶν βιβλίον ὀλίω διάφορα ὑπομνήματα 25. Εἰς τὸν Ἡσαΐαν λόγοι δεκαοκτώ 26. Εἰς τὸν Ἰερειαν 27. Εἰς τὸν Ὡση ἢ Ζαχαριαν λόγοι πάντε 28. Εἰς τὸν Μιχαϊαν βιβλία τρία 28. Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ Ἰωάννην ἐκ ἐλάχιζα ὑπομνήματα 27. Εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ὑπομνήματα 29. Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ὑπομνηματῖδια 29. Εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους 29. Κατὰ ἀντιπάλω δογματῶν 29. Κατὰ Ἀρειανῶν 29. Περὶ Τριάδος τρία βιβλία 32. Πρὸς Φιλόσοφον 32. Βιβλίον πρὸς Ῥεφίνω διατὶ ἀποθνήσκουσι τὰ βρέφη, καίπερ διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν ἀναλαβόντα σώματα 37. Περὶ ἀριθμῶ περιττῶ 33. Περὶ ἄσμάτων τε 35. Ὑπομνήματα εἰς τὰ περὶ ἀρχῶν Ὠριγώνος 35.

b 3

ΔΙΟΔΩ.

- (α) Ἡ ἐν τῷ Φωτ. (ὡ κώδ. 6.) τὴν μὲν Φωτῆν, ἢ τὴν ἀπὸς ἑπαιρητικῶν, λαμπρῶς, καὶ ἡδονῆς ὡς ἀποκάζων . . . ἡλεοναξία δὲ τοῖς ὀδυμῆμασι καὶ τοῖς παραδόγμασι. (β) Ὁμοίον τὸν 85. κώδ. τῷ Φωτ. (γ) Ἐξεδόθη ἐν Ἰγγλεσκῶ κατὰ τὸ 1620. ἔτος ἀπὸ τῶν ἀμφι, βασιμῶ. ἐστίν. (δ) Συνεξεδόθη τῶς Νάιλε καὶ Μαξίμ. ὑπαμνημ. (ε) Ἐν τοῖς τῶ Νικητῶν. κατὰ, ὡς ἔρηται (ὡ τῆ μ σημασί. τῆ ὡ τῆ ἰβ. σιλ.) (ς) Συνεξεδόθη κατὰ τὸ 1899. ἔτος τοῖς συλλογ. τῶν ὑπομνημ. τῶν ἀρχ. Ρωμ. (η) Ἐν τῇ αὐτ. ἐκδόσ. μία δὲ τῶν κατὰ καὶ ὡ τῷ 2. Τόμ. τῆς ἀρχμ. ἐκδόσ. τῶν τῆ ἀγίης συγγρμ. (θ) Συνεξεδόθη τῶς λαταργ. Ἰακώβ. Βασιλ. καὶ Χρυσος. ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1560. ἔτος. (ι) Συνεξεδόθη τῶς ἀρχμ. συλλογ. (κ) Ἀρεῖα τῆ Ἀμασίας ἐπισκόπου ἐστίν. Ὁμοίον τὸν 271. κώδ. τῷ Φωτ. (λ) Μνήμα παρ' αὐτῶ τῷ Νύσ. ὡ τῇ ἰβ τὸν Ἐκκλησιαστ. 1. ὀμίλ. (μ) Παρὰ Κυρίλ. Ἀλεξανδ. ὡ τῇ ἐπιλύσει τῶν 12. κεφ. ἐν σιλ. 198. τῷ 7. Τόμ. (ν) Παρ' αὐτῶ τῷ Νύσ. ὡ τῇ τῆς πρὸς Θεόδω. ἐπισκ. ἐπισκ. διὰ τὴν ἐγγραγμῆ. (ς) Παρ' Εὐδύμ. ὡ τῇ κωνοπλ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. ὡ σιλ. 165. (ο) Παρὰ τῷ Αὐτ. κατὰ τὴν τῆ Αὐτ. μαρτυρ. (π) Παρὰ τῷ Διαμασκ. ὡ σιλ. 773. τῶν παραλ. (ρ) Μῆμον. ὁ Βαρῆν. ὡ τῷ 40. ἔτος. Ἀριθ. 13. ὡς μαρτυρ. ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (σ) Οὕτω μὲν ὁ Σωκρ. ὡ σιλ. 4. κεφ. 25.) ὁ δὲ Σωζόμ. (ὡ βιβλ. 3. κεφ. 15.) λέγεται, Φωτῆ, τῆς χαρκαῖης τῶν γραμμάτων σινιδι καταχαραχδῶτας ἐς βράδης ἐκμαθῶν τοῖς δακτύλοις Ἰσραήλμομος. συλλαβῶς δὲ καὶ ὀνόματα, καὶ τὰ ἄλλα ἐφεξῆς καταλήψα, καὶ συνεχῶ ἀκροάσα, καὶ ἀναμνήσα τῶν ἀπὸς θημῶν. (τ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. καὶ ὁ Θεοδώριτ. ὡ βιβλ. 4. κεφ. 29. τῆς Ἰσορ. (υ) Ὁ Κώβ. ὡ Τόμ. 1. σιλ. 253. (φ) Κατὰ τῶν τὸν χρόνον ὡ Ἐδέση μὲν Ἐφραῖμ ὁ θουμάσιος, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ διέπρεπε Δίδυμος . . . ὡ μὲν ἐν ἀσκηταῖς καὶ τῆς ἀρετῆς φροντισαῖς ἔτοι κατ' ἐκἄνων διέλαμπον τὸν καιρὸν. ταῦτα μὲν ὁ Θεοδώριτ. (αὐτ.) ἐξ ἂν καὶ τὸν μοναχικὸν ζῶμα ἐπαγγελιδιώμα τὸν Δίδυμον. (χ) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. (ψ) Ὁλον, ὁ Ἰερωνύμ. ὁ Ῥεφίν. ὁ Παδμάδιος, ὁ Ἀλεξανδρεὺς Ἀμβρόσι. ὁ Ἰεϊδωρ. καὶ ἄλλοι ἐκ ἐκείνων. Ὁμοίον σιλ. 352. τῷ 8. τούχ. τῆ Φαβρίκ. (ω) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. (2α) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (2β) Ὁ Σωκρ. ὡ βιβλ. 4. κεφ. 25. (2γ) Ὁμοίον τὸν 1. κανὼνα τῆς ἐν Τρελ. Συνόδ. τῶτο διαβιβαιέντα, καὶ τὴν 1. πρῶτῆ. τῆς οἰκεμα. ἐβδόμ. καὶ Νικητ. τῆ Καλλίς. τὸ 27. κεφ. τῆ 17. βιβλ. τὰ γὰρ τῆς πεισι. αἰεμ. Συνόδ. πρκαῖ. ἰθαπῆ ὄντα, τῶτο ἐκ ἐμπειρίας. (2δ) Ὁμοίον τὴν 734. σιλ. τῆ 4. Τόμ. τῶν πρκαῖ. τῶν Συνόδ. τῶν ὑπὸ Βιν. ἐκδοθῶν. (2ε) Ἐξεδόθη πρῶτον ἐν Κολων. κατὰ τὸ 1531. ἔτος. ἂτα καὶ ἐν Ἀμπελοδ. κατὰ τὸ 1614. ἢ δὲ παρ' Ἰερωνύμ. ῥωμαϊκῆ μεταφρ. κατὰ τὸ Τόμ. 9. σιλ. 355. τῶν αὐτῶ συγγρμ. (2ς) Ῥωμαϊστὶ μόνον ἰξεδόθη. σὺν τῷ ἀρχμ. περὶ τῆ ἀγίης πνεύματ. βιβλ. Ἐπιμύσι δὲ καὶ ῥωμαϊστὶ ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1672. ἔτος ὡ τῷ 2. μέρ. τῆ Ἀκλίαρ. τῆ ὑπὸ Κομβεφισ. συνταγῶν. (2η) Παρὰ Σωκρ. ὡ βιβλ. 4. κεφ. 23. ἔτι δὲ αὐτῆ ἂ. Τῆς περὶ προνοίας καὶ κτίσεως κατὰ σπουτὸν ἀπὸ γυμναστῆ λόγος, καὶ τῶν τῶς ὕλης διὰ μνήμης φέρων ἀπαρῶν ἀπαντες γὰρ ὀρεδὸν ἐν τῶτοι προσήμικαι καὶ τῆς μὲν περὶ κτίσεως λόγος ὡ τῆ διαφορῆ τῶν σαμῶτων, καὶ κατὰ τὸν πόσμον ὀρήσεις ἂ τῆς δὲ περὶ προνοίας, ἐν τοῖς τρόποις τῶς ἀπὸ κικίας καὶ ἀγνωσίας, ἐπὶ τὴν ἀρετῶν ἢ ἐπὶ τὴν γνῶσιν ἡμῶς ἐπανάγκαι. (2θ) Μνήμα παρὰ Διαμασκ. ὡ σιλ. 789. τῶν Παραλ. (2ι) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. (2κ) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. ὡ σιλ. 685. (2λ) Παρὰ Ἰερωνύμ. ὡ τῇ τῶν ἐκκλησιαστ. συγγραφ. καταλ. (2μ) Μῆμον. ὁ Κικαῖδωρ. ὡ τῷ 5. κεφ. περὶ θῶων ἀντων. παρὰ Κώβ. αὐτ. ἐκ τῆ ἐς αὐτῆς δὲ ὑπομν. ἀποσπασ. κατὰ τῆ ὑπὸ Θεοδώρ. τῆ Πελατῶν. ἐς τὰς Παροιμ. ῥωμαϊστὶ μόνον ἐκδοθ. σαρῆ. (2ν) Ἐν τῇ ὑπὸ Κικερσ. ἐκδοθ. σαρῆ. (2ς) Μῆμον. Νικητ. ὁ Κώβις. ὡ βιβλ. 9. κεφ. 17. τῶν τῶν δὲ ποδῶ ἐ τῆ ἐκδοθ. ἐς τῆς ψαλ. σαρ. (2ζ) Μνήμα παρ' Αὐτῶ τε αὐτ. καὶ παρὰ τῷ Διαμασκ. ὡ σιλ. 307, 341, 677, 721, καὶ 781. τῶν Παραλ. (2η) Ἐν τῇ Γεσλεριαν. σαρ. (2η) Παρὰ Νικητ. αὐτ. καὶ Διαμασκ. αὐτ. ὡ σιλ. 778. (2ο) Παρὰ Τηπεριοντ. ὡ τούχ. 10. τῶν ὑπομν. (2τ) Παρὰ Νικητ. αὐτ. καὶ Διαμασκ. αὐτ. ὡ σιλ. 676, καὶ 754. (2υ) Παρὰ Ἰερων. ὡ ἰπισ. 89. τῆ πρὸς Ἀγγεστίν. (2φ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ὡ τῇ πρὸς Παμμάρχ. καὶ Μύριλ. κατὰ Ῥεφίν. ἀπολογ. 1. τῆ ἐν Τόμ. 2. σιλ. 138. (2χ) Παρὰ τῷ Διαμασκ. αὐτ. ὡ σιλ. 721. (2ψ) Παρὰ Θεοδώριτ. ὡ βιβλ. 4. κεφ. 29. τῆς Ἰσορ. (2ω) Παρὰ Νικητ. αὐτ. (2α) Παρὰ Σωκρ. ὡ βιβλ. 4. κεφ. 25. (3β) Παρὰ Διαμασκ. αὐτ. ὡ σιλ. 643. (3γ) Παρὰ Ἰερωνύμ. ὡ τῇ ἐξῆστ. πρὸς Ῥεφίν. ἀπολογ. ὡ σιλ. 164. τῆ 2. Τόμ. μετεμψυχῶσεως δὲ ὄρεα ἢ τοιαύτῃ ἐπιγραφῆ. (3δ) Παρὰ τῷ Αὐτ. ὡ τῇ πρὸς Παμμάρχ. ὑπὲρ τῶν κατὰ Ἰσραῖλ. βιβλ. ἀπολογ. ὡ Τόμ. 2. σιλ. 76. (3ε) Παρὰ Διαμασκ. αὐτ. ὡ σιλ. 780. (3ς) Ὁ Σωκρ. τῶν τῶν μεμνητῶν (αὐτ.)

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ὁ καὶ Θεόδωρος καλούμενος ἄ περιφανῆς τὸ γένος β, τῷ μακαρίῳ μὲν Σιλβανῷ τῷ τῆς Ταρσῆ ἐπισκοπήσαντος θρέμμα γ, Ἰωάννη δὲ καθηγητῆς τῷ Χρυσόσμῳ. τῷ μοναδικῷ δὲ διαπρέπων ἐπαγγέλματι, ἀσκητηρίῳ προΐσατο δ. πρεσβύτερος δὲ Ἀντιοχείας ἐτι ὦν ε, ὑπὲρ τῶν ὤσειων ἀνδρείως ἠγωνίσαστο. τῷ γὰρ Μελετίῳ τῆς Ἀντιοχείας ἐξωδύτος, ἔτος τῷ τῷ ποιμαίνειν ἀνέλαβεν ἐπισκοπία. ἐν τῆς ὑπαρείας δὲ ἐξελάθει, παρὰ τὰς ὄχθας τῷ γέτοισι ποταμῷ σωμαγαγῶν τὰ τῷ Χρυσῷ πρόβατα, τῇ τῶν ὀρθῶν δογμάτων διέτρεφε χλόη ζ. μετὰ δὲ τῷ τῷ Οὐάλλαντος τελευτῶν ὑπ' αὐτῷ τῷ Μελετίῳ ἀπὸ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντος αὐ ἔτει 378 η, Ταρσεῶν ποιμῶν κατέστη, καὶ τὸ Κιλικίον ἐνεχειρίσθη ἔθνος θ. αὐ ἔτει δὲ 381 ι. τῇ αὐ Κανσαντινιπόλει οἰκουμενικῇ ἀγία Σινώδω συμπαραστάς, πρῶτος αὐτὸς τὸν Νεκλάριον τῷ Ναζιανζίνῳ ἀνόμασε διάδοχον κ. περὶ δὲ τὸ 392 λ. ἔτος τὸ τῷ βίῳ τέλος αὐτὸν κατέλαβε μ.

Τὰ αὐτῷ συγγράμματα.

Ἐρμιευῆσαι εἰς τῷ παλαιῶν πᾶσαν, Γένεσιν, Ἐξοδον, καὶ Ἐφεξῆς καὶ εἰς τὰς ψαλμῶν καὶ εἰς τὰς Βασιλείας. Εἰς τὰ ζητέμενα τῶν Παραλειπομένων. Εἰς τὰς Παραμίας. Τίς ἡ διαφορὰ θεωρίας καὶ ἀλληγορίας. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικόν. Εἰς τὸ Ἰσραὴλ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Εἰς τὰς Προφῆτας ν. Χρονικὸν διορθούμενον τὸ σφάλμα Εὐσεβίου τῷ Παμφίλῳ περὶ τῶν χρόνων. Εἰς τὰ δ' Εὐαγγέλια. Εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Εἰς τῷ ἐπιστολῶν Ἰωάννη τῷ Εὐαγγελιστῆ. Περί τῷ εἰς Θεὸς αὐ Τριάδι. Κατὰ Μετχισεδονικῶν. Κατὰ Ἰουδαίων. Περί νεκρῶν ἀναστάσεως. Περί ψυχῆς. Κατὰ διαφορῶν περὶ αὐτῆς αἰρέσεων. Πρὸς Γρατιανὸν κεφάλαια. Κατὰ ἀστρονόμων καὶ ἀερολόγων καὶ εἰσαγωγῆς ζ. Περί σφαίρας καὶ τῶν ζ' ζωνῶν, καὶ τῆς ἐναντίας τῶν ἀσέρων πορείας. Περί τῆς Ἰππάρχου σφαίρας. Περί προνοίας. Κατὰ Πλάτωνα. Περί Θεῶ καὶ Θεῶν. Περί φύσεως καὶ ὕλης, αὐ ὡ τὸ τὸ δικαίον ἐστι. Περί Θεῶ καὶ ὕλης ἑλληνικῆς πεπλασματῆς. Ὅτι αἱ ἀόρατοι φύσεις ἐκ ἐκ τῶν σοιχείων, ἀλλ' ἐκ μηδενὸς μετὰ τῶν σοιχείων ἐδημιουργήθησαν. Πρὸς Εὐφρόνιον Φιλόσοφον κατὰ πείσιν καὶ ἀπόκρισιν. Κατὰ Ἀριστέλους περὶ σώματος ἐραυῆς. Πῶς θερμὸς ὁ ἥλιος. Κατὰ τῶν λεγόντων ζῶον τὸν ἕρανόν. Περί τῷ πῶς, αἰ μὲν ὁ δημιουργός, ἐκ αἰεὶ δὲ τὰ δημιουργήματα. Πῶς τὸ θέλειν καὶ τὸ μὴ θέλειν ἐπὶ Θεῷ αἰδιῶ ἔντος. Κατὰ Πορφύριου. Περί ζῶων καὶ θυσῶν ο. Κατὰ Μανιχαίων βιβλία ἑκοσι καὶ πέντε π. Περί τῷ ἀγίῳ πνεύματος διάφορα ἐπιχειρήματα ς. Πρὸς τὸς Σινοσιαστὰς, ἦτοι κατὰ Ἀπολιναριῶν ς. Κατὰ Φωτεινῶ, Μαλχιάνου, Σαβελλίου, καὶ Μαρκέλλου Ἀγκύρας τ. Δύο κατὰ αἰρετικῶν βιβλία υ'.

Καὶ ὁ Ἐβὲδ Ἰησοῦς δὲ μὲνηταί τινων τῷ Διοδώρῳ ποιημάτων τῷ Σύρων Φωνῆ μόνον σωζομένων φ.

ὁ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ εἰς τῶν Ὀριγῶν Φοιτητῶν κ, καὶ πρεσβύτερος τῆς Ἀλεξανδρείαν Ἐκκλησίας λ, περὶ μὲν τὸ 232. ἀπὸ Χρυσῷ ἔτος μ τῷ τῷ ἐκεί τῶν κατηχήσεων διδασκαλίῳ ἐπισκοπία ἀναλαβὼν, αὐ ἔτει 247 ν. τὸν Ἡρακλῆν τὸν βίον μεταλλάξαντα διαδέχεται, ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας γινόμενος ςβ. τῷ ἐπὶ Δελφί δὲ διαγμῆ ἐναρξάμενος, στρατιωτικαῖς συλληφθεὶς χερσίν, εἰς Ταπύσιριν ἤχθη στ. κατὰ δὲ τὸ 257. ἔτος, τῷ Οὐαλερίῳ καθ' ὑπεροχὴν τῶν ὤσειβῶν διώκοντος, τῷ ἠγεμόνι Λιμιλιανῷ παραστάς, καὶ τῷ καλλιῷ ὁμολογίαν ὁμολογήσας ὁ τρισμακάριος, εἰς Κεφρῶ πόλιν τῆς Λιβύης ἐρημοτάτῳ ἐξορίστος διαπέμπεται ζδ. μετὰ δὲ τριετίαν ε, τῷ Γαλιλιῷ προγράμματι, σωφρονέστερον περὶ τῷ ἀρχιῷ διατεθειμένος, εἰς τῷ Ἀλεξανδρείαν ἀνακληθεὶς, τῆς τε ἀπὸ αἰρέσεων ἐπιστρέψαι, καὶ τὰ προκύψαντα προσεπιβράβηαι χρίσματα, καὶ τὰ τότε καθυπόνοσσαι σκάνδαλα παντὶ θείῳ κατηγωνίσαστο. καὶ γὰρ καὶ τῶν ἀπὸ Νεάτου, ἢ Ναβάτου, τῆς Ἐκκλησίας ἀποχωριζόντων δι' ἐπιστολῶν ἐπανακαλέσασθαι ἐπέβουσε ζ. καὶ Στέφανον τὸν Ῥώμης, καὶ Κυπριανὸν τὸν Καρχηδόνας περὶ τῷ, εἰ δέοι τῶν ἐξ οἴας δ' ἐν αἰρέσεως ἐπιστρέφοντας διὰ λετρῶ καθάισθαι, διαφοροματῶν καὶ τὸν μὲν μὴ δεῖν τι νεώτερον παρὰ τῷ κρατήσασθαι ἀρχιῶν παράδοσιν ἐπικαινοτομῆν οἰόμενον, τὸν δὲ ἐδ' ἄλλως ἢ διὰ λετρῶ πρότερον τῆς πλάνης ἀποκαθηραμένους δεῖν προσεῖδαι ἠγόμενον, καταλλάξαι ἐσπέδαξε ζη. καὶ τοι τῷ Κυπριανῷ συμενωὶν διετέλει ζβ. καὶ κατὰ Σαβελλίου δὲ τῷ τῷ ποιητῶν τῶν θείων ὑποστάσεων σωμαλοφίῳ ὀνειρώξαντες ἐαμαλαίως ἀντεπαρετάξατο ζα. καὶ τῶν ἀπὸ Νέπωτος δὲ τῶν καὶ Χιλιастῶν καλεμῆναι τὰς σοφαῖς ἐφελκυσίας προσδιαλέξαι, τὰ κακοδοξα ἀπεθῆσαι ἀνέπεισε φρονήματα ζκ. αὐ ἔτει δὲ 265 ζλ. παρακληθεὶς, ὡς αὐ ἐπὶ τῷ κατὰ Ἀντιοχείαν ἀφίκατο σῶσθαι, τῷ κατὰ Παύλῳ τῷ Σαμακῶν συγκροτημένῳ, γῆρας ὁμῆ καὶ ἀδιδίαιαν τῷ σώματος αἰτιασάμενος, ἀνατίθεται μὲν τῷ παρυσίῳ, δι' ἐπιστολῆς δὲ τῷ αὐτῷ περὶ τῷ ζητημένῳ παρῆσι γνώμῳ ζμ. κατ' αὐτὸ δὲ τὸ ἔτος, τὸ καὶ δωδέκατον τῆς τῷ Γαλιλιῷ βασιλείας, πρὸς Κύριον μεθίσταται, ἔστιν ἐπιτακτικῶς τῆς Ἀλεξανδρείαν πρὸς τῷ Ἐκκλησίας ζν.

Τὰ αὐτῷ Συγγράμματα.

Ἐπιστολαί. Πρὸς Γερμανόν ζε. Πρὸς Φάβιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείαν ζο. Πρὸς Νουάτον ζη. Πρὸς τῶν κατ' Αἴγυπτον περὶ μετανοίας. Πρὸς Κόνωνα τῆς Ἐρμεπολιτῶν παροικίας ἐπίσκοπον ἰδία τις περὶ μετανοίας. Ἄλλη ἐπιστεπτική πρὸς τὸ κατ' Ἀλεξανδρείαν αὐτῷ ποιόμενον.

Πρὸς

(αὐτ.) λέγων· Ἐρμιευῆσαι δὲ καὶ τὰ περὶ ἀρχῶν Ὀριγῶν, ὑπομνηματῆται ἐκδὲς εἰς αὐτὰ, δι' ἐν συνίστησιν ὡς ἡ ἀριστεία το γινεματῆσαι, καὶ μάλιστα ἐπιχρησάσιν οἱ κατηγορεῖν τὸν ἄνδρα, καὶ τὰ βιβλία διακρίνειν σκευάζοντες. μὴ γὰρ αὐτῶς δύνασθαι, φησὶ, ἰδῶν τῷ τῷ ἀνδρὶ σύνεσιν. (α) Ἐκπῆρμ τῷ ὀνόματι καλῶ αὐτὸν ὁ Φῶτ. τῷ μὲν, αὐ τῷ 102. κῶδ. τῷ δὲ αὐ τῷ 223. αἰεὶ δὲ τῶν φησὶν ὁ Φαβρίκ. (αὐ τῷ 8. σελ. 358.) ἀντὶ τῷ Διοδώρ. τέτα, τὸν Τύρα Διοδώρ. ἢ τὸν Μοψαβίαν. Θεόδωρ. ἐλαμβάνοντες· οἱ ἀντιδιασκαλῆται τὸν ἄνδρα. (β) Ὁ Θεόδωρ. αὐ βιβλ. 4. κηφ. 25. τῆς Ἰσορ. (γ) Ὁ μίγ. Βασίλ. αὐ ἰστ. 244. τῆς ἀσημ. ἐκδ. καὶ ὁ Θεόδωρ. αὐ βιβλ. 2. κηφ. 26. τῆς Ἰσορ. (δ) Ὁ Σωκρ. αὐ βιβλ. 6. κηφ. 3. Κατὰ τῷ Ἀντιόχῳ, ἢ Ἰγγύς αὐτῆς καμῆνα, ὡς φησὶν ὁ Τηθαμόντ. (αὐ τῷ 8. σελ. 558. τῶν αὐ τῷ ἐκκλησίας. Ἰσορ. ὑπομν.) Ἀντιοχία γὰρ ἠγῆται τὸν ἄνδρα. (ε) Ὁ μίγ. Βασίλ. αὐ ἰστ. 135. (ζ) Ὁ Θεόδωρ. αὐτ. (η) Ὁ, τῷ Κῆβ. αὐ σελ. 266. τῷ 1. Τόμ. καὶ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (θ) Ὁ Θεόδωρ. αὐ βιβλ. 5. κηφ. 4. τῆς Ἰσορ. (ι) Ὁ Κῆβ. καὶ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (κ) Ὁ Σωζόμ. αὐ βιβλ. 7. κηφ. 8. (λ) Ὁ Τηθαμόντ. αὐτ. αὐ σελ. 562. (μ) Ἐστὶ δὲ τῷ φησὶν, φησὶν ὁ Φῶτ. (αὐ τῷ 223. κῶδ.) καθάρος τῷ καὶ ὑκρινῆς ὁ ἀνὴρ, καὶ τῷ τῶν διχαρηματῶν διαπλάσαι, οἷον κατὰ μέρος αὐ τῷ τῶν λόγων αὐτῷ ὑπεδέξαμαι ἐκλογῆ. αὐ δὲ τῷ 102. κῶδ. ἐμπεριείχετο δὲ τῷ Δίλτῳ καὶ Διοδώρῳ Τυρῶν περὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματος διάφορα ἐπιχειρήματα, αὐ οἱ καὶ τῷ Νεσορίῳ νόσον αὐτὸς ἐπιδάκνεται προηβήσθηκῶς. αὐ δὲ τῷ 18. κῶδ. ἀνιγνώθη πρακτικῶς τῆς ἐ Σινώδῃ. . . . Τὰ περὶ Διοδώρῳ Ταρσῆ καὶ Θεόδωρῳ Μοψαβίαν. καὶ αὐτοὶ ὁμοίως αἰτιματῆθησαν, τῶν δὲ τὸ πρακτικ. ἔβλησαν. ἰδί γὰρ ἐκδίδεται. εἰ δὲ Θεόδωρ. (αὐ βιβλ. 2. κηφ. 24. τῆς Ἰσορ.) Φλαβιανὸς δὲ φησὶ καὶ Διοδώρος. . . . ἦτοι πρῶτοι διχῆ διελόντες τῶν ψαυόντων χερσὶ, ἐκ διαδοχῆς ἔδαν τῷ Δαβιτικῷ ἐδίδαξαν μελιδίαν, καὶ τῶν αὐ Ἀντιοχίῳ πρῶτον ἀρξάμενον, πάντοτε διέδραμε, καὶ κατέλαβεν τῆς οἰκουμένης τὰ τέρματα. (ν) Πηλαῖ, φησὶν ὁ Σωκρ. (αὐ βιβλ. 6. κηφ. 3.) συνήγαγε βιβλία ψιλῶ τῷ γράμματι τῶν θῶων προσέχων Γραφῶν. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Διοδώρος ἐπιβεβασιῶ αὐ σελ. 524. τῆς δὲ τῆς βίβλου, λέγων· τῷ ἀλληγορικῷ τὸ ἰσορμὸν πλεῖστον ὅσον προτιμῶμεν. (ξ) Τὸ κατ' ἡμᾶρας ἀνέκρινεν ὁ Φῶτ. αὐ κῶδ. 223. (ο) Τῶν ὑπάντων μονακῶν παρὰ Σαῖδ. εἰς τῷ Διοδώρ. (π) Παρὰ Φωτ. αὐ κῶδ. 85. (ρ) Παρὰ τῷ 367. αὐ κῶδ. 102. (σ) Τὰ αὐτῷ καὶ Θεόδωρ. Μοψαβ. καὶ Θεόδῳτ. Ἀντιοχ. καὶ Κυρίλ. Ἀλεξαν. ἐπιγυρισθῶν. ὅρα Φαβρίκ. αὐτ. αὐ σελ. 351. (τ) Παρὰ Θεόδωρ. αὐ βιβλ. 2. κηφ. 10. περὶ αἰρετ. κῶδ. (υ) Ἰπὸ Βασίλ. τῷ μίγ. αὐ τῷ ἀσημ. 135. ἐστὶν. ἀνακρίεται. (φ) Ὁρα τῷ 267. σελ. τῷ 1. Τόμ. τῷ Κῆβ. (χ) Ὁ Εὐσέβ. αὐ βιβλ. 6. κηφ. 29. τῆς Ἰσορ. (ψ) Ὁ Ἰερώνυμ. αὐ τῷ τῶν ἐκκλησίας. συγγυμφ. κατελ. (ω) Ὁ Κῆβ. αὐ Τόμ. 1. σελ. 124. (2α) Ὁ, τῷ Εὐσέβ. καὶ ὁ Κῆβ. αὐτ. (2β) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. αὐ κηφ. 35. (2γ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. αὐ κηφ. 40. ἐστὶ δὲ ἡ Ταπύσις πολίχνη μικρὴν τῆς Αἴγυπτος μεταξὺ Ἀλεξαν. καὶ Κανοπία. ὁ Βασίλειμ. αὐ τῷ Λεξ. (2δ) Ὁ Εὐσέβ. αὐ βιβλ. 7. κηφ. 11. (2ε) Ὁ Κῆβ. αὐτ. (2ζ) Ὁ Εὐσέβ. αὐ βιβλ. 6. κηφ. 46. καὶ βιβλ. 7. κηφ. 4, καὶ 5. (2η) Ὁ Αὐτ. αὐτ. αὐ κηφ. 2, 3, καὶ 4. (2θ) Ὁ Ἰερώνυμ. αὐ τῷ κατελ. (2ι) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. αὐ κηφ. 24. (2κ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. αὐ κηφ. 6. (2λ) Ὁ Κῆβ. αὐτ. (2μ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. αὐ κηφ. 27. (2ν) Ὁ Αὐτ. αὐτ. αὐ κηφ. 28. (2ξ) Ἰνδία παρὰ Εὐσέβ. αὐ βιβλ. 6. κηφ. 40. (2ο) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. αὐ κηφ. 41. (2π) Παρὰ τῷ Αὐτ. αὐτ. αὐ κηφ. 45.

Πρὸς τὸν Ὀριγάνου περὶ μαρτυρίας. Πρὸς τὲς κατὰ Λαοδικείαν ἀδελφούς, ὧν πρόεδρος ἦν Ἐπίσκοπος. Τοῖς κατὰ Ἀρμενίαν ὡσαύτως περὶ μετανοίας, ὧν ἐπισκόπος ἦν Μερζιάνης. Πρὸς Κορνήλιον τὸν κατὰ Ῥώμην. Διακονικὴ τοῖς ἐν Ῥώμῃ διὰ Ἱππολύτου. Ἄλλη τοῖς αὐτοῖς περὶ Εἰρημίας. Καὶ περὶ μετανοίας. Καὶ ἄλλη τοῖς ἐκείσε ὁμολογηταῖς ἐν τῇ τῆ Νοβάτῃ συμφερομένοις γνώμῃ. Τοῖς αὐτοῖς τέτοις ὅσα ἕτεραί μεταφράσεις ἐπὶ τῷ Ἐκκλησίαν. Πρὸς Ἐρμάμωνα β. Πρὸς Στέφανον τὸν Ῥώμης γ. Πρὸς τὸν Ῥωμαίων ἐπίσκοπον Ζύτον δ. Πρὸς Φιλήμονα τὸν κατὰ Ῥώμην πρεσβύτερον. Πρὸς τὸν κατὰ Ῥώμην Διονύσιον ἐπιπρεσβύτερον ὄντα ε. Ἄλλη πρὸς τὸν κατὰ Ῥώμην Διονύσιον ἢ περὶ Λακκιανῶν ζ. Πρὸς Φλαύσιον. Πρὸς Δομέτιον καὶ Δίδυμον. Ἄλλη τοῖς κατ' Ἀλεξάνδρειαν συμπρεσβυτέρους η. Πρὸς Ἰερακὰ τὸν Αἰγυπτίῃ ἐπίσκοπον ἐσραϊτικῇ θ. Περὶ τῶν συμβάντων ἐκ τῆς λοιμικῆς νόσου τοῖς κατ' Αἰγυπτίον ἀδελφοῖς ι. Κατὰ Σαβελλίῃ πρὸς Ἀρμωνα τῆς κατὰ Βερνίκην Ἐκκλησίας ἐπίσκοπον. Πρὸς Τελεσφόρον. Πρὸς Εὐφράνορα. Πρὸς Ἀρμωνα καὶ Εὐπορον. Τέσσαρες πρὸς τὸν Ῥώμης ὁμώνυμον Διονύσιον. Λόγοι ἐν ἑσδῇ ἐπιστολῆς Τιμοθέου τῷ παιδί προσεφενημένοι. Λόγος περὶ περασμῶν, ὃν τῷ Εὐφράνορι ἀνατέθεικε. Πρὸς Βασιλείδην τὸν κατὰ Πατάπολιν παροικίων ἐπίσκοπον κ. Ἐπιστολὴ πρὸς τὲς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνηθόντας ἐπισκόπους κατὰ Παύλου Σαμουσάτων λ.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ μ ὁ Θεοπέσιος μετὰ τῷ τῆ Δομετιανῷ τελειῶν γυναικῶν, ἐν τῇ πρώτῃ ὧν ἐτι ἠλικία, τὸν Σμύρνης Πολύκαρπον τὸν καὶ Ἰωάννη τῷ Εὐαγγελιστῇ καὶ τοῖς λοιποῖς τῶν ἑσραϊκῶν τὸν Κύριον σιμωναστραφέντα, καὶ ὡς ἔτος 147 ε. τῷ διὰ πυρὸς μαρτυρίᾳ τελειώσαντα, ἐ μόνον ἐώρακεν, ὡς αὐτὸς φησὶν ο. ἀλλὰ καὶ τῆ τότε, ἐν ᾗ καθεζόμενος διελέγετο, καὶ τῶν προσῶν καὶ ἐσόδων, καὶ τῆ χαρᾶς καὶ τῆ βίβης, καὶ τῆς τῆ σώματος ἰδέας, καὶ τῶν διαλέξεων, ὡς πρὸς τὸ πλῆθος ἐποιεῖτο, ἐμνημόσυνον ἀκριβέστατα π. καὶ Παπίῃ δὲ τῆ τῆς Φωνῆς τῆ ἐπιστηθῆς μαθητῆ ἀκρόατος ἀκροατῆς ἐγένετο ς. Ἐπὶ Παθηνῆ δὲ σ πρεσβύτερος τῆς ἐν Λαυδύνῳ παροικίας προχειρισθείς, πρὸς Ἐλδύθερον τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον παρὰ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ζήλιστα, ἐπιστολᾶς τῶν ἐν Λαυδύνῳ τελειωθέντων κομίτων μαρτύρων ζ. τότε δὲ, καὶ πᾶς, καὶ ἐπὶ τίνι προφάσει, καὶ ἐν ποίᾳ ὧν ἐκκλησιαστικῇ τάξει, καὶ ὑπὸ τίνος ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐν Λαυδύνῳ ἐπέμψθη, πάντα ἀδήλα θ. περὶ μὲν ἐν τῷ 178. ἔτος φ, τῆ Παθηνῆ σὺ τοῖς ἐπὶ Γαλλίας ἀδελφοῖς τὸ μαρτυρικὸν διανύσαντος σάδιον, τῆς κατὰ Λαυδύνον παροικίας τῷ ἐπισκοπῷ διαδέχεται κ. ὡς ἔτος δὲ 202, ἢ 203 ψ. ἐν τοῖς ὑπὸ Σωθῆρος διωγμοῖς τῷ διὰ Χριστὸν μαρτυρίᾳ τὸν βίον ἐξετέλεσε ο.

Τῶν αὐτῆ συγγραμμάτων ἔκδοσις τῶν ἄλλων πληρύτερα ἢ Ἐνετίῃσι κατὰ τὸ 1734. ἔτος γενομένη. ἧλον δὲ, ὅτι τῷ καθ' Ἑλλάδας λόγῳ πάντα τὰ αὐτ. συγγράμ. σιωπητάτα ὁ ἅγιος ἀλλὰ τῶν ἑλλήνων μικρῶς δὲ πάντων

ἐκλειπομένων, τὰ πλεῖστα ἑσραϊσὶ μένον σώζεται, καὶ αὐτῆ τῆ μεταφράσαντος ἀδελφῶ ὄντες.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ ὀλοχερῶς ἐκλειποτά.

Ἐπιστολὴ πρὸς Βλασὸν περὶ χρίσματος ς^α. Ἐπιστολὴ πρὸς Φλαυῖον περὶ μοναρχίας, ἢ περὶ τῆ μὴ εἶναι τὸν Θεὸν ποιητὴν κακῶν ς^β. Τὸ περὶ ὀδοσάδος πρὸς Φλαυῖνον σπένδασμα ς^γ. Λόγος πρὸς Ἑλλήνας σωτηρώτατος, καὶ τὰ μάλιστα ἀναγκαϊότατος περὶ ἐπιστήμης ς^δ. Λόγος εἰς ἀπόδειξιν τῆ ἀποστολικῆς κηρύγματος ς^ε. Βιβλίον διαλέξεων διαφόρων, ἐν ᾗ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς, καὶ τῆς λεγομένης σοφίας Σολομώντος μνημονεύει, ῥητά τινά ἐξ αὐτῶν παραθέμενος ς^ς. Ἐπιστολὴ παρανετική πρὸς Βίβλωρα τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον περὶ τῆ Πάχα ς^ζ. Λόγοι περὶ πίστεως πρὸς Δημήτριον διάκονον Βίβλους ς^η. Σπένδασμα ἀντιλέγον Μαρκιανῶν ς^θ. Περὶ τῆ παντός ς^ι. Ἐπιστολὴ ἢ ἀπὸ τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἐκκλησιῶν, Λαυδύνας καὶ Βίβλους, πρὸς ταῖς κατὰ τῷ Ἀσίαν καὶ Φρυγίαν πεμφθεῖσά ς^κ.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ὁ Θεὸς πατρίδα μὲν ἔχε Βησανδύκην κόμην νομῆ Ἐλδύθερον πόλεως τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἐκ νέου δὲ φέρων ἑαυτὸν τῷ ἀμφὶ Βηθελέαν κόμην τῆ νομῆ Γάζης Φροντιστηρίᾳ παραδίδωσιν, ὑπὸ Ἰλαρίωνος τῆ ἐκείσε καθηγεμόνης τῆς μοναδικῆς φιλοσοφίας ἀριστα ἐκπαιδόμενος τὰ μαθήματα. ἔτα καὶ τοῖς ἐν Αἰγυπτίῳ ἀσκητηρίοις ἰκανὸν διατρέψας χρόνον, ἐπιστημώτατος παρὰ τε Αἰγυπτίους καὶ Παλαιστίνους ἐν τῇ μοναδικῇ καθίσταται πολιτεία ς^λ. περὶ δὲ τὸ 367 ς^ν. ἔτος τῆς μητροπόλεως Κωνσταντίας ἐπισκοπεῖν ἠρέθη ὑπὸ Κυπριανῶν ς^ς. ἀπλοῖκός δὲ ὧν τὸν τρόπον, ὑπὸ τῶν Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας γραμμάτων ὑπήχθη, ἀπαγορευθῆναι μὲν σὺ τῇ περὶ αὐτὸν Σιωδῶν τῷ τῶν Ὀριγάνου βιβλίων ἀνάγνωσιν, πέμψαι δὲ καὶ γράμματα πρὸς τὸν Θεὸν Χρυσόστομον, τὰ παραπλήσια αὐτὸν διαπραΐξασθαι παρανεύοντα ς^ζ. μετ' ἐ πολὺ δὲ πάλιν ταῖς τῆ Θεοφίλου ὑποθήκας ἀναπειθείς εἰς τῷ Κωνσταντίας παραγίνεσθαι, καὶ σὺ αὐτῶν ἐξω τῆς πόλεως ἐπιτελεῖ, καὶ χειροτονεῖ διάκονον· ἔτα εἰς τῷ πόλιν εἰσέρχεται, καὶ ἐν ἰδιότητι καταλύει μονῆ, καὶ τῷ τῆ Χρυσόστομου ὁμιλίαν φέρει ς^η. καίπερ ἐφ' οἷς παρὰ κανόνα ἐπραξεν ἐκ ἀγανακτικῶντος, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπισκοπικοῖς παρακαλῆντος μένειν οἰκοῖς· ἔλεγε γάρ, ὅδε συμμείνει αὐτῷ ἐθέλων, ὅδε σιωπῆσαι οὐδέποτε, εἰ μὴ τῆς περὶ Διόσκουρον ἐξελάσθαι τῆς πόλεως, καὶ τοῖς καθαιρετικοῖς καθυπογράφῃ τῶν Ὀριγάνου βιβλίων· παρασιωδᾶσθαι δὲ καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπωνύμῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς περὶ Διόσκουρον ἀπειρηρῶσθαι, καὶ τὸν Ἰωάννην διασύρειν. ἀλλ' ἀπέργεσθαι τῇ ὑπὸ τῆ Θεῶ Ἰωάννη παρανεύσει. λέγουσι δὲ, ὅτι ἀπαίρειν μέλλων ἐπὶ τῷ Κύπρον τῷ Ἰωάννη ταῦτα ἐδήλωσεν· ἐλπίζω σὲ μὴ ἀποθανεῖν ἐπίσκοπον· ὁ δὲ ἀντεδήλωσεν, ἐλπίζω σὲ μὴ ἐπιβλιῶσαι τῆς σαυτῆ πατρίδος. ἀμφότεροι δὲ ταύτῃ ἔχον τῷ ἐκβασιν. ὁ μὲν γὰρ Ἰωάννης μικρὸν ὑπερον τῆ θρόνου κατελήχθη· ὁ δὲ Ἐπιφάνιος τῆς Κύπρου

(α) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 46. (β) Παρὰ τῷ Λύτ. ἐν βιβλ. 7. κεφ. 1. (γ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 4. (δ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 5, 6, καὶ 9. (ε) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 7. (ς) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 9. (η) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 20. (θ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 21. (ι) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 22. (κ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 26. Κανόνες δ' αὖτις ἐπιδομένοι ἐν τῷ 2. τῶν Πανδέκ. Τόμ. (λ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 27. (μ) Τὸν αὐτὸν ἐν τισὶ μὲν ὑπομνήμ. Εἰρημίας μόνον, ἐν ἑσδῇ δὲ Εἰρημίας Λαυδύνων, καὶ ἐν ἄλλοις Εἰρημίας γράφ. ὁ τῷ Ἡγεμ. κώδ. (ν) Σχεδὸν, αὐτὸς δ' Εἰρημίας φησὶν (ἐν βιβλ. 5. κεφ. 30.) ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς πρὸς τῷ τέλει τῆς Δομετιανῆς ἀρχῆς. ἐκ τῆς δ' ἐν Δομβίλ. ἐν ἔτα ἀπὸ Χριστῆ 97. αὐτὸν γεννηθῆναι φησὶν· ὃν γοναίως ἐξελέγησεν ὁ Κάβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 66.) ὁ δὲ Ῥωμάτ. (ἐν τῷ 2. Τόμ. τῶν τῆ Εἰρημ. συγγράμ. τῶν ἑσδῇ. ἐκδοθέντ. σελ. 65.) ἐν ἔτα 140. ὁ δὲ καὶ πιθανώτερος. (ς) Ὁ Φαβρίκ. ἐν τῷ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 66. (ο) Ἐν βιβλ. 3. κεφ. 3. (π) Ὁ Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 20. τῆς Ἱστορ. (ρ) Ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῇ πρὸς Θεοδώρον 29. ἐπιστ. τῇ ἐν Τόμ. 1. σελ. 127. ἀλλὰ καὶ ὁ Βασίλ. ἐν τῇ περὶ τῆ ἀγίας πνεύμ. 29. κεφ. περὶ αὐτῆ φησὶν· ὁ ἔγγυς τῶν Ἀποστόλων γενόμενος. (σ) Πρεσβύτερον Παθηνῆ καλεῖται αὐτὸν ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῇ τῶν Ἐκκλησιαστ. συγγράμ. καταλ. (τ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κεφ. 3, καὶ 4. (υ) Παρὰ Πολυκάρου ἐν ἔτα 157. ἑστὶ αὐτὸν πεμφθῆναι φησὶν. ὁ, τε Γρηγόρ. ὁ Τσιανῆς. καὶ ὁ Ἀλοῖζ. (παρὰ Ῥωμάτ. αὐτ. ἐν σελ. 606.) ἀλλ' ἐξ ἀκρίβειας καὶ ἐκ ἑσδῆς μαρτυρίας. (φ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (χ) Ὁ Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 5. τῆς Ἱστορ. (ψ) Ὁ Ῥωμάτ. αὐτ. ἐν σελ. 708. καὶ ὁ Κάβ. αὐτ. (ω) Μάρτυρα καλεῖται αὐτὸν καὶ ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῇ ὑπομνήμ. τῷ αἰ τὸ 64. κεφ. τῆ Ἱστ. ἐν Τόμ. 5. σελ. 202. (2α) Μνήμη κατ' Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 20. τῆς Ἱστορ. (2β) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ταῦτις δὲ τῆς ἐπιστ. ἀπόστολας πᾶσαι ἐν σελ. 339. τῆ 1. Τόμ. τῆς Ἱστορ. ἐκδοθέντ. μετὰ καὶ ἄλλων ἀποστολασμάτων. (2γ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. (2δ) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 26. (2ε) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. (2ς) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. (2η) Παρὰ τῷ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 24. (2θ) Παρὰ Μαξίμ. ἐν σελ. 152. τῆ 2. Τόμ. (2ι) Παρ' Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κεφ. 8. (2κ) Παρὰ Φωτ. ἐν κώδ. 48. καὶ 121. ἀλλ' ἐστὶν ἀμφοβόλ. (2λ) Παρ' Εὐσέβ. καὶ παντοδύνα καὶ ἕτερα συγγράμματα καὶ ἐπιστολαὶ φέρονται. α καὶ ἑν τισιν αὐτῶν ἢ τῆς κατὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δόγματα ἀληθείας ἀκριβέστατος νόσος λογισμῶς κινδυνεύουσα. α καὶ παρρησιαστικῆς. (2μ) Ὁ Σωζόμ. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 32. (2ν) Ὁ Φαβρίκ. ἐν τῷ 7. σελ. 413. ὁ δὲ Κάβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 232.) περὶ τῆ 368. ἔτος φησὶν. (2ξ) Ὁ Σωζόμ. αὐτ. (2ο) Ὁ Σωκρ. α βιβλ. 6. κεφ. 10. (2π) Ὁ Λύτ. αὐτ. ἐν κεφ. 12.

Κύπρος ἐκ ἐπέβη, ἀλλ' αὐτῶν πλείων ἀπίων ἐτελεύτησεν. ἰὼ δὲ τότε ἔτος ἀπὸ μὲν Χριστοῦ τὸ 402, τῆς δ' ἡλικίας αὐτῆ περιπερὶ τὸ 100.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ ἐκδόσεις αἱ τῶν ἄλλων κρείττονες, ἢ τε ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1622, ἐν δυοὶ τόμοις, καὶ ἡ μετ' αὐτῆ κατὰ τὸ 1682. ἔτος ἐν Λειψ. γενομένη, τὸ τῆς Κολον. δὲ, ἐκ οὐδ' ὅτῃ, ἐπιφέρεισα ὄνομα.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Ἀμφίβολα.

Περὶ τῶν Προφητῶν. Φυσιολόγος. Λόγοι ἢ εἰς τὰ Βαίαια. Εἰς τὴν θεοσωμον ταφίω. Εἰς τὴν ἀγίαν τῆ Χριστοῦ ἀνάστασιν. Εἰς τὴν ἀνάληψιν. Ἐγκώμιον εἰς τὴν ἀγίαν Θεοτόκον. Περὶ Βαίων. Περὶ πίστεως, καὶ τῆς ἀγίας Τριάδος. Περὶ τῆς ἀγίας τῆ Χριστοῦ ἀναστάσεως.

Τὰ Ἀνεκδότα.

Εἰς τὸν Προφήτην Ναὸμ. Περὶ διαρέσεως ψαλμῶν. Περὶ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, πῆ ἕκαστος ἐκήρυξε. Περὶ θείας γεννήσεως.

Τὰ ἐκλελειπόμενα.

Ἐπιστολαί. Εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἁμαρτιῶν. Λόγος εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Ψαδεδίγραφον ἐκλελειπόμενον.

Κατὰ τῶν εἰκόνων σύγγραμμα.

ΕΥΣΕΒΙΟΣ ὁ Ἐμέσης πατριδα μὲν ἔχε τὴν ἐν Μεσοποταμίᾳ Ἐδεοσαν, γεννήτορας δὲ ὀπατριδαί, καθηγητάς δὲ, τῆς μὲν θύραθεν τὸν τιμωκαῦτα ἐν Ἐδεοσῇ παιδωτικῶν, τῆς δὲ ἱερᾶς παιδείας τὸν τε Καταρείας Εὐσέβιον τὸν Παμφίλου, καὶ τὸν Σκυθοπόλεως Πατρόφιλον. τὴν Ἀλεξάνδρειαν δὲ καταλαβόν, καὶ τὰ φιλόσοφα ἐκ παιδωτικῆς μαθήματα, εἰς Ἀντιόχειαν ἔπειτα παρεγένετο. τῆ μεγάλε δὲ Ἀθανασίῃ ἐν ἔτει 342. ὑπὸ τῆς ἐν Ἀντιόχειᾳ Σιωδῆ ἐξωδιάντος, αὐτὸς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπισκοπῆν παρ' Εὐσεβίῃ τῆ Κωνσταντινῆ πόλεως προβλήθει, ἐκεῖ μὲν ἐκ ἀφίκετο, διὰ τὸ σφόδρα ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρείων λαβ' ἀγαπᾶσθαι τὸν Ἀθανάσιον, εἰς δὲ τὴν Ἐμέσῃ Ἐκκλησίαν ἐπέμφθη. ζασιανσάντων δὲ τῶν ἐκεῖ, (διεβάλλετο γάρ ὁ Εὐσέβιος ἀσκήσασθαι ὁ μέρος τῆς Ἀφρονομίας ἀποτελεστικῶν καλῶν) ἀπεισιν εἰς Λαοδικεῖαν πρὸς Γεώργιον τὸν ταύτης ἐπίσκοπον, καὶ αὐτῶ σωήθη. ὁ δὲ σὺ αὐτῶ ἔλθων εἰς Ἀντιόχειαν πρὸς Πλάκῃτην καὶ Νάρκισον τῆς ἐπισκόπων, εἰς Ἐμεσαν αὐτὸν ἐπανελθεῖν παρεσιδίασεν. ἐγένετο δὲ καὶ Κωνσταντῶ τῶ Βασιλεῖ ἔτω κευχαρισμένος, ὥτε ἐπιστρατεύοντι Πέρσαις

αὐτὸν ἐπήγετο. καὶ γὰρ καὶ θαυμαίων αὐτηγόν αὐτὸ γεγονέναι λέγεται. ἀλλὰ γὰρ καὶ περ τοῦτο, μέμνη ὑπέμεινα, ὡς τὰ Σαβελλίῃ φρονῶν, καὶ τῆς ἀρειανικῆς φάλαγγος σημειοφόρος. Περὶ δὲ τὸ 360. ἔτος τὸ τῆς βίῃς τέλος αὐτὸν κατέλαβε.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ
Τὰ Ἐκδοθέντα.

Ὁμιλίαι ἢ πρὸς τὸν λαὸν καὶ τῆς μοναχῆς. Ὁμιλίαι ἡμέ εἰς τὰ εὐαγγέλια, καὶ εἰς τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας. Πρόδες καὶ τὰ ἐν τῇ δε τῇ βίβλῳ ὑπομνήματα αὐτῆ πάντα τῆ Ἐμέσης εἰκόασι, καὶ ἐ πᾶσι τὸ, Ἐμέσης προσκήται. καὶ γὰρ τὸ τῆ Εὐσεβίῃ Ἐμέσης ὄνομα κατὰ καὶ τῆ εἰς τὴν Γένεσιν ἀνεκδότῃ σειρά τῆ παρὰ Φαβριλίῃ μνημονομένη.

Τὰ Ἀνεκδότα:

Κατὰ συλλογισμὸν πρὸς τῆς Ἰεδαίης. Τρεῖς ὀμιλίαι. 1. Περὶ Ἰωάννη τῆ Βαπτιστῆ τὴν Χριστοῦ ἔλθου τοῖς ἐν ἄλλῃ κηρύττοντος. 2. Περὶ τῆς προδοσίας τῆ Ἰεδαίῃ. 3. Περὶ τῆ Διαβόλου καὶ τῆ ἄλλῃ μετὰ τὸ προδοθῆναι τὸν Χριστὸν ὑπὸ τῆ Ἰεδαίῃ. Κατὰ Μανχηαίων.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ὁ ὁμολογητῆς Σίδῳ τὴν ἐν Παμφυλίᾳ ἔχε πατριδα. Βεβρόιας δὲ τῆς ἐν Συρίᾳ ἐπισκοπήσας πρότερον, εἰς τὸν τῆς Θεωπόλεως Ἀντιόχειας θρόνον ὑπὸ τῆς ἀγίας πρώτης οἰκουμενικῆς Σιωδῆ προεβιβάσθη ὕστερον. ἢ συμπαραὸν τὸν τε πανηγυρικῶν τῶ ἀοιδίμου Βασιλεῖ Κωνσταντῖνῳ προσεφώνηκε λόγον, καὶ τοῖς Ἀρετῶν προμάχοις λόγωτε καὶ ζήλω ἀντέστη. ἐνθῶντο ὁ, τε Νικαμηνείας Εὐσέβιος καὶ ὁ Νικαίας Θεόγνις, καὶ ἡ περὶ αὐτῶ τῶν δυοσεβῶν φάλαγγ' κατ' αὐτῆ λυτήσαντες, τὸ ἐν Ἀντιόχειᾳ συγκροτῆσι σωῆδριον. ἐν ᾧ τρεῖς δεκάς αὐτῶ συκοφαντίας συββάσαντες, Σαβελλίῃ δῆθεν προσάτιον γανέσασθαι, καὶ ἐπὶ παρεία ἀλῶνα, καὶ τὴν θεῆσεπλο περιφρονῆσαι βασιλίδα, τὴν μακαριαν νείῃ Ἐλένῳ, τὴ ἐν τῇ ἑῷ τῶς διατριβῆς τότε ποιημένῳ, καθαρῶσε καθυποβάλλεσι. τέτοις δ' ἀναπειθεῖς ὁ βασιλεῖς, περὶ τὸ 329, ἢ 330. ἔτος διὰ τῆς Θεράκης εἰς Τραιανόπολιν ἐξόριστον πέμπει. ὅπερ δὴ περὶ τὸ 360. ἔτος τὸ φθάρ τὸν ἐναπέθετο σκῆψος ὁ τρισμακίριος.

Τῶν Συγγράμμάτων αὐτῆ
Τὰ Ἐκτεθειμένα.

Λόγος σῴτομος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον ἐν τῇ κατὰ Νικαίαν Σιωδῶν ἡθῆς. Ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἐξαήμερον. Κατὰ Ὀριγένους διαγνωστικός εἰς τῆς Ἐγγαστριμύθε θεώρημα.

(α) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κεφ. 14. καὶ ὁ Σωζόμε. ἐν βιβλ. 8. κεφ. 15. (β) Ὁ τε Φαβρίκ. καὶ ὁ Κάβ. αὐτ. (γ) Τὴν δὲ Φράσιον, φησὶν ὁ Φωτ. (ἐν κωδ. 122.) ταπεινότε καὶ εἰς ἀκόσ ἀττικῆς παιδείας ἀμελέτητον τυχεράν. ἀδύνη δὲ ἐκ τῆ ἐπὶ κλῆρον ἐν τῶς κατὰ τῶν δυοσεβῶν αἰτίων συμπλοκαῖς. ἐναχῆ μίντοι ἀριστῶτα τῶς ἐπιβολαῖς, εἰ καὶ τῶν ἡμῶν αὐτῶ καὶ τῆς συντάξεως ἀδὲν τὸ ἴδιωμα συμβεβηκῶτα. (δ) Σωζόμε. κατὰ Γαλιλῆ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Κάβ. αὐτ. (ε) Σωζ. χαροῦργ. ἐν τῇ ῥηθ. βιβλιοθ. κατὰ τὴν τῆ Φαβρίκ. μαρτυρ. (ζ) Μνῆσιν κατὰ τῶ Ἐβὲδ Ἰσακ ἐν τῇ καταλ. κατὰ τὴν τῆ Αὐτ. μαρτυρ. (η) Περὶ Ἰερωνύμ. ἐν τῇ 2. πρὸς Ῥεφίν. ἀπαιλογ. τῇ ἐν σελ. 165. τῆ 2. Τόμ. (θ) Παρὰ Κασσιώδωρ. ἐν κεφ. 5. τῶν θῆων ἀναγν. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. ἐν σελ. 426. (ι) Μνῆσιν Ἀνδρέας ὁ Καισαρ. εἰς τὴν ἀποκάλυψιν. παρὰ τῆ Αὐτ. αὐτ. (κ) Ὅρα τὸν 2. λόγ. περὶ τῶν θῆων ἀκόσ, τῆ Δαμασκ. καὶ τῆ 6. πρῆξ. τῆς ἐβθ. οἰκμῆν. Συνὸδ. Λεξ. (λ) Πόλις αὐτῆ τῆς Συρίας πρὸς τὸν ποταμὸν Ὀρόντιω, μεταξὺ Λαοδικίας καὶ Ἀρεθῆσης, ἀπέχουσα τῆς Δαμασκῆ μίλι. 43. ὁ Βασδράντ. ἐν τῇ 1. κεφ. 9. (μ) Ὁ Σωκρ. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 9. (ν) Ὁ Ὀσδῶν. ἐν Τόμ. 1. σελ. 391. (ξ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. (ο) Ὁ Αὐτ. αὐτ. καὶ ὁ Σωζόμε. ἐν βιβλ. 3. κεφ. 60. (π) Ὁ Εὐσέβ. ἐν τῇ χρον. (ἐν ἔτει 348.) τῆ περ' Ἰερωνύμ. μεταφραδ. (ρ) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 207. (σ) Ἐξεδόθησαν κατὰ τὸ 1547. ἐν Παρισ. καὶ πάλιν αὐτ. κατὰ τὸ 1561. καὶ ἐν Ἀντιοχ. κατὰ τὸ 1555. ἔτ. (τ) Συνεξεδόθη. ταῖς ἀρχῆ. ὁμιλ. ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1575. ἔτ. ἀπὸ ἀμφίβολ. ἐκῆτερ. (υ) Ἐν τῷ χ. σελ. 736. ἰὼ ἐν τῇ τῆς Βιέννης βιβλιοθ. σωζόμενῃ φησι χαροῦργ. (φ) Σωζ. χαροῦργ. ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθ. (ὡς μαρτυρεῖ ὁ Λαμβρῆ. ἐν βιβλ. 4. σελ. 184. παρὰ Φαβρίκ. ἐν τῷ 2. μέρει τῆ 5. βιβλ.) ἀρχεται δ' ἔτω. Δίκαιον ἡμῶν σήμερον ἀγαπητοὶ τῆ χθῆς ἀρχῆς λόγῳ ἐπισκεψάσασθαι, καὶ ἰδῶν τὴν τῆ Διαβόλου καὶ τῆ ἄλλῃ συμβολῆν πρὸς τῆς Ἰεδαίης κατὰ τῆ Κυρία. ἀκόσας γάρ ὁ Διαβόλος τῆ Κυρία ἀπόντος, κτ. παρὰ Κάβ. αὐτ. (χ) Σωζόμε. ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθ. χαροῦργ. κατὰ τὴν τῶν ἀρχῆ. μαρτυρ. (ψ) Ἡ ἀρχῆ αὐτῆς αὐτῆ. Ἀναγκασθῆναι ἡμῶν πάλιν σήμερον ἐρῶνθῆσαι καὶ γνῶναι ποταπὸς ὁ εὐαγγελισμὸς τῆ Προδοσίμ ἐν τῷ Ἀδῃ κτ. παρὰ Κάβ. αὐτ. (ω) Ἡ ἀρχῆ αὐτῆς. Δεῦρο λοιπὸν οἱ ἡμῶ ἀγαπητοὶ καὶ περὶ τῆς προδοσίας τῆ Ἰεδαίῃ, κτ. παρὰ τῆ Αὐτ. αὐτ. (2α) Ἡ ἀρχῆ αὐτῆς. Δίκαιον ἡμῶν σήμερον ἀγαπητοὶ τὰ ἀκόσθαι τῆ χθῆς ἀρχῆς λόγῳ ἐπισκεψάσασθαι, κτ. παρὰ τῆ Αὐτ. αὐτ. (2β) Σωζ. ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθ. (2γ) Ὁ Ἰερωνύμ. ἐν τῇ τῶν ἑκκλησιῶν. συγγραφ. καταλ. ὁ δὲ Νικητ. (ἐν τῇ 9. κεφ. τῆ 5. βιβλ. περὶ ἐξδοξῆ. πίς.) ἐκ Μακεδονίας τῆς Φιλίπ. αὐτὸν φησι καταγῆσαι, παρὰ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 187. (2δ) Ὁ Αὐτ. Νικητ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 6. παρὰ τῆ Αὐτ. (2ε) Ὁ Θεοδώριτ. ἐν βιβλ. 1. κεφ. 7. τῆς Ἰσορ. (2ζ) Ὁ Σωκρ. ἐν βιβλ. 1. κεφ. 24. (2η) Ὁ Θεοδώριτ. αὐτ. ἐν κεφ. 21. (2θ) Ὅρα τὴν Ἰσακ. Ἀθανασ. πρὸς τῆς ἀπανταχῆ τὸν μόνηρον βίον ἀκόσ. ἐν τῇ ἀντ. Κωνσταντί, Κωνσταντῆ πάντως ἀναγνως. (2ι) Ὁ Κάβ. αὐτ. (2κ) Ὁ Θεοδώριτ. καὶ ὁ Ἰερωνύμ. αὐτ. (2λ) Ὁ Κάβ. αὐτ. (2μ) Ῥωμαῖσι μόνον σὺν τοῖς πριμικί. τῆς πρώτ. οἰκμ. Συνὸδ. ἐπιλοιπὶ δὲ ἐν τῷ χ. σελ. 168. τῆς τῆ Φαβρίκ. ἰδῶν. βιβλιοθ. (2ν) Ἐξεδόθη ἐν Λαγδ. κατὰ τὸ 1629. ἔτ. (2ξ) Συνεξεδόθη τῇ ἀρχῆ. ὑπόμν.

Τὰ Ἀνέκδοτα.

Βιβλίον περὶ ψυχῆς α. Ὀμιλία εἰς τὸ, Κύριος ἐκλίσε-
με β. Ἐρμηνεία εἰς τὸ ῥητὸν τῆ Σολομώντος, Φάγετε
τὸν ἕμὸν ἄρτον γ. Λόγος εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῆς ζηλο-
γραφίας δ. ἐκ τῆς δὲ τῆς λόγου καὶ τὸ αὐτῆς τῆ βί-
βλου ὑπόμνημα, τὸ αὐτὸ σελ. 350. Εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν
ἀναβαθμῶν, καὶ εἰς τὸν ἠ καὶ ἰδ΄ Ψαλμ. ε. Περὶ τῆ
Μελχισεδέκ ς. ἐκ τῆς εἰσε καὶ τὸ αὐτὸ σελ. 198. τῆς δὲ
τῆς βίβλου ὑπόμνημα. Βιβλία ὀκτώ κατὰ Ἀρειανῶν ζ.

ΕΦΡΑΙΜ ὁ ὅσιος Σύρος μὲν ἰὼ τὸ γένος, πατὴρ δ΄
αὐτῶ ἡ Νίσιβις α. τὴν κατὰ μοναχὸς δὲ ἐκ νέας τῆς
ἡλικίας ἀσκηθεὶς φιλοσοφίαν, ἐπὶ πλείστον παιδείας κατὰ
τὴν Σύρον φωνῶν ἐπέδωκε, παρ' ἐδνὸς μεμαθηκῶς, ἀπὸ
αὐτοδιδάκτου γινόμενος β. περὶ δὲ τὸ 360. ἔτος ἀκμά-
σας γ, μέχρι τῆς διακονίας κλήρου προέβη δ. καὶ γὰρ
αὐθόρμητος ψήφῳ ἐπισκοπῆς αὐτῶ ἀνεχθείσης, εἰς τὴν
ἐγορᾶν ἀνέβη, καὶ παραπαύοντα ἑαυτὸν ἐδέχθη, ἕως
ἔδρων καιρὸν καὶ ἀποδράς, μέχρις ἔτερος ἐχειροτονήθη
διέλαθαι ε. καὶ εἰς μὲν τὴν Καισάρειαν ἀφικετόποτε δια-
τῆτο καὶ μόνον, ἵνα τὸν βρανοφάντορα ἰσορήση Βασιλεὺς
εἰς δὲ τὴν Ἐδεοσαν αὐτῆς 378. ζ. λιμῶ καταλαβόν-
τος, ἵνα τοῖς ἐκὲς πύνησιν ἐπικηρήση, τὰς πλετεῖντας εἰς
αἶκλον προτρέψας καὶ ἔλεος. ὁ δὲ καὶ τελέσας, ἐπεὶ ὁ
λιμὸς ἐπαύσατο, εἰς τὸ οἶκημα ἐπανῆν αὐτῶ καὶ πρότερον
ἐφιλοσόφει, μετ' ὀλίγου ἡμέρας τὸ πνεῦμα τῶ Κυρίου
παρέθετο ς.

Τῆς αὐτῆς Ὀξον. ἐκδόσεως τῶν τῆς ἀγίας συγγραμμάτων
πολλῶ πληρετέρα τε καὶ ἀκριβετέρα ἢ αὐτῶν κατὰ τὸ
1732-1746. ἔτος γινόμενῃ, καὶ ἐξ σωταχθεῖσα τόμοις. ὧν
τρεις μὲν ἑλληνικῇ καὶ ῥωμαϊκῇ ἐτυπώθησαν γραφῇ, τρεῖς
δὲ τῆς Σύρον καὶ Ῥωμαίων. καὶ τῶν μὲν πρώτων οἱ δύο
περιέχουσι πάντα τὰ αὐτῶ Ὀξον. ἐκδοθέντα, ἐπὶ δὲ καὶ λό-
γους δεκά πλείονας ὁ δεύτερος· ὁ δὲ τρίτος 105. μὲν ἑλ-
λιωσὶ καὶ ῥωμαϊσὶ, 21. δὲ ῥωμαϊσὶ μόνον. τῶν δὲ δευτέ-
ρων ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἐξηγήσιν εἰς τὴν Πεντάβιβλον,
εἰς τὸν Ἰησῆν, εἰς τῆς Κριταῖς, καὶ εἰς τὰς δ' Βασιλείας· ὁ
δὲ δεύτερος ἐξηγήσιν εἰς τὸν Ἰωβ, Ἡσ. Ἰερμ. Θρηύ. Ἰεζ.
Δαν. Ὡπ. Ἰωήλ Ἀμ. Ἀβδ. Μιχ. Ζαχ. Μαλαχ.
Λόγους ἰά ἐξηγητικὰς εἰς τὰς ἐκλεκτὰς τῆς Γραφῆς τόπους.
Λόγους γ' εἰς τὴν τῆς Κυρίου Γέννησιν. Λόγους ν' πολιτικὰς
κατὰ αἰρέσεων. Ὁ δὲ τρίτος, Λόγους πζ' κατὰ τῶν πο-
λυπραγμονούντων. Λόγους γ' εἰς τὴν αὐτῶ ὑπέθεσιν. Λό-
γους α' κατὰ Ἰουδαίων. Νεκρασίμους κανόνας πέ. Λόγους
δ' περὶ τῆς αὐτεξουσίας τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Παρα-
νήσεις σ' εἰς μετάνοιαν. Λόγους ιβ' περὶ τῆς αὐτῶ Ἐδὲμ. παρα-
δείσου. καὶ Λόγους ιη' διαφορῶν. Ἀνισαρόν δὲ τὸ μὴ ἀπαν-
τα καὶ τῶ κατ' ἑλλῆνας ἐκδοθῆναι λόγους α.

ΗΣΥΧΙΟΣ ὁ τῆς αὐτῆς Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας πρεσ-
βύτερος, ἤκμασε μὲν ἐπὶ Θεοδοσίῳ τῆ νέε αἰδῶν τῆς δι-

δασκαλίας τῶ λόγῳ, ἐτελεύτησε δὲ περὶ τὸ 433. ἔτος. α
τὰ δ' ἄλλα τὰ περὶ αὐτῆς ἀθήλα.

Καὶ μὴ τὸ, Ἱεροσολύμων πρεσβύτερος ὁ κατὰ γραφῆ,
τῆτον ποιητῶν τῶν αὐτῆς τῆ βίβλου ὑπομνημάτων ἡγέ-
μεθα, διὰ τε αὐτῶ σιωπήσας, καὶ διὰ τὸ προκτεῖσθαι τῶ
Ἰουσίῳ τῶ, Ἱεροσολύμων, ἐν τῆ εἰς τὴν Πεντάβιβλον
σειρᾷ τῆ παρα Φαβριλίῳ μνημονομένη β.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Φερόμενα.

Στιχηρὸν, ἢτοι κεφάλαια εἰς τὰς β' Προφῆτας α. Βι-
βλία ζ' εἰς τὸ Λαϊτικόν β. Λόγος περὶ Ἀναστάσεως γ.
Βίος Δογγίνε τῆ Ἐκκατηντάρχη δ.

Τὰ Ἀνέκδοτα ἢ Ἐκλελειπόμενα.

Ἐπομνήματα εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ καὶ Ἰωβ α. Ἐπομνή-
ματα εἰς τὰς Ψαλμοὺς β. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ἀν-
δρέαν τὸν Ἀπόστολον. Εἰς Ἰακώβον τὸν ἀδελφὸν τῆ Κυρίου,
καὶ Δαβὶδ Θεοπάτορα γ. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία δ.

ΘΕΟΔΩΤΟΣ ὁ τῆς ἐν Γαλατία Ἀγκύρας ἐπίσκο-
πος α, περὶ τὸ 430. ἔτος ἀκμάσας β, τῶ θείῳ Κυρίῳ
γενναίως κατὰ Νεσορίε σιωπηγνίσαστο ἐν τῆ κατὰ τὴν
Ἐφεσον οἰκουμενικῇ ἀγία Συνόδῳ γ. τίνες δ' αὐτῶ πατέ-
ρες, καὶ τίς ἡ πατὴρ, καὶ ὁποῖος ὁ βίος, ἀθήλα.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Ἐκδεδομένα.

Ὀμιλία λεχθεῖσα ἐν τῆ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τῆ σω-
τῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Λόγος εἰς τὴν γέννησιν τῆ Σωτῆ-
ρος. Ὀμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ πρὸς Νεσορίον ἐν ἡμέρᾳ
Ἰωάννη τῆ Εὐαγγελιστοῦ α. Εἰς τὸ σύμβολον τῶν ἀγίων
ἐν Νικαίᾳ πατέρων τῶν τῆ. β. Εἰς τὴν ἀγίαν Θεοτόκον,
καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα γ.

Τὰ Ἀνέκδοτα ἢ Ἐκλελειπόμενα.

Περὶ τῆς Θεότητος τῆς ἀγίας πνεύματος α. Οἱ πρὸς
Λαῦσαν λόγοι κατὰ Νεσορίε ἐν τόμοις βζ' α. Λόγοι βζ'.
Εἰς τὰ Φῶτα. Εἰς τὸν Ἥλιον καὶ τὴν χῆραν. Εἰς τὸν
ἅγιον Πέτρον καὶ Ἰωάννην. Εἰς τὸν χωλὸν τὸν κατήμε-
νον πρὸς τὴν ὠρεαίαν πύλιν. Εἰς τὰς τὰ τάλαντα λα-
βόντας. Εἰς τὰς δύο τυφλὰς β. Φέρεται δὲ καὶ βιβλίον
αὐτῆς ψυδελπίγραφον. ὅπερ ὡς διαβολικῆς μεθοδείας εὐρη-
μα ἐξηλέγχεν ἡ ἀγία οἰκουμενικὴ ἐσθὲρμ Συνόδος γ.

Τὸ. Θεόδοτος, μόνον γραφῆ ὁ τῆ Ἐγεμόνος κατὰ.
ἔστι δὲ καὶ ἕτερος ἐν ταῖς τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφεῶν
καταλόγοις Θεόδοτος ὁ Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος, ὁ περὶ
τὸ 423. ἔτος ἀκμάσας α. ἐπεὶ δ' ὁ Ἀγκύρας καὶ πλεί-
ων συγγραμμάτων ποιητῆς, καὶ τῆ χειρογράφῳ εἰς
τὰς

- (α) Σωζ. ἀποσπασμ. παρὰ Θεοδοσίῳ. ἐν διαλ. 1, 2 καὶ 3.
- (β) Σωζ. παρὰ τῆ αὐτ. ἀποσπασ. ἐν βιβλ. 1. κεφ. 8. τῆς Ἰσορ.
- καὶ ἐν διαλ. 1, 2, καὶ 3.
- (γ) Μνήμ. ἐν τῆ 6. πράξ. τῆς ζ' οἰκμ. Συνόδ.
- (δ) Παρὰ Θεοδοσίῳ. ἐν διαλ. 2.
- Αὐτ. ἐν διαλ. 1, καὶ 3.
- (ε) Παρ' Ἰωνίου. ἐν τῆ πρὸς Εὐάγγ. τὸν πρεσβύτερον. ἐπιστ. τῆ ἐν Τόμ. 2. σελ. 220.
- (ε) Πρὸς τῶ
- κωδ. 225, καὶ 229. καὶ παρὰ Δαμασκ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 314. τῶν Παρμ. καὶ παρὰ Ἱερωνύμ. αὐτ.
- (η) Νίσιβις, ἰὼ Ἀντιόχεια Μυγδο-
νίας τίνες οὐμαζέσιν ἐν μετορίῳ κατὰ τῶν Ἱερῶν καὶ Ῥωμαίων ἡγεμονίας.
- (θ) Θεοδοσίῳ. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 4. τῆς Ἰσορ. ὁ δὲ Βακδράντ. ἐν τῶ Λεζ.
- πόλις ἐν Μισοποταμίᾳ ἐγγυὲς τῆ ποταμῆ Τύγγρου.
- (ι) Ὁ Σωζῶμ. ἐν βιβλ. 3. κεφ. 16.
- (κ) Ὁ Οὐδῖν. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 494.)
- δὲ Κεβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 235.) περὶ τὸ 370 ὁ δὲ Ἀνώμ. (εἰς τὸν βίον τῆ Ἐφρ.) Ἐν Ἐδέσῳ, Φοσί, ἐγγυὲς ὑπὸ γονίων ἀσπερῶν ἐν
- ἔτσι Κωνσταντῖνα τῆ μεγάλης βασιλείας. τὸ δὲ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως χαρῶγγ. (παρὰ Φαβριλ. ἐν τῆ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 319.) ἠσκησεν ἐν ταῖς
- ἡμέραις τῆ μεγάλης Κωνσταντίας καὶ πρώτης βασιλείας, ἤκμασε δὲ μέχρι τῆς βασιλείας τῆ Οὐαλάτος, ὕψ' 7 καὶ ἐτελεύτησεν. (λ) Ὁ Σωζῶμ.
- αὐτ. ὁ δὲ Ἀμφιλόχ. (ἐν σελ. 36. τῆ 1. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδόσ.) ἦγε δὲ τῆ Ἀμφιλόχ. γνήσιος γόνος ὁ λόγος. πρεσβύτερον αὐτὸν χειροτονηθῆναι
- Φοσιν ὑπὸ τῆ μεγάλης Βασιλείας. ἔτινος τῆ ψυχῆ καὶ τὸ ἑλλημισὶ λαλήσας παρὰ Θεῶ ἔλαβεν. (μ) Ὁ Σωζῶμ. αὐτ. (ν) Αὐτὸς ὁ
- Ἐφρ. ἐν τῆ αὐτὸν Βασίλ. ἐγκώμ. (ξ) Ὁ Κεβ. αὐτ. ὁ δὲ Φαβριλ. αὐτ. ἐν ἔτα 375. (ο) Ὁ Σωζῶμ. αὐτ. * Θανατίσασ
- ἀντι, Φοσί ὁ Φῶτ. (ἐν κωδ. 196.) ἔσον μὲν ἰμβυδύνονται τὸ πᾶν, ἔσον δ' αὐτῶν ἀποσάσας τὸ ἡδύον, καὶ ὄλιος αὐτῶ ἔσον βούτα τὸ ἦθος. ἡ δὲ
- λέξις καὶ τὰ οἰήματα, ἔθναμασὸν αὐτῶ πρὸς τὸ κοινότερον τῆς οὐμιλίας καὶ ἡμελημένον νένοσκον. αὐτῶ γὰρ αὐτῶ τὸν γονήτορα τῶν νοημάτων, ἀπὸ αὐτῶ τὸν
- ταῦτα μεταφρασάμενοι ἢ αὐτῶ διαβάντα. ἐπὶ οἷ γι τῆς σύρας Φωνῆς τὴν ἀκρίβειαν ἠσκημένοι, ἐπὶ τούτων ταῖς λέξεσι καὶ τοῖς οἰήμασι αὐτῶν
- ἴσασιν ὑδοκιμήσας, ὡς ἀμφέριτον ἀνα, πότερον διὰ ταῦτα, ἢ διὰ τὸν ἐν αὐτοῖς νῆν ἢ τοσαύτη χάρις καὶ δύναμις τῶν ἐκείνη ἀράσαι λόγους. αὐτῶ θαν-
- μιστὸν ἐν ἡ τῆς Φρῆσεως ταπεινότης· ἀπὸ ἑκείνου θανατιστὸν, ὡς καὶ διὰ χυδαϊότητος τεικῶντος ἡμαῖτων τηλικούτη σωτηρίῳ καὶ ὠφέλειαν τοῖς προσέ-
- χουσι προχάσται. (π) Ὁ Θεοφάν. ἐν τῆ χρονογραφ. σελ. 71, ἢ 57, καὶ σελ. 79. ἢ 63. (ρ) Ἐν τούχ. 7. σελ. 731. (σ) Ἐξ-
δόθη ἐν τῆ Ἀμβεργίᾳ ἐν ἔτα 1604. (τ) Ἐξεδ. ῥωμαϊσὶ μόνον ἐν μὲν τῆ Βασίλ. κατὰ τὸ 1527. ἔτος. ἐν Παρισ. δὲ, κατὰ τὸ 1581.
- (υ) Ἐξεδ. ἐν τῆ τῆ Κομβεφου. βιβλιοθ. Ἰουσίῳ τῆ Θεολόγῳ ἐπιγγραμμένους. (φ) Ἐξεδ. παρὰ τῶν Βολωνδ. σὺν ἄλλοις ἐν τῆ 15.
- Μαρτίου. (χ) Μνήμ. παρὰ Κογράδ. ἐν τῶ προοίμ. Προκοπ. τῆ Γαλ. ἔρα Φαβριλ. ἐν βιβλ. 2. μέρ. 2. σελ. 244. (ψ) Σωζ. Χρονόγγ.
- Ἐπιτησίον. ὅρα τὸν Φαβριλ. αὐτ. (ω) Μνήμ. παρὰ Φῶτ. ἐν κωδ. 269, καὶ 275. ἐν οἷ καὶ ἀποσπασμ. (2α) Παρὰ τῆ ἐ συν-
λάσασ τῆς ἐ. οἰκμ. Συνόδ. (2β) Ὁ Φῶτ. ἐν κωδ. 231. (2γ) Ὁ Κεβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 415. καὶ ὁ Φαβριλ. ἐν τούχ. 9. σελ. 269.
- (2δ) Ὁρα τὴν 3. πράξ. τῆς αὐτῆς Συνόδ. καὶ τὴν 6. τῆς ἐβδόμ. (2ε) Ἐξεδόθη σὺν τῆ 3. πράξ. τῆς ἐν Ἐφέσ. Συνόδ. (2ζ) Ἐξεδ.
- ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὸ 1669. καὶ ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1675. ἔτ. (2η) Συνεξεδ. τοῖς τῆ Ἀμφιλόχ. συγγραμ. ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1644. ἔτ. τῆ Θεοδότα
- δέξιν. ὅρα τὸν τῆ Κεβ. καὶ τὸν Φαβριλ. αὐτ. (2θ) Μνήμ. παρ' αὐτ. τῶ Θεοδότ. ἐν τῶ συμβόλ. τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρ. ἐν σελ. ἐχ.
- (21) Ἐν τῆ 6. πράξ. τῆς ζ' οἰκμ. Συνόδ. (2κ) Παρ' αὐτῆ τῆ Συνόδ. αὐτ. (2λ) Αὐτ. (2μ) Ὁ Κεβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 455.

ταῖς πράξεις καὶ ταῖς καθολικαῖς ἐπιστολαῖς σειρά ἀναφέρεται, αὐτὸς τυχόντες καὶ ὁ τῶν ἐν τῇ δε τῇ βίβλῳ ὑπομνημάτων συγγραφεύς.

ὁ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ Σύρος μὲν ἰὼ τὸ γένος, πατρὶς δ' αὐτῷ ἡ Ἀντιόχεια, καὶ τοκέες ὡσεβεῖς καὶ πλεῖτε περισσὴ κομῶντες. ὑπὸ χειρὸς δὲ τεχνεῖς μητρὸς β, ὑπ' αὐτῆς τὴν κλήσιν ἔλαχε, πρὸ συλλήψεως τῷ Θεῷ αὐτὸν ἐπαγγειλαμένης, καὶ δῶρον αὐτῷ προσνεγκέσης γ. ὀκλαῆτη γὰρ ὄντα τῇ τῆ Εὐπρεπίῃ μονῇ, ἔπρόβη τῆς Ἀντιοχείας διῆσαμῆν εἰσιλέγκων· εἰ ἢ ἄχρης ἔεις τὸν ἐπισκοπικὸν προεβιβάθη θρόνον διέμενε. καὶ τῶν μὲν θεῶν Γραφῶν ὑπὸ Θεοδώρου Μοψθεσίας, τῆς δὲ ἡτορικῆς ὑπὸ τῆ Χρυσοβέργημονος ἐκπαιδευθεῖς τὰ μαθήματα, ἀναγνώστη μὲν ὑπὸ Πορφυρίου, διάκονος δὲ καὶ πρεσβύτερος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐπίσκοπος δὲ Κύρου (Συρίας Φερρείου τῆ ἐν τῇ Ἐφρατησίᾳ) α' ἔτε 423. δ' ὑπὸ Θεοδότῃ, τῶν τῆς Ἀντιοχείας χειροτονεῖται ἐπισκόπων. καὶ πολλοῖς μὲν αἰγῶσι δέκα Μαρκιωνιστῶν χιλιάδας, Εὐνομιανέστε πολλὰς, καὶ Ἀρειανὸς, καὶ Μακεδωνιανὸς καὶ Ἀπολιναριστῶν τῆς κακοδόξου πλάνης ἀπαλλάττες, πολλῶ δὲ τῷ ζήλῳ ἐφ' ὄλλῳ τὴν τῶν Κυρεσῶν χώραν τῆς ὀρθοδοξίας ἀνακηρύττες τὰ δόγματα ε. ἀλλὰ γὰρ ὁ τοῖστος τὴν ἀρετὴν καὶ ὡσεβειαν, ἐπαθέτι ὕπερον, ἔτεν κατὰ τὸ 431. ἔτος, ἀνδρώπινον, τὰ δώδεκα τῶν ἀναθεματισμῶν κεφάλαια, Ἰωάννου προτροπῇ τῆ Ἀντιοχείας, κατὰ τῆ θεοτάτε σωταξίας Κυρίως. ὅθεν καὶ ταῖς Νεστορίαι παραφροσύναις ἐδέποτε ὑπῆρξεν ὁμόφρων, σύμφρων ἔναι ἐκείνῳ ἰκανῶ τὴν ὑποψίαν παρέχετο. ἐν ἔτε μὲν ἐν 445. ὑπὸ τῆ ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τῆ ὡσεβεῖς Δισκόρου σιωχθέντος ληστρικῆ σιωεδρίας, προφάσει μὲν ὡς τὰ Νεστορίαι φρονῶν, ἀληθεία δὲ ὡς τῆς τῆ Εὐτυχῆς αἰρέσεως ἀντίπαλος, ἀπὸν κατακριθεῖς ἐξωθεῖται τῆ θρόνῳ ζ. ἐν ἔτε δὲ 451. ἢ ἐν Χαλκηδόνι ἀγία οἰκουμενικῆ σιωδος τοῖς ὀρθοδόξοις συγκαταλέξασα, ἰὼ ἐκκληράτατο Ἐκκλησίαν ἀπέδωκεν αὐτῷ καὶ τὸ ποίμνιον η. ὁ δὲ Ἰπάτιον διάδοχον προσητάμενος, εἰς ἰὼ ἀπ' ἀρχῆς ἡσυχαστικῶν εἴλετο διαγωγῆν ὑπεχώρησε θ. καὶ ἔτη περὶ πε τὰ δέκα μετὰ τὴν τῆς Σιωδου διαβίους λυσιν ι, τὸν θνητὸν ἀπέλιπε βίον κ.

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ καλῆ μὲν ἰὼ ὁ Σιερμόνδιος κατὰ τὸ 1642. ἔτος πεποιήκων ἐκδοσις, τόμος σωταξάμενος τέσσαρας, οἷς καὶ ὁ πέμπτος ἐν ἔτε 1684. προστετέθη κρείττων δὲ ἢ ἐν Χάλῃ τῇ Μαγδεβεργ. ἰὼ ἐκλυπημένη, διὰ τε τὰ οἷς παρετέθη ἀντίγραφα, καὶ τὴν λοιπὴν περὶ αὐτῆ ἐπιμέλειαν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ὁ Μοψθεσίας, ὁ καὶ Θεόδωρος Ἀντιοχίως καλέμενος λ, τῆς μὲν θύραθεν παιδούσεως καθηγητικῶν ἔχε τὸν Λιβάνιον, τῆ δὲ μοναδικῆ πολιτεύματος Διόδωρον τε καὶ Καρτέριον· ὧν τὸν βίον μιμεῖσθαι προθύμως ἐσπέδαζεν, ὑπὸ τῆ Χρυσοβέργη σιωήδης αὐτῶ ἐν τῆς Λιβανίου γωνομῆς διατριβῆς ὑπαλειφόμενος. ἀλλὰ τῆς προθυμίας ἐκπεσῶν, ἐπὶ τὴν προτέραν ἐφέλικετο διαγωγῆν, καὶ ταῖς τῆ γάμῃ περιεσύρετο ἀχολίας λ, τῇ τῆς Ἐρ-

μίονης ὡρα καταθελγόμενος μ. ἀλλ' αἰ τῆ Χρυσοβέργημονος πρὸς αὐτὸν δύο ἐπιστολαί, ὧν ἡ ἐπιγραφή, εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα, καθάπερ τινὲς δραστήριοι ἀντεφελκυσάσαι μαγνητιδὲς, ἐπὶ τὴν φιλοσοφὸν ἐπανήγαγον ἀσκησιν ν. μετὰ δὲ ταῦτα πρεσβύτερος τῆς Ἀντιοχείων προχειριθεῖς Ἐκκλησιαστικῆς ζ, ἔτα περὶ τὸ 394. ἔτος ο καὶ Μοψθεσίας τῆς κατὰ τὴν Κιλικίαν ἐπίσκοπος, καὶ ἔξ πρὸς τοῖς τριάκοντα ἔτεσι τὸ πνευματικὸν ἰδιώας πηδάλιον, καὶ κατὰ τῆς Ἀρείου καὶ Εὐνομίου Φάλαγγος, ἐμὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ληστρικῶν Ἀπολιναρίου καταγωνισάμενος λόγων η, εἰ ἔτε 429. τὸ ζῆν ἐξέμετρησε θ. καὶ εἰ ὅσα μὲν περὶ τῶν βίῳ, τῆς ἀληθείας τὸν λόγον ἐρδοτομῆν ἔδοκει· ἢ ὀλιγῶν δὲ μετὰ τὴν τελούτῳ αὐτῆ ἔταν διελθόντων, κακῶφρων ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἐπεγνώθη ι. σὴν αὐτῶ μὲν γὰρ καὶ ταῦτα κατὰ τὸ 553. ἔτος ἀναθέματι καθυπεβλήθη ὑπὸ τῆς ἀγίας οἰκουμενικῆς πέμπτης Σιωδου, καὶ τῆ ὀνόματος αὐτῆ τῶν ἱερῶν ἐξάλειφθῆναι διπύχων ι.

Τὰ αὐτῆ Συγγράμματα.

Πεντεκαίδεκα βιβλία δεκαπέντε χιλιάδας σίχων περιέχοντα περὶ τῆς ἀνθρωπότησεως τῆ Κυρίου κατὰ Ἀπολιναριστῶν καὶ Εὐνομιανῶν κ. Κώδιξ μυθικός φ. Λόγοι καὶ ὑπὲρ Βασιλείου κατὰ Εὐνομίαν λ. Βιβλιόδιον περὶ τῆς αἰ Περσίδου μαγικῆς, καὶ τῆς ἢ τῆς ὡσεβεῖας διαφορὰ εἰ λόγους τρισίν ψ. Ἐρμηνεία τῆς κήσεως μ. Ἐλεγχοι τῆς τῆ ἰαβ βίβλου ν. Περὶ τῆ ἐς δε βαπτίζεσθαι ςβ. Ἐρμηνεία εἰς τὸ ἐν Νικαίᾳ σύμβολον ζγ. Σύμβολον ἔτεν ἐκδοσις πίσεως δδ. Λόγοι δύο εἰς τὰ (τῆ Χρυσῆ) θαύματα δε. Τόμοι εἰ κατὰ τῶν ἀλληγορικῶν δε. Βιβλίον εἰς τὴν Γένεσιν ἐν τρισὶ τόμοις. Πέντε βιβλία τὸν Δαβὶδ ἐρμηνεύοντα ςκ. Δύο τόμοι τῆς ἰβ ἀναπύσοντες Προφήτας ςλ. Ἰπομνήματα εἰς τὸν Σαμῆλ, τόμος εἰς· εἰς τὸν ἰαβ τόμοι δύο. Βιβλίον εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικῶν. εἰς τὸν ἱσ. ἰεζ. Ἰερὴμ. Δαν. εἰς ἕνα ἕκαστον τόμος εἰς ὑπομνημάτων. Ἰπομνήματα εἰς τὸν Ματθαῖον, τόμος εἰς· εἰς τὸν Λουκῶν καὶ Ἰωάννῳ δύο ςκ. εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων εἰς. Ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους. Ἀνάπυξις εἰς τὰς δύο πρὸς Κορινθίους ἐπιστολάς δυοὶ τόμοις περιεχομένη. εἰς τὴν πρὸς Γαλάτ. Ἐφεσ. Φιλιπ. καὶ Κολασ. εἰς τὴν πρὸς Τίτ. καὶ Φιλήμ. καὶ εἰς τὴν πρὸς Ἐβρ. ἐρμηνεία εἰ πάντε τόμοις.

Οὐ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ δε τῇ βίβλῳ τῷ Θεόδωρῳ ἐπιγεγραμμέναις ὑπομνήμασι, καὶ τὸ, Μοψθεσίας, προσέκειται τῆ Μοψθεσίας δὲ πάντα εἰσικν, ὅσον ἀπὸ τε τῆς φράσεως καὶ τῆ ἐρμηνείας τρέπε εἰκάσαι ὤεσιν.

ὁ ΘΕΟΦΙΛΟΣ ὁ μετὰ τὴν τελούτῳ Τιμοθέῳ ςλ. ἔτεν α' ἔτε 385. ςμ ἐπὶ τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας προεβιβάθη θρόνον, ἔ μόνον τὴν πόλιν τῆς εἰδαλικῆς ἀπῆλαξε πλάνης, τὰ τῶν εἰδώλων τεμῆν ἐκ βάθρων ἀνασάσας, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐξαπατώντων ἱερῶν αὐτῶν ὑπέδειξε μηχανήματα ν. καὶ ταῖς Ἀνθρωπομορφιστοῖς δὲ πρῶτον μὲν θαρσαλέως ἀντέστη, πάσης σωματικῆς μερῆς ἐκδο-

(α) Ἰπὸ Φαβρικ. ἐν σελ. 790. τῆ 7. τούχ. (β) Ὁ μὲν Φαβρικ. (ἐν τῇ 480. σελ. τῆ 7. τούχ.) κατὰ τὸ 393 ἔτος· ὁ δὲ Γαρνιέρ. (α' κηφ. 1. τῆς ἐς τὸν Θεοδώριτ. Ἰσορ.) κατὰ τὸ 385, αὐαύτως καὶ ὁ Οὐδῆν. ἐν τῇ 1052. σελ. τῆ 5. Τόμ. (δ) Αὐτ. ὁ Θεοδώριτ. ἐν τῇ περὶ φιλοθ. Ἰσορ. 13. κηφ. (γ) Ὁ Φαβρικ. αὐτ. ὁ δὲ Γαρνιέρ. ἐν ἔτε 420. (ε) Ὅρα τὸ 21. κηφ. τῆς φιλοθ. Ἰσορ. καὶ τῆς ἐπιστολ. αὐτῆ, ἢ τοῖς 81, 113, 116, καὶ 145. (ζ) Ὁ Εὐάγγ. ἐν βιβλ. 1. κηφ. 10. (η) Ὅρα τὴν 1 καὶ 8. τῆ αὐτ. Συνόδ. πρῶτῆ. (θ) Ὁ Κλέβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 406. (ι) Ὁ Λαβ. παρὰ Φαβρικ. αὐτ. (κ) Ἰὰ περὶ τῆς Θεοδώριτ. καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ ἅπαντα ὅρα ἐν τῇ βιογραφίᾳ τῇ ὑπὸ τῆ σοφῆ ἀνδρὸς καὶ ἡμῶν φιλότατος κηρῆς Εὐγενίου ἱεροδιακόνου τῆ Βαλγάρου ἱστορίας τε συγγραφέου καὶ ἀκριβέστατο. (λ) Ὅρα τὸν τῆ Φωτ. 4, 38, καὶ 177. κηφ. ἐν οἷς καὶ ἡ ἰνῶν αὐτῆ ποιημάτων ἐπίκρισις. (μ) Ὅρα τὸν τῆ Φωτ. 4, 38, καὶ 177. κηφ. ἐν οἷς καὶ ἡ ἰνῶν αὐτῆ ποιημάτων ἐπίκρισις. (ν) Ὅρα τὴν τῆ Φωτ. 4, 38, καὶ 177. κηφ. ἐν οἷς καὶ ἡ ἰνῶν αὐτῆ ποιημάτων ἐπίκρισις. (ξ) Ὁ Γεννάδ. ἐν κηφ. 12. περὶ τῶν ἰκνησιατικῶν συγγραμμάτων. (ο) Ὁ Φαβρικ. ἐν τούχ. 9. σελ. 155. (π) Ὁ Θεοδώριτ. ἐν βιβλ. 5. κηφ. 40. τῆς Ἰσορ. (ρ) Ὁ Φαβρικ. αὐτ. (σ) Ἀνδρῶν ἕνα τὸν καθ' ἡμῶς καὶ κωνῶν ὑποκλήτων, καὶ ἐκ σιωκοπῆς λαβόντα τὴν χάριν τῆς Θεῆς, Θεὸν ὀνομαζέσθαι· καὶ ἰν τῆ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίσματος ἀξιώθῶναι τῆς τῆ ἀγίας πνοῆς ἀποδοῦναι, ἐν πρώτῳ αἰ ὄνομα πατρὸς καὶ ἡκ καὶ ἀγίας πνεύματος βαπτισθέντα, τὸν δὲ Θεὸν λόγον διὰ τὴν ὑπερβῆσαν ἀρετὴν αὐτῆ κατ' ἀποδοῦναι ἐν αὐτῷ κατοικήσαντα μεταδόναι τῆς θείκης ἀξίας αὐτῷ καὶ προσκυνῆσαι πᾶσι ὕπερον μετὰ τὴν τελείωσιν. ταῦτα καὶ ἕτερα τοιαῦτα δυσφημῆσαι, δύο φύσεις ἰδιοπεριόριστας ἰδογμάτισεν ἐπὶ Χρυσῷ, ὅτις τινὶ καὶ μόνον ἀδελφῶν ὡσεμῆσαι. δευτέρα καὶ αὐτῆ βλασφημίας τὸ μίαν φύσιν καὶ δύο φύσεις ἰδιοπεριόριστας ἐν Χριστῷ μὴ κατὰ τὸν ἐρδὸν λόγον ὁμολογῆσαι. Ταῦτα περὶ τῶν αὐτῆ αἰρέσ. ὁ Σαῖδ. αἰ τὸ Θεόδωρ. Μοψθεσίας. (τ) Ὅρα τὴν 5, καὶ 8. συνίλυδο. τῆ αὐτ. Συνόδ. (υ) Μῆσα παρὰ Γεννάδ. αὐτ. (φ) Πῆρα Φαβρικ. αὐτ. ἐν σελ. 158. (χ) Παρὰ Φωτ. ἐν κηφ. 4. (ψ) Παρὰ τῆ Αὐτ. ἐν κηφ. 8. (ω) Παρὰ τῆ Αὐτ. ἐν κηφ. 38. (2α) Ἀποσπασμ. τέτα συνικίδ. τῆ 4. συνίλυδο. τῆς ἰ οἰκμεν. Συνόδ. ἑμῆς μόνον. ὅρα καὶ ἕτερον ἀποσπασμ. ἐκτε τῶν αἰς τῆς Γραφ. τόκας, καὶ ἔξ ἄλλων αὐτῆ λόγ. (2β) Κῆρα αὐτ. ἀποσπασμ. (2γ) Αὐτ. ἀποσπασμ. (2δ) Ὅμοιος. (2ε) Μῆσα παρὰ Μιχαῆλ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 91. (2ζ) Παρὰ Φαβρικ. αὐτ. τῶν δι' ἰπομνίων μῆκιν ἐν τῷ καταλ. τῶν χαλδαίων βιβλ. τῶ ὑπὸ τῆ βιβλ. Ἰσορ. συνταγ. (2η) Πῆρα τέτων ἀποσπασμῶν. ἐν τῇ αἰς τῆς ψαλ. ἱκδοθ. σαρά. (2θ) Σῶζονται χαρογ. ἐν τῇ ἐν Βιόνῃ βιβλ. ἰσοθ. ὡς μαρτυρῆ ὁ Λαμβίκ. παρὰ Φαβρικ. αὐτ. ἐν σελ. 162. (2ι) Ἀποσπασμ. ἐν τῇ ἱκδοθ. αἰ τὸν Ματθ. σαρ. (2κ) Ὅμοιος ἐν ταῖς αἰ τὸν Λεκ. καὶ Ἰωάν. (2λ) Ὁ Θεοδώριτ. ἐν βιβλ. 5. κηφ. 22. τῆς Ἰσορ. (2μ) Ὁ Κλέβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 379. (2ν) Ὁ Θεοδώριτ. αὐτ.

ἐκτός εἶναι τὸν Θεὸν παρρησία ἀνακηρύττων. ἔτα δὲ, ἐπειδὴ τὲς τὸν μνηστὴ ἀσκήντας βίον εἴρα τὸν Ἑρμηπόλεως Διόσκορον μᾶλλον ἢ αὐτὸν σεβασμῶν, ἀπ' ἐκείνου μὴ ἀποσπασά, ἐφ' ἑαυτὸν δὲ τῆτος ἐφελκύσαι βεβλόμενος, τάναντία ἀποφαίνεται, καὶ Ἀνθρωπομορφικὸν ἑαυτὸν ἀναδεικνύσει, καὶ τῆς τῶν μοναχῶν ἀπληξέρους ὑποκειλίξει, καὶ χίσμα αὐτοῖς ἐμποιεῖ, καὶ ἐρίδος ἐ σμικρὰν καὶ ἀλληλομασχίαν ἀναρρίπτει φλόγα. καὶ οἷς ἐχρήτο ὄπλοις, τοῖς Ὀριγίνους βιβλίαις, τὸ ἀνθρωπομορφικὸν εἶναι τὸ θεῖον ἀναγνῶν, ταῦτά τε καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν αὐτὸς τε καὶ ἡ περὶ αὐτὸν κατὰ τὸ 400. ἔτος συζῆσα Σωδὸς ἀναθεματίζει. ἔτος δὲ ἐστὶν ὁ καὶ τὸν θεῖον Χρυσόστομον παρανομῶς κἀδελῶν, καὶ τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα κατ' αὐτῆ ἀδίκως καὶ εἰπῶν καὶ δράσας β. ἔστι δὲ αὐ' ἔτε 412. τὸν βίον κατέλυσε γ, διάδοχον καταλιπὼν τὸν θεότατον Κύριλλον δ.

Τὰ αὐτῆ Συγγράμματα.

Τεύχος αὐ' μέγα κατὰ Ὀριγίνους ε. Βιβλίον περὶ τῆ κύκλι τῆ Πάχα ζ. Ἐπιστολὴ πρὸς Πορφύριον Ἀντιχείας ἐπίσκοπον η. Ἐπιστολὴ ἐκ τοσαύτων συγκειμένη μερῶν ὧν τὸ μὴ πρῶτον περὶ τῆ Πάχα, τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον κατὰ Ἀπολλινάριον καὶ Ὀριγίνους, τὸ δὲ τέταρτον τῆς αἰρετικῆς ἀνακαλῆ εἰς μετάνοιαν θ. Βιβλία τρία περὶ πίστεως ι. Ἐπιστολὴ περὶ τῆ Πάχα τρεῖς κ. Ἐπιστολὴ πέμπτη καὶ ἕκτη περὶ τῆ Πάχα λ. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐπιφάνιον μ. Κανόνες δέκα καὶ ἀποκρίσεις τρεῖς ν. Ἐπιστολὴ σωτήριος πρὸς Χρυσόστομον ξ. Ὁμιλία περὶ τῆ τίνι ὁμοῖος ὁ ἄνθρωπος ο. Λόγος περὶ τῆ διατὶ ἐθιόμεν τυρῆν καὶ αὐ' ἐν τῶ τῶν νησιῶν καιρῶ π. Λόγος εἰς τὸν μυσιῶν δεῖπνον καὶ εἰς τὸν νηπύρα τῆ ἀγίας καὶ μεγάλη πέμπτη ρ.

Τὰ αὐ' τῆ δὲ τῆ βίβλου Θεοφίλου ἐπιγεγραμμένα ὑπομνήματα τρία. καὶ τῶ μὴ αὐ' τῶ εἰς τὴν Ἐξοδὸν τὸ, Ἀλεξανδρείας, πρόσκειται τοῖς δὲ δυοῖ τοῖς εἰς τὴν Γαίεσιν ς. ἐπεὶ δὲ δύο Θεοφίλοι ἐκκλησιαστικῶν συγγραφεῖς ὑπαθέσεων, ὁ, τε Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ Ἀντιχείας ὁ κατὰ τὸ 181. ἔτος ἀκμάσας αὐ' δὲ τῶ εἰς τὴν Γαίεσιν ὑπομνήματι, τῶ αὐ' σελ. 63. Ὀριγίνους μνεία τῆ περὶ τὸ 185. ἔτος γανηθῶν τῆ πρῶτη ἀρα καὶ τῆτο πείνημα τῆ αὐτῆ δ' ἴσως καὶ τὸ τρίτον.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ ὁ μάρτυς ἢ φιλόσοφος ὁ υἱὸς Πρίσκου τῆ Βακχεῖα τὴν αὐ' Παλαιστίνην Νεάπολιν ἔχε πατρίδα σ. περὶ δὲ τὸ 89. σωτήριον ἔτος γανηθῶν, τῶν κατὰ Φιλοσοφίαν αἰρέσεων, τῆς Στοϊκῆς, Πυθαγορικῆς, Περιπατητικῆς, καὶ Πλατωνικῆς ἀκρεατῆς ἐγένετο. περὶ δὲ 133. ἔτος ἠπαλαμῶντι πρεσβύτη πρῶτον καὶ σεμνὸν ἦθος ἐμβάινοντι (ὁ Πολύκαρπος τυχὸν ἐστὶν ἔτος) ἀντυχῶν, παρ' αὐτῆ τὰ θεῖα καὶ ἀπίστα τῆς πρὸς Χριστὸν τὸν σωτήρα

πίστεως ἐμνήθη μαθήματα φ. ἐπὶ Ἀντωνίνα δὲ τῆ ἐπικληθῆντος Εὐσεβῆς, αὐ' Γάμη τὰς διατριβαῖς παιόμενος, κατὰ τὸ 140. ἔτος κ τὴν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν πρῶτῳ σωταξάμενος ἀπολογία, αὐτῶ τε τῶ βασιλεῖ προσηφώνηκε καὶ τῆ Συγκλήτῳ ψ. εἰς τὴν Ἀσίαν δὲ περαγόμενος τὸν πρὸς Τρύφωνα τὸν ἰερέα συγκρετῆ μέγαν διάλογον. ἐπὶ τὴν Γάμῳ δὲ ἐπανίον, τὴν δούτερον συγγράφει ἀπολογία, καὶ Μάρκῳ Ἀντωνίνα καὶ τῆ Συγκλήτῳ ἀνατίθεται. αὐ' ἔτε δὲ 163. ἔτε τῶ ἀπὸ γανηθῆς αὐτῆ 74. τῶ θεῖῳ τῆ μαρτυρίᾳ κατεκοσμήθη διαδήματι, Κρίσκοντος τῆ παμπονήρε καὶ ἀφιλοσόφου σοικῆ φιλοσόφου τὴν ἐπιβελίῳ αὐτῶ καταρτύσαντος ρβ.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ αὐ' φερόμενα ἐκδόσεις ἢ τε αὐ' Κολοῦ. κατὰ τὸ 1686, καὶ ἡ Ἐνετήστ. κατὰ τὸ 1747. ἔτος γανόμενα *

Τῶν συγγραμμάτων αὐτῆ
Τὰ ἀμφίβολα.

Ἐρωτήσεις χριστιανικαὶ ε' πρὸς Ἑλλῆνας. Ἐρωτήσεις ἑλλῆνικαὶ ιε' πρὸς τῆς Χριστιανῶν περὶ τῆ ἀσώματε, καὶ περὶ τῆ Θεῆ, καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν καὶ ἀποκρίσεις χριστιανικαὶ πρὸς τὰς προρρηθείας ἐρωτήσεις ἀπὸ τῆς Ἑλλεβείας τῶν φυσικῶν λογικῶν. Ἀποκρίσεις πρὸς τῆς ὀρθοδόξου περὶ τῶν ἀναγκαιῶν ζητημάτων ργ. Ἐκδοσις πίστεως περὶ τῆς ὀρθῆς ἐμολογίας ἐκ τῆ τρίτη βιβλίᾳ τῆ περὶ τῆς ἀγίας Τριάδος σωτάγματος.

Τὰ Ἐκλελειπότα.

Σωτάγμα κατὰ πατῶν τῶν γεγενημένων αἰρέσεων γ. Λόγοι κατὰ Μαρκίανους δ. Σωτάγμα ἐπιγεγραμμένον, Ψάλλης ε. Σχολικὸν περὶ ψυχῆς εε. Περὶ ἀναστάσεως ζ. Ὑπομνήματα εἰς τὴν Ἐξάμερον ζθ. Λόγος περὶ προνοίας καὶ πίστεως ια.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ὁ ἀρχιερεὺς τε καὶ μάρτυς Εἰρηναῖῳ μὴ ἐμαθῆντοσιν κ. ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῆ Μαμαίας ἦε, ἔταν αὐ' ἔτε σωτηρία 218. η' ἤμασε. περὶ δὲ τῆ τίνος ἐχρημάτισεν ἐπίσκοπος πύλεως ε πάντες εἰ τὰ περὶ αὐτῆ διαλαμβάνοντες σύμφωνοι. ὁ μὴ γὰρ Γεώργιος ὁ Σύγκελλος κ, καὶ ὁ Ζωναράς κ, καὶ Νικηφόρος ὁ Κάλλιτος κ, Πόρτε τῆ κατὰ τὴν Γάμῳ αὐτὸν ἐπισκοπήσασα φασιν. ὁ δὲ Κωνσταντινῆπόλεως Γερμανὸς κ, καὶ Λεόντιος ὁ Βυζάντιος κ, Γάμης. ὁ δὲ Γελασίος ὁ Πάπας κ, τῆς μητροπόλεως Ἀραβίαν. α' περ' ὁ, τε Κάβε κ, καὶ ὁ Ὀσθίνος κ, καὶ ἄλλοι τῶν νεωτέρων ἐπάμνοιο, Ἀδάνας τῆ κατὰ τὴν Ἑλλάδα Ἀραβίαν ἐμπορίε, τῆ καὶ ῥωμαϊκῆ ἐμπορίε καλεμαίε, ἐπίσκοπον γενέσθαι διύχυρίζονται. πῆ μὴ ἐκ τῶν Εὐσεβίε τῆ Παμφίλε λέξεων, πῆ δὲ ἐκ τῆς τῆ Ἱερωνύμου ἀγνοίας τῆτο σωάγοντες. τῆτων γὰρ ε μὴ,

σ 2 Θεσί *

(α) Ὁ Σωκρ. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 7. (β) Ὅρα τὰ περὶ τῆ Χρυσος. (γ) Ὁ Κάβ. αὐτ. (δ) Ὅρα τὰ περὶ τῆ Κυρλ. (ε) Μνῆα παρὰ Γουαδ. ἐν κεφ. 33. περὶ ἐκκλησιασ. συγγραμ. ἀποσπασμ. δὲ τῆτε ὑπόθεσις παρὰ Θεοδώρ. ἐν διαλ. 2. ἐξ αὐτῆ δὲ τῆ τούτ. τυχὸν καὶ τὸ μέρος τῆ προσφωνητικῆς λόγου πρὸς τῆς Φρονῶντας τὰ Ὀριγίνους, τὸ ἐν τῶ 4. κεφ. τῆ 1. μερ. τῶν πρὸ τῆς ἐν Ἐφῆσ. Συνόδ. (ζ) Μῆρ. παρὰ Θεοδώρ. ἐν διαλ. 3. (η) Ὅρα τὰ ἐν τῆ 5. συνελύσε. τῆς οἰκασ. 5. Συζῆ. τὰ ἐν σελ. 241. τῆ 4. Τόμ. τῆς τῆ Βιν. ἐκδόσ. (θ) Γαῦτιλ. ὁ Ἱερών. μετέφρασαν, ὡς αὐτὸς ἐν ἐπισ. 78. (τῆ ἐν Τόμ. 2. σελ. 212.) μαρτυρεῖ ἄλλα καὶ τὸ πρῶτό. καὶ ἡ μετὰφρ. ἐξέλιπον. (ι) Μνῆα παρὰ Γουαδ. αὐτ. (κ) Σαῖζ. ὡς φησὶν ὁ Κάβ. (αὐτ.) ἢ τῆ Ἱερών. μετὰφρ. ἐν τῶ 5. Τόμ. τῆς τῶν πατέρ. βιβλιοθ. μέρος δὲ καὶ ἑλλῶν. ἐν τῶ τῆλ. τῆ 2. Τόμ. τῆς Ἡετκβ. ἢ ἡ ἐπιγραφή. de Doctrin. temp. (λ) Τάτ. ἀποσπασμ. ὑπόθεσις ἐν τῆ 1. πρῶτῆ. τῆς ἐν Ἐφῆσ. Συνόδ. (μ) Ἐστὶν ἡ 67. παρ' Ἱερών. παρ' αὐτῆ μετὰφραδ. καὶ ἐν Τόμ. 2. σελ. 207. καμ. (ν) Καντὰ ἐν τῶ 2. Τόμ. τῶν Πανδία. σελ. 170. (ξ) Μῆμ. ὁ Παῖδαδ. ἐν τῶ 7. κεφ. τῆ διαλ. τῶ ἐν τῶ 13. Τόμ. τῆ Χρυσος. κατὰ τὴν τῆ Μοντφασκ. ἐκδόσ. (ο) Ἐξε. ὀδῆ ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1608. ἔτ. ἀλλ' ἐν τῆσι κώδ. Χρυσόφορῳ ἐπιγεγραμῆ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Κοτλέρο. παρὰ Κάβ. αὐτ. α' σελ. 280. (π) Σαῖζ. ἐν τῶ 58. Φιλοσοφ. χρονογρ. κώδ. ἐν τῆ τῆς Βιέν. βιβλιοθ. κατὰ τὴν τῆ Κάβ. μαρτυρίαν. (αὐτ.) ἀρχεται δ' ἔτος. Οἱ αἰρετικοὶ καὶ μᾶλλον οἱ Ἀρμένιοι τῆ παρασκευῆ καὶ τῆ τετραδὶ τῆς Τυρινῆς, ὁμοίως, κ. (ρ) Σαῖζ. χρονογρ. ἢ ἡ ἀρχή. Τὶ τερπνότερον ἢ τὶ ἠδύτερον τοῖς Φιλοσόφ. εἰς, κ7. ὄρα τὸν Κάβ. αὐτ. (σ) Ὁ Ἱερών. ἐν τῶ κατὰ τῶν ἐκκλησιασ. συγγραμ. καὶ ὁ Ἰακίν. παρ' Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 4. κεφ. 12. τῆς Ἱσορ. (τ) Ὁ Φαβρίκ. (ἐν μέρ. 1. τῆ 5. βιβλ. σελ. 51.) ὁ δὲ Εὐσεβ. (ἐν βιβλ. 2. κεφ. 13. τῆς Ἱσορ.) ὁ μετ' ε' πολὺ, Θεσί, τῶν Ἀποστόλων. ὁ δὲ Φώτ. (ἐν κώδ. 234.) Ἀπὸρ' ἔτε τῶ χρόνῳ πόρρω ὦν τῶν Ἀποστόλων, ἔτε τῆ αἰρετῆ. (υ) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 61. (φ) Αὐτὸς ὁ Ἰακίν. ἐν τῆ ἀρχ. τῆ πρὸς Τρύφ. διαλ. (χ) Ὁ Κάβ. αὐτ. (ψ) Ὁ Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 4. κεφ. 11. τῆς Ἱσορ. (ω) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κεφ. 16. (2α) Ὁ Φαβρίκ. (αὐτ. ἐν σελ. 52.) ὁ δὲ Κάβ. (αὐτ.) ἐν ἔτα 165. (2β) Ὁ Εὐσεβ. αὐτ. (2γ) Ἐστὶ δὲ, Θεσί ὁ Φώτ. (ἐν κώδ. 124.) Φιλοσοφίας μὲν ὁ ἀνὴρ τῆς τε καὶ ἡμᾶς, καὶ μάλιστ' α' γε τῆς Ἱουδαίε αὐ' ἀπὸν ἀνηγμένους, πολυμαθῆς τε καὶ ἱσορῶν περιβροόμενος πλῆτῳ ῥητορικῆς δὲ τέχνης αὐ' ἔχε σπαδῶν ἐπιχρῶσαι τὸ ἐμφυτον αὐτῆ τῆς Φιλοσοφίας κἀλλος. διὸ καὶ οἱ λόγοι αὐτῆ ἀδίκως ὄντες δυνατοί, καὶ τὸ ἐπισημονικὸν διασάροντες, τῶν ἐκείθεν αὐ' αἰὶν ἀποσάροντες ἠδυσμάτων, καὶ τῶ ἐπαγωγῶ καὶ θελητήριῳ τῆς πᾶσῶν τῶν ἀπρωτων ἐφελκόμενοι. (2δ) Μνῆα παρ' Ἰακίν. αὐ' τῆ 2. ἀπολογ. καὶ παρ' Εὐσεβ. αὐ' βιβλ. 4. κεφ. 11. τῆς Ἱσορ. (2ε) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. αὐ' κεφ. 18. καὶ παρ' Ἱερωνύμ. αὐτ. (2ζ) Παρὰ τοῖς Αὐτ. αὐτ. (2η) Παρὰ Δαμμισκ. αὐ' Τόμ. 2. σελ. 755. τῶν Παρὰ. καὶ παρὰ Φωτ. αὐ' κώδ. 48. αὐ' ἀμφίβολ. (2θ) Ἀποσπασμῶν. τῆτων παρ' Ἀνακασ. τῆ Σιναιτ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. αὐ' σελ. 60. (2ι) Ἀποσπασμῶν. παρὰ Μαρξίμ. αὐ' Τόμ. 2. σελ. 154. (2κ) Ὁ Φώτ. αὐ' κώδ. 121. (2λ) Ὅρα τὴν 219. σελ. τῆ χρον. κανόν. τῆ Εὐσεβ. καὶ τὴν 358. ἢ 287. σελ. τῆς Χρυσογραφ. τῆ Συγκλή. (2μ) Αὐτ. (2ν) Ἐν σελ. 620. ἢ 468. τῆ χρον. (2ξ) Ἐν βιβλ. 4. κεφ. 31. καὶ βιβλ. 5. κεφ. 15. (2ο) Ἐν σελ. V. τῶν τῆ Ἰππλύτ. συγγραμ. τῶν αὐ' Ἀμβερν. ἐκδόσ. (2π) Αὐτ. αὐ' σελ. IX. (2ρ) Αὐτ. αὐ' σελ. 215. (2σ) Ἐν Τόμ. 1. σελ. 102. (2τ) Ἐν Τόμ. 1. σελ. 222.

Φσι· τῶν Βήρυλλος σὺ ἐπιστολαῖς καὶ συγγραμμάσι διαφόροις Φιλοκαλίας καταλέλοιπεν· ἐπίσκοπος δὲ ἔτος ἡ' τῶν κατὰ Βόσραν Ἀράβων· ὡσαύτως δὲ καὶ Ἰππόλυτος ἐτέρας πρ καὶ αὐτὸς προεως Ἐκκλησίας^α. ὁ δὲ, Hippolytus cuiusdam ecclesiae episcopus (nomen quippe vrbis scire non potui)^β. Ὁ Ἰππόλυτος Ἐκκλησίας τινὸς ἐπίσκοπος (τῆνομα δὲ τῆς πόλεως μαθεῖν ἐκ ἡδιωήθῃ). ἐκ μὲν ἐν τῶν τῶ ἀγνοῶντος Ἱερωνύμου βημάτων, πλὴν τῆς ἀγνοίας ἕτερον προκύπτει ἐκδὺ· ἐκ δὲ τῶν τῶ Εὐσεβίου, ἐκ ἀν τιν ἐδ' Ἀραβία εἶναι, ἐδ' Ἀραβίας πόλεως ἐπίσκοπον τὸν Ἰππόλυτον γεγονέναι δολόγως σιωάζει. τῶ γὰρ, τῶν, ἐπὶ τοῖς προτέροις αναγομῆνα, τετέστι τοῖς, ἠκμαζον δὲ κατὰ τῶτο πλείους λόγιοι καὶ ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες - - τῶν Βήρυλλος, κτ. καὶ τὸ, ὡσαύτως, αὐτοῖς ἀνακλίεν, πάντων δὴθεν τῶν μεταξὺ αἰς διὰ μέση ἐκλαμβανομένων· ἦτοι, ὡσαύτως τῶν τῶν λογίων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν καὶ Ἰππόλυτος· ἢ καὶ τοῖς προσεχετέροις, εἴταν τοῖς, διαφόροις Φιλοκαλίας καταλέλοιπεν, ἐκὶ δὲ τοῖς, ἐπίσκοπος δὲ ἔτος ἡ' τῶν κατὰ Βόσραν Ἀράβων. καὶ γὰρ ἐπερὶ ἐπισκοπῶν ὡδε ἡ' ὁ τῶ Εὐσεβίου σκοπὸς καὶ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν λογίων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν τῶν συγγραμμάτα καταλέλοιπέντων. ὅθεν καὶ τὸ, ἐτέρας πρ εἰπῶν, τὸ ποίας, ὡς ἐκ ἐφείλων δηλώσαι, παρεδράμεν. ἀλλὰ καὶ δὲ καὶ τὸ, ποίας δηλὸν ποιῆ λέγων· Ἰππόλυτος ἱερὸς Φιλόσοφος ἐπίσκοπος Πόρτε τῶ κατὰ τῶ Ῥώμῳ διαπρεπῶς ἡ' τῶ, κτ. τῶν δὲ Ῥώμης αὐτὸν εἰπόντων ἐπίσκοπον, ὁ μὲν Γερμανὸς Φησι, τῶτο καὶ Ἰππόλυτος Ῥώμης καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος λέγουσιν· ὁ δὲ Λεόντιος, Κλήμης καὶ Ἰππόλυτος ἐπίσκοποι Ῥώμης. ἀλλὰ γὰρ δὴλεν, ὅτι ἢ κατὰ παραδρομῶν, ἢ τῆ σωτομία προσέχοντες, ἢ διὰ τὸ ὑπὸ τῶ Ῥώμῳ καὶ τῶ Πόρτε εἶναι πόλιν, ἔτος εἰρήκασι. τὰ δὲ τῶ Γελασίε σόλαια βήματα, ἦται τὰ, Hippolyti episcopi et martyris Arabum metropolis in memoria haeresium^γ, τῶν ἀμφιβαλλομένων εἰσὶ. τὸ γὰρ περὶ τῶν δύο φύσεων εἰ Χριστῶ σιωτάγμα, ἐξ ἔ ταῦτα ἐλήφθη, Γελασίε τῶ Κυζινῆ ἐπιστολῆ Καίσαρείας τῆς ἐ Παλαιστίνῃ ἐναίφωσιν^δ. ἀλλ' ὅποιον ἐν εἶ, τὶ ἐ τοῖς τοιούτοις ζητήμασιν ἢ τῶ ἀὸς πρὸς τὰς τασῶν καὶ τοιούτων ἀνδρῶν μαρτυρίας; ἐκ τῶν εἰρημῶν ἐν κατιδῆν βιβλίον, τὸν Ἰππόλυτον Πόρτε Ῥώμης ἐπίσκοπον χρηματίσαι. ἀλλὰ γὰρ ἐδὲ πᾶν πιδανὸν εἶσκον, ἀνδρα τοιούτον τῶ ἰδίαν καταλιπόντα ποιμνίω ἐ τῆ τῶν Ἰταλῶν μέχρι θανάτε παροικῆσαι, ὡς ὁ ἐ πέρβω τῆς Ῥώμης κατὰ τὸ 1551. ἔτος ὠρεθεῖς αὐτῆ ἀνδρίας καὶ τὸ μνημεῖον ἀναγεζάτα μαρτυρεῖσιν^ε. ἀλλὰ γὰρ καὶ περὶ τῶ ἔτες, ὡ ὦ τὸν βίον ἐξετέλεσεν ὁ ἅγιος οἱ συγγραφῆς διαφέροντα. οἱ μὲν γὰρ φασιν, ἐ τῶ 230.^ζ. οἱ δὲ ἐν τῶ 235.^η. οἱ δὲ καὶ ἄχρι τῶ 252. ἔτες παρεκλίενσι τὸ τῶ βίε αὐτῆ μαρτυρικὸν τέμμα^θ.

Τῶν τῶτω σωζομένων συγγραμμάτων ἢ ἐν Ἀμβρουγ. κατὰ τὸ 1716. ἔτος γενομένη ἐκδοσις πληρετέρα μὲν τῶν

ἄλλων, δύχετος δὲ διὰ τῶ τῶν πινάκων τελείαν ἐλ. λειψιν^ι.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ὁ Πηλεσιώτης Ἀλεξανδρῶς ἡ' τὸ γένος^κ, τῶ θείε Χρυσόστομῳ ἀκροατῆς^λ, ἀνῆρ ἐλογομῶτατος Φιλόσοφος τε καὶ ῥήτωρ^μ. περὶ δὲ τὸ 412. ἔτος ἀνμάσας^ν, τῶ Πηλεσίε καθηγῆσατο ὄρεσ^ξ, ἐργατε καὶ λόγω θραυμασίως διαπρέπων. ἐ μόνον γὰρ τὰ ἀσκητικὰ διαθλῶν σκάμματα, σῆλιω μοναδικῶ βίε ζῶσαν ἑαυτὸν παρεσκῶαζεν, ἀλλὰ καὶ τὸ διδασκαλικὸν νάμα τοῖς ἐγγύς τε παρέχεε διαψιλῆς καὶ τοῖς πόββω. περιῶν δὲ ἐτ. τῶ βίω ἐν ἔτες 431, ὡς ἐκ τῆς 311. ἐπιστολῆς τῶ ι. αὐτῆ βιβλίε καταμαθεῖν βιβλίον, περὶ τὸ 449. ἢ 450. ἔτος^ο εἰς τῶ Ἱερουσαλήμ μετέτη τῶ ἐπερῶνιον. συγγράψαι δὲ τῶ τὸν φασιν οἱ μὲν^π, τρεῖς χιλιάδας ἐπιστολῶν· οἱ δὲ ὡσεὶ χιλιάδας δικά χάριτος παντοίας μετὰς θείας τε ἄμα καὶ ἀνθρωπίνης^ρ.

Ἡ ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1638. ἔτος τῶν ἐπιστολῶν αὐτῆ γενομένη ἐκδοσις τῶν ἄλλων πληθεῖ ὑπερτερέσα, ἐπιστολάς περιέχει 2012.^σ

ΙΩΣΗΠΟΣ ὁ ἐπικληθεῖς Φλάβιος^τ ἡ' τῶ Ματθία, Ἰουδαῖος τὸ γένος, ἱερὸς τῶ Φυλίω, Ἀσμοναῖος τῶ πατριδα, καὶ Φαρισαῖος τῶ αἵρεσιν. ἐν Ἱερουσαλίμοις δὲ τῶ πρώτῳ τῆς ἡγεμονίας ἔτες Γαίε γεννηθεῖς^υ, εἴταν τῶ ἀπὸ τῶ Σωτῆρος Χριστῆ 37.^φ τοῦτον τῆ παρ' Ἑβραίων παιδεία προέβη, ὡσεὶ τεοσαρεσκαιδέκατον ἔτος ἀγόντα τῶ ἀρχιερεῖς καὶ τῶ τῆς πόλεως πρώτες παρ' αὐτῆ ἀκριβιζέρον τι περὶ τῶν νομίμων ζητεῖν ἐπιγνώσαι. ἐν ἔτες δὲ 63. εἰς Ῥώμῳ παραγίνεται τῶ τῶν σινηθῶν αὐτῶ ἱερῶν ἐκείδεσμιῶν ἀπαχθέντων ἐπικρησῆσαι σροθέμενος^χ. ἐπανιῶν δὲ, καὶ εἴσει τε καὶ πολέμῳ τῶ πατριδα κατατρυχομένῳ ὄρων, Ἠγεμῶν τῆς Γαλιλαίας προχειροθεῖς^ψ, γενναίως τοῖς πολεμίοις ἀντήτη, ἄχρις ἔ τῆς Ἰουδαπατῆς κατὰ τὸ 67. ἔτος^ω ὑποχειρεῖς γενομένης, καὶ αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν σιωελήφθη^ω. τῶν δεσμῶν δὲ τῶ τῶ Οὐεασσιανῆ κελύσματι ἀπολυθεῖς, δι' ἡ' εἴσηκε πρέββησιν^{ζβ}, σιωεπέμφθη κατὰ τὸ 70. ἔτος τῶ Τίτῳ ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῆ τῆς Ἱερουσαλήμ πολυσοκία τε καὶ ἀλάστε. ὅπε δὴ ἢ γραφῆ ἀπαντα τὰ τότε ἐξέδωκε συμβάοντα^{ζγ}. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Ῥώμῳ ἀφικόμενος, τῶν ἐλλικτικῶν γραμμάτων μεταχῆν ἐσπέδαξε^{ζδ}. καὶ τῶ περὶ ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγος σιωταζάμενος, τοῖς δυοῖ βασιλεῦσιν Οὐεασσιανῶ τε καὶ Τίτῳ προσήγαγε. καὶ εἰ μὲν τῆ δημοσία παρεδῆσαν βιβλιεθήκη, αὐτὸς δὲ ἀνθενάντες ἠξίωται^{ζε}. παρέτενε δὲ τὸν βίον ἄχρι τῶ 93. ἔτες^{ζη}. ταῦτιω δ' ἡμῖν καταλέλοιπε τῶ ἀξίολογον ὑπὲρ Χριστῆ τῶ Σωτῆρος μαρτυρίαν.

Γίνεται καὶ κατὰ τῶτον τὸν χρόνον Ἰησῆς σοφὸς ἀνῆρ, εἰγε ἀνδρα αὐτὸν λέγειν χεῖ. ἡ' γὰρ παραδόξων ἐργων ποιητῆς, διδάσκαλος ἀνδρῶπων τῶν ἰδονῆ τ' ἀληθῆ δεχομένων. καὶ πολλῆς μὲν Ἰουδαίας, πολλῆς δὲ καὶ ἐλλικτικῆς ἐπηγάγετο. ὁ Χριστὸς ἔτος ἡ'. καὶ αὐτὸν ἐν δέξειε τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σαυρῶ ἐπιτετιμηκότες Πιλάτε, ἐκ ἐπαύσαντο οἱ γε πρῶτον ἀγαπήσαντες. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτῳ ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων Περφητῶν τὰ αὐτὰ καὶ ἀλλὰ μυρία θαυμάσια περὶ αὐτῆ εἰρηκῶται. εἰς δὲ νῶ τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῶ δε ὠνομασμένων ἐν ἀπέλειπε τὸ Φύλον^η.

Τῶν

(α) Ἐν βιβλ. 6. κεφ. 20. τῆς Ἰσορ. (β) Ἐν τῶ τῶν ἐκκλησιασ. συγγραμ. καταλ. (γ) Ἐν τῶ ι. τῶν χρόν. λόγ. σελ. 85. τῆς ὠ Ἀμπελοδ. ἐκδός. (δ) Ἐν σελ. 225. τῆς ἠρημ. τῶν τῶ Ἰππολ. συγγραμ. ἐκδός. κίται. (ε) Ὁ, τε Βηβαριῶν. καὶ ὁ Βυρῶν. παρὰ Μυραῖω ἐν τῶ χρολ. τῶ αἰς τὸ 94. κεφ. τῶ Γενοῦδ. περὶ ἐκκλησιασ. συγγραμ. (ζ) Ὁρα τὰ προῖμ. τῆς ἠρημ. ἐκδός. (η) Ὁ Οὐδῖν. ὠ Τόμ. 1. σελ. 222. (θ) Ὁ Δοδεῖλ. παρὰ Φαβρικ. ὠ τῶς σημάτω. τῶς ὠ τῆ 203. σελ. τῶ 1. μῆρ. τῶ 5. βιβλ. (ι) Ὁ Θεοδωρικ. ὠ σελ. 14. τῆς ἠρημ. ἐκδός. (κ) Τῶ δὲ Φωτίου σαφῆς ἐστ. Φησὶν ὁ Φωτ. (ὠ κωδ. 121.) καὶ ὑπόστομος καὶ ἀπὸ τῶν, ὁ καὶ πρὸς τὸν ἀττικὸν ἐκ ἐπιστρέφεται λόγον· λίγα δὲ ἄλλα τε τινὰ τῆς ἀκριβείας λαπόμνα, καὶ αἰετὶ ἢ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆ ἐκ ἐστὶ τῶ ἀποστόλου Παύλου· τὰ δὲ ἐξῆς ὅσα ἐν τῶ αὐτῶ κωδ. Φησὶν ὁ Φωτ. ἐ περὶ τῶ Ἰππολύτ. ἀλλὰ περὶ τῶ Ἀμβροσία νοητὸν κατὰ τῶ τῶ Εὐσεβίου μαρτυρίαν. ὠ βιβλ. 6. κεφ. 23. τῆς Ἰσορ. (λ) Ὁ Φωτ. ὠ κωδ. 228. (μ) Νικηφ. ὠ Κῆλιε. ὠ βιβλ. 14. κεφ. 53. (ν) Ὁ Σαῖδ. ὠ τὸ Ἰσίδωρ. (ν) Ὁ Κῆβ. ὠ Τόμ. 1. σελ. 390. (ξ) Ὁ Νικηφ. αὐτ. (ο) Ὁ Φαβρικ. ὠ τῶχ. 9. σελ. 253. (π) Ὁ Σαῖδ. αὐτ. (ρ) Ὁ Νικηφ. αὐτ. (σ) Σίξτος ὁ Σενένσ. ὠ τῶ 4. βιβλ. τῆς βιβλιοθ. (παρὰ Κῆβ. αὐτ.) τῶχος χαρῶρ. ἰδῶν διαμαρτυρεται ἐν τῆ Ἐντήρη. τῶ ἁγίε Μάρκ. βιβλιοθ. ἐπιστολάς περιέχον 1148. ὡν ἢ πρώτη ἀρχεται ἄνω· ἐπεσθῆ κύκλικὸν ἐστὶ χρόνον. ἰσως δὲ τῶν ἀνεκδοτῶν εἰσὶν αὐται, ἢ πῶσαι, ἢ ἕται. (τ) Ὁ Κλ. ἡμ. ὠ τῶμ. 1. σελ. 341. (υ) Αὐτὸς ὁ Ἰωσηπ. ἐν τὸν ἰουδαῖον βίον. (φ) Ὁ, τε Κῆβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 32. καὶ ὁ Φαβρικ. ἐν τῶ 1. μῆρ. τῶ 4. βιβλ. σελ. 228. (χ) Ὁ Ἰωσηπ. αὐτ. (ψ) Ὁ Αὐτ. ὠ βιβλ. 2. τῶ Ἰουδαϊκ. πολέμ. κεφ. 25. (ω) Ὁ Φαβρικ. αὐτ. (ζα) Ὁ Ἰωσηπ. αὐτ. ὠ βιβλ. 3. κεφ. 24. καὶ 26. (2β) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὠ βιβλ. 5. κεφ. 39. (2γ) Ὁ Αὐτ. ὠ τῶ κατὰ Ἀπίων. βιβλ. 1. σελ. 1037. (2δ) Ὁ Αὐτ. ἐν βιβλ. 20. κεφ. 9. τῆς Ἰουδαϊκ. ἀρχ. (2ε) Ὁ Ἱερωνύμ. ὠ τῶ τῶν ἐκκλησιασ. συγγραμ. καταλ. (2ζ) Ὁ, τε, Κῆβ. καὶ ὁ Φαβρικ. αὐτ. (2η) Ὁρα τὸ τῶ Καρόλα Διαβεζ. ὠ Λονδίω κατὰ τὸ 1706. ἐτ. ἐκδοθῆ ποιήματα. ἐν τῶ γενομένης ἢ τῶν λόγων τῶν ἰουδαϊκῶν γησιότης.

Τῶν τέττα συγγραμμάτων ἔκδοσις αἰρετωτέρα ἢ ἑκάστη ἢ κατὰ τὸ 1726. ἔτος ἐν Ἀμστελδ. γνομμένη, καὶ δυοὶ σιωταχθεῖσα τόμοι *

Ὁ ΚΛΗΜΗΣ, ὃν τινὲς μὲν Ἀλεξανδρέα, ἕτεροι δ' Ἀθιναίων Φασιν **, ἐθνικὸς ὢν πρότερον τῆ τῆς διαγγελικῆς διδασκαλίας ἐλάμβανεν κατηνυγάθη ὑπερον β, Πανταίνων τῶ θουμασίω μαθητῶσας γ, παρ' ἑ τῶν θείων Γραφῶν θαυμάως ἐποτιόθη τὰ ζωηρότατα νάματα, καὶ ὄν περ διεδέξατο, τὲ ἐν Ἀλεξανδρέα τῶν κατηχήσεων σπουδαστηρίῳ χρηματίσας διδάσκαλος δ. καὶ πρεσβύτερος δὲ τῆς Ἀλεξανδρείων Ἐκκλησίας γινόμενος, διὰ τὸν ἐπὶ Σιδῆρε διαγωγὸν εἰς Ἱεροσόλυμα μεταχωρήσας, τὴν ἐκεῖ τῆ Κυρίῃ Ἐκκλησίαν ἐπεστήριξε καὶ ἠύξησεν. ἐπὶ δὲ τῶ Ἀλεξανδρείαν ἐπανῶν, ἐπὶ Καρακάλλῃ μὲν τῆ Ἀντωνίνῃ, τῆ κατὰ τὸ 211. ἔτος βασιλεύσαντος δ τὸ τῆ βίῃ πέρασ αὐτὸν κατέλαβεν. ἀλλ' ἐν τῆ τῶν ἐπιπέτῳ ἔτων, ἐν οἷς ὁ Καρακάλλος τῶ βασιλείαν ἰθιῶν ἄφθη, ἀδελφον.

Τῶν σωζομένων αὐτῆ συγγραμμάτων ἀκριβετέρα ἔκδοσις ἢ ἐν ἔτει 1715. κατὰ τὸ Ὁξόν. γνομμένη καὶ δυοὶ τόμοι σιωταχθεῖσα *

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ
Τὰ ἐκλελοιπότεα.

Λόγοι οὐκὼ ὑποτυπώσεων δ. Σύγγραμμα εἰς τὸν προφήτῳ Ἀμαῖ δ. Λόγος περὶ προνοίας κ. Λόγος περὶ τῆ πάχρα λ. Διαλέξεις περὶ νηστείας μ. Λόγος εἰς περὶ κακολογίας ν. Λόγος προτρεπτικός εἰς ὑπομονὴν, ἢ πρὸς τὰς νεωστὶ βεβαπλισμένους ζ. Κανὼν ἐκκλησιαστικός, ἢ πρὸς τὰς ἰδαιύζοντας θ. Ὅροι διάφοροι ι. Λόγος περὶ ἀρχῶν ς. Ἀλληγορίαι τῶν ἐπὶ Θεῷ λεγομένων μελῶν καὶ παιδῶν σ. Λόγος περὶ Ἀγγελῶν τ. Περὶ τῆ Διαβολῆς υ. Περὶ γενέσεως κόσμου φ. Περὶ τῆς Ἐκκλησίας κ. Ὑποθήκαι εἰς πρεσβυτέρους, ἐπισκόπους, διακόνους, καὶ χήρας ψ. Περὶ ψυχῆς ω. Περὶ Ἀναστάσεως α. Λόγος γαμικός β. Περὶ ἐγκρατείας γ. Διαλέξεις πρὸς τὰς αἰρέσεις δ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ὁ Θεοτάτος, ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, ἀδελφιδὸς ὢν Θεοφίλῃ δ, κατὰ τὸ 412. ἔτος καὶ διάδοχος τῆ θρόνε αὐτῆ ἐγένετο. μετ' ἑ πολὺ δὲ, ἡ ἐν πολλῆ κατὰ τῆ θρασεῖς ἔχε χρυσαρρήμονος ἀπέχθειαν προλήψει θαλάσῃν τῆ παρὰ τῆ θείῃ αὐτῆ Θεοφίλῃ αὐτῶ ἐγκολληφθεῖση, προθέλυμα ἀπέσπασε, τῆς μητρὸς τῆ Κυρίῃ αὐτῶ ὀφθεισης, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἀνακίλοροι παραδεχθῆναι ἀξιώτατης τὸν Χριστόσομον. ἐνθῶτοι ἑαυτῆ καταγνῆς καὶ μεταμέλω χρηστάμικος σιω τῆ περὶ αὐτὸν Συνοδῶ τοῖς ἱεροῖς τὸ αὐτῆ ἔνσημα ἀέγραψε δέλταις δ. ἐν ἔτει δὲ 415. τῆς Ἰδαίας ἀπαντας, διὰ τὰς κατὰ τῶν Χριστιανῶν μηχανάς τε καὶ σκώωρίας καὶ τῆς δολίῃς φόνους ἀνδρείως ἐλάσας τῆς Ἀλεξανδρεῖ ἐξέωσε δ, καὶ

τὴν κατὰ τῶν αἰρετικῶν τῶν κατ' ἐκεῖνον πανταχόθεν ἐφορμώντων τὸν καιρὸν, ἀθλητικῶ τῆ πνεύματος ἀνεδήσατο παλαίμαρον. μάλιστα δὲ τὴν κατὰ τῆ δουσεβῆς Νεσορίῃ, τῆ κατὰ τῆς πανάγῃς μητρὸς τῆ Θεῆ λυτήσαντος, καὶ ἔχ ὅπερ ἐστὶ, Θεοτόκον, ὁμολογεῖν θελοντος, ἀλλὰ μόνον χριστοτόκον πρὸς τε τὸ πισθεῖν καὶ τὰς ἄλλας ἀναπέθειν ἐμμανέντος. τῆτον ὁ ἅγιος πᾶσι τοῖς τῆς ἐπικεικίας τρόποις τῆς ὀλεθρῆς πλάνης ἐπιστρέψαι κατὰ τὰς διαγγελικὰς ἐσώδασε παραγγελίας. πρῶτον μὲν γὰρ, κατὰ τὸ, ἐλεγξον μεζὺ σῆ καὶ αὐτῆ μίνε, ἔχ ἅπαξ ἢ δις, ἀλλὰ πολλὰκις παρανετικά καὶ ἀποδεικτικά ἀπέσειλαν αὐτῶ γράμματα. ἔτα εἰδὼν αὐτὸν τῶ πείσματι ἐμμένοντα, καὶ τῆς σκοτομύνης μὴ ἀνανήφοντα, καὶ τῆ Ἐκκλησία προσεῖπε. καὶ γὰρ ἐν ἔτει 326. τῆ τῶ Ἀλεξανδρείῃ τοπικῶ ἀθροίσας Συνοδὸν, καὶ τὴν παρὰ τῆ Νεσορίῃ ἀθετημῶν ἀλήθειαν δώδεκα κεφαλαίως, εἶθεν ἀναθεματισμοῖς, ἐμπεριλαβῶν, καὶ διὰ πρεσβυτέρων μετασείλας, καθυπογράψαι αὐτὸν ἀπήτησεν. ὡς δὲ καὶ τῆτο ἀπίλυιῶτο ὁ δαίλιος, τὸν αὐτοκράτορα Λεπίον Θεοδοσίον ἀνέπεισε τὴν οἰκουμενικῶν ἐν Ἐφέσῳ συζητεῖσαι ἁγίαν Συνοδὸν. ἦτις γὰρ δὴ, Κυρίλῃ προεξάρχοντος, τὸν Νεσορίον τρεῖς προσκληθέντα καὶ μὴ παραγενόμενον, τῆ ἐπισκοπικῆ ἀξιώματος καὶ παντὸς ἱερατικῆ συλλογῆ ἀπέφωκεν ἀλλότριν δ. ἀπήχθητο δὲ τῶ θεοτάτω πατρὶ, ὁ, τε τῆς Ἀντιόχῃ Ἰωάννης καὶ οἱ σιω αὐτῶ τρίτην ἡμέραν μετὰ τῶ τοιαύτῳ ἀφικόμενοι καθάειρον, ἅ τε μὴ καὶ αὐτῆς περιμέναντι, καὶ δὴ σιωάμα Νεσορίῳ σιωδριον καθίσαντες, αὐτὸν καθείλον. ἀλλ' ὁ μὲν ὑπ' αὐτῆ τῆς ἁγίας Συνοδῆ τῆς παραλόγε λύεται καθάειρεται. οἱ δὲ αὐτὸν καθελόντες δεσμῶται γίνονται δ. νικηφόρος ἐν ἐπανελθῶν ἐπὶ τῶ Ἀλεξανδρείαν ὁ Κύριλλος τῆ τε Ἰωάννη καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν καταλαχθεῖς ἀνατολικῶ ἐπισκόποις δ, ἐν ἔτει 444. πρὸς τὰς ἑρανοῖς σιωαῖς μεδίσαται.

Τῶν σωζομένων αὐτῆ Συγγραμμάτων αἰρετωτέρα ἢ ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1638. ἔτος γνομμένη ἔκδοσις, ἐπὶ τῆ σιωταχθεῖσα τόμοι *. Αἱ δὲ 19. εἰς τὸν Ἱερριμῶν ἐμιλίαι αἱ κατὰ τὸ 1648. ἔτος ἐν Ἀντθερπ. ἐκδοθεῖσαι, καὶ τῶ ὀνόματι αὐτῆ ἐπιγραφθεῖσαι, τῆ Ὀριγῶν ποῖήματα ἐπιγνώδησαν δ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ὁ Ἱεροσολύμων ὁ Θεοφιλέστατος ἐπὶ Μακαρίῃ τῆ Ἱεροσολύμων διάκονος ὢν, καὶ ὑπὸ Μαξίμῃ πρεσβύτερος προχειρισθεῖς δ, περὶ πε μὲν τὸ 347. ἔτος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις κατηχῶν διέτελε. περὶ δὲ τὸ 350. τῆ Μαξίμῃ καθίσταται διάδοχος. ἐν ἔτει δ' 351. περὶ τῆ ἐν ἑρανοῖς Φανέντος σημεῖς τῆ σαυρῆ τῶ αὐτῆ γράφει Κωνσταντίῳ δ. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς Ἀνακίον περὶ μητροπολιτικῶν δικαίων διαφερέμενος, ὑπ' αὐτῆ τε καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἐν Παλαιστίνῃ Συνοδῆ καθάειρεται καθυποβαλλεται, ἐπὶ πρῶτες διαβληθεῖς ἱερῶν κειμηλίῶν δ. ὁ δὲ

*) Καθῆρος τῶ Φωτίου, Φησὶν ὁ Φώτιος (ἐν κωδ. 47.) καὶ ἀξίωμα λόγῃ μετὰ ἡδονῆς καὶ θουκρίνας δένος ἐκθιῶναι. πιθανόντε τῆς δημηγορίας καὶ ἐπίχαρις, καὶ ἐπὶ τὰντατῆ ὁ καιρὸς καλῆ χρησάσθαι τῆ λόγῳ. δεξιὸς καὶ γόνικος ἀνθυμημάτων ἐφ' ἐκάτερα, καὶ γνωσιολογικὸς δὲ ὡς αἱ τῆ, καὶ πᾶδη τῶ λόγῳ παρασηῖσαι ἱκανώτατος, καὶ ἐγῆσαι πᾶδος καὶ προμῶν δοκιμώτατος. (α) Ὁ Ἐπιφῶν. ἐν αἰρῆς. 32. ἰθ. δὲ Ἀθιναῖοι μὲν ἱκανήθη, ἐν Ἀλεξανδρείῃ δὲ διπρῆφεν. (β) Ὁ Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 2. τῆς Εὐαγγελ. προσηρ. (γ) Ὁ Αὐτ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 11. τῆς Ἰσορ. καὶ ὁ Ἰερῶν. ἐν τῶ τῶν Ἐκκλησιαστικ. συγγραμ. καταλ. καὶ ὁ Φώτ. ἐν κωδ. 109. (δ) Ὁ Ἰερῶν. αὐτ. (ε) Ὁ Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 11. τῆς Ἰσορ. (ζ) Ὁ Αὐτ. ἐν τῶ χρον. (η) Ὁ Κῆβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 88. *) Περὶ μὲν τῆ Παθαρῶν δὲ Φώτιος (ἐν κωδ. 110.) Φησὶ τὰ δὲ δὴν δὲ ὅμοιον ἔχουσι πρὸς τὰς ὑποτυπώσεως ἔτσι οἱ λόγοι. τῶν τε γὰρ ματαίων καὶ βλασφημῶν ἀπῆλκυμένοι δοξῶν καθῆρῆσαι, καὶ ἢ φράσαι ἀνθηρῶ, καὶ ἂς ὕγον ἡμῆτην σύμμετρον μετὰ τῆ ἡδῶς, καὶ ἢ πολυμάδσα ἐμπροσθεῖσαι. περὶ δὲ τῶν σρωματ. (ἐν κωδ. 111.) τὰ δὲ αὐτῆ δὲ ἢ τῶν σρωματῶν βίβλος ἐνιαχῆ ἔχ ὕγιως διαλαμβάνει, ἢ μῶταίγε ὡσπερ αἱ ὑποτυπῶσεως, ἢ πᾶ καὶ πρὸς ποτῶν τῶν ἐκὰ διαμύχεται. (θ) Μνεῖα παρὰ Φώτ. (ἐν κωδ. 109.) ὡς βλασφημῆς αὐτῆς ἐξελέγχοντι. καὶ παρ' Ἐπιφῶν. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 1, 9, καὶ 15, καὶ βιβλ. 6. κεφ. 13. τῆς Ἰσορ. (ι) Παρὰ Παλλῶδ. ἐν τῆ Λαυσαίν. Ἰσορ. ὡς μαρτυρῆ ὁ Φωτίου. ἐν τῶ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 112. (κ) Παρὰ Μαξίμῃ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 144, καὶ 152. (λ) Παρ' Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 4. κεφ. 26 τῆ Ἰσορ. καὶ παρ' Ἰερῶν. αὐτ. καὶ παρὰ Φώτ. ἐν κωδ. 111. καὶ παρὰ τῶ Ἀθῆν. ἐν σελ. 1037. τῆς δὲ τῆς βίβλ. (μ) Παρ' Ἰερῶν. αὐτ. καὶ παρ' Ἐπιφῶν. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 13. τῆς Ἰσορ. (ν) Παρ' Ἰερῶν. αὐτ. (ξ) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. (ο) Παρὰ τῶ Αὐτ. αὐτ. καὶ παρὰ Φώτ. αὐτ. (π) Παρὰ Τάκτ. τῆ Βίβ. ὅρα Φαβρίκ. αὐτ. ἐν σελ. 113. (ρ) Παρ' Αὐτῶ τῶ Κλήμ. ἐν σρωμ. 3. σελ. 516. τῆς ἄρημ. ἐκδοσ. δ' 431. ἔδῃ. (σ) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν σρωμ. 5. σελ. 687 ἢ 580. (τ) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν σρωμ. 6. σελ. 755, ἢ 631. (υ) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν σρωμ. 4. σελ. 507. (φ) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν σρωμ. 6. σελ. 827, ἢ 698. (χ) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν σρωμ. 7. σελ. 900, ἢ 745. (ψ) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν τῶ ἰχ. τῆ παιδαγ. κεφ. σελ. 309, ἢ 264. (ω) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν σρωμ. 3. σελ. 516, ἢ 432. (α) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν βιβλ. 2. τῆ παιδαγ. κεφ. 2. σελ. 232, ἢ 199. (β) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν βιβλ. 8. τῆ παιδαγ. σελ. 278, ἢ 237. (γ) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν βιβλ. 2. κεφ. 10. σελ. 226, ἢ 193. ἔτίον δὲ, ὅτι τῶν καὶ ἄρημ. πάντων μνημονῶν ὁ Κλήμ. ὡς συγγράψων, ὡς ἄδῃλον ὁ συνιγροῖται, τῆ δὲ περὶ Ἐγκρατείας λόγ., ὡς συγγράψαι. (δ) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν σρωμ. 4. σελ. 604, ἢ 510. (ε) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν βιβλ. 14. κεφ. 28. (ς) Παρὰ τῶ Αὐτ. ἐν βιβλ. 14. κεφ. 28. (ζ) Ὁ Κῆβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 391. (η) Ὁ Νικηφ. αὐτ. ἐν κεφ. 14. (θ) Ὁ Κῆβ. αὐτ. (ι) Ὁ Νικηφ. αὐτ. ἐν κεφ. 34. (κ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κεφ. 35. (λ) Ὁρα τῶ αὐτῆ ἐπιστ. τῶ πρὸς Ἀνακίον τὸν Μισυλ. ἐπιστ. (μ) Ὁ, το Φαβρίκ. καὶ ὁ Κῆβ. αὐτ. (ν) Ὁ δὲ λόγος αὐτῆ, Φησὶν ὁ Φώτιος (ἐν κωδ. 49.) πεποιημένος, καὶ ἂς ἰδαιύζαν ἰδέαν ἐκβεβιασμένους, καὶ ὅσον λελλυμένη καὶ τὸ ὑπερον ὑπερορῶσα ποῖσσι. (ο) Ὁρα τὸν Κῆβ. αὐτ. ἐν σελ. 392. (π) Ὁ Εὐσεβ. ἐν σελ. 183. τῆ χρον. τῆ παρ' Ἰερῶν. μεταφραδ. (ρ) Τὸ μετὰ τὸν Μάκοντα, ὡς αὐτῆς Φησιν ὁ Κατηχ. 6. περὶ ὅρα τὸν Κῆβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 211. (σ) Ὁ Κῆβ. αὐτ. (ς) Ὁ Αὐτ. αὐτ. (τ) Ὁρα τῶ αὐτῆ ἐπιστ. πρὸς Κωνταντ. (φ) Ὁ Σαζῶμ. ἐν βιβλ. 4. κεφ. 25.

μαῖζον ἐπικαλεῖται δικαστήριον τῶ τῆ βασιλείως Κωνσταντίε, ὡς ἂν τὴν περιβεῖσαν ἀποτινάξαιτο λάβω. ἀφικέ-
 μνος δὲ εἰς Τασρόν, τῶ μακαρίῳ σιωλῶ Σιλβανῶ, ὃ ἐπι-
 τέλας ὁ Ἀκάκιος, καὶ τὴν καθάρεισιν δηλαῶς, ἔχουσε κα-
 τὰ τῆ Κυρίλλε ἐδού. καὶ γὰρ ἡδιστα ἤκεν αὐτῆ διδάσκον-
 τος ὁ ἐκεῖ λαός β. κατὰ δὲ τὸ 359. ἔτος ἐν τῇ κατὰ Σε-
 λδουκιαν Σινώδω ὑπέρτερος Ἀκακίῳ ὁ Κύριλλος· καθηρέ-
 θησαν γὰρ ἐν αὐτῇ οἱ περὶ Ἀκάκιον γ. κατὰ δὲ τὸ εὐθύς
 μετ' ἐκείνῳ ἔτος ἐν τῶ κατὰ τὴν Κωνσταντινέπολιν σιω-
 δρίῳ, Κυρίλλε ὑπεριχύσας ὁ Ἀκάκιος καθαιρέσει αὐτὸν πάλ-
 λιν καθυποβάλλει. ὅτε δὲ οἱ Ἰσδαῖοι τῶ τῆ παραβάτε
 Ἰβλιανῆ ἐπιτάγματι τὰ περὶ τὴν οἰκοδομίῳ τῆ καὶ παρε-
 σιδάσον, ὁρῶν ὁ ἅγιος, νυῦ, ἔλεγεν, ἦκει ὁ και-
 ρός, ὅτε λίθος ἐπὶ λίθον ἔκ ἂν μένοι εἰς τὸν καόν.
 ὁ δὲ καὶ γέγονε δ. ἐπὶ δὲ τῆ μεγάλῃ Θεοδοσίῳ, τῶν
 ἐχθρῶν αὐτῆ ἐκλελοιπῶν, ἀνεπηρέασον εἰς τὸ ἐξῆς ἔχε
 τὸν θρόνον ε. καὶ ἐν ἔτει μὲν 381. τῇ ἁγίᾳ οἰκουμένη
 δευτέρᾳ συμπαρέσει Σινώδω· ἐν ἔτει δὲ 386. τῶ Θεῶ τὸ
 ἱερώτατον αὐτῆ παρέθετο πνεῦμα η.

Τῶν σαζομένων αὐτῆ συγγραμμάτων ἦτε κατὰ τὸ
 1703. ὃ Ὄξον. καὶ ἡ κατὰ τὸ 1720. ἔτος ἐν Παρισί. γινώ-
 μωναι ἐκδόσεις πλήθει καὶ ἀκριβείᾳ τῶν ἄλλων κρείττονες.

ΜΑΞΙΜΩ: τῶ ὁμολογητῆ πατρίῳ μὲν ἡ Κωνσταν-
 τινέπολις, πατέρες δὲ εὐγενῆς ἀνάσιν, καὶ εὐσεβείᾳ πε-
 ρίβλεπτο: ζ. ἔτος ἐν ἔτει 580. γυνηθεῖς, καὶ παι-
 δείας μεταχρῶν παντείᾳ, τὴν φιλοσοφίαν τῶν ἄλλων
 ἀπαισῶν προέταξέ τε καὶ περιέτερεξεν. ὑπὸ Ἡρακλείῳ δὲ τῆ
 τὴν βασιλείῳ ἀρχῆῳ τότε διέποντος ὑπογεγράφως πρῶτος
 τῶν βασιλικῶν κατασταθεῖς ὑπομνημάτων, ἐπεὶ τὴν πίσιν
 καινοτομημένῳ τῶ Μονοθελητῶν εἴρα δόγματι, ἄλλως δὲ
 καὶ φιλοσοφίας τῆς θείας τῶ ἔρωτι καταδελγόμενος ἐτύγ-
 χανε, καταλείπει μὲν τὴν αὐτὴν τὴν βασιλείῳ, πρὸς
 τὸν μοιάδα δὲ προχωρεῖ βίον, τῶ τῆς Χρυστόλεως δὲς
 ἑαυτὸν Φροντιστηρίῳ· ἔ καὶ τὴν πρῶσασίαν μετ' ἔ πολὺ
 ἀνεξέτατο, τῆς σιωατικῆς ὑπερβαλῶν τοῖς ἀτητικαῖς
 κατορθώμασιν. ἀλλὰ γὰρ τῆς αἰρέσεως κενωθεμένης καὶ
 ἐθαπλεμένης τὰ μέγιστα, ἔκ ἔτι ἐναποκεῖσθαι ἀνέχε-
 ται, ἀλλὰ τὴν τῆ Θεῶ πανοπλίαν ἀναλαβῶν, ἐπὶ τὸ
 πνευματικὸν παρῆσιαζεται σάδιον. παραγίνεται ἐν ἐπὶ
 τὴν Ἀφρικῆν, (ἔτος μὲν τὸ 640.) καὶ τῆς εὐσεβείας ἀπαν-
 τας τοῖς ἐχθροῖς ἐμμένει δόγμασι παραινῆ, καὶ τῆς ἐκεῖ
 ἐπισκόπου ἐπὶ τὸν κατὰ τῆ μονοθελητῆ ὑπαλάφει ἀγῶ-
 να, καὶ Πύρρον τῆ βασιλίδος τῶν πόλεων καὶ τῆ θρόνον
 ἀπελαθῶντι, καὶ τὴν Ἀφρικῆν καταλαβόντι συμπλέκε-
 ται, καὶ παλαίει γυναικῶς, καὶ νικᾷ κατὰ κράτος, καὶ
 λαμπρὸν αἶρει τῆς εὐσεβείας τὸ τρόπαιον. ἔτα τοῖς
 μονοθεληταῖς πωταχάδεν ἀντιπαραταχθῆσαι προθέμε-
 νος, ἐν ἔτει μὲν 645. τὴν Ῥώμῳ καταλαμβάνει, ἐν ἔτει
 δὲ 649. τὴν ἐν Λατεράνῳ Σινώδω κατὰ τῶν Μονοθελη-
 τῶν συγκροτῆσαι ἀναπέθει Μαρτίνον τὸν Πάππαν. ταῦτα
 δὲ μὴ Φέρον Κόνστας ὁ αὐτοκράτωρ ὁ τῆ Ἡρακλείῳ ἐγγυ-
 νος, ἄ τε δὴ τὰ τῶν Μονοθελητῶν Φρονῶν, χεῖρὶ φρατιω-

τικῆ εἰς τὴν Κωνσταντίνε ἀγαγῶν τὸν ἀθλητῆν σὺ τ
 αὐτῆ μαθητῆ Ἀνασασίᾳ, καὶ δεσμοτηρίῳ παραδίδες, ἐπ
 δικαστικῆ βήματος ἐπειτα παραταθῆσαι κελούει. ἐν ὃ
 Πύρρον περιφρονητῆς, καὶ τῆς βασιλείας προδότης, κα
 ὄνειρεκρίτης, καὶ Ὀριγῶνε ὁμόφρον, καὶ τὸν βασιλέα μ
 εἶναι ἱερέα εἰπῶν, διαβληθεῖς ὁ Μάξιμος, εἰρήλῃ πάλιν ἐγκα
 θεργυνοται, καὶ τοῖς ἱκανῶς ἀπολογηθεῖς, καὶ ψυδῆ πάντ
 ἀναποδείξας τὰ αὐτῶ προσηβῆντα ἐγκλήματα. ἔτα ἐξ
 ρισος εἰς Βυζίλλω διατίμπεται, ἐκεῖθεν τε πάλιν ἐπὶ τὴ
 Κωνσταντίνε μεταπεμφθεῖς πολλὰς ὑπομνείας βασιάνες, κα
 τῶς τὴν τε γλῶσσαν καὶ χεῖρα ἀναποτέμενεται. ἀλλὰ κα
 μετὰ τὴν ἀποτομῆν θεῖα διωάμει λαλῶν διετέλει κα
 γράφω. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς ὑπερορίαν μακρᾶν, εἰς ἐν τῶ
 κατὰ τὴν Ἀλανίαν Φρέριεν. Σχίμασιν λεγόμενον, ἀπαχθεῖς
 ἐκεῖθεν ἐν ἔτει 662. ἐπὶ τὴν ἑρᾶνιον μεδίσαται πατρίδα.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ ἐκδοσις μία, ἡ ἐν Παρισί
 κατὰ τὸ 1675. ἔτος γενομένη. *

Τὰ ἀνέκδοτα ἢ ἐκλελοιπῶτα.

Διάλεξις ὀρθοδόξε καὶ Μανχαῖς η. Δεξικόν ζ. Περ
 τῆς δευτέρας παρῆσιας θ. Σιώτομος χρονολογία τῆς τ
 Χριστῆ ζωῆς η. Ἐρωτήσεῖς Μαξίμου μοναχῆ πρὸς τὸν ἁγίῳ
 τατον κύριον Νικηφόρον γενοῦσα Χαρτοφύλακα τῆς τ
 Θεῶ μεγάλης Ἐκκλησίας περὶ διαφόρων κεφαλαίων θ.

ΜΕΛΙΤΩΝ ὁ τῆς ἐν Σάρδεσι παροικίας ἐπίσκο-
 πος ι ὁ δυνῆχος, ὁ ἐν ἁγίῳ πνόςματι πάντα πολιτέσασά
 μνος κ, καὶ προφήτης ὑπὸ πολλῶν νομιζόμενος λ, ἐν ἔτ
 μὲν σωτηρίῳ 170. ς ἤκμασεν, ὑπὲρ ὧν οἱ Χριστιανοὶ τότε
 δεπῶν ἔπαχον βιβλίδιον σιωτάξας, καὶ Μάρκῳ προσφω
 νήσας τῶ Ἀντωνίῳ ζ. ἐν Σάρδεσι δὲ τὸ φθαρτὸν κατέ-
 λιπε σκῆφος. κατὰ γὰρ Φησιν ὁ Εὐσέβιος η, ἐν Σάρ-
 δεσι περιμνῶν τὴν ἀπὸ τῶν ἑραυῶν ἐπισκοπιῶν
 αὐτῆ ἐκ νεκρῶν ἀναστήσεται.

Τὰ αὐτῆ Συγγράμματα.

Τὰ περὶ τῆ πάχα δῶν, καὶ τὰ περὶ πολιτείας κα
 Προφητῶν. Ὁ περὶ Ἐκκλησίας καὶ ὁ περὶ Κυριακῆς λό-
 γος. Ὁ περὶ φύσεως ἀνθρώπου καὶ ὁ περὶ πλασεως, κα
 ὁ περὶ ὑπακοῆς πίσεως αἰδητηρίων. Ὁ περὶ ψυχῆς κα
 σώματος ἢ νόος. Ὁ περὶ ἀρετῆ καὶ περὶ ἀληθείας κα
 περὶ πίσεως καὶ γνώσεως Χριστῆ. Λόγος περὶ προφητείας
 καὶ περὶ φιλοξενίας. Ἡ Κλές ι. Τὰ περὶ τῆ Διαβόλε
 καὶ τῆς Ἀποκαλύψεως Ἰωάννη ια. Ὁ περὶ ἐνοσημάτε
 Θεῶ ιβ. Τὸ εἰρημένον πρὸς Ἀντωνίον βιβλίδιον. Κα
 τὰ αὐτῆ δὲ τῆ βιβλῶ ὑπομνήματα. εἰδῆς γὰρ ἄλλος Με-
 λίτων ποιητῆς ἐκκλησιασ. συγγραμμάτων.

ΝΕΙΛΩ: τῶ Θανμασίῳ πατρίῳ μὲν ἡ Κωνσταντινέπο-
 λις ιγ, καθηγητῆς δ' ὁ θεῶς Χρυσόστομος ιδ, χροῶνος δ
 κατ' ὄν ἤκμασε τὸ περὶ τὸ 440. ἀπὸ Χριστῆ ἔτος ιε. εὐγε-
 νείᾳ δὲ ἔτος καὶ πλέτω βαθεῖ περιεξόμενος ἐπαρχος τῆ
 πατρίδος ἐχρημάτισε, καὶ γάμῳ δὲ ὁμιλήσας, δῶα ἐξ
 παῖδας

- (α) Ὁ Σακρ. ὡ βιβλ. 2. κηφ. 40. (β) Ὁ Θεοδώρ. ὡ βιβλ. 2. κηφ. 26. τῆς Ἰσορ (γ) Ὁμο τὰ πρακτ. τῆ
- αὐτ. Σινώδ. τὰ αὐτ. σελ. 601. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆ Βιν. ἐκδόσ. (δ) Ὁ Σακρ. ὡ βιβλ. 3. κηφ. 20. (ε) Ὁ Αὐτ. ὡ βιβλ. 5. κηφ. 3
- (ζ) Ὁ Κάβ. αὐτ. ἐν σελ. 212. (η) Οὐκ ἀληθές, ἐδ' ὑπ' Ἀρκαδίου αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον προβιβαθῆναι, ὡς Φησιν ὁ Εὐσέβιος, (ἐν τῶ
- Λεξ. σελ. 185.) ἐδὲ τῆς Ἀρῆς κακοφροσύνης σὸτι μεταχρῶν, ὡς βέλαται ὁ Σωκράτης, (ὡ βιβλ. 5. κηφ. 8.) ἐδὲ τῆς Μακεδονία κατὰ τοῦ
- Σαζοάκων. (ὡ βιβλ. 7. κηφ. 7.) καὶ γὰρ διὰ παντὸς τῆ βίαι αὐτῆ ὕστερῃ ὑπῆρξεν, ὡς τὰ τε αὐτῆ συγγράμματα μαρτυροῦν, καὶ ἡ ἁγία οἰκου-
- μεικὴ πύτερη ἐθέσπισε Σινώδος, τὰ δὲ ἀπῆσα· τῆς δὲ γε μητρὸς (ἐν τῇ Ἐπιστλ.) τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν ἐν Ἱερουσόμοις, τὸν ἀειδισιμώτατον καὶ
- σοφιλῆστατον Κύριλλον ἐπίσκοπον ἁγῶν γνωρίζουσα, κανονικῶς τε παρὰ τῆν τῆς ἰπαρχίας χωροτονηθῆσαι πάλαι, καὶ πλῆστον πρὸς τὸν Ἀρκαδίῳ
- διαφῆροι τόποις ἀθλήσαντα. (θ) Ἐν τῶ βίῳ, (τῆ αὐτὸν 1. Τόμ. τῶν τῆ ἁγίᾳ συγγρμ.) ἐξ ἔ καὶ τὰ λοιπὰ ἐλήφθη. (ι) Ὁ Κάβ. αὐτ.
- Κάβ. ὡ Τόμ. 1. σελ. 555. (κ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. (λ) Ὁ Θεοδώρ. ὡ τῆ χρονογραφ. ὡ σελ. 276, ἢ 219. (μ) Ὁ Κάβ. αὐτ.
- *) Ἐπὶ δὲ τὴν Φράσιον, Φησὶν ὁ Φώτας (ὡ κωδ. 192.) χρονοταῖς τε ταῖς περιόδοις, καὶ χαίρων ὑπερβυτοῖς, ἰνακμῶν τε ταῖς περιβολαῖς καὶ
- κυριολογῶν ἐκ ἐσπεδασιμένους. ἐξ ὧν αὐτῶ τῆ συγγραφῆ καὶ τὸ ἀσαφές καὶ τὸ δυσπίστητον διατρέχον· τῶ τραχῆ δὲ τῆ ἔργα ὅσα περὶ συνθήκῳ καὶ
- ἀναπάνσας τὸν λόγον ὑποβάλλων, ἐδ' ἡδὺς εἶναι σπυδῆσα τῆ ἀκοῆ· καὶ ἡ μεταφορὰ αὐτῆ τῶν λέξεων ἐκ αἰ το χρεῖον καὶ γεγονητομῶν περιμῶν
- δισπῆ, ἀπῶ ἔτος ἀπλῶς καὶ ἀπεριμνήρως παραλαμβάνεται. (ν) Μνῆα παρὰ Φαβρίκ. ἐν τούχ. 8. σελ. 768. (ξ) Σώζεται χαρῆγγ.
- ὡ διαφῆροι τῆς Ἰταλίας βιβλιοθήκ. ὡ μαρτυροῦν ὁ τὰ συγγρμ. αὐτῆ Ἰσάε Κομφιφί. ὡ Τόμ. 1. σελ. 680. (ο) Ἡ ἀρχὴ αὐτῆ αὐτῆ
- Ἐπὶ τέτοις πᾶσιν. ἔρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. (π) Ἀρχεται ἔτω· Γέγονεν ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς παρῆσιν τῶ πωτακχιλιόσῳ
- πρῶτῳ ἔτει. σώζεται δὲ χαρῆγγ. ὡ τῆ τῆς Βίν. βιβλιοθ. ὡ μαρτυροῦν ὁ Λαμβρῆ. Παρὰ Φαβρίκ. αὐτ. (ρ) Ὁμοτῶτες.
- (σ) Ὁ Εὐσέβ. ὡ βιβλ. 4. κηφ. 26. τῆς Ἰσορ. (τ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡ βιβλ. 5. κηφ. 24. (υ) Ὁ Ἰερώνυμ. ὡ τῆ τῶν Ἐκκλησιασ.
- συγγραφ. κατὰ. (φ) Ὁ Κάβ. ὡ Τόμ. 1. σελ. 71. (χ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ὡ βιβλ. 4. κηφ. 26. (ψ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡ
- βιβλ. 5. κηφ. 24. (ω) Τέτων πάντων μνῆα παρ' Εὐσέβ. (ὡ βιβλ. 4. κηφ. 24.) ἡ δὲ Κλέις σώζεται χαρῆγγ. ὡς Φησιν ὁ Φαβρίκ. (ὡ τῶ
- 1. μῆρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 184.) ὡ τῆ βιβλιοθ. τῆς τῆ Κλαρομοντιάνε σχολῆς τῆς ἐν Παρισί. (2 α) Παρ' Εὐσέβ. αὐτ. ἴσλον ἐδ', ὅτι ψυδῆσαι
- γραφον τὸ αὐτῆ 1662. τῆ Ἰάλλων Φωνῆ ἰεδοθῶ σατυρικόν, ἰπιγγραμμῶν Ἰ' Apocalypse de Meliton. (2 β) Περὶ τῆ τῆ βέλαται τὸ
- αἰσώματτε Θεῶ, ἐδῶ Φησιν ὁ τέτοι μεμνημένους Εὐσέβ. (αὐτ.) ὁ δὲ Ὀριγῶνε, ἀριθλοτάτα λαλακῆν τὸν τῆ Μελίτωνος σκεπῶν. ἔρα τῶ 49
- σελ. τῆς δὲ τῆς βιβλ. κ. (2 γ) Νικηφ. ὁ Κάλκισ. ὡ βιβλ. 14. κηφ. 54. (2 δ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ὡ κηφ. 30. (2 ε) Ὁ Κάβ.
- ὡ Τόμ. 1. σελ. 428.

παίδας. ἅπαντα δὲ καταλιπὼν ὁ τρισόλβιος, πανοικί τὸν ἀσκητικὸν προοίλιον βίον. τὴν μὲν γὰρ σύζυγον ἀναπέσας τὸ θυγάτριον αὐτῶν παραλαβέσας τοῖς ἐν Αἰγυπτίῳ κατασκλιυῶσαι Φροντιστηρίοις, αὐτὸς σὺ τῷ υἱῷ Θεοδότῳ τὸ Σινὰ καταλαβὼν ὄρεος, ἐν τοῖς ἐκεῖ τῶν μοναζόντων σκλιωμάσσι κατοικεῖν ἤρετίσαστο. βαρβαρίων δὲ ποτε ἐξαιφνης ἐπιπεσόντων, καὶ κατασφάττειν τὰς ἀγίους ἀρξαμένων, ὁ μὲν υἱὸς αὐτῆ ἀίχμαλώτως γέγονεν, αὐτὸς δὲ μόλις τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐξέφυγεν. αὐτὴν δὲ ἔτεσε τὸ τῆ βίαι πέρασ αὐτὸν κατέληφεν, ἀδελφεὶ τῆτο δὲ δῆλον, ὅτι περιῶν ἐτι τῷ βίῳ κατὰ τὸ 500. ἔτος. καὶ γὰρ αὐτῇ πρὸς Ζωτάριον τὸν Τριβένον ἐπιστολῇ αὐτῆ β, ἰδὲ, φησί, λοιπὸν πεντακοσιοσὸν ἔτος.

Ἡ τὰ πλείονα τῶν σωζομένων αὐτῆ συγγραμμάτων περιέχουσα ἐκδοσις ἐστὶν ἡ ἐν Γάμῃ κατὰ τὸ 1668, καὶ 1673. ἔτος γενομένη, καὶ δυσὶ τόμχοις σπιταχθεῖσα. ἔλλειπει δὲ αὐτῇ τῶν ἀπλοχῶ ἐκδοδουμένων τὰ δε. Τὸ ἐν τῷ σινάῳ ὄρει τῶν θεῶν πατέρων μαρτύριον. Λόγος πρὸς Ἀλβιανὸν τὸν ἐν Νιτρία μονάζοντα. Κεφάλαια παρανετικά 229. δ Τὰ εἰς τὸ ἄσμα ὑπομνήματα ε.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Ἐκλελοιπότη.

Λόγοι δύο εἰς τὸ Πάχα, καὶ τρεῖς εἰς τὴν Ἀνάληψιν τῆ Κυρίε ε. Ἐπιστολαὶ πρὸς Ἡλιόδωρον Σιλαντιάριον, καὶ πρὸς Ὀλυμπιόδωρον Ἐπαρχον γ. Λόγος πρὸς Ἑλλίνας δ.

Ἐκ τῆς ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ. Πανάρετος ἦτε τῆ Σεραχ βίβλος λέγεται, ὡς ὁ Γεώργιος ὁ Σύγκελλος μαρτυρεῖ λέγων Ἰησοῦς ὁ τῆ Σεραχ, ὁ τὴν Σοφίαν γραψας τὴν καλεσμένην Πανάρετον. καὶ ἡ Σοφία τῆ Σολομώντος, κατὰ τὸν Εὐσέβιον λέγοντα. ὁ τὴν πανάρετον σοφίαν εἰς αὐτῆ πρόσωπον ἀναθείς. ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ἐν τῶν εἰς ταύτας τὰς βίβλους ἐλήφθη τυχὸν καὶ τὸ ἐν τῇ δε τῇ δέλτῳ κείμενον βραχυτάτον ὑπόμνημα. ὅπερ ὁ ἕτερος μόνον τῶν κωδίκων περιέχει, ὁ τῆ Ἡγεμόνος.

ὁ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΣ Σύρος μὲν ἦν τὸ γένος, Θεοδότῳ δὲ τῆ Μαφικεσίας ἀντάδελφος. Ζεβινῶ δὲ τῷ ἀσκητικατάτῳ ἀνδρὶ μαθητόσας πρέτερον, καὶ πᾶσαν παρ' αὐτῆ ἰδίαν ἀρετῆς ἀπεμαξάμενος λ, τὴν Ἀπαμέων Ἐκκλησιῶν ἀρετῆς ἐποίμασκον ὑπερον μ. ἐν τοῖς ζῶσι δὲ ἐτι διετέλει κατὰ τὸ 427. ἔτος, ἐν ᾧ τὴν τῆς ἰσορίας κατέπαυσε συγγραφήν ὁ τῆς Κύρης Θεοδώριτες ν.

Τὰ αὐτῆ Συγγράμματα.

Ἐξήγησις εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἁσμάτων ε. Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἰωβ ο. Ἐξήγησις εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ, Ἰερεμίαν, καὶ Δανιήλ π.

Τὸ, Ἀπαμείας, παρὰ τοῖς κωδίκῳ εὐ πρόσκειται τῷ Πολυχρονίῳ. τῆτον δὲ ποιητῷ τῶν ἐν τῇ δε τῇ βίβλῳ ὑπομνημάτων, τῶν τῷ Πολυχρονίῳ ἐπιγραφέντων, ἠγε-

μεθα, ὡς περὶ ἐκκλησιαστικῶν συγγραψαντα ὑποθέσεων, καὶ μόνον μνημονοδόμενον παρὰ τῶν περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφῶν διαλαμβανόντων.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ὁ σοφιστῆς καὶ ρήτωρ ρ, ὁ ἐκ τῆς κατὰ τὴν Φοινίκιῳ Γάζης, ἐπὶ Ἰερὴν τῆ Θρακὸς περὶ τὸ 520. ο ἠμασκον ἔτος, Χορίκιον τὸν σοφιστῆν ἀκροατῆν, καὶ τῆς σχολῆς ἐτι ζῶν ἐκρηκῶς διάδοχον. ὅς δὲ καὶ ἐπιταθία τὴν τῆ διδασκαλίαν αὐτῆ τιμήσας τελούτῳ λόγῳ τ, καὶ ταῦτα πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆ ἀνδρὸς ἐπαίνους ἔφη. τῷ δὲ πτοσῆτον ἢ ταύτης προσίῳ τῆς παιδείας, (εἶπεν τῆς θείας) πᾶσε πλὴν τῆ χήματος μόνε, πάντα ἡν ἱερῶς, τὰ μὲν ὀδύματα τῆς δόσεβείας, τὰ τε τέτοις ἀντιλέγειν ἐπιχειρῆντα. τὰ μὲν, ὅπως ἐπιτηδύσει μαθῶν. τὰ δὲ, πρὸς ἠελεγχον ἐπιτάμενος, ἀμφῶ καλῶς ἐπαυδῶθη. ε μὲν ἠεπεπλάζε τῶν θεῶν αὐτῶ μαθημάτων ἢ γνώσις. ε γὰρ εἶπεν καὶ παρανεῖσαι τοῖς ἄλλοις ταύτῳ μετῆε τὴν παιδύσιν, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἀπεδέκην τὴν ἐπιστήμῳ ν.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῆ

Τὰ Ἐκδοδουμένα.

Σχόλια εἰς τὰς δ' Βασιλείας καὶ τὰς β' Παραλειπομείας ν. Ἐπιτομὴ διαφορῶν ὑπομνημάτων εἰς τὸν προφήτῳ Ἡσαΐαν κ. Ἐπιστολαὶ τινεσ πρὸς Φίλιππον τὸν ἀδελφόν, Ἰερώνυμον, Μακάριον, Σαζόμειον, Παγκράτιον, Κάσορα, Ζαχαρίαν, Ἡλίαν ἐπίσκοπον, κτ. φ

Τὰ Ἀνέκδοτα.

Ἡ εἰς τὴν Ὀκιάτῳ καὶ τὰς Βασιλείας καὶ Παραλειπομένα ἐπιτομή μ. Ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν ἐπιτομὴ εἰς τὰς Παραομείας α. Ὑπομνήματα εἰς τὰς Παραομείας καὶ εἰς τὸ ἄσμα β β.

Τὰ Ἐκλελοιπότη.

Βιβλίον ὄλον, εἶχων ὀμηρικῶν μεταφράσεις, εἰς ποιητικῶν λόγων ἰδέας μεμερωμαία ν γ.

ὁ ΣΕΡΑΠΙΩΝ Μοναχὸς ἦν, καὶ τῶν ἐν Θηβαῖδι τὸν μοναδικὸν ἀσκέντων βίον προΐσάμενος, καὶ γνήσιος τῆ ὅτις Ἀντωνίε φίλος α δ, ὑπὸ τῆ μεγάλῃ Ἀθηναισίῳ Θιμέωσ πόλεωσ Αἰγυπτίῳ ἐπίσκοπος προχειρίζεται ε. καὶ ἐν ἔτει μὲν 347. ε. τῇ κατὰ τὴν Σαρχικῶν συμπάρῆσιν Σινώδα, ἐν ἔτει δὲ 355. ε. ὑπ' αὐτῆ τῆ Ἀθηναισίῳ σὺ τῆσασιν ἐπισκόποις καὶ τρισὶ πρεσβυτέροις εἰς τὴν οὖτιν πύμαται καταλάξων αὐτῷ τὸν βασιλεῖα Κωνσταντίνον ἐκεῖ τότε διάγοντα, καὶ πρὸς τὰς τῶν αἰαντίων, ἡ δέει, διαβολὰς ἀπολογησόμενος. ἡ γὰρ ὁ Σεραπίων ἀνῆρ εἰς τὰ μάλιστα τὸν βίον θεασέσιος, καὶ λέγειν δεινός α β. καὶ ὁμολογητῆς δὲ τῆς δόσεβείας ἐπὶ Κωνσταντίῳ γενόμενος ὁ τρισόλβιος α, περὶ τὸ 358. ἔτος τῶν γηῶν μετέτη α, τὸ θεῖον τῆτο καταλιπὼν ἡμῖν μάθημα. Ὁ νῆσ μὲν πεπωκῶς πνύματικῶ γνώσιν τελείως καθάρεται. ἀγάπη δὲ τὰ φλεγμαίνοντα μόρια τῆ θυμῆ Σεραπίου. πρηνήρὰς δ' ἐπιθυμίας ἐπιρρέεσας ἴσησιν ἐγχαράτεια α λ.

Τὰ

(α) Ὅρα τὸ μνη. τῆ Ἰανναρε. α τῇ 14. (β) Ἡ 57. εἰς τῆ 1. βιβλ. (γ) Ἐξεδόθησαν ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1639. ἔτος. (δ) Ἐξεδόθη ἐντε Λαφίε κατὰ τὸ 1577, καὶ ἐν Φρανκε. κατὰ τὸ 1608. ἔτ. (ε) Συνεξεδόθη τοῖς τῆ Νύς, καὶ Μιξ. καὶ Ψελ. ὑπομ. (ζ) Μισα παρὰ Φωτ. α κωδ. 276. α ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν εὐ σμικρά. (η) Παρὰ τῇ 4. πρᾶξ. τῆς ζ' Συνόδ. (θ) Πικρὸ Νικηφ. α βιβλ. 14. κηφ. 54. α ἡ περὶ τῶν τῆ Νάλλε συγγραμ. καὶ τὰ δὲ ἀρετῶν δὲ καὶ ἕτεροι λόγοι αὐτῆ πεπολιωται, πνύματικῆς δὲ μῦροι χάρητος - ὡν οἰμα πᾶντων τὰ πρῶτα φέρεται, ὃν πρὸς Ἑλλίνας ἐπιγράφη. παρὰ δὲ Φωτ. (α κωδ. 201.) τὰ δὲ ποδὰ δὲ καὶ ἄλλα αὐτῆ ἐξολογα ποικίλας ὑποθέσεις ὑποβαθόμενα, εἰς τὸν ἐπισκοπιμαῖον τρόπον, καὶ εἰ τὸν συγγραμφικὸν ἀνῆγματα συντάγματα φέρεται. τὴν τε κατὰ τὰ ἔργα τελούτη, καὶ τὴν αὐτῶν λόγους μαρτυροδόμενα δύναμιν. (κ) Ἐν σελ. 276. ἢ 220. τῆς χρονογρ. (λ) Ἐν βιβλ. 11. κηφ. 7. (μ) Ἡ ε. κατὰ τὸν Γραπεζέντ.) τῆς Εὐαγγελ. προπερ. καὶ ὁ Ἐπιφάν. δὲ (α σελ. 162. περὶ μίτρ. καὶ σαδμ.) φησί. αὐ γὰρ εἰχρήσεσ δύο βίβλοι ἦτε τῆ Σολομώντος ἢ πανάρετος λεγομῆ. (ν) Ὁ Αὐτ. α βιβλ. 5. κηφ. 40. τῆς Ἰσορ. (ν) Ὅρα τὸ αὐτ. κηφ. πύτ. (ξ) Συνεξεδόθη τοῖς τῆ Εὐσέβ. καὶ Ψελ. ὑπομνήμα. κατὰ τὸ 1617. ἔτ. α Λυγδ. (ο) Ἐξεδόθη κατὰ τὸ 1637. ἔτ. α Λονδ. (π) Ὅρα τὸν Φαβρίε. α τῶχ. 9. σελ. 166. καὶ τὸν Κάβ. α Τόμ. 1. σελ. 389. (ρ) Ὁ Φύτ. α κωδ. 160. (σ) Ὁ Κάβ. α Τόμ. 1. σελ. 504, καὶ ὁ Φαβρίε. α τῶχ. 6. σελ. 258. (τ) Ὁ Φύτ. αὐτ. (υ) Ὅρα ὁ Ἐπιτάφ. λόγ. κατὰ α τῶχ. 8. σελ. 841 - 876. τῆς τῆ Φαβρίε. Ἐλλίω βιβλιόδ. (φ) Ἐξεδόθη ἐν Λυγδ. κατὰ τὸ 1620. ἔτ. (χ) Ἐξεδόθη ἐν Παρισ. κατὰ τὸ 1580. ἔτ. (ψ) Ἐξεδόθη. ὑπὸ τῆ Ἄλδα, ἀλλ' ἀμφιβολα εἰσί. (πότερον γὰρ τῆ Γαζίας ἢ τῆ Καισιρίως Προκοπίε εὐ πάντ ἔχον ἀδία, δεκτῆρ σφισε ἄντος. (ω) Ὅρα τὰ περὶ τῆτων α τῆσ σελ. 5, καὶ ζ ταύτης τῆς βιβλ. ἐξεδόθη δὲ ταῦτα ἐν Τυργ. κατὰ τὸ 1555. ἔτος, ἀλλὰ ἠμῶσι μόνον, καὶ ἔλασπῃ, καὶ ἄλλα αὐτ' ἄλλων ποικίλεις διαλαμβάνοντα, ὡς τῇ τῆ Ἑλλίμικῆ πρωτοτύπε ἔγνωμιν παραδίσα. (α α) Σύζετοι χρονογρ. ἐν τῇ βασιλικ. τῶν Γάλλ. βιβλιόδ. ὡς φησιν ὁ Μοντφρεκ. α σελ. 278. τῆς Ἑλλίμ. παλαιογρ. παρὰ Φαβρίε. α τῶχ. 6. σελ. 259. (α β) Μισα παρὰ Κερτερ. α τοῖς εἰς τὸν Ἡσαΐαν προμιν. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Κάβ. αὐτ. (α γ) Πικρὸ Φωτ. α κωδ. 160. (α δ) Ὁ Ἰερώνυμ. α τῆ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτομῆ κατὰ (α ε) Ὁ Ἀθανάσι. α τῆ πρὸς Δοκκότ. ἐπις καὶ ὁ Σαδῆμ. α βιβλ. 3.

Τὰ αὐτῶ Συγγράμματα.

Ἐπιστολαὶ ἀναγκαῖαι πρὸς διαφόρους. Βίβλος περὶ ἐπιγραφῆς ψαλμῶν α. Βίβλος κατὰ Μανιχαίων β. Καὶ τὰ αὐτῆ δε τῆ βίβλω ὑπομνήματα, ἀ δὴ τῶ Θμωαῖς ἐπασι οἰόμεθα. κὰν γὰρ λέιπη τῶ, Θμωαῖς, τοῖς τῶ Σεραπίωνι ἐπιγεγραμμένοις ὑπομνήμασι τῆς δε τῆς σειρᾶς, ἀλλὰ κῆ- ται παρὰ τοῖς αὐτῆ ἀνεκδότῳ, τῆ αὐτῆ σημειώσαι τῆς ζ' σελίδος μνημονοῦσθαι.

ΣΕΥΤΗΡΟΣ Ἀντιοχείας ὁ ἀκέφαλος γ' ἐκ Σωζοπό- λους τῆς αὐ Πισιδία ὁρμώμενος, δικανικοῖς πρῶτον α τῆ Βηρυτιῶν πόλει ἐχόλαζε λόγοις· τῆ αἰγίς δὲ μεταλαβὼν βαπτίσματος, ἐπὶ τὸν μονήρη μετῆλθε βίον ὅτινι φρο- νιτηριῶ οἰκήσας μετὰ τῶ Γάζης καὶ Μαισιμᾶ πολυχρῆς κερμαῖα. ὅπερ δὴ τὰς τῆ δυσυχῆς Εὐτυχῆς κακοδοξίας καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν ἀναρξάμενος, ὑπὸ Νηφαλίᾳ δ' μεθ' ἑτέρων πολλῶν τὰ παραπλήσια δοξάζοντων τῆ ἱερῶ ἀπε- λαύεται καταγωγῆς. ἄθρα ἐπὶ τῶ Κωνσταντίνε ἀνεσι, καὶ τῶ βασιλεῖ Ἀναστασίῳ τῶ τῆς αἰρέσεως τῆ Εὐτυχῆς προμάχῳ καθίσταται γνώριμος. αἰ ἔτεσι δὲ 513', Φλα- βιανῆ τῆ Θεασεῖς ἀδίκως τῆς ποιμνῆς ἐξωδύτης, αὐτὸς ἐπὶ τὸν τῆς Ἀντιοχείας ληστρικῶς ἐπιβάνει θρόνον. αὐτῆ δὲ τῆ ἡμέρα καδ' ἰὼ κεχειροτόνητο, ἐπ' ἀμβωνος ἀναβαῖς ἀναθέματι τῶ αἰγίαν αὐ Χαλκηδόνι Συῶδον κα- θυπέβαλλον ὁ αἰλιτήριος. καὶ σωδοκίαις δὲ γραφῶν ἐπιστο- λαῖς, τῆτ' αὐτῶ ποιήσας ἐκ ἐπαυε ζ. διὸ δὴ ὁ Ἐπιφανείας Κοσμάς, καὶ ὁ Ἀρεθέσης Σκληρικῶς βιβλίον καθαιρέ- σεως σωτάξαντες, αὐτῶ ἐπιπέλασαν η'. ὁ δὲ θυμῶ πνεῶν, καὶ βασιλείᾳ κατωχυρωμένος διώμενος, καὶ ἰσδαϊκῆ στρα- τιά διαγωγῶν τοῖς ἀπανταχῶ ὄσεβέσιν ἐπεγεῖρει μέγιστον· μάλιτα δὲ τοῖς αὐ Παλαιστίνῃ τὸν μονάδα διάγεισι βίον, ὧν καὶ πλείω τῶν 300. ἀπὼς ἀποκλείνας, ἐδὲ μετὰ θάνα- τον ἀκίρειν, ἀλλὰ ταφῆς ἀπεπέρησεν ὁ ἀμότατος θ'. Ἀνα- στασίς δὲ τὸν βίον καταλύσαντος, ὁ Ἰσθίνος τὰ τῆς βασι- λείας ἀναδοξάμενος σκῆπλεα, τὸν Εἰρηωῶν, ἢ κατ' ἄλ- λους τὸν Βιταλιανὸν ἐπὶ τῶ Ἀντιόχειαν πέμπει, συχῆν τὸν Σελῆρον· ἢ τῶ γλῶσσαν αὐτῆ ἀποτεμῆν τῶ βλάστ- φημον. ὁ δὴ προμαθῶν ἐκεῖνος πρὶν ἢ συχεθῆναι φύγει ι'. αὐ ἔτεσι δὲ 536. ὑπέτε τῆς ἐπὶ Μιωᾶ αὐ Κωνσταντινουπόλει συστάσης Συῶδος, καὶ τῆς μετ' αὐτῶ αὐ Ἱεροσολύμοις, καὶ τῆ βασιλικῆ διατάγματος τῆ Ἰσθινωῶν αὐτὸς τε καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀναθέματι καθυπεβλήθησαν. πῆ μὲν ἔν καὶ πότε τὸν βίον κατέλυσεν, ἀδῆλον· ὅτι δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτῆ εἰς πῶτε διηρέθησαν αἰρέσεων τμήματα δῆλον κ'.

Τὰ αὐτῶ Συγγράμματα.

Ἐπιτομὴ αὐτῶν τῶν ἱαβ, εἰς τὸν Ματθ. εἰς τὸν Λευ. εἰς τὸν Ἰωάν. καὶ εἰς ἄλλα τῆς Γραφῆς βιβλία λ. Λόγος περὶ τῆ πῶς νητέον τῶ τῆ Κυρίᾳ τριήμερον ταφῶ μ. Λόγοι πάμπολλοι ν. Ἐνθρονιστικοὶ λόγοι εἰς τῶ τῶν νη- σεῶν τεσσαρακοστίω ξ. Λόγος εἰς τὸν τρισάγιον καὶ τὸν Εὐαγγελισμῶν ο. Ἀπολογητικοὶ πολλοί π. Λόγος προσφω- νητικὸς λεχθεῖς αὐ Δάφνῃ αὐ τῶ μαρτυριῶ τῆς ἀγίας Εὐφημίας ρ. Κατὰ Ἰωάννη γραμματικῆ τῆ Καισαρείας σ. Κατὰ κωδικίων Ἀλεξάνδρου σωτάγματα τ. ἐν τέτων δὲ τὸ αὐτῆ 1673. σελ. τῆς δε τῆς βίβλω ὑπόμνημα. Περὶ

τῶν δύο φύσεων υ. Φιλαλήθης φ. Ἀπολογία τῆ Φιλα- ληθῆς χ. Ἀποκρίσεις πρὸς Εὐπράξιον Κυβερνητῆρον ψ Σωτάγμα κατὰ τῆς διαθήκης Λαμπητίε ω. Κατὰ τῶν προσηκῶν Ἰελιανῶ συγγράμμα. Κατὰ Φιλικισίμῃ, ὅτι ἀπαθῆς ὁ λόγος. Ὑπακοὴ εἰς τῆς μάρτυρας. Σωτάγμα εἰς τὸ, ἄγιος ὁ Θεός. Διάλογος πρὸς Ἀναστάσιον ζα. Βίβλος τῶν ὑποσημειωθῶτων ἰδιοχέρως διαφόρων κηφα- λαίων zb. Ἐπιστολαὶ σωδοκίαι zγ. Ἐπιστολαὶ ἀθρονιστι- καὶ zd. Ἐπιστολαὶ διάφοροι πρὸς διαφόρους ze. Βιβλίον περὶ τῆς ἀκολουθίας τῆ βαπτίσματος, καὶ τῆς ἱερῶς σωάζεως zε.

ΣΕΥΤΗΡΟΣ ὁ Γαβάλων σύρος ἰὼ τὸ γένος, Γαβά- λων πόλεως τῆς Συρίας ἐπίσκοπος, ἀνῆρ ἐλλόγιμος, κὰν τῶ Συρίαν δασύτητα ἐπὶ τῆς γλώττης ἔφερε, καὶ ἐπ' Ἐκ- κλησίας διδάσκων ἐξηγητικῶς, καὶ τῶ Χρυσορρήμονι σύγ- χρονος· ἢ καὶ τῶ εὐνοίαν προσήκησάμενος πρότερον, τῶν δυσμύειαν ἐπεσπασατο ὕβερων. καὶ γὰρ Ἀντίοχον τὸν Πτολεμαῖδος τῆς αὐ Φονίῃ ζηλώσας, εἰς τῶν Κωνσταν- τίνε ἔλθοντα, καὶ πολλὰ χρηματισάμενος, ἐκῆσε ἀφικετο. τὸς ἄτον δ' ἀσμῶς τὸν ἄνδρα ὁ θεὸς ἐδέξατο Χρυσόσο- μος, (ἐλαθον αὐτὸν, ὡς εἶκεν, ὁ τῆ χρηματισμῶ σκοπὸς) ὡς καὶ ἐπ' Ἐκκλησίας διδάσκων ἐπέτρεπεν· ἐξ ἢ καὶ τῶ βασιλεῖ γνώριμος καθίστατο, καὶ τῆ βασιλίδι κεχαρισ- μένος· καὶ τὰ κατὰ τῶ ἰδίαν Ἐκκλησίαν ἀντίθη, ὅτι ἀνάγκη αὐτὸν κατέλαβεν εἰς Ἐφεσον ἀπελθεῖν ἐπὶ τῶ χειροτονησῶ ἐπίσκοπον. ἔτω δὲ μεμίσθηκεν ἔπειτα, ὡς καὶ τῆς πόλεως ἐξήλασε, καὶ τῆ τῆς βασιλίδος Εὐδοξίας ἐπαυελθόντα κελύσει, ὁμιλίαις, καὶ περ πολλῶν ἰκετῶν- τῶν, ἐκ ἠξίωσεν. αὐτῆς δὲ τῆς βασιλίδος αὐ τῶ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων νοσῶ τὸν Θεοδόσιον ἐτι νήπιον ὄντα τοῖς γόνασιν αὐτῆ ἐπιτιθεμένης, δεσμῶν τε καὶ ὄρκις κατα- δεσμέσης, μόλις αὐτῶ κατηλλάχθη. αἰτίαν δὲ τῆ τοιῆτε- μίτης γεγονέναι φασὶ zη, τὸ τὸν Σελῆρον τῶ πλήθει χαρι- ζεσθαι, καὶ πρὸς αὐτὸν πᾶσι τρόποις μετέλκεν καὶ ἰδιῶ- θαι· καὶ τὸ εἰπῆν αὐτὸν Σεραπίωνι τῶ τῆ Χρυσόσομῃ ἀρχιδιακόνῳ Θεασαμῶν αὐτὸν παριόντα, καὶ ἐξέπιτηδες μὴ ἀνασάντι· εἰ Σεραπίων Χριστιανὸς ἀποθάνοι, ἢ κ' ἀνὴρ θρώπησεν ὁ Χριστός. ἀλλὰ γὰρ ἴσως τοσῶτον ὑπὸ τῆ θεῆ μεμίσθηται πατὴρ, ἐπεὶ τοῖ δῆλος ἕγεγόνει χρημάτων ἔρωτι ἐκεῖ ἀφικεσθαι. παρατείνας δὲ τὸν βίον ἄχρις ἢ ὁ Θεοδόσιος ὁ νέος τῆς βασιλείας τὰ σκῆπλεα ἀνε- δῆσατο, ἔτην ἄχρι τῆ 408. ἔτης, ἐτελεύτησε za.

Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῶ
Τὰ Ἐκδοδομῶ.

Λόγοι ε' εἰς τῶν κοσμοποιήσιν za. Λόγος περὶ τῆ κατὰ Μωυσεῶς ὄψεως, ὃν ἐσαύρωσαν αὐ τῆ ἐρήμῳ καὶ περὶ τῆς θεῆς Τριάδος zb. Λόγος εἰς τὰς σφραγίδας τῶν βιβλίων zγ. Λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τῆ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ zd. Λόγος περὶ τῆ σαυρῆ ze. Λόγος περὶ Εἰρηλῆς zε.

Τὰ μὴ σωζόμενα.

Κατὰ τῶν αἰρετικῶν za. Κατὰ Ναβάτη zb. Ἐκ- θεσις εἰς τῶ πρὸς Γαλατάς, καὶ περὶ βαπτίσματος, καὶ περὶ

(α) Παρ' Ἱερωνύμ. αὐτ. (β) Παρὰ τῶ Αὐτ. αὐτ. καὶ παρὰ Φωτ. αὐ κώδ. 85. ἐκδοδοται δὲ βωμῶσι μόνον αὐ σελ. 160. τῆ 4. Τόμ. τῆς τῶν πατέρ. βιβλιοθ. τῆς αὐ Ληγδ. ἐκδοθ. ὡς μαρτυροῖ ὁ Κάβ. αὐτ. (γ) Ἐξ Ἰακώβου τῆ Σύρου τῶ ἐπισημῶν τὸ τῶν ἀκεφάλων αἰρετικῶν ἄλκυσι σύστημα. ὁ Φώτ. αὐ κώδ. 231. (δ) Ἀρχιμανδρίτης τυχὸν ἔτος. ὅρα δὲ τὸ 22, καὶ 33. κεφ. τῆ 3. βιβλ. τῆς Εὐαγγ. Ἰσορ. (ε) Ὁ Κάβ. αὐ Τόμ. 1. σελ. 499. (ς) Νικηφ. ὁ Κάβ. αὐ βιβλ. 16. κεφ. 29. (η) Ὁ Εὐαγγ. αὐτ. αὐ κεφ. 34. (θ) Ὁρα τῶ τῶν μοναχ. καὶ κληρικ. Ἀντιοχ. θήσεν, τῶν προσηκῶν αὐ τῆ κατὰ τῶ Κωνσ. ἐπὶ Μιωᾶ κατὰ τῆ 536. ἔτος γνομ. Συνοδ. (ι) Νικηφ. ὁ Κάβ. αὐ βιβλ. 17. κεφ. 2. (κ) Ὁ Αὐτ. αὐ βιβλ. 18. κεφ. 49. (λ) Τῶ τῶν ἀποσπασμῶν. αὐ τε ταῖς ἐκδοδοι. καὶ ἀνεκδ. σαρ. (μ) Ἐξεδόθ. ὑπὸ τῆ Μοντφασκ. αὐ τῆ κατὰ τῶν τῆς Κοίσιαν. βιβλιοθ. κωδῆ. (ν) Τῶ τῶν ἀποσπασμ. σώζοντ. χαρῶν. αὐ τῆ αὐτῆ βιβλιοθ. ὡς μαρτυροῖ ὁ Φαβρίκ. αὐ τῶν. 9. σελ. 344. (ξ) Ἀποσπασ. παρὰ Δαμμασκ. αὐ Τόμ. 1. σελ. 504. (ο) Σώζ. χαρῶν. ὡς μαρτυροῖ ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (π) Μῆσα παρὰ τοῖς κωδ. τῆς ἡρημ. βιβλιοθ. (ρ) Παρὰ τῆ αὐ Λατρικῆ Συνοδ. ὅρα δὲ τῶ 725. σελ. τῆ 4. Τόμ. τῶν προκλ. τῶν Συνοδ. τῶν ἐπὶ Βιν. ἐκδοθ. (σ) Παρὰ τῶ Αὐτ. αὐτ. (τ) Παρὰ τῆ ἀνεκδ. αἰς τῶ Παντάγῳ. σαρ. τῆ αὐ τῆ ἀρημ. βιβλιοθ. (υ) Φέρται ἀποσπασ. τῶ Δαμμασκ. ἐπιγραφῶν. περὶ ἢ ὅρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. καὶ τὸν Κάβ. αὐ Τόμ. 1. σελ. 500. (φ) Μῆσα παρ' Ἀνακασ. αἰς τὸν Ὀδηγ. (αὐ σελ. 94. καὶ 96.) κατὰ τῶ τῶ τῶν Φαβρίκ. μαρτυρ. αὐτ. (ψ) Ὁρα τὸν Αὐτ. αὐτ. (ω) Μῆσα παρὰ Φωτ. αὐ κώδ. 52. (zc) Ὁρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. (2β) Ἀποσπασμ. τῶν. παρὰ Δαμμασκ. αὐ Τόμ. 1. σελ. 505. (2γ) Μῆσα παρὰ Εὐαγγ. αὐ βιβλ. 3. κεφ. 33. (2δ) Παρὰ τῶ Αὐτ. αὐ βιβλ. 4. κεφ. 4. (2ε) Ὁρα τὸν Φαβρίκ. αὐτ. (2ς) Ἐξεδόθ. τῆ Σύρου καὶ Ῥωμαίων Φωνῆ αὐ Ἀν. ταυρ. κατὰ τὸ 1572. ἔτ. (2η) Ὁ, τε Σωκρ. αὐ βιβλ. 6. κεφ. 11. καὶ ὁ Σωζὸμ. αὐ βιβλ. 8. κεφ. 10. καὶ Νικηφ. ὁ Κάβ. αὐ βιβλ. 13. κεφ. 9. ἐξ ὧν καὶ ἄλλα συναρτισμῶθαι. (2θ) Ὁ Γοναδ. αὐ κεφ. 21. περὶ τῶν ἐκκλησιαστικ. συγγραμ. (2ι) Ἐν τῶ 6. Τόμ. τῶν τῶ Χρυσόσ. τῆς τῆ Μοντφασκ. ἐκδοθ. (2κ) Αὐτ. (2λ) Ἐν Τόμ. 12. τῆς αὐτ. ἐκδοθ. (2μ) Ἐν Τόμ. 6. τῆς αὐτ. ἐκδοθ. (2ν) Ἐν Τόμ. 5. τῆς τῆ Σαβίλ. ἐκδοθ. σελ. 898. (2ξ) Ἐν Τόμ. 7. τῆς αὐτ. ἐκδοθ. σελ. 948. βωμῶσι δὲ μόνον. (2ο) Μῆσα παρὰ Δαμμασκ. αὐ Τόμ. 2. σελ. 785. (2π) Παρὰ Γέλασ' αὐ τῆ περὶ τῶν δύο τῶ Χρισ. φύσ. βιβλ. ὡς μαρτυροῖ ὁ Φαβρίκ. αὐ τῶν. 9. σελ. 269.

περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανίων α. Ἐρμινεία εἰς τὸ, ὅτι αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς β. Εἰς τὰ ἐγκαινία τῆ τιμῆς σαυρῆ γ.

Ἰσῖον, ὅτι τὰ αὐτῶν τῆ βίβλῳ εἰς τὴν Γάεσιν ὑπομνήματα, τὰ εἶτε Σόληρα Γαβαάλων, εἶτε Σόληριανῶ Γαβαάλων, εἶτε Σόληριανῶ, εἶτε Σόληρα ἐπιγραφῶντα, ἅπαντα πλὴν δύο μόνον τῶν ἐχάτων (ἰ. τῆ Ἀντιοχείας Σόληρα εἰσι) τῆ Σόληριανῶ Γαβαάλων εἰσι ποιήματα. τὸν αὐτὸν δὲ Σόληριανῶ Γαβαάλων διαφόρως σημαίνει ὁ τῆ Ἡγεμόνος κώδικς.

ὁ ΣΟΥΚΕΝΣΟΣ ὁ τῆς Διοκαιοσαρέων Ἐκκλησίας τῆς κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν ἐπίσκοπος εἰς τῶν πρὸς αὐτὸν δύο τῆ θείατατε Κυρίλλῳ Ἀλεξανδρείας ἐπιστολῶν μόνον γνωστὸς καθέστηκεν ζ. ἐξ αὐτῶν δὲ δήλον, ὅτι τῶ αὐτῶν ἀγίῳ Κυρίλλῳ συήκμασε, καὶ ἀνὴρ ἰσθμῶν βίσεβης, καὶ διωκτὸς αὐτῶ λόγῳ, καὶ τῶν ἀγῶν Φιλομαθῶν. καὶ γὰρ αὐτῶ μὲν τῆ πρώτῃ τῶν ἐπιστολῶν περὶ αὐτῆ Φησὶν ὁ Κύριλλος· ἠδὲ αὐτῶν ἀγῶν, ὅτι καίτοι διωκόμενος ἡμᾶς τε καὶ ἐτέρους ὠφελείν, ἐκ πολλῆς ἀγῶν Φιλομαθίας προτρέπειν ἀξιοῖς αὐτῶ εἰς νῦν ἔχομεν, καίσε Φρονεῖν ὑπειλήφαμεν, ταῦτα καὶ γράψαμεν. εἶτα καὶ ἐμφασίν τινα λόγῳ βίσει λέγει αὐτῶ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τῆ Σεκῶσε σαλατί ὑπομνησικῶ ἠπερ εἶσιν, ὅτι μετὰ τὴν ἀνάσασιν τὸ ἅγιον σῶμα τῆ πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστῶ εἰς Θεότητα μετακεχώρηκε. τῆτο δὲ ὡς ἐκ ἐρῶν εἰκότως εἰ παραδέχεται ὁ Θεὸς Κύριλλος. αὐτῶ δὲ τῆ δευτέρῃ τῶν εἰρημῶν ἐπιστολῶν ἐπαίνῳ εἶφει, λέγων· ὀρθότατα δὲ καὶ πάνυ σωετῶς ἠ σῆ τελειότης τὸν περὶ τῆ σωτηρίας πάθῃς ἐκλίθεται λόγον.

ΦΙΛΩΝ ὁ Ἐβραῖος ἐξ ἱερῶν καταγόμενος, καὶ Ἀλεξανδρείας ὡν τὴν πατρίδα α, περὶ τὸ 40. ἀπὸ Χριστῶ ἠκμασεν ἔτος β. ὅτε δὲ εἰσεως αὐτῶ Ἀλεξανδρείας γνομῶν Ἰδαίων τε καὶ Ἐλλῶν, τρεῖς ἀφ' ἑκατέρων εἰσεως αἰρεθῶντες αὐτῶ Ρώμῃ πρὸς Γάιον ἀπεσέβησαν, τῆς Ἰδαίων πρεσβείας προεσῶς ἰσθμῶ Φίλων. ἀπὸ τῆς Γαίης δὲ πρεσβείας περιῦβρισμῶς ἐξῶν, πρὸς τῆς Ἰδαίων, οἱ περὶ αὐτὸν ἦσαν, ἐφη· ὡς χρῆθαι Ἰδαίῳ, Γαίης μὲν αὐτοῖς ἀργισμῶς, ἐργῶ δὲ ἠδὲ τὸν Θεὸν ἀντιπαρεξάγοντος. ὅτε δὲ ἐπὶ Κλαυδίου πάλιν εἰς τὴν Ρώμῃ ἀφίκετο, λόγῳ εἶσιν εἰς ὁμιλίαν αὐτὸν ἐλθεῖν Πέτρῳ τῶ ἀποστόλῳ τοῖς ἐκείσε τότε κηρύσσοντι. λέγεται δὲ αὐτὸν καὶ τὰ Χριστιανῶν μνησῶντα, ὡς ἐπερὶ τῶν διὰ τῶν λυπῶν ἐκπεσῶν τοσῶτον δὲ τοῖς ἐλλῶνισαῖς παραχρῆν θαῦμα τῆς αὐτοῖς λόγοις διωκόμεως, ὡς καὶ λέγειν αὐτῶς ἠ Πλάτων Φιλωνίζει, ἠ Φίλων πλατωνίζει λ.

Τῶν ἐκδόσεων τῶν αὐτῶ συγγραμμάτων πλήθει καὶ ἀκριβεία τὰ πρεσβεία Φέρεσα ἠ κατὰ τὸ 1742. ἔτος αὐτῶ Λονδ. γνομῶν, καὶ δυοὶ τῶν ἑσθμῶν.

ΦΙΛΩΝ ὁ Καρπασίος ἐπίσκοπος τῶν μὲν ἔχε πατρίδα καὶ τοκεῖς ἀδελφῶν. διάκονος δὲ ὡν, παρὰ τῆς ἀδελφῆς Ἀρκαδίας καὶ Ὀνορίας αὐτῶ Ρώμῃ διατριβῆς, καὶ νόσῳ τρυχομῶν, καὶ μαθῆς δι' Ἐπιφάνιος τὸν Θεὸν τῆς ἀδελφῆς Θεραπείαν, αὐτῶ τῆ Κυπρίαν πέμπεται ἐπὶ τὴν Ρώμῃ ἀγαγεῖν τὸν Ἐπιφάνιον. τῆτον ἔν παραγωγόμενος ἀπὸ ἀποκαλύψεως Θεῶ ἐπίσκοπον Καρπασίος πόλεως α περὶ τὸ 401. ἔτος β προχειρίσας ὁ Ἐπιφάνιος, ἐπὶ τὴν Ρώμῃ παρεγένετο, αὐτῶ τὴν τῆς αὐτῶ Κωνσταντινῶν Ἐκκλησίας καταλιπῶν μέρησαν.

Τὰ αὐτῶ Συγγράμματα.

Ἐπιμνημα εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἄσμάτων ε. Καὶ τὰ αὐτῶ τῆ δὲ τῆ βίβλῳ ὑπομνήματα ἐκ ἄλλῃ τε εἰσι ποιήματα. εἰ δὲ γὰρ ἄλλοις Φίλων ἐπίσκοπος αὐτοῖς ἐκκλησιαστικῶν συγγραφεῦσι. τὸ δὲ, Καρπασίος, εἰ προσετέθη μὲν αὐτῶ τῆ Ἡγεμόνος κώδικι, κεῖται δὲ ἐν ταῖς ἀνεκδότοις σειραῖς ζ.

ὁ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ α ὑπὸ Σεκῶνδῆ καὶ Ἀνθῆσης τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπιστολῶν β κατὰ τὸ 347. αὐτῶ Χριστῶ τῆ σωτήρος ἔτος γνηθῆς, εἰς μὲν τὰ ἐγκύκλια Λιβανίου, εἰς δὲ τὰ φιλόσοφα Ἀνδραγαθῶν, εἰς δὲ τὰ ἀσκητικὰ Καρτερίῳ καὶ Διοδώρῳ τῶ τῆς Ταρσῶ ὕπερον ἐπισκοπήσαντι γ, εἰς δὲ τὰ τῶν θείων Γραφῶν παιδῶματα Μελετίῳ Ἀντιοχείας μαθητῶν δ. παρ' ε καὶ τῶ θείῳ ἀναγνηθῆς βαπτίσματι, εἰς ἀναγνῶσε πρῶτα γὰρ τάξιν. εἶτα ἐρωτῶ ἡσυχίας τοῖς ἡσυχαστῆσι τοῖς ἐν τοῖς ἄρεσι τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιοχείαν μεταχωρήσας ζ, γέροντι Σύρῳ περιτυγχᾶναι, ὡς ἠ ἔτη τέσσαρα προγυμνασῆς, μόνος ἔπειτα ἐν ἀσκησίᾳ ἐνικήσῃ, τελειότερας ἐφαψάμενος σκληραγωγίας. ἀλλὰ νόσῳ περιχεθῆς, καὶ μηκέτι ἑαυτῶ χρησιμῶν ἐπαρῶν, τὸν ἐν τῆ Ἐκκλησίᾳ πάλιν καταλαμβάνει λιμένα α. καὶ ἐν μὲν τῶ 381. β. ἔπειτα ὑπὸ τῆ προδιαληθῆτος Μελετίῳ διάκονος· ἐν δὲ τῶ 386. γ ὑπὸ Φλαβιανῶ τῆ τὸν Μελετίῳ διαδεξαμένη πρεσβύτερος προχειρίζεται δ. ἐν δὲ τῶ 398. ε Νεβίλῳ τῶ τῆ δὲ μελασάντος ἐπὶ τὸν Κωνσταντινῶ πόλεως πρεσβυβάζεται θρόνον· ἐν δὲ τῶ 403. ζ ὑπὸ τῆ ἐν τῆ Δρυῖ (προεσῶν τῆτο τῆς Χαλκηδόνος α) σωσεργῆς τῆς Αὐγῆς Εὐδοκίας παρὰ Θεοφίλῳ Ἀλεξανδρείας συγκροτηθῶτος τῶν νῆ ἐπιστολῶν σωσεργῆς πολλῶν διαβληθῆς συνοφαντικῶν, ἀδικῶν τε καὶ ἀποβληθῆς καθαρῶν, καὶ τῆ θρόνον ἐξωθεῖται καὶ τῆς πόλεως. ἀλλ' ἐν Πρανήτῃ τῆς Βιθυνίας (ἐμπόριον τῆτο κατῶντι τῆς Νικομηδείας) βασιλικῶ ἐπιτάγματι ἀνακαλεῖται τάχιστα α. διὰ γὰρ τὸν αὐτῶ ἐκείνη τῆ ἰουλί, τῆ μετὰ τὴν τῆ ἀγίῳ ὑποχώρησιν, ἐπισυμβῶντα σεισμὸν δείσασα

(α) Παρὰ Γουαδ. αὐτ. καὶ παρ' Οἰκῶν. αὐτῶ τῆ εἰς τὸ 1. κηφ. τῆς πρὸς Γαλ. ἐρμῶν. (β) Παρ' Ἀνκ. τῆ Σιν. αὐτῶ τῶ 16. κηφ. τῆ Ὀδηγ. ὡς Φησὶν ὁ Κάβ. αὐτῶ Τόμ. 1. σελ. 376. (γ) Παρὰ Διμασκ. αὐτῶ τῶ 3. περὶ ἀκόν. λόγ. (δ) Ὅρα τῆς Σόληρ. λόγ. τῆς αὐτῶ τῶ 6. Τόμ. τῆ Χρυσ. κατὰ τὴν βίβλ. ἐκδ. (ε) Ἡ Ἰουρῶν τῆς Ἀσίας ἐπὶ κλίμα, μέρος τῆς Γαλατίας νότιον, τῆ Πιτιδίας ὄρους. ἠ δὲ Διοκαιοσαρῶ πᾶσις Κιλικίας ὑπὸ τὴν Σελδουκίας τῆς καλεμῶν τραχίας μητροπόλιν. ὁ Βακράντ. αὐτῶ τῆ Λιζ. ὅρα δὲ καὶ Σωκρ. ἐν βιβλ. 2. κηφ. 39. καὶ τὸν συνῆδ. Ἰεροκλ. (ζ) Καὶ ὁ Φώτιος τῆ Σακύντα μέρηται (ἐν τῶ 230. κώδ.) τὰς πρὸς αὐτὸν τῆ Κυρίλλ. ἀγαθῆρ. ἐπιστ. (η) Ὁ Φῶτ. ἐν κώδ. 105. καὶ ὁ Σαῖδ. αὐτῶ τῶ Φιλ. (θ) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 21. (ι) Ὁ Ἰωσήφ. ἐν βιβλ. 18. κηφ. 10. περὶ Ἰδαίων. ἀρχαῖοι. (κ) Ὁ Εὐσίβ. ἐν βιβλ. 2. κηφ. 17. τῆς Ἰσθμ. καὶ ὁ Ἰερώνυμ. ἐν τῶ τῶν ἐκκλησιασ. συγγραμ. καταλ. καὶ ὁ Σαῖδ. καὶ ὁ Φῶτ. αὐτ. (λ) Ὁ Φῶτ. αὐτ. (μ) Ὅρα τὸν τῆ Ἐπιφάν. βίον, τὸν ἐν Τόμ. 2. τῶν αὐτῶ συγγραμ. ἄταν σελ. 359. καὶ 360. (ν) Ὁ Κάβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 375. (ξ) Παρὰ Σαῖδ. αὐτῶ τῶ Φιλ. ἐκδότου δὲ ῥωμαῖσι ἐν τῶ 5. τῆ τῶν πατέρ. βιβλ. 103. Τόμ. ἀτελῆς δὲ καὶ ἀμφοβλῶν τὸ δ' ἀληθῆς καὶ τέλειον σώζεται χαρῶν. παρὰ Βιγοτίῳ, ὡς μωρτυρῶ ὁ Οὐδῶν. ἐν Τόμ. 1. σελ. 891. (ο) Ὅρα τὴν 731. καὶ 753. σελ. τῆ 7. τῶν. τῆ Φαβρίκ. (π) Τὸ δὲ γὰρ πλῆθος, διὰ τὸ τῆς διδασκαλίας ἀφθονῶν, καὶ τῶν ἐκείσε πηγῶν ἡσυχῶν. σφοδρῶς ἐξήχητο τῆ ἀνδρῶν ὑπερφῶν ἰρῶντες τῆς γλώτῆς, ὡς καὶ Χρυσόστομος αὐτὸν προσεπῶν, τὸ ὑπερβῶν τῆ ἐνδῆς χῶριτος αὐτῶ τῶμῶν. Νικηφ. ὁ Κάβ. ἐν βιβλ. 13. κηφ. 3. (ρ) Οὕτω μὲν ὁ Σωκρ. ἐν κηφ. 3. τῆ 6. βιβλ. ὁ δὲ Ἀλεξανδρῶν. Γεώργ. Ἰδνικῶ αὐτῶς ἀναί Φησὶν· ὡσεβῆς δὲ ἀποδάσσειν ὁ Μοντφασκῶν. αὐτῶ τὸν βίον τῆ ἀγία τὸν ὑπ' αὐτῶ συγγραμ. καὶ ἐν τῶ 13. Τόμ. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐν ἔτα 1718. ἐκδῶ. κῶμον. (σ) Ὁ Μοντφ. αὐτ. ὁ δὲ Φαβρίκ. (ἐν τῶν. 7. σελ. 554.) ἐν ἔτα 354. (τ) Ὁ Σωκρ. αὐτ. (υ) Ὁ Παλαῖδ. ἐν σελ. 16. τῆ διὰ. τῆ ἐν τῶ 13. Τόμ. τῆς ἀρμ. ἐκδῶ. (φ) Ὁ Χρυσῶς. αὐτῶ σελ. 132. τῆ 1. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδῶ. (χ) Ὁ Παλαῖδ. αὐτ. ἐν σελ. 17. (ψ) Ὁ τῆ Φαβρίκ. αὐτ. ἐν σελ. 555. καὶ ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 97. (ω) Οἱ αὐτῶ. ὁ μὲν αὐτ. ὁ δὲ ἐν σελ. 99. (2α) Οὕτω μὲν ὁ Παλαῖδ. αὐτ. ἀπῶν δὲ τῶ τῆ Σωκρ. (αὐτ.) λέγοντος· Ἀναγνῶσι Ζωῶν ὁ ἐπίσκοπος ἐκ αὐτῶ Ἰεροσολύμων ἐπιστῶν καθίστησι . . . μετ' ε πολλῶ καὶ τῆ τῶ δικῶν ἀξίας παρὰ Μελετίῳ τυχῶν . . . ὑπὸ Εὐαγγῆ τῆ διαδεξαμένη Πανῶν χαροτῶν πρεσβύτερος. (2β) Ὁ τῆ Φαβρίκ. αὐτ. καὶ ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 130. (2γ) Ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 146. αὐτ. ὁ Φαβρίκ. (αὐτ.) ἐν ἔτα 402. γράψα. (2δ) Ὁ Σαῖδ. ἐν βιβλ. 8. κηφ. 17. (2ε) Καὶ τῆ τῆ ἀρχιερωσύνης τῆ Χρυσῶ. χαροτῶν ἔτος αὐτῶ τῆ Εὐτροπίᾳ ὑπεργῶσε Φόβῳ, ὡς Φησὶν ὁ Σωκρ. (ἐν βιβλ. 6. κηφ. 2.) καὶ γὰρ Ἰσίδωρον τὸν αὐτῶ Φίλων αὐτῶ τῶ Κωνσταντῶ ἀναγῶν ἠδὲ τῶ θρόνον ἐκ τοτε ἂν ὄνομα τῶν διετίλα τῶ Ἰσθμ. πατρί, καὶ ὅπως αὐτὸν ἐκωμῶρησται ἠποῦδεν. (2ζ) Ὁ Σαῖδ. αὐτ. ἐν κηφ. 18.

δείτσαα ἡ βασιλις α, αὐτῶ τε τῷ θεασειῶ Ἰωάννη ἐπέ-
σειλε β, καὶ τὸν βασιλεῖα θερμαίς ταῖς ἱεραίας αὐτὸν
ἀνακαλέσασθαι ἀνέπεισε. μετὰ δὲ μίλλας δύο πάλιν γ
τῆ τῆς βασιλίδος προτροπῆ ποιηρὸς κατ' αὐτῆ αὐ Κων-
σαντινῆπόλει ἐπισκόπων σωέρεχεται σύλλογος, ὑφ' ἧ αὐδῆς
παρὰνόμως καθαιρέθεις, κατὰ τὸ 404. ἔτος δ εἰς Κεκε-
σὸν πολίχνῳ τῆς Ἀρμενίας ἐξόριστος διαπέμπεται, καὶ
εὖς περαιοθέντος ἔτος εἰς Ἀραβισὸν μεταφέρεται, ἐκεί-
θεν τε πάλιν εἰς Πιτυῆντα τόπον τῶν Τζαίνων πανέρημον
μετασελλόμενος, πλησίον Κομάνης ε, κατὰ τὸ 407. ἔτος ε,
ἀπὸ τῆς ὑπερρείας εἰς τὴν αἰώνιον ἀνήλθε πατρίδα.

Ἀπασῶν τῶν ἐκδόσεων τῶν τῆ ἀγίῃ συγγραμμάτων
τὰ πρῶτῃα Φέρεσιν, ἡ, τε κατὰ τὸ 1718. ἔτος ἐν Παρισ.
καὶ ἡ Ἐνετίησ. κατὰ τὸ 1741. γινόμενα *

ΩΡΙΓΕΝΗΣ ὁ ἐπικληθεὶς Σωτακλικὸς η καὶ Ἀδα-
μάντιος θ περὶ τὸ 185. ἀπὸ Χριστῆ ἔτος ι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
ὑπὸ τῆ ἐν ἀγίῃσιν Λεονίδος γεννηθεὶς κ, ὑπ' αὐτῆ καὶ τὴν
ἐγκύκλιον παιδείαν, καὶ τὰ πρῶτα τῶν θείων Γραφῶν
ἐκπαιδύεται σοιχεῖα λ. εἶτα Κλήματος τῆ τῆς κατ' Ἀλε-
ξανδρείαν κατηχήσεως εἰς ἐκείνο τῆ καιρῆ καθηγημένῃ
ἀκροατῆς γίνεταί μ, εἰδ' ἔτω καὶ Ἀμμωνίῃ τῆ φιλοσόφῃ
τέπικλῳ Σακκῶ ν. ἐν ἔτει δὲ 222. ε τῆ πατρὸς αὐτῆ
ἐν τοῖς ὑπὸ Σαδῆρε διαγωμῆσιν τῷ διὰ Χριστὸν μαρτυρία τε-
λειωθέντος ο, καὶ τῆς πατρικῆς περιουσίας ἐν ταῖς βασι-
λικαῖς ἀναληφθείσης ταμείοις, τῆ τῶν γραμματικῶν πα-
ραδόσει τὸ ζῆν ἐπορίζετο π. ἔτος δὲ οὐλωκαυδέκατον ἄγων
τῆ τῆς κατηχήσεως προέση διδασκαλείε, Φέρον μὲν γεν-
ναῖως τὰς τῶν ἀπίστων καταδρομαῖς, σκληραγωγῶν δὲ ἑαυ-
τὸν ὑπερβαλλόντως ς, καὶ γὰρ καὶ τὸ ἀνεχίας ἐγχεί-
ρημα παρὰνόμως ἐτόλμησε ζ. καὶ ὑπαλείφων πολλὰς ἄν
ἔχον ἀκροατῶν ἐπὶ τῆς τῆς ἀθλήσεως ἀγῶνας. ἄν πολλοὶ
ἐ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ δὴ καὶ γυναῖκες τῷ θείῳ κατε-
κοσμήθησαν μαρτυρία η. εἶτα ἐπιδημῆσιν ἐπὶ τὴν Ρώ-
μην, Ζεφυρίνη τὸ πνευματικὸν αὐτῆς ἰδιώματος σκάφος,
δὴζάμενος, ὡς αὐτὸς πε φησι, τὴν ἀρχαιστατίῳ Ρω-
μαίων ἰδεῖν Ἐκκλησίαν. ἐπείνεσι δὲ μετ' ε πολὺ ἐπὶ τὴν
Ἀλεξανδρείαν μετὰ πάσης ἀπεθῆς ἐκπληρῶν τὰ τῆς κα-
τηχήσεως σιμῆθι θ. χρόνος δὲ μεταξὺ ε σρικρεῖ διαγνο-
μινε, διὰ τὴν ἐπὶ τὴν πόλιν γνομονίῳ τῶσιν φ ὑπέξελ-
θῶν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ἐπὶ τὴν Παλαισίνῳ ἀφι-
κόμενος, αὐ Καίσαρῆα τὰς διατριβὰς ἐπισηῖτο. οἱ δὲ τῆς
Ἐκκλησίας ἐκείνης ἐπίσκοποι, ὁ Ἱεροσολύμων δῆθων Ἀλέ-
ξανδρος, καὶ ὁ Καίσαρῆας Θεόκλητος, τὰς θείας ἐρμηνεύσαν
Γραφὰς ἐπὶ τῆ κοινῆ τῆς Ἐκκλησίας αὐτὸν ἰξίεν, κλί-
τοι τῆς τῆ πρεσβυτερίε χειροτονίας ἔπω τετυχηκότα. ὁ

δὴ βαρέως εἰεγκῶν ὁ Ἀλεξανδρείας Δημήτριος, ἐπὶ τὴν
Ἀλεξανδρεῖ ἐπανελθεῖν αὐτὸν ἐπέταξεν. ὁ δὲ παρρησιό-
μνος, τὰς σιμῆθεις ἀπεθῆς ἐπέτελες χ. αὐ ἔτει δὲ 223.
ἡ Μαμμαῖα τὴν Ἀντιόχεαν σιμ τῷ ἰῶ αὐτῆς Ἀλεξαν-
δρα καταλαβῆσα, διὰ τὸν μεταξὺ Ρωμαίων καὶ Περσῶν
συσαῖντα πόλεμον, γιμῆ τε θεοσεβῆς ἔσα καὶ δὴλαβῆς
τὸν τρόπον, τὸν Ὀριγένῳ πανταχῶσε περιαδόμενον ἐκεί-
να ἀνακαλέσατο. παρ' ἧ αὐτὸς χρόνον διατρίψας. η πλεῖστα
ἔσα εἰς δὴσέβειαν καὶ ἀρετῆν ἀφῆγησάμενος, ἐπὶ τὴν Ἀλε-
ξανδρείαν ἐπανῆλθεν ψ. ἐξ ἐκείνης δὲ τῆ καιρῆ τὰς θείας
Γραφὰς ὑπομνηματίζειν ἤρξατο, Ἀμβροσίῃσιν τινὲς τῶν αὐ-
τὰς βασιλικαῖς διαφανῶν αὐλαῖς ἐς τὴν μάλιςα αὐτὸν
παρρημῶντος ς. αὐ ἔτει δὲ 228. (τῆς δ' ἡλικίας αὐτῆ
43.) ζᾶ ἐπειγῶσιν αἰτίας ἐκκλησιαστικῶν εἴνεκα πραγμάτων,
ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα ζβ σελάμενος εἰς τὴν Παλαισίνῳ ἐλθῶν,
ὑπὸ Θεοτέκῃ Καίσαρῆας, καὶ τῆ Ἱεροσολύμων Ἀλεξαν-
δρε σιμῶδοκῆντος, χειροτονεῖται πρεσβύτερος ηγ. ἐφ' ὧ
ὀργιθεῖς ὁ προδιαληφθεὶς Δημήτριος, ἐπισκόπων καὶ πρεσ-
βυτέρων κατὰ Ὀριγένῃς ἀθροίζει Σιμῶδο. καὶ ἡ μὲν με-
ταστῆσαι ἀπὸ Ἀλεξανδρείας τὸν Ὀριγένῳ, τῆς δὲ τῆ
πρεσβυτέρῃ τιμῆς μὴ κεκινῆσαι, ψηφίζεταί θ. ὁ δὲ σιμ
τοῖς σιμῆθῃσιν αὐτῷ γνομῆσιν καὶ τῆς Ἱεροσολύμων ἀπε-
κῆρῆσιν ςδ. αὐ ἔτει μὲν ἐν 231. ζε Φυγαδδῶσιν ὁ Ὀρι-
γένῃς ἐπὶ τὴν Καίσαρῆαν ἐπανέρχεται, παρῆρησία δι-
δάσκων, καὶ πάση τιμῆ ὑπὸ πάντων δεξιόμενος. δύο δὲ
ἐτῶν διεληλυθῶτων, διωγμῆ ὑπὸ τῆ Μαξιμίνε κατὰ τῶν
ἀσεβῶν κληθέντος, ἐπὶ Ἰβλιανῳ γιμῶσιν ἀσεβῆ εθ
ἦτῃον ἡ εὐπορον προσφυγῶν, ἀχρη τῆς Μαξιμίνε τελου-
τῆς ἀπαπερῆσθι ζε. αὐ ἔτει δὲ 237. ζη ἐπὶ τὰς Ἀθῆνας
ἐπανέρχεται, ὅπῃ τὰ εἰς τὸν Ἰεζεκιῆλ περῆσιν, καὶ τῶν
εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσματῶν ἀρχεταί εθ' ἔτω παρα-
γίνεταί πάλιν ἐπὶ τὴν Καίσαρῆαν ζθ. καὶ ἐπὶ μὲν Δε-
κίε, ἔτος 60. ἄγων πολλὰ μὲν δεινὰ καὶ βασάνῃς ὑπέστη,
ε μίλλ τὸν βίον αὐ τοῖς ὑπὲρ Χριστῆ μαρτυρίαις ἐτέλεσεν ζι.
ἐπὶ δὲ Οὐαλεριανῆ αὐ ἔτει μὲν ἀπὸ Χριστῆ 254. ζκ τῆς δ'
ἡλικίας αὐτῆ 69. ζλ αὐ Τύρῳ καὶ ἐτελευτήσῃ καὶ ταφῆ
παρεδόθη ζμ.

Τὰ περὶ τῶν αὐτῆ αἰρέσεων ἔχεις παρ' Ἐπιφανίῳ η,
δι ἄς καὶ ὑπὸ τῆς ἀγίῃς εἰκονικῆς πέμψῃς Σιμῶδε αὐ-
τός τε καὶ τὰ αἰρετικὰ αὐτῆ συγγράμματα ἀναθέματα
καθυπεβλήθησαν ηε.

Πάντων τῶν σαζομῶν αὐτῆ συγγραμμάτων, πλὴν
τῶν ἔξαπλῶν θο, πληρετέρεα τε καὶ ἀκριβετέρεα ἐκδοσίς
ἡ κατὰ τὸ 1733-1759. ἔτος αὐ Παρισ. γνομῆ ἐκδοσίς,
καὶ τέσσαρσι σιμῶταγῆσιν τόμοις *

Τῶν

(α) Ὁ Θεοδώρ. ἐν βιβλ. 5. κηφ. 34 τῆς Ἰσορ. (β) Ὁ Χριστῆ. ἐν Τόμ. 3. σελ. 423 τῆς ἀρημ. ἰδῶς. (γ) Ὁ Παθ. αὐτ. ἐν σελ. 39. (δ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. καὶ ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 155. (ε) Ὁ Παθ. αὐτ. ἐν σελ. 39. (ζ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. καὶ ὁ Μοντφ. αὐτ. ἐν σελ. 177. (η) Ἡ δὲ φράσις αὐτῶ, φησὶν ὁ Φώτιος (ἐν κωδ. 172., 173., 174.) μετὰ τῆς συνήθεις σαφηνείας καὶ καθαρότητος, καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ εὖρον ἀνάκινται, τὸ πολὺχρον τῶν νοημάτων, καὶ τὴν τῶν προσαγμα- τῶν προσθεσάτιν ὑπερίαν συνυποφάινεσα. . . διόμοι καὶ ἀπ' θανμαζῶν ἔπαισι τὸν τρισμακάρτερον ἀνδρῶπον ἰκῆνον, ὅτι φῶ καὶ αὐ πᾶσι αὐτῆ τοῖς λόγοις τῆτο σκαπὸν ἐποιῶτο, τὴν ὠφίλλαν τῶν ἀκροατῶν τῶν δ' ἔδῃατ ἡ εἰδ' ἔλωι ἐφρόντιζεν, ἡ ὡς ἰλόχῃον. ἀλλὰ καὶ τῆ δόξῃ λαθῶν αὐτὸν ἔνεα τῶν νοημάτων, καὶ τῆ πρὸς τὰ βυθύτερη μὴ σπῶδαῖα παρῶσῶσαν, καὶ ἄτι τοῖσῃν, ὑπὲρ τῆς τῶν ἀκροα- μῶν ὠφελῆσε παντάπασιν ὠλγῆσα. (θ) Διὰ τὸ σπῶικῆσαι πολλὰ βιβλία. ε Σακκ. αἰς τὸ Ὀριγ. (ι) Διὰ τὸ ἀπ- μῶντινῃσιν ἄσμοις ἐοικῆσαι ἔς ἄν δῆσαι λόγους. ὁ Φώτ. ἐν κωδ. 118. (κ) Ὁ Φαβρίκ. ἐν τῷ 1. μέρ. τῆ 5. βιβλ. σελ. 215. (λ) Ὁ Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 6. κηφ. 1. τῆς Ἰσορ. (μ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 6. (ν) Ὁ Σακκ. αὐτ. καὶ ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 19. (ξ) Ὁ Φαβρίκ. αὐτ. (ο) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 1. (π) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 2. (ρ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 3. (σ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 8. (τ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 4, 5, καὶ 6. (υ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. ἐν κηφ. 14. (φ) Ὁ τῆ Καρακάλ. στρατὸς ταύτῃ ἰποιῖα, τὰς Ἀλεξανδρῆς ἱεραίας διαφθῆσιν. ἡ δὲ τότε ἔτος ἀπὸ Χριστῆ 215. Ὁ Οὐέτ. ἐν τῷ βίῳ τῆ Ὀριγ. τῷ αὐ τῷ 4. Τόμ. τῆς τῆ Ἐκαίε ἐκδοῖ. ἐν σελ. 87. (χ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 19. (ψ) Ὁ Οὐέτ. αὐτ. καὶ ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 21. (ω) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. ἐν κηφ. 23. καὶ ὁ Ἐπιφῶν. ἐν αἰρῆ. 64. (ζα) Ὁ Οὐέτ. αὐτ. (2β) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. αὐτ. κηφ. 23. ὁ δὲ Φώτ. αὐτ. κωδ. 118. ἐπὶ τὰς Ἀθῆνας φησὶν. (2γ) Ὁ Φώτ. αὐτ. (2δ) Ὁ Αὐτ. αὐτ. Κατὰ τῆσιν δὲ τῆς χρόνος συνέβη αὐτῶ αὐ Ἀλεξανδρῆς ὄντι καὶ τὸ παρ' Ἐπιφῶνι (αὐ αἰρῆ. 64.) καθυπερῶμενον. ὁ ἔτι τὸ δὲ ἐπι- νόησαν οἱ τῆς κακίας ἐγγάται ἀκαρότητα τῶ ἀνδρῆ ἐπινοῆσαι, καὶ τιμωρίαν τοιαύτῃν δρῆσαι αἰς παρῶρησιν δὴ τῆ αὐτῆ σῶματος ἰδιώμα αὐτῶ παρα- σκῆσαι. ὁ δὲ μὴ φέρον τὴν τῆς διαβολικῆς ἐνεργείας ἐπινοῖαν, ἠρῆξε φωνῆν, τῶν ἀμφοτέρων προταθῆτων αὐτῶ πραγμάτων, θύσῃ μῆθος ἰλόμωσε, ε μίλλ δὲ ἐκείσιν γνῶμη μῆλλον τῆτο ἐπέτελεσα, ὡς πολλὸς ἀδιδται λόγος. ἀλλ' ἐπαθῆ ὅλως καθυμολόγησε τῆτο πρῆξῃ, βαλόντιε ἐπὶ χῆρα αὐτῆ λιβανον, αἰς τὴν τῆ βωμῆ πυρῆν καθῆκαν. καὶ ἔτω τῆ μωρητῆ ἀπὸ τῶν κρινάντων ὀμολογητῶντι καὶ μαρτύρων ἀπιβλήθη τότε, καὶ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐξώθη. αὐ Ἀλεξανδρῆ δὲ τῆτο ὑποσῆς, καὶ μὴ δυνάμενος τὴν τῶν ὀναδίζόντων χλωδῆν φῆσαν, ἀνεχώρησε, κη. τὰ αὐτὰ καὶ ε Σακκ. αἰς τὸ Ὀριγ. (2ε) Ὁ Ρε. αὐτ. σελ. 81. τῆ 4. ἴμ. τῶν Ὀριγ. συγγραμ. ὁ δὲ Κεβ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 113. ἐν ἔτω 233. (2ζ) Ὁ Παθ. αὐτ. παρὰ Οὐέτ. ἐν σελ. 96. (2η) Ὁ Οὐέτ. αὐτ. ἐν σελ. 97. (2θ) Ὁ Εὐσέβ. αὐτ. αὐτ. κηφ. 32. (2ι) Ὁ, το Φώτ. ἐν κωδ. 118, καὶ ὁ Ἐπιφῶν. ἐν τῷ περὶ σαδμ. καὶ μέρ. ἐν σελ. 175. (2κ) Ὁ Οὐέτ. αὐτ. ἐν σελ. 102. (2λ) Ὁ Εὐσέβ. ἐν βιβλ. 7. κηφ. 1. (2μ) Ὁ Φώτ. αὐτ. (2ν) Ἐν αἰρῆ. 64. (2ξ) Ὁρα τὴν 341. σελ. τῆ 4. Τόμ. τῶν πρῆθ. τῶν συνέθ. * Προσφῆε τὸ παρὰ Κασσιόδωρ περὶ τῆ Ὀριγ. ubi bene, necno melius, ubi uale, necno reius. ὅπῃ καλῶς, εἰδῆς βίλιον ὅπῃ κακῶς, εἰδῆς χῆρον. περὶ δὲ τῶν βλασφημ. αὐτῆ τῶν ἐν τοῖς δ' περὶ Ἀρχ. λόγ. ἔρα τὸν 8. τῆ Φωτ. κωδ.

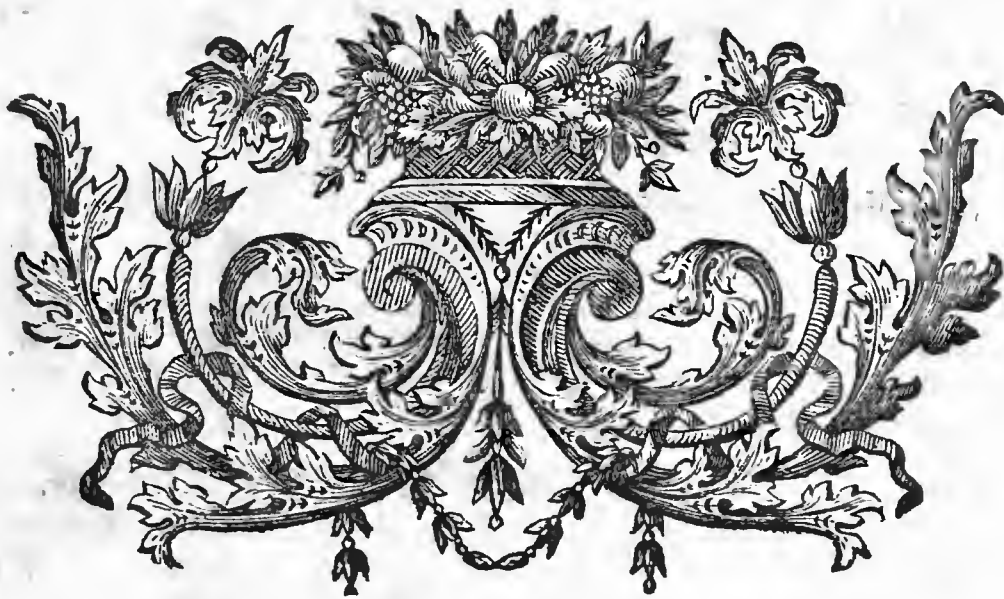
Τῶν Συγγραμμάτων αὐτῶν

Τὰ Ἐκλελειπόμενα.

Τὰ τετραπλᾶ καὶ ὀκταπλᾶ. Βιβλία ἰβ' ὑπομνημάτων εἰς τὴν Γένεσιν^β. Τόμοι καὶ χόλια εἰς τὴν Ἐξοδόν^γ. Ὀμιλία ἢ εἰς τὸ Δευτερονόμιον^δ. Ὀμιλία εἰς τὰς δύο σόφρας, καὶ ἄλλαι εἰς τὴν α' καὶ β' τῶν Βασιλειῶν, καὶ εἰς τὴν α' καὶ β' τῶν Παραλειπομένων, καὶ εἰς τὸν Ἑσθραν, καὶ εἰς τὸν Νεεμίαν^ε. Ὀμιλία εἰς τὸν Ἰώβ^ς. Ὀμιλία καὶ ἑρμηνείαι εἰς τὰς Ψαλμούς^η. Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὴν ἐκφράσεις ἢ ἑρμηνείαι^θ. Τόμος μικρὸς εἰς τὸ Ἄσμα^ι. Τόμοι ἰ' εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων^κ. Τόμοι λ' εἰς τὸν Ἡσαΐαν^λ. Ὀμιλία κδ' εἰς τὸν Ἱερεμίαν^μ. Τόμοι κ'

εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ^ν. Ἐκθεσις εἰς τὸν Δανιήλ^ξ. Πραγματεῖαι εἰς τὸν Ἡσαΐαν, καὶ εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ, καὶ εἰς τινὰς τῶν ἰβ' Προφητῶν^ο. Τόμοι κ' εἰς τὰς ἰβ' Προφῆτας^π. Τόμοι κ' εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ ὀμιλία καὶ χόλια^ρ. Εἰς τὸν Μάρκον^σ. Ὑπόμνημα^τ. Ἐκθεσις εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν^υ. Ὀμιλία πλεονὴ χίλια^φ. Τόμοι β' περὶ ἀναστάσεως^χ. Περὶ Αὐτεξουσίας^ψ. Πρακτικὰ περιέχοντα τὰς λεχθείσας ἐπὶ τῆς Βηρύλλου παρουσίας διαλέξεις^ω. Διάλογος μετὰ Κανδίδου Οὐαλεντινιανῆ^{2α}. Διάλογος πρὸς Βάσων τὸν Ἀγνώμονα^{2β}. Κατὰ τῶν αἰρετικῶν διάφορα^{2γ}. Ἐπιστολὴ τὸν ἑκατὸν ἀριθμὸν ὑπερβαίνουσα^{2δ}. Βιβλίον περὶ τῆς Πάχρα^{2ε}.

- (α) Μνῆα παρ' Εὐσεβ. ὡς βιβλ. 6. κεφ. 16. τῆς Ἰσορ. καὶ παρ' Ἐπιφαν. ὡς τῆς περὶ μέτρ. καὶ σαθ. ὡς Τόμ. 2. σελ. 175. (β) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. ὡς κεφ. 24. καὶ παρ' Ὀριγ. ὡς τῆς περὶ ὄψ. τῆς α' σελ. 235. τῆ 1. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδόσ. (γ) Παρ' Ὀριγ. ἐν τῆ 4. κατὰ Κέλσ. βιβλ. (δ) Παρὰ Κασσιδῶρ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίν. αὐτ. (ε) Παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. (ζ) Τέτ. ἀποσπασμ. ὡς τῆς εἰς τὸν Ἰώβ ἐκδόσ. σαρ. (η) Τῶν μὲν ἑρμην. μέμν. ὁ Εὐσέβ. (ὡς βιβλ. 6. κεφ. 16.) ποσῶν δὲ τῶν αἰσ τὰς Ψαλ. ὁ Ἱερών. (ὡς τῆ 89. ἐπιστ. τῆς πρὸς τὸν Αὐγεστίν.) τέτ. δὲ ἀποσπασμ. ὡς τῆς εἰς τὰς Ψαλ. ἐκδόσ. σαρ. (θ) Μνῆα παρ' Ἱερων. ὡς τῆ 65. ἐπιστ. τῆς πρὸς Παμμάρχ. (ι) Παρ' Ὀριγ. ὡς κεφ. 7. τῆς Φιλοκαλ. (κ) Παρ' Ἱερων. ὡς τῆς προλ. τῶν εἰς τὸ Ἄσμα ὀμιλ. (λ) Παρ' Εὐσεβ. ὡς βιβλ. 6. κεφ. 32. (μ) Παρὰ Τηλαμοντ. ὡς τῆς τῆς Ὀριγ. βίβ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίν. (ν) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. (ξ) Παρ' Ὀριγ. ὡς τῆς εἰς τὸν Ματθ. ὑπόμν. ὡς σελ. 859. τῆ 3. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδόσ. (ο) Παρ' Ὀριγ. ὡς τῆς κατὰ Κέλσ. 7. βιβλ. (π) Παρ' Εὐσεβ. ὡς βιβλ. 6. κεφ. 36. (ρ) Παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. καὶ παρ' Ὀριγ. ὡς κεφ. 6. τῆς Φιλοκαλ. (σ) Παρ' Οὐετ. ὡς τῆς βίβ. τῆς Ὀριγ. ὡς σελ. 325. τῆ 4. Τόμ. τῆς ἀρημ. ἐκδόσ. ἀλλ' ἀμφίβολόν ἐστι. (τ) Παρ' Ὀριγ. ὡς τῆ 17. ὀμιλ. εἰς τὸν Λεκ. ὡς σελ. 848, καὶ 953 τῆ 3. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδόσ. (υ) Παρὰ τῆς Αὐτ. αὐτ. ὡς σελ. 863. (φ) Παρ' Ἱερων. ὡς ἐπιστ. 65. τῆς ἀνωτέρ. μνημονοῦσθ. (χ) Παρ' Ὀριγ. ἐν τῆ 5. κατὰ Κέλσ. βιβλ. καὶ παρ' Εὐσεβ. ὡς βιβλ. 6. κεφ. 24. (ψ) Παρ' Ὀριγ. ἐν τῆ 7. βιβλ. τῆς πρὸς Ῥωμ. τῆς ἐν Τόμ. 4. τῆς αὐτ. ἐκδ. (ω) Παρ' Εὐσεβ. ἐν βιβλ. 6. κεφ. 33. (2α) Παρ' Ἱερων. ἐν βιβλ. 2. τῆς Ἀπολογ. κατὰ Ῥεθίν. (2β) Παρ' Ὀριγ. ἐν τῆ πρὸς Ἀφρικ. ἐπιστ. τῆς ἐν τῆ 10. σελ. τῆ 1. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδ. (2γ) Παρὰ Νικηφ. τῆς Καθίσ. ἐν βιβλ. 10. κεφ. 36. (2δ) Παρ' Εὐσεβ. αὐτ. ἐν κεφ. 36. (2ε) Παρ' Ἀνατολ. Ἀλεξανδρ. Λαοδικ. ἐπιστ. ὡς μαρτυρεῖ ὁ Φαβρίν. αὐτ. ἐν σελ. 235. αὐτῆ δὲ καὶ Μονοβιβλία τινὸς μνήμη.

Ο ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΙΝΑΞ
ΤΗΝ ΣΕΛΙΔΑ ΔΗΛΩΝ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΩΝ ΤΗΣ
ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΕΤΧΕΩΝ.

ΓΕΝΕΣΕΩΣ.

Κεφ. Α.	σελ. 1	Κεφ. ΙΔ.	σελ. 194	Κεφ. ΚΖ.	σελ. 330	Κεφ. Μ.	σελ. 451
Β.	55	ΙΕ.	199	ΚΗ.	346	ΜΑ.	455
Γ.	78	ΙϚ.	214	ΚΘ.	354	ΜΒ.	465
Δ.	106	ΙΖ.	219	Λ.	363	ΜΓ.	471
Ε.	119	ΙΗ.	231	ΛΑ.	378	ΜΔ.	478
Ϛ.	126	ΙΘ.	242	ΛΒ.	391	ΜΕ.	482
Ζ.	143	Κ.	258	ΛΓ.	402	ΜϚ.	487
Η.	147	ΚΑ.	268	ΛΔ.	403	ΜΖ.	491
Θ.	155	ΚΒ.	274	ΛΕ.	411	ΜΗ.	499
Ι.	170	ΚΓ.	286	ΛϚ.	415	ΜΘ.	507
ΙΑ.	174	ΚΔ.	290	ΛΖ.	422	Ν.	547
ΙΒ.	182	ΚΕ.	306	ΛΗ.	435		
ΙΓ.	190	ΚϚ.	318	ΛΘ.	446		

ΕΞΟΔΟΥ.

Κεφ. Α.	σελ. 554	Κεφ. ΙΑ.	σελ. 662	Κεφ. ΚΑ.	σελ. 787	Κεφ. ΛΑ.	σελ. 903
Β.	559	ΙΒ.	666	ΚΒ.	802	ΛΒ.	907
Γ.	574	ΙΓ.	698	ΚΓ.	807	ΛΓ.	919
Δ.	590	ΙΔ.	703	ΚΔ.	826	ΛΔ.	930
Ε.	615	ΙΕ.	715	ΚΕ.	834	ΛΕ.	935
Ϛ.	622	ΙϚ.	727	ΚϚ.	846	ΛϚ.	939
Ζ.	626	ΙΖ.	742	ΚΖ.	859	ΛΖ.	942
Η.	638	ΙΗ.	750	ΚΗ.	866	ΛΗ.	943
Θ.	647	ΙΘ.	754	ΚΘ.	887	ΛΘ.	947
Ι.	654	Κ.	767	Λ.	895	Μ.	950

ΛΕΥΓΙΤΙΚΟΥ.

Κεφ. Α.	σελ. 954	Κεφ. Η.	σελ. 999	Κεφ. ΙΕ.	σελ. 1058	Κεφ. ΚΒ.	σελ. 1118
Β.	963	Θ.	1006	ΙϚ.	1063	ΚΓ.	1123
Γ.	970	Ι.	1007	ΙΖ.	1074	ΚΔ.	1130
Δ.	974	ΙΑ.	1014	ΙΗ.	1078	ΚΕ.	1134
Ε.	979	ΙΒ.	1027	ΙΘ.	1083	ΚϚ.	1146
Ϛ.	986	ΙΓ.	1030	Κ.	1095	ΚΖ.	1151
Ζ.	994	ΙΔ.	1043	ΚΑ.	1099		

ΑΡΙΘΜΩΝ.

Κεφ. Α.	σελ. 1162	Κεφ. Ι.	σελ. 1223	Κεφ. ΙΘ.	σελ. 1290	Κεφ. ΚΗ.	σελ. 1367
Β.	1167	ΙΑ.	1230	Κ.	1298	ΚΘ.	1371
Γ.	1171	ΙΒ.	1240	ΚΑ.	1306	Λ.	1378
Δ.	1178	ΙΓ.	1251	ΚΒ.	1318	ΛΑ.	1379
Ε.	1186	ΙΔ.	1258	ΚΓ.	1330	ΛΒ.	1391
Ϛ.	1194	ΙΕ.	1262	ΚΔ.	1338	ΛΓ.	1398
Ζ.	1203	ΙϚ.	1270	ΚΕ.	1348	ΛΔ.	1402
Η.	1211	ΙΖ.	1274	ΚϚ.	1354	ΛΕ.	1406
Θ.	1218	ΙΗ.	1282	ΚΖ.	1359	ΛϚ.	1414

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΥ.

Κεφ. Α.	σελ. 1422	Κεφ. Ι.	σελ. 1470	Κεφ. ΙΘ.	σελ. 1526	Κεφ. ΚΗ.	σελ. 1591
Β.	1430	ΙΑ.	1474	Κ.	1530	ΚΘ.	1603
Γ.	1434	ΙΒ.	1479	ΚΑ.	1534	Λ.	1610
Δ.	1438	ΙΓ.	1490	ΚΒ.	1543	ΛΑ.	1614
Ε.	1446	ΙΔ.	1491	ΚΓ.	1558	ΛΒ.	1622
Ϛ.	1451	ΙΕ.	1498	ΚΔ.	1567	ΛΓ.	1651
Ζ.	1455	ΙϚ.	1502	ΚΕ.	1574	ΛΔ.	1671
Η.	1459	ΙΖ.	1510	ΚϚ.	1579		
Θ.	1446	ΙΗ.	1515	ΚΖ.	1583		

Π Ο Σ Α Ι *

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΕΙΣΙ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΕΙΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΥ

ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΚΑΙ
ΤΙΝΕΣ ΟΙ ΤΑΥΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΥΣΑΝΤΕΣ.

Πρώτη * ἐστὶν ἡ τῶν οβ' ἐρμηνεύσεων. ἔτιοι Ἑβραῖοι ὄντες ἐξελέγησαν ἀπὸ ἐκάστης Φυλῆς ἕξ, καὶ ἠρμηνεύσαν τὴν θείαν Γραφὴν ἐπὶ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλαδέλφῳ βασιλέως πρὸ τῆς ἐνιαυτῆς τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Δεύτερα ἐστὶν ἡ τῷ Ἀκύλα. ἔτος ἀπὸ Σινώπης τῷ Πόντῳ ὑπάρχων, καὶ Ἑλλῶν ὢν, ἐβαπτίσθη ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πάλιν τὸν Χριστιανισμόν ἀναδεματίσας, καὶ τοῖς Ἰουδαίοις προσδραμῶν, ἠρμηνεύσε καὶ αὐτὸς τὴν θείαν Γραφὴν ἐπὶ Ἀδριανῷ τῷ βασιλέως μετὰ ἔτη υλ' τῆς ἰων ἐβδομήκοντα δύο ἐρμηνείας διετραμμένῳ λογισμῷ.

d 3

Τρίτη

(α) Πόσαι ἐκδόσεις εἰσὶ τῆς θείας Γραφῆς. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. Ποῖαι καὶ πόσαι. αὐτῶν τέλ. τῆς Σινώψ. τῆς θείας Γραφ. τῷ Ἀθανασ.

* Οὐ μόνον τῷ χρόνῳ, ἀλλὰ γε δὴ καὶ τῇ ἀκριβείᾳ καὶ τελειότητι. καὶ μαρτύριον μὲν τέτε ὅσα περὶ αὐτῆς ἱερῶν διέξισιν ἔπανα ἔ, τε Φίλων ὁ Ἑβραῖος (αὐτῶν περὶ Μωϋσ. βιβλ. 2.) καὶ ὁ Ἰωσήπος, (αὐτῶν κεφ. 2. τῷ 12. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ. βιβλ.) καὶ ὁ Ἐπιφάνιος· (αὐτῶν περὶ μέτρ. καὶ σταθ. αὐτῶν κεφ. 3, 4, καὶ 5.) δῆγμα δὲ, ἡ χρῆσις ἀπάντων τῶν πατέρων, μηδὲ τῷ Ὠριγένης ἐξαίρετικῶς, τῷ καὶ τῷ Ἑβραῖδα Φωνίῳ ἀκριβοῦς εἰδότης· σφραγίς δὲ καὶ ἀναντιρρήτος ἀπόδειξις τὸ καὶ αὐτὲς τῆς πνευματοφόρου Εὐαγγελιστῆς καὶ θεασεῖας Ἀποστόλου τῇ μεταφράσει ταύτην χρῆσασθαι, ὅπως τῆς παλαιᾶς ἐμνήθησαν διαθήκης. μέγα ἔν ἀληθείᾳ τὸ τῷ Ἑλλῶν γένει κλέος καὶ καύχημα, καὶ ὁ ἕδω ἂν ἕτερον καυχῆσασθαι γένος· τὸ τῆς μὲν παλαιᾶς Γραφῆς, τοιαύτης μεταφράσεως, τῆς δὲ νέας ἀπαντα μικρῶν δὲ τῇ Ἑλλῶνιδι ἔχον σιωπηραγμῆναι διαλέκῳ. καὶ γὰρ τό, τε κατὰ Ματθ. Εὐαγγέλ. καὶ ἡ πρὸς Ἑβρ. ἐπισ. τῷ Παύλ. τῇ Ἑβραῖα Φωνῇ ἐγράφη, ἀλλὰ τὸ μὲν ἦτο ὁ Ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς τῷ Κυρίῳ, (ὅρα τὴν ῥηθ. σινώψ.) ἢ ὁ Ἰωάννης (ὁ Θεοφύλακ. αὐτῶν Προοιμ. εἰς τὸ κατὰ Ματθ.) ἠρμηνεύσε· τὴν δὲ, ὁ Λεκάς, ἢ ὁ Βασιλάβιος, ἢ ὁ Ρώμης Κλήμης. ὡς μαρτυρεῖ ὁ, τε Εὐσεβ. (αὐτῶν βιβλ. 3. κεφ. 38. τῆς Ἰστορ.) καὶ ὁ Ἱερῶν. αὐτῶν Καταλ. τὸ δὲ κατὰ Μάρκον, εἰ Ῥωμαῖτι ἐγράφη, ἔ πάνυ δῆλον. ὅρα τὸν Κάβ. αὐτῶν Τόμ. 1. σελ. 24.

(β) Πρὸ διακοσίων τριάκοντα ἐνιαυτῶν. ἐν τῇ εἰρημ. σινώψ. Ἰσέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἐπιφάν. (αὐτῶν κεφ. 12.) τῷ 7. ἔπει, Φησὶ, τῆς Φιλαδέλφου βασιλείας τὴν οβ' ἐρμηνεύσαι τὴν Γραφὴν. ἡ δὲ τότε ἀπὸ τῆς Ἰερα. Περίοδ. ἔτος 4435. (ὅρα τὰς εἰς τὸν Ἐπιφάν. τῷ Πεταβ. σημείωσ. τὰς αὐτῶν τῇ 383. σελ. τῷ 2. Τόμ.) Ἐπει ἔν κατὰ τὸν Ἐπιφάν. (αὐτῶν) τῷ 42. ἔπει τῆς Βασιλ. τῷ Αὐγύστῳ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐγεννήθη, ἔπει τῷ 4712. ἀπὸ τῆς Ἰερα. Περίοδ. (κατὰ τὸν Πεταβ. αὐτῶν σελ. 384.) πρὸ 277. ἄρα ἐνιαυτῶν τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τῷ Σωτῆρ. ἢ ῥηθεῖσι. ἐγένετο ἐρμην. εἰ δὲ τῷ 2. ἔπει τῆς τῷ Φιλαδέλ. Βασιλ. ἠρμηνεύθη, ὡς Φησὶν ὁ Εὐσεβ. (αὐτῶν τῶν χρόν.) ὁ καὶ ὁ Πεταβ. (αὐτῶν) ἐγκρίνει. πρὸ τῆς τῷ Σωτῆρ. ἄρα γεννήσεως. ἔτη 282. ἐγένετο.

(γ) Ἀθετήσας. αὐτῶν τῷ Σινώψ. Τὸν λόγον δὲ τῆς ἀθετήσεως ἀποδίδασθαι ὁ Ἐπιφάν. (αὐτῶν) λέγων· ἀπέβλεπον σιωπᾶν τὰ ἀσύστατα, τὴν εἰμαρμένῳ δηλονότι, καὶ τὰ περὶ αὐτῆς δηγήματα, ἐξῆσθη πάλιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀχρηστὸς πρὸς σωτηρίαν. πικρανοῦσι δὲ τὴν διάνοιαν, ὡς ἠτιμωμένους, εἰς ζῆλον μάταιον ἀρεταί, καὶ τὸν Χριστιανισμόν ἀρνησάμενος, καὶ τὴν αὐτῆς ζωῆν προσηλυτῶσαι, καὶ περιτέμνεσθαι Ἰουδαίους, κτ.

(δ) Τὴν θείαν Γραφὴν διετραμμένῳ λογισμῷ ἐπὶ Ἀδριανῷ βασιλέως τῷ λεπρωθέντος. ἐν τῇ Σινώψ.

(ε) Μετὰ τλ' ἔτη τῶν οβ' ἐρμηνείας. αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἐπιφάν. (αὐτῶν) μετὰ υλ' καὶ μίνας δ'. κατὰ τὸν Ἐπιφάν. ἄρα περὶ τὸ 133. ἀπὸ Χριστῷ ἔτος (ὅρα τὴν β. σημείωσ.) ἐγένετο. κατὰ δὲ τὸν Κάβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 54.) περὶ τὸ 128, ἢ 129.

(ζ) Περὶ τῆς τῷ Ἀκύλα μεταφράσεως. ὁ μὲν Ἐπιφάν. (αὐτῶν) Φησὶ τὰ δε· ἐκ ὀρθῶν λογισμῶν χρῆσάμενος, ἀλλ' ὅπως διατρέψῃ τινὰ τῶν ῥητῶν, ἐνοήσας τῇ τῶν οβ' ἐρμηνείᾳ· ἵνα τὰ περὶ Χριστῷ ἐν ταῖς Γραφῶν μεμαρτυρημένα ἄλλως ἐκδώσῃ, δι' ἧς ἔχον αἰδῶν, εἰς ἄλογον αὐτῆ ἀπολογία. ὁ δὲ Ὠριγένης. (ἐν κεφ. 14. τῆς Φιλοκαλ.) ὁ πυριώτατος ἐρμηνεύειν Φιλοτιμῆμενος Ἀκύλας· καὶ ἀλλαχῆ, (ἐν τῇ πρὸς Ἀφρικ. ἐπισ. τῇ ἐν τῷ 1. Τόμ. τῆς εἰρημ. ἐκδόσ. σελ. 13.) ἔγω γὰρ Ἀκύλας δεδωκῶν τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν, εἰπὼν· Φιλοτιμότερον πεπιτῶμένους παρὰ Ἰουδαίους ἠρμηνεύσκειναι τὴν Γραφὴν. ὡ μάλιστα εἰώθησιν οἱ ἀγνοῦντες τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον χρῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετέλογμένῳ. Ὁ δὲ Ἱερῶν. ἐν μὲν τῇ πρὸς Παμμάρχ. ἐπισ. contentiosus interpres, qui non solum verba, sed et etymologias verborum transferre conatus est iure proicitur a nobis. ἐν δὲ τῷ 2. πρὸς Δάμασ. ζητήμ. Aquilam non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosus verbum interpretari ad verbum. ἐν δὲ τῇ πρὸς Μάρκελ. ἐπισ. Aquila editionem cum voluminibus Hebraeorum conferebat, nequid forsitan propter odium Christi Synagoga mutauerit, et, ut amicae

menti

Τρίτη έρμωεία είν η τῆ Συμμάχῃ. ἔτος Σαμαρείτης ὦν, καὶ μὴ τιμηθεὶς ὑπὸ τῆ ἰδίας λαῶ, ὡς Φύλαρχος, τοῖς Ἰσραηλίοις προσρέχει, καὶ ἐκ δούτερον περιτέμνεται, καὶ πρὸς διαστροφῶ τῶν Σαμαρειτῶν ἐρμωύει καὶ αὐτὸς τὴν Ἰσραὴλ Γραφῶν ἐπὶ Σδὴρῃ τῆ βασιλείῃ μετὰ ν' ἔτη τῆς τῆ Ἀκύλα ἐρμωείας.

Τετάρτη είν η τῆ Θεοδοτίωνος τῆ Ἐφεσίῃ. ἔτος τῆς αἰρέσεως Μαρκίωνος τῆ ποντικῆ ὦν μιμητῆς τῆς αἰρέσεως αὐτῆ, ἠρμωύσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ Κομμῶδῃ τῆ βασιλείῃ ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ πρὸς διαστροφῶ τῆς αὐτῆς αἰρέσεως.

Ἡ πέμπτη ἐρμωεία ἐν πίδοις δὲρέθη κεκρυμμένη ἐπὶ Ἀλεξάνδρῃ τῆ Μαμμαίας παιδὸς ἐν Νικοπόλει τῆ πρὸς Ἀρχίῃς.

Ἐκτῆ δὲ ἄλλη δὲρέθη ἐν Νικοπόλει τῷ πρὸς Ἀρχίῃς μετὰ τὸν Σδὴρῃ διωγμὸν. Ἐξ ἑν ἐρμωείῃ τῶν Γραφῶν εἰσὶ καὶ σώζονται.

Ἐβδόμη ἐρμωεία ἡ τῆ ἀγίῃ Λεκιανῆ τῆ μεγάλῃ ἀσκητῆ καὶ μάρτυρος. ὅσις καὶ αὐτὸς ταῖς προγεγραμμέναις ἐκδόσεσι, καὶ τοῖς Ἑβραίοις ἐντυχῶν, καὶ ἐποπτεύσας μετὰ ἀκριβείας τὰ λείποντα, ἢ καὶ περιττὰ ὄντα τῆς ἀληθείας ῥήματα, διορθώσας ἐν τοῖς οἰκείοις τῶν Γραφῶν τόποις, ἐξέδοτο τοῖς Χριστιανοῖς ἀδελφοῖς. ἦτις μετὰ τὴν ἀθλήσιν καὶ μαρτυρίαν τῆ ἀγίῃ Λεκιανῆ, μετὰ τὸν διωγμὸν τὸν γενόμενον ἐπὶ Μαξιμιανῆ καὶ Διοκλητιανῆ τῶν τυράννων, τὸ ἰδιόχειρον αὐτῆ τῆς ἐκδόσεως βιβλίον δὲρέθη ἐν Νικομηδείῃ ἐπὶ Κωνσταντῆ τῆ βασιλείῃ παρὰ Ἰσραηλίοις ἐν τοῖς πυργίσκῳ κεχρισμένῳ κονιάματι εἰς διαφύλαξιν.

Ποσάκις καὶ πότε ἐπορθήθησαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ.

Α. Ἐπὶ Ῥοβοᾶμ Σασακίμ τῆ Αἰγυπτίων βασιλείῃ. Β. Ἐπὶ Ἀζάηλ βασιλείῃ Ἀσσυρίων. Γ. Ἐπὶ Θεγλαφθαλ Μανασάρ. Δ. Ἐπὶ Ἐζεκίῃ αἰ δέκα Φυλαὶ μετωκίσθησαν εἰς ὄρια Μήδων καὶ Χαλδαίων. Ε. Ἐπὶ Ναβχοδονόσορ, ὅτε καὶ τὸν Ἰερονίαν ἐξετύφλωσαν. Σ. Ἐπὶ Πτολεμαίῃ τῆ Λάγῃ, δόλῳ παραλαβόντος τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ μεταγαγόντος εἰς Αἴγυπτον. Ζ. Ἐπὶ Ἀντίοχῃ τῆ Ἐπιφανῆς, ὅς καὶ ἐπὶ βδελύγμασιν

menti fatear, quae ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio. Ὁ δὲ Ἀναστάσιος ἐν κεφ. 6. τῆ Ὁδηγ. τὴν λεγομένην παρ' Ἑβραίοις δούτερον τὴν περιέχουσαν τῆς ὁρθῆς τῶν ἐβδόμηκοντα ἐρμωύτων τὴν ἀναίρεσιν, καὶ τῆ δέκα νόμος κατάλυσιν. Τῆς μεταφράσεως ταύτης ὡσαύτως καὶ τῆς τῆ Συμμάχῃ ἀποσπασμάτια μόνον σώζονται. ὡς ὁ Νεβίλιος, καὶ ὁ Δρῆσις, καὶ ὁ Οὐαλτόνιος συλλέξαντες, ἐξέδοντο, ὡς φησὶν ὁ Κάβ. (ἐν Τόμ. 1. σελ. 54, καὶ 99.) τό, τε πῆ, καὶ τὸ πότε παρασιωπῶν.

(α) Καὶ μὴ θαύμαζε περὶ τῆς, φησὶν ὁ Ἐπιφάν. (αὐτ. ἐν κεφ. 16.) ὡ ἀκροατά. γίγνεται γὰρ ὅσοι γὰρ ἀπὸ Ἰσραηλίων Σαμαρείταις προσφύγεσιν, ἀντιπεριτέμνονται ὡσαύτως καὶ οἱ ἀπὸ Σαμαρειτῶν πρὸς Ἰσραηλίους ἐρχόμενοι. τὸ δὲ ἐπὶ τῆτων χαλεπώτερον, ὅτι καὶ ἀπὸ περιτομῆς ἀκροβυστοὶ γίνονται τέχνη τινὶ ἰατρικῇ διὰ τῆ καλεσμένην σαρδισῆρος τὴν τῶν μελῶν ὑποφερματίδα ὑποσπαθιδιάντες, βραφύτες τε καὶ κλητικῶς περιόδουσαντες, ἀκροβυστίαν αὐτῆς αὐτῶν ἀποτελεῶσιν. ἔχεις καὶ τὴν μαρτυρίαν παρὰ τῶ ἀγίῳ Ἀποστόλῳ, ὡ φιλοκαλώτατε, δι' ὧν αὐτοῖς ῥήμασιν ὡδὲ πως λέγει· περιτετμημένος τίς ἐκλήθη, (1. πρὸς Κορ. 7. 18.) μὴ ἐπισπάθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ τίς ὑπάρχει, μὴ περιτεμνέσθω.

(β) Ὅρα τὸν Φαβρίν. αὐτ. ἐν σελ. 337. (γ) Μετὰ πεντηκονταεξ. ὁ Ἀλεξάν. κωδ. ὡσαύτως καὶ ἡ Σιώνψ.

(δ) Μιλιῶν τῆ αἰρέσει αὐτῆ, ὁ Ἀλεξάν. κωδ. Μιλιῶν τοῖς τῆς αἰρέσεως αὐτῆ, ἡ Σιώνψ. Μιλιῶν καὶ αὐτὸς τῆ αὐτῆ αἰρέσει, καὶ εἰς Ἰσραηλίστων ἀποκλίνας, καὶ περιτεμθεὶς, καὶ τὴν τῶν Ἑβραίων Φωνίῃ καὶ τὰ αὐτῶν σοιχεῖα παιδάσει, ἰδίως καὶ αὐτὸς ἐξέδωκε. διὸ τὰ πλεῖστα τοῖς ἐβδόμηκονταδύο σωαθόντως ἐξέδωκεν ὁ Ἐπιφάν. αὐτ.

(ε) Περὶ τὸ 182, ἢ 186. ἀπὸ Χριστῆ ἔτος. Ὅρα τὸν Κάβ. αὐτ. ἐν σελ. 78. Ὅρα καὶ τὴν τῆ Δανιὴλ σωζομένην προφητείαν ὅλην ἐν τῆς Θεοδοτίωνος μεταφράσεως ἐν αὐτῇ φησὶ καὶ ἐπὶ ἐκ τῆς τῶν ἐβδόμηκοντα.

(ς) Πέμπτη ἐρμωεία είν η ἐν πίδοις δὲρέθησα κεκρυμμένη. ἡ Σιώνψ. περὶ δὲ τῆς πέμπτης καὶ ἑκτῆς ἐκδόσεως, φησὶν ὁ Ἐπιφάν. (αὐτ. ἐν κεφ. 17.) ἐκ ἔχω ἐπεὶ τινες, ἢ πόθεν οἱ ἐρμωύσαντες, ἢ μόνον ὅτι μετὰ τὸν διωγμὸν τῆ βασιλείῃ Σδὴρῃ δὲρέθη ἡ πέμπτη ἐν πίδοις, ἐν Ἱερωῶν κεκρυμμένη, ἐν χρόνοις τῆ ἡ Σδὴρῃ τῆ ἐπικληθέντος Καρακάλλῃ τε καὶ Γέτα. Τὴν πέμπτην, φησὶν ὁ Φαβρίκ. (αὐτ. ἐν σελ. 341.) τὴν αὐτῶν εἰσὶν τινες εἶναι τῆ ἐβδόμη.

(η) Ὑπὸ Ὀργήνῃς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ, τε Εὐσέβ. (ἐν βιβλ. 6. κεφ. 16. τῆς ἴστορ.) καὶ ὁ Ἐπιφάν. (αὐτ. ἐν κεφ. 19.) καὶ ὁ Ἰερών. ἐν τοῖς Προσπ. εἰς τὰς ὁμίλ. Ὀργ. τὰς εἰς τὸ Ἄσμα.

(θ) Ἐπὶ Ἀντωνίῃ βασιλείῃ τῆ Καρακάλλῃ ἐν Ἱερωῶν παρὰ τῆς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις σαρδαιῶν. ἡ Σιώνψ.

(ι) Ἐκτῆ ἐρμωεία είν η ἐν πίδοις δὲρέθησα καὶ αὐτῆ κεκρυμμένη ἐπὶ Ἀλεξάνδρῃ τῆ Μαμμαίας παιδὸς ἐν Νικοπόλει τῆ πρὸς Ἀρχίῃς ὑπό τῆς τῶν Ὀργήνῃς γνωρίαν. ἡ Σιώνψ. ἐκ τῆτων ἄρα δὴλον, ὅτι ὁ, τε Ἐπιφάν. καὶ ὁ τὴν Σιώνψιν σωτάζας τὴν πέμπτην ἐκτῆ καλεῖσι. (κ) Πρὸς Ἀκλίῃ γράφει ὁ Εὐσέβ. αὐτ.

(λ) Περὶ τῆς ἑκτῆς ταύτης τῆς κατ' Ἐπιφάν. καὶ τὴν Σιώνψ. πέμπτης τὰ δὲ φησὶν ὁ Ἰωσήφ ἐν τῶ ὑπομνηστικῷ τῶ χειρογρ. (ὄρα τὸν Φαβρίν. αὐτ. ἐν σελ. 342.) Πέμπτη δὲ ἐκδοσις δὲρέθη ἐν Ἱερωῶν ἐν πίδοις χαλκοῖς κεκρυμμένη, καὶ ἐπυγεγραμμένη δὲ τὸν ἐρμωεία. Φασὶ δὲ αὐτῶ ὑπὸ γυναικὸς ἐρμωύσασθαι, (ἡ ἠρμωύσασθαι), τὸ καὶ ἐν οἰκίᾳ γυναικὸς ἐπιμελῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις δὲρέθη τῆς πίδου.

(μ) Ἐβδόμη πάλιν καὶ τελευταία ἐρμωεία. ἡ Σιώνψ.

(ν) Ἠτις δὴ καὶ ἐρμωεία μετὰ τὴν ἀθλήσιν καὶ μαρτυρίαν τῆ αὐτῆ ἀγίῃ Λεκιανῆ τὴν γενομένην ἐπὶ Διοκλητιανῆ καὶ Μαξιμιανῆ τῶν τυράννων. ἡ Σιώνψ.

(ξ) Ὅρα τὸ 14. κεφ. τῆς 3. τῶν Βασιλ. (ο) Ὅρα τὸ 13. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασιλ.

(π) Ὅρα τὸ 15. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασιλ. ὅρα ὁ μὲν τῆ Ἠγεμ. κωδ. γράφ. Θεγλαθφασάρ· ἡ δὲ ἐν Φραγκ. ἐκδ. Θεγλαθφασάρ· ἡ αὐτῆ δὲ ἐν ταῖς σημειώσ. Θεγλαθφασάρ· ὁ δὲ Εὐσέβ. (ἐν τῶ χροῦν.) Θεγλαθφασάρ.

(ρ) Ὅρα τὸ 18. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασιλ.

(σ) Ὅρα τὸ 24, καὶ 25. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασιλ. ἴσον δὲ ὅτι ὁ Ἰερονίαν ὁ αὐτὸς καὶ Σεδεκίαν λέγεται, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβ. (ἐν τῶ χροῦν.) λέγων· Σεδεκίαν τῆ καὶ Ἰερονίαν βασιλείῃ Ἰσραὴλ.

(τ) Ὅρα τὸ 1. κεφ. τῆ 12. βιβλ. τῆ Ἰωσήφ. περὶ Ἰσραηλ. ἀρχαιολ.

ἠνάγκασεν αὐτὸς. βασιλεὺς δὲ ἦν Ἀσυρίων^α. Η. Ἐπὶ Πομπηΐου στρατηλάτου Ῥωμαίων ὑποσπόνδου ποιήσαντος, καὶ πολιορκήσαντος αὐτὸς, Ἰρκανὸν βασιλεύοντος, καὶ ἱερατοῦντος. ἕως αὐτῆς τοίνυν Ἰρκανῆς ἡ βασιλεία Ἰσραήλ. καὶ λαμβάνει τὴν βασιλείαν αὐτῆς Ἡρώδης, ἀλλόφυλος ὢν, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων^β. Θ. Ἐπὶ Νέρωνος βασιλέως Ῥωμαίων^γ. Ι. Ἐπὶ Οὐεπαιανῶν στρατηγῶν Ῥωμαίων^δ. ΙΑ. Ἐπὶ Τίτῳ ἡ Οὐεπαιανῶν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς Πάχια κατακόψαντος τὰ Ἱεροσόλυμα· ἐν ᾧ πάντες ἐόρταζον οἱ τῆς Ἑθνης σωμαχιδεῖς, καὶ ἀνελόντος μυριάδας ριβ, καὶ ἄλλας ἑκατὸν μυριάδας αἰχμαλώτων, ἃς διαπέπρακεν ἐσχάτη ἀλώσει.

Πότε, καὶ πόθεν γέγονεν ἡ ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς ἀριστοιμένη ἀσάφεια.

Ἔστι δὲ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐμπρησθειῶν τῶν βιβλίων, εἴτα διαπεμπόντων ἀλλήλοις τῶν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Βαβυλῶνα τὰ λόγια τῆς Θεῆς, λαχόντες ἀφῆρκεν τὰς βίβλους. οἱ δὲ πάλαι διὰ συμβόλων, ὡς ἐκ ἡδωάντου ξείνοι νοεῖν, ἔγραψον, ἐξ ὧν ἡ ἀσάφεια. ἕως ἤνεργον ἐμπνευθεῖς Ἐσδρας, πασῶν ἐμνημόνευσε, καὶ γραφῆ παραδέδωκε.

Ποίοις καὶ πόσοις ὀνόμασι παρ' Ἑβραίοις ὀνομάζεται ὁ Θεός.

Δέκα ὀνόμασι παρ' Ἑβραίοις ὀνομάζεται ὁ Θεός. ὡς αὐτὸ μὲν, Ἀδωναΐ, λέγεται, ὅστις Κύριος· ἕτερον δὲ, Ἰά, ὃ καὶ αὐτὸ ἐλλωικῶς εἰς τὸ, Κύριος, μετελήφθη· ἕτερον δέ τι παρὰ ταῦτά ἐστι τὸ τετράγραμμα^α, τὸ ἀνεκφώνητον ὃν καὶ παρ' Ἑβραίοις· ὃ καὶ καταχρηστικῶς παρὰ μὲν αὐτοῖς, Ἀδωναΐ, καλεῖται, παρὰ δὲ ἡμῖν, Κύριος. τῆτο δὲ φασὶ γεγραφεῖσθαι ἐπὶ τῷ πετάλῳ τῷ χρυσοῦ, τῷ ἐπὶ τῷ μετώπῳ τῆς ἀρχιερέως, κατὰ τὸ ἐν νόμῳ εἰρημίων· ἐκλύπωμα σφραγίδος, ἀγίασμα τῷ Κυρίῳ^β. Πι Πι. τὰ δὲ λοιπὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· Ἡλ, Ἐλωΐμ, Ἀδὼμ, Σαβαὼθ, Σαδδαΐ, Ἰαΐθ, Ἐσεριε, καὶ τὰ προγεγραμμένα τρία, ὡς ἐστὶ τὸ τετράγραμμα^γ, τὸ τέτοις γραφόμενον τοῖς σοιχείοις· Ἰὼθ, Ἡπ, Οὐαῦ, Ἡπ, Πι Πι.

Τὸ ἐπὶ τῆς Κυρίας τατλόμενον ἀνεκφώνητον ὄνομα διὰ τεσσάρων γράφεται σοιχείων, διὰ τῆς Ἰὼθ, διὰ τῆς Ἡπ, διὰ τῆς Οὐαῦ, καὶ διὰ τῆς Ἡθασ. τῆτων μέσον παρεπιθεῖν μετὰ τὰ πρῶτα δύο παρ' Ἑβραίοις σοιχείον καλέμενον Σεν, ὅστις ὀδόντες· ὡς εἶναι τὸν εἰρημὸν τῶν πάντε γραμμάτων ἔσως· ἀρχὴ αὐτῆ, ὀδόντες ἐν αὐτῇ, ὁ ζῶν. ἐρμηνεύεται τὰ τέσσαρα σοιχεία, τὸ Ἡὼθ, ἀρχὴ· καὶ διὰ τῆς Ἡπ, αὐτῆ· καὶ διὰ τῆς Οὐαῦ, ἐν αὐτῇ· καὶ διὰ τῆς Ἡθ, ὁ ζῶν.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΤΟΥ ΓΑΖΑΙΟΥ.

Ἡ τοίνυν Γένεσις Μωσέως ἐστὶ γραφῆ, ἀνδρὸς ἐωρακότος Θεοῦ, ὡς δυνατὸν ὑπάρχει ἰδεῖν· ὡς σῶμα πρὸς σῶμα λελάληκεν ὁ Θεός· ἐν εἰδει, καὶ ἐν αἰνιγματῶν. Καὶ μετ' εἰλίγα. Οὗτος ἐν τὸν ἐμπισθύνειν τα λαὸν αὐτῷ πρὸς θεογνωσίαν ἀγειν πειρώμενος, καὶ νόμους ἐκδέδαι πρὸς σωτηρίαν ἀγοντας, δύο μετελήλυθεν εἶδη γραφῆς· τὸ μὲν, ἱστορικόν· τὸ δὲ, νομοθετικόν. τῆ δὲ νομοθετικῆ τὸ μὲν, παραινεντικόν· τὸ δὲ, ἀπαγορευτικόν. καὶ τῆ ἱστορικῆ τὸ μὲν, περὶ κόσμου γενέσεως· τὸ δὲ, γενεαλογικόν. τῆ δὲ γενεαλογικῆ τὸ μὲν, περὶ κολάσεως αὐτῶν· τὸ δὲ, περὶ δικαίων τιμῆς. τὸ δὲ ἱστορικὸν πρῶταξε τῆ νομοθετικῆ διὰ τοιαύτῳ αἰτίαν. ἔ* . . . πράγμα ποιῶν παλαιῶν πραγμάτων, ἡ . . . ἱστορίαν κατεπαγγέλλεται. ἀνῶθεν δὲ πρὸ τῆς τῆ παντὸς γενέσεως τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος, δαίκνυσι τὸν πατέρα τῆ κόσμου καὶ ποιητῶν τῆτον σὺν ἀληθείᾳ νομοθέτῳ ὑπάρχοντα. ἐχρῆν γὰρ ἐγνωσθαι πρὸ τῶν νόμων τὸν νομοθέτῳ. τοιγαρῶν καὶ Ἰωάννης πρῶτον εἶπεν, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ τότε τὰς αὐτῆς νομοθεσίας ἐξέδεδετο. δαίκνυσι δὲ Μωϋσῆς, καὶ ὅτι δὲ τὸν τοῖς νόμοις χρησόμενον, σύμφωνον τὸν βίον τῆ τῆ παντὸς ἀρμονία καὶ τάξει παρέχεσθαι. καὶ δεικνύειν σιωπῶντα λόγοις ἔργα, καὶ τοῖς ἔργοις τὰ εἶδη. τοιγαρῶν τῶν ἄλλων νομοθετῶν, τῶν μὲν οὐδὲν ὀρίζοντων τὰ πράξεις καὶ μὴ, καὶ τιμωρίαν ἐπιτιθέντων τοῖς παραβαίνουσι· τῶν δὲ, πόλιν κλισάντων ἐν πρώτοις, εἴτα διὰ τῶν νόμων ἡ ἐνόμισαν πολιτείαν ἀρμοσάντων τῆ πόλει· ὁ μὲν Μωϋσῆς τὸ μὲν πρῶτον νομίσει εἶναι τυραννικόν, καὶ μηδεμίαν ἔχων παιδῶ καὶ παραμυθίαν· τὸ δὲ ἕτερον ἐμμελὲς μὲν, ἔ μὴν διὰ πάντων καταρωθωμῶν, αὐτὸς ἑκατέρων διώλεγε. τῶτε γὰρ νομοθετικῶ τὸ παραινεντικὸν ἐγκατέμιξε, προτρέπειν μᾶλλον ἢ βιάζεσθαι λόγον ποιέμενος· καὶ τὸ πόλιν χειροποίητον ἀρχὴν ποιήσασθαι τῆς συγγραφῆς κλισομένη τῷ λόγῳ, ταπεινότερον ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν νόμων ὑπέληφεν. ὡς τὸ κάλλος ἀκριβεῖ τῆ θῆρα κατὰ διάνοιαν ἀπιδῶν, τῆς ἐπὶ γῆς ὑπεριδῶν κλισεως, ἐπὶ τῷ μεγίστῳ πόλιν, τὸν κόσμον ἀνέδραμε, καὶ τὴν αὐτῆς ὑψηλήσατο γενέσιν

(α) Ὁρα τὸ 1. κεφ. τῆ 1. τῶν Μακκαβ. βιβλ.

(β) Ὁρα τὸ 5. κεφ. τῆ 1. βιβλ. περὶ ἰσραήλ. ἀλώσ. τῆ Ἰωσήφ.

(γ) Ὁρα τὸ 22. κεφ. τῆ 2. βιβλ. τῆ Αὐτ. περὶ τῆς αὐτ. ὑποθ.

(δ) Ὁρα τὸ 7, 8, 9, κλ. κεφ. τῆ 3. βιβλ. αὐτ.

(ε) Ὁρα τὸ 7, 8, 9, κλ. κεφ. τῆ 6. βιβλ. αὐτ.

(ζ) Ἰσ. ὅτε.

(η) Τετράγραμμον. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(θ) Ἐξὸδ. 28. 36.

(ι) Ἐλωΐμ καὶ Ἀδὼν. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(κ) Τὸ τετραγράμματον τέτοις γραφίμ. ὁ Αὐτ.

* Ἐλαίπειν σειραῖ τινες ἐν τοῖς δε τοῖς Προομίοις τῷ τῆς Αὐγέσης κώδ. ἐξ ἑ ταῦτα σιωπῶντα.

σιν, ἐμφερεσάτιω εἰκόνα τῆς νόμου τῆς τῆ κόσμου πολιτείας ἡγάμενος. τῶν γὰρ νόμων ἢ διώκεις, εἰ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειε, τῆ τῆ παντός ἀρμονία σιωπῶσα. τοιγαρὲν εἰ τινὲς παντελῶς ἐξεπήδησαν ἀρετῆς τὰς τῆ Θεῷ δωρεὰς ἀτιμάσαντες, ὡς ἐκ ἀνθρώπων ἐχθρὸς, ἀλλ' ἔραν ἔτε καὶ κόσμος παντός, ἔ τὰς εἰ ἔδει τιμωρίας ὑπομῆναι, Φησὶν, ἀλλὰ καινὰς καὶ παρηλλαγμένας, τῶν τῆ παντός δρασιμωτάτων σοιχείων ἐπιτιθεμένων αὐτοῖς, ὕδατος καὶ πυρός. τοιαύτῳ δὲ πόλεως τῷ κλίσει ἡμῖν ἐνσημαίνον, τὰ μὲν σιωπῆ παραδίδωσι, περὶ δὲ τῆς τῶν ὄντων φύσεως σιωπῶν ἐκ ἀνέχεται. σκοπὸν γὰρ εἶνα πεποήτο τῆς πολυθῆς πλάνης μετνεγκεῖν τὸν λαόν· πρὸς ἡμῖν Αἴγυπτον οἰκῶντες ἐξώκειλαν· καὶ τὸν εἶνα τῆ παντός ὑποθέσει δημιουργόν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἀλλ' ὁδὲ δεκτικοί τινες κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον θεωρημάτων λεπτοτέρων ἐτύγγανον, ἔτε παρ' Ἑβραίοις, ἔτε παρ' Ἑλλησιν. ἄλλως τε καὶ τῷ μὴ πρὸς οὐρανὸν καὶ θεοσέβειαν διωαμείνω γνώσιν ἄγειν περιεργον ἐλογίζοντο, καὶ λίαν ἀνόνητον. εὗροι γὰρ ἄν τις σκοπὸν τῷ νέαν τῆ παλαιᾶ γογονῆσαν Γραφῆ, καὶ χειραγωγίαν τινὰ παιδούτικῶ τῷ παλαιᾶν πρὸς τῷ νέαν ὑπάρχουσαν. ὅθεν καὶ Μωϋσῆς ὁ μέγας ὡς μερακίων διδάσκαλος ὁδὸν μὲν τῶν ἀπορρήτων Φησὶ, Θεῷ δὲ τὰ πρῶτα, δημιουργίαν καὶ νόμον ἀγράφως ὑπέδειτο, τῶν πρὶν ἀνθρώπων ἐμπολιτοδομητῶν αὐτοῖς. τέτῃς γὰρ τῆς νόμου διὰ τῶν θείων ὀπλασιῶν τῶν κατὰ δυνάμιν γενομένων αὐτοῖς παρηλείφθησαν. λαὸν γὰρ τινὰ Θεὸς ἐκ τῆς τῆ Ἀβραάμ γογιῆς ἐξελέξατο τοῖς ἄλλοις ἀμικτόν, διαφόροις τηρήσας προσάγμασιν, ἐξαιρέτως τῆς αὐτῆ προνοίας ἡξιωμάριον. ἄπερ ἐχρῶν δι' αὐτῶν εἰς τῷ τῶν ἐξῆς διδασκαλίαν φυλάττεσθαι. δι' αὐτῶν γὰρ ἔδει τὰς τῆ Θεῷ διαφόρους οικονομίας καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις βραβυδεσθαι. Χριστὸς γὰρ ἐκ τῶν ὑπὸ νόμον ἀνέτειλε. παρ' οἷς καὶ Προφήται τῷ αὐτῆ παρσῆσαν ἐκήρυττον. ὅθεν ἰδίως ἡξίωτο προνοίας, ἵνα μὴ τοῖς ἄλλοις ἀναμικθῆντες, διαφθορὰν ὑπομείνωσιν, ἀλλ' εἰς καιρὸν παραδῶσι τοῖς ἄλλοις τῆς τῆ Χριστὸ παρσῆσας τὰ προμυύματα, καὶ ὅσῳ ἀνῶθεν ὁ Θεὸς ἐπιμέλειαν τῶν ἀνθρώπων πεποήται. ὅπως τε διὰ τῆς νομικῆς διατάξεως ἀπὸ τῶν πρὸς Ἀβραάμ ἐπαγγελιῶν ἀρξάμενος, εἰς τῷ τῆ Χριστὸ παρσῆσαν ἐπαιδαγωγῆσιν ἅπαντας. τῆς δὲ κατὰ τῷ παλαιᾶν ἀσαφείας αἰτία μὲν ἢ τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων ἀδάνεια δεομένη πρὸς τῷ αὐτῶν ἀξίαν παρπετάσματος. Μωϋσῆς γὰρ ἐκ ἡγνότη. πρὸς αὐτῆς γὰρ εἶχε τὸ κάλυμμα, ἀλλ' ἔ πρὸς αὐτὸν, ὁδὲ μετασραφῆς πρὸς τὸν Κύριον. τοιγαρὲν ἀγνοούντων, ἐκ ἡμῖν ἐγκλημα κατ' αὐτῶν. εἰ μὴ ἦλθον γὰρ Φησὶν ὁ Χριστὸς, καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς ἀμαρτίαν ἐκ εἶχον. ἢ δὲ τῆς προφητείας ἀσαφεία διὰ τῆς ἐκβάσεως ἐρμυλῶδεται. δούτερα δὲ αἰτία τὸ ἀπὸ τῆς Ἑβραίων εἰς τῷ ἐλλάδα μεταληφθῆναι φωνῶν, τῆ Θεῷ τῆτο διὰ Πτολεμαῖς γενέσθαι πρὸ τῆς τῆ Χριστὸ παρσῆσας οικονομῆσαντος, ὅτε κοινῆ πᾶσιν ἡμελλεν ἐγνωσθαι τοῖς ἔθνεσιν. ὅτι δὲ κατὰ θείαν ἐπίπνοίαν ὁ μέγας Μωϋσῆς καὶ τὰ λίαν ἀρχαῖα, καὶ τὰ μετὰ πλείον ἐγίνωσκον, ἔδει ἀντερεῖ. Θεῷ γὰρ ἐπιπνοῖα τὸ λαυθάνον εἶτε παρὸν, εἶτε φθάσαν, εἶτε μέλλον ἐγνώρισεν.

Ἰωάν. 15. 22.

Ἐπειδὴ δὲ κόσμος γένεσις ἡμῖν τὸ προκείμενον, ἰσέον ὡς Ἑλλῶν παῖδες σιωαῖδιον τῷ Θεῷ τῷ κλίσει εἶναί φασιν. ὕλλω γὰρ τινὰ τῷ Θεῷ σιωαῖδιον ὑποτίθενται. μὴ διωηθείτες γὰρ οὐρεῖν πῶς ἐκ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος ὄν τι γενήσεται, μετρεῖσθαι τῆ Θεῷ τῷ δυνάμιν ταῖς οἰκείαις ὑπολαβόντες ἐνοίαις, αἰδῶν ὕλλω ἡμῖν ἀνεπλάσαντο. καὶ τὸν Θεὸν αἰά δημιουργόν εἶνα λέγοντες, αἰά φασιν τὰ δημιουργήματα. Καὶ μετ' ἕτερον. Οὐκ ἔν εἰκότως ὁ Μωϋσῆς τῆς ἐκείνων ὕλλης καὶ τὰς ἀσεβεῖς καὶ θεομάχους ἐνοίας καταλιπὼν, εἰ ἀρχῆ, Φησὶν, ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τῷ γῆ. ἀλλὰ γὰρ εἶτι πρὶν τι κατὰ μέρος ἀπῆν τοσῶτον ἐπισημῶσθαι χρῆ, ὡς ἔ πάσης δημιουργίας μνήμῳ ὁ συγγραφεὺς ἡμῖν ἐποίησατο. ἔτε γὰρ Ἀγγέλως, ἔτε νοεράς δυνάμεις ὠνόμασεν. οἱ μὲν φασιν, τῆ πρεσβυτέρως ἐκλήσθαι τῆ δε τῆ κόσμος· οἱ δὲ, τῷ σιωεκλήσθαι τῷ κόσμῳ πᾶν νοητόν τε καὶ αἰδητόν. ἄμα γὰρ τῷ τῆς Ἀγγέλως οὐρανῷ περιέχοντι, καὶ τῆς ὑπ' αὐτῆ περιεχομένης σιωεσηχθῆσθαι φασιν. ὡπερ γὰρ ἐκ ὀνομάσας ἀέρα καὶ πῦρ, τοῖς ἀκροῖς τὰ μέσα σιωελήφθη· ἔτως ἐκ ὀνομάσας Ἀγγέλως, σιωνοσῆσθαι παρέχει τῷ περιέχοντι. τί δὴ τέτῃς γέγονεν αἰτίον; εἰ γὰρ ἀπὸ καλλοῆς κλισμάτων ὁ δημιουργὸς θεωρεῖται, κρείττερος δὲ τῶν ὀρωμένων κλισμάτων οἱ Ἀγγελοι, πῶς ἔ τῷ τέτῳ μᾶλλον ἐχρῶν παρσῆσαι δημιουργίαν; ἄρ' ἔν ὡς ἀγενήτων τῷ μνήμῳ παρῆσθαι; ἀπαγε. ἔσαι γὰρ ἔτως ἀγενήτα καὶ τὰ σεσιγημένα σοιχεῖα. ἀλλὰ γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις σιωεψελλίζετο, ἐκείνα λέγων, ὡν τέως ἀκῆαν ἡδῶσαντο. καθάπερ γὰρ παίδων διδάσκαλος τὰ πρῶτα τέτοις σοιχεῖα παρῆσθαι εἶδως, ὡς ταῦτα μαθόντες, ἕτεροι διδάσκαλοι διαδέξονται παραδίδόντες τὰ τελειότερα. ἡμελλον γὰρ τοῖς αἰδητοῖς ὡπερ ὑποβάθρα χρῆσάμενοι, δυνάσθαι τι περὶ τῶν ὑψηλοτέρων ἀκῆαν. ὅθεν Δαβὶδ, ὡς ἄν τις δι-

Ψαλ. 148. 1, δάσκαλος παρὰ διδασκάλως παραλαβὼν τὸν λαόν, αἰνεῖτε, Φησὶ, τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρα-
 2, 5. „ νῶν· αἰνεῖτε αὐτὸν εἰ τοῖς ὑψίστοις· αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες Ἀγγελοι αὐτῆ· αἰνεῖτε αὐτὸν
 „ πᾶσαι αἰ δυνάμεις αὐτῆ· ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἀνέτείλατο καὶ ἐκλήσθησαν.
 Κολασ. 1. 15. ἔτι δὲ καὶ ὁ μέγας Παῦλος Φησὶν· ὅτι εἰ αὐτῷ ἐκλήσθη τὰ πάντα εἶτε ὄρατα, εἶτε ἀόρατα.
 Ἰωβ. 38. 7. τὸ γὰρ εἰρημαῖον τῷ Ἰωβ, ὅτε ἐγενήθησαν ἄσρα, ἡνεσάν με μεγάλη φωνῆ πάντες Ἀγγελοι με, ἔ παρῆσθαι σαφῶς πρὸ οὐρανῆ καὶ γῆς γεγονέναι. τὰ γὰρ ἄσρα κατὰ τῷ τρι-
 τῷ ἡμέραν ἐγένετο. τέτων ἡμῖν ἀναγκάως προλελεγμένων, χωρητέον ἐπὶ τῷ κατὰ μέρος ἐξήγησιν, Θεῷ τὸ δυνάσθαι πρυτανούοντος.

Τ Ο Υ
 ΑΓΙΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΜΩΣΕΩΣ
 ΕΙΣ ΤΗΝ
 Κ Ο Σ Μ Ο Γ Ε Ν Ε Σ Ι Ν .

Κ Ε Φ . Α .

α. **Α**ρχὴν ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε μὴ προ-
 τέταχε τῆς τῶν ὄλων δημιουργίας Θεολο-
 γίαν ὁ συγγραφεύς; Μετρεῖν εἴωθε τοῖς
 παιδευομένοις ἢ θεία γραφὴ τὰ μαθήμα-
 τα καὶ τοῖς μὴ τελείοις προσφέρειν τὰ
 τέλεια, τοῖς ἀτελέσι δὲ τὰ σοικαιώδη, καὶ
 τῇ σφῶν ἐνώμει συμβαίοντα. ἐπειδὴ
 τοίνυ Αἰγύπτιοι τὴν ὄρωμίνην κλίσιν ἐθεο-
 ποιῶντο, τῆτοις δὲ συνδιαγῶν ἐπὶ πλείστον
 ὁ Ἰσραὴλ ταύτης τῆς δυσσεβείας μετέλα-
 χεν, ἀναγκαίως τὰ περὶ τῆς κλίσεως αὐ-
 τοῖς προσφέρει μαθήματα, καὶ διδάσκει
 διαρρήδην, ὅτι καὶ ἀρχὴν ἔχε τὸ εἶναι,
 καὶ ὅτι ποιητὴν ἔχει τὸν τῶν ὄλων Θεόν.
 ἐμὴν δὲ τὸν τῆς Θεολογίας παραλέλοι-
 πε λόγον. τὸ γὰρ φάναξ, τὸν ἔρανον
 καὶ τὴν γῆν, καὶ τὰ ἄλλα τῆς κλίσεως μό-
 ρια γεγονέναι, καὶ δεῖξαι τῆτων δημιου-
 γόν τὸν τῶν ὄλων Θεόν, ἀρκῶσαν τοῖς
 τότε Θεολογίαν ἐπιώεγκε. τῶν μὴ γὰρ,
 ἐδήλωσε τὴν ἀρχὴν τῆ δὲ, εὐρεῖν ἐκ ἴχου-
 σε τὴν ἀρχὴν, καὶ αἰδίου τοίνυ ἐγνωκῶς
 τὸν Θεόν, καὶ ποιητὴν τῆ παντὸς ὀνομά-
 σας, καὶ ἀγαθὸν ποιητὴν, τῷ Φυσιολο-
 γικῷ τῷ Θεολογικῷ μάλιστ σαφῶς σωήρ-
 μοσεν. ἄλλως δὲ προμεμαθήκεσαν οἱ ταῦ-
 τα διδασκόμενοι τῆ Θεῶ τὸ αἰδίου. ἀπο-
 σαλεύς γὰρ εἰς Αἴγυπτον παρὰ τῆ Θεῶ
 τῶν ὄλων ὁ Θεωπέσιος Μωϋσῆς, προσε-
 τάχθη τοῖς ὀμοφύλοις εἰπῶν, ὅ ὦν ἀπέ-
 σαλκέ με πρὸς ὑμᾶς. τὸ δὲ ὦν, τῆ αἰ-
 δία δηλωτικόν ἐστι. δῆλον δὲ τοῖς Φιλο-
 μαθέσι, ὡς ἐκάνα πρὸ τῆτων ἐρρέθη.
 ἐκείνῳ γὰρ αὐτοῖς τὴν διδασκαλίαν ἐτι-
 τὴν Αἴγυπτον οἰκῶσι προσώεγκε. ταῦτα
 δὲ εἰ τῆ ἐρήμῳ σωέγραφε.

α. **Α**σερρόν ἔχον, ἐδὲ βέβαιον οἱ νομοθετά-
 μνοι. αὐτίκα γὰρ μετὰ τὰ πολλὰ καὶ
 ἄφρασα θαύματα, τὴν εἰκόνα τῆ μόχθ
 Θεὸν ἀνηγόρευσαν. οἱ δὲ τὰ τῶν κλιῶν
 ἰνδάματα βραδίως ἔτω θεοποιήσαντες. τὶ
 ἐκ αὐν ἔδρασαν, εἰ τῶν ἀοράτων φύσεων
 τὴν γῶντιν ἐδέξαντο; ἢ χάριν μέχρι τῆς
 τῆ Ἀβραὰμ τελειότητος, ἔδαν τῶν πα-
 λα ἀνθρώπων δι' Ἀγγέλῳ ὁ τῶν ὄλων διε-
 λέχθη Θεός. ἐπὶ δὲ τῆς Ἀγαρ πρῶτον
 Β Ἀγγέλῳ μὴμῳ ἐποίησατο ὁ Θεωπέσιος
 Μωϋσῆς, καὶ μάλιστ εἰκότως. τύπος γὰρ
 ἢ Ἀγαρ τῆς παλαιᾶς διαθήκης κατὰ τὸν
 Ἰεῶν Ἀπόστολον. τὸ γὰρ Ἀγαρ, Φησι, Σι- Γαλ. 4. 25.
 ἢ νᾶ ὄρος ἐστὶν εἰ τῆ Ἀραβία, συσοικᾶ δὲ
 ἢ τῆ νῶ Ἰερουσαλήμ. ἐπειδὴ τοίνυ δι' Ἀγ-
 ἢ γέλων ὁ νόμος ἐδόθη· διαταγεῖς γὰρ Φη- Γαλ. 3. 19.
 ἢ σι δι' Ἀγγέλων εἰ χεῖρι μεσίτε· καὶ πά-
 ἢ λιν, εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλων λαληθεῖς λό- Ἐβρ. 2. 2.
 ἢ γος ἐγενετο βέβαιος· καὶ μάλιστ προσφό-
 ἢ ρως ὁ τῶν ὄλων Θεός δι' Ἀγγέλων καὶ τῆς
 Γ δελείας ἀνέμνησε, καὶ τὰ περὶ τῆ τεχ-
 θησομῆς παιδὸς προηγόρευσαν. ὅτι δὲ
 κλιῶν ἔχουσι φύσιν καὶ Ἀγγελοῖ, καὶ Ἀρ-
 χάγγελοῖ, καὶ εἰτι ἕτερον ἐστὶν ἀσώμα-
 τον, πῶν τῆς ἀγίας Τριάδος, ἢ θεία σα-
 φῶς ἡμᾶς διδάσκει γραφῆ. ὑμῶν γὰρ
 καὶ τῆτοις Δαβὶδ παρακελεύεται ὁ προ-
 ἢ φήτης· αἰνεῖτε γὰρ αὐτὸν Φησι πάντες Ψαλ. 148. 2.
 ἢ οἱ Ἀγγελοῖ αὐτῆ, αἰνεῖτε αὐτὸν πάσα ἀί
 Δ ἢ διώμεις αὐτῆ. καὶ τὴν αἰτίαν διδάσκων,
 ἢ ἐπήγαγον· ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, Ψαλ. 148. 5.
 ἢ αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίθησαν. καὶ πά-
 ἢ λιν εἰ ἑτέρῳ ψαλμῷ· ὁ ποιῶν τῆς Ἀγγέ- Ψαλ. 103. 4
 ἢ λης αὐτῆ πνύματα, καὶ τῆς λατρυγῆς
 ἢ αὐτῆ πρὸς φλόγα. καὶ οἱ τρεῖς μακά-
 ἢ ριοῖ παιδὲς εἰ τῆ καμίνῳ τὸν Ἰεῶν ἔμνον
 ἢ ὑφαίνοντες, καὶ τὸ πανάρισον ἐκάνο καὶ
 ἢ λῖαν ἀρμόδιον εἰρηκότες προσίμιον. ὄλο-
 ἢ γᾶτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίε τὸν Κύριον,
 Ε ἢ πάσα ἀί διώμεις Κυρίε τὸν Κύριον. ἀλ-
 ἢ λὰ γὰρ ἢ Θεοπνύσος γραφῆ τῆς δε τῆς
 διδασκαλίας ἀνάπλεως.

Ἐξὸ 3. 14.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῆς τῶν
 Ἀγγέλων ἐκ ἐμνήθη δημιουργίας; Οὐδέν

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προὔπαρχοισιν ἕρα-
 νῆ καὶ γῆς Ἄγγελοι, ἢ σὺ τέτοις ἐγένου-
 το; Περιτλᾶς μὲν ἐγὼ τὰς τοιαύτας ζητή-
 σεις ὑπέληφα. τίς γὰρ ὄνησις προσγε-
 νήσεται τοῖς ἐγνωκόσι τὸν τῆς τῶν Ἄγ-
 γέλων δημιουργίας καιρὸν; οἶδα δὲ καὶ τὸν
 1. Τιμ. 1. 3. θεῖον Ἀπόστολον τῷ Θαυμασίῳ Τιμοθέῳ
 » παρεγγυῶντα, παράγγελε τίσι μὴ ἔτε-
 » ροδιδασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις,
 » καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις. ἐρῶ δὲ ὅμως
 ὅπερ συμβαίνειν ὑπέληφα τῷ σκοπῷ τῆς
 θείας γραφῆς. ἀπερίγραφον μόνῳ ἐδι-
 δάχθημεν εἶναι τὴν θεῖαν φύσιν, ἅτε δὴ
 ἀκρίστον ἔσαν, καὶ ἀναρχον, καὶ αἰδίον·
 τὰ δὲ γε ἀρξάμενα τῆ εἶναι περιγεγραμ-
 μένον ἔχειν δηλονότι τὸ εἶναι. ἔκῃν καὶ
 ἀσώματον λέγοντες εἶναι τῶν Ἀγγέλων
 Δαν. 7. 10. τὴν φύσιν, περιγράφουσα Φαμεν αὐτῶν
 » τὴν ὑπόστασιν. πῶς γὰρ ἄντις νοήσαι χι-
 » λίας χιλιάδας, καὶ μυρίας μυριάδας κα-
 » τὰ τὸν θεῖον Δανιήλ, μὴ ἕκασον λογισό-
 » μενος ἐν ἰδίᾳ εἶναι περιγραφή; ἀλλ' ὅτι
 μὲν περιγεγραμμένῳ ἔχουσιν οἱ Ἄγγελοι
 τὴν ἕσταν, ἕδῃνα ἀντερῆν οἶμα. καὶ
 γὰρ τῶν ἀνθρώπων ἕκασον ὑφ' ἐνός, ἔφη,
 τετάχθαι τῶν κηδεμονίαν ὁ δεσπότης
 Μαρτ. 18. 10. Χριστός. ὁρᾶτε γὰρ φησὶ μὴ καταφρονη-
 » σητε ἐνός τῶν τῶν ἐλαχίστων τῶν πι-
 » σθούτων εἰς ἐμέ· ὅτι οἱ Ἄγγελοι αὐτῶν
 » διαπαντός τὸ πρόσωπον ὁρῶσι τῆ πατρός-
 » ματῆ ἐν ἕρανοῖς. καὶ ἕκασω δὲ ἔθρει Ἄγ-
 » γελον ἐφῆσάναι φησὶν ἢ θεία γραφή. ὁ
 Δαν. 10. 13. γὰρ τῷ προφήτῃ Δανιήλ προσδιαλεγόμε-
 » νος Ἄγγελος, καὶ ἀρχοντα Περσῶν εἶρη-
 » κε, καὶ ἀρχοντα Ἑλλήνων, καὶ Μιχαήλ
 Δδδτ. 32. 8. ἀρχοντα τῶν Ἰουδαίων. καὶ Μωσῆς δὲ ὁ
 » μέγας ἐν τῇ ᾠδῇ φησὶν, ὅτε διεμέριζον
 » ἔθνη ὁ ὑψιστός, ὡς διέσπειρεν ἕως Ἀδάμ,
 » ἔστησαν ὄρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν Ἀγγέ-
 » λων Θεῶν. εἰ τοίνυν ὁ μὲν τῶν, ὁ δὲ
 ἐκείνων ἀρχῶν ἐτάχθη, ἕκασος δὲ τῶν
 ἀνθρώπων ὑπὸ τῷ ἐνός φροντίδα τελεῖ,
 εὐδῆλον, ὡς περιγεγραμμένῳ ἔχουσι τὴν
 ἕσταν. εἰ δὲ τέτο ἀληθές, τόπω ἄρα προσ-
 δέοντα. μόνον γὰρ τὸ θεῖον, ὡς ἀπερί-
 γραφον, ἔκ ἐν τόπω. εἰ δὲ τὸ περιγε-
 γραμμένον ἐν τόπῳ, πῶς οἶοντα προὔ-
 παρχοισιν ἕρανε καὶ γῆς τῆς Ἀγγέλων; ἔ
 γὰρ ὄντος τῆ φέρωντος, πῶς ἔνεσι τὸ
 φερόμενον εἶναι;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀλλὰ φασίτινες χρῆ-
 ναι λέγειν προὔπαρχοισιν ἕρανε καὶ γῆς τῆς
 Ἀγγέλων. Ἀγγέλων γὰρ φασὶν ἔκ ὄντων,
 πῶς ὁ τῶν ὄλων ὑμνεῖτο Θεός; Ἀλλ' οἱ
 ταῦτα λέγοντες ἀγνοοῦσιν, ὡς καὶ ἀνάρ-
 χος αὐτῆς, καὶ αἰδίας τέτρε ὁ λόγος ποιεῖ.
 εἰ γὰρ ἔδειτο τῶν ὑμνῶντων ὁ τῶν ὄλων
 Θεός, αἰ δὲ τέτρε ὑμνῶντας ἔχε, σιωαί-
 διοι ἄρα οἱ Ἄγγελοι τῷ τῶν ὄλων Θεῷ· εἰ
 δὲ ἔκ αἰ, ἀλλ' ὅτε περ ἠβηλήθη τέτρε
 ἐδημιουργῆσεν, ἡ ἄρα τίς αἰών, ἐν ᾧ περ
 τῆς ὑμνῶντας ἔκ εἶχεν ὁ τῶν ὄλων Θεός.
 ἔκῃν ἔ δέτα τῶν ὑμνῶντων ὁ δεσπότης
 Θεός. ἀνευδεῖ γὰρ ἔχει τὴν φύσιν. διὰ-

Α γαστότητα δὲ μόνῳ Ἄγγελοι, καὶ Ἀρχ-
 ἀγγέλοι, καὶ πάση τῇ κλίσει τὸ εἶναι δε-
 δωρηται. ποῖαν δὲ καὶ λειτουργίαν εἶχον
 πρὸ τῆς κλίσεως ὄντες, ἕδῃνος ὄντος τῆ
 τῆς τῶν ᾠφελείας προσδεομένε; ὅτι
 γὰρ εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων κηδεμονίαν
 ὑπερῆσιν τῷ τῶν ὄλων Θεῷ, μάρτυς ὁ
 θεῖος Ἀπόστολος βοῶν, ἔκῃ πάντες εἰσι
 » λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀπο-
 » σελλόμενα διὰ τῆς μέλλοντας κληρονομεῖν
 Β σωτηρίαν; ἔκῃν ἐκδήλον, ὡς ἡμεῖς μὲν τῆς
 ἐκείνων ἐπικουρίας δεόμεθα· ὁ δὲ Θεός ἠκί-
 σα μὲν τινος ἐνδεής. ἄβυσσος δὲ ᾧν ἀγα-
 θότητος, ἠβηλήθη καὶ τοῖς μηδαμῆ μη-
 δαμῶς ἔσι μεταδόναι τῆ εἶναι. ἀλλὰ γὰρ
 οἱ προὔπαρχοισιν ἕρανε καὶ γῆς τῆς Ἀγ-
 γέλων ἰχυροῦμενοι, ὡς ἰχυρόν ἡμῖν καὶ
 ἄμαχον προβαλόντα ἐκείνο τὸ παρὰ τῆ
 Θεῶ τῶν ὄλων πρὸς τὸν Ἰωβ εἰρημένον·
 » ὅτε ἐποίησεν ἄσρα, ἠῆσάν με πάντες Ἄγγε-
 Γ » λοῖμα. καὶ ἔ σωροῦσιν, ὡς τῇ τετάρτῃ
 ἡμέρᾳ σὺ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελλῷ τὰ ἄσρα
 παρήγαγεν ὁ τῶν ὄλων Θεός. εἰκὸς δὲ τῆς
 Ἀγγέλων σὺ ἕρανε δημιουργηθῆναι καὶ
 γῆ, ἵνα καὶ τὸ φῶς ὀρῶντες ἐξ ἕδῃνος
 ὑποκειμένε δημιουργῆμενον, καὶ τὸ σερέω-
 μα ἐν μέσῳ τῆ ὑδατος συμπηγνύμενον, καὶ
 τὴν ὑγρὰν ἕσταν χωριζόμενῳ τῆς γῆς,
 καὶ τὴν γλῶ ἄμα τῷ θεῷ λόγῳ παντοδα-
 ποῖς διακοσμημένῳ βλαίσημασι, καὶ τὰ
 Δ ἄλλα πάντα πρὸς τὸ θεῖον γινόμενα βέ-
 λημα, γνῶσι δι' ᾧ ὀρῶσιν, ὡς καὶ αὐτοὶ
 κλισίῳ ἔχουσι τὴν φύσιν, παρ' αὐτῆ τὸ εἶ-
 ναι δεξάμενοι. καὶ γὰρ ὁ θεῖος Ἀπόστο-
 λος τῷ κόσμῳ αὐτῆς συζῶνῃσι, λέγων·
 » ὅτι θεάτρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ
 » Ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ ταῦτα
 ἔκ ἀποφαινομενος λέγω. τολμηρόν γὰρ
 ἀποφαντικῶς οἶμα λέγειν περὶ ᾧ ἢ θεία
 διαρρήθῃ ἔ λέγει γραφή. ἀλλ' ὅπερ τοῖς
 εὐσεβέσι λογισμοῖς ἀρμόττειν ὑπέλαβον,
 εἶρηκα. ἐκείνο μέντοι ἀναγκαῖον εἶδῆναι,
 ὡς πάντα τὰ ὄντα πλὴν τῆς ἀγίας Τριά-
 δος, κλισίῳ ἔχει τὴν φύσιν. σιωμολο-
 γημένε δὲ τέτρε, τῷ τῆς εὐσεβείας ἔ λυ-
 μαινεται λόγῳ, τὸ πρὸ ἕρανε καὶ γῆς γε-
 γενῆσθαι λέγειν τῶν Ἀγγέλων τῆς δῆμης.
 » τὸ δὲ λογομαχεῖν, ὡς ἕδῃν χρήσιμον,
 ἐπὶ κατασροφῇ τῶν ἀκρότων ἀπαγορεύει
 διαρρήθῃ ὁ θεῖος Ἀπόστολος.

Ζ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὁ εἰπὼν
 δημιουργόν, ἔκ ἄμα τὴν δημιουργίαν λέγει.
 ἔ γὰρ τῷ οἰκοδόμῳ στυπαρχαὶ τὸ οἰκοδό-
 μημα, ἕδῃ τῷ ναυπηγῷ τὸ σκάφος. ἢ
 μὲν γὰρ δημιουργία, ἐν τῷ δημιουργῷ τὸ
 δὲ δημιουργῆμενον, μετὰ τὸν δημιουργόν.

Η ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἦν τις πρεσβυτέρω
 τῆς τῆ κόσμῳ γενέσεως κατάστασις ταῖς
 ὑπερκοσμίας δυνάμεσι πρέπασα, ἢ ὑπέρ-
 Η χρόνος, ἢ αἰωνία, ἢ αἰδίας. δημιουργή-
 ματα δὲ ἐν αὐτῇ ὁ τῶν ὄλων κλίσεως καὶ
 δημιουργὸς ἀπετέλεσε φῶς νοητὸν πρέπον
 τῇ μακαριότητι τῶν Φιλῶντων τὸν Κύριον,
 τὰς λογικὰς καὶ ἀοράτας φύσεις, καὶ πᾶ-

σαν τὴν τῶν νοητῶν διακόσμησιν, ὅσα τὴν ἡμετέραν διάνοιαν ὑπερβαίνει. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησε, τρεῖς ἐν ἀρχῇ ταύτῃ τῇ κατὰ χρόνον. ἔ γάρ δὴ κατὰ πρεσβυγένειαν πάντων τῶν γενομένων προέχειν τὸν ἕρανὸν μαρτυρεῖ, λέγων ἐν ἀρχῇ γεγονέναι, ἀλλὰ μετὰ τὰ ἀόρατα καὶ νοημένα, τῶν ὀρατῶν τῶν καὶ αἰδησεὶ ληπλῶν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως διηγείται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τῶ παντὸς τὴν ὑπερβαίνει παρηνίξατο, τῷ μὲν ἕρανῷ τὰ πρεσβεία τῆς γενέσεως ἀποδόν, τὴν δὲ γλῶ ὑπερβαίνει φάμενος τῇ ὑπάρξει, πάντως δὲ καὶ εἰ τῶν μέσον σωμαπεγενήθη τοῖς πέρασιν. ὥσε καὶ μηδὲν εἶποι περὶ τῶν σοιχείων, πυρὸς, καὶ ὕδατος, καὶ ἀέρος, ἀλλὰ σὺ τῇ παρ' ἑαυτῆ σιωπῆσει νόει· πρῶτον μὲν, ὅτι πάντα ἐν πᾶσι μέμικται, καὶ ἐν γῆ ὑβρίσεις ἀέρα, καὶ ὕδωρ, καὶ πῦρ· εἶγε ἐκ λίθων μὲν πῦρ ἐξάλλεται, ἐκ σιδήρου δὲ, ὃς ἀπὸ γῆς ἔχει τὴν γενέσιν, πῦρ ἀφ' ὅσον ἐν ταῖς παρατρίψεσιν ἀπολάμπειν πέφυκε· τὴν δὲ τῶ ὕδατος φύσιν ἐνυπάρχουσαν τῇ γῆ οἱ Φρεωρύχοι δεικνύουσι, καὶ τὴν τῶ ἀέρος οἱ ἀπὸ νεοτισμένης αὐτῆς ἀτμοὶ ὑπὸ ἡλίου θαλάφθεισης ἀναπεμπομενοὶ. ἔπειτα καὶ εἰ φύσει τὸν ἄνω τόπον ὁ ἕρανὸς ἔχει, ἡ δὲ γῆ τὸ κατώτατον ἐστίν, ὁ τῶν πλείστον διεσῶτων ἐπιμνησθεῖς, καὶ τὰ τὴν μέσῳ χώρην ἐκπληρῶντα σιωπεδοχικῶς παρεσήμανεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ἐσίας τῶ ἕρανῶ ἀρκέ-

Ἡσ. 51. 6. μετὰ τοῖς παρὰ τῶ Ἡσαΐας εἰρημένοις, ὁ σερεώσας τὸν ἕρανὸν ὡσεὶ καπνὸν, τρεῖς ἐν λεπλῶ φύσιν, καὶ ἔ σερεάν, ἐδὲ παχείαν, εἰς τὴν τῶ ἕρανῶ σύσασιν ἐσιώσας, καὶ περὶ τῶ χήματος δὲ ἰκανὰ ἡμῖν τὰ Ἡσ. 40. 22. παρ' αὐτῆ, εἰπόντος· ὁ εἴσας τὸν ἕρανὸν ὡσεὶ καμάραν.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὶ δὴποτε τὸν ἕρανὸν πρῶτον ἐποίησεν, εἴτα τὴν γλῶ; Πρῶτον τὸν ὄροφον, εἴτα τὸ ἕδαφος. ἔ γάρ ἀνάγκη φύσεως ὑπόκειται, ἐδὲ ἀκολυθία τέχνης δελοῦει. καὶ γὰρ φύσεως, καὶ τέχνης, καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἡ βέλτιστος τῶ Θεῶ δὴμιουργὸς καὶ τεχνίτης ἐστίν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄξιον ἐνταῦθα διαπορήσαι τίνος ἕνεκεν ὁ μακάριος ἔτος Προφήτης μετὰ πολλὰς ὑπερον γενεὰς γεγνώως, ταῦτα ἡμῖν ἐκτίθεται. ἔ γάρ ἀπλῶς, ἐδὲ εἰκῆ. ἐπειδὴ γὰρ ἐξ ἀρχῆς πλάσας τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεὸς, δι' ἑαυτῆ διελέγετο τοῖς ἀνθρώποις, ὡς ἀνθρώποις ἀκῆσαι δυνατὸν ἔω. ἔτω γὰρ πρὸς τὸν Ἀδὰμ ἡλθὲν, ἔτω τῷ Κάϊν ἐπετίμησεν, ἔτω τῷ Νῶε διελέχθη, ἔτως ἐπέξενώθη τῷ Ἀβραάμ. ὅτε δὲ εἰς πολλῶν κακίαν ἐξώκειλε πᾶσα ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις, ἐδὲ ἔτω τέλεον ἀπεσράφη τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὁ τῶν ἀπάντων δὴμιουργός. ἀλλ' ἐπειδὴ λοιπὸν ἀνάξιοι γεγονάσι τῆς ὁμιλίας τῆς αὐτῆ, βελομένης πάλιν ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς αὐτῆς Φιλίαν, καθάπερ ἀνθρώ-

Α ποῖς μακρὰν ἀφ' ἑσῶσι γράμματα πέμπει, πρὸς ἑαυτὸν ἐφελκόμενος πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν. καὶ ταῦτα τὰ γράμματα ἔπεμψε μὲν ὁ Θεός, ἐκόμισε δὲ Μαυσῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδὲν περὶ τῶν ἀόρατων δυνάμεων διαλέγεται, ἐδὲ λέγει, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τῆς Ἀγγελίας, ἡ τῆς Ἀρχαγγελίας. ἔ γάρ ἀπλῶς ἐδὲ εἰκῆ ταύτῳ ἡμῖν ἔτεμε τῆς διδασκαλίας τὴν ὁδόν. ἐπειδὴ γὰρ Ἰσδαίοις διελέγετο τοῖς περὶ τὰ παρόντα ἐπτοημένοις, καὶ ἐδὲν νοητὸν φαντασθῶναι δυνάμενοις, ἀπὸ τῶν αἰδητῶν τῶς αὐτῆς ἐνάγει πρὸς τὸν τῶν ὄλων δὴμιουργόν. ἵνα ἐκ τῶν δὴμιουργημάτων τὸν τεχνίτῳ τῶ παντὸς καταμαλόντες, προσκωήσωσι τὸν ἐργασάμενον, καὶ μὴ ἐναπομείνωσι τοῖς κλίσμασιν. εἰ γὰρ καὶ τῶς γινόμενα, ἐκ ἐπαυσαντο τὰ κλίσματα θεοποιούντες, καὶ περὶ τὰ ἀτιμώτατα τῶν ἀλόγων τὸ σέβας ἐπιδεικνύμενοι, πῶς ἐκ ἄν μαρίας ἐξώκειλαν, εἰ μὴ τοσαύτη τῇ συγκαταβάσει ἐχρήσατο;

ΣΕΥΤΗΡΟΥ ΓΑΒΛΩΝ. Δύω πρόκειται τῷ Μαυσεῖ ποιῆσαι· καὶ δὴμιουργίαν ἐπιθέσθαι, καὶ νομοθεσίαν τυπῶσαι. νομοθέτης γὰρ ἄν, ἔ πρῶτον ἤρξατο τῆς νομοθεσίας, ἀλλὰ πρῶτον τῆς δὴμιουργίας· διατὶ πρῶτον ἠθέλησε διδάξαι τὸν Θεὸν δὴμιουργόν τῶ παντὸς καὶ δεσπότην, ἵνα δειχθῆ Θεὸς ἐκ ἀλλοτρίοις νομοθετῶν, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις. εἰ γὰρ μὴ πρῶτον αὐτὸν ἔδειξε δὴμιουργόν τῶ κόσμῳ, ἐκ ἄν ἀξιοπίστος ἀπεδείχθη νομοθέτης τῶ λαῶ. τὸ γὰρ ἀλλοτρίως νομοθετεῖν, βίας· τὸ δὲ τῆς ἰδίας παιδοῦειν, ἀκολυθίας.

ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Διατὶ Μαυσῆς μὲν ἕρανῶ καὶ γῆς ἐμνημόνευσε καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν, Ἀγγέλων δὲ ἐκ ἐμνημόνευσε; Ἐπειδὴ ἔτος τότε κατὰ τῆς καιρῆς ἡρμόθη ὁ λόγος Ἰσδαίοις. Ἰσδαίοις δὲ ἔλεγε τοῖς ἐξελεθῆσιν ἐξ Αἰγύπτου, τοῖς τὴν αἰγυπτιακῶν πλάνῳ μαθῆσιν, τοῖς τὰ περὶ τὸν ἕρανὸν καὶ τὴν γλῶ προσκωῆσιν, ἡλίον, σελλῶν, ἄσρα. κατέλιπεν ἔν τῳ τῶν ἀόρατων δὴμιουργίαν, καὶ κενὸν τὸν λόγον εἰς τὰ ὀρώμενα, ἵνα πείσῃ τῆς τῶτοις προσκωῆντας μὴ νομίζεν ταῦτα Θεὸς, ἀλλ' ἔργα Θεῶ. ἐκ τῶ ἔν ἀναγκαῖον τότε διδάξαι ἐκείνους περὶ Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων, ἵνα μὴ πάλιν θρέψῃ αὐτῶν τὴν νόσον. εἰ γὰρ μὴ βλέποντες Ἀγγέλους, μηδὲ τὰ νοητὰ, Θεὸς πολλὰς ἀπόν, πολλῶ μᾶλλον εἰ ἤκασαν Ἀγγέλους καὶ Ἀρχαγγέλους, ἐνόμισαν πλείονας Θεὸς εἶναι. ἀλλὰ μνημονῶει ἕρανῶ καὶ γῆς, καὶ ὄρων, καὶ ὕδατων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπάντων, ἵνα ἀπὸ τῶν ὀρωμένων ἐρμυλώσῃ τὸν ἀόρατον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐγένοντο οἱ Ἀγγελοὶ πρὸ ἕρανῶ, μετ' Ἀγγέλους, ἕρανῶς καὶ τὰ ὑπ ἕρανῶν. παρεσήκασιν ἔν οἱ Ἀγγελοὶ τῇ δὴμιουργίᾳ. ὅτε ἠδράζετο ὁ ἕρανὸς ἐπὶ ἡμῖν οἱ Ἀγγελοὶ. ἐπειδὴ γὰρ ἑαυτῆς γενέσθαι ἐκ εἶδαν,

αἶθρον, τὸν ἄρανὸν ἰδόντες γενόμενον, ἐθαύμασαν. ἔβλεπον ἥλιον ἐκλάμποντα, σελήνῳ δαδὲ χῆσαν, ἀσέρας γενομένης, καὶ ἐξεπλήττοντο. λέγει γὰρ ὁ Θεὸς πρὸς τὸν
 Παύλ. 38. 7. Ἰωβ· ὅτε ἐποίησεν τὰ ἄστρα, ἤνεσαν με πάντες Ἄγγελοί μου.

ΑΚΑΚΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΙΑΣ. Διατὶ μέλλων νομοθετῆν ὁ Μωσῆς, τίῳ δημιουργίαν προέταξεν; Ἐχρῶν τὸ πνεῦμα, ἐπειδὴ νόμος ἐμελλε διδοῦσθαι τοῖς ἀνθρώποις ὑπὲρ τῆς Φυλάξαι αὐτὸν τῆς λαμβάνοντας, προδιαλαβεῖν περὶ τῆς ἀξιώματος τῆς νομοθετήντος Θεῶ. ὡς ἄρα ἔχ ὁ τυχὼν εἴη, ἀδὲ ὡς ἀν οἰηθεῖεν τινες εἶδους ἑνὸς Θεοῦ, ἀλλὰ γὰρ ὁ τῶν ἔλων ποιητῆς, καὶ δημιουργός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν. τὸ ἐν ἀρχῇ ἔτῳς ἀκυστέον, ὡσεὶ ἔφασκεν, ἦτοι ἐν πρώτοις ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανὸν, ἢ ἀρχῶν ἐποίησεν ὁ Κύριος τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν, δηλονότι τῶν μετὰ ταῦτα κτισθέντων μάλλον δὲ ταυτὸν τῶ ἐν ἀρχῇ ἐποίησε, τὸ ἀρχῶν ἐποίησε. σαφές καὶ ἐκ τῆ ἐπὶ τῆς σοφίας ἀμφοτέρων ἀνομασίας. εἰρημένους γὰρ ἐν Παροιμ. 8. 22. μίαις, ὁ Κύριος ἔκτισέ με ἀρχῶν ὁδῶν αὐτῆς, ἐπιπέχθη τὸ, ἐν ἀρχῇ πρὸ τῆς τὴν γῆν ποιῆσαι. ὡπερ ἐν ὁ Χριστὸς ἀρχῇ τῶν πάντων, καὶ ἐν ἀρχῇ εἶναι εἰρηται, ἔτῳς ἔπεν ἀν, ὅτι καὶ ὁ ἄρανὸς καὶ ἡ γῆ ἐν ἀρχῇ ἔκτισται· τὰ προειρημένα ἀρχῇ ὑπάρχοντα τῶν μετὰ ταῦτα δεδημιουργημένων, περὶ ὧν καὶ ἡ πρόθεσις ἢ ἀναγραψαί τῶ νομοθέτη. ὁ δὲ Ὀριγένης τὸ, ἐν ἀρχῇ, βελεται ἀντὶ τῆ ἐν σοφία, τρεῖσι τῶ ἡῶ. δεικτέον δὲ ποσαχῶς ἡ ἀρχῇ λέγεσθαι. οἶον τόπῃ, πέρας· ἐπιφανείας, γραμμῆ· γραμμῆς, σημεῖον· χρόνῃ, τὸ πρῶτον τῆ διασηματος μορίου· ἀξίωμα τὸ προσὸν τῶ ἀρχοντι ἔργον τὸ τῇ ποιήσει. ἢ δὲ ἐν Χριστῷ ζητησις ποιῶ τῶν εἰρημένων τρόπων ἐφαρμοδείη; ἢ προκειμένη ἀρχῇ, καὶ τῆτο δὲ λέγασθαι αἰα δημιουργὸν τὸν Θεόν. ἐλέγχοντα δὲ, ἐκ τῆ ἀρξασθαι αὐτὸν εἰρησαι, καὶ καταπαῦσαι. ἀφ' ἧ γὰρ ἤρξατο ἄρανὸν δημιουργεῖν, ἐκ αἰα τῆτον δημιουργεῖ. πῶςτέον δὲ τῆς ἐδέλοντας αἰα δημιουργὸν αὐτὸν εἶναι, δὴλαβεία δῆθεν τῆ μὴ ἀργὸν ἀποκαλεῖν τὸν Θεόν· πότερον τὰ δημιουργήματα πεπέρασθαι κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἢ ἀπειρα αὐτῶ τυγχάνει; εἰ μὲν ἐν Φαῖν ἀπειρα τῶ δημιουργῶ εἶναι τὰ δημιουργήματα, ἀφιλοσοφῶς καὶ περὶ τὴν ἐνάργειαν ἀποφανένται· εἰ δὲ πεπερασμένα λέγοιεν, ἐρωτητέον πάλιν αὐτῆς· πότερον ἅμα πάντα δεδημιουργῆσαι, ἢ τάξει, καὶ ὁδῶ; καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον εἰποιεν, δηλονότι ἀκαυλα δημιουργήσας, κατέπαυσε

Παροιμ. 8. 22.
 Παύλ. 1. 1.

A πάλαι ποτὲ, καὶ τὸ ὅσον ἐν αὐτοῖς, νῦν ἀργὸς ὢν τυγχάνει· εἰ δὲ τὸ δούτερον ἔρῃσι, τὸ τάξει καὶ ὁδῶ δημιουργεῖν, καιρὸς αὐτῆς μεμνησθαι τῆ ἐξ ἀρχῆς ὠμολογημένα, ὡς ἐκ εἰσὶν ἀπειρα τὰ δεδημιουργημένα. ἐκῆν εἶπερ πεπερασμένα τυγχάνει, καὶ τάξει καὶ ὁδῶ γίνεται, ἔσαι τις αὐτῶν καὶ ἀριθμὸς, ὃν αὐτὸς μόνος ὁ δημιουργὸς οἶδε. διὸ ὡπερ ἐκ ἡ τὰ ἐν τῇ ἐκτῇ ἡμέρᾳ γεγεννημένα ἐν τῇ πέμπτῃ, **B** ἔτε τὰ ἐν τῇ πέμπτῃ ἐν τῇ τετάρτῃ, ἔτε τὰ ἐν τῇ τετάρτῃ ἐν τῇ τρίτῃ, ἔτε τὰ ἐν τῇ τρίτῃ ἐν τῇ δούτέρᾳ, ἔτε τὰ ἐν τῇ δούτέρᾳ ἐν τῇ μιᾷ, ἔτε τὰ ἐν τῇ μιᾷ πρὸ τῆ ἀρξασθαι τὸν Θεόν, ἔτω συλλήβδῳ ἐπὶ πάντων τῶν γενητῶν λεκτέον. ὅτι πρὶν γενέσθαι ἐκ ἡ ἔτῳς, εἰ μὴ διωάμαι τις ἐδέλη λέγειν ὑπάρχειν αὐτὰ παρὰ τῶ Θεῶ. κατασκοδασέον δὲ ἐκ τῆ ἐλόδθερον ἀναγ τὸ θεῖον, καὶ μὴ ὑπ' ἀνάγκῃ, καὶ **G** ἐκ τῆ ἔτω σωθήσεσθαι τὸ μόνον ἀγένητον εἶναι τὸν δημιουργόν.

ΑΛΛΩΣ. Ἐν κεφαλαίῳ, ὅπερ οἱ ἔλληνες ἐν σωτόμῳ Φασίν. ἐν ἀρχῇ, ὁ ἡ ὡπερ κεφαλαῖον σώματος, ἔ τῇ θέσει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ αἰδήσει τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν πρὸ τῶν ἄλλων δημιουργημάτων γενόμενα κεφαλῶν ἐκαλεῖ. ἄρανὸν δὲ καὶ γῆν εἰπῶν, πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς περιέλαβε. (1).

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τῶν βαρβάρων ὅσοι κατὰ τῆς χρόνης Μωσέως γεγόνασι, καὶ μάλιστ' ἀφιλοσοφῶν ἠθέλον. ἄρανὸν καὶ γῆν τῶν μετὰ ταῦτα καὶ οἱ ἔλλων ποιηταὶ πλείονας τὰς τῆς ἀσεβείας ἀφορμὰς εἰληφασίν, ἔδει τὸν Μωυσέα ὡς πρῶτότατῳ τῆς Ἰσραηλίτας ἀπαγαγόντα τῆς ἐκείνων ἀσεβείας, ἀρχῶν ποιῆσασθαι δογματῶν τῆς ἐκείνων πεπλανημένης ἀρχῆς ἀνατροπῆν. ἐπειδὴ γὰρ γενητὰ μὲν ὠμολόγησεν, τὸν δὲ ποιητῆν ἠγνοῦσεν, ἀρχόμενος, δούδῳς ἐν ἀρχῇ Φησὶν ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν. τὸ δὲ ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανὸν καὶ τὴν γῆν διδάσκει σαφῶς, ὅτι τὰ λοιπὰ μετὰ ταῦτα γέγονεν. εἰ γὰρ μὴ πεποίηται καὶ τὰ λοιπὰ σοιχεῖα καταπερ τὰ πρῶτα, ὧν ἐμνημόνευσε, **E** καὶ τὴν γῆν. **Z** καὶ τὴν γῆν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μετὰ τὰς ἀοράτους καὶ νοεράς ἑσίας ἄρανὸν ὁ Θεὸς κατασκοδάζει δούδῳς μετὰ τῆς γῆς, ἔ τὸν ὁράμενον· δούδῳς γὰρ ἔτος ἡμέρᾳ γίνεται· ἀλλὰ τὸν ἀνωτέρω, ὃν ὁ Δαβὶδ ἄρανὸν ἄρανῶ καλεῖ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Εἰσὶ τινες, οἱ Φασὶ δεῖν τὸν Θεὸν βεληθέντα κτίσαι τὰ σύμπαντα, μὴ ὑπερον ἔτῳς, ἀλλὰ πρὸ πολλῆ τῆτο ποιῆσαι.

(1) Τὸ ἐν ἀρχῇ, ὁ Ἀκύλας ἐν κεφαλαίῳ. (ἔσαι τὰς αἰ τῇ 1. σελ. σημεῖωσ. τῆς αἰ τῇ Φρανεκτέρα ἐκδόσ. τῆς θείας γραφ.) ὁ δὲ ἄρανοφάντ. Βασίλ. Φησὶν· ὅπερ ἔτεροι τῶν ἐρμικυβτῶν σαφίτερον τὸν νῦν ἐκδιδόντες, εἰρήκασπ, ἐν κεφαλαίῳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς, τρεῖσιν ἀθρέως, καὶ αἰ ὀλίγῳ. αἰ σελ. 7. τῆ 1. Τοῖμ. τῆς κατὰ τὸ Παρῖσ. ἐκ. ἐκδόσ.

ποιήσαι. ἔσι δὲ ἄτος ὁ λόγος πρὸς τῷ τολμηρῷ λίαν ὑβήθης. αἰδῖς γὰρ τῆ Θεῶ καὶ ὄντος, καὶ εἶναι πισυδομένον, πάντοτε ἂν ὁμοίως τὸ αὐτὸ τῆτο τοῖς ἐθέλῃσι λέγειν ὑπῆρξε, καὶ εἰ πρὸ μυριάκις μυρίων ἐτῶν ἐπεποιήτο τὰ γεγεννημένα. πάντοτε γὰρ πρὸς τὸ τῆ πεποιηκός ἀπέραντον ὁμοίως ἂν ἀπελείπετο, ἀνίσσης μὲν αἰεὶ καὶ ἀναχωρήσης εἰς τὸ ἄνω τῆς διανοίας ἡμῶν, ἐξικυμμένης δὲ ἕδαμῶς ὑδεπώποτε πρὸς τὸ ἀναρχόντε αὐτῆ καὶ αἰδῖον. ὡσεὶ ἕδὲ τῆτο θρασυωμομένοις πολυπραγμονητέον ἡμῖν, ἀλλ' ἀλαβῶς τοῖς παραδεδομένοις σερχλέον.

ΑΛΛΩΣ. Καὶ ὁ νόμος ἀπὸ ἕαρος ἀρχεται, καὶ ἡ καινὴ διαθήκη, ἥτοι τὸ πάθος τῆ Κυρίε, τάχα δὲ καὶ ἡ κλίσις τῆ κόσμου.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰσίτινες, οἱ προδημιουργῆσαι ἕρανῆ καὶ γῆς ἕφασαν τῆς Ἀγγέλης, Πλάτωνος, ἐμοὶ δοκῆ, τοῖς μυθοῖς τῆ σοφιάτε παρ' Ἑλλησιν ἐξακολοθήσαντες. ὅς πρεσβύτερα τῶν αἰδητῶν εἶναι ἔλεγε τὰ νοητὰ καὶ λογικὰ τοσῶτον, ὅσον ἐσιν αὐτῶν καὶ τιμιώτερα. λέγει γὰρ ἐτωσίπερ ἐκεῖνος, ὅσα ἐγὼ μέμνημαί ποτέτινος πλατωνικῆ καὶ μάλα σοβαρῶς λαρυγγίζοντος ἐπακηκῶς. τῷ δὲ ψυχλῷ, ἕχ ὡς νῦν ὑέραν ἐπιχαρῶμεν λέγειν, ἕτως ἐμηχανήσατο καὶ ὁ Θεὸς νεωτέρα. ἕ γὰρ ἂν ἀρχεσθαι πρεσβύτερον ὑπὸ νεωτέρα σερέσας εἶασεν· ἀλλάπως ἡμεῖς πολὺ μετέχοντες τῆ προσυχόντος καὶ εἰκῆ, ταύτηπῆ καὶ λέγομεν· ὁ δὲ καὶ γενέσαι, καὶ ἀρετῆ προτέρα καὶ πρεσβυτέρα ψυχλῷ σώματος, ὡς δεσποτικῆ καὶ ἀρεσσαν ἀρξομένον, σιωεήσατο. τέτοις ἕν, ὡς ἕφω, προχόντες τινές, καὶ ἅμα μὴ ὀβρόντες ἐπὶ τῆ παρόντος τῷ συγγραφῷ ρητῶς αὐτῶν τῆς ποιήσεως μεμνημονοκῆσαν, προσέτι δ' ἴσως, καὶ τῆτο ἀνθρωπίνως, ὡς ἐνθυμηθέντες τὸ μὴ οἶόν τε εἶναι μόνον ἐφ' ἑαυτὸν τὸν Θεόν, ὡσερ τῆς ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτῆ προμηθείας ἐπιδεόμενον, τῆς ἕρανῆτε καὶ γῆς ποιήσεως προγεγονέναι νοητόν τινα κοσμον ἀφ' ἑαυτῶν ἀλλήλων ἕτερατόβσαντο. καὶ νῦν Μωσέα τὸν μακάριον λέγειν μὲν, ἐν ἀρχῆ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἕρανὸν καὶ τῷ γῆ. εἶναι δὲ ἐκ ἀληθῶς αὐτῆ τῆς ποιήσεως ταύτῳ ἀρχλῷ, ἀλλ' ἕτέρα πολλῶ πρεσβυτέρα, ἐν ἡ τὰς ἀοράτης καὶ λογικῆς ὑπεσήσατο Φύσεως. ἕχρῶ δὲ ἀκριβῶς ἐπισήσαντας τὸν νῦν τῆ διδασκαλίᾳ τῆ πνύματος, ζητήσαι τὸ ἀληθῆς. εὔροις γὰρ ἂν ἐντεῦθεν σαφῶς τῆς ὀυλογοφανεῆς ἀπάτης ἐκείνης τὸν ἕλεχον· ἕ μόνον τὸ τιμιώτερον τῆς γῆς ὄντα τὸν ἕρανὸν μετὰ ταύτης, ἀλλὰ καὶ τὸ τῷ τῆ φωτὸς Φύσιν ὑέραν παραχθῆσαι, κρείττονα τῆ σκότης προδήλως ὑπάρχσαν. εἶτα σπέρματα, μετὰ τῆτο καὶ δένδρα, εἶτα ζῶα πλῶν τε καὶ κλῶν καὶ χερσαίων θεάση, καὶ ἐπὶ πᾶσι τέτοις τὸν ἀνθρωπον. εἰ δὲ λέγοιεν, ὅτι τέτων ἕκασον, καὶ εἰ τιμιώτερον ἐσὶ τὸ μεταγενέστερον τῆ προ-

Α τογενέστερον, τὸν ἡμέτερον λόγον ἕδρίτι μάλλον ψυδοῖ διελέγχει, ἐκ αἰδητὰ πρὸς αἰδητὰ παραβάλλοντα, ἀλλὰ πρὸς αἰδητὰ νοητὰ, καὶ δια τῆτο τῶν αἰδητῶν ἕφασαν προγεγεννηθῆσαι τὰ νοητὰ· ἕρεμεν καὶ πρὸς τῆτο ἡμεῖς, ὅτι περ ἡ τῆ ἀνθρώπε ψυχῆ λογικῆτε ἕσα καὶ νοητῆ, δούτεραν τῆς σαρκὸς ἕχε τῷ γενέσιν. ἕπλασε γὰρ ὁ Θεὸς πρῶτον τὸν ἀνθρωπον χῆν ἀπὸ τῆς γῆς, εἶτα μετὰ τῆτο εἰεΦύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆ πνολῷ ζωῆς. τῆτο δὲ καὶ ὁ προφήτης Ζαχαρίας δηλοῖ, λέγων·
 „ ὁ πλάσας πνεῦμα ἀνθρώπε εἰ αὐτῷ. ὡσεὶ Ζαχ. ιθ. ι.
 τὸ μὲν τῆ Πλάτωνος δόγμα ψυδοῖς, ἀληθῆς δὲ Μωσῆς εἶπεν, εἰ ἀρχῆ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἕρανὸν καὶ τῷ γῆ· ἐπὶ καὶ κατὰ ἀνθρώπινον λογισμόν τῆτο ἐσιν ἐκείνῆ πολλῶ πλέον ἀκολοθότερον. τῷ μὲν γὰρ ἕττονι, μάλλον δὲ καὶ τῷ χείρονι τὸ κρείττον ἐπιγενέσθαι τάξεως τῆς ἀριστῆς λόγον ἕχον ἐσὶ. προκοπῆ γὰρ εἰ τοῖς πᾶσιν ἀπὸ τῆ ἀτελεῆς ἐπὶ τὸ τέλει γίνεται. ὄβει ἕδὲ τὸ πνύματικὸν πρῶτον, ἀλλὰ τὸ ψυχλῶν ἐγείετο, ἕπειτα τὸ πνύματικόν. τὸ δὲ, ὡς ἐκεῖνοί φασιν, τοῖς βελτίοσι προτιθέσθαι δούτερα τὰ φαυλότερα, τῆσαντίον ποιεῖ τῆ χείρονος μὲν ἐπίδοσιν, ἐλάττωσιν δὲ τῆ ἀμείνονος. ὁ κατὰ τῆ σοφιάτε τῶν ὄλων δημιουργῆ ἕδῆς ἂν εἰδυμηθῆσαι τολησῆαι. Καὶ μετ' ἕλλη. Ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἕδαμῶς προσεκλέον· ἐπὶ μὲν δὲ ἕτερον ἕτω τι τοῖς πλείοσι τῆς ἐσφαλμένης περιτε τῆ ἕχ καὶ τῆ ἀγῆς πνύματος δόξης παραιτιον γέγονεν, ὡς τῆτο παρερμιλωδθῆσαι τῶν πρῶτων, ἕκαλῶς ἐκδοθῆσαι. ὑποθέμενοι γὰρ ἕαυτοῖς πλείονας δημιουργίας, καὶ τῷ μίαν καὶ μολῷ τῶν ποιημάτων ἀρχλῷ ὡς ἀληθῶς ἀδετήσαντες, βαθμῆς τινῆς καὶ τάξεως Θεῶν κεκαινοτομήκασιν, μεγάλης καὶ μείζης καὶ μεγίστης ἐξουρηκότες. οἷς εἰ παρέση δῆπρθεν βεβαίως τὸ, τὸν Θεὸν μηδοῖ ἕξωθεν, ὡν Μωσῆς ἡμῖν παραδέδωκε, προπεποιηκῆσαι, ἕκ ἂν τῆς ὀρθῆς δόξης περὶ τῆς ἀγῆς Τριάδος ἀπεκλανήθησαν. εἰδοτές γὰρ ὡς τὸ πᾶν εἰς δύω ταῦτα διακέκρῆσαι, εἷς τε δημιουργὸν καὶ δημιουργήματα, καὶ ὡς ὁ μὲν ἐσιν ἀγεννητός τε καὶ ἀκλῆτος, τὰ δὲ, κλῆσῆ καὶ γεννητὰ, πάντως ἂν τῶν δύω τὸ ἕτερον ἐγνώσαν. ἡ γὰρ κελῆσθαι τὸν τε ἕρον καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἀγιον ἐξ ἐκ ὄντων ἀποφαινομένοι, τοῖς λοιποῖς ἂν τῶν κλῆσμάτων αὐτῆς τοῖς εἰ ταῖς ἐξ γενομενῶν ἡμέραις, ἀλλ' ἕ Θεῷ σωρηθῆσαν, ἕδὲ τῶν τῆς κλῆσεως μέτρων ὑπερετίθην· ἡ Φούγοντες τὸ προφανῆς δυσεβεῆς, ἕκ ἂν Θεὸν ἀληθῶς ἕκατερον καθομολογῆντες, τοῖς ποιήμασιν αὐτῆς αὐτῆς σιωετατῆον. τῆτο αὐτοῖς ὡσερ τὶ θαυμασίον χαριζόμενοι, τὸ συλχωρεῖν αὐτῆς τῶν ἕλων προγεγονέναι.

Β. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος, καὶ ἀνατασκεύασος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ ἡ γῆ, πῶς ἐγένετο; λέγει γὰρ ὁ συγγραφεύς· ἡ δὲ γῆ ἡ.

Β

ἴω. Ἡλίδιον καὶ ἄγαν ἀνόητον τὸ ἐρώτη-
 μα. ὁ γὰρ εἰπὼν, *ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς*
 τὸν ἔρανον ἐν τῷ γλῶ, *ἐκ αἰδίου ἔφη τῷ*
 γλῶ, ἀλλὰ μετὰ τὸν ἔρανον, ἢ σὺ τῷ ἔρα-
 νῷ δεξαμένῳ τὸ εἶναι· ἄλλως τε εἰς ἀπο-
 λύτως εἶπεν ὁ συγγραφεὺς, ἢ δὲ γῆ ἴω,
 ἀλλὰ τὸ ἐξῆς σωμαρμόσας, ἢ δὲ γῆ ἴω ἀό-
 ρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. τριτέστιν ἐγέ-
 νετο μὲν ὑπὸ τῆς τῶν ὄλων Θεῶ, ἔτι δὲ ἀό-
 ρατος ἴω, ἐπικειμένῳ τῷ ὕδατος, καὶ ἀκα-
 τασκεύαστος, μηδέπω κοσμηθεῖσα τῇ βλαύ-
 σῃ, μηδὲ ἀνδρῆσασα λειμῶνας, καὶ ἄλση,
 καὶ λῆια.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἐδίδαξαν ἡμᾶς ὁ
 Μωσῆς, ὅτι καὶ τὰ ὕδατα ἐδημιεργησεν ὁ
 Θεός. Καὶ μὴ εἰρηκῶς, ἢ δὲ γῆ ἴω ἀόρα-
 τος, καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἴω
 ἐπάνω τῆς ἀβύσσης, ἐδίδαξε μετὰ τῆς δη-
 μιουργίας τῷ τῶν ὑδάτων Φύσιν. (1) καὶ
 περὶ τῆς σαββάτου δὲ νομοθεσιῶν ὁ τῶν ὄλων
 Θεός. ἔτως ἔφη· ἔξ ἡμέρας ἐργᾶ, τῇ δὲ
 ἑβδόμῃ σαββατον, ἀνάπαυσις Κυρίῳ τῷ
 Θεῷ σα. *ἐν γὰρ ἔξ ἡμέραις ἐποίησε Κυ-
 ριος ὁ Θεὸς τὸν ἔρανον, καὶ τῷ γλῶ, καὶ
 τῷ Θαλάσσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς.*
 ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι πᾶν ὅτι ἐν ἐν τῆτοις ὄν,
 ἢ ὄρατον, ἢ ἀόρατον, ἢ αἰδητὸν, ἢ νοη-
 τὸν, πλὴν τῆς θείας ἐξίας κλισίῳ ἔχει
 τῷ Φύσιν. καὶ ὁ θειότατος δὲ Δαβὶδ εἰ-
 ρηκῶς, μακάριος ὁ Θεὸς Ἰακώβ βοηθῶς
 αὐτῆ, ἢ ἐλπίς αὐτῆ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν
 αὐτῆ, τὸν ποιήσαντα τὸν ἔρανον καὶ τῷ
 γλῶ, ἐπήγαγε· τῷ Θαλάσσαν, καὶ πάν-
 τα τὰ ἐν αὐτοῖς.

Ἐξ. δ. 20. 9,
 10, 11.

Ψαλ. 145 5, 6.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ἡ δὲ γῆ ἴω ἀόρατος, καὶ
 ἀκατασκεύαστος. δοκεῖ μὴ χαλεπὸν εἶναι
 παραστῆσαι τῷ αἰτίαν, δι' ἴω ἀόρατος ἴω
 ἢ γῆ, φανερώς τῆς θείας γραφῆς διδα-
 σκασης ἐν τῷ, σωμαχθῆτω τὸ ὕδωρ εἰς
 σωμαγωγίῳ μίαν, καὶ ὀφθῆτω ἢ ξηρᾶ.
 ἴσως δὲ καὶ ἑτέραν εἶποι τις ἄν, δι' ἴω ἀό-
 ρατος ἴω. ἐπεὶ μήπω τὸ αἰδητὸν Φῶς
 ἐγεγονε. τὸ δὲ ἀόρατον τί, ἢ τίς ἐστιν ἐστὶν
 ἀόρατον; τῷ μὲν ἐν Θεῷ ἀόρατον εἶναι
 τῷ γλῶ, εἰ καὶ μὴ αἰδητοῖς ὀφθαλμοῖς
 χρῆται, ἐχ' ὅσιον. λειπεταί λέγειν, ὅτι
 τοῖς ἀνθρώποις ἀόρατον ἴω. ἀπορήσει δέ-
 τις, πῶς ἀόρατος ἴω τοῖς ἀνθρώποις, ἄτε
 μηδέπω ὄλως ὑπαρξάσι. λεχθέν ἐν, ὅτι
 ὡσερ τῷ ἡμῖν ἄβατον Φύσει, ὄρατῶ εἶ-
 ναι, καὶ μὴ ὄρωτο ὑφ' ἡμᾶς, ἔτω καὶ ἢ
 γῆ ὑπὸ τῶν ὑδάτων κεκαλυμμένη, ἀόρα-
 τος ἴω τὸ, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἀνθρώποι, μὴ
 οἴαντε εἶναι ὄρατα. καὶ ὡσερ ἐπὶ τῆ
 παραδείγματος ὄρατῶ ἐφάσκομεν εἶναι
 τῷ ἄβατον τὸ ἐπιδέχεσθαι ὄρατα; ἔτω
 καὶ ἀνταῦθα ἀόρατος εἶρηται τὸ, εἰ καὶ
 ὑπῆρχον ἀνθρώποι, μὴ ἀδέχεσθαι ὄρα-
 τα. περὶ δὲ τῆ ἀκατασκεύαστος εἶναι ἀπο-
 ρῆσει τις, διατὶ μὴ ἀρχῆσθαι τελείαν αὐ-

Α τῷ ποιῆσαι, ἀλλ' ἀτελῆ καὶ ἀκατασκεύα-
 ζον· ὅπως συγκρίνοντα τὰ λογικὰ τὸ τέ-
 λειον πρὸς τὸ ἀτελές, ἐπὶ πλέον θαυμά-
 ζοι τὸν δημιουργόν. ἔτω δὲ καὶ ἐπὶ πάντων
 ἐστὶν ἰδεῖν. παραδέσει γὰρ τῶν χειρόνων
 τὰ κρείττονα ὑπερθαυμάζομεν. οἷον πα-
 ραδέσει τῆ σκότος, τὸ Φῶς· καὶ τῆ λιμῆ,
 τῷ εὐετηρίαν. διὸ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τὸ αὐ-
 τότις εἶποι, παραδέσει τῆς ἀοικητῆ, τῷ
 οἰκισμένῳ· καὶ τῆς ἀκάρπῆ, τῷ καρ-
 Φύεον. (2)

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡ δὲ γῆ ἴω, φη-
 σὶν, ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος. τίνος
 ἀνεκὸν εἶπέ μοι, τὸν μὲν ἔρανον φαίδρον
 καὶ ἀπρητισμῶν παρήγαγε, τῷ δὲ γλῶ
 ἀμόρφωτον ἔδειξεν; Οὐχ ἀπλῶς εἰδέτετο
 πεποίηκεν· ἀλλ' ἵνα ἐν τῷ βελτίονι μέρος
 τῆς κλίσεως μαθῶν αὐτῆ τῷ δημιουργίαν,
 μηδὲ ἀμφιβάλλῃς λοιπὸν, μηδὲ νομίσης δι'
 ἀδελφείαν διωάμεως τῆτο γενέσθαι. ἄλλως-
 τε καὶ δι' ἕτερον τρόπον ἀμόρφωτον αὐτῷ
 παρήγαγε. ἐπειδὴ γὰρ αὐτῆ καὶ τροφὸς
 καὶ μήτηρ ἡμῶν ἐστὶ, καὶ ἐξ αὐτῆς καὶ γε-
 γόναμεν, καὶ τρεφόμεθα, καὶ αὐτῆ ἡμῖν
 καὶ πατρίς καὶ κοινὸς τάφος γίνεται, καὶ
 πρὸς αὐτῷ πάλιν ἐπάνοδος, καὶ τῶν μυ-
 ρίων ἀγαθῶν δι' αὐτῆς ἀπολαύομεν, ἵνα
 μὴ διὰ τὸ τῆς χρείας ἀναγκαῖον ὑπὲρ τῷ
 ἀξίαν αὐτῷ τιμῆσθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γέ-
 νος, δείκνυσί σοι αὐτῷ πρότερον ἀμόρφω-
 τον καὶ ἀδιατύπων. ἵνα μὴ τῇ Φύσει
 τῆς γῆς τὰς ἐξ αὐτῆς εὐεργεσίας λογίσῃ,
 ἀλλὰ τῷ ταύτῳ ἐκ τῆ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶ-
 ναι παραγαγόντι.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Οἶδα πολλὰς τῶν ἀγίων
 πατέρων εἰρηκότας, ὅτι ἀόρατος ἴω ἢ γῆ,
 ἐπειδὴ τῷ ὕδατι ἐκεκάλυπτο. ἐστὶ δὲ τὸ
 νόημα εὐσεβὲς μὲν, ἐκ ἀληθῆς δέ. τί ἐν
 ἐστὶ τὸ αἴτιον; τί ἐστὶν ἢ γῆ ἴω ἀόρατος; ὁ
 Ἀκύλας λέγει· ἢ δὲ γῆ ἴω κείωμα, καὶ
 εἰδέν. καὶ ἀόρατον δὲ τῆτό ἐστιν· ἐχ' ὅτι
 ἐκ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὡς ἂν εἶποι τις ἀκοσμη-
 τος, ὡσερ τὸν κακόφωνον λέγομεν ἄφω-
 νον· καὶ τὸν δύσμορφον, ἀμόρφον, ἐχ' ὡς
 μὴ ἔχοντα μορφῶν, ἀλλ' ὡς ἐκ ἀξιοθεώ-
 ρητον. ἢ δὲ γῆ ἴω ἀόρατος, ἀντὶ τῆ ἐκ
 ἀξία τῆ ὄρατα. εἰδέν γὰρ ἴω φαίδρυ-
 νομαίη καρπῶν καὶ φυτῶν, ποταμῶν καὶ
 πηγῶν; καὶ ταῖς ἄλλαις εὐκοσμίαις. λέ-
 γει γὰρ ἢ γραφῆ περίτινος ἀμόρφῆ (3)
 καὶ ἀνδρείς· ἔτω φησὶν ἐπάταξε τὸν ἄν-
 ὄρα τὸν αἰγύπλιον, ἀνδρα ὄρατον. ἐστὶ
 γὰρ ἀνὴρ ἀόρατος; ἀλλ' ὄρατον φησι, τρι-
 τέστιν ἀξιοθεάτον, ἀξίον τῆ ὄρατα. ὡσερ
 ἐν τὸν αἰγύπλιον ὄρατον, ὡς ἀξίον τῆ ὄρα-
 τα· ἔτω τῷ γλῶ τῷ ἀμόρφον, ἀόρα-
 τον λέγει.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐστὶ τελεία κατασκευῆ
 Η γῆς ἢ ὑπ' αὐτῆς εὐδωρία, φυτῶν παντο-
 δαπῶν

(1) Ἐδείξε μετὰ τῆς γῆς δημιουργηθεῖσαν τῶν ὑδάτων τῷ Φύσιν. ἢ ἐν Κάλῃ ἔκδοσ.
 (2) Ἰσ. καρποφόρον, ἢ κάρπιμον.
 (3) Εὐμόρφῆ ἐν τῷ 2. λόγ. τῶν τῆ Σόφῃ. τῷ ἐν τῷ ὁ. Τόμ. (σελ. 448.) τῆ Χρυσ. τῆς ἐν Περσ. ἔκδοσ.

δαπῶν βλάσῃσι, δειδῶν ὑψηλοτάτων προβολῇ καρπίμωντε καὶ ἀκάρπων, ἀνδρῶν εὐχροίᾳ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ὧν ἐπειδὴ ἔδεν ἔπω λῷ, ἀκατασκευάσον αὐτῷ ὁ λόγος εἰκότως ὠνόμασεν. ἀόρατον δὲ αὐτῷ προσεῖπε διὰ δύο αἰτίας· ἢ ὅτι ἔπω λῷ ὁ θεατῆς ἄνθρωπος, ἢ ὅτι ὑποβρύχιος ἔσα ἐκ τῆ ἐπιπολάζοντος τῆ ἐπιφανείᾳ ὕδατος, ἐκ ἐδῶατο καθοραῶσαι.

Καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἰ τὸ Φῶς ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε, πῶς ὁ αὐτὸς σκότος ἐποίησεν; ἀναντία γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις. Ἐναντία μὲν ἀλλήλοις, ἀλλ' ἀναγκαῖα τοῖς ἀνθρώποις ἀμφοτέρα. τὸ μὲν γὰρ, πρὸς ἐργασίαν τε καὶ φιλοπονίαν σωεργεῖ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὑποδείκνυσι τὰ ὀρώμια, καὶ τὸν τῶν ποιητῶν ὑμνεῖσθαι παρασκευάζει· τὸ δὲ, διαναπαύει καὶ νεοργεῖ τῆς ἀνθρώπου, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἐργασίας ἐγγινόμενον διαλύει πόνον. καὶ τῆς ἀνθρώπου μὲν οἴκαδε σιναγείρει, τοῖς δὲ γεθηρίοις ἀδειαν παρέχει νομῆς. καὶ τῆτο σαφῶς ἡμᾶς ὁ θεὸς διδάσκει Δαβιδ. Ἔθ' γὰρ Φησι σκότος καὶ ἐγένετο νύξ, αὐτῷ τῆ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τῆ ἀγρῆ. σκύμνοι ὠρυόμενοι τῆ ἀρπάσαι, καὶ ζητήσαι παρὰ τῷ Θεῷ βρωσιν αὐτοῖς. ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ σωηχθησαν, καὶ εἰς τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιταδῆτονται. ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτῆ, καὶ ἐπὶ τῷ ἐργασίαν αὐτῆ ἕως ἑσπέρας. ἔτω ταῦτα εἰπὼν, τῷ τῆ ποιητῆ θαυμάζει μεγαλουργίαν, καὶ Φησιν· ὡς ἐμεγαλῶθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας. ὅτι μὲν ἐν ἀναγκαῖον τὸ σκότος, ἀκριβῶς μεμαθήκαμεν· ὅτι δὲ ἐκ ἐστία τίς ἐστίν, ἀλλὰ πρᾶγμα συμβεβηκὸς, καταμαθεῖν εὐπετές. ἔρανθ γὰρ καὶ γῆς ἐστίν ἀποσκίασμα. διὰ τοι τῆτο φεῶδον γίνεται, τῆ φωτὸς ἀνίχοντος. τὸ δὲ Φῶς ἐστία ἐστὶ καὶ ὑφέθηκε· καὶ δύομενον ἀνίχει, καὶ ἀπὸν ἐπανέρχεται. ὡπερ γὰρ τὸ σῶμα τὸ ἡμέτερον ἐστία τίς ἐστίν, ἢ δὲ διὰ τῆτα ἀποτελεσμένη σκιά συμβεβηκὸς ἐστίν, ἐκ ἐστία ἔτως ὁ ἔρανθ καὶ ἢ γῆ, τὰ μέγιστα σώματα, ἐστία εἰσὶ διάφοροι. ἢ δὲ ἐκ τῶν ἀποτελεσμένη σκιά, τῆ φωτὸς ἔ παρόντος, ὠνομάζεται σκότος. εἰσελθὼν δὲ τὸ Φῶς ἀφανίζει τὸ σκότος. τῆτο δὲ γνοή τίς ἐν καὶ ἐτέρωθεν. οἶκος γὰρ ἐκ ἔχων φωταγωγῆς, σκότῆς ἐστίν ἀνάπλεως· εἰσκομιθεῖσης δὲ λαμπάδος, φωτίζεται· ἔ τῆ σκότῆς ἄλλοσε μεταβαίνοντος· ἔ γὰρ ὑφέθηκεν, ἀνυπόστατον δὲ χρῆμα ἐστίν· ἀλλὰ πάνπαν διολλυμένη τῆ τῆ φωτὸς παρῆσια. σκιά γὰρ ἐστὶ διὰ τῆς ὀροφῆς, καὶ τῆ ἐδάφους, καὶ τῶν τοίχων σιμισαμένη, εἴτα ταῖς τῆ φωτὸς διαλυομένη μαρμαρυγαῖς. τῆτο καὶ ἐκάστῃ ἡμέραν ὀρω-

A μὲν ἐπιτελέμενον. ὑποχωρῶντος γὰρ τῆ φωτὸς, ἔρανθ καὶ γῆς ἢ σκιά τὸ σκότος ἀποτελεῖ· ἀνίχοντος δὲ πάλιν, διαλύεται τῆτο. ἔ τοίνῃ ἀγενήτος ἐστία τὸ σκότος, ἔτε μὲν γενητήτις ὑπόστασις, ἀλλ' ἐκ τῶν γενητῶν σιμισαμένη χρῆσις ἀναγκαῖα, καὶ τῆ Θεῷ τῷ σοφίαν κηρύττῃσα. αὐτίκα γὰρ ὁ Προφήτης τὸν τῶν ὅλων Θεὸν καὶ αἰτεῦσθαι ὑμνεῖ. ὁ ποιήσας γὰρ Φησι Φῶς, καὶ κατασκευάσας σκότος. ἀρμοδίως δὲ ἄγαν ἐκάτερα ἔθηκε. τὸ μὲν ποιήσας, ἐπὶ τῆ φωτὸς· τὸ δὲ κατασκευάσας, ἐπὶ τῆ σκότῆς. συμβεβηκὸς γὰρ ἐστὶ, σιμισαμένον, καὶ διαλυόμενον. καὶ οἱ τρεῖς μὲν μακάριοι παῖδες πᾶσαν τῷ κλίσειν εἰς ὑμνωδίαν καλέσαντες, τῆ ἡμέρα τῷ νύκτι συνέζευξαν, καὶ τῷ φωτὶ τὸ σκότος σιμισαμοσαν. ἐπὶ δὲ ταῖς τῆτων διαδοχαῖς καὶ ὁ χρόνος μετρεῖται, καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων σιμισαται βίος.

Γ **ΑΚΑΚΙΟΥ.** Καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου. κατὰ κοινῆ τὸ, λῷ. δηλοῖ γὰρ καὶ σκότος προεῖναι τῆ φωτὸς, δι' ἡ ἢ ἔφαμεν αἰτίαν. τῶν δὲ αὐτῶν λεκτέον αἰτίαν καὶ ἐπὶ τῆ πρῶτα γεγονέναι τὰ ἄλογα τῆ λογικῆ ἀνθρώπου. ἢ μόνον (1) ἐπειδὴ συγκρίσει τῆ φωτὸς ὑποβέβληκε τὸ σκότος, φαῦλον ἢ ἔδη, ἔτε καὶ τῆς γραφῆς καλὸν αὐτὸ λεγῆσης. εἶδε γὰρ Φησι πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς, καὶ ἰδὲ καλὰ λίαν. εἰ δὲ ἀπορήσει τίς ἐπεὶ μὴ εἰρηλαίαι αἰταῦθα ὑπὸ τῆ Θεῷ γεγονέναι τὸ σκότος, δεκτέον ἐκ τῆ Ἡσαΐα. κατασκοδάσεις δὲ καὶ ἀπὸ τῶν κοινῶν αἰνοῖων, ὡς καλὸν τὸ σκότος καὶ ἢ νύξ. ἀνάπυσσις μὲν γὰρ τυγχάνει ἢ μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πρὸς ὑπηρεσίαν δουρεῖσιν ἄλογοις, ἔσωνητε αὐτοῖς τοῖς ἀγρίοις ζώοις. αὐ αὐτῇ γὰρ κατὰ τὸν ψαλμῶδὸν διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τῆ ἀγρῆ. καὶ μελλόντων δὲ πρόγνωσις αὐ αὐτῇ τισὶν ἐγγίνεται, ὡς ὁ Δανιήλ Φησιν· ἐθεώρην αὐ ὀράματι τῆς νυκτός. καὶ ὁ Ζαχαρίας, ἐώρακα τῷ νύκτι. ζητήσεις δὲ καὶ ἐτέρας αἰνοῖας, δι' αἷς ἢ νύξ καὶ τὸ σκότος χρῆσιμῶς γέγοναν. εἰ δὲ φιλονεικεοί τίς φαῦλον κατασκευάζων τὸ σκότος ἐκ τῆ, ἐμβαλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, καὶ τὸν τοῖστον τρόπον μὴ ἀγνοεῖτω, ὅτι πολλαχῆ τῶν γραφῶν τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ ἐπὶ ἐπαίνῃ, καὶ ἐπὶ ψόγῃ ὁμοίως παρείληται, διαφερόντων τῶν πραγμάτων, ἢ σημαίνεται ἐκ τῆς μιᾶς προσηγορίας. ὡπερ ἐν καὶ τὸ Φῶς πολλαχῶς λέγομεν ἐπαινετῶς ὠνομάσθαι, ἐτέρωθεν δὲ ψεκλῶς ὠνόμασαι ὡς αὐ τῷ, πορρεῦσατε τῷ φωτὶ τῆ πυρὸς ὑμῶν.

Δ **ΒΑΣΙΛΙΟΥ.** Ἐπιζητεῖ ὁ λόγος εἰ συγκατέμνη (2) δὴ τῷ κόσμῳ τὸ σκότος, καὶ εἰ ἀρχαιότερον τῆ φωτὸς, καὶ διατὶ τὸ χεῖρον πρεσβύτερον. λέγομεν τοίνῃ τῆτο τὸ σκότος μὴ κατ' ἐστίαν ὑφεσῆσαι, ἀλλὰ

Ε **Ζ** **Η**

Β 2

Ψαλ. 103. 20, 21, 22, 23, 24.

Ἡσ. 45. 7.

Ψαλ. 103. 20.

Δαν. 7. 13.

Ζαχ. 1. 8.

Ματθ. 12. 13.

Ἡσ. 50. 11.

(1) Ἰσ. ἔ μὲν.

(2) Εἰ συγκατεσκέσθη τῷ κόσμῳ τὸ σκότος. ἐκδοσ. παρισ. ἢ ἐχάτη.

λά πάθος εἶναι περὶ τὸν αἴρα, σερίσαι Φωτὸς γινόμενον. ποῖα τοίνυν Φωτὸς ἀμοιρος αἰφνιδίως ὁ ἐν τῷ κόσμῳ τόπος ὄρεθῃ, ὡσεὶ τὸ σκότος ἐπάνω εἶναι τῆ ὑδατος; λογιζόμεθα, ὅτι εἶπερ τὶ ἴω πρὸ τῆ αἰσθητῆ κόσμου, ἐν Φωτὶ ἂν δῆλον ἴω. ἔτε γὰρ αἱ τῶν Ἀγγέλων ἀξίαι, ἔτε πᾶσαι αἱ ἐπερανιοὶ στρατιαὶ ἐν σκοταὶ διήγον, ἀλλ' ἐν Φωτὶ, καὶ πάση δὲφροσώῃ πνδυματικῇ. καὶ τῆτοις ἔδει ἀντερεῖ, ὅσις γε τὸ ὑπερβάνιον Φῶς ἐν ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελίαις ἐκδέχεται. περὶ ἧ Σολομῶν Φησί

Πορριμ. 13. 9. „ Φῶς δικαίοις διαπαντος· καὶ ὁ Ἀπόστολος, Κολατ. 1. 12. „ ὄβχαριστῶντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι „ ἡμᾶς ἐν τῇ μερίδι τῆ κλήρος τῶν ἀγίων ἐν τῷ Φωτὶ. ἐπεὶ ἂν ἐγείετο ὁ ἔρανος προσάγματι Θεῶ ἀδρόως περιπατεῖς, τοῖς αἰτός ὑπὸ τῆς οικείας αὐτῆ περιφερείας ἀπειλημμένοις, σῶμα ἔχων σινεχῆς, ἰκανὸν τῶν εἶδον διασησαι τὰ ἔξω, ἀναγκάως τὸν ἀναπολειφθέντα αὐτῷ τόπον ἀφειγῆ κατέσησε, τὴν ἔξωθεν αὐγλῶ διακόψας. τρία γὰρ δεῖ συνδραμεῖν ἐπὶ τῆς σκιάς, τὸ Φῶς, τὸ σῶμα, τὸν ἀλαμπῆ τόπον. τὸ τοίνυν ἐγκόσμιον σκότος τῇ σκιά τῆ ἔρανις σώματος παρυπέση.

ΑΛΛΩΣ. Ἄβυσσός ἐστιν ἄλλως ὕδωρ πολὺ ἢ τὸ ἔαθος ἀκατάληπτον ἀνθρώποις, ἢ σφόδρα δυσκατάληπτον. (1)

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Σκότος λέγει ἢ πονηρὰν τινα Φύσιν, ὡς ὁ τῶν ἀθέων Μανιχαίων βέλεται λῆρος, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῆ Φωτὸς ἀπασίαν τε καὶ ἀπόληψιν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Σκότος ἀνοῦ ἄρδρα ἐμνήθη, ἀβύσσος δὲ μετὰ ἄρδρα. καὶ σκότος γὰρ Φησὶν ἐπάνω τῆς ἀβύσσος. ἐπίπερ τὸ μεί, ἀνυπόστατον· τὸ δὲ, ἐσιώδες. σκιά τὸ σκότος ἔρανε καὶ γῆς· σωματῶν γὰρ ἔτω μεγίστων τὸ μέσον ἀνάγκη σκιάζεσθαι, καθάπερ οἶκον ἀθύρωτον. καὶ μάλιστα οἱ αἰρετικοὶ νοητὸν σκότος αἰτεῦσαν ἐκλαμβάνουσιν. ἔρανε γὰρ καὶ γῆς μνημονύσας ὁ Προφήτης καλυπτομένης ὑπὸ ὑδάτων, ἔτως ὑπὲρ τὰ ὕδατα τὸ σκότος εἶναι Φησὶ. τὸ (2) ἀπὸ τῶν σωματῶν σκότος ἔχ ἢ τῶν σωματῶν σκιά εἶρηται, ἀλλὰ νοητοντι, τῆτέσιν ὁ διάβολος, τὸ, γενηθῆτω Φῶς, πῶς νοήσω; ἄρα τὸ ἀληθινόν; τὸν ἦον; τί ἂν εἶποις; μετὰ τὸν ἔρανον, καὶ τὴν γλῶ, καὶ τὴν ἀβύσσον, καὶ τὸ νοητὸν σκότος τὸν διάβολον, ὁ Θεὸς λόγος; καὶ τίς ἂν τῆτο συγχωρήσειεν, ἔως ἂν τὸν νῦν ἔχη;

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰεὸν, ὅτι τὴν Ὁριγενῆς δόξαν ἐλέγχει, ἔτως ἐρμυλῶοντος.

Καὶ πνεῦμα Θεῶ ἐπεφέρετο ἐπάνω τῆ ὑδατος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖον πνεῦμα ἐπέφερετο ἐπάνω τῆ ὑδατος; Τισὶ δοκεῖ τὸ πανάγιον πνεῦμα, ζωογονεῖ τῶν ὑδάτων

Α τὴν Φύσιν, καὶ διαγράφον τὴν τῆ βαπτίσματος χάριν. ἀληθέστερον μάλιστα ἐκείνον οἶμα τὸν λόγον, ὅτι πνεῦμα αἰταῦδα τὸν αἴρα καλεῖ. εἰπὼν γὰρ, ὅτι τὸν ἔρανον καὶ τὴν γλῶ ἐποίησε, καὶ τῶν ὑδάτων διὰ τῆς ἀβύσσος μνηδαῖς, ἀναγκάως καὶ τῆ αἴρος ἐμνήθη, ἐκ τῆς τῆ ὑδατος ἐπιφανείας μέχρι τῆ ἔρανε δῆλοντος. αἴρος γὰρ Φύσις τὸ τοῖς κάτω καμμοῖς ἐπιφέρεσθαι σώμασι. μάλα δὲ ἀρμωδίως τὸ ἐπέφεροτο, καὶ ἔκ ἐπέκειτο εἴρηκε. τὸ γὰρ ἐπέφεροτο τὴν κινήτικῶ τῆ αἴρος ἐσίαν παρεδίλη. εἰ δέ τις τῆτον ἐπροσέεται τὸν

Β Φέροτο, καὶ ἔκ ἐπέκειτο εἴρηκε. τὸ γὰρ ἐπέφεροτο τὴν κινήτικῶ τῆ αἴρος ἐσίαν παρεδίλη. εἰ δέ τις τῆτον ἐπροσέεται τὸν „ λόγον, ἐπεὶ γέγραπται πνεῦμα Θεῶ ἐπέφεροτο ἐπάνω τῆ ὑδατος, ἀκκέτω τῆ μακαρίης Δαβὶδ λέγοντος περὶ τῆ Θεῶ τῶν ὄλων· πνδύσαι τὸ πνεῦμα αὐτῆ καὶ ῥυήσεται ὕδατα. ὅτι δὲ τὸν ἀνεμον ἔτως ἐκάλεσε, δῆλόν ἐστι καὶ μὴ λέγω. εὔρα γὰρ ἢ νότος πνέοντος, τὸ πεπηγὸς ὕδωρ διαλύεσθαι πέφυκε.

Γ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εἶτε τῆτο λέγει τὸ πνεῦμα τῆ αἴρος τὴν χύσιν, δέξαι τὰ μέρη τῆ κόσμου καταριδμῆντά σοι τὸν συγγραφέα, ὅτι ἐποίησεν ὁ Θεὸς, ἔρανον, γλῶ, ὕδωρ, αἴρα, καὶ τῆτον χεόμενον ἦδη καὶ ῥέοντα· εἶτε, ὁ καὶ μάλιστα ἀληθέστερον ἐστὶ, καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἐγκριτεῖν, πνεῦμα Θεῶ, τὸ ἅγιον εἴρηται. πῶς ἂν ἐπέφεροτο τῆτο ἐπάνω τῆ ὑδατος; ἐρῶ σοι, ἔκ ἐμαυτῆ λόγον, ἀλλὰ Σύρος ἀνδρός, σοφίας κοσμικῆς τοσῶτον ἀφειρηκότος, ὅσον ἐγγὺς ἴω τῆς τῶν ἀληθινῶν ἐπιστήμης. ἔλεγε τοίνυν, τὴν τῶν Συρων Φωνῶν ἐμφαντικατέρων τε εἶναι, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὴν ἔβραϊδα γειννῆσιν μάλιστα πῶς τῇ αἰνοῖα τῶν γραφῶν προσεγγίζεν. τὸ ἂν ἐπέφεροτο, Φησὶν, ἐξηγῆνται ἀντὶ τῆ σωεθάλπε, καὶ ἐζωογονεῖ τὴν τῶν ὑδάτων Φύσιν, κατὰ τὴν εἰκόνα τῆς ἐπωαζέσης ὄρνιθος, καὶ ζωτικῶν τινα δῶαμιν αἰείσης τοῖς ὑποδαλπομένοις.

Δ *ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΤΟΥ ΓΑΖΑΙΟΥ. Ἐπισήσεις, διατὶ ἔκ εἶπε τῆ Θεῶ, ἀλλὰ πνεῦμα Θεῶ; τὴν ἐρηγῆ δῶαμιν λέγει, θάλαπσαν τῶν ὑδάτων τὴν Φύσιν καὶ διακυβερῶσαν.

Ζ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι ἐνέργειά τις ζωτικῆ προστῶ τοῖς ὕδασι, καὶ ἔκ ἴω ἀπλῶς ὕδωρ ἐσὸς, καὶ ἀκίνητον, ἀλλὰ κινέμενον, καὶ ζωτικῶν τινα δῶαμιν ἔχον. τὸ γὰρ ἀκίνητον πάντῃ ἄχρησον, τὸ δὲ κινέμενον πρὸς πολλὰ ἐπιτήδειον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὰ ἀφ' ἐτέρας γλώττης εἰς ἐτέραν μεταγόμενα νοήματα, εἴ τις καὶ τῇ λέξει δαλῶσειν, ἀφ' ἧς ἠρμυλῶσθαι, πειρωτο, καὶ ταυτῶ μετὰγειν, ἀποσφαλήσεται τῆς διανοίας. ὡς γὰρ σφενδονίτης, ἢ τοξότης παρ' ἡμῖν μετὰ διὰ μίας λέξεως σημαίνεται. παρὰ Σύροις δὲ διὰ δύο ἔτω καὶ τὸ ἐπέφεροτο, μία μετ' ἐστὶ λέξις παρ

(1) Καὶ τῆτο ἐκ τῶν τῆ μεγάλε Βασιλ. τυχὸν κλήθη αὐτὸς γὰρ Φησὶν (ἐν σελ. 15. τῆ τῆς εἰρημ. ἐκδόσ. 1. Τόμ.) Ἄβυσσος δὲ αἰνοῖα τίς; ὕδωρ πολὺ δυσέφιλον ἔχον αἰαυτῆ τὸ πέρασ ἐπὶ τὸ κάτω.

(2) Ἰσ. Εἰ τὸ ἀπὸ τῶν σωματῶν σκότος.

παρ' Εβραίοις, παρ' ἡμῖν δὲ διὰ μιᾶς λέξεως ἐκ ἂν παρασαίη. βέλεται γὰρ ἡ ἐβραϊκὴ λέξις, ἢ τῆ ἐπεφέρετο, σημαίνει, ὅτι καθάπερ ὄρνις ἠὰ θάλλει ταῖς πτέρυξιν ἀπαλῶς ἐφαπτομένη εἰς τὸ ζωογονεῖν, ἔτω καὶ τὸ πνεῦμα ἐπεφέρετο τοῖς ὕδασι ζωοθαλπῶν. εἰ δέ τις ἀνεμον βέλοιο λέγειν τὸ πνεῦμα, ἐκ ἀμαρτήσεται. συγγενῆς γὰρ τῶν ὑδάτων ὁ ἀνεμος, ἐκείθεν τε τὴν γένεσιν ἔχων καὶ τῇ φορᾷ κινῶν, καὶ διαμείβων τῶν ὑδάτων τὴν φύσιν. Θεῶ δὲ λέγοιτο, ὡς ἔργον Θεῶ. ἀλλ' ἐπειδὴ μέγα αὐτοῖς ἐδόκει δίδόναι τὸ θάλλειν καὶ ζωογονεῖν τὸ ὕδωρ, Θεῶ προσέθηκον ἵνα τὴν τῆ γένεσιν αἰτίαν τῶν ὄλων ποιητῇ ἐπιγράψῃ. ἔτε τὸν παράκλητον, τὸ ἅγιον πνεῦμα δοίη τις εἶναι τὸ ὑπὸ Μωσέως εἰρημνικόν, ἐκ ἀποσφαλήσεται. κοσμητικὸν γὰρ τῶν ὄντων τὸ πνεῦμα. εἰ δὲ πνεῦμα Θεῶ καὶ τὴν ἀέργειαν λέγει· λέγεται γὰρ πνεῦμα καὶ ἡ ἀέργεια· ἐκ ἔσα ἀποβλήθων. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς τῷ Μωσαί προσάσασα, ἐκλέξαται πρεσβυτέρους ἐβδομήκοντα, τῆ μωσαϊκῆ πνεύματος μέρος ὑποχόμενος αὐτοῖς μεταδώσειν· ὁ ἴω ἡ χάρις.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τῆτο τινὲς τῶν προερμηνωσάντων περὶ τῆ ἀγίης πνεύματος ἐξελήφασιν, διὰ τὸ προσκεῖσθαι τῆ Θεῶ, σκοπῶ μὲν ὕσεβεῖ καὶ ὀρθοδόξῳ χρησάμενοι· πρὸς γὰρ ἀποδείξιν τῆ καὶ αὐτὸ δημιουργὸν εἶναι τῆς κτίσεως πεποιήκασιν· ὅμως ἐκ ἀκριβῆς, ἐδὲ ἀναντιρρήτος ὁ λογος, πρῶτον μὲν γὰρ, εἰ διὰ τῆ Θεῶ, πνεῦμα σημαίνει τὸ ἅγιον, τί κωλύει, καὶ τὸ, Ψαλ. 147. 18. πνεῦμα τὸ πνεῦμα αὐτῆ, καὶ ῥησεται ὕδατα, κατὰ τὴν ὁμοίαν ἐννοίαν, ἢ περὶ τῆ ἀέρος, ἀλλὰ περὶ τῆ ἀγίης πνεύματος ἐκλαβεῖν; ἔπειτα ἢ τῆ ἐπεφέρετο λέξις ἀντικρὺς ἐλέγχει τῆ λεγομένη τὸ ἄτοπον. τῆτο γὰρ ἐδ' ἂν περὶ κτίσεως ζῶα τίς εἴποι ποτὲ κατὰ προαίρεσιν κινεμένη, μή τιγε δὴ περὶ τῆς ἀκλίσεως, καὶ μακαρίας τῆ ἀγίης πνεύματος ὑποστάσεως. αὐτὸς γὰρ ἔτος Μωσῆς ὁ μακάριος, ἐπὶ μὲν τῆς κιβωτῆς κέχρηται τῇ αὐτῇ ταύτῃ Φωνῇ, λέγων αὐτῷ τοῖς ὕδασι ἐπιφέρεσθαι, ἐπὶ ζῶα δὲ ἐδανός· καὶ τοὶ πολλῶν καὶ ἀπείρων ἀνηχομένων, καὶ ἐπινηχομένων αὐτοῖς. πρὸς δὲ τῆτοις αὐτὸς ὁ τῆς διηγήσεως εἰρμός, τὸν ἀέρα σημαίνει. ὀνομασί γὰρ τὸν ποιητῶν ὁ συλγραφεὺς ἡμῖν προεκθέμενος, ἐξῆς περὶ τῶν ποιηθέντων εἰκότως διέξεισι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ζωογονεῖ γὰρ πάντα τὸ τῆ Θεῶ πνεῦμα, ζῶη καὶ αὐτὸ κατὰ φύσιν ὑπάρχον, ὡς ἐκ ζωῆς τῆ πατρός.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Αἰνίττεται δὲ διὸς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου τὴν χάριν τῆ ἀγίης βαπτίσματος.

γ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτω Φῶς, καὶ ἐγένετο Φῶς.

Α ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνι λέγει ὁ Θεὸς γενηθήτω Φῶς, καὶ γενηθήτω σερῶμα; Οὐκ ἄλλω τινὶ κελόβει δημιουργεῖν, ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα καλῶ. ἀνταῦτα δὲ πρόσαγμα τὸ βέλημα. πάντα γὰρ φησὶν ὅσα ἡδέ- Ψαλ. 134. 6. λησεν ὁ Θεὸς ἐποίησεν. εἰ δὲ καὶ Φωνῇ τινὶ δημιουργῶν ἐχρήσατο, δῆλον, ὡς ἔ τῶν ἀψύχων ἐνεκα σοιχείων, ἀλλὰ τῶν ἀοράτων χάριν διωάμεων· ἵνα γινώσκω, ὡς αὐτῆ κελόβοντος, τὰ μὴ ὄντα σωίζανθαι.

Β ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅταν Φωνῶ ἐπὶ Θεῶ, ῥῆμα, καὶ πρόσαγμα ἀκρωμεν, (1) διὰ τὸ τοῖς διδασκομένοις ὑσιώσθω ἡγῶμεθα ἐν εἰδει προσάγματος χηματίζεσθαι.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸν Θεὸν προσάσονται καὶ διαλεγόμενον εἰσάγασα ἢ γραφῆ, τὸν ὡ προσάσσει, καὶ ὡ διαλέγεται, κατὰ τὸ σιωπώμενον ὑποφάνει, ὁδῶ τινὶ καὶ τάξει ἡμᾶς εἰς τὴν περὶ τῆ μονογενῆς ἀνοιαν προβιβάζεσθαι.

ΑΛΛΩΣ. Προφορικὸν Θεῶ διατυποῖ λόγον, ἢ προφορικῶς διώαμεν ἔχοντα, ἀλλ' ὡς ἄλλως εἰ ἡμῶν νοεῖσθαι μὴ διωαμενον, ἢ τύπω προφορικῶ ὄντα. ὁ δὲ ἐς Θεῶ βελῆς ἀποκάλυψις ἀφανής.

δ. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὸ Φῶς, ὅτι καλόν.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τέθεικεν ὁ συγγραφεὺς τὸ εἶδεν ὁ Θεός ὅτι καλόν; ἵνα πείσῃ τῆς ἀχαρίσεως μὴ ψέγειν ἄπερ ἢ θεία ψῆφος ὀνομαζέει καλά.

Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεός ἀνά μέσον τῆ Φωτός, καὶ ἀνά μέσον τῆ σκοτίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ διεχώρισε, τῷ δρόμῳ νόα, μὴ τόπω.

Ε ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τῆτο τοίνυν ἐς τὸ ἀρημνικόν, ὅτι διεχώρισεν ὁ Θεός ἀνά μέσον τῆ Φωτός, καὶ ἀνά μέσον τῆ σκοτίας· ἐπειδὴ τὸ σκοτος φύγει τῆ Φωτός τὰς ἐπιδρομάς, ἐν τῇ πρώτῃ δημιουργίᾳ φυσικῆς αὐτοῖς τῆς ἀλλοτριώσεως κατασκοβαδείσεως πρὸς ἄλληλα.

ΑΛΛΩΣ. Τὸ μέσον λέγει τῶν δώδεκα ὡρῶν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. ὁ ἔτι διαφόρως πληροὶ ἢ χρονικῆ κινήσεως.

Ζ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι διεχώρισεν; Ἐκάσω ἰδίαν χώραν ἀπείμε, κατὰλληλον καιρὸν ἀφώρισε. καὶ ἐπειδὴ τῆτο γέγονε, τότε λοιπὸν ἐκάσω τὴν προσηγορίαν ἐπιτίθησιν. ἐκάλεσε γὰρ φησὶν ὁ Θεός τὸ Φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκοτος ἢ ἐκάλεσε νύκτα.

ΑΛΛΩΣ. Ὡσαυτὸ ἀνά μέσον ἐμῆ καὶ σῆ, ἢ δηλοῖ τινὰ ὑπόστασιν διὰ μέσον, ἔτος ἐδὲ ὡδε. ἀλλὰ τὸ μέσον δηλοῖ τὴν τῆ Φωτός ἐπίλαμψιν, ἢ ἀναχώρησιν.

ΑΔΗΛΟΥ.

(1) Καὶ πρόσαγμα λέγομεν, ἢ διὰ Φωνητικῶν ὀργάνων ἐκπεμπόμενον ψόφον, ἐδὲ ἀέρα διὰ γλώσσης τυπόμενον τὸν θεῖον λόγον νοῶμεν, ἀλλὰ τὴν αὐτῶ θελήματι ῥητικῶν, διὰ τὸ τοῖς κτ. ἐκδ. Παρισ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἠκολούθει γὰρ παν-
τελῶς μὴ εἶναι σκοτός. ἐπιτηδεῖα γὰρ ἢ
νύξ ἀνθρώποις τε καὶ ζώοις. τοῖς μὲν, εἰς
Ψαλ. 103. 20. ἀνάπαυσιν· τοῖς δὲ, εἰς νομίω. ἐν αὐτῇ
» γὰρ φησὶν ὁ Δαβὶδ ἐξελεύσεται πάντα
» τὰ θηρία τῷ δρυμῷ.

ε. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ Φῶς
ἡμέραν, καὶ τὸ σκοτός ἐκάλεσε νύκτα.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ἡμέραν ἐκάλεσεν, ἐπει-
δι πᾶν τὸ Φῶς ἰλαρὸν ἡμερον λέγεται. (1)
διὸ καὶ τὴν Φιλανθρωπίαν ἡμεροτητα κα-
λεῖται, καὶ τὰ χαροῦν θηρία ἡμερα. νύξ
δὲ καλεῖται, ἐπειδὴ νύκτι τὸν ἄνθρωπον
καὶ καθύδοντα, μονομαχί λέγεται· μάθε
ἄνθρωπε, ὡς θνητὸς ὢν, ὑπὸ δαλδοῖς.
καὶ τί φαντάζει τὰ ὑπὲρ σέ; ἢ γὰρ νύξ
Ψαλ. 4. 4. κατανυγῆ ἐσιν, ὅθεν καὶ Δαβὶδ, ἃ λέγε-
» τε, φησὶν, ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ
» ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε.

Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο
πρωὴ, ἡμέρα μία.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Οὐκ εἶπε νυχθήμε-
ρον, ἀλλ' ἡμέρα μία, εἰς τὴν τῷ Φωτὸς
προσηγορίαν καταλήξας τῷ ὕψους,
καὶ σωστικμῆς. ἐκ εἰπεν ἡμέρα πρω-
τη. εἰ γὰρ πρώτῳ ἡμέραν εἶπεν, ἀνάγ-
κῳ εἶχεν εἰπεῖν καὶ δευτέραν γνομῆν.
ἀλλ' ἔδει μὴ πρώτῳ λέγειν, ἀλλὰ μίαν· ἵνα
διὰ τῷ μίαν εἰπεῖν ταύτῳ, δείξει κυκλα-
μαίῳ καὶ ἐβδομάδα διατελεῖσαν, μίαν δὲ
ὑπάρχουσαν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ
ἐποίησεν ὁ Θεὸς ὅσα ἐποίησεν ἐκ μὴ ὄν-
των· ταῖς δὲ ἄλλαις, ἐκ ἐκ μὴ ὄντων. ἀλλ'
ἐξ ὧν ἐποίησε τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μετέβα-
λεν, ὡς ἦδελον. (2)

ς. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γεννηθήτω σε-
ρέωμα ἐν μέσῳ τῷ ὕδατος· καὶ ἔσω
διαχωρίζον ἀνά μέσον ὕδατος καὶ ὕδα-
τος. καὶ ἐγένετο ἔτω.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Μήποτε σερέωμα ὀνομά-
θη ἔτος ὁ ἄρανος πρὸς ἀντιδιαβολῆ τῷ
πρωτέρῳ ἄρανο, καὶ τῷ ὕδατος; εἰκὸς γὰρ
τὸν πρότερον, λεπτομελέερον σῶμα τυγ-
χάνειν, καὶ εἰλικρινέερον. καὶ τὸ ὕδωρ
δὲ ὁμοίως συγκρινόμενον τῷ σερέωμῳ μα-
νόντε καὶ μαλακὸν ὑπάρχει. ἢ μόνον δὲ
Ψαλ. 135. 6. ὁ ἄρανος σερέωμα ὀνομάσασθαι, ἀλλὰ καὶ ἢ
» γῆ. τῷ σερέωσαντι γὰρ φησὶ τὴν γῆν
» ἐπὶ τῶν ὑδάτων. ἐν Ἡσαΐα δὲ, Κύριος
Ἡσ. 42. 5. ὁ ποιήσας τὸν ἄρανον καὶ πῆξας αὐτὸν, ὁ
» σερέωσας τὴν γῆν. καλεῖται δὲ τῷ τὸ
» εἶδος τῶν ὀνοματῶν φερώνυμον, ἢ ἐπίθε-
» τον. δοκεῖ δὲ τοιαύτῳ εἰκόνα τὴν ἀπ' ἀρ-
» χῆς τῷ κόσμῳ ὑποφαίνειν ἢ γραφῆ. οἶον,
ὡς ἐπὶ δεξαμενῆς ὕδατος, ὁ μὲν ἀπὸ ἐπι-

Α σωημμῆτος τῇ ἐπιφανείᾳ τῷ ὕδατος σω-
ραδα ποιῆ, ἕως μάλιστα τὸ τῆς δεξαμενῆς
διαφανὲς ἐπίπεδον. τὸ δὲ σερέωμα, εἰς
ἐκπετάσειν ἰμάτιον ἀκριβῶς ἄνωθεν κα-
θεμῆνον, ἐκ εἰς φανῶν, μέχρις ἄν, ἀπο-
λυθείτος τῷ ὕδατος τῷ ὑποκάτω τῷ ἰμα-
τίῳ, ἀφθῆ διαφανὲς τὸ τῆς δεξαμενῆς
ἐπίπεδον. Πρὸς τῷτοις διαληπλέον περι-
χήματος ἄρανο καὶ γῆς, καὶ παραθε-
τέον τὰς τῶν φυσικῶν δόξας, εἶτα καὶ ἐκ

Β τῶν θείων γραφῶν. πρώτον μὲν περὶ ἄρα-
νο, ὅτι μὴ σφαιροειδῆς τυγχάνει, ἀλλ' ἡ-
μισφαιρίῳ μᾶλλον εἰκῶς, ὡς ἐν Ἡσαΐα
» δηλοῖ λέγοντι, ὁ σῆτας ὡσεὶ καμάραν τὸν
» ἄρανον, καὶ διατένας αὐτὸν ὡς σκλιωῖ.
» καὶ πάλιν ἐν τῇ κατὰ Βαβυλῶνος ὀράσει
» φησὶ· Κύριος Σαβαώθ ἀπέταλται ἔθνη
» ὀπλομάχῳ, ἐρχομένη ἐκ γῆς πόρρωθεν
» ἀπ' ἄκρον θεμελίας τῷ ἄρανο. καὶ ἐν ψαλ-
» μοῖς· ἀπ' ἄκρον τῷ ἄρανο ἢ ἐξόδος αὐτῷ.

Γ, καὶ τὸ κατάντημα αὐτῷ ἕως ἄκρον τῷ ἄρα-
» νο. καὶ ὁ Σωτὴρ φησὶν· ἀπ' ἄκρον ἄρα-
» νων, ἕως ἄκρον αὐτῶν. καὶ δοκεῖ ταῦτα
μὴ ἀρμόζαν ἐπὶ σφαίρας ἄκρον καὶ μέσα.
καὶ ταῦτα ὡσεὶ ἄπειρος ἢ τῷ κύκλῳ γραμ-
μῆ τυγχάνει κατὰ Πλάτωνα, ἔτω καὶ ἢ
τῆς σφαίρας ἐπιφανείᾳ. ὁ δὲ Ὀριγανῆς
σφαιροειδῆ τὸν ἄρανον εἶναι κατασκοπάζει
ἐν ὁμιλίᾳ τῷ λα. λόγῳ, καὶ μδ, καὶ ρη,
» καὶ ρς. εἰς τὸ, Φωνῆ τῆς βροντῆς σε ἐν
» τῷ τροχῷ. βέλεται γὰρ τροχὸν εἶναι τὴν
» Φοραν τῷ πατῶς, ταῦτι τὴν σφαῖραν.
τὰ δὲ περὶ τῆς γῆς φέρονται ἐν τοῖς τε-
» λούταιοις τῆς προπαρασκοδῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰς ὁ ἄρανος, ἢ δὴ
εἰσί; τῆς θείας διδασκῆς γραφῆς, ὡς
» ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄρανον καὶ
» τὴν γῆν, εἶτα μετὰ τὴν τῷ Φωτὸς δημιουρ-
» γίαν ἐν τῇ δευτέρᾳ λεγῆσης ἡμέρᾳ τὸ σε-
» ρέωμα γεννηθῆσαι. πολλῶν ἢ ἐρωτήσις τῶν
» πυνθανομῆτων ἐμφαίνει τὴν ἄνοιαν. ἔδει
» γὰρ καὶ ἐκ τῷ καιρῷ, καὶ μάλιστα, καὶ ἐκ
» τῷ τροπῆ τῆς δημιουργίας τὸ διάφορον
» γινῶναι. ὁ μὲν γὰρ, πρὸ τῷ Φωτῷ· ὁ δὲ,
» μετὰ τὸ Φῶς. καὶ ὁ μὲν, ἐκ ἐκτινος· ὁ δὲ,
» ἐξ ὑδάτων. γεννηθήτω γὰρ φησὶ σερέωμα
» ἐν μέσῳ τῷ ὕδατος, καὶ ἔσω διαχωρίζον
» ἀνά μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος. εἶτα εἰπῶν,
» ὡς ὁ λόγος ἔργον ἐγένετο· τῷτο γὰρ δηλοῖ

Ε καὶ ἐγένετο ἔτω· διδάσκει καὶ πῶς ἐγένε-
» το. ἐποίησε γὰρ φησὶν ὁ Θεὸς τὸ σερέω-
» μα, καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον τῷ
» ὕδατος, ὁ μὲν ὑποκάτω τῷ σερέωματος,
» καὶ ἀνά μέσον τῷ ὕδατος τῷ ἐπάνω τῷ σε-
» ρέωματος, καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ σερέω-
» μα, ἄρανον. ὁ δὲ πρῶτος ἄρανος ἐκ ἐκλή-
» θη σερέωμα, ἀλλ' ἄρανος ἐξ ἀρχῆς ὀνομα-
» δη. ἔτος γὰρ ἐξ αὐτῷ τῷ πράγματος
» τὴν προσηγορίαν ἀνεδέξατο. ἐπειδὴ γὰρ

Ζ καὶ ἐγένετο ἔτω· διδάσκει καὶ πῶς ἐγένε-
» το. ἐποίησε γὰρ φησὶν ὁ Θεὸς τὸ σερέω-
» μα, καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον τῷ
» ὕδατος, ὁ μὲν ὑποκάτω τῷ σερέωματος,
» καὶ ἀνά μέσον τῷ ὕδατος τῷ ἐπάνω τῷ σε-
» ρέωματος, καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ σερέω-
» μα, ἄρανον. ὁ δὲ πρῶτος ἄρανος ἐκ ἐκλή-
» θη σερέωμα, ἀλλ' ἄρανος ἐξ ἀρχῆς ὀνομα-
» δη. ἔτος γὰρ ἐξ αὐτῷ τῷ πράγματος
» τὴν προσηγορίαν ἀνεδέξατο. ἐπειδὴ γὰρ

Η ἐκ τῆς ῥωδῆς τῶν ὑδάτων ἕσας σωῆση,
καὶ

(1) Διατὶ δὲ ἡμέραν καλεῖ; ἐπειδὴ πᾶν φαιδρὸν καὶ ἰλαρὸν ἡμερον λέγεται. διὰ τῷτο καὶ τὴν Φι-
λανθρωπίαν κτ. ἐν Τόμ. 6. τῶν τῷ Χρυσῶς. σελ. 443. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδόσ.

(2) Ταῦτα καὶ Ἰππόλυτος ἐν τῷ τῷ 2. σελ. 22. τῆς κατὰ τὸ Ἀμβέργ. ἐκδόσ.

καὶ ἡ ῥυτίη φύσις σεγανωτάτη γέγονε καὶ
 σερέμνιος, προσηγορεύθη σερέωμα. εἶτα
 ὡς ἄνωθεν ἐπικείμενος, καὶ τῆ προτέρῃ
 ἕρανῆ τὴν χρεῖαν ἡμῖν πληρῶν, ἕρανὸς
 προσωνομάθη. διχῆ δὲ διείλε τῶν ὑδάτων
 τὴν φύσιν ὁ τῶν ὅλων Θεὸς, καὶ τὰ μὲν
 ἄνωθεν ἐπιτέθεικε τῷ σερεώματι, τὰ δὲ
 κάτω καταλέλοιπεν. ἵνα τὰ μὲν ἄνωθεν
 ἐπικείμενα τῆτε ὑγρότητι καὶ ψυχρότη-
 τι μὴ συγχωρῆ τῷ πυρὶ τῶν Φωσῆρων λω-
 βάσαι τὸ σερέωμα· τὰ δὲ κάτω μεμνη-
 κότα, διαλρέφῃ τοῖς ἀτμοῖς τὸν ἀέρα διαν-
 αινόμενον, καὶ ξηραίνόμενον ὑπὲρ τῆ ἄνω-
 θεν ἐπικειμένης πυρός. τοιγαρῶν καὶ ὁ τῷ
 δουτέρῳ διαπιστῶν ἕρανῶ, ἕξω βαίνει τῆς
 οὐθείας ὁδῶ, καὶ ὁ πλείους παρῶμενος ἀριθ-
 μῶν, μύθοις ἐπεταί, τῆς τῆ θείας πνύ-
 ματος διδασκαλίας καταφρονῶν. πληθιω-
 τικῶς δὲ τῆς ἕρανῆς ἡ θεία γραφὴ ὀνομά-
 ζει, λέγεται, οἱ ἕρανοι τῶν ἕρανῶν, ἐπει-
 δὴ τῶν Ἑβραίων ἡ γλῶττα ἔτε τὸν ἕρανόν,
 ἔτε τὸ ὕδωρ οἶδεν εἰκῶς ὀνομάσαι. εὐροὶ
 δ' ἄν τις τοιαῦτα πολλὰ καὶ παρὰ τῆ ἑλλά-
 δι Φωνῆ. Ἀθλίαν γὰρ τὴν πόλιν εἰς εἰ-
 κῶς ὀνομάζει, ἀλλ' Ἀθλίνας πληθιωτικῶς.
 καὶ Δελφῶν πάλιν τὴν πόλιν εἰς καλεῖ
 Δελφόν, ἀλλὰ Δελφῆς πληθιωτικῶς. ἔ
 τοίνω ὡς πολλῶν ὄντων ἕρανῶν ἡ θεία πλη-
 θιωτικῶς εἶπε γραφὴ, ἀλλὰ τὸ ἰδίωμα Φυ-
 λαῖασα τῆς ἐβραϊδος Φωνῆς. ἐπεὶ εἰ ἐτέ-
 ρῳ ψαλμῷ σαφέστερον ἡμᾶς διδάσκει λέ-
 γεται, (1) καὶ παραλιπῶσα τὸ τῆς γλῶτ-
 τῆς ἐκείνης ἰδίωμα, ἔτως ἔφη· ὁ ἕρανὸς
 τῆ ἕρανῆ τῷ Κυρίῳ. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι
 καθάπερ ἔτος ὁ ἕρανὸς ἡμῖν ἐστὶν ὄροφος,
 ἡ δὲ γῆ ἕδαφος. ἔτως ὁ ὀρώμενος ἕρανὸς
 ὄροφον ἔχει τὸν ὑπερκείμενον ἕρανόν.

Ψαλ. 148. 4.

»

Ψαλ. 113. 16.

»

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δεῖ ἐξετάσαι, εἰ ἕτερον
 παρὰ τὸν εἰ ἀρχῆ πεποιημένον ἕρανόν τὸ
 σερέωμα τῆτο, ὃ καὶ αὐτὸ ἐπεκλήθη ἕρα-
 νός, καὶ εἰ ὅλως ἕρανοι δύο. ὅπερ οἱ τὰ
 περὶ ἕρανῆ φιλοσοφῆσαντες ἔλαιντο ἄν
 μάλλον τὰς γλώσσας προέδοι, ἢ ὡς ἀλη-
 θῆς παραδέξασθαι. εἶνα γὰρ ὑποτίθειται
 ἕρανόν. ἡμεῖς δὲ τοσούτον ἀπέχομεν τῷ
 δουτέρῳ ἀπιστεῖν, ὅτι καὶ τὸν τρίτον ἐπι-
 ζητῶμεν, ἔ τῆς θείας ὁ μακάριος Παῦλος
 ἠξιώθη. ὁ δὲ ψαλμὸς ὀνομάζων ἕρανῆς
 ἕρανῶν, καὶ πλείονων εἰνοῖαν ἐποίησε.
 Καὶ μετ' ὀλίγα. Οἱ μὲν ἔν ἕξωθεν, σερεὸν λέ-
 γουσι σῶμα τὸ οἶον νασόν, καὶ πλήρες, ὃ
 πρὸς ἀντιδιασολῶ τῆ μαθηματικῆ λέγε-
 ται. ἐστὶ δὲ τὸ μαθηματικὸν εἰ μόναις ταῖς
 διαστάσεσι τὸ εἶναι ἔχον, εἰ τῷ πλάτει,
 λέγω, καὶ τῷ βάθει, καὶ τῷ ὕψει. τὸ δὲ
 σερεὸν, ὃ πρὸς τοῖς διαστήμασι καὶ τὴν ἀν-
 τιτυπίαν ἔχει. τῆ δὲ γραφῆ σῶηδες τὸ
 κραταῖον καὶ ἀνένδοτον, σερέωμα λέγαν.
 ὡς καὶ ἐπὶ ἀέρος καταπυκνωθέντος τῆ
 Φωνῆ ταύτη πολλάκις κέχρηται, ὡς ὅταν
 λέγῃ ὁ σερεῶν βροντῶ. τὴν γὰρ σερεῶ-
 τητα καὶ ἀντιτυπίαν τῆ πνύματος τῆ εἰνα-

Ἀμ. 4. 13.

»

Α πολυμυθία ταῖς κοιλότησι τῶν νεφῶν,
 καὶ διὰ τὸ βιαίως ἐκρηγνυθῆαι τῆς κατὰ
 τὰς βροντῆς ἀποτελεῦντος ψόφου, σερεῶ-
 σιν βροντῆς ἡ γραφὴ προσηγόρευσε. καὶ
 νῦν τοίνω ἡγάμεθα ἐπίτινος σερεῶς Φυ-
 σεως εἶναι τῆ ὕδατος τὸ ὀλιθῆρον καὶ ὀ-
 διάλυτον ἐξαρκῆσης, τὴν Φωνῆν ταύτην
 τετάχθαι. καὶ ἔδηκε, ἐπειδὴ κατὰ τὴν
 κοινῶ ἐκδοχῶν ἐκ τῆ ὕδατος δοκεῖ τὴν γέ-
 νεσιν ἐχηκίαι, ἡ ὕδατι πεπηγότι ἐμφερῆς
 εἶναι προσήκει νομίζεῖν, ἢ τινι τοιαύτη ὕλη
 ἐκ τῆς τῆ ὑγρῆς διηθήσεως τὴν ἀρχῶν
 λαμβανέση, ὅποια ἐστὶν ἡ τῆ κρυστάλλου λί-
 θου, ὃν δι' ὑπερβάλλουσαν τῆ ὕδατος πῆξιν
 μεταποιεῖσθαι φασιν, ἢ ἡ τῆ ἀέκλες φύσις
 εἰ μετὰλλοις σιμισαμένη. εἰδὲν ἔν τῆτων
 εἰκάσομεν τὸ σερέωμα. παιδικῆς γὰρ τῷ
 ὄντι καὶ ἀπλῆς διανοίας τοιαύτας ἔχειν
 περὶ τῶν ἕρανῶν τὰς ὑπολήψεις.

Γ

Δ

Ε

Ζ

Η

С 2

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τὸν ἕρανόν τῆτον, ἔ τὸν
 ἐπάνω, ἀλλὰ τὸν ὀρώμενον ἐξ ὑδάτων
 ἐποίησεν ὁ Θεός, πῆξας ὡς κρυστάλλον.
 βλέπε δυνάμιν ἔργων, ἵνα θαυμάσης τὸν
 δημιουργόν. βέλομαί σοι παραστήσαι πρᾶγ-
 μα. πολλὰ γὰρ ὄψει μάλλον, ἢ λόγοις
 παραδίδοται. τῆτο τὸ ὕδωρ ὑπερεῖχε φέ-
 ρε εἰπᾶν τῆς γῆς πῆχες τριάκοντα. ὡς
 εἰ εἰκόνι λέγω. εἶπεν ὁ Θεὸς γενηθήτω
 σερέωμα εἰ μέσω τῆ ὕδατος. εἶτα εἰ μέσω
 τῶν ὑδάτων ἐπάγη πῆγμα κρυσταλλῶδες,
 ἕρανός. ἐκῆφισε τὸ ἡμισυ τῆ ὕδατος ἄνω,
 καὶ κατέλιπε τὸ ἡμισυ κάτω. ἐποίησεν ἔν
 τὸν ἕρανόν, ἔ σφαῖραν ὡς μυθολογῶσιν οἱ
 ματαολόγοι, ἀλλ' ὡς φησὶν ὁ Προφήτης·
 ὁ σῆσας τὸν ἕρανόν ὡς καμάραν, καὶ
 διατένας αὐτὸν ὡς σκίλιῶ. ἔ δὲ ἔν ἡμᾶς
 πείθεσθαι ματαολογίαις. οἱ Προφῆται
 λέγουσιν, ἀρχῶν ἔχει καὶ τέλος ὁ ἕρανός.
 διὰ τῆτο καὶ ὁ ἥλιος ἐκ ἀναβαίνει, ἀλλ'
 ἐξέρχεται. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ, ὁ ἥλιος
 ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, ἐκ ἀνῆλθε καὶ πᾶ-
 λιν, ἀπ' ἀκρῶ τῆ ἕρανῆ ἡ ἐξοδος αὐτῆ,
 ἔχῃ ἡ ἀνοδος. εἰ σφαῖρά ἐστιν, ἀκρον ἐκ ἔχει.
 τὸ γὰρ πανταχόθεν περιφερῆς πῆ ἔχει
 τὸ ἀκρον; τὸ αὐτὸ λέγει καὶ ὁ Σωτῆρ καὶ
 σιωάξουσι τῆς ἐκλεκτῆς αὐτῆ ἀπ' ἀκρῶ τῆ
 ἕρανῆ, ἕως ἀκρῶ τῆ ἕρανῆ.

Ἠσ. 40. 22.

Γεν. 19. 23.

Ψαλ. 18. 6.

Ματθ. 24. 31.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πῆ εἰσὶν οἱ δυνά-
 σαι λέγοντες τὸν ἕρανόν; πῆ εἰσὶν οἱ
 σφαιροειδῆ εἶναι αὐτὸν ἀποφανόμενοι; ἀμ-
 φύτερα γὰρ ταῦτα εἰταῦθα ἀνήρηται.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Διωάμενος ὁ Θεὸς ἰφ'
 εἰ σιωδήματι τὴν σύμπασαν αὐτοτελή
 φύσιν παραγαγεῖν, καὶ εἰδὲν αὐτὸς πρὸς
 τῆτο χρόνον δεόμενος, εἰς ἡμερῶν, εἰ ἔξ
 αὐτῷ ὅμως ἡμέραις ποιᾷ, τῆ κατὰ μέρος
 εἰ τάξει δημιουργία γνωρίζων τοῖς λογικοῖς,
 ὡς ἔφαμεν, ἑαυτόν. μετὰ τὰς πρώτας τοί-
 νω εἰσίας τὴν Φωτὸς φύσιν ἐξ ἐκ ὄντων
 ὑποστήσας, ἐδίδαξεν αὐτῆς ἰκανῶς, ὅτι τὰ
 μὴ ὄντα ποιᾶν ἐστὶ δυνατός. ἐπεὶ δὲ εἶδεν
 μαθεῖν

(1) Διδάσκουσα, καὶ παραλιπῶσα κτ. ἢ εἰ χάλη ἔκδοσ.

μαθεῖν αὐτὰς, ὅτι καὶ τῶν τῆ Φωτὸς προὔπαρχόντων αὐτὸς ἐστὶν ὁ ποιητὴς, καὶ σὺ αὐτοῖς ἐξ ἅκ ὄντων κάκεινα ἐποίησε, τὸ μὲν κατ' αὐτὰς, ὑπερτίθηται τέως ἐπὶ τῆς τῆ ἀνθρώπων τηρῶν διαπλάσεως, (τότε γὰρ ψυχλῶ ἐξ ἅκ ὄντων ἐδημιούργησε, συγγενῆ τοῖς νοητοῖς κατ' ἐσίαν.) ἐκ τῶν ὄντων δὲ νῦν ὑδάτων ἤδη γενέσθαι προσάττει σερέωμα τῷ προγεγονότι παραπλήσιον ἔρανε. διὰ τῆς παιδύου αὐτὰς, ὅτι τῆ ἔρανε, καὶ τῶν ὑδάτων αὐτὸς ἐστὶ ποιητὴς. τῆ μὲν, ὡς ποιήσας ἕτερον κατ' αὐτὸν τῶν δὲ, ὡς ἐξ αὐτῶν δημιούργησας πρὸς ἐξέσιν ὅπερ ἠθέλησε. κατ' ἐν μέρει τῆτον λόγον ἔτῳς ἢ τῆ ἔρανε τῆς ποιήσεως ἀναγκαῖα, ἔπειτα καὶ κατ' ἕτερον. ἔ γὰρ ἡ οἶον τε φανῶναι τῷ γλῶ, ὑδάτων ἐπιπλοῦσθαι πλήθει τοσούτων. νῦν δὲ ἐν αὐτοῖς μέσοις παγκύτος τῆ σερέωματος, καὶ μετεωριδύτων μὲν τῶν ἡμίσεων ὑπὲρ τῆς, τῶν δὲ ἡμίσεων εἰς τὰς σιναγωγὰς συλλεγύτων, ἡτρεπίδη πρὸς τῷ ἀρμόζουσαν χρεῖαν τοῖς ἐπ' αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν νῦν αὐτῆ προσόντα κόσμον ἀπέλαβεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆτο ἀναγκαῖως αὐτότε τὸ σερέωμα γέγονε, καὶ ἐπὶ τῆς ἢ τῶν ὑδάτων ἀφαιρέσεις. τὸ σερέωμα μὲν, διὰ τὸ μέλλειν ἐπ' αὐτῆ τὸν ἥλιον σὺ τοῖς ἄστροις ἅπασι τίθησθαι. ἢ δὲ ἐπὶ τῆ σερέωματος τῶν ὑδάτων ἀφαιρέσεις ἀναγκαῖα γέγονε. διὰ τῆτο δὲ ἐν τοῖς ὑδάσι τὸ σερέωμα τῷ σύσασιν ἔσθαι. ὡς γὰρ ἐκ τῆτων γενόμενον, κρυσταλλῶδες εἰκότως ἐστὶ. γαιτονδύστης δὲ αὐτῷ τῆς πυρώδης ἐσίας, ἐμελλειν εἰκότως ἐξ αὐτῆς θερμαίνεσθαι. ἵνα ἔν μὴ τῆτο πάχων ἀπέπει πρὸς τῷ ζῆσιν ποτε, ἀλλ' ἀκαμάτων ὁμοίως καὶ ἀγῆρω πάντοτε διαμείνη, σοφῶς ὁ ἀριστοτέχνης Θεὸς τῷ ἀφαιρέσειν ἐπ' αὐτῆ τῶν ὑδάτων ἐμηχανήσατο τῆς ἐκ τῆτων ἐγγινομένης αὐτῷ καταψύξεως πρὸς τῷ ἐκ τῶν ἄστων ἀντικαθισταμένης θερμότητος, καὶ διὰ τῆς ἰσορροπίας τῆτων μάχης φυλαττομένης ἐκείνῳ βεβαῖα τῆς ζῆσεως. ἔτι πρὸς τῆτοις ἢ ἀκριβῆς περὶ πάντων τῆ Θεῶ πρόγνωσις ἐπεδεικνυτο τῆτε μετρία τῆς τῶν ὑδάτων φύσεως διαρέσει, καὶ τῷ ἐξ ἀρχῆς τῷ ἐν Χριστῷ σωτηρίαν ἡμῶν προωρίσθαι, ἀνωθεν δὴ εἰς δύο κατασάσεις τῷ κλίσειν διελομένης Θεῶ, καὶ κατάλληλον ὑτρεπικότος ἐκάσθαι, καὶ ἐπιτήδειον τῷ καταγωγῶ. τρεπτοῖς μὲν γὰρ ἔστιν ἔτι καὶ παιδοῖς, διὰ δὲ τῆτο καὶ ὑπὸ νόμον, τῷ ἐπίγειον ταύτῳ οἴκησιν ἐδώρησατο μεδισαμῶσι δὲ Χριστῷ χάριτι πρὸς τελείαν καὶ παντελῶς ἀναμαρτητον, ἀναπετάσει τῆς ἔρανης, ὅπως πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσηλθῆεν Ἰησῆς. σερέωμά γε μὴ ὡς ἐκ τῆς δημιούργιας προσέπει αὐτὸν, ὅτι ἐξ ὑγραστε καὶ ῥοδύης φύσεως τῶν ὑδάτων, καὶ δὴ διαλύτη, σερέων καὶ ἀδιάπλωτον τῷ πῆξιν ἐδέξατο.

ζ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ σερέωμα καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνά μέσον

A τῆ ὑδάτος, ὃ ἦν ὑποκάτω τῆ σερέωματος, καὶ ἀνά μέσον τῆ ὑδάτος τῆ ἐπάνω τῆ σερέωματος. καὶ ἐγένετο ἔτω.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τῆς τῆ ἀμικτὸν αὐτῶν τῷ φύσει κατ' ἀναντίωσιν ἀντικειμένῳ ὁ Θεὸς κατεσκύβασε. πλείω γὰρ τῷ μέτῳ διέστησεν αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διάρισεν.

B ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τῆς τῆ ὑδάτος περισείας ἐπιφερομένης εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, διὸ καὶ ἀόρατος ἢ ἡ γῆ καὶ ἀκατασκύβαστος, ἡλικα ἠθέλησεν ὁ πάντων δεσπότης ὁρατὸν τὸ ἀόρατον ποιῆσαι, τότε τὸ τρίτον μέρος τῶν ὑδάτων πῆγνυσεν ἐν μέσῳ, τὸ τρίτον δὲ εἰς τὸ ἄνω ἐχώρισεν, ἀναλαμβάνων τῆ ἑαυτῆ διώματι ἅμα τῷ σερέωματι, τὸ δὲ τρίτον εἰς τὸ κάτω κατέλιπε. πρὸς χρῆσιν καὶ ἀπόλαυσιν τοῖς ἀνθρώποις.

η. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ σερέωμα, ἔρανον.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸν κατ' ὁμοιότητα τῆ πρώτης πεποίηκεν ἔρανε, καὶ σερέωμα αὐτὸν προσεῖπεν, ὡς ἀπὸ χαύνης καὶ μαλακῆς καὶ ῥοδύης ἐσίας τῆ τῆ πεπονηκὸτος συμπαγκύτα βελῆ, ἀναγκαῖως ἐπήγαγεν ὅτι ἐκάλεσε τὸ σερέωμα ἔρανον, δεικνύς ὅτι συμπῆξας αὐτὸν, εἰς τοιαύτῳ κατέστησεν ἐσίαν, ἡ τῷ προτέρῳ εἰκομένη κατὰ πάντα ἐποίησε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆτο ἐκάλεσεν ἕτερον ἔρανον, ὅπερ κυρίως σερέωμα λέγεται. ἐπὶ κλίω δὲ ἔρανος, ὅτι καὶ τὰ ὑδάτα χωρίζει. ὡς τὰ μὲν αὐτῶν, ὑπ' αὐτὸν τὰ δὲ, ὑπὲρ αὐτῆ ἔσθαι.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Καὶ ἐκάλεσέ Φησι τὸ σερέωμα ἔρανον, τῆτο τὸ ὀρώμενον. καὶ πῶς, Φησι, τινὲς βέλονται λέγειν πολλὰς ἔρανης γεγονῆσθαι; Οὐκ ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς αὐτὰ διδασκόμενοι, ἀλλ' ἐξ οἰκείων λογισμῶν ὀρώμενοι. ὁ γὰρ μακάριος Μωσῆς ἔδεν τῆτων πλέον ἡμᾶς διδάσκει. εἶπε γὰρ, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἔρανον καὶ τῷ γλῶ. εἶτα τῷ αἰτίαν διδάξας, δι' ἡ ἀόρατος τυγχάνει ἡ γῆ, ὑπὸ τῆ σκοτῆς καὶ τῶν ὑδάτων καλυπτομένη, μετὰ τῷ τῆ Φωτὸς δημιούργιαν τάξει καὶ ἀκολαθία χρώμενος, Φησι καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γαινηθῆτω σερέωμα. εἶτα τῷ χρεῖαν αὐτῆ μετὰ ἀκριβείας διδάξας, καὶ εἰπὼν, ἔσω διαχωρίζον ἀνά μέσον ὑδάτος καὶ ὑδάτος, αὐτὸ τῆτο τὸ σερέωμα ἔρανον ἐκάλεσε, τὸ τῶν ὑδάτων τὸν χωρισμὸν ἐργαζόμενον. τίς ἂν ἔν λοιπὸν μετὰ τῷ τοσαύτῳ διδασκαλίαν ἀνάχοιτο τῶν ἐκ τῆς οἰκείας διανοίας φεγγομένων, καὶ ὑπεραντίως τῆ θεία γραφῆ πολλὰς ἔρανης λέγειν ἐπιχειρῶντων; ἀλλ' ἰδὲ Φησι ὁ Δαβὶδ λέγει, αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ ἔρανοι τῶν ἔρανων. μὴ θορυβηθῆς ἀγαπητῆ, μηδὲ νομίσῃς τῷ θείαν γραφῶ ἐναντία ἑαυτῆ

λέγειν, ἀλλὰ μάνθανε τὴν ἀλήθειαν τῶν εἰρημνίων. τί δέ εἰς ὃ βέλομαι εἰπεῖν; ἢ τῇ ἡμετέρᾳ γλώσῃ, ἀλλὰ τῇ ἑβραϊδί ἦσαν εἰρημνίαι αἱ θείαι γραφαί. Φασὶ τοίνυν οἱ τὴν γλώτταν ἐκείνῃ ἡσκημένοι, τὸ τῆ ἕρανθ ὄνομα πληθυστικῶς καλεῖσθαι παρὰ τῶν Ἑβραίων. καὶ τῆτο καὶ οἱ τὴν Σύρων γλώτταν ἐπιστάμενοι σιωμολογῆσαι. καὶ ἐκ αὐτῆς εἶποι τῇ παρ' αὐτῶν γλώττῃ, ὃ ἕρανθ, ἀλλ' οἱ ἕρανοι. ἐκ ἐπειδὴ πολλοί εἰσιν οἱ ἕρανοί· ἔδὲ γὰρ τῆτο ἐδίδαξαν ἡμᾶς ὁ Μωσῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ σῴηθες τῇ γλώττῃ τῶν Ἑβραίων τὴν τῆ σὺς προσηγορίαν πληθυστικῶς ὀνομάζειν. ταῦτα ἔν ἀκριβῶς κατέχετε παρακαλῶ, ἵνα ἐπισομίζητε τῆς τάναντία τῇ Ἐκκλησίᾳ δόγματα ἐπιφέροντας. (1)

Καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Οὐχὶ ὀφθαλμοῖς Θεῶ τέρψιν παρέχει τὰ παρ' αὐτῆ γινόμενα, ἔδὲ τοιαύτη παρ' αὐτῶ ἢ ἀποδοχὴ τῶν καλῶν, οἷα καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ καλόν τὸ τῶ λόγῳ τῆς τέχνης ἐκτελεσθῆναι, καὶ πρὸς τὴν τῆ τέλος δύσχροσιαν σιωτῆων.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅταν δὲ ἀκρίβης, ὅτι εἶδεν ὁ Θεός, καὶ ἐπήνεσε, θεοπρεπῶς νοεῖ τὸ ῥηθῆναι, καὶ ὡς εἰκὸς ἐπὶ Θεῶ. ὁ γὰρ παραγαγὼν, καὶ πρὶν ἢ δημιουργήσῃ, ἠπίσατο τῆ δημιουργεμένη τὸ κάλλος. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνθρώπος ἡμᾶς ὄντας, καὶ τοσαύτη ἀδυναμία περιβεβλημένος ἐκ αὐτῶ ἑτέρως ἀκῆσαι, διὰ τῆτο παρεσκῶασε τῆ μακαρίᾳ Προφῆτῃ τὴν γλώτταν τῇ παχυτήτι τέτων χρήσασθαι τῶν ῥημάτων πρὸς διδασκαλίαν τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως.

Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα δευτέρα.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἶδες πῶς μετὰ ἀκριβείας ἡμᾶς διδάσκει, τὸ μὲν τέλος τῆ φωτὸς ἑσπέραν καλῶν, τὸ δὲ τέλος τῆς νυκτὸς πρωίαν, καὶ ἡμέραν τὸ πᾶν προσαγορεύεσθαι, ὡσεὶ μὴ πλανᾶσθαι ἡμᾶς, μηδὲ νομίζεσθαι τὴν ἑσπέραν τέλος εἶναι τῆς ἡμέρας, ἀλλ' εἰδῆσαι σαφῶς, ὅτι ἀμφοτέρων τὸ μήκος μίαν ἡμέραν πληροῖ; καὶ ἢ μὲν ἑσπέρα, τέλος τῆ φωτὸς ἂν δικαίως λέγοιτο· ὁ δὲ ὄρθρος, τῆ τῆ τέλος τῆς νυκτὸς, πληρωμα τῆς ἡμέρας. τῆτο γὰρ βέλεται δηλῆν ἢ θεία γραφὴ φάσκασα· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα δευτέρα.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ ζητήσεις, πῶς πρὸ τῆ γενέσθαι ἡλίου ἐγένετο νύξ, ἢ ἡμέρα, λογισαί τὸ παντοδύναμον τῆς σοφίας τῆ Θεῶ, καὶ δὲρήσεις περὶ τέττε αὐτῆ τὸν

A, προφῆτῃ Ἄμωσ λέγοντα· ὁ ποιῶν πάντα Ἄμ. 5. 5
καὶ μετασκορῶζων καὶ ἐκτρέπων εἰς πρωὶ
σκίαν, καὶ ἡμέραν εἰς νύκτα συσκορῶζων.

Ζ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῆ ἕρανθ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθῆτω ἢ ξηρά· καὶ ἐγένετο ἕτω.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Μηδαὶς λεγέτω, ὅτι εἶπερ ἢ ὕδωρ ἐπάνω τῆς γῆς, πάντως πᾶσαι αἱ κοιλότητες, αἱ νῦν τὴν θάλασσαν ὑποδεξάμεναι, πεπληρωμέναι ὑπῆρχον· πῆ τοίνυν ἐμελλον γίνεσθαι τῶν ὑδάτων αἱ συλλογαί, προκατελημμένων τῶν κοιλῶν; πρὸς δὲ τῆτο ἔρῃμεν, ὅτι τότε καὶ τὰ ἀγγεῖα συγκατεσκορῶσθη. ὅτε ἔδει πρὸς μίαν σύστασιν ἀποκριθῆναι τὸ ὕδωρ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὴν μεγίστην καὶ τελεωτάτην σωδρομῶ τῶν ὑδάτων ὀνόμασε συναγωγὴν μίαν. καὶ γὰρ τὰ φρέατα συναγωγῆ ὑδάτων εἰσὶ χειροποίητοι, ἐπὶ τὸ κοιλῆσθαι τῆς γῆς τῆς εἰσπαρμένης νοτίδος ἐπιρρέσεως. ἔ τοίνυν τὰ τυχόντα τῶν ὑδάτων ἀδροίσματα ἢ τῆς συναγωγῆς ἐμφαίνει προσηγορία, ἀλλὰ τὴν ἐξέχασαν καὶ μεγίστην, αἱ ἢ πᾶν τὸ σοικεῖον ἀδρόον διαδείκνυται.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Εἶπεν ὁ Θεός συναχθήτω τὸ ὕδωρ. πῆ ἔν σωρήσθη; εἰς τὴν θάλασσαν; τί γὰρ; ἐκ ἢ πεπληρωμένη; αἱ ἢ γῆ ἐπεπλήρωτο, πάντως ὅτι καὶ ἢ θάλασσα. πῆ ἔν σωρήσθη τὸ ὕδωρ; ὅτε τὴν γλῶσσαν ἐποίησαν ὁ Θεός, ἔδῃπερ ἢ τὰ κοιλάματα τῶν ὀρέων· ἀλλ' ἄμα εἶπε συναχθήτω, καὶ ἐρῶσθαι ἢ γῆ, καὶ κόλπας ἐποίησε. μαρτυρῆσιν (1) αἱ νῆσοι, καὶ τὰ ὄρη τὰ μεταξὺ.

Καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῆ ἕρανθ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὀφθῆ ἢ ξηρά.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὴν δὴποτε μίαν εἰπὼν τὴν τῶν ὑδάτων συναγωγὴν, πολλὰς μετὰ ταῦτα δηλοῖ; συναχθήτω γὰρ φησὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῆ ἕρανθ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν. Μία μὲν εἰς ἢ τῶν ὑδάτων συναγωγῆ. τὰ πελάγη γὰρ ἀλλήλοις σωρήσασθαι. τὰ μὲν, κατωθῆσθαι δὲ ὑπογείων πορῶν· τὰ δὲ, καὶ κατ' αὐτῶ τὴν ἐπιφάνειαν. πληθυστικῶς δὲ πάλιν τὰς συναγωγὰς ὀνόμασθαι· ἐπειδὴ ἄλλο μὲν τὸ ἰνδικὸν πέλαγος, ἄλλο δὲ τὸ ποντικόν, καὶ τὸ τυρρῶνικόν ἕτερον, καὶ ἄλλῃ μὲν ἢ Προποντίς, ἄλλος δὲ ὁ ἐλλήσποντος, καὶ ὁ αἰγαῖος ἕτερος, καὶ ἄλλος πάλιν ὁ ἰωνικός κόλπος. ἔξωθεν δὲ πάλιν ἐπίκειται τὸ μέγιστον πέλαγος. ὁ τινὲς μὲν ἀτλαντικόν, τινὲς δὲ Ὠκεανὸν ὀνομάζουσι. τέττε

C 3

χάριν

(1) Τῆτο ἐκ αὐ τοῖς τῆ Σολῆρα, ἀλλ' αὐ τοῖς τῆ Χρυσόστομου συγγράμμασιν εὑρομεν, αὐ Τόμ. 6. σελ. 25. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδόσ.

(1) Μαρυρεῖ τῶ πράγματι, ὅτι γῆ εἰς ἢ χωρῆσθαι· αἱ νῆσοι τὰ ὄρη μεταξὺ. αὐ τῶ 6. Τόμ. τῶν τῆ Χρυσόστομου. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδόσ. αὐ σελ. 455.

χάριν ὡς μὲν σιμημμείω, σιμαγωγίω A
μῖαν ὠνόμασεν· ὡς δὲ διηρημύας, σιμα-
γωγίας.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Οὐκ εἶπε, καὶ ὀφθί-
τω ἡ γῆ, ἵνα μὴ πάλιν αὐτῷ ἀκατάσκατον
ἐπιδείξῃ, πληρώθη ἔσαν καὶ ἀναμειμμείω
τῷ ὕδατι. ὁμῶς δὲ, ἵνα μὴ τῷ ἡλίῳ τῷ
τῆ ἀναξηραίνειν τῷ γλῶ αἰτίαν προσώ-
μην, πρεσβυτέραν τῆς τῆ ἡλίου γενέσεως
τῷ ξηρότητα τῆς γῆς ὁ δημιουργὸς πα-
ρεσκύασεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὕτω καὶ μεριστός
τῆ ὕδατος, διέμενεν ἡ γῆ τοσῶτον ἔχουσα,
ὅσον πρὸς τε αὐτῷ ἐμελλεν εἶναι χρεῖωδες
καὶ πρὸς τὰ ζῶα. εἰ γὰρ μὴ τῆτο ἔτως
εἶχε, μέναι ἐκ ἡδωάτω.

ι. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξη-
ραν, γῆν.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅτι ἡ μὲν ξηρά, Γ
τὸ ἰδίωμα ἐστὶ. τὸ οἰοῦναι χαρακηρισικὸν τῆς
Φύσεως τῆ ὑποκειμένης· ἡ δὲ γῆ, προση-
γορία τίς ἐστὶ ψιλῆ τῆ πράγματος. ὡς
γὰρ τὸ λογικὸν ἴδιον ἐστὶ τῆ ἀνθρώπων, ἡ
δὲ ἀνθρώπος Φωνὴ σημαντικὴ ἐστὶ τῆ ζῶα,
ὧ ὑπάρχει τὸ ἴδιον· ἔτω καὶ τὸ ξηρὸν ἴδιον-
ἐστὶ τῆς γῆς καὶ ἐξαίρετον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κεκερμμένη γὰρ ὑπὸ
τῶν ὑδάτων ἐκ τῆ ξηρά, καὶ ἐκ οἷα τε τῷ
ἔτε ζῶον τρέφειν, ἔτε καρπὸς φέρειν. κα-
λὸν ἔν ἐστὶ πρὸς σύσασιν κόσμῳ καὶ τὰ ζῶα
εἶναι, ἐξ ὧν αἱ διαδοχαί, πρὸς δὲ τέτοις
καλὸν τὸ εἶναι φυτὰ καὶ δένδρα, καρπὸς
φέροντα, ἐξ ὧν διαζῆ τὰ μεταλαμβάνον-
τα ζῶα.

Καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκά-
λεσε θαλάσσας.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὰ δὲ συστήματα
τῶν ὑδάτων, τετέστι τῆς κόλπης τῆς κατ'
ἴδιον χῆμα ὑπὸ τῆς περικειμένης γῆς ἀπο-
ληφθέντας, θαλάσσας ὁ Κύριος προσηγο-
ρῶσε· θαλάσσα βόρειος, θαλάσσα νότιος,
εἰώα θαλάσσα, καὶ ἑσπερία πάλιν ἑτέρα,
καὶ ὀνόματα τῶν πελαγῶν ἰδιάζοντα· πον-
τος εὐξείνου, καὶ Προποντίς, Ἑλλήσπον-
τος, Αἰγαῖος, καὶ Ἴωνιος, σαρδονικὸν Πέ-
λαγος, καὶ σικελικὸν, καὶ τυρρῆλικὸν ἑτε-
ρον, καὶ μύριά γε ὀνόματα πελαγῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Διάφορα εἶναι κατὰ τόπους
πεποίηκε τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων, ἔ τῷ
τυχεῖσαν χρεῖαν τοῖς περιοικῆσι παρεχό-
μενα. εἰκότως ἔν συστήματα πολλὰ αὐτὰ,
κατὰ τῷ ἀλλήλων ὀνομάζει διαίρεσιν.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπὶ ἔν καὶ ὡς πρότε-
ρον εἰρηται τῷ ἀναλογίαν ἰδῶν ὁ Θεὸς ἀ-
πεδέξατο, ἐκ ὧν αἱ ἀναλογίαι, ὡς τὰ Η
» τεχνητὰ οἱ τεχνίται, εἰρηται· καὶ εἶδεν ὁ
» Θεός, ὅτι καλόν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ αὐτὸ τῆτο
τερπνιώτα ὄψιν θαλάσσης ὁ λόγος ἐν-
δακνυται τῷ Θεῷ πεφηνείαι. ἔ γὰρ ὀφ-
θαλμοῖς βλέπει τὰ κάλλη τῆς κλίσεως ὁ
ποιητῆς, ἀλλὰ τῇ ἀρρήτῳ σοφίᾳ θεωρεῖ
τὰ γινόμενα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες πῶς καθ'
ἕκαστον τῶν γινομένων δείκνυσιν ἐπαινεῖν-
τα τὸν δημιουργόν; ἵνα μετὰ ταῦτα ἡ τῶν
ἀνθρώπων Φύσις ταῦτα διδασκομένη, ἐκ
τῶν δημιουργημάτων ἀνατρέχῃ πρὸς τὸν
δημιουργήσαντα.

ια. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, βλασησάτω
ἡ γῆ βοτάνην χόρτε σπείρον σπέρμα
κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε τὰς ἐκ
ἑδωδίμης βοτάνης βλασησῆαι προσέταξεν
ὁ Θεός; Πολλὰ τῶν ἀλόγων ζῶων τὰ γένη.
τὰ μὲν, θηρία· τὰ δὲ, κλίωη προσηγο-
ρῶόμενα. καὶ τὰ μὲν, ἐρπετά· τὰ δὲ,
πτερά. τέτοις ἅπασιν τροφῶν προηυτρέ-
πισεν ὁ Θεός. καὶ ταῦτα δὲ τῆς τῶν ἀν-
θρώπων σῆκα πεποίηκε χρεῖας. αὐτίκα
γὰρ καὶ δι' ἡμᾶς αὐτὰ φησι διατρέφεσθαι.
» τῷ ἐξαγατέλλοντι γὰρ φησι χόρτον τοῖς
» κλίωεσι, καὶ χλόω τῇ δελεῖα τῶν ἀνθρώ-
πων. τὸ τοίνυ τῆτω ἀχρησον, ἐκείνω
χρησιμον. καὶ τὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ ἀ-
ναγκαῖα, τοῖς δὲ αὐτῆς γεγεννημένοις ἀρ-
μόδια. πρὸς δὲ τέτοις προσορῶν, ὅτι καὶ
πάθη προσγενήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἄτε
δὴ διὰ τῷ ἀμαρτίαν δεξαμένοις τῆ θανά-
τε τὸν ὄρον, ἔ μόνον ἑδωδίμης, ἀλλὰ καὶ
ἀλεξικάκῃς τῶν παθημάτων βλασησῆαι
προσέταξε. (1) καὶ τῆτο μάθοι τις ἀν-
ἀκριβέστερον παρὰ τῶν τῷ ἰατρικῷ ἡσκη-
μένων τέχνῳ· ὅτι καὶ τὰ δοκῆντα εἶναι
δηλητήρια, παιδῶν ἐστὶν ἰατήρια. κερα-
νυμενα γὰρ ἑτέρας βοτάνης ἀλεξικάκα
γίνετα, καὶ ὑγείας παρεκτικά.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ παραπεμπλέον,
ὅτι σολοικισμὸς ἀν δόξειν εἶναι κατὰ τῷ
φράσιν τὸ, εἶπεν ὁ Θεός βλασησάτω ἡ
» γῆ βοτάνῳ χόρτε, σπείρον σπέρμα κατὰ
» γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα. ἔ γὰρ ὄψε-
ρῶς ἐφαρμόσῃ τὸ, σπείρον τῷ, βοτά-
νῳ χόρτε. πῶς δὲ καὶ χωρὶς σολοικισ-
μῆ νοεῖσθαι δυνάσθαι, τῶν πλείων ὑπο-
λειψομένων τὸ σπείρον πρὸς τὸ βοτάνῳ
χόρτε λέγεσθαι; ἐστὶ δὲ ὑποδιασολῆ χρη-
σαμενον μέσης σιγμῆς, ἔτως ἀναγνώσθαι
βλασησάτω ἡ γῆ βοτάνῳ χόρτε· καὶ δια-
σήσαντα. ἐπινεγκῆν τὸ, σπείρον σπέρμα
κατὰ γένος· ἵνα ἡ, βλασησάτω ἡ γῆ βο-
τάνῳ χόρτε, κατὰ γένος σπείρον σπέρμα,
ἀναφερομένη ἐπὶ τὸ γένος τῆ σπείρον.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅ νῆς ἐστὶ τῶν εἰρημέ-
νων τοιαῦτος. βλασησάτω ἡ γῆ βοτάνῳ
χόρτε, καὶ σπέρμα σπείρον κατὰ γένος.
ἔτω γὰρ καὶ τῆς λέξεως ἀκόλουθον ἀπο-
κατα-

(1) Βοτάνης βλασησῆαι τῇ γῆ προσέταξε. ἡ ὑ χάλλη ἔκδοσ.

κατασῶναι διωθήσεται, ἀκαταλλήλως νῦν Α
τῆς σιωτάξεως ἔχειν δοκίσης.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Βλασησάτω ἡ γῆ· ἔχ
ὁ, τι ἔχει προβαλλέτω, ἀλλ' ὁ μὴ ἔχει
κλήσαδω, τὸ Θεὸν δωρεμαίς τῆ ἀνεργείᾳ
διώαμιν.

Καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρ-
πὸν, ἔ τὸ σπέρμα αὐτῆ ἐν αὐτῷ
καθ' ὁμοιότητα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένε-
νετο ἔτω.

* * ΒΑΣΙΛΙΟΥ. Πολλὰ δὲ τῶν δειδῶρων
ὀρώμεν ἔτε καρποῖς, ἔτε σπέρματι κεχρη-
μια. τί ἐν ἐρῶμεν; ὅτι τὰ τιμιώτερα τῆ
Φύσει προηγεμαίης τῆς μνήμης τετύχη-
καν. ἔπειτα, ὅτι ἀκριβῶς θεωρῶντι καὶ
πάντα φανήσεται, ἢ σπέρματι κεχρημέ-
να, ἢ τὰ ἰσοδωαμῆντα τοῖς σπέρμασιν
ἔχοντα.

ιβ. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην
χόρτεσ ἀπείρον σπέρμα κατὰ γένος
καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρ-
πιμον ποιῶν καρπὸν, ἔ τὸ σπέρμα
αὐτῆ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς.
καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ γὰρ τότε φωνῆ
καὶ τὸ πρῶτον ἐκείνο πρόσταγμα οἶον νό-
μος τὶς ἐγένετο φύσεως, καὶ εἰσπέμεινε Δ
τῆ γῆ, τὴν τῆ γενναῖν αὐτῆ καὶ καρποφο-
ρεῖν διώαμιν εἰς τὸ ἐξῆς παρεχόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ δὲ ἀπείρον σπέρ-
μα, τρεῖς τὸ σπέρματινον σπέρμα κατὰ
γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, ὃν τρόπον καὶ
Ἀκύλας ἠρμολύβουσε.

ιγ. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένε-
νετο πρωὶ, ἡμέρα τρίτη.

ιδ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γεννηθήτω-
σαν Φωσῆρες ἐν τῷ σφραῶματι τῆ ἔρα-
νῆ εἰς Φαῦσιν τῆς γῆς, τῆ διαχωρί-
ζειν ἀνα μέσον τῆς ἡμέρας, καὶ ἀνα
μέσον τῆς νυκτός.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῶν Φωσῆρων δη-
μιουργηθέντων, τί γέγονε τὸ πρότερον
Φῶς; Ὁ δεσπότης Θεός καὶ ἐκ μὴ ὄντων
ποιεῖ, καὶ ἐξ ὄντων δημιουργεῖ. τὸν μὲν Ζ
γὰρ πρότερον ἔρανόν, ἐκ μὴ ὄντων ἐδη-

μιουργεῖ· τὸν δὲ δεύτερον, ἐξ ὑδάτων
ἐποίησεν. ἔτω τὴν γῆν μὴ ἔσαν, παρή-
γαγε· τὰ γὰρ δὲ τῶν δειδῶρων καὶ τῶν
σπέρματων, αὐτῆ βλασησάτω προσέταξε. καὶ
τὸ Φῶς τοῖνυν ἐδημιουργεῖται, ὡς ἠθέλη-
σαν. ὡσπερ δὲ τῷ σφραῶματι διείλε τῶν
υδάτων τὴν Φύσιν, καὶ τὰ μὲν ἐπιτέθει-
κεν ἀνωθεν, τὰ δὲ κάτω καταλέλοιπεν·
ἔτω ἐκείνο τὸ Φῶς διελὼν ὡς ἠθέλησε,
τῆς Φωσῆρας τῆς μεγάλης καὶ τῆς μι-
κρῆς κατασκύβασεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆ δὲ πρωτογόνου
Φωτὸς ὅσον μὲν καθαρῶτατον, εἰδέθηκε
τῷ ἡλίῳ· τὸ δὲ λοιπὸν, σελῶν, καὶ τοῖς
ἄστροις ἐμέρισεν. ἔτω καὶ διαχωρίζειν
ἐτάχθη ἀνα μέσον ἡμέρας τε καὶ νυκτός
ὁ πρότερον προσάξει Θεὸς τὸ Φῶς ἐποίησεν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τότε μὲν γὰρ αὐτῆ ἡ
Φύσις παρήχθη, νῦν δὲ τὸ ἡλιακὸν τῆτο
σῶμα ὄχημα εἶναι τῷ πρωτογόνῳ ἐκείνῳ
Φωτὶ παρεσκύβασεν. διαφορὰ γὰρ (1) ὄν-
τα τῆ Φύσει ἴσως τῆ διώαμιν τῆ κλί-
σαντος.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ὅθεν καὶ οἱ Φωσῆρες τῆ
τετάρτῃ ἡμέρᾳ γενόμενοι, διὰ τὸν περὶ
αὐτῆς λόγον, ἄτε μίξες ὄντες εἰ ταύτη
λέγονται γεννηθῆσαι. ἢ γὰρ τετράς δυ-
ναμει ἔσα δεκάς, τιμια ὑπάρχει. μονὰς
γὰρ, καὶ δυὰς, καὶ τριάς, καὶ τετράς
ἀλλήλοισι σιωτεθῆσαι, τὴν δεκάδα ποιῆσαι.
διὰ πάσης γὰρ τῆς γραφῆς ἡ δεκάς ὑμνεῖ-
ται. καὶ γὰρ δέκα λόγος Μωσῆς δέδωκε·
καὶ δεκάται παρέχονται. ὡσπερ δὲ τὸ
ὑδρὸν πρότερον διακεχυμένον κατὰ πρόσω-
πον πάσης τῆς γῆς, ὑπερον τῆ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ σιωαγαγὼν ὁ Θεός εἰς σιωαγωγῶν
μῖαν, ἐποίησε τῆς θαλάσσης, καὶ τῆς πο-
ταμῆς, καὶ τὰ φρέατα· ἔτω καὶ τὸ Φῶς
τὸ εἰ ἀρχῆ κλιθεῖν, πρότερον διακεχυμέ-
νον, ἀδρόως ὑπερον τῆ τετάρτῃ ἡμέρᾳ
σιωαγαγὼν ὁ Θεός, ἐποίησεν ἐξ αὐτῆ τὸν
ἡλίον, καὶ τὴν σελῶν, καὶ τῆς λοιπῆς
ἄσφρας. ἔχ ὅτι ἄλλο τί παρὰ τὴν ἡμέραν
ὁ ἡλῖος.

Καὶ ἔσωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς
καιρῆς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐπι-
αυτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ποῖα σημεῖα; Τοῖς πλέεσι,
τοῖς ἀροτριῶσι, τοῖς θερίζουσι. γεγονῶσι
δὲ

(1) Σκόπεε τοῖνυν εἰ μὴ διὰ τῆς Φαύσεως ἀρκέντως ἀέφωεν ὁ ἐβέλετο. ἀντὶ γὰρ τῆ Φωτισμῆ τὴν
Φαῦσιν εἴρηκεν. ἐστὶ δὲ ἐδὸν μαχόμενον τῆτο τοῖς περὶ τῆ Φωτὸς εἰρημνῶσι. τότε μὲν γὰρ αὐτῆ τῆ Φω-
τὸς ἢ Φύσις παρήχθη· νῦν δὲ τὸ ἡλιακὸν τῆτο σῶμα ὄχημα εἶναι τῷ πρωτογόνῳ ἐκείνῳ Φωτὶ παρεσκύβασ-
ται. ὡς γὰρ ἄλλο τὸ πῦρ, καὶ ἄλλο ὁ λύχνος· τὸ μὲν, τὴν τῆ Φωτίζειν διώαμιν ἔχον· τὸ δὲ, παραφαί-
νειν τοῖς δεομνῶσι πεποημένον· ἔτω καὶ τῶ καθαρῶτατῶ ἐκείνῳ εἰλικρινεῖ καὶ αὐτῷ Φωτὶ ὄχημα νῦν αἱ Φω-
σῆρες κατεσκύβασθησαν. ὡς γὰρ ὁ ἀπόστολος λέγει· τινὰς Φωσῆρας εἰ κόσμῳ. ἄλλο δὲ ἐστὶ Φῶς τῆ κῆσα
μὲ τὸ ἀληθινόν, ἔ κατὰ μέθεξιν οἱ ἄγιοι Φωσῆρες ἐγένοντο τῶν ψυχῶν, ὡς ἐπαίδουον, τῆ σκότους αὐτῆς
τῆς ἀγνοίας ἠύομνοι. ἔτω καὶ νῦν τὸν ἡλίον τῆτον τῶ φανατάτῶ ἐκείνῳ ἐπισκύβασεν Φωτὶ ὁ τῶν ἔλων
δημιουργὸς περὶ τὸν κόσμον ἀνῆψε. καὶ μηδὲν ἀπίστον εἶναι δοκεῖται τὸ εἰρημνόν, ὅτι ἄλλο μὲν τι τῆ Φωτὸς
ἢ λαμπρότης, ἄλλο δὲ τι τὸ ὑποκείμενον τῷ Φωτὶ σῶμα. πρῶτον μὲν ἐκ τῆ τῶ σῶματα πάντα ἔτω παρ'
ἡμῶν διαρεθῆσαι, εἴς τε τὴν δεκλιμῶν εἰσὶν καὶ εἰς τὴν ἐπισυμβάσαν αὐτῆ ποιότητα. ὡς ἐν ἑτέρῳ μὲν τι
τῆ Φύσει ἢ ἀσκότης, ἑτερον δὲ τι τὸ λελοκασμίον σῶμα· ἔτω καὶ τὰ νῦν εἰρημνῶν, διαφορὰ ὄντα κα-
τὰ τὸ Παρῖσ. ἔχ. ἔκδοσ. αὐ Τόμ. 1. σελ. 31.

δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα δι' αὐτῶν, ὅτε ὤραν ἔκτιω ἔδω ὁ ἥλιος, σαυρομύς τῆ Κυρίε καὶ Θεῶ. καὶ πάλιν ἐν τῇ αὐτῆ γεννήσει ἐφάνη ἐν ἡμέρᾳ ἀσῆρ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ μή μοι τὰ σημεῖα σοφισάδω τίς, ὡς σημεῖα τῶν μελλόντων ὑπὸ Θεῶ γίνεσθαι λελεγμένα· μηδὲ μαθήσεως καὶ σωθῆς ἄξια ἀποφαινετώ, γενεθλιαλογίας σημαντικὰ τεθεικέναι τὰ ἄσρα τὸν Θεὸν ὀριζόμενος. ἔγὰρ δειῶν ὀρισμῶν οἱ ἀσρολόγοι γινώσκιν ἔχουσιν, οἷς γε τὸ μάταιον ἀνειδίζων Θεὸς, σήτωσαν, Φησί, καὶ σωσάτωσαν σε οἱ ἀσρολόγοι τῆ ἔρανθ, οἱ ὀρῶντες τῆς ἀσέρας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι τὸ εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρῶς, καὶ εἰς εἰαυτῆς καὶ εἰς ἡμέρας; Ὁ ἥλιος ἀνίσχων μὲν καὶ δύόμενος, τὰς ἡμέρας ποιεῖ· εἰς δὲ τὰ νότια καὶ τὰ βόρεια μέρη διατρέχων, τὸν αἰαυσιᾶιον κύκλον ἀποτελεῖ. ἔτος καὶ τὰς τροπὰς ἐργάζεται, ἅς καιρῶς ὠνόμασεν ἡ θεῖα γραφή. ἀπὸ γὰρ τῆ ἰσημερινῆ τοπικῆ πρὸς τὰ βόρεια μεταβαίνων, τὸ ἔαρ ποιεῖ· αἶτα ἐκείθεν ἐπανιῶν μέχρι τῆτων τῶν ὄρων, τὴν θερινὴν κατασκόδαζει τροπικῶν. προϊόντος δὲ αὐτῆ ἀντεῦθεν ἐπὶ τὰ νότια, τὸ μετόπωρον γίνεται. ἐπανιῶν δὲ αὐτῆς, τὸν χειμῶνα ποιεῖ. ἐκ δὲ τῆ δρόμου τῆς σελλῶης τὸν τῶν κλιῶν μαθηθάνομεν ἀριθμόν. διὰ τριάκοντα γὰρ ἡμερῶν, ἔξ ὥρων δεκῶν, τὸν οἰκίον δρόμον πληροῖ. ἔθ' ἡ χάριν τὸν τῶν τοσέτων ἡμερῶν ἀριθμόν κλιῶν προσαγορεύομεν· ἐπειδὴ καὶ τὴν σελλῶν ὀνομάζεσθαι κλιῶν. τὸ δὲ εἰς σημεῖα, ἔ κατὰ τῆς ἀνοήτης νοῦμεν ἡμεῖς. τῆς γὰρ γενεθλιαλογίας τὴν ματαυολογίαν, ἔδὲ Πυθαγόρας, ἔδὲ Σωκράτης, ἔδὲ Πλάτων, ἔδὲ οἱ Στωϊκοὶ προσεδέξαντο. εἰ δὲ οἱ τοῖς μύθοις ἀντεθραμμένοι τῆ δε τῆ μύθου τὸ ἀσεβῆς ἐβδελύξαντο, τίς ἂν τοῖς θεῖοις πισθῶν λογίοις, τῶν ἔ δυσεβῶν μόνων, ἀλλὰ καὶ λῖαν ἀνοήτων ἀνάχοιτο λόγων; σημεῖα τοίνυν ἡ θεῖα καλῆ γραφή, τὸ εἰδέναι ἀόρα καιρῶν, τῆ φυτεῦσαι, τῆ καθάρσαι, τῆ ξύλα τεμεῖν εἰς ναυπηγίαν καὶ οἰκοδομίαν ἐπιτήδεια. ἀντεῦθεν καὶ οἱ ναυτιλῖα χρώμενοι μεμαθήκασιν, πότε μὲν ἀπάσαι, πότε δὲ καθορμίσαι τὸ σκάφος προσήκει. καὶ πότε μὲν πετάσαι δὲ τὸ ἰσίον, πότε δὲ καθελεῖν. ἡ πᾶρα γὰρ αὐτῆς ἐξεπαίδουσε τὰς τῶν ἀσέρων ἐπιτολάς τε καὶ δύσεις. πολλάκις δὲ καὶ ἡμεῖς κομήτιω, ἡ πωγωνίτιω, ἡ δοκιδίω ἰδόντες, ἡ πολεμίων ἐγνωμεν προσβολῶν, ἡ ἀκρίδος ἐμβολῶν, ἡ κλιῶν, ἡ ἀνθρώπων φθοράν. ταῦτα τοίνυν σημεῖα ἐκαλεσάν, ἔκ ἐκεῖνα τὰ πάσης ἀνοίας καὶ δυσεβείας μεσά.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ζητήσῃ πῶς εἰς σημεῖα ἥλιος, καὶ σελλῶν, καὶ ἀσέρες ἐκλίθησαν. ἴσως ἔν εἰς σημεῖα Φησιν, ὡς ὅταν ἰσάται μὲν ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελλῶν ἐπὶ Ἰησῆ τῆ Ναυῆ ἐπὶ δὲ Ἡσαῖε καὶ ἀναποδίζει. ἀσῆρ δὲ φαί-

νεταὶ μάγοις, τὴν κατὰ σάρκα τῆ Ἰησῆ γεννήσειν ἀβαγγελιζόμενος. εὔροι δ' ἀντις καίτινας τῶν ἀσέρων κατὰ καιρῶς φαινομύεις κακῶν, ἡ ἀγαθῶν μισητάς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐσῶσαν δὲ Φησὶ καὶ εἰς ἡμέρας· ἔχ ὡσε ἡμέρας ποιεῖν, ἀλλ' ὡσε κατάρχειν, τῶν ἡμερῶν. ἡμέρα γὰρ καὶ νύξ, πρεσβύτερα τῆς τῶν Φωσῆρων γενέσεως.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Πῶς ἔν ἔχει τὴν ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος; Ὅτι τὸ Φῶς ἐν ἑαυτῷ περιφέρων, ἐπειδὴν ποτε τὸν καθ' ἡμᾶς ὀρίζοντα ὑπεράρη, ἡμέραν παρέχει διαλύσας τὸ σκότος. ὡσε ἔκ ἀντις ἀμαρτοὶ ἡμέραν ὀρισάμενος εἶναι τὸν ὑπὸ τῆ ἥλις πεφωτισμένον ἀέρα· ἡ, ἡμέραν εἶναι χρόνον μέτρον. ἐν ᾧ ἐν τῷ ὑπὲρ γλῶ ἡμισφαιρίῳ ὁ ἥλιος διατρέβει.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ὁ ἅγιος Βασίλειος, καὶ ὁ μακάριος Κύριλλος, καὶ ὁ Ἀπολινάριος Φησὶ, μηδὲν ἕτερον τῆς Φωσῆρας σημαίνειν, εἰ μὴ καιρῶς, καὶ ἡμέρας, καὶ εἰαυτῆς.

ΙΕ. Καὶ ἔσῶσαν εἰς Φαῦσιν ἐν τῷ σερεάματι τῆ ἔρανθ, ὡσε φαίνεν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἔτω.

ΙΣ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τῆς δύο Φωσῆρας τῆς μεγάλης· τὸν Φωσῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν Φωσῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ τῆς ἀσέρας.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστιν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός; τὴν ἐξουσίαν, Φησὶν, ἔλαβεν ὁ μὲν τῆς ἡμέρας, ἡ δὲ τῆς νυκτός. ἵνα ὁ μὲν, Φαιδρότερον αὐτῷ ἀπεργάζηται διὰ τῶν οἰκείων ἀκτίνων· ἡ δὲ, διασκεδάσει τὸ σκότος, καὶ τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων διὰ τῆ οἰκείης φωτὸς παρέχει μετ' εὐκολίας κεχρηθῆσαι τοῖς ἰδίοις ἐπιτηδύμασι. τότε γὰρ καὶ ὁδοίπορος θαρρῶν, τῆς ὁδοιπορίας ἀπλεται, καὶ ναύτης καθέλκει τὸ πλοῖον, καὶ τὰ πελάγη διαπερᾶ. καὶ ἕκαστος δὲ τῶν τὰ ἐπιτηδύματα μετιόντων μετὰ πολλῆς τῆς ἀδείας τὰ τῆς οἰκείας ἐπισήμης μεταχειρίζεται.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ὅτε ἥλιος ἐπάγη εἰς ἀνατολῶν, τότε ἡ σελλῶν ἐπάγη εἰς δύσιν. ἐπειδὴ ἐκείνη μὲν, τῆς νυκτός ἀρχὴν ἐκελεύθη· ὁ δὲ, τῆς ἡμέρας. ἐγένετο ἔν ἡ σελλῶν, καὶ γεννᾶται τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ πανσελλῶς. ἔ γὰρ ἤδη ἡκρωτηριασθῆ τὸ ἔργον ὕθῆως, ἀλλ' ἐγένετο τελεία. μετὰ δὲ ταῦτα τῇ ἀλλοιώσει δείξαι χρόνος καὶ καιρῶς, καὶ διαφορὰς ἡμερῶν θελων, ποιεῖ αὐτῷ ὁ Θεὸς, ὡς πεντεκαθεκαταίαν πεπληρωμένῳ. καὶ ὁ μὲν ἥλιος ἀνέτελλεν· ὁρῶν γὰρ ἐπάγη· ἡ σελλῶν δὲ, ἐν τῷ ὄρῳ ἐφαίνετο πρὸς δύσιν. ὡς ἔν προσέτρεχεν ὁ ἥλιος τὸν ἴδιον δρόμον εἰς δύσιν, ἡ σελλῶν ἤρχετο ὕθῆως τῆ ἀνατέλλειν,

τέλειν, ἵνα πληρώσῃ τὸ ἀρχέτωσαν τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νυκτός. λοιπὸν ζήτημα, διατί ὁ Θεὸς πεπληρωμένῳ ἐποίησε τὴν σελιώῳ; (1) τετάρτη ἡμέρα γενομένη, ὡς ἔτεταρταίαν φαίνεσθαι· ἀλλὰ πάλιν εἰ τὴν τεταρταίαν, τὸ ἄκρον τῆς δύσεως ἔκατεῖχαν. ὁρέθη ἔν πλεονεκίᾳ ἑνδεκά ἡμέρας. τεταρταία γὰρ ἐγένετο, (2) ὡς δεκατipeμπλαία. ἑνδεκά ἡμέρας λοιπὸν πλεονεκίᾳ ἢ σελιώῳ τὸν ἥλιον, ἔτι ποιήσῃ, ἀλλὰ τῆ Φύσει. διὰ τὸ αὐτὸ ἄς τότε ἐπλεονέκησεν, ἀποδίδωσι τῷ ἡλίῳ. ὁ γὰρ κατὰ σελιώῳ κατ' ἕκαστον μῶα ἀπὸ ἑκοσι εἰς ἑκατομμύριον ἡμερῶν γινόμενος ἀριθμὸς ποιεῖται ἐν τοῖς δεκαδύο μηνὶ τῆ ἐνιαυτῆ ἡμέρας τριακοσίας πενήκοντα τέσσαρας. ἵνα ἄς ἐπλεονέκησεν τότε ἢ σελιώῳ, κατ' ἐνιαυτὸν ἀποδίδωσι τῷ ἡλίῳ. ζητῶμεν δὲ πῶς διώκει ὁ ἥλιος, καὶ πῶς τρέχει τὴν νύκτα, κατὰ μὲν τῆς ἕξω, ὑπὸ τῷ γλῶ, κατ' ἡμᾶς δὲ τῆς σκλιώῳ αὐτὸν λέγοντας, τί νόμισον καμάραν ἐγκειμένῳ. (3) ἢ ἀνατολῆ ἐκεῖ ἐστὶ κατὰ τὸν τύπον, ἄρκλος δὲ ὦδε, μεσημβρία ἐκεῖ, δύσις ἐκεῖ, ὁ ἥλιος ἀνατέλλων, καὶ μέλλων διώκειν, ἔχ ὑπὸ γλῶ διώκει, ἀλλ' ἐξελεῖται τὰ πέρατα τῆ ἔρανῃ, τρέχει εἰς τὰ βορινὰ μέρη, ὡπερ ὑπότινα τῆχον κρυπτόμενος, μὴ συγχωρόντων τῶν ὑδάτων φανῶμαι αὐτῆ τὸν δρόμον, καὶ ἔτω κατάλαμβάνει τὴν ἀνατολίῳ. λέγει γὰρ καὶ Σολομῶν, ἐν τῷ

Ἐκκλ. ι. 5.
 „ Ἐκκλησιαστή, ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ διώκει
 „ ὁ ἥλιος, ἀνατέλλων πορεύεται κατὰ δύσιν,
 „ καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν, κυκλῶν κυκλοῖ,
 „ καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτῆ ἔλκει. βλέπε αὐτὸν κατὰ μεσημβρίας τρέχοντα, καὶ τὸν βορρᾶν κυκλῶντα. λοιπὸν μάθε ἐν τῆ τῆ χειμῶνος καλασάσαι· ἐπειδὴ ἔκ ἀπὸ μέσης τῆς ἀνατολῆς ἀνατέλλει, ἀλλὰ περὶ τὸ εἶλημα τῆς μεσημβρίας πλησιάζει, (4) καὶ ὀλίγον τεμῶν διάστημα, ποιεῖ μικρὰν ἡμέραν. διώκει δὲ, καὶ πολὺν κύκλον τρέχων, ποιεῖ μακρὰν τὴν νύκτα. ἀνάγκη γὰρ ἔχει κυκλεῖσθαι διὰ τῆς νυκτός δύσιν ὄλλω, καὶ ἄρκλον ὄλλω, καὶ φθάσαι ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς μεσημβρίας. ἀνάγκη τοίνυν μεγάλῳ γενέσθαι τὴν νύκτα. ὅταν μάλιστα ἐξισῶται, καὶ ἴσον διάστημα ἔχη, ἰσημερίαν ποιεῖ. θέρους πάλιν, κλίνας εἰς τὸν βορρᾶν, ὡπερ χειμῶνος εἰς μεσημβρίαν, καὶ εἰς τὰ ἄκρα τῆ βορρᾶ ἀναβαίνων, ὑψῆται, καὶ μεγάλῳ ποιεῖ τὴν ἡμέραν. ὀλίγον δὲ ἔχων κύκλον, μικρὰν ποιεῖ τὴν νύκτα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατί προτέραν ποιεῖ τὴν διακόσμησιν τῆς γῆς τῆ ἔρανῃ; Διατί τὴν μέλλουσαν ἀνακύπτειν πολύθεον πλάνην

Α περὶ ἥλιον, καὶ σελιώῳ, καὶ ἄσρα. διατί δὲ τῆ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἔκ ἐποίησεν ἥλιον, καὶ σελιώῳ; Ἐπειδὴ ἐδέπω τὴν τὸ σερέωμα, ἐν ᾧ ἔμελλον πεπηχῆσαι. καὶ ἔτι διὰ τὸ μόνον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔπω ἦσαν καρποὶ οἱ ὀφείλοντες θάλασσα. τῆ γὰρ τρίτῃ ἐβλάστησαν οἱ καρποὶ. καὶ ἵνα μὴ νομιθῆ, ὅτι τῆ Φύσει τῆ ἡλίας ἐβλάστησεν, ὅτε ἀπηρητίθη ἢ δημιουργία αὐτῶν, τότε ποιεῖ ἥλιον, καὶ σελιώῳ, καὶ ἄσρα.

Β ἰς. Καὶ ἔθετο αὐτῆς ὁ Θεὸς ἐν τῷ σερέωματι τῆ ἔρανῃ, ὡσεὶ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὸ ἔθετο αὐτῆς, ἔτι τὸν τῷ, ἐποίησεν· ἔδὲ πρῶτον γενόμενοι, ὑπερον ἐτέθησαν, ἀλλ' ὁ ἢ ἔννοια ὑποβάλλει, πρῶτῳ εἶναι τὴν γενέσιν τῆς θέσεως. τὸ μὲν γὰρ, ὑποσῶμαι· τὸ δὲ, ἀρμόσαι πρὸς τὰ ἄλλα τῆ κόσμου μέρη.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Μηδαίς δὲ ἀκάν, καὶ ἔθετο αὐτῆς ἐν τῷ σερέωματι τῆ ἔρανῃ, ὡσεὶ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. συμπεπηχῆσαι τὸν ἥλιον, καὶ τὴν σελιώῳ, καὶ τῆς ἄσρας ἐν τῷ ἔρανῳ νομιζέτω, δόγμα τῆ Ἐκκλησίας ἐθνικὸν ἐπεισάγων, καὶ κινεῖσθαι τὸν ἔρανῳ οἰόμενος. φέρουσα τὰ ἐκείθεν λάμποντα. καὶ γὰρ τὸν Ἀδάμ πλάσας ἔθετο ἐν τῷ παραδείσῳ, ἔχ ἢ πῆξας, ἀλλὰ τὴν αὐτόθι διαίταν καὶ αὐτῷ ὀρίσας. ὅθεν χρηνοῖν, ὅτι κατὰπερ ἐπὶ γῆς ἀνδρῶπος, ἔτως ἐν τῷ ἔρανῳ οἱ Φωστῆρες, ἔτι πεπηγοῦτες, ἀλλ' ὁδοῦντες ἄνω πορείαν· ἵνα τοῖς κάτω φαίνωσιν, ὀλόκληρον εἰς ἡμᾶς τὸ Φῶς πέμποντες.

Ε ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ὡσε εἶναι, φησὶν, αὐτῆς ἐπὶ τῆ ἔρανῃ ἔτι πεπηγοῦτας, ἀλλ' ὡσεὶ ἐπ' αὐτῆ, τὸν οἰκίον ἐξελαύνοντας δρόμον. ὡσεὶ καὶ ἐπὶ τῆ Ἀδάμ φησὶν, ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ, ἔχ ὡσεὶ πεπηγοῦτα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡσεὶ κινεῖσθαι ἐπ' αὐτῆς· ἔτω κατὰαῦτα εἶναι μὲν ἐν τῷ σερέωματι τῆ ἔρανῃ τῆς Φωστῆρας κελδοί. καλῶς δὲ ἐπήγαγεν, εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς· ἵνα εἴπῃ, ὅτι τὴν χρεῖαν παρεχέτωσαν τῆ γῆ. τῆ γὰρ ἔνεκεν ἐπὶ τῆ ἔρανῃ τέθειται.

Ζ ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ζητεῖται, πότερον, κατ' ἄνω τῆ ἔρανῃ δρόμον τρέχουσιν, ἀπέχοντες διαστήματι τῆ ἔρανῃ, ἢ κεκλυμένοι, τῆ ἔρανῃ πεπηγοῦται εἰσιν, ἢ ὡπερ ἐν γῆ ὁδοιπόροι, ἔτως ἐν ἔρανῳ οἱ Φωστῆρες; ἔδοξε μὲν τισὶ λέγειν, ὅτι πεπήγασι ἐν ἔρανῳ, καὶ ἔχ ὁ ἥλιος, ὁ τρέχων, ἔδὲ ἢ σελιώῳ. εἰ μὲν ἔν ἔλλω εἶναι, ἀνεχόμενος ποιητῶν, ἀκκέτω Ὀμήρῳ (5) ἀπὸ τῶν τῆ Ὀκεανῆ ρείθρων αὐτὸν ἀνάγοντος. καὶ μέσον

(1) Ἐχεῖν αὐτῷ τῆ τετάρτῃ ἡμέρᾳ γενομένη, ὡσεὶ τεταρταίαν φαίνεσθαι. ἐν τῷ 6. Τόμ. τῶν τῆ Χρυσόσ. σελ. 457. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδόσ.

(2) Τεταρταία ἐγένετο, καὶ ἐφαίνετο ὡσεὶ πεντεκαδεκαταία. αὐτ.

(3) Ἐπικειμένῳ. αὐτ.

(4) Ἀλλὰ περὶ τὸ κλίμα τῆς μεσημβρίας πλαγιάζει. αὐτ. ἐν σελ. 460.

(5) Ἡλιὸς μὲν ἔπειτα γίνον προπέβαλλον ἀρῆρας

μέσον ἔρανε ἐπικλίνειν λέγοντος, καὶ πάλιν πεμπόμενον εἰς δύοσιν· εἰ δὲ Φιλοσόφοις, τοῖς λογισμοῖς τῆς ψυχῆς ἀποδιδῶς τὸ κράτος, ἀπό γε τῶν ὀρωμένων πισταῖσιν ἀσπύδων, ὁράτω σελλῶν καλαλαμβανομένῳ κατὰ τριάκοντα ἡμέρας, πλειάδας δὲ δι' ὀλοκλήρου ἔτους. εἰ δ' ἔμμεναι ἀκίνητα ὑπὸ τῆς τῆς ἔρανε κινέμενα φύσεως, ἐκ ἂν τότε τῆς ἰσῶ ὀξύτερον. χωρὶς δὲ τῶν ὀρωμένων ἑτέρου τινὰ τῶν ἄσρων μηδὲ εἰσδυσηγῶτα, (1) ἐκ ἂν ἐγίνετο τὰ προειρημένα. τισὶ δὲ δοκεῖ κατώτερα τῆς ἔρανε εἶναι, καὶ ἀεροπορεῖν. ἢ δὲ γραφῆ βέλεται μὲν ἐσερεῶσαι, καὶ ἀκίνητον εἶναι τὸν ἔρανον· κινεῖσθαι δὲ ἥλιον καὶ σελλῶν. καὶ γὰρ Ἰησῶς ὁ τῆς Ναυῆ σῆτω. Φησὶν, ὁ ἥλιος, ἐκ τῶν κινῶν αὐτὸν ἔρανος, καὶ ἡ σελλῶν, καὶ γέγονεν ἔτω. καὶ ἐπὶ Ἐξελίξ δὲ τῆς βασιλέως ὁ ἥλιος ἀνέσρεψε τὸν δρόμον αὐτῆ, ἐκ τῶν ἔρανος. Καὶ μετ' ὀλίγου. Οὐ πεπήγασι τοίνυν ἐν τῷ ἔρανω, ἐλλ' ἔδδ' ἐδιεσήκασιν αὐτῆ. Καὶ μετ' ὀλίγου. Τὶ ἐν ἐσί; τρόπον τινὰ ὡπερ ἐπιβαίνουσιν ἔρανε, πλησίον ὄντες καὶ προσαπτόμενοι τάχα τῆς ἔρανε ἐπιφανείας. ἵνα τὰς ἀπ' αὐτῶν ἀκτίνας πάσας ἐπὶ τῆς γῆς καταπέμπωσιν, ἄνω πέμπειν ἐκ ἔχοντες χώραν.

η. Καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν ἀνά μέσον τῆς φωτός καὶ ἀνά μέσον τῆς σκότους. καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Νῦν δὲ ἥλιον ἐπέταξε τοῖς μέτροις τῆς ἡμέρας· καὶ σελλῶν, ὅταν ποτὲ πρὸς τὸν ἴδιον κύκλον ἀπαρτιῶν, ἀρχηγὸν ἐποίησε τῆς νυκτός. σχεδὸν γὰρ τότε κατὰ διάμετρον οἱ φωστῆρες ἀλλήλοισ ἀντικαθίστανται. ἀνατέλλοντος μὲν γὰρ τῆς ἡλίας ἐν ταῖς πανσελήνοις, καταφέρεται πρὸς τὸ ἀφανὲς ἢ σελλῶν· δυομένη δὲ πάλιν τῆς ἡλίας, αὕτη πολλακίς ἐξ ἀνατολῶν ἀντανίχει. εἰ δὲ κατὰ τὰ ἄλλα σχήματα ἔσθωα παρτιζέται τῆ νυκτὶ τὸ σελλῶν Φῶς, ἔδδ' ἐπὶ τὸν προκείμενον λόγον. πλὴν ὅτι, ὅταν ἑαυτῆς τελειοτάτη τυγχάνη, κατάρχει μὲν τῆς νυκτός, τῷ ἰδίῳ φωτὶ τὰ ἄσρα ὑπεραυγάσσα, καὶ τῷ γῶν περιλάμπασα. ἐξίσσεται δὲ πρὸς τὸν ἥλιον τῆς χρόνου διαίρεται τὰ μέτρα.

ιθ. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τετάρτη.

κ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετῶν ψυχῶν ζώων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κα-

Α τὰ τὸ σερέωμα τῆς ἔρανε. καὶ ἐγένετο ἔτω.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Νῦν πρῶτον ἐμφυχὸν καὶ αἰδήσεως μέτοχον ζῶων δημιουργεῖται. Φυτὰ γὰρ καὶ δένδρα καὶ ζῶα λέγεται διὰ τὸ μετέχειν τῆς θρεπτικῆς καὶ αὐξητικῆς διωάμεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ζωῆς, ἔδδ' ἐμφυχα. τῆς τε ἐνεκῶν, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετῶν. πᾶν τὸ νηκλικόν, καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὕδατος ἐπινηχῆται, καὶ διὰ βάρους τέμνη τὸ ὕδωρ, τῆς τῶν ἐρπησικῶν ἐσὶ φύσεως.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ ἐξ ὕδατων καὶ τοῖς πλῶσις τῶν γενέσιν ἔδωκεν; Ὅτι ὡπερ συγγενεῖα τίς ἐσὶ τοῖς πετομένοις πρὸς τὰ νηκλῶν. καὶ γὰρ ὡπερ οἱ ἰχθῦς τὸ ὕδωρ τέμνει, τῆς μὲν κινήσει τῶν πλερουγίων εἰς τὸ πρόσω χωρῶντες, τῆς δὲ τῆς ἐραῖς μεταβολῆς τὰς τε περιστροφῆς καὶ τὰς ὀρθείας ὀρμῆς ἑαυτοῖς οἰακίζοντες ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν πλῶν ἐσὶν ἰδεῖν διανηχομένων τὸν ἀέρα τοῖς πλεροῖς κατὰ τὸν ὁμοῖον τρόπον. ὡσεὶ ἐπειδὴ ἐν ἰδίῳ ἐκατέρους τὸ νήχεσαι, μία τίς αὐτοῖς ἢ συγγενεῖα ἐκ τῆς τῶν ὕδατων γενέσεως παρεχέσθαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τὰ μὲν φυτὰ πρὸ τῶν φωστῆρων ἐποίησε, τὰ δὲ ζῶα μετὰ τῆς φωστῆρας; Ὁφθαλμὸς ἔχει τὰ ζῶα, καὶ τῆς φωτός τῶν ὑπερβολῶν ἐκ ἂν ἰσῶ γκε. τῆς δὲ διανεμηθῆν ἐσὶ τῆς μικρῆς καὶ μεγάλης φωστῆρας. σύμμετρον τῆς ὕψει τῶν ζῶων ἀφίησιν αἰγῶν. τῶν δὲ φυτῶν ἢ φύσις αἰδήσεως ἀμοιρος.

κα. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζῶων ἐρπετῶν ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πᾶν πετεινὸν πλερωτὸν κατὰ γένος.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἔ λέγει ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα κήτη, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς αὐτὰ ἐποίησε. κήτη γὰρ πάντα τὰ ἐν τοῖς ἐνύδροις ὑπερμεγέθη καλεῖ· καὶ διαφοράτις εἶναι φαίνεται ἐν αὐτοῖς. ὅθεν προσέθηκε τὰ μεγάλα.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλὰ.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ γὰρ εἶδεν ὁ Θεός κατ' ἕκαστον τῶν κλισμάτων λεγόμενον, ὅτι καλόν, τοιῦτόν ἐσιν, ὅτι ἐνείδεν ὁ Θεός τῆς λόγους ἕκαστα, καὶ εἶδε πῶς κατ' ἕνα γέγονεν ἕκαστον τῶν κλισμάτων λόγους, ἐσὶ καλόν. εἰ δὲ μὴ ἔτω τίς παραδέχεται τὸ, εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν, διηγησάσθω πῶς ἐν τῷ, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετῶν ψυχῶν ζώων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς

¹ Ἐξ ἀκαλαρβείστω βαθυθόου ὠκεανοῦ,

Ὁρανον εἰστανίον· οἱ δ' ἰσῶν ἀλλήλοισιν. Ἰλιάδ. η. 421, 422 καὶ 423.

² Δύσεται δ' ἥλιος, τετέλεστο δ' ἔργον Ἀχαιῶν. αὐτ. 465.

³ Ἡμὸς δ' ἥλιος μέσον ἔρανον ἀμφιβεβήκει. Ἰλιάδ. θ. 68.

(1) Ἰσ. εἰς δύοσιν πεπηγῶτα, ἢ ἐμπηγηγῶτα, ἢ ἰσπεπηγῶτα. ἀλλὰ καὶ ἔτως, ἀτελής ἢ ἀνοικα. ἐλλείπει γάρ τι ὡς δοκεῖ.

γῆς κατὰ τὸ σερῶμα τῶ ἔραν ἡ σῶζεται τὸ, εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν. καὶ μάλισα ἐπεὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα, ὁ λόγος ὁ περὶ ἐκάστου τῶν ἐστὶν ὁραθῆς Θεῷ τὸ καλόν.

κβ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεὸς, λέγων, αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα τὰ ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθύνεσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐπὶ τῶν δένδρων, καὶ τῶν σπερμάτων τῶ αὐτῶ ταύτῳ ὁ Θεὸς ῥητῶς ὀβλογίαν ἐκ ἐποίησατο· καίτοι κακίων ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν τε διαμονῶν ἐχόντων καὶ τῶ ἐπίδοσιν. τίποτε ἐν ἄρα τῶ τῶ αὐτίον; ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι παιδεύσασθαι ἡμᾶς ταύτῃ βεβλόμενος, πρῶτον μὲν, ὅτι πλείων αὐτῶ λόγος ἐστὶ τῶν αἰδιήσεως τε καὶ ζωῆς μετεχόντων, ἢ περὶ τῶν αἰδιήτων· ἔπειτα, ὅτι τοῖς σπέρμασι μὲν καὶ δένδροις ὁ Θεὸς τῶ ἐκ τῆς διαδοχῆς διαμονῶν, ἐκ τῆς γεωργίας δέδωκεν ἔχειν· τοῖς δέ γε ζωῶσι πᾶσιν, ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλα σιωσίας. ὅπως τοίνυν μὴ προαιρετικῶς ὀρμαῖς δοκῇ ἐμποιεῖσθαι τῶν τε τῶ κινήσιν, σιωθεῖσθαι δὲ μᾶλλον πρὸς τῶ τῶ προσάγματι τῶ ποιήσαντος εἰς τῶ τῶ γένος διαμονῶν, εἰκότως ταύτῳ τῶ ὀβλογίαν ῥητῶς ἐπὶ τῶν ἐποίησατο.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν τὰ μὲν φυτὰ, ἐκ ὀβλόγησε· τοῖς δὲ ζωῶσι ἔφη, αὐξάνεσθε, καὶ τὰ ἐξῆς; Τῶν λειμώνων, καὶ τῶν λιγίων, καὶ τῶν παντοδαπῶν βοτανῶν τε καὶ δένδρων ὀβλογῆς ἐβελήσας τῶ γῶ ἐπλήρωσεν ἅπασαν· τὰ δέ γε ἄλογα ζωᾶ ἀνα δὴ παρήγαγεν. εἰκότως τοίνυν αὐτοῖς τῶ ὀβλογίαν προσβίβηκεν, ἵνα διὰ τῆς πολυγονίας τὰ μὲν, πελάγη καὶ λίμνας καὶ ποταμῶν· τὰ δὲ, τὸν αἴρα· τὰ δὲ, πληρώσῃ τῶ γῶ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἴσως ἐπειδὴ τὰ μὲν, εἰ καὶ ζῆ, ἀλλὰ ζωῶ ἀναίδητον· τὰ δὲ, αἰδιήκω τε καὶ φαντασιακῶ ἐπιβελήσασθαι ἀλλήλοις, διὰ τῆς αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε φωνῆς, τῶ ἀσφάλειαν ἐκάστῳ παρέχει· ὡς μηδὲν γένος ἀδυνάτερον ἐκλείπειν, ὑπὸ τῶ δυνατωτέρου καταναλισκόμενον. καὶ ἄλλως, δὲ τὸ μᾶλλον ἐγγύτερον ἀνθρώπων κατὰ τῶ σωματικῶ ζωῶ ἔδει πλέον χόρτα τε καὶ ξύλων τετιμῆσθαι, καὶ τὰ ἐδιδόντα τῶν ἐδιομαίων.

κγ. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα πέμπτη.

κδ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζωσαν κατὰ γένος· τετραπόδα, καὶ ἔρπετα, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κήνη κατὰ γένος· καὶ πάντα τὰ ἔρπε-

A τὰ τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ ἐγένετο ἕτω.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἔρπετα πεποίηκεν ὁ Θεός; Δεῖται τὰ παιδία καὶ μορμουλκίων, καὶ ἰμάντων, καὶ ῥάβδων. καὶ τοῖς μὲν αὐτὰ δεδιτόμεθα, τοῖς δὲ καὶ παιδοδομοῖ· ἐκάτερα δὲ δρωμεν, πᾶσαν αὐτοῖς ὀβλογίαν πραγματοδομομεν. ἐπειδὴ τοίνυν προεἶδεν ἡμᾶς ὁ δεσπότης Θεὸς εἰς ῥαθυμίαν ἐγκλίνας, (1) οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῶ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τῶ τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθαι τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογόμενοι μὲν τρώφης, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῶ γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἕωρον ἐν αὐτῶ χαρακίηρας. ἕτως ἔχισ τῆ τῶ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκῳ ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῶντων κηδομένοσ ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

B οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῶ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τῶ τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθαι τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογόμενοι μὲν τρώφης, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῶ γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἕωρον ἐν αὐτῶ χαρακίηρας. ἕτως ἔχισ τῆ τῶ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκῳ ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῶντων κηδομένοσ ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Γ οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῶ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τῶ τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθαι τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογόμενοι μὲν τρώφης, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῶ γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἕωρον ἐν αὐτῶ χαρακίηρας. ἕτως ἔχισ τῆ τῶ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκῳ ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῶντων κηδομένοσ ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Δ οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῶ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τῶ τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθαι τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογόμενοι μὲν τρώφης, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῶ γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἕωρον ἐν αὐτῶ χαρακίηρας. ἕτως ἔχισ τῆ τῶ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκῳ ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῶντων κηδομένοσ ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Ε οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῶ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τῶ τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθαι τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογόμενοι μὲν τρώφης, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῶ γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἕωρον ἐν αὐτῶ χαρακίηρας. ἕτως ἔχισ τῆ τῶ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκῳ ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῶντων κηδομένοσ ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Ζ οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῶ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τῶ τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθαι τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογόμενοι μὲν τρώφης, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῶ γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἕωρον ἐν αὐτῶ χαρακίηρας. ἕτως ἔχισ τῆ τῶ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκῳ ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῶντων κηδομένοσ ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

Η οἷον ἰμάντας τινὰς καὶ μορμουλκία προκατεσκόβασε τὰ θηρία· ἵνα τῶ τοῖς ἡμᾶς δεδιτόμενος, πρὸς ἑαυτὸν ἔλκη, καὶ καλεῖν εἰς συμμαχίαν παρασκόβασθαι. ἀλλ' ὡς οἱ τέλει καὶ τῶν μορμουλκίων, καὶ τῶν ἰμάντων καταφρονέσιν, ἕτως οἱ τῆς ἀρετῆς τρώφιμοι τῶ τῶν θηρίων ἐδαιμαίνουσι προσβολῆς. καὶ γὰρ τῶ Ἀδὰμ πρὸ τῆς ἀμαρτίας παρέσθαι τὰ θηρία τῶ ὀβλογῆντα. καὶ τῶ Νῶε πάλιν εἰς τῶ κιβωτὸν εἰσίντι δίκῳ προβάτων καὶ λέων ἠκολέθει, καὶ πάροαλις, καὶ τῶν ἔρπετων τὰ πικρότατα. καὶ τῶ Δανιὴλ παρεσθῆσαν οἱ λέοντες ὀβλογόμενοι μὲν τρώφης, πελάσασθαι δὲ μὴ τολμῶντες. τῶ γὰρ θεοειδῆς τῆς θείας εἰκόνας ἕωρον ἐν αὐτῶ χαρακίηρας. ἕτως ἔχισ τῆ τῶ Ἀποστόλου χειρὶ ἐμβάλῃσα, καὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ χαῦνον καὶ χαλαρὸν ἐκ ὀβλογῆσα, ἀπεπῆδησε παραυτίκα, καὶ κατὰ τῆς πυρᾶς ἤλατο, ὡς οἱ δίκῳ ἑαυτῶ εἰσπρατομένη, ὅτι τῶ μηδαμόθεν προσήκοντι προσέβαλε σώματι. ἡμεῖς δὲ τὰ θηρία δεδοίκαμεν, ἐπειδὴ τῆς ἀρετῆς τῶ πολιτεῖαν ἐκ ἔχομεν. καὶ ἕτω δὲ ῥαθυμῶντων κηδομένοσ ὁ Θεός, ἐρημοτέρως ἐκείνοις ἀπεκλήρωσε τόπος, καὶ τὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῖς

(1) Ἐγκλινῆντας ἢ αὐτῶ καλῆ ἔκδ.

ἀλλ' ἔδειξεν εὖ Φρονῶν ἀπὸ τῶν διαβάλλει A
τὸ ζῶον. δίχα γὰρ τῶν βιῶναι τῶν ἀδυ-
νάτων. διὰ γὰρ τῶν ἀρδόμενον, τέθη-
λε. χρῆζει γὰρ καὶ φλέγματος, καὶ αἵ-
ματος, καὶ χολῆς ἐκατέρας. ἀλλ' ὡσπερ
διὰ τῶν σωθήσκειν, ἔτω καὶ διὰ τῶν
διόλλυται. σὺς γὰρ τῶν εἰρημίων ἢ πλεο-
νασμός, ἢ ἀδεια διολλύει τὸ ζῶον. ἔτω
πάλιν ἔτις μίαν τῶν δακτύλων ἐκτέμοι
σκυλαλίδα, ὅψεται παντελῶς αὐτῷ ἀχρη-
σον, ἀλλὰ σωημμένη πλείω παρέχει τῷ B
σώματι χρεῖαν. ἔτω τοίνυν καὶ ἡμᾶς προ-
σῆκει ποιεῖν· μὴ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἕκασον
μέρος τῆς κλίσεως ἐξετάζειν, ἀλλὰ ζητεῖν
εἰ τῷ παντὶ χρήσιμον. ἐπεὶ καὶ τὸ πῦρ
καυσικόν ἐστι, καὶ ἔμνον σώματα διαφθει-
ρει, ἀλλὰ καὶ οἴκους ἐμπύρησι, καὶ πλοῖα,
καὶ λίγια. ἀλλ' ὅμως εἴ ἐστι τῶν τασάρων
σοικεῖων, δι' ὧν τὰ πάντα σωθήσονται, καὶ
δίχα τῶν τῶν Φύσιν διαβιῶναι τῶν
ἀδυνάτων. καὶ ὕδωρ ὡσαύτως ἐπικλύζει
τῷ γλῶ, οἰκίας καταλύει, παμπόλλους τῶν
ναυτιλομένων διολλύει, λυμάνεται δὲ καὶ
τῆς ἀκαίρως. ἢ ἀμέτρως πίνειν ἀνεχομέ-
νης. ἀλλ' ἔδειξεν μὴ κομιδῇ παραπαίων ὀλέ-
θριον τὸ ὕδωρ ὠνόμασε. τέτο γὰρ καὶ
τῷ γλῶ ἄρδει, καὶ τὰ φυτὰ τρέφει, καὶ
τὰ ἄλογα ζῶα, καὶ τῶν ἀνθρώπων τῷ
Φύσιν. ἔτω τοίνυν καὶ τῶν ἄλλων ἕκασον
ἐξετάζωμεν, μὴ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ βασανί-
ζοντες. εἴτε λυμαντικόν ἐστιν, εἴτε ὠφέλι-
μον, ἀλλ' εἰ τῷ κοινῷ σωθῆλει τινα χρεῖαν.
καὶ θηρία αἰδέεται μὲν τὸν ἄνθρωπον διὰ
τῷ ἐξ ἀρχῆς δοθεῖσαν αὐτῷ καθ' αὐτῶν
ἐξουσίαν· ὡς παραβεβηκότος δὲ τὸν θεῖον
νόμον ἐστὶν ὅτε καταφρονεῖ. καὶ γὰρ οἱ
πονηροὶ δῆλοι διαπίπτειν εἰώθασιν τῆς ἰδύ-
ναι αὐτὰς παρὰ τῶν δεσποτῶν κεκελευσμέ-
νης, ὅταν ἴδωσι διὰ πλημμελήματα παρ-
φῆσις ἐσερημύνης.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐξαγαγέτω ἢ γῆ ψυ-
χῶ, ἢ τῷ ἐναποκειμένῳ, πῶς γὰρ τῷ
μὴ ἔσαν; ἀλλὰ τῷ δεδομένῳ αὐτῇ παρὰ
τῷ Θεῷ διὰ τῆς ἐπιταγῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ ἢ γῆ ψυχῶ
ἐξάγει; Ἴνα μάθῃς τῷ διαφορὰν ψυχῆς
Λδοιτ. 17. 11. κλιῶς, καὶ ψυχῆς ἀνθρώπου. ἐπειδὴ κα-
» τὰ τὸ γεγραμμένον, παντὸς ζῶος ἢ ψυχῆ
» τὸ αἶμα αὐτῆ ἐστίν.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Διατὶ ἐκά μὲν εἶπε βλα-
σησάτω, αὐτῶν δὲ ἐξαγαγέτω; Τὰ
βλασηματα, καὶ τὰ ξύλα, καὶ οἱ καρ-
ποι κατ' αὐτὸν βλασανθῶσιν. ἐπειδὴ ἐν
ἐμελλε τὰ φυτὰ παραμύνειν τῇ γῆ, καὶ
πάντοτε ἐξ αὐτῆς προέρχεσθαι, διὰ τῆ-
το, βλασησάτω. τὰ μὲντοι ζῶα, ἐξαγα-
γέτω· ἐπειδὴ ἀπαξ ἀπὸ γῆς γεννηθέν-
τα, ἐκ ἔτι πάλιν ἀπὸ γῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῶν
διαδοχῶν τίκονται.

καὶ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία
κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γέ-
νος αὐτῶν. (1) Καὶ εἶδεν ὁ Θεός,
ὅτι καλά.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τίνος χάριν ἐν τῇ
πέμπτῃ ἡμέρᾳ τὰ τε νηκτὰ καὶ πτῶα
προελθεῖν ἐκ τῶν ὑδάτων εἰπὼν, ἐν τῇ
ἐκτῇ τὰ χερσαῖα παραχθῆναι προσάττει,
ὅτε μέλλει καὶ τὸν ἄνθρωπον κατὰ τῷ
ἡμέραν αὐτῷ ἐκ τῆς γῆς διαπλάττειν;
Ἐπειδὴ τοίνυν πάντα μὲν ὁμοίως τῷ ἀν-
θρώπῳ χάριν γεγονήται, ἅπαντα δὲ
ὁμοίως τῷ αὐτῷ αὐτῷ χρεῖαν παρέ-
χει, (2) (τὰ μὲν γὰρ ἐκ τῶν ὑδάτων εἰς
μόνῳ αὐτῷ τροφῶν ἐστὶν ἐπιτήδεια, ταῦ-
τα δὲ, (3) καὶ πρὸς ἄλλων ὑπηρεσίαν
πλειόνων, ὧν ἐνίων ἐκλῶς ἐδὲ ζῆν ἐδωά-
μεθα.) καλῶς ὁ ποιητὴς Θεὸς ἔχειν ἠγή-
σατο, τὰ μᾶλλον ἡμῖν ἀναγκαιότερα, καὶ
πλέον πῶς πρὸς τῷ χρεῖαν ἐγγίζοντα,
ταῦτα καὶ ἐν ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ, καὶ ἐκ γῆς
τῆς αὐτῆς ἡμῖν ὑποσησαδαί. πεποιήκε-
γε μὲν ἐν ἀμφοτέροις ἡμῖν καὶ παντά-
πασιν ἀχρησα, μᾶλλον δὲ καὶ ἐπίφοβα,
ἵνα μὴ τιμᾶλλως ἀπλῶς βρονδυόμεθα,
μηδὲ τῷ μετρίῳ πέρα φρονοῖμεν, αἰτίαν
δὲ (4) ἀπάντων τῷ γεγονέναι αὐτὰ τῷ
ἡμετέραν χρεῖαν νομίζοντες. εἰδείμεν δὲ
ἀκριβῶς ἐκ τῶν μανθάνοντες, ὅτι μὴ
Δ Θεῷ βληθέντος, ἐδὲ τῶν ἄλλων ἡμῖν ἔδου
ὑπετέτακτο, ἀλλὰ τοῖς ἀνημέροις καὶ ταῦ-
τα παραπλησίως ὁρμαῖς ἐξαγριαινόμενα
θηριώδεσι, μᾶλλον ἢ ἡμᾶς ἐθανάτην.

καὶ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσωμεν
ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ
καθ' ὁμοίωσιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνι ὁ Θεὸς εἶρηκε
Ε ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέ-
ραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν; Τινὲς μὲν τῶν δυ-
σωνύμων αἰρετικῶν πρὸς τῆς Ἀγγέλους αὐ-
τὸν εἰρηκεῖν, καὶ τῆς πονηρῆς δαίμονας
ἐφασαν· ἢ σωικίτες οἱ ἐμβρόντητοι τὸ
κατ' εἰκόνα ἡμετέραν. Θεῷ γὰρ ἐστὶν καὶ
Ἀγγέλων ἢ μία, ἔτε εἰκὼν ἢ αὐτή. ὁ μὲν
γὰρ, αἰδῖον ἔχει τῷ Φύσιν· οἱ δὲ, αὐτὸν
ἔχουσι ποιητῶν καὶ δημιουργῶν, παρ' αὐτῷ
δεδεγμένοι τὸ εἶναι. οἱ δὲ δαίμονες καὶ
Ζ εἰς πονηρίαν ἐκόντες ἐτράπησαν. ἀνοίας
τοίνυν ἐσχάτης τὸ μίαν ὑπολαβεῖν εἰκόνα
τῶν παμπονήρων δαιμόνων, καὶ τῷ πελά-
γος τῆς ἀγαθότητος. Ἰσδαῖοι δὲ εἰς ἐτέ-
ραν ἐξωκειλαν παραφροσύλῳ. φασὶ γὰρ
πρὸς ἑαυτὸν εἰρηκεῖν τὸν τῶν ὄλων Θεόν
τὸ, ποιήσωμεν ἄνθρωπον, κατὰ τινα μίμη-
σιν τῶν τῆς μεγάλας πεπισδυμένων ἀρ-
χῆς. καὶ γὰρ ὑπαρχοὶ, καὶ στρατηγοὶ
πληθυστικῶς εἰώθασιν λέγειν, κελεύομεν,
Η καὶ γραφομεν, καὶ προσάττομεν, καὶ ὅσα
τοιαῦτα.

(1) Τὸ, καὶ πάντα τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος, ἢ κῆται ἐν τῷ κώδικι. διὰ τῆτο ἢ ἐτίθη.

(2) Ἀνάγν. ἢ παρέχει.

(3) Ἰσ. τὰ δὲ.

(4) Ἦτοι τὸ δὲ περιττόν, ἢ τὸ, νομίζοντες ἀναγνωστῶν νομίζομεν.

τοιαῦτα. καὶ ἔσυνεῖδον οἱ παραπλήγες, ὡς ἐνικῶς τὰ πλείονα ὁ τῶν ὄλων λέγει

Γα. 6. 13. Θεός. καιρὸς γὰρ Φησι παντὸς ἀνθρώπου

Γα. 6. 6. 7. ἦκει ἐναντίον μου. καὶ, ἐνεθυμήθην ὅτι

ἔποίησα τὸν ἄνθρωπον. καὶ, ἀπαλείψω

Ἐξο. 20. 3. τὸν ἄνθρωπον. καὶ, ἐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ

Ἦσ. 43. 19. ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. καὶ, ἰδὲ ἐγὼ ποιῶ και-

Ἦσ. 41. 18. νὰ, ἀ νῦν ἀνατελεῖ. καὶ, ἀνοίξω ἐπὶ τῶν

ὄρεων πηγὰς, καὶ ἐπὶ τῶν βενῶν ποτα-

μῶν. καὶ ἐν πάσῃ δὲ ὡς ἐπίπαν τῇ θείᾳ

γραφῇ ἐνικῶς ἐσὶν ἀκβεῖν τῶν ὄλων Θεῶν διαλεγόμενα. ὀλιγάκις δὲ πληθω-

τικῶς τὴν διάλεξιν κηματοῖσι, τῶν τῆς

Τριάδος προσώπων ἐμφαίνων τὸν ἀριθμὸν.

καὶ γὰρ ὡς τὰς γλώσσας συνέχεον, ἐκ

ἐνικῶς εἶπε, καταβήσομαι, καὶ συγγεῶ

Γα. 11. 7. τὰς γλώσσας αὐτῶν· ἀλλὰ, δεῦτε καὶ κα-

ταβάντες συγγεώμεν αὐτῶν τὰς γλώσσας.

καὶ ἐνταῦθα τοίνω, ἐπειδὴ τὸ λογικὸν

διέπλαττε ζῶον, ὁ μετὰ πολλὰς ἀνακαινί-

ζειν ἔμελλε γενεάς, ταῖς τῆς ἀγίας Τριά-

δος ἐπικλήσει τελεσιουργῶν τὸ πανάγιον

βάπτισμα, μέλλων δημιουργεῖν τὴν ἐκεῖνα

παραλήψομένῃ τὰ μυσηρία Φύσιν, ἀνιγ-

ματωδῶς καὶ τὸ ταυτὸν τῆς ἐσίας, καὶ τὸν

τῶν προσώπων παρεδήλωσαν ἀριθμὸν. τῷ

Φάναι μὲν γὰρ, εἶπεν ὁ Θεὸς, τὸ κοινὸν τῆς

θείας δεδήλωκε Φύσεως· ἐπαγαγὼν δὲ τὸ,

ποιήσωμεν, ἐνέφλυε τῶν προσώπων τὸν

ἀριθμὸν. ἔτω πάλιν ἐνικῶς μὲν εἰπὼν τὴν

εἰκόνα, τὸ ταυτὸν τῆς Φύσεως ἔδειξε·

ἔ γὰρ εἶπε κατ' εἰκόνας, ἀλλὰ κατ' εἰκόνα·

ἡμετέραν δὲ εἰρηκῶς, τὸν τῶν ὑποστάσεων

δεδήλωκεν ἀριθμὸν. ἀπαντα γὰρ προο-

ρῶν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ὡς ἦδη γεγονημῆα

τὰ μήπω γεγονημῆα, καὶ προθεωρῶν τὴν

τῶν μονογενῶν σάρκωσίν τε καὶ ἀνθρώπη-

σιν, καὶ ὡς ταύτῃ τὴν Φύσιν ἐκ παρθένου

λήψεται, καὶ ἔτως ἑαυτῷ σωάψετε καὶ

ἐνώσει, ὡς εἰ πρόσωπον Θεῶν τε καὶ ἀνθρώ-

πων νοεῖσθαι, καὶ μίαν αὐτῷ προσκλήσειν

παρα τῆς κλίσεως ἀπάσης προσφέρεσθαι·

μάλα εἰκότως καὶ αὐτῷ τῶν γένεων τὴν κρη-

πίδα τιμῆς μεγίστης ἠξίωσε. καὶ πρῶτον

βελῶν τῆς δημιουργίας προτάξας, ἵνα τῶν

δημιουργημάτων τὸ λογικὸν προσημάνῃ· εἶ-

τα τῶν προσώπων παραδήλωσας τὸν ἀριθ-

μὸν, ἵνα τῶν ἕκαστων ὁ μέλλων προσφέρειν

ἐπὶ τῆς γῆς λάβῃ θεολογίας ἀνιγμῶτα·

καὶ οἷον αὐτεργὸς τῆς διαπλάσεως γινώ-

μενος, ἔδειξε τὴν πλείονα περὶ τὸ πλάσ-

μα Φιλοσοφίαν. τῆτο καὶ Ἰωβ ὁ γενναῖος

Ἰωβ. 10. 8. πρὸς αὐτὸν βοᾷ λέγων, αἱ χεῖρές σου

ἔποίησάν με καὶ ἐπλασάν με. τῆτοις ἐχρή-

Ψαλ. 118. 73. σατο τοῖς λόγοις καὶ ὁ Θεὸς Δαβὶδ. τῆ-

το καὶ ὁ τῶν ἀγίων βαπτίσματος ἀξίωμένος

γινώσκει σαφῶς, ὡς ὁ πλάσας διέσωσε, καὶ

ὁ σώσας διέπλασε. πρὸς δὲ τῆτοις καὶ

Ἦσ. 64. 8. αὐτὸς ὁ δημιουργὸς, καὶ διὰ Ἰερεμίου καὶ

Ἰερ. 18. 6. διὰ Ἠσαΐου Φησὶν, ὅτι ἡμεῖς πηλὸς, αὐτὸς

δὲ πλάσης ἡμῶν. ἀλλ' ἔτε χεῖρας ἔχειν

τὸ θεῖον, ἔτε δαΐδα βελῆς τινὸς καὶ προ-

θεωρίας φησὶν, ἵνα κατὰ τῶν Πλάτωνος

μύθων, πρὸς τὴν τῆς ἀνθυμύσεως ἰδέαν

κατασκύβασθαι τὸ ποίημα. ἀλλὰ τῆτων

A ἕκαστον τὴν πλείονα τῶν Θεῶν περὶ τὸ δε τὸ ζῶον κηδεμονίαν δηλοῖ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίτες τὸ κατ' εἰκόνα;

Τινὲς τὸ ἀόρατον τῆς ψυχῆς εἰκόνα Θεῶν

κεκλήκασι, ἀλλ' ἐκ ἀληθῶς εἰρηκάσι.

εἰ γὰρ εἰκὼν τῶν Θεῶν τῆς ψυχῆς τὸ ἀόρα-

τον, μᾶλλον εἰκόνας τῶν Θεῶν κληθεῖσθαι Ἄγ-

γελοι, καὶ Ἀρχάγγελοι, καὶ πᾶσαι αἱ ἀσώ-

ματοι καὶ ἅγια Φύσεις· ἄτε δὴ παντά-

B πασι σωμάτων ἀπηλλαγμέναι, καὶ ἀμι-

γῆς τὸ ἀόρατον ἔχουσαι. τινὲς δὲ ὑπὸ

πολλῆς δόξης τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπινον

κατ' εἰκόνα Θεῶν γεγενῆσθαι φασὶν· ἐπειδὴ

τῆς θείας λεγόμενης ἐπακῆσι Φωνῆς, ἀνοι-

4. Βα. 19. 16. ζον τῆς ὀφθαλμῶν σου καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον

τὸ ἔσ σου καὶ ἐπάκυσσον· καὶ, ὡς φράνθη Γα. 8. 21.

Κύριος ὁσμῶν δῶδίας· καὶ, τὸ σῶμα Κυ-

Ἦσ. 1. 20. ρίς ἐλάλησε ταῦτα· καὶ, ἐν τῇ χειρὶ αὐ-

Ψαλ. 94. 4. τῶν τὰ πέρατα τῆς γῆς· καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Γ καὶ ἔσυνεῖδον οἱ ἄγαν ἠλίθιοι, ὡς ἀνθρώ-

ποις δι' ἀνθρώπων διαλεγόμενος ὁ δεσπό-

της Θεός, τῇ τῶν ἀκρόντων ἀδικεῖα τῆς

λόγως μετρεῖ. καὶ ἐπειδὴ δι' ὀφθαλμῶν

ὁρώμεν ἡμεῖς, τὴν ὀπτικῶν αὐτῶν δῶδαιμιν

ὀφθαλμῶν ὀνομάζει· καὶ αὐτὸ πάλιν τὴν ἀ-

κροτικῶν, ὡτα, ἐπειδὴ διὰ τῶν δε τῶν μο-

ρίων ἀκροῦμεν· καὶ τὸ πρόσαγμα, σῶμα.

ἔδει δὲ αὐτῶν, μὴ τῆτων μόνον ἀκβεῖν τῶν

λόγων, ἀλλὰ καὶ τῶν τὸ ἀπερίγραφον τῶν

Δ, Θεῶν διδασκόντων. πᾶς γὰρ Φησι ποροδῶν Ψαλ. 138. 7.

ἀπὸ τῶν πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τῶν προ-

σώπασ σου πᾶς Φύγω; ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν

ἐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν

ἀδῶν, πάρε· καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τῇ Σαμα-

ρείτιδι ὁ Κύριος ἔφη, πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ Ἰωάν. 4. 24.

τῶν προσκυνῶντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ

ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. εἰ δὲ πνεῦμα ὁ

Θεός, ἀπλῶς ἄρα, καὶ ἀσώπαστος, καὶ

ἀσχημάτιστος. ἀλλὰ γὰρ περιττὸν τῆτον

Ε μηκύνειν τὸν λόγον. δῆλη γὰρ τῆτων ἡ

ἀνοία. τὸ τοίνω ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ'

εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν τινὲς

τῶν διδασκάλων ἔτως εἰσήσαν· ὅτι τὴν

κλίσην τὴν αἰδητικῶν τε καὶ νοητικῶν πεποιη-

κῶς ὁ τῶν ὄλων Θεός, τὸν ἄνθρωπον ἐπλα-

σεν ἔχαστον, οἷον τινα εἰκόνα ἑαυτῶν εἰ

μέσω τεθακῶς τῶν ἀψύχων τε καὶ ἐμψύ-

χων, καὶ αἰδητικῶν καὶ νοητικῶν· ἵνα τὰ μὲν

ἀψυχάτε καὶ ἐμψυχα, τῆτων προσφέρῃ

Z ὡσερ τινα Φόρον τὴν χρεῖαν· αἱ δὲ νοη-

ταὶ Φύσεις, ἐν τῇ περὶ τῆτον κηδεμονίᾳ

τὴν περὶ τὸν πεποιητὸν δεκνύωσιν εὐ-

νοϊαν. τῆτο γὰρ καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος

ἔφη· ἐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύ-

Ἐβρ. 1. 14. ματα εἰς διακονίαν ἀποσελλόμενα διὰ τῶν

μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; καὶ ὁ

Κύριος ἐν δόξαγγελίοις, ὁράτε μὴ κατα-

Ματθ. 9. 10. φρονήσητε εἰς τῶν μικρῶν τῆτων τῶν

ἐλαχίστων. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ

Η, Ἄγγελοι αὐτῶν καθ' ἡμέραν ὁρῶσι τὸ πρό-

σωπον τῶν πατρῶν μου τῶν ἐν ἐρανοῖς. τινὲς

δὲ κατ' εἰκόνα Θεῶν κατὰ τὸ ἀρχικὸν γε-

γενῆσθαι τὸν ἄνθρωπον ἔφασαν, τεκμη-

ρίῳ κεκρημένοι σαφεσάτω, τῷ τὸν ποιη-

τὴν

» τὴν ἐπαγαγεῖν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχ-
 » θύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῶ
 » ἔρανε, καὶ τῶν κλιῶν, καὶ πάσης τῆς
 » γῆς, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόν-
 » των ἐπὶ τῆς γῆς. ὡπερ γὰρ αὐτὸς τῶν
 ὄλων ἔχει τὴν δεσποτείαν, ἔτω δέδωκε τῷ
 ἀνθρώπῳ τῶν ἀλόγων ζῶων τὴν ἐξουσίαν.
 ἔστι δὲ καὶ ἄλλα ὑβεῖν ὡς ἀρχετύπα μιμή-
 ματα. δημιουργεῖ γὰρ ὁ ἀνθρώπος κατὰ
 μίμησιν τῶν πεποιηκότος Θεοῦ καὶ οἰκίας,
 καὶ τέχνη, καὶ πόλεις, καὶ λιμένας, καὶ ναῦς,
 καὶ νεώρια, καὶ ἄρματα, καὶ ἕτερα μύρια
 οἷον ἔρανε ἐκτυπώματα, καὶ ἡλίς, καὶ
 σελιῶης, καὶ ἀσέρων, καὶ ἀνθρώπων ἰν-
 δάλματα, καὶ ζῶων ἀλόγων εἰκόνας· ἀλλ'
 ἄπειρον τὸ τῆς δημιουργίας διάφορον. ὁ
 μὲν γὰρ τῶν ὄλων Θεὸς καὶ ἐξ ὄντων, καὶ
 ἐκ μὴ ὄντων δημιουργεῖ, καὶ δίχα πόνε καὶ
 χρόνε· ἅμα γὰρ τῷ βεληθῶμα παράγει
 τὸ δόξαν· ἀνθρώπος δὲ δεῖται ὕλης, δεῖ-
 ται δὲ καὶ ὀργάνων, καὶ βελῆς, καὶ ἀνυ-
 μήσεως, καὶ χρόνε, καὶ πόνε, καὶ τεχ-
 νῶν ἐτέρων εἰς τὴν τῶν γενομένων κατα-
 σκιδῶν. ὁ γὰρ οἰκοδόμος δεῖται χαλκῆς,
 καὶ ὁ χαλκῶς μεταλλῆς καὶ ἀνδρακῆς,
 καὶ πάντες ὁμοῦ τῶν ὑλοτόμων, καὶ οἱ ὑλο-
 τόμοι τῶν φυτρῶν τε καὶ γεωργῶν· καὶ
 ἔτως ἐκάστη τέχνη παρὰ τῶν ἄλλων τεχ-
 νῶν τὴν οἰκίαν ἐρανεῖται χρεῖαν. ἀλλὰ
 καὶ ἔτω δημιουργῶν ὁ ἀνθρώπος μιμεῖται
 ἀμηγέπως τὸν ποιητὴν, ὡς εἰκὼν τὸ ἀρ-
 χετύπον. καὶ γὰρ ἡ εἰκὼν ἔχει τὰ τῶν ἀρ-
 χετύπων ἰνδάλματα. ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν μο-
 ρίων εἶδος ἔχει, τὰς δὲ ἐνεργείας ἐκ ἔχει.
 ἐσέρηται γὰρ ψυχῆς, δι' ἧς κινεῖται τὸ
 σῶμα. ἔτω πάλιν καὶ βασιλεύει ὁ ἀνθρώ-
 πος, καὶ κρίνει κατὰ μίμησιν τῶν ὄλων
 Θεοῦ· ἀλλ' ὁ μὲν Θεὸς ἐκ κατηγορῶν (1)
 δεῖται δικάζων· ἔτω γὰρ καὶ τὸν Κάιν κα-
 τέκρινεν, ὡς αὐτόπλης τῆς μύσεως γεγενη-
 μένος· ὁ δὲ ἀνθρώπος κρίνων, καὶ μαρτύ-
 ρων δεῖται, καὶ κατηγορῶν· ἀγνοεῖ γὰρ τὰ
 γεγενημένα. ἔτω καὶ Θεὸς ὁ ἀνθρώπος
 ὠνομάσθη, ἐπειδὴ εἰκὼν προσηγορῶθη
 1. Κορ. 11. 7. Θεοῦ. ἀνὴρ γὰρ ἐκ ὀφέλει, Φησί, κατα-
 » καλύπτεσθαι τὴν κεφαλῶν, εἰκὼν καὶ δό-
 » ξα Θεοῦ ὑπάρχων. ἀλλὰ πάλιν ὁ μὲν τῶν
 ὄλων Θεὸς φύσιν ἔχει θείαν, ἐκ προσηγο-
 ρίαν ψιλῶν· ὁ δὲ ἀνθρώπος, ὡς εἰκὼν,
 τῆνομα μόνον ἔχει, ἐσέρημένον τῶν πράγ-
 ματος. ἔτω τὸ ἀπερίγραφον ἀληθῶς μὲν
 καὶ κυρίως ἐστὶ τῶν ὄλων Θεοῦ. μιμεῖ-
 ται δὲ ἔτω πως αὐτὸ καὶ ὁ νῆς ὁ ἀνθρώ-
 πος. ἐκ ἀκαρεῖ γὰρ περινοσεῖ καὶ τὰ
 ἑῶνα, καὶ τὰ ἐσπέρια, καὶ τὰ βόρεια, καὶ τὰ
 νότια, καὶ τὰ ἐπικραῖα, καὶ τὰ ὑποχθό-
 νια· ἀλλ' ἐκ τῆς ἑσπέρια, μόνη δὲ τῆς τῶν λο-
 γισμῶν φαντασία. ὁ δὲ γε Θεὸς καὶ τῆς ἑσπέρια,
 καὶ τῆς διωάμει τὸ ἀπερίγραφον ἔχει.
 εὐροὶ δ' ἀντις καὶ ἐτέραν μίμησιν ἀκριβε-
 σέραν ἐν τῆς τῶν ἀνθρώπων πάλιν ψυχῆς.
 ἔχει γὰρ αὐτὴ τὸ λογικόν, καὶ τὸ ζωτικόν
 ἐκ ἑαυτῆς. καὶ γεννᾷ μὲν ὁ νῆς τὸν λόγον,

A πρόσει δὲ τῷ λόγῳ πνεῦμα, ἐκ γεννώμε-
 νον κατὰπερ ὁ λόγος, συμπαραμαρτῆν δὲ
 αἰ τῷ λόγῳ, καὶ συμπροῖον γεννωμένῳ.
 ἀλλὰ ταῦτα ὡς ἐν εἰκόνι πρόσει τῷ ἀν-
 θρώπῳ. ἐκ δὲ χάριν καὶ ἀνυπόστατος ὁ λό-
 γος, καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν. ἐπὶ δὲ τῆς ἀγίας
 Τριάδος τρεῖς νοῦμεν τὰς ὑποστάσεις, καὶ
 ἀσυγχύτως ἰσῶμενας, καὶ κατ' ἑαυτὰς
 ἕφεσσας. γεγέννηται μὲν γὰρ πρὸ τῶν
 αἰώνων ἐκ τῶν πατρὸς ὁ Θεὸς λόγος, ἀχω-
 ριστος δὲ ἐστὶ τῶν γεννήσαντος. καὶ ἐκπο-
 ρύβεται ἐκ τῶν Θεῶν καὶ πατρὸς τὸ πανά-
 γιον πνεῦμα, νοεῖται δὲ καὶ ἐν ἰδίᾳ ὑπο-
 » σάσει· πάντα γὰρ Φησιν ἐνεργεῖ τὸ ἐκ 1. Κορ. 12. 11.
 » καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαορῶν ἰδίᾳ ἐκάσῳ
 » κατὰ τὴν βέλεια. ἀλλὰ περὶ τῆς μὴ κινεῖν
 τὸν λόγον ἐκ δὲ. μυρίας γὰρ ἐστὶν ὑβεῖν
 ἀποδείξεις τῆς ἐκ τῆς θείας Γραφῆς.

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τίνι εἶπεν ὁ Θεὸς,
 Γ» ποιήσωμεν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα ἡμετέ-
 ραν; ἡ τίς ὁ σύμβελος; τὸ γὰρ ποιήσωμεν,
 ὅψιν ἀπαιτεῖ συμβελε. λέγει τοίνυν Ἡ-
 » σαίας περὶ τῶν μονογενῶν ἡς τῶν Θεῶν, ὅτι Ἡσ. 9. 6.
 » παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν ἡσ, καὶ ἐδόθη ἡμῖν.
 » ἐγεννήθη παιδίον, ἡσ ἐδόθη. τὸ μὴ ὄν,
 » ἐγεννήθη· τὸ ὄν, ἐδόθη. ὁ μὲν, ἐγεννή-
 » θη· ὁ δὲ, ἐδόθη. καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα
 » αὐτῆς μεγάλης βελῆς Ἄγγελος, τῆς παι-
 » δὸς τῆς ἡσ μὲν, διὰ τὴν Θεότητα· παιδὶς
 Δ» δὲ, διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. θαυμαστὸς
 » σύμβελος. εἶδες τὸν σύμβελον, ὡς εἶπε,
 » ποιήσωμεν ἀνθρώπον; τί δὲ ἐστὶ τὸ κατ' εἰ-
 » κόνα; βέλεια ἡμᾶς μιμητὰς αὐτῆς εἶναι
 ὁ Θεὸς κατ' ἀρετῶν. ὁ Θεὸς ἅγιος, ἐκ
 γεννώμεθα ἅγιοι, κατ' εἰκόνα αὐτῆς ἐσμέν.
 » γίνεσθε γὰρ Φησιν οἰκίρμονες, ὡς καὶ ὁ Λευκ. 6. 36.
 » πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐράνιος. εἶδες πῶς ἡ εἰκὼν;
 ὁ Παῦλος δὲ δεικνύς τὴν εἰκόνα λέγει·
 » ἀποδύσαθε τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον, καὶ Κολασ. 3. 10.
 » ἐνδύσαθε τὸν νέον, τὸν κατὰ Θεὸν κλι-
 Ε» θέντα εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, κατ' εἰκό-
 » να τῆς κτίσαντος αὐτόν. εἶδες, ὅτι ταῖς
 » ἀρεταῖς ἐπιγράφεται τὸ κατ' εἰκόνα; ἐν
 » τίνι δὲ ἡ εἰκὼν; ἐν ἐξουσίᾳ· λέγει γὰρ·
 » καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσ-
 » σης, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ μὲν ἕτερον, καὶ ἕτε-
 ρον εἶναι Φησιν τὸ κατ' εἰκόνα καὶ τὸ κατ'
 ὁμοίωσιν, διδασκέτωσαν τὴν διαφορᾶν.
 Ζ διακείμεθα γὰρ ἡμεῖς, ὡς ἕδεν ἕτερον, τὸ
 κατ' εἰκόνα δηλοῖ, πλὴν ὅτι τὸ κατ' ὁμοίω-
 σιν· καὶ ὁμοίως τὸ κατ' ὁμοίωσιν, τὸ κατ'
 εἰκόνα. τὴν δὲ πρὸς Θεὸν ὁμοίωσιν ἐλά-
 χουμεν ἐν πρώτῃ κατασκιδῶν, καὶ ἐσμὲν εἰ-
 κόνες Θεοῦ. δεκτικὴ γὰρ, ὡς ἐφημεν, ἡ
 τῶν ἀνθρώπων φύσις καὶ ἀγαθότητος, καὶ
 δικαιοσύνης, καὶ ἀγιασμῶ, καὶ τὴν ἐν τε-
 τοῖς ἕφεσιν ἐγκαταβεβλημένῳ ἔχει πα-
 ρὰ Θεοῦ. καὶ τῆς ἐστὶν ἐντεῦθεν ἰδεῖν,
 Η εἰ ἐκτροπὴ γέγονε τῆς τῶν ἀνθρώπων δια-
 νοῖα ἐκ ἀπόγε τῶν φαύλων εἰς τὸ ἀγα-
 θόν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγαθῶν πρὸς τὸ φαῦλον.
 Καὶ

(1) Οὐ κατηγόρων, ἐκ μαρτύρων. ἡ ἐκ χάλη ἐκδοσ.

Καὶ μετ' ἄλλα. Περιττὸν γὰρ τὸ λέγειν, ὅτι τὸτο ἡμῖν τετήρηται, τῆτέσι τὸ κατ' ὁμοίωσιν, εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα. Θεὸς γὰρ εἰπόντος, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, τίς ὁ Φάναξ τολμῶν, ὅτι γέγονε μὲν τὸ κατ' εἰκόνα, ἔ μὲν ἔτι καὶ κατ' ὁμοίωσιν;

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ψυχὴ μὲν ἐν λογικῇ, καὶ ἀθάνατος, καὶ νῆς ἀπαθείης ἐν ἀνθρώπῳ φύσει εὐμοι δοκεῖ λέγεσθαι εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν ἀποσωζέειν Θεῶν, κατ' ὅσον αὐλὸς καὶ ἀσώματος νοεράτε καὶ λογικῇ τὴν ἑσῖαν σωζέσθαι, ἀρετῆς ἕσα καὶ σοφίας δεκτικῇ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰπὼν, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ κατ' ὁμοίωσιν, ἔ μέχρι τῆς ἑσῆς ἄλλὰ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς δῆλον ἡμῖν ἐποίησε κατὰ ποῖον λογισμὸν τὸ ὄνομα τῆς εἰκόνας ἔλαβε, τί γὰρ Φησί; καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῆς ἕραν, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρποντῶν ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος. κατὰ τὴν τῆς ἀρχῆς ἐν εἰκόνα Φησί, ἔ κατ' ἕτερόντι. καὶ γὰρ πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀρχοντα τὸν ἄνθρωπον ἐδημιούργησαν ὁ Θεός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡς εἰκόνα εἶπε, τὴν τῆς ἀρχῆς εἰκόνα διδάσκων, ἔτω καὶ ὁμοίωσιν. ὡς κατὰ δυνάμιν ἀνθρωπίνῳ ὁμοίως ἡμᾶς γενέσθαι Θεῶν κατὰ τὸ ἡμερον, λέγω, καὶ πρῶτον ἐξομιῶσθαι αὐτῶ, καὶ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς λόγον.

ΘΕΟΔΟΥ. Καὶ παρὰ μὲν τῆς ὕλης τὸ σῶμα λαβὼν ἤδη προϋποστάσης, παρ' ἑαυτῆς δὲ ζῶντι ἐνθεῖς, ὁ δὲ ψυχῶν λογικῶν καὶ εἰκόνα εἶδεν ὁ λόγος, δημιούργει τὸν ἄνθρωπον.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὸ μόντοι κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, τῆτέσιν, ὡς αὐτὸν ἐξασίας τῆς αἰδητῆς τε καὶ νοητῆς συμπαγκίτα ἐν εἰκόνας ἡμετέρας εἶναι τάξει, τοῖς λογικοῖς δεικνύσθαι προσήκειν, οἷον οἰκίας τινὸς ἡμῖν τοῖς ἀναθεμένους αὐτῶ τῆ παντὸς κόσμου τὴν δεσποτείαν. ὡς γὰρ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ὀνομάτων ἡμᾶς ἡ θεία περὶ Θεῶν διδάσκει γραφή. ὡς καὶ κεφαλῶν τῆ Χριστῆ τὸν Θεὸν ἀκῶσθαι λεγέσθαι, ἔ πρότερον σιωπήσω τῆ λεγομένη τὴν δυνάμιν, ἀχρὶς ἂν ἐκλογισάμενος, καὶ ὄρων ἀκριβῶς, τί τῆς παρ' ἡμῖν κεφαλῆς ἐστὶ τὸ ἐξαίρετον, ἐπὶ τὸ προκείμενον ἔτως ἐνέγκω τὸ νοητέον. καὶ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν ἄλλων τῶν τοιαυτοτρόπων ὁμοίως. ἔτως ἐν καὶ τὸ κατ' εἰκόνα νοήσω, ζητήσας πρότερον τῆς παρ' ἡμῖν εἰκόνας τὴν χρεῖαν. νοήσας δὲ, τιμήσω τὴν εἰκόνα διὰ τὸν ἑπέρ ἐστιν. εἰς ἐκεῖνον γὰρ ἡ περὶ τῆτων ἀνάγεταί μιν γνώμη σαφῶς. αὐτὸς γὰρ

Mat. 9. 25. Φησί ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ὁ Κύριος· ἐφ' ὅσον ἐποίησατε ἐν τῶν μικρῶν τῆτων, ἐμοὶ ἐποίησατε καὶ ἐφ' ὅσον ἐκ ἐποίησατε ἐν τῆτων, ἔδὲ ἐμοὶ ἐποίησατε. τὸ δὲ κατ' ὁμοίωσιν προσέθηκεν, ἐπειδὴ χρῆ, καὶ

ὁμοιότητα κεκλήσθαι τὴν εἰκόνα πρὸς ἐκεῖνον ἑπέρ ἐστιν. ἐπὶ μὲν ἐν τῶν ἡμετέρων εἰκόνων, ἐπειδὴ καὶ σωμάτων εἰκόνες, καὶ ἐκ σωμάτων εἰσιν, εἰκότως αἰ μὲν τοῖς χρώμασιν, αἰ δὲ τοῖς ὄγκοις μεμίμνεται τὸ ἀρχέτυπον. ἐπὶ δὲ γε τῆς εἰκόνας τῆς θείας, ἐπειδὴ ἀσώματος ἐστὶν ὁ Θεός, ἐκ τῶν ἐκεῖνος δὲ προσεῖναι καὶ τῆ εἰκόνι τὴν ὁμοιότητα. καὶ ἐστὶ ταύτης ἐν ἡμῖν ἐκ ὀλίγα γνωρίσματα. οἷον, προνοεῖν οἶδα τὸν ἀπάντων Θεὸν, ἀφ' ὧν καὶ αὐτὸς ἐγὼ τινῶν προνοῶ· ἀπερίγραφον εἶναι, καὶ παρῆναι τοῖς ἅπασιν, ἀφ' ὧν ἐν ἀκαρεῖ τῆ διανοίᾳ, καὶ αὐτὸς οἷς ἂν βεβληθείω παρῖσαμαί· βασιλέα τῆ παντὸς, ἀφ' ὧν ἔχω τὸ καὶ αὐτὸς ἀρχαί τε καὶ δεσπόζειν τινῶν. κριτῶν ὑπάρχειν ἀδέκασον, ἀφ' ὧν καὶ μοὶ τῆς μετέδωκεν· ἀόρατον ἐν τοῖς ἅπασιν καὶ ἀθάνατον, ἀφ' ὧν ἔχω καὶ αὐτὸς τοιαυτῶν ψυχῶν· δημιούργον καὶ κτίσιν, ἀφ' ὧν ἔχω καὶ ἐμαυτὸν ὄρω κτίσιν δυνάμεινον. ἀλλὰ πρὸς τῆτοις ἐστὶ μυρία δεικνύματα, καθὼς οἶοντε, τὴν πρὸς τὸ ἀρχέτυπον ἡμῶν ὁμοιότητα. τῆς προδήλως τυγχάνοντος, ὅτι ὡςπερ ἡ τῶν ἀνθρώπων εἰκὼν, ὁμοία κατὰ τὸ σχῆμα τυγχάνουσα τῶ ἀνθρώπῳ, δοκεῖ μὲν ἔχειν καὶ πόδας, καὶ κεφαλῶν, ἔχει δὲ τῆτων ἔδων κατὰ ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀχρὶ μόνος τῆ σχῆματος· ἔτω, μᾶλλον δὲ πέραν τῆτων, τὰ ἐμοὶ κατ' ὁμοιότητα τῶν θείων προσοῖα, ἐνεργεία πρὸς τὰ τῶν ὡς ἀληθῶς θείων ἀπολιμπάνεται. Θεὸς μὲν γὰρ αὐτὸς αἰδῖος ὢν, ἐξ ἐκ ὄντων ἐμὲ τοῖς ἄλλοις ἄμα συνυπεσῆσατο. ἐγὼ δὲ τὴν εἰκόνα πεποίημα τὴν αὐτὸς ἐμαυτῆ ἐξ ὕλης, μετ' ἧς τῆ εἶναι καὶ αὐτὸς εἴληφα τὴν ἀρχῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δὲ μέντοι καὶ τῆτόσοι, τί ποτέ ἐστι τὸ κατ' εἰκόνα σαφῶς τε καὶ σωτόμως εἰς ἐμὴν δυνάμιν διελθεῖν. ἀπὸ τῶν παρ' ἡμῖν εἰδῶν ὡς τὰ πολλὰ πρὸς ἡμᾶς ἡ γραφὴ περὶ Θεῶν διαλέγεσθαι, καὶ τὴν διδασκαλίαν ἐκ τῶν γνωρίμων ἡμῖν ποιεῖν ἀναργῆ. ὡς ἐν, ὅταν ἀκῆς χερσὶ τὸν Θεὸν ἐκτετακέναι τὸν ἕρανόν, ἡ γνώφον ὑπάρχειν ὑπὸ τῆς πόδας αὐτῆ, ἐκ ἀληθῶς χεῖρας ἔχειν νοεῖς τὸν Θεόν, ἔδὲ πόδας, (ἀπλῆν γὰρ τὸ θεῖον, ὅτιπερ καὶ ἀτάματος) ἀλλ' ἐκ τῶν ἡμετέρων, διὰ μὲν τῆς χερσὸς, οἶδας σημαίνεσθαι τὴν ἐνεργείαν, ἐπειδὴ χερσὶν ἡμεῖς ἐνεργῶμεν· διὰ δὲ τῆς ποδῆς, τὴν παρῖσιαν, ἐπειδὴ ποσὶν ἡμεῖς ἔπερ ἐδέλομεν ἀφικνέμεθα· καὶ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν τοιαυτοτρόπων παραπλησίως ἡγή, καὶ ἔχ ἕτεροίως· ἔτως ἐκδέσθαι καὶ τὸ τῆς εἰκόνας. ἡ τοίνυν εἰκὼν τῆτο δυνάται παρ' ἡμῖν, ἔχ ὁρώμενον πολλακίς ἡμῖν ὑποδεικνύει τὸν ἑπέρ ἐστι, καὶ διὰ τῆς εἰκόνας παρῖσιαν τὸν ἀπόντα νομίζομεν. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ὁ δεσπότης Θεὸς ἀόρατος παντελῶς, καὶ ἀπερινόητος πάση γεννητῇ φύσει καθέσθηκε, πρὸς δὲ καὶ ἀνευδεῖς, ἐν εἰκόνι Θεῶν τὸν ἄνθρωπον εἶναι τῆ κτίσει πεποίηκε,

πεποιήκε, καὶ βασιλέα πάσης ἀπέδειξεν αὐτόν· ἵνα τῷ ἐπισημομένῳ αὐτῷ τιμῷ παρ' αὐτῆς ἐν τέτοις, καὶ τῇ περὶ τῶν θεραπέια κομίζοιτο. καὶ ὅτι μὲν τὰ αἰδητὰ πάντα πρὸς τῷ τέτῃ χρείαν σωθῆτ'... (1) γῆ, θάλαττα, ζῶων φύσεις, ἀῆρ, ὠμολόγηται. τάχα δ' αὐτισι προσαιητὸ, καὶ περὶ τῶν Ἀγγέλων ταυτὸ τῆτο φάσκειν ἡμᾶς, ἕς Παύλῳ παρεπέμψαντες φάσκοντι πάντας αὐτὰς εἶναι λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποσελ-
 λόμενα διὰ τῆς μέλλουσας κληρονομεῖν σωτηρίαν, αὐτοὶ τῆς πρὸς αὐτὰς φιλονεικίας ἀπαλλαξόμεθα. ὅνπερ τοίνυ τρόπον τῶν κατὰ γῆν τέτων βασιλέων, ὅσα μὲν εἰσι τῶν πόλεων ὑπήκοοίτε καὶ φίλοι περιέπεσιτε τὰς εἰκόνας αὐτῶν, καὶ τιμῷ αὐταῖς ἅπασαν προσάγχι, καὶ βασιλεύσι προσήκασαν· ἔτω καὶ τῶν ὑπὸ τῆ παμβασιλέως γυνομένων Θεῶ. οἱ μὲν αἰδεοδάντες τὸν ποιητῶν, ἔσερξαν τῷ εἰκόνα, καὶ τῷ ἐπιβάλλασαν αὐτοῖς σπιδῶν περὶ αὐτῷ εἰσέτι νῦν ἐπιδείκνυται· ὅσοι δὲ ἀποσασίαν ἀόσησαν, αὐτοὶ πάντα τρόπον εἰς τῷ καθάρσει αὐτῆς ἐπεβέβλυσαν. καὶ μεδίενται τῆς τοιαυτῆς γνώμης ἠδέποτε.

Ἐβρ. ι. 14.

»

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τινὲς κατ' εἰκόνα Θεῶ τὸν ἄνθρωπον ἀόμισαν κατὰ τὸ τῆς ψυχῆς ἀόρατον. καὶ ἔ σωῆκαν, ὅτι καὶ Ἀγγελος ἀόρατος, καὶ δαίμων ἀόρατος· πρὸς ἕς ἀναγκαῖον εἰπεῖν τοσῶτον, ὅτι καὶ τὸ ἀόρατον ἐν ἀνθρώποις, καὶ τὸ θῆλυ κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τῷ ψυχῶ τῆς αὐτῆς εἴληχε φύσεως. τί δὴ ποτε ἔν ὁ Παῦλος τὸν μὲν ἄνδρα εἰκόνα τῆ Θεῶ λέγει, ἔκ ἔτι δὲ καὶ τῷ γυναικῶ, εἶπερ κατὰ τὸν τῆς ψυχῆς λόγον εἰκῶν Θεῶ ὁ ἄνθρωπος; λέγει γὰρ, ἀνὴρ μὲν γὰρ εἰκῶν καὶ δόξα
 » Θεῶ ὑπάρχων, ἔκ ὀφείλει κατακαλύπτε-
 » δαι τῷ κεφαλῶ· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός-
 » ἐσιν. εἰ τοίνυ εἰκῶν Θεῶ ὁ μὴ ὀφείλων
 » καλύπτεσθαι τῷ κεφαλῶ, δῆλον ὅτι ἡ
 » καλυπτομένη ἔκ εἰκῶν Θεῶ, τῆς αὐτῆς ψυ-
 » χῆς ὑπάρχουσα. πῶς ἔν Θεῶ εἰκῶν ὁ ἄν-
 » θρωπος; κατὰ τὸ ἀρχικόν, κατὰ τὸ ἔξου-
 » σιασικόν, καὶ μάρτυς αὐτῆ τῆ Θεῶ ἡ φωνή, ἡ λέγουσα· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ'
 » εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν· καὶ
 » τὸν τρόπον ἐπάγχα, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν
 » ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν
 » τῆ ἔρανῶ, καὶ τῶν θηρίων τῆς γῆς, καὶ
 » τὰ ἔξῆς. ὡπερ ἔν ὁ Θεὸς τῶν ὅλων, ἔτω
 » καὶ ὁ ἄνθρωπος τῶν ἐπιγείων βασιλεύει.
 » τί ἔν ἔκ ἀρχῆ καὶ ἡ γυνὴ τῶν προειρημέ-
 » νων; ἀλλὰ κεφαλῶ ἔχει τὸν ἄνδρα, τῶν
 » ἄλλων κρατῆσα. ἀνὴρ δὲ ἔκ ὑποτέτακται
 » τῇ γυναικί. διὸ δὴ καλῶς ὁ μακάριος
 » Παῦλος τὸν ἄνδρα μόνον εἰκόνα Θεῶ φη-
 » σιν εἶναι καὶ δόξαν, τῷ δὲ γυναικῶ τῆ ἄν-
 » δρός δόξαν.

1. Κορ. 11. 7.

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. (2) Ὡπερ εἶτις βασιλεύς πόλιν τινὰ μεγίστῳ κατασκυβάσας,

Α πολλοῖς τε αὐτῷ καὶ ποικίλοις διακοσμῆ-
 σαις ἔργοις, μετὰ τῷ ἀπάντων ἐκπλήρω-
 σιν κελούσῃν εἰκόνα αὐτῆ γυνομένῳ με-
 γίστῳ τινὰ καὶ ὑπὲρπεσάτῳ τῷ μέσῳ πά-
 σης ἐσάναι τῆς πόλεως εἰς ἔλεγχον τῆ
 τῆς πόλεως αὐτῆ, ἡ ἀνάγκη καὶ ὡς εἰκό-
 να τῆ πεποιηκός τῷ πόλιν βασιλέως
 παρα τῶν κατὰ τῷ πόλιν θεραπέιασιν
 πάντων, χάριν ὁμολογῶντων διὰ τῆτο τῷ
 κλίση τῆς πόλεως, ὅτι περ αὐτοῖς τῷ δια-
 τημα δέδωκε τοῖστων· ἔτω καὶ ὁ τῆς κλί-
 σεως δημιουργὸς πεποιήκε μὲν πάντα τὸν
 κόσμον, διαφόροις τε καὶ ποικίλοις καλ-
 λωπίσας τοῖς ἔργοις, τελουτάων δὲ τὸν
 ἄνθρωπον ἐν τάξει παρήγαγεν εἰκόνας
 οἰκείας, ὡς ἂν ἅπασα ἡ κλίσις ἐν τῇ περὶ
 τῆτον σπιδῆτε καὶ θεραπέια τῷ προσή-
 κσαν ἀναφέρει τιμῷ τῷ Θεῷ. ἔ γὰρ
 ἀδηλον, ὅτι πᾶσα ἡ κλίσις τῇ τῆ ἄνθρω-
 πε χρεία φαίνεται σπιδουμένη· εἶγε ἔξ
 ἀέρος, καὶ γῆς, καὶ ὕδατος, καὶ φωσῆ-
 ρων, ἕς ὁ ἔρανὸς φέρει ἐφ' ἑαυτῆ, ἡ τῶν
 καρπῶν σύσασις ἀποτελεῖται. ἡ δὲ τέτων
 ἀπόλαυσις πᾶσα μὲν ἐσιν ἀνθρώποις ἀ-
 ναγκαῖα, βραχεία δέτις αὐτῶν τοῖς ἀλό-
 γοις νεμένηται μοῖρα πρὸς ὑπηρεσίαν τε-
 ταγματοῖς ἀνθρώπων. αὐτε ἀόρατοι δυνά-
 μεις, ὅτι πᾶσα τοῖς θεοῖς ἐκλήμασιν ὑπε-
 ρετῆνται πρὸς τὸ ἡμῖν λυσιτελεῖν, Παῦλος
 » ὁ μακάριος διδάσκων λέγει· ἔχι πάντες
 Δ » εἰσι λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν
 » ἀποσελλόμενα διὰ τῆς μέλλοντας κληρονο-
 » μεῖν σωτηρίαν; πρόδηλον τοίνυ, ὅτι εἴνα
 » κόσμον ἀποτελέσασιν τὸ σύμπαν βεληθεῖς
 ὁ Θεὸς, καὶ πᾶσαν τῷ κλίσι ἐκ διαφόρων
 φύσεων συσᾶσαν, θητῶν τε καὶ ἀθανά-
 των, λογικῶν τε καὶ ἀλόγων, ὁρατῶν τε
 καὶ ἀόρατων εἰς ἐντι σπιδουμένῳ ἐθελή-
 σασ, σπιδεσμον ἀπάντων τὸν ἄνθρωπον
 κατεσκυβάσαν· ἔτω πάντα πρὸς αὐτὸν
 Ε σπιδουμένῳ τῇ χρεία, ὡσε σωῆφθαῖτε
 τῷ σύμπασαν κτίσιν τῷ αὐτῷ, καὶ φιλίας
 αὐτὸν ἀνέχυρον ἐναργῆς εἶναι τῇ πάση.
 δέδωκε γῆν αὐτῷ ταύτης ἔνεκα τῆς αἰ-
 τίας καὶ ψυχῶν, καὶ σῶμα. τὸ μὲν, ὁρα-
 τὸν τοῖς ὁρατοῖς οἰκείον, ἔκ γῆς τε καὶ
 ἀέρος, καὶ ὕδατος, καὶ πυρὸς σπιδεός, καὶ
 τοῖς ἐκ τέτων ἀποτελεσμένοῖς τρεφομένοῖς
 καρποῖς· τῷ δὲ, νοεράντε καὶ ἀθανά-
 τον καὶ λογικῶν ταῖς ἀόρατοῖς καὶ λογι-
 καῖς εἰκῆν ἐσίαις. ἵνα μὴ τῇ χρεία μό-
 νον ἐπ' αὐτὸν ἡ κλίσις σπιδουμένηται, ἀλλὰ
 γὰρ καὶ τῇ τῆς φύσεως οἰκειότητι. μάλ-
 λον δὲ, ἵνα ἐκ τῆς κατὰ τῷ φύσιν οἰκειό-
 τητος, καὶ πρὸς τῷ χρείαν τῷ αὐτῆ τὰ
 πάντα σπιδουμένηται, ἡδέως ὑπερ τῆ συ-
 γνεῖς καὶ οἰκείας πονῆντάτε, καὶ τῷ οἰ-
 κείαν εἰσφέροντα χρείαν. Καὶ μεθ' ἔτερα.
 Σφόδρα δέ μιν θαυμαζῆν ἐπελήλυθε τῶν
 ταυτὰ μὲν σπιδουμένῳ ἔχ οἶων τε γεγονότων,
 Η κατ' εἰκόνα δὲ Θεῶ τὸν ἄνθρωπον γεγαθη-
 δαι πῆ μὲν, κατὰ τὸ ἀρχικόν εἰπόντων·
 πῆ δὲ, κατὰ τὸ νοερόν, γέλωτος μετὰ
 σαφῶς

(1) Ἰσ. σωτίθεται.

(2) Θεοδῶρε· ἡ ἐν Παρισ. ἔκδοσ. ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν χάλκῳ.

σαφώς αποφθεγγόμενων. δέον αὐτὰς συνιδεῖν, ὅτι εἰκὼν Θεῆ ὁ ἄνθρωπος λέγεται γεννηθῆναι. ἐν μὲν γὰρ τῇ ποιήσει Φησί, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν· ἐπὶ δὲ τῷ Νῶε, ὅτι ἐν εἰκόνι Θεῆ ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον. ὁ δὲ μακάριος Παῦλος, ἀνὴρ ἐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι, εἰκὼν καὶ δόξα Θεῆ ὑπάρχων· εἰ δὲ ὁ μόνος ἄνθρωπος ἐν τοῖς γεγονόσιν εἰκὼν, πρόδηλον ὡς τῶν μόνων τῶτο προσειρημένον, ἰδίαν τινὰ τῆς προσηγορίας προσήκειν εἶναι τῷ αὐτίαν· ἀλλ' ἔτε τὸ νοερὸν μόνον, ἔτε τὸ λογικόν· τοιαύτας γὰρ εἶναι καὶ τὰς ἀοράτους Φαμί δυνάμεις· ἐμὴν δὲ τὸ ἀρχικόν. καὶ γὰρ καὶ τῶτο ταῖς ἀοράτοις προσὸν ὁρῶμεν δυνάμεις, ὡς ὁ μακάριος Παῦλος ποτὲ μὲν λέγει, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκλήθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς ἔρανοις, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, ἔτε θρόνοι, ἔτε κυριότητες, ἔτε ἀρχαί, ἔτε ἐξουσίαι· ποτὲ δὲ, ἵνα γνωσθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς, καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπερανίοις. ὅταν καὶ τὰς ἐναντίας ἔτω καλῶ δυνάμεις, ὡς ἂν ἐξ ἐκείνων ἐκπεπλωκῆς τῶν ταγματων. ἐκ ἑσὶ γὰρ ἡμῖν, Φησὶν, ἡ πάλῃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τὰς κοσμοκράτορας τῆς σκότης. ἔτω καὶ Ἄγγελοι καλεῖνται. καὶ Μιχαὴλ, Φησὶν, ὁ ἀρχὼν ὑμῶν, καὶ ἀρχὼν Περσίδος. εἴρηται δὲ καὶ περὶ τῶν Φωσῆρων· τὸν Φωσῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν Φωσῆρα τὸν ἐλάσσονα εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός. ὅπερ Δαβὶδ ἐξουσίαν ἐκάλεσεν, εἰπὼν, τὸν ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, τὸν σελήνῳ καὶ τῆς ἀσέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός. πῶς ἂν οἴοντε ἴω κατὰ τὴν λέγειν εἰκόνα τὸν ἄνθρωπον, ὡν δὴ μέτεσι πολλῶν τῶν γεγονότων, μόνον αὐτὸ κατ' εἰκόνα γεννηθῆναι λεγομένης Θεῆ; ἀφ' ἑδῆλον ἡμῖν, ὅτι μίαν τινὰ προσήκει τῷ αὐτίαν εἶναι, κατ' ἴω ἔτος ἔτω προσηγόρευται μόνος, ἧς ἑδὸν μετέχει τῶν γεγονότων, ἄτε μὴδὲ τῆς προσηγορίας μετέχων ταύτης· ἔσι δὲ ἴω ἑφθῆναι εἰπῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Προδιαληπλέον πρότερον πᾶσι σιωίσαται τὸ κατ' εἰκόνα ἐν σώματι, ἢ ἐν ψυχῇ. εἶδωμεν δὲ πρότερον οἷς χρῶνται οἱ τὸ πρῶτον λέγοντες, ὡν ἔσι καὶ Μελίτων, συγγράμματα καταλελοιπώς περὶ τῆς αἰσώματων εἶναι τὸν Θεόν. μέλη γὰρ Θεῆ ὀνομαζόμενα ὑβρίσκοντες, ὀφθαλμὸς Θεῆ ἐπιβλέποντας τῷ οἰκνμῶν καὶ, ὡτα αὐτὸ εἶναι εἰς δέησιν δικαίων ἐπινοεθκότα· καὶ, ὡσφρανθῆ Κυριος ὀσμῶν δῶδίας· καὶ, τὸ σῶμα Κυριος ἐλάλησε ταῦτα, καὶ βραχίονα Θεῆ, καὶ χεῖρας, καὶ πόδας, καὶ δακτύλους, ἀντικρυς φάσκει ταῦτα ἐχ' ἑτερόν τι διδάσκειν, ἢ τῷ μορφῶν τῆ Θεῆ. πῶς δὲ, Φασί, καὶ ὡφθῆ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ Μωσῆ, καὶ τοῖς ἁγίοις μὴ μεμορφωμένος; μεμορφωμένος δὲ κατὰ ποῖον χα-

A ρακλήρα, ἢ τὸν ἀνθρώπινον; καὶ σιωάγσει μυρία ρήτᾶ, μέλη ὀνομαζόμενα Θεῆ. πρὸς ἑς ἀγωνισέον πρῶτον ἀπὸ τῆς λέξεως. ἀντιπαραβαλέμεν δὲ ρήτᾶ τοῖς πλέον τῆ γραμματος μὴδὲν ἐπισαμνίοις, ἐναντιόμενα αὐτῶν τῇ ὑπολήψει. ἐκ μὲν τῆ Ζαχαρίας, ὅτι ἐπὶ ὀφθαλμοὶ Κυριος οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. εἰ δὲ ἐπὶ ἔχει ὀφθαλμὸς ὁ Θεὸς, ἡμεῖς δὲ δύνα, ἔ κατ' εἰκόνα αὐτὸ ἐγεγόναμεν. ἀλλὰ ἡμεῖς μὲν ἐκ ἐπιερυγόμεθα, περὶ Θεῆ δὲ λέγει **B** ἐν ψαλμῶ, ὅτι ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆ ἐλπείεις. εἰ δὲ ἐκεῖνος μὲν πτέρυγας ἔχει, ἡμεῖς δὲ ἐσμὲν ζῶον ἀπλερον, ἔ κατ' εἰκόνα γέγονε Θεῆ ὁ ἄνθρωπος. πῶς δὲ ὁ σφαιροειδὴς ἔρανος, καὶ αἰε κινέμενος, θρόνος εἶναι, ὡς ὑπολαμβάνει, διώταται τῆ Θεῆ; ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ, πῶς ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτῆ; ἀπαγγελλέτωσαν ἡμῖν. ἄρα γὰρ τὸ ἀπὸ γονάτων μέχρι τῶν βάσεων σῶμα τῆ μεταξὺ ἔρανος καὶ γῆς περιέχοντος, τῷ μέσῳ δὲ ἔσης τῆς γῆς τῆ παντὸς κόσμου, καὶ περιεχομένης ὑπ' αὐτῆ, ὡς γραμμικαῖς ἀποδείξει παρίσταται, παρ' ἡμῖν εἰσὶν αἱ βάσεις τῆ Θεῆ, ἢ παρὰ τοῖς ἀντίχθουσι; καὶ ὄλλω τῷ οἰκνμῶν ἡμῶν πεπληρώκασιν, ἢ καὶ πλέον τι ἐπιλαμβάνει, ἢ ἐλαττόν τι; διεσήκασιν οἱ πόδες αὐτῆ διὰ τὰς θαλάσας, καὶ τὰς ποταμῶς, ἢ καὶ τοῖς ὕδασι ἐπιβαίνει; **Δ** πῶς δὲ ἔ ὁ τηλικῆτος ἔρανος θρόνος, καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν, ἐν μόνῳ τῷ παραδέσω ὑβρίσκεται περιπατῶν, ἢ ἐν τῇ κορυφῇ τῆ Σινᾶ φαίνεται τῷ Μωσῆ; καὶ πῶς ταῦτά τις περὶ Θεῆ δόξάζων ἔ μωρὸς λεχθήσεται; ἔτα πολλὰ πρὸς ἀνατροπῶν εἰπῶν τῆς τοιαύτης δόξης, ἐπάγει. Ὁ δὲ φάσκων τὸ κατ' εἰκόνα μὴ ἐν σώματι εἶναι, ἐν δὲ τῇ λογικῇ ψυχῇ, παραστήσει ἐκ ὑκαταφρόνητον δόγμα, καταλαβὼν τίνες δυνάμεις εἰσὶν αὐτῆς. ἢ γὰρ γνωσικὴ δύναμις ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ κριτικὴ τε, καὶ ὑποσητικὴ, δικαιοπρακτικὴ τε καὶ ἐρῶμένη, καὶ ἀπαξᾶπλῶς παντὸς καλῆ ἐπιτελεσικῆ, κατ' εἰκόνα ὑπὸ τῆ Θεῆ γεγόνασιν αὐτῷ. ὅτι δὲ τὸ κατ' εἰκόνα αἰ πράξεις χαρακλήριζοσι, ἢ ἐχ' ἢ τῆ σῶματος μορφῆ, σαφῶς ὁ Ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους Φησί, κατῶς ἐφορέσαμεν τῷ εἰκόνα τῆ χοικῆ, φορέσωμεν καὶ τῷ εἰκόνα τῆ ἐπερανίς. εἰκόνα μὲν φορεῖ χοικῶν ὁ κατὰ σάρκα ζῶν, καὶ ποιῶν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς· εἰκόνα δὲ τῆ ἐπερανίς, ὁ τῷ πνύματι τὰς πράξεις τῆς σαρκὸς θανάτων. καὶ ἐν ἑτέρῳ δὲ ἐπισολῇ διδάσκων ὡς δὲ βιβλῶν, ἐπιφέρει ταῖς ἐντολαῖς τῷ, ἵνα γνήσῃ κατ' εἰκόνα τῆ κλίσαντος. Κυριος μακρόθυμος, καὶ ὁ μακρόθυμος ἄνθρωπος ἔχει τὸ κατ' εἰκόνα τῆ Θεῆ. δικαιοσ καὶ ὀσιος ὁ Κύριος, καὶ οἰκλήριμων καὶ ἐλεήμων ὁ Κύριος. ἐκὲν ὁ ἀγαπῶν δικαιοσῶν καὶ ὀσιότητα, καὶ πράττων καὶ τηρῶν τῷ ἐντολῶν τῆ σωτήρος, τῷ, γίνεσθε οἰκλήριμονες, ὡς καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν οἰκλήριμων ἐσὶ καὶ γίνεσθε τέλειοι, ὡς καὶ ὁ πατήρ

Γεν. 9. 6.

1. Κορ. 11. 7.

Κολασ. 1. 16.

Ἐφεσ. 3. 10.

Ἐφεσ. 6. 12.

Δαν. 10. 13.

Ψαλ. 135. 8.

Ψαλ. 103. 32.

Ψαλ. 33. 15.

Γεν. 8. 21.

Ἦσ. 1. 20.

Ζαχ. 4. 10.

Ψαλ. 90. 4.

1. Κορ. 15. 49.

Κολασ. 3. 10.

Λακ. 6. 36.

Ματθ. 5. 48

Ε

πατήρ

„ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐράνιος τέλειός ἐστιν, εἰκὼν A
 „ γίνεται κατὰ πάντα τῷ Θεῷ.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Κρεῖττον μὲν ποιῶσιν οἱ τῷ βελτίονι μέρει τῶ ἀνθρώπου, τρεῖσι τῇ λογικῇ ψυχῇ τὸ θεῖον ἐξεικονίζοντες. οἱ γὰρ ἀνθρωπομορφον αὐτὸ ἠγάμενοι, πάνπαν ἡλίθιοι. πλὴν ἔδὲ ἐκεῖνοι τὸ ἀκριβὲς δογματίζουσιν. ἀρχῆς γὰρ καὶ βασιλείας ἐστὶν εἰκὼν ὁ ἀνθρώπος, ἐκ ἑσίας· εἰ δὲ ὑπέρτατοι, καὶ ἀρετῆς. εἰ γὰρ καὶ ἀθάνατον ὀριζόμεθα τῷ ψυχῶ ἐῖναι, ἀλλ' ἔ

1. Κορ. 11. 7. ἀνὴρ μὲν γὰρ ἐκ ὀφείλει κατακαλύπτεισθαι
 „ τῷ κεφαλῶν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρ-
 „ χων· ἡ δὲ γυνὴ δόξα ἀνδρός ἐστι· τῆς γὰρ
 „ ψυχῆς τῆς γυναικὸς ἀθανάτου καὶ ἀφθάρ-
 „ τος ἑσῆς, ὡσπερ καὶ τῆς τῷ ἀνδρός, τὸ δὴ-
 „ ποτε μετὰ διορισμῷ τινὸς τῷτο ἔφρασαν ὁ
 „ Παῦλος; εἰ δὲ ἀνθυπενέγκοιτε, ἀνθοπλί-
 „ ζοντες τὸν Μωσῆα τῷ Παύλῳ, τὸ ποιήσω-
 „ μιν ἀνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, μά-
 „ λιστα μὲν δυνατὸν εἰπεῖν, ὅτι εἰκὼν ἐστὶ τὸ
 „ εἰρημνόν, καὶ ἔπερι ἀμφοτέρων εἴρηται·
 „ πλὴν συλλέξω. (1) εἰ δὲ καὶ τὸ ἐξῆς προ-
 „ σαγάγοικεν, τὸ καὶ ἀρχέτωσαν, πρὸς ἡμῶν
 „ ἔσαι τὸ εἰρημνόν. δεικνυται γὰρ τὸ κατ'
 „ εἰκόνα ἐν τῷ ἀρχικῷ χαρακλιζόμενον.
 „ εἰ δὲ εἴποιεν, πῶς ἐν ὁ Παῦλος τὸν μὲν
 „ εἰκόνα θεῖαν, τῷ δὲ τῷ ἀνδρός ἀπεφῆνα-
 „ το; φήσομεν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς μὲν ὁμοτίμος
 „ ἡ γυνή, καὶ τῆς αὐτῆς ἡξίωτο τιμῆς,
 „ ἐπεὶ δὲ ἔπλασαν, ἡλατλώθη καὶ ἡκρωτη-
 „ ριάδῃ αὐτῆς ἡ ἀρχή, καὶ ὑπὸ τὸν ἀνδρα
 „ γεγανήται. ἐκ ἡμεγκας, φησὶ, τῷ ἰσο-
 „ τιμίαν, δέχου τῷ ἐλάττωσιν. πρὸς τὸν

Γεν. 3. 16. ἀνδρασαν ἡ ἀποσοφῆσαι, καὶ αὐτὸς σε κυ-
 „ ριδύσει. ὡσεὶ ἡ μὲν κοσμοποιία, τῷ πρὸ
 „ τῆς ἀμαρτίας τῆς γυναικὸς δηλοῖ ἀρχῶν·
 „ ὁ δὲ ἀποσολός, τῷ μετὰ τὸ πλάισμα
 „ ὑποταγῶν. τὸ δὲ κατ' ὁμοίωσιν, εἰ μὴ δο-
 „ κοίη τισὶν ἐκ παραλλήλων λέγεσθαι, ὡς τὸ,

Ψαλ. 3. 5. ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὑπνωσα· καὶ τὸ, μα-

Ψαλ. 40. 1. κάριος ὁ σωτῆρ ἐπὶ πτωχὸν καὶ πενήτα,
 „ ἔτως ἐρμηνεύεται· ὅτι τῷ ἀρχῶν ἐνε-
 „ χέρισεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἵνα ἐπιδείξηται
 „ τῷ ἀρετῶν, καὶ σώσει τῷ ὁμοίωσιν. ἐδέ-
 „ ξω φησὶ τῷ τιμῶν, δεῖξον τῷ ἀρετῶν.
 „ ἵνα τὸ μὲν, τῇ δημιουργία· τὸ δὲ, τῇ
 „ προαιρέσει τῷ δημιουργηθέντος ἀνακαίη-
 „ ται. καὶ τάχα τῷτο ἐδήλῃ τὸ ἐξ ἀρχῆς
 „ μὲν εἰρησθαι, ποιήσωμεν ἀνθρωπον κατ'
 „ εἰκόνα ἡμετέραν καὶ κατ' ὁμοίωσιν, ἡ ὡς
 „ τὸ αὐτὸ ἐμφανῆσαι τῆς λέξεως, ἡ τῇ
 „ προαιρέσει ἀναρτηθείσης τῆς ἀρετῆς. ἵνα
 „ ἡ τοῖστων τὸ εἰρημνόν· ποιήσωμεν ἀνθρω-
 „ πον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, ἵνα ἐκ προαιρέ-
 „ σεως γένηται κατ' ὁμοίωσιν. ὁ μονογενῆς

Ματθ. 5. 48. γέν ἐπιδημήτας, φησὶ· γίνεσθε ὁμοιοὶ τῷ
 „ πατρὸς ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς ἔρανοῖς. ὡς τῆς
 „ μὲν δημιουργίας, τὸ κατ' εἰκόνα σωζῆσαι
 „ τῆς δὲ προαιρέσεως, τὸ κατ' ὁμοίωσιν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἀσώμαλον νοεὶ τὸν Θεὸν
 „ ἐκ τῆς ἀνπαρχῆσης σοὶ ψυχῆς ἀσώματῶ
 „ μὴ περιγραφόμενον τόπω, ἐπειδὴ ἔδὲ ὁ
 „ σὸς νῆς προηγεμνῶν ἔχει τῷ ἐν τόπω
 „ διαγωγῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς πρὸς τὸ σῶμα συ-
 „ ναφείας ἐν τόπω γίνεται. ἀόρατον εἶναι
 „ τὸν Θεὸν πῆσθε, τῷ σεαυτῶ ψυχῶν ἐν
 „ νοήσας· ἐπειδὴ καὶ αὐτῇ σωματικοῖς ὀφ-
 „ θαλμοῖς ἀληπλός ἐστιν. ἔτε γὰρ κέχρω-
 „ σαι, ἔτε ἐκρημάτισαι, ἔτε τινὶ χαρακλι-
 „ ρι σωματικῶ περιεληπταί, ἀλλ' ἐκ τῶν
 „ ἐνεργειῶν γνωρίζεται μόνον.

Καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς
 „ θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῷ ἔρα-
 „ νῶ, καὶ τῶν κλιῶν, καὶ τῶν θηρίων,
 „ καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν
 „ ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Πῶς ἐν εἴγε τῷ ἀρχῶν
 „ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς εἴληφεν ὁ ἀνθρώπος,
 „ τὰ θηρία δέδοικε; Παρεῖς ἐκεῖνο, εἴτε
 „ ἀληθῆς εἴη, εἴτε ψυδὸς, ὅτινες ἔφρασαν·
 „ ὅτι ἐν ταῖς θεῖαις δέλτοις ἡ ἀρχὴ τῶν θη-
 „ ρίων ἐκ ἐπέκειτο, ἀλλ' ὑπερον παρά τινων
 „ προσετέθη, ἐξ ὕφείας τῷ ἀπολογίαν
 „ ποιῆσαι. ὅτι ἐξ ἀρχῆς μὲν αὐτῷ, ὅτε
 „ ἔλαμψεν ἡ εἰκόνα, πάντα ὑπέκειτο. διὸ
 „ καὶ ὀνόματα αὐτοῖς ἐπέθηκιν. ἐπειδὴ δὲ
 „ παρήκασεν, ἡκρωτηριάδῃ αὐτῶ εἰκότως ἡ
 „ ἀρχή. ὅτε δὲ ὁ Νῶε τῷ εἰκόνα ταύτῳ
 „ ἀνεκάθηκιν, ἡλθε πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ
 „ θηρία, τῷ ἀρχαίαν δελεῖαν ὁμολογῶντα.
 „ καὶ τὸν Δανιὴλ οἱ λέοντες ἡδέθησαν, καὶ
 „ ἡ ἔχιδνα τὸν Παῦλον.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Εἰπὼν μάλιστα τὸ ποιή-
 „ σωμεν ἀνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ
 „ κατ' ὁμοίωσιν, ἐπήγαγε· καὶ ἀρχέτωσαν
 „ τῶν ἰχθύων, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν
 „ θηρίων τῆς γῆς, καὶ τῶν κλιῶν· δεικνύς,
 „ ὡς ἐχὶ κατὰ ἀνάγκῃ αὐτῷ τὰ πάντα,
 „ καὶ βίαν ὑπέταξεν, ἀλλ' ὡς ὀφελομνῶν
 „ εἰκόνι θεῖα τῶν ἀπάντων τῷ ἀρχῶν ἐγ-
 „ κεχέρισε.

„ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἀρχέτωσαν, φη-
 „ σὶ, τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν
 „ πετεινῶν τῷ ἔρανοῦ, καὶ τῶν κλιῶν, καὶ
 „ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν
 „ τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. τηρητέον,
 „ ὅτι σεσιώπηται τὸ τῶν κητῶν γένος, καὶ
 „ τὸ τῶν θηρίων. καὶ ἐπίσησον, εἰ δυνατὸν,
 „ διὰ τὸ σεσιώπησθαι μὴ πάντα τὰ ζῶα διὰ
 „ τὸν ἀνθρωπον γέγονεν, ἀλλὰ ταῦτα, ὡν
 „ ἀρχαίαν λέγεται, ἰχθύων θαλάσσης, καὶ
 „ πετεινῶν ἔρανοῦ, καὶ κλιῶν τῆς γῆς· τάχα
 „ δὲ καὶ ἐρπετῶ τῆς γῆς, διὰ τὰς ἀναγκαιο-
 „ τάτας τῶν φαρμάκων χρείας ἀπ' αὐτῶν
 „ τελεμνίας. ἔ μάλιστα γὰρ διὰ τὸν ἀνθρωπον
 „ τὰ κητῶ τὰ μεγάλα, καὶ τὰ θηρία τῆς
 „ γῆς. ἡ γὰρ ἀν προσετέθη τῇ δεδομνῆ
 „ ἐξασία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ τῶν ὀνομα-
 „ σία. ἐκ ὑρίσκομεν δὲ ἐν τῇ Γραφῇ τὸ
 „ τῶν

(1) Πλὴν ἔ λέξομεν. ἔκδοσ. ἡ α' Παρισ.

τῶν ὄφρων γένος ἐν ἔρπετοῖς τεταγμένον,
 Γα. 3. 1. ἀλλ' ἐν θηρίοις. ὁ γὰρ ὄφεις, Φησίν, ἡ
 ,, Φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων. καὶ
 ,, ἐν ταῖς πράξεσιν, ἔχοντα δακτύλα τὸν Παῦ-
 λον, ἐκρέματο κατὰ τῆς χειρὸς αὐτῆ.
 Πραξ. 28. 4. καὶ ἐπιφέρει· ἰδόντες δὲ οἱ βάρβαροι κρε-
 ,, μάζονον τὸ θηρίον. ἐν δὲ τῷ Λαβιτικῷ, ὅρα
 ἐπὶ τίνων τάσσει τὸ ἔρπετον, ὡς ἕδαμῶς
 Λαβ. 11. 21, ἐπὶ τῶν νυῦ τῆ σωηθεῖα καλεσμένων. ταῦ-
 22, 23. ,, τα γὰρ Φησι Φάγγελδε ἀπὸ τῶν ἔρπετῶν
 ,, τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τῶν τεσ-
 ,, σάρων, ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν πο-
 ,, δῶν αὐτῆ, πηδᾶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς.
 ,, καὶ ταῦτα Φάγγελδε ἀπ' αὐτῶν τὸν βρῆ-
 ,, χον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ καὶ τὴν ἀκρίδα,
 ,, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῇ καὶ τὸν ὄφιομαχον,
 ,, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. πᾶν ἔρπετον ἀπὸ τῶν
 ,, πετεινῶν, οἷς εἰσὶ τέσσαρες πόδες, βδέλυγ-
 ,, μα ὑμῖν ἐστὶ, καὶ ἐν τέτοις μιανθήσεδε.
 ἐκ ἀρχαί τοίνυν ὁ ἀνθρώπος, ἔτε τῶν κη-
 τῶν τῶν μεγάλων, ἔτε τῶν θηρίων· τά-
 χα τὴν ἀρχὴν ἔτε διὰ τῆτον γεγενημένων.
 τὸ δὲ ὅμοιον τοῖς ἀδάδε ἀναγεγραμμένοις
 ὑπὸ τῆν ἕξοσιάν τῆ ἀνθρώπου ἐν τῷ ἡ-
 Ψαλ. 8. 6, 7, 8. ψαλμῷ λέγεται· πάντα ὑπέταξας ὑπο-
 ,, κάτω τῶν ποδῶν αὐτῆ, πρόβατα καὶ βόας
 ,, ἀπάσας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κλίμῃ τῆ πεδία,
 ,, τὰ πετεινὰ τῆ ἕρανῆ, καὶ τῆς ἰχθύας τῆς
 ,, θαλάσσης, τὰ διαπορεύομενα τρίβυς θα-
 λασσῶν. κἀνταῦθα γὰρ τὰ κῆτη καὶ τὰ
 θηρία σεσιώπηται.

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ εἰδῶν ἀνθρώπου,
 πληθυστικῶς τὸ ἀρχέτωσαν ἐπήγαγε προ-
 γνωστικῶς. ὡσπερ ἐν ὁ Θεὸς τῶν ὄλων,
 ἔτω καὶ ὁ ἀνθρώπος τῶν ἐπὶ τῆς γῆς βα-
 σιλεύς ἐστιν. ἡ γὰρ γυνὴ εἰ καὶ αὐτὴ τῆ-
 των ἀρχαί, ἀλλὰ κεφαλῶν ἔχει τὸν ἀν-
 δρα, ἀρχομένη ὑπ' αὐτῆ.

κζ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἀν-
 θρώπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐ-
 τόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. (1)** Τίς ἐν ὁ λόγος
 τῆ τὸ κατ' εἰκόνα μόνον ἐν τῆ ποιήσει τῆ
 ἀνθρώπου εἰπεῖν τὸν Θεωπέσιον. Μωυσίῳ, τὸ
 κατ' ὁμοίωσιν ἀποσιωπήσαντα· καίτοι ἐν
 τῆ προτέρα βυβλῆ ἀμφοτέρων ὁμοίως συμ-
 παραληφθέντων αὐτῷ; Ῥαδία τῷ προσέ-
 χοντι καὶ σωσιάναι βυλομάνῳ ἢ ἐπίλυσις.
 τὸ μὲν γὰρ κατ' εἰκόνα, φύσει δέδοται
 ἡμῖν, καὶ ἀμετάβλητον ἐξ ἀρχῆς καὶ εἰς
 τέλος συμπάρεσι· τὸ δὲ κατ' ὁμοίωσιν, ἐκ
 προαίρεσεως, καὶ οἰκοδοῦν κατορθῶμεν ὑπε-
 ρόν. ἐν μὲν ἐν τῆ πρώτῃ βυβλῆ λέγων ὁ
 ,, Θεός, ποιήσωμεν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα
 ἡμετέραν, καὶ τὸ κατ' ὁμοίωσιν προσέθη-
 κε· δεικνύς, ὅτι καὶ προαίρεσιν ἡμῖν αὐ-
 τεξοσιάν ἐμβαλεῖ, τὴν διωαμάνῳ ποιῆ-
 σαι ἡμᾶς ὁμοιωθῆναι Θεῷ. καὶ γὰρ καὶ
 τοῖστοι ἀπετελεθῆμεν κατὰ τὴν πρόρρη-

Α σιν τῆ Θεοῦ. πολλοὶ γὰρ οἱ ὁμοιωθεῖτες
 αὐτῷ, πάντως δὲ καὶ ὁμοιωθησόμενοι, καὶ
 μὴ καὶ πάντες εἰς τῆτο ἐπισησῶδομεν, ἀλλ'
 λα τὴν ἀνάντιαν μᾶλλον ὑπὸ ἐθελοκακίας
 βαδίζομεν. ἐν δὲ τῆ κατασκευῇ ὑπερον
 μόνον εἶπε τὸ κατ' εἰκόνα, ὡς καὶ μόνον
 τῆτο ἀτελὲς καὶ ἀναλλοίωτον τῆ ἀνθρώ-
 πίνῃ φύσει ἐγκατασκευάσας. τὸ δὲ γὰρ
 κατ' ὁμοίωσιν, ἐπειδὴ διώαμε τῆως μόνον
 ἐγκατέσπειρε τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ καὶ δὲ κατ'
Β εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ἐμπεφάνισο, ἀλλ' ἐδεῖ
 το ἔτι πρὸς ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως τῆ
 λαβόντος τὴν προαίρεσιν, εἰκότως ἀπε-
 σιώπησε.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἶποι ἂν τάχα
 αὐταῦθα ἢ γυνὴ, τί πρὸς ἐμὲ ὁ λόγος;
 ἀνὴρ τὴνικαῦτα ἐγένετο. ἔ γὰρ εἶπε τὴν
 ἀνθρώπον, Φησίν, ἢ ἀπλῶς ἀνθρώπον
 ἀλλὰ τῆ τῆ ἀρῆρα προαίρηκε τὸ ἀρῆρικό
 ἀνέφηνεν. ἀλλ' ἵνα μὴ ἀμαθῶς τις τῆ τῆ
Γ ἀνθρώπου προσηγορία ἐπὶ τῆ ἀνδρὸς ἢ μὴ
 ,, νον κεχρημένους, προσέθηκεν· ἄρσεν καὶ
 ,, θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς. ἵνα γινῶς, ὅτι κατ'
 ἢ γυνὴ ἔχει τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ γεγενη-
 θαι, καὶ ὁ ἀνὴρ.

**** ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Οἴμα
 γὰρ ἐγὼ δόγμα τὶ μέγα καὶ ὑψηλὸν διὰ
 τῶν εἰρημνῶν τῆς θείας γραφῆς παραδι-
 δοδαί. τὸ δὲ δόγμα τοῖστον ἐστὶ. δύο τῆ
 νῶν κατὰ τὸ ἀκροτατον πρὸς ἀλλήλα διε-
Δ σσηκῶτων, μέσον ἐστὶ τὸ ἀνθρώπινον τῆς τῆ
 θείας καὶ ἀσωμάτου φύσεως, καὶ τῆς ἀλο-
 γης καὶ κλιωδῆς ζωῆς. ἔξεσι γὰρ ἐκατέ-
 ρε τῶν εἰρημνῶν ἐν τῷ ἀνθρώπινῳ συγ-
 κρίματι θεωρησῆαι τὴν μοῖραν. τῆ μα-
 θείας, τὸ λογικόν τε καὶ διανοητικόν, ὁ τὴν
 κατὰ τὸ ἀρῆρὸν καὶ θῆλυ διαφορὰν ἐ προ-
 σίεται· τῆ δὲ ἀλόγου, τὴν σωματικῶν κα-
 τασκευῶν καὶ διάπλασιν εἰς ἀρῆρῆτε καὶ
 θῆλυ μεμερισμαίῳ. ἐκάτερον γὰρ τῆτων
Ε ἐστὶ πάντως ἐν παντὶ τῷ μετέχοντι τῆς
 ἀνθρώπινῆς ζωῆς. ἀλλὰ πρωτεροῦν τὸ
 νοερόν, κατῶς παρὰ τῆ τὴν ἀνθρώπου
 γονίαν ἐν τάξει διεξεληθόντος ἐμαρτομεν
 ἐπιγεννηματικῶν δὲ εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ τὴν
 πρὸς τὸ ἀλόγον κοινωνίαν τε καὶ συγγενείαν
 πρῶτον μὲν γὰρ Φησίν, ὅτι ἐποίησεν ὁ
 Θεὸς κατ' εἰκόνα τῆ Θεοῦ τὸν ἀνθρώπον
 δεικνύς διὰ τῶν εἰρημνῶν, κατῶς Φησίν
Ζ ὁ Ἀπόστολος, ὅτι ἐν τῷ τοῖστον ἀρῆρὸν καὶ
 ,, θῆλυ ἐκ ἐστὶν· εἶτα ἐπάγει τῆς ἀνθρώπι-
 νῆς φύσεως τὰ ιδιώματα, ὅτι ἀρῆρὸν καὶ
 θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς.

κη. Καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς ὁ Θεός,
 λέγων· αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε
 καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατα-
 κυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἀρχετέ τῶν
 ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πε-
Η τεινῶν τῆ ἕρανῆ, καὶ πάντων τῶν
 κλιηνῶν.

Ε 2

(1) Ἰεῖον, ὅτι τῆς περὶ τῆς κατασκευῆς τῆ ἀνθρώπου λόγος τῆ Βασιλείου ψαλμολογίας ὑπε-
 λήφασίτινες εἶναι. (ὅρα τὸν πρόλογον (ἐν σελ. 8.) τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐν ἔτει 1721. γαλλ. ἐκδόσ.)
 κένται δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ἐν τῷ τῆ Νύσσης 1. Τόμ. αὐτῷ ἐπιγραφάτες.

κλήνων, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἔρπετων τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Αὐξάνεθε γὰρ Φησιν, ἵνα μὴ ἀτελὲς διαμείνη τὸ ποίημα· πληθύνεθε, ἵνα μὴ εἰς εἷα, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς διαδράμῃ τὸ γένος. διὸ καὶ ἐπήγαγε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. πληρώσατε δὲ, ἐν τῇ κατοικίᾳ· ἔγω γὰρ ἔσαμ ὁ λόγος διεψόδοσμός, ἐπειδὴ ἄχρι τῆ νῦν ὀρώμην πολλῶν γῶν ἀοίκητον· ἀλλὰ πληρώσατε, τὴν ἔξοσιαν, Φησὶ, τῆ κυριόθεν τὴν γῶν δέδωκεν ἡμῖν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ ἐν αὐξάνεθε ἐπὶ πάντων λεγόμενον, τοῖς μὲν ἀλόγοις ζώοις, κατὰ τὴν τῆ σώματος τελείωσιν, κατὰ (1) τὸν ἀπαρτισμὸν τῆς φύσεως, εἴρηται· ἡμῖν καὶ (2) τοῖς λογικοῖς, τὸ αὐξάνεθε κατὰ τὸν ἔσω ἀνθρώπον, κατὰ τὴν προκοπὴν τὴν εἰς Θεὸν ἀγασαν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Αὐξάνεθε ἐν αὐξήσει τὴν κατὰ Θεὸν, τελείωσιν τὴν κατὰ τὸν ἄνδρον ἀνθρώπου. πληθύνεθε· ἐκκλησίας ἢ βιολογία. μὴ εἰς εἷα, Φησὶ, καὶ δυσὶ περιγραφείτω ἡ Θεολογία, ἀλλ' εἰς πᾶσαν τὴν γῶν κηρυχθῆτω τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας. πληθύνεθε· τίνες; οἱ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον γεννώμενοι. πληρώσατε τὴν γῶν· τὴν σάρκα τὴν δεδομένω ἡμῖν εἰς ὑπηρεσίαν, πληρώσατε ἀγαθῶν ἔργων.

καὶ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον ἀόριμον σπεῖρον ἀσπέρμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν ἀσπέρματος ἀορίμου, ὑμῖν ἔσαμ εἰς βρώσιν. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τῆς ἔρανθ, καὶ παντὶ ἔρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρώσιν. καὶ ἐγένετο ἔτω.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Οὐκ εἶπε δέδωκα ὑμῖν τὰ κλίω, τὰ ἔρπετα, τὰ πετεινά, τὰ τετράποδα· ἔγω γὰρ τῶν ἀνεκα ἐκλήθησαν Φησὶ· ἀλλ' ἡ πρώτη νομοθεσία καρπῶν ἀπολαύσαι σιωχώρησε, καὶ τῆς εἰς αὐτῷ (3) διαίτης. οἷον δέ τί ἐστι καὶ τὸ εἰ τῷ λαοδάνοντι παρακειμενον μυσηριον· ὅτι ἔ μόνον ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις πᾶσιν, ἡ αὐτὴ ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, καὶ τῶν ἀπερμάτων ὠρίσθη τωτότε τροφή· ἰδὲ γὰρ Φησὶ δέδωκα κτ. καὶ μὴ ἀποί τις, νῦν ὀρώμην τὰ πλείονα τῶν θηρίων καρποῖς μὴ τροφόμενα. ποῖω γὰρ καρπῷ ἀνέχειαι παρὰ τὴν τροφήν; τίς δὲ καρπὸς δύναται λέοντα θρέψαι; ἀλλ' ἴσω, ὅτι καὶ ταῦτα τῷ νόμῳ τῆς φύσεως ὑποτεταγμένα, καρποῖς τὸ πρὶν διτρέφετο. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνθρώπος ἐξεδηγήθη, καὶ ἐξέβη τῆς ὄρας τῆς δοθέντας αὐτῷ, μετὰ τὸν κατακλισμὸν εἰδὼς ὁ Κύριος ἀφαιεῖς τῆς ἀνθρώπου, πάντων τὴν ἀπολαύσαι σιωχώρησε. πάντα ταῦτα φάγεθε ὡς λαχάνα χόρτου. ταύτη τῇ συχωρήσει καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα οὐδὲς ἔλαβε τὴν τῆ σαρκὸφάγειν ἀδεια.

ΛΗΛΟΥ. Διατί ἐπὶ τῶν ἄλλων κλισμάτων εἴρηται τὸ, εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν, ἐπὶ δὲ τῆ Ἀδάμ ἐκ εἴρηται; Ὅτι ἐπ' ἐκείνων. τῆ Θεὸς προσάθλοντος, ἐγένοντο· ἐπὶ δὲ τῆ ἀνθρώπου, αὐτὴρρησαντος, καὶ προβλήσις τετιμηκότος ἐκείνων, δι' ὃν καὶ πᾶσαν τὴν ὀρωμένω ἐδημιόρησε κλίσι.

λα. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδὲ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα ἕκτη.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Σκόπει πῶς συλαβῶν τὰ δημιόρηθητα ἅπαντα διὰ τῆς λέξεως ταύτης, τῆς πάντα, πᾶσι τοῖς δημιόρηθησι τὸν ἔπαινον ἀπεκλήρωσεν. εἰδὲ γὰρ εἶπεν ἅπαντα, ἡρκεσθῆ· ἀλλ' ἐπήγαγε, ὅσα ἐποίησε. καὶ εἰδὲ μέχρι τῆς ἔτη, ἀλλὰ καὶ ἰδὲ καλὰ, καὶ λίαν καλά Φησὶ, τῆς ἐπι πάντων καλά.

Κ Ε Φ Β.

α. **Κ**αὶ συνετελέθησαν ὁ ἔρανθ καὶ ἡ γῆ, καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν.

β. Καὶ συνετέλεσεν ὁ Θεός ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτη τὰ ἔργα αὐτῆ, ἀ ἐποίησε.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἴνα εἶπη, ὅτι σιωχέλεσε δὲ τὸν ἔρανθ καὶ τὴν γῶν μετὰ πάντος αὐτῶν τῆ διακόσμου ἐπὶ τῆς ἕκτης ἡμέ-

ρας, μηδὲν εἶ καταλελοιπῶς, ὃ προδεδείχται ἐχρῆν, ὡς λείπον τῇ κλίσει.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἦδη δὲ τινες ἀποπον εἶναι νομίζοντες τὸ ὑπολαμβάνειν, τὸν Θεὸν δίκω οἰκοδόμῃ, μὴ ἀρκέσαντος χωρὶς πλείονων ἡμερῶν πληρώσαι τὴν οἰκοδομῶν, εἰ πλείονων ἡμερῶν τετελεσθῆναι τὸν κόσμον, Φασὶν, ὑφ' εἰ πάντα γεγονέναι. καὶ αἰτεῦσθαι τῆτο κατασκοπῆσθαι σιν. ἔνεκεν δὲ τάξεως οἰονταί τὸν κατάλογον

(1) Ἴσ. καὶ τὸν ἀπαρτισμὸν, ἢ καὶ κατὰ τὸν ἀπαρτισμὸν.

(2) Ἦμῖν δὲ τοῖς λογικοῖς ὀρθότερ.

(3) Ἴσ. τῆς εἰ αὐτοῖς, ἢ τῆς εἰ τῷ παραδείσῳ διαίτης.

λογον τῶν ἡμερῶν εἰρηάζαι, καὶ τῶν αὐ-
 ταῖς γινομένων. πιδανῶς δ' ἂν πρὸς τέ-
 τω καλασκῶδαζομένῳ χρῆσαντο ῥήτῳ, τῷ
 Ψαλ. 148. 5. αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς εἶ-
 » τεύλατο καὶ ἐκτίδησαν.

Καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐ-
 τῆ, ὧν ἐποίησε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐβραῖοι λέγουσιν, εἰ κα-
 τέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, πεποιήκε-
 τι καὶ ἐν αὐτῇ.

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Καὶ σιωπέλεσεν ὁ Θεὸς
 » ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτῆ, ἃ
 » ἐποίησε, καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 » ἑβδόμῃ, καὶ τὰ ἕξῃς. Δεικνύς, ὅτι ἐπὶ
 » μὴδ' αὐτοῖς προσιδέναι μέλλων καινόν,
 » ἐπειδὴ μὴδὲ λείπειν τί αὐτοῖς ἡγεῖται.
 » ἐπαύσατο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ τῆ ποιῆν.
 » τῆς γε εἵνεκεν τῷ ἡμέραν ταυτῷ προσέ-
 » θεικεν, ἀπράκτων ἔσαν, καὶ ἐν ἡ κατὰ-
 » παξ πεποιήκεν ἕδον. ὡς ἂν τῇ κατὰ τῷ
 » ἡμέραν ἀργία δηλώσειεν, ὅτι πάντα ἔχει
 » πέρας αὐτῷ. ὁ γὰρ καὶ τῇ πρώτῃ, καὶ
 » τῇ δευτέρᾳ, καὶ τῇ τρίτῃ, καὶ τῇ τεταρ-
 » τη, καὶ τῇ πέμπτῃ, καὶ τῇ ἕκτῃ αἰετι
 » καινὸν πεποιηκώς, ὁ λείπειν ἡγεῖτο τῇ
 » κλίσει· εὐδηλον, ὅτι διὰ τῆτο ἐπὶ τῆς ἐβδό-
 » μης τῆ ποιῆν ἀπεπαύσατο, ὡς ἂν τῇ ἀρ-
 » γία τῇ ἐν αὐτῇ δείξειε τὸ πέρας εἰληφέ-
 » ναι τῷ κλίσει. ὅθεν καὶ ἐν ἐπὶ τῆς ἡμέραις
 » τῶν πάντα κύκλον τῶν ἡμερῶν περιέγρα-
 » ψε, διωκόμενος ἐν ταῖς ἕξ τῆτο ποιῆσαι,
 » ἐν αἷς σιωπέληρωσε τῷ κλίσει. ἵνα αἱ μὲν
 » ἕξ, δηλώσις ὡς τῶν γεγονότων· ἡ δὲ ἐβ-
 » δόμῃ, πάντα εἰληφέναι πέρας, καὶ μὴδ' ἐν
 » αὐτοῖς λείπειν ἔτι.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Εὐδηλον γὰρ ὡς ἕδον
 ἕκ ἔτι καινὸν μετὰ τῷ ἕκτῳ ἐγένετο, γι-
 νομοσίων μὲν αἰε καὶ φυτῶν, καὶ σπερμά-
 των, καὶ ζῴων· ἔ καινῶν δὲ, ἀλλ' οἷα περ
 ἴω τὰ πρότερον γεγονότα, κατ' ἐκείνον
 τὸν ὄρον, καὶ τῷ ἐπ' αὐτοῖς ἀπόφασίν τε
 καὶ δόλογίαν τῆ Θεῶ, πάντων κατ' ἐκά-
 στω ἐπιδίδόντων τῷ ἡμέραν.

Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέ-
 ραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν.
 ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων
 τῶν ἔργων αὐτῆ, ὧν ἤρξατο ὁ Θεὸς
 ποιῆσαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε διαφερόν-
 τως τῷ ἐβδόμῳ ἡμέραν δόλογησεν ὁ
 Θεός; Ἐκάσῃ τῶν ἄλλων ἡμερῶν ἰδίαν τι-
 νὰ δημιουργίαν ἐδέξατο. ἐπειδὴ τοίνυν
 μέχρι ταύτης σύμπασαν τῷ κλίσει ἐδη-
 μιουργησε, δέδωκεν ἀντὶ δημιουργίας τῆ ἐβ-
 δόμῃ ἡμέρᾳ τῷ δόλογίαν. ἵνα μὴ μόνη
 παρα τὰς ἄλλας ἀγέραςος μένη. το μὲν-
 τοι ἡγίασεν αὐτῷ, ἀντὶ τῆ ἀφώρισε, τέ-

A. θεκε. πολλαχῆ γὰρ ἔτω τῆτο νοόμενον
 ἐστὶν ὄρεϊν παρὰ τῇ θεῖα Γραφῇ. καὶ γὰρ
 » περὶ τῶν Μήδων Φησὶν, ἡγιασμένοι εἰσὶ, Ησ. 13. 3.
 » καὶ ἐγὼ ἀγα αὐτῆς, τῆς εἰς τῆτο ἀφω-
 » ρισμένοι. ἄλλως τε, καὶ Ἰσραηλίοις ταῦτα συγ-
 » γράφων, ἀναγκάως τὸ ἡγίασεν αὐτῷ
 » τέθεικεν, ἵνα πλέον σέβας ἀπονεύμωσι τῷ
 » σαββάτῳ. τῆτο γὰρ καὶ νομοθετῶν ἔφη,
 » ὅτι ἐν ἕξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς σὺ Ηξ. 20. 11.
 » τὸν ἔρανον καὶ τῷ γλῶ, τῇ δὲ ἐβδόμῃ
 B. ἡμέρᾳ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων
 » αὐτῆ ὧν ἐποίησε, καὶ ἡγίασεν αὐτῷ.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι καὶ ἡγία-
 » σεν αὐτῷ; Αφώρισεν αὐτῷ. εἶτα διδά-
 » σκασα ἡμᾶς ἡ θεῖα Γραφῇ καὶ τῷ αὐτίαν
 » δι' ἡ εἶρηκε, καὶ ἡγίασεν αὐτῷ, προσέ-
 » θεικεν· ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάν-
 » των τῶν ἔργων αὐτῆ, ὧν ἤρξατο ὁ Θεὸς
 » ποιῆσαι. ἡδὴ αἰτεῦσεν ἐκ προομιῶν αἰ-
 » νιγματωδῶς διδασκαλίαν ἡμῖν ὁ Θεὸς πα-
 » ρέχεται, παιδύων τῷ μίαν ἡμέραν ἐν τῷ
 » κύκλῳ τῆς ἐβδομάδος ἀπάσαν ἀνατιθέναι
 » καὶ ἀφωρίζαν τῇ τῶν πνευματικῶν ἐργα-
 » σία. διὰ γὰρ τῆτο καὶ ὁ δεσπότης ἐν ἕξ
 » ἡμέραις τὰ τῆς δημιουργίας ἀπαντα πλη-
 » ρώσας, τῷ ἐβδόμῳ δόλογίας ἀξίως
 » ἡγίασε, διὰ τὸ ἐν αὐτῇ καταπαύσαι ἀπὸ
 » τῶν ἔργων αὐτῆ, ὧν ἤρξατο ποιῆσαι.

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ὡς ἂν μὴ ἀχρηστος ἐν
 » καίτις αὐτῷ, καὶ περιττῇ νομίζοιτο ἡ ἐβ-
 » δόμῃ· ἕδον ἔργον Θεῶ δεξαμένη, καὶ ὡς
 » ἂν μὴ βδλελυκτῆτις ὑπολαμβάνοιτο τοῖς
 » πᾶσιν εἶναι, καὶ ἐκ ἡξιωμένη θεῖας τινὸς
 » ἐργασίας· ὀνότως ἀντινος ὑποπλοῦσαν-
 » τος, ὅτι ὡς ἐν ἀνεπιτηδείᾳ τάχα ἡμέρᾳ
 » ἕδὲ ποιῆσαι τι εἴλετο ἐν αὐτῇ, κατὰ ἕδος
 » αἰσίοις τὰς φαυλοτέρας ἀπράκτους νομίζαν·
 » ὡς ἂν μή τι τοῖστον καὶ περὶ τῆς ἐβδομῆς
 » ὑπολαμβάνοιτο, ἐπήγαγε· καὶ δόλογησεν
 » ὁ Θεὸς τῷ ἡμέραν τῷ ἐβδόμῳ, καὶ ἡγία-
 » σεν αὐτῷ. ἕδαξε γὰρ, ὅτι ἐκ ἀχρηστων
 » τῷ ἡμέραν πρὸς τὸ ποιῆν ἡγήσατο. ἀλλ'
 » ἀρμόδιον ἔθετο εἰς ἀνάπαυσιν. δόλογη-
 » σεν ἐν καὶ αὐτῷ, ἅτε τὰς μὲν λοιπὰς τῷ
 » τι ποιῆσαι ἐν αὐταῖς τιμήσας· ταυτῷ δὲ
 » τῷ ἔλεγχον εἶναι τῆ πέπληρωθῆαι τῷ
 » κτίσειν. διὰ τῆτο καὶ τὸ, ἡγίασεν αὐτῷ
 » εἶπεν, ἀντὶ τῆ ἀφώρισε πρὸς τῆτο, ὡς
 » τῇ ἐπ' αὐτῆς ἀργία ἐδείκνυτο (1) τὸ τῆς
 » κλίσεως πέρας.

Z. δ. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἔρα-
 νῆ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄξον εἰταῦθα ζη-
 τῆσαι, τίνος εἵνεκεν βίβλον αὐτῷ καλεῖ
 ἔρανετε καὶ γῆς, καίτοι πολλα ἕτερα τῆς
 βίβλος περιέχσεως, καὶ διδασκῆσης ἡμᾶς
 καὶ περὶ ἕτερων πλειόνων, καὶ περὶ τῆς
 τῶν δικαίων ἀρετῆς, καὶ περὶ τῆς τῆ Θεῶ
 Φιλανθρωπίας, καὶ τῆς συγκαταβάσεως,
 ἡ ἐπεδείξατο περὶ τε τὸν πρωτόπλαστον,
 καὶ περὶ ἅπαν τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένος.

(1) Δυκνήται ἢ ἐν χαλκῇ ἐκδ. ἐν τοῖς τῆ Θεοδώριτ.

Καὶ μετ' ἕτερα. Ἔθος τῆτο τῆ Ἱεία Γρα-
Φῆ μὴ πανταχῶ κατὰ μέρος ἡμῖν ἀπαν-
τα ἐξηγεῖσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν σιωπηλικωτά-
των ἀρχομῶν καταλιμπάνειν τὰ ἐξῆς
σκοπεῖν τοῖς ὀβνῶμοσι ἀκοαῖς δεχομέ-
νοις τὰ λεγόμενα.

ΛΑΗΛΟΥ. Τὸ, βίβλος αὐ τῷ τόπῳ
τῆτω καθόλα κεῖται παρ' Ἑβραίοις. ἀλλ'
ἐστὶ πλάνη Ἑβραῖα γραφῆς, πλανη-
θῆντος αὐ τῆ πλάνη ἐκείνῃ, αὐ ὡ κεῖται
παρὰ μὲν Ἀκύλα, τῆτο βιβλίον γεννημα-
των Ἀδάμ· παρὰ δὲ τοῖς ἑβδομηκοντα,
αὐτῆ ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων. ὡρῆθη
γὰρ καὶ αὐ τῆτω τῷ τόπῳ βιβλίον παρα-
λεληθῆσθαι, καὶ ἔτως αὐτῷ προσέθηκεν.

Ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν
ε. ἔρανον καὶ τὴν γῆν. Καὶ πᾶν
χλωρὸν ἀγρῶ πρὸ τῆ γενέσθαι ἐπὶ
τῆς γῆς, καὶ πάντα χόρτον ἀγρῶ
πρὸ τῆ ἀνατείλαι. ἔ γὰρ ἔβρε-
ξε Κύριος ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν,
καὶ ἄνθρωπος ἔκ ἦν ἐργάζεσθαι
τὴν γῆν.

ΛΑΗΛΟΥ. Νῦν ἔχ, ὡς αὐ ἐξ ἡμέρας
ἔρανε καὶ γῆς γενομένων, ἐπήγαγε τὸ,
ἡ ἡμέρα ἐποίησε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆτο βέλεται
εἰπεῖν, ὅτι τῷ λόγῳ αὐτῆ, καὶ τῷ προσάγ-
ματι τὰ πρότερον μὴ ὄντα εἰς τὸ εἶναι
ὑπέστη, καὶ ἄπερ ἔκ τῷ, ταῦτα ἀδρόον
ἐδείκνυτο. ὁ χόρτος δὲ ἔκ τῆς γῆς ἀναδι-
δόμνος. χόρτον δὲ ὅταν εἴπη, τὰ ἀερ-
ματα ἅπαντα λέγει. καὶ περὶ τῶν ὑετῶν
διδάσκουσα ἡμᾶς πάλιν ἡ Ἱεία Γραφή,
ἐπήγαγεν ἔ γὰρ ἔβρεξεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὴν
γῆν, τρεῖς ἡμέρας ἔδεν ὑετοὶ ἀνωθεν κα-
τεφέροντο. καὶ μετὰ τῆτο λοιπὸν δείκνυ-
σιν ἡμῖν, ὅτι ἔδεν τῆς τῆ ἀνθρώπου ἐργα-
σίας ἐδεήθη. ἄνθρωπος γὰρ φησὶν ἔκ τῷ
ἐργάζεσθαι τὴν γῆν.

5. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινε ἐκ τῆς
γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον
τῆς γῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί δὲ ἐστὶ, πηγὴ δὲ
ἀνέβαινε ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ
πρόσωπον τῆς γῆς; Ἐν κεφαλαίῳ πάλιν
ὁ συγγραφεὺς τὰ περὶ τῆς κλίσεως διηγή-
σατο· καὶ ἐδίδαξεν, ὅτι μὴ ὄντα τὰ σοι-
χεῖα παρήγαγεν ὁ Θεὸς, καὶ ὅτι ταῦτα
ἀπ' ἀλλήλων διεχώρισε, καὶ ὅτι ἕκασον τῆ-
των διεκόσμησεν ὡς ἠθέλησε, καὶ ὅτι μή-
τε ἀνθρώπου γεωργάντος τὴν γῆν, μήτε
τῶν νεφῶν ὑόντων, ἀρδείαν εἶχε τὴν με-
τὰ τὸν χωρισμὸν τῶν ὑδάτων ἀναπομείνα-
σαν αὐτῆ νοτίδατε καὶ ἰκμάδα. ἔτω γὰρ
καὶ Ἀκύλας ἠρμηνεύσεν, ὅτι ἐπιβλυ-
σμός ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότισε πᾶν
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Α ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τῆτο εἰπεῖν ἠββληθη,
ὅτι ἀδιακόσμητος γέγονεν ἡ γῆ. ἔτε γὰρ
ἐξεδέδοτότι ἐξ αὐτῆς, ὡν ὑπερον διέταξε
γίνεσθαι ὁ Θεός. ἐπεὶ μήτε ὁ ἐργαζόμε-
νος ἄνθρωπος ἦν, μήτε ὑετὸς κατενώε-
κτο, ἄτε μήπω τῆς διατάξεως ταύτης λα-
βῆσθαι ἀρχῆν. ὅθεν καὶ τὴν αἰτίαν λέ-
γων, ἐπάγει πηγὴ δὲ ἀνέβαινε ἐκ τῆς
γῆς, καὶ τὰ ἐξῆς λέγει μὲν γὰρ ὅτι ἐκα-
λυπτετο πᾶσα ὑπὸ τῶν ὑδάτων. εἶρηκε
δὲ αὐτὸ ἔτωπως, ὡς ἀν' ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς
βλύζοντά τε καὶ πηγάζοντά τὰ ὑδάτα, καὶ
ἐξ ἀπάσης αὐτῆς φερόμενα, ἔτω πᾶσαν
αὐτὴν σιωκαλύπτον.

ΕΤΣΕΒΙΟΥ. Ἑβραῖος δὲ τίς φησὶν, ὅτι
ἔ λέγει πηγὴ δὲ ἀνέβαινε ἐκ τῆς γῆς,
ἀλλὰ τι εἶδος φησὶν ἀχλύος, ἡ αἰθέρος συ-
νεσῶτος παχυτάτη· ἔ τὴν ἀνάδοσιν ἀπὸ
τῆς γῆς γίνεσθαι ἔφη, καὶ καλύπτεν τὸ
πρόσωπον. εἶτε δὲ ἀπὸ τῆς νοτίδος φησὶν,
εἶτε δὲ Θεοῦ οἰκονομῆτος, ἐγένετο, ἔκ ἔχω
λέγειν. Φίλων δὲ ὁ ἑβραῖός φησι· μήπο-
τε, ὡς ἵππος λέγεται βασιλέως πᾶσα ἰπ-
πικὴ δυνάμις, ἔτω καὶ πηγὴ πᾶσα φλέψ
τῆς γῆς, ποτιμον ὑδὼρ πᾶν ὀμηρῶσα, ἡ
πηγάζουσα. εὐ δὲ φησὶ καὶ τὸ φάναι μὴ
πᾶσαν, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς νοτί-
ζεσθαι, τὸ ἄριστον καὶ ἡγεμονεύον μέρος,
καὶ καρποφορεῖν δυνάμενον· ὁ τῆς ἀπὸ τῶν
πηγῶν ἐπιχειρίας ἔ δέεται.

ζ. Καὶ ἔπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν
ἄνθρωπον, χῆν λαβῶν ἀπὸ τῆς γῆς.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Οὐκ εἶπεν ἀπλῶς ἐποίη-
σεν, ἀλλ' ἔπλασε. πλάσις λέγεται ἐπὶ ὑ-
πρεπείας. ὡς ὅταν θεασάμενος πρόσω-
πον εὐμορφον, εἴπη καλὸν πλάσμα. διό
καὶ Δαβὶδ, ὁ Φουδύσας τὸ ἔς ἐχὶ ἀκῆα;
ἡ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν ἔ κατανοεῖ;
ἢ πάντα γὰρ ἐποίησε πρὸς ὑπρέπειαν, καὶ
κόσμον, καὶ χρῆσιν. ἔλαβε χῆν ἀπὸ τῆς
γῆς· μακάριαι αἱ χριστιανῶν ἐλπίδες, εἰάν
ἐπιγνώμεν ἂ ἀναγινώσκωμεν· καὶ ἔκ εἴπε
βῶλον ἔλαβεν, ἀλλὰ χῆν· ἐπειδὴ προή-
δει, ὅτι μέλλει τελευτᾶν τὸ ζῶον, καὶ εἰς
χῆν ἀναλυεσθαι, προλαβῶν αὐ τῆ δημιουργ-
γία, ἐπήξε τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως·
ἢ ὅταν ἴδῃς αὐ τὰ φῶ χῆν, γνώσῃ ὅτι ὁ
ἐκείνο πλάσας, καὶ τῆτον ἀναστήσει.

Καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον
αὐτῆ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄν-
θρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Περὶ μὲν ἐν τῆ μυκλή-
ρα λέγεσθαι παρὰ τῷ Ἀκύλα, καὶ Συμ-
μάχῳ, ἡ πρόσωπον παρὰ τοῖς ἑβδομη-
κοντα τῆ πεπλανηκότος, (1) εἰς ὁ ἐνεφύ-
σησεν ὁ Θεὸς πνοὴν ζωῆς, λεκτέον, ὅτι ἔ
δεῖ περιέχεσθαι τῆ γραμμάτος τῆς Γρα-
φῆς, ὡς ἀληθῆς· τὸν δὲ κεκρυμμένον
θησαυρὸν αὐ τῷ γραμματι ζητεῖν.

ΘΕΟΔΩ-

(1) Τῆ πεπλασμένη ἢ αὐ χαλῆ ἐκδοσ. (αὐ τοῖς τῆ Θεοδώρ.) ὁ καὶ ὀρθότερον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ ἐκ τῆς θείας ἐμφυσηματος γέγονεν ἡ ψυχὴ, ἐκ τῆς ἐσίας ἄρα τῆς Θεῆ ἐστὶν ἡ ψυχὴ. Ἀσεβείας ἐχάτης, καὶ βλασφημίας ἢ τοιαύτη εἰννοία. τῆς γὰρ δημιουργίας τῷ ὀκλολίαν ἔδειξε διὰ τῆς ἢ θείας Γραφῆς. πρὸς δὲ τῆς καὶ τῆς ψυχῆς τῷ φύσει ἀντίκειται, ὅτι πνευμά ἐστι κλισόν, ἀόρατόν τε καὶ νοερόν, τῆς τῶν σωμάτων ἀπηλλαγμένον παχύτητος. κακῆνο δὲ χρὴ σλιωδεῖν, ὅτι δὲ πρότερον νοῆσαι πνύδμονα, καὶ τὰς ἀποθλίβοντας τῆτον μῦς, καὶ συσέλλοντας, καὶ τῷ συμπεφυκῆσαν ἀρτηρίαν τῷ πνύδμονι, καὶ ὑπερώαν, καὶ σῶμα, εἰδ' ἔτω δέξασθαι τὸ ἐμφύσημα. εἰ δὲ τὸ θεῖον ἀσώματον, θεοπρεπῶς ἄρα καὶ τὸ ἐμφύσημα νοητέον.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ ἐνεφύσησε, φησὶν, εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς πνολῷ ζωῆς. ζωτικῷ, φησὶν, ἐνεργεῖαν τὸ ἐμφύσημα ἐχαρίσατο τῷ ἐκ γῆς πλασθέντι. καὶ τῆτο ἐγένετο σύσασις τῆς ἐσίας τῆς ψυχῆς. ἐπήγαγε γέν, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχλῷ ζῶσαν. ἐκείνος ὁ πλασθεὶς ἀπὸ τῆς χοῦς, δεξάμενος τὸ ἐμφύσημα, τῷ πνολῷ τῆς ζωῆς, ἐγένετο εἰς ψυχλῷ ζῶσαν, τρετέσι ἐνεργῶσαν, ἔχσαν ὑπηρετῶντα τὰ μέλη τῆς σώματος ταῖς αὐτῆς ἐνεργείας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἴσως εἶποι τις ἄν, καὶ τίνος ἀεχον, εἰ τιμιώτερον ἢ ψυχὴ τῆς σώματος, τὸ ἔλαττον πρῶτον δημιουργεῖται, καὶ τότε τὸ μείζον; Οὐχ ὁρᾶς, ἀγαπητέ, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς κλίσεως τὸ αὐτὸ τῆτο γέγονεν; ὡπερ γὰρ ἕρανος καὶ ἡ γῆ, ἡλιος, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐδημιουργήθη, καὶ τὰ ζῶα τὰ ἄλογα, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἄνθρωπος, ὁ τῆτων πάντων τῷ ἀρχλῷ μέλλων ἐγχειρίζεσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ διαπλάσει τῆς ἀνθρώπου, πρότερον τὸ σῶμα παράγεται, καὶ τότε ἡ ψυχὴ ἢ τιμιώτερα. ὡπερ γὰρ τὰ ἄλογα πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρώπων μέλλοντα εἶναι χρῆσιμα πρὸ τῆς ἀνθρώπου δημιουργεῖται, ἵνα ἐτοιμῶν ἔχη τῷ ὑπηρεσίαν ὁ μέλλων τῆς τῆτων χρείας ἀπολαύειν ἔτω καὶ πρὸ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα δημιουργεῖται, ἵνα ἐπειδὴν ἡ ψυχὴ παραχθῆ, ἔχη τὰς οἰκείας ἐνεργείας ἐπιδείκνυσθαι διὰ τῆς τῆς σώματος κινήσεως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ζῶον ἀληθῶς ὀφύες τε καὶ θεοειδέσαστον, ὡς ἄν μὴ δοκῆ τῆς ἀνωτάτω δόξης τὸ μίμημα τῶν ἴσων εἰς ποιῆσιν τοῖς ἐχ ὡδε ἔχσαν λαχεῖν, καὶ τοῖς προβελίοις ἐτίμα, καὶ αὐτεργία τὸ τέχνημα. ἀγαλλμα δὲ διαπλάσας ἐκ γῆς, ζῶον αὐτολογικὸν ἀπετέλει καὶ ἵνα εἰς τὰς τῆς ἰδίας φύσεως ἀνατρέχον λόγος, ἀφθαρτόν τε εἶη καὶ ἀνώλεθρον, τὸ ζωοποιεῖν ὀφύες ἀεχάραττε πνεῦμα. γέγραπται γὰρ, ὅτι

A, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς πνολῷ ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχλῷ ζῶσαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὑπέλαβον εἰνοι κακῶς, τὸ ἐμφύσημα τῆς Θεῆς γενενηθῆσαι ψυχλῷ τῷ ἀθάνατον, τῆς Μωσέως ἐκ εἰρηκότος, ὅτι τὸ ἐμφύσημα γέγονε ψυχῆ, ἀλλ' ὅτι Θεὸς μὲν ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς πνολῷ ζωῆς, ἐγένετο (1) ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχλῷ ζῶσαν, ὡς τῆς πνοῆς τῆς ζωτικῆς, τῆς ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ἀδάμ ἐμφυσηθείσης τε καὶ ἐμπνύδθασης, τὸν ἄνθρωπον ἀπεργασασμένης ζῶον λογικόν, ἔκτε θνητῆς σώματος καὶ ψυχῆς ἀθανάτου σωεσός. ἐπειδὴ γὰρ πνεῦμα ἢ ψυχῆ, φύσις ἀόρατος, ἐμφύσημα θεῖον δημιουργικὸν αὐτῆς ἐναίφησιν, ὡς πρ καὶ τῶν ὀρατῶν χεῖρα Θεῆς. ἀοράτε μὲν γὰρ ἐμφυσηματος ὀνόματι, τῆς ἀοράτε τῷ κλίσιν γενεθῆσαι φησὶν ὁ Μωσῆς. ὀρατῆ δὲ μέλες προσηγορία, τρετέσι τῆς χεῖρος, πολλάκις τὰ ὀρατὰ δεδημιουργηθῆσαι φασὶν οἱ Προφήται. δὲ δὲ μὴ ἀγνοεῖν, ὡς τὰ μὲν ἄλλα πάντα προσάττεται γενεθῆσαι ἀπὸ γῆς, καὶ γενεσιν εἰληφεν ὁ μοντλιμι ζωντ. (2) προηλθεν ἀπὸ γῆς. ἀνθρώπου δὲ πρῶτον μὲν τὸ σωματικὸν ὄργανον κατεσκευάσθη, μετὰ δὲ τῆτο καὶ ὁ τεχνίτης δημιουργηθείς, ἐπισήχθη καὶ δῶτερον τῆς χεῖρονος τὸ κρεῖττον, ἵνα μὴ καταφρονῆ τῆς σαρκός, μηδὲ μέγα φρονῆ ἐπὶ τῷ τῆς οἰκείας φύσεως ἐξαιρέτω. ὁ τοίνυν ἄνθρωπος ἐγένετο εἰς ψυχλῷ ζῶσαν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου αἶρε ἀπὸ γῆς, τῷ ψυχλῷ αὐτὸς δίδωσι κλίσσας καὶ δημιουργήσας, ἐκ ἐκ τῆς ἰδίας ἐσίας ἐκβαλῶν ἵνα ὅταν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος, μὴ ἀπογνώμην τῆς ψυχῆς τῷ φύσει.

ΕΦΡΑΙΜ. Ἐνεφύσησεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἀδάμ ἐκ τῆς κυριωτέρας μέρας τῆς ὀψεως δεκνῦς τὸ ἀξίωμα τῆς ψυχῆς ὅτι ἡγεῖται αὐτῆς πάσης τῆς ὑποσάσεως. (3) εἶπεν ὅτι καὶ ἐγένετο εἰς ψυχλῷ ζῶσαν, δηλῶν, ὅτι τότε γέγονε, καὶ ἐ πρὸ χρόνου τίνος.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Ἐτερόν ἐστι πνοῆ ζωῆς, ἢ καὶ ψυχικὸν ἀπεργασασμένη τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἕτερον πνεῦμα ζωοποιεῖν, τὸ καὶ πνύδματικὸν αὐτὸν ἀποτελεῖν. καὶ διὰ τῆς Ἡσαίας φησὶν ἔτω λέγει Κύριος Ἡσ. 42. 5. ὁ ποιήσας τὸν ἕρανον, καὶ σερεωσας αὐτόν, ὁ πῆξας τῷ γλῶ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ διδῶς πνολῷ τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς, καὶ πνεῦμα τοῖς πατῆσιν αὐτῷ. τῷ μὲν πνολῷ, παντὶ κοινῶς τῷ ἐπὶ γῆς λαῷ, φήσας, δεδῶσθαι τὸ δὲ πνεῦμα, ἰδίως τοῖς καταπατῆσι τὰς γαιῶδεις ἐπιθυμίας. διὸ καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Ἡσαίας διασέλλων τὰ προειρημένα, φησὶ πνεῦμα γὰρ παρ' ἐμῆ ἔξε- Ἡσ. 57. 16. λῶσεται,

(1) Ἀνάγν. ἐγένετο δὲ.

(2) Ἴσ. ὁμότιμον, καὶ ζῶντα.

(3) Ὅτι ἡγεῖται παρ' αὐτῆς τῆς ὑποσάσεως. ἢ τῆς Ὄξον. ἐκδ.

» λούσεια, καὶ πνολὴ πᾶσαν ἐγὼ ἐποίησα. τὸ πνεῦμα ἰδίως ἐπὶ τῆς Θεῆς τάξεως, τῆς ἐκ-
 χέοντος αὐτὸ διὰ τῆς ὑποστάσεως ἐπὶ τῷ
 ἀνθρωπότητι· τῷ δὲ πνολὴ, κοινῶς ἐπὶ
 τῆς κλίσεως, καὶ ποίημα ἀναγορεύσας αὐ-
 τῷ. ἕτερον δὲ ἐστὶ τὸ ποιηθῆναι τῆς ποιήσαν-
 τος. ἢ ἐν πνοῇ, πρόσκαιρος· τὸ δὲ πνεῦ-
 μα, αἰνῶνον. καὶ ἢ μὲν πνοῇ ἀκμάσασα
 πρὸς βραχὺ, καὶ καιρῷ τινὶ παραμήνασα,
 μετὰ τῆτο πορεύεται, ἄπνευ καταλιπῆ-
 σα ἐκείνο, περὶ ὃ ἡ πρότερον· τὸ δὲ, πε-
 ριλαβὸν ἐνδοξάτε καὶ ἔξωθεν τὸν ἀνθρω-
 πον, ἄτε αἰεὶ παραμύνον, ἐδέποτε κατὰ-
 λείπει αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τοῖς μὲν γὰρ ἀλόγοις
 ἀπὸ τῆς εἰσπνοῆς τῆς κατὰ τὸν αἴρα πνύ-
 ματος ἐψυχῶσθαι, ἐδόθη τὸ ζῆν· τῷ δὲ,
 ἐξ αὐτῆς τῆς ἀθανάτου καὶ διαφύσεως
 » ἐσίας. ἀνεφύσησε γὰρ ὁ Θεὸς εἰς τὸ προ-
 » σωπον αὐτῆ πνολὴ ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἀν-
 » θρωπος εἰς πνολὴ ζῶσαν. καὶ τοῖς μὲν,
 » δελεῖν καὶ ἀρχεῖσθαι προσεταγή· τῷ δὲ,
 » ἀρχεν καὶ δεσπόζεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ εἶπε δὲ, ὅτι ἐγένε-
 νετο ἡ σὰρξ εἰς ψυχῶν ζῶσαν, ἀλλ' ἐγένε-
 το ὁ ἀνθρωπος εἰς ψυχῶν ζῶσαν, τῆ τῆ
 ἀνθρώπου χρησάμενος ὀνομασία, ἢ κοινή-
 γε ἐστὶ τῆ σωμαφοτέρου. καὶ ταυτῷ μὲν
 εἰρηκῶς, δι' ὅλα τὸ σωμαφοτέρον ἐδήλα.
 τῆ διαίρεσι δὲ τῆς ποιήσεως διακρίνας τὰς
 φύσεις, καὶ τῷ μὲν ἐπλασε χθὲν ἀπὸ τῆς
 γῆς, τῷ σάρκα δηλώσας· τῷ δὲ ἀνεφύ-
 σησε πνολὴ ζωῆς, τῷ ψυχῶν ἐμφήνας·
 ἔτα κατὰ κοινῆ πάλιν ἐπήγαγε, καὶ ἐγένε-
 » νετο ὁ ἀνθρωπος εἰς ψυχῶν ζῶσαν.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ. Ὅτι ἐ δι' ἀμαρτίας αἱ
 ψυχῶν, ὡς Ὁριγνίει ἐδοξε, καταβεβλη-
 μέναι σώμασι σωμαπλάκησαν, ἐχρησάμε-
 θα τῷ Μωσέως ῥήματι, λέγοντι τοῖς ὑοῖς
 Δεβτ. ι. ιι. Ἰσραὴλ· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν προση-
 » ὑμῖν σήμερον ὡς ἐσὲ χιλιοπλάσις, καὶ
 » ὅτι βλόγησεν ὑμᾶς. ἄρα γὰρ ἠυχετο
 Μωυσῆς ἐξ ἔρανθ καταπεσεῖν δι' ἀμαρτίας
 ψυχῶν, ἵνα σώμασι συμπλακῶσι, καὶ ὁ
 λαὸς πολλαπλασιασθῆ; καὶ πῶς αὐτὸς
 φάσκει, Κύριος ὁ Θεὸς βλόγησεν ὑμᾶς;
 ἐ γὰρ βλογία κατὰ Ὁριγνίη ἐστὶν ἢ τῶν
 σωματῶν ποιήσις, ἀλλὰ κατὰρα πλανω-
 μέναις ψυχῶν.

ΔΔΗΛΟΥ. Τὶς ἡ διαφορά τῆ εἰρη-
 » μίας, ἐγένετο ὁ ἀνθρωπος εἰς ψυχῶν ζῶ-
 » σαν, καὶ τῆ εἰρημίας ἐπὶ τῶν ἀλόγων, ἐξα-
 » γαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωῶν;
 » Ὁ λογικὸς ὑφειῶσαν ἅμα καὶ ἠγεμονόυ-
 σαν τῆς αἰδησεως ἔχων τῷ νοεράν ψυ-
 χῶν, τὸ αἰδητικὸν τῷ νοερῷ προσάγει·
 ἢ δὲ ἄλογος φύσις αὐτὸ τὸ αἰδητικὸν ἔχει
 τῷ ψυχῶν. (1)

ἢ. Καὶ ἐφύτευσε Κύριος ὁ Θεὸς
 παραδείσον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατο-

Α λας, καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἀνθρωπον,
 ὃν ἐπλασε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τὸν παρα-
 δεισον ἐφύτθου ὁ Θεὸς, μέλλων βού-
 τὸν Ἀδὰμ διὰ τῷ ἀμαρτίαν ἐξορίζεν ἐκεῖ-
 θεν; Πρῶτον ἐκ ἀνέχεσθαι ἐκ προγνώσεως
 κατακρίναι ὁ δεσπότης Θεός. διὸ καὶ τῷ
 παράβασιν προορών, τῶν ἀγαθῶν αὐτῷ
 μεταδέδωκε. ἔπειτα καὶ γυνῶναι αὐτὸν τὰς
 Β θείας δωρεὰς ἐβλήθη, ἵνα τῶν σερη-
 θείας, μισήσῃ τῷ ἀμαρτίαν, ὡς τὸς τῶν
 αὐτὸν γυμνώσασαν ἀγαθῶν. πρὸς δὲ τῆ-
 τοῖς, ἔδει τὸν δίκαιον ἀγνωστέτω τοῖς
 τῆς ἀρετῆς ἀθληταῖς προδέναι τῆς νί-
 κης τὰ ἀθλα. καὶ δὴ χάριν καὶ περὶ τῆς
 » βασιλείας ἔφη, δεῦτε οἱ βλόγημένοι τῆ
 » πατρός μου κληρονομήσατε τῷ ἡτοιμασ-
 » μένῳ ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
 » κόσμου.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τινὲς ἐν ἔρανθ φασὶ
 τὸν παραδείσον εἶναι. Τῆς θείας λεγέσεως
 γραφῆς, ἐξανέταλιν ἐτὶ ὁ Θεὸς ἐκ τῆς
 γῆς πᾶν ξύλον ὠραῖον εἰς ὄρασιν, καὶ κα-
 λὸν εἰς βρῶσιν, τολμηρὸν ἄγαν τὸ τοῖς
 οἰκείοις ἀκολοθεῖν λογισμοῖς, καταλιπόν-
 τα τῷ διδασκαλίαν τῆ πνύματος.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ ἐφύτθου ὁ Θεὸς
 » παραδείσον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς. Ἐ-
 » δὲμ οἱ μὲν, τὸν παραδείσον εἰνάφασιν· οἱ
 Δ δὲ, τὸν τόπον πάντα, ἐν ᾧ καὶ ὁ παρά-
 δεισος ἡ, ὅθεν καὶ Ἀδὰμ ἐπλάσθη. καὶ
 Ἀδὰμ ἐκ τῆ ἀπὸ τῆς γῆς ἐν Ἐδέμ γεγενῆ-
 θαι προσηγορεύθη. Ἐδὲμ γὰρ τὸ πυρ-
 ρόν, ὡς πρὸς καὶ ὁ Ἡσαῦ, πυρᾶς φακῆς πε-
 πρακῶς αὐτῆ τὰ πρωτοτόκια, τῷ προση-
 γορίαν εἴληθε· καὶ τῆτο μᾶλλον ἀληθές.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Κατασκώασεον δὲ αἰδη-
 τὸν εἶναι τὸν παραδείσον, καὶ ἐκ τῆ περὶ
 Ε » Σοδόμων εἰρημίας· ὡς ἄρα ἡ, ὡς ὁ πα-
 » ράδεισος τῆ Θεῆ. - ἐκ ἂν γὰρ τὸ αἰδητὸν
 τοῖς νοητοῖς παρεβάλλετο. ὡπερ ἐκ ἂν
 εἴποι τις, ὠραῖον ἐστὶ τότε τὸ σῶμα, ὡς
 ψυχῆ.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει καὶ αἰ-
 ταῦθα, ἀγαπητέ, ὅτι ἐὰν μὴ θεοπρεπῶς
 τὰ ῥήματα δεχόμεθα, εἰς βᾶθη κρημνῶν
 ἀνάγκη κατανεχθῶμεν. τί γὰρ ἂν εἰπεῖν
 ἔχοικεν περὶ τῆς τῆς ῥήματος οἱ πάντα τὰ
 Ζ περὶ Θεῆ λεγόμενα ἀνθρωπίνως ἐκλαμ-
 » βανεν τολμῶντες; καὶ ἐφύτθου ὁ Θεὸς
 παραδείσον. τί ἐν, εἶπε, σκαπάνης ἐδεθ-
 θη, καὶ γεωργίας, καὶ τῆς ἄλλης ἐπιμε-
 λείας, ἵνα καλλωπίσῃ τὸν παραδείσον; μὴ
 γνέοιτο. πάλιν γὰρ καὶ αἰταῦθα τὸ ἐφύ-
 τθου ἔτω δεῖ νοεῖν, ὅτι προσέταξε πα-
 ράδεισον ἐν τῇ γῇ γενέσθαι, ὡς τὸν πα-
 ραχθέντα ἀνθρωπον τῆτω ἐνδιατάσθαι.
 ὅτι γὰρ διὰ τῆτον τὸν παραδείσον παρή-
 Η, γαγεν, ἄκασον τί φησι· καὶ ἐφύτθου ὁ
 » Θεὸς παραδείσον κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἔθε-
 » το ἐκεῖ τὸν ἀνθρωπον ὃν ἐπλασε. διὰ τῆτο
 καὶ

(1) Ἰσ. ἔχει ψυχῶν, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ αἰδητικῷ ἔχει τῷ ψυχῶν.

καὶ τὸ ὄνομα τῶ τόπων ἀτίθησιν ὁ Μωσῆς, ἵνα μὴ ἐξῆ τοῖς Φλυαρεῖν βελομενοῖς ἀπατῶν τῶν ἀφελεσέρων τὰς ἀκοὰς, καὶ λέγειν, μὴ εἶναι ἐν τῇ γῆ τὸν παράδεισον, ἀλλ' ἐν ἑρανοῦ, καὶ μυθολογίας τινὰς τοιαύτας ὀνειροπολεῖν. εἰ γὰρ καὶ τοιαύτη χρησαμένης ἀκριβείας τῆς θείας Γραφῆς, ἔπαρητήσαντο τινες τῶν ἐπ' ἐγγλωττίᾳ μέγα Φρονούντων, καὶ τῇ σοφίᾳ τῇ ἐξωθεν, ἐναντία τοῖς γεγραμμένοις Φθέρξαι, καὶ εἰπεῖν, μὴ ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι τὸν παράδεισον, καὶ πολλὰ ἕτερα τῶν εἰρημένων παρεγγυήσας, μὴ ὡς γέγραπται Φρονεῖν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἔρχεσθαι, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἰρημένα, περὶ τῶν ἑρανοῦ νομίζον ἐρήσασθαι· εἰ μὴ τῇ ταπεινότητι τῶν τῶν λογῶν, καὶ τῇ συγκαταβάσει ὁ μακάριος Μωσῆς ἐχρήσατο, τῶ ἀγίῳ πνεύματος τῷ γλωττίαν αὐτῶ κινῶντος, πῶς ἐκ αὐτῶν ἐξεκλυθήσαν; καίτοι γε τῆς ἀγίας Γραφῆς ἐπειδὴν βέληται τι τοῖστον ἡμᾶς διδάσκειν, ἐαυτῷ ἐρμηνεύσας, καὶ ἐκ ἀφίετης πλανᾶσαι τὸν ἀκροατῆν. ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ ἔδρα τὸ καρπώσασθαι τι κέρδος ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἀλλὰ τέρψεως ἐνεκεν τὰς ἀκοὰς ὑπέχασιν τοῖς τὰ παρισάμενα λέγασιν. (1) παρακαλῶ πάνσι τοῖς τοιούτοις τὰς ἀκοὰς ἀποταχίσαντες, τῷ κανόνι τῆς Γραφῆς κατακολεσθήσασιν. καὶ ὅταν ἀκέρως, ἀγαπητῶ, ὅτι ἐφύτθουσι ὁ Θεὸς παράδεισον, τὸ μὲν ἐφύτθουσι, θεοπρεπῶς νοεῖ, ὅτι προσέταξε· τὸ δὲ ἐξῆς, πῆδουσι, ὅτι καὶ παράδεισος γέγονε, καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ εἶδα καὶ ἡ Γραφή ἐπεσημύατο. τὸ γὰρ μὴ πῆδουσι τοῖς ἐν τῇ Γραφῇ κειμένοις, ἀλλ' ἕτερα ἐπισάγειν, πολὺ ἡγῶμαι κίνδυνον ἐπιφέρειν.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ἐδὲμ ἐρμηνεύεται τρυφή. ὡς ἂν εἶποι, ἐφύτθουσι ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν τρυφῇ, ἀντὶ τῶ ἐν τόπῳ τρυφεροῦ. διὰ τῆτο καὶ ἐπὶ τέλει λέγει, καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ, καὶ κατώκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τῶ παραδείσου τῆς τρυφῆς. διατὶ δὲ μὴ εἰς ἄλλο κλίμα, ἀλλὰ κατὰ ἀνατολᾶς, καὶ ὅταν ἡ ἀρχὴ τῶ δρόμου τῶν Φωσῆρων, ἐκείθεν ἡ ἀρχὴ τῆς διαγωγῆς τῶν ἀνθρώπων; Προμύνησι ὁ Θεὸς τὸ μέλλον. κατὰ ἀνατολᾶς γὰρ ἐν τῷ παραδείσῳ τίθησιν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἵνα δείξῃ, ὅτι ὡσπερ ἔτοι οἱ Φωσῆρες ἀνατέλλοντες, τρέχουσιν εἰς δυσμάς, ἔτω δὲ τῆτον ἀπὸ ζωῆς εἰς θάνατον ὀραμεῖν, καὶ δύναται κατὰ τὸν τύπον τῶν Φωσῆρων, καὶ ἄλλῳ ἀνατολῶν πάλιν λαβεῖν ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν.

**** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** (2) Πῶς δὲ θέλωμαι λέγειν, ὅτι ἐστὶν ὁ παράδεισος; Οἱ μὲν γὰρ Φασιν, ὅτι ἐν Ἱερουσαλήμ· οἱ δὲ, ἐν ἑρα-

A νοῖς; ἐδὲ εἰς τῶν δύο ἀληθείας. καὶ ὅτι μὲν ἐκ ἐν Ἱερουσαλήμ ἐστὶν ὁ παράδεισος, μαρτυρεῖ ὁ Ἀδὰμ ἐν τῷ Κρανίῳ κείμενος. εὐδῆλον δὲ, ὅτι ἐκ ἐν τῷ παραδείσῳ ἐτάφη, ἀλλ' ἐξεβλήθη. ὅτι δὲ ἐκ ἐν ἑρανοῖς ἐστὶν ὁ παράδεισος, μαρτυρεῖ ἡ Γραφή λέγασθαι· καὶ ἐφύτθουσι ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολᾶς. διδάσκει ἐν ἡμᾶς, ὅτι ἐξ ἀνατολῶν πάσης τῆς γῆς ἐστὶν ὁ παράδεισος. ὅταν Φασὶν ἱστορικῶν ἀκριβῶν παῖδες, ὅτι τέτα χάριν πάντα τὰ δῶδῃ τῶν ἀρωμάτων περὶ τὰ ἀνατολικώτερα, ἡγῶν τὰ ἰνδικὰ μέρη ὑπάρχουσιν, ὡς πλησιοχωρα τῶ παραδείσου τυγχάνοντα. καὶ ὡσπερ Φοίνικες ἄρσενες τὰς πλησιάζοντας Φοίνικας θηλυκὰς τῇ πνοῇ τῶν ἀνέμων συμβιάζοντες, καρποφόρος ποῖσιν· ἔτω δὲ καὶ ἐκ τῶ παραδείσου τῇ τῶν ἀνέμων πνοῇ δῶδῃ ἐξερχομένη, τὰ πλησιώτερα τῶν ἐκείσε τόπων δάιδρα ἀρωματίζον ποιεῖ.

Γ **ΘΕΟΔΩΡΟΥ.** Ἐδὲμ δὲ εἰσὶν ὀνομάζειν τὸν τόπον τὸν κατὰ ἀνατολᾶς κείμενον, ὡς ὡσπερ ὁ παράδεισος ἡ, ἔ μικρόν τι μέρος τῆς γῆς ἔτω καλῶν. μέγαν γὰρ δαίκευσιν τὸν παράδεισον, εἶγε ὁ τῆτον ἄρδων ποταμὸς μετὰ τῷ ἐκείνῳ χρεῖαν ἔξω Φερόμενος, τέσσαρας ἔτω μεγίστας ἀποτελεῖ ποταμῶς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡσε τῇ τῶ Ἐδέμ προσηγορία μὴ τὸν παράδεισον ὀνομάζεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν ἔ βραχῶν τινὰ τόπον, μέρος μὲν εἶναι νομιζόμενον τῶ Ἐδέμ καλεμένης τόπος, προσεγγίζοντα δὲ, ὡς εἶκος, τῷ παραδείσῳ. ὅταν περὶ τῶ ΚΑΙΝ ἔτω Φησί· καὶ ἐξῆλθε ΚΑΙΝ Γεν. 4. 16. ἀπὸ προτώπων τῶ Θεῶ, καὶ κατώκισεν ἐν γῆ Ναϊδ, κατεάντη Ἐδέμ. ὡς ἂν πρότερον μὲν αὐτῶν ἐν Ἐδέμ οἰκόντων, εἶδα περ αὐτοῖς καὶ ὁ Θεὸς ἐπεφαίνετο. ἐπειδὴ δὲ ἔξω τῶν τόπων ἐγένετο ἐκείνων, ἀπορρίψας τῶ Θεῶ διὰ τῷ οἰκίαν κακοπραγίαν, ἐν ἑτέρῳ τόπῳ λοιπὸν οἰκεῖ, ἐπονομαζομένῳ Ναϊδ, ὅς ἀντικρὺ τῶ Ἐδέμ ὑπῆρχε τόπος, ἐν ᾧ τὸ πρότερον ὡκῶν. ἔτω γὰρ καὶ τὸν Ἀδὰμ ἐκβλήσιντα τῶ παραδείσου, κατωκίσειν ἐφῆ κατεάντη τῶ παραδείσου. τοίνῳ ἐξ ἀπάσης τῆς γῆς ὡσπερ τινὰ ἔσοχον τόπον κατὰ ἀνατολᾶς ἐκλεξάμενος, Ἐδέμ ὀνομαζόμενον, ἐν αὐτῷ δὲ τὸν παράδεισον κατεσκόβασεν. ἐν ᾧ δὲ τιμῆσαι βεληθείς γεγονότα τὸν ἄνθρωπον ἔταξεν οἰκεῖν.

Ε **ΕΥΣΕΒΙΟΥ.** Οἱ μὲν Φασιν, Ἐδέμ καλεῖσθαι τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐφύτθουσι ὁ παράδεισος· οἱ δὲ, Ἐδέμ τὸν παράδεισον Φασιν. τὸν δὲ ἐρμηνεύοντα καὶ τῷ ἐρμηνεύσαντα θείαν, καὶ τὸν ἐρμηνεύοντα τεθεικέναι. ζητεῖται δὲ, πότερον μετὰ τὸ πλάσθαι τὸν ἄνθρωπον παράδεισος ἐφύτθουσι, (τὰ γὰρ ῥήτα τῶ βέλεται σημαίνειν) ἢ τῷ τρίτῳ

(1) Λέγασθαι· διὰ τῆτο ἔ τοῖς ἀφελῶσιν ἀλλὰ τοῖς τέρπειν μᾶλλον διωαμνοῖς προσέχειν ἀπατάζειν διὸ παρακαλῶ κτ. ἐκδ. ἢ ἐν Παρισ.

(2) Ἰσέον, ὅτι τὰ προσεθῶτα τῶ Ἀθανασίῳ ὑπομνήματα ἐκ τῶν πρὸς Ἀντίοχον ζητημάτων ἐλίφθῃσαν· ἄπειρ ἐκ τῶν ὑποθετικῶν εἰσίν. ὅρα τὰ ἐν τοῖς προομ. περὶ τῶν τῶ Ἀθανασ. συγγραμ.

τρίτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τῶν ἄλλων ξύλων; Ἄ
 Ὁ μὲν ἐν Σύροις ἔτις ἔχει γεγραμμικόν
 καὶ ἐφύτῳσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ.
 ἐξ ἀρχῆς δὲ Φάσι, μὴ ἐγκείσθαι τῷ ἔβραϊ-
 κῷ. λέγουσι δὲ οἱ πολλοί, ὅτι μετὰ ταῦτα
 ἐφύτῳσθη. εἰπὼν γὰρ Φησι Μωσῆς, ὅτι
 ἐφύτῳσεν ὁ Θεὸς παράδεισον, καὶ ἔθετο
 τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐπλασεν ἐν αὐτῷ, παρι-
 σῶν ὅτι μετὰ ταῦτα ἐφύτῳσθη ὁ παράδει-
 σος, ἐπάγει· καὶ ἐξανέτειλεν ἔτι ὁ Θεὸς
 ἐκ τῆς γῆς. τῷ ἔτι, δηλῶν, ὅτι χωρὶς
 τῶν ἐξ ἀρχῆς ὁμῶς γενομένων.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐδέμ τόπος ἐστὶν ἐν ᾧ ἐφυ-
 τῳσθη ὁ παράδεισος. καὶ Φάσιν αὐτὸν μέ-
 σον εἶναι τῆς κόσμου. διὸ καὶ τὸν ποταμὸν
 Φεῖσῶν ἐρμυλωθεῖσθαι σῶμα κόσμου, ὡς ἐκ
 τῆς Ἐδέμ πορροῦμενον.

Ζ. Καὶ ἐξανέτειλεν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ
 τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὠραῖον εἰς ὄρασιν,
 καὶ καλὸν εἰς βρώσιν.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ. Τὸ ἐν ἔτι ἐκ τῆς γῆς εἰ-
 πέσσα, καὶ τὸ κατὰ ἀνατολᾶς, σαφῶς δι-
 δάσκει ἡμᾶς ἡ Γραφή εἶναι τὸν παράδει-
 σον ὑπὸ τὸν ἕρανόν· ἢ ὅν καὶ ἀνατολᾶ,
 καὶ γῆ εἰσίν. ἔβραϊσὶ δὲ τὸ Ἐδέμ λέγεται
 τρυφή. μέσος ἐν ὁ ἄνθρωπος τῶν δύο ἐγε-
 γόνη, ἔτε θνητὸς ὀλοχερῶς, ἔτε ἀθάνα-
 τος καθόλου· δεξιὸς δὲ ἐκατέρω. ἔτω
 καὶ τὸ χωρίον ὁ παράδεισος ὡς πρὸς καλ-
 λουλι μέσον τῆς ἕρανῆ καὶ τῆς κόσμου γε-
 γνήσται.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Εἰ ἀπὸ τῶν κοινῶν
 ξύλων ἐνεπέπλησο ὁ παράδεισος, εἶχεν
 ἂν τὴν ἰδίαν σύστασιν ἀπὸ τῆς πρώτης γε-
 νέσεως τῶν φυτῶν, καὶ ἐκ ἐδέτο ἐξαίρε-
 τες φυτείας τῆς Θεῆ, τὰ ἐν αὐτῷ ὕερον
 ἀναφυσίτα δαίδηρα. νῦν δὲ ὅτι ἕτερα πο-
 λὺ διαφορώτερα καὶ τῷ εἶδει, καὶ τῇ γού-
 σαι τῶν προαναδοξάντων αὐτομάτως ἐκ
 τῆς γῆς, τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ ὕερον ὑπὸ
 αὐτῆς τῆς Θεῆ φιλοτεχνηθέντα παντοῖα
 γαίη τῶν φυτῶν καθαισθῆται, καὶ ἀπὸ αὐ-
 τῆς δηλοποιεῖται τῆς γραφῆς. καὶ ἐξα-
 νέτειλε γὰρ Φησὶν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς
 πᾶν ξύλον εἰς ὄρασιν ὠραῖον, καὶ καλὸν
 εἰς βρώσιν.

Καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ
 τῆς παραδείσου, καὶ τὸ ξύλον τῆς εἰδέ-
 ναι γνωστὸν καλῆ καὶ πονηρῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ ξύλον τῆς ζωῆς;
 καὶ τὸ ξύλον τῆς εἰδέσθαι γνωστὸν καλῆ καὶ
 πονηρῆ, νοητὰ χρῆ λέγειν, ἢ αἰδητὰ;
 Ἐκ τῆς γῆς καὶ ταῦτα βεβλασηκόνα εἶ-
 πειν ἢ θεία Γραφή. ἔ τοίνυν τινὰ ἕτεραν
 φύσιν ἔχει παρά τὰ ἄλλα φυτά. ὡπερ
 γὰρ τὸ τῆς σαυρῆ ξύλον, ξύλον ἐστὶ, καὶ
 σωτήριον ὀνομάζεται, διὰ τὴν ἐκ τῆς περὶ
 αὐτὸ πίσεως σωτηρίαν προσγινομένην·
 ἔτω καὶ ταῦτα, φυτὰ μὲν ἐστὶν ἐκ τῆς γῆς
 βεβλασηκότα, διὰ δὲ τὸν θείον ὄρον, θεί-
 τερον αὐτῶν ξύλον ζωῆς προσωνομάθη·

τὸ δὲ ἕτερον, διὰ τὸ περὶ αὐτὸ γενέσθαι
 τῆς ἀμαρτίας τὴν αἰδησιν, ξύλον ἐκλή-
 θη γνωστὸν καλῆ καὶ πονηρῆ. καὶ περὶ τῆ-
 τος μὲν ὁ ἄγων τῷ Ἀδὰμ προετέθη· τὸ δὲ
 τῆς ζωῆς, οἷόν τι ἐπαθλον προέκατο τετη-
 ρηκότε τὴν ἐντολήν. ἔτω καὶ οἱ πατριάρ-
 χαι, καὶ χωρίοις, καὶ Φρέασι τὰς ἐπι-
 νυμίας ἐπέδησαν. καὶ τὸ μὲν, ἐκάλεσαν
 Φρέαρ ὀράσεως· ἐκ ἐπειδὴ ὀρατικῶς τινὰ
 διώκων ἐχαρίζετο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡφθη παρ'

B αὐτῷ ὁ τῶν ὄλων Κύριος. καὶ Φρέαρ ὄρου-
 χωρίας· ἐπειδὴ περὶ τῶν ἄλλων Φρεάτων
 πολλακίς οἱ ἀπὸ Γεράρων διαμαχεσάμε-
 νοι, ἐκ λυώχλησαν τοῖς τῆτο κατεσκευα-
 κῶσι τὸ Φρέαρ. ἔτω Φρέαρ ὄρκου, διὰ τὸ
 παρ' αὐτῷ γεγενῆσθαι τὰς ὄρκους. ἔτις ἡ
 Λεζὰ Βαίδηλ ὀνομάθη, τετῆσιν οἶκος Θεῆ·
 ἐπειδὴ ὡφθη τῷ Ἰακώβ ἐν ἐκείνῳ γε τῷ
 χωρίῳ ὁ τῶν ὄλων ποιητής. καὶ βενὸς

G μάρτυς· ἐκ ἐπειδὴ ἐμψυχος γεγονός ὁ
 βενὸς, ἀλλ' ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ πρὸς
 ἀλλήλους ἐπεποιήντο τὰς σιωδήσας. ἔτις
 ὕδωρ ζῶν καλεῖται τὸ βάπτισμα· ἐκ ἐπει-
 δὴ φύσιν ἕτεραν ἔχει τὸ τῆς βαπτίσματος
 ὕδωρ, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνη τῆς ὕδατος ἡ θεία
 χάρις τὴν αἰώνιον δωρεῖται ζωὴν. ἔτω καὶ
 ξύλον ζωῆς, διὰ τὸν θείον ὄρον ἐκλήθη·
 καὶ ξύλον γνώσεως, διὰ τὴν περὶ τετῶν
 γεγενημένων αἰδησιν τῆς ἀμαρτίας. ἐδέ-
 πω γὰρ πᾶσαν εἰληφότες τῆς ἀμαρτίας,

Δ εἶτα τῆς ἀπειρημένους μεταληχότες καρπῆ,
 ὡς παραβεβηκότες τὴν ἐντολήν τὰς τῆς
 σιωαῖδος ἀκίδας ἐδέξαντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν εἶχον τὴν γνῶ-
 σιν τῆς ἀγαθῆ καὶ τῆς κακῆ πρὸ τῆς τῆς ἀπει-
 ρημένους καρπῆ μεταλήψεως; Καὶ πῶς
 οἷόν τι τὴν τῆς λόγῳ τετιμημένους, καὶ κατ'
 εἰκόνα θείαν γεγενημένους ἐκ ἔχειν διάκρι-
 σιν ἀγαθῆ καὶ κακῆ; πῶς δ' ἂν αὐτοῖς ἐτε-
 θείκει νόμον τῆς δικαιοσύνης ἢ ἄβυσσος,
 ταύτῃ ἐκ ἔχουσιν ἐν τῇ φύσει τὴν γνῶσιν,
 μηδὲ γινώσκουσιν, ὡς ἀγαθὸν μὲν τὸ φυ-
 λάσθαι τὴν ἐντολήν, ὀλέθριον δὲ τὸ παρα-
 βλῶναι; εἶχον ἔν ἄρα τὴν γνῶσιν, τὴν δὲ
 πᾶσαν προσέλαβον ὕερον.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τὴν ἔν ἐστὶ κα-
 λόν; ἢ ὑπακοή. τί δὲ πονηρόν; ἢ παρα-
 κοή. καὶ τέως ἡμῖν ἵνα μὴ πλανώμεθα
 περὶ τὴν φύσιν τῆς καλῆ καὶ τῆς πονηρῆ,
Z ἀπὸ τῶν γραφῶν ταῦτα διακριβείσθαι. ὅτι
 γὰρ τετόσσι τὸ καλὸν καὶ πονηρόν, ἀκ-
 σον τίθησιν ὁ Προφήτης· τί καλόν; καὶ
 τί Κύριος ὁ Θεὸς ἐκζητεῖ παρὰ σῆ; εἰπέ
 τί καλόν; ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σου.
 ὄρας, ὅτι ἡ ὑπακοή καλόν; ἐκ γὰρ τῆς
 ἀγάπης ἡ ὑπακοή. καὶ πάλιν, δύο πο-
 νηράθησιν ἐποίησεν ὁ λαὸς με ἔτος. ἐμὲ
 ἐγκατέλειπον πηγῶν ὕδατος ζῶντος, καὶ
 ὠρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους σιωτετριμμένους·
H οἱ δ' ἐδιωθήσονται ὕδωρ σιωέχειν. ὄρας, ὅτι
 πονηρόν ἢ παρακοή, καὶ ἡ ἐγκαταλείψις;

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τρεῖς δὲ διαφοραὶ
 ξύλων ἦσαν. τὰ μὲν ἐδόθη αὐτῷ, ἵνα ζῆ·

τὰ δὲ, ἵνα εὖ ζῆ· τὰ δὲ, ἵνα αἰεὶ ζῆ. τὰ
 ξύλα πάντα ἐδόθη αὐτῷ, ἵνα ζῆ· τὸ ξύ-
 λον τῆς γνώσεως, ἵνα εὖ ζῆ· τὸ ξύλον τῆς
 ζωῆς, ἵνα αἰεὶ ζῆ. λέγουσι δὲ πολλοὶ, καὶ
 μάλιστα οἱ τῷ Θεοσυγαί Πορφυρίῳ ἀκολο-
 θήσαντες· διατὶ ὁ Θεὸς ἀπηγόρευσε τῷ
 ἡνώσιν τῆ καλῆ, καὶ τῆ πονηρῆ· Ἔσω,
 τὸ πονηρὸν ἀπηγόρευσε, διατὶ καὶ τὸ κα-
 λόν; Ἀλλ' ἐ τῷ ἡνώσιν ἐκώλυσε τῆ καλῆ.
 εἶχε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἀδάμ. εἰ γὰρ μὴ εἶχε,
 πῶς γνωρίζει τῷ γυναικῆ; πῶς Φυσιολο-
 γεῖ, ὅσων ἐκ τῶν ὁσῶν μὲ, καὶ σαρκὸς ἐκ τῆς
 σαρκὸς μὲ; πῶς δὲ καὶ προφητεύει τὰ
 μέλλοντα; αὐτῆ κληθήσεται γυνή, ὅτι
 ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήθη. ἕνεκεν τῆ-
 τῆ καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐ-
 τῆ καὶ τῷ μητέρα αὐτῆ. τσαῦτα οἶδε,
 καὶ ἐκ ἡδὲ τὸ καλόν; τὸν Θεὸν ἡδὲ, ὄνο-
 μαίων ἐπήγαγε πλήθη, πῶς ἐκ εἶχε γνῶ-
 σιν; τί ἐν ἐσίν; ἐ τῷ ἡνώσιν κωλύει ὁ
 Θεὸς τῆ καλῆ, ἀλλὰ θέλει μὴ εἶναι μετὰ
 τῆ ἀγαθῆ τῷ ἡνώσιν τῆ κακῆ. λῦω δὲ
 αὐτὸ ἀπὸ τῆς γραφῆς. λέγει Παῦλος,
 ἐ δυνάδε ποτήριον Κυρίου πιεῖν, καὶ πο-
 τήριον δαιμονίων. μὴ τὰ δύο ἐκώλυσε;
 ἔτω καὶ ὁ σωτῆρ, ἐ δυνάδε τῷ Θεῷ δε-
 λῶσαι καὶ μαμωνᾶ. κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ
 Θεῷ δελοῦσαι καὶ μαμωνᾶ ἀδωῶσαι. ἔτως
 ὁ Θεὸς ἐκώλυσε λαβεῖν γνῶσιν τῆ πονη-
 ρῆ, ἵνα μὴ μίσγηται μετὰ τῆ καλῆ. Δια-
 τὶ ὅλως ἐκλήθη ξύλον γνῶσιν καλῆ καὶ
 πονηρῆ; Οὐ τοιαύτῳ εἶχε φύσιν, ἀλλὰ
 τοιαύτῳ ἐπιπέγκει ὑπόθεσιν τῶν γρα-
 φῶν τὸ ἰδίωμα λέγω. ἐκλήθη ἐ τῆ ἐρή-
 μῳ μία πηγὴ ὕδατος, ὕδωρ ἀντιλογίας.
 ἔρα τὸ ὕδωρ τοιαύτῳ εἶχε φύσιν, ὡς εἰς
 ἀντιλογίας φέρει τὸν λαόν; διατὶ ἐν Μω-
 σῆς πίων, ἐκ ἀντέπε τῷ Θεῷ; ὡπερ ἐν
 τὸ ὕδωρ ἐκλήθη ἀντιλογίας ὕδωρ, διὰ τῷ
 ἐπ' αὐτῷ γενομένῳ ὑπόθεσιν· ἐκεῖ γὰρ
 ἀντέπει ὁ λαός· καὶ Ἰακώβ πάλιν εἶδε
 Θεόν, καὶ καλεῖ τὸ ὄνομα τῆ τόπος εἶδος
 Κυρίου, ἔτως ἐκλήθη καὶ τὸ ξύλον, ἐ γνῶ-
 σιν ἔχον, ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶς ἀμαρτάνων εἰς
 γνῶσιν ἔρχεται ὡν ἀμαρτάνει.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τὸ ξύλον τῆ εἰδέαι
 γνῶσιν καλῆ καὶ πονηρῆ. Ἀπὸ τῆ γυμ-
 νάσιον τῆς ὑπακοῆς, καὶ τῆς παρακοῆς
 ἐπ' αὐτῷ διδοῦσαι ἔτως ἐκλήθη.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῆ χάριν τὸ ἀπη-
 γορευμένον τῆ βρώσει ξύλον ἔτε συκίῳ,
 ὡς τινες ἀπεφήναντο, ἔτε ἄλλο τι τῶν
 ἀκροδρύων εἶναι παιδόμεθα. εἰ γὰρ τότε
 θανατηφόρος ἦν ἡ συκῆ, ἐδ' ἂν νῦν πάν-
 τως ἐδάδιμος ἦν. ἅμα δὲ καὶ μαμαθήκα-
 μεν παρὰ τῆ Κυρίου, ὅτι ἔδεν ἐσὶ τῶν εἰσο-
 ρδομένων διὰ σώματος, ὃ δυνάται κοινῶ-
 σαι τὸν ἄνθρωπον. ἀλλ' ἑτέραν τινὰ ζη-
 τῆμεν διάνοιαν ἐπὶ τῆ νόμῳ τῆς, ἀξίαν
 τῆς τῆ νομοθέτη μεγαλειότητος. καὶ τῆς

Α τῆ Θεῆ Φυτέας ἔργον τὸν παράδεισον εἶ-
 ναί ἀκκῶμεν, καὶ ξύλον ζωῆς ἐν μέσῳ τῆ
 παραδείσου, ζητῆμεν παρὰ τῆ ἀποκαλύ-
 πτουτος τὰ κεκρυμμένα μυστήρια μαθεῖν
 ποίων Φυτῶν γίνεται ὁ Ἀδάμ γεωργός τε
 καὶ Φυτοκόμος· καὶ πῶς δυνάτον ἐσὶ κα-
 τὰ τὸ μεσαίτατον τὰ δύο εἶναι ξύλα, τὸ
 τε τῆς σωτηρίας καὶ τὸ τῆς ἀπωλείας. τὸ
 γὰρ ἀκριβῶς μέσον κατὰπερ ἐν κύκλῳ
 περιγραφῆ ἐν τῷ ἐνὶ κέντρῳ πάντως ἐσὶ.
Β εἰ δὲ παρατεθείη τῷ κέντρῳ κατὰ τι μέρος
 ἕτερον κέντρον, ἀνάγκη πᾶσα συμμετα-
 τεθῆναι τῷ κέντρῳ τὸν κύκλον, ὡσεὶ μὴ
 τὸ μέσον εἶναι τὸ πρότερον. ἐκεῖ τοίνυν
 ἐνὸς ὄντος τῆ παραδείσου, πῶς Φησὶν ὁ λό-
 γος ἰδιαζόντως μὲν ἑκάτερον θεωρεῖσθαι
 τῶν ξύλων, ἐπὶ δὲ τῆ μέσῳ εἶναι καὶ τῆ-
 το κακεῖνδ' ὡν τὸ θανατηφόρον, τῆς τῆ
 Θεῆ Φυτέας ἀλλότριον εἶναι διδάσκει ὁ
 πάντα καλά εἶναι τὰ τῆ Θεῆ ἔργα ἀπο-
 φηνάμενος; οἷς εἰ μὴ τις διὰ Φιλοσο-
 φίας ἐνθεωρήσειε τῷ ἀλήθειαν, μυθῶ-
 δες εἶναι τοῖς ἀνεπισκέπτοις τὸ λεγόμε-
 νον δόξα. (1)

Ι. Ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ
 Ἐδέμ ποτίζειν τὸν παράδεισον· ἐκεῖ-
 θεν ἀφορίζεται, καὶ γίνεται εἰς τέσσα-
 ραρχάς.

Δ * * ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Μεριζέλαι εἰς τέσσα-
 ραρχάς. εἰς τὸν Τίγριν, εἰς τὸν Νεί-
 λον, εἰς τὸν Εὐφράτιν, εἰς τὸν ἐν τῆ
 γραφῆ λεγόμενον Φεισῶν· ὃν νῦν λέγου-
 σι Δανῆβιν.

Ε ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Δηγεῖται δὲ
 ἡμῖν ἐφεξῆς τῶν ποταμῶν τὰ ὀνόματα,
 καὶ τῆτων τὸν ἀφορισμὸν, ὡς ἂν ἄποι τις,
 καὶ ὅτι ἐξ ἐκείνων τῆ τῷ ἀρδείαν ἐν τῷ πά-
 ραδείσῳ παρέχοντος ἕτεροι εἰς τέσσα-
 ραρχάς διαιρεθέντες, ἔτω τὰ κλίμα-
 τα τῆς γῆς διονεῖμαντο. ἀλλ' ἴσως οἱ τὰ
 ἀπὸ τῆς οὐκείας σοφίας φθέργεσθαι βε-
 λόμενοι, πάλιν ἔτε ποταμὸς συγχωρῶσιν
 εἶναι τῆς ποταμῆς, ἔτε τὰ ὕδατα, ὕδατα
 ἀλλ' ἕτερόν τι φαντάζονται, ἀναπείθοντες
 τῆς ἐκδιδόναί αὐτοῖς τῆς ἀκοῆς αἰρεμέ-
 νης. ἀλλ' ἡμεῖς, παρακαλῶ. τῆτων μὲν μὴ
 ἀνεχώμεθα, ἀλλ' ἀποφράττωμεν αὐτοῖς
 τῆς ἀκοῆς· παιδόμεθα δὲ τῆ θείᾳ Γρα-
 φῆ, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῆς εἰρημένοις ἀκολο-
 θήσιντες, τὰ ὑγιῆ δόγματα σπυδαζόμεν εἰνα-
 ποτίθεσθαι ταῖς ἑαυτῶν ψυχαῖς.

Ια. Ὄνομα τῷ ἐνὶ Φεισῶν. ἔτος
 ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Εὐλάτ·
Ιβ. ἐκεῖ ἐσὶ τὸ χρυσίον. Τὸ δὲ χρυσίον
 τῆς γῆς ἐκείνης καλόν· καὶ ἐκεῖ ἐσὶν
 ὁ ἄνθραξ, καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος.

Η ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ζητῶ τῷ αἰτίαν, διατὶ ὁ
 ἰσοριογράφος μνημονύσας τῆ πρώτῃ πο-
 ταμῆ,

(1) Τὸ ὑπόμνημα τῆτο ἔχ. εὐρηται ἐν τοῖς τῆ Νύσσης ἐκδομένοις εὐαγγέλιασιν.

ταμῶ, εἶπεν· ὅτι ἐκεῖ γίνεται τὸ χρυσίον τὸ καλὸν, καὶ ὁ ἀνδραξ, καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος. Εἰ ὅλως ἐχωρογράφη τὴν οἰκισμῶν, ἐχρῶν· εἶπεν καὶ τὰ ἐν ἐκάστη χώρᾳ γινόμενα καλά. ἀλλὰ ἐπιλέγεται χρυσίον, καὶ δύο λίθους, τὰς ἀπαρχὰς τῆς ἱερουσιῆς· ἐπειδὴ ὁ ἱερός ἐφόρει πέταλον χρυσοῦν, ᾧ ἐπεγέγραπτο τὸ τῶ Θεῷ ὄνομα. δώδεκα δὲ λίθοι ἦσαν ἐπὶ τῶ σῆδους τῶ ἱερέως. (1)

ιγ. Καὶ ὄνομα τῶ ποταμῶ τῶ δευτέρῳ Γαιῶν. ἔτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν Αἰθιοπίας.

Ιερ. 2. 18. ** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Εἶτα ὁ Γηῶν. ἔτος ἐστὶν ὁ Νείλος. Γηῶν τὸ ἀρχαῖον αὐτῶ ὄνομα. μαρτυρεῖ Ἱερεμίας, λέγων· τῖσοι καὶ τῆ ὁδῶ Αἰγύπτου, τῶ πῖαν ὕδαρ Γηῶν; ἐνταῦθα πρόσεχε. νόμισον τῆτον εἶναι τὸν παράδεισον. ἃ γὰρ ὄψει μᾶλλον, ἢ λόγῳ παραδίδοται. προσέρχεται ποταμὸς πολὺς, πλεσίον νάμα ἔχων, καὶ ἀρδύει τὸν παράδεισον. ἐκεῖθεν φέρεται εἰς ὑπόνομόν τι χάος, καὶ δύνει ὑπὸ γλῶ ἀπειρον, ὡς οἶδεν ὁ τὴν ὁδὸν εὐρώσας δεσπότης· καὶ λαμβάνει ἐπὶ πολὺ τὸ ρεῦμα, καὶ εἰς διαφόρους τόπους ἀναδίδοται. καὶ οὐρίσκεται ὁ μὲν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, ὁ δὲ εἰς δύστην, ὁ δὲ εἰς ἀνατολῶν, τῶ Θεῷ ἔτω δι' ὑπόνομον ἔλκοντος τὸ ρεῦμα, καὶ ποιῶντος ξείας πηγὰς τῶ πρώτῳ ποταμῶ. διατί δὲ τῆτο; ἵνα μὴ τοῖς ἴχθυσι τῶν ποταμῶν ἀπολαθῶντες, εὐρωσι τὸν παράδεισον· ἵνα μὴ ἢ τοῖς ἀνθρώποις καταληπτός. εἰ γὰρ ἴω ὀδεύσαι, εἰς εἰς ἂν ἦρε προ τῶν πλεσίων τὸν παράδεισον. ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀπέκλεισε καὶ πᾶνσι, καὶ πλεσίοις· ἵνα ἀρετῇ μόνον εὐρωσι τὴν ὁδόν.

ιδ. Καὶ ποταμὸς ὁ τρίτος Τίγρης. ἔτος ὁ πορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων. ὁ δὲ ποταμὸς ὁ τέταρτος, ἔτος Εὐφράτης.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς ἐκ τῶ παραδείσου φησὶν ὁ Μωσῆς τὸν Τίγρητα ἐξίεναι καὶ τὸν Εὐφράτην, ἕς Φασίτινες ἐκ τῶν ὁρῶν ἀναβλίσκειν τῆς Ἀρμενίας; Ἔστιν ἰδεῖν καὶ ἄλλους ποταμούς ἐτέρωθεν μὲν ἐξίοντας, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν γλῶ διάτινων καταδύσεων χωρῶντας, καὶ πάλιν ἀνωθεν ἀναβλύζοντας. τῆτο καὶ ἐπὶ τῶν γεγραμμένων τῶν ποταμῶν. ἐξίασι μὲν γὰρ φησὶν ἐκεῖθεν ἢ θεία Γραφή, εἶτα διάτινων ὑπογείων διόντες πύρων, ἐτέρας ἀρχὰς ἐνταῦθα λαμβάνουσι. τῆτο δὲ ἔματῶ ἔτως ὑπονόμησεν ὁ τῶν ὄλων Θεός, ἀλλὰ τὴν περιτλῶ τῶν ἀνθρώπων πολυπραγμοσύνην ἐκκόπλων. εἰ γὰρ δῆλος ἴω αὐτῶν ἅπας ὁ πόρος, ἐπειραδῆσαν μὲν

Α ἀντιπες παρὰ τὰς τέτων ὄχθας ὀδύοντες τὸ τῶ παραδείσου κατοπλεῦσαι χωρίον. δημάρτανον δὲ τῶ ποταμῶν, καὶ τῶ μήκει τῆς ὁδοπορίας κοπόμενοι, καὶ τῆ σπάνει τῶν ἀναγκαίων διαφθειρόμενοι. καὶ νῦν μὲν, εἰς δυσχωρίας· νῦν δὲ, εἰς ἐρημίας ἐμπύπλοντες· ἐστὶ δ' ὅτε καὶ ἀπλωεσι καὶ βαρβαροῖς ἀνθρώποις περιπίπλοντες. καὶ τῶν τοίνυν προμηθεύμενος ὁ Φιλοκλήμων Θεός, ἀδήλως αὐτῶν τῶν πόρους ἀπέφλωε.

Β ΑΚΑΚΙΟΥ. Τὰ τῶν τεσσάρων ποταμῶν ὀνόματα κατὰ μὲν Ἑβραίους, ἔτω καλεῖται ὁ μὲν πρώτος, Φεισῶν· ὁ δὲ ὀδύτης, Γαιῶν· ὁ τρίτος, Φοράδ· ὁ τέταρτος, Ἐδδεκέλ. παρὰ δὲ Ἑλλῆσι, Γαίης, Νείλος, Εὐφράτης, Τίγρης. ἔκ οἱμαί δε ἀμφιβάλλειν εἰς τὸν ἀγνωμονέερον, ὡς καὶ αἰδητὸς ὑπῆρξε παράδεισος, τῶν τεσσάρων ποταμῶν αἰδητῶν ὑπαρχόντων, ἄτε καὶ αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ὀρωμένων, καὶ αὐτοῖς τοῖς ὀνόμασι καλεσμένων. εἰ δὲ ἔτοι αἰδητοῖ, δῆλον ὅτι καὶ ὁ ἐκπορεύμενος ἐξ Ἐδέμ, ὄδῳ ἀφωρίδῃσαν· εἰ δὲ καὶ αὐτὸς αἰδητὸς ὁ ποτίζων τὸν παράδεισον, τίς ἐτι μηχανῆ ὑπολαφθεῖη, μὴ ἔχι καὶ αὐτὸν τὸν ποτιζόμενον αἰδητὸν ὑπαρχεῖν; εἰ δὲ ὁ παράδεισος αἰδητὸς, δῆλον ὅτι καὶ τὰ φυτὰ. εἰ δὲ ταῦτα, καὶ τὸ ξύλον ἄρα τῆς ζωῆς, καὶ τὸ ξύλον τῶ εἰδείαι γνωσὸν καλῶ καὶ πονηρῶ.

ΙΕ. Καὶ ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἀνθρώπον, ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῶ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάττειν.

ΕΦΡΑΙΜ. Εἶπεν, ὅτι ἔθετο αὐτὸν ἐργάζεσθαι καὶ φυλάττειν τὸν παράδεισον, μιλῶν τὴν διὰ τῶ σώματος πράξιν, καὶ τῆς ψυχῆς. εἶπεν, ὅτι καὶ αἰτολῶς διέθετο πρὸς αὐτὸν περὶ τῶ ξύλου τῶ διπλῶ, ἀνιτλούμενος, ὅτι πρὸ τῶν ἔπω γε ἔμαθε τί ἐστι γνῶσις καλῶ καὶ πονηρῶ ἢ ψυχῆ· ἐπεὶ μηδὲ ἴω.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Καὶ ἔθετο αὐτὸς ἐν τῶ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι καὶ φυλάττειν αὐτὸν. ἐργάζεσθαι τὴν αἰτολῶν τῶ Θεῷ, καὶ πισύειν. φυλάττειν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τίνος; λησῆς ἔκ ἴω, εἰ δὲ ὁ ἐπιβελῶν· ἀλλ' ἵνα φυλάξῃ αὐτὸν ἑαυτῶ, ἵνα μὴ παραβάς ἀπολέσῃ αὐτὸν.

* ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς εἶπεν ἐν τῶ παραδείσῳ, ἀλλὰ προσέθηκε τῆς τρυφῆς· ἵνα τὴν ὑπερβάλλουσαν ἡδονὴν ἢς ἀπῆλαυσεν ἐκ τῆς αὐτόθι οἰκίσεως, ἐμφηγή ἡμῖν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὶ ἂν φησὶ τῆς παρ' αὐτῶ ἐπιμελείας ἐδέετο ὁ παράδεισος; Οὐ τῆτο λέγω, ἀλλ' ἐβελήθη τῶς μικρῶν-

(1) Σάεδιον, τοπάζιον, σμάραγδος, ὁ ἀνδραξ, σάπφειρος, ἰάσπις, λεγύριος, ἀχάτης, ἀμίδιος, χρυσόλιθος, βηρύλλος, οὐνχιον. ἐκ τῶν δώδεκα λίθων τῶν ὁ πράσινος ἀφώρειται τῆ ἱερατικῇ φυλῇ, ὁ ἀνδραξ τῆ βασιλικῇ. διατί; ἐπειδὴ πῦρος ἴδιον τὸ καίειν καὶ φωτίζειν· καὶ βασιλῆως ἴδιον διεργετῆν, καὶ κολλάειν. ὁ πράσινος τῆ ἱερατικῇ. τὸ γὰρ πράττειν καλῶς τῆς ἱερουσιῆς. τῶ αὐτῶ. ἐν Τόμ. 6. τῶ Χρυσ.

μικράντινα, καὶ σύμμετρον αὐτὸν ἔχεν
 μέριμναν περίτε τῷ φυλακῷ, περίτε
 τῷ ἐργασίαν. εἰ γὰρ πόνος παντὸς ἡ
 ἀπηλλαγμένος, οὕτως ἀπέκλινεν ἀνὰ πρὸς
 ῥαθυμίαν πολλῇ κεχρημένος ἀνέσει. νῦν
 δὲ ἐργαζόμενος ἐργασίαν ἀνώδιων τινῶν καὶ
 ταλαιπωρίας ἐκτός, σωφρονέσεσθαι ἀνὰ δι-
 τέλει. καὶ τὸ εἶπεν δὲ, ὅτι φυλάσσειν,
 ἔχ' ἀπλῶς πρόσκειται, ἀλλὰ συγκατά-
 βασίς ἐστὶ τῶν ῥημάτων, ἵνα ὅπως εἰδέναι
 ἔχει φησὶν, ὅτι ὑπόκειται τινὶ δεσπότῃ, B
 τῷ τῷ τοσαύτῳ ἀπολαύσειν αὐτῷ χαρι-
 σαμένῳ, καὶ μετὰ τῆς ἀπολαύσεως τῷ
 φυλακῷ ἐπιτρέψαντι.

15. Καὶ ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς
 τῷ Ἀδὰμ λέγων· ἀπὸ παντὸς ξύλου
 τῶ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ.
 16. Ἀπὸ δὲ τῶ ξύλου τῶ γινώσκου καλὸν
 καὶ πονηρὸν ἔφαγεσθε ἀπ' αὐτῶ.

** ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.
 Ὁ δὲ νόμος ἡ ἐντολή· ὡς μεταληπτόν
 αὐτῷ φυτῶν, καὶ ἔμην προσαπτόν. τὸ
 δὲ ἡ τὸ ξύλον τῆς γνώσεως, ἔτε φυτῶ-
 δὲ ἀπ' ἀρχῆς κακῶς, ἔτε ἀπαγορευθῆναι
 φθονερῶς. μὴ πεμπέτωσαν ἐκείνας γλώσ-
 σας οἱ θεομάχοι, μηδὲ τὸν ὄφιν μιμείδω-
 σαν· ἀλλὰ καλὸν μὲν ὀρθοῦς μεταλαμ-
 βανόμενον· θεωρία γὰρ ἡ τὸ φυτὸν, ὡς
 ἡ ἐμὴ θεωρία, ἧς μόνοις ἐπιβαίνει ἀσφα-
 λῆς τοῖς τῷ ἔξιν τελεωτέροις· ἔ καλὸν
 δὲ τοῖς ἀπλυστέροις ἔτι, καὶ τῷ ἔφειν
 λιχνοτέροις. ὡς περὶ δὲ τροφῆς τελεία λυ-
 σιτελής τοῖς ἀπαλοῖς ἔτι, καὶ δεομένοις
 γάλακτος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Παρατηρη-
 τέον, ὅτι δι' ὅλης τῆς κοσμοποιίας τὸ, εἶ-
 πεν ὁ Θεὸς πρόσκειται, καὶ ἐποίησεν ὁ
 Θεὸς, δηλῶν τὸ δημιουργικόν. μάλιστα γὰρ
 διὰ ταύτης τῆς προσηγορίας τὸ δημιουρ-
 γικὸν δηλῶται. ἡ δὲ Κύριος ὀνομασία, ἀρ-
 χοντος καὶ βασιλέως σημαίνει ἐμφασιν.
 ὅτε ἐν ἐντολῇ ἐδέδοτο τῷ Ἀδὰμ, ἐνετεί-
 λατο Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ, εἰκότως.
 Κυρία γὰρ καὶ Βασιλέως ἐστὶ τὸ νόμος καὶ
 ἐντολῆς δίδοναι.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτε περὶ τῆς ἐν-
 τολῆς, δι' ἧς αὐτὸν ἐν ζωῇ ταύτῃ τηρῶν-
 τα ἠθέλησεν εἶναι, εἰκότως εἰτέλλεται καί-
 φησιν· ἀπὸ παντὸς ξύλου τῶ ἐν τῷ παρα-
 δείσῳ βρώσει φαγῆ. οἱ γὰρ κατὰ Θεὸν
 περιπατῶντες, καὶ τῶν ἐντολῶν αὐτῶ ἀν-
 τεχόμενοι, καὶ πολλοὶ ὡσι, τῷ ὁμόφρονες
 εἶναι, οἱ πολλοὶ εἰσὶ. διὰ τῆς, ὅτε πε-
 ρὶ ἀγαθῆς ἐντολῆς δίδεται, ἐνικῶς αὐτῷ λέ-
 γεται τὸ, βρώσει φαγῆ· ὅτε δὲ ἡδὴ περὶ
 παραβάσεως διασέλλεται, ἔχ' ἐνικῶς, ἀλλ'
 ἡδὴ πληθωτικῶς. ἔ φαγεσθε ἀπ' αὐτῶ.
 ἡ δ' ἂν ἡμέρα φαγεσθε, θανάτῳ ἀπο-
 θανείσθε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Βλέπε ἐκ προ-
 ομιμίων πόση τιμὴ κέχρηται περὶ τὸν ἄν-
 θρωπον. ἔδὲ γὰρ εἶπε, προσέταξεν, ἡ

ἐκέλευσεν. ἀλλὰ τίς ἐνετείλατο. καθάπερ
 φίλος φίλῳ περίτινων ἀναγκαίων ἐντελ-
 λόμενος διαλέγεται· ἔτω καὶ ὁ Θεὸς πρὸς
 τὸν Ἀδὰμ διατίθεται, μόνον καὶ διὰ τῆς
 τοιαύτης τιμῆς ἐπιστάσασθαι βεβούλευτος
 αὐτὸν πρὸς τῷ ὑπακούει τῶν ἐντελλομέ-
 νων ὑπ' αὐτῶ.

ΛΗΛΟΥ. Εἰ ἀθάνατος ἐγένετο ὁ ἄν-
 θρωπος, πῶς ἐπιτέτραπται φαγεῖν; Οὐχ
 ὡς ἐνδεῆ τροφῆς προσάττει τὸ ὁ Θεὸς,
 ἀλλὰ προνοία τῶ μέλλοντος χρεωδῶς με-
 τὰ τῷ παράβασιν. ἐκλήθη γὰρ ἐν τῷ
 παραδείσῳ ἐργάζεσθαι, ἐκ ἐδίου· ἵνα
 ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ ῥαθυμίας εἰς εὐδειαν, εἰ-
 δείη τὰ ἀπαγορευθῆναι βρώματα ἐκ Θεῶ,
 καὶ ἐπιτραπέντα. ἔτω καὶ αὐξάνεσθε, καὶ
 πληθύνεσθε πρὸς τῆς ἀμαρτίας εἰρηλαί, ἐκ
 ἔσης χρεωδῶς τῆς διαδοχῆς τῶ γένους πρὸς
 τῶ θανάτῳ. πάλιν γὰρ ἡ προνοία τὸ μέλ-
 λον ἐπισαμνή, δίδωσι τῷ ὄβλογίαν, ὡς
 ἀξίους, πρὸς τῆς ἀμαρτίας· ἵνα ὅταν πε-
 σόντες, ἀνάξιοι ταύτης γίνωνται, βοή-
 θειαν εὖρωσι τῷ ἐξ αὐτῆς.

Ἡ δ' ἂν ἡμέρα φαγεσθε ἀπ' αὐτῶ,
 θανάτῳ ἀποθανείσθε.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ὁ γὰρ κακῆργος,
 καὶ ὁ ἀνδροφόνος τότε κυρίως ἀποθνήσκει,
 ὅταν τῶ νόμος παραβαίη, καὶ τὸ ἀμαρ-
 τημα ἐργάσσοιτο, καὶ δοκῆ ζῆν. εἰ γὰρ
 καὶ μὴ τῆ πείρα, ἀλλάγε τῆ ἀποφάσει καὶ
 τῷ δικαίῳ τέθνηκεν, εἰ καὶ δοκῆ μηδέπω
 εἰς τῶ τῶν νόμων σαγνῶς ἐμπεπλωκέ-
 ναί. εἰ δὲ καὶ θάνατον τῆς ἀθανάτης ψυ-
 χῆς ὀρίζεται τῷ τῶ ἀγίῳ πνεύματος ἀπο-
 φοίτησιν· ἔ γὰρ καλοικῆσει ἐν σώματι κα-
 τάχρῳ ἀμαρτίας· καὶ ἔτω νοεῖσθαι. ὡς περὶ
 γὰρ τὸ σῶμα ζῆ, παρόσης ψυχῆς· ἔτω
 καὶ ἡ ψυχῆ, παρόντος τῶ ἀγίῳ πνεύμα-
 τος. καὶ ὡς περὶ ἀναχωρησάσης τῆς ψυ-
 χῆς, νεκρὸν μένει τὸ σῶμα· ἔτω καὶ ἀπο-
 φοίτησαντος τῶ ἀγίῳ πνεύματος, ἀπολέ-
 σει ἡ ψυχῆ τῷ μακαρίαν ζωῇ· ἐκ εἰς τὸ
 μὴ ὂν ἀναλυομένη, ἀλλὰ θανάτῳ παντὸς
 χαλεπωτέραν βίβσθαι ζωῇ. ἀφες, γὰρ-
 φησι, τῶ νεκρῶς θάψαι τῶ ἐαυτῶν νε-
 κρῶς· καὶ, ὁ ὅς με εἰς νεκρῶς ἡ καὶ
 ἀνέζησε. τὸ γὰρ λεγόμενον παράτινων,
 ὅτι πρὸς τῶ τῶν χιλίων ἐτῶν συμπληρω-
 σεως ἐτεθνήκεισαν· γέγραπται γὰρ μία
 ἡμέρα Κυρία, ὡς χίλια ἔτη· ἐκ ἀγνοῶ-
 μων, πιθανὸν εἶναι μοι δοκεῖ. καὶ τοῖς
 ἀπλυστέροις μᾶλλον ὀπαραδέκτον.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τὸ δὲ ἀποθανεί-
 δε τί ἂν ἄλλο εἴη, ἢ τὸ μὴ μόνον ἀποθνή-
 σκειν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῆ τῶ θανάτῳ φθορῶ
 διαμένειν;

17. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ἔ καλὸν εἶ-
 ναι τὸν ἄνθρωπον μόνον. ποιήσωμεν
 αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰδὲ πάλιν καὶ
 ἐνταῦθα τὸ, ποιήσωμεν. καθάπερ γὰρ ἐξ
 ἀρχῆς

ἀρχῆς ἔλεγεν ἐπὶ τῆς τῆ ἀνθρώπου δια-
 „ πλάσεως, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκό-
 „ να ἡμετέραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν· ἔτω καὶ
 νῦν μέλλων τὴν γυναικα διαπλάττειν, τῷ
 αὐτῷ κέχρηται ῥήματι, καὶ Φησι, ποιή-
 σωμεν. πρὸς τίνα διαλέγεταί; ἢ πρὸς
 κλισιώτινα διώκων, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐξ αὐ-
 τῆ γεννηθείτα, τὸν θάυμασόν σύμβελον,
 τὸν ἐξουσιασὺν, τὸν ἀρχοντα τῆς εἰρήνης,
 τὸν μονογενῆ αὐτῆ παιδα. καὶ ἵνα μάθῃ
 ὁ Ἀδάμ, ὅτι ὁμότιμον αὐτῷ τὸ ζῶν μέλλει
 εἶναι τὸ διαπλαττόμενον, διὰ τῆτο καθά-
 περ ἐπ' αὐτῆ ἔλεγε, ποιήσωμεν· ἔτω καὶ
 „ νῦν Φησι, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ'
 αὐτόν. ἢ βέλομαί Φησι μόνον αὐτόν εἶναι,
 ἀλλ' ἔχειν τινὰ παραμυθίαν ἐκ τῆς σωσι-
 σίας. καὶ ἢ τῆτο μόνον, ἀλλὰ καὶ κατάλ-
 ληλον αὐτῷ βοηθὸν παραγάγειν δεῖ, τὴν
 γυναικα ἀντιτόμενος. διὰ τῆτο Φησι, ποιή-
 „ σωμεν αὐτῷ βοηθὸν· καὶ προσέειπεν δέ,
 „ κατ' αὐτόν· ἵν' ὅταν ἴδῃς οὐδὲν τὰ θηρία
 παραγόμενα, καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τῆ
 ἔρανθ, μὴ νομίσης περὶ τῶν εἰρηθῶν.
 εἰ γὰρ καὶ σμυφάπεται τῶν καμῶτων
 αὐτῷ πολλὰ τῶν ἀλόγων, ἀλλ' ἔδεν ἴσον
 τῆς λογικῆς γυναικός. διὰ τῆτο εἶπε, βο-
 „ θὸν κατ' αὐτόν.

ιθ. Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς ἔτι ἐκ
 τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τῆ ἀγρῆ,
 καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τῆ ἔρανθ.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐχ ὅτι ἄλλα ζῶα με-
 τὰ ταῦτα πεποίηκεν ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ
 περὶ τῶν ἤδη γεγονότων κατὰ ἐπανάλη-
 ψιν, διὰ τὸ προκείμενον λέγει. τὸ δὲ, ἔτι,
 ἔκτινος ιδιώματος τῆς ἐβραϊδος προσίθη-
 „ σι γλώσσης. ἔτω καὶ τὸ, ἐξανέτειλεν ἔτι
 „ ὁ Θεὸς ἐκ τῆς γῆς.

Καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδάμ,
 ἰδεῖν τί καλέσει αὐτὰ· καὶ πᾶν ὃ
 ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδάμ ψυχὴν ζῶσαν,
 τῆτο ὄνομα αὐτῷ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἂν δεαώτη προ-
 σήγαγε. δεαώτης γὰρ τὸ τοῖς κλήμασι τι-
 θῆναι προσηγορίαν.

** ΣΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ἐπειδὴ ἐποίησεν
 αὐτόν κατ' εἰκόνα, ἠθέλησεν εἰς ὄψιν προ-
 σενέγκαι καὶ τὴν τιμὴν, καὶ δέξαι ἀλη-
 θῶς, ὅτι φέρει τὴν εἰκόνα τῆς σοφίας.
 καὶ βλέπε τὸ θάυμασόν. ὁ Θεὸς προετύ-
 πωσεν ἑαυτῷ τὰ ὀνόματα, ἐβέλετο δὲ
 δειχθῆναι διὰ τῆς εἰκότος, ὅτι συμφωνεῖ
 τῆ Ἀδάμ τὰ δόγματα τοῖς τῆ Θεῶ βελή-
 μασιν· ἀμέλει βελομένη ἢ γραφῆ δέξαι,
 ὅτι ταῦτα ἂ ἔθῃκε, καὶ ὁ Θεὸς προώρισε,
 „ Φησί· καὶ πᾶν ὃ ἐκάλεσεν αὐτὰ, τῆτο
 ὄνομα αὐτῷ. ἀντὶ τῆ προώριστο τῆτο, ὁ
 Θεὸς ἐδόξασεν.

κ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδάμ ὀνόματα
 πᾶσι τοῖς κλήμασι, καὶ πᾶσι τοῖς πε-
 τεινοῖς τῆ ἔρανθ, καὶ πᾶσι τοῖς θη-
 ρίοις τῆς γῆς.

Α ΔΗΛΟΥ. Ἐδει γὰρ τὸν κατασάν-
 τα πάντων ἐπὶ τῆς βασιλείας εἰδεῖν τὰ
 ὑπ' αὐτόν, καὶ ἐκ τῆς προσηγορίας ἐκα-
 σον γνωρίζειν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ γὰρ ἀπλῶς
 παραδράμῃς, ἀγαπητέ, τὸ ὀρώμενον
 ἀλλ' ἐνόησον μοι πόσης ἰσφίας τοσού-
 τοις γένεσι πλῶν, ἐρπετῶν, θηρίων,
 κλιῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἀλόγων, τῶν ἡμέ-
 ρων, τῶν ἀγρίων, τῶν ἐν τοῖς ὕδασι δια-
 τωμένων, τῶν ἐκ τῆς γῆς ἀναδοθέντων,
 πᾶσι τέτοις ἐπιθεῖναι τὰς προσηγορίας
 καὶ προσηγορίας τὰς κυρίας καὶ καταλ-
 λήλας ἐκάσω γένει. πᾶν, γὰρ Φησι, ὃ
 „ ἐκάλεσεν αὐτὸ Ἀδάμ, τῆτο ὄνομα αὐτῷ.

Τῷ δὲ Ἀδάμ ἔχ εὐρέθη βοηθὸς
 ὁμοιος αὐτῷ.

Γ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁμοίον Φησι,
 τῆς αὐτῆς αὐτῷ ἐσίας, ἀξιον αὐτῆ, μηδὲν
 αὐτῆ λειπόμενον. διὰ τῆτο ἔλεγε, τῷ δὲ
 „ Ἀδάμ ἔχ εὐρέθη βοηθὸς ὁμοιος αὐτῷ·
 δεκνὺς ἡμῖν ὁ μακάριος ἔτος (ὁ Μωϋσῆς)
 ὅτι ὅσω ἂν παρέχεται χρεῖαν ἡμῖν πρὸς
 ὑπηρεσίαν ταυτὶ τὰ ἄλογα, ἕτερα τίς ἐπι-
 βοηθεῖα, καὶ πολλῷ τῷ μέτρῳ ὑπερακον-
 τίξουσα τῷ Ἀδάμ παρεχομένη παρὰ τῆς
 γυναικός.

Δ κα. Καὶ ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς ἕκτα-
 σιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ὕπνωτε· καὶ
 ἔλαβε μιαν τῶν πλευρῶν αὐτῆ, καὶ
 ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ τὸ ἐναντίον λέ-
 γει τῶν ἐμπροσθεν. ἀλλ' ἐπειδὴ εἶπε, καὶ
 „ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰ-
 „ κόνα Θεῶ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆ-
 „ λυ ἐποίησεν αὐτῆς· τὸ μὲν ὅτι γέγονεν
 ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα ἄρσεντε καὶ θῆλυ
 σαφῶς εἰρηκῶς, τὸν τρόπον δὲ ἢ προαίεας,
 καινόν γε ὄντα παρὰ τὰ λοιπὰ ζῶα, ἀναγ-
 καίως ἐνταῦθα τὸ παραλελειμμένον ἐν
 ἐκείνοις ἡμᾶς ἐκδιδάσκει, ἐπαναλαβῶν τῆ
 ἀνθρώπου τὴν ποιῆσιν, ἐπὶ τῷ τὰ ἐν τοῖς
 ἐμπροσθεν αὐτῷ παραλειφθέντα νῦν ἡμᾶς
 ἐκδιδάξαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλον αὐ-
 τῆ τὴν πλοῦραν ἀφαιρεῖν, ἵνα ἀπὸ ταύ-
 τῆς ποιῆσῃ τὴν γυναικα, ἀνάγκη δὲ ἰσφί,
 ἢ ἀναδιώως ἀφαιρεμένης, φαντασίαν αὐ-
 τὸν τὸ πρᾶγμα νομίζαν, ἢ μετ' ὀδύης
 λαμβανομένης, ἀπεχθῶς ἔχειν πρὸς τὸ
 ἐκ τῆτε γινόμενον, ἕκασιν αὐτῷ ἐπέβα-
 λεν. ὥσε ἔξω τῆς σιωπῆς κατασάσεως
 γεγονότα, μὴ αἰσθητῶς τὸ γινόμενον ἰδεῖν.
 ὡς ἐν ὄραματι δὲ ὕπνου τινός, δι' ἀποκα-
 λύψεως θείας δέξαται τῆ γινόμενης τὴν
 γνῶσιν.

Η ** ΣΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τὴν εἰκόνα Χριστῆ
 βλέπε πανταχῆ. ἢ πρότερον ἔλαβεν ὁ
 Θεὸς ἀπὸ τῆ Ἀδάμ τὴν πλοῦραν, ἕως ὅτε
 ὕπνον αὐτῷ ἐπέβαλε. διατί; ἀπὸ πλοῦρας
 ἢ ἀμαρ-

ἡ ἀμαρτία ἐμελλε γίνεσθαι, ἢ διὰ τῆς γυναικὸς εἰσελθεῖσα. ἦλθεν ὁ σωτὴρ ἀπὸ πλοῦρας. Φέρων ὕδωρ, καὶ αἷμα. ὕδωρ ἀποπλῦνόν ἀμαρτήματα, αἷμα παρέχον ἡμῖν τὸ μυστήριον. ὄρα τὸν τύπον, ὑπνώσαντος τῆ Ἀδάμ, πλοῦρά ἐλαμβάνετο ὑπνε γενομένη τῷ σώματι τῆ Χριστῶ, ἢ πλοῦρά λυοίγετο, ἵνα λύση τῷ ἀρχαίαν τραγωδίαν τῆ νέας ἰσορίας. ὑπνω δὲ λέγω, τῷ ἐν σαυρῶ.

κβ. Καὶ ἀνοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευραν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τῆ Ἀδάμ εἰς γυναῖκα, καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ.

ΛΔΗΛΟΥ. Δωατῶ μὲν βοηθῶν, οἶα πλοῦράν ἀδαιεσέραν δὲ τῆ ὄλα, οἶα μέρος.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Βελόμενος ὁ Θεὸς πλείονα τῷ ἀνδρὶ κατὰ φύσιν ἐνεῖναι τῷ περὶ τῷ γυναικῶ σουργῶ, διαπλάττει μὲν αὐτῷ ἐξ αὐτῆ, ἔτε δὲ ἐκτινος μέρος τῶν ἐμπροσθεν. ἵνα μὴ δόξη πρὸς ἀντίστασιν ὡπερ αὐτῷ διαπλάττειν αὐτῷ. ἔτ' αὐ πάλιν καθαρῶς ἐκ τῶν ὀπιῶν, ἵνα μὴ ἀτιμότερα λογιζοίτο, ἀλλ' ἐκ τῆς πλοῦρας τῆς μεταξὺ πρὸς ἐκείνου. ὡς ἂν ἐκείνου πρὸς τὸν ἀνδρα φαίνοίτο καὶ αὐτὴ τὸ μέσον ἰσοτιμίας τε καὶ ὑποταγῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποτε ἀπὸ τῆς πλοῦρας τῆ Ἀδάμ τῷ γυναικῶ διέπλασαν; Εἰς ὁμόνοιαν ἠβελήθη τὰ γενεῖ σωμαγαγεῖν ἢ τῆς φύσεως ποιητῆς. τέτρα χάριν τὸν μὲν Ἀδάμ ἀπὸ γῆς διέπλασαν, ἐκ δὲ τῆ Ἀδάμ τῷ γυναικῶ. ἵνα καὶ τὸ ταυτὸν ἐπιδείξη τῆς φύσεως, καὶ φυσικῶς τινὰ φιλοσοφίαν αὐτοῖς περὶ ἀλλήλων ἐμφύση. εἰ γὰρ καὶ τέτων ἔτω γεννημένων, καὶ ἄνδρες γυναιξὶ διαμάχοντα, καὶ γυναικῶ ἀνδράσι, τί ἐκ ἂν ἔδρασαν, εἰ ἐτέρωθεν ποθεν τῷ γυναικῶ διέπλασε; σοφῶς ἄρα καὶ διεῖλε, καὶ πάλιν σωήρυσεν. ὁ γὰρ γάμος εἰς αὐτὴν σωμαγαγεῖ τὰ γενεῖ. ἔσονται γὰρ φησὶν οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. καὶ ὅτι τῆτο ἀληθῆς, μαρτυρεῖ τὸ γενόμενον. διὰ γὰρ τῆς γαμικῆς ὁμιλίας εἰς ἐξ ἀμφοῖν βλασάνει καρπὸς, ἐκ μὲν τέτρα σπειρόμενος, ἐκ δὲ ταύτης τρεφόμενος, τελεσιουργημένος δὲ ὑπὸ τῆ τῆς φύσεως ποιητῆ.

κγ. Καὶ εἶπεν Ἀδάμ, τῆτο νῦν ὅσων ἐκ τῶν ὀσέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς

Α σαρκὸς μου. αὐτὴ κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τῆτο νῦν ὅσων ἐκ τῶν ὀσέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου αὐτῆ κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη. Ἐκ πολλῶν μὲν ἐστὶν ἰδῶν πολλῆς χάριτος γέμοντα τὸν Ἀδάμ, ἐκ ἡκίστα δὲ καὶ ἐκ τέτων. τῆς γὰρ γυναικὸς πλαττομένης ἐξ αὐτῆ, ἐκ εἶδε. πῶς γὰρ ὑπνῶν; ὑπὸ δὲ τῆ Θεῶ αὐτῷ προσενεχθῆσαν, ἐπέγνω, προφητικότερον εἰπὼν, ὡς ἐκ ἐτι ἢ γυνὴ τὸν αὐτὸν τρόπον γενήσεται ἐξ ἀνδρὸς, ὡπερ ἡ Εὐα ἐξ αὐτῆ. τῆτο γὰρ φησὶ νῦν ὅσων ἐκ τῶν ὀσέων μου. νῦν μόνον τῆτο γεγονός, ὡς καὶ Σύμμαχος, καὶ Θεοδοτίων ἠρμηνεύσαν. τῆτο ἅπαξ ὅσων ἐκ τῶν ὀσέων. τὰ γὰρ ἄλλα πάντα ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, καὶ τῆ νόμος τῆ γαμικῆ. διατὶ δὲ ἐκ πλοῦρας; ἵνα μὴ μόνον πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ νομιζομένων καλῶν, ἀλλ' ἤδη καὶ πατρὸς καὶ μητρὸς προτιμῶσιν ἀλλήλων εἰς σάρκα μίαν ἐνέμενοι. τὸ μὲντοι αὐτὴ κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη, ἔδοκε τινὰ σώζειν ἀκολασίαν. εἰ γὰρ ἐπειδὴ πλοῦρά τῆ Ἀδάμ ἢ Εὐα, διὰ τῆτο γυνή, καὶ μετὰ ταῦτα γυναικῶς ἄρα ἐκ εἰσὶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν. ἀλλὰ παρὰ τῆς ἐρμηνεύσαντας τὸ σφάλμα φασὶ γεννηθῆσαι. μὴ γὰρ εἰρηκείαι τῷ Γραφῶ γυνή, ἀλλ' ἢ ἀνθρωπος. ἴσα μὲν γὰρ ὀνομάζει τὸν ἀνθρωπον, δασυτάτη προφορῶ τῆς φωνῆς χρωμαίνη, ἴσα δὲ τῷ Εὐαν ἀπὸ τῆ ἀνθρωπῆ. καὶ τῆτο μοι δοκεῖ μάλλον ἔχειν ἀκολασίαν.

Γ **Δ** **Ε** **Ζ**

κδ. Ἐνεκεν τέτρα καταλείψει ἀνθρωπος τὸν πατέρα αὐτῆ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆ. καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πόθεν ἤδη τὰ μέλλοντα, καὶ ὅτι εἰς πλῆθος ἐπιδώσει τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος; ὅτι γὰρ σωμασία ἔσα ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πόθεν ἠπίσατο; μετὰ γὰρ τῷ παράδασιν τὰ τῆς σωμασίας γέγονε, ἐπεὶ μέχρις ἐκείνου, καθάπερ Ἀγγελιοὶ ἔτω διητῶντο ἐν τῷ παραδείσῳ. Καὶ μετ' εὐλίκε. Ἡ δὴλον, ὅτι προφητικῶς χάρισματος μετέχων πρὸ τῆς παρακοῆς, ἅπαντα ταῦτα ἔωρα τοῖς πνευματικοῖς ὀφθαλμοῖς.

Κ Ε Φ. Γ.

α. **Κ**αὶ ἦσαν γυμνοὶ οἱ δύο ὅτε Ἀδάμ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆ, καὶ ἐκ ἠχύνοντο.

**** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ.** Πάντας ἀιχμῶεται ἀνὴρ ἐκτὸς τῆς ἰδίας γυναικὸς. πάντας αἰδεῖται ἢ γυνὴ ἐκτὸς τῆ ἰδίας ἀνδρὸς. καὶ τῆτο μὲν εἶπε κατὰ τὸν νόμον. τὸ

δὲ αἴτιον τῆ μὴ ἀιχμῶεσθαι τῷ γυμνῷ ἀθανασίαν ἦσαν αἰδεύμενοι, δόξαν ἐσολισμένοι. ἔσσωχεῖται ἢ δόξα βλέπεσθαι τὰ γυμνά. αὐτὴ γὰρ ἔσκεπε τῷ γυμνότητι.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ εἶχον τὰ πάθη θνητῆς φύσεως, μήπω θνητοὶ γεννημένοι. διεκρατῆντο γὰρ τῆ χάριτι.

β. Ὁ δὲ

β. Ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.

*** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ἦν ἔν τῶν μιμηλῶν μιμηλότερος, καὶ τῶν ὑποσαϊνόντων ἐγγύτερος. μὴ πρόοχης τῆ νῦ ὄψει, ὅτι καὶ Φύγομαι, καὶ βδελυτῶμεθα. ἐκ τῶ ἔτος ἀπ' ἀρχῆς. Φίλος τῶ ὄφις, καὶ τῶν ὑποσαϊνόντων τὸν ἀνθρώπου ἐγγύτερος.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ὁφιν ἐνταῦθα τὸν σατανᾶν, διὰ τὸ βλαπτικόν, ὀνομάζει κατὰ Λευκ. 10. 18, 19. Ὡς καὶ ὁ σωτὴρ φησιν· ἐθεώρην τὸν σατανᾶν ὡς ἀσράπιδά πεσόντα ἐκ τῆ οὐρανοῦ. καὶ, ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω ὄφειν καὶ σκορπίων, καὶ τὰ ἔξῃς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ φρόνιμος ὁ ὄφις, καὶ ἐπαινεμένος. μόνιον γὰρ ἡ φρόνησις ἀρετῆς. Πολλὰ τῶν ὀνομάτων ὁμωνύμως προφέρεται. καὶ γὰρ τὰ εἰδῶλα τῶν ἐθνῶν Θεὸς ὀνομάκασιν. τῆτο δέ γε ἀκριβέστερον περὶ τῆ ἐν ἐκείνῳ ἐνεργήσαντος εἰρηται δαίμονος. ἀμαθῶς δὲ οἱ ἀνόητοι καὶ τῆς περὶ μύθους ἐχολακότας, σοφῆς προσηγόρευσαν. ἔτω καὶ ἡ θεία λέγει Γραφή, ἐξελέξατο ὁ Θεὸς τὰ μωρὰ τῆ κόσμου, ἵνα καταταχῶν τῆς σοφῆς καὶ πάλιν, πῶ σοφός; καὶ διὰ τῆ Προφήτα, σοφοί εἰσιν τῆ κακοποιήσαν. τοιγάρτοι κἀνταῦθα φρόνιμον τὸν ὄφιν, ὡς πανῆργον ὀνόμασαν. ἔτω γὰρ καὶ ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσε καὶ ὁ ὄφις τῶ πανῆργος ἀπὸ παντὸς ζῴου τῆς χώρας, ἔ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Φρόνιμον νῦν ἔ τὸν συνετόν λέγει, ἀλλὰ τὸ πρὸς ἀπάτιν ἐπιτηδεῖον ὄργανον. ὡσερ ἀγαθὸν ἔθος ἡμῖν μὲν λέγειν τὸν ἄνδρα, ἀπὸ Βασιλείαι, ἀγαθὸν Σαβλ εἶναι λέγουσιν, ἔ τῶ προαιρεσιν, ἀλλὰ τὸ σωματικὸν τῆς ἡλικίας μεγέθος, ἐκβάσαν τὸ ἔθος τῆς προσηγορίας· ἔτω καὶ Μωϋσῆς ἔφη φρόνιμον τὸν ὄφιν.

Καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῆ γυναικί, τί ὅτι εἶπε Κύριος ὁ Θεός, ἔ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τῆ ἐν τῶ παραδείσῳ;

*** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τίς πρὸ πάντων ὀνόμασε τὸν Θεὸν ἐπὶ γῆς; Πρόδηλον, ὅτι ὁ διάβολος, ὅτε πρὸς τῶ Εὐάν ἔλεγε· τί ὅτι εἶπεν ὑμῖν ὁ Θεὸς ἀπὸ παντὸς ξύλου τῆ ἐν τῶ παραδείσῳ φαγεῖν; καὶ μὴ θαυμάσης τῆτο. Ἄγγελος γὰρ ὧν ποτε ὁ διάβολος, εἶχε γνώσιν ὑπὲρ τὸν ἀνθρώπου τότε.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄλλ' ἴσως ἐνταῦθα διαπορήσειν ἄντις, καὶ μαθεῖν ζητήσιν, εἰ καὶ τὸ θηρίον λόγος μετέσχεν. Οὐ τῆτο, μὴ γένοιτο. ἀλλ' αἰ ἀκολοῦθ' ἔν-

τας τῆ Γραφῆ, τῆτο λογίζεσθαι χρῆ, ὅτι τὰ μὲν ῥήματα τῶ τῆ διαβολῆ, διὰ τὸν οἰκεῖον φθόνον πρὸς τῶ ἀπάτιν ταύτιν διεγερθέντος· τῶ δὲ θηρίῳ τῆτω, ὡσερ ἐπιτηδεῖν ὄργανῳ ἐχρήσατο, ἵνα διωθῆ τὸ δέλεαρ τῆς οἰκείας ἀπάτης αἰεὶς, ὑποσκελίσαι πρότερον μὲν τῶ γυναῖκα, ἄτε αἰεὶ δὺκολώτερα διωαμείνῳ ἀπατηθῶναι· ἐπειτα δὲ δι' αὐτῆς καὶ τὸν πρωτόπλαστον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. (1) Ἄλογος ὧν ὁ ὄφις, πῶς διελέχθη τῆ Εὐά; Ὁργανον τῶ αὐτὸς τῆ τῆς ἀληθείας ἐχθρῆ. καὶ τῆτο δεδήλωκεν ὁ Κύριος αἰ τοῖς θείοις δὺαγγελίοις. εἰρηκῶς γὰρ τοῖς Ἰσδαίοις, ὑμᾶς ἐκ τῆ Ἰωάν. 8. 44. πατρὸς ὑμῶν τῆ διαβολῆ ἐσε, ἐπήγαγεν, ἐκείνος ἀνθρωποκτόνος ἐσὶν ἀπ' ἀρχῆς. ἔτος τοίνυν διὰ τῆ ὄφειν διελέχθη τῆ Εὐά. ἐπειδὴ γὰρ τῶν πάντων ἀλογῶν παρὰ τῆ Θεῆ τῶν ὄλων τῶ ἡγεμονίαν εἰλήφεισαν, δι' αἰὸς αὐτῆ τῶν ὑπηκόων τῶ παγίδα προσώεγκε, πιθανώτεραν ἔτω τῶ ἀπάτιν κατασκδαῖζων. ὅτι δὲ καὶ αὐτὸν τὸν διὰ τῆ ὄφειν ἐνεργήσαντα, ὄφιν ἡ θεία προσαγορεύει Γραφῆ, μάρτυς Ἡσαΐας ὁ προφήτης βοῶν, τῆ ἡμέρα ἐκείνη Ἡσ. 27. 1. ἐπάξει ὁ Θεὸς τῶ μάχαιραν αὐτῆ τῶ ἀγίαν, τῶ μεγάλῳ, καὶ τῶ ἰχυρῶν ἐπὶ τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν σχολιὸν τὸν ἰχυρὸν, ἐπὶ τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν τὸν Φύγοντα, τὸν ἐν τῆ θαλάσῃ. καὶ ὁ Κύριος δὲ τοῖς ἱεροῖς εἶρηκε μαθηταῖς· ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν τῆ παλῆν ἐπάνω ὄφειν, καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τῶ δυνάμιν τῆ ἐχθρῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῆ γυναικί, τί ὅτι εἶπεν ὁ Θεὸς ἔ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τῆ ἐν τῶ παραδείσῳ; τίνος φησὶν εἶκεν ἐκελεύθητε παρὰ τῆ Θεῆ μηδενὸς γούσασθαι τῶν ἐν τῶ παραδείσῳ ξύλων; ὡς δῆλον αἰτεῦσθαι εἶναι, ὅτι ἔ μετέσχον βρώσεως ἐτέρας οἱ περὶ τὸν Ἄδᾶμ. εἰ γὰρ βεβρωκοτες ἦσαν, πάντως ἄν καὶ εἶδον αὐτῆς ἐδίουτας ὁ διάβολος. ἐδίουτας δὲ ἰδὼν, ἐκ ἄν εἶπε τίνος εἶκεν ἐκελεύθητε μηδενὸς ἐδίουν. ἀλλ' εὐδῆλον μὲν, ὅτι ἔπω βεβρωκίσαν. τί δὲ βέλεται ἡ τῆ διαβολῆ ἐρώτησις, ἀναγκαῖον εἶπεν. τὸ μὲν ἔν ὅτι νόμον εἰλήφεισαν τῶν οἱ περὶ τὸν Ἄδᾶμ, ἡπίσατο ὡς εἰκὸς, ἐξ ὧν ἄπαντα εἶδε τὰ λογικὰ τε καὶ ἄλογα, εἶτε ὄρατὰ, εἶτε ἀόρατα ὑπὸ νόμον ὄντα τινὰ, καθὼς ὁ πεπονηκῶς ἐβελήθη. ἡγγῶσι μὲντοι τὸν νόμον. ἔ γὰρ ἄν εἶδὼς αὐτὸν τὸ ἐναντίον εἶπεν, ἵνα δούδης ἑαυτὸν ἀπίθανον πρὸς τῶ ἀπάτιν ἐργάσθαι, ὡς καὶ τὸν νόμον ἀγνοῶν. ἐκ δὲ τῶν φαινομένων τότε τεκμηράμενος, τῶ οἰκείαν ἐκπληρῆν μοχθηρίαν πειράτα. εὐδῆλον γὰρ, ὅτι μὴ διὰ φωνῆς αἰδητῆς δέδωκε τῶ Ἄδᾶμ τῶ ἀντολίῳ ὁ Θεός, ἀλλ' ὡσε αἰτυπῶσαι μὲν αὐτῶ κατὰ τῶ οἰκείαν ἐνέργειαν τῶ τε γνώσιν τῆ νόμου

(1) Ἡ ἐν Παρισ. ἐκδ. Θεοδωρίτη, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν χάλκῃ.

νόμω καὶ τὴν ἀκολῶν. δεξάμενον δὲ ἐκείνον τὴν εἰτολλῶν διακεῖσθαι ὡσανεὶ ἀκροῆ τὸ πρόσαγμα δεδεγμένον. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν Προφητῶν ὁ Θεὸς ἐποίησεν. εἰτεῦσθαι δὲ τῷ διαβόλῳ τὸ δοῦναι νόμιμον δῆλον ὑπῆρχεν· ὡς εἶπε κατὰ νόμον ἀνθρώπων εἰσέρχων τῇ Φωνῇ διάλεχθεῖς ὁ Θεὸς αὐτῷ δεδώκει τὴν εἰτολλῶν, ἤκαστι ἀν ταύτης κακείνος, ἅτε τὰς ἀνθρωπίνους εἰδέσθαι Φωνὰς οἷός τε ὦν. νῦν δὲ ὡς μὴ ὑπότινα νόμον πάντως ἐσὶν, ἐκ πάντων ἐτεκμήρατο τῶν γεγονότων ὑπὸ νόμου. τὸν δὲ νόμον αὐτὸν ὅς τις ποτέ ἐστιν ἐκ εἰδῶς, ἐξ ἕπερ αὐτὸς μετατρέψαι ἐβέλετο, σοχασμοῖς τισὶ τοῖς δοῦσιν νόμοις ἐπιχειρεῖν περᾶται. πάντα μὴ γὰρ τὰ ἄλογα ζῶα νεμόμενα κατὰ γλῶσσαν εἴρα· ἐπειδὴ φύσις αὐτοῖς ἐφιεμένης, οὐδὲς πρὸς τρόφῳ ἐπέγεισθαι· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀδὰμ βεβρώκεισαν εἰδέπω. ἔτω τὸς ἀνθρώπους τὰ ξαντος τῆ Θεῶ, ὡς μὴ παραπλησίως αἰ τοῖς ἀλόγοις πρὸς βρώσιν ὁρμᾶν. καιρὸν δέ τινα ὠρισμένον εἰδέσθαι τῆς, εἰ δὲ μένειν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἐθέλοιεν λογισμῶν, καὶ μὴ δίκῳ ἀλόγων τῇ γαστρὶ προσανέχων. ἐπειδὴ τοίνυν ἔπω διὰ ταυτίω οἱ περὶ τὸν Ἀδὰμ βεβρώκεισαν τὴν αἰτίαν, ἅτε τῆ ἐπίγοντος αὐτὸς πρὸς τὴν βρώσιν ἐκ ἐπισάντος καιρῆ, θεωρήσας ὁ διάβολος πάντα μὴ ἐδίοντα τὰ ζῶα, μόνους δὲ ἐκείνους μεταλαμβάνοντας εἰδένος· ἐκ ἐπισάμενος οἷαν πρὸς τὰ ἄλογα τοῖς ἀνθρώποις καὶ κατὰ τῆτο δέδωκεν ὁ Θεὸς τὴν διαφορᾶν, ὡς τῆ νόμῳ παντελῶς αὐτὸς κεκωλύσθαι τῆς βρώσεως. εἶρετο τοίνυν τὴν Ἐῦαν, τίς ἡ αἰτία; διὲ μὴ μόνους ὑμᾶς ἐκέλευσε μὴ ἐδίειν;

**** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ.** Πολλοὶ ζητῶσι πῶς ἐλάλησεν ὁ ὄφεις, ἄρα ἀνθρωπίνῃ Φωνῇ, ἢ συρισμῷ ὄφειος, καὶ εἰσνόησεν ἡ Ἐῦα; Ὁ Ἀδὰμ πρὸ τῆς παραβάσεως ἐπεπλήρωτο σοφίας, καὶ σωτέσεως, καὶ προφητείας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὕτως ἔχοντος τῆ Ἀδὰμ, εἰσνόησεν ὁ διάβολος καὶ τῆ ὄφειος τὸ φρόνιμον, καὶ τῆ Ἀδὰμ τὴν πρόληψιν. εἶχε γὰρ περὶ τῆ ὄφειος ὡς σωτέσθαι. λαλεῖ ἐν δι' αὐτῆ, ἵνα ὑπονοήσῃ ὁ Ἀδὰμ, ὅτι φρόνιμος ὦν ὁ ὄφεις, κατωρθώσε καὶ τὸ μιμησαδαί τὴν τῆ ἀνθρώπου Φωνῆν.

γ. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει, ἀπὸ παντός καρπῆ ξύλου τῆ παραδείσου δ. **Φαγόμεθα.** Ἀπὸ δὲ τῆ καρπῆ τῆ ξύλου, ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τῆ παραδείσου, εἶπεν ὁ Θεός, ἔ μὴ φαγήσθε ἀπ' αὐτῆ, εἰδὲ μὴ ἀψησθε αὐτῆ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Διὰ τὴν πολλῶν ἀπροσεξίαν ἔ μόνον ἐκ ἀπεσράφῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰτολλῶν ἀπάσαν αὐτῷ ἐκκαλύπτει, καὶ τὸς μαργαρίτας τῷ χοίρῳ προτίθει, καὶ πληρεῖται τὸ παρὰ τῆ

Α., τὸς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτὸς ἐπ' τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ σραφείτες ῥήξωσιν ὑμᾶς. ὁ δὲ καὶ νῦν γέγονε. παρέδηκε γὰρ τῷ χοίρῳ τῷ πονηρῷ τῆτω θηρίῳ, ἦτοι τῷ δαίμονι τῷ δι' αὐτῆ ἀεργῆντι, τὸς θείους μαργαρίτας, καὶ ἔ μόνον αὐτὸς κατεπάτησε, καὶ ἀντετάξατο τοῖς ῥηθῆσιν, ἀλλὰ καὶ σραφεί, ἐκ αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ μετ' αὐτῆς καὶ τὸν πρωτόπλαστον εἰς τὸ τῆς παρακοῆς ῥήγμα κατήγαγε. τοσῶτον ἐσὶ κακὸν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε πᾶσιν ἐκκαλύπτειν τὰ θεία μυστήρια. ἀκνέτωσαν οἱ ἀπλῶς, καὶ ἀδιαφόρως πρὸς ἀπαρτὰς διαλεγόμενοι

ε. Καὶ εἶπεν ὁ ὄφεις τῇ γυναικὶ, ἔ **δ.** θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. Ἦδει γὰρ ὁ Θεός, ὅτι ἡ ἂν ἡμέρα φαγήτε ἀπ' αὐτῆ διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὄφθαλμοί, καὶ ἔσεσθε ὡς Θεοί, γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρὸν.

**** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ.** Ἔδοξε μανθάνειν ἔ ἐκ ἦδει. λοιπὸν ἐκ ὑπερίβητο ὡς ἐγκατάσκατος, καὶ λέγει αὐτῇ· ἔ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. ἴδε ἄλλο ψεῦδος. τῆ γὰρ Θεῶ εἰπόντος, ἡ ἂν ἡμέρα φαγήτε, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε, τῆτο δούτερον ἐψόσατο. ἦδει γὰρ ὁ Θεός φησιν, ὅτι ἡ ἂν ἡμέρα φαγήτε, ἔσεσθε ὡς Θεοί. ἴδε τρίτον ψεῦδος. ὅρα τὴν ἐγκατάσκατον κακίαν τῆ διαβόλου. ἦδη προμελετᾶ κατασπεῖραι τῷ κόσμῳ τὴν πλάνην. καὶ ἐπειδὴ ἐμελέτησεν, ὡς προεῖπον, πολυθεῖαν ἐγείραι τῷ κόσμῳ, προλαβὼν ὡς εἰ διηγήματα κατέσπειρον εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς γυναικὸς ἔμφασιν τῆ εἶναι πολλὰς Θεῶς. ἀλλ' ὁ μὴ τῆς κακίας τεχνίτης ἔτω προκατέσπειρε τὴν εἰσοδῶν τῶν Θεῶν. ὁ δὲ Θεός προειδὼς, ὡκνόνησε τὴν πλάνην τὴν μέλλουσαν μὴ λαληθῆναι ἀνθρωπίνῳ σώματι· ἵνα μὴ πρώτη λογικῇ Φωνῇ περὶ Θεῶν φθῆγῆται. ἀλλὰ πρῶτον σῶμα ὄφειος. ἵνα πᾶν σῶμα λαλῆν περὶ εἰδῶλων, τῷ σώματι ἐκείνῳ ἀπεικάσθηται.

ζ. Καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ, ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρώσιν, καὶ ἀρετὸν τοῖς ὄφθαλμοῖς ἴδειν, καὶ ὠραῖόν ἐσὶ τῆ κατανοῆσαι.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δεῖ εἰδέναι τὴν εἰτολλῶν τὴν δοκιμάσθαι ἡμῶν τὸ ὑπήκοον. διὰ τῆτο μὴ φυτὸν ὠραῖον, καρποῖς εἰσοφορον, ἵνα εἰ τῆ ἀποχῆ τῆ ἡδέος τὸ τῆς ἐγκρατείας καλὸν ἐπιδειξάμενοι, τῶν τῆς ὑπομονῆς σεφάνων δικαίως ἀξιωθῶμεν. ἐπηκολοθῆσε δὲ τῇ βρώσει ἔ παρακοῆ μόνῃ τῆς εἰτολλῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίγνωσις τῆς γυμνότητος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τίος γὰρ εἰμι τῆς παιδίσκης σε, μὴ νηπίαν ἔσαν, καὶ κομιδῇ παῖδα παραγαγὼν ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἀποση-

Ματθ. 7. 6. Χρηστὲ εἰρημνόν· μὴ βάλῃτε, γὰρ φησι,

ἀποσήσας τῆς σῆς δαλείας, δέλλω τῆς ἀμαρτίας ἐποίησε.

1. Κορ. 15. 33.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἀληθῶς φθείρουσιν ἡδὴ χρῆσά ὁμιλίαι κακαί. διὰ τὴν γὰρ πρὸ τῆς συμβεβῆλης τῆς πονηρᾶς δαίμονος ἐκείνης μηδὲν τοιαῦτον ἔπαυσε, μηδὲ κατανόησε τὸ ξύλον, μηδὲ εἶδεν αὐτῆ τὴν ὠραιότητα; Ἐπειδὴ ἐδεδοίκεται τῆ Θεᾶ τὴν αἰτολίαν, καὶ τὸ μέλλον ἐπιτίμιον ἔσεσθαι ἐκ τῆς μεταλήψεως.

Καὶ λαβῶσα ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆ καρπῆ αὐτῆ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε ἢ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἔφαγον.

**** ΣΕΥΘΗΡΙΑΝΟΥ.** Ἐπιθυμία ἔν τῆς ἰσοθείας ἀπατᾷ τὴν γυναικα· κακείνη τὸν ἄνδρα ἐκ ἀπατᾶ, ἀλλὰ πείθει. καὶ μαρτυρεῖ Παῦλος λέγων, Ἄδὰμ ἐκ ἡπατήρη. καὶ διατὶ κατεκρίθη; ὅρα τὸ δαμόν. ἡ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἔφαγε· πείθει μετὰ τὸ φαγεῖν καὶ τὸν ἄνδρα, ἵνα μὴ μόνη διατραπῆ. καὶ ἐπεισαν, ἐκ ἡπάτησαν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐχ οἶόν τε ἡ ἔτε ταύτῃ προχαίρως λαβῶσαν δέναν, ἔτε ἐκείνον ἀβασανίσως δέξασθαι τὴν βρώσιν. εἰ μὴ γὰρ ἐκ ἡδὴ τὸ δίδόμενον, ἐδ' ἂν ἐμέμφθη· εἰ δὲ ἡδὴ, ὡς εἰκός, καὶ ἐπέγνω, πάντως ἄντι καὶ ἐφθέγγετο πρὸς τὴν δῶσαν. ἀλλ' ἡ μὴ γυνὴ τὰ τῆ ὀφθαλμοῦ, εἶτε τῆ διαβολῆς, ῥήματα πάντως εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα, προσέθηκε δὲ κάτινα τυχόν, δι' ὧν πείθειν αὐτὸν ἠγεῖτο δέξασθαι τὴν βρώσιν.

η. Καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύνω, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύνω; Ὅτι καὶ πρὸ τῆς βρώσεως ἔμεμυκότας εἶχον τῆς ὀφθαλμοῦ, ὁ δὲ ἄλλοι τοῖς προσέχον ἐδέλεσι. πῶς γὰρ εἶδεν ἡ γυνὴ τὸ ξύλον, ὅτι καλὸν εἰς βρώσιν, καὶ ἀρετὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, καὶ ὠραιὸν ἐστὶ τῆ κατανοήσασθαι, εἰ μὴ ἀνεωγοτάς εἶχον τῆς ὀφθαλμοῦ; ἐκὲν τὴν μετὰ τὴν ἀμαρτίαν αἰδήσιν ἔτω κέκληκεν ἡ θεία Γραφή. οὐδὲν γὰρ μετὰ τὴν ἀμαρτίαν κατὰ τὴν τὸ σωματός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶς ἔν μετὰ τὴν βρώσιν ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν· πρὸ γὰρ τῆς βρώσεως ταύτῃ ἐκ εἶχον τὴν αἰδήσιν; Οὐδὲ τὰ κομιδῆ νέα παιδία ἐρυθρίαν πέφυκε, τῆς ἐδῆτος γεγυμνωμένα. κατὰ βραχὺ δὲ τῆ σώματος ἀξαναομνίσ, καὶ τῆ νῆ λοιπὸν ἀρχομνίσ τὴν οἰκείαν φύσιν ἐπιδεικνύσασθαι, ἐκ ἔτι λοιπὸν φορητῆ τοῖς μερακίοις ἢ γύμνωσις, ἀλλ' ἐρυθρίωσι καὶ περιβάλλοντα. πάντις ἀφέλῃται τὴν ἐδῆτα, ταῖς χερσὶ τὰ παιδογόνα καλύπτει μόρια. πολλῶν δὲ καὶ τὸ ἔθος ἀφαιρεῖται ταύτῃ τὴν αἰχμῶν. καὶ γὰρ οἱ ναῦται, γυμνοὶ πλέοντες, καὶ οἱ λωόμε-

νοι ὑπ' ἀλλήλων ὀφθαλμοῖ, ταύτῃ οἰταῦτα τὴν αἰχμῶν ἐκ εἶχον. ἐάν δέ τις ἔξω τῶν βαλανείων γυμνὸς ἦ, λίαν ἐρυθρίαν. ἔτω καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄδὰμ, οὐδὲν μὴ διαπλασάτες, οἷα δὴ νῆπιοι, καὶ οὐδὲν γενεῖς, καὶ τῆς ἀμαρτίας ἀμύητοι, ἐκ ἠχμῶντο δίχα περιβολαίων διάγοντες, μετὰ δὲ τὴν πείραν, τοῖς φύλλοις εἴνα συνεκάλυψαν μόρια.

Β. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ διηνοίχθησαν, φησὶν, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύνω. Ζητήματόν ἐστι, πόθεν ὁ ὀφθαλμὸς γινῆς, ταῦτα προέφη αὐτοῖς συμβήσασθαι. ὅτι γὰρ ἔμετεςιν αὐτῷ τῆς τῶν μελλόντων προγνώσεως ἀναντιρρήθον, ἐπειδὴ Θεᾶ τῆτο ἐξαιρέτον ἴδιον, καὶ ὅσοις ἂν αὐτὸς δωρήσεται. λέγει γὰρ ὡς πρὸς τῆς δαίμονος ὁ Προφήτης, ἀναγγεῖλατε ἡμῖν τὰ ἐπερχόμενα τί ἔσασθαι, καὶ γνωσο-

Γ. μεθα ὅτι Θεοὶ ἔσε. φησὶ τοίνυν, ὅτι φρονιμώτατος ὦν κατὰ τὴν τῆς Γραφῆς περὶ αὐτῆ μαρτυρίαν, καὶ δαμόν ἐκ μικρῶν μεγάλα, καὶ ἐξ ὀλίγων πολλὰ σιωδεῖν, ἐκ τῶν πρὸς τὸν Ἄδὰμ τῆ Θεᾶ ῥημάτων ἐσοχάσατο τὴν ἀπόβασιν. ἔχει γὰρ ἔτως, ἀπὸ δὲ τῆ ξύλης τῆ γινώσκων καλὸν καὶ πονηρὸν ἔφαγε ἀπ' αὐτῆ. ἡ δ' ἂν ἡμέρα φάγηδε ἀπ' αὐτῆ, θανάτῳ ἀποθανεῖδε.

Δ. σιωπήσων ἂν ὡς φρόνιμος ἐκ τῆ ὀνόματος τῆ φυτῆ τὸ ἀποβησόμενον· καὶ ὅτι τῆς τροφῆς μεταχόντες, αἰχμῶσσι μὴ ὡς εἰκός· τῆτο γὰρ λέγει διανοίξιν ὀφθαλμῶν· αἰχμῶσαντες δὲ τὴν φυσικῶν αἰ αὐτοῖς νάρκωσιν, ἀναζωπυρήσασθαι τὴν τῆς γαμικῆς οὐλογίας ἐπιθυμίαν. τῆτα δὲ συμβάντος αὐτοῖς, τὰ τῆς αἰχμῶν ἐξ ἀνάγκης ἐπισυμβήσεται, καὶ ἔξασθαι ἔτως εἰς διάγνωσιν καλεῖτε καὶ κακῆ. ἀλλὰ μὴ, ὡς τὴν αἰχμῶν ἡμῶν, διανοίξιν λέγειν ὀφθαλμῶν οἶδεν ἡ θεία Γραφή, λέγει ἡ

Ε. πρώτη τῶν βασιλειῶν. ὅτι τῆ Σαῦλ ποτε πολεμῆντος ἀλλοφύλης; καὶ καταρασομνίσ τὸν λαόν, εἰ πρὸ τῆς ἐσπέρας μεταλάβοι τροφῆς, Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτῆ τῆτον ἐκ ἐπακήκοσιν. εἰσελθῶν δὲ κατὰ τὴ μέρος ὄρουμ, περιτυγχάνει συσρέματι μελισσῶν, καὶ ἐκτένας τὸ ἄκρον τῆ σκῆπληρ τῆ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ, ἀνέβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κηρίον τῆ μέλιτος, καὶ ἐπέσρεψε τὴν χεῖρα αὐτῆ εἰς τὸ σῶμα αὐτῆ, καὶ

Ζ. ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ. μαθῶν δὲ μετὰ τῆτο τῆ πατρός. φησὶ, τὴν ἀράν, εἶπεν· ἀπήλασεν ὁ πατήρ μου τὴν γλῶσσαν· ἴδε δὲ ὅτι ἐγδοσάμην βραχὺ τῆ μέλιτος τῆτα· εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ μου. ἔτως ἔν καὶ ἐπὶ τῶν πρωτοπλάσων νοήσωμεν τῶν ὀφθαλμῶν τὴν διανοίξιν. ὅτι γὰρ αὐτοῖς ἔτοι καὶ πρὸ τῆς βρώσεως ἐκ ἐκέχληντο, πρόδηλον. εἶδε γὰρ φησὶν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρώσιν, καὶ ὅτι ἀρετὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆ ἰδεῖν. ἔτω μὴ ἔν κατ' ἐμὴν ἀνοίαν καὶ δόξαν ὁ ὀφθαλμὸς ἀπὸ τῆς τῆ ξύλης προσηγορίας ἔγνω ταῦτα τῆ γυναικὶ προσιπῆν· ἐκακῆργησε δὲ ἀφ' ἑαυτῆ, τὸ,

Η. ἔθανάτῳ ἀποθανεῖδε, ψυδασάμνος· καὶ τὸ,

» τὸ, ὡς Θεοὶ, παρενδείξ. ἔ γὰρ τὸτο Φα-
γόντες ἐγίνοντο, ἀλλ' ἀντὶ τῶτων τὰ τῆς
θνητῆς ἐπέγνωσαν ἐν ἑαυτοῖς αὐτίκα πά-
θη σαρκός· καὶ κεκυρωῶσαι τῆ θανάτου
κατ' αὐτῶν ἀληθῶς τὴν ἀπόφασιν ἔμα-
θον ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς φύσεως αὐτῶν διαδο-
χῆς, διὰ τῆ πρὸς παιδογονίαν ἐρεθισμῆ.

» **ΑΚΑΚΙΟΥ.** Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο. εἰς
κατασκυβῶν τῆ μὴ περὶ τῶν αἰδητῶν ὀφ-
θαλμῶν εἰρηδοῖαι, παραδετέον τὰ ἐκ τῆς
πρωτῆς τῶν βασιλειῶν περὶ Ἰωνάθαν, ἠϊ-
κα τῆ μέλιτος ἐγύδατο, ἔτως ἔχοντα·
» **Βασ. 14. 27.**
» **29.** καὶ ἀπέσρεψε τὴν χεῖρα αὐτῆ εἰς τὸ σῶμα
» αὐτῆ καὶ ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ.
» καὶ μετ' ὀλίγα φησὶν ὁ Ἰωνάθαν· ἴδε, ὅτι
» εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ μου, ὅτι ἐγύδαμίω βρα-
» χυ τῆ μέλιτος.

» **ΔΙΟΔΩΡΟΥ.** Καὶ διλωοίχθησαν, φη-
» σιν, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο. Ἐντεῦθεν εἴνοι
τῶν αἰρετικῶν δυνεργέτω εἰναί φασιν τὸν
» ὄφιν, εἰσηγησάμενον τῆ ζύλη φαγεῖν· ὁ
» καὶ διλωοίχεν αὐτῶν τὰς ὄψεις τῆς διανοίας,
καὶ γινώσκιν ἀνέδηκε καλῆ καὶ πονηρῆ. ἔ
» γὰρ ὀκνεῖ διαβάλλειν μὲν τὸν Θεόν, ἐπαι-
νεῖν δὲ τὸν διάβολον, φάσκοντες, ὅσον
ἐφθόνησαν αὐτοῖς ὁ Θεός, τοσῶτον μετέ-
» δωκεν αὐτοῖς ὁ ὄφιν· ἀγνοῦντες, ὅτι τὸ
διανοιχθῆναι τῆς ὀφθαλμῆς, ἔ πάντως
ἐπὶ καλῶ γέγονε. τί γὰρ παρέχεν αὐτοῖς
» ἢ τῶν ὀφθαλμῶν διανοίξεις; ἢ γινώσκιν ὅτι
γυμνοὶ ἐτύγχανον, καὶ αἰχμῶεσαι ἐπὶ τῶ
» πράγματι. πῶς γὰρ ἠδύανοντο τῆς γυμ-
νοτητος, μὴ τῆς παρακοῆς αὐτοῖς τὴν
φύσιν εἰς θνητότητα μεταβαλέσης, κα-
» θάρπερ ὁ Θεός ἠπαίλησεν; οἷα γὰρ τὰ τῆς
φύσεως, τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς προαιρέσεως.
ἔ τὸ αὐτὸ τοῖς ἰχθύσι βέλημα, καὶ τοῖς
» χερσαίοις, ἔδ' ἄπερ τοῖς σαρκοβόροις δο-
καί, ταῦτα καὶ τοῖς χλοηφάγοις τῶν ζώων.
καὶ μὴ σάρκες πάντα, καὶ πολλὰ ἀπὸ
» τῆς γῆς, ἀλλὰ τὸ τῆς κατασκυβῆς διάφο-
ρον παρέχεν αὐτοῖς καὶ τῆ φρονεῖν τὴν
» διαφορᾶν. ἔτως ἐπιθυμία μὲν γάμψ τοῖς
ἀνθρώποις καὶ βρώσεως, θάλψεως καὶ
» ψύξεως, ἀμφιάσεως τε καὶ γυμνώσεως·
ἔδονος δὲ τῶτων χρεῖα τοῖς Ἀγγέλοις.
εἰ τοίνυν πρὸς τὴν τῆς φύσεως ἀναλλαγῆναι
» παρήλλακται καὶ τὰ τῆ φρονήματος, ἔδον
ἀπεικὸς τῆς περὶ τὸν Ἀδὰμ πρὸ τῆς πα-
» ρακοῆς ἀναιδήτως ἔχεν τῆς γυμνότητος·
ἐπειδὴ μὴ χρεῖα τοῖς ἀθανάτοις περιβο-
» λῆς, κἂν σῶματι ἢ· (1) ἔδὲ γὰρ τῆς ἀνι-
σαμῆς τῶν ἱματίων εἰσέρχεται πόθος
» ἢ γάμψ, ἢ τινος τῶν ἐν τῶ θνητῶ σῶματι·
μετὰ δέγε τὴν παρακοῆν εἰς ἐννοίαν ἐλ-
» θεῖν τῆς γυμνότητος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ αἰ-
χμῶεσαι, τῶν λογισμῶν αὐτοῖς, ὡς ἔφλω,
» συμμεταβληθέντων τῆ φύσει, καὶ πρὸς
τὴν θνητότητα κατανεχθέντων. τὸτο
» προειδὼν ὁ διάβολος· ἀσώματος γὰρ ὢν
τὴν φύσιν, λεπιοτέραν ἔχει καὶ τὴν διά-
» νοίαν, καὶ πολλῶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων

A ὀξυτέραν· ὅπερ τοῖς περὶ τὸν Ἀδὰμ συμ-
βήσεται παρακῆσαι, λέγω δὴ τὸ γενέ-
» θαι αὐτοῖς θνητὸν τὸ φρόνημα τῆ πρὸς
τὸ χεῖρον ἀπὸ τῆς παρακοῆς τροπῆ, τῆ
» ἀπάτη περιτίθητιν ἐπαγγελίας ἀξίωμα,
» λέγων, ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγηθε ἀπ' αὐτῆ,
» διανοιχθῆσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί, κτ.

» **ΘΕΟΔΩΡΟΥ.** Ἀνοήτως τινὲς ἔφα-
σαν πεπληρωῶσαι τὸ παρα τῆ διαβόλου
» πρὸς τὴν γυναικα ῥηθῆν· ἐπειδὴ ὁ μὲν
B ἔφη, διανοιχθῆσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί,
» καὶ ἔσεδε ὡς Θεοὶ, γινώσκοντες καλὸν
καὶ πονηρὸν· ὁ Προφήτης δὲ ἄμα τῶ φα-
» γείν, ἔφη, ὅτι διλωοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ
» τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοῖσιν· δέον
» σιωδεῖν, ὅτι πολὺ τῶν εἰρημένων τὸ διά-
φορον. ὁ μὲν γὰρ διάβολος, τὴν διάνοι-
» ξιν τῶν ὀφθαλμῶν ἔτω φησὶν, ὡς ἂν κατ'
ἐννοίαν ὀξυτέρων ἐσομένων, καὶ διωαμέ-
» νων δίκλῳ Θεῶν ὄραν τε ταῖς ἐννοίαις καὶ
I διακρίνειν ἐκ τῆ πονηρῆ τὸ καλόν· ὁ Προ-
» φῆτης δὲ ἔ ταύτῳ εἶπεν, ἀλλὰ κατ' ἴδῳ
εἶδόν τε καὶ ἠδοντο τῆς οἰκείας γυμνώ-
» σεως. πρότερον μὲν, ἔδον ἐπ' αὐτῇ πά-
» χοντες, ἔδὲ αἰχμῶεμοι· ὑπερον δὲ,
» τοιαῦτῳ τινὰ ἐπὶ τῆ γυμνώσει τὴν αἰδη-
» σιν λαβόντες, ὡς καὶ πρὸς μόνῳ αἰχμῶ-
» εσαι τὴν ἐν τῆ γυμνώσει τῆ σώματος θεω-
» ρίαν. ἔ γὰρ ἀδηλον, ὡς ὁ λογισμὸς ἐστὶ τῆς
» ψυχῆς, ὁ τὴν ἐπὶ τῆ θεωρίας διάθεσιν νῦν
» μὲν τοιάνδε, αὐτίς δὲ τοιάνδε ποιῶν. τὰ
» γὰρ βρέφη ἐκ αἰχμῶεσαι ἐπὶ τῆ γυμνώ-
» σει, ἔτε μὴ οἱ ἐν βαλαναίῳ. ἔ τῶ μὴ
» βλέπειν αὐτῶν, ἀλλὰ τῶ μηδὲν φαῦλον
» ἀπὸ τῆς θεωρίας ἐπὶ τῆς ἐννοίας ἀνδέχε-
» δαι. οἱ τοίνυν περὶ τὸν Ἀδὰμ ἄρτι μὲν
» γεγονότες, ἀμαρτάνοντες δὲ ἔδον, καὶ
» ἔτε φαῦλόντι εἶναί μαδόντες, ἔτε ἄλλο
» ἔδον τῆς οἰκείας φύσεως, αἰχμῶν ἐκ ἢ-
» γέντο τὴν γυμνώσειν. ἐπειδὴ δὲ ἠμαρτον,
» τάναντία τοῖς τῆ Θεῆ διαπραξάμενοι νό-
» μοις, ἀετέθη μὲν αὐτοῖς ὁ λογισμὸς τῆς
» αἰχμῆς ὑπὸ Θεῆ εἰς τὴν κατὰ τῆς ἀμαρ-
» τίας βοήθειαν, αὐτάρκης ὢν ἐγκοπλεν
» αὐτῆς τὴν ὀρμῆν. πρῶτῳ δὲ τῆς αἰχμῆ-
» νης τὴν ἐννοίαν ἀναγκαίως ἐπὶ τοῖς παιδο-
» γονοῖς ἔλαβον ὄργανοις· ἵνα πόρρωθεν
» τοῖς ἀνθρώποις ἢ αἰδῶς ἐκκόπη τὴν ἀκό-
» λασον μίξιν.

Z ** **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅταν ἀκῆσης,
» ὅτι διοινήχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, τῆ-
» το νόει· ὅτι παρεσκύδαται αὐτῆς αἰδησιν
» λαβεῖν λοιπὸν τῆς γυμνώσεως, καὶ τῆς
» ἐκπλώσεως τῆς δόξης, ἢς πρὸ τῆς βρώσεως
» ἀπήλαυον. ὅτι δὲ τὸτο τῆς γραφῆς ἐστὶ
» τὸ ἔδος, ἄκκε αὐτῆς καὶ ἀλλαχῆ λεγέ-
» σης. ἠϊκα γὰρ ἢ παιδικῆ τῆς Σάρρα
» ἀποδιδράσκεισα τὴν δεσποτείαν, ἐπλανᾶ-
» το, ῥίψασα τὸ παιδίον πλησίον μιᾶς ἐλά-
» τῆς, ἀπὸ διασήματος περιεσκόπει τῆτα
» τὴν τελούτῳ· καί φησι, διλωοίχεν ὁ Θεός
» τῆς ὀφθαλμῆς τῆς Ἄγαρ· ἐκ ἐπειδὴ πρὸ
» τῆτα
G 2

Γα. 21. 19.

(1) Ἰσ. ἔσι.

τῆτε ἔκ ἐβλεπον, ἀλλ' ὅτι τὴν διάνοιαν Α
αὐτῆς διήγαγεν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐδεῖ μὴ γινώσκειν τὴν
γύμνωσιν, ἵνα μὴ ὁ νῆς τῆ ἀνθρώπου περι-
σπάται πρὸς τὴν τῆ λείποντος ἀναπλή-
ρωσιν, ἀμφιέσματα ἑαυτῶ, καὶ τῆς γυμ-
νότητος παραμυθίαν ἐπινοῶν, καὶ ὅλως
τῆ τῆς σαρκὸς ἐπιμελεία τῆς πρὸς τὸν
Θεὸν ἀνατρισεως ἀφελκόμενος.

Καὶ ἔρραψαν Φύλλα συκῆς, καὶ Β
ἐποίησαν ἑαυτοῖς περιζώματα.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τὴν συκὴν ἔχ ἀπλῶς ὁ
Κύριος κατηράσατο, ἀλλ' ἵνα δείξει τοῖς
Ἰσραηλῶσι, ὅτι ἔχει δυνάμιν καὶ πρὸς τιμω-
ρίαν ἀρκῶσαν. ἐπειδὴ γὰρ εἰ πᾶσι τοῖς
θαύμασιν ἔδεν αὐτὸν παραχόνητα τινὶ λυ-
πηρὸν ἐωράκεισαν, μόνον αὐτὸν θεωροῦ-
σάν ὑπελάμβανον δυνάσασθαι, ἔκ ἐχούσα τῆ
κακῆν τῆς πονηρῆς ἐξασίαν. ἐκ τῆς ἀψύ-
χου τοῖνυν ἐξίας πείθει τὸν ἀχαρίζον δή-
μον, ὅτι καὶ ἀμύνασαι δύνασθαι, καὶ ὡς
ἀγαθὸς ἔβεβλήθη. ἐξηράνθη ἔν ξύ-
λον, ἵνα φοβήσῃ ἀνθρώπους. ἀμα δέ τις
τῆτε καὶ ἀπόρητος συμπέπλεκται λό-
γος, παρὰ γερόντων σοφῶν εἰς ἡμᾶς δια-
φοιτήσας· ὅτι τὸ ξύλον τῆς παραβάσεως
τῆτε ἴδω, ἔ καὶ τοῖς φύλλοις εἰς σκέπην οἱ
παραβάντες ἐχρήσαντο, καὶ κατηράθη Δ
παρὰ Χριστὸν Φιλανθρώπως, μηκέτι καρ-
πὸν ἐνεργεῖν αἴτιον ἀμαρτίας.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ ἔρραψαν Φύλλα
συκῆς, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς περιζώματα.
Ἐγὼ νομίζω τὸν δεσπότην Θεὸν ἐνδεῖναι
αὐτοῖς τὴν αἰσχύνην μετὰ τὴν παράβασιν,
ὡς ἂν καὶ ταύτη πρὸς τὴν τῶν ἀμαρτη-
μάτων ἀνακόπῃν ἐπίδοσιν. εἴκει μὲν-
τοι διὰ πάντων περὶ τῆ ξύλου τῆς συκῆς
πεπονηθῆσαι πρὸς αὐτῆς ὁ Θεὸς τὸ παραγ-
γελμα. ἔτε γὰρ ἂν εὐδὺς μετὰ τὴν γεῦ-
σιν, ἐπιγυνομένης αὐτοῖς τῆς αἰσχύνης,
ἐμελλόν τὸ παρὸν δένδρον καταλιμπάνου-
τες, ἐκπεριείναι ζητῶν ἐξ ὅτε σκεπάζου-
ται· καὶ τῆς θείας αἰδομένοι παρεσίας,
ἔκ ἂν ἑαυτῆς ὑπ' ἐκεῖνο κατέκρυπτον, πε-
ρὶ ὃ παρανομήκεισαν, μὴ ἀδρόον ὑπ'
αὐτῆ, καὶ ἄεθρον ἐδίοντες ἔτι καταληφ-
θεῖτες. τῆτε δὲ νῦν ἐπιμνησθῶμαι και-
ρὸς, ὅτι κατὰ τὴν ἑκτὴν ἡμέραν ὁ ἄν-
θρώπος καὶ γινόμενος, καὶ εἰς τὸν πα-
ράδεισον εἰσαχθεῖς, ἐδέξατό τε τὴν περὶ
τὸ φυτὸν ἐπιτολήν, καὶ παραβάς, ἐξω-
ρίσθη. ἔπω γὰρ ἔδενος τῶν ἄλλων μετα-
ληφθεῖς, ἐπὶ τὴν τῆτε γεῦσιν ὑπὸ τῆ
ὀφειας προετράπη.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Φύλλα συκῆς ἐποίησε
ἑαυτῶ περιζώματα, σύμβολα τῶν ἰδίων
ἀμαρτημάτων. Φύλλον γὰρ συκῆς λώικα Η,
ἂν τῆ σώματος ἀψήλαι, κνησμονίω παρέ-
χει. αὐτὸς ἔν ἑαυτῶ προφήτης τῶν μελ-
λόντων. ἔλεγχον γὰρ τῆς παραβάσεως
τὴν κνησμονίω δείκνυσι.

Ζ. Καὶ ἤκουσαν τῆς Φωνῆς Κυρίου
τῆ Θεῷ περιπατῆντος ἐν τῷ παραδεί-
σῳ τὸ δειλινόν, καὶ ἐκρύβησαν ὅ, τε
Ἀδάμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆ ἀπὸ προσώ-
που Κυρίου τῆ Θεῷ ἐν μέσῳ τῆ ξύλου
τῆ παρασείσεως.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ἐάπλοντες ἔτι
τὰ φύλλα, ἤκουσαν τῆς Φωνῆς τῆ Θεῷ πε-
ριπατῆντος, ὑπὸ τὸ ξύλον ἐκρύβησαν, ἔκ
ἄλλο δηλονότι, ἀλλ' ἡ ἔπερ ἔρραπτον τὰ
φύλλα. τῆτε δὲ ἴδω ἔφ' ὃ τὴν ἐπιτολήν εἰ-
λήφεισαν, ὡς ὁ Προφήτης Φησί. ἐκρύ-
βησαν γὰρ Φησί ἐν μέσῳ τῆ ξύλου τῆ πα-
ραδείσεως. ἀπ' αὐτῆ δὲ καὶ βεβρωκότες, τὰ
φύλλα ἔρραπτον διὰ τὴν γυνομένην αὐτοῖς
αἰσχύνην ἐπὶ τῆ γυμνώσει. ταῦτα δὲ ἴδω
φύλλα συκῆς ἀναντιρρήτως, ἄρα τὸ δέν-
δρον συκῆς ἴδω, ἐφ' ὃ παρελήφεισαν τὴν
ἐπιτολήν. ἀλλ' ἔ προσίεται τῆτε τινες,
διὰ πολλὴν εὐσέβειαν· ἐμοὶ δοκεῖ, οἰόμενοι
χρωῶμαι καινόντι εἶναι τὸ ξύλον, καὶ ἔ
λογιζόμενοι, ὅτι μὴ τῆ ποιότητι τῆ ξύλου,
μηδὲ τῆ καινότητι τῆς βρώσεως τὰ ἀμαρ-
τήματα κρίνεται, ἀλλὰ τῆ δόσει τῆς ἐπι-
τολῆς. ἴδω τὸ ἐφ' ὅτε ὁποῦτε παραβλήω
ἴδω ἔχει τὴν μέμψιν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Μᾶλλον δι' αἰτίας τι-
νὸς ἐνόνον τὴν τῆ Κυρίου ἐπιφοίτησιν. εὐ-
δὺς τοῖνυν ἡμαρτηκόσιν ὁ Θεὸς ἐπέφάνη,
αἰδοσίν τε τῆ ἀμαρτήματος ἐμποιοῦν, καὶ
πρὸς μεταμέλειαν ἐκκαλέμενος.

ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ. Καὶ ἤκουσαν τῆς Φω-
νῆς Κυρίου τῆ Θεῷ περιπατῆντος, ἀντὶ τῆ
ψόφου ἠέοντο, καὶ ἀπὸ τῆς σιωπῆς καὶ
ἀπὸ τῆ τύπης, ἔ ἔχει ὁ Θεὸς φαίνεσθαι.
ἐφαίνετο δὲ ἔκ ὡς ἴδω, ἀλλ' ὡς ἠβέλετο.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐ περιεπάτε
ὁ Θεὸς· πῶς γὰρ ὁ παντὰρχῆ παρῶν, καὶ
τὰ πάντα πληρῶν; ἀλλὰ τοιαύτῳ αἰδο-
σιν αἰεθῆκε τῷ Ἀδάμ, ἵν ἑαυτὸν συείλη,
ἵνα μὴ διακεχυμένος ἦ, ἵνα τὸ φυγεῖν καὶ
κρυβῆσαι, μέρος τι τῆς ἀπολογίας προ-
βάλληται καὶ πρὸ τῶν ῥημάτων αὐτῶν.
Καὶ μετ' ὄλη. Ἀλλ' ὅτι μετ' ὅλη περιεπάτε
ἠέτο, πόθεν δὲ ἀνόμισσι, ὅτι ὁ Θεὸς πε-
ριεπάτε; Τοιαῦτον τῶν ἀμαρτανόντων τὸ
ἔδος ἐσι, πάντα ὑποπιβῶσι, τὰς σκιάς
τρέμεισι, πάντα ψόφον δεδοίκασι, καὶ ἐκα-
σον ἐπ' αὐτῆς βαδίζαν νομίζουσι.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἦκουσαν Ἀδάμ με-
τὰ τὴν παράβασιν τὴν Φωνὴν Κυρίου τῆ
Θεῷ περιπατῆντος ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ
δειλινόν, καὶ ἐκρύβη· ὁ δὲ ἅγιος ἔ κέρυ-
πται, ἀλλ' ἔχει καρδίαν μετὰ παρήσας
τῆς κατὰ τὴν ἁγίαν πολιτείαν πρὸς τὸν
Θεόν. ἐάν γὰρ ἡ σιωπήσιν ἡμῶν μὴ κα-
ταγινώσκη, ἔχουσι παρήσιν πρὸς τὸν
Θεόν, καὶ ὁ ἂν αἰτάμεθα λαμβάνομεν
παρ' αὐτῆ. ὁ μὲν ἔν Ἀδάμ εἰ καὶ ἡμαρ-
την, ἔκ εἰς ὑπερβολὴν χαλεπὴν ἀμαρ-
τήαν ἡμαρτε, διὰ τῆτε ἐκρύβη ἀπὸ προ-
σώπου τῆ Θεῷ· ὁ δὲ ἀμαρτωλότερος αὐτῆ
Καῖν

Καὶν καὶ ἀσεβέστατος, ὁ ἀδελφοκτόνος τὶ πεποιήκων; ἐξήλθεν ἀπὸ προσώπων τῶ Θεῷ. ὡσεὶ συγκρίσει κακῶν, ἔλαττον εἶναι τὸ κρυβῶν ἀπὸ προσώπων τῶ Θεῷ.

**** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ.** Ἀπὸ τῶ ψόφου ἦδεται, καὶ ἀπὸ τῆς σωτηρίας; καὶ ἀπὸ τῶ κλύπε εἶχε Θεὸς φαίνεσθαι; ἐφαίνετο ἔχως ἡμῶν, ἀλλ' ὡς ἡβέλετο. ὁ βλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν ἀγίων, ὅτι τὸ δειλινὸν τότε τὸν Ἀδάμ ἐπεσκέψατο, καὶ νῦν ἐπὶ τῶ σαυρῶ τὸ δειλινόν. καὶ γὰρ κατ' ἐκείνας τὰς ὥρας ὑπέμεινον ὁ σωτήρ, καὶ ὡς διετελέσεν ὁ Ἀδάμ ἀπὸ τῶ φαγεῖν ἕως τῆς παραβάσεως καὶ τῆς κρίσεως, ἀπὸ ἑκτῆς ὥρας ἕως συνανατῆς. ἑκτὴ ὥρα ἔφαγε κανὼν γὰρ φύσεως· μετὰ τὴν ἑκτὴν ἀπεκρύβη. τὸ δειλινὸν ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός.

ι. Καὶ ἐκάλεσε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀδάμ πᾶ εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, τῆς φωνῆς ἤκιστα περιπατῶντος ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐφοβήθη ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Οὐ γὰρ διδαχθῶν ἐζητήσῃ ὁ πάντα εἰδὼς, ἀλλὰ νοήσῃ αὐτὸν ἐβέλετο οἷος ἀνδρῶ οἷς γέγονε. πᾶ εἶ; ἀντὶ τῶ, εἰς οἷον πλῶμα κατελήλυθας ἀπὸ τηλικῶτα ὑψους;

ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ. Ἀδάμ πᾶ εἶ; ἀντὶ τῶ ὁ Θεός, φησὶν, ὠνείδισεν αὐτὸν. πᾶ εἶ; πόθεν; πᾶ κατήλθες; ἀπὸ ποίας δόξης ἐξέπεσας; διατὶ ἐφοβήθης; ἐφοβήθην διὰ τὴν παράβασιν, ἐκρύβην διὰ τὴν γυμνωσιν. διὰ τῆτο μακρῶν τὴν ὁμιλίαν, ἵνα λύσῃ τὸν φόβον, καὶ ἐγείρῃ τὴν παρρησίαν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Οὐκ ἀγνοῶν ὅπως διέτριβεν, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖς ἡμαρτηκόσιν ἔρραπλα τὸ σῶμα, τῆς ἀμαρτίας ἀποσρεφῆσης τὴν γλῶσσαν, καὶ τῶ συνειδότος αὐτῆς ἐπιλαμβανομένη, καὶ μνήσιν ἀχανεῖς οἱ τοῖστοι, ὡσπερ τινὶ δεσμῶ τῆ σιγῆ κατεχόμενοι, βεβλόμενος ὁ Θεός εἰς παρρησίαν αὐτὸν ἐκκαλέσασθαι διαλέξεως, καὶ δέναι παρρηεῖν, καὶ εἰς ἀπολογία ὧν ἡμαρτεν ἐμβαλεῖν, ἵνα τινὸς ἀπολαύσῃ συγγνώμης, πρότερος αὐτὸς, αὐτὸν ἐκάλεσε, τὸ πολὺ τῆς ἀγωνίας ὑποτεμνόμενος τῆ προσηγορίᾳ, καὶ τὸν φόβον ἀπελαύνων, καὶ τὸ σῶμα ἀνοίγων διὰ ταύτης τῆς κλήσεως.

ιβ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνός εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τῶ ξύλου, ὃ ἐνετείλαμην σοι τῆτον μόνον μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτῶ ἔφαγες;

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ ΓΑΒΑΛΩΝ. Τῆτό γε μόνον δείκνυσιν, ὅτι πάντων, ὡς εἶπεν, ἔλα-

βε τὴν ἀφθονίαν, καὶ ἐτὸ σκῶν τῆς ἀπολαύσεως ἠγάγετο αὐτὸν εἰς παράβασιν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Δυνάμενος ὁ Θεός μὴδὲ ἀποκρίσεως ἀξιώσασθαι τὸν τοσαῦτα ἡμαρτηκότα, ἀλλ' ὑπὸ τὸ ἐπιτίμιον ἀγαγεῖν, ὃ προλαβὼν ὤρισεν εἰ παραβαίη, μακροθυμῶν, καὶ ἀνέχεται, καὶ ἐρωτᾷ, καὶ ἀποκρίσιν δέχεται, καὶ πάλιν ἐρωτᾷ, μονονεχὶ εἰς ἀπολογία αὐτὸν ἐκκαλέμενος· ἵνα ἀφορμῶ λαβὼν, τὴν οἰκείαν φιλανθρωπίαν καὶ μετὰ τὴν τοσαῦτα παράβασιν περὶ αὐτὸν ἐπιδείξῃται. παιδῶν ἡμᾶς καὶ διὰ τῆτον, ἐπειδὴν δικάζωμεν τοῖς ὑποβυθίοις, μὴ ἀνημέρωσ αὐτοῖς προσφέρεσθαι, μὴδὲ τὴν τῶν θηρίων ὁμότητα περὶ αὐτῶ ἐπιδείκνυσθαι, ἀλλὰ πολλῆ τῆ μακροθυμῶν, καὶ τῆ φειδοῦ κεχρησῆσθαι, ἅτε δὴ ὡς οἰκείους μέλεσι δικάζοντας, καὶ τὸ ὁμογενὲς ἀνοῶντας, φιλανθρωπία τὴν τιμωρίαν κεραυνῶν.

ιγ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἀδάμ, ἡ γυνὴ ἦν δέδωκάς μετ' ἐμῶ, αὐτῆ μοι ἔδωκεν ἀπὸ τῶ ξύλου, καὶ ἔφαγον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀλλ' ἐκ ἐπὶ τῆτον ἔφη ὁ Θεός τὴν γυναῖκα δέδωκα, ἵνα σοι κελεύθῃ, καὶ ἠγῆται τῶν πρακτέων. σὲ τοῖνω ἠγείσθαι προσῆκον ἡμῶν, ἐπεσθαι δὲ ἐκείνω. Καὶ μετ' ἔλεγα. Ἔσθαι τοῖς ἀπατωμένοις μετὰ τὴν ἔκβασιν ἐπαιδῶνεσθαι τῶ κακῶ. κατὰ γὰρ τὴν ἀρχὴν, τῆς ἡδονῆς ἐπικρυπτήσεως τὴν αἰδήσιν, ὃ γίνεται ἐπίγνωσις. (1)

**** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ.** Οὐδὲν ἀναίχωντον εἶπεν, ἐκ ἡδονῶν. ἀλλὰ τί; ἡ γυνὴ, ἡμῶν δέδωκάς μοι, αὐτῆ μοι ἔδωκε, καὶ ἔφαγον· ἀντὶ τῶ, ἡ δοθῆσά μοι πρὸς βοήθειαν. ἤκιστα γὰρ ὅτε ἐπλάσθην ἐγὼ, ἐκείνη δὲ ἐδέπω, λέγοντος, ποιήσωμεν αὐτῶ βοήθῶν κατ' αὐτὸν. ἡμῶν δέδωκάς μοι αὐτῆ μοι ἔδωκεν. ἐκ εἶπεν, ἠπάτησεν, ἐκ ἐψόσατο. αὐτῆ μοι ἔδωκε, καὶ ἔφαγον.

ιδ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός τῆ γυναίκα, τί τῆτον ἐπαίησας; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, ὁ ὄφεις ἠπάτησέ με, καὶ ἔφαγον.

**** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ.** Ἐπειδὴ ὅλως ἀληθῆ εἶπεν, ἐκ ὑβρίζει τῆς ἀληθείας τὴν ἀπολογία, ἀλλὰ καταλιμπάνει αὐτὴν ἀνεξέτασον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν ὄφιν ἐδημιόργησεν ὁ Θεός, ὄργανον αὐτὸν προειδῶς τῆς πονηρίας ἐσόμενον; Τῆτον αὐτῶ εἶποι καὶ περὶ τῶ ἀνθρώπου. προῆδαι γὰρ, ὡς καὶ ἔσθαι τὴν αἰτολίαν παραβήσεται. ἀλλῶς τε ῥάδιον ἡμῶν τῶ διαβόλῳ καὶ δι' ἐτέρου θηρίου τὴν ἀπάτην προσετιεγεῖν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ δὲ τὸν διάβολον ἐποίησεν, εἰδῶς τοῖστον ἐσόμενον; Ὁ Θεός πᾶσαν

G 3

(1) Τῆτον ὡ τοῖς τῶ Θεοδωρίτου ἐκδομομένοις ἐκ εἴρηται.

πάσαν τῶν ἀσωμάτων τὴν φύσιν ἐδημιόρ-
γησε, λογικῶς αὐτῶν καὶ ἀθάνατον ἀπο-
φύλαξεν· τὸ λογικὸν δὲ τὸ αὐτεξέσσιον ἴδιον.
τῶν δὲ οἱ μὲν, τὴν περὶ τὸν ποιητὴν
ἐφύλαξαν εὐνοίαν· οἱ δὲ, εἰς πονηρίας
ἀπέκλιναν. τὸτο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώ-
πων ἐστὶν ὄρεϊν. οἱ μὲν γὰρ, εἰς τῆς ἀρε-
τῆς ἐρασαί· οἱ δὲ, τῆς κακίας ἐργάται.
εἰ τοίνυν μέμφεταί τις τῶν τῶν πονηρῶν
δημιουργίαν, ἀποσερεῖ τῶν σεφάνων τὸς
τῆς ἀρετῆς ἐρασάς. εἰ γὰρ μὴ ἐν τῇ αἰρέ-
σει τῆς γνώμης εἶχον τὸν πόσον τῆς ἀρε-
τῆς, ἀλλὰ ἐμπεφυκὸς τὸ ἀτρεπλον, ἔλα-
θον ἂν οἱ ἀξιόνικοι τῆς δυσσεβείας ἀγωνί-
σαι. ἐπειδὴ δὲ τὴν αἴρεσιν τῶν ἀγαθῶν
καὶ τῶν ἐναντίων ἔχει ἡ γνώμη, δικαίως
καὶ ἔτσι τυγχάνουσι τῶν νικηφόρων σεφά-
νων, κακῆνοι δίκας τίνουσι ὑπὲρ ὧν κατὰ
γνώμην ἐξήμαρτον.

16. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ ὄφει, Ἦ
ὅτι ἐποίησας τὸτο, ἐπικατάρματος
σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ
ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ
τῆς γῆς.

ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ. Εἶδες θυμασὸν κρι-
τήριον; τὸς ἀπατηθῆντας ἐρωτᾷ. ἔ λέ-
γει τῷ ὄφει τί τὸτο ἐποίησας. κατὰ ταύ-
την τὴν εἰκόνα Δαβὶδ λέγει, ἐκ ἀναστή-
σοντα ἀσεβεῖς ἐν κρίσει· ἔχ ὅτι ἐκ ἐγεί-
ρονται, ἀλλ' ὅτι εὐδὲ ἐξετάζονται. (1)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τὸ διαβό-
λον τὴν ἀπάτην προσειργόντος, ὁ ὄφεις
κολάζεται; Κυρίως μὲν τὴν ἀρὰν τῷ ἐνεργ-
γήσαντι προσκυλώουσι ὁ Θεός. ὄφεις γὰρ
κακῆνος ἀνόμασαι· ἔ ταύτην παρὰ τῷ
Θεῷ τῶν ὄλων τὴν φύσιν δεξάμενος· ἀγα-
θὸς γὰρ ἐκτίσθη, καὶ ταῖς ἀσωμάτοις συ-
νεδημιουργήθη διωάμεσιν· ἐπειδὴ δὲ ἐκῶν
εἰς πονηρίαν ἀπέκλινε, καὶ τῆς τιμῆς ἧς
ἐξ ἀρχῆς ἔλαχεν ἐσερήθη, καὶ εἰς τὴν
γῆν ἀπερρίθη. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ζῶον εἰς
ὄνησιν τῶν ἀνθρώπων ἐδέξατο τὴν ἀρὰν.
ὄρωντες γὰρ τὸν ὄφιν ἐπὶ τῆς γῆς συρό-
μενόν τε καὶ ἰλυσώμενον, τῆς ἀρχαίας
ἀρᾶς ὑπομιμνησκόμεθα, καὶ μανθάνομεν
ὡς ἡλικίων πρόξενος ἡ ἀμαρτία κακῶν· ἔ
μόνον τοῖς ταύτην ἀνεργῶσι, ἀλλὰ καὶ
τοῖς ὑπεργῶσι. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ὄφεις εὐδε-
μίαν ἀντεῦθεν δέχεται βλάβην, ἔτσι βα-
δίζεν πεφυκῶς. ἐν τῇ φύσει γὰρ ἔχει
τὸ τοιοῦδε τῆς κινήσεως εἶδος. εὐδὴ δὲ
τῶν φυσικῶν φορτικὸν εἶναι δοκεῖ. ὁ δὲ
ἄνθρωπος πολλὴν ἀντεῦθεν ὠφέλειαν
καρπῆται.

Ἐπὶ τῷ σῆθει, καὶ τῇ κοιλίᾳ πο-
ρεύσῃ.

(1) Ταῦτα καὶ Σοληριανός. (ἐν Τόμ. 6. τῶν τῷ Χρυσό. τῆς κατὰ τὸ Παρισ. ἐκδόσ. σελ. 506.)
ἀντὶ δὲ τῷ κριτήριον, ἔχει κριτῶν. ἔτσι δὲ καὶ τὸ, τὸς ἀπατηθῆντας ἐρωτᾷ, τὸν ἀπατήσαντα ἐκ ἐρωτᾷ.
καὶ τὸ, ἔ λέγει αὐτῶν τί ἐποίησας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸτο ἐποίησας.

(2) Ταῦτα ἀπὸ τῷ, καρδίαν, ἄχρι τῷ, πορεύσῃ ταυτὰ τοῖς τῷ Σοληριανῷ. ἐν τῷ εἰρημ. Τόμ.

Α ΔΗΛΟΥ. Οὐ πόδας ἔχων πρὸ τέτρα, ἀλλ' ἴσως τῷ πλείονι τῷ σώματος ὀρθίος ἀπῶν.

ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ. Καρδίαν γὰρ ἠπά-
τησας, καὶ κοιλίαν ἐπεισας ἀψαδαί βρω-
μάτων, ἐπὶ τῷ σῆθει καὶ τῇ κοιλίᾳ πο-
ρεύσῃ. (2) ἀντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἐκ εἶχον
ἀναρῶρον Φωνῶν ὁ ὄφεις. εἰ γὰρ εἶχον, εἰς
ταύτην ἐτιμωρεῖτο, δι' ἧς καὶ ἐλάλησε.
παρατηρητέον, ὡς τῷ μὲν ὄφει εἴρηται,
ἐπικατάρματος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων·
τῷ δὲ Ἀδάμ, ἐπικατάρματος ἡ γῆ ἐν τοῖς
ἐργοῖς σε· τῷ δὲ Κάϊν, ἐπικατάρματος σὺ
ἀπὸ τῆς γῆς.

** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Οὐχ ὡς ποσὶ κε-
χρημαῖα τὸ πρότερον, νῦν ἀποφαίνεται
Θεὸς τὸν ἐπὶ τῆς κοιλίας περίπατον, ἀλλ'
ἐπειδὴ ὀρθὸς ἐσηκῶς τῇ γυναικὶ διελέγε-
το. ἔ γὰρ ἡ ἄλλως αὐτὸν τὴν πρὸς τὴν
Εὐάν ποιῆσαι διάλεξιν. αὐτὸ τὸ τῆς δια-
λέξεως χῆμα, μεθ' ἧς Εὐάν ἠπάτησε, τῷ
ἐπὶ τῷ σῆθει περιπάτω κολάζει, καὶ τῆς
ἀναλεταγωγμῆς ἐκβάλλει βαδίσεως. εἰ γὰρ
καὶ ἄπας ἐξ ἀρχῆς διεπέπλασο, ἀλλὰ κύ-
κλοις γοργῶν τινῶν κάτωθεν ἐλιγμῶν
ἀνορθώμενος, τεταμμένοις τοῖς σῆθεισιν ἴπ-
πόδε. διὸ καὶ νῦν ὁ ὄφεις πολλακίς θυμέ-
μενος, ἀνίστησιν ἑαυτὸν, καὶ κυκλικῶς ἐλισ-
σόμενος τρέχει. προβάς δὲ ὅσον δεῖξαι τῷ
παλαῖς βαδίσματος τὴν μνήμην, πάλιν
τῷ τῆς ἀποφασεως καλαβάλλεται νόμῳ.

Καὶ γῆν φαγῆ πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς σε.

Α ΔΗΛΟΥ. Ὅπερ προεξήνησε τὸν Ἀ-
δάμ γενέσθαι τροφῶν εἰληφότα.

** ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τί ἐστὶ τὸ, γῆν
φαγῆ; Ὁ προεξήνησας γενέσθαι τῷ Ἀ-
δάμ, τὸτο ἔστι. μέλλει γὰρ ἔτσι ἀκῆαν,
γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. Καὶ μετ' ὀλίγα.
Ὁρα, ἔ τὸτο περὶ τῷ ὄφει λέγει, ὅτι
ἔσαι σοι σιτίον ἡ γῆ. εὐδὴ γὰρ αἰεὶ τοῖς
ὄφει τὸ ἐδιόμενον γῆ· ἀλλὰ καὶ κρέασι
τρέφονται, καὶ καρποῖς ὄνωχῶνται, καὶ
σπερμάτων ἐφαπτόνται, καὶ βοτάνας θη-
ρῶσιν. ἀλλὰ διὰ τῷ εἰπεῖν, γῆν φαγῆ,
τὸτο λέγει· δαπανήσεις, φησί, τὴν γῆν,
ἐπ' αὐτῇ ἐντριβόμενος.

15. Καὶ ἔχθραν θῆσω ἀνά μέσον
σε, καὶ ἀνά μέσον τῆς γυναικός, καὶ
ἀνά μέσον τῷ σπέρματος σε καὶ ἀνά
μέσον τῷ σπέρματος αὐτῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὡς γὰρ ἐν τοῖς νοσο-
ποιοῖς χωρίοις ὁ κατὰ μέρος ἀναπνεόμε-
νος αἶθρ, λανθάνουσαν νόσον τοῖς διατω-
μένοις ἀναποτίθεται· ἔτσι ἡ πρὸς τὰ
Φαῦλα

Φαῦλα σωήθια, μεγάλα κακὰ ταῖς ψυ-
χαῖς εἰσφίσει· κἀν τῷ παραυτίκα ἀιδή-
σιν τὸ βλαβερὸν διαφύγοι. διὰ τῆτο
ἀδιάλλακτος ἢ πρὸς τὸν ὄφιν ἔχθρα. εἰ
δὲ τὸ ὄργανον τοσῶτα μίσος ἄξιον, πό-
σον ἐχθραίνειν ἡμᾶς τῷ ἐνεργήσαντι
προσήκε;

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπεὶ ὡς Φίλος ἠπά-
τησας, ὡς ἐχθρὸς ἐκβάλλη. καὶ νόμος
ὁ λόγος ἐγείετο. εἰ οἷς γὰρ ἡ εἰρήνη βλα-
βερά, λυσιτελής ἐσιν ὁ πόλεμος.

** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Τῷ Φιλίαν εἰς
ἐχθραν μετέστη, καὶ νόμος ἐγείετο ὁ
λόγος. καὶ τὰ μὲν ἄλλα θηρία σπύδουσιν
οἱ ἄνθρωποι ἡμερώσασ· ὄφιν δὲ εἰάν τις
ἴδῃ, σφαδάζει. μένει γὰρ ὁ ὄρος, ἐχθραν
θῆσω ἀνά μέσον σῆ. κἀν εἰ οἰκία ἴδῃ, Φο-
νεύσασ θέλει· κἀν εἰ ὁδῷ ἴδῃ, μαινεται
Φονεύσασ. νύσσει γὰρ αὐτὸν ὁ ἀρχαῖος
λόγος.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σωθήκας ποτὲ ὁ
ὄφιν πρὸς τῷ Εὐαν ἐποίησατο, καὶ τῷ
αὐτῷ Φίλῃ καὶ ὁ ὄφιν τῇ γυναικί. ἀλλ'
ὁ Θεὸς ἐπραγματώσατο, ὡς ἀγαθὸς, τὰς
σωθήκας ταύτας λυθῶσαι, καὶ τῷ Φι-
λίαν ταύτῃ τῷ κακῷ διασκεδάσαι, καὶ
» ὡς ἀγαθὸς Θεὸς λέγει· ἐχθραν θῆσω
» ἀνά μέσον σῆ, ἢ ἀνά μέσον τῆς γυναικός,
» καὶ ἀνά μέσον τῆς σπέρματός σε, καὶ ἀνά
» μέσον τῆς σπέρματός αὐτῆς. ὄγνωμόνως
» ἐν ἀκρόισμα, πῶς ὁ Θεὸς ἐχθραν ποιεῖ
τῷ πρὸς τόνδε, ἵνα Φιλίαν ποιῆσῃ τῷ
πρὸς τὸν Χριστόν. ἀδιώατον γὰρ ἅμα εἶ-
ναι Φίλον τῶν εἰσάντιων. καὶ ὡπερ εἰδὲς
διώαται δυσὶ κυρίοις δελοῦσαν, ἔτως εἰδὲς
διώαται εἰναί Φίλος καὶ Θεῷ καὶ μαμνω-
νᾷ, Φίλος καὶ Χριστῷ καὶ ὄφιν, ἀλλὰ ἀ-
νάγκη καὶ τῷ Φιλίαν τῷ πρὸς Χριστόν,
ἐχθραν ποιῆσασ τὸν ὄφιν· καὶ τῷ Φιλίαν
τῷ πρὸς τὸν ὄφιν, ἐχθραν γεννησασ τῷ
πρὸς Χριστόν.

Αὐτός σε τηρήσει κεφαλῆν, καὶ
σύ τηρήσεις αὐτῆ πτέρναν.

ΤΟΥ ΚΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τετῆσι το-
σαύτῃ μὲν ἐκείνῳ παρέξω τῷ ἰσχυρῷ, ὡς
διωκεῖς ἐπικεῖσαι τῇ σῇ κεφαλῇ, σὲ δὲ
τοῖς ἐκείνῳ πόσιν ὑποκεῖσαι. εἰ δὲ περὶ
τῆ ἀιδῆτῆ ταῦτα εἴρηται ὄφιν, πολλῶ
μᾶλλον ἐκλαμβάνειν δεῖ τὰ εἰρημικά καὶ
περὶ τῆ νοητῆ. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνον ὑπό
τῆς πόδας ἡμῶν ταπεινώσας, κατῶειγκε,
καὶ ἡμᾶς ἐπικεῖσαι αὐτῆ τῇ κεφαλῇ πε-
ποίηκε. πατεῖτε γὰρ φησὶν ἐπάνω ὄφιν
» καὶ σκορπίων. εἶτα ἵνα μὴ νομίσωμεν πε-
» ρὶ τῶν αἰδητῶν θηρίων ταῦτα εἰρησασ,
» ἐπήγαγε, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τῷ διώαμιν
» τῆ ἐχθρῆ.

** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Οὐ λέγει, ὅτι
ποιῆσω τὸν ἄνθρωπον κατὰ τῶν ἄλλων τῆ
σώματός σε μελῶν μὴ καταχρησάσαι πλη-
γῇ, μόνῳ δὲ κολάζειν τῷ κεφαλῷ. κέ-
χρηται γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ ταῖς κατὰ

Α πάντων τῶν μελῶν ἐπὶ τὸν ὄφιν πληγαῖς,
ὡς ὄφιν ἂν πλήξῃ, τὸ πᾶν τιμωρούμενος.
καὶ τὸ πρὸς τὸν ὄφιν δὲ παρὰ τῆ δεσπότη
» ρησῆν, ὅτι σύ αὐτῆ τηρήσεις πτέρναν, ἔ
τῆτο κηρύττει, τὸ κατὰ τῆς πτέρνης δε-
δοῦσαι τοῖς ὄφιν ἐφόδον. ἐπέρχεται γὰρ
ἐδὲ ὅτε καὶ καθύδουσαν, ἐπιλαμβάνεται
γαστρός πολλὰκις, ἀνήσιν ἰόν, καὶ χερσὶ
προσαγει, καὶ τοῖς λοιποῖς μέλεσι δηγ-
» ματα· καὶ ὅλως αὐτῷ εἶδον τῶν ἀνθρωπί-
» νων μελῶν ἐμπέσον, ἀχέρωτον μένει.
» ἀλλ' ἡ τῆς ἀποφάσεως διάνοια τοιαύτη.
» ἐκ ἔτι, φησὶ, πρὸς ἐπιβελῶν ἀνθρώπων
ὁ ὄφιν παρρησιάζεται· ἀλλ' εἰσὼ μένων,
τοσῶτον ἔχεις τῶν ἀνθρώπων τὸν φόβον,
ὡσε φωλεῖς ἐγκατακρύπτειν σεαυτὸν, καὶ
μόλις ἐξ ὀπῶν μετὰ φόβῳ προκύπτειν,
τὰς τῶν ἀνθρώπων παρόδους μόνον τηρῶν-
» τα πρὸς ἀκίνδυνον πρόσδον. ὁ δὲ ἀνθρώ-
» πος, φησὶν, εἰ ἀδεία περιπατήσαι, τῆς
» σαυτῆ κεφαλῆς εἰ φωλεῖς τηρημαῖς,
ὡς ἐχθρῆ κρυπτομένη, ἔ φθγγομαῖς,
πρὸς αὐτὸν, ὡς πρὸς Φίλον.

ἰς. Καὶ τῇ γυναικί εἶπε, πληθύ-
νων πληθυνῶ τὰς λύπας σε, καὶ τὸν
συναγμὸν σε.

** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ὁ Θεὸς δίδωσι
δύνα ἐφόδια μετανοίας τῇ ἀμαρτησάσῃ,
λύπῃ, καὶ συναγμὸν. τί ὠφελῆ λύπη;
» ἄκκε Παύλε λέγοντος, ἡ γὰρ κατὰ Θεοῦ 2. Κορ. 7. 10.
» λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέ-
» λητον κατεργάζεται. καὶ τί ἐργάζεται
» συναγμός; ἄκκε Ἡσαΐας, ὅταν ἀποσρα- Ἡσ. 30. 15.
» φεις, συναΐξεις, τότε σωθήσῃ. πληθυνῶν
» πληθυνῶ τὰς λύπας σε, καὶ τὸν συναγ-
» μόν σε. ἡ λύπη ἀμορφοῖ τὸ ἔξω πρόσω-
» πον, καὶ συγγνὸν ποιεῖ. καρδίας δυσφρα- Ποροιμ. 15. 13.
» νομένης, θάλλει πρόσωπον, εἰ δὲ λύπαις
» ἔσης, σκυθρωπάσαι. ἐπειδὴ εἶδον ὁ ὄφ-
» θαλμὸς τὸ δαῖδρον, καὶ ἐλογίσαστο τῇ δια-
» νοία ἰσοθῆϊαν, δίδωσιν ὁ Θεὸς συναγμὸν τῇ
» καρδίᾳ, καὶ λύπῃ τῷ προσώπῳ, ἵνα δι-
» ὦν ἡμαρτε κολαδῆ.

Ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς
τὸν ἄνδρα σε ἡ ἀποσροφή σε, καὶ αὐ-
τός σε κυριεύσει.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ὑπομείνασα γὰρ τὰς
ἐπὶ ταῖς ὠδίσιν ἀνάγκας, ἐκ ἀπαγορεύει
τῆ σιωπῆς τῷ συζυγίαν· ἀλλὰ καὶ τῶν
ἐμπιπλόντων αἰεὶ δυσχερῶν εἰ αὐτῷ τίθε-
ται τῷ ἐλπίδα.

** ΤΟΥ ΑἴΤΟΥ. Ἐπειδὴ ἐκ ἐπρε-
πε τῷ καταδίκῳ γυναικῆ γεννησασ τὸν
ἀνδύθων, ἐρχεται ὁ λύων πρῶτον τῆς
Εὐας τῷ λύπῃ διὰ χαρῆς· ἐρχεται ὁ
» Ἄγγελος τῇ παρθεῖν, χαῖρε κεχαριτω- Λυκ. 1. 28.
» μένη. εἶτα διὰ τῆ χαῖρε λύει τὸν δεσμόν
» τῆς λύπης. χαῖρε· ἦλθεν ὁ λύων τῷ
» λύπῃ. χαῖρε κεχαριτωμένη· ἐπειδὴ ἔως
» νῦν κεκατηραμένη. πρόσσεχε τῇ τῆ Θεῶ
» χάριτι. χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος
» μετὰ

Λυκ. 10. 19.

»

»

»

»

»

»

»

»

»

μετὰ σὲ. ἐπειδὴ μετ' ἐκείνης ὁ ὄφιος, ἢ
λύπη· χαίρει, ἐπειδὴ μετὰ σὲ ὁ Θεός. καὶ
βλέπε τὴν Φωνὴν τῆς Ἀγγελίας, πῶς ὄλλω
ἐρμηνεύει τῆς Χριστοῦ τὴν οἰκονομίαν. χαί-
ρει κεχαριτωμένη. ἐπειδὴ ἐκείνη διπλῶς
ἔλαβε κατάραν, τὴν λύπην καὶ τὸν σε-
ναγμὸν τὴν ἐπὶ τῶν ἀδίων, εἰτάγει τὸν
τοκετὸν τὸν λύνοντα ἐκεῖνον τὸν τόκον.
» ἰδὲ συλλήψῃ σὺ γαστρί, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ
» καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰησοῦν. αὐτὸς
» γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἀμαρ-
» τιῶν αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὑποτάττει τὴν ἀπατήσα-
σαν τῷ ἀπατηθέντι.

ΙΩΑΝΝΟΥ. (1) Ἐκπίπτει ἡ γυνὴ τῆς
1. Τιμ. 2. 12. ἀρχῆς. τῆτο γὰρ ὁ Παῦλος εἰδώς, ἀπα-
» γορῶσαι γυναικὶ διδάσκειν. (2) ἔδδ' γὰρ
» καλῶς ἐδίδαξε πρότερον· ἔδδ' αὐτὸν εἶναι,
ἐπειδὴ περ ἤρξε κακῶς.

11. Τῷ δὲ Ἀδὰμ εἶπεν, ὅτι ἤκω-
σας τῆς Φωνῆς τῆς γυναικὸς σὺ, καὶ
ἔφαγες ἀπὸ τῆς ξύλας, ἢ ἐνετειλά-
μην σοὶ τῆτος μόνος μὴ φαγεῖν ἀπ' αὐ-
τῆς ἔφαγες, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν
τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φαγῆ αὐ-
τὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ πάντοτε χαίρων διὰ
Χριστόν, ἐκ ἔσιν ὑπὸ τὴν κατάραν ταύτῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀγαθὸν τὸν Θεὸν
ὀνομαζόμενος, πῶς αὐτῷ περιάπτετε τοι-
αύτῃ ἀποτομίαν; ὡμότητος γὰρ καὶ ἀπη-
νείας τὸ διὰ βρωσίν ὀλίγῃ, τοσαύτῃ
ἐπικνεγκῆν τιμωρίαν, ἢ τοῖς ἡμαρτηκόσι
μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων βεβλα-
σηκόσι. Πρῶτον πεπεῖσθαι προσήκει τῆς
ὀσεβεῖν προαιρημένους, ὡς πᾶν ὅτιον ὑπὸ
τῆς Θεοῦ τῶν ὄλων γινόμενον, ἢ κελδομέ-
νον, καὶ ὄσιον, καὶ δίκαιον, καὶ ἀγαθόν, καὶ
Φιλάνθρωπον. εἰ γὰρ ταῦτα πάντα ἔχαι
αὐτὸν ὁμολογεῖν, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς οἰκο-
νομέμενά τε καὶ προσαττόμενα χρῆ τοιαῦ-
τα εἶναι νομίζεν. ἔπειτα εἰδέναι δεῖ, ὡς
πᾶς νόμος, καὶ περὶ σμικρῶν τινῶν δια-
γορῶν, τὴν ἰσὶν ἔχει δυνάμιν τῷ τὰ μέ-
γιστα κελδοῦντι ποιεῖν, ἢ ἀπαγορῶντι
δρᾶν· καὶ διαφερόντως πᾶς θεῖος νόμος.
αὐτίκα γὰρ ὁ περιτέμνεσθαι κελδοῦν, ἔδε-
μίαν παραβαινόμενος τῷ πέλας ἐργάζεσθαι
βλάβῃ, ἀλλ' ὅμως ὁ νομοθέτης φησὶν, ὅτι
1. Γεν. 17. 14. πᾶς ἀπερίτμητος ἀρσὶν, ὃς ἢ περιτμη-
» θήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευ-
» θήσεται. καὶ ἡ ὄρισε τοῖς ἀνδροφόνοις
καὶ τοῖς μοιχοῖς τιμωρίαν, ταύτῃ καὶ
τῆτω ἐκλήρωσεν. ἐπειδὴ δὲ εἰκὸς τῆς δυ-
σωνύμης αἰρετικῆς ἀντικρῆς τῇ παλαιᾷ
πολεμῆντας Γραφῇ, καὶ τῆδε κατηγο-
ρησῆαι τῆ νόμος, ἐκ τῆς ἀναγγελικῆς νομο-

Α θεσίας τὰς ἀποδείξεις ποιήσομαι. ὀρί-
σκομεν γὰρ ἐν ἐκείνοις τοῖς νόμοις τὸν λα-
γνως ὀρῶντα γυναικίον, μοιχείας κρινόμε-
νον· καὶ τὸν εἰκὴ ὀργιζόμενον, ἀνοχον ὄν-
τα τῇ κρίσει· τὸν δὲ ὀρατὰ τὸν ἀδελφὸν
ὀνομαζόμενον, γραφῆς πάλιν ὑπόδωρον·
τὸν δὲ μωρὸν ἀποκαλῶντα, τῆς γενένης
ἄξιον· καὶ τὸν ὀμνύοντα, καὶ ἀληθῶν
ὀμνύῃ, τῆς διαβολικῆς ὄντα συμμορίας.
τὶ δὴποτε τοίνυν τῆτον μὲν ἀγαθὸν ὀνομα-
Ζ βρῆσιν, ἀπλῶν δὲ τὸν τῆς παλαιᾶς νομο-
θῆτῃ; ταῦτα γὰρ ἐκείνων κατὰ τὸν τῆ-
των ὄρον ὡμότερα. ἀλλὰ τῆς ἐκείνων ταῦ-
τα βλασφημίας τολμᾶν· ἡμεῖς δὲ κακεί-
νης, καὶ τῆτος τῆς νόμος εἰδὸς ἴσμεν Θεοῦ·
τὸ δὲ διάφορον ἢ τῶν νομοθεσιμῶν ποιῶ-
της ἀργάσατο. οἷα γὰρ δὴ σοφὸς διδά-
σκαλος τοῖς μὲν ἀτελέσι, τὰ ἀτελεῖ· τοῖς
δὲ τελείοις, τὰ τέλεια προσενώσχε. πρὸς
δὲ τῆτοις σκοπητέον καὶ τῆτο, ὡς τοῖς
Γ πρῶτοις παραβαίνουσι τῆς νόμος ἐπιφέ-
ρονται δίχα συγγνώμης καὶ τιμωρίας. ὡσε-
τῆς ἄλλης ὀρῶντας τὴν κόλασιν, μὴ τολ-
μᾶν τὴν παράβασιν. τῆτο καὶ ἐπὶ τῇ τῆ
σαββάτῃ νομοθεσίᾳ ἐγένετο. τὸν γὰρ ἐν
σαββάτῳ τὰ ξύλα συλλέξαι τετολμηκότα,
καὶ πρῶτον τὸν περὶ τῆτος παραβεβηκότα
νόμον, ἄπας κατέλυσεν ὁ λαὸς, τῆ Θεοῦ
τῆτο προσεταχότος, ἵνα αὐτῶν τῆς τι-
μωρίας γενόμενοι, φρίτῃσι τὴν παρνο-
μίαν, ὡς τὴν τιμωρίαν ἐπάγασαν. χρό-
νω δὲ ὕπερον, πολλῶν τῶν περὶ τῆς σαββά-
τῃ παραβεβηκότων νόμον, μακροθύμως
Δ ὁ νομοθέτης ἠέγγε τὴν παράβασιν. ἔτω
τὸν Καῖν πρῶτον πεφονδύκότα, ταῖς ἀνη-
κέσοις ὑπέβαλε τιμωρίας· ἵνα τῆς (3)
ἀπ' ἐκείνης γεγεννημένους, δεδιξῆται τῆ τα
παραπλήσια μὴ τολμᾶν. πολλῶν δὲ ὕπε-
ρον ἀνδροφόνων γεγεννημένων, ἢ παραυτί-
κα τὰς τιμωρίας ἐπήγαγεν. ἔδει τοίνυν
Ε καὶ τὸν Ἀδὰμ πρῶτον δεξάμενον νόμον,
καὶ νόμον κερφότατον· τῶν παντοδαπῶν
γὰρ αὐτῷ καρπῶν ἐδεδώκει τὴν ἀφθο-
νίαν, εἰδὸς δὲ μόνος τὴν ἐδωδὴν ἀπηγορῶ-
κει· δῆναί δὲ τὴν τῆ πλημμελήματος εἰς
ἀφέλειαν τῆ γένους. εἰ δὲ δυσόργητος ὢν,
ὡς ὁ δυσώνυμος ἔφη Μαρκίων, διὰ βρωσίν
ὀλίγῃ τὴν τῆ θανάτῃ τιμωρίαν ἐπλύε-
κε, πῶς ἀνθρώπων ἀπάντων εἰς ἀσέβειαν,
καὶ παρνομίαν ἐχάτῃ ἐξοκειλάντων, ἢ
Ζ πανωλεθρίαν ἐπλύεγκεν, ἀλλὰ τὸν υἱὸν
αὐτῆς δέδωκε, καὶ τὴν διὰ σαυρῆ καὶ πά-
θῃς ἐδωρήσατο σωτηρίαν; καὶ ταῦτα λέ-
γω πρὸς τῆς οἰομένης ὀργῆς τινὶ ταῦτα δε-
δρακῆσαι τὸν τῶν ὄλων Θεόν; καὶ ἀγνοῦν-
τας τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον. δῆλον
γὰρ, οἶμαι, τοῖς τὰ θεῖα πεπαιδωμένοις,
ὡς ἔδει ἐκ μελαμελείας εἴωθε ποιεῖν ὁ τῶν
ὄλων Θεός. τῆτο γὰρ δὴ τὸ πάθος ἴδιον
τῶν τρεπλῶ φύσιν ἐχόντων, καὶ νῦν μὲν
Η τῆτοις, νῦν δὲ ἐκείνοις ἀρεσκομένων, καὶ
το

(1) Τῆς Χρυσόμο. ὄρα Τόμ. 6. σελ. 66. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδῶς.

(2) Πρόδες τὸ, γυναικὶ γὰρ φησὶ διδάσκειν ἐκ ἐπιτρέπων· ἵνα ἢ συντάξις ὀρθοποδῆ.

(3) ἵνα τῆς ἐπ' ἐκείνη καὶ μετ' ἐκεῖνον γεγεννημένους, ἢ ἐν χάλ. ἐκδ.

τὸ μέλλον ἔσεσθαι παντάπασιν ἀγνοούντων. ὁ δὲ τῶν ὅλων Θεός, ἀτρεπτον μὲν ἔχει τὴν Φύσιν, οἶδε δὲ ὡς ἡδὴ γεγεννημένα, τὰ μὴπω γεγεννημένα. αὐτίκα γὰρ, καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀδὰμ προορών, καὶ προογινώσκων ὡς θνητὸς γενήσεται τὴν αἰτολιῶν παραβάς, τοιαύτῳ αὐτῷ καὶ τὴν Φύσιν κατεσκώδασεν. εἰς ἄρρην γὰρ καὶ θῆλυ τῆ σῶματος ἐχημάτισε τὴν διάπλασιν τῶν δὲ θνητῶν καὶ παιδοποιίας δεομένων εἰς τὴν τῆ γένεος διαμονῆν, ἢ τοιαύτη τῶν σωμάτων κατασκώδη. ἢ γὰρ ἀθάνατος Φύσις ἔδειται τῆ θῆλεος. τέττε χάριν ὁ ποιητὴς ὁμῶς τὸν τῶν ἀσωμάτων παρήγαγεν ὄρμαθόν, (1) τῶν δὲ θνητῶν ζῶων ἀνά δύο καθ' ἕκαστον ἐδημιούργησε γένος, ἄρρην καὶ θῆλυ, καὶ τῆς ἀυξήσεως αὐτοῖς τὴν ὀβλογίαν προσώλεγε· αὐξάνεσθε γὰρ ἔφη, καὶ πληθύνεσθε· ἔτω καὶ τὸν ἀνθρώπον διέπλασεν ἄρρην καὶ θῆλυ, καὶ τὴν αὐτὴν αὐτοῖς ἔδωκεν ὀβλογίαν. αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριώσατε αὐτῆς· ταῦτα τοίνυν προορών ὁ τῶν ὅλων Θεός, ἔ μόνον αὐτῆς ἔτω διέπλασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπὶ τῆς βρώσεως αὐτοῖς δέδωκε νόμον. ἰδὲ γὰρ φησι, δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον ὀβρίμον ἀπειρον ἀέριμα, ὅ ἐστιν ἐπάνω τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν ἀέριματος ἀορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τῆς ἔρανθ, καὶ παντὶ ἔρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχλὴν ζωῆς· καὶ πάντα χόρτον χλωρὸν ὑμῖν δέδωκα εἰς βρώσιν. ταῦτα γὰρ πρὸ τῆς αἰτολιῆς πρὸς τὸν Ἀδὰμ ὁ τῶν ὅλων ἔφη Θεός. θνητῶν δὲ ἢ βρώσις. ἀθάνατος γὰρ Φύσις ἔδειται τροφῆς. καὶ τῆτο διδάσκων ὁ Κύριος ἔφη, ὅτι μετα τὴν ἀνάσασιν, ἔτε γαμῶσιν, ἔτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς Ἄγγελοι ἐν τοῖς ἔρανοις. ἔ τοίνυν ὀργῆς ἢ τιμωρίας, ἀλλ' οἰκονομία σοφίας μεση. ἵνα γὰρ μισῆ τὴν ἁμαρτίαν τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, ὡς αἰτίαν θανάτου γεγεννημένῳ, μετὰ τὴν παράβασιν τῆς αἰτολιῆς ἐπιφέρει τῆ θανάτου τὴν ψῆφον ὁ πάνσοφος· τέτω μὲν τὸ περὶ τὴν ἁμαρτίαν μηχανώμενος μῖσος, προδύτρεπίζων δὲ τῷ γένει τῆς σωτηρίας τὸ φάρμακον, τὸ διὰ τῆς τῆ μονογενῆς ἀανθρώπων πῆσεως τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάσασιν, καὶ τὴν ἀφθαρσίαν πραγματοῦσάμενον. τί δὲ ἀπλωῆς ἢ ἀπόφασις ἔχει, γῆ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελάβοση; ἀπὸ γῆς σέφησιν ἐπλασα, καὶ εἰς ἀμείνονα πολλῶ μετεσκώδασα Φύσιν, ἐπειδὴ δὲ φυλάξαμεν τὴν αἰτολιῶν ἐκ ἡθέλησας, πρὸς τὴν προτέραν ἐπᾶνελθε Φύσιν. ἀνδ' ὅτε δὲ σμικρὸν εἶναι δοκεῖ τὸ ἁμαρτήμα; πάντων αὐτῷ τῶν φυτῶν ἔδεδώκει τὴν ἐξέσασιν, εἰδὸς δὲ μόνος τὴν ἔδωδὴν ἀπηγορεύκει. ὁ δὲ τὰ ἄλλα πάντα καταλι-

πῶν, τέτον καὶ πρῶτον καὶ μόνον ἐτρέψησεν τὸν καρπὸν. τέτω γὰρ αὐτῷ καὶ ὁ δεσπότης Θεός ἐπεμέμψατο. τίς γὰρ φησιν, ἀνήγγειλέσοι, ὅτι γυμνὸς εἶ, εἰ μὴ ἀπὸ τῆ ξύλας, ἔ σκετελάμω σοι τέττε μόνος μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτῆς ἔφαγες; δεδήλωκε τέτω καὶ ὁ διάβολος, δι' ὧν ἔφη τῆ Ἐύα· τί, ὅτι εἶπεν ὁ Θεός ἔ μὴ φάγητε ἀπὸ πάντων ξύλας τῆ ἐν τῷ παραδείσῳ; εἰ δὲ ἔδεν ἐδηδοκότας, ἐκ ἂν ἠήδη περὶ πάντων αὐτῆς τῶν δένδρων εἰληφεία τὴν αἰτολιῆν. ἔ σμικρὰ τοιγαρῶν ἢ παραβάσις. πρῶτος γὰρ μετέλαβον, ἔ μόνος μεταχεῖν ἐκ ἐκελεύθησαν. (2)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ. Ἐπειδὴ τινῶν ἀκήκοα πωθανομένων· εἰ προήδει ὁ Θεός, ὅτι παρακῆσει ὁ Ἀδὰμ, τίνος εἵκεν τῆ δόσει τῆς αἰτολιῆς παρέχε τῆ παρακοῆ πρόφασιν; Τοσῆτον ἔρω, ὅτι μάλα ὁ Θεός εἰδὼς συμφέρουσαν ἀνθρώποις τὴν θνητότητα· μείνοντες γὰρ ἀθάνατοι, πλάσσειν ἀθάνατα· καὶ ὅτι λυσιτελεῖ τοῖς τοιαύτοις. θανάτω λυομένης τῆ σῶματος, συγκαταλυθῆναι καὶ τὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐκ ὀβδύς ἔδωκε τὸ συμφέρον, ἵνα μὴ βλασφημηται, ὡς μὴ δεδοκῶς ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀθανασίαν. ἀλλὰ πρότερον δίδωσι τὴν ἐντολήν, ἢς ἐκ ἀνεξομίας ἦδει· ἵνα δείξῃ, ὅτι εἰ καὶ προτεινομένης αὐτοῖς ἀθανασίας ἀπὸ τῆς ὑπακοῆς, καὶ θανάτου ἀπειλημένους διὰ τὴν παρακοῆν, τοσῆτον ἠπίσησαν τῷ ποιητῆ καὶ ὀβεργέτη, ὡς ἐλπίσαι, εἰ παρακῆσειν ἔ μόνον τὴν ἀθανασίαν ἔξεν. ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς Θεότητος ἀξίωμα προσλήψεσθαι· εἰ καὶ ἢ σὰρξ αὐτοῖς εἰλήφει τὴν ἀθανασίαν, πῶς ἔ μάλλον ἀνεπέσθησαν εἶναι Θεοὶ διὰ τῆς παρακοῆς; οἷς γὰρ ἐκ ἠρκεσεν ἀπειλῆ θανάτου εἰς τὴν φυλακὴν τῆς ἐντολιῆς, τὸ τῆς ἀθανασίας βέβαιον πάντως ἀνἀδεῆς εἰς τὸ πλάειν ἦν, καὶ διωκεῆς. τῷ τῆς ἀθανασίας ἀσφαλεῖ τεθαρρήκόσι. πρῶτον ἐν δέκνυσι τῆτε δόσει τῆς ἐντολιῆς, καὶ διὰ τῆς παρακοῆς τῶν περὶ τὸν Ἀδὰμ, ὅτι συμφέρει ἢ θνητότης, καὶ τότε ταύτῳ δίδωσιν, ὁμῶ καὶ πείθων ἀνθρώπων, καὶ τῶν συμφερόντων ἐκ ἀφισάμενος. ὅτι γὰρ τῷ θνητῷ βίω τὸν ἀνθρώπον ἠυτρέπιζεν, αὐτὸ τὸ χῆμα τῆ ἀρρῆνος καὶ τῆ θῆλεος δέκνυσιν, ἐν τῆ διωάμει τὴν παιδοποιίαν ὀβδύς καὶ ἐκ πρῶτης δεικνύμενον. ὡσεῖ ἢ μὲν πλάσις, ἢτοιμάθη τῷ θνητῷ βίω· ἢ δὲ τῆς ἐντολιῆς δόσις, καὶ τὸ αὐτεξέσιον προεγύμνασε, καὶ ἔδωκε τῆ γνώμη τῶν ἀνταρῆτων ἀγῶνων τὴν πρόφασιν, καὶ τὸ τῆς θνητότητος συμφέρον ἔδειξεν.

19. Ἀνάθας καὶ τριβόλης ἀνατελεῖσοι, καὶ φαγῆ τὸν χόρτον τῆ ἀγρῆ.

ΔΙΑΤ.

(1) Ἄρεθμον. ἢ ἐν χαλ. ἐκδ.

(2) Οὐ μόνος μὴ μεταχεῖν ἐκελεύθησαν. ἢ ἐν χαλ. ἐκδ.

H

ΔΙΔΥΜΟΥ. Τὶ γὰρ ἐκ τῆς τῆ σώματος ἀκολαθίας ἐκ ἐπώδιων ἐσιν, ἠδονῶν τε καὶ μεριμνῶν ἐξ αὐτῆς Φουμείων; ταύτας γὰρ εἶναι τὰς ἀκάνθας ὁ σωτὴρ ἐμύλυσεν, αἵτινες συμπνίγῃσι τὸν ὑπ' αὐτῆς καλύμενον σπόρον, ἐὰν ὁ δεξάμενος, μὴ εἰς βάθος τῆτον ὑποδέξηται.

κ. Ἐν ἰδρώτι τῆ προσώπῃσθ φαγῆ τὸν ἄρτον σα, ἕως τῆ ἀποσρέψασε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθησθ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς ἀπ' ἐναντίας τῆς προτέρας διαγωγῆς τὰ μετὰ τὴν παρακολῶν ἅπαντα αὐτῷ ἐπήχθη. ἐγὼ μὲν γὰρ φησι παραγαγῶν σε εἰς τὸνδε τὸν κόσμον, ἠβελήθην ἀνδρὸς λύπης καὶ μόχθων καὶ ταλαιπωρίας, καὶ ἀνδρῶν ἰδρωτῶν διάγειν, καὶ εἰ ἀπολαύσει εἶναι καὶ δὴμερία, καὶ μὴδὲ ταῖς τῆ σώματος ἀνάγκαις ὑποκείσθαι, ἀλλὰ πάντων τῶν ἀπηλλάχθαι, καὶ εἰ ἐλευθερία πάση τυγχάνει· ἐπειδὴ δὲ ἐκ ὠνησέσε ἡ τοσαύτη ἀδεια, διὰ τῆτο καὶ τὴν γλῶ καταράσσομαι, ὥστε μὴ ἀπαρτάσοι καὶ ἀνήροτα καθάπερ πρότερον τὰ ἐξ αὐτῆς ἀναδιδόμενα παρέχειν, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆ τῆ πόνου, καὶ τῆ μόχθου, καὶ τῆς ταλαιπωρίας, καὶ λύπαις διωκεσθαι, καὶ ἀθυμίαις περιβαλῶν, καὶ μετὰ ἰδρωτῶν πάντα σε κατορθῶν παρασκιδάσω, ἵνα τέτοις πιεζόμενος, ἐχθρῆς διδασκαλίαν διωκετῆ τῆ μετριάξαι, καὶ τὴν ἑαυτῆ φύσιν ἐπιγινώσκαι. καὶ τῆτο ἔπρος ὀλίγον ἐδὲ πρὸς βραχυῶ χρόνον ἔσαι, ἀλλὰ παντὶ τῷ τῆς ζωῆς χρόνῳ παρεκταθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος ἐνεκα τῆ Θεῆ εἰρηκότος, ἢ δ' ἂν ἡμέρα Φάγη ἀπὸ τῆ ξύλης, θανάτῳ ἀποθανῆ, ἐκ οὐδὺς ἀπέθανεν; (1) Ἐναντία αὕτη κατηγορία. πρὸ βραχέος γὰρ ἀπλῆ τὸν Θεὸν ἀποκαλῶντες, νῦν αὐτῆς Φιλανθρωπίαν κατηγορεῖτε. ὑμνεῖν δὲ μᾶλλον ἐχρῶν, ἀλλ' ἔκατηγορεῖν τῆς ἀγαθότητος τῆ Θεῆ. εἴωθε γὰρ μέζονα μὲν ἀπειλεῖν, ἐλάττω δὲ τῶν ἀπειλῶν τὰς τιμωρίας ἐπάγειν. καὶ τῆτο πολλαχῆ ἐσὶν ὄρεῖν παρὰ τῆ θεία Γραφῆ. ἐνταῦθα μὲντοι τὸν τῆς θνητότητος ὄρον ὠνόμασε θάνατον. ἔτω γὰρ καὶ ὁ Σύμμαχος ἠρμυλῶσεν· ἢ δ' ἂν ἡμέρα Φάγη ἀπὸ τῆ ξύλης, θνητὸς ἔσθ. μετὰ γὰρ δὴ τὴν θείαν ἀπόφασιν, καθ' ἐκάστω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἡμέραν τὸν θάνατον προσεδέχετο. ἔτως οἱ πεπισθῶκοτες τῷ δεσπότη Χριστῷ καὶ σφατῶμενοι ζῶσι, προσμένοντες τὴν ἀνάστασιν, καὶ τὴν τῶν ἑραυῶν

Ῥωμ. 8. 24. βασιλείαν. τῆ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν.

Ἔστι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσθ.

A ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ σώματος σοι φύσιν ἐχαρισάμην διὰ τὴν ἐμαυτῆς Φιλανθρωπίαν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἀπὸ γῆς ὄν, γῆ πάλιν ἔσαι. γῆ γὰρ εἶ, καὶ εἰς γλῶ ἀπελεύσθ.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἐπειδὴ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ, γῆ εἶ, καὶ εἰς γλῶ ἀπελεύσθ, ἔπροσέθηκε δὲ, ἀφανισθήσθ, ἐδὲ μὴ ἐπανελεύσθ· ἐγὼ δὲ τὰ ταῦτα παρασεσιωπήθησθ, τὴν ἀνάστασιν προσυπήκησα. ἐλπίδα γὰρ ἐπανόθεν τῷ ἐξορίστῳ ἔδωκεν. ἢ γὰρ ἀπόφασιν μονότροπος εἶναι δοκῶσα, ἐμφαίνει βασιλικῶ Φιλανθρωπίαν, καὶ ἐπανόθεν τίκει ἐλπίδα.

κα. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναῖκος αὐτῆς, Ζωῆ, ὅτι αὐτῆ μήτηρ πάντων τῶν ζώντων.

B ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅτι αὕτη μήτηρ πάντων τῶν ζώντων· τετέστιν αὕτη ἀρχὴ ἐσὶ πάντων τῶν ἐξ αὐτῆς ἐσομένων, καὶ ῥίζα, καὶ θεμελιὸς τῆς μετὰ ταῦτα γενεῆς.

κβ. Καὶ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῆ γυναικὶ αὐτῆς χιτῶνας δερματίνης, καὶ ἐνέδυσεν αὐτῆς.

Δ ΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ψυδὲς λέγει τὸ γράμμα τῆς θείας Γραφῆς. (2)

Δ ΙΠΠΟΔΥΤΟΥ. Νεκρῶν γὰρ σκέπλων ἐποίησεν τῷ νεκρωθέντι διὰ τὴν ἁμαρτίαν. τῷ γὰρ νεκρῶ ἁμαρτήματα ἔχοντι περὶ τὸ σῶμα, φθορῶν ἐσθίμαινε τὸ δέρμα.

**** ΘΕΟΛΟΓΟΥ.** Καὶ τῆς δερματίνης ἀμφιέννυται χιτῶνας, ἴσως τὴν παχυτέραν σάρκα, καὶ θνητῶν, καὶ ἀντίτυπον.

E ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ νοητέον τῆς χιτῶνας τῆς δερματίνης; Οἱ μὲν ἀλληγορητῶν τῆς θνητῆς σάρκα φασὶ τὰ δέρματα· ἄλλοι δέτινες, ἀπὸ Φλοιῶν δένδρων τέτλης κατεσκιδάσαι εἰρηκασιν· ἐγὼ δέγε ἐδέτερον τῶν προσίεμα. τὸ μὲν γὰρ, περιέργον· τὸ δὲ, ἀγαν μυθῶδες. τῆς γὰρ θείας γραφῆς καὶ πρὸ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα διαπεπλάσαι φησάσης, πῶς ἔμυθῶδες τὸ λέγειν μετὰ τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς σάρκα αὐτῆς εἰληφέναι θνητῶν; τὸ δέγε πολυπραγμονεῖν πόθεν τῷ Θεῷ δέρματα, καὶ διὰ τῆτο καινὸν εἶδος περιβολαίων ἐπινοεῖν, περιττὸν εἶναι μοι δοκεῖ. χρῆ τοίνυν ζεργεῖν τὰ γεγραμμένα, καὶ εἰδένασθ ὡς ἐδὲν ἀπορον τῷ τῶν ὄλων δημιουργῶ, καὶ θαυμάζειν αὐτῆ τὴν ἀρρήτον ἀγαθότητα· ὅτι καὶ παραβεβηκότων ἐκ ὑπερέδου, καὶ δεηθέντων περιβολαίων, ἐπιμελεῖται μὴ εἶναι αὐτῆς γυμνῆς.

ΑΚΑΚΙΟΥ.

(1) Ἀπέθανε τὴν ἀπολλῶν παραβάσθ; ἢ εἰ χάλ. ἐκδ.

(2) Οὗτος εἶς τῶν ἀλληγορῶντων τῆς δερματίνης χιτῶνας εἶσθ. διὸ ψυδὲς φησι τῆς θείας γραφῆς τὸ γράμμα. ἀλλὰ καὶ τέτε κεμῶσθ, ἐκ εἶδει αὐτὸν εἰπεῖν ψυδὲσθαι τὸ γράμμα· ἀλλ' ἦτοι ἀλληγορικῶσθ, ἢ ἀναγωγικῶσθ, ἢ κατὰ ταῖς λοιπῆς ἐξ εἶδου τροπολογίας ἐκλαμβάνεσθαι.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Τῷ μετὰ τὴν παραβάσιν ὀριζομένῳ σεσαρκῶσαι τὰς περὶ τὸν Ἀδὰμ διὰ τὸ τροπολογεῖν τὰς δερματίνης χιτῶνας, πῶς ἀκολοθῆσει τὸ, καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς ἅν ἀπὸ τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον, πρὸ τῆς παραβάσεως ἀρημνόν· καὶ τὸ, ἔλαβε μίαν τῶν πλάστων αὐτῆ, καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς; εἰ δὲ λέγει τὰ ἤδη πεπραγμένα ἐπεξηγεῖσθαι τὴν Γραφῶν, λελέον, ὡς καὶ τὸ, ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐπεξηγήσῃς ἢ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς γενέσεως. καὶ Κλήμης δὲ ἐν τοῖς τελευταίοις τῆ τρίτῃ σρωματέως διαβάλλει τὴν τοιαύτην δόξαν, ἐπιμεμψόμενος αἰρεσεώτη τινὶ διὰ τῶν χιτῶνας δὲ ἡγεῖται δερματίνης ὁ Κασσιανὸς τὰ σώματα, περὶ ἃν ὕπερον καὶ τέτον, καὶ τὰς ὁμοίως αὐτῷ δοξάζοντας πεπλανημένους ἀποδείξομεν· ὅταν περὶ τῆς ἀνθρώπου γενέσεως τὴν ἐπεξηγήσῃς μεταχειριζόμεθα. καὶ ἐν τῷ ἡ. δὲ σρωματῆ ἀδετῆ τὴν περὶ τῆ προεῖναι τὰς ψυχὰς δόξαν, λέγων αὐταῖς λέξεσι· ὁ Θεὸς ἡμᾶς ἐποίησεν ἐπρόντας, ἐχρῶν δὲ καὶ εἰδέναι ἡμᾶς τὸ πᾶ ἡμεν, εἰ προῆμεν· καὶ πῶς, καὶ διατί δεῦρο ἦκομεν. εἰ δὲ ἐπρόημεν, τῆς γενέσεως ἡμῶν μόνος αἴτιος Θεὸς, ὡς ἐκ ὄντας ἐποίησεν, ἔτω καὶ γονομίας σώζει. ὁ δὲ τὰς δερματίνης χιτῶνας, τὰ αἰδητὰ εἶναι λέγων σώματα, πάντως πᾶ καὶ τὸ ξύλου τῆς ζωῆς αἰδητὸν εἶναι ὁμολογήσει. μετὰ τὰς χιτῶνας γὰρ εἴρηται τὸ, μήποτε λάβῃ τῆ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ Φάγη, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐνιοὶ τὴν σάρκα Φασὶν εἶναι τὰς χιτῶνας τὰς δερματίνης, κακῶς νοῶντες. πρὸ γὰρ τῆς Φησὶν ὁ Μωϋσῆς· καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἅν ἀπὸ τῆς γῆς· νυὶ δὲ ἐπειδὴ τὴν γύμνωσιν τιωιάτες, καὶ αἰδεοθέντες ἐπ' αὐτῇ Φύλλα συκῆς ἐξόρασαν, δίδωσιν αὐτοῖς ὁ Θεὸς χιτῶνας ἐκ τῶν ἀρρήτων αὐτῆ θησαυρῶν καλασκιδάσας. εἰ δὲ γὰρ δε ζήτην ὄθιν, ἀλλ' ὅτι ἐποίησε, δείξας ὅτι χρῆζει τὸ θνητὸν τῆς φύσεως τῆς ἀπὸ τῶν ἱματίων βοηθείας.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ὡπερ τὸ, ἀντὶ τῆς καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτῆ καὶ τὴν μητέρα, τῆ Ἀδὰμ κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν εἰπόντος, τῆτο ἐξ ἀρχῆς ὁ σωτῆρ ἀ τοῖς ὑδαγγελίοις τὸν ποιητὴ Θεὸν ἐφησεν εἰρηκέναι· ἔτω καὶ νυὶ Μωσῆς ὁ μακάριος τὴν ἐπίνοιαν, τὴν περὶ τὸν Ἀδὰμ τῆ ἐκ Φυλλῶν (1) ἀντὶ τῶν Φύλλων χιτῶνας ἐαυτῷ μηχανήσασθαι, κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν ἐνόησεν, Θεὸς προσεῖπεν ἐέργειαν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐζητᾶτε (2) τί ἐστι χιτῶνας δερματίνης. ἀλλ' εἰ μὲν ζῶων σφαγνῶν, ἐξ αὐτῶν ἐγενήοντο τὰ ἐνδύματα,

Α. εὐδὴλον ὅτι ἐπέλιπε τὸ γένος τῶν σφαγνῶν· ἀρτι μὲν τῆ Θεὸς ἀρρῶντε καὶ θηλυ πεποιηκός, ἔπω δὲ ἐδόνος τεταγμένον, πρὸς τῷ κακῆνο μὴ εὐδέχεσθαι νομίζαν, ὅτι ζῶα σφατλεσθαι ἐκέλευσεν ὁ Θεός, ὅτε μήπω κρεοφαγία ἢ ἐπιτετραμμική τοῖς ἀνθρώποις· τὰς μὴ ὄντας δὲ χιτῶνας ἐτι πλέον ἀπρεπῆς νομίζαν, ὅτι παρήγαγεν ὁ Θεός, ὅς τῆ τῆ ἀνθρώπου ποιῆσαι τῆ ποιῆν τι μὴ ὄν ἀπεπαύσατο, ὡς ἐν τῆτω τῆ κόσμος παντός συμπεράνας τὴν ποιῆσιν. εὐδὴλον ἐν, ὡς εἰδ' ἂν χιτῶνας δερματίνης ἐκ τῆ μὴ ὄντος παρήγαγεν, ἀλλὰ γὰρ ἡγνόησαν, ὡς εἰκοι, οἱ περὶ τῆτων ζητῶντες, ὅτι δέρματα ἐ μόνον τὰ ἐκ τῶν ζῶων ἀφαιρέμενα λέγεται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν δένδρων, ἢ καὶ Φλοιὸς ὀνομαζέιν ἔθος τοῖς πολλοῖς. ἐκ δένδρων τοῖς νυ, ἐπιτηδείας πῶς Φλοιὸς ἐχόντων εἰς ἐνδύματων κατασκιδῶν οἱ περὶ τὸν Ἀδὰμ ἦγον, (3) τῆ Θεὸς κατ' ἐνοίαν αὐτοῖς ὑποθεμῆς, πῶς χρῆ τῆτο ποιῆσαι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὶ δὲ νοεῖν τὰς δερματίνης χιτῶνας; Σφόδρα μὲν ἐν ἡλίθιον καὶ γραῶδες, καὶ ἀνάξιον τῆ Θεὸς, τὸ οἰεσθαι ζῶων τινῶν περιελόντα δέρματα τὸ Θεόν, ἀναρεθόντων, ἢ ἄλλως πῶς ἀποθανόντων, πεποιηκῆσαι χιτῶνας χιτῶνας καταρράψαντα δέρματα δίκην σκυτοτομα. πάλιν τε Φυγόντα τὸ ἔτως ἀτοποῖ λέγειν τὰς δερματίνης χιτῶνας ἐκ ἄλλου εἶναι, ἢ τὰ σώματα, π. θανόν μὲν, καὶ εἰς συγκατάδεσιν ἐπιπάσσασθαι διωάμενον, ἢ μὲν σαφές, ὡς ἀληθές. εἰ γὰρ δερματίνου χιτῶνες σάρκες καὶ ὀστέα εἰσὶ πῶς πρὸ τῆτων Φησὶν ὁ Ἀδάμ, τῆτο νυ, ὅσῃ ἐκ τῶν ὀσῶν μᾶ, καὶ σὰρξ ἐκ τῆ σαρκὸς μᾶ; ταύτας ἐν τὰς ἀπορίας περιεῖς ἀμεινότητες, δερματίνης χιτῶνας, τὴν νέκρωσιν ἢ ἀμφοικνῶται Ἀδὰμ καὶ Εὐα, διὰ τὴν ἁμαρτίαν θανατωθέντες ἀπεφῆναντο τυγχάνειν· ἐ πάνυτι εἰδ' αὐτοῖς ὄχερῶς διωάμενοι παρασῆσαι, πῶς ὁ Θεός, καὶ ἐχὶ ἡ ἁμαρτία νέκρωσιν ἐμποιᾶ τῷ παραβεβηκῶτι. πρὸς τῆτο ἀνάγκη ἐχρῆσι λέγειν, σάρκα καὶ ὀστέ τῷ ἰδίῳ λόγῳ μὴ εἶναι Φθαρτὰ, εἶγε ὕπερον τὴν νέκρωσιν οἱ πατέρες ἡμῶν διὰ τὴν ἁμαρτίαν εἰλήφασιν. ἀλλ' εἰ καὶ παράδεισος θεῖον τι χωρίον ἐστὶ, λεγέταισαν πῶς ἕκασον ἐκῆ τῶν μελῶν μὴ μάτλη δειμικρημνόν τὴν οἰκίαν ἐέργεια εἴρηγει.

Ζ. ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δῆλη δὲ καὶ ἡ πρώτη τῆ τῶν σκεπασμάτων χρῆσις, ἢ αὐτὸς ὁ Θεός τοῖς ἐπιδηθεῖσιν ἔδωκεν. ἐποίησε γὰρ αὐτοῖς, Φησὶν, ὁ Θεός χιτῶνας δερματίνης. πρὸς γὰρ τὴν τῶν ἀρχημῶν ἐπικάλυψιν ἐξήρκει καὶ ἡ τοιαύτη τῶν χιτῶνων χρῆσις.

H 2

κγ. Καρ

(1) Ἴσως ἐκ Φλοιῶν.

(2) Ἐζητῆται. ἢ ἐν χάλῃ ἐκδ.

(3) Ἐποίησαν οἱ περὶ τὸν Ἀδὰμ τὰ ἐνδύματα. ἢ ἐν χάλῃ. ἐκδ.

κγ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· ἰδὲ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, τῷ γινώσκῃ καλὸν καὶ πονηρὸν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι τὸ ἰδὲ γέγονεν Ἀδὰμ ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν; Ἐπειδὴ ὁ διάβολος εἶπεν, ἔσεσθε ὡς Θεοὶ, γινώσκοντες καλὸν, καὶ πονηρὸν, ἐδέξατο δὲ τῷ θανάτῳ τὸν ὄρον τῷ αἰτολῶ παραβάσ, εἰρωνικῶς τῷτο εἶρηκεν ὁ τῶν ὄλων Θεός, δεικνύς τῆς διαβολικῆς ἐπαγγελίας τὸ ψεῦδος.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Λίαν τοῖς ῥήμασι τέτοις ὠδύνησε τὸν Ἀδὰμ, εἰς σιωπαίδησιν αὐτὸν, διὰ τῷ αὐτοῖς ἡθῆς, μάλισα τῆς ἀπάτης τῷ ὄφειος, ἀγαγὼν εἰπόντος, ἔσεσθε ὡς Θεοὶ γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρὸν. τί γὰρ εἰδὲ λοιπὸν, Φησί, τῷ Ἀδὰμ τῷτων, ὧν προσεδόκησεν; αὐτοτελῆ τῷ ὄφειος τῷ ἐπαγγελίαν ἐπὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν ἔργων ἐδέξατο. ἰδὲ γὰρ ἀκριβῶς μεμάθηκεν, ὅπως γέγονεν εἷς ἐξ ἡμῶν.

» ** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τί ἐστιν, ὅτι ἰδὲ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν; Ἐλεγκλικῶς τῷ ἕκασιν τῷ Ἀδὰμ μεμφόμενος, λέγει ὁ Θεός· μὴ ὁ ἐνόμισας γενέσθαι, ἐγένετο; μὴ Θεός ἐγένε, καθὼς ὁ πονηρὸς ἀπέσοι, καὶ ἐπλάνησέσε; ἐπιθυμίας γὰρ ὑψηλότερος γενέσθαι, εἰς τὸ ἥττον ἐξέπεσεν.

Καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτῷ, καὶ λάβῃ ἀπὸ τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς, καὶ Φάγη, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μεταλαβεῖν αὐτὸν τῷ καρπῷ τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς διεκώλυσεν, ἔ φθῶν αὐτῷ τῆς ἀθανάτης ζωῆς, ἀλλὰ τῆς ἀμαρτίας ἐπέχων τὸν δρόμον. ἰατρεία τοίνυν ὁ θάνατος, ἔ τιμωρία ἐστίν. ἐπέχει γὰρ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὄρμῳ. ὁ γὰρ ἀποθανὼν Φησί, δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἀλλὰ γὰρ ἐντεῦθεν Φησὶν ἀπίτω λοιπὸν. ἔ γὰρ οἶον τε παραβεβηκότα τῷ αἰτολῶ, καὶ τὸν θάνατον διὰ τῆς ἀμαρτίας ἐπιπασσάμενον, ἔτι τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς μεταχεῖν. τῷτο μὲν γὰρ ἄνετος ἀθανάτων τροφή, ὁ δὲ ἀνάξιον ἑαυτὸν ἀπέφηνε τῆς ἀτελεσθῆτες ζωῆς.

» ΑΚΑΚΙΟΥ. Οὐ δὲ θαυμάζεν, εἰ διὰ τῶν αἰδητῶν ξύλων ἀθανασία ἀνθρώποις ἐγένετο, καὶ γνώσις καλῆ, καὶ πονηρῆ ὁπότε καὶ δι' αἰδητῶ ὕδατος ἄφεισις ἀμαρτιῶν δίδεται· καὶ ἄρτος αἰδητός, καὶ οἶνος ἀγιάζει τῶς μεταλαμβάνοντας αὐτόν. ἴδοι δέ τις καὶ δι' αἰδητῶ Φαρμάκῃ, εἰ μὴ ζῶν, ἀλλὰ θάνατον ἐγγινομένον. ὅταν ἐκ ἀπισθῆσις τις καὶ ζωῆς αἰδητὸν ὑπῆρχθῆσθε ξύλον, ἔ διὰ τῷ παράβασιν μεταλαμβάνειν ἐκ ἡξιώθησαν. ὡπερ δὲ

Α θανάτου εἰς τὸν τρόπον δύο, ὁ μὲν ψυχῆς, ὁ δὲ σώματος· ἔτω καὶ σώματος, καὶ ζωῆς ὁμοίως. καὶ τάχα τὸ μὲν νοητὸν ξύλον τῆς ζωῆς, τῇ ψυχῇ τῷ ἀθανασίαν παρέχει· τὸ δὲ αἰδητὸν, τῷ σώματι.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκώλυσε τὸν Ἀδὰμ Φαγεῖν μετὰ τῷ παράβασιν ἀπὸ τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς, ἵνα μὴ μείνη τὰ τῆς φθορῆς ἀθάνατα. διὸ καὶ ἐκβάλλει αὐτὸν πρὸς τὸ παρὸν, ἵνα μὴ τῷ χεῖρα ἐκτείνῃ, λαβῶν Φάγη, καὶ ζῆσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἔ γὰρ ἐφθόνει· λαβῶν γὰρ ἀπὸ τῷ ἀπηγορευμένῃ ξύλῳ, ἅμα παρακολῶ, καὶ κακίαν ἀνείληφε. λαβεῖν δὲ ἐν τοῖς τοῖστοις ὄντα ἀπὸ τῷ τῆς ζωῆς ξύλῳ ἐπὶ τῷ Φαγόντα αὐτὸν ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ἔδει ἄλλο ἢ, ἢ ἀθάνατον γενέσθαι τὸ κακόν. καὶ τῷτο ἔλεγεν ὁ Ἐβραῖος.

Γ κδ. Καὶ ἐξαπέσειλεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεός ἐκ τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη.

Δ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰδὲ τὰς ἀποφάσεις αὐτῷ εἰς ἔργον ἄγει, καὶ ἐκ τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐξαγαγὼν, ἐργάζεσθαι τῷ γλῶ αὐτὸν ποιῆ, ἐξ ἧς ἐλήφθη· καὶ ἐκ ἀπλῶς εἶπεν ἐξ ἧς ἐλήφθη· ἀλλ' ἵνα διωκεῖ τῷ ὑπόμνησιν ἔχη τῆς ταπεινοφροσύνης τῷ ἐργασίαν, καὶ εἰδέναι ἔχη ὡς ἐκεῖθεν αὐτῷ ἡ σύσασις, καὶ ἡ ἐσία τῷ σώματος ἐκ τῆς γῆς ἐξ ἀρχῆς γεγένηται· ἐκείνῳ, Φησὶν, ἐργάζεσθαι τῷ γλῶ, ἐξ ἧς καὶ αὐτὸς σωῆσῃ. τῷτο γὰρ καὶ ἐν τῇ ἀποφάσει ἔλεγεν· ἐν ἰδρωτί τῷ προσώπῳ σε Φαγῆ τὸν ἄρτον σε. τὸ αὐτὸ τοίνυν καὶ νῦν λέγει διὰ τῷ εἰπεῖν, ἐργάζεσθαι τῷ γλῶ, ἐξ ἧς ἐλήφθη.

Ε κε. Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ, καὶ κατώκησεν αὐτὸν ἀπέναντι τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καταντικρὺ τῷ παραδείσῳ διάγειν αὐτὸν προσέταξεν· ἵνα τῆς ἀλύπῃς βιοτῆς εἰς μνήμῳ ἐρχόμενος, μισθῇ τῷ ἀμαρτίαν, ὡς πρόξενον τῆς ἐπιπόνῃς ζωῆς.

Ζ ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Τῷ Ἀδὰμ ἡ παροίκησις ἀντὶ τιμωρίας ἐδόθη· ἵνα ὄρων τὸν παράδεισον, ἀνάμνησκηται τῆς ἐκπλώσεως, καὶ τῶς ὑπὸ ἀσφαλίζηται.

Καὶ ἔταξε τὰ Χερσβίμ, καὶ τὴν Φλογίνην ῥομφαίαν τὴν σρεφομένην Φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς.

» ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐκ ἐν ἡ τῆς Φλογίνης ῥομφαίας ὄρασις, καὶ τὰ Χερσβίμ τότε ἐχρησίμωσεν, ἕως ὅτε ἔζη ὁ Ἀδὰμ.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὰ δὲ Χερσβίμ εἰσι δυνάμεις ἀόρατοι. ταύτας, Φησί, δεξαμένης τῷ παραδείσῳ τῷ Φύλακῷ χηματί-
ζεσθαι

ζεῶσαι εἰς ῥομφαίας ὄψιν φλογώδεις τε καὶ αἰκινήτες, καὶ τῷ Ἀδὰμ τὴν εἰσοδὸν ἀποκλείειν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Οὐχ ἀπλῶς προτέθηκε τὴν σρεφομείω· ἀλλ' ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι πᾶσα ὁδὸς αὐτῷ ἀποτελείσθαι, τῆς ῥομφαίας ἐκείνης διὰ τῆς σρεφῶσαι πᾶσας τὰς ἐκεῖ φερῶσας ὁδὸς ἀποφρατίσσης, καὶ διωκεῖ τὸν φόβον αὐτῷ, καὶ τὴν ὑπόμνησιν παρέχειν δυναμένης.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐκ ἀοράτως τινὰς δυνάμεις λέγει τὰ Χερσβίμ ὡς τινὲς οἶονται· ἐπεὶ μηδὲ σιωπέλει τι ἀόρατος φύσις ἐκεί, αἰδητῆς ὕψους ὀφειλέσης εἶναι τῆς τὸν Ἀδὰμ παιδουέσης. ἔτε ἔν ἡ φλογίνῃ ῥομφαία φύσις ἢ πυρὸς, ἀλλ' ὄψις τοιαύτη· ἔδὲ τὰ Χερσβίμ ζῶα, ἀλλ' ὄψις τοιαύτη· ἐπεὶ καὶ Ἰεζεκιήλ τετραπρόσωπα τὰ Χερσβίμ ὄρα. τετραπρόσωπα δὲ ἀόρατος φύσις ἔκ ἐσιν· ἀλλὰ Χερσβίμ

A, καλεῖ πᾶν τὸ δυνατὸν· ἔτω λέγει, ὁ καθ' ἑ- Ψαλ. 98. 1.
,, μνος ἐπὶ τῶν Χερσβίμ, ἀντὶ τῆς, ὁ δυνατὸς βασιλεὺς ὢν· καὶ ἐπέβη ἐπὶ Χερ- Ψαλ. 17. 10.
,, σβίμ, καὶ ἐπετάδη, ἀντὶ τῆς, μετὰ πολλῆς παρεγγέτο τῆς δυνάμεως. τὸ ἔν ἔταξε τὰ Χερσβίμ, ἵνα εἴκη δυνατῶντινα καὶ φοβεράν ὄψιν καὶ μορφῶν, ὡσανεὶ τινῶν ζῶων ἐπέσησε τῇ εἰσόδῳ τῆς παραδείσου, ὡσεὶ ἀπαίργειν τὸν Ἀδὰμ.

B ΔΙΔΥΜΟΥ. Ῥομφαία εἴρηται σρεφομείη· ἵνα σραφείτος ἀπὸ κακίας εἰς ἀρετῶν τῆ ἀνθρώπων, καὶ αὐτῇ σραφῇ, τὴν εἰσοδὸν παρέχουσα. εἰ τοίνυν τῆς εἰσόδου τινὶ γένοιτο πόθος, διὰ τῶν χειραγωγείται. τῶν μὲν Χερσβίμ, ἀνιτιθέμενων τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας, ἧς μετέχειν εἰκὸς τὸν εἰσιέναι βεβλόμενον· ἐρμυλωδέσαι γὰρ πληθὸς γνώσεως· τῆς δὲ ῥομφαίας, τὴν ἐπίπονον ἀγωγῆν. **Γ** ψευδῶν τῆς εἰσόδου τῆς βασιλείας ἐσιν ἐπιτυχεῖν.

Κ Ε Φ Δ.

α. δὰμ δὲ ἔγνω Εὐάν τὴν γυναῖκα αὐτῆς. καὶ συλλαβῶσα, ἔτεκε τὸν Κάιν. καὶ εἶπεν, ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τῆς Θεῆς.

,, πρόσκειται τῷ, ἔτεκε Κάιν, καὶ προσέθηκε τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Ἀβελ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἔχ ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ὅτι σὺ τῷ παραδείσῳ ἐμίγη τῇ γυναικὶ ὁ Ἀδὰμ, καὶ διὰ τῆτο ἐξεβλήθη τῆ παραδείσου.

Δ **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀλλ' ὁ μὲν Κάιν προεπήδα χρόνῳ τῷ κατὰ γένεσιν, εἶπετο δὲ, καὶ ἢ μετ' αὐτὸν ὁ Ἀβελ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μετὰ τὴν παρακοῶν, μετὰ τὴν ἐκπίωσιν τὴν ἐκ τῆς παραδείσου, τότε τὰ τῆς σωσείας ἀρχῶν λαμβάνει. πρὸ γὰρ τῆς παρακοῆς ἀγγελικὸν ἐμιμῆντο βίον, καὶ ἔδαμῶ σωσείας λόγος.

Καὶ ἐγένετο Ἀβελ ποιμὴν προβάτων· Κάιν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ὅρα δὲ, εἰ μὴ καὶ ἄλλως ἢ γραφῇ τῆς ἀνακεκραμμείνης τινὶ, καὶ σὺ δεινὰς γινώσκων ἐκείνο φησιν, ὡ ἀνεκράθησαν, καὶ κεκοινωνήκασιν· πρὸ δὲ τῆς τοιαύτης σίωσεως καὶ κοινωνίας, κἄν τῆς λόγους καταλαμβάνωσι περίτινος, ἔ γινώσκων ἐκείνο. ὁ γὰρ Ἀδὰμ περὶ τῆς Εὐας λέγων, τῆτο νῦν ὅσῃν ἐκ τῶν ὁσέωνμα, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου, ἔκ ἦδει τὴν γυναικῆ. ὅτε γὰρ αὐτῇ ἐκολληθή, τότε εἴρηται· ἔγνω δὲ Ἀδὰμ Εὐάν τὴν γυναῖκα αὐτῆς.

E **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Καὶ ὁ μὲν Κάιν ἠδεις, οἰμαίπε, χλοηφορέση τῇ γῆ. ἢ πολὺ δὴ λίαν εὐξύλον τε καὶ ὑβερνεσάτω ὄρων, καὶ καρποῖς ὠραίοις πεποικιλμένῳ, δεινὴν ὠηθῆ ταῖς ἐπιεικείαις ἀποφαίνων ἡμερωτέρων τῶν ὄρωνμένων τὴν ὄψιν. Καὶ μετ' ἔλιγα. Ἐδίδα δὲ αὐτῷ ἴσως ἡ φύσις τὸ εἶδέναι καὶ ταῦτα, καὶ δεῖος εἰς νῦν καὶ ἀπόρρητος νόμος ἐνεχάρατ' ἔπε τὴν ὢν ἂν ἐλοιτο γνώσιν. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ὁ Κάιν σπυδῆς ἠξίετο καὶ πόνων. Ἀβελ δὲ ὁ σοφὸς τὸν ἐπὶ εὐλοῖς ἰδρωτά, καὶ σκαπάνῃ μεθεῖς, καὶ μὴ καὶ ἀρπῆς ἐκ ἀνεχόμενος. ἀγγέλαις οἴων ἐπετρέπετο. παρεκόμεζον δὲ ἴσως εἰς τῆτο γνώμης αὐτὸν, ἀρνεοὶ μὲν μητράσι λεπτόν ὑπηχῶντες ἔτι, καὶ μόλις ἀναβληχόμενοι, ἀπαλοῖς δὲ καὶ νεοπαγέσι ποσὶν ὄσανθ' ἔπε βραχὺ διασκαίροντες· καὶ μὴ ἐπὶ τῆτο καὶ αἰ μηκάδες αἰγες, τὰ ὑψηλότατα τῶν πετρῶν ἀμογητὶ διαδρώσκουσα. ψήφω δὲ, οἰμαί, παγκάλη τὴν ποιμενικῶ σφανδῶν ἠξίε σοφὸς ὢν ἄγαν, τῆς ἐπ' ἀνθρώποις ἡγεμονίας προμελέτησιν ὡσπερ τινὰ τὸ χρῆμα τιθεῖς, ὡδέ τε ἔχων ἡγεμνος· λαῶν ποιμένας τῆς ἐθνῶν, ἢ πόλεων, ἢ δήμων προεσηκότας ὀνομάζειν ἔδος ἢ αὐτῇ τῇ Γραφῇ τῇ θεοπνύσῳ, καὶ τοῖς Ἑλλῶνων λογάσι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ὁ εἰπὼν ἐκλήσάμην ἄνθρωπον διὰ τῆς Θεῆς, ἔχ' κλίσεως τὸν Κάιν, ἀλλὰ γεννήσας, ταύτη φαίνεται χρησάμενος τῇ φωνῇ.

Z **Η** **β.** Καὶ προσέθηκε τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς τὸν Ἀβελ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Διδύμους αὐτῆς εἶναι ἀπὸ μιᾶς συλλήψεως. διό φησι

γ. Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἦνευ-
κε Κάιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς
θυσίαν τῷ Κυρίῳ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς
τῷ σιωηδῶτι τὴν γνώσιν εἰσπέθετο τῆς
Φύσεως ὁ δημιοργός. τίς γὰρ, εἰπέ μοι,
τῆτον ὠδήγησε πρὸς τὴν τοιαύτην εἰσνοίαν;
ἔδαις ἕτερος, ἀλλ' ἢ εἰ τῷ σιωηδῶτι γνώσις.
» ὠέγεκε, Φησὶν, ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς
» θυσίαν τῷ Κυρίῳ. ἦδει γὰρ καὶ ἠπίσατο,
ὅτι προσήκει καθάπερ δεσπότη ἐκ τῶν οἰ-
κείων κλημάτων προσάγειν τὴν τῶν γενῶν.

δ. Καὶ Ἄβελ ἦνευκε καὶ αὐτὸς
ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβά-
των αὐτῆ, καὶ ἀπὸ τῶν σεάτων
αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ κρείττονα, καὶ τιμιώ-
τερα, ὡς καὶ Νῶε.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἄγει δὴ ἔν ὁ μὲν ἱε-
ρός τε καὶ πάνσοφος Ἄβελ τὰ τῆς ἀγέ-
λης ἀπόλεκτα, καὶ ἀριστῶν ἐγκεκριμένα.
» ὠέγεκε γὰρ, Φησὶν, ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων
» τῶν ἀμνῶν, καὶ ἀπὸ τῶν σεάτων αὐτῶν,
τῆτες τὰ πρόχοντα καὶ ἐξαίρετα. καὶ
τὸν τῆς ἱερωγίας ἐκ ἀγνοήσεως τρόπον,
παρετίθει τὰ σεάτα. Κάιν δὲ ἔχ' ἔτω,
πολὺ δὲ λίαν ἀτημελῶς. τὰ μὲν γὰρ ὅτι
μάλις τῶν ὠρίμων ἐκπρεπῆ, ταῖς ἰδίαις
ἐχαρίζετο τρυφαῖς, ἐλύπει δὲ τοῖς δοῦτέ-
ροις τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς
ἡμῖν ἀντίτετα τὸ φιλόθεον τῆτες τῆς γνώ-
μης, καὶ ὅτι ἔχ' ἀπλῶς ἀπὸ τῶν προβά-
των προσὠέγεκεν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρωτοτό-
κων, τῆτες ἀπὸ τῶν τιμίων, τῶν ἐξαι-
ρέτων· εἶτα καὶ αὐτῶν τῆτων τῶν πρω-
τοτόκων πάλιν τὰ τιμιώτερα, καὶ ἀπὸ τῶν
σεάτων, Φησὶν, αὐτῶν τῶν ὕσαθεσέρων,
τῶν τιμιωτέρων. ἐπὶ δὲ τῆ Κάιν ἔδαι τοῖ-
τον ἐπεσημήνατο, ἀλλ' ὅτι προσὠέγεκεν
ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν, ὡς ἂν
εἴποι τίς τὰ τυχόντα, ἔδεμίαν σκεδῶν, ἔδαι
ἀκρίβειαν ἐπιδειξάμενος.

ε. Καὶ ἐπέιδεν ὁ Θεὸς ἐπὶ Ἄβελ,
καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῆ. Ἐπὶ δὲ
Καῖν, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτῆ ἔ-
προσέχε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι καὶ ἐπι-
δεν; Ἄντι τῆ ἀπεδέξατο, ἐπήνεσε τὴν
γνώμην, ἐσεφάνωσε τὴν προαίρεσιν, ἠρ-
κέαθη, ὡς ἂν εἴποι τίς τῷ γεγονότι.
» Καὶ μετ' ἄλλα. Τὸ, ἐπέιδεν ἐπὶ Ἄβελ, καὶ
» ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῆ, ἐπὶ δὲ Καῖν καὶ ἐπὶ
» ταῖς θυσίαις αὐτῆ ἔ προσέχε, θεοπρε-
πῶς νοῶμεν. βέλεται γὰρ εἰπεῖν, ὅτι
τοιαύτῳ αὐτοῖς γνώσιν εἰέθηκεν, ὅτι τῆ
μὲν ἠρέαθη τῇ προαίρεσει, τῆ δὲ ἀπεσεῖ-
σατο τὴν ἀγνωμοσύνην.

(1) Εἰς τὴν ὀργίλον σοι; ἢ εἰ χαίλ. ἐκδ.

Α,, ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ ἐπέιδεν ὁ Θεὸς ἐπὶ
» Ἄβελ, καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῆ. ἐπὶ δὲ
» Καῖν, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτῆ ἔ προσέ-
» χε. Τῆτότινες ἐζητήκασιν, ὅτι χάριν ὁ
Προφήτης τὴν χρῆσιν τῶν ὀνομάτων ἐνήλ-
» λαξε· θυσίαν μὲν, τὴν τῶν καρπῶν προ-
» σκομιδῶν δῶρον δὲ, τὴν τῆ ἀρνίς προσει-
» πῶν. Ἐμοὶ μὲν ἔν ἔδαι τι δοκῆ διαφέρειν,
» ἀλλὰ σιωηδῶς κατὰ τὸ τῆς Γραφῆς ἰδίω-
» μα διωρίδα, εἴ τι καὶ ταῦτον ὄντα τὰ συ-

Β ναμφοτερα, καθὼς περ καὶ Παῦλος λέγει
» αὐτὰ σωμαριθμῶν· εἰς τὸ προσφέρειν δῶ- Ἐβρ. 5. 1.
» ρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. ἄς μὲν-
» τοι τῆτες τινὲς αἰτίας εἰρήκασιν, αἰδε εἰσί-
» μία μὲν, ἐπειδὴ μήπω τότε τὰ ζῶα. Φησὶ,
» κατεσφάτετο· δῶντέρα δὲ, ὅτι ἔδαι τῇ
» θεῖα Γραφῇ δι' ἀνιγμάτων τὰ μέλλοντα
» προδηλῆν. ἐπειδὴ τοίνυν ἐμελλε, Φησὶ,
» νομοθετεῖν περὶ θυσῶν, εἶτα πάλιν αὐ-
» τὰς καταργεῖν, εἰκότως τὴν ἔ δεχθεῖσαν

Γ τῆ Κάιν προσφορὰν, θυσίαν ὠνόμασαν.
» ὅτι δὲ ψυχρὸς, καὶ μερακειῶδης ἔτος ὁ
» λόγος, αὐτόθεν δῆλον. θυσίαν γὰρ καὶ
» τὸν σωτήριον τῆ Κυρίε ὀνομάζει σαυρόν·
» ἐπὶ σιωηδῶν γὰρ τῶν αἰώνων εἰς ἀδέτη- Ἐβρ. 9. 26.
» σιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτῆ πεφα-
» νέρωται· καίτοι πῶς ἂν ἀληθῆς ὄντος
» ἐκείνου τῆ λόγος, τῷ αὐτῷ τὸν τῆ Κυρίε
» θάνατον ὀνόματι προσηγορόυσε;

Δ ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οὐκ ἔν ἐπὶ μὲν δώροις
» τοῖς τῆ Ἄβελ πῦρ καθίας ἐρανόδα, δα-
» πανχόδα κατεσκόδασε τὰ ἱερωμῆα. ἐπὶ
» δὲ Καῖν, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτῆ, ἔ προ-
» σέχε Φησὶν. ἔ γὰρ τὸ σιωηδῶς ἐπηφίει
» πῦρ τοῖς δώροις τοῖς προσκελυεγμένοις.

Καὶ ἐλύπησε τὸν Κάιν λίαν, καὶ
συνέπεσε τὸ πρόσωπον αὐτῆ.

Ε ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ ἐλυπήθη Κάιν, μὴ
» δεχθεῖν τῶν τῶν παρ' αὐτῆ προσκελυεγμέ-
» των, δῆλον ὅτι μετεμελήθη. τῶν γὰρ
» μεταμελεσμένων ἡ λύπη. Ἠνίασαν αὐτὸν
» ἔχ' ἡ αὐτῆ πλημμέλεια, ἀλλ' ἢ τῆ ἀδελφῆ
» ὑπραξία. τῆτο γὰρ καὶ ὁ Ἀκύλας ἠνί-
» ξάτο· ἔφη δὲ ἔτω· καὶ ὀργίλον τῷ Κάιν,
» καὶ ἐπεσε τὸ πρόσωπον αὐτῆ. καὶ εἶπε
» Κύριος πρὸς Κάιν εἰς τὴν ὀργίλον σοι; (1)

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Διπλῶ τὰ τῆς
» λύπης αὐτῷ γέγονεν· ἔχ' ὅτι αὐτὸς μο-
» νος ἀπόβλητος γέγονεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ
» τῆ ἀδελφῆ δῶρον προσεδέχθη.

ς. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ
Καῖν, ἵνα τί περίλυπος ἐγένεθ; καὶ
ἵνα τί συνέπεσε τὸ πρόσωπόν σου;

Η ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
» εἶδεν αὐτὸν πολιορκέμενον, ὡς εἰπεῖν, ὑπὸ
» τῆ τῆς βασκανίας πάθης, ὅρα πῶς τὴν
» οἰκείαν ἀγαθότητα μιμνήσκον, κατάλλη-
» λα αὐτῷ τὰ φάρμακα ἐπιτίθησιν· ὡσε-
» ταχέως αὐτὸν ἀνιμῆσαδα, καὶ μὴ ὑπο-
» βούχιον

» βρύχιον γενέσθαι. ἵνα τί περίλυπος ἐγένε-
» νη; καὶ ἵνα τί σιπέπεσε τὸ πρόσωπόν σου;
» τίνος ἐνεκεν, Φησί, τσαύτη λύπη κατε-
» χέθης, ὡς καὶ διὰ τῶν προσώπων δεικνύται
» τῆς ἀδυναμίας τὸ μέγεθος;

ζ. Οὐκ ἂν ὀρθῶς προσενέγκης,
ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἡμαρτες; ἡσύ-
» χασον. πρὸς σὲ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ.
» καὶ σὺ αὐτῆ ἀρξῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεῷ μὲν γὰρ καὶ δεσπότη
» προσενέγκας, ὀρθῶς ἐποίησας· τὸ δὲ μὴ
» κρείττονα τῶν ὄντων, ἡμαρτες. μὴ ἔν
» προδῆς ἀμαρτίαν ἐπὶ ἀμαρτίαν.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εἰ δὲ πρόσδεκτόν ἐστι
» τῷ Θεῷ τὸ ἔργον τῆς ἐντολῆς, μὴ ἀκολού-
» θως κατ' ἐντολῶν τῶν Θεῶν γινόμενον. Τῶ-
» τε τῶ ἐρωτήματος σαφῶς αἰσθάνεται καὶ ὡσεὶ
» κανόνα τινὰ κατὰ πάντοτε τῶν τοιούτων πράγ-
» ματος παιδουόμεθα, παρὰ μὲν τῆς πα-
» λαιᾶς διαθήκης, ὡς ἐκ προσώπων τῶν Θεῶν
» λεγέσθαι, ἐάν ὀρθῶς μὲν προσενέγκῃς, ὀρ-
» θῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἡμαρτες, ἡσύχασον·
» πρὸς σὲ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ. ὡς μὴ μόνον
» ἀπρόσδεκτον εἶναι τὸ προσκνεχθῆναι μὴ νο-
» μίμως, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀμαρτίαν λογιζώμεθα
» τῷ ἔτῳ προσκνεχάντι.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πᾶν ὅπερ ἄντις
» κατὰ τὸ ἴδιον θέλημα ποιεῖ, τῆτο τῶ μὲν
» ποιῆντός ἐστιν ἴδιον, τῆς δὲ θεοσεβείας ἀλ-
» λότριον· καὶ φόβος μήποτε ἀκῆση παρὰ
» τῶν Θεῶν περὶ ἃ δοκεῖ ποιεῖν, πρὸς σὲ ἡ ἀπο-
» σροφή αὐτῆ; καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ.

» ** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τί ἐστι τὸ, πρὸς σὲ
» ἡ ἀποσροφή αὐτῆ, καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ;
» Τῶ προσκνεχθῆναι δῶρα εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ
» Κάιν, ὅτι αὐτῆ τῶ δῶρα, ἔ προσήγαγες
» προσκνήσεται σοὶ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ, καὶ
» σὺ ἐξασιάσεις αὐτῆ. ὡς θέλεις ποιήσον.
» ἐγὼ γὰρ αὐτὸ ἔ προσεδεξάμην.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ μὲν γὰρ εἰς
» ἐννοίαν ἐλθεῖν τῶν προσκνεχθῆναι, ἐπαινε-
» τόν· τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς διελθεῖν, τῆτο τῷ
» ἀποβολῶν ἐργάσατο τῶν προσκνεχθῆναι.
» ἔδει γὰρ Θεῷ προσάγοντα πολλῶν ἐπιδεί-
» ξασθαι περὶ τῶν διαιρέσεων τῶν ἀκρίβειαν.
» καὶ ὅσον ἐστὶ τὸ μέσον τῶν δεχομένων καὶ προ-
» σαγοντος, τσαύτῳ ποιήσασθαι καὶ ἐν τῇ
» διαιρέσει τῷ διαφορᾶν. Καὶ μεθ' ἕτερα. "Η-
» μαρτες, ἡσύχασον· μὴ νομίσης, Φησὶν,
» εἰ καὶ ἀπεσράφω σε τῷ θυσίαν διὰ τῶν
» ἐκ ὀρθῶν γνωμῶν, καὶ εἰ τὸ τῶ ἀδελφῶ
» δῶρον προσεδεξάμην διὰ τῶν ὑγιῶν προαι-
» ρεσιν, ὅτι τῶν πρωτίων σε ἀποσερῶ, καὶ
» τῆς ἀξίας τῶν πρωτοτόκων ἐκβαλλῶ. εἰ
» γὰρ καὶ τῆς παρ' ἐμὲ τιμῆς ἠξιώσῃς, καὶ
» δὲ πρόσδεκτα αὐτῆ γέγονε τὰ δῶρα, ἀλλὰ
» πρὸς σὲ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ, καὶ σὺ ἀρξῆς
» αὐτῆ. ὡσεὶ καὶ μετὰ τῶν ἀμαρτιῶν ταύ-
» τῳ ἔχαινε συγχωρῶ τὰ προτερήματα
» τῆς πρωτοτοκίας, κακῆνον ὑπὸ τῶν σῶν
» ἐξασίαν εἶναι κελῶν. καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν
» τῶν σῶν. Καὶ μεθ' ἕτερα. Εἰστίτινες λέγον-

» Α τες, ὅτι περὶ τῆς θυσίας τῆς προσκνεχ-
» θείσης παρ' αὐτῆ ὁ Θεὸς πρὸς αὐτὸν διε-
» λέχθη τὰ τοιαῦτα, ὅτι πρὸς σὲ ἡ ἀποσρο-
» φη, Φησί, τῶ δῶρα, καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ,
» ἀντὶ τῶ, σὺ αὐτῆ ἀπολαύσεις. διὰ τῆτο
» ἔν ἀμφοτέροις εἰπῶν, καλαλιμπάτω τῇ ὑμε-
» τέροις σωῆσαι ἵνα ὅπερ ἂν ἀκολούθωτον
» ἡμῖν Φανῆ, δέξῃαι καὶ αὐτοὶ τῆτο. ἐμοὶ γὰρ
» δοκεῖ περὶ τῶ ἀδελφῶ εἰρηθῆαι τῆτο.

» Β ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ὑπὸ τῶ Θεῶν εἰρημῶν
» πρὸς τὸν Κάιν, πρὸς σὲ ἡ ἀποσροφή αὐτῆ,
» καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ, διτλῶ ἔχει τῶ ἐννοίαν.
» ἡ γὰρ περὶ τῆς προσφορᾶς αὐτῆς εἰρηθῆαι,
» τῆτεςιν, ἔξεις αὐτῶν σὺ τὰ σαυτῆ, καὶ ἔ
» λήψεται τῆτων "Αβελ ἐδὲν" ἡ καὶ περὶ τῶ
» "Αβελ τυχόν, ἀντὶ τῶ, καὶ νῦν ἐδὲν ἡτ-
» τον ὑπερέχων αὐτῆ τοῖς πρωτοτόκοις δια-
» μωνεῖς.

» Γ ΑΔΗΛΟΥ. Χρὴ γινώσκῃν, ὅτι ὁ μα-
» κάριος Κύριλλος ἔτως εἶπεν εἰρηθῆαι πα-
» ρὰ τῶ Θεῶν πρὸς μὲν τὸν Κάιν, ἡμαρτες;
» ἡσύχασον· πρὸς δὲ τὸν "Αβελ, πρὸς σὲ
» ἡ ἀποσροφή αὐτῆ, καὶ σὺ ἀρξῆς αὐτῆ.
» ταῦτα τίθησιν ἐν τοῖς γλαφυροῖς.

» η. Εἶπε δὲ Κάιν πρὸς "Αβελ τὸν
» ἀδελφόν αὐτῆ, ἐξέλθωμεν δὴ εἰς
» τὸ πεδίον.

» Δ * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Παρ' ἐδὲν τῶν λοι-
» πῶν κῆται τὰ ῥήματα τῶ Κάιν τὰ πρὸς
» "Αβελ· ἀλλ' ἐδὲ παρ' Ἑβραίοις· ἀλλ' ἐν
» ἀποκρύφῳ Φασί. παρὰ δὲ τοῖς ἐβδομη-
» κοντα κῆται. ἔχει δὲ αὐτὰ καὶ τὸ Σα-
» μαριτικόν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὰ μὲν ῥήμα-
» τα, ἀδελφῶ· ἡ δὲ γνώμη, Φοιική.

» Ε Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτῆς
» ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνέστη Κάιν ἐπὶ "Αβελ
» τὸν ἀδελφόν αὐτῆ, καὶ ἀπέκτεινε
» αὐτόν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἰχυρότερον τῆς θείας πα-
» ραινέσεως γέγονε τὸ πάθος τῶ Φθόνου.

» Ζ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῶ Ἀδάμ
» ἡμαρτηκός, ὁ δίκαιος ἐτελούτησε πρῶ-
» τος; Σαθρὸν ἠβελήθη ὁ Θεὸς γενέσθαι
» τὸν τῶ θανάτῳ θεμέλιον. εἰ γὰρ Ἀδάμ
» πρότερος ἐτελεύτησεν, ἔχον ἂν ἐκείνος
» ἰχυρᾶν τῶ κρηπίδα, πρῶτον νεκρὸν τὸν
» ἡμαρτηκὸτα δεξάμενος. ἐπειδὴ δὲ τὸν ἀδί-
» κως ἀνηρημῶν ἐδέξατο πρῶτον, σφαλε-
» ρὸν τὸ θεμέλιον ἔχει.

» θ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς
» Κάιν, πῶ ἐστὶν "Αβελ ὁ ἀδελφός σου;
» καὶ εἶπεν, ἔ γινώσκω. μὴ φύλαξ τῶ
» ἀδελφῶ μου εἰμὶ ἐγώ;

» Η ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπεφάνη ὁ ἰατρὸς, ἵνα
» προσφύγῃ αὐτῷ ὁ ἀδελφός. ὁ δὲ ἔ μόνον
» κρύπτει τὸ ἔλκος, ἀλλὰ καὶ ἕτερον προ-
» σεργάζεται τῷ φόνῳ τὸ ψεῦδος.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ μαθεῖν βεβόητος ἄβραμ, ἀλλὰ μετανοίας αὐτῷ ἀφορμῶν παρεχόμενος.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἄγνοιαν προ-
σποιεῖται ὁ Φιλάνθρωπος δεσποτῆς, ἵνα διὰ
τῆς ἐρωτήσεως παρασκώβασθαι τὸν τὰ τοι-
αῦτα ἐργασμῶν ἐπειχθῆναι πρὸς τὴν
ὁμολογίαν τῆς πλημμεληματος, καὶ διω-
θῆναι συγγνώμης τινὸς ἴσως καὶ Φιλάνθρω-
πίας ἐπιτυχεῖν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Καὶ εἶπε,
» Φησὶν, ἔ γινώσκω. μὴ Φύλαξ τῆς ἀδελ-
» Φῶς εἰμὶ ἐγώ; αἰνοῖ μοι ἐνταῦθα τῆς συ-
» νειδότος τὴν κατηγορίαν, καὶ ὅπως ὠδύ-
» μνος, ὡς εἰπεῖν, ὑπὸ τῆς σιωπῆς, ἔκ-
» ἔστη μέχρι τῆς εἰπεῖν, ἔ γινώσκω ἀλλ'
» ἐπήγαγε, μὴ Φύλαξ τῆς ἀδελφῶς εἰμὶ
» ἐγώ; μονομαχίᾳ ἑαυτὸν ἐλέγχων. καίτοι
» εἶ σοι κατ' ἀκολοθίαν ἅπαντα ἐπέπρακτο,
καὶ κατὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον, ἐχρῆ-
» σε καὶ Φύλακα εἶναι τῆς τῆς ἀδελφῶς σω-
» τηρίας.

ι. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, τί τῆτο ἐποίη-
σας; Φωνὴ αἵματος τῆς ἀδελφῶς σου
βοᾷ πρὸς με ἐκ τῆς γῆς.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὴν Φανέρωσιν λέ-
» γαι, ὡς καὶ ἐτέρωθι. ἰδὲ ὁ μισθὸς τῶν ἐρ-
» γῶν τῶν ἀμηνῶν τὰς χώρας ὑμῶν.
» ὁ ἀπεσερημένος ὑφ' ὑμῶν κραζει. διωκτὸν
» δὲ καὶ τὸ αἷμα, ἀντὶ τῆς ψυχῆς ἐνταῦθα
» εἰρηδῶναι.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Φωνὴ αἵματος
» τῆς ἀδελφῶς σου βοᾷ πρὸς με ἐκ τῆς γῆς· μὴ
» γὰρ φησὶν εἰς ξένον καὶ ἀλλότριον τὴν πα-
» ρανομίαν ταύτῃ ἐργάσω; εἰς τὸν ἀδελ-
» φὸν τὸν σὸν, τὸν ἕδον ἡδικοκῶτα.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Τὸ μὲν αἷμα τῆς Ἄβελ,
μόνον τάχα πρὸς κατακεκράγει τῆς φωνῆς
» τὸ δέ γε τίμιον αἷμα τῆς Χριστῆ κατακέκρα-
» γει μὲν καὶ τῆς τῶν Ἰσραηλίων ἀμότητος καὶ
» ἀχαριστίας· ἐξῆρε δὲ τὸν κόσμον τῆς ἀ-
» μαρτίας, ὡς κεχυμῶν ὑπὲρ αὐτῆς. τοι-
» γὰρ τοι φησὶν ὁ Θεωπέσιος Παῦλος προσελ-
» θεῖν ἡμᾶς τὸς αὐτῶν πίσει δειδικαιωμένους, αἰ-
» ματος ἄντισμῶν, κρατῆρον λαλεῖντι παρὰ
» τὸν Ἄβελ.

ια. Καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ
τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τὸ σῶμα αὐτῆς δέ-
» ξασθαι τὸ αἷμα τῆς ἀδελφῶς σου ἐκ τῆς
» χειρὸς σου.

**** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** Διατὶ τῷ μὲν Καίιν
» κατηράσατο ὁ Θεός, λέγων· ἐπικατάρα-
» τος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς· ἐπὶ δὲ τῆς Ἀδὰμ, τῆ
» γῆ ἐπέθετο τὴν κατάραν, εἰπὼν· ἐπικα-
» τάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου; Ὅτι ὁ
» μὲν Καίιν ἠρνήσατο τὸν Θεόν, κρύψας τὸ
» ἀμάρτημα· διὸ καὶ μείζονα τὴν καταδί-
» κλιν ἐργάσατο· ὁ δὲ Ἀδὰμ ὁμολογήσας,
» τὴν πολλῶν ἐξ αὐτῆς ἀπάσατο τιμωρίαν.
» ὁ γὰρ τὰ ἑαυτῆς πλάσματα ἐξομολογήσα-
» μνος, ἐπιτυγχάνει ἀφέσεως.

ιβ. Ὅτι ἐργᾶ τὴν γῆν, καὶ ἔ προ-
» θῆσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς δυνάμει σου.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἐργᾶ τὴν γῆν· τε-
» τέσι κατατεινόμενος τοῖς ἔργοις τοῖς γεη-
» πονικοῖς, ἕδον χρόνον ἀνησεις, ἕτε νυ-
» κλος, ἕτε ἡμέρας, ἐκλυόμενος ἐκ τῶν πό-
» νων, ἀλλὰ δεσπότη τινὸς πικρῶ χαλεπω-
» τέραν ἔχων τὴν ἀρρήτον ἀνάγκην, ἐπὶ
» τὰ ἔργα σε διεγείρσασαν. καὶ ἔ προθῆσει
» δύναι τὴν ἰσχὺν αὐτῆς. καίτοι εἰ καὶ τὸ
» τῆς ἐργασίας ἀπαυσον εἶχέτινα καρπὸν,
» αὐτὸς ὁ πόνοσ ἔ μετρία βάσανος ἰὼ τῷ
» αἰε κατατανομαίω, καὶ κοπιῶντι. ἐπει-
» δὴ δὲ καὶ ἐργασία ἀπαυτος, καὶ ἀκαρπος
» ἡ περὶ γῆν ταλαυπωρία (ἔ γὰρ ἐδίδα τὴν
» ἰσχὺν) τρίτη αὐτῆ ἐστὶ τιμωρία ἡ ἀκαρ-
» πία τῶν πόνων.

ιγ. Στένων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς
» γῆς.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁ Ἑβραῖος, καὶ ὁ
» Σύρος, σαλευόμενος, καὶ ἀκαταστατῶν, τε-
» τέσι μὴ μόνων ἐν ἐνὶ τόπῳ.

ιδ. Καὶ εἶπε Καίιν πρὸς Κύριον
» τὸν Θεόν, μείζων ἡ αἰτία μου τῆς ἀφε-
» θῆνάς με.

Δ ΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς, τῆτο μέγα ἐστὶ
» τὸ ἀμάρτημά μου, ὅτι ὑπερβαίνει τῆς αἰτή-
» σαι, καὶ λαβεῖν συγγνώμην.

ιε. Καὶ εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον
» ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆς
» προσώπου σου κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι
» σένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Τί ἐστὶ τὸ, εἰ ἐκβάλ-
» λεις με ἀπὸ τῆς γῆς; Ἰστέσιν εἰ χωρί-
» ζεις με τῆς ἀπ' αὐτῆς ὠφελείας· ἔ γὰρ
» μετετίθετο ἐφ' ἕτερον τόπον, ἀλλ' ἡλ-
» λωτριετο τῶν ἀπ' αὐτῆς καλῶν· καὶ ἀπὸ
» τῆς προσώπου σου κρυβήσομαι. ἡ βαρυτά-
» τη κόλασις τοῖς ὀφροῦσιν ὁ ἀπὸ Θεοῦ
» χωρισμός.

Καὶ ἔσαι πᾶς ὁ εὐρίσκων με, ἀπο-
» κλειεῖ με.

Δ ΔΗΛΟΥ. Εἰ ἐν προσκρέσει γεγονώς,
» ἔξω μέλλω τῆς σῆς εἶναι ροπῆς, διάλυ-
» σόν μοι φόνῳ τὸν φόνον, καὶ ἀποκτανθῶ
» καὶ γὰρ, καὶ συγχώρησόν μοι τὴν ἀμαρτίαν
» τῆς φόνου.

Δ ΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ πᾶς ὁ εὐρίσκων-
» με ἀποκλειεῖ με ὑπὸ τῆς Καίιν ῥηθῆναι, περὶ
» ἀνθρώπων οἰκιοτέρων ἂν νοηθῆναι, γεγεν-
» νημῶν, ὡς εἰκὸς ἦδη, καὶ ἄλλων τῷ Ἀ-
» δὰμ, ὅθεν ἔχου, οἶμα, καὶ ὁ Καίιν γυναι-
» κα. πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; ἔ μὲν περὶ θη-
» ρίων ὡς τινὲς ἔφασαν τὴν βλάβην αὐτὸν
» ἐκβαλλόμενον τῆς Ἑδέμ ὑφορᾶσθαι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Εἰκάσει ἐκ τῆς ἀκο-
» λῆσ τῶν πραγμάτων. εἰ ἀπὸ τῆς γῆς
» ἐκβέ-

ἐκβέβλημαι, εἰ ἀπὸ τῆ προσώπῃ σου κρυβήσομαι, λείπειαι ἀπὸ παντὸς ἀναιρεΐσθαι.

ιε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, ἔχ ἔτω.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐλέγχε αὐτῷ τὸ σφάλμα ὁ λόγος, λέγων ἔχ ἔτω, τρεῖσιν ἔκ ἀναιρεΐσθῃ κέρδος δὲ τοῖς κολαζομένοις ὁ θάνατος, ἀπαλλαγὴ φέρων τῶν λυπηρῶν ἀλλὰ παραταθήσῃ τῷ βίῳ, ἵνα κατ' ἀξίαν τῶν ἡμαρτημάτων ἀντιμετρηθῇ καὶ τὰ κολασήρια.

Πᾶς ὁ ἀποκτείνας Καὶν ἐπὶ ἀ ἐνδοκίμενα παραλύσει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ τὴν τίσιν, ἀντὶ τῆ πολλὰ. δηλοῖ δὲ τελείαν τιμωρίαν. ἐπίπερ ὁ ἐπὶ ἀ ἀριθμὸς τέλειος ἐστίν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐ διεῖλεν ὁρθῶς τῆς θείας νομοθεσίας κατεφρόνησεν, ἀπέκλεινεν ἀδελφόν· ἀπέκλεινε, πρὸς τῆτω καὶ διεψύσσατο, θάνατον ἠγήσατο εἰ ἀπόδοκιμήσει ζωῆς καὶ μετανοίας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐκδικήματα δὲ, εἴτε τὰ παρὰ τῆ Καὶν ἡμαρτηματὰ λέγων, ὁρήσεις ἐπὶ ἀ, εἴτε τὰ παρὰ τῆ κριτῆ ἐπ' αὐτῷ ὠριδαίτα, καὶ ἔτως ἔκ ἀποδόξῃ τῆς εἰνοίας. εἰ μὴ τοῖς παρὰ τῆ Καὶν τετολμημένοις πρῶτον ἡμαρτηματὰ, φθόνος ἐπὶ τῆ προτιμήσει τῆ Ἄβελ· δούτερον δὲ, δόλος, μετ' ἔ διελέχθη τῷ ἀδελφῷ, εἰπὼν, διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον· τρίτον, φόνος, προσήκη τῆ κακῆ· τέταρτον, ὅτι καὶ ἀδελφῆ φόνος, μίζων ἢ ἐπίτασις· πέμπτον, ὅτι καὶ πρῶτος φονεύει ὁ Καὶν, πονηρὸν ὑπόδειγμα τῷ βίῳ καλαλιπῶν· ἔκλον ἀδίκημα, ὅτι γονεῦσι παῖδος ἀνεποίησεν· ἔβδομον, ὅτι Θεὸν ἐψύσσατο. ἐρωτηθεὶς γὰρ πῆ Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου; εἶπεν, ἔκ οἶδα. ἐπὶ ἀ ἐν τὰ ἐκδικήματα παρελύετο εἰ τῷ ἀναιρεθῶσαι τὸν Καὶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νῦν ζητῶμεν εἰ ἐπὶ ἀ εἰσι τὰ εἰς κόλασιν αὐτῷ ἐπαγόμενα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, μία κόλασις· ἐργᾶ τῷ γῆ, δούτερα αὐτῆ· καὶ ἔ προσήσει δὲναί σοι τῷ ἰχυῷ αὐτῆς, τρίτη αὐτῆ· σάων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς γῆς, δύο προσέδηκεν ἄλλας ταῖς τρισίν· ἄλλη τιμωρία, ἡ αὐτὸς ἀπεκαλύψεν ὁ Καὶν, εἰπὼν, εἰ ἐκβάλλεις με νῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆ προσώπῃ σου κρυβήσομαι. καὶ πάλιν· καὶ ἔθετο Κύριος σημεῖον εἰς αὐτὸν, ἔβδομη αὐτῆ τιμωρία, τὸ μὴ διακρύπτεσθαι τῷ τιμωρίαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖα εἰσι τὰ ἐπὶ ἀ ἐκδικήματα; τρεῖσι διὰ τὸ ἐπὶ ἀ ἐκδικήσεις ζητητέον. καὶ διατὶ ἐπὶ ἀ ἐκδικήσεις ζητητέον, καὶ διατὶ ἐπὶ ἀ ὑπὲρ αἰὸς φόνος. Ὅτι καὶ τὰ ἡμαρτήματα τὸσαῦτα ἡ. τὰ γὰρ ἀπὸ γῆς προσάγων τῷ Θεῷ, ὑβρίσεν ὅτι μὴ διεκρίνε, δέον τὰ ἐκλεκτὰ προσά-

γαγεῖν· ἐλυπήθη, ὅτι ἔτως ὑβρίσας τὸν Θεόν, μὴ ἐδέχθη ἡσυχάσαι προσαχθεὶς παρ' αὐτῆ τῆ Θεῆ, ἔκ ἠρέμησεν· ἐβάσκηγε τὸν ἀδελφόν, ὡς ἀδελφόν, ὅτι πισυθεὶς ἐξαγαγὼν εἰς τὸ πεδίον, ἀνείλε· ψυδεται τῷ Θεῷ ἐρωτώμενος, πῆ ἐστίν· Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου· ἐλύπησε τῆς γεγεννηκότας, ἀνελὼν τὸν ἀδελφόν. εἰκότως ἄρα τῶν ἐπὶ ἀ ἡμαρτημάτων τὸσαῦτας τιμωρίας ἀντιλαμβάνει. πρῶτῳ, τὸ τῆς ἐπικατάρατῃ γῆς, ἐπικατάρατον γενέσθαι· ἢ μὴ γὰρ διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ δι' ἑαυτὸν ἐδέξατο τῷ κατάραν· δούτερον, τὸ μὴ τῶν πόνων κατ' ἀξίαν τῷ τῶν ἀπὸ γῆς προσφῶραν δέχεσθαι· τὸ μὴ γὰρ ἐργᾶ τῷ γῆ, καὶ τῷ πατρὶ δέδοτο, τὸ δὲ, ἔ προσήσει δὲναί σοι τῷ ἰχυῷ αὐτῆς, τῷ Καὶν· τρίτῳ, τὸ σάειν· τέταρτῳ, τὸ τρέμειν, ἢ κατὰ ἄλλας ἐρμηνεύτας ἀκατασατέιν, τρεῖσι, τὸ πλανᾶσθαι ἐπὶ τῆς γῆς· πέμπτῳ τῷ ἀπάντων χαλεπωτέραν, τὸ τῆς τῆ Θεῆ οἰκειώσεως ἀλλοτριωθῆναι· ὡσαύτως ὁ Καὶν, εἰ ἐκβάλλεις με ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆ προσώπῃ σου κρυβήσομαι· ἔκτῳ, τὸ ταύτας τὰς τιμωρίας ὑπέχειν ἕως μακρῆ γῆρας, ὡν ἂν ἠύξατο πολλακίς θανάτῳ ἀπαλλαγῆναι· ἔβδομῳ, τὸ σημεῖον, ὅπερ εἶληθεν, ὡσεὶ μὴ ἀναιρεΐσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἡ δὲ καὶ τῆτο ἔκ ἀνεκλή κόλασις αὐτῷ, γνωρίζομαι δι' αὐτῆ, καὶ ὅτι οἶα μασιγίας δῆλος ἐπὶ κακοῖς ἄλλας, τὰ σίγματα περιέφερον εἰ πάσῃ τῇ γῆ. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ ἐπὶ ἀ ἐκδικήματα παραλύσει· ἐπὶ ἀ μὴ λέγει, ἔκ ἡμαρτημάτων ἐπὶ ἀ ῥητὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀνελεῖπῃ, καὶ τελειοτάτῳ τῆ φόνος δίκῃ ἀνόμασον ἀπὸ τῆ καὶ τὰς ὑπὸ τῆ Θεῆ γεγονῆσας ἡμέρας ἐπὶ ἀ τὰς πάσας εἶναι τὸν ἀριθμὸν, ἔτε προσήκῃ, ἔτε ὑφαίρεσιν δεχομένης. ἐπὶ ἀ ἐν, τὸ τέλειον ἢ Γραφῇ πολλακίς φησί. λέγει τοίνυν, ὅτι μηδὲν, ὡ Καὶν, τῆτο φοβεῖτωσε. τῆτε μὴ γὰρ κἂν ἠύξω τυχεῖν· καὶ γὰρ ἂν ἀπηλλάγησθαι ἔτω τάχιστα τῆς μεγίστης ταύτης καὶ ἀνυπερβλήτῃ σοι κόλασεως ἐπειρωεγμένης· ἔ μὴ σοι τῆτο γενήσεται, δάσεις δὲ δίκῃ τῆ τολμήματος ἐπαξίαν, παρ' ὅλον σου τὸν εἶον σῆλη τις ὡπερ ἀνδροφονίας τοῖς ὀρώσι προκέμισος.

Καὶ ἔθετο Κύριος ὁ Θεός σημεῖον τῷ Καὶν, τῆ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὐρίσκοντα αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖον σημεῖον ἔθετο τῷ Καὶν ὁ Θεός; Αὐτὸς ὁ τῆ Θεῆ ὄρος σημεῖον ἡ, κωλύων αὐτὸν ἀναιρεθῶσαι. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τῶν μελῶν αὐτῆ κλόνος, ἐπίσημον καὶ δῆλον αὐτὸν εἰργάζετο.

ΑΔΩΩΣ. Τὸ σημεῖον ἔκ εἶπεν, ἢ μᾶλλον διὰ τὸ τῆ τρόμε λέγει, καὶ τῆ σαναγμῆ. ἔτω γὰρ ἔσενε, καὶ ἔτρεμεν, ὡσεὶ πάν-

(1) Τὸ ὑπόμνημα τῆτο εἰ τοῖς ἐκδομομένοις ἔκ εὔρηται.

τα ἄνθρωπον ὄρωντα τὸν Κάιν δειλιᾶν Α
ποιῆσαι Φόνον.

15. Ἐξῆλθε δὲ Κάιν ἀπὸ προσώ-
πυ τῷ Θεῷ, καὶ ὤκησεν ἐν γῆ Ναϊδ.
κατέναντι Ἐδέμ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶν ἐξῆλ-
θεν ἀπὸ προσώπυ τῷ Θεῷ; Τετέστιν ἐγγυ-
νώδη τῆς παρ' αὐτῷ προσασίας διὰ τὴν
μυσταρᾶν ἐκείνῳ πράξιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ
Ναϊδ ὄνομα, ἑβραϊκῆ λέξις ἐστίν, ἐρμηνεύ-
εται δὲ σάλος. Ἰν' ἔν ὡπερ εἰ σῆλη χαλ-
κῆ ἀνέκλειπτον ἔχη καὶ ἀπὸ τῷ τοπῆ τὴν
κατηγορίαν, ἐκεῖ αὐτὸν κατώκισε.

16. Καὶ ἔγνω Κάιν τὴν γυναῖκα
αὐτῷ. καὶ συλλαβῶσα, ἔτεκε τὸν
Ἐνώχ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνα ὁ Κάιν ἔχε γυ-
ναῖκα; Δηλονότι τὴν ἀδελφὴν. ἔκ τῷ δὲ
τέττο τῶν καὶ αὐτὰ κατηγορία, ἔδοτος ἀπα-
γορεύοντος νόμου. ἄλλως τε ἔτε οἶον τε τῷ
ἄλλως ἀυξήθῃ τὸ γένος. ἡβελήθη δὲ ὁ
Θεὸς ἐξ ἐνός ἀνδρός, καὶ ἐκ μίας γυναικός
ἅπαντα συστήσασιν τῶν ἀνθρώπων τὰ ἔθνη
πρῶτον, ἵνα τὸ ταυτὸν τῆς φύσεως γινώ-
σκωσιν, ὡς ἐξ ἐνός ζώοντος βεβλασσηκότες.
ἔπειτα καὶ εἰς ὁμόνοιαν σωματικῶνται, ὡς
ἐκ μίας ῥίζης ἰσθμῶνται. εἰ γὰρ καὶ τέ-
των ὄλων παρὰ τῷ Θεῷ τῶν ὄλων πρῶτα-
νοθεύσαντων, μυρία τολμῶνται σφαγαί, τί
ἐκ ἂν ἐτόλμησαν, εἰ ἐκ διαφόρων βεβλα-
σηκῶν πατέρων ἠήθησαν; τέττα χάριν
εἰ μὴ ἐκ τῆς γῆς διέπλασαν ἄνδρα· ἐκ
δὲ τέττα, μίαν ἐδημιόρησε γυναικῶν· ἐκ
δὲ τέττων, πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῷ γένος
ἐπλήρωσε. διὰ τὴν δὲ τοίνυν τὴν αἰτίαν
σιωχῶνται ἐν ἀρχῇ τῶν ἀδελφῶν τὴν
ἐπιμιξίαν. ἐπειδὴ δὲ ἠυξήθη τὸ γένος, ὡς
παράνομον τέττον ἀπαγορεύει τὸν γάμον. Ε
διὰ τοι τέττο σὺ τῷ Νῶε καὶ τοῖς υἱέσι, καὶ
τὰς ἐκείνων γυναικῶν διέσωσεν εἰ τῇ κι-
βωτῷ, ἵνα ταῖς ἀνεψιαῖς οἱ ἐκείνων σωμα-
τικῶσι παῖδες.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πῶς ἔδαμῶ
τῆς Γραφῆς μνημονοῦσάσης ἑτέρας γυναι-
κός, ὁ Κάιν ἔχε τὴν γυναικῶν; Μῆσε ξενί-
ση τέττο ἀγαπητέ. ἔδαμῶ γὰρ θηλειῶν
τέττω κατάλογον ποιεῖται μετὰ ἀκριβείας,
ἀλλὰ τὸ περίττον Φυγῶσα ἢ θεία Γραφή,
ἐκ μέρους τῶν ἀρρένων μνημονοῦει· καὶ ἔδὲ
αὐτῶν πάντων, ἀλλὰ σιωποῦνται ἡμῖν
διηγῶνται, λέγουσα· ὅτι ὁ δεῖνα ἐγέννησεν
υἱὸς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανεν. εἰκὸς
ἔν τῷ Εὐάν καὶ θυγατέρα τεκεῖν μετὰ
τὸν Κάιν καὶ τὸν Ἄβελ. ἰὼ εἰς γυναικῶν
ἔλαβε Κάιν. ἐπειδὴ γὰρ προοίμια ἰὼ, καὶ
ἔδει λοιπὸν ἀυξήθῃ τὸ γένος, καὶ ταῖς
ἀδελφαῖς συγγενέσαι σιωχῶνται.

Καὶ ἦν οἰκοδομῶν πόλιν· καὶ ἐπω-
νόμασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ
υἱῷ αὐτῷ, Ἐνώχ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς γὰρ πόλις
ὑφ' ἐνός οἰκοδομεῖται, καί τοι τῷ σφυροκό-
πυ χαλκῷ καὶ σιδήρῳ μήπω γενομένῳ Θο-
βέλ; ἢ ποία πόλις, ὑπὸ ὀλίγων ἔτω σω-
σαται; οἷς ἄντρον εἰ καὶ οἰκημάτιον ἦρκει
σμικρόν; Μῆποτε ἔν τῷ ἐν οἴκῳ εἰ μετὰ
ἀλλήλων ἀναστροφῶν ἔττω ἐκάλεσαν; οἰ-
νεῖ γὰρ μικρὰ πόλις καὶ ἄνθρωπος τοιῶς-
δε τὴν ψυχῶν διοικῶν, καὶ οἶκος ἔχων
τοιάνδε διαγωγῶν, ὡς καὶ οἶκος μέγας ἢ
πόλις. ἀφ' ἧ καὶ πόλεων ἦλθον εἰς εἰνοίαν.
ἴσως δὲ καὶ πολιτισμῷ μεθόδῳ, καὶ πρῶτα
κατεβάλετο ἀέρματα, ἰδὼν τὸν ἐξ αὐτῷ
τέχθῆναι, καὶ προβαίνουσαν ὄρων τὴν δια-
δοχῶν. ἴσως δὲ καὶ προαναφωνεῖ τὰ μετὰ
χρόνον γενομένα.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ μὲν δούτερος ἀπὸ
Καῖν οὐδὲς Ἐνῶς, ἐπώνυμον ἔχων εἰ τῇ
γῆ πόλιν· καί τοι τῶν ἀγίων, ὡς εἰ ἀυξη-
ματος τάξει πεποιημένων τὸ χροῖον Φρο-
νῆν, καὶ λέγειν· ἔκ ἔχομεν ὡδε μένισαν Ἐβρ. 13. 14.
πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητῆσαι, ἢς
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός· ἡγαμέ-
νων τε καὶ ὀνομαζόντων παροικίαν τὴν εἰ
τῷ δε τῷ βίῳ ζωῶν. ψάλλει δέττω καὶ ὁ
θεῶσεως Δαβίδ· ἀνέες μοι, ὅτι ἐγὼ πά- Ψαλ. 38. 12,
ροικός εἰμι εἰ τῇ γῆ καὶ παρεπίδημος, κα- 13.
θῶς πάντες οἱ πατέρες μου. περὶ δὲ τῶν
τὰ ἐπίγεια φρονούντων, εἰ τῷ μη. ψαλμῶ
λέγει· ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν Ψαλ. 48. 11.
ἐπὶ τῶν γενῶν αὐτῶν.

17. Ἐγεννήθη δὲ τῷ Ἐνῶς Γαϊ-
δάδ· καὶ Γαϊδάδ ἐγέννησε τὸν Μαϊήλ·
καὶ Μαϊήλ ἐγέννησε τὸν Μαθυσά-
λα· καὶ Μαθυσάλα ἐγέννησε τὸν
Λάμεχ.

ΑΔΗΛΟΥ. Παρὰ τοῖς Ἐβδομήκοντα
Μαθυσάλα κεῖται. τέττο δὲ πλάνη γρα-
φικῆ ἐστίν. ὁ γὰρ Μαθυσάλα ἐκ τῆς σιω-
σῶσης γενεᾶς ἐστὶ τῷ Σηθ. ὁ γὰρ ἀπὸ τῷ
Καῖν, Μαθυσάλα καλεῖται. ὅς ἐξώρισται
μετὰ τῶν λοιπῶν.

18. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Λάμεχ
δύο γυναῖκας· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἀδά·
κα. καὶ ὄνομα τῇ δευτέρῃ, Σελλά. Καὶ
ἔτεκεν Ἀδά τὸν Ἰωβέλ. ἔττω ἦν πα-
τὴρ οἰκόντων ἐν σικραῖς κληνοτρόφων.
κα. καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, Ἰεβάλ.
ἔττω ἦν ὁ καταδείξας ψαλτήριον καὶ
κα. κιθάραν. Σελλά δὲ ἔτεκε καὶ αὐτῇ
τὸν Θοβέλ· καὶ ἦν σφυροκόπος χαλ-
κεὺς χαλιῶ καὶ σιδήρῳ. ἀδελφῆ δὲ
Θοβέλ, Νοεμά.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Πῶς τῶν ἀπὸ Σηθ ὁ χρό-
νος ἀκριβῶς ἀναγέγραπται, καὶ πρὸ τέ-
κνων γόνυς, καὶ μετὰ ταῦτα· οἱ δὲ ἐκ τῷ
Καῖν ὀνομαζόμενοι μὲν, ἔκ εἰρηται δὲ πό-
σων ἕκαστος ἐγένετο χρόνων; Οὐ γὰρ ἀνε-
χεταῖ ὁ Θεὸς τὴν τῶν ἀμαρτωλῶν εἰδένα
ζωῶν. οἷς ἐρεῖ κρινόμενοις, ἀμὲν ἀμὲν Ματθ. 25. 12.
λέγω

λέγω ὑμῖν, ἐκ οἶδα ὑμᾶς. τῶν γὰρ δι- A
 Δεκ. 12. 7. καίων παρ' αὐτῷ καὶ αἱ τρίχες ἠρίθμω-
 Ψαλ. 23. 15. ται. ὀφθαλμοὶ γὰρ Φησι Κυρίε ἐπὶ δι-
 » καίαις.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς κα-
 τὰ μικρὸν τὰ τῆς συζάσεως τῶ τῶν ἀν-
 θρώπων γένεσις ὠκονόμητο. καὶ πρῶτον
 μὲν ὁ Κάιν τῷ ὑπ' αὐτῆ τεχθέντι τῷ ὑπ'
 αὐτῆ οἰκοδομημένῳ πόλιν ἐπωνόμασεν. εἴ-
 τα οἱ ὑπὸ τῶν γυναικῶν τῶ Λάμεχ τεχ-
 θάτες, ὁ μὲν τῇ κλιωτροφία ἑαυτὸν ἐξέ-
 δωκεν· ὁ δὲ ἕτερος, τῷ χαλκῶτικῷ εἶ-
 λετο· ὁ δὲ, ψαλτήριον καὶ κιθάραν κα-
 τέδειξεν.

κγ. Εἶπε δὲ Λάμεχ ταῖς ἑαυτῆ
 γυναιξίν, Ἄδὰ καὶ Σελλὰ, ἀκῆσα-
 τέ με τῆς Φωνῆς, γυναικες Λάμεχ,
 ἐνωτίσατέ με τὰς λόγους· ὅτι ἀνδρα
 ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί, καὶ νεα-
 νίσκον εἰς μῶλωπα ἐμοί.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ. Δύω Φόνες
 ἐτόλμησεν. ἄλλο γὰρ ἀνὴρ, καὶ ἄλλο νεα-
 νίσκος. καὶ τῶν ἀναιρεθέντων, Φασίν,
 ἔλαβε τὰς γυναικας, πρὸς αἷς ἐξομολο-
 γεῖται, πρὸς ἀνδρας μὴ ἐξομολογῆσενος.
 πάντας γὰρ ἀσέλγενα κατ' ἐκείνο τῶ και-
 ρῶ κατεκράτησε, καὶ σιωχεῖς ἀνδροφο-
 νία διὰ τὰς γυναικας ἐγίνοντο, καὶ αὐτὰς
 τὰς ἀνδρας ἀμειβῆσας ἀναιδῶς. ὡσε καὶ
 τὰς ἕξ τῶ Θεῷ ἐλεῖν πρὸς τῷ μίξιν, τὰς
 ἐκ τῶ γένεσι τῶ Σηθ, ὡς πρὸ Φησι τὸ τῶ
 Δεκ. 3. 38. Χριστῷ Εὐαγγέλιον· ὅτι γέγονεν ἡὸς Σηθ,
 » ἡὸς Ἀδάμ, ἡὸς τῶ Θεῷ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνας ἀνεῖλεν ὁ Λά-
 μεχ; Οὐ δύω, καθάτινες ὑπελήφασιν·
 εἰδὲ τὸν Κάιν, ὡς ἕτεροι μεμνησολογή-
 κασιν· ἀλλ' εἷνα, καὶ τῆτον νέον. ἀνδρα
 » γὰρ Φησιν ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί,
 » καὶ νεανίσκον εἰς μῶλωπα ἐμοί. τῆτέ-
 » σιν ἀνδρα νέαν ἄγοντα τῷ ἡλικίαν. διέ-
 Φυγε μέτοι τῷ τιμωρίαν διὰ τῷ τῆς
 ἀμαρτίας ὁμολογίαν. καὶ καθ' ἑαυτῆ
 τῷ ψῆφον ἐξανεγκῶν, τῷ θείαν διεκῶ-
 λυσε ψῆφον.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Νομίζουσι τινες ὑπὸ
 τῶ Λάμεχ ἀνηρῆσαι τὸν Κάιν· ὡς μέχρι
 τῆς γενεᾶς ἐκείνης διαρκέσαντος αὐτῆ,
 ἐπὶ τῷ μακροτέραν δῆναί τῷ τιμωρίαν.
 εἰ δὲ ἐκ ἀληθείας. δύω γὰρ φαίνεται Φό-
 νες πεποιηκῶς, ἐξ ὧν αὐτὸς διηγείται,
 » ἀνδρα ἀπέκτεινα καὶ νεανίσκον· τὸν ἀνδρα
 » εἰς τραῦμα, καὶ νεανίσκον εἰς μῶλωπα.
 ἄλλο ἔν, τραῦμα· καὶ ἄλλο, μῶλωψ. καὶ
 ἄλλο, ἀνὴρ· καὶ ἄλλο, νεανίσκος.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅτι ἀνδρα,
 » Φησιν, ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί, καὶ
 » νεανίσκον εἰς μῶλωπα ἐμοί. εἰ τὸσῶτον
 » ἡδίκησά Φησιν ἐκείνης, ἕξ ἀνεῖλον, ὅσον
 » ἑμαυτὸν. εἰς ἀφυκλον γὰρ τιμωρίαν ἑαυ-
 » τὸν ἀέβαλον, ἀμαρτήματα ἐργασάμενος
 » συγγνώμης ἐπέκεινα.

κδ. Ὅτι ἐπλάσις ἐκδεδίχηται ἐκ
 Κάιν· ἐκ δὲ Λάμεχ ἐβδομηκοντά-
 νις ἐπλά.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Τετρακοσίας καὶ ἐν-
 νηήκοντα τιμωρίας ὑποχεῖν εἰμὶ δίκαιος·
 εἴπερ δικαία ἡ τῶ Θεῷ κρίσις ἐπὶ τῷ Κάιν,
 ὡσε ἐπλά αὐτὸν παραχεῖν τὰς κολάσεις.
 ὁ μὲν γὰρ, ὡσερ ἐκ ἑμαυτῆ παρ' ἄλλῃ τὸ
 Φονῶνεν, ἕτως εἰδὲ οἶδε τιμωρίαν ὑπέχον-
 τα Φονῶντι· ἐγὼ δὲ ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχων
 τὸν σκίοντα καὶ τρέμοντα, καὶ τὸ μέγε-
 θος τῆς ὀργῆς τῶ Θεῷ, ἐκ ἐσωφρονιδίῳ
 τῷ ὑποδείγματι. ὅταν ἀξίός εἰμι τετρα-
 κοσίας καὶ ἐννηήκοντα δῆναί κολάσεις.
 ἔνιοι δὲ τινες πρὸς τοῖστον ὠρμησαν λόγον,
 ἐκ ἀπάδοντα τῶ ἐκκλησιαστικῶ δόγματος·
 ὅτι ἀπὸ τῶ Κάιν, ἕως τῶ κατακλυσμῶ,
 ἐπλά παρεληλύθασιν γενεαί· καὶ ἐπήχηθη
 πάση τῇ γῆ ἡ τιμωρία, διὰ τὸ πολλῶ γε-
 νέσασθαι χύσιν τῆς ἀμαρτίας. τὸ δὲ ἀμαρ-
 τημα τῶ Λάμεχ, εἰ κατακλυσμῶ δέεται
 πρὸς θεραπείαν, ἀλλ' αὐτῆ τῶ αἵροντος
 τῷ ἀμαρτίαν τῶ κόσμῳ. ἀρίθμησον τοῖ-
 νω ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι τῆς παρυσίας τῶ
 Χριστῶ τὰς γενεάς, καὶ ὀρήσεις, κατὰ
 τῷ τῶ Λεκά γενεαλογίαν, τῆ ἐβδομηκο-
 σῆ καὶ ἐβδόμη διαδοχῆ γεγεννημένων τὸν
 Κύριον.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Διατὶ ὁ Κάιν καὶ ὁ
 Λάμεχ Φόνον δρᾶσαντες, εἰ ὁμοίως ἐκο-
 λαίωθησαν; ὁ μὲν γὰρ, δίκαιος ἔδωκεν· ὁ δὲ,
 σιωεγνώθη. Ἐπειδὴ ὁ μὲν, καὶ ἐλεγχό-
 μενος ἠρνήσατο· ὁ δὲ, μὴ ἐλεγχόμενος
 ἐξωμολογήσατο. εἰ γὰρ καὶ τὰ τῆς ἀμαρ-
 τίας ἴσα, ἀλλὰ τὰ μετὰ τῷ ἀμαρτίαν ἐκ
 ἴσα. θείος γὰρ ἐστὶ χρησμός παρακελεύδο-
 » μενος, λέγε σὺ τὰς ἀμαρτίας σου πρῶτος, Ἡσ. 43. 26.
 » ἵνα δικαιωθῆς. σπεδάσωμεν μὴ πλημμε-
 » λείν, εἰ δὲ καὶ πλημμελήσωμεν, μὴ διὰ
 τῆς ἀρνήσεως χαλεπωτέραν ἑαυτοῖς τῷ
 δίκῳ παρασκδάσωμεν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἰ γὰρ ἐκείνος
 ὑπὲρ τῶ ἁπλοῦς Φόνος ἐπλά τιμωρίας ὑπό-
 θητος γέγονεν, ἐγὼ δίκαιος ἂν εἴλω ἐβδο-
 μηκοντάκις ἐπλά τιμωρίας ὑποχεῖν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Περιδείξεν μὲν ὁ Ἰσ-
 ραὴλ, καὶ εἰς τὸν τῶ κολάζεσθαι Φόβον
 ὀράται πεσῶν, ὡς ἀνδρα ἀπεκλονῶς, καὶ
 ἐφ' αἵματι λοιπὸν τῷ ἀγίῳ κρινόμενος·
 πολὺ δὲ μείζονος ἢ Κάιν αὐτὸς. ὁ μὲν
 γὰρ εἰς εἷνα τῶν καθ' ἡμᾶς πεπλημμελη-
 κῶς, ἐπλά γέγονεν ἐκδικεμένους ἐνοχος·
 ὁ δὲ εἰς αὐτὸν δὲ δεδουσεβηκῶς τὸν Ἐμμα-
 νηὴλ, πολὺ δὴ μείζονος δὴθιώεται. ἐκ-
 δεδίκηται μὲν γὰρ ἐκ Κάιν, ἐπλάκις· ἐκ δὲ
 τῶ Ἰσραὴλ, ἐβδομηκοντάκις ἐπλά. εἴψεται
 γὰρ ἀναλόγως τῆς δυσεβείας ἡ δίκη.

κε. Ἐγνώ δὲ Ἀδάμ Εὐαν τὴν γυ-
 ναῖκα αὐτῆ. καὶ συλλαβῶσα, ἔτε-
 κεν ἡὸν, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐ-
 τῶ Σηθ, λέγῶσα, ἐξανεῆθησε γάρ-
 μοι

μοι ὁ Θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ Ἀβελ, ὃν ἀπέκλεινε Κάιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειώσον, ὅτι ἀντὶ Ἀβελ εἰσιτώχθη ὁ Σὴθ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁδωμομένης ψυχῆς τὸ ῥῆμα, συγχεομένης ὑπὸ τῆς μνήμης τῆ γεγονότος, καὶ ὕψαρισμένης μὲν ὑπὲρ τῆ τεχθείτος, μονογενὴ δὲ σηλιτοδύσεως ἐκείνον διὰ τῆς τῆ παιδὸς προσηγορίας.

κς. Καὶ τῷ Σὴθ ἐγεννήθη υἱός, ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἐνώς· ἔτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῆ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἔχ ἔτω λέγει· ἀλλ' ἔτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τῷ ὀνόματι Κυρίε τῆ Θεῆ. τρεῖσιν υἱὸς Θεῆ λέγεσθαι, καὶ Θεός. οἱ γὰρ ἀπὸ τῆ Σὴθ δίκαιοι γεγονάσι. ὅθεν ἡ Γραφή ἑαυτῇ ἀκολουθεῖσα, μετὰ ταῦτα Φησί· καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ τῆ Θεῆ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, τρεῖσιν οἱ δίκαιοι. ἔ γὰρ ἡ ἐπιμιξία τῶν υἱῶν Σὴθ πρὸς τῆς ἀπὸ τῆ Κάιν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς κατὰ μικρὸν λοιπὸν παιδύονται, ταῖς προ-

σηγορίαις τῶν τιλομένων ἀναποτίθεσθαι τῆς οἰκείας ὀγνωμοσύνης τῷ ἀπόδειξιν. καὶ ἔτος γὰρ Φησιν ὁ Σὴθ γεννήσας υἱόν, ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἐνώς. εἶτα ἐρμιλευσάσιν ἡμῖν βελομένη ἡ θία Γραφή τῆ ὀνόματος τῷ προσηγορίαν, Φησίν· ἔτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῆ. καὶ γὰρ ἐκ τῆς λοιπὸν τῷ ἀρχῶν μέλλει ποιεῖσθαι ὁ μακάριος Προφήτης τῆς γενεαλογίας, τῆ Κάιν τῷ μνήμῳ ἀποπεμφάμενος, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆ μέχρι τῆ Λάμεχ γεγονότων. καὶ ἐπειδὴ τῷ ἀπὸ τῆς Φύσεως αὐτῷ προεδρίαν χαριθεῖσαν, τῷ τῶν πρωτοτόκων λέγω, τῆ κακία τῆς προαιρέσεως ἐλυμήνατο, ἐκβαλλεται μὲν αὐτός, καὶ οἱ ἐξ αὐτῆ, τῆ καταλόγῃ· ὁ δὲ Σὴθ λοιπὸν ὅπερ ἔκ εἶχεν ἀπὸ τῆς Φύσεως, τῆς διὰ τῷ τῆς προαιρέσεως ὀγνωμοσύνῳ ἀξίεται, καὶ εἰς τῆτον μεδίσαται λοιπὸν τὰ τῆς πρωτοτοκίας.

Γ ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπὸ δέγε τῆ Σὴθ ὁ Ἐνώς, ὃς ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῆ αὐτῆ. κέκληται γὰρ παρὰ τοῖς τιλικάδε Θεὸς ὁ Ἐνώς. ἐπειδὴ γὰρ ἐτεθήπεσαν τῆς αἵσεως αὐτῷ δικαιοσύνης τὸ μέγεθος, Θεὸν ὀνόμαζον ὀδύς, πρέπειν ὅτι μάλιστ' ἔτι τῆ ἀνδρὸς ἀρετῆ τῷ ἐπωνυμίαν ἡγάμενοι.

Κ Ε Φ. Ε.

α. Ὑπὲρ ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων. ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ· κατ' εἰκόνα Θεῆ ἐποίησεν αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς τοῖς αὐτοῖς ῥήμασι κέχρηται, ὡς καὶ ἐν προοιμίῳ· ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι ὡς ἀδοκίμης γενομένης τὰς γενεὰς ἐκείνας, ἔδὲ μνήμης λοιπὸν ἀξιοῖ, ἀλλ' ἐκ τῆ νῦν τεχθείτος, τῆ Σὴθ λέγω, τῆς γενεαλογίας ἀρχεται. ἵνα καὶ ἐκ τῆς μάθης, ὅσος τῷ Θεῷ λόγος τῆς ἀνθρωπίνης Φύσεως, καὶ ὅπως ἀποσρέφεται τῆς Φοινικῆ ἔχοντα τῷ γνώμῳ. ὡς γὰρ μηδὲ παραχθείτων λοιπὸν ἐκείνων εἰς τὸν βίον, ἔτως αὐτῶν τῷ μνήμῳ παραλιμπάνει, δεικνύς ἡμῖν, ὅσον ἐστὶ κακία χαλεπὸν, καὶ ὅτι ἑαυτοῖς τὰ μέγιστα λυμαίνονται οἱ ταύτῳ ἀπαζόμενοι. ἰδὲ γὰρ ἔτσι μὲν τῆ καταλόγῃ λοιπὸν ἐξαλείφονται, ἐπὶ τῆτον δὲ μνήμης ἠξιώθησαν μόνον, ὡς τῷ κακίαν αὐτῶν σηλιτοδύσθαι, καὶ ταῖς εἰς τὸ ἐξῆς γενεαῖς γενέσθαι σωφρονισμῶ ὑπόδειξιν.

β. Ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς, καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἀδάμ, ἡ ἡμέρα ἐποίησεν αὐτῆς.

** ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ὁ ἀνθρώπος τῆ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ πῦρ λέγεται. τῆτον τὸ

ὄνομα ἔκ ἐδόθη τῷ Ἀδὰμ ἀργῶς· ἀλλὰ τέσσαρα ἐστὶ σοιχεῖα ἐν τῷ κόσμῳ· πάλιν Φυσιολογῶ, καὶ μὴ θέλῃσι γῆ, ὕδωρ, αἶθρ, πῦρ. τῶν ἄλλων σοιχείων ἕκαστον ὡς ἐστὶ, μένει. οἶον, ἐὰν λάβῃς βῶλον γῆς, προδιώχῃ αὐτῷ ἀπὸ τῆ κατεχομένης ἔδυνῃ· ἂν ἔν λάβῃς βῶλον γῆς, ὅ ἐστι, μένει. ὕδωρ πάλιν ἐὰν λάβῃς μέτρω τινὶ, μένει τὸ αὐτὸ ὕδωρ, προδιήκῃ ἔ λαμβάνει. αἴερος ἐὰν πληρώσῃς ἀσκὸν, ἄλλον ἀσκὸν πληρῶσαι ἔ δύνασαι ἀπ' ἐκείνου. τὸ δὲ πῦρ ἔ μένει οἶον ἐστὶ. μικρὸς ἀπλεται λύχνος, καὶ μυρίας ἐξ αὐτῆ ἀπλεῖς λαμπάδας, κάμινον ὄλλῳ, φλόγα πολλῷ, καὶ ἔ μένει ἐν τῆ ἰδίᾳ ὄψει. ἀλλ' ὅσῳ ἂν λάβῃ τῷ ὕλλῳ, πλεονάζει τὸ πῦρ. ἐπεὶ ἔν προῆδει ὁ Θεὸς, ὅτι ἀπὸ αἵος ἀνθρωπείας σώματος πληρῆται τῆς οἰκωμένης τὰ πέρατα, εἰς λύχνος τοσαύτας ἐξάπλεῖ λαμπάδας, καὶ δύσις καὶ ἀνατολῆ καὶ ἀρκλος καὶ μεσημβρία, ἔθηκον ὄνομα ἀξίον τῆ πραγματος. διὰ τῆτον καὶ αὐτὸ τῆ Ἀδὰμ τὸ ὄνομα, ἀρράβων ἡ τῆς οἰκωμένης. ἐπειδὴ γὰρ ἐμελλε τὰ τέσσαρα κλίματα ἐξ αὐτῆ πληρῶσθαι, τίθησι τὸ ὄνομα τῆ Ἀδὰμ· ἄλφα, ἀνατολῆ· δέλτα, δύσις· ἄλφα, ἀρκλος· μὲν, μεσημβρία. καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὰ γράμματα μαρτυρεῖ τῷ ἀνθρώπῳ μέλλοντι πληρῶν τῷ οἰκωμένῳ.

γ. Ἐξῆσε δὲ Ἀδὰμ τριάκοντα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησε κατὰ τὴν ἰδέαν

ιδεάν αὐτῶ, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐ-
τῶ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῶ
Σήθ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰδέα ἐστὶν ἡ σωματικὴ ὁμοίω-
σις, εἰκὼν δὲ ἡ ψυχικὴ κατὰστασις.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οἶδαμιν ἢ ἑτε-
ρον ὁμοιότητος εἶδος, ὅπερ ἐν τῇ κοσμογε-
νεῖα Φησὶ περὶ τῶ Σήθ ὁ λόγος· ὅτι ἐγέν-
νησε τὸν Σήθ ὁ Ἀδάμ κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶ,
καὶ κατὰ τὴν ὁμοιότητα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Κατὰ τὴν ιδεάν
αὐτῶ, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐτῶ· τρεῖς ἐν
ὁμοτροπον τῷ γεγεννηκότι, τὴς αὐτῶς τῆς
ἀρετῆς χαρακτῆρας διασώζοντα, τὴν εἰ-
κόνα τὴν πατρικὴν διὰ τὸν ἔργων δεικνύ-
οντα, ἀνακαλέσασθαι διωόμενον διὰ τῆς οἰ-
κείας ἀρετῆς τῶ προλαβόντος τὸ πλημ-
μέλημα. Ἐδὲ γὰρ περὶ σωματικῶν χα-
ρακτῆρων ἐνταῦθα ἡμῖν διαλέγεσθαι ἢ Γρα-
Φῆ, λέγεσθαι· κατὰ τὴν ιδεάν αὐτῶ, καὶ
κατὰ τὴν εἰκόνα αὐτῶ.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ἔν, ὅτι με-
τὰ τὸν Ἀβελ θάνατον, ἐμφερέστατος τῷ
κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεῶ, τρεῖς ἐν τῷ
Ἀδάμ, τίκεται πάλιν υἱὸς Σήθ. μετὰ
γάρτοι τὸ ἀποθανεῖν κατὰ σάρκα τὸν Ἐμ-
μανηλ, ἕτερον υἱὸς ἀνέφυ ἀπὸ σπέρματος τῷ
Ἀδάμ, καταπλατῆν ἐν αὐτῷ τῆς θείας
εἰκόνας τὸ ὑπέρτατον κάλλος. ἀναμορφώ-
μεθα γὰρ εἰς Χριστὸν οἱ πιστεύοντες. ὅτι
δὲ τῶτοις γένεσι ρίζα τις ὡσπερ καὶ πρό-
φασις ὁ Χριστὸς γέγονε θάνατος τῶτο πι-
σώσεται λέγων· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

Ἰωάν. 12. 24.

ἂν μὴ ὁ κόκκος τῶ σίτου πεσὼν εἰς τὴν
γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἂν δὲ
ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ὅτε τοί-
νυν πέπλωκεν οἷα τις κόκκος εἰς γῆν, ἀσά-
χυνος δίκην πολλοῦ ἀνέφυ, τῆς ἀνθρώ-
που φύσεως ἀναπλαττομένης ἐν αὐτῷ πρὸς
τὴν ἐν ἀρχαῖς εἰκόνα, κατὰ τὴν ὁ πρῶτος
γένονεν ἄνθρωπος.

δ. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἀδάμ
μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Σήθ,
ἐπτακόσια ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ
ε. θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Ἀδάμ, ἃς ἔζησε, τριάκον-
τα καὶ ἑννεακόσια ἔτη· καὶ ἀπέθα-
5. νεν. Ἐζήσε δὲ Σήθ πέντε καὶ δια-
κόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἐνώσ.
ζ. Καὶ ἔζησε Σήθ μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐ-
τὸν τὸν Ἐνώσ, ἐπτα ἔτη καὶ ἐπτακό-
σια· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέ-
η. ρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
Σήθ, δώδεκα καὶ ἑννακόσια ἔτη· καὶ
θ. ἀπέθανε. Καὶ ἔζησεν Ἐνώσ ἑκατὸν
καὶ ἑννεήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν
ι. Καϊνᾶν. Καὶ ἔζησεν Ἐνώσ μετὰ τὸ

Α γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Καϊνᾶν, ἔτη ἐπτα-
κόσια δεκαπέντε· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς
ια. καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶ-
σαι αἱ ἡμέραι Ἐνώσ ἔτη ἑννακόσια
ιβ. πέντε· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Καϊ-
νᾶν ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ ἑκατὸν, καὶ
ιγ. ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ. Καὶ ἔζη-
σε Καϊνᾶν μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν
τὸν Μαλελεήλ, τεσσαράκοντα ἔτη καὶ
ἐπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυ-
ιδ. γατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Καϊνᾶν δέκα ἔτη καὶ ἑννακό-
ιε. σια· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Μα-
λελεήλ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκα-
ις. τὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ. Καὶ
ἔζησε Μαλελεήλ μετὰ τὸ γεννηθῆαι
αὐτὸν τὸν Ἰάρεδ, ἔτη τριάκοντα καὶ
ἐπτακόσια· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυ-
ις. γατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Μαλελεήλ ἔτη πέντε καὶ ἑν-
νεήκοντα καὶ ὀκτακόσια· καὶ ἀπέ-
ιη. θανε. Καὶ ἔζησεν Ἰάρεδ δύο καὶ
ἑξήκοντα ἔτη καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέν-
ιθ. νησε τὸν Ἐνώχ. Καὶ ἔζησεν Ἰάρεδ
μετὰ τὸ γεννηθῆαι αὐτὸν τὸν Ἐνώχ,
ὀκτακόσια ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ
κ. θυγατέρας. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ
ἡμέραι Ἰάρεδ δύο καὶ ἑξήκοντα ἔτη
καὶ ἑννακόσια· καὶ ἀπέθανε.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Εἰ ὁ Ἀδάμ ἐκ γῆς, καὶ
ἡ Ἐὐα ἐκ τῆς τῶτο πλοῦρας, καὶ οἱ υἱοὶ
καὶ αἱ θυγατέρες ἐξ ἑκατέρων, πόθεν οἱ
ἔζησεν ἄνθρωποι; Ἡ δὲ ἄλλοι, ὅτι τῶν υἱῶν
καὶ τῶν θυγατέρων σινελθόντων. εἰ δέ-
τις ζητοῖ, πῶς ἐν τῷ νόμῳ ἀπαγορεύει γά-
μους ἀδελφῶν καὶ θείων, καὶ ὅπως τῶν
ἐγγυτέρων, ἴσω· ὅτι τῶ ἐκ γῆς γενέσθαι
τῶς μέλλοντας γάμῳ ζῶντων τῶ ἐξ
ἐνός εἶναι πολὺ κρεῖττον, καὶ τῶς ἀδελ-
φῶν καὶ τῶς ἀδελφῶν ἀντὶ γυναικῶν καὶ
ἀνδρῶν ἀλλήλοις σωέρχεσθαι βαρύτερον
εἶναι νομίζονται. εἰ γὰρ καὶ ἐξ αἰῶν ὄν-
τες, εἴτα εἰς μακροτέρας γενεάς ταῖς δια-
δοχαῖς ἐκταθείτες, ἀλλοτρίους ἀλλήλων
ἑαυτῶς λογιζόμενοι, οἱ (1) μὲν ἐξ ἄλλων
ἐτύγχανον, ἐκ δὲ γῆς ἅπαντες, πῶς
μᾶλλον ἑαυτῶν ἠλλοτριώθησαν; ὡς εἰ καὶ
βαρὺ τὸ τῆς ἀδελφογαμίας, ἀλλὰ καὶ τὸ
πολὺ βάρος ἀνείλε τὸ ἀλλοτρίους νομίζεν
ἀλλήλων τῶς ἀνθρώπων. εἰ δὲ λέγοι τις,
πῶς ἐν αἰτιώμεθα πατέρας, καὶ ὅπως γυ-
ναῖκας ἔχουσι τῶς μητέρας καὶ ἀδελφῶν,
ἴσω· ὡς τῶ Θεῶ, τὴν μὲν ἀρχὴν τὴν ἀδελ-
φομιμίαν συγχωρήσαντος, δι' ἣν εἰρήκα-
μεν αἰτίαν· μετὰ δὲ ταῦτα βεβληθέντος,
τῶν ἀνθρώπων ἤδη πολλῶν γεγονότων,
μὴ μόνον ἀπὸ τῆς συγγενείας τῆς ἐγγυτέ-
ρας, καὶ ὅσοι γυναικας ἔχουσι, λέγω τὴν
ὁμοίωσιν

I 3

(1) ἴσ. εἰ οἱ μὲν.

ὁμόνοιαν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀγχισείας· καὶ πατέρας μὲν καὶ μητέρας, θείας τε καὶ ἀδελφῶν, υἱῶν τε καὶ υἰῶν υἱῶν, καὶ ἀνεψίω τῶ ἀπὸ τῆς ἐγγύτητος διαδέσιν ἔχειν· τὰς δὲ ἀπὸ τῆ πόρρω γενεῆς διαδοχαῖς, καὶ εἰς μακροτέρας ἐκλαθῶν διαδοχῶν, ἀλλοτρίων ὑπειλημμένων, αὐτοῖς δια τῶν γάμων εἰς ὁμόνοιαν σφίγγεσθαι, καὶ συγγενείας συγγενείας σιωπάσθαι. ταῦτα τῆ Θεῶ οἰκονομήσαντος, ἀτοπον τὸ ἀδελφῶν ἀδελφῶν ὁμιλεῖν, καὶ τὰς τοιαύτας γίνεσθαι σιωφείας. ἀρκῆσθαι γὰρ τῆς διαδέσεως ἀπὸ τῆς συγγενείας, περιττὸν προσιδεῖναι καὶ τῶ ἀπὸ τῆ γάμου, καὶ μὴ τῶ ἐτέρωθεν ὁμόνοιαν σφίγγεσθαι ταῖς ἐπιγαμίαις· μήτε ἔχειν τῶ αὐτῶ ἀδελφῶν καὶ γαμετῶν. ἀρκῆ γὰρ εἰς διαδέσιν ἀδελφῆ. καὶ γυνῆ μὴ σενέ. ὑπὸ τὸ πλάτος τῆς διαδέσεως. τοῖς αὐτοῖς ἔν εἰς πάντα χρώμενος, (1) τὰς μὲν, διὰ τῶ ἐγγύτητα τῆς διαδοχῆς τιμᾶσθαι· τὰς δὲ, διὰ τὸ τῆς ἀγχισείας ἀναγκαῖον.

κα. Καὶ ἔζησεν Ἐνώχ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Μαθθαῖα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐνώχ πρῶτος ἔμαθε γράμματα, καὶ ἔγραψε τὰ σημεῖα τῆ βραβῆ, καὶ τὰς τροπᾶς, καὶ τὰς μῦθας.

κβ. Εὐηρέσησε δὲ Ἐνώχ τῶ Θεῶ μετὰ τὸ γεννησθαι αὐτὸν τὸν Μαθθαῖα, διακόσια ἔτη· καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρὸ τῆς κατὰ τῶ γραφῆ ἐκ τῶ δὴ ἀρεσος τῶ Θεῶ. δῆλον δὲ, ὅτι ἐκ μετανοίας εὐηρέσησε.

κγ. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνώχ, πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακόσια ἔτη.

κδ. Καὶ εὐηρέσησεν Ἐνώχ τῶ Θεῶ, καὶ ἔχ εὐρίσκειτο, ὅτι μετέδθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός.

ΕΦΡΑΙΜ. Ἦκιστα Ἰσραηλῆος ἀρέσεως λεγόμενος, εἰ ὁ Χριστὸς διὰ τὸ καταργησθαι τὸν θάνατον παρεργίετο, πῶς Ἐνώχ ἐκ ἀπέθανεν, εἰ δὲ Ἠλίας; καὶ εἰ ἐν τῶ Ἐνώχ, Φησί, κατήρητο, ἄρα μείζων ὁ Ἐνώχ, καὶ ὁ Ἠλίας τῆ Χριστῶ. καὶ εἰ Ἠλίας, καὶ Ἐνώχ πρὸ Χριστῶ παραδείκτον ὤκησαν καὶ βραβῆν, τίς ἡ χρεία τῆς τῆ Χριστῶ ἀναστάσεως; τί δὲ πλέον ὁ Χριστὸς παρέργετο, ἢ ἔχειν; Σωτόμως λέγω· ὁ Χριστὸς διὰ τὸν θάνατον τὸν Ἀδὰμ παρεργίετο, καὶ διὰ Ἠλίαν. τηρούμενον ἦλθεν ὁ Χριστὸς λύσαι τῆς ἀμαρτίας τὸ κράτος· καὶ μὴ δὲ, διὰ τῶ τῆ Ἐνώχ Φύσιν, ἦτις εἰς ἀπόδειξιν τῆ κλίσεως ἐκ ἀπέθανεν. ἢ χάρις διαφύλαξε τὸν Ἐνώχ, καὶ ἢ Φύ-

Α σις αὐτῶ τὸν θάνατον εἰκήσαν. ὁ Χριστὸς ἦλθε διὰ τῶ Φύσιν, καὶ διὰ τῶ χάριν. διὰ τῆτο καὶ ἢ Φύσις ὑπόκειται θανάτῳ· ἵνα ὁμοῦ καὶ Ἐνώχ μετὰ πάντων ἀπολαύσῃ τῶ Φύσιν τῶ ἀθάνατον διὰ Ἰησοῦ Χριστῶ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἀπώλεσε τὸ κράτος ὁ θάνατος, τῆ Ἐνώχ μὴ θανόντος· ἐπειδὴ ἔτι ὑπὸ τὸν θάνατον εἶναι πισύεται. καὶ λυπεῖ τὸν θάνατον ἢ τῆ Ἠλίᾳ ζωῆ. ἢ γὰρ ἐλπίς τῆ θανεῖν αὐτῶν, τῶ νομῶ αὐτῶ καὶ **Β** ποιεῖ ἄκυρον. ἐπὶ Χριστῶ ὁ θάνατος σφόδρα λελύπηται, ὅτι ὑπ' αὐτῶ νεκρῶ ἠτήθη ἀνασάντος. οἶδα τὸν Ἐνώχ δέλον τῆς χάριτος. καὶ αὐτὸν γὰρ ἀπὸ τῆ τῆς ἀμαρτίας χρέως ἠλυθέρωσε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐνώχ γέγονεν ἀνὴρ ὄυσεβέσματος, καὶ Ἀδὰμ τὸν προπάτορα ἠλεγξε περὶ τῆς παραβάσεως, καὶ ἐμαρτύρησε τῶ Θεῶ, ὅτι ἂ εἶπε παρέργετο ἂν τῶ Ἀδὰμ, εἰ μὴ παρέβη. ἐπειδὴ τῆ πίσει τῆς ἀθανασίας ἔτυχε, καὶ θνητὸς ὢν, ἐκ ἀπέθανε. πῶς ἔν ὁ Ἀδὰμ ἀπέθανεν; ἐπειδὴ ἐκ ἐφύλαξε τῶ ἐντολῶ. ἀντίσταται ταῖς ἀρέσεσιν ὁ δίκαιος ταῖς λεγόμεναις, ὅτι ἀδίκως ἐκ τῆ παραδείσε τὸν Ἀδὰμ ἐξέβαλεν. ἰδὲ γὰρ τὸν Ἐνώχ δικαίως διατρίψαντα, ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὸν παράδεισον εἰσήγαγεν. εἰ ἀδωατῶν τὸν Ἀδὰμ ἀπώσατο διὰ προφάσεως τῆ παραδείσε, πῶς τὸν Ἐνώχ εἰσήγαγε διὰ τῆ πίσεως, καὶ ἀθάνατον διετήρησεν, ἔβδομον ἀπὸ Ἀδὰμ ὄντων τὸν δίκαιον ὄυσεβήσαντα; καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν τῶ Ἐνώχ ἔδειξε ὁ Θεός, πῶς ἐπὶ τῆ ἀναστάσεως οἱ δίκαιοι τῶν ἀμαρτωλῶν χωρίζονται· καὶ ἐν τῶ Ἠλίᾳ, πῶς τὰ σώματα ἐν ἀέρι κηφίζονται.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὁραῖ σοφίαν δεσπότῃ; μετέδθηκε ζῶντα, καὶ ἢ ἀθανασίαν ἐχαρίσατο, ἵνα μὴ ἐκλύσῃ τῆ πλημμελήματος τὸν φόβον, ἀλλ' ἀφήκεν ἀκμάζειν τῶ τῶν ἀνθρώπων γένει. καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ δέ τις βέλοιο περιεργάζεσθαι, καὶ λέγειν, καὶ πῆ αὐτὸν μετέδθηκε; καὶ εἰ μέχρι τῆ παρόντος διήρκεσε; μανθανέτω μὴ λογισμοῖς ἀνθρώπινος κατακολεθεῖν, καὶ τὰ παρὰ τῆ Θεῶ πολυπραγμονεῖν, ἀλλὰ πισύειν τοῖς λεγομένοις. ὅταν γὰρ ὁ Θεός ἀποφαίνηται καὶ εἰ δὲ ἀντιβλέπειν τοῖς ῥηθῆσιν, ἀλλὰ τὰ παρὰ τῆ Θεῶ λεγόμενα **Ζ** ἀξιοπιστότερα ἠγεῖσθαι, καὶ μὴ φαίνεσθαι τῶν ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς κειμένων τοῖς ἡμετέροις. ὅτι γὰρ μετέδθηκεν αὐτὸν εἶπεν ἢ θεία Γραφή, καὶ ὅτι ζῶντα μετέδθηκε, καὶ πῆραν μὴ λαβόντα θανάτῃ, ἀλλὰ διὰ τῆ οἰκείας ὄυσεβήσεως ἀνώτερον γεγονότα τῆς ἐξουεχθείσε ἀποφάσεως κατὰ τῆ τῶν ἀνθρώπων γένεως. πῆ δὲ αὐτὸν μετέδθηκε, καὶ ὅπως νῦν διάγει, τῆτο καὶ προσέδθηκεν.

Η **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πῆ μετέδθηκε τὸν Ἐνώχ ὁ τῶν ὄλων Θεός; Οὐ δὲ ζητεῖν τὰ σεσηγημένα, σέργειν δὲ προσήκει τὰ γεγραμμέ-

(1) Ἰσ. χρωμαίεσ.

γραμμένα. ἐγὼ δὲ οἶμαι, τὸτο πεποικη-
κέναι τὸν τῶν ὅλων Θεὸν εἰς ψυχαγωγίαν
τῶν τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ
Ἄβελ, πρῶτος γεγονὼς τῆς δικαιοσύνης
καρπός, πρόωρος τε καὶ πρόρριζος ἐξεκό-
πη· ἐλπίς δὲ τῆς ἀναστάσεως ἐδέπω τῆς
ἀνθρώπου ἐψυχαγῶν, μετέθηκεν ἀνα-
ρεσησάντα τὸν Ἐνώχ ὁ τῶν ὅλων Θεός, καὶ
τῆς τῶν θνητῶν ἐχώρισε βιοτῆς· ἵνα ἕκα-
στος τῶν ὁσεβῶν προσημασμένων λογίζηται,
οἷα δὴ λόγῳ τιμημένους, ὡς ὁ τὸτο τιμη-
μηκῶς, ἀγέραςον ἐκ ἐάσει τὸν Ἄβελ, ἄτε δὴ
δίκαιος ᾖν, καὶ δικαίως ἰδιῶν τὰ σύμπαντα.
τῆς δὴ χάριν, τὸν μὲν παρῆδεν ἀναμάρτε-
νον, τὸν δὲ μετέθηκεν. ἵνα τῆ ἀναρρήσει
τῆ τῆς, μιλύση τὴν ἐσομένην ἀναστασιν.
ὁ γὰρ κατὰ τὸν δε τὸν βίον τῶν τῆς ἀρε-
τῆς μὴ τελευτηκῶς ἀντιδόσεων, δῆλον ὡς αὐ
ἐτέρῳ τῆτων ἀπολαύσεται βίῳ.

κε. Καὶ ἔζησε Μαθυσάλα ἐπὶ
καὶ ἔξήκοντα (1) καὶ ἑκατὸν ἔτη,
κς. καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ. Καὶ ἔζη-
σε Μαθυσάλα μετὰ τὸ γεννησά
αὐτὸν τὸν Λάμεχ, δύο καὶ ὀγδοή-
κοντα καὶ ἐπτακόσια ἔτη· καὶ ἐγέν-
κς. νησεν ὑἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγέν-
νοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Μαθυσάλα,
αἷς ἔζησεν, ἑννέα καὶ ἔξήκοντα καὶ ἐν-
κη. νακόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζη-
σε Λάμεχ ὀκτώ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ
ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

κθ. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐ-
τῶ Νῶε, λέγων, ἔστος διαναπαύσει
ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ
τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀπὸ
τῆς γῆς, ἧς κατηράσατο Κύριος ὁ
Θεὸς ἡμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ὁ Λάμεχ ἐπὶ τῆ γεν-
νήσει τῶ Νῶε προφήτης ἀνεδείκνυτο, κα-
θάπερ ἀμέλει ὁ Ζαχαρίας ἐπὶ τῆ γεννή-
σει τῶ Βαπτισῶ. τὸν γὰρ υἱὸν αὐτῶ, Νῶε
ωνόμασεν. ὁ ἐρμιωδὲλαι ἀνάπαυσις· ἀπο-
δίδῃς δὲ τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης κλήσεως
» ὁ Λάμεχ, ἔστος Φησι διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ
» τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κα-
» τηράσατο Κύριος ὁ Θεός. (2)

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς Νῶε διανέπαυ-
σε τὸν Λάμεχ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶ, καὶ

Α ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν αὐτῶ, καὶ
τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός κατηράσα-
το; λεγέτωσαν οἱ τῆ λέξει παρισάμενοι.
Ἄλλὰ μήποτε ἐπὶ τὸν σωτήρα ἀναφέρε-
ται, ὅς ἐστιν ἀληθῶς ἀνάπαυσις, καὶ τῶ
ἀμαρτίαν μὴ πεποικηκέναι κυρίως δίκαιος;
ἔστος γὰρ πάντας τῆς ἐν ἐλπίδι ἀγαθῆ
ἀνέπαυσε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πόθεν τῶ Λά-
Β μεχ τὸ τοσῶτον μέγεθος τῆς προρρήσεως;
μὴ γὰρ μέμνηται ἡ γραφή, ὅτι ἐναρτεός-
τις ἴω καὶ θαυμασός; Μὴ ἐκινδῆς ἀγα-
πητέ. σοφός γὰρ ᾖν καὶ ὑμῆχανος ὁ δε-
σπότης, καὶ δι' ἀναξίων πολλὰκις συγχω-
ρεῖ. προλέγεσθαι θαυμάσια καὶ μεγάλα
πράγματα· καὶ ἐκ ἐν τῆ παλαιᾷ μόνον
τῆτο, ἀλλὰ καὶ ἐν τῆ καινῇ. Καὶ μετ' ὀλίγα.
» Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῶ Νῶε. ἐρμη-
νύεται γὰρ αὐτῶ τὸ ὄνομα, ἀνάπαυσις.
Γ τὴν ἐν πανωλεθρίαν ἐκείνῳ τὴν μετὰ το-
σῶτων ἐτῶν ἀριθμὸν συμβήσεσθαι μέλλε-
σαν, ἀνάπαυσιν καλεῖ, καθάπερ καὶ Ἰωβ.
» Φησι· θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις. ἐπειδὴ Ἰωβ. 3. 23.
γὰρ πολὺ, καὶ σφόδρα μέγαν ἔχει τὸν
καματον ἢ κακία, τὴν ταύτης ἀποχλῆ καὶ
τὴν ἀναίρεσιν, ἴω διὰ τῶ κλυδωνίᾳ ἐκείνῃ
ἔμελλαν ὑφίστασθαι, ἀνάπαυσιν καλεῖ. καὶ
» ἐκάλεσέ Φησι τὸ ὄνομα αὐτῶ Νῶε. εἶτα
ἐρμιωδῶν ἡμῖν τῶ ὀνόματος τὴν προσηγο-
ρίαν. Φησὶν· ἔστος δὲ ἀναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ
τῶν ἔργων ἡμῶν, ἀπὸ τῆς κακίας, Φησὶν,
ἀπορήσει, καὶ ἀπὸ τῶν λυπηρῶν τῶν χει-
ρῶν ἡμῶν. καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ, ἀπὸ τῶν
πράξεων, Φησι, τῶν πονηρῶν. ἐδὲ γὰρ
ἐπειδὴ αἱ χεῖρες ἐλυπῆντο, ἀλλ' ἐπειδὴ
διὰ τῆς τῆτων ἐργασίας, καὶ τῆς πονηρᾶς
πράξεως τὰ τῆς λύπης αὐτῆς ἠύξετο.
» καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κατηράσατο Κύριος
ὁ Θεός. ἐλδοθέρῳσι ἡμᾶς πάντων, Φησι,
Ε τῶν ἐπικειμένων κακῶν, καὶ τῶ περὶ τὴν
γλῶ πονεῖσθαι, τὴν κατάραν δεξαμένῳ
διὰ τὴν τῶ πρωτοπλάσῃ παράβασιν.

λ. Καὶ ἔζησε Λάμεχ μετὰ τὸ
γεννησά αὐτὸν τὸν Νῶε, πέντε καὶ
ἔξήκοντα καὶ πεντακόσια ἔτη· καὶ
λα. ἐγέννησεν ὑἱὸς καὶ θυγατέρας. Καὶ
ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Λάμεχ,
Ζ τρεῖς καὶ πενήκοντα καὶ ἐπτακόσια
ἔτη· καὶ ἀπέθανε.

Κ Ε Φ. 5.

α. **Κ**αὶ ἦν Νῶε ἐτῶν πεντα-
κοσίων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπίτηδες ἡμῖν
τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν τῶ δικαίᾳ ἐπεσημη-
νατο ἡ θεία Γραφή, ἵνα μάθωμεν αὐ πό-

σῶ χρόνῳ διετέλεσε παραινῶν αὐτοῖς, καὶ
πῶς ἐκείνοι μὲν τὴν τῆς κακίας ὁδὸν ἐλό-
μενοι, αὐ ταύτη κατεδαπανῶντο· ὁ δὲ δι-
καιος ἀπειναντίας ἀπασὶ πορδόμενος, τὴν
ἄκραν ἀρετῆν ἐπεδείξατο. ὡσε καὶ τὴν
παρὰ τῶ Θεῶ ἐπισπάσασθαι εὐνοίαν, καὶ
πάντων

(1) Ἐπιδοθῶσις ἐστὶν αὐ τῶ Κώδικι. αὐ ἡ ἀναγινώσκεται ἐπὶ αὐ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ Κύριλλος αὐ βιβλ. 2. τῶν Γλαφῶν.

πάντων ὑπόθυτων τῇ τιμωρίᾳ γενομένων, Α αὐτὸν μόνον διαφυγεῖν μετὰ τῶν αὐτῶ προσηκόντων.

Καὶ ἐγέννησε Νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν Σήμ, τὸν Χάμ, τὸν Ἰάφεθ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ μὲν Σήμ, τελειότης, ἦτοι Φύτωμα μετονομάζεται ἂν ἐξ Ἑβραίων εἰς Ἑλλάδα Φωνίω· θερμοσμία δὲ, ὁ Χάμ· πλατυσμός δὲ, ὁ Ἰάφεθ.

β. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες ἐγεννήθησαν αὐτοῖς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς προσέθηκε τὸ, καὶ θυγατέρες ἐγεννήθησαν αὐτοῖς, ἀλλ' ἵνα τὸ πολὺ πλήθος ἡμῶν ἐμφωῇ. ὅπως γὰρ τοσούτον τὸ τῶν ῥιζῶν πλήθος, ἀνάγκη πολλὰς τίκεσθαι τὰς κλάδας.

γ. Ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῶ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι καλὰ εἶσω, ἔλαβον ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν, ἧν ἐξελέξαντο.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνας υἱούς τῶ Θεοῦ κέκληκεν ὁ Μωσῆς; Ἐμβρόντητοι τινές, καὶ ἄγαν ἡλίθιοι, Ἀγγέλους τῆς ὑπέλαβον, τῆς οἰκείας ἴσως ἀκολασίας ἀπολογίαν αἰσῆσαι ἠγάμενοι· (1) ἔδει δὲ αὐτὰς ἀκῶσαι τῶ Θεῷ τῶν ὄλων λέγοντος, ἢ μὴ καλαμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς σάρκα. ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑτη ἑκατὸν ἄκοσι· καὶ σιωπεῖν εἰστέθειν, ὡς ἔτε σάρκα ἐχει τῶν ἀσωμάτων ἢ φύσις, ἔτε χρόνω ῥητῶ περιωρισμένῳ ἐχρῆσι τῷ ζῳῷ. ἀθάνατοι γὰρ ἐκτίθησαν· καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τῷ αὐτῷ ἐχει διάνοιαν. ἰδὼν γὰρ Φησι Κύριος ὁ Θεός, ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ εἰςθυμήθη ὁ Θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπων τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπων ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἐρπετῶν ἕως πετεινῶν τῶ ἔρανος· ὅτι εἰςθυμήθην, ὅτι ἐποίησα αὐτὰς. καὶ τῷ Νῶε εἶφη πάλιν, καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἦκει ἐναντίον μου· ὅτι ἐπλήθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἰδὼ καταφθέρω αὐτὰς καὶ τῷ γῆ. ταῦτα δὲ πάντα ἀνθρώπου εἶναι δηλοῖ τὸς τὸν παράνομον βίον ἠγαπηκότας. εἰ δὲ Ἀγγελοὶ ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἐπεμίγησαν θυγατράσιν, ἠδίκωται οἱ ἄνθρωποι παρὰ τῶν Ἀγγέλων. βία γὰρ δηλονότι τῶν τὰς θυγατέρας διέφθεραν. ἠδίκωται δὲ καὶ παρὰ τῶ πεποιηκότος Θεοῦ, ὑπὲρ Ἀγγέλων λελαγνυκότων αὐτοὶ κολαζό-

μενοι. ἀλλὰ ταῦτα ἐδὲ αὐτὸν οἶμαι φάναι τολμήσαι τὸν τῶ ψόδους πατέρα. διὰ πολλῶν γὰρ εἰδοῦσαν ἡ θεία Γραφή καὶ ἀνθρώπου ἡμαρτηκίαι, καὶ κατ' ἀνθρώπων τῷ θεῷ ἐξενωέχθαι ψῆφον. ποιεῖ δὲ τοῖς πολλοῖς τῷ ἀγνοίαν τὸ παρέργως ἀναγινώσκειν τῷ θεῷ Γράφῳ· εἰρηκῶς γὰρ ὁ συγγραφεύς, ὅπως ἐκ μὲν τῶ Ἀδάμ, ὁ Σὴθ ἐγεννήθη· ἐκ δὲ τῶ Σὴθ, ὁ Ἐνὼς, προσέθηκεν, ἔτος ἠλπίσαν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα τῶ Θεοῦ. ὁ δὲ Ἀκύλας ἔτω τῶτο ἠρμυλώθηκε, τότε ἤρχθη τῶ καλεῖσθαι τῷ ὀνόματι Κυρία. αἰνίττεται δὲ ὁ λόγος, ὡς διὰ τῷ δὲσέβειαν ἔτος πρώτος τῆς θείας προσηγορίας τετύχηκε, καὶ ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἀνομασίᾳ Θεός. ὅταν οἱ ἐκ τῶν Φώτες, υἱοὶ Θεοῦ ἐχρημάτιζον· ὡς περὶ δὲ καὶ ἡμεῖς ἐκ τῆς τῶ δεσπότης Χριστοῦ προσηγορίας, χριστιανοὶ καλεῖμεθα. εἰ δέ τις ταύτῳ ἢ δέχεται τῷ διάνοιαν, διὰ τὸ τὸν Ἀκύλαν ἔτως ἐρμυλώθειαι, ἀχρῶσάτω τῶ Θεῷ διὰ τῶ προφήτη Δαβὶδ λέγοντος· ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐστε, καὶ υἱοὶ ὑψίστων πάντες. καὶ ὁ Θεός ἐστι ἐν σιωπαγωγῇ Θεῶν, ἐν μέσω δὲ Θεός διακρινεῖ. ἔτω δὲ ὀνομάζει τῶς ἄρχοντας, ὡς δηλοῖ τὰ ἐξῆς, ἕως πότε κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα ἀμαρτωλῶν λαμβάνετε; κρίνατε ὁσφάνῳ, καὶ πτωχῶ, ταπεινῶ καὶ πνίγητα δικαιοῦσατε, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ αὐτίς, Θεός Θεῶν Κύριος ἐλάλησε καὶ ἐκάλεσε τῷ γῆ. τῶτων αὐτῶν δηλονότι, τῶν χάριτι τῆς προσηγορίας ταύτης ἠξιωμένων. ἔτω καὶ ὁ νομοθέτης εἶφη, Θεός ἢ κακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τῶ λαοῦ ἐκ ἐρῆς κακῶς. κακῆνοι τοίνυν ὡς δὲσέβας ἀνομασίησαν υἱοὶ τῶ Θεοῦ. ἐκεχώριστο γὰρ τῶ Σὴθ τὸ γένος, καὶ ἐκ ἐπεμίγηστο τοῖς ἐκ τῶ Καῖν, διὰ τῷ ἐπνευθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τῶ Θεῷ τῶν ὄλων ἄραν. ἀλλὰ χρόνος συχνῶ διελθόντος· μετὰ πλείονα γὰρ ἢ διαχίλια ἔτη τὸν κατακλυσμὸν ἐπήγαγεν ὁ Θεός· δὲσέβας θεασάμενοι τῆς τῶ Καῖν συγγενείας τὰς θυγατέρας, καὶ καταθελεχθῆναι, ὡς εἶκος, τοῖς παρ' αὐτῶν ἐπινοηθεῖσι μεσικοῖς ὄργανοις· ὁ γὰρ Ἰσβαὴλ ἐξ αὐτῶν ἀνθήσας, ψαλτήριον καὶ κιθάραν κατέδειξεν· ἐπεμίγησαν αὐταῖς, καὶ διέφθεραν τῷ οἰκείαν δὲσέβειαν, καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς Ἰσραηλίταις ὑπέμειναν· οἱ ταῖς τῶν Μαδιανιτῶν θυγατράσιν μιγέντες, καὶ τῆς ἐκείνων δὲσέβειας μετέσχον, καὶ θεήλατον τιμωρίαν ἐδέξαντο. περὶ τῶτων καὶ ὁ θεός εἶφη Δαβὶδ, καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐδύλοσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν. ἔτως οἱ ἐκ τῶ Σὴθ τὸ γένος κατὰγοντες παλαι μὲν ὡς ἀρετῆς ἐπιμελέμενοι, υἱοὶ Θεοῦ ἐχρημάτιζον· ὑπὸ δὲ τῆς ὄρας τῶν ἀνοσιῶν γυναικῶν δελεασθέντες, συνέχεον μὲν διακεκριμένα τὰ γένη, καρπὸν δὲ κληρονομίας, τῷ πανωλεθρίαν ἐδέξαντο.

ΓΕΝΝΑ-

(1) Ἠγάμενοι, εἰ τῶν Ἀγγέλων τοιαῦτα κατηγορεῖται, ἢ ἐν χάρι. ἐνδ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τίς Θεὸς κατ' ἐξαίρετον λόγον τῆς τῆ Σηθ' ἀπογόνου νόμασιν, ὡς πατὴρ περὶ αὐτὸς κηδεμονίαν ἐπιδεικνυμένη τῆ Θεῶν, καθάπερ οἶμαι καὶ τῆς ἐκ τῆ Ἰακώβ' ὑἱὸς γὰρ Φησιν ἐγέννησα καὶ ὑψωσα.

He. 1. 2.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἔθος τῆ Γραφῆ καὶ τῆς ἀνθρώπου ὑἱὸς Θεὸς καλεῖν. ἐπεὶ ἐν ἀπὸ τῆ Σηθ' ἔτοι κατήγον τὸ γένος, καὶ ἀπὸ τῆ ὑπ' αὐτῆ τεχθείτος, καὶ προσαγορεύθεις Ἐνὸς ἔτος γὰρ Φησιν ἠλπίσιν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίου τῆ Θεῶν ἐξ ἐκείνου λοιπὸν οἱ ἐξῆς τιτλούμενοι, υἱοὶ Θεῶν προσηγορεύθησαν παρὰ τῆς θείας Γραφῆς, διὰ τὸ μιμεῖσθαι μέχρις ἐκείνου τὴν προγόνων ἀρετῶν. ὑἱὸς δὲ ἀνθρώπων ἐκάλεσε τὸς πρὸ τῆ Σηθ' γεγονότας, τῆς ἀπὸ τῆ Καὶν, καὶ τῆς ἐξ ἐκείνου τὸ γένος κατὰγοντας.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τί ἐν; τὸ κάλλος τῆς ἀμαρτίας αἴτιον; μὴ γένοιτο. τῆς γὰρ Θεῶν σοφίας ἔργον ἐστί. Θεῶν δὲ ἔργον ἐκ ἀνποτε γένοιτο πονηρίας αἴτιον. ἀλλὰ τὸ ἰδεῖν; ἐδὲ τῆτο. καὶ γὰρ καὶ τῆτο τῆς φύσεως ἔργον ἐστί. ἀλλὰ τί; τὸ κακῶς ἰδεῖν. τῆτο γὰρ προαιρέσεως διεφθαρμένης ἐστί. διὰ τῆτο καίτις σοφὸς παραινῆ λέγων, μὴ καταμάνθανε κάλλος ἀλλότριον.

Sap. 9. 8.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οἶδα μὲν ἐν, ὅτι τῶν ἀντιγράφων τινὰ περιέχει σαφῶς ἰδόντες δὲ οἱ Ἄγγελοι τῆ Θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. εἶτα περιτρέψασί τινες τῆς φιλοσαρκίας τὰ ἐγκλήματα, καὶ τῆς ἔτω μυσαρωτάτης ἐπιθυμίας ἀνάπλῃσι τὰς αἰτίας ὀλιθηκόσιν Ἄγγελοι; οἱ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν ἔτετηρήκασιν, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἐγὼ δὲ, ὅτι πᾶν μὲν ἀρρώσημα νῦν πρόποι ἀν' ἐκείνοις, φαίλω ἀν, καὶ σωθήσομαι; τὸ δὲ γε τῆ εἰκότως λογισμῶ τὴν ἐπὶ τῶ πράγματι πῖσιν ὡς ἀπώτατω φέρεσθαι συγχωρεῖν, εἴη ἀν ὡς γέ μοι φαίνεται τῶν ἀτοπωτάτων. Καὶ μεθ' ἕτερα. Ὁ γὰρ ἐκ εἶπεν ἡ θεία Γραφή, τίνα δὴ τρόπον παραδεξόμεθα, καὶ ἐν τοῖς ἀληθῶς ἔχουσι καταλογισμέθα; ἐκὲν ἀναγνωσόμεθα μᾶλλον ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῆ Θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναικας ἀπὸ πασῶν ὧν ἐξελέξαντο. ἐμπεδοὶ δὲ μᾶλλον ἡμῖν ὀρθῶς ἔχουσαν τὴν τοιάνδε γραφὴν, καὶ ἡ παρὰ τῶν ἐτέρων ἐρμηνευτῶν ἀπόδοσις. Ἀκύλας μὲν γὰρ Φησιν ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῶν Θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Σύμμαχος δὲ αὐτὸν ἀντὶ τῆ, υἱοὶ τῶν Θεῶν, ἐκδέδωκεν, οἱ υἱοὶ τῶν δυνασθόντων. ὑἱὸς δὲ Θεῶν, καὶ μὴ καὶ δυνασθόντων τῆς ἀπὸ γε τῆ Σηθ' καὶ τῆ Ἐνὸς νόμασον, διάτε τὴν ἐνῆσαν αὐτοῖς ὀσιότητα καὶ φιλοθείαν, καὶ τὸ πάντων διώσθαι καταθλαῖν τῶν ἀνθεσηκότων ἐπαμμύοντός περ, κατὰ τὸ εἶκος, τῆ Θεῶν, καὶ περιφανῆς ἀποφαινόντος τὸ ἱερώταλον τε καὶ ἅγιον γένος. ὅπερ ἰὼ ἀμικλον τῶ ἐτέρω, τῆ τῆ τοῖς ἀπὸ Καὶν, καὶ μὴ καὶ Λάμεχ.

Id. 6.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός; ἔ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τέτοις εἰς τὸν αἰῶνα; διὰ τὸ εἶναι αὐτὸς σάρκας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ πνεῦμα αὐτῶν τὴν προνοητικῶν αὐτῶν δυνάμιν ἐκάλεσε, τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν ἤδη προμηνύων. καὶ ἵνα μάθῃς, ὅτι περὶ τῆ τῆ ὁ λόγος, ὅρα τὸ ἐπαγόμενον. διὰ τὸ εἶναι αὐτὸς, Φησὶ, σάρκας. τῆ τῆ, διὰ τὸ σαρκικαῖς πράξεσιν αὐτὸς καταδεδαπανάσθαι, καὶ μὴ εἰς δέον κεχρησθῆαι τῆ τῆς ψυχῆς ἐσία, ἀλλ' ὡς σάρκα μόνον περικαμνυμένη καὶ ψυχῆς ἐρήμης ὄντας, ἔτω τὸν ἑαυτὸν βίον καταναλίσκειν. ἔθος γὰρ αἰ τῆ θεία Γραφῆ σάρκα τῆς σαρκικῆς καλεῖν, ὡπερ τῆς ἀναρέτης ἀσάρκας ὀνομάζειν καθάπερ ὁ Παῦλος Φησιν ὑμεῖς δὲ ἐκ ἐσὲ ἐν σαρκί. ἐκ ἐπειδὴ σάρκα ἔ περιέκειντο, ἀλλ' ἐπειδὴ σάρκα περικαμνυνοί, ἀνώτεροι τῶν σαρκικῶν ἦσαν φρονημάτων. ὡπερ ἐν καὶ τοῖς δε, διὰ τὸ ὑπερορῶν τῶν σαρκικῶν, ἔλεγεν, ὑμεῖς δὲ ἐκ ἐσὲ ἐν σαρκί. ἔτω καὶ ἐπὶ τῆτων, ἐπειδὴ περὶ τὰς σαρκικῆς πράξεις διωκεκῶς ἦσαν ἡχολημένοι, σάρκας αὐτὸς ἐκάλεσε.

B

G

Rom. 8. 9.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Αἰῶνα λέγει νῦν τῶν ἀνθρώπων τὴν ζωὴν, ὡς καὶ Δαβὶδ ὁ Ψαλ. 89. 8. αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τῆ προσώπασα. ἵνα ἡ τὸ, ἔ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τέτοις εἰς τὸν αἰῶνα; σημαίνων, ὅτι ἐκ ὅτι ὄλον αὐτῶν τὸν αἰῶνα ζήσασιν οἱ νῦν ἀνθρώποι. ἐν γὰρ τοῖς ἀνθρώποις τέτοις εἶπεν, ἐκ ἐτέροις, ἐκ ἀναπληρώσω αὐτὸν τὸν τῶν ἐτῶν ἀριθμὸν, τὸν πολυχρόνιον ἐκείνον.

Ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν, ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη.

E

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἔσονται δὲ Φησιν αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἔτη ἑκατὸν εἴκοσι. τῆ τῆς ἀλυσιτελῆς ὁ μακρὸς τοῖς ἔτος ἐμπαθέσιν αἰῶν. διὸ τὸν βίον αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐτῶν ἀριθμὸν συτεμῶ. καὶ γὰρ κατ' ὀλίγον αὐτῶν ὑποτεμνομένων, τὴν ζωὴν εἰς τοσῶτον αὐτῶν ἐπὶ τῶν Πατριαρχῶν λοιπὸν κατεήσατο χρόνον. ταύτη γε μὴ ἡμῶν τῆ ἐκθέσει συμφωνεῖ καὶ Ἰωσήπος, ἔτως εἰπῶν ὁ σωτεμένετο γὰρ ἡδὴ τοῖς ἀνθρώποις τὸ ζῆν, καὶ βραχυτέρον ἐγένετο μετὰ τῆς Μωσέως γενέσεως, ἑκατὸν ἔτη πρὸς τοῖς εἴκοσι ζήσαντος. ἐπειδὴ δὲ ὠήθησαν τινες εἰρησθαι μὲν περὶ τῆ κατακλυσμῶ τὴν ἀπόφασιν ταύτῃ ἐν τῶ πεντακοσιοσῶ ἔτι τῆ Νῶε, ὡς ἔκτοτε μετὰ τοσῶτων ἐτῶν ἀριθμὸν ἐπαχθῆσομεν; ἐπήχθη δὲ ἔτος ἑξακοσιοσῶ ἔτος τῆ Νῶε, συλλογιζόμενοι τὸν χρόνον, ἔφησαν προειληφῆσαι τὸν Θεὸν εἴκοσι ἔτεσι τὴν οἰκίαν ἀπόφασιν. ὅπερ ἐσὶ παντάπασιν ἀτοπώτατον, τῆ Θεῶν τὰς τιμωρίας αἰ βραδύνοντος, καὶ ἀναβαλλομένη μᾶλλον, ἔ προσλαμβά-

H

K

λαμβάνοντος. ἔτιοι μὲν ἔν προσιέμενοι ταύτης τῆς ἐρμιωείας τὰ πρότερα, καὶ σιωμολογήσαντες τῷ προεγκαιμίνῳ ἀπόφασιν, τὴν ἐκ τῆ κατακλυσμῆ τοῖς ἀνθρώποις ὀλέθριον ἀπαλλῶ, πρὸς τὰ ἐξῆς, τὰ περὶ τῆς τῆ χρόνῃ Φημί προθεσμίας, ἀντιβεβήκασιν. ἔδὲ γὰρ κατὰ τὸ πεντακοσιοσὸν ἔτος τῆ Νῶε Φασὶ ταῦτα πάντως εἰπῆν τὸν Θεὸν, καὶ ἢ προλαβὼν ὁ συγγραφεὺς ἔφη τὸ, ἡ Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων. ὅθεν ἔδὲ πρὸς τὸν Νῶε, τὸν Θεὸν αὐτὰ Φησαι ἀπολελυμένως δὲ ἔτως ἀπλῶς, ὡς ἀντεῦθεν εἶναι σοχάσασθαι μᾶλλον ἀκόλῃον, ὅτι περ εἰκός, πολλῶ πρότερον καὶ τῶν ἑκατὸν εἰκοσι ἐτῶν ἐξενήνεχθαι παρὰ Θεῶ τῷ ἀπόφασιν, ἡ πρὸς τὸν Νῶε εἰπῆν τὸν Θεὸν, καὶ ἐπὶ πέρας ἐθέλειν ἤδη προαγαγεῖν. ἔτω μὲν ἔν ἔτιοι τῆς τῶν τινῶν ἐρμιωείας ἀποσκυδάσασθαι τὸ ἄτοπον ἐπειράθησαν. ἐγὼ δὲ τὸν πολλῶ κύκλον παρῆς, πιθανώτερόν τε οἶμαι καὶ ἀληθέστερον, καὶ παρὰ πόδα μᾶλλον αὐτὸ προηρμιωδκέσαι ταύτῳ μὲν ἀπόφασιν τῷ, ἔσονται αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἰκοσι ἔτη, γαιομαίνῳ ἐπὶ τῇ πορνεία τῶν ἐκ τῆ Σηθ, περὶ τῆς τῶν μετέπειτα ζωῆς ἐκδεξάμενος, ἔ περὶ τῶν πρὸ τῆ κατακλυσμῆ, καὶ μέχρι τῆ κατακλυσμῆ τῷ δὲ, εἰπῆν ὁ Θεὸς ἀπαλείψω τὸν ἀνθρωπον, ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπῃς τῆς γῆς, ἐξενήνεγμίνῳ ἀπόφασιν, διὰ τῷ ἐπὶ τὸ χειρόν εἰς ἄκρον ἐκτροπῷ τῶν ἀνθρώπων, ταύτῳ εἶναι περὶ τῆς διὰ τῆ κατακλυσμῆ παντελῆς τῆ παντὸς ἀπωλείας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ οἱ παλαιοὶ πολλῶ ἔζων χρόνον; Ὡσε ἀξήθλωσθαι τῷ πλείονι χρόνῳ. διὰ τῆτο καὶ πολλὰς συνήπλοντο γνωαξίν. αὐτίκα γῆν καὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν μέχρι τῶν Πατριαρχῶν μακρόβιοι ἦσαν. ἐπειδὴ δὲ τῷ οἰκισμίνῳ ἐπλήρωσαν, ἡλατλώθη λοιπὸν ὁ τῶν ἐτῶν ἀριθμὸς.

ε. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ μετ' ἐκείνο, ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ τῆ Θεῶ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγεννώσαν αὐτοῖς ἐκείνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος, οἱ ἀνθρωποι οἱ ὀνομαστοί.

ΙΩΑΝΝΟΥ. (1) Γίγαντας ἐνταῦθα τῆς ἰαχυρῆς τῷ σώματι οἶμαι λέγειν τῷ Δείαν Γραφῷ. καὶ γὰρ καὶ ἀλλὰ καὶ εἰρηται, γίγαντες ἔρχονται παῦσαι τὸν θυμὸν μῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνας καλεῖ γίγαντας ἡ Δεία Γραφή; Τινές Φασὶ τῆς ἔτη πολλὰ βεβιωκότας; τινές δὲ, τῆς θεομισεῖς καὶ ἀντιθέες ἀνθρώπων. οἱ δὲ ταῦτα ἔτω νενοηκότες, ἔ Φασὶ τῆς μέζονα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων σώματα ἐχρηκέ-

A ναί. ἐγὼ δὲ ὅταν ἀκίσω τῆς Δείας Γραφῆς λεγῆσης περὶ τῆ Ἐνάχ, ὅτι ἀπόγονος ἡ τῶν γιγάντων, καὶ περὶ τῆ Ὠγ, ὅτι ἡ κλίνη αὐτῆ σιδηρῆ ἡ, ἐννεὰ πηχῶν τὸ μήκος, καὶ τεσσαρῶν τὸ πλάτος καὶ ὅτι ἔτος ἐκ τῶν Ῥαφαῖν ὑπελάφθη καὶ τῶν κατασκοπίων διηγμείων, ὅτι ἡμῶν ἀνάπιον αὐτῶν ὡσεὶ ἀκρίδες καὶ τῆ Θεῶ βεβαιῶντος τῆς λόγῃς, καὶ λέγοντος, ὅτι παραδέδωκά σοι τὸν Ἀμορρῆαῖον, ἔ τὸ ὕψος ἡμῶν ὡς κέδρα, καὶ ἰαχυρὸς ἡμῶν ὡς δρυς καὶ περὶ τῆ Γολιάθ, ὅτι τεσσαρῶν πηχῶν καὶ αἰθαμῆς τὸ μήκος εἶχεν ἡ γῆμαί γεγενησθῆσθαι τῆς παμμεγέθῃς ἀνθρώπων, τῆ Θεῶ καὶ τῆτο σοφῶς περὶ τῆ ἀνθρώπων, ἡνὰ γνῶσιν, ὡς ἔκ ἀδαῖων ὁ δημιργὸς, τοσῆτον τοῖς ἀνθρώποις ἀπείμε μέτρον ἡμῶν γὰρ ἡμῶν καὶ μέζες δημιργῆσαι ἡμῶν ἀλλὰ τὸν τῆτον ἐκκόπῳν, καὶ τῷ ἀλαζονείαν κώλυον, μέγιστα τοῖς ἀνθρώποις ἡμῶν ἔδωκε σώματα. εἰ γὰρ ἡμῶν σμικροῖς σώμασιν ἡμῶν κατ' ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῆ μεγαλαυχῆσι τῆ ποιητῆ, τὶ ἡμῶν ἔδρασαν, εἰ μεγίστων σωμάτων μετέλαχον;

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ μετ' ἐκείνο ὡς ἂν ἐπορεύοντο οἱ υἱοὶ τῆ Θεῶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ἐκείνοι ἦσαν οἱ γίγαντες, οἱ ἀπ' αἰῶνος ἀνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. μετὰ γὰρ τὸ ἀποσθῆναι Θεῶ, Φησί, τῆς ἡμῶν τῆ Θεῶ, καὶ γάμῳ παρανόμῳ προσομιλήσθαι, τῶν ἀθεωτάτων ἀνθρώπων ἐκείνων γέγονεν ἡ Φορὰ, (2) καὶ ὡν ἀνεκάθεν ἐπ' ἀσεβεία λόγος πολὺς. γίγαντας γὰρ οἶδεν ἡ Γραφή καλεῖν τῆς κατ' ὑπερβολῆ ἀσεβεῖς, καὶ ὑπερηφάνες, καὶ τῆ οἰκεία ἡμῶν τὸ πᾶν ἐπιτρέποντας. ἔτω Φησὶν ὁ ψαλμωδὸς καὶ γίγας ἡμῶν σὺν τῆσεται ἐν πλήθει ἰαχυρὸς αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Οὐ μάτῳ προσείδησιν ὁ Μωσῆς τὸ, οἱ δὲ γίγαντες τότε ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς. ἀλλ' ἐπειδὴ ὀργισθεῖς ὁ Θεὸς τότε, εἰρηκεν ὅτι, ἔ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμα μῆμ ἐν τοῖς ἀνθρώποις τῆτοις, τῆτῆσι τὸ ζωτικὸν πνεῦμα, διὰ τὸ εἶναι αὐτῆς ἡμῶν ἀμαρτωλῆς, ἀλλ' ἀμαρτίαν τῆτο γὰρ εἶσι, διὰ τὸ εἶναι αὐτῆς σάρκα καὶ ὅτι ἔσαι τὰ ἔτη αὐτῶν ἑκατὸν εἰκοσι. ἡ δὲ τιμωρία τῆς ἀνακόσια καὶ πενήκοντα ἔτη βιῶντας, εἰς ἑκατὸν εἰκοσι περιγραφῶνται. δεικνὺς, ὅτι τιμωρία ἡμῶν τὰ ἑκατὸν εἰκοσι ἔτη καταλείπομενα τῆς ζωῆς, τοῖς, ὡς ἔφῳ, ἀνακόσια καὶ πενήκοντα ἔτη ζῶσιν, ἐπήγαγεν οἱ δὲ γίγαντες τότε ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς, τῆτῆσιν οἱ πολλὰ ἔτη βιῶντες. Φησὶ γῆν, ἐκείνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος ἀνθρωποι οἱ ὀνομαστοί ἡμῶν ὅτι οἱ υἱοὶ τῆ Θεῶ οἱ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων εἰσπορεύομενοι ἔκλε αὐτῶν γεννῶντες ἡμῶν, ἡμῶν ἐπὶ τῷ Θεῷ ὡσε αὐτῆς ἐξ αὐτῆ ὀνομάζεσθαι, ἡμῶν ἐκείνῃ ἡμῶν λέγεσθαι ἡμῶν ἐαυτοῖς ἐγγίνων, ἀνθρώποι

Ἡσ. 13. 3.

Ἡσ. 13. 12.

Ἀριθ. 13. 34.

Ἀμ. 2. 9.

1. Βασ. 17. 4.

Ψαλ. 52. 16.

(1) Τῆ Χρυσόμοε.

(2) Ἰσ. ἡ Φθορά.

ποι ἀνθρώπους θνητὰ καὶ ἐπίκηρα φρο-
νύοντας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Καὶ ἔτικλον μὲν αἱ
γυναικες τέρατα, παραχαράττοντος Θεῶ
καὶ αὐτὰ λοιπὸν τῶν ἀνθρωπίνων σωμα-
των τὰ κάλλη, διὰ τὸ ἀκρατές εἰς ὀρέξεις
πορνικὰς τῶν τλιwickάδε. ἦσαν δὲ οἱ τιτλο-
μενοι γίγαντες· τῆτέστιν ἀγριοίτε καὶ ὄ-
δινοίς, καὶ πολὺ παθόντες τὸ εἶδεσθαι,
καὶ τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι πλεονε-
κλόντες τῶν ἄλλων. ἰσέον δὲ ὅτι τὸς ἄγαν
δύρωσάτης, γίγαντας ἀποκαλεῖν κατε-
δισαί πως τῆς θεοπνύσης Γραφῆς ὁ λό-
γος. καὶ γὰρ ἔφη περίτε Περσῶν καὶ Μή-
δων διὰ Φωνῆς Προφητῶν, γίγαντες ἔρ-
χονται πληρῶσαι τὸν θυμὸν μου, χαίρον-
τες ἅμα καὶ ὑβρίζοντες. Καὶ μετ' ὀλίγα. Γε-
γόνασιν μὲν γὰρ, ὡς ἔφω, δεινοὶ μὲν ἰδεῖν,
ἀπλετοὶ δὲ εἰς ἀλκίω, σκληροὶ καὶ δυσάν-
τητοι, καὶ ταῖς τῶν σωμάτων ὑπεροχαῖς,
βραχυ, κατὰ τὸ εἶκος, τῶν ἄλλων ὑπε-
ραιρόμενοι. πλὴν ἔ κατὰπερ οἱ τὰ ἐπ'
αὐτοῖς μυθοπλασεῖν εἰωθότες, καὶ αὐτῶν
ἠπλοντο νεφῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα
ἐτέχθησαν τέρατα δὲ ἔτικλον. ἵνα γὰρ
μὴ ὄφρανθῆ ἡ φθορὰ ἐπὶ τῇ ἐξουσίᾳ
τῶν γυναικῶν, εἰς ἔλεγχον ἐγέννηντο οἱ
γίγαντες.

5. Ἰδὼν δὲ Κύριος ὁ Θεός, ὅτι
ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώ-
πων ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τὶ βέλεται τὸ
εἰρημῶν, ἰδὼν δέ; Οὐκ ἐπειδὴ ἠγνοεῖ ὁ
Δεσπότης. μὴ γνέοιτο. ἀλλὰ πρὸς τὴν
ἀδοξίαν τὴν ἡμετέραν ἅπαντα διηγείται
ἡ θεία Γραφή· ἵνα ἡμᾶς διδάξῃ, ὅτι καὶ
μετὰ τὴν τοσαύτην αὐτῶ μακροθυμίαν
τοῖς αὐτοῖς ἐπέμενον, ἢ καὶ χεῖροσι περιέ-
βαλον αὐτῶ κακοῖς, φησὶν· ἰδὼν δὲ, ὅτι
ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων
ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτῶ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ
πάσας τὰς ἡμέρας.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ὡσε τὸν φυσικὸν ἐπισκο-
τιδιῶν νόμον, καὶ μὴ ἔξαρκεῖν πρὸς τὴν
τῶν πρακτικῶν ὑφήγησιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκεῖνο μάλιστα ἐπιση-
μιῶσθαι χρὴ, ὡς ἔχ' ἀπλῶς αὐτῶν ἀμαρ-
τίαν ὁ θεὸς λόγος κατηγορεῖ, ἀλλὰ τὴν
μετ' ἐπιμελείας καὶ σπουδῆς παρανομίαν.
τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ, πᾶς τις διανοεῖται ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτῶ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ
πάσας τὰς ἡμέρας. οἱ μὲν γὰρ δυσχεραί-
νοντες τῆς ἀμαρτίας τὴν προσβολὴν, ἠτ-
τώμενοι δὲ διὰ τὴν τῶ νῦ ῥαθυμίαν τῇ πο-
νηρίᾳ, εἰδ' ὑπερον ἀλγύντες καὶ σκόντες,
ἔχουσί τινα μετρίαν ἀμηγέπη παραίτησιν·
οἱ δὲ εἰς ἀκολασίαν καὶ πονηρίαν παντά-
πασιν ἀποκλίνοντες, καὶ ὄσλον τῶν πα-

Α θῶν τὸν λογισμὸν ἀποφαίνοντες, ὡσε καὶ
προσεπινοεῖν ἐτέρας κακίας ιδέας, καὶ
τῆτο ἔχ' ἅπαξ ἢ δις, ἀλλὰ πᾶρα πάντα
τὸν βίον, ποίας ἀξιοὶ συγγνώμης; ποία
δὲ κόλασις ἔ σμικρὰ τοῖς ἔτω σφᾶς αὐτῶς
ἐκδεδωκόσιν εἰς ὄλεθρον;

6. Καὶ ἐνεθυμήθη ὁ Θεός, ὅτι
ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς·
καὶ διενόηθη.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἀνθρωποπαθῶς, ὡς καὶ
ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα ἐπὶ Θεῶ λέγεται. ἔχ'
ἔτω δὲ ὡς ἡ λέξις καὶ ἡ νόησις ἔχει.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ ἐνεθυμήθη, φησὶν,
ὅτι ἐποίησεν ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς
γῆς· ἢ κατὰ Ἀκύλαν καὶ μετεμελήθη ὁ
Θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ διεπονήθη πρὸς καρδίαν αὐτῶ.
μεταμέλεια ἀνθρώπων μὲν, πάθος· Θεῶ
δὲ, ἔργον. ἐπεὶ καὶ θυμὸς μὲν ἀνθρώπων,
ταραχὴ ψυχῆς· Θεῶ δὲ, παιδεία κατὰ
τῶν ἐπαικότων. ἔτω καὶ μεταμέλεια,
ἔφ' ἡμῶν μὲν, μετάγνωσις, οἷα θνητῶν
εἰς κατάγνωσιν ἑαυτῶν, ἔφ' οἷς κακῶς ἢ
ἐνεθυμήθημεν, ἢ ἐπράξαμεν· ἐπὶ δὲ Θεῶ,
μετάθεσις οικονομίας εἰς ἕτερον τρόπον.
ὁ γὰρ ἡμεῖς πάχοντες πρῶτον εἰς ἔργον
ἐρχόμεθα, τῆτο ἐπὶ Θεῶ μόνον τὸ ἔργον
λέγεται. οἷον θυμωθέντες ἡμεῖς, κολά-
ζομεν· Θεῶ δὲ τὸ παιδεύειν, θυμὸς ὠνό-
μασθαι. μεταμεληθέντες ἡμεῖς, καὶ ἀπο-
σάντες ἐκείνων, ἔφ' οἷς μετανοήσωμεν, ἐρ-
χόμεθα ἔφ' ἐκάτερον, ὁ κρεῖττον εἶναι νο-
μίζομεν· ἔτω Θεῶ τὸ ἀπὸ οικονομίας εἰς
οικονομίαν συμφερόντως μεταβαίνειν, με-
ταμέλεια κέκληται. ἐπειδὴ καὶ χεῖρ ἔφ'
ἡμῶν μὲν, τὸ μέλος· ἐπὶ Θεῶ δὲ, ἢ πρᾶ-
ξις λέγεται. ἐπειδὴ γὰρ ἀόρατος ὁ δε-
σπότης, ἢ δὲ διάνοια ἡμῶν σώματι συγκερα-
θεῖσα, ἔξ ὧν οἶδεν ἀκκεῖν χωρεῖ τὰς ἐνερ-
γείας τῶ Θεῶ· ταῖς τῶν ἡμετέρων μελῶν
προσηγορίας ὀνομάζει, σιωπῶν ἡμᾶς θέ-
λσσα ὁ περὶ Θεῶ βέλεται λέγειν. χαρὶ
κλίζομεν ἡμεῖς. τὸ τοίνυν δημοσγικὸν τῶ
Θεῶ, χεῖρα καλεῖ. αὐτίκα καὶ οἱ μάγοι τὴν
σκνίκα ἐκ τῆς γῆς ἐξαγαγεῖν ἔ διωη-
θέντες, κατὰπερ Μωϋσῆς, φησὶ, δάκλυ-
λος Θεῶ ἐστὶ τῆτο ἔπον. τίς δ' ἂν εἴποι τὸ
Μωϋσέως ἔργον, δάκλυλον εἶναι τῆς τῶ
Θεῶ φύσεως; καὶ διώκεις αὐτῶ, ἢ κατω-
νόμασθαι, ἔχ' ἢ ἐξ' αὐτῶ· πῶς γὰρ οἶον-
τε; ἀλλ' ἢ τὸ διωατὸν τῶ Θεῶ ἐν τῇ ἑαυ-
τῆς ἀτελείᾳ δαικνύσσα. καὶ πόδες, ἢ πα-
ρυσία, ἐπειδὴ ποσὶ παραγινόμεθα ἔ ἐάν
δοκῆ καὶ σῶμα, τὸ πρόσαγμα, διὰ τὸ τῶ
σώματι φθέγγεσθαι τῶ ἀνθρώπων. ἔτω
καὶ ὄργη Θεῶ ἢ παιδεία αὐτῶ, ἢ κατὰ τῶν
ἐπαικότων λέγεται τῶ Μωσῆ, τῶ λαῶ μο-
χοποίησαντος· καὶ νῦν ἑάσω με, καὶ θυ-
μωθεῖς ὄργῃ ἀπολέσω αὐτῶ. θυμὸς δὲ
Θεῶ καὶ βασιλέως ἔκ ἀνάμειναι τὴν πᾶρα
ἀνθρώπων συγχώρησιν, ἵνα γνέηται θυμὸς·
ἀλλ' ἔφ' ἔπερ ἂν γνέηται τὸ ἀτοπον, κί-
νεῖται. λέγει δὲ κα πρὸς τὸν Ἀαρῶν, λάθε

Γ ἔπερ ἂν γνέηται τὸ ἀτοπον, κί-
νεῖται. λέγει δὲ κα πρὸς τὸν Ἀαρῶν, λάθε

Δ ἔπερ ἂν γνέηται τὸ ἀτοπον, κί-
νεῖται. λέγει δὲ κα πρὸς τὸν Ἀαρῶν, λάθε

Ε ἔπερ ἂν γνέηται τὸ ἀτοπον, κί-
νεῖται. λέγει δὲ κα πρὸς τὸν Ἀαρῶν, λάθε

Ζ ἔπερ ἂν γνέηται τὸ ἀτοπον, κί-
νεῖται. λέγει δὲ κα πρὸς τὸν Ἀαρῶν, λάθε

Η ἔπερ ἂν γνέηται τὸ ἀτοπον, κί-
νεῖται. λέγει δὲ κα πρὸς τὸν Ἀαρῶν, λάθε

» τὸ θυμολήριον, καὶ δράμε εἰ μέσω τῶν τε-
 » θυηκότων, καὶ τῶν ἐτι ζώντων. ἐξῆλθε
 » γὰρ ἡ ὄργη Κυρίου, καὶ ἤρξατο θραύειν τὸν
 λαόν· τὴν πλῆσιν αὐτῷ, καὶ τὴν κόλασιν
 ὀργῶν καλῶν. ὁμοίως ἄρα καὶ ὅταν με-
 ταβολή τις τῶν οἰκονομιῶν τῷ Θεῷ γινή-
 ται, μεταμέλειαν αὐτῷ ὀνομάζει ἡ θεία
 Γραφή. ταύτῃ τῷ Θεῷ τὴν μεταμέλειαν
 εἰδώς, ἔ πάθος αὐτῷ ὁ Προφήτης, ἀλλ'
 οἰκονομιῶν εἰς ἀλλήλων· δεικνυμένων αὐτῷ
 ὑπὸ τῷ ἀγίῳ πνεύματος πληγῶν τῶν κατὰ
 τῷ Ἰσραὴλ, νῦν μὲν ἐρυσίβης, νῦν δὲ κάμ-
 πης, καὶ βοῶχος καὶ κάμπης, καὶ τῶν
 Αμ. 7.3,6. τοιούτων· καὶ ἕκαστον τῶν ἐβόα, μετα-
 νόησον Κύριε, ἐπὶ τῷ ἐκ ἐλέγχων τὸν
 Θεόν, ὡς κακῶς ποιεῖντα, καὶ παρακαλῶν
 αὐτὸν πρὸς μετάνοιαν παρακληθῆναι,
 τῆς παιδείας δὲ μεταβολῆς εἰς τὸ κρεῖτ-
 τον γινέσθαι παρακαλῶν.

η. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἀπαλείψω
 τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα ἀπὸ πρῶ-
 τῶν τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπων ἕως
 κτήνων, καὶ ἀπὸ ἐρπετῶν ἕως τῶν πε-
 τεινῶν τῷ ἔρανε· ὅτι ἐνεθυμήθην, ὅτι
 ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σωίης, ὅτι κατὰ παν-
 τὸς ἀνθρώπων βέλεται τὴν ἐπάλειψιν
 ἐπαγαγεῖν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ γὰρ εἰς ἀνυπαρ-
 ξίαν αὐτὸν περιάγει, ἀδὲ κατὰ ψυχῶν
 ἀπαλείφει, ἀλλ' ἀπὸ γῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποιε καλακλυσ-
 μῶν τὰ τῶν ἀνθρώπων πλήρη διέφθειραν;
 Ἐξαλείψαι τὸ γένος τῷ Καὶν ἠθέλησεν·
 ἀνεμίγη δὲ αὐτῷ καὶ τῶν ὀσεβῶν ἡ φυλή,
 διὸ καὶ τῆς τιμωρίας μετέσχεν. ἀρχῶν
 δέ τινα καιρῶν βίβη ποιήσασθαι βεληθείς,
 τὸν Νῶε καὶ τὸς ἐκείνους παῖδας σὺ ταῖς
 γνωαῖς διετήρησεν ὀσεβῆτε ὄντα καὶ δί-
 καιον, καὶ ἐκ τῆς τῶν ὀσεβῶν συγγενείας
 βλασήσαντα, καὶ τὴν τῆς παρανομίας ἐπι-
 μιξίαν μισήσαντα. ἔ μὲν, ὡς τινὲς φασιν,
 ὀργῇ τινὶ ταῦτα καὶ μεταμέλεια πεποίη-
 κε. ταῦτα γάρ τοι ἀνθρώπινα πάθη· ἡ
 δὲ θεία φύσις ἐλευθέρα παθῶν. ἄλλως-
 τε ἡ μεταμέλεια τοῖς μετὰ τὴν πείραν
 μανθάνουσι τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν κα-
 τάλληλος. ἀγνοῦντες γὰρ τὸ ἐσόμνον,
 προβληθόντα· εἴτα τῇ πείρᾳ μανθάνον-
 τες, ὡς ἐκ ὀρθῶς ἐβληθῶσαντο, μεταμέ-
 λονται. ὁ δὲ Θεός ἔτως ὀρᾷ τὰ μετὰ πολ-
 λὰς ἐσόμνα γενεάς, ὡς ἡδὴ γεγενημένα.
 ὡς προορῶν τοίνυ καὶ γνώσκων, ἔτως
 ἅπαντα πρυτανόβει. τί δὴ ποτε τοίνυ
 μεταμέλεται, ἅπαντα πρὸς τὴν πρόγνω-
 σιν τὴν οἰκείαν οἰκονομῶν; ἐκὼν ἢ ἐπὶ Θεῷ

1. Βασ. 15.35. μεταμέλεια οἰκονομίας ἐστὶ μεταβολή. με-
 » ταμεμέλημα γὰρ φησιν, ὅτι κέχρηκα τὸν

Α., Σαὺλ εἰς βασιλέα· ἀγὶ τῷ, ἐδοκίμασα
 παῦσαι μὲν τῶτον, ἕτερον δὲ χειροτονῆ-
 » σαι. ἔτω κἀνταῦθα· ἐνεθυμήθην, ὅτι
 » ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον· ἐδοκίμασα διολέ-
 » σαι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. ἀλλὰ Φι-
 λάνθρωπος ὢν, σέσμα τὸν Νῶε τῇ φύσει
 τετήρηκεν. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀλόγων τὰ γοῖν
 τῆς τῶν ἀνθρώπων ἕνεκα δεδημύργηται
 χρείας, καὶ ταῦτα τοῖς ἀνθρώποις σὺ-
 διεφθάρη, πλὴν τῶν ἐν τῇ κιβωτῷ σὺ-
 Β τῷ Νῶε διαφυλαχθεῖτων.

θ. Νῶε δὲ εὔρε χάριν ἐναντίον Κυ-
 ρίου τῷ Θεῷ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς
 εὔρε χάριν, ἀλλ' ἐναντίον Κυρίου τῷ Θεῷ.
 ἵνα ἡμᾶς διδάξῃ, ὅτι εἴα τῶτον ἔχε τὸν
 σκοπὸν, ὡσεὶ τὸν ἀκοίμητον ἐκείνον ὁ Φ-
 θαλμὸν ἐπαινέτω ἔχειν. καὶ εἰδὼς αὐτῷ
 λόγος τῆς τῶν ἀνθρώπων δόξης, ἀδὲ τῆς
 ἀτιμίας καὶ τῷ γέλωτος.

ι. Αὐταὶ δὲ αἱ γενεαὶ Νῶε. Νῶε
 ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος ὢν ἐν τῇ
 γενεᾷ αὐτῷ, τῷ Θεῷ εὐηρέτησε Νῶε.
 ια. Ἐγέννησε δὲ Νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν Σῆμ,
 τὸν Χαμ, τὸν Ἰάφεθ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ κοινότερον (1)
 ἐγράφετο ταῦτα, ἐχρῶν ἐπιφέρειν τῷ,
 Δ αὐταὶ αἱ γενεαὶ Νῶε, Νῶε ἐγέννησε τρεῖς
 υἱούς. νῦν δὲ ἐπεὶ δικαιοσύνης ἡ γένε-
 νεσις αὐτῷ, προτέτακται μὲν τὸ, αὐταὶ
 αἱ γενεαὶ ἐπιφέρειν δὲ τὸ, ἄνθρωπος
 δίκαιος ὢν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῷ σπυδαίς τὸ πρὸς
 ἀλήθειαν γένος, ἡ ἀρετή. διὸ λέγει, (2)
 Νῶε δίκαιος ὢν, τέλειος.

ΛΗΛΟΥ. Γενεὰ τῷ δικαίῳ ἐστὶν ἡ ὁμοιο-
 τροπία. καὶ τῷ σημαίνεται ἐκ τῷ, αὐτῷ Ψαλ. 23. 6.
 » ἡ γενεὰ ζητῶντων τὸν Κύριον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς
 τέλειος, ἀλλ' εἰ τῷ τότε καιρῷ. πολλοὶ
 γὰρ τελειότητος τρόποι κατὰ διαφόρους
 ὀρισμένους καιρούς. καὶ τῷ χρόνῳ προκό-
 πλοντος, τότε τετέλειον, ἀτελὲς ὑπερον
 γίνεται. οἷον τί λέγω. τέλειος ὢν ποτε
 » ὁ κατὰ νόμον βιῶν. ὁ ποιήσας γὰρ αὐτὰ, Λαβ. 18. 5.
 Ζ φησὶ, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. ἀλλ' ἐλευθῶν ὁ
 Χριστός, τῷ τῷ τέλειον εἰδείξει ἀτελές.
 » εἴαν γὰρ μὴ περιοδύσει, φησὶν, ἡ δικαιο- Ματθ. 5. 20.
 » σὴν ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ
 » Φαρισαίων, ἔ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασι-
 » λείαν τῶν ἔρανων.

ιβ. Ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τῷ
 Θεῷ, καὶ ἐπλήθη ἡ γῆ ἀδικίας.

ιγ. Καὶ εἶδε Κύριος ὁ Θεός τὴν γῆν, καὶ
 ἦν κατεφθαρμένη· ὅτι κατέφθειρε
 πᾶσα

(1) Τὸ δὲ, αὐταὶ αἱ γενεαὶ Νῶε ἔ κοινῶς φασὶν εἶρηται. ἡ γὰρ ἂν βίβλος ἐπλήεργε τὸ, Νῶε
 ἐγέννησε, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κἀδ.

(2) Πρὸς ὃν καὶ φησι· καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἦκε ἐναντίον ἐμοῦ. ὁ εἶρημ. κἀδ.

πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτῆ ἐπὶ τῆς Ἀ
γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Φθορὰν γῆς, ἐτὶ εἰς τὸ μὴ
εἶναι ἀπώλειαν τῆς σοικείας δηλοῖ, ἀλλὰ τὴν
τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων ὑπερβολὴν.

ΕΦΡΑΙΜ. Δύω τέχναις τέως δὲ βρέσθαι
τῆς τότε ἢ Γραφῆ ἐρήκε· ψαλτήριόν τε
καὶ κιθάραν, καὶ χαλκείαν χαλκῆ καὶ σι-
δηρῆ. τὴν κιθάραν πρὸς τῆς κώμης, καὶ
πρὸς πόλεμον τὴν χαλκείαν. καὶ γὰρ ὡς
Ἰηρὲς ἦσαν κατ' ἀλλήλων πρὸς πρόβατα,
μόνον πρὸς τὰς γυναῖκας εἰρήνῃ ἀγούτες,
καὶ ἐν αὐταῖς ἐτὸν τυχόντα πόλεμον ὑπο-
μείνοντες. ἐπὶ ἑκοσι φόνοις ἀνδρῶν γυνὴ
περιεφέρετο· ἢ γὰρ Φθορὰ τὴν ἰσχυρὴν τῆ
σώματος ἐν τῇ μοιχείᾳ ἐγύμναζε. καὶ
γυναῖκες ἐκ αὐτῆ ὄντοια τὸ καύχη-
μα, ἀλλ' ἐν τῇ πολυανδρίᾳ. ἔτω καὶ αὐ-
ταὶ ἐξεμάνησαν ἐχ' ἡκιστα τῶν ἀνδρῶν
ταῖς ψυχαῖς, πολεμῆσαι τῆς ἔχοντες αὐ-
τάς. ἤνυχοντο θανεῖν, ἵνα τῇ Φθορᾷ ἐκ-
μανῶς λειτουργήσωσι. προέκυψε γὰρ ἐν
αὐταῖς τὸ πάθος τῆς ἀκρασίας τοσούτον,
ὥστε καὶ τῆς ἡσυχίας τῆς Θεῶν ἐλεῖν πρὸς τὴν
μίξιν τὴν ἀτιμον. τίς ἀπιστήσῃ ἐν τοῖς
ἐρημίοις, μὴ ἐπεδοῦν τὰς Φθοράς, καὶ
θανάτους; διατὶ ταῦτα εἶπον; ἵνα δείξω
τὴν σωτέλειαν τὴν ἐπὶ τῆς Νῶε συμβά-
σαν, ἢτοι τὸν κατακλυσμόν, διὰ ταῦτα
γνωσόμενον.

ιδ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς
Νῶε, καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἦκει
ἐναντίον μου· ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδι-
κίας ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἰδὲ ἐγὼ καταφ-
θεῖρω αὐτὰς καὶ τὴν γῆν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καιρὸς παντὸς ἀν-
θρώπου ἦκει· σημαίνει τὴν οἰονεὶ συμπλή-
ρωσιν τῶν ἡμερησίων ἀνθρώπων, καὶ
τῆς ἐκδικήσεως ἐπαγωγῆ προ-
Γεν. 15. 16. σάγγελαι ὀφείλει, καὶ ὁ λέγεται, ἔπω
γὰρ ἀναπεπλήρωται ἀπ' ἀμαρτιῶν τῶν
Ἀμορρῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδενὸς γεννηθῆ ὑπάρ-
χει τὸ γινῶναι καιρὸν, καὶ ὃν ἀξία πε-
ποιήκει. ἐδέτις (2) τῆς λοιπῆς ἀπογνω-
δῶναι. διὸ ἐρήτα, ἐναντίον ἐμοῦ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Δῆλον δὲ
καὶ ἐκ τῆς, ὡς ἐχ' ἐμαρμηνῆ αὐτοῖς ἐπὶ-
νεγκε τὸν τοῖστον θάνατον. ἐπεὶ γὰρ
ἐπλήσθη, φησὶν, ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν.
ὥστε ἐκ ἀν' ἐνεσιῆκει, εἰ μὴ ἡμάρτανον.

ιε. Ποίησον ἔν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ
ξύλων τετραγώνων. νοστιάς ποιήσεις

τὴν κιβωτὸν, καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν
ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τὰ μὲν γὰρ τε-
τραγώνου ξύλα, καὶ τὸ τετραγώνον σχῆμα
πάντη βεβηκέναι ὀρθὰς γωνίας ἐπιτελεῖν,
τὸ ἀσφαλές δηλοῖ.

15. Καὶ ἔτω ποιήσεις τὴν κιβωτὸν.
τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος τῆς κι-
βωτῆ, καὶ πενήκοντα πήχεων τὸ
πλάτος, καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ
ὑψος αὐτῆς. Ἐπισυναγών ποιήσεις
τὴν κιβωτὸν· καὶ εἰς πῆχυν συντελέ-
σεις αὐτὴν ἀνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς
κιβωτῆ ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατώ-
γαια διώροφα, καὶ τριώροφα ποιή-
σεις αὐτὴν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητητέον (3) ποτα-
πὸν δὲ νοῆσαι τὸ σχῆμα τῆς κιβωτῆ, ὅπερ
νομίζω, (4) ὅτι πυραμοειδὲς εἶναι, ἀρχο-
μενον ἀπὸ μὲν μήκους, τριακοσίων πηχῶν·
ἀπὸ δὲ πλάτους, πενήκοντα, καὶ ἐπὶ τῆς
τριάκοντα τῆς ὑψους πήχεις ἐπισυναγόμε-
νον. ὥστε τὴν κορυφὴν γενέσθαι μῆκος καὶ
πλάτος, πῆχυν. ἔσω δὲ τὰ μὲν κατὰ
αὐτῆς, ἄπερ ὀνόμασαι κατάγαια, ὀρο-
φῶν δύο· τὰ δὲ ὑπὲρ τὰς δύο ὀροφᾶς ἐπὶ

τῷ ἀνωτέρῳ ὀροφῷ, ὀροφῶν τριῶν. τῆ-
το δὲ καὶ Σύμμαχος σαφῶς ἐξέδετο εἰ-
πὼν· κατὰ δίεργα, καὶ τριεργα ποιήσεις
αὐτὴν. νοσῶν δὲ κατ' ἐκάστῳ ὀροφῷ
ἀποδιαλαμβανόμενα (5) χωρία, ὑπὲρ τῆ
χωρίζεσθαι τὰ ἀνομοιογενῆ ζῶα ἀπ' ἀλλή-
λων, καὶ καλεῖσθαι (6) τὰ ἀποδιαλαμβανό-
μενα ταῦτα χωρία, νοσῶν· ὡς ὁ Σύμμα-
χος πεποίηκε, καλῶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Φα-
σί τοῖσι, ὅτι, ἢ μὲν κατωτέρῳ πρὸς (7)

τῷ πυθμῶν τῆς διωρόφου σέγγη, εἰς σὺ-
βαλα ἀπετέτακτο· ἢ δὲ ταύτης ἀνωτέ-
ρω, εἰς τὴν σιναγωγῆ τῆς τροφῆς τῶν
ζῴων. ὥστε (8) ὑπορεῖν τὰ μὲν σαρκο-
βόρα, σαρκῶν· τὰ δὲ ἕτερα ζῶα παρὰ
τὰ εἰς διατήρησιν εἰσαχθέντα, τροφῆς
ἐνεκα εἰσαχθέντα εἰς τὴν κιβωτὸν· τὰ
δὲ μὴ τοιαῦτα, τῆς ἐπιτηδείας ἕκαστον ὀ-
πορήσασιν τροφῆς· ταῦτα μὲν εἰς τὸν περὶ
τῶν καταγῶν διωρόφων λόγον. τὸ δὲ
κατώτατον (9) τριώροφον τοῖς ζῴοις
ἀπετέτακτο κατὰ τὰς νομοθετίας νοσῶν·
καὶ εἰκός· ὅτι τῷ μὲν τῶν ὀφειδῶν γένει
καὶ θηρίων, ἢ τῆς κατωτάτης τριωρόφου
χώρα ἀπειμήθη· τοῖς δὲ κλιῶσι, καὶ
τοῖς λοιποῖς τῶν τιθασοτέρων, ἢ ἡμερω-
τέρων τάξει καὶ λόγῳ, τὰ ἀνωτέρω. ἐχρῆν
δὲ τὸν ἀνθρώπον ὡσπερ τῇ φύσει ἀρχόντα

Κ 3

τῶν

(1) Μετ' ἰὼ ὁ τῆς δικῆς καιρὸς. κατὰ τῆτο γὰρ καὶ τὸ, ἔπω ἀναπεπλήρωται κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κῶδ.

(2) Ὅδετις τῆς λοιπῆς. ὁ εἰρημ. κῶδ.

(3) Ζητεῖται δὲ ποταπὸν. ὁ αὐτ.

(4) Ὅπερ νομίζω φησὶν. ὁ αὐτ.

(5) Ἀπολαμβανόμενα. ὁ αὐτ.

(6) Ἄπερ καλεῖ νοσῶν· ὁ δὲ Σύμμαχος, καλῶν.

(7) Καὶ πρὸς τῶν. ὁ αὐτ.

(8) Τὰ ἀπὸ τῆς, ὥστε, ἀχρι τῆς, τὸ δὲ κατώτατον τριώροφον, ἐκένται ἐν τῷ εἰρημ. κῶδ.

(9) Τὸ δὲ μετὰ ταῦτα τριώροφον. ὁ αὐτ. κῶδ.

τῶν ἀλόγων, ὧν ἐπιβέβηκεν αὐτός· (1) ἔτω (2) καὶ ἐν τῇ χώρῃ εἶναι ἀνωτάτω τῆς κιβωτῆ περὶ τὴν τρίτῃν ζέγλῳ, ὑπὸ χεῖρα ἔχοντα τὰ λοιπὰ τῶν ζώων. πιθανόν δὲ τὴν πλαγίαν, περὶ (3) ἧς ἔρηται, τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτῆ ἐκ πλαγίων ποιήσεις, γεγονέναι περὶ τὴν κάτωθεν πρώτῃν ζέγλῳ ἵνα ἐκείθεν εἰσελθόντα τὰ ζῶα, ἀπὴν (4) ἐπὶ τὰς τεταγμένας ἐν ταῖς νοσοιαῖς τόπους. καὶ τῆτο βέβηκεν ἡμῖν φαίνεται λέγειν περὶ αὐτῆς, ἢ ἀνωθεν νομίζειν μετὰ πολλῆς δυσκολίας τὰ ζῶα καταβαίνειν ἐπὶ τὰς οἰκείας τόπους.

ΩΡΙΓΕΝΟΣ. Ἐπηγόρευ τινὲς, εἰ δύνανται ἢ τηλικαύτη κιβωτὸς χωρηῖσθαι καὶ τὸ πολλοσημόριον τῶν ἐπὶ γῆς πάντων ζώων, καὶ μάλιστα Ἀπελλῆς ὁ τῆ Μαρκίωνος γνώριμος, καὶ ἡγεμόνος αὐτῆ ἀκρατῆς, ὡς ἐκ τῆς μύθου εἶναι λέγειν τὰ τῆς Γραφῆς, καὶ μὴ ἐκ Θεοῦ μὴ συνίων ποταπῆς τριακοσίας πήχους ὠνόμασεν ἢ Γραφῆ. ὡς δὲ ἐμαρτομεν ἡμεῖς ἀπότινος τῶν Ἑβραίων ἐλλογίμων, οἱ τριακόσιοι πήχους ὠνόμαδον, ὡς ἢ καλεσμένη παρά τοῖς Γεωμέτροις δυνάμις τῆ ἀπὸ τριακοσίου τετραγώνου. ὡς εἶναι τὰς ἡμετέρας πήχους τῆ μήκους ἐν τῷ κατ' ἐπιπέδῳ ἐννεὰ μυριάδας. σὺ αὐτῷ δὲ καὶ τῆ πλάτους διχιλίας παντακοσίας, καὶ τῆ ὕψους ἐννεακοσίας. εἰ γὰρ ἡγνοεῖ ταῦτα Μωσῆς, ὁ πάση σοφίᾳ Αἰγυπτίων τῶν γεωμετρικωτάτων πεπαιδευμένος. ἐπεὶ εἰ μὴ τῆτο, τάχα ἂν εἶδὲ δύο ἐλέφαντες ἐχώρησαν, καὶ τὰς τῆτων ἐπὶ εἰαυτὸν τροφάς. πλὴν τὸ, ἐπισιωάγων, ἔτω νοηθεῖν τρανώτερον. νοεῖ μοι τριακοσίων πήχεων τῶν εἰρημέων, κατὰ τὴν καλεσμένην δύναμιν, εἶναι κατώτατον τῆς κιβωτῆ μήκος, καὶ πενήτηκοντα πλάτος. εἶτα κατὰ πῆχῳ ἐπισιωάγου. τῆ μὲν μήκους, δέκα πήχους τῆ δὲ πλάτους, εἶνα ὁμοιον. ὡσεὶ γενεῖσθαι τὸν τριακοσὸν τῆ ὕψους πῆχῳ, δέκα μὲν τῆ μήκους, ἐνὸς δὲ καὶ διμοῖρα τῆ πλάτους. εἶτα μετὰ τῆτο σωτελεσθῆναι εἰς πῆχῳ. εἰ δέ τῳ βίαιος εἶναι δοξῆι ὁ πῆχυς τριακοσὸς ὧν, καὶ πρώτος ὧν τὸ ὕψος, προσεχέτω τῇ λέξει λεγῆσθαι καὶ τριακοσὸν πήχους τὸ ὕψος. οἶμαι γὰρ ἐμφανέσθαι μετὰ τῆ, καὶ τριακοσὸν πῆχους, τὸν πρώτον καὶ τριακοσὸν πῆχῳ, διὰ τῆ, εἰς πῆχῳ σωτελέσει.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Καὶ μήκος μὲν, τριακόσιοι πήχους τῆ κατασκευάσματος πλάτος δὲ, πενήτηκοντα βάθος δὲ, τριακοσὸν. καὶ εἰς πῆχῳ ἀνωθεν σωτελεῖται, ἐκ τῆς πλατείας βάσεως ἀποξινώ-

μακρον πυραμίδος τρόπον ἢ κιβωτός τῶν διὰ πυρὸς καθαιρομένων καὶ δοκιμαζομένων συμβολον. ἢ γεωμετρικῆ αὐτῆ παρέρχεται ἀναλογία, εἰς παραπομπῆ τῶν ἀγίων ἐκείνων μονῶν ὧν τὰς διαφορὰς αἰ διαφορὰ τῶν ἀριθμῶν τῶν ὑποτεταγμένων μιλύκων. οἱ δὲ ἐμφερόμενοι λόγοι εἰσὶν ἑξαπλάσιοι, ὡς τὰ τριακόσια τῶν πενήτηκοντα. καὶ δεκαπλάσιοι, ὡς τῶν τριακοντῶν, δεκαπλάσια τὰ τριακόσια. καὶ ἐπιδίμοιροι. τὰ γὰρ πενήτηκοντα τῶν τριακοντα ἐπιδίμοιρα. εἰσὶ δὲ οἱ τὰς τριακοσίας πήχους, σύμβολον τῆ κυριακῆ σημείας (5) λέγασθαι τὰς πενήτηκοντα δὲ, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀφέσεως τῆς κατὰ τὴν πενήτηκοντῶν καὶ τῆς τριακοντα, ἢ ὡς εἰσὶσι (6) δώδεκα, τὸ κήρυγμα δηλῶν ἰσορροσῖν ὅτι τριακοσῶ μὲν ἐκήρυξεν ὁ Κύριος εἶτα δώδεκα δὲ ἦσαν οἱ Ἀποστολοι. καὶ εἰς πῆχῳ σωτελεῖσθαι τὸ κατασκευάσματος, εἰς μονάδα τελευτώσης τῆς τῆ δικαίης προκοπῆς, καὶ εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τίς ἐν ἄρα ἐστὶ τῶν τῆς κιβωτῆ μέτρων ὁ λόγος; Τῆς ἀγίας καὶ ὁμοσῆς Τριάδος ὁρθῆ καὶ ἀπεξεσμένη δηλωσις, καὶ τῆς μίας Θεότητος τὸ ἀρτίως ἔχον, καὶ τὸ εἰς πᾶν ὅτιον παντέλειον. τῆτο γὰρ ἡμῶν ὡς εἶπε δὴ τοῖς προκαίμοις ἀριθμοῖς ὑποδηλῆσκον κατὰ τὴν τῆς ἀν, ἐκείνο διενδυμένους ὡς εἰς ἕθος τῆ θεοπινύξῳ Γραφῆ, τῆς τῆ ἀνόπιν ἔχοντῶν ἀνακύκλῃσιν ἀριθμῶν, τελειότητος ποιείσθαι σύμβολον. ὅσον δὲ δή-τίφημι. ἀρχομένη γὰρ ἐκ πρώτης ἢ ἐβδόμας, εἰ σαββάτῳ διαπεραίνεται κατὰ τὴν ἐβδόμῳ. εἶτα πάλιν ἀριθμῶσιν τὴν ἐφεξῆς, ἀπὸ πρώτης ἀρχομένοι μέχρι πάλιν ἐβδόμης. ὁμοίως εἰς ἀριθμὸν ἰόντες τὸν δέκα, πάλιν ἐκ πρώτης τῆς ἐφεξῆς δεκάδος ἀρχόμεθα. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τῆτον τρόπον τε καὶ λόγον συγκαίεται καὶ ὁ τέλειος ἐκ τελείων ἀριθμῶν, τετέσιν ὁ ἑκατὸν ἐκ δεκάδων δέκα καὶ ἀνακύκλῃσιν ἔχον καὶ ἀναδρομῶν τὴν εἰς μονάδα πάλιν. ὅπερ ἐν ἔφῳ, τελειότητος σύμβολον παρά γε τῇ θείᾳ Γραφῆ πᾶς ἀριθμῶν ἀνόπιν ὡσπερ ἰὼν μετὰ τὸ εἰς πέρας ἦκειν τὸ αὐτῷ πρόπον τε καὶ ὠρισμένον. ἄρα τοίνυν τῆς ἀγίας Τριάδος τὸ παντέλειον ὡς ἐν τρισὶ πῆχεων ἑκατοντάσι. τῆτο γὰρ μήκος τῆ κιβωτῆ. ὅτι δέ εἰσιν, ἴν' ἔτῳς εἶπωμεν, τελειότητος τελειότητων ἢ ὡς ἐν μονάδι Θεότητος, ὑπεμφλίωσιν ἂν τὸ εὖρος, εὖ μάλα ἐπὶ πῆχους ἰὼν πενήτηκοντα τετέσιν, ὡς ἐν ἐβδόμασιν ἐπὶ τῆ, προσκυλισεγμένης αὐταῖς καὶ μονάδος,

(1) Τὸ, ὧν ἐπιβέβηκεν αὐτός ἐ κεῖται ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Οὕτω καὶ χώρα τῆ ἀνωτάτω τυγχάνειν περὶ τὴν τρίτῃν ζέγειν. πιθανόν δὲ, κτ. ὁ αὐτ. κώδ.

(3) Ἦν ἔπε γεγονέναι. ὁ αὐτ.

(4) Πρὸς τὰς τεταγμένας χωρὶς νεοθλίας. εἰ γὰρ ἀνωθεν ἴω, μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀνήγετε τὰ ζῶα πρὸς τὴν κιβωτὸν, καὶ πρὸς τὰς ἰδίας τόπους κατήγετε. ὁ αὐτ.

(5) Κυριακὸν σημεῖον τὸν σαυρον καλεῖ ὑπὸ τῆ Τ χήματος ἐμφαινόμενον.

(6) Ἴσ. ἐν τῆ τῶν ἀντιγράφων.

νάδος, διὰ τὸ μίαν εἶναι καὶ Θεότητος φύσιν. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὕψος, ἔχει ἑτέραν ἡμῖν ἢ ταύτῃ ὠδίνει τὴν σύννοιαν. ἀποπεραίνονται μὲν γὰρ εἰς πῆχων δεκάδα τρίτῳ· εἰς ἓνα δὲ δὴ τὸν ὑπερκείμενον τε καὶ ἀνωτάτῳ καταλήγει πάλιν. τριάκοντα γὰρ Φησι πῆχων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ εἰς ἓνα πῆχῳ σωτελέσεις αὐτῷ. ὄρωμομένη γὰρ ὡσπερ εἰς τρεῖς ὑποστάσεων, καὶ μὴ κῆ προσώπων ἰδικῶν διαφορᾶς ἢ ἀγία Τριάς, εἰς μίαν Θεότητος οἶονεῖ συζέλλεται φύσιν.

ιη. Ἐγὼ δὲ ἰδὲ ἐπάγω τὸν κατακλυσμόν, ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ἣ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τῶ ἕρανθ· καὶ ὅσα ἂν ἢ ἐπὶ τῆς γῆς τελευτήσῃ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἰδὲ τέτο' ἐστὶν ὃ εἶπεν ἄνω· ἔ μὴ μείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τέτοις.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητεῖται, (1) διατὶ ἀπειλῶν ἀνθρώπων ἀπαλείψαι, καὶ τὰ ἄλογα προσδιαφθεῖραι; Διότι ἔ προηγουμένως δι' ἑαυτὰ γέγονε τὰ ἄλογα, ἀλλὰ χάριν ἀνθρώπων, καὶ τῆς τέτων ὑπηρεσίας. ὧν διαφθερομένων, εἰκότως κακείνα συνδιαφθερέται· μηκέτι ὄντων, δι' ἧς (2) γέγονε.

ιθ. Καὶ σήσω τὴν διαθήκην μετὰ σὲ· εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνὴ σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σὲ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπεὶ τοίνυν πάντων λοιπὸν ἐπὶ τὴν κακίαν αὐτομολησάντων, σὲ μόνον εὑρον ἐν τοσούτῳ πλήθει δυνάμενον ἀνακαλέσασθαι τὴν προπάτορος τὴν παράβασιν, μετὰ σὲ σήσω τὴν διαθήκην σου. ἢ γὰρ τῶν βεβιωμένων πράξεις ἀξιόπιστόν σε δείκνυσι, πρὸς τὸ δέξασθαι τὰς παρ' ἐμοῦ εὐτολίας. εἶτα ἵνα μὴ καὶ ταῦτα ἀχέων ὁ δίκαιος ἐκεῖνος ἐτι ἀδύμη, ὡς μόνος μέλλων καταλειφθήσεσθαι, παραμυθιζόμενος αὐτὸν, ὡς εἰπεῖν, πάλιν Φησὶν· εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σὲ. εἰ γὰρ καὶ πολὺ τῆς τῆ δικαίας ἀρετῆς ἐλείποντο, ἀλλ' ὅμως τῆς ὑπερβαλλέσης ἐκείνης κακίας ἐκτός ἦσαν. ἄλλως δὲ καὶ διὰ δύο ταύτας τὰς αἰτίας τῆς σωτηρίας ἀπολαύσει· μίαν μὲν, εἰς τιμὴν τῆς δικαίας. ἕδωκε γὰρ τῷ Φιλανθρώπῳ Θεῷ τιμᾶν τὴν αὐτῆ δόξαν, καὶ χαρίζεσθαι αὐτοῖς πολλάκις τὴν ἑτέρων σωτηρίαν, ὃ καὶ ἐπὶ τῆ μακαρίε Παύλῃ πεποιήκε. Καὶ μετ' ὀλίγα. Δι' ἑτέραν δὲ, ἐπειδὴ ἐβέβλητο ζύμῳ τινὰ καὶ ῥίζαν τῆ μέλ-

Α λουτος εἰς τὸ ἐξῆς σωίσασθαι γένος καταλειφθῆναι.

κ. Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπετῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κληνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν, ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτῶ· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἕσονται. κα. Ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν τῶ ἕρανθ κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κληνῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσελεύσονται πρὸς σὲ, τρέφεσθαι μετὰ σὲ ἄρσεν καὶ θῆλυ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡσπερ γὰρ εἰς τῆ ἀπειλῆ τῆς τιμωρίας, μετὰ τῆ τῶν ἀνθρώπων γένος καὶ τὰ κληνῶν, καὶ τὰ ἐρπετῶν, καὶ τὰ πετεινῶν, καὶ τὰ θηρία ἀπολέσθαι εἶπεν· ἔτω καὶ αὐτὰ διὰ τὸν δίκαιον καὶ ἐκ τέτων εἰσαχθῆναι εἰς τὴν κιβωτὸν ἀφ' ἑκάστων γένος προσάττει μίαν συζυγίαν, ὡς ἀέριμα καὶ ἀπαρχὴν γενέσθαι τῶ μετὰ ταῦτα μέλλοντος ἕσεσθαι πλήθους.

Δ κβ. Σὺ δὲ λήψη σεαυτῶ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων, ἃ ἔδεδωκε, καὶ συναξέεις πρὸς σεαυτὸν, καὶ ἔσαι σοὶ καὶ ἐκείνοις φαγεῖν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ ἦδισον εἰς τὴν κιβωτῶ τὰ θηρία; Δῆλον, ὅτι χυλόντες καὶ ἀέριμα. ἔφη γὰρ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· σὺ δὲ λήψη σεαυτῶ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων, ὧν ἔδεδωκε, καὶ συναξέεις πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἔσαι σοὶ καὶ ἐκείνοις φαγεῖν. ταυτὸ δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐδίειν ἐνομοθέτησεν. ἰδὲ γὰρ Φησι δέδωκε κα ὑμῖν πάντα χόρτον ἀόριστον ἀεὶρον ἀέριμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ζῦλον, ὃ ἔχει εἰς ἑαυτῶ καρπὸν ἀέριματος ἀορίμου, ὑμῖν ἔσαι εἰς βρωσιν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τῶ ἕρανθ, καὶ παντὶ ἐρπετῶ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει εἰς ἑαυτῶ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον χλωρόν εἰς βρωσιν. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι καὶ οἱ ἀνθρώποι καὶ τὰ ζῶα κρεωφαγίας ἀπέχοντο, τροφῶν δὲ ἔχον τῶ ἀπὸ γῆς φυομένους καρπῶς.

ΔΙΑΤΜΟΥ. Ἡ δὲ περὶ τῶν σκυβάλων τῶν ζῶων πάροδος καλῶς παρασεσιώπηται, καὶ τῶ Νῶε ἅμα τοῖς υἱοῖς δυναμείων τὸ ἀκόλυστον περὶ τέτων σκοπήσας, καὶ ἡμᾶς τὰ παραλελειμμένα σοχάσασθαι καὶ ἀναπληρῶσθαι.

κγ. Καὶ

(1) Διατὶ ἀπειλῶν τὸν ἀνθρώπων ἀπαλείψαι. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Τῶν δι' ἧς. ὁ αὐτ.

κγ. Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, ἕτως ἐποίησε.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα μοι πάλιν ἀταῦθα ἐγκωμίαι μέγεθος. ἐποίησε, Φησί, Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ

Α Κύριος ὁ Θεός. ἔ τὸ μὲν τῶν ἐπιταχθει-
των εἰς ἔργον ἤγαγε, τῆ δὲ ἡμέλησεν·
ἀλλὰ πάντα τὰ ἀταλθίτα ἐποίησεν,
ὡπερ ἐνετείλατο αὐτῷ. ἔδεν παρέλιπεν,
ἀλλὰ πάντα ἐπλήρωσε, καὶ ἔδειξε καὶ δι'
αὐτῶν τῶν ἔργων, ὅτι δικαίως ἠξιώθη δού-
νοίας παρὰ τῆ δεσπότης.

Κ Ε Φ. Ζ.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός πρὸς Νῶε, εἰσελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον ἐμοῦ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅτι σέ Φησιν εἶδον δίκαιον ἐναντίον ἐμοῦ. ἡ ἀληθὴς ἀρετὴ αὕτη, ὅταν ἐναντίον τῆ Θεῶ τὴς ταύ-
τῃ ἐπιδείκνυται, ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς ἐκεί-
νος ὁ ἀπαρалоγιστος τῷ ψῆφον φέρη. εἶτα διδάσκων ἡμᾶς ὁ Φιλάνθρωπος Θεός τὸ μέτρον τῆς ἀρετῆς, ὅπερ ἀπῆται τότε παρὰ τῆ δικαίαι· ἔ γὰρ τὸ αὐτὸ μέτρον παρὰ ἐκάστω βέλεται τῆς ἀρετῆς εἰσφέρεισθαι, ἀλλὰ τῇ διαφορᾷ τῶν χρόνων, καὶ τῷ διαφορᾷ τῆς ἀρετῆς ἐπισητεῖ. Φησὶν, ἀ τῇ γενεᾷ ταύτῃ, εἰς κακίαν ἀποκλιναίση τὸσαύτῃ.

β. Ἀπὸ δὲ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἐπὶ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ. Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῆ ἕρανθ τῶν καθαρῶν ἐπὶ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ, διασρέψαι ἀντὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκέλευσεν ὁ δεσπότης Θεός ἀνά δύο μὲν ἐξ ἐκάστω γένους τῶν δοκόντων ἀκαθάρτων διασωθῆναι· ἀνά ἑπτὰ δὲ τῶν καθαρῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἡμέλλε συγχωρεῖν τοῖς ἀνθρώποις μεταλαμβάνειν κρεῶν· ἡμέλλον δὲ καὶ θυσίας αὐτῷ προσφέρειν τῆς εὐσεβείας οἱ τρόφιμοι, πλείονα τὰ καθαρὰ φυλαχθῆναι προσέταξε. τὰς μὲν τρεῖς συζυγίας, εἰς τῷ αὐξήσει τῆ γένους· τὸ δὲ ἀ τὸ περιττόν, εἰς θυσίαν. οὕτως γὰρ ὁ Νῶε μετὰ τῷ παύλῃ τῆς τιμωρίας θυσίαν τῷ Θεῷ χαριστήριον προσενήνοχεν· ἀπὸ πάντων, Φησὶ, τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι τέσσα χάριν ἀνά ἑπτὰ προσέταξεν ἐξ ἐκάστω γένους τῶν καθαρῶν εἰς τῷ κιβωτὸν εἰσαχθῆναι. ἵνα τὸ ἀ

ζῶον ἐξ ἐκάστω γένους ὁ Νῶε προσφέρων, μὴ διαφθάρῃ τὰς συζυγίας.

» ** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ ἀ τῷ καιρῷ τῆ κατακλυσμῆ λέγει, ὅτι δύο δύο, καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἐν τῇ κιβωτῷ εἰσλήχθησαν. ἀλογί-
σως, ἔ τέσσαρα καὶ δεκατέσσαρα ἐκ τῶν ἀκαθάρτων καὶ καθαρῶν· καί τινες γὰρ εἰρήκασιν, τινὲς δὲ, ὅτι δύο καθαρὰ μόνον· ὅ, τι ἐν ἐκ τῶν δύο ἀληθῆς ερον; Ἀληθῆς ερον εἶπεν ὁ εἰπὼν τέσσαρα καὶ δεκατέσσαρα, τῆ εἰπόντος δύο καὶ ἐπὶ ἑπτὰ. τὰ γὰρ δύο δύο εἶπεν ἀντὶ τῆ δύο ἄρσεν καὶ δύο θῆλεα, καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ ἐπὶ ἑπτὰ θῆλεα. ἀκαθάρτα δὲ τὰ δύο δύο.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητήσῃ δ' ἄντις, πῶς τῆ νόμος μήπω διασειλαμένε καθαρὰ καὶ ἀκαθάρτα, ὡς εἰδοτὶ τῷ Νῶε διαφορὰν ἀκαθάρτων ταῦτα λέγεται; (1) Καὶ Φαμὲν, ὅτι τῷ δικαίῳ προσεδωρεῖτο ἡ ἐπισημονικὴ τῆ νόμος διάταξις· ἡ ἀπὸ τῆ Φυσικῆ νόμος ταῦτα ἠπίσατο ὁ Νῶε.

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἐπειδὴ τῷ δημιουργῷ τὰ μὲν καθαρὰ, τὰ δὲ ἀκαθάρτα· καὶ γὰρ ἄνω Φησὶν, ὅτε τὰ ζῶα παρήγαγεν ὁ Θεός, καὶ εἶδεν ὁ Θεός, καὶ ἰδὲ πάντα καλὰ λίαν· ἀλλὰ τὰ παρ' ἡμῖν καὶ τοῖς τότε καθαρὰ, ἢ ἀκαθάρτα καλέμενα καὶ νομιζόμενα. καὶ γὰρ καὶ Θεός τῶν ἐθνῶν ὀνομαζει τὰς δαίμονας· ἐκ ἐπειδή-
εἰσιν, ἀλλ' ὅτι προσαγορεύονται.

» δ. Ἐτι γὰρ ἡμερῶν ἐπὶ ἐγὼ ἐπάγω υἱὸν ἐπὶ τὴν γῆν, τεσσαρῆκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαρῆκοντα νύκτας.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πρὸ ἐπὶ ἡμερῶν προλέγει, βεβόμνος τῷ φόβῳ σωφρονεσέμενος αὐτὸς ποιῆσαι, καὶ εἰς μετάνοιαν ἀγαγεῖν. καὶ ὅτι διὰ τῆτο προλέγει, ἵνα μὴ ἐπαγάγῃ τὰ ὑπ' αὐτῆ εἰρημένα, ἐννοεῖ μοι τῆς Νινυίτας, καὶ βλέπε πόση ἡ διαφορὰ τῆτων κακίωνων.

» Καὶ ἐξαλείψω τὴν ἐξανάσασιν, ἢν ἐποίησα ἀπὸ πρὸς ὅπῃ πάσης τῆς γῆς.

» ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Τὶ δέ εἰσιν, ἢ, ἐξαλείψω πᾶσαν τῷ ἐξανάσασιν, ἢ, ἐποίησα ἀπὸ πρὸς ὅπῃ τῆς γῆς; Τῆτες τῆς

(1) Ἡ ἀπὸ τῆ Φύσει νόμος ταῦτα ἠπίσατο· ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, Φύσει τὰ τῆ νόμο ποιῶσιν. ἄλλως τε καὶ τῷ δικαίῳ προσεδωρεῖτο ἡ ἐπισημονικὴ τῆ νόμος διάταξις. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

τῆς ἐπιφανείας. ἵνα ἐν τῷ βάθει ἡ ζωτική δύναμις τῶν σπερμάτων ὅλων ἔσται, φυλάτῃται σῶα καὶ ἀπαθείς παντὸς τῆς βλάβης διωαμίας. τῆς γὰρ ἰδίας προθέσεως ἐκ ἐπιλέλησαι ὁ ποιητής. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄνω, καὶ κατ' αὐτῷ τῷ ἐπιφανείαν κινεμένα, φθάσει· τὰς δὲ ῥίζας, βυθίας ἔα πρὸς γαστρὶν ἄλλων.

ε. Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός.

ς. Νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμός τῆς ὕδατος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡνίκα μὲν ἡ ἀγανάκησις γέγονε τῆς δευτέρας καὶ ἡ πρόρρησις, πεντακοσίων ἢ ἐτῶν· ὅτε δὲ ἐπήχθη ὁ κατακλυσμός, ἑξακοσίων, ὡς ἑκατὸν ἔτη ἐν τῷ μέσῳ γινέσθαι. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλ' ἴσως ἀντίς μαθεῖν ἐπιζητήσει, τίνος ἀνεκὸν εἶπὼν, ἑκατὸν εἰκοσι ἔτη ἔσονται αἱ ἡμέραι αὐτῶν· καὶ ἐπαγγελάμενος τοσαῦτα μακροθυμήσειν, πρὸ τῆς τέτων συμπληρώσεως τῷ πανωλεθρίαν ἐπήγαγε; Καὶ τῆτο τῆς αὐτῆς Φιλανθρωπίας μέγιστον ἂν εἴη δαῖμα. ἐπειδὴ γὰρ εἶδε καθ' ἑκάστῳ ἡμέραν ἀνίατα ἀμαρτάνοντας, καὶ ἔ μόνον ἔδει κερδαίνοντας ἐκ τῆς ἀφάτης μακροθυμίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιτείνοντας τὰ ἔλκη· διὰ τῆτο σωτέμε τὸν χρόνον, ὡς μὴ μείζονι τιμωρίᾳ ὑπόβθως αὐτὸς κατασθῆται.

ζ. Εἰσῆλθε δὲ Νῶε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆς, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτῆς εἰς τὴν κιβωτὸν διὰ τὸ ὕδωρ τῆς κατακλυσμῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν ἀπλῆσερός-Φησιν, ὅτι Νῶε ἐκ τῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἱ σὺ αὐτῷ· ἐπὶ ξύλα γὰρ ἦσαν ὀχέμενοι· ὁ δὲ βλέπων, ὅτι ὅπως ὁ Θεσαυρὸς ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ἐκάστω, ἐρεῖ περὶ τῆς Νῶε, ὅτι Θεσαυρὸν ἔχων ἐν ἔρανῳ ἔτω (1) δίκαιος ἦν, ὡς ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐν ἔρανῳ.

η. Καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Δύω δὴ ἀπὸ πάντων εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν ἄρσεν καὶ θῆλυ, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ Θεός.

ι. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἐπὶ τὰς ἡμέρας, καὶ τὸ ὕδωρ τῆς κατακλυσμῆς ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.

» ΔΗΛΟΥ. Τὸ ὕδωρ τῆς κατακλυσμῆς, πρὸς ἀντιδιαστολῆ τῆς αἰ πυρὶ κατακλυσμῆς. (2)

ια. Ἐν τῷ ἑξακοσιοσῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τῆς Νῶε τῆς δευτέρας μηνός, ἑβδόμη καὶ εἰκάδι τῆς μηνός· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταράκται τῆς ἔρανῆς ἠνεώχθησαν. β. θησαν. Καὶ ἐγένετο ὁ ὑετός ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐβδόμη καὶ εἰκάδι τῆς μιλῶς περὶ σωδοῦν ἔσης τῆς σελκῆς αἱ ἀριθμῶ κύβω τῷ ἀπὸ τῆς τρία. (3) διὸ ἔ κατα Φύσιν γέγονεν ὁ ὑετός, ὡς τινὲς ἐφαντάθησαν.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὶ σημαίνει διὰ τῆς ἀνοίξεαι, καὶ τὶ διὰ τῆς κλείσεαι ἀδείκνυται; δῆλον γὰρ ὅτι τὸ κλειόμενον ἀνοίγεται, καὶ τὸ ἀνοιγόμενον κλείεται. Ἐπεὶ ἐν αὐτῷ ποτὲ κατὰ τῆς χρόνης Ἡλίας ἐπικρατέντος, ἔτω Φησὶν ἡ Γραφή· ὅτι ἐκλείσθη ὁ ἔρανός ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μιλῶς ἔξ· τῆτο οἶμαι τῆς ἔρανῆς τῆς καταράκτας ὡς ἔλκη τὸν τῆς Γραφῆς λόγον λέγειν, ὡς ἐκλείσθη ἐν τῷ τῆς ἀνομβρίας καιρῷ. ἀλλὰ μὴ τότε διὰ τῆς προσόχης τῆς Ἡλίας, νέφος ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναφανέν, τὸν ἔρανόν αὐτοῖς διὰ τῆς ἐπομβρίας ὡοίξεν. ἄρα σαφῶς ἀποδείκνυται διὰ τῆτων, τὸ μηδὲ τότε τὸ σερῆμα τῆς ἔρανῆς διαχιδέν, ἐκ τῶν ὑπερκείσθαι λεγομένων ὕδατων καταρῆξαι τὸν ὄμβρον· ἀλλ' ἔρανόν λέγει τὸν περιγῆιον ἀέρα, τὸν ὀρίζοντα τοῖς ἀτμοῖς τῷ γαστρῶ, ὅπερ ἐστὶ τῆς λεπτομερεσάτης τῆς ὑπερκειμένης ὄρος Φύσεως.

ιγ. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθε Νῶε, Σῆμ, Χαμ, Ἰάφεθ, οἱ υἱοὶ Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ Νῶε, καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτῆς μετ' αὐτῆς εἰς τὴν κιβωτὸν. Καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ πᾶν ἐρπετὸν κατὰ γένος, καὶ πᾶν κτήνη κατὰ γένος, καὶ πᾶν πετεινὸν κατὰ γένος αὐτῆς, πᾶν ὄρνεον, πᾶν πτερωτόν.

ιδ. Καὶ εἰσῆλθον πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν δύο δύο ἀπὸ πάσης σαρκός, ἐν ᾧ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς. Καὶ τὰ εἰσπορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκός εἰσῆλθον, καθὰ ἐνετείλατο ὁ Θεός τῷ Νῶε.

ΔΗΛΟΥ.

(1) Ὅταν δίκαιος ἦν, ἐκ ἦν ἐπὶ γῆς, ἀλλ' ἐν ἔρανῳ. ὁ τῆς Δύγ. κώδ.

(2) Ἐν πυρὶ κατακλυσμὸν τὸν αἰ Σοδόμοις πάντως ἀνοεῖ.

(3) Οὐ κατὰ Φύσιν ἄντος τῆς ὑετῆς. ὁ τῆς Δύγ. κώδ.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον θείω νόματι ἀφ' ἑαυτῶν ἤρχοντο κατὰ γνώσιν αἱ γυναῖκες τῶν ζώων πρὸς Νῶε, ἢ τοσῶτον αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐσόφισεν, ὥστε γινῶσθαι καὶ τὰ ἄσημα τῶν ζῴων, οἷον τὸν μύρμηκα, καὶ τὰ ὅμοια.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅρα πῶς τὰ καθάρᾳ ἐπὶ ἐπὶ σεσιώπηκε· μήποτε τὸ, ἀπὸ πάσης σαρκὸς, τὰ ἀκάθαρτα δηλοῖ;

Καὶ ἔκλεισε Κύριος ὁ Θεὸς ἔξωθεν αὐτῆ τὴν κιβωτὸν.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεοτέρας τινὸς δυνάμεως ἔχρησεν ἡ ἀσφάλεια, τῆς θύρας κλειομένης.

ΚΥΡΤΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐκλείσεν ὁ Θεὸς ἔξωθεν αὐτῆ τὴν κιβωτὸν, ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς ὅτι ἐν ἀσφαλείᾳ πολλῇ κατέστησε τὸν δίκαιον. τῷ δὲ ἔκλεισε, διὰ τῆτο προσέθηκε, καὶ ἔξωθεν, ὥστε μὴ ἐξείναι τῷ δικαίῳ ὄραν τὴν πανωλεθρίαν γινομένην, καὶ πλείονα καὶ αὐτὸν τὴν σωτηριᾶν ὑπομείνειν.

ΙΖ. Καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπληθύνθη τὸ ὕδωρ· καὶ ἐπῆρε τὸ ὕδωρ τὴν κιβωτὸν, καὶ ὑψώθη ἐπάνω τῆς γῆς. Καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπληθύνετο σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω τῆς ὕδα-

τος. Τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά, ἃ ἦν ὑποκάτω τῆς οὐρανόθεν. Πεντεκαίδεκα πῆχαις ὑπεράνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ· καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά. Καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινεμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρίων, καὶ πάντων ἐρπετῶν κινεμένων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς ὃς ἦν ἐπὶ τῆς γῆς ἀπέθανε.

ΚΥ. Καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ ἀνάσημα, ὃ ἦν ἐπὶ πρὸς ὅλα τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἐρπετῶν, καὶ τῶν πετεινῶν τῆς οὐρανόθεν· καὶ ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατελείφθη μόνος Νῶε, καὶ οἱ μετ' αὐτῆ ἐν τῇ κιβωτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεοπρεπῶς τὸ, ἐξήλειψεν· ὡπερ τῶν ἀπαλειφουσῶν τὰ μὴ γραμματὰ ἐξαλείφουσι, αἱ δὲ δέλτοι διαμύσσειν. ἢ μὴ γὰρ ἀσεβῆς γενεὰ, ἐξήλειψεν· τὸ δὲ κατὰ διαδοχὴν τῆς ἐσίας γνώσιν, διετηρήθη ὡς δίκαιον.

Κ. Καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας.

Κ Ε Φ Η.

α. **Κ**αὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆς Νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρίων, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πετεινῶν, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν, ὅσα ἦν μετ' αὐτῆ ἐν τῇ κιβωτῷ.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Τὸ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆς Νῶε θεοπρεπῶς ἀκρῶς, ἕως ἐκ λήθης, ἀλλ' ὡπερ περὶ τῶν ἀσεβῶν λέγει, ἕως οἷδα ἡμᾶς πόθιν ἐσεῖ, τρεῖς ἐδέποτε ἔγνω ἡμᾶς, ὡς αἰταῦδα δηλοῦσθαι τὸ, ἐδέποτε ὡς ἡμετέρας ἡμᾶς ἔχον· ἔτω κἀνταῦδα τὸ ἐμνήσθη, ἀντὶ τῆς ἐπεισήγαγεν αὐτῷ ἀρχὴν γενέσθαι τῆς γνώσεως.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον ἐμνήσθη Κύριος τῆς Νῶε; Προσφῶρος τοῖς ἀνθρώποις ἢ θείᾳ Γραφῇ διαλέγεται, καὶ ὡς ἀκρῶς δυνάμει μελαγχματίζει τῆς λογικῆς. ὡπερ τοίνυν ἐπὶ Θεῷ ἢ μεταμέλεια οἰκονομίας ἐστὶ διαφορὰ· μεταμεμῆλημαι γὰρ ὅτι κέχρικα τὸν Σαβλ εἰς βασιλέα, ἀντὶ τῆς, ἐδοκίμασα ἄλλον ἀντ' αὐτῆ καταστήσαι· ἔτω καὶ ἐνταῦθα νοητέον, ὅτι ἐνεδυμήθην ὅτι ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον, ἀντὶ τῆς, ἐδοκίμασα αὐτοῖς πανωλεθρίαν ἐπαγαγεῖν. καὶ τῆτο τοίνυν τὸ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆς Νῶε ἢ προτέραν λήθην αἰνίττεται, ἀλλὰ τὴν ἀρ-

ρήτον αὐτῆς Φιλανθρωπίαν δηλοῖ. ὅτι διὰ τὴν περὶ ἐκεῖνον Φιλοσοφίαν προσέταξεν ὡς τάχιστα καταποδῆσαι τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο καὶ ἀμέτρητον ὕδωρ. δῆλως δὲ αὐτῆ ποιῶν τὴν ἀφρασον ἀγαθότητα, προσέθηκεν, ὅτι καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πετεινῶν, καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν, ὅσα ἦν μετ' αὐτῆ ἐν τῇ κιβωτῷ. ἡμῶν δὲ χάριν καὶ πάντα προμηθείας ἠξίωσε. τῆτο γὰρ καὶ ὁ μέγας Δαβὶδ βοᾷ λέγων· ὁ ἐξανατέλλων χορτὸν τοῖς κτήνεσι, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. καὶ πάλιν· ἀνθρώπους, καὶ κτήνη σώσεις Κύριε, ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου ἐφ' ἡμᾶς. δι' ἡμᾶς γὰρ ὁ Θεὸς καὶ τῶν ἡμετέρων ἐπιμελεῖται.

ΚΥΡΤΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστιν, ἐμνήσθη; Ὁκτερε, Φησὶν, ὁ Θεὸς τὸν δίκαιον ἐν τῇ κιβωτῷ διαγόντα, ἠλέησεν αὐτὸν ἐν τοσαύτῃ σκοτοχωρίᾳ τυγχάνοντα, καὶ ἐν ἀμνηστία καθέσωτα, καὶ ἐκ εἰδότα μέχρι τίνος σῆσεται τὰ δεινά.

Καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀνέμοις ὕδωρ μειῖται, κυμαίνεται δὲ καὶ ταράττεται· ἀλλὰ τῆτο ἡ τῆς Θεῷ πνεῦμα, ὃ ἐξ ἀρχῆς ἐπεφέρετο ἐπάνω τῆς ὕδατος.

Ιων. 1. 4. ** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Λέγεται δὲ καὶ ἂν ἄνεμων πνεύματα. ἔτις ἐν μὲν τῇ Γαλιλαίᾳ, καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ· ἐπὶ δὲ τῆ Ἰωνᾶ, καὶ ἐξήγαγε Κύριος πνεῦμα ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

β. Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταράκια τῶ ἔρανε· καὶ συνεχέθη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τῶ ἔρανε.

γ. Καὶ ἐνεδίδε τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς· ἐνεδίδε καὶ ἤλαττονετο τὸ ὕδωρ μετὰ πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ τῶ Θεῷ πρόσαγμα ἡ ἐργαζόμενον πάντα. μὴ τοίνυν ἡμεῖς περιεργαζόμεθα τὸ πῶς, ἀλλὰ τὸ μόνον πισθώμεν, ὅτι ἐκέλευσε καὶ ὑψώθη ἡ ἀβύσος· προσέταξε, καὶ πάλιν τὴν οἰκίαν ἐπέχε φορᾶν, καὶ πρὸς τὸν οἰκίον τόπον ὑπανεχώρησεν. ὃν αὐτὸς οἶδε μόνος ὁ δημιουργήτας αὐτῷ δεσπότης.

δ. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνί, ἑβδόμη καὶ εἰκάδι τῶ μηνὸς ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ. τὸ δὲ ὕδωρ πορευόμενον ἤλαττονετο ἕως τῶ δεκάτῃ μηνός.

ΦΙΛΩΝΟΣ. Κατὰ τὸν τῆς ἰσημερίας καιρὸν ἐπισκίπτει ὁ κατακλυσμὸς, ἐν τῇ καὶ τὸν τῶ γένεσ ἀρχηγέτω διαπεπλάδαίφασιν. ὁ δὲ ἑβδομὸς μὲν λέγεται καὶ πρῶτος καὶ ἑτέραν καὶ ἑτέραν ἐπιβολῷ. διὸ καὶ ἡ τῶ Νῶε πρόοδος ἐξομοίεται τῷ πρῶτῳ γηγενεῖ, ὡς ἀρχὴ συστάσεως δευτέρου κόσμου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐρημον ὄρος τετηρημένον. ἐν αὐτῷ τῷ ὄρει τὰ λείψανα τῆς κιβωτῆ ἕως νῦν πρὸς ἀπόδειξιν τῶν γεγονότων διαμαίει. καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ὄρεσι θαλάσσης λείψανα θύρισκεται, κόχλοι, καὶ ὄσρέων κάλυφα.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κεκάθικεν ἡ κιβωτὸς ἐπὶ τὰ ὄρη Ἀραράτ· ἃ διερμυλωθετα μαρτυρία καταβάσεως. ὑψηλοὶ γὰρ ὡπερ, καὶ οἰονεῖπως ἐν ὄρεσι διὰ τὸ τῆς ὑδαγγελικῆς πολιτείας ὑπερανεσηκὸς οἱ ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως, τὸν ἀνωθεν καὶ ἐξ ἔρανε καταβεβηκότα Θεὸν λόγον τοῖς ἀπανταχῇ κηρύττοντες. οἷς καὶ αὐτὸς ἐπεφάνη Θεὸς διὰ Προφῆτη Φωνῆς· γίνεσθε μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς λέγει Κύριος ὁ Θεός, καὶ ὁ παῖς ὃν ἐξελεξάμην. ἀνωτέρῳ δὲ ἐν τῆς ἐν κόσμῳ χθθαμαλότητος τῶν ἐν Χριστῷ τὰ ἀνυχήματα.

ε. Ἐν δὲ τῷ ἑνδεκάτῳ μηνί, τῇ πρώτῃ τῶ μηνὸς ὠφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὄρέων. Ἐγένετο δὲ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἠνέωξε Νῶε τὴν θύραν τῆς κιβωτῆ, ἣν ἐποίησε.

ζ. Καὶ ἀπέστειλε τὸν κόρακα τῶ ἰδεῖν, εἰ κεκόπασε τὸ ὕδωρ. ἢ ἐξελθὼν, ἐχ ὑπέσρεψεν ἕως τῶ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα ἀνέσρεψε, τὸ, ἕως, προσέθηκεν ἢ θεία Γραφή· ἀλλ' ἰδίωμα τῶτό ἐστι τῆς θείας Γραφῆς. καὶ πολλάκις ἀντις εὔροι ταῦτω τῷ σωήθειαν. Καὶ μετ' ἄλλα. Τῶς δ' ἡμᾶς ἀναγκαῖον εἰπεῖν τῷ αἰτίαν, διὸ ἢ ἐκ ἀνέσρεψε τὸ ὄρνεον. ἴσως ληξάντων τῶν ὑδάτων, ἀκαθάρτου ὃν τὸ ὄρνεον, καὶ σώμασιν εἰτυχὸν τοῖς τε ἀνθρώποις τοῖς τε τῶν ἀλόγων, καὶ τῷ κατάλληλον ὄρον ἑαυτῷ τροφῷ, εἰσπέμειναι.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πλὴν ὅτι κατὰ καιρὸς ἀπανίστασθε καὶ ἀποφοιτᾶν τῆς πίσεως ἐμελλόντινες τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ, ὑπετύπε πάλιν. ἀπέστειλε, γάρ, Φησὶν ἐκ τῆς κιβωτῆ τὸν κόρακα ἰδεῖν, εἰ κεκόπασε τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ ἐχ ὑπέσρεψεν. ἐπινίγη δὲ, οἶμα, τοῖς ὕδασι, ἐραισμάτε καὶ σασιν ἐχ ὄρηκῶς. ἐκῆν τὸ τῆς πίσεως ἀπολιθῆσαι τῶ Χριστῷ καὶ ἀπονοσφίσεσθαι, πάντως πρόξενον ἀπωλείας.

η. Καὶ ἀπέστειλε τὴν περισερᾶν ὀπίσω αὐτῶ τῶ ἰδεῖν, εἰ κεκόπασε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

θ. Καὶ ἐχ εὔρεσα ἡ περισερᾶ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς, ὑπέσρεψε πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι ὕδωρ ἦν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ ἐκλείνας τὴν χεῖρα αὐτῆ, ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶπερ αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρέων ἐφάνησαν, πῶς ἐχ εὔρον ἀνάπαυσιν ἢ περισερᾶ; Οἶμα, ὡς διὰ τὸ ὑγρὸν τῶ ἀέρος δυσκόλως ἵπλατο· δύσμητος γὰρ ἡ καὶ διὰ τὸ ὁμογενὲς μὴ θύρειν ἔξω. ὁ δὲ κόραξ εὔρον ἀνάπαυσιν, ἢ ἐπ' ἀκρων τῶν ὄρέων τῇ ὑγρότητι χαίρων, ἢ ἐπὶ τῶν ἐπιπλεόντων τοῖς ὕδασι σωμάτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Σύμβολα κακίας καὶ ἀρετῆς τὰ ὄρνεα ταῦτα. ἢ μὲν κακία, τοῖς κυμαίνεσιν ἐφῆδετα παθεσιν· ἢ δὲ ἀρετῇ, τῶτων ἀποπηδᾶ. ἢ καὶ σύμβολα τῶν δύο λαῶν, Ἰσραὴλων τε καὶ τῶν ἐξ ἔθνων. ὅτι οἱ μὲν, ἔξω τῆς χάριτος ἔμειναν· οἱ δὲ, τῇ τῶ Χριστῷ ἐκκλησίᾳ προσέδραμον. σύμβολον δὲ περισερᾶ καὶ τῶ ἀγίῳ πνεύματος, κατακλυσμῷ ἀμαρτίας κατὰ Χριστὸν ἐξαιρεμῆς.

ι. Καὶ ἐπιγῶν ἔτι ἡμέρας ἐπτά, πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περισερᾶν ἐκ τῆς κιβωτῆ. Καὶ ἀνέσρεψε πρὸς αὐτὸν ἢ περισερᾶ πρὸς ἐσπέρην, καὶ εἶχεν ἐλαίας φύλλον κάρφος ἐν τῷ σώματι.

σώματι αὐτῆς. καὶ ἔγνω Νῶε, ὅτι
 1β. γῆς. Καὶ ἐπιχρῶν ἔτι ἐπὶ ἡμέρας,
 πάλιν ἐξαπέστειλε τὴν περισερᾶν,
 καὶ ἔπερσέθητο ὑποσρέψαι πρὸς
 αὐτὸν ἔτι.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀποσέλλονται μὲν
 γὰρ οἱ ἅγιοι παρὰ Χριστοῦ κατασκευάμε-
 νοῖτε τὸν κόσμον καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ὑπο-
 νοῦσι δὲ ὡπερ λαλῶντες εἰρωμένω. τῆτι
 γὰρ οἶμα πλαγίως ὑποδηλῶν τὸ ἐν σώματι
 κείδαι τῆς περισερᾶς τὸν τῆς ἐλαίας θα-
 λόν. σύμβολον γὰρ εἰρωμένης αἰείπως ἐσὶ
 τὸ Φυτόν. Φιλόθεοι μὲν ἔν οἱ ἐν πίσει κε-
 καθαρμένοι, καὶ ὡς ἐν πραότητι πολιτείας
 δὲ ἀγγελικῆς, ἀπόλελοι τῷ Θεῷ. πλὴν,
 ὅτι καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποσησονται τινες ἐν
 ἐχάτοις καιροῖς, καθάπερ ἔφω ἀρτίως,
 ἐμφωίειν ἂν ὁ τύπος. τρίτη γὰρ καὶ τε-
 λουταία πέμπειαι περισερᾶ, καὶ ἔκ ἐμελέ-
 τα τῷ ὑποσροφῷ. ἀπομεμνήθηκε γὰρ.

1γ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνὶ καὶ ἐξα-
 κοσιοσῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τῆς Νῶε, τῆ
 πρῶτη μηνὸς μιᾶ τῆ μηνὸς ἐξέλιπε
 τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἀπεκά-
 λυψε Νῶε τὴν σέγγην τῆς κιβωτῆ, ἣν
 ἐποίησε, καὶ εἶδεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ
 ἀπὸ περισερᾶς τῆς γῆς.

1δ. Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐβ-
 δόμη καὶ εἰκάδι τῆ μηνὸς ἐξηράνθη
 ἡ γῆ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Οὐχ ἀπλῶς
 τῷ τσαυτῷ ἀκρίβειαν ποιῆται ἡ θεία
 Γραφή· ἀλλ' ἵνα μάθωμεν, ὅτι μέχρι μιᾶς
 ἡμέρας τῆς ἐνιαυτῆς ἐκείνης ἡ συμπλήρωσις
 γεγνήθη, καὶ ὅν τῆ δικαίᾳ ἐδείχθη ἡ
 ὑπομονή, καὶ τῆς οἰκουμενῆς ἀπάσης το
 καθάρσιον γέγονεν.

15. **ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ.** Ἐβδόμη
 καὶ εἰκάδι τῆ μηνὸς ἐξηράνθη ἡ γῆ. ἐβδό-
 μη καὶ εἰκάδι τῆ δούτερη μιλῶς, ὁ κατα-
 κλυσμός ἐρχεται. καὶ εἰκάδι ἐβδόμη τῆ
 ἐβδόμη μιλῶς ἐκάντισεν ἡ κιβωτός. καὶ εἰ-
 κάδι ἐβδόμη τῆ δούτερη μιλῶς, καὶ ἡ
 ἡμέραν ὁ κατακλυσμός γέγονεν, ἐξαι-
 σε Νῶε. ὡς εἶναι τέλειον ἐνιαυτὸν ἀκρι-
 βῶς ἀριθμημένον. τὰς μάλιστα προσηρη-
 μένης καιρῶς προσετάχθησαν καὶ Ἰσραῖλοι
 εὐορτάζειν.

15. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ
 Νῶε, Ἐξέλθε ἐκ τῆς κιβωτῆ σὺ,
 καὶ ἡ γυνή σου, καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ αἱ
 γυναῖκες τῶν υἱῶν σου.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς
 τῷ Νῶε, λέγων, Ἐξέλθε σὺ, καὶ ἡ γυνή-
 σου, καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν
 υἱῶν σου, καὶ τὰ ἐξῆς. Τινὲς ἐπισημω-
 μένοι τῷ δηλαχότι τῆς Γραφῆς περὶ τῆς
 εἰς τῷ κιβωτῶν εἰσόδου τε καὶ ἐξόδου τῆ

A Νῶε, (ἐν μὲν γὰρ τῇ εἰσόδῳ, μετ' αὐτὸν
 οὐδὲν αὐτῆ τὰς ἡμέρας ἐφῆσεν ὁ συγγραφεὺς
 εἰσελθεῖν, εἶτα τὰς γυναῖκας ἕτως αὐ-
 τῶν· ἐνταῦθα δὲ τῷ γυναικῶ μετ' αὐτὸν,
 εἶτα τὰς ἡμέρας αὐτῶν, καὶ ἕτως αὐτῶν τὰς
 ἐκείνων γυναικῶν.) ἔκ ἀκομψον τῆς τοι-
 αύτης αἰτίας ἀποδεδώκασι λόγον. ὅτι τό-
 τε αὐτὰς ἔκατὰ συζυγίαν εἰσαγαγὼν ὁ
 Θεὸς, νῦν ἕτως ἐξήγαγε, διὰ τὸ ἐν τῇ κι-
 βωτῷ μένοντας αὐτὰς κατὰ γάμον ἀλλή-
 λους μὴ συνοικεῖν· ἐξεληθόντας δὲ, τῷ
 τῆ αὐξάνεω καὶ πληθύνεω πάλιν δὺλο-
 γίαν ἀναλαβεῖν.

B **** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Εἰσελθε εἰς τῷ κι-
 βωτῶν σὺ, καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ ἡ γυνή σου,
 καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου. χωριώθητε,
 φησὶν, οἱ ἄνδρες καθ' ἑαυτὰς, καὶ αἱ γυ-
 ναῖκες καθ' ἑαυτὰς. πορνεία σωφρονίζε-
 ται, καὶ ἀσέλγεια διὰ τῶν ἐπιφερομένων
 ὑδάτων. ὑμεῖς ἔν μηδὲ τῆς ἀμείαντα ἀψε-
 δε κοίτης. ὅτι δὲ τῆτο ἡ, πάλιν ἐξερ-
 χομένων ἐκ τῆς κιβωτῆ, ταῦτα φησὶν·
 Ἐξέλθε ἐκ τῆς κιβωτῆ σὺ, καὶ ἡ γυνή σου,
 καὶ οἱ υἱοὶ σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου.
 ἐξήλειπαι τὸ γένος τὸ ἀμαρτωλόν, ὑμεῖς
 πάλιν ἐφ' ἑαυτῶν, καὶ πάλιν αὐξάνετω
 τὸ γένος τὸ θεοσεβές.

15. Καὶ πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐσὶ
 μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πε-
 τεινῶν ἕως κτηνῶν· καὶ πᾶν ἔρπετον
 κινέμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάγαγε μετὰ
 σεαυτῆ· καὶ αὐξάνεω καὶ πληθύν-
 νεω ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὁ δίκαιος ἔτος
 ἐκείνῳ δέχεται τῷ δὺλογίαν, ἡ πρὸ τῆς
 παραβάσεως ὁ Ἀδὰμ ἐδέξατο. ὡπερ γὰρ
 ἡλικία ἐκείνος ἐδημιουργήθη, ἠκασε· καὶ
 δὺλόγησεν αὐτὰς ὁ Θεὸς λέγων, αὐξάνε-
 δε, καὶ πληθύνεω, καὶ κατακυριούσα-
 τε τῆς γῆς· ἔτω καὶ ἔτος νῦν, αὐξάνεω,
 καὶ πληθύνεω ἐπὶ τῆς γῆς. ὡπερ γὰρ
 ἐκεῖνος ἀρχὴ καὶ ρίζα γέγονε πάντων
 τῶν γεγονότων πρὸ τῆ κατακλυσμοῦ, ἔτω
 καὶ ὁ δίκαιος ἔτος ζύμη τις καὶ ἀρχὴ καὶ
 ρίζα γίνεται πάντων τῶν μετὰ τον κα-
 τακλυσμόν.

15. Καὶ ἐξῆλθε Νῶε, καὶ ἡ γυ-
 νὴ αὐτῆ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ, καὶ αἱ γυ-
 ναῖκες τῶν υἱῶν αὐτῆ. Καὶ πάντα
 τὰ θηρία, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ
 πᾶν πετεινόν, καὶ πᾶν ἔρπετον κινέ-
 μενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν,
 ἐξῆλθον ἐκ τῆς κιβωτῆ.

15. Καὶ ἀνοδόμησε Νῶε θυσιαστή-
 ριον τῷ Θεῷ· καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πάν-
 των τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ
 ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν κα-
 θαρῶν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτῷ ὀλοκαρ-
 πώσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρῶτος Νῶε οἰκοδομῆθαι θυ-
σιαστήριον τῷ Θεῷ· μάλιστα μὲν ἔπρεσε-
τάχθη, ὡς περὶ δὲ ὁ Ἄβελ, ἀλλὰ καὶ αὐ-
τὸς τὰς ἀπαρχὰς προσφέρει· δηλον, ὅτι
ἀπὸ τῶν εἰδωτῶν ἀναφέρεισθαι ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον καθαρῶν, οἷον δορκάδος, ἐλά-
Φα, βεβάλων, καὶ τῶν ὁμοίων.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Συναχώρησεν ὁ Θεὸς
προσάγειν θυσίας καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἄβελ
πρότερον, καὶ τοῖς περὶ τὸν Νῶε, μετὰ
τὸν κατακλυσμόν· καὶ τῷ Ἀβραάμ καὶ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ὑπερον καὶ πρῶτον ἐδέ-
ξατο τὰς θυσίας, προειδώς ἤξειν καιρὸν,
καθ' ὃν χρεία καὶ αὐτῷ θύειν γενήσεται,
ἀφιστῶν τῆς Ἰσραηλῆτας τῆς προσάγειν τοῖς
εἰδωλοῖς θυσίας. ὡς ἂν εἰδότες Ἰσραῖοι,
ὅτι τὸ θύειν Θεῷ ἐκ πατέρων ἐστίν, ἐτοι-
μότερον τὸ πρᾶγμα δέξονται, λέγω δὴ τὸ
τῷ Θεῷ θύειν.

*** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ ταῖς τῶν ἀλό-
γων θυσίαις τὸ θεῖον ἔχ' ἤδετο, καθὼς τι-
νες ἔφασαν, καὶ ἡ νῦν διδάσκει κατάστα-
σις, διατὶ πρὸ τῆς νόμου τῷ Νῶε τὸ θύειν
προσέταττε, καὶ μάλιστα ὅτε εἰδωλικαὶ θυ-
σιαὶ ἐδέπω ἐγίνοντο; εἰ δὲ ἤδετο ταύταις,
διατὶ μετὰ τὸν νόμον ἡ τέτων χρήσις
ἐπαύσατο; Οὐδεὶς τῶν θυσάντων τὰ ἀλο-
γα θυσίαν τῷ Θεῷ πρὸ τῆς νόμου κατὰ τὴν
θεῖαν διάταξιν ἔθυσσε, καὶ φαίνεται ὁ
Θεὸς ταύτῃ προσδεξάμενος, τῇ ταύτης
ἀποδοχῇ δεικνύων τὸν θύσαντα δούρειον
αὐτῷ· ἃ δὲ προσέταξε τῷ Ἀβραάμ λα-
βεῖν ζῶα τριετίζοντα, ὡσαύτως δὲ καὶ
κριὸν, ὃν ὑπὲρ τῆς Ἰσαὰκ προσώφευκε θυ-
σαι, ἔχ' ὡς ταῖς τέττα θυσίαις ἠδόμενος,
ἀλλὰ χρείας ἕνεκα προμλυτικῆς τῶν ἐσο-
μένων. τῷ δὲ Νῶε ἔδοξε φαίνεται ὁ Θεὸς
προσάξας προσαγαγεῖν αὐτῷ τὴν τῶν
ἀλόγων θυσίαν.

κα. Καὶ ὡς φράνθη Κύριος ὁ Θεὸς
ὀσμὴν εὐωδίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστίν ὡς φράνθη
Κύριος ὀσμὴν εὐωδίας; Ἐπεδέξατο τῆ
Νῶε τὸ εὐγνωμόν, ἔ τῇ κνίση τερφθῆς·
ὅσων γὰρ καιομένων ἔδεν δυσωδέερον·
ἀλλὰ τῆ προσκλυοχότος ἐπαινέσας τὴν
γνώμην. ἔ γὰρ σωματικὰ ἔχει μόρια, ἵνα
καὶ ῥίνας αὐτῷ περιθῶμεν. διὰ ῥινῶν
γὰρ ἡ ὀσφρησις. ἀμείβεται ἔν αὐτὸν τῇ
ὀυλογίᾳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁσφρησιν καλεῖ τὴν τὸ
ὀυσεβῆς ἀποδεξαμένην κρίσιν.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ τῇ πα-
χύτητι τῆς λέξεως προσπαίης, ἀλλὰ τῇ
σαυτῆ ἀδωκείᾳ τῶν ῥημάτων τὴν συγκα-
τάβασιν λογισάμενος, νόει αἰτεῦσθαι, ὅτι
δεκτὴ γέγονεν ἡ προσαγωγή τῆς δικαίας.

Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς δια-
νοηθεῖς.

ΑΔΛΟΣ. Εἶπε Κύριος πρὸς καρδίαν
αὐτῆ.

ΑΔΛΟΣ. (1) Εἶπε Κύριος πρὸς ἑαυ-
τόν.

ΑΔΛΟΣ. (2) Εἶπε Κύριος πρὸς τὴν
καρδίαν αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἔδει, καὶ δίκαιον ἴδιον τιμω-
ρηθῆναι αὐτῆς. εἰ δὲ Φιλανθρωπία με-
ταμελεῖται, μὴ ἐγκαλείσθω ὑπὲρ τὸ δί-
καιον Φιλανθρωπόμενος.

Οὐ προθήσω ἔτι καταράσα-
σθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀν-
θρώπων.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὡς ἔδοξε ἔ-
ρηται ἐπικατάρατος ἡ γῆ διὰ τὰ ἔργα
τῶν ἀνθρώπων.

Ὅτι ἐγκείται ἡ διάνοια τῆ ἀνθρώ-
πων ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεό-
τητος αὐτῆ· ἔ προθήσω ἔν ἔτι πα-
τάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς
ἐποίησα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς
διανοηθεῖς, ἔ προθήσω ἔτι τῆ καταρά-
σασθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώ-
πων, ὅτι ἐγκείται ἡ διάνοια τῆ ἀνθρώπων
ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐ-
τῆ· τρεῖσι προεῖδα, ὅτι ἡ νεότης τοῖς
ἐσομένοις δούλιος ἔσται. μὴ τοίνυν δει-
σητε. διὰ τῆτο γὰρ ἔκ ἔτι ἐπάξω ὑμῖν
ἀφανισμόν παντελῆ.

καβ. Καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
γῆς, σπέρμα καὶ θερσιμός, ψύχος
καὶ καῦμα, θερος καὶ ἔαρ, καὶ ἡμέ-
ρα καὶ νύξ ἔ καταπαύσθω.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀκίνητος, Φη-
σὶν, ἔσται αὐτῇ ἡ διάταξις. καὶ ἔτε ἡ γῆ
διαλείψει ποτὲ τὰ παρ' ἑαυτῆς τῶ τῶν ἀν-
θρώπων γὰρ χορηγῆσα, καὶ τῶν καμάρ-
των καὶ τῆς γεωργίας ἀποδίδου τὰς ἀ-
μοιβὰς, ἔτε αἱ τροπαὶ μετακινήθησον-
ται. ἀλλὰ ψύχος καὶ καῦμα, καὶ θερος
καὶ ἔαρ καθ' ἕκαστον τῆ αἰαυτῆ κύκλον
ἔσται. ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὸν τῆ κατακλυ-
σῆ καιρὸν ταύτης ὅλης τῆς διατάξεως
σύγχυσις τις γέγονε, καὶ καθάπερ αἱ μιᾶ
νυκτὶ, ἔτως αἱ παντὶ τῷ χρόνῳ ἐν τῇ κι-
βωτῷ διήγειν ὁ δίκαιος ἔτος, διὰ τῆτο Φη-
σι· νῦν ἔτε ἡ ἡμέρα, ἔτε ἡ νύξ τὸν οἰ-
κεῖον ἐλείψει δρόμον, ἀλλὰ μέχρι τῆς
σωτελείας τῆ αἰῶνος ἀκίνητος ἔσται τῆ-
των ἡ λειτουργία.

(1) Ὁ Σύμμαχος.

(2) Ὁ Θεοδοσίω.

Κ Ε Φ. Θ.

α. **Κ**αὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Νῶε, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῆ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπειδὴ σπέρμα τῆ γένεως ἡ, καὶ ῥίζα τῆς φύσεως, καὶ δόξαστος Ἀδάμ, δίδωσιν αὐτῷ τὴν ὀβλογίαν, ἧς ἐκεῖνος ὀβδύς διαπλασθεὶς ἀπολελαύκει· αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς.

β. Καὶ ὁ φόβος ὑμῶν (1) ἔσται ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς κήνεσι τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τῆς ἔρανθ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινύμενα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντας τὰς ἰχθύας τῆς θαλάσσης ὑπὸ χεῖρας ὑμῶν δέδωκα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ ὁ φόβος ὑμῶν, καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν ἔσται ἐπὶ πάντα τὰ πετεινά τῆς ἔρανθ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινύμενα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντας τὰς ἰχθύας τῆς θαλάσσης· ἃ ὑπὸ χεῖρας δέδωκα ὑμῖν. καὶ ὁ λόγος ἔργον γέγονε. δέδωκε γὰρ ἅπαντα καὶ αὐτῷ τὴν ἄνθρωπος σκιά, καὶ τὰ νηκιά, καὶ τὰ χερσαῖα, καὶ τὰ πτερωτά. εἶτα τὸν περὶ τῆς κρεωφαγίας αὐτῷ δέδωκε νόμον, ὡς λαχάνων τῶν κρεῶν ἀπολαύειν κελύσας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φόβον (2) καὶ τρόμον τὸ τῆς δεσποτείας ἀξίωμα λέγει, καὶ τὸ πάντων ταῦς ἐπινοίας κρατεῖν. (3) λέγει (4) δὲ καὶ πρὸς τὰς δικαίας, οἷς ὑποτέτακται καὶ τὰ ἄγρια ζῶα. (5)

γ. Καὶ πᾶν ἔρπετον, ὃ ἐστὶ ζῶν, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν· ὡς λάχανα χόρτε δέδωκα ὑμῖν τὰ πάντα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ δὲ ὅλως τὴν κρεωφαγίαν ἀνομοθέτησεν; Εὐδύς δημιουργήσας τὸν ἄνθρωπον, τῆς γῆς αὐτῷ τὰς καρπὰς ἐδώρησατο, ἀπὸ σπερμάτων καὶ ὀβδύρων βιοτόθειν κελύσας. μετὰ δὲ τὸν κατακλισμὸν πλείονι τῆτον φιλοτιμείται τροφῆ, καὶ πετεινά, καὶ νηκιά, καὶ χερσαῖα ζῶα θύειν τε καὶ ἐδίειν κελύσας· πᾶσαι πάσος ἐξελαύνων, καὶ τῷ ἐλάτῳ θεραιπύων τὸ μᾶζον. προορῶν γὰρ ὁ Θεὸς, ὅτι ταῦτα θεοποιήσασιν οἱ εἰς

ἐχάτιω ἀλογίαν ἐκπεπλωκότες, συγχωρεῖ τὴν βρώσιν, ἵνα τὴν ἀσέβειαν παύσῃ. ἀβελτηρίας γὰρ τῆς ἐχάτης τὸ ἐδιόμενον προσκυεῖν. διατοίτῃτο, τὰ μὲν ἀκάθαρτα τῶν ζῶων λέγει, τὰ δὲ καθάρτα· ἵνα τὰ μὲν ὡς ἀκάθαρτα βδελυττόμενοι, μὴ θεοποιῶσι· τὰ δὲ, μὴ προσκυῶσιν, ὡς ἐδιόμενα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὅτι χρησίμως ἡμᾶς τὸ κρεωφαγεῖν ἐπέτρεψεν, ἢ ἔκβασις ἔδειξε. προσκυεῖται γὰρ καὶ μετὰ τὴν Χριστὸν χάριν πολλα τῶν ἀλόγων. ἔκην πάντα ἂν προσεκωήθη, μὴ προλαβέσης τῆς κρεωφαγίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Μετὰ τὸν κατακλισμὸν, Φησὶ, πάντα ἔδεδωκε, προειδὼς, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ὀβτελῆ τῶν ζῶων προσκυηθήσεται ὁ Κύριος. καὶ θύεσθαι δὲ συγχωρεῖ, ἵνα καταθρονῶσιν αὐτῶν. λέγει δὲ ἄλλος, (6) ὅτι ὁ Ἀβελ ἀφ' ὧν ἠδῆ, προσέφερε τῷ Θεῷ. ἢ γὰρ ἂν προσλίεγκε, μὴ ἐδίειν. πῶς δὲ δίκαιος ἡ, ἀφ' ὧν ἢ προσέταξεν ὁ Θεὸς ἐδίειν; πλὴν ἔχοντι τῷ Ἀδάμ τὴν ἐκ τῆς παραδείσου τροφῆν, ἔκ τῷ ἀναγκαῖα ἢ κρεωφαγία. ἔπειτα ἔδει καὶ πληθύνωσιν δύνω δύνω κηλοδύνα.

δ. Πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς ἔφαγεσθε.

ΑΔΗΛΟΥ. Σύμμαχος Φησὶ, τὸ αἷμα τῶν ἀλόγων ζῶων ἢ ψυχὴ αὐτῆ ἐστίν.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Τῷ Νῶε συγκεχώρητο ὑπὸ τῆς Θεῆς, δικαίῳ ὄντι, πᾶν ἐμψυχον ἐδίειν, πλὴν κρέας ἐν αἵματι, ὅπερ ἐστὶ νεκρῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίος χάριν ἀπαγορεύει τὴν τῆς αἵματος μεταλήψιν; Σαφέστερον ἐδίειν ἐν τῷ νόμῳ. ὅπερ γὰρ ἐστὶ Φησὶν ἄνθρωπος ψυχῆ, τῆτον τοῖς ἀλόγοις τὸ αἷμα. δίχα τοίνυν τῆς αἵματος τῶν κρεῶν μεταλαμβάνων, ὡς λαχάνων διήπεσαν μεταλήψη. ἄψυχον γὰρ τὸ λάχανον. εἰ δὲ μετὰ τῆς αἵματος μελαλάβοις, ψυχῶν ἐδίειν. διὸ δὴ καὶ ἀταῦθα ἔφη, πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς ἔκ ἔδεδωκε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶ κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς; Τὰ ἐστὶ πνικλόν. τῆ γὰρ ἀλόγῃ ἢ ψυχῆ τὸ αἷμα τυγχάνει. ἐπεὶ ἂν τὰς θυσίας ἡμελλον ἐπιτελεῖν τὰς διὰ τῶν ἀλόγων, μονοεχὶ διδάσκει αὐτὰς λέγων· ὅτι τὸ μὲν αἷμα ἐμοὶ ἀφώρισται, τὸ

(1) Τὸ καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν ἴσ. κατὰ παραδρομὴν ἔκ ἔχει ὁ Κώδ.

(2) Τρόμον δὲ καὶ φόβον ἐπὶ τοῖς θηρίοις Φησὶ, τὸ δεσποτικὸν σημαῖνον ἀξίωμα. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Κατακρατεῖν. ὁ αὐτ.

(4) Ἐγχωρεῖ δὲ πρὸς τὰς δικαίας εἰρηθῆαι τῆτον. ὁ αὐτ.

(5) Καὶ τὰ θηρία. ὁ αὐτ.

(6) Τὰ ἐξῆς ὅμοια τοῖς τῆς Προκοπίου τοῖς ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

τὸ δὲ κρέας ὑμῖν. ταῦτα δὲ ποιεῖ ἀνωθεν προανασέλλων αὐτῶν τὴν ὀρμὴν τὴν περὶ τὴν ἀνδροφονίαν.

ΛΔΗΛΟΥ. Καὶ αὐτὸ μὲν πως τὸ αἷμα γεωδέσερον ἐστὶ παρὰ τὸ εἰς ἀνάδοσιν τοῖς ἐπίδοσι βαρύτερον. διὸ δὴ βέλεια κατὰρὰς ἡμᾶς τὰς σάρκας ἐπίδοσιν αἱμάτων. δοκεῖ δὲ μᾶλλον ἢ ψυχῆς οικειότερον, ἢ ζωῆς αἰτιώτερον τὸ αἷμα δεκνύειν. τάχα δὲ
 » τὸ πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς ἐφάγε-
 » δε τοῖστέστιν ἐστίν. ἐπειδὴ τὰ θηρία, ζῶντα
 » ἄπερ ἂν θηρία κατεδίει· τὸτο γὰρ ἐστὶ
 » τὸ ἐν αἵματι ψυχῆς· ἀντὶ τῆς τῶν ζῶα κε-
 » λούει, μὴ ὡς θηρία ζῶντα τὰ ἄλογα κα-
 » τεδίειν ὡμοσάρκεια, ἀλλ' ἀποθανόντα,
 » τῆσιν τυθέντα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὸτο λέγει, ὅτι ἐ μὴ βρωτέον ἡμῖν αὐτὰ σὺν τῷ αἵματι, διὰ τὸ, ὡς οἶμα, τὸτο τοῖς ἀλόγοις ψυχῆς τάξιν ἐπέχειν· εἶναι δὲ ἀβρωτον αὐτοῖς τὴν ψυχὴν.

ε. Καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτό· καὶ ἐκ χειρὸς ἀνδρὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τῆς ἀνδρῶπος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκζητήσω· ἐκ χειρὸς ἀνδρῶπος ἀδελφῆς αὐτῆς ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν αὐτῆς. αἰταῦθα αἰνίττειται τὴν ἀνάστασιν· ἐχ' ὡς τὰ θηρία παράξων εἰς τὸ κριτήριον, καὶ δίκας τῆς ἀνδροποφαγίας εἰσπραξόμενος, ἀλλ' ὡς τὰ ἀπὸ τέτων καταναλωθέντα σώματα σωσάξωντε καὶ ἀναστήσω. αἰ γὰρ τῆς χειρὸς αὐτῆς τὰ πέρατα
 » τῆς γῆς· καὶ ἔαδιον αὐτῷ πάντοθεν συναγαγεῖν τὸ ὑμέτερον σῶμα. αἰταῦθα μὲν ἐν αἰνιγματωδῶς τὸτο δεδήλωκε, διὰ δὲ Ἰεζεκιήλ σαφέσερον ἐκήρυξε τὴν ἀνάστασιν.

ΛΔΗΛΟΥ. Αἰνίττειται ὁ λόγος, ὅτι ἐὰν θηρίον ἀδικήσῃ ἀνθρωπον, τιμωρεῖται αὐτὸ ὁ Θεός. ὁ δὲ Ὀριγάνης ἐπὶ δαμόνων λαμβάνει αὐτό. πλὴν ἐν τῷ νόμῳ ὁ κεραιῆς ταῦρος λιθοβολεῖται. ἄλλοι δὲ φασίν, ὅτι περὶ τῆς ἀναστάσεως λέγει· ὅτι καὶ θηρίον ἀναλώσῃ τὸ σῶμα, ἐγὼ ἐκζητῶν, ἀναστήσω αὐτό.

ΛΔΗΛΟΥ. Ζωτικώτερον ἐστὶ τὸ αἷμα, καὶ μᾶλλον ἐν τῷ ἐνεργεῖ ἢ ψυχὴ θάλπει αὐτό· τὸ δὲ, θαλπόμενον κινεῖ τὸ σῶμα, ὡς ὅμοιον εἶναι τὸ σῶμα τοῖς θηρίων αἵμασιν. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἢ ψυχὴ τὸ αἷμα ἐστίν· ἡμῖν δὲ, εἰ καὶ μὴ διαφορὰ τις τῆς αἵματος ὁμοίως ὄντος, ἀλλ' ἐν ἀπὸ τῆς λογισμῆς, καὶ τῆς λογικῆς, κατ' εἰκόνα Θεοῦ γεγονότος τῆς νοῦς, πολὺ τὸ διάφορον. διὸ περὶ καὶ ἢ λογικῆς ψυχῆς, ὡς ὀχήματι τῷ αἵματι, διὰ τὸ ὡς εἶρηται ζωτικώτερον εἶναι, κέχρηται. πλὴν ὁρίσθαι ἐν τοῖς εἶσιν ἀκολοθίαν τινὰ καὶ τάξιν. οἱ μὲν

Α' γὰρ λίθοι καὶ τὰ ὅμοια, πάντα ἀνάδη-
 » τα· τὰ δὲ φυτὰ, τρέφεται καὶ αὐξεται·
 » ἢ δὲ γῆ, ἔχει τινὰ κίνησιν· αὐξαι γὰρ,
 » καὶ κινεῖται τὰ φυτὰ· τὰ δὲ φυτὰ ἔχει
 » πλεόν τῶν λίθων καὶ τῆς γῆς τὸ αὐξά-
 » νεσθαι, καὶ τρέφεσθαι, καὶ καρποφορεῖν.
 » τὰ δὲ ζῶα ἔχει μὲν τὰ προειρημῆα, ἔχει
 » δὲ καὶ τὸ τίλειν πλεόν τῶν, καὶ τὸ πε-
 » ριπατεῖν, καὶ τὸ μυκάσθαι, ἢ καὶ αἰδησύν-
 » τινὰ φυσικῶν. ἡμεῖς δὲ πάντα τὰ προει-
 » ρημῆα ἔχοντες, ἔχομεν καὶ αἷμα καὶ τὰ
 Β' λοιπὰ ὡς τὰ ζῶα. καὶ ὡς περὶ τὰ ζῶα ἔχει
 » τὸ αἷμα, καὶ ζῆ, καὶ κινεῖται· ἔτω καὶ τὸ
 » παρ' ἡμῖν. ἔχομεν δὲ ἐτι πλεόν τὸ λογι-
 » κὸν τῆς ψυχῆς, ἔξω παντὸς σώματος,
 » καὶ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ γενέσθαι· ὁ ἐκ ἂν
 » εἴη ἐπ' ἄλλω. ἔταν γὰρ τοῖς ἄλλοις πᾶ-
 » σιν ὅμοιοι τοῖς ἀλόγοις ἐσμῖν, αὐξοντες,
 » καὶ τίκοντες, καὶ κινέμενοι, ἔχομεν δὲ
 » ἐξάριτον τὸν λόγον, καὶ τὴν τῆς λόγος πη-
 Γ' γλῶσσην, ἢ καὶ εἰκὼν Θεοῦ εἰκότως λέγοιτο,
 » Φανερόν, ὅτι κεχωρισμῶν σωματικῆς
 » φύσεως τυγχάνει τὸ ἐν ἡμῖν ἐξάριτον,
 » ἀσώματος ὄν, καὶ ἀπαθές, ἢ ψυχὴ· εἰ
 » καὶ δι' οἰκονομίαν τῆς ἀρρήτως ἐνώσαντος
 » καὶ σιωδήσαντος, τῷ ἐνὶ σῶματι ὡς
 » ὀχήματι ἐγκάσθηται. τὸ δὲ ἐκζητήσω ἐκ
 » χειρὸς τῶν θηρίων, ἐχ' ὅτι ἐκεῖνων ἀνι-
 » σαμῶν, ἀλλ' ἡμῶν, καὶ τὸ οικεῖον ἀπο-
 » λαμβανόντων σῶμα. πολλάκις δὲ αἰταῦ-
 Δ' θα, ἔπερ ἀνέλωσιν ἀνθρωπον, ἢ ὄφιν, ἢ
 » ἄρκλον, ἢ τι τῶν ἄλλων, ἀνταναιρῶνται
 » θάττον ὑπὸ ἐτέρων.

ε. Καὶ ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνδρῶπος, ἀντὶ τῆς αἵματος αὐτῆς ἐκχυθήσεται· ὅτι ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἐποίησα τὸν ἀνθρωπον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ καὶ τὸ ὁμογενές φησι, μὴ γίνεταί σοι κάλυμα, ἐδὲ ἢ κοινωνία τῆς φύσεως ἀφίσησέ σε τῆς κακῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν συμπάθειαν τὴν ἀδελφικὴν ἀπώσαμνος, ὅλος γίνῃ τῆς μιᾶς τέττε τολμήματος, ἐννοεῖ ὅτι κατ' εἰκόνα Θεοῦ δεδημιουργηται, καὶ ὅσης ἠξίωται παρὰ τῆς Θεοῦ τῆς προεδρίας, καὶ ὅτι πάσης τῆς κλίσεως τὴν ἐξέσταν ἀναδέδεικται, καὶ παῦσαι τῆς μοχθηρίας γνώμης.

Ζ. ΛΔΗΛΟΥ. Ὁ Θεός λέγει, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἐποίησα τὸν ἀνθρωπον. εἰκὼν δὲ Θεοῦ τῆς ἀοράτης ὁ σωτήρ. Θεός ἄρα καὶ κατὰ τὴν Γραφὴν ὁ σωτήρ.

Ζ. Ὑμεῖς δὲ αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός τῷ Νῶε, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων.

θ. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰδὲ ἀνίστημι
 » τὴν διαθήκην μου, ταῦτέστι σωθήκας ποιή-
 » μαί. καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγ-
 » ματων ἐπειδὴν τις ἐπαγγέλλεται, σω-
 » τίθεται, καὶ πολλὴν παρέχει τὴν πληρο-
 » Φορίαν· ἔτω καὶ ὁ ἀγαθὸς δεσπότης Φη-
 » σὶν, ἰδὲ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου. καὶ
 » καλῶς εἶπον, ἀνίστημι, ἀντὶ τῆς, ἰδὲ ἐγὼ
 » ἀνανεῶ τὴν ὑπὸ τῶν παραπλημάτων πα-
 » νωλεθρίαν αὐτῶν γεννημενίω, καὶ ἀνί-
 » στημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρ-
 » ματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς.

ι. Καὶ πάση ψυχῇ ζωὴ μεθ' ὑμᾶς
 ἀπὸ ὀρνέων, καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πᾶσι
 τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, ὅσα μεθ' ὑμῶν
 ἅπαντα, πάντων τῶν ἐξεληθόντων ἐκ
 τῆς κιβωτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τοῖς ἀλόγοις διατίθεται
 ἔχ' ὡς λογικοῖς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῶν τοῖς
 ἀνθρώποις· οἷς καὶ πρὸς ὑπηρεσίαν, ἢ
 τέρψιν, ἢ βρώσιν, ἢ δι' ἑτέραν τινα
 χρείαν ἐδόθη.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρόχες, ὅτι ἐκ εἶπε παν-
 τὶ ὀρνέω, ἀλλὰ ἀπὸ ὀρνέων καὶ κτηνῶν
 καὶ ἔχ' ἀπλῶς πάση ψυχῇ ὀρνέων, ἀλλὰ
 τοῖς ἑσσι μετὰ τῆς Νῶε ἐν τῇ κιβωτῷ.

ια. Καὶ σῆσω τὴν διαθήκην μου
 πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐκ ἀποθανεῖται πᾶ-
 σα σὰρξ ἀπὸ τῆς ὕδατος τῆς κατα-
 κλυσμῆς· καὶ ἐκ ἔσαι ἔτι κατακλυσ-
 μὸς ὕδατος τῆς καταφθέραι πᾶσαν
 τὴν γῆν.

ιβ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς
 Νῶε, ταῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης,
 ἧς ἐγὼ δίδωμι ἀνά μέσον ἐμῆ καὶ ὑμῶν,
 καὶ ἀνά μέσον πάσης ψυχῆς, ἧ ἐστι
 ιγ. μεθ' ὑμῶν εἰς γενεὰς αἰῶνος. Τὸ τό-
 ξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ (1)
 ἔσαι εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνά μέσον
 ιδ. ἐμῆ καὶ τῆς γῆς. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ συ-
 νεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τῆς γῆς, ὅφ-
 θήσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ.
 ιε. Καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου,
 ἧ ἐστὶν ἀνά μέσον ἐμῆ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνά
 μέσον πάσης ψυχῆς ζωῆς ἐν πάση
 σαρκί· καὶ ἐκ ἔσαι ἔτι τὸ ὕδωρ εἰς κα-
 τακλυσμόν, ὡς ἐξαλεῖψαι πᾶσαν
 ις. σάρκα. Καὶ ἔσαι τὸ τόξον μου ἐν τῇ
 νεφέλῃ· καὶ ὄψομαι τῆς μνησθῆναι δια-
 θήκης αἰώνις, ἀνά μέσον ἐμῆ, καὶ
 ἀνά μέσον πάσης ψυχῆς ζωῆς ἐν
 πάση σαρκί, ἧ ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς.
 ιζ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Νῶε, ταῦτο τὸ
 σημεῖον τῆς διαθήκης, ἧς διεδέμην

Α ἀνά μέσον ἐμῆ, καὶ ἀνά μέσον πάσης
 σαρκὸς ἧ ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Ἐστὶν ἔν
 Θεῷ δυνάμις ἀόρατος συμβολικῶς τὸ τό-
 ξον, ἧ τις εὐπάρχουσα τῷ ἀέρι ἀνεμότης
 κατὰ τὴν αἰθρίαν, καὶ ἐπιτανομοῖη κα-
 τὰ τὰς νεφώσεις, ἐκ ἑα τὰ νέφη ὅλα δι'
 ὅλων εἰς ὕδωρ ἀναλύεσθαι, τῷ μὴ γενέ-
 σθαι καθόλου κατακλυσμόν. κυβερνᾷ γὰρ
 καὶ ἰσίοχει τὴν πύκνωσιν τῆς ἀέρος, πε-
 Φυκτότος μάλιστα τότε ἀπουχαιρίζειν, καὶ
 ἐξυβρίζειν διὰ πλησμονῆς κόρης.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τόξον μὲν τεταμῖον,
 ἀπειλὴν βελῶν ἀφειθησομένων σημαίνει·
 τὸ δὲ ἐν τῇ νεφέλῃ τόξον, ὑπερθέσεως μὲν,
 καὶ διαθήκης σημεῖον. τῆ μὴ κατακλυδιῶναι
 τὴν γῆν, τῆς δὲ μελλέσης ἐναργὲς κολά-
 σεως. ὅτι πρὸς τὴν μέλλουσαν τιμωρίαν
 ἀφορῶν ὁ Θεὸς φησι, τὴν παρεῖσαν ὑπερ-
 θήσομαι.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οἶδαμεν τὴν ἴριν ἐν ταῖς
 τῶν ὀμβρων χαυνότησι γινομένην, τῆ ἡλίου
 κατὰ τῶν ὀμβροφόρων νεφελῶν τὰς ἀκτι-
 νας βάλλοντος. ἔστιν ἔν σημεῖον τῆ πάν-
 δημον μὴ γενέσθαι κατακλυσμόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ τόξον μου τίθη-
 » μι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον δια-
 » θήκης. Ζητητέον πότερον Φυσικόν ἐστίν,
 ὡς καὶ ἡ ὀρωμίνη ἴρις, ἢ τότε γίνεσθαι, ὅτε
 Θεὸς διατίθεται τῷ Νῶε μηκέτι κατα-
 κλυσμόν ἐπαγαγεῖν ἐπαγγελόμενος. καὶ
 οἱ μὲν, τὴν ἴριν φασὶν ἐκ ἀπὸ τῆς Φυ-
 σεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἠχίματος· κυκλοτερῆς
 γὰρ· φασὶν ἔν, ὅτι ἐδέποτε ἔτως ἔσαι οἰ-
 κηματικὸς κατακλυσμὸς, ὡς μὴ τὸν ἥλιον
 ἔχειν ἐπιβάλλειν τοῖς νεφῆσιν ὑγροῖς ἑσσι
 τὰς ἀκτῖνας, καὶ τὴν ἴριν ἀποτελεῖν. ἀλ-
 λά καὶ ὁλόκληρον ἔθνος, ἢ δόξτερον, ἢ
 καὶ τρίτον κατακλυδιῆ, ἀλλὰ τὸ ἐπέκεινα
 τῆς ἀέρος καθαρεῖν νεφῶν, καὶ διαπέμ-
 πον τὰς ἀκτῖνας εἰς τὴν πυκνότητα τῶν
 νεφῶν, ἀποτελέσει τὴν ἴριν. Ζητητέον
 δὲ τὸ σημεῖον ἔχ' ὅπως πάντως ὁ ὑετός· καὶ
 γὰρ ἐν εἰκοσι πολλαῖς ἡμέραις ἴρις ἐκ-
 ἐφάνη διὰ τὴν τῶν ὀμβρων σιωχίαν· ἐν
 ἄλλαις δὲ χώραις ἐνταῦθα τῶν ὀμβρων ἢ χαύ-
 νωσις. δὲ ἔν τινῶν κατακλυσομένων, ἀλ-
 λαχῆ χαύνωσιν εἶναι, καὶ φανῶναι τὴν
 ἴριν. ὅπερ σημεῖον τῆ μὴ πανταχῆ γίνε-
 σθαι τὸν κατακλυσμόν. ἰὼ μὲν ἔν καὶ πρὸ
 τῆς κατακλυσμῆς ἴρις δι' αὐτὸ ταῦτο, ὅτι μὴ
 καθολικὸς ἐγεγόνει κατακλυσμὸς. ἐν τα-
 τῷ γὰρ ἔγεγονεν ἴρις, τῆ παντός νεφω-
 θήτος ἀέρος· ἐπαγγέλλεται δὲ μηκέτι τῆ-
 τον γενέσθαι. καὶ μὴ φασίτινες σημεῖον
 ἢ Γραφῆ, ἔσθον αἰετὶ πρᾶγμα σημαίνει·
 εἰ δὲ ἰὼ καὶ πρὸ ταῦτα πῶς ἔσθον; ὅπερ ἐστὶ
 ψεῦδές. πῶς γὰρ ἐν τῇ Ἐξόδῳ λέγει ὁ
 Η, Θεὸς Μωσῆ, καὶ ταῦτόσοι τὸ σημεῖον ἔσαι,
 » ὅτι ἔσομαι μετὰ σῆ; τὸν δὲ Θεὸν εἶναι
 μετὰ

(1) Τὰ ἀπὸ τῆς, καὶ ἔσαι, ἀχρι τῆς, καὶ ὀφθῆσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ, προστεθήσαν, ὡς
 μὴ ἐν τῷ κώδ. κείμενα.

μετὰ ἀνθρώπων, καὶ μετὰ τῆ Μωσέως, ἔξινον. τινὲς δὲ Φασί, μήποτε παρὰ τὴν ἴσιν ἕτερα ἀτὰ μίωει, τῆς ἐν ἀνεσί καὶ ἐπίτασιν τῶν ἐπιγείων· μήτε τῆς ἀνέσεως εἰς ἐκλυσιν ὑφιεμένης παντελῆ καὶ ἀναρμωσίαν, μήτε τῆς ἐπιτάσεως ἀχρὶ ῥήξεως ἐπιεινομαίης, ἀλλὰ μέτροις ὀρισμένοις ἐκατέρας διωάμεως σαδμηθείσης. ὁ γὰρ μέγας κατακλυσμὸς ῥήξει γέγονεν, ὡς καὶ αὐτὸς Φησιν· ἐρράγησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου· ἀλλ' ἐκ ἐπιτάσει ποσητινι. ἄλλως τε Φασί, ἐκ ἐσιν ὄπλον τὸ τόξον, ἀλλ' ὄργανον ὄπλε, βέλτε τιτρώσκοντος. ὅπερ καθικνεῖται τῆ πόρρω, τῆ πλησίον ἀπαθῆς διαμενόντος. ἔτως ἐν Φησίν, ἔ πάντες κατακλυθήσονται, καὶ τῆτότινας ὑπομείνεν συμβῆ.

ιη. Ἦσαν δὲ υἱοὶ Νῶε, οἱ ἐξελεθόντες ἐκ τῆς κιβωτῆ, Σῆμ, Χάμ, Ἰάφεθ. Χάμ δὲ ἦν πατὴρ Χαναάν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὶ δῆποτε εἰπῶσα ἡ Γραφή, καὶ ἦσαν υἱοὶ Νῶε ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς κιβωτῆ, Σῆμ, Χάμ, Ἰάφεθ, προσέειπεν, καὶ Χάμ ἔτος πατὴρ Χαναάν; εἰ γὰρ ἐχρὼ μνημονεῦσαι τῶν ἡῶν, ἔδει πάντων, καὶ ἐχρὼ μόνου Χαναάν. Ὁ Χαναάν καὶ αὐτὸς ἀσεβῆς ἐγένετο, ὡς ἡ ἰσορία δηλοῖ. βεβλόμενον ἐν τὸ πνεῦμα δεῖξαι τὴν ὁμοίτητα τῆ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν, τρόπον τινα ἀπαλλοτριῶ τῆς τῶν ἀδελφῶν δυσσεβείας, προδήκη τῆ, Χάμ ἡ πατὴρ Χαναάν. υἱοὶ μὲν γὰρ πάντες τῆ Νῶε τῶ γένει, μόνος δὲ ἔτος ἐχρὼ υἱὸς τῶ τρόπῳ, ἀλλὰ τῆ ὁμοίει παιδὸς πατῆρ. διόπερ ἐμφαντικῶς κῆται τὸ, αὐτὸς πατὴρ Χαναάν. ἔφερε δὲ ὁ Ἐβραῖος ὁ ταῦτα εἰπὼν ἢ παραδόσει τοιαύτῳ, ἐπὶνεγκὼν ἀποδείξει τῆ παραδόσει· ὡς ἄρα ὁ Χαναάν πρότερος εἶδε τὴν ἀχρημοσύνην τῆ πάππυ, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῆ τῶ πατρὶ μόνῳ, καταμωκωμένος ὡπερ τῆ γέροντος. ὁ δὲ Χάμ δέον ὁμοίως τοῖς ἀδελφοῖς μὴ προσελθεῖν τῶ πατρὶ ἀσεβῶς, ἀλλὰ καὶ ἐπιπλήξαι τῶ πρώτῳ θεασαμένῳ καὶ διαβάλλοντι, αὐτὸς δὲ καὶ πέπεισαι, καὶ εἰσηλθε, καὶ εἶδε, καὶ ἀνλύεινε καὶ τοῖς ἀδελφοῖς. ταῦτα δὲ δοκεῖ μῦθος εἶναι, εἰ μὴ τὸ τῆς ἀποδείξεως ἡ ἰσχυρόν. καὶ ἐξυπνιῶθη γὰρ Φησὶ Νῶε ἐκ τῆ ὑπνε αὐτῆ, καὶ ἐγνῶ ὅσα ἐποίησεν αὐτῶ ὁ υἱὸς αὐτῆ ὁ μικρότερος. μικρότερος μὲν γὰρ υἱὸς αὐτῆ ὁ Χάμ ἐκ ἡ, ἀλλὰ δούτερος. Σῆμ γὰρ Φησὶ, καὶ Χάμ, καὶ Ἰάφεθ. καὶ εἰ τὸν μικρὸν ἠδὲλε δεῖξαι, τὸν Ἰάφεθ ἂν ἔλεγεν. ἐπειδὴ δὲ καὶ τῆς ἐγγόνου αἰε ἡς λέγουσιν οἱ πάπποι, καὶ τῆς μακρότερον ἀπογόνου, τὸν βραχυτάτον τῶν ἐγγόνων τὸν Χαναάν εἶρηκεν ἡ Γραφή ἐγνώσασθαι παρὰ τῆ Νῶε, ὅτι αὐτὸς ἐποίησε ταῦτα. καὶ ὅτι τῆτο ἔτως ἐχει, οὐδὲς ἐπάγει τὸ θεῖον λόγιον· ἐπικατάρατος Χαναάν, δῆλος δὲλων ἔσαι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ. εἰ δέτις θαυμάζει τὶ δῆποτε ὁ Χάμ καὶ αὐ-

τὸς ἀσεβῆς ὡν τὴν αὐτῶν κατάραν ἐκ ἔχε τῶ ἡ, ἐπιγνώτω, ὡς εἰ ἡ λελεγμένον τῶ Χάμ, δῆλος δὲλων ἔσαι, τῆς δελείας μετέχον ἂν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ὡς οἱ τῆ Χαναάν ἀδελφοὶ δῆλοι ἐγένοντο κατὰ τὴν κατάραν, ὡν δῆλος ἀπεφάνθη Χαναάν.

ΚΥΡΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εἶκεν ἐπεσημῶατο καὶ προσέειπεν, ὅτι Χάμ δὲ ἡ πατὴρ τῆ Χαναάν; Βλέπειται διὰ τῆ τῆ ἀνίξασθαι ἡμῖν τῆς ἀκρασίας αὐτῆ τὴν ὑπερβολῶν, καὶ ὅτι ἐδὲ τῆς συμφορῆς τὸ μέγεθος συσαλλῶα. αὐτὸν πεποίηκεν, ἐδὲ ἡ τοσαύτη ἐν τῆ κιβωτῶ σφοδρῶα, ἀλλὰ καίτοι τῆ πρεσβύτε ἐδέπω καὶ νῦν τεκνυοποίησαντος, ἔτος τῆ ἀκρασία ἐαυτὸν ἐκδῆς αἰ καιρῶ τοσαύτης ἀγανακτῆσεως καὶ πανωλεθρίας τὴν οἰκωμῶν κατὰ λαβῆσεως, περὶ σωσῶν ἡχολεῖτο, καὶ τὸ ἀχαλίνωτον τῆς ἐπιθυμίας ἐκατέσελεν, ἀλλ' ἡδη ἀνωθεν ἢ ἐκ προδιμῶν ἐδείκνυ τῆς γνώμης αὐτῆ τὸ μοχθηρόν. ἐπεὶ ἐν μετ' ἐ πολὺ διὰ τὴν ὑβριν τὴν εἰς τὸν γεγεννηκότα μέλλει τὴν κατάραν δεχῆσθαι ὁ Χαναάν ὁ τῆ παῖς, διὰ τῆτο ἡδη προλαβῆσα ἡ θεῖα Γραφή ἐπεσημῶατο, καὶ τῆ παιδὸς ἡμῖν τὴν προσηγορίαν δῆλω ἐποίησεν, ὅμῃ καὶ τῆ γεγεννηκότος τὸ ἀκρατῆς· ἢ ὅταν μετὰ ταῦτα ἴδῃς αὐτὸν πολλῶ τὴν ἀγνωμοσύνην ἐπιδειξάμενον πρὸς τὸν γεγεννηκότα, εἰδῆσαι ἔχῃς, ὅτι ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῖστος ἡ, ὡς γε ἐδὲ ὑπὸ τῆς συμφορῆς σωσεῖσθαι.

ιθ. Τρεῖς ἔτοίεισιν υἱοὶ Νῶε· ἀπὸ τῆτων διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

κ. Καὶ ἤρξατο Νῶε ἀνθρώπος γεωργὸς γῆς· καὶ ἐφύτευσεν ἀμπέλων.

ΚΥΡΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄξιον ζητῆσαι, εἰ νῦν αὐτὸς ἐξηῖρε τὸ Φυτόν, ἢ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ παραχρῆν. εἰκὸς μὲν τῆτο ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὴν ἐκτὴν ἡμέραν δεδημιουργῆσθαι, ἡ ἡ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἴδεν καλὰ λίαν· κατέπαυσε γὰρ Φησὶν ὁ Θεὸς ἐν τῆ ἡμέρῃ τῆ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτῆ, ὡν ἐποίησε· μὴ μῆτοι γνώριμον εἶναι τῆ Φυτῆ τὴν χρῆσιν. εἰ γὰρ ἡ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ Φυτόν γνώριμον γεγονὸς, ἢ ὁ ἐξ αὐτῆ καρπὸς κατὰ δῆλος, πάντως ἂν καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄβελ τῆς θυσίας ἀνάγοντες, καὶ οἶνον ἔπαισαν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγνῶν ἐτι τῆ καρπῆ τὴν χρῆσιν, ἐκ ἐχρησαντο τῶ Φυτῶ. ἔτος δὲ Φιλότεχνος ὡν περὶ τὴν γεωργίαν, καὶ πολλῆ τῆ ἐπιμελείῃ χρησάμενος, ἴσως καὶ τῆ καρπῆ ἐγούσατο, καὶ τῆς βότρουας ἀποθλίψας, καὶ τὸν οἶνον ποιήσας, μετέλαβε τῆς χρῆσεως. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄλλως δὲ, ἐπειδὴ ἡ κρεωφαγία εἰσῶεχθη εἰς τὸν βίον, λοιπὸν καὶ ἡ οἰνοποισία.

κα. Καὶ ἔπιεν ἐκ τῆς οἴνου, καὶ ἐμεθύθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε ἐκ ἐμέμφθη Νῶε μέθῃ περιπεσών; Ἀπειρίας ἢ ἐκ ἀκρασίας τὸ πάθος. πρῶτος γὰρ ἀνθρώπων ἀποθλίψας τὸν τῆς ἀμπέλης καρπὸν, καὶ ἀγνοῶν ἢ μόνον τὸ ποσὸν τῆς πόσεως, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τῆς μεταλήψεως, ὅτι δεῖ κεράσαι πρότερον, εἴθ' ἔτω πῖν, τὸν κάρων ὑπέμεινε. καίνον δὲ ἔδεν πέπονθε γυμνωθεῖς. καὶ γὰρ καὶ νῦν τινὲς γυμνῶνται καθάδοντες, ἀφαιρημαίῃς τῆς ὑπνῶ τῶ αἰδήσιν. τῶ ὑπνῶ δὲ ἡ μέθῃ προσγυμνωμένη, πιθανωτέραν τῆς γυμνώσεως τῶ ἀπολογίαν ποιεῖ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εὐεκεν τοσάτων γέμον κακῶν φυτὸν εἰς τὸν βίον εἰσλήχθη; Οὐ γὰρ τὸ φυτὸν κακόν, ἔτε ὁ οἶνος πονηρὸν, ἀλλ' ἡ παρὰ τὸ δέον χρῆσις. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄλλως δὲ καὶ ἐννοήσων πῶς χρήσιμος γέγονεν ὁ οἶνος, καὶ φρίξων ἀνθρώπου. ἡ γὰρ ὑπόδειξις τῆς σωτηρίας ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν διὰ τέτρα τελεῖται. ἰσασιν οἱ μεμνημένοι τὸ λεγόμενον.

κβ. Καὶ εἶδε Χαὺμ ὁ πατὴρ Χαναάν τὴν γύμνωσιν τῆς πατρὸς αὐτῆς, καὶ ἐξελεθῶν ἀνήγγειλε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆς ἔξω.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Οὐ μόνον τὰς ἀδελφὰς ἀκηκοῖαι, ἀλλὰ καὶ τὰς περιεσῶτας ἀνδρας ἔξω ὁμῶς καὶ γυναῖκας. διὰ τῆτο Ἰσδαῖοι ἢ συλλέγονται τοῖς πατράσι.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τῆς εἰς τὸν Φύσαντα τιμῆς ἢ μετρίως ὀλιγορῶν, προξενεῖν ἐπιπέγεται τοῖς ἄλλοις τῶν θεῶν, καὶ σκηνῶν οἰάτινα προθεῖς τὸν πρεσβύτῳ, γελᾶν ἀναπέθει τὰς ἀδελφὰς.

κγ. Καὶ λαβόντες Σὴμ, ἢ Ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον, ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς, καὶ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τῆς πατρὸς αὐτῶν· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφανῶς, καὶ τὴν γύμνωσιν τῆς πατρὸς αὐτῶν ἐκ εἶδον.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Κατασοφίζομενοι τὸ συμβεβηκός, καὶ τῆς θεῆς τὸ ἀκαλλῆς τοῖς περιβλήμασιν ἀφανίζοντες, ἀνόπιν ἐβάδιζον. ἐδοκεῖ γὰρ ὑσεβεῖν αὐτοῖς, καὶ μηρὸς αἰδεῖσθαι πατρὸς, δι' ὧν καὶ γεγονασιν.

** ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ. Πάντη ἔν ἀφελείον τῶν αἰσχρῶν ἀκρομάτων, καὶ ῥημάτων, καὶ θεαμάτων· πολὺ δὲ μάλλον ἔργων αἰσχρῶν καθαρῶτεον. τῆτο μὲν, εἰ

ἀποδείξει καὶ παραγυμνώσει μερῶν τινῶν τῆς σώματος, ὧν ἢ χρῆ· τῆτο δὲ, ταῖς ἐπιθεωρήσει τῶν ἀπορρήτοτέρων μερῶν. ἔδὲ γὰρ ἠέχετο τῆς δικαίῃς τῶν γύμνωσιν, αἰσχρῶν ἔσαν, ἐπιδεῖν σώφρων ἡσ. ἐσκέπασε δὲ ἡ σωφροσύνη ὁ ἐγυμνωσιν ἢ μέθῃ.

κδ. Ἐξένηψε δὲ Νῶε ἀπὸ τῆς οἴνου, καὶ ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ νεώτερος.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πόθεν ἔγνω; ἴσως οἱ ἀδελφοὶ ἐγνώρισαν, ἔχι τὸν ἀδελφὸν διαβαλεῖν βελόμενοι, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐγένετο διδάσκοντες, ἵνα κατάλληλον ἐκείνος τῶ τραύματι τῶ βοήθειαν δέξηται.

ΑΔΗΛΟΥ. Νεώτερον τὸν Χαναάν ὁμολογεῖ, ὡς προειδόντα τῶν γύμνωσιν τῆς Νῶε, καὶ τῶ πατρὶ ἀπαγγέλλαντα. ἐπέτιογε ὁ Ἰάφεθ ἔχατος ἢ τῆς Χαμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Νεώτερον αὐτὸν ὀνομάζει. νεωτεροποιὸν γὰρ ἢ κακία. (1)

κε. Καὶ εἶπεν, ἐπικατάρατος Χαναάν, παῖς οἰκέτης ἔσαι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆς.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῆς νόμου μηδέπω τεθῆτος, ὅς διαγορεύει τιμᾶν τὸν πατέρα, καὶ τῶν μητέρα, διατὶ ὁ Χαμ ὡς πατραλίας κρίνεται; Τῆ φύσει τὰς ἀναγκαίῃς ἐντέθεικε νόμος ὁ ποιητῆς. ἔτω τὸν Κάιν κατέκρινεν, ἐπειδήπερ αὐτὸν ἡ φύσις ἐδίδασκεν, ὡς ὁ φόνοσ παράνομος. αὐτίκα γὰρ ὀλοῦ χρησάμενος σωεργῶ, πόρρω τῶν γεγεννηκοτῶν ἀπαγαγὼν, ἀνείλε τὸν ἀδελφόν. καὶ τῆς Θεῆς πωθανομένης, πῶς Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου; ἠρνήθη. δῆλον δὲ, ὡς ἐπιστάμενος, ὅτι κακὸν τὸ γεγεννημένον, ἠρνήσατο τὸ τολμηθεῖ. ἐλεγχεθεῖς δὲ ὑπὸ τῆς δικαιοκρίτης, ὁμολόγησεν ὑπὲρ συγγνώμῃς ἡμαρτηκείας. μείζων γὰρ φησιν ἢ ἡμαρτία μὴ τῆς ἀφελείῃς με. καὶ μάντοι καὶ ὁ Ἀδάμ τῆς θεῆς ἐπιφανείας αἰδομένος, ἐπειράθη λαθεῖν, ὡς εἰδὼς, ὅτι δὴ τὸ κλέπειν κακόν. ἔτω καὶ ὁ Χαμ, τῶν τῆς πατραλοῖα κατηγορίαν ἐδέξατο, ὡς παραβάς τὸν τῆς φύσεως νόμον. ὅτι γὰρ καὶ τὸ γενεῖν τὰς γεγεννηκότας ἡ φύσις ἐδίδασκε, μαρτυροῦσιν οἱ τῆς Χαμ ἀδελφοὶ, οἱ παρ' ἐκείνῃ τῆς πατρὸς τὸ πάθος μεμαθηκότες, μετὰ πολλῆς αἰδῆς σιωπέκάλυψαν τὸν πατέρα, εἰς τῆς πίσω βαδίζοντες, ὡς ἂν ἠκισα ἴδοισιν, ὅθεν ἀσφαρίτες ἐβλάστησαν. τοιγάρτοι μάλα εἰκότως, καὶ τῆς πατρὸς τῶν ὀλογίαν ἐδρέψαντο.

Ζ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῆς Χαμ ἐπαικός, ὁ ἐκείνῃ παῖς ἐδέξατο τῶν ἀράν; Κοινῇ πάντες μετὰ τῶν τῆς κατακλυσμῆ παύλαν τῆς θεῆς μετέλαχον ὀλογίας.

(1) Καὶ ὡς νεωτεροποιὸν πρὸς ἡμαρτίαν ἐκάλεισεν εἰκότως νεώτερον. Πρεκόπιος ἐν τῶ τῆς Λύγ. κῶδ.

δύλογίας. τολμηρόν τοίνω υπέλαβεν ὁ Νῶε ἐπαγαγεῖν ἀράν τῷ τῆς θείας δύλογίας μεταληχότι. τῆτε χάριν τῷ ἐκείνῃ παιδί περιέδθηκε τῷ ἀράν. ἔχει δὲ καὶ ἡ τιμωρία τὸ δίκαιον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐξήμαρτον εἰς πατέρα, διὰ τῆς τῆ παιδὸς αὐτῆ ἀρᾶς δέχεται τῷ τιμωρίαν. πρὸς δὲ τῆτοις σκοπητέον κακέينو, ὡς εἰ αὐτὸς ὁ Χάμ ἐδέξατο τῷ ἀράν, εἰς ὅλον αὐτὸν διέβη τὸ γένος ἢ τιμωρία· εἰς δὲ τὸν νεώτατον υἱὸν τῷ παιδείαν διὰ τῆτο παρέπεμψε. καὶ τῆτο δὲ εἰδείαι προσήκει, ὡς προρρήσεις εἰν, ἐκ ἀρᾶ τῆ δικαίαι τὰ ῥήματα. ἐπειδὴ γὰρ ἐμελλεν ὁ Ἰσραὴλ ἐκ τῆ Σὴμ κατάγων τὸ γένος, τῆς Παλαιστίνης παραλαμβάνειν τῷ δεσποτείαν, ταύτῳ δὲ πάλαι ὤκνε οἱ ἐκ τῆ Χαναάν βεβλασηκότες, εἰς ἀράν χηματίζει τῷ πρόρρησιν προαγορεύων μὲν τὰ ἐσόμνα, δεδιττόμενος δὲ τῆς ὑπερον ἐσομνίας, μὴ πλημμελεῖν εἰς γονέας. καὶ τῆτο σαφῶς ἡμᾶς ἢ τῆ Σὴμ δύλογία διδάσκει. δύλογητός γάρ Φησι Κύριος ὁ Θεὸς τῆ Σὴμ· καὶ ἔσαι Χαναάν παῖς αὐτῆ. ἔ γὰρ τοῖς δύο τῆτον υπέταξον, ἀλλὰ μόνῳ τῷ Σὴμ. καὶ τῆ μὲν Ἰάφεθ, τῷ πολυγονίαν προάρηκε, τῆ δὲ Σὴμ τῷ ὑβέρειαν. τὸν γὰρ Θεὸν ἐν τοῖς σκλωμάσι τῆ Σὴμ κατοικήσεν προεῖρηκε. κατώκησε δὲ ἐν τοῖς ἐκ τῆ Σὴμ πατριάρχαις, καὶ ἐν τοῖς ἐκ τῆτων βεβλασηκόσι Προφήταις, καὶ ἐν τῆ σκλωῇ πρότερον, καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπερον. ἀκριβὲς δὲ τέλος ἔχρηκε ἢ προφητεία τὸ τῆς οἰκονομίας μυσῆριον· ὅτε αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος, ὁ τῆ Θεῶ καὶ πατὴρ μονογενῆς υἱὸς ἐσαρκώθη καὶ ἐκωθρώπησε, ἐκ ναὸν· ἐαυτῆ προσηγορεύσεν ὡς ἐκ σπέρματος Δαβὶδ καὶ Ἀβραὰμ ἔλαβε σάρκα. ἐκ τῆ Σὴμ γὰρ καὶ ἔτοι κατῆγον τὸ γένος. ἢ δὲ τῆ Χαναάν δαλεία ἐν τοῖς Γαβαωνίταις τὸ τέλος ἐδέξατο.

ΑΔΗΛΟΥ. Τινὲς Φασιν, ὡς προᾶδεν ὁ Χαναάν τῷ γύμνωσιν τῆ Νῶε, καὶ αὐτὸς ἀνήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆ τῷ Χάμ· διὰ τῆτο τῷ κατάραν αὐτὸς λαμβάνει· τινὲς δὲ, ὡς ἐπέπερ δύλογηθεῖς ὡς παρὰ Θεῶ ὁ Χάμ, τῷ διαδόχῳ καὶ ὑῶ κατηράσατο.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καταράται τὸν Χαναάν, ἔ τὸν Χάμ, διὰ τὸ, ὡς οἶμα, δικάιον τε εἶναι δῆναι δίκῳ ἐν παιδί παῖδα τὸν εἰς πατέρα παρανομήσαντα. καὶ διὰ τῆτο μέλλαν ὑπερον τῆς ἐκ τῆ Σὴμ τῆ μὲν γῆ τῆ Χάμ παροικεῖν· εἰσηλθε γὰρ Φησιν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον, καὶ Ἰακώβ παρωκησεν ἐν γῆ Χάμ· τῆν δὲ Χανααίαν κληρονομήντας, τῆς μὲν ἀπολύειν τῶν Χανααίων, ἐνίς δὲ ἐξ αὐτῶν, οἶον τῆς Γαβαωνίταις, εἰς ὑδροφόρος ἑαυτοῖς καὶ ἐυλοφόρος καταδελωσαδαί.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ διανασᾶς ὁ πατήρ, καὶ γινῆς ὅσα ἐποίησε Χάμ, καταράται τῷ τῆτε ὑῶ· καὶ ζήτημα ἐκινεῖτο,

Α τίνος ἀνεκὸν τῆ πατὴρ ἀμαρτῶντος, ὁ υἱὸς δέχεται τῷ κόλασιν· προλαβὼν ὁ Μωϋσῆς, ἐν αὐτῇ τῆ διηγήσει τίθησι τῆς ἀπολογίας τῷ δικάμιν· ὅτε γὰρ ἐμελλε λέγειν, ὅτι εἶδε τῷ γύμνωσιν τῆ πατὴρ αὐτῆ, τότε προλαβὼν Φησι, καὶ εἶδε Χάμ ὁ πατήρ Χαναάν τῷ γύμνωσιν τῆ πατὴρ αὐτῆ, καὶ ἐκ ἐσκέπασεν ἱματίῳ, ἀλλὰ πλέον ἐγύμνωσε τῆ πρὸς τῆς ἀδελφῆς διηγήσει. εἰς πατέρα δὲ ἀμαρτῶν, εἰς υἱὸν δέδωκε δίκῳ, ἐκ ἀδικῆντος τῆ Θεῶ, ἀλλὰ προορῶντος, ὅτι σπέρμα τῆ Χαναάν δαλούειν ἐμελλεν. ὅπερ ἐξῆλθεν ἐπὶ τῶν Γαβαωνιτῶν, οἱ πάση τῆ σιωχωγῆ Ἰσραὴλ ἐδέλυσαν. ὡσε καὶ Χάμ δίδωσι δίκῳ τῶν εἰς τὸν πατέρα πλημμελημάτων. ἔ τὸσῆτον γὰρ αὐτῆ καθήψατο ἢ κατ' αὐτῆ κατάραι, ὅσον ἢ εἰς τὸ σπέρμα· καὶ τὰ μέλλοντα ὁμῆ προαγορεύεται. εἰ γὰρ δὲ τὸ ἀκριβὲς εἶπειν, ἐδὲ Χαναάν φαίνεται δαλούσας.

Β πῶς γὰρ ὁ καὶ ἐπὶ τῆ ἐθνῶν, καὶ τῆ Σιδῶνος γεγονὼς πατήρ; ἀλλὰ τὸ τῆτε σπέρμα μετὰ πολλῆς γενεᾶς. (1) ὅπερ ἐκ ἐγένετο διὰ τῷ τῆ Χάμ εἰς τὸν πατέρα ἀμαρτίαν. ἀλλὰ τῆτο μὲν χῆμα φόβον ἐμποῖεν τοῖς ἐξῆς, ὡς αὐτὸ μῆτις ἐξυβρίζοι εἰς τῆς γεγεννηκότας· τὸ δὲ ἀληθῆς, ὅπερ ἐμελλεν ἐσεδαί πρόβλεγοτο. ἔτω καὶ ὁ Ἰακώβ δοκᾶ καταράσασαι τῆς περὶ Συμεῶν, καὶ Λοῦθ, διὰ τῷ κατὰ τῶν Σικιμάτων κίνησιν, λέγων· διαμεριῶ

Γ αὐτῆς ἐν Ἰακώβ, καὶ διασκορπιῶ αὐτῆς ἐν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ καὶ τὸν Ῥεβὶμ διὰ τῷ παρανομον κοίτῳ. ἐκβαίνει μὲν τῷ μὲν Συμεῶν καὶ τῷ Ῥεβὶμ δι' ἐτέρας ἀσεβείας τῆς μετὰ ταῦτα τετολμημῆνας αὐτοῖς, καὶ τῷ δίκῳ ὑφίσανται· τῷ δὲ Λοῦθ συμβαίνει μὲν ἢ τῆ πατὴρ πρόρρησις, ἐκ εἰς κατάραι δὲ, ἀλλ' εἰς δύλογίαν ἄκραν. ἱερεῖς γὰρ καὶ λούιται γεγεννημένοι, πάσας ἐπλήρωσαν τῆς Φυλας. ἀναγκαῖον τοίνω ἐκ τῆτων εἰδείαι, καὶ ὡς ἀλλὰ μὲν χηματίζεταί λέγειν, ἢ ποιεῖν ἢ θεία Γραφή, ἕτερα δὲ οἰκονομεί. πολλὰ γὰρ ἐκ τῆτων εἰδείαι, (2) καὶ ἔτω τῶν ζητημαίων ῥαδίαν ἔξεν τῷ λύσιν.

Δ αὐτῆς ἐν Ἰακώβ, καὶ διασκορπιῶ αὐτῆς ἐν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ καὶ τὸν Ῥεβὶμ διὰ τῷ παρανομον κοίτῳ. ἐκβαίνει μὲν τῷ μὲν Συμεῶν καὶ τῷ Ῥεβὶμ δι' ἐτέρας ἀσεβείας τῆς μετὰ ταῦτα τετολμημῆνας αὐτοῖς, καὶ τῷ δίκῳ ὑφίσανται· τῷ δὲ Λοῦθ συμβαίνει μὲν ἢ τῆ πατὴρ πρόρρησις, ἐκ εἰς κατάραι δὲ, ἀλλ' εἰς δύλογίαν ἄκραν. ἱερεῖς γὰρ καὶ λούιται γεγεννημένοι, πάσας ἐπλήρωσαν τῆς Φυλας. ἀναγκαῖον τοίνω ἐκ τῆτων εἰδείαι, καὶ ὡς ἀλλὰ μὲν χηματίζεταί λέγειν, ἢ ποιεῖν ἢ θεία Γραφή, ἕτερα δὲ οἰκονομεί. πολλὰ γὰρ ἐκ τῆτων εἰδείαι, (2) καὶ ἔτω τῶν ζητημαίων ῥαδίαν ἔξεν τῷ λύσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Προφητεία ὁ Νῶε. ἐδέλυσεν γὰρ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μετὰ τῷ ἐξ Αἰγύπτῃ ἐξοδον.

Ζ κας. Καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῆ Σὴμ· καὶ ἔσαι Χαναάν παῖς αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Διατὶ δὲ μόνον ἐπὶ τῆ Σὴμ τὸ, δύλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῆ Σὴμ, ἐχθὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῆ Ἰάφεθ; καὶ μὴ κοινή τῶν δύο ἢ εἰς τὸν πατέρα τιμῆ. Ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆ Σὴμ σπέρμα πισὸν ἦδει ἐσόμνον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸν Ἀβραὰμ καὶ τῆς ἐξ αὐτῆ, καὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν τὸ κατὰ σάρκα· δῆλον ἔν, ὅτι προρρήσεις ἦσαν τῆ Νῶε τὰ λεγόμενα ἐν χηματι δύλογίας,

M 2

(1) Ἰσ. μετὰ πολλῆς γενεᾶς. (2) Ἰσ. εἰδείαι δὲ.

καὶ κατάρσας. καὶ γὰρ Πέρσαις, καὶ Ῥωμαίοις ἐδύλωσε καὶ δαλύει τὸ σπέρμα Χανααν, αὐτῷ δὲ ἐδαίς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τέτο ἴσως ἀντις εἶποι, ἐκ ἑσὶ τὸν Σὴμ δὺλογῆσαι. καὶ σφόδρα μὲν δὺλόγησεν αὐτόν. ὅταν γὰρ ὁ Θεὸς δὺχαρισεῖται, καὶ δὺλογεῖται διὰ τῶν ἀνθρώπων, τότε δαψιλεσέραν τὴν παρ' ἑαυτῆ δὺλογία ἐώθε χρησηγεῖν ἐκείνοις, δι' ἧς αὐτὸς δὺλογεῖται. δὺλογήσας τοίνυν τὸν Θεόν, ὀφειλέτω αὐτὸν κατέσκησε μείζονος δὺλογίας, καὶ αἰτίας γέγονε τῷ Σὴμ πλείονος ἀμοιβῆς, ἧς αὐτὸς αὐτόν, εἰ δι' ἑαυτῆ δὺλόγησεν.

κζ. Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τῆς Σὴμ· καὶ γενηθήτω Χανααν παῖς αὐτῆς.

» **ΔΙΟΔΩΡΟΥ.** Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι Σὴμ· καὶ γενηθήτω Χανααν παῖς αὐτῆς· ἢ κατὰ τὸν Ἀκυλαν, δῆλος δὲλων ἔσω Χανααν παῖς τῆς Σὴμ, ἢ τῆς Ἰάφεθ, διὰ τὴν ἀμαρτίαν. καὶ Χάμ εἰδέχεται τὴν κατάρσιν, διὰ τὸ ἠυλογεῖσθαι τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τῆς Θεῆς. Τὶ δὴποτε, καὶ κατοικησάτω ὁ Ἰάφεθ ἐν τοῖς σκλιώμασι τῆς Σὴμ εἴρηται; ὁρᾷς, ὅτι πάντα προφητεία ἡμεῖς διὰ προφάσεως τινος, ἢ ἀνθ' προφάσεως φανερωμένη; καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα Μαδαῖ, τρεῖς τῶν Μῆδος, τῆς Ἰάφεθ ὡν υἱός, τὸ κάλλισον τῶν τῆς Σὴμ οἰκήσεων κατέσκη, τὴν Μηδῖαν, μέρος ἐκ ἐλάχισον τῆς τῶν Περσῶν γῆς.

» **ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ.** Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι Σὴμ· καὶ γενηθήτω Χανααν παῖς αὐτῆς. τῆ τῆς Σὴμ δὺλογία καὶ Ἰάφεθ συμπαρέλαβεν. ἢ τὸ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τῆς Σὴμ ὁ Θεὸς, ἀντὶ τῆς, ἵνα ἢ τοῖς τόντι τὸ λεγόμενον· ὅτι εὖ μὲν ποιήσας ὁ Θεὸς καὶ Ἰάφεθ, ἀπασαν μόντοι τὴν ἑαυτῆ πρόνοιαν παράχοι μᾶλλον τῷ οἴκῳ τῆς Σὴμ.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Διὰ τῶν δὺλογιῶν τῶν τῆς Σὴμ καὶ τῆς Ἰάφεθ, τῶν δύο λαῶν ἀνίτησθαι αὐτὸν οἶμαί τὴν κλησιν. καὶ διὰ μὲν τῆς Σὴμ, τῆς Ἰαδαίης· ἐξ ἐκείνης γὰρ ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ, καὶ τὸ τῶν Ἰαδαίων ἐπιδέδωκε γένος· διὰ δὲ τῆς Ἰάφεθ, τὴν τῶν ἐθνῶν κλησιν. ὅρα γὰρ καὶ ταύτῃ τὴν δὺλογία τῆτο προμύνησαν. πλατύναι γὰρ φησὶν ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι τῆς Σὴμ. τῆτο ἐπὶ τῶν ἐθνῶν εἰς ἔργον ἐκβεβηκὸς ὁρῶμεν. διὰ μὲν γὰρ τῆς εἰπεῖν, πλατύναι, τὰ ἔθνη ἠνίξαστο· διὰ δὲ τῆς εἰπεῖν, κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι τῆς Σὴμ, ὅτι τῶν τοῖς Ἰαδαίοις ὄντροπιδασίτων, καὶ ἐκείνοις παρασκυδαδάντων, τὰ ἔθνη τὴν ἀπόλαυσιν ἔσχε.

A **** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Τρεῖς μὲν οἱ πάντες γεγονάσι λαοί· ὅ, τε ἐν πρώτῳ καιρῷ, κατὰ τὸν ἐπάρσιν Χάμ· καὶ ὁ τρίτος ὁ λοῖδος, νοῖτο δ' ἂν ὡς ἐν τελευταίοις Ἰάφεθ, ὅς ἐρμυδύεται πλατυσμός. ἐπειδὴ δὲ ἡμῖν ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τὸν ἴδιον υἱόν, ὅς διὰ μηρῶν σημαίνεται, καὶ ὅσον ἦκεν εἰπεῖν εἰς τὸ νοητὸν τῆς Θεότητος κάλλος ἀχήμενάτε καὶ ἀτερπῆ δια τὸ **B** ἀνθρώπινον· ἐδὲ γὰρ εἶχον εἶδος, ἐδὲ κάλλος κατὰ τὴν τῆς Προφήτης Φωνῆς· τότε δὴ τότε, καθὰ καὶ αὐτῆ τῶν πραγμάτων ἐπιμαρτυρήσασιν ἂν ἢ ἐκβάσις, ὁ μὲν πρώτος τε καὶ λοῖδος λαός, τρεῖς τῶν οἱ ἐν ἀρχῇ καὶ πρώτοι πισθῶσαντες, καὶ μὴ καὶ ὁ κληθῆσάμενος ἐν ἐσχάτοις, δεδυσάπλωται τὸν Ἐμμανῆλ· δὺλόγηται δὲ δι' αὐτῆ παρὰ τῆς Θεῆς καὶ πατρός. ὁ δὲ γε τοῖν δυοῖν μεταξὺ γεγονώς, καλαμειδιάσας ὡσπερ Χριστῆ, διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ἀκαλλῆς, καὶ τὸν ἐκ Θεῆς πεφηνότα υἱόν κατὰ πολλὰς ἀτιμάσας τρόπους, ἐν τῷ τῆς δαλείας ἀπομεμνήθηκε τρόπῳ, καὶ τῆς τῶν πατέρων ἐλδύθειας ἀπώλωσεν. ὅτι δὲ ἔμελλον οἱ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἐκ τῶν Ἰαδαίων πισθῶσαντες τῶν πρώτων ἔσεσθαι κοινῶν μονοναχὶ καὶ ὁμέσιοι· ἄτε δὴ καὶ εἰς μίαν σιωνεχθῶντες πόλιν, ἦγεν αὐλῶν, ἢ ἐσίαν, τρεῖς τὴν ἐκκλησίαν, ὑπέ- **Δ** φωνεν, εἰπὼν· πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, τρεῖς τῷ τρίτῳ καὶ ἐν ἐσχάτοις **Ε** τρίτος γὰρ ὁ Ἰάφεθ. καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκλιώμασι τῆς Σὴμ, τρεῖς τῆς πρώτης· καὶ γενηθήτω Χανααν παῖς αὐτῶν. τῆτο οἶμαί ἐσὶν ὅπερ ἔφη Χριστὸς **Ε** τοῖς Ἰαδαίων δήμοις· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν, ἐδὲ λός ἐσὶ τῆς ἀμαρτίας. ὁ δὲ δῆλος εἰ μενε ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ἐάν ἐν ὁ υἱός **Ε** ὑμᾶς ἐλδύθέρῳση, ἐλδύθεροὶ ἔσεσθαι. καλαμειδιάσαντες γὰρ οἱ τάλαντες Ἰαδαῖοι τῆς τῆς σωτήρος ἡμῶν οικονομίας, καὶ τὴν ἀποκάλυψιν αὐτῆ τὴν παρὰ τῆς Θεῆς καὶ πατρός εἰς ἡμᾶς γενομένην εἰς τετιμηκότες, ἐν τῷ τῆς δαλείας μεμνήκασιν πνδύματι.

» καὶ. Ἐξῆσε δὲ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔτη τριακόσια πενήκοντα. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε ἑννακόσια πενήκοντα ἔτη· καὶ ἀπέθανεν.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μὴ νομίσῃς δὲ τῆτο ἀπλῶς ἐνοσημῶσθαι τὴν θείαν Γραφῆν, ἀλλ' ὅρα καὶ ἐντεῦθεν τῆς διακαῖς τὴν ἐγκράτειαν, ὅτι ἔτε ἀδείας καὶ ἀνέσεως ἀπολαύσας, καὶ τοσῶτον ἀριθμόν ἐτῶν ἐπιζήσας, μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς κισωτῆς ἔξοδον, παιδοποιίας ἠέχετο λοιπόν. ἐδὲ γὰρ ἐμνημόνυσεν ἢ Γραφῆ, ὅτι ἐτέρως ἔχε παῖδας, πλὴν τῶν τῶν τριῶν.

Κ Ε Φ. Ι.

α. **Α**ὕται δὲ αἱ γενέσεις τῶν υἱῶν Νώε, Σήμ, Χαμ, Ἰάφεθ· καὶ ἐγεννήθησαν αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

β. Υἱοὶ Ἰάφεθ· Γάμερ, καὶ Μαγῶγ, καὶ Μαδαϊ, καὶ Αὐάν, καὶ Ἐλισσά, καὶ Θῶβελ, καὶ Μοσοχ, καὶ Θηράς.

*ΙΩΣΗΠΟΥ. Υἱοὶ Ἰάφεθ κατώκησαν ἀπὸ Ταύρος, καὶ Ἀμμανῆ (1) τῶν ὀρέων ἀρξάμενοι, καὶ προήλθον ἐπὶ μὲν Ἀσίας, ἀχρι ποταμῆς Τανάϊδος· ἐπὶ δὲ Εὐρώπης, ἕως Γαδείρων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Υἱοὶ Ἰάφεθ, Γάμερ, ἀφ' ἧς Γαλάται· Μαγῶγ, ἀφ' ἧς Σκύθαι· Μαδαϊ, ἀφ' ἧς Μῆδοι· Ἰωυάν, ἀφ' ἧς Ἰωνία· Ἐλισσά, ἀφ' ἧς Αἰολεῖς· Θοβαν, ἀφ' ἧς Ἰβηρες· Μοσοχ, ἀφ' ἧς Καππαδόκαι· γενεαλογεῖ δὲ ἀπὸ τῆς Σήμ κάτω ἄλλον Μοσοχ. καὶ σημειωτέον αὐτῆς· ἵνα ὅταν τῆς Προφῆτας ἀναγινώσκωμεν ἀπὸ τῆς ἀκολουθίας εἰδείημεν ποῖον λέγει τὸν δυτικόν, ἢ τὸν ἀνατολικόν. Υἱοὶ δὲ Χαμ, Χῆς, ἀφ' ἧς Χεσσαῖοι Αἰθίοπες· Μετραῖμ, ἀφ' ἧς Μετραῖοι Αἰγύπτιοι· Φῆτ, ἀφ' ἧς Φελαῖοι Λίβυες· Χαναάν, ἀφ' ἧς Χανααναῖοι, οἱ νῦν Παλαιστῖνοι. Υἱοὶ Χῆς, Σαβὰ, ἀφ' ἧς Σαβαῖοι Αἰθίοπων ἔθνος· Εὐίλα, ἀφ' ἧς Γετῆλοι· Ρεγμα, ἀφ' ἧς Ραμέ· Σαβασά, ἀφ' ἧς Ἀσαβαῖοι· Σεβαδά, ἀφ' ἧς Σεβαχθίωοι· Ἰδαδά, ἀφ' ἧς Ἰδαδαῖοι αἰθιοπικόν ἔθνος. Υἱοὶ Σήμ, Αἰλάμ, ἀφ' ἧς Ἐλιμαῖοι, Περσῶν οἱ Ἀρχαῖοι· Αὐσέρ, ἀφ' ἧς Αὐσέριοι· Ἀρφαξάδ, ἀφ' ἧς Χαλδαῖοι· Ἀράμ, ἀφ' ἧς Σύροι· κάτω μόντοι τὸ λη. καὶ τὸν Καμηὴλ πατέρα Σύρων· Λῆδ, ἀφ' ἧς Λυδοί. ἔτοι κατώκησαν ἀπὸ Ἀσεί ἀρξάμενοι καὶ Εὐφράτη τὰ πρὸς Ἀνατολάς μέχρι τῆς κατὰ Ἰνδῖαν Ὠκεανῆ. (2)

γ. Καὶ υἱοὶ Γάμερ· Ἀχανάξ, καὶ δ. Ριφάθ, καὶ Θοργαμά. Καὶ υἱοὶ Αὐάν· Ἐλισσά, καὶ Θαρσεῖς, Κί. ε. τιοι, Ρόδιοι. Ἐκ τῶν αὐφωρίθησαν νῆσοι τῶν ἔθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· ἕκαστος κατὰ τὴν γλῶσσαν, ἐν ταῖς Φυλαῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν

ς. Υἱοὶ δὲ Χαμ· Χῆς, καὶ Μεσαραιμ, Φῆδ, καὶ Χαναάν.

*ΙΩΣΗΠΟΥ. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Χαμ κατώκησαν τὴν ἀπὸ Συρίας, καὶ Ἀμάν, καὶ

Λιβάν, τῶν ὀρέων (3) πρὸς νότον, καὶ ὅσον πρὸς θάλασσαν ἐτέτραπτο καταλαμβάνοντες, καὶ μέχρι δυτικῆς Ὠκεανῆ.

ζ. Υἱοὶ δὲ Χῆς· Σαβὰ, καὶ Λευιλάθ, καὶ Σαβαθά, καὶ Ρεγμα, καὶ Β Σαβαναθά. υἱοὶ δὲ Ρεγμα· Σαβαν, καὶ Δαθάν. Χῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ· ἔτος ἤρξατο εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς.

θ. Οὗτος ἦν γίγας κυνηγὸς ἐναντίον Κυρίε τῆς Θεῆ· διὰ τῆτο ἐρῶσιν, ὡς Νεβρώδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον Κυρίε τῆς Θεῆ.

Γ ΔΗΛΟΥ. Ὅτι ὁ γίγας ἐκ τῆς κατηραμένης γένεως ἡ, ἐξ ἧς καὶ ἡ παραβολὴ ἐλέχθη· ὡς Νεβρώδ γίγας κυνηγός. λέγει δὲ τῆτον Ἰώσηπος (4) ἀρχοντα γεννηθῆσαι τῶν ἐπινοησάντων τὸν πύργον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Κάτινες μεί- φασι τὸ, ἐναντίον Κυρίε; ἀντὶ τῆς ἐναντιόμενος τῷ Θεῷ· ἐγὼ δὲ ἐχ. ἠγῆμα τῆτο αἰνίττεσθαι τὴν θείαν Γραφῶν, ἀλλ' ὅτι ἰχυρὸς τις ἡ καὶ ἀνδρείος. τὸ δὲ ἀπέναντι Κυρίε τῆς Θεῆ, ἀντὶ τῆς, ὑπ' αὐτῆς παραχθῆς, ὑπ' αὐτῆς δεξιόμενος τῆς Θεῆ τὴν ὄλογίαν, ἢ ὅτι ἡμελλεὶ ὁ Θεὸς δι' αὐτῆς θανατάσθαι, ὡς τοῖστον παραγαγὼν καὶ δαίξας ἐπὶ τῆς γῆς.

ι. Καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτῆς Βαβυλῶν, Ὁρεχ, καὶ Ἀχὰδ, καὶ Χαλάνη ἐν τῇ γῇ Σενναάρ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπὶ πρώτῃ Νεβρώδ ὠνομάσθη βασιλεία.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀλλὰ καὶ ἔτος πάλιν μιμῆμενος τὸν πρόγονον, καὶ ἐκ εἰς δέον χρησάμενος τοῖς τῆς φύσεως προτερήμασιν, ἕτερον ὁβλείας ἐφεῦρε τρόπον, καὶ ἀρχῶν, καὶ βασιλῶν γενέσθαι ἐπεχάρησε. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὅρα τῆς σώματος τὴν ἰχυρὴν καὶ μέγιστον ἐπὶ τῶν οἰκείων ὄρων, ἀλλ' αἰεὶ τῆς πλείονος ἐφιμενίω, καὶ τῆς δόξης ὀρεγομενίω. ἔ γὰρ ὡς προΐσαμενος αὐτῶν, ὑπέταττεν, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὠκοδόμει, ἵνα ἀρχὴ τῶν πολεμίων.

ια. Ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν Ἀσέρ· καὶ ἀνοδόμησε τὴν Νινευί, καὶ τὴν Ροωβὸθ πόλιν, καὶ τὴν Χαλαχ, καὶ τὴν Δασέ ἀνα μέσον Νινευί,

M 3

νευί,

(1) Καὶ Ἀμάν. ἐν Κεφ. 3. περὶ Ἰεδαϊκ. ἀρχαιολ. τῆ 1. βιβλ.

(2) Ὅρα τὸ 7. Κεφ. τὸ περὶ Ἰεδαϊκ. ἀρχαιολ. τῆ Ἰωσήπ. τῆ 1. βιβλ.

(3) Τῶν ὄρων γλῶσσαι κατέχον, ὅσα πρὸς θάλασσαν αὐτῆς ἐτέτραπτο καταλαμβάνοντες, καὶ μέχρι τῆς Ὠκεανῆ ἐξιδιώσαντο. αὐτ.

(4) Ἐν Κεφ. 5. περὶ Ἰεδαϊκ. ἀρχαιολ. τῆ 1. βιβλ.

νευϊ, καὶ ἀνά μέσον Χαλάχ· αὕτη ἡ Α πόλις μεγάλη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ ἅγιος Ἐπιφάνειος (1) λέγει· ὅτι τὸν Ἀσὺρ Ἕλληες Φασιν εἶναι τὸν Ζωροάστρω. ἔτος Φησιν εὖρον ἀσρολογίαν, καὶ μαντείαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἔστι καὶ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ πόλις Ἰσδαίων Νινὼβι, καλεσμένη Καφθοριεῖμ, ἢ νυνὶ Ἀσκάλων.

- ιγ. Καὶ Μεσαραιῖμ ἐγέννησε τὸν Λαδιεῖμ, καὶ τὰς Ἐνεματιεῖμ, καὶ τὰς Λαβιεῖμ, καὶ τὰς Νεφθαλιεῖμ, ιδ. Καὶ τὰς Πατροσωνιεῖμ, καὶ τὰς Χατιλωριεῖμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φιλιεῖμ, καὶ τὰς Καφθοριεῖμ. Χαναναῖν δὲ ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα πρῶτότοκον, καὶ τὸν Χετταῖον, Καὶ τὸν Ἰεβρσαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ τὸν Ἀδοαῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, (2) ιη. Καὶ τὸν Ἀμαθί· καὶ μετὰ ταῦτα διεσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν Χαναναίων. ιθ. Καὶ ἐγένοντο τὰ ὅρια τῶν Χαναναίων ἀπὸ Σιδῶνος, ἕως εἰσελθεῖν εἰς Γεραρα καὶ Γάζαν, ἕως εἰσελθεῖν Σοδόμων καὶ Γομορράς, Ἄδαμα, καὶ Σεβειμ ἕως Λασᾶ. Οὗτοι οἱ υἱοὶ Χαμ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, καὶ γλώσσαις αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.

κα. Καὶ τῷ Σῆμ ἐγεννήθη καὶ αὐτῷ, πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν Ἑβερ, ἀδελφῷ Ἰάφεθ, ἀδελφῷ τῷ μείζονος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητεῖται πῶς Ἰάφεθ μείζων τῷ Σῆμ. Μήποτε ὡς Ἰακώβ τῷ Ἡσαῦ, εἰ καὶ τὸν χρόνον νεώτερος ἦν, ἔτω διὰ τὸ τῶν ἔθνων μυσηρίον Ἰάφεθ ὁ πατὴρ αὐτῶν μείζων ἐστὶ Σῆμ τῷ Ἑβραῖς;

κβ. Υἱοὶ Σῆμ· Αἰλειμ, καὶ Ἀσὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, καὶ Λαδ, καὶ Ἀράμ, καὶ Καϊνάν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπὸ τῶν χρόνων Καϊνάν ἢ Ἀσρονομία, καὶ οἱ οἰωνισμοί.

κγ. Καὶ υἱοὶ Ἀράμ· Ὠς, καὶ Ἰδλ, καὶ Γαθέρ, καὶ Μοσόχ. Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν Καϊνάν· καὶ Καϊνάν ἐγέννησε τὸν Σαλά· Σαλά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑβερ.

Β κε. Καὶ τῷ Ἑβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί, ὄνομα τῷ ἐνὶ Φαλεκ· ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆ διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ Ἰεκτάν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἑβερ ἐστὶν, ἀφ' ἧς Ἀβραάμ καὶ Ἑβραῖοι. Ἑβερ, περατικῶς Φαλέκ, μερισμός ἐρμηνεύεται.

κς. Ἰεκτάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλμῶδαμ, καὶ τὸν Σαλέφ, καὶ Ἀσαρμῶθ, καὶ Ἰεράρ, Καὶ Δορρά, καὶ κη. Ἰαζήλ, καὶ Δεκλά, Καὶ τὸν Γεμαρ, καὶ Ἀδιμεήλ, καὶ Σαβάν.

κθ. Καὶ Οὐφείρ, καὶ Εὐϊλάτ, καὶ Ἰωβάβ. πάντες ἔσσι υἱοὶ Ἰεκτάν.

Δ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκὲν ὁ Ἰωβ (3) τὸ ὄνομα τῶν προπατόρων εἶχε τῶν ἀπὸ τῆ Σῆμ καὶ τῆ Ἑβερ τῆ ἐκλεκτῆ γένους. (4) καὶ διὰ τῆτο ὄβγκης ἡ τῶν ἀφ' ἧλίσ ἀνατολῶν.

λ. Καὶ ἐγένετο ἡ κατοίκησις αὐτῶν ἀπὸ Μαναση ἕως εἰσελθεῖν εἰς Σολαφηρά ὄρος ἀνατολῶν. Οὗτοι υἱοὶ Σῆμ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. Αὐται αἱ φυλαὶ τῶν υἱῶν Νῶε, κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ τὰ ἔθνη αὐτῶν. ἀπὸ τῶν διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἔθνων ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

ΚΕΦ.

(1) Νεβρώθ γὰρ βασιλεύει υἱὸς τῆ Χῆς τῆ Αἰθιοπίας, ἐξ ἧς Ἀσὺρ γεγέννηται. τέττε ἡ βασιλεία ἐν Ὀρέχ γεγέννηται, καὶ ἐν Ἀρφαλ, καὶ Χαλάνη. κλίσει δὲ καὶ τῷ Θεράς, καὶ τῷ Θόβελ, καὶ Λόβον ἐν τῇ Ἀσυρίῳ χώρᾳ. τῶν τῶν φασὶ παῖδες Ἕλληων εἶναι τὸν Ζωροάστρω ὅς πρόσω χωρήσας ἐπὶ τὰ ἀνατολικά μέρη, οἰκιστὴς γίνεται Βάκτρων. ἐντεῦθεν τὰ κατὰ τῷ γῆν παράνομα διανενήματα. ἐφθέρτης γὰρ ἔτος γεγέννηται κακῆς διδασχῆς, Ἀσρολογίας, καὶ Μαγείας, ὡς πῖνες φασὶ περὶ τέττε τῷ Ζωροάστρω. πλὴν ὡς ἡ ἀκρίβεια περιέχει, τῷ Νεβρώθ τῷ γίγαντος ἔτος ἦν ὁ χρόνος. εἰ πολὺ δὲ ἀπῆλθον τῷ χρόνῳ διετήκασαν ἀμφῶ, ὅ, τε Νεβρώθ καὶ ὁ Ζωροάστρω. Ἐπιφάν. ἐν τῷ κατὰ αἰρέσ. βιβλ. 1. σελ. 7.

(2) ιζ. Καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀρεκαῖον, καὶ τὸν Ἀσυναῖον, ιη. Καὶ τὸν Ἀραδίον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, κτ. Τὰ ὀνόματα ταῦτα εἰ κείνται ἐν τῷ Κώδικι.

(3) Ἰωβάβ ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(4) Γένεσ. εἰ μὴ τῷ Χαναναῖν. ὄβγκης τῶν ἀφ' ἧλίσ, κτ. ὁ αὐτ.

Κ Ε Φ Ι Α.

α. **Κ**αι ην πασα η γη χειλος εν, και Φωνη μια πασι.

ΑΔΗΛΟΥ. Διαφοραν χειλος και Φωνης Φασι. τω μου Φωνω, επι της διαλεκτες τασεσθαι, το δε χειλος, επι της διανοιας, η το αναπαλιν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Χειλος εν τω λαλιαν Φησι, και Φωνω παλιν το αυτο, ινα ειπη, οτι ομοφωνοι και ομογλωσσοι παντες ησαν. και οτι περι λαλιας ερηται το, και ω πασα η γη χειλος εν, ακυε
» τας το, και ω πασα η γη χειλος εν, ακυε
» δων υπο τα χειλη αυτων. ετως οιδεν η
» Γραφη τω τε χειλος ονοματι τω λαλιαν
» προσαγορδεν.

Ψαλ. 139. 3.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποια γλωσσα αρχαιοτερα; Δηλοι τα ονοματα. Αδαμ γαρ, η Καιν, και Αβελ, και Νωε της Συρων ιδια γλωττης. Αδαμαδα γαρ τω ερυθραν γλω εδος τοις Συροις καλειν. Αδαμ τοινω, η ο γηινος, η ο χοικος ερμιλωβεται. Καιν, κησις. τετο δε υμνων Θεον ο Αδαμ
» ερηκεν, εκησαμλω ανθρωπον δια τε Θεσ.
» και Αβελ, κενος, πρωτος γαρ ετος
» αφθη νεκρος, και πρωτος τοις γεγενηκοσι
» πρεξασησε παιδος. και Νωε, αναπαυσις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Η εν εβραια ποθεν ηρξατο; Οίμαι αυτω ιεραν ειναι Φωνω. ωπερ γαρ εν τοις ελλωικοις ναοις ιδιοιτινες ησαν χαρακληρες γραμματων, ες ιερατικες προσηγροδον, ετω δια τε Μωυσεως ο των όλων Θεος ταυτω εδωκε τω γλωσαν, διδακτω ησαν, ε Φυσικω. τοιγαρτοι των άλλων απαντων καλα τω των εθνων, εν οις αν γεννηθωσι Φτεγγομενων Φωνω, και των μεν εν Ιταλια τικλομενων, τη Ιταλων κεχρημενων, των δε εν τη Ελλαδι, τη Ελλωων, η των εν Περσιδι, τη Περσων, και των εν Αιγυπτω, τη Αιγυπλιων, τα Εβραίων παιδια ε τη εβραια εσιν ευρεν ουδυσ κεχρημενα Φωνη, αλλα τη εκεινων παρ οις εγεννηθησαν. ετα μερακια γενομενα. διδασκεται των γραμματων τες χαρακληρας, μανθανει δε δια των γραμματων τω θειαν Γραφω τη εβραϊδι γεγραμμενω Φωνη. οίμαι δε τετο ανιττεσθαι και τον μακαριον Δαβιδ
» εν τω π. ψαλωμω γλωσαν ω εκ εγνω
» ηκασιν.

Ψαλ. 80. 5.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αλλα τινες Φασιν απο τε Εβερ εβραϊαν κεκλησθαι τω γλωτταν. εκεινον γαρ μονον εν τη προτερα μειναι Φωνη, και εκειθεν Εβραϊας ονομαδιωα. εγω δε οίμαι, Εβραϊας ονομαδιωα εκ τε τον πατριάρχω Αβρααμ απο της Χαλδαιων χωρας εις τω Παλαισινω ελθειν, τον Ευφρατω ποταμον διαβαντα. Εβρα

γαρ τη Συρων Φωνη ο περατης ονομαζεται. ει δε εκ τε Εβερ Εβραϊοι καλενται, ε μονον εχρω τες ετω προσαγορδουσαι. πολλα γαρ εθνη εκ τε Εβερ καταγει το γενοσ. και ινα τες άλλες παντας παρω, εκ τε εσιν Ισμαηλιται, και οι απο της Χετλρας, και Ιδουμαιοι, και Αμαληκιται, και Μωαβιται, και Αμμωνιται, και οι τας Καρας οικεντες. εκ τε γαρ Ναχωρ και τε Λαβαν το γενοσ καταγασιν. αλλ, εδεις τετων τη εβραϊδι χρηται Φωνη. ετω δε και αυτος ο Αβρααμ εκαλειτο. και μαρτυς η θεια Γραφη. μετα γαρ τω τε Λωτ αιχμαλωσιαν, ελθων
» τισ Φησιν, απηγγαλιν Αβρααμ τω πε
» ρατη. τετο δε παρα τω Εβραιω κειμονον
» ευρον, Εβρε. το δε Εβρε εξελλωιζομε
» νον, Εβραϊος γινεται. και γαρ εν εκεινω
» τω χωριω, εδα η Α γυπλια περι τε Ιω
» σηφ εφη, εισηγασιν ημιν παιδα Εβραϊον
» εμπαιζεν ημιν παρα τω Εβραιω, Εβρε
» κειται. αλλα περι τετε συγρομαχειν πε
» ριτλον. εδεν γαρ τω λογω της υσεβειας
» λυμαινεται, καν τε τετο, καν τε εκεινο
» δεξωμεθα.

Β

Γ

Δ

β. Και εγενετο εν τω κινησαι αυτες απο ανατολων, ευρον πεδιον εν γη Σεννααρ, και κατακησαν εκει.

Εν γη Σεννααρ Αλλος Φησιν οδοντων εκτιναγμων.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Κειται δε αυτη η Σεννααρ νωι εν χωρα τη Περσικη. ω δε τετο παλαι Ασυριων. εκεισε τοινω σιωδοιασαντες, συμβελιον λαμβανουσι μετ
» αιλληλων πυργον και πολιν οικοδομησασιν.
» απο δε τε κλιματος τε προς Ευρωπω εις
» Ασιαν κεκλιότες, επωνομαδισαν παν
» τες κατα τω χρονε επικλησιν Σκυδα. κλιζεσι δε τω πυργοποιαν, και οικοδομ
» σιν τω Βαβυλωνω η εκ υδοκησεν ο Θεος
» επι τω εργω της αυτων ανοιας.

Ε

Ζ

ΑΔΗΛΟΥ. Οι απο τε ειναι εν μελλοντες διασκορπιζεσθαι και πολλοι γινεσθαι, κινεσιν απο ανατολων. εως γαρ ωμονον, ησαν εν ανατολαις.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νοσισωσαν τοινω παντες οι επι γης μια τινη διαλεκτω θεια χρωμενοι, και οσοι γε συμφωνησι προς αιλληλες, τηρεισωσαν εν τη θεια διαλεκτω, και εσωσαν ακινητοι των ανατολων. εις οσον εισι τα τε Φωτος, και τε απο Φωτος αιδισ απαυγασματος, Φρονεντες και ετοι επαν κινησωσιν απο των ανατολων εαυτες, αλλοτρια Φρονεντες, υρισκετωσαν πεδιον εν γη Σεννααρ, ο ερμηνοβεται οδοντων εκτιναγμος, κατα συμβολον τε απολωα αυτες τα διων τρεφονται, και κατοικητωσαν εκει.

Η

γ. Κα

γ. Καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλῆσιον, δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθας, καὶ ὀπλήσωμεν αὐτὰς πυρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον· καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴν ἄσφαλτον τινὲς τῶν διδασκάλων, ἄσβησον εἶναί φασαν. οἱ ἀγνοῦντες ὡς εἰκὸς τὰς εἰ τῇ Ἀσσυρία πηγὰς, ᾤκησαν τὸν πύργον ἄσβησω ὠκοδομηθεῖσαι. ἀκριβῶς δὲ παρὰ τῶν ἐκείθεν ἀφικομεῖων μεμάθηκα, ὡς εἰσὶ πηγὰὶ ταύτῃ ἀναβλύζουσαι τὴν ὕλην μετ' ὕδατος· καὶ ὅτι ταύτῃ ταῖς οἰκοδομίαις συνυφαίνοντες, ἐπὶ ταύτης τὴν ὀπλημείην σιωετίθεσαν πλίνθον. ἔτω τὸν πύργον ὠκοδομηθεῖσαι φασί. καὶ οἱ αὐτόπαι τέτρα, καὶ διορύξαι τὴν (1) μέρος ἰσχυρίσαντο, καὶ ἀκριβῶς διαγινῶσαι, ὡς ἄσφαλτος ταῖς ὀπλημείαις ὑπέσρωται πλίνθοις. ἄλλως τε καὶ λίθων εἶναί παάνιν ἐν τῇ Ἀσσυρία φασί, καὶ διὰ τῆτο ταῖς πλίνθοις ἀντὶ λίθων κεχρηθεῖσαι. λίθων δὲ δίχα πῶς ἀν γίνοιτο ἄσβητος;

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος ἔχει, καὶ ἄσβητος ἰὼ αὐτοῖς ὁ πηλός, καὶ μάλα εἰκότως. ἄσφαλτος γὰρ εἰς οἰκοδομὴν ἄχρηστος, ἄσβητος δὲ ἐπιτηδειοτάτη.

δ. Καὶ εἶπαν, δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τῆς ἔρανθ· καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα πρὸ τῆς διασπαρήναι ἡμᾶς ἐπὶ πωρσώπε παύσης τῆς γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ διαθήκη ἐπεὶ μυ. ἔτη ἔμειναν οἰκοδομῶντες. Τὸ ὕψος εὐλγ. πήχαις, καὶ δύο παλεσαί· τὸ πλάτος ἐπὶ σγ. πλίνθας. τῆς πλίνθας τὸ ὕψος, τρίτον μίαις πλίνθας. τὸ ἔκταμα τῆς εἰς τοῖχος σάδιον γ', καὶ τὸ ἄλλο λ'.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῷ ὀνόματι τῆς ἔρανθ ἡ θεία Γραφή τῆς τόλης αὐτῶν τὴν ὑπερβολὴν ἡμῖν παρασηται ἐβελήθη.

ε. Καὶ κατέβη Κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ σωματικῶς δεῖ νοεῖν ὅτι κατέβη.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ κατέβη, φησὶ, Κύριος ὁ Θεός· ἔχ' ἵνα ἀνθρώπινως νοήσωμεν, ἀλλ' ἵνα διὰ τῆς παιδουώμεθα μηδέποτε καταψηφίζεσθαι ἀπλῶς τῶν ἀδελφῶν τῶν ἡμετέρων, μήτε ἐξ ἀκοῆς καταδικάζειν, εἰ μὴ πρότερον πολλὴν δεξώμεθα τὴν πληροφορίαν.

Α. 5. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός, ἰδὲ γένος ἐν, καὶ χεῖλος ἐν πάντων· καὶ τῆτο ἤρξαντο ποιῆσαι· καὶ νῦν ἐκ ἐκλείψει ἀπ' αὐτῶν πάντα ὅσα ἀν ἐπιθῶνται ποιεῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Κιὼ νῦν ἐκ ἐκλείψει ἀπ' αὐτῶν πάντα ὅσα ἀν ἐπιθῶνται ποιεῖν. ὡσανεὶ ἔλεγον, εἰ μὴ ἀναχαιτιδῶσι νῦν, καὶ ἕτερα προδήσασιν ἀμαρτήματα.

Ζ. Δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκῶσων ἕκαστος τῆς φωνῆς τῆς πλῆσιον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δεῦτε πρὸς τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα (1) εἶρηται. ἔ γὰρ δημιουργοὶ οἱ Ἄγγελοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ τὴν ὁμοφωνίαν δεδιὼς, συγχέει τὰς γλῶσσας, ἀλλ' ὡσε διασπαρῶσαι αὐτὰς ἐξ ἀνάγκης, καὶ οἰκηθῶσαι τὴν γῆν.

ΑΔΗΛΟΥ. Διατὶ καταβῶσαι δὲ τὸν Θεόν, ἵνα σύγχυσις γένηται τῶν φωνῶν; Ὅτι δημιουργικῆς διωμέως τὸ πνεῦμα, καὶ ὅτι ὁ τὴν φωνὴν ἐξ ἀρχῆς δεδωκώς, ἔτος καὶ τὴν ποικιλίαν αὐτῆς ἐργάσασθαι διωατός. διὸ καὶ πάντα τὰ δημιουργικὰ δι' ἡς καὶ πνδύματος γίνεται, δεῦτε ἔφη καταβάντες συγχέωμεν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. καταβαίνει δὲ τῷ ὄντι πρὸς τὸ πολὺ ταπεινότερον αὐτὸς ὁ Θεός, ὅτε τῶν κατ' ἡμᾶς ἐπισροφίῳ ποιεῖται. καὶ ταῦτα τῶν ἀβέλως καὶ ἀμαρτηλικῶς πρακτομεῖων κατέβη ὁ λόγος, καὶ γέγονεν ἄνθρωπος, ἐπανάγων εἰς ὁμοίωσιν Θεῶ τῆς ἀνθρώπου. ἔτος εἰς τὴν πολυγλωττίαν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καταβέβηκεν, ἐπανάγων τῆς ἀνθρώπου διὰ ταύτης εἰς ὁμοφωνίαν καὶ ὁμόνοιαν τὴν περὶ Θεόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ πάλιν ὡς καὶ περὶ τῶν ἐν Σοδόμοις, καταβάς ἐν ὄψομα, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν σιωτελῶνται. εἰ δὲ ἐκείνων νῦν τὴν ἀξίαν διηγείται, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας σιωπῆς καὶ τῶν ἔργων τὰς λέξεις λαμβανουσα, ἐξηγεῖται ἐκεῖνα, ἵνα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀκκουτες νοήσωμεν, ὅτι δικαίως οἱ πάχοντες πάχουσι. τὸ μὲν γὰρ δεῦτε, ἔ περὶ Θεῶ καταβάσεως λέγει, πῶς γὰρ τῆ πανταχῆ παρισταμεία, καὶ ὑπὲρ τὰ ὅλα εἰς ἀπέραντον ὄντος; ἀλλὰ περὶ τῆς εἰς τὸ πρᾶγμα ἐνεργείας αὐτό. τὸ δὲ, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν σιωτελῶνται, καὶ τὸ, εἰ δὲ μὴ, ἵνα γνῶ, ἔχ' ὡς ἀγνοῦντος Θεῶ. ἴδια γὰρ ταῦτα ἀγνοῦντων ἀνθρώπων, ἀλλ' ἵνα κατανοήσης, ὅτι δικαίως ἡ τιμωρία κατὰ τῶν ἀδικῶν φέρεται.

η. Καὶ

(1) Διαβήξαι τι. ἢ εὐ Χαλ. ἐκδ.

(2) Καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔ πρὸς τῆς Ἄγγελοι. ἔ γὰρ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

η. Καὶ διέσπειρεν αὐτὰς Κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον.

θ. Διὰ τῆτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς σύγχυσις· ὅτι ἐκεῖ συνέχεε Κύριος τὰ χεῖλη πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτὰς Κύριος ὁ Θεὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

ΛΗΛΟΥΤ. Φασὶν, ὡς τῷ Ἐβερ μόνῳ ἐφυλάχθη ἡ γλῶσσα, ὡς μὴ κοινωήσαντι εἰς τὸ τῆ πύργου τόλμημα.

Πραξ. 4. 32. ΛΗΛΟΥΤ. Γνώρισμα κακίας τὸ συγχυθῆναι τὰς γλῶσσας· ἀρεθῆς δὲ, ὡ πάντων τῶν πισθόντων ἡ ψυχὴ μία.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥΤ. Διεσκέδασεν αὐτῶν τὰς γλῶσσας, καὶ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἑβδομηκονταδύω διένειμε κατὰ τῶν τότε ἀνδρῶν ἀριθμὸν ὄρεθῆτα. ὅθεν καὶ μέρορες ἔτοι κέκλιται, διὰ τὴν μεμερισμένῳ Φωνίῳ· καὶ τὸν πύργον ἀνέμων βολῆ κατέσπειρεν. ἐμερίθησαν γὰρ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γλῶσσαν δεξιάτε καὶ ὀνόμαμα, οἱ μὲν παλίνορσοι ὅθεν ἐκβεβήκασιν, ἄλλοι δὲ ἐπὶ τὰ πρόσω τῆς ἀνατολῆς κεχωρηκότες. ἕτεροι δὲ τὴν λιβύῳ κατελήφασιν, ὡς καὶ περὶ τῶν τῶν ἀκρίβειαν εἰς ἐθέλοι καταλαβέσθαι, εὐροὶ δ' ἀνέκασον τῶν προσκεχωρηκόντων καὶ ἐκάστω τινὰ πατρίδα πῶς εἴληχε τὸν κληρον.

ια. Καὶ αὐτὰ αἱ γενέσεις Σήμ. Σήμ ἕως ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν Ἀρφαξὰδ, δευτέρου ἔτους μετὰ τὸν κατακλυσμὸν. Καὶ ἔζησε Σήμ μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Ἀρφαξὰδ, πεντακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.

ΛΗΛΟΥΤ. Οὐχ ὡς ἀπερριμνόν τὸ τῆ Ἰάφεθ γένος ἀπολιπών, ἐπὶ τὴν γενεολογίαν τῆ Σήμ ἔρχεται· ἀλλ' ὡς ἐπὶ μέισοσιν ἀγαθοῖς τηρεῖται. ἐξ ἧ τὰ ἔθνη τῆ πρὸς Ἀβραάμ ἐπαγγελία ὀλογομένη. ἐπειγομένη δὲ τῆ λόγου, δῆλον ὅτι πρὸς τὴν παρὰ Ἐβραίων ἀφήγησιν τὴν ἰστορίαν τρέψεται.

ιβ. Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν τὸν Καϊνάν. Καὶ ἔζησεν Ἀρφαξὰδ, μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Καϊνάν, ἔτη τριακόσια καὶ τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. καὶ ἔζησε Καϊνάν ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν τὸν Σαλά. καὶ ἔζησε Καϊνάν,

Α μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Σαλά, ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. καὶ ἔζησε Σαλά τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν τὸν Ἐβερ. Καὶ ἔζησε Σαλά μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Ἐβερ ἔτη τριακόσια πενήκοντα, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησεν Ἐβερ τέσσαρα καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν τὸν Φαλέκ.

ιβ. Καὶ ἔζησεν Ἐβερ μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Φαλέκ, ἑβδομηκοντα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. καὶ ἔζησε Φαλέκ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν τὸν Ραγαῦ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥΤ. Ἐβερ μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Φαλέκ ἔζησεν ἔτη σο. ὁ δὲ Φαλέκ ρλδ. (1) τῆς ἑαυτῆ ζωῆς ἔτεκε τὸν Ραγαῦ. ἐπὶ δὲ τῆ Φαλέκ γεγονός ἡ πυργοποιία. δῆλον, ὅτι καὶ ὁ Ἐβερ τότε περιῶ, καὶ μετὰ πλείονα ἔτη τῆς πυργοποιίας ἀνεχώρησε τῆ βίβ. ἔκην ἡ Ἐβραία Φωνὴ ἀπὸ τῆ Ἐβερ ὀνόμασιν, ἧ ἡ γλῶσσα διεφυλάχθη, πάντων τῶν ἄλλων εἰς διαφόρους μεριδόντων Φωνῶν, διὰ τὸ μὴ συμφωνῆσαι τοῖς ἄλλοις ἴσως εἰς τὸ τῆς πυργοποιίας τόλμημα.

ιγ. Καὶ ἔζησε Φαλέκ, μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Ραγαῦ, ἑννέα καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε Ραγαῦ δύο καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησεν τὸν Σερέχ.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥΤ. Φαλέκ δὲ γέννησεν τὸν Ραγαῦ. Ραγαῦ δὲ τὸν Σερέχ. τὸν ἐρμηνεύοντον ἐρεθισμόν. καὶ ἤρξατο εἰς ἀνθρώπους ἡ εἰδωλολατρεία καὶ ὁ ἔλλητισμος, ὡς ἡ ἔλθῃσα εἰς ἡμᾶς γνώσις περιέχει. ἔπω δὲ εἰς ἑσάνοις, καὶ ἐν τορταῖς λίθων, ἢ ἐύλων, ἢ ἀργυροτόκλων, ἢ χρυσῶν, ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς ὕλης πεποιημένων, μόνον δὲ διὰ χρωμάτων καὶ εἰκόνων ἢ τῆ ἀνθρώπου διάνοια ἐφ' ἑαυτῆς ἠυρίσκε τὴν κακίαν. καὶ διὰ τῆ αὐτεξέσις καὶ λογιστικὸς καὶ νῦ ἀντὶ τῆς ἀγαθότητος, τὸ παράνομον ἐφῆρατο.

κα. Καὶ ἔζησε Ραγαῦ, μετὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτὸν τὸν Σερέχ, ἑπτὰ καὶ διακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν ἕως καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἔζησε

(1) Νοητέον, ἔτεσ.

- κγ. Σερέχ τριάκοντα ἢ ἑκατὸν ἔτη, ἢ ἐγέννησε τὸν Ναχώρ. Καὶ ἔζησε Σερέχ, μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Ναχώρ, διακόσια ἔτη, ἢ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας· καὶ ἀπέθανε.
- κδ. Καὶ ἔζησε Ναχώρ ἑννέα ἢ ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Θάρρα.
- κε. Καὶ ἔζησε Ναχώρ, μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Θάρρα, ἑννέα ἢ ἑκοσι καὶ ἑκατὸν ἔτη, ἢ ἐγέννησεν υἱὸς ἢ θυγατέρας· ἢ ἀπέθανε.

- κς. Καὶ ἔζησε Θάρρα ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἀβραμ, ἢ τὸν Ναχώρ, καὶ τὸν Ἀρράν. Αὐτὰι δὲ αἱ γενέσεις Θάρρα. Θάρρα ἐγέννησε τὸν Ἀβραμ, καὶ τὸν Ναχώρ, καὶ τὸν Ἀρράν· καὶ Ἀρράν ἐγέννησε τὸν Λῶτ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸν πατέρα τῆ ἐορτάζοντος ἔθνης τῷ ἑβδομάδῃ ἐγέννησεν ὁ Θάρρα, γενόμενος ἑβδομήκοντα ἐτῶν. ἐφίσημι δὲ, μήπως τὰς τρεῖς τριδύμους ἐγέννησεν. ἄλλως γὰρ ἑβδομηκονταετησίων, ἢ διώκται τῶν τριῶν ἐκ μιᾶς γεγονέναι πατῆρ· ἀλλὰ καὶ ἢ δηλῆνται πλείους αὐτῆ γυναικας.

- κη. Καὶ ἀπέθανεν Ἀρράν ἐνώπιον Θάρρα τῆ πατρὸς αὐτῆ ἐν τῇ γῆ, ἢ ἐγεννήθη, ἐν τῇ χώρῃ τῶν Χαλδαίων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς φησὶν ὁ μακάριος Ἐπιφάνιος, (1) ὅτι πρῶτος Θάρρα ἐπιτόνησε τὰ εἰδῶλα ἀπὸ πληρογίας καὶ κεραμικῆς ἐπιστήμης. διὸ καὶ μέχρις αὐτῆ εἰς πάποτε υἱὸς πρὸ πατρὸς ἐτελεύτησεν. ὁ γὰρ Ἀβελ ὑπ' ἄλλῃ ἐφονώθη.

- κθ. Καὶ ἔλαβον Ἀβραμ καὶ Ναχώρ ἑαυτοῖς γυναῖκας. ὄνομα τῇ γυναικὶ Ἀβραμ, Σάρα· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ Ναχώρ, Μελχά, θυγατῆρ Ἀρράν, καὶ πατῆρ Μελχά, καὶ πατῆρ Ἰεχά.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ Σάρρα θυγατῆρ τῷ τῆ Ἀρράν, (2) ἀδελφῆ τῆς

- Α Μελχὰς καὶ τῆ Λῶτ, ὡς φησὶν (3). Ἰωσήπος. (4)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐοικει ἢ Μελχὰ ἀδελφῆ ἕσα τῆ Λῶτ, γεγαμηθῆσαι τῷ Ναχώρ, ἀδελφῷ τῆ Ἀβραμ ἢ τῆ Ἀρράν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀβραμ δὲ φησι καὶ Ναχώρ ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας. καὶ τῷ ὄνομα τῇ γυναικὶ μετὰ τῆ Ἀβραμ, Σάρα· τῆ Ναχώρ δὲ τῇ γυναικὶ, Μελχά. ἦτις τῷ θυγατῆρ καὶ αὐτῇ τῆ Ἀρράν. ἢ μόνον δὲ πατῆρ ἀρα τῷ ὁ Ἀρράν τῆς Μελχὰς, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἰεχά. ὡσεὶ δηλονότι, ὅτι, ὅτε Ἀβραμ καὶ ὁ Ναχώρ ὄντες υἱοὶ μετὰ τῆ Θάρρα, τῆ δὲ Ἀρράν ἀδελφοί, θυγατέρας τῆ ἀδελφῆ αὐτῶν τῆ Ἀρράν, καὶ ἀδελφὰς πρὸς γάμον ἠγάγοντο· τῷ Μελχὰς μετὰ ὁ Ναχώρ, ὁ δὲ Ἀβραμ τῷ Σάραν.

- Γ λ. Καὶ ἦν Σάρα σείρα, καὶ ἐκτεκνοποίησεν.

λα. Καὶ ἔλαβε Θάρρα τὸν Ἀβραμ, καὶ τὸν Ναχώρ υἱὸν αὐτῆ, ἢ τὸν Λῶτ υἱὸν Ἀρράν, υἱὸν τῆ υἱῆ αὐτῆ, ἢ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτῆ, γυναῖκα Ἀβραμ τῆ υἱῆ αὐτῆ· καὶ ἐξήγαγεν αὐτὰς ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, πορευθῆναι εἰς τὴν γῆν Χαναάν· καὶ ἦλθεν εἰς Χαρράν, ἢ κατώκησεν ἐκεῖ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ μακάριος Στέφανος ἐγκωμιάζων τῆς Ἰσραήλ φησὶν ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὡφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραμ ὅτι αἰ τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικήσαι αὐτὸν εἰς Χαρράν, καὶ κείθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτῆ μετώκησεν αὐτόν. τί ἐν ἐσίν; ἀντιτίθει αὐτῇ ἢ θεῖα Γραφή; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ σιωπῆσαι ἐκ τῆς προσήκει, ὅτι θεοφιλῆς ὄντος τῆ παιδὸς, ὁφθεῖς αὐτῷ ὁ Θεὸς προσέταξε μεταναστεύειν ἐκεῖθεν. καὶ τῆτο γνῆς ὁ Θάρρα ὁ τέττε πατῆρ, εἰ καὶ ἀπίστος ἐτύγχανεν, ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τῆ πρὸς τὸν παῖδα Φίλτρει κοινωνῆσαι αὐτῷ κατεδέξατο τῆς ἀποδημίας, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Χαρράν, καὶ κεί κατοικήσας, ἔτι μετήλλαξε τὸν βίον· καὶ τότε κελύσαντος

(1) Γίγνεται δὲ τῷ Σερέχ παῖς ὁ Ναχώρ, Ναχώρ δὲ γυνὴ τὸν Θάρρα. αὐτεῦθεν γέγονα ἀνδριαντοπλασία ἀπὸ πληρογίας καὶ κεραμικῆς ἐπιστήμης, διὰ τῆς τῆ Θάρρα τέττε τέχνης. περιετῆ δὲ ὁ ἀγὼν εἰς εἰκοσιῶν γυναικῶν ἕως τέττε, ἐτῶν τριηλίου τριακονταίων τριακονταδύο. καὶ εἰς πάποτε τῶν προτέρων ἀνθρώπων πρὸ πατρὸς υἱὸς ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ πατέρες πρὸ παιδῶν τελεύτῶντες τῆς υἱῆ διαδέχεται κατελιμπανον. καὶ μήτις λεγέτω περὶ τῆ Ἀβελ. ἢ γὰρ θανάτῳ ἰδίῳ τέθνηκεν. ἐξότε Θάρρα ἀντίζηλον τῷ Θεῷ προσεζήσατο, διὰ τῆς ἰδίας πληρογίας τεχνησάμενος, τὰ ὅμοια οἷς ἐπραξεν ἀπὸ τῆς δικῆς ἀπέλιπε, καὶ αὐτὸς παραζηλώθεις διὰ τῆ ἰδίας τέκνε. ὅθεν θαυμάσασα ἡ θεῖα Γραφή, ἐπεσημίωατο λέγασα· καὶ ἀπέθανεν Ἀρράν ἐνώπιον Θάρρα τῆ πατρὸς αἰ τῇ γῆ τῆς γυνήσεως αὐτῆ. αἰ τῷ κατὰ αἰετό. βιβλ. 1. σελ. 8.

(2) Τῆ Ἀρράν. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(3) Ὡς ἰσορεῖ. ὁ αὐτ.

(4) Ἀβραμ δὲ ἔχων ἀδελφῆς, Ναχώρην, καὶ Ἀράνην. τέττων Ἀράνης μετὰ καταλιπὼν υἱὸν Λῶτον, καὶ Σάραν, καὶ Μελχάν θυγατέρας, εἰς Χαλδαίους ἀπέθανεν, εἰς πόλιν Οὐρη λεγομένη τῶν Χαλδαίων. καὶ τάφος αὐτῆ μέχρι νῦν δείκνυται. γαμῆσι δὲ τὰς ἀδελφίδας, Μελχάν μετὰ Ναχώρης, Σάραν δὲ Ἀβραμ. αἰ βιβλ. 1. κεφ. 7. περὶ Ἰσραήλ. ἀρχαίολ.

τος τῷ Θεῷ, μετανίσταται εἰς τὴν Χανα-
ναϊάν ὁ Πατριάρχης. ἀμέλει ἔ-
πρότερον αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκείθεν ἀνέστησε,
μέχρις ὅτε Θάρρα ἐτελεύτησε.

λβ. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέ-
ραι Θάρρα ἐν Χαρράν, πέντε καὶ δια-
κόσια ἔτη· καὶ ἀπέθανε Θάρρα ἐν
Χαρράν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Εἰ ὁ πατὴρ τῷ Ἀβραμ
ὁρμῶν εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἀπέθανεν ἐν
Χαρράν, πῶς ὁ Θεὸς φαίνεται τῷ Ἀβραμ
λέγων, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς
συγγενείας σου, καὶ πορεύεαι εἰς τὴν γῆν,
ὡς ἀγνοοῦντι ὅποι χρῆ
ἀπελθεῖν αὐτόν; Ἀλλὰ τὴν ἀμφιβολίαν
Πραξ. 7. 2. ὁ μακάριος λυεὶ Στέφανος λέγων· ὁ Θεὸς
ᾧ φησι τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ, πρὶν ἢ
κατοικήσαι αὐτόν ἐν Χαρράν. ἔξ ἔ-
δηλον, ὅτι Θάρρα διὰ τὴν γεγονημενίαν ἐν Βαβυ-
λώνι τῷ Ἀβραμ ὀπτασίαν ὁρμᾷ μετὰ τῷ

γενέας κατοικήσαι τὴν Παλαιστίνην· ἀλλ'
ἐπειδὴ δέλημα Θεῷ ἦν, μόνον τὸν Ἀβραάμ,
καὶ τὰς ἐξ αὐτῶ γεννημένους κληρονομή-
σαι τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, κατώκησεν
ἐν Χαρράν ὁ Θάρρα· καὶ μετὰ τὴν τέτη
τελευτήν οἱ λοιποὶ πάντες. ὁ δὲ Ἀβραάμ
ἔτι τῷ πατρὶ, οἶμα, ζῶντος, δούτερας
καταξιῶται κλήσεως, τῆς εἰς τὴν γῆν
ἐπαγγελίας. ὡς γὰρ τὸ, ἔξελθε ἐκ
τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου,
ἔτω καὶ τὸ, ἐκ τῶ οἴκου τῶ πατρὸς σου ἐ-
ρηκεν, ἵνα ὁ πατὴρ τῆς ἐκκλησίας Ἀ-
βραάμ κἀκεῖνο πληρώσῃ, τὸ, ὁ Φιλῶν
πατέρα, ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, ἐκ ἑσσι
ἄξιος. εἰ δέ τις λέγει μετὰ τὸν θάνα-
τον τῶ πατρὸς ἐκ τῆς Χαρράν ἔξεληλυ-
θέναι τὸν Ἀβραάμ, ἀλυτὸν ὀρθῶς τὸ
ζητῆμενον ἐν τῷ περὶ τῶν ἐτῶν τῶ Ἀβρα-
άμ, ὡς περὶ ἤδη ἐπεσημειώσαμεθα. ὅτι δὲ
μόνον αὐτόν ὁ Θεὸς ἐβέλετο κληρονόμον
τῆς γῆς γενέσθαι, διδάσκει σαφῶς τὰ κα-
τὰ τὸν χωρισμὸν τῶ Λῶτ.

Matθ. 10. 57

Κ Ε Φ. Ι Β.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ
Ἀβραμ, ἔξελθε ἐκ τῆς
γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγ-
γενείας σου, καὶ ἐκ τῶ οἴκου τῶ πατρὸς-
σου· καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι
δείξω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ μὲν Μωσῆς φησὶν, ὅτι
μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Θάρρα ἐν Χαρράν, τό-
τε λέγει ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἔξελθε ἐκ
τῆς γῆς σου. ἐν δὲ ταῖς πράξεσι, Στέφα-
νος ὁ πρωτομάρτυς, ὁ Θεὸς τῆς δόξης
ᾧ φησι, φησὶ, τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ,
ὄντι ἐν Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικήσαι
αὐτόν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔξελ-
θε ἐκ τῆς γῆς σου. φημὶ τοίνυν, ὡς τὸν
Θάρρα διὰ τὸν Ἀβραάμ ὁ Θεὸς ὑπέβαλεν
ἀνελθεῖν πρὸς τὴν Χαναάν· ἐπειδὴ δὲ
ἐτελεύτησεν εἰς Χαρράν, πάλιν μετὰ τὴν
τελευτήν Θάρρα προσάγει ἔξελθεῖν τὸν
Ἀβραάμ. εἰκος ἐν δούτεραν φωνῶν γενέ-
σθαι πρὸς τὸν Ἀβραάμ, καὶ τῆς πρότε-
ρον πρὸς τὸν Θάρρα δι' αὐτόν γεγονημέ-
νης. καὶ ὁ μὲν Μωσῆς, μνημονοῦει τῆς
ἐσχάτης, ἣτις καὶ τέλος εἶληφεν· ὁ δὲ μα-
κάριος Στέφανος, τῆς προτέρας, ἡμῶν πα-
ρέλιπε Μωσῆς. ὡς περὶ καὶ ἐν τῇ ἐξόδῳ,
Ἐξόδ. 7. 11, ὁ μὲν Μωσῆς φησὶν, ὅτι ἀντέστησαν αὐτοῖς
22. ἡ τινὲς ἐν Αἰγύπτῳ· ὁ δὲ Ἀπόστολος, δηλοῖ
2. Τιμ. 3. 8· καὶ τὰ ὀνόματα, Ἰαννὶς, καὶ Ἰαμβρίς.

τίοις ἐπιτηδύμασι, ἅπερ οἶκος εἶρηται
τῷ πατρὶ.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Σαφέστατα γὰρ ὁ
Κύριος διὰ τῶ Ἀβραάμ διδάσκει, καὶ πα-
τριδος, καὶ συγγενέων, καὶ κλήσεως, καὶ
πλάττει παντὸς καταφρονεῖν τὸν ἐπόμενον
τῷ Θεῷ, ποιήσας αὐτὸν ἐπηλυ· καὶ διὰ
τῆτο καὶ Φίλον αὐτὸν ὀνομάσας, τῆς οἴκου
καταφρονήσαντα περιεσίτας. ὁ πατριδὸς
γὰρ ἦν, καὶ εὐπορος σφόδρα.

β. Καὶ ποιήσωσε εἰς ἔθνος μέγα·
καὶ εὐλογήσωσε, καὶ μεγαλυνῶ τὸ
ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογητός. Καὶ
εὐλογήσω τὰς εὐλογητάς σε, καὶ
τὰς καταρωμένους σε κἀραράσομαι· καὶ
ἐνευλογηθήσουσι ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυ-
λαὶ τῆς γῆς.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ἔν, ὅτι τοῖς
ὀλοχερῶς τε καὶ ὀλοτρόπως ἀκολοῦθῃσι
Θεῷ, καὶ τῆς εἰς αὐτόν ἐλπίδος πεποιθη-
μένοις, δούτερα τὰ τῆς σαρκὸς, καὶ Φιλη-
δονίαν κοσμικῶ, ἐψεται δὲ πάντως, τὸ
ὄλογίαις τῆς ἀνωθεν πλεσιῶς μεταλα-
χεῖν. τί γὰρ λέγει πρὸς Ἀβραάμ; καὶ
ποιήσωσε εἰς ἔθνος μέγα, καὶ ὄλογησω-
σε, καὶ τὰ τῆτοις σωνημμένα. ὅρας ἐν
ὄσῳ αὐτῷ πληθύνει ἐπεσώροσε πνύμα-
τικῶν ἀγαθῶν;

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπεὶ πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν
κατὰ τὴν Γραφὴν ἐστὶν ὁ Ἀβραάμ, καὶ
ἀνὸλογηθῆναι ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
γῆς, λεκτέον, (1) ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν
πισθῶσαντες, καὶ ἔσθ' ὅτε διὰ τὸν λόγον
ἀλλοτριεμένοι τῆς ἑαυτῶν γῆς, καὶ τῆς
συγγε-

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τελειολάτη γὰρ ἐξο-
δος, ἢ ἀπὸ πάντων τῶν σωματικῶν ἀνά-
βασις, ἅτινα εἶρηται γῆ· καὶ ἢ ἀπὸ τῶν
αἰδητηρίων φυγῆ, ἅπερ ὀνομάσαι συγ-
γενεῖα· καὶ τὸ ἀποσραφῆναι τὸν ὑπαίτιον
βίον, ἐν ᾧ ὑπεκείτο πρότερον τοῖς ἀναν-

(1) Τὰ ἀπὸ τῶ, λεκτέον, ἄχρι τέλους ὅμοια τοῖς τῶ Προκοπίου τοῖς ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

συγγενείας, καὶ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς, υἱοί-
 εἰσιν Ἀβραάμ, τῆ ταῦτα ἀπέσαντος, καὶ
 ποιήσαντος. τὸ δὲ μεγαλκωὺ τὸ ὄνο-
 μά σου, πεπλήρωται, ὅτε εἶπεν αὐτῷ ὁ
 Θεὸς, ἐγὼ Θεὸς σός, καὶ χρηματίζει
 Θεὸς Ἀβραάμ.

δ. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβραμ, κα-
 θάπερ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος· καὶ
 ἦλθε μετ' αὐτῆ Λωτ. Ἀβραμ δὲ
 ἦν πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἐτῶν, ὅτε
 ἐξῆλθεν ἐκ Χαρρᾶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Εἰ μὴ γῆ τῆ Ἀβραάμ ἐστὶν
 ἡ Χαρρᾶν, πῶς λέγεται τὸ, ἐξῆλθε ἐκ
 τῆς γῆς σου; πῶς δὲ καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς
 συγγενείας αὐτῆ, μηδενὸς αὐτῷ συνόντος,
 ἢ τῆ Λωτ, ὅς καὶ σωεξῆλθεν αὐτῷ ἀπὸ
 Χαρρᾶν; Ταῦτα λεκτέον τοῖς πλὴν τῆς
 λέξεως μηδὲν ἄλλο νομίζουσι τελειῶσαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ ἀρηκῶς ὁ Μωϋσῆς,
 καὶ ἐξῆσε Θάρρα ἔτη ἑβδομήκοντα, καὶ
 ἐγέννησε τὸν Ἀβραμ, καὶ τὸν Ναχωρ, καὶ
 τὸν Ἀρρᾶν· εἶτα μετ' ὀλίγα γεγραφώς,
 καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Θάρρα ἔτη
 σε. καὶ ἀπέθανε Θάρρα ἐν Χαρρᾶν, με-
 τὰ βραχέα φησὶν, Ἀβραμ δὲ ἦν ἐτῶν οε,
 ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χαρρᾶν. καὶ πῶς, εἰ ὁ
 Θάρρα ἑβδομηκονταετῆς γεγονώς ἔχε
 τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Ναχωρ, καὶ τὸν
 Ἀρρᾶν, τῷ σ. δὲ ἔτει καὶ ε. ἀπέθανε,
 μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτῆ ἐξῆλθεν ἐκ
 Χαρρᾶν ὁ Ἀβραάμ ἑβδομηκονταπέντε
 ἐτῶν, δεόν αὐτὸν ἐκ τῆς ἀκολαθίας ρλε.
 ἐτῶν εἶναι; ζήτημα ἔν τῷ ῥηθῆν τοῖς μὴ
 παρέργως ἀναγινώσκουσι. νοεῖται γὰρ ἔτω
 τὸ μωσαϊκὸν ῥητόν. Τριῶν μνημονύει, τὴν
 ποσότητα δεικνύς. καὶ γὰρ τὸν Νῶε πεν-
 τακοσιοσῶ ἔτει, φησὶ, γεγεννηκάμ τρεῖς
 ἡμέρας, ἐδὲ τέττας τριδύμους· ἀλλ' ὁμῶς τίθη-
 σιν ἐν τῇ ἰσορίᾳ τῆς κατὰ διαφόρους χρό-
 νους αὐτῷ τεχθέντας. ἴσμεν δὲ, ὅτι πολ-
 λοῖς ἀρτιγάμοις μὲν, ὁ πρωτότοκος τίκε-
 ται· γηρῶσι δὲ, ὁ νεώτατος· καὶ ἔδ' ὅτε
 ταχιστα τὴν ἀρχὴν τινὲς παιδοποιήσαν-
 τες, βραδύτατα δούτερον ἐσχῆκασι τέκνον.
 ἀμέλει καὶ ὁ Ἀρρᾶν ἔτω πρεσβύτερος τῆ
 Ναχωρ, ὡς τὴν Σάρρα θυγατέρα αὐτῆ,
 γενέσθαι τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ γυναῖκα. καὶ
 μήτις οἰεῖσθαι τότε πολὺ νεωτέρας εἶναι τῶν
 ἀνδρῶν τὰς γυναῖκας. ἀκβέτω γὰρ τῆ
 Γεν. 17. 17. Μωσῆς λέγοντος, καὶ ἔπεσεν Ἀβραμ ἐπὶ
 πρὸς ὄψον, καὶ ἐλάλησε, καὶ εἶπεν ἐν τῇ
 διανοίᾳ, λέγων, εἰ τῷ ἑκατονταετῆ παῖς
 γεννησεται, καὶ Σάρρα ἐνενήκοντα ἐτῶν
 ἔσται τέξεται. ὁρίζεται τοίνυν Ἀρρᾶν,
 ὅς μὲνηται τελούταῖον Μωσῆς, ὅτε τῆς
 τεχθέντας τῷ Θάρρα ἡρίθμει, τούτων

(1) Τέτο ἐν τοῖς ἐκδομαῖ. ἐχ εὔρηται.

(2) ἴσ. τὸ δὲ περιτόν. ἀλλὰ καὶ τέττα κειμέν, ἀτελής ἢ ἄνοια. τί δ' ἄρα βέλεται τὸ ἐξῆς,
 ἑβδομηκονταπέντε ψυχῶν κάθοδον ἐξ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον; ἢ ὅτι τὰ ἑβδομηκονταπέντε ἔτη
 τῆς τῆ Ἀβραάμ ἡλικίας ἐκ τῆς Χαρρᾶν ἐξελθόντος, τὰς ἑβδομηκονταπέντε ψυχὰς τὰς ἐξ Ἰακώβ εἰς
 Αἴγυπτον καταβάσας προεδήλθεν. πᾶσαι, γὰρ φησι, ψυχῶν οἴκῃ Ἰακώβ αἱ εἰσελθούσαι μετὰ Ἰακώβ εἰς
 Αἴγυπτον, ψυχῶν ἑβδομηκονταπέντε. Γεν. κεφ. 46. 27.

τῆ Ναχωρ μείζων, ὡς τὴν θυγατέρα αὐ-
 τῆ γενέσθαι γυναῖκα τῷ Ναχωρ. εἰ δὲ τῆ
 μείζονος ἔ μὲνηται πρότερον, δηλον ὅτι
 τὸν Ἀβραμ, οἷα τελούτατον, πρῶτον
 τίθησιν. ἐπειδὴ καὶ δι' αὐτὸν αὐτὸ τὸ τῆς
 ἰσορίας ἀναγκαιότερον ἦν. τὸν δὲ Ναχωρ,
 μέσον, καὶ τὴν ἡλικίαν μέσον ὄντα. εἴδα
 μὲν γὰρ βέλεται δεῖξαι τὸς ὁ πρωτότοκος,
 τῇ τάξει τῶν ἡλικιῶν ἐξ ἀνάγκης ἀκολα-
 θεῖ· ὅπως δὲ μὴ εἴη τέττα χρεία, τὸν τι-
 μιώτερον προτίθησι, καὶν τελούταῖος ἦ.
 ὡς δὲ λόγος καὶ ἡ Σάρρα θυγατήρ αἰὸς
 τῶν ἀδελφῶν τῆ Ἀβραάμ ἐτύγχανεν, ὡς
 αὐτὸς φησι. καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μὲν
 ἐστὶν ἀλλ' ἐκ πατρὸς, ἐκ ἐκ μητρός. ὡς
 καὶ τὸν Λωτ υἱὸν ὄντα τῆ ἀδελφῆ, ἀδελ-
 φον ἀποκαλεῖ. εἰκὸς δὲ Ἀρρᾶν τῆ ἀδελ-
 φῆ κατοικομεῖν, τῆς ἀδελφῆς τῆς θυ-
 γατέρας ἀγαγέσθαι· ἔτε τῆ Θάρρα,
 ἔτε αὐτῶν ἀνεχομεῖων καταλιπεῖν αὐ-
 τὰς ἐν τῇ Χαλδαίᾳ, ὅτε εἰς τὴν Χαρρᾶν
 ἐξῆσαν. (1)

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐξερχόμενος ἐκ πόλεως
 Χαρρᾶν· ὁ ἐρμυλιούεται ὄργιλον, καὶ ὄρ-
 γίλως κατὰ δὲ τῆς ἑβδομηκοντά, (2) ὄρ-
 γῆς ἡ τέκνον κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον,
 ὡς καὶ οἱ λοιποί. ἑβδομηκονταπέντε ψυ-
 χῶν κάθοδον ἐξ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον.

ε. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραμ τὴν Σά-
 ραν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ τὸν Λωτ υἱὸν
 τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ
 ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο,
 καὶ πᾶσαν ψυχὴν, ἣν ἐκτήσαντο ἐν
 Χαρρᾶν· καὶ ἐξῆλθον πορευθῆναι εἰς
 γῆν Χαναάν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ γάρτοι βεβλη-
 μένος τοῖς θεοῖς εὖ μάλα κατακολαθῆν
 θεασίμασι, καὶ φροντίδος τῆς ἀφίσης
 ἀξίον τὴν ἀνωθεν κλήσιν, ἐξίτω ζωῆς τῆς
 ἐν ἡδοναῖς κοσμικαῖς ὅλος διόλου, καὶ οἰο-
 νεῖ παγγενεῖ, ἐδὲ τῆς ἐαυτῆ διανοίας λεί-
 ψανον ἀφῆς ἐν οἷς ἡ ποτέ.

ς. Καὶ ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν·
 καὶ διώδευσεν Ἀβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ
 μῆκος αὐτῆς, ἕως τῆ τόπῃ Συχέμ,
 ἐπὶ τὴν ὄρυν τὴν ὑψηλὴν· οἱ δὲ Χα-
 ναναῖοι τότε κατώκην τὴν γῆν.

ΛΔΗΛΟΥ. Δεσπότης ὦν τῆς Χανα-
 ναίας ὁ Ἀβραάμ, ἕστος ἐπ' αὐτῆς καὶ
 ἀλήτης περιήει. οἱ γὰρ μέλλοντες πάσης
 τῆς γῆς βασιλεύειν ἄγιοι, ἕστοι νῦν ἐπ'
 αὐτῆς καὶ ἀλήται εἰσι.

ζ. Καὶ

ζ. Καὶ ὠφθη Κύριος τῷ Ἀβραμ, Α καὶ εἶπεν αὐτῷ, τῷ σπερματίσῃ δώσω τὴν γῆν ταύτην.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐκ εἶπεν, εἶδεν Ἀβραμ τὸν Θεόν, ἀλλ' ὠφθη ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραμ. ἡμῖν γὰρ ἐδαμῶς ἐφικτὸν τῆτο· Φιλανδρωπία δὲ Θεὸς ὀπλάνεται, ὡς οἶδε.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ ὠφθη δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραμ, ὃ δηλονότι πρότερον ἔκ τῷ ἐμφανῆς, ὅτε χαλδαίζων τῇ τῶν ἀσέρων πορείᾳ προσεῖχεν, ἔξω τῆ κόσμῃ καὶ τῆς αἰδητῆς ἐσίας δάρμοσον καὶ νοητῷ φύσιν ἐδεμίαν ἀπλῶς καταλαμβάνων. ἐπεὶ δὲ μεθωρμίσατο καὶ μετεχώρησε, κατὰ τὰναγκαῖον ἔγνω τὸν κόσμον ὑπήκοον, ἀλλ' ἔκ αὐτοκράτορα· ἔπρυλανδόντα, ἀλλὰ πρυτανδόμενον ὑπ' αὐτίς τῆ πεποικητός· ὅπερ ἡ διάνοια τότε πρῶτον ἀναβλέψασα, εἶδε. πολλὴ γὰρ αὐτῆς πρότερον ἀχλὺς ὑπὸ τῶν αἰδητῶν κατεκέχυτο, ὡς ἀνδέρμοις καὶ διαπύροις δόγμασιν ἀνασκεδάσασα, μόλις ἰχυσεν, ὡς ἐν αἰθρία καθαρά τῆ πάλας κρυπτομένη καὶ αἰδῆς φαντασίαν λαβεῖν. ὅς ἐνεκεν Φιλανδρωπίας ἀφικνεμένῳ τῷ ψυχῷ ὡς αὐτὸν, ἔκ ἀπεσράφη. προὔπαντήσας δὲ, τῷ ἑαυτῆ φύσιν ἔδειξε, κατ' ὅσον οἶοντε ὡς ἰδεῖν τὸν βλέποντα. διὸ λέγεται, ἔχ ὅτι ὁ σοφὸς εἶδε Θεόν, ἀλλ' ὅτι ὁ Θεὸς ὠφθη τῷ σοφῷ. καὶ γὰρ ὡς ἀδύνατον καταλαβεῖν τινὰ δι' αὐτῆ τὸ πρὸς ἀληθειαν ὄν, μὴ παραφλύαντος ἐκείνῃ ἑαυτὸ καὶ παραδείξαντος.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πῶς ὠφθη τῷ δικαίῳ; ἄρα αὐτῷ τῷ ἐσίαν εἶδεν; Οὐχί· μὴ γινώσκω. ἀλλὰ τί; ἔτις ὠφθη, ὡς αὐτὸς οἶδε μόνος, καὶ ὡς ἐκείνῳ ὄντων ὡς ἰδεῖν. ὁ μῆχανος γὰρ ὡς ὁ σοφὸς καὶ Φιλανδρωπὸς ἡμῶν δεσπότης, καὶ συγκαταβαίνων τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, τοῖς ἀξίως προπαρασκευασμένοις ἑαυτὸν ἐμφανίζει.

Καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραμ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐκ προσημάτων ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποὶ θυσίας προσῆγον τῷ Θεῷ, καὶ θυσιαστήρια ἰδρύσαντο. προσάγοντας δὲ ὕσεβως, ἐδέξατο τὸν Ἀβελ, τὸν Νῶε, τὸν Ἀβραάμ.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐμφιλοχωρῶντι μὲν γὰρ εἰς γλῶ πατρίδος αὐτῷ, καὶ ἔπω πρὸς τῷ ἀγίῳ μεταχωρήσαντι γλῶ, μόνος δέδοται χρησμός τῆ μεταχωρήσασαι δῆν εἰς ἑτέραν, τῆς ἐνεγκέτης ἡφειδηκότα. ἐπεὶ δὲ ἦλθεν εἰς γλῶ Χαναὰν πανοικίτε καὶ πανσκυβῆ, καὶ πρὸς τῷ ἀγίῳ ἀνεῖδρε γλῶ, ἡ τῆς θεοπλίας δίδεται χάρις, καὶ τῆς ἐλπίδος τὸ ἀσφαλές ἐν βεβαίῳ τῆς ἐλθιδερίας, καὶ τὸ ἐξείναι λοιπὸν ἐγείρειν θυσιαστήριον. καὶ ἡμῖν ἐν ἄρα κατάγε τὸ ἴσον τῆ λόγῃ ἁλήμα, προσμέ-

νσι μὲν τῷ κόσμῳ, καὶ ταῖς κατ' αὐτὸν βδελυρωτάταις ἡδοναῖς, ἐδεμία μὲν ἔσα παρὰ Θεῷ χάρις· κεκλημένοις δὲ, καὶ τοῖς θεοῖς ὑπέκκει νόμοις, ἀναδρῶσκει τῶν καθάπερ εἰς γλῶ ὑψηλῷ τῷ εἰς πᾶν ὅτιεν τῶν ἀγαθῶν ἔφασίντε καὶ προθυμίαν, ἐνήσι μὲν τῆς ἰδίας δόξης τῷ γνῶσιν ὁ Θεός, καὶ τὸ τῆς ἐλπίδος ἐρηρισμένον ἐπαγγέλλεται, ὁδῶν δὲ ἔτω τὸν αὐτῷ ἡμῖν ἀπεργάζεται νῦν, ὡς ἦδη πῶς ἰχυσάσας θυσίας προσάγειν πνευματικῆς, καὶ ὡδῶν γενέσασαι Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὸ γεγραμμένον· παρασησασα δὲ καὶ αὐτῷ τὸ σῶμα θυσίαν ζῶσαν καὶ ὕσερον Ρωμ. 12. 1. τῷ Θεῷ, τῷ λογικῷ ἐν πνεύματι λατρείαν, τῷ ἀπόδεκτον παρὰ Θεῷ. προσίεται γὰρ ἀσμίως τῆς ἐν πνεύματι λατρείας τῆς τρέψης, καὶ θυσίαν ἡγεῖται τὸ χρῆμα πνευματικῷ.

η. Καὶ ἀπέσῃ ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς Βαιθίλ· καὶ ἔσῃσεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτῆ ἐν Βαιθίλ κατὰ θάλασσαν, καὶ Ἀγγαὶ κατὰ ἀνατολὰς· καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίῳ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς διὰ πάντων δείκνυσιν ἑαυτῆ τῷ φιλόθεον γνώμῳ. ἐκεῖ μὲν γὰρ διὰ τῷ παρὰ τῆ Θεῷ γεγεννημένῳ αὐτῷ ὑπόχεσιν τὸ θυσιαστήριον ὠκοδόμησε, καὶ τὸν τόπον ἀφιέρωσας, ἀνεχώρησεν. ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ τῷ σκηνῷ ἐπηξαστο, πάλιν ὠκοδόμησε, καὶ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίῳ. καὶ μετ' ὀλίγα ἦδει γὰρ, ἦδει σαφῶς, ὡς εἶδεν ἕτερον ἐπιζητῆ παρὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὁ τῶν ὄλων Θεὸς μετὰ τὰς μυρίας καὶ ἀφάτρως αὐτῆ δυνεργείας, ὡς ὕσερον γνώμῳ, καὶ τὸ εἰδῆσαι χάριν ὁμολογεῖν ὑπὲρ τῶν ὑπεργμῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὖ δὲ καὶ τὸ ὄρος τῆτο εἰρησασα ὡς κατὰ ἀνατολὰς ἐστὶ. πάντοθεν γὰρ φῶτα ἔχει, καὶ ἐνεργείας διαφόρας. τὸ δὲ ὄρος οἱ μὲν φασὶ τὸν ἀνθρωπῆσαντα λόγον εἶναι· οἱ δὲ, τῷ ἐκκλησίαν. κατὰ ἀνατολὰς δ' ἐν τῆ οἴκῃ τῆ Θεῷ δι' ὅλα καταυγαζομένης ἦλθεν ὁ ἅγιος ἐκ τῶν ἀρετῶν χειραγωγέμενος. ἔτι δὲ καὶ τὰ ποικίλα δόγματα τῆς ὕσεβείας ἀνατολὰς εἰπεῖν. δι' ὧν ἐλληλυθῶς ὁ Ἀβραάμ, τῷ σκηνῷ ἐπηξεν ἡ ἐκέχρητο πρὸς τὰς προκοπῆς. τῆτο γὰρ ἡ σκηνὴ δηλοῖ, τῆ οἴκῃ τῆ Θεῷ μονίμῃ τυγχάνοντος. διελθῶσασα γὰρ ἐν τῷ σκηνῷ θουμασῆς, ἔως τῆ οἴκῃ τῆ Θεῷ· εἰς ὃν οἱ φθῆσαντες μακαρίζονται, λέγοντος τῆ ψαλμῶ μακάριοι πάντες οἱ κατοικῶντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, ἔχ οἱ παροικῶντες, δι' ὧν ἡ θεία πολιτεία δηλῆται· καὶ τὸ πρόσωπον τῆ Ἀβραάμ ἐτι τελείωσιν ἐπιδέχεται. ἔπω γὰρ μετωνόμασας. κατὰ δὲ θάλασσαν

σαν τὴν σκλιωὴν πῆγνυσι, βέβαιος ἂν καὶ ἄσειος διὰ τὸ τελείας ἀντέχεσθαι τῆς ἀρετῆς ὡς ἂν εἰπῆν, τὶς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῆς Χριστοῦ; καὶ τὰ ἐξῆς ἄπερ θαλάσσαν λέγων ἐκ ἂν ἀμάρτοις. ὅπως ποτὲ γὰρ ἂν ἡ ὁ ἅγιος ἐφεδρῶσαν ἔχει τὴν ζάλλω. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἐν Ἀγγαί κατα νότον πῆγνυσι τὴν σκλιωὴν, οἰκείως τῷ ἐφθακνάει εἰς τὸ ὄρος τῆς οἴκας τῆς Θεῶ δι' ὅλων πεφωτισμένος ἐκ τῶν ἀνατολῶν, αἰτινές εἰσιν αἱ κατ' εἶδος ἀρεταί, μηδεμίαν ἔτι τῶν ἀντιπατέωντων φροντίδα τιθέμενος. ἔδὲ γὰρ αἱ ἐκ τῆς θαλάσσης τριχυμῆαι ἀνατρέψασιν αὐτῆς τὸ οἰκοδόμημα καλῶς ἰδρυμένον. ἐν ἑορτῇ γινόμενος, ὅπερ ἐστὶν Ἀγγαί. ἡ μεγάλη γὰρ ἑορτῆ ἡ τῆς ἀρετῆς τελείωσις.

θ. Καὶ ἀπῆρεν Ἀβραμ, καὶ πορευθεὶς, ἐσρατοπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἱ ζητῶντες καὶ ἐπιποθῶντες Θεὸν ἀνευρεῖν, τὴν φίλῳ αὐτῷ μόνωσιν ἀγαπῶσι, κατ' αὐτὸ τῆτο πρῶτον σπύδοντες ἐξομοιοῦσαι τῇ μακαρία καὶ ὑδαίμονι φύσει.

ι. Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ κατέβη Ἀβραμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι ἐκεῖ, ὅτι ἐνίχυσεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀβραὰμ ἐ κατῶκει Αἴγυπτον, ἀλλὰ παρῶκει. ὅτι ἐνίχυσεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

ια. Ἐγένετο δὲ ἡνῖκα ἤγγισεν Ἀβραμ εἰσελθεῖν εἰς Αἴγυπτον, εἶπεν Ἀβραμ Σάρα τῇ γυναικὶ αὐτῆς, γυνώσκω ἐγὼ ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ.
ιβ. Ἔσαυ ἔν ὡς ἂν ἰδωσίσε οἱ Αἰγύπτιοι, ἔρῃσιν, ὅτι γυνὴ αὐτῆς αὐτῆ· καὶ ἀποκτενεῖσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται.
ιγ. Εἶπον ἔν, ὅτι ἀδελφὴ αὐτῆ εἰμι, ὅπως ἂν εὐμοὶ γένηται διὰ σὲ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ μου ἕνεκεν σῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ γινώσκοντι τὸ ὑπέρσωπον τῆς ἀρχέσης αὐτῷ ἀρετῆς, καὶ οἰκονομεῖντι τὰ περὶ αὐτῷ, εὐ δὲ αὐτῷ γίνεται· καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῆ ἐν ζωῇ σῆκεν αὐτῆς.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ ἀπλῶς, ἀγαπητῆ, καταψηφίση τῆ δικαίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μάλισα κατὰμαθε αὐτῆ καὶ τὴν σώσειν τὴν πολλῶν, καὶ τὴν ἀνδρείαν. τὴν ἀνδρείαν μὲν, ὅτι ἔτω γενναίως ἀντέχε, καὶ περιεγείετο τῆς τῶν λογισμῶν ταραχῆς, ὡς καὶ τοιαῦτα συμβελεύσαι. Καὶ μετ' ἔλθω. Τὴν δὲ σώσειν αὐτῆ τὴν πολλῶν, ὅτι ἐν ἀμῆχανία τοσαύτη, καὶ ὡσαυτὲ ἐν δικτύοις ἀποληφθεὶς, ἴχυσεν ταύτην

Α' ὑρεῖν τὴν ὁδὸν, δι' ἧς ἔλαττον ἂν γείνοιο τὸ κακόν.

ιδ. Ἐγένετο δὲ ἡνῖκα εἰσῆλθεν Ἀβραμ εἰς Αἴγυπτον, ἰδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα, ὅτι ἦν καλὴ σφόδρα. Καὶ ἰδόντες αὐτὴν οἱ ἄρχοντες Φαραώ, ἐπῆνεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραώ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. Καὶ τῷ Ἀβραμ εὐ ἐχρήσαντο δι' αὐτὴν. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρεβασα, καὶ μάχοι, καὶ ὄνοι, παῖδες καὶ παιδίσκαι, καὶ ἡμίονοι, καὶ κάμηλοι.

ις. Καὶ ἤτασε Κύριος τὸν Φαραώ ἐπασμοῖς μεγάλοις καὶ πονηροῖς, καὶ τὸν οἶκον αὐτῆ περὶ Σάρας τῆς γυναικὸς Ἀβραμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν μὲν Ἀβιμέλεχ ἐχρὶ πλάσαντα ἐμέμψατο, ἀλλ' ἐκόλυσε πλάσαι τὸν δὲ Φαραώ ἐτάζει, ὡς καὶ ὀρμήσαντα, καὶ ἀσεβῆ ὄντα. ἐτάζει δὲ καὶ τὰς οἰκείας αὐτῆ, ὡς ἐπαινέσαντας αὐτῷ ἐνώπιον αὐτῆ. (1)

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Λαβὼν δὲ τῶν ξένων οἶκτον ὁ ὑμνητής, καὶ ἴλεως, καὶ ὑπέρμαχος τῶν ἀδικημάτων, ἅμα ἀλγηδόνας δυσκαρτερήτης, καὶ χαλεπὰς τιμωρίας ἐπάγει τῷ βασιλεῖ, παντοίων κακῶν ἀναπλήσας αὐτῆ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχῶν δυσιάτων, ὡς τὰς μὲν ἐφ' ἡδονὰς ἀγασσας ὀρέξεις ἀπάσας ἐκκεκόφθαι, τὰς δ' ἀναντίας παρεσεληλυθῆσαι φροντίδας περὶ ἀπαλλαγῆς ἀντιῶν βασιάνων, ὑφ' ἧν γυμναζόμενος μετ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἐξετραχηλίζετο. παραπήλασε δὲ τῆς τιμωρίας σύμπαας αὐτῷ ὁ οἶκος, μηδενὸς ἐπὶ τῇ παρανομίᾳ δυσχεράναντος, ἀλλὰ πάντων σῆκα τῆ σιωαινῆν, μονονὲ συγχερρηγῆσαντων τὸ ἀδίκημα. τῆτον τὸν τρόπον ἡ μὲν ἀγνεία τῆς γυναικὸς διεσώζετο, τῆ δὲ ἀνδρὸς τὴν καλοκαγαθίαν ὁ Θεὸς καὶ ὑσέβειαν ἠξίωσεν ἐπιδείκνυσαι, γέρας αὐτῷ μέγιστον παραχῶν, ἀσινῆ καὶ ἀνύβρισον, ὅσον ἔδέπω κινδυνώσαντα, τὸν γάμον διαφθαρίωαι.

ζ. ιη. Καλέσας δὲ Φαραώ τὸν Ἀβραμ, εἶπεν αὐτῷ, τί τῆτο ἐποίησάσ μοι, ὅτι ἐκ ἀπήγγειλάσ μοι, ὅτι γυνῆσ ἐστίν; Ἴνα τί εἶπας, ἀδελφὴ μου ἐσί; καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα. καὶ νῦν ἰδὲ ἡ γυνὴσ ἐναντίονσ· λαβὼν, ἀπότερχε. Καὶ ἐνετείλατο Φαραώ ἀνδράσι περὶ Ἀβραμ, συμπροπέμψαι αὐτὸν, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, καὶ Λὼτ μετ' αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩ.

(1) Ὅμοια τέτοις τὰ τῆ Προκοπίου τὰ ἐν τῷ τῆς Αἴγυ. κώδ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τινές Φασι τὴν Σάρ-
 ραν μιγνῶναι τῷ Φαραῶ. Ποίας ἐν κηδε-
 μονίας ἀπήλαυσε Ἀβραάμ παρὰ τῶν
 ὄλων Θεῶ, εἰ περιεῖδεν αὐτὸν μοιχοδομεῖν
 τὴν γαμετῶν; τί δήποτε δὲ καὶ ἦτασαν
 ἑτασμοῖς μεγάλοις, καὶ πονηροῖς τὸν Φα-
 ραῶ, καὶ ἅπαντα τὸν οἶκον αὐτῶ, εἰ μὴ
 κωλύσαι τὴν παράνομον ἐβέλετο σινα-
 Φειαν; καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Φαραῶ τὴν ἀγνοίαν
 εἰς ἀπολογίαν προβάλλεται, καὶ μέμφε-
 ται τῷ Ἀβραάμ ἀδελφῶν κεκληκότι τὴν
 γαμετῶν καὶ διδάσκει, ὡς ἔχ' ὑβρίσαι αὐ-
 τὴν, ἀλλὰ γῆμαι βεβλόμενος ἔλαβε. τί
 τῆτο γὰρ Φησιν ἐποίησάς μοι ὅτι γυνῆς
 ἐσίν; ἵνα τί εἶπας, ἀδελφὴ μου ἐσίν; καὶ
 ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῶ εἰς γυναῖκα. καὶ
 νῦν ἰδὲ ἡ γυνῆς ἐναντίον σε, λαβὼν ἀπό-
 τρεχε. καὶ εἰ μόνον εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ἔπρα-
 ξε, καὶ παντοδαπῆς κηδεμονίας ἤξιώσεν.
 ἀνετίλατο γὰρ Φησιν ὁ Φαραῶ ἀνδράσι
 περὶ τῶ Ἀβραάμ συμπροπέμψαι αὐτὸν,
 καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῶ, καὶ πάντα ὅσα
 ἔω αὐτῶ. δῆλον τοίνυν, ὡς οὐδὲν ἀρ-
 παδείσης τῆς Σάρρας, ἐπέδρασε τῆ νό-
 σω τὸν Φαραῶ ὁ τῶν ὄλων πρῦτανις ἢ
 δὲ νόσος τὴν ὄρεξιν ἠμβλῶσε, καὶ τῶν
 οὐκίλων ἔσω τὴν θῆραν ἔχων ὁ θηροδ-
 τῆς, ἐκ ἀπήλαυσε τῆς ἀγρας. ἡ γὰρ
 νόσος ἐκώλυσε.

ΤΟΥ ΛΥΤΤΟΥ. Καὶ τίνος ἕνεκεν ἐ-
 ταῦθα μὲν εἰρήνησεν ἡ Γραφή, τὸ Φυλαχ-
 θῆναι τὴν Σάρραν ἀλώβητον, εἰ δὲ τῶ
 κατὰ τὸν Ἀβιμέλεχ διηγήματι σαφῶς τῆ-
 το δεδήλωκε; Ἐμελλεν ἢ Σάρρα πτωικαῦ-
 τα τίλειν τὸν Ἰσαάκ. ἵνα τοίνυν μὴ ὑπο-
 πλον γίνηται τὸ σπέρμα τῶ Ἀβραάμ, σω-

A Φῶς ἐκεῖ δεδήλωκεν ἡ θεία Γραφή, ὅτι
 ἔχ' ἦψατο αὐτῆς ὁ Ἀβιμέλεχ. καὶ αἰτεῦ-
 θεν μάντοι, κακῆθεν ἰσέον, ὡς καὶ τὰς
 βαρβάρους ἢ φύσις ἐδίδαξεν, ὅτι πονηρὸν
 ἢ μοιχεία, καὶ τιμωρίας ἄξιον. καὶ γὰρ
 ὁ Φαραῶ τῆτο δεδήλωκεν, ἐπιμεμψάμε-
 νος τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἀβιμέλεχ πρὸς τὸν
 » τῶν ὄλων ἔφη Θεὸν, Κύριε ἔθνος ἀγνοῶν Γα. 20. 4, 5,
 » καὶ δίκαιον ἀποκτενεῖς; ἐκ αὐτὸς μοι εἶ- 6, 7.
 » πειν, ὅτι ἀδελφὴ μου ἐσίν; καὶ αὐτή μοι εἶ-
 B» πειν, ὅτι ἀδελφὸς μου ἐσίν; εἰ καρδία κα-
 » θαρὰ, καὶ εἰ δικαιοσύνη χειρῶν ἐποίησα
 » τῆτο. τέθεικε δὲ ὁ συγγραφεὺς καὶ τῶ
 Θεῶ τὴν ἀπόκρισιν· εἶπε γὰρ Φησιν, ὁ
 » Θεὸς τῷ Ἀβιμέλεχ κατ' ὕπνον· καὶ γὰρ
 » ἔγνων, ὅτι εἰ καρδία καθαρὰ ἐποίησας
 » τῆτο, καὶ ἐφεισάμην σε τῶ μὴ ἀψαδαί
 » αὐτῆς, τῶ μὴ ἀμαρτεῖν εἰς ἐμέ. ἕνεκεν
 » τῆτος ἐκ ἀφῆκά σε ἀψαδαί αὐτῆς. νῦν
 » ἐν ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνδρῶπι, ὅτι
 Γ» προφήτης ἐσίν, καὶ προσδύξεται περὶ σε, καὶ
 » σωθήσῃ σύ, καὶ πᾶς ὁ οἶκός σε. εἰ δὲ μὴ
 » ἀποδιδῶς, γινῶσι, ὅτι ἀποθανῆ σύ. διδά-
 » σκει δὲ ἡμᾶς ὁ θεῖος λόγος, ὅτι τῆς δι-
 καιοσύνης τὰς ἐρασὰς πλημμελεῖν ἐξ
 ἀγνοίας μέλλοντας, ἐκ ἐᾶ. δῆλον τοίνυν,
 ὡς καὶ τὸν Φαραῶ κεκάλυκεν ἀμαρτεῖν,
 ὡς ἀδελφῶ τῶ Ἀβραάμ νόμω γάμος εἰλη-
 φότα. ἐπειδὴ δὲ κρείττων ἦν ὡς εἰκὸς Ἀ-
 βιμέλεχ τῶ Φαραῶ, ἐκείνον μὲν διὰ παι-
 Δ» δείας, τῆς παρανομίας ἀπέρξε· τῆτω
 δὲ, καὶ τῆς αἰκίας καὶ τῶ πλημμελήμα-
 τος ἐκ ἔδωκεν αὐτὸς τὴν συγχώρησιν·
 ἀλλὰ τὸν ἠδηγημένον αἰτήσαι ταῦτ' ἀνέ-
 μανεν, ἐπιφανείας τε ἡμέρας ἤξιώσε, καὶ
 λόγοις ἡπίοις ἐπέδειξε τὴν τετολημμένῶν
 παρανομίαν.

Κ Ε Φ. Ι Γ.

α. νέβη δὲ Ἀβραμ ἐξ Αἰγύ-
 πτις αὐτὸς, καὶ ἡ γυνὴ
 αὐτῶ, καὶ πάντα τὰ αὐ-
 τῶ, καὶ Λὼτ μετ' αὐτῶ εἰς τὴν ἔρημον.

β. Ἀβραμ δὲ ἦν πλάσιος σφό-
 δρα κλήνεσι, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τῆτο κατὰ τὸ πνεῦμα-
 τικὸν λέγεται περὶ τῶ Ἀβραάμ. νῦν γὰρ
 πλάσιος ὀνομάζεται, καὶ τῆτο σφόδρα.

γ. Καὶ ἐπορεύθη ὅθεν ἦλθεν εἰς
 τὴν ἔρημον ἕως Βαιθῆλ, ἕως τῶ τό-
 πος, καὶ ἦν ἡ σκηνὴ αὐτῶ τὸ πρότερον,
 ἀνα μέσον Βαιθῆλ, καὶ ἀνα μέσον

δ. Ἀγγαί. Εἰς τὸν τόπον τῶ θυσια-
 στήρις, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ἀρχὴν·
 καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ Ἀβραμ τὸ ὀνο-
 μα Κυρίος τῶ Θεῶ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐννοεῖ μοι πῶς
 ἦν ἡσυχίας ἐρασῆς, καὶ ἀπραγμοσύνης,

καὶ διωκῶς ἀνακείμενος τῆ πρὸς τὸ θεῖον
 θεραπείᾳ. ἐκείνον γὰρ Φησιν τὸν τόπον
 κατέλαβεν. ἀπὸ τῶ πρότερον τὸ θυσια-
 στήριον οἰκοδομήσας, καὶ ἐπικαλεσάμενος
 τὸ ὄνομα τῶ Θεῶ, καὶ προλαβὼν ἤδη ἀνω-
 θαι καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐπλήρη τὸ παρὰ τῶ
 » Δαβὶδ εἰρημονον· ὅτι ἐξελεξάμην τὸ πα- Ψαλ. 83. 10.
 » ραξίεπιλείδα εἰ τῶ οἴκῳ τῶ Θεῶ μὴ μάλ-
 » λων, ἢ οἰκῆν με ἐν σκλήρωμασιν ἀμαρτω-
 Ζ» λῶν. ἡ γὰρ ἔρημία διὰ τὴν ἐπίκλησιν τῶ
 ὀνόματος τῶ Θεῶ προτιμωτέρα αὐτῶ ἐτίγ-
 χανε τῶν πόλεων.

ε. Καὶ Λὼτ τῶ συμπορευομένῳ
 μετὰ Ἀβραμ ἦν πρῶβατα, καὶ βοῆς,
 καὶ σινηαί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐ μόνον τῶ
 πατριάρχῃ τὰ τῆς περιουσίας ἠνέχτο, ἀλ-
 λὰ καὶ τῶ Λὼτ ἦν, Φησὶ, πρόβατα, καὶ
 βοῆς, καὶ κτήνη. ἴσως τὰ μὲν αὐτὸς Φι-
 λότημος ὡν ἐδωρεῖτο τῶ ἀδελφιδῶ, τὰ δὲ
 καὶ ἕτεροι αὐτῶ παρεῖχον διὰ τὴν εἰς τὸν
 πατριάρχῃ τιμὴν.

ς. Καὶ

5. Καὶ ἐκ ἐχώρει αὐτὰς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα, ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλὰ, καὶ ἐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα τὸ πλῆθος τῆς περισσίας οὐδέως διασάσεως αἰτιον γινόμενον, καὶ τὴν διαίρεσιν ἐργαζόμενον, καὶ τὴν ὁμόμοιαν διακόπτον, καὶ τῆς συγγενείας τὸν σῶδεσμον διαίρεθ.

6. Καὶ ἐγένετο μάχη ἀνά μέσον τῶν ποιμένων τῶν κληνῶν τῶν Ἀβραμ, καὶ ἀνά μέσον τῶν ποιμένων τῶν κληνῶν τῶν Λώτ. οἱ δὲ Χανααῖοι, καὶ οἱ Φερεζαῖοι τότε κατώκησεν τὴν γῆν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς Φαῦλοι οἱ Χανααῖοι κατώκησεν, καὶ ἔπαρῶκησεν τὴν γῆν. ὡσεὶ Φαῦλοι κατοικῶσιν, ἔπαρῶκησιν τὴν γῆν.

7. Εἶπε δὲ Ἀβραμ τῷ Λώτ, μὴ ἔσω μάχη ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ σῶ, καὶ ἀνά μέσον τῶν ποιμένων μου καὶ ἀνά μέσον τῶν ποιμένων σου· ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοὶ ἡμεῖς ἐσμέν. Οὐκ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου ἐστί; διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμῶ. εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ δὲ εἰς δεξιὰ· εἰ δὲ σὺ εἰς δεξιὰ, ἐγὼ εἰς ἀριστερά.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μεγάλη τῆ δικαίης ἢ φιλοσοφία. διὰ πάντων ἀνεπαχθῆς βεβλεταί γενέσθαι τῶ ἀδελφιδῶ. ἐπειδὴ γὰρ φησὶν ὅπερ ἐκ ἐβελόμῳ, τῆτο γίνεται, καὶ ἵνα τὰ τῆς φιλονεικίας πανθῆ, τὸν χωρισμὸν ἀνάγκη συμβῶσιν· διὰ τῆτόσε κύριον καθίστημι τῆς αἰρέσεως, καὶ τὴν ἐξέσταν σοι πᾶσαν δίδωμι, ἵνα ἡ νομίσσης τιμιωτέραν γῆν, ἐκείνῳ ἐλόμνος, τὴν λοιπὴν ἐμοὶ καταλίπης.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐπειδὴν γῆν ὁ νῆς ἀρξῆται γνωρίζειν ἑαυτὸν, καὶ τοῖς νοητοῖς ἐνομιλῆν θεωρήμασιν, ἀπαντὸν κλινομένον τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ αἰδητὸν εἶδος ἀπώσεται, ὃ κέκληται παρ' Ἑβραίοις Λώτ. ἔχῃ χάριν ὁ σοφὸς εἰσάγεται λέγων ἀνταρῆς, διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμῶ. σιωποῦν γὰρ ἀμήχανον τὸν ἀσωμάτων καὶ ἀφθάρτων ἔρωτι κατεχρημένον, τῶ πρὸς τὰ αἰδητὰ καὶ θνητὰ ῥέοντι.

8. Καὶ ἐπάρας Λώτ τῆς ὀφθαλμῶς αὐτῶ, εἶδε πᾶσαν τὴν περιχώρον τῆ Ἰορδάνη, ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζομένη, πρὸ τῆ καλασρέψαι τὸν Θεὸν Σόδομα καὶ Γόμορρα, ὡς παράδεισος τῆ Θεῶ, καὶ ὡς ἡ γῆ Αἰγύπτου, ἕως εἰσεῖν εἰς Ζόγορα.

Α ΔΗΛΟΥ. Ὅτι ἡ τὰ Σόδομα ὡσεὶ παράδεισος. ὅρα τοίνυν, ὅτι αἰδητὸς ἡ ὁ παράδεισος. τῆτοις γὰρ παρέβαλεν αὐτόν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἀσκάλωνος γὰρ ἄνω καὶ Γάζης εἰς αὐτὸ τῆ Ἰορδάνη ποταμῶ τὸ τέλος ἐστὶ χώρα πολλῆτις καὶ εὐφορος, μᾶλλον δὲ ἡ. νῦν γὰρ ἐκ ἐστίν. αὐτὴ δὲ ἐν, ὡς παράδεισος ἡ. εἶδε γὰρ φησὶ Λώτ πᾶσαν τὴν περιχώρον τῆ Ἰορδάνη, καὶ ἡ ποτιζομένη, ὡς παράδεισος τῆ Θεῶ. αὐτὴ δὲ ἐν ἡ ἔτωσ οὐδαλῆς, καὶ πρὸς πᾶσας τὰς χώρας ἀμιλλωμένη, ἡ φθάνουσα τῆ οὐδαλῆς τὸν παράδεισον τῆ Θεῶ, πᾶσῶν τῶν ἐρήμων ἐρημοτέρα ἐστὶ νῦν. καὶ ἔστηκε μὲν δαῖδρα, καὶ καρπὸν ἔχει. ὁ δὲ καρπὸς τῆς τῆ Θεῶ ὀργῆς ἐστὶν ὑπόμνημα. ἐσήκασιν μὲν γὰρ ῥόα, καὶ τὸ ξύλον, λέγω, καὶ ὁ καρπὸς, λαμπρᾶν τὴν ἐπιφάνειαν ἔχουσα, καὶ τῶ ἀγνωτῆ παρέχουσα πολλὰς τὰς ἐλπίδας· εἰ δὲ ληφθεῖν εἰς χεῖρας, διακλαδεῖσθαι καρπὸν μὲν ἔδοξα, κόνιν δὲ καὶ τέφραν πολλῶν δεικνύσθαι ἐναποκειμένην ἄδον.

9. Καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ Λώτ πᾶσαν τὴν περιχώρον τῆ Ἰορδάνη. καὶ ἀπῆρε Λώτ ἀπὸ ἀνατολῶν· καὶ διεχωρίσθησαν ἕκαστος ἀπὸ τῆ ἀδελφῶ αὐτῶ.

Α ΔΗΛΟΥ. Ὁ Λώτ τῆ Ἀβραμ διαχωρίζεται, ἐκ Ἀβραμ τῆ Λώτ· ὅσον ἐστὶ τῶ λόγῳ αὐτῶ τῆ Ἀβραμ.

10. Ἀβραμ δὲ κατώκησεν ἐν γῆ Χαναάν. καὶ Λώτ κατώκησεν ἐν πόλει τῶν περιχώρων, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν Σοδόμοις.

Ε 11. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν Σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐναντίον τῆ Θεῶ σφόδρα.

Ζ *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐπὶ καὶ ἐν ἄλλοις τῆτηρήκαμεν διαφορᾶν πονηρῶν καὶ ἀμαρτωλῶν· ὡπερ καὶ ἐν τῶ, σῶτρῳφον τὸν βραχίονα τῆ ἀμαρτωλῶ καὶ πονηρῶ. ἐπιβαίνοντες ταῖς τῶν σημανομένων ἐννοίαις, Φαμῶ. (1) μήποτε πονηροὶ εἰσὶν οἱ ἐκείως κακοπονητικοὶ, ἀμαρτωλοὶ δὲ οἱ ἐ πάντως τοῖστοι, ἀλλ' ἐκτινος ἠδυπαθείας καὶ ἀκολασίας ἀμαρτάνοντες. ἐτι δὲ καὶ τῆτο σημειωτέον, ὅτι μείζων κατηγορία πονηρῶν καὶ ἀμαρτωλῶν, ὅτε ἐναντίον τῆ Θεῶ λέγονται οἱ τοῖστοι ἕνα. εἰ δὲ καὶ τὸ, σφόδρα, μετὰ τῆτῶ προσκέοιτο, ἐτι μᾶλλον κατηγορεῖσθαι περὶ ὧν ὁ λόγος, ὡπερ νῦν οἱ ἐν Σοδόμοις ἄνθρωποι.

Η 12. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς Ἀβραμ μετὰ τὸ διαχωρίσθηναι τὸν Λώτ ἀπ' αὐτῶ, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου,

(1) Ἀντὶ τῆ, ἐπιβαίνοντες ταῖς τῶν σημανομένων ἐννοίαις, Φαμῶ, ὁ τῆς Ἀγγ. κώδ. ἔχει, σκεπῆμαν.

μοῖς σε, καὶ ἴδε ἀπὸ τῆς τόπης, ἔ νυν Α
 σὺ εἶ πρὸς Βορρᾶν καὶ Λίβα καὶ ἀνα-
 ιε. τολὰς καὶ θάλασσαν. Ὅτι πᾶσαν
 τὴν γῆν, ἣν σὺ ὄρας σοὶ δώσω αὐτὴν
 καὶ τῷ ἀπέρματί σε ἕως τῆς αἰῶνος.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες ἀντίδο-
 σιν πολλῶν τῷ μέτρῳ ὑπερβαίνουσαν τὰ
 παρ' αὐτῆς γινόμενα; δι' αὐτῶν τῶν ῥημά-
 των ἔρχεται ὁ Φιλάνθρωπος δεσπότης,
 δι' ὧν καὶ ὁ πατριάρχης τὴν παραχώρησιν Β
 ἐποίησατο. καθάπερ γὰρ ἐκεῖνος ἔλεγεν,
 » ἐκ ἰδὲ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σε; διαχωρί-
 » διητι ἀπ' ἐμῆ· εἰ σὺ εἰς δεξιά, ἐγὼ εἰς ἀρι-
 » σερά· εἰ δὲ σὺ εἰς ἀρισερά, ἐγὼ εἰς δεξιά.
 » ἔτω καὶ ὁ δεσπότης Φησὶν· ἀναβλέψας
 » τοῖς ὀφθαλμοῖς σε, ἴδε ἀπὸ τῆς τόπης, ἔ
 » σὺ εἶ νυν, ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ὄρας,
 » σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ ἀπέρματί σε ἕως
 » τῆς αἰῶνος.

Πραξ. 7. 5. ΑΔΗΛΟΥ. Στέφανος δὲ λέγει, ἐκ
 » ἔδωκεν αὐτῷ ἑδὲ βῆμα ποδός. ἀληθῶς
 » γὰρ ἐκ ἔδωκεν αὐτῷ ἑδὲ βῆμα ποδός. τὸ
 » δὲ, σοὶ δώσω, διὰ τῶν ἐξῆς ἐπαγομένων δη-
 » λοῖ. πῶς δὲ δίδωσιν αὐτῷ; λέγων καὶ τῷ
 » ἀπέρματί σε. τὸ ἔν ἐπαγομένον ἐρμηνεύει
 » ἐστὶ τῆς, σοὶ δώσω. καίτοι γὰρ ἐν τόποις
 » πολλοῖς ἐφεξῆς.

ις. Καὶ ποιήσω τὸ ἀπέρμα σε, ὡς
 τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναταί τις
 ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς,
 καὶ τὸ ἀπέρμα σε ἐξαριθμηθήσεται.
 ις. Ἀνασᾶς διόδουσον τὴν γῆν εἰς τὸ μῆ-
 κος αὐτῆς, καὶ εἰς τὸ πλάτος αὐ-
 τῆς· ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν.

ιη. Καὶ ἀποσηνώσας Ἀβραμ ἐλ-
 θῶν, παρώκησε πρὸς τὴν δρυὸν τὴν
 Β Μαιβρῆ, ἣ ἦν ἐν Χεβρών· καὶ ἀνο-
 δόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σόδομα, τύφλωσις, ἡ σέ-
 ρησις· Μαιβρῆ ἐρμηνεύεται ἀπὸ ὀρά-
 σεως· Χεβρών δὲ, ζυγὴ, (1) ἡ ἑταιρεία·
 Γόμορρά, μέτρα ὄνομα· ἕως τῆς Τερεβίν-
 θος, ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰώβ.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
 Γ τὴν σκλιωὴν ἐπήξατο, οὐδέως ὑπὲρ τῆς
 γεγονημένης αὐτῷ ἐπαγγελίας τὰς εὐχα-
 ριστίας ἀνέφερε τῷ δεσπότη. καὶ καθ' ἕκα-
 στον τόπον, ἐνθα κατεσκίωα, οὐρήσεις αὐ-
 τὸν τέτρα πρὸ πάντων ἐπιμελόμενον, καὶ
 θυσιαστήριον οἰκοδομῆντα, καὶ τὰς εὐχὰς
 ἀναφέροντα, καὶ ἀποσολικὸν νόμον πλη-
 » ρῆντα, τὸν κελύοντα ἐν παντὶ τόπῳ εὐ- 1. Τιμ. 2. 3.
 » χεδαί, ἐπαίροντας ὁσίας χεῖρας.

Κ Ε Φ. Ι Δ.

α. γένητο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ
 τῇ Ἀμαρφαὶ βασιλέως
 Σενναὰρ Ἀριώχ βασι-
 λεύς Σαλλασάρ, καὶ Χοδολλογομὸρ
 βασιλεὺς Ἐλάμ, καὶ Θαργαὶ βα-
 β. σιλεὺς ἔθνων, Ἐποίησαν πόλεμον
 μετὰ Βαρλα βασιλέως Σοδόμων, καὶ
 μετὰ Βαρσὰ βασιλέως Γομόρρας,
 καὶ Σενναὰρ βασιλέως Ἀδαμὰ, καὶ
 Συμοδὸρ βασιλέως Σεβωεῖμ, καὶ βα-
 σιλέως Βαλά· αὕτη ἐστὶ Σηγώρ.
 γ. Πάντες ἔτοι συνεφώνησαν εἰς τὴν
 Φάραγγα τὴν ἀλυκὴν· αὕτη ἡ θά-
 δ. λαοσα τῶν αἰλῶν. Δώδεκα ἔτη ἐδύ-
 λευσαν τῷ Χοδολλογομὸρ· τῷ δὲ τρι-
 ε. σκαυδεκάτῳ ἔτει ἀπέστησαν. Ἐν δὲ
 τῷ τεσσαρεσκαυδεκάτῳ ἔτει ἦλθε Χο-
 δολλογομὸρ καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ μετ'
 αὐτῆ, καὶ κατέκοψαν τὰς γίγαντας
 τὰς ἐν Ἀσαρῶθ Καρναῖν, καὶ ἔθνη
 ἰχυρὰ ἅμα αὐτοῖς, καὶ τὰς Ὀμμαῖας
 5. ἐν Σαβῆ τῇ πόλει, Καὶ τὰς Χορ-
 ραῖας τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι Σηεῖρ, ἕως τῆς
 Τερεβίνθους τῆς Φαράν· ἣ ἐστὶν ἐν τῇ
 ζ. ἐρήμῳ. Καὶ ἀνασρέψαντες ἦλθον

ἐπὶ τὴν γῆν (2) τῆς κρίσεως· αὕτη
 ἐστὶ Κάδης. καὶ κατέκοψαν πάντας
 τὰς ἀρχοντας Ἀμαλήκ, καὶ τὰς Ἀ-
 μορραῖας τὰς κατοικῆντας ἐν Ἀσα-
 η. σανθάμαρ. Ἐξῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς
 Σοδόμων, καὶ ὁ βασιλεὺς Γομόρρας,
 καὶ βασιλεὺς Ἀδαμὰ, καὶ βασιλεὺς
 Σεβωεῖμ, καὶ βασιλεὺς Βαλά· αὐ-
 τη ἐστὶ Σηγώρ· καὶ παρετάξαντο αὐ-
 τοῖς εἰς πόλεμον ἐν τῇ κοιλάδι τῇ
 θ. ἀλυκῇ, Πρὸς Χοδολλογομὸρ βασι-
 λέα Ἐλάμ (3) βασιλέα Σενναὰρ,
 καὶ Ἀριώχ βασιλέα Σαλλασάρ· οἱ
 τέσσαρες βασιλεῖς πρὸς τὰς πέντε.
 ι. Ἡ δὲ κοιλάς ἡ ἀλυκὴ, φρέατα ἀσ-
 φάλτῃ. ἔφυγε δὲ βασιλεὺς Σοδό-
 μων εἰς τὴν Φάραγγα, καὶ βασι-
 λεὺς Γομόρρας, καὶ ἐπέπεσον ἐκεῖ·
 οἱ δὲ κάταλειφθέντες, εἰς τὴν ὄρεινὴν
 ἔφυγον.

*** ΙΩΣΗΠΟΥ. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν
 καιρὸν Ἀσυρίων κρατάντων τῆς Ἀσίας,
 Σοδομίταις ἰῶθα τὰ πράγματα, εἰς τε
 πλετόν ἐπιδεδοκῶτων αὐτῶν καὶ νεότητα
 πολλῶν. βασιλεῖς τε αὐτοῖς διεῖπον πάντε
 τῷ

(1) Ἴσως ζυγὴ.

(2) Τὴν πηγὴν. ἐν ταῖς κοιν. ἐκδ.

(3) Καὶ Θαργαὶ βασιλέα ἔθνων, καὶ Ἀμαρφαὶ βασιλέα Σενναὰρ. αὐτ.

τῷ χώρῳ, Βαλλὰς, Βαρεὰς, Σανάβα-
ρος, καὶ Συμόβολος, ὅ, τε Βαλεῖν. Βα-
σιλικῆς μοίρας δὲ ἦρχον ἑκάστος ἰδίας. ἐπὶ
τάτῃς στρατοῦσαντες Ἀσύριοι, καὶ μέρη
τέσσαρα ποιήσαντες τῆς στρατίας, ἐπο-
λιόρχην αὐτῆς. στρατίας δ' ἑκάστης ἡ εἰς
ἐπιτεταγμένος. γυνομίης δὲ μάχης, νι-
κήσαντες οἱ Ἀσύριοι, Φόρον ἐπιτάτῃσι
τοῖς Σοδομιτῶν βασιλεῦσι. δώδεκα μὲν ἔν
ἔτη δευδύοντες, καὶ τῆς ἐπιταχθέντας
αὐτοῖς Φόρος τελῆντες, ὑπέμειναν τῷ
δὲ τρισκαδεκάτῳ ἀπέστησαν. καὶ διαβαί-
νει στρατὸς Ἀσυρίων ἐπ' αὐτῆς, στρατηγάν-
των Μαρθάδα, Αἰρίοχος, Χοδολλογομόρος,
Θαργάλα. ἔτοι τῷ τε Συρίαν ἀπασαν
διηρπάσαντο, καὶ τῆς τῶν γιγάντων ἀπο-
γόνους κατεσρέψαντο. γυνόμενοι δὲ κατὰ
Σόδομα, στρατοπεδούεσι κατὰ τῷ κοιλά-
δα τῷ λεγομένῳ, Φρέατα ἀσφάλτε.
κατ' ἐκείνον γὰρ τὸν καιρὸν Φρέατα ἡ ἐν
τῷ τόπῳ. νῦν μάλιστα τῆς Σοδομιτῶν πό-
λεως ἀφανισθείσης, ἡ κοιλάς ἐκείνη λίμνη
γένεον, ἡ λεγομένη ἀσφαλτίτης. τῶν
δὲ Σοδομιτῶν συμβαλόντων τοῖς Ἀσυρίοις,
καὶ καρτερῆς τῆς μάχης γυνομίης, πολ-
λοὶ μὲν αὐτῶν ἀπέθανον, οἱ λοιποὶ δὲ ἡχ-
μαλωτίσθησαν, σὺν οἷς καὶ Λῶτος ἦγετο,
τοῖς Σοδομίταις σύμμαχος ἐληλυθώς.

ια. Ἐλαβον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν
τὴν Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ πάντα
τὰ βρώματα αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἴππον Σοδομίται νῦν
πρῶτον ὀνομασμένῳ ὡς Φαῦλοι ἔχεν
λέγονται.

ιβ. Ἐλαβον δὲ καὶ τὸν Λῶτ τὸν
υἱὸν τῶ ἀδελφοῦ Ἀβραμ, καὶ τὴν ἀπο-
σκευὴν αὐτῆ· καὶ ἄχοντο· ἦν γὰρ
κατοικῶν ἐν Σοδόμοις.

ιγ. Παραγενόμενος δέ τις τῶν ἀνα-
σωθέντων, ἀπήγγειλεν Ἀβραμ τῷ
περάτῃ· αὐτὸς δὲ κατῴκει πρὸς τῇ
Μαμβρῇ Ἀμορραῖς τῶ ἀδελφοῦ Ἐ-
χὼλ, καὶ τῶ ἀδελφοῦ Αὐνᾶν· οἱ ἦσαν
συνωμόται τῶ Ἀβραμ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Παραγενόμενος δέ τις
τῶν ἀνασωθέντων, ἀνήγγειλεν Ἀβραμ τῷ
περάτῃ. περάτῳ δὲ ἐπωνόμαζον, διὰ τὸ
περαιωθέντα τῷ μέσῳ τῶν ποταμῶν,
πρὸς αὐτῆς ἔτι εἰσῆν. περάτης δὲ
κατὰ τῷ τῶν Σύρων γλώτταν, Ἐβραῖος
προσαγορεύεται. ὅθεν καὶ τὸ ἐξ αὐτῆ
γένος ἄπαν σὺν ἄν, τῷ ἐπωνυμίαν ταύ-
τῳ ἐδέξατο.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Καὶ ἀπήγγειλε, Φησὶν,
Ἀβραμ τῷ περάτῃ. τὸ ἀπὸ τῆ προπά-
τορος τῆ Ἀβραμ. λέγω δὲ τῆ Ἐβερ, ἐθ-
νικὸν ὄνομα ἐρμῶσθεν, ἐτέθη. οἶον
ἀντὶ τῷ Ἀβραμ τῷ Ἐβραῖῳ, Ἀβραμ
τῷ περάτῃ. Ἐβραῖος γὰρ, περάτης ἐρ-
μῶσθενται.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὰ ἐπέκεινα τῆ Ἰορδάνη
διηγησάμενος ὁ Μωϋσῆς, τῆ ἐπὶ τὸν πόλε-
μον, ὃν ἐπολέμησαν Πέρσαι πρὸς τῆς βα-
σιλεῖς τῶν Σοδομιτῶν, καὶ Γομόρρων, τό-
τε περάτῳ καλεῖ τὸν Ἀβραάμ, ὡσανεὶ
πέραν οἰκῆντα τῆ Ἰορδάνη. ἐπάγει γάρ·
αὐτὸς δὲ κατῴκει πρὸς τῇ Δρυὶ τῇ Μαμ-
βρῇ, δεκνὺς διατὶ περάτης ὀνομάδῃ νῦν.

ΑΔΗΛΟΥ. Περάτης ἐκαλεῖτο ὁ Ἀ-
βραμ, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς Χαλδαίων χώρας
διαπεράσας τῷ Μεσοποταμίαν, ἦλθεν
εἰς τὰ μέρη τῶν Χαναναίων. ἐρμῶσθε-
ται δὲ καὶ τοῖς περὶ Ἀκύλαν, Ἐβραῖος.

ιδ. Ἀκῆσας δὲ Ἀβραμ ὅτι ἡχμα-
λάτευται Λῶτ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ,
ἠρίθμησε τῆς ἰδίης οἰκογενεῖς αὐτῆ,
ὀκτώκαδεκα καὶ τριακοσίους· καὶ κατεδίω-
ξεν ὀπίσω αὐτῶν ἕως Δάν.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Καθ' ἕνα ἔν ἐπὶ
τῆς Ἀστρονομίας ἔχομεν ὑπόδειγμα τὸν
Ἀβραάμ, ἔτις ἐπὶ τῆς ἀριθμητικῆς τὸν
αὐτὸν Ἀβραάμ. ἀκῆσας γὰρ, ὅτι αἰχ-
μάλωτος ἐλήθη ὁ Λῶτ, τῆς ἰδίης οἰκογε-
νεῖς τῆ. ἀριθμήσας, καὶ ἐπεξελεθῶν,
πάμπολυ ἀριθμὸν χειρῶν. Φασὶν ἔν
εἶναι τῆ μὲν κυριακῆ σημεῖς τύπον κατὰ
τὸ χῆμα τὸ τριακοσιοσὸν σοιχείον· τὸ δὲ
ἰῶτα, καὶ τὸ ἦτα, τῆνομα σημαίνει τὸ
σωτήριον. μιλύεδαμ τοίνυ, τῆς Ἀβρα-
άμ οἰκείας εἶναι κατὰ τῷ σωτηρίαν· τῆς
τῷ σημεῖω καὶ τῷ ὀνόματι προσηφθού-
τας, κυρίως γεγονέναι τῶν αἰχμαλωτίζόν-
των καὶ τῶν τετοις ἀκολουθέντων παμπόλ-
λων ἀπίστων ἐθνῶν. ἦδη δὲ ὁ μὲν τριακό-
σια ἀριθμὸς, τριάς ἐσιν εἰς ἑκατοντάδι ἡ
δεκάς δὲ, ὁμολογεῖται παντέλειος εἶναι·
ὁ δὲ ὀκτώ, κύβος ὁ πρῶτος, ἡ ἰσότης ἐν
ἀπάσαις ταῖς διαστάσεσι, μήκῃς, πλάτῃς,
βάθῃς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Δάν
περὶ τὰ μέρη Δαμασκῆ ἐσιν, ἡ Σιδῶνος·
Βηρσαβεὲ δὲ, πρὸς τῷ ὄρεινῳ τῆς Πα-
λαιστίνης.

ιε. Καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτῆς τὴν
νύκτα αὐτῆς, καὶ οἱ παῖδες αὐτῆ·
καὶ ἐπάταξεν αὐτῆς, καὶ ἐξεδίωξεν
ἕως Χωβαλ, ἡ ἐσιν ἐν ἀριστερᾷ Δαμα-
σκῆ. Καὶ ἀπέσρεψε πᾶσαν τὴν ἵπ-
πον Σοδόμων· καὶ Λῶτ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτῆ ἀπέσρεψε, καὶ πάντα τὰ
ὑπάρχοντα, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ
τὸν λαόν.

ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἀβραμ δὲ ἀκῆσαν-
τος τῷ συμφορὰν αὐτῶν, φόβος τε ἄμα
περὶ Λῶτῃ τῆ συγγενῆς ὄντος εἰσηλθε καὶ
οἶκτος περὶ τῶν Σοδομιτῶν φίλων ὄντων,
καὶ γεινιῶντων. καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς δο-
κιμασας, ἐκ ἀνέμεινεν, ἀλλ' ἐπαχθεῖς,
καὶ κατὰ πέμπλῳ ἐπιπεσῶν νύκτα τοῖς
Ἀσυρίοις περὶ Δάνον· ἔτι γὰρ ἡ ἑτέρα
τῆ

τῆ Ἰορδάνη προσαγορεύεται πηγὴ καὶ Φθάσας πρὶν ἐν ὅπλοις γενέσθαι, τὰς μὲν ἐν ταῖς κοίταις ὄντας ἀπέκτεινε, μηδ' ἐπινοίαν τῆς συμφορᾶς ἔχοντας, οἱ δὲ μήπω πρὸς ὕπνον τετραμμένοι, μάχεσθαι δ' ὑπὸ μέθης ἀδύνατοι, ἔφυγον. Ἀβραάμ δὲ διώκων εἶπετο, μέχρι καὶ δευτεραίης σωθήλασεν αὐτὸς εἰς Σωβᾶ τῆς Δαμασκηνῶν γῆς· ἐπιδείξας, ὅτι τὸ νικᾶν ἐκ ἐν τῷ πλήθει, καὶ τῇ πολυχειρίᾳ κείσθαι συμβέβηκεν, ἀλλὰ προθυμία τῶν μαχημένων καὶ τὸ γενναῖον κρατεῖ πάντος ἀριθμῆ, τριακοσίοις καὶ δέκα καὶ ὀκτώ οἰκέταις αὐτῷ, καὶ τρισὶ Φίλοις τσαρτασρατῆ περιγυρόμενος. ὅποσοι δὲ αὐτῶν καὶ διέφυγον, ἀδόξως ἀνέσφραξαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Θεά μοι τῆς διωμάμεως τῆ Θεᾶ τῷ ὑπερβολῷ, μεθ' ὅσης ταχύτητος τὰ τῆς νίκης γεγένηται. ἐπέπεσε γὰρ αὐτοῖς, Φησί, τῷ νυκτῆ, αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτῆ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὰς, καὶ ἐδίωξεν αὐτὰς. ἡ γὰρ ἀνωθεν χεὶρ ἡ σωεφαπλομένη καὶ συσρατηγῶσα τοῖς γινομένοις. διὸ ἐδὲ ὅπλων αὐτοῖς ἐδέησεν, ἐδὲ μηχανημάτων, ἀλλὰ μόνον Φανείς μετὰ τῶν οἰκετῶν, τὰς μὲν ἐπάταξε, τὰς δὲ εἰς Φυγῶν ὁρμήσας παρεσκύβασε, καὶ ἑκάτερον ἐποίησε μετὰ ἀδείας ἀπάσης, ἐδαιὸς ὄντος τῆ εὐχλῆντος. τῷ τε ἵππον τῆ βασιλέως Σοδόμων ἀπέσφραξε, καὶ τὸν Λῶτ τὸν ἀδελφιδῆν αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα, καὶ τὰς γυναικάς.

ιζ. Ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων εἰς συνάντησιν αὐτῷ μετὰ τὸ ὑποσφραξάμενος αὐτὸν ἀπὸ τῆς κοπῆς τῆ Χοδολλογομορ, καὶ τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτῆ εἰς τὴν κοιλάδα τῆ Σαβῆ· τῆτο ἦν τὸ πεδῖον βασιλέων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ βασιλεὺς τῷ ξένῳ τῷ πρεσβύτῃ εἰς συνάντησιν ἔξεισι, καὶ πᾶσαν ἀπονέμει τιμῷ. ἐμάνθανε γὰρ, ὡς ἐδὲν αὐτῷ τῆς βασιλείας ὄφελος, τῆς ἀνωθεν συμμαχίας ἡρημωμῆ, καὶ ὡς ἐδὲν ἂν γένοιτο διωατώτερον τῆ ὑπὸ τῆς τῆ Θεᾶ χερὸς βοήθειαν.

ιη. Καὶ Μελχισεδέκ δὲ βασιλεὺς Σαλήμ ἐξήνεγκεν ἄρτον καὶ οἶνον· ἦν δὲ ἱερεὺς τῆ Θεᾶ τῆ ὑψίστου.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Παρά τισι τῆ Μελχισεδέκ ὁ πατήρ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐμφέρεται· ἐκ ἑκατὸς δὲ κατὰ τὰς ῥήτας Γραφᾶς καὶ ἀδιαδέχας. εἶπον δέ τινες Ἡρακλᾶν καλεῖσθαι αὐτῆ τὸν πατέρα, μητέρα δὲ Ἀσαρῶθ, τῷ καὶ Ἀσερίαν. ἡ δὲ ἔτος ἡὸς τῶν ἐπιχωρίων κατ' ἐκείνο καιρῷ ἐν τῇ τῆς Σαβῆς πεδιάδι κατοικούντων. Σαλήμ δὲ ἡ πόλις ἐκαλεῖτο· περὶ ἧς ἄλλος ἄλλως ἐξέδωκε, καὶ ἄλλος ἄλλως. οἱ μὲν γὰρ λέγουσιν αὐτῷ τῷ νυῖ Ἰερουσαλήμ καλεμαῖν, ποτὲ δὲ Ἰεβὲς λεγομένην· ἄλλοι

δὲ ἔφασαν ἄλλω τινὰ Σαλήμ εἶναι ἐν τῷ πεδίῳ Σικίμων, καλαμακρὸς τῆς νυῖ Νεαπόλεως καλαμακρῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰωάννης Σαλήμ, τῷ νυῖ Ἰερουσαλήμ λέγει.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ ἐπειδήπερ ἡ αὐτῆ (ἡ Σαλήμ) καὶ Ἰεβὲς ἐκαλεῖτο, ἡ συνδρομὴ τῶν δύο ὀνομάτων τῆτε Ἰεβὲς καὶ τῆ Σαλήμ, ἐποίησεν Ἰερουσαλήμ τρεπῆ τῆ β, εἰς τὸ ρ.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἀπώτησε δὲ αὐτῷ ὁ τῶν Σοδομιτῶν βασιλεὺς εἰς τόπον τινὰ, ὃν καλεῖσι πεδίον βασιλικόν· εἶθα ὁ τῆς Σόλυμα πόλεως ὑποδέχεται βασιλεὺς αὐτὸν Μελχισεδέκῃς. σημαίνει δὲ τῆτο βασιλεὺς δίκαιος. καὶ ἡ δὲ τοῖστος ὁμολογημένος. διὰ ταύτῃ αὐτῷ τῷ αἰτίαν καὶ ἱερεῖα γενέσθαι τῆ Θεᾶ. τῷ μῆτι Σόλυμα, ὑπερον ἐκάλεσαν Ἰερουσαλήμ.

Γ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Οὐ γενεαλογεῖται ὁ Μελχισεδέκ, ὡς ἐκ ἀξίων τῶν προγόνων ὄντων τῆς ἀρετῆς τῆ δικαιοσύνης ἀφαιμῶνται δὲ τῷ Χριστῷ, ἔ κατὰ τῷ φύσιν τῆς σαρκός· καὶ γὰρ ὁ Κύριος γενεαλογεῖται· ἀλλὰ κατὰ τῷ ἀνωτάτω τάξι, ἀδιήγητον ἔχων τῷ γενεᾶν.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ Μελχισεδέκ πόθεν κατήγε τὸ γένος; Τῆ Θεοσεβίᾳ Παύλος λέγοντος, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, τίς ἂν γνοίῃ τὸ ἀληθές; εἰκὸς δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν ἐδνῶν ἐκείνων εἶναι τῶν τῷ Παλαιστίνῳ οἰκόντων. ἐκείνων γὰρ καὶ βασιλεὺς καὶ ἱερεὺς ἐτύχανεν ἂν. ἱερεὺς δὲ τῆ τῶν ὄλων Θεᾶ. ἡ γὰρ Φησὶν ἱερεὺς τῆ ὑψίστου. ὅθεν αὐτῷ καὶ Ἀβραάμ ὁ πατριάρχης προσκλήσας τὰς τῶν λαφύρων δεκάτας, καὶ δίκαιος ἂν, καὶ τῆ Θεᾶ Φίλος, παρ' ἐκείνου τῷ ὀβλογίαν καρπῆται. τῆς γὰρ δεσποτικῆς εἶχεν ἱερωσύνης τὸν τύπον. διὸ δὴ καὶ ἄρτας τῷ Ἀβραάμ καὶ οἶνον ἀντέδωκε. τοιαῦτα τυχεῖν προσφέρειν εἰσθῶς τῷ τῶν ὄλων Θεῷ. ἔδει γὰρ καὶ τῆτῷ δεχθῆναι τὸν τρόπον.

Ε. ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰερεὺς δὲ ἡ ἴσως αὐτοχεροτόνητος. ἔτω γὰρ ἦσαν τότε οἱ ἱερεῖς. ἦτοι ἐν διατὸ τῇ ἡλικίᾳ προβλήσας οἱ προσήκοντες αὐτῷ ἀπονειμήσασιν τῷ τιμῷ· ἡ καὶ αὐτὸς ἱερατῶν ἐπετήδωκε, καθάπερ ὁ Νῶε, καθάπερ ὁ Ἀβραάμ ἡίκα τὰς θυσίας προσήγον. ἀλλὰ καὶ τύπος ἐμελλεν εἶναι τῆ Χριστῆ.

Ζ. ιθ. Καὶ εὐλόγησε τὸν Ἀβραάμ, καὶ εἶπεν, εὐλογημένος ὁ Ἀβραάμ παρὰ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, ὃς ἐκτίσεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Η. ** ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Εὐλόγηται τοῖνυ ἡ κατὰ νόμον δικαιοσύνη παρὰ τῆς ἐν Χριστῷ λατρείας· ἡς τύπος ὁ Μελχισεδέκ. προσφρασεῖρα δὲ ὅτι καὶ ἀσυγκρίτως ἡ ὀβλογία, οἷα τε τῆς ἐχ. ὡδε ἐχέσης, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέτις;

Ο 2

κ. Καὶ

κ. Καὶ εὐλογημένος ὁ Θεὸς ὁ ὤψιστος, ὃς παρέδωκε τὰς ἐχθράς σου ὑπὸ χεῖρά σοι· καὶ ἔδωκεν Ἀβραὰμ δεκάτας αὐτῷ ἀπὸ πάντων.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Ἔδει γὰρ τὸν ἱερέα τῆ ὤψιστος παρὰ δέκα Θεῶν τιμηθῆναι. καὶ πρῶτον μὲν τὸν Ἀβραὰμ προσεγγέει τῷ αὐτῷ ἀκροβυσία ἱερεῖ ἱερουργεῖν. καὶ ἐπειδὴ ἐξ αὐτῆ ἡμελεῖν ἐκ περιτομῆς γίνεσθαι ἢ ἱερωσῶν, ἵνα πᾶν ὕψωμα ἐπαυροῦμενον κατὰ τῆς γνώσεως τῆ Θεῶν, διὰ τῆς γνώσεως καθαιροῖτο, πρὸς τὸ μὴ αὐχθῶσαν τῷ περιτομῷ περὶ ἱερωσῶν δύνασθαι ἀντιλέγειν τῇ τῆς ἀγίας ἐκκλησίας ἱερωσῶν. εἰ γὰρ Ἀβραὰμ τῷ Μελχισεδέκ προσέειπε δεκάτῳ, οἱ δὲ ἀπὸ Ἀβραὰμ τῷ Λοῦθι προσφέρουσι, καὶ τῷ Ἀαρῶν μετὰ χρόνον δὲ τῆ πάλιν εἶναι τῷ ἱερωσῶν ἐκ περιτομῆς διὰ Ἀαρῶν, καὶ τῶν ἡῶν αὐτῆ, καθεξῆς Φάσκει ἢ Γραφῇ διὰ τῆ Δαβὶδ μετὰ γενεᾶς δεκάδω τῆς τῆ Λοῦθι γεννήσεως, ἐβδόμης δὲ ἀπὸ τῆς Ἀαρῶν διαδοχῆς, Φύσει ἔδοξεν ἐκ αὐτῆ παλαιᾷ ἱερωσῶν τὸ ἱερατικὸν ἰσαῶν μετὰ τῆς γενεᾶς δὲ εἰς τῷ πρὸ τῆ Λοῦθι, καὶ πρὸ Ἀαρῶν κατὰ τῷ τάξιν Μελχισεδέκ τῆς ἱερωσῶν. ὅπερ νυνὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πολιτεύεται, ἀπὸ Χριστοῦ καὶ δεῦρο, μηκέτι τῆ ἀέματος κατὰ διαδοχῶν ἐκλεγομένων, ἀλλὰ τῆ κατὰ ἀρετῶν τύπῃ ζητημένων.

ΑΔΗΛΟΥ. Πολεμήσας ὁ Ἀβραὰμ, τῶν σκύλων ἢ μεταλαμβάνει· μὴ πολεμήσας Μελχισεδέκ, τῷ δεκάδα κομίζεται. προσήκει γὰρ ἱερεῖ τὰς ἱεράς καρπῶν τιμᾶς. προῦπάρχουσα δὲ τῆς ἐν περιτομῇ ἱερωσῶν ἢ ἐν ἀκροβυσία φαίνεται τῆ Μελχισεδέκ, ταύτῳ προτέρως κεκτημένης, καὶ κατὰ τῷ ταύτης μίμησιν ἢ ἐν Ἰσραηλίταις καθίσταται. καὶ δεκάτας οἱ ἐξ Ἀβραὰμ λαμβάνονται, ὡπερ Ἀβραὰμ ἔδωκε τῷ Μελχισεδέκ. ταῦτα δὲ εἰς τῷ κατὰ Χριστοῦ ἱερωσῶν προετυπῶτο, πρὸς ὃν λέγεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τῷ τάξιν Μελχισεδέκ.

Ψαλ. 109. 4.

»

κα. Εἶπε δὲ βασιλεὺς Σοδόμων πρὸς Ἀβραὰμ, δός μοι τὰς ἀνδράς, τὴν δὲ ἵππον λάβε σεαυτῷ.

κβ. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς βασιλέα Σοδόμων, ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ὤψιστον, ὃς ἐκτίσει τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Καὶ τίνας εἶπεν καὶ μετ' ὄρκου τῷ ἀπαγόρευσιν ποιεῖται; καὶ φησὶν, ἐκτενῶ τῷ χεῖρά μου πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ὤψιστον, ὃς ἐκτίσει τὸν ἔρανον καὶ τῷ γῆν; Ἀμφότερα βέλεται παιδεύσαι τὸν τῶν Σοδόμων βασιλέα, καὶ ὅτι κρείττων ἐστὶ τῶν παρ' αὐτῆ δεδομένων, καὶ πολλῶν ἐπιδείκνυται τῷ φιλοσοφίαν, καὶ θεοσεβείας αὐτῷ διδάσκαλος γενέσθαι ἀπαδάσαι· μονονυχὶ διδάσκων αὐτὸν, ὅτι ἐκείνόν σοι παρέχω μάρτυρα, ὅτι ἔδει τῶν παρὰ σοὶ λήψομαι, τὸν ἀπάντων δημιουργόν. ἵνα εἰδῆσαι ἔχοις τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν, καὶ μὴ νομίσης εἶναι Θεὸς τὰ ὑπὸ χερῶν ἀνθρώπων κατασκυδαζόμενα. ἔτος γὰρ ὁ ἔρανος καὶ γῆς ποιητῆς, αὐτὸς καὶ τὸν πόλεμον τῆτον ἐτροπώσατο, καὶ τῆς νίκης αἴτιος κατέστη.

κγ. Εἰ ἀπὸ σαρτίς ἕως σφαιρωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι ἀπὸ πάντων τῶν σῶν, ἵνα μὴ εἴπῃς, ὅτι ἐγὼ ἐπλήτισα τὸν Ἀβραὰμ.

Δ **ΑΚΥΛΑΣ** Τὸ ἀπὸ σαρτίς, ἀπὸ ῥάματος.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ Σφαιρωτῆρα, τὸν ἱμάντα τῆ ὑποδήματος φησι.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ θέλει Ἀβραὰμ, εἰπῆν τὸν Σοδομιτῶν βασιλέα, ἐγὼ ἐπλήτισα τὸν Ἀβραὰμ. διὸ ἔδει λαμβάνει Σοδομιτῶν. καὶ τῆτον ἐν αὐτῆ ζηλωτέον τῆ Ἀβραὰμ.

Ε **** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Χαίρειν γὰρ ἀγίοις ἔθος, ἐκ ἐπὶ πλῆτῳ κοσμικῷ. κεκρατηκότες ταίνῳ ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ἐχθρῶν, καὶ ἔδει ἀπὸ κόσμου δεχόμενοι, τιμῶντες δὲ μᾶλλον τὸν ἀνωθεν πλῆτον, σύλογήμεθα διὰ Χριστοῦ τῆ τῆς εἰρήνης βασιλείως.

κδ. Πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι, καὶ τῆς μερίδος τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ' ἐμῆ, Ἐχθὸλ, Ἀννάν, Μαμβρή. ἔτοι λήψονται μερίδα αὐτῶν.

Κ Ε Φ. Ι Ε.

α. **Μ**ετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐγενήθη ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἀβραὰμ ἐν ὄραματι τῆς νυκτός, λέγων, μὴ φοβῆ Ἀβραὰμ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Διὰ τί ἐν νυκτί; ἵνα μετ' ἡσυχίας δέξηται τὰ λεγόμενα. καὶ φησι πρὸς αὐτὸν, μὴ φοβῆ

Η Ἀβραὰμ. σκοπεῖ κηδεμονίας ὑπερβολῶ. τίνας εἶπεν ἔλεγε μὴ φοβῆ; ἐπειδὴ τοσάυτα πλῆτῃ κατεφρόνησεν ἑλαττον φροντίσας τῶν παρὰ τῆ βασιλείως διδομένων, φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεὸς, μὴ φοβηθῆς, ὅτι ὑπερεῖδες τοσάτων δωρεῶν, μηδὲ ἀγωνιάσης ὡς ἑλαττωμένης σοι τῆς περιουσίας.

Ἐγὼ

Ἐγὼ δὲ ὑπερασιζῶσα· ὁ μισθός- A,
σα πολὺς ἔσα.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ὑπερμάχομα κατὰ-
περ ὄπλον.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἠββλή-
θης μισθὸν λαβεῖν ὑπὲρ τῶν καμάτων, ὧν
ὑπέμεινας τοσούτοις κινδύοις ἑαυτὸν πα-
ραβαλῶν, ἀλλ' ὑπερέιδες καὶ τῆ βασιλέως,
καὶ τῶν παρ' αὐτῆ σοι δεδομῶν. ἐγὼ σοι
παρέξω τὸν μισθὸν, ἔ τοσούτον ὅσον λαμ-
βάνειν ἔμελλες, ἀλλὰ πολὺ, καὶ σφόδρα
πολύ.

β. Λέγει δὲ Ἄβραμ, δέσποτα
Κύριε τίμοι δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπολύο-
μαι ἄτεκνος.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Λέγει Ἄβραμ, δέσπο-
τα τίμοι δώσεις; ἐγὼ δὲ ἀπόλυμα ἄτε-
κνος. Οὐκ εἰμι τετέσι τῆς κοινῆς φύσεως
κρείττων ἐγὼ, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ μετὸν βίον,
ὡς τὰς λοιπὰς ἀνθρώπων, ὑπέξελθῆναι. τί
τοίνυν μοι τῶν ὑπὸ σὲ δοθησομένων τὸ ὄφε-
λος ἄ παιδι καθεσῶτι, καὶ ἐξ ἑμαυτῆ τῶν
ἐμῶν ἔ καταλείποντι κληρονόμοι;

Ὁ δὲ υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενῆς μου,
ἔτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ υἱὸς ποτίζων τὸν οἶκον,
ἔτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ. ὑπὲρ ἔ ἐν Δα-
μασκῶ ὁ Θεὸς μου βοηθός. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Μασέκ ἐρμύμβεται, Φι-
λήματος· ὁ δὲ συγγενῆς τῆ οἴκου μου ἐστὶν
Ἐλιέζερ, ὑπὲρ ἔ ἐν Δαμασκῶ ὁ Θεὸς μου
βοηθός μου. Δαμασκός, αἵματος Φίλημα·
Ἐλιέζερ, Θεὸς μου βοηθός μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Διαδέξεται γῆν, ὡς εἶοικε,
τὰ ἐμὰ ὁ ἐκ τῆς Μασέκ τῆς Δαμασκίως
Ἐλιέζερ. ἔ γὰρ ἐκείνης τῆ οἰκογενῆς Φα-
σιν, ἀλλ' οἱ ἐξ αὐτῆς, ὡς διὰ τῆς ἐπαγω-
γῆς ἔσαφίωσιν. ἔτω τινὲς ἠρμύμβουσι
τὰ, υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενῆς μου ἔτος Δα-
μασκὸς Ἐλιέζερ. διώταται δὲ καὶ ἐπὶ ἐνός,
ὡς διωνύμω λέγεσθαι τὰ ἀμφοτέρω, τότε
Δαμασκὸς καὶ τὸ Ἐλιέζερ. ἴσως δὲ καὶ
ὡς ἐν ἐκ δύο τελείων συγκείμενον.

ΑΔΗΛΟΥ. Δύω προσηγορίας εἶχεν·
ἔχ ὅτι Δαμασκὸς ἢ πόλις ἐξ αὐτῆς ταύ-
της τῆς οἰκογενῆς Ἄβραμ προσηγορεύθη,
ἢ εἰ ἀρχαιότερος ἐτύγχανεν. ἔκ ἔχομεν
γὰρ λέγειν, εἰ ἢ Δαμασκὸς ἐξ αὐτῆς ἔχει
τὸ ὄνομα.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸ, Δαμασκός, ἢ Ἐ-
βραία Δαμασκίως λέγει, τετέσιν ὁ ἐκ
Δαμασκῆ, ὅθεν τῶ αὐτῆ ἢ μητῆρ. τινὲς
δὲ τῆτόν φασι εἶναι τὸν ἐπὶ τῆς οἰκίας τῆ
Ἄβραάμ πρὸς οἰκέτω.

*** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁ δὲ υἱὸς Μασέκ τῆς
οἰκογενῆς μου, ἔτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ.
τετέσι γενήσεται μοι λοιπὸν ὁ ἐκ τῆς οἰκο-
γενῆς, αἵματος Φίλημα· τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ,
Δαμασκός· καταλογισθήσεται δὲ καὶ εἰς
ἀντίληψιν καὶ ἐπικερίαν τῶ παρα Θεῶ.
τῆτο γὰρ πάλιν τὸ, Ἐλιέζερ. ὁμοίον ἔν,
ὡς εἰ λέγοι σαφῶς, ἀνθ' αἵματος τῆ γεν-
σία καὶ ἀγάπης τῆς αὐτοῦ, αἵματος Φίλη-
μα καὶ ἀντίληψις ὁ παρα Θεῶ κατὰ περ
ἐξ ἀνάγκης ὁ οἰκογενῆς μου γενήσεται, ἔσα
δέ μου καὶ κληρονόμος.

γ. Καὶ εἶπεν Ἄβραμ, ἐπειδὴ ἐμοὶ
ἔκ ἔδωκας σπέρμα· ὁ δὲ οἰκογενῆς μου
κληρονομήσει με.

ΙΩΑΝΝΟΥ. (2) Ἐπειδὴ μισθὸν αὐτῶ
ἐπηγγείλατο, καὶ πολὺ μισθὸν, ἐκφαί-
νων αὐτῆ τῆς ψυχῆς τῶ λύπῃ, καὶ τῶ
ἐγγονομῶν αὐτῶ ἀθυμίαν τῆς ἀπαίδεας
ἔνεκεν. Φησὶ, δέσποτα τίμοι δώσεις; ἰδὲ
γὰρ λοιπὸν εἰς γῆρας ἔχατον ἐλαύνων,
ἄτεκνος ἀπόλυμα. καὶ ἵνα τὸν εὐπλάγ-
χρον δεσπότη ἐπισπάσῃται, ἔ μέχρι τετέ
ἔση· ἀλλὰ τί φησιν; ὁ υἱὸς (3) τῆς οἰκο-
γενῆς μου· ἐπειδὴ ἔκ ἔδωκας μοι σπέρμα·
ἔτος κληρονομήσει με. πολλῶ ἐπίτασιν
τῆς οὐδῆς τῆς ἐν τῆ-ψυχῇ ἐκφαίνει τὰ
ρήματα. μόνον γὰρ ἔχί φησι πρὸς τὸν
Θεὸν, ἔδὲ τῶν αὐτῶν ἠξιώθῃ, ὧν ὁ οἰκο-
γενῆς. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἄτεκνος καὶ ἄγονος
ἀπελούσομαι, ὁ δὲ οἰκογενῆς μου κληρονο-
μήσει τὰ παρα σὲ μοι δωρέμενα. καὶ ταῦ-
τα ἄπαξ καὶ δις ὑπόχεσιν παρα σὲ δε-
ξάμενος, ὅτι τῶ σπέρματί μου ὄσεις τῶ
γῶ ταύτῃ.

δ. Καὶ εὐθύς Φωνὴ Θεῶ ἐγένε-
το πρὸς αὐτὸν, λέγασα, ἔ κληρο-
νομήσει σε ἔτος· ἀλλ' ὅς ἐξελεύσεται
ἐκ σὲ, ἔτος κληρονομήσει σε.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐστὶν ἔν Φωνῇ, πλη-
γῇ ἀέρος, ἢ τὶ τὸ γινόμενον εἶδος περὶ τὸν
ἀέρα, πρὸς ὃ βέλεται τυπῆν τὸ Φωνῆν.
οἱ μὲν διὰ σαρκὸς ὁμιλέντες ἀλλήλοις,
πλήττοντες τὸν ἀέρα, καὶ οἰοῦναι τύπον
τινα καὶ εἶδος ἐπιβάλλοντες αὐτῶ. ἄθῃσι
διὰ τῆ πνύματος πρὸς τὸ φθάνειν μέχρι
τῆς ἀκοῆς τῆ πρὸς ὃν γίνεται· ἢ δὲ τῆ
Κυρίας Φωνῆ, ἑτερογενῆς τίς ἐστὶ. Φαντα-
σιῶντος τῆ Θεῶ οἷς ἀκταν βέλεται τῆς
Φωνῆς αὐτῆ. ὡσε ἀναλογίαν ἔχειν τῶ
Φαντασίαν ταύτῃ πρὸς τῶ ἐν οὐαίροις
γινομῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖ, ἔχί τῆ ἔξωθεν
ἀέρος πληγῆτος, εἰσέπεσε διὰ τῆς ἀκοῆς
τῶν λεγομῶν ἢ αἰθῆσις, ἀλλ' αὐτῆ τῆ
ἠγεμονικῆ παραδεξαμῆς τὰ νοήματα, τῆ
μνήμη τῶν θεασαμῶν πέφυκε παραμέ-
νειν. ἐγένετο ἔν πρὸς τὸν Ἄβραάμ Φωνῇ,
Ο 3

(1) Ὁ μὲν Ἀκύλας, ὁ υἱὸς τῆ ποτίζοντος οἰκίαν μου· ὁ δὲ Θεοδοσίαν, καὶ ὁ υἱὸς τῆ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου.
ἀλλὰ ταῦτα, ὡς εἶοικεν, ἀλλὰ τινὸς τῆς Γραφῆς μεταφραστῆ εἰσίν.

(2) Τῆ Χρυσοστόμου.

(3) Ὁ υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενῆς μου. ἐν τόμ. 4. τῆς ἐν Παρισ. ἐκδ.

διότι εἶχαν ὅτα ἀκύνει διωάμενα τῶν αἰτο- A
λῶν τῆ Θεῶ, κατὰ τὸ ἀφανὲς ἀηχῶντος
αὐτῶ τῆ θεία βελήματος.

ε. Ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ἔξω, καὶ
εἶπεν αὐτῶ, ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν
ὕρανόν, καὶ ἀρίθμησον τὰς ἀστέρας,
εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτάς. ἔτως
ἔσαι τὸ σπέρμα σα.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ εἶδεν B
αὐτὸς τὴν πρὸς τὸ ἐξελεῖν προθυμίαν,
αὐτὸς αὐτὸν πρὸς τὸ τέλειον τῆς ἐνε-
ργείας ἐχειραγώγησεν. αὐτὸς γὰρ κατ'
ἑαυτὸν ἔχ οἷός τε ἡ ποιῆσαι. διὰ τῆτο
καὶ ἐπὶ μὲν τῆ πρώτῃ προσάγματος, εἰ
ἐξελεῖται ἔξω, ἐπαγγελίαν λαμβάνει τῆς
ἀπολαύσεως· ὅτε δὲ ἐξήγαγεν αὐτὸν ὁ
Θεὸς, ἐδίδασκεν αὐτὸν τὰ ἀνω ζητεῖν, ἔ
ὁ Χριστὸς ἐστίν.

ΔΔΗΛΟΥ. Τὸ μὲν κατὰ σάρκα σπέρ-
μα, ὡσεὶ ἄμμον τῆς γῆς καλεῖ· τὸ δὲ ἐξ
ἐθνῶν, ἦτοι ἐξ ἐπαγγελίας, τοῖς ἔθνεσι
ἀστροῖς παραβάλλει, ὡς ἐν ἔθνεσι ἔχουσι
τὸ πολίτευμα.

ΔΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ σπέρμα εἶρηται
τὸ, ἔτω· ζητήσεις τὸν ἐξ Ἄγαρ καὶ Χετ-
τῆρας.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐρανίοις ἀστροῖς, καὶ
ψάμμω θαλατρία παρεικάσεν τὸ τῆ Ἀ-
βραὰμ ἐπηγγέλατο σπέρμα ὁ Θεὸς, μη-
νῶν ὅτι τινὲς μὲν ἐξ αὐτῶν διαλαμψῆσι,
(οἷοι ἦσαν οἱ Προφῆται, καὶ οἱ δίκαιοι, Ἀ-
πόστολοι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν πισυύσαντες,
Ματθ. 5. 16. οἳς ὁ σωτὴρ μὲν ἔφη, λαμψάτω τὸ Φῶς
ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Ἀπό-
Φιλιπ. 2. 15. σολος, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς Φωστῆρες ἐν κόσ-
μῳ) τινὲς δὲ χαμαιπετεῖς καὶ χαμαιζῆλοι
ἀλώσονται, ἀβέβαιοί τε καὶ ὑπὸ παντὸς
ἀνέμου περιφερόμενοι, οἵτινες καὶ ἐξουτε-
λιθῶσονται, ὡς ψάμμος θαλατρίατε καὶ
ἄκαρπος λογιωδίαιτες.

ς. Καὶ ἐπίστευσεν Ἀβραὰμ τῶ Θεῶ,
καὶ ἐλογιάθη αὐτῶ εἰς δικαιοσύνην.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὡς εἰσὶν ἔν, ἡ
δικαιοσύνη τετράγωνός ἐστι, πάντοθεν ἴση
καὶ ὁμοία, ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, ἐν ἀποχῇ
κακῶν, ἐν δόποιᾳ, ἐν τελειότητι γνωσι-
κῆ, ἐδαμῆ ἐδαμῶς χωλοῦσσα, ἵνα μὴ ἀδι-
κός τε καὶ ἀνισὸς φανῆ. ἡ μὲν ἔν τις ἐστὶ
δίκαιος, πάντως ἔτος καὶ πιστός· ἡ δὲ πι-
σὸς, ἐδέπω καὶ δίκαιος· τὴν κατὰ προκο-
πὴν καὶ τελείωσιν δικαιοσύνην λέγω, κατ'
ἡ ὁ γνωσικὸς δίκαιος λέγεται. αὐτίκα
τῶ Ἀβραὰμ πιστῶ γενομένῳ ἐλογιάθη εἰς
δικαιοσύνην, εἰς τὸ μᾶζον καὶ τελειότερον
τῆς πίσεως προβεβηκότι. ἔ γὰρ ὁ ἀπε-
χόμενος μόνον τῆς κακῆς πράξεως δι-
καίος, ἐὰν μὴ προσεξεργάσῃται καὶ τὸ εὖ
ποιεῖν καὶ τὸ γινώσκειν. δι' ἡ αἰτίαν, τῶν
μὲν ἀφεκτέον, τὰ δ' ἐνεργητέον.

ζ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν, ἐγὼ ὁ
Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν σε ἐκ χώρας Χαλ-
δαίων, ὡσεὶ δυνάσοι τὴν γῆν ταύτην
κληρονομήσαι.

η. Εἶπε δὲ, δεῦποτα Κύριε, κα-
τὰ τὴ γνώσομαι, ὅτι κληρονομήσω
αὐτήν;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς Ἀβραὰμ πιστὸς
ὀνομάζεται εἰρηκῶς τῶ Θεῶ, κατὰ τὴ
γνώσομαι τῆτο, ὅτι κληρονομήσω αὐτῶ;
Τὸ κατὰ τὴ γνώσομαι τῆτο ἐκ ἀπισυέντος-
ἐστιν, ἀλλὰ μαθεῖν ποθῶντος τῆς κληρο-
νομίας τὸν τρόπον. ἐπειδὴ γὰρ εἴωρα πλη-
θη μυρία τῶ Παλαισίνῳ οἰκῶντα, μα-
θεῖν ἠβελήθη τίνι τρόπῳ παραλήψεται
τῆς γῆς ἐκείνης τῶ δεασοτέαν· πολέμα
νόμῳ, ἡ δίχα πολέμα· ζῶντων ἐκείνων,
ἡ ἀναιρεμῶν. τῆτε χάριν μετὰ τῶ
θυσίαν ὁ τῶν ὄλων ἔφη Θεὸς, γινώσκων

γνώση, ὅτι πάροικον ἔσαι τὸ σπέρμα σα ἐν
γῆ ἐκ ἰδία· καὶ ὀκλώσασιν αὐτάς, καὶ κα-
κῶσασιν αὐτάς, καὶ ταπεινώσασιν ἔτη τε-
τρακόσια. τὸ δὲ ἔθνος, ὡ ἐὰν δελοῦσῃσι,
κρινῶ ἐγὼ. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐξελοῦσον-
ται ὡδε μετὰ ἀποσκῶθῆς πολλῆς. σὺ δὲ
ἀπελοῦσῃ πρὸς τὰς πατέρας σα ἐν εἰρήνῃ,
τραφεῖς ἐν γῆρι καλῶ. τετάρτη δὲ γε-
νεᾶ ἀποσραφήσονται ὡδε. ἔπω γὰρ ἀνα-
πεπλήρωται ἐν ἀμαρτία τῶν Ἀμορρῶων
ἔως τῆ νυῖ. ἐκ τῆς θείας ἀποκρίσεως
ἐστὶ γινῶναι τὸν τρόπον τῆς ἐρωτήσεως.

ἐπειδὴ εἶπε, κατὰ τὴ γνώσομαι, ὅτι κλη-
ρονομήσω αὐτῶ, ἐδιδάχθη ὅσον μὲν πα-
ροικήσῃ χρόνον, καὶ ὅπως ταλαιπωρή-
σασιν, ὅσης δὲ ἀξιωθῆσονται προμηθείας,
τῶν μὲν πολεμήσῃ ἐδελόντων αὐτοῖς κο-
λαθησομῶν, τῆτων δὲ τὰ ἐκείνων καρ-
πωσαμῶν. καὶ ὅτι τῆτων αὐτὸς μηδε-
μίαν πείραν λαβῶν, ἐν εἰρήνῃ καταλύσει
τὸν βίον. ἐδίδαξε δὲ καὶ τῆς ἀναβολῆς
τῶ αἰτίαν, ἵνα μή τις τοπάσῃ διὰ τὸ πλη-
θος τῶν οἰκῶντων μὴ διωθῶνται τὸν δε-
ασοτῶ Θεὸν τῆς γῆς ἐκείνης αὐτοῖς πα-
ραδῶναι τῶ δεασοτέαν. ἔφη δὲ ἔτως,

ἔπω γὰρ ἀναπεπλήρωται ἐν ἀμαρτία
τῶν Ἀμορρῶων ἔως τῆ νυῖ. ἔπω, φησὶν,
ἀξία πανωλεθρίας πεπράχασιν. ἔ χρη
δὲ πρὸ τῆς ἀμαρτίας ἐκ προγνώσεως ἐπε-
νεχθῶναι τῶ τιμωρίαν. ὅτι δὲ ὑπῆρχον
κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν καὶ ὀσεβεῖς, δη-
λον ἐκ τῆ Μελχισεδέκ, καὶ τῆ Ἀβιμέλεχ,
καὶ τῶν τῶ Χεβρῶν οἰκῶντων. καὶ γὰρ
ἐκείνοι πολλῆς τὸν πατριάρχῳ θεραπείας
ἠξίωσαν. καὶ ἐστὶν ἀκῶσαι αὐτῶν βοῶν-
των, βασιλῶς εἰ σὺ παρα Θεῶ ἐν ἡμῖν,
ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημείοις ἡμῶν θάψον
τὸν νεκρὸν σα.

θ. Εἶπε δὲ αὐτῶ, λάβε μοι δά-
μαλιν τριετίζσαν, καὶ αἶγα τριετί-
ζσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυ-
γῶνα,

θ. Εἶπε δὲ αὐτῶ, λάβε μοι δά-
μαλιν τριετίζσαν, καὶ αἶγα τριετί-
ζσαν, καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυ-
γῶνα,

1. γόνα, καὶ περισεράν. Ἐλαβε δὲ αὐ-
 τῶ ταῦτα πάντα, καὶ διέειλεν αὐτὰ
 μέσον, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἀντιπρόσω-
 πα ἀλλήλοις. Τα δὲ ὄρνεα ἔ διείλε.
 ια. Κατέβη δὲ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ
 τὰ διχοτομήματα αὐτῶν· καὶ συνεκά-
 θησεν αὐτοῖς Ἀβραμ.

» **ΙΩΑΝΝΟΥ. (1)** Λάβε μοι δάμαλιν
 » τριετίξσαν καὶ αἶγα τριετίξσαν καὶ κριὸν
 » τριετίξοντα, καὶ τρυγόνα, καὶ περισεράν.
 » Ὅρα πῶς ἀνθρωπίνως ποιῆται πρὸς αὐ-
 τὸν τὰς σιωθήκας. καθάπερ γὰρ ἐπὶ
 τῶν ἀνθρώπων, ὅταν τινὶ ὑποχώμεθα,
 βελόμενοι πᾶσαι τὸν τὴν ὑπόχρεσιν δεχό-
 μενον, ὥστε μὴ ἀμφισβᾶλλειν περὶ τῶν ἐπαγ-
 γελθέντων, σημείον τι παρέχομεν καὶ ἐνέ-
 χυρον, ἵνα πρὸς ἐκεῖνο ὄρων, εἰδικίαι ἔχη,
 ὡς πάντως εἰς ἔργον ἐκβήσεται τὰ ἐπηγ-
 γελμένα· ἔτω καὶ ὁ Φιλάνθρωπος δεσπό-
 » τῆς, ἐπειδὴ εἶπε, κατὰ τὴν γνώσομαι τῆ-
 » το; Φησὶν, ἰδὲ καὶ τῆτόσοι παρέχω· λά-
 » βε μοι δάμαλιν τριετίξσαν, καὶ αἶγα, καὶ
 » κριὸν, καὶ τρυγόνα, καὶ περισεράν. Δεῖα
 » εἰς πόσῳ παχύτητα κατελθεῖν καταδέ-
 χεται ὁ δεσπότης διὰ τὴν πληροφορίαν τῆ
 πατριάρχης. ἐπειδὴ γὰρ τὸ παλαιὸν ἔτως
 ἢ αὐτοῖς ἔδος σιωθήκας ποιῆσαι, καὶ
 διὰ τῶν αὐτῶν βεβαίῳ, ταύτῳ καὶ αὐ-
 τὸς ἔρχεται τὴν ὁδόν.

» * * **ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Τῆ Ἀβραάμ ζητῶν-
 » τος σημεῖον παρὰ τῆ Θεῆ, καὶ λέγοντος·
 » δέσποτα Κύριε, κατὰ τὴν γνώσομαι, ὅτι
 » κληρονομήσω τὴν γῆν; εἶπεν ὁ Θεός· λά-
 » βε μοι δάμαλιν τριετίξσαν, καὶ κριὸν
 » τριετίξοντα. εἰ τοῖς τρισὶν ἔτεσι τὸ τέ-
 » λειον τῶν ζώων, καὶ τὸ πρὸς γεννήσιν
 » ἐπιτήδειον ἐκλεγόμενος. τρυγόνα δὲ καὶ
 » περισεράν χρόνῳ ἔ περιέγραψε, διὰ τὸ
 » οὐδὲν τὰ ζῶα ταῦτα τῆς γεννήσεως ἀρ-
 » χεσθαι.

» **ΛΔΗΛΟΥ.** Οὐ νομοθετῆ θύειν τὸν
 » Ἀβραάμ ὁ Θεός, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ παλαιοὶ
 » τὰς ὀρκωμοσίας διὰ τοιούτων ἐβεβαίουν.

» **ΛΔΗΛΟΥ.** Δάμαλιν τριετίξσαν, καὶ
 » κριὸν, καὶ αἶγα. καὶ ταῦτα μὲν διχοτο-
 » μεῖ, τὴν δὲ τρυγόνα καὶ περισεράν ἀτμη-
 » τα ἀφίησι, δηλαῶν τὴν τῶν τριῶν γενεῶν
 » καταδέλωσιν καὶ τιμωρίαν, καὶ τὴν εἰς τῆ
 » ἐρήμῳ διατριβῆν, ὡς αἱ τρυγόνες· καὶ
 » τὴν εἰς τὰ οἰκεία ἐπάνοδον, καὶ σιωοίκη-
 » σιν, ὡς αἱ περισεράι· καὶ τὴν τῶν ἐναν-
 » τίων καταδρομῆν, ὡπερ τὴν τῶν ὀρνέων·
 » καὶ τὴν ἐκ τῶν φυλακῶν ὑπὸ τῆ Θεῆ
 » ῥαδίως ἀποδιωκομένων, ὡπερ τὰ ὄρνεα
 » ὑπὸ τῆ Ἀβραάμ. (2)

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Διατὶ δὲ προσέταξε
 » δάμαλιν τριετίξσαν, καὶ κριὸν τριετίξον-
 » τα, καὶ τὰ ἐξῆς τυθῶν; Αἰνίγματα
 » ταῦτα ἢ τῶν τῶ γὰρ συμβησομένων.
 » τοιγάρτοι μετὰ τὰς θυσίας ἐπήγαγε,

A, γινώσκων γνώσει, ὅτι πάροικον ἔσαι τὸ
 » σπέρμα τῆ εἰς γῆ ἐκ ἰδία· καὶ προσέθηκε,
 » τετάρτη δὲ γενεᾶ ἀποσφραγίσονται ὡδε.
 » διὰ τῆτο τρία τῶν καθαρῶν τετραπόδων,
 » καὶ ἕκασον τριετῆς τυθῶν προσέταξεν,
 » εἰς δήλωσιν τῶν τριῶν γενεῶν, αἱ παροι-
 » κῆσαι διατελέσασιν. ἡ δὲ τρυγῶν, τὴν
 » γενεᾶν ἐκείνῳ ἐπέφωκε, τὴν οἶονεῖ ἀπο-
 » πλάσαν μὲν, καὶ ἐξελεῖσαν ἐξ Αἰγύπτου,
 » εἰ δὲ τῆ ἐρήμῳ κατασκηνώσασαν. Φιλέ-
 » ρημον γὰρ τὸδε τὸ ὄρνεον. ἡ δὲ γε περι-
 » σερά τὴν ἄλλῳ γενεᾶν παρεδήλα, ἡ τὴν
 » ἐπηγγελμένῳ ἀπελάμβανε γῆν. ἡμερον
 » γὰρ τὸ ζῶον, καὶ τὰς οἰκείας ἐμφιλοχω-
 » ρῆν. διάτοι τῆτο, τὰ μὲν ἔ διείλεν, ὡς
 » τὴν τῆς δελείας ἀπαλλαγῆν ἀντιτόμενα,
 » τὰ δὲ τετραπόδια διείλεν, ἐπεὶ τὴν εἰς Αἰ-
 » γύπτῳ κακῆχίαν ἐσήμαινε. τὰ δὲ γε ἐφι-
 » πλάμενα τοῖς διχοτομήμασιν ὄρνεα. ἄπερ
 » ὁ πατριάρχης ἐκ τῶν ἱερείων ἐξήλαυσε,

B
 τὴν Φοινικῶν τῶν Αἰγυπτῶν προηνίτετο
 γινώμῳ, ἢ ἀπρακτον ἀπέφωκεν ὁ δεσπό-
 τῆς Θεός τὰς πρὸς τὸν Ἀβραάμ ἐμπεδῶν
 ὑποχέσας. ὡπερ γὰρ εἰ τῶ τύπῳ τῆς
 σαρκοβόρης ἔρνεος ἐξήλαυσε Ἀβραάμ,
 ἔτως ἡ τιμὴ τῆ Ἀβραάμ τῆς Αἰγυπτῆος
 ἐκόλασε. τὸ δὲ περὶ ἡλίε δυσμᾶς ὀφθῆ-
 ναι τὸν καπνίζομενον κλίβανον, καὶ τὰς
 τῆ πυρὸς λαμπάδας, ἐδήλα μὲν καὶ τὸ
 δεχθῆναι τὰ θύματα, προεσήμαινε δὲ καὶ

Γ
 Δ τὴν παρὰ τὸ τέλος τῆ προρρηθέντος χρό-
 νῆ ἐσομένην ἐπιφάνειαν τῆ τῶν ὄλων Θεῆ.
 διὰ πυρὸς γὰρ ἐπεφάνη καὶ Μωσῆ τῶ νο-
 μοθέτῃ, καὶ μετὰ ταῦτα παντὶ τῶ λαῶ.
 ἐδίδασκε δὲ πρὸς τῆτοις, καὶ ὅτι ταῦτα
 ἕξερρον νομοθετήσαι τὰ ζῶα προσφερεσθαι.
 τινες δὲ φασὶν, ὅτι βεβαίως δεῖσαι βελό-
 μενος τὴν ὑπόχρεσιν ὁ Θεός, κατὰ τὸ κρα-
 τῆν ἔδος ἐποίησατο τὰς σιωθήκας. εἰώ-
 θασιν γὰρ, ὡς φασὶν, διχῆ τὰ ἱερέα δια-
 ρῆντες, ἔτω ποιῆσαι τῆς ὀρκῆς. ἐγὼ δὲ
 καὶ ταῦτα κακῆνα τέθεικα, ἵνα τὸ δοκῆν
 ἀληθέστερον οἱ εἰτυγχάνοντες δεξούται.

E
 ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐδηλῶντο μὲν ἄρα δια-
 τῶν οὐτρεπιδικίων ζώων αἱ γενεαί· διὰ
 δὲ τῆ τριετῆς αὐτῶν, τὸ νεάζον ἔτι τῆ
 λαῆ, καὶ εἰς ἀκμῆ καθέστος. καὶ ἡ μὲν δά-
 » μαλις πρώτη ληφθεῖσα, τὴν πρώτῳ εἰ-
 » κότως ἐσήμαινε γενεᾶν· ὡς γὰρ ἡ δάμα-
 » λις ἀδάμαστος ἐστίν, ἀπειρὸς ἔτα ζυγῆ, ἔτω
 » καὶ ἡ τῆ εἰς Αἰγυπτῶν κατελθόντος λαῆ
 » πρώτη φορά τῆς αἰγυπτιᾶκῆς σκληραγω-
 » γίας ἐλθούτερα διεφυλάχθη· ἡ δὲ αἰξ
 » δούτερα παρελήφθη μετὰ τὴν δάμαλιν,
 » διὰ τὸ τὴν δούτεραν γενεᾶν προαντίτεσθαι.
 » ὡπερ γὰρ ἡ αἰξ βραχίαν μὲν τοῖς δε-
 » σπότης παρέχει τὴν πρόσδοον, παρέχει
 » δ' ὄμως, ἔτω καὶ ἡ τῆ λαῆ δούτερα φθῶν
 » δελείαν τοῖς Αἰγυπτῆοις, εἰ καὶ μὴ πολλῶν,
 » ἀλλ' ὅμως παρῆχει. τρίτος δὲ ὀκρὸς προ-
 » σαχθεῖς, τὴν τρίτῳ ἀντίκρυς προεμή-
 » νυν. ὅ,τε γὰρ κρὸς πλείονα δίδωσιν ἐξ
 αὐτῆ

(1) Τῆ Χρυσόμοι. (2) Τῆτοις ὅμοια καὶ τὰ τῆ Προκοπ. τὰ εἰ τῆ τῆς Λυγ. κῶδ.

αὐτῆ τῷ δεσπότῃ τὸν πόρον. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπεκαρπώσαντο μάλις αὐτῷ τρίτῳ γενεᾶν οἱ Αἰγύπτιοι. ἦγε μὲν τρυγῶν μετὰ τῆς περισερᾶς τῆς ἐξελθόντας ἐξ Αἰγύπτου δηλοῖ. καὶ ἡ μὲν τρυγῶν, ὡς Φιλέρημος ὄρνις, τὸν εἰς τῆ ἐρήμῳ διαγνοόμενον γνωρίζει λαόν· ἡ περισερὰ δὲ, ὡς ἡμερος, καὶ ἀνθρώποις ἅμα κατοικῆσα καὶ αὐλισομένη, τὸν εἰς τῆ γῆ τῆς ἐπαγγελίας κατοικησάμενα λαόν. τῆς γὰρ ἔνεκον τῷ τε δάμαλιν καὶ τῷ αἰγά, καὶ τὸν κριὸν εἰς μέσῳ διεῖλε, καὶ τέθεικεν αὐτὰ ἀντιπρόσωπα. διὰ μὲν τῆς τομῆς, τῷ εἰς τῆ παροικίῃσι θλίψιν αὐτῶν καὶ τῷ σωτηριβίῳ ὑπεμφαίνων· διὰ δὲ τῆς θέσεως τῆς ἀντιπρόσωπα, τὸ τῆς δεξιᾶς ἀλλήλοις αὐτῆς συμμετερχομένης δηλών. τῷ μάλιστα τρυγῶνα, καὶ τῷ περισερᾶν ἐφύλαξεν ἀδιαίρετον, ὡς τῶν ἐξελθόντων τῷ Αἰγύπτου, τῆς αἰγυπτιακῆς ἀπαλλαγῶν ταλαιπωρίας. ἡ δὲ ἐπὶ τὰ διχοτομήματα τῶν ὀρνέων κατάλησις, τῷ κατὰ τῆ λαῶ τῶν Αἰγυπτίων ὀρνῶν προεμύνησε. τὸ δὲ συγκαταδιῶσαι αὐτοῖς ἀποσοβῆντα τὸν Ἀβραμ, εἰδείκνυ τῆ Θεῷ τῷ περὶ τὸν λαὸν πρόνοιαν ἐσομένην διὰ τὰς πρὸς τὸν Ἀβραμ ὑποχέσεις. (1)

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐποίη ταῦτα ὁ ἀγαθὸς Θεός, ὅμῃ μὲν δεικνύς, ὅτι εἰς μέσῳ γνόφῳ, καὶ πυρὸς, καὶ σαλπύγγων λαλήσας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Φοβήσιν αὐτῆς ἐμελλεν, ὡς λέγειν, μὴ λαλείτω ἡμῖν ὁ Θεός, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ δώσειν τὸν θυσιῶν νόμον· ὅμῃ δὲ ὡπερ ὄρκῳ, τῷ διὰ τῶν διχοτομημάτων· ἔτω γὰρ ὡς ἔθος τοῖς παλαυοῖς ποιῆσαι ἐνώμοτος τὰς σωθῆκας· πιστέμενος περὶ ὧν ἐπηγγέλατο τῷ Ἀβραμ, καὶ τὸν τῆς κληρονομίας τρόπον, ὃν ἤτησε μαθεῖν, καὶ λόγοις προειπῶν, καὶ ἔργοις προδιδάξας.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Χαλδαίοις ὡς ἔθος καὶ εἰς ὑπολήψει χρηστῆ καὶ ἀδιαβλήτῳ παντελῶς, περιεργάζεσθαι λεπτῶς τῶν ὀρνέων τὰς πλῆσις. ἡφίει δὲ εἰς οἰκονομικῶς ὁ τῶν ὄλων Θεός, ἐξ ὧν ἡδεῖ, καὶ δρᾶν ὡς ἔθος τισὶ παιδούεσθαι τὰ ἐσόμενα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διεμορφῆτο δὲ πάλιν ὡς εἰς εἶδει πυρὸς ἢ θείατε καὶ ἀχραντος Φύσις. εἰ δὲ ἐπιπίπτει τοῖς θυμασι τὰ τῶν

ὀρνέων βδελυρώτατα, καὶ σαρκοφαγεῖν εἰωθότα, εἶτα σεσόβηκεν Ἀβραμ, ξένον ἔδεν. εἰ γὰρ ὡς ἀκόλυτον τὰ εἰς ὄρκου χρεῖαν παρελημμένα, παραρρόπιπται πρὸς ὑβρίν τοῖς τῶν ὀρνέων βδελυρωτάτοις, καίτοι τῶν ὄρκων ἔπω τελεσεμένων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐθος ὡς Χαλδαίοις ἀσφαλεσέρας ποιῆσαι τῆς ὄρκου διὰ μέσῳ τῶν διχοτομημάτων ἴσιν, καὶ οἰονείπως ἀναφωνῆσι, μὴ γνοίμην ὡς τάδε. κατὰ εἰς τῷ σωτήριαν τῶν Χαλδαίων τὸν ὄρκον ἐκπληροῖ τὸ θεῖον εἰς εἶδει πυρὸς νοόμενον.

β. Περὶ δὲ ἡλίας δυσμᾶς ἔκαστις ἐπέπεσε τῷ Ἀβραμ, καὶ ἰδὲ φόβος σκοτεινὸς μέγας ἐπιπίπτει αὐτῷ.

Γ ΑΚΤΛΑΣ Τὸ ἔκαστις, Κάρσος. **ΣΥΜΜΑΧΟΣ,** Κάρσος.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Περὶ δὲ ἡλίας, Φησί, δυσμᾶς. ἡ τῆς ἡμέρας συμπλήρωσις, τῷ συμπλήρωσιν τῶν χρόνων δηλοῖ. ἔκαστις δὲ ἐπέπεσον ἐπὶ τὸν Ἀβραμ, καὶ ἰδὲ μέγας φόβος καὶ σκοτεινὸς ἐπιπίπτει αὐτῷ, πρὸς τὸ ἀμετεώρισον αὐτὸν, οἶμας. γενέσθαι, καὶ σωτεταμένον εἰς τῷ τῶν λεγομένων ἀκρόασιν. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ σκυθρωπὰ εἶδει ἀπαγγελεσθαι περὶ ἡλίας δυσμᾶς, καὶ ἐξεσηκώτι, ὡς φόβος εἰς φωτεινῆ, ἀλλὰ σκοτεινῆ ἐπιπεσόντος τῷ πατρὶ τῶν πησομένων τὰ προφητοδόμενα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκαστις ἐπέπεσε τῷ Ἀβραμ. Τετῆσιν ἔσω τῆς τῶν παρόντων αἰδήσεως γνοόμενος κατέστη τῷ διάνοιαν εἰς θειῶν τῶν ἀποκαλυπτομένων.

γ. Καὶ ἐρέθη πρὸς Ἀβραμ, γινώσκων γνώση ὅτι πάργικον ἔσαι τὸ σπέρμασιν ἐν γῆ εἰς ἰδία· καὶ δεκλώσασιν αὐτῆς, καὶ κακώσασιν αὐτῆς τετρακόσια ἔτη. (3)

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ τετρακῶς εἶτε μονάδων, εἶτε δεκάδων ἐπὶ κακώσεων κεῖται.

ΑΔΗΛΟΥ

(1) Τὸ ὑπόμνημα τῆτο εἰς τοῖς τῆ Θεοδωρίτου ἐκδομένων εἰς εὐρηται.

(2) Οὐδὲ τῆτο.

(3) Οἱ τῶν χρονολογούντων ἔλασχοι τοῖς τῆ Ἀποστόλου ἐπόμενοι ῥήμασι τοῖς εἰς τῆ πρὸς τῆς Γαλάτας ἐπιστολῆ, (ὡς κεφ. 3. εἰδ. 17.) τὰ 430. ἔτη ἔτος ὄρισαν. τῷ γὰρ Χαναάν ἐπηγγέλατο ὁ Θεός τῷ Ἀβραμ ἀρχομένῳ τῆ 76. τῆς ἡλικίας αὐτῆ ἔτος. ἑκατονταετῆς δὲ ὄντος τῆ Ἀβραμ, γοναται ὁ Ἰσαάκ ἀπὸ δὲ τῆς τῆ Ἰσαάκ γονήσεως, ἄχρι τῆς τῆ Ἰακώβ, ἔτη 60. διήλθον. ὁ Ἰακώβ δὲ 130. ἔτων ὄν, ἦλθαι εἰς Αἰγύπτου. τῶν εἰς ἔτων τῆτων, τῶντε 25. τῆ Ἀβραμ (τῶν γὰρ 75. ἀπὸ τῶν 100. ἀφαιρημένων, τῆ λογῶν 25.) καὶ τῶν 60. τῆ Ἰσαάκ ἐπισυναπλομένων, τὸ ἀθροισμά εἰς 215. ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ τεσσαρεσκονταετῆς τῆς ὄν, ὅτε ὁ πατήρ αὐτῆ εἰς Αἰγύπτου παρεγγύετο, ἔζησε δὲ ἔτη 110. ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Ἀβραμ ἀρχῆς ἐπαγγελίας, ἄχρι τῆς τῆ Ἰωσήφ τελευτῆς, ἔτη 285. ἀπ' αὐτῆς δὲ, ἄχρι τῆς τῆ Μωυσέως γονήσεως, ἔτη παρεῖλθον 75. ὡς δὲ ὁ Μωυσῆς ὄγδοηκονταετῆς, ὅτε ἐξῆλθον ἐξ Αἰγύπτου. ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Ἀβραμ ἀρχῆς ἐπαγγελίας, ἄχρι τῆς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μετοικεσίας, ἔτη 440. (ὄρα τὰς σημειῶσας. τὰς εἰς σελ. 377. τῆ 4. τῆ Χρυσῆς τόμ. τῆς κατὰ τὸ Παρίσι. ἐκδοσ.) ἐπεὶ δὲ εἰς ἀκριβῶς δηλον τὸ τῆς τῆ Ἀβραμ ἡλικίας ἔτος, καθ' ὃ δὲ ἀρχῆς τῆς χρονολογίας ταύτης ποιῆσασθαι, εἰς ἐπισημῶν τὰ περὶ τὰ 430. ἔτη εἶπεν τὰ 440. ὡς 430. ἐκλαμβάνειν.

Γαλ. 3. 17. **ΑΔΗΛΟΥΤ.** Περισσά λέγει ὁ Ἀπόστολος ἔτη ὑλ' τά τε πρὸ τῆς διαθήκης τῆς πρὸς Ἀβραάμ καὶ τὴν ἐξ Αἰγύπτου πορείαν ἐν τῇ ἐρήμῳ μέχρι τῆς νομοθεσίας.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ταπεινώσασιν αὐτὰς τετρακόσια ἔτη. Οὐ μάχεται τῷ (1) Ἐξοδ. 12. 41. ἐν τῇ Ἐξόδῳ· ἐκεῖ γὰρ Φησι, (2) μετὰ τὰ τετρακόσια τριάκοντα ἔτη ἐξῆλθον ἡ δύναμις Κυρίου. ἀταῦθα δὲ, μετὰ τετρακόσια ἔτη. ὅπερ ἐμφαίνει καὶ τὰ τριάκοντα.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄλλ' ἀταῦθα ἄν τις διαπορήσειε, πῶς ὁ ἔτη ἔφη δαλῶσαι αὐτὰς, καίτοι ἐδὲ τὰ ἡμίση τῶν πεπονηκότων αὐτῶν εἰς τὴν Αἰγύπτου. διὰ τὸτο ἔκ εἰπεν, ὅτι εἰς τὴν Αἰγύπτου ποιήσασιν ἔτη ὅ, ἀλλ' ἐν γῆ ἐκ ἰδίᾳ, ὡς διωθθῆναι τοῖς ἔτεσιν, οἷς κατὰ τὴν Αἰγύπτου ἐποίησαν, σιναριθμείδαι καὶ τὸν χρόνον τῆ πατριάρχου, καὶ ὃν ἐκ τῆς Χαρρῶν ἐξελεῖσθαι προσετέχθη. ἐξ ἐκείνου γὰρ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν αὐτῶν κατὰ δὴλον ἐποίησαν ἡ Γραφή, εἰπῶσα, ὅτι ἐβδομηκονταπέντε ἐτῶν ἦν, ὡς ἐξῆλθον ἐκ Χαρρῶν. ἐξ ἐκείνου τοίνυν μέχρι τῆς ἐξόδου τῆς ἐξ Αἰγύπτου, ἐβληθῆναι τὸ ἀριθμῆσαι, ὁρίσασιν σωζόμενον τὸν ἀριθμὸν. καὶ ἕτερον δὲ εἰπῶν, ὅτι Φιλάνθρωπος ἂν ὁ δεσπότης, καὶ συμμετρῶν αἰετῆ ἀδενεία τῇ ἡμετέρᾳ καὶ τὰς τιμωρίας, ἐπαδῆ εἶδεν αὐτὰς πεπονηκότας, καὶ τὰς Αἰγυπτίους πολλῶν περὶ αὐτὰς τὴν ὁμοίτητα ἐπιδεικνυμένους, πρὸ τῆ ὀρισμῶν καίρεθ τὴν ἐκδικίαν ἐποίησαντο, καὶ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν αὐτὰς ἐπανήγαγε.

ιδ. Καὶ τὸ ἔθνος ὃ εἰν δαλεύσασιν κρινῶ ἐγώ· μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελεύσονται ὡς μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς.

ιε. Σὺ δὲ ἀπελεύση πρὸς τὰς πατέρας σου μετ' εἰρήνης, τραφεῖς ἐν γῆρει καλῷ.

» **ΑΔΗΛΟΥΤ.** Πρὸς τὰς πατέρας σου τὸν Ἀβελ, τὸν Ἐνώε, τὸν Σήθ, καὶ τὸν Νῶε μοι νοεῖ.

ΑΔΗΛΟΥΤ. Σημειωτέον, ὡς πάντες πρὸ τῆ Χριστῆ εἰς εἶνα τόπον ἐβάλλοντο μετὰ θάνατον, οἱ δίκαιοι, καὶ οἱ ἀσεβεῖς.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ εἰπεν ἀποθανῆναι, ἀλλ' ἀπελεύσῃ, ὡς ἀποδημεῖν αὐτῶ μέλλοντος, καὶ μετῴσασθαι ἀπὸ πατρίδος εἰς πατρίδα. ἀπελεύσῃ, Φησι, πρὸς τὰς πατέρας σου, ἢ τὰς κατὰ σάρκα λέγων. πῶς γὰρ ἐπεὶ ἀπίστος ἦν αὐτῶ ὁ πατήρ; καὶ ἔκ οἷον τε ἦν τὸν πιστὸν πατριάρχου

Α εἰς τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ χωρὸν ἀπελεύσῃ. » χάσμα γὰρ μέγα ἐστὶ, Φησι, μετὰ τὴν ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν. τίνος ἔννεκον εἶρηκε, » πρὸς τὰς πατέρας σου; τὰς δικαίους ἀνιτόμοις, τὰς περὶ τὸν Ἀβελ, τὰς περὶ τὸν Νῶε, τὰς περὶ τὸν Ἐνώε.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νομισέον ἢ μόνον τῷ Ἀβραάμ, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις λέγεσθαι πρὸς τὴν ἐξοδῶν, σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τὰς πατέρας σου· ἐκ ἔτι δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ, μετ' εἰρήνης. τοῖς δὲ τετελειωμένοις, καὶ πνευματικῶς μακρομέροις γινόμενοις καὶ τὸ, τραφεῖς ἐν γῆρι καλῷ. ἐπεὶ πολιά ἐστι φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ σέφανος καυχῆσεως γῆρας, καὶ δόξα τοῖς ἀληθινοῖς καὶ θεοῖς πρεσβυτέροις αἰετῶσασιν αὐτὰς νοητῶν πολιά.

ις. Τετάρτη δὲ γενεᾶ ἀποσραφήσονται ὡςδε.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ γενεᾶ ὁ ἔτων. ἡ δὲ τετάρτη γενεᾶ ἀριθμῆται μετὰ τὴν τελευτῶν Ἀβραάμ, ἀπὸ Λούι (ἢ Ἰακώβ) τῆ οἰκήσαντος τὴν Αἰγύπτου. Λούι, Καὰθ, Ἀβραμ, (3) Μωυσῆς. ἐν δὲ τῇ Ἐξόδῳ, πέμπτῳ Φησι Ἐξοδ. 13. 18. » γενεᾶν, ἀπὸ Ἰακώβ.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τετάρτη δὲ γενεᾶ. τὸτο, Φησι, πότερον μέτρον ἐστὶ μετρῶν ἕως ὅτε ἀξιοὶ γινώσκονται θανάτου οἱ οἰκῶντες τὴν Παλαιστίνην, ἢ τῆς τῆ Θεῶ μακροθυμίας; Ἄλλ' ἐν μέτρον τῆς αὐτῶν ἀμαρτίας, πάλαι ἦσαν ἀξιοὶ. ἡ γὰρ προθεσμία μετὰ τὸ μέτρον δίδεται, ὡς ἐπὶ τῆ κατακλυσμῶ τὰ ἔτη. τῆτοις δὲ ὡς τὴν μακροθυμίαν βλάβειν δοκεῖν. ἐπ' ἐκείνων γὰρ σιπέτεμεν, ἀπαλλάττων πλείονων ἀμαρτημάτων, καὶ κωλύων εἰς πλείονας γενεὰς ἐπεκτείνεσθαι τὴν τῶν πονηρῶν διαδοχῶν· ἀταῦθα μῆτοι τὴν προθεσμίαν ἐξέτεινεν, εἰς τὸ πληθύνειν μὲν τῆ Ἀβραάμ τὸ σπέρμα, γενέσθαι δὲ τὰ γενόμενα σημεῖα.

» **ΑΔΗΛΟΥΤ.** Τετάρτη γενεᾶ. Τὸτο θεότερον μέτρον ἐστὶ μετρῶν, ἕως ὅτε ἀξιοὶ γινώσκονται θανάτου οἱ οἰκῶντες τὴν Παλαιστίνην, τὴν τῆ Θεῶ μακροθυμίαν νικήσαντες.

» **ΑΔΗΛΟΥΤ.** Ἀποσραφήσονται ὡςδε οἱ ἀπόγονοι, τῆτεσι τέταρτον πρόσωπον ἐκ τῶν ἀνιόντων συγγενῶν. οἷον, ὁ Λούι κατήλθεν εἰς Αἰγύπτου· ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς ἦλθε σὺν τοῖς ἐξελεῖσθαι ἐκ γῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. ἢ ἐστὶν ἡ Φοινίκη, καὶ ἡ Παλαιστίνη, ὡς τότε καλεῖσθον Χαναανῶται. ὁ Λούι ἔτεκε τὸν Καὰθ, ἐξ ἧ Ἀβραάμ, ἐξ ἧ Ἀαρῶν, ἐξ ἧ Ἐλεάζαρ.

Οὕτω

(1) Τοῖς ἐνταῦθα τὰ ἐν τῇ Ἐξόδῳ. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.

(2) Οὐ γὰρ ἐβλήθη ὡς πληρωθέντων τῶν ὅ ἐτῶν ἐξῆλθον, ἀλλὰ μετὰ τὰ ὅ ἐτη. ὅπερ ἐμφαίνει, κτ. ὁ αὐτ.

(3) Τὸν τῆ Μωυσῆος πατέρα ὁ μὲν Φίλων, (ἐν τῷ περὶ τῆς εἰς τὰ περσικῶν μ. σινοδ.) Ἀβραάμ καλεῖ· ὁ δὲ Ἰάσηπος, (ἐν βιβλ. 2. κεφ. 5. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαῖων.) Ἀμαράμην.

Οὕτω γὰρ ἀναπεπλήρωται αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων ἕως τῆς νῦν.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Νῶε σωθεὶς ἀπὸ τῆς κατακλυσμῆς, καὶ ἡ αὐτῆ σύμβιος σὺ τοῖς τρισὶν υἱοῖς αὐτῆς, καὶ ταῖς τρισὶν νύμφαις, μόνος διαιρῶν τὸν πάντα κόσμον τοῖς τρισὶν υἱοῖς αὐτῆς, τῷ Σήμ, τῷ Χάμ, καὶ Ἰάφεθ διέειλε. Καὶ μετ' ἕτερα. "Οτε ἐν ἔτῳ διηρέθησαν οἱ κληροί, συγκαλεσάμενος Νῶε τὰς τρεῖς υἱοὺς, ὤρισεν αὐτῶν ὄρκω, ἵνα μηδεὶς ἐπιβῇ τῷ κληρῷ τῶ ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ πλεονεκτῆσῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς. Χανααν δὲ πλεονεκτῆς ὢν ὁ υἱὸς τῆς Χάμ, ἐπῆλθε τῇ Παλαισινῶν γῆ, καὶ κατέχευεν αὐτῷ. καὶ ἐπεκλήθη ἡ γῆ Χανααν, διότι ἐν αὐτῇ κατώκησε καταλείψας τὸν ἴδιον κληρὸν, διὰ τὸ δοκεῖν καυματικόν. καὶ καθίσας ἐν τῇ γῆ τῆς Σήμ, τῇ νύμφῃ καλῆμίνῃ Ἰδαία, ἐγέννησε τὰς υἱοὺς τέτρως, τὸν τε Ἀμορραῖον καὶ Γεργεσαῖον, καὶ Φερεζαῖον, Ἰεβεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἀρκαῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Ἀσναῖον, καὶ Σαμαρταῖον, καὶ Σιδωνίον, καὶ Φιλιθαῖον. διὰ τῆτο καὶ ὁ Κύριος λέγει ἐν τῷ νόμῳ, δεικνύς ὅτι αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἐν τῷ ὄρκῳ ἐπληρῶντο, ὡς λέγει· ἔπω ἐπληρῶθησαν αἱ ἁμαρτίαι τῶν Ἀμορραίων. διὰ τῆτο παρέμεναν ἐν τῷ ὄρει, χρονοτριβέμενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕως ἂν αὐτοκατακρίτης ἑαυτὰς ποιήσωσι, καὶ ἐπέλθωσι πρὸς πόλεμον τοῖς υἱοῖς τῆς Σήμ τοῖς ἡδικημένοις. Σήμ γὰρ γεννᾷ τὸν Ἀρφαξάδ, Ἀρφαξάδ τὸν Κλωνᾶ, Κλωνᾶ τὸν Σαλαᾶ, Σαλαᾶ τὸν Ἐβερ, Ἐβερ τὸν Φαλέκ, Φαλέκ τὸν Ραγαβ, Ραγαβ τὸν Σερέχ, Σερέχ τὸν Ναχωρ, Ναχωρ τὸν Θάρρα, Θάρρα τὸν Ἀβραάμ, Ἀβραάμ τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ τὸν Ἰδὰ, Ἰδὰ τὸν Φάρες, Φάρες τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρώμ τὸν Ἀράμ, Ἀράμ τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ τὸν Ναασών. ἐν χρόνοις Ναασών τῆς Φυλάρχης τῆς Ἰδὰ, καὶ ἐν χρόνοις Ἰησῆ τῆς Ναυῆ ἔλαβον οἱ υἱοὶ τῆς Σήμ τὴν ἴδιαν γλῶσσαν, μηδεμίαν ἀδικίαν ἐν μέσῳ ὑπαρχούσης, ἀλλὰ δικαιοκρίσιας. ἔπεσεν ἐν ταῖς ταίχῃ Ἱεριχῶ αὐτόματα. ἡ γὰρ δικαιοσύνη ἐκδικεῖ τὴν ἀδικίαν. ἐν ἑπτὰ ἡμέραις περιεκύκλινεν τὰς ταίχας, καὶ ἐγένετο τὸ σάββατον, ἵνα πληρωθῇ ἡ δικαιοσύνη.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἴνα δείξῃ δι' ἁμαρτίας αὐτὰς ὑλόγως ἐκβαλλομένας. καὶ γὰρ ὅταν λέγῃ μετεμελήθην, ἔτῆτο λέγει, ὁ πάσχει, ἀλλὰ τὴν γεγονύσαν ἀτοπίαν παρίστησιν. ἔπω φησὶν ἐκλέλοιπεν ὁσῖος ἐξ αὐτῶν, ἔπω τετελειωμένοι εἰσὶν ἁμαρτίαις. δέκα γὰρ δίκαιοι γίνονται πόλιν, ἐκ ὀλίγοι δὲ τότε ἦσαν.

(1) Τὴν ἀράγῃ ταῦτα τῷ ὑπομνηματιστῇ βέλεται; ἢ ὅτι φλόξ μου, ἢ τῆς περικαρδίας αἵματος φλογώδης ζέσις· κλίβανος δὲ καπνίζομενος, ἢ τὴν ψυχὴν καταμαυρῶσα τῆς σαρκὸς ἡδονῆ· ἥλιος δὲ, ὁ ἐν ἡμῖν ὁρθῶς βαίνων λόγος. ὅστις δὲ εἰ μὴ παρεκτραπῆ, καὶ χαυνοθεὶς διώη, ἐκ ἂν κατιχύσασιν ἡμῶν θυμὸς καὶ ἐπιθυμία. τότε γὰρ ἕνεκα καὶ τὸ θεῖον ἡμῖν εἰσηγέται παραγγέλλει, ἕως ἂν ὑμῶν αἱ ὀφθαλμοὶ περιεζωσμάται, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι, (Λεκ. 12. 35.) καὶ μὴ ἐπιδύετω ὁ ἥλιος ἐπὶ τῶν παροργισμῶν ὑμῶν, (Ἐφεσ. 4. 26.) διὰ τῆς λύχνης καὶ ἡλίου, τὸν λόγον ὑπαντιζόμενον. ὁ γὰρ τῶν σώματι ὁ ὀφθαλμὸς, τῆτο τῆς ψυχῆς ὁ λόγος.

12. Ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ὁ ἥλιος πρὸς δυσμὰς, φλόξ ἐγένετο. καὶ ἰδὲ κλίβανος καπνίζομενος, καὶ λαμπάδες πυρός, αἱ διήλθον ἀνα μέσον τῶν διχοτομημάτων τῆτων.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Νοεῖται ἐν αἰδῇ πυρὸς τὸ θεῖον κατὰ τὴν τῶν Χαλδαίων συνήθειαν τὸν ὄρκον ἀποπληρῶν. ἔτω καὶ διὰ Μωυσέως ὁ νόμος ἐπὶ πυρὸς δίδεται.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πρὸς δυσμὰς, ὅτι μετὰ χρόνον τὸ πρᾶγμα. καὶ μετ' ὀλίγα. τὸ δὲ περὶ ἡλίου δυσμὰς, προκοπῶν σημαίνει, διὰ τὸ παρεληλυθῆναι αὐτῷ τὴν παρούσης κατασάσεως ἡμέραν, ἵνα ἄλλη προκοπὴ αὐτὸν διαδέξῃται, φθάνουσης ἐπ' αὐτὸν ὑβουλίας.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὁ κλίβανος τῆς πυρὸς, τῆς βωμῆς διασώζει τὸν τύπον. καὶ δηλοῖ ὅτι διὰ πυρὸς ἀνωθεν καταπεμπομένη δέξεται τὰς θυσίας Θεοῦ, ἔχρηζων· ἔ γὰρ ἀνήλωσε τὸ πῦρ· ἀλλὰ παιδοῦν. καὶ μὴ τὸ ἀνθὸ ξύλων ἔκαπνίζετο πῦρ, ὡς εἰδὲ ἥλιος, ἀλλὰ τὴν θυσίαν προτυποῖ τὸ γινόμενον.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τῶν λαμπάδων διεληθῶν τὰ διχοτομήματα, ἐβεβαιῶτο ἡ διαθήκη τῆς Θεοῦ, λέγοντος, τῷ σπέρματι τῶν Αἰγυπτίων, ἕως τῆς ποταμῆς τῆς μεγάλης Εὐφράτης.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὔτε φλόξ γίνεται, ἔτε καπνίζομενος κλίβανος, ἕως ἔδωκ ὁ ἥλιος. (1)

17. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο Κύριος τῷ Ἀβραμ λέγων, τῷ σπέρματι σε δώσω τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ τῆς ποταμῆς Αἰγύπτου, ἕως τῆς ποταμῆς τῆς μεγάλης Εὐφράτης.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εὐ δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ποταμῆς, ἕως τῆς ποταμῆς. ἡ γὰρ πρόπρῃσα ἐπαγγελία τῷ σπέρματι τῆς ἀγίας, ἡ ἀρετῆ ἐστίν. ἡτις μέση τῶν ῥόδων ἐστίν. εἰ δὲ καὶ διὰ τὸ ἐπικείσθαι πειρασμὸς τῷ σπέρματι τῆτο ἄρηται, ἐπισήσεις, μέσῃ αὐτῆ ὄντος τῶν θλιβόντων, καὶ ὑπερνεκῶντος.

18. Τὰς Κεναίους, καὶ τὰς Κενεζαίους, καὶ τὰς Καδμωναίους, καὶ τὰς Χετταίους, καὶ τὰς Φερεζαίους, καὶ τὰς Ῥαμκαφαίους, καὶ τὰς Ἀμορραίους, καὶ τὰς Χαναανίους, τὰς Γεργεσαίους, καὶ τὰς Ἰεβεσαίους.

ΚΕΦ.

Κ Ε Φ. 15.

α. ἄρα δὲ ἡ γυνὴ Ἀβραμ ἐκ
ἔτικλεν αὐτῷ· ἦν δὲ αὐτῇ
παιδίσκη Αἴγυπτία, ἣ
ὄνομα Ἀγαρ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Στῆρα ἢ τῆ γένεσ
μήτηρ εἰσάγεται· ἵνα παράδοξος ἢ τῶν
ἐκγόνων πορὰ Φαίνηται θαυματουργηθεῖ-
σα· ἢ ἵνα μὴ σωσιὰ μᾶλλον ἀνδρός, ἀλλ'
ἐπιφροσυνῇ Θεῷ συλλαμβάνη ἢ τέκνη.

β. Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἀβραμ
ἐν γῆ Χαναάν, ἰδὲ ἤδη συνέκλεισέ με
Κύριος τῆ μὴ τίκτειν· εἰσελθε ἐν
πρὸς τὴν παιδίσκην μου, ἵνα τεκνοποιή-
σωμαι ἐξ αὐτῆς. ὑπήκουσε δὲ Ἀβραμ
τῆς Φωνῆς Σάρας.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ σερόθεν δι' ὄλα
νόμισαν, ἐκ ἐδικαίωσε τὸν τῆ ἀνδρός οἴ-
κον εἰ ἀπαιδεῖα καταλιπεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐ-
τὴ τὸ Φίλωνδρον ἐπεδείκνυτο, κακῆνος
παιδοποιίας ἐνεκεν τῆς Φωνῆς αὐτῆς ὑπή-
κουσε.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πολλὴ καὶ ἄφα-
τος ἢ φιλοσοφία τῆς γυναικός. τίς γὰρ
ἂν ἔλοιτο πώποτε γυνὴ τῆτο ποιῆσαι, ἢ
συμβλεῦσαι τῷ ἀνδρὶ τῆτο, ἢ τῇ παιδί-
σκῃ τῆς δυνῆς παραχωρῆσαι; εἶδες πῶς
παντός πάδης ἐκτός ἦσαν; καὶ εἰς αὐ-
τοῖς μόνος σκοπός, τῆ μὴ ἀπαιδεῖα τελευ-
τῆσαι· ἀλλ' ἐσκόπεον ὅπως καὶ τὴν εἰτεῦ-
θεν παραμυθίαν κήσωνται, ἢ τῆς εἰρήνης
τὸν σωδесμον ἀρραγῇ διατηρήσωσι.

γ. Καὶ λαβῆσα Σάρα ἡ γυνὴ
Ἀβραμ Ἀγαρ τὴν Αἴγυπτίαν τὴν ἐαυ-
τῆς παιδίσκην, μετὰ δέκα ἔτη τῆ οἰ-
κῆσαι Ἀβραμ ἐν τῇ Χαναάν, ἔδωκεν
αὐτὴν Ἀβραμ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ
εἰς γυναῖκα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πολλοὶ τῶν ἀκολά-
των ἀφορμῶν εἰς λαγνείαν λαμβάνουσι τὸ
τὸν πατριάρχην Ἀβραὰμ παλλακίῳ ἐχη-
κεία. Ἐκασον τῶν πραττομένων ἐκ τῆ
σκοπῆ κρῖνεσαι τῶν διαπραττομένων. ἔτω
τοίνω καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀγαρ σκοπήσω-
μαι. καὶ ἐπιθυμία δεδεδωκότα τὸν πα-
τριάρχην ἴδωμεν, νεμεσητὸν τὸ πρᾶγμα
καλέσωμεν. εἰ δὲ τῆς ὁμοζύγῃ, τῆς φύ-
σεως ἐπιδείξασθαι τὸ πάθος, καὶ τὸν ποιη-
τὴν ἄγονον δεδημιουργηκεία τὴν μήτραν
ἀρηκῆσαι, καὶ τῆς παιδοποιίας δηλωσά-
σης τὸν πόθον, καὶ τῆτε χάριν ἰκετεύσα-
σης ὁμιλῆσαι τῇ Ἀγαρ, ἵνα αὐτῇ παιδίον
ἐπινοήσῃ ἐκάσταν, τὶ ἐξήμαρται Ἀβραὰμ,
ἔτε τῆς φύσεως, ἔτε νόμου τινὸς ἐγγρά-
φῃ τῶν κατὰ τὴν πολυγαμίαν κωλύον-
τος, τῆς δὲ ὁμοζύγῃ σείρας μὴ ἔσης, λι-

παρησάσης δὲ τὸν ἄνδρα τῇ παιδίσκῃ μι-
γῶσαι, ἐκ ἵνα ἠδουπαθεία ἐβλόβη, ἀλλ'
ὅπως αὐτὸς μὴ φύσει, αὐτῇ δὲ θεσει παι-
δων κληθῶσι γαινήτορες; ὅτι γὰρ κρείτ-
των ὡ αἰχρᾶς ἠδονῆς ὁ θεῖος ἐκείνος
ἀνὴρ, εἰ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξῆς
μαρτυρεῖ. ἐπειδὴ γὰρ ἐγκύμων ἢ Ἀγαρ
γαινομένη, μεγαλαυχίας πρόφασιν ἔχε
τὴν κῆσιν, καὶ κατὰ τῆς δεσποίνης ἐλυτ-
τησεν, ἐδυαχέραινε μὲν ἢ Σάρρα, καὶ τῆ
πατριάρχῃ κατεβόησεν ἐκ ὄρθῳ· ὁ δὲ
μᾶλα ἠπίως τὴν παροῖαν δεξάμενος,
ἐξέδωκεν αὐτῇ τὴν παιδίσκην εἰς τιμω-
ρίαν, ἀδὲ τεχθῆσαι προσμείνας τὸ κυο-
φορέμενον βρέφος. ἰδὲ γὰρ φησιν ἢ παι-
δίσκησεν εἰ ταῖς χερσίσιν, χρω αὐτῇ ὡς
ἴ, εἰάνσοι ἀρεσὸν ἢ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πόση τὸ
παλαιὸν ἐπολιτόβετο παρ' αὐτοῖς ἢ φιλο-
σοφία· πῶς καὶ οἱ ἄνδρες ἦσαν ἐγκρατεῖς,
καὶ τῆς σωφροσύνης πολλῶν ποιέμενοι λό-
γον, καὶ αἱ γυναῖκες ζηλοτυπίας ἐκτός
ἐτύγχανον. ἐπίτηδες γὰρ ἢ Γραφῇ συ-
νεχῶς λέγει, καὶ λαβῆσα Σάρα Ἀγαρ
τὴν παιδίσκην· καὶ πάλιν, ἔδωκεν αὐτὴν
εἰς γυναῖκα, ἵνα μάθης ὅπως ἀπαιδεῖα τὸ
πρᾶγμα μετεχειρίζε, καὶ πόση παρ' αὐ-
τοῖς ὡ ἢ φιλοσοφία.

δ. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς Ἀγαρ· καὶ
συνέλαβε· καὶ εἶδεν ὅτι ἐν γαστρὶ
ἔχει. καὶ ἠτιμάθη ἢ κυρία αὐτῆς
ἐναντίον αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ διώκασαι τιμῶν ὑπε-
νεγκεῖν μέγα ἐστίν. ἢ γὰρ ὑπὸ τῆς δε-
σποίνης προτιμηθεῖσα, κατὰ τῆς δεσποί-
νης ἐπαίρεται.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τοῖστον γὰρ
τῶν οἰκετῶν τὸ ἦθος, ἂν μικρᾶς δὲπρα-
γίας ἐπιλάβωνται, ἐκ ἀνέχονται μείναι
εἰσω τῶν οἰκείων ὄρων, ἀλλ' οὐδέως ἐπι-
λανθάνονται τῆς οἰκείας τάξεως, καὶ
πρὸς ἀγνωμοσύνην ἐπέγονται· ὅπερ καὶ
αὐτῇ ἢ παιδίσκῃ πέπονθεν. ἐπειδὴ γὰρ
εἶδε τῆς γαστρὸς τὸν ὄγκον, ἐκ ἐνόστα· εἰ
τῆς δεσποίνης τὴν ἄφατον φιλοσοφίαν, εἰ
τῆς οἰκείας ἀξίας τὴν οὐτέλειαν, ἀλλ'
ἐπαρθεῖσα καὶ μέγα φρονήσασα, ὑπερο-
ρᾶ τῆς δεσποίνης, τῆς τοσαυτῶν περὶ αὐ-
τὴν ἐπιδειξαμένης τὴν κηδεμονίαν, ὡς καὶ
ἐπὶ τὴν δυνάμει αὐτῆν ἀγαγεῖν τῆ ἀνδρός.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Προανεδείχθη μὲν γὰρ
ὠδίνεσα τὸν Ἰσραὴλ ἢ κατὰ νόμον λαλῆρία.
οἰκέτις δὲ ἔσα, πνεῦμα ἐκ αἰχρῆ ἐλοῦθε-
ρον εἰ αὐτῇ. μόνον δὲ ἐχθὶ καὶ προεκκυ-
φόρησε τῆς νέας καὶ ἀναγγελικῆς παιδού-
σεως τὸν ἐξ Αἰγύπτου λαόν. τοιγάρτοι καὶ
πεφρόνηκε μέγα, καὶ ἔδωκε τῆς εἰ Χρι-
στῷ, καὶ κατὰ τῶν ἀναγγελικῶν κηρυγμα-
των

Πραξ. 5. 28.

των ὑψηλῶν αἴρσα τὴν ὄφρα πολυτρόπως ἠλισκετο. ἐπετιμα γὰρ τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις ἢ τῶν Ἰουδαίων σιωπηρῶς διαρρήδην, λέγεται ἢ παραγγελία παρηγγελάμεν ὑμῖν, καὶ τὰ ἐξῆς. ὅρας ὅπως καλεπαίρεται τῆς Σάρρας ἢ Αἰγυπτία, καὶ καλεθρασμεται τῆς ἐλευθέρου το Ἰερουσαλήμιον; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἡ ἀποδοράσκει τρόπον τινὰ τιμῶσα τὸ ἐξῆμιον.

ε. Εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Ἀβραμ, ἀδικεῖμαι ἐν σέ. ἐγὼ δέδωκα τὴν παιδίσκην μου εἰς τὸν κόλπον σε· ἰδὲσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἠτιμάσθην ἐναντίον αὐτῆς. κρῖναι ὁ Θεὸς ἀνά μέσον ἐμῆ καὶ σε.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Γνωστὸς ἀληθῶς ταῦτα τὰ ῥήματα, καὶ τῆς ἀδικίας ταύτης τῆς φύσεως. μονοκλι γὰρ ταῦτα φησὶ πρὸς αὐτὸν ἐγὼ μὲν τὴν ἀπαίδαν βελομένη παραμυθίσασαί τιν ἰδὼ, τοσαύτην ἐπεδείξαμι τὴν κηδεμονίαν, ὡς καὶ τὴν ἐμὴν παιδίσκην καὶ ταῖς ἐμαυτῆς σοὶ χερσὶ παραδόναι, καὶ πρὸς τὴν σιωπῆσαν προτρέψασαί ὁρῶν δὲ αὐτὸς εὐτυχεῖν αὐτὴν γενναίῳ προπετετέραν διὰ τὸν τῆς γαστρὸς ὄγκον, καὶ φρονήματος ἐμπειρησμένῳ, δέον ἀνασταλαί, καὶ ἐκδικήσασαι τὰς ὑβρεῖς τὰς εἰς ἐμὲ γινόμενας, ἐκ ἐποίησας. ἀλλ' ὡσαύτα πάντων τῶν προτέρων ἐπιλαθόμενος, περιοράσασαι ἐμὲ καταδέχῃ, τὴν εὐτοστέοις ἔτεσι συνοικήσασαν, ὑπὸ τῆς Αἰγυπτίας τῆς παιδείας τῆς ἐμῆς ἀτιμαζομένην. κρῖναι ὁ Θεὸς ἀνά μέσον ἐμῆ καὶ σε. ὀδωματῆς ψυχῆς τὸ ῥήμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἠτιμάσθην ἐναντίον αὐτῆς. ἐπίτηδες ἐκ ἐσαφωλῶδη τὸ, ὑπὸ τίνος, ἵνα ἡμεῖς ζητήσαντες εὐρωμεν. ὅτι πέφυκεν ἀτιμάζεσθαι ἀρετῆ, ἡλικία ἀν τὰ προπαυδομάτα γεννήσῃ. ἢ πάντως ὑπὸ τῆς Ἀβραάμ, ἀλλ' ἦτοι ὑπὸ τῆς παιδείας, ἢ τῶν χαριόντων πρὸ τῆς γενέσεως τῶν κρετιόνων τοῖς γεννήμασι αὐτῆς.

ς. Εἶπε δὲ Ἀβραμ πρὸς Σάρρα, ἰδὲ ἢ παιδίσκη σε ἐν ταῖς χερσίσ· χερῶ αὐτῆ ὡς ἄν σοι ἀρεσὸν ἢ

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπισφραγίσεται ὁ λόγος τὸν γάμον τῶν ὁσίων διὰ τὰς ἀκρατεῖς. ἔτοι γὰρ ἐνεκα παλακίδων, αἷς ἐπεμάνησαν, ὀλιγωρεῖ τῶν ἀσῶν. διόπερ εἰσάγει τὸν σκεδαῖον, τότε βεβαιότατον ἀνδραγαμετῆς, ὅτε παλακίδι χρῆσθαι παρηγγελλόν οἱ καιροί. καὶ τότε παγιωτέραν γυναικα τὴν ἀσῶν, ὅτε παρηγγελλοῦν ἐτέρα. πρὸς μὲν γὰρ τὴν παλακίδα, μίξις τῶν σωματῶν ἐνεκὸν γεννήσεως πρὸς δὲ τὴν γαμετῶν, ἐνωσις ψυχῆς ἀρμοζομένης ἔρωτι ἐρασίῳ.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ Ἀβραάμ παραζηλῶσης τῆς Σάρρας τὴν Ἀγαρ παρδ-

δοκιμῆσαν αὐτὴν, ὡς ἀν τὸ χρησίμον ἐλεξάμενος μόνον τῆς κοσμικῆς φιλοσοφίας, ἰδὲ ἢ παιδίσκη ἐν ταῖς χερσίσ· χερῶ αὐτῆ ὡς ἄν σοι ἀρεσὸν ἢ, φησὶ δὴ λῶν, ὅτι ἀσπάζομαι μὲν τὴν κοσμικὴν παιδείαν, καὶ ὡς νεωτέραν καὶ ὡς σωθεραπυίδαν τὴν δὲ ἐπιστήμην τὴν σῶν, ὡς τελείαν δέσποιναν, τιμῶ καὶ σέβω.

Καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ παρσώπῃ αὐτῆς.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα· ἴσον τῷ, ἐσωφρόνισε καὶ ἀνεδέτησεν. εὐ γὰρ ἐρηται, παιδείας Θεῶ, ἢ, μὴ ὀλιγῶρει μὴδὲ ἐκλύσ ὑπ' αὐτῆ ἐλεγχόμενος. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μασιγοὶ δὲ πάντα ὑόν, ὃν παραδέχεται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ πᾶσα ψυχή δεχεται νεθεσίαν, ἀλλ' ἢ μὲν ἴλεως, ἀγαπᾷ τὰς ἐλέγχας, καὶ τοῖς παιδεύομαι μάλλον οἰκείσται, ἢ δὲ ἐχθρᾷ, μισαὶ καὶ ἀποξρέφεται καὶ ἀποδιδράσκει, τὰς πρὸς ἡδονῶν λόγος τῶν ὠφελείν ὀνωμαμένων προκρίνεται.

ζ. Εὗρε δὲ αὐτὴν Ἀγγελος Κυρίου τῆς Θεῶ ἐπὶ τῆς πηγῆς τῆς ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σαρ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σαρ, τᾶχος ἢ ὠδυσμος.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὗρε δὲ αὐτὴν Ἀγγελος Κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τῆς ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σαρ. ὡς γὰρ ἐγκύμων ἀνέκειο ἀποπνέσασαι. ἔρημος δὲ Σαρ ἢ κατὰ πρόσωπον Αἰγυπτία παρατένεται, εἴδα καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν Ἐβραῖοι περάσαντες, κατῴτησαν, ὡς εὐ ἔξοδῳ φησὶ. τὸν δὲ ἄγγελον τινὲς φασὶ τὸν μέλλοντα ἐφίστασθαι τῷ ἔθνῳ τῷ ἐξ αὐτῆς ἀποτίκτεσθαι μέλλοντι. ἄλλοι δὲ τὸν Χριστὸν εἶναι βελομένοι κατὰ τὸν Ἰσραῖλ, φασὶ καὶ ποῖος ἄγγελος ἐξουσιαστικῶς ἔτω διαλέγεται, καὶ ἔθνος εἰς ἐπίδοσιν ὀβλογοί; δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Θεὸς μετὰ ταῦτα περὶ Ἰσραὴλ, λέγων τῷ Ἀβραάμ, ἰδὲ ὀβλόγηκα αὐτὸν, τὴν ἐνταῦθα δηλῶν ὀβλογίαν. ἄλλοι δὲ φασὶ ὡς ὁ ἄγγελος ἐκ ἰδίας λόγος ἀπαγγεῖλαι, ἀλλὰ τῆ Θεῶ, ὡς οἱ Προφήται. ὅταν αὐτὸν καὶ Θεὸν ὀνόμασε.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο εὗρεν αὐτὴν, ἐπὶ τῆ Ἀβραάμ εἶχε ἀερέμα ἐν αὐτῇ.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐπειδὴ γὰρ περιέφερε μὲν αὐτῆς τῆ δικαίης τὸ ἀερέμα, διὰ τῆτο καὶ τῆς ὀπλισίας ἀξίεται τῆς παρὰ τῆ Ἀγγέλα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Σκόπει φιλανθρωπίαν δεσπότη, πῶς ὀδῶνα περιορά, ἀλλὰ καὶ οἰκείτης ἢ, καὶν παιδίσκη, αὐτὸς ἐν πᾶσι τὴν οἰκείαν ἐπιδείκνυται πρόνοιαν; ἢ πρὸς τὴν τῶν ἀξιωμάτων ὁρῶν

ὁρῶν διαφορᾶν, ἀλλὰ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς διάθεσιν. Καὶ μετ' ἕτερα. Διὰ τῆτο καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἔρημον αὐτῆ γεννομένη φαίνεται ὁ ἄγγελος, ἵνα μὴ νομισθῆ ἀπλῶς τινὰ τῶν παριόντων εἶναι τὸν πυθόμενον. ἔρημεία γὰρ ἴω, καὶ ὀδῶς ἕτερος παρῶν.

η. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίου, ἄγαρ παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρη; καὶ πῶ πορεύῃ; καὶ εἶπεν, ἀπὸ παρσώπῃ Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράστω.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁρα πῶς καὶ τὰ παρὰ τῆ Ἀγγέλα εἰς ὑπόμνησιν αὐτῆ ἦγε τῆς οἰκείας ἀξίας. ἵνα γὰρ προσελκυστέραν αὐτὴν ποιῆσῃ, ὀδῶς τὴν προσρηγορίαν αὐτῆς εἰς μέσον ἦγαγε, καί φησιν, ἄγαρ, εἰώταμεν γὰρ πῶς ἐκαίνοις προσέχευεν μάλλον τοῖς ἐξ ὀνόματος ἡμᾶς καλῶσιν. εἰτά φησὶ, παιδίσκη Σάρας ὑπομνήσκει αὐτὴ τῆς δεσποίνης, ἵνα εἰδείσῃ ἔρη, ὅτι καὶν κυριακῆς τῆς δεσποτικῆς ὀνῆς ἐκοινωνήσεν, ἀλλ' ὁμως καὶ δεσπότην ὀφείλει ἐπιγροφῆσθαι τὴν Σάρρα. ὅρα τοίνυν τὸν ἄγγελον πωθανόμενον, ἵνα εἰς ἀνάγκην αὐτὴν ἀγάγη τῆς ἀποκρίσεως.

θ. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίου, ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σε, καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσάττεται μὴ παρῶντα τὴν ἐλευθέρων, ἦτοι τὴν εἰς ἐλευθέρων ἀξίωμα καλῶσαν παιδεύοσιν.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἡ γὰρ διὰ νόμου λατρεία διὰ χημάτων ἴσα καὶ τύπων, δελοῦται τρόπον τινὰ τοῖς θανατηφόροις παιδεύομασι, ἀμυδρὸν τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος ἐφ' ἑαυτῇ δεκνύσασαι. δι' Ἀγγέλων τοίνυν ὁ κάλας διὰ Μωσῆος ὀρίζετο νόμος, καὶ διὰ Φωνῆς Ἀγγέλα τοῖς διὰ Χριστὸν θεωσίμασιν ὑποφῆραν ὡπερ προσάσεται τὸν ἀύχρῶνα, καὶ ὑποκλινεσθαι τῇ ἐλευθέρῳ, καὶ ἐκ ἐκῆσα παραχωρεῖν. τῆτο γὰρ οἶμα, νοητῶς ἐστὶ, τὸ ὑπὸ χεῖρα τῆς Σάρρας γενέσθαι τὴν Ἀγαρ, μεμνησθαι δὲ ἀναγκαῖον, ὡς διαθηκῶν δυάδα τέθεικαὶ αὐτὰς καὶ ὁ θεωσῆσιος Παῦλος. τὴν μὲν, εἰς δελείαν γενῶσαν σύσειχόν τε τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ τὴν δὲ, εἰς ἐλευθέρου ἀξίωμα, φημὶ δὴ τὴν Σάρρα.

ι. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίου, πληθύνων πληθυνῶ τὸ ἀερέμα σε, καὶ ἐκ ἀριθμηθήσεται ὑπὸ τῆ πλήθους.

ια. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Κυρίου, ἰδὲ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ ὑόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰσμαήλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος καὶ Θεοδοσίον τὸν Ἰσμαὴλ ἠερμύδουσαν ἔρημος ἀνδραπος. Ἰσμαὴλ, εἰσακοῆ Θεῶ. Ἀκύλας, ἀγριος. Σύμμαχος, κεχωρισμένος ἀνδρῶπων.

ΑΔΗΛΟΥ. Χρη εἰδείσῃ, ὅτι τὰ ὀνόματα ἔξεων ἐστὶ, καὶ κατασάσεων, καὶ ποιότητων δηλωτικά. δυνάμει γὰρ ὀνομάθησαν ὑπὸ τῆ ἀγίης πνῶματος.

Β. Ὅτι ἐπήκουσε Κύριος τῆς ταπεινώσεώς σε.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐντεῦθεν μανθάνομεν ὅσον τῶν θλίψεων τὸ κέρδος, ὅση τῆς συμφορᾶς ἢ ὀφείλει. ἐπειδὴ γὰρ ἀνεχώρησε, καὶ τὰ τῆς ὀδῆς ἠεξήθη, καὶ πολλῶν ὑπέστη τῶν θλίψεων τὴν περιεσασιν, ἐν μονῶσει, ἐν ἐρημίᾳ, ἐν σκηνωρίᾳ διάγεσασαι, μετὰ τὴν τοσαύτην ὀνημερίαν, καὶ τὸ εἰς τὸ αὐτῇ τῇ δεσποίνῃ πρέπον ἀξίωμα ἀνεκνεχθῆσθαι, διὰ τῆτο ταχέως ἀπήλαυσε τῆς ἀντιλήψεως.

ιβ. Οὗτος ἔσαι ἀγροικος ἀνδραπος· αἱ χεῖρες αὐτῆ ἐπὶ πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτὸν· καὶ κατὰ παρσώπων πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ κατοικήσει.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Προμηνύει αὐτῇ, ὅτι ἀνδρείος ἔσαι, ὅτι πολέμιος, ὅτι πρὸς τὴν τῆς γῆς ἐπιμέλειαν πολλῶ τὸν πονον ἐπιδείξεται.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸν γεννηθέντα τρόπον χαρακλήριζει, διὰ τε τὸ λέγειν ἀγροικον ἔσεσθαι, ὡς ἀν ἀγροικὸσοφον, μὴπω τῆς θείας καὶ πολιτικῆς ὀντως μορίας ἠεξιωμένον. αὐτῆ δὲ ἐστὶν ἀρετῆ, δι' ἧς πέφυκεν ἠμερῶσθαι τὸ ἦθος· καὶ διὰ τὸ φάσκειν, αἱ χεῖρες αὐτῆ ἐπὶ πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτὸν. σοφιστῆ γὰρ βέλημα τῆτο, τὸ λίαν σκεπτικὸν ἐπιμορφάσωντος, καὶ λόγοις κείροντος ἔριστικοῖς. ἔτω καὶ πάντας βάλλει τὰς ἀπὸ τῶν μαθημάτων, ἰδίαιτε ἐκάστω, καὶ κοινῇ πᾶσιν ἐναντιόμενος, καὶ βάλλεται πρὸς ἀπάντων ἐκότως ἀμυνομένων ὑπερ οἰκείων ἐκρόνων, ὧν ἔτεκεν αὐτῶν ἢ ψυχῆ δογματῶν. ἀλλὰ καὶ τρίτον προσυπογράφει χαρακτῆρα, φάσκων, κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν κατοικήσει· μονοκλι ἀντικρως ἐπιδεικνύμενος τὴν ἀντιπρόσωπον διαμάχην καὶ ἀντίστασιν αἰώνιον.

ιγ. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα Κυρίου τῆ λαλῶντος πρὸς αὐτὴν, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ἐπιδῶν με· ὅτι εἶπε, καὶ γὰρ ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσον, ὅτι Κύριον καλεῖ, ὃν περ ἀνωτέρω ἄγγελον ἔλεγε. μὴποτε ἐν ὁ τῆς μεγάλης βελῆς ἄγγελος ἴω; Π 3

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐκάλεσε, Φη-
 » σιν, "Αγαρ τὸ ὄνομα Κυρία τῆ λαλῆντος
 » πρὸς αὐτῷ, ὁ Θεὸς ἐπαίδέ με, δηλονότι
 » διὰ τὸν τῷ Ἀγγέλῳ οἰοκῆντα, ὡς τῆς
 » μετσίαις χαριζομένης καὶ αὐθιγίας, καὶ
 » διὰ τὴν οἰοκῆσιν τῆ Θεῶν, Θεῶν ὀνομαζο-
 » μῶν τῶν μετεχόντων. ἀμέλει καὶ ὁ
 » Μωϋσεὶ λαλῶν, "Ἄγγελος εἶρηται. καὶ
 » ἐκάλεσε γὰρ Φησιν αὐτὸν Ἄγγελος Κυρία,
 » καὶ εἶπεν, ἐγὼ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ Θεὸς
 » Ἰσαάκ, καὶ Θεὸς Ἰακώβ. ὡς πρὸς τὸ
 » διακονεῖν ἔν, Ἀγγέλων εἰτὶ λόγοι ὡς δὲ
 » πρὸς τὴν δῶαμιν, Θεῶν. ἔχ ἡ τυχεῖσα
 » δὲ Ἀγαρ, Ἀγγέλῳ κηδομένη καὶ λαλῆν-
 » τος ἡξίωμένη. εἰκὸς γὰρ εἶναι σκεδαίαν,
 » ὡς αἰρεθείσαν ὑπὸ τῆς Σάρρας τῆς ἀγίας
 » εἰς σιωκῆσιν Ἀβραάμ. καὶ τὸ εὐγνω-
 » μον δὲ αὐτῆς παρίσταται ἐκ τῆ λέγειν
 » Σάρραν κυρία, καὶ μηδὲν περὶ αὐτῆς
 » Φαῦλον εἶπειν. καὶ τὸ τῆ ἡθῆς δὲ ἀνυ-
 » πόκριτον πῶς ἔκ ἐπαινεῖον; ὁμολογεῖ γὰρ
 » ὁ πέπονθεν ὅτι τὸ πρόσωπον, λέγω δὲ
 » τὴν Φαντασίαν τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας,
 » καταπέπληκται, καὶ τὸ τῆς ἐξουσίας βα-
 » σιλικόν. ἔ γὰρ ὑπομένει τὸ ὕψος καὶ μέ-
 » γεθος θεωρεῖν, ἀλλ' ἀποδιδράσκει. οἷοι
 » γὰρ ἔ μίσει τῷ πρὸς ἀρετῶν Φύγῃσιν αὐ-
 » τῷ, ἀλλ' αἰδοί, κρίνοντες ἑαυτὰς ἀναξίως
 » συμβιβῆν τῇ δεωοίῃ.

ιδ. Ἐτεκεν τέττα ἐκάλεσε τὸ
 Φρέαρ, Φρέαρ, ἔ ἐνώπιον εἶδον. ἰδὲ
 ἀνὰ μέσον Κάδης καὶ ἀνὰ μέσον
 Βαραδ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρότερον πηγῆ, νῦν δὲ
 » περὶ αὐτῆς Φησὶν ἐνεκεν τέττα ἐκάλε-
 » σε τὸ Φρέαρ, Φρέαρ. καὶ διατί; ζητή-
 » σεις. (1)

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Διὰ τῆ-
 » το, Φησὶν ἐκάλεσε τὸ Φρέαρ, Φρέαρ ἔ

Α ἐνώπιον εἶδον. ἀλλ' ἔκ ἐμελες ὡ ψυχῇ
 προκόπισσα, καὶ τῇ τῶν ἐγκυκλίων ἐπι-
 σήμη προπαιδομάτων ἐμβαδύσσα, κα-
 θάπερ διὰ κατόπλῃς τῆς παιδείας, τὸν αὐ-
 τιον τῆς ἐπισήμης ἰδεῖν. οἰκειότατος δὲ
 καὶ ὁ τοῖσδε Φρέατος τόπος εἰ μέσω Κάδ-
 δης καὶ Βαραδ. ἐρμυλῶεται δὲ Βαραδ
 μεν; εἰ κοινοῖς. Κάδδης δὲ, ἀγία. με-
 τῶριος γὰρ ἀγίων καὶ βεβήλων ὁ εἰ προ-
 κοπαῖς, ἀποδιδράσκων μεν τὰ Φαῦλα,
 μήπω δ' ἰκανὸς ἂν τελείους συμβιβῆν ἀ-
 γαστοῖς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς
 καὶ αὐτῇ βέλεται διττικῇ τῷ μνήμῳ
 ἐναποθέσθαι τῷ τόπῳ διὰ τῆς προσηγο-
 ρίας. ἐκάλεσε γὰρ, Φησὶ, τὸν τόπον,
 » Φρέαρ ἔ ἐνώπιον εἶδον.

ιε. Καὶ ἔτεκεν Ἀγαρ τῷ Ἀβραμ
 ἕν. καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραμ τὸ ὄνομα
 τῆ ἕς αὐτῆ, τῆ γενομένης αὐτῷ, ὃν
 ἔτεκεν Ἀγαρ, Ἰσμαήλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐρμυλῶ-
 » ται Ἰσμαήλ ἀκοῇ Θεῶν. ἀκοῇ δὲ ὁράσεως
 τὰ δῶτερεῖα Φέρεται; ὁρασιν δὲ ὁ γνή-
 » σιος ἕος καὶ πρωτόγονος Ἰσραήλ κεκλή-
 » ρωται μεταληφθεῖς γὰρ εἰσιν ὁρῶν τὸν
 » Θεόν. ἀκῆεν μεν γὰρ καὶ ψυδῶν ὡς
 » ἀληθῶς ἀεσιν, ὅτι ἀπατηλὸν ἀκοῇ ἄ-
 » ψυδῶδες ὁρασις, ἢ τὰ ὄντα πάντως κα-
 » τανοῖται.

ισ. Ἀβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοηκον-
 » ταῖξ, ἡνίκα ἔτεκεν Ἀγαρ τὸν Ἰσ-
 » μαήλ τῷ Ἀβραμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ μετὰ δέκα ἔτη τῆ συ-
 » νοικῆσαι τῷ Ἀβραμ Σάρρα ἔδωκε τῷ
 » Ἀγαρ τῷ ἀνδρὶ, εἰκεν ὅς ὄντι τῷ Ἀβρα-
 » μ ἐτῶν σιωκῆσιν.

Κ Ε Φ. ΙΖ.

α. γένητο δὲ Ἀβραμ ἐτῶν ἐν-
 » νενήκοντα ἐννέα. καὶ ὠφ-
 » θη Κύριος τῷ Ἀβραμ,
 » καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς σε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὄφθη αὐτῷ
 ὁ Θεός, ἀντὶ τῆ παρ' αὐτῆ δηλονό-
 » τι ἐπισκέψεως αὐτὸν ἡξίωσε, καὶ ἄξιον
 » αὐτὸν ἡγησάμενος τῆς παρ' ἑαυτῆ προ-
 » νοίας, πολλῇ κεχρημένος τῇ συγκαταβά-
 » σει. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ ἔκ εἶπεν, ἐγὼ εἰμι
 » ὁ Θεός, ἀλλ' ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός σε. ὅρα τῷ
 » πολλῷ ἀγαθότητα, πῶς καὶ διὰ τῷ προ-

» δῆκῳ ταύτῳ τὸ Φίλτρον τὸ περὶ τὸν δι-
 » καιον ἐπιδείκνυται.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἔσι πάντων
 Θεός, ἀλλ' ἡ ἐκείνων, οἷς χαρίζεται ἑαυ-
 » τόν. ὡπερ ἐχαρίσατο ἑαυτὸν τῷ πα-
 » τριάρχῃ ἐκείνῳ, ὡ εἶπεν, ἐγὼ Θεός σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πάντων μεν ἔν ἐστὶ
 Θεός, ὡς δημιουργός, τῶν ἀγίων δὲ κατ'
 » ἐξαιρετον, καὶ τῷ ἐκ τέτων λατρεῖαν.

Εὐαρέσει ἐναντίον ἐμῆ, καὶ γίνῃ
 ἄμεμπτος.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Οὐ δυσάρετον τὸ ζητέμενον. πηγῆ γὰρ καὶ Φρέαρ ταυτοσημαντα παρὰ τῇ θείᾳ Γραφῇ.
 ἐκοίμησε, γὰρ Φησὶ, τὰς καμήλας ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ Φρέαρ, (Γεν. 24. 11.) καὶ μετ' ὀλίγα, ἰδὲ
 ἔστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς. καὶ ὡ Εὐαγγελιστοῖς δὲ, ἰὺ δὲ ἐκεῖ πηγῆ, (Ἰωάν. 4. 6.) εἶτα, καὶ τὸ Φρέαρ ἐστὶ βα-
 δύ. καὶ ἀναῦδα ἔν, ὅπερ πηγῆ εἶρηκε πρότερον, Φρέαρ ἐκάλεσεν ὕστερον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἡ ὡς μήπω ἀμεμπλῶ, ἢ ὡς τοιέτω μὲν, δεομνίω δὲ αἰεὶ ἐνεργεῖν τὸ ἀμεμπλον, ὡς ἂν διαπαντὸς ἀμεμπλος ἦ.

β. Καὶ θήσω τὴν διαθήκην μου ἀνά μέσον ἐμῶ, καὶ ἀνά μέσον σὸ καὶ πληθυνῶσε σφόδρα, σφόδρα.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Φιλίας αἰταῦθα ἐπισατικῆς ἐστὶ κοινωνία.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ θήσομαι τὴν διαθήκην μου, ὡς περὶ ἀθλῶ ἐπαγγελίας καὶ αὐτῆς διδομνίης τῷ ὑπαρξέντι ἐναντίον αὐτῶ, καὶ γινομνίω ἀμεμπλῶ. ἐπάγει δὲ, καὶ πληθυνῶσε σφόδρα, σφόδρα. καὶ μήποτε φασὶν ἔ πάντα τὸν πληθύνειν δοκῆντα, πληθύνει Θεὸς, ἀλλὰ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὴν ὁμοίαν αὐτῶ; δοκεῖ δὲ τῶ πληθύνειν τὸ μῆτοι εἶναι ἐφ' ἡμῖν, καὶ ὁ λέγεται τὸ, αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε. τὸ δὲ, ἐπὶ Θεῷ, διὰ τὸ, πληθύνωσε, γέγραπται δὲ, ὁ Θεὸς ἠύξανε. πληθύνων μὲν ἐν τὸν ἄνθρωπον, ἀνθρώπους πολλὰς ποιεῖ ὅπερ ἔ δαῦμα, καὶ γὰρ ἄλλα ἔθνη πολυάνθρωπα γέγονε· τὸν δὲ Ἀβραάμ, οἰονεὶ πολλὰς Ἀβραάμ, ὡς πολλὰς Ἰακώβ, κατὰ τὸ ἅγια τέκνα ἐξ αὐτῶν μέλλειν ἔσθαι, μιμημένα τὰ τε ἔργα, καὶ τὴν πίσιν τῶν πατέρων αὐτῶν.

1. Κορ. 3. 6.

γ. Καὶ ἔπεσεν Ἀβραάμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶ. καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων, Καὶ ἰδὲ ἡ διαθήκη μου μετὰ σὸ καὶ ἔση πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Προεπὼν τὸ, ὑπάρξει ἐναντίον ἐμῶ, καὶ γίνεσθαι ἀμεμπλος, καὶ ἐπὶ τῷ ἐπαγγελίας δίδωσιν αὐτῷ, θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀνά μέσον ἐμῶ, καὶ σὸ, ὑπάρξει αὐτῷ δίδωσιν, ἀποδεξάμενος τῶ Ἀβραάμ τὸ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶ, ὡς αὐτῷ τῷ πληρῶν τῶ ὑπαρξέντι ἐναντίον αὐτῶ, καὶ γίνεσθαι ἀμεμπλον.

ε. Καὶ ἔ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἀβραάμ, ἀλλ' ἔσαι τὸ ὄνομά σου Ἀβραάμ· ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε.

ΛΗΛΟΥ. Πρῶτος (1) χρηματισμὸς τὸ, ἔκ ἐτι Ἀβραάμ, ἀλλ' ἤδη Ἀβραάμ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἀβραάμ μὲν ἐρμηνεύεται, ἐστὶ πατὴρ μετέωρος· Ἀβραάμ δὲ, πατὴρ ἐκλεκτός ἡχῶς. τὸ μὲν πρότερον, ἐμφαίνει τὸν ἀστρολογικὸν καὶ μετεωρολογικὸν καλέμενον, ἔτω τῶν Χαλδαίων δογματῶν ἐπιμελόμενον, ὡς ἄντις πατὴρ ἐγγόνων ἐπιμεληθείη· τὸ δ' ὑπερον, τὸν σοφόν. διὰ μὲν γὰρ τῆς

Α ἡχῶς, τὸν προφορικὸν λόγον αὐνίτεται· διὰ δὲ τῶ πατρὸς, τὸν ἡγεμόνα νῦν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Προκόψαντι καὶ τὴν προσηγορίαν ἡμῶν, ἔ ψιλῶ ταῦτῳ δίδωσιν, ἀλλ' ἀνάδειξιν προκοπῆς, ἧς αὐτὸς ὑπῆρξατο, βεβαιῶν αὐτῶ τὰς ἐπιβολὰς. τότε γὰρ μάλιστα τῶν προκόπων θάρσεν, ὅτε διδάσκαλος αὐτῷ μαρτυρεῖ, πολλῶ δὲ πλέον Θεός.

Β **ε.** Καὶ αὐξάνωτε σφόδρα, σφόδρα· καὶ θήσωσε εἰς ἔθνη, καὶ βασιλεῖς ἐκ σὸ ἐξελεύσονται.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εἰκότως αὐτὸν αὐξάνει. τῷ γὰρ ἀρχὴν ἀρετῆς καταβαλλομνίω ἐπιδίδωσιν ὁ Θεός, καὶ τὸ τέλος αὐξάνω μετ' ἐπιτάσεως. ὅπερ δηλοῖ τὸ, σφόδρα, σφόδρα. αἴτιον δὲ μάλιστα τῆς τσαυτῆς συγκαταβάσεως καὶ φιλανθρωπίας ἢ τῶ Χριστῶ οἰκονομία. δι' ἧς Θεὸς ἡμελλεν ἐργάζεσθαι τὴν ἀνθρώπων.

ζ. Καὶ θήσω τὴν διαθήκην μου ἀνά μέσον ἐμῶ, καὶ ἀνά μέσον σὸ, καὶ ἀνά μέσον τῶ σπέρματός σου μετὰ σέ, εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν, εἰς διαθήκην αἰώνιον εἰνά σου Θεός, καὶ τῶ σπέρματός σου μετὰ σέ.

Δ **ΛΗΛΟΥ.** Τί ἐστι τὸ αἰώνιον τῆς διαθήκης; Ἐν μὲν, ὅτι κατὰ τὸν ἐπαγγελία μόνον αἰώνιον ἴω· ἔ γὰρ πρόσκαιρα τὰ παρὰ Θεῶ, ἀλλ' ὅσον καὶ ἡμῶς, τὰ αἰώνια πρόσκαιρα γίνονται· ἕτερον δὲ, ὅτι καὶ διαλυθεῖσα ἐπὶ τῶ Ἰσραὴλ ἡ διαθήκη, ὑφ' ἡμῶν διατηρεῖται. καὶ ἡμεῖς ἀντ' ἐκείνων ἐσμὲν τῷ Θεῷ.

η. Καὶ δώσω σοι καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ τὴν γῆν, ἣν παρηκίεις, ὡσανεὶ τὴν γῆν Χαναάν εἰς κατάχρησιν αἰώνιον· ἢ ἔσομαι αὐτοῖς Θεός.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τί ἐστι, ἢ ἔσομαι αὐτῶν Θεός; Ἀντὶ τῶ, πολλῶν ἐπιδείξομαι τὴν κηδεμονίαν, πολλῶν τὴν πρόνοιαν, ἐν ἅσιν αὐτοῖς τὴν παρ' ἐμῶ συμμάχίαν παρέξομαι.

θ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἀβραάμ, σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις, σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τίς ἐν ἡ διαθήκη; τὸ εἶναι τῶ Ἀβραάμ Θεός, καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶ μετ' αὐτὸν, ὡς ἀνωτέρω φησὶν. ἴω ἐν ἡ διαθήκη ἐσφραγισμένη, καὶ ἐδανὶ ἐξίω αὐτῷ ἀποσφραγίσαι, εἰ μὴ μόνῳ τῷ κληρονόμῳ, ὅς ἐστι Χριστός. ἔτος γὰρ, θανάτῳ βεβαιωθείσης τῆς διαθήκης, ἀναφαίσεις

(1) Οὐκ ἐστὶ πρῶτος, ἀλλὰ πέμπτος. εἰ μὴ πρῶτον λέγει τὸν μετὰ τῶ Ἰσμαὴλ γέννησιν. ἴσως δὲ καὶ τῶ γραφῆως παραδρομῆ.

Φανείς κληρονόμος, περιέλε τὰς σφραγίδας, καὶ ἐνεφάνισε τὴν μουσικὴν δυνάμιν τῆς διαθήκης, καὶ παντὶ τῷ βελομένῳ δέδωκεν αὐτῷ εἰς μεταγραφὴν, ὡς καὶ ὁ
 Ἐβρ. 9. 15. Ἀπόστολος πρὸς Ἑβραίους φησὶν ὅτι ἡ
 » πρὸς Ἀβραάμ διαθήκη τῆ Θεῶ, τὸν Χρι-
 » σὸν ἐπεγράφετο κληρονόμον. σαφῶς δὲ
 Γαλ. 3. 17. ἔχει καὶ ἐν τῇ πρὸς Γαλατας, ἔτω δια-
 » θήκῃ προκεκυρωμένῃ ὑπὸ τῆ Θεῶ εἰς
 » Χριστὸν, ὁ μετὰ ὑ καὶ λ' ἔτη γεγονώς νό-
 » μος ἐκ ἀκυροῦ εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν
 » ἐπαγγελίαν.

1. Καὶ αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διατηρήσεις ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀνά μέσον τῆ σπέρματος σε μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· περιτμηθήσεται ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Γελάται ἡ τῶν γεννητῶν περιτομή, πρᾶγμα σπαραζόμενον ἢ μετρίως καὶ παρ' ἑτέροις ἔθνεσι, καὶ μάλιστα τῷ αἰγυπτιακῷ. ὁ καὶ πολυανθρωπότατον καὶ πολυσοφώτατον εἶναι δοκεῖ. παρ' ὃ καὶ προσήκον τῷ παιδικῷ χλοῦν μετεμνήσκει, φρονιμώτερον καὶ σεμνότερον, ἀναζητῆσαι τὰς αἰτίας, ὧν χάριν ἐκράτησε τὸ ἔθος, καὶ μὴ προεξανασάντας καταγινώσκεν μεγάλων ἔθνων ὀυχέρειαν, λογιζομένους, ὡς ἐκ εἰκός, τοσαύτας μυριάδας κατ' ἐκάστῳ γενεᾷ ἀποτέμενεσθαι μετὰ χαλεπῶν ἀλγηδόνων ἀκρωτηριαζόμενος τὰ ἑαυτῶν καὶ τὰ τῶν οικειοτάτων σώματα. πολλὰ δὲ εἶναι τὰ προτρέποντα τὴν εἰσαγωγὴν τῶν παλαιῶν διατηρεῖν καὶ ἐπιτελεῖν· τὰ δ' ἀνωτάτω, τέτταρα. α' μὲν, χαλεπῆς νόσε καὶ δυσίατε πάθεσ ἀπαλλαγῆναι, ὃν ἀνδρακα καλῶσιν ἀπὸ τῆ καίεν ἀτυφόμενον, ὡς οἶμαι, ταύτης τῆς προσηγορίας τυχόντα, ἧτις ὀυκολώτερον τοῖς τὰς ἀκροποδίας ἔχουσιν ἐγγίνεσθαι. δῶτερον, τὴν δι' ὅλα τῆ σώματος καθαρότητα πρὸς τὸ ἀρμόττειν τάξει ἱερωμένη· παρ' ὃ καὶ ἔντωνται τὰ σώματα προσυπερβάλλοντες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ τῶν ἱερέων. ὑποσυλλέγεσθαι γὰρ καὶ ὑποσέλλει καὶ θριξὶ καὶ ποδίας εἴα τῶν ὀφειλόντων καθαίρεσθαι. τρίτον δὲ, τὴν πρὸς καρδίαν ὀμοιότητα τῆ περιτμηθέντος μέρεσ. εἰς γὰρ γίνεσιν ἄμφω παρεσκόδασθαι. τὸ μὲν γὰρ ἐγκαρδίον πνεῦμα, νοημάτων· τὸ δὲ, γόνιμον, ὄργανον, ζῶον. ἐδικαίωσαν γὰρ οἱ πρῶτοι τῷ ἀφανεί καὶ κρείττονι, δι' ἃ καὶ τὰ νοήματα συνίσταται, τὸ ἐμφανές καὶ ὀρατόν, ὡ τὰ αἰδητὰ γεννᾶσθαι πέφυκεν, ἐξομοιωσάμ. τέταρτον δὲ καὶ ἀναγκασιότατον, τὴν πρὸς πολυγονίαν κατασκόδῃν. λέγεσθαι γὰρ, ὡς ὀδοῖ τὸ σπέρμα, μήτε σκιδνάμενον, μήτε περιρρέον εἰς τὰς τῆς ποδίας, ὡς ἤλθε κόλπῃσ. ὅθεν καὶ τὰ τεμνόμενα τῶν ἔθνων πολυγονώτατα καὶ πολυανθρωπότατα εἶναι. ταῦτα μὲν ἐν εἰς ἀκοῆσ ἤλθε τὰς ἡμετέρας, ἀρχαιολογέμενα παρὰ θεασέοισ ἀνδράσιν, οἱ τὰ Μωσέωσ ἢ

A παρέργωσ διηρμυλώσαν. ἐγὼ δὲ πρὸς τοῖς εἰρημείοισ καὶ σύμβολον ἡγῆμα τὴν περιτομὴν δυοῖν τοῖν ἀναγκασιότατον. αἰὸσ μὲν, ἡδονῶν ἐκτομῆσ, αἱ καταγοητόδασι διάνοιαν· ἐπειδὴ γὰρ τὰ νικητήρια φέρεται τῶν ἐν ἡδοναῖσ φίλτρων ἢ ἀνδρὸσ πρὸς γυναικα σιωσσία, τὸ ὑπηρετῶν ταῖσ τοιαύταισ ὀμιλίαισ ὄργανον ἀκρωτηριαζέιν ἔδοξε τοῖσ νομοθέταισ, ἀντιπομείοισ ἐκτομῇ περιτῆσ καὶ πλεοναζέσῃσ ἡδονῆσ, ἢ μιάσ, ἀλλὰ διὰ μιάσ τῆσ βιασικωτάτησ, καὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν· ἑτέρεσ δὲ, τῆ γυνῶν ἀίτινα ἑαυτὸν, καὶ τὴν βαρείαν νόσον, τὴν οἴησιν ψυχῆσ ἀπώσασθαι. αἰοι γὰρ, ὡσ ἀγαθοὶ ζωοπλάσαι, ζῶον τὸ κάλλισον ἀνδρωπον ἡυχησαν διώκασθαι δημιουργεῖν, καὶ φυσηθέντεσ ὑπ' ἀλαζονείασ, ἑαυτὰσ ἐξεθείωσαν, τὸν ἀληθῶσ ὄντα αἰτιον Θεὸν παρακαλυψάμενοι, καὶ τοιγ' ἐκ τῶν σιωόντων ἐπανορθώσασθαι τὴν ἀπάτῃν δυνάμενοι.
 Γ πολλοὶ μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖσ εἰσὶν ἀνδρεσ ἀγονοι, καὶ σείρασ γυναικεσ, ὧν ἀτελεῖσ αἱ ἡμιολίασ κατηγορησάντων ἐν ἀπαιδίᾳ. πονηρὰν ἐν δόξαν ἐκτμητέον τῆσ διανοίασ, καὶ τὰσ ἄλλασ, ὅσα μὴ φιλόθεοι.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δῆποτε τὸν Ἀβραάμ περιτμηθῆναι προσέταξεν ὁ Θεός; Προεπιπὼν τὴν παροικίαν, φυλακίτινα μηχανᾶται τῇ ὀυσεβείᾳ, ἵνα τοῖσ δυσεβέσιν ἀνθρώποισ ἀναμειγέτεσ, μὴ διαφείρωσιν τὴν ὀυγένειαν, ἀλλ' εἰς τὸ σημεῖον ὀρῶντεσ, ἀσβεσον τῆ δεδωκότοσ τὴν μὴ μὴ φυλάτῃσιν. καὶ ὅτι τῆτόεσιν ἀληθῆσ, ἔρημοσ μάρτυσ. τεσσαράκοντα γὰρ χρόνεσ ἐν αὐτῇ διατρίψαντεσ, περιτῃν ἐνόμιζον τὴν περιτομῇ, τῶν ἔθνων κεχωρισμένοι, καὶ κατ' ἑαυτὰσ πολιτοδόμενοι. ἰώκα δὲ λοιπὸν εἰς τὴν ἐπηγγελμένῃν εἰσῆγοντο γίνῃ, τῃσικαῦτα πάλιν ὁ τῶν ὀλων Θεὸσ Ἰησῆ τῷ τῆ Ναυῆ προσέταξε περιτεμεῖν ἅπαντασ, καὶ ἔτω τῆσ γῆσ παραδῆναι τὴν δεσποτείαν. ἐμελλον γὰρ ἔθνεσιν ἀλλοφύλοισ προσελάξεν. ἢ δὴ χάριν ἀναγκαιῶσ τῆσ σφραγίδοσ ἐδέοντο, τῆσ ἀπὸ τῶν ἀλλογενῶν αὐτὰσ χωριζέσῃσ ἔθνων. εἰ δὲ μέγα φρονέσιν ἐπὶ τῇ περιτομῇ Ἰσδαῖοι, μαρτέωσαν, ὡσ ἢ μόνον ὁ πατριάρχῃσ περιετμήθη, ἀλλὰ καὶ Ἰσμαῆλ ὁ ἡμιδελοσ, καὶ οἱ οἰκογενεῖσ οἰκέται, καὶ οἱ ἀργυρώνητοι, καὶ οἱ Ἰδαμαῖοι, καὶ οἱ ἀπὸ τῆσ Χετῆρασ. ἔμαθον δὲ ἐκ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ Αἰγύπτιοι περιτεμενεσθαι. ἢ τοίνυν ἡ περιτομή δικαίεσ ἐργάζεσθαι. ἔτοι γὰρ ἅπαντεσ ὡσ δυσεβεῖσ ὑπὸ τῆσ θείασ κατηγορεῖνται Γραφῆσ. ἐκῆν ἐδὲ τὸν Ἀβραάμ ἡ περιτομή ἐδικαίωσεν, ἀλλ' ἡ μὲν πῖσισ ἀπέφῃωε δικαιον, λαμπρότερον δὲ ἡ ἀρετῇ κατεσκόδασεν. ἡ δὲ περιτομή σημεῖον ἐδόθη τῆσ πῖσεωσ· ἵνα διὰ τῆσ περιτομῆσ γνώριμοι ὄσιν οἱ τῆ πῖσῃ Ἀβραάμ.

1α. Καὶ περιτμηθήσεσθαι τὴν σάρκα τῆσ ἀκροβυστίας ὑμῶν, καὶ ἔσαι

ἔσαι ἐν σημείῳ διαθήκης ἐμῆ καὶ ὑμῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐκ ἄρα διαθήκη ἢ περιτομή, ἀλλὰ σημεῖον τῆς σφραγίδος τῆς διαθήκης, ὡς καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας (1) Φησί.

ιβ. Καὶ παιδίον ὀκτῶ ἡμερῶν περιτμηθήσεται ὑμῖν, πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ὁ οἰκογενῆς, καὶ ὁ ἀργυρώνητος ἀπὸ πάντος ὑἷος ἀλλοτρίου, ὃς ἔκ ἐστιν ἐκ τῆς σπέρματος σε.

ιγ. Περιτομή περιτμηθήσεται ὁ οἰκογενῆς τῆς οἰκίας σε, καὶ ὁ ἀργυρώνητος. καὶ ἔσαι ἢ διαθήκη ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐπὶ τῆς σαρκὸς τῆ μὴ κατὰ σάρκα σφαττομοσίᾳ διαθήκη ἐστὶ τῆ Θεῷ τὸ, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τῆ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέρειν.

ιδ. Καὶ ἄρσην, ὃς ἔ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῆ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξολοθρευθήσεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτῆς· ὅτι τὴν διαθήκην με διεσκέδασε.

ΛΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, πᾶς ὁ μὴ περιτέμνων ἔχει. εἰκότως γὰρ ἔ τὰ νήπια, ἀλλ' οἱ γονεῖς κολάζονται.

ΦΙΔΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐδὲν τῶν ἀκρῶν ἀνοχὸν ἀποφαίνει ὁ νόμος, ὅποτε καὶ τῷ φόνον ἀκρῶν δρᾶσαντι συγγνώσκει. τὸ δὲ ἢ ἡμερῶν μετὰ γέννησιν βρέφους εἰ μὴ περιτέμνηται, τί ἀδικεῖ, ὡς καὶ θανάτω τιμωρίαν ὑπομένει; Ἐνιοὶ μὲν ἐν φασίν, ἀναφορικὸν εἶναι τὸν τῆς ἐρμωσίας τρόπον ἐπὶ τῆς γενεᾶς, καὶ ἐκείνους κολάζεσθαι οἶοντα δεινῶς, ὡς ὀλιγορηκότας τῆς τῆ νόμου διατάξεως· οἷοι δὲ, ὅτι ὑπερβολῇ χρώμενος κατὰ τῆ βρέφους ὅσα τῷ δοκεῖν ἠγανάκησεν. ἵνα τοῖς τελείοις καταλύσει τὸν νόμον, ἀπαραίτητος ἐπάγηται τιμωρία· ἔκ ἐπειδὴ τὸ ἔργον τῆς περιτομῆς ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὅτι ἢ διαθήκη ἀδεύεται τῆ σημεῖα, δι' ἔ γνωρίζεται μὴ πληρωμένα. (2)

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Τινὲς ὡς ἄλογον παρεγράψαντο τῶν εἰς τὴν τῆς ψυχῆς περιτομῆν τὸ ῥητὸν μετακομισάντων. ἐχρῆν γὰρ ἔφασαν ῥηθῆναι, τὸν μὴ περιτέμνοντα τὸ παιδίον αὐτῆ ἐξολοθρευθῆναι, μὴ μὴ τὸ ἄωρον νήπιον. ἐγὼ δὲ εἰ καὶ πρὸς

τὴν ψυχὴν βλέπει κυρίως ὁ λόγος, ἐδὲ τὸ γράμμα παραγράφουμαι. κἀνταῦθα γὰρ ἢ αὐτῆ ἐννοία σωθήσεται. τοῖς γὰρ πατράσιν ἀργαλεωτέρα ἐστὶν ἢ τιμωρία, ὅταν τὰ παιδία ἐξολοθρευθῆεν. ἐκείνα μὲν γὰρ τυχόν, εἰ καὶ πρὸ τῆς διαγνωστικῆς τῶν καλῶν, καὶ τῶν ἐ τοιαύτων ἡλικίας τελοῦντο, ἐδ' εἰ ἐν τιμωρίᾳ γεγόνασιν, εἰσονται. εἰ δὲ καὶ ἔλθοιεν εἰς τὴν διαγνωστικὴν ἡλικίαν, ἐ πάνυ χαλεπῶς ἀέγχοιεν τὸ πρᾶγμα, τῆς σωθῆναι τὴν τιμωρίαν ἐξομαρτίζουσης· καὶ μάλιστα ὅτε ἐδὲ ἐκείνῳ ἐστὶ τὸ ἔγκλημα. οἱ δὲ γονεῖς ἀνυπόστατον ὑπομένουσι τὴν τιμωρίαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ ἀπερίτμητος, φησὶν, ἄρσιν, ὃς ἔ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῆ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτῆς· ὅτι τὴν διαθήκην με διεσκέδασαν. Οὐκ ἐπειδὴ τὸ ἔργον τῆς περιτομῆς ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὅτι ἢ διαθήκη ἀδεύεται τῆ σημεῖα, δι' ἔ ἐγνωρίζετο, μὴ πληρωμένα. τί ἐν ὁ μὴ περιτμηθεὶς ἐξολοθρευθήσεται; καὶ πῶς τὸ βρέφος; τῶν γὰρ πατέρων ἐστὶ τὸ περιτέμνειν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ. ἀλλ' ὁ Σύρος ἔ τως ἔχει· πᾶς ὃς ἔ περιτέμνει ἐξολοθρευθήσεται· καὶ ὁ Ἑβραῖος, πᾶς ὁ μὴ περιτέμνων. εἰ δὲ αὐτῆ Θεῷ ἀπόφασιν, καὶ πῶς ἔκ ἔδεισαν οἱ ἐξελεθόντες ἐξ Αἰγύπτου ἐν μ' ἔτεσι μὴ περιτέμνοντες τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεχνούσας; ἢ πῶς ξύλα μόντις συλλέξας ἐ σαββάτω; λιθάζεται· καὶ ὁ λαὸς ὁ γογγύσας πίπτει καὶ κατὰ μέρος ἀφανίζεται, ἔκ ἐμέμφθη δὲ ὁ (3) περιτμηθεὶς; ἢ δῆλον, ὅτι ἀπὸ περιτομῆς ἐβλετο γνωρίζεσθαι τῆς οἰκείας, τῆς ἐν μέσῳ ἀκροβύτων τότε τυγχάνοντας. μετὰ ταῦτα δὲ ἐν ἐρήμῳ γνομοσίᾳ, καὶ τῆ σημεῖα ἔ χρεῖαν ἔχοντας, (πάντες γὰρ ἐτύγχανον οἰκῆοι τῆ Θεῷ) ἔκ ἀπήτησε τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης. αὐτίκα δὲ μετὰ ταῦτα ὀδηγηθέντας εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, καὶ λοιπὸν τοῖς ἔδνεσιν ἐπιμιγνυμένους, πάλιν ἀπαιτεῖ τὴν περιτομῆν. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν πίσιν γάσεως ἔκ ἐγνωρίζοντο, καθάπερ ἄλογα ἀπὸ καυτήρος αὐτῆς ἐκ τῆς περιτομῆς ἐβλετο γνωσθεσθαι. ἵνα ἢ περιαιρέσει τῆς σαρκὸς δακνύη τὸ τῶν Ἰσραηλίων ἐξαίρετον. ὁ τῆς προαιρέσεως ἢ μεγίστη κατηγορία.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἡ περιτομή δούτεραν ἔχει χώραν μετὰ τὴν πίσιν, ὡπερ καὶ ἢ γενεσίς τῆ νόμου μετὰ τὴν ἐπαγγελίαν τῆ γνησίᾳ· καὶ διὰ τὸ ὀπλίζεσθαι τὴν ἐκείνους γέννησιν. ἔ τω τοίνυν ἢ περιτομῆ, διὰ τὸ μήπω τῇ πνευματικῇ γενέσθαι καιρὸν, προηγεῖται· ταύτης δὲ φανείσης, ἐκείνη ἐκβάλλεται.

(1) Οὐκ ἐν τῇ πρὸς Γαλάτ. ἀλλ' ἐν (κεφ. 4. ἐδ. 11.) τῇ πρὸς Ῥωμ.

(2) Φίλων δὲ ὁ Ἑβραῖός φησιν, ὅτι ὑπερβολῇ χρωσάμενος, κατὰ τῆ βρέφους φέρει τὴν ἠγανάκτησιν. ἵνα τοῖς τελείοις παραβαίνουσιν ἀπαραίτητος ἢ τιμωρία γούνηται. καὶ τῆτο κείται ἐν τῷ κώδικι. ὅπερ εἰς περιττὸν ἐκ ἐν τῇ σφραγῇ, ἀλλ' ὡδε τέθειται.

(3) Ὁ μὴ περιτμηθεὶς τῆ ἐννοία κατὰ ἄλλον.

Γαλ. 5. 6. βάλλεται. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ, Φησί, ἔτε περιτομήτι ἰσχύει, εἰ δὲ ἀκροβυστία. σημεῖον δὲ διαθήκης ἐκεῖνο μὲν ἰσχύει διωμάειον καὶ παρανόμοις ὑπάρχον. ἡ δὲ ὄντως περιτομή, νομιμότης ἐστὶν ἢ τελειοτάτη· τὸ περιτεμῆσθαι, καὶ περιηροῦσθαι πᾶν τὸ ἀλλότριον Θεῷ, καὶ ὑπερβεβηκός (1) τὰ κοσμικά, πρὸς τὰ ὑπερκόσμια. Φθάσαντα. τῆς σύμβολον ἢ ὀγδοῦ τῆς περιτομῆς ἡμέρα· ματακόσμιος γὰρ ἡ ὀγδοῦς· ὡς καὶ ὁ σωτὴρ ἐν ὀγδοῦ τῶ ἀνάστασιν ἐπιτελέσας, τὸ μυστήριον ἐδείξε. καὶ δὴ καὶ τὸ ἐξολοθροῦσθαι, ὡς τὸν ἀπερίτμητον τῶ σάρκα τῆς τῶ καρδίας μὴ περιτεμῆσθαι, δίκαιον. ὡπερ καὶ λέγεται ἀπερίτμητος καρδίας κατὰ τῶ παλαιῶν διαθήκῃ.

Ἱερ. 9. 26.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἄξιον ζητῆσαι τί διήπολε μὴ ἐπὶ τῆς γεννήσεως τῆ Ἰσραήλ, (2) ἀλλ' ἐπὶ τῆς τῆ Ἰσαὰκ δίδωσι τῶ περιτομῆ, καίτοιγε μέλλουσαν ἐπὶ ταῖς παλαιαῖς γίνεσθαι διαθήκῃς. Αἰνιτλούμενος, ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ εἰς μὲν προπαρασκόβῃ τῆς χάριτος αὐτῆς σωτελεῖν, αὐτῶ δὲ κατ' ἑαυτῶ ἐχ' οἴαντε εἶναι πρὸς πέρας ἄγειν τῶ δόλοισιν. εἰ δὲ μὲν ἐκ τῆς κατὰ νόμον πολιτείας τέλος διώσθαι λαβεῖν τὰς ἐπαγγελίας. τοσῶτον γὰρ ἀπέχον οἱ ὑπὸ τὸν νόμον βιῶντες εἰς κοινωνίαν σωτηρίας τῆς ἐθνικῆς προσλαβεῖν, ὅσον μυριάκις αὐτοὶ πρὸς τῶ ἐκείνων εἰδολωλατρεῖαν ἐξεκυλίοντο. τὸ μὲν ἐν ὀκταήμεροις ἐστὶ εἰς τοῖς παισὶ προσάξει προσφέρεισθαι τῶ περιτομῆ, ἐδήλωσεν, ὅτι μὴ διδασκαλία τινὸς ἐστὶν ἀρετῆς, ἐπὶ μὴ δεκτικῆ τοιαύτη τινὸς μαθήματος ἢ τοιαύτη τέως κατέστηκεν ἡλικία. σημεῖον δὲ μόνον ὑπάρχειν, διακρίνειν διωμάειον ἀπὸ τῶν λοιπῶν τῆς χρωμῆς αὐτῆ, κατὰπερ βασιλικῆτις σφραγίς τῆς σφραγιώτας τῶν ἰδιωτῶν ἀφορίζουσα. τὸ δὲ ἐπὶ τῆ παιδογόνῃ μορῆς κελευσά τῆτο ποιῶν, ἐμύυσεν, ὅτι βέλεται πρὸς ὑπόμνησιν αὐτῆς ἰσχύει συνεχῶς τῆς περὶ αὐτῆς ὑπερ Φύσιν προνοίας, κατ' ἰσχύει τὸ γένος αὐτῶν ἐκ μήτρας γένεσθαι καὶ νεκρωμένης ἤδη τῶ γήρα παρα πᾶσαν ἀκολοῦσαν σωεσησατο. περιαιχέγε μὲν κατὰ τῆτο τῆ Ἰσαὰκ ἢ γεννήσις τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αἰνιγμα. τὸ δὲ καὶ τῆς ἐκ διαφόρων ἐθνῶν οἰκέτας αὐτῶ προσάξει περιτεμεῖν, τὸ συμμεδέξαι καὶ τὰ ἐθνη τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐπαγγελίας τῆς ἐν Χριστῶ προκατήγγειλε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁρᾶς, ὅτι τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ περιτομῆς τύπος ὡπερ τις ἢ ἐν σαρκὶ προεδάκνυτο. πράττεται γὰρ κατὰ τῶ ὀγδοῦ, κατ' ἰσχύει ἀνεβίω Χριστός. καιρὸς ἰσχύει τῆ μεταλαχεῖν ἀγίῃ πνεύματος, καὶ τῶ ἐν αὐτῶ δέχε-

A Δαι περιτομῆ, ἐ σάρκα λυπῆντος, ἀλλὰ πνεῦμα καθάροντος· ἐ σωματικῶν ἀπαλλάττοντος ῥύπων, ἀλλὰ ψυχικῶν ἡμᾶς ἀπολύοντος νόσημάτων. ὅτε γὰρ ἀνεβίω Χριστός καταλύσας τῆ θανάτῃ τὸ κράτος, τότε δὴ τότε, καὶ ἀπαρχῶ ὡπερ τινὰ τῆ ἀγίῃ πνεύματος τοῖς ἀγίοις ἀπέδωκε μαθήταις. ἀνεφύσησε γὰρ αὐτοῖς, λέγων, Ἰωάν. 20. 22. λαβετε πνεῦμα ἅγιον.

B ΙΕ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῶ Ἀβραάμ, Σάρα ἢ γυνήσε ἐ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῆς Σάρα, ἀλλὰ Σάρρα ἔσαι τὸ ὄνομα αὐτῆς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐρμηνεύεται Σάρα μὲν, ἀρχήμῃ· Σάρρα δὲ, ἀρχουσα. τὸ μὲν ἐν προτέρῳ, αἰδικῆς σύμβολον ἀρετῆς ἐστὶ· τὸ δὲ δεύτερον, γενικῆς. ὅσω δὲ γένος εἶδος διαφέρει κατὰ τὸ ἐλαττον, τοσῶτον τὸ δεύτερον ὄνομα τῆ προτέρου. τὸ μὲν γὰρ εἶδος, καὶ βραχὺ καὶ φθαρτόν· τὸ δὲ γένος, πολυτε. αὐ καὶ ἀφθαρτόν. βέλεται δὲ ὁ Θεὸς ἀντὶ μικρῶν καὶ φθαρτῶν, μεγάλα καὶ ἀθάνατα χαρίζεσθαι.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡπερ σοίφησι τὸ σοιχείον προδεις, ἐμύυσεν, ὅτι πατῆς ἔση πολλῶν ἐθνῶν, ἔτω καὶ τῆ Σάρα ὁμοίως προσίθῃμι τὸ σοιχείον. ἵνα μάθῃς, ὅτι νῦν ὁ καιρὸς ἦκε τῆ εἰς ἔργον ἐλθεῖν τὰ πάλα παρ' ἐμῆ ἐπαγγελθέντα.

ΙΣ. Εὐλογῆσω δὲ αὐτῆν, καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον, καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσονται.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρώτῃ τῶ αὐτῶ δόλοισιν δόλοισιν ἐμύυσεν ὑπὸ Θεῷ γυναικα. καὶ χρῆσάμεθα τῶ ἔθῃ εἰς προτροπῆν γυναικῶν. ἀναγκαιῶς δὲ (3) ἠγγεμα ἵνα ἔτι μάλλον ἅγιος γένῃται ὁ Ἰσαὰκ πρὸς τῶ δόλοισιν τὸν Ἀβραάμ, δόλοισιν (4) καὶ τῶ Σάρρα· ἵνα γνήσιος γένῃται δόλοισιν ἐκ δύο δόλοισιν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶς (5) κατὰ τῶ ἰσορίαν βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ Ἰσαὰκ; οἱ γὰρ ἐξ Ἠσαῦ ἠγεμόνες εἰρήνται. Εἰ μὴ ἄρα διὰ τῆς ἀναγεγραμμένης βεβασιλοῦσθαι Ἰδαμῶν. οἱ τινες ἦσαν ἐθνικοί.

ΙΖ. Καὶ ἔπεσεν Ἀβραάμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἐγέλασε· καὶ εἶπε τῆ διανοία αὐτῆς, εἰ τῶ ἑκατονταετῆ γενηθήσεται υἱός; καὶ Σάρρα ἐννεήκοντα ἐτῶν ἔσα, τέξεται;

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀπιστῶν, ἀλλὰ πισθῶσας ἐχάρη. τῆτο γὰρ τὸ, ἐγέλασε. διὰ τῆτο καὶ ἐπὶ πρόσωπον ἔπεσεν.

ΧΡΥΣΟ.

(1) Ὑπερβεβηκία ὀρθότερ.

(2) Τὸν Ἰακώβ δοκεῖ ἀνοεῖν. αὐτὸς γὰρ Ἰσραήλ ἀνεμάθη.

(3) Ὡς ἂν δὲ μάλλον γένῃται ἅγιος ὁ Ἰσαὰκ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(4) Εὐλογεῖται καὶ ἡ Σάρρα. ὁ αὐτ.

(5) Καὶ πῶς τῆτο, κατ' ἰσορίαν; οἱ γὰρ, κτ. ὁ αὐτ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἶδε τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὑποχέσεως, καὶ τῆς διωάμεως τῆ ἐπαγγελιαμένη τὸ μέγεθος ἀνοήσας, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐγέλασαν, ἀντὶ τῆ περιχαρῆς ἐγένετο.

ιη. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ πρὸς τὸν Θεὸν, Ἰσμαὴλ ἔστος ζήτω ἐναντίον σου.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Δεικνύς ἑαυτὴ τὴν δὴγνωμοσύνην, παράκλησιν προσάγει περὶ τῆ Ἰσμαὴλ, μονονυχί λέγων, δέασοτα ἀρκέντως με παρεμυθήσω, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀπαύδειας ἀδύμιαν τῆ δόσαι τῆ Ἰσμαὴλ εἰς εὐφροσύνην μετέβαλες. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὗτος ἔν ὁ παρὰ σὲ δοθεὶς ἡμῖν, ζήτω ἐναντίον σου, καὶ ἀρκέσαν ἔξομα τὴν παράκλησιν, καὶ τὸ γῆρας τὸ ἡμέτερον ἢ τέττε ζωὴν παραμυθήσεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀρκεθεὶς τῷ ζήτῳ, προσέδηκεν ἐναντίον σου. τὸ γὰρ ζῶν ἐναντίον Κυρίου μακάριον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξαίρετον ἤξις περὶ τῆ Ἰσμαὴλ ὁ Ἀβραὰμ, ἐκ ἀρκέμενος τῷ ζήτῳ. διὸ προσέδηκεν αὐτῷ τὸ, ἐναντίον σου. ὁ μακαρίων ἐστὶ καὶ ἀγίων μόνον.

ιθ. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ναὶ ἰδὲ Σάρρα ἡ γυνὴ σου τέξεταί σοι υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαὰκ. καὶ εἴσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτόν, εἰς διαθήκην αἰώνιον εἶναι αὐτῷ Θεὸς καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Καλεῖται χαλδαίσι μὲν, Ἰσαὰκ ἑλλήωσι δὲ μεταληφθεῖν τῆ ὀνόματος, γέλωσ. γέλωσ δὲ ἔχ ὁ κατὰ παιδίαν ἐγγινόμενος σώματι παραλαμβάνεται νῦν, ἀλλ' ἢ κατὰ διάνοιαν ὑπάδεια καὶ χαρὰ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρῶτος Ἰσαὰκ ἐκ προσάξεως Θεῶ ὀνομάζεται, ἐπώνυμος ὢν ἐκ προφητείας τῆ μετὰ τὸν ἀταῦθα κλαυθμόν μακαρίζομεν γέλωτος. καὶ χαριέντως γε φῆσεις, πάντα τὸν γελάσοντα τῆς ἐπαγγελίας τυγχάνοντα, Ἰσαὰκ εἶναι.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Σημείωσα, ὅτι ἐκ κοιλίας αὐτοῦ ὁ Θεὸς ὀνομάζει αὐτόν Ἰσαὰκ. διόπερ ἔ δίδωσιν αὐτῷ μετὰ ταῦτα ἕτερον ὄνομα, ὡς τῷ Ἀβραμ τὸ Ἀβραὰμ, καὶ τῷ Ἰακώβ τὸ Ἰσραὴλ.

κ. Περὶ δὲ Ἰσμαὴλ ἰδὲ ἐπήκησάσθ. ἰδὲ εὐλόγηκα αὐτόν, καὶ πληθυνῶ αὐτόν σφόδρα. δώδεκα ἔθνη γεννήσει· καὶ δώσω αὐτόν εἰς ἔθνος μέγα.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Παῖδες Ἰσμαὴλ γίνονται δώδεκα πάντες. Ναβαιώθης, Κήδαρος, Ἀβδέηλος, Ἡδεμᾶς, Μάισαμος, Μάιμασος, Μάσμησος, Χόδαμος, Θεμνός, Ἰέτερος, Νάφαισος, Κάλμασος. ἔτοι πᾶσαν τὴν ἀπ' εὐφράτε καὶ καθήκσαν πρὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν κατοικῆσι, Ναβατινὴν τὴν χώραν ὀνομάσαντες. εἰσὶ δὲ ἔτοι οἱ τῶν Ἀράβων ἔθνος, καὶ τὰς Φυλᾶς ἀπ' αὐτῶν καλέσι, διάτε τὴν ἀρετὴν αὐτῶν καὶ τὸ τῆ Ἀβραὰμ ἀξίωμα.

κα. Τὴν δὲ διαθήκην μου εἴσω πρὸς Ἰσαὰκ, ὃν τέξεταί σοι Σάρρα εἰς τὸν καιρὸν τῆτον, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ.

κβ. Συνετέλεσε δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν, καὶ ἀνέβη ὁ Θεὸς ἀπὸ Ἀβραὰμ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εἰ ἀνέβη ὁ Θεὸς ἀπὸ Ἀβραὰμ, δῆλον ὅτι ἐκ τῆ ἀναβάς ὅτε ἐλάλει (1) τῷ Ἀβραὰμ. συγκαταβαίνων γὰρ αὐτῷ, καὶ ἴν ἔτως εἶπω (2) κἀτῶν, περὶ τῆς περιτομῆς διατίθεται.

κγ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραὰμ Ἰσμαὴλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τῆς οἰκογενεῆς, καὶ πάντας τῆς ἀργυρωνήτας αὐτοῦ, καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβραὰμ, καὶ περιέτεμε τὴν ἀκροβυστίαν αὐτῶν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ Θεός.

κδ. Ἀβραὰμ δὲ ἦν ἑννενηκονταεννέα ἐτῶν, ὅτε ἔτεμε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μὴ νομίσης ἀπλῶς ἡμῖν τῶν ἐτῶν τὸν ἀριθμὸν τὴν Γραφῶν ἐπισημειώσασθαι, ἀλλ' ἵνα καὶ ἐκ τέττε μάθης τῆ δικαίᾳ τὴν πολλὴν ὑπακοὴν, ὅτι καὶ εἰ ἐχάτω γῆρα ὢν, πρῶτως ὡεγκε τὴν οὐσίαν διὰ τὸ τῆ Θεῶ ἐπίταγμα, διὰ τῆτο ποιῆται τὴν αὐτῶν ἀπαρτίμῃσιν, καὶ ἐκ αὐτοῦ μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰσμαὴλ, καὶ πάντες οἱ οἰκογενεῆς.

κε. Ἰσμαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἦν ἐτῶν δεκατριῶν, ἠνίκα περιετέμνετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. (3)

κς. Ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιετέμθη Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσμαὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

κζ. Καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τῆ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ οἰκογενεῆς, καὶ οἱ ἀργυρώνητοι, οἱ ἐξ ἄλλογενῶν ἔθνων καὶ περιέτεμεν αὐτοῦ.

Q 2

ΙΩΣΗ-

(1) Καθὸ λαλεῖ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Καὶ ἴν ἔτως εἶπω ὀνομάσας. ὁ αὐτ.

(3) Τὸ κε. ἰδ. προσετέθη, καθότι ἐκ τῆ εἰ τῷ κώδικι.

ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἀβραάμ μὲν ἔν ἕκτον ἡδὴ καὶ π' ἔτος γεγονότι ὁ Ἰσαακ ἐγεννήθη· εἰς θ' δὲ αὐτῷ καὶ ἡ τῷ χρόνῳ παρεληλυθῆαι· περιτέμνεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας, καὶ πάντες οἱ παρ' αὐτῷ,

καὶ ὁ παῖς Ἰσαακ. ὃς καὶ κατ' ἐκένω τὴν ἡμέραν τρισκαίδεκατον ἔτος ἦγε. καὶ ἐκ τῆς πάντες Ἰσαακίταις τρισκαίδεκατῷ ἔτει περιτέμνονται. (1)

K E Φ. IH.

α. Φθὴ δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῆ δρυὶ τῆ Μαμβρη, καθήμενος αὐτῷ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῆ μεσημερίας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει μοι ἐν ταῦτα τὰ δικαῖα τὴν ἀρετῶν. καθήμενος, Φθῆσι, ἐπὶ τῆς σκηνῆς. ἔτος ἔργον ἐποιοῖτο τὴν φιλοξενίαν, ὡς μηδὲ ἀναχέειν αὐτῷ τινὲ τῶν προσηκουσῶν ἐπιτρέψαι τὴν τῶν θήραν· ἀλλὰ τριακοσίας δέκα καὶ ὀκτὼ οἰκογενεῖς ἔχων, ἀνθρώπος πρῶτος, καὶ εἰς βαθὺ γῆρας ἐλάσας, ἑκατονταετῆς γὰρ ἐτύγχανε, παρὰ τὴν θύραν ἑκαδέζετο. Καὶ μετ' ὀλίγου. Τῆτο γὰρ ἡ πολλὴ τῆς φιλοξενίας ἐπίτασις, καὶ τῆς ἀρετῆς τὰ δικαῖα ἢ ὑπερβολῆ, ὅτι καὶ ἐν μεσημβρίᾳ τῆτο διεπράττετο.

ΑΔΗΛΟΥ. Αἱ μὲν πρότερον θεοφάσαι τῷ Ἀβραάμ ἐξ ἔρανος γίνονται· τελευτάια δὲ, ἐπὶ σκηνῆς τῆς αὐτῆ. καὶ τῆτο ἡ σημαῖον, ὅτι τελευτάιον αὐτῷ ἡμῖν ὁ Θεὸς σκηνώσῃ διὰ τὰ λόγια. ἔχε δὲ ἡ ἐπιφάνεια τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος, ἣτις ἐστὶν ὑπὲρ τὴν κτίσιν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ δὲ ὡφθῆ Θεός, ὡς ἀνὴρ, ἐκ ἀνδρέκελον ἔχει τὸ εἶδος ὁ ἀσώματος τε καὶ ἀπερίγραφος. καὶ γὰρ πνεῦμα ἐρηται ὁ Θεός. καὶ ἐν Φλογὶ πυρὸς ὡφθα, ὡς καὶ νῦν ἀνὴρ, ζῶν λογικῶ τὴν θεωρίαν διδόν· σύμφωνον γὰρ τοῖς ὑποκειμένοις αἰ τὴν θείαν παρέχεται. ἀδύνατον γὰρ αὐτὸν ὁραῖν κατὰ φύσιν αἰδητοῖς ὀφθαλμοῖς. ἀλλ' ἡ μὲν ὄψις σαφῆς καὶ ἐκ ἀπατηλῆ, ἢ σαφῆς δὲ ἡ φύσις καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἡ ἰδιότης. Καὶ μετ' ἔτερα. Πρὸς τῆ δρυὶ τῆ Μαμβρη εἶδεν, ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ ὁρασεως. προσφοροὶ γὰρ αἱ προσηγορίαι τῆ ὀπλισία. εἶδε δὲ μεσημβρίας, αὐ καθαρωτάτη δέξθητε καὶ φωτί.

β. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῷ εἶδε· καὶ ἰδὲ τρεῖς ἄνδρες εἰσημεισαν ἐπάνω αὐτῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ γὰρ εἶδε, μὴ ἀναβλέψας τὰς κεκαλυμμένους ὀφθαλ-

μῆς, οἷς ἡ φύσις ἐκ τῷ Θεῷ βλέπειν· εἰδὲ ἂν εἶδε, μὴ ὀφθαλμῶν θελήσαντος ἐκείνου.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰς τρεῖς ἄνδρας οἱ μὲν, τρεῖς Ἀγγέλους Φασίν· οἱ δὲ, ἰσδαίξεν τὰς μὴ ἕνα τῶν τριῶν εἶναι λέγοντας τὸν Θεόν, Ἀγγέλους δὲ τὰς δύο· οἱ δὲ, τύπον ἔχειν Φασὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοσίσ Τριάδος. πρὸς ἃς εἰρηδαῖ μοναδικῶς τὸ, Κύριε. Φαίνεται δὲ πανταχῆ κατὰ τὸ ἑβραϊκὸν ἐπὶ τῶν τριῶν κείμενον τὸ ὀφθαλμῶν ὄνομα τὸ ἐπὶ μόνῃ γραφόμενον τῷ Θεῷ, τετραγράμματον ὄν, καὶ ἐν τῷ ἱερατικῷ πετάλῳ γραφόμενον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἀβραάμ τρεῖς εἶδεν Ἀγγέλους εἰς τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος. ὁ δὲ λαὸς δύο εἶδεν, εἰς τὰξιν ἢ καὶ πατρός. Φυσικῶς γὰρ σιῶσι τῷ ἡμῶν τὸ πνεῦμα ἐν τῷ τῆς κτίσεως καιρῷ. εἶδε γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει εἰδέναι, ἀλλὰ τὴν πᾶσαν κρίσιν δέδωκε τῷ ἡμῶν, σιῶντος αὐτῷ δηλονότι καὶ ἐνπάρχοντος Φυσικῶς τῆ ἁγίας πνεύματος. (2)

Καὶ ἰδὼν, προσέειπεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῆ, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰκός, ὅτι ὡς πρὸς σωτήρη λοιπὸν αὐτῷ θεωρίαν προσέειραμεν. εἰρηται γὰρ πρότερον, ὅτι ὡφθῆ Θεός αὐτῷ. ὅθεν Φιλίως ὁ πρῶτος δρόμῳ σιῶντήτας προσῆλθε νεανικῶ· καίτοιγε ἐπάνω αὐτῆ ἐσηκότας ἰδὼν. ὅπερ ἐμφαίνει τὴν ὑπὲρ ἄνω τῶν ἰσθητῶν λῆξιν, παράδοξον γὰρ ἡμῶν καὶ ἄνδρας ὁρᾶν, καὶ μὴ ἐπὶ γῆς. μερίζεται δὲ λοιπὸν τὴν διανοίαν, προσκωῶν μὲν ὡς θεῶν, ὡς δὲ ἕνεκεν ἐπὶ τὸ νίψασαι παρακαλῶν· εἰ καὶ μὴ γέγονε τὸ νίψασαι. ἢ γὰρ ἐρηται.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ἡ μὲν προσκωῶσις, ὡς θεῶν· ἡ δὲ παρακωῶσις τῆ νίψασαι, ὡς ἑσίων.

γ. Καὶ εἶπε, Κύριε, εἰ ἄρα εὔρον χάριν ἐναντίον σε, μὴ παρέλθῃς τὸν παιδά σε.

ΑΔΗΛΟΥ.

(1) Ἀβραάμ μὲν ἔν ἕκτον ἡδὴ καὶ ὀγδόησόν ἔτος γεγονότι ὁ προσεσημῶνος ἐγεννήθη. εἰς ἕνατον δὲ αὐτῷ καὶ ἀνανησόν παρελθόντι, ἐπιφανείς ὁ Θεός, ἀπήγγειλε, ὡς παῖς αὐτῷ ἐκ Σαββᾶς ἔσοτο. κελούει δὲ αὐτὸν καλεῖσαι Ἰσαακ, δηλῶν ἐσόμενα ἔθνη μεγάλα ἀπ' αὐτῆ, καὶ βασιλείς. Καὶ Ἀβραάμ μὲν ἐπὶ τέτοις δὲ χαριστήσας τῷ Θεῷ, περιτέμνεται παρακωῶσις, καὶ πάντες οἱ παρ' αὐτῷ, καὶ ὁ παῖς Ἰσαακ. ἔ κατ' ἐκένω τὴν ἡμέραν τρισκαίδεκατον ἔτος ἔχοντος, αὐτὸς ἀνανησόν πρὸς τοῖς ἀνὰ διήγην. ἐν βιβλ. 1. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολ. κεφ. 11.
(2) Τὰ αὐτὰ ἀλλως πως ὁ Κύριδος. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 26.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡφθαμ δὲ Φθῆσι τῷ Ἀβραάμ καθήμενῷ πρὸς τῆ δρυὶ τῆ Μαμβρη τρεῖς ἄνδρες, τῆς ἁγίας καὶ ὁμοσίσ Τριάδος ἐπέχοντας τύπον. εἶτα πρὸς αὐτὰς εἶπεν τὸν θεῶσιον Ἀβραάμ, ἐχὶ μάλλον κύριοι, Κύριε δὲ μοναδικῶς· εἰ εὔρον χάριν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ζητητέον τὶ Φρονῶν ὁ Ἀβραάμ, Κύριον τὸν ἕνα αὐτῶν καλεῖ, καὶ λέγει, ληφθῆτω δὴ ὕδωρ, καὶ νίψατωσαν τὰς πόδας ὑμῶν· καὶ καταψύξατε, καὶ τὰ ἔξῃς. Κύριε εἶπε μοναδικῶς διὰ τὴν ὁμοτιμίαν τῆς φύσεως.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σκόπει τὸ ἄτυφον, πῶς καὶ προσκωῶ ἢ παρακαλεῖ. ἐπειδὴ δὲ τὸν ἕκτον, τὸ Φαυδρὸν ἔχειν, τὸ πρόδρυμον, τὸ ἄφθονον. ἢ μὴ βλέπων ὁ ἕσῃς ἀιχμῶτα.

δ. Ληφθῆτω δὴ ὕδωρ, καὶ νίψατωσαν τὰς πόδας ὑμῶν· καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον. Καὶ λήψομαι ἄρτον, καὶ φάγεσθε. καὶ μετὰ ταῦτα παρελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, ἢ ἕνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν. καὶ εἶπεν, ἔτω ποιήσων καθὼς ἐρηται.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁραῖς πῶς ἐκ εἰδὼς τίνες εἰσι, καθάπερ ἀνθρώποις διαλεγόμενος παρῖσιν, ἔτω κοινῶ πρὸς αὐτὰς ποιεῖται τὴν προτροπῶν, καὶ ἀπαξ καὶ δῦοτερον παῖδα ἐαυτῶν αὐτὸν καλῶν· καὶ ὅρα πῶς καὶ προλέγει τῆς τραπέζης αὐτῆ τὴν ὄψις, μάλλον δὲ τὴν πολυτελείαν.

ε. Καὶ ἔειπεν Ἀβραάμ ἐπὶ τὴν σκηνὴν πρὸς Σάρραν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, σπεῦσον, καὶ Φύρασον τρία μέτρα (1) σειμιάλευς, καὶ ποιήσων ἐγγυφίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐγγυφίας, ἄρτος ἐν σποδῇ χωνυμένους καὶ ὀπλῶμενος.

ζ. Καὶ εἰς τὰς βόας ἔειραμεν Ἀβραάμ, καὶ ἔλαβε μοσχάριον ἀπαλὸν καὶ καλὸν, καὶ ἔδωκε τῷ παιδί, καὶ ἐτάχυνε ποιήσαι αὐτό.

ΑΔΗΛΟΥ. Πάντα σποδαίως ἐν τῷ οἴκῳ τῆ σποδῆ γίνεται.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πάντα σποδομα ἐν τῷ οἴκῳ τῆ σποδαίως γίνεται. γέγραπται γὰρ περὶ μὲν αὐτῆ, καὶ ἔειραμεν Ἀβραάμ ἐπὶ τὴν σκηνὴν· καὶ πάλιν, εἰς τὰς βόας

ἔειραμεν αὐτῷ· πρὸς δὲ τὴν γυναικα Φθῆσι, σπεῦσον· καὶ περὶ τῆ παιδὸς εἰρηται, ὅτι ἐτάχυνε τῆ ποιήσαι αὐτό, δηλονότι τὸ μοσχάριον.

η. Ἐλαβε δὲ βέτυρον, καὶ γάλα, καὶ τὸ μοσχάριον, ὃ ἐποίησε· καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ζητητέον εἰ οἱ Ἀγγελοὶ ἔφαγον παρὰ τῷ Ἀβραάμ. Οὐκ ἔφαγον, ἀλλ' εἰργεῖα ἀορατῶ κατωάλωσαν τὰ παρακείμενα προσποιήσῃ τῆ Φαγῆν. καὶ ὅτε πρὸς Γεδεὼν ἦλθεν ὁ Ἀγγελος, παρέθηκεν αὐτῷ κρέας, καὶ ἀζύμους, καὶ ἐξῆλθε πῦρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ κατέφαγεν αὐτά. καὶ ὅτε Μανωῆ ὁ πατὴρ Σαμψὼν εἶδε τὸν Ἀγγελοῦ, λέγει αὐτῷ· παραβιασάμεθά σε, καὶ ποιήσωμι σοὶ ἐριμε, ἢ φάγω ἀπὸ τῶν ἄρτων σε. ἐάν ποιήσῃς ὀλοκαυτώματα, ἀνοίσεις Κυρίῳ. καὶ ἐπάγει ἡ Γραφή, ὅτι ἐκ ἐπέγνω Μανωῆ, ὅτι Ἀγγελος Κυρίου ἐστὶν ἔτος· ὅτι ἐκ ἀνπαρέθηκεν. ἀγνώων δὲ, ἐποίησων ἀν, εἰ μὴ ἠρησάτο ὁ Ἀγγελος.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὔτε τῆ φύσει ἄνδρες ἦσαν, ἀλλ' ἐδόκεν εἶναι, ἔτε ἔφαγον ὡς ἀνθρώποι, ἀλλ' ἐδόκεν ἐθίαν τῆ ὄψις τῶν ὁράντων, ἀναλισκομένων τῶν προτιθεμένων κατὰ θείαν εἰργεῖαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ζητῆν, εἰ ἀδέχεται τὴν ἀσώματον ἕσταν τρεφεσάμ σώμασιν, ἐτοιμον εἰς ἀνάδωσιν, τολμηρὸν δὲ εἰς ἀπόφασιν, θείας ἀπαξ προσηλημῶνης Γραφῆς τῆς λεγῆσῃς, παρέθηκεν αὐτοῖς, καὶ ἐφάγασαν. εἰ μὴποτε τὸ ἀνηλωσάμ αὐτά, Φαγῆν εἶπεν ἡ Γραφή.

Αὐτὸς δὲ παρεστήκει αὐτοῖς ὑπὸ τὸ δένδρον.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τῆτο τύπος φιλοξενίας.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Αὐτεργὸς γίνεται τῆς ὑπηρεσίας, μὴ συγχωρῶν οἰκέτας τὴν τῆ Θεῷ λατρυγίαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ὑπὲρ ἀνθρώπων αὐτῶν ἐπιστάμενος, ἢ σιωπέφαγεν ὡς ἐσιατῶν αὐτοῖς, διορατικῶς αὐτοῖς λατρυγῶν. μακάριος δὲ ὢν, παρεστήκει αὐτοῖς τὸ Μωυσῆ λεχθῆν προλαβῶν, τὸ, σὺ δὲ αὐτῆ σῆτι μετ' ἐμῆ· καὶ κοινῆς τραπέζης ψαύειν ἢ τολμῶν μόνον ἐχ' ὀλοκαυτα παρόχων ἢ δὴ παρέθηκεν. ὅτι δὲ ἦδε Θεὸν δεξάμενος, δηλοῖ λέγων ἐξῆς, μηδαμῶς Κύριε ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γλῶσσαν.

(1) Ταῦτα δὲ τὰ μέτρα ἕκαστον γόμεν ἔχωρε. τὸ δὲ γόμεν δεκάτον ἡ τῆ μεγάλε μέτρα, τρεῖς τῆς Ἀρτάβης, ὃ γίνεται ἐπὶ ἕξων καὶ πέμπτον. Ἐπιφάν. ἐν τῷ περὶ μέτρ. καὶ σαθμ. βιβλ. Ὁ μὲν βωμαικὸς ἕξῃς ἐγγυφίας ἔχωρε 20, ὃ δὲ Ἀττικὸς 18. παρήχθη δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς Λατινικῆς Sextarius. Στέφαν. Ἐρηται. ἐν τῷ Δεξ.

9. Εἶπον δὲ πρὸς αὐτὸν, πῶς ἂν Σάρρα ἢ γυνή σου; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἰδὲ ἐν τῇ σκηνῇ.

ΛΗΛΟΥΤ. Οὐκ ἀγνοῶν ἐρωτᾷ, ἰδὼν τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν· ἀλλ' ἀδείκνυται μὴ τὴν αὐτῶν ἔχειν παρρησίαν τε καὶ πίσιν τὴν Σάρραν πρὸς τὸν Θεόν, ὡς τὸν Ἀβραάμ. καὶ τῆτο δῆλοι τὰ ἐξῆς. ἔλεγεν, (1) ἐγέλασε Σάρρα, ἰδὼν αὐτῆς ἕσης.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εὐθέως διὰ τῆς ἐρωτήσεως παρήνηξεν αὐτῶ, δεικνύς ὡς ἔκ' ὁ τυχῶν ἐστὶν ὁ παραγεγονώς, εἶγε καὶ τῆς γυναικὸς αὐτῆ τὴν προσηγορίαν ἠπίστατο. ὁ δὲ Φησιν, ἰδὲ ἐν τῇ σκηνῇ. καὶ ἐπεὶ ἐμελλε λοιπὸν ὡς Θεὸς ὑπικνεῖσθαι αὐτῶ τὰ ὑπὲρ Φύσιν, διὰ τῆτο καὶ τῶ εἰπεῖν τὴν προσηγορίαν τῆς Σάρρας, ἐσήμανεν ὅτι ὑπὲρ ἀνθρώπων ἐστὶν ὁ εἰς τὴν σκηνὴν αὐτῆ καταχθής.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Πῶς Σάρρα ἢ γυνή σου; τῷ Ἀβραάμ ἔλεγεν ὁ ἐλθὼν ἀνῶθεν σὺ τοῖς δυσὶν Ἀγγέλοις ὑὸς Θεοῦ. εἰ γὰρ ἠγνοεῖ πῶς ἐστὶν, ἔκ' ἂν ἔλεγεν, ἐγέλασεν ἐν ἢ Σάρρα ἰδὼν ἕσα. Βλέπεται αὐτῆς ὑποδείξαι τὴν σεμνότητα, ὑπογραμμὸν τῶν θελῶσῶν ὀσεβεῖν ἐν ἀληθείᾳ· ἴν' ὅτε ὑποδέχωνται ἕσας ἐξ ἰδίων καμάτων, ὑπηρετῶσι μὲν, διὰ δὲ τὴν σεμνότητα τὸ προσωποῦν αὐτῶν τοῖς ἀνδράσι μὴ ὑποδεικνύωσιν. ἐκείνη γὰρ ἢ μακαρία πάντως ἐξήρτυσε, καὶ ἐξαρτύσασα εἰς πρόσωπον Ἀγγέλων ἔκ' ὠφθη, σεμνότητος ὑπογραμμὸν ὑποβάλλασα ταῖς μετὰ ταῦτα γενεαῖς. ἀλλὰ καὶ ἵνα δείξῃ ὁ παρῶν τίς ἐστὶν, ὄνομα τῆς γυναικὸς ἐκάλεσεν, ὁ ἐπιξενωθεὶς πρὸς τὴν ἄραν, ὅτι ἔτε τὸ ὄνομα αὐτῆς λέληθεν, ἔτε πλάσμα, ἔτε διανόημα ἀνθρώπου.

ι. Εἶπε δὲ ἀνασρέφω, ἤξω πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῆτον εἰς ὥρας, καὶ ἔξει ὑὸν Σάρρα ἢ γυνή σου. Σάρρα δὲ ἤμισε πρὸς τῇ θυρᾷ τῆς σκηνῆς, ἕσα ὅπισθεν αὐτῆ.

ια. Ἀβραάμ δὲ καὶ Σάρρα πρεσβύτεροι προβεβηκότες ἡμερῶν. ἐξέλιπε δὲ τῇ Σάρρα γίνεσθαι τὰ γυναικεῖα.

ΛΗΛΟΥΤ. Σημείωσον, ὅτι πρῶτοι ὀνομάδισαν πρεσβύτεροι Ἀβραάμ καὶ Σάρρα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μήποτε ἐπὶ δικαίων μόνον τὸ προβεβηκότες τέτακται; ὅπερ εἰ ἔτις ἔχει, ἐδάς Φαῦλος προβεβηκεν.

ιβ. Ἐγέλασε δὲ Σάρρα, λέγασα πρὸς ἑαυτὴν, ἔπω μὲν μοι γέγο-

νεν ἕως τῆ νῦν· ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος.

ΛΗΛΟΥΤ. Τὸ ἔπω μὲν μοι γέγονε, μετὰ τὸ κατακρυβιῶσά με ἐγένετό μοι τρυφερία.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Μετὰ τὸ παλαιωθῆναι με ἐγένετό μοι ἀκμή.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τῆτ' ἴδ' ἄρα ὁ τῆς Σάρρας, γίνεσιν παιδὸς δὲ ἀγγελιοδείσεως, γέλωσ' ἔκ' ἀπιστησάσεως, οἶμα, τῶ Ἀγγέλῳ, καταιδεοδείσεως δὲ ἐκείνης αὐτῆς τὴν ὀμιλίαν, δι' ἣς ἐμελλε παιδὸς γενήσεσθαι μῆτηρ. καὶ μῆτι ἔκτοτε ὁ Ἀβραάμ ὀπίωικα παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου διὰ τὸ τῆς Σάρρας ἐκινδύνουσε κάλλος, οἰκείως αὐτῶ ἀδελφῶν προσεῖπεν, ἀλλ' ἔτε ὀμομητρίαν ἐδέπω καὶ ὀμοπατρίαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημείωσαι, ὅτι ὁ μὲν ἀναγέγραπται εἰρηκέναι ἢ Σάρρα τοῖς τὸν ἐστὶν, ἔπω μὲν μοι γέγονεν ἕως τῆ νῦν, ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος. ὁ δὲ Κύριός- Φησιν αὐτῶ εἰρηκέναι τὸ, ἄρα γε ἀληθῶς τῆξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα. πῶς ἐν ἔξι ταῦτα διαφῶνα; ἀλλὰ τῇ διωάμει τοῖς τὸν ἐστὶ τὸ ῥῆθ' ἢ μὴ γεννήσασα ἕως τῆ νῦν, ἄρα νῦν τῆξομαι; ἐσκόπει γὰρ ἔ μόνον τὸν ἀνδρα, ἀλλὰ καὶ ἑαυτῶ γεγήρακέναι.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἀβραάμ πρεσβύτερος κατὰ τὴν μαρτυρίαν Σάρρας λεγῆσθαι· ἔπω μὲν μοι γέγονεν ἕως τῆ νῦν· ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος. πρεσβύτερος δὲ ἴδ' διὰ τὴν πολιώσασαν αὐτῆ τὴν ψυχῶν ἀρετῶν.

ιγ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, τί ὅτι ἐγέλασε Σάρρα ἐν ἑαυτῇ, λέγασα, ἄρα γε εἰ ἀληθῶς τῆξομαι; ἐγὼ δὲ γεγήρακα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διὰ τῆ ἐλέγξαι τὰ κρύφια τῆς καρδίας Σάρρας, εἰς πίσιν αὐτῶ σιγήλασεν, ὅτι διωάλος ἐστὶ ποιῆσαι ὁ ἐπηγγέλατο.

ιδ. Μὴ ἀδυνατεῖ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα; εἰς τὸν καιρὸν τῆτον ἀνασρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας· καὶ ἔσαι τῇ Σάρρα ὑὸς.

ΛΗΛΟΥΤ. Εἰς τὸν καιρὸν τῆτον ἀνασρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας, τῆτῆσι τῶ ἐξῆς ἔτει ἐν καιρῶ τῆς ὀπώρας. ὅτι Σάρρα κατεκρίθη ὡς ἐπιγελῶσα τῷ ῥῆματι· ὁ δὲ Ἀβραάμ ὀκτικῶς αὐτῶ εἶπεν, εἰ τῶ ἐκατονταετῆ γενήσεται ὑὸς, τῆτῆσι καὶ Κυριε γενεοῖτό μοι ὑὸς ἐν γῆρα.

ιε. Ἠνήσατο δὲ ἢ Σάρρα, λέγασα, ἔκ' ἐγέλασα· ἐφοῖθη γὰρ· ἢ εἶπεν, ἔχι, ἀλλ' ἐγέλασας.

ΧΡΥΣΟ-

(1) ἴσ'· ἔλεγε γὰρ, ἢ ἔλεγε δὲ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἶτα ἐκείνη ἀκέσασα, ὅτι ἔτε τὰ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς κινήσιμα ἔλαθε τὸν παρόντα, ἠρνήσατο λέγεσθαι, ἐκ ἐγέλασα. ὁ γὰρ φόβος κατέσεισεν αὐτῆς τὴν διάνοιαν. διὰ τὸ τῇ ἀδινείᾳ αὐτῆς ἢ Γραφῇ τὸ πᾶν λογιζομένη, Φησὶν, ἐφοβήθη γάρ. ἀλλ' ὁ πατριάρχης Φησὶ πρὸς αὐτὴν, ἐχί, ἀλλ' ἐγέλασας. μὴ νομίσης, Φησὶν, εἰ καὶ ἐν διανοίᾳ ταῦτα ἐβλάβωσω, καὶ κατὰ τὸ λεληθὸς γέλωτα ἐποίησω, ὅτι τῆ παρανομίᾳ τὴν δυνάμιν λαθεῖν εἶχες. μὴ τοίνυν ἀρνεῖ τὸ γεγονός, μηδὲ προσθήκῃ ἐργάζεσθαι τῷ ἁμαρτήματι.

15. Ἐξαναπάντες δὲ οἱ ἄνδρες ἐκείθεν, κατέβλεψαν ἐπὶ πρῶτον Σοδόμων καὶ Γομόρρας. Ἀβραὰμ δὲ συνεπορευετο μετ' αὐτῶν συμπροπέμπων αὐτῆς.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μόλις διαζούγνυται δυσάποσπαστος ἔχων, ὡς βέλεσθαι καὶ ἀποδημεῖν. ἀμεινον δὲ τῆ πέμπειν τὸ παραπέμπειν, κοινωνικώτατον ἦδος ἐμφαίνον.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Πόσον ἀγαθὸν τὸ συμπροπέμπειν ξένους. ἐν μὲν γὰρ τῇ ὁδῷ ἐπαρρησίου Ἀβραὰμ τηλικαῦτα θαυμασιά.

16. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε, μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ πρῶτον Ἀβραὰμ τῆ παιδός μου ἀ ἐγὼ ποιῶ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πόσης γὰρ οἶα τιμῆς ἀναί καὶ τὸ αὐτὸ, τὸ λέγειν, Ἀβραὰμ τῆ παιδός μου; πόση φίλτρον, πόσης διαθέσεως; τὸ γὰρ μάλιστα δακνυσι τὸ ἐξαίρετον, καὶ τὴν εἰς τὸν δικαίον τιμῆ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Παρίσησι καὶ τῆ Θεῷ τὴν Φιλανθρωπίαν, καὶ τῆ δὲ τὸ ἀξίωμα, ὡς καὶ δεσποτικὰ θαρρῆσθαι μυσήρια.

17. Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσα εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Εἰπὼν, ἀ μὴ κρύψω ἀπὸ Ἀβραὰμ τῆ παιδός μου, ἀ ἐγὼ ποιῶ, ἐκ ὁδῆς λέγει τὸ μέλλον ἔσεσθαι. ἀκόλαστον γὰρ ἡ ἐπαγαγεῖν, ἢ εἰπῆν, ὅτι μέλλει τὰ Σόδομα ἐμπιπρᾶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλὰ τί; ἵνα μάθωμεν, ὅτι ἐχ' ἀπλῶς ἐδὲ εἰκῆ τὸσαῦτα περὶ αὐτὸν δακνυται τὴν κηδεμονίαν, Φησὶν Ἀβραὰμ δὲ γινόμενος ἔσα εἰς ἔθνος μέγα, καὶ τὰ ἔθνη βαβαί πόσον τῆς τῆ δεσπότης Φιλανθρωπίας τὸ μέγεθος. ἐπειδὴ μέλλει μετὰ ταῦτα ἐπαγαγεῖν τὰ κατὰ τὴν κατὰσροφίᾳ Σοδόμων, προλαβὼν νῦν παραθαρρῶναι τὸν πατριάρχῃ, ὁμῆ καὶ τὴν μεγίστην

ἄλογον αὐτῷ ἐπαγγελόμενος, καὶ ὅτι εἰς πλῆθος ἔσα μέγα.

18. Ἦδειν γὰρ, ὅτι συντάξει τῆς ἕως αὐτῆς, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτῆς μετ' αὐτῆς· καὶ φυλάξουσιν τὰς ὁδοὺς Κυρίως. ὅτι συντάξει τῆς ἕως αὐτῆς ποιῆν δικαιοσύνην καὶ κρίσιν, ὡς ἂν ἐπαγάγη Κύριος ἐπὶ Ἀβραὰμ πάντα ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτόν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ ἦδειν, ὅτι συντάξει τοῖς ἕως αὐτῆς Ἀβραὰμ, τὴν αἰτίαν παρίσησι τῆς ἐκλογῆς. διατὶ μόνον αὐτὸν ἀπὸ πάντων ἐξελέξατο. πᾶσα γὰρ ἀ ὁδοὶ αὐτῆς κρίσεις. ὡς ἄνθρωπος δὲ ὁφθαλμοὶ Θεοῦ τῷ Ἀβραὰμ, ἀνθρωπίνως διαλέγεται. τί ἂν θαυμάζουσιν εἰ ὁ Χριστὸς ἀνθρωπίνως ἐν τοῖς εὐαγγελίοις διαλέγεται, ἄνθρωπος γινόμενος ἀληθῶς;

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πολλὴ τῆς ἀρετῆς ἢ ἐπίτασις. ἀ γὰρ μόνον ὑπὲρ ὧν αὐτὸς μέτεισι τὴν ἀρετῆν τὰς ἀμοιβὰς δέχεται, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὧν διετάξατο τοῖς ἐξ αὐτῆς τεχθεῖσι δαψιλῆς ἀξίεται τῆς ἀντιδόσεως· εἰκότως. αὐτὸς γὰρ λοιπὸν ἅπασιν διδάσκαλος γέγονεν. ὁ γὰρ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ προίμια παρασχὼν, ἔτος καὶ τῶν μετὰ ταῦτα γινόμενων αἰτίος ἂν εἴη.

19. Εἶπε δὲ Κύριος ὁ Θεός, κραυγὴ Σοδόμων καὶ Γομόρρας πρὸς με.

ΑΔΗΛΟΥ. Κραυγῆ Φησὶ τὴν τῶν τολμημάτων Φανεράν παρρησίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Κραυγῆ, τὴν τὸ λῆμν λέγει καὶ τὴν παρρησίαν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τὸ γὰρ κραυγῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρας, οἶμα σημαίνει, ὅτι μετὰ τῆς παρανομίας ἐκείνης τῆς ἀφάτης καὶ πάσης συγγνώμης ἀπεσερήμηνος, καὶ ἐτέρας ἀδικίας πολλὰς ἐπεδακνυτο, οἱ δυνατώτεροι κατέξανισάμενοι τῶν ἀδινεσέρων, οἱ πλείοι τῶν πενήτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Χρήση τῷ ῥητῷ πρὸς τῆς ἀπὸ θυμῆ κεκραγοῦσας, παρατιθεῖς ἅμα καὶ Παῦλον λέγοντα, πᾶσα κραυγὴ καὶ Ἐφεσ. 4. 31. θυμὸς ἀρδήτω ἀφ' ὑμῶν.

Αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαί σφόδρα.

ΑΚΥΛΑΣ καὶ ΣΤΥΜΜΑΧΟΣ, Ἐβαρῶνθησαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς ἀνίσων ἔσων τῶν ἀμαρτιῶν, λέγεται τὸ, ἀ ἁμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαί σφόδρα.

20. Οἱ Σοδομίται πλείων καὶ μεγέθει χρημάτων ὑπερφρονεῖτες, εἰς τε ἀνθρώπους ἦσαν ὑβρισταί, καὶ πρὸς τὸ θεῖον ἀσεβεῖς, ὡς μηκέτι μενησθῆναι τῶν παρ' αὐτῆ γινόμενων ἀφελειῶν, ἐν

νάτεμισόξενοι, κὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὀμι-
λίαις ἐκτρέπεσθαι.

κα. Καταβάς ἐν ὄψομαί, εἰ κα-
τὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν τὴν ἐρχομέ-
νην πρὸς με συντελέσονται. εἰ δὲ μὴ,
ἵνα γινῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ μὲν κατὰ τὴν ἐρχομέ-
νῳ πρὸς Κύριον κραυγῶν εὐρη αὐτὸς
πράττοντας, ἐκ' οἶδεν αὐτὸς ὁ Κύριος· εἰ
δὲ μὴ, τότε γινώσκει αὐτὸς.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐχὶ κατήλθεν ἰδεῖν αὐ-
προεώρα ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός· ἀλλὰ
βέλεται ἡμᾶς διδάξαι, ὥστε ὁρᾶν καὶ ἔτω
πισθεῖν. τὸ δὲ σωτελέσονται, ἀντὶ τῆ συ-
νετέλεσαν τὸ ἔργον.

ΑΔΗΛΟΥ. Μήποτε δὲ ταῦτα πρὸς
Ἀβραάμ λέγεται ὑπὸ Κυρίᾳ ἄνω μένον-
τος, ὅτε ἐστὶν ἐν Ἀβραάμ· καταβαίνοντος
δὲ, ὅτε περὶ Σοδομιτῶν σκοπεῖ;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὶ βέλεται τῆς
λέξεως ἢ συγκατάβασις; καταβάς, Φη-
σὶν, ὄψομαί. Τόπον γὰρ ἐκ τόπου με-
ταβαίνει ὁ τῶν ὄλων Θεός; ἐχὶ, μὴ γέ-
νοιτο. ἔ τῆτο λέγει, ἀλλ' ὅπερ πολλάκις
ἔφω, τῆ παχύτητι τῆς λέξεως ἡμᾶς
παιδεύσαι βέλεται, ὅτι δεῖ πολλῇ τῆ ἀκρι-
βείᾳ κεχρησθαι, καὶ μήτε ἀπὸ ἀκοῆς κα-
ταδικάζειν τὰς ἡμαρτηκότας, μήτε ἀνθ'
ἀποδείξεως τὰς ψήφους ἐκφέρειν.

κβ. Καὶ ἀποσρέψαντες ἐκείθεν οἱ
ἄνδρες, ἦλθον εἰς Σόδομα. Ἀβρα-
άμ δὲ ἦν ἔτι ἐσηκῶς ἐναντίον Κυρίᾳ
τῆ Θεῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀβραάμ δὲ ἦν
ἐσηκῶς ἐναντὶ Κυρίᾳ. Ἐγκώμιον τῆτο τῆ
Ἀβραάμ. δηλῆται γὰρ τὸ βέβαιον τῆς
ὑπερβείας αὐτῆ, δι' ἣν ἐγγίσαι δεδιώθηται.

κγ. Καὶ ἐγγίσας Ἀβραάμ, εἶπε,
μὴ συναπολέσης δίκαιον μετὰ ἀσε-
βῆς· κὶ ἔσαι ὁ δίκαιος, ὡς ὁ ἀσεβῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Δίκαιος ὢν Ἀβραάμ, ἐνό-
μισε καὶ αὐτὸς τοιοῦτος εἶναι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δίκαιος ὢν, ἄλλως
εἶναι τοιοῦτος ἐνόμισεν. ἕκαστος γὰρ ἐξ ὧν
ἔχει, περὶ τῶν ἄλλων τεκμαίρεται. ὢν
ἐνεκα βέλεται σωθῆναι τὰς ἀσεβεῖς, ἀλλ'
ἔ τῆναντίον. μονονεχὶ πωθανόμενος, ἔ
σωτηρήσασιν ἄλλες ὀλίγοι, κρέας πολὺ;
ἐκ ὀλίγοι ἱμάντες κρατῆσι μέγεθος οἰκο-
δομημάτων; εἶτα ἐν ξύλοις καὶ πλίνθοις
ἐστὶν ἰχὺς, κὶ ἐν ἄλεσι πρὸς τὰ κρέα, ἐν δὲ
δικαίοις ἐκ ἐστὶν εἰς τὸ διασώζειν ἀδίκους;

κδ. Ἐὰν ὡσι πεντήκοντα δι-
καιοὶ ἐν τῇ πόλει, (1) ἀπολείς αὐ-
τῆς; ἐκ ἀνήσεις πάντα τὸν τόπον

Α ἔνεκεν τῶν πεντήκοντα δικαίων, εἰ
ὡσιν ἐν αὐτῇ;

κε. Μηδαμῶς σὺ ποιήσης ὡς τὸ
ῥῆμα τῆτο, τῆ ἀποκτεῖναι δίκαιον
μετὰ ἀσεβῆς· καὶ ἔσαι ὁ δίκαιος, ὡς
ὁ ἀσεβῆς· μηδαμῶς. ὁ κρίνων πᾶσαν
τὴν γῆν, ἔ ποιήσεις κρίσιν;

Β ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ πάντα ἄνθρωπον ἀπαι-
τῶν δικαιοπραγεῖν, μὴ ποιήσης ἀκρίτως
τῆτο. ἄλλοι δὲ λέγουν τὴν καθόλου κρί-
σιν. εἰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ ἡμῶν, Ἰωάν. 5. 22.
πρὸς τὸν υἱὸν λέγεται ὑπὸ τῆ Ἀβραάμ.

κς. Εἶπε δὲ Κύριος ὁ Θεός, εἰ
ὡσι πεντήκοντα δίκαιοι ἐν Σοδομοῖς
ἐν τῇ πόλει, ἀφήσω πάντα τὸν τό-
πον δι' αὐτῆς.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Συγκαταβατικῶς περὶ τῶν
ἡμῶν ἀμφιβολῶν ὁ Θεός διαλέγεται. ὅτι
δὲ προηδεῖ μὲν ταῦτα, ἀπέσειλε δὲ τὰς
Ἀγγέλους ὡς γνωσόμενος δι' αὐτῶν τὰ κα-
τὰ Σοδομίτας, ἵν' ἔτως αὐτὸς κρίνη, καὶ
πρὸς τὸν Ἀβραάμ ὡς ἀγνοῶν περὶ τῆς
ἀπωλείας αὐτῶν διαλέγεται, εἰ ἐν εὐρῶ ἐν
Σοδομοῖς, οἱ ἄνδρες δηλῆσιν ἐκ ἀμφιβο-
λῶς ἀποσαλεύτες, ἀλλ' ἐπ' ἀπωλείᾳ τῆ
τόπου.

Δ κς. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀβραάμ, εἶ-
πε· νῦν ἠρξάμην λαλήσαι πρὸς τὸν
Κύριον· ἐγὼ δὲ εἶμι γῆ, κὶ σποδός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Θεός δίδωσι παρρησίαν,
καὶ ὁ δῆλος συζέλλεται. καὶ δίκαια ἔχων,
καὶ ὑπὲρ δικαίων λέγων, κατοκνεῖ εἰπεῖν
ἐπὶ δικαίᾳ Θεῶ. ὅσον γάρ τις προσεγγί-
ζει Θεῶ, τὴν ἑαυτῆ ἀδελφείαν θεωρεῖ, καὶ
τὸ οὐτελεῖ τῆς φύσεως.

Ε ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὁρᾶς, ὅτι ὁ ταπεινῶν Λεκ. 14. 11.

ἑαυτὸν ὑψώθησεται; ἔχων ἐν τῇ διανοίᾳ
αὐτῆ, ὅτι γῆ ἐστὶ καὶ σποδός, καὶ ἐκ ὀφεί-
λει ἔτε τὰ δίκαια μετὰ ἀδείας ἐπὶ Κύριον
Φθέγγασθαι, ἐπὶ τὸσῶτον τετραμῆται, ὡς
τὸν Θεὸν αὐτὸν εἰπεῖν, μὴ κρυψῶ, καὶ
τὰ ἐξῆς. μικρῆ γὰρ καὶ εἰς συμβέλιον
κέκληται.

Ζ κη. Ἐὰν δὲ ἐλαττωθῶσιν οἱ πεν-
τήκοντα δίκαιοι εἰς τεσσαρακονταπέν-
τε, ἀπολέσεις ἔνεκεν τῶν τεσσαρα-
κονταπέντε πᾶσαν τὴν πόλιν; καὶ
εἶπεν, εἰ ἐν εὐρῶ ἐκεῖ τεσσαρακονταπέν-
τε, ἔ μὴ ἀπολέσω. Καὶ προσέθη-
κεν ἔτι λαλήσαι πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶ-
πεν, εἰ ἐν εὐρεθῶσιν τεσσαράκοντα; καὶ
εἶπεν, ἐκ ἀπολέσω ἔνεκεν τῶν τεσ-
σαράκοντα. Καὶ εἶπε, μήτι Κυρίε
εἰ ἐν εὐρεθῶσιν ἐκεῖ
τριάκοντα; καὶ εἶπεν, ἐκ ἀπολέσω
ἔνεκεν

(1) Τὸ ἐν τῇ πόλει. ἔ κῆται ἐν τῷ κώδ.

λα. ἔνεκεν τῶν τριάκοντα. Καὶ εἶπεν, ἄπειδὴ ἔχω λαλήσαι πρὸς τὸν Κύριόν με, εἰάν δὲ εὐρεθῶσιν ἐκεῖ ἕκαστοι; καὶ εἶπεν, ἔ μὴ ἀπολέσω ἔνεκεν τῶν ἕκαστοι.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πόση τῆ δικαίη ἢ ὑβριονία, καθάπερ αὐτὸς μέλλων ὑπόδυνος τῇ ψήφῳ γίνεσθαι, ἔτω πολλῶ τίθεται τῷ σκεδῶν ἔξαρχάσαι τῆς μελλέσης ἐπάγεσθαι τιμωρίας τὸ τῶν Σοδομιτῶν ἔθνος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πάντα λόγον ὑπερβαίνει, καὶ πᾶσαν ἀνοιαν ἢ τῆ δεσπότη ἀγαθότης. τίς γὰρ ἡμῶν τῶν ἐν μέσῳ μυρίων κακῶν σφεφομένων εἰλετόποτε κατὰ τῶν ὁμογενῶν ψήφον ἐκφέρων, τοσαύτη χρῆσασθαι συγκαταβάσει, καὶ Φιλανθρωπία;

λβ. Καὶ εἶπε, μήτι Κύριε εἰάν λαλήσω ἔτι ἄπαξ; εἰάν δὲ εὐρεθῶσι δέκα; καὶ εἶπεν, ἔκ ἀπολέσω ἔνεκεν τῶν δέκα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μήτι Κύριε; μὴ προπετές τι ποιῶ; μὴ ἀναίχωντόν τι ἐπιδείκνυμι; μὴ καλαγνώσεως ἄξιον πρᾶγμα διαπραττόμα, εἰάν λαλήσω ἔτι ἄπαξ; μετὰ τῆς πολλῆς ἐκείνης ἀγαθότητος ἔτι μίαν ἱκεσίαν δέξαι παρ' ἐμοῦ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μανθάνομεν τῶν δικαίων τῷ διώκῃν. ἔ γὰρ εἰ ὄβρέθησαν

μόνοι, χώρα καὶ πόλεις ἐσώζοντο. τοσαύτον ἀρετῆ τῆς κακίας ὑπεριχύει. ἄντισι δὲ τῶν ἀντιγράφων μέχρι τῶν δέκα τὰ τῆς μειώσεως. ἔκ ἔτι δὲ ἠλάττωσιν ἄτε τὰς ἰ, ἄτε τὰς ἔ, μὴ καὶ ὁδοὶ διὰ τὸν Λῶτ ἰκετόθεν, ἀλλ' ἔ περὶ πάντων ἀνθρώπων, ὡς ὕσεβῆς. ὁ μόντοι Ἰερεμίας, περιδρά-
 » μετε, Φησὶν, ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἰερουσαλήμ, καὶ
 » ἴδετε καὶ γινώτε καὶ ζητήσατε ἐν ταῖς πλα-
 » τείαις αὐτῆς εἰάν εὐρητε, εἰ ἔστι ποιῶν κρί-
 » μα καὶ ζητῶν πίσιν, καὶ ἴλεως ἔσομαι αὐ-
 » τῇ λέγει Κύριος. καὶ Ἰεζεκιήλ Φησὶ, καὶ
 » ἐζήτην ἐξ αὐτῶν ἀνδρα ἀνασρεφόμενον
 » ῥοθῶς, καὶ ἐσῶτα κατὰ πρόσωπόν με ὁλο-
 » χερῶς ἐν καιρῷ τῆς ὀργῆς, τῆ μὴ εἰς τέ-
 » λος ἐξαλεῖψαι αὐτῶν, καὶ ἔχ εὐρον.

Ἰερ. 5. 1.

Ἰερ. 22. 30.

ΛΔΗΛΟΥ. Θαυμάσειε δ' ἄντις, τί δήποτε περὶ τῆ συγγενῆς ἔ πεποιήται ἀξιωσιν. δῆλον δὲ, ὡς τῷ Θεῷ πεπίσθηκεν, ὅτι τὸν μηδὲν προσήκοντα ταῖς Σοδομιτῶν ἀνομίαις, μηδὲ ὅλως Σοδομίτῳ ὄντα τὸ γένος, ἐξάξει Σοδόμων, καὶ ἔ συναπολέσει Σοδόμοις.

λγ. Ἀπῆλθε δὲ Κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀβραάμ. καὶ Ἀβραάμ ἀπέσρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἀπῆλθε δὲ Κύριος. εὐδῆλον κατὰ τῷ ὀπλάσιαν, ἔ τέπον ἐκ τόπε.

Κ Ε Φ. Ι Θ.

α. **Λ**θον δὲ οἱ δύο Ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἐσπέρας. Λῶτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην Σοδόμων. ἰδὼν δὲ Λῶτ, ἐξάνεση εἰς συνάντησιν αὐτοῖς· ἢ παροσεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ τῶν Σοδόμων οἰκῆτορες εἰς τὰς παρὰ Φύσιν ἡδονὰς ἀγρίως ἐξοιστρέμενοι, καὶ ἀτιμάζοντες μὲν τὸν σωθὸς νόμον, ὃν ἐπὶ παίδων γοναῖς ἢ Φύσις ἄριστο, ὥραις δὲ ταῖς ἀρρένων ἐπιθηγόμενοι, καὶ τί γὰρ ἔχι τῶν λίαν ἐκτοπώτατων διαπεραίνοντες, κατηρέθιζον εἰς ὀργὰς, καὶ οἰονείπως κατεβιάζοντο πρὸς τῷ ἐπ' αὐτοῖς ἰσῆαι δίκῃν, καίτοι Φιλανθρωπον ὄντα τὸν δημιοργόν. ἐπειδὴ δὲ τῆ χριῶναι παθεῖν ἐπὶ θύραις ἡ ὁ καιρὸς, δεδαπανημένης ὡπερ τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἀνεξικακίας, εἰπέβαλλον ἐν Σοδόμοις οἱ τῆτο πληρώσοντες. γέγραπται δὲ ἔ-
 » τως· ἦλθον δὲ δύο Ἄγγελοι εἰς Σόδομα
 » ἐσπέρας.

ΛΔΗΛΟΥ. Πρὸς μὲν Ἀβραάμ, οἱ τρεῖς ἄνδρες, καὶ μεσημβρίας· εἰς Σόδομα δὲ, οἱ δύο Ἄγγελοι ἐσπέρας. τὰ γὰρ καλὰ Φωτὶ ἔοικε· τὰ δὲ κακὰ, ἐσπέρα, διών-

τος αὐτοῖς τῆ τῆς δικαιοσύνης ἡλίας. νύξ γὰρ ἔστι καὶ σκότος ἢ τιμωρία τῶν ἀσεβῶν.
 » οἱ δὲ δίκαιοι ὁμοίως Φωτὶ λάμπουσι. ση-
 » μειωτέον δὲ, ὅτι ἄνθα μὲν ἡ ἀγαθῶν μή-
 » νυσις, ὁ δεσπότης παρῶν· ἐπὶ τῷ τιμω-
 » ρίαν δὲ, ἔκ αὐτὸς παραγίνεται· δεικνύς,
 » ὅτι τὸ μὲν εὐ πάχειν τὰς ἀνθρώπους, καθ' ἡδονῶν αὐτῶ γίνεται, ὡσε καὶ αὐτρυγῆν ἐν τοῖς τοιαῖτοις τρόπον τινὰ αἰρεῖσθαι· τὰς τιμωρίας δὲ, ἔκ ἐθέλων μὲν, διὰ δὲ τῷ χρεῖαν ἐπάγων, τοῖς Ἀγγέλοις ὑπηρεταῖς χρῆται.

Παροιμ. 4. 18.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἡ ἄδον Σοδόμων ὁ Λῶτ, ἀλλὰ παρὰ τῷ πύλλῳ, ὡπερ καὶ ὁ Ἀβραάμ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, διὰ Φιλοξενίαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ τίνος ἀέκεν τὸν καιρὸν ἐδήλωσε; καὶ διατὶ κατὰ τῷ ἐσπέραν παρεγίνοντο; ἵνα τῷ πολλῶ ἡμῶν ἐπίτασιν δέξῃ τῆς τῆ Λῶτ Φιλοξενίας. καθάπερ γὰρ ὁ πατριάρχης κατὰ τὸν τῆς μεσημβρίας καιρὸν καθήμενος, ἐπετήρει τὰς παριόντας, καὶ ἔργον ἐποιεῖτο τῷ τῆτων θῆραν, καὶ ἐπέτρεχε; καὶ μετὰ περιχαρείας τὰς ὁδίτας ὑπεδέχετο· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ δίκαιος ἔτος, ἐπειδὴ ἡδαι τῆς κακίας τῶν ἐν Σοδόμοις

R Σοδόμοις

Σοδομοίς οϊκέντων τὴν πονηρίαν, ἐδὲ τὸν τῆς ἐσπέρας καιρὸν παρεπέμπετο, ἀλλὰ μέχρι τῆς παρεμπίσης, μήτις θησαυρός τις αὐτῷ παρεμπέση, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς Φιλοξενίας καρπὸν δρέψασθαι δυναθῆ.

β. Καὶ εἶπεν, ἰδὲ κύριοι ἐκκλίνατε πρὸς με εἰς τὸν οἶκον τῶ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε, καὶ νύψασθε τὰς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ εἶπον, ἔχι, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ δὲ φασιν, ἔχι, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν. Τὸ μὲν εἶναι ξενοὶ καὶ ἀνέσιοι διὰ τῆς κατασημαίνοντες, κατερεθίζοντες δὲ, οἱμαίπε, πρὸς ὑπονωτέραν σπυδὴν τὸν Φιλοξενεὶν ἡρημίζον, μονουκχι δὲ καὶ ἀσεβῶς ὑποσημαίνοντες, ὡς ἔκ ἂν αὐτὰς μεδέτο πρεπόντως ἐρήμικς ὄντας ἐσίας, καὶ ἐν αὐταῖς τριόδοις ἐξερόμινας. ὁ δὲ καὶ σιωεὶς ὁ δίκαιος, μεζόνως κατεβιάζετο, καὶ ἔχ ἀρπαγμὸν τὴν παραίτησιν, ὡς ἐξ ἀδρανῶς καὶ ὑδαρεςέρας ἐποίεῖτο Φραός.

γ. Καὶ κατεβιάζετο αὐτὰς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον αὐτῶ· καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον, καὶ ἀζύμικς ἔπεψεν αὐτοῖς· καὶ ἔφαγον πρὸ τῶ κοιμηθῆναι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπεὶ μὴ τοῖστος ἴω, οἷος ὁ Ἀβραάμ, διὰ τῆς βίας αὐτοὶ χρῆσασιν. ἢ μῆτοι βία τῶ Φιλοξενεὶν πείθει ξενίζεσθαι παρ' αὐτῷ Ἀγγέλκς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῷ μὲν Ἀβραάμ ὀχρεῶς ἐπέοδησαν, τῷ δὲ Λῶτ μετὰ βίας, δεικνύτες αὐτῶ τὸ σπυδαῖον, ἔχ ὅτι τῶ Ἀβραάμ σπυδαῖότερος· ἀλλὰ δεικνύτες τῶν Σοδομιτῶν τὴν ἀσεβείαν. οἱ πρὸς τῷ μὴ δέξασθαι, καὶ τὸν περὶ τῆς ὑβρεως ἐκείνκς φόβον, δι' ὃν ἐβιάζετο μάλινα, πρὸς ἔργον ἄγαν ἐσπυδασαν. ἅμα δὲ καὶ ὡς ἀνέσιοι πρὸς ἐπίτασιν αὐτὸν τῆς Φιλοξενίας ἐπήγοντο.

δ. Καὶ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ Σοδομίται περιενύκλωσαν τὴν οἰκίαν, ἀπὸ νεανίσκκς ἕως πρεσβυτέρκς, ἅπας ὁ λαὸς ἅμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Βαβαὶ τῆς ἐχάτης κακίας. ἐδὲ πρεσβύτης ἐν αὐτοῖς ἐσωφρόνει. ἢ δὲ φησιν Ἰώσηπος (1) θαυμαστὸν εἶχον εἶδος οἱ Ἀγγελοὶ.

ε. Καὶ ἐξεκαλῆντο τὸν Λῶτ, καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτὸν, πῶ εἰσὶν οἱ ἄνδρες οἱ ἐλθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα;

(1) Οἱ δὲ Σοδομίται θεασάμενοι τὰς νεανίσκκς ὀπρεπέκς τῆς ὄψεως διαφέροντας, καὶ παρὰ Λῶτκ καταχθόντας, ἐπὶ βίαν καὶ ὑβριν αὐτῶν τῆς ὄρας ἐτραπίησαν. ἐν βιβλ. 1. κεφ. 12.

Α. Ἐξάγαγε αὐτὰς πρὸς ἡμᾶς, ἵνα συγγενώμεθα αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἴνα συγγενώμεθα αὐτοῖς ὅεσιν αἰχρεῶς διαχρησώμεθα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ τῶ ἀδικεῖν ἀνθρώπκς σωθήδεια προήγαγε. Σοδομίτας εἰς τὴν κατὰ Ἀγγέλκων ὑβριν· ἔτως Ἰδαίκς ἢ κατὰ Προφητῶν ἀσεβεία προήγαγεν εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν σφαγίω. βλαβερόν ἐν ἡ πονηρὰ σωθήδεια καὶ ὀλέθριον, εἰ καὶ μὴ ὀδύς.

ε. Ἐξῆλθε δὲ Λῶτ πρὸς τὸ πρόθυρον, τὴν δὲ θυρὰν προσέωξεν ὀπίσω αὐτῶ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, μηδαμῶς ἀδελφοὶ, μὴ πονηρεύσηθε.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς δεδοικκν ὁ δίκαιος καὶ τρέμει ὑπὲρ τῆς τῶν ξένκων ἀσφαλείας. ἐδὲ γὰρ ἀπλῶς τὴν θυρὰν προσέωξεν ὀπίσω αὐτῶ, ἀλλ' εἰδὼς αὐτῶν τὴν μανίαν καὶ τὸ τολμηρόν, καὶ ὑφορούμενος αὐτῶν τὴν προπέτειαν, εἰτά φησὶ πρὸς αὐτὰς, μηδαμῶς ἀδελφοὶ. ὡ τῆς τῶ δικαίκς μακροθυμίας, ὡ ταπεινοφροσύνης ὑπερβολῆ. τῆτο ἀληθῶς ἀρετῆ, τὸ μετ' ἐπιεικείας τοῖς τοῖστος προσφέρεσθαι. ἐδὲ γὰρ τὸν νοσῆντα θεραπεύσαι βελομένος, καὶ τὸν μαινόμενον σωφρονίσαι, μετὰ θυμῶ καὶ ἀσχηρίας τῆτο ποιεῖ. σκόπει γὰρ πῶς τὰς τὰ τοιαῦτα παρανομεῖν βελομένκς, ἀδελφῶς καλῶ, ἐκτρέψαι αὐτὰς βελομένκς, καὶ καδικέσθαι αὐτῶν τῆς σιωειδήσεως, καὶ ἀποσησαι αὐτὰς τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς μιαρῶς. μηδαμῶς, φησὶν, ἀδελφοὶ, μὴ πονηρεύσηθε· μηδὲν φησὶ τοῖστος λογισηθε, μὴ τὴν πονηρὰν ταύτῃ πράξιν ἐνοήσητε, μὴδὲ τὴν φύσιν αὐτῷ παραδειγματίσητε, μὴδὲ ἀδέσμευς ἐπινοήσητε μίξικς.

η. Εἰσὶ δὲ μοὶ θυγατέρες, αἱ ἔκ ἐγνωσαν ἄνδρας· ἐξάξω αὐτὰς πρὸς ὑμᾶς, καὶ χρεῶσθαι αὐταῖς, καθὰ ἂν ἀρέσκη ὑμῖν. μόνον εἰς τὰς ἀνδρας τῆς μὴ ποιήσητε μηδὲν ἀδικόν, ἔ ἐνεκεν εἰσῆλθον εἰς τὴν σέγην τῶν δοκῶν μκ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πόση τῶ δικαίκς ἢ ἀρετῆ. πᾶσαν ἀρετῶ Φιλοξενίας ἐνίκησε. τί γὰρ ἄν τις ἐποι κατ' ἀξίαν τῆς τῶ δικαίκς τῆς Φιλοφροσύνης, ὅς ἐδὲ τῶν θυγατέρκων φείσασθαι ἠλέετο, ἵνα τὴν εἰς τὰς ξένκς τιμῶν ἐπιδάξηται, καὶ ἐλύθῃ τῆς παρανομίας τῶν Σοδομιτῶν;

θ. Εἶπον δὲ, ἀπόσα ἐκεῖ· εἰσῆλθετε παρρηκίεν, μὴ καὶ κρίσιν κρίνειν; νῦν ἐν σε κακώσομεν μάλλον ἢ ἐκεῖνκς.

καὶ

καὶ περεβιάζοντο τὸν Λῶτ σφόδρα· Α καὶ ἤγγισαν συντρίψαι τὴν θύραν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἦσαν ἡ τῆς κακίας ὑπερβολὴ τῶν Σοδομιτῶν, ἡ καὶ δεικνύσα τὴν κατ' αὐτῶν κρίσιν δικαίως γενομένην. καὶ γὰρ τῆτο ἡ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῆ Θεῶ καταβάς ἐν ὄψομαι, εἰ κατὰ τὴν κραυγὴν αὐτῶν συντελέσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἵνα γινώσκῃς γὰρ δοκιμαστικὸν ἡ τὸ ῥῆμα, ἐκ ἀγνοίας τῆς τῆ λέγοντος μωυσιτικόν. ἀλλ' ἔδει γὰρ αὐτὴς ἐξελεγχθῆναι πρὸς ἕχαιτον ἡκοντας κακίας, εἰδ' ἔτω τὰ ἕχαιτα παθεῖν. ἐπαίρονται δὲ κατὰ τῆ Λῶτ ὑπερηφάνως.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λῶτ μὲν γὰρ ἄτε δὴ καὶ ἐξ αἵματος ὑπάρχων Ἀβραάμ, καὶ τοῖς τῆς ὀρθότητος νομοῖς ἐντετραμμείως, ὁσεβείας τε τῆς εἰς Θεὸν ἐκ ἐν βραχέι λόγω πεφροντικῶς, παρῶκει τὰ Σόδομα. ἡ δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἐπηλυς καὶ ἕξαιτος καὶ γέ-

2. Κορ. 6. 14. ναι καὶ τρόπῳ. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ἡ τίς μερίς πιστῶ μετὰ ἀπίστων, κατὰ τὸ γεγραμμένον;

ι. Ἐπιτέναντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰς χεῖρας εἰσεπάσαντο τὸν Λῶτ πρὸς ἑαυτὴς, καὶ τὴν θύραν τῆ οἴκου ἀπέκλεισαν.

ια. Τὰς δὲ ἄνδρας τὰς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τῆ οἴκου ἐπάταξαν ἀορασία ἀπὸ μικρῶ αὐτῶν ἕως μεγάλων. καὶ παρελύθησαν ζητῶντες τὴν θύραν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπ' ἀγαθῶν πατάσσονται ἀορασία οἱ κακῶς τῆ ὀράσει χρησασμενοί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ τὸ τῆς διανοίας αὐτῶν ὄμμα πεπῆρωται, διὰ τῆτο καὶ τῆς ὀράσεως τὴν τυφλωσιν ὑπομένουσιν· ἵνα μάθωσιν, ὡς ἔδει αὐτοῖς ὀφελος τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν, τῶν τῆς διανοίας ὀμμάτων πεπῆρωμένων. καὶ ἐπειδὴ σύμφωνον τὴν κακίαν ἐπεδείκνυτο, καὶ ἔτε οἱ νέοι, ἔτε οἱ πρεσβύτεροι ἀπέχοντο τῆς πονηρῆς ἐπιχειρήσεως, διὰ τῆτο πάντες, Φησὶν, ἀπετυφλώθησαν. καὶ ἐ μόνον τὴν πῆρωσιν ἐδέχοντο, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς ἰσχύος τῆ σώματος αὐτοῖς διελύετο. ἐπειδὴ γὰρ τὸ κυριώτερον μέρος, τὴν ψυχῶν ἦσαν διαλελυμένοι, διὰ τῆτο καὶ τῆ σώματος τὴν ἰσχύον παρελύθησαν. καὶ οἱ πρότερον σωληρῆσαι τὴν θύραν ἐπιχειρῶν-

τες, καὶ μετὰ πολλῆς ἀπειλῆς τῶ δικαίῳ προσδιαλεγόμενοι, ἀθρόον εἰσήκησαν παραλελυμένοι, καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν κειμένῳ τὴν θύραν ἐχ ὀρώντες.

ιβ. Εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες πρὸς Λῶτ, ἔσι τίς σοι ἄδω, γαμβροί, ἡ υἱοί, ἡ θυγατέρες; ἡ εἴτις σοι ἄλλος ἐσὶν ἐν τῆ πόλει, ἐξάγαγε αὐτὰς ἐκ τῆ τόπῃ τῆτος.

Β ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ ἐν Σόδομοις καὶ Γομόρροις ἦσαν καταδικασμένοι, ὡς δὴλον ἐκ τῶν λόγων τῆ Θεῶ τῶν πρὸς τὸν Ἀβραάμ· ἀλλ' ὅμως τὰ αὐτῶν πεποιήκασιν οἱ Ἄγγελοι, θέλοντες σώζεσθαι τὰς μὴ θέλοντας σώζεσθαι, λέγοντες τῶ Λῶτ· εἰσὶ τινες ἄδω γαμβροί, ἡ υἱοί, ἡ θυγατέρες; ἐκ ἀγνοήτων, ὅτι ἐχ ἔπονται ἐκείνοι, ἀλλὰ ποιῶντες τὰ τῆς τῆ πέμψαντος αὐτὰς χρηστότητος καὶ Φιλανθρωπίας.

Γ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ πρότερον εἰρήκασιν, εἰ μὴ ἔδειξε τὴν περὶ αὐτῶν ἐν Φιλοξενία προαίρεσιν, δι' ὧν ἐλάλησε τοῖς Σοδομίταις ὑπὲρ αὐτῶν. μισθὸν δὲ τῆτος καὶ τὰς ἰδίους ἐδέξατο, ἵσως καὶ αὐτὰς ἀξίως ἐκ τῆς κατ' ἀρετῶν συγγενείας ὑπάρχοντας.

ιγ. Ὅτι ἀπόλλυμεν ἡμεῖς τὸν τόπον τῆτον· ὅτι ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἐναντι Κυρίου, καὶ ἀπέσειλεν ἡμᾶς Κύριος ἐκτρίψαι αὐτήν.

Δ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπόλλυμεν γὰρ ἡμεῖς τὸν τόπον τῆτον, ὡς ὑπεργοί, τῆ Θεῶ προηγῆμένως τῆτο ποιῶντος.

Ε ** ΑΔΗΛΟΥ. Πῶς ἀπόλλυμεν ἡμεῖς τὸν τόπον τῆτον πληρῆται, ὡς τῶν δύο Ἀγγέλων ἀπολλῶτων. μετ' ὀλίγα γὰρ ἐπιφέρεται, καὶ εἶπεν αὐτῶ ἰδὲ ἐθαύμασάσθε τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπὶ τῶ ῥήματι τῆτω τῆ μὴ κατασρέψαι τὴν πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας. απεύστον ἐν τῆ σωθῆναι ἐκεῖ. ἐ γὰρ διωήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα, ἕως τῆσε ἐλθεῖν ἐκεῖ. καὶ μετ' ὀλίγα. καὶ Κυρίου ἐβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γομόρρα θεῖον, πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τῆ θρανῆ.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Μετὰ τῶν ἀπολλῶτων ἐκ ἤλθεν εἰς Σόδομα Κύριος. καὶ ζητήσας ποταποὶ ἔτοι οἱ Ἄγγελοι διὰ τὸ, ἐξαπέσειλεν εἰς αὐτὰς ὀργῶν θυμῶ αὐτῆ, θυμὸν καὶ ὀργῶν καὶ θλίψιν, ἀποσολῶ δι' Ἀγγέλων πονηρῶν. (1) πλὴν καὶ ἔτοιφασιν, ἀπέσειλεν ἡμᾶς Κύριος.

R 2

ιδ. Ἐξῆλ-

(1) Πονηρῆς δὲ αὐτὰς εἶπεν, ὡς ἐκείνοις πονηρῆς τοῖς δι' αὐτῶν ἀναιρημαίσις. τὸ γὰρ πονηρὸν ἔδαμῆ ἀπὸ τῆς φύσεως λέγει, (ἐπειδὴ μὴδὲ οἶδὲ τι ἀπὸ φύσεως πονηρὸν ἡ θεία Γραφή.) αἰσθε δὲ ἔδει ἀπὸ γνώμης, ἀλλ' ἀπὸ τῆ πρᾶγματος· ὡς ὅταν λέγη ἐν ἡμέραις πονηρῆς, πονηρῆν λέγων ἡμέραν τῶν θλιβομένων. Σύμμαχος δὲ τὰ, δι' Ἀγγέλων πονηρῶν, Ἀγγέλων εἶπε κακῶντων, σαφέτερον αὐτὸ εἰπῶν. Θεόδωρος. εἰ τῆ τῶν ψαλ. σερῶ. Οὐ τὴν φύσιν, πονηρῶν δὲ τὸν σκοπὸν. ἔδει γὰρ ταῖτοις Ἀγγέλοις ὁ Θεὸς εἰς διακονίαν κέρηται· ἀλλὰ πονηρῆς προσηγόρευσεν, ἐπειδὴ πόνος καὶ κακάσις κελδοθῶντες, ἐπέφερον· ὡς καὶ πονηρῆν τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, ὡς ἀναγκῶν καὶ πόνων τοῖς ἀμαρτωλοῖς γέμεσαν, αὐτὸς ἔτος ὁ ψαλμῶδὸς ὀνομάζει. Φησὶ γὰρ ἔτω, μακάριος ὁ σιωπῶν ἐπὶ πλῶχόν καὶ πᾶντα, ἐν ἡμέραις πονηρῆς ἔρυσται αὐτὸν ὁ Κύριος. Ἠσύχιος. αὐτ.

ιδ. Ἐξῆλθε δὲ Λώτ, καὶ ἐλάλη-
σε πρὸς τὰς γαμβρὰς αὐτῆς τὰς εἰ-
ληφότας τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ
εἶπεν, ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθετε ἐκ τῆς
τόπης τῆς. ὅτι ἐκτρίβει Κύριος τὴν
πόλιν. ἔδοξε δὲ γελοιάζειν ἐναντίον
τῶν γαμβρῶν αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνωτέρω παρ' ἑαυτῶν αὐτὰς
καλεῖ. καὶ γὰρ τὰς μνηστῆρας, ἀνδρας καὶ
γαμβρὰς λέγει, καθάπερ ἡ καινὴ τὸν
Ἰωσήφ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ μὲν ἄνω
ἔλεγε τοῖς παρανόμοις ἐκείνοις, ἔτι ἰδὲ
» δύο θυγατέρας ἔχω, αἵτινες ἐκ ἔγνωσαν
» ἀνδρας· πῶς ἐν αὐταῦντά Φησι, πρὸς τὰς
» γαμβρὰς αὐτῆς τὰς εἰληφότας τὰς θυ-
» γατέρας αὐτῆς; Μὴ νομίσης εἰς ἀντίον εἶναι
ταῦτα τοῖς πρότερον παρὰ τῆς δικαίας ρη-
» θείσιν. ἔθος γὰρ τῆτο ἰὼ τοῖς παλαιοῖς
» πρὸ πολλῆς τῆς χρόνου τὰς μνηστῆρας ποιεί-
» δαι, καὶ πολλακίς καὶ σιωποικεῖν ταῖς μνη-
» σθῆσιν, καὶ ἅμα τοῖς γονεῦσι διατρί-
» βειν. ὁ καὶ νῦν ἐστὶν ἰδεῖν πολλαχῆ γινώ-
» μενον. ἐπεὶ ἐν ἡδὴ τὰ τῆς μνηστῆρας ἐγε-
» γόνει, διὰ τῆτο καὶ γαμβρὰς αὐτῆς ὀνο-
» μάζει, καὶ Φησι, τὰς εἰληφότας τὰς θυ-
» γατέρας αὐτῆς. τῆ γνώμη γὰρ καὶ τῆ
» συγκαταθέσει εἰληφότες ἦσαν.

ιε. Ἦνίκα δὲ ὄρθρος ἐγένετο, καὶ
ἐπεσπένδαζον οἱ Ἄγγελοι τὸν Λώτ,
λέγοντες, ἀναστὰς λάβε τὴν γυναί-
κά σου, καὶ τὰς δύο θυγατέρας, ἃς
ἔχεις, καὶ ἐξέλθε, ἵνα μὴ συναπόλ-
λη ταῖς ἀνομίαις τῆς πόλεως.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡσπερ τῷ Ἀδὰμ δέδοται
ἢ ἀτόλη, ἔτω καὶ τῷ Λώτ. αὐτὸν δὲ εἰ-
» κὸς δὲναί ταῖς γυναιξίν. ἢ παραβάσα ἐν
» ἐγένετο σῆλη ἀλός.

ις. Καὶ ἐταράχθησαν. καὶ ἐκρά-
τησαν οἱ Ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτῆς,
καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτῆς, καὶ
τῶν χειρῶν τῶν θυγατέρων αὐτῆς, ἐν τῷ
Φείσαδαι Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἔτι λοι-
» πὸν ὡς περὶ ἀνδρῶν διαλέγεται ἡ Γραφή.
» ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλουσιν ἐπάγειν τὴν τιμω-
» ρίαν, Ἄγγελος αὐτῆς ὀνομάζει, καὶ Φησιν·
» ἐκράτησαν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ τῆς χει-
» ρὸς τῆς γυναικὸς αὐτῆς, καὶ τῶν χειρῶν
» τῶν θυγατέρων αὐτῆς ἐν τῷ Φείσαδαι αὐ-
» τῆ Κύριον. παρεδάρρῳσαν αὐτῆς διὰ τῆς
» ἀφῆς τῆς χειρὸς, καὶ αἰδύρωσαν αὐτῶν
» τὴν προθυμίαν· ἵνα μὴ ὁ φόβος διαχύση
» αὐτῶν τὴν ἰσχύ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἦκειν γὰρ καὶ εἰς τῆτο
λοιπὸν ἡμερότητος τῆς εἰς ἡμᾶς τὸν τῶν

(1) Εἰ καὶ ἐξῆλθω. ὁ τῆς Λύγ. κἀδ.

Α ὅλων σωτήρα καὶ Θεὸν, καὶ ὡς ἐνεργὸν
ποιεῖσαι τὴν ἐπικρίαν, κατὰ γε τὸ, ἐκρά-
» τησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰ
» ἐξῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἰδοὺ δ' ἂν ἀληθῆς
» κακέينو ὑπάρχειν, ὡς ὀλίγοι μὲν κομιδῆ
» τῆς δικαιοσύνης οἱ ἐπιμεληταί, καὶ πολλῆ
» κατὰ τὸν βίον ἢ σπάνις ἀνδρῶν ἀγαθῶν.
» ἀνδρα γὰρ Φησι πισὸν, ἔργον ὑρεῖν, κα-
» τὰ τὸ γεγραμμένον. πλὴν ἀπόλεκτος ὁ
» τοῖτος, καὶ Φροντίδος τῆς ἀνωθεν ἐ πα-
B ρέρως ἡξιωμῆτος. εἰ γὰρ καὶ ἐστὶ κατὰ
» τὸν κόσμον ἀναμῆξ τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἐδὲν
» αἰτεῦσαι ὑπομῶν τὸ βλάβος, ὡς κρίνον
» ἐξ ἀκανθῶν ἀρπάζεται, καὶ ἐκ ἂν ἀπόλ-
» λοιτο δίκαιος μετὰ ἀσεβῶν, κατὰ τὰς
» τῶν ἀγίων Φωνάς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδὲν ὠνήσε τὴν γυ-
ναῖκα Λώτ τὸ κεκρατῆσαι ὑπὸ τῶν Ἀγ-
γέλων, καὶ ἐξελθεῖν (1) ἐκ Σοδόμων· ὅτι
Γ ἐσράφη εἰς τὰ ὀπίσω.

ιζ. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον
αὐτῆς ἔξω, καὶ εἶπαν, σῶζων σῶζε
τὴν σεαυτῆ ψυχὴν.

» ** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐν τῷ σῶζε τὴν σε-
» αυτῆ ψυχῶν, Φησὶ δὴ λέγεσθαι σαφῶς
» τὸ, σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει· καὶ μὴ κοινῶναι 1. Τιμ. 5. 22.
» ἀμαρτίας ἀλλοτρίαις, καὶ ἀμείνων ἔσο
» τῶν ἐν κόσμῳ παραποδισμάτων. ψυχῆς
» γὰρ ἀνάλλαγμα, τὸ σύμπαν ἐδὲν. τί γὰρ
» ὠφελήσεται ἀνθρώπος ὅταν τὸν κόσ-
» μον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχῶν αὐτῆ ζῆ-
» μιωθῆ;

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσον, ὅτι ἐὰν ὑπερ-
βάλλῃ τὸ πλῆθος τῶν πονηρῶν, ἐ σῶζον-
» ται διὰ τὰς δικαίας ἀ πόλεις, ἀλλ' οἱ δί-
» καιοὶ χωρίζονται.

Ε Μὴ περιβλέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω, μη-
» δὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς
» τὸ ὄρος σῶζε, μήποτε συμπαρα-
» ληφθῆς.

Ζ ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Θεῶ, Φη-
» σὶ, κολλάζοντος, ὡς ἀνθρώποι μὴ κατανοῆτε.
» ὅτι μὲν γὰρ τιμωρῶνται, ἐχρῶν γυνῶναι· τὸ
» δὲ περιεργάζεσθαι πῶς, προπετείαις καὶ
» θράσους ἐστὶν, ἐκ βλαβείας. καὶ ἄλλως.
» μὴ ταῖς εἰς φαυλότητα μεταστροφῆς, Φη-
» σὶ, τὰ ἴσα Φρονεῖν ἔλοιο.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Τὸ δὲ δὴ χρῶναι λέγειν
ἀμετασρεπτι ποιεῖσαι τὴν βλάβειν σημαί-
» νει πα τὰχα τὸ μὴ ταῖς εἰς φαυλότητα
» μεταστροφῆς τὰ ἴσα Φρονεῖν ἐλέσαι πά-
» λιν τοῖς ὑπὸ δίκῃ τὴν πυρὸς ἐξ ἀκρασίας
» ἐνλωεγμῆσις. ἔχεσαι δὲ δὲν τῆς εἰς σω-
» τηρίαν ὁδῆ, μὴ τῆδε κακέισε περισσωμέ-
» νης, καὶ φαντασίαις ἐώλοισ κοσμικῶν ἐπι-
» θυμιῶν ἐλαφρὸν καὶ ὑδιαρρίπισον νῦν,
» ἀλλ' αἰτελήτε καὶ αὐπνον, καὶ εἰς ὅδῃ
» βλέπειν

βλέπαιν αἰ μεμελετηκότα, τηρῶντας ἐν ἑαυτοῖς.-(1)

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μὴ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ, τρεῖς ἐν μηδενὶ τρόπῳ Φαυλότητος διαμνηῖς. ἀνὶθι δὲ μᾶλλον, οἷα περ εἰς ὄρος, εἰς ἐξηρημνίῳ καὶ περιόπλον ζώῳ, ἔδον ἔχουσαν χαμαιρρίφες, ἀλλ' ἐν ὑψηλῆτε καὶ ἐπηρμένη διαπρέπσαν ἀρετῇ, καὶ ἀπηλαγμένη φρονήματος τῆ χθαμαλωτάτε, τρεῖσι τῆ ἐπιγείῃ καὶ σαρκικῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁρος ἐν ἄρα τὸ νοητὸν ἢ ἐν ἀγιασμῷ ζωῇ, καὶ τῆς ἐξαίρετε πολιτείας τὸ ὑπερτενές, νοσμῆς πε κάτω τῆς ἐν ἀμαρτιαῖς, καὶ τῆς ἐπιγείῃς ἐντετηγμῆς ζωῆς.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ τῆτο δὲ ἔχει δianoian ἀξίαν ἀγγελικῆ πνύματος. μὴ περιβλέψη εἰς τὰ ὀπίσω, αἰ τοῖς ἐμπροδαν ἐπεκτείνε. καταλέλοιπας Σόδομα, μὴ σρέφῃ εἰς Σόδομα. καταλέλοιπας τῷ κακίαν καὶ τῷ ἀμαρτιάν, μὴ ἐπισραφῆς πρὸς αὐτῷ, μηδὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. καὶ τηρήσεις τῷ προτέραν ἐντολῷ τῷ λέγῃσαν, μὴ περιβλέψη εἰς τὰ ὀπίσω. ἐκ ἀρκεί σοι πρὸς τὸ σωθῆναι, ἐὰν μὴ καὶ τῆς δούτερας ἐντολῆς ἀκέρσης, λεγῃσης· μηδὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. ἐ γὰρ δεῖ ἀρξάμενον προκοπῆν ἐσάναι ἐν τῇ περιχώρῳ Σοδόμων, εἰ καὶ Σόδομα διαβέβηκεν, ἀλλὰ διαβάντα ἀπὸ τῆ ἐσάναι ἐν τῇ περιχώρῳ, σώζεσθαι εἰς τὸ ὄρος, κατὰ τὸ, μὴ περιβλέψης εἰς τὰ ὀπίσω, μηδὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ· εἰς τὸ ὄρος σώζε, μήποτε συμπαραληφθῆς. εἰ βέλει μὴ συμπαραληφθῆναι Σοδομίταις, μήποτε εἰς τὰ ὀπίσω σραφῆς, μήτε σῆς ἐν τῇ περιχώρῳ Σοδόμων, μηδὲ ἀλλαχῆ γάνη, ἢ εἰς τὸ ὄρος. ἐκά γὰρ ἐσι μόνον σωθῆναι. ἐσι δὲ τὸ ὄρος Κύριος Ἰησῆς.

» ιη. Εἶπε δὲ Λῶτ πρὸς αὐτῆς, δέομαι Κύριε.

» ΑΔΗΛΟΥ. Πῶς πρὸς τῆς δύο εἴρηται, δέομαι Κύριε; μάλισα εἰ μὴ ὁ Κύριος ἴω σὺ αὐτοῖς, ἀλλὰ εἰς τῶν παρὰ Ἀβραάμ τριῶν ὧν, ἐ σωῆλθε τοῖς δυσίν· ὅπερ δῆλόν ἐσι καὶ ἐκ τῆ, ἀπέσειλαν ἡμᾶς Κύριος σωθῆναι αὐτῷ. Ταυτὸν πάλιν καὶ ἐπὶ τῆς δυάδος, ὅπερ ἐπὶ τῆς Τριάδος. πρὸς ἑνα γὰρ διαλέγεται, καὶ εἰς αὐτῷ ἀποκρίνεται· ὅτι καὶ τῆς μῦνομῆς διὰ τῶν Ἀγγέλων δυάδος ἐκάτερον ἐσιν ἐν ἐκάτέρῳ κατὰ τῷ ἰσότητα τῆς διωάμεως, ἐν τῷ λόγῳ τὸ πνεῦμα, καὶ ὁ λόγος ἐν τῷ πνύματι.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐοικεν ἐν μετὰ τῷ ἀπὸ Σοδόμων ἔξοδον μηκέτι τοῖς Ἀγγέλοις, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ διαλέγεσθαι. ὅταν γὰρ τις ἐξέλθῃ τῷ περιχώρον τῆς κακίας, δὴρήσει τὸν Θεὸν σνωμι-

A λῶντα αὐτῷ, καὶ παρῆρσιαν ἀγει αἰτεῖν περὶ ὧν βέλεται.

» ιθ. Ἐπειδὴ εὔρεν ὁ παῖς σε ἔλεος ἐναντίον σε, καὶ ἐμεγάλυνας τὴν δικαιοσύνην σε, ὁ ποιεῖς ἐπ' ἐμέ τῆ ζῆν τὴν ψυχὴν με. ἐγὼ δὲ ἐ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος· μὴ κατὰ λάβη με τα κακά, καὶ ἀποθάνω. Ἴδῃ ἢ πόλις αὕτη ἐγγυς τῆ κατὰφυγεῖν με ἐκεῖ, ἢ ἐσι μικρά· καὶ ἐκεῖ διασωθῆσομαι. ἐ μικρά ἐσι; καὶ ζῆσεται ἢ ψυχὴ με ἐνέκεν σε.

» ** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐν ταῖς τῶν ἡθῶν καὶ τρόπων ἐπανορθώσεσιν, ἐκ ἂν εἴη τῶν ἀνδεχομαῖων δούτῃς ἀναθρῶσκαι διωαδαίτινας ἐπὶ τὸ ἀμωμήτως ἔχον, ἢ γαν εἰς ὑπερφυᾶ καὶ ὑπέροφον πολιτείαν. προσήκοι δ' ἂν οἶμαι κατὰ βραχὺ πρὸς τῷ ἀρτίως ἔχουσαν ἔξιν, ἐκ μικρῶν καὶ συμμέτρων ἀρξάμενος, καὶ μονοναχι προεισρέχων κατὰπερ εἰς πόλιν μικράν, καὶ ὄρος ὑψηλῆ γείτονα, τῷ τῆς ἐξαίρετε καὶ ἀνωκισμαῖης ζωῆς ὑποκαθημαῖῳ τε καὶ ἐν μείοσι πολιτείαν. ταύτητοι καὶ ὁ δίκαιος Λῶτ, τύπος ἂν εἴη τῶν τῆ δε διακειμένων, ἐκ εἰς τὸ ὄρος δούτῃς, ἀλλ' ἐν πόλει Σηγῶρ τῇ μικρῆ καταλύσαι ἀξίῳν.

» Δ κα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἰδῃ ἐθαύμασά σε τὸ πρῶσωπον, καὶ ἐπὶ τῷ ρήματι τέτω, τῆ μὴ κατὰσρέψαι τὴν πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας.

» ΑΚΥΛΑΣ. Ἴδῃ ἦρα πρόσωπόν σε.

» ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ὁράσει ἐδυσωπήθῃ τὸ πρόσωπόν σε.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐδεξάμλω σε τῷ ἰκεσίαν, φησί, καὶ ποιήσω καὶ τῆτο, καὶ παρέξω σοι τὸ αἰτηθῆν, καὶ διὰ σε καὶ τῆς πόλεως φείσομαι.

» ιε. Σπεῦσον τῆ σωθῆναι ἐκεῖ.

» ** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀνεθέλητον μὲν γὰρ τῷ Θεῷ κατὰ τὸ ἀληθές ἢ τελείως ἐκ ἔχουσα πρὸς ἀρετῷ πολιτεία, καὶ τὸ κατὰ τι γέν ἠτῆσθαι τῶν παθῶν ἀπόβλητόν τε αὐτῷ καὶ κατακρίσεως ἐ μακράν· πλῶν ἐφίησιν ἐκ φιλανθρωπίας, καὶ συμμετρήσας τῇ φύσει τὸ ἐν ἀρχαῖς ἐφικτόν, σώζεσθαι κελδοῖ καὶ μελετῶντας ἐτι τὸ ἀγαθόν, ἔποσε τῷ ὑπαίτιον κομιδῇ διασείχοντας ἀγωγῷ.

» Οὐ γὰρ δυνήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα, ἕως τῆσε εἰσελθεῖν ἐκεῖ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ὅση ἢ πρὸς τὸν δίκαιον τιμῆ. ἀδιώατον εἶναι λέγῃσι γενέσθαι τῷ ἐπιφορᾶν τῆ πυρὸς, ἕως ἂν ἐκείνος ἐπεξέλθῃ.

» R 3

» Διὰ

(1) Ἀπὸ τῶν ἐκδόδομ. τῆτο ἀγαπηπλήρωται, πάνυ ἀτελές ἂν.

Διὰ τῆτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐκείνης, Σηγώρ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σηγώρ ἐρμυδύεται βραχία, μικρά.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Διαφύγει δὲ αὐτὸς (ὁ Λῶτ) μετὰ τῶν θυγατέρων εἰς βραχύτι χωρίον καταχών, περιγραφέν ὑπὸ τῆ πυρός· Ζώωρ καὶ νῦν ἐτι λέγεται. καλῶσι γὰρ ἔτιως Ἑβραῖοι τὸ ὀλίγον. εἰ ταῦτα ὑπὸτε ἀνθρώπων ἐρημίας, καὶ τροφῆς ἀπορίας ταλαιπώρως διήγην.

κγ. Ὁ Ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Λῶτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ περὶ Σόδομα ἀφόρητα ποιεῖ καύματα. ἵνα ἔν ὁ διὰ πυρός ἀφανισμὸς μὴ τῇ φύσει τῶν καυμάτων ἐπιγραφῆ, ἢ μεσημβρίας γίνεται ὁ τῆ πυρός ἕτερος, ἀλλ' ὁρθοῦ ὅτε καταψύγεται πῶς ὁ αἶρ. ὅθεν καὶ προσέδηκε τὸ, ἔβρεξε, καὶ ἐκ τῆ ἔρανε.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Διατὶ ἐξῆλθεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τῷ γλῶ καὶ Λῶτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ; Καί φησιν, (1) ὁ αὐτὸς χρόνος γίνεται καὶ τοῖς προκόπισιν εἰς σωτηρίαν, καὶ τοῖς ἀνιάτως ἔχουσι πρὸς κόλασιν. εἰ ἀρχῇ δὲ ἡμέρας ὕδους ἀνατέλλαντος τῆ ἡλίου τῷ δίκῳ ἐπάγει, βεβλόμενος ἐπιδείξει, ὅτι ἥλιος καὶ ἡμέρα καὶ φῶς, καὶ ὅσα ἄλλα εἰ κόσμῳ καλὰ καὶ τίμια μόνοις ἀπονέμεται ἀσείοις· Φαύλω δὲ ἔδεν τῶν ἀθεράπυτον κακίαν ἐχόντων.

κδ. Καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον, καὶ πῦρ παρὰ Κυρίε ἐξ ἔρανε.

Ψαλ. 109. 1. ΑΔΗΛΟΥ. Ὁμοιον τῷ, εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ ξενίζετωσε, ἀγαπητέ, τῶν ῥημάτων ἢ σιωπῆκη. ἰδίωμα γὰρ τῆτο ἐστὶ τῆς Γραφῆς, καὶ ἀδιαφόρως ἔτω πολλάκις τίθησι τὰ ῥήματα. ὁ δὴ καὶ νῦν ἐστὶν ἰδεῖν. ἔβρεξε γάρ φησι Κύριος θεῖον, καὶ πῦρ παρὰ Κυρίε ἐκ τῆ ἔρανε· ἵνα εἴπῃ, ὅτι Κύριος τῷ τιμαρίαν ἐπήγαγε, καὶ ἔ μόνον τὰς πόλεις κατέσρεψε, καὶ πᾶσαν τῷ περιόικον, καὶ πάντας τὰς κατοικῆντας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς ἠφάνισεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τινὲς τὸ, Κύριος, περὶ εἰὸς τῶν δύο Φασί· παρὰ Κυρίε δὲ, τῆ μείναντος παρὰ τῷ Ἀβραάμ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐξ ἔρανε δὲ τὸ πῦρ πρὸς Φορὰν, ὅθεν ἕτεροι πρὸς ζωλῶ ὡς ἂν δειχθῆ μὴ τῶν καρπῶν αἴτιος ὑπάρ-

χων ἔρανε. καὶ ἀσείρες, ὡς ἔδεν τῶν ὄμβρων, ἀλλ' ὁ πέμπων τῆτος Θεός. ὅς γε καὶ τὸ πῦρ ἀντὶ τῆτων ἀπέσειλε, παρὰ φύσιν ἐπὶ τὰ κάτω πεμφθεῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Φύσει καὶ κῆφα τὸ θεῖον καὶ πῦρ. τὸ δὲ τῆς ἀρᾶς κεκαυθρηγμένον ἠλλαξε πρὸς τῆναντίον τῷ κίνησιν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κεραυνοὶ ῥυκνῆτες ἐξ ἔρανε τῆς τε ἀσείρας κατέπρησαν καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν. καὶ μέχρι τῆ νῦν μνημεῖα τῆ συμβεβηκότος ἀλέκτε πάθης δεικνύται κατὰ Συρίαν, ἐρείπια, καὶ τέφρα, καὶ θεῖον, καὶ καπνός, καὶ ἢ ἐτι ἀναδιδομένη φλόξ ἀμαυρά, κατὰπερ διασμυχομένη πυρός. εἰ δὲ τῆτω σωέβαινε τῆς τε ἀσείρας τῆς ἐρημίας τιμωρίας κολάζεσθαι, καὶ τῆς καλοκαγαθίας διαινωχότας εἰ πάθειν, ἀρετῆς ἐπαξίων ἄθλων τυγχάνοντας.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄματε εἰς τῷ πόλιν ἀπεσώθη, καὶ τὸ πῦρ ἐπέφεροτο τῆς πόλεσι, σημεῖον τῆς μελλετης εἰ πυρὶ σωτελείας.

κε. Καὶ κατέσρεψε πᾶσας τὰς πόλεις ταύτας, καὶ πᾶσαν τὴν περιχώρον, καὶ πάντας τὰς κατοικῆντας ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ πάντα τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο εἶρηται, μὴ σῆς εἰ πᾶση τῇ περιχώρῳ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ Κύριος ἔ μόνον τῆς ἀσείρας ἀπόλλυσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς τροφᾶς αὐτῶν, ἕσας σοδομιτικὰς καὶ ἐπιβλαβεῖς. εἰ αἰς ἐστὶ καὶ ἀμπελος, περὶ ἧς γέγραπται, ἐκ γὰρ ἀμπέλες Σοδόμων ἢ ἀμπελος αὐτῶν, καὶ ἢ κλιματῆς αὐτῶν ἐκ Γομόρρας.

κς. Καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτῆ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγένετο σήλη ἀλός.

ΑΔΗΛΟΥ. Στήλη ἔχ ἀπλῶς ἐγείστο, ἀλλὰ μάλισα ἀλός, διὰ τὸ, ὑμεῖς ἐσὲ τὸ ἀλός τῆς γῆς. ἐφαρμόσει δὲ τῇ σήλῃ τῆ ἀλός τὸ, εἰ δὲ τὸ ἀλός μωρανθῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐγείστο σήλη ἀλός, τῷ πρὸς τὸ κακὸν ἐπιστροφῷ θριαμβούσῃ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἀνανδρος νῆς, ἢ σημεῖον ἢ γυνή, τῆς εἰς Φαυλότητα μετατροπᾶς ἀχρηστῆς παντελῶς. τῆτο γὰρ οἶμα δηλῶν τὸ γενέσθαι σήλῃ ἀλός. ὅπερ ἂν εἴη σύμβολον ἀπομαρανθείσης Φορῆς, καὶ νῆ πρὸς ἠλιθιότητα μεταφοιτᾶν αἰσχυρῆς.

ΦΙΛΩ.

(1) Τὸ, καί φησι προδήκη δοκεῖ. ἐν τοῖς τῆ Ἑβραῖς Φίλωνος δὲ ἐκδεδομένοις τὸ ὑπόμνημα τῆτο ἔχ εἴρηται. μήτι γε ἔν Φίλωνος τῆ ἐπισκόπῃ ἐστὶ, καθάπερ καὶ τὸ εἰ τῇ 248. σελ; καὶ γὰρ ὁ τῆς Λύγ. κωδ. αὐτότε καὶ τὸ προκείμενον ἀχρι τῆ, πρὸς κόλασιν, κατὰ σιωπῆσαν περιέχει, ὀλίγων τινῶν μόνον εἰ τῷ μεταξύ κειμένων. ἀλλὰ γὰρ τὸ, ἀσείοις πάντῃ σιώηδες τῷ Ἑβραῖῳ. μήτι ἔν τὰ ἀχρι τῆ, πρὸς κόλασιν, τῆ Ἐπισκόπῃ ἐστὶ, τὰ δὲ ἐξῆς τῆ Ἑβραῖς;

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Φησὶ τὴν γνωαῖκα Λώτ στραφῆσαν εἰς τὸπίσω, γενέσθαι σήλω, ἔ μυστοπλασῶν, ἀλλὰ πράγματος ιδιότητα μινύων. ὅς γὰρ ἂν ὀλιγωρήσας τῆ διδασκονίῳ ὑπὸ ῥαθυμίας ἐμφύττετε ὁμῶ καὶ σωήδεις, τὰ μὲν πρόσω καταλίπη, δι' ὧν ὄραν καὶ ἀκθεῖν καὶ ταῖς ἄλλαις διωάμεσιν ἐσὶ χρῆσθαι πρὸς τὴν τῶν φύσεως πραγμάτων ἐπίκρισιν, ἐκτραχηλίσας δ' αὐτὸν εἰς τὸπίσω περιεργάγη, τὰ τυφλά τῶν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτων μᾶλλον ἢ τῶν τῆ σώματος μερῶν ἐζηλωκῶς, ἀψυχῶ καὶ κωφῆς λίθῶ τροπον σηλιτοῦεται.

κζ. Ὁρθεῖσε δὲ Ἀβραάμ τῷ πρῶτῳ εἰς τὸν τόπον, ἔ εἰσήκει ἐναντίον Κυρίας. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρῶσωπον Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ εἶδε· καὶ ἰδὲ ἀνέβαινε Φλόξ ἐκ τῆς γῆς, ὡσεὶ ἀτμὶς καμίνῶ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐν ἐκείνῳ φησὶ τῷ τόπῳ γεγονὼς, εἶδα τὴν διάλεξιν πρὸς τὸν δεσπότην ἐποίησατο, καὶ τὴν περὶ τῶν ἐν Σοδόμοις παράκλησιν, ἑώρα τῆς φοβερᾶς ἐκείνης τιμωρίας τὰ ἴχνη, καὶ τῆ δικαίῳ εἶκεν μαθεῖν τί ἐπεδύμει. τοιῶτον γὰρ τῶν ἀγίων τὸ ἔθος, φιλόσοργον καὶ συμπαθητικόν.

κθ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκτρίψαι Κύριον πάσας τὰς πόλεις τῆς περιχώρας, ἐμνήσθη Κύριος τῆ Ἀβραάμ· καὶ ἔξαπέστειλε τὸν Λώτ ἐκ μέσσω τῆς καταστροφῆς, ἐν τῷ ἐκτρίψαι Κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῶκει ἐν αὐταῖς Λώτ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τί ἐσὶν ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆ Ἀβραάμ; Τῆς παρακλήσεως, φησὶν, ἧς ἐποίησατο, λέγων, μὴ σωμαπολέσης δίκαιον μετὰ ἀσεβῶς. τί ἐν ἂν ἔποι τίς, διὰ τὴν παράκλησιν τῆ πατριάρχῳ ὁ δίκαιοις διεσώθη, καὶ ἔχι διὰ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην; καὶ καὶ διὰ τὴν παράκλησιν τῆ πατριάρχῳ. ὅταν γὰρ τὰ παρ' ἑαυτῶν σωασσιν ἐγκωμῶν, καὶ ἡ παρὰ τῶν δικαίων προσβεία τὰ μέγιστα ἡμᾶς ὀνύησιν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐν μὲν τῇ φορᾷ τῆ κεραυνίῳ πυρὸς, οἰκήτορσιν αὐτῆς ὅλης χώρας ἐμπιπραμείης, εἰς μόνος ἀνὴρ μέτοικος ἐπιφροσῶν δαίῳ σώζεται, διότι τῶν ἐγγχωρίων παρανομημάτων ἐδὲν ἡσάσατο, τῶν μετοίκων εἰσδοτῶν ἀσφαλείας εἶνεκα τὰ ξενικὰ τιμᾶν, ἐπεὶ τοῖς ἀτιμάζουσι κίνδυνος ἐκ τῶν αὐτοχθονίων ἐπέλα. καίτοιγ' ἔκ ἐπ' ἄκρον ἦκε σοφίας, ὡς διὰ τελειότητα τῆς ἐν αὐτῷ φύσεως τοσάτω γέρωσ ἀξιοθιῶναι, ἀλλ' ὅτι μόνον τοῖς πολλοῖς ἔ σωλιέχθη πρὸς τὸ ἀβροδαιτον ἀποκλίνασι, καὶ πάσας μὲν ἡδο-

Α νὰς, πάσας δὲ ἐπιθυμίας χορηγίαις ἀφθόνοις ἀνάψασιν, ὡπερ φλογα θεῶ καὶ κεχυμαίνῃ ὕλη.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐν τῷ ἐκτρίψαι Κύριον τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατῶκει ἐν αὐταῖς Λώτ. ὡς ἐν πλείοσι κατοικῆντος πόλεσι τῆ Λώτ ταῦτα λέγεται.

λ. Ἀνέβη δὲ Λώτ ἐκ Σηγῶρ· καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει αὐτὸς, καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτῆ μετ' αὐτῆ.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Οὐκ ἀδρόως ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος κατὰ τὰ εἰρημια αὐτῷ, ἀλλὰ πρῶτον εἰς Σηγῶρ γίνεται· καίτοιγε μὴ διαρρήσας ἑαυτῷ περὶ τῆ ἀναβιῶν εἰς τὸ ὄρος.

Γ *** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Πρόεισιν ὡπερ διὰ βαθυμῶν ὁ νῆς ἐπὶ τὸ ἔχον ἀρτίως, καὶ ἀναδρόσκει κατὰ βραχὺ πρὸς ὄπερ ἴω ἐν ἀρχαῖς. ἐκ ἐπιηθείας ἔχων, ἔτε λίαν ἱκανῶς. πρόεισι δὲ καὶ ἀναφοιτᾶ πρὸς τὸ ἀμεινον φρονήσατε καὶ ἀνδρεία τῆ πνοματικῆ, καθάπερ τισὶν ἰδίαις θυγατράσιν ἐπισκηπτόμενος, καὶ κάταπῶ μείειν ἀφᾶς τὸ ἡδουπαῖές τε καὶ ἀναυδρον, ὧν τύπος ἡ γωη.

Δ Ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγῶρ. καὶ κατῶκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτὸς, καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτῆ μετ' αὐτῆ.

Ε **ΕΥΣΕΒΙΟΥ.** Ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν Σηγῶρ, καὶ ταῦτα ἀκθεῖσας, ὅτι διὰ σὲ ἔ κατεσφάθησεται. διὸ φασίτινες, ὅτι ἔ κατεσφάθησαν οἱ εἰς Σηγῶρ. ἀλλὰ κατεπόθησαν. διὸ καὶ Βαλα ἐκλήθη. ὁ ἐρμιλωδῆται καταποδείσα. ἀλλαχῆ δὲ ἡ Γραφῆ Ζώγορα καλεῖ. ὁ δὲ Σύρος, Ζααρὶ καὶ Βαλα. καὶ τῆτο σωμαγωνίζεταί τῷ τολμηματι τῶν θυγατέρων Λώτ, ὡς μηδανὸς, μηδὲ ἐκ Σηγῶρ περιληφθέντος. ἔ γὰρ ἂν τὰ ἐκείσε ἔφυγεν ὁ Λώτ.

Ζ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἔδει τὴν μὲν (τὴν Σηγῶρ) διὰ τὸν Λώτ σωθῆναι· τῆς δὲ, ἀναρεθιῶναι. ἐκ ταύτης γὰρ εἶχαν ὁ Λώτ ἐν τῷ ὄρει τὰ ἐπιτήδεια· πόθεν γὰρ εἶχαν οἶνον ἐν τῷ ὄρει; καὶ ὁ Ἑβραῖος ἔτωπῶς λέγει, ἕως τῆς καταπίεσης, περὶ τῆς Σηγῶρ. εἰ γὰρ μὴ τῆτο ἴω, πῶς ἔλεγον αἱ θυγατέρες τῆ Λώτ, ὡς εἰδῆς ἐσὶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅς εἰσελθῶσεται πρὸς ἡμᾶς; ὦντο γὰρ καὶ τὸ σύμπαν ἀνθρώπων γένος ἀπολωλῶναι.

Η *** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Εἴη δ' ἂν ἕτερος ἐκ ἀπίθανος ἡμῖν ὁ ἐπὶ τῷδε λόγος. πέτρα μὲν γὰρ ὁ Χριστὸς διὰ τὸ ὑδωκένες τε καὶ ἀπλωτον τῆς ἀνωτάτης πασῶν ἐσίας· σπηλαιον δὲ τὸ ἐν Χριστῷ, νοοῖτ' ἂν ἡ ἐκκλησία, τὸ τῶν ἀγίων κατάλυμα, τῶν ὑσεβῶντων ἡ σκέπη, ἴω κατοικῆσι δίκαιοι, καὶ ὅσοι τὴν διὰ πυρὸς παραιτῶνται δίκλω.

λα. Εἰ-

λα. Εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέρα, ὁ πατήρ ἡμῶν πρεσβυτέρως, καὶ εἰσελεύσεται ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, ὡς καθήκει πάση τῇ γῆ.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς καθήκει πάση τῇ γῆ. Ἀκύλας ἔτω, καὶ ὄδον πάσης τῆς γῆς.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐκ ἔν ἐ πάθος ἀκολασίας ἤλασεν αὐτάς, ἀλλὰ Φαίδω τῆ γένος. ὅθεν δὲ σύγνωσι.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἰκονομία ἐπετελεῖτο, διῆς αἱ δὴ σωαγωγὰ ἀπὸ εἰδός καὶ τῆ αὐτῆ πατρός τεκνοποιήσασθαι ἐμῶν οντο ἀνδρ σαρκὸς ἡδονῆς. ἔ γὰρ ἡ ἄλλος εἰσεῖσ ἀέριμα ζῶτικόν, καὶ τέκνα ἐπι καρπίας διωάμενος δῆνα αὐταῖς, καθὼς γέγραπται.

λβ. Δεῦρο καὶ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον, καὶ κοιμηθῶμεν μετ' αὐτῆ, καὶ ἐξαναθήσωμεν ἐκ τῆ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδέπω εὔρομεν ποτιζόμενον, σπείροντα (1) ὡς Λῶτ, οἶνον. ἔ οἱ ἀπὸ ἀέριματος τῶν ἡμῶν ἐκ εἰσελεύσονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν Χριστῆ ἕως δεκάτης γενεᾶς, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα παρὰ τὸ μὴ σιωπηθῆσαι αὐτῆς τῷ Ἰσραὴλ μετὰ ἄρτων καὶ ὕδατος εἰ τῇ ὁδῷ ἐκπορευόμενων ἐξ Αἰγύπτου καὶ ὅτι τὸν Βαλαάμ ἐμῶν δῶσαντο.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Κλέπτεσι τῆ πατρός τὴν κατῆ. ἡδῆσαν γὰρ νήφοτος τὴν σωφροσύνη αὐτῆ.

λγ. Ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ καὶ εἰσελθῆσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τῆ πατρός αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἐκ ἡδῆ ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὴν καὶ ἀναθῆναι. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα τῇ νεωτέρα, ἰδὲ ἐκοιμήθη χθὲς μετὰ τῆ πατρός ἡμῶν ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον καὶ τὴν νύκτα ταύτην καὶ εἰσελθῆσα κοιμήθη μετ' αὐτῆ, καὶ ἐξαναθήσωμεν ἐκ τῆ πατρός ἡμῶν σπέρμα. Ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πατέρα αὐτὸν οἶνον καὶ εἰσελθῆσα ἡ νεωτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τῆ πατρός αὐτῆς καὶ ἐκ ἡδῆ ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὴν καὶ ἀναθῆναι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἰωσήφ μὲν τῆς ἀδελφῆς ποτίζει μεσημβρίας, αὐταὶ δὲ τὸν πατέρα εἰ νυκτὶ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ Εὐὰ ἐκ τῆ Ἀδάμ ἔσα, γυνὴ αὐτῆ γέγονε (2). καὶ τὰ τέκνα τῆ Ἀδάμ ἀλλήλοις ἐμίγησαν. ὁ δὲ Θεὸς ἐκ ἐκώλυσεν, ἵνα μὴ ἄλλοφύλοις δοθῆσαι, κοινωνήσωσι τῆς εἰδωλολατρίας, ἐτέρω λῆαν κακῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ὁ Λῶτ ἐκ αἰε κλήθη ταῖς θυγατράσι μιγείς; Ἐπειδὴ τοῖς ἐξ ἀγνοίας πλημμελεμεῖοις καὶ οἱ ἀνδρωποι συγγινώσκον εἰώθασιν. ἔ τοῖνω εἰδὲ τῷ Λῶτ ἐπεμῆμψαλο ἀντις δικαίως τῆς μίξεως ἀνεκα. ἡ γὰρ τὸ πρακτομενον. τὸ δὲ τῆς μέθης ἐκείνη ἔχα τινα μέμψιν κεκραμῆναι συγγινώμη. ἀδημονῶν γὰρ κομιδῇ καὶ ἀλύων, ὡς πάντων ὁμῆ τῶν ὄντων γεγυμνωμένος, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπασι καὶ αὐτῆς τῆς ὁμοζύγῃ, ἡέχετο τῶν θυγατέρων τὸν οἶνον προσφροσῶν περαιτέρω τῆς χρείας ἄτε δὴ τὸ μὲν κατασκυβαζόμενον ἀγνοῶν, ψυχαγωγίας δὲ καὶ παραμυθίας τὸ δρώμενον ὑποπλῶων. ἐκείνη δὲ παντάπασιν εἰς κατηγορίας ἀδῶοι. θεασάμεναι γὰρ τὰς μὲν τέσσαρας πόλεις, καὶ τὰς κόμας ἀπάσας ἐμπρηθείσας τῷ ἕτερῷ τῆ πυρός, τῆς δὲ τὴν Σηγῶν οἰκῆντας, καταποθῆντας τῆτο γὰρ σημάει καὶ τῆνομα κατὰποσις γὰρ ἡ Σηγῶν ἐρμῶνδεται εἰσὶ μῶντα ἀπολωλεῖν τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν καὶ τὴν κατέχεσαν ἐρημίαν ὁρῶσαι, καὶ τῆ γῆρας προθεωρηθῆσαι τὴν ἀδελφείαν, ἐβληθῆσαν ἐπινοῆσαι καὶ ἀέριμα τῷ γαίῃ, καὶ ἑαυταῖς ψυχαγωγίαν τινα. τῆτω χρησάμεναι τῷ λογισμῷ, καὶ ἐκ ἐπιθυμίας δελούσασα, τὸν μὲν οἶνον ἔλαβον σωεργόν, ἐκλεψαν δὲ τῇ πλείονι πόσει τῆ γεγοννηκότος τὴν αἰδησιν, ἀπέφλωκον δὲ τὸν πατέρα ἀπορέα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τὶ δὴποτε ὁ Θεὸς ἐκ ἐκώλυσεν τὴν παράνομον μίξιν; Προεώρα τὴν τῆ γαίης ἀσεβείαν ὁ Θεός. Μωαβίται γὰρ ἐδελούον τῷ Χαμῶς, τῷ δὲ Μελχὼμ Ἀμμωνίται. ἵνα ἐν μὴ ὡς συγγενέσιν ἐπιμιγνύμενοι τῆτοις Ἰσραηλίται μετὰχῶσι τῆς ἀσεβείας, ἐκ ἐκώλυσεν τὸν παράνομον γάμον ἕπως ταύτῃ γέν αὐτῆς μυσαρὸς ἀποφύγη, καὶ βδελυκτῆς Ἰσραηλίοις. δηλοῖ δὲ τῆτο καὶ ὁ τῶν ὄλων Θεὸς διὰ Μωυσέως τῆ νομοθέτῃ διαγορῶων, Ἀμμωνίτης καὶ Μωαβίτης ἐκ εἰσελεύσεται εἰς Ἐκκλησίαν Κυρίῃ ἕως δεκάτης γενεᾶς, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τῆτο τῆς θείας προσεκλέον Γραφῆς, ὅτι πλὴν ἀμαρτίας εἰδὲν Φαῦλον τῶν εἰ ἡμῖν ἡγεμῆνης, χρησά μὲν ὁσάκις ἀν ἡμῖν, ἡ Φαῦλάτινα διηγῆται, προσθήσει τοῖς μὲν ἔπαινον, τοῖς δὲ ψόγον. τῶν μὲν, ἀπίργασα πρὸς δὲ τὰ παρορμῶσα. ὅταν δέτι λέγη τῶν τοῖστων, οἶον εἰς τὸ τῆ Λῶτ ἐκ ἀπὸ πονηρῆς γενόμενον

(1) Ποτιζόμενον οἶνον τινα μέλλαντα σπείρειν. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.
 (2) Τὰ ἀπὸ τῆ, καὶ τὰ τέκνα, ἀχρι τέλους ἐλήφθη ἐκ τῆ τῆς Λύγ. κώδ.

μενον διαθέσεως, ψέγει μεν ἕδαμῶς, ἔ
μιλῶ δὲ ἐπαινεῖ, τὰς σαρκικὰς καὶ Φιλη-
δόντας ὑφορωμένη.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐδαμῶς, εἰ καὶ τῷ πατρὶ
ὡς ἐξ ἀνάγκης ὑπ' ἐκείνων ἐπράχθη, τῆ-
το ζηλωτέον ἐκτὸς ἀνάγκης. Φαῦλον γὰρ
ἢ ἀχρεῖα ἡδονῇ, ἀπηγορευμένων τῶν πρὸς
τὰ τίμια σώματα ἐφ' ἡδονῇ κοινωνιῶν. οἶον,

Δόβιτ. 8. 7.

τὸ, ἔκ ἀποκαλύψεως ἀχρημοσύλῳ μητρός.
τῷ δ' αὐτῷ λόγῳ καὶ ἢ πρὸς πατέρα κοι-
νωῖα πονηρὸν, ὡπερ ἢ πρὸς μητέρα. ἐν
ἀγνοίᾳ δὲ πρᾶχθαι, καὶ τῇ τῆ συμφύρου-
τος προνοίᾳ, μέμψιν ἐκφύγει. ὅθεν ἐδὲ
ἢ θεία-μέμψεται Γραφή. Φασὶ δὲ, ὅτι
καὶ τῆς κοινωνίας τῶν δύο σωμαγωγῶν
πρὸς τὸν εἶνα πατέρα λόγῳ Θεῷ τύπος ἐπε-
τελεῖτο, τῆς μέθης τὸ πάθος ἐκτυπύσεως
ὡς ἐπὶ τῆ Ἀδάμ ἢ ἕκαστις καὶ ὁ ὕπνος εἰς
τὴν σύστασιν τῆς γυναικὸς ἐγένετο. ἐπεὶ
δὲ καὶ ἢ ἐκκλησία διὰ τῆ κυριακῆ πάθους
σωῆση, καὶ ἡ νόμῳ σιωπημένη αὐτῷ
εἰς αὐτὸ πνεῦμα, ὡς ἢ Εὐὰ τῷ Ἀδὰμ εἰς
σάρκα μίαν, ἐξηγεῖται τῆτο ὡς μέγα μυσ-
τήριον ὁ Παῦλος εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν.

Ἐφῆσ. 5. 32.

τὸν δὲ τύπον ἔκ ἀνάγκη καὶ
ἐπὶ τῶν γεννηθέντων ἐκ τῆ Λῶτ εἶναι. ἔ
δὲ γὰρ ἐπὶ τῶν ἐξ Εὐὰς γεννηθειμένων ὁ
Χριστὸς καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐτι σώζεται τύ-
πος διὰ τὸν Καῖν τὸν ἀδελφοκτόνον. σα-
φές δὲ καὶ δῆλον, ὡς ἔκ ἐγκλημα τὸ
πρᾶγμα ἐπὶ τὰς θυγατέρας τῆ Λῶτ ἔδὲ
πάλιν ἐπὶ τῆ σωτήρος. δαίκνυσι γὰρ ἢ
κατὰ τὴν Ῥῆθ ἰσορία, ὡς σωμαφθεῖσα τῷ
γένει τῆ Ἰῶδα, μετέχει καὶ αὐτῇ τῆς εἰς
Χριστὸν ὁμιλογίας. ὡπερ γὰρ Ἰῶδας τῆ
Ἀβραὰμ υἱός, ἔτως ἢ Ῥῆθ θυγάτηρ τῆ
Λῶτ. ταύτης δὲ καὶ ὁ Εὐαγγελιστῆς τῆ
ὀνόματος μέμνηται, διὰ αὐτῆς τὸν πατέ-

ρα τιμῆσαι βεβλόμενος· ἐπειδὴ καὶ σωκ-
δημος τῆ θεία γεγένηται, καὶ τῶν ἰσῶν
ἀπήλαυσε κινδύνων· ὅτι καὶ Προφήτης τὸ
τῆ Θεῷ πρόσωπον ἐπέχει.

λς. Καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυ-
γατέρες Λῶτ ἐκ τῆ πατρὸς αὐτῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὕτως ἡ οἰκονομία
Θεῷ, ὡπερ καὶ ἐπὶ τῆς Θάμαρ· ἐπειδὴ μὴ
ἀκολασίας ἕνεκα, ἀλλὰ παιδογονίας τῆτο
πεποιήκασιν.

λς. Καὶ ἔτεκεν ἢ πρεσβυτέρα υἱόν,
καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Μωάβ,
λέγασα, ἐκ τῆ πατρὸς μου. ἔτος
πατὴρ Μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον
ἡμέρας. Ἐτεκε δὲ καὶ ἢ νεωτέρα
υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἀμ-
μάν, λέγασα, υἱὸς γένους μου. ἔτος
πατὴρ Ἀμμανιτῶν ἕως τῆς σήμερον
ἡμέρας.

ΑΔΗΛΟΥ. Μωάβ ἐρμιλωδέεται ἐκ τῆ
πατρὸς μου, ἢ ὕδωρ πατριον.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Αἱ δὲ παρθένοι πᾶν
ἢ Φανίδα τὸ ἀνθρώπινον ὑπολαβῆσαι,
τῷ πατρὶ πλησιάζουσιν, ἐπινοήσασα λα-
θεῖν. ἐποίησαν δὲ τῆτο ὑπὲρ τῆ μὴ γένος
ἐκλιπεῖν. γίνονται δὲ παῖδες ὑπὸ μὲν τῆς
πρεσβυτέρας, Μωάβος, εἴποι δ' ἄντις
ἀπὸ πατρὸς· Ἀμμανον δὲ ἢ νεωτέρα ποιῶ-
ται, γένος υἱὸν ἀποσημαίνει τὸ ὄνομα.
κίλζει δ' αὐτῶν ὁ μετὰ Μωαβίτας, μέγιστον
ὄντας ἐτι καὶ νῦν ἔθνος· Ἀμμανίτας δὲ
ὁ ἕτερος, Συρίας τῆς κοίλης εἰσὶν ἀμ-
φότερα.

Κ Ε Φ. Κ.

α. **Κ**αὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν Ἀβρα-
ὰμ εἰς γῆν πρὸς Λίβα·
καὶ ὤκησεν ἀνα μέσον
Κάδης, καὶ ἀνα μέσον Σέρ· καὶ πα-
ρώκησεν ἐν Γεράροις.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πόθεν ἐκίνη-
σαν; Ἀπὸ τῆ τόπῃ εἶδα ἡ εἰσκήλωμε-
νος, ὅπερ καὶ τὸν τῶν ἀπάντων δεσπότην
μετὰ τῶν Ἀγγέλων ὑποδέξασθαι κατη-
ξιώθη. ἐκεῖθεν, Φησὶ, κινήσας, παρώ-
κησεν ἐν Γεράροις. ὅρα τῶν δικαίων τὴν
διαγωγὴν, ὅπως ἡ σιωεσαλμική καὶ ἀπέ-
ριτος, ὅπως μετ' ὀκλήσας τὰς μεταναστά-
σεις ἐποιεῖντο, καὶ καθάπερ οἱ πάροικοι
καὶ παρεπίδημοι, ἔτω τὸν ἑαυτὸν βίον
ἠκονόμεν· καὶ ποτὲ μεν ὡδε, ποτὲ δὲ ἐκεί-
τὰς σκλήρας ἐπήγγυτο, καθάπερ ἐν ξείνῃ
διάγοντες.

β. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρ-
ρας τῆς γυναικὸς αὐτῆ, ἀδελφὴ μου

εἰσὶν. ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν, ὅτι γυ-
νή μου ἐσὶ, μήποτε ἀποκτενεῖσιν αὐ-
τὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως δι' αὐτήν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τοσαύτη τῆς δικαίας ἢ ὥρα
καὶ αὐτῆς γῆρα. ἢ γὰρ χάρις τῇ ἐσειρωμένη
Φύσει παραχρῆσται τεκῆν, ἀνεκαίνιζεν ὡς
ἀετῆ τὴν ὥραν αὐτῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα ἀκάνων,
ἀγαπητῆ, μὴ καταγνώσ τῆ δικαίᾳ μικρο-
ψυχίαν, εἰ τὸν θάνατον ἐδεδοίκα· ἀλλὰ
θαύμασον τῆ πάντων ἡμῶν δεσπότη τὴν
ὑπερβάλλουσαν περὶ ἡμᾶς Φιλανθρωπίαν,
ὅτι τὸν θάνατον τὸν τοῖς δικαίοις ἐκείνοις
καὶ ἀγίοις τότε φοβερόν, τῆτον νῦν ὀκα-
ταφρόνητον εἰργάσατο ὁ Χριστὸς· καὶ ὃν
ἐδεδοίκασαν οἱ εἰσάρητοι ἐκείνοι, καὶ το-
σαύτῃ παρρησίαν πρὸς τὸν Θεὸν ἔχον-
τες, τῆτον νῦν καταγελῶσι καὶ κόρα ἀ-
παλαί. ἐδὲ γὰρ θάνατός ἐσὶ λοιπὸν, ἀλλ'
ὕπνος καὶ ἀποδημία καὶ μετὰσσις ἀπὸ
τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ βελτίω.

Ἀπέ-

Ἀπέστειλε δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς Ἀ-
Γεράρων, καὶ ἔλαβε τὴν Σάρραν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ζητεῖται πῶς βασιλεὺς
τρυφῶν, καὶ ἐπ' ἀδείας ἔχων ὅσας βέλε-
ται καλᾶς τε καὶ θειδεῖς γυναικας λα-
βεῖν, ἔλαβε τὴν Σάρραν ἐναιρηκοντῆτιν
ἔσαν· καὶ αὐτὸς γὰρ ὡς πρεσβύτης, καὶ
ἐκ ἂν ἀφ' αἰς νέας, πρεσβυτέρας ἀντεποιή-
θη μίξεως. Δίκαιος ὡς, καὶ εἶδε δίκαιον
τὸν Ἀβραάμ, τοιαύτῳ δὲ καὶ τὴν Σάρ-
ραν, καὶ ἠθέλησεν ἐαυτῷ ἀέσμα ἀπὸ τοι-
αύτης ἐξανασησαι, μέγισον ἠγησάμενος
καύχημα ἐκ τοιαύτης γυναικός ἀέσμα
ἐξανασησαι.

γ. Καὶ εἰσήλθεν ὁ Θεὸς πρὸς
Ἀβιμέλεχ ἐνυπνίῳ τὴν νύκτα, καὶ
εἶπεν, ἰδὲ σὺ ἀποθνήσκεις περὶ τῆς
γυναικός ἧς ἔλαβες· αὕτη δὲ ἐστὶ συ-
νωμηκῆα ἀνδρῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐφ' ὧν δηλεῖται, ὅτι τὰς
κατ' ἀγνοίαν πλάσαντας ὁ Θεὸς ἐ παρο-
ρᾶ, ὡς ἐ πλάσαι· καὶ ὅτι πάντων προνοεῖ,
ὅποτε καὶ τῆ Φυλισαίς.

δ. Ἀβιμέλεχ δὲ ἐχ ἠψατο αὐτῆς.

1. Κορ. 7. 1. * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐμφασιν ἔχει τὸ,
ἐχ ἠψατο ὡς τὸ, καλὸν ἀνθρώπῳ γυ-
ναικός μὴ ἀπλεοδαί. ὅπερ ἐστὶ καὶ χω-
ρίς τῆς μίξεως κατὰ μηδὲν ἄλλο παθητι-
κόν, (1) ἢτοι ἐνιδεῖν, ἢ ἀψαοδαί γυναικός.
ὁ Θεὸς μάλιστα ἐκ ἀφῆκε τὸν Ἀβιμέλεχ
ἀψαοδαί αὐτῆς· τάχα δὲ πάντα τὸν ἀ-
κρως σωφρονῶντα. Θεόσδοτον γὰρ τὸ
τοῖστον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
πρὸ βραχείως ὑπέχετο αὐτῷ τὸν Ἰσαὰκ
τεχθῆσεοδαί, ἐγγὺς δὲ λοιπὸν ὁ καιρὸς
ἦν, ἵν' ἐν μὴ λυμλῆσάτι τῆ τῆ Θεῶ ἐπαγ-
γελία, τοσῶτον φόβον τῷ Ἀβιμέλεχ ἐπι-
τίθησιν, ὡς καταπληχθῆντα αὐτὸν, μὴ
τολμῆσαι ἐφ' ἀψαοδαί τῆς Σάρρας.

Καὶ εἶπε, Κύριε, ἔθνος ἀγνοῶν
καὶ δίκαιον ἀπολεῖς;

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν δίκαιος ἐκ ἐν
ἀγνοία, ἀλλ' ἐν ἐπισήμῃ. νῦν δὲ τὸ ἀγνοῶν
κατασρέφει ἐπὶ τῷ μὴ ἐγνωθῆαι τῷ Ἀβι-
μέλεχ τὴν Σάρραν γυναικᾶ ἔσαν τῆ Ἀ-
βραάμ. ἐκ ἀγνοητέον δὲ, ὅτι ὠβέλι-
σαι (2) τὸ, ἀγνοῶν, ὡς παρ' Ἑβραίοις μὴ
καίμενον.

ε. Οὐκ αὐτὸς μοι εἶπεν, ὅτι ἀδελ-
Φή μὲ ἐστὶ; καὶ αὐτῆ μοι εἶπεν, ὅτι
ἀδελφός μὲ ἐστίν;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς
ἔχον τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν συμφωνίαν, ἢ
καὶ αὐτὸς φησὶ τῶτό μοι εἶπε, καὶ αὕτη
σωέδετο τοῖς παρ' αὐτῆ λεγομένοις.

(1) Παθητικῶς, ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Τὰ περὶ τῆ ὠβελῆ ἀρήσεις αὐ τῷ περὶ μέγε. καὶ σαδμ. τῆ Ἐπιφανίε βιβλίῳ.

Ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ, καὶ δικαιο-
σύνη χειρῶν ἐποίησα τῆτο.

ΔΚΤΛΑΣ. Τὸ, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ, ἐν
ἀπλότητι.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Οὐκ ἀκολασία, φησὶν,
ἠβελήθῃλω στωελθεῖν αὐτῆ, ἀλλ' ὡς δικαίαν
καὶ ἀδελφῶν δικαίς μέγισον ἠγησάμεν,
εἰ ἀνάγοιμι πρὸς γάμον.

B ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν Ἀβιμέλεχ,
ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ καὶ δικαιοσύνη χειρῶν
τῆτο πεποικῆσαι φησὶ, δηλονότι τὸ εἰλη-
Φοῖαί τὴν Σάρραν· ὁ δὲ Θεὸς, τὸ ἕτερον
τῶν δύο μαρτυρῶν αὐτῷ, διὰ τῆ μὴ φά-
σκαι καὶ τὸ λοιπὸν, καταλείπει αὐτὸ ἀ-
νοεῖν· ὅτι περὶ ἐκείνο ψεκτὸς ἦν. εἰ γὰρ
καὶ μὴ τῆτο ἦδει, ἐ δικαίως ἐποίησε τῆ ξένῃ
τὴν ἀδελφῶν λαμβάνων ἐαυτῷ γυναικᾶ.

Γ ε. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς, καὶ γὰρ
ἔγνων ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ἐποίη-
σας τῆτο, καὶ ἐφείσαμην σε ἐγὼ τῆ
μὴ ἀμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ. ἔνεκεν τῆτῃ
ἐκ ἀφῆκῆσε ἀψαοδαί ταύτης.

ΛΔΗΛΟΥ. Σαφὲς ἀνάγνωσμα, ὅτι ὁ
μοιχὸς εἰς Θεὸν ἀμαρτάνει.

Δ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ ἀμαρτάνων εἰς
Ἀβραάμ καὶ Σάρραν, εἰς Θεὸν ἠμαρτεν·
ἔτω δὲ καὶ ὁ εἰς τῆς δικαίως.

ζ. Νυνὶ δὲ ἀπόδος τὴν γυναῖκα
τῷ ἀνθρώπῳ· ὅτι προφήτης ἐστὶ, καὶ
προσεύξεται περὶ σῆ, καὶ ζήσῃ. εἰ
δὲ μὴ ἀποδώς, γνώθῃ ὅτι ἀποθανῆ
σὺ, καὶ πάντα τὰ σά.

ΛΔΗΛΟΥ. Πῆ φαίνεται Ἀβραάμ προ-
φήτης; Πρῶτον λέγει τῆ Σάρρα κατιῶν
εἰς Αἴγυπτον, γυνὴ ὠραία εἰ σὺ, καὶ ἐάν Γεν. 12. 11.
ἰδῶσι σε οἱ Αἰγύπτιοι, ἐμὲ ἀποκτενεῖσι, καὶ
σὲ περιποιήσουσιν. ἔπειτα, ὅτε τὸν Ἰσαὰκ
πρὸς θυσίαν προσέφερον εἰς τὸ ὄρος, λέ-
γει πρὸς τῆς παιδας· μένατε αὐτῆ, ἐγὼ Γεν. 22. 5.
δὲ καὶ τὸ παιδάριον ἀνελεύσομεθα εἰς τὸ
ὄρος τῆτο, καὶ θύσαντες τῷ Κυρίῳ, ὑπο-
σρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ἔπειτα, ὅτι ἡ μό-
νος, ἢ ὀλιγοσὸς γνώσιν ἔχε Θεῶ. μαρ-
Z τυρεῖ δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος ὅτι Προφήτης ἐστὶ,
λέγων, ὅτι ἐπεθύμησαν Ἀβραάμ ἰδεῖν με· Ἰωάν. 8. 56.
τὴν ἡμέραν, δηλὸν ὅτι ἰδὼν προφητεῖα
τὸν Κύριον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προφήτης ὁ Ἀ-
βραάμ παρὰ τῆ Θεῶ μαρτυρεῖται εἶναι.
ποῖον δὲ ζῆν, ἢ τὸ θεῖον; ὅεσιν ἐναντιῶν
τῷ ἀποθνήσκαι. ἢ σημειωτέον, ὅτι Προ-
φήτης προσδύμενος συμβάλλεται πρὸς
τὸ ζῆν.

ΛΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι δὲ τὸν
ἀδικῶντα παύσαοδαί τῆ ἀδικήματος, καὶ
ἔτω

ἔτω διὰ προσόχης τῆ ὀσεβῆς ἀπαλλαγίῳ τῆς κολάσεως.

η. Καὶ ἔφθριεν Ἀβιμέλεχ τῷ πρῶτῳ, καὶ ἐνάλεσε πάντας τὰς παῖδας αὐτῆ· καὶ ἐλάλησε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν. ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς κήρυξε λοιπὸν γίνεται ὁ βασιλεὺς τῆς τῆ δικαίης ἀρετῆς, καὶ πᾶσιν αὐτὸν καταδέηλον ποιεῖ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἶδες πῶς ἔχ' ἀπλῶς, ἔδὲ εἰκὴ τὰς μετανασάσεις ἐποιοῖτο ὁ δίκαιος; εἰ γὰρ ἐπὶ τῆς σκληρῆς τῆς προτέρας ἔμεινε, πόθεν εἶχον ἅπαντες οἱ εἰς Γεράροις γυνῶν ὄσης ὁ δίκαιος ἀπολαύει τῆς παρὰ τῆ Θεῆ προνοίας;

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐφοβήθησαν δὲ οἱ ἄνδρες σφόδρα. ἰὼ γὰρ νέα πρὸς τοῖς εἰρημνίῳ καὶ τὰ κατὰ Σόδομα.

θ. Καὶ ἐνάλεσεν Ἀβιμέλεχ τὸν Ἀβραάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί τῆτο ἐποίησας ἡμῖν; μήτι ἡμάρτομεν εἰς σέ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην; ἔργον ὃ ἔδεις ποιήσει, πεποιθήσας μοι.

ι. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ, τί ἐνιδῶν ἐποίησας τῆτο;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς διὰ τῶν οἰκείων ῥημάτων δαίμνυσι τὴν παρὰ τῆ Θεῆ ἀπειλῶν τὴν εἰς αὐτὸν γεγεννημένῳ. ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἰ μὴ ἀποδίδως, ἀποδανῆ σὺ, καὶ πάντα τὰ σὰ, τῆτο αὐτὸ ἐρμυδῶν ὁ Ἀβιμέλεχ, Φησὶ τὴν ἡμαρτον εἰς σέ, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην; μὴ γὰρ μέχρις ἐμῆ εἶχε σὴ τῆς τιμωρίας; πᾶσα μου ἡ βασιλεία ἄρδῳ ἐμελλεν ἀφανίζεσθαι ἐκ τῆς ἀπάτης τῆς παρὰ σὲ γεγεννημένης· τί ἂν ἐνιδῶν, ἐποίησας τῆτο;

ια. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, εἶπα γὰρ ἄρα ἔκ' ἐσὶ θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τῆτω· ἐμέ τε ἀποκτενεῖσιν ἔνεκεν τῆς γυναικός μου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκ τῆτος ἐνὶ σοχάσαδα, ὅτι ἐκ ἦσαν εἰδωλολάττρα οἱ περὶ τὸν Ἀβιμέλεχ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς διὰ τῶν ὀλίγων τῆτων ῥημάτων ὁμῆ καὶ καθήφατο αὐτῶν, καὶ ἐδίδαξεν, ὅτι δὲ τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν ἐν νῶ λαμβάνοντα, μηδὲ τῶν παρανόμων διαπράττεσθαι, ἀλλὰ τὸν ἀκοίμητον ἐκείνον ὀφθαλμὸν δεδοικέναι, καὶ διὰ τὴν ἐκείθεν ἐπηρητημέ-

Α νῶ δίκῳ πολλῶ τῆ δικαίης ποιῶσθαι τὴν πρόνοιαν.

ιβ. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μου ἐσὶν ἐκ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ ἐκ μητρός· ἐγενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μου, θυγάτηρ πατρὸς μου ἐσὶ, πλὴν ἔθυγάτηρ μητρός μου.

Β, ΔΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μου ἐσὶν ἐκ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ ἐκ μητρός· ἐγενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα. τρεῖς ἐκ ἐξ ἀδελφῆς, ἀλλ' ἐξ ἀδελφῆ, δηλοῖ δὲ τὸν Ἀβραάμ. σὴν γὰρ τῆ θεοπνύσῳ Γραφῆ τῆς ἐξ ἀδελφῶν τιμωρίας, ἀδελφῆς τῶν θείων καλεῖν, ὡς τῶν γεννωμένων τῶν γεννῶντων τόκον ὑπερχομῶν.

Γ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀδελφὴ μου ἰὼ τῆ Λῶτ ὡς Ἰώσηπός (1) Φησιν, (2) ἀδελφὴ δὲ τῆ Ἀβραάμ. τῆς δὲ τοιῆτος ἀδελφῆς ἐκάλεν, ὡς (3) καὶ Λάβαν καλεῖ τὸν Ἰακώβ.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ Ἀβραάμ Φησιν ἐπὶ τῆς γυναικὸς σκηπτόμενος ὡς ἀδελφῆς, ἀδελφὴ μου ἐσὶν ἐκ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ ἐκ μητρός· ἐγένετο δέ μοι καὶ εἰς γυναῖκα τὰς ὁμομητρίδας μὴ δεῖν ἀγεσθαι πρὸς γάμον διδάσκων.

ιγ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐξήγαγέ με ὁ Θεὸς ἐκ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς μου· καὶ εἶπα αὐτῇ, ταύτην τὴν δικαιοσύνην ποιήσεις εἰς ἐμέ, εἰς πάντα τόπον ἔάν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ, εἶπον περὶ ἐμῆ, ὅτι ἀδελφός μου ἐσὶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἠνίκα ἂν καταλείπωμεν ἔσθῃ καὶ νόμῳ, εἰ οἷς ἐτράφημεν ἐκ πατέρων, Θεὸν νομίζομεν εἶναι τὸν ἐξαγαγόντα ἡμᾶς ἐξ οἴκῃ πατέρων ἡμῶν. τὸ δ' αὐτὸ νοήσεις διὰ τὸ, πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τῆ διαβολῆς γεγεννηται, καὶ ἐπὶ τῆ καταλιπόντος παντελῶς τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ τοιῆτος ὑπὸ Θεῆ ἐξήχθη ἀπὸ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς αὐτῆ. 1. Ἰωάν. 8. 8.

ιδ. Ἐλαβε δὲ Ἀβιμέλεχ χίλια δίδραχμα, πούρατα, καὶ μόχθῃ, καὶ παῖδας, καὶ παιδίνας, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀβραάμ· καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτῆ. Καὶ εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ, ἰδὲ ἡ γῆ μου ἐναντίον σου· ἔάν σοι ἀρέσκῃ κατοίκει.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τοιαῦτα τὰ παρὰ τῆ Θεῆ· ἔ μόνον τῶν λυπηρῶν ἐλθῶν θεοῦ τῆς γυναικὸς ἀντέχει πρὸς τῆς ἐπιόντας πειρασμῆς σπυδαζόντας, ἀλλὰ καὶ τσοαῦτῳ ἐν αὐτοῖς τοῖς λυπηροῖς παρέχει

(1) Ὅρα τὴν αὐτῆ 179. σελ. 4. σημείωσ.

(2) Ἰσορεῖ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ. ἐλήφθη.

(3) Τὰ ἀπὸ τῆ, ὡς, ἄχρι τέλεος ἐκ τῆ τῆς Λύγ. κώδ. ἐλήφθη.

παρέχει τὴν ὑποτροφίαν, ὡς καὶ λήθην ἔχεν ἡμᾶς παντελῆ, καὶ ἐν πολλῇ γίνε-
ται τῶν ἀγαθῶν περισσόν. καὶ ὅρα λοι-
πὸν τὸ βασιλέως τὴν πρὸς τὸν δίκαιον
θεραπείαν. ἔμῳ γὰρ τοῖς τοσούτοις
αὐτῶν δώροις τιμᾶ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξουσίαν
αὐτῶν δίδωσι τῆς ἐν τῇ γῆ κατοικήσεως.
ἰδὲ γὰρ Φησὶν ἡ γῆ μου ἐναντίον σου ἐστίν·
καὶ εἰς σοὶ ἀρέσκη, κατοίκα.

15. Τῇ δὲ Σάρρα εἶπεν, ἰδὲ δέδω-
κα χίλια δίδραγμα τῷ ἀδελφῷ σου.
ταῦτα ἔσαι σοι εἰς τιμὴν τῆς παρρω-
πείας, καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ·
καὶ πάντα ἀλήθευσον.

ΛΗΛΑΟΥ. Δεονότητι δοκεῖ μοι εἰρηκέ-
νη ἔχει τὴν ἀνδρίαν, ἀλλὰ τὴν ἀδελφῶν σου,
καὶ τὸ, πάντα ἀλήθευσον· ἦτοι προσ-
κρίνει αὐτῇ ὑποκρινομένη ἄνευ ἀδελφῆ,
καὶ ἔγνωκαὶ τὴν Ἀβραάμ· ἡ τὸ, πάντα
ἀλήθευσον, τοιοῦτον ἐστίν. ἐπεὶ μόνοι γε-
γόνασκεν, καὶ ἐμελλον ἐγὼ γίνεσθαι ὡς με-
τὰ γυναικός, ἔχῃ ἡψάμην δέ σου, ἀλλ' ἐτή-
ρησα ἐμᾶν τὴν ἐν καρδίᾳ καρδίαν, ἀλή-
θευσον περὶ τῆς μονασμῆς ἡμῶν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰς τιμὴν, Φησὶ,
τῆς παρρωπείας ἐπειδὴ ἔμετὰ ἀξίας αὐ-
τῶν ἔλαβον, ὡς οἱ γαμῆντες. καὶ ἔλαβον
ἐπὶ μίξει ἀγνοῶν, καὶ ὑβρίσει μὴ εἰδώς.
Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἄλλος δὲ τὸ, εἰς τιμὴν τῆς
προσώπιας σου, ἔμῳ γὰρ, Φησὶ, τῆς μὴ γε-
γεννημένης μίξεως, ἀλλ' ὑπὲρ ἔμῳ μόνον ἔδωκεν
τὸ πρόσωπόν σου, ἐτίμησά σε ταῦτα. καὶ
τὸ μέγα, ὅτι ἐκ αὐτῆς δέδωκεν, ἀλλὰ τῷ
ἀνδρὶ αὐτῆς.

ΤΟΥ ΛΥΤΤΟΥ. Ταῖς μετὰ σοῦ (1)
ἵνα κακίαν προτρέψῃ μαρτυρήσας πα-
ρὰ πάσι, τῇ ἀγνοίᾳ καὶ μὴ τὸ ἐναντίον
εἶναι. (2)

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς δε-
ξάμενος τὴν παρὰ τῆς δικαίας διδασκαλίαν,
καὶ πισθούσας τοῖς παρ' αὐτῆς εἰρημνίαις, καὶ
αὐτὸς ἀδελφὸν αὐτῆς αὐτὸν καλεῖ. ἄπερ
δέδωκεν, Φησὶ, τῷ ἀδελφῷ σου, ἔσαι εἰς τι-
μὴν τῆς προσώπιας σου, καὶ πάντα ἀλήθευσον.
τί ἐστιν εἰς τιμὴν τῆς προσώπιας σου, καὶ πάντα

ἀλήθευσον; Ὑπὲρ ὧν δι' ἀγνοίαν ἐπεχεί-
ρησα γαμῆλόν σε εἶσαν τῆς δικαίας εἰς τὴν οἰ-
κίαν τὴν ἐμὴν ἀγαγῆν, ὑπὲρ τῆς μόνου,
ἐπειδὴ ὑβριστὸς σοὶ αἰτίος γέγονα, τὰ χίλια
δέδωκα δίδραγμα, θεραπείαν τὰ παρ' ἐμῆ
γεννημένην εἰς σέ. ἀλλὰ πάντα ἀλήθευ-
σον. τί ἐστὶ πάντα ἀλήθευσον; πάντες,
Φησὶ, παρὰ σοῦ μανθανέτωσαν, ὅτι ἐδὲν
γεγονε παρ' ἐμῆ παράνομον, ὅτι ἀνέπα-
φος ἐξηλθες ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς. δι-
δάξον, Φησὶ, τὸν ἄνδρα τὸν σόν, ὅτι ἀ-
δώς εἰμι τῆς ἀμαρτίας; μανθανέτω πα-
ρὰ σοῦ, ὡς ἐδὲν ἐργασάμην μοι. τίς δὲ εἶ-
κεν ταῦτα Φησὶν; ἵνα μάθω παρ' αὐτῆς
ὁ δίκαιος καὶ πληροφόρητος, τὰς ὑπὲρ
αὐτῆς προσδοχὰς ἀνένεγκη τῷ δεσπότη.
ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν ἐκείνος, ὅτι πάντα ἀλή-
θευσον, ἀντὶ τῆς διδάξον σου τὸν ἄνδρα τὰ
γεγεννημένα. ὁ δὲ εἰς ἐπήγαγεν ἡ Γραφή·
καὶ προσήγατο Ἀβραάμ πρὸς τὸν Θεόν,
καὶ τὰ ἐξῆς.

12. Προσηύξατο δὲ Ἀβραάμ
πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἰάσατο ὁ Θεὸς τὸν
Ἀβιμέλεχ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῆς, καὶ
τὰς παιδίσκας αὐτῆς· καὶ ἔτεκεν.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς διὰ
πάντων περιφανέστερον τὸν δίκαιον ποιῆ-
σαι βεβλήμενος ὁ δεσπότης, ταῖς προσδο-
χὰς τῆς πατριάρχης τὴν σωτηρίαν τῆς βα-
σιλέως, καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς
χαρίζεται.

13. Ὅτι συγκλείων συνέκλεισεν
ὁ Θεὸς πᾶσαν μήτραν ἐν τῷ οἴκῳ τῆς
Ἀβιμέλεχ· ἔνεκεν Σάρρας τῆς γυναι-
κὸς Ἀβραάμ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Συνέκλεισεν ὁ Θεὸς
πᾶσαν μήτραν, ὡς μὴ τὰς ἐγκυμονήσας
τεκεῖν. πᾶσαν ἐν κύβω ἀκνήσειον. τὸ
γὰρ περὶ τῆς συλλαβῆς ἐκ ἄν' ἐγγνώδη ταύ-
ταις ἐν ὀλίγῳ καιρῷ.

ΛΗΛΑΟΥ. Ὅτι εἰς ὁ ἀδικεῖ τις, εἰς
τῆτο κολάζεται πολυπλασίως. ἠδίκει γὰρ
τὸν Ἀβραάμ ὁ Ἀβιμέλεχ περὶ τὴν παι-
δοποιίαν.

Κ Ε Φ. Κ Α.

α. Καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἐπεσκέ-
ψατο τὴν Σάρραν, κατὰ
εἶπε· καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς
β. τῇ Σάρρα, κατὰ ἐλάλησε. Καὶ
συλλαβῆσα Σάρρα, ἔτεκε τῷ Ἀ-
βραάμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας, εἰς τὸν και-
ρὸν, κατὰ ἐλάλησεν αὐτῷ Κύριος
ὁ Θεός.

γ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραάμ τὸ ὄνο-
μα τῆς υἱῆς αὐτῆς τῆς γενομένης ὠπῆ, ὃν
ἔτεκεν αὐτῷ Σάρρα, Ἰσαάκ.

ΙΩΣΗΠΟΥ. Γίνεται δὲ Ἀβραάμ
μετ' ἔμῳ καὶ καὶ εἰς ἐκ Σάρρας, ὡς αὐτῷ
ὑπὸ τῆς Θεῶ προείρηται, ὃν Ἰσαάκον ὠνό-
μασε. τῆτο γέλωτα σημαίνει. διὰ μὲν-
τοι τὸ τὴν Σάρραν μεδιάσσει, τέξεται Φη-
σαντος

(1) Διὰ τὸ καὶ ταῖς μετὰ σοῦ; ὁ τῆς Ἀνγ. κώδ.

(2) Τὸ ἐναντίον Φησὶσαι. ὁ αὐτ.

σαντος τῆς Θεῶ, μὴ προσδοκῶσαν ἤδη το-
κετῆ, πρεσβυτέρα ἔσαν, ἕως ἐκάλε-
σαν. αὐτὴ μὲν γὰρ ἐννενηκοντα εἶχεν ἔτη,
ἐκατὸν δὲ Ἀβραάμ· τίκτεται δὲ καὶ
ἐκατέρων τῶ ὑσάτω ἔτα.

δ. Περιέτεμε δὲ Ἀβραάμ τὸν
Ἰσαάκ τὸν υἱὸν αὐτῆς τῇ ὀγδόῃ ἡμέ-
ρα, κατὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Κυρίου
ὁ Θεός.

ΙΩΣΗΠΟΥ. Εὐθὺς μετ' ὀγδόῃ
ἡμέραν περιτέμνεται, καὶ ἐκείνῃ μετὰ το-
σαύτας ἔτος ἔχουσιν οἱ Ἰσραῆλιτις ποιεῖσθαι
τὰς περιτομὰς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρῶτος ἐν τῇ ὀγ-
δόῃ περιτέμνεται Ἰσαάκ. καὶ πρέποντα
Χριστῷ τῷ πρωτοτύπῳ τὰ σύμβολα.

ε. Ἀβραάμ δὲ ἦν ἑταῶν ἑκατὸν,
ἡνίκα ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαάκ ὁ υἱὸς
αὐτῆς.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. ἵνα μάθωμεν
λοιπὸν τὴν ἀφατον διώκειν τῆς Θεῶ, ὅτι
καὶ τὰ παρὰ ἀνδρώποισ ἀδωματα, παρ'
αὐτῷ διωκτά, διὰ τῆτο καὶ τὸν χρόνον
ἡμῶν καλῶν ἐπισημαίνεται ἡ θεία Γραφή,
καὶ μετὰ τὸν τόκον διδάσκει ἡμᾶς λέγε-
σα, Ἀβραάμ δὲ ἦν ἑταῶν ἑκατὸν, ὡς
ἐγένετο Ἰσαάκ ὁ υἱὸς αὐτῆς.

6. Εἶπε δὲ Σάρρα, γέλωτά μοι
ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός· ὅς ἂν ἀκνήση
συγχαρήται μοι.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Γέλωτα ἐποίησέ-
μοι, ὅτι χαρὰν δηλοῖ, ἐξηγήσατο εἰπῶσα·
ὡς γὰρ ἂν ἀκνήση συγχαρήσεται μοι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Μὴ παρακρηδέω δὲ
ἡμᾶς ἡ ὁμωνυμία τῆς γέλωτος. σωήθεις
γὰρ τῇ Γραφῇ πολλάκις τὴν χαρὰν τῆς
ψυχῆς, καὶ τὴν Φαυδρὰν ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς
διάδωσιν, γέλωτα ὀνομάζου, ὡς ἡ Σάρρα
Φησὶ· γέλωτά μοι ἐποίησεν ὁ Θεός· καὶ
τὸ, μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελα-
σέτε· καὶ τὸ ἐν τῷ Ἰωβ δὲ κείμενον· ἀλη-
θινὸν δὲ σῶμα ἐμπλήσει γέλωτος. ταῦ-
τα γὰρ πάντα ἀντὶ ἰλαρότητος ἐπὶ τῆς
κατὰ ψυχῆ ἀγαθιάσεως εἰληπία τὰ
ὀνόματα.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶ γέλω-
τά μοι ἐποίησεν ὁ Κύριος; Εὐφροσύνης
ὑπόθεσις μοι ὁ τόκος ἐστίν. καὶ τί θαυμα-
σὸν εἰ ἐμοί; καὶ πάντας τὰς ἀκνήσοντας συ-
νηδομένους ἔξω· ἐκ ἐπειδὴ ἔτεκεν, ἀλλ'
ἐπειδὴ ἕως ἔτεκεν. τὸ παραδόξον τῆ
γεννημένης εἰς θαῦμα καταστήσει, καὶ
πλέοντα πᾶσι παρέξει τὴν ἡδονὴν, ὅταν
μάθωσιν, ὅτι ἐγὼ ἡ τῶν νεκρῶν ἐδὲν
ἀμεινον διακειμένη, ἀδρόον μήτηρ γέγο-
να, καὶ ἀπο κατεψυγμένης μήτρας παι-
δίον ἔτεκεν.

ζ. Καὶ εἶπε, τίς ἀναγγελεῖ Ἀ-
βραάμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάρ-
ρα; ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γῆραί μου.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ ὑπὲρ
φύσιν ἐστὶ τὸ γεγονός, διὰ τῆτο Φησὶ, τίς
ἀναγγελεῖ; ἀντὶ τῆ, τίς ἀναλογίσεται;
τίς ἂν ἀδύμηθῆ; ποῖα διάνοια καταλα-
βεῖν διωθήσει; ποῖος λογισμὸς ὑβρῆν ἰκα-
νὸς τῆς γεννημένης τὴν ἀκρίβειαν;

ΛΗΛΑΟΥ. Θαυμαστικῶς τῆτο εἰρηται.
τίς ἔλεγε, Φησὶ, τῷ Ἀβραάμ, ὅτι Σάρ-
ρα ἐν τῷ γῆρα αὐτῆς θηλάσει παιδίον
τεχθεῖν αὐτῷ ὑπ' αὐτῆς;

ΑΚΑΚΙΟΥ. Οὐχ ὡς ἀγνοῦντος, εἰ
καὶ μὴ παρόντος τῆς Ἀβραάμ, ὡς
ἐθῆλαζε τὸν Ἰσαάκ ἢ Σάρρα, Φησὶ τὸ,
τίς ἀναγγελεῖ; πῶς γὰρ ἠγγύα καὶ ἔ-
παρῶν, ὅς καὶ ἐκάλετο τὸ ὄνομα τῆς παι-
δὸς Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸ τῇ ὀγ-
δόῃ ἡμέρα; μήποτε ἐν τῷ, τίς, ὡς ἐπὶ
ἀτόπῃ καὶ θαυμαστῇ παρελήπται; ὡσεὶ
καὶ ἡμᾶς αὐτοὶ Φαίμεν, τίς ἔλεγε τὸν
δεῖνα ἰδιωτῶ βασιλεύσειν; ἀσάφεια δὲ
σωέβη περὶ τὸν τόπον ἐκ τῶν χρόνων,
τῶν ἡμερῶν. ἀντὶ μὲν γὰρ τῆ, ἀνήγ-
γελλε παρατακτικῶ, ὁ μέλλων κείτα. οἶον,
ἀναγγελεῖ. ἀντὶ δὲ τῆ θηλάσει μέλλον-
τος, ὁ εἰσεως. οἶον, θηλάσει.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ἔφησεν δι' αὐτῆς
Σάρρα ὀφίγιος γεννημένη, καὶ παρόν-
τος τῆς Ἀβραάμ τεκθεῖσα, ἔφη· τίς ἀναγ-
γελεῖ Ἀβραάμ, ὅτι Σάρρα θηλάσει; Φη-
σὶ, ὅτι τὸ μὲν, τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραάμ;
τοιοῦτον ἐστίν· ὁ Ἀβραάμ, τίς ἀναγγελεῖ
εἰς τὴν Περσίδα, ὅτι Σάρρα ἡ εἶσα καὶ
γραῦς θηλάσει; ἔγὰρ κείτα τίς ἀναγ-
γελεῖ τῷ Ἀβραάμ, ἀλλ' Ἀβραάμ. εἰ δὲ
βλαῖον τίς τῆτο ἠγγεῖται, ἴσως ὁμωνύμῳ τι-
νὶ τῆς Ἀβραάμ τῆτο Φησὶ, διὸ ἐδὲ τὸ ἄρ-
θρον προσέδηκεν. εἰ δὲ καὶ τότε ἀπάν-
τῳ ὁ πατριάρχης, ἐκ ἔχῳ λέγειν. ἐκείνο
δὲ μάλλον εἶποι μοι, ὅτι εἰ καὶ αὐτῆ νομί-
ζεστίνας εἰρηθῶν, καὶ παρόντος λέγε-
ται· ὡς τὸ, τίς ἀναγγελεῖ τῷ Κυρίῳ μου;
αὐτὸς Κύριος, αὐτὸς εἰσακῆ. τὸ γὰρ
Φάναι, τίς ἐρμυνοῦσαι τῷ τελείῳ τὴν τῆ
ἀτελεῖς γαλακτοτροφίαν; πλέον τῆ πι-
θανῆ τὸ περιεργον ἔχα. καὶ περὶ μὲν
τῆτων ἄλλοι. διὰ τῆτο δὲ ἐκ εἶπε τῆτο-
κεν, ἵνα μὴ ὑποβολιμαῖον εἶναι νομιθῆ,
ἀλλὰ θηλάσει. αἱ γὰρ τῆ γάλακτος πη-
γαὶ τὸν τόπον ἐγγυῶνται. τῆ γὰρ γνη-
σίε τόκος ἢ τῆ γάλακτος ἐπιτόρη ἀπόδει-
ξις ἀαργεσάτη.

η. Καὶ ἠνέθη τὸ παιδίον, καὶ
ἀπεγαλακτίσθη καὶ ἐποίησεν Ἀβρα-
άμ δοχὴν μεγάλην ἡ ἡμέρα ἀπεγα-
λακτίσθη Ἰσαάκ ὁ υἱὸς αὐτῆς.

ΛΗΛΑΟΥ. Ζητητέον ἐν ὅλῃ τῇ Γρα-
φῇ, μήποτε ἐπ' ἐδὲν ἄδικῃ εἰρηται τὸ,
ἠνέθη. ἢ γὰρ αὐξάνεθε καὶ πληθύνε-
τε

δε δόλοισι ἐπὶ τοῖς ἀξίοις δόλοισι μόρον φθάσει.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι ἐξενί τῶν ἀμαρτωλῶν μεμαρτύρηται τὸ ἀπογεγαλακτισμὸν. δίκαιος γὰρ ἰὼ καὶ ὁ Σαμὴλ. καὶ Ἰσαὰκ δὲ ἐκ ἀν κατὰ τὸ πνευματικὸν ἀπεγαλακτίσθη, εἰ μὴ μεμαρτύρηται πρὸ τούτου, ὅτι ἠυξήθη. ἔτι δὲ τηρητέον, ὅτι παρ' ἐξενί ἡ σωτηρία αὐτῆ ἐστὶ τῆ δόχῃ ποιεῖν ἐπὶ τῷ ἀπογαλακτισμῷ τῶν παιδίων, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ γενέθλιω. ἐπειδὴ δὲ γνωστικὰ ἐστὶ τὰ γενεθλιακὰ γενέθλιον μὲν ποιεῖσιν οἱ Φαῦλοι, Φαράω καὶ Ἡρώδης, τὰ γενεσεως ἀγαπῶντες πράγματα, ἀπογαλακτισμὸν δὲ οἱ δίκαιοι, ὡς Ἀβραὰμ καὶ Ἄννα. μεγάλη δὲ δόχῃς ἀξία τῷ κατὰ Θεὸν πατρὶ τὸ ἰδεῖν τὸν εἰ Χριστῷ παρ' αὐτῷ ἀναγεννηθέντα, καταλιπόντα μὲν τῶν τῶν νηπίων τροφῶν, ἐφθασκόμενα δὲ ἐπὶ τῶν τῶν τελείων. σημαίωτεον δὲ καὶ τὸτο, ὅτι τῷ Ἰσμαὴλ ἀπογαλακτισμὸς ἔδοξεν ἀναγεγραπταί. διὸ περὶ τὰ ἀκοσι γεγονώς ἔτη, παιδίον ὀνομάζεται.

Ζ. Ἰδῶσα δὲ Σάρρα τὸν υἱὸν Ἀγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὡς ἐγένετο τῷ Ἀβραὰμ, παίζοντα μετὰ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ παίζοντα περιεσαμένως εἶπεν ἡ Γραφή. εἰ γὰρ τῷ παίζον Ἰσμαὴλ, ἐτυπλε τὸν Ἰσαὰκ. ἀργίω δὲ ἡ Σάρρα θεασαμένη. καὶ διὰ τούτου τῷ Ἀβραὰμ φησιν, ἔκβαλε τὴν παιδίσκην, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΚΚΛΙΟΥ. Ἰδῶσα δὲ Σάρρα τὸν υἱὸν Ἀγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὅτι παίζει μετὰ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτῆς. μήποτε τὸ παίζειν, ἀντὶ τῆς μάχης, καὶ τῆς διαξέως εἰρητῆς, ὡς καὶ εἰ τῆ β τῶν Βασιλειῶν, ἢ περὶ τῶν παιδαρίων τῷ Δαβὶδ, καὶ τῷ Σαδλ. φησὶ δὲ ὁ Παῦλος περὶ τῶν ἀμφὶ τὸν Ἰσμαὴλ. ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα. εἰκὸς δὲ ἐστὶ κατὰ τὴν Ἐβραίων διάλεκτον ὀνομασθῆναι τὴν μάχην καὶ τὴν παιδίαν, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ἐστὶ τῶν σημαινομένων. οἷον, τὸ μῆλον εἰ μόνον ἐπὶ τῷ ἀνδροῦς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ ζῶον καὶ τῷ ἀντικρῶς εἰ μόνον ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ σαφῶς. καὶ ἡ ἀσπίς εἰ μόνον ἐπὶ τῷ ὄπλῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ θηρίῳ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τισὶν ἔδοξε, πονηρὸν ὄντα τὸν Ἰσμαὴλ, κρίσει Θεῷ ἀποβεβλήθαι. διὰ γὰρ τούτου μὴδὲν εἰληφέναι παρὰ τῷ πατρὶ καὶ μάρτυς ὁ Παῦλος λέγων. ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα. ὡς καὶ ἡ Σάρρα ἐξ ἀπλῶς παίζοντα θεασαμένη τὸν Ἰσμαὴλ μετὰ τῷ Ἰσαὰκ ἐκινήθη, εἰ καὶ ἀπλῶς λέγει αὐτὸ ὁ Μωϋσῆς. ἔτω καὶ ὁ Ἀβελήρ, καὶ Ἰωάβ ἀντεπαρετάξαντο. ὁ μὲν ὑπὲρ τῷ Σαδλ' ὁ δὲ ὑπὲρ Δαβὶδ. παίζάτωσαν φησὶ τὰ παιδία ἐμ-

προδοῦν ἡμῶν. ἀντὶ τῷ μαχεσάδωσαν. ἔτω, τὸ παίζειν καὶ ἐπὶ μάχης λαμβάνειν εἰωθεῖν ἡ Γραφή. καὶ ἐμπάξαι, τὸ βία συγκαταδύδουσα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύοις οἰμαί πῃ τῆς παιδίας ὁ τρόπος. καὶ εἶπετο μὲν δικαίων ὁ Ἰσμαὴλ, κατεφοράτο δὲ Φύγων ὁ Ἰσαὰκ. ἀλλ' ἠγανάκτει πρὸς τούτου τῆς ἐλευθέρως ὁ γὰρ. καὶ μετ' ἄλλα. Ἄθροι δὲ ἐν ὅπως πρὸς τῷ τῷ μνηστῆρι γνώσιν ἐκ ἀσωτηρίας ἐδὲ αὐτάπε ταχα τῶν νηπίων τὰ ἀθύρηματά. ἐδίωκε μὲν γὰρ ὁ Ἰσμαὴλ τὸν Ἰσαὰκ. ἀλλ' ὅτι διώκει κατὰ καιρῶς ὁ ἐκ τῆς Θεραπείης, τῆς τῆς Ἰσμαὴλ, τὸν ἐκ τῆς ἐλευθέρως, τῆς τῆς τὸν εἰ πῆσαι καὶ Χριστῷ λαόν, διεσάφει λέγων ὁ μακάριος Παῦλος. ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, ἔτω καὶ νῦν.

Ι. Εἶπε τῷ Ἀβραὰμ, ἔκβαλε τὴν παιδίσκην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς. ἔγὰρ μὴ κληρονομίη ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης ταύτης μετὰ τῷ υἱῷ Ἰσαὰκ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἶπερ εἰ ἰσορίας ταυτὰ φασιν ἀναγεγραπταί, καὶ μὴ εἰ ὑπονοίας, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῷ παίζον τὰ παιδία ἐκ ἀν ἠγανάκτισε. δούτερον δὲ ἐκ ἀν εἶπεν ἐκβαλεῖν, ἀλλὰ μόνον μὴ κληρονομαί. ὡς καλῶς δὲ εἰρήση Θεὸς αὐτῆ μεμαρτύρηκεν. ἔδοξε δὲ τισὶ πονηρὸν ὄντα τὸν Ἰσμαὴλ κρίσει Θεῷ ἀποβεβλήθαι, καὶ διὰ τούτου μὴδὲν εἰληφέναι παρὰ τῷ πατρὶ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ ἦδει, ὅτι καὶ αὐτῆ εἰ ἐχάτω γῆρα τυγχάνει, καὶ τὸν πατριάρχην ἔωρα προβεβηκότα ἦσαν γὰρ ἀμφοτέρω προβεβηκότες ἡμερῶν Ἰσορῶσα, μήποτε ἀδρός αὐτῶν τελευτήσαντων, ὁ Ἰσμαὴλ διὰ τὸ ἐκ τῆς τῆς πατριάρχης συνουσίας τεχθῆναι, ἐπιχαρήσει εἰς τὸν κληρὸν ἑαυτὸν τῷ πατρὶ εἰσαγαγεῖν, καὶ κοινωνῶς γενέσθαι τῷ Ἰσαὰκ, διὰ τούτου φησιν, ἔκβαλε τὴν παιδίσκην ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῆς. μανθανέτω, φησὶν, ἡδὴ ὅτι ἐξενὶ κοινὸν ἔξει ὁ τῆς παιδίσκης υἱὸς μετὰ τῷ υἱῷ Ἰσαὰκ. ἐδὲ γὰρ εὐλογον τὸν τῆς δαίης υἱὸν μετὰ τῷ υἱῷ τῷ εἰ μὲ τῆς δεσποίνης. συνουσιαστέοντα.

ΙΑ. Σκληρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀβραὰμ περὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡ μὲν Σάρρα ἐκ ἀπεικῶς πρῶτον πέπονθεν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀκόλαστον, καὶ ἔτως ἀκόλαστον, ὡς καὶ τὸν Θεὸν σιωπῶντα τοῖς παρ' αὐτῆς εἰρημίοις. ὁ δὲ πατριάρχης φιλόσοργος ὢν, καὶ συμπαθῶς διακείμενος πρὸς τὸν Ἰσμαὴλ, ἐπαχθῶς ἐδέξατο τὰ παρὰ τῆς Σάρρας εἰρημία. σκληρὸν γὰρ φησιν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐναντίον Ἀβραὰμ περὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς. ἐδὲ γὰρ τῆς Ἀγαρ

Ἀγαρ ἐποίησατο λόγον, ἀλλὰ συμπαθῶς πρὸς τὸν παῖδα διέκετο, ἄτε δὴ λοιπὸν εἰ ἡλικία γεγονότα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δεδυσφάθηκε μὲν γὰρ Ἀβραὰμ, ἀποτρεχέσσης τῆς Ἀγαρ, ἢ φῆσεν ὁ ἐν ὅμως Θεῷ προσάτλιντος. ἐλύπει μὲν γὰρ ὁμολογημένως τῆς ἀγίας Ἀποστόλης καὶ Εὐαγγελιστῆς ἐκπλήτων ὁ Ἰσμαὴλ, πλὴν ἀπικροσφίζοντο καὶ ἐκ ἐκόντες αὐτῆ, διὰ τοῦ τῷ Θεῷ δοκῆν, καὶ τῷ εἰς Χριστὸν ἀγάπησιν. καὶ γὰρ ὁ Θεοσεβῆς γράφει Παῦλος, ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιὰλαπτος ὁδὸς τῆ καρδίας μου. ἠυχομῶ γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάστημα εἶναι ἀπὸ τῷ Χριστῷ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα. οἵτινες εἰσὶν Ἰσραηλίται.

ΙΒ. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, μὴ σκληρὸν ἔσω τὸ ῥῆμα ἐναντίον σε περὶ τῷ παιδί, καὶ περὶ τῆς παιδίσκης. πάντα ὅσα ἀν εἶπη σοι Σάρρα, ἀκούσθη τῆς Φωνῆς αὐτῆς. ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆ μὲν Εὐα εἶπεν ὁ Θεός, πρὸς τὸν ἄνδρα σε ἢ ἀποσροφήσε, καὶ αὐτὸς σε κυριώσει. τῷ δὲ Ἀβραὰμ, πάντα ὅσα ἀν εἶπη σοι Σάρρα, ἀκούσθη τῆς Φωνῆς αὐτῆς. ἀνεσράφη γὰρ ἡ τάξις, φησὶ, διὰ τῷ ἀρετῷ τῆς Σάρρας.

ΙΓ. Καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς παιδίσκης ταύτης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτὸν, ὅτι σπέρμα σόν ἐσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι τῆς παιδοποιίας τὸ πλήθος δέδωκεν, ὡς ὑπέχετο, μαρτυρεῖ τὰ ὄραμανα. ἀπὸ γὰρ τῶν ὄρων Αἰγυπτίας μέχρι τῆς Βαβυλωνος, τῆ γῆς ἢ ἐρημος πλήρης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι τὸ σπέρμα τῷ ὄραμανα τῆ μιον παρὰ τῷ Θεῷ.

ΙΔ. Ἀνέση δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωί, καὶ ἔλαβεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκεν Ἀγαρ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς, καὶ τὸ παιδίον, καὶ ἀπέσειλεν αὐτήν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Σὺ δὲ ἀκούων, ὅτι ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς Ἀγαρ ὁ Ἀβραὰμ τὸν ἀσκὸν τῷ ὕδατος, καὶ τῆς ἄρτους, καὶ τὸ παιδίον, μὴ νόμιζε τὸ παιδίον ἐπιπεκαθῆναι τοῖς ὤμοις τῆς μητρός. καὶ γὰρ ἰὼ ἡδὴ πεντεκαθεκαετῆς. ἀλλ' ἀκούε τῆς ἀκόλαστῆς λέξεως, ἀνέση δὲ Ἀβραὰμ τῷ πρωί, καὶ ἔλαβεν ἄρτους, καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκεν Ἀγαρ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. καὶ τὸ παιδίον, ἐκ ἐπέθηκεν, ἀλλ' ἔδωκεν. ἐκείνῳ γὰρ συνάπτεται τῷ, ἔδωκε καὶ τὸ παιδίον, ἐκ

τῷ, ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. τάχα δὲ ὅπερ καὶ ἀληθέστερον ἐστὶν, οἱ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον πεντεκαθεκαετῆς, ἐρέφη ἐτύγγανον, οἷς τεσσαρακονταετῆς καὶ πεντήκονταετῆς χρόνος τῆς ἡλικίας ἠκμαζον εἰς τὸν τῷ γάμῳ καιρῶν. λάβε γὰρ μοι τῷ ἀναλογίαν ὅλης τῆς ζωῆς, καὶ τῷ κατὰ τὸν καιρὸν γάμῳ, καὶ ἡ θαιμασίας, εἰ ὁ πεντεκαθεκαετῆς ἐστὶ βρέφος ἰὼ, τοῖς ὤμοις τῆς γεννησάσης ἐπιτιθέμενος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡμὸν ἄγαν εἶναι δοκεῖ τὸ νέον ὄντα τὸν Ἰσμαὴλ ἐξελεθῆναι ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας μετὰ μόνῃς τῆς μητρός, καὶ τῷ ἀσκῷ τῷ ὕδατος.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τούτου ἀντικρῶς δείκνυσιν τῷ τῷ Ἀβραὰμ ἀρετῷ. τῆς μὲν γὰρ Σάρρας εἰρημίας, ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἐκ ὑπῆκσε. τῷ δὲ Θεῷ κελούσαντος, δούτις τῷ λόγῳ τὸ ἐργὸν ἐπέθηκε, καὶ ταυτὰ φιλοσοργῶς περὶ τὸν Ἰσμαὴλ διακείμενος. καὶ γὰρ ἰωίκα τῷ ἐκ τῆς Σάρρας παιδοποιεῖν ὁ Θεὸς ἐπηγγείλατο, αὐτὸς ἔφη, Ἰσμαὴλ ἔστος ὁ ἔθνος ἐναντίον σε. ἀλλ' ὅμως καὶ ἐργῶν κομιδῆ τὸ παιδίον, πεποιήκειν ὅπερ ὁ δεσποτῆς προσέταξεν. ἔτω δὲ ταῖς θείαις ἐπαγγελίαις πεπιθῶκεν, ὅτι εἰ παῖδας, εἰ παιδίσκας, εἰ χρυσοῦν, εἰ ἀργυροῦν δέδωκῶς ἀπέλυσε τῆς οἰκίας τὸ παιδίον, ἀλλ' ἄρτους ὀλίγους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ τῷ μητέρῳ. ἡδὲ γὰρ, ὡς ἀψόδοθς ἢ τῷ προσημαχότος ὑποχρεῖς. ὑπέχετο δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς εἰς ἔθνος μέγα ποιήσειν αὐτὸν, ἄτε δὴ τῆς αὐτῆ γεωργίας ἠξιωμῶν. ὁ δὲ καὶ πεπλήρωκε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ πεπολέμηκε τοῖς ἐκ τῆς ἐλευθέρως ὁ Ἰσμαὴλ, ἐκπέμπεται λοιπὸν ἢ τῶν Ἰσραὴλίων σιωπαγωγῆ σενὸν καὶ ἀλίπαρες ἐφθόδιον ἐχρῆσα, ἄρτον καὶ ὕδωρ. τῆς τῆς ἐπιμετηθῆσα τροποῦ τινὰ γνώσεως τε καὶ ὀλαβείας μέτρον, δι' ὃν ἰὼ εἰκὸς ἐκ εἰς ἄπαν οἰχρήσασθαι πρὸς τὸ ἐκτεθῆναι δάν.

Ἀπελθῶσα δὲ ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἐρημον, κατὰ τὸ Φρέαρ τῷ ὄρκῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ Φρέαρ τῷ ὄρκῳ ἐστὶν ἢ νῦν καλεσμένη Βηρσαβεε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τούτου συγκριτέον τῷ Ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρημῆς κατὰ τὸ Φρέαρ τῆς ὄρασεως. ἵνα θεωρηθῆ, ὅτι ἢ μὲν παιδίσκη διὰ τῆς ἐρημῆς ἐπλανᾶτο, ὁ δὲ Ἰσαὰκ διὰ τῆς ἐρημῆς πορεύετα ἀπλῶς, καὶ ἀμφοτέρω γε κατὰ Φρέαρ γίνονται. ἢ μὲν παιδίσκη, τῷ ὄρκῳ ὁ δὲ δίκαιος, τῆς ὄρασεως. ἀλλ' ἢ μὲν, πλαναμένη ὁ δὲ, θεωρῶν. ἰσέον δὲ, ὡς μετὰ τὰ Φρέατα τῆς ἀδικίας, καὶ ἐχθρίας, καὶ ὀβρυχωρίας, ὀνομάζεται τὸ Φρέαρ τῷ ὄρκῳ. σύμβολον τῷ κρείττονος ὄντος. (1)

ΙΕ. Ἐξέ-

(1) Τῷ κρείττονος ὄντος, ὡς εἰ τῷ τόπω φαίνεται. ὁ τῆς Αὐγ. κἀδ.

Γαλ. 4. 29.

Γαλ. 4. 29.

Βατ. 2. 14.

Γαλ. 24. 62.

ιε. Ἐξέλιπε δὲ τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς Ἀσκή· καὶ ἔρριψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκ τῆς εἰς δελείαν γεννώσης Ἄγαρ, καὶ τῆ ἐξ αὐτῆς κατὰ σάρκα γεγοννημένον τὸ ὕδωρ ἐπιλέλοιπε τὸ σωμαχθῆν εἰς ἄσκον. καὶ τῆτό ἐστιν ἰδῆν ἐπὶ τῆ κατὰ σάρκα Ἰσραήλ, ὅτε ἔτε Προφῆται, ἔτε σοφοὶ εἰσι παρ' αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν λεγόντων εἰς Χριστὸν πεπισθούσιν, καὶ νηπίων ὄντων ἐν Χριστῷ Φοβεῖσθαι δεῖ, μήποτε (1) εἰ μὴ προκόψαιεν, ἐκλίποι τὸ ὕδωρ.

ιβ. Ἀπελθῆσα δὲ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτῆ μακρόθεν, ὡσεὶ τόξον βολὴν· εἶπε γάρ, εἰ μὴ ἴδω τὸν θάνατον τῆ παιδὸς μου. καὶ ἐκάθησεν ἀπέναντι αὐτῆ. ἀνεβόησε δὲ τὸ παιδίον, καὶ ἔκλαυσε.

ιγ. Εἰσήκουσε δὲ ὁ Θεὸς τῆς Φωνῆς τῆ παιδὸς ἐκ τῆ τόπῃ ἣ ἦν. καὶ ἐκάλεσεν Ἄγγελος Θεὸς τὴν Ἄγαρ ἐκ τῆ ἔραν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, τί ἐστὶν Ἄγαρ; μὴ φοβῆ· ἐπακήκοε γάρ ὁ Θεὸς τῆς Φωνῆς τῆ παιδὸς σου ἐκ τῆ τόπῃ ἣ ἐστίν.

ΔΗΛΟΥ. Ἄμα ἔκλαυσε τὸ παιδίον πόματος ἐφιέμενον, καὶ Ἄγγελος Θεός τιν ἀποσαλαῖς, Φρέαρ ὑπέδαξε ποτίμην ὕδατος πλήρης.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Χαριέντως ποτὲ χρησόμεθα τῷ ῥητῷ ἐπὶ τῷ δέν τὰ παιδία προσδύχεσθαι, ὡς ἐπακκοδησόμενα. καὶ ἄλλως δὲ εἰ καταφρονητέον τῶν πνευματικῶν παιδίων, εἰ καὶ μὴ τετελείωνται, ὡν τῆς Φωνῆς ἀκῆσαι ποτὲ Θεός. καὶ τὸ θαυμαστόν γε, ὅτι Ἄγγελος Θεὸς καλέσας τὴν Ἄγαρ ἐκ τῆ ἔραν, μαρτυρεῖ τὸ τὸν Θεὸν ἐπακηκούσασθαι τῆς τῆ παιδὸς Φωνῆς.

ΔΗΛΟΥ. Ὅτι ὁ Ἄγγελος, τῆ Θεὸς τὸ πρόσωπον ἐπέχει ἀποσελλόμενος εἰς διακονίαν.

ιδ. Ἀνάστηθι, λάβε τὸ παιδίον, καὶ κρέτησον τῇ χειρὶ σου αὐτό· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτό.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἐπειδὴ παιδίσκη ἦν, ὑπερεῖδεν αὐτῷ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπαγγελίαν ἐποιήσατο πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἐκείνη τὸ σπέρμα ἐτύγγαυε τῆς προνοίας καὶ αὐτῷ ἀξιοῖ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μὴ ἀδύμει, Φησί, διὰ τὸ ἐκβλήθῃσθαι τῆς οἰκίας. τῆς αὐτῆς γὰρ ἀπολαύσεται τῆς παρ' ἐμὲ προνοίας, ὡς καὶ εἰς ἔθνος μέγα γενέσθαι αὐτό.

ιθ. Καὶ ἀνέωξεν ὁ Θεὸς τῆς ὀφθαλμοῦς αὐτῆς· καὶ εἶδε Φρέαρ ὕδατος ζῶντος. καὶ ἔπορευθη, καὶ ἐπλήρωσε τὸν ἄσκον ὕδατος, καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἐπειδὴ πρὸ τῆς ἔρας, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀνεωγμένων, ἔδεν αὐτῇ ὀφθαλμὸς ἐγένετο πρὸ τῆς ἀνωθῆς ἐπισκοπῆς. διὰ τῆτο ὅτε ἐβλήθη τὴν παρ' αὐτῆ κηδεμονίαν ἐπιδείξασθαι, Φησί, ἀνέωξε τῆς ὀφθαλμοῦς αὐτῆς, ἀντὶ τῆς, ὑπέδαξε αὐτῇ ἀγνοήσῃ, τὴν διάνοιαν αὐτῆς διήγειρεν, ἀδήγησεν αὐτῷ, ὡσεὶ ἰδῆν τὸν τόπον τὸν ἀναβλύζοντα τῆ ὕδατος τὰς πηγὰς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πάνυ ἐξητασμένως τὴν Ἄγαρ ἀγασθῆναι οἱ χρησιμοὶ ὑβρισκομένῳ μὲν ἐπὶ τῆς πηγῆς, ἐκ ἀρνομένῳ δὲ ἀπ' αὐτῆς. ἔγω γὰρ ἐστὶν ἰκανὴ ψυχὴ προκόψασα, τῷ τῆς σοφίας ἀκρατῶ ποτῷ χρῆσθαι· πλησίον δ' εἰ κεκλυται ποιεῖσθαι τὰς διατριβὰς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατὰ ἀναγωγῆν δὲ, ἐκ οἴοντε ἐστὶν ἰδῆν τὸ Φρέαρ τῆ ὕδατος τῆ ζῶντος, εἰ μὴ Θεὸς ἀνοίγοντος τῆς ὀφθαλμοῦς τῆ ὀψομένης αὐτό.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τινὲς φασιν, ὡς αὐτῇ τὸ Φρέαρ ἴσως ἔτως ἐκάλεσεν ἀπὸ τῆ πόντα τὸν παῖδα ζῆσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπόπεμπλος δὲ γενομένη τῶν Ἰσραηλίων ἢ μητῆρ, μακρὸς ἐπλανῆτο χρόνος, καὶ κενιδιώθηκεν ἀπολέσθαι λοιπὸν εἰς τὸ παντελές. ἀλλ' εἰ κλαύσειαν κατὰ καιρὸς ἀναβοῶντες πρὸς Θεὸν, πάντητε καὶ πάντως ἐλεηθήσονται. διανοίξει γὰρ αὐτῶν τῆς διανοίας τῆς ὀφθαλμοῦς ὁ Θεός, ὄψονται δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν πηγῆν τῆ ζῶντος ὕδατος, τῆς Χριστοῦ. καὶ δὴ καὶ πισθούσιν, ὑβρισθήσονται, λαοὶ σάμνῳ τε γενήσονται καθαροὶ κατὰ τὴν τῆ Προφῆτα Φωνῆν.

κ. Καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετὰ τῆ παιδὸς· καὶ ἠυξήθη, καὶ κατώκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ Φαράν· ἐγένετο δὲ τοξότης.

ΔΗΛΟΥ. Ἐπὶ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεθα, ἐπὶ μηδενὸς Φαύλας τετάχθαι τὸ, ἠυξήθη, ἀπολογητέον περὶ τῆς ἵνα χώραν ἔχη τεταγμένῳ ἐπὶ τῆ Ἰσραηλ το, ἠυξήθη, προτέταχεν αὐτῆ τὸ, καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετὰ τῆ παιδὸς. ὡς εἰ μὴ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῆ, ἐκ ἂν ἠυξήθη.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προεῖπε γὰρ ὁ Ἄγγελος αὐτῇ περὶ τῆ γενέσθαι μέλλοντος, καὶ αὐτὸς ἔσται ἀγριὸς ἄνθρωπος.

κα. Καὶ κατώκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ Φαράν· καὶ ἔλαβεν αὐτῷ ἢ μητῆρ γυναῖ-

(1) Μήποτε καὶ τῶν τοιούτων. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

κβ. γυναῖκα ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Ἐγένετο ἄ
δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ εἶπεν Ἀβι-
μέλεχ, καὶ Ὁχοζάθ ὁ νυμφαγω-
γὸς αὐτῆ, καὶ Φιχὸλ ὁ ἀρχισρά-
τηγος τῆς δυνάμεως αὐτῆ πρὸς Ἀ-
βραάμ, λέγων, ὁ Θεὸς μετὰ σὲ ἐν
πᾶσιν, οἷς εἰάν ποιῆς.

κγ. Νῦν ἐν ὁμοσίῳ μοι τὸν Θεὸν
μὴ ἀδικήσῃς με, μηδὲ τὸ σπέρμα μου,
μηδὲ τὸ ὄνομά μου· ἀλλὰ κατὰ τὴν
δικαιοσύνην ἣν ἐποίησα μετὰ σὲ, ποιή-
σεις μετ' ἐμῆ, καὶ τῇ γῆ ἣ σὺ πα-
ρώκησας ἐν αὐτῇ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδεὶς μὲν ἀδικεῖ ὁ
δίκαιος. μὴ πειθόμενος δὲ περὶ αὐτῆ ὁ
» Ἀβιμέλεχ, φησὶν, ὅτι ὁμοσίῳ μοι τὸν Θεὸν
» μὴ ἀδικήσῃς με· ἀλλ' ἐδὲ τὸ σπέρμα αὐ-
τῆ (1) ὁ Ἀβραάμ ἠδίκησεν αὐτὸν, ἐδὲ τὸ
ὄνομα τῆ Ἀβιμέλεχ. ὄνομα δὲ ἀδικεῖ ὁ
δυσφημίαν καταχέων τινός.

κδ. Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ, ἐγὼ
ὁμῶμαι.

κε. Καὶ ἠλεγξεν Ἀβραάμ τὸν
Ἀβιμέλεχ περὶ τῶν Φρεάτων τῆ
ὑδατος, ὧν ἀφείλοντο οἱ παῖδες τῆ
Ἀβιμέλεχ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰνα μηδὲν εἰσὴ
λύπης ἐχόμενον αὐτῷ τῇ ψυχῇ αὐτῆ, τῶν
σωθηκῶν γινομένων· ἐκ ἀνεχόμενος εἰρη-
νόβειν, ὡς ἄλλοι, τῷ σώματι. τῆτο δὲ
ποιεῖ καὶ ὅτε λαμβάνει τὸ σπῆλαιον τὸ
διπλῆν.

κς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ,
ἐκ ἔγνων τίς ἐποίησέ σοι τὸ πρᾶγμα
τῆτο· ἐδὲ σύ μοι ἀπήγγειλας, ἐδὲ
ἐγὼ ἤκησα, ἀλλ' ἡ σήμερον.

κζ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβραάμ πρε-
βάτα καὶ μόχθους, καὶ ἔδωκε τῷ Ἀ-
βιμέλεχ. καὶ διέθεντο ἀμφοτέρω
διαθήκην.

ΑΔΗΛΟΥ. Τασῶτον αὐτῆ τὸ ἀνεξι-
κακον, ὡς μετὰ ταῦτα καὶ δῶρα προσ-
δίδωσι.

κη. Καὶ ἔστησεν Ἀβραάμ ἑπτὰ
κθ. ἀμνάδας πρεβάτων. Καὶ εἶπεν Ἀ-
βιμέλεχ πρὸς Ἀβραάμ, τί εἰσιν αἱ
ἐπτα ἀμνάδες τῶν πρεβάτων τῆτων,
λ. ἃς ἔστησας μόνας; Καὶ εἶπεν Ἀ-
βραάμ, ὅτι τὰς ἐπτα ἀμνάδας ταύ-
τας λήψῃ παρ' ἐμῆ, ἵνα ὡσί μοι
εἰς μαρτύριον, ὅτι ἐγὼ ἄρῃζα τὸ
Φρέαρ τῆτο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰς ἐπτα δὲ, φα-
σὶν, ἀμνάδας ἴσως τρίμημα παρέχε τῆ τό-
πῃ, τὰς τῶν μετὰ ταῦτα μάχας πρὸς τὰς
ἐξ αὐτῆ προανασέλλων. ἐκείνοι δὲ τὰς
σωθήκας παρέβησαν.

Γ λα. Διὰ τῆτο ἔπωνόμασε τὸ
ὄνομα τῆ τόπῃ ἐκείνῃ, Φρέαρ ὀρκισ-
μῆ· ὅτι ἐκεῖ ὤμωσαν ἀμφοτέρω.

λβ. Καὶ ἔθεντο ἐκεῖ διαθήκην ἐν
τῷ Φρέατι τῆ ὀρκῆ. ἀνέστη δὲ Ἀβι-
μέλεχ, καὶ Ὁχοζάθ ὁ νυμφαγω-
γὸς αὐτῆ, καὶ Φιχὸλ ἀρχισράτηγος
δυνάμεως αὐτῆ, καὶ ἀπέστρεψαν εἰς
Δ τὴν γῆν Φυλισιείμ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐπέστρεψαν
» εἰς τὴν γῆν τῶν Φυλισιείμ. εἶπε γὰρ ἀνω,
ὅτι ἕως Γεράρων ἐξετείνετο τῶν Χανα-
ναίων τὰ ὄρια.

λγ. Καὶ ἐφύτευσεν Ἀβραάμ
ἄρκεραν ἐπὶ τῷ Φρέατι τῆ ὀρκῆ· καὶ
ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα Κυρίσ,
Ε Θεὸς αἰώνιος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἀβραάμ καὶ τοῖς τό-
ποις ἐκ τῆς δυσσεβείας ἐπιτέθεικε τὰ ὀνό-
ματα. Φυτῶσας γὰρ ἄρκεραν ἐπὶ τῷ
Φρέατι τῆ ὀρκῆ, ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα
τῆ τόπῃ ἐκείνῃ, Θεὸς αἰώνιος.

λδ. Παρώκησε δὲ Ἀβραάμ ἐν τῇ
γῆ τῶν Φυλισιείμ ἡμέρας πολλὰς.

Κ Ε Φ Κ Β.

α. **Κ**αὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήμα-
τα ταῦτα ὁ Θεὸς ἐπέ-
ραζε τὸν Ἀβραάμ, καὶ
εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἀβραάμ, Ἀβραάμ·
ὁ δὲ εἶπεν, ἰδὲ ἐγὼ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τότε μετὰ τὰ
ῥήματα ταῦτα τῆς ἐπαγγελίας, καὶ με-
τὰ τὸ εἰπεῖν, ὅτι ἐν αὐτῷ κληθήσεται σοι

σπέρμα, καὶ αὐτὸς ἔσται σου διάδοχος. με-
τὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ὁ Θεὸς ἐπέραζε τὸν
Ἀβραάμ. Τί ἐστὶν ἐπέραζεν; ἐκ ὡς αὐ-
τὸς ἀγνοῶν, ἀλλὰ προσήγε αὐτῷ τὴν πέ-
ραν, ἵνα καὶ οἱ τότε παρόντες, καὶ οἱ ἐξ
ἐκείνῃ μέχρι τῆ παρόντος παιδῶν/αι, τὸν
αὐτὸν πόσον τῷ πατριάρχῃ, ἢ τὴν ὑπα-
κολῶν ἐπιδείκνυται περὶ τὰ τῆ δεσπότης
προσάγματα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τί βέλεται ὁ
τῆ

(1) Τὸ σπέρμα τινός. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

τῆ ὀνόματος διπλασιασμός; Τῆς πολλῆς δυνάμεως τῆς περὶ τὸν πατριάρχην σημειόν- ἐσι· καὶ ἐδείκνυ αὐτῷ καὶ διὰ τῆς κλήσεως, ὅτι μέλλει τὶ τῶν ἀναγκαίων αὐτῷ ἐπιτάττειν. παρασκυβάζων τοίνυν αὐτὸν σιωπᾶν αὐτὸν, καὶ μετὰ σκεδῆς προσέ- χεν τοῖς παρ' αὐτῆ λεγομένοις, τῷ δι- πλασιασμῷ τῆς κλήσεως ἐχρήσατο.

- » ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥή-
» ματα ταῦτα ἐπείραζεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβρα-
» άμ. μέλλων Μωϋσῆς ἰσορεῖν, ὅτι ἤτησεν ὁ Θεὸς θυσιαθῆναι αὐτῷ τὸν Ἰσαάκ, ἵνα
» μὴ ὑποπλοῦσης ἀνθρώπων θυσίαν αὐτὸν
» ἐρέγεσθαι, ὅθεν ἀναγνῆς, διὰ τῆτο φησιν,
» ἐπείραζεν, ἀντὶ τῆ ἐκ ἀληθείας ἦται, ἀλλὰ
» δόκιμον δεικνύς αὐτῆ τῷ πρίν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ πείραζεν, ἀντὶ τῆ ἐκ ἀληθείας ἤτησεν εἰς θυσίαν· ἀλλὰ δόκιμον αὐτῆ δεικνύς τῷ πρίν, διὰ δοκιμῆς ἤθε- λεν αὐτὸν ὑψῶσαι. ἔτω καὶ τὸν Ἀδάμ ἢ Ἰε- λων δοξάσαι, ἐπὶ πλεόν ἐπείραζε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ πάντα ὁ Θεὸς προε- γίνωσκε, τίνας χάριν τὸν Ἀβραάμ ἐπεί- ραζεν; Οὐχ ἵνα αὐτὸς ἄπερ ἠπίστατο μά- θη, ἀλλ' ἵνα τῆς ἀγνοῦντας διδάξῃ, ὡς μάλα δικαίως τὸν πατριάρχην ἠγάπησε. τέττε χάριν εἰ τρισὶν ἡμέραις, καὶ τοσαύ- ταις νυξὶ τὸν θεὸν ἐβασάνιζε πόθον. μέ- σος γὰρ ὢν ὁ πατριάρχης φύσεώς τε καὶ πίστεως, καὶ νυτλομένος ἐκατέρωθεν, ἔδω- κε τῇ πίσει τὰ νικητήρια. ὁ δὲ Θεὸς δεί- ξας αὐτῆ τῷ ὀσέβειαν, τῷ θυσίαν ἐκώ- λυτεν. ὁ γὰρ καὶ τὰς τῶν ἀλόγων θυ- σίας ἀπαγορεύων, πῶς ἂν τοιαύτης ἱερου- γίας ὠέχετο; τῆτο γὰρ Ἰσραήλων κατη- γορῶν διετελέσε. καὶ διὰ μὲν Δαβὶδ τῆ
Ψαλ. 105. 37, προφήτη βοᾷ, ἔθυσαν τῆς ἡμέρας αὐτῶν καὶ
38. » τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις. καὶ
» ἐξέχεαν αἷμα ἀδῶν, αἷμα ἡμῶν αὐτῶν
» καὶ θυγατέρων, ὡν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς
Ἰεζ. 16. 20. Χαναάν· διὰ δὲ τῆ Ἰζεκιήλ, καὶ ἔλαβες
» τῆς ἡμέρας καὶ τὰς θυγατέρας σε, ἕς
» ἐγέννησάς μοι, καὶ προσώεγκας αὐτῆς
» τοῖς ἐρασαῖς σε. εἶτα δεικνύς τῷ τῆς ἀτο-
Ἰεζ. 16. 22. πίας ὑπερβολῆ, ἐπήγαγε· τῆτο παρὰ
» πᾶσαν τῷ πορνείαν σε. ὁ τοίνυν τῶν ταῦ-
» τα τολμώντων κατηγορῶν, πῶς ἂν ὠέ-
» χετο παῖδα μονογενῆ δέξασθαι παρὰ πα-
» τρός προσφερόμενον; ἀλλὰ γὰρ σκία ταῦ-
» τα ὡς τῆς ὑπὲρ ἡμῶν γεγεννημένης οἰκονο-
» μίας. ὑπὲρ γὰρ τῆς οἰκονομίας τὸν ἀγα-
» πητὸν ἡμῶν ὁ πατήρ προσενώχε. τύπος
» γὰρ τῆς μὲν Θεότητος, ὁ Ἰσαάκ· τῆς δὲ
» ἀνθρωπότητος, ὁ κριός. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ
» χρόνος ἰσακίδιος. τρεῖς γὰρ ἡμέρας, καὶ
» τρεῖς νύκτες καὶ ἀνταῦθα, κακῆ.

- * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐπείραζετο γὰρ ὁ θε-
» σέσιος Ἀβραάμ, ἐκ ἠγνοηκότος τῆ Θεῶ
» τὸ ἐσόμενον. λάθοι γὰρ ἔδον τὸν πάντα
Ἰωβ. 38. 2. εἶδοτα νῦν. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε, τίς
» ἔτος ὁ κρύπλων με βεβλή; καὶ τὰ ἐξῆς.
» ἐκῆν ἀπόπληκτοι κομιδῆ, καὶ εἰ τοῖς ἀπη-
» χεσάτοις καταλογισμέθα μὴ φρονῶντες

Α ὀρθῶς, τὸ ἠγνοηκῆναι μὲν οἶεσθαι τὰ ἐσόμενα τὸν τῶν ὄλων Θεόν, πείραζεν δὲ διὰ τῆτο τὸν Ἀβραάμ. ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον, μὴ εἰ εἶδῃσαι μόνῃ τῇ παρὰ Θεῷ τῷ τῆ δικαίᾳ καταλαμπρῶσθαι κεφαλῶν· ἐκ- Φανεράτῳ δὲ μάλλον καταπληκτῆσαι τῆ- τον τῷ εὐκλείαν, καὶ εἰ ταῖς ἀπάντων γνώσεσιν ἴνα ταύτῳ μεμαρτυρημένῳ ἔδει· καὶ διὰ τῶν ἱερῶν βοᾶσαι γραμμα- των, ὅτι πολὺς ὡς παρ' αὐτῷ τῶν θεῶν
B θεωσιμάτων ὁ λόγος, ὡς καὶ αὐτῆς ἀλο- γῆσαι τῆς εἰς τέκνον ἀγάπης. καὶ τότε παραδοξότερον, τέκνον, εἰ ὡς προσεδό- κησε πατήρ γενέσθαι πολλῶν ἐθνῶν.

β. Καὶ εἶπε, λάβε τὸν ἡόν σε τὸν ἀγαπητὸν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ.

ΝΥΣΣΗΣ. Ὅρα πῶς ἀναρρέπιζει τῷ φλόγα τῆς φύσεως, καὶ ἀγαπητὸν ἡόν, καὶ μονογενῆ καλῶν.

Δ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐκαστον κατ' αὐτὸ ἱκανὸν καθικέσθαι τῆς τῆ δικαίᾳ ψυχῆς. εἰ γὰρ ἀπλῶς εἶπε, τὸν Ἰσαάκ, ἀλλὰ προσέθηκε τὸν ἡόν σε, ὃν παρὰ πᾶ- σαν προσδοκίαν ἐκτήσω, καὶ εἰ αὐτῷ τῷ γῆρα οὐκ εἶν ἡδυνήθης, τὸν ἀγαπητὸν τὸν περιποδητὸν σε, ὃν μετ' ὑπερβολῆς ἀγα- πᾶς, τὸν Ἰσαάκ, ὃν διάδοχον ἔξεν προσ- δοκᾶς, ἐξ ἧ καὶ τὸ σπέρμα σε αὐξέσθαι ἐπηγγειλάμην, καὶ τοσαύτον αὐξέσθαι, ὡς τῷ πληθῆ τῶν ἄστρον, καὶ τῇ ἀμμῷ τῇ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.

Δ ** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Αὐτὸ δὲ πάλιν ἡμῶν καὶ εὐδοξία σαφῶς ἐκείνο δηλοῖ τὸ παρὰ
» τῆ σωτήρος εἰρημένον. ἔτω γὰρ ἠγάπη- Ἰωάν. 3. 16.
» σαν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὡς τὸν ἡόν αὐτῆ
» τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πισθῶν
» εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώ-
E νιον. εἰ γὰρ χρήτι καὶ ἀνθρώπινον εἶπεν
» εἰς ἀπόδειξιν τῆ νοήματος ἀναργῆ, κατε-
» δάκνυτο τρόπον τινὰ πέμπων εἰς θάνατον
» δι ἡμᾶς τὸν ἡόν ὁ Θεὸς καὶ πατήρ, εἰ καὶ
» ἦδει πεσόμενον τῶν λυπέντων ἔδον. ἐπεὶ
» καὶ αὐτὸς ὡς ἀπαθῆς ὡς Θεός. ὅμως δὲ
» τὸ ἐκ τῆ θανάτου χρησίμων ἐννοῶν, τῷ
» ἀπάντων φημὶ σωτηρίαν καὶ ζωὴν, τῆς
» πατρὶς πρεπύσης φιλοσοργίας ἡμέλει.

Z ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὸ δὲ καὶ Παῦλος
» ἐθαύμασε λέγων, ὅς γε τῆ ἰδίᾳ ἡς ἐκ Ρωμ. 8. 32
» ἐφείσατο, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπιτάτει ἄγαν
» δικαίως τὸ θάυμα τῆς εἰς ἡμᾶς ἀγάπης
» τῆ Θεῶ καὶ πατρός, ὅτι καὶ τὸν ἀβελή-
» των τὶ ἔδοξεν ὑπομείναι, παραδῆς ὑπὲρ
» ἡμῶν τὸν ἴδιον ἡόν. τοιαῦτον γάρτι νοεῖν
» ἡμᾶς ἀναπέθει τὸ, ἐκ ἐφείσατο, λέγων
» ὁ Παῦλος. ὅπερ ἐκ ἂν ἐπὶ τοῖς τυχεσὶ
» ῥηθείᾳ ποτὲ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς μεγάλας τινὸς
» κατανεανιδομένοις πράγματος.

Καὶ πορευθεὶς εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψη- λὴν, ἀνένευγε αὐτὸν εἰς ὀλοκαρπῶσιν ὑφ' ἐν τῶν ὀρέων, ὡν ἂν σοι εἶπω.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐπισημιώσασθαι δὲ χρὴ, ὅτι πολλάκις πρὸ τῆς τῶ Ἀβραάμ θυσίας προσαγοχότι, ἐδέποτε ὁ Θεὸς τὸν τῆς θυσίας ὑπέδειξε, ἢ νῦν. πορδύθητι γὰρ φησὶν εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν, καὶ ἀνένευκε αὐτὸν εἰς ὀλοκάρπωσιν ὑφ' αὐτῶν ὀρέων, ὧν ἄνσοι εἶπω. μήποτε ἐν ἐκείνῳ ὑπέδειξε τὸν τόπον, αἴθρα καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσαυρώθη; ἐπεὶ καὶ τύπος τῆς πάθης αὐτῆς ὁ Ἰσαάκ. καὶ γὰρ τῇ γῆ τῶν Φυλισαίων τὰ ὄρια παράκειται τῶν Ἱεροσολύμων.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ Ἰώσηπος (1) δὲ αὐτῶν ζ' λόγῳ τῆς ἀρχαιολογίας φησὶν, ἐκεῖ τὸν Ἀβραάμ ἀνενίωχσάσθαι τὸν Ἰσαάκ, αἴθρα καὶ ὁ Σολομὼν τὸν ναὸν ὑπερον ὠκοδόμησεν.

γ. Ἀνασὰς δὲ Ἀβραάμ τῷ πρῶτῳ, ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτῆς. παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτῆς δύο παῖδας, καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτῆς· καὶ χίσας ξύλα εἰς ὀλοκάρπωσιν, ἀνασὰς ἐπορεύθη· καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἦγνοηκίαι δέτινες τὴν Σάρραν τὴν περὶ τῆς Ἰσαὰκ θυσίας πρόσθεν ἀπεφίλωντο· ὡς ἂν μὴ γυναικὸς καὶ μητρὸς πάθει κλωμική παρεμποδίσειν. εἰ γὰρ εἴτα τῷ Ἀδὰμ σύμβυλος γέγονεν ἀγαθή. καὶ μάλιστ' αὐτῶν τῆς Θεῶν ῥημάτων ὡς περὶ τινὶ κέντρῳ πρὸς τὴν φύσιν διεγειρόντων· λάβε τὸν υἱὸν σου τὸν ἀγαπητὸν ὃν ἠγάπησας· ἄπερ ἂν καὶ ἄνδρα πάντα, πλὴν Ἀβραάμ, πρὸς οἶκτον ἦγε καὶ πάθος, καὶ σπλαγχνῶν ἂν ὑπέμνησε πατρικῶν. καὶ γέγραπται δὲ, ὡς τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὴν Σάρραν ἐπείρασεν ὁ Θεός. τί ἐν, ἄλλοι φασὶν, ὀδύοντα αὐτὸν εἶχε ἑώρα, καὶ ξείως; ξύλα γὰρ ἔχισε, καὶ παῖδας δύο μόνους ἔλαβεν. εἰ δὲ θύειν ἀπλῶς Θεῷ πρὸς φασίζετο, διατὶ ἐχὶ καὶ ἢ Σάρρα ἠκολούθη; οὐσεβὲς ἐν φασὶν αὐτοῖς ἀμφιβαλλομένοις μὴ κατηγορεῖν τῶν δικαίων· ἵνα δι' ἀδελφείαν Σάρρας εἰπωμεν κρύπτειν τὸν Ἀβραάμ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ τῷ Ἀβραάμ ἀκολούθησαν οἰκέται δύο, τύπος ἂν εἰν τῶν εἰς δεξιάν κεκλημένων δύο λαῶν, τῆς Ἰσραὴλ καὶ τῆς Ἰσδα φημί. οἷς (2) καὶ μόνοις χρῶνται οἱ τοῖς τῆς Θεῶν καὶ πατρὸς ἀκολούθειν οἰόμενοι διατάγμασιν, ὡς περὶ ἐν καὶ κείνοι τῷ Ἀβραάμ.

δ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· καὶ ἀναβλέψας Ἀβραάμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς, εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐβραϊὸς τις ἔλεγε, ὅτι δὴ ἀσέρα εἶδεν ἐκεῖ ἰσάμανον, ὃ προσέχων ὠδύσε, κατὰ τὸ γεγονὸς ἐπὶ τῶν μαγῶν ἐν τῇ Χριστῆ τῆς Θεῶν λόγῳ γεννήσει τῇ ἐκ παρθένου.

** ΚΑΗΜΕΝΟΣ. Ἀβραάμ ἐλθὼν εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀναβλέψας ὄρα τὸν τόπον μακρόθεν. πρώτη μὲν γὰρ, ἢ δι' ὄψεως τῶν καλῶν ἡμέρα· δεύτερα δὲ, ἢ ψυχῆς ἀρίστης ἐπιθυμία· τῇ τρίτῃ δὲ ὁ νῆς τὰ πνευματικὰ διορα. διανοητικῶν τῶν τῆς διανοίας ὁμμάτων πρὸς τῆς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ διανασάντος διδασκαλῆς. εἰν δ' ἂν καὶ αἱ τρεῖς ἡμέραι τῆς σφραγίδος μυστήριον, δι' ἧς ὁ τῷ ὄντι πισθύεται Θεός. μακρόθεν ἐν ἀκολούθῳ ὄρα τὸν τόπον· δυσάλωτος γὰρ ἡ χώρα τῆς Θεῶν· ὃν χώραν ἰδεῶν ὁ Πλάτων κέκληκε, παρὰ Μωυσέως λαβὼν τόπον εἶναι αὐτὸν, ὡς τῶν ἀπάντων καὶ τῶν ὅλων περιεκτικόν. ἀτὰρ εἰκότως πόρρωθεν ὄραται τῷ Ἀβραάμ, διὰ τὸ αὐτῷ γενέσθαι εἶναι· καὶ δι' Ἀγγέλῳ προσεχῶς μυσταγωγῆται. αἰτεῦσθαι ὁ Ἀπόστολος, βλέπομεν νῦν, ὡς δι' ἐσόπλησ, φησὶν 1. Κορ. 13. 12. σί· τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, κατὰ μόνους ἐκείνας τὰς ἀκραιφνεῖς, καὶ ἀσωμάτους τῆς διανοίας ἐπιβολὰς. δυνατὸν δὲ καὶ τῷ διαλέγεσθαι τὸ καλαμανθόβει τῆς Θεῶν, εἰν ἐπιχειρῆ τὸς ἀνὸς πασῶν τῶν αἰδήσεων διὰ τῆς λόγῳ ἐπ' αὐτό· ὅ ἐστιν ἕκαστον ὁρμῶν καὶ μὴ ἀποσατεῖν τῶν ὄντων, πρὶν ἐπαναβαίνων ἐπὶ τὰ ὑπερκείμενα αὐτῷ, ὅ ἐστιν ἀγαθόν, αὐτῇ νοήσει λάβη, ἐπ' αὐτῷ γινόμενος τῷ τῆς νοητῆς τέλει, κατὰ Πλάτωνα.

ε. Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ τοῖς παισὶν αὐτῆς, καθήσατε αὐτῆς μετὰ τῆς ὄνης· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε· καὶ προσκυνήσαντες, ἀναστρέψομεν πρὸς ἡμᾶς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ταῦτα εἶπε, λογισάμενος, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἦδει, ὅτι καινὸν καὶ παράδοξον ἴδεν, καὶ εἰ πρότερον ὑφ' ἑτέρας γεγονὸς τὸ παρ' αὐτῆς μέλλον γίνεσθαι, κρύπτει τῆς παῖδας, καὶ καταλιπὼν αὐτὰς μετὰ τῆς ὄνης, φησὶν, αἰταῦτα ἀναμείνατε· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε, καὶ προσκυνήσαντες, ἀνακάμψομεν πρὸς ἡμᾶς· ἐκ εἰδῶς, ὅτι τῆτο ἔσται ὃ ἔλεγε, ἀλλὰ προεφήτερε μὲν, ἴσως τῆτο ἀγνοῶν· ἔλεγε δὲ τοῖς παισὶν τάχα ἑξαπατῶν αὐτὰς, καὶ παρασκυθάζων αὐτοῖσι μένειν.

T 2

ΚΥΡΙΑ-

(1) Καὶ δύο μὲν ἡμέρας σιωπῶσσαν αὐτῶν οἰκέται· τῇ τρίτῃ δὲ, ὡς κάτοπλον ἴδεν αὐτῶν τὸ ὄρος, καταλιπὼν αὐτῶν πεδία τῆς σιωπῶσας, μετὰ μόνῃ τῆς παιδὸς παραγίνεται εἰς τὸ ὄρος, ἐφ' ὃ τὸ ἱερὸν Δαβίδης ὁ βασιλεὺς ὑπερον ἰδρύεται. αὐτὸ βιβλ. 1. κεφ. 14.

(2) Οἱ καὶ μόνοις χρῶνται τοῖς τῆς Θεῶν καὶ πατρὸς ἀκολούθειν ἄντο διατάγμασιν· αὐτὸ βιβλ. 3. τῶν γλαφῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἀκολοῦθησαί τῆς οἰκέτας μέχρι τῆς τρίτης ἡμέρας, μὴ μὴ καὶ ἐπιτετέρασθαι πρὸς τὴν γῆν ἀνακομιζέσθαι τὴν ὑψηλῶτε καὶ ἱεράν, καθίζουσα δὲ μᾶλλον αὐτῆ προσετέταχθαι μετὰ τῆς ὄντα, τὴν διὰ νόμου πρὸς Θεὸν ἀκολοῦθησιν τῶν δύο λαῶν ὑποδηλοῖ, καὶ μέχρι τῆς τρίτης παρατίνασαν χρόνον, τρεῖσι τῆς τελευταῖς, καὶ ὃν ἡμῖν ἐπέφάνη Χριστός. τρισὶ γὰρ ὁ σύμπας αἰὼν ἐκμετρεῖται καιροῖς, παρωχηκότι Φημί, καὶ ἐνεῶσι, καὶ μέλλοντι. ἔκταν ἐν τῷ τρίτῳ τὸ τέλος. ἐπιδημῆσαί γε μὴ τὸν Χριστὸν ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἢ θεία Φησὶ Γραφή. κατακολλήσας τοίνυν ὁ Ἰσραὴλ διὰ νόμου τῷ Θεῷ μέχρι τῶν χρόνων τῆς τῆς σωτήρος ἡμῶν ἐπιδημίας, ἐκ ἠθέλησε διὰ τῆς πίστεως ἀκολοῦθησαί Χριστῷ πρὸς τὸν ὑπὲρ πάντων ἀναβαίνοντι θάνατον· μᾶλλον δὲ καὶ κεκώλυται διὰ πολλὰς ἀμαρτίας. πῶρως γὰρ ἀπὸ μέρους γέγονε τῷ Ἰσραὴλ, ἥτις διὰ τῆς ὄντα σημαίνεται τῆς τοῖς οἰκέταις σωσῆς τότε. ἀλογίας γὰρ τῆς ἐσχάτης ἢ ὄντος εἰκῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ τῶν οἰκετῶν ἀπονοσφίζεσθαι μὴ καὶ ἀναχωρεῖν ἅμα τὸν ἕκτον τὸν πατέρα, ὡς δὲ καὶ εἰς αὐτῆς ἐπανήξαι λέγειν, σημαίνει τὴν πρόσκαιρον ἀναχώρησιν τῆς Θεῶ τὴν ἐκ τῶν Ἰσραηλίων, καὶ τὴν ἐπὶ τέλει τῶν αἰώνων ἐπ' αὐτῆς ἐσομένῳ ὑποσφοφῶ διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἐπιτελεσμένῳ. ὅταν γὰρ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ μὴ λέγειν ἀναρχῶς τὸν μακάριον Ἀβραάμ πρὸς τῆς παιδῆς, ὅτι θύσων ἀνεσι τὸν ἕκτον, προφάσει δὲ ὡς περὶ τὸ, ἕως ὅδε διελοῦσόμεθα, σημείον ἂν γινόντο σαφῆς τῆς μὴ κεπισεῦσθαι τοῖς Ἰσραηλίων λαοῖς τὸ Χριστὸν μυστήριον.

ΣΟΥΚΕΝΣΟΥ ΔΙΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ. Καλῶς ἢ προφητεία τὸ μέλλον ἐκήρυξεν. ὁ μὲν κατὰ Ἰσραηλίων λαὸς θύσιν ἠλπίζε· πνευματικῶς δὲ λόγῳ τὸ μέλλον ἐδήλωσε. τὸ γὰρ, ἀνασρέψουσι, ἐκ ἐκὼν ἐφθέγγαστο. τὴν μὲν σφαγῆν, ὁ τρόπος ἐσκέπτετο· ἢ δὲ πίσις, τὴν ὑποσφοφῶ ἐμίμυσε, καὶ τὸ τέλος ἠλήθωσε· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν Προφητῶν λαλεῖν τὸ πνεῦμα παρεσκόαζεν ἂ ἐκ ἠπίσαντο.

ς. Ἐλαβε δὲ Ἀβραάμ τὰ ξύλα τῆς ὀλοκαρπώσεως, καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ ἡμῶ αὐτῆ. ἔλαβε δὲ καὶ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρας, καὶ τὴν μάχαιραν· καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς ὁ Χριστὸς ἐβάσταζε τὸν σαυρὸν αὐτῆ. τύπος γὰρ ἦν τῆς ἐκείνου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπωμάδιον γὰρ ἔχων τὸν οἰκεῖον σαυρὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε

Α Χριστὸς, ἐκ ἐξ ἀνθρώπινης ἰσχύος βεβιασμένος εἰς τὸ παθεῖν, ἀλλ' ἐκ θελήματος οἰκείας, καὶ βεβλήσει τῆς Θεῶ καὶ πατρός.

** ΕΦΡΑΙΜ. Βασάζων ὁ Ἰσαὰκ τὰ ξύλα, ἀνήρχετο εἰς τὸ ὄρος τυθιῶν, ὡς ἀρνίον ἀκακόν· βασάζων καὶ ὁ σωτὴρ τὸν σαυρὸν, ἐξήρχετο ἐν κρανίῳ τυθιῶν, ὡς ἀμνὸς ὑπὲρ ἡμῶν. τὴν μάχαιραν θεωρῶν, εἰνδοί μοι τὴν λόγχην· τὸν βωμὸν κατανοῶν, σκόπει μοι τὸ κρανίον· καὶ τὰς χιδακὰς βλέπων, κατανοῶ τὸν σαυρὸν· καὶ τὸ πῦρ θεωρήσας, λογίζε μοι τὸν πόθον.

ζ. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα αὐτῆ, πάτερ. ὁ δὲ εἶπε, τί ἐστὶ τέκνον; εἶπε δὲ, λέγων, ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, πῆ ἐστὶ τὸ πρῶτον τὸ εἰς ὀλοκαρπῶσιν;

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν μέλλουσαν ἐπ' αὐτὸν τὸν θάνατον ἐνεργεῖν μάχαιραν ἀπεσιώπησεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ εἶπε, καὶ ἡ μάχαιρα. σιωπῆ δὲ ταύτῃ, ἀργεῖν ἐπ' αὐτὸν πρὸς θάνατον μέλλουσαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πόθεν πρόβατον ἐζήτα, καὶ ἂ μόνον, ἢ ἄλλο τι τῶν καθαρῶν; Διὰ Ἡσ. 53. 7. τὸ, ὡς πρόβατον ἠχθῆ.

Δ η. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, ὁ Θεὸς ὄψεται ἐαυτῷ πρῶτον εἰς ὀλοκαρπῶσιν, τέκνον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ μόνον ἄξιον πρόβατον τῆς Θεῶ. πάντα γὰρ τὰ τετράποδα ἐκ ἱκανῶ εἰς ὀλοκαρπῶσιν.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ αὐτῆ πῶς ἐκ εἰδῶς πάλιν μιλῶσι τὸ μέλλον ἐσεσθαι. ἔδοξε γὰρ διὰ τῆς ἀποκρισεως παραλογίζεσθαι τὸν Ἰσαὰκ, ἀλλ' ἐκείνον μὲν διὰ τῶν ῥημάτων πρὸς τὸ παρὸν ἐπεισαν, αὐτὸς δὲ μείζονα τὴν ὀδῶν καὶ ἐπιτεταμένῳ ὑπέμεινε, τὰ ῥήματα αὐτῆ σρέφον ἐν τῇ διανοίᾳ, καὶ ἀνοῶν τῆς παιδῆς τὴν ὁμορφίαν τὴν ἔξωθεν, τῆς ψυχῆς τὸ κάλλος, τὸ παιδίον, τὸ ἐπέρασον, αὐτὸ τῆς ἡλικίας τὸ ἀνδρῶς.

Ζ θ. Πορευθέντες δὲ ἀμφοτέρω ἅμα, ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός.

ΑΔΗΛΟΥ. Φιλοτιμῶνται πρὸς ἀλλήλους. ὁ μὲν, τῆς φύσεως ἐαυτὸν ὑπεραίρων· ὁ δὲ, χαλεπώτερον θανάτου τῷ ἀντιβῶν τῷ πατρὶ λογίζομενος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰσότης καὶ (Γ) ἔπαινος ἀμφοτέρων τῆς μηδενία ὀπίσω πορευθῆναι.

Καὶ ὠκοδόμησεν Ἀβραάμ ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα.

ΕΥΣΕΒ:

(1) Ὅπερ ἔπαυτος. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

ΕΤΣΕΒΙΟΥ. Ἐπίσημαντέον δὲ, ὅτι ὅπερ οἰκοδομεῖται ὁ ναὸς, ἐκ αἰ Ἰσαὰκ θύεται. τάχα δέ ἐστιν ἀληθές, ὅπερ ὁ υἱὸς τῶ Θεοῦ σαυροῦται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπέθηκε τὰ ξύλα διατί; Ἴνα μὴ ἀκαρπὸν ἐπιπένηται τὸ δῶρον, ἀλλ' αὐτῷ ἱεροργήσῃ τῇ θυσίᾳ δούτερον θύμα. Ἴνα ἐκ τῆς σκιάς νοήσῃς τὴν ἀληθείαν. ὡς ἔβεβιασμένος ὁ σωτὴρ τὸ ξύλον ἐβάσταζεν, ἀλλ' ἐκὼν ἐν ἡδονῇ τὸν σαυρὸν ἐκόμισεν· ὁ δὲ θάνατος ἐν ἀληθείᾳ. ἔ γάρ Φάσματα τὰ πραττόμενα. αἴτια μὲν γὰρ ὁ θάνατος τυπικὸς, ἄχρι χηρίματος τὸ τέλος. αἴτια δὲ θάνατος ἀνάιτιος, ἀνάσταστος πρόξενος. καὶ ὁ θάνατος ἀληθῆς, καὶ ἡ ἀνάστασις ἀψυδής.

Καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτῶ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσεκόμιζε τὸ λογικὸν ἱερεῖον, καὶ τοῖς τῆς φύσεως νόμοις ἐρρωῶσα φράσας, καὶ τῆς ἀπαραιτήτης φιλοσοφίας πατήσας τὸ καίτρον, καὶ τῶν ἐπιγὰων ἕδον τῇ εἰς Θεὸν ἀντιπαρεξάγων ἀγάπῃ.

ΜΕΛΙΤΩΝΟΣ. Ὡς γὰρ κριὸς ἐδέθη, Φησὶ, περὶ τῶ Κυρίᾳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐκάρη, καὶ ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῶν ἠχθῆ, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐσαυρώθη, καὶ ἐβάσταξε τὸ ξύλον αὐτῶ ἐπὶ τῶς ὤμους, ὡς Ἰσαὰκ ὑπὸ τῶ πατρὸς αὐτῶ. ἀλλὰ Χριστὸς ἐπαθεῖν, Ἰσαὰκ δὲ ἐκ ἐπαθεῖ. τύπος γὰρ ἰὼ τῶ μέλλοντος πάσχειν. ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος τῶ Χριστοῦ γενόμενος, ἐκπλήξιν καὶ φόβον παρῆχεν ἀνθρώποις.

ι. Καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτῶ λαβεῖν τὴν μάχαιραν, (1) σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτῶ.

ια. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Ἄγγελος Κυρίου ἐκ τῶ ἕρανθ, λέγων αὐτῷ, Ἀβραὰμ, Ἀβραὰμ· καὶ εἶπεν, ἰδὲ ἐγώ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἄγγελος ἄρα ἐξ ἕρανθ, Φησὶ, δηλαδὴ ὁ τῆς μεγάλης βελῆς Ἄγγελος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τίς ἐστὶν ὁ χρηματίσας τῷ Ἀβραὰμ; ἢ ὁ πατήρ; ἀλλ' ἐκ ἀν ἐποῖς Ἄγγελον ἀνάιτιος τὸν πατέρα. ἐκὼν ὁ μονογενὴς υἱὸς, περὶ ἔ Φησὶν ὁ Προφήτης, ὅτι καλεῖ τὸ ὄνομα αὐτῶ μεγάλης βελῆς Ἄγγελον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καλῶς καὶ αὐταῦτα τῷ διπλασιασμῷ ἐχρήσατο, ἵνα περιγνήται τῆς ὁρμῆς τῶ δικαίᾳ, καὶ μονογενὴς διὰ τῆς φωνῆς κατάχῃ τῶ πατρὶαρχῆς τὴν δεξιάν ἐπειγομένῳ πρὸς τὴν τῶ παιδὸς σφαγῶν.

ιβ. Καὶ εἶπε, μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσῃς αὐτὸ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ τὸν Θεὸν σύ· καὶ ἐκ ἐφείσω τῶ υἱὸς σου τῶ ἀγαπητῶ δι' ἐμέ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ τὸν Θεόν. ὁ δὲ Ἑβραῖός Φησιν, ὅτι ἐγὼ οἶδα, ὅτι φοβῆ τὸν Θεόν.

Β' ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Λέγει νῦν ἔγνω, ὡς τὸ καταβάς ὄψομαι, εἰ κατὰ τὴν κραυγῶν αὐτῶν σωτηλῆνται, τὸ περὶ Σοδὸμων εἰρημνόν. ὡπερ γὰρ ἐκ αἰ ἐκ ἀγνοίας εἰσάγα Θεῶ, ἀλλὰ δίκης ἀκρίβειαν· πῶς γὰρ ἂν κατήλθῃ, εἰ μὴ ἀμαρτωλὸς ἦδαι; ἔτω νῦν καὶ τὸ, ἔγνω, ἀντὶ τῶ, νῦν ἔδειξας, ἢ ἐγνωρίσας, ὅτι σὺ φοβῆ τὸν Θεόν. δοκεῖ δέ τισι, μὴ τὸν Θεόν, ἀλλ' Ἄγγελον εἰρηκίαι τὸ, νῦν ἔγνω· ὡς ἀπὸ τῶ Θεῶ μὲν φθεγγόμενον, ὁμολογεῖν δὲ τὴν εἰσαυτῶ ἀγνοίαν, καὶ ἐκ τῶν ἔργων γνωρίσαντα τὴν τῶ Ἀβραὰμ πίσιν. ἄλλοι δὲ Φησὶ τὸ, νῦν ἔγνω ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ ἐπαμφοτερίζειν. καὶ τῶτο γὰρ σημαίνειν ἄμα. καὶ ὅτι νῦν ἐγνωρίσας, ἀντὶ τῶ πᾶσιν ἔδειξας, καὶ ἐποίησας φανερόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Νῦν ἔγνω, ἀντὶ τῶ νῦν ἔδειξας. πῶς γὰρ ἀγνοεῖ αὐτὸς, λέγων, ἦδαι γὰρ. ὅτι σωτάξει Ἀβραὰμ τοῖς πασὶν αὐτῶ φυλάσσειν τὰς ἐπιτολάς τῶ Κυρίᾳ; ἀλλ' ὡπερ τὸ, ἴν' εἰδῶ, δαίκνυσι μὲν, ὡς βεβημένος μαθεῖν, βέλεται δὲ ἡμᾶς διδάξαι τῶ Θεῶ τὸ ἀκριβές· ἔτω καὶ νῦν δαίκνυα μὲν ἀπὸ τῶτε γινώσκοντα τὸν Θεόν, βέλεται δὲ ἡμᾶς διδάξαι· νῦν ἔγνω λέγων· ἀπὸ τῶτε γινώσκαν τὴν εἰς Θεὸν ἀγάπῃ. τῶτεσι, νῦν ὡς ἔδειξεν, ὡς ὁ Ἑβραῖός. ἔ γὰρ ἀγνοίαν εἰσάγα Θεῶ, ἀλλὰ δίκης ἀκρίβειαν, ὡς τὸ, κατέβη ἰδεῖν, εἰ κατὰ τὴν κραυγῶν αὐτῶν.

ιγ. Καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶ, εἶδε· καὶ ἰδὲ κριὸς εἰς κατεχόμενος ἐν φυτῶ Σαβὲκ ἐκ τῶν κερῶτων. καὶ ἐπορεύθη Ἀβραὰμ, καὶ ἔλαβε τὸν κριόν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς ὀλοκάρπωσιν ἀντὶ Ἰσαὰκ τῶ υἱὸς αὐτῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σαβὲκ ἐρμυθώβηται κυρίως, τράγος ὀρθὸς ἐπαναβεβηκῶς φυτῶ· αὐταῦτα δὲ, ὀρθὸς τῶν κερῶτων κατεχόμενος, ὡς εἶναι φανερόν τύπον σαυροῦ. διὰ τῶτε δὲ ἐκ ἐρμυθώβηται. πρὸς δὲ τῶς πωθανομαίᾳς, χρῆ ἀποκρινεῖται, καὶ λέγειν, ὅτι τὸ Σαβὲκ, ἐπηρημαίος ἐρμυθώβηται.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸ, ἐν φυτῶ ἐκ ἔχει ὁ Σύρος, μόνον δὲ τὸ Σαβὲκ. τῶτο δὲ, τὸ ὄνομα τῶ φυτῶ εἶναι νομίζω. τοῖς δὲ Ἑβραίοις δοκεῖ τὸ Σαβὲκ, ἀφῆσιν σημαίνειν.

Τ 3

(1) Τὸ, λαβεῖν τὴν μάχαιραν προστέθη. ἔ γὰρ κῆται ἐν τῶ κώδ.

καὶ τὸτο δὲ τῷ μυστηρίῳ τῷ σαυρῷ δηλω-
τικὸν ἂν εἴη.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὸ Σαβὲκ, ἀφ' ἑσίν τινες
ἐκδεδώκασιν· οἱ δὲ, ὄρθιον. ὡς εἶναι αὐ-
τὸ τὸ λεγόμενον περὶ τῷ κριῷ. διωταται
δὲ καὶ τὸ Φυτὸν ἔτω προσαγορεύεσθαι.

ΜΕΛΙΤΩΝΟΣ. Ὑπὲρ Ἰσαὰκ τῷ δι-
καίῃ ἐφάνη κριὸς εἰς σφαγίῳ. ἵνα δεσμῶν
Ἰσαὰκ λυθῆ. ἐκεῖνος σφαγεῖς, ἐλυτρώ-
σατο τὸν Ἰσαὰκ· ἔτω καὶ ὁ Κύριος σφα-
γεῖς, ἔσωσεν ἡμᾶς, καὶ δεθεῖς ἔλυσε, καὶ
τυθεῖς ἐλυτρώσατο. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἦν γὰρ
ὁ Κύριος ἀμνός, ὡς κριός, ὃν εἶδεν Ἀβρα-
ὰμ κατεχόμενον ἐν Φυτῷ Σαβὲκ. ἀλλὰ
τὸ Φυτὸν, ἀπέφαινε τὸν σαυρόν· καὶ ὁ
τόπος ἐκεῖνος, τὴν Ἰερουσαλήμ· καὶ ὁ
ἀμνός, τὸν Κύριον ἐμπεποδισμένον εἰς
σφαγίῳ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ, κατεχόμενος τῶν
» κεράτων, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἐβραῖος, κρεμά-
μενός Φησιν, ὡς σαφέστερον τυπέντα τὸν
σαυρόν. ἀλλὰ καὶ τὸ, κριός, τὸτο ἀκρι-
βοῖ. ἔ γὰρ εἶπεν ἀμνός νέος, ὡς ὁ Ἰσαὰκ,
ἀλλὰ κριός, ὡς ὁ Κύριος τελείος. ὡπερ
δὲ Φυτὸν Σαβὲκ, τρετέσιν ἀφέσεως ἐκά-
λεσε τὸν ἅγιον σαυρόν, ἔτω καὶ Ἰεζεκιήλ
ἐν τῷ τέλει, ὕδωρ ἀφέσεως ἐκάλεσε τὸ ἐκ-
τυπὲν τὸ ἅγιον βάπτισμα. δύο γὰρ σωέ-
ση τὰ ἀφ' ἑσίν ἀμαρτημάτων χαριζόμενα.

1αζ. 47. 4.

** ΕΦΡΑΙΜ. Οὐ γὰρ θέλων ὁ Θεὸς
παιδοκλόνον ποιῆσαι τὸν Ἀβραὰμ, ἔλεγεν
ἀναινεγκεῖν τὸν υἱόν, ἀλλ' ἵνα δείξῃ πᾶσι
τοῖς τὸν κόσμον οἰκῆσιν, ὅτι σφόδρα ἠγα-
πα τὸν Θεὸν ὁ Ἀβραὰμ, ὅτι ἐκ ἐφείσατο
δι' αὐτὸν τῷ Ἰσαὰκ, καίτοι μονογενὲς ἔχων
τὸ παιδάριον. διὸ καὶ μυστήριον ὑπέδειξεν
ὁ Θεὸς ὡς Φίλῳ τῷ Ἀβραὰμ μέγα καὶ πα-
ράδοξον. διὰ γὰρ τῆς θυσίας ἱερούς ἐγένε-
το. ἐν δὲ τῷ τόπῳ αὐτὸν Προφῆτῳ
ἐποίησε· καὶ ἐγνώρισεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ὁ
ὑψιστος, ὅτι μέλλει καὶ αὐτὸς τὸν μονογε-
νῆ υἱὸν διδόναι ὑπὲρ τῷ κόσμῳ, ἵνα σώσῃ
ἐκ τῆς πλάνης τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων
Θεὸς ἀνθρώπων. τὸτο γὰρ ἐσήμαι-
νει, ἀντὶ Ἰσαὰκ δεδωκὼς πρόβατον ἐκ τῷ
Σαβὲκ, γενέσθαι εἰς θυσίαν. ἐπειδὴ γὰρ
ἐμελλον οἱ δύσπιστοι ἀνθρώποι ἀπισεῖν τῷ
τοκετῷ τῆς ἀγίας παρθεῖας, τὸ πῶς ἂν
ἠδύνατο δίχα κοίτης ἀνδρικής κυοφορῆσαι
υἱόν, ὡς ἀμήχανον ὄν, διὰ τὸτο ἐκ πέ-
τρας παρήγαγε τὸν κριόν, ἵνα τὸ παρά-
δοξον ἐκ τῶν πισώσηται. ὅτι περ βελή-
ματι τῆς αὐτῆς Θεότητος πᾶν τὸ προσατ-
τόμενον οὐδέως ὑφίσταται. ὡς ἔν ἐκεῖ ὁ
λόγος πρόβατον ὑπέστησεν, ἔτως αἱ τῆ
παρθεῖας ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ ὡπερ
τὸ πρόβατον ἐν τῷ Φυτῷ ἐδέθη, ἔτως ὁ
μονογενὴς ἐν τῷ σαυρῷ καθηλώθη.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπιτεθεῖς τοῖς ξύλοις ὁ
Ἰσαὰκ, καὶ τῷ θανάτῳ καὶ τῷ παθεῖν
ὑποκλέπεται. κριός δὲ εἰς τὴν θυσίαν
ἀναβαίνει θεόδοτος. καὶ γὰρ ἡ πῶς ὁ
ἐκ τῆς ἑσίας τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς ἀναλάμ-

Α ψας λόγος ἐν τῷ ἰδίῳ ναῶ, τῷ ἐκ παρθε-
νης Φημί, καὶ προσηλωθέντι ξύλῳ. ὑπάρ-
χων δὲ ὡς Θεὸς ἀπαθῆς καὶ ἀθάνατος,
θανάτῳ καὶ πάθῳ ἑαυτὸν ὑπεξήγαγεν.
ἀναβαίνει δὲ εἰς ὄσμῳ οὐρανῶν τῷ Θεῷ καὶ
πατρὶ διὰ τῷ ἰδίῳ σώματος. ὅπερ αὐτὸς
εἰληφέναι λέγει παρὰ τῷ πατρὸς, κατὰ τὸ
» ἐν ψαλμῷ ἐρημικόν, θυσίαν καὶ προσφο- Φαλ. 39. 6.
» ρὰν ἐκ ἠθελήσας, σῶμα δὲ καθηρίσω μοι.

Β ιδ. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραὰμ τὸ ὄνο-
μα τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ, Κύριος εἶδεν·
ἵνα εἴπωσι σήμερον, ἐν τῷ ὄρει Κυ-
ριος ἠφθῆ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὴν παρὰ τῷ
Θεῷ γονομῆν ἐπίσκεψιν βεβλόμενος, κα-
θάπερ ἐν σήλῳ χαλκῆ, ἐναποθέσθαι τῷ
τόπῳ διὰ τῆς προσηγορίας, Φησὶ. καὶ ἐκά-
» λεσε τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ, Κύριος εἶδεν.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ἰνα εἴπωσι σήμερον, Κύ-
» ριος ἠφθῆ. καὶ μὴν ἐκ εἶδε Κύριον, ἀλ-
» λά τῶν μελλόντων ἡ Προφήτης. ἵν' εἴ-
» πωσιν οἱ μέλλοντες, ὅτι σήμερον ἠφθῆ ὁ
μονογενὴς υἱὸς τῷ Θεῷ.

Ιε. Καὶ ἐκάλεσεν Ἄγγελος Κυ-
ριὸς τὸν Ἀβραὰμ δευτέρου ἐκ τῷ
ἔρανῳ.

Δ ις. Λέγων, κατ' ἑμαυτῷ ὡμοσα
λέγει Κύριος· ἔ εἶνεκεν ἐποίησας τὸ
ῥῆμα τὸτο, καὶ ἐκ ἐφείσω τῷ υἱῷ
τῷ ἀγαπητῷ δι' ἐμέ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ
ἀνθρώποι ἐπὶ δὴ ὄρκον ἐπιθῶσι τοῖς
ἐπαγγελθεῖσι, τότε ὡς βεβαίαν τὴν ὑπό-
χεσιν δεξάμενοι, ἔτω διάκενται οἱ τὴν
ἐπαγγελίαν ἐχρηκότες· διὰ τὸτο καὶ ὁ δε-
» σπότης τῆ ἀνθρωπίνῃ σωτηρίᾳ χρησάμε-
» νός Φησιν, κατ' ἑμαυτῷ ὡμοσα, καὶ τὰ ἐξῆς.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ μὴν ζῶντα αὐτὸν ἐπα-
» νάγει. μὴ τὸ τέλος ἴδῃς, ἀγαπητέ. ἀλ-
» λά τὴν γνώμην μάθε, μεθ' ἧς ἀσυλλογί-
» σως τὰ προσαττόμενα ἐπλήρη. ὅσον γὰρ
εἰς προαίρεσιν, ἤμαξε τὴν δεξιάν ὁ πα-
» τριάρχης, καὶ κατὰ τῆς δέξιός τῷ παι-
» δὸς ἐπαφῆκε τὸ ξίφος, καὶ ἀπρητισμέ-
» νῳ ἀπειργάσατο τὴν θυσίαν.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐκ ἐφείσω τῷ
» υἱῷ τῷ ἀγαπητῷ δι' ἐμέ, ἐμφάνει ὅτι
» εἶδεν ἐγὼ φείσομαι τῷ υἱῷ τῷ ἀγαπητῷ
» διὰ σέ. ἔτω γὰρ ὁ Θεὸς ἠγάπησε τὸν Ἰωάν. 3. 16.
» κόσμον, ὡς τὸν υἱὸν αὐτῷ τὸν μονογενῆ
» δέδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πισθῶν ἐπ' αὐτὸν, μὴ
» ἀπόληται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον. διὸ καὶ
» Παῦλος ἀπειθῶμαζεν αὐτὸν, λέγων· ὅς γε Ρωμ. 8. 32.
» τῷ ἰδίῳ υἱῷ ἐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν
» ἀπάντων παρέδωκεν αὐτόν.

Η ιζ. Ἡ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω-
σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρ-
μα σὺν, ὡς τῷ ἀσέρας τῷ ἔρανῳ, καὶ
ὡς

ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ κληρονομήσει τὸ σπέρμα σὺ τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.

ΑΛΗΛΟΥ. Ὅτε τὰ τέκνα τῆ Ἀβραάμ, ἦτοι οἱ ἐξ ἔθνων πῖσοι, περιγίνεται τῆ συστήματος τῶν παρὰ τῶν ἑτεροδόξων λόγων, καὶ ὑπὸ χεῖρα ποιεῖ ἐκείνης ἑαυτοῖς, κληρονομεῖ τὸ σπέρμα τῆ Ἀβραάμ τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.

ιη. Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκυσας τῆς ἐμῆς Φωνῆς.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἄρα τῶν κυρίων ἡμῖν ἀγαθῶν πρόξενον γίνεται τὸ ὑπακῆν τῷ δεσπότῃ, καὶ πείθεσθαι αὐτῷ τοῖς προσάγμασι, ὡς ὁμοίως τῷ πατριάρχῃ τῆ τῆ μὴ περιεργάζεσθαι τὰ παρ' αὐτῷ ἐπιταττόμενα.

ιθ. Ἀπεστέριθη δὲ Ἀβραάμ πρὸς τὰς παῖδας αὐτῆ· καὶ ἀναστάντες ἐπορεύθησαν ἅμα ἐπὶ τῷ Φρέατι τῆ ὄρκου. καὶ (1) κατώκησεν Ἀβραάμ ἐπὶ τὸ Φρέαρ τῆ ὄρκου.

ΑΛΗΛΟΥ. Περί ὃ ἐπλανᾶτο Φρέαρ ἢ Ἄγαρ, ἐκεῖ κατώκησεν Ἀβραάμ. ὅπερ καλεῖται ἐβραϊστὶ Βηρσαβεέ. ἐστὶ δὲ τὰ πρῶτα καὶ ἀντιμῶτατα τῆ λαῶ ὄρια. διὸ καὶ ἡ Φυλὴ Ἰδδα, ὡς βασιλικὴ ἀκκληρωτὶ λαμβάνει τὸν τόπον μεθ' ὅλης τῆς ἰδίας μερίδος. καὶ πολλαχῆ τῶν Γραφῶν λέ-

γεται, ἀπὸ Δάν ἕως Βηρσαβεέ. ὅπερ ἴσον διώταται, τὰ ἀπὸ τῶν ὀρίων τῆς Ἰσραήλ, ἕως τῶν πρῶτων. καὶ γὰρ οὐρίσκειται ἐν τῷ Ἰσραήλ ὁ μὲν Δάν, ἑβδομος, καὶ ἐπὶ πᾶσι κληρονομῶν τῷ ἑαυτῷ ὁ δὲ Ἰδδα, τῷ Βηρσαβεέ πρὸ πάντων ἀκκληρωτὶ λαμβάνων πέραν τῆ Ἰορδάνου τῷ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ μερίδα.

κ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἀβραάμ, λέγοντες, ἰδὲ τέτοκε Μελχὰ καὶ αὐτὴ ἕξ τῷ Ναχωρ τῷ ἀδελφῷ σου, τὸν Ὡξ πρωτότοκον, καὶ τὸν Βαυξ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ, καὶ τὸν Καμηὴλ πατέρα Σύρων, καὶ τὸν Χαζὰδ, καὶ τὸν Ἀζαῦ, καὶ τὸν Φαλδὰς, καὶ τὸν Ἐλάφ, καὶ τὸν Βαθθὴλ.

Γ * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μελχὰ, (ἐρμηνεύσσει) βασιλείαν Ὡξ, βελδομένονον Ναχωρ, ἀνάπαυσιν Φωτός Βαυξ, ἐξεδουλωμένονον Καμηὴλ, ἀνάστασιν Θεῶν Σύρων, μελεώρων Χαζὰδ, ψεύδος Φαλδὰς, πλῶσιν εὐδὲς, ἢ πλῶσιν πτωχίας Ἀζαῦ, ὀρώντα Ἰελδαφ, χειρὸς περιουσίαν, ἢ χεῖρα λάβε Βαθθὴλ, εὐνοικον Θεῶν, ἢ θυγατέρα Θεῶν.

κγ. Καὶ Βαθθὴλ ἐγέννησε τὴν Ῥεβέκκαν. ὁκτώ ἔσσι υἱοί, ἕξ ἔτεκε Μελχὰ τῷ Ναχωρ τῷ ἀδελφῷ Ἀβραάμ. Καὶ ἡ παλλακὴ αὐτῆ, ἢ ὄνομα Ῥέμμα, ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν Βαϊαὴν, καὶ τὸν Ταάμ, καὶ τὸν Τοχωῶς, καὶ τὸν Μωχά.

Κ Ε Φ. Κ Γ.

α. γένετο δὲ ἡ ζωὴ Σάρρας, ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιεπτά.

β. Καὶ ἀπέθανε Σάρρα ἐν πόλει Ἀρξῶν, ἢ ἐστὶν ἐν τῷ κοιλώματι αὐτῆ ἐστὶ Χεβρών ἐν τῇ γῇ Χαναάν. ἤλθε δὲ Ἀβραάμ κόψασθαι Σάρραν, καὶ πενθῆσαι. Καὶ ἀνέστη Ἀβραάμ ἀπὸ τῆ νεκρῆ αὐτῆ, καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς τῆ Χετ, λέγων.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Προσαΐθεια, καὶ ἑ παύσος τῆ Ἀβραάμ δεδήλωται. ἔ γὰρ εἶρηται, ὅτι ἐκόψατο, ἀλλ' ὅτι ἤλθε κόψασθαι καὶ μετέπειτα, ἀνέστη, Φησὶν, Ἀβραάμ ἀπὸ τῆ νεκρῆ, μὴ προσκειμένη τῆ, ἐκόψατο.

δ. Πάργικος ἢ παρεπίδημος ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν· ὅτε ἔν μοι κλησὶν τά-

Φε μεθ' ὑμῶν, καὶ θάψω τὸν νεκρόν μου ἀπ' ἐμῆ.

Ζ *** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Αὐτίκα ἢ τῆ σφῆτε καὶ γνωσικῆ ψυχῆ, οἷον ἐπιξαναμένη τῷ σώματι, σεμνῶς αὐτῷ καὶ τιμητικῶς προσφέρεται, ἔ προσαΐως, ὅσον ἔδέπω· ἐὰν ὁ καιρὸς τῆς ἀποδημίας καλῆ, ἀπολείπεται τὸ σκλῶς· πάροικος Φησὶν ἐν τῇ γῇ, καὶ παρεπίδημος ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐνὸς τὰ πάντα Θεῶν καὶ ἐκ ἀντις εἴη φύσει ἕνος· μίας μὲν τῆς οὐσίας ἕσης, αἰὸς δὲ τῆ Θεῶν· ἀλλ' ὁ ἐκλεκτός ὡς ἕνος πολιτεύεται, κλητάτε καὶ ἀπόκλητα εἶδως πάντα. ὅσα δὲ τριτὰ εἶναι ἀγαθὰ οἱ Περιπατητικοὶ θέλουν, χρῆται αὐτοῖς· ἀλλὰ καὶ τῷ σώματι, ὡς τις μακρὰν σελλόμενος ἀποδημῶν, πανδοχείοις καὶ ταῖς παρ' ὁδὸν οἰκίσεις· ἐπιμελόμενος μὲν καὶ κοσμητικῶν, τὸν τόπον

(1) Τὰ ἀπὸ τῆ, καὶ, ἄχρι τῆ, ὄρκου, προστέθη, ὡς κατὰ παραδοξολογίαν τυχὸν μὴ κείμενα ἐν τῷ κειμένῳ.

είδα καταλίει· καταλιπὼν δὲ τὴν οἰκίαν... σιν καὶ τὴν κλήσιν, καθάπερ καὶ τὴν χρῆσιν ἀπροσπαθῶς, προθύμως τῷ ἀπάγοντι τῆ βίβη συνεπόμνος, ἐδαμῶς ὀπίσω κατ' ἐδεμίαν ἀφορμὴν ἐπιστρεφόμνος· ὁβχαρισίης μὲν ἐπὶ τῇ παροικίᾳ, ὁβλογῶν δὲ ἐπὶ τῇ ἐξοδίῳ, τὴν μονὴν ἀσπαζόμενος τὴν εἰς ἔραν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός. * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰκότως Ἄβραάμ ἐρεῖ τοῖς νεκροφύλαξι καὶ ταμείαις τῶν θνητῶν ἀνασῶς ἀπὸ τῆ νεκρῆ βίβη καὶ τῆ τάφου, παροικος καὶ παρεπίδημος εἰμι ἐγὼ μεθ' ὑμῶν. αὐτοχθονες δὲ ὑμεῖς, κόνιν καὶ χῆν ψυχῆς προτιμησάντες, προε-

ε. Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Χέτ πρὸς Ἄβραάμ, λέγοντες, μὴ Κύριε.

ζ. Ἄνασῶς δὲ Ἄβραάμ, προσεκύνησε τῷ λαῷ τῆς γῆς, τοῖς υἱοῖς Χέτ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

Αδρίας ἀξιώσαντες ὄνομα Ἐφρῶν, ὁ ἐρμυλῶεται χῆς.

θ. Καὶ δότω μοι τὸ σπήλαιον τὸ διπλῆν, ὅ ἐστιν αὐτῶ, τὸ ὄν ἐν μέρει τῆ ἀγρῆ αὐτῆ. ἀργυρίῳ τῆ ἀξίᾳ δότω μοι αὐτὸ ἐν ἡμῖν εἰς κτήσιν μνημεῖα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆ τιμῆματος εἶπεν ὁ Ἐφρῶν τὴν ποσότητα, καὶ τιμῶν ἔδοξε τὸν Ἀβραάμ. ἢ καὶ παρέχον Ἀβραάμ, Φιλονακήσας μηδὲν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σταλήρ ἐστιν, ὡς Φησὶν Ὁριγνίης, (1) τὸ ἡμισυ τῆς ἐγγύας, ἔχει δὲ δραχμᾶς δύο.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι τάφου τιμῆς τὰ τετρακόσια, τῷ κακωτικῷ εἶναι τὴν τετράδα καὶ ἑκατοντάδα. καὶ ζητήσας τὰ ὅμοια ἐκ τῶν Γραφῶν ὑρήσεις.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ ταυτὸν τὸ ἀπλῶς δόκιμον τῷ τοῖς ἐμπόροις, ὅμοιως ἔδδ τὸ ἀδόκιμον. διόπερ ἢ μὲν τιμῆ τῆ τάφου, ἀρ-

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δόκιμος ἐμπόρις, ὡς ἂν εἴποι τις ζυγοστάτης. ὁ ἔδδ ἂν ἐμποροὶ ἀπεδοκίμασαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ ταυτὸν τὸ ἀπλῶς δόκιμον τῷ τοῖς ἐμπόροις, ὅμοιως ἔδδ τὸ ἀδόκιμον. διόπερ ἢ μὲν τιμῆ τῆ τάφου, ἀρ-

Κ Ε Φ Κ Δ

α. Καὶ Ἄβραάμ ἦν πρεσβύτερος πρεσβεβητικῶς ἡμερῶν· καὶ Κύριος εὐλόγησε τὸν Ἀβραάμ κατὰ πάντα.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εἶκεν τῆτο ἡμῖν ἐπεσημῶατο; Ἐπειδὴ μέλλει Φροντίδα ποιῆσαι τῆ Ἰσαὰκ καὶ σπιδίῳ, ὡσε νυμφῶν αὐτῷ ἀγαγέσθαι, διὰ τῆτο ἐσημανεν ἡμῖν τὴν ἡλικίαν τῆ πατριάρχου.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προβεβητικῶς ἡμερῶν. Μήποτε τῆτο, Φασίν, ἐπ' ἔδδενος ἀδίκου τέτακται;

β. Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ τῷ παιδί αὐτῆ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτῆ τῷ ἀρχοντι πάντων τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ, θῆς τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Τινὲς Φασί, τὸν Σύρον καὶ τὸν Ἐβραῖον μὴ ἔτως ἔχεν τὸ, θῆς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸν μηρόν μου, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ παιδογόνον ὄργανον· ἐπειδὴ τῆς διαδοχῆς ἢ ὁβλογία το, αὐξάνεσθαι ἢ καὶ πληθύνεσθαι. ὑπηρετεῖτο δὲ τῇ ὁβλογίᾳ τὸ ὄργανον τὸ παῖδοποιεῖν. τῆτο δὲ καὶ τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης ἐδέξατο, τὸ ἐκ τῆ

(1) Τὸ, ὡς Φησὶν Ὁριγνίης, εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. εἰ κεῖται. ἀλλ' ἔδδ εἰ τοῖς τῆ Ὁριγνί. εὐρηται. ὁ Ἐπιφάνιος δὲ, εἰ τῷ περὶ μέτρ. καὶ σαθμ. εἰβλ. Φησὶν· ὁ δὲ σατῆρ ἡμισυ μὲν ἐγγύας, ἔχων δὲ διδραχμᾶ. (2) Ταύτῳ τῆς περιτομῆς. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ. (3) Σωφάσσα. ὁ αὐτ. (4) Τὰ ἀπὸ τῆ, εἴδα, ἀχρη τῆ, προσέταξε, προσετέθησαν, ὡς κατὰ παραδομὴν τυχὸν μὴ κείμενα εἰ τῷ κώδ.

Α,, γυρίε δοκίμω ἐμπόροις λέγεται· εἰ δὲ τῷ Ἡσαΐα λέλεκται, τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδόκιμον· ἔ τισιν ἀδόκιμον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐση δὲ Φησὶν ὁ ἀγρός Ἐφρῶν, τετέστι σιωφωνηθῆη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφρῶν ἐρμυλῶεται χῆς λιπαρός.

ἀέριματος τῆ ἀβραμαίᾳ μέλλειν σαρκῶσαι τὸν Θεόν. δικαίω δὲ καὶ σωφρονί ἔδδεν ἀρχιμον μέλος, ἀδίκω δὲ πρὸ πάντων ἢ ψυχῆ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ Ἐλλω, Φασί, σεμνότερον ἐρμυλῶει. ὁ γὰρ Ἐβραῖος καὶ ὁ Σύρος αὐτὸ λέγει τῆ ἀνδρός τὸ τεκνοποιεῖν μοριον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δικαίω καὶ σωφρονί μέλος ἔδδεν ἀρχόν, τῷ δὲ ἀδίκω καὶ ἢ ψυχῆ μεμῆαται. ὅταν Φησὶν. ἐξορκίζωσε τὸν δεδωκότα μοι τὴν σφραγιδα ταύτῳ. (2) ἦδει γὰρ Ἀβραάμ ὅσον ἀπαρέσκει τῷ Θεῷ ἢ πρὸς ἔθνη καταφυγῆ. (3)

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνάνυμος ὁ οἰκέτης, ἵνα κατὰ παντός Φέρηται μαθητῆ ὁ δεδοκιμασμένος τῆς διακονίας τύπος.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι θῆς τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου; Ἐπὶ γάμον ἀπέσελε τῶν οἰκετῶν τὸν ἡγέμενον· ἐπάρατον. μὲν ἐπιστάμνος τῶν Χαναναίων τὸ γένος, ὁβλογίας δὲ ἡξωμείνω τὴν ἰδίαν συγγένειαν. ἐπειδὴ τοῖνω εἰ τῷ ἀέριματι αὐτῆ καὶ τὴν ὁβλογίαν καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελίαν ἐδέξατο, ἐκεί θῆσται τὸν παῖδα τὴν χεῖρα προσέτεξεν, (4) εἴδα καὶ τῆς

(1) Αὐτὸς ἑαυτόν. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Οἱ δὲ, βασιλεία. ὁ αὐτ.

ΠΡΟΚΟ.

τῆς πίσεώς τὸ σημεῖον ἐδέξατο. πισύσας γὰρ ταῖς θείαις ἐπαγγελίαις, ἔλαβε τῆς περιτομῆς τὴν σφραγίδα. ἐκεί δὲ θύει τὴν χεῖρα προσέταξεν, ἵνα καὶ τῆς θείας ἐπαγγελίας, καὶ τῆς περιτομῆς μεμνημένος, ἀλλοφύλῳ γάμῳ τὴν δεσποτικὴν ἐγγύθειαν μὴ λωβήσῃται.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τῆτο πεποίηκεν Ἀβραὰμ διὰ τὸδε ἤδει σφραγίδα τὴν περιτομὴν αὐτῷ δεδομένῳ ὑπὸ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων διάκρισιν. ἐσκόδαζεν ἔν ὅπως καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἐξ αὐτῆ γεννηθεῖτες ταύτῃ φυλάττοντες ἐφ' ἑαυτῶν διαμείνωσι. τῆτο τοίνυν ἐσκόδακώς, διελογίσαστο καθ' ἑαυτὸν ὡς εἰκός, ὅτι εἰ μὴ πρὸς τινα τῶν ἐγγυθίων σωμαίψῃ τὸ κῆδος, ἐγγύθειν ὄντος τῆ κόρη τῆ γένεας, δύσκολος ἢ καὶ ἀδύνατος ἢ ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἔσαι μετάρσις. εἰ δὲ ἐκ τῆς ἑαυτῆ πατρὶδος, καὶ τῆ οἰκίας γένεας νύμφῳ ἀγάγοιτο, ῥαδίως αὐτῇ πρὸς τὰ ἡδὴ τῆ ἀνδρὸς μεταρρῦθμιδιήσεται. πρὸς δὲ τῆτοις ἀναγκαίως καὶ τῆς ἐξάνωεγμένης κατὰ τῶν οἰκάντων τότε τὴν Παλαιστίνῃ ἀποφάσεως ἐπεμνήτο. ἔκην ὤετο δὲ ἐκ τῆ γένεας τῆ προσκεκοκκῶτος καὶ πολεμίας Θεῷ γυναικα λαμβάνειν τῷ Ἰσαάκ. διὰ ταῦτα κελόβει τῷ παιδί τῆς περιτομῆς ἐφαπτομένῳ, κατὰ τῆ ταύτῃ δεδοκῶτος ὁμνύειν περὶ ὧν Φησὶ πρὸς αὐτὸν. τῆτον δὲ αὐτὸν εἰρήκασί τινες εἶναι, ἔ μνημονόβων ὁ Ἀβραὰμ εἰ τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγειν ὁ δὲ υἱὸς

Γεν. 15. 2.

» Μασέκ τῆς οἰκογενεῆς μου, ἔτος κληρονομῆσει με. καὶ ἀπαικός γε ἔδεν, βεβλεδάται αὐτὸν τῆτω τότε χρησαδάται κληρονομῶ, ὡς σιωανασραφείτιτε αὐτῷ χεδόν καὶ οὐκασάτω παρὰ πάντα τὸν εἶον γεγεννημένῳ.

» **ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ὑπόθετες τὴν χεῖρά σας ὑπὸ τὸν μηρόν μου. καὶ ἐξορκισέτε τὸν Θεὸν τῆ ἔρανθ καὶ τῆς γῆς. Ἐνετείλατο τελούτων Ἀβραὰμ τῷ οἰκέτῃ τὸν ἐκ τῆ μηρῶ αὐτῆ μέλλοντα σαρκῶδα, τὸν Θεὸν τῆ ἔρανθ καὶ τῆς γῆς, τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ δεσπότην Χριστὸν καθαρότητι διανοίας ὄρων, μέλλοντα τῆ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεσθαι, ὡς Προφήτης καὶ βλέπων τὰ ἔμπροσθεν.

γ. Καὶ ἐξορκισέτε Κύριον τὸν Θεὸν τῆ ἔρανθ καὶ τὸν Θεὸν τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαάκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Ἰσέον δὲ, ὡς ἡ μὴ χεῖρ ὑπὸ τὸν μηρόν ἐτέθη, ὁ δὲ ὄρκος κατὰ τῆ Θεοῦ τῶν ὄλων ἐγένετο. ὄρκίζωσθε γὰρ ἔφη Κύριον τὸν Θεὸν τῆ ἔρανθ καὶ τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου τῷ Ἰσαάκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁρκοὶ αὐτὸν κατὰ τῆ Ἰησὺ Χριστῆ τῆ κατὰ σάρκα ἐκ τῆ σπέρματος

Α αὐτῆ μέλλοντος γεννηθῆναι, τῆ σαρκωθῆτος, ὡς Κύριος ἐστὶν κρῶν καὶ γῆς. καὶ σημειωτέον, ὅτι τὸν αὐτὸν Κύριον καὶ Θεὸν καλεῖ. ὡς ὄντα δὲ εἰ αὐτῷ τὸν Χριστὸν, ὑποδείκνυσιν αὐτὸν αὐτῷ, μονοθεῖ λέγων. ψηλάφῃσον τῆ χειρὶ τὸν σαρκῶματον Κύριον ἐκ σπέρματος μου, τὸν υἱὸν μου κατὰ σάρκα. καὶ γὰρ ὡς ὦν εἰ τῆ ὁσφύι αὐτῆ δεδεκατάτω παρὰ Μελχισεδέκ, καὶ δεκάτῃ ἐδάκην αὐτῷ καὶ πρὸ γενέσεως, μέλων γεννηθῆναι. ὅθεν καὶ ὁ Ματθαῖος Φησὶ. βίβλος γενέσεως Ἰησὺ Χριστῆ, υἱὸς Δαβὶδ, υἱὸς Ἀβραάμ. Ἐβραῖος δέ τις ἔλεγε, τὸν ὄρκον εἶναι κατὰ τῆς περιτομῆς.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἦδει Ἀβραὰμ, ὅτι ὁ Θεὸς τῆς Χαναανίας κατήρκατο ἐξολοθρεῦσαι ἡδὲ ὅτι δώσει μετὰ ταῦτα νόμον. Προφήτης γὰρ ὡς κελόβοντα μὴ λαβεῖν ἀπὸ Χαναανίων γυναικα, μηδὲ δύναι. ἵνα μὴ πρόσκομμα γενήται. ἵνα μὴ καταφρονήσωσι τῆ νόμου, προφασίν ἔχοντες, ὅτι Ἀβραὰμ τῷ Ἰσαάκ ἀπὸ τῶν Χαναανίων ἔλαβε γυναῖκα.

Γ *** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Οὐκ ἠξίωσεν Ἀβραὰμ ἐκ τῶν θυγατέρων Χανααν ἀρμόσαι γυναῖκα τῷ ἡγαπημένῳ, Φημὶ δὲ τῷ Ἰσαάκ. ἀλλ' εἰς τὴν τῶν εἰδωλολατρῶντων χώραν τὸν γνήσιον ἀποτρέχειν ἐκέλευσεν οἰκέτῃ, φροντίοντα γυναικὸς τῆς ὅτι μάλιστὰ προποδεςάτης αὐτῷ. ἔ γὰρ ἠδελήσεν ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τῷ τῶν Ἰσραηλίων σωμαίψῃ νοητῶς σωμαίψῃ τῷ Χριστῷ, ὡς εἰ Ἰσαάκ σημαίνεται. ὁψίγονος γὰρ ὁ Ἰσαάκ καὶ ἀγαπητός. πέφλυε δὲ καὶ εἰ ἐσχάτοις καιροῖς ὁ Χριστὸς, καὶ ἐστὶν ἀγαπῆς τέλεις τε καὶ ἀγαλλίασις ἐρμυθόβεται γὰρ ἔτως ὁ Ἰσαάκ.

Δ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Διατὶ δὲ μὴ τῷ υἱῷ παραγγέλλει μὴ λαβεῖν Χαναανίτιν, ὡπερ ὕπερον τῷ Ἰακώβ οἱ γονεῖς, ἀλλὰ τῷ παιδί, καίτοι τελείᾳ τυγχάνοντος Ἰσαάκ, καὶ ἡλικίαν ἔχοντος γάμου; καὶ εἰ μὴ ἡμελλε παιδεῖσθαι, εἰκός ὡς αὐτῷ μάλλον παρεγγυᾶν εἰ δὲ ἀπειθεῖν, περιτὴ τῆ παιδὸς ἢ διακονία. τὸ γὰρ εἶπεν, ὅτι χρησῶ τῆς γῆς ἐξελεῖν, πέμπειν εἰς αὐτῷ ἐκ ἡξίε τὸν υἱόν, εἰ καὶ εὐλογον. ὅμως ἀπαρέσκει τισὶ, διὰ τὸ μηδ' ἂν τὸν Ἰακώβ, εἰ τῆτο ὡς ἀληθές, ὑπὸ τῶν γονέων ἐνταῦθα πεμφθῆναι. Μήποτε ἔν ὁ παῖς ἄγαν ἐκράτει τῆς τῆ Ἀβραὰμ οἰκίας, συνετόστε ὡς καὶ πρὸς συμβεβληῖν ἰκανός; ὅπερ τὸ ῥητὸν ὑπεμφαίνον Φησὶ, ὡς εἶπεν Ἀβραὰμ τῷ παιδί αὐτῆ τῷ πρεσβυτέρῳ τῷ ἄρχοντι τῶν αὐτῆ πάντων. τῆτοις γὰρ ὡς ἐπίπαν, ὡς σιωποῖς καὶ παιδοκόμοις, καὶ τὸ αἰδέσιμον ἐκ τῆς ἡλικίας ἔχουσιν, ἐπέδαται Φιλῶσιν οἱ νέοι δεσποταί, κατὰ δάπερ ἄλλοις πατράσιν.

Ε **Ζ** δ. Ἀλλ' ἢ εἰς τὴν γῆν μου, ἔ ἐγενόμην πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν φυλὴν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαάκ ἐκείθεν.

ε. Εἶπε

ε. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς, μήποτε ἔβλήται ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμῶ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἀποσρέψω ἀποσρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλθες ἐκεῖθεν; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀβραάμ, πρῶτεχε σεαυτῷ, μὴ ἀποσρέψης τὸν υἱόν μου ἐκεῖ.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Σοφιλότη δὲ ἄγαν καὶ τῆ παιδός ἡ ἐρώτησις. δῆσας γὰρ τὸν ὄρκον, δήλως αὐτῷ γενέσθαι παρεκάλει τῆ γάμου τὸς ὄρκους. εἰ γὰρ Φησι μὴ ἔλοιτο αἰταῦθα ἐλθεῖν ἢ μνησδομική κόρη, ἀλλὰ πρὸς αὐτῷ ἀπελθεῖν τὸν μνηστῆρα κελδοῖα, προσάτις, τὸν υἱόν εἰς ἐκείνο τὸ ἔθνος ἐπανελθεῖν; ἀλλ' ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ εἰδὼς, ὡς ἐκεῖθεν μὴ αὐτὸν ἢ θεία κλησίαις ἐξήγαγε, περὶ δὲ τῆ γάμου νόμον ἐκ ἐδέξατο θεῖον· αὐτὸς δὲ ὡς ὄσεβεία σωτηραμμῶνος, ἠθέλησεν ἐκ τῆς συγγενικῆς οἰκίας τῷ παιδί καταγγυῆσαι γυναῖκα· ἐκεῖνό μὴ ἀπαγορθεῖ γενέσθαι, ἄτε δὴ θεῖω νόμω κεκωλυμένον· τῆτο δὲ, τῆ θεῖα ἐσχερίζε κηδεμονία. ταύτη θάρρησας ὁ παῖς, ἐξεδήμησε.

ζ. Κύριος ὁ Θεὸς τῆ θρανῶ καὶ ὁ Θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τῆ οἰκίας τῆ πατρός μου, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγεννήθην, ὃς ἐλάλησέ μοι, καὶ ὤμοσέ μοι, λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου, αὐτὸς ἀποσελεῖ τὸν Ἄγγελον αὐτῶ ἔμπερθείν σου· καὶ λήψη γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τῆτο θαῦμα τῆ Ἀβραάμ, εἰ τοῖστον γενέσθαι παρεσκόβασε τὸν οἰκέτῳ· ὃν καὶ δεδοικότα τῷ ἀποτυχίαν παραθάρρῳνα, Θεὸν αὐτῷ μεσίτῳ καὶ σιωδοοπόρον διδῶς, τῆς πρώτης ἀναμνήσας ὄσεργεσίας, κατ' ἰὼ ἐξήχθη τῆς γῆς ἐκείνης δηλαδὴ, καὶ τοςῆτων γέγονε κύριος, καὶ τῆ Θεῶ παραδηλῶν τῷ ὑπόχεσιν ἐπηγγελμῶς τῷ γλῶ αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶ. εἰ γὰρ τῆτο, καὶ τῷ γυναικῶ παρασκόβασε πρὸς ταύτῳ ἐλθεῖν.

η. Ἐὰν δὲ μὴ θέλη ἡ γυνὴ πορευθῆναι εἰς τὴν γῆν ταύτην μετὰ σῶ, καθαρῶς ἔση ἀπὸ τῆ ὄρκου τῆτος· μόνον τὸν υἱόν μου μὴ ἀποσρέψης ἐκεῖ. θ. Καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτῶ ὑπὸ τὸν μηρὸν Ἀβραάμ τῆ κυρίαι αὐτῶ· καὶ ὤμοσεν αὐτῷ περὶ τῆ ῥήματος τῆτος.

ι. Καὶ ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλας ἀπὸ τῶν καμήλων τῆ κυρίαι αὐτῶ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τῆ κυρίαι αὐτῶ· καὶ ἀνασας, ἐπορεύ-

θῆ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν εἰς τὴν πόλιν Ναχώρ.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Οὐκ ἐκ Χαναάν, ἀλλ' ἐκ μέσων τῶν ποταμῶν τῷ Ἰσαάκ ἢ νύμφῃ. ἐκ ἐξ Ἰσραήλων, ἀλλ' ἐξ ἐθνῶν ἢ Χριστῶ ἐκκλησία· πλὴν μεσολαβέντων οἰκετῶν, ἦτοι τῶν Ἀποστόλων.

ια. Καὶ ἐκοίμησε τὰς καμήλας ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ Φρέαρ τῆ ὕδατος τὸ πρὸς ὄψε, ἠνίκα ἐμπορεύονται αἱ ὑδρευόμεναι.

ιβ. Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ Θεὸς τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ, εὐδώσον ἐναντίον μου σήμερον, καὶ ποιήσον ἔλεος μετὰ τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ. Ἰδὲ ἐγὼ ἔσηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τῆ ὕδατος· αἱ δὲ θυγατέρες τῶν οἰκόντων τὴν πόλιν ἐμπορεύοντα ἀντλήσαι ὕδωρ.

ιδ. Καὶ ἔσαι ἡ παρθένος, ἢ ἂν ἐγὼ εἶπω, ἐπίκλινόν μοι τὴν ὑδρίαν σου, ἵνα ἐγὼ πίω, καὶ εἶπη, πίε, καὶ τὰς καμήλας σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνεσαι, ταύτην ἠτοίμασας τῷ παιδί σου Ἰσαάκ. καὶ ἐν τῆτω γνώσομαι, ὅτι ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κύριε ὁ Θεὸς τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ. Πρέπασα Φωνῆ τῷ πρεσβύτῃ τῆς οἰκίας τῆ Ἀβραάμ, καὶ ἀρμόσασα. καὶ ὄρα σοφίαν, οἷον τίθησι σημεῖον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰδὲ ἔσηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς. διὸ φιλολιμητέον ἐσηκῆσαι ἐπὶ τῆς πηγῆς, ἵνα μὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀρμόσῃ τὸ, ἐμὲ ἐγκατέλιπον. πηγῶ ὕδατος ζῶντος. Ἱερ. 2. 13.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκείνῳ τῷ ὄρχῳ ἔ συμβολικῶς προσενώοχον, ὡς τινες τῶν ἄγαν ἡλιθίων ὑπέλαβον. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸν Θεὸν σιωεργὸν ἔλαβε τῆς μνησείας, σημεῖα αὐτῷ δειχθῆσαι ἰκετόθει, δι' ὧν ἐβῆλετο γυνῶναι, εἰ ἀρέσκει τῷ Θεῷ ἢ μνησεία. τὸ δὲ σημεῖον ἰὼ, ἐχ' ὄρα σώματος, ἐδὲ περιφάνεια γένεος, ἐδὲ ἄλλο τι τῶν δοκόντων λαμπρῶν, ἀλλὰ φιλοξενία, καὶ φιλοφροσύνη, καὶ ἠπιότης φρονήματος. ἔσαι γὰρ Φησι ἡ παρθένος, ἢ ἂν εἶπω, ἐπίκλινόν μοι τῷ ὑδρίαν σου, ἵνα πίω, καὶ εἶπη μοι, πίε κύριε, καὶ τὰς καμήλας σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνε, ταύτῳ ἠτοίμασας τῷ παιδί σου Ἰσαάκ. καὶ εἰ τῆτω γνώσομαι, ὅτι ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῆ κυρίαι μου Ἀβραάμ. ἐπειδὴ γὰρ τῆτοις ἐκοσμάτο τοῖς πλεονεκτήμασι διαφερόντως ὁ πατριάρχης, ἠβελήθη καὶ τῷ νύμφῳ συμβαίνειν τῷ τρόπῳ τῆ κηδεσῶ, ἵνα μὴ ἔριν τινὰ καὶ φιλονεικίαν ὁ σκοπὸς ἐργάσηται. ὅτι δὲ ἔ συμβολικὰ ταῦτα ἰὼ, ἀλλὰ πίσεως καὶ ὄσεβείας δηλωτικὰ, πρῶτον διδάσκει τὸ σκεδαῖον τῆς προσῶχῆς, ἔπειτα τὸ προσμαῖεν αὐτῷ τῷ

τὴν βαλὼν τῷ Θεῷ. τὸτο γὰρ διδάσκει ἡ
 " θεία Γραφή· ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανε
 " αὐτῷ, καὶ παρεσιώπη τῷ γνῶναι, εἰ
 " ὄδοσθε Κύριος τὴν ὁδὸν αὐτῶν, ἢ ἔ. ἐκεί-
 " νης γὰρ τὸ ὕδωρ ἀρνομένης, καὶ ταῖς κα-
 " μήλοισι προσφερέσης τὸ ὕδωρ, ἀνέμεινε
 " ἔτος ἰδεῖν, εἰ πάσαις παράσχη τὴν χρεῖαν
 " κατὰ τὴν αἴτησιν. πιστῶν δὲ τῶν καμῆ-
 " λων, ὁὐδὺς προσενώσθη τῆς μνηστίας τὰ
 " σύμβολα. γνῶς δὲ τὸ γνῶς καὶ τὴν δε-
 " σποτικῶν συγγαίαν, ὁδοκίμασας, Φησὶν,
 " ὁ ἄνθρωπος, προσεκώησε τῷ Κυρίῳ, καὶ
 " εἶπεν· ὁδοκίματος Κύριος ὁ Θεὸς τῶ κυρί-
 " μω Ἀβραάμ, ὅς ἐκ ἐγκατέλιπε τὴν δι-
 " καιοσύνην αὐτῶν, καὶ τὸν ἔλεον αὐτῶ ἀπὸ
 " τῶ κυρίω μω. καὶ μετ' αὐτῶ ἠγάγετο Κύ-
 " ριος εἰς τὸν οἶκον τῶ ἀδελφῶ τῶ κυρίω μω.
 " καὶ πᾶσα δὲ ἡ αὐτῶ διάλεξις τὸ ὕσεβες
 " κηρύττει τῆς γνώμης. καὶ μένοι καὶ με-
 " τὰ τὴν διάλεξιν τὸν αὐτὸν σημαίνει σκο-
 " πόν. σωθεμένων γὰρ τῶν τὴν κόρην γεν-
 " ησαντων τῶ γάμῳ, ὁὐδὺς ἔτος προσε-
 " κώησε, Φησὶν, ἐπὶ τὴν γλῶ τῶ Κυρίῳ.
 " καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται διανοίας.
 " μὴ κατέχετε γὰρ με, Φησὶ, καὶ Κύριος
 " ὄδοσθε τὴν ὁδὸν μω.

ΛΗΛΟΥΤ. Ὅτι διαφέρει ὄχλη ἀπλῆ
 ὄχλης συμβολικῆς· ὅτι ὁ ὄχλος ἀ-
 πλῶς, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ζητεῖ ἀποβλιῶναι
 ὡς βέλεται· ὁ δὲ συμβολικῶς ὄχλος, ἀ-
 πλῶς, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ζητεῖ ἀποβλιῶναι
 ὡς ἔχον, ἢ ἔχει, ἢ ἔξει, εὐχεται διὰ συμ-
 βόλῃ μαθεῖν. ὁ δὲ τῶ Ἀβραάμ πᾶσις ἠ-
 ἔξατο καὶ αὐτὸ τὸ σύμβολον δειχθῆναι, καὶ
 αὐτῷ ἐκείνῳ, ἡ ἔδει λαβεῖν εἰς γυναικῶν.
 ὡς ἔ συμβολικῶς ὁ οἰκέτης, ἀλλὰ τῶ Θεῷ
 πισθῶσας, ὡς πισθῶσας ἠἔξατο.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ τινες
 συμβολικὸν ἔφασαν τὸν οἰκέτῳ Ἀβραάμ,
 ἰσέον ὡς ὁ συμβολικὸς, ὅμοιον πρᾶγμα τῶ
 προκειμένῳ ζητεῖ. τὸ δὲ ποτίσαι, πῶς ἔοικε
 τῆς ζήτησιν γυναικί; ἔτι δὲ ἔχ ὠρισ-
 μένον αἰτεῖ, ἀλλ' ἀόριστόν τε καὶ ὅμοιον· ὁ
 δὲ, τῶναντιον. ἔ δι' ἑτέρω γὰρ ἑτερον
 ἠἔλελε συμβαλεῖν, ἀλλ' αὐτῷ ἐκείνῳ ἰδεῖν.
 πάλιν, οἱ συμβολικοὶ ἐκ αἰτῶσιν ἰδεῖν τὸ δε-
 τι, ἔδὲ ἴσασιν ὡς ὄψονται, ἀλλ' ἀπλῶς τὶ
 τῶ παρόντι λυσιτελεῖν· ὁ δὲ, ἡ ὀφείλει
 λαβεῖν, ἢ μὴ. ἄλλο γὰρ ἀπλῶς ὄχλη,
 καὶ ἄλλο συμβολικῆ ὄχλη. ἢ μετ' αὐτῶ δέ-
 τι, ὡς ἀγαθὸν ἔξαιτε· ἢ δὲ, ὡς ἔχον, ἢ ἔχει,
 ἢ ἔξει, εὐχεται διὰ συμβόλῃ μαθεῖν. ἔ
 συμβολικὸς ἄρα· πισθῶσας δὲ τῶ Θεῷ
 Ἀβραάμ, ἠἔξατο.

ΚΤΡΙΛΛΟΥΤ. Παρεκάλει ὁ πᾶσις δι' ὄ-
 χλης Θεὸν γενέσθαι συλλήπτορα, καὶ ἐφ'
 ὕδατι τὴν παρθεῖον δοκιμάσθαι ἠἔλελε.
 ἐπορεύθησαν δὲ καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐν ταῖς
 τῶν ἔθνων χώραις τὸ πρὸς ἑσπέραν, τῶ-
 τέστιν ἐν ἑσπέρῳ ὄντος τῶ αἰῶνος καιροῖς,
 καὶ ὕδατι τὴν νοητῶν παρθεῖον ἐδοκίμασαν.
 ἐπιτηδειοτάτη γὰρ λίαν ἡ ἐκκλησία, καὶ
 ὁδῶσως ἔχουσα, πρὸς τὸ διώμασθαι Φημι
 τὸν ζωοποιον ἀρυσάσθαι λόγον ἐκ τῶν πη-
 γῶν τῶ σωτηρίῃ, κατὰ τὸ γεγραμμένον.

Ἡσ. 12. 3.

"

Α ΙΕ. Καὶ ἐγένετο πρὸ τῶ συντελέ-
 σαι αὐτὸν λαλῶντα ἐν τῆ διανοίᾳ·
 καὶ ἰδὲ Ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἡ τεχ-
 θείσα Βαθθὴλ, ἡ ἡ Μελχὰς, τῆς
 γυναικὸς Ναχωρ, ἀδελφῶ δὲ Ἀ-
 βραάμ, ἔχουσα τὴν ὕδριαν ἐπὶ τῶν
 ὤμων αὐτῆς.

" * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατὰ τὸ, ἔτι σὲ
 Β" λαλῶντος, ἐρῶ, ἰδὲ πάσαιμι. ἔτος ἀερ-
 γαῖς δικαίων ὄχλη. Καὶ μετ' ἑτέρω. Διαδαχ-
 θῶμεν δὲ καὶ ὄχλομοιοι, μὴ αἰδητικῶν
 ἀφικίασθαι Φωνῶν, ἀλλ' ἐν τῆ καρδίᾳ τῶ ἐτά-
 ζοντι καρδίας καὶ νεφρῶν. πρὸ τῶ γὰρ
 αὐτὸν σιωτελέσαι, Φησὶ, λαλῶντα ἐν τῆ
 διανοίᾳ. τὸ δὲ, ἐν τῆ διανοίᾳ, ὡβέλεια,
 ὡς μὴ κείμενον ἐν τῶ ἐβραϊκῶ· ὅμως καὶ
 διὰ τῶν ἐξῆς τῶτο παρῆσται. Φησὶ γὰρ,
 καὶ ἐγένετο πρὸ τῶ σιωτελέσαι με λαλῶ-
 Γ" τα ἐν τῆ διανοίᾳ.

ΛΗΛΟΥΤ. Ῥεβέκκα ἐρμυθῶνεται ὑπο-
 μονῆ πολλῆ· Βαθθὴλ, ἀνοικος Θεῷ.

ΙΣ. Ἡ δὲ παρθεῖνος ἦν καλὴ τῆ
 ὄψει σφόδρα· παρθεῖνος ἦν· ἀνὴρ ἐκ
 ἔγνω αὐτῆν. καταβάσας δὲ ἐπὶ τὴν
 πηγὴν, ἔπλησε τὴν ὕδριαν αὐτῆς,
 καὶ ἀνέβη.

Δ * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ναὶ μὴ τὴν κα-
 τάτε σῶμα κατὰ τε ψυχῶν ἀγνείαν, ἡ
 μέτεσιν ὁ γνωστικὸς, ὁ πάνσοφος Νωῦσθης
 ὄπρεπῶς τῆ ἐπαναλήσει χρησάμενος,
 ἐμύθησε, τὸ ἀδιάφθορον τέτε σῶματος
 τῆς τε ψυχῆς διαγράψων ἐπὶ τῆς Ῥεβέ-
 " κας ὡδὲ πῶς· ἢ δὲ παρθεῖνος ἡ καλὴ·
 " ἀνὴρ ἐκ ἔγνω αὐτῆν. Ῥεβέκκα δὲ ἐρμη-
 νῶνεται Θεῷ δόξα· Θεῷ δὲ δόξα ἀφθαρ-
 σία. αὐτῆ ἡ τῶ ὄντι δικαιοσύνη, μὴ πλεο-
 Ε νεκτεῖν πατέρω, ὅλον δὲ εἶναι ἡγιασμένον
 νεῶν τῶ Κυρίῳ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διαγράψαι τὸ
 κάλλος, ἵνα μᾶλλον τὴν σωφροσύνην πα-
 μάσωμεν. ἀνὴρ γὰρ Φησὶ τοιαύτῳ ἔσαν,
 ἐκ ἔγνω. ὁ καὶ ἐπὶ τῶ Ἰωσήφ πεποίηκεν
 ἡ Γραφή. ἔ τὸ κάλλος γὰρ πάντως ἀσελ-
 γῆς, ὡς ἔδὲ σῶφρον ἡ ἀμορθία. ἔ σῶμα
 γὰρ τέτων, ἀλλ' ἡ προαίρεσις αὐτίον. δι-
 " πλασιάζει δὲ τὸ, παρθεῖνος ἡ, τὸ κατ'
 Ζ ἄμφω σῶφρον ἐμφαίνουσα. ἐσὶ γὰρ ἀσελ-
 γαῖς διεφθάρθαι ψυχῶν, ἀκερῶν τῶ
 σῶματος μόνοντος· αὐτῆ δὲ καὶ προαίρε-
 σία τῶσθετοι σιῶνρονται, καὶ ὕδρωσμέ-
 νη, καὶ μὴδὲ οἰκοὶ λανθάνουσα, καὶ τῶσθε-
 τον ὄβειδης, καὶ μόνη, πρὸς ἀνδρα γνῶσθαι
 ἐκ ἔλαβε. τοιαύτῳ ὁ Παῦλος ζητεῖ, ἵνα
 " ἡ ἀγία καὶ σῶματι καὶ πνῶματι.

ΙΖ. Ἐπέδραμε δὲ ὁ πᾶσις εἰς συ-
 Η νάντησιν αὐτῆς· καὶ εἶπε, ποτίσον-
 με μικρὸν ἐκ τῆς ὕδριος σθ.

ΙΗ. Ἡ δὲ εἶπε, πῆε κύριε. καὶ
 ἔσπευσε, καὶ καθεῖλε τὴν ὕδριαν ἐπὶ
 τὸν

τὸν βραχίονα αὐτῆς, καὶ ἐπότισεν αὐτὸν, ἕως ἐπαύσατο πίνων. Καὶ εἶπε, καὶ ταῖς καμήλοις σε ὑδρεύσομαι, ἕως ἂν πάσαι πίωσι.

ΑΔΗΛΟΥ. Πλέον διέλαμπε ἐπὶ τῇ κατὰ ψυχλῶ σωφροσιῶν. ὅρα δὲ καὶ τὸ Φιλόξενον αὐτῆς, μὴ μόνον δέσης τὸ αἰτηθῆναι, ἀλλὰ καὶ πλέον παραχρῆσθαι.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀμφω δὲ δηλῆται καὶ Φιλοξενία καὶ σωφροσιῶν. ἡ μὲν, ἐκ τῆς μὴ δραμεῖν καὶ προσειπεῖν πρωτῶ τὸν ἄνδρα· ἡ δὲ, ἐκ τῆς τοσαύτης σπυδαῖς, καὶ καρτερίας Φιλοτίμου. καὶ ἕδτερον ἐτέρω γέγονεν ἐμποδῶν. ἀξία δὲ τῆς οἴκῃ Ἀβραάμ ἢ τοσαύτη τῆς Ρεβέκκας σπυδαῖς. κακεί γὰρ ἐπὶ τῇ τῶν παραδόξων ξένων ὑποδοχῇ, τοσαύτη ἢ ἢ σπυδαῖς. εἰ δὲ καὶ ὕδωρ τὸ δοθῆναι, ἀλλ' ὅπερ εἶχε, παρέχετο. ἐκ ἐν πληθῆι γὰρ δώρων, ἐν προαιρέσει δὲ τὸ Φιλόξενον. καὶ ψυχρῶ γὰρ ποτήριον ἐπήνεσεν ὁ Θεός, καὶ τὰ οὖν τῆς χήρας λεπία. αὕτη δὲ καὶ τοσαύτῳ ἐπεδείξατο προθυμίαν ἔργῳ καὶ λόγῳ. ἔστι γὰρ ποιεῖν μὲν, ἀηδῶς δὲ τοῖς αἰτῶσιν ὑπηρετεῖν. καὶ μιμεῖται τὸν Ἀβραάμ, κύριον εἰπόντα τῆς ξένῃς, καὶ μὴ ἐρωτήσαντα πόθεν καὶ τίνας. ὁ καὶ αὕτη ποιεῖ περιεργον ἕδεν, τὸ δὲ ποδῆμνον μόνον ἀνύσσα.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπότιζε δὲ ἡ Ρεβέκκα καὶ αὐτὸν τὸν οἰκέτῳ, καὶ τὰς καμήλας. καὶ ὁ μὲν οἰκέτης τύπος ἂν νοοῖτο νυῖ τῶν ἐξ Ἰσραὴλ. ἄνθρωποι γὰρ οἱ νόμον ἔχοντες ἤδη παιδαγωγὸν, καὶ ὡς ἐν σκιαῖς μὲν ἔτι τὸ Χριστῶ μυστήριον, πλὴν ἐκ ἀμυσάγωγοι παντελῶς. κήλων δὲ ἀλόγων ἕδεν διαφέροντες οἱ ἐξ ἕδνων, οἱ καὶ ταῖς καμήλοις παρεικάζοντ' ἂν εἰκότως. ἀνίερρον γὰρ κατὰ νόμον τὸ ζῶον. τοῖτοι δὲ δὴ πάντες οἱ μήπω Θεὸν εἰδότες τὸν Φύσει τε καὶ ἀληθῶς. ἰκανωτάτη δὴ ἐν κατάρδεν ἢ ἐκκλησία τοῖς ἱεροῖς τε καὶ θείοις νόμοις τῆς ἐξ Ἰσραὴλ ἠκοντας καὶ τῆς ἐξ ἕδνων κεκλημῆναι. ἐπειδὴ δὲ τοιαύτῳ ἕσαν οἱ μαθηταὶ τεθέανται τῷ παρθεῖον, ψελλίοις τε αὐτῷ κατηγαίζον ὄδους, καὶ μῆτοι καὶ τὸν ἐν ὡσὶ προσέθεντο κόσμον· τῆτες λαμπρὰν ἀπετέλβεν, καὶ ὑπρεπεσάτῳ τοῖς εἰς ὀθηκοῖαν ἀνχημασι. κεκοσμημένη γὰρ ἀκοή παραδηλώσει ἐν τὸ ὀθηκοῖον. περιφανῆ δὲ ὡπερ παρεσκύβαζον καὶ τοῖς ἐξ ἔργων, ἦτοι χερῶν κατορθώμασι.

κ. Καὶ ἔσπευσε, καὶ ἐξεκένωσε τὴν ὕδριαν εἰς τὸ ποτισήριον· καὶ ἔδραμεν ἔτι ἐπὶ τὸ Φρέαρ ἀντλήσαι ὕδωρ· καὶ ὑδρεύσατο πάσαις ταῖς καμήλοις.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ αὐτὸ ὕδωρ πρότερον μὲν ἐν πηγῇ ὀνομάθη εἶναι, νῦν δὲ ἐν Φρέατι. καὶ τάχα τοῖς μὲν ἀρχομοῖς,

πηγῆς ἐστὶ· τοῖς δὲ ἤδη βαθύνειν διωμοῖς τῆς λόγῃς, Φρέαρ ἢ πηγῆ γίνεται. τῆτο δὲ πολλαχῶς τηρήσεις, τὸ, πηγῶ καὶ Φρέαρ ταυτὸν ὀνομάζεσθαι, ὡπερ καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς Σαμαρείτιδος λόγῳ.

κα. Ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν αὐτὴν· καὶ παρεσιώπα τῆ γυνῆναι εὐδῶκε Κύριος τὴν ὁδὸν αὐτῆ, ἢ ἔ.

Β *** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶ, κατεμάνθανεν αὐτῷ; Αὐτὰ τὰ ῥήματα τῆς κόρης κατενόη, τὸ βλέμμα, τὴν βῆσιν, τὸ χῆμα, τὰ ἄλλα ἅπαντα, καὶ ἀνέμενον ἰδεῖν, εἰ εὐδῶκε Κύριος τῷ ὁδὸν αὐτῆ, ἢ ἔ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ δὲ καταμανθάνων, ἐθαύμαζεν αὐτῆς τῶν ἀρετῶν τὰ κινήματα, ἕδεν ὁρῶν ἀσελγῆς, ἢ βλακικόν, ἢ πικρόν.

Γ κβ. Ἐγένετο δὲ ἡνῖκα ἐπαύσατο πάσαι καὶ καμήλοι πίνεσαι, ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσῶ ἀνά διδραχμον ὀλικῆς, καὶ οὖν ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· δέκα χρυσῶν ὀλικῆ αὐτῶν. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν, καὶ εἶπε, θυγάτηρ τίνας εἶ; ἀνάγγειλόν μοι, εἰ ἐστὶ παρὰ τῷ πατρῷ τῶν τόπος ἡμῶν καταλύσαι.

κδ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, θυγάτηρ Βαθθελείμι ἐγὼ τῆ Μελχὰς, ὃν ἐτεκε τῷ Ναχώρ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, καὶ ἄχυρα καὶ χορτάσματα παρ' ἡμῶν, καὶ τόπος τῆ καταλύσαι.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει καὶ ἐνταῦθα τῆς κόρης τῷ ἀπόκρισιν. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῆ ὕδατος ἔ μόνον τὸ αἰτηθῆναι παρέχεν, ἀλλὰ μετὰ τὸ πιεῖν αὐτὸν, καὶ ταῖς καμήλοις ὑδρεύσατο· ἔτω καὶ ἐνταῦθα, πυθομῆς τῆ παιδός, εἰ ἐστὶ μόνον τόπος, καὶ τίνας ἢ θυγάτηρ, Φησὶν ἢ κόρη· θυγάτηρ εἰμὶ Βαθθὴλ τῆ Μελχὰς, ὃν ἐτεκεν αὐτῷ Ναχώρ. λέγει καὶ τὸν πατέρα, καὶ τὸν πάππον, ἵνα γνωρίσας ἐκείνος, προθυμότερος γνήται. ὅρα δὲ γνωμοσιῶν τῆς παιδός. περὶ τῆ πατρὸς ἐρωτηθῆσα, ἔ μόνον τῆτο καταμῶναι, ἀλλὰ καὶ τῆ πατρὸς τὸν πατέρα. καὶ πυθομῆς, εἰ ἐστὶ τόπος μόνον καταλύσαι, Φησὶν· ἔ μόνον τόπος, ἀλλὰ καὶ ἄχυρα, καὶ χορτάσματα πολλὰ παρ' ἡμῶν.

κε. Καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος, ὠρσεκύνησε τῷ Κυρίῳ.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εὐδοκήσας, Φησὶν, ὁ ἄνθρωπος προσεκύνησε τῷ Κυρίῳ. ἠδῆς ἐπὶ τοῖς γνωθῆσιν, ἐπὶ τοῖς εἰρημοῖς παρὰ τῆς παιδός· προσεκύνησε τῷ Κυρίῳ, τῷ ὀχαρισίαν ἀνλώεγκε τῷ δεσότη, τῷ διὰ τῷ πρὸς τὸν πατέρα

τέρα (1) εὐνοίαν, τοσαύτῳ καὶ περὶ αὐτὸν ἐπιδειξαμένῳ τῷ κηδεμονίαν, καὶ ἔτω πάντα μετ' ὀκλήσας αὐτῷ κατὰ δόξαν.

κζ. Καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῶ κυρίῳ μου Ἀβραάμ, ὃς ἐκ ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τῶ κυρίῳ μου Ἀβραάμ. ἐμὲ εὐλόγησε Κύριος εἰς οἶκον τῶ ἀδελφῶ τῶ κυρίῳ μου.

κη. Καὶ δραμῆσα ἡ παῖς, ἀνήγειλεν εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς δι' ἐκάστων τῶν παρ' αὐτῆς γινομένων δείκνυσιν τὸ πρόθυμον τὸ περὶ τῷ φιλοξενίαν, διὰ τῶ δρόμου, διὰ τῶν ῥημάτων, διὰ τῆς ἐπιεικείας. ἔδραμε, γὰρ Φησι, καὶ ἀπήγειλεν εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. πάντα ἅπερ ἤκουσε παρὰ τῶ παιδὸς, ἐγνώρισε τοῖς γονεῦσι.

κθ. Τῆ δὲ Ῥεβέκκα ἀδελφὸς ἦν, ὃ ὄνομα Λάβαν. καὶ ἔδραμε Λάβαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τὴν πηγήν. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα εἶδε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλλια ἐν ταῖς χερσὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, καὶ ὅτε ἤκουσε τὰ ῥήματα Ῥεβέκκας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, λευγῆς, ἔτω λελάληκέ μοι ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐσηκίωτος αὐτῆς ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς πηγῆς.

λα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, δεῦρο ἐσελθε, εὐλογητὸς Κύριος· ἵνα τί ἐσηκας ἔξω; ἐγὼ δὲ ἠτοίμακα τὴν οἰκίαν, καὶ τόπον ταῖς καμήλοις. λβ. Εἰσήλθε δὲ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἀπέσαξε τὰς καμήλας, καὶ ἔδωκεν ἄχυρα καὶ χορτάσματα ταῖς καμήλοις, καὶ ὕδωρ νίψασθαι τοῖς ποσὶν αὐτῆς, καὶ τοῖς ποσὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ' αὐτῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ τῶτον δόλοισιν Κύριον ἐπὶ τῆ παρθεσία τῶ ξένου, καὶ πρὸ τῆς διὰ τῶν ἔργων φιλοξενίας πολλῷ τῷ προτροπῷ ἐπιδεικνύμενον. Καὶ μετ' ὀκλήσας. Ὅρα πῶς καὶ ἐπὶ τῆς πλάνης ἐχόμενοι, περὶ τῷ φιλοξενίαν ἦσαν πολλῷ τῷ σκεδῶν ἐπιδεικνύμενοι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δόλοισιν Κύριος· ἵνα τί ἐσηκας ἔξω; τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει,

Α,, ἠυλογημένος ὑπὸ Κυρίου. ἔτω καὶ τὸ μετ' ἐμεληθῆ. καὶ ὠργισθῆ ἀπὸ ἐβραϊκῆ τύπε ἐρμηνεύθην, τραχέως νοεῖται.

λγ. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους φαγεῖν. καὶ εἶπεν, ἔ μὴ φάγω, ἕως τῶ λαλήσαί με τὰ ῥήματά μου. καὶ εἶπε, λάλησον.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶδες πῶς ἡ ἐρηγορῶς καὶ νήφων;

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θαυμαστὸς δὲ πάλιν τῆς ὕσεβῆς ὑπερηγίας ὁ παῖς. πρὶν γάρ τι φαγεῖν, τὸ τῶ δεσπότη προβάλλεται πρόσαγμα.

λδ. Καὶ εἶπε, παῖς Ἀβραάμ ἐγὼ εἰμι.

λε. Κύριος εὐλόγησε τὸν κύριόν μου σφόδρα, καὶ ὑψώθη· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πρεβάτα καὶ βόας, χρυσίον καὶ ἀργύριον, παῖδας καὶ παιδάσ. λς. δίσκας, καμήλας καὶ ὄνας. Καὶ ἔτεκε Σάρρα ἡ γυνὴ τῶ κυρίῳ μου ἕνα τῷ κυρίῳ μου μετὰ τὸ γηράσαι αὐτῆν. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν πλεῖστον λέγει, ἔχ ἵνα δείξῃ εὐπορον, ἀλλ' ὅτι ἀπὸ Θεοῦ εἴληφεν.

ΙΩΑΝΝΟΥ. Καὶ τὸν τόκον τῶ Ἰσαάκ ἀπὸ τῆς τῶ Θεοῦ ὀνοίας φάσκει γεγονέναι, ἔ κατὰ φύσεως ἀκολοθίαν. (2)

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ μὲν οἰκέτης τῶ Ἀβραάμ ἀφηγεῖτο τοῖς αὐτῶν χαρῶν τῶ οἰκείῳ δεσπότη τὸν πλεῖστον, καὶ ὅτι μόνον αἴα ἠγαπημένον ἔχει τὸν κληρονόμον. μεμνησαγωγῆσαι δὲ τὰ ἔθνη καὶ οἱ θεασέσιοι μαθηταί, τὸν τῶ Θεοῦ καὶ πατρός κληρονομήσαντες πλεῖστον, τῷ ἐλπίδα, τῷ ζῶντι, τὸν ἀγιασμόν· εἰς δὲ ὅτι καὶ μόνος ὁ υἱὸς κατὰ φύσιν, καὶ ἀληθῶς Χριστὸς, ὃς καὶ τῶν ὄλων τέθειται κληρονόμος, ἀπήγγελλον ἀναργῶς.

λζ. Καὶ ἠρξισέ με ὁ κύριός μου, λέγων, ἔ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν τῇ γῆ αὐτῶν.

λη. Ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τῶ πατρός μου παρεύση, καὶ εἰς τὴν Φυλῆν μου, καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαάκ ἐκεῖθεν.

λθ. Εἶπα δὲ ἐγὼ, μήποτε ἔ πορεύσεται ἡ γυνὴ μετ' ἐμῶ. Καὶ εἶπέ μοι, Κύριος ὁ Θεός, ὃ εὐηρέτησα ἐναντίον αὐτῆς, αὐτὸς ἀποσελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτῆς μετὰ σῶ, καὶ εὐδοῦσαι τὴν ὁδόν.

(1) Ὁρθότ. τῷ πρὸς τὸν πατριάρχην.

(2) Εἶτα ἐπειδὴ διηγήσατο τῶ δεσπότη τῷ περιφάνειαν, τῶ Ἰσαάκ τὸν τόκον, λέγει λοιπὸν κτ. Ταῦτα μὲν ὁ Χρυσός. ὡ κεφ. κδ. τῆς γεν.

ὁδόν σου. καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ
 μα. τῆς Φυλῆς μου, καὶ ἐκ τῆς οἴκου
 τῆς πατρὸς μου. Τότε ἀθῶος ἔσῃ ἀπὸ
 τῆς ἀρεῆς μου· ἡνῖκα δὲ εἰάν ἐλθῆς εἰς
 τὴν ἐμὴν Φυλὴν, καὶ μήσοι δῶσι,
 καὶ ἔσῃ ἀθῶος ἀπὸ τῆς ὀρκισμῶς μου.
 μβ. Καὶ ἐλθὼν σήμερον ἐπὶ τὴν πηγὴν,
 εἶπα, Κύριε ὁ Θεὸς τῆς κυρίας μου Ἀ-
 βραὰμ, εἰ σὺ εὐδοκῆς τὴν ὁδόν μου, ἢ
 μγ. ἐγὼ πορεύομαι εἰς αὐτήν· Ἰδὲ ἐγὼ
 ἐφῆσα ἐπὶ τῆς πηγῆς τῆς ὕδατος,
 αἱ δὲ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς
 πόλεως ἐξελεύσονται ὑδρεύσασθαι
 ὕδωρ· καὶ ἔσαμ ἢ παρθένος, ἢ ἂν ἐγὼ
 εἶπω, πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς
 μδ. ὑδρίας σου, Καὶ εἶπη μοι, καὶ σὺ
 πίε, καὶ ταῖς καμήλοισ σου ὑδρεύσο-
 μαί· αὕτη ἡ γυνὴ ἦν ἠτοίμασε Κύριος
 τῷ ἑαυτῆς θεράποντι Ἰσαάκ· καὶ ἐν
 τῷ τῷ γνώσομαι, ὅτι πεποίηκας ἔλεος
 με. τῷ κυρίῳ μου Ἀβραὰμ. Καὶ ἐγένε-
 το πρὸς τῆς με συντελέσαι λαλῶσα ἐν
 τῇ διανοίᾳ, εὐθύς Ῥεβέκκα ἐξεπό-
 ρεύετο ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν
 ὤμων· καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν, καὶ
 ὑδρεύσατο. εἶπα δὲ αὐτῇ, πότισόν-
 με. Καὶ ἀπεύσασα, καθεῖλε τὴν
 ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς ἀφ'
 ἑαυτῆς, καὶ εἶπε, πίε σὺ, καὶ τὰς
 καμήλας σου ποτιῶ. καὶ ἔπιον, καὶ
 μς. τὰς καμήλας ἐπότισε. Καὶ ἠρώτη-
 σα αὐτήν, καὶ εἶπον, τίνοσ εἰς θυγα-
 τῆς; ἀνάγγελόν μοι· ἢ δὲ ἔφη, θυ-
 γάτῃς Βαθθὴλ εἰμι ἐγὼ τῆς υἱῆς Να-
 χωρ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Μελχὰ. καὶ
 μη. περὶ ἐθήκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ
 ψέλλια περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς. Καὶ
 εὐδοκήσας, προσεκύνησα τῷ Κυρίῳ·
 καὶ εὐλόγησα Κύριον τὸν Θεὸν τῆς
 κυρίας μου Ἀβραὰμ, ὃς εὐώδωσέ με
 ἐν ὁδῷ ἀληθείας λαβεῖν τὴν θυγα-
 τέρα τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρίας μου τῷ
 υἱῷ αὐτῆς.

μθ. Εἰ ἔν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ
 δικαιοσύνην πρὸς τὸν κύριόν μου, ἀ-
 παγγέλατέ μοι· εἰ δὲ μὴ, ἵνα ἐπι-
 σρέψω εἰς δεξιά, ἢ εἰς ἀριστερά.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἵνα ἐπισρέψω
 εἰς δεξιά, ἢ ἀριστερά, ἀντὶ τῆς ζητήσω αὐ-
 τῷ γυναικῶ ὅταν εἰάν εὖρω.

ν. Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν καὶ Βα-
 θθὴλ, εἶπαν, παρὰ Κυρίας ἐξῆλθε
 τὸ πρῶταγμα τῆτο, ἢ ὀνησόμεθα
 ἐν ἀντιπεῖν κακὸν καλῶ.

Α Ο ΣΥΓΡΟΣ. Οὐ διωησόμεθα εἰπῆν κα-
 λόν, ἢ κακόν.

να. Ἰδὲ Ῥεβέκκα ἐνώπιόν σου· λα-
 βῶν ἀπὸ τρεχε· καὶ ἔσω γυνὴ τῷ υἱῷ
 τῆς κυρίας σου, καθὰ ἐλάλησε Κύριος.

ΛΔΗΛΟΥ. Καθὰ ἐλάλησε Κύριος.
 τὸ βῆλημα τῆς Θεῶ καὶ τῷ οἰκονομίαν,
 λόγον καλεῖ.

Β νβ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκῆσαι τὸν
 παῖδα τῆς Ἀβραὰμ τῶν ῥημάτων αὐ-
 τῶν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν
 τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἐξενέγκας ὁ παῖς
 σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱμα-
 τισμον, ἔδωκε Ῥεβέκκα. καὶ δῶρα
 ἔδωκε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς. (1)

ΛΔΗΛΟΥ. Δεῖ γὰρ πάσης πράξεως
 καθαρᾶς ἀρχαῖν τῷ πρὸς Θεὸν ὀχαρι-
 σίαν, καὶ τιμῶν. διὰ τῆτο ὁ παῖς προσκυνεῖ
 πρότερον, ἄτα χαρίζεται τὰ δῶρα.

νδ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον αὐτὸς
 καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῆς ὄντες, καὶ
 ἐκοιμήθησαν· καὶ ἀναστὰς τὸ πρῶτ
 εἶπεν, ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω
 πρὸς τὸν κύριόν μου.

νε. Εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς,
 Δ καὶ ἡ μήτηρ, μενάτω ἢ παρθένος
 μετ' ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα, καὶ
 νς. μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεται. Ὁ δὲ εἶ-
 πε πρὸς αὐτὰς, μὴ κατέχετέ με·
 καὶ γὰρ Κύριος εὐώδωσε τὴν ὁδόν μου·
 ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς
 τὸν κύριόν μου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἀνέχεται δὲ
 Ε λεγόντων, μενάτω μετ' ἡμῶν ἢ παρθέ-
 νος ἡμέρας ὡσεὶ δέκα. τῆτο γὰρ εἰαν-
 τίον τῷ, ἰδὲ ἢ Ῥεβέκκα ἐνώπιόν σου, λα-
 βῶν ἀπέλθε. ὅταν ἐγνωκε τὸ τῆς ἡδῆς
 ἀλλότριον. ἄλλως τε καὶ ὡς σπυδαῖος ὑπη-
 ρέτης ἐπέγεται.

νς. Οἱ δὲ εἶπαν, καλέσωμεν τὴν
 παῖδα, καὶ ἐρωτήσωμεν τὸ σῶμα αὐ-
 νη. τῆς. Καὶ ἐνάλεσαν Ῥεβέκκαν, καὶ
 εἶπαν αὐτῇ, πορεύσῃ μετὰ τῆς ἀν-
 θρώπων τῆς; ἢ δὲ εἶπε, πορεύ-
 σομαι.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Καὶ ἠρωτᾶτο μετ' ἢ παρ-
 θεῖνος, εἰ συμβαδιεῖται τῷ οἰκέτῃ προθύ-
 μως· ἢ δὲ, κατένευσεν ὀδύς. ἐτοιμοτά-
 τη γὰρ λαν ἢ ἐξ ἐθνῶν Ἐκκλησία, μο-
 νονεχι δὲ καὶ θερμῇ τῷ ἀγάπησιν τῷ εἰ.
 Χριστῷ, καὶ μαρτυρᾶ γράφων ὁ θεωσείος
 Η Δαβὶδ περὶ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἀγέλης· τῷ
 ἑτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέχε
 τὸ ἔς αὐτῆ.

νθ. Καὶ

(1) Τὸ, καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς, ἢ κατὰ τὸ τῷ κώδ.

νθ. Καὶ ἐξέπεμψαν Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ τὰ ὑπέχοντα αὐτῆς, καὶ τὸν παῖδα τῆ Ἀβραὰμ, καὶ τὴς μετ' αὐτῆ.

ΑΚΥΛΑΣ Φησὶ καὶ τὴν τιτθὴν αὐτῆς.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς.

Ξ. Καὶ εὐλόγησαν Ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ εἶπαν αὐτῇ, ἀδελφὴ ἡμῶν εἰ· γίνε εἰς χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομήσῃ τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς καὶ ἔτοι ἀγνοῦντες σημαίνουσι τῇ κόρῃ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, τῆ Θεῶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν πρὸς τὸτο κατοδοώσαντος. ἀμφοτέρω γὰρ αὐτῇ προμύθουσι, ὅτι καὶ εἰς χιλιάδας μυριάδων ἔσῃ, καὶ ὅτι κληρονομήσῃ τὸ σπέρμα αὐτῆς τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων. εἶδες διὰ πάντων δεικνυμένω εἰσαγγὴ τῆ Θεῶ τὴν πρόνοιαν, πῶς καὶ διὰ τῶν ἀπίστων προμύθεσθαι τὰ μέλλοντα οἰκονομεῖ ὁ τῶν ἀπάντων δεσπότης;

Ξα. Ἀνασᾶσα δὲ Ῥεβέκκα καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῆς, ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλας, καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ τῆ ἀνδρώπῃ. καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς τὴν Ῥεβέκκαν, ἀπῆλθεν.

Αἱ ἄβραμ. Ἀκύλας, παιδίσκα· Σύμμαχος, κοράσια.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες ὅταν ἀγεται νύμφω ὁ πατριάρχης; ὑδροδομένω, καὶ τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων φέρουσαν, καὶ νῦν πάλιν ἐπιβάσκει ἐπὶ τὰς καμήλας. εἰδαμὲ ἡμίονοι ἀργύρω περιλαμπόμενοι τῆς τραχήλας, εἰδὲ οἰκετῶν ἐσμὸς, εἰδὲ ἡ πολλὴ βλακεία ἢ νῦν γινομένη, ἀλλὰ τοσαύτη ἡ τῶν παλαιῶν γυναικῶν ἢ ἀνδρεία, ὡς καὶ ἐπὶ τὰς καμήλας αὐτὰς ἐπιβαίνουσι, καὶ ἔτι οδοιπορεῖν.

Ξβ. Ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ φρέαρ τῆς ὀράσεως· αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς Λίβα.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πρέπεια πορεία τῷ ἀγίῳ, διὰ μὲν τὴν πολλὴν ἀναχώρησιν πορδομοσίῳ διὰ τῆς ἐρήμου, διὰ δὲ τὴν εἰς Θεὸν θεωρίαν πορδομοσίῳ κατὰ τὸ φρέαρ τῆς ὀράσεως.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Νῦν μὲν ἐν πορδοβεται κατ' αὐτὸ πρὶν λαβεῖν τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ πρὶν εὐλογηθῆναι ὑπὸ τῆ Θεῶ, ἐξῆς δὲ καὶ κατοικεῖ παρ' αὐτῶ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Φρέαρ ὀράσεως καλεῖται (1) ἀπὸ τῆ τὸν Ἰσαὰκ καὶ τὴν Ῥεβέκκαν ἀλλήλας ἐκεῖ θεάσασθαι. (2)

(1) Ἦν δὲ ἔτι κεκληθῆναι φασὶν ἀπὸ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἰδὲν. ὁ αὐτ.

Α Ξγ. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰσαὰκ ἀδολεχῆσαι εἰς τὸ πεδῖον τὸ πρὸς δαίλης· καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆ, εἶδε καμήλας ἐρχομένας.

ΑΚΥΛΑΣ. Τὸ, ἀδολεχῆσαι, ὁμιλῆσαι ἐν χώρῃ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Προσλαλήσαι ἐν τῷ ἀγρῷ.

Β ΔΑΗΛΟΥ. Ἐξῆλθεν ἀδολεχῆσαι. Ἐξῆλθε κατὰ μόνας τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς ὁμιλῆσαι.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἐξῆλθεν ἀδολεχῆσαι πρὸς δαίλης, ὁ Σύρος λέγει· ἦρχετο ὁ Ἰσαὰκ ἀπὸ τῆς ἀραρακ, καὶ ἦλθεν Ἰσαὰκ ἐκ τῆς γῆς, καὶ παρεσι δαίλης. ὁ δὲ Ἐβραῖος τὸ ἀδολεχῆσαι, παῖσαι Φησὶ· καὶ τὸ χωρίον καὶ τὴν γλῶσσοῖς λέγει.

Γ * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐξελεθῆν δὲ τῶν γῆνων τὸν μέλλοντα περὶ τῶν θείων ὁμιλεῖν· ὅπερ ἀδολεχῆσαι νῦν ὠνόμασεν. ἔπρόσκειται δὲ τίνι εἰκότως, ἐπεὶ μηδὲ ἀνδρώπῃ ἢ τοιαύτη ὁμιλία γίνεσθαι, ἀλλ' ἦτοι πρὸς Θεόν, ἢ αὐτῆ τινὸς πρὸς ἑαυτὸν.

Δ ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ πρὸς δαίλης σύμβολόν ἐστι τῆ μόλις ἐπὶ γῆρας δύνασθαι τινα ἐξελεθῆντα μετὰ καταλήψεως τῶν θείων ὁμιλεῖν.

Ξδ. Καὶ ἀναβλέψασα Ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδε τὸν Ἰσαὰκ· καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς καμήλας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ καμήλας δὲ κομίζει κόρῃ εἰς τρυφεράν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῷ σώματι, καὶ φυσικῶς ἔχουσαν ὄραν. διὸ καὶ τὸν νυμφίον ὡς εἶδεν, ἐπήδησεν.

Ε Ξε. Καὶ εἶπε τῷ παιδί, τίς ἐσὶν ὁ ἀνδρῶπος ἐκεῖνος ὁ πορευόμενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῶν; εἶπε δὲ ὁ παῖς, ἔτός ἐσὶν ὁ κύριός μου. ἢ δὲ λαβῶσα τὸ θέρισρον, περιεβάλετο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θέρισρον δὲ φασὶ τὸ ὀλόσημον.

Ζ ΔΑΗΛΟΥ. Ὅρα πανταχῆ τὴν σωφροσύνῃ αὐτῆς, πῶς ἡ αἰχμητὴ καὶ αἰδέσιμος.

Ξε. Καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαὰκ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐποίησεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διατὶ δὲ ὁ παῖς ὑφ' ἑτέρω πεμφθεὶς ἐπὶ τὴν πρεσβείαν, ἑτέρω ἀποπρεσβῶσαι; διηγήσατο γὰρ φησὶ τῷ Ἰσαὰκ. Εὐαγγελίζεται τῷ, δι' ὃν ἐπέμφθη. καὶ προτέρω δὲ εὐετύχε κατὰ ὁδόν. πάντως δὲ καὶ τῷ Ἀβραὰμ εἶπεν· εἰ καὶ μὴ γέγραπται.

Ξζ. Εἰ-

ξξ. Εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆ. καὶ ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν, καὶ ἐγένετο αὐτῆ γυνή· καὶ ἠγάπησεν αὐτήν. καὶ παρεκλήθη Ἰσαὰκ περὶ Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτῆ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διατὶ δὲ ἐκ εἰς τὸν τῆ πατρὸς οἶκον, ἀλλ' εἰς τὸν τῆς μητρὸς εἰσέρχεται λέγεται ὁ Ἰσαὰκ ἐπὶ γάμῳ; Ὅτι (1) ὁ μὲν πατὴρ πλείους ἀγαγόμενος γυναῖκας, (2) καὶ πλείους ἔχει οἴκους. λέγεται γὰρ. (3) οἶκος καὶ τὸ ἐκ γυναικὸς καὶ τέκνων σύστημα.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀκύλας δὲ ἐξέδωκεν, εἰσηγαγὼν αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτῆ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰκότως ἄρα ταύτῃ ἠγάπησεν, ἐξ ἀρετῶν τὸ φίλτρον εἰσάγαγον, καὶ ἰκανῶς ἐμποιῆσαι λήθῃ τῆς Σάρρας. ἔτω καὶ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν νυμφύεται, ἢ τὴν παρεῖσαν τῶν Ἰσραηλίων προτιμήσας συναγωγῶν, καλέσας δὲ τὴν

Α πόρῳ τυγχάνουσαν, καὶ ζήσασαν ἐν εὐδαιμονίᾳ. ταύτῃ αὐτῆ κατεγγυήσαντος τῆ πατρὸς, καὶ διὰ τῶν δέλων Ἀποστόλων νυμφαγωγῆσαντος. ἡμεοσάμην γὰρ ὑμᾶς, ὁ Παῦλος φησὶ, ἐν ἀνδρὶ παροφείον ἀγγεῶν, παρασηῆσαι τῷ Χριστῷ. πρὸς ἡμᾶς καὶ Δαβὶδ τὸ, ἀκροῦν ἰσχυατέρ, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ ἔσ σε, καὶ ἐπιλάθῃ τῆ λαῶ σε, καὶ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς σε, ὅτι ἐπιθυμῆσαι ὁ βασιλεὺς τῆ κάλλῃς σε. 2 Κορ. 11. 11. Ψαλ. 44. 10. 11.

Β * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ σωθήσθῃ λοιπὸν ὁ Ἰσαὰκ τῇ Ῥεβέκκῃ, παρεκλήθη, φησὶ, περὶ Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτῆ. παρέσι δὴ ἐν καὶ δι' αὐτῆ νοεῖν, ὅτι λελύπηται μὲν ὁ Χριστὸς, μόνον δὲ ἐχὶ τεθνεώσης διὰ τὴν ἀπίστιαν τῆς Ἰσραηλίων συναγωγῆς, ἐξ ἧς καὶ αὐτὸς κατὰ σάρκα γεγέννηται. ἐπειδὴ δὲ γέγονε νυμφίος τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας, κατέληξε τρόπον τινα τῆς ἐπ' ἐκείνη λοιπὸν κατηφείας. εἴρηται γὰρ διὰ τῶν Προφητῶν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἔσαι ὃν τρόπον ὁφραυθήσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, ἔτωσ ὁφραυθήσεται καὶ Κύριος ἐπὶ σοί. Ησ. 62. 5.

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. **Π**ροφόμενος δὲ Ἀβραὰμ, ἔλαβε γυναῖκα, ἣ ὄνομα Χεττίρα. Ἔτεκε δὲ αὐτῷ τὸν Ζεμὲρᾶν, καὶ τὸν Ἰεκτᾶν, καὶ τὸν Μάιδαν, καὶ τὸν Μαδαῖμ, καὶ τὸν Ἰεζβαὺν, καὶ τὸν Σχέ. Ἰεκτᾶν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαβᾶν, καὶ τὸν Θαμᾶν, καὶ τὸν Δαιμᾶν. υἱοὶ δὲ Δαιμᾶν ἐγένοντο Ῥαγξήλ, καὶ Ναβδεήλ, καὶ Ἀσφριεῖμ, καὶ Δατσειεῖμ, καὶ Λωμείμ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Χεττίρα ἐρμηνεύεται μικροτέρα, ἢ ὑποδεεστέρα. Ἰεζβαὺν, ἀφῆσι, ἢ ἀφῆσει. Σαβᾶν, χρυσόλαλος. (4) Σαβᾶν, ἀποσροφή. Θαμᾶν, ἐκλειψὶς αὐτῶν, ἢ σωτελέμενοι. Δαιμᾶν, ἰκανὴ κρίσις, ἢ μονότης. Ῥαγξήλ, φίλος ἰσχυρός, ἢ ποιμανσία Θεῶ. Ναβδαινα, δαλδῶν τῷ Θεῷ. Ἀσφριεῖμ, ἐδραῖοι, ἢ κατόδιδόντες. Δατσειεῖμ, σφυροκόποι.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπὸ τῶν τέκνων Χεττίρας ἔθνη γέγονε πλείσα, ἃ κατώκησαν τὴν Τρωγλοδύτην ἔρημον, καὶ τὴν ὑδαίμονα Ἀραβίαν, καὶ τὴν διήκυσαν τὴν τε Μαδιανίτιν, καὶ πόλιν Μαδαῖμ παρακειμένην τῇ ὑπὲρ τὴν Ἀραβίαν ἐρήμῳ, ἀν-

Δ τικρὸν Φαράν, εἰς ἀνατολὰς τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. ὅθεν τὸ Μαδιανιτῶν ἔθνος ἀπὸ Μαδαῖμ ἢ Ἀβραὰμ, καὶ Χεττίρας. ὡς εἶναι δῆλον ἐκ τῆς, ὅτι ὁ Ἰωθᾶρ ὁ περιθέρους Μωϋσέως ἀπόγονος ἦν τῆ Ἀβραὰμ, καὶ συγγενῆς Μωϋσέως.

δ. Οἱ υἱοὶ δὲ Μαδαῖμ Γεφάρ, καὶ Ἀφῆρ, καὶ Ἐνώχ, καὶ Ἀβιδρά, καὶ Σεργαμά. πάντες ἔτοι ἦσαν υἱοὶ Χεττίρας.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Γεφάρ, αἰδεῖς. ἢ ἐλλείπων. Ἀφῆρ, χάρις, ἢ γῆνιος, ἢ ἀποδός. Ἐνώχ, χάρις σε. Ἀβιδρά, παλῶς με ὑψος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπὸ τῆ Ἀφῆρ τῆ ἐχγόνος (5) Ἀβραὰμ καὶ Χεττίρας, Ἀφρικὴ κέκληται. ἰσόρηται δὲ (6) ἐν τῇ πρώτῃ λογίᾳ τῆς ἀρχαιολογίας τῆ Ἰωσήφ. (7)

ε. Ἔδωκε δὲ Ἀβραὰμ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτῆ. καὶ τοῖς υἱοῖς τῶν παλαιῶν αὐτῆ ἔδωκεν Ἀβραὰμ δόματα· καὶ ἐξαπέσειλεν αὐτῆς ἀπὸ Ἰσαὰκ τῆ ὑἱῆ αὐτῆ, ἔτι ζῶντος αὐτῆ, πρὸς ἀνατολὰς εἰς γῆν ἀνατολῶν.

ΠΡΟΚΟ.

(1) Τὰ ἀπὸ τῆ διατῆ, ἄχρι τῆ, ὅτι ἐκ τῆ τῆς Αὐγ. κώδ. ἐλήφθη.

(2) Διῶμαι καὶ πλείς. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(3) Οἶκος γὰρ ἢ μόνον τὸ οἰκοδόμημα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ γαμικῆς συζυγίας ἢ τέκνων σύστημα. ὁ αὐτ.

(4) Χρηστὸς λαός. ἐν Τόμ. 2. σελ. 39. τῆς τῆ Ῥεβέκκῃ ἐκδόσ.

(5) Ἐγγόνος. ὁ αὐτ.

(6) Ὡς Ἰωσήφτος ἐν τῷ τῆς ἀρχαιολογίας. ὁ αὐτ.

(7) Ἐν βιβλ. 1. καφ. 15.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Διαφορὰν δὲ φασὶν ὑπαρχόντων καὶ δομάτων. τὸ μὲν γὰρ σημαίνει τὰ κτήματα, καὶ ὅσα βέβαια τῶν κληθῶν δόματα δέ, τὰ χειρόδοτα, καὶ ὧν ἡ χρῆσις ἐφ' ἡμέρας.

ζ. Ταῦτα δὲ τὰ ἔτη ἡμερῶν ζωῆς Ἀβραάμ ὅσα ἐζησεν, ἑκατὸν ἐβδομηκονταπέντε.

η. Καὶ ἐκλείπων, ἀπέθανεν Ἀβραάμ ἐν γῆρι καλῷ πρεσβύτερος, καὶ πλήρης ἡμερῶν καὶ πωροτετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τίς ἀγνοεῖ τῶν αἰτετυχηκότων ταῖς ἱερωτάταις βίβλοις, ὅτι σχεδὸν τῶν προγόνων ἑαυτῆ πάντων ὁ σοφώτατος Ἀβραάμ ὀλιγοχρονώτατος εἰσάγεται; καὶ κείνων μὲν, οἱ μακροβιώτατοι γεγονάσιν, εἰς αὐτὸν δὲ ἀναγέγραπται πρεσβύτερος. φασὶν ἔν οἱ χρησμοὶ, ὅτι Ἀβραάμ ὡς πρεσβύτερος προβεβηκώς, καὶ Κύριος ὀλόγησε τὸν Ἀβραάμ καὶ πάντα. Τῆτό μοι δοκεῖ τῶν προκειμένων αἰτίας ἀπόδοσις εἶναι, δι' ἧς πρεσβύτερος ἐλέχθη ὁ σοφός. ἐπιφροσυνῆ γὰρ Θεὸς τὸ λογικὸν τῆς ψυχῆς μέρος ὅταν εὖ διατεθῆ, καὶ μὴ καθ' αἴδιον, ἀλλὰ κατὰ πάσας τὰς ἐπιβολὰς ὀλογηθῆ, πρεσβυτέρᾳ γνώμῃ χρώμενον, καὶ αὐτὸ δὴ πρὸς πρεσβύτερον ἐστίν. ἔτω καὶ τὸς συνέδρους τῆς Θεοφιλεῖς λαῶν δώδεκα ἐβδομάδων ἀριθμὸν εἰληφώτας, πρεσβύτερος ὀνομάζειν ἔδος. λέγεται γὰρ, συνάγαγε μοι ἐβδομηκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, ἕς αὐτὸς σὺ οἶδας, ὅτι ἔτοι αἱσι πρεσβύτεροι. ἔκβεν ἔ τὸς ὑπὸ τῶν τυχόντων γέροντας νομιζομένους ὡς ἱεροφάντας, ἀλλ' ἕς ὁ σοφός οἶδε μόνος τῆς τῶν πρεσβυτέρων ἡξίωσε προσρήσεως. ἕς μὲν γὰρ ἂν ἔτος ἀποδοκιμάσῃ, κατὰ πρὸς ἀργυραμοιβὸς ἀγαθὸς, ἐκ τῆς τῆς ἀρετῆς νομίσματος κεκιβδηλομένους, νεωτεροποιοὶ τὰς ψυχὰς ἅπαντες ἕς δ' ἂν γνωρίμους ἐτελέσῃ ποιήσασθαι, δοκιμοί τε καὶ φρόνημα πρεσβύτεροι κατὰ τὸ ἀναγκαῖόν εἰσι.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐδεὶς κενός, πλήρης ἡμερῶν μεμαρτύρηται εἶναι ἄλλ' οἵτινες λέγουσιν ἂν, ἐκ τῆς πληρώματος αὐτῆ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀβραάμ μὲν καὶ Ἰακώβ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ. Ἰσαὰκ δὲ καὶ Ἰσμαὴλ πρὸς τὸ γένος αὐτῆ. πλὴν καθ' ἑκάτερα φαίνεται, ὅτι Μωϋσῆς οἶδε μάλιστα μέλλοντα αἰῶνα. εἰδὲς γὰρ προσίθεται τοῖς μὴ ἔσιν. ἄλλος δὲ προσίθεσθαι φησὶ λέγεται λαῶν μήπω γεγονότι. ἀρχὴ γὰρ αὐτὸς καὶ προπάτωρ τῆς γενεῆς ἐστίν. τὸν ἔν μέλλοντα δι' αὐτὸν γινέσθαι, ὡς ἤδη γεγονότα, χαριζόμενος αὐτῆ τῶν Θεοπρεπῶ τῶν ἀρετῶν, ἰδρύνεται ὡς καὶ λέγεσθαι, προσίθεσθαι.

θ. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἰσαὰκ καὶ Ἰσμαὴλ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆ εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλὸν, εἰς τὸν ἀγρὸν Χεβρών, τὸ τῆς Σαὰρ τῆς Χετταίας, ὅς ἐστιν ἀπέναντι Μαμβρῆ.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἐφρών, χῆς, ἡ γῆινος, ἡ σποδός. Σαὰρ, μεσημβρία. Μαμβρῆ, ἀπὸ ὀράσεως.

ι. Τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον, ὃν ἐκτίσαστο Ἀβραάμ παρὰ τῶν υἱῶν τῆς Χετ. ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραάμ, καὶ Ἰα. Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτῆ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραάμ, εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἰσαὰκ υἱὸν αὐτῆ. καὶ κατώκησεν Ἰσαὰκ παρὰ τὸ **ιβ.** Φρέαρ τῆς ὀράσεως. Αὐταὶ δὲ αἱ γενεαὶ Ἰσμαὴλ υἱῆς Ἀβραάμ, ὃν **ιγ.** ἔτεκεν Ἀγαρ ἡ Αἰγυπτία ἡ παιδίσκη Σάρρας τῶ Ἀβραάμ.

ιγ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσμαὴλ, κατ' ὄνομα τῶν γενεῶν αὐτῆ. πρῶτότοκος Ἰσμαὴλ, Ναβαιώθ, καὶ Κηδάρ, καὶ Ἀβδηλ, **ιδ.** καὶ Μασάν, Καὶ Μασμὰμ, καὶ **ιε.** Ἰδμα, καὶ Μασῆ, Καὶ Χορδὰδ, καὶ Θεμάν, καὶ Θετῆρ, καὶ Ναφές, καὶ Κεδμάν.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἰσμαὴλ, ἀκοή Θεῶ. Ναβαιώθ, προφητεία. Κηδάρ, συσκοτασμός. Ναβδεήλ, δαδῶν Θεῶ. Μασσάν, ἐξ ἡδυσμῶν. Μασμάν, προσοχή, ἡ ἀκοή. Ἰδμα, σιωπή. Μασί, ἐπαρσις. Χορδὰδ, μέτρον κινέμενον. Θεμάν, σωτέλεια. Ἰετῆρ, ἐξωρισμός. Ναφές, ἀναψυχή. Κιδμα, ἐμπροσθίος.

ις. Οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαὴλ. ἢ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν. δώδεκα ἄρχοντες κατὰ τὰ ἔθνη αὐτῶν.

ιθ. Κατὰ τὰ ἔθνη αὐτῶν, τετέσι τῶν φυλῶν. Φύλαρχοι γὰρ καὶ ἔτοι γεγονάσιν, ὡς οἱ δώδεκα πατριάρχαι. Ἰσμαηλῆται δὲ εἰσιν, οἱ καὶ Ἀγαρῆνοι ἀπὸ τῆς Ἀγαρ. οἱ αὐτοὶ καὶ Σαρακῆναι ἑαυτῆς καλεῖσιν ἀπὸ τῆς Σαρρας, θέλοντες ἐξδραχνίζεσθαι ἑαυτῆς.

ιζ. Καὶ ταῦτα τὰ ἔτη ἡμερῶν τῆς ζωῆς Ἰσμαὴλ, ἑκατὸν τριακονταεπτά ἔτη. καὶ ἐκλείπων, ἀπέθανε καὶ πωροτετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰδὲ Ἰσμαὴλ εἶδε μέλλοντα αἰῶνα. εἰδὲς γὰρ προσίθεται τοῖς μὴ ἔσιν.

ιη. Κα-

ιη. Κατώκησε δὲ ἀπὸ Εὐίλατ ἕως Σὺρ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου ἕως ἔλθειν πρὸς Ἀσσυρίους· κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ καταώκησεν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εὐίλατ, ὀδύσσα· Σὺρ, τείχος.

ΛΗΛΟΥ. Ὅτι ἀπὸ Αἰγύπτου ἕως Ἀσσυρίων οἱ Ἰσραηλίται οἰκοῦσι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἄνω τῆ Ἀγαρ ὁ Θεὸς ἐπηγγέλατο, κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ ὁ Ἰσραήλ κατώκησεν· ἐπὶ μὲν Αἰγύπτου, τῶν ἀπὸ μητρὸς ἀδελφῶν· ἐπὶ δὲ Ἀσσυρίων, τῶν ἀπὸ πατρὸς. ἦσαν δὲ διὰ μέσων ἀδελφοί· εἴθις οἱ Ἰσραηλίται, καὶ ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας· εἴθις δὲ, οἱ ἀπὸ τῆς Χελθίας.

ιθ. Αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Ἰσαὰκ ἡς Ἀβραάμ· Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ.

κ. Ἦν δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν τεσσαράκοντατριῶν, (1) ὅτε ἔλαβε τὴν Ρεβέκκαν θυγατέρα Βαθθὴλ τῆ Σὺρ ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας, ἀδελφὴν Λάβαν τῆ Σὺρ, ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἦν δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν μ', ὅτε ἔλαβε τὴν Ρεβέκκαν μετὰ τρία ἔτη τῆ θανάτου Σάρρας. ἔκην ἐπέζησεν Ἀβραάμ μετὰ τὸν γάμον Ἰσαὰκ ἔτη τριακονταπέντε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος ἄνεκον ἡμῖν τὸν χρόνον τῆ Ἰσαὰκ ἐπισημαίνεται, καὶ φησιν, ἡ δὲ Ἰσαὰκ ἐτῶν μ', ὅτε ἔλαβε τὴν Ρεβέκκαν; Οὐχ ἀπλῶς, εἰς εἰρήνην ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει μετὰ ταῦτα τῆς Ρεβέκκας ἡμῖν διηγείσθαι τὴν σείρωσιν, καὶ ὅτι ἐξ οὐχῆς τῆ δικαίης τὰ τῆς παιδοποιίας αὐτῆ γέγονε, βέλεται διδάξαι ἡμᾶς τὸ μέγεθος τῆς ὑπομονῆς τῆ Ἰσαὰκ, καὶ σημαίνει τὸν χρόνον ἀκριβῶς, ὅσον εἰς ἀπαυδία γέγονεν· ἵνα καὶ ἡμεῖς ζηλῶντες τὸν δίκαιον, ἔτω προσεδρόσωμεν ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἰκεσίαις, ἐπειδὴν αὐτῶν τι παρ' αὐτῆ.

κα. Ἐδέετο δὲ Ἰσαὰκ Κυρίαν περὶ Ρεβέκκας τῆς γυναίκος αὐτῆ, ὅτι σείρα ἦν. ἐπήκησε δὲ αὐτῆ ὁ Θεός, καὶ συνέλαβεν ἐν γαστρὶ Ρεβέκκα ἡ γυνὴ αὐτῆ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος ἄνεκον βία ἔσα θάυμασθαι καὶ αὐτῆ, καὶ ὁ ἀνὴρ

αὐτῆς, καὶ πολλῆς τῆς σωφροσύνης ἀμφοτέροι ἐπιμελόμενοι, σείρα ἡ; ἔκ ἔχομεν ἐπιλαβεσθαι αὐτῶν τῆς ζωῆς, καὶ εἰπᾶν ὅτι τῶν ἀμαρτιῶν ἡ ἔργον ἡ σείρωσις. καὶ ἵνα μάθῃς τὸ θαύμασθαι, ὅτι ἔκ αὐτῆ μόνον σείρα ἡ, ἀλλὰ καὶ ἡ μήτηρ τῆ δικαίης ἡ Σάρρα· καὶ ἔκ ἡ μήτηρ δὲ αὐτῆ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ νυμφὴ, τῆ Ἰακώβ ἡ γυνὴ, ἡ Ραχὴλ λέγω. τί βέλεται τῶν σείρων τέτων ὁ χορός; Καὶ μεθ' ἕτερα.

Β Τίς ἐν ἐσὶν ἡ αἰτία; ἵνα ὅταν ἴδῃς τὴν Παρθένον τίχῃσαν τὸν κοινὸν ἡμῶν δεσπότην, μὴ ἀπισήσῃς. γυμνασόν σε εἰ ταῦτα τὴν διάνοιαν, φησὶν, εἰ τῆ μήτρα τῶν σείρων, ἵν' ὅταν ἴδῃς πεπηρωμένῳ καὶ δεδεμένῳ μήτραν πρὸς παιδοποιίαν ἀνοιγομένῳ ἐκ τῆς τῆ Θεῆ χάριτος, μὴ θαυμάσῃς ἀκούων ὅτι Παρθένος ἔτεκε. μᾶλλον δὲ θαύμασον καὶ ἐκπλάγηθι, ἀλλὰ μὴ ἀπισήσῃς τῷ θαύματι.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅρα τοίνυν τὴν Ρεβέκκαν ὀψιζομένῳ (2) καὶ μὴ ὠδίνεσαν. σείρα γὰρ ἡ. ἀτεκνῶσα (3) δ' ἐν ὁμῶς, ἐκ φιλοτιμίας Θεῆ, καὶ ἐξ αἰτήσεως Ἰσαὰκ ἔτεκε τὸν τε Ἠσαῦ τὸν πρωτότοκον, καὶ οὐδὲν καὶ κατόπιν ἰόντα τὸν Ἰακώβ. δι' ὧν εὖ μάλα ἐξαικονοιδεῖν ἂν οἱ δύω λαοί· ὅ, τε Ἰσραὴλ, καὶ μέντοι καὶ οἱ ἐξ ἐθνῶν. καὶ πρωτότοκος ὁ Ἰσραὴλ· προαισκέκληται γὰρ διὰ νόμον· οὐδὲτος δὲ μετ' ἐκείνων ὁ εἰ πῖσαι Χριστῆ.

κβ. Ἐσκήρτων δὲ τὴν παιδίαν ἐν αὐτῇ· εἶπε δὲ, εἰ ἔτω μοι μέλλει γίνεσθαι, ἵνα τίμοι τέτο;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐσκήρτων, φησὶ, τὰ παιδία εἰ αὐτῇ, καὶ πολλῶν αὐτῇ πόρον αἱ ὠδίνες παρεῖχον. εἶπε γὰρ φησὶν, εἰ ἔτω μοι μέλλει γίνεσθαι, ἵνα τίμοι τέτο; εἰ δὲ γὰρ εἰς ἡμῶν ὁ μέλλων τίχῃσθαι, ἀλλὰ δύω κατ' αὐτὸ εἰ τῇ γαστρὶ παιδίαν περιέφερε, καὶ ἡ σκνοχωρία πολλῶν αὐτῇ τὴν ὀδύνην κατεσκόδαζεν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλ' ἡ ἀσύμφωνος τῶν νέων λαῶν ὁ κατὰ χρόνον πρωτότοκος. τέτο γὰρ δηλοῖ τὸ εἰ αὐτῇ τῇ νηδύϊ διασκιρτῶν τὰ βρέφη, τὴν ἐσομένῳ ὡσπερ ἔκθραν ὑποσημαίνοντα.

Ζ Ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ Κυρίαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστιν, ἐπορεύθη πυθέσθαι παρὰ Κυρίαν; Ἐδραμεν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ γυνῶσιν, καὶ ἐπὶ τὸν ἱερέα τὸν τῆ θείας θεραπεύτην, ἀπόβασα διὰ τέτων λαυθάνοντων μαθεῖν τὴν γυνῶσιν· καὶ διηγησαμένη πάντα τὰ κατ' ἑαυτῶν, ἐμάνθανεν ἅπαντα μετὰ ἀκριβείας, τῆ

X 2

Φιλαν-

(1) Τὸ, τριῶν ἰσ. γραφικὸν ἀμάρτημα. τεσσαράκοντα γὰρ ἔχουσιν αἰτε κοινῇ τῆς Γραφ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Χρυσός. καὶ ὁ Προκόπ.

(2) Ὅψις μὲν καὶ μέλλει ὠδίνεσαν. εἰ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 96.

(3) Ἀτεκνῶσα δ' ἐν ὁμῶς ἐκ φιλοτιμίας Θεῆ, καὶ ἐξ ἀγαπήσεως Ἰσαὰκ, τὸν τε Ἠσαῦ, κτ. αὐτ.

Φιλανθρωπικῶς Θεὸς διὰ τῆς τῆς ἱερέως γλώτ-
της ἐκκαλύπτουτος αὐτῇ ἅπαντα σαφῶς,
καὶ ταύτη προθυμότεραν αὐτῷ ἐργαζο-
μένη. καὶ ἵνα μάθῃς ὅσον ἰὼ τότε τῶν
ἱερέων τὸ ἀξίωμα, ἔδαμξ Φησὶν, ὅτι ὁ ἱε-
ρεὺς ταῦτα ἀπεκρίνατο· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰ-
» πει, ἐπορεύθη πυθέσθαι παρὰ Κυρίᾳ, ἐπη-
» γαγε, καὶ εἶπε Κύριος αὐτῇ, διὰ τῆς ἱερέως,
δύω ἔθνη ἐν τῇ γαστρὶ σου περιέχεις. καὶ
γὰρ καὶ ἑτέρωθεν Ἄγγελον καλεῖ τὸν ἱε-
ρέα ἢ θεῖα Γραφή, δεικνύσα ὅτι ἐκείνα
Φθέγγεται, ἅπερ ἐνηχῆσαι ἢ τῆς πνύμα-
τος χάρις.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διὰ τίνος μαθεῖν ἢ
θελεῖσαι ἢ Ρεβέκκα περὶ τῶν κρυφωμέ-
νων παιδίων; Τινὲς Φασὶ πρὸς τὸν Μελ-
χισεδέκ αὐτῷ ἀπεληλυθείᾳ, ἄτε δὴ καὶ
ἀρχιερέα ὄντα τῆς Θεῆς τῆς ὑψίστης, καὶ ἐπί-
σημον ἀΐθροβείας, καὶ λίαν περιφανῆ.
ἐπειδὴ δὲ εἰώθεισαν οἱ παλαιάρχαι καὶ θυ-
σιαστήρια τῷ Θεῷ κατασκευάζειν ἐν οἷς
ἐσκήνουν χαρίσις, εἰκὸς παρ' ἐν τῆτων
ἀπελθῆσαν αὐτῷ, ἰκελευσαὶ τὸν τῶν ὄλων
Θεόν, γνωρίσαι τὰ συμβησόμενα.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐπορεύθη εἰς τόπον
δηλον ὅτι τινὰ, ἐν ᾧ περὶ παρ' αὐτοῖς ἐπι-
φαίνεσθαι τὸν Θεόν πολλάκις συνέβαινε.
τινὲς δὲ αὐτῷ παρὰ τὸν Μελχισεδέκ ἔφα-
σαν πεπορευθεῖσαι. ἐστὶ δὲ ἐκ ἀπίθανον. ἰὼ
γὰρ αὐτὸν εἰκὸς ἐτι καὶ περιεῖναι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πᾶ ἐπορεύθη (1)
πυθέσθαι παρὰ Κυρίᾳ, εἰ μὴ πρὸς Μελ-
χισεδέκ; ἀπελθῆσα κατ' ἐαυτῷ ἠσύχα-
ζε, καὶ ταῖς δεήσεσι προσεκαστέρει, πα-
ρακαλῆσα τὸν Θεόν ἀποκαλύψαι αὐτῇ,
καὶ γνωρίσαι τί σημαίνει τὰ σκιρτήματα
τῶν βροφῶν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐπορεύθη δὲ Ρεβέκκα
καὶ πυθέσθαι παρὰ Κυρίᾳ, ἢ πάντως ἐπει-
δὴ τοῖς γνησίως προσδύχομένοις ἀναχω-
ρεῖν καὶ συλλέγειν τῷ διάνοιαν εἰς τὸ
τυχεῖν τῆς τῆς Θεῆς βοήθειας. τινὲς δὲ
Φασὶ πρὸς τὸν Μελχισεδέκ ἀπεληλυ-
θείᾳ αὐτῷ, σοχασμῶ μάλλον ἢ ἀληθείᾳ
χρῶμενοι.

κγ. Καὶ εἶπε Κύριος αὐτῇ, δύω
ἔθνη ἐν τῇ γαστρὶ σου εἰσὶ· καὶ δύω
λαοὶ ἐν τῆς κοιλίας σου διασαλήσον-
ται· καὶ λαὸς λαὸς ὑπερέξει· καὶ ὁ
μείζων δαλεύσει τῷ ἐλάσσονι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατ' ἰσθρίαν δὲ οἱ
ἐξ Ἡσαῦ Ἰδουμαῖοι τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ διδασκώ-
κασιν μετὰ τῷ ἀπὸ Βαβυλωνος ἐπάνοδον.
ἰωίκα τῷ πόλιν ἐγείρσιν καὶ τὸν γαδὸν ἀν-
τέπραττον οἱ περίοικοι τῶν ἐθῶν, ὧν
ἠγγῆστο Ἰδουμαῖοι ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Ἰωσα-
φάτ. καταδιωχθεῖσιν γὰρ ἕως τῆς χω-

Α ρας, ἀπώλοντο. καὶ οἱ περισωθέντες ἰω-
δραποδίδθησαν κατὰ τῷ προφητεῖαν Ἀ-
μώς, καὶ Ἀδιᾶ, Ἰερεμίας τε καὶ Ἰζεκιήλ.
ἐδεδούσαν δὲ καὶ οἱ τῆς τῆς Χριστοῦ πίσει προ-
σελθόντες τοῖς ἐξ Ἰακώβ ἀγίοις μαθη-
ταῖς καὶ Ἀποστόλοις, καὶ μέχρι νῦν τοῖς
ἐξ ἐκείνων δαλεύσιν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ αὐχὼν εἶναι μεί-
ζων, δαλεύσει τῷ ἐκ ταπεινοφροσύνης
ἐλάσσονι.

Β ΔΗΛΟΥ. Δύω ἔθνη καὶ δύω λαὸς αἱ
θεῖαι δηλοῖσι Γραφαί. καὶ τέττα μάρτυς
Μωϋσῆς. ἐν τῇ τεκνοποιίᾳ γέν τὸν τῆς
Ρεβέκκας διηγούμενος βίον, λέγει μὲν
ὅπως ἐπορεύθη πυθέσθαι παρὰ Κυρίᾳ πε-
ρὶ ὧν ἰὼ συλλαβῆσα. τῶνικαῦτα δὲ Φησὶν
» ὁ Κύριος εἶπεν αὐτῇ, δύω ἔθνη ἐν τῇ γα-
» στρί σου εἰσὶ, καὶ ἐνὶ λαοὶ ἐν τῆς κοιλίας σου
» διασαλήσονται· καὶ λαὸς λαὸς ὑπερέξει·
Γ καὶ ὁ μείζων δαλεύσει τῷ ἐλάσσονι. πολ-
λά μὲν γὰρ ἔθνη, καὶ πολλοὶ τυγχάνουσιν
λαοὶ, δύω δὲ τέττα ἐξαίρετως ὀνομαζόμενοι
λαὸς, οἱ τὰ δόγματα τῆς ὑπερβείας ἐγ-
χειροδύσαι κατηξιώθησαν· ἔτε δὲ χρισ-
μάτων, ἔτε ἀρετῶν, ὡς ἐν ἀρίθμῳ μέμ-
νηται. ἀλλὰ δύω μὲν εἰσὶ λαοὶ πολλαχῶ
γῆς ἐκλεταμένοι, χριστιανῶν τε τῆς Ἰουδαίων.
ὁ δὲ μείζων εἶναι τοῖς χρόνοις αὐχῶν; λει-
» πόμοις ἀρετῆς, δαλεύσει τῷ νεωτέρῳ. δα-
Δ αλεύσει γὰρ ἄφρων φρονίμῳ.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ὁ δὴ καὶ τετέλεσται διὰ
Χριστοῦ. πρῶτοι γὰρ ὄντες ὡς κατὰ χρό-
νον οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ὀνομασμένοι διὰ τῆτο
πρωτότοκοι, κατόπιν γεγονῆσαι καὶ εἰς
νῦτον τέθεινται τῶν διὰ πίσεως ἐν Χριστῷ,
οἱ καὶ τῷ τῆς πρωτοτικῆς κεκληρονομήκα-
σι δόξαν, διὰ τὸν ἐν αὐτοῖς πρωτότοκον,
εἰ καὶ ἐστὶ μονογενῆς. ὡ καὶ σύμμορφοι
γεγόμενοι τῷ διὰ Χριστὸν ἔχοντες ἀνα-
γεννησὶν εἰς ἀγιασμόν τε καὶ ἀφθαρσίαν.

κδ. Καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι
τῆς τεκεῖν αὐτῆν· καὶ τῆς δὲ ἦν δίδυμα
ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐπληρώθη-
» σαν αἱ ἡμέραι τῆς τεκεῖν αὐτῷ. Σημειω-
τέον ἐφ' ὧν εἴρηται τῆτο, εἰ ἐπὶ ἀγίων μό-
νον εἴρηται γυναικῶν. μέχρι γὰρ τῆς δευρο
Ζ ἔχ' εὐρομν ἐπὶ τῶν μὴ ἀγίων.

κε. Ἐξῆλθε δὲ ὁ πρωτότοκος πυρ-
ράκης ὄλος, ὡσεὶ δορὰ, δασύς· ἐπω-
νόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς, Ἡσαῦ.

ΔΗΛΟΥ. Ἡσαῦ ἐρμηνεύεται ποίη-
σις, ἢ δρυῖνος κατὰ Φίλων· (2) Ἰακώβ
δὲ, Περνισῆς. (3)

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Καὶ ὁ μὲν Ἡσαῦ πυρά-
Η κης ἰὼ ὄλος, καὶ ὡσεὶ δορὰ, δασύς. ἀνήρ
δὲ

(1) Ἐπορεύθη πυθέσθαι παρὰ Κυρίᾳ δηλαδὴ πρὸς Μελχισεδέκ· ἢ γέν ἀπελθῆσα, κτ. ὁ τῆς Διγ. κώδ.

(2) Ἐν τῷ περὶ τῆς εἰς τὰ προπαυδύμ. σιωδ. βιβλ. σελ. 433.

(3) Ἐν τῷ περὶ τῶν μετονομαζομ. βιβλ. σελ. 1057.

δὲ λαός ὁ Ἰακώβ. Συμῆ (1) γὰρ καὶ θηριωδίας τὸ εἶδος τῆς Ἡσαῦ. τοῖστον δὲ καὶ Ἰσραὴλ. τοιγάρτοι καὶ ἀπέκλειαν μὲν τῆς ἀγίας Προφήτας, δεδυσσεβήκασιν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἐσχάτοις τὸν Ἐμμανυήλ. ἡ δὲ γε λαιότης ἀνθρωπίνης ἡμερότητος σύμβολον. τοῖστος δὲ ὁ αἰ πῖσαι καὶ νέος λαός. ἡ γὰρ τῆς σώματος ἀσειότης, εἰς παραδείξιν τῆς νοητῆς καὶ ἔσωθεν καλλῆς ἐστίν.

Νσ. 48. 4. * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ μὲν Ἡσαῦ διερμιλωδύεται δρῦς, τρετέσιν ἀπλωῆς τε καὶ ἀκαμπῆς. εἴρηται δὲ περὶ τὸν Ἰσραὴλ παρὰ τῆς Θεῆς, γινώσκω ἐγὼ, ὅτι σκληρὸς αἰ, καὶ νεῦρον σιδηρῶν ὁ τράχηλός σε, καὶ τὸ μέτωπόν σε χαλκῶν.

κς. Καὶ μετὰ τῆτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφός αὐτῆς, καὶ ἡ χεὶρ αὐτῆς ἐπειλημμένη τῆς πτέρνης αὐτῆς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Ἰακώβ. Ἰσαὰκ δὲ ἦν ἐτῶν ἐξήκοντα, ὅτε ἔτεκεν αὐτῆς Ῥεβέκκα.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὅπερ προεφήτευσεν αὐτῇ ὁ Θεὸς ποροβθεῖση πρὸς τὸν Μελχισεδεκ, τῆτο νῦν δι' ἔργων τυπέται καὶ προφητεύεται. ἐπιλήπιω γὰρ ὡν ὁ Ἰακώβ τῆς τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς πτέρνης, ἐδήλα ὅτι κρατήσῃ αὐτῆς, καὶ δῆλον ἔξει καὶ ὑπρέτιω. πτέρνα γὰρ τῆς καμάτις τὸ κύριον, καὶ ὑπηρεσίας σημαντικόν. Φασὶ δέτινες, ὅτι ἐπειδήπερ πτερνίζεν αὐτὸν ἔμελλε, καὶ τῆτο αἰ μέρει πτερνισμῆ τῆς Ἡσαῦ τῆθησιν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Διατὶ τῆς πτέρνης τῆς Ἡσαῦ ἐπειλημμένης, ὁ Ἰακώβ τίκεται; Τῆς Θεῆς δακνωτός, ὅτι κρείττων τῆς ἀδελφῆς Φανείας ἐν τοῖς τῆς ὑσεβείας ἀγῶσι, τὰ τῆς πρωτοτοκίας λήψεται βραβεῖα. καὶ παλαιῶν μὲν, ἔξῃσι τῆς γασρός· εἴχετο γὰρ τῆς πτέρνης· εἰς δὲ τῆς ἀνδαιρέτης ἀγῶνας προσελθῶν, εἴληφε τῆς τιμῆς τῆς σεφάνης. Καὶ μετ' ὀλίγου. Λάβοι δ' ἄντις τὸ πρᾶγμα τύπον Ἰσραὴλ καὶ Χριστιανῶν ὡς περὶ τῆς ὁ Ἀπόστολος τὰ κατὰ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὸν Ἰσαὰκ. προσκρῖει γὰρ ὁ πρεσβύτερος πανταχῆς, καὶ ἐκβάλλεται· ὁ δὲ νέος ὑδοκιμῆ, καὶ κληρονομος γίνεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πτερνιστῆς ὁ Ἰακώβ, οἷα νικᾶν εἰδῶς. πτερνιστῆς γὰρ τις ὄν ἂν ἠτήθησιν. νικᾶ δὲ δὴ πάντως (2) ὁ αἰ Χριστῶ διὰ πίσεως, τὰ ἐκ τῆς ἀμαρτίας διαδραμῶν ἐγκλήματα, καὶ αὐτῆς καταμβλυῶν τῆς θανάτου τὸ κέντρον.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διατὶ ὁ Ἰακώβ ἐν τῷ τίκεσθαι τῆς πτέρνης ἐπέληπιτο τῆ

Α Ἡσαῦ; Τῆς πτέρνης Ἡσαῦ ὁ Ἰακώβ ἐπέληπιτο, τῆτο σημαίνων διὰ τῆς ἀχίματος, ὅτι ὁ νῆς ὁ βλέπων Θεὸν καθαρότητι· τῆτο γὰρ Ἰσραὴλ ἐρμιλωδύεται· πτερνίζε τὰ πάντα τὰ γασρόμαργα. ὅπερ ἐπ' αὐτῶν ἐκαίνων τετέλεσο, ὡς καὶ τῶ ἀκαρτέρητον λύτταν ὁ Ἐδῶμ ἐπεδείξατο; καὶ τῆς πρεσβυγενείας τῶ τιμῶ οἰκέτιν ἐποίησε βρώσεως.

Β κς. Ἡξύνθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι. καὶ ἦν Ἡσαῦ ἀνθρωπος εἰδῶς κυνηγεῖν, ἀγροῖκος· Ἰακώβ δὲ, ἀνθρωπος ἀπλᾶτος, οἰκῶν οἰκίαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰσραήλικες μὲν γὰρ ἀλλήλοισιν οἱ νεανίσκοι, πλῆθ' ἐκ ἰσογνώμονες, ἐδὲ αἰ σαρδαῖς ἀπαράλλακτοι. ὁ μὲν γὰρ Ἡσαῦ τὰς ἐν ἀγροῖς τε καὶ θήραις ἡγάπα διατριβάς· ὁ δὲ Ἰακώβ ἀστικός, ὑπέρσωπος (3) δηλονότι καὶ κοινωνικός, καὶ ἀνὴρ ἀπλᾶτος οἰκῶν οἰκίαν. καὶ ὁ μὲν, ἀκατέκλιος εἰς ἐπιθυμίας σαρκικᾶς, καὶ τῶν ἀγῶν ὑτελεσάτων τὰ ἴδια γέρα κατόπιν ὡπερ τιθεῖς, καὶ τὰ ψυχράτε καὶ ἔωλα ἀντωνόμενος· ὁ δὲ, τῶν ἀρίστων καὶ ἀπλησος ἐραστῆς, καὶ τὰ δι' ὧν ἂν γείνοιτο λαμπρὸς πανταχοῦσιν ἀναζητῶν. ἐξεπρίατο γὰρ τὰ πρωτοτόκια, παραρριπλῆντος αὐτὰ τῆς Ἡσαῦ, καὶ τὸν τῆς γασρός κόρον τῶν ἰδίων ἀξιωμάτων ἀτημελῶς προτετιμηκός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θηροβότης ἐν ἄρα καὶ ὁ Ἰσραὴλ· ὁ δὲ γενναῖος καὶ αἰ πῖσαι λαός, ὁ κατὰ τὸν θεασέσιον Ἰακώβ, πρᾶτος καὶ ἀκάκρητος οἰκῶν οἰκίαν, τρετέσι τῶ ἐκκλησίαν. καὶ περὶ τῆτων οἰμαῖ πε λέγειν τὸν Δαβὶδ, Κύριος κατοικίσει μονότροπος Ψαλ. 67. 6. αἰ οἰκῶ. μονότροπος γὰρ ὁ ἀπλᾶς ἐν Χριστῶ.

Ζ * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰακώβ δὲ ἀνθρωπος ἀπλᾶτος οἰκῶν οἰκίαν, τρετέσι μηδὲν ἔχων ἐπίπλασον, ἢ ἐπέισακλον κακόν. ἔ γὰρ τὸ μὴ Φρόνιμός Φησι. πῶς γὰρ ἔ Φρόνιμος ὁ τῶ ὑβλογίαν τῆ πατρὸς ὑμηχάνως ἐαυτῷ πορισάμενος; καὶ τῶ αἰτίαν τῆς τῆς ἀπλᾶτος ἡθῆς διδασκαί, λέγων· ὅτι ἐκ ἐρέμβετο ἔξω. ἴσως δὲ καὶ ἀντιδιασέλλει τῶ κωηγέτη Ἡσαῦ, καὶ ἐν ὑπαίθρῳ διάγοντι.

* * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἰακώβ ἀπλᾶτος, Φησὶν, οἰκῶν οἰκίαν, τρετέσι τῆ ἐκ τῆς φύσεως ἀπλότητι κεχρημένος, ἐδὲ ἐκ τέχνης ἐπίπλασον ὀχῆμα, ὅσον προσωπεῖον, ἐαυτῷ πρὸς τῶ τῶν ἀτυγχανόντων ἀπάτιω περιτιθεῖς.

X 3

κη. Ἡγά-

(1) Ἀνιγμα δὴ ἐν ἡ πυρότης Συμῆ καὶ ὀργῆς. εἴπερ ἐστὶν ἀληθῶς ὡς ἐρυθρὸν ἀείπας τὸ χροῶμα τοῖς αἰ ὀργαῖς. θηριοπρεπῆς δὲ ὅτι τὸ λασιότερον καὶ δασύ πῶς ἐν ὑδοκίσει τις; κατὰ δὲ ἂν, αἶμα, πᾶς τις ἐν τοῖς τοῖστοις τρόποις τὸν Ἰσραὴλ. καὶ Συμῶ μὲν, ἡ λογισμῶ τῶ καθήκοντι διοκόμενον· ἀπτονευκότα δὲ λίαν εἰς τὸ θρασυ καὶ ἀνήμερον. τοιγάρτοι, κτ. αἰ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 97.

(2) Οὐχ ὁ αἰ νόμος λαός, ἀλλ' ὁ αἰ Χριστῶ, κτ. αἰ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 97.

(3) Εὐπρόσιτος. αὐτ. αἰ σελ. 98.

κη. Ἠγάπησε δὲ Ἰσαὰκ τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἡ θήρα αὐτῆ βρωσικ αὐτῷ. Ρεβέκκα δὲ ἠγάπα τὸν Ἰακώβ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς τὰς παῖδας διατρέμαντο. καὶ ἡ μὲν, διὰ τὸ ἐπὶ τῆς οἰκίας διατρέβειν ὄρῳσα τῆ παιδὸς τὸ ἀπλασον, πλείονα τῷ εὐνοίαν περὶ αὐτὸν ἐπεδείκνυτο· ὁ δὲ πατήρ, διάτε τὸ πρωτότοκον ἐκείνον γενενήσασαι, καὶ διὰ τῷ θήραν ἠγάπα τὸν Ἡσαῦ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἠξίωτο γὰρ ἀγάπης τῆς ἀνδρῶν ὁ πρωτότοκος Ἰσραὴλ· ὅτι ἐν νόμῳ πολιτείας τῷ κατόρθωσιν, τροφῷ ὡσπερ τινα προσεκόμιζε τῷ Θεῷ. γενόνασι γὰρ ἅγιοι καὶ ἐν Ἰσραὴλ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ Ρεβέκκα διὰ τῷ σωήθειαν τὸν Ἰακώβ ἠγάπα· ὅτι ἔκει τῷ οἰκίαν, ἢ διὰ τὰς τῆ Θεῶ προρρήσεις. διατὶ δὲ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἡσαῦ ἠγάπα; ἵνα δεηθῆ, ὅτι καὶ δίκαιοι ἦσαν, ἀλλ' ὅμως ἀνδρωποί. καὶ ἵνα Φανῆ, ὅτι ἐχ' ἡ ἀγάπη τῶν γονέων τὸν Ἰακώβ παιδοῦει, ἀλλ' αὐτὸς ἀπὸ προαιρέσεως ἦ καλός. (1)

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τίς δ' ἂν ἐκ ἀγαπαιτο τὸ, ἠγάπησε τὸν Ἡσαῦ· ἢ δὲ Ρεβέκκα ἠγάπα τὸν Ἰακώβ; τὸ μὲν γὰρ, παρέληλυθε· τὸ δὲ, παρῆσιν αἰεὶ. ἡ μὲν γὰρ ἀποδοχῆ τῆ Φαῦλα καὶ συμβῆ ποτε, ὀλιγοχρόνιος ἐστὶ καὶ ἐφήμερος· ἢ δὲ τῆ σπυδαίου, ἀθανατίζετα. καὶ τὸ μὲν σπυδαίου, ἔ δι' ἑτερόν τι ἀγαπάται· τὸ δὲ μὴ τοιοῦτον, ἐκ τῶν χρείων. ἠγάπησε γὰρ Φησιν, ὅτι ἡ θήρα αὐτῆ βρωσικ αὐτῷ.

κθ. Ἠψῆσε δὲ Ἰακώβ ἐψῆμα· ἤλθε δὲ Ἡσαῦ ἐκ τῆ παιδία ἐκλείπων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος ἀντὶ τῆ ἐψήματος, Ἐδώμ τέθεικεν· ὁ ἐρμινωβεται πυρρός. ὁ Ἰώσηπος (2) λέγει, ὅτι Ξανθῷ Φακῷ ἠψῆκα ὁ Ἰακώβ. καλεῖται δὲ τὸ ἐρυθρὸν παρ' ἐκείνοις, Ἐδώμ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐπὶ μὲν τῶν σπυδαίων, ἢ ἐκλαψις εἶναι λέγεσθαι πρόσθεσις· ἐκλείποντες γὰρ τὸν θυητὸν βίον, ἀθανάτω ζωῇ προσίθουσι· ὁ δὲ Φαῦλος ἐκλαψιν ἀναδέχεται, λιμὸν ἀρετῆς ὑπομνήων ἀδιάστατον μᾶλλον ἢ σίτων καὶ ποτῶν.

λ. Καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ Ἰακώβ, γεῦσόν με ἀπὸ τῆ ἐψήματος τῆ πυρρῆ τῆς, ὅτι ἐκλείπω. διὰ τῆτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ἐδώμ.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ἐδώμ, τῆτῆ γήινος. γήινος γὰρ ἀληθῶς καὶ χθαρμαλωτάτῆ Φρονήματος ἔλεγχος ἀναργῆς τὸ ἀλογῆσαι μὲν δόξης

τῆς ἀρετῆς αὐτῷ, καὶ τὰ τῆς γνώσεως πρεσβεία παρ' ἑδὲν ποιῆσαι παντελῶς, ἀνδελείσαι δὲ μᾶλλον ὡς ἀμείνω καὶ προφερεσέραν τῷ πρόσκαιρον ἡδονῷ, καὶ τὸ παραυτικά τερπνὸν ψήφω σεφανῆν τῆ κρείττονι, ἢ εἰ πολλῷ ἔχοι τῷ ζημίαν.

λα. Εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ Ἡσαῦ, ἀπόδος μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σου ἐμοί.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Τὸ μὲν ῥητὸν, οἶα τὸ δοκεῖν, ἐμφαίνει πλεονεξίαν νεωτέρῃ σφετερίζεσθαι ἀδελφῆ δικάια ποθέντος· ὁ δὲ σπυδαίου ἔ πλεονέκτης, ἄτε ὀλιγοδείας καὶ ἐγκρατείας ἐταῦρος. σαφῶς ἐν ὁ ἐπιστάμνος, ὅτι αἱ ἀφθονοὶ περισσῆαι τῶν Φαῦλων χορηγοὶ τῶν ἀμαρτημάτων καὶ ἀδικημάτων αὐτῶν εἰσιν, ἀναγκαϊότατον ἠγεῖται τῷ προσάναφλέγεσθαι ὑλλῷ, ὡς πυρὸς, τῆς κακίας ἀφαιρεῖν εἰς βελτίωσιν ἡδῶν. ὅπερ ἔ βλάβῳ, ἀλλὰ μεγίστῳ ἀφέλειαν περιποιεῖ τῷ ζημιῶσαι δοκεῖντι.

λβ. Καὶ εἶπεν Ἡσαῦ, ἰδὲ ἐγὼ πορεύομαι τελευτῶν· καὶ ἵνα τίμοι ταῦτα ἡ πρωτοτόκία;

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐ Φησὶ δὲ, ἵνα τίμοι πρωτοτόκία; μετὰ προδήκης δὲ τῆ ταῦτα. ὅ ἐστι τὰ πρὸς ἀρετῷ ἀγοντὰ καὶ ὑδαμονίαν. ἔχω γὰρ Φησιν ἐξάριστα ἑτερα, τὸ ἡδεσθαι, τὸ ἐπιθυμεῖν, τὸ ἀκολασαίνειν, τὸ πλεονεξίαν, καὶ ὅσα τῆτων ἀδελφῶ. ὅθεν ἐπάγει, καὶ ἐφαύλισαν Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκία.

λγ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, ὁμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὁμοσεν αὐτῷ· ἀπέδοτο δὲ Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκία τῷ Ἰακώβ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἀνάξιος ἦ τῶν πρωτοτοκίων ὁ Ἡσαῦ, βίον ἀγριώτερον ζῶν, καὶ λυπῶν τῆς γεννήσαντας. οἱ Ἰουδαῖοι Φησὶ πρωτότοκον εἶναι τὸν Ἰακώβ. πρῶτος γὰρ ἐκ κοιλίας πλατίζεται ὁ δεύτερος γεννώμενος.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐ τὸ καλεῖσθαι ἀπλῶς πρωτότοκον παρεχώρησε τῷ Ἰακώβ ὁ Ἡσαῦ, ἀλλὰ τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα, τὸ τῆ ἀρετῆς μάλισα, καὶ ἔ τῆ πρεσβυγενεία χρεώσεμνον. ἐπειδὴ γὰρ τῷ πρωτότοκῳ, καὶ ἡ βασιλεία, καὶ ἡ ἱερωσύνη, καὶ τὸ πατριαρχικὸν ἐχρεωσάτο ἀξίωμα, ἔρημος δὲ ἂν ἔτος ἀρετῆς, εἰς τοιαύτῳ ἀνάγκῳ κατέστη, ὡσε καὶ ἐκὼν πωλήσας, ὅπερ καὶ ἄκων ἀφαιρεθῆσαι δίκαιος ἦ.

*** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ἦν ἐν ἐν δόξῃ τῆ παρὰ Θεῷ πρωτότοκος ἂν ὁ Ἰσραὴλ, (3) πλῶ

(1) Τῆτο ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἐχ' εὐρηται· ἀλλ' ἑδὲ δοκεῖ τῶν τῆ Κυρίλλου.

(2) Ἐν βιβλ. 2. κεφ. 1. περὶ Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.

(3) Τὰ ἀπὸ τῆ ἡ, ἄχρι τῆ, πλῶ, προσετέθη. αἰσάντως καὶ τὰ ἀπὸ τῆ γέν, ἄχρι τῆ, ἀντισκεκλήωται.

πλὴν ἔμεχρι παντός διεσώσατο τὴν τοῖς ἑαυτῆς πρεσβείαις ἀπονεμηθεῖσαν τιμὴν. παρακεχώρηκε δὲ ὡσπερ τῷ νέῳ καὶ κατόπιον ἰόντι λαῶν, τρεῖς τοῖς ἐξ ἔθνων, τὰ πρωτοτόκια, πολὺ λίαν ἀπονειδοκῶς εἰς τὰ σαρκώστε καὶ κόσμω. καὶ γὰρ ὡς ἐν ταῖς θυμαγγελικαῖς ἀνεγνωσθῆ παραβολαῖς, ἐποίει μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς τῷ ἰψῷ αὐτῆς· εἶτα παρήσαν οἱ δειπνοκλήτορες τοῖς δαιτυμόσιν ἀπαγγέλλοντες τὰ παρὰ

Ματθ. 22. 4. Θεῶν, τρεῖς, ἰδὲ τὸ ἀριστὸν μὲ ἠτοίμασα, οἱ ταῦτοί μὲ καὶ τὰ σιτισὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τῆς γάμους. οἱ δὲ ἐκ ἠθέλων ἐλθεῖν Φησὶν· ἀλλ' ἡ ἐκάσῃ παραίτησις τὸ δοκῶν. ὁ μὲν γὰρ ἔφα-

Λευκ. 14. 20, 18. ἴδου, γυναικὰ ἔγνημα, ἔχεμε παρητημένον· ὁ δὲ ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔδωκα ἐλθεῖν. ὁρᾷς ἔν ὅπως μεμίμωται τὸν Ἡσαῦ; τὴν τῶν προσκαίρων καὶ σαρκικῶν ἀπόλαυσιν τῆς παρὰ Θεῷ δόξης προτιμηκότες, μονονεχὶ δὲ καὶ ἑτέροις τὰ πρωτοτόκια προδόντες ἐλθεῖν. ἀντισκέκλωται γὰρ οὕτως οἱ ἐξ ἔθνων πισυδύσαντες, καὶ τὴν τῷ Ἰσραὴλ ὀφειλομένῳ ἀποκεκερδήκασι δόξαν, καὶ μὲντοὶ καὶ ὕλογίαν, διὰ τὸ ἔτοιμον τῶν θεῶν μαθημάτων εἰς ὑπακοῆν. Καὶ μετ' ὄληκα. Εἰ γὰρ καὶ πτω-

A χεῖαν τῶν ἐθνῶν ἢ πληθὺς κατηρόωσθησε τῶν θεῶν μαθημάτων, ἀλλ' ὀπίτετες ἐρα γέγονεν ἐν τῇ πίσει, καὶ τοῖς διὰ Χριστὸν θεασίμασιν ὅξυ παραδείσα τὸ ἔς, (1) διὰ τῆς αὐτῆς μεμαρτύρηται Φωνῆς. ἔφη γὰρ ὡδε διὰ τῆς τῆ ψάλλοντος λύρας· λαὸς ὃν ἐκ ἔθνων ἰδὲ λυσοῦμοι, εἰς ἀκοῆν Ψαλ. 17. 43, ὡτίς ὑπήκασέ μὲ. 44.

Β λδ. Ἰακώβ δὲ ἔδωκε τῷ Ἡσαῦ ἄρτον, καὶ ἔψημα φακῶν· καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε· καὶ ἀνασᾶς, ὄχετο. καὶ ἔφασκε· Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνάξιον εἰδὼς τὸν Ἡσαῦ τῶν πρωτοτοκίων, ἔπληρωσεν ἀγοράζει ταῦτα. πῶς γὰρ ἐκ ἀνάξιος ὁ ἔτω ταῦτα φαυλίσας, ὡς καὶ φακῶν πωλῆσαι;

Γ ΦΙΛΩΝΟΣ. (2) Καὶ τὸ ῥητὸν τῆς διηγήσεως ἔλεγχον ἔχει ἀκολάσει, πρὸς νεθεσίαν τῶν θεραπόδεσιν διωαμένων. ὁ γὰρ τῆ τυχόντος ἐνεκα προεψηματος ἐκαστῶν τῶν πρεσβείων τῷ νεωτέρῳ, καὶ δὲλος γαστρός ἠδονῆς ἀναγραφῆς, εἰς ὄνειδος προκαίω τῶν μήποτε ζήλον ἐγκρατείας λαβόντων.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. **Ε**γένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς τῆς λιμῆς τῆς πατρὸς, ὅς ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τῆς Ἀβραάμ. ἐπορεύθη δὲ Ἰσαὰκ πρὸς Ἀβιμέλεχ βασιλέα Φυλιστιμῆ εἰς Γέραρα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἴνα μὴ νομισθῆς περὶ ἐκείνης τῆς λιμῆς αὐτὸν διαλέγεσθαι, διὰ τῆτο ἐπήγαγε, χωρὶς τῆς λιμῆς τῆς πατρὸς, ἀντὶ τῆς, ἕτερος τοῦτοσ νῦν κατέλαθε λιμὸς τῷ γλῶ ἐπὶ τῆ Ἰσαὰκ, οἶος καὶ ἐπὶ τῆ πατρὸς αὐτῆς. Καὶ μετ' ὄληκα. Ὅθεν καὶ ὁ δίκαιος ἔτος θεασάμενος τὸν λιμὸν, ἐπορεύθη, Φησὶ, πρὸς Ἀβιμέλεχ εἰς Γέραρα. αὐτῶν γὰρ καὶ ὁ Ἀβραάμ μετὰ τῷ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐπάνοδου παλιν ἀπῆλθεν. εἰκὸς δὲ καὶ τῆτον διὰ τῆτο ἐκεῖ ἀπεληλυθῆσαι, ὡς ἐκεῖθεν ὀρμησῆ βελόμενον ἐπὶ τῷ Αἰγύπτῳ· καὶ ὅτι τῆτόσιν, ἀκυσον τῆς Γραφῆς λεγούσης· ὦφθη γὰρ αὐτῷ, Φησὶν, ὁ Θεός, καὶ εἶπε, μὴ καταβῆς εἰς Αἰγύπτον.

β. Ὁφθη δὲ αὐτῷ Κύριος, καὶ εἶπε, μὴ καταβῆς εἰς Αἰγύπτον· κατοικήσον δὲ ἐν τῇ γῇ, ἣ ἄν σοι εἴπω. (3)

Ε ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Διατὶ κωλύει ὁ Θεός τὸν Ἰσαὰκ εἰς τῷ Αἰγύπτῳ ἀποδημῆσαι, τῆ λιμῆς τῆτον καταναγκάζοντος; Τὴν οἰκίαν τε σοφίαν καὶ κηδεμονίαν διὰ πάντων δηλοῖ ὁ θεασότης Θεός. καὶ γὰρ τὸν πατριάρχῳ Ἀβραάμ, ἐκ ὡς ἀπορῶν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ διαδρέψαι συνεχώρησεν εἰς τῷ Αἰγύπτῳ ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἵνα τοῖς Αἰγυπτοῖς ἐπιδείξῃ τῆ ἀνδρὸς τῷ ὀσέβειαν, καὶ ζήλωσῃ προτρέψῃ τῆ πατριάρχῳ τῷ ἀρετῷ. τὸν δὲ Ἰσαὰκ αὐτῆ μείναι προσέταξε, καὶ τῆ τῶν ἀναγκαίων αὐτὸν περιέκλεισεν ἀφθονία, δακρυῖς ὡς καὶ τῷ πατρὶ ταῦτα παραχρῆν οἶος τῆ λῶ, ἀ καὶ αὐτῷ δέδωκε φιλοτιμίας. πάντων γὰρ ἐν ἀνδεία ὄντων ἢ ἀπᾶναι τῶν ἀναγκαίων, καὶ τῆς γῆς ἀγόνε γεγενημένης, αὐτὸς ἀείρας, πολὺχην ἔλαβε τὸν καρπὸν.

Ζ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἶπε χρῆ κατοικεῖν ἐκ προσάγματος Θεῶ, παροικήσει τις, ἐστὶν ὁ Θεός μετ' αὐτῆ, καὶ ὕλογα αὐτὸν. εἰ δὲ ὅπῃ ἔδᾶ παροικεῖν, κατοικήσει τις, ἐκ ἐστὶν ὁ Θεός μετ' αὐτῆ, ἐδὲ ὕλογησει αὐτὸν.

γ. Καὶ παροικεῖ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἔσομαι μετὰ σῆ, καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ ἢ τῷ ἀερέματί σε δώσω πᾶσαν

(1) Ὁ διὰ τῆς αὐτῆς. ἐν Τόμ. 1. μερ. 1. σελ. 101.

(2) Ἰσ. τῆ ἐπισκόπῃ. ἐν γὰρ τοῖς τῆ Ἐβραῖς ἐκ εὐρηται.

(3) Τὸ, ἣ ἄν σοι εἴπω, καὶ τὸ, παροικεῖ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, προσετίθη.

παῖσαν τὴν γῆν ταύτην· καὶ εἴσω
τὸν ὄρκον μου, ὃν ὤμοσα Ἀβραὰμ
τῷ πατρίσιν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὁρᾶς Θεὸς Φι-
λανθρωπίαν; ἔπρὸς τὴν οἰκίαν ἀξίαν
ὄρων φθέγγεται, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀδελ-
φειαν συγκαταβαίνων τὴν ἡμετέραν. ἐπι-
δὴ γὰρ οἱ ἄνθρωποι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον,
ἐκείνα εἰς ἔργον ἀγειν σπεύδουσιν, ἔχ-
οντες ἂν ἀπλῶς ὑπόχονταί τισιν, ἀλλ'
ὅσα ἂν μετ' ὄρκου ἐπαγγέλλονται τὸν αὐ-
τὸν δὴ τρόπον καὶ ὁ τῶν ὄλων Θεὸς πλη-
ροφωρῶν τὸν δίκαιον, ὅτι πάντως ἔσαι τὰ
παρ' αὐτῶν λεγόμενα, φησὶν, ἴδι ὅτι τὰ
παρ' ἐμὲ ὀμνυθέντα εἰς ἔργον ἀχθῆναι
δεῖ. τί εἶν; φησὶν, ὁ Θεὸς ὤμοσε; καὶ
κατὰ τίνος ὀμῶσαι ἠδυνάτο; ὄρᾶς, ὅτι
συγκαταβάσεως ἴδι τὸ εἰρημῶν; τὴν
γὰρ βεβαίωσιν τῆς ὑποχέσεως ὄρκον
ἐκάλεσε.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀδιαφοροῦσιν ὄρ-
κων λόγοι Θεῶ. καὶ κατὰ τίνος ἂν ὤμο-
σαι ὁ Θεός, ὅτι μὴ ἑαυτῶ; λέγεται δὲ
ὀμνύειν διὰ τὴν ἡμετέραν ἀδελφειαν τῶν
ὑπολαμβάνοντων ὡς ἐπ' ἀνθρώπου διαφέ-
ρειν λόγων ὄρκου, ἔτις ἐπὶ Θεῶ.

δ. Καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου,
ὡς τὰς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ δώσω
σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου τὴν γῆν ταύ-
την· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ
σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

ε. Ἀνθ' ὧν ὑπήκασεν Ἀβραὰμ
τῆς ἐμῆς φωνῆς, καὶ ἐφύλαξε τὰ
κερσαύματά μου, καὶ τὰ δικαιώμα-
τά μου, καὶ τὰ νόμιμά μου.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εἰ μήπω ἴδι ὁ κα-
τὰ Μωσέα νόμος, ἐφύλαξε δὲ Ἀβραὰμ
τὰ εἰρημῶν, ἔτις αὐτὰ ἐφύλαξεν, ὡς
ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, καὶ φύσει τὰ
τῶν νόμων ποιῶντα. μάλιστα δὲ σημειωτέον
καὶ τὰ νόμιμα· ὅπερ οἱ λοιποὶ ἐκδεδώκα-
σι, καὶ νόμους μου, ὅτι ἦσαν οἱ νόμοι τῶ Θεῶ
τάχα ἐκ ἀρχαίων χρόνων.

ς. Κατώκησε δὲ Ἰσαὰκ ἐν Γε-
ζάρῃ. Ἐπηρώτησαν δὲ οἱ ἄν-
δρες τῶ τόπου περὶ Ρεβέκκας τῆς
γυναικὸς αὐτῆς· καὶ εἶπεν, ἀδελ-
φὴ μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν,
γυνὴ μου ἐστίν· μήποτε ἀποκλείνωσιν
αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῶ τόπου περὶ Ρε-
βέκκας τῆς γυναικὸς αὐτῆς, ὅτι ὠ-
ραία τῇ ὄψει ἦν.

η. Ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ.
παρακύψας δὲ Ἀβιμέλεχ βασιλεὺς
Γεζάρων, διὰ τῆς θυρίδος (1) εἶδε

τὸν Ἰσαὰκ παίζοντα μετὰ Ρεβέκκας
τῆς γυναικὸς αὐτῆς.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐβραῖοι δὲ Θεῶν
ὄχλημόνως εἰρηδοῦν τὸ παίζειν, ἀντὶ τῆ
σωστικῆς αἰτίας.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ἐγὼ δὲ καὶ τὸν
Ἰσαὰκ εἰς παιδα ἀναφέρω· γέλωσ ἐρη-
νύεται ὁ Ἰσαὰκ. τῶτον εἶδρακε παίζον-
τα μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ βοηθῆ, τῆς
Ρεβέκκας, ὁ περιεργὸς βασιλεὺς. βασι-
λεὺς μοι δοκεῖ, Ἀβιμέλεχ ὄνομα αὐτῷ,
σοφία τις εἶναι ὑπερκόσμιος κατασκοπεύ-
σα τῆς παιδείας τὸ μυήριον· Ρεβέκκαν
δὲ ἐρμηνεύουσιν ὑπομονὴν. ὡ τῆς φρονί-
μου παιδείας· γέλωσ, καὶ δι' ὑπομονῆς ἑση-
δύμενος, καὶ ἔφορος ὁ βασιλεὺς. ἀγαλλ-
λιάται τὸ πνεῦμα τῶν ἐν Χριστῷ παιδίων,
ἐν ὑπομονῇ πολιτευόμενον· καὶ αὕτη ἡ
θεῖα παιδεία. τοιαύτῳ τινὰ παίζειν παι-
δείαν τὸν ἑαυτῶ Δία, Ἡράκλειτος λέγει.

τι γὰρ ἄλλο ὄψεπες ἔργον σοφῶ καὶ τε-
λείω, ἢ παίζειν καὶ σιωποῦσθαι τῇ
τῶν καλῶν ὑπομονῇ, καὶ τῇ διοικήσει τῶν
καλῶν συμπανηγυρίζοντα τῷ Θεῷ; ἔσι
καὶ ἄλλως ὑπολαβεῖν τὸ ὑπὸ τῆς προφη-
τείας μινυόμενον. χαίροντας ἡμᾶς καὶ
γελῶντας ἐπὶ σωτηρία, ὡς τὸν Ἰσαὰκ.

ἐγέλα δὲ κακῶν τῶ θανάτου λευμῶν,
παίζων καὶ ἀγαλλώμενος σὺ τῇ νύμφῃ
τῇ εἰς σωτηρίαν ἡμῶν βοηθῶ, τῇ ἐκκλη-
σίᾳ, ἢ ὑπομονῇ ὄνομα πάγιον τέθειται·
ἦτοι, ἐπεὶ μόνη αὕτη εἰς τὰς αἰῶνας μένει
χαίροντα αἰεὶ, ἢ ἐξ ὑπομονῆς τῶν πιστῶν-
των σωθήσονται, οἵ εἰσιν μέλη Χριστοῦ· καὶ
ἢ τῶν εἰς τέλος ὑπομεινάντων μαρτυρία,
καὶ ἢ ἐπὶ τέτοις ὄψεσιν αὐτῆ δέξις
ἢ μουσική παιδεία, καὶ ἢ σὺ τῇ σεμνῇ θυ-
μηδία βοηθῆσα σωτηρία. ὁ γὰρ βασιλεὺς
ὁ Χριστὸς ἀνωθεν ἡμῶν ἐπισκοπεῖ τὸν γέ-
λωτα· καὶ διακύνει τῆς θυρίδος, ὡς φη-
σὶν ἢ Γραφῇ, τὴν ὄψεσιν, καὶ τὴν
ὄψεσιν, ἀγαλλιάσιν τε καὶ ὄψεσιν, ἔτις
ὑπομονῇ συνεργῶσαν, καὶ τὴν τῶ
των συμπλοκῶν, τὴν ἐκκλησίαν ἐποπτεύει
τὴν ἑαυτῶ μόνον· ἐπιδεκνύς τὸ πρόσω-
πον τὸ αὐτῶ, τὸ λείπον τῇ ἐκκλησίᾳ, βα-
σιλείῳ τελειωτικῇ κεφαλῇ. καὶ πᾶ ἄρα
ἴδι ἢ θυρίς, δι' ἧς ὁ Κύριος ἐδάκνυτο; ἢ
σὰρξ, δι' ἧς πεφανέρωται. αὐτὸς ἐστίν

Ἰσαὰκ· καὶ γὰρ ἐστίν ἐτέρως ἐκλαβεῖν.
τύπος ὅς ἐστι τῶ Κυρίου. παῖς μὲν, ὡς υἱός·
καὶ γὰρ υἱός ἴδι Ἀβραὰμ, ὡς ὁ Χριστὸς τῶ
Θεῶ· ἱερεῖον δὲ, ὡς ὁ Κύριος· ἀλλ' ἔ κε-
κάρπωται ὡς ὁ Κύριος. μόνον ἐβάστασε
τὰ ξύλα τῆς ἱεραργίας ὁ Ἰσαὰκ, ὡς ὁ Κύ-
ριος τὸ ξύλον. ἐγέλα δὲ μουσικῶς, ἐμ-
πλήσται ἡμᾶς προφητῶν χαρᾶς τὸν Κύ-
ριον, τῶ αἵματι Κυρίου φθορᾶς λευτρω-
μῶν· ἐκ ἔπαυσε δὲ μόνον εἰκότως ἄρα ὁ
Ἰσαὰκ, τὰ πρωτεῖα τῶ πάτρως παραχω-
ρῶν τῷ λόγῳ· ἀλλὰ καὶ τῶ Κυρίου τὴν
Θεότητα ἀνίπτεται μὴ σφαγαίς. ἀνέση
γὰρ

Ἰσαὰκ· καὶ γὰρ ἐστίν ἐτέρως ἐκλαβεῖν.
τύπος ὅς ἐστι τῶ Κυρίου. παῖς μὲν, ὡς υἱός·
καὶ γὰρ υἱός ἴδι Ἀβραὰμ, ὡς ὁ Χριστὸς τῶ
Θεῶ· ἱερεῖον δὲ, ὡς ὁ Κύριος· ἀλλ' ἔ κε-
κάρπωται ὡς ὁ Κύριος. μόνον ἐβάστασε
τὰ ξύλα τῆς ἱεραργίας ὁ Ἰσαὰκ, ὡς ὁ Κύ-
ριος τὸ ξύλον. ἐγέλα δὲ μουσικῶς, ἐμ-
πλήσται ἡμᾶς προφητῶν χαρᾶς τὸν Κύ-
ριον, τῶ αἵματι Κυρίου φθορᾶς λευτρω-
μῶν· ἐκ ἔπαυσε δὲ μόνον εἰκότως ἄρα ὁ
Ἰσαὰκ, τὰ πρωτεῖα τῶ πάτρως παραχω-
ρῶν τῷ λόγῳ· ἀλλὰ καὶ τῶ Κυρίου τὴν
Θεότητα ἀνίπτεται μὴ σφαγαίς. ἀνέση
γὰρ

(1) Τὸ, διὰ τῆς θυρίδος ἔ καται ἐν τῷ κώδ.

γὰρ μετὰ τὴν κηδείαν ὁ Ἰησὺς μὴ παθῶν, καθάπερ ἱερουργίας ἀφαιμένος ὁ Ἰσαάκ.

9. Ἐκάλεσε δὲ Ἀβιμέλεχ τὸν Ἰσαάκ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀρά γε γυνήσῃς ἐσὶ; τί εἶπας, ὅτι ἀδελφὴ μὲ ἐσίν; εἶπε δὲ Ἰσαάκ, εἶπα γὰρ, μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν τεκμηρίων ἐφωράθη ὁ δίκαιος, ἐκ ἔτι λοιπὸν ἀρνείται, ἀλλ' ὁμολογεῖ, καὶ τὴν αἰτίαν φανεράν καθίστησι, δι' ἣν ἀδελφὴν καλέσας κατεδέξατο. εἶπε γὰρ Φησι, μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν. ὁ τὸ θάνατον φόβος εἰς τὸτό με ἐλθεῖν κατ' ἀνάγκασεν. ἴσως δὲ μεμαθηκῶς ἴδω, ὅτι καὶ ὁ πατήρ τὸτο τὸ δράμα κατασκιδνάσας διέσωσεν ἑαυτὸν, καὶ διὰ τὸτο καὶ αὐτὸς ταύτῃ ἤλθε τὴν ὁδόν.

10. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ, τί τὸτο ἐποίησας ἡμῖν; μικρῶ ἐκοιμήθη τίς τῶ γένεσθαι μετὰ τῆς γυναικός σου, καὶ ἐπήγαγες ἂν ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν.

ΔΗΛΟΥ. Ἐτι τὰς πρὸς Ἀβραάμ αἰδεῖται σιωπῆσθαι. ἄλλως δὲ καὶ τὸ Θεὸς τὴν ἀπειλίαν δεδοικῶς, ἢ ὑπέμεινέτε καὶ ἤκουσε διὰ Σάρραν τὴν μητέρα τῶ Ἰσαάκ. ἐκ ἀπεικῶς δὲ ἡμερον ὄντα τὸτον τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ ἕτερον παρὰ τὸν ἐπὶ τῶ Ἀβραάμ, τῇ αὐτῇ δὲ ἐκείνῳ προσηγορίᾳ κεκλημένον, ὡς καὶ οἱ τῆς Αἰγύπτου βασιλεῖς τὴν τῶ Φαραὼ πάντες εἶχον ὀνομασίαν, παρεληφθῆναι μὲν ἀκοῇ τὰ τότε γινόμενα, παιδόμεθα δὲ ἐξ ἐκείνων τὸ δέον.

11. Συνέταξε δὲ Ἀβιμέλεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτῷ, λέγων, πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶ ἀνθρώπῳ τῆς, ἢ τῆς γυναικός αὐτῷ, θανάτῳ ἐνοχὸς ἔσται.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἔτος ἴδω ὁ φόβος, ὁ τὸ θάνατον λέγω, κατασείων τῶ δικαίῳ τὴν διάνοιαν, διὰ τὸτο καὶ τὸτον ἐκβληθῆναι πεποίηκεν ὁ Φιλανδρῶπος δεσπότης, καὶ ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ αὐτὸν λοιπὸν διάγειν.

12. Ἐσπερὲ δὲ Ἰσαάκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ, καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοσεύσαν κριθῆν. ἠυλόγησε δὲ αὐτὸν Κύριος.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐννόησον ὅσον ἴδω ἑκατονταπλασίονα τῶν παρ' αὐτῷ καταβαλλομένων ὑποδέχεσθαι. εἰ δὲ τὸτόσοι μέγα φαίνεται, σκόπει τὴν ἐπίτασιν τῆς τῶ Θεῷ Φιλανδρῶπίας, ἴδω, τῶ χρόνῳ προϊόντος, περὶ ἡμᾶς ἐπεδείξατο. τοῖς γὰρ μετὰ τὴν αὐτῷ παρεσίαν τὴν ἀρετῇ μετιῆσιν, ἢ μόνον ἑκατονταπλασίονα αἰταῦδα παρέχειν ὑπὸ χρεῖται, ἀλλὰ καὶ

τὴν αἰώνιον ζωὴν, καὶ τὴν βασιλείαν τῶν ἑραυῶν εἰς ἀπόλαυσιν.

13. Καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος καὶ περβαίνων, μείζων ἐγένετο ἕως ἰσχυρῶς ἐγένετο σφόδρα. Ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτήνη περβάτων, καὶ κτήνη βοῶν, καὶ γεώργια πολλά. ἐξήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ Φυλισεῖμ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μέγας ὁ δι' ὅλα βεβηκῶς πάντη κατ' ἀρετῇ καθὸ ἑδῆς Φαῦλος μέγας, ἑδὲ κατὰ τὴν Γραφίαν. Μωϋσῆς μὲν γὰρ μαρτυρεῖται μέγας, καὶ Ἰωάννης, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος πλὴν τῆρι καὶ τὴν σφόδρα προδῆκω, ἐκ ἀπλῶς κειμένῳ. κατὰ βᾶθμον δὲ τὸτο, καὶ ἐκ ἐφάπαξ σφαλερὸν γὰρ, μαρτυρεῖ δὲ τὸ παρὸν, ὅτι τῷ περβαίνῳ καὶ τὰ κατὰ γεωργίαν, καὶ τὰ ἄλλα περὶ βίον ὁδοῦ, καὶ τὰ ἐπιγινόμενα πολλαπλάσια τῶν ἐξ ἀρχῆς γίνονται, κατὰ τὴν ἑκατοσεύσαν κριθῆν. διὸ Φησι καὶ Δαβὶδ, ἢ κατὰ τὴν ἑκατοσεύσαν κριθῆν ἐν καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμῶν χορταθήσονται. Ψαλ. 36. 19.

14. Καὶ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ πατέρες τῶ πατρὸς αὐτῷ ἐν τῷ χρόνῳ τῶ πατρὸς αὐτῷ ἐνεφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλισεῖμ, καὶ ἐπλησαν αὐτὰ γῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πόση τῶν αὐτῶν ἢ κακία, ὡς καὶ τῶν ὑδάτων φθονῆσαι τῷ δικαίῳ.

15. Εἶπε δὲ Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰσαάκ, ἀπελθε ἀφ' ἡμῶν ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένεθαι σφόδρα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐδὲ ὁ βασιλεὺς ὁ ἐν τῷ τῶ περιεστῆ καθεστῶς κατασχῆν τὸν φθόνον ἰχρῶσιν, ἀλλὰ Φησι, ἀπελθε ἀφ' ἡμῶν, ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένεθαι σφόδρα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τοῖστον γὰρ ἢ βασκανία. ἐκ ἀνέχεσθαι πρῶτος τὴν ἐτέρων ὑπεραγίαν, ἀλλὰ τὴν τῶ πλησίον ὁμημερίαν, οἰκείαν ὑπεραγίαν εἶναι νομίζει, καὶ τῆκεται τοῖς τῶ πλησίον ἀγαθοῖς. ὁ δὴ καὶ ἐνταῦθα γέγονε. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ ἀληθῶς δυνατώτερος ἴδω, τὴν ἀνωθεν συμμαχίαν ἔχων ἐν ἅπασιν, καὶ ὑπὸ τῆς τῶ Θεῷ δεξιᾶς φρουρούμενος.

16. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Ἰσαάκ, καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ Φάραγγι Γεράρων, καὶ κατώκησεν ἐκεῖ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα τῶ δικαίῳ τὴν πολλῶ ἐπιείκειαν, πῶς ἐκ ἐφρόνησε μέγα, ἑδὲ ὁρῶν διὰ τῶν πραγμάτων πολλῶ τῶ Θεῷ τὴν ῥοπήν περὶ αὐτὸν γινόμενῳ, κατεξανέστη τῶ βασιλείῳ, τῇ τῶ συμμαχῆντος αὐτῷ δυνάμει πεπονηθῶς, ἀλλὰ καθάπερ τίς ἀνὴρ ἢ ἀπροσάκωτος, καὶ ἐδαμόθεν ἐδεμῆς ἀπολαύων ἐσηδέας, ἔτω

ἔτω μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιεικείας, ἔδὲ μέ-
 χρι λόγων ἀντιτίνας τῷ βασιλεῖ, ἐποίη-
 τὸ παρ' αὐτῷ κελυβόμενον, καὶ οὐδέως
 ἐκάθει ἀπανίστατο, καὶ προῤῥώτερον γυνο-
 μνος, κατέζελλε τῷ πάτρῳ τῷ Φλόγα,
 ὅμῃ καὶ τῷ ὑπερβάλλουσιν αὐτῷ ἐπιεικίαν
 εἰδεικνύμενος, κακείνῃ τὸ πάθος παρα-
 μύθευτος. καὶ ἀπῆλθεν ἐκάθει, καὶ
 » κατῴκησεν εἰ τῇ Φάραγγι Γεράρων. καὶ
 » ὅπερ ὁ Χριστὸς παραγυνομένος τοῖς μαθη-
 Ματθ. 10. 23. ταῖς ἐνετέλλετο λέγων, ὅταν διώκωσιν
 » ὑμᾶς, Φύγετε ἐτέρωθι, - τῆτο καὶ ἔτος
 ἤδη διὰ τῶν ἔργων ἐπλήρης. καὶ καθάπερ
 Δαβὶδ τῷ Σαβλ τὸν πολλὸν Φθόνον κατα-
 σέλλων, διὰ τῆς ἀναχωρήσεως ἑαυτὸν
 ὑπεξέειπεν, ἐκείνῃ τῷ πολλῷ παρεμυθεῖ-
 το Φλεγμονῶν τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ
 ὁ δίκαιος ἔτος ἐπλήρης τὸ ἀποστολικὸν ἐκεί-
 » νο λόγιον, δότε τόπον τῇ ὀργῇ. καὶ κα-
 » ταλιπὼν τῷ πόλιν, ἐξῆλθε, Φησὶν, εἰ
 τῇ Φάραγγι.

ιη. Καὶ πάλιν Ἰσαὰκ ὤρυξεν ἐκεῖ
 τὰ Φρέατα τῷ ὕδατος, ἃ ὤρυξαν οἱ
 παῖδες Ἀβραὰμ τῷ πατρὸς αὐτῷ·
 καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ Φυλιστιίμ
 μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβραὰμ τὸν πα-
 τέρα αὐτῷ. καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς
 ὀνόματα κατὰ τὰ ὀνόματα, ἃ ἐπωνό-
 μασεν Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ αὐτῷ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ. Ἐμφρα-
 γνίτα τὰ Φρέατα ὀρύσσει πάλιν ὁ Ἰσαὰκ,
 ὅτι φύσει Φιλάνθρωπος ἐστὶ, καὶ οὐκ ἐπιεικῆ
 καὶ συγγνώμων ὁ ἀσείος, ἔδον μνησικακῶν
 τὸ παράπαν, ἀλλὰ νικᾶν τῶν ἐχθρῶν
 ἀξίων εἰ τῷ ποιῶν εὖ μάλα, ἢ βλάπτειν.
 τοῖς γὰρ ἀβέλοις ἔθος ἐστὶ μήτε σήλας,
 μήτε μνημεῖοντι ἀπολιπεῖν τῶν καλῶν εἰς
 οὐδοξίαν συμβαλλόμενον· ἢ ὅτι ὀργυρῶ-
 νοι Φθόνῳ καὶ βασκανίᾳ τῆς τε περὶ ἐκεί-
 νης ὑπεραγίας ὀλιγοῦσαι καὶ τῆς αὐτῆς
 ὀφελείας, ἀμεινον ἠγέμενοι βλάπτειν
 μάλλον, ἢ ὑφ' ὧν ἐκ ἔτι θέλουσιν οὐερ-
 γεῖσθαι.

ιβ. Καὶ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ἰσαὰκ
 ἐν τῇ Φάραγγι Γεράρων· καὶ εὖρον
 ἐκεῖ Φρέαρ ὕδατος ζῶντος.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ εὖρον
 » Φρέαρ ὕδατος ζῶντος, ἀντὶ τῷ κατῴκησεν
 ἀναβλύζοντος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Φιλολιμηθῶν ἐκάσῳ οὐ-
 χομσίῳ ἵνα τέκνον τῷ Ἰσαὰκ ταῦτα νοη-
 σαι τὰ Φρέατα, καὶ ὀρύξαι αὐτὰ εἰ ἑαυτῷ.

κ. Καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμένες
 Γεράρων μετὰ τῶν ποιμένων Ἰσαὰκ,
 φάσκοντες αὐτῶν εἶναι τὸ ὕδωρ. καὶ
 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῷ Φρέατος, ἀδι-
 κία· ἠδίκησαν γὰρ αὐτὸν.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰνα μάθης,
 ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ βασιλέως, ἔδὲ διὰ τῷ ἐκείνῃ

Α διωασίαν ἐπεδείξατο τῷ ἐπιεικίαν, ἀλ-
 λά διὰ τὸν οἰκείον τρόπον, ὅρα αὐτὸν καὶ
 ἐπὶ τῶν ποιμένων τὸ αὐτὸ ποιῶντα. καὶ
 καθάπερ ἐκείνος ἔλεγεν, ἀπέλθε ἀφ'
 ἡμῶν, καὶ οὐδέως καθάπερ ἐπιταγμα δε-
 χόμενος ὑπανεχώρει· ἔτω καὶ νῦν τῶν
 ποιμένων ἐπηρεάζειν ἐπιχειροῦντων, καὶ
 τὸ Φρέαρ οἰκειομένων, παραχωρεῖ. καὶ
 ἵνα διωκῆς ἢ τοῖς μετὰ ταῦτα ἢ γνώσις
 τῆς ἀδικίας, ὄνομα ἐπιτίθησι τῷ Φρέατι
 Β ἐκ τῷ συμβεβηκότος. ἐπειδὴ γὰρ Φανε-
 ρῶν ἐπεδείξαντο τῷ ἀδικίαν, ἐκάλεσε,
 Φησὶ, τὸ ὄνομα τῷ Φρέατος, τόπος ἀδι-
 κία. καὶ ἡ λοιπὸν καθάπερ εἰ σῆλη
 χαλκῆ τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ διδασκαλία τοῖς
 ἐξῆς καὶ τῆς τῷ δικαίᾳ ἐπιεικείας, καὶ τῆς
 ἐκείνων ἀγνωμοσύνης.

κα. Ἀπάρας δὲ Ἰσαὰκ ἐκείθεν,
 ὤρυξε Φρέαρ ἑτέρον· ἐκρίνοντο δὲ καὶ
 Γ περὶ ἐκείνῃ. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνο-
 μα αὐτῷ, ἐχθρία.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐνταῦθα ἔ
 πάντη, ὡς εἶπε, τὸ Φρέαρ ἀφείλοντο,
 ἀλλὰ διαμαχεσάμενοι, καὶ πρὸς τὸ προ-
 Φανῆς τῆς ἀδικίας ὀρῶντες, ἀπέστησαν.
 διὰ τῆτο ἐχθρίαν αὐτὸ προσηγόρῳσαι,
 ἐπειδὴ ἐχθρίας ὑπόθεσις κατέστη.

Δ ιβ. Ἀπάρας δὲ ἐκείθεν, ὤρυξε
 Φρέαρ ἑτέρον· καὶ ἐκ ἐμαχέσαντο
 περὶ αὐτῷ. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνο-
 μα αὐτῷ, εὐρυχωρία, λέγων, διότι
 νῦν ἐπλάτυνεν ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ ἡ-
 Ξησεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς.

Ε * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡνίκα μὲν τὰ
 πρότερα Φρέατα ἐκείνοι παραπάσασαθα
 ἐπεχάρισαν, ἐκ ἐδύχεραντι, ἐκ ἀντέ-
 τεινεν, ἀλλὰ μόνον τῇ προσηγορίᾳ τῶν
 Φρεάτων ἀνεξάλειπτον τῷ μνημῶν τῆς
 ἐκείνων κακίας ἐναπετίθει. εἰταῦθα δὲ
 πάλιν, ἐπειδὴ ἔδωκεν ἐμποδῶν γέγονεν, ἀλ-
 λά μετὰ ἀδείας πάσης τῶν οἰκείων πόρων
 ἀπῆλαυε, τὸ πᾶν ἀνατίθησι τῷ Θεῷ. ἐκά-
 λεσε γὰρ αὐτὸ, οὐρυχωρίαν. εἶτα ἐρμη-
 νύθει αὐτῷ τῷ προσηγορίαν· διὰ τῆτο-
 » Φησὶν, οὐρυχωρίαν τῆτο κάλω, ὅτι ἐπλά-
 » τωσε Κύριος ἡμῶν, καὶ ἡξησεν ἡμᾶς ἐπὶ
 Ζ τῆς γῆς.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διὰ τῷ μὴ ἀντίστα-
 θαι τοῖς ἀδικῶσι, δέκνυσιν ὅτι ἀληθῶς
 ἡ ἀπλάσος. ὅθεν ἀποδεξάμενος αὐτὸν
 τῆς ἀνεξιματίας ὁ Θεός, ἐπιφαίνεται αὐ-
 τῷ, καὶ ἐπαγγέλλεται τῷ γλῶ, ἵνα μὴ
 ἀθυμῆ, ὅτι ὡς ἕως πάροικος πρᾶκτετο
 τοῖς ἀδικῶν βελομοσίοις, πληρῶν τὸ εἶρη-
 » μόνον ἐκάσποτε, εἰάν διώκωσιν.

Η ιγ. Ἀνέβη δὲ ἐκείθεν ἐπὶ τὸ Φρέαρ
 τῷ ὄρκῳ.

ιδ. Καὶ ὠφθη αὐτῷ Κύριος ὁ
 Θεός ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν,
 ἐγώ-

ἐγώ εἰμι ὁ Θεός· Ἀβραὰμ τῷ πα-
τρὸς σε· μὴ φοβῆ· μετὰ σὲ γὰρ
εἰμι· καὶ εὐλόγηκάσε, καὶ πλη-
θυνῶ τὸ σπέρμα σε διὰ Ἀβραὰμ τὸν
πατέρα σε.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίσει μὴ φο-
βῆ; Μῆσε ταῦτα ξαναζήτω, τὸ παρὰ τῷ
Ἀβιμέλεχ ἐλαθῶσα, τὸ παρὰ τῶν ποι-
μάνων ἀδικηθῶσα. πολλὰ τοιαῦτα καὶ ὁ
πατὴρ ὁ σὸς πέπονθε, καὶ διὰ τῆτο λαμ-
πρότερος ἀνεδείχθη. Καὶ μετ' ὄλιγα. Σκόπει
» Θεῷ Φιλανθρωπίαν. εἰπὼν, ἐγώ εἰμι ὁ
» Θεός· Ἀβραὰμ τῷ πατρὸς σε, καὶ δάξας
ὅπως ὠκειώσατο τὸν πατριάρχην, ὡς κα-
ταξιώσατο Θεὸν ἑαυτὸν καλεῖν Ἀβραὰμ,
καὶ ὁ τῆς οἰκμενίης δεσπότης καὶ δημιου-
ργὸς εἰδὸς ἀνδρώπης Φάσκων εἶναι Θεός, ἔ-
συγκλαίω μέχρι τῷ πατριάρχῃ τῷ οἰ-
κειαν δεσποταίαν, ἀλλὰ τῷ πολλῷ περὶ
αὐτὸν εὐνοίαν δακρύς, ἔτω Φησὶν αὐτὸν
ὠκειώσάμην, ὡς πάντων τῶν ἄλλων ἀντά-
ξιον ἐκείνον ἐμοὶ νομιθῶσα.

κε. Καὶ ἀποδόμησεν ἐκεῖ θυσια-
στήριον· καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα
Κυρίε· καὶ ἐπῆξεν ἐκεῖ τὴν σινηνὴν αὐ-
τῷ. ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες Ἰσαὰκ
ἐν Φάραγγι Γεράρων Φρέαρ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίσει ὠκο-
» δόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον; Τὰς εὐχαρι-
στίας, Φησὶν, ἐκῆ ἀνώγει τῷ δεσπότη, ὑ-
πὲρ ὧν τοσαύτῳ περὶ αὐτὸν κηδεμονίαν
ἐπεδάξατο.

κς. Καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπορεύθη
πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Γεράρων, καὶ Ὀχο-
ζάθ ὁ θυμφαγωγὸς αὐτῷ, καὶ Φι-
χὸλ ὁ ἀρχισεράτηγος τῆς δυνάμεως
αὐτῷ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κατάσκοποι
μᾶλλον ἢ ἀσπονδοὶ γεννησόμενοι, καὶ πρὸς
ἐκάτερον παρεσκδασμένοι· πόλεμον μὲν,
εἰ ἀσπενδῶντα κατῆδοικον· εἰρηνίω δὲ, εἰ δυ-
νατώτερον ἑαυτῶν. (1)

κζ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰσαὰκ,
ἵνα τί ἦλθετε πρὸς με; ὑμεῖς δὲ
ἐμισήσατέ με, καὶ ἐξαπεσεύλατέ με
ἀφ' ὑμῶν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Θεά μοι πόση
τῷ δικαίᾳ ἢ πραότητι. ὁρῶν τὰς ἀπελα-
σαντας, καὶ τοσῶτον περὶ αὐτὸν τὸ μῖσος
ἐπιδαξάμενος, νῦν εἰ τάξει οἰκετῶν πρὸς
αὐτὸν παραγινόμενος, ἐκ ἐφρόνησε μέγα
κατ' αὐτῶν, ἐδὲ τῇ δυνάμει τῷ δεσπότη
πεποιθὼς κατέξανίσταται τῷ βασιλέως,
ἀλλὰ πάλιν τῷ σωτήρῃ ἐπιείκειαν ἐπιδα-
κνύμενος, μετὰ πολλῆς πραύτητος Φησὶ
» πρὸς αὐτὰς, ἵνα τί ἦλθετε πρὸς με; ὑμεῖς

A, δὲ ἐμισήσατέ με, καὶ ἀπεσεύλατέ με ἀφ' ὑμῶν.
τίνος εἵκεν, Φησὶ, παραγενέσθαι πρὸς-
με κατεδέξαδε, τὸν ἐλαθῶσα, τὸν μι-
σηθῶσα;

κη. Καὶ εἶπαν, ἰδόντες σε ἐωρῶ-
καμεν, ὅτι ἦν Κύριος μετὰ σε· καὶ
εἶπαμεν, γενέσθω ἀρχὴ ἀνά μέσον
ἡμῶν καὶ ἀνά μέσον σε· καὶ διαθη-
σόμεθα μετὰ σε διαθήμην.

B
» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰδόντες, Φη-
» σιν, ὅτι Κύριος μετὰ σε. Πόθεν ἡμῶν ἢ
τοιαύτη γνώσις; Ναὶ Φησὶν, αὐτὰ ἡμῶν
τὰ πράγματα ἀντὶ διδασκαλίας γέγονεν.
εἶδομεν γὰρ, ὅτι ἐλαυνόμενος τῶν ἐλαυ-
νόντων ἰχυρότερος γέγονας, καὶ ἐπηρεα-
ζόμενος τῶν ἐπηρεαζόντων περιγέγονας,
καὶ ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἀκολοθίας
συνείδομεν, ὅτι πολλῆς ἀπολαύσις τῆς
Γ ἀνώγει εὐπορίας.

» ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ διαθησόμεθα μετὰ
» σε διαθήμην, ἀντὶ τῷ ὅρκῳ. τῆτο δὲ εἶ-
πόν οἱ περὶ Ἀβιμέλεχ.

κθ. Μὴ ποιήσῃς μετ' ἡμῶν κα-
κόν, καθότι ἡμεῖς σε ἐκ ἐβδελυξά-
μεθα, καὶ ὄν τρόπον ἐχρησάμεθα-
σοι καλῶς, καὶ ἐξαπεσεύλαμέν σε
Δ μετ' εἰρήνης. καὶ νῦν ἔση σύ εὐλο-
γητὸς ὑπὸ Θεῷ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εἵκεν
ἔτω φοβῶσθε τὸν δίκαιον, ὁρῶντες καὶ
πρὸς τὰς ἐπηρεάζοντας τοσαύτῳ τῷ
ἐπιείκειαν ἐπιδακνύμενον; Ἀλλ' ὁ ἀδέκα-
τος δικαστῆς, τὸ σιωπῶν, αὐτὰς διήγειρε,
καὶ εἰς εὐνοίαν ἤρχοιτο, ὅσῳ περὶ τὸν δι-
καιον τῷ ἀγνωμοσύνῳ ἐπεδάξαντο, καὶ
E διὰ τῆτο ὑπὸ τῷ φόβῳ καὶ τῆς δειλίας ἔ-
» σιωρῶσιν ὅπως εἰς ἀντία λέγῃσι. μὴ ποιή-
» σεν, Φησὶ, κακόν, καθότι ἡμεῖς σε ἐκ
» ἐβδελυξάμεθα.

λ. Καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς δοχὴν·
καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον.

Z ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐ διὰ τὸν
ἔπαινον. ἔ γὰρ κολακίαν, ἢ τινα ἄλλῳ
θεραπείαν ὁ σοφὸς ἀπαύξεται· ἀλλ' ἀπο-
δεξάμενος αὐτῶν τῷ μετάνοιαν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Διὰ τῆς ἐσιά-
σεως πληροφόρησαι αὐτὰς βέλεται, αἷς
ἐδεμίαν μνήμην ποιεῖται τῶν εἰς αὐτὸν
εἰργασμένων παρὰ αὐτῶν.

λα. Καὶ ἀναστάντες τὸ πρωῖ, ὤμο-
σεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτῷ· καὶ
ἐξαπέσειλεν αὐτὰς Ἰσαὰκ.

H ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Αὐτὰς αἱ σω-
θῆκαί, ἃς ἐποίησαν, μὴ ἀναρεθῶσα κα-
Υ 2 θάπερ

(1) Οὐδὲ τῆτο, ἐδὲ τὰ ἐξῆς τρεῖς τῷ Φίλων. αἱ τοῖς τῷ Φίλων. ἐκδεδομένοι. εὐρήσι. ἃπερ ἐδὲ Φιλωνίζεν εἰκόασιν.

θάπερ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς Φυλισαίας ὑπερον παρά τῶν Ἰσραηλιτῶν. ἔς ἡ θεία Γραφή ποτὲ μὲν Χανααίης καλεῖ, ποτὲ δὲ Καππαδόκας ὑπερον δὲ Καππαδόκα μετώκησαν.

Καὶ ἀπώχοντο ἀπ' αὐτῆ μετὰ σωτηρίας.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σωτηρίαν τὴν ἀπὸ τῶν ὄρκων ἔχοντες.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἠλξατο διὰ τῆς ἡ θεία Γραφῆ, ὅτι μετὰ πολλῆ τῆ φόβη τὸν κίνδυνον προσδοκῶντες παρεγίνοντο καὶ περὶ τῆ παντός, ὡς εἶπειν, ἀγωνιῶντες τὴν πρὸς τὸν δίκαιον ἀπολογία ἑσπύσαν ποιήσαδα.

λβ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ παραγενόμενοι οἱ παῖδες Ἰσαὰκ, ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τῆ Φρέατος, ἧ ὤρυξαν καὶ εἶπαν, ἔχ εὐρομεν ὕδωρ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἱ τὴν τῶν ὄντων Φύσιν διερωτῶντες, καὶ τὰς περὶ ἐκάσων ζητήσεις καὶ ὀλιγῶως ποιητικοί, παραπλησια ποιῶσι τοῖς τὰ Φρέατα ὄρυτῃσι. καὶ γὰρ ἐκείνοι τὰς εἰς ἀφανεί πηγὰς ἀναζητῶσι. καὶ κοινὸς μὲν πόθος ἀπασιν ἐστὶ, ποτὸν ἀνδρεῖν ἄλλὰ τοῖς μὲν δι' ἧ σῶμα, τοῖς δὲ δι' ἧ ψυχὴ πέφυκε τρέφεδα. ὡπερ ἐν οἷοι τῶν ἀνατεμνόντων τὰ Φρέατα, τὸ ζητῶμενον ὕδωρ πολλακίς ἔχ εὐρον, ἔτως οἱ προσωτέρω χωρῶντες τῶν ἐπισημῶν, καὶ ἐπὶ πλεον ἐμβατόδοντες αὐταῖς, ἀδωατῆσι τῆ τέλης ἐπιψαῦσαι.

λγ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ ὄρκος.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Διὰ τῆς ὄρκος ὀνομάδῃ προσφύεσται τὸ πίσεως βεβαιότατον σύμβολον, μαρτυρίαν Θεῆ περιεχῆσης. ὡς γὰρ ὁ ὀμνύς, τῶν ἀμφοιβητικῶν καλεῖ Θεὸν μάρτυρα, ἐπ' ἔδειν ἔτως ἐστὶν ὀρκῆσαι, ὡς ἐπὶ τῷ μηδεμίας ἐπισημῆς ὀρίσκειδα παρά τῷ τεχνίτῃ τέλος. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ ταῖς ἄλλαις, ὅσαι περὶ ἡμᾶς διωάμεις, ὀλίγη δὲν κεχώρηκεν. ὡπερ γὰρ εἰ τῷ λεχθῆντι Φρέατι ὕδωρ Φασὶ μὴ ὀρεθῆναι, ἔτως ἔδει εἰ ὀφθαλμοῖς τὸ ὄρατον, ἔδει εἰ ὡσὶ τὸ ἀκῆν, ἔδει εἰ μυκλήσει τὸ ὀσφραίνεδα, ἔδει σωόλως εἰ αἰδήσεως ὀργάνοις τὸ αἰδάνεδα. κατὰ τὸ παραπλησιον δὲ, ἔδει εἰ νῶ τὸ καταλαμβάνειν. πῶς γὰρ ἂν παρορᾶν, ἢ παρακῆν, ἢ παροραῖν σωέβαιναι, εἶπερ εἰ τῆτοις πάγια ἦσαν εἰ ἀντιλήψεις ἐκάσων, ἀλλὰ μὴ ἐπ' αὐτῶν Θεῆ ἀείροντος τὸ βέβαιον ἐπερείκεσαν;

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ τεσάρων ὀρυττομῶν Φρεάτων ὑπὸ τῶν ἀμφὶ τῶν Ἀβραάμ καὶ τὸν Ἰσαὰκ, τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον ὄρκος προσηγορῶδῃ; Μήποτε

Α δι' ὑπονοῶν ἐκείνο βέλεται παρασησαι, ὅτι εἰ τῷ παντὶ τετάρων ὄντων, ἔξ ὧν σωέσηκε ὁδε ὁ κόσμος, καὶ εἰ ἡμῖν αὐτοῖς Ἰσραήλων, ἔξ ὧν διαπλαδαίτες, εἰς ἀνδρῶπόμορφον εἶδος ἐτυπώδημεν; τὰ μὲν ἐν τρία πέφυκε καταλαμβάνεδα τὸ δὲ τέταρτον, ἀκατάληπτον πᾶσι τοῖς κριταῖς ἐστὶν. εἰ μὲν ἐν τῷ κόσμῳ, γλῶ, καὶ ὕδωρ, καὶ αἶρα, καὶ ἔρανον, τέτταρα εἶναι ταῦτα συμβέβηκεν. ὧν τὰ μὲν ἄλλ-

Β λα, εἰ καὶ δυσδύρετα, ἀλλ' ἔκ εἰς ἅπαν ἀνδρῆς μοίρας ἡξίωται. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὁ δ' ἔρανος ἀκατάληπτον ἔχει τὴν Φύσιν, ἔδειν ἑαυτῆ σαφῆς γνώρισμα πρὸς ἡμᾶς ἀποσείλας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὁρκος γὰρ διὰ τῆ ὀνομάδῃ τὸ τέταρτον καὶ ἔρανον Φρέαρ, ὅτι ἡ τῆ τετάρτη τῶν εἰ τῷ κόσμῳ ζήτησις, ἀτελεύτητος καὶ πάντῃ δυσδύρετος, ἔρανον. ἴδωμεν δ' ὅν τρόπον καὶ τὸ εἰ ἡμῖν αὐτοῖς τέταρτον διαφερόντως καὶ κατ'

Γ ἐξάρετον λόγον ἀκατάληπτον εἶναι πέφυκεν. ἔκων τέτταρα τὰ ἀνάτατα τῶν περὶ ἡμᾶς ἐστὶ, σῶμα, αἰδήσις, λόγος, νῆς. τῆτων μὲν δὴ τὰ τρία, ἧ κατὰ πᾶσας ἀδηλα τὰς ιδέας ἐστὶν, ἀλλ' ἔχει τινὰ δαίγματα εἰ ἑαυτοῖς καταλαμβάνεδα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄρ' ἐν καὶ τὸ τέταρτον τὸ εἰ ἡμῖν αὐτοῖς, ὁ ἡγεμῶν νῆς, καταληπτός ἐστιν; ἧ δὴ πᾶ. Καὶ μετ' ἔτερα. Μικρολόγοι μὲν ἐν τινῆς ἴσως ὑπολήφοντα περὶ

Δ Φρεάτων ὀρυκῆς τὸν τοσῆτον εἶναι λόγον τῷ νομοθέτῃ οἱ δ' εἰ τῇ μείζονι γραφῆτες πατρίδι τῷδε τῷ κόσμῳ, τελειότερων Φρονημάτων ὄντες, εἰσονται σαφῶς, ὅτι ἧ περὶ Φρεάτων τετάρων ἐστὶν, ἀλλὰ τῶν τῆ παντός μερῶν ἢ ζήτησις τοῖς ὀρατικοῖς καὶ Φιλοθεάμοσι, γῆς, ὕδατος, αἴρος, ἔρανον, ὧν ἕκασον ἐπινοίας εἰς ἄκρον πεποιημῶν διεξελεθόντες εἰ μὲν ἐν τοῖς τρισὶν εὐρον τινὰ καταληπτά διὸ καὶ τρία ὀνόματα ἐπεθήμισαν τοῖς ὀρεθῆσιν, ἀδικίαν, ἔχθραν, ὀρυχωρίαν εἰ δὲ τῷ τετάρτῳ, τὸ παράπαν ἔδειν, ἔρανον, κατὰπερ ὀλίγω πρότερον ἐδηλώσαμεν. τὸ γὰρ τέταρτον ἀνδρον καὶ ἔρανον ὀρίσκειται, καὶ ὄρκος διὰ τῷ εἰρημῶν αἰτίαν προσηγορῶδεται.

Ε Διὰ τῆτο ἐκάλεσεν ὄνομα τῇ πόλει, Φρέαρ ὄρκος, ἔως τῆς σήμερον ἡμέρας.

Ζ ΛΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνῃ, Φρέαρ ὄρκος, ἔως τῆς σήμερον ἡμέρας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ Σύρος ἔκ ἔχει τῇ πόλει ἀλλ' ἔδει εἰ τῇ καταχέσει ὀρίσκειται πόλις ἔτω καλῆμῆ. τῆπῃ τοῖν ἰω ὄνομα εἶπει μὴδὲ πόλις ἰω ἐκῆ.

Η λδ. Ἦν δὲ Ἠσαῦ ἐτῶν τεσάρων ἡκοντῶ καὶ ἔλαβε γυναῖκα Ἰσδεῖν τὴν θυγατέρα Βαιῆ τῆ Χετλαῖς, καὶ τὴν Μασεμμᾶν θυγατέρα Ἐλαῖμ τῆ Εὐαῖς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Τῶν Ἰσαὰκ παίδων Ἡσαυος, περὶ ὃν μάλις ὁ πατὴρ ἐσπείρει, τεσσαράκοντα γεγονώς ἔτη, γαμῆ Ἄδαν τῷ Ἠλῶνος, καὶ Ἀλιβαμὴ τῷ Ἐσεβέωνος, διωασθόντων εἰ Χαναναίοις ἀνδρῶν θυγατέρας, ἑαυτὸν ποιήσας τῆς περὶ τὸν γάμον ἐξουσίας κύριον, καὶ μηδὲ τῷ πατρὶ συμβεβηκόσας. εἰδὲ γὰρ ἐπέ-
 τρεψεν Ἰσαακ ἐπ' αὐτῷ τῆς γνώμης γενομένης. ἔ γὰρ ἰὼ αὐτῷ δι' ἡδονῆς σιωπά-
 ψαδαί συγγείαν πρὸς τῆς ἐπιχωρίας. ἔ βεβηκόσας δὲ ἀπεχθῆς εἶναι τῷ παιδί κελδύων ἀφίσταται τῶν γυναικῶν, ἐκρι-
 νε σιγαῖν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τίνος εἴκεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν τῆς Ἡσαυ ἐσή-
 μανεν; Οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ἵνα αἰτεῦσθαι καταμάθωμεν τῆς Ἰσαὰκ τὸ γῆρας, καὶ ὅτι λοιπὸν προβεβηκώς ἰὼ. εἰ γὰρ μνη-

A μονόσωμεν τῶν ἔμπροσθεν εἰρημνῶν, καὶ ὅτι ἰὼ μὲν ἔλαβε τῷ Ῥεβέκκῃ, καὶ αὐτὸς τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐτύγγανεν, ὅτε δὲ ἐτέθησαν οἱ παῖδες, ἐξήκοντα ἐτῶν ἰὼ, εἰσόμεθα ὅτι νῦν ἑκατοσὶ λοιπὸν ἔτις ἐπιβάς, εἰ βαθυτάτῳ γῆρα ἐτύγγανεν. ἐπειδὴ γὰρ μέλλει μετὰ ταῦτα διηγεῖσθαι ἡμῖν, ὡς ὑπὸ τῆς γῆρας ἀμβλυτέρας ἔχε τὰς ὄψεις, διὰ τῆτο τῶν ἐτῶν τῆς Ἡσαυ τὸν ἀριθμὸν ἐσήμανεν ἵνα αἰτεῦσθαι εἰδέ-
B ναι ἔχωμεν ἀκριβῶς τῆς Ἰσαὰκ τὸν χρόνον.

λε. Καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῇ Ῥεβέκκῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος ἔκ ἔχει ἐρίζουσαι, ἄλλ' ἔκ θαρραλέου ἀντὶ τῆς ἐριδι καὶ φι-
 λονεικίας πάντα ποιεῖσαι. ὁ γὰρ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, παροργίζουσαι ἔφη.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

α. **Ε**γένετο δὲ μετὰ τὸ γηράσαι τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ἠμβλύθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
 τῆ τῆ ὄραν καὶ ἐκάλεισεν Ἡσαυ τὸν υἱὸν αὐτῆ τὸν πρεσβύτερον καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἴδ' ἐγώ. καὶ εἶπεν, ἴδ' ἐγώ.
β. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἴδ' ἐγώ γεγήρα-
 κα, καὶ ἔ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς μου.

γ. Νῦν ἔν λάβε τὸ σκευὸς σε, τὴν τε Φαρέτραν καὶ τὸ τόξον καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδῖον, καὶ θῆρευ-
 σόν μοι θῆραν.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Καὶ τῆτο τῆς θείας χάριτος ἔργον ἵνα εἰ μέσω καιρὸς γέ-
 νηται τῇ Ῥεβέκκῃ κλέψαι τῷ Ἰακώβ τῷ δόλοισιν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ πρό γε τῶν ἄλλων, τῶν εἰ πῖσαι Φημὶ καὶ εἰ Χριστῷ κεκλημέ-
 νων, τῷ Ἰσραὴλ αἰετέλλετο ὁ τῶν ὄλων δεσπότης καὶ πατὴρ, ἕξιον ὡσπερ τὴ λαμ-
 πρὸν, καὶ καρπὸς ἐπιεικείας, καὶ οἶονεἰ πόνων ἀγαθῶν δόρηματα προσκομίζεν ἐπείγεσθαι τῷ ἀνδάνσαν αὐτῷ πολιτεῖαν καὶ ζωῆ. ἢ διὰ τῆς εἰ νόμῳ ζωῆς τοῖς πάλας προανεγράφετο, μονονεχι τοῖς τύποις ἐγκεχυμμένη, καὶ ὡς ὕλη λαν-
 θάνουσα τῷ περιτῷ τῆ γραμμάτος ἔκ ἀνάλωτος γε μὴν τοῖς ἐθέλασι Φιλοθηρῶν διὰ τῆς εἰ πνύματι καὶ ἀκριβῆς θεωρίας. τῆτο οἰμαῖ ἐσι τὸ τῆς Ἡσαυ θῆρας ἐπιθυ-
 μήσαι τὸν Ἰσαὰκ. (1)

δ. Καὶ ποιήσόν μοι ἐδέσματα, ὡς Φιλῶ ἐγώ, καὶ ἐνεγκέ μοι, ἵνα Φάγω ὅπως εὐλογῆσαι ἡ ψυχῆ-
 μου, πρὶν ἀποθανεῖν με.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος εἴκεν ὁ Ἰσαὰκ τῷ Ἡσαυ δόνασι τῷ δόλοισιν ἐβέλετο; Κατὰ τὸν νόμον τῆς φύσεως. πρωτότο-
 κος γὰρ ἰὼ. οἱ δὲ πρωτότοκοι καὶ πρῶ-
 τοι, καὶ διπλῶ ἐλάμβανον μοῖραν. ἡ-
 ἔφησε δὲ καὶ ἡ θεραπεία τὸ Φίλτρον. ἢ γὰρ
 ἡ θῆρα αὐτῆ, βρωσίς αὐτῷ ἰὼ. ἱκανὴ δὲ ἡ
 θεραπεία καὶ τῆς ἀμοιότητος ἐκμειλίξ-
 αδαί, μήτιγε δὴ πατέρα, καὶ πατέρα Φι-
 λόσοργον. εὔροι δ' ἀντις καὶ τὸν θεῖον
 Ἀπόστολον πλείσας ὅσας δόλοισιν τῆς
 τεθεραπτόκοτας αὐτὸν ἀμειψάμενος.

ΦΙΛΩΝΟΣ. (2) Δυσὸν ὄντων ἡῶν, τῆ
 μὲν ἀγαθῆ, τῆ δὲ ὑπαίτις, τὸν ὑπαίτιον
 δόλοισιν Φησὶν ἔκ ἐπειδὴ τῆ σκευδαίς
 προκρίνει τῆτον, ἀλλ' ὅτι ἐκείνον οἶδε καὶ
 δι' αὐτῆ κατορθῶν δυνάμενον, τῆτον δὲ τοῖς
 ἰδίους τῆτοῖς ἀλισκόμενον. μηδεμίαν δὲ
 ἔχοντα σωτηρίας ἐλπίδα, εἰ μὴ τὰς δό-
 χὰς τῆ πατρός. ὡν εἰ μὴ τύχοι, πάντων
 ἂν εἴη κακοδάμονέσατος.

ε. Ῥεβέκκα δὲ ἤκουσε λαλῆντος Ἰσαὰκ πρὸς Ἡσαυ τὸν υἱὸν αὐτῆ. ἐπορεύθη δὲ Ἡσαυ πρὸς τὸ παιδίον θῆρευσαι θῆραν τῷ πατρὶ αὐτῆ.
5. Ῥεβέκκα δὲ εἶπε πρὸς Ἰακώβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσω, ἴδ' ἐγώ ἤκου-
 σα τῆ πατρός σε λαλῆντος πρὸς Ἡσαυ

Υ 3

(1) Ἀπὸ τῶν ἐκδοθῶν ἀναπεπλήρωται, μόνε τῆ, τῆτο οἰμαῖ ἐσι, κτ. εἰ τῷ κώδ. κειμῆς, καὶ τῷ εἰ τῆ 333. σελ. τῆ Κυρίλ. σιωπῶμαίς.

(2) Ἰσ. Ἐπισκόπος. ἔ γὰρ εὐρηται αὐ τοῖς τῆ Ἑβραῖα ἐκδοθῶν. ὡσπερ εἰδὲ τὸ εἰ τῆ 331. σελ. τῆ Φίλωνος, καίπερ τὸ, Ἑβραῖς, πρόσκειται.

- Ἡσαῦ τὸν ἀδελφόν σου, λέγοντος, ζ. Ἐνεγκέ μοι θήραν, καὶ ποιήσάν μοι ἐδέσματα, ἵνα φαγὼν εὐλογήσω σε ἐναντίον Κυρίου περὶ τῆς ἀποθανεῖν με.
- η. Nūn ἔν, ἡ, ἀκισόν μου, καθὰ ἐγώ-σοι ἐντέλλομαι.

θ. Καὶ πορευθεῖς εἰς τὰ πρόβα-τα, λάβε μοι ἐκεῖθεν δύο ἐρίφους ἀπαλὰς τε καὶ καλὰς· καὶ ποιή-σω αὐτὰς ἐδέσματα τῷ πατρί σου, ὡς φίλει.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐντεῦθεν ἐσι μα-θεῖν τὸ τῆς σώματος μέγεθος, καὶ τὴν ἐκ κατασκευῆς φυσικῶν δυνάμεων. ὁ γὰρ ἀ-γῆρα δύο πλοσιν ἐρίφοις κεχρημένος προσψήμασι, τὶς ἂν ὑπῆρχεν ἐν τῇ νεό-τητι; καὶ ταῦτα ὡν ἐγκρατῆς, καὶ ἐκ ἀπληστος.

ι. Καὶ εἰσοίσεις τῷ πατρί σου, καὶ φάγεται, ὅπως εὐλογῆσαι σε ὁ πα-τήρ σου περὶ τῆς ἀποθανεῖν αὐτόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ διαμάχονται, κατὰ τὰς ἔτω νομίσαντας, τῶν γονέων ἀγνώ-μα· πρὸς αὐτὸ δὲ τέλος ἐπέγονται. (1) βέβηλα γὰρ ἢ μὲν, τὸν ἀγαθὸν ὡν ἀξίος-ἐσι τυχεῖν· ὁ δὲ, ἐκ ἀτιμάσαι τὸν ἐξ αὐ-τῆ, ἀλλὰ τὴν ἀπορίαν τῆς σκαυῆ ἐλαιῶν, καθ' ὅσον ἐσὶν ἐπανορθώσαται.

ια. Εἶπε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ῥεβέκ-καν τὴν μητέρα αὐτῆ, ἔσιν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασύς, ἐγὼ δὲ λεῖος.

ιβ. Μήποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πα-τήρ μου, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτῆ ὡς κατὰ φρονῶν· καὶ ἐπάξω ἐπ' ἐμαυτὸν κατάραν, καὶ ἐκ εὐλογίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος τὸ, κατα-φρονῶν, ἀντὶ τῆς καταπαύζων· ὁ δὲ Ἀ-κυλας, καταμωκόμενος.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θαυμασὸς τῆς πρὸς ἀμφὸς τῆς γονεῖς δυνάμεως. τὸν μὲν, ἵνα μὴ κινήσῃ τῆς δὲ, μὴ παρακῆσῃ. κα-λῶς δὲ τὸ, ἐπ' ἐμαυτὸν ἄξω. καὶ γὰρ ἡσυχάζῃ φιλοσοφία τῇ πρὸς ἐμὲ, τὸ σιωπῶν ἐπιμέμψεται, ὡς ἀξία κατάραν ἐργασάμενον. Θαυμασὴ δὲ καὶ τῆς δυνάμεως ἢ μήτηρ.

ιγ. Εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ, ἐπ' ἐμὲ ἢ κατάραν σου τέκνον. μόνον ὑπά-κισσον τῆς φωνῆς μου· καὶ πορευθεῖς, ἐνεγκέ μοι.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄξιον καὶ τὴν Η μητέρα τῆς δυνάμεως θαυμάσαι, τὰς κα-

Α τάραν ὁμολογῶσαν ἐκδέξαται τὰς ὑπὲρ ἐκείνη, καὶ τὸν ἕν τῆς ἐπ' ἀμφοτέρων τὰς γονεῖς τιμῆς. ἀνδελκεται γὰρ ὑπὸ τῆς πρὸς ἐκάτερον δυνάμεως. τὸν μὲν γὰρ πατέρα ἐδέσθαι, μὴ δόξῃ φαναικίζειν, καὶ ὑφαρπάξαι ἕτερος γέρας· τὴν δὲ μη-τέρα, μὴ καὶ ταύτης νομιμῇ παρακῆαν λιπαρῶς ἐγκειμένης. ὅθεν ἀγαν-δύλαβως καὶ ὁσίως φησὶν, ἐκ ὁ πατήρ με καταρά-σεται, ἀλλ' ἐγὼ τὰς κατάραν ἐπ' ἐμαυ-τὸν ἔξω.

Β τὸν ἔξω.

*** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἡ Ῥεβέκκα ἀποσο-λικῶ, ὡς ἀντις εἶποι, ἔχουσα μεγαλοψυ-χίαν, εἴλετο κατάραν ὑποσῶμα, ἵνα ὁ παῖς δυνάμεως κληρονομίῃ. καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν, ἐκείνῳ παρεχώρει· ὁ γὰρ δὴ μετ' ἐκείνη δυνάμεως ἡμελλε· τὰ δὲ κα-κά, αὐτῇ μόνῃ παρεσκύβαζετο ὑπομείνειν. καὶ ἔτω προθύμως παρεσκύβαζε τὸ δρά-μα, ὡς καὶ τῇ μελλήσει δυσχεραίνειν, καὶ τῇ ταχύτητι χαίρειν, καὶ καλεπείγειν τὸν παῖδα· καὶ ταῦτα, κινδῶν μεγίστη παρε-σῶτος. ἀφείσα γὰρ εἶπεῖν, ὅτι ὁ πατήρ σου εἰς γῆρας βαθῦ ἐλήλακε, καὶ τὸ τρα-γὸν τῆς αἰδήσεως ἀφῆρεθῆ, καὶ ὁ φωρά-σαι τὸν δόλον· ταῦτα πάντα σιωπῶσα, ἔφη τῷ παιδί ἀναδυομένῳ καὶ δεδοικῶτι, » ἐπ' ἐμὲ ἢ κατάραν σου τέκνον, μόνον μὴ διαφείρης τὸ παρ' ἐμὲ κατασκευασθῆναι δράμα, μὴδ' ἀπολέσης οὐκ ἐπιτατοῦ ὄν τὸ θῆ-ραμα, μὴδὲ προδῶς τὸν θησαυρόν.

Δ ἰακώβ τὴν πατρικῶν δυνάμεων λαβεῖν.

*** ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πόθεν ἢ Ῥεβέκ-κα τεθάρρηκεν, ὅτι δὴ τούτῳ τῆς δυνά-μεως ὁ ἰακώβ· καὶ ἔτω τεθάρρηκεν, ὡς » εἶπεῖν, ἐπ' ἐμὲ ἢ κατάραν σου τέκνον, μόνον ἐπάκισσον τῆς φωνῆς μου; Προεγνώκει καὶ παρὰ τῆς Θεῶν τῶν ὄλων, ὅτι ὁ μείζων ἢ δαλῶσαι τῷ ἐλάσσονι· ἐκείνη τῇ προρρήσει πισθῶσα, πάντα ἐκίνησε πόρον, ὡς τὸν ἰακώβ τὴν πατρικῶν δυνάμεων λαβεῖν.

Ε ἰακώβ τὴν πατρικῶν δυνάμεων λαβεῖν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐθάρρηκε μὲν τῇ » ἐπαγγελίᾳ τῆς Θεῶν τῇ λεγούσῃ, ὁ μείζων ἢ δαλῶσαι τῷ ἐλάσσονι· πάλιν δὲ ἐφοβεῖτο, ὡς ἀνθρώπος, μήπως ἢ δυνάμεως τῆς πα-τρὸς ὡς δικαίως μεταθήσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς Θεῶν.

ιδ. Πορευθεῖς δὲ, ἔλαβε καὶ ἡνεγ-κε τῇ μητρί· καὶ ἐποίησεν ἢ μήτηρ αὐτῆ ἐδέσματα, καθὼς ἐφίλει ὁ πατήρ αὐτῆ.

ιε. Καὶ λαβῶσα Ῥεβέκκα τὴν σο-λὴν Ἡσαῦ τῆς ἡμῶν αὐτῆς τῆς πρεσβυ-τέρου τὴν καλὴν, ἢ ἢ παρ' αὐτῇ ἐν τῷ οἴκῳ, ἐνέδυσεν ἰακώβ τὸν ἕν τῆς τὸν νεώτερον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἴνα καὶ διὰ τῆς σολῆς ἐκεί-νος εἶναι δοκῇ, μὴ παρῶν, ὡς παρεσῶς.

15. Καὶ

(1) Τὰ ἀπ' ἀρχῆς, ἀχρι τῆς ἐπέγονται, ἐλήφθη ἐκ τῆς τῆς Λυγ. κώδ. καὶ τὰ ἐξῆς ἄλλως πως σιω-πῶσα περιέχονται.

15. Καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων ἔθηκεν ἐπὶ τὰς βραχίονας αὐτῆ, (1) καὶ ἐπὶ τὰ γυμνά τῆ τραχήλου αὐτῆ.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων ὁ Ἰακώβ περιδέμνιος, καὶ τὴν δόλογίαν τῆ πατρὸς πορισάμενος, τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα ἠνίκατο, τὴν ἀναμαρτητον Φύσιν ἀναμαρτητῶς δεξάμενος, καὶ τὰ πάθη αὐτῆς ἐν ἑαυτῷ θανατώσαντα· τῆτο γὰρ δηλοῖ ἡ τῶν νεκρῶν δερμάτων περιδέσεις· ἐπειδὴ ἐδὸν ἐρίφωδες λοιπὸν ἐν τῇ φύσει κατέλιπε τῆς δυνάμει σώσεως καὶ κρίσεως ἄξιον· ἀλλὰ νεκρῶσας αὐτῆς τὰ γήινα μέλη, καὶ βρωσιν προσφιλεῖ τῷ πατρὶ προσεκόμισε, τὴν ἡμετέραν αἰετῶν πεινῶντι σωτηρίαν, καὶ ἡμῖν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀναφαίρετον δόλογίαν ἐπήγαγε.

16. Καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα, καὶ τὰς ἀρτας, ὅς ἐποίησεν, εἰς τὰς χεῖρας Ἰακώβ τῆ ἡμέρας αὐτῆς.

17. Καὶ εἰσήνεγκε τῷ πατρὶ αὐτῆ· εἶπε δὲ, πάτερ. ὁ δὲ εἶπεν, ἰδὲ ἐγώ· τίς εἶ σὺ τέκνον;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπετάττετο μὲν γὰρ, καθάπερ ἔφω ὁ Ἰσραὴλ, καὶ διὴ ὑπέχετο κατορθῶν. ἔφη γὰρ ἐν χωρῆβ, πάντα ὅσα εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς ποιήσομεν καὶ ἀκυσόμεθα. μελλήτης δὲ λίαν ἐωρᾶτο διὰ τῶν πραγμάτων, καὶ τοὶ πρόχειρος ὢν εἰς ἐπαγγελίαν. ταύτητοι καὶ διὰ μέσων χωρῆβ. Φθάνει δὲ ἕτος ὁ πλεονιστῆς Ἰακώβ, τρετῆς ὁ νέος τε καὶ ἐν πίσει λαός. προεσκεκόμισε γὰρ τῷ Θεῷ τὰ ζητήματα, ἀναδυόμενα τε καὶ μέλλοντος τῆ πρωτοτόκου λαῶ, προεκαρποφόρησε τὴν πίσιν· ἡ καὶ ἐν τάξει τροφῆς ἡ θεία ποιεῖται φύσις. καὶ γὰρ ὁ Σωτῆρ ἔτω τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις τὴν Σαμαρειτῶν ἐπιστροφῶν κατεμύνησε, λέγων, ἐγὼ βρωσιν ἔχω φαγεῖν, ἡ ὑμεῖς ἐκ οἴδατε.

18. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ πατρὶ, ἐγὼ Ἡσαὺ ὁ πρωτότοκος σου πεποίηκα καθὰ ἐλάλησάς μοι. ἀνασᾶς, κάθισον καὶ φάγε τῆς θήρας μου, ὅπως εὐλογήσῃς ἡ ψυχὴ σου.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐψόσατο Ἰακώβ, ἡ γὰρ ἀγοράσας τὰ πρωτοτόκια.

ΛΔΗΛΟΥ. Φάγε τῆς θήρας μου. Οὐδὲν τέτων ἐψόσατο. διὴ αὐτῆς γὰρ ἐθήρωσε τῆ πατρὸς τὴν δόλογίαν.

*** ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Εἶτα ἐδοκεῖ ἐψεύδει ὁ Ἰακώβ, εἰπὼν, ἐγὼ εἰμι Ἡσαὺ ὁ πρωτότοκος σου; Προϊάμενος ἡ τὰ τῶν πρωτοτόκων πρεσβεῖα. ἀληθῶν τοιγαρῶν ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν πρωτότοκον.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Δεδίως, (2) μήποτε σωεῖς ὁ πατὴρ ἀράσηται αὐτῷ, ἐκ ἐψόσατο, αὐτὸς εἶναι πρωτότοκος Ἡσαὺ λέγων. μετῴεγκε (3) γὰρ εἰς αὐτὸν τὰ πρωτοτόκια τῆ Ἡσαὺ διὰ τῆς πράξεως τῆ φακῆ μεθ' ὄρκων· καὶ θῆραν καλεῖ, ὡς μὲν Ἰσαὰκ ἀνόμιζε τὴν διὰ τῶν θηρωσῶν τετραπόδων· ὡς δὲ ὁ Ἰακώβ ἔλεγε, τὴν διὴς ἐθήρωσε τῆ πατρὸς τὴν δόλογίαν. δόλω δὲ ἠγορακῶς τὰ πρωτοτόκια, τὴν περὶ τῶν πρωτοτόκων δόλογίαν δόλω παρὰ τῆ πατρὸς ἔλαβεν οἰκονομία Θεῶ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τὶ ἐν ἂν εἶποι τις, καὶ ψόσει τῷ τοιῷ Θεῷ σωήρησε; Μὴ ἀπλῶς ἐξετάζει τὸ γινόμενον, ἀλλὰ τὸν σκοπὸν καταμαίνθανε· καὶ ὅτι ἐβιωτικῆς ἐνεκεν τινὸς πλεονεξίας τῆτο ἐγίνετο, ἀλλὰ τῆ πατρὸς τὴν δόλογίαν ἐπιπάσσαδα ἐπαδάσει. ἄλλως δὲ εἰ μέλλοις ἀπλῶς τὰ γινόμενα ἐξετάζειν, καὶ μὴ τὸν σκοπὸν πανταχῶ ἐπιζητεῖν, ὄρασοι (4) καὶ τὸν πατριάρχην παιδοκλόνον ὀνομάζειν, καὶ τὸν Φινεῆς ἀνδροφόνον. ἀλλ' ἔτε ἐκεῖνος παιδοκλόνος, ἀλλὰ καὶ λίαν φιλόσοργος, εἰ καί τις ἄλλος, ἔτε ἕτος ἀνδροφόνος, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἄγαν ζηλωτής. ἐκάτερος γὰρ αὐτῶν τὸ δοκεῖν τῷ Θεῷ διεπράττετο. διόπερ ὁ μὲν, διὰ τὴν ὑπακοὴν πολλῆς ἀξίεται τῆς ἀνωθεν ἀμοιβῆς· ὁ δὲ, διὰ τὸν ζῆλον ἀνακηρύττεται. ἔση γὰρ Φησι Φινεῆς, καὶ ἐξιλίασατο. εἰ τοίνυν Φόνος ὀδοκίμησε καὶ παιδοκλονία ἐν ἐκείνοις, ἐπειδὴ κατὰ Θεῶ γνώμην ἐγένετο, καὶ ἐ τοῖς γεγονόσι προσέχρησεν, ἀλλὰ τῷ σκοπῷ τῶν γινομένων, καὶ τῇ τῶν πεποιηκῶν γνώμῃ, πολλῶ μᾶλλον καὶ ἀναυθὰ τῆτο λογίζεσθαι χρῆ.

19. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακώβ, ἐγγισόν μοι, καὶ ψηλαφήσω σε τέκνον, ὁ δὲ εἶπεν, ὁ παρεδῶκε Κύριος ὁ Θεός σου ἐναντίον μου.

20. Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ τῷ Ἰακώβ, ἐγγισόν μοι, καὶ ψηλαφήσω σε τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαὺ, ἡ ἔ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε τῷ Ἰσαὰκ τὸ βέλημα τὸ οἰκῆον ἐκ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεός; Ἰνα ἀγαρῆς γένηται ἡ τῆ Θεῶ περὶ τὸν Ἰακώβ κηδεμονία. δακτυσι δὲ τῆτο, τὸ τὸν μὲν Ἰσαὰκ ἐπαδάσει τὸν Ἡσαὺ δόλογῆσαι· τὴν δὲ θείαν χάριν, καὶ παρὰ γνώμην τῆ Ἰσαὰκ, ἐπὶ τὸν Ἰακώβ ἐκλύσαι τὴν δόλογίαν. τῆτο δὲ καὶ αὐτὸς σωῆκεν ὁ Ἰσαὰκ. ὡς γὰρ πάντα πόρον ἐκίνησε, καὶ ἀπέσειλε τὸν Ἡσαὺ ἐπὶ τὴν θῆραν, καὶ τῆ Ἰακώβ τὴν τροφῶν προσκυνοχότος, πολλάκις ἦρετο, εἰ αὐτὸς εἶ Ἡσαὺ ὁ πρωτότοκος· καὶ ἐ μόνον ἦρετο, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας τῷ σώματι

(1) Τῆ, τὰς βραχίονας αὐτῆ, προσετέθη.

(2) Ἐφῆ δὲ τις, ὡς δεδιῶς. ὁ τῆς Αὐγ. καθ.

(3) Ἐπείατο γὰρ μεθ' ὅρκου τὰ πρωτοτόκια. ὁ αὐτ.

(4) Ἐφῆ δὲ τις, ὡς δεδιῶς. ὁ τῆς Αὐγ. καθ.

(4) Ἰσ. ὤρασοι.

προσεκνώσκει· εἶτα τῷ Ἡσαῦ εἰσεληλυ-
θότος, τὸ γεγονημένον καταπλαγαῖς, ἐκ
ἐχάλεπλων, ὡς παρὰ παιδὸς ἑξαπατη-
θεῖς, ἀλλὰ τὸν θεῖον ἔγνω σκοπὸν· καὶ
ὡς ἔδωκεν, ἐβεβαίωσε δόλογίαν.

κβ. Ἦγγισε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ἰσα-
αὴν τὸν πατέρα αὐτῆ. καὶ ἐψηλά-
φησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν, ἡ μὲν Φω-
νὴ, Φωνὴ Ἰακώβ· αἱ δὲ χεῖρες, χεῖ-
ρες Ἡσαῦ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὴν ὄψεβη Φωνὴν ἐκ
» ἂν λεχθεῖσαν ὑπὸ τῷ Ἡσαῦ· ὁ παρεδωκε
» Κύριος ὁ Θεός σου σὺν ἡμῖν· ἐπιγνῶς ὁ Ἰ-
» σαακ, εἶπεν· ἡ μὲν Φωνὴ, Φωνὴ Ἰακώβ.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Τίνα δὴ ἐν ἄρα τρόπον
ἐφαρμόσαμεν ἂν τοῖς ἐν πίσει λαοῖς τὸ καὶ
ὡς ἐν εἶδει γενέσθαι, καὶ ὡς ἐν μιμηματι τῆς
ἰσδαϊκῆς πολιτείας, καὶ τὸ ἐτέραν ἔχειν
παρ' αὐτῆς τὴν Φωνὴν; Οὐκ ἐν ἐκείνῳ φα-
μεν, ὡς ἐστὶν αἱ παρὰ ταῖς θείαις Γραφαῖς
ἔργα καὶ κατορθωμάτων, ἢτοι πρακτικῆς
ἐνεργείας σημεῖον ἢ χεῖρ, ὅσον ἐν ἡμῖν εἰς
ἐνεργείας ταυτότητα, καὶ ποιότητα κατορ-
θωμάτων, καὶ αὐτοὶ πληροῦσι τὸν νόμον οἱ ἐν
Χριστῷ, νοητῶς τε καὶ πνευματικῶς ἱεραρ-
γαμενοί, καὶ εἰς ὁσμὴν ὁσμῆς ἐαυτῶν προ-
σκομιζόμενοι τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ. καὶ γὰρ ὁ Χρι-
στὸς καίτοι διαρρήθιδω ἡμῖν νόμους τετακώς
Ματθ. 5. 17. ὁ ἀγγελικῶς, μὴ νομίσητε, φησὶν, ὅτι
» ἡλθὼν καταλύσαι τὸν νόμον, καὶ τὰς Προ-
» φήτας, καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τέτο
» οἱμαί ἐστι τὸ τὰς χεῖρας ἔχειν τῷ Ἡσαῦ,
πλὴν ἐτέραν παρ' αὐτῶν τὴν Φωνὴν. Ἐ-
γάρτοι ταῖς τῶν Ἰσδαίων ἀδυρογλωσσίας
ἀποκεχρημέθα, ἐδὲ μὴ τὸν ἀγοράσαντα
ἡμῶς δεσποτικῶς ἀρνεύμενοι, δυσφημεῖν εἰ-
δίσαμεθα. σινδοξολογῶμεν δὲ μάλλον τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ τὸν υἱὸν καὶ Κύριον, καὶ
σωτηρῆν, καὶ λυτρωτικῶν ὀνομάζομεν.

κγ. Καὶ ἐκ ἐπέγνω αὐτόν· ἦσαν
γὰρ αἱ χεῖρες αὐτῆ, ὡς αἱ χεῖρες
Ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ δασείαι. καὶ
εὐλόγησεν αὐτόν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Θεὸς οἰκονόμη πάντως.
ἐπίτοιγε καὶ ἀπὸ τῆς Φωνῆς, καὶ ἀπὸ
τῆς ἀφῆς, καὶ ἀπὸ τῆς διαφορᾶς τῶν
βρωμάτων, ἀγρίων ζώων καὶ ἡμέρων, ἐπέ-
γνω ἂν τὸν Ἰακώβ.

κδ. Καὶ εἶπε σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡ-
σαῦ; ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα τῆς θεί-
ας Γραφῆς τὴν παρατήρησιν. ἐπειδὴ ἠρώ-
» τησεν, εἰ σὺ εἶ Ἡσαῦ; καὶ εἶπεν, ἐγώ.
καὶ πάλιν ἐψηλάφησεν αὐτόν, καὶ ἠρέμα
πῶς ἀνεδοίαζεν, ὑπὸ τῆς Φωνῆς εἰς ὑπό-
» νοισιν τινα, καὶ ὑπόκρισιν ἐμπεσῶν, καὶ πάλ-
» λιν ἠρώτησεν, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαῦ;

(1) Πρόδες τὸ, καὶ Ἰακώβ, ὅπερ κατὰ παραδρομὴν τυχὸν ἐκείτω ἐν τῷ κείδ. ἐκ εἴρηται δὲ τὸ
ὑπόμνημα τέτο ἐν τοῖς τῷ Θεοδώρῳ. ἐκδομ.

Α κε. Καὶ εἶπε, πρὸς ἀγαγέ μοι,
καὶ Φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας σου τέ-
κνον, ἵνα εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχὴ μου.
καὶ πρὸς ἡνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἔφαγε·
καὶ εἰσήνεγκεν αὐτῷ οἶνον, καὶ ἐπίε.

κς. Καὶ εἶπεν Ἰσααὴν ὁ πατὴρ αὐτῆ, ἔγ-
γισόν μοι, καὶ Φιλήσωσε τέκνον.

κζ. Καὶ ἐγγίσας, ἐφίλησεν αὐ-
B τόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰνα μὴ νομί-
ση τις, ὅτι εἰς τὸ τῷ Ἡσαῦ πρόσωπον
τὴν δόλογίαν ἐποίησατο, ἀλλ' εἰς ἐκεῖ-
νον τὸν ὑπ' αὐτῆ Φιληθεῖντα· δια τῆτο
ἐμνημόνευσεν ἡ θεία Γραφή, ὅτι καὶ ἐφι-
λησε, καὶ ἠυλόγησεν ἐκείνον τὸν ὑπ' αὐτῆ
Φιληθεῖντα.

Καὶ ὡς φράνθη τὴν ὁσμὴν τῶν
Γ ιματίων αὐτῆ, καὶ ἠυλόγησεν αὐτόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σαφῶς ἐκ αἰδητῆ ἡ
» ἡ ὁσμὴ, ἀλλ' ὅποιαν ὁ Παῦλος φησὶ, Χριστῷ 2. Κορ. 2. 15.
» ὁσμία ἐσμὴν. ἐγὼ δὲ οἶμαι καὶ ἐκάστῳ
ἀρετῶν, ἰδίαν ἔχειν ὁσμίαν. ἢ τις ἐστὶ
συμπληρωτικὴ τῶν ἀρετῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ἔχ' ὡσπερ ὁ
Ἰσααὴν τὸν Ἰακώβ, (1) τινὰς τῶν υἱῶν δό-
λόγησεν, ἔτω καὶ ὁ Ἀβραάμ τὸν Ἰσαακ;
Δ Ἰσως ἐπειδὴ προσήχηθη ἱερεῖον τῷ Θεῷ,
καὶ γέγονεν αὐτῷ κειμήλιον· περὶ ἃ ἐλέ-
» γειο, ὅτι ἐν Ἰσαακ κληθήσεσθε σὺν ἀπέρμα, Γαλ. 21. 12.
τὸ τῆς διαδοχῆς δηλονότι· ἔχρειαν ἔχον
δόλογίας ἐτί.

Καὶ εἶπεν, ἰδὲ ὁσμὴ τῆ ὑἱῶν μου,
ὡς ὁσμὴ ἀγρῶ πλήρης, ὃν εὐλόγη-
σε Κύριος.

Ε ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ὁ Σύρος ἀντὶ τῆ
» ἀγρῶ, ἀρῆρας ἔχει· τὸ δὲ πλήρης, πε-
» πληρωμένης βλασημάτων ὁσμιῶν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Εἴη ὁσμὴ αὐτῆ ἀγρῶ
πλήρης, ὃν δόλόγησε Κύριος, τῆ Κυρίῃ
ἡ δόλογία.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ μακάριοι Προ-
φῆται τὴν θείαν αἰδησιν ὑρόντες, καὶ
βλέποντες θείως, καὶ ἀκκόντες θείως,
καὶ γνόμενοι ὁμοίως, καὶ ὁσφραϊνόμενοι,
Z ἴν' ἔτως ὀνομάσω, αἰδησὶ ἐκ αἰδητῆ, καὶ
ἀπλόμενοι τῆ λόγῳ μετὰ πίσεως, ὡς ἀπορ-
ροῦν αὐτῆ εἰς αὐτῆς ἦκεν θεραπύεσταν
αὐτῆς, ἔτως ἐώρων ἃ ἀναγράφουσιν ἐω-
ρακείαι, καὶ ἦκεν ἃ λέγουσιν ἀκηκοῖαι,
καὶ τὰ παραπλήσια ἔπαρχον, ὡς ἀνέγρα-
» Φον, κεφαλίδαι ἐδίοντες διδομῆν αὐτοῖς Ἰεζ. 3. 2.
βιβλίαι. ἔτω δὲ καὶ Ἰσααὴν ὡς φράνθη
τῆς ὁσμῆς τῶν τῆ ὑἱῶν θεοτέρων ἰματίων,
καὶ ἐπέπε πνευματικῆ δόλογία τὸ, ἰδὲ
» ὁσμὴ τῆ ὑἱῶν μου, ὡς ὁσμὴ ἀγρῶ πλήρης, ὃν
» δόλόγησεν ὁ Κύριος.

ΚΤΡΙΛ-

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄγρῳ τοιγαρῶν δὺλογη-
 μινῷ παρὰ Θεῶ παρακάζει Χριστὸν, καὶ
 2. Κορ. 2. 14. ἄφ' ὁδου εἰκότως· ἔπερ ἐστὶν ὁσμὴ τῆς
 » γνῶσεως τῆ Θεῶ καὶ πατρός. εἰ γὰρ
 » ἐγνωκέτις τὸν υἱόν, ἐγνωπες πάντως καὶ
 » τὸν πατέρα, διὰ τὸ τῆς φύσεως ταυτὸν,
 » καὶ κατὰ πᾶν ὅτιεν ἴσως τε καὶ ἀπαραλ-
 » λάκτως ἔχον.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Μύροις μὲν καὶ θυ-
 μιάμασιν ἐπιτέρεται ἡ ψυχή, ἀλλὰ μύ-
 ροις τοῖς πνευματικοῖς. ὁποῖος ὡς ὁ λέ-
 2. Κορ. 2. 15. γων, Χριστὸν ὁμῶς εἰς μὲν· καὶ, χάρις τῷ
 14. » Θεῷ τῷ τῷ ὁσμῷ τῆς γνῶσεως αὐτῆ Φα-
 » νεραντι ἐν παντὶ τόπῳ. τοιαύτης ἀντε-
 » λαμβάνει ὁσμῆς ἀποπνεύσεως τῆ Ἰακώβ ὁ
 » πατὴρ Ἰσαάκ. ἰδὲ ὁσμὴ τῆ ἕξ μα, ὡς ὁ-
 » μὴ ἀγρῶ πλήρης, ὃν δὺλόγησε Κύριος.

κη. Καὶ δῶοι σοι Κύριος ἀπὸ τῆς
 δρόσε τῆ ἔρανῆ ἄνωθεν, καὶ ἀπὸ
 τῆς πωότητος τῆς γῆς, καὶ πλῆθος
 σίτη καὶ οἶνα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χριστὸν δὲ εἶναι τῷ ἔρα-
 νῆ δρόσον, καὶ γῆς νοῶμεν πωότητα. πα-
 ταλα γὰρ ὡπερ ἡ τῶν Ἀγγέλων πληθὺς
 ταῖς ἄνωθεν καὶ πνευματικαῖς καταρδο-
 μείη δρόσοις· ἔτω καὶ πῖον ἡ γῆ ὑετοῖς
 ἐν τρυφῶσα τοῖς νοητοῖς εἰς καρποφορίαν
 πνευματικῶν. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν οἱ ἐν Χριστῷ
 διὰ πίσεως, ἄρτω τε καὶ οἶνῳ πεπλατισ-
 μεθα, ἀμέτοχος δὲ τῶν τοιῶτων ὁ Ἰσραήλ.
 ἔ γὰρ ἀπεινώκεται τῆτο ταῖς δὺλογίαις
 Ἡσαῦ. ἀμέτοχοι δὲ καὶ ἑτέρως οἱ τάλαι-
 νες Ἰδαῖοι τῆς μουσικῆς δὺλογίας· ἐπεὶ
 μηδὲ τῆτο δέδοται τῆ κατὰ νόμον λαλρείᾳ,
 τετήρηται δὲ μάλλον τοῖς ἐν Χριστῷ καὶ πί-
 σει λαοῖς. καὶ ἡμεῖς μὲν ἐν εἰρήνῃ διὰ
 Χριστὸν, ἐν πολέμοις δὲ ὁ Ἰσραήλ. διὸ καὶ
 κεκληρονόμηκεν αἰδητῶς τῆς ἐπαγγελίας
 τῷ γλῶ, τύπον ἔχουσαν τῆς ἄνω καὶ νοη-
 τῆς. ἦς καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ μέμνηται λέ-
 2. Κορ. 5. 5. γων, μακάριοι οἱ πράξις, ὅτι αὐτοὶ κλη-
 » ρονομήσαντι γλῶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίς δὲ τῆς δὺλογίας
 ἡ ἐρμηνεία; Ἐμελλεν ἔξ αὐτῆ κατὰ σάρ-
 κα βλασῆσαι ὁ δεσπότης Χριστὸς, ἡ τῶν
 ἔθνων προσδοκία, ὁ τῆς οἰκμενῆς ἀπά-
 σης καὶ σωτῆρ καὶ δεσπότης. ταῦτα
 » προορῶν ὁ πατριάρχης, Φησὶν, ἰδὲ ὁσμὴ
 » τῆ ἕξ μα, ὡς ὁσμὴ ἀγρῶ πλήρης, ὃν δὺλό-
 » γησε Κύριος. ὅτι δὲ πολλακίς ἀγρὸν, τὸν
 » κόσμον ἢ θεία καλεῖ Γραφῆ, μάρτυς ὁ
 » Κύριος ἐν τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς δὺαγγελίοις
 2. Κορ. 13. 38. τῷ παραβολῶν ἐρμηνεύων. ἀγρὸς γάρ-
 37. » Φησὶν ἐστὶν ὁ κόσμος· ὁ δὲ σπείρων τὸ κα-
 » λὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου. ὅρα
 » τοιγαρῶν ἐν τῷ Ἰακώβ τῆς οἰκμενῆς ἀ-
 » πᾶσης τῷ σωτηρίαν. διὸ ἐπόβχεται αὐ-
 » τῷ τῆ ἔρανῆ τῷ δρόσον, καὶ τῆς γῆς τῷ
 » πωότητα. ἂ κατὰ μὲν τὸ πρόχειρον καὶ
 » ἐπιπόλαιον τῆ γραμματος νοημα, δηλοῖ
 » τῷ ἄνωθεν χάριν, καὶ τῶν ἀπὸ γῆς ἀγα-
 » θῶν τῷ ἀφθονίαν· κατὰ δὲ τῷ τῆ ἀγρῶ
 » ἐρμηνείαν, αἰνίττεται τῆ δεσπότη Χριστῆ,

Α διὰ τῆς δρόσε μὲν τῷ Θεότητα, διὰ δὲ
 τῆς πωότητος τῆς γῆς τῷ ἔξ ἡμῶν ἀν-
 θρωπότητα. καὶ γὰρ ὁ μακάριος Δα-
 » βὶδ ταῦτα προαγορεύων, ἔφη· καταβή-
 » σεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον, καὶ ὡσεὶ σαγῶ-
 » νες ἀγρὸς ἐπὶ τῆς γῆς. ὡπερ γὰρ
 » ἡ δρόσος ἀοράτως μὲν κατεσι, κατω δὲ
 » σιωισαμείη γίνεται δῆλη· ἔτως ἀόρατος
 » ὁ Θεὸς λόγος, διὰ τῆς σαρκὸς ἐπὶ γῆς
 » ὡφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις σιωανεγράφη,
 Β, καὶ ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, κατὰ τὸν θεῖον 1. Τιμ. 3. 16.
 Ἀπόστολον. καὶ ὁ σῖτος καὶ ὁ οἶνος τῶν
 θεῶν ἐστὶ μυστηρίων ἀνιγμα. τέτω συμ-
 » φωνεῖ τῷ λόγῳ καὶ τὰ ἔξῃς. καὶ δελοῦ-
 » σάτωσάν σοι ἔθνη. πάντα γὰρ Φησι τὰ
 » ἔθνη ὁ θεῖος Δαβὶδ δελοῦσασιν αὐτῷ, καὶ
 » προσκινήσασιν οἱ ἄρχοντες. καὶ βασιλεῖς
 » γὰρ Φησι Θαρσαῖς καὶ νῆσοι δῶρα προσοί-
 » σασι, βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβὰ δῶρα
 » προσάξασι, καὶ προσκινήσασιν αὐτῷ πάν-
 Γ, » τες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς. ταύτω ἐκρά-
 » τωε τῷ δὺλογίαν καὶ λῖκα αὐτὸν εἰς
 » Μεσοποταμίαν ἐξέπεμψεν. ἔση γὰρ εἰς Γεν. 28. 3, 4.
 » σιωαγωγὰς ἔθνων. καὶ δῶοι σοι Κύριος
 » τῷ δὺλογίαν Ἀβραὰμ τῆ πατρός σε. τίς
 » δὲ ἡ δὺλογία, ῥάδιον τῷ βελομῶν κατὰ
 » μαθεῖν. τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ὁ τῶν ὄλων ἔφη
 » Θεός, ἐν τῷ σπέρματι σε δὺλογηθήσεται Γεν. 22. 18.
 » πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Δ κθ. Καὶ δελευσάτωσάν σοι ἔθνη,
 καὶ πωσκυνησάτωσάν σοι ἄρχοντες·
 καὶ γίνε κύριος τῆ ἀδελφῆ σε· καὶ
 πωσκυνησῶσίν σοι οἱ υἱοὶ τῆ πατρός-
 σε. ὁ καταρῶμένος σε, ἐπικατάρα-
 τος· ὁ δὲ εὐλογῶν σε, εὐλογημένος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίς τῆ πατρός τῆς ἐκ
 τῆ Ἡσαῦ λέγει. ἐπὶ τάχα γε ὁ Ἰακώβ
 τὸ ἀντίον ἔπαχε, τῆς προφητείας ἐν
 τῷ σπέρματι προβαίνουσης.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κεκυρίσθη γὰρ ὡς
 Θεὸς τῶν εἰς ἀδελφότητα παρελθοντων
 » Ἐμμανηλ, καὶ αὐτῷ κάμπλι πᾶν Φιλιπ. 2. 10.
 » γόνυ ἐπικρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ κα-
 » ταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα, καὶ τὰ
 » ἔξῃς. καὶ ὁ καταρῶμενος μὲν, ἐπικατά-
 » ρατος· ὁ δὲ δὺλογῶν, δὺλογημένος. ἐπά-
 » ρατοι γὰρ καὶ θεομισῆς οἱ δυσφημῆτες
 Ζ αὐτὸν· ἐπίμεσοι δὲ τῶν ἄνωθεν καὶ πα-
 » ρὰ Θεῶ χαρισμάτων οἱ δὺλογεῖν σπυδαζον-
 » τες, τρετίσι οἱ τῷ θεῶν αὐτῆ καταγγελ-
 » λοντες δόξαν. αὐτῆ μὲν ἐν ἡ Ἰακώβ δὺλο-
 » γία τῆς ἀναφορᾶς τῷ δῶκμιν ἐπ' αὐτὸν
 » τὸν Ἐμμανηλ ἔχουσα, καὶ τῆς ἐν πίσει
 » δεδικαιωμένης.

λ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ παύσα-
 θαι τὸν Ἰσαὰκ εὐλογῶντα Ἰακώβ
 τὸν υἱὸν αὐτῆ· καὶ ἐγένετο, ὡς ἂν
 ἔξηλθεν Ἰακώβ ἀπὸ πωρῶν Ἰσαὰκ
 τῆ πατρός αὐτῆ, καὶ Ἡσαῦ ὁ ἀδελ-
 φὸς αὐτῆ ἦλθεν ἀπὸ τῆς θήρας.

Ζ ΦΙΛΩ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὴν Ἰακώβ ἔξοδον, εἰσοδον Ἡσαῦ παρίστησιν. ἐγένετο γὰρ Φησι, ὅσον ἐξῆλθεν Ἰακώβ, ἦκεν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ. μέχρι μὲν γὰρ ἐνχολάζει καὶ ἐμπεριπατεῖ τῇ ψυχῇ Φρόνησις, ὑπερόριος ὁ ἀΦροσύνης ἐταῖρος ἐκτετόξοται· ἐπειδὴν δὲ μετανασῆ, γενηθῶς κάτεισιν ἐκείνος τῆς πολεμίας καὶ δυσμανῆς, δι' ἣν ἠλαύνετο καὶ ἐφυγαδδύετο, μηκέτι τὸν αὐτὸν χώρον οἰκίσσης.

λα. Καὶ ἐποίησε καὶ αὐτὸς ἐδέσματα, καὶ παροσήμενε τῷ πατρὶ αὐτῆ· καὶ εἶπε τῷ πατρὶ, ἀναστήτω ὁ πατήρ μου, καὶ φαγέτω ἀπὸ τῆς θήρας τῆ ὑἱ αὐτῆ, ὅπως εὐλογῆσῃ με ἡ ψυχῆσ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Εἶπεν Ἡσαῦ, ἀναστήτω ὁ πατήρ μου. θρασύτερος ὁ λόγος, ὡς χωρικός.

לב. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ πατήρ αὐτῆ, τίς εἶ σύ; ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ πρωτότοκός σε ἕως Ἡσαῦ.

λγ. Ἐξέστη δὲ Ἰσαὰκ ἔκστασιν μεγάλην σφόδρα· καὶ εἶπε, τίς ἐν ὁ θηρεύσας μοι θήραν, καὶ εἰσενέγκας μοι, καὶ ἔφαγον ἀπὸ πάντων παρὰ τῆσε εἰσελθεῖν; καὶ εὐλόγησα αὐτὸν, καὶ εὐλογημένος ἔσται.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπιβεβαιοὶ τὴν δόλοισιν, ἔχ ὡς ψόβω τὸν Ἰακώβ ἀποσραφῆς, ἀλλ' ὡς Θεὸς οἰκονομίαν τὸ πρᾶγμα δεξάμενος. καὶ τὸν μὲν Ἰακώβ, μετὰ τῆ ἀερέματος δόλοισι τὸν δὲ Ἡσαῦ, μόνον.

λδ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἦκεσε τὰ ῥήματα Ἡσαῦ Ἰσαὰκ τῆ πατρὸς αὐτῆ, ἀνεβόησε Φωνὴν μεγάλην καὶ πικρὰν σφόδρα· καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆ, εὐλόγησον δὴ καὶ με πάτερ.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι, Φωνὴν μεγάλην σφόδρα, καὶ πικρὰν; τὸν θυμὸν ἠνίκατο διὰ τῆ ῥήματος, καὶ τῆς ὀργῆς, ἧς ἐπλήθη ταῦτα μαθῶν, τὴν ὑπερβολῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἐπὶ τῷ μὴ τυχεῖν (1) τῶν δόλοισιν ἔτω δυσχεραίνει, ὡς ἐπὶ τῷ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ ἀξιοθῶναι. βίασκανος γὰρ ὢν, ἐπιμελέστερον προκρίνει τῆς ἰδίας ἀφελείας τὴν ἐκείνου ζημίαν. ταῦτα (2) γὰρ ἐμφαίνεται διὰ τῆ μέγα καὶ πικρὸν ἐκβοῆσαι, καὶ ἐπιλέγειν, δόλοισιν δὴ καὶ με πάτερ.

λε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σε μετὰ δόλοισ, ἔλαβε τὴν εὐλογίαν σε.

Α ΔΗΛΟΥ. Ἄλλ' εἴγε μετὰ δόλοισ ἔλαβον, ἴσως ἄποι τίς, ἐν ἐπαινετός. τί ἐν Φησι, καὶ δόλοισμικός ἔσω; Ἄλλ' εἰσικεν ἀνίτρεσαι διὰ τῆ λεχθείτος, ὅτι ἐ πᾶς δόλος ὑπαίτιός ἐστιν. ἐπεὶ καὶ λησᾶς νυκτοφύλακες, καὶ πολεμίας στρατηγοί, ἐς ἀδόλοισ συλλαβεῖν ἐκ ἐστιν, ἀνεδροῦντες κατορθῶν δοκῆσι. καὶ τὰ λεγόμενα στρατηγήματα τοῖστον λόγον ἔχει, καὶ τὰ τῶν ἀθλητῶν ἀγωνίσματα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆτων ἡ ἀπάτη νομίσιαι τίμιον. καὶ οἱ δι' ἀπάτης περιγινόμενοι τῶν ἀντιπάλων, βραβείων ἀξιοῦνται καὶ σεφάων. ὡσεὶ ἐ διαβολῆ τὸ, μετὰ δόλοισ, ἀλλ' ἐγκώμιον, ἰσοδυναμεῖν τῷ, μετὰ τέχνης. ἔδεν γὰρ ἀτέχνως πράττει ὁ ἀσκάιοισ.

λς. Καὶ εἶπε, δικαίως ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰακώβ· ἐπλήρυσεν γὰρ με ἤδη δεύτερον τῆτο· τὰ τε πρωτοτόκιά μου εἴληφε· καὶ νῦν εἴληφε τὴν εὐλογίαν μου. καὶ εἶπεν Ἡσαῦ τῷ πατρὶ αὐτῆ, ἔχ ὑπελίπτε μοι εὐλογίαν πάτερ;

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἰς τύπον τῆ Χριστῆ ὁ Ἰακώβ λαμβάνεται. Χριστὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἀληθῶς πλερυσίης. πεπάτηκε γὰρ ὁλοτρόπως τὴν ἀμαρτίαν. καὶ καθ' ὅ νοεῖται, καὶ πέφηνεν ἀνθρώπος νεώτερος μὲν ἐστὶ, καὶ τὸν πρὸ αὐτῆ γεγονότων ὀψιγονέστερος, ἀγίων δὲ λέγω Προφητῶν, καὶ αὐτῆ Μωσέως. ἔχει δὲ τὰ πρεσβεῖα, καὶ ἐστὶ πρωτότοκος, διὰ τὸ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καθηκῆσαι τὸν μονογενῆ. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ δόλοισμικός παρὰ τῆ πατρὸς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πτερυσίης ἐν ἄρα λαὸς ὁ ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως, καὶ ὡς ἐν τάξει λελόγισαι τῆ κατὰ τὸν Θεασίον Ἰακώβ. νοοῖτο δ' ἂν ὡς ἐν ἀπαρχῇ τῆ τοῖδε γενεῆς ὁ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων χορός. οἱ γενοῦνται μὲν ἐξ αἵματος, καὶ γενεῆς Ἰσραὴλ, ἐπειδὴ δὲ τὴν ἐν Χριστῷ πίσιν πεπλητήκασι, καὶ ὑπὲρ τινὰ σεφάνον τὴν ἐκ τῆ ἀγίης πνεύματος ἀνεδήσαντο χάριν, προσκεκράκασι τοῖς ἐκγόνοισ. ταυτητοι Φωνῶντας καταλιμπάνουσι, μόνον δὲ ἐχὶ πατρῶας ἐσίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἐνεγκῆσης ἀπανισάμενοι γῆς, Φημι δὲ τῆς Ἰερουσαλήμ, ἧτοι τῆς Ἰουδαίων χώρας, τῆ τῶν ἐθνῶν προσβάλλουσι, Χριστὸν ἔχοντες ἀρωγόν, καὶ πρὸς πᾶν ὅτιεν τῶν ἀγαθῶν συλλήπτορα, καὶ συμπαραθέοντες τῆς Ἀγγελίας, καὶ ἐλπίζουσι ταῖς ἀνωθῶν ἐπερηρυσίμοι, καὶ προσδοκῶντες ἔσεσθαι πατέρες πολλῶν ἐθνῶν· ὡς πρὸς ἔωτε, καὶ ὄσιν, καὶ βορρᾶν, καὶ νότον, τὸ ἐξ αὐτῶν ἐκτενεσθαι ἀερέμα, τῆτῆσι τῆς διὰ πίσεως ἀναγεννωμένους ἐν Χριστῷ, καὶ πνεύματι δεδικαιωμένους.

λς. Ἀπο-

(1) Φασίν. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ μέγα τῆς Φωνῆς καὶ πικρῶν. ὁ αὐτ.

λζ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαάκ, εἶπε Α, τῷ Ἡσαῦ, εἰ κύριον αὐτὸν ἐποίησά-
σα, καὶ πάντας τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ
πεποίηκα αὐτῆ οἰκέτας, σίτω καὶ οἴ-
νω ἐσθίξω αὐτόν· σοὶ δὲ τί ποιήσω
τέκνον;

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ μὴ ἐκ ἔχον ἄλλας
ἕξ· ἀλλ' ἀδελφὰς τῆ Ἰακώβ καλεῖ τὰς
ἐκ τῆ σπέρματος Ἡσαῦ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ μὴ ἄλλας ἐκ
ἔχον ἕξ Ἰσαάκ. τινὲς μὲν ἐν Φασίν αὐ-
τὸν λέγουσι Ἀμμανίτας καὶ Μωαβίτας.
ἐδύλοσαν γὰρ αὐτοῖς· (τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ)
ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆ Ἰακώβ γέγονε ταῦτα,
καὶ ἐκ ἐξ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐκ τῆ Λώτ. καὶ
ἐχρῶν εἶπεν ἀδελφὰς τῆ πατρὸς, ἐκ αὐ-
τῆ Ἰακώβ. τινὲς δὲ τὰς ἀπὸ τῆ Ἡσαῦ
λέγουσι. αὐτὸς γὰρ Ἡσαῦ διωατώτερος
τῷ Ἰακώβ, καὶ προσεκωήθη παρ' αὐτῆ ἐκ
Μεσοποταμίας ἐπανιόντος. εἰ δὲ καὶ λέ-
γα, κύριόν σε αὐτὸν ἐποίησα, περὶ τῆ
σπέρματος ὁ λόγος. ὡς εἶπεν ταυτὸν τὸ,
σὺ, καὶ πάντας τὰς ἀδελφὰς σε. τινὲς
δὲ τὸν μὲν Ἰακώβ, εἰς πρόσωπον Ἰσὰκ πα-
τριῆ Φασί Φασί τῆ ἐξ αὐτῆ γεγονότος·
ἀδελφὰ δὲ αὐτῆ, τὰς ἰβ. ἤρξε γὰρ αὐτῶν
ἢ τῆ Ἰσὰκ Φυλῆ. ἐξ αὐτῆς γὰρ οἱ βασι-
λαῖς, ἐξ ὧν τὸ κατὰ σάρκα Χριστός. ὅθεν
τὸ τιμιώτερον τῆ σπέρματος εἰς τὸ πρόσω-
πον ἀνήγαγε τῆ Ἰακώβ. ὡσε, ὅταν μὲν
λέγη τὸ, κύριον αὐτὸν ἐποίησά σε, περὶ
τῶν ἰβ. Ἡσαῦ Φησὶν· ὅτε δὲ, καὶ πάντας
τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ, τῆ Ἰσὰκ δηλοῖ δὲ ἄλλας
ἔσεσθαι τὰς τῶν ἰβ. Φυλῶν.

λη. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ πρὸς τὸν πα-
τέρα αὐτῆ, μὴ εὐλογία μία σοὶ ἐστὶ
πάτερ; εὐλόγησον δὴ καὶ με πάτερ.
κατανυχθέντος δὲ τῆ Ἰσαάκ, ἀνε-
βόησε Φωνὴν Ἡσαῦ, καὶ ἐκλαυσε.

λθ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαάκ ὁ πα-
τὴρ αὐτῆ, εἶπεν αὐτῷ, ἰδὲ ἀπὸ τῆς
πιότητος τῆς γῆς ἔσαι ἢ κατοικήσῃς-
σα, καὶ ἀπὸ τῆς δροσῆ τῆ ἔρανθ
ἀνώθεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ καρπῶν ἀπόλαυσις,
ἀλλὰ κατοικήσις πλοῦτος γῆς. ἐκ ὡσε
ἀπολαύειν τῶν ἐξ αὐτῆς· εἰ γὰρ ἐπήγα-
γεν ὡς ἐπὶ τῆ Ἰακώβ πληθὺς οἶνα, καὶ
σίτου· ἀλλὰ πῶς ἐπὶ τῆ μαχαίρα σε ζῆση,
καὶ τὰ ἐξῆς, ληστρικὸν ἔχων βίον. διο-
περ ἐκ εἰρηκὸν ἐνταῦθα, δῶμοι σοὶ ὁ Θεός.
εἰ γὰρ ἴω τοιαῦτα Θεὸς δίδοναι.

μ. Ἐπὶ τῆ Μαχαίρα σε ζῆση, καὶ
τῷ ἀδελφῷ σε δαλεύσεις. ἔσαι δὲ
ἡνίκα ἂν καθέλης, καὶ ἐκλύσης τὸν
ζυγὸν αὐτῆ ἀπὸ τῆ τραχήλας σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπὶ τῆ μαχαίρα σε ζῆση.
Ὡς ἐστὶ καὶ νῦν Ἀραβες λησθόντες, καὶ
πολεμῶντες διαγίνονται. τινὲς δὲ Φα-
σιν, ὅτι ἀδελφὰς τῆ Ἡσαῦ καλεῖ τὰς Μωα-
βίτας. ἐδύλοσαν γὰρ αὐτοῖς.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εὐεργεσία τοῖς ὑπο-
δεεζέροις, καὶ ἄρχων ἐαυτῶν μὴ ἐπισα-
μαίοις τὸ δαλύειν τοῖς κατ' ἐπισήμω ἄρ-
χουσι. διόπερ ἐν δὺλογίαις εἴρηται τῷ Ἡ-
σαῦ, καὶ τῷ ἀδελφῷ σε δαλεύσεις.

Β» ΑΔΗΛΟΥ. Ἐσαι δὲ ἰώκα ἂν καθέ-
λης, καὶ ἐκλύσης τὸν ζυγὸν αὐτῆ ἀπὸ τῆ
τραχήλας σε. Ἀντὶ τῆ, εἰ καὶ ἐδύλωθης
αὐτῷ, ἔσαι ὅτε ἀφωιάσεις· ὡς νῦν Ἰσ-
δαῖοι Χριστιανοὶ ὑποτάσσονται Φόβω· ἀλλ'
ἐν ἐλθόντος τῆ ἀντιχρῆστου ἀποσκιρτήσασιν,
καὶ ἐκ ἐτι ἀνέξονται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναν-
τίον, κακοποιήσασιν. ἢ ἔτω· νῦν μὲν, ὑπ'
αὐτὸν εἰ ἔσαι δὲ καιρὸς, ὅταν ἀνταρσίαν
μελετήσης κατὰ τῆ ἀδελφῆς σε. καὶ γὰρ
ἀντέστησαν οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ τῷ Ἰσραὴλ κατὰ
τῷ ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον.

μα. Καὶ ἐνεκότε Ἡσαῦ Ἰακώβ
περὶ τῆς εὐλογίας, ἥς εὐλόγησεν αὐ-
τὸν Ἰσαάκ ὁ πατὴρ αὐτῆ. εἶπε δὲ
Ἡσαῦ ἐν τῆ διανοίᾳ, ἐγγισάτωσαν αἱ
ἡμέραι τῆ πένθους τῆ πατρός μου, ἵνα
ἀποκλείω Ἰακώβ τὸν ἀδελφόν μου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐαυτῷ ἐπέδοσεν
Ἡσαῦ τῆ μὴ τάχιον τῆς δὺλογίας τυχαῖν
ἐρησιῶν τῷ Ἰακώβ, καὶ μὴ καθάρων τῆ
οἰήματος, ὡσε δαλεύσαι ἐκείνως τῷ ἀδελ-
φῷ. εἰ δὲ (1) ἐν τῆ διανοίᾳ εἶπεν Ἡσαῦ,
δῆλον ὅτι ἀπηγγέλη τῆ Ῥεβέκκα ἐκ ἀπ'
ἀνδρώπε.

Ε» ΑΚΑΚΙΟΥ. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῆ δια-
νοίᾳ αὐτῆ, ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τῆ
πατρός μου, ἵνα ἀποκλείω Ἰα-
κώβ τὸν ἀδελφόν μου. ἀπηγγέλη δὲ Ῥε-
βέκκα τὰ ῥήματα τῆ ἕξ αὐτῆς τῆ πρεσ-
βυτέρου. Εἰ ἐν τῆ διανοίᾳ τῆτο εἶπεν ὁ
Ἡσαῦ, πῶς ἀπηγγέλη τῆ Ῥεβέκκα; μῆ-
ποτε ἐν δι' οὐραίων, ἢ οἰασθῆποτε ἀπο-
καλύψεως; Θεοφιλὲς γὰρ ἐτύγχανε.
σιωέβαινε δὲ καὶ τὸν Ἡσαῦ ἀπ' ἀρχῆς μὲν
τῆτο λογισαδαί, καὶ διανοηθῆσαι παρ'
ἑαυτῷ· μὴ σιωπῆ δὲ μέχρι τῆτο, ἀλλ' ἐκ-
πυθόντινι, ἢ τισι ποιῆσαι τὸ διανοηθῆσαι.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Εἰ ἐν τῆ διανοίᾳ ὁ Ἡσαῦ
ἠπάλησε, πῶς ἀπηγγέλη τῆ Ῥεβέκκα;
Εἰ μὴ τῆτο βέλεται λέγειν, ὅτι ἐκρινεν
ἀνελεῖν τὸν ἀδελφόν, καὶ εἶπεν ἐν τῆ δια-
νοίᾳ, ἀντὶ τῆ ὄρισεν· ἐκ ἐν τῆ τῆ θυμῆ
ὀξύτητι φθουράμνος, μετεβλήθη· ἀλλ'
ἐπὶ τῆς καρδίας ἔχε τῷ κατὰ τῆ ἀδελ-
φῆ μῶν. ἥς τῷ ἐπιμονῶ ἢ μήτηρ
θεασαμένη, τὸν δὺλογηθῆσαι ἵον ἀσφα-
λίζεται.

Z 2

ΓΕΝΝΑ-

(1) Φασὶ δὲ, ὡς εἰ ἐν τῆ διανοίᾳ. ὁ τῆς Δυγ. κώδ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὸ Ἡσαῦ κατὰ διὰ-
νοιαν τὸν Φόνον τῶ Ἰακώβ μελετῶντος,
» πῶς ἔφησε τὸ, ἀπηγγέλη δὲ τῇ Ῥεβέκκα
» τὰ ῥήματα ταῦτα; Φημί τοίνω, ὅτι διὰ
τὸ σῴηθες εἶναι τῇ θείᾳ Γραφῇ τὰς
τῆς ψυχῆς διαθέσεις εἰς λόγους πολλὰ-
κίς καὶ Φωνὰς σχηματίζεν, κἀνταῦθα
τέτο ἐποίησε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐνεκότει δὲ ὁμοίως, καὶ
ἐπεμύιε δανῶς ὁ πρωτότοκος Ἰσραὴλ
τοῖς εἰ πίσα, καὶ μετ' αὐτὸν, τρεῖσι τῶ
νέω λαῶ, ἐπίται γέγονεν εἰς τάξει τῇ
πρώτῃ παρὰ Θεῶ, καὶ ὡς εἰ πρωτότοκον
μοῖρα λελόγισαι, καὶ εὐλογίας τῆς ἀνωθεν
ἐπίμενος ἦν, τῶ εἰ Χριστῶ διὰ τῶ πνύ-
ματος καταπληθῆσας χάριν.

μβ. Ἀπηγγέλη δὲ Ῥεβέκκα τὰ
ῥήματα Ἡσαῦ τῶ ἕξ αὐτῆς τῶ πρεσ-
βυτέρου. καὶ πέμψασα, ἐκάλεσε
τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον, καὶ εἶπεν
αὐτῶ, Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός σου ἀπειλεῖ-
σοι τῶ ἀποκτείναισε.

μγ. Νῦν εἰ τέκνον ἀκασόν μου τῆς
Φωνῆς, καὶ ἀνασὰς ἀπόδρασι εἰς τὴν
Μεσοποταμίαν πρὸς Λάβαν τὸν ἀδελ-
φόν μου εἰς Χαρρὰν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κινδυνῶντι γὰρ καὶ διω-
κομένῳ τῶ νέω λαῶ τὰς τῶν Φωνῶντων
ὁργὰς παραιτέσαι σωφρόνως συμβεβέ-
λθουσαν ἢ Ἐκκλησίᾳ ἢ τῶ τύπος ἦν ἢ Ῥε-
βέκκα. τῶ επινύθει δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τῆς
Ῥεβέκκας νυμφίος, τρεῖσιν ὁ Χριστός, λέ-
γων, ὅταν διώκωσιν ὑμᾶς εἰς τὴ πόλει ταύ-
» τη, Φύγετε εἰς τῶ ἑτέραν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μανθάνομεν ἀπὸ
τέτων, ὅτι δεῖ ἀποδιδράσκειν τῶς ἐπιβ-
λόντων, καὶ διωγμῶς Φύγειν, εἰ καὶ
ὀπλιστῶν καταξιοθῶμεν, ὡς ὁ Ἰακώβ. πα-
ρακληθεῖν δ' ἄν τις ἰδὼν τὰ παρακοληθῆ-
σαντα τῶ Ἰακώβ Φύγοντι ἀπὸ τῶ Ἡσαῦ
ὀπλιστῶν τε γὰρ ἠξιώθη, καὶ πατὴρ γε-
γάνηται δώδεκα Φυλῶν καὶ ἐπανερχόμε-
νος ἀπὸ τῆς διὰ τὸν διωγμὸν Φυγῆς, γί-
νεται ἀντὶ Ἰακώβ, Ἰσραὴλ.

μδ. Καὶ οἰκησον μετ' αὐτῶ ἡμέ-
ρας τινὰς, ἕως τῶ ἀποσρέψαι τὸν

Α θυμὸν, καὶ τὴν ὀργὴν τῶ ἀδελφῶ-
σιν ἀπὸ σῶ.

με. Καὶ ἐπιλάθηται ἂ πεποίη-
κας αὐτῶ. καὶ ἀποσείλασα μετα-
πέμψομαίσε ἐκεῖθεν, μήποτε ἀτε-
κνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέ-
ρα μιᾷ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ
Β ἐφίλει τὸν Ἰακώβ, ἀλλ' ἔδὲ τὸν Ἡσαῦ ἀ-
» πεσρέφετο. διὸ καὶ ἔλεγε, μήπως ἀτε-
» κνωθῶ ἐκ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέρα μιᾷ.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν ἡμέρα μιᾷ, ὡς τῶ
ἀδελφοκλόνου πρότερον τῆ ἀμαρτία ἀπο-
θνήσκοντος.

μς. Εἶπε δὲ Ῥεβέκκα πρὸς Ἰσα-
ακ, πρὸσώχθησα τῇ ζωῇ μου διὰ
τῶς θυγατέρας τῶν υἱῶν Χετ, εἰ
Γ λήφεται Ἰακώβ γυναῖκα ἀπὸ τῶν
θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα τί-
μοι τὸ ζῆν;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐνταῦθα αἰ-
νίττεται μοι δοκεῖ τῶν γυναικῶν τῶ Ἡσαῦ
τὸ δύσροπον, καὶ ὅτι πολλῆς ἀηδίας αὐ-
τοῖς ὑπόθεσις γεγόνασι. καὶ γὰρ ἀνωτέ-
ρω διηγῆσατο ἡμῖν ἢ θείᾳ Γραφῇ, ὅτι
Δ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν Χετλαίων καὶ ἀπὸ τῶν
» Εὐαίων γυναικῶν ὁ Ἡσαῦ, καὶ ἦσαν ἐρί-
» ζουσαι τῶ Ἰσαὰκ καὶ τῇ Ῥεβέκκα. τέτο
» εἰν αὐτὸ ὑπομῆσαι αὐτὸν βελομένη, μο-
νονηχὶ ταῦτά φησι πρὸς αὐτὸν οἶδας
ὅπως μοι τῶ ζωῇ πικρὰν πεποιήκασιν αἰ
γαμεταί τῶ Ἡσαῦ, καὶ ὅπως διὰ τῶ τέ-
των μοχθηρίαν λοιπὸν πρὸς πάσας ἀ-
πεχθῶς ἔχω τὰς θυγατέρας τῶν υἱῶν
Χετ, καὶ ἅπαν τὸ ἔθνος δι' ἐκείνας μεμί-
E σθηκα. εἰ τοίνω συμβαίη καὶ τὸν Ἰακώβ
ἐκ τέτων ἀγαγέσαι γυναῖκα, ποῖα μοι
λοιπὸν ἔσαι σωτηρίας ἐλπίς; ἵνα τί γάρ-
» μοι τὸ ζῆν; εἰ γὰρ ἐκείνας ἀνεγκέιν ἐκ
» ἰαχόμεν, εἰ καὶ ἔτος φθάσει ἀπὸ τῶν θυ-
γατέρων τῆς γῆς ταύτης λαβεῖν γυναῖκα,
τὰ τῆς ζωῆς ἡμῖν οἴχεται.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εὐτέχνως τὸ γυναικῶν
ἀναπέθει τὸν πρεσβύτῳ ἐπιτρέψαι τῶ
ἡῶ τῶ ἀποδημίαν. (1) ἀπὸ τέτων δὲ
διδασκόμεθα, τοῖς πιστοῖς υἱοῖς μὴ λαμβά-
ναι ἐθνικὰς γυναῖκας.

ΚΕΦ.

(1) Τὰ ἕξ ὡς τοῖς τῶ Κυρίλλου. ἐνδεδομ. ἔχ. εὐρηται.

Κ Ε Φ. Κ Η.

α. **Π**ροσκαλεσάμενος δὲ Ἰσα-
αὶκ τὸν Ἰακώβ, εὐλόγη-
σεν αὐτόν· καὶ ἐνετείλα-
το αὐτῷ, λέγων, ἔλθη γυναικα
ἐκ τῶν θυγατέρων Χαναάν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Παραθήγων τρόπον τι-
νὰ τὸν ἐξ αὐτῆ Φιῶτα καὶ τετραμμίον
δύσεβως, κατ' ἴχνος ἰεναί τῆς πατρῴας
ἀρετῆς.

β. Ἄνασας ἀπόδραθι εἰς τὴν Με-
σοποταμίαν, εἰς τὸν οἶον Βαθρήλ
τῆ πατρὸς τῆς μητρός σε· καὶ λά-
βε σεαυτῷ ἐκεῖθεν γυναικα ἐκ τῶν
θυγατέρων Λάβαν τῆ ἀδελφῆ τῆς
μητρός σε.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀκείεις ὅπως ὁ τῆς Ἐκ-
κλησίας νυμφίος, τρετέιν ὁ Χριστός, ἀν-
τέλλεται τοῖς ἰδίοις εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων
ἀπιστίαν πληθύν, καὶ τεκνογονεῖν ἐκεῖθεν,
καὶ πατέρας ὡπερ ἀναφαίνεσθαι λαῶν;
ἰ. Κορ. 4. 15. ἀμέλει Φησὶν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, εἰ γὰρ
,, Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τῆ δὲ ἀγγελίης ἐγὼ ὑμᾶς
,, ἐγγίνησα.

γ. Ὁ δὲ Θεός μου εὐλογήσαί με,
καὶ αὐξήσαί με, καὶ πληθύναι με·
δ. καὶ ἔση εἰς συναγωγὰς ἔθνων. Καὶ
δαίσοι τὴν εὐλογίαν Ἀβραάμ τῆ
πατρός μου σοί, καὶ τῷ σπερματίσει
μετὰ σέ, κληρονομήσαι τὴν γῆν τῆς
παροικήσεώς σε, ἣν ἔδωκεν ὁ Θεός τῷ
Ἀβραάμ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἡυλόγλωται γὰρ οἱ εἰς
Χριστῷ, ἠυξήλωται τε λαὸν καὶ εἰς πληθὺν
γεγόνασι καὶ συναγωγὰς ἔθνων, καὶ συγ-
κληρονόμοι τέθενται τῶν ἀγίων πατέ-
ρων, ἀνακληθέντες μετὰ Ἀβραάμ, καὶ
Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ εἰς τὴ βασιλεία τῶν
ἑθνῶν.

ε. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰσαάκ τὸν Ἰα-
κώβ· καὶ ἐπορεύθη εἰς Μεσοποταμίαν
πρὸς Λάβαν Βαθρήλ τῆ Σύρα.

ΛΔΗΛΟΥ. Σύρον καλεῖ τὸν Βαθρήλ,
ὡς τῷ χρόνῳ τῆτο γενόμενον.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Φθόνῳ δὲ ἐν διακεκαυ-
μνός Ἡσαῦ, τρετέιν ὁ Ἰσραήλ, ἔδωκε
τὸν Ἰακώβ, Φημί δὲ Χριστόν. ἀδιαφορεῖ
δὲ ὡς ἐφ' ἡμῶν εἰς τῆτοις ἡμῶν ὁ λόγος, καὶ
ποτὲ μὲν εἰς Χριστόν ἀναφέρων τὸν Ἰα-
κώβ, ποτὲ δὲ εἰς τὸν νέον λαὸν τὸν εἰς πῖ-
σει. δεδιωγμένος δὲ τρόπον τινα καὶ ἐχ-
εῶν ὁ Χριστός, εἰς τὴν τῶν ἔθνων ἀπε-
δήμησε χώραν, διαρρήδω ἀνακεκραγώς,
Ἰερ. 12. 7, 8. ἐγκατέλειπον τὸν οἶκόν μου, ἀφῆκα τὴν

,, κληρονομίαν μου, ἔδωκα τὴν ἡγαπημένην
,, ψυχὴν μου εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῆς. ἐγε-
,, νήθη ἢ κληρονομία μου ἐμοὶ ὡς λέων ἐν
,, δρυμῶ· ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν Φωνὴν αὐτῆς,
,, διότι ἐμίσησα αὐτήν.

Β ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπνοσφίζοντο μὲν
γὰρ οἱ Ἀπόστολοι τῆς Ἰουδαίων ἀγέλης, ἅτε
δὴ Φωνῆς κατ' αὐτῶν· μεταμείβοντες
δὲ πόλεις καὶ χώρας, τὰς τῶν διοκόντων
ὑποτρέχειν ὄργας νυνεχῶς ἐσπέδαζον.

ε. Ἴδε δὲ Ἡσαῦ, ὅτι εὐλόγησεν
Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ἀπώχετο
ἐκεῖθεν ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτόν· καὶ
ἐνετείλατο αὐτῷ λέγων, ἔλθη γυ-
Γ ναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων Χαναάν.

ζ. Καὶ ἤκασεν Ἰακώβ τῆ πατρὸς
καὶ τῆς μητρός αὐτῆ· καὶ ἐπορεύθη
εἰς τὴν Μεσοποταμίαν τῆς Συρίας.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀπαίρει δὲ ἐν ὁ θε-
σέσιος Ἰακώβ τῆς πατρῴας ἐσίας, καὶ
πόλεως αὐτῆς καὶ γένος ἀπνοσφίζετο.
ταύτητοι δεινῶς καὶ ἀλύειν ἤρχετο. ἐνε-
Δ νόει γάρ πε κατα τὸ εἶκος, ὡς ἀλήτης
ἔσαι καὶ ξένος· καὶ οἰκῆσαι μὲν ἐπ' ἀλλο-
δαπῆς, ἔσαι δὲ ἴσως καὶ ὑφ' ἑτέρης, καὶ
ἀσιμῆθη δαλείας δέξεται ζυγόν. εἰκειν
γὰρ τοῖς κρατέσιν ἀνάγκη καὶ τὰς ἀγαν
δύγειν.

η. Καὶ εἶδεν Ἡσαῦ, ὅτι πονηρά-
εἰσιν αἱ θυγατέρες Χαναάν ἐναντίον
Ἰσαάκ τῆ πατρὸς αὐτῆ.

Ε ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἱ θυγατέρες Χαναάν
πονηράεσιν ἐκ ἐναντίον Ἡσαῦ, ἀλλ' ἐναν-
τίον Ἰσαάκ τῆ πατρὸς αὐτῆ.

θ. Καὶ ἐπορεύθη Ἡσαῦ πρὸς Ἰσ-
μαήλ· καὶ ἔλαβε τὴν Μαελέθ θυ-
γατέρα Ἰσμαήλ τῆ ἡδ' Ἀβραάμ,
ἀδελφὴν Ναβαιώθ, πρὸς ταῖς γυ-
ναῖξιν αὐτῆ γυναῖκα.

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡπερ διορθῶ-
σαι βεβόμνος τὸ οἰκεῖον πλάσμα, καὶ
ἐξομνίσασθαι τὸν πατέρα, προσδείς, Φη-
σὶν, ἔλαβε γυναῖκα πρὸς ταῖς γυναῖξιν
αὐτῆ θυγατέρα Ἰσμαήλ τῆ ἡδ' Ἀβραάμ.

ι. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰακώβ ἀπὸ τῆ
Φρέατος τῆ ὄρη· καὶ ἐπορεύθη εἰς
Χαρράν.

Η ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τίς ἢ Χαρ-
ράν; καὶ διατὶ ὁ ἀπὸ τῆ Φρέατος ἐξεληθῶν,
εἰς αὐτὴν ἔρχεται; Ἐσι τοίνυν, ὡς ἐμοι-
γε φαίνεται, Χαρράν, μητροπόλις τις
αἰδησῶν. ἐρμηνύεται γὰρ ποτὲ μὲν
Ζ β ὄρουκλή,

ὄρουκλή, τότε δὲ τρώγλα, δι' ἀμφοτέρων ὀνομάτων εἰς δηλημίαν πράγματος. τὰ γὰρ σώματα ἡμῶν εἰς τὰ τῶν αἰδήσεων ὄργανα τρόπον τινὰ ἐξορώρουκλα, καὶ γέγονεν ἕκασον τῶν ὀργάνων, ἐκάστης ὀπήτις αἰδήσεως, εἰ ἢ πέφυκε Φωλῶειν. ὅπως ἐν τῷ ἀπὸ τῆς Φρέατος, ὃ καλεῖται ὄρκος, ὡπερ ἀπὸ λιμνίου ἐξαναχθῆ, παραγίνεται ὄρθως εἰς Χαρρῶν ἀναγκαιώς. τὸν γὰρ ἀποδημίαν σελλόμενον ἀπὸ τῆς ἀρίσας καὶ ἀπειρομεγέθους ἐπιστήμης χωρῆς, κατ' ἀναγκαιὸν αἰδήσεις ἀνοῦ ξεναγῶν ὑποδέχονται. κινεῖται γὰρ ἡ ψυχὴ πολλακίς μὲν ἀφ' ἑαυτῆς, ὅλον τὸν σωματικὸν ὄγκον ἐκδύσα, καὶ τῶν αἰδήσεων ὄχλον ἀποδράσασα· πολλακίς δὲ, καὶ ταῦτα ἐπαμμοχομένη. τὴν μὲν ἐν γυμνῶ κίνησιν αὐτῆς, τὰ νοήσαι μόνον καταληπλά ἔλαχε· τὴν δὲ μετὰ σώματος, τὰ αἰδητά. εἰτις ἐν ὁμιλίᾳ εἰς ἅπαν ἀδωατέῃ διανοίᾳ μόνῃ, ὀδύτεραν καταφυγῶν, αἰδήσιν ὄβρισκεται. καὶ ὅσις ἀν' σφαλῆ τῶν νοητῶν, αὐτίκα πρὸς τὰ αἰδητά κατασύρεται. ὀδύτερος γὰρ αἰεὶ πλεῖς πρὸς αἰδήσιν τοῖς μὴ ὀνηθεῖσι πρὸς τὸν ἡγεμόνα νῦν ὄπλοῦσα.

ια. Καὶ ἀπήνησε τόπῳ, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ· ἔδου γὰρ ὁ ἥλιος.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὑπερφυέσατα δὲ ἔχει τὸ μὴ φάναλ ἐλθεῖν εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ ὑπαντήσασιν τόπῳ· ἐκείσιν μὲν γὰρ τὸ ἔρχεσθαι, τὸ δ' ὑπαντῆσαι πολλακίς ἀκείσιν· ἵν' ἐξαπινάως ὁ θεὸς λόγος ἀποφαινόμενος, ἀπροσδόκητον χαρῶν ἐλπίδος μείζονα ἐρήμη ψυχῇ σιωδοιπορεῖν μέλλων, προτείνη. καὶ γὰρ Μωϋσῆς ἐξάγει τὸν λαὸν εἰς συνάντησιν τῆς Θεῆς, σαφῶς εἰδὼς ἐρχόμενον αὐτὸν ἀοράτως πρὸς τὰς ποδῆσας ψυχὰς ἀτυχεῖν αὐτῷ. τὴν δὲ αἰτίαν ἐπιφέρει, δι' ἣν τόπῳ ὑπλήθησεν. ἔδου γὰρ φησὶν ὁ ἥλιος. εἴθ' ὁ φαινόμενος ἔτος; ἀλλὰ τὸ τῆς ἀοράτης καὶ μεγίστης Θεῆς περιφεγγέσατον, καὶ περιαιυγέσατον φῶς. τῆτο ὅταν μὲν ἐπιλάμψη διανοία, τὰ ὀδύτερα λόγων δύνεται φέγγη, πολὺ δὲ μᾶλλον οἱ αἰδητοὶ τόποι παντες ἐπισκιάζονται· ὅταν δ' ἐτέρως χωρήσῃ, παντ' ὀρθῶς ἀνίχαι καὶ ἀνατέλλαι.

Καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τῆς τόπῳ, καὶ ἔθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐτῆς· καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ, καὶ ἐνυπνιάσθη.

* * ΙΩΣΗΠΟΥ. Διὰ τὸ πρὸς τῆς ἐπιχωρῆς μῆσος παρ' ἑδῶν μὲν ἤξις κατάγεσθαι· ὑπαιθρὸς δὲ ἠυλίζετο, τὴν κεφαλῶν λίθοις ὑπ' αὐτῆς συμφορεμένοις ἐπιτιθέεις.

* ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς πῖσαι λαὸς Ἡσ. 28. 16. ἐπανεπαύσατο τῷ Χριστῷ, ὅς ἐστι λίθος ἐκλεκτός, ἀκρογωνιαίος, κύτιμος· τῆτο γὰρ

Α οἰμαῖ ἐσι τὸ ἐφυπνῆν τῷ λίθῳ· μεμαθήκαμεν, ὅτι μόνοι μὲν εἰς γλῶσσαν ἔκ' ἔσονται, συλλήπτορας δὲ καὶ ἀρωγὰς ἔξ' ἔσονται τῆς ἀγίας Ἀγγελίας ἀνωτε καὶ κάτω διαθεῖντας. ὄψεσθε, γὰρ φησὶν ὁ Χριστός, τὸν ἔρανὸν ἀνεωγῶτα, καὶ τὰ ἐξῆς. Ἰωάν. 1. 51.

ιβ. Καὶ ἰδὲ κλίμαξ ἐσηρηγμένη ἐν τῇ γῆ, ἣς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν ἔρανόν· καὶ οἱ Ἄγγελοι τῆς Θεῆς ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς. Β Ὁ δὲ Κύριος ἐπεσήκωτο ἐπ' αὐτῆς· καὶ εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ τῆς πατρός σου. μὴ φοβῆ· ἡ γῆ ἐφ' ἣς σὺ κατεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τοσαύτας ὄβλογίας λαβὼν ὁ Ἰακώβ, ἀποδιδράσκει τὸν ἀδελφόν, καὶ μόνος ἀποδημῆ τῶν ἀναγκαιῶν ἐσερημικός; Ἐναργέστερον εἰ ταῖς δοκῆσαις κακοπραγίαις ἢ τῆς Θεῆς κηδεμονία δηλέται. οἱ γὰρ εἰ ὀβκληρῆς ὄντες, εἴθ' ἔως ἴσασιν ὅσων ἀγαθῶν ἀπολαύσει. τῆτο χάριν ἀποδιδράσκει, καὶ μόνος ἀποδημῆ, ἵνα μετὰ πολλῆς περιστάσεως ἐπανελθῶν, αὐτὸς τε γινῶ ὅση τῆς Θεῆς τῶν ὄλων ἡ προμήθεια, καὶ τῆς ἀλλοῦς διδάξῃ. ταῦτ' αὐτῷ τὴν κηδεμονίαν παραυτίκα διὰ τῆς ἐπιφανείας ἐδήλωσεν. ἐπέδειξε μὲν γὰρ αὐτῷ κλίμακα μέχρις αὐτῆς διπλομετῶν τῆς ἔρανῶ, καὶ τῆς Ἀγγελίας ἀνιόντας καὶ κατιόντας· αὐτὸς δὲ ἀνωθεν ἐφ' ἑσῶς, παρεδάρρυνέτε καὶ τὸ δέος ἐξήλαυσεν. ἐδήλων δὲ οἱ Ἄγγελοι τὴν θεῖαν διακονίαν. περὶ τῆτων γὰρ καὶ ὁ μακάριος ἔφη Παῦλος, εἴθ' ἅπαντες εἰς Ἐβρ. 1. 14. λατρευτικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποσελλόμενα, διὰ τῆς μέλλοντας κληρονομίαν σωτηρίαν; τῆτων δὲ ἕκασον ἰκανὸν ἡ θάρσος εἰδέσθαι τῷ πατριάρχῃ. διδάσκειται γὰρ, ὡς ἔδῶν ἀτημέλητον, ἔδῶ ἀκηδεμονόβτον παρὰ τῷ τῶν ὄλων Θεῷ· ἀλλ' αὐτὸς ἅπαντα πρυτανύθει, διακόνους χρώμενος τοῖς ἀγίοις Ἀγγέλοις. ἔδωκε δὲ αὐτῷ καὶ τὴν ὄβλογίαν, ἡ καὶ τῷ πατρὶ καὶ τῷ προπάτορι ἐδεδώκει περίτε τῆς τῆς σπέρματος πολυγονίας καὶ περὶ τῆς τῆς οἰκωμῆς δεσπότης. εἰδὼ βλογηθῆσονται γὰρ φησὶν εἰ τῷ σπέρματί σου πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. εἴθ' ὑπὸ κινεῖται αὐτῷ καὶ τὴν εἰ τοῖς προκειμένοις κηδεμονίαν. ἰδὲ γὰρ φησὶν ἐγὼ μετὰ σῆς, διαφύλασσω τε εἰ τῆ ὄδῳ, ἢ εἰν' πορεύῃς. καὶ ἀποσρέψω σε εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην· ὅτι εἰ μῆσε ἐγκαταλίπω, ἔως τῆ ποιήσασί με πάντα ὅσα εἰν' ἐλάλησα.

Η ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἡνίτηλο δὲ διὰ τῆτων, καὶ τὸν Ἰακώβ ἐξεδίδασκεν, εἰ μόνον τὸ τῆς Ἀγγελίας εἰ τῷ κατ' ἡμᾶς εἶναι χάρῳ, τῷ ὑπερανῶ φημί, ἀλλὰ καὶ τὸ μόνον τοῖς πᾶσιν ἀνωθεν ἐφ' ἑσῶν τὸν Κύριον, ἀγγε-

ἀγγελικαῖς διωάμεσι τὰ καθ' ἡμᾶς διοικέ-
μενον, καὶ μηδὲν ἀπρονόητον τῶν τῆδε ὡς
ἔτυχε νομίζεν φέρεσθαι. μὴ τοίνυν δεῖν
διὰ τῆτο μηδὲ αὐτῶ τῶ ἐκδημιαν ὀκνεῖν.
ἔ γὰρ πείσεσθαι τι δυσχερὲς εἰ αὐτῆ. καὶ
γὰρ εἶναι τὸν ἐμφανιδοῦντα νῦν αὐτῶ τῆ-
τον ἐκεῖνον τὸν πατρῶον Θεὸν, καὶ ἔχ
ἕτε-
ρον. ὃς ἐπαγγέλλεται σαφῶς αὐτῶ τε καὶ
τοῖς ἐξ αὐτῆ τῆς ἐφ' ἧς νῦν καθύδα γῆς
τῶ κατάχρουν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Κλίμαξ ἐφάνη τῶ Ἰα-
κώβ, καὶ Ἀγγέλων πλήθος ἀνιόντων, καὶ
κατιόντων, καὶ ὁ Κύριος ἐσηριγμῆς ἐπὶ
τῆς κλίμακος. ἐδήλα δὲ τῶ τε κάθοδον
τῆ Ἰακώβ, τῶ εἰς Μεσοποταμίαν, καὶ
τῶ ἐκεῖθεν ἐπάνοδον, καὶ τῶ δι' Ἀγγέ-
λων αὐτῶ χορηγηθησομένῳ βοήθειαν.
πρὸ δὲ πάντων, τῶ τῆ Κυρίε κάθοδον
μετὰ ταῦτα ἐσομένῳ τῆ ἐπὶ τῆς κλίμα-
κος ἐσηριγμῆς, τῶ ἐξ ἔρανῶν, καὶ τῶ
ἐπάνοδον.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἡ κλίμαξ ἐδήλα τῶ τῆ
Κυρίε κάθοδον ἐσομένῳ ἐξ ἔρανῶν. ἐδή-
λα δὲ καὶ τῶ δι' ἀρετῆς τῶν ἀνθρώπων εἰς
ἔρανῆς ἀνοδον. πλὴν καὶ τῶ ἀδυμίαν
τῆ δικαίε παραμυθίαται, καὶ παραδείκνυ-
σιν, ὅτι πληθὺς Ἀγγέλων ἄνω καὶ κά-
τω διάγρσα, τῆς ἀνακαμῆς τῶ Θεῶ
διασώζει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆτο ἐσιν ἡ κλίμαξ, ἡ
ἄνω τε καὶ κάτω τῶν ἀγίων πνύματων
διαδρομῆ, πεμπομένῳν εἰς διακονίαν, διὰ
τῆς μέλλοντα κληρονομεῖν βασιλείαν.
ἐπεσηρῆσθαι δὲ τῆ κλίμακι Χριστὸς, ὡς μέ-
χρι αὐτῆ φθάνοντων τῶν ἀγίων πνύμα-
των, καὶ αὐτὸν ἐχόντων τὸν ἐπισάτω,
ἔχ ὡς ὄντα κατ' αὐτὰ, ἀλλ' ὡς Θεὸν καὶ
Κύριον. Καὶ μετ' ὀλίγα. (1) Συλλαμβάνεται
δὲ παραχρημα Θεὸς, ὁ καρδίας εἰδὼς καὶ
νεφρῆς, καὶ ταῖς ἔτω πικραῖς δυδημίαις
ἐκ ἐᾶ καταπνύγεσθαι τῶ τῆ δικαίε ψυ-
χῶ. παρέδειξε γὰρ ὅτι πληθὺς Ἀγγέ-
λων ἄνω τε καὶ κάτω διάτρσα, διασώζει ῥα-
δίως τῆς ἀνακαμῆς Θεῶ. τῆτι γὰρ οἴ-
μα, καὶ ἕτερον ἔδεν διὰ τῶν ὀνείρων ἐπαι-
δοῦετο. αἰδητῶς μὲν γὰρ τῶ εἰς τὰ ἄνω
διήκρσαν ἐθεᾶτο κλίμακα, καὶ καθόδε
δὲ καὶ ἀνόδε σημεῖον ἰῶ, εἰ καὶ εἰ παχέ-
σιν ὡσπερ ἐγράφετο τύποις.

ιδ. Καὶ ἔσαι τὸ σπέρμα σε, ὡς ἡ
ἄμμος τῆς γῆς· καὶ πλατυνηθήσεται
ἐπὶ θάλασσαν, καὶ λίβα, καὶ βορ-
ρᾶν, καὶ ἐπὶ ἀνατολάς. καὶ ἐνευλο-
γηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ
τῆς γῆς, καὶ ἐν τῶ σπέρματί σε.

ιε. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ μετὰ σε διαφυ-
λάσω σε ἐν τῆ ὁδῶ πάση, ἔ εἰν πο-
ρευθῆς. καὶ ἀποσρέψω σε εἰς τὴν

A γῆν ταύτην· ὅτι ἔ μή σε ἐγκαταλί-
πω, ἕως τῆ ποιήσάμε πάντα ὅσα
ἐλάλησά σοι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄξιοι δὲ εἶν καὶ Θεοπίας
οἱ εἰ Χριστῶ, καὶ τῆ διακείσθαι τεταρῆ-
κότως· ὅτι καὶ σώσει, καὶ ἐπαμύσει.
» ἰδὲ γὰρ Φησιν ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι πάσας Μαρτ.28.20.
» τὰς ἡμέρας.

B 15. Καὶ ἐξηγέρθη Ἰακώβ ἐκ τῆ
ὑπνυ αὐτῆ, καὶ εἶπεν· ὅτι ἔση Κύ-
ριος ἐν τῶ τόπῳ τῆτω, ἐγὼ δὲ ἐκ
ἦδειν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμάνθανε γὰρ, ὡς εἰ
παντὶ τόπῳ, καὶ πάση χώρα τὸ θεῖόν ἐσι,
καὶ κατοικεῖ μὲν εἰ ἔρανῶ, περιέπει δὲ
τῶ σύμπασαν γῶ, καὶ πεπλήρωκε τῶ
οἰκρμένῳ, καὶ ὑπ' αὐτὸ πάντα ἐσι τὰ εἰ
ἔρανῶις πνύματα· ἂ ἄνω τε καὶ κάτω
διατρεῖν προσάτλονται, καὶ αὐτὸν ἔχρσι
κεφαλῶ καὶ ἐφρσηκότα.

16. Καὶ ἐφοβήθη· καὶ εἶπεν, ὡς
Φοβερὸς ὁ τόπος ἔτος. ἐκ ἐσι τῆτο,
ἀλλ' ἡ οἶκος Θεῆ, καὶ αὐτῆ ἡ πύλη
τῆ ἔρανῆ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οὐκ ἐσι
τῆτο ὁ ἐδόξασα, ὅτι ἐσι Κύριος εἰ τόπῳ·
A περιέχει γὰρ, ἔ περιέχεται κατὰ τὸν ἀλη-
θινὸν λόγον.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Καλαπλαγῆς,
Φησιν, ὁ δίκαιος τῶ πολλῶ τῆ Θεῆ Φι-
» λανθρωπίαν, ἐφοβήθη, καὶ εἶπεν, ἐκ ἐσι
» τῆτο, ἀλλ' ἡ οἶκος τῆ Θεῆ, καὶ αὐτῆ ἡ
» πύλη τῆ ἔρανῆ. ἔτος ὁ τόπος λοιπὸν ἐμοὶ
οἶκος τῆ Θεῆ νομίσει. τὸσαύτης εἰ ἐπι-
Φανείας ἀξιωθῆς, καὶ αὐτῶ, ὡς εἶπειν,
E τῶ πύλῳ τῆ ἔρανῆ θεασάμενος, δίκαιος
ἂν εἴτω τῶ ὀφειλομένῳ ὄχαρισείαν ἀνε-
νεγκεῖν εἰταῦθα τῶ δεσότη.

17. Καὶ ἀνέση Ἰακώβ τῶ πρῶτῳ, καὶ
ἔλαβε τὸν λίθον, ὃν ἐπέθηνεν ἐκεῖ
πρὸς κεφαλῆς αὐτῆ· καὶ ἔσησεν αὐ-
τὸν σῆλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ
ἄκρον αὐτῆς.

Z **ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.** (2)
Ὁ Ἰακώβ ἀνηχηθῆς ἀγίῳ πνύματι, πρῶ-
τον μὲν αὐτὸ τὸ σωματικὸν εἶδος ὄρα τῆ
Χριστῆ, προαναγραφόμενον εἰαργῶς· ὅπερ
ἐσιν ὄρατὸν, καὶ τοπικῆς ἐχόμενον περι-
γραφής. δόδερον δὲ καὶ τὸ νικηφάρον
τῆ σαυρῆ τρόπαιον κλίμακι ἀπεικαζόμε-
νον. τῆτω γὰρ ἐπεσηρῆσθαι μετεώρως,
ἐλκύσας ἀπαντας πρὸς ἑαυτὸν. ἐσι γὰρ
ἀνοῶντας ἰδεῖν, ὅπως ὀνόματι μὲν, αὐ-
H τὰ τὰ τῶν πειρασμῶν πάθη κλιμακλήρας
ἔαδ' ὅτε κικλήσκασί τῶες, ἀμφικρῆμνυς
ἀναβα-

(1) Τὰ ἐξῆς εἰ τοῖς ἐκδοδομαί. ἔκ εἰσι μετ' ὀλίγα, ἀλλὰ πρὸ πολλῶν.
(2) Ἐκ τῆ λόγε τῆ εἰς τῶ ἐπιγραφῶ τῆς σήλογραφίας. καὶ ταῦτα κῆται εἰ τῶ κῶδ.

ἀναβάσεις ὑπερβαίνοντα καὶ καταβάσεις· ἄχηματι δὲ, τῷ σαυρῷ προσέοικεν ὀλίγως-
 πως ἢ κλίμαξ, ὀρθοῖς τε καὶ πλαγίοις
 ἀρμοδεῖσα ξύλοις. ὡς ἔν ἰσόρησε τῷ
 τοιαύτῳ ὀπλισίαν, τὸν λίθον ἄρας, ἐφ'
 ᾧ τῷ κεφαλῷ ἀνακλίνας, ἔσησε μὲν αὐ-
 τὸν εἰς σήλω, ὑπόμνημα τῆς ἰσορίας, εἰ-
 κόνα δὲ τῆ Φανέρτος αὐτῷ προσώπε χα-
 ρακλήριζων, εἰ ᾧ μνήμης ἀνανέωσιν ἴδου-
 σεν. οἶκον δὲ Θεῶ προσειπὼν αὐτὸν, ἦνίτ-
 τετο τὸν τῆ Θεῶ λόγῳ ναὸν, ὡς καὶ αὐτὸς
 Ἰωάν. 2. 19. ἐξέβληεν ὁ τῆ παυλοκράτορος ἕως· λύσατε
 ἡ τὸν ναὸν τῆτον, καὶ εἰ τρισὶν ἡμέραις ἐγε-
 ῶ αὐτῷ. ἦδη δὲ καὶ πύλλῳ ἔρανῆ ἠνό-
 μασε τὸν αὐτὸν, ἐπειδὴ διὰ τῆς τῆ Χριστῆ
 Θεοργίας τὸ σῶμά τε καὶ ψυχῆ καδαρι-
 ζόμενοι, τῆ θεία διώμεθα προσίκασι Φύ-
 σσι. τοιγαρὲν ἔδὲ τὸ ἔλαιον ἀργῶς ἐπὶ τὸ
 ἄκρον ἐπέχεσε τῆς σήλης· ἀλλὰ τῆτον μὲν
 ἐκείνῳ δηλωτικὸν ἴω, ἔ διεπράττετο παρ-
 δαίως ἢ Μαρία, μύρον ἐξ ἄκρων ἐπιχέ-
 σα τοῖς τῆ Χριστῆ ποσίν. αὐτὸ δὲ πάλιν
 ἐτύγγαται ἐκείνο μύσμα τῆς ταφῆς, ὡς
 αὐτὸς ἐσαφίωσεν ἀναφανδὸν ὁ Κύριος. ὁ
 δὲ λίθος ἔτος εἰκονίζει τὸν ἀκρογωνιαῖον
 Ψαλ. 117. 22. ἐκείνον λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν μὲν οἱ
 ἡ οἰκοδομῆντες, εἰς γωνίας δὲ κεφαλῶ
 ἡ ἐγένετο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄλλ' ἴω καὶ ὁ λίθος, ὡς
 εἰ τύπῳ Χριστῆ, τιμώμενος καὶ ἀνασηλ-
 μνος, ἔλαιωτε δεδωμένος. κέχρισται γὰρ
 παρα τῆ Θεῶ καὶ πατρός ὁ Ἐμμανηὴλ
 Ψαλ. 44. 7. ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρα τῆς μετόχης
 ἡ αὐτῆ· ἐγήγερται δὲ καὶ ἐκ νεκρῶν, καί-
 τοι καταβεβηκῶς ἐθελοντὶ καὶ εἰς θάνα-
 τον. καὶ τῆτον οἰμάεσι τὸ ἀνασηλωθῆαι
 τὸν λίθον. κηρύττεται δὲ διὰ τῶν ἀγίων
 Εὐαγγελιστῶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός,
 ὡς κεχρισμένος παρα πατρός εἰ ἀγίῳ
 πνύματι, καὶ ἐγγεγεμενός ἐκ νεκρῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡσανεὶ σήλω ἀνασησας
 τῷ Θεῷ, ἔλαιον ἐπέχεεν εἰς Θεραπείαν
 τῆ τῷ ὄρασιν δάξαντος· ὃν τρόπον εἰώ-
 θασι διαπράττεσθαι οἱ ἱερεῖς, χρίοντες
 τὰς τραπέζας τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὰς
 κίονας. πρὸς δὲ ἀναγωγῆν· λίθον φα-
 σὶν ἀναεὶ τὸν Χριστὸν, κεχρίσθαι δὲ πα-
 ρὰ τῆ πατρός ἔλαιον ἀγαλλιάσεως εἰ ἀ-
 γίῳ πνύματι.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπέχεεν ὁ Ἰακώβ ἔλαιον
 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ λίθου, καὶ ἐκάλεσε τὸν
 ἡ τόπον, οἶκος Θεῶ. ἴω δὲ τὸ πρᾶγμα τύ-
 πος τῆς μωσαϊκῆς σκηνῆς· ἴω καλασκδα-
 σας καὶ ἀνασησας, ἔχρισεν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν λίθον ἀλεί-
 Φαι ὁ Ἰακώβ; Οἷς εἶχε τὸν μεγαλόδωρον
 ἡμείψατο Κύριον. ὀρθώσας γὰρ τὸν λί-
 θον, ὃν ὑπέθηκεν εἰ τῆ κεφαλῆ, κατέ-
 χεεν αὐτῆ ἔλαιον. τῆτον δὲ καὶ νῦν ἐστὶν
 ὄρεῖν παρα πολλῶν γωαίων τῶν τῷ Κυ-
 ρίῳ πεπισθόκωτων γινόμενον. εἰώθασι γὰρ

Α εἰ τοῖς θείοις σηκοῖς ἔλαιῳ χρίεν τὰς τῶν
 ἀνακρίων κινκλίδας, καὶ τῶν ἀγίων μαρ-
 τύρων τὰς θήκας. δηλοῖ δὲ τῆτον τῆς ψυ-
 χῆς τῷ ὄργεῖαν. δέχεται δὲ καὶ τὰ
 μικρὰ ὁ Φιλάνθρωπος Κύριος, ἀποδεχό-
 μενος τὸν τῆ γινόμενῶ σκοπὸν.

Ι. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆ τό-
 πε ἐκείνῳ, οἶκος Θεῶ.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μήποτε, δέφασιν,
 ὡς ὁδός, ἔτω καὶ τόπος ἐστὶν ὁ Κύριος, εἰ
 ᾧ ἀναπαύομενος εἶδε κλίμακα; ἔθει καὶ
 Φοβερὸν αὐτὸν ἔφη, καὶ πύλλῳ ἔρανῆ,
 ἡ καὶ οἶκον Θεῶ. ὡς γὰρ, ἐγὼ εἰμι ἢ θύρα, Ἰωάν. 10. 9.
 ἔτω καὶ τόπος καὶ οἶκος τῆ εἰ αὐτῷ Θεῶ
 καὶ πατρός ὁ Θεός· λόγος ἐστὶ καὶ πύλη
 ἔρανῆ, εἶγε θύρα· δι' ἣ εἰσελθόμεθα εἰς
 τὸν ἔρανῶν, τὸν θρόνον τῆ Θεῶ. τῆτον
 τῷ τόπῳ, ὡς ζῶντι καὶ ἐρχομένῳ πρὸς
 αὐτὸν ἀπώτησεν ὁ Ἰακώβ.

Γ Καὶ Οὐαλάμ ἦν ὄνομα τῆ πόλει
 τὸ πρῶτον.

ΕΒΡΑΙΟΣ. Οὐλαμλῆζ Σεμαῆρ.

ΟΙ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ. Καὶ Οὐλαμ-
 λῆζ ἴω ὄνομα τῆ πόλει. (1)

ΑΚΥΛΑΣ Πρῶτον Λῆζ ἴω ὄνομα τῆ
 πόλει.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ἔ λαμπρότερον
 εἶπον οἱ περὶ Ἀκύλαν, καὶ ἔχ ὡς μέρος
 τῆ ὀνόματος. Λῆζα δὲ τῷ πόλιν μετὰ
 ταῦτα ῥητῶς καλεῖ.

Ε ** ΙΩΣΗΠΟΥ. Περιχαρῆς γενόμε-
 νος ἐπὶ τοῖς ἑωραμένοις καὶ κατηγγελ-
 μένοις, Φαῖδρῶν τε τῆς λίθου, ὡς τηλι-
 κῆτων ἀγαθῶν ἐπ' αὐτοῖς προῤῥήσεως γε-
 γενημενῆς, καὶ ὄχλῳ ποιεῖται θύσαν· ἐπ'
 αὐτῶν, εἰ κησάμενος βίον, ἀπαθῆς ἐπα-
 νίοι. τῷ δὲ Θεῷ δεκάτῳ τῶν πεποισμέ-
 νων ποιεῖται, ἔτως αὐτῆς ἀφικόμενος. τί-
 μίον τε κρίνει τὸ χωρίον, ὄνομα αὐτῷ Βη-
 θῆλ θέμενος. σημαίνει δὲ τῆτον θείαν
 ἐσίαν κατὰ τῷ τῶν Ἑλλῶν γλωτταν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἡ Βεθῆλ Οὐλαμμάς
 πρῶτον λεγομένη, διὰ τῷ τῷ Ἰακώβ
 γενομένῳ ὀπλισίαν, Βεθῆλ ὀνομάσθη.

Ζ κ. Καὶ ἠύξατο ὁ Ἰακώβ εὐχὴν,
 λέγων, εἰάν ἢ Κύριος μετ' ἐμῆ, καὶ
 διαφυλάξῃ με ἐν τῆ ὁδῷ ταύτῃ, ἢ
 ἐγὼ πορευομαί ἐν αὐτῇ, καὶ δώ μοι
 ἄρτον φαγεῖν, καὶ ἱμάτιον περιβα-
 λέσθαι.

• ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ ὄχλῃ τῆ Ἰακώβ
 ἡ πρὸς τὸν Θεόν. εἰάν δῶς μοι, φησὶν, ἄρ-
 ἡ τὸν φαγεῖν, καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι·
 ἡ εἰ ἐάν τρυφῶ δῶς μοι ἢ πολυτέλειαν.

• ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἱμάτιον κόσμος
 ὑπάρχει ὑπὲρ χιτῶνα. διὸ καὶ ἢ ἀψαμένῃ
 τῆ

(1) Τὸ Οὐαλάμ ἄρα, ὡς εἶπεν, ἐκ ἐστὶ τῶν ἑβδομήκοντα.

τῆ κρασπέδα τῆ ἱματία τῆ σωτήρος τεθε-
ράπεται γυνή. δύναμις γὰρ ἐν αὐτῷ ὡ.
καὶ τάχα διὰ τῆτο οἱ στρατιῶται ἐπεδικά-
σαντο χρίσαντες αὐτὸν, καὶ μέρος ἔχεν,
ὡς χρῆσιμον, ἐκ εἰς τὸ περιβαλέσθαι,
ἀλλ' εἰς τὸ θεραπεύειν.

κα. Καὶ ἀποσρέψη με μετὰ σω-
τηρίας εἰς τὸν οἶκον τῆ πατρὸς μου.
καὶ ἔσαι Κύριός μοι εἰς Θεόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἔσαι μοι Κύ-
» ριος εἰς Θεόν. τάχα γὰρ ἐδέπω ὡ· ἀλλ'
ἤμελλεν ὁ Ἰακώβ γίνεσθαι ὁποῖος ὡ ὑπε-
ρόν ποτε Ἀβραάμ, ὅτε ἤκασεν, ἐγὼ ὁ
Θεός σου. ἐκέν ὡ Κύριος ὁ Θεός μετ' αὐ-
τῆ, καὶ ἐδέπω παρεῖχεν ἑαυτὸν, κύριος
ὦν αὐτῆ, εἶναι αὐτῆ Θεός· ἀλλ' ὅτε διε-
φύλαξεν αὐτὸν, καὶ ὅτε δέδωκεν αὐτῷ τὸν
ζῶντα ἄρτον φαγεῖν, καὶ περιβαλέσθαι
Χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπλάγχθαι οἰκτιρμῆς.

κβ. Καὶ ὁ λίθος ἔτος, ὃν ἔστησα
σῆλην, ἔσαι μοι οἶκος Θεῶ· καὶ πάν-

Α των ὧν εἰάν μοι δῶς, δεκάτην ἀποδε-
κατώσω αὐτά σοι.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐάν ὑποσρέψω, Φησὶ, δια-
» σωθεῖς, ὁ λίθος ἔτος ἔσαι μοι οἶκος Θεῶ·
οἶκον γὰρ Θεῶ ἐν τῷ τόπῳ ἐκ ἐποίησεν·
ἀποδεκατῆν δὲ τὰ ὑπάρχοντα ἐπαγγέλλε-
ται, πρὸ τῆ γραπτῆ νόμος Φύσει τὰ τῆ νό-
μου ποιῶν.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οἶμαί δὲ ὅτι ὁ πρό-
τερον λίθος, ὑπερόν οἶκος Θεῶ γίνεται.
ὅτε πρότερον καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὀλίγον
ὁ κατ' ἀρχαῖς λόγος τῷ μετὰ προκοπῆς
τελειωθέντι σαθλιζέει καὶ εἰς γνώσιν ἀγα-
τὸν Θεόν. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ καὶ τὸ ἐν τῷ Δα-
» νιῆλ, ὅτε ὁ τμηθεῖς ἐξ ὄρους ἀνδρῶ χειρῶν Δαν. 2. 34.
λίθος ἐγένετο εἰς ὄρος μέγα. καὶ μετ' ὀλίγα.
Πῶς οἶκος Θεῶ ὁ εἰς λίθος; καὶ μὴ οἶκον
Θεῶ ἐν τῷ τόπῳ ἐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ θυσια-
τήριον. ἀλλὰ τῆτο λέγει· ὅτι εἰάν ὑποσρέ-
ψω, ὑψαρισθήσω τῷ Θεῷ θυσιαστήριον
ποιησας. εἰάν ἐν σωθῶ, ἔσομαί τῆ Θεῶ.
» τῆτο γὰρ ἐστὶν, ἔσαι μοι εἰς Θεον.

Κ Ε Φ. Κ Θ.

α. **Κ**αὶ ἐξ ἄρχης Ἰακώβ τὸς πό-
δας, ἐπορεύθη εἰς γῆν ἀ-
νατολῶν πρὸς Λάβαν τὸν
» υἱὸν Βαθθὴλ τῆ Σύρας, ἀδελφὸν δὲ
» Ρεβέκκας μητρὸς Ἰακώβ ἢ Ἡσαῦ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνατολῆς ἀνδρας καλεῖ
τὸς τῷ Μεσοποταμίαν οἰκῆντας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰδωλολάτρης ὁ Λάβαν.
ἴδιος μὲν ὁ κόσμος Χριστῶ, κατὰ Φύσει νοεῖ-
ται Θεός, καὶ τῶν ὄλων Κύριος, καὶ δη-
μιουργός· ἐκ ἴδιος δὲ πάλιν διὰ τῷ ἀπό-
σασιν, καὶ τὸ ἤδη πως δοκεῖν ἑτέρω γενέ-
σθαι διὰ τῷ ἀμαρτίαν. ἐπεγράφετο γὰρ
βασιλέα τὸν σατανᾶν. ἐκέν καταβέβη-
κεν ὁ λόγος ἐξ ἄρανῆ, τῷ πατρῶαν ὡπερ
καταλελοιπῶς ἐσίαν· τῆτο γὰρ ἔφω ἀρ-
τίως· καὶ ὡ ὡς ξένος ἐν ἰδίῳ τῷ κόσμῳ·
κατὰ πρὸ Ἰακώβ καταλελοιπῶς τὸν πα-
τρῶαν οἶκον, πρὸς Λάβαν παρεργάετο. τύ-
πος γὰρ ὡ Χριστῶ.

β. Καὶ ὄρα· καὶ ἰδὲ Φρέαρ ἐν τῷ
» πεδίῳ. ἦσαν δὲ ἐκεῖ δύο (1) ποίμνια
» πρῶτων ἀναπαυόμενα ἐπ' αὐτῆ·
» ἐκ γὰρ τῆ Φρέατος ἐκείνη ἐπότιζον
» τὰ ποίμνια· λίθος δὲ ἦν εἰς μέγας
» ἐπὶ τῷ σώματι τῆ Φρέατος.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅδωρ δὲ ἐν τὸ ζωο-
ποιόν, ὁ θεὸς ἀν' αἰ-λόγος· πλὴν ἐν βῆ-
σαι κεῖται πολλῶ, καὶ ἐκ ἀν' οἰμαίτις αὐ-
τὸν ἀνδρωτὶ πορίσαστό ποτε. ἐ γὰρ ἔτοι-
» μος ἐλείν τοῖς ἐθέλουσιν ἀπλῶς. ἐπιτω-
» ματίζει δὲ ὡπερ λίθος αὐτῷ βαρῆς καὶ

» δυσαπαρακόμισος, ἢ περὶ αὐτὸν ἀσάφεια
» τῆς ἐν ἡμῖν διανοίας νικῶσα τὸ ἀδρανές.
» καὶ δὴ δὲ πόνος καὶ ἰδρώτος μακρῶ τοῖς τὰ
» νοητὰ καταπέμψαι θρέμματα πρὸς τὸ ἀ-
» παλλάξαι μὲν τῆς ἀσαφείας τὸν λόγον·
» ἀρύσασθαι τε ἔτω λοιπὸν, καὶ οἰονείπως ἐκ
» βάρους εἰς τὸ ἀνωτε καὶ ἐμφανῆς ἀνεγκεῖν,
» παραδείναί τε σαφῶς εἰς ἀπόλαυσιν ζωαρ-
» κῆ τοῖς ἐν τῶ βρομίῳ.

γ. Καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ
» ποιμνια. καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον
» ἀπὸ τῆ σώματος τῆ Φρέατος, καὶ
» ἐπότιζον τὰ πρῶτα, καὶ ἀπεκαθί-
» σων τὸν λίθον ἐπὶ τὸ σῶμα τῆ Φρέα-
» τος εἰς τὸν τόπον αὐτῆ. Εἶπε δὲ
» πρὸς αὐτῆς Ἰακώβ, ἀδελφεαί πό-
» θεν ἐσὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ εἶπαν, ἐκ Χαρ-
» ρᾶν ἐσμέν.

δ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, γινώσκετε Λά-
» βαν τὸν υἱὸν Ναχῶρ; οἱ δὲ εἶπαν, γι-
» νώσκομεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν ἔγγονον, υἱὸν καλεῖ.
καὶ γὰρ ὁ Λάβαν, υἱὸς μὲν ὡ τῆ Βαθθὴλ,
ἔγγονος δὲ Ναχῶρ.

ε. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, ὑγειαίνει; οἱ
» δὲ εἶπαν, ὑγειαίνει. καὶ ἰδὲ Ραχὴλ
» ἢ θυγάτηρ αὐτῆ ἤρχετο μετὰ τῶν
» πρῶτων.

ζ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, ἔτι ἐστὶν ἡμέ-
» ρα πολλή· ἔπω ἐστὶν ὡρα συναχθῆναι
» τὰ

(1) Τρία ἔχουσιν αἱ τῆς Γραφ. ἐκδόσ.

τὰ κλήνη· ποτίσαντες τὰ πρόβατα, ἀπελθόντες βόσκετε.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπενσφίζοντο τοίνυν οἱ Ἀπόστολοι τῆς Ἰσραήλων χώρας, καὶ τὸν ἀλαζόνα καὶ ὑβριστὴν ἀφάντες λαὸν, ἐσρέφοντο εἰς τὰ ἔθνη, κατὰ τὰς τῆ σωτῆρος ἡμῶν αἰτολίας. ἀλλ' ὅτι ποιμένες εἰσι πνέυματικοὶ, καὶ παιδαγωγίας τῆς κατὰ Θεὸν ἐπισήμονες, παραχρῆμα δεικνύουσιν, ἀπρακτεῖν ἐκ ἀνεχώμου περὶ τῶν σφίσι αὐτοῖς ὅτι μάλισα προποδεςάτων. προσκομίζου γὰρ οὐδὺς τῆς ἐν Χριστῷ διδασκαλίας τὸν λόγον, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ Θεωσέσιος Ἰακώβ τοῖς ἀπὸ Χαρρόαν ποιμέσιν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶη ποιμὴν ἀναργῆς ἐποίησεν, λέγων· ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλή· ἔπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κλήνη, ποτίσαντες, καὶ τὰ ἔθνη.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τινὲς τὰ σωελθόντα ποιμνία, ὡς ἂν ἀποκυλιδοῦντος τῆ λίθου ποτιδῆ, ἔτι πολλῆς ἔσης ἡμέρας, τὰ ἐπὶ σωτελείᾳ ἔθνη Φασὶ σωθησόμενα, ἐλθόντα τῆ δευτέρῃ ὑπὸ ζυγὸν εἶνα, κατὰ τὸν Σοφονίαν· ὅτε ὁμοιοῦσαντες εἰς τὸ καλὸν οἱ ποιμένες, διωαμωδίζου ὑπὸ τῆς ὁμοιοῦσας, ἀποκαλύψαι διωήσουσαι τὸ ὄραθρον ὑπὸ τῆ Ἰακώβ Φρέατος· ὃν ὁ Ἰακώβ πρὸ αὐτῶν, ὁ δηλῶν τὸν Χριστὸν, ἀπεκύλισε, καὶ τὰ πρόβατα τῆ Λάβαν ἐπότισεν, ὅσον ἐδέπω γεννήσουτα ἐπίσημα τῷ Ἰακώβ.

η. Οἱ δὲ εἶπαν, ἔδυνήσομεθα, ἕως τῆ συναχθῆναι πάντας τῆς ποιμένας, καὶ ἀποκυλίσει τὸν λίθον ἀπὸ τῆ σώματος τῆ Φρέατος, καὶ ποτιῶμεν τὰ πρόβατα.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μέγας λίθος ἐστὶν ὁ τῆ προσκόμματος. ὃν ἀποκυλίσει χρεῶν συναχθῆναι ὑπὲρ τῆ κοινῆ τῆς ποιμένας, ἐκάστω τῷ δυνάμιν σωασθέντος. τοιαῦτα τῶν ἐπισκόπων αἱ σώοδοι περὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητήσεων γινόμενα· τὸν δὲ λίθον μόνος Ἰακώβ ἀπεκάλυψε, τὸ πάντων ἔργων ἀνύσας.

θ. Ἐτι αὐτῆ λαλῶντος αὐτοῖς, καὶ Ραχήλ ἤρχετο μετὰ τῶν πατρῶν τῆ πατρὸς αὐτῆς· αὕτη γὰρ ἔβροσκε τὰ πρόβατα τῆ πατρὸς αὐτῆς.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐρμηνεύεται μὲν ἐν Ραχήλ, Θεὸς πρόβατον. περιδείη δ' ἄντις αὐτῆ, καὶ μάλα εἰκότως, τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας τὸ ἄξιμα. αὕτη γὰρ ἐστὶ τὸ Χριστὸς πρόβατον, τὸ τοῖς ἀρχαιοτέροις ποιμνίοις ἀναμιχθῆναι, καὶ ταῖς τῆ σωτῆρος αὐλαῖς ἀσσηκασμένον. τοιγάρτοι καὶ

Α,, ἔφασκε καὶ ἄλλα πρόβατα, καὶ τὰ ἔθνη. Ἰωάν. 10. 16. ἐποίμανον δὲ καὶ οἱ Θεωσέσιοι μαθητὰί τῷ ἐκκλησίαν Χριστῶ, ἦτοι τὰ ὑπ' αὐτῆ νοόμενα λογικὰ θρέμματα, καὶ δὴ καὶ γεγόνασιν αὐτῆς ἔρασαί καὶ νυμφαγωγοί. ἢ παρέστησαν γὰρ αὐτῷ τῷ Χριστῷ παρθέ- Ἐφεσ. 5. 27. νον ἀγνῶ, καὶ τὰ ἔθνη.

* ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τῷ ἀτυφίαν ἐκδιδάσκων, προσεπήγαγον· αὕτη γὰρ ἔβροσκε τὰ πρόβατα τῆ πατρὸς αὐτῆς.

ι. Ἐγένετο δὲ ὡς εἶδεν Ἰακώβ τὴν Ραχήλ θυγατέρα Λάβαν ἀδελφῆ τῆς μητρὸς αὐτῆ, [καὶ τὰ πρόβατα Λάβαν τῆ ἀδελφῆ τῆς μητρὸς αὐτῆ] (1) καὶ παρελθὼν Ἰακώβ, ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆ σώματος τῆ Φρέατος.

Γ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλ' οἱ μὲν παρ' Ἑλλήσι ποιμένες, τετῆσιν οἱ παρ' αὐτοῖς σοφοὶ καὶ λογάδες, πολλοὶ κατὰ πληθύνω σωθέντες, τῶν περὶ Θεὸς δογμάτων οἰονεῖ τ' ἀληθῆς παροχλίζουσι. δοξάζουσι γὰρ ἐκ ὁρῶα περὶ αὐτῆ. Θεότητος μὲν ὁμολογῶντες φύσιν, διανεμόντες δὲ τῷ τῆς Θεότητος δόξαν, οἷς ἂν ἔλοιτο τυχόν. ἔξαρχαὶ δὲ καὶ μόνος εἰς τῶν ἐν Χριστῷ ποιμνίων ἀποκινήσαι τῆ Φρέατος, καίτοι κομιδῆ δυσδιακόμισον ὄντα τὸν λίθον, τετῆσι τῷ ἐπερῶιμμάτω ταῖς περὶ Θεὸς δόξαις ἐπικάλυψιν τε καὶ ἀσάφειαν. ἀναργῆ γὰρ τοῖς ἔθνεσι καθιστάντες τῷ ἀληθῆσιν, καὶ τὸν εἶνα τῆ φύσει καὶ ἀληθῶς παραδεικνύουτες Θεὸν, ἔδιαλελοίπασιν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δείκνυσι (2) ἡ Γραφή, ὅτι ἔ μόνον πλέτε περισσίαν ἐχορηγαι ὁ Θεὸς τοῖς τότε δικαίοις, ἀλλὰ καὶ ῥώμῃ σώματος καὶ κάλλος, εἰς τὸ παραζηλῶν τὰ ἔθνη, καὶ ἔλκειν εἰς Θεογνωσίαν.

Καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα Λάβαν τῆ ἀδελφῆ τῆς μητρὸς αὐτῆς.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐναοίαι γὰρ κατὰ τὸ εἶκος ἦθουσι τοῖς ἀρίστοις ἀντεδραμικός, ὡς ἴω ἀκαλλέσασιν κομιδῆ, παρθέτου ἔσαν τῷ Ραχήλ, καὶ ἐν ὥρα γάμου, περιμῆναι τῶν ποιμνίων τῷ ἄθροισιν, ἵνα τῆ λίθου κεκινήσει, ποτίση τὰ πρόβατα, παραχωρῶσαν πρότερον δηλαδὴ τοῖς ἄλλοις, διατε τὸ ἀναλκῆς καὶ τῷ παρθέτου πρέπασαν αἰδῶ. ἄλλως τε καὶ νόμος αὐτὸν ἐκάλει φιλοσοφίας, εἰς γε τὸ χρεῖωαι λοιπὸν τοῖς ἐξ αἵματος καὶ ἀγγισπόροις ἀναφαίνεσθαι χρησίμον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Γνωρίζεται δὲ καὶ τῆ τῆ Λάβαν θυγατρὶ, πρωτόλειον ὡσπερ τὴ καὶ ἀπαρχὴ τῆς ἀέσης αὐτῷ καλοκαίγα-

(1) Τὰ μετὰ τῶν γραμμῶν προστεθῆ. κατὰ παραδρομῆν γὰρ τυχόν ἔ κείται ἐν τῷ κωδ. τὸ αὐτὸ δὲ νόει, ὅπερ ἂν τὰς γραμμάς ἴδοις.

(2) Δείκνυσι δὲ μόνος Ἰακώβ ἀποκυλίσει τὸν λίθον, ὡς ἔ μόνον, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.

κάγαθίας ἐπίδιδεν τὸ ἀξιῶσαι φροντίδος ἅ τὰ ὑπ' αὐτῆς βοσκόμενα, καὶ ποτίσαι τὰ πρόβατα.

ια. Καὶ κατεφίλησεν Ἰακώβ τὴν Ῥαχὴλ· καὶ ἐθήσασ τῇ Φωνῇ αὐτῆς ἔκλαυσε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀξιέρασον ἡγήτο τῷ κόβρω. ἐφίλησε γὰρ φῆσι τῷ Ῥαχὴλ.

ιβ. Καὶ ἀπήγγειλεν Ἰακώβ τῇ Ῥαχὴλ, ὅτι ἀδελφὸς τῆ πατρὸς αὐτῆς ἐστὶ· καὶ δραμῶσα, ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀνεψιὸς δὲ ὢν ὁ Ἰακώβ τῆς Ῥαχὴλ· ἔπερ ὁ μὲν Ῥεβέκκας υἱὸς, ἡ δὲ τῆ Λάβαν θυγάτηρ, ἀδελφῶν ὄντων· τὸν Λάβαν θεῖον ὄντα, καλεῖ ἀδελφόν. ἐκὼν ὅταν λέγη καὶ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας, ἀδελφὴ μὲ ἐστίν, ἀδελφιδῷ λέγει, θυγατέρα Ἀρράν. ἔτω γὰρ καὶ τὸ, ἐκ πατρὸς, ἐκκλησίον. Ἀρράν γὰρ αὐτῆ ἀδελφὸς, υἱὸς Θάρρα. ἀλλ' ἐκ ἐκ μητρὸς, ὡς Φασίτινες, ἀδελφῷ αὐτῷ φησιν. εἰδμε γὰρ Θάρρα φαίνεται δούτεραν γαμήσας. πῶς ἐν ἀδελφῇ πατρὸς, καὶ ἐκ ἐκ μητρὸς; καὶ ὁ Λάβαν δὲ τὸν ἀδελφιδῶν λέγει ἀδελφόν. καὶ τὸν Λάβαν δὲ υἱὸν Ναχωρ λέγει, (ὁ Ἰακώβ) τρετέσιν ἐγγονον. ἰὼ γὰρ υἱὸς Βαθκὴλ τῆ Ναχωρ.

ιγ. Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκησε Λάβαν τὸ ὄνομα Ἰακώβ τῆ ἡς ἀδελφῆς αὐτῆς, ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ· καὶ περιλαδῶν αὐτὸν, κατεφίλησε· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ διηγῆσατο Λάβαν πάντα τὰς λόγους τῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς ἐν πίσει καὶ πνύματικῆς σῶσεως σημεῖον τῶν δύο λαῶν τὸ περιπλέκεσθαι τῷ Ἰακώβ τὸν Λάβαν. διὸ καὶ ὠμολόγησεν, ὅτι ὅσεν εἶη, καὶ σὰρξ αὐτῆς.

ΤΟΥ ΑΓΓΟΥ. Ὡσπερ εἰς ἀνδρὸς εἰδωλολάτρων κατῆρην ἐσίαν ὁ Μωσῆς, ἔτω καὶ ὁ θεαπέσιος Ἰακώβ. εἰδῶλων γὰρ ἔτι προσκωητῆς ὁ Λάβαν ἰὼ.

ιδ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, ἐκ τῶν ὁσῶν μὲ, καὶ ἐκ τῆς σαρκὸς μὲ εἶ σύ. καὶ ἦν μετ' αὐτῆ μῆνα ἡμερῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ τῷ τῆ γένεσ ἀρχῶν, καὶ οἰονεὶ τὰς πρώτας τῆς ῥίξης ἐκβολὰς ἐξ ἐθνῶν ἐχθήκασιν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ τῶν τῆ Λάβαν σωθήσομεν λόγων. ἀνῆρ γὰρ εἰδωλολάτρης κατηπαζέτο τὸν

Ἰακώβ, σάρκατε αὐτὸν καὶ ὅσεν ἴδιον ἀπεκάλε. κέκληται γὰρ ὁ θεαπέσιος Ἀβραὰμ τὸ πρότερον τετραμμείος ἐν γῆ Χαλδαίων ἠθεσίτε καὶ νόμοις τοῖς ἐλλωκοῖς, καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδα τῆς ἐν ἀκροβυστία πίσεως, κατὰ τὸ γεγραμμέον. συγγενῆς ἐν ἀρα τοῖς ἐξ ἐθνῶν καὶ ὁ πρωτοτοκος Ἰσραὴλ· ἀλλὰ καὶ ὁ τῷ νόμῳ (1) διεσαλμείος εἰς γε τὸ ἕτερος εἶναι δοκεῖν. ἀλλ' ἐν Χριστῷ γεγόνασιν ἐν οἱ δύο, περιεῖλε γὰρ τὸ μεσολαβεῖν, καταργήσας τὸν ἐν γραμμασι νόμον, καὶ τῷ διῆσῶσαν περιτομῷ.

ιε. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ, ὅτι ἀδελφός μὲ εἶ, καὶ δελεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι τίς ὁ μισθός σου ἐστὶ;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἀμίδος ἰὼ τοῖς ἀγίοις Ἀποσόλοις ὁ ἐπὶ τοῖς κηρύγμασι πόνος, ἔτε μὲν ἀγέραςος ὁ ἴδρωσ. ἔφη γὰρ ὁ Λάβαν πρὸς Ἰακώβ, καὶ δελεύσεις μοι δωρεάν. ἐποῖοντο δὲ καὶ οἱ θεαπέσιοι μαθηταὶ λαμπρῶν ἀνχημάτων ὑπόθεσιν τῷ τῶν πισδούντων ἐν ἀρχαῖς πληθῷ. προσεφώνει γὼν ὁ Παῦλος αὐτοῖς, χαρὰ καὶ σέφανός μὲ.

ις. Τῷ δὲ Λάβαν ἦσαν δύο θυγατέρες· ὄνομα τῇ μείζονι, Λεία· καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρῃ, Ῥαχὴλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λάβαν δὲ θυγατέρες ἀνδρὸς εἰδωλολατρῆντος ἔτι, Λεία τε καὶ Ῥαχὴλ. κέκληται γὰρ ἐξ ἐθνῶν πρώτη μὲν ἡ τῶν Ἰσραὴλων σωαγωγῆ· ῥίξης γὰρ καὶ γένεσ ἐλλωκῆς γέγονε καὶ αὐτὸς ὁ θεαπέσιος Ἀβραὰμ· δούτερα δὲ καὶ μετὰ τῷ πρώτῳ ἡ νεωτέρα, τρετέσιν ἡ ἐκκλησία. καὶ οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ Λείας, ἀδενεῖς· Ῥαχὴλ δὲ καλῇ τῷ εἶδει, καὶ ὠραία τῇ ὄψει σφόδρα.

ις. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ Λείας, ἀδενεῖς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν καλῇ τῷ εἶδει, καὶ ὠραία τῇ ὄψει σφόδρα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περὶ γὰρ τῆς σωαγωγῆς ἔφηκε Χριστὸς τοῖς Ἀποσόλοις, ἀφετέ αὐτῆς, τυφλοὶ εἰσιν, ὁδηγοὶ τυφλῶν· ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπεσσι, καὶ τὰ ὠτα ὑμῶν ὅτι ἀκήκασιν. ἐκὼν τὸ ἀναλκῆς πρὸς θεοπίαν τῆς Ἰσραὴλων σωαγωγῆς κατασημαίνοντο ἀν εἰκότως διὰ τῶν τῆς Λείας ὀφθαλμῶν. τὸ δὲ σοφόντε καὶ ἐκὼν, καὶ τὸ πολὺ λίαν ἐξωραίσμενον εἰς σῶσιν τῶν ἐν πίσει, καὶ ἐν Χριστῷ, καὶ μάντοι καὶ τὸ ἐν ἔργοις περιφανῆς διὰ τῆς Ῥαχὴλ προανεγράφετο κάλλεσ. καὶ πρὸς μὲν τῷ σωαγωγῆ εἰρηται τὸ, ἰδὲ ἐκ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοῖσ, εἰδὲ ἡ καρδία.

(1) Καὶ τοὶ νόμοι. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 124.

² Ασμ. 1. 15. σε καλή· πρὸς δὲ τῷ ἐκκλησίαν, οἱ ὀφθαλμοὶ σε περισεραί. ἐπεθύμησε γὰρ τῆ
 Ψαλ. 44. 11. κάλλος αὐτῆς, κατὰ τῷ τῆ ψάλλοντος Φωνῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀκαλλῆς γὰρ λίαν, καὶ πολὺ νοσῶσα τὸ ἄρρωσον ἢ τῶν Ἰσραηλίων
 Ψαλ. 5. 21. σωμαγωγῆ. ὀφθαλμοὶ γὰρ αὐτοῖς, καὶ ἔβλεψαι κατὰ τῷ τῆ Προφήτη, Φησί, Φωνῶν.

ἔτε γὰρ ἐγνώκασι τὰ Μωσέως, [ἔτε μὲν γεγονόσιν οἱότε καταδρεῖν τὰ ἐν αὐτῷ μυθήρια,] δι' ὧν πολυτρόπως ὁ Ἐμμανὴλ κατεγράφετο. καθάραι δὲ ἄγαν οἱ τῆς Ραχὴλ ὀφθαλμοί. τεθέαται γὰρ ἢ ἐξ ἔθνων ἐκκλησία τῷ δόξαν Χριστοῦ, καὶ ἐν αὐτῷ τὸν πατέρα. κέκληται δὲ πρὸς οἰκείωσιν τῆ νοητῆ νυμφίως, τῆς Χριστοῦ, μετὰ τῷ πρώτῳ. ἐρμηνοῦεται δὲ, Θεὸς ποιμνιον, ἢ Ραχὴλ. ποιμνιον γὰρ τῆ σωτήρος ἢ ἐκκλησία. ὡς Ἰσραηλίοις μὲν ἔφασκε δι' ἐνός τῶν ἁγίων Προφητῶν, καὶ εἶπα, ἔ ποιμανῶ ὑμᾶς. τὸ ἀποδνησκον ἀποδνησκέτω, καὶ τὸ ἐκλείπον ἐκλείπέτω, καὶ τὰ κατάλοιπα ἐδιέτρωσαν ἕκαστος τὰς σάρκας τῆ πλησίον αὐτῶν.

Ζαχ. 11. 9. τῆ· τὰ δὲ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς Φωνῆς μου ἀκῆαι, καὶ ἀκολουθήσά μοι, καὶ γὰρ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. ἐσι μὲν ἐν ποιμῶν ἀγαθός, καὶ ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτόβαν, κεχρημάτικε δὲ καὶ πρόβατον, ἐπέτι γέγονε κατ' ἡμᾶς. καὶ γὰρ καὶ ὁ Πρόδρομος Φησιν, ἴδε ὁ ἀμνὸς τῆ Θεοῦ, ὁ αἴρων τῷ ἁμαρτίαν τῆ κόσμου.

Ἰωάν. 10. 27. Ἰωάν. 1. 29. Ἰωάν. 1. 29. τῷ ἁμαρτίαν τῆ κόσμου.

Ἰωάν. 1. 29. τῷ ἁμαρτίαν τῆ κόσμου.

ιη. Ἠγάπησε δὲ Ἰακώβ τὴν Ραχὴλ· καὶ εἶπε, δελεύσω σοὶ ἐπὶ ἔτη περὶ Ραχὴλ τῆς θυγατρὸς σε τῆς νεωτέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπεθύμει γὰρ καὶ ὁ Χριστὸς τῆς Ραχὴλ ἐν ἀρχαῖς, τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας· τῷ δὲ Λείαν ἀπωθεῖτο, τῆς τῷ σωμαγωγῶν, ὡς καὶ λέγειν πρὸς τὸν Μωσέα, ἔασόν με, καὶ ἐξάλειψω αὐτὴς, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ραχὴλ τῷ νεωτέραν, τῆς τῷ ἐξ ἔθνων ἐκκλησίαν ἐαυτῷ μνησθῆναι Χριστοῦ, καὶ τῆτο διωκεῖς τὸ δὲ, ἐαυτῷ, νεοῖδω κατὰ τοῖον δέ τινα τρόπον. ἐμνησθῆσατο μὲν γὰρ τῷ Ἰσραηλίων σωμαγωγῶν, ἀλλὰ διὰ μεσίτη Μωσέως· σιωπήθη δὲ ὡπερ τῆ ἐξ ἔθνων ἐκκλησία, Φωνῶν ἰδίας αὐτῷ εἰς τῆτο καλῶν, καὶ κατ' ἐνα τῶν ἐπὶ γῆς ὀρώμενος ἀνθρώπος. καλεῖσθε γὰρ τῆ νύμφη βοώση, δᾶξόν μοι τῷ ὄψιν σε, καὶ ἀκτισόν μοι τῷ Φωνῶν σε. ἦκον μὲν γὰρ καὶ οἱ παλαῖοι λαλῆντος αὐτῆ, πλὴν διὰ Μωσέως, ἢ Προφητῶν. ἐν ἐχάτοις δὲ τῆ αἰῶνος καιροῖς αὐτὸς ἡμῖν δι' ἐαυτῆς λελάληκεν ὁ υἱός, καθὰ καὶ ὁ σοφὸς μεμαρτύρηκε Παῦλος.

ἰθ. Εἶπε δὲ Λάβαν, βέλτιον δὲ ναί μοι αὐτὴν σοὶ, ἢ δὲναί μοι αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμῆ.

ἰθ. Εἶπε δὲ Λάβαν, βέλτιον δὲ ναί μοι αὐτὴν σοὶ, ἢ δὲναί μοι αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμῆ.

κ. Καὶ ἐδάλευσεν Ἰακώβ περὶ Ραχὴλ ἔτη ἐπὶ ἑπτὰ, καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτῆ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι, παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτὴν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅταν γὰρ τραπῆται τῷ πόθῳ τῆς ἀγάπης, ἐδὲν ὄρα τῶν δυαχερῶν, ἀλλ' ἄπερ ἂν ἦ κινδύνων μεσῶ, καὶ πολλῆς ἑτέρας ταλαιπωρίας, πάντα κέφως φέρει, πρὸς ἐν ὄρων μόνον, ὡσε τὸν οἰκέον ἀποπληρῶσαι πόθον.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτως ὁ ποθῶν τὸν Θεὸν ἔ κάμνει.

κα. Εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ Λάβαν, παράδος τὴν γυναῖκά μου. πεπλήρωνται γὰρ αἱ ἡμέραι μου, ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτὴν.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς γυναῖκα καλεῖ ὁ Ἰακώβ τῷ μνησθῆσαν, μήπω σωμαφθῆς αὐτῆ.

κβ. Συνήγαγε δὲ Λάβαν πάντας τὰς ἀνδρας τῆ τόπῃ, καὶ ἐποίησε γάμον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες τὸ παλαιὸν μετ' ὄσης σεμνότητος τῆς γάμου ἐπετέλεον; Καὶ μετ' ὀλίγα. Μήπως αὐλοῖ; μήπως κύμβαλα; μήπως χορεῖαι σαλαδικαί;

κγ. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα· καὶ λαβῶν Λάβαν Λείαν τὴν θυγατέρα αὐτῆ, εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς Ἰακώβ· καὶ εἰσήλθε πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰακώβ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπεθύμει μὲν τῆς νεωτέρας ἐν ἀρχαῖς, τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας, ὁ ἐξ ἔθρων νυμφίος· προεσοικίζεται δὲ ὡπερ τῷ πρεσβυτέραν ἐκ ἀνδρῶν πόνων, ἐδ' ἀμογητῆ. δεδύλωκε γὰρ περὶ Λείας ὁ Ἰακώβ. ὅτι δὲ πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἐξήρηται πόνους τῆς Αἰγυπτῶν δελείας ὁ Ἰσραὴλ, ἐκ ἀσυμφανῆς. ὅλη γὰρ αὐτοῖς πεπολέμηκεν ἢ κλίσις.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐσι καὶ ἐκ τῆς πολλὰ σιωπῆν. ἐν μὲν, τῆ Ἰακώβ τὸ ἀπλάσον, καὶ ὅπως πάσης ποιηρίας ἐκλῶς ὦν, παρεκράθη· δούτερον δὲ, ὅτι μετὰ τοσαύτης δυσκομίας ἀπαντα ἐγίνετο, καὶ ἔδαμῆ λαμπάδες καὶ χορεῖαι καὶ φῶτα τῷ χρεῖαν ὑπερβαίνοντα, ὡς καὶ τῷ ἀπάτῳ τῆ Λάβαν εἰς ἔργον ἐλθῆν. ἐσι δὲ καὶ τῆ Λάβαν ἀντεῦθεν κατὰ λαβεῖν τῷ περὶ τὸν Ἰακώβ φιλοσοφίαν. τῆτο γὰρ ἐμηχανήσατο, βεβλόμενος ἐπὶ πλείον κατέχειν παρ' ἐαυτῷ τὸν δίκαιον.

κδ. Ἐδωκε δὲ Λάβαν Λείαν τῆ θυγατρὶ αὐτῆ Ζελφάν τὴν παιδίσκην αὐτῆ, αὐτῆ παιδίσκην. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ Λάβαν, τί τῆτο ἐποίησάς μοι; ἔ περὶ Ραχὴλ ἐδάλευσα

λευσα παρά σοί; και ἵνα τί παρε-
 κς. λογίσωμε; Εἶπε δὲ Λάβαν, ἔκ-
 ἔστιν ἔτις ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, δεῖνα τὴν
 νεωτέραν πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν.
 κς. Συντέλεσον ἔν τὰ ἔβδομα ταύτης,
 και δώσω σοι και ταύτην ἀντὶ τῆς
 ἐργασίας, ἧς ἐργᾶ παρ' ἐμοί, ἐτι
 ἐπ' ἄ ἔτη ἕτερα.

κη. Ἐποίησε δὲ Ἰακώβ ἔτις και Β
 ἀνεπλήρωσε τὰ ἔβδομα ταύτης και
 ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν Ῥαχήλ τὴν θυ-
 γατέρα αὐτῆς γυναῖκα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σωτετελεσμένων δὲ τῶν
 ἐβδόμων τῆς πρεσβυτέρας, ἠγάγετο τὴν
 Ῥαχήλ, τέτῃς τὴν νεωτέραν, τὴν και ἐν
 ἀρχαῖς ποσειμῶν, εἰσκέκληται γὰρ δού-
 τέρα μετὰ τὴν πρῶτῳ ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλη-
 σία, τὸ τῆ Θεῶ πρόβατον. ἐρμυδύεται Γ
 γὰρ ἔτις και Ῥαχήλ, καθάπερ ἤδη προεί-
 που. ὅτι δὲ κέκμηκε τρόπον τινὰ και ὑπὲρ
 αὐτῆς ὁ Χριστὸς, παρεδείξε πάλιν ἡμῖν ὁ
 θεσπέσιος Ἰακώβ, τὸν ἐπ' αἰετῇ χρόνον
 και ὑπὲρ Ῥαχήλ ἀνατλάς. εἰ γὰρ εἰ-
 δέχεται καμῖν, και τοι Θεὸν ὄντα κατὰ
 φύσιν τὸν γόν, πῶς ἂν εἰ γέγοναι ἐν τῆ-
 τῳ, τὴν Ἡρώδης δῶξιν ὑπομείνας ἐν ἀρ-
 χαῖς, τὰς τῶν Φαρισαίων ἐπιβελὰς, τὰς
 τῶν ἠγεμόνων συκοφαντίας, τὰ ἐμπύσ- Δ
 μαῖα, τὰ ῥαπίσμαῖα, τὰς κατὰ νότον πλη-
 γὰς, τὴν τῶν στρατιωτῶν παροινίαν, ἢ αὐ-
 τὸν ἐπ' ἐσχάτοις τὸν ἐπὶ ξύλης θάνατον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν ἐποιεῖτο σιῶοι-
 κον ὁ Χριστὸς πρῶτον μετὰ τὴν τῶν Ἰσραϊτῶν
 σωμαγωγίῳ, νυμφαγωγῆντος Μωσέως, καὶ
 μεσιτῶντων Ἀγγέλων· ἐπ' ἐκείνῳ δὲ
 ὡπερ δούτέραν τὴν ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίαν,
 οἰοῦναι μεσίτε προαλημμένῃς και ἐπ' αὐτῇ
 τῆ μακαρίῃ Βαπτισῆ. τοιγάρ τοι και ἔφα-
 σκε τὸν νοητὸν τετονὶ και θεῖον ἡμῖν κα-
 τασημαῖων γάμον, ὁ ἔχων τὴν νύμφῳ,
 1ωάν. 3, 29, νυμφὸς ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τῆ νυμφὸς ὁ ἐση-
 30. „ κῶς και ἀκῶν αὐτῆ; χαρᾶ και χαίρει διὰ
 „ τὴν φωνὴν τῆ νυμφὸς. αὐτῇ ἐν ἡ χαρᾶ
 „ ἢ ἐμῇ πεπλήρωται. ἐκείνον δὲ αὐξάνειν,
 „ ἐμὲ δὲ ἐλατῆσαι. ἔλεος δὲ και πίστις τῇ
 „ νύμφῳ τὸ ἔδνον. ἔφη γὰρ περὶ φωνῆς
 „ Προφητῶν περὶ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας
 „ ὁ ἀνωθεν ἦκων και ἐξ ἔρανῆ νυμφὸς·
 „ και μνησῶσομαίσε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα.
 „ και μνησῶσομαίσε ἐν δικαιοσύνῃ, και ἐν
 „ κρίμασι, και ἐν ἐλέει, και οἰκτιρμοῖς. και
 „ μνησῶσομαίσε ἐμαυτῷ ἐν πίστει· και ἐπι-
 „ γνώση τὸν Κύριον.

κθ. Ἐδωκε δὲ Λάβαν Ῥαχήλ τῇ
 θυγατρὶ αὐτῆς Βαλλὰν τὴν παιδίσκη
 αὐτῆς, αὐτῇ παιδίσκη.

λ. Καὶ εἰσήλθε πρὸς Ῥαχήλ·
 ἠγάπησε δὲ Ῥαχήλ μάλλον ἢ Λεῖαν.
 καὶ ἔδδλευσεν αὐτῷ ἐπ' ἄ ἔτη ἕτερα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶτις ἐκᾶνο λέγοι τῶν
 τὰ τοιαῦδε Φιλοκρινεῖν ἐνωδῶτων· εἰ γὰρ
 τῶν ἄγαν ἀπηχεσάτων λελόγισαι παρ'
 ἡμῖν τὸ δυοῖν δούδης ὀμιλήσαι γάμοις, και
 δὴ καὶ γυναῖων εἰσοκίσασαι ξυνορίδα, και
 τέτων ἀδελφῶν· πρὸς τέτῳ Φαμί, ὅτι
 τοῖς ἀρχαιοτέροις ὅλος καὶ ὅ τῆ βίβι σκο-
 πὸς εἰς πολυπαιδίαν· και δὴ και ἐν μοῖρα
 τῆς ἀνωτάτης πασῶν δήμερίας τὸ χρη-
 μα λελόγισο. ἀπήλακτο δὲ και μῶμα
 παντὸς τὸ ἐχὶ μόναις δυσὶν, ἀλλὰ και
 πλείοσι συγκατόνάζεσαι γυναῖων, εἰς
 πληθῶν ἀμέτρον τὸ γένος ἐκλείοντας,
 και γὰρ ἐν δόλογίας τάξει παρὰ Θεῶ τὴν
 τεκνογονίαν ἐδέχοντο.

λα. Ἰδὼν δὲ Κύριος ὁ Θεός, ὅτι
 μισεῖται Λεῖα, ἠνοιξε τὴν μήτραν αὐ-
 τῆς· Ῥαχήλ δὲ ἦν σεῖρα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῶν πατριαρ-
 χῶν καὶ γυναῖκες σεῖρα; και γὰρ Σάρρα
 σεῖρα, και Ῥεβέκκα, και Ῥαχήλ, και
 „ μέντοι και Λεῖα. ἰδὼν γὰρ Φησι Κύριος ὁ
 „ Θεός, ὅτι μισεῖται Λεῖα, ἠνοιξε τὴν μή-
 „ τραν αὐτῆς. Τὸ Ἰσραηλιτικὸν συστήσαι γέ-
 „ νος Βεληθῆς ὁ Θεός, δαίκνυσιν εἰ κατὰ
 „ φυσικῶ ἀκολεθίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς
 „ χάριτος Φιλοτιμίαν τὴν πολυγονίαν δεξά-
 „ μινόν. ταύτης δὲ γε τῆς κηδεμονίας ἐκεί-
 „ νο τὸ γένος τετύχηκον, ἐπαδήπερ ὁ δε-
 „ σπότης Χριστὸς ἐκείθιν ἐμελλε κατὰ σάρ-
 „ κα βλασῆσαι.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀνοίγει μήτραν ἐπὶ
 ἀγίων γεννήσαι. κατὰ δὲ τὸν πνευματικὸν
 νόμον. ψυχῆς ἀνοίγει μήτραν, ἵνα γεννή-
 ση Θεῶ λόγον ἢ ἐσομένη αὐτῆ μήτηρ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπαδὴ ἢ μετ'
 ἀπὸ τῆς δόμορφίας τὴν εὐνοίαν ἐπεσπᾶ-
 σατο τῆ ἀνδρὸς, ἢ δὲ ταύτης ἀπεσερημένη
 μισεῖσαι ἔδοκει, ταύτῳ μετ' διεγείρει πρὸς
 γονίῳ, ἐκείνης δὲ πηροὶ τὴν μήτραν, ἀμ-
 Φότερα διὰ τὴν οἰκίαν Φιλανθρωπίαν οἰ-
 κονομῶν· ἵνα και αὐτῇ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς
 τικτόμενα ἦν τινὰ παραμυθίαν, ἐφέλο-
 μαίη εἰς τὸν περὶ αὐτῷ πόθον τὸν ἀνδρα,
 „ καὶ κείνη μὴ διὰ τὸ κάλλος και τὴν δόμορ-
 „ φίαν κατεξάνισαται τῆς ἀδελφῆς. και
 „ διώοιξε Φησι τὴν μήτραν αὐτῆς. μάνθα-
 „ νε εἰτεῦθαι, ὅτι ὁ τῶν ἀπάντων δημιερ-
 „ γὸς ἐστίν ὁ τὰ πάντα οἰκονομῶν, και τὴν
 „ φύσιν αὐτῷ διεγείρων πρὸς γονίῳ, και
 „ ὅτι ἐδὲν τῆς σωσείας ὀφελος, μὴ τῆς
 „ ἀνωθεν συμμαχίας γενουμῆς. διὰ γὰρ
 „ τέτο εἶπε, ὅτι διώοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς·
 „ ἵνα γνῶμεν, ὅτι αὐτὸς ὁ δεσπότης ἠβελή-
 „ θη τὴν Λεῖαν πρὸς τεκνογονίαν διεγείρα,
 „ ὡσε αὐτῆς τὴν ἀθυμίαν παραμυθῆσαι.
 „ αὐτὸς γὰρ ἐστίν ὁ καὶ ἐν τῇ μητρῷ διαπλάτ-
 „ των τὰ βρέφη και ζωογονῶν, καθάπερ
 „ και Δαβὶδ Φησίν. ἀντελάβεμα ἐκ τῆς
 „ γαστρὸς μητρὸς με. και ὅρα πῶς δαίκνυ-
 „ σιν ἡμῖν ἢ θεῖα Γραφή τὸν τῆς φύσεως
 „ δημιεργόν, ἐκάτερα τῇ οἰκείᾳ διδάμει ἐρ-
 „ γάζομε-

1ωάν. 3, 29, 30.

1ω. 2. 19, 20.

Ψαλ. 138. 13.

γαζόμενον, καὶ τῆς μὲν τὴν μήτραν διε-
γείροντα, τῆς δὲ Ραχήλ ἐπέχοντα.

λβ. Καὶ συνέλαβε Λεία, καὶ
ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακώβ· ἐκάλεσε δὲ
τὸ ὄνομα αὐτῆς Ραβὶμ, λέγουσα, διό-
τι εἶδέ με Κύριος τὴν ταπείνωσιν, καὶ
ἔδωκέ μοι υἱόν· νῦν ἔν ἀγαπήσει με
ὁ ἀνὴρ μου.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Νῦν ἀγαπήσει με
» ὁ ἀνὴρ μου, τρεῖς αἰῶνες καὶ κυρίως. ἢ
» διὰ τὸ ἀνωτέρω, δυνάται μὲν ἠγαπήσθαι
» ὑπὸ τῆς Ἰακώβ, νομίζουσι δὲ μισαῖσθαι ἐκ τῆς
» τῷ Ραχήλ μάλλον ἀγαπᾶσθαι. ἐκάλεσε
» δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ραβὶν. ἐπιταμασίω
» ἔχει τὴν ἔμφασιν τῆς ὀνόματι κατ' ἰσορίαν.
» ἐρμηνεύεται γὰρ, ἴδετε υἱόν. τῆτο γὰρ
» ὡς πρὸς τὴς Φιλτάτης Φησί, τρεῖς ὅν
» ἔ παρέχει τῷ Φιλῆντι ἢ Φιλαιμίνῃ, σείρα
» τυγαχάσσα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πρώτη γὰρ ἐτέκνωσε
τῷ Θεῷ τῷ Ἰσραὴλ σιναγωγῶν καὶ πλη-
θῶν ἢ ἐν χρόνῳ πρεσβυτέρων.

λγ. Καὶ συνέλαβε πάλιν Λεία,
καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακώβ δεύτερον·
καὶ εἶπεν, ὅτι ἤκουσε Κύριος ὅτι μι-
σῶμαι, καὶ προσέδωκέ μοι καὶ τῆ-
τον. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς,
Συμεών.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες πῶς ἐχ
» ἀπλῶς, ἐδ' ὡς ἔτυχε, ἐδὲ τὰς ὀνομα-
» σίας τοῖς τιμωμένοις ἐπετίθει; ἐκάλεσε
» γὰρ αὐτὸν Συμεών, ἐπειδὴ ἤκουσε Κύριος.
» τῆτο γὰρ ἐρμηνεύεται τὸ ὄνομα τῆς ἐβραϊ-
» κῆ διαλέκτῳ, ὅτι ἠκούσθη.

Κ Ε Φ Λ.

α. δῶσα δὲ Ραχήλ, ὅτι ἔ τέ-
τοκε τῷ Ἰακώβ· καὶ ἐζή-
λωσε Λείαν Ραχήλ τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς.

Δὲ. 18. 18. ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος χάριν αἱ γυ-
ναῖκες ἐζηλοτύπουν ἀλλήλας; Ἀτελεῖς ἦ-
σαν, καὶ δυσεβῆς ἀνδρὸς θυγατέρες, τὰ
ξόανα Θεὸς ὀνομάζοντος. τῆτο αἰετὸν νο-
μοθετῶν ὁ Θεὸς, τὸν τοιαῦτον ἀπαγορεύει
» γάμον. ἔ λήψη, γὰρ Φησί, γυναῖκα ἐπ'
» ἀδελφῆ αὐτῆς ἀντίζηλον αὐτῆς.

Καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ, δός μοι τέ-
κνα· εἰ δὲ μὴ, τελευτήσω ἐγώ.

» ** ΙΩΣΗΠΟΥ. Τῆ λύπη κατὰ κρά-
» τος ἀλῆσα, ἠπέλει ἀνακρῆσαι ἐαυτῷ, εἰ
» μὴ τέκνοι. δός μοι γὰρ Φησί τέκνα· εἰ δὲ
» μὴ, τελευτήσω ἐγώ, τρεῖς ἐμαυτῷ
» χειρώσομαι.

Α Δ. Καὶ συνέλαβεν ἔτι, καὶ ἔτε-
κεν υἱόν· καὶ εἶπεν, ἐν τῷ νῦν καιρῷ
πρὸς ἐμὲ ἔσαι ὁ ἀνὴρ μου. τέτοκα
γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς. διὰ τῆτο ἐκά-
λεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Λευί.

Β ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Δοκεῖ μοι αἰ-
» ταῦτα αἰνίττεσθαι, ὅτι καὶ τῶν δύο τεχ-
» θέντων, ἐδέπω ἰχυσεν εἰς τὴν περὶ αὐτῶν
» διάθεσιν ἐφελκύσασθαι τὸν ἀνδρα, ἀλλ'
» ἔτι ὅλως ὡς πρὸς τὴν Ραχήλ νενοβκῶς.
» διὰ τῆτο Φησί, ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς
» ἐμὲ ἔσαι ὁ ἀνὴρ μου. τάχα, Φησί, καὶ ἢ
» προδήκη τῆ τρίτη παρασκδῶσῃ τὸν ἀν-
» δρα ὀνοκῶς περὶ ἐμὲ διαλεθῶν. ἰδὲ γὰρ
» αὐτῷ τέτοκα τρεῖς υἱούς.

Γ λε. Καὶ συλλαβῶσα, ἔτεκεν υἱόν·
καὶ εἶπε, νῦν ἔτι τῆτο ἐξομολογήσο-
μαι Κυρίῳ. διὰ τῆτο ἐκάλεσε τὸ ὄνο-
μα αὐτῆς, Ἰσδαν. καὶ ἔση τῆ τίλειν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ, ἐξομολο-
» γήσομαι, αἰταῦτα, ὀχαρισήσω καὶ δοξά-
» σω αὐτὸν ἐσιν, ὅτι καὶ τέταρτον προσέδη-
» κέ μοι υἱόν, καὶ τοσαύτῳ μοι τὴν ὀπορίαν
» ἐχαρίσατο.

Δ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅρα δὲ ὡς καὶ
Ἰσαὰκ ἠγάπα τὸν Ἡσαῦ μάλλον ἢ τὸν Ἰα-
κώβ, καὶ ὅμως ὁ ἔλαττον ἀγαπώμενος,
ἔλαβε τὴν ὀλογίαν. ὡπερ ἔν αἰταῦτα
ἢ μισαιμνὴ γεννᾷ τὸν κληρονόμον τῆς ὀ-
λογίας, Ἰσδαν, ἐξ ἢ ὁ Χριστός. ἵνα δὲ μὴ
τῆς ἀγαπώμενης οἱ υἱοὶ πάντων προτιμη-
θῶσιν, ἐπέχετο αὐτῆς τὴν κῆσιν· ὡς ἂν
μὴ μόνον τῷ πρότεροι εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ
πολὺ πρότεροι οἱ τῆς Λείας υἱοὶ, ἀνελλει-
πῶς ἔχωσι τὰς τιμάς. ταῦτα δὲ ὀκονο-
μέιτο μάλλον διὰ τὸν Ἰσδαν.

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀπερίσκεπτος
ἢ αἰτησις καὶ γυναικῶδης, καὶ ψυχῆς
ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας πολυορκουμένης.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Δεινὸν ἢ ζηλοτυπία κακόν.
καὶ γὰρ εἰς ἀφροσιώλῳ ἐκπίπτει· ὃ δὴ καὶ
αὕτη πέπονθεν. ὀρῶσα γὰρ τῶν τέκνων
τῆς ἀδελφῆς τὸν χορὸν, καὶ τὴν οἰκίαν
ἐρημίαν λογιζομένη, ἐκ ἔφερε τὴν ἐπή-
ρειαν, ἐδὲ καταχεῖν ἠδυνήθη τῆ ταράτ-
τοντος αὐτῷ λογισμῶ, ἀλλ' ἐκείνα τὰ ἀ-
νοίας μετὰ Φθέργεται ῥήματα, καὶ Φησί,
» δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μὴ, τελευτήσω ἐγώ.
» ἴσως εἶδε τῆ ἀνδρὸς τὸν περὶ αὐτῷ πόσον,
καὶ νομίζουσα παρὰ τὴν ἐκείνη αἰτίαν κα-
κείνῳ τοσάτης ἐχηκῆσαι παῖδας, καὶ ἐαυ-
» τῷ μηδέπω τετοκῆσαι, Φησί, δός μοι τέκ-
» να. αἶτα Φοβῆσαι βελομένη τὸν ἀνδρα,
» ἐπάγει, εἰ δὲ μὴ, τελευτήσω ἐγώ.

Β. Ἐθυμώθη δὲ Ἰακώβ τῆ Ρα-
χήλ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, μὴ ἀντὶ Θεῶ
ἐγώ-

ἐγὼ εἶμι, ὃς ἐσέρησέ σε καρπὸν κοι-
λίας;

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα τῶ δι-
καίᾳ τὴν σωῆσιν, ὅπως καὶ εἰς θυμὸν ἐξε-
νεχθεῖς ἐκ τῶν παρ' αὐτῆς ἐρησάντων, με-
τὰ πολλῆς τῆς σοφίας τὴν πρὸς αὐτὴν
ἀπόκρισιν ποιῶνται, μετὰ ἀκριβείας αὐτὴν
πάντα διδάσκων, καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῆς δῆ-
λῶ ποιῶν, ἵνα μὴ καταλιπέσῃ τὸν δεσπό-
την, παρ' ἑτέρον ζητῆ, ἀπερ' ἐκείνος μόνος
παρασχέειν δύναται.

γ. Εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακώβ, ἰδὲ
ἡ παιδίσκη μου Βάλλα· εἰσελθε πρὸς
αὐτήν· καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονά-
των μου· καὶ τεκνοποιήσομαι καὶ γὰρ
ἐξ αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ παλλα-
κὴς παρῶν τὰς ἑαυτῶν παιδίσκας, ἀλλὰ
γυναικας, τεκνοποιήσονται τὰ ἐξ αὐτῶν.
ὅθεν καὶ Ἰσα διείλοντο τοῖς γνησίοις.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπαπορήσασθε δ' ἄντις δι-
καίως, πῶς ἂν οἱ ἐκ τῆς δέλης, Φημί δὴ
τῆς Βάλλας βλασήσαντες, ἐπιγράφοιτο
τῇ Ῥαχὴλ, καίτοι τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλη-
σίας ἀποπληρῶσθαι τὸν τύπον. τί ἐν πρὸς
τῷτο Φαμί; Ὅτι γεγονῶσιν αἱ ἀρχαῖς οἱ
μακάριοι Προφῆταις καταριθμῶνται μὲν
αἱ τέκνοις τῆς δελοῦσθης Ἰερουσαλήμ, υἱοὶ
δὲ τρόπον τινα τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας.
ἐφρόνουν γὰρ τὰ αὐτῆς, ἀναδειχθήσεσθαι
λέγοντες, καὶ ἀναλαμψέναι κατὰ καιρὸς
τὸ Χριστὸν μυστήριον. οἱ δὲ μετ' ἐκείνης ἐτι
πάλιν εἰς δαλείαν γεγανημένοι, Χριστὸν ἡ
προσήσαντο τῆς ἐλευθερίας τὸν χορηγόν.
ὅτι δὲ ἀμείνεις οἱ πρῶτοι τῶν μετ' αὐτῆς,
ἀταλαίπωρον ἰδεῖν, Θεὸν λέγοντος διὰ Φω-
νῆς Ἡσαΐδ, πῶς ἐγγίετο πόρνη πόλις πι-
ση Σιών πλήρης κρίσεως; αἱ ἡ δικαιοσύνη
ἡκοιμήθη αἱ αὐτῆ, νῦν δε Φονόβται.

Ητ. 1. 21.

ἡκοιμήθη αἱ αὐτῆ, νῦν δε Φονόβται.

δ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Βάλλαν τὴν
παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα· καὶ
ε. εἰσήλθε πρὸς αὐτήν Ἰακώβ. Καὶ
συνέλαβε Βάλλα ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ,
ς. καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακώβ υἱόν. Καὶ εἶπε
Ῥαχὴλ, ἔκρινέ μοι ὁ Θεός, καὶ ἐπή-
κασε τῆς Φωνῆς μου, καὶ ἔδωκέ μοι
υἱόν· διὰ τῷτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐ-
ζ. τῶ, Δάν. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Βάλλα
ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ, καὶ ἔτεκεν υἱόν
η. δεύτερον τῷ Ἰακώβ. Καὶ εἶπε Ῥα-
χὴλ, συναντελάβετό μου ὁ Θεός· καὶ
συνανεγράφην τῇ ἀδελφῆ μου, καὶ
ἐδυνάσθη. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
θ. αὐτῶ, Νεφθαλείμ. Εἶδε δὲ Λεία,
ὅτι ἔση τῶ τίλειν· καὶ ἔλαβε Ζελφάν

τὴν παιδίσκην αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὴν τῷ Ἰακώβ γυναῖκα· εἰσήλθε δὲ
πρὸς αὐτήν Ἰακώβ. Καὶ συνέλαβε
Ζελφά ἡ παιδίσκη Λείας, καὶ ἔτε-
κε τῷ Ἰακώβ υἱόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πολλοὶ πρόφασιν ἀ-
κολασίας ποιῶνται τὸ τέτραρας ἐχρησάσαι
γυναικας τὸν Ἰακώβ. Τὸν σκοπὸν ἐκάσθη
τῶν γινομῶν ἐξετάζειν προσήκει. ἔτω
γὰρ κρίνοντες, ὁρῶμεν καὶ Ἰακώβ τὸν
πατριάρχην μνησθῶσάμενον μίαν, (1) ἀ-
πατηθῆναι δὲ ὃς καὶ παραυτίκα γέν-
της ἀπάτης αἰδομένους, καὶ ἐδυχεράνε,
καὶ τῶ κηδεῖν κατεβοῆσε. τῇ δὲ Βάλλα
ἡ διὰ Φιληδονίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς ὁμο-
ζύγης παραμυθίαν ἐμίγη. τῆς γὰρ Ῥα-
χὴλ ἀνωμαλῆς διὰ τὴν ἀπαιδίαν, καὶ
ἄλογίως λεγῶσθης, δός μοι τέκνα. εἰ δὲ μη-
γε ἀποθανῶμαι, ἐπέπληξε μὲν ὁσεβῶς
ὁ πατριάρχης, καὶ ἔδειξε τὸν τῆς φύσεως
ποιητῶν, καὶ ὅτι ἐχ' ὁ γάμος ἐστὶ παίδων
δημιουργός, ἀλλ' ὁ τῶ γάμος νομοθέτης
Θεός. ἔφη γὰρ πρὸς αὐτὴν, μὴ ἀντι Θεῶ-
σοι εἶμι ἐγὼ ὃς ἐσέρησέ σε καρπὸν κοι-
λίας; ψυχαγωγῶν δὲ ὁμοως αὐτὴν, ἠέχε-
το τῆς αἰτήσεως. ἤτησε δὲ αὐτὸν τῇ παι-
δίσκῃ μιγῶσαι, ἵνα τὸ ἐξ αὐτῆς φυόμενον
οἰκεῖον ἀποκαλέσθαι παιδίον. τῷτο καὶ ἐπὶ
τῆς Ζελφᾶς ἐγγίετο. πάλιν γὰρ Λεία
παυσαντικῆ τῶ τίλειν, ἠτιβόλησεν αὐτὸν
εἰς ἐκείνῳ ἀπειρῶν τὴν ἀρετῶν. ταῦτα
Φιληδονίαν μὲν ἔδειξαν ἀντίτῃται· τὴν δὲ
τῶ ἀνδρὸς ἐπιείκειαν δείκνυσσι, καὶ ὅπως
τὰς γυναικας θεράπευσαι ἐπαύδαζε. πρὸς
δὲ τῷτο καίκενο σκοπητέον, ὅτι νόμος
ἔδειξεν τῶν καὶ αὐτῶ τὴν πολυγαμίαν κω-
λύων. καὶ ὡς τρισολβίς ὑπελάμβανον
τότε τῶν πολλῶν παίδων γινομῶν πατέ-
ρας· καὶ ὅτι τῷτο ἔστιν ἀληθές, αἱ θεῶν
μαρτυροῦσιν ἐπαγγελίαι. τῷ γὰρ Ἀβρα-
ἡμ ὁ τῶν ὄλων ἔφη Θεός, ἀνάβλεψον εἰς
τὸν ἔρανον, καὶ ἰδε τῶν ἀσέρας, εἰ διωθήσῃ
ἔξαριθμῆσαι αὐτῆς, καὶ ἐπήγαγον ἔτως
ἔσαι τὸ ἀσέρας· καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ
παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, ἡτις ἐκ
ἔξαριθμῆσεται ἀπὸ τῶ πλήθους. ἐκ
ἂν δὲ αὐτῷ ταύτῳ ἔδωκε τὴν ὑπόχρεσιν,
εἰ μὴ τὴν πολυγονίαν μέγιστον ἀνόμιζον εἶ-
ναι ἀγαθόν.

Δ

Ε

Ζ

Η

Γεν. 15. 5.

Γεν. 13. 16.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἴδοι δ' ἄντις καὶ μάλα
σαφῶς καὶ ἐξ αὐτῶν, εἰ βέλοιο, τῶν ὀνο-
μάτων, ὅτι τρέφοιμοι μὲν ἐκκλησίας εἶεν
ἂν οἱ ἀπὸ τῆς Βάλλας, ἐχθροὶ δὲ μάλλον
οἱ τῆς Ζελφᾶς. ἐρμηνεύεται μὲν γὰρ ὁ
Δάν, κρίσις· Νεφθαλείμ δὲ, πλατύς· τῷτο
γένετο τοῖς Προφῆταις τὸ κήρυγμα.
ὅτι γὰρ ἔμελλεν ὁ Χριστὸς κρίναι τὴν οἰκ-
μενίαν αἱ δικαιοσύνη, καὶ καταψηφισαδαί
μὲν, ὡς πλεονεκήσαντος, καὶ ἀνηρηκότος
ἡμῶν τῶ σατανᾶ, ἀνασῶσαι δὲ καὶ ἡμᾶς,
καὶ

(1) Τὴν Ῥαχὴλ μνησθῶσάμενον μόνῳ, παρὰ γνώμῳ δὲ σιναφθάτα τῇ Λεία. παραυτίκα γέν,
κτ. ἡ αὐτὴ Χαλ. ἐκδ.

καὶ ἐκ πολλῆς ἄγαν εὐνοχωρίας εἰς πλα-
τείαν ὡπερ καταστῆσαι καρδίαν, χαλεπὸν
ἔδεν ἐπιθεῖσαι πάλιν. ὁ μὲν γὰρ Δαβὶδ
ἀνακεκράγει λέγων, ὡς ἐκ προσώπων τῶν
ἐν Χριστῷ, καὶ ἡγιασμένων ἐν πνεύματι

Ψαλ. 118. 32. ὁδῶν αἰτολῶν σε ἔδραμον, ὅταν ἐπλάτυ-
2. Κορ. 6. 11. νας τὴν καρδίαν μου ὁ δὲ σοφώτατος

13, 14. „ Παῦλος, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυται. καὶ
„ πάλιν, πλατύθετε καὶ ὑμεῖς· μὴ γίνεσθε
„ ἑτεροζυγῶντες ἀπίστοις. ὅτι δὲ κρίσις ὄρ-
„ θη καὶ δικαία γέγονε παρὰ Χριστῆ, σα-
Φιλιππῆ δὴ πάλιν ὁ μακάριος Δαβὶδ, τὸ
τῶν πλεονεκλήστων πρόσωπον ἑαυτῷ
περιτιθεῖς, καὶ λέγων πρὸς τὸν τῶν ὀλῶν

Ψαλ. 34. 23. Θεὸν ἢ σωτῆρα Χριστὸν, ἐξεγέρθητι, καὶ
„ πρόχες τῇ κρίσει μου ὁ Θεός μου, καὶ τὰ
„ ἐξῆς. αὐτὸς γὰρ μὲν ὁ σωτὴρ ἀναργὲς ἡμῖν

Ἰωάν. 12. 31. καθίστησι τέτο λέγων, νῦν κρίσις ἐστὶ τῆ
32. „ κόσμου, νῦν ὁ ἀρχὸν τῆ κόσμος τέττα ἐκ-
„ βληθήσεται· καὶ γὰρ εἰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς
„ γῆς, καὶ τὰ ἐξῆς. ὁρᾷς, ὅτι κρίσις ἡμῖν
ἐσομένη δικαίαν, καὶ καρδίας πλατυσμένη

οἱ Προφῆται προανακηρύττον, τὸ ἐπὶ Χρι-
στῷ λαλῶντες μυστήριον; γεγονάσι τοίνυν
ἐκ Βάλλας· Δάν τε καὶ Νεφθαλείμ, ὁ ἐστὶ
κρίσις ἢ πλατυσμός· ἀπὸ δὲ γε τῆς Ζελ-
Φας, Γὰδ καὶ Ἀσήρ· καὶ διεσπασθήσεται
μὲν πειρατήριον ὁ Γὰδ· πλεῖστός γε μὲν ὁ
Ἀσήρ. ἀρ' ἐν ἐχθρῶν τοῖσιν γεγονάσιν οἱ τε-
λευτῶν μετὰ τῆς πρώτης τῶν Ἰσραηλίων
λαοί; ἐξ αὐτῶν γὰρ τέτο κατῆδοι τις ἂν
τῶν κατὰ Χριστῆ γεγονότων. οἱ μὲν γὰρ
ἐπαίραζον αὐτὸν μετὰ τῶν καλεσμένων Ἡ-

Ματθ. 9. 22. 16. ρωδιανῶν, λέγοντες, διδάσκαλε οἴδαμεν,
17. „ ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ ἐμέλλει σοι περὶ ἔδενός.

„ ἐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων,
„ ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ἔδον τῆ Θεῷ διδάσκεις.
„ ἔξεις δὲναί κλύσον Καίσαρι, ἢ ἔ; προσήε-
σαν δὲ πειράζοντες, ἵνα παγιδώσωσιν αὐ-
τόν· οἱ δὲ λημματῶν εἴεκα, καὶ Φιλο-
κερδίας ἐ παρεδέχοντο τὸν ἕον. ἔφασαν

Ματθ. 9. 21. 38. γὰρ ἂν ἑαυτοῖς ἕτος ἐστὶν ὁ κληρονόμος,
„ δευτε ἀποκλείνωμεν αὐτόν, καὶ τὰ ἐξῆς.

„ ὅτι δὲ Φιλόπλοστοι ἄγαν οἱ Φαρισαῖοι γε-
γόνασιν, καὶ τὸ τῶν Γραμματέων ἀνόσιον
σῖφος, κατῆδοι τις ἂν τοῖς περὶ αὐτῶν γε-
γραμμένοις τὸν νῦν κρείς. ὁ μὲν γὰρ Κύ-
ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπεμπολήσας δὲν
ἔφασκε τὸν ἐπίγειον πλεῖτον τῆς τὰ ἄνω
Φρονεῖν ἡρημαίως, καὶ διανέμειν τὰ ὄντα

Λευκ. 16. 14. πλώχοις. ἤκουον δὲ ταῦτα, Φησὶν, οἱ Γραμ-
„ ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι Φιλαργυροὶ ὄντες,
„ καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

ια. Καὶ εἶπε Λεία, εὐτύχημα. ἢ
ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῆ, Γὰδ.

„ * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τετύχηκα,
ἀντὶ τῆ, ἐπέτυχον τῆ σκοπῆ.

„ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐτύχηκα. Ἄλλος
δέ τις (1) Φησὶ, μὴ εἰσέλθῃς εἰς οἶκον τῆ
ἀδελφῆ σου ἀτυχῶν.

(1) Καὶ ἡ παροιμία Φησὶ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Τα γὰρ παρὰ τῶν ἐκ ὀσσεβῶν εἰρημία τίθησιν ὁ συγγραφεύς, ἄτε δὴ Ἰσραηλίων συγγραφέων.
ἔτω, κτ. ἢ ὡ Χαλ. ἐκδ.

Α ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἡ Γραφὴ μέμ-
νηται τύχης; Ἰδια τῆς Γραφῆς τὰ τῆ
πνεύματος λόγια, αἱ θεῖαι διατάξεις, τῶν
ὀσσεβῶν ἀνθρώπων τὰ ῥήματα· τὰ δὲ
ἄλλα ἰσορικῶς λέγει. χρῆ τοίνυν μὴ μό-
νον προσέχειν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ τῷ προ-
σώπῳ τῆ λέγοντος. τὸ τοίνυν εὐτύχηκα,
ἐ τῆ Ἰακώβ ἐστὶ ῥήμα, ἀλλὰ τῆς Λείας,
γυναικὸς, ὡς ἔφω, ἐν ὀσσεβεία τραφεί-
σης, καὶ κατὰ βραχὺ τὰ θεῖα παιδόμε-
νης. ἔτω καὶ ὁ ταύτης πατήρ ἔφη τὸ,

Β „ οἰωνισάμην· ἀλλ' ὁ θεὸς ἀπαγορεύει νόμος
τοῖς οἰωνοῖς κεχερῆσαι. μηδεὶς ἐν τῆς
τοιέτης λογῆς τῆς θεῖας νομιζέτω Γρα-
φῆς· (2) ἔτω τέτακται ὁ θεοτάτος Μω-
σῆς καὶ τῆ Φαραὼ τὸν βλάσφημον λόγον,
„ ἐκ οἴδα τὸν Κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐκ

Γ „ ἐξαποσέλλω· ἀλλ' ἐ τῆ θεῖα πνεύματος
ἕτος ὁ λόγος, ἀλλὰ τῆ ὀσσεβῆς βασιλέως.
ἔτω πάλιν ἀκούομεν τῆ Σααχαριεὶμ λέ-
γοντος, μή σε ἀπατάτω ὁ Θεός σου, ἐφ' ὃ

„ σὺ πέποιδας ἐπ' αὐτῷ, λέγων, ὅτι ῥύσε-
„ ται Κύριος τὴν Ἰερουσαλήμ ἐκ χειρὸς μου.
ἀλλ' ἐ βλασφημῶν ἐντεῦθεν μανθάνομεν,
ἀλλὰ βλασφημίας κατηγορεῖν.

Εξοδ. 5. 2.

Ησ. 37. 10.

Ησ. 37. 10.

ιβ. Καὶ συνέλαβε Ζελφὰ ἡ παι-
δίσκη Λείας, καὶ ἔτεκεν ἔτι τῷ Ἰα-
κώβ ἕον δεύτερον.

Δ ιγ. Καὶ εἶπε Λεία, μακαρία ἐγώ,
ὅτι μακαρισί με αἱ γυναῖκες. καὶ
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ἀσήρ.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες καὶ ταύ-
τῳ τῆς παρὰ τῆς παιδίσκης τεχνίατας
πῶς ὠκείωσατο, καὶ μακαρίαν ἑαυτῷ ἔ-
ναί λέγει, καὶ μακαρισμὸς ἀξίαν ἐπὶ τῷ
τόκῳ τῶν παιδῶν.

Ε ιδ. Ἐπορεύθη δὲ Ῥαβὶμ ἐν ἡμέ-
ρα θερισμῆ πυρῶν· καὶ εὗρε μῆλια
μανδραγορῶν ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἠνεγ-
κεν αὐτὰ πρὸς Λείαν τὴν μητέρα
αὐτῆ. εἶπε δὲ Ῥαχὴλ τῇ Λεία τῇ
ἀδελφῇ αὐτῆς, δός μοι τῶν μανδρα-
γορῶν τῆ ἕσθ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Λοιπὸν ἀφηγάμεθα τί-
νος ἂν εἰν εἰς τύπον οἱ μανδραγοραὶ διὰ
τῆ πρωτοτόκῆ Ῥαβὶμ ἡρημαῖοι. τί δ' ἂν
βέλοιο δηλῆν ἢ εἰς ἀμφοτε καὶ ἐν Ἰσω
τάχα περὶ διανέμησις· δέδωκε γὰρ ἡ Λεία
τῇ Ῥαχὴλ.] τί δὲ πρὸς τέτοις καὶ αὐτῇ
τῶν παιδῶν ἢ γέννησις ἐν ταῖς τῶν ὀνομά-
των σημασίαις ὠδίνεσα τὸ μυστήριον. Μαν-
δραγοραὶ τοίνυν φύουσαι μὲν ἐν ἀγροῖς· εἰ-
δος δὲ τὸ μῆλον αὐτῶν. ὑψηλὸν δὲ ὅτι τὸ
χρημᾶ ἐστὶ, καὶ βαθεῖα καταμεθύσκον κάρ-
ρω τῆς μετεσχηκότας, ἐ μακρῆ δεήσειν,

Η οἶμα, πρὸς ἀπόδειξιν λόγῳ, τὰς τῶν ἀγ-
ρωσῶν-

ῥωσέντων αὐπνίας τῆς τῶν ἰατρῶν ἐμπειρίας νικώσης ἐδ' ὅτε τῆ τῶν μανδραγορῶν φυσικῆ ἐνεργεία. οἱ καὶ ὑποφύειαν ἀν ἡμῖν αἰνιγματωδῶς τὸ Χριστὸ μυστήριον, ὑπνῶτος τρόπον τινὰ δι' ἡμᾶς, καὶ καθιόντος ἑαυτὸν εἰς θάνατον, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν. Θεὸς γὰρ ἡ κατὰ φύσιν, εἰ καὶ γέγονε σάρξ, ὅπως δὲ ὅλος θάνατος ἐν ὑπνῶ τάξει παρελημμένος. ζητητέον ἐκεῖ καὶ τὴν εἰς ζωὴν ἀναβίωσιν. ὅλον δὲ ὡπερ ἐν τούτοις ἡμῖν τὸ Χριστὸ μυστήριον. Καὶ μεθ' ἕτερα. Ἔπνυθ δὴ ἐν σημεῖον οἱ μανδραγοραί. καὶ τῆς οὐρίσκει πρωτότοκος ὡν ὁ Ρουβίμ, εἶτα διεκόμισε τῆ μητρὶ ἢ δὲ δικειμάτο πρὸς τὴν ἀδελφῶν. πρῶτοι γὰρ οἱ ἐξ Ἰσραὴλ τῆ πρωτότοκος κατὰ τὸν χρόνον νενοήκασιν τε καὶ πεπληθῆκασιν τὸ ἐπὶ Χριστὸ μυστήριον· καὶ δὴ καὶ τῆ ἰδίᾳ μητρὶ, Φημί δὴ τῆ Ἰερουσαλήμ, εὐρημα λαμπρὸν τῆς ἐνώσεως αὐτοῖς ἀγχινοίας προσκεκομικότες, χαίρειν ἀνέπειθον. πρὸ γὰρ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας μεμυσταγωγῆκασιν οἱ θεασέσιοι μαθηταὶ τῆς ἀνα πάσαν τὴν Ἰουδαίαν. εἰ γὰρ καὶ μὴ πάντες τυχὸν πεπισθῆκασιν, ἀλλ' ἐν (1) ἅπασιν τὸν τῆ Χριστὸ ἐκήρυξαν λόγον ἔξιν καὶ σεσωσῶν. ὅτι δὲ προειλήφασιν ἐν πίσει τῆς ἐξ ἐθνῶν οἱ Ἰουδαῖοι, προδηλον δὴπε, καὶ ἐδὲν τῶν ὄντων ἀσυμφανές.

ιε. Εἶπε δὲ Λεία, ἔχ ἱκανόν σοι ὅτι ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου; μὴ καὶ τῆς μανδραγοραῖ τῆ ὑἷμα λήψη; εἶπε δὲ Ραχὴλ, ἔχ ἔτω· κοιμηθῆτω μετὰ σὲ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τῆ ὑἷμα.

ισ. Εἰσῆλθε δὲ Ἰακώβ ἐξ ἀγρῶ εσπέρας· καὶ ἐξῆλθε Λεία εἰς συνάντησιν αὐτῶ· καὶ εἶπε, πρὸς ἐμὲ εἰσελεύσῃ σήμερον· μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τῆ ὑἷμα. καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰκότως τότε ἀείρει τὸν γεωργὸν Ἰσαάκ, κατὰ τὴν τῆ Ἰακώβ περὶ αὐτῆς ὕλογίαν.

ιζ. Καὶ ἐπήκασεν ὁ Θεὸς Λείας· καὶ συλλαβῆσα, ἔτεκε τῶ Ἰακώβ υἱὸν πέμπτον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπήκασεν ὁ Θεὸς Λείας, ἀπαθῶς καὶ διὰ παιδοποιίαν σωίσεως τῶ ἀνδρὶ, ἐφ' ᾧ καὶ ἠύχετο.

ιη. Καὶ εἶπε Λεία, ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸν μισθόν μου, ἀνθ' ᾧ ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῶ ἀνδρὶ μου. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ἰσαάκ, ὅ ἐστι μι-

ιθ. Θός. Καὶ συνέλαβεν ἔτι Λεία, καὶ κ. ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῶ Ἰακώβ. Καὶ εἶπε Λεία, δεδώρηται ὁ Θεὸς μοι δῶρον καλὸν ἐν τῶ νῦν καιρῶ· αἰρετιῶμε ὁ ἀνὴρ μου· τέτοκα γὰρ αὐτῶ ὑἷμα ἔξ. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ, Ζαβουλῶν.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Λαβῆσα τοίνυν ἡ Λεία τῆς μανδραγοραῖ, δύο τέτοκεν ὑἷμα, τὸν Ἰσαάκ καὶ Ζαβουλῶν. καὶ μισθὸς μὲν ὁ Ἰσαάκ ἐρμυθῶνεται, ἕτερος γε μὴν ὁ Ζαβουλῶν, ὑπόδωμάτε καὶ ὕλογία. ὡς γὰρ ἐφ' ἡμῶν, παρὰ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὡς παρὰ τέκνων ἰδίων, ἢ τῶν Ἰουδαίων σιναγωγῆ παραδεξαμένη λοιπὸν τὸ Χριστὸ μυστήριον, μήτηρ ἀνεδείχθη τέκνων τῶν ἐπὶ μισθῶτε καὶ ὕλογία ὑποδωμάτων παρὰ Θεῶ. Καὶ μεθ' ἕτερα. Οὐκ ἐν τῆς ἐπὶ μισθῶτε καὶ ὕλογίαις ὑποδωμάτων παρὰ Θεῶ τέτοκεν ἡ Λεία. Ραχὴλ δ' ὁμοίως παρ' αὐτῆς λαβῆσα τῆς μανδραγοραῖ, τέτοκε τὸν Ἰωσήφ. παραδεξαμένη γὰρ ὡπερ ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία τὸ τῆ Χριστὸ μυστήριον διὰ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὡς ἐξ ὁμοῦ καὶ ἀδελφῆς τῶν Ἰουδαίων σιναγωγῆς, μήτηρ πέφωκε λαβῆ τῆ ἐν προδηκίαις αἰεὶ καὶ εἰς πληθῶν ἰόντος ἐ μετρομετῶν. διερμυθῶνεται γὰρ Ἰωσήφ, προδηκῆ Θεῶ. προσέεται δὲ ταῖς ἐξ Ἰσραὴλ ἀγέλαις ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία. τοιγάρτοι καὶ ἐφασκεν ὁ Χριστὸς, καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ ἐκ Ἰωάν. 10. 16. ἔσιν ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης, καὶ τὰ ἐξῆς.

ια. Καὶ μετὰ τῆτο ἔτεκε θυγατέρα· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Δείνα.

ιβ. Ἐμνήθη δὲ ὁ Θεὸς τῆς Ραχὴλ, καὶ ἐπήκασεν αὐτῆς, καὶ ἀνέωξεν αὐτῆς τὴν μήτραν.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὅτι τέξεται, καὶ πολλῶν καὶ ἀναριθμητῶν ἔσαι τροφὸς ἢ σείρα Ραχὴλ, τρεῖς ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία, ἢ προανακεκράγει μὲν Ἠσαίας· ὕφραυθη· Ἠσ. 54. 1. ἢ τι σείρα ἢ τίκτωσα. καὶ τὰ ἐξῆς· διεσάφαι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ θεασέσιος Δαβίδ. περὶ ὅθεν λέγων· ὁ κατοικίζων σείραν ἐν οἴκῳ, Ψαλ. 112. 9. καὶ τὰ ἐξῆς. ἔφη δὲ πρὸς αὐτῆς ὁ τῶν ὄλων Θεὸς, ἄρον κύκλω τῆς Ἠσ. 49. 18, 12. ὀφθαλμῶν σου, καὶ ἴδε πάντας· καὶ πάλιν, ἴδε πόρρωθεν ἔρχονται ἔτοι ἀπὸ βορρῆα, καὶ ἔτοι ἀπὸ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς Περσῶν.

ιγ. Καὶ συλλαβῆσα, ἔτεκε τῶ Ἰακώβ υἱόν. εἶπε δὲ Ραχὴλ, ἀφείλεν ὁ Θεὸς μου τὸ ὄνειδος. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰωσήφ, λέγασα, προδηκῆταιμοι ὁ Θεὸς υἱὸν ἕτερον.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ἄλλ' ἐν μετὰ τὸν ἐπὶ Χριστῶ προσήκασιν λόγον. σέσωσται δὲ τὸ κατάλειμμα κατὰ τὰς Γραφάς· ὅτι δὲ, κτ. ὡ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 136.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τέτοκε τοίνυν τὸν Ἰωσήφ ἢ νεωτέρα Ῥαχὴλ, ἢ καλὴ τῷ εἶδει, καὶ λαμπραῖς ὀμμάτων βολαῖς ἀποσίμβασα τὸ ἐπίχαρι, καίτοι τῆς Λείας ἔχων ἄδε ἐχέσης.

κε. Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκε Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, εἶπεν Ἰακώβ τῷ Λάβαν, ἀπόσειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου. Ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου, καὶ τὰ παῖδιά, περὶ ὧν δεδύλευκά σοι, [ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δελεῖαν, ἣν δεδύλευκά σοι.]

κς. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισάμην ἂν· εὐλόγησε γάρ με ὁ Θεὸς ἐπὶ τῇ σῆ εἰσόδῳ. Καὶ εἶπε, διάσειλον τὸν μισθόν σου πρὸς με, καὶ δώσω.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, εἰ εὖρον χάριν, δυνάται μὲν κατὰ παράλειψιν τῆ, μείνον σὺν ἐμοί· πρὸς δ' εἰσικειν ἀποδίδοσθαι τὸ, ἂν ποιήσης μοι τὸ ῥῆμα τῆτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου· δυνάται δὲ ἀποδίδοσθαι πρὸς τὸ, διάσειλον τὸν μισθόν σου. τὸ δὲ, εἰ εὖρον χάριν, τετέστιν εἰ ἀρέσκεις τοὺς λεγόμενον παρ' ἐμῶ. μεταξύ δὲ τῶν αὐτῶν ἀπέδωκε τῆς περὶ τὸν μισθὸν προσδοσίας τὸ, οἰωνισάμην ἂν· ὡσεὶ ἔλεγε, καὶ γὰρ ὀφείλω τὸσῶτον εὐλογηθεῖς ἐπὶ σοί. ὡς μὲν ἔν περὶ τῶν πῖσιν ἀλλόφυλος, οἰωνίζεται· ἐκ ἔτι γὰρ οἰωνισμὸς ἐν Ἰακώβ· ὡς δὲ ἐκ μέρους ὀφελήθεις, τὸ, εὐλόγησε γάρ με Φησὶν ὁ Θεός. τῷ μὲν γὰρ μηδὲν ὀφελήθεντι, ἦρκει τὸ, οἰωνισάμην, εἰπῶν· τῷ δὲ τελείως ὀφελήθεντι, μόνον τὸ, εὐλόγησέ με ὁ Θεός.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἔστι μὲν οἰωνισμὸς ἐν Ἰακώβ, ὁ δὲ Λάβαν Φησὶν οἰωνισάμην ἂν, ὡς ἀλλότριος τῆς τῆ Ἰακώβ προαιρέσεως. ἣς δ' ἔτελεον ἀλλότριος ἴδιον, ὡς οἰωνισάμην, καὶ τὸ, εὐλόγησε γάρ με ὁ Θεός ἐπὶ τῇ σῆ εἰσόδῳ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ ἀγνοῶν, Φησὶν, ὅτι μετὰ τῶν σὺν παρθεσίαν πλεσίως ἀπήλαυσα τῆς παρὰ τῆ Θεῆ ὀνομασίας. ἐπεὶ ἔν αἰδάνομαι τῆς ὑπεργεσίας, ἣς διὰ τῶν σὺν παρθεσίαν ἔτυχον, ὃν βέλει μισθὸν πρότερον, καὶ γὰρ ἐτοίμως παρέξω.

κθ. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, σὺ γινώσκεις ἂν δεδύλευκά σοι, καὶ ὅσα ἦν κλήνησα μετ' ἐμῶ.

λ. Μικρὰ γὰρ ὅσα σοι ἦν ἐναντίον ἐμῶ· καὶ ἠυξήθη εἰς πλῆθος· καὶ εὐλόγησέ σε Κύριος ἐπὶ τῷ ποδί μου.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς εἰσόδου τὸν πόδα τιθεῖς. ὁ δὲ Λάβαν, οἰωνισάμην, ἀλλότριος ὢν τῆς πατριαρχικῆς προαιρέσεως, εἰ καὶ μὴ τελείως. εὐλόγησε γάρ-

» με προσέθηκται ὁ Θεός, ἔ πατρικῶς εὐλογίαν, ἔδὲ ἐν τοῖς ἐπεραινίοις, ἔδὲ ἐν Χριστῷ, ἀλλὰ σαρκικῶς.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰακώβ ἔφη τῷ Λάβαν, εὐλόγησέ σε Κύριος ἐπὶ τῷ ποδί μου. Δῆλη ἢ τῆ ῥῆτῆ διάνοια. πόδα γὰρ· τῶν παρθεσίαν ἐκάλεσεν· ἀντὶ τῆ, διὰ τῆς ἐμῆς παρθεσίας, καὶ τῆς ἐμῆς κηδεμονίας τῶν θεοσδότην ἀπήλαυσας ἀγαθῶν. εἰς γὰρ τῶν ἐμῶν εὐσεβείαν ἀφορῶν ὁ Θεός, τὰ ἐγχειριζόμενα μοι παρὰ σὲ, πάσης εὐλογίας ἠξίωσε.

» Νῦν ἔν πότε ποιήσω καὶ γὰρ ἐμαυτῷ οἶκον;

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τετέστι πότε τοῖς ἐμαυτῆ παισὶ τὰ ζωαρκῆ συλλέξαιμι; κεκλήσομαι δὲ καὶ αὐτὸς οἰκοδεσπότης;

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τέτοκεν ἢ Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, καὶ οἶκον λοιπὸν ἐρῶ ὁ Ἰακώβ. ἢ πότε, γὰρ Φησὶ, ποιήσω καὶ γὰρ ἐμαυτῷ οἶκον; τέτοκε μὲν γὰρ ἢ τῶν Ἰσραηλίων συναγωγῆ, τετέστιν ἢ Λεία τῆς εἰς δελεῖαν τῶν ὑπὸ νόμον· ἀλλ' ἔπω Χριστὸς οἶκον ἴδιον ἔχων ὠμολόγη σαφῶς. ἔ γὰρ ἀπεδέχεται οἶκον τὸν ἐκ λίθων ναόν, ὃν Σολομὼν ἐδείματο. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλ' ἔδὲ οἶκος Θεῆ γέγονε νοητὸς ὁ Ἰσραήλ. ἔ γὰρ κατώκησεν ἐν αὐτοῖς. ἐπειδὴ δὲ τέτοκεν ἢ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία τὸν νέοντε καὶ ἐν προσηλαῖς λαόν, οἶκον ἴδιον λοιπὸν ἐμαυτῷ ὁ σωτῆρ κατασκευάζετο. καὶ τίς δὴ ἔτος ἐστίν; ἡμεῖς οἱ πισύσαντες, περὶ ὧν Φησὶ, διδὸς νόμος μου εἰς τῶν δianoian αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. Τερ. 31. 35.

» λα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, τί σοι δώσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακώβ, ἔ δώσεις μοι ἔθρον· εἰάν ποιήσης μοι τὸ ῥῆμα τῆτο, πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου, καὶ φυλάξω.

» λβ. Παρελθέτω σήμερον τὰ πρόβατά σου, καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον Φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, καὶ πᾶν διάλευκον ἢ ραντὸν ἐν ταῖς αἰξίν, ἔσαι μοι μισθός.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν, δὸς ταῦτα, Φησὶ, τοῖς υἱοῖς σου νέμαν, ὅσα νῦν ἐστὶ πρόβατα μέλανα, καὶ αἰγες λῶβκαί, ἢ ποικίλαι· καὶ δὸς μοι τὰ λῶβκα πρόβατα, καὶ τὰς μελαίνας αἰγας. καὶ τὰ γεννώμενα τῆ λοιπῆ πρόβατα μέλανα ἐκ λῶβκῶν γονέων τιχόμενα, καὶ αἰ γεννώμενα αἰγες τῆ λοιπῆ λῶβκαί, ἢ ποικίλαι, ἐκ μελάνων τῶν γονέων τιχόμενα, ταῦτα ἔσαι μοι πρὸς μισθόν.

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδὲν ἀνυπόστατον ἔλαβεν Ἰακώβ ἐν μισθῷ, ἀλλ' ἐλπίδα τοκετῆ παραδόξου.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ τὶ δὴ τῆτό ἐστιν; Ἀείπερ ἐν ταῖς οἰωνοῖς καὶ αἰγῶν ἀγέλαις τὰ μονοειδῆ

μονοειδῆ τοῖς τρέφεσιν ἀρετώτερα· τὰ δὲ ῥαντὰ καὶ κατεσιγμένα τάξιν ἔχει δούτεραν, καὶ ἔκ ἐκ ἰσῶ λόγῳ τοῖς ἄλλοις· ἔριον γὰρ ἐν αὐταῖς ἔ μονοειδές, ἀλλ' ἐν βραχίει παραλλάξ ἑτερόχρον τε ἐστὶ καὶ οἰονεὶ πεφυρμένον. δέχεται τοίνυν ἀπὸ τῆς κόσμῃ Χριστός, ἔχει δὲ ἅπαντες τὰ ἐν αὐτῷ τίμια, καὶ ἐν ἀνθρώποις ἀπόλεκτα, [ἀλλ' ὅσα μᾶλλον ἐν αὐτοῖς ἐν ὑφέσει τε εἶναι δοκεῖ, καὶ ἐκ ἐκ ἰσῶ δόξῃ. πρὶν σέταται δὲ τὸν λόγον καὶ ὁ θεαπέσιος Παῦλος ἐπισέλλων τοῖς πεπισυκόσι.] βλέπετε

1. Κορ. 1. 26.

» γὰρ τὴν κλησιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι ἔ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, ἔ πολλοὶ δυνατοὶ, καὶ τὰ ἐξῆς.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Νοηθεῖ δ' ἂν καὶ ἑτέρως, εἶπερ βέλοισι τίς ἐξακριβῆν τὰ τοιαῦτα, σποδοειδές ῥαντόν. ποικίλον γάρ πως οἱ ἐν Χριστῷ τὸ ὑπερεπὲς ἔχοντες ὡς ἐν ἔργοις τε καὶ λόγοις. τὸ μὲν γὰρ Φαῖον τε καὶ μέλαν καταλογισθεῖν εἰς ἀνιγμά τῆς κατὰ Χριστὸν μυστηρίας, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῷ σκοτεινὸν ἀσυμφωνῆν τοῖς πολλοῖς καταγράφου λόγον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἔν τὸ βαδῆ καὶ οἰονεὶ μέλαν τῶν ἐπὶ Χριστῷ δογμάτων, τὸ Φαῖον ἡμῖν ὑπαινίττεται χρωμα. τὸ δὲ γε λαμπρὸν καὶ οἰονεὶπερ διαφανές, τὸ ὡς ἐν ἔργοις Φημὶ τοῖς κατ' ὀσέβαιαν παραθήσει τὸ ἕτερον, τρεῖσι τὸ λουκόν.

λγ. Καὶ ἐπακῆσεται μὲ ἡ δικαιοσύνη μὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ αὐρίου· ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μὲ ἐνώπιόν σου.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ζῶσα ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη, καὶ ὁ Θεός, ἦ τις ἐστὶ Χριστός. ἐπακῆ δὲ ἐν τῇ μετὰ τὸν αἰῶνα τῆτον ἡμέρᾳ τῇ αὐρίου, ἐν τῇ μιδαποδοσίᾳ, ὅταν ὁ μισθός ἐκάσῳ ἀποδιδῶται. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ταῦτα ἔλεγε βεβλόμενος παρασησαί, ὅτι ὁ Θεός αὐτῷ δίδωσι τὰ ἐν ταῖς δε ταῖς χροιαῖς γινόμενα, ἔδὲ τῶν σπειρόντων, ἔδὲ τῶν τεκυσῶν ἔχόντων τὰ δὲ τὰ χρώματα. καὶ τάχα ἀνίττεται ἐν τῷ μυσικῷ τοῖσόντι· ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν ἐδυνῶν πισυδῶσαντες ἔκ ἐκ πατέρων, ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης λαῆς, ἔχουσι τὸ, ἴν' ἔτως εἶπω καὶ ὀνομάσω, χρωμα τῆς σωτηρίας· ἀλλ' ἀρκεῖ πρὸς τὸ τοῖσόντι εἶναι αὐτὸς ἡ ποιμαντικῆ τῆ Χριστῷ καὶ σωτήρος δυναμῆς, τῆ Θεῷ, κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ἀπὸ λίθων ἐγένεοντος σπέρμα τῷ Ἀβραάμ.

Ματθ. 3. 9.

» θων ἐγένεοντος σπέρμα τῷ Ἀβραάμ.

Πᾶν ὃ ἐὰν μὴ ἦ ῥαντόν καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξί, καὶ Φαῖον ἐν τοῖς ἀρνασι, κεκλεμμένον ἔσαι παρ' ἐμοί.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν γεννωμένων λάβω ἄλλο τι παρὰ τὰ Φαῖα καὶ τὰ διάλευκα, ἔχε με κλέπην. ἦγαν ἐὰν ἀπὸ τῶν σῶν λουκῶν, ἡ Φαῖων τῶν

μὴ χωριζομένων ἀπόληται τι, ἐγὼ αὐτὸ κέκλοφα, καὶ ἀποτίσω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ λέγει, τοῖσόντι ἐστὶ τὰ σήμερον ῥαντὰ, ἡ λουκα, ἡ Φαῖα, ἀποχωρίσον ἀφ' ὧν παραλαμβάνω. καὶ ἐὰν ἐν ζητηθῆ μετὰ χρόνον ἐν τοῖς ἀφαιρμένοις μοι, ζητήσω παρ' ἐμῆ, ὡς παρ' ἐμῆ κλαπείτα.

λδ. Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν, ἔσω κατὰ τὸ ῥήμά σου.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Σκόπει τῆ διακίαις τὴν σῶσιν. ἐπειδὴ ἦδε ὄσης ἀξίεται τῆς ἀνωθεν δυνάμεως, καὶ ἔδοκε κατὰ τὴν τῆς φύσεως ἀκολοθῆσαν τῆτον, ἡ δυσχερὲς εἶναι, ἡ καὶ πάντη ἀδιώατον· σπάνιον γὰρ ποτε τῆτον, ἐνηλλαγματῶν εἶναι τὴν χροίαν τῶν τιλομένων· ταῦτα αἰετῶν παρ' αὐτῆ. ὅθεν καὶ ταχέως ἐπέδραμεν ὁ Λάβαν τῇ αἰτήσῃ, καὶ φησιν, ἔσω κατὰ τὸ ῥήμά σου.

λε. Καὶ διέσειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὰς τράγους τὰς ῥαντῆς καὶ τὰς διαλευκῆς, καὶ πάσας τὰς αἰγας τὰς ῥαντῆς καὶ τὰς διαλευκῆς, καὶ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐταῖς, καὶ πᾶν ὃ ἦν Φαῖον ἐν τοῖς ἀρνασι, καὶ ἔδωκε δια χειρὸς τῶν ὑῶν αὐτῆ.

λς. Καὶ ἀπέσησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέσον Ἰακώβ. Ἰακώβ δὲ ἐποίμανε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἰακώβ δὲ ἐποίμανε τὰ πρόβατα Λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα. ποῖα δὲ ταῦτα; Τὰ μηδεμίαν ἔχοντα ἐν τῇ χροίᾳ διαφορᾶν. τῆτον δὲ πᾶν ἐγένετο, ἵνα καὶ ὁ δίκαιος διὰ τῶν πραγμάτων μάθη τὴν πολλὴν περὶ αὐτὸν κηδεμονίαν. καὶ ὁ Λάβαν ἴδη ὄσης ἀπολαύει τῆς ἀνωθεν ῥοπῆς ὁ Ἰακώβ.

λζ. Ἐλαβε δὲ ἑαυτῷ Ἰακώβ ῥάβδον συρακίην χλωρᾶν, καὶ καρυίνην, καὶ πλατάνην· καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακώβ λεπίσματα λευκά, περισύρων τὸ χλωρόν· ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκόν, ὃ ἐλέπισε, ποικίλον.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ποιμαντικῆς ἐπισήμης τὸ εἶδέναι, Φαμί, ὅτι τοῖς ὀρωμένοις τὰ ἐμφερῆ πάντητε καὶ πάντως ἀποτεκοῖν ἂν οἷες τε καὶ αἰγες, καὶ τοῖς τῶν παραπιπλόντων χρωμασι γίνονται· ὁμοειδῆ τὰ ἐξ αὐτῶν, ὅποια ἂν ἐν καιρῷ τῆ κισῶν θεάσαντο. εἶκε δὲ φυσικῶς τὸ χρωμα κατὰ τὸ ῥηθῆσαι νόμοις. ἀρρήτα δὲ τὰ τοιαῦτα παντελῶς, καὶ ταῖς ἡμετέραις διανοίαις ἀσιβῆ.

Bb 2

ΤΟΥ

(1) Οὐδὲ τῆτον, ἔδὲ τὸ ἐξῆς ἐν ταῖς τῆ Κυρίλ. ἐνδεδομ. εὐρηται.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Θανάτῃ μὲν ἢ συ-
ρακίῃ σημεῖον. ἀρώμασι γὰρ τὸ τεθνη-
κὸς θεραπεύεται σῶμα. ἀρωμάτων δὲ ἡδι-
σον ὁ σύραξ. ἀπέθανε δὲ δι' ἡμᾶς ὁ Χρι-
σὸς, καὶ ἐτάφη κατὰ τὰς Γραφάς. κα-
ρυῖνη δὲ, ἐγρηγόρσεώς τε καὶ αὐπνίας. ἀερ-
γῆ γὰρ εἰ ἡμῖν τὰ τοιαῦτα φύσεως. ἐγῆ-
γερται δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστὸς. ἔ γὰρ γέ-
γονε κάτοχος ταῖς ἀδὲ πύλαις, ἕτε μὲν
εἰς ἅπαν ἡλῶ τοῖς τῷ θανάτῃ δεσμοῖς. ἢ
ἐκ πλατάνου δὲ πάλιν ὑπερφαινεν εἶοικε
τὸν εἰς ὑψος τε καὶ πρὸς τὰ ἄνω δρόμον,
τρεῖσι τὴν εἰς ἄραν ἀνάβασιν τῷ Χριστῷ.
ὄφθες γὰρ τὸ ξύλον, καὶ τῶν ἄγαν ὄφ-
μηκεσάτων ἢ πλατάνου. ὑψώθη δὲ πα-
ρὰ τῷ πατρὸς ὁ υἱός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δὲ δὴ βέλαιότις,
καὶ κατ' ἕτερόν τινα νῦν ἐκλήψεται τὸ φυ-
τόν. καὶ τίς ὁ τρόπος; οἱ περὶ τὰς ὀνο-
μάτων ἐτυμολογίας περιοπισότεροι, διὰ τὸ
ἄγαν ὀνομάσθαι τῷ ξύλῳ τὸ πέταλον, τὸ
φυτὸν πλατάνον ὀνομάσθαι Φασί. πλα-
τιώμεθα δὲ διὰ πίσεως καὶ ἀγάπης μο-
νονυχί περιφώτες Χριστῷ. σαρὸς γὰρ ὁ
νόμος, καὶ τεθλιμμένος ἄγαν τῶν εἰδώ-
λολατρῶντων ὁ νῦν. ὅτι δὲ καὶ ἡ ῥάβδος
ἢ καρυῖνη, καθάπερ ἀγχιος ἔφω, αὐ-
πνίας ἐστὶν ἐμποητικὴ φυσικῶς. μαθήση,
λέγοντος τῷ Θεῷ πρὸς τὸν προφήτην Ἰε-
ρεμίαν, τὶ σὺ ὄρας Ἰερεμία; καὶ εἶπα,
" Φησί, βακηνίαν καρυῖνιν. καὶ εἶπε πρὸς-
" με, καλῶς εἶρακα. διότι ἐγρηγόρα ἐγὼ
" ἐπὶ τῆς λόγῃς μὲ τῷ ποιῆσαι αὐτῆς. ἐκῆν
" ὡς εἰ εἶδα τῆς ῥάβδος νομέριος ἐαυτὸν ἡμῖν
" ὡπερ παρατίθησιν ὁ Χριστὸς, ὡς τεθ-
" νεωτά τε καὶ ἐγρηγορμένον, καὶ εἰς ἄρα-
" νῆς ὑψόμενον, κατὸ ὀνομαζόμενόν τε διὰ τῷ
" πνύματος τὰς τῶν δεχομένων αὐτῶν
" καρδίας.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Περισύρει δὲ ὡπερ
καὶ Χριστὸς τὴν τε τῷ νόμῳ σκιάν καὶ προ-
φητικῶν συγγραμμάτων τὸ οἶονε κάλυμ-
μα. λελοθκασμένον δὲ ἔτω καὶ ὑκάτο-
πλον κομιδῆ τὸν εἰ αὐτοῖς ἡμῖν ἀποφαινῶν
λόγον, ἐπ' ὧδὴ ἀναφέρει πνύματικῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἱ τρεῖς ῥάβδοι συμ-
βολικῶς, αἱ τρεῖς δυνάμεις τῆς ψυχῆς
εἰσὶν, ἢ τοὶ τριμερές· εἰ δ' ἔν, τρεῖς θεω-
ρίαι, τῶν σωμάτων, τῶν ἀσωμάτων, τῆς
ἀγίας Τριάδος· ἢ τοὶ γενικῶς, ἢ πρακτικῶς,
διὰ τῆς καρυῖνης· ἢ θεωρητικῶς, διὰ τῆς συ-
ρακίνης· διὰ [δὲ] τῆς πλατάνου, τὸν κόσ-
μον τῆτον καὶ τὴν θεωρίαν αὐτῆς ἠνίξατο. τὸ
περισύρειν τὸ χλωρὸν τῆς, τὴν ἀποτα-
ξίαν αὐτῆς σημαίνει. καὶ τῆς μὲν πρακτι-
κῆς τὸ χλωρὸν ἐστὶ τὸ ἡδοναθές· τῆς δὲ
θεωρίας, τὸ περὶ τὰ σώματα ἀχολοῦσθαι.
τὸ δὲ χλωρὸν τῶνδε ἄλλων δύο ἐκδοχῶν
βασάνιζε.

λη. Καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους,
αἷς ἐλέπισεν, ἐν τοῖς ληνοῖς τῶν ποτη-
σηρίων τῷ ὕδατος· ἵνα ὡς ἂν ἔλθῃσι

A τὰ πρόβατα πίνειν, ἐνώπιον τῶν ῥάβ-
δων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν,
ἐγχιωσῆσιν τὰ πρόβατα εἰς τὰς
ῥάβδους.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ πῶς τὰς ῥάβδους
ἐτίθει ὁ Ἰακώβ; Ἐν τοῖς ληνοῖς τῶν ποτη-
σηρίων. νοοῖντ' ἂν δὲ πάλιν ληνοῖτε καὶ
πολισηρία τῆς λογικῆς ἀγέλης ἢ Μωϋσεως
συγγραφή, καὶ τὰ προφητικὰ κηρύγμα-
τα, τὸν ἀνωθεν ἡμῖν καὶ παρὰ Θεῷ μονο-
νυχί βρῦντα λόγον.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος χάριν τὰς ῥάβ-
δους ἐπέθηκε, πίνοντι παρέθηκε τοῖς προ-
βάτοις; Ὡπερ ἠγάγετο μὲν γυναῖκας
παιδοποιῆσαι ποδῶν, ἐκ εἰ τῷ γάμῳ δὲ
εἶχε τὴν ἐλπίδα τῆς παιδοποιίας, ἀλλ' εἰ
τῷ τῷ γάμῳ νομοθέτη Θεῷ· ἔτω καὶ τὰς
ῥάβδους ἐλέπισεν, ἔ ταύταις θάρσων, ἀλ-
λά τὴν θείαν ἐπικαρίαν προσμενῶν.

Γ καὶ τῆς θείας ἐπιφανείας τετύχηκε, καὶ
" λέγοντος ἠκαστοῦ ἀνάβλεψον τοῖς ὄφ- Γα. 31. 12, 13.
" θάλμοις σε, καὶ ἴδε τῆς τραγῆς καὶ τῆς
" κριεὶς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰς αἴγας, δια-
" λούκας, καὶ ποικίλας, καὶ σποδοειδῆς ῥαν-
" τῆς. εἶρακα γὰρ ὅσα σοι Λάβαν ποιῶ.
" ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός σε ὁ ὄφθεις σοι εἰ τὸ πῶ
" Θεῷ, ἔ ἠλειψάς μοι ἐκεῖ σὴλλω, καὶ ἡν-
" ξω μοι ἐκεῖ ὄβχλω. ἐπειδὴ τα Φαῖα καὶ τὰ
" ποικίλα τοῖς ἡέσι τῷ Λάβαν ἐνεχειρίσθη,
" καὶ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀφῆκεσαν ἐκεῖ-
" ναι τῆτων αἱ ποιμαῖ, δεικνυσιν αὐτῶ τῶν
" ἀδικημένων ὁ πρόμαχος ποικίλας κριεὶς,
" καὶ τραγῆς ὄχθῶντας, ἵνα τῇ πείρα μά-
" θη πόσης ἀπολαύσει προμηθείας οἱ τε-
" θάρσῃκοτες τῷ τῶν ὄλων Θεῷ.

λθ. Καὶ ἐνεκίσων τὰ πρόβατα
εἰς τὰς ῥάβδους· καὶ ἐτίκλον τὰ πρό-
E βατα διάλευκα καὶ ποικίλα καὶ σπο-
δοειδῆ ῥαντά,

" ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐτίκλον τὰ
" πρόβατα διάλευκα. ἢ τὰς αἴγας καλεῖ
" πρόβατα καταχρηστικῶς εἰταῦθα· τὰ γὰρ
" ἀπὸ τῶν αἰγῶν λούκα συνεφώνησε λαμ-
" βάνειν λόγῳ μισθῷ, ἔ τὰ τῶν προβάτων
" ἢ ἕτερον σύμφωνον, ἐναντίον. τῷ πρώτῃ
" ὑπαντίτεται εἰταῦθα γινόμενον· ὡσεὶ τὰ
" ἀπὸ τῶν μελάνων προβάτων λούκα λαμ-
" βάνειν τὸν Ἰακώβ λόγῳ μισθῷ. Θεασάμε-
" νος γὰρ ὁ Λάβαν τὰς μελάνους αἴγας,
" λούκας τιλίσσας, καὶ πολὺ κερδαίνοντα
" τὸν δίκαιον, παρέβη τὸ πρῶτον σύμφωνον,
" καὶ ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἡλθῆν· ὡσεὶ ἀπὸ τῶν
" μελάνων προβάτων λούκα λαμβάνειν τὸν
" Ἰακώβ λόγῳ μισθῷ. καὶ τῆτο μᾶλλον ἀλη-
" θές ἐστίν· αὐτὸς γὰρ Ἰακώβ μετὰ ταῦτα
" τὸ ὀμετάθετον τῆς γνώμης τῷ Λάβαν
" διαβάλλων, Φησὶν· εἰ ἔτως εἶπη, τὰ ποι- Γα. 31. 8.
" κίλα ἐσαμ σε μισθός, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ εἰ τῇ Μεσο-
ποταμίᾳ τὰ λούκα ζητᾶται πρόβατα, καὶ
αἱ μέλανες αἴγες, εἰ δὲ τῇ Παλαιστίνῃ
το

τὸ ἐνανθλον, πρὸς τὸ τῶν πατριάρχων συμ-
Φέρον οικονομῶνται τὰ προειρημένα.

ΕΤΣΕΒΙΟΥ. Τὸ τῶν ράβδων ἔφυσικόν ἐστιν ἐπὶ Λάβαν ἐχρήσατο αὐταῖς.
ἔτω δὲ Φυσικὸν ἐκ ἐστίν, ὅτι καὶ Ἄγγελος
ἐφάνη τῷ Ἰακώβ, δεικνὺς ὅτι κατ' ἀνέ-
ργειαν Θεὸς τῆτο γίνεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀσύνηδες καὶ ζεῖνον τὸ ἀπὸ
τῶν λουκῶν προβάτων μέλαινα τρίκλωρα,
ἀμφοτέρων τῶν γονέων ὄντων λουκῶν.
ἀλλὰ Θεὸς βελομένη καὶ Φύσις νικᾶται.
ὡς δὲ καὶ τύπος τῆς κλήσεως τῶν ἐθνῶν.
οἱ γὰρ ἄπιστοι πιστὸς ἐγγίνων κατὰ τὸ γε-
γραμμῶν, ὅτι ἐκ τῶν λίθων τέτων ἀπέ-
μα τῷ Ἀβραάμ ἐγείρεται.

Ματθ. 9. 9.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ πίσα ἐμηχανήσα-
το τὰς ράβδους, εἰπὼν, καὶ ἐπακνύεταιί-
μα ἢ δικαιοσύνη μα, ἔδειξεν αὐτῷ ὁ Θεός,
ὅτι ἐπήκασεν αὐτῷ, καὶ ἀπεδέξατο αὐτῷ
τῷ πίσιν.

μ. Τὸς δὲ ἀμνὸς διέσειλεν Ἰα-
κώβ· καὶ ἔστησεν ἐναντίον τῶν προ-
βάτων κριὸν διάλευκον, καὶ παμποί-
μιλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς· καὶ διεχώρισεν
ἑαυτῷ ποίμνια κατ' ἑαυτὸν, καὶ ἐκ
ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα Λάβαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐποίησε, Φησὶν, Ἰα-
κώβ ἑαυτῷ ποίμνια κατὰ μόνας, καὶ ἐκ
ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα Λάβαν. ἀσύμ-
βατον γὰρ τῷ ἀγίῳ τὸ βέβηλον, τῷ κα-
θαρῷ τὸ ῥυπέν. κατὰ μόνας δὲ οἱ τῷ
Χριστῷ, τὸ σικαναφύρεσθαι τοῖς ἐν κόσμῳ
παραϊτέμενοι, καὶ Φιλοσαρκίας ἀπάσης
ἀπηλλαγμένοι, καὶ ἐκ ἄσημοι κατὰ τὸν
βίον, γνωριμῶτατοι δὲ μᾶλλον ἐξ ἀρετῆς.
ἐγένετο γὰρ Φησὶ τὰ ἄσημα τῷ Λάβαν,
τὰ δὲ ἐπίσημα τῷ Ἰακώβ.

μα. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ
ἐνεκίσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμ-
βάνοντα, ἔστηκεν Ἰακώβ τὰς ράβ-
δους ἐναντίον τῶν προβάτων ἐν τοῖς
ληνοῖς, τῷ ἐγνισθῆται αὐτὰ κατὰ
τὰς ράβδους.

Α μβ. Ἦνίκα δ' αὖν ἔτεκε τὰ πρόβα-
τα, ἐκ ἐτίθει. ἐγένετο δὲ τὰ μὲν
ἄσημα τῷ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα
τῷ Ἰακώβ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πάντα ταῦτα τυ-
πικῶς σιμῶνται ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ δι'
ἡμᾶς, εἰς ἃς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατέλυ-
τησε· παρ' οἷς τὰ ποικίλα ἦδη ἐπίσημα
γινόμενα, τῷ λόγῳ τῷ Θεῷ πολιτοῦνται,
δοθέντα κλήσις τῶν τροπικῶς καλεσμένων
Ἰακώβ. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐθνῶν οἱ εἰς αὐτὸν
πισθύνοντες ἐδηλῶντο διὰ τῶν ἀναγεγραμ-
μένων περὶ Λάβαν καὶ Ἰακώβ.

μγ. Καὶ ἐπλήτησεν ὁ ἄνθρωπος
σφόδρα σφόδρα· καὶ ἐγένετο αὐτῷ
κλήνη πολλὰ, καὶ βόες, καὶ παῖδες,
καὶ παιδίσκαι, καμήλοι, καὶ ὄνοι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρας σικαναφύροντα
τὸν Χριστὸν ἐκ παντὸς γένους, κατὰ τὸ γε-
γραμμῶν. ὁμοία γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν, Φησὶ, σαγνῶν βληθείση εἰς
τῷ θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συ-
ναγαγῆται. δέχεται γὰρ τὸν ὄθλον, ἵνα
τοῖς εἰς ἐλοῦθέρων ἀνθρώποις ἀποφωλῶ
λαμπρὸν· δέχεται τὸς ὑπὸ νόμον, ὡς ἱε-
ρὸς ἦδη καὶ εἰς θυσίαν ἐπιτηδείας τῷ
πνευματικῷ, ὡς ἐν αἰγὸς (1) τάξειτε καὶ
βοῦς, ἵνα μεταστήσας εἰς Φαιδρότητα πό-
λιτίας οὐραγγελικῆς· ἱερωτέρως ἐργάση-
ται· δέχεται πρὸς τῆτοις καὶ τὸ ἀνιέρου-
τε καὶ ἀκάθαρτον γένος, ὡς ἐν τάξει κα-
μήλων, καὶ μῆτοι καὶ ὄνοι, ἵνα τῆς πολυ-
θῆς πλάνης τὸν ῥυπὸν ἐκτῆξας, καθαρ-
ρῆς τε καὶ ἡγνισμένως τοῖς τῶν ἀγίων συ-
νάψῃ χοροῖς, ψυδοεπέσιν ἔδαμῶς. ἀλη-
θῆς γὰρ ὁ λόγος. σικεκόμισε γὰρ ἅπαν-
τας εἰς ἑαυτὸν τῶς ἐν κόσμῳ Χριστός, ἐνοι-
κισάμενός τε ταῖς ἰδίαις αὐλαῖς τὰς τῶν
πισθύνοντων ἀγέλας, πλετον ἔχει τὸν θεο-
πρεπῆ.

Ματθ. 13. 47.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ ἐξ ἐπίσημα
πλετος, οἷος ὡς ὁ τῷ Ἰακώβ, ἀληθινός-
ἐστὶ πλετος· ὁ δὲ ἐξ ἄσημα, οἷος ὡς ὁ τῷ
Λάβαν, καὶν πάνυ πολυς ἦ, ἔ κυρίως
ἐστὶ πλετος.

Κ Ε Φ. Λ Α.

α. **Η**κασε δὲ Ἰακώβ τὰ ῥήματα
τῶν υἱῶν Λάβαν, λεγόν-
των, εἰληφεν Ἰακώβ πάν-
τα τὰ τῷ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῷ
πατρὸς ἡμῶν πεποίηκε πᾶσαν τὴν
δόξαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πεπλήτηκε μὲν γὰρ
ἀληθῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός εἰς
πληθῶ ἀμέτρητον, σικαναφύρων ἐν κόσμῳ.

τῶς ἰδίαις προσκυνητῶν. οἱ καὶ διανοίας
ἀγαθῆς ἀναθήμα λαμπρὸν τῆς ὑπ' αὐτὸν
ὁμολογίας ποιῶνται τῷ ὁμολογίαν, λέ-
γοντες, ἡμεῖς δὲ λαὸς νομῆς αὐτῷ, καὶ
πρόβατα χειρὸς αὐτῷ. ἀλλ' ἡρεμῶν ἐπὶ
τῆτοις ἐκ ἀνέχοντα τὰ τῷ κόσμῳ τέκνα·
σεσυλημένον δὲ ὡπερ τὸν ἑαυτῶν ὄρωντα
πατέρα, καὶ τῷ τῷ ἀγαθῷ ποιμαίνοντος ὑπο-
τρέχοντα χεῖρα τὰ τῶν προβάτων ἐπιση-
μώτατα· καὶ ποικιλομένως ταῖς πολυει-
δέσιν

Ψαλ. 94. 7.

Bb 3

(1) Οἷος τάξει. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 152.

δέσιν ἀρεταῖς τὰς ὑπὸ Χριστοῦ γεννωμένους,
 » τονθορίζουσι, λέγοντες, ἔληψεν Ἰακώβ
 » πάντα τὰ πρόβατα τὰ πατρὸς ἡμῶν, καὶ
 » ἐκ τῶν τῶν πατρὸς ἡμῶν πεπλησθηκε πᾶ-
 » σαν τὴν χώραν (1) ταύτην.

Ε. Καὶ εἶδεν Ἰακώβ τὸ πρῶσωπον
 τῶ Λάβαν, καὶ ἰδὼν ἔκ ἦν πρὸς αὐτόν,
 ὡς χθρὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ εὐχαριστή-
 σασ τῷ δεσποτῇ, ὅτι διὰ τὴν τῶ δικαίαν πα-
 ροσίαν ἀνελθὼν αὐτὸς τὴν περισίαν πε-
 ποιήκε, νῦν παράτραπείς τὴν διάνοιαν
 ὑπὸ τῶν παίδων, καὶ εἰς βασκανίαν ἐξαφ-
 θείας, ἴσως ἐπειδὴ ἑώρα εὐ πολλῇ περισίᾳ
 τὸν δίκαιον τυγχάνοντα, ἔχ ὁμοίως αὐτῷ
 προσφάρεσθαι ἐβέλετο.

γ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Ἰακώβ,
 ἀποσρέφθαι εἰς τὴν γῆν τῶ πατρὸς σε,
 καὶ εἰς τὴν γενεάν σε, καὶ ἔσομαι
 μετὰ σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε ἐκαρποφόρησεν Ἰα-
 κώβ, καὶ ἐπληθύνθη ἔξω τῆς γενεᾶς αὐ-
 » τῶν, τότε εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, ἀποσρέ-
 φθαι. τοιαύτας δὴμοι νοεῖ καὶ τὰς εὐ ἀρε-
 τῶν πλεθύνοντας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πλητῶν δέτις εὐ-
 ταῦτα κατὰ Θεὸν, ἔξω τῆς γενεᾶς αὐτῶ
 ὑπάρχων, ἀκέρσεται πρὸς τὴν ἐξόδω, ἀπο-
 » σρέφθαι εἰς τὴν γῆν τῶ πατρὸς σε.

δ. Ἀποσείλας δὲ Ἰακώβ, ἐκάλε-
 σε Λείαν, καὶ Ραχήλ εἰς τὸ πεδίον
 ε. ἔ τὰ ποιμνία. Καὶ εἶπεν αὐταῖς,
 ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρῶσωπον τῶ πατρὸς
 ὑμῶν, ὅτι ἔκ ἐστι πρὸς ἐμὲ, ὡς χθρὲς
 καὶ τρίτην ἡμέραν. ὁ δὲ Θεὸς τῶ πα-
 5. τρὸς μετ' ἦν μετ' ἐμὲ. Καὶ αὐταὶ δὲ
 οἶδατε, ὅτι ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύει μετ' ἐ-
 δέλευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν.

ζ. Ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρέσα-
 τό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν με τῶν
 δέκα ἀμνῶν. καὶ ἔκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ
 Θεὸς κατοποιήσαί με.

» * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀκύλας, δέκα ἀριθ-
 » μὸς, [εἶρηκε] Σύμμαχος, δεκάκις ἀριθ-
 μῷ. ἔλεγεν ἔν, [ὡς Φησὶν] ὁ Ἑβραῖος
 δεκάκις ἠθέτηκε τὰς πρὸς τὸν Ἰακώβ
 σωθήκας [ὁ Λάβαν,] διὰ τὸ τὰ γεννώμε-
 να ἐπ' ὀνόματι τῶ Ἰακώβ [πλεῖστα ὅσα
 ὑπάρχουν, κακῆνον ἐποφθαλμιᾶν αὐτόν.
 » ὅπερ ἐδήλωσαν αἱ δύο ἐκδόσεις. καὶ πα-
 » ρελογίσω τὸν μισθόν με δέκα ἀμνάδας.]
 » ἀμνῶν δὲ ὅλως ἔκ ἔχει [μνημῶν,] ἔς συ-
 » νέθετό μοι δέναι. καίπερ ἔδαμῶ φαίνε-
 » ται, ὅτι σινέθετο. ἀλλ' ἀφ' ὧν αὐτὸς λέ-
 » γει φανερόν ἐστιν. [ὡς περὶ γὰρ ἀποκρίνον-
 » τα τὸν Λάμεχ ἔκ εἰσάγει, ἐκζητῆμενον

Α. δὲ, ὡς ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως εἶναι φανε-
 ρὸν καὶ τὸ γενόμενον ἔτω καὶ εὐταῦτα.]
 » πολλάκις ἐν ἡ Γραφῇ αὐ εὐ τῷ πράττε-
 » δαι ἔκ ἐξηγήσατο, διάτινος ἐξηγημένῃ
 ἐδήλωσε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰακώβ ταῖς γυναιξὶν αὐτῶ
 » λέγει περὶ τῶ Λάβαν, καὶ ἤλλαξε τὸν μισ-
 » θόν με τῶν δέκα ἀμνῶν. ὁ δὲ Σύρος ἔχει,
 » καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν με δεκάκις ἀριθμῶν,
 » ἀντὶ τῶν πολλῶν με ἠθέτησε, καὶ εὐ τῷ
 Β γάμῳ, καὶ εὐ τῇ προτάσει περὶ τῶν τιλο-
 » μένων προβάτων. ἔ γὰρ δὴ δέκα προβά-
 » των μισθὸς ἦν αὐτῷ ἀντὶ τῶν τοσούτων κα-
 » μάτων. ὅτι δὲ τὰς σινεχῆς αὐτῶ μετα-
 »βολῆς διαβάλλει, τὰ ἐξῆς δακνύσει. λέγει
 » γὰρ, εἰάν ἔτως εἶπη, τὰ ποικίλα ἔσαι σοι
 » μισθός, καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα
 » ποικίλα. εἰάν δὲ εἶπη, τὰ λευκά ἔσαι σοι
 » μισθός, καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα
 » λευκά. δῆλον, ὅτι ἔκ ἴσατο ἐπὶ τῆς αὐ-
 Γ τῆς γνώμης.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀντὶ τῶν δέκα ἀμνῶν ὁ
 » Σύρος λέγει, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν με δε-
 »κάκις, ἀντὶ τῶν πολλῶν. εἶπε γὰρ, ὅτι
 » εἰάν γεννήσῃ ποικίλα καὶ Φαῖα, ἔσαι σά.
 » ἰδὼν δὲ, ὅτι ἐπληθύνθησαν, πάλιν λέγει,
 » ὅτι εἰάν γεννήσῃ λευκά, ἔσαι σά. δεκά-
 »κις ἔν ἤλλαξε τὸν μισθόν με. ὁ δὲ Ἀκύ-
 » λας, ἀριθμὸς εἶρηκε.

Δ η. Ἐάν ἔτως εἶπη, τὰ ποικίλα
 » ἔσαι σε μισθός. καὶ τέξεται πάντα
 » τὰ πρόβατα ποικίλα. εἰάν δὲ εἶπη,
 » τὰ λευκά ἔσαι σοι μισθός. καὶ τέξε-
 9. ται πάντα τὰ πρόβατα λευκά. Καὶ
 » ἀφείλετο ὁ Θεὸς πάντα τὰ κτήνη τῶ
 » πατρὸς ὑμῶν, καὶ ἔδωκέ μοι αὐτά.
 1. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐνεκίωσαν τὰ πρό-
 » βατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα. καὶ εἶδον
 Ε τοῖς ὀφθαλμοῖς με αὐτὰ ἐν τῷ ὕπνῳ,
 » καὶ ἰδὼν οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ ἀναβαί-
 » νοντες ἦσαν ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς
 » αἴγας, διάλευκοι καὶ ποικίλοι καὶ
 » αποδοειδεῖς ραντοὶ.

1α. Καὶ εἶπέ μοι ὁ Ἄγγελος τῶ
 Θεοῦ καθ' ὕπνον, Ἰακώβ, Ἰακώβ.
 ἐγὼ δὲ εἶπα, τί ἐστί;

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Ὅρας, ὅτι Ἄγγελον εὐ-
 ταῦτα τὸν τῆς μεγαλῆς βελῆς λέγει;
 ἔτος ὁ τὴν κλίμακα τῆς ἐξ ἁρανῶν καθό-
 δε αὐτῶ σύμβολον διδόν, αὐτὸς καὶ ὁ μετ'
 αὐτῶ παλαίσας.

1β. Καὶ εἶπεν, ἀνάβλεψον τοῖς
 ὀφθαλμοῖς σε, καὶ ἴδε τὰς τράγας
 καὶ τὰς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ
 » πρόβατα ἢ τὰς αἴγας διαλεύκας ἢ
 Η ποικίλας ἢ αποδοειδεῖς ραντῆς. ἑώρα-
 » να γὰρ ὅσα σοι Λάβαν ποιῆει.

ΧΡΥΣΟ-

(1) Πεποιήκε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην. α' Τόμ. Γ. μέρ. Γ. σελ. 151.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐντεῦθεν μαν-
θάνομεν, ὅτι ἐπειδὴν ἀδικέμενοι παρ' ἐτι-
νοσῶν, ἐπιεικῶς καὶ πράως ἐπέγκωμεν, μί-
ζονος καὶ δαψιλεσέρας ἀπολαύομεν τῆς
ἀνωθεν συμμαχίας.

ιγ. Ἐγὼ δὲ εἰμὶ ὁ Θεὸς ὁ ὀφθαλμοί-
σοὶ ἐν τόπῳ Θεῶ, ὃ ἠλειψάς μοι ἐκεῖ
σῆλην, καὶ ἠύξω μοι εὐχὴν ἐκεῖ. νῦν
ἔν ἀνάσθηθι, καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς
ταύτης, καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς
γενέσεώς σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπισημιώσαθαι δὲ
προσήκει, ὡς Ἄγγελον εἰρηκῶς τὸν ἄνω
ὀφθαλμοί, ἔδειξε τὸν αὐτὸν καὶ Θεόν. ἐγὼ
γὰρ εἰμι, Φησὶν, ὁ Θεὸς σου ὁ ὀφθαλμοί σοι
ἐν τῇ ὁδοῦ. εἶδε δὲ Ἄγγελος μὲν ἀνιόντας
καὶ κατιόντας διὰ τῆς κλίμακος, τὸν δὲ
Κύριον ἄνω ἐσηρηγμένον. τῆτον δὲ ἀνταῦ-
θα καὶ Ἄγγελον ὠνόμασε, καὶ Θεόν. Θεὸν
μαί, ὡς τῆτον τῷ Φύσει ὄντα. Ἄγγελον
δὲ, ἵνα γινώσκω, ὡς ἔχ' ὁ πατήρ ἐστιν ὁ ὀφ-
θαλμοί, ἀλλ' ὁ μονογενὴς υἱός. τίνος γὰρ Ἄγ-
γελος ὁ πατήρ; ὁ δὲ υἱὸς καὶ Θεὸς, καὶ
μεγάλῃς βεβλήσ' Ἄγγελος. αὐτὸς γὰρ
ἡμῖν ἀπήγγειλε τὰ πατρὸς τὰ μυστήρια.
Ἰωάν. 15. 15. ἃ γὰρ ἠκούσα, Φησὶ, παρὰ τῶ πατρὸς μου,
ἐγνώρισά ὑμῖν. ἔτω τὸν κεκληκοῦτα τὸν
Ἀβραάμ Ἄγγελον ὠνόμασε καὶ Θεόν.

ΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἄγγελος τῶ Θεῶ ἐγώ-
εἰμι, Φησὶν ὁ Θεὸς, ὁ ὀφθαλμοί σοι ἐν τόπῳ
Θεῶ, ὃ ἠλειψάς μοι. ἀληθεύων λέγει·
Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ σωτήρ· ὁ δὲ Ἰακώβ ἠύξα-
το, καὶ σῆλῳ ἠλειψαί ἐν τοῖς ἀνωτέρω·
Ἰωάν. 28. 13. ὅς τις αὐτῷ καὶ εἶπεν, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς τῶ
πατρὸς σου Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ. σοὶ δώσω
τῷ γυνὴ ταύτην, καὶ τῷ σπέρματί σου.

ιδ. Καὶ ἀποκριθεῖσαι Ῥαχὴλ καὶ
Λεία, εἶπον αὐτῷ, μὴ ἔστιν ἡμῖν ἔτι
μερίς, ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τῶ πα-
τρὸς ἡμῶν;

ιε. Οὐχ ὡς ἀλλότρια λελογίσ-
μεθα αὐτῷ; πέπρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ
κατέφαγε καταβρώσει τὸ ἀργύριον
ἡμῶν.

ΔΗΛΟΥ. Πέπρακε γὰρ ἡμᾶς τῇ
ἐκμιδώσει τῆς ἐργασίας τῶν δεκατεσσα-
ρων ἐτῶν.

ις. Πάντα τὸν πλετον καὶ τὴν δό-
ξαν ἦν ἀφείλετο ὁ Θεὸς τῶ πατρὸς
ἡμῶν, ἡμῖν ἔσται, καὶ τοῖς τέκνοις
ἡμῶν. νῦν ἔν ὅσα εἰρηκέσοι ὁ Θεὸς,
ποῖα.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Στυγνάζοντος κατὰ
Χριστῶ τῶ κόσμῳ, καὶ τῶν αὐτῶ τέκνων,
παράκλησις ἀνωθεν ἐξ ἑβρανῶ, τρεῖσι πα-
ρὰ πατρὸς ταῖς τῶ σωτήρος δίδοται νύμ-
Φαίς, Φημὶ δὴ ταῖς ἐκκλησίαις. πλὴν ἢ
παράκλησις δι' ἡῶ, διαφορθεμύβουλος ὡπερ

A, ἡμῖν τὰς παρὰ πατρὸς λόγους· ὃν γὰρ Ἰωάν. 3. 34.
ἀπέσειλα ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τῶ Θεῶ
λαλεῖ, κατὰ τῷ Ἰωάννῳ Φωνίῳ. ἄδρει
δὴ ἔν ὅπως προσελάλει μὲν ὁ Θεὸς τῷ Ἰα-
κώβ, ὁ δὲ ταῖς ἑαυτῶ νύμΦαίς, Λεία τε,
Φημὶ, καὶ Ῥαχὴλ. ὁ δὲ τῆς παρακλήσεως
λόγος ἰὼ τὸ δαῖν ἀπαίρειν αὐτὰς ὁμῶ τῷ
ἰδίῳ νυμφίῳ τῆς τῶ πατρὸς ἐσίας. ἔτω
καὶ ὁ μακάριος ψαλμωδὸς ἐν πνύματι
πρὸς τῷ νύμφῳ Φησὶν, ἀκκστον δύγα-
B, τερ, καὶ ἴδε, καὶ κλίνου τὸ ἔς σου, καὶ ἐπι-
λαθε τῶ λαῶ σου, καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ μετ' ὀλίγον.
Αἱ δὲ σεμναὶ τῶ σωτήρος νύμΦαί κατακο-
λεθῶν μὲν ἐτοίμως ἐπαγγέλλονται, πε-
πράδαί δὲ ὡπερ αὐτῷ παρὰ τῶ κόσμῳ
Φασί· ἐξεπρίατο γὰρ αἱμασί τῷ ἰδίῳ τὰς
ἐκκλησίας ὁ Ἐμμανυὴλ, καὶ ἠλλοτριώνται
τῶ πάλαί πατρὸς. λόγος γὰρ αὐταῖς κοι-
νωσίας, ἢ μερίδος ἔδειξ' ἔτι πρὸς κόσμον,
ἐξ ἢ κέκλιωται. πλετος δὲ μάλλον αὐ-
G ταῖς, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν ὁ ὑπὲρ νῦν
καὶ λόγον, αὐτὸς ὁ Χριστὸς· αὐτὸς ἢ μερίς,
καὶ κληρονομία. δόξατε καὶ καύχημα, καὶ
πάν ὅτι ἐν τῶν εἰς λαμπρότητα, καὶ ὀθη-
μερίαν.

ιζ. Ἀνασὰς δὲ Ἰακώβ, ἔλαβε τὰς
γυναῖκας αὐτῶ, καὶ τὰ παιδία αὐτῶ
ιη. ἐπὶ τὰς καμήλας. Καὶ ἀπήγαγε
πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶ, καὶ πᾶ-
Δ σαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶ, ἣν περιε-
ποίησατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ
πάντα τὰ αὐτῶ, ἀπελθεῖν πρὸς
Ἰσαάκ τὸν πατέρα αὐτῶ εἰς γῆν
Χαναάν.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀπαίρει δὲ ὡπερ καὶ
ἀπὸ κόσμῳ Χριστὸς ὁμῶ ταῖς ἑαυτῶ νύμ-
Φαίς, τρεῖσι ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ οἶονεὶ
πανοικεὶ μετανίσταται νοητῶς τοῖς ἰδίοις
E, ἐπιφωνῶν, ἐγείρεθε ἄγωμεν ἀντεῦθεν. ὁ Ματθ. 26. 45.
δὲ τῆς ἀπάρεως τρόπος ἐκ αἰδητόσ, ἔτε
μὴ εἰς τόπον ἐκ τόπε σωματικῶς ἐκ-
πράτλοιο ἄν· κομιδῇ γὰρ εὐηθες τὸ ὡδε
Φρονεῖν, ἢ λέγειν· ἀλλ' ἐκ τῶ Φρονεῖν τὰ
τῶ κόσμῳ, πρὸς τὸ δρᾶν ἐθέλειν τὰ δο-
κῆντα Θεῶ χρησίμως ἀποπεραίνεται. ὡς
γὰρ ὁ μακάριος γράφει Παῦλος. ἐκ ἔχο-
Εβρ. 13. 14.
μεν ὡδε μένεσαν πόλιν, ἀλλὰ τῷ μέλλε-
Z σαν ἐπισιζήτεμεν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ιθ. Λάβαν δὲ ἄχετο κείραι τὰ
πρόβατα αὐτῶ· ἐκλείψε δὲ Ῥαχὴλ
τὰ εἰδῶλα τῶ πατρὸς αὐτῆς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Τὰς τύπας τῶν Θεῶν
ἐπεφέρετο ἢ Ῥαχὴλ, καταΦρονεῖν μὲν
τῆς τοιαύτης τιμῆς τῶν Θεῶν διδάξαν-
τος αὐτῷ τῶ Ἰακώβ· ἵνα δ' εἰ κατα-
ληφθεῖν ὑπὸ τῶ πατρὸς αὐτῆς διωχ-
θεῖσες, ἔχοι τέτοις προσφυγῆτα, συγ-
γνώμης τυγχάνειν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶς ὁ σκοπὸς τῆς
τῶν εἰδώλων κλοπῆς; Τινὲς ἔφασαν, ἔτι
διακρί-

διακειμίνω περὶ αὐτὰ τὴν Ῥαχὴλ, κε-
κλοφεία αὐτά. ἐγὼ δὲ τὸναντίον ὑπολαμ-
βάνω. ὅτι καὶ τὸν πατέρα τῆς δαισιδαί-
μονίας ἐλυθέρωσα βυλομένη, σεσύλη-
κεν αὐτά. τὸ γὰρ ὕσεβες αὐτῆς ἢ θεία

Γεν. 30. 22. διδάσκει Γραφή. ἐμνήθη γὰρ Φησιν, ὁ

» Θεὸς Ῥαχὴλ, καὶ ἐπήκασεν αὐτῆς ὁ Θεός,

» καὶ ἀνέφεξεν αὐτῆς τὴν μήτραν. ἀκέσα-

Γεν. 30. 2. σα γὰρ παρὰ τῷ Ἰακώβ, μὴ ἀντὶ Θεῶσι

» ἐγώ εἰμι, ὃς ἐσέρησέ σε καρπὸν κοιλίας;

» δηλονότι ἀποδοτέραν τῷ Θεῷ προσενώ-

» χε προσδύχων, καὶ τετύχηκε τῆς αἰτή-

» σεως. καὶ μὲντοι καὶ τεκέσα, δεδήλωκε

Γεν. 30. 23, 24. τὴν ὕσεβειαν. εἶπε γὰρ Φησὶ Ῥαχὴλ,

» ἀφῆλέμην ὁ Θεὸς τὸ ὄνειδος. καὶ ἐκάλε-

» σε Ῥαχὴλ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰωσήφ, λέγασα,

» προδότη μοι ὁ Θεὸς ἕν ἕτερον. πῶς τοί-

» νω ταύτῳ ἔχασα περὶ τὸν Θεὸν τὴν διά-

» θεσιν, τοῖς ἐκ ἑσσι Θεοῖς δευδοῦν. ὠέ-

» χετο; ἐγὼ γὰρ οἶμαι καὶ ἕτερον ἀτεύ-

» θεν προδηλώσα. τύπον γὰρ εἶχεν ὁ Ἰα-

» κώβ τῶ τῶν ὄλων Θεῶ. δύο γὰρ καὶ ὁ

» Θεὸς ἔχε λαός· τὸν μὲν, πρεσβύτερον

» κάλυμμα ἔχοντα ἐπὶ τὴν καρδίαν· τὸν δὲ,

» νεώτερον τὸ τῆς πίσεως περικείμενον κάλ-

» λος. καὶ ὁ Ἰακώβ δύο γυναικας, τὴν μὲν

» Λείαν, ἀδανείς ἔχασαν ὀφθαλμὸς· τὴν

» δὲ Ῥαχὴλ, καλλὴ τῷ εἶδει, καὶ ὠραίαν τῇ

» ὄψει σφόδρα. καὶ πολυπαῖδα μὲν, τὴν

» πρεσβυτέραν· σερίφω δὲ, τὴν νεωτέραν.

» καὶ γὰρ ἡ ἐξ ἐθῶν ἐκκλησία σείρα ἡ

» παλαιά, ἀλλ' ἐγένετο μετὰ ταῦτα πολυ-

» παις. ὁφρανθητι γὰρ Φησὶ σείρα ἡ ἔ

» τίκτεσα, ῥήξον καὶ βόησον ἢ ἐκ ὠδίνεσα,

» ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμης, μάλλον ἢ

» τῆς ἐχέσης τὸν ἄνδρα. ἐπειδὴ τοίνυν ἡ

» ἐκκλησία τῷ σωτήρι πεπισδύκησεν Θεῷ. τὴν

» προγονικῶς προόριζον ἀνέσπασε πλάνην,

» τύπος δὲ ταύτης ἐτύχωνεν ἔσα ἢ Ῥαχὴλ,

» κέκλωκε τὰ εἶδωλα τῶ πατρὸς, ἵνα τὴν

» ἀλήθειαν κἄν τῷ σκιαγραφίῃ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐοικέ πως ὅσον ἐκ τῶν
εἰκότων ἀπὸ τῆς ἰσορίας αἴεσι συλλογίσα-
σαι, τῇ θεοσεβείᾳ μὲν προσεχηκεία
μᾶλλον τὴν Λείαν, καὶ κατὰ τῆτο τῷ Ἰα-
κώβ ἠκολοθηκεία· τῇ περὶ τὰ εἶδωλα
δὲ δοξῇ τῶ πατρὸς τὴν Ῥαχὴλ ἐμμεμνη-
κεία. καὶ γὰρ ὑφελομένη ταῦτα φαίνε-
ται κατὰ τὸν τῆς ἀποδημίας καιρὸν, ἐκ
ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ, καὶ ἀπολέσαι, καθὼς
ἵπελάμβανον εἴησι. ἐκέν δὲ σωτέριψεν
ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μεθ' ἑαυτῆς ἔχεν
αὐτά. δοκῶ δέ μοι καὶ τὸν Θεὸν διὰ τῆτο
τῷ τε σείρωσιν λύσαι τῇ Λείᾳ ταχέως,
καὶ τὸ τῷ ἄνδρὶ σωταφίῳ χαρίσασαι·
καθ' ἕπερ τῇ Σάρρα μετὰ τῷ Ἀβραάμ, καὶ
μετὰ τῷ Ἰσαάκ τῇ Ρεβέκκα φαίνεσαι δω-
ρησάμενος. ἂν ἑδέτερον ὑπάρξαι παρα-
πλησίως ἐγνωμεν τῇ Ῥαχὴλ.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς
ἐδὲ τῆτο πρόσκειται, ἀλλ' ἵνα γνῶμεν, πῶς
ἔτι τῆς πατρικῆς ἔχοντο σωηθείας, καὶ
πολλῶς τὴν περὶ τὰ εἶδωλα θεραπείαν
ἐπεδείκνυτο. ἐνόησον γὰρ ὅσῳ αὐτῇ

Α ἀποδὴ ἐποίησατο, ὡς μηδὲν ἕτερον ὑφε-
λέσαι τῶν τῶ πατρὸς, ἀλλὰ τὰ εἶδωλα
μόνα. καὶ τῆτο ἐποίησεν καὶ τὸν ἄνδρα λαν-
θάνεσα. ἐδὲ γὰρ ἂν ἐκείνος σιωχώρη-
σε ταῦτα γενέσαι.

κ. Ἐκρυψε δὲ Ἰακώβ Λάβαν τὸν
Σύργον, τῶ μὴ ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ,
ὅτι ἀποδιδράσκει.

Β κα. Καὶ ἀπέδρα αὐτὸς, καὶ πάν-
τα τὰ αὐτῶ, καὶ διέβη τὸν ποταμὸν,
καὶ ὤρησεν εἰς τὸ ὄρος Γαλααδ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀποδιδράσκειν δὲ
ἀπὸ τῶ χείρονος, λαμβάνειν δὲ παρ' αὐ-
τῶ τὰ χρήσιμα, ὡς Ἰακώβ.

κβ. Ἀνηγγέλη δὲ Λάβαν τῷ Σύ-
ργῳ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ὅτι ἀπέδρα ὁ
Ἰακώβ.

Γ καγ. Καὶ παραλαβὼν πάντας τῶς
ἀδελφῶς αὐτῶ μεθ' ἑαυτῶ, ἐδίωξεν
ὀπίσω αὐτῶ ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτὰ· καὶ
κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει τῷ
Γαλααδ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι τοίνυν ἐπεμύλι-
σεν ὁ κόσμος πλετῶντι Χριστῷ τὰς τῶν
πισθόντων ἀγέλας, καὶ ἐπιθρῶσκει ὡς
Δ λυπήσων, ἔ μακρῶν ἂν δέοι λόγων εἰς
παραδείξιν ἀναργῆ. θεὰ γὰρ ὅπως ἀπαί-
ροντος τῷ Ἰακώβ, διώκει Φωνῶν ὁ Λάβαν
ὁμῆ τοῖς ἰδίῳις ἰοῖς.

κδ. Ἦλθε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Λάβαν
τὸν Σύργον καθ' ὕπνον τὴν νύκτα, καὶ
εἶπεν αὐτῷ, Φύλαξαι σεαυτὸν, μή-
ποτε πονηρὰ λαλήσης μετὰ Ἰακώβ.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε πρὸς τῶς χείρονος
ἔρχεται ὁ Θεός, ἔ δι' αὐτῶς, ἀλλὰ διὰ τῶς
ἀγίας ἔρχεται· ὡς πρὸς Λάβαν, διὰ Ἰα-
κώβ· καὶ πρὸς Βαλαάμ, διὰ τὸν Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διώκει μὲν ὁ Λάβαν μι-
σῶν, Φωνῶντα δὲ ἀνασευράζει ὁ Θεός. ἐδ'
ὅσον Φησὶν εἶπεν ἀπλωέσι λόγοις καλεῖται
ἐφίεις. ἔφη γὰρ πρὸς Λάβαν τὴν νύκτα,
» Φησὶν, ὁ Θεός. Φύλαξαι, μήποτε λα-
» λήσης μετὰ Ἰακώβ πονηρὰ.

Ζ *** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐ προσέταξε
τῷ Λάβαν εἰς τὰ οἰκεία ὑποσρέψαι, ἀλλὰ
μόνον παρεκελεύσατο, μηδὲν φορτικόν,
μηδὲ ἐπαχθεῖς διαλεχθῆναι τῷ δικαίῳ.
τίνος εἴκεν, καὶ διὰ τί; ἵνα μάθῃ καὶ
διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν ὁ δίκαιος καὶ διὰ τῶν
πραγμάτων ὅσης ἀξιέται παρὰ τῷ Θεῷ
τῆς κηδεμονίας. εἰ γὰρ ὑπέσρεψεν ὁ Λά-
βαν, πόθεν ἂν τῆτο ἐγνῶ ὁ Ἰακώβ, ἢ αἰ-
» τῆτε γυναικῆς; καὶ διὰ τῆτο συγχωρεῖ
αὐτὸν ἀπελθεῖν, καὶ διὰ τῆς οἰκείας γλώτ-
» τῆς ὁμολογήσαι τὰ παρὰ τῷ Θεῷ πρὸς
αὐτὸν ῥηθέντα, ἵνα καὶ ὁ δίκαιος πλείονα
τὴν προθυμίαν κλήσηται περὶ τὴν ἀποδη-
» μίαν,

μίαν, καὶ θάρσος προσλάβη, καὶ αἱ τέ-
τε γυναικες μαθῶσαι ὅσης ἀξίεται ὁ Ἰα-
κώβ παρὰ τῶ τῶν ὅλων Θεῶ τῆς κηδεμο-
νίας, ἀποσείωνται τῷ πατρικῷ πλά-
νῳ, καὶ θεογνωσίας ἀτεῦδαν ἀρκῶσαν
διδασκαλίαν δέξωνται. εἰδὲ γὰρ ἔως ἴω
τὰ παρὰ τῶ Ἰακώβ ἀξίόπισα, ὡς τὰ πα-
ρὰ τῶ Λάβαν λεγόμενα, τῶ ἔτι περὶ τὰ
εἰδῶλα ἐπλοημίσκ. αἱ γὰρ παρὰ τῶν ἀπί-
στων μαρτυρία καὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς ὕσε-
βείας αἰ πολὺ τὸ ἀξίόπισον ἔχασι.

κε. Καὶ κατέλαβε Λάβαν τὸν
Ἰακώβ. Ἰακώβ δὲ ἐπηξεν τὴν σιγη-
νὴν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει. Λάβαν δὲ ἔση-
σε τὸς ἀδελφῶς αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει
Γαλααδ.

κς. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ,
τί ἐποίησας; ἵνα τί κρυφῆ ἀπέδρας,
καὶ ἐκλοποφόρησάς με, καὶ ἀπήγα-
γές τὰς θυγατέρας μου ὡς ἀιχμαλώ-
τιδας μαχαίρα;

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἀιχμαλώτι-
δας, Φωνῆ Φαύλα, ταῦτα περὶ τῶν ὠφε-
λεμίων νομίζοντος· ἔτω καὶ πολλοὶ πε-
πισυκότων πατέρες.

κζ. Καὶ εἰ ἀνήγγειλάς μοι, ἐξα-
πέσειλα ἄνσε μετ' εὐφροσύνης, καὶ
μετὰ μουσικῶν τυμπάνων, καὶ κι-
θάρας.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Κιθάρας καὶ μουσικῆς ὁ Λάβαν οἰκῆος, μετ' ἧς ἐβέλετο πα-
» ραπέμπειν τὸν Ἰακώβ· εἰ γὰρ ἀνήγγει-
» λας μοι, ἐξαπέσειλα ἄνσε μετ' εὐφροσύ-
» νης, καὶ μετὰ μουσικῶν τυμπάνων, καὶ
» κιθάρας· ἀλλ' ἀπεδίδρασκον ὁ πατριάρχης,
ὡς ἐμπόδιον ἔσαν πρὸς τὸ ἐμβλέ-
πειν τοῖς ἔργοις Κυρίου, καὶ κατανοεῖν τὰ
ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶ.

κη. Οὐκ ἠξιώθη καταφιλήσαι
τὰ παιδία μου, καὶ τὰς θυγατέρας μου.

κθ. νῦν δὲ ἀφρόνως ἐπραξας. Καὶ νῦν
ἰχύσει ἡ χεὶρ μου καινοποιήσαί σε. ὁ δὲ
Θεὸς τῶ πατρός σου χθές εἶπε πρὸς
με, λέγων, Φύλαξαι σεαυτὸν, μή-
ποτε λαλήσης μετὰ Ἰακώβ πονηρά.

λ. Νῦν ἐν πεπόρευσα· ἐπεθύμησας
ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τῶ πατρός σου·

λα. ἵνα τί ἐκλεψας τὸς Θεός μου; Ἀπο-
κριθεὶς δὲ Ἰακώβ εἶπε τῷ Λάβαν,
ὅτι ἐφοβήθη· εἶπα γὰρ μήποτε
ἀφέλῃς τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐμοῦ,
καὶ πάντα τὰ ἐμά.

λβ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, παρ' ὧ
εἰάν εὐρης τὸς Θεός σου, εἰ ζήσεται
ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. ἐπί-
γνωθι τί ἐσι τῶν σῶν παρ' ἡμῖν, καὶ

A λάβε· καὶ ἐν ἐπέγνῳ παρ' αὐτῶ
ἔθεν. ἐν ἧδει δὲ Ἰακώβ, ὅτι Ραχὴλ
ἢ γυνὴ αὐτῷ ἐκλεψεν αὐτῆς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἐπὶ τῶ Ἰωνά-
θαν ὁ Σαβλ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῶ Ἰωσήφ
περὶ τῶ κλέψαντος τὸ κόνδυ. τῆτο δὲ
ἔδοξεν εἶναι ἀπειλῆς καὶ ὄρε· τὸ δὲ ἀλη-
θές, προρρήσεως ἴω· ἐπειδὴ ἡμελλεν ἢ
Ῥαχὴλ ἀποθνήσκεν ἐν τῷ τίλειν τὸν
B Βενιαμίν.

λγ. Εἰσελθὼν δὲ Λάβαν, ἠρεῦ-
νησεν εἰς τὸν οἶκον Λείας, καὶ ἔχ εὐρε·
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῶ οἴκου Λείας, καὶ
ἠρεῦνησε τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ ἔχ
εὐρε· καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδι-
σικῶν, καὶ ἔχ εὐρε· καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον Ῥαχὴλ.

Γ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄλλ' ἐπαιτιάται μὲ ὁ
κόσμος ὡς σεσυλημένος, ἀπολωλότων αὐ-
τῶ τῶν Θεῶν· κέκλεφε δὲ τέτρες ἢ Ῥα-
χὴλ· πλὴν ὄρα τῷ ἐπιχείρησιν, ἠροῦ-
νησε παρὰ τῆ Λεία τὸς Θεῶς ὁ Λάβαν,
καὶ μᾶτοι καὶ παρὰ τῶν δυοῖν θεροπαί-
» νων, καὶ ἔχ εὐρε, Φησίν. ἐπεκάθητο
γὰρ αὐτοῖς ἢ Ῥαχὴλ, προφασίζομένη τὰ
κατεδισμένα.

Δ λδ. Ῥαχὴλ δὲ ἔλαβε τὰ εἰδῶλα,
καὶ ἔβαλεν αὐτὰ εἰς τὸ σάγματα τῶν
καμήλων, καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς.

Ε ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ γὰρ τῆς τῶν Ἰε-
δαίων σωμαγωγῆς, ἀλλ' εἰδὲ τῶν εἰς δαλείαν
γεννημῶν κατόρθωμα ἴω ἢ τῶν εἰδώ-
λων ἀφαίρεσις, ἀλλὰ τῆς νεωτάτης Ῥα-
χὴλ, τέτρεσι τῆς ἐκκλησίας, ἀτιμία πε-
ριβαλῆσης τὰ χειροποίητα, μόνον δὲ ἔχ
καὶ πληρώσης ἐπ' αὐτοῖς τὸ διὰ τῆς τῶ
» Προφήτη Φωνῆς εἰρημῶν· καὶ ἔξαρεῖς Ἡσ. 30. 22.
» τὰ εἰδῶλα τὰ περιηργυρωμένα, καὶ περι-
» κεχυρωμένα, καὶ λεπτὰ ποιήσεις, καὶ
» λιχμῆσεις ὡς ὕδωρ ἀποκαθημῆς, καὶ ὡς
» κόπρον ὡσεὶς αὐτὰ· ἐπειδὴ δὲ ἔχ εὐρω-
» ται παρὰ τῶ Λάβαν οἱ αὐτῶ Θεοὶ, τὰς εἰς
εἰρώλω συμβάσεις ἐποιεῖτο λοιπὸν πρὸς
τὸν θεπέσιον Ἰακώβ. ἐκ ἔτι γὰρ ἔχων ὁ
κόσμος τὸς ψυδδωνύμους Θεῶς, φίλος ἔσα,
Z μᾶλλον δὲ καὶ γέγονεν ἡδὴ Χριστῷ.

λε. Καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆς,
μὴ βαρέως φέρε κύριε· εἰ δύναμαι
ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ κατ' ἐ-
δισμὸν τῶν γυναικῶν μου ἐσίν. ἠρεῦ-
νησε δὲ Λάβαν ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ, καὶ
ἔχ εὐρε τὰ εἰδῶλα.

λς. Ὁργισθὴ δὲ Ἰακώβ, καὶ ἐμα-
H χέσατο τῷ Λάβαν. ἀποκριθεὶς δὲ
Ἰακώβ εἶπε τῷ Λάβαν, τί τὸ ἀδίκη-
μά μου, καὶ τί τὸ ἀμαρτημά μου, ὅτι
κατεδίωξας ὀπίσω μου;

ΑΔΗΛΟΥ. Μετὰ τὸ ἀποδύσαθαι τὰ ἐγκλήματα ὁ Ἰακώβ. καὶ δεῖξαι ὅτι ἔδεν ἠδίκησε, τότε χαλεπαίνει, ἔ θυμῷ νικηθεὶς, μετὰ δὲ τὸν ἔλεγχον, ὡς δικαστῆ τῷ θυμῷ χρώμενος.

λζ. Καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκευὴ τῶ οἴκῃ μου; τί εὗρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν τῶ οἴκῃ σου; δεῖς ὡδὲ ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνά μέσον τῶν δύο ἡμῶν.

λη. Ταῦτά μοι εἰκοσὶν ἔτη ἐγώ-εἰμι μετὰ σὲ· τὰ πρόβατά σου, καὶ αἱ αἰγές σου ἔκ ἠτεκνώθησαν· κριεὶς τῶν προβάτων σου, ἔ κατέφαγον·

λθ. Θηρόδρωτον, ἔκ ἐνήνοχά σοι· ἐγὼ ἀπετίνυον παρ' ἐμαυτῆ κλέμματα ἡμέρας, ἔ κλέμματα νυκτός. Ἐγενόμην τῆς ἡμέρας συγκαύομενος τῷ καύματι, καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός· καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καλῶ ποιμνίος παρήρησα ἐμφαίνεται ταῖς φωναῖς ταύταις· ὡς ζηλωτῶν. γενάτῃσαν ἔν καρπῆς πνυδματικῆς τὰ ἐν τοῖς ποιμνίοις καὶ ἀπολλίοις. ἀλλὰ καὶ τῆς πλεσίως τῆς ποιμνῆς μὴ κατεδίωκεν.

μα. Ταῦτά μοι εἰκοσὶν ἔτη ἐγώ-εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου. ἐδύλευσά σοι δεκατέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν δύο θυγατέρων σου, καὶ ἔξ ἔτη ἐν ταῖς προβάτοις σου· καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν.

μβ. Εἰ μὴ ὁ φόβος τῶ πατρός μου Ἀβραάμ ἦν μοι, καὶ ὁ φόβος Ἰσαάκ, νῦν ἂν κενόν με ἔξαπέσειλας. τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ τὸν πόνον τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ Θεός, καὶ ἠλεγξέσε χθές.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁν ἐφοβήθη Ἰσαάκ φόβον πρὸς Θεόν, τῆτον καὶ Ἰακώβ αὐχῆ πεφοβήθη. καὶ κάτω δέ φησιν, ὅτι ὤμοσαν Ἰακώβ κατὰ τῶ φόβῃ τῶ πατρὸς αὐτῶ.

μγ. Ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν, εἶπε τῷ Ἰακώβ, αἱ θυγατέρες, θυγατέρες μου, καὶ οἱ υἱοί, υἱοί μου, καὶ τὰ κτήνη, κτήνη μου· καὶ πάντα ὅσα σὺ ἐράς, ἐμά ἐσι ἢ τῶν θυγατέρων μου. τί ποιήσω ταύταις σήμερον, ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, οἷς ἔτενον;

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Λάβαν ἴδια λέγει τὰ τῶ Ἰακώβ. ψυδόμενος. ἔκ ἂν δὲ Ἰακώβ εἶπεν αὐτὰ ἔνοχ τῶ Λάβαν. διὸ θαρ-

Α ῶν, ὡς μηδὲν ἐπαγόμενος τῶν τῶ Λάβαν, φησὶν ἐπίγνωσι τί ἐσι τῶν σῶν παρ' ἐμοί. Καὶ τὰ κτήνη, κτήνη μου· καί τοι προσεμαρτύρησεν ἡ Γραφή, ὅτι ἐγένετο τὰ ἄσημα τῶ Λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα τῶ Ἰακώβ. ψυδεται ἔν τὰ ἐπίσημα λέγων ἐαυτῆ ἑναί. Καὶ πάντα ὅσα σὺ ἐράς ἐμά ἐσιν. ἀξίως τῶ Ἰακώβ νοῶν, ὅσα ἐύρα ὁ πατριάρχης ἐν ὀπλασίαις, καὶ προφητείαις, καὶ γνώσεσι, καὶ σοφίαι· καταγελάσεται τῶ Λάβαν λέγοντος, ὅσα σὺ ἐράς ἐμά ἐσι.

μδ. Νῦν ἔν δεῦρο, διαθώμεθα διαθήκην ἐγὼ καὶ σὺ· καὶ ἔσαι εἰς μαρτύριον ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ σῶ. εἶπε δὲ αὐτῷ, ἰδὲ ἔδεις μεθ' ἡμῶν ἐσίν· ἰδὲ ὁ Θεός μαρτυρῆ ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ σῶ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπειδὴ ἔκ εὐρίωται οἱ αὐτῶ Θεοί, συμβάσεις ποιῶται μετὰ τῶ θεασεῖς Ἰακώβ. καὶ ὁ κόσμος δὲ λώικα τῆς ψυδωνύμης ἀπεβάλετο Θεός, φίλος γέγονε τῶ Χριστῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰδὲ ἔδεις μεθ' ἡμῶν ἐσίν, ἀλλότριός φησὶν. εἶπε γὰρ ἄνω, Λάβαν δὲ ἔσησε τῆς ἀδελφῆς αὐτῶ ἴδια ἐν τῷ ὄρει Γαλααδ.

με. Λαβὼν δὲ Ἰακώβ λίθον, ἔσησεν αὐτὸν σήλην.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς εἰρωῆς σῶδεσμος αὐτός ἐσιν ὁ ὑδοκιμώτατος λίθος, ὁ πολυτελής, ὁ ἀκρογωνιαίος, ὁ ἐντιμος, ὁ εἰς κεφαλῶν γωνίας, καὶ εἰς τὰ θεμέλια Σιών. ἔσησε γὰρ Ἰακώβ σήλην εἰς τύπον Χριστῶ.

μς. Εἶπε δὲ Ἰακώβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶ, συλλέγετε λίθους· καὶ συνέλεξαν λίθους, καὶ ἐποίησαν βροντὴν καὶ ἔφαγον, καὶ ἐπίον ἐκεῖ ἐπὶ τῶ βροντῶ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Λάβαν, ὁ βροντός ἐτος μαρτυρεῖ ἀνά μέσον ἐμῶ καὶ σῶ σήμερον.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σημειωτέον, ὅτι καὶ ἐν τῷ Ἐκκλησιαστῆ γέγραπται, καιρὸς τῶ Ἐκκλ. 3. 5. βαλεῖν λίθους, καὶ καιρὸς τῶ σωμαγαγεῖν λίθους. σωμαγονται δὲ κατὰ πρόσαξιν Ἰακώβ, ὅς τύπος ἰῶ Χριστῶ· ἵνα ἡ οἰκοδομῆ πληρωθῆ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαῖος αὐτῶ Χριστῶ τῶ Κυρίου ἡμῶν, ἐκ λίθων ζώντων, ὅτε γίνεταί οἶκος πνυδματικός, ἱεράτόμα ἅγιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σορδύονται καὶ ἕτεροι λίθοι, τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ἦτοι τῶν ἐν πίσει δεδικαιωμένων καὶ ἠγιασμένων ἐν πνυδματι προἀναλυπέντες ἀσεῖως. τῶ ἐπὶ Χριστῶ σῶδρομῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Συλλέγεσι λίθους ἀδελφοί Χριστῶ Ἀπόστολοι, καὶ οἱ τεταγμένοι,

μύνοι, νοήσαντες καὶ ποιήσαντες τὴν λέ-
 Ωσ. 14. 3. γασαν ἐν τῷ Προφῆτῃ ἐντολῶν, λάβετε
 » μεθ' ἐαυτῶν λόγους πολλὰς, καὶ ἐπιστρέψα-
 » τε πρὸς Κύριον.

μζ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν,
 ὁ βενὸς τῆς μαρτυρίας· καὶ Ἰακώβ
 δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν, βενὸς μάρτυς.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐβραῖοι Φασιν, ὅτι
 ὁ μὲν Λάβαν, συρισὶ ἐκάλεσεν αὐτόν· ὁ δὲ
 Ἰακώβ, ἔβραϊσί. διὸ καὶ διοςῶς ἐρμηνεύε-
 ται κατὰ τινὰ βραχίαν ἐναλλαγίῳ. ἔσι
 Γα. 2. 17. δὲ ὡς τὸ ξύλον τῆ γινώσκειν καλὸν καὶ
 » πονηρὸν, καὶ τὸ, βενὸς μάρτυς.

» * * ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Κέκληται ἡ τῶν λι-
 θῶν ἄθροισις, βενὸς μαρτυρίας παράγει
 τῷ Λάβαν· ὁ δὲ θεασέσιος Ἰακώβ ἐπὶ τὸ ἔτι
 μείζον τε καὶ ὑπερτερεῖν ἀσυγκρίτως, τ-
 τέσι Χριστὸν, ἀνακομίζει τὸ νόημα, βενὸς
 μάρτυς ὀνομάσας τὸ γεγονημένον. κεφα-
 λῆ γὰρ τῶν πισθόντων αὐτὸς ὁ Χριστός.

μη. Εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ἰακώβ,
 ἰδὲ ὁ βενὸς ἔτος καὶ ἡ σῆλη, ἦν ἔσησα
 ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ· μαρτυρεῖ ὁ
 βενὸς ἔτος, καὶ μάρτυς ἡ σῆλη αὐτῆ.
 διὰ τῆτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ, β-
 νὸς μαρτυρεῖ.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ βενὸς ἔτος
 » μαρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ. Τί ἐστιν,
 ὁ βενὸς ἔτος; Ἀντὶ τῆ, τὰ ῥήματα τὰ
 ἐνταῦθα γινόμενα ἐν τῷ βενῷ τῆτω ὑπόμ-
 νησις ἡμῖν ἔσαι διευκῶς.

μθ. Καὶ ἡ ὄρασις ἦν εἶπεν, ἐπίδοι
 ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ, ὅτι ἀπο-
 ψησόμεθα ἕτερος ἀπὸ τῆ ἑτέρου.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἡ ὄρασις ἡ
 » εἶδον. Δόξει ἀπροσλόγως ἐνταῦθα ἡ ὄρα-
 σις παρῳερίφθαι, ἡ εἶπεν (1) Ἰακώβ.
 ποίαν γὰρ ὄρασιν, ὅσον ἐπὶ τῷ ῥητῷ; μή-
 ποτε ἐν ὡς Προφῆτης σωεῖδε τὸ καθ'
 ἐαυτὸν καὶ τὸν Λάβαν μυσῆριον, ἀναφέ-
 ρων τὸν λόγον ἐπὶ τὸν, ἔ σύμβολον ἡ ὁ
 Λάβαν, καὶ τὸν Κύριον, ἔ τύπον ἐπλήρη
 ὁ Ἰακώβ; εἰ μὴ ἄρα τῆτόφησι, καὶ τὸ
 ἀνύπνιον· ἐν τῷ, ὀφθαλμοὶ ὁ Θεὸς εἶπέ μοι,
 » Φύλαξαι τῆ μὴ λαλήσαι μετὰ Ἰακώβ πο-
 » νηρά· ἱκανὸν ὑπάρχει καὶ ἀξιόπιστον μαρ-
 τύριον ἀνὰ μέσον ἐμῆ καὶ σῆ.

ν. Εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας-
 μα, εἰ λάβεις γυναῖκας ἐπὶ ταῖς θυ-
 γαλέρασι μα· ὅρα ἔθεις μεθ' ἡμῶν ἐσί.

να. Καὶ εἶπε Λάβαν τῷ Ἰακώβ, ἰδὲ ὁ β-
 νὸς ἔτος, καὶ μάρτυς ἡ σῆλη αὐτῆ.

νε. Ἐάντε γὰρ ἐγὼ μὴ διαδῶ πρὸς σέ,

μηδὲ σὺ διαδῆς πρὸς με τὸν βενὸν τῆ-
 τον, καὶ τὴν σῆλην ταύτην ἐπὶ κακία.

νγ. Ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς
 Ναχωρ κρινεῖ ἀνὰ μέσον ἡμῶν. καὶ
 ἄμοσεν Ἰακώβ κατὰ τῆ φόβου τῆ πα-
 τρὸς αὐτῆ Ἰσαάκ.

» ΛΔΗΛΟΥ. Ὡς ἐάντις εἶποι, μὴ ἀτι-
 μίαν ποιήσω τῷ πατρίμα. ὡσεὶ ἔλεγε,
 Β τον ὃν ἐφοβήθη Ἰσαάκ ὁ πατήρμα τὸν
 Θεόν.

» * * ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἄμοσεν Ἰα-
 » κώβ κατὰ τῆ φόβου τῆ πατρὸς αὐτῆ Ἰσα-
 ἄκ; Φόβου τῆ Ἰσαάκ, τὴν ὀβσέβαιαν ἐκά-
 λεσε, τῆτέσι τὸν Θεόν· ἔ τὸν φόβου ἐν
 τῆ ψυχῆ περιέφερε.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡσερ καὶ Παῦλος
 ὄμνησι τὴν Κορινθίαν καυχῆσιν. εἶπεν ἐν
 Ἰακώβ, νῆ τὸν φόβου, ὃν ἐφοβήθη Ἰσαάκ
 ὁ πατήρμα τὸν Θεόν. ἄλλως τε ὁ σωτήρ
 » μεθ' ἡμῶν ἐσί. καὶ Ἡσαίας φησί, Κύριον
 » αὐτὸν ἀγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσαι σε φόβου.
 ὀβλόγως δὲ τῷ ἀφόβου ὄμνησι κατὰ τῆ
 φόβου τῆ πατρὸς αὐτῆ, ἐλέγχων αὐτῆ
 τὴν ἀφοβίαν.

νδ. Καὶ ἔθυσεν Ἰακώβ θυσίαν ἐν
 τῷ ὄρει. καὶ ἐκάλεσε τῆς ἀδελφῆς
 αὐτῆ, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον, καὶ
 ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ δέτις συμβάλοι,
 μετὰ τὸ σιναχθῆναι τῆς προσηρημένους
 λίθους τὸν ἐξ αὐτῶν βενὸν τῆ ἐν βρανοῖς
 οἰκοδομῆ, καὶ τὰ ἐπὶ τῆτοις ἐπαγγελό-
 μενα ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ἐν ἐδωδίμοις καὶ
 ποτίμοις λόγοις, εἴσεται πῶς τε σωελέ-
 γησαν οἱ λίθοι, καὶ ἐγένετο βενὸς, καὶ
 ἔφαγον ἐκεῖ ἐπὶ τῆς βενῆς.

» * * νε. Ἀνασὰς δὲ Λάβαν τὸ πρῶτῶ,
 κατεφίλησε τῆς ἡῆς αὐτῆ, καὶ τὰς
 θυγατέρας αὐτῆ, καὶ εὐλόγησεν αὐ-
 τῆς. καὶ ἀποστραφεῖς Λάβαν, ἀπῆλ-
 θεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆ.

» * * ΛΔΗΛΟΥ. Τῆς ἡῆς αὐτῆ, ἀντὶ τῆ
 εἶπεν τῆς ἡῆς Ἰακώβ.

» * * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τῆ μὲν Φαῦλα διὰ
 τὴν κακίαν, ἐγγὺς ὁ τόπος· τῆ δὲ διὰ
 προκοπῆς ὀδδόντος ἐπὶ μακρὰν ἐστὶν ὁ
 τόπος, ἔ μικρὸς ὁ κόπος.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆ διὰ προκοπῆς
 ὀδδόντος ἐπειδὴ μακρὰν ἐστὶν ὁ τόπος, διὰ
 τῆτο ἐκ ἀπέρχεται μὲν ὡς ὁ Φαῦλος εἰς
 τὸν τόπον ἑαυτῆ· ἀγαπητὸν δὲ. εἰ εἰς τὴν
 γλῶ ἑαυτῆ. ἦτις οἶσαι αὐτὸν ποτε ἐπὶ τὸν
 τόπον ἑαυτῆ.

Κ Ε Φ. Λ Β.

α. **Κ**αὶ Ἰακώβ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτῆ ὁδόν. καὶ ἀναβλέψας Ἰακώβ, εἶδε παρεμβολὴν Θεῶ παρεμβεβληκῶν· καὶ συνήτησαν αὐτῶ οἱ Ἄγγελοι τῆ Θεῶ.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τῆ Λάβαν ἀπαλλαγείς ὁ Ἰακώβ, ὁρᾷ παρεμβολῶ Ἀγγέλων· πάντως πρ τῶ ὁριθεῖσαν μετὰ Μιχαὴλ τῆ ἄρχοντος τῆ λαῶ Ἰσραὴλ· ὅς κατέστη αὐτῆ προεσάνα, ὡς Γαβριὴλ Φησι πρὸς τὸν Δανιὴλ, Μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν. ἐπειδὴ γὰρ τὸν τῆ Λάβαν φόβον ἀποδέμενος, μετέδεικε τὰς Φροντίδας εἰς τὰ κατὰ Ἡσαῦ, δεικνυται ἡ παρεμβολὴ τῶν Ἀγγέλων, ὡς ἂν μὴ φοβοίτο τῶ παρεμβολῶ τῶν σωόντων αὐτῆ τῶ ἀδελφῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σιωνιῶσιν οἱ Ἄγγελοι τῆ Θεῶ ὡς ἀρχισρατήγῳ διωάμεως Κυρίου Χριστῶ. ἐν Ἰακώβ τυπαιμῶν. παρεμβολὴ λεγόμενοι. τῆρε δὲ, ὅτι ἀπιὼν μετ', ὄναρ ὁρᾷ τῶ κλίμακα καὶ τῆς Ἀγγέλων. καὶ ποιμαίνων πάλιν ὁρᾷ Ἀγγέλων, καὶ ἀκκε Θεῶ· ἐπανιὼν δὲ, ὑπαρ βλέπει τῶ παρεμβολῶ. καὶ πάλιν, ὅτε ἐκ ἔτι σιωνιῶ Λάβαν τῶ Ἰακώβ. τότε σιωνιῶσαν αὐτῶ οἱ Ἄγγελοι τῆ Θεῶ. παρεμβολὴ δὲ λέγεται τῆ Θεῶ, πρὸς ἀντιδιασολῶ τῶν τῆ ἄλλοτριε παρεμβολῶν, ὅποια τὰ πολλὰ δαιμόνια, τὰ ὡς ἐν παρεμβολῆ οἰκῶντα τοῖς ταφους.

ΑΔΗΛΟΥ. Δάκνυσιν αὐτῶ ὁ Θεός· παρεμβολῶς Ἀγγέλων, ἵνα θάρσῆσας μὴ φοβηθῆ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ Ἡσαῦ, εἰδὼς ὅτι τὸν Θεὸν ἔχει βοηθόν. (1)

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σώζοντι τῆς ἰδίως τῶ πάντων σωτήρι Χριστῶ, καὶ τῆς ἐν κόσμῳ κακίας ἐξάγοντι, καὶ ἡ τῶν Ἀγγέλων παρῆσαι πληθὺς λειτουργῶσα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ψαλ. 33·7. Γέγραπται δὲ, ὅτι παρεμβαλεῖ Ἄγγελος » Κυρίως κύκλω τῶν φοβηκῶν αὐτὸν, καὶ Ψαλ. 90·11. ῥύσεται αὐτῆς· καὶ πάλιν, ὅτι τοῖς Ἄγγελοις αὐτῆ ἐπιτελεῖται περὶ σῆ τῆ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σε. σώζει δὲ ἅπαντας τῆς ἀγαπῶντας αὐτὸν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ Κύριος Φησὶν, Ἰακῶν. 14·6. ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδός. τῶ ἐν τῶ ὁδὸν ταύτῳ πορεύομένῳ σιωνιῶσιν Ἄγγελοι τῆ Θεῶ.

β. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, ἠνίκα εἶδεν αὐτῆς, παρεμβολὴ Θεῶ αὐτῆ. καὶ ἐνάλεσε τὸ ὄνομα τῆ τόπρ ἐκεῖνης, παρεμβολαί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆ τόπρ ἐκεῖνης, παρεμβολαί,

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ Προκόπ. ἐν τῶ τῆς Αὐγ. κώδ. καὶ Ἀθανάσι. ἐν ἐρμῶ. 69. τῶν παρεμβολ. τῆ Ἀγγέλ.

ὡσε ἐκ τῆς προσηγορίας διωκεῖ τῶ ὑπόμνησιν εἶναι τῆς γεγενημένης αὐτῶ ἐκείσε ὀπλάσιας.

γ. Ἀπέστειλε δὲ Ἰακώβ ἄγγελοῦ ἔμπροσθεν αὐτῆ πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ εἰς γῆν Σηεῖρ, εἰς χώραν Ἐδάμ.

δ. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, ἔτως ἐρεῖτε τῶ κυρίῳ μετ' Ἡσαῦ· ἔτω λέγει ὁ παῖς σε Ἰακώβ, μετὰ Λάβαν παρῶκησα, καὶ ἐχρόνισα ἕως τῆ νῦν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κατὰ τιμῶν τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν ἀνυποκρίτως κύριον ἑαυτῆ τῆ ἀποκαλεῖ. πλὴν καὶ ἀποκρίσις ὑποπλάστα ἀποσρέφει θυμόν. καὶ ὡς μὲν ἄνθρωπος ἐφοβήθη, τῶ Θεῶ δὲ πισθούσας, ἐκ ἐφυγεν, ἀλλ' ἤρχετο. Παροιμ. 15·1.

ε. Καὶ ἐγένοντό μοι ἕσες, καὶ ὄνοι, καὶ κρέβατα, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι· καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῶ κυρίῳ μετ' Ἡσαῦ, ἵνα εὖρη ὁ παῖς σε χάριν ἐναντίον σε. Καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακώβ, λέγοντες, ἦλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σε Ἡσαῦ· καὶ ἰδὲ αὐτὸς ἐρχεται εἰς συνάντησίν σε, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτῆ.

ζ. Ἐφοβήθη δὲ Ἰακώβ σφόδρα, καὶ ἠπορεῖτο· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν τὸν μετ' ἑαυτῆ, καὶ τῆς βόας, καὶ τὰς καμήλας, καὶ τὰ κρέβατα εἰς δύο παρεμβολάς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περιδεῖς ὡ ἄγαν. ἐ γὰρ ἠγνόει λελυπηκῶς τῆς τε ὀυλογίας ἐνεκα καὶ αὐτῶν τῶν πρωτοτοκίων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Περιδεῖς ὡ ἄγαν ὁ θεασίος Ἰακώβ. ἐ γὰρ εἶχεν εἰδένα σαφῶς, πότερον δὴ φίλῳ καὶ εἰρηνικῶ περιτάξεται, ἢ ἐδὲν ἠτλον ἐπλοημῶ πρὸς τὸ αὐτῶ σωηθῆς θράσος, καὶ τὰ ἐκ φόβου δρᾶν ἠρημῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δόξει ἐπιληπτός εἶναι ὁ φόβος τῆ Ἰακώβ, ἀλλ' ἔχ' ἔτως. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ ἄρδῳ ἀπόληται τὸ σέμα τῆ Ἀβραάμ, ἐν ᾧ προσεδοκῶντο πληρωθῆσεσθαι αἱ ἐπαγγελίαι. προέπεμψε δὲ, καὶ ἵνα μὴ νομίση τυχόν, ὅτι παρ' ἄλλοφύλοις ὡ, ὡς ἐχθρῶ κατασκυδάζων τῶ Ἡσαῦ.

η. Καὶ

η. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, εἰν ἔλθῃ Ἡσαῦ εἰς παρεμβολὴν μίαν, καὶ ἐκκόψῃ αὐτήν, ἔσαι ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς τὸ σώζεσθαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ ἦκοι σκληρὸς καὶ δύσερις ἔτι, καὶ τῶ Φονῶν ἐκ ἀμείνων, φέσεται μὲν νηπίων, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν ἐλεήσει δάκρυα. καταλαβὼν δὲ μόνον αὐτὸν, ἐκπλήσει τὰ ἐκ θυμῶ, καὶ ἀποχρῶν ἔσαι πρὸς ἀνεσιν (1) αὐτῶ τῶ λελυπηκότος ὁ θάνατος. πλὴν ὅτι καὶ τὰ ἐλπίδος ἐπέκεινα ἀποβέβηκε, καὶ τῆτο αὐτὸ, δωάμει Θεῶ, φθάσαντες ἤδη προείπομεν. ἠπάσαντο γὰρ ἀλλήλους.

θ. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶ πατρός μου Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς τῶ πατρός μου Ἰσαὰκ, Κύριε ὁ Θεὸς εἰπάσμοι, ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ εὔσε ποιήσω.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θεὸν νῦν καλεῖ τὸν Ἄγγελον τὸν εἰπόντα αὐτῶ, ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου. καὶ τῶ αὐτῶ ὄντος Θεῶ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ, ὡς περὶ δύο φησί. καὶ σημειωτέον τῆτο διὰ τὰ ὅμοια τῆ φράσει.

ι. Ἰκανόσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας, ἧς ἐποίησας τῶ παιδίτῃ. ἐν γὰρ τῆ ῥάβδῳ μου διέβην τὸν Ἰορδάνην τῆτον. νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀντὶ τῶ, ἰκανόσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης, Ἀκύλας ἐξέδωκε, μεμάρυμαι παρὰ πάντας τῶ ἐλέως, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας. ὡς δὲ χαριστῶν δὲ λέγει, ἰκανόν μοι ἐσὶ, καὶ γέμα μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Πεπλήρωμαι γὰρ παρὰ πάντας τῶ ἐλέως, καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας σου καὶ δὲ χαριστῶ σοι, ἰκανόν μοι ἐσὶ, γέμα μοι.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀρκείσθω, φησὶ, πρὸς τὴν ἐπὶ τῶ παρόντος καιρῶ συμμαχίαν. ὁ γὰρ μέχρι τῶ παρόντος τοσαύτῳ ἐπιδειξάμενος περὶ ἐμὲ κηδεμονίαν, δωάτος εἰ καὶ νῦν ἐξαρπάσαιμε τῶν ἐπικειμένων μοι κινδύων. εἰ δὲ γὰρ ἀγνοῶ, ὅτι ἐν τῆ ῥάβδῳ μου ταύτῃ διήλθον τὸν Ἰορδάνην τῆτον. νυνὶ δὲ διὰ τὴν σὴν περὶ ἐμὲ πρόνοιαν ὁ τὴν βακλήριαν μόνῳ ἐπιφερόμενος, ὡς εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἀπήεν, νῦν μετὰ δύο παρεμβολῶν παραγέγονα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφη γὰρ, ὅτι μόνῳ ταυτῶ τὴν οἰκοθῆν ἔχων ῥάβδον διέβην τὸν Ἰορδάνην, καὶ πολλῶν γέγονα δεσπότης τὸ σὸν ἔχων ὄμινας, ὡς δεσποτα. εἰσόμεθα τοίνυν καὶ διὰ τῶν ἡμεῖς, ὅτι

Α πράξας εἶναι προσήκει, καὶ εἰρωτικῶς, καὶ διὰ παντὸς θηράσαι τρόπος τὸ διαζῶν ἀμάχως. ὁ δὲ γὰρ Κυρίως, φησὶν, εἰ δὲ 2. Τιμ. 2. 24. μάχεσθαι, καὶ τὰ ἐξῆς. ἀποκεχρησθαι δέον μὲν γὰρ καὶ ταῖς ἀνθρωπίναις δὲ τεχνίαις ἡμᾶς εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἀπειργον εἰδέν.

ια. Ἐξελεῖμαι ἐκ χειρὸς τῶ ἀδελφῶ μου Ἡσαῦ ὅτι φοβῶμαι ἐγὼ αὐτὸν, μήποτε ἐλθὼν πατάξῃ με, καὶ μητέρας ἐπὶ τέκνοις. - Σὺ δὲ εἶπας καλῶς, εὔσε ποιήσω, καὶ θῆσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἢ ἐν ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τῶ πλήθους. Καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶρα, καὶ ἐξαπέσειλεν Ἡσαῦ τῶ ἀδελφῶ αὐτῶ, Αἴγας διακοσίας, τράγους εἰκοσι, κριὰς εἰκοσι, Καμήλους θηλαζῶσας, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα, ταύρους δέκα, ὄνους εἰκοσι, καὶ πώλους δέκα.

ιβ. Καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐτῶ ποιμνίον κατὰ μόνους. εἶπε δὲ τοῖς παισὶν αὐτῶ, ὡρορεύεσθε ἐμπροσθέν μου, καὶ διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποιμνῆς καὶ ποιμνῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποιμνῆς καὶ ποιμνῆς. ὡς οἱ ὁδοιπορῶντες στρατηγοὶ πρὸς τὸ τῶν στρατῶν ἀσύγχυτον.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἦσαν οἱ πεμφθέντες ἐκ διαλειμμάτων, ἵνα σιωχέεσθον ἐτυγχάνοντες, πολλοὶ δοκῶσιν.

ιγ. Καὶ ἐνετείλατο τῶ πρώτῳ, λέγων, εἰς σοὶ συναντήσῃ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε, λέγων, τίνας εἶ; καὶ πῶ ὡρορεύῃ; καὶ τίνας ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου; Ἐρεῖς, τῶ παιδός σου Ἰακώβ. δῶρα ἀπέσταλκε τῶ κυρίῳ μου Ἡσαῦ καὶ ἰδὲ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. Καὶ ἐνετείλατο τῶ πρώτῳ, καὶ τῶ δευτέρῳ, καὶ τῶ τρίτῳ, καὶ πᾶσι τοῖς πορευομένοις ὀπίσω τῶν ποιμνῶν τῶν, λέγων, κατὰ τὸ ῥῆμα τῆτο λαλήσατε Ἡσαῦ ἐν τῶ εὔρεϊν ὑμᾶς αὐτόν.

ιδ. Καὶ ἐρεῖτε, ἰδὲ ὁ παῖς σου Ἰακώβ παραγίνεται ὀπίσω ἡμῶν. εἶπε γὰρ, ἐξιλάσομαι τὸ ὡροσάπον αὐτῶ ἐν τοῖς δώροις τῶτοις τοῖς πορευομένοις, καὶ μετὰ τῆτο ὄψομαι τὸ πρῶτον.

πρόσωπον αὐτῆ· ἴσως γὰρ προσδέ- A
ξεται τὸ πρόσωπόν μου.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Καθ' ὅσον ἰεροπρεπῶς,
ἐκείνους πάντως κατορθῶν ἡρημισίος, αἱ
Ρωμ. 12. 18. διωκτὸν τὸ ἐξ ἡμῶν, μετὰ πάντων εἰρη-
» νύβετε. λόγος γὰρ ἐστὶ ὅτε ὁ τραχὺς καὶ
ἀνάντης, καὶ ὑπεροψίας ἐμπλεὺς ἀφο-
ρητος ἔσται τισίν. ὡς δὲ σοφὸς ἔγραφε
Παροιμ. 15. 1. παροιμιαστῆς, ἀπόκρισις ὑποπίπτουσα ἀπο-
» σρέψει θυμόν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κρείττων γὰρ εἰρήνη
χρημάτων· καὶ προσιχέδω Φιλίας τῆς
εἰς ἀδελφὸς τῶν προσκαίρων ἢ κήσις.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτω δὲ περιγίνεσθαι τῶν
ἐχθρῶν, μακροθυμία, καὶ δακρυεργία, καὶ
» ταπεινοφροσύνη. εἶπε γὰρ, ἐξιλάσομαι
» τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐν δώροις.

κα. Καὶ προσεπορεύοντο τὰ δώ- I
ρα κατὰ πρόσωπον αὐτῆ. αὐτὸς δὲ
ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ πα-
ρεμβολῇ.

κβ. Ἀναστὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην,
ἔλαβε τὰς δύο θυγατέρας, καὶ τὰς
δύο παιδίσκας, καὶ τὰ ἑνδεκα παι-
δία αὐτῆ, καὶ διέβη τὴν διάβασιν τῆ
Ραβῶν. (1)

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ραβῶν τόπος ἐστὶ τῆς
Ἀραβίας ὁ νῦν καλούμενος Ἰαμβύκης.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Πρὸς μὲν τὰς διαβαίνον-
τας τὸν Ἰορδάνην, ἔ καὶ εἰς τύπον ὁ Ρα-
βῶν, ἔ παλαίαι Χριστός, ἐδὲ ἐν τῆς πο-
λεμίων, ἢ ἀντιπάλων ποιεῖται τὰς αὐ-
τῆ τιμῶντας μυστήρια· διασώζει δὲ μάλ-
λον, καὶ νικηκότας τὸν κόσμον. ὡς αἱ
μάχη Φημί τῇ νοητῇ, σεφανοῖ, καὶ ταῖς
ἀνωτάτω καταφραυδρῶναι τιμαῖς. πάλῃ
δὲ ὄνομα τῷ τόπῳ. τῆτο γὰρ ἐρῶνδῶοι-
Ματθ. 11. 12. το Ραβῶν, βίασῃ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
» ἔρανῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. ὅτι τοίνυν ἔμελλον
οἱ ἐξ Ἰακώβ ἐσόμενοι κατὰ καιρὸς ἔτε δια-
βήσεσθε τὸν Ἰορδάνην. τρεῖσι τὴν δὴ ἀμιν
τῆ ἀγίᾳ βαπτίσματος, καὶ τὴν χάριν ἀνο-
σίως ἀτιμάσαι, καὶ αὐτὸν δὲ λοιπὸν ἀν-
τίπαλον ἔξειν τὸν Ἐμμανὴλ, ὑπεδήλα
τὸ γεγονός. ἀκείεις γὰρ πῶς ἐν νυκτὶ γέ-
γονεν ἢ πάλῃ.

κγ. Καὶ ἔλαβεν αὐτὰς, καὶ διέβη
τὸν χειμάρρην, καὶ διεβίβασε πάν-
τα αὐτῆ

κδ. Ὑπελείφθη δὲ Ἰακώβ μό-
νος· καὶ ἐπάλασε μετ' αὐτῆ ἀνθρώ-
πος ἕως πρῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὴ δ' ἄν ἄλλο εἴη ὁ λε-
γόμενος ἄνθρωπος ὁμῆ καὶ Θεὸς ὁ συμπα-
λαίων καὶ σιναγωνιζόμενος τῷ Ἰακώβ. ἢ
ὁ πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως λαλήσας
τοῖς πατράσιν ἱερὸς τῆ Θεῶ λόγος, Κύριος
καὶ Θεὸς χρηματίζων;

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Πάντας δὲ τὰς αὐτῆ
παραγαγὼν διὰ τῆ ποταμῆ, καὶ αὐτὸς
ὑποληφθεὶς, τότε παλαίει τῷ Φανείτι.
καὶ ἔτος ἡ ἄρα ὁ ἐπὶ τῆς κλίμακος ἐση-
ριγμῆος τῆς ἐν Βαυθῆλ Φανείσης αὐτῷ.
B οἱ δὲ Ἄγγελοι οἱ ἀναβαίνοντες καὶ κατα-
βαίνοντες, ἢ παρεμβολῇ ἡ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐμαχέσατο τοίνυν ὁ Ἰο-
ραὴλ τῷ Χριστῷ ἐν σκοτει γεγονῶς, τρεῖσι
τὸν θεῖον φωτισμὸν ἐκ ἔχων, ἔτε μὴ τὴν
διαυγάζεσσαν ἡμέραν, ἔτε τὸν ἀνίσχοντα
νοητῶς ἕως φθορῶν ἐν ταῖς τῶν πισθῶντων
καρδίαις. διαμεμείνηκε γὰρ ἀπειθής. (2)
I ἐπειδὴ γὰρ τὸν Ἡσαῦ ἐφοβῆτο, ἐπάλα-
σεν αὐτῷ. ἵνα θάρρῶν ἔχη. ἀμέλει ἐπά-
» γει, ἀνίσχυσεν μετὰ Θεῶ, καὶ μετὰ ἀνθρώ-
πων, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος εἶνα παλαίει
τῷ Ἰακώβ ὁ Ἄγγελος; Δεδίῳτι τὸν ἀδελ-
φὸν θάρρῶν ἀντίθεσι. διάτοι τῆτο καὶ τῆς
νίκης αὐτῷ παρεχώρησε, μονομαχί λε-
γων, ἐμὲ νικηκας καὶ ἀνθρώπον δέδοι-
κας; ἵνα δὲ μὴ μεγαλοφρονῆ δόξας νικη-
κῆσιν Θεόν. τῇ ἀφῆ τῆ μηρῶ τὸ ἐθε-
λάσιον τῆς ἡτῆς ἐδήλωσε. τῇ γὰρ ἀφῆ
τὴν νάρκην ἐργάσατο. γνῆς δὲ τῆ ἐπι-
Φανείτος τὴν δῶαμιν, τὴν δὴλογίαν αἰ-
τεῖ· ὁ δὲ καὶ τὴν αἴτησιν δίδωσι, καὶ τὴν
» προσηγορίαν ἀμείβει. ἐκ ἔτι γὰρ φησι
» κληθήσεται τὸ ὄνομα σὺ Ἰακώβ, ἀλλ' ἢ
» Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομα σὺ· ὅτι ἀνίσχυσας
» μετὰ Θεῶ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατὸς
» ἔσῃ. ἔδειξε δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τῆς νίκης.
E μὴ δείσης γὰρ φησὶν ἀνθρώπον, ἐμῆ σοι
τῆς νίκης παραχωρήσαντος. διέμεινε δὲ
καὶ μετὰ τὴν ἐργήγορσιν ὁ μηρὸς νερκῶν-
τε καὶ ὑποσκάζων, ἵνα μὴ φαντασίαν ὑπο-
λάβῃ τὴν ὄψιν, ἀλλ' ἀκριβέστερον γνῶ τῆ
ἐνυπνίς τὸ ἀληθές. διὰ τῆτο καὶ ἐρωτή-
σας τίνα προσηγορίαν εἶχεν, ἔ μόνον δια-
μαρτάνει τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπι-
πλήτεται, ὡς ὑπερβάς τὰ μέτρα τῆς
Z' φύσεως. ἵνα τὴ γὰρ φησὶν ἐρωτῆς τὸ ὄνο-
μά μου; καὶ τῆτό ἐστι θουμασόν. ἐπιση-
μαντέον δὲ κἀνταῦθα, ὡς τὸν αὐτὸν καὶ
» ἀνθρώπον ἐκάλεσε καὶ Θεόν. ἀνίσχυσας
» γὰρ ἔφη μετὰ Θεῶ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων
» ἔσῃ δυνατὸς. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆ
» τοπῆ ἐκείνης, εἶδος Θεῶ. διὰ τῆτων δὲ
πάντων μανθάνομεν, ὡς ὁ μονογενὴς υἱὸς
τῆ Θεῶ καὶ Θεὸς ἐφάνη κἀνταῦθα τῷ
Ἰακώβ.

κε. Εἶδε

(1) Ὁ μὲν κἀδ. Ραβῶν, ἄντε τῇ τῆς Γραφῆς ῥήσει καὶ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν· αἱ δὲ τῆς Γραφ. ἐκδόσ. Ἰαβῶν. ὡσαύτως καὶ ὁ Χρυσόστομ. (ἐν κεφ. 32. τῆς Γενέσ.) ὁ δὲ Κύριλλ. (ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 168.) καὶ ὁ Ωριγῆν. (ἐν Τόμ. 2. σελ. 43. τῆς τῆ Ραβῶν ἐκδόσ.) Ἰαβῶν. ὁ δὲ Ἰώσηπ. (ἐν βιβλ. 1. κεφ. 19. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαϊκῶν.) Ἰαβῶν. (2) Τὰ ἐπόμενα ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἔ κῆται· ἀλλ' ἐδ' ἀκόλουθα τοῖς ἡγεμ.

κε. Εἶδε δὲ, ὅτι ἔδυναται πρὸς αὐτόν· καὶ ἤψατο τῆ πλάτης τῆ μηρῶ αὐτῆ, καὶ ἐνάρκησε τὸ πλάτος τῆ μηρῶ Ἰακώβ ἐν τῷ παλαίειν αὐτὸν μετ' αὐτῆ.

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Εἶδε δὲ Φησὶν, ὅτι ἔδυναται πρὸς αὐτόν· καὶ ἤψατο τῆ πλάτης τῆ μηρῶ αὐτῆ, καὶ ἐνάρκησεν. Ὁ μὲν Ἰακώβ εἶδεν, ὅτι ἔδύναται πρὸς τὸν Ἄγγελον, ὁ δὲ Ἄγγελος ἤψατο τῆ πλάτης τῆ μηρῶ αὐτῆ.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐπιταθείτος τῆ Φόβῃ τῷ Ἰακώβ, καὶ ταύτῳ ὁ Θεὸς ἐποίησατο τὴν ἐπιφάνειαν, ψυχαγωγῶν τὸν δίκαιον. τὸ μὲν ἐν, εἶδεν ὅτι ἔδύναται πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰακώβ, τετέστιν ἐλατῆσαι αὐτῆ συνῆκε τὸν προσπαλαίοντα· ἔτω δηλονότι κατὰ τὴν πάλιν προσανεχθείτος αὐτῷ τῆ Θεῶ, καὶ νικάσθαι μᾶλλον πῶς προσωποισαμένῃ· τὸ, ἤψατο δὲ τῆ μηρῶ αὐτῆ τῆ προσπαλαίουτος, ὡς ἂν οἶμαι διὰ τῆς ἐδύνης ἔμμονος ἢ μνήμη τῷ Ἰακώβ τῆς ὕψεως παραμείη.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ μηρὸς, ὡς ἐπίπαν, παρά γε τῇ θεοπνεύσῳ Γραφῇ τὰ εἰς τέκνων γονίῳ ἀναγκαῖα τῆ σώματος ὑποφαίνεται μόρια, καὶ αὐτῷ δὲ λοιπὸν ὡς ἐκ τῆς τῷ γονίῳ, ἐνάρκησε τοῖνυ ὁ μηρὸς Ἰακώβ. ἐχώλῃσαν γὰρ οἱ ἐκ μηρῶν αὐτῆ γεγονότες, τετέστιν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἠλέγχετο δὲ πίπτων καὶ νικώμενος, ὅτι τὰ ἀνέφικτα ζητεῖ ὁ θεομαχῶν ἡρημικός, καὶ περιέπεσαι προσδοκῶν τῆ πάντα ἰχύοντος Θεῶ.

κς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀπόσειλόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. ὁ δὲ εἶπεν, ἔμῃσε ἀποσείλω, ἐάν μῆ με εὐλογήσης.

» Γεν. 48. 16. ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄγγελος ἦν ὁ παλαίσιος μετὰ Ἰακώβ, καὶ ὁ Θεὸς, ὡς αἰόμισεν ὁ Ἰακώβ. λέγει γὰρ τελούτων, ὁ Ἄγγελος ὁ ῥυσάμενός με ἐκ νεότητός με. καὶ αὐτὸς ἦδει, ὅτι Ἄγγελος μὲν ἦν, Θεὸς δὲ δι' Ἄγγελου ἐργάζετο. Καὶ εἶπεν, ἀπόσειλόν με· ὁ δὲ εἶπεν, ἔμῃσε ἀποσείλω, καὶ τὰ ἐξῆς. ἄρα γὰρ ἀναχωρεῖν ἐκ ἡδύνατο; ἀλλὰ διδὸς χώραν αὐτῷ εἶπεν. πάντως γὰρ ἤθελεν εἶπαι, ὡκνεῖ δέ. λαβῶν δὲ παρρησίαν, Φησὶν, ἔμῃσε ἀποσείλω. (1)

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τόγε μὲν τὸν Ἄγγελον εἶπεν, ἀπόσειλόν με, προτρεπομένης ἦν, καὶ παρρησίαν διδόντος τῷ Ἰακώβ εἶπεν, ἔμῃσε ἀποσείλω, εἰ μῆ με εὐλογήσης.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀπόσειλόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. Εὐδὴλον, ὅτι διὰ τῶν εἰρημικών γινώσκιν αὐτῆ τῇ διανοίᾳ τοιαύτῳ ὁ Θεὸς ἐνάπέθετο, ὡς ὁ ἐπιφάνεις ἔτος εἶη ὁ Θεός. ἔθῆμις δὲ ὑπ'

A ἀνθρώπων ὀραθῆναι Θεόν. ὄθρον, οἶμαι, σιωπῆς τῆτο καὶ ὁ μακάριος Ἰακώβ, ἔμῃσε ἀποσείλω Φησὶν, ἐάν μῆ με εὐλογήσης. ὁ δὲ Θεὸς πρὸς αὐτόν, ἔκληθήσεται τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνομά σου. καὶ διὰ τῆς τῆ ὀνομασθῆσεως, ὅσις ἐσὶν ὁ ἐπιφάνεις αὐτῷ κατεμύλωνσε.

B ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Τοῖς μὲν γὰρ ὡς ἐν νυκτίτε καὶ σκότει διατελῆσιν ἔτι, καὶ ἀχλὺν ἔχουσι τὴν νοητὴν εἰς νῆν καὶ καρδίαν, ἔπωτε νοεῖν ἰχύουσι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον, οἷς παλαίειτε καὶ μάχεται, καὶ νικᾶν ἔθος αὐτῷ· τοῖς γε μὲν ἐν Φωτὶ γεγονόσι, καὶ ὡς ἐν ὄρθρῳ τῷ νοῖ, καὶ νεοηκόσιν εὐμᾶλα τὸ μυστήριον, ἐκ ἔτι παλαίειν ἀξιοῖ· διανέμει δὲ μᾶλλον εὐλογίας πνευματικῆς. (2)

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σιωπῆς, ὅπως ἐκ ἀνέχεται παλαίειν διαυγαζέσης ἡμέρας. ἔτε γὰρ μάχεται τοῖς ἐν Φωτὶ γεγονόσιν. οἷς ἂν εἶη πρέπον τοῖς εἰς τῆτο λαμπρότητος διεληλακόσι, καὶ τῆτο φάναι τὸν Προφήτῳ λοιπὸν, ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς με πρὸς Ψαλ. 62. 1. » σὲ ὄρθρίζω.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνίχοντος γὰρ κατὰ νῆν ἡμῶν τῆ τῆς δικαιοσύνης Φωτός, τετέστι τῆ Χριστῆ, καὶ νοητῷ ἐν καρδίαις ἰκνὸς αὐγῆ, τότε δὴ τότε καὶ μᾶλα λαμπροὶ παρασησόμεθα αὐτῷ, καὶ διὰ τῆς εἰς ἅπαν ἐπικαιρίας, καὶ τῆς ἀνωθεν θεοπλίας ἐαυτῆς αὐτῆ ἀποφανεῖται ἀξίως. ὁ Θεὸς γὰρ Κυρίως, Φησὶν, ἐπὶ δικαίους. Ψαλ. 33. 15. ὄρθρος γὰρ ἀνίχοντος καλαλύει τὴν πάλιν.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Θεῶ δὲ ὅπως οἰκονομικῶς καὶ ὀτυχεῖατα λίαν διδάσκει τὸν Ἰακώβ ἀποφοιτᾶν ἐδέλοντα μεταποιεῖσθαι καὶ λίαν ἐπιθυμεῖν ἐπιδεῖναι τῶν ἀναγκαίων εἰς σωτηρίαν αὐτῷ. ὁ γὰρ ὄλως νεοικηκῶς, καὶ ἀποσιλῶν διωάμενος, καὶ εἰ μῆ μεθοῖτο τυχόν ὁ νεοικημικός· ἐξῆσιαν δὲ ὡπερ ἐπιδίδας τῆ εἶπερ ἔλοιτο, καὶ ἀπρὶξ ἔχεσθαι τυχόν, ἀπόσειλόν με. Φησί. τῆτω προσεικὸς ὑρῆσομεν τὸ πρὸς Μωσέα παρὰ Θεῶ σοφῶς τε καὶ οἰκονομικῶς εἰρημνόν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐασόν με, Ἐξόλοθροῦσω αὐτῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα.] Οὐκ ἐν κατὰ τοῖον δὲ τινὰ τρόπον πρὸς Ἰακώβ εἰρηται τὸ, ἀπόσειλόν με, παρὰ τῆ παλαίουτος αὐτῷ. ὁ δὲ ταχύπερ σιωπῆς τις ὁ παλαίων ἐσὶ, καὶ ἐν αἰδήσει λοιπὸν τῆ παντὸς γεγονὸς πράγματος, μεταποιεῖται λίαν, καὶ Φησι, ἔμῃσε ἀνῶ, ἐάν μῆ με εὐλογήσης.

κς. Εἶπε δὲ, τί τὸ ὄνομά σου ἐσὶν; καὶ ὁ δὲ εἶπεν, Ἰακώβ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔκληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' ἢ Ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνομά σου· ὅτι ἐνίχυσας μετὰ Θεῶ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατός.

ΦΙΛΩ-

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομο. τῆτο ἐκ εὐρηται. ἀλλ' ἐδ' ἢ λέξις, ἐδ' ὁ νῆς ἐμφαίνει αὐτὸ γόνον τῆ Ἐβραϊστ Φίλωνος.

(2) Ἄλλως πῶς καὶ λίαν σιωπῆως ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδομο. κεῖται.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἰακώβ μὲν μαθήσεως ἢ προκοπῆς ὄνομα, ἀκοῆς ἐξηρημαίων διδάμεων Ἰσραὴλ δὲ, τελειότητος. ὄρασιν γὰρ Θεὸς μιλῶναι τὸνομα

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἐκέλευε καλῶν αὐτὸν Ἰσραὴλον. σημαίνει δὲ τὸτο κατὰ τὴν Ἑβραίων γλῶτταν, τὸν ἀντιπάλιν Ἀγγέλω θείω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶπε δὲ αὐτῷ, ἢ κληθήσεται Φησι τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· τὸ μὲν Ἰακώβ σημαίνοντος τὸν πλερινίζοντα, τατέσι τὸν ὀδρανῆ καὶ νηφάλιον εἰς τὸ διδάσκει καλοῦθ' ἂν αὐτῷ· τὸ δὲ Ἰσραὴλ, νῦν ὁρῶντα Θεὸν ἐρμιλωδομαίει.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ὁ δὲ ἐρωτᾷ. τί τὸ ὄνομά σου; ὁ δὲ εἶπεν, Ἰακώβ. εἶπε δὲ αὐτῷ, ἢ κληθήσεται τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' ἢ Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου· ὅτι εὐχυσας μετὰ Θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων διωατὸς ἔσθι. ἰκανήσοι, Φησὶν, ὀβλογία τὸ παλαῖσαι μετὰ Θεοῦ, καὶ σημαῖον ἔσω σοι μέγιστον τὸ Ἰσραὴλ μετονομαδιῶσαι. ὅπερ ἐστὶν ἀνθρώπος ὄρων Θεόν. καὶ μὴ εἰ τὴν φύσιν Ἀγγελος ἢ ὁ Φανείς αὐτῷ, ψυδῶς ἀνεκλήθη Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς τὸν ἐκ ὄντα Θεὸν ἐωρακείαι. ἔκην Θεὸς ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἀνθρώπος, ἢ Ἀγγελος· πάντα ἀληθῶς. ἀλλὰ τὸ μὲν, τῆς εὐανθρωπείσεως· τὸ δὲ, τῆς οἰκονομίας· τὸ δὲ, τῆς φύσεως.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἰσραὴλ, ὁ ὄρων Θεὸν ἐρμιλωδεται. Ὅτι εὐχυσας μετὰ Θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων διωατὸς ἔσθι. ἐγνώρισεν αὐτῷ διὰ τῶν σαφῶς τῆς ὀψεως τὴν αἰτίαν. ἔδειξεν γὰρ ἀνθρώπων σὲ περιέσαι, Φησὶν, ἢ γε ἔδὲ ὁ Θεὸς περιγέγοναι.

κθ. Ἠρώτησε δὲ Ἰακώβ, καὶ εἶπεν, ἀπάγγελόν μοι τὸ ὄνομα. καὶ εἶπεν, ἵνα τί τὸτο ἐρωτᾷς σὺ τὸ ὄνομά μου; (1) καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ, ἀνάγγυλόν μοι εἰ ὄνομά σου; καὶ εἶπεν, ἵνα τί τὸτο ἐρωτᾷς; καὶ τὸτο ἐστὶ θαιμασόν. Καλῶς ὁ Κύριος εἰς ἑαυτὸν λέγεσθαι Φησι τὸ, Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν ὡς θαιμασόν τὸ ὄνομά σου εἰ πάση τῇ γῆ. ἢ γὰρ ἂν Ἀγγέλος θαιμασόν εἶη τὸ ὄνομα, ἀλλ' ἢ ἢ Θεὸς ὅτι Θεὸς καὶ Ἰησοῦς, ὅτι τὸ κοσμος Σωτήρ.

ΛΗΛΟΥ. Τὸ, καὶ τὸτό ἐστι θαιμασόν, παρ' ἔδον κείται ἐν τῷ ἔξαπλῷ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Εἶτα ζητήσαντι γινῶναι καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἐπιφανείσεως, ἐπιτιμαῖ λοιπὸν, ὡς τῆς δέοντος πλεονάζοντι καὶ πρὸς μέτριον ἐπανάγων, ὀβλαβέσερον ἀπεργάζεται. διὸ καὶ θαιμασὼν ὁ πατριάρχης ἐπήγαγεν, εἶδον γὰρ Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μετ' ἢ

Α ψυχῆ. λέγει γὰρ, ὅτι καὶ εὐαργῶς ἔτω Θεὸν ἰδεῖν καταξιώθεις, ὅμως ἔδεμῖαν, ὡς τοσῶτον πλησιάσας, βλάβῃ ὑπέμεινα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἀπαγγέλλει τὸνομα ὁ Θεός, ὅτι κατὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ διὰ τῆς τῆς δεικνύει. ὄνομα μὲν γὰρ, ὡς ἀνθρώπου τυχὸν ἰδικῶς, ἔδον ἂν εἶη Θεῷ. πλὴν ἐξ ὧν εἶναι πέφυκε πολλαχῶς ὀνομάζεσθαι. Φῶς γὰρ, καὶ ζῶη, καὶ διωαμῖς, καὶ ἀληθῆς, μονογενῆς, καὶ ἀπαύγασμα. καὶ χαρακὴρ τῆς γεννήσαντος, ἔλεος, καὶ σοφία, δικαιοσύνη, καὶ ἀπολύτρωσις.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ἰνα τί τὸτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; ἐτήρει γὰρ τὸ ὄνομα τὸ καινὸν τῷ νέω λαῷ τῷ νηπιῷ. ἐτι δὲ καὶ ἀνονόμαστος ἢ ὁ Θεός ὁ Κύριος, μηδέπω γεγενημένος ἀνθρώπος.

Γ **λ.** Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ τὸ ὄνομα τῆς τόπης ἐκείνης, εἶδος Θεοῦ· εἶδον γὰρ Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μετ' ἢ ψυχῆ.

ΛΗΛΟΥ. Ἀκύλας Φησὶ, πρόσωπον ἢ ἰχυρῆ· ὁ Σύμμαχος, Φανήλ.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἠθῆς δὲ τέτοις Ἰακώβος, Φανήλῳ ὀνομάζει τὸν τόπον. σημαίνει δὲ Θεὸς πρόσωπον.

Δ **** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Πρόσωπον δὲ τῆς Θεοῦ ὁ λόγος, ὃ φωτίζεται ὁ Θεὸς καὶ γνωρίζεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σιωπῆς δὲ πάλιν ὁ μακάριος Ἰακώβ, ὅτι Θεὸς ἂν εἶη λοιπὸν, ὃ μὴδὲ ὄνομα προσκείριτο ἂν ἰδικόν, ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς τόπης ἐκείνης. εἶδος Θεοῦ. εἶδον γὰρ Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μετ' ἢ ψυχῆ. εἶδε δὲ δηλονότι, ὡς ἐγγωρεῖ ἀνθρώπον ἰδεῖν Θεὸν ἐν εἶδει ἀνθρώπου. Φησὶ γὰρ ὁ Μωϋσῆς, ἔδειξεν ὀψεταιί μου τὸ πρόσωπον, καὶ ζήσεται ἐκ προσώπων τῆς Θεοῦ. εἰ δὲ ἰδῶν, ἐζησεν ὁ Ἰακώβ, τῆς τῆς ὀρωμῆς ὀβεργείσεως ἢ, ὡς καὶ ἐπὶ Γεδεών.

λα. Ἀνέτειλε δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἵναια παρήλθε τὸ εἶδος τῆς Θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσναζε τῷ μηρῷ αὐτῷ.

Ζ *** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὡς γὰρ ἔφω ἤδη, πεφωτισμένων τῶν Ἰουδαίων, πέπαυται μὲν ἢ πάλιν, παρήλασε δὲ καὶ τὸ εἶδος τῆς Θεοῦ, τατέσι ἀναβέβηκεν εἰς ἔρανες ὁ Χριστός. ἐκ ἀπήλλακται δὲ χωλότητος ὁ Ἰσραὴλ· σέσωσαι δὲ ἔχ' ἅπας· πάσαι δὲ ὡπερ διὰ τῶν ἀπειθῶντων ἐπὶ τὸ μὴ εἰς ἅπαν ὀρτοποδεῖν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἶδος δὲ Θεοῦ τὸ ἂν ἕτερον εἶη, εἰ μὴ πάντως ὁ μετὰ παρρησίας βοῶν ὁ ἐωρακῶς ἐμὲ, ἐώρακε τὸν πατέρα. ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμοί.

Ἰωάν. 14, 9, π.

Ἰωάν. 10, 30.

λβ. Ἐνε-

(1) Ὅ ἐστι θαιμασόν προσκείται ἐν ταῖς τῆς Ἄλδῃ ἐκδοῖς.

Λβ. Ἐνεκεν τῆς ἑμὴ Φάγωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ νεῦρον, ὃ ἐνάγκησεν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς μηρῶ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὅτι ἤψατο τῆς πλάτης τῆς νεύρα τῆς Ἰακώβ, καὶ ἐνάγκησεν.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Καὶ γνομίνας διὰ τὴν μάχην ἀλλήματος αὐτῷ περὶ τὸ νεῦρον τὸ πλατὺ, αὐτὸς τε ἀπέχεταί τῆς τῆς βρώσεως, καὶ δι' ἐκείνον ἔδ' ἡμῖν ἐστὶν ἐδώδιμον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἀφ' ἑαυτῆς ἐνάγκησεν ὁ μηρὸς τῆς Ἰακώβ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἤψατο ὁ ὀφθαλμὸς ὡς ἄνθρωπος. ἵνα διὰ πάντοτε μεμνημένοι, ὅτι Θεὸς ὡς ἄνθρωπος ἐπάλασε τῷ Ἰακώβ, ὅταν ἴδωσι τὸν αὐτὸν Θεὸν καὶ ἄνθρωπον ἐπ' ἐσχάτων ἐρχόμενον σῶσαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, μὴ ἀπιστήσωσι. Φιλῆ γὰρ ἀπιστῶσαι τὰ τῶν ὑπερβολῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἐὰν μὴ τῆς οἰκείας ἀληθείας ὑπερον ἴχνη καταλιμπάνη.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ τὴν πίσιν ἑ προσηκάμενοι μεμνήσασιν ἐν χωλότητι καὶ ἐκτροπῇ τῆς πάθης.

Κ Ε Φ Λ Γ.

α. **Α**ναβλέψας δὲ Ἰακώβ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς, εἶδε καὶ ἰδὲ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς ἐρχόμενος, καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτῆς. καὶ ἐπιδιέλεν Ἰακώβ τὰ παιδιά ἐπὶ Λείαν, καὶ ἐπὶ Ραχὴλ, καὶ τὰς δύο παιδίσκας. Καὶ ἐποίησε τὰς δύο παιδίσκας καὶ τὰς υἱὰς αὐτῶν ἐν πρώτοις, καὶ Λείαν καὶ τὰ παιδιά αὐτῆς ὀπίσω, καὶ Ραχὴλ καὶ Ἰωσήφ ἐσχάτως.

γ. Αὐτὸς δὲ προσήλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπλάκεις, ἕως τῆς ἐγγύσεως τῶ ἀδελφῷ αὐτῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς τὴν διαίρεσιν ποιησάμενος, αὐτὸς πρὸ πάντων τὴν σωτυχίαν ποιῆται. καὶ προσεκύνησε, Φησὶν, ἐπὶ τὴν γῆν ἐπλάκεις, ἕως ἢ ἤγγισε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς, ἐφελκόμενος καὶ διὰ τῆς ἀλλήματος, καὶ διὰ τῆς προσκυνώσεως τὸν ἀδελφὸν εἰς τὴν περὶ αὐτὸν εὐνοίαν.

δ. Καὶ συνέδραμεν Ἡσαῦ εἰς συνάντησιν αὐτῷ· καὶ περιλαβὼν αὐτὸν, ἐφίλησε, καὶ προσέπεσεν ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτῆς· καὶ ἐκλαυσαν ἀμφοτέρω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἐδεδίει μὲν, ὡς ἔφω, ὁ θεαπέσιος Ἰακώβ τὸν ἀδελφὸν Ἡσαῦ, καὶ ὡς αὐτίκα δὴ μάλα τὰ ἐξ ὀργῆς πεισόμενος, ἄδυμος ἦν. ὁ δὲ παρελθὼν, ἠπαύζετο· καὶ θυμὸν καὶ φρόνον πατήσας τὸν ἐξ ἀρχῆς, περιέφυ τὸν Ἰακώβ, καὶ σὺ δάκρυσιν ἠπαύζετο, καὶ τοῖς τῆς φύσεως νόμοις τὸ βραβύειν δυνάσασα τὰ εἰς ἀγάπην ἐδίδα.

ΤΟΥ ΑΓΓΟΥ. [Ἐκδέχεται δὲ ἔτω λοιπὸν καὶ αὐτὸν εἰς ἀγάπην τὸν Ἡσαῦ.] ἐπιστρέψει γὰρ κατὰ καιρὸς μετὰ τὴν τῶν ἐθνῶν κλήσιν ὁ Ἰσραὴλ, καὶ αὐτὸν τὸν ἐν Χριστῷ πλεον θαυμάσεται.

ε. Καὶ ἀναβλέψας, εἶδε τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδιά· καὶ εἶπε, τί ταυτά σοι ἐστὶν; ὁ δὲ εἶπε, τὰ παιδιά, οἷς ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν παῖδά σου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ παιδιά, οἷς ἠλέησέ με ὁ Θεός. ὁ Ἀκύλας ἐξέδωκεν, ἢ ἐχαρίσατο ὁ Θεὸς τῷ παιδίῳ· Σύμμαχος δὲ, ἢ ἐδώρησατο.

ς. Καὶ προσήγγισαν αἱ παιδίσκαι καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ προσήγγισε Λεία καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησαν· καὶ μετὰ ταῦτα προσήγγισε Ραχὴλ καὶ Ἰωσήφ, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ εἶπε, τί ταυτά σοι ἐστὶ, πᾶσαι αἱ παρεμβολαὶ αὐταί, αἷς ἀπήντηκα; ὁ δὲ εἶπεν, ἵνα εὕρη ὁ παῖς σου χάριν ἐνώπιόν σου κύριε. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ, ἐστὶ μοι πολλὰ ἀδελφε· ἔσω σοι τὰ σά.

ι. Εἶπε δὲ Ἰακώβ, εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ δῶρα ταῦτα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν. Ἐνεκεν τῆς εἶδον τὸ πρόσωπόν σου, ὡς ἀντιῶ ἴδοι πρόσωπον Θεῶ· καὶ εὐδοκήσεις με.

ΑΔΗΛΟΥ. Σβέννυσι γὰρ μνησικακίαν δῶρα.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἂν εἴ τις ἴδοι πρόσωπον Θεῶ. ἐπλάκεις γὰρ προσεκύνησεν, ὡς ἐνώπιον Θεῶ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Δέξαι, Φησὶ, τὰ παρ' ἐμῶν δῶρα προσαγομένα. μετὰ τὴν τοσαύτης γὰρ περιχαρείας εἶδόν σου τὸ πρόσωπον, μετ' ὅσης ἀντιῶ ἴδοι Θεῶ πρόσωπον. τῆτο θεραπείας πολλῆς ἕνεκα ἐρέθη παρὰ τῆς δικαίας, ὡς αὐτὸν καταμαλάξαι, καὶ πρὸς τὴν ἀδελφικὴν εὐνοίαν ἀγαγεῖν. Καὶ εὐδοκήσεις με, ἀντὶ τῆς, τὸ ἀρέσκον μοι ποιήσας.

ια. Λάβε τὰς εὐλογίας μου, ἃς ἤνεγκά σοι· ὅτι ἠλέησέ με ὁ Θεός, καὶ ἔσι μοι πάντα. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ ἔλαβε.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὅτι τῶσοφθὲ πάν-
» τα ἐστὶ, σαφῶς μιλῶν, λέγων· διότι ἠλέη-
» σέ με ὁ Θεός, ἔσι μοι πάντα. αἶψός γὰρ
δαὶν ὀρέγεσθαι διδάσκει, δι' ἃ τὰ πάντα
γένονε, καὶ τοῖς ἀξίοις τὰ ἐπηγγελμῖα
νέμεται.

ιβ. Καὶ εἶπεν, ἀπάραντες πορευ-
ιγ. σάμεθα ἐπ' εὐθείαν. Εἶπε δὲ αὐ-
τῶ, ὁ κύριός μου γινώσκει, ὅτι τὰ
παιδία ἀπαλώτερα, καὶ τὰ πρῶδα-
τα καὶ αἱ βόες λοχεύονται παρ' ἐμοί·
εάν ἐν καθιδιώξῳ αὐτὰς ἡμέραν μίαν,
ἀποθανῶνται πάντα τὰ κτήνη.

ιδ. Πρὸς τὸν κύριόν μου ἐμ-
παροφθὲν τὸ παιδίόν σου· ἐγὼ δὲ ἐνι-
χύσω ἐν τῇ ὁδῷ κατὰ χολῆν τῆς πο-
ρεύσεως τῆς ἐναντίον, καὶ κατὰ πόδα
τῶν παιδαρίων, ἕως τῶ ἐλθεῖν με
πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς Σηεῖρ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρὸς τὸν πατέρα
βυβλίονος ὀρμησάτω ὁ Ἰακώβ, ἵνα μὴ πάλιν
πρὸς Φθόνον κινήσῃ τὸν ἀδελφόν, (1)
σιωπαῖ καὶ ὁ ἐβλέπει, λέγει δὲ ὁ μὴ πράττει
πάνυ σοφῶς.

ιε. Εἶπε δὲ Ἡσαῦ, κατὰλείψω
μετὰ σὲ ἀπὸ τῶ λαοῦ τῶ μετ' ἐμοῦ.
ὁ δὲ εἶπεν, ἵνα τί τῆτο; ἵκανόν, ὅτι
ις. εὖρον χάριν ἐναντίον σου κύριε. Ἀπέ-
σρεψε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς
τὴν ὁδὸν αὐτῶ εἰς Σηεῖρ.

ιζ. Καὶ Ἰακώβ ἀπαίρει εἰς σκη-
νάς· καὶ ἐποίησεν αὐτῶ οἰκίας, καὶ
τοῖς κτήνεσιν αὐτῶ ἐποίησε σκηνάς·
διὰ τῆτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῶ τόπου
ἐκείνου Σηηνά.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἐν σκλιωαῖς ἐν ἄρα
κατοικεῖν τὸν Ἰακώβ, ἦτοι τὸν Ἰσραήλ,

σημεῖον ἂν γένοιτο καὶ ἐδενίκε τάχα τῶν
εὐφρονέντων ἀσυμφανῆς, τὸ παροικίαν
ἠγαθῶν πρέπειν τὰ ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ
πράγματα τῶ ἀναμύοντα ἤδη πρὸς τὸν
Θεόν, καὶ τὸν νῦν ἔχοντάς ἐκλελαμ-
πρυσμῖον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κατὰκήσσε μὲν γὰρ
ἐν σκλιωαῖς, ὅτι παροικίαν ἐν κόσμῳ τῶν
ἀγίων τὸ γένος. τὸ δὲ ἀγιοπρεπὲς αὐτῶ
δαίκενσι τὰ μεταξὺ, τὰ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ
συμβεβηκότα. μαθὼν γὰρ καὶ λελυπη-
μένος ἔμετρίως τοῖς ἀγνῶς ἠπλωμένοις
ὑπὸ θυμῶ, Συμεών τε Φημί καὶ Λουὶ, ἐπε-
τίμα σφοδρῶς, τὸ ἀνεξέικακον καὶ τὸ τλη-
παθῆς ἐν παρασμοῖς διὰ πραγμάτων ἡμῖν
ὑποφαίνων.

ιη. Καὶ ἦλθεν Ἰακώβ εἰς Σαλήμ
πόλιν Σικίμων, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χαναάν,
ὅτε ἦλθεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συ-
ρίας· καὶ παρενέβαλε κατὰ πρῶσω-
πον τῆς πόλεως.

ιθ. Καὶ ἐκτίσατο τὴν μερίδα τῶ
ἀγρῶ, ἃ ἔφησεν ἐκεῖ τὴν σκηπὴν πα-
ρὰ Ἐμμῶρ πατρὸς Συχεμ, ἑκατὸν
ἀμνῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πατρὸς Συχεμ, Ἀκύλας,
Συχεμ. ὅπερ ἐρμηνεύεται ὦμος, ἢ ὦ-
μων· ἢ ὠμίας, ἢ ὠμί. (2) Σύμμαχος,
Σοκχόθ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ Φιλο-
μαθῆς εἰς τὸ τῶ τόπου Συχεμ εἰσέληται.
μεταληφθεὶ δὲ τῆνομα Συχεμ, ὠμίας
καλεῖται· πόνος δὲ σύμβολον.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα τῶ ἀν-
δρὸς τὸ Φιλόθεον, καὶ τίνος ἐνεκεν ἀγρὸν
λαβεῖν ἐπαύσατο. καὶ ἔφησεν ἐκεῖ, Φησί,
Ε» θυσιασῆριον, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Θεόν
τῶ Ἰσραήλ. καὶ τῶ ἀγρῶ τὴν μερίδα δι' ἐδὲν
ἕτερον ὠνήσατο, ἢ ἵνα τὰς θυχαρισίας
ἀνεγένκη τῶ κοινῶ πάντων δεασότη.

κ. Καὶ ἔφησεν ἐκεῖ θυσιασῆριον,
καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐκάλεσε τὸν
Θεὸν Ἰσραήλ. ἐν πρώτοις Θεὸν Ἰσραήλ.

Κ Ε Φ. Λ Δ.

α. ἔηλθε δὲ Δείνα, ἡ θυγά-
τηρ Λείας, ἣν ἔτεκεν Ἰα-
κώβ, καταμαθεῖν τὰς
θυγατέρας τῶν ἐγγχωρίων.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ μὲν γὰρ οἶά τε παρ-
θένος καὶ νεάνις ἐτι κερρίζουσα τῆς τῶ πα-

πρὸς ἐξέθει σκλιωῖς, τὰς τῶν ἐπιχωρίων
ἐποπιθύουσα θυγατέρας· ἀνεπιθύουσα γὰρ
πῶς τὸ θῆλυ γένος αἰεὶ εἰς τὸ ἀγαπᾶν
ἐπάγεσθαι τὴν ἰσῆλυκα· τῶ Ἐμμῶρ δὲ αὐ-
τὴν ὁ Συχεμ ἐκ ἐν κόσμῳ κατεβιάζετο.
διεπαρθεύουσε γὰρ, καὶ ἀχέτοις ἤδη ἐπι-
θυμίας εἰσάλες, σκλιωκὸν ἤξει ποιείσθαι
τὴν κόρην.

ΤΟΥ

(1) Φθόνος διπλῶ παράχη τῶ ἀδελφῶ, ὡς μέλλοντι παρεδουκιεῖσθαι, σιωπαῖ, κτ. ὁ τῆς Λυγ. κώδ.
(2) Ἰσ. ὠμίας, ἢ ὠμίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λέγομεν, ὅτι ἠγάγετο ὁ Ἰακώβ τὴν Λείαν τῶν Λάβαν θυγατέρων τὴν πρεσβυτέραν. καὶ Λεία μὲν, εἰς τύπον τῆς Ἰσδαίων συναγωγῆς ἐστὶ Ῥαχὴλ δὲ, τῆς ἐξ ἔθνων Ἐκκλησίας. Λείας δὲ ἔν γέγονε τὰ τελοῦταῖα θυγάτηρ ἡ Δείνα. τύπος ἂν γείνοιτο καὶ αὐτὴ τῆς τῶν ἐκ περιτομῆς πληθῆος ἢ καὶ ἐν χρόνοις γέγονε τοῖς ἑκαταῖς, καὶ ἔς αἰωθρῶπῃσιν ὁ μονογαίης. ὅτε τοίνυν τῶν ἐκ περιτομῆς ἢ τελοῦταῖα πληθῆς ἔξω βραχὺ γενομένη τῆς πατρῴας σκλωῆς, τρεῖς τῶν κατὰ νόμων ἔθων, τοῖς ἐγγχωρίοις προσέβαλε. τρεῖς ἐπεμίσγετο κατὰ μαθήσεως λόγον τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις, ἐκ ἔτι μὲν ζῶσιν ἰσδαϊκῶς, ἐν ὑπολήψει δὲ ὡσπερ γεγυνοῦσι τῶν ἑτερογενῶν· τότε δὲ τότε διεπαρθενώετο, τῆς ἐν Χριστῷ καὶ ὑδαγγελικῆς πολιτείας παρ' αὐτῶν δεχομένη τὰ ἀέσματα. ἀλλ' ἠγανάκτεν πρὸς τῆτο τῶν Ἰακώβ παίδων τινές, τρεῖς Συμεὼν καὶ Λοῦθ', οἷτε ἐν ὑπηκόων κείμενοι τάξει, καὶ σὺν αὐτοῖς τὸ ἱερόν καὶ ἀπόλεκτον γένος. ἐρμυλωδέτα μὲν γὰρ Συμεὼν, ὑπακοή· Λοῦθ' δὲ, προσηλωμένος, ἢ ἀπόλεκτος. ὅτι δὲ τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις ἐπεφύοντο δεινῶς οἱ τῆς κατὰ νόμον ἱεροσωμῆς ἔχοντες τὰ ἀυχήματα, σωθεόντων αὐτοῖς καὶ λαῶν, πῶς ἐστὶ ἀμφιβάλλειν; ἐπέτριζον γὰρ τὸς ὀδύνας, τῶν ὑπὸ αὐτῆς γεγονότων τὴν ἐπισροφίῳ, καταφθορὰν ὀνομάζοντες. ἰδὲ γὰρ ἔφασκον πεπληρώκατε τῆς διδαχῆς ἡμῶν τὴν Ἱερουσαλήμ. ἐπειδὴ δὲ κατωειδίζον ὡς ἐκ ἔτι ζῶντας ἰσδαϊκῶς, ἐμάνθανον ὅτι τετίμητο παρ' αὐτοῖς ἡ περιτομή· τὸ διατεχίζον δὲ ὅλως εἰς διαφορὰν ἔδει, εἶπερ ἔλοιπτο νοεῖν τὰ Μαυσέως καὶ ὄν ἔδει τρόπον. ἔ γὰρ ὁ ἐν τῷ Φανερωῷ, Φησὶν, Ἰσδαῖος, ἔδὲ ἢ ἐν τῷ Φανερωῷ ἐν σαρκὶ περιτομή, ἀλλ' ὁ ἐν κρυπτῷ Ἰσδαῖος, καὶ περιτομή καρδίας ἐν πνύματι, ἔ γραμματι. ὄρας πῶς οἱ δόξαν ἔχοντες ἀλλογενῶν, συνεχηματίζοντο τοῖς Ἰσδαίοις τὴν πνύματικῶν περιτομῶν, καὶ τὸν ἐν κρυπτῷ περιφέροντες Ἰσδαῖον; ἀλλὰ καὶ ἔτως ἀπεκλόνασι προανελόντες τὸς Προφήτας, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Ἐμμανηὴλ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν εἰκόνα τῶν νοητῶν παραθείτες τὸ αἰδητόν, φέρε δὲ λέγωμεν, ὅτι σκλωῶν ὡσπερ τινὰ Δείαν τὴν ἐξαίρετον πολιτείαν οἰκῆσα ψυχῆ, πάνανγος ἔσαι καὶ καθαρά, καὶ βδελυρίας ἀπάσης ἀπηλαγμένη· εἰ δὲ ἐξοίχοιτόποι, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἀλλοφύλων ἐπίγγοιτο θυγατέρας, τρεῖς ἐν εἰ ὑβριώοιτο καὶ κατασκέπλοιο τὴν ἐν κόσμῳ ζωὴν, τὸν ὑφουάτε καὶ ὑγενῆ καταφθάρησαι νέν.

(1) Τὸ Παλαιστίνον. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἀντὶ τῶν ἐξῆς ὁ αὐτ. κώδ. ταῦδε ἔχει. ὅπερ ἡ ἀσεβέστατον. καί μοι δοκεῖ τῆτω συναγωγῆς νίξεται τὸ κάτω εἰρημόνον· ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ Ἰακώβ τῷ Συχέμ, καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς μετὰ δόλε, ὅτι ἐμίαναν τὴν ἀδελφικὴν αὐτῶν. πληθωτικῶς γὰρ εἶπε. καὶ πάλιν, ἀλλ' ὡσεὶ πρόβη χηρῶν τῆ ἀδελφῆ ἡμῶν;

A εἴη γὰρ ἂν ἐκ ἀζήμιον τὸ σιωδιατῶσαι τοῖς Φαύλοις τὰς οἷς περ ἂν γείνοιτο σκὸς τὸ διαβιώναι λαμπρῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παραφυλακτέον δὲ τοῖς παραιτημοῖς τὴν καταφθορὰν τὸ μὴ ἐξοίχεσθαι τῆς πατρῴας σκλωῆς, τρεῖς τὸ οἶκος τὸ Θεῶ, μηδὲ τὰς τῶν ἀλλοφύλων, ἢ τοῖ τῶν ἑτεροφρόνων προσβάλλειν ἀγέλαις. ἐξελεῖσα γὰρ Δείνα τῆς πατρῴας σκλωῆς, εἰς οἶκον ἀπλωέθη Συχέμ· ἀλλ' ἐκ ἂν ὑβριώθη ποτὲ τοῖς τῶ πατρὸς ὀματίοις ἐμφιλοχωρεῖν ἐλομένη, καὶ σκλωαῖς ἀγίαις ἀνδιατωματῆ. ὅτι γὰρ τὸ χρῆμα καλόν, καὶ εἰς ὄνησιν ἐκ ἀσωτελες, ἀναπέσει ψάλλων ὁ μακάριος Δαβὶδ, μίαν ἠτησάμω παρὰ Κυρίου, καὶ τὰ ἐξῆς.

B β. Καὶ εἶδεν αὐτὴν Συχέμ ὁ υἱὸς Ἐμμῶρ ὁ Χαωρραῖος, ὁ ἀρχων τῆς γῆς· καὶ λαβὼν αὐτὴν, ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς· καὶ ἐτάπεινωσεν αὐτὴν.

Γ ΛΑΗΛΟΥ. Ἐμμῶρ ὁ Χαωρραῖος, Ἀκύλας, Εὐαῖός Φησιν. Ἐμμῶρ δὲ ἐρμυλωδέτα ὄρνεον ἐκ τρώγλης.

Δ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ Παλαισιναῖον (1) ἐκ ἔχει υἱὸς Ἐμμῶρ, ἀλλ' Ἐμμῶρ μόνον ὑπαντιθόμενον, ὅτι πρὸς τῷ υἱῷ καὶ ὁ πατὴρ ἐμίανε τὴν παρθένον, (2) καὶ αὐτῆς τῆς Γραφῆς πληθωτικῶς τὸν μισμὸν ἐμφανέσης. καὶ ἐμίαναν αὐτῷ, Φησί.

ε. Καὶ πωρσέχε τῆ ψυχῆ Δείνας τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον· καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου αὐτῆ.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι, κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου; Ἐπειδὴ νεαλὴ ἢ κόρη, ἐκένα, Φησὶν, αὐτῆ διελέχθη, ἢ ἡ ἱκανὰ ἐπιπάσσασαι καὶ ἐλεῖν αὐτῷ.

Ζ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου, τρεῖς τὰ ἀρεσὰ αὐτῆς· ὡς εἶναι δηλονότι, ἐκ ἀκρῶσαν ἐβιάσατο, ἀλλὰ θέλεσαν ἔφθειρε. διὸ καὶ ὁ Θεὸς βδελυξάμενος αὐτῆς τὸ ὄχηρες, ἔ προέση αὐτῆς κατὰπερ τῆς Σάρρας καὶ τῆς Ρεβέκκας.

δ. Εἶπε δὲ Συχέμ πρὸς Ἐμμῶρ τὸν πατέρα αὐτῆ, λέγων, λάδε μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. Ἰακώβ δὲ ἤκησεν, ὅτι ἐμίανε Συχέμ ὁ υἱὸς Ἐμμῶρ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτῆ· (οἱ δὲ υἱοὶ αὐτῆ εἰς τὸ πεδίον.)

Dd 2 παρε-

5. παρεσιώπησε δὲ Ἰακώβ, ἕως τῆς ἐλ-
θεῖν αὐτῆς. Ἐξῆλθε δὲ Ἐμμώρ ὁ
πατὴρ Συχέμ πρὸς Ἰακώβ, λαλή-
σαι αὐτῷ.

ζ. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακώβ ἦλθον ἐκ τῆς
πεδῆς. ὡς δὲ ἤκισαν, κατενύγησαν
οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς
σφόδρα, ὅτι ἄχρημον ἐποίησεν ἐν Ἰσ-
ραὴλ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς
Ἰακώβ· καὶ ἔχ' ἔτως ἔσαι.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστι, κατε-
» νύγησαν; Ἐλυπήθησαν, ἐκ ἀνεκτὸν αὐ-
» τοῖς ἄφθνη, ἀλλὰ καὶ πάνυ χαλεπὸν, καὶ
» λύπης αὐτῆς ὑπόθεσις γέγονε. λυπηρὸν
» γὰρ φησὶν ἰὼ αὐτοῖς σφόδρα, ὅτι ἄχρημόν
» ἐποίησε, καὶ τὰ ἐξῆς.

» ** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οἱ περὶ Συμεῶνα
καὶ Λοβὶ, μετὰ τὸ ὑβριδιῶσαι εἰς αὐτῶν
» τῶν σωφροσύνην τῶν ἀδελφῶν, κατενύ-
» γησαν, τρεῖς κατεπλήγησαν, καὶ κατε-
» τρώθησαν ὑπὸ ζήλῳ· καὶ ἔτως εἰς ἀμετά-
» βητον ἐξέπεσαν ὀργῶν, ὡς καὶ δόλω ἢ μό-
» νον τὸν ὑβριστῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν αὐτῶν
» τῶν πόλιν ἠβηδὸν κατασφάξαί.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς δὲ ἤκισαν, κα-
» τενύγησαν, τρεῖς ἐψατο αὐτῶν. Καὶ
» ἔχ' ἔτως ἔσαι, ἢ προβήσεται αὐτοῖς ὁ σκο-
» πὸς αὐτῶν.

η. Καὶ ἐλάλησεν Ἐμμώρ αὐτοῖς,
λέγων, Συχέμ ὁ υἱός μου παρείλετο
τῇ ψυχῇ αὐτῆς τὴν θυγατέρα ὑμῶν·
δοτε ἔν' αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς ἤδη
τὸν μέλλοντα καταλήψεσθαι αὐτὸν ὀλε-
» θρον μιλῶσι. προείλετο φησὶ τῇ ψυχῇ,
» ἀντὶ τῆς τῶν ψυχῶν αὐτῆς ἐξέδωκεν ὑπὲρ
» τῆς θυγατρὸς αὐτῶν. ἐκείνος μὲν ἔλεγε,
» τῶν ἐπιθυμίαν αὐτῆς τῶν ἐπὶ τῶν κόρῳ δη-
» λῶν· μετὰ βραχὺ δὲ ἐμάνθανον, ὅτι τῆς
» ἀπωλείας καὶ ἑαυτῆς καὶ πάντων τῶν αὐ-
» τόθι τῆτο ἔσαι ὑπόθεσις.

θ. Καὶ ἐπιγαμβρεύσαθε ἡμῖν·
τὰς θυγατέρας ὑμῶν δοτε ἡμῖν, καὶ
τὰς θυγατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς
ι. ὑμῶν. Καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖτε· καὶ
ιδεὶ ἡ γῆ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν. κα-
» τοικεῖτε, καὶ ἐμπορευέσθε ἐπ' αὐτῆς,
ια. καὶ ἐγκλιᾶσθε ἐν αὐτῇ. Εἶπε δὲ Συ-
» χέμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ
» πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς, εὐρυμι-
» χάριν ἐναντίον ὑμῶν· καὶ ὃ ἐὰν εἴποι-
» τε δώσομεν.

ιβ. Πληθύνετε τὴν Φερνὴν σφό-
» δρα, καὶ δώσω καθ' ὅτι ἂν εἴποιτέ-
» μοι. καὶ δώσετέ μοι τὴν παιδα ταύ-
» την εἰς γυναῖκα.

A ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆτο γὰρ, τῆ-
» το τὸ ὀλέθριον πάθος πάντα πείθει τὸν
» ἄλόντα καταδέξασθαι, μέχρις ἂν αὐτὸν
» εἰς αὐτὸν ἀγάγη τῆς ἄδης τὸν πυθμένα.

ιγ. Ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακώβ
τῷ Συχέμ, καὶ Ἐμμώρ τῷ πατρὶ αὐ-
» τῆς μετὰ δόλω· καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς,
» ὅτι ἐμίαναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν.

B ιδ. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς Συμεὼν καὶ
» Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας, οἱ υἱοὶ Λείας,
» ἢ δυνησόμεθα ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τῆ-
» το, δεῖναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀν-
» θρώπων, ὡς ἔχει ἀκροβυστίαν· ἐστὶ γὰρ
» ὄνειδος ἡμῖν.

Γ ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τότε δὴ τότε Συμεὼν καὶ
» Λοβὶ, οἱ τῆς νεανίδος ἀδελφοὶ παρεθήγον-
» το πρὸς ὀργὰς, καὶ ἀφόρητον ἐποιῶντο
» τῶν ὑβρίων, ἀνόσιά τε λοιπὸν καὶ κατὰ τῶν
» ἠδικηκότων ἐσκέποντο δρᾶν. ἀναπίπτει
» μὲν γὰρ τὰς ἀπὸ Σικίμων τῶν πατρῶων
» αὐτῆς, καὶ νονομιστικῶν σωτελέσασθαι πε-
» ριτομῶν· ἀπεκρίνονασι δὲ, παντὸς ἐλέως καὶ
» οἰκτιρῶν εἰς ἅπαν ἐξηρημίων. ἀλλ' ἠγα-
» νάκει ἐπὶ τέτοις ὁ θεωπέσιος Ἰακώβ.

Δ ιε. Μόνον ἐν τῆτω ὁμοιωθήσομεθα
» ὑμῖν, καὶ οἰκήσομεν ἐν ὑμῖν, ἐὰν γέ-
» νησθε ὡς ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, ἐν τῷ πε-
» ριμηθῆναι ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν. Καὶ
» δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν,
» καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν ληψό-
» μεθα ἡμῖν γυναῖκας, καὶ οἰκήσομεν
» παρ' ὑμῶν, καὶ ἐσόμεθα ὡς γένος ἐν.

ις. Ἐὰν δὲ μὴ εἰσακῆσθε ἡμῶν τῆς περι-
» τέμνεσθαι, λαβόντες τὰς θυγατέρας
» ἡμῶν, ἀπελευσόμεθα. Καὶ ἤρξαν
» οἱ λόγοι ἐναντίον Ἐμμώρ, καὶ ἐναν-
» τίον τῷ Συχέμ τῆς ἑσ' Ἐμμώρ.

ιδ. Καὶ ἐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος τῆς ποιῆσαι
» τὸ ῥῆμα τῆτο· ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυ-
» γατρὶ Ἰακώβ. αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξέ-
» τατος πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τῆς πα-
» τρὸς αὐτῆς. Ἦλθε δὲ Ἐμμώρ καὶ
» Συχέμ ὁ υἱὸς αὐτῆς πρὸς τὴν πόλιν
» τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ ἐλάλησαν
» πρὸς τὰς ἀνδρας τῆς πόλεως αὐτῶν,
» λέγοντες, Οἱ ἄνθρωποι ἔστω εἰρη-
» νοί εἰσι, μεθ' ἡμῶν οἰκίτωσαν ἐπὶ
» τῆς γῆς, καὶ ἐμπορευέσθωσαν αὐτὴν·
» ἢ δὲ γῆ ἰδεὶ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν.
» τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα
» ἡμῖν γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας
» ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς. Μόνον ἐν τῆ-
» τῳ ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι
» τῆς κατοικεῖν μεθ' ἡμῶν, ὡς εἶναι
» λαὸν ἕνα· ἐν τῷ περιτέμνεσθαι ἡμῶν
» πᾶν ἀρσενικόν, καθὰ καὶ αὐτοὶ πε-
» ριτέ-

κγ. ριτέτμηται. Καὶ τὰ κνήμη αὐτῶν, καὶ τὰ τετράποδα, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἔχ ἡμῶν ἔσαι; μόνον ἐν τῷ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσασιν μεθ' ἡμῶν.

κδ. Καὶ εἰσήκισαν Ἐμμῶρ, καὶ Συχέμ τῶ ἡδ' αὐτῶ πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν. καὶ περιετέμνοντο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν πᾶς ἄρσην.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδὲν ὠφέλησεν αὐτὸς ἢ περιτομή. ἔ γὰρ θεοσεβείας ἐνεκεν περιετμήθησαν. ἀλλ' οἱ μὲν ἄρχοντες, ἡδονῆς χάριν· οἱ δὲ ὑπήκοοι, δια φόβου. ἄλλως τε καὶ τύπος τῶ τὰ γινόμενα τῆς ὑπερον πάντων τῶν Παλαισίνων ἀπωλείας.

κε. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ, ἔλαβον οἱ δύο υἱοὶ Ἰακώβ Συμεῶν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας, ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτῶ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς, καὶ ἀπέκλειναν πᾶν ἀρσενικόν.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστιν, εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς; καίτοι δύο μόνοι ὄντες, πρὸς τοσούτον πληθὸν παρελάττοντο. Ἀλλὰ πολλῶν αὐτοῖς τὴν ἀσφάλειαν προεξέκεινε τὸ πάντας ἐκείνους καθάπερ τραυματίας κείδαι. ἵνα γὰρ τῷτο ἡμῖν δῆλον ποιῆσιν ἢ θεία Γραφή, φησὶν· ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ. τῷτο ἐκείνοις τὴν ἀσφάλειαν κατεσκόδαζε, καὶ τὸς δύο ἰχυροτέρους τῶν πολλῶν εἰργάζετο.

* * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Σικιμίται κολάζονται καταπεπλωκότες, τὴν ἀγίαν ὑβρίζοντες παρδάνον. τᾶφος ἢ κόλασις αὐτοῖς, καὶ τὸ μνημόσυον τῆς ἐπιτιμίας εἰς σωτηρίαν παιδαγωγεί.

κς. Τόντε Ἐμμῶρ καὶ Συχέμ τὸν υἱὸν αὐτῶ ἀπέκλειναν ἐν σωματιμαχίρας· καὶ ἔλαβον τὴν Δείναν ἐκ τῶ οἴκου Συχέμ, καὶ ἀπῆλθον. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακώβ εἰσῆλθον ἐπὶ τὸς τραυμα-

κγ. τίας, καὶ διήρπασαν τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἔμειναν Δείναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. Καὶ τὰ πρῶτα αὐτῶν, καὶ τὸς βόας αὐτῶν, καὶ τὸς ὄνους αὐτῶν, ὅσατε ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅσα ἐν τῷ πεδίῳ, ἔλαβον. Καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἠχμαλώτευσαν· καὶ διήρπασαν ὅσατε ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις.

λ. Εἶπε δὲ Ἰακώβ Συμεῶν καὶ Λευὶ, μισητόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με εἶναι τοῖς κατοικοῦσι πᾶσαν τὴν γῆν, ἔντε τοῖς Χαναταῖς, καὶ τοῖς Φερεζαίοις. ἐγὼ δὲ ὀλιγός εἰμι ἐν ἀριθμῷ· καὶ συναχθέντες ἐπ' ἐμὲ συγκόψοσι με, καὶ ἐκτριβήσομαι ἐγὼ, καὶ ὁ οἶκός μου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἠγανάκησε δὲ Ἰακώβ περὶ αὐτῶν. ἐνόμιζε γὰρ αὐτὸς ὀσεβῆν. (1)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλ' ἠγανάκῃ ἐπὶ τῶ τοῖς ὀσεβέσιος Ἰακώβ, [ἐπετίματε, λέγων· μισητόν με πεποιήκατε, ὥστε πονηρόν με εἶναι τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν. ἔ γὰρ μεμέτρηται τοῖς ἀπεκλονόσι τὰ ἐξ ὀργῆς, ἔτε μὲν ὡς ὑπὸ πατρὶ τετραμμένοι δικαίῳ πεφρονήκασι τὴν τῶν ἐκ εἰς ἅπαν ἐκτετραμμένων. πεπορδήκασι γὰρ, ἀπεκλόνασι δὲ τὸς σιμελομάνους τὰ ἴσα φρονεῖν αὐτοῖς, καὶ πῖσαι τεταρρήκότητας.]

λα. Οἱ δὲ εἶπαν, ἀλλ' ὡσεὶ πόρνη χρῆσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν;

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα τὸς παῖδας σωφροσύνης ἀνεκὴν τὴν ἀμειναν ἐπιδαΐαμάνους. ἀπολογῶνται γὰρ τῷ πατρὶ, καὶ φασὶ· κατήχωναν ἡμᾶς, ὡς εἶπεν, ὡσεὶ πόρνη ἐχρήσαντο τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν. καὶ διὰ τῷτο, τῷτο ποιῆσαι κατ' ἀποκαθάρσιν, ἵνα καὶ τοῖς εἰς τὸ ἐξῆς διδασκαλία γνήται, μὴ τοιαῦτα τολμᾶν.

Κ Ε Φ. Λ Ε.

α. ἴπε δὲ ὁ Θεὸς Ἰακώβ, ἀνα-
 σὰς, ἀνάβηθι εἰς τὸν τό-
 πον Βαιθὴλ· καὶ οἶκει
 ἐκεῖ· καὶ ποιήσον ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ
 Θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι, ἐν τῷ ἀποδι-
 δράσκειν σε ἀπὸ πωροσώπυρ Ἡσαῦ τῶ
 ἀδελφῆ σου.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
 εἶδεν αὐτὸν δεδοικότεν διὰ τὰ ὑπὸ τῶν παί-
 δων γεγενημένα τῷ αὐτόθι οἴκησιν, εἶπε,
 » Φησὶν, ὁ Θεὸς· ἀνασὰς, ἀνάβηθι εἰς τὸν
 » τόπον Βαιθὴλ· καὶ οἶκει ἐκεῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Βαιθὴλ ἐρμωδύεται οἶκος
 Θεῶ. ἐκεῖ γὰρ ὤφθη αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐν τῷ
 ἀποδιδράσκειν.

β. Εἶπε δὲ Ἰακώβ τῷ οἴκῳ αὐτῶ,
 καὶ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτῶ, ἄρατε τὰς
 Θεὰς τὰς ἄλλοτρίους τὰς μετ' ὑμῶν ἐκ
 μέσσω ὑμῶν, καὶ καθαρῖσαθε, καὶ
 ἀλλάξατε τὰς σολὰς ὑμῶν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ποίους ἀντις
 εἶποι Θεὸς; εἰδαμὲν γὰρ εἶναι Θεὸς αὐ-
 τὸν ἐσχηκότα. ἀνωθεν γὰρ καὶ ἐξ ἀρχῆς
 Φιλόθεος ἢ ὁ δίκαιος. Ἄλλ' αἰνιτλούμενος
 ἴσως τὰς Θεὰς τὰς τῶ Λάβαν, ἧς ἡ Ρα-
 χὴλ ἢ ὑφελομένη, διὰ τὸ τῶ Φησὶν· ἐπι-
 δὴ μέλλομεν τῷ ἀληθινῷ Θεῷ, τῷ αἰετοῖ
 τῷ παρ' αὐτῶ προσασίαν νεύοντι, τὰς
 θυγατρίας ἀναφέρειν, ἐξάρατε, εἰτι-
 » ναῖς ὑμῖν εἰδῶλα, καὶ καθαρῖσαθε, καὶ
 » ἀλλάξατε τὰς σολὰς ὑμῶν, καὶ ἔστω ἐπὶ
 τῷ πόλιν ὀρμήσομεν· καὶ ἔξωθεν ἢ ἔσω-
 θεν αὐτὰς καθάραντες, ἔστω σωέλθετε
 μὴ μόνον τῇ τῶν ἱματίων φαιδρότητι τῷ
 καθαρῷτητά δακρυώτες, ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν
 εἰδώλων ἀφαιρέσει τὰς λογισμὰς τῆς δια-
 νοίας ἐκκαθάραντες, ἔστω ἀνέλθωμεν
 ἐπὶ τῷ Βαιθὴλ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίνα τρόπον εἰς οἶ-
 κον ἰσάει προσήκει Θεῶ, καθίστησιν ἀαρ-
 γῆς τοῖς ἐπομνίοις αὐτῷ. ἀποβαλεῖν γὰρ
 ἐκέλευσε, συρφετὸν ὡσπερ τινα καὶ ἀκα-
 θαρσίαν, τὰς ἄλλοτρίους Θεὰς, καὶ ἀλλά-
 ξαι τὰς σολὰς. ὁ δὲ καὶ δρᾶν ἔθος εἰς
 ὄψιν ἡμᾶς καλεσμένους Θεῶ, καὶ εἰς τὸν
 θεῖον αὐτῶ ναὸν ἀγελαύνοντας, κατὰ τὸν
 καιρὸν μάλιστα τῶ ἀγίῳ βαπτίσματος. δεῖ
 γὰρ ἡμᾶς ποιῆσαι μὲν ὡσπερ ἐκ μέσσω τὰς
 ἄλλοτρίους Θεὰς, καὶ τῆς τοιαύτης δὲ πλάνης
 ἀποφοιτῶντας λέγειν, ἀποτάσομαι σοι
 σατανᾶ, καὶ πάση τῇ πομπῇ σου, καὶ πά-
 ση τῇ λατρείᾳ σου. δεῖ δὲ πάντας ἡμᾶς
 ἀλλάξαι καὶ τῷ σολῶ, ἀποδομείνους μὲν
 ὡσπερ τὸν παλαιὸν ἀνδρῶπον τὸν φθαιρό-
 μενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης,
 μεταμορφωμένους δὲ τὸν νέον τὸν ἀνακαι-
 νύμενον κατ' εἰκόνα τῶ κλισαντος αὐτόν.

γ. Καὶ ἀνασάντες, ἀπάρωμεν εἰς
 Βαιθὴλ· καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυσια-
 στήριον τῷ Θεῷ τῷ ἐπακῆσαντίμα ἐν
 ἡμέρᾳ θλίψεως, ὃς ἦν μετ' ἐμῶ, καὶ
 διέσωσέ με ἐν τῇ ὁδῷ, ἣ ἐπορεύθην.

β., ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἀνασάντες ἀ-
 » ναβῶμεν εἰς Βαιθὴλ, προφητεία τῆς κλη-
 » σεως τῶν ἐθνῶν, ἀνιόντων εἰς οἶκον Θεῶ.
 τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ Βαιθὴλ.

δ. Καὶ ἔδωκαν τῷ Ἰακώβ τὰς
 Θεὰς τὰς ἄλλοτρίους, οἱ ἦσαν ἐν ταῖς
 χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν
 τοῖς ὠσὶν αὐτῶν· καὶ κατέκρυψεν
 αὐτὰ Ἰακώβ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν
 ἐν Σικίμοις· καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰ ἕως
 τῆς σημερον ἡμέρας.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀποβεβλήκασι καὶ
 τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν αἰ μετὰ τῶ Ἰακώβ γυναι-
 κες. εἰσελθῆσαι γὰρ καὶ γυναικες εἰς οἶ-
 κον Θεῶ, κόσμημα μὲν εἶδεν ἔχουσαι σαρ-
 κικόν, ἀπολύσαι δὲ καὶ αὐτὰς τὰς τρί-
 χας, ἐγκλημάτων τάχα πρὸς τῶν ἐξ ἐμ-
 πλοκῆς τὰς ἐαυτῶν ἀπαλλάττει κεφαλας.
 τῆτο ἀνάφημι τὸ περιελεῖν τὰς γυναι-
 κας τὸν ἐν τοῖς ὠσὶ κόσμον.

ε. Καὶ ἐξῆρεν Ἰσραὴλ ἐκ Σικίμων,
 καὶ ἐγένετο φόβος Θεῶ ἐπὶ τὰς πό-
 λεις τὰς κύκλω αὐτῶ· καὶ ἐ κατε-
 σ. δῶξαν ὀπίσω τῶν ὑμῶν Ἰσραὴλ. Ἦλ-
 θε δὲ Ἰακώβ εἰς Λαβὰν, ἧς ἐν γῆ
 Χαναὰν, ἧ ἐστὶ Βαιθὴλ, αὐτὸς, καὶ
 ζ. πᾶς ὁ λαὸς, ὃς ἦν μετ' αὐτῶ. Καὶ
 ἀκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ ἐκά-
 λεσε τὸ ὄνομα τῶ τόπου ἐκεῖνος, Βαι-
 θὴλ· ἐκεῖ γὰρ ἐπέφάνη αὐτῷ ὁ Θεὸς,
 ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν ἀπὸ πωροσώπυρ
 Ἡσαῦ τῶ ἀδελφῆ αὐτῶ.

η. Ἀπέθανε δὲ Δεβόρρα ἡ τροφὸς
 Ῥεβέκκας, καὶ ἐτάφη κατώτερον
 Ζ Βαιθὴλ ὑπὸ τὴν βάλανον· καὶ ἐκά-
 λεσε Ἰακώβ τὸ ὄνομα αὐτῆς, βά-
 λανος πένθους.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁρᾶς πῶς αἰε
 ἀπὸ τῶν συμβαινόντων τὰς τόπους ὀνόμα-
 ζαν, ὡσεὶ διωκεῖ διασώζεσθαι τῷ μνήμῳ;
 Καὶ πῶς ἀντις εἶποι, ἡ τροφὸς τῆς Ῥε-
 βέκκας σωτῆ τῷ Ἰακώβ πρόσφατον ἀπὸ
 τῆς Μεσοποταμίας παραγομομίῳ, καὶ
 Η μηδέπω τῷ πρὸς τὸν πατέρα σωτυχίαν
 ποιησαμένῳ; Ἡ τάχα τῆτο ἀν εἰπομεν,
 ὅτι ἰώκα ἀπὸ τῶ Λαβαν ἐπαυῆς, σωα-
 νελθεῖν τῷ Ἰακώβ ἐπεθύμησεν, ὡσεὶ διὰ
 μακρῶ τῶ χρόνου τῷ Ῥεβέκκαν θεάσα-
 δαι.

δαμ· καὶ πρὶν τὰ τῆς σωτηρίας γενέ- A
δαμ, ἐκεῖ τὸν βίον κατέλυσεν.

θ. Ὡφθη δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἰακώβ
ἔτι ἐν Λαζαῖ, ὅτε παρεγένετο ἐκ Με-
σοποταμίας τῆς Συρίας· καὶ εὐλό-
γησεν αὐτὸν ὁ Θεός.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εὐεκεν
» πρόσκειται τὸ, ἔτι; Οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ'
» ἵνα μάθῃς, ὅτι καὶ ἤδη ἐν τῷ τόπῳ τῆτι
» ὦφθη αὐτῷ πρότερον, ὡς καὶ φάσκει τὸν
» ἀδελφόν, ἐπὶ τῷ Μεσοποταμίᾳ ἐποιεῖτο
» τῷ ὄρμῳ. καὶ νῦν ἐν Φησί, καθάπερ τό-
» τε ὦφθη αὐτῷ ἀπιόντι, ἔτω καὶ νῦν ἐπα-
» νερχομένῳ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐπιφαίνεται,
» καὶ βεβαίως τὰς ὑποχέσεις, ὡς ὡς ἀ-
» πῆει πρὸς αὐτὸν ἐποίησατο, παρασκυβῶ-
» ζων τὸν δίκαιον θάρσῃσιν τοῖς ἐπηγγελ-
» μένοις, καὶ μὴ διὰ τὸν ἐν μέσῳ χρόνον
» εὐδοιάσαι.

ι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, τὸ
ὄνομά σε Ἰακώβ εἰ κληθήσεται ἔτι
Ἰακώβ, ἀλλ' ἢ Ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνο-
μά σε.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καί τοι καὶ ἤδη
» τῷ προσηγορίᾳ αὐτῷ ὡς ἐπιθεῖς, ὡς καὶ
» τῷ διάβασιν ἐποίησατο τῷ Ἰαβώχ, ἀλλὰ
» πλείονα πληροφορίαν εἰσφέρει τῷ δίκαιῳ
» βεβόητος, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ ποιεῖται
» πρὸς αὐτὸν ὄλογον, καὶ φησιν, Ἰσραὴλ
» κληθήσεται τὸ ὄνομά σε.

ια. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, ἐγὼ ὁ
Θεός σε· αὐξάνε, πληθύνε. ἔθνη
καὶ συναγωγὰ ἔθνῶν ἔσονται ἐκ σε,
καὶ βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σε ἔξε-
ιβ. λεύσονται. Καὶ τὴν γῆν, ἣν δέδω-
κα τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ Ἰσαὰκ, σοὶ
δέδωκα αὐτήν· σοὶ ἔσαι, καὶ τῷ
σπέρματί σε μετὰ σὲ δώσω τὴν γῆν
ταυτήν.

ιγ. Ἀνέβη δὲ ὁ Θεός ἀπ' αὐτῶ ἐκ
τῶ τόπου, εἰ ἐλάλησε μετ' αὐτῶ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀνέβη, φη-
» σιν, ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτῶ· ἔχ' ἵνα καὶ ἐν τόπῳ
» νομίσωμεν περικεκλειῖσθαι τὸ θεῖον, ἀλλ'
» ἵνα καὶ διὰ τῆς μάθωμεν αὐτῶ τῷ ἀφά-
» τον Φιλανθρωπίαν, ὅτι τῇ ἀνθρωπίνῃ
» ἀδυναμίᾳ συγκαταβαίνουσα ἢ τῷ πνεύματος
» χάρις, ἔτως ἅπαντα διηγείται. τὸ γὰρ
» ἀνέβη καὶ κατέβη, ἀνάξιον Θεῶ. ἀλλ'
» ἐπειδὴ τῆτι μάλις τεκμήριον τῆς ἀφά-
» τας αὐτῶ Φιλανθρωπίας, τὸ διὰ τῷ ἡμε-
» τέραν διδασκαλίαν καὶ τῆς παχύτητος
» τῶν τοιῶτων ῥημάτων ἀνέχεσθαι, διὰ τῶ-
» το ἀνθρωπίνους λέξεσι κέχρηται, ἐπειδὴ
» εἰς διωκτὸν ὡς ἑτέρως τῷ ἀκόλῳ τῷ
» ἀνθρωπίνῳ ἀνεγκεῖν τῶν λεγομένων τὸ
» ὕψος, εἰ πρὸς τῷ ἀξίᾳ τῶ δεσπότη ἡμῶν
» διελέγετο.

ιδ. Καὶ ἔστησεν Ἰακώβ στήλην ἐν
τῷ τόπῳ, ὃ ἐλάλησε μετ' αὐτῶ ὁ
Θεός, στήλην λιθίνην· καὶ ἔσπεισεν
ἐπ' αὐτήν σπονδὴν, καὶ ἐπέχεεν ἐπ'
ιε. αὐτήν ἔλαιον. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ
τὸ ὄνομα τῶ τόπου, ἐν ὃ ἐλάλησε μετ'
αὐτῶ ἐκεῖ ὁ Θεός, Βαιθὴλ.

» ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὅταν τοίνῳ ἀναβῶμεν
» εἰς Βαιθὴλ, τρεῖς εἰς οἶκον Θεῶ, ἐκεῖ
» τὸν λίθον ἐπιγνωσόμεθα· λίθον τὸν ἐκ-
» λεκτὸν, τὸν εἰς κεφαλῇ γεγονότα γωνίας. Ψαλ. 117. 22.
» τρεῖς Χριστόν. ὁψόμεθα δὲ χριστόμενον
» παρὰ τῶ πατρὸς εἰς ὀφροσώλῳ καὶ ἀ-
» γαλλίαμα πάσης τῆς ὑπ' οὐρανόν. κέχρη- Ψαλ. 44. 7.
» σαι γὰρ, ὡς ἐφω, παρὰ τῶ Θεῶ καὶ πα-
» τρὸς ὁ υἱός, ἢ πάντων ἡμῶν ὀφροσώλῳ, τὸ
» οἰκουμενικὸν ἀγαλλίαμα, κατὰ τῷ τῶ Προ-
» φῆτις φωνῇ. ἴσοις γὰρ καὶ τῶτο προ-
» νατυπόμενον ἐν τοῖς ἀορίτως ἡμῶν εἰρημέ-
» νοις. ἀνεστήλα γὰρ Ἰακώβ τὸν λίθον,
» ἐλαίωτε καὶ οἶνω καταρδύων αὐτόν. τύ-
» πος δ' ἄρα τὸ δρώμενον ὡς μυστήρις τῶ κα-
» τὰ Χριστόν.

ιε. Ἀπάραι δὲ Ἰακώβ ἐκ Βαι-
θὴλ, ἐπήξεν τὴν σινηνὴν αὐτῶ ἐπέκει-
να τῶ πύργῳ Γάδερ. ἐγένετο δὲ ἡνί-
κα ἤγγισεν εἰς Χαβαθραῖ ἐλθεῖν εἰς
γῆν Ἐφραθα, ἔτεκε Ῥαχήλ· καὶ
ἐδυσόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Προσωτέρῳ
» πάλιν ἀναχωρεῖ ὁ δίκαιος, ἐπειγόμενος
» κατὰ μικρὸν φθάσαι τὸν τόπον εἰς ὃ κα-
» τῶκει ὁ Ἰσαὰκ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπέκεινα τῶ πύρ-
» γῳ Γάδερ. ἐκ ὀφθῆως τυχόν, ἀλλὰ με-
» τὰ χρόνον. ὁ γὰρ Θεὸς εἶπεν αὐτῷ οἰκῆ-
» σαι ἐν Βαιθὴλ.

ιζ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σιληρῶς
αὐτῶν τίλειν, εἶπεν αὐτῇ ἡ μαῖα,
θάρσει, καὶ γὰρ ἔτος σοὶ ἐστὶν υἱός.

ιη. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφίεναι αὐ-
τῶν τὴν ψυχὴν· ἀπέθνησκε γὰρ·
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῶ, υἱὸς ὀδύνης-
μα· ὁ δὲ πατὴρ ἐκάλεσεν αὐτὸν
Βενιαμίν.

» * ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οἶμαι δὴ ἐν, ὅτι νοοῖ-
» το ἀν' εἰκότως υἱὸς ὀδύνης ὁ λαὸς καὶ ἡ ἐν
» ἐσχάτοις τῶ αἰῶνος καιροῖς τῶν πισθόντων
» πληθύς. κατ' ἐκάτο γὰρ ἔσαι καιρῶ καὶ
» ὁ τῆς ἀνομίας υἱός, ὁ ἀντικείμενος καὶ 2. Θεο. 2. 4.
» ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεόν,
» ἢ σέβασμα.

» ΔΗΛΟΥ. Ὁ μακάριος Παῦλος πρό-
» τερον μὲν πορθῶν τῷ ἐκκλησίαν υἱὸς ὀδυ-
» νης ὡς, ὕστερον δὲ γέγονεν υἱὸς διωκόμενων.

ιθ. Ἀπέ-

ιθ. Ἀπέθανε δὲ Ῥαχὴλ, καὶ ἔτάφη ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἱπποδρόμου Ἐφραθα, αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ τῆς Ῥαχὴλ θάνατος σημαίνει πρὸ πάντως τῆς τῶν πεισθόντων ἀγέλης, τρεῖς τῆς ἐκκλησίας, τὸν ἐν Χριστῷ νοόμενον θάνατον, εἰς ἑτέραν ὡς ἀποφέροντα ζωὴν· εἶπερ ἐστὶν ἀληθές, ὅτι τὰ καθ' ἡμᾶς μεταστραφῆται ἐκ φθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν, ἐκ θανάτου πρὸς ζωὴν, ἐξ ἀδικίας εἰς δικαιοσύνην, ἐξ ἀτιμίας εἰς δόξαν, ἐκ μεμετρημένων καιρῶν εἰς μακροχρόνιον βίον.

κ. Καὶ ἔστησεν Ἰακώβ στήλην ἐπὶ τῆς μνημείου αὐτῆς· αὕτη ἐστὶν ἡ στήλη μνημείου Ῥαχὴλ, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Πλείστα μὲν τῶν ἀγίων κεκοίμωται γυναικῶν, ἐπὶ μόνῳ δὲ τῷ μνηματι Ῥαχὴλ ὁ μουσικός καὶ ἱερός ἀνεσηλώθη λίθος. τί δὲ αἰτεῦσθαι δίδωσι νοεῖν τοῖς θυματοδέξοις τὸ ἀίνιγμα; Βεβασιλεύσει ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως, κατέληξε δὲ τότε τῆς καθ' ἡμῶν τυραννίδος, ὅτε καὶ αἰλωθρώπησεν ὁ μονογενής, καὶ ὡς περ τινὰ παρθεῖον ἀγνῶν ἑαυτῷ παρέστη τῷ ἐκκλησίαν, ἧς εἰς εἰκόνα παρελείφθη Ῥαχὴλ. ἔκβεν τὸ μὴ τεθεῖσθαι λίθος ἐπὶ τοῖς ἑτέροις μνημείοις, σημαῖον ἂν γένοιτο καὶ μάλα τραγικόν, τῆς μήπω τὸν καθ' ἡμῶν κατηγωνίδα θάνατον, ἅτε δὴ καὶ ἔπω καθ' ἡμᾶς γεγονότος τῆς μονογενῆς. ἐπειδὴ δὲ γέγονε καθ' ἡμᾶς, τρεῖς ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ τὸν τῆς σαρκὸς ὑπομένει θάνατον, οἰκονομικῶς τέθειται ἐν μνημαίῳ, γέγονεν ἡμῖν λίθος οἷα τις καὶ ὑποσημαίον, τῷ τῆς ἀνθρώπου φύσιν ἀνέχων εἰς ἀφθαρσίαν, καὶ εἰς τὸ διώσθαι νικᾶν τὸν ἐξ ἀρᾶς τε καὶ ἀμαρτίας ἀναφύοντα θάνατον. αἶψα γὰρ ὁ Χριστός, ἐκεί πρὸ πάντως καὶ πλημμελημάτων ἄφεσις, καὶ δικαιοσύνη διὰ πίστεως. ἔκβεν ἔκ ἀπέστη τῶν ἐν πίσει κεκοιμημένων. γράφει δὲ καὶ ὁ

Κολασ. 3.
3, 4. ἡ ζωὴ ὑμῶν κέρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ. ὅταν ὁ Χριστός Φανερωθῇ ἡ ζωὴ

Α., ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ Φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ. (1)

κα. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα κατώκησεν Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ, ἐπορεύθη Ῥαβὶμ, καὶ ἐκοιμήθη μετὰ Βάλλας τῆς παλαιᾶς τῆς πατρὸς αὐτῆ· καὶ ἤκτισεν Ἰσραὴλ, καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτῆ.

Β. ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οὐκ ἔν ἐν εἰκόνα τῆς Ἰσραὴλ σωμαγωγῆς τῷ τῆς Ἰακώβ ἀνοήσομεν παλαιάδα, Φημί δὴ τῷ Βάλλαν, ἢ κεκοινώνηκεν ὁ Ῥαβὶμ, τρεῖς ἐστὶν ὁ λαὸς ὁ πρῶτος· καθότι ἐρμηνεύεται μὲν ἡ Βάλλα, πεπαλαιωμένη, βεβηλώσεως γε μὴν ἕως, ὁ Ῥαβὶμ. πεπαλαιώται δὲ ὡς περ καὶ ἐρμηνεύεται μὲν ἡ τῶν Ἰσραὴλ σωμαγωγῆ, ἀντανέφυ δὲ ὁ νέος καὶ ἐν πίσει λαός.

Γ. κβ. Ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακώβ δώδεκα. κα. Υἱοὶ Λείας, πρωτότοκος Ἰακώβ, Ῥαβὶμ, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰσδὰς, Ἰσαάκας, Ζαβουλὼν.

κδ. Υἱοὶ δὲ Ῥαχὴλ, Ἰωσήφ, καὶ Βενιαμίν.

Δ. ΑΔΗΛΟΥ. Σωμαγωγῆ καὶ τὸν Βενιαμίν μετὰ τῶν ἐν Μεσοποταμίᾳ. παρθεῖς γὰρ ἡ ἡδὴ ἐκέσσε.

κε. Υἱοὶ δὲ Βάλλας παιδίσκης Ῥαχὴλ, Δὰν, καὶ Νεφθαλείμ. κς. Υἱοὶ δὲ Ζελφὰς, παιδίσκης Λείας, Γὰδ, καὶ Ἀσήρ. ἔτοι υἱοὶ Ἰακώβ, οἱ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας. Ἦλθε δὲ Ἰακώβ πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτῆ εἰς Μασσῆ, εἰς πόλιν τῆς Εὐαίς· αὕτη ἐστὶν ἡ Χεβρών ἐν γῆ Χαναάν, ἢ παρώκησεν Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ. Ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαὰκ, ὡς ἔζησεν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐκλιπὼν Ἰσαὰκ ἀπέθανε· καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτῆ πρεσβύτερος ἢ πληρέρης ἡμερῶν· ἢ ἔθαψαν αὐτὸν Ἠσαῦ καὶ Ἰακώβ οἱ υἱοὶ αὐτῆ.

Κ Ε Φ. Λ Σ.

α. **Α**ὕται δὲ αἱ γενέσεις Ἠσαῦ· β. αὐτός ἐστιν Ἐδώμ. Ἠσαῦ δὲ ἔλαβε γυναῖκας ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναανίων· τὴν Ἀδὰ, θυγατέρα Ἐλώμ τῆς Χετταίας· καὶ τὴν Ὀλιβαμά, θυγατέρα γ. Ἀνὰ τῆς ὑἱᾶς Σέβαιγὰν τῆς Εὐαίς. Καὶ

τὴν Βασεμάθ, θυγατέρα Ἰσμαὴλ, δ. ἀδελφὴν Ναβαιάθ. Ἐτεκε δὲ Ἀδὰ τῷ Ἠσαῦ τὸν Ἐλιφάς· καὶ Βασεμάθ ἔτεκε τὸν Ῥαβὴλ. Καὶ Ὀλιβαμά ἔτεκε τὸν Ἰεὺς, καὶ τὸν Ἰεγλὼν, καὶ τὸν Κορέ. ἔτοι υἱοὶ Ἠσαῦ, οἱ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῆ Χαναάν. Ἐλαβε δὲ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομο. τῆτο ἔχ εὐρηται.

δὲ Ἡσαῦ τὰς γυναῖκας αὐτῆ, καὶ τὰς υἱὰς, καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ πάντα τὰ σώματα τῆ οἴκου αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πάντα ὅσα ἐκτήσατο, καὶ πάντα ὅσα περιεποίησατο ἐν γῆ Χαναάν· καὶ ἐπορεύθη ἐκ γῆς Χαναάν ἀπὸ προσώπου Ἰακώβ τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ. Ἦν γὰρ αὐτῶν πολλὰ τὰ ὑπάρχοντα, τῆ οἰκίῃ ἅμα· καὶ ἐκ ἡδύνατο ἡ γῆ τῆς παροικίσεως αὐτῶν Φέρεν αὐτῆς, ἀπὸ τῆ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.

η. Ὄκησε δὲ Ἡσαῦ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Ἡσαῦ ἕτος ἐστὶν Ἐδώμ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φαίνεται Ἡσαῦ πρὶν τὸν Ἰακώβ ἐπανελθεῖν οἰκῶν ἐν ὄρει Σηείρ. πῶς ἐν νῦν ἀναχωρεῖ εἰς τὸ ὄρος Σηείρ; Ἡ ὄκει μὲν ἐν Σηείρ, ἔ τέλειον δὲ διὰ τὸν πατέρα· ἐλθόντος δὲ τῆ Ἰακώβ, παντελῶς μετεκίδη.

θ. Αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ τῆ πατρὸς Ἐδώμ ἐν τῷ ὄρει Σηείρ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαῦ. Ἐλιφάς υἱὸς Ἄδας γυναικὸς Ἡσαῦ· καὶ Ραχὴλ υἱὸς Βασεμάθ γυναικὸς Ἡσαῦ. Ἐγένοντο δὲ οἱ υἱοὶ Ἐλιφάς, Θαμὰν, Ὠμὰν, Σωφάρ, Γοδώμ, καὶ Κενέζ.

ιβ. Θαμὰν δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφάς τῆ υἱῆ Ἡσαῦ ἔτεκε τῷ Ἐλιφάς τὸν Ἀμαλήκ. ἔτοι οἱ υἱοὶ Ἄδας γυναικὸς Ἡσαῦ.

λδηλοῦ. Ὅτι ὁ Ἐλιφάς ὁ Θαμὰν πρωτότοκος ἦν υἱὸς τῆ Ἡσαῦ· ὁ δὲ Ἀμαλήκ υἱὸς τῆ Ἐλιφάς ἐκ παλλακῆς.

ιγ. Οὗτοι υἱοὶ Ραχὴλ· Ναχωθ, Ζαρὲ, Βοσώρ, καὶ Μοζέ· ἔτοι εἰσὶν οἱ υἱοὶ Βασεμάθ γυναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ υἱοὶ Ὀλιβεμάς θυγατρὸς Ἀνά τῆ υἱῆ Σεβεγῶν, γυναικὸς Ἡσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ Ἡσαῦ τὸν Ἰεὺς, καὶ τὸν Ἰεγλώμ, καὶ τὸν Κορέ. Οὗτοι ἡγεμόνες υἱοὶ Ἡσαῦ. υἱοὶ Ἐλιφάς πρῶτον Ἡσαῦ· [ἡγεμῶν Σωφάρ, ἡγεμῶν Κενέζ, ἡγεμῶν Κορέ,] ἡγεμῶν Γοδά, ἡγεμῶν Ἀμαλήκ. ἔτοι ἡγεμόνες Ἐλιφάς ἐν γῆ Ἰδουμαία· ἔτοι υἱοὶ Ἄδας. Καὶ ἔτοι οἱ υἱοὶ Ραχὴλ υἱῆ Ἡσαῦ. ἡγεμῶν Ναχωθ, ἡγεμῶν Ζαρὲ, ἡγεμῶν Σομέ, (1) ἡγεμῶν Μοζέ. ἔτοι

Α ἡγεμόνες Ραχὴλ ἐν γῆ Ἐδώμ· ἔτοι υἱοὶ Βασεμάθ γυναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ὀλιβεμάς γυναικὸς Ἡσαῦ. ἡγεμῶν Ἰεὺς, ἡγεμῶν Ἰεγλώμ, ἡγεμῶν Κορέ. ἔτοι ἡγεμόνες Ὀλιβεμάς

Β θυγατρὸς Ἀνά γυναικὸς Ἡσαῦ. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ ἔτοι ἡγεμόνες αὐτῶν· ἔτοι εἰσὶν υἱοὶ Ἐδώμ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηείρ τῆ Χορραῖς, τῆ κατοικῆντος τὴν γῆν· Λωτάν, Σωβάλ, Σεβεγῶν, Ἀνά, Καὶ Δισῶν, καὶ Ἀσαρ, καὶ Ρισῶν. ἔτοι ἡγεμόνες τῆ Χορραῖς τῆ υἱῆ Σηείρ ἐν τῇ γῆ Ἐδώμ.

ΚΒ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Λωτάν· Χορρί, καὶ Αἰμάν· ἀδελφὴ Λωτάν, Θαμνα.

ΚΓ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σωβάλ· Γωλώμ, καὶ Μανανώθ, καὶ Γαιβήλ, καὶ Σωφάρ καὶ Ὠμάρ.

ΚΔ. Καὶ ἔτοι υἱοὶ Σεβεγῶν· Αἰε, καὶ Ἀνά. ἕτος ἐστὶν Ἀνά, ὃς εὔρε τὸν Ἰαμείν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ.

ΑΚΥΛΛΑΣ. Αὐτὸς Αἰνάν, ὃς εὔρε Σωττισμαῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ βόσκειν αὐτὸν τῆς ὄνης τῆ Σεβαιγῶν.

Δ ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ. Ὁ ἕτος ἐστὶν ὁ Αἰνάν, ὃς εὔρε τὸν Ἰαμείν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ βεκόλια Σεβαιγῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ.

* ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος τὸν Ἰαμείν, ὕδωρ βέλονται λέγειν· ἀντὶ τῆ εὔρε πηγῆ ἐν τῇ ἐρήμῳ. οἱ δὲ ἐρημνύσαντες αὐτῷ πῶς τῷ λέξιν τῷ Ἑβραϊκῷ τεδείκασιν.

Ε ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (2) Τί ἐστιν, ἕτος ἐστὶν ὁ Ἀνάν, ὃς εὔρε τὸν Ἰαμείν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβαιγῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ; Ὁ Σύρος λέγει πηγῆ αὐτὸν ὀρηκίαια. ἡ γὰρ πηγὴ, Ἀνάν καλεῖται τῇ Σύρων Φωνῆ.

ΣΧΟΛΙΟΝ.

λδηλοῦ. Πανταχῆ μὲν τὸ ὕδωρ, Ἀμμαῖμ λέγεται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ· ἡ δὲ πηγὴ, Μωκώρ· ἐν γὰρ τῷ λέ. ψαλμῷ εἰς τὸ, παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ καὶ τῷ, Μωκώρ αἰεμ. ἔτε ἐν τὸν Ἰαμείν κατὰ Διόδωρον εὔρον ἀντὶ ὕδατος· ἔτε ἀντὶ τῆς πηγῆς τὸ αἰνάν. κατὰ Θεοδώριτον δὲ, ἔ τὸ αἰνάν, πηγῆ ἔδα λέγεσθαι, ἀλλ' ἡ ἄρα τὸ Ἰαμείν. ὁ γὰρ Αἰνάν εὔρε τὸν Ἰαμείν, ἐχ ὁ Ἰαμείν τὸν Αἰνάν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὗτος ἐστὶν Αἰνάν, ὃς εὔρε τὸν Αἰαμίν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ὁ Σύρος ἀντὶ τῆ Αἰαμίν, ὃς εὔρεν, ἔχει, τὸ ὕδωρ. ὁ δὲ Ἑβραῖος αὐτὸν ἔλεγον τὸ Αἰαμίν,

(1) Ἐν τῷ γ'. ἐδ. Βοσώρ φησιν. ἦτοι ἐν γραφικὸν ἀμάρτημα τὸ, Βοσώρ, ἢ δυνάμις ἢ ὁ Βοσώρ.

(2) Τῆ Θεοδώριτε ἐστὶν, ὡς μαρτυροῦσι τάτε ἐκδομοῖα αὐτῆ συγγράμ. καὶ ὁ προκεῖμ. χολιαστῆς.

μὴν, ὕδωρ σημαίνει. αὕτη γὰρ ἡ λέξις κατελείφθη, καὶ ὀλίγον παρελλάγη.

κε. Οὔτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δισῶν, κς. καὶ Ὀλιβεμὰ θυγάτηρ Ἀνά. Οὔτοι δὲ υἱοὶ Δισῶν· Ἀμαδά, καὶ Ἀσβάν, κς. καὶ Ἰεθραν, καὶ Χαρράν. Οὔτοι δὲ υἱοὶ Ἀσάρ· Βαλαάμ, καὶ Ζεκάν, κη. καὶ Ἰωυκάμ, καὶ Οὐκάμ. Οὔτοι δὲ υἱοὶ Ῥισῶν· Ὠς, καὶ Ἀράμ. Οὔτοι δὲ ἡγεμόνες Χορρί· ἡγεμῶν Λωτάν, ἡγεμῶν Σωβάλ, ἡγεμῶν Σελ. Βεγῶν, ἡγεμῶν Ἀνά, ἡγεμῶν Δισῶν, ἡγεμῶν Ἀσάρ, ἡγεμῶν Ῥισῶν. ἔτοι ἡγεμόνες Χορρί ἐν ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῆ Ἐδώμ.

λα. Καὶ ἔτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδώμ, πρὸ τῆ βασιλευσῶν βασιλέα ἐν Ἰσραήλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητητέον ἀποπότε λέγει βασιλευσῶν τὰς βασιλέας ἐν τῇ Ἐδώμ. ἄρα οὐδὲς μετὰ τὸν Ἐδώμ; ἀλλ' ἐκὼ μόνος λέγει πρὸ τῆ βασιλευσῶν βασιλέα ἐν Ἰσραήλ, ἐν Ἐδώμ βασιλευσῶν. πολλαὶ δὲ γενεαὶ ἀπὸ Ἡσαῦ, ἕως τῆ βασιλευσῶν βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. παρατηρητέον δὲ, διατὶ καταριθμῆ τὰς βασιλέας Ἐδώμ ἕως ὅτε βασιλεύσῃ ἀνέστη ἐπὶ Ἰσραήλ. ἄρα ὅτι ὁ Σαῦλ πρῶτος βασιλεύσας, ἐξῆλειψε τὸν Ἀμαλήκ; τί ἐν πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη τὰ ἐκ τῆ Ἡσαῦ; τῆ γὰρ Ἀμαλήκ ἐξαλειφθέντος, τῆ Ἐδώμ ἔθνος μετὰ ταῦτα ἀναγέγραπται. δῆλον δὲ, ὅτι τὰς βασιλέας λέγει τὰς ἕως τότε βασιλεύσαντας, ἕως ὅτε ἀνέστη βασιλεύσῃ ἐν Ἰσραήλ. ὡπερ γὰρ ἐκ τῶ διωκτὸν οὐδέως τὰς ἐξ Ἰακώβ πληθυσθῶν, ἔτιως ἐδὲ τὰς ἐξ Ἡσαῦ. βασιλέας δὲ φησι τὰς καθόλου. οἱ γὰρ κατὰ μέρος ἡγεμόνες ἦσαν, καὶ τάχα τὰς βασιλεῖς ἀριθμῆται τὰς ἐν γῆ Ἐδώμ βασιλεύσαντας, ἀφ' ἧ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ πληρώσαντες μ' ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπέβαινον τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. καὶ γὰρ ὁ πρῶτος βασιλεύσας, Βαλακ εὐρίσκεται, καὶ ἴσως ὁ μετακαλεσάμενος Βαλαάμ τὸν μάντιν καταράσασθαι τὰς Ἰσραηλίτας. πρὸς τὸ ἄνω δὲ εἰρηται, ἔτοι οἱ βασιλεῖς. ἔφη γὰρ ἡδὴ, ὅκω βασιλεῖς αὐτοκράτορες ἦσαν τῆ σπέρματος Ἡσαῦ.

λβ. Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἐδώμ Βαλακ υἱὸς τῆ Βαυίρ; καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτῆ, Δεσσαβά.

λγ. Ἀπέθανε δὲ Βαλακ, καὶ

Α ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Ἰωβαβ υἱὸς Ζαρά ἐκ Βοσόρας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ Ἰωβ πόθεν κατάγει τὸ γένος; Ἀπὸ τῆ Ἡσαῦ. τῆτο γὰρ καὶ ἡ κατ' αὐτὸν ἰστορία διδάσκει. ἀν-
" Ἰωβ. 1. 1.
" θρωπος ἰω, φησὶν, ἐν χώρῃ τῇ Αὐσίτιδι. δεδήλωκε δὲ τῆτο καὶ ὁ μακάριος Μωϋσῆς. τῶν γὰρ ἐκ τῆ Ἡσαῦ ἐβασιλεύσων τὰς διαδοχὰς συγγράφων, ἔτιως ἔφη ἀπέθανε δὲ Βαλακ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ τῆ Ἰωβαβ υἱὸς Ζαρά ἐκ Βοσόρας. συμφωνεῖ δὲ ταῦτα τῇ τῆ Ἰωβ ἰστορίᾳ.

λδ. Ἀπέθανε δὲ Ἰωβαβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Ἀσῶμ ἐκ τῆς γῆς Θαμανῶν. Ἀπέθανε δὲ Ἀσῶμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Ἀδάδ υἱὸς Βαράδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιαμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ; καὶ ὄνομα τῆ πόλει

λς. αὐτῆ Γεθθαίμ. Ἀπέθανε δὲ Ἀδάδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Σαμαδά

λς. ἐκ Βασεκῆς. Ἀπέθανε δὲ Σαμαδά ἐκ Βασεκῆς, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Σαῦλ ἐκ Ῥωθῶθ τῆς ᾧζα

λη. ποταμόν. Ἀπέθανε δὲ Σαῦλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῆ Βαλαεννῶν

λθ. υἱὸς Ἀχομῶρ. Ἀπέθανε δὲ Βαλαεννῶν υἱὸς Ἀχομῶρ, καὶ ἐβασίλευσεν

Δ ἀντ' αὐτῆ Ἀραδ; καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτῆ Φογόρ; ὄνομα δὲ τῆ γυναικὶ αὐτῆ Μετεβεήλ, θυγάτηρ Μα

μ. τραῖθ, ἡς Μεζιδωῶβ. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡγεμόνων Ἡσαῦ, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ τὸν τόπον αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. ἡγεμῶν Θα

μ. μανῶν, ἡγεμῶν Θαμανῶν, ἡγεμῶν Φει

μα. νῶν, ἡγεμῶν Γωλά, ἡγεμῶν Κε

μ. νῆζ, ἡγεμῶν Ἰέθερ, ἡγεμῶν Μα

ζ. ζαρ, ἡγεμῶν Ἐλεικεμά. (1)

μγ. ἡγεμῶν Μαγεδιήλ, ἡγεμῶν

τ. τλάς, ἡγεμῶν Ζαφῶειν. ἔτοι ἡγεμόνες Ἐδώμ ἐν ταῖς κατακοδομημέναις ἐν τῇ γῆ τῆς κλήσεως αὐτῶν. αὐτὸς Ἡσαῦ πατὴρ Ἐδώμ.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειωτέον τὸ, ἐν ταῖς κατακοδομημέναις πόλεσι τέ, τοπάρχαι, ἢ βασιλεῖς καθόλου.

μδ. Κατώκησε δὲ Ἰακώβ ἐν τῇ γῆ, ἢ παρῆκεσεν ὁ πατὴρ αὐτῆ ἐν γῆ Χαναάν. αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις Ἰακώβ.

ΚΕΦ.

(1) Ἦτε τάξις καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις τῆς Γραφ. ἐκδόσ. διαφέρεσιν. αὐτῶν παρελλάκται καὶ ἡ τῆ μά, καὶ μβ ἐδ. διαίρεσις.

Κ Ε Φ. Λ Ζ.

α. **Ι**ωσήφ δεκαεπτά ἐτῶν ἦν, ποιμαίνων μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ τὰ πρόβατα τῆ πατρὸς αὐτῆ, ὧν νέος, μετὰ τῶν υἱῶν Βάλλας, καὶ μετὰ τῶν υἱῶν Ζελφάς τῶν γυναικῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπτακαίδεκα ἰωσήφ, ἰδρωτός γε μὴν ἐκ ἡμέλει ποιμαίνων· τοῖς δὲ ἄλλοις ἀδελφοῖς ἀναμίξ τῶν ἰσων ἠπλετο σκεδασμάτων, ἔ τῶ τοῖς ἐν ἡβῆ θυμηρεσέραν καὶ ἀείπως προσφιλῆ ῥασιώνη τετιμηκώς, ἔ τῶ πρόωρον τῆ βίβι φροντίδα παραιτήμενος, ἔδε τὸ ἀνεῖσαι μᾶλλον ἠγαπηκώς, ἄτε δὴ καὶ ἐν μερακίοις ἐτι τελῶν· ἀλλ' οἷα πρεσβύτης ἐν ὑδία μὲν λογισμῶν ἤδη γεγονώς, καὶ τὸν νῦν ἔχων εὐ βεβηκότα, πολιωτε λόγω κρώμενος, καὶ τῆς ἐσομένης λαμπρότητος προαναφαινῶν τὸ κάλλος, ἐθαυμάζετο μὲν εἰκότως παράγε τῶ θρυμασίῳ καὶ Φιλοσόργῳ πατρὶ, καὶ ἀγάπης καὶ Φειδῆς διαφερόντως ἤξίωτο. ἰω γὰρ αὐτῶ, Φησί, καὶ γήρως ὑός. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλ' ἰωσήφ δέκα καὶ ἐπτά ἐτῶν. καὶ ὅτι μὲν νέος ἰω κομιδῆ, παραδείξει καὶ δὲ τέτων ἡμῖν ἡ Γραφῆ. νεώτατον δὲ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτὸν ἀνάξφαμεν τὸν Ἐμμανῆλ, τὸ ἐν χρόνῳ πρεσβύτερον τοῖς πρὸ αὐτῆ γεγονόσι ἀναπλουτες, οἷον Μωϋσῆ καὶ Προφῆταις. ἐκβασανίζοντες δὲ τῶν γεγραμμένων τῶ δυνάμιν, γνωσόμεθα τι καὶ ἕτερον διὰ τέτε κατασημαίνεσθαι. διαγράψει γὰρ πως ἡμῖν καὶ αὐτῆς πρὸ τάχα τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸ βαδύ μυσῆριον καὶ ὁ τῶν ἐτῶν ἀριθμὸς. τίνα δὲ τρόπον; διατρανῆν, ὡς ἐν, πειράσομαι. ἔθος τῆ θεία Γραφῆ τῆς ἀνόπλιον ἰόντας τῶν ἀριθμῶν, μετὰ τῶ αὐτοῖς τεταγμένῳ ἐκπλήρωσιν, τελειότητος ποιῆσθαι σύμβολον. οἷον τῆ Φημι. τὸν δέκα ἔπερ τίς ἀναμετρήσαι καὶ ὑποτρέχειν ἔλοιτο, πάλιν ἐκ μονάδος ἀρξεται καθάπερ τὸ πρῶτον, καὶ εἰς τέλος καταλήξει τὸ αὐτό. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς ἑβδομάδος. ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ πρώτης, ἀνασι μὲν ἐφεξῆς ἐπὶ τῶ ἑβδομάδα, εἶτα κατακλείσας εἰς τέλος ἐκεί τὸν τῶν ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἐπανήξει πάλιν ἐπὶ τῶ πρῶτῳ. τελειότητος ἔν ἄρα ταύτητοι ποιῆται σημεῖα τῆς ὡδε ἔχοντας τῶν ἀριθμῶν ὁ ἱερός ἡμῖν λόγος. καὶ γὰρ ἐν τῆ τῶν ταλάντων διανομῆ τὸν εἰς λῆξιν ἠκόντα Φιλεργίας τῆς κατὰ Θεὸν, δέκα, Φησὶν, εἰληφάσαι τάλαντα· καὶ μὴ καὶ ἐπάνω τεθείσθαι πόλεων δέκα, τῶ τῶν ὑδοκιμήσεων τελειότητα, πάντητε καὶ πάντως ἰσομοιρῶσαν τοῖς ἱεροῖς διατάγμασι δεικνύς ὁ τέτων 1. Βασ. 2. 5. διανομοῦς, τετέσιν ὁ Χριστός. σείραν δὲ τεκαῖν ἐπτά, τῶν ἀγίων τίς ἔφη· τὸ ἐπτά πρὸ τιθεῖς ἀντὶ τῆ πολλὰ. καὶ ὅσα λοιπὸν

εἰς τέλειον ἀριθμὸν καταλογιδεῖν ἂν ὑπὸ τῶν ἀναμετρεῖν ἡρημύων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅταν τοίνῳ λέγηται περὶ ἰωσήφ, ὅτι ἰω ἐτῶν δεκαεπτά, σωτεθείσθαι δώσομεν τὸν Ἐμμανῆλ εἰς εἷνα Χριστὸν καὶ ὑὸν ἐκ δυοῖν τελείων, Θεότητος τε καὶ ἀνθρωπότητος. ἔ γάρτοι παραδεξόμεθα τὸ τισὶ δοκῆν, οἰομαίους ὅτι ψυχῆς λογικῆς ὁ θεὸς ἐκείνος κεκείωτο ναός, ὃν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου καὶ Θεότητος πεφόρηκεν ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς λόγος. ἀλλ' ὡπερ ἰω Θεότητι τέλειος, ἔτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι, πλὴν εἰς εἷνα συγκείμενος ἀπορρήτως καὶ ὑπὲρ νῦν. ἔκῃν σημαίνει μὲν τὸ τέλειον ἐν Θεότητι, καὶ ὑπανίτεται ἴσως ἡμῖν ὁ δέκα ἀριθμὸς. τὸ δὲ ἔτω ἔχῃν ἐν ἀνθρωπότητι ὑπεμφύσειν ἂν ὁ ἐπτά, μειονεκτῆμενος μὲν ἐν τριάδι τῆ δεκάτε ἀριθμῆ, ὑπερνεγμενός δὲ αὐτῶ, καὶ οἷον ἐπροκείμενος. μετὰ γὰρ τὸν δέκα ἀριθμὸν συμβέβηκεν ὁ ἐπτά. ἐν ὑπεροχῇ δὲ τριάδος, τετέσι Θεότητος ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς λόγος· ἐν ὑφέσει δὲ τὸ ἀνθρώπινον, καὶ Θεῶ δόξης ἐν μειώσει. καὶ ὁ μὲν, ὡς Θεὸς λόγος, νοῖται προῶν, προσγένεον δὲ αὐτῶ τὸ ἀνθρώπινον. ἔκῃν ἀναγκάως προτέτακται μὲν ὁ δέκα ἀριθμὸς, ἐπενώκεται δὲ ὁ ἐπτά. ἰωσήφ γάρ Φησι δέκα καὶ ἐπτά ἐτῶν ἰω. ἄθροι δὲ μοι πρὸς τέτω τὸ πρόσκαιρόν τε καὶ ἀναρχον τῆ Ἐμμανῆλ κατὰ τε τὸ ἀνθρώπινον καὶ τὸ θεῖον. γέγονε μὲν γὰρ ἀπαρίθμησις ἐτῶν, ὡς ἐν εἰκόνι τῶ ἰωσήφ, ἀλλ' ἐπενήκεται τὸ, ἰω. τέτακται γὰρ διὰ τῶ γενεσιν τῶ καθ' ἡμᾶς νοσημῶν εἰς ἐτῶν ἀριθμὸν, καὶ διὰ τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι Θεὸς ὦν ὁ λόγος· ἀλλ' ἔσεται πάντως τὸ, ἰω ἐπ' αὐτῶ. νοῖται γὰρ καὶ ἐσὶν ἀληθῶς τῶ πατρὶ σωμαίδιος. καὶ ὡς ὁ Θεωσείος Φησὶν ἰωάννης, ἐν ἀρχῇ ἰω ὁ λόγος, καὶ τὰ ἐξῆς. ἔκῃν, ἐρῶ γὰρ εἰς αὐδὶς, δέκα μὲν καὶ ἐπτά ἐτῶν ἰω ἰωσήφ, τὰς δὲ τῆ πατρὸς ἀγέλας σωπεοίμηνε τοῖς ἀδελφοῖς, τοῖς ἀπὸ τῆς Ζελφάς Φημι καὶ Βάλλας, τετέσι τοῖς ἐκ Θεραπανῶν. γεγονώς γὰρ ἀνθρώπος ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς λόγος, τῶ τῶν Ἰσραῖλων ἄνωτε καὶ κατω περιέθει χώραν, σωαγάρων ὡπερ εἰς ἀγάπησιν τῶ ὡς πρὸς Θεὸν καὶ πατέρα τὰ ἀπολωλότα πρόβατα οἷκῃ Ἰσραῖλ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σωπεοίμηνε τοίνῳ καθ' ἡμᾶς γεγονώς ὁ ὑὸς τῆ Θεῶ τοῖς ἐκ δελείας ἄμα καὶ ἐκ πορνείας γεγεννημένοις. καθηγῆντο γὰρ ἐτι τῶν ἐξ Ἰσραῖλ οἱ κατὰ νόμον προεσηκότες, καὶ τοὶ διδάσκοντος ἡδὴ καὶ μυσαγωγῆντος Χριστῆ τῆς προσιόντας αὐτῶ, καὶ εἰς τῶ τῆς ἀληθείας ἀποκομίζοντος τρίβον. αὐτῆ δὲ ἰω αὐτός. τοιγαροτοι καὶ ἔφασκῃν, ἐγὼ εἰμι ἰωάν. 14. 6. ἡ ὁδός. ἀλλ' οἱ μὲν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,

ρισταῖοι, οἱ καὶ τὴν τῆς νομοθεσίας ἔχον-
τες δόξαν κατέβασαν εἰς τριβόλους, καὶ
εἰς ἀκάνθας, καὶ εἰς πλάνησιν, καὶ εἰς
διδασκαλίας σιταλμάτων ἀνθρώπων· ὁ δὲ
εἰς νομὴν ἀγαθὴν, καὶ εἰς πόαν ὕπερ
ὑπὲρ τῆς ἀγίας τῶν ἀναγγελικῶν παιδούμα-
των τὴν εὐφραδίαν καὶ ἀξιάγασον γνώσιν, καὶ
οἱ μὲν ἦσαν ποιμνὲς ῥάθυμοί τε καὶ ἀνα-
πεπλωκότες, καὶ πρὸς γε δὴ τέτοις χρη-
μάτων ἠτιώμενοι, καὶ φιλοκερδῆσαν νοσούν-
τες ἐξαχθῶν τὸ γάλα κατεδίδοντες, τὰ
ἔρια περιβαλλόμενοι, καὶ τὸ παχὺ σφά-
ζοντες, καὶ τὸ δόκιμον ἀπεμπολύντες,
κατὰ τὴν τῆ Προφήτη Φωνὴν· ὁ δὲ ἰὼ
ποιμὴν ἀγαθὸς, τὴν ψυχὴν αὐτῆς τιθεὶς
ὑπὲρ τῶν προβάτων.

Κατήνεγκαν δὲ Ἰωσήφ ψόγον
πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα
αὐτῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Κατῶεγκε δὲ Ἰωσήφ
ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς τὸν πατέρα
αὐτῶν.

ΑΚΥΛΑΣ. Καὶ ἰὼεγκεν Ἰωσήφ τὸν
ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς τὴν μητέρα
αὐτῆς.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Κατῶεγκαν δὲ ψόγον
πονηρὸν Ἰωσήφ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος δὲ καὶ ὁ Ἑβραῖος
ἀντὶ τῆς, κατῶεγκαν, κατῶεγκεν ἔχε-
σι, τῆς τῆς Ἰωσήφ διέβαλε τὰς ἀδελ-
φὰς τῷ πατρὶ, ὡς ἐκ ὑβράκων ὄντας.
ὅθεν καὶ ἐμισήθη παρ' αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἦδίκη μὲν γὰρ αὐτὰς ὁ
νεανίας ἔδει. ἡ δὲ τῆ πατρὸς ἀγάπη, καὶ
τὸ τῆ παιδὸς εὐφραδίαν τῆς ἀδίκης βασκανίας
αὐτοῖς ἐπέβη τὸ πῦρ· καὶ τοῖς ἀπὸ γλώτ-
της κατηκάντιζόν πως, διαλοιδόρουντοί-
πε καὶ διασύροντες, ἐφ' οἷς ἰὼ εἶκος τὸν
ἐφῆσον ἤδη καττοναδίζεσθαι παρ' ἐχθρῶν.
τῆτο δὲ οἰμῆσι τὸ, κατῶεγκαν ψόγον
πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν.

Ε. Ἰακώβ δὲ ἠγάπα τὸν Ἰωσήφ
παρὰ πάντα τὰς υἱὰς αὐτῆς, ὅτι υἱὸς
γῆρας ἦν αὐτῷ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὰς ἐν ἡμῖν διαθέ-
σεις ὁ λόγος ἡμῖν πολυπραγμονεῖ. αἱ μὲν
γὰρ ἐπὶ παισὶ τῶν γεγοννηκότων φιλοσο-
γία ἰσαί τε εἰς ἅπαν παρὰ γε τισὶ, καὶ
κατ' ἕδωκα τρόπον ἐν μέσσι. πλεονεκτεῖ
δὲ πολλάκις καὶ καταβιάζεται τὸν νέον ἢ
φύσιν, ἀπονείμαί τι βραχὺ παρὰ τῆς ἄλ-
λης συμπείθεσα τοῖς καταδεεστέροις, ἅτε
δὴ καὶ ὑπάρχουσιν ἐν χρεῖα φαιδῆς τῆς
πρὸς γυναικῆρας. ἄλλως τε πολλῶν ἐστὶ ὅτε
γεγεννημένων, καταλήγει πως, καὶ τῷ
τελευταίῳ λοιπὸν ἐνορμίζεσθαι τῆς ἀγάπης
τὸ περιττόν, τὴν ἐπὶ τοῖς προλαβῆσι φι-
λοσογίαν τῆ μετ' αὐτῆς εἰς ἑαυτὸν πως
ἀρπάζοντος. Φιλόκαινος γὰρ ὁ ἀνθρώπι-
νος νῆς, καὶ τῶν μὲν ἤδη προγεγονότων

τὸν κόρον ἐκ ἀποσείεται· τῶν δὲ ἔπω πα-
ρόντων, ἢ καὶ ἀρτίως πεπορισμένων με-
ταποιεῖται λίαν, καὶ ἀκραιότεραν ἐπ' αὐ-
τοῖς τὴν ἐπιθυμίαν εἰσδέχεται. ἠγάπα
τοῖντι παρα τὰς ἄλλας τὸν Ἰωσήφ ὁ θε-
σπίσιος Ἰακώβ, ὅτι γῆρας υἱὸς ἰὼ αὐτῷ.
ἰσέον δὲ ὅτι, καί τοι τὴν Λείαν προεἰσοικι-
σάμενος ἐν Χαρρῶν, ἠγάπησε τὴν Ρα-
χὴλ, ἢ τὸν Ἰωσήφ ἐκτέτοκε, καὶ τελευ-
τώσα τὸν Βενιαμίν. πρὸς δὴ τῆτο Φαμίν,
ὅτι ἄμφω μὲν ἦσαν γῆρας υἱὸς τὸ δὲ γε τῆ
Ἰωσήφ πρὸς πᾶν ὅτις εὐφραδίαν ἐκ ἴσον ἐφ'
ἅπασιν. ἑτεροκλίην δὲ ὕπερ καὶ ἐπ' αὐ-
τὸν νοσούκοτα παρέδαξε τὸν πρεσβύτην.
διελογίζετο γὰρ πε κατὰ τὸ εἶκος, ὡς
ἔσαι λαμπρὸς καὶ αἰοιδίμος. καὶ ὁ τῶν
τῆς νεότητος σκιστημάτων ἐπεφροντι-
κῶς, εἰς ἀνδρα ἤδη τελῶν, πῶς ἐκ ἂν γέ-
νοιτο τῶν τελευτασμένων;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἄλλ' ἠγαπάτο, Φη-
σι, παρὰ τῆ πατρὸς, ὅτι υἱὸς γῆρας ἰὼ
αὐτῷ. γεγονάσι μὲν γὰρ καὶ ἕτεροι ποι-
μνῆς καλοῖτε καὶ ἀγαθοὶ πρὸ τῆς τῆ σω-
τήρος ἡμῶν ἀναδείξεως τῆς ἐν κόσμῳ καὶ
μετὰ σαρκὸς· καὶ πρὸς γε τῶν ἄλλων Μω-
σῆς ὁ θεσπίσιος, καὶ οἱ καθεξῆς τὰς λο-
γικὰς ἀγέλας διαποδύμαίνοντες.] πλὴν
διαφερόντως ἠγάπησε τὸν υἱὸν ὁ πατήρ,
καί τοι τελευταῖον οὐτα μετὰ τῆς ἄλλης,
καὶ ἐν ἐχάτοις τῆ αἰῶνος γεγονότα και-
ροῖς. ἀρμόσαι μὲν ἐν [τῷ] Ἰακώβ υἱὸν γῆ-
ρας [ἔχεν τὸν Ἰωσήφ· Θεὸς δὲ ἀγήρας,]
ἀναρχός τε καὶ ἀναυξῆς καὶ αἰεὶ παντέ-
λεος. ταύτητοι σαφῶς τῆς τῆ πρέπον-
τος τῆρας ἀφαιμαρτεῖν ἐκ ἐφικνῆτες τὸν
λόγον, γῆρας ὕπερ γεγεννησθαι υἱὸν Φα-
μίν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τὸν Ἑρμανηλ, ὡς
ἐν χρόνοις τε γεγονότα τελευταίοις τῆ
αἰῶνος, δηλονότι τῆ ἐνεσηκότος. καὶ ἐπέ-
τοι γε μετ' αὐτὸν ἕτερος ἔδει· ἐ γὰρ ἐν
ἐτέρῳ σώζεσθαι προσδοκῆσομεν· ἀρκέσαι
δὴ μόνος, ὅτι μηδὲ ἐν ἄλλῳ κείσθαι Φα-
μίν τὴν τῆ κόσμῳ σωτηρίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν πάσαις ἀρεταῖς δια-
λάμπων, εἰκότως ἠγαπάτο παρὰ τῷ θε-
σπίσιω πατρὶ.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐδὲ Ἰωσήφ, ὃ βέλτι-
σε, κατὰ χάριν βασιλείας ἤξιώθη. πολ-
λαῖς γὰρ ἀρεταῖς, καὶ ἐτι μιρακιον ὦν,
ἐκόμα. διὸ καὶ ὁ πατήρ αὐτὸν ἠγάπα
παρὰ τῆς ἄλλης υἱῆς. ἐπειδὴ δὲ ἐώρα αὐ-
τὸν φθονόμενον, θεραπόδων ἐκείνων τὸν
φθόνον, τῆς ἀγάπης τὴν ὑπόθεσιν. ἔλεγεν,
ἐκ ἐκ τῆς τῆ παιδὸς τῆλεσθαι ἀρετῆς, ἀλλ'
ἐκ τῆς τελευταίας γονῆς. ὅτι δὲ τῆτο
σκῆψιν ἰὼ τῆ πατρὸς, σβέσαι βεληθῆ-
τος τὸν πυρσούμενον κατ' αὐτῆ φθόνον·
ἐκ τῆτος γὰρ καὶ ψόγον πονηρὸν ἐπλασαν
κατ' αὐτῆ· δῆλον ἐκείσθαι. εἰ γὰρ διὰ τῆ-
το ἠγαπάτο, ὅτι ὀψιγονος ἰὼ, ὀψιγονώ-
τερος Βενιαμίν. καὶ ἔτος ἰὼ δίκαιος μάλ-
λον ἀγαπηθῆσθαι. ἀλλ' ὡς ἐφῆ τὴν σο-
φωτάτῳ τῆ πατρὸς σκῆψιν ὁ Μωσῆς εἰ-
σηγή-

σηγήσατο. ὅτι γὰρ ἐξαιρέτοις ἀρεταῖς καὶ ἔτι μαιράκιον νέον ἐκόμα, ἔδειξε καὶ ἠ νεότης, καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα ἡλικία, ἔ τας ἐξ ἀρχῆς ἀρετὰς ἀπωλέσασα, ἀλλὰ καὶ αὐξήσασα, ἢ σιωπῶν παρασκυδάσασα.

Ἐποίησε δὲ αὐτῷ χιτῶνα ποιηκίλον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄλλ' ἢ καὶ τῆτο τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ βασκανίας ἐρέδισμα, καὶ φθόνη προφασίς, καθὰ καὶ αὐτῆ τῆ πράγματος διδάσκει τὸ πέρας. ἐπεμαίνοντο δὲ καὶ οἱ Φαρισαῖοι τῷ ἠγαπημῶν, τρεῖσι Χριστῷ, διὰ τὸ παρὰ Θεῶ καὶ πατρὸς ποικιλότροπὸν τινα καλαμφικιννυδαὶ δόξαν. τεθαύμασο γὰρ κατὰ πολλὰς οἰμαὶ τρόπος. τῆτο μὲν, ὡς ζωποιοῦς τῆτο δὲ, ὡς φῶς, καὶ καταφωτίζειν οἷος τε ἂν τὰς ἐν σκοταῖς καθαρῶν λεπτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ θεοπρεπῆ θαύματα ἐπιτελῶν.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Χιλῶν ποικίλος ἐστὶν ἕξις ἀρίστη ταῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένη.

γ. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, ὅτι ὁ πατὴρ Φιλεῖ αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ἡμῶν αὐτῆ, ἐμίσησαν αὐτὸν, καὶ ἐκ ἡδύναντο λαλεῖν αὐτῷ ἕδεν εἰρηνικόν.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἐφθόνησαν τῷ Ἰωσήφ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ; ἠγαπᾶτο παρὰ τῆ πατρὸς, καὶ ὡς οἰψίγονος, καὶ ὡς τῆς Ῥαχὴλ υἱός, καὶ ὡς ἀρετῆ διαπρέπαν. ἐβάσκαυον τοίνυν ὄρωντες αὐτὸν προτιμῶμενον. καὶ πρῶτον μὲν ἐπειράθησαν κακῶς αὐτὸν παρὰ τῷ πατρὶ διαδεῖναι, πῶλλαις κατ' αὐτῆ λοιδορίαις χρωμένοι· τῆ σκοπῆ δὲ διαμαρτάνοντες, ἀνελεῖν ἐβελήθησαν· εἴτα συμβελθυσάμενοι, ἀπέδοντο.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ μισῶν ἀδυνάτως ἔχει πρὸς τὸ εἰρηνικόντι λαλεῖν τῷ μισθμῶν. ἀποθώμεθα ἔν τὸ μῖσος, ἵνα λαλεῖν εἰρηνικῶς διηθῶμεν.

δ. Ἐνυπνιασθεὶς δὲ Ἰωσήφ ἐνυπνιον, ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀνέστατε δὴ τῆ ἐνυπνίᾳ τῆτῆ, ἔ ἐνυπνιασθῆν.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οὐκ εἰδὼς τίω κακίω τῶν ἀδελφῶν ὁμόνοιαν, ὡς ἀδελφοῖς προσεφέρετο, καὶ τὰ ἐνυπνια, ἄπερ αὐτῷ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε, προμυῶν αὐτῷ τίω περιφάνειαν ἐν ἡ γίνεσθαι ἐμελλε, καὶ τῶν ἀδελφῶν τίω ὑποταγῆ, εἰς μέτον προετίθει.

ε. Ὁμην ὑμᾶς δεσμεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ· καὶ ἀνέστη

Α τὸ ἐμὸν δράγμα, καὶ ὠρθώθη· περιτραφέντα δὲ τὰ δράγματα ὑμῶν, προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῷ μὲν νεανίᾳ προαναφαίνει ὁ Θεὸς, ὡς ἔσαυ κατὰ καιρὸς λαμπρὸς καὶ ἀπόβλεπτος, καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐν ἀμείνοσι ταῖς λήξεσι καὶ ταῖς δὲκλείαις κατεσεμμῖος. πρόκλησις δὲ, οἰμα, τὸ δρώμενον ἢ, ἀκονῆσα τὸ μαιράκιον εἰς ἔφεσιν ἀρετῆς. ἔνπερ γὰρ τρόπον οἱ παιδοτρίβαι τῆς γε νέες ἀλάφοντες, παραθήγασιν μὲν εἰς ὑτολμώτατον φρόνημα, καὶ τὸ τληπαθῆς ἐλέσθαι καὶ τιμᾶν ἀναπείθασιν, τὰ γέρα προαγορῶντες αὐτοῖς, ἂ τῆ τῆ νικᾶν σιωπῆσιν δόξη, τὰς τῶν ἀγνωστοκέντων φιλοτιμίας, τὰς παρὰ τῶν θεωριῶν ὑψημίας, τὰς ἐπαίνους, τὰς κρότους· ἔτω καὶ ὁ τῶν ὅλων Θεός, ὅταν ἰδῆ ψυχῶν ὑψοῦ καὶ δόκιμον, καὶ ἀκίβδηλῶ διαπρέπασαν νῶ, καὶ πρὸς πανοτιῶν ἀριστον ἔχασαν ἐπιτηδείως. παρακαλεῖ τότε πρὸς τὸ ἐλέσθαι τὸ ἀγαθόν, προαναδακνῶς τὰ ἐσόμνια, καὶ προανιζὰς οἰκονομικῶς εἰς προθυμίαν, δῆλον δὲ ὅτι τῶ ἐπ' ἀρεταῖς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. (1) Τὶ βέλεται ἡ τῶν δραγματῶν προσκυῶσις; Δράγμα μὲν εἰς καιρὸς σημεῖον παραδεξόμεθα· τό γε μὴν δόξη περιφάνης, ἡ τῆ ἐπὶ ἔγερσις ὑπερφωλαῖν ἂν. ὅτε τοίνυν ἦξει καιρὸς, καθ' ὃν ἔσαυ μὲν ὑψηλῆς ὁ θεωέσιος Ἰωσήφ, ὑποπεσῆται δὲ ἄπερ αὐτῷ καὶ ὑπικησθήσεται καὶ αὐτῆ τῶν ἀδελφῶν ἡ πληθύς, προῦπέδαξεν ἀνιγμάλωδῶς τὸ αὐτῆ δράγμα παρὰ τῶν ἐτέρων προσκυῶμενον.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ δὲ τῶν δραγματῶν ὄναρ προσημῶναι τῶν διὰ τῶν πυρῶν γεγενημῶν προσκυῶσιν. σιλοδοχίας γὰρ χάριν εἰς τῶν Αἴγυπτον εἰσελθόντες, καθὰ τῶν πρόρρησιν, προσεκύνησαν τῷ Ἰωσήφ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δράγμα εἶδεν, ἐπειδὴ δι' ἀφορίας αὐτῷ γέγονε τῆ κατάρξα τῆς Αἰγύπτου, καὶ προσκυῶσθαι παρὰ τῶν ἀδελφῶν.

ζ. Εἶπαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, μὴ βασιλεύων βασιλεύσης ἐφ' ἡμᾶς, ἡ κυριεύων κυριεύσης ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν ἕνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτῆ, καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτῆ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἀναγκάως τὰς αἰτίας τῆ μίσους τῆ κατ' αὐτῆ προεκλήθηται. καὶ πρῶτον μὲν λέγει τῆ πατρὸς αὐτῶν τὸ περὶ αὐτὸν φίλτρον ἐξαιρέτον· ὃ καὶ βεληθῆντες ἀμβλυῶν διαβολαῖς, ἐκ ἐξίχυσαν, τῆ Ἰακώβ ἐν γῆρα γενομένῳ, καὶ πλέον ὑπεραγαπῶντος αὐτὸν· δούτερον δὲ καὶ τρίτῳ αἰτίαν λέγει τῆ μίσους, τὰ ἐνυπνια.

Εε 3

ΚΥΡΙΑ.

(1) Τῆ Κυρίως ἐστὶ· καὶ μαρτυρεῖ ἔ μόνον τὰ ἐκδοθέντα, ἀλλὰ καὶ ἡ φράσις αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκείνο ἄξιον ἰδεῖν, ὅπως ὁ Φθόνος ἀνοσίαν ἔχει τῷ Ἐφθόνου, καὶ διὰ τῶν Ἰσων ἔρχεται κακῶν. ὁρίσασμεν δὲ τυφλὸν καὶ θεομάχον ὅτι μάλιστα τὸ θηρίον. ἐπιτήρη γὰρ ὅπως Θεὸς προαναγγέλλοις τῷ Ἰωσήφ τῷ τῆς ἐσομένης σὺκλείας λαμπρότητα, δέον ἐκείνο διανθυμῶσαι σαφῶς, ὡς ἐκ ἀνὸς τὰ δίκαια κρίνων Θεὸς ἐποίησεν ἀνὰ τοῖς ἔχ' ἐλαῖν ἀξίοις τὰς ἀνωτάτω τιμὰς, εἶτα χαίρειν ἐπ' ἀδελφῷ διαφανεσάτω ἔχοντι τῷ ἐλπίδα, καὶ θεία ψήφω τετιμημένῳ. τῆτο μὲν ἔ' δεδράκασι, ἀδρότερον δὲ τῆ Φθόνου διανισῶσι τὸ κείτρον, καὶ θηρίων δίκλῳ ἐπιμεμῶσαι, μονονεχί καὶ ἐπιτιμῶντες τῷ Θεῷ τῷ τῷ δόξαν ὑπὸ χνεμῶ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐμίσησαν οἱ ἀδελφοὶ τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰ εὐπνία, καὶ Ἰσραῖοι τὸν Χριστὸν διὰ τὰ θαύματα. βλέπε τῷ κακίαν πῶς τυφλώθη. διατὶ πολεμῆς τῷ τὰ εὐπνία θεασαμένῳ; ἀρα ἀληθεῖς τὰ εὐπνία, ἢ ψεύδεται; αἱ μὲν ἀληθεῖς, ποῖα μηχανὴ περιγράψαι τῷ ἀληθείαν; αἱ δὲ ψεύδεται, τί βασκαίνεις τῷ φανταζομένῳ; (1)

η. Εἶδε δὲ ἐνύπνιον ἕτερον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτῆ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ· καὶ εἶπεν, ἰδὲ ἐνυπνιάσθην ἐνύπνιον ἕτερον· ὡσερ ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη, καὶ ἕνδεκα ἀστέρες προσεκύναν με.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Οὐδὲν παράδοξον, εἰ τῆς μητρὸς αὐτῆ τελούτησάσης, σὺ τῷ ἡλίῳ καὶ τοῖς ἀστέροις τοῖς ἕνδεκα καὶ τῷ σελήνῳ ἔδοξεν αὐτὸν προσκυνῶσαν ὄραν. μάλιστα μὲν γὰρ ἔ' διαπαντὸς ἐξισάζει πρὸς ἀκρίβειαν τοῖς πράγμασι τὰ εὐπνία· πολλὰς δὲ καὶ λίαν ἐκτόπας, ὡς ἐπὶ τὸ πλείον, παρέχεται τὰς ἐξαλλαγὰς. ὅμως ἐπὶ τῆ παρόντος ἔ' παντὸς τὸ γεγονὸς ὑπάρχει παράλογον, τῷ τε τὰς ἄλλας μητέρας τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ περιεῖναι, καὶ τῷ τῷ Ῥαχὴλ αὐτῷ, καὶ εἰ ἐνεργεία μὴ προσεκυνῶσαν αὐτὸν διὰ τὸ προτελοῦσθαι, ἀλλὰ διώκει γε ἕδεν ἦτον ἐν τῷ Ἰακώβ τῆτο πεποίηκεν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σαφῶς ἡ μήτηρ τῆ Ἰωσήφ πρὸ τῶν ἐνυπνίων ἐτελοῦσθαι. μήποτε ἐν διώμεθα τῷ Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ εἶπεν προφητεύουσαι προσκυνῶσαν τῷ Χριστῷ;

θ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί τὸ ἐνύπνιον τῆτο, ὃ ἐνυπνιάσθης; ἀράγε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαι ἐπὶ τὴν γῆν; Ἐζήλωσαν δὲ

Α αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ· ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆ διέτηρησε τὸ ῥῆμα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνακόπῃ μὲν γὰρ ὁ Φθῶν τῶν ἀκρωμένων τὸν Φθόνου, καὶ ἀφορήτω θράσει καταχεόμενον τῆ νεανίσκου (2) τιθασθεῖ τὸν τρόπον τῶν, καὶ καλεῖ πρὸς τὸ ἡμερον. ἐκ ἐξ' [δὲ] τὸ μείρακιον τῆ τῶν ὀραμάτων ἐλπίδι καταλαζονόμεναι τῶν ἀδελφῶν, ἀλλ' ἐδὲ τῆς εἰς πατέρα τιμῆς ὀλιγορεῖν, [μονονεχί καὶ πρόωρον τῆς ἐσομένης λαμπρότητος τῷ ὑπεροχῷ ἀρπάζειν ἐν ἑαυτῷ. ὅρα γὰρ ὅπως περιέστησιν ὁ Φθῶν εἰς ἕκαστον ἐκ ἐνδεχομένη τῶν ὀραμάτων τῷ διώκῃ. τελευτήσῃ γὰρ ἡδὴ τῆς Ῥαχὴλ, ἢ τὸν Ἰωσήφ ἐκτέτοκε· μὴ ἐγώ φησι, καὶ ἡ μήτηρ σε προσκυνῶσά σοι; ἔδρα δὲ τῆτο καθάπερ ἔφω ἀρτίως, καὶ τῆς τῆ νεανίσκου φρενὸς κατασύρων τὸν ὄγκον, καὶ τῶν ἀδελφῶν τὸν ἐγγεγραμμένον ἐπ' αὐτὸν καθόνάζων Φθόνου.] ἔσεδάγε μὲν τὸ χρεῖμα προσεδόκα αὐτός. ἀκήκοε γὰρ ἔ' παρέρως· ἀλλ' ἐδὲ λήθης ἀξίως ποιεῖται τὰς λόγους. τετήρηκε γὰρ αὐτῆς, ὅτι καὶ εἰς πέρας ἐκβήσονται τάχα περ τεταρτέηνως.

ια. Ἐπορεύθησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ εὐσκεῖν τὰ πρόβατα τῆ πατρὸς αὐτῶν εἰς Συχέμ.

ιβ. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ, ἐχί οἱ ἀδελφοί σου, ποιμαίνουσιν εἰς Συχέμ; δεῦρο ἀποσελάσσε πρὸς αὐτῆς· εἶπε δὲ αὐτῷ, ἰδὲ ἐγώ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρόφασις μὲν τῆ μέλλοντος ἔρχεσθαι εἰς Αἴγυπτον, καὶ σιτοδοτεῖν τῷ λαῷ.

ιγ. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσραὴλ, περθεῖς ἰδε, εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ πρόβατα· καὶ ἀνάγειλόν μοι. καὶ ἀπέσειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς χεβρών· καὶ ἦλθεν εἰς Συχέμ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπεσάλῃ δὲ παρὰ τῆ Θεῶ καὶ πατρὸς καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπίσκεψόμενος τῆς ἐξ Ἰσραὴλ, εἰ διατελεσθῶν ἐν ὄρωσις, δηλον δὲ ὅτι ταῖς νοηταῖς καὶ εἰ μεμνήκεν ἐν καλῷ τὰ ὑπ' αὐτῆς θρέμματα, τῆς τῶν ποιμαίνων ἐπιεικείας ἐκ ἀμοιρησάντα.

ιδ. Καὶ εὔρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ· ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, λέγων, τί ζητεῖς;

Η ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εὔρε, φησὶν, ἄνθρωπος αὐτὸν πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ,

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομένῳ. τῆτο ἔχ' εὔρηται, ἀλλ' ἐδ' ἔοικε τῶν τῆ Κυρίλ.

(2) Καὶ θράσει ἀφορήτω τὸν νεανίσκον καταχεόμενον. ἀν. τόμ. 1. μερ. 1. σελ. 182.

πεδίω, δηλών ὅτι ἔχ' ὁ πόνος καὶ αὐτὸν, ἀλλ' ὁ μετὰ τέχνης ἀγαθόν. Καὶ μετ' ἕτερα. Τῆ δ' ὑβρόντος ἐν τῷ πεδίω πλανώμενον αὐτὸν ἀνθρώπων τὸ κύριον ὄνομα ἔφασίτινες δεδηλώσασθαι. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τῆ πρὸς ἀλήθειαν ἀνθρώπων τὸ ἰδιαιτάτον καὶ ὑβυβολώτατον ὄνομα ἐστὶν αὐτὸ, ἀνθρώπος, ἡθρωμαίη καὶ λογικῆς διανοίας οἰκειοτάτη πρόσρησις. ἕτος ὁ ἀνθρώπος ἐν ἑκάστῃ τῇ ψυχῇ κατοικῶν, τότε μετ' ἀρχῶν καὶ βασιλέως ὑβρίσκειται, τότε δὲ δικασῆς καὶ βραβυβότης τῶν κατὰ τὸν βίον ἀγῶνων, ἐστὶ δ' ὅτε μάρτυρος καὶ κατηγοροῦ λαβὼν τάξιν, ἀφανῶς ἡμᾶς ἐδόθη ἐλέγχει, μηδὲ διαῖραι τὸ σῶμα ἐῶν· ἀναλαμβάνόμενος δὲ καὶ ἐπισομίζων ταῖς τῆ συνειδήτος λύσεις τὸν αὐθάδη καὶ μετὰ ἀφηνιασμῶ δρόμον γλώττης ἐπίσχειν. ἕτος ὁ ἐλεγχος ἐπίσχετο τῆς ψυχῆς, λύσεια τὴν πλάνην εἶδει αὐτῆς. τί ζητεῖς; ἀρά γε φρόνησιν; τί ἐν ἐπὶ πανουργίας βαίνεις; ἀλλὰ σωφροσύνην; ἀλλ' ἐπὶ φειδωλίαν ἢ τρίβος ἀγεί. ἀλλὰ ἀνδρείαν; θρασυτήτης προσέρχεται ταύτη. ἀλλ' ὑβείβειαν μετέρχῃ; δεισιδαιμονίας ἢ οὐδός.

15. Ἐἶπε δὲ αὐτῶ, τὰς ἀδελφάς μου ζητῶ· ἀπάγγελόν μοι πῶ εὐσκησιν. Ἐἶπε δὲ αὐτῶ ὁ ἀνθρώπος, ἀπήρκασι ἐντεῦθεν· ἤκησα γὰρ αὐτῶν λεγόντων, πορευθῶμεν εἰς Δωδαίμ. καὶ ἐπορεύθη Ἰωσήφ ὅπως εἶπεν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶ, καὶ εὔρεν αὐτῶ εἰς Δωδαίμ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἱ βόσκοντες, τροφὰς τὰ αἰδήτῃ πάντα παρέχουσι τῷ τῶν αἰδήσεων ἀλόγῳ καὶ ἀπλήρῳ θρέμματι, δι' ἃς ἀκράτορες ἐαυτῶν γενόμενοι καὶ καχοδαίμονες· οἱ δὲ ποιμαίνοντες, ἀρχόντων καὶ ἡγεμόνων ἔχοντες διώκων, τὰ ἐξηγησιμὰ ἡμεροῖσι, σέλλοντες τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν μέγεθος. ἔπερ ἐν ἐζήτῃ τὰς ἀρετῆς πρὸς ἀλήθειαν ἀσκησίας, ἐσκέπτετ' ἀν' αὐτῶ ἐν βασιλεῦσιν, ἐκ ἐν οἰνοχοοῖς, ἢ σιτοποιοῖς, ἢ μαγειροῖς. οἱ μὲν γὰρ, τὰς ἡδονὰς ὑβρεπίζουσι· ἐκεῖνοι δὲ, ἡδονῶν ἀρχουσι. διὸ καὶ ἀποκρίνεται ὁρῶν ὅτι τὴν ἀπάτῃ ἰδὼν ἀνθρώπος, ἀπήρκασι ἐντεῦθεν. δείκνυσι δὲ τὸν σωματικὸν ὄγκον, δηλών ὅτι πάντες, οἷς ὑπὲρ κλήσεως ἀρετῆς πόνος διαθλάται, τὸν περιγίον καταλελοιπότες χῶρον, μετεωρολογεῖν ἐγγνώκασιν, ὑδεμίαν τῶν σωματικῶν ἐφελκόμενοι κηρῶν. καὶ γὰρ λεγόντων ἀκηκοῖσθαι, φησὶν αὐτὸν, εἰς Δωδαίμ πορεύθωμεν· ἐρμυλώβεται δὲ ἐκλειψίς ἰκανή· παρισάντων, ὅτι ἔ μέσως, ἀλλ' ἀκρωσ ἀπόλειψιν καὶ ἐκλειψὶν τῶν ἄ μὴ πρὸς ἀρετῆ σωεργεῖ μεμελετήκασιν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ εὔρωται μετ' ἐκ ἐν γέ Συχέμ, ἀλλ' ἐν Δωδαίμ. καὶ τί δὴ τῆτόεσι; διερμυλώβεται μετ' γὰρ Συχέμ, ὤμος· σημεῖον ἀν' γενίτο Φιλεργίας τὸ

A μέλος. κατέβησα γὰρ πῶς ἢ θεόπνοσος Γραφὴ ποτὲ μετ' εἰς ἰχμῶ, ποτὲ δὲ εἰς ἔργε τύπον ποιῆσθαι τὸν ὤμον. οἷον ἐκείνο φασιν, τὸ, δὸς καρδίαν σε εἰς τὰς ὤ-
 „ μὲς σε, τῆτέσιν εἰς Φιλεργίαν. Δωδαίμ δὲ πάλιν, ἐκλειψίς ἰκανή. κατελείφθησαν τοίνω οἱ ἐξ Ἰσραὴλ ἐκ ἐν Φιλεργίαις ὄντες ταῖς εἰς ἀρετῆ, ἔτε μὴ ὑδοκιμήσει ταῖς κατὰ νόμον, ἀλλ' ἐκλείπει πολλῇ, δικαιοσύνης δηλονότι, καὶ ἀπάσης ἐπιακείας, ἔ γὰρ ὡ δίκαιος, ἔδὲ ἄς, ἐκ
 „ ὡ ὁ ποιῶν χρηστότητα, καὶ τὰ ἐξῆς. Ψαλ. 13. 3.

12. Προεῖδον δὲ αὐτὸν μακρόθεν πρὸς τῆ ἐγγίσει πρὸς αὐτῶ· καὶ ἐπονηρεύσαντο τῆ ἀποκρίνασθαι αὐτὸν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βελοῦνται μετ' ἐν κατὰ τῆ ἀγία θάνατον. ὁ δὲ Θεὸς ἔργον ἔχει ἔ μόνον τὰ παρ' ἐαυτῆ διδόναι ἀγαθὰ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμετέραν κακίαν εἰς ἀγαθῶν χρησὶν μετανεγκῆν, καὶ τὴν κακίαν εἰς οἰκονομίαν μεταχειρίζεται. ἦτις δὴ κακία ἐπῆνει καὶ μὴ βελομική τὸν Ἰωσήφ. ἄπας γὰρ πωλῶν ἐπαινεῖ τὸν πωλόμενον διὰ πλείω τιμῶ.

17. Εἶπε δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτῶ· ἰδὲ ὁ ἐνυπνιασθεῖς ἐκεῖνος ἔρχεται. Νῦν ἐν δευτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ῥίψωμεν αὐτὸν εἰς ἐνα τῶν λάκκων· καὶ ἐρῶμεν, θηρίου πονηρὸν κατέφαγεν αὐτὸν· καὶ ὀφόμεθα, τί ἔσαι τῶ ἐνύπνια αὐτῶ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες, ὅτι τῶν αἰνυπνίων τὴν ἐκβασὶν προσδοκῶντες, ἀνελεῖν αὐτὸν ἐπεχείρου;

18. Ἀκῆσας δὲ Ῥεβὶμ, ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ εἶπεν, ἔ πατάξωμεν αὐτὸν εἰς ψυχῆν.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Ῥεβὶμ καὶ Ἰκάδας ἀριστα σιβεβλοῦσαντο. πρὸς γὰρ ἀνδρας εἶχον ἀνημέρους. οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν Συμεῶνα καὶ Λοῦτῆ ἔ μετρίως ἀπογοῦσάμενοι τῆς ἀνδροφονίας, ἐν σιωθδαία μετ' ἡδὴ ποτὲ τῆ πράγματος ἐγεγόνεισαν, ἔρπειν δὲ περὶ τὰς τοιαύτας ὠρέγοντο κνίσας ἰχυροτικῶς.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ῥεβὶμ δὲ σώζειν ὀρμήσας, ὤετο διὰ τῆτο διαλλάτθῃ τῷ πατρὶ διὰ τὴν εἰς Βάλλαν παρανομίαν, τὴν παλλακίδα τῆ πατρὸς αὐτῶ.

19. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ῥεβὶμ, μὴ ἐκχέητε αἷμα· ἐμβάλλετε αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῆτον τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῶ. ὅπως ἐξέλεθε αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀποδῶ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτῶ.

20. Ἐγένετο δὲ ἡνῆκα ἦλθεν Ἰωσήφ πρὸς τὰς ἀδελφάς αὐτῶ, ἐξέδυσαν τὸν Ἰωσήφ

Ἰωσήφ τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον τὸν A
περὶ αὐτόν.

κγ. Ἐρρίψαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ λάκκος κενὸς, ὕδωρ ἐκ εἶχεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ σφάζεται Ἰωσήφ, ἀλλὰ ζῶν εἰς τὸν λάκκον κατέρχεται. εἰκὼν γὰρ ἡ τῆς ἐν τῇ ζωῇ τὸν ἄδελφον σκυλεύσαντος. κενὸς δὲ καὶ ὁ λάκκος, ὡσπερ καὶ ὁ τάφος τῆς σωτῆρος.

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ζῶν εἰς τὸν λάκκον κατέρχεται, ἐπειδὴ εἰκὼν ἡ τῆς ζῶντος. κατέβη Ἰωσήφ εἰς λάκκον κενόν. ἡ δὲ καὶ τὸ μνήμα τῆς σωτῆρος κενόν, νεκρὸν μὴ ἔχον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἄλλ' ἐπέγνωσαν μὲν παρόντα μετὰ σαρκὸς τὸν ἡγαπημένον, τὸν νοητὸν Ἰωσήφ. ἔφη γὰρ ὁ μακάριος ἀγγελιστὴς Ἰωάννης, ὅπως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστυσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τῆς Φαρισαίας ἐχ' ὡμολόγησαν.] ἐπιγνόντες τοίνυν Ἰσραῖοι πεπαρωνήκασιν εἰς Χριστόν. ἀπεκλόνασιν γὰρ, καὶ ὡσπερ εἰς λάκκον τῆτον καθήκον οἱ δαίμονες, τὸ βαθὺ καὶ σκοτεινὸν τῆς θανάτου βάρβαρον, τρεῖς τὸν ἄδελφον. καθίσταν εἰς λάκκον ἔτεθνεῶτα τὸν Ἰωσήφ, πλὴν ὡς τεθνηξόμενον, καὶ ἐκ εἰς μακρὰν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄθρει δὴ λοιπὸν τῶν ἱερῶν γραμμάτων τὴν νῆψιν, καὶ τὸ πολὺ ἀπεξέσμενον εἰς τὸ ἀκριβές. ὁ λάκκος, Φησί, κενὸς, ὕδωρ ἐκ εἶχεν. ἵνα σαφῶς καὶ εὐαργῶς ὁ ἄδελφός ἡμῶν διὰ τῆς κατασημαίνηται. καὶ τίνι τρόπῳ; ὕδωρ μὲν γὰρ σύμβολον ἂν εἴη ζωῆς, ὡς ζωοποιόν. ὕδωρ δὲ ἐκ εἰναί Φησιν ἐν τῷ λάκκῳ. τῶν γὰρ ζωῆς ἐσρημῶν νοοῖτ' ἂν εἰκότως ὁ ἄδελφός τε καὶ εἰδικαίτημα.

κδ. Ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδον· καὶ ἰδὲ ὀδοιπόροι Ἰσραηλίται ἤρχοντο ἐκ Γαλααδ· καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ σακτῆς· ἔπορευοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς Αἴγυπτον.

** ΕΦΡΑΙΜ. Ὡς δὲ ὡμοὶ εἰέβαλον τὸν Ἰωσήφ ἐν τῷ λάκκῳ, ἐκάθισαν τῆς φαγεῖν καὶ πιεῖν μετὰ χαρᾶς. ὡσπερ ἄντις νικήσας πόλεμον πλερώσεται, ἔτω καὶ ἔτοι μετὰ χαρᾶς τῆς καρδίας ἀνέκεντο.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἰωσήφ ἐδιόμνοι ἅμα δὴ ἐπώλησαν αὐτόν, σφάζαντες τῇ προδέσει· ἔτω τὸν αὐτόν

τρόπον καὶ Ἰσραῖοι βδελυκτοὶ τὸ πάχα ἐδίοντες, ἔσφαξαν τὸν Σωτῆρα.

κε. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ πρὸς τῆς ἀδελφῶν αὐτῶν, τί χρήσιμον, εἰάν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτῶν;

Τί χρήσιμον. Ἀκύλας, τί πλεονέκτημα. Ἄλλος, τί κέρδος.

κς. Δεῦτε ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς Ἰσραηλίταις τέτοις· αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔσωσαν ἐπ' αὐτόν, ὅτι ἀδελφὸς ἡμῶν, καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐσίν· ἤκασαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς ἤκασαν, ἐπέδισαν.

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ἔδει γὰρ τότε τὴν πρᾶσιν τῆς Ἰωσήφ γενέσθαι διὰ τῆς Ἰσραὴλ, ἐπειδὴ καὶ ἡ πρᾶσις τῆς σωτῆρος διὰ Ἰσραὴλ τῆς προδοτικῆς ἐγένετο. ἡ δὲ ἐπιβελία τῶν ἐπιβελυδουσάντων ὁδὸς προκοπῆς ἐγένετο τῷ φθονομῶν.

κζ. Καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι οἱ Μαδναῖοι οἱ ἔμποροι, καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσήφ ἐκ τῆς λάκκου· καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσήφ τοῖς Ἰσραηλίταις εἰκοσι χρυσῶν. καὶ κατήγαγον τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Τοῖς ἐμπόροις ἀποδίδοντα τὸν Ἰωσήφ ἀνεκλύσαντες ἐκ τῆς λάκκου, μῶν (1) εἰκοσι, ἐπλακαίδεκα ἐτῶν γεγονότα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνεβιβάσθη τὸ παιδάριον. ἀνεβίω δὲ καὶ ὁ Χριστὸς ἐκ νεκρῶν. ἔγινε γὰρ τῷ λάκκῳ κάτοχος, ἔμεινεν εἰς ἄδελφους, κεκνήωκε δὲ μάλλον αὐτόν. ἔφη γὰρ τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλθετε. ἐπειδὴ δὲ ἀνεβιβάσθη, καὶ ἐκ εἰς μακρὰν ὁ θεσπέσιος Ἰωσήφ ἀπῆρκεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐκπριαμῶν αὐτῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν· ἦσαν δὲ ἀρωμάτων ἔμποροι. ἀνεβίω μὲν γὰρ καὶ ὁ Χριστὸς, καὶ ἀναβέβηκεν ἐκ τῆς λάκκου· μεταπεφοίτηκε δὲ, τῷ Ἰσραὴλ ἀφείδω [εἰς τὴν τῶν ἐθνῶν χώραν, περιφερόντων αὐτὸν τῶν] νοητῶν Ἰσραηλιτῶν, [τρεῖς τῶν] ἐν ὑπακοῇ Θεοῦ. ἐρμηνεύεται γὰρ ἔτω ἢ λέξις. τίνες δ' ἂν εἴεν οἱ τοιοῦτοι; πάλιν οἱ μακάριοι μαθηταί, τὸ ἔς ὑποδύντες τοῖς διὰ Χριστὸς παιδομασί, καὶ ἀπαρχὴ γεγονότες τῶν δοκιμῶν ἐν ὑπακοῇ καὶ πίσει, καὶ τοῖς ὑπὲρ νόμον αὐχρήμασιν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι νοοῖντ'

(1) Μνάς, ἢ τις τῆς ἐβραϊκῆς μνήμης καλεῖται. ἢ δὲ Ἰταλικὴ μνάς τεσσαράκοντα σατήρων ἐσίν. ὅπερ ἄγγιαν κ', λίτρας μῆς καὶ διμῆρες. Ἐπιφάν. ἐν τῷ περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν βιβλ. Ἰσραὴλ δὲ, ὅτι τὸ μνήμη, μανὴ Φησὶν ὁ Πετὰβ. (ἐν τοῖς τῆς Ἐπιφάν. χειλ.) δεῖν ἀναγνωσκέσθαι. περὶ δὲ τῆς μνάς ὁ τῆς Νικάνδρου χολιαστῆς, (αὐτ.) τάδε Φησὶν, ἢ δὲ Ἰταλικὴ μνά, λίτρας μίαν ἤμισιν, ἰσοδύναμος δὲ καὶ ἰσοστάσιος τῆς ἰταλικῆς μνάς ἢ ἀττική, κατ' Ἡρώνα.

νοοῦντ' ἂν εἰκότως καὶ ἀρωμάτων ἔμποροι, τὸ Χριστὸν μυστήριον ὑψοῦντες, καὶ ἀπάσης ἀρετῆς ἰδέαν ἐν ἰδίαις ψυχαῖς ἀναματλούμενοι γενικῶς. ἔτοι τὸν Ἰωσήφ ἐξεπρίοντο τρόπον τινα, πάντα μὲν ἀφάστες τὰ ἐν νόμῳ λαμπρὰ, τὸν εἶνα δὲ καὶ πολυτίμητον ἐμποροδυσάμενοι μαργαρίτῳ, κατὰ τὴν αὐτῆ τῆ Σωτῆρος παραβολῆν. ἔτοι τοῖς ἔθνεσι διεκομίσαντο τὸν Χριστὸν, ἱερουργῶντες τὸ εὐαγγέλιον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ὁ μονογενῆς, καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γεγονώς· κεχρηματικῶς καὶ ἀδελφὸς τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πρόγε τῶν ἄλλων τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, θάνατον ὑπέμεινε, καὶ ἀνέτη σαυρὸν, καταβέβηκε τε εἰς ἄδσ, ἔ καὶ εἰς τύπον ὁ λάκκος· πλὴν ἀνεβίω πάλιν, καὶ τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ] ἀπνοοφίζετο. δέδοται [δὲ] ὡπερ [τοῖς] τῶν νοητῶν ἀρωμάτων ἔμποροις, τῆς τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις, οἱ τὸ αὐτὸ μυστήριον ὑψοῦντες, εἰς τὴν τῶν ἔθνων καθήκοντο χώραν, διὰ τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων τοῖς ἐκ εἰδόσιν αὐτὸν ἀποφύροντες τὴν τῆ δόξα μορφῶν περιεάμενον. κηρύσσεται γὰρ ὁ δι' ἡμᾶς ἐν σαρκὶ γεγενηὸς λόγος καὶ ἐν τῇ τῆ δόξα μορφῇ. τῆτο οἴμαί ἐστι τὸ ἀπνευχθῆναι διὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.

κθ. Ἀνέσχεψε δὲ Ῥαββὶ ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἔχ ὄρα τὸν Ἰωσήφ ἐν τῷ λάκκῳ· καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτῆ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κεκόλυκε Ῥαββὶ μὲν Φωνῶντας τὸς ἀδελφούς. δεδυσφόρηκε δὲ καὶ Ἰδδας. καὶ ἡ μὲν Ῥαββὶ μὲν πρωτότοκος· Ἰδδας γὰρ μὲν ἐκ τῆς εἰς βασιλείαν κεκλημένης Φυλῆς. ἔκην ὅσοι τὴν τῆ πρωτότοκον συμμορφίαν πεπληθήκασιν, εἴπερ ἦσαν ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ὅσοι κέκλυται πρὸς τὴν τῶν ἔθνων βασιλείαν, τὸ διὰ Χριστὸν προσηκάμενοι κήρυγμα, δεδυσφορηκασιν ἔ μικρῶς ἐπὶ τοῖς κατ' αὐτῆ τολμημασιν. ἦσαν γὰρ ἦσαν ἐκ ὑβριστικοῦ κατ' ἐκεῖνο καιρῶ, κατὰ τὴν τῆ ἱερουσαλήμ καὶ τὴν ἑτέραν τῶν Ἰσραὴλ χωρῶν οἱ λελυπημένοι καὶ στυγνῶντες Χριστῷ ἠτιμασμένῳ.

κθ. Καὶ ἀνέσχεψε πρὸς τὸς ἀδελφούς· καὶ εἶπε, τὸ παιδάριον ἐκ ἔσιν ἐν τῷ λάκκῳ· ἐγὼ δὲ πῶ ποσοῦμαι ἐτι; Λαβόντες δὲ τὸν χιτῶνα τῆ Ἰωσήφ, ἔσφαξαν ἕριφον αἰγῶν, καὶ ἐμόλυναν τὸν χιτῶνα τῷ αἵματι. Καὶ ἀπέσειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον, καὶ εἰσήνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν· καὶ εἶπαν, τῆτον εὐρο-

(1) Τὰ ἐξῆς ἐκ τῆ τῆς Αὐγ. κώδ. ἐλήφθη.
(2) Ἐξῆ δὲ. ὁ αὐτ.

Α μὲν, ἐπίγνωθι εἰ χιτῶν τῆ ὑἱ σῆ ἐσίν, ἢ ἔ.

λδ. Καὶ ἐπέγνω αὐτὸν, καὶ εἶπε, χιτῶν τῆ ὑἱμα ἐσίν· θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν· θηρίον ἤρπασε τὸν Ἰωσήφ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐκ ἀποκαλύπτει δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἰακώβ, ὅτι ζῆ ὁ Ἰωσήφ, καὶ ὅτι εἰς Αἴγυπτον κατήχθη· ἵνα μήπως ἔτος λυτρώμενος τὸν υἱόν, ἐμποδίσῃ τῇ ὑπερον οἰκονομίᾳ τῆ Θεῶ, (1) κατὰ τὴν Αἴγυπτον αὐτῷ καὶ ἐν τῇ Ἐξόδῳ γεγεννημένῳ. ἀμέλει ὅτε λοιπὸν ἐγγνώδη τῷ Ἰακώβ ὑπερον, ὅτι ζῆ Ἰωσήφ, τότε αὐτῷ ἐπιφαίνεται ὁ Θεὸς θάρρῆν παρακελεύόμενος, ὅτι Ἰωσήφ ὁ υἱὸς ἐπιβαλεῖ τὰς Γεν. 46. 4.
Β χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τῆς ὀφθαλμῶσ. ὡπερ δὲ Ἰωσήφ εἰ ἔμνε παρὰ τῷ πατρὶ, ἢ Αἴγυπτος τὸν τῆ λιμῆ θραπτότῳ ἐκ ἐδέχεται· ἔτως ὁ μονογενῆς, εἰ ἔμνε παρὰ τῷ πατρὶ ἐν τῇ ἀγία δόξῃ κρυπτόμενος, τὴν οἰκονομίᾳ ἐκ ἔσωζε.

λγ. Διέρρηξε δὲ Ἰακώβ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ τὴν ὀσφύν αὐτῆ, καὶ ἐπένευσε τὸν υἱὸν αὐτῆ ἡμέρας πολλάς.

Δ **ΑΔΗΛΟΥ.** Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐτελεύτησε καὶ Βάλλα πενθῆσα τὸν Ἰωσήφ, ἢ καὶ ἐδήλασεν αὐτόν, καί γε ἢ Δάνα θυγάτηρ Ἰακώβ. τρεῖς παῖδη. διὰ τῆτο κακῶσιν ἐκυτῆσ οἱ Ἰσραηλιταὶ τῇ δεκάτῃ τῆ ἐβδόμῃ μιλῶσ, ἀποδὸν ἐδίοντες.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Κακέينو πάλιν σκοπήσωμεν, ὅτι ὡπερ ὁ Ἰωσήφ ἐν τῇ οἰκίᾳ (2) τῆ πατρὸς ἐπενθεῖτο ὡς νεκρὸς, ἦξε δὲ (3) ἐν Αἴγύπτῳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτω Χριστὸς, παρὰ μὲν Ἰσραηλιτοῖς νεκρὸς εἶναι νομόμισαι, ἐν δὲ τοῖς ἔθνεσι πισύεται ζῶν καὶ διαμείων καὶ βασιλεύων εἰς τῆσ αἰῶνας.

λδ. Συνήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτῆ καὶ αἱ θυγατέρες, καὶ ἦλθον παρακαλέσαι αὐτόν· καὶ ἐκ ἠθέλε παρακληθῆναι, λέγων, ὅτι καταθήσομαι πρὸς τὸν υἱὸν μῆ πενθῶν εἰς ἄδσ. καὶ ἐκλαυσεν αὐτόν ὁ πατὴρ αὐτῆ.

Ζ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τιοὶ αὐτῆ καὶ αἱ θυγατέρες. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι καὶ θυγατέρας εἶχεν ἄλλας· ἢ μᾶλλον τὰς ἐκγόνους ἔτω καλεῖ.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Πάρεσι κἀνλεῦθον ἰδῆν, ὅτι λελύπηκεν ἔ μετρίως τὸν ἐν τοῖς ἔθνοισ πατέρα καὶ Θεὸν ἢ εἰς Χριστὸν παροινία καὶ μισοφροσύνα. προσκεκράσασιν δὲ ἔτω δεινῶσ,

(2) Ἐν μὲν τῷ οἴκῳ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

δαινῶς, ὡς παραιτῶσαι παράκλησιν. μό-
νον δὲ ἐχὶ καὶ ἀνέχεσθαι μηδενός. ἕπερ
ἔλοιτότις τὰς ὑπὲρ αὐτῶν ποιῶσαι λι-
τάς. ἐλιπάρην μὲν γὰρ οἱ Προφῆται
πολλάκις, καὶ σώσεσθαι περεκάλυν τὸν
Ἰσραὴλ, καίτοι δεδρακότα τὰ ἐπέκεινα
λόγῃ παντός κατὰ τῶν Προφητῶν. κα-
ταπόση δὲ τὴν ἡμερότητα πολλάκις Θεός.
οικέται γὰρ ἦσαν οἱ κινδυνώσαντες. ἐπι-
δὴ δὲ εἰς αὐτὸν πεπαρωνήκασιν τὸν υἱόν,
ἀπαράκλητος ὁ πατήρ, δυσανάτρεπλος ὁ
θυμός. ὑβριση γὰρ ἐκ ἔτι Προφήτης,
ἀλλὰ Προφητῶν δεσποτής, καὶ ὁ τῶν ὅλων
Σωτήρ, τῆς Χριστός.

λε. Οἱ δὲ Μαδναῖοι ἀπέδοντο τὸν
Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον τῷ Πεντεφρῆ τῷ
σπάρδοντι Φαραῶ ἀρχόντι μαγεύων.

ΛΗΛΟΥΤ. Μαδναῖοι Ἰσραηλίται καὶ
ἄκοντες ἐπαινεῖσι τὸν παῖδα, (πᾶς γὰρ
πῶλῶν ἐγκωμιάζει) περὶ τὸ κέρμα βλέ-
ποντες.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τοῖς μὲν παρὰ (1)
Ἀκύλα καὶ Συμμάχῳ Φετριφάρ εἶρηται
ἐν τῷ τῷ τόπῳ· ἐν δὲ ἑτέρῳ Φετριφάρ.
καὶ ἡ μὲν τῆ παρόντος ὀνόματος ἐρμηνεία
παράκειται τῇ λέξει· ἡ δὲ ἑκδοσις (2) τῆ
ἑτέρας, ἐν τοῖς ἐξῆς Φανείται.

Κ Ε Φ. ΛΗ.

- α. γένητο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί-
νῳ, κατέβη Ἰδάς ἀπὸ
β. τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ, καὶ
ἀφίκετο ἕως πρὸς ἄνθρωπον τινα ὀδο-
β. λαμίτην, ὃ ὄνομα Εἶρας. Καὶ εἶδεν
Ἰδάς ἐκεῖ θυγατέρα ἀνθρώπου χα-
ναναίκα, ἣ ὄνομα Σαῦ· καὶ ἔλαβεν
αὐτήν, καὶ εἰσήλθε πρὸς αὐτήν.
γ. Καὶ συλλαβῶσα ἔτεκεν υἱόν, ἢ ἐκά-
δ. λεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἡρ. Καὶ συλ-
λαβῶσα ἔτι ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλε-
ε. σε τὸ ὄνομα αὐτῆ Αὐνάν. Καὶ προ-
θεῖσα ἔτι ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε
τὸ ὄνομα αὐτῆ, Σηλώμ. αὕτη δὲ ἦν
ἐν Χασβί, ἥνικα ἔτεκεν αὐτῆς.

** ΚΤΡΙΛΛΟΥΤ. Καταβέβηκε τοίνυν
Ἰδάς, καὶ ἀφίκετο πρὸς ἄνθρωπον, ὃ
ὄνομα Ἰρας. αἰπόλος δὲ ἔτος, καὶ τεχ-
νίτης τὰ ποιμνικά. καὶ τὴν Σαβᾶν ἐκεί-
σε θεασάμενος, ἐποιεῖτο μὲν στωικέσιον,
μητέρα δὲ καὶ τριῶν ἀπέδειξε τέκνων·
Ἡρ δὴ λέγω, καὶ Αὐνάν, καὶ μῆτοι καὶ
Σηλώμ. καὶ ὁ μὲν Ἡρ δερμάτινος, τῆ-
τέσι σάρκιος, ἐρμηνεύεται· πεπληγῶς
δὲ καρδίαν Αὐνάν· ἐκασασμός δὲ ὁ τρίτος,
ἦγεν ὑπόλυσιν καὶ ἐρμηνεύεται. καταβέ-
βηκε δὲ καὶ ἐξ ἑρανῶν καθάπερ ἔκτινος
ἀγίας γῆς ὁ μονογενὴς τῆ Θεῆ λόγος, ὁ
ἀληθῶς ὑμνευμένος, καὶ τῆς βασιλείας
τῷ δόξαν φυσικῶς ἀνημμένος. τῆτι γὰρ
ἡμῖν τὸ τῆ Ἰδάς πρόσωπον ὑπεμφώμεν
ἀν. ἀνεσιν μὲν γὰρ ἡ τῆ ὀνόματος σημα-
σία δηλοῖ. βασιλικωτάτη δὲ τῶν ἄλλων,
καὶ ἐν ταῖς εἰς ἄκρον ὑπεροχαῖς ἡ Ἰδάς
τέθειται Φυλῆ. Καὶ μετ' ὀλιγα. Καταβέβη-
κε τοίνυν ὁ μονογενὴς τῆ Θεῆ λόγος, καὶ
ἐπεφοίτησε μὲν τῇ ἐρήμῳ Μαδιάμ διαποι-
μαίνοντι τότε τῷ μακαρίῳ Μωσῆ· ὡφθη
γὰρ αὐτῷ ἐν εἰδεί πυρὸς ἐν τῇ βᾶτῳ· καὶ
σωήφθη τῷ τῷ τῷ δι' αὐτῆ, καθάπερ
ἀλλοφύλῳ Χαναναίῳ γυναικί, τῇ κατ' Αἰ-

γυπτον σωμαγωγῆ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· κα-
θάπερ ἀμέλει καὶ Ἰδάς διὰ τῆ ποιμαίνον-
τος τῆ Σαβᾶ, ἣ διερμηνεύεται ὑψοσίς τε
καὶ ἔπαρσις. κεκλημένη γὰρ ὡπερ εἰς
οικειότητα τὴν ὡς πρὸς Θεὸν ἢ τῶν Ἰσ-
δαίων σωμαγωγῆ, χαμαλή μὲν ἡ ἐκ ἔτι
καὶ πεπατημένη, καὶ τὸ τῆς δαλείας ἔχου-
σα μικροπρεπές, ὑψηλὴ δὲ γέγονε καὶ
διαφανής. λελύρωται γὰρ ὡς ἐκ καμί-
νης σιδηρᾶς, καὶ ἐξ οἴκου δαλείας, κατὰ τὸ
γεγραμμένον. εἶτα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ συ-
ναγωγῆς τῆς ὡς ἀλλοφύλῳ καὶ εἰδωλολα-
τρίας ποτὲ τρεῖς γεγονάσι λαοὶ, τῶν
υἱῶν τὰς ἀποπληρῶντες Θεῷ, καὶ μίας
μὲν ὡπερ ἐκπεφυκότες μητρὸς, μερσα-
μενοὶ δὲ τὴν ἐν χρόνῳ γένεσιν.

ε. Καὶ ἔλαβεν Ἰδάς γυναῖκα
Ἡρ τῷ πρωτόκῳ αὐτῆ, ἣ ὄνομα
ζ. Θάμαρ. Ἐγένετο δὲ Ἡρ ὁ πρώτο-
τοκος Ἰδάς πονηρὸς ἐναντίον Κυρίου·
ε. καὶ ἀπέκτεινε αὐτὸν ὁ Θεός.

η. Εἶπε δὲ Ἰδάς πρὸς Αὐνάν,
εἰσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τῆ ἀδελ-
φῶσ, καὶ ἐπιγάμβρευσον αὐτήν,
καὶ ἀνάσῃσον σπέρμα τῷ ἀδελ-
φῶσ.

» ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Εἶπε δὲ Ἰδάς τῷ Αὐ-
» νάν, εἰσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τῆ ἀδελ-
» φῶσ, καὶ ἐπιγάμβρευσον αὐτῷ, καὶ
» ἀνάσῃσον σπέρμα τῷ ἀδελφῶσ. Τῆτο
καὶ διὰ Μωϋσεως ὁ Θεὸς ὑπερον προσάττει.
μηποτε ἐν ἡδὴ ἐδεδόκει τὸν νόμον τῆτον;
λέγει γὰρ καὶ τῷ Ἀβραάμ διαλεγόμενος
» αὐτῷ· ἦδειν γὰρ ὅτι σπλάξει τοῖς τέκνοις Γεν. 18. 19.
» αὐτῆ Ἀβραάμ, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτῆ μετ' αὐ-
» τόν· καὶ φυλάξει τὰς ὁδοὺς Κυρίου τῆ
» Θεῆ, δικαιοσύνην ποιῆν καὶ κρίσιν. τὸ δὲ
» ἀνιστῆν σπέρμα τῷ ἀδελφῷ, τοῖς πενήτεσι
» παρέχε παραμυθίαν, ὅτε ἔπω ἐδέδα-
» το τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως Φανερά ἢ
ἐπαγγελία.

θ. Γινῆς

(1) Περὶ Ἀκύλαν καὶ Συμμάχον ὁρῶσι.

(2) Ἐκδοσις. ἐν Τόμ. 2. σελ. 43. τῆς τῆ Ρεαίε ἐκδόσ.

9. Γνῶς δὲ Αὐνάν, ὅτι ἐκ αὐτῶ
ἔσαι τὸ σπέρμα, ἐγένετο ὅταν εἰσῆρ-
χεται πρὸς τὴν γυναῖκα τῆ ἀδελφῆ
αὐτῆ, ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν γῆν τῆ μη-
δυναί σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ νόμῳ ἐκείνῃ ἡμελ-
λει εἶναι τὰ γινόμενα, καὶ αὐτῆ ὀνομά-
ζεσθαι, εἰ καὶ ἕτος φύσει πατὴρ ἴω, διὰ
τῆ εἰπεῖν, ἐπιγαμβροῦσαι.

ι. Πονηρὸν δὲ ἐφάνη ἐναντίον τῆ
Θεῶ, ὅτι ἐποίησε τῆτο· καὶ ἐθανά-
τωσε καὶ τῆτον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πᾶς ὁ σπείρων εἰς τὴν
σάρκα, καὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς εἰ τῆ γῆ
θησαυρίζων, ὅμοιος τῷ Αὐνάν· διὸ καὶ θά-
νατῆται ὑπὸ τῆ Θεῶ.

ια. Εἶπε δὲ Ἰδαίς Θάμαρ τῆ
νύμφῃ αὐτῆ, κάθῃ χήρα ἐν τῷ οἴκῳ
τῆ πατρός σου, ἕως μέγας γένηται
Σηλωμ ὁ υἱός σου. εἶπε γὰρ, μήποτε
ἀποθάνῃ καὶ ἕτος, ὡπερ καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ αὐτῆ. ἀπελθῆσα δὲ Θά-
μαρ, ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ τῆ πατρός
αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παῖδες μὲν ἔν ἕτοι γε-
γόνασιν τῷ Ἰδαί τρεῖς. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἡβλῆ
ἦκον οἱ νεανία, δέχεται τὴν Θάμαρ, καὶ
τῷ πρωτοτόκῳ συγκαταβάζεται, τῆτεσι
τῷ Ἡρ. ἐπειδὴ δὲ ἴω πονηρὸς ἐν ὀφθαλ-
μοῖς τῆ Θεῶ, πρὸ παίδων γονῆς τῶν κατ'
ἡμᾶς ἀπηλλάττετο. ἀπέκλιπε γὰρ φησὶν
αὐτὸν ὁ Θεός. εἴτα προτρέπει τὸν Αὐνάν
ὁ πατὴρ τῆ τῆ ἀδελφῆ συγκαταβάζεται
γυναικί, καὶ ἀναστῆσαι σπέρμα τῷ κατοι-
χομένῳ. ὁ δὲ ἐπέπερ ἐκ αὐτῆ, φησὶν,
ἡμελλεν ἔσεσθαι τὸ γεννώμενον, τὸν σω-
δὲ νόμον ἠδίκαι καταχέων εἰς τὴν γῆν.
διόλλυται δὲ καὶ ἕτος ὑβδύς. ἕ γεγυνο-
τος, ἐδεδία λοιπὸν Ἰδαίς τὸν τρίτον συγ-
καταβάζειν υἱόν, φησὶν δὲ τὸν Σηλωμ. εἴ-
τα καιρῶ γεγυνοτός δευτεροφύρηκεν ἡ Θά-
μαρ ἐπὶ τῷ μελλήσῳ τῆ γάμῃ. ἐτόπαζε
δὲ ἡδὴ πως, ὡς ἐκ ἀνήσει τὸ πέρας αὐτῆ
τὸ ἐπιγγελεμένον ὁ κηδεύς. σκήπεται
δὲ μᾶλλον ὑπερτιθεῖς καὶ παραβιβάζων
εἰς ἐλπίδας ἐκ ἐσομένης τὸ προσδοκῆσθαι.
καὶ τὶ δὴ πρὸς τῆτο μηχανάται λοιπόν;

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι ἔδειξεν εἰ νόμῳ
δικαιῶται παρὰ Θεῶ, ἕτε μὴ εἰ τῆ τῶν
Ἰδαίων σωμαγωγῆ τῆς τῆ Θεῶ γαλιωότη-
τος ἡ μέθεξις ἴω· ὁ γὰρ νόμος ὀργλῶ κα-
τεργάζεται, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ὑπο-
φλισσιν ἂν ἀνιγματοδῶς τῶν Ἰδαίων παί-
δων ἡ γένεσις, σωμακηκότων τῆ Θάμαρ.
Ἡρ μὲν γὰρ ὁ πρωτοτόκος ἐστὶ δερμάτινος,
ἡτοι γήϊνος. ἐπέπερ δὲ ἴω πονηρὸς, θά-

νάτω κατεδικάζεται. πονηρὸς δὲ κατὰ τὸ
ἀληθῆς ὁ πρῶτος ὠφθη λαός, καταγογ-
νύζων Θεῶ, καὶ λέγων· μὴ διωθήσεται ὁ
Θεός ἐτοιμάσαι τραπέζαν, καὶ τὰ ἐξῆς.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Πέπλωκε δὲ τὰ κῶλα αὐτῶν
ἐν τῆ ἐρήμῳ, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἐκέν
ὁ πρωτοτόκος Ἡρ, τῆτεσι ὁ πονηρὸς τε
καὶ σαρκικός, διόλλυτε πρῶτος, καρπὸν ἐδέ-
να ἔχων ὑσεβείας. τῆτι γὰρ ὑπεμφί-
νειν ἂν ἡμῖν, ὡς εἰ τύπῳ, πάλιν ἡ ἀπαι-
δία. εἰκόνας γὰρ ὡπερ τῶν εἰ νοήσει τὰ
αἰδιότητά. εἴτα μετ' ἐκείνον δούτερος ὡπερ
τῆς υἱὸς τῆ λυτρωσαμένης Θεῶ, καὶ ἐξ οἴκου
δουλείας ἐξαγαγόντος ὁ μετ' ἐκείνης λαός.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἦν γὰρ ἀληθῶς Αὐνάν, τῆ-
τέσι πεπληγῶς καρδίαν. ἐτράπετο γὰρ
ἐκτόπως εἰς πολυθῆταν, τὸν εἴνα καὶ φύ-
σει καὶ ἀληθῶς κατὰ κελαιοπῶς. ἐκέν καὶ
ἀπώλετο καὶ δεδύλωκεν ἀλλοφύλοις. τῆ-
τι γὰρ ἡμᾶς ἡ τῶν καλεσμένων κριτῶν ἐδί-
δαξε βίβλος. τῆτηκε τοίνυν εἰ ἀπαιδία
καὶ ἕτος, καθῶς καὶ ὁ Ἡρ, σπείρων εἰς
ἐδὸν, τῆτεσι εἰς γῆν. ὅθεν ἴω εἰκὸς ἐδέ-
να πάντως ἀποκερδῆσαι καρπὸν, ἡ καὶ
ἀναστῆσαι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ. κα-
τῶκησε δὲ καὶ ὁ μέσος τε καὶ ὡς εἰ χρό-
νῳ δούτερος λαός διὰ τῆς κατὰ νόμον
ἐπιεικείας ἀντὶ τῶν ἀπειθησάντων ἑαυτὸν
ὡπερ ἀναστῆσαι Θεῶ, καὶ νέον ἡδὴ πως
ἀνταναφύτω λαὸν ἐπιδαῖσαι διὰ πραγ-
μάτων. τῆτο γὰρ ἐστὶν οἴμα ἀνιγματο-
δῶς τὸ ἀναστῆσαι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆ.
ἀνηρημένοι δὲ ἔν τοῖν δυοῖν ὡς ἐπ' αἰτίαις
δύλογοις· ὁ μὲν γὰρ ἴω πονηρὸς, ὁ δὲ πε-
πληγῶς καρδίαν· ἐξείργει τὸν τρίτον τῆς
πρὸς Θάμαρ ὀμιλίας, δεδιῶς δὲ ὁ πατὴρ,
μὴ ἄρα πως τοῖς ἡδὴ διολωλόσι καὶ αὐτός
καταφθείροιτο. τὸν γάρτοι τρίτον λαόν,
τὸν οἰοναὶ καὶ νεώτατον, τὸν ὡς εἰ λοιδῶ
καιρῶ τῶν ἀγίων Προφητῶν, μετ' ἂν καὶ
γαίτων ὑβδύς ὁ θεασέσιος Βαπλισηῆς, τὸν
δὲ παρόντα δεικνύων τὸν ἐξ ἔρανῆ, τῆτε-
σι Χριστὸν, ἐκ ἐφῆκε Θεός οἰοναίπως ἐνέ-
χεσθαι ταῖς ἀγκάλαις τῶν Ἰδαίων σωμα-
γωγῆς, ἕτε μὴ ἐδέλει τὸν ἀπ' αὐτῆς
ἔχειν καρπὸν, μὴ ἄρα πως ἀπώλοιο καὶ
αὐτός. ὁ γὰρ νόμος ὀργλῶ κατεργάζεται. Ρωμ. 4. 15.

Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀσισαφῆς ἔν τῆ Θάμαρ Ση-
λωμ ὁ νεώτατος. διὰ δὲ τῆτο χήρα με-
μακῆκε, καὶ μακρὸς εἰ τῆτω διατετέλεκε
χρόνους. ἕ γὰρ ἐφῆκε Θεός καρποφο-
ρεῖν ἔτι τὴν Ἰδαίων σωμαγωγῆν, χήρα
τῆς ὡπερ καὶ ἡτεκνωμένη, καὶ ἀνδρὸς ἐρή-
μη, τῆ νοητῆ νυμφίς, κεχρημάτικέτε καὶ
γέγονεν ἀληθῶς.

ιβ. Ἐπλήθησαν δὲ αἱ ἡμέραι,
καὶ ἀπέθανε Σαῦνα (1) ἡ γυνὴ Ἰδαί.
καὶ παρακληθεῖς ὁ Ἰδαίς, ἀνέ-
βη πρὸς τῆς κείροντας τῆ πρῶτα
αὐτῆ. καὶ κατέβη Εἶρας ὁ ποιμὴν
αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

Εἶρας ὁ ποιμὴν αὐτῆ

(1) Τὸ Σαῦνα ἀνωτέρω, εἰ τῶ 2. ἐδ. ὁ κώδ. γράφει Σαῦ· αἱ δὲ τῆς Γραφ. ἐκδόσ. Σαυά, πλὴν τῆς τῆ Ἀλδ.
γραφέα. Σαῦα. ὁ δὲ Κύριλλ. (εἰ τῶμ. 1. μέρ. 1. σελ. 196.) Σαβῶ. ὁ δὲ Χρυστός. (εἰ τῶ 38. τῆς γεν. κεφ.) Σαῦα.

αὐτῆ ὁ ὀδολαμίτης εἰς Θάμαρα μετ' Α
 14. αὐτῆ. Καὶ ἀπηγέλλη Θάμαρ τῆ
 νύμφῃ αὐτῆ, λέγοντες, ἰδὲ ὁ πενθε-
 ρός σε ἀνέβη εἰς Θάμαρα, κείρα τὰ
 πρεβάτα αὐτῆ, αὐτὸς καὶ Εἴρας ὁ
 ποιμὴν αὐτῆ.

15. Καὶ περιελομένη τὰ ἱμάτια τῆς
 χηρεύσεως αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, περιέ-
 βαλε τὸ φέριτρον, καὶ ἐκαλλωπίσατο, Β
 καὶ ἐκάθισε πρὸς ταῖς πύλαις Αἰνῶν,
 ἣ ἔστιν ἐν παρόδῳ Θαμνά. εἶδε γὰρ
 ὅτι μέγας γέγονεν ὁ Σηλώμ· αὐτὸς
 δὲ ἐκ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ γυναικῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε ἡ Θάμαρ
 ἑταιρικὸν ἡμίμα περιεμένη, τὸν κηδεστὴν
 ἐξηπάτησε; Περιφανὲς ἄγαν ἐγεγόνει τῆ
 Ἀβραάμ τὸ γένος, δι' ἧν εἶχεν ὀσέβειαν.
 τῆτο ἡ Θάμαρ εἰδῆ, πρεδὶν ἔχεν ἐξ ἐκεί- Γ
 νη παιδοποιῆσαι τῆ γένος. ἐπειδὴ τοίνυν
 αὐτῷ ὁ κηδεστὴς ἐ κατηγγύησε τῷ νεω-
 τέρῳ παιδί, δέισας μὴ τοῖς ἀδελφοῖς καὶ
 αὐτὸς παραπλησίως τελούτῃσιν. ὡσαύκα-
 δὴ κλέψαι τῆς παιδοποιίας τὰς ἀφορ-
 μὰς, ἐπειδὴ προφανῶς λαβεῖν αὐτὰς ἐκω-
 λύετο. πρὸς δὲ τῆτω καὶ ἐλέγχει τὸν κη-
 δεστὴν, ὡς αὐτὸν μὴ ἐ σωφρονεῖντα, αὐ-
 τῷ δὲ σωφρονεῖν ἀναγκάζοντα. τῆτο δὲ
 κακάνος κρίνων, ἐδήλωσε. κύσσαν μὲν
 γὰρ αὐτῷ μεμαθηκῶς, κατεψηφίσαστο
 θάνατον. γένος δὲ ὄσιν ἐκύησε, τῷ μὲν
 ἀφῶν ἀπέφλωσεν, ἑαυτὸν δὲ κατέκρινε.
 ὀδεδικαίωται γὰρ ἔφη Θάμαρ ἡ ἐγὼ· ἐ εἶ-
 νεκεν ἐκ ἔδωκα αὐτῷ Σηλώμ τῷ ἡμῶμ.
 ὅτι δὲ παιδοποιίας χάριν, καὶ ἐ Φιληδο-
 νίας, τῆτο ἡ Θάμαρ ἐμηχανήσατο, τὰ
 μετὰ ταῦτα δηλοῖ. ἐκ ἔτι γὰρ ἔτε τῷ
 Ἰσδά, ἔτε ἄλλῳ σιωπήθη τινί. ἡρκέδη
 δὲ τὸ μήτηρ κληθῆναι τῶν ἐξ ἐκείνῃ βε-
 βλασηκότος τῆ σέρματος.

16. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν Ἰσδάς, ἔδοξεν
 αὐτὴν πόρνην εἶναι· κατεκαλύψα-
 το γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἐκ
 15. ἐπέγνω αὐτὴν. Ἐξέκλιπε δὲ πρὸς
 αὐτὴν τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἔα-
 σόν με εἰσελθεῖν πρὸς σέ· ἐ γὰρ
 ἔγνω, ὅτι ἡ νύμφῃ αὐτῆ ἔστιν. ἡ δὲ
 εἶπε, τίμοι δώσεις, εἰάν εἰσελθῆς
 πρὸς με;

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐννοῦντες ἐν ἄρα
 τῆς κατὰ καιρὸς οἰκονομίας τῆς τρόπης,
 ψόγῃ καὶ κάλαθοῖς, τῆς ἐπίγει τῷ πορνεῦ-
 σαι φημι, αὐτῷ τε τῷ Θάμαρ καὶ μίτοι
 καὶ τὸν Ἰσδάν εἰκότως ἀπαλλάξομεν. σω-
 δὸν δὲ μᾶλλον οἰκονομικῶ γινέσθαι Φαμεν.
 ἡ μὲν γὰρ ἐπεθύμει γονῆς ἐλδοθέρας, τῆ
 κατὰ νόμον σιωπηκότος ἐσερημείῃ, ὁ δὲ
 ἡ ἰδὴ πως ἐκ αἰτία πολλῇ, τῆ καὶ εἶ-
 περ ἔλοιτο σιωπεῖν ἑτέρα, τεθνεώσης
 αὐτῷ τῆς πρώτης.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μηδαὶ ταῦτα
 ἀκῶν, καταγινωσκέτω τῆς Θάμαρ. ὡς
 ἔφθλω γὰρ εἰπὼν καὶ οἰκονομία ὑπηρετεῖ-
 το. καὶ διὰ τῆτο ἔτε αὐτῇ μέμψιν τινὰ
 ὑπέμεινεν, ἔτε ὁ Ἰσδάς ἐγκλήμασιν ὑπό-
 θωπος γέγονε. καὶ γὰρ σῆτεῦσαι ὀδῶ προ-
 βαίνων, ὀρήσεις ἐκ τῶν παίδων τῶν τῆτω
 τεχθεῖτων τὸν Χριστὸν καταγόντα τὸ γέ-
 νος· ἄλλως δὲ καὶ τὰ δύο παῖδια κατὰ
 ταυτὸν τικλόμενα τῶν δύο λαῶν ἡ τύπος,
 καὶ προαναφώνησις τῆς πολιτείας τῆς Ἰσ-
 δαϊκῆς καὶ τῆς πνευματικῆς.

17. Ὁ δὲ εἶπεν, ἐγὼ σοὶ ἀποσελῶ
 ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν πρεβάτων με.
 ἡ δὲ εἶπεν, εἰάν δῶς ἀρράβωνα, ἕως
 τῆ ἀποσεΐλαίσε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εἶτα σωτηροῦσθε πρὸς
 ἐπιθυμίαν. αἰτῶντι δὲ τῷ γυναικῷ μισθώ-
 ματα, πέμψεν ἔριφον ἐπηγγέλλετο.

18. Ὁ δὲ εἶπε, τίνα τὸν ἀρράβω-
 νά σοὶ δώσω; ἡ δὲ εἶπε, τὸν δακλύ-
 λιών σε, καὶ τὸν ὀρμίσκον, καὶ τὴν
 ῥάβδον τὴν ἐν τῇ χειρί σε. καὶ ἔδω-
 κεν αὐτῇ· καὶ εἰσλήθε πρὸς αὐτὴν·
 καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸν ὀρμίσκον, ὃν δέδω-
 κεν ὁ Ἰσδάς τῇ Θάμαρ, ὁ Σύρος ὠράριον
 λέγεσθαί φησι, καὶ ἐκ ὀρμίσκον· Σύμμα- Δ
 χος δὲ, σρεπλὸν ἐγχειρίδιον.

19. ἈΔΗΛΟΥ. Τὸν δακλύλιόν σε, φησί,
 καὶ τὸν ὀρμίσκον, καὶ τῷ ῥάβδον. ὁ Ἀ-
 κύλας, τῷ σφαγίδα σε, καὶ τὸ σρεπλόν-
 σε. Ἄλλος δὲ φησι τὸν ὀρμίσκον, ὠράριον·
 ὁ δὲ ἅγιος Κύριλλος, κόσμημά τι τῶν περὶ
 τῷ δέρρι, ἔθαι χαλδαϊκῶ κοσμημῶ τῷ
 Ἰσδά. χρυσῷ γὰρ ἔτοι καὶ χείρας καὶ
 δέρρι καταλαμπρῶσσι, καὶ αὐτῷ τῷ
 τρεῖχα σεφανῶσιν ἐδ' ὅτε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁμηρα τῆς ἐπαγγελίας
 αἰτήση, δίδωσι τῷ ῥάβδον, καὶ τὸν δα-
 κλύλιον, καὶ τὸν ὀρμίσκον, τρεῖσι κόσμη-
 μά τι τῶν περὶ τῷ δέρρι. οἰηθεῖ δ' ἄν-
 τις καὶ μάλα εἰκότως, ἄτε Χαλδαῖον ὄν-
 τα τὸν Ἰσδάν, μὴ αἰ ῥαθυμῆ γινέσθαι
 τῆ κατακαλλῶσθαι Φιλεῖν. Φιλόκοσμοι
 γὰρ οἱ Χαλδαῖοι, χρυσῷ [δὲ] καὶ χείρας
 καὶ δέρρι καταλαμπρῶσσι, καὶ αὐτῷ
 τῷ τρεῖχα σεφανῶσιν ἐδ' ὅτε.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰδίαν γὰρ ὡπερ
 καὶ ἀναγκαιοτάτῳ ἔχων φροντίδα Χρι-
 στός τὸ δέχεσθαι τῆς καρπῆς τῆς λογικῆς
 ἀγέλης, δῆλον δὲ ὅτι τῶν πεπιστοκότων
 καὶ ἡγιασμένων ἐν πνεύματι, παροδικῶ
 ὡπερ τινὰ καὶ ἐχὶ πάντως ἐσπεδασμένῳ
 ποιησεται κατὰ καιρὸς τῷ πρὸς τῷ τῶν
 Ἰσδαίων σωμαγωγῶ ἐν πνεύματι κοινω-
 νίαν. ἐγκαρπον δὲ ὡπερ ἀποφανεῖ, τῷ
 παρ' αὐτῆ σοφίαν ὀδίνεσαν. παραθήσε-
 ται δὲ ὡπερ ἑαυτὸν αὐτῇ, καθάπερ καὶ
 ἡμῖν αὐτοῖς, ὡς ῥάβδον δινώμεως, ὡς εἰ-
 κόνα

κόνα καὶ ὁμοίωσιν τῷ Θεῷ καὶ πατρός· ἄνθρωπος ὁ δακτύλιος ὡς ὠραῖον κάλλει παρὰ τὰς ἡγίας τῶν ἀνθρώπων. τρεῖς γὰρ οἶμαι δηλῶν τὸν ὀφθαλμὸν. σκευὸς γὰρ ἅπαν τὸ τελῶν εἰς κόσμημα, κάλλος ἂν νοοῖτο σημεῖον. ἀποσέλλει δὲ αὐτῇ καὶ τὸν ἔριφον, τρεῖς τῶν ἡμαρτηματιῶν χαριῶται τῷ ἄφροσιν. ἔριφος γὰρ κατα νόμον ὑπὲρ ἀμαρτίας ἐσφάζετο, καὶ πλημμελημάτων ἄφροσιν ὑπαινίττεται.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ εἰ γαστρί ἔλαβεν ἔξ αὐτῆ. Οὕτως οἰκονομία τις ἴσως καὶ ἐπὶ τῶν θυγατέρων τῶν Λώτ· ἐπειδὴ μὴ δι' ἀκολασίαν, ἀλλὰ παιδῶν ἐπιθυμίαν τὸ γεγονός.

ιδ. Καὶ ἀνασᾶσα, ἀπῆλθε, καὶ περιείλετο τὸ θέρισρον ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἰμάτια τῆς χηρέως αὐτῆς. Ἀπέσειλε δὲ Ἰδάς τὸν ἔριφον ἔξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τῶ ποιμένος αὐτῆ τῷ Ὀδαλαμίτῃ, κομισάσθαι τὸν ἀρραβῶνα πρὸς τῆς γυναικός· καὶ ἔχ εὔρεν αὐτήν. Ἐπηρώτησε δὲ τὰς ἀνδρας τὰς ἐκ τῶ τόπῃ· πῶ ἐσὶν ἡ πόρνη ἢ γενομένη ἐν Αἰνᾶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ; καὶ εἶπαν, ἐκ ἧν ἐνταῦθα πόρνη. Καὶ ἀπεστράφη πρὸς Ἰδαν· καὶ εἶπεν, ἔχ εὔρον· καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἐκ τῶ τόπῃ λέγασσι, μὴ εἶναι ὡς πόρνην.

ιγ. Εἶπε δὲ Ἰδάς, ἐχέτω αὐτά· ἀλλὰ μήποτε καταγελασθῶμεν· ἐγὼ μὲν ἀπέσταλκα τὸν ἔριφον τῶτον, σὺ δὲ ἔχ εὔρηνας.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἰδάς, εἶπε, Φησὶ, μήποτε καταγελασθῶμεν, ὡς ἀγνώμονες νομιζόντες. ἔδδὲ γὰρ ἴδει τὸ γεγονός.

ιδ. Ἐγένετο δὲ μετὰ τρίμηνον ἀπηγγέλη τῷ Ἰδά, λέγοντες, ἐκπεπόρνευκε Θάμαρ ἢ νύμφη σου, καὶ ἰδὲ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας. εἶπε δὲ Ἰδάς, ἐξαγάγετε αὐτήν, καὶ κατακαυθήτω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δείκνυσιν τὸ πρᾶγμα καὶ εἰ τῇ παλαιᾷ τοῖς ὑσεβέσιν, ὅτι ἀσύγνωσον τὸ πορνεῦν χήραν. (1)

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μεγάλη ἡ ἀγανάκησις, ἀφόρητος ἢ τιμωρία, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἀμαρτήμα μέγα εἶναι δοκεῖ.

ιε. Αὐτὴ δὲ ἀγομένη πρὸς τὸν πένθερον αὐτῆς, λέγασα, ἐκ τῶ ἀνθρώπῃ ἔστινος ταῦτά ἐσιν, ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω. καὶ εἶπεν, ἐπίγνωθι, τί-

» νος ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ἡ ῥάβδος αὐτῆ.

» ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καταδεδίκασο ἢ Θάμαρ ὡς πεπορνυμένη. σώζεται δὲ ὅπως, ὑπέδαξε γὰρ τῷ ῥάβδον, τὸν δακτύλιόν τε καὶ τὸν ὀφθαλμὸν. διωμολόγηκέτε σαφῶς, ὡς κεκυφώρηκεν ἔξ Ἰδά, καὶ τὸν αὐτὸν καρπὸν ἔχοι. ἀπαλλάξει δὲ καὶ αὐτῷ τῷ κολάζεσθαι δαίν τῷ τῶν Ἰσραηλίων σιωπαγωγίᾳ κατὰ καιρὸς ὁ Χριστὸς, τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας τὰ σύμβολα φέρουσαν· καὶ ὅτι κεκυφώρηκε τὰ αὐτῆ δεικνύσαν εἰσαργῶς. ἔτω γὰρ πῃ καὶ αὐτοφασίαν οἱ διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑδοκιμαῖν ἡρημαῖοι· διὰ τὸν φόβον σου Κύριε εἰ γαστρί ἐλάβομεν, καὶ ὠδινήσαμεν, καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτηρίας σου, ὃ ἐκνήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς.

ις. Ἐπέγνω δὲ Ἰδάς· καὶ εἶπε, δεικαίωται Θάμαρ ἢ ἐγώ· ἔεινεκεν ἐκ ἔδωκα αὐτῇ Σηλωμ τῷ ἡῶμα. καὶ ἔ προσέθετο ἔτι τῷ γνῶναι αὐτήν.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί ἐστὶ, δεικαίωται αὐτῆ ἢ ἐγώ; Τρεῖς ἐκείνη μὲν ἀνορθῶτος, ἐγὼ δὲ αὐτὸν καταδικάζω, καὶ μηδενὸς ἐλέγχοντος, ἑμαυτὸν ἐκκαλύπτω, μᾶλλον δὲ ἀρκῶντα ἐλεγχον ἔχω τὸν ἀρραβῶνα τὸν παρ' ἐμοῦ δοθέντα. εἶτα πάλιν ἀπολογία ὑπὲρ τῆς αὐτῆς σωτηρίας, φησὶν, ἔεινεκεν ἐκ ἔδωκα αὐτῷ Σηλωμ τῷ ἡῶμα. τάχα δὲ τῶ γεγονός καὶ δι' ἡμέτερον εἶναι αἰτίαν. ἐπειδὴ γὰρ σὺ μισοῖς ὁ Ἰδάς παρὰ τῷ ἐκείνης αἰτίαν τὸν θάνατον ἐπιπέμειν τῷ Ἠρ καὶ τῷ Αὐναν, καὶ τῶ δεδοικώς, τὸν Σηλωμ αὐτῇ ἔδεδωκε, καὶ ταῦτα ὑποχόμενος· ἵνα γνῶ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκ ἐκείνης αἰτίας τῶ θανάτου ἐκείνοις γεγέννηται, ἀλλὰ διὰ τῷ οἰκείαν πονηρίαν τὰς τιμωρίας ἐδέχοντο· ἀπέκλεινε γὰρ αὐτὸν, φησὶν, ὁ Θεός· καὶ πάλιν, ἐθανάτωσεν αὐτὸν, περὶ τῶ δούτερος· διὰ τῶ αὐτὸς μίγηται ἀγνοῶν τῇ οἰκείᾳ νύμφῃ, καὶ μανθάνει διὰ τῶ ἔργων, ὅτι ἔχ ἢ ταύτης αἰτία, ἀλλ' ἢ ἐκείνων κακία ὑποβιβάσας αὐτῆς τῇ τιμωρίᾳ γενέσθαι πεποίηκε. καὶ ἔξομολογησάμενος τὸ οἰκείον ἀμαρτήμα, κακάνω τῆς τιμωρίας ἀπαλλάξας, ἔ προσέθετο, φησὶν, ἔτι τῷ γνῶναι αὐτῷ. δεικνύς, ὅτι ἔδ' ἂν τὸ πρότερον αὐτῇ σιωπηθένετο, εἰ μὴ ἀγνοία τῷ μῆτιν εἰργάσατο.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Νύμφῃ εἶναι μαθῶν, ἔ προσέθετο ἔτι τῷ γνῶναι αὐτῷ. ὃ καὶ ὁ Δαβὶδ ἐποίησε μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὸν Ἀβεσσαλωμ πρὸς τὰς παλλακὰς αὐτῆ. τὸ γὰρ πρᾶγμα μετὰ γνῶσιν ἀσεβῆς καὶ ἀθέμιτον, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ προφήτης Ἀμώς, λέγων· καὶ ἦος καὶ πατῆρ αὐτῶν, εἰσεπορεύοντο πρὸς τῷ αὐτῷ παιδί-

(1) Ἐν τοῖς ἐκδόδοις. ἔχ εὔρηται.

» παιδίσκω, ὅπως βεβηλώσωσι τὸ ὄνομα τῆς Α.
» Θεῶν αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Εὐρον δὲ χόλιον παρακάμεινον, ὡς ἐν τῇ διαθήκῃ μαρτυρεῖ αὐτῇ ὁ Θεός, ὅτι ἔχει αὐτῷ Ἰδαῖας, καὶ ἐπέσθησεν ἐπὶ πολὺ τῷ ἀνομίαν.

κζ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἔτιπλε, καὶ τῇ δε ἦν δίδυμα ἐν γαστρὶ αὐτῆς.
κη. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τίπλει αὐτὴν, ὁ εἷς προεξήνευγε τὴν χεῖρα αὐτῆς· λαβῶσα δὲ ἡ μαῖα, ἔδησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῆς τὸ κόκκινον, λέγασα, ἕτος ἐξεκθ. λεύσεται πρῶτος. Ὡς δὲ ἐπισυνήγαγε τὴν χεῖρα, καὶ εὐθύς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφός αὐτῆς. ἡ δὲ εἶπε, τί διεκόπη διὰ σέ Φραγμός; καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Φαρές. Καὶ μετὰ τῆτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφός αὐτῆς, ἐφ' ὃν ἦν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτῆς τὸ κόκκινον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Ζαρά.

» Τί διεκόπη διὰ σέ Φραγμός; ἄλλως.
» τὶ διήπλωσας κατ' ἡμῶν ἀπλωμα;

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὶ δὲ νῦν ὁ Φραγμός ἐηλοῖ; Φασὶ τοίνυν, ὡς διδύμων τιτλομαίων, μετὰ τὸν τῆ πρώτον τόκον διαλιπὼν ὁ δεύτερος ἐξέρχεται. τὶ ἐν, Φησὶ, διατεμῶν τὸν Φραγμὸν, τρεῖσι τὸ διασημα, μετ' ὃ ἡμελλες ἐξίσταται μετὰ τὸν τῷ χεῖρα προεξεγκόντα, Φθάσας αὐτὸς ἐξῆλθες; μήποτε δὲ τῷ αἰσοδὸν τῆς χειρὸς ἔτως ἐκάλεσε;

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ εἷς, Φησὶν, ἐξλίεγκε τῷ χεῖρα, εἰς τὸ γινώσκειν τὸν πρωτότοκον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τῆς Θάμαρ τὰ δίδυμα τιτλίσσης, τῆτε Ζαρά τῷ χεῖρα προεξαγαγόντος, ἐν τῷ δακτύλῳ ῥάμμα κόκκινον ἔδησεν ἡ μαῖα, τίνος ἐνεκεν; Ἐπειδὴ συμβαίνει τὰ δίδυμα τῷ ὁμοιότητα ἀπαράλλάκτως ἔχειν, ἵνα γινώσκηται ἐν τοῖς τεχθεῖσιν ὁ πρωτότοκος. ἐπειδὴ δὲ συσειλαντος τῆ Ζαρά τῷ χεῖρα, Φαρές προεξῆλθεν, ὡπερ διὰ Φραγμῶ τῆ Ζαρά διαβαίνων, Φησὶ πρὸς τὸν Ζαρά ἡ μαῖα, τί διεκόπη διὰ σέ Φραγμός; εἰ δὲ καὶ πρὸς τὸν Φαρές, τὸν ὡπερ Φραγμῶ τῷ ἀδελφῷ χρησάμενον, καὶ τῆτον διακόψαντα, αἶρηται, τῷ αὐτῷ ἔχει ἀνοίαν. ὁ δὲ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖός Φασὶ, τί διεκόπη ἐπὶ σέ διακοπή; ὁ μᾶλλον ἀν εἰκότως τῷ Ζαρά λέγοιτο. δεῖ δὲ ἐπισημιώσασθαι, ὅτι ἡ μὲν Φύσις, τὸν Ζαρά πρωτότοκον ἐποίησε προεξεγκόντα τῷ χεῖρα· ὁ δὲ Θεός, τῷ Φαρές παρέαχε τῷ ἀξίωμα. ἐξ ἧ ὁ Δαβὶδ, καὶ τὸ βασιλικὸν γένος, καὶ τὸ κατὰ σάρκα ὁ Κύριος.

(1) Καταδεξάμενος. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 201.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Διδύμων ὄντων τῶν τιτλομαίων, τῆ εἰς τῷ χεῖρα προεξεγκόντος, ἡ μαῖα τῷ δακτύλῳ κόκκινον περιῆψεν, ὡς ἀν μὴ περὶ τῷ λοιπῷ αὐτῶν θεραπείαν ἀχοληθεῖσα, τὸν πρωτότοκον ἀγνοήσῃ. ἐπειδὴ δὲ αὐτῆς ἐπισυνάγοντος ἐκείνης τῷ χεῖρα, προεξῆλθεν ὁ δοκῶν τεχθεῖσθαι ὕπερον, θανμάσασα, Φησὶν, ἡ μαῖα τότε, τί διεκόπη διὰ σέ Φραγμός; ἔφησεν ἐπ' αὐτῷ· τρεῖσιν, ὅτι κατὰπερ τὶ διατείχισμα τῷ τάξιν διατεμόμενος, ἐτέχθης παραδόξως πρότερος τῆ προτέρου. καὶ Φαρές αὐτὸν, ὡς ἀπὸ τῆ συμβάντος ἐπονομάσασα, Ζαρά τὸν ἕτερον προσηγόρῳσεν. ἐσημαίνετο μάλιστα καὶ διὰ τῶν τὰ μέλλοντα. καὶ ὁ Φαρές τὰ πρεσβεία λαμβάνει πρὸ τῆ Ζαρά τεχθεῖς, διὰ τὸ μέλλειν ἐκ τῆ γένεσ αὐτῆς τὸ κατὰ σάρκα Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν ἀναδεικνύσασθαι. ταύτῳ γε μὴ τῷ κατὰ τὸν Ἰδαῖαν πᾶσαν ἰσορίαν μεταξὺ τῆς περὶ τῆ Ἰωσήφ ὁ Μωσῆς παρενέβαλεν, ἡ μόνον διὰ τὸ ὑπὸ τῆς αὐτῆς γενέσθαι χρόνης αὐτῷ· ἡ ἔτω γε ἀν ἡμῖν καὶ ἄλλα γενόμενα πάνμπολλα διηγῆσατο· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μάλιστα τῆς πάσης αὐτῆς συγγραφῆς ταύτῳ εἶναι τὸ κυριώτατον, καὶ πρὸς τὸν σύμπαντα σκοπὸν ἀναγκαιοτάτῳ αὐτῷ ταύτης εἶναι τῷ ἔκθεσιν. ἡ γὰρ κατὰ σάρκα τῆ Χριστῆ γενεαλογία, διὰ τὸν Φαρές ἐπὶ τὸν Ἰδαῖαν τὸν ἐκ τῆ Ἰσραὴλ ἀναφέρεται. ἐπειδὴ τοίνυν ἔμελλον Ἰδαῖοι βασκαίνοντες τῇ ἐν Χριστῷ τῶν ἐθνῶν σωτηρία, πολεμεῖν τῷ κηρύγματι, καὶ διαβάλλειν τὸ εὐαγγέλιον, ὡς δυσγενεῖς καὶ ἀκαθάρτους καὶ ἀποβλήτους ἀνθρώπους ἀπλῶς εἰσδεχόμενον, καλῶς ὁ Προφήτης διὰ τῆς δε τῆς ἰσορίας ἐκείνης μὲν ἐπ' ὀργεῖα πεφουσημένους εἰκῆ, διελέγχε. Χανααναῖς ἐξ ἡμισείας τυγχάνοντας· τὰ δὲ ἔθνη, καὶ λίαν εἰκότως δεικνύσι σεσωσμένα. πρόδηλον μὲν γὰρ, ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πατριαρχῶν Χανααναῖς ἠγάγοντο. πόθεν γὰρ ἔλαβον ἄλλοθεν; ὁ μάλιστα Μωσῆς μόνη τῇ μνήμῃ τῇ κατὰ τὸν Ἰδαῖαν ἠρκεῖται, διὰ τε τὸ τῷ Φυλῷ ταύτῳ ἀπασῶν γενέσθαι προτιμότεραν, καὶ ὡσε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκ πορνείας συστάσης τὸ κατὰ σάρκα γεννημένον Φαίνεσθαι· καὶ δικαίως μὴ διὰ τῆτο τῆς ἐθνικῆς μᾶλλον ἀποσρεφόμενον, ἢ διὰ τῷ τῶν τρόπων ὀργεῖαν προσείμενον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Γίνοιτο δ' ἀν καὶ τῆτο σημεῖον· ἐκ ἀσυμφανῆς τῆ προεκλήσθαι τὰ ἔθνη τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ, καὶ τῷ τῆ πρωτοτόκῳ δόξαν εἶναι τῆς ἐν ὑπέροις καιροῖς ἐκτετιμημένους. ἔφεται δὲ ὅτι καὶ αὐτὸς ἐκ ἀμφίλογον τῷ Χριστῷ θυσίαν κατεδέξατο. (1) αἵματος γὰρ τῆ ἀγίε τύπος ἀν εἶη τὸ κόκκινον. τὶς ἐν ἄρα εἶναι ὁ τὸ μεσότοιχον τῆ Φραγμῆ διαλύσας, καὶ

ἐν τάξει καὶ πρωτοτόκῃ κεκληκώς τὸν δούτερον, κατόπιν δὲ θεὸς τὸν πρῶτον; ἢ δῆλον, ὅτι ὁ Χριστός.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος ἡ μύνημα τὰ κατὰ τὸν Ζαρά καὶ Φαρές; Τῶν δύο λαῶν, ὁ Φαρές τῶν Ἰσραηλίων, καὶ ὁ Ζαρά τῶν ἐξ ἐθνῶν πεπισθυκότων. καὶ γὰρ πρὸ τῆς νόμου ἦσαν πολλοὶ τῆς δυσσεβείας τρόφιμοι, κατὰ πίσιν, ἢ κατὰ νόμον πολιτευόμενοι. διὰ τῆτο ὁ Ζαρά προεξίωσκε τὴν χεῖρα, τὴν πρὸ τῆς νόμου πολιτείαν δεικνύς. τὸ δὲ κόκκινον σαρτίον, μύνημα ἡ τῶν παλαιῶν θυσιῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι θυσιάζοντες τὸν Θεὸν ἐξίλεοντο, καὶ Ἄβελ, καὶ Ἐνώχ, καὶ Νῶε, καὶ Μελχισεδέκ, καὶ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ. εἴτα ἐκεῖνος τὴν χεῖρα συσεύλαντος, ἐξῆλθεν ὁ Φαρές. μέσος γὰρ ὁ νόμος τῶν πρὸ νόμου καὶ μετὰ νόμον. διὸ καὶ ὁ μακάριος λέγει

Ρωμ. 5. 20. Παῦλος, νόμος δὲ παρεισηλθε, διδάσκων ὅτι καὶ πρὸ τῆς νόμου κατὰ πίσιν ἐδικαιώθητο, καὶ μετὰ τὸν νόμον ἡ χάρις διέλαμψε. καὶ ὁ Κύριος δὲ κατὰ σάρκα ἐκ τῆς Φαρές ἐβλάστησεν. ὦν γὰρ, Φησὶν, οἱ πα-

A, τέρεις, καὶ ἐξ ὧν Χριστός τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὦν ἐπὶ πάντων Θεός· καὶ εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους· πρόδηλον γὰρ, ὅτι ἐξ Ἰσραηλίων Ἑβρ. 7. 14. ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. τῆτο καὶ ὁ μακάριος Ματθαῖος τὴν γενεαλογίαν συγγράφων, ἐδίδασκε. τῆτο μάλιστα τὸ διήγημα τέθεικεν ὁ μακάριος Μωϋσῆς, διδάσκων Ἰσραηλίας, ὡς τῆ Δαβὶδ τὸ πολυθρύλλητον γένος ἐκ γυναικῶν ἄλλοφύλων συσεύθη· ἵνα μὴ κατὰ τῶν ἐξ ἐθνῶν πεπισθυκότων ἀλαζονδύωνται, ὡς ἀκήρατον φυλάξαντες τὴν δὴ γένειαν.

B TOY ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτείας ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἀβραάμ Φανείσης χρόνοις, εἴτα ἐν τῷ μέσῳ συσελεύθη, ἤλθεν ὁ Ἰσραηλῆς λαός, καὶ ἡ νομικὴ πολιτεία, καὶ τότε ὁλόκληρος ὁ νέος [ἐφάνη] λαός [μετὰ τῶν αὐτῶν νόμων. διὸ καὶ ἡ μαῖα Φησι. τί διεκόπη διὰ σὲ Φραγμός; ὅτι τὴν ἐλευθερίαν τῆς πολιτείας ἐπεισελθῶν ὁ νόμος διεκόπη.] Φραγμὸν γὰρ τὸν νέον λαὸν ἡ Γραφὴ καλεῖ. καθεύλες γὰρ Φησι τὸν Φραγμὸν Ψαλ. 79. 13. αὐτῆς.

Κ Ε Φ Λ Θ.

a. ωσήφ δὲ κατήχθη εἰς Αἴγυπτον.

** ΕΦΡΑΙΜ. Ἡ κάθοδος Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον σημαίνει τὴν τῆς Σωτηρίας ἡμῶν κάθοδον ἐπὶ τῆς γῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατήχθη εἰς Αἴγυπτον Ἰωσήφ, ἐπειδὴ καὶ ὁ Σωτὴρ τοῖς ἔθνεσι παρεδόθη. ἰδὲ γὰρ Φησὶν ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Καὶ ἐκήρυξε αὐτὸν Πετεφρῆς ὁ εὐνῆχος Φαραῶ, ἀρχιμάγειρος, ἀνὴρ αἰγύπτιος, ἐκ χειρὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ κατήγαγον αὐτὸν ἐκεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς εὐνῆχος ὦν ὁ ἀρχιμάγειρος, γυναῖκα εἶχε; Μάλισα μὲν ἔν, καὶ τῆς εὐνῆχος καὶ τῆς ἐκτομίας ὁμωνύμως καλεῖσιν. ἔδεν δὲ ἡ ἀπεικός καὶ εὐνῆχον ὄντα γυναῖκα ἔχον ἐν τῇ οἰκίᾳ, τῶν ἀδῶν ἐπιμελεσμένῳ πραγμάτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ εὐνῆχος ὁ Πετεφρῆς, πῶς εὐρίσκειται γυναῖκα ἔχων; Ἄλλ' ὁ μὲν Συρος, μὴ προσηγορία τόντε σπᾶδοντα καὶ τὸν πιστὸν ἀνδρᾶ λέγει τοῖς δεσπότησι· ὁ δὲ Ἑβραῖος, ἀληθῶς εὐνῆχον, καὶ τῆτον ἀπὸ τῆς πίσεως· ἐπειδὴ Φιλεῖ τὸ τῶν εὐνῆχων γένος μάλισα πιστεύεται τὰ τιμιώτερα τῶν κλημάτων, καὶ αὐτῶν τῶν βασιλέων σωτηρίαν. καὶ ἔδεν θανμασόν· ὅπερ γε καὶ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, χριστοί. μὴ ἀπλεῖθε γὰρ Φησὶ τῶν χριστῶν μὲ. λέγεται δὲ καὶ

Δ Κύρος ὁ Πέρσης χριστός. ἔτις ἄρα καὶ τὴν τῆ σπᾶδοντος ὁ ἀρχιμάγειρος προσηγορίαν ἔχε καὶ τότε, γυναῖκα ἔχων διὰ τὴν εὐνοίαν. Ἡσ. 45. 1.

ΑΔΗΛΟΥ. Πῶς εὐνῆχον εἶναι Φησὶς τὸν Πετεφρῆν, γυναῖκα τῆτον εἶπεν ἔχειν; Οἴμαι τοίνυν ἐγὼ τῶν δύο τὸ ἕτερον. ἢ διὰ τὸ εὐνοῦν, εὐνῆχον αὐτὸν καταχρηστικῶς προσηγορίαν, ἢ καὶ τῶ ὄντι τῶν μορίων ἐκλετμημένων, ἔχειν ἐν γαμετῆς τάξει τὸ γυναικίον. ὁ δὲ καὶ ἐφ' ἡμῶν ἐγνωμεν ὑπὸ πολλῶν πολλακίς γνωόμενον.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ εὐνῆχος ὁ Πετεφρῆς, πῶς εὐρίσκειται γυναῖκα ἔχων, τὴν τῆ Ἰωσήφ ἐρώσαν; Ἄλλ' ἡ θεία Γραφὴ σπᾶδοντα καὶ εὐνῆχος καλεῖ καὶ τῆς μὴ ὄντας εὐνῆχος· καὶ τὸν τόπον δὲ τῆτων καὶ πίσιν ἐπέχοντας. ὡπερ καὶ ὁ μακάριος Ἡσαΐας τῆς περὶ Δανιὴλ καὶ τῆς τρεῖς παιδας προφητικῶς σπᾶδοντα καλεῖ. λέγων τῷ Ἐζεκίᾳ· καὶ ἀπὸ τῶν ἡμῶν σε τῶν Ἡσ. 39. 7. ἔξερχομενων ἀπὸ σε, ὦν γεννησῆς, λήψοντα ἀπὸ σε, καὶ ποιήσῃ σπᾶδοντα ἐν τῷ οἴκῳ τῆ βασιλείας Βαβυλωνίων. καὶ χριστὸς ὁμοίως καλεῖ καὶ τῆς μὴ ἔχοντα μὲν χριστῶν, τὴν δὲ τῆ Χριστῶ δυσσεβείαν κεκλημένους, ὡς ἐν τῷ ρδ' ψαλμῷ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀρχιμάγειρος ὁ παραπιστός, καὶ οἶον σπᾶδῆρος.

H B. Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσήφ· καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυχῶν· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ ὡσαύτως τῷ κυρίῳ τῷ αἰγυπτίῳ.

ΓΕΝΝΑ-

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἦν δὲ Κύριος, Φησί, Α
» μετὰ Ἰωσήφ· καὶ ἡ ἀνήρ, Φησὶν, ὡν
» ἐπετήδωκεν ὑποσχῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δὲ, ἡ ἀνήρ ἐπι-
» τυγχάνων, ὁ Σύρος κατὰ ὁδοῦν ἔχει, ὡς
» μετ' ὀλίγα Φησὶν, ἔγνω ὁ Κύριος αὐτῶ, ὅτι
» ὁ Θεὸς ὑδοοῖ ὅσα ἂν ποιῇ· μᾶλλον δὲ, κα-
» τὰ θύων, ἔχει, ὡς καὶ ἐπὶ τῶ Σαμψών.
Κριτ. 14. 6. κατήνυσεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου. καὶ
» τῶτο καὶ ἐνταῦθα οἰκειότερον.

» ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἦν γὰρ Φησὶν ἀνήρ ἐπι-
» τυγχάνων, ἢ κατὰ τὸν Σύρον, κατὰ ὁδοῦ-
» μνος. ἔ γὰρ μόνον ὡς σοφὸς ἐπέβαλε
» τοῖς ἀνίγμασιν, ἀλλὰ καὶ οἷα ὑπὸ τῶ Θεῷ
» ὁδηγέμενος.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἡ ἀνήρ ἐπι-
» τυγχάνων. ὡς ἐπὶ σκοπὸν βάλλων, ἔπει-
» νε τὸ ἡγεμονικὸν ἑαυτῶ, καὶ αἰεὶ ἐπετύγ-
» χανε. πολλαχῶ δὲ κέχρηται τῶτῳ ἢ
» Γραφῇ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Θῶμεν τὴν Λείαν, ὡς
» ἀτελῆ κατὰ τὴν ὑπέβειαν, εἰρηκόνα τὸ
» ὑτύχηκα. καὶ πῶς ὁ ἰσοριογράφος τὰ
» κατὰ τὸν Ἰωσήφ συγγράφων, εἶπε τὸ,
» ἡ ἀνήρ ἐπιτυγχάνων; Ἀνάγνωθι τὸ προ-
» τεταγμένον ῥητὸν, καὶ ὑβήσεις τὴν λύ-
» σιν. εἰπὼν γὰρ, ἡ Κύριος μετὰ Ἰωσήφ,
» ἐπήγαγε. καὶ ἡ ἀνήρ ἐπιτυγχάνων· καὶ
» προσέειπε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ πα-
» ρὰ τῷ Κυρίῳ τῷ Αἰγυπτίῳ. ἦδεν δὲ ὁ κύ-
» ριος αὐτῶ, ὅτι Κύριος μετ' αὐτῶ, καὶ ὅσα
» ἂν ποιῇ, Κύριος ὑδοοῖ. ἔκην εἰς ἅπαντα
» ἐπετύγγανεν, ἐπειδὴ Κύριος ἡ μετ' αὐ-
» τῶ. αὐτὸς γὰρ ὑβῶδεν τὰ παρ' αὐτῶ γινώ-
» μενα. τῶτο καὶ τὰ κατὰ τὸ δεσμωτήριον
» διηγέμενος ἔφη. πάντα γὰρ ἡ, Φησί,
» διὰ χειρὸς Ἰωσήφ, διὰ τὸ τὸν Κύριον μετ'
» αὐτῶ εἶναι. καὶ ὅσα αὐτὸς ἐποίει, Κύριος
» ὑβῶδεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶ.

» γ. Ἦδεν δὲ ὁ κύριος αὐτῶ, ὅτι
» Κύριος μετ' αὐτῶ ἐσὶ, καὶ ὅσα ἂν
» ποιῇ, Κύριος ὑδοοῖ ἐν ταῖς χερσὶν
» δ. αὐτῶ. Καὶ εὔρεν Ἰωσήφ χάριν
» ἐναντίον τῶ κυρίῳ αὐτῶ, εὐηρέσει δὲ
» αὐτῶ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν
» οἶκον αὐτῶ· καὶ πάντα ὅσα ἦν ἐν
» αὐτῶ, ἔδωκε διὰ χειρὸς Ἰωσήφ.

» ε. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ κατασα-
» θῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῶ οἴκῳ αὐτῶ, καὶ
» ἐπὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῶ· καὶ εὐλό-
» γησε Κύριος τὸν οἶκον τῶ Αἰγυπτίῳ
» διὰ Ἰωσήφ· καὶ ἐγενήθη εὐλογία
» Κυρίῳ ἐν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῶ
» ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐν τῷ ἀγρῶ.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διὰ τὸν ἅγιον ἐν
» οἴκῳ ὄντα Αἰγυπτίῳ, ὑβλογεῖται ὁ οἶκος
» καὶ τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ὁ ἀγρὸς τῶ Αἰγυ-
» πτίῳ. αὕτη δὲ ἔ πνευματικὴ ὑβλογία.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐμάνθανε λοι-
» πὸν καὶ ὁ βάρβαρος, ὅτι τῶν ὑβκειωμένων
» ἐσὶ τῷ Θεῷ ὁ νομιζόμενος οἰκέτης.

» ς. Καὶ ἐπέτρεψε πάντα ὅσα ἦν
» αὐτῶ εἰς χεῖρας Ἰωσήφ· καὶ ἐκ ἦδεν
» τῶν κατ' αὐτὸν ἔδεν, πλὴν τῶ ἄρ-
» τῶ, ἔ ἦδεν αὐτῶ· καὶ ἦν Ἰωσήφ
» καλὸς τῷ εἶδει, καὶ ὠραῖος τῷ ὄψει
» Β σφόδρα.

» ** ΕΦΡΑΙΜ. Θεωρῶν Πανλεφρῆς τὴν
» κατὰσασιν τῶ νέε, πολλῶτε ἐπισημίῳ καὶ
» ὑβγνωμοσιῶν, πάντα ἂ ἐκέκλητο διὰ χει-
» ρῶν Ἰωσήφ δέδωκε τῶ παγκάλῳ, ὡς γνη-
» σίς ὑβ· καὶ παντελῶς ἐκ ἦδεν τὶ ἐποίει
» Ἰωσήφ ἐν πᾶσι πράγμασιν, ἔτε μέγχι
» ῥήματος, εἰ μὴ μόνον τὸν ἄρτον, ὃν ἦδεν
» ἐν τῷ ὠρα. εἶδε γὰρ τὸν Ἰωσήφ πάνυ ὄν-
» τα πισόν, μάλιστὰ πείραν λαβὼν, ὅτι
» ἐπληθύνοντο τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος εἶκεν
» ἡμῖν τὴν ὑβμορφίαν τῶ σώματος διηγεῖται;
» ἵνα μάθωμεν, ὅτι ἔ μόνον τῷ κατὰ ψυ-
» χῶν ὑβμορφία ἡ καλὸς, ἀλλὰ καὶ τῷ
» σώματι. ἐν αὐτῶ γὰρ τῷ ἄνθει τῆς ἡλι-
» κίας νέος ἡ, καὶ καλὸς τῷ εἶδει, καὶ ὠ-
» ραῖος τῷ ὄψει. ταῦτα δὲ προλαβῶσα δι-
» γεῖται περὶ αὐτῶ ἢ θεία Γραφῇ, ἵνα διδά-
» ξῃ ἡμᾶς, ὡς αἰβῶσα τῷ κάλλει τῶ νεανί-
» σκῳ ἢ Αἰγυπτίῳ, πρὸς τὴν παράνομον ἐκέ-
» νη μίξιν αὐτὸν ἐκάλε.

» ζ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα
» ταῦτα, καὶ ἐπέβαλεν ἢ γυνὴ τῶ
» κυρίῳ αὐτῶ τῶς ὀφθαλμῶς αὐτῆς
» ἐπὶ τὸν Ἰωσήφ· καὶ εἶπε, κοιμήθη-
» τι μετ' ἐμῶ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ ἐγένετο,
» Φησί, μετὰ ταῦτα. τίεσι, μετὰ ταῦτα;
» Μετὰ τὸ πάσης τῆς οἰκίας τὴν ἐξουσίαν
» αὐτὸν ἐμπισθῶθῶν, καὶ μετὰ τὸ ἐν το-
» σαύτῃ, εἶναι τιμῇ ἀξιοθῶναι παρὰ τῶ δε-
» σπότη.

» η. Ὁ δὲ ἐκ ἦθελεν· εἶπε δὲ τῷ
» γυναικὶ τῶ κυρίῳ αὐτῶ, εἰ ὁ κύριός-
» μῳ ἔ γινώσκει δι' ἐμῶ ἔδεν ἐν τῷ
» οἴκῳ αὐτῶ, καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν ἐν
» τῷ οἴκῳ αὐτῶ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖ-
» ρᾶς μῳ, Καὶ ἔχ ὑπερέχει ἐν τῷ οἰ-
» κίᾳ ταύτῃ ἔδεν ἐμῶ, ἔδεν ὑπεξήρηται
» ἀπ' ἐμῶ ἔδεν, πλὴν σῶ διὰ τὸ σῶ
» γυναικῶ αὐτῶ εἶναι· καὶ πῶς ποιῆ-
» σω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τῶτο, καὶ
» ἀμαρτήσομαι ἐναντίον τῶ Θεῶ;

» Η ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐώκει δὲ Ἰωσήφ
» ἔδεν ἔχων τὴν νεότητος φλόγα, δι'
» ἡ καὶ μᾶλλον θαυμάζεται, καὶ ἔξωθεν
» τῆς Αἰγυπτίας τὰς προσβολὰς, ἔχ ὑπὲρ
» ἑαυτῶ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἐκείνης
» ἀλγεῖν,

ἀλγεῖν, πρὸς τοσάτον κρημνὸν ἐπειγομένης ἐλθεῖν. καὶ τῆτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν ῥημάτων ἐπιεικείας ἐχόντων δυνάμιν συμβεληῆς. εἰδὼν γὰρ ἔφη τραχὺ πρὸς αὐτὴν καίπερ εἰδὼς, ὅτι πλὴν τῆ μη τυχεῖν, πάντα φέρει ῥαδίως διὰ τὸν ἔρωτα· ἀλλ' ὄσεβείας αὐτὴν καὶ δικαιοσύνης ὑπέμνησε. τὴν μὲν, ἐξ ὧν εὐ πάσχει παρὰ τῆ δεσπότη· τὴν δὲ, ἐξ ὧν Θεὸς ἐφορεῖ ὁ καὶ τῶν λανθανόντων κριτής· ἅμα δὲ καὶ ταπεινῶς ὑπεμφαίνων, ὅτι μὴ ὡς φιλοσόφρων ἠρήνησατο τὴν πράξιν, ἀλλ' ὡς πισὸς καὶ θεοσεβής.

ι. Ἦνίκα δὲ ἐλάλει τῷ Ἰωσήφ ἡμέραν ἕξ ἡμέρας, καὶ ἔχ ὑπήκυσεν αὐτῇ καθεύδειν μετ' αὐτῆς, τῆ συγγενέσθαι αὐτῇ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἰνα μάθωμεν τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆ δικαίαν ἀρετὴν, καὶ ὅτι ἔχ ἀπαξ εἰδὼς δις, ἀλλὰ καὶ πολλάκις τὸν ἀγῶνα τῆτον ὑπέμεινε, καὶ τῆς λέξεως ταύτης ἠέχετο, καὶ συμβελλόντων ἐκ ἐπαύσατο, φησὶν ἡ Γραφή· ἠνίκα δὲ ἐλάλει ἡμέραν ἕξ ἡμέρας, καὶ ἔχ ὑπήκυσεν αὐτῆς.

ια. Ἐγένετο δὲ τοιαύτη τις ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτῆ, καὶ εἰδὼς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω.

ιβ. Καὶ ἐπεσάσατο αὐτὸν τῶν ἱματίων, λέγασα, κοιμήθητι μετ' ἐμῆ. καὶ καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτῆ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐτι μὲν γὰρ νέος ἦν, καὶ αὐτὸν ἐφήβοις τελῶν. εἰκοσὸν γὰρ ἔτος ἦν, ἠνίκα παρὰ τῆς Αἰγυπτίας πρὸς τὸ ἀσελγὲς ἐξεκαλεῖτο, καὶ σὺν βία πολλῇ συνωθῆτο εἰς γε τὸ θελήσειν δρᾶν ἢ μὴ θέμις. ἡ μὲν γὰρ ἐνήπιον τῶν ἱματίων ἀπρίεζε καὶ ἀναιδῶς, καὶ εἰς ἀνεδέλητον ἀμαρτίαν εἰ μετρίως κατεδιάζετο· ὁ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἱμάτιον ἀφείρας, μαχλώσης ἀγρίας ἀπηλλάττετο, καὶ ἀνάλωτος ἦν τῷ παθεῖν. σεσυκοφάντηται δὲ μετὰ τῆτο, περιτρεπόντος εἰς αὐτὸν τῆ γυναικὶ τὰ ἐγκλήματα· καὶ αὐτῆς αἰσχρότητος ὁ σώφρων τε καὶ φιλελεύθερος ἦν.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ. Θεὸς εἰδὼς νόμος πρὸς γράφῃ, εἰ μοιχεύσεις. Ἰωσήφ δὲ ἐαυτῷ σωτηρηθεῖν νόμον ἐπειράθη, ὑπερβολῆ σωφροσύνης ἀσκήματος.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεοῦ ἀξίος Ἰωσήφ αὐτῇ τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ· εἰκοσὸν γὰρ ἦν ἔτος· καταγωνισάμενος τῶν μαγανυθμάτων τῆ ἀθλίᾳ γυναικί.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Μιμᾶται πάλιν τῆ Χριστὸ τὸ σῶμα. κατεχέθη ὑπὸ τῆς γυναικὸς ὁ Ἰωσήφ· ὁ Σωτὴρ κατέχεται ὑπὸ τῆ

Α θανάτου πρὸς βραχὺ. ἀλλ' Ἰωσήφ ἀπεδύσατο τὰ ἱμάτια, καὶ προσέρριψε τῇ ἀκολάσῃ· ὁ δὲ Σωτὴρ ἀνασῶς, τὰ ἱμάτια ἀπεδύσατο, καὶ προσέρριψε τῷ τάφῳ.

ιγ. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ὅτι κατέλιπε τὰ ἱμάτια αὐτῆ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω.
ιδ. Καὶ ἐκάλεσε τὰς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγασα, ἴδετε, εἰσῆγαγεν ἡμῖν παῖδα Ἑβραῖον ἐμπαῖζεν ἡμῖν· καὶ εἰσῆλθε πρὸς με, λέγων, κοιμήθητι μετ' ἐμῆ· καὶ εἰβόησα φωνῇ μεγάλῃ. Ἐν δὲ τῷ ἀκῆσαι αὐτὸν, ὅτι ὑψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτῆ παρ' ἐμοί, ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. Καὶ καταλιμπάνει τὰ ἱμάτια παρ' ἐαυτῆ, ἕως ἤλθεν ὁ κύριος αὐτῆ. Καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, λέγασα, εἰσῆλθε πρὸς με ὁ παῖς ὁ Ἑβραῖος, ὃν εἰσῆγαγες πρὸς ἡμᾶς, ἐμπαῖζαί μοι· καὶ εἶπέ μοι, κοιμηθήσομαι μετὰ σῆ. Ὡς δὲ ἤκασεν, ὅτι ὑψωσα τὴν φωνήν μου καὶ ἐβόησα, κατέλιπε τὰ ἱμάτια αὐτῆ παρ' ἐμοί, καὶ ἔφυγε καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκασεν ὁ κύριος αὐτῆ τὰ ῥήματα τῆς γυναικὸς αὐτῆ, ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, λέγασα, ἕτως ἐποίησέ μοι ὁ παῖς σῆ· καὶ ἐθυμάθη ὀργῇ.

ικ. Καὶ λαβὼν ὁ κύριος Ἰωσήφ, ἐπέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὀχύρωμα, εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τῆ βασιλείας κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυρώματι.

Ζ ** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Μηδὲ λόγος μελαδῆς, ὅπερ τινὲς αἰτιῶνται, εἰς δεσμοτήριον ἐπέβαλεν, εἰς βαρβαρικὸν σφάλμα σφαλόμενος, ὡς οἰονταί τινες· ἡ γὰρ αὐτὸν καὶ κατέσφαξεν, ἢ γὰρ τοῖς νόμοις παραδέδωκε, τῆς κατηγορίας σφαγῆν ὑδινέσης· ἀλλ' ἐκ τῆ ἀκότος ἴσως ἐνοήσας, ὅτι ἐβόησα καὶ ἐπιμανεῖσα αὐτῷ, ἀποτυχῆσα τῆς θήρας, τὴν κατηγορίαν ἐπέστησατο. καὶ εἰ μεταδοίη λόγον τῷ νέῳ, εἰ μόνον ἀπελύσατο τὴν γραφίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γραψαμένῳ ἀντιπεριεῖσαι τὸ ἐγκλήμα. μᾶλλον δ' ὅπερ εἶπεν ἀληθέστερον, τῆ βραβύτῃ τῆς σωφροσύνης τὴν ὀργὴν τῆ ἀνδρὸς κατόνυσαντος, καὶ σῆλλω σεμνότητος τῷ βίῳ ἐγείραντος, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς λιμῶντες τροφῆα τηρήσαντος, καὶ τῇ Αἰγυπτίῳ ἀρχοντα χειροτονήσαντος.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ μετὰ τὴν τῆς σωφροσύνης ἐπίδειξιν σιωπηλῶς ὁ Θεὸς καὶ ἐδεσμώθη· καὶ εἰδὼς ἕτως ἠλεγξε τὴν ἀδικον τῆς γυναικὸς ἐπιβιβλῆ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐμβάλλεται Ἰωσήφ εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἐπειδὴ καὶ ὁ Χριστὸς εἰς τὸν τάφον ἰω̄.

** ΕΦΡΑΙΜ. Ἐπειδὴ ἀμαρτίαν ἀπέκρησε Ἰωσήφ, ἐν τῇ Φροσῶ τίθεται μέχρῃ ἄρας ζέμματος· ἔτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν, ἵνα ἄρη πάσαν ἀμαρτίαν τῶ κόσμῳ, ἐν τῷ μνήματι τίθεται.

κα. Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσήφ, καὶ κατέχευεν αὐτῷ ἔλεος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τῶ ἀρχιδεσμοφύλακος.

** ΕΦΡΑΙΜ. Ἰωσήφ ἐν τῇ Φροσῶ διετή χρόνον ἐποίησε, διατρέψας ἐκείσε ἐν ἀδείᾳ μεγάλη· ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν τρεῖς ἡμέρας ἐν αἰθρῇ ἔμεινε, ὡς διωατὸς μὴ ὑπομείνας Φθορᾶν.

κβ. Καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμωτήριον διὰ χειρὸς Ἰωσήφ, καὶ πάντας τῶ ἀπηγμένους ὅσοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, καὶ πάντα ὅσα ποιεῖσιν ἐκεῖ αὐτὸς ἦν ποιεῖν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πανταχῶ τὴν τῶ κρατῆν ἐδείκνυεν ἐπιτηδεϊότητα. κρείττων ἀδελφῶν γεγονῶς, καὶ μετὰ τὸν δεσπότην τῆς οἰκίας τῆς ἐκεῖσε κρατῶν· καὶ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, σῶμα μὲν δαλδῶν τῷ δεσμοφύλακι, ψυχῇ δὲ κρατῶν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἄρχων τῶν δεσμωτῶν Ἰωσήφ, ἐπειδὴ καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν βασιλεύει Χριστὸς.

κγ. Οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τῶ δεσμωτηρίῳ γινώσκων, δι' αὐτὸν ἔθεν· πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσήφ, διὰ τὸ τὸν Κύριον μετ' αὐτῷ εἶναι· καὶ ὅσα ἂν αὐτὸς ἐποίει, ὁ Κύριος ἐυώδῃ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πλὴν ἐκράτει τῶ δεσμωτηρίῳ Φησί. γέγονε δὲ κρατῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ Χριστὸς, ὡς ἐν προσώπῳ Φημὶ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων. οἱ καὶ τὰ Γαλ. 6. 17. σήματα αὐτῷ περιφέρουν· ἔφασκον ἐν ἰδίῳ σώματι. παρητῆντο μάλιστα συχηματίζουσαι τοῖς τῶ τῶ κόσμῳ φροσῶν αἰρεσμοῖς, ἀπώτατῳ δὲ ἦσαν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν. τοῖστος γὰρ τῶν ἀγίων ὁ δήμος. ἀλλ' ἐπεβελδύοντο διὰ τῶτο, καὶ διὰ καὶ συκοφαντέμενοι παρὰ τῶν αἰωδιῶτων ἠγάδαυ φορτικῶς τῶς ἐν Χριστῷ ζῶν ἐθέλοντας, περασμοῖς περιπεπλήκασιν, δεσμῶται γεγῶνασι, καὶ τὰ λοιπὰ ὑπέμειναν δυσχερῆ· πλὴν καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπλατυῶντο τοῖς πόνοις, τῆς τῶ Θεῷ χάριτος τὰ λυπηρὰ ἐξημερῶσθαι αὐτοῖς, ἕως ἰω̄ μάλιστα διαπονήσιν αἰκός. ἐπεγάννυτο γὰρ, ὡς ἔφω, ὁ δεσμοφύλαξ τῷ Ἰωσήφ.

ΛΔΗΛΟΥ. Πάντα τύπος ἰω̄ τῶ Χριστῷ τὰ εἰς τὸν Ἰωσήφ. ἡ γωνίᾳ, ἀντὶ τῶ θανάτου· τὸ δεσμωτήριον, ἀντὶ τῶ τάφου· τὸ αὐτὸν κύριον εἶναι τῶν δεσμωτῶν, ὡσαυτὸν Χριστὸν νεκρῶν καὶ ζώντων, καὶ ὅσα ἄλλα.

Κ Ε Φ Μ.

α. γένητο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἠμαρτεν ὁ ἀρχιοινοχὸς τῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ ἀρχισιτοποιοὺς τῷ κυρίῳ αὐτῶν βασιλεῖ Αἰγύπτου.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νομίζω ὅτι τὸ ἀνάλογον τῷ, ἠμαρτεν βασιλεῖ Αἰγύπτου, λέγοιτο ἂν περὶ τῶν μαρτύρων, ὅτι τῷ νοητῷ βασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου ἔτοι ἀμαρτάνουσιν, ἀλλ' ἐ τῷ Θεῷ. εἰς γὰρ τὸν τῶ κόσμῳ νόμον δοκῶσιν ἀμαρτάνειν, ἐναντίον ὄντα τῷ νόμῳ τῶ Θεῷ.

β. Καὶ ἀργίσθη ἐπὶ τοῖς δυσὶν ἐυνέχοις αὐτῷ, ἐπὶ τῷ ἀρχιοινοχῷ, καὶ ἐπὶ τῷ ἀρχισιτοποιοῦ. Καὶ ἔθετο αὐτῶ ἐν φυλακῇ παρὰ τῷ δεσμοφύλακι εἰς τὸ δεσμωτήριον, εἰς τὸν τόπον, ὃ Ἰωσήφ ἀπῆλθε ἐκεῖ.

δ. Καὶ συνέστησεν ὁ ἀρχιδεσμώτης τῷ Ἰωσήφ αὐτῶ· καὶ παρέστη αὐτοῖς. ἦσαν δὲ ἡμέρας ἐν τῇ φυλακῇ πλείους.

ε. **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τί ἐστι τὸ παρεμυθεῖτο, ἀδύρη αὐτῶν τὸν λογισμὸν, διηγεραι αὐτῶν τὴν διάνοιαν, ἔσσωεχώρει καταποθῶσαι ὑπὸ τῆς ἀδυσμίας.

ε. Καὶ εἶδον ἀμφοτέρω ἐνύπνιον, ἐκάτεροι ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί. ὄρασις τῶ ἐνυπνίου τῶ ἀρχιοινοχῶ καὶ ἀρχισιτοποιοῦ, οἱ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Αἰγύπτου, οἱ ὄντες ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις. Εἰσηλθε δὲ πρὸς αὐτῶ Ἰωσήφ τὸ πρῶτον, καὶ εἶδεν αὐτῶ, καὶ ἦσαν τεταραγμένοι.

ζ. Καὶ ἠρώτα τῶς εὐνέχους Φαραῶν, οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶ ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτῶ, λέγων, τί ὅτι τὰ πρῶτωπα ὑμῶν σκυθρωπα σήμερον;

η. **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς καὶ ἐν δεσμωτηρίῳ τυγχάνων, τὴν οἰκείαν ἀρετῶν ἐπεδείκνυτο, καὶ τῶς ἀδυσμίας ἐτέροις ἐπικαθίζεν ἐπαδάσεν.

η. Οἱ

η. Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῶ, ἐνύπνιον εἶδομεν, καὶ ὁ συγκρίνων ἔκ ἐστιν αὐτῶ. εἶπε δὲ Ἰωσήφ, ἔχι διὰ τῆ Θεῶ ἢ διασάφῃσις αὐτῶ ἐσί; διηγῆσατε ἔν μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Θαυμασὸς καὶ πιστὸς ὁ Ἰωσήφ. ἔ γὰρ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἐνύπνιων ἀπελπίσας τὰ ἀλλότρια ἐξεδείωσεν· ἀλλ' ἐρμηνεύει, καὶ ἀπεκδέχεται τὰ οἰκεία θεάματα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. "Ορα σώεσιν, καὶ ταπανοφροσύνης ὑπερβολῶ. ἔκ εἶπεν, ὅτι ἐγὼ ὑμῖν διακρίνω, ἐγὼ ὑμῖν λέγω τῶν ὄνειράτων τὴν ἔκβασιν, ἀλλὰ τί; διηγῆσατε ἔν μοι. Θεὸς γὰρ ἐστὶ μόνος ὁ τὰ τοιαῦτα ἀποκαλύπτων.

θ. Καὶ διηγῆσατο ὁ ἀρχιοινοχὸς τὸ ἐνύπνιον αὐτῶ τῷ Ἰωσήφ· καὶ εἶπεν, ἐν τῷ ὑπνῶ με ἦν ἄμπελος ἐναντίον μου. Ἐν δὲ τῇ ἀμπελῶ τρεῖς πυθμένες, καὶ αὐτὴ θάλασσα ἀνενηνοχῆα βλασῆς· πέπειρη οἱ βότρυες σαφυλῆς. Καὶ τὸ ποτήριον Φαραὼ ἐν τῇ χειρὶ μου· καὶ ἔλαβον τὴν σαφυλὴν, καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον Φαραὼ, καὶ ἔδωκα τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα Φαραὼ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσήφ, τῆτο ἢ σύγκρισις αὐτῶ. οἱ τρεῖς πυθμένες, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. Ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ μνησθήσεται Φαραὼ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ἀποκαταστήσεισε ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς οἰνοχοΐας σου, καὶ δώσεις τὸ ποτήριον Φαραὼ εἰς τὴν χεῖρα αὐτῶ κατὰ τὴν ἀρχὴν σου τὴν ὑπερέου, ὡς ἦθα οἰνοχοῶν.

ιδ. Ἀλλὰ μνησθήτι με διὰ σεαυτῶ, ὅταν εὖ γένηται σοι· καὶ ποιήσεις ἐν ἐμοὶ ἔλεος· καὶ μνησθήση περὶ ἐμοῦ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἐξάξεις με ἐκ τῆ ὀχυρώματος τῆτος.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δύω ἔτη ἕτερα, Φασίν, ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ πεποιηκίαι τὸν Ἰωσήφ, ἐπαδὴ καταλιπὼν τὴν τῆ Θεῶ βοήθειαν, ἐπὶ τῷ οἰνοχῶ τὴν ἐλπίδα πεποιηται, τὴν αὐτῆ πρόσασίαν αἰτῶν. ψυδὲς δὲ τῆτο. γέγονε γὰρ οἰκονομικῶς, ὡς ἂν λύσας τῷ Φαραὼ τὰ ἐνύπνια, πρὸς βασιλείαν ἐξέλθη.

ιε. "Οτι κλοπῆ ἐκλάπην ἐκ γῆς Ἑβραίων· καὶ ὡδε ἔκ ἐποίησα ἔδεν, ἀλλ' ἐνέβαλόν με εἰς τὸν λάκκον τῆτον.

ΑΔΗΛΟΥ. "Οτι κλοπῆ ἐκλάπην, ἀντὶ τῆ εἰς ἔργον αἰγύπλιον ἐπὶ κακία.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆ πίστι προλαμβάνει τὸ μέλλον. ἔπω γὰρ ἡ γῆ αὕτη τῶν Ἑβραίων.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ μηδὲν ἐπιχωρίων Αἰγυπτίων ποιεῖν ἀνίσταται διὰ τῆ, ὡδε ἔκ ἐποίησα ἔδεν. Αἰγυπτίων δὲ ἔργον ἡ καὶ τὸ σιυελθεῖν τῆ τῆ κυρίε γυναικί.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα ἀκόντες παιδοδόμητα, ἐπειδάντισι τοιάτοις περιπέσωμεν, μὴ ἐκείνης ἀπαξίαν περιβάλλειν λαιδορίας, καὶ τὴν γλῶσσαν ἀκονῶν κατὰ τῆς ἐτέρων κατηγορίας, ἀλλὰ μόνον πρῶως καὶ ἡμέρως εαυτὸς ἀνδύνης δαικνύωαι, καὶ μιμῆσαι τὸν θαυμάσιον τῆτον, ὅτι ἔδεν εἰ συμφορῶ ὦν, κατεδέξατο καὶ μέχρι ῥημάτων ἐκπομπεῦσαι τῆς Αἰγυπτίας τὴν ἀσέλγειαν.

ισ. Καὶ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιός, ὅτι ὄρθως συνέκρινε· καὶ εἶπε τῷ Ἰωσήφ, καὶ γὰρ εἶδον ἐνύπνιον· καὶ ἄμην τρεῖς κανῶ χονδριτῶν αἶρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.

ΑΚΥΛΑΣ. Τρεῖς κοφίνες γύρεως.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Τρεῖς κανῶ βάϊνα.

ις. Ἐν δὲ τῷ κανῶ τῷ ἐπάνω, ἀπὸ πάντων τῶν γενῶν, ὧν ὁ βασιλεὺς Φαραὼ ἐσθίει ἔργον σιτοποιῶ· καὶ τὰ πετεινὰ κατήσθιον αὐτὰ ἀπὸ τῆ κανῶ τῆ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου.

ιη. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ, εἶπεν αὐτῶ, αὕτη ἢ σύγκρισις αὐτῶ. τὰ τρεῖς κανῶ, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἀνωτέρω εἶρηται, οἱ τρεῖς πυθμένες, τρεῖς ἡμέραι εἰσίν. ἔκ ἐν τῶ, τρεῖς ἡμέραι καὶ διὰ πυθμῶν, καὶ διὰ κανῶν παρίσταται· συγχορησιαμῆς προνοίας εἰς παράσασιν τριῶν ἡμερῶν οἰκείοις παραδείγμασι τῆ ἑκατέρου βίε. τοιαῦτα δ' ἂν εὖροις καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς Γραφαῖς· τὸ αὐτὸ δηλῆμενον ἀπὸ διαφόρων εἶναι δοκούντων παραδειγμάτων.

ιβ. Ἔτι τριῶν ἡμερῶν, ἀφελῆ Φαραὼ τὴν κεφαλὴν σου ἀπὸ σῶ· καὶ κρεμάσεισε ἐπὶ ξύλα, καὶ φάγεται τὰ ὄρνεα τῆ ἔργων τῆς σάρκας ἀπὸ σῶ.

ιγ. Ἐγένετο δὲ τῆ ἡμέρα τῆ τρίτη, ἡμέρα γενέσεως ἦν Φαραὼ, καὶ ἐποίησε πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτῶ. καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀρχῆς τῆ ἀρχιοινοχῆς, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆ ἀρχισιτοποιῶ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐτῶ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τῶν μετὰ πρὸ ἡμῶν ἐτήρησέτις, ὅτι Φαῦλός ἐστιν ὁ τὰ γαιέσεως

σεως τιμῶν πράγματα, καὶ τὴν ἡμέραν τῆς γενέσεως αὐτῆ ἀποδεχόμενος. ἡμεῖς δὲ βεβαιῶμεν τὴν διήγησιν, καὶ ἐπὶ τῆ Ἡρώδε το παραπλήσιον δρῶντες, ὅτε καὶ ἡ θυγάτηρ Ἡρωδιάδος ὠρχήσατο, καὶ ἀπετμήθη ἡ Ἰωάννης κεφαλῆ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐδαμῶς δίκαιος φαίνεται γενεθλίων ἄγων ἡμέραν.

κα. Καὶ ἀπενάτησε τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῆ· καὶ ἔδω-

Α κε τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας Φαραώ. καὶ τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασε, καθὰ συνέκρινεν αὐτοῖς Ἰωσήφ.

κγ. Οὐκ ἐμνήθη δὲ ὁ ἀρχιοινοχόος τῆ Ἰωσήφ, ἀλλ' ἐπελάθετο αὐτῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τῆτο οἰκονομικῶς, ὡς ἂν ὀκείρως αὐτῆ μνησθῆ, ὅταν ὁ καιρὸς φθάσῃ τῆς βασιλείας αὐτῆ.

Κ Ε Φ. ΜΑ.

α. **Ε**γένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν, Φαραώ εἶδεν ἐνύπνιον. ὤετο ἐσάναι ἐπὶ τῆ ποταμῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ ἐπὶ τοῖς ῥύθοις καὶ ἀβεβαίοις πεποιθὼς, ὤετο ἐπὶ τῆ ποταμῆ ἐσάναι· ἀφ' ἧ τὰ δοκῶντα οὐδαμονικὰ εἶναι ἀναβαίνει, ὅτε καὶ οἱ βόες αὐτῆ παχῆς εἰσίν. ἀλλὰ πάντως κατεδίεται ταῦτα ὑπὸ τῶν χειρῶν. πρὸς δὲ τὸ, ὤετο συγκρινεῖς τὸ, ὡμῶν ὑμᾶς δεσμοῦεν δράγματα. ἐπὶ δὲ τῆ ἑτέρῃ ἐνύπνιῳ, ὡπερ, Φησὶν, ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελλῶν καὶ αἰδέκα ἀσέρες προσεκύων μοι. πάλιν τε αὐτῶν, ὁ μὲν ἀρχιοινοχόος ἐν τῷ ὑπνωμα, Φησὶν, ἡ ἀμπελος, καὶ τὰ ἐξῆς. ὁ δὲ ἀρχισιτοποιός, ὡμῶν τρία κανὰ χονδριτῶν αἶραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, καὶ τὰ ἐξῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ μὲν διηγηματικὸν τῆς Γραφῆς πρόσωπον Φησὶν, ὤετο ἐσάναι ἐπὶ τῆ ποταμῆ, ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆ ποταμῆ· ὁ δὲ Φαραώ Φησὶν, ὡμῶν ἐσάναι παρὰ τὸ χεῖλος τῆ ποταμῆ, καὶ ἐπὶ τῆ ποταμῆ. τὰ μὲντοιγε ἐν Αἰγύπτῳ πράγματα, ἦτοι τὰ ἐν τοῖς κοσμικοῖς ἀπὸ χρησοτέρων ἀρχόμενα, ὧν σύμβολον ἡ οὐθηνία, εἰς πικρότερον καταλήγει, ὧν ἡ οὐθηνία καὶ ὁ λιμὸς τύπος. τοιαῦτον δὲ ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῆ κατὰ τὸν πλάσιον λόγῳ θεωρησῶν. οἶονε [γὰρ] τὰ ἐπὶ τῆ τῆς οὐθηνίας [ἡ] αὐτῶ ἀπολαμβάνοντι τὰ ἀγαθὰ αὐτῆ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῆ, ἀδεδυμένῳ πορφύραν λαμπρῶς. λήγει δὲ αὐτῶ εἰς τὰ ἐναντία, ἀπολαμβάνοντι τὰ κακὰ μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι. τοιαῦτα δ' ἂν ἴδοις καὶ ἐπὶ τῶν τὴν πλατεῖαν καὶ οὐρῶν οὐδόντων, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια. οἷς δὲ ἀρχὴ τὸ σινὸν καὶ τεθλιμμένον, τὸ τέλος ζωῆ. διὸ, καὶ τοῖς ἐμπειρομένοις, ὅτι πινάσσει καὶ τοῖς γεωσιν, ὅτι κλαύσσει. μακάριοι οἱ πινάσσει καὶ κλαίοντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθῆσονται.

β. Καὶ ἰδὲ ὡπερ ἐκ τῆ ποταμῆ ἀνέβαινον ἐπὶ βόες, καλαὶ τῶ εἶδει, καὶ ἐκλεῖλαι ταῖς σαρξί, καὶ ἐβόσκοντο ἐν τῷ ἄχρῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄχος ἐστὶ τὸ λεπτὸν καὶ βοτανῶδες φυτῶν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τῆ Φαραώ τὰ ἐνύπνια βόες ἦσαν καὶ σάχους. δι' ὧν [γὰρ] ἡ γῆ γεωργεῖται καὶ ἀπερ φέρει, προσημαντικὰ οὐθηνίας τε καὶ ἀφορίας [ἐγένετο τῷ βασιλεῖ].

γ. Ἄλλα δὲ ἐπὶ βόες ἀνέβαινον μετὰ ταύτας ἐκ τῆ ποταμῆ, αἰχραὶ τῶ εἶδει, καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξί, καὶ ἐνέμοντο ὡσαύτως τὰς βόας ἐπὶ τὸ χεῖλος τῆ ποταμῆ. Καὶ καλέφαγον αἱ ἐπὶ βόες αἱ αἰχραὶ καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξί τὰς ἐπὶ βόας τὰς καλαὶ τῶ εἶδει, καὶ τὰς ἐκλεῖλαι· καὶ ἢ διάδηλοι ἐγένοντο, ὅτι εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν εἰσῆλθον. ἠγέρθη δὲ Φαραώ.

ε. Καὶ ἐνύπνιασθη τὸ δεύτερον, καὶ ἰδὲ ἐπὶ σάχους ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἐν ἐκλεῖλοι καὶ καλοῖ. Ἄλλοι δὲ ἐπὶ σάχους λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο μετ' αὐτῆς.

Ζ * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ μὲν Ἰωσήφ ἢ σάχους, ἀλλὰ δράγματα [εἶδεν] ὁ δὲ Αἰγύπιος, ἢ δράγματα, ἀλλὰ σάχους. καὶ πάλιν ὁ [μὲν] ἀρχιοινοχόος, τῆς τρεῖς πυθμίας βλέπει, εἰς τρεῖς ἡμέρας· ὁ δὲ βασιλεὺς, τῆς ἐν πυθμῶν ἐν ἐπὶ σάχους εἰς τὸ σινημῶν τῶν ἐπὶ ἐτῶν, καὶ γίνεται τῆ ἐν ὀνόματος, τῆ πυθμῆνος, διάφορος ἢ ἐρμῆνεία. ἐάν ποτε ἔν ὅπως τις (1) διηγῆται τὴν Γραφῆν, μὴ δοκῆτω ἐπιβιάζεσθαι αὐτῶν. καὶ ἐπιτηρητέον, ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς οὐθηνίας, ἐπὶ σάχους ἐώρανται ἀναβαίνοντες ἐν πυθμῶν

(1) Εἶποτε ἔν ἄλλως τίς. α' Τόμ. 2. σελ. 45. τῆς τῆ Ῥεαίε ἐκδοσ.

μὲν αὐτὸ ἐπὶ δὲ τῶ λιμῆ, ἐπὶ μὲν σά-
χυες, ἐκ ἔτι δὲ αὐτὸ πυθμὲν αὐτὸ, ἀλλ' αὐτὸ
καλάμω. (1)

ζ. Καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ σά-
χυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι
τῶ ἐπὶ σάχυας τῶ ἐπὶ ἐλεκλῆς καὶ
τῶ πλήρης. ἠγέρθη δὲ Φαραώ, καὶ
ἦν ἐνύπνιον.

” ΑΚΥΛΛΑΣ. Τὸ ἀνεμόφθοροι, ἔφθαρ-
” μὲνοι καύσωνι.

” ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Πεφρυγμῆνοι ἀνέμω.

η. Ἐγένετο δὲ πρῶτῃ, καὶ ἔτα-
ράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῶ. καὶ ἀποσεί-
λας, ἐκάλεσε πάντας τῶ ἐξηγη-
τῶ Αἰγύπτω, καὶ πάντας τῶ σο-
φῶς αὐτῆς· καὶ διηγήσατο αὐτοῖς
Φαραώ τὸ ἐνύπνιον αὐτῶ, καὶ ἐκ ἦν
ὁ ἀπαγγέλλων αὐτὸ τῶ Φαραώ.

” * ΑΚΥΛΛΑΣ. Τὸ ἐξηγητῶς, κρυφιασῶς.

” * ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Μάγης.

” ΑΛΛΟΣ. Σοφῶς.

” ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁλῆς Αἰγύπτω πῶς
ἐκάλεσε τῶ ἐξηγητῶς καὶ σοφῶς αὐτῶ, ζη-
τητέον ὡς πρὸς τὴν λέξιν, καὶ αὐτὸ πρὸς
ἀναγωγῆν δαίται ἐξηγητῶν Αἰγυπτίων ὁ
Φαραώ, ὡς σοφωτέρων. ὅλῆς δὲ Αἰγύ-
” πτω Φαραώ, ὡς ἀκολούθῳ τῶ, πάντας τῶ
” ἐξηγητῶς Αἰγύπτω, καὶ πάντας τῶ σο-
” φῶς αὐτῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Οὐκ οἶμα, ὅτι τέ-
λεον ἐσιώπων, ἀλλὰ πάντα μᾶλλον ἔλε-
γον, ἢ αὐτὸ τὸ τῆς ἐνύπνιων διηγήσεως.
ἀλλ' ἐρεῖ τις, πῶς ἦδει ὁ Φαραώ πότερον
ἐπιτυγχάνειν οἱ ἐξηγητῶ καὶ σοφοὶ Αἰ-
γύπτω διηγέμενοι τὰ ἐνύπνια, ἢ μή;] Ἐ-
λεγε [δὲ πρὸς ταῦτα] ὁ Ἑβραῖος, (2) ὅτι
Φαραώ ἰδὼν τὸ ἐνύπνιον, εἶδε καὶ τὴν διη-
γησιν αὐτῶ. [ἦτις αὐτῶ ἀπέπεσε τῆς μνή-
μης.] ἕκασον ἐν ἀκῶν, ἀνεμνησέτο ἔ-
ἤδη ἐώρακε. διὰ τῶτο καὶ ἐξεπλάγη τὸν
Ἰωσήφ, [καὶ ἀθρόως αὐτὸν προήγαγε,]
καὶ πᾶσαν τὴν Αἰγύπτω αὐτῶ κατεπίσθ-
σε, [καὶ τὸν σίτον αὐτῆς καὶ τὴν σωτη-
ρίαν τῶν Αἰγυπτίων· ἐπεὶ ἅμαγε διηγήσα-
το τὰ ὀνειράτα, καὶ ἔτος ὑπεμνήσθη τὰ
αὐτὰ εἶναι τὰ προδεδηλωμένα αὐτῶ.]

θ. Καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιοικονομὸς
πρὸς Φαραώ, λέγων, τὴν ἀμαρ-
τίαν μου ἀναμνησέτω σήμερον. Φα-
ραώ ἀργύρα τῶ πωσίν αὐτῶ, καὶ
ἔθετο ἡμᾶς ἐν Φυλακῇ ἐν τῶ οἴκῳ
τῶ ἀρχιμαγείρου, ἐμέτε καὶ τὸν ἀρ-
χισιτοποιόν. Καὶ εἶδομεν ἐνάτερος
ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ μισθ' ἐγώ τε καὶ αὐτὸς,
ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτῶ ἐνύπνιον εἶδο-
μεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν νεανί-
σκος πᾶσις Ἑβραῖος δὲλος τῶ ἀρχι-
μαγείρου, καὶ διηγήσαμεθα αὐτῶ τὸ
ἐνύπνιον, καὶ συνέκρινεν ἡμῶν τὰ ἐνύ-
πνια ἡμῶν, ἀνδρὶ κατὰ τὸ ἐνύπνιον
αὐτῶ ἀπέλυσεν. Ἐγενήθη δὲ κα-
θῶς συνέκρινεν ἡμῶν ἔτω καὶ συνέ-
βη, ἐμέτε ἀποκαλασαθῆναι εἰς τὴν
ἀρχὴν μου, ἐκεῖνον δὲ κρεμασαθῆναι.
Ἀποσείλας δὲ Φαραώ, ἐκά-
λεσε τὸν Ἰωσήφ· καὶ ἐξήγαγεν
αὐτὸν ἐκ τῶ ὄχυρώματος, καὶ ἐξύ-
ρησαν αὐτὸν, καὶ ἠλλαξαν τὴν σολὴν
αὐτῶ· καὶ ἦλθε πρὸς Φαραώ.

ια. χισιτοποιόν. Καὶ εἶδομεν ἐνάτερος
ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ μισθ' ἐγώ τε καὶ αὐτὸς,
ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτῶ ἐνύπνιον εἶδο-
μεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν νεανί-
σκος πᾶσις Ἑβραῖος δὲλος τῶ ἀρχι-
μαγείρου, καὶ διηγήσαμεθα αὐτῶ τὸ
ἐνύπνιον, καὶ συνέκρινεν ἡμῶν τὰ ἐνύ-
πνια ἡμῶν, ἀνδρὶ κατὰ τὸ ἐνύπνιον
αὐτῶ ἀπέλυσεν. Ἐγενήθη δὲ κα-
θῶς συνέκρινεν ἡμῶν ἔτω καὶ συνέ-
βη, ἐμέτε ἀποκαλασαθῆναι εἰς τὴν
ἀρχὴν μου, ἐκεῖνον δὲ κρεμασαθῆναι.

ιβ. μεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν νεανί-
σκος πᾶσις Ἑβραῖος δὲλος τῶ ἀρχι-
μαγείρου, καὶ διηγήσαμεθα αὐτῶ τὸ
ἐνύπνιον, καὶ συνέκρινεν ἡμῶν τὰ ἐνύ-
πνια ἡμῶν, ἀνδρὶ κατὰ τὸ ἐνύπνιον
αὐτῶ ἀπέλυσεν. Ἐγενήθη δὲ κα-
θῶς συνέκρινεν ἡμῶν ἔτω καὶ συνέ-
βη, ἐμέτε ἀποκαλασαθῆναι εἰς τὴν
ἀρχὴν μου, ἐκεῖνον δὲ κρεμασαθῆναι.

ιδ. Ἀποσείλας δὲ Φαραώ, ἐκά-
λεσε τὸν Ἰωσήφ· καὶ ἐξήγαγεν
αὐτὸν ἐκ τῶ ὄχυρώματος, καὶ ἐξύ-
ρησαν αὐτὸν, καὶ ἠλλαξαν τὴν σολὴν
αὐτῶ· καὶ ἦλθε πρὸς Φαραώ.

Γ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ μὲν ἐν
βασιλεύσῳ ἀκῶν, προσάττει σωτήριαν-
τας ἀνακαλεῖν τὸν νεανίαν· οἱ δ' ἀποκεί-
ραντες· βασιλεῖα γὰρ ἦταν αὐτῶ, καὶ αὐτῶ
κατεργασίῳ κεφαλῆς καὶ γενεῆς· καὶ
ἀντὶ ἐνπῶσης λαμπρῶν ἐσθήτων ἀντιδῶν-
τες, καὶ τ' ἄλλα φαιδρῶντες, εἰσάγουσι
πρὸς βασιλεῖα.

Δ ** ΕΦΡΑΙΜ. Ἰωσήφ ἐκ Φυλακῆς τῆ
κελεύσει Φαραώ ἐκβαλλεται ὀμνῶς· ὡς
τύπος ἀληθινός, ἐρμηνεύων ῥαδίως ἐν-
πνίων τὴν λύσιν, ὀμνῶσαν σημερινῶν τὴν
μέλλουσαν ἐσεῖναι· ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστὸς ἠγέρθη ἐν νεκρῶν τῆ ἰδίᾳ διωάμει
σκυλεύσας τὸν ἄδιν· προσφέρων τῶ πα-
τρὶ αὐτῶ τὴν ἡμῶν καταλλαγῆναι, κηρύσ-
σων ἀνάσσειν καὶ ζῶναι αἰώνιον.

ιε. Εἶπε δὲ Φαραώ τῶ Ἰωσήφ·
ἐνύπνιον ἐώρακα, καὶ ὁ συγκρίνων
ἐκ ἔσιν αὐτῶ· ἐγὼ δὲ ἀκήνοσα περὶ σῶ
λεγόντων, ἀκῶσανιάσε ἐνύπνια, συγ-
κρίνας αὐτά.

” ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς ἀ-
χρημάτιστος ὁ Φαραώ, ἔ λέγει φανερώς,
ὅτι εἰδὼς τῶν παρ' ἐμοὶ σοφῶν ἰχυσε δια-
” κρίνας τὰ ὀνειράτα. ἀλλὰ τί; ἐνύπνιον
” ἐώρακα, καὶ ὁ συγκρίνων ἐκ ἔσιν αὐτῶ.

Ζ ις. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ τῶ Φα-
ραώ, εἶπεν, ἀνευ τῶ Θεῶ ἐκ ἀποκρι-
θήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ.

” ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀκύλας ἔτως· ἄ-
” νδρ' ἐμῶ, ἐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον·
” ὁ δὲ Σύρος, ἐκ ἀποκριθήσόμεθα τὴν δε-
” τῶ Θεῶ οἰκονομίαν πρὸς σωτηρίαν Αἰγύ-
” πτω. σωτήριον ἀκότως καλεῖ. τῶτο γὰρ
Gg 3 τῶν

(1) Ἄλλος φησὶν αὐτὸ καλάμω αὐτῶ. αὐτὸ Τόμ. 2. σελ. 45. τῆς βιβλ. ἐκδόσ.

(2) Ὁ Ἰωσήφ. (αὐτὸ βιβλ. 2. κεφ. 3. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ.) φησὶ, Φαραώθης ὁ βασιλεὺς ὑπὸ
τὴν αὐτῶ ἐσπείραν ὄψειν ἐνύπνιων θεασάμενος δύο, καὶ μετ' αὐτῶν τὴν ἑκατέρω ἐξήγησιν, ταύτης μὲν
ἡμνημόνους, τῶν δὲ ὀνειράτων κατέχευ, ἀχθόμενος ἐπὶ τοῖς ἔσθραμῶν.

Γεν. 40. 8. τῶ εἰρημνίῳ, ἔχθ' ἰδίᾳ τῷ Θεῷ ἢ διασάφη-
σις αὐτῶν;

Γεν. 39. 9. * * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εὐλογος Ἰωσήφ ἐν
ᾧ προοιμιάζεται ἀπὸ Θεοῦ. τῆρι δὲ, ὅτι
πρὸς μὲν τῷ γυναικίᾳ εἶπε· καὶ ποιήσω
τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τῆτο, καὶ ἀμαρτησο-
μαι ἐναντίον τῷ Θεῷ. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς
Γεν. 40. 8. ἐν Φυλακῇ δυνάχης Φησὶν· ἔχθ' ἰδίᾳ τῷ
Θεῷ ἢ διασάφησις αὐτῶν ἐστίν;

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς διὰ
τῆς ἀποκρίσεως παιδοῦται τὸν Φαραῶ εἰδέ-
ναι καὶ τῶν παρ' αὐτῷ σοφῶν τῷ ἀδέ-
ναιαν, καὶ τῷ δεσπότη τῷ δυνάμιν.

- ιζ. Ἐλάλησε δὲ Φαραῶ τῷ Ἰω-
σήφ, λέγων, ἐν τῷ ὑπνώμα ἄμην
ἔσαναι ᾧ τὸ χεῖλος τῷ ποταμῷ.
ιη. Καὶ ἰδὲ ἐκ τῷ ποταμῷ ἀνέβαινον ἐπὶ
βόες καλαὶ τῷ εἶδει, καὶ ἐκλεῖλαι
ταῖς σαρκί, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἄχει.
ιθ. Καὶ ἰδὲ, ἐπὶ βόες ἕτεροι ἀνέβαινον
ὀπίσω αὐτῶν ἐκ τῷ ποταμῷ, πονη-
ραὶ καὶ αἰχραὶ τῷ εἶδει, καὶ λεπταὶ
ταῖς σαρκί, οἷας ἔκ' εἶδον τοιαύτας
ἐν ὅλῃ τῇ γῆ Αἰγύπτου αἰχροτέρας.
κ. Καὶ κατέφαγον αἱ ἐπὶ βόες αἱ αἰ-
χραὶ καὶ λεπταὶ τὰς ἐπὶ βόας τὰς
πρώτας τὰς καλὰς καὶ ἐκλεῖλαι.
κα. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν
καὶ αἱ ἄψεις αὐτῶν αἰχραὶ, καθὰ
καὶ τὴν ἀρχὴν. ἔξεγερεθεὶς δὲ, ἐκοί-
μηθην. Καὶ εἶδον πάλιν ἐν τῷ ὑ-
πνώ, καὶ ᾧ ἄσπερ ἐπὶ βόες ἀνέβαι-
νον ἐν πυθμένι ἐνὶ πλήρεις καὶ καλοί.
κβ. Ἄλλοι δὲ ἐπὶ βόες λεπτοὶ καὶ
ἀνεμόφθοροι ἀνήρχοντο ἐχόμενοι αὐ-
τῶν. Καὶ κατέπιον οἱ ἐπὶ βόες τὰς ἐπὶ
βόας τὰς καλὰς καὶ τὰς πλήρεις.
καγ. εἶπα ἔν τῷ ἐξηγηταῖς, καὶ ἔκ' ἦν
ὁ ἀπαγγέλλων μοι αὐτό.

κε. Καὶ εἶπεν Ἰωσήφ τῷ Φαραῶ,
τὸ ἐνύπνιον Φαραῶ ἐν ἐστίν· ὅσα ὁ
Θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραῶ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ταξίωμα
τῷ λέγοντος ἔδωκε καταπλαγίς, ᾧ ἄσπερ
ὑπηκόω βασιλεὺς, ἀλλ' ἔκ' ὑπηκόος βασι-
λεὺς παρρησία σὺ αἰδοῖ χρώμενος, διε-
λέγετο.

- κς. Αἱ ἐπὶ βόες αἱ καλαὶ, ἐπὶ
ἔτη ἐστίν· καὶ οἱ ἐπὶ βόες οἱ καλοί,
ἐπὶ ἔτη ἐστίν. τὸ ἐνύπνιον Φαραῶ ἐν ἐστίν.
κζ. Καὶ αἱ ἐπὶ βόες αἱ λεπταὶ αἱ ἀνα-
βαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἐπὶ ἔτη ἐστίν·
καὶ οἱ ἐπὶ βόες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνε-
μόφθοροι, ἐπὶ ἔτη ἐστίν· ἔσονταί δὲ

κη. ἐπὶ ἔτη λιμὸς. Τὸ δὲ ῥῆμα ὁ εἰρη-
να Φαραῶ, ὅσα ὁ Θεὸς ποιεῖ, ἔδει-
κθ. ζε Φαραῶ. Ἰδὲ ἐπὶ ἔτη ἐρχέται
εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ τῇ γῆ Αἰγύ-
πτου. Ἦξει δὲ ἐπὶ ἔτη λιμὸς μετὰ
ταῦτα, καὶ ἐπιλήσονται τῆς πληθ-
μονῆς τῆς μετὰ ταῦτα ἐσομένης ἐν ὅλῃ
τῇ Αἰγύπτῳ· καὶ ἀναλώσει ὁ λιμὸς
λα. τὴν γῆν. Καὶ ἔκ' ἐπιγνωθήσεται ἡ
εὐθηνία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τῷ λιμῷ τῷ
ἐσομένῃ μετὰ ταῦτα· ἰχυρὸς γὰρ ἔσαι
λβ. σφόδρα. Περὶ δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ
ἐνύπνιον Φαραῶ δις, ὅτι ἀληθὲς ἔσαι
τὸ ῥῆμα τὸ ᾧ τῷ Θεῷ· καὶ τα-
λγ. χυνεῖ ὁ Θεὸς τῷ ποιῆσαι αὐτό. Νῦν
ἐν σκέψαι ἀνθρωπῶν φρονίμων καὶ συ-
νετόν, καὶ κατὰσῃσον αὐτὸν ἐπὶ τῆς
λδ. γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ποιήσάτω Φα-
ραῶ, καὶ κατασῃσάτω τοπάρχας ἐπὶ
τῆς γῆς· καὶ ἀποσωματωσάτωσαν
πάντα τὰ γεννήματα τῆς γῆς Αἰγύ-
πτου τῶν ἐπὶ ἔτη τῆς εὐθηνίας.
λε. Καὶ συναγαγέτωσαν πάντα τὰ βρώ-
ματα τῶν ἐπὶ ἔτη τῶν ἐρχομένων
τῶν καλῶν τῶν ἐπὶ ἔτη τῶν ἐρχομένων
ὁ σῖτος ὑπὸ χεῖρα Φαραῶ· βρώμα-
λς. τὰ ἐν ταῖς πόλεσι φυλαχθήτω. Καὶ
ἔσαι πεφυλαγμένα τῇ γῆ εἰς ἔτη
ἐπὶ ἔτη τῷ λιμῷ, ἃ ἔσονταί ἐν τῇ γῆ Αἰ-
γύπτῳ, καὶ ἔκ' ἐκκριβήσεται ἡ γῆ ἐν
τῷ λιμῷ. Ἦρξε δὲ τὸ ῥῆμα ἐναν-
τίον Φαραῶ, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν
παιδῶν αὐτῷ.

λη. Καὶ εἶπε Φαραῶ πᾶσι τοῖς
παισὶν αὐτῷ, μὴ εὐρήσομεν ἀνθρωπῶν
τοιῶτον, ὅς ἔχει πνεῦμα Θεοῦ ἐν
αὐτῷ;

* * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μαῖζον ἢ κατὰ ἀν-
θρωπῶν ἰδὼν Φαραῶ τὸ τῷ ἐκπεσῶσαν
τῆς μνήμης αὐτῷ λύσιν τῷ ὀνείρατος σε-
σαφωσάται ὑπὸ τῷ Ἰωσήφ, πνεῦμα εἶπε
Θεὸς ἔχειν αὐτὸν ἐν αὐτῷ.

Ζ * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἦναγκάσθη καὶ Φα-
ραῶ εἰπεῖν Θεὸν εἶπεῖν. [καὶ τῷ δὲ σιωπῶ-
δα τὸ περὶ τῆς λύσεως τῷ ὀνείρατος προα-
ποδοδομῆτον.]

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες πῶς ἔγνω
καὶ αὐτὸς· ὅτι ἐκ τῆς ἀνωθεν ἀποκαλύ-
ψεως αὐτῷ κατάδηλα γέγονε; τίνα γὰρ
Φησὶν ὀνείρατος, ὅς τοιαύτης ἡξίωται χα-
ρίτος, ὡς πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν ἐν αὐτῷ;

Η λθ. Εἶπε δὲ Φαραῶ τῷ Ἰωσήφ,
ἐπειδὴ ἔδειξέ σοι ὁ Θεὸς πάντα, ἔκ'
ἔστιν ἀνθρωπῶν φρονιμώτερος καὶ συ-
νετώτερός σε.

μ. Σὺ

μ. Σὺ ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου· πλὴν τὸν θρόνον ὑπερέξωσθε ἐγώ. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, ἰδὲ καθίστημί σε σήμερον ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐδιώκετο μὲν γὰρ Χριστός, καθάπερ ἔφω ἀρτίως, ὡς εἰ πρόσωπῳ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων· ἀλλὰ καὶ εἰ αὐτοῖς ὄντες τοῖς πόνοις οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, ὡς σοφοὶ λαντὴ καὶ τὰ πολλοῖς ἀπόρρητα διατρανῶν οἰοῖτε ὑπῆρχον· φανεροίτε εἰ ἀρχαῖς τὸ μὲν πρῶτον τισὶν, εἶτα καὶ αὐτοῖς τοῖς κρατέσι τῆς γῆς. οἱ καὶ πισθόσαντες, ὅτι καὶ αὐτῷ ἔχουσι τῶν ἐσομένων τὴν γνῶσιν ἐξ ἀποκαλύψεως Θεοῦ εἰ πνεύματι, ὡπερ τινὰς οἰκονόμους καὶ ἀρχοντας τῶν ἐθνῶν γενέσθαι συγκεχωρήκασιν, διανέμειν τε τοῖς εἰς λιμῶν μαθημάτων ἅ καὶ εἰς ζωὴν σωτέρας τὴν ἀκήρατον, τρεῖς τὸν θεῖον τε καὶ ἑράνιον λόγον, καὶ τὴν εἰς πᾶν ὅτιον τῶν ἀρίστων ἀποκομίσθαι πείθεσθαι. ἔτσι κατεκλήσαντο, μᾶλλον δὲ δι' αὐτῶν ὁ υἱός, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τὴν τῶν ἐθνῶν χώραν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τῷ Φαραὼ τὴν τῶν Αἰγυπτίων ὁ Ἰωσήφ.

μβ. Καὶ περιελόμενος Φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτῆς, περιέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα Ἰωσήφ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν σολὴν βυσοίνην, καὶ περιέθηκεν κλυοὺν χρυσοῦν ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτῆς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Δίδωσιν ἔν αὐτῷ σφραγίδα βασιλικὴν, καὶ ἱερὰν ἐδίητα, καὶ κυκλον χρυσοῦν περιδέραμον.

μγ. Καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄρμα τὸ δεύτερον τῶν αὐτῆς· καὶ ἐκήρυσεν ἔμπροσθεν αὐτῆς κήρυξ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης τῆς Αἰγύπτου.

** ΕΦΡΑΙΜ. Ἰωσήφ ἐκάθισεν εἰς ἄρματι Φαραὼ, λαβὼν ἐξουσίαν ἐπὶ πᾶσαν Αἰγύπτου· ὁ δὲ σωτὴρ ἡμῶν βασιλεὺς πρὸ αἰώνων ἀνεληθὼν εἰς ἑρανεὺς εἰς νεφέλη φωτεινῇ, ἐκ δεξιῶν τῆ πατρὸς κἀδήτηται μετὰ δόξης, ὡς υἱὸς μονογενῆς.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἐκήρυσεν ἔμπροσθεν αὐτῆς κήρυξ. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει ἀβρήχ· ὁ κυρίως σημαίνει πατήρ ἀπαλλός, καὶ εἰκότως. εἰ ἀπαλλός γὰρ ὧν κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὡς πατήρ σωτήριον ἀρχὴν Αἰγυπτίους ἐνεδείξατο. δηλοῖ δὲ εἰδὲν

ἢ λέξις, ἢ τὸ γονατίζαν. φανερὰ γάρ ἐστιν ἢ φωνὴ τῆ κήρυκος.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Κελεύει περιελθεῖν τὴν πόλιν, περιερχομένους κήρυκος, καὶ δηλῆντος τοῖς ἀγνοῶσι τὴν χαροτοσίαν.

μδ. Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, ἐγὼ Φαραὼ. ἀνευσθὲ ἐν ἑξαρεῖ εἰδείς τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸν γὰρ ἄν προσεδόκησε μιᾷ ἡμέρᾳ τὸν αὐτὸν ἀντὶ μὲν ὄψις δεσπότην, ἀντὶ δὲ δεσπότην πάντων ἀξιονικότατον, καὶ τὸν ὑποδιάκονον εἰρηλοφύλακος, ὑπαρχόν βασιλέως ἑσέσθαι, καὶ ἀντὶ τῆς εἰρηκτῆς τὰ βασιλεία οἰκήσιν, τὰ πρῶτα τῶν ἐπὶ τιμαῖς φερόμενον ἀντὶ τῶν εἰς ἀτιμίαν ἐσχάτων; ἀλλ' ὅμως γέγονε ταῦτα, καὶ γενήσεται πολλὰ κίς, ὅταν δοκῇ τῷ Θεῷ. μόνον ἀντὶ ὑφ' ἑσάδω καλοκαγαθίας ἐμπύρομα ταῖς ψυχαῖς. ὅπερ ἀναγκαῖον ποτε ῥιπιζόμενον ἐκλάμψαι.

με. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ τὸ ὄνομα Ἰωσήφ, ψομδομφανήχ.

» ΑΔΗΛΟΥΤ. Ὁ Σύρος ἔχει, ὁ εἰδὼς τὰ κρυπτά· ὁ Φίλων (1) κρυπλῶν εὐρετής, ἢ ὄνειροκρίτης.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥΤ. Ψομδομφανήχ ἐρμηνύεται κεκρυμμένα ἀνεκάλυψε. παρὰ δὲ τῷ Σύρω, ὁ εἰδὼς τὰ κρυπτά. ὁ δὲ Φίλων ὁ ἑβραῖος Αἰγυπτίων φησὶ φωνῆ, ὁ ὄνειροκρίτης.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐκάλεσε δὲ Φαραὼ τὸ ὄνομα τῆ Ἰωσήφ ψομδομφανήχ, ὁ ἐρμηνύεται, ὃ ἀνεκαλύφθη τὸ μέλλον. Ἀκύλας, Ἀσαμφανή· Σύμμαχος, Σαφαδφανή, [κεκρυμμένα ἀπεκάλυψε.]

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥΤ. Τίνα ἐρμηνείαν ἔχει τὸ ψομδομφανήχ; τῶν ἀπορρήτων ἐρμηνύτω αὐτὸν κέκληκεν, ὡς τὸς ὄνειρος διασαφῆσαντα.

Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν Ἀσενέθ θυγατέρα Πελεφρῆ ἱερέως Ἡλιεπόλεως αὐτῷ γυναῖκα.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐγγυαὶ πρὸς γάμον αὐτῷ τὴν ἐπιφανεσάτω τῶν κατ' Αἰγύπτου ἱερέως Ἡλιε θυγατέρα.

** ΙΩΣΗΠΟΥΤ. Γαμῆτε καὶ γάμον ἀξιολογώτατον. ἀγεται γὰρ Πελεφρῆ θυγατέρα τῶν εἰς ἡλιοπόλει ἱερέων, συμπράξαντος αὐτῷ τῆ βασιλέως, ἔτι παρθεῖον, Ἀσανέθλω ὀνόματι.

ΩΡΙΓΕ-

(1) Ὁ μὲν Φίλων, (εἰ τῷ περὶ Ἰωσήφ βιβλ. σελ. 543) μετονομάζει δ' αὐτὸν, φησὶν, ἀπὸ τῆς ὄνειρωτικῆς, ἐγγυαῖ γλώττῃ προσαγορεύσας· Ἰωσηπος δὲ (εἰ τῷ 3. κεφ. τῆ 2. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ. βιβλ.) καὶ προσηγόρευσε αὐτὸν ψομδομφανήχον, ἀπιδὼν αὐτῆ πρὸς τὸ παραδοξὸν τῆς σωτέρας. σημαίνει γὰρ τὸ ὄνομα κρυπλῶν εὐρετής. ὡς παρὰ μὲν Φίλωνι τὸ, ὄνειροκρίτης· παρὰ δὲ Ἰωσήφω τὸ, κρυπλῶν εὐρετής, κείται.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ μὲν Φερτιφάρ ἐν ὀνόματι τῆ πατρὸς ἐστὶ τῆς γαμηθείσης τῷ Ἰωσήφ. οἴησεται δέ τις ἕτερον εἶναι τῆτον παρὰ τὸν ὠνησάμενον τὸν Ἰωσήφ· ἐμὴ δ' ἔως ὑπειλήφασιν Ἑβραῖοι· ἀλλ' ἐξ ἀποκρούσε λέγουσι τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ δεσπότην, καὶ πενθερὸν γενέσθαι. καί φασι ταύτην τὴν Ἀσιμὴν διαβεβηκέναι τὴν μητέρα παρὰ τῷ πατρὶ, ὡς ἐπιβεβηκέναι τῷ Ἰωσήφ, καὶ ἐκ ἐπιβεβηκέναι τὴν ἑκδεδώκε τῷ Ἰωσήφ, δεῖξαι ἀσέβειας καὶ τοῖς Αἰγυπίοις, ὅτι μηδὲν τοῖστον ἡμάρτηται παρὰ τῷ Ἰωσήφ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆ.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ ὄσεβη λογισμῷ οἱ πατριάρχαι κινήμενοι, ἑαυτοῖς καὶ τοῖς παισὶ τὰς γαμετάς ἐκ τῆς οἰκείας συγγενείας εἰλήφασιν, πῶς ἔ παρὰ τὸν ὄσεβη τῶν προγόνων σκοπὸν Ἰωσήφ καὶ Μωϋσῆς διεπράξαντο, ὁ μὲν Αἰγυπτίαν, ὁ δὲ Μαδιαντίδα γυναικὰ γημάμενος; Οἱ μὲν πατριάρχαι φόβω τῷ μὴ ἐκτραπῶναι τὰς ἡμέρας αὐτῶν τῆς ὄσεβειας, ἐκ ἐπέτρεπον αὐτὰς ἐκ τῶν ἐθνικῶν λαβεῖν γαμετάς· ὁ δὲ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἰωσήφ, τῷ τοῖστον φόβῳ ἦσαν ἀνώτεροι. εἶδεν ἔν κατὰ παράβασιν τῷ σκοπῷ τῶν πατέρων πεποιηκότες φαίνονται, ὅτε Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἰωσήφ λαβόντες ἐθνικὰς γαμετάς, ἔ γὰρ μόνον αὐτοὶ ἐκ ἐξετραπήσαν τῆς ὄσεβειας ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν γυναικὰς εἰς τὴν ἑαυτῶν μετέφερον ὄσεβειαν.

μς. Ἰωσήφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε ἔση ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. ἐξῆλθε δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ προσώπου Φαραὼ, καὶ διήλθε πᾶσαν τὴν Αἰγύπτου.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μὴ ἀπλῶς νομίσωμεν τῶν ἐτῶν τὸν χρόνον ἐγκρατῆσαι, ἀλλ' ἵνα μάθωμεν, ὅτι ἐκ ἔστιν εἶδος ἀμελῆναι τῆς ἀρετῆς, ἀπολογία· εἶδος ἔξεστινι προβαλέσθαι νεότητα, εἶδος ἀρετῆς ἐπιδείξασθαι δεῖ. ἰδὲ γὰρ ἔτος ἔ μόνον νέος ἴσθαι, ἀλλὰ καὶ καλὸς τῷ εἶδει, καὶ ὠραῖος τῇ ὄψει. ἔστι γὰρ καὶ νέον ὄντα μὴ κεκλήσθαι τὴν τῆ σώματος ὀμορφίαν. ἔτος δὲ μετὰ τῆς νεότητος καὶ καλὸς ἴσθαι τῷ εἶδει καὶ ὠραῖος τῇ ὄψει, καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῷ τῆς ἡλικίας τῷ ἀνδρὶ τυγχάνων. ὁ δὲ καὶ καὶ ἀνθρώπου ἐγένετο. δεκαεπταὶ ἐτῶν γὰρ ἴσθαι, ἡλικία κατῆχθη εἰς Αἰγύπτου, εἶτα ἐν αὐτῇ τῇ καμίνῳ τῆς νεότητος γεγονημένῳ ἐπιτίθηται ἡ ἀκόλαστος Αἰγυπτία, ἡ δέσποινά αὐτῆ γεγονημένη· καὶ εἶδος ἔτος περιεργίετο τῆς ἀνδραίας τῆ δίκαια. εἶτα τὸ δεσποτικόν, καὶ ἡ ἐπὶ τοσούτον χρόνον ἐκεῖ ταλαιπωρία. καὶ ἔμενε καθάπερ ἀδάμας, ἔ μόνον ἔ γινόμενος ἀδυνάστερος, ἀλλὰ καὶ πλείονα ἰσχυρὸν προσλαμβάνων.

μς. Καὶ ἐποίησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ μῆ. ἔτεσι τῆς εὐθυμίας τὰ δράγματα. Καὶ

Α συνήγαγε πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν οἷς ἦν εὐθυμία ἐν γῆ Αἰγύπτου· καὶ ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι· βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως τῶν κύκλων αὐτῆς ἔθηκεν ἐν μδ. αὐτῇ. Καὶ συνήγαγεν Ἰωσήφ σῖτον ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης πολὺν σφόδρα, ἕως ἐκ ἠδύναντο ἀριθμῆσαι· ν. ἔ γὰρ ἦν ἀριθμὸς. Τῷ δὲ Ἰωσήφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο πρὸ τῆς ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς λιμῆς, ἔς ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσενέθ ἡ θυγάτηρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιεπόλεως.

να. Ἐπάλεσε δὲ Ἰωσήφ τὸ ὄνομα τῶ πρωτοτόκῳ, Μανασῆ· ὅτι ἐπιλάθεται ἐποίησέ με ὁ Θεὸς πάντων τῶν πόνων μου, καὶ πάντων τῶν τῆ πατρὸς μου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐρμηνεύεται μὲν ὁ Μανασῆς, λήθη κακῶν τῶν συμβεβηκότων· εἰς αὐξήσειν δὲ καὶ εἰς ἐπίδοσιν εἰς γε τὸ ἄμεινον ὁ Ἐφραῖμ. ἐξ ἱερέως γὰρ ὡσεὶ μητρὸς, φησὶ δὴ τῆς ἐκκλησίας, καρποὶ γεγονῶσι, καὶ ἐν ἡοῖς Θεὸς διὰ πίσεως τῆς ἐν χριστῷ καταλογισθεῖν ἂν οἱ ἐξ ἐθνῶν κεκλημένοι, [οἱ] καὶ εἰς λήθην ἐνεχθήσονται τῶν πόνων. ἐπιληθήσονται γὰρ, Ἡσ. 65. 16. « Φησὶ, τὴν θλίψιν αὐτῶν τὴν πρώτῃ, καὶ « ἐκ ἀναβήσεται αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρδίαν. « ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἀνεσις· ἡ ἀγαλλίασθαι. Ἡσ. 35. 10. « λίσμα καὶ ὄψοσι καταλήψεται αὐτῶν. « τῆς ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη, καὶ στεναγμός. ἦξαι δὴ ἐν κατὰ καιρὸς εἰς λήθην κακῶν. βαδίζονται δὲ καὶ εἰς αὐξήσειν, ἐπὶ τὸ τῆς ἐλπίδος γλυκὺ διατρέχοντες πέρας. μετοικήσονται γὰρ ἐκ τῶν ἐπιγείων εἰς τὰ ἔρανα, ἀπὸ τῶν ἐν χρόνῳ μεμελημένων εἰς τὰ ἐπέκεινα χρόνων, ἐκ φθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν, εἰς δόξαν ἐξ ἀτιμίας, ἐξ ἀδυναμίας εἰς δυνάμιν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ μὲν πάντων ἐπιλάθεται πόνων, τῆ Θεὸς τῆτο ποιήσαντος, σαφῶς καλὸν ἐστίν· εἰ δὲ καὶ πάντων τῶν τῆ πατρὸς αὐτῆ Ἰακώβ ὁ Ἰωσήφ ἐπελάθεται, καὶ τῆτο ποιήσαντος τῆ Θεὸς αὐτῷ, ζητητέον. ἔ γὰρ Θεὸς ποιεῖ ἐπιλάθεται τὸν Ἰωσήφ λόγων τῆ Ἰακώβ, καὶ ἡῶν αὐτῆ, καὶ πράξεων αὐτῆ, εἰ μὴ ἄρα πόνων αὐτῆ, ἢ ἢ ἀπὸ κοινῆ τὸ πόνων, ἔτω « πάντων τῶν πόνων μου, καὶ πάντων τῶν « τῆ πατρὸς μου πόνων.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅτι ἐπιλάθεται με ἐποίησε πάντων τῶν πόνων μου καὶ τῶν τῆ πατρὸς μου. Τί ἐστίν, πάντων τῶν πόνων μου; Ἐνταῦθα ἀντίθεταί μοι δοκεῖ τῷτε προτέραν δαλίαν καὶ τὴν δευτέραν, καὶ τὴν ἐν τῷ δεσποτικῷ ταλαιπωρίαν. καὶ πάντων τῶν τῆ πατρὸς μου τὸν χωρισμὸν, ὃν ὑπέμεινε ἔξω τῶν ἀγαθῶν γινόμενος τῶν πατρικῶν· ὅτι ἐν ἄωρῳ

ἀώρω ἡλικία μετὰ τῶσαύτης ἀνατροφῆς ἐπιμελείας, δελεῖαν ἀντὶ τῆς ἐλευθερίας ἠλλάξατο.

νε. Τὸ δὲ ὄνομα τῆ δευτέρᾳ ἐνάλεσεν, Ἐφραίμ· ὅτι ἠύξησέμε ὁ Θεὸς ἐν γῆ ταπεινώσεώς μας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ τὴν τῆς προσηγορίας οὐχαριστίας πεπληρωμείῳ. ἂ μόνον γὰρ φησι τῶν λυπηρῶν λήθῃ ἐποησάμεν, ἀλλὰ καὶ ἠυξήθῃ ἐν τῇ γῇ, ἐν ἣ τῶσαύτῃ ὑπέμεινα ταπεινώσιν, ὡς ἐν τοῖς ἐσχάτοις γενέσθαι, καὶ τὸν περὶ τῆ ζωῆ ἐπιπρομαθῆναι μοι κίνδυνον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μυσικῶς ἢ πνυδματικῆ Αἴγυπτος, γῆ ταπεινώσεώς ἐστὶ τῆ δικαίᾳ. παρ' ὧ παρα τῷ Ἀποστόλῳ λέγεται, τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν καὶ ἐν ψαλμοῖς, ἐταπεινώθη εἰς χθὲν ἢ ζωῆ ἡμῶν. καὶ πάλιν, ἐταπεινώσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως.

Φιλιπ. 3. 21. Ψαλ. 43. 25. 19.

νε. Καὶ ἐπέειπε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου. ἐκέκραξε δὲ ὁ λαὸς πρὸς Φαραὼ περὶ ἄρτων. καὶ εἶπε Φαραὼ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις, πορεύεσθε πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ὁ εἰπὴ ὑμῶν, ποιήσατε. Ὁ δὲ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. ἀνέωξε δὲ Ἰωσήφ πάντας τὰς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει τοῖς Αἰγυπτίοις. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

νε. Καὶ ἐπέειπε πᾶσα ἡ γῆ Αἰγύπτου. ἐκέκραξε δὲ ὁ λαὸς πρὸς Φαραὼ περὶ ἄρτων. καὶ εἶπε Φαραὼ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις, πορεύεσθε πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ὁ εἰπὴ ὑμῶν, ποιήσατε. Ὁ δὲ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. ἀνέωξε δὲ Ἰωσήφ πάντας τὰς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει τοῖς Αἰγυπτίοις. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

νε. Ὁ δὲ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς. ἀνέωξε δὲ Ἰωσήφ πάντας τὰς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει τοῖς Αἰγυπτίοις. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

νε. ἀνέωξε δὲ Ἰωσήφ πάντας τὰς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει τοῖς Αἰγυπτίοις. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

νε. Καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν πρὸς Ἰωσήφ· ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

νε. ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

Κ Ε Φ Μ Β.

α. Ἰακώβ δὲ ἰδὼν ὅτι ἐστὶ πράσις ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπεν Ἰακώβ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, ἵνα τὶ

β. ῥαθυμεῖτε; Ἰδὲ ἀκήκοα, ὅτι ἐστὶ σῖτος ἐν Αἰγύπτῳ· κατέβητε ἐκεῖ, καὶ

γ. πρίασθε ἡμῖν μικρὰ ἐρώματα, ἵνα ζώμεν, καὶ μὴ ἀποθάνωμεν. Κατέβησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ οἱ δέκα,

δ. πρίασθαι σῖτον ἐξ Αἰγύπτου. Τὸν δὲ Βενιαμὴν τὸν ἀδελφὸν Ἰωσήφ, ἐκ ἀπέστειλε μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ· εἶπε γὰρ, μήποτε συμβῆ αὐτῷ μαλακία.

ε. Ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων· ἦν γὰρ καὶ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν.

ε. Ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων· ἦν γὰρ καὶ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν.

ε. Ἰωσήφ δὲ ἦν ἀρχὴ τῆς Αἰγύπτου· ἔτος ἐπώλει παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ, προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διὰ τὸ μὴ εἶναι λαὸς τῆς γῆς τὰς ὑἱὸς Ἰακώβ ἐκ ἐπώλει αὐτοῖς· ἀπέδιδε δὲ τὰ ἀργύρια δις· ἔπρεπε γὰρ τὰς ὑἱὸς Ἰσραὴλ προῖκα λαμβάνειν σῖτον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Χαριέντως περὶ αὐτῶν, ὅτε μὲν ἀγοράζουσι, [φησὶ,] ὅτε δὲ προσκυνῶσι τὸν Ἰωσήφ, πλὴν τῆ Βενιαμίν. ἔτος γὰρ ἔτε τὸν Ἡσαῦ, ἔτε τὸν Ἰωσήφ προσκυνῶ. διὸ ἐν τῇ μερίδι γίνεται αὐτῆ ὁ ναός.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος ἕνεκα, χρόνῳ τῶσαυτα παρεληλυθότος, ἔτε Ἰωσήφ [τῷ

πατρὶ] τὴν δελεῖαν ἐγνώρισεν, ἔτε ὁ Θεὸς δι' ἀποκαλύψεως ἐγνώρισε τῷ Ἰακώβ; Ἐδεῖ κατὰ τὴν προῖκην τὴν πρὸς τὸν Ἀβραάμ γεννημαίῳ, τὸν Ἰακώβ μετὰ τῶν παίδων καὶ τῶν ἐγγόνων εἰς Αἴγυπτον κατελθεῖν. εἰ δὲ τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ ἐγνώκει, πάντως ἀν' αὐτὸν λύτρα

Δ μετὰ τῶν παίδων καὶ τῶν ἐγγόνων εἰς Αἴγυπτον κατελθεῖν. εἰ δὲ τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ ἐγνώκει, πάντως ἀν' αὐτὸν λύτρα πεπομφῶς ἐπανήγαγε. τῆς χάριν αὐτὸν ἀθυμῶντα παρῆδεν, ἵνα καὶ τὴν οἰκονομίαν πληρώσῃ, καὶ θυμηδεύσῃ αὐτῷ μετὰ ταῦτα τὴν ζωὴν καταστήσῃ. καὶ αὐτὸς δὲ Ἰωσήφ τῆ Θεῷ τὴν οἰκονομίαν διδάσκει τὰς ἀδελφούς. εἰς γὰρ ζωὴν, φησὶν, ἀπέσαλκέ με ὁ Θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν, τῆ διαθήκῃ λαὸν πολὺν. καὶ ὁ Δαβὶδ

Ε φησι ταῦτα, καὶ ἐκάλεσε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, πᾶν σῆριγμα ἄρτε σιωτέριψεν. ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἀνδρῶπον, εἰς δὲ ἄλλον ἐπράθη Ἰωσήφ, καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ δὲ ὁ πατριάρχης τῆ παιδὸς τὴν δελεῖαν ἐγνώκει, πάντως ἀν' αὐτὸν ἐλυτρώσατο· λυτρωθεὶς δὲ, ἐκ ἀν' τὸ δεσποτήριον ὤκησαν· εἰ δὲ μὴ τῆτο ἐγεγόνει, ἐκ ἀν' τὰς ὀνείρων τοῖς οἰκέταις ἐκείνοις ἠρμυλῶσσε· μὴ ἐρμυλῶσσε δὲ, γνώριμος ἐκ ἀν' ἐγεγόνει τῷ Φαραῷ· γνώριμος δὲ μὴ γεγόνως, ἐκ ἀν' τὴν διὰ τῶν ὀνείρων ἐσαφώσσε προῖκην· τῆτο δὲ μὴ δεδρακῶς, ἐκ ἀν' ἐπισυβῆ τῆς Αἰγύπτου τὰς ἡμέρας· τὴν Αἴγυπτον δὲ μὴ παραλαβὼν, ἐκ ἀν' τὸν πατριάρχῃ μετὰ τῆ γένεος εἰσηγαγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. ἐκ τῆ τέλεος δὴ ἐν γίνεται δῆλος ὁ τῆς θείας οἰκονομίας σκοπός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἐν ἐξῆμαρτον οἱ ἀδελφοὶ οἰκονομία ὑπεργήσαντες θεία. Τὸ μὲν ἐκείνων ἔργον, βασκανία καὶ φθόνος· σοφὸς δὲ ἀν' ὁ Θεὸς, τῆ πονηρίᾳ τῆ ἐκείνων εἰς τὴναντίον ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

Ζ τῶν ὀνείρων ἐχρήσατο. δι' ἣν γὰρ ἐπεκράτησαν κωλύσαι τῶν ὀνείρων

τιῷ ἔκβασι, διὰ τῶν ἐπιτέθεικε τοῖς
ὀνείροις τὸ τέλος.

ζ. Ἰδὼν δὲ Ἰωσήφ τὰς ἀδελφούς
αὐτῶν, ἐπέγνω· καὶ ἠλλορίσθη ἀπ' αὐ-
τῶν, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς σκληρά·
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πόθεν ἦκατε; οἱ δὲ
εἶπαν, ἐν γῆς Χαναάν, ἀγοράσαι βρώ-
ματα.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Γνωρίσας τὰς ἀδελ-
φούς ἔδεν ἐνθυμητικῶς περὶ αὐτῶν, διὰ τὸ
μειράκιον μὲν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι, εἰς
τῆτο δὲ προελθεῖν τῆς ἡλικίας, καὶ τῶν
χαρακτῆρων ἐνηλλαγμῶν ἀγνωρίσας αὐ-
τοῖς εἶναι, τῶ δὲ μεγέθει τῆ ἀξιώματος,
ἔδ' εἰς ἐπίνοιαν ἐλθεῖν αὐτοῖς διωαμοῖσι,
διεπείρασεν ὡς ἔχοιεν γνώμης περὶ τῶν
ὄλων. Καὶ μετ' ὀλίγου Ἰσραὴλ δὲ τῶν γυνῶναι
τὰ κατὰ τὸν πατέρα, καὶ τὰ συμβεβη-
κότα αὐτῷ μετὰ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγῶν,
ταῦτ' ἔπραττε, μαθεῖντε βεβλόμενος καὶ
τὰ περὶ Βενιαμὴν τῶ ἀδελφῶ. ἐδεδαίη γὰρ
μὴ κακῆρον ὁμοίως οἷς εἰς αὐτὸν ἐτόλμη-
σαν εἰσι ἀπεσκοπασμένοι τῶ γένους.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν οὕτως
ὀφθαίσι τοῖς ἀδελφοῖς ὠμότερον προση-
νέχθη; Μερμηκῶς τῶν εἰς αὐτὸν γεγε-
νημῶν, καὶ τὸν Βενιαμὴν ἐκ ἰδῶν, ὑπε-
τόπασε κακῆρον τὰ αὐτὰ παρ' αὐτῶν πε-
πονθία. ἐπειδὴ δὲ ζῶντα τὸν ἀδελφὸν
εἶδε, καὶ συγγνώμης, καὶ παντοδαπῆς κη-
δεμονίας ἠξίωσεν.

η. Ἐπέγνω δὲ Ἰωσήφ τὰς ἀδελ-
φούς αὐτῶν· αὐτοὶ δὲ ἐκ ἐπέγνωσαν
θ. αὐτόν. Καὶ ἐμνήσθη Ἰωσήφ τῶν ἐνυ-
πνίων αὐτῶν, ὧν εἶδεν αὐτός· καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, κατὰσκοποῖ ἔσε, κατανόησαι τὰ
ι. ἴχνη τῆς γῆς ἦκατε. Οἱ δὲ εἶπαν, ἐχί
κ. βρώματα. "Απαντες ἐσμεν υἱοὶ ἐνός
ανθρώπου· εἰρηνικοὶ ἐσμεν, ἐκ εἰσὶν οἱ
ιβ. παῖδες σὺ κατὰσκοποι. Εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς, ἐχί, ἀλλὰ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἦλ-
θετε ἰδεῖν.

ιγ. Οἱ δὲ εἶπαν, δώδεκά ἐσμεν οἱ
παῖδες σὺ ἀδελφοὶ ἐν γῆ Χαναάν· ἢ
ιδ. ἰδὲ ὁ νεώτερος μετὰ τῶ πατρὸς ἡμῶν· ὁ
δεῦτερος ἐχ ὑπάρχει. Εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς Ἰωσήφ, τῆτο ἔστιν ὁ εἶρηκα ὑμῶν,
λέγων, ὅτι κατὰσκοποῖ ἔσε.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡς τῆς τῶν ῥη-
μάτων ἀπάτης. καὶ τὸν τοῖς ἐμπόροις
παρ' αὐτῶν διαπραχθέντα τῶ ἀριθμῶ συ-
νήσαν· καὶ ἔ λέγῃσι, δώδεκα ἦμεν, ἀλλὰ
,, δώδεκά ἐσμεν ἀδελφοί· καὶ ἰδὲ ὁ νεώτερος
,, μετὰ τῶ πατρὸς ἡμῶν. τῆτο γὰρ ἰδὲ αὐ-
,, τῶ τὸ σπυδαζόμενον γνῶναι, εἰ μὴ καὶ τὸν
,, ἀδελφὸν τὰ αὐτὰ διατεθείκασιν. ἰδὲ ὁ
,, νεώτερος μετὰ τῶ πατρὸς ἡμῶν· ὁ δὲ

Α,, ἕτερος ἐχ ὑπάρχει. καὶ ἔ λέγῃσι τῶ
,, αἰτίαν σαφῶς, ἀλλ' ἀπλῶς, ἐχ ὑπάρχει.
,, ἐκ τῆτος εἰς ὑποψίαν ἐλθῶν, μήπως καὶ
,, εἰς τὸν Βενιαμὴν τὰ ὅμοια εἰργάσαντο,
,, φησί· τῆτο ἔστιν ὁ εἶρηκα ὑμῶν, ὅτι κατὰ-
,, σκοποῖ ἔσε.

ιε. Ἐν τῆτω φανείσθε. μὰ τὴν
ὑγίειαν Φαραῶ, ἔ μὴ ἐξέλθῃτε ἐντεῦ-
θεν, εἰ μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώ-

ις. τερος ἔλθῃ ὡδε. Ἀποστείλατε ἐξ ὑ-
μῶν ἓνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν
ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε ἕως τῶ Φα-
νερά γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ ἀλη-
θεύετε ἢ ἔ· εἰ δὲ μὴ, νῆ τὴν ὑγίειαν

ιβ. Φαραῶ, ἢ μὴν κατὰσκοποῖ ἔσε. Καὶ
ἔθετο αὐτῶς ἐν Φυλακῇ ἡμέρας τρεῖς.

ιγ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
Γ τῆτο ποιήσατε, ἢ ζήσεσθε· τὸν Θεὸν
γὰρ ἐγὼ φοβῶμαι.

ιδ. Εἰ εἰρηνικοὶ ἔσε, ἀδελφὸς ὑ-
μῶν εἰς καταχεθήτω ἐν τῇ Φυλακῇ·
αὐτοὶ δὲ βαδίσατε, καὶ ἀπαγάγετε
τὸν ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν.

κ. Καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον
ἀγάγετε πρὸς με, καὶ πισευθήσονται
τὰ ῥήματα ὑμῶν· εἰ δὲ μὴ, ἀποθα-
Δ νεύσθε. ἐποίησαν δὲ ἔτω.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει σωῆ-
σιν. βεβλόμενος καὶ τῶ περὶ τῆτος εὐ-
νοίαν ἐπιδαίεσθαι, καὶ τῶ πατρὸς τῶ
εἰδῶν παραμυθήσασθαι, καὶ περὶ τῶ ἀ-
δελφῶ μαθεῖν τὸ ἀληθές, εἰα καταχε-
θῆναι προσάξας, τῶ ἄλλῶς ἀπελθεῖν
ἐκέλευσε.

κα. Καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀ-
δελφὸν αὐτῶν, ναί, ἐν ἀμαρτίας γὰρ
ἐσμεν περὶ τῶ ἀδελφῶ ἡμῶν, ὅτι ὑ-
περεῖδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐ-
τῶ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν, καὶ ἐκ εἰση-
κῆσαμεν αὐτῶ· καὶ ἔνεκον τῆτος ἐπῆλ-
θεν ἐφ' ἡμῶς ἡ θλίψις αὐτῆ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κατὰ τὸ σιωπῶ-
,, μιον κατὰθετο. ἔ γὰρ ἀναγέγραπται
Ζ' πῶς κατεδέετο.

ΔΗΛΟΥ. Ἀπαιτεῖ ἡμῶς ὁ Θεὸς οὐ-
θῶας, φησὶν, ὑπὲρ ὧν εἰς τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν ἐπλημμελήσαμεν, οἴομενοι ἀναρε-
θῆναι αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. "Ορα μοι εὐ-
ταῦθα τὸν ἀδέκασον δικαστῶν, τὸ σωειδὸς
αὐτῶν κατεξανιστάμενον, καὶ ἔδενος ἐλέγ-
χοντος, ἔδ' εἰς μέσον ἄγοντος, αὐτῶς
Η εαυτῶν κατηγορῶν γινόμενης.

ιβ. Ἀποκριθεὶς δὲ Ῥαββίμ, εἶπεν
αὐτοῖς, ἐκ ἐλάλησα ὑμῶν, λέγων,
μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον, καὶ ἐκ
εἰσηκῆ-

είσηκασατέμε; καὶ ἰδὲ τὸ αἷμα αὐ-
τῆ ἐκζητεῖται.

Γω. 37 29,30. ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν τοῖς ἀνωτέρω
λέλεκται, ὅτι μὴ παρόντος τῆ Ῥαβίμ,
πέπραται τοῖς Ἰσμηλίταις ὁ Ἰωσήφ, καὶ
μετὰ τὸ πρᾶξιμα αὐτὸν, ἀνέσρεψεν ὁ
Ῥαβίμ ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἔχ' ὄρα τὸν
Ἰωσήφ ἐν τῷ λάκκῳ· καὶ διέρρηξε τὰ
ἱμάτια αὐτῆ. καὶ ἐπέσρεψε πρὸς τὰς
ἀδελφὰς αὐτῆ· καὶ εἶπε, τὸ παιδάριον
ἐκ ἐστίν· ἐγὼ δὲ πῶ πορεύσομαι ἐτι; καὶ ἐ-
φαίνεται μεμαθηκῶς παρὰ τῶν ἀδελφῶν
περὶ τῆ Ἰωσήφ, ὅτι ἐπράθη. μήποτε ἐν
οἰόμενος ἀνηγήσασα αὐτὸν, νῦν Φησίν, ἰδὲ
τὸ αἷμα αὐτῆ ἐκζητεῖται.

κγ. Αὐτοὶ δὲ ἐκ ἤδεισαν, ὅτι ἀ-
κεί Ἰωσήφ· ὁ γὰρ ἐρμηνευτὴς ἀνα-
μέσον αὐτῶν ἦν.

κδ. Ἀποσραφεῖς δὲ ἀπ' αὐτῶν,
ἐκλαυσεν Ἰωσήφ. καὶ πάλιν πρῶ-
σῆλθε πρὸς αὐτὰς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς.
καὶ ἔλαβε τὸν Συμεὼν ἀπ' αὐτῶν,
καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος εἴκειν τὸν δού-
τερον, καὶ ἐ τὸν πρῶτον τῶν ἀδελφῶν
καταρχθῆναι προσέταξεν; Ἐγνώκα τῆ
Ῥαβίμ τὸν σκοπὸν, καὶ ἤδει σαφῶς ὁπό-
σας ὑπὲρ αὐτῆ πρὸς τὰς ἀδελφὰς ἐποιή-
σατο λόγους, καὶ ὅσω ὑπὲρ τῆς αὐτῆ σω-
τηρίας εἰσενιῶχει σκεδῶ. ἐπειδὴ τοίνυν
ἐ σωθήσεται ὁ Συμεὼν τῷ Ῥαβίμ, μάλα
δικαίως αὐτὸν καταρχθῆναι προσέταξεν,
ἀλλὰ καὶ ἐκδεδιμηκῶτων τῶν ἀδελφῶν,
πάσης αὐτὸν θεραπείας ἤξιωσε. τῶτων
μαῖτοι γιγνομαιῶν, ἡσυχίαν ἀγειν τὸ συ-
ναδὸς ἐκ λώεσθετο, ἀλλὰ τῆς γεγεννημέ-
νης εἰς τὸν ἀδελφὸν παρανομίας ἀνέμνη-
σαν. εἶπε γὰρ Φησίν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀ-
δελφὸν αὐτῆ, καὶ ἐν ἀμαρτίαις γὰρ ἐσμὲν
περὶ τῆ ἀδελφῆ ἡμῶν, ὅτι ὑπερέϊδομεν
τῷ θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτῆ, ὅτε κατε-
δέετο ἡμῶν, καὶ ἐκ εἰσηκασαμεν αὐτῆ. εἴ-
κειν τῆ ἐπιήλθει ἐφ' ἡμᾶς πᾶσα ἡ θλί-
ψις αὐτῆ. καὶ ὁ Ῥαβίμ δὲ εἰς καιρὸν ἐπά-
γει τὸν ἔλεγχον· εἶπε γὰρ Φησίν αὐτοῖς,
ἐκ ἐλάλησα ὑμῖν, λέγων, μὴ ἀδικήσετε
τὸ παιδάριον, καὶ ἐκ εἰσηκασατέμε; καὶ
ἰδὲ τὸ αἷμα αὐτῆ ἐκζητεῖται. ἐντεῦθεν
εἰ σαφῶς γινώσκαι τὸ ἀληθὲς τῆ σκευδο-
τος κριτήριον. τῆς γὰρ πρὸ δύω καὶ εἰ-
κοσι ἐτῶν γεγεννημένης ἀναμνηστικῆ πα-
ρανομίας.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διὰ τί τὰς ἄλλας
ἀδελφὰς παρὲς ὁ Ἰωσήφ, τὸν Συμεῶνα
μόνον διεκέλευε δεθῆναι; Ἐπειδὴ τῶν τῶ
τραγωδῶν ἐκείνῳ κατ' αὐτῆ δραματεργ-
ησάντων κορυφαῖότατος ἦν. εἰ γὰρ ἐ-
φράξατο μετὰ τῆ πρεσβυτάτης, τῆ γνώ-
μῳ ἀρίστῳ εἰσηγησαιμῆς, ἴσως ἂν καὶ
τῶ ἐπιβελῶν ἀνέτρεψεν. ἐκείνῳ μὲν γὰρ
νεώτερος ἦν, δούτερος ὢν κατ' ἡλικίαν,

τῶν δ' ἄλλων πρεσβύτερος. καὶ εἰκὸς ἦν
καὶ τὰς ἄλλας ἢ φοβηθείτης, ἢ δυσωπη-
θείτης τῶ τῶν πρεσβυτάτων γνώμῳ,
σβέσαι τῶ ἐπιβελῶν, καὶ μάλιστ' αὐτῆ
τετάρτη ἀγανακθῆναι ἐπὶ τοῖς γινόμε-
νοις, καὶ αὐτῆ τῆ πράγματός ἐχόντος
πολλῶ ῥοπῶ πρὸς τὸ μὴ πρᾶξιμα.
ἐπὶ τοίνυν ἐδὲ εἶξα Φωνῶ ὑπὲρ τῆ δι-
καίῳ ἐτόλμησεν, ἐκέλευσεν αὐτὸν δεθῆ-
ναι, ὡς ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ὀμνησάσαντα
ἐ τιμωρέμενος αὐτὸν τούτων· μετ' ἐ πο-
λὺ γὰρ ὑπεργέτησεν ὅσον παιδούτων, μη-
κέτι τοῖς αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν. εἰς γὰρ ἀγῶ-
να αὐτὸν τοῖστον κατασήσας, καὶ εἰς ἐν-
νοιαν ἀγαθῶν τῶν ἐ δεόντως πεπραγμασίων,
ὑσερον ἀκέραιον τῶ πατρὶ πέπομφε.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐδῆσεν ἐξ ἀπάντων
τὸν Συμεῶν ἢ ὡς πεπολεμηκῶτα πλέον
αὐτῶ, ἢ μάλλον ὡς τῶν ἄλλων ὄντα μετὰ
τῆ Ῥαβίμ τιμιώτερον, καὶ διωάμενον αὐ-
τοῖς ἐπανάγκασμα γενέσθαι πρὸς τῶ τῆ
ζητημαῖς Βενιαμῖν παράσασιν.

κε. Ἐνεείλατο δὲ Ἰωσήφ ἐμπλη-
σαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτη, καὶ ἀποδῆ-
ναι τὸ ἀργύριον ἕκαστῶ εἰς τὸν σάκκον
αὐτῆ, καὶ δῆναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς
τὴν ὁδόν. καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς ἔτω.

Δ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πόσῳ
Φιλοτιμίαν ἐπιδείκνυται· καὶ ἀκούσας αὐ-
τῆς ὑπεργετῆ, ἐ τὸν σῖτον μόνον δεδωκῶς,
ἀλλὰ καὶ τὰ ἀργύρια.

κς. Καὶ ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐπὶ
τὰς ὄνας αὐτῶν, ἀπῆλθον ἐκείθεν.
κζ. Λύσας δὲ εἰς τὸν μάρσιππον αὐτῆ,
δῆναι χορλάσμαλα τοῖς ὄνοις αὐτῆ, ἐ
κατέλυσαν, εἶδε τὸν δεσμὸν τῆ ἀρ-
γυρίῳ αὐτῆ, καὶ ἦν ἐπάνω τῆ σῶματος
εἰς τῆ μαρσίππε. Καὶ εἶπε τοῖς ἀδελ-
φοῖς αὐτῆ, ἀπεδόθημοι τὸ ἀργύριον,
καὶ ἰδὲ τῆτο ἐν τῶ μαρσίππωμε. καὶ
ἐξέστη ἡ διάνοια αὐτῶν· καὶ ἐταράχ-
θησαν πρὸς ἀλλήλας, λέγοντες, τί τῆ-
το ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἡμῖν; Ἦλθον δὲ
πρὸς Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτῶν εἰς
τὴν Χαναάν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῶ
πάντα τὰ συμβάντα αὐτοῖς, λέγοντες,
λ. Δελάληκεν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς
γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρὰ, καὶ ἐθελο ἡ-
μᾶς ἐν Φυλακῆ, ὡς καλασκοπεύοντες
λα. τὴν γῆν. Εἶπαμεν δὲ αὐτῶ, εἰρηνι-
κοῖ ἐσμὲν, ἐκ ἐσμέν καλάσκοποι. Δώ-
λβ. δεκα ἀδελφοῖ ἐσμὲν ὑοὶ τῆ πατρὸς
ὑμῶν· ὁ εἰς ἐκ ὑπάρχει· ὁ δὲ μικρὸς,
Η μετὰ τῆ πατρὸς ὑμῶν σήμερον ἐν γῆ
Χαναάν.

λγ. Εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύ-
ριος τῆς γῆς, ἐν τῆτω γινώσομαι ὅτι

εἰρηνικοί ἔεσε· ἀδελφὸν εἶνα ἄφετε ὡς μετ' ἐμῶ· τὸν δὲ ἀγορασμὸν τῆς σιλοδοσίας τῶ οἴκῳ ὑμῶν λαβόντες, ἀπέλ-
λδ. θετε. Καὶ ἀγάγετε πρὸς με τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον. ἢ γνώσομαι, ὅτι ἔκατάσκοποι ἔεσε, ἀλλ' ὅτι εἰρηνικοί ἔεσε· ἢ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώσω ὑμῖν, καὶ τῇ γῇ ἐμπορεύεσθε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δηγόμενοι δὲ τῷ Ἰακώβ τὰ παρὰ τῷ Ἰωσήφ, τὸ τῆς φυλακῆς ἐσιώπησαν· ἀντὶ τῶ, καταχευή-
» τω ἐν τῇ φυλακῇ, εἰπόντες, ὡς ἄφετε
» μετ' ἐμῶ. ὡς καὶ ἀντὶ τῶ, εἰ δὲ μὴ
» ἀποθανεῖδε, τὸ, καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν
» ἀποδώσω ὑμῖν, καὶ ἐν τῇ γῇ ἐμπορεύεσθε·
μὴ καὶ ποιήσωσι τὸν Ἰακώβ ὀκνηρὸν πρὸς τὸ πέμψαι Βενιαμίν.

λε. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καλακενῶν αὐτῶν τῶ σάκκῳ αὐτῶν, [ἢ ἦν ἐκαστὸς ὁ δεσμὸς τῶ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ αὐτῶν] καὶ εἶδον τῶ δεσμῶ τῶ ἀργυρίου αὐτῶν αὐτοὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πλέον δὲ ὁ Ἰακώβ ἐφοβήθη θεασάμενος τὸ ἀργύριον, μὴ δόλος ἐστί.

λς. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰακώβ ὁ πατὴρ αὐτῶν, ἐμὲ ἤτεκνώσατε. Ἰωσήφ

Α ἔκ' ἐσσι, Συμεὼν ἐκ' ἐσσι, καὶ τὸν Βενιαμίν λήψεσθε; ἐπ' ἐμὲ ἐγένοντο ταῦτα πάντα.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπ' ἐμὲ ἐγένοντο ταῦτα πάντα. ἰκανὰ τὰ ῥήματα δεῖξαι τῶ πατρὸς διακοπλόμενα τὰ σπλάγγνα. καὶ γὰρ ὡς κατὰ τὸν Ἰωσήφ αὐτῷ ἀπηγόρευτο· σίμιζε γὰρ θηρῶν καταβρωμα γεγενῆσθαι· ἔτω καὶ τὰ κατὰ τὸν Συμεῶνα ἀπηγόρευσε· λοιπὸν δὲ καὶ περὶ τῶ Βενιαμίν ἐδεδοίκει.

λζ. Εἶπε δὲ Ῥεβίμ τῷ πατρὶ αὐτῶ, λέγων, τῶ δὴ ὑός μὲ ἀπόλεινον, εἰ μὴ ἀναγάγω αὐτὸν πρὸς σέ. δὸς αὐτὸν εἰς τὴν χεῖρά μὲ, καὶ γὰρ αὐλῆ τὸν ἄξω πρὸς σέ. Ὁ δὲ εἶπεν, ἔκαταβήσεται ὁ ὑός μὲ μετ' ὑμῶν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἀπέθανε, καὶ αὐτὸς μόνος καταλείπειται· καὶ συμβήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι ἐν τῇ ὁδῷ, ἢ εἰ μὴ πορεύσθε, καὶ ἤξετε τὸ γῆρας μὲ μετὰ λύπης εἰς ἄδῃ.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ τῷ Ῥεβίμ ἐκ ἐθάρρησε δεῦνα τὸν Βενιαμίν ὁ πατὴρ; Ἰσοπλος ἰὼ αὐτῷ διὰ τὴν παράνομον συνείδειαν, καὶ τῆς δυνῆς τὴν παράνομίαν. ἠγνόει δὲ καὶ ὅσω ὑπὲρ τῶ Ἰωσήφ εἰσηνοχοῖ σκεδῶ.

Δ

Κ Ε Φ. ΜΓ.

α. δὲ λιμὸς ἐνίχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα συνέλεσαν καλαφαγεῖν τὸν σῖτον, ὃν ἤνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, πάλιν πορευθέντες, πρίασθε ἡμῖν μικρὰ γ. βρώματα. Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰάδας, λέγων, διαμαρτυρία διαμεμαρτύρηται ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς, λέγων, ἐκ ὅψεσθε τὸ πρόσωπόν μὲ, εἰ μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος δ. μετ' ὑμῶν ἦ. Εἰ μὲν ἐν ἀποσέλλης τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν, καταβησόμεθα, καὶ ἀγορασόμενοι βρώματα. ε. Εἰ δὲ μὴ ἀποσέλλης τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν μετ' ὑμῶν, ἔπορευσόμεθα· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν, λέγων, ἐκ ὅψεσθε μὲ τὸ πρόσωπον, εἰ μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μετ' ὑμῶν ἦ.

ς. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ, τί ἐκακοποιήσατέ με, ἀπαγγέλαντες τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι ἐστὶν ὑμῖν ἀδελφός;

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Στενὰ πάντοθεν ἰὼ τῷ Ἰακώβ· διὸ καὶ ἀποδουρόμενός-
Ε» Φησι πρὸς αὐτῶ· τί ἐκακοποιήσατέ με,
» ἀπαγγέλαντες τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι ἐστὶν
» ὑμῖν ἀδελφός; τί ἐκακοποιήσατέ με; διὰ
τι, φησὶν, ἐμοὶ τῶν τῶν κακῶν αἴτιοι γεγενῆσθε; εἰ γὰρ μὴ τῶτο ἐγνωρίσατε, ἐκ ἂν τῶ Συμεῶν ἀπεσερήθλω, ἐκ ἂν τῶτον ἐπεζητήσεν.

ζ. Οἱ δὲ εἶπαν, ἐρωτῶν ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν γενεάν ἡμῶν, λέγων, εἰ ἔτι ὁ πατὴρ ὑμῶν ζῆ, εἰ ἔστι ἐν ὑμῖν ἀδελφός· καὶ ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπερώτησιν ταύτην· μὴ ἤδειμεν, ὅτι ἐρεῖ ἡμῖν, ἀγάγετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν;

η. Εἶπε δὲ Ἰάδας πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶ, ἀπόσειλον τὸ παιδάριον μετ' ἐμῶ· καὶ ἀνασάντες πορευσόμεθα, [ἵνα ζῶμεν] καὶ μὴ ἀποθάνωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν.

ΩΡΙΓΕ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μήποτε προφητεύει, ὅτι ἡμελλε μετὰ τῆς Ἰδῆα Φυλῆς εἶναι Βενιαμίν.

θ. Ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτόν· ἐκ χειρός μου ζήτησον αὐτόν. εἰ μὴ ἀγάγω αὐτόν πρὸς σέ, ἢ σήσω αὐτόν ἐναντίον σου, ἡμαρτηκῶς ἔσομαι εἰς σέ πάσας τὰς ἡμέρας.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μηδαὶ τῶν διωκτῶν γενέσθαι ὡς ἀνθρώπῳ τῷ Βενιαμίν λογισάμενος Ἰδῆας, προφητικῶς, οἶμαι, τῷ πατρὶ ἐπαγγέλλεται.

ι. Εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν, ἤδη ἂν ὑπεσρέψαμεν δίς.

ια. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ αὐτῶν, εἰ ἔτις ἐστὶ, τῆτο ποιήσατε· λάβετε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν, καὶ καταγάγετε τῷ ἀνθρώπῳ δῶρα τῆς ῥητίνης, καὶ τῆ μέλιτος, θυμιάμα, ἢ σακκίην, καὶ τερέβινθον, ἢ κάρυα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Βλέπε λοιπὸν ἀνταῦθα, ἀγαπητέ, πῶς ἡ τῆ λιμῆ ἀνάγκη ἀνίκησε τὴν φιλοσοφίαν τῆ πατρὸς. ὁρῶν γὰρ ἐδεμίαν αὐτὴν ἀβρίσκοντας παρὰ μυστίαν ἐτέραν, καὶ τὸν λιμὸν ἐπιτεινόμενον, φησὶν· εἰ ἔτις ἐστὶ, καὶ τῆτο δεῖ πάντως γενέσθαι, καὶ ἔχ οἷοντε ὑμᾶς κατελθεῖν, εἰ μὴ καὶ τῆτον λάβοιτε, ὀφείλετε καὶ δῶρα ἀποκομίσαι τῷ ἀνδρὶ, καὶ τὸ ἀργύριον δὲ, ὅπερ εἰ τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν ὑβρίκατε, καὶ ἕτερον ἀργύριον, ὡσεὶ πρίασθαι· καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε, καὶ ἀνασάντες κατὰ βητε πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς φέρεται τῷ Ἰωσήφ δῶρα, ἃ ἐκ ἔχει Αἴγυπτος· ἐστὶ δὲ μέλι, ῥητίνη, θυμιάμα, σακκίη, τερέβινθος, κάρυα. [καὶ ἀνωτέρω δὲ αἱ κάμηλοι ἔγεμον θυμιαμάτων, ῥητίνης, σακκίης, ἀλλ' ἔχι καὶ μέλιτος, καὶ τερεβίνθου, καὶ καρύων.] καὶ οἱ μὲν Μαδιλιῶοι τρία εἶδη κατάγασιν ἀγοράσαντες μετὰ τῷ Ἰωσήφ· οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἅπαντα. ἔδει γὰρ τὰ μὲν ὑποδέεσθαι, ἀπὸ τῶν νόθων τῷ Ἀβραάμ φέρεσθαι [παίδων] τὰ δὲ πλείονα, ἀπὸ τῶν γνησίων, ὡς τῆς Αἰγύπτου τῶν χρείων ἐχέσθαι.

ιβ. Καὶ τὸ ἀργύριον διδόν λαβετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν· τὸ ἀργύριον τὸ ἀποσραφέν ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν, ἀποσρέψατε μεθ' ὑμῶν· μήποτε ἀγνοήμα ἐστὶ.

Καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε· καὶ ἀνασάντες, κατὰ βητε πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

ιδ. Ὁ δὲ Θεὸς μου δώσει ὑμῖν χάριν ἐναντίον τῶ ἀνθρώπου, καὶ ἀποσείλαι

τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, καὶ τὸν Βενιαμίν. ἐγὼ μὲν γὰρ καθὰ ἠτέκνωμα, ἠτέκνωμα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς τὴν ἀφ᾿ αὐτῆ φιλοσοφίαν ἐπιδαίκνυται, ὡς περὶ τὸν Ἰωσήφ ἐκέκρητο. ἵνα γὰρ μή τις νομίση περὶ τῶ Βενιαμίν, ἢ περὶ τῶ Συμεὼν εἰρησάει τὸ, ἐγὼ γὰρ καθὰ ἠτέκνωμα, ἠτέκνωμα, διὰ τῆτο προλαβόντων φησὶν· ὁ δὲ Θεὸς μου δώσει ὑμῖν χάριν, καὶ ἀποσείλαι τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, καὶ τὸν Βενιαμίν. εἰ καὶ ὅτι, φησὶ, καὶ ἔτοι διασωθῶσιν, ἀλλ' ἐγὼ καθὰ ἠτέκνωμα, ἠτέκνωμα. ἀννοεὶ πῶς ὅπως τῆ δύνοια τῷ Ἰωσήφ ὡς προσκέμενος. ὁρῶν γὰρ τοσῆτον χορὸν παίδων αὐτῆ περιεσῶτα, ἀτεκνον ἑαυτὸν εἶναι ἀνόμιζεν, ἐπειδὴ ἐκείνη ἀπεσερεῖτο.

ιε. Λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰ δῶρα ταῦτα καὶ τὸ ἀργύριον διπλῶν, ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ τὸν Βενιαμίν.

ις. Εἶδε δὲ Ἰωσήφ αὐτὴς, καὶ τὸν Βενιαμίν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ τὸν ὁμομήτριον· καὶ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆ, εἰσάγαγε τὴς ἀνθρώπους τῆς εἰς τὴν οἰκίαν, ἢ σφάξον θυμιάμα, καὶ ἐτοίμασον· μετ' ἐμοῦ γὰρ φάγονται οἱ ἄνθρωποι ἔτοι ἄρτους τῆ μεσημερίας.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἦκον ὁμοῦ τῷ παιδί, λοιπὸν ἐπὶ τὴν ἐσίαν ἐκάλεσε, ὕδατι δὲ διανειγμένους ἄρτοις τε καὶ οἴνω κατεκοράννυ λοιπὸν. τεθλιμμένοι γὰρ ὡσπερ ἢ ἀφορήτῳ λιμῷ ἐκπεπιεσμένοι, δηλον δὲ ὅτι τῷ νοητῷ, κατὰ καιρὸς Ἰσραῖοι, τὴν ὀφρῶν ἀφάντες τὴν ὑψηλῶν καὶ ἀγέρωχον, ἠέξασιν ἐπὶ Χριστὸν τῆς παρ' αὐτῆ γλιχόμενοι τροφῆς, ἀγίας τε καὶ πνευματικῆς φημί καὶ ζωοποιῶ. ὁ δὲ προσδέξεται μὲν, πλὴν ἢ δίχα τῆ νέου λαῶ, ἢ καὶ εἰς τύπον εἴη ἂν ὁ Βενιαμίν. ἐλθόντες δὲ ὡσπερ εἰ ὁμοψυχία καὶ ὡς εἰ γνώμη μίᾳ, προσδέξεται μὲν ἰλαρῶς, εἰσοίσει δὲ ὡσπερ εἰς ἴδιον οἶκον, τρεῖσι τὴν ἐκκλησίαν. εἶτα διανίψας ὕδατι καθαρῷ τῷ τῆς παλιγγενεσίας λετρῷ, ἄρτῳ τε καὶ οἴνω διαδρέψει μουσικῶς ὁ λόγος.

ιζ. Ἐποίησε δὲ ὁ ἄνθρωπος καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ· καὶ εἰσήγαγε τὴς ἀνθρώπους εἰς τὴν οἰκίαν τῷ Ἰωσήφ.

ιη. Ἰδόντες δὲ οἱ ἄνδρες ὅτι εἰσήχθησαν εἰς τὸν οἶκον τῷ Ἰωσήφ, εἶπαν, διὰ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποσραφέν ἐν τοῖς μαρσίπποις τὴν ἀρχὴν, ἡμεῖς εἰσαγόμεθα, τῶ συκοφαντήσασιν ἡμᾶς, ἢ ἐπιθέσθαι τῶ λαβεῖν ἡμᾶς εἰς παῖδας καὶ τὴς ὄντας ἡμῶν.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἀπίθανον τὸ εἶπαι αὐτὴ νομίζοντας εἶναι περιστάσει περὶ τῶν ὄνων φροντίζαν· εἰ μὴ ἀλληγορεῖται.

ϛ. Προσελθόντες δὲ πρὸς τὸν ἀνδρῶπον τὸν ἐπὶ τῷ οἴκῳ τῷ Ἰωσήφ, ἐλάλησαν αὐτῷ ἐν τῷ πυλῶνι τῷ οἴκῳ, λέγουσες, δεόμεθα κύριε· καλέβημεν τὴν ἀρχὴν πρίασθαι βρώματά. **κα.** Ἐγένετο δὲ ἥνικα ἦλθομεν καὶ ἀλύσαι, καὶ ἠνοίξαμεν τὰς μαρσίππας ἡμῶν, καὶ τότε τὸ ἀργύριον ἐκῆσεν ἐν τῷ μαρσίππῳ αὐτῷ· τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἐνλαύθη ἐν σαθρῶ ἀπεσρέψαμεν νῦν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν. **καβ.** Καὶ ἀργύριον ἕτερον ἠνέγκαμεν μεθ' ἑαυτῶν ἀγοράσαι βρώματά. ἔτι οἶδαμεν τίς ἐνέδαλε τὸ ἀργύριον εἰς τὰς μαρσίππας ἡμῶν.

καγ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, ἴλεως ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε. ὁ Θεὸς ὑμῶν καὶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυρὸς ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν· τὸ δὲ ἀργύριον ὑμῶν εὐδοκίμῳ ἀπέχω. καὶ ἐξήγαγε πρὸς αὐτὰς τὸν Συμεῶν.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Μὴ δειλιάτε, Φησὶ, μηδὲ τέττε ἀνεκὴ ἀγωνιάτε. ἔδῃς ὑμῖν ταύτης ἀνεκὴ τῆς αἰτίας ἐγκλημα περιείπει. καὶ γὰρ τὸ ἀργύριον πεπληρωμένα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἔοικεν (1) ὠφελήθηται ὁ ἀνδρῶπος ἔτος εἰς θεοσέβειαν παρὰ τῷ Ἰωσήφ.

καδ. Καὶ ἠνεγκεν ὕδωρ νίψαι τὰς πόδας αὐτῶν· καὶ ἔδωκε χορτάσ- **κε.** ματά τοῖς ὄνοις αὐτῶν. Ἠτοίμασαν δὲ τὰ δῶρα, ἕως τῷ ἐλθεῖν Ἰωσήφ μεσημβρίας· ἠκῆσαν γὰρ ὅτι ἐκεῖ μέλει ἀριστῶν. **καε.** Εἰσῆλθε δὲ Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ [τὰ] δῶρα, ἃ εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον· καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρῶτον ἐπὶ τὴν γῆν. **καζ.** Ἠρώτησε δὲ αὐτὰς, πῶς ἔχετε; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑγιαίνει ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ πρεσβύτερος, ὃν εἶπατε ἐτι ζῆν; **καη.** Οἱ δὲ εἶπαν, ὑγιαίνει ὁ παῖς σου ὁ πατήρ ἡμῶν, ἐτι ζῆ. καὶ εἶπεν, εὐλογημένος ὁ ἀνδρῶπος ἐκεῖνος τῷ Θεῷ. καὶ κύψαντες προσεκύνησαν **καθ.** αὐτῷ. Ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῷ Ἰωσήφ, εἶδε Βενιαμὴν τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ τὸν ὀμομήτριον· καὶ

Α εἶπεν, ἔτος ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος, ὃν εἶπατε πρὸς με ἀγαγεῖν; καὶ εἶπεν, ὁ Θεὸς ἐλεῆσάσθε τέκνον.

λ. Ἐταράχθη δὲ Ἰωσήφ· συνεσρέφετο γὰρ τὰ σπλάγχνα αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, καὶ ἐζήτηί κλαῦσαι· εἰσελθῶν δὲ εἰς τὸ ταμίειον, ἐκλαυσεν ἐκεῖ.

Β **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Σκόπει πόσιω καρτερίαν ἐπιδείκνυται· καὶ ἐτι ἀγνοίαν προσωπίεται, ἵνα διὰ τῶν ἐξῆς γενομένων δοκιμῶ αὐτῶν τῆς γνώμης λαβεῖν διωρηθῆ, ὅπως πρὸς τὸν Βενιαμὴν διακινεταί. καὶ ἐπειδὴ ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἐνικῆτο, συνεσρέφετο αὐτῷ, φησὶ, τὰ σπλάγχνα, καὶ ἐζήτηί κλαῦσαι.

λα. Καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον **Γ** αὐτῷ, ἐξελθῶν ἐνεκρατεύσατο· καὶ εἶπε, παράθετε ἄρτους.

לב. Καὶ παρέθηκαν αὐτῷ μόνω, καὶ αὐτοῖς καθ' ἑαυτὰς, καὶ τοῖς Αἰγυπτοῖς τοῖς συνδειπνῶσιν αὐτῷ καθ' ἑαυτὰς· ἔτι γὰρ ἐδύναντο οἱ Αἰγυπτοῖς συνεδίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων ἄρτους· βδέλυγμα γὰρ ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτοῖς πᾶς ποιμὴν πρῶτων.

Δ **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Παρέθησαν αὐτῷ μόνω, ἅτε δὴ ὡς βασιλεῖ καὶ ἀρχοντι πάσης Αἰγύπτου, κακείνοις καθ' ἑαυτὰς, καὶ τοῖς Αἰγυπτοῖς τοῖς σινδειπνῶσιν μετ' αὐτῷ καθ' ἑαυτὰς. ἔδὲ γὰρ ἐδύναντο οἱ Αἰγυπτοῖς σινδειδίειν μετὰ τῶν Ἑβραίων. βδέλυγμα γὰρ ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτοῖς.

Ε *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Βδέλυγμα γὰρ ἀμαρτωλῶ θεοσέβεια.

λγ. Ἐκάθισαν δὲ ἐναντίον αὐτῷ, ὁ πρῶτότοκος κατὰ τὰ πρεσβεία αὐτῷ· καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτῷ. ἐξίσαντο δὲ οἱ ἀνδρῶποι ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ.

Ζ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτῷ, ὡς ὀρεθῆται τὸν Βενιαμὴν ἐγγυὸς τῷ Ἰωσήφ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τῆτο ἐκείνης εἰς ἐκπλήξιν ἦγε, καὶ αἰ ἀπορία καθίσταντο, πόθεν αὐτῷ ἡ γνώσις ἐγένετο τῆς διαφορᾶς τῶν ἡλικιῶν.

**** ΕΦΡΑΙΜ.** Ἠκῆσατε, πῶς πάντοθεν εἰς δειλίαν αὐτῷ ἀγαθὸ Ἰωσήφ ἕκαστον ἐκέλευσεν ἀνακλιθῆναι κατ' ὄνομα καλῶν καὶ κατὰ τάξιν, ὡς ἐτέχθησαν, καὶ ἐκέχρητο ἕκαστω ἡλικίᾳ μανθό- **Η** **μνος**

(1) Ἔοικεν ὁ ἐπὶ τῷ οἴκῳ τῷ Ἰωσήφ ἀνδρῶπος ταῦτα εἰρηκίαι, ὠφελήθει εἰς θεοσ. κτ. α' Τόμ. 2 σελ. 48. τῆς τῷ Ἑβραῖο ἐκδόσ.

μικρός εἰς τὸ κόνδου ποτήριον ἐσιν ἀργυρῶν, ὃ ἐκράτει ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ. τίθησι μὲν τὸ κόνδου, καὶ ἔκρυψε τῷ δακτύλῳ τῆς δεξιᾶς αὐτῆ· καὶ τὸ κόνδου κρυβόμενον, ἤχον μέγαν ἀνέπεμπεν εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν παρεστηκότων τῇ οἰκίᾳ. εἶτα κρύσας ἀπαξ, ἔφη· πρῶτός ἐστι Ραββίμ· πρῶτος ἀνακλιθῆτω κατὰ τιμῶν. κρύσας δὲ πάλιν, ἀνέδειξε τὸ ὄνομα τῶν δούτερων, λέγων· ἕστος Συμεὼν ὁ δούτερος, ἀνακλιθῆτω κατὰ τὴν γέννησιν. κρύσας δὲ πάλιν τὸ τρίτον, ἔφη, Λευὶς· Φησὶν, ἀνακλιθῆτω καὶ τιμηθῆτω. καὶ ἔτω πάντας ἀνέκλινε, κατ' ὄνομα καλῶν αὐτῶν καὶ κατὰ τάξιν. εἰς ἕκαστον ἐν αὐτοῖς ἠνεγκε περὶ τῶν, καὶ πλείονα δαίλιαν· ὥστε αὐτοῖς λογίζεσθαι, ὅτι ἕστος πάντας οἶδε, μήτιγε ἄρα ἐπίσταται ἐκ τῶν; καὶ πλείονα δαίλιαν εἶχον διὰ τὸ κόνδου μᾶλλον, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐνεόθουν, λέγοντες ἕκαστος· ὅτι ἡμεῖς τὸ πρότερον εἴπομεν ψυδόμενοι ἐκ θηρίων πονηρῶν τὸν

A Ἰωσήφ ἀναιρεῖσθαι. καὶ ἦσαν χειμαζόμενοι ἰκανῶς περὶ αὐτῆ. ἵνα δὲ τὴν ὑπόνοιαν αὐτῶν ἀφέλῃ, μερίδας αὐτοῖς δίδωσι· πλείονας δὲ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ τῷ Βενιαμὴν, δεκαπλασίονα δέδωκεν ὑπὲρ τῆς ἄλλης. τί δήποτε τῆτο ποιῶν Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἐκ τῆ κόνδου δεικνύει τὸ ὄνομα ἕκαστος; ἵνα μείζον τὸ ἔγκλημα ποιῆσθαι αὐτοῖς.

B λδ. Ἦσαν δὲ μερίδα παρ' αὐτῆ πρὸς αὐτῶν. ἐμεγαλύνθη δὲ ἡ μερίς Βενιαμὴν παρὰ τοῖς μερίδας πάντων πενταπλασίως πρὸς τὰς ἐκείνων· ἔπιον δὲ, καὶ ἐμεθύθησαν μετ' αὐτῆ.

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐμεγαλύνθη, ἢ διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἢ ὡς τύπος τῆ ἀποστόλου Παύλου. καὶ Ἰησοῦς δὲ τῆς Φυλῆς ὡν Ἐφραΐμ, διεμέρισε ταῖς ἄλλαις φυλαῖς τὴν γλῶσσαν.

Κ Ε Φ. Μ Δ.

α. **Κ**αὶ ἐνετείλατο Ἰωσήφ τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆ, λέγων, πλήσατε τὰς μαρσίππας τῶν ἀνθρώπων τῶν σίτων, ὅσον ἂν ἄρωσι. καὶ ἐμβάλετε ἐκάστη τὸ ἀργύριον ἐπὶ τῆ σόματος τῆ μαρσίππας.

β. Καὶ τὸ κόνδουμ τὸ ἀργυρῶν ἐμβάλετε εἰς τὸν μάρσιππον τῆ νεωτέρων, καὶ τὴν τιμὴν τῆ σίτου αὐτῆ. ἐγενήθη δὲ κατὰ τὸ ῥῆμα Ἰωσήφ, καθὼς εἶπε.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. Ἄμα τῇ ἑω μελαπεμφάμενος τὸν ἐπίτροπον τῆς οἰκίας, κελδοῖ τα ἀγγεῖα τῶν ἀνδρῶν ὅσα ἐπιπέγκαντο, γεμίσει σίτη. καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν σωματῶν τὴν τιμὴν ἐβαλαντίοις καταδείναι· εἰς δὲ τὸ τῆ νεωτέρων, τὸ κάλλιστον τῶν ἀργυρῶν ἔκπομα, ὃ πίνειν ἕστος εἶχε αὐτός.

*** ΙΩΣΗΠΟΥ. Κελδοῖ τὸν ταμίαν τὸν τε σίτον αὐτοῖς δῆναί μεμερημένον, καὶ τὴν τιμὴν πάλιν ἐγκρίψαι τοῖς σάκκοις· εἰς δὲ τὸ Βενιαμὴν φορτίον καὶ σκύφον ἀργυρῶν, ὃ πίνων ἔχαιρε, βαλόντα καταλιπῆν. ἐποίησε δὲ ταῦτα, διάπειραν βεβλόμενος τῶν ἀδελφῶν λαβεῖν, πότερόν ποτε βοηθῆσαι τῷ Βενιαμὴν κλοπῆς ἐναγομένῳ, καὶ δοκῆντι κινδυνῶσαι, ἢ καταλιπόντες ὡς ἔδει αὐτοῖς κεκακωρηκότες, ἀπίασιν πρὸς τὸν πατέρα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴν δήποτε τὸ κατὰ τὸ κόνδου κατεσκεύασε δρᾶμα; Βασανίσαι τῶν ἀδελφῶν ἠββαλήθη τὴν γνώμην, καὶ γινῶσθαι σαφῶς, εἰ τῷ Βενιαμὴν συκοφαν-

τημένῳ σιωπαγωνίζονται. διὰ τῆτο καὶ εἰς τὸν ἐκείνων σάκκον τὸ κόνδου κατέκρυψεν. ἐπειδὴ δὲ ἔχ' ἀπλῶς σιωπαγοῦντας, ἀλλὰ καὶ ὑπερμαχῶντας ἐθεάσατο, ῥίψας τὸ προσωπεῖον τὸ ἀρχικόν, τὸ ἀδελφικόν ἐπέδειξε πρόσωπον. ἐκείνων δὲ καταπληξάντων, καὶ μονονοχὶ χάναι αὐτοῖς βεβληθέντων τὴν γλῶσσαν, αὐτὸς παραθάρσυνει λέγων, μὴ λυπεῖσθε, μηδὲ σκληρόν ὑμῶν φανεῖσθαι, ὅτι ἀπέδοσθέ με ὡδε· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέσαλκέμε ὁ Θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν.

Γα. 45. 5

γ. Τὸ πρῶτον διέφρασε· καὶ οἱ ἀνθρώποι ἀπεσάλησαν, αὐτοῖ καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν. Ἐξελεθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν, ἐκ ἀπέχον μακρῶν· καὶ Ἰωσήφ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆ, ἀνασῶς ἐπιδύωσον ὁπίσω τῶν ἀνθρώπων, καὶ καθάληψη αὐτοῖς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, τί ὅτι ἀναπεδώκατε πονηρὰ ἀντὶ καλῶν;

δ. ε. Ἰνα τί ἐκλέψατέ με τὸ κόνδου τὸ ἀργυρῶν; ἔ τῆτό ἐστιν, ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός με; αὐτὸς δὲ οἰωνισμῶ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ. πονηρὰ συνετελέσατε ἀπεποιήκατε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Κόνδου μὲν, τὸ λεγόμενον ἀπλοπότιον λέγει· τὸ δὲ, οἰωνισμῶ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ, τῆτό φησιν· ὅτι ἔγκριον, ὡς ἀρχοντος, τῆτό ἐστιν αὐτῆ παρὰ τοῖς σιωπαδομένοις αὐτὸ τὸ πόληριον. ἔχει τὸν συμβολὸν ὡσπερ αὐτὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆ πάσης ἐπιβεβλή.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐχ ὡς τινες λέγουσιν ἐν αὐτῷ ἐμεινῶντο· ἀλλ' ὅτι φησὶν, ἐάν ἀπολέσῃ

ἀπολέσῃ αὐτὸ, εἰς σύμβολον ἀγαθὸν ἔδ
δέχεται τὴν τὴν ἀπώλειαν. **Α** τε ὅτι οἰωνισμῶ οἰωνίζεσθαι ἀνθρώπου,
οἷος ἐγώ;

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τίξιν, οἰωνισμῶ οἰω-
» νίζεται εἰ αὐτῶ; Ἀνέστησεν τῆς δοκίμης
κλοπῆς τὸ ἔγκλημα βεληθαιτες, μαν-
» τείας ὄργανον τὸ ποτήριον ὀνομάζουσι. τῆ-
» το δὲ καὶ αὐτὸς ἔφη ὁ Ἰωσήφ· ἐκ οἶδατε
» ὅτι οἰωνισμῶ οἰωνιέται ἀνθρώπου, οἷος
ἐγώ; ταῦτα δὲ ἔλεγεν, ἔ μαντεία καὶ οἰω-
» νισμοῖς κεχρημένους, ἀλλὰ πρὸς τὴν προ-
καμείνω ὑπόθεσιν ἀνημαλίζων τὰς λόγους.
ἄξιον δὲ αὐτῆ σαματῶσαι τῶν λόγων τὸ
ἀκριβές. ἔδδ ἀδελφὸς γὰρ ὑποκρινόμε-
» νος, ἠνέχετο ἑαυτῶ τὸν οἰωνισμόν περι-
θεῖναι· ἄλλω δὲ τὴν αὐτῶν πεπισθυμῶν
ἀρχῶν. ἔ γὰρ εἶπεν, οἰωνιέσθαι, (1) ἀλλ'
» οἰωνισμῶ οἰωνιέται ἀνθρώπου, οἷος ἐγώ.

ζ. Ἐυρῶν δὲ αὐτὰς, εἶπεν αὐτοῖς
ζ. κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. Οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῶ, ἵνα τί λέγει ὁ κύριος κατὰ τὰ
ῥήματα ταῦτα; μὴ γένειο ταῖς παισί-
η. σθ ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τῆτο. Εἰ
τὸ μὲν ἀργύριον, ὃ εὔρομεν ἐν τοῖς
μαρσίπποις, ἀπεσρέψαμεν πρὸς σὲ
ἐν γῆς Χαναάν, πῶς ἂν κλέψαμεν
ἐν τῆ οἴκῃ τῆ κυρίσθ ἀργύριον ἢ χρυ-
θ. σίον; Παρ' ὧ εἰδὲν εὔρης τὸ κόνδου τῶν
παιδῶνσθ, ἀποθνησκέτω· καὶ ἡμεῖς
ἐσόμεθα παῖδες τῶ κυρίῳ ἡμῶν.

ι. Ὁ δὲ εἶπε, καὶ νῦν ὡς λέγετε,
ἔτως ἔσαι· ὁ ἀνθρώπος παρ' ὧ ἂν
εὔρεθῇ τὸ κόνδου, αὐτὸς ἔσαιμθ παῖς,
ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε καθαροί.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ μὴν ἔχ ἔτως
» εἶπον ἐκεῖνοι, ἀλλ' ἀποθνησκέτω. Τὸ ἐν
κατὰ τὸ κόνδου καὶ τὸν Βενιαμὴν οἰκονομεῖ
Ἰωσήφ, ἐξετάζων τῶν ἀδελφῶν τὴν διά-
» νοιαν, ὅπως ἔχῃ πρὸς τὸν Βενιαμὴν. ἔτα
γνησίαν διάθεσιν καὶ ἀδελφικῶν θεασάμε-
» νος, τότε γνωρίζεται αὐτοῖς.

ια. Καὶ ἔσπευσαν, καὶ καθεῖλον
ιβ. ἕνασος τὸν μάρσιππον αὐτῆ. Ἡρεύ-
να δὲ ἀπὸ τῆ πρεσβυτέρθ ἀρξάμενος,
ἔως ἦλθεν ἐπὶ τὸν νεώτερον. καὶ εὔρε
» τὸ κόνδου ἐν τῶ μαρσίππῳ τῆ Βενια-
ιγ. μίν. Καὶ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐ-
τῶν, καὶ ἐπέθησαν ἕνασος τὸν μάρ-
σιππον αὐτῆ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτῆ, καὶ
ιδ. ἐπέσρεψαν εἰς τὴν πόλιν. Εἰσῆλθε
δὲ Ἰδδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ πρὸς
Ἰωσήφ, ἔτι αὐτῆ ὄντος ἐκεῖ, καὶ ἔπε-
» στον ἐναντίον αὐτῆ ἐπὶ τὴν γῆν.

ιε. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ, τί τὸ
πράγμα τῆτο ὃ ἐποιήσατε; ἐκ οἶδα-

» **ΣΤΥΜΜΑΧΟΣ.** Καὶ γὰρ ἔγνωτε, ὅτι
» πειρασμῶ πειράζεται ὁμοῖος ἐμοί.

ΛΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆ ἐκ εἰσῆτε, ὅτι οἱ
κατ' ἐμὲ εἰ ὑπεροχῆ ὄντες, οἰωνίζονται ἐκ
τῆς ἀπώλειας τῶν τοιούτων; ἔ μὴ αὐτὸς.
ἔ γὰρ εἶπεν, ἐγὼ οἰωνίζομαι, ἀλλ' οἱ ὄν-
» τες τῆς ἐμῆς καταστάσεως.

B **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὅτι οἰωνισμῶ οἰω-
» νιέται ἀνθρώπου, οἷος ἐγώ; ἀντὶ τῆ, ἕκα-
» σος. ἀσφαλῶς δὲ, ἔδδ μέχρι ῥήματος τὸ,
οἰωνίζομαι, λέγειν ἠνέχετο.

ις. Εἶπε δὲ Ἰδδας, τί ἀντερέμεν
τῶ κυρίῳ, ἢ τί λαλήσωμεν, ἢ τί δι-
» καιώθωμεν; ὁ δὲ Θεὸς εὔρε τὴν ἀδι-
κίαν τῶν παιδῶνσθ. ἰδῆ ἔσμεν οἰκέ-
» ται τῶ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς, καὶ παρ'
ὧ εὔρεθῇ τὸ κόνδου.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὁ δὲ Θεὸς
» εὔρε τὴν ἀδικίαν τῶν παιδῶνσθ. Πάλιν
ἑαυτῆς ἀναμνησέσθαι τῶν ἡδὴ ὑπ' αὐτῶν
» εἰς αὐτὸν γεγενημένων· ἰδῆ ἔσμεν οἰκέται
» τῶ κυρίῳ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς, καὶ παρ'
» ὧ εὔρεθῇ τὸ κόνδου. τῆως πολλῶν ἐπιδείκνυ-
» ται ὁγνωμοσύνη, καὶ ἑαυτῆς ἅμα τῶ
» ἀδελφῶ τῆ δαλεία ὑποτάτῃσιν.

ις. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ, μή μοι γένοι
το ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τῆτο. ὁ ἀνθρώπος
παρ' ὧ εὔρεθῇ τὸ κόνδου, αὐτὸς ἔσαι-
» μθ παῖς· ὑμεῖς δὲ ἀνάβητε μετὰ σω-
τηρίας πρὸς τὸν πατέρα ὑμῶν.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς ὅπερ
ἔδεδόκει ὁ πατήρ, τῆτο αὐτοῖς συμβέβη-
» κε. καὶ θόρυβον ὑπομείνσθαι καὶ ταραχῶν,
ἐκ εἰδοτες ὃ, τι καὶ πράξουσιν.

ιη. Ἐγγίσας δὲ αὐτῶ Ἰδδας, εἶπε,
δέομαι κύριε· λαλήσάτω ὁ παῖς σθ
ῥῆμα ἐναντίον σθ, καὶ μὴ θυμωθῆς τῶ
» παιδίσθ, ὅτι σὺ εἰ μετὰ Φαραῶν.

Z **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Σκόπει πῶς δι-
» ὄλε ὡς δεσπότη δῆλος διαλέγεται· καὶ
» μνημόσυνέ μοι τῶν ὀνειράτων τῶν δραγ-
» μάτων, ἐξ ἂν καὶ μείζονα τὸν κατ' αὐτῆ
» φθόνον ἠκόνησαν, καὶ ἐκπλήτῃ τὴν δὲ-
» μήχανον τῆ Θεῶ σοφίαν, ὅπως τοσούτων
» κωλυμάτων εἰ μὲσω γενομένων, εἰς ἔργον
» ἅπαντα ἔξῃ.

ιθ. Κύριε, σὺ ἠρώτησας τὰς παῖ-
» δάσθ, λέγων, εἰ ἔχετε πατέρα ἢ
» ἀδελφόν;

H κ. Καὶ εἶπαμεν τῶ κυρίῳ, ἔσιν
ἡμῶν πατήρ πρεσβύτερος, καὶ παιδίον
γῆρας

(1) Ἰσ. οἰωνιέμαι. ἢ δὲ εἰ χάλ. ἕκδοσ. οἰωνίζομαι, ἀλλ' οἰωνισμῶ οἰωνίζεσθαι.

γῆρας νεώτερον αὐτῶ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ μόνος ὑπελείφθη τῇ μητρὶ αὐτῶ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν ἠγάπησεν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος ἄνεκον καὶ ἀνταῦθα ψεύδεται, ἔγω λέγων, ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἀπέθανεν, καίτοι τοῖς ἐμπόροις αὐτὸν ἀπέδοντο; Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔγω τὸν πατέρα διέδηκαν, ὡς ἀναιρεσίτου αὐτῶ, καὶ ὑπὸ θηρίων βρωθείτου. ἄλλως δὲ καὶ ἐνόμισαν ἔφεροντα τὴν δαλείαν τὴν παρὰ τοῖς βαρβάρους, ἥδη τεθνηκέυαι. διὰ τῆς φησι, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἀπέθανεν.

κα. Εἶπας δὲ τοῖς παισί σου, καταγάγετε αὐτὸν πρὸς με, καὶ ἐπιμελάσθε αὐτῶ. Καὶ εἶπαμεν τῷ κυρίῳ, ἔδυνήσεται τὸ παιδίον καταλιπεῖν τὸν πατέρα· εἰ δὲ καὶ ἀλίπη τὸν πατέρα, ἀποθανεῖται. Σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισί σου, εἰ μὴ καὶ ἀβῆ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν, ἔπροσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἀνέβημεν πρὸς τὸν πατέρα σου, πατέρα δὲ ἡμῶν, ἀπηγγείλαμεν αὐτῶ τὰ ῥήματα τῶ κυρίῳ. Εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἐδίσατε πάλιν, ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα. Ἡμεῖς δὲ εἶπαμεν, ἀλλ' εἰ μὲν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καὶ ἀβῆ μεθ' ἡμῶν, καὶ ἀβησόμεθα· ἔγω γὰρ δυνήσομεθα ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τῶ ἀνθρώπου, τῶ ἀδελφῶ τῶ νεωτέρου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν.

κζ. Εἶπε δὲ ὁ παῖς σου πατὴρ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὑμεῖς γινώσκετε ὅτι δύο ἔτεκέμοι ἡ γυνή. Καὶ ἐξῆλθεν

Α ὁ εἰς ἀπ' ἐμῶ· καὶ εἶπατε θηριόβρωτος γέγονε, καὶ ἔκρινον αὐτὸν ἔτι.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει πῶς διὰ τῆς ἀπολογίας τῶ Ἰάδα πάντα μετὰ ἀκριβείας μανθάνει ὁ Ἰωσήφ τὰ μετὰ τὴν αὐτῶ πρᾶσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ γεγονότα· καὶ ὅπως τὸν πατέρα διέδηκαν, καὶ τίνα περὶ αὐτῶ εἰρήκασιν.

κθ. Καὶ νῦν ἔν εἰ μὴ λάβητε καὶ τῶτον ἐν τῶ πρόσωπῳ μου, καὶ συμβῆ αὐτῶ μαλακία ἐν τῇ ὁδῶ, καὶ κατὰξετέμεν τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ἄδελφον. Νῦν ἔν εἰ μὴ εἰσπορεύωμαι πρὸς τὸν πατέρα σου, πατέρα δὲ ἡμῶν, καὶ τὸ παιδίον μὴ ἢ μεθ' ἡμῶν, (ἡ δὲ ψυχὴ αὐτῶ ἐκκρέματα ἐν τῆς τῆς ψυχῆς,) Καὶ ἔσαι ἐν τῶ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὄν τὸ παιδίον μεθ' ἡμῶν, τελευτήσει, καὶ κατὰξεσιν οἱ πατέρες σου τὸ γῆρας τῶ παιδός σου, πατὴρ δὲ ἡμῶν, μετὰ τῶ ὁδύνης εἰς ἄδελφον. Ὁ γὰρ παῖς σου ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρὰ τῶ πατρός, λέγων, εἰ μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ, καὶ ζήσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου, ἡμαρτηκῶς ἔσομαι πρὸς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας.

λγ. Νῦν ἔν παρεμεινῶσοι παῖς ἀντὶ τῶ παιδός, οἰκέτης τῶ κυρίῳ· τὸ δὲ παιδίον ἀναβήτω μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα, τῶ παιδός μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν; ἵνα μὴ ἴδω τὰ κακὰ, ἀεὶ εὐρήσει τὸν πατέρα μου.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σιωπέει ταῦτα τὸν Ἰωσήφ, καὶ ἰκανῶ αὐτῶ παρέχει ἀπόδειξιν καὶ τῆς εἰς τὸν πατέρα τιμῆς, καὶ τῆς περὶ τὸν ἀδελφὸν φιλοσοφίας.

Κ Ε Φ Μ Ε.

α. **Κ**αὶ ἔκρινον Ἰωσήφ ἀνεχεσθαι πάντων τῶν παρεσχηκότων αὐτῶ· ἀλλ' εἶπεν, ἐξαποσεύλατε πάντας ἀπ' ἐμῶ. καὶ ἔπαρεισθήκει ἔδεις ἔτι τῶ Ἰωσήφ, ἡνίκα ἀνεγνωρίζετο τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὑπὲρ τῶ μηδὲν ὄνειδος προσβαλεῖν τοῖς ἀδελφοῖς ἄνεκα τῆς πράξεως, ἔδεια τῶν Αἰγυπτίων ἐδικαίωσε παρῆναι κατὰ τὴν πρώτην ἀναγνώρισιν.

β. Καὶ ἀφῆκε Φωνὴν μετὰ ἡλαυθμῶ· ἤκισαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι,

Ζ καὶ ἀκιστὸν ἐγένετο εἰς τὸν οἶκον Φαριῶ.

γ. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ πρὸς τῶ ἀδελφῶς αὐτῶ, ἐγὼ εἰμι Ἰωσήφ· ἔτι ὁ πατὴρ μου ζῆ; καὶ ἔκρινον οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶ ἀποκριθῆναι αὐτῶ· ἐταράχθησαν γάρ.

Η ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐταράχθησαν γάρ. εἰκότως. ἀνοῦντες τίνα μὲν αὐτὸν αὐτοὶ διέδηκαν, οἷος δὲ αὐτὸς περὶ αὐτῶς γέγονε, καὶ λογισμένοι τὴν περιφάνειαν ἐν ἡ καθεύθει, περὶ αὐτῆς, ὡς εἶπεν, τῆς σωτηρίας ἡγωνίων.

** ΕΦΡΑΙΜ. Καθάπερ Ἰωσήφ ἔλεγε παρρησία τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐκφοβῶν καὶ ἐκτρέμων· ἐγὼ εἰμι Ἰωσήφ, ὃν ὑμεῖς ἀπέδοσθε εἰς δεσλείαν, νῦν δὲ βασιλεύω, ὑμῶν μὴ θελησάντων· ἔτω καὶ ὁ Κύριος δείκνυσι τὸν σαυρὸν ἐν τύπῳ φωτοειδεί τοῖς αὐτὸν σαυρώσασιν, καὶ ἐπιγινώσκουσιν αὐτὸν τὸν σαυρὸν, καὶ τὸν υἱὸν τῶ Θεοῦ τὸν σαυρωθέντα ὑπ' αὐτῶν.

δ. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ πρὸς τὰς ἀδελφούς αὐτῶν, ἐγγίσατε πρὸς με· καὶ ἤγγισαν. καὶ εἶπεν, ἐγὼ εἰμι Ἰωσήφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον. Νῦν ἔν μὴ λυπέσθε, μηδὲ σκληρὴν ὑμῖν φανήτω, ὅτι ἀπέδοσθέ με· εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέσειλέ με ὁ Θεὸς ἐμπροσθεν ὑμῶν. Τῆτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη, ἐν οἷς ἔτι ἔσται ἀρετρίασις, εἰ δὲ ἀμητός.

ζ. Ἀπέσειλε γάρ με ὁ Θεὸς ἐμπροσθεν ὑμῶν, ὑπολείπεσθαι ὑμῖν κατὰλειμμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκτρέψαι ὑμῶν κατὰλειψιν μεγάλην.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. [Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἀπέσειλε διὰ τὴν τῶν πολλῶν ζωὴν τὸν Ἰωσήφ ἐμπροσθεν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, δηλονότι ὁ Θεὸς ἀποσέλλων αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον, συγκατεχρήσατο τῷ ζήλω καὶ τῇ προαιρέσει τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν εἰς τὴν περὶ τῶ Ἰωσήφ ἐπὶ ζωῇ πολλῶν οἰκονομίαν.] ἔκῃν ἐὰν ὅτε συγχρωμένος ἐτέρων ἀμαρτίας ὁ Θεὸς, οἰκεία βελούεται ἐπὶ ἄλλων σωτηρία.

η. Νῦν ἔν ἔχ ὑμεῖς με ἀπεσάλκατε ὡδε, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐποίησέ με, ὡς πατέρα Φαραῶ, καὶ κύριον παντός τῶ οἴκου αὐτῶ, καὶ ἀρχοντα πάσης γῆς Αἰγύπτου.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πῶς καὶ ἀπαξ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον παραμυθῆται αὐτῶ, λέγων, μὴ αὐτοῖς αὐτὸν ἐπιγράφειν τὴν αἰτίαν, καὶ τὴν εἰς Αἴγυπτον αὐτῶ κάθοδον, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τῆτο πεποιηκόνα, ὡς εἰς ταύτῃ αὐτὸν ἐλθεῖν τὴν περιφάνειαν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ ἀρχων τῶν σωματικῶν πραγμάτων, καὶ μηδαμῶς αὐτοῖς εἰκων, λέγει ἄν [τὸ,] ἐποίησέ με ὁ Θεὸς [πάσης τῆς γῆς Αἰγύπτου κύριον.]

θ. Σπεύσαντες ἔν, ἀνάβητε πρὸς τὸν πατέρα με, καὶ εἶπατε αὐτῷ, τάδε λέγει ὁ υἱὸς σου Ἰωσήφ· ἐποίησέ με ὁ Θεὸς κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου· κατέβηθι ἔν πρὸς με, καὶ μὴ μείνης. Καὶ κατοικήσεις ἐν γῇ Γεσέμ Αἰγύπτου· καὶ ἔσθι ἐγγύς με σὺ καὶ

Α οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, τὰ πρόβατά σου, καὶ οἱ βόες σου, καὶ ὅσα σοι ἐστί. Καὶ θρέψω σε ἐκεῖ· ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμὸς· ἵνα μὴ ἐκτεριβῆς σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου. Ἴδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπασιν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Βενιαμὴν τῶ ἀδελφῶ με, ὅτι τὸ σῶμα με τὸ λαλῶν πρὸς ὑμῶν. Ἀπαγγείλατε ἔν τῷ πατρί με πᾶσαν τὴν δόξαν με τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅσα ἴδετε· καὶ ταχύαντες, κατὰγάγετε τὸν πατέρα με ὡδε. Καὶ ἐπιπεσῶν ἐπὶ τὸν τσαχίλον Βενιαμὴν, ἐκλαυσεν ἐπὶ τῷ τσαχίλῳ αὐτῶ.

ι. Καὶ κατὰφιλήσας πάντας τὰς ἀδελφούς αὐτῶ, ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῶ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶ πρὸς αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τότε μετὰ τὴν τοσαύτην διάλεξιν καὶ τὰ δάκρυα καὶ τὴν συμβελῶν, ἡ πρὸς αὐτῶ ἐποίησατο, μόλις ἠδωκῆθησαν λαλήσαι πρὸς αὐτόν. μετὰ ταῦτα γὰρ φησὶν ἐλάλησαν πρὸς αὐτόν.

ια. Καὶ διεβοήθη ἡ Φωνὴ εἰς τὸν οἶκον Φαραῶ, λέγοντες, ἦκασιν οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ· ἐχάρη δὲ Φαραῶ, καὶ ἡ θεραπεία αὐτῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἡ ἀληθῶς ἄξιον χαρῆς τὸ γινῶναι, ὅτι δόλος αὐτῶν ἐκ ἐβασίλευσεν, ἀλλ' ὄβριότης ἐξ ὄβριων.

ιβ. Καὶ εἶπε Φαραῶ πρὸς Ἰωσήφ, εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς σου, τῆτο ποιήσατε· γεμίσατε τὰ πορτεῖα ὑμῶν, καὶ ἀπέλθετε εἰς γῆν Χαναάν.

ιγ. Καὶ παραλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν, ἦκε πρὸς με· καὶ δώσω ὑμῖν πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου, καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα καὶ τὸν βασιλέα, πῶς ἤδη φροντίζει περὶ τῆς τῶ Ἰακώβ ἐπανόδου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς. τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς ὁ Σὺρος ἔχει. τῆτο γὰρ καὶ ὑποκαλίων φησὶ.

ιδ. Σὺ δὲ ἐντειλε ταῦτα· λαβεῖν αὐτῶ ἀμάξιας ἐκ γῆς Αἰγύπτου τοῖς παιδίοις ὑμῶν, καὶ ταῖς γυναῖξιν ὑμῶν· καὶ ἀναλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν, παραγίνεσθε.

ιε. Καὶ μὴ φείσηθε τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν σκευῶν ὑμῶν· τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ Αἰγύπτου ὑμῖν ἔσθι.

ΠΡΟΚΟ.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ μὴ Φείσηδε
» τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν σκιδῶν ὑμῶν, πάν-
των καταφρονήσατε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἴτι ὑπάρχει ἐν τῇ τρο-
πικῶς καλεσμένῃ Αἰγύπτῳ, ἐκ Αἰγυπτίων
ἐσὶν, ἀλλὰ τῆ Ἰσραήλ. διὰ τῆτο καὶ ἐν
τῇ Ἐξόδῳ συσκιδάσσιν οἱ Ἑβραῖοι τὰς
Αἰγυπτίους, καὶ λαμβάνουσι σκιδῶν χρυσᾶ
καὶ ἀργυρᾶ, καὶ εἴτι ἀγαθὸν ἐν Αἰγύ-
πτῳ ἰὼ.

κα. Ἐποίησαν δὲ ἕτως οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραήλ· ἔδωκε δὲ Ἰωσήφ αὐτοῖς ἀμά-
ξας κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ Φαραὼ
τῆ βασιλείως Αἰγύπτου· καὶ ἔδωκεν
αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν.

κβ. Καὶ πᾶσιν ἔδωκε διόσας σο-
λάς· τῷ δὲ Βενιαμὴν ἔδωκε τριακο-
σίους χρυσᾶς, καὶ πέντε ἑξαπλασῆ-
σας σολάς.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἐξαπλασῆσας, τριῆσι δια-
» φόροις. ὁ Σύρος, πέντε ζυγᾶς σολῶν, καὶ
» διακοσίους [χρυσίνους.]

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πάντε ἑξαπλασῆ-
» σας σολάς, ἀλλασομίας, διαφόροις. ὁ δὲ
» Σύρος πάντε ζυγᾶς Φησι, ὡς καὶ ἄνω τὴν
μερίδα ἐπλεόνασε πανταπλασίως.

κγ. Καὶ τῷ πατρὶ αὐτῆ ἑξαπέσει-
λε κατὰ τὰ αὐτά. καὶ δέκα ὄνους ἀ-
ρῆνας ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰ-
γύπτου, καὶ δέκα ἡμιόνους ἀρῆνας ἄρ-
της τῷ πατρὶ αὐτῆ εἰς ὁδόν.

κδ. Ἐξαπέσειλε δὲ Ἰωσήφ τὰς
ἀδελφούς αὐτῆ· καὶ ἐπορεύθησαν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ ὀργίζεσθε ἐν
τῇ ὁδῷ.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ.** Μάλα δὲ χαριέντως
καὶ προπέμπων αὐτῆς, παρήνει. μὴ ὀρ-
» γίζεσθε γὰρ Φησι ἐν τῇ ὁδῷ, ἀντὶ τῆ μη-
» δονί τοιαῦτα δράσητε, οἷα εἰς ἐμὲ τετολ-
μήκατε.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μὴ ὀργίζεσθε ἐν
» τῇ ὁδῷ, ἐγκαλῶντες ἀλλήλοις, Φησὶν,
» ἐνεκεν τῶν εἰς ἐμὲ γεινομένων· φοβόμενοι
καὶ αἰχλωμένοι ποίῳ τρόπῳ λέξομεν τῷ
πατρὶ.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα γνώμην
Φιλόσοφον. ἔ μόνον αὐτὸς πᾶσαν αὐτοῖς
ἀφῆκε τὴν ὀργὴν, καὶ τῶν ἐγκλημάτων
αὐτῆς ἀπήλασεν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς πα-
» ραινεί, μὴ ὀργίζεσθε κατὰ τὴν ὁδόν. εἰ γὰρ

Α ἰώκα εἰσήκεισαν πρώτῳ ἐπὶ τῆ Ἰωσήφ, ἔλε-
» γον πρὸς ἑαυτῆς· ναὶ ἐν ἀμαρτίαις ἐσμεν Γεν. 42. 21,
» περὶ τῆ Ἰωσήφ τῆ ἀδελφῆ ἡμῶν, ὅτι ὑπε- 22.
» ρείδομεν αὐτῆ τὴν θλίψιν· καὶ ἐπιστὰς ὁ
» Ραββὴν ἔλεγεν, ἐκ εἶπον ὑμῖν, μὴ ἀδική-
» σῆτε τὸ παιδάριον, καὶ ἐκ εἰσηκασάτέ με;
» πολλῷ μᾶλλον εἰκός ἰω αὐτὸν κατεξάνισα-
» δαι αὐτῶν. καὶ διὰ τῆτο κατασέλλων
αὐτῶν τὸν θυμὸν, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους
» Φιλονεικίαν, Φησὶ, μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ
B, ὁδῷ, ἀλλ' ἐνοήσαντες ὅτι ἐδεμίαν ὑμῖν αἰ-
τίαν ἐπήγαγον ὑπὲρ τῶν εἰς ἐμὲ γεγεννη-
μένων, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους δυνούκως
διατεθήτε.

κε. Καὶ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ
ἦλθον εἰς γῆν Χαναάν πρὸς Ἰακώβ
κς. τὸν πατέρα αὐτῶν. Καὶ ἀνήγειλαν
αὐτῶ, λέγοντες, ὅτι ὁ υἱός σε Ἰω-
σῆφ ζῆ, καὶ ἕτος ἄρχει πάσης γῆς
Γ Αἰγύπτου. καὶ ἐξέση τῇ διανοίᾳ Ἰα-
κώβ· ἔ γὰρ ἐπίστευσεν αὐτοῖς.

κζ. Ἰδὼν δὲ τὰς ἀμάξας, ἃς ἀ-
πέσειλεν Ἰωσήφ, ὡς ἀναλαβεῖν αὐ-
τὸν, ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακώβ
τῆ πατρὸς αὐτῶν.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Τί ἐστὶν, ἀνε-
» ζωπύρησε; Καθάπερ τὸ λυχνιαῖον πῦρ,
» ἐπειδὴν ἐπιλίπη ἢ τῆ ἐλαίῳ τροφῇ, καὶ
» μέλλῃ σβέννυσθαι, εἰ μικρὸν τις ἐπιστάσειν
αὐτῷ ἔλαιον, ἀθρόον τὸ σβέννυσθαι μέλ-
» λον, λαμπρότερον δέκνυσι τὸ φῶς· τὸν
αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ὁ πρεσβύτερος ἕτος,
» μίας· ἐκ ἠθέλησε γὰρ Φησι παρακληθῆ- Γεν. 37. 35.
» ναί, λέγων, ὅτι καταβήσομαι παντῶν εἰς
» ἄδ'· μαθῶν πάλιν, ὅτι ζῆ, καὶ ὅτι ἄρχει
E, τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὄρων τὰς ἀμάξας, ἀνε-
» ζωπύρησε, Φησὶ, νέος ἐκ γέροντος γέγο-
» νον, ἀπέθετο τῆς ἀθυμίας τὸ νέφος, τὴν
» ζᾶλλῳ τῶν λογισμῶν ἀποκρυσάμενος, ἐν
» γαλιῶν λοιπὸν ἐτύγχανε, τῆ Θεῶ ταῦτα
» ἅπαντα οἰκονομῆντος, ὡς τῶν τοσούτων
» πόνων τὴν παραμυθίαν εὔρασαι τὸν δι-
» καιον, καὶ κοινωνῆσαι τῷ παιδὶ τῆς ὀνη-
» μερίας· ἄλλως δὲ ἵνα καὶ τὸ ὄναρ πληρω-
» θῆ, ὅπερ αὐτὸς διέκρινε, εἰπὼν· ἀρὰ γε Γεν. 37. 20.
Z, ἐλθούμεθα ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ σε, καὶ οἱ
» ἀδελφοὶ προσκωήσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν;

κη. Εἶπε δὲ Ἰσραήλ, μέγα μοι
ἐστὶν, εἰ ἐτι Ἰωσήφ ὁ υἱός με ζῆ. πο-
ρευθεῖς, ὄψομαι αὐτὸν πρὸς τῆ ἀπο-
θανεῖν με.

Κ Ε Φ. Μ Τ.

α. **Α**πάρας δὲ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν, ἦλθεν εἰς τὸ Φρέαρ τῶ ὄρκου· καὶ ἔθυσεν θυσίαν τῷ Θεῷ τῶ πατρὸς αὐτῶν Ἰσαάκ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ταῦτα ἀκρόντες, παιδιδώμεθα, ὅπερ ἂν μέλλοιμεν διαπραττεῖν, καὶ πραγματι τινὶ ἐγχειρῶμεν, καὶ ἀποδημίας ἀπλώμεθα, πρότερον τῶ δια τῆς ὀρχῆς θυσίαν ἀναφέρειν τῷ δεσπότη, καὶ τῶ ἐκείνῃ συμμαχίαν καλῶντας, ἕως ἀπτεῖσθαι τῶν προκαμίων, καὶ μιμεῖσθαι τῶν δικαίων τῶν τῶν Φιλόθεον.

β. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ ἐν ὄραματι τῆς νυκτὸς, Ἰακώβ, Ἰακώβ. ὁ δὲ εἶπε, τί ἐσὶ;

γ. Ὁ δὲ λέγει, ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου. μὴ φοβῆ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσωσε ἐκεῖ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐπειδὴ ἠγωνία πρὸς τὸ μήκος τῆς ὁδοῦ, διὰ τῆτοφῆσι, μὴ πρὸς τῶ τῆ γῆρας ἀδένειαν ἀπίδης.

δ. Καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσωσε εἰς τέλος· καὶ Ἰωσήφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν ὄφθαλμὸς σου.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐγὼ σοὶ σωέσομαι, καὶ πάντα σοὶ ὄμμαρῃ καταστήσω. σκόπει συγκατάβασιν ῥημάτων, καλαθήσομαι μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον. τί τῆτο μακαριστότερον γένοιτ' ἂν, τῆ τὸν Θεὸν ἔχειν σωδοκοπόρον; εἶτα ἡ παραμυθία, ἡς μάλισσα ἐδέετο ὁ πρεσβυτῆς· καὶ Ἰωσήφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶ ἐπὶ τὴν ὄφθαλμὸς σου. ἐκεῖνος ὁ περιπόθητος αὐτὸς σε περιελεῖ, καὶ τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖ τοῖς ὄφθαλμοῖς σου. χαίρων ἐν τῆ πάσης ἀγωνίας ἐκτὸς γεγονώς, ἕως ἔχει τῆς ὁδοῦ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Θεὸς διὰ τὸν δίκαιον εἰς Αἴγυπτον καταβαίνει, καὶ γενόμενός πρὸ αὐτῶ ἐκεῖ

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσωσε εἰς τέλος. πρέπασα ἐπαγγελία τῷ Θεῷ, καὶ μόνον ἀναβιβάζειν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τέλος φέρειν τὸν ἀναβιβάζομενον.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** [Πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς Πενταπόρχης ζητῶντας τῶ μετὰ ταῦτα ζωῶ, φησομεν, ἐπέπερ ἀψυδῆς ἐσὶν ὁ εἰπὼν, ἀναβιβάσωσε,] ἀνεβίβασεν ἐν τῆ ζωῆ ταύτῃ ὑπερον, καὶ μετὰ τῶ ἕξοδον

[ἀνεβίβασεν αὐτὸν,] ὅτε μετὰ τῆτο Ἰωσήφ ἐπέβαλε τὰς [ἐαυτῶ] χεῖρας τοῖς ὄφθαλμοῖς τῶ σώματος Ἰακώβ. ἀνεβίβασε δὲ [ὁ Θεός,] ἀνάγων μετὰ τὸ τέλος τῶ βίβ ἐπὶ τὸ παρ' ἐαυτῶ τέλος τὸν Ἰσραὴλ.

Β. **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσωσε εἰς τέλος, ἕως τῆς σωτελείας. ὁ φησὶν ὁ ὀβ' ψαλμός. διὰ τῆτο ὁ λαὸς μου ἐπιστρέψει ἐνταῦθα, καὶ ἡμέρα πλείως ὄρεθῆσονται ἐν αὐτοῖς. Ψαλ. 72. 10.

ε. Ἀνέστη δὲ Ἰακώβ ἀπὸ τῶ Φρέατος τῶ ὄρκου. καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰακώβ τὸν πατέρα ἐαυτῶν, καὶ τὴν ἀποσκευὴν, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ἀμάξας, ἃς ἀπέστειλεν Ἰωσήφ ἄραι αὐτὸν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ὁ μὲν ἐλθὼν ἐπὶ τὸ Φρέαρ τῶ ὄρκου, Ἰσραὴλ ἐσὶ, φέρων μετὰ πάντων τῶν αὐτῶ, οἶμα, Ἰακώβ· ὁ δὲ ἀνισάμειος ἀπὸ τῶ Φρέατος τῶ ὄρκου, Ἰακώβ ἐσὶν. ἐδέετο γὰρ ἀναστάσεως ἔχει ὁ Ἰσραὴλ, ἀλλ' ὁ Ἰακώβ. εἶτα μετὰ τῆτο δεόμενον ἀναλήψεως Ἰακώβ, πατέρα ἀνελήφασιν οἱ υἱοὶ ἔχει Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀπέστειλε Φαραὼ ἀμάξας ἄραι, καὶ τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλὰ τὸν Ἰακώβ. εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ κατέβη Ἰακώβ. τῶ γὰρ Ἰσραὴλ εἰρηται, μὴ φοβῆ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον.

ς. Καὶ ἀναλαβόντες τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν κτήνη αὐτῶν, ἦν ἐκτίσαντο, εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον Ἰακώβ, καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτῶ μετ' αὐτῶ.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Σπέρμα μὲν νῦν τῶ Ἰακώβ λέλεκται· ἀνωτέρω δὲ, υἱοὶ Ἰσραὴλ. πλὴν εἶπερ Ἰακώβ, καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτῶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, ἔκ εἰσῆλθε δὲ Ἡρ, καὶ Αὐνάν, ἔκ ἦσαν σπέρμα τῶ Ἰακώβ.

ζ. Οἱ υἱοὶ, καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶ μετ' αὐτῶ· θυγατέρες, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν θυγατέρων αὐτῶ· καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτῶ ἠγαγεν εἰς Αἴγυπτον.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Θυγατέρες, καὶ θυγατέρες τῶν θυγατέρων αὐτῶ. δηλονότι τὰς θυγατέρας ἔχων μετ' ἐαυτῶ, καὶ τὴν γαμβρὸν σωεπαγετο. καὶ γὰρ ἰωιχέτο ἕξω τῆς οἰκίας αὐτῶ ἀποσέλειν τὰς θυγατέρας, μήπως τραπίεν εἰς εἰδωλολατρείαν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰ μὴ ἔχει θυγατέρας ὁ Ἰακώβ, πῶς αἱ θυγατέρες αὐτῆ καταβαίνουσιν εἰς Αἴγυπτον; μὴ τοίνυν ἀλληγορεῖται; ἔξῃς δὲ λέγει ἐκ Λείας εἶναι, καὶ θυγατέρας γὰρ Δίνας ὀνομαθείσης.

η. Ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσελθόντων εἰς Αἴγυπτον· Ἰακώβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ· πρωτότοκος Ἰακώβ, Ραβίμ.

ΛΗΛΟΥ. Εὐκαίρως ὁ Μωσῆς καταλέγει τὰς κατιόντας εἰς Αἴγυπτον· ἵνα ὅταν ἐξελθόντες ἀριθμηθῶσι, Φανῆ τὸ πλήθος τῆ διωάμει τῆ Θεῆ αὐξηθῆναι.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Τῶν, ἐκ Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ, εἰσελθόντων, καὶ καταβάντων εἰς Αἴγυπτον, τὰ ὀνόματα ταῦτά ἐστι.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀνωτέρω εἰπὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν εἶναι τῆ Ἰσραὴλ, νῦν τῆ Ἰακώβ εἶναι πρωτότοκόν Φησι τὸν Ραβίμ.

θ. Υἱοὶ δὲ Ραβίμ· Ἐνώχ, καὶ Φαλλῆς, Ἀσρώμ, καὶ Χαρμί.

ι. Υἱοὶ δὲ Συμεών· Ἰεμθὴλ, καὶ Ἰαμείν, καὶ Ἰαώδ, καὶ Ἰαχείμ, καὶ Ἀσαάρ, καὶ Σαῦλ υἱὸς τῆς Χαναανίτιδος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἰαμείν, ὅθεν Ἰαμναῖοι.

ια. Υἱοὶ δὲ Λευὶ· Γηρσάν, Κααδ, καὶ Μεραρί.

ιβ. Υἱοὶ δὲ Ἰσδα· Ἡρ, καὶ Αὐνάν, καὶ Σηλωμ, καὶ Φαρές, καὶ Ζαρά. ἀπέθανε δὲ Ἡρ καὶ Αὐνάν ἐν γῆ Χαναάν. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Φαρές· Ἀσρών, καὶ Ἰεμθὴλ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Υἱοὶ Φαρές, Ρώμ, ἐξ ἧ ὁ Χριστός.

ιγ. Υἱοὶ δὲ Ἰσάχαρ· Θαῦλα, καὶ Φῶα, καὶ Ἰασαῖρ, καὶ Ζαμεράν. Υἱοὶ δὲ Ζαβουλὼν· Σερέθ, καὶ Ἀλλών, καὶ

ιδ. Αἰήλ. Οὗτοι υἱοὶ Λείας, ἃς ἔτεκε τῷ Ἰακώβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας, καὶ Δείναν τὴν θυγατέρα αὐτῆ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ υἱοὶ καὶ θυγατέρες, τριά-

ιε. κόντα τρεῖς. Υἱοὶ δὲ Γάδ· Σαφών, καὶ Ἀγγίς, καὶ Σαυνίς, καὶ Θασοβάν, καὶ Ἀνιδεῖς, καὶ Ἀρονιδεῖς, καὶ Ἀροη-

ισ. λείς. Υἱοὶ δὲ Ἀσήρ· Ἰεμνά, καὶ Ἰεσάα, καὶ Ἰεθλ, καὶ Βαρεία, καὶ Σάρα ἀδελφὴ αὐτῶν. υἱοὶ δὲ Βαρεία·

ις. Χοβὸρ, καὶ Μελχιήλ. Οὗτοι υἱοὶ Ζεβουλὼν, ἢ ἔδωκε Λάβαν Λείᾳ τῇ

ις. Υἱοὶ δὲ Ἰωσήφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν

Α θυγατρὶ αὐτῆ, ἢ ἔτεκε τέτταρ τῶν υἱῶν. Ἰακώβ, δεκαεξ ψυχᾶς. Υἱοὶ δὲ Ραχὴλ γυναῖκος Ἰακώβ· Ἰωσήφ, καὶ Βενιαμίν.

κ. Ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἰωσήφ ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, ἃς ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσενέθ θυγατὴρ Πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιεπόλεως, τὸν Μανασῆ, καὶ τὸν Ἐφραὶμ.

Β ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασῆ, ἃς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλαικὴ ἡ Σύρα τὸν Μαχείρ. Μαχείρ δὲ ἐγέννησε τὸν Γαλδάδ. υἱοὶ δὲ Ἐφραὶμ ἀδελφῆ Μανασῆ· Σσταλάμ, καὶ Ταάμ. υἱοὶ δὲ Σσταλάμ· Ἐδώμ.

Γ ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Βενιαμίν· Βαλά, καὶ Χοβὰρ, καὶ Ἀσβήλ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Βαλά· Γηρά, καὶ Νοεμάν, καὶ Ἀγχείμ, καὶ Ρῶς, καὶ Μαιμφίν, καὶ Φιμείμ. Γηρά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράδ.

Δ ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ἰωσήφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, ἃς ἔτεκεν αὐτῷ Ἰωσήφ θυγατὴρ Πηθὴρ ἱερέως Ἡλιεπόλεως, τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸν Βενιαμίν.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Σημειωτέον, ὅτι σὺν τοῖς γενόμενοις ἐν γῆ Χαναάν υἱοῖς Ἰακώβ, ἀριθμῆ αὐτῆς καὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ὄντας ὑπὸ Ἰωσήφ. συμβάλλεται γὰρ τὸ εἰς τὸ ἔξῃς ρητὸν περὶ τὰ τέλη; εἶδα

„Φησὶν, ἐμοὶ εἰσὶν Ἐφραὶμ καὶ Μανασῆ, ὡς Γεν. 48. 5. „ Ραβίμ καὶ Συμεών.

κα. Υἱοὶ δὲ Βενιαμίν· Βαλά, καὶ Χοβὰρ, καὶ Ἀσβήλ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Βαλά· Γηρά, καὶ Νοεμάν, καὶ Ἀγχείμ, καὶ Ρῶς, καὶ Μαιμφίν, καὶ Φιμείμ. Γηρά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράδ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκ τῆς Φυλῆς Βενιαμίν, (1) Ρῶς· ἀφ' ἧ Ῥωμαῖοι. διό Φησιν ὁ μακάριος Παῦλος, ἴσως ἐκ τέττα καταγόμενος, ἐγὼ δὲ καὶ γεγενῆμαι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀράδ, ὅθεν Ἀραδοί.

κβ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ραχὴλ, ἃς ἔτεκε τῷ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ ψυχᾶι δεκαοκτώ.

ΛΗΛΟΥ. Οἱ ἐβδομήκοντα ἢ, διὰ τῆς ὀβελισμῆς.

κγ. Υἱοὶ δὲ Δάν· Ἀσόμ.

ΛΗΛΟΥ. Τῆ δὲ Δάν πληθωτικῶς υἱοὶ εἰρωτᾶται, ὡς καὶ τῆ Σσταλάμ, ὁ Ἐδώμ. ἔδει γὰρ τῆ ὀφειῶς ὀλίγον εἶναι τὸ σπέρμα.

κδ. Υἱοὶ δὲ Νεφθαλείμ· Ἀσιήλ, καὶ Γαυνί, καὶ Ἰασαῖρ, καὶ Σουλ-

κε. λείμ. Οὗτοι υἱοὶ Βάλλας, ἢ ἔδωκε Λάβαν Ραχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτῆ, ἢ ἔτεκε τέτταρ τῷ Ἰακώβ· πᾶσαι αἱ

κς. ψυχᾶι ἐπτά. Πᾶσαι δὲ αἱ ψυχᾶι αἱ εἰσελθῆσαι μετὰ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μηρῶν

κς. αὐτῆ, χωρὶς γυναικῶν τῶν υἱῶν Ἰακώβ, πᾶσαι αἱ ψυχᾶι, ἐξηκονταεξ.

κς. Υἱοὶ δὲ Ἰωσήφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν

(1) Υἱοὶ δὲ Βενιαμίν. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

γῆ Αἰγύπτῳ, ψυχὰ ἐννέα. πᾶσαι αἱ ψυχὰ οἴκῳ Ἰακώβ αἱ εἰσελθούσαι εἰς Αἴγυπτον μετὰ Ἰακώβ, ἑβδόμηκονταπέντε.

κη. Τὸν δὲ Ἰάδαν ἀπέσειλεν ἔμπεροθεν αὐτῆς πρὸς Ἰωσήφ· συναντήσασα αὐτῷ καθ' Ἡρώων πόλιν, εἰς γῆν Ραμεσση.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἀπέσειλεν ἔμπροσθεν αὐτῆς, ὡς πέραν ἑαυτῆς δεδωκότα τῆς σωέσεως αὐτῆς τῇ ὑπὲρ Βενιαμὴν ἀπολογία. εἰκὸς δὲ ἠγαπάτο ὑπὸ Ἰωσήφ, ὡς συμβεβηκυίας προαδίωσεν αὐτόν.

* **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μήτις αὕτη ἐστὶν ἡ τῶν Ἡρώων πόλις, ἧς μεμνημένον τὸν Μανεδιωνᾶ ἀναφέρει Ἰωσήπος. (1) καὶ γὰρ καὶ τῷ Ραμεσση αὐτῇ τῇ Ἐξόδῳ φησὶν, ὅτι Ἰσραὴλ αὐτῷ ἐκτῆσαντο. (2)

κθ. Ζεύξας δὲ Ἰωσήφ τὰ ἄρματα αὐτῆς, ἀνέβη εἰς συνάντησιν Ἰσραὴλ τῷ πατρὶ αὐτῆς καθ' Ἡρώων πόλιν. καὶ ὁφθαλμοὶ αὐτῶν, ἐπέσεν ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτῆς· καὶ ἔκλαυσε κλαυθμῷ πλείονι.

* **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Πηγὰς ἠφίει δακρῦων, ὁμῶς καὶ τῷ ὑπερβάλλουσιν ἡδονῶν δακρῦμενος, καὶ ὀχραριστῶν τῷ δεσπότη ὑπὲρ τῶν γεγεννημένων.

λ. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ, ἀποθανῆμαι ἀπὸ τῆς νῦν, ἐπεὶ εἶδον τὸ πρόσωπόν σου· ἔτι γὰρ σὺ ζῆς.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Μνημονόβουλος ὁ Ἰακώβ τῆς ῥήματος τῆς Θεῆς, ὅτι ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὰς ὀφθαλμούς σου, φησὶν, ὅσον εἶδόν σε, ἀποθανῆμαι.

» * **ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Θαυμαστόν ἐστι, τὸν γενόμενον ἐν Αἰγύπτῳ μὴ βλαβῆναι ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ μείναι αὐτῇ κατὰ Θεὸν ζωῇ. διόπερ θαυμάζων ὁ Ἰακώβ, εἶπε τῷ Ἰωσήφ τὸ, ἔτι γὰρ σὺ ζῆς.

λα. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς, ἀναβὰς ἀπαγγελαῖ τῷ Φαραῶ, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, οἱ ἀδελφοί μου, καὶ ὁ οἶκος τῆς πατρὸς μου,

α. **Ε**λθόν δὲ Ἰωσήφ ἀπήγγελε Φαραῶ, λέγων, ὁ πατήρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἦλθον ἐκ

Α οἱ ἦσαν ἐν γῆ Χαναάν, ἠκασί πρὸς-λε. με. Οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἄνδρες γὰρ κτηνοτρόφοι ἦσαν· καὶ τὰ κτήνη, καὶ τὰς βόας, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἀγνόησαν.

* **ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ποιμίας αὐτῆς ἀγαθὸς ἔλεγε, καὶ μηδεὶ τῶν ἄλλων, ἢ τῆ-τω μόνῳ προσανέχειν, τῆτε μὴ διεξέου-μοίς, ἀλλ' αὐτῷ τυγχάνοντα ἐπι-μελεῖσθαι τῆ πατρὸς προνοητικῶς, τῆτε τοῖς Αἰγυπτίοις εἶναι προσφιλεῖς, μηδεὶν πρᾶττοντα τῶν αὐτῶν ἐκείνοις. Αἰγυ-πτίοις γὰρ ἀπειρημένον ἴδω περι νομῆς ἀνασρέφουσαι.

λγ. Ἐὰν ἔν καλέσῃ ὑμᾶς Φα-ραῶ, καὶ εἴπῃ ὑμῖν, τί τὸ ἔργον ὑμῶν; Ἐρεῖτε, ἄνδρες κτηνοτρόφοι ἔσμεν οἱ παῖδες σου ἐν παιδὸς ἕως τῆς νῦν, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· ἵνα κατοικήσῃτε ἐν γῆ Γεσὴμ Ἀραβίας. Ἐδέλυγμα γὰρ ἐστὶν Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων.

* **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνοι ἐβδελύσσοντο καὶ ἐξουτέλιζον τὰς τῷ ποιμαστικῷ ἡσκηκότας, ἄτε δὴ αὐτοὶ περὶ τῷ σοφίαν τῷ αἰγυπτιακῷ ἐσχολα-κότες, διὰ τῆτο παραινέ τὸ ἐπιτήδευμα αὐτῶν προβαλέουσαι, ἵνα μετὰ προφάσεως ὀβλόγῳ τῷ καλλιστόβουσαν αὐτοῖς γῆν ἀφο-ρίσας, παρασκουάσῃ μετὰ πολλῆς διάγειν τῆς ἀδείας.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Βδέλυγμα Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων, ἀλλ' εἴχ' Ἑβραίοις. εἰ μὲν ἔν, ὡς ποιμὴν ἐφῆσεν ἡμῖν, βδέ-λυγμα ἐστὶν Αἰγυπτίοις· εἰ δὲ ὡς μισθωτὸς, Ε τάχα καὶ φίλος Αἰγυπτίοις.

* **ΜΑΞΙΜΟΥ.** Κτηνοτρόφος μὲν-ἐστι νοητὸς, ὁ πρακτικὸς. κτηνῶν γὰρ λό-γον ἐπέχουσι τὰ ἡθικὰ κατορθώματα. διὸ καὶ ἔλεγε ὁ Ἰακώβ, ἄνδρες κτηνοτρόφοι εἰσὶν οἱ παῖδες σου. ποιμὴν δὲ προβάτων, ὁ γνωστικὸς. προβάτων γὰρ λόγον ἐπέ-χουσι οἱ λογισμοί, ἐπὶ τὰ ὄρη τῶν θεω-ρημάτων ὑπὸ τῆς νῆς ποιμασόμενοι. διὰ τῆτο καὶ βδέλυγμα τοῖς Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων, ἦγεν ταῖς ἐναντίας δυνάμειν.

Κ Ε Φ. ΜΖ.

α. **Ε**λθόν δὲ Ἰωσήφ ἀπήγγελε Φαραῶ, λέγων, ὁ πατήρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἦλθον ἐκ

γῆς Χαναάν· καὶ ἰδὲ εἰσὶν ἐν γῆ Γε-σέμ. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς παρέλαθε πέντε ἄνδρας, καὶ ἔστησεν αὐτῆς ἐναντίον Φαραῶ. Καὶ εἶπε Φαραῶ τοῖς ἀδελφοῖς Ἰωσήφ, τί τὸ

(1) Ἐν τῷ κατὰ Ἀπίων. 1. λόγ. σελ. 1039.

(2) Ὡς ἐκτίσαν ἡοὶ Ἰσραὴλ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

τὸ ἔργον ὑμῶν; οἱ δὲ εἶπαν τῷ Φαραῶ, ποιμένες περὶβάτων οἱ παῖδες-
σθ ἐκ παιδὸς ἕως τῆς νῦν, καὶ ἡμεῖς,
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.

δ. Εἶπαν δὲ τῷ Φαραῶ, παροι-
κεῖν ἐν τῇ γῇ ἠκαμεν· ἔ γάρ ἐσι νο-
μῆ τοῖς κτήνεσι τῶν παιδῶν σθ· ἐνί-
χυσε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ Χαναάν.
νῦν ἐν κατοικήσομεν ἐν γῇ Γεσέμ.
εἶπε δὲ Φαραῶ τῷ Ἰωσήφ, κατοικεί-
τωσαν ἐν γῇ Γεσέμ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρήρησιάζονται τὸ
ποιμένες εἶναι πρὸς τὸν Φαραῶ. εἶτα ἵνα
» μὴ ταραχθῇ Φαραῶ, Φασί· παροικεῖν ἐν
» γῇ ἠκαμεν.

Εἰ δὲ ἐπίση, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς
ἄνδρες δυνατοί, κατάστησον αὐτὰς ἀρ-
χοῦσας τῶν ἐμῶν κτηνῶν. ἦλθον δὲ
εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰακώβ,
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶ· καὶ ἠκασε Φαραῶ
βασιλεὺς Αἰγύπτου.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸς τῆς Ἰσραὴλ δυ-
νατὸς Φαραῶ βέλεται ἀρχοντας καταστή-
σαι Αἰγυπτίων κτηνῶν. εἰς τὴν δὲ ἐστὶ τῆς Ἰσ-
ραὴλ δυνατὸς, φεβγέτω τὸ ἐπὶ τέτοις
βέλημα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἦλθε δὲ εἰς Αἴ-
» γυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰακώβ. ἀπὸ Γεσέμ
εἰσηλθὼν εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς Αἰγύπτου,
ὅπερ ἡ Φαραῶ.

ε. Καὶ εἶπε Φαραῶ τῷ Ἰωσήφ,
λέγων, ὁ πατήρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί-
σθ ἠκασί πρὸς σέ. Ἰδὲ ἡ γῆ Αἰγύ-
πτου ἐναντίον σου ἐστίν· ἐν τῇ βελτίστῃ
γῇ κατοικήσου τὸν πατέρα σου, καὶ
τῶν ἀδελφῶν σου. Εἰσήγαγε δὲ Ἰω-
σήφ τὸν πατέρα αὐτῶ, καὶ ἔστησεν
αὐτὸν ἐναντίον Φαραῶ· καὶ εὐλόγη-
σεν Ἰακώβ τὸν Φαραῶ. Εἶπε δὲ
Φαραῶ τῷ Ἰακώβ, πόσα ἔτη ἡμε-
ρῶν τῆς ζωῆς σου;

ζ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ Φαραῶ,
αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ἃς
παροικῶ, ἐκατὸν τριάκοντα ἔτη. μι-
κρὰ καὶ πονηρὰ γεγόνασιν αἱ ἡμέραι
τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου· ἐκ ἀφίκοντο
εἰς τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς τῶν πατέρων
μου, ἃς ἡμέρας παρώκησαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπειδὴ πολλάκις
ὁ τῶν ἐτῶν ἀριθμὸς τῆς ζωῆς τῆς Ἰακώβ
ἐθαυμάζετο τῷ Φαραῶ, προσέθησιν Ἰα-
» κώβ, μικρὰ καὶ πονηρὰ, ταῖς τῶν πα-
τέρων παραβαλλόμενα· τοιαύτας γὰρ
ἤλπισε εἶναι ὑπέστη τῶν πρὸ αὐτῶ πα-
τριαρχῶν· ἵνα μάθῃ, ὅτι παρὰ Θεῶ ἡ-

λόγητο τὸ σπέρμα, ἢ πολυεὲς ὄν, ἢ πάν-
των τῶν ἀγαθῶν μετέχον δι' ὁσέβειαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Αἰνίττεται ἐν-
ταῦθα τὰ ἔτη τῆς δεκτίας, ἧς ὑπέμεινε
παρὰ τῷ Λάβαν, διὰ τὴν Φυγὴν ἢ διὰ
τὸν ἀδελφὸν ἐποίησατο· εἶτα μετὰ τὴν
ἐκείθεν ἐπάνοδον τὸ πένθος τὸ ἐν τοσού-
τω χρόνῳ, ὃ ἔσχε διὰ τε τὸν τῆς Ἰωσήφ
θάνατον, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τῷ μέσῳ
ταλαιπωρίας. πῶσον γὰρ οἶε τὸν φόβον
αὐτὸν ἐχρησίαι, ἠλίκα διὰ τὴν ἀδελφῶν
οἱ περὶ τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Λούϊ αὐταν-
δρον πόλιν ἀνείλον, καὶ πάντας τῶν ἐν
Σηκίμοις αἰχμαλώτους ἔλαβον;

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι πᾶσα ἡ
ἐν σώματι ζωὴ, παροικία λέγεται. ὁ δὲ
» Ἀκύλας, ἡμέρα, φησὶν, ἐτῶν προση-
λυτοῦστέως μου. προσήλυτος γὰρ ἡ ψυ-
χὴ ἐνθάδε.

ι. Καὶ εὐλόγησας Ἰακώβ τὸν Φα-
ραῶ, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἂν δίκαιον ὀλο-
γήσας, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶ. [ζητητέον δὲ
εἴποτε ἁγίον τις ὀλογήσας, ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτῶ.] ἀλλ' ἐνθάδε μὲν ὀλογῶν, ἐξέρ-
χεται· ἀνωτέρω δὲ [ὁ Ἰακώβ] ὀλογίας
τυγχάνων, εἰσέρχεται.

ια. Καὶ κατώκησεν Ἰωσήφ τὸν πα-
τέρα αὐτῶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶ·
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάχεσιν ἐν Αἴ-
γύπτῳ. ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ, ἐν γῇ Ρα-
μεσῆ, καθὰ ἐπεσέταξε Φαραῶ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνεγνωρίζετο μὲν
τοῖς ἀδελφοῖς ὁ Ἰωσήφ ἅμα τῷ Βενιαμὴν
ἀφίγμενοι, καὶ διὰ καὶ τραπέζης αὐτῶν
ἦξις, καθάπερ ἀναγκῶς ἔφω. κληρὸν
δὲ ἔδωκεν αὐτοῖς ὅπως, ἀποτρέχειν ἐκέλευε
κατακομιδῆντας πρὸς αὐτὸν τὸν πατέρα,
φημὶ δὴ τὸν Ἰακώβ. ἐπειδὴ δὲ καταβέ-
βηκε, καὶ ἦδη παρόντα τεθέσται τοῖς τέ-
κνοις ὁμῶ, τότε δὴ τότε τὴν ἀπασῶν ἀρί-
στῳ ἀπείμε γῆν. σημεῖον δ' ἂν γίνοιτο
καὶ τῆτο σαφές, ὅτι δέξεται μὲν ὁ Χριστὸς
τῶν ἐξ Ἰσραὴλ ἐπιστρέφοντας ἐν ἐσχάτοις
τῶν αἰῶνων καιροῖς, σωόντος αὐτοῖς δηλο-
νότι κατὰ τρόπον ὁμοψυχίας καὶ τῶ νέε
λαῶ· τῆτο γὰρ, ὡς ἔφω, ὁ Βενιαμὴν·
πλὴν ἔ διχα τῶν ἀγίων πατέρων ὁ ἐν ἐλ-
πίσιν ἡμῶν ἀποδοθήσεται κληρὸς. ὡπερ
γὰρ αὐτοὶ καίτοι κατὰ πίσιν ἀποθανόν-
τες, ὡς γέν ὁ σοφὸς ἔφη Παῦλος, ἐκ ἐκο-
» μίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τῶ Θεῶ περὶ
» ἡμῶν κρεῖτόν τι προβλεψαμένους, ἵνα μὴ
» χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν· ἔτω καὶ ἡμεῖς
» περιμενεύμεν τῶν πατέρων, ἵνα μὴ χωρὶς
» αὐτῶν τελειωθῶμεν. ὁμῶ τοιγαρῶν τοῖς
ἀγίοις πατράσιν, οἱ πρῶτοί τε καὶ μέσοι
ἢ τελουταῖοι λαοὶ τὸν ἀριστὸν τε καὶ ἀνεκ-
πόλητον τῆς τῶν ἐρανῶν βασιλείας ἀπο-
ληψόμεθα κληρὸν ἐν Χριστῷ.

ιβ. Καὶ

ιβ. Καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσήφ τῷ πατρὶ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τῆ πατρὸς αὐτῆ σῖτον κατὰ σῶμα.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίσει, κατὰ σῶμα; Τὸ ἀρκῆν ἐκάσω. ἔθος γὰρ τῇ Γραφῇ πολὲ μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸν πάντα ἀνθρώπον καλεῖν, ποτὲ δὲ ἀπὸ τῆ σῶματος. καὶ ὡπερ ἀνωτέρω ἔλεγεν, ἐν ἐβδομήκοντα πέντε ψυχαῖς κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, ἵνα εἴπη ἐβδομήκοντα πέντε ἀνδρας καὶ γυναικας· ἔτω καὶ αὐτὰυθα κατὰ σῶμα, ἀντὶ τῆ κατ' ἑκάσων ἀνθρώπων.

ιγ. Σῖτος δὲ ἔκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῆ· ἐνίχυσε γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα. ἐξέλιπε δὲ ἡ γῆ Αἴγύπτου καὶ ἡ γῆ Χαναάν ἀπὸ τῆ λιμῆ.

ιδ. Συνεισήγαγε δὲ Ἰωσήφ πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν γῆ Αἴγύπτῳ καὶ ἐν γῆ Χαναάν, τῆ σίττι, ἧ ἡγόραζον, καὶ ἐσιτομέτρει αὐτοῖς. καὶ εἰσήνευκεν Ἰωσήφ πᾶν τὸ ἀργύριον εἰς τὸν οἶκον Φαραώ.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ πῆ ἔδει πᾶν τὸ Αἴγύπτου ἀργύριον καὶ Χαναάν γενέσθαι, ἢ αὐτῷ οἴκῳ Φαραώ;

ιε. Καὶ ἐξέλιπε πᾶν τὸ ἀργύριον, ὥστε ἀναλωθῆναι ἐκ γῆς Αἴγύπτου, καὶ ἐκ γῆς Χαναάν· ἦλθον δὲ πάντες οἱ Αἴγύπτιοι πρὸς Ἰωσήφ, λέγοντες, δὸς ἡμῖν ἄρτους, καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκομεν ἐναντίον σου; ἐκλέλοιπε γὰρ τὸ ἀργύριον ἡμῶν.

ις. Εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ, Φέρετε τὰ κλήνη ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν ἄρτους ἀντὶ τῶν κληνῶν ὑμῶν, εἰ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον ὑμῶν.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ὡμῶς τῆτο ποιῆ Ἰωσήφ, ἀλλ' ἵνα μὴ κάμωσι τὰ κλήνη τρέφοντες, καὶ ἵνα μετὰ ταῦτα χάριν αὐτὰ δέξωνται παρὰ τῆ Φαραώ.

ιζ. Ἦγαγον δὲ τὰ κλήνη πρὸς Ἰωσήφ· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Ἰωσήφ ἄρτους ἀντὶ τῶν ἵππων, καὶ ἀντὶ τῶν περβάτων, καὶ ἀντὶ τῶν βοῶν, καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὰς ἐν ἄρτοις ἀντὶ πάντων τῶν κληνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.

ιη. Ἐξῆλθε δὲ τὸ ἔτος ἐκείνο. καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, μήποτε ἐκλήρωμεν ἀπὸ τῆ κυρίας ἡμῶν; εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον καὶ τὰ ὑπάρχοντα

καὶ τὰ κλήνη πρὸς σὲ τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ ἔκ ὑπολείπεται ἡμῖν ἐναντίον τῆ κυρίας ἡμῶν ἀλλ' εἰ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπεὶ περὶ τῶν ἀμαρτωλῶν λέγεται τὸ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς σαρκας· διὰ τῆτο καὶ νῦν Αἴγύπτιοι, ὡς σαρκας, ὑπολελείφθαι φασιν αὐτοῖς ἐκ τῆ ψυχῆς, ἀλλὰ τὸ ἴδιον σῶμα. τῆτο δὲ νομισέον ὑπὸ πάντων τῶν ἀλλοτρίων τῆ Θεῆ λέγεσθαι. Γεν. 6. 3.

ιβ. Ἰνα ἔν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον σου, καὶ ἡ γῆ ἡμῶν ἐρημωθήσεται, κλήσασαι ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων, καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμῶν παῖδες τῷ Φαραώ· δὸς ἡμῖν σπέρμα, ἵνα [σπείρωμεν, καὶ ζῶμεν, καὶ] μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ ἔκ ἐρημωθήσεται.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐναντίον Φαραώ θέλουσιν οἱ Αἴγύπτιοι ζῆν, ἐκ ἐναντίον τῆ Θεῆ.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κτῆμα βέλονται γενέσθαι οἱ Αἴγύπτιοι τῆ Φαραώ, ὡς οἱ ἄγιοι τῆ Θεῆ.

ικ. Καὶ ἐκλήσατο Ἰωσήφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν Αἴγυπτίων Φαραώ· ἀπέδοντο γὰρ οἱ Αἴγύπτιοι τὴν γῆν αὐτῶν Φαραώ· ἐπεκράτησε γὰρ αὐτῶν ὁ λιμὸς· καὶ ἐγένετο ἡ γῆ τῷ Φαραώ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε Ἰωσήφ καὶ τῷ γῶ τῶν Αἴγυπτίων, καὶ τὰ κλήνη προσεπορίσε τῷ βασιλεῖ; Οὔτε τὰ κλήνη θρέψασαι οἰοῖτε ἦσαν αὐτῶν σιτοδεία καὶ σπασει σιτίων, ἔτε σπείρασι τῷ γῶ. ταῦτα τοίνυν λαβὼν αὐτῷ καιρῷ τῆ λιμῆ, ὑπερον ἀποδέδωκε, τῆς προσόδου τὸ πέμπτον εἰσφέρειν νομοθετήσας, ἵνα αὐτῶν εὐδείαις ἀποκειμένας ἔχωσι τὰς τῆς ζωῆς ἀφορμάς.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπεκράτησε γὰρ αὐτῶν ὁ λιμὸς, δηλονότι τῶν Αἴγυπτίων. ἔ γὰρ ἂν εἴρηται περὶ τῆ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεκράτησαν αὐτῶν ὁ λιμὸς.

ικα. Καὶ τὸν λαὸν κατεδεδλώσατο αὐτῷ εἰς παῖδας, ἀπὸ ἀκρῶν ὀρίων Αἴγύπτου ἕως ἀκρῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατεδεδλώσατο αὐτῷ εἰς παῖδας. εὐαπογράφος ἐποίησε.

ικβ. Χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον. ταύτην ἔκ ἐκλήσατο Ἰωσήφ· ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόματα τοῖς ἱερεῦσι Φαραώ, καὶ ἠῶτιον τὴν δόσιν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Φαραώ. διὰ τῆτο ἔκ ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐτῶν.

* ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Σώταξις γὰρ ἰω Α
τοῖς ἱερεῦσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ μερὶς ἰω τοῖς ἱε-
ρεῦσιν [ἐκ συγχωρήσεως Φαραώ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν δόσει γὰρ ἔδω-
» κε δόματα τοῖς ἱερεῦσι, τρεῖς διάρια. καὶ
γὰρ ὁ Σύμμαχος, σώταξιν ἐξέδωκε. κα-
λῶς δὲ φόρος ὑποβλεῖς τὰς Αἰγυπτίους ποιεῖ,
καὶ δόλως, ὡς ἂν ἀσασίαςος μετὰ ταῦτα
Φυλάττοιτο ἡ ἀρχή· ἔχουσιν δὲ καὶ τὰς ἀ-
ποπεμπλώσεις ἀποτιθεμένης ἐν λιμῶ, ἢ ἐν
πολέμῳ παραμυθίαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰς θεραπείαν τῆ βα-
σιλέως τὴν ἱερατικῶν γλῶ ἀτελῆ καταλέ-
λοιπὲ μόνω. ταύτης δὲ τῆς τιμῆς οἱ τῆ
Θεῶ τῆ ὄντος ἐκ ἀπολάβασιν ἱερέως. το-
σῆτον οἱ δυοσεβεῖς τοῖς ἐκ ἑσσι Θεοῖς ἀπέ-
νεμον σέβας.

κγ. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ τοῖς Αἰγυ-
πτίοις, ἰδὲ κέκλημαι ὑμᾶς καὶ τὴν
γῆν ὑμῶν σήμερον Φαραώ. λάβετε
ἑαυτοῖς σπέρματα, καὶ σπείρατε τὴν
κδ. γῆν. Καὶ ἔσαι τὰ γεννήματα αὐτῆς,
καὶ δώσετε τὸ πέμπτον μέρος τῶ Φα-
ραώ· τὰ δὲ τέσσαρα μέρη ἔσαι ὑμῖν
αὐτοῖς εἰς σπέρμα τῆ γῆ, καὶ εἰς βρώ-
σιν ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τοῖς οἴκοις
ὑμῶν, καὶ εἰς βρώσιν τοῖς νηπίοις ὑ-
κε. μῶν. Καὶ εἶπαν, σέσωκας ἡμᾶς·
εὐρομεν χάριν ἐναντίον τῆ κυρίας ἡμῶν,
καὶ ἐσόμεθα παῖδες Φαραώ.

κς. Καὶ ἔθετο αὐτοῖς Ἰωσήφ εἰς
πρόσαγμα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου, ἀποπεμπλῆν τῶ
Φαραώ, χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μῶ-
νον· ἐκ ἦν τῶ Φαραώ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀκνέτωσαν οἱ
νῦν, ὅσω τοῖς ἱερεῦσι τῶν εἰδώλων προνο-
μίαν παρῆχον τὸ παλαιόν· καὶ παιδωδέ-
δωσαν κἂν γέν τῶ ἰσῶ παρέχαι τιμῶν
τοῖς τῆ τῶν ὄλων Θεῶ τῶ λειτουργίαν ἐγ-
κεχειρισμένοις. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι πλανώμε-
νοι, καὶ τῶ περὶ τὰ εἰδῶλα θεραπείαν
ἐπιδεικνύμενοι, ὅτι ἀόμιζον διὰ τρεῖς μά-
λισα πλείονα τῶ ἀμοιβῶν ἀπονέμειν τοῖς
εἰδώλοις, τσαύτης ἡξίαν τιμῆς τῆς τῶν
θεραπυτάς, πόσης ἐκ ἂν εἶν καταγνώ-
σεως ἄξιοι, οἱ νῦν τῶ εἰς τῶν θερα-
πείαν ἀποτεμνόμενοι; ἢ ἐκ ἴσε, ὅτι εἰς
τὸν τῶν ὄλων δεσπότην ἢ τιμῆ διαβαίνει;
μὴ τοῖνυν πρὸς τὸν τῶ τιμῶν δεχόμε-
νον ἀφορά. ἔ γὰρ διὰ τῶν ὀφείλων
ποιεῖν τὰ παρὰ σαυτῆ, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον,
ἢ ἱεράται.

κζ. Καλιώκησε δὲ Ἰσραὴλ ἐν γῆ
Αἰγύπτῳ ἐπὶ γῆς Γεσέμ· καὶ ἐκλή-

(1) Ἰσ. θάψη. καὶ

ρονομήθησαν ἐπ' αὐτῆς· καὶ ἠυξή-
θησαν καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα.

ΑΚΥΛΑΣ. Κατεχέθησαν, καὶ ἠυξή-
θησαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπιτηρητέον, ὅτι ἐπ' ἀσε-
» βῶν ἀδέποτε εἴρηται τὸ, ἠυξήθησαν.

κη. Ἐπέζησε δὲ Ἰακώβ ἐν γῆ Αἰ-
γύπτῳ δεκαεπτά ἔτη. καὶ ἐγένοντο αἱ
Β ἡμέραι Ἰακώβ ἐνιαυτῶν τῆς ζωῆς αὐτῆ
κθ. ἑκατὸν τεσσαρακονταεπτά ἔτη. Ἦγ-
γισαν δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ τῆ ἀπο-
θανεῖν. καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτῆ Ἰω-
σήφ· καὶ εἶπεν αὐτῶ, εἰ εὖρον χάριν
ἐναντίον σου, ὑπόθες τὴν χειρά σου ὑπὸ
τὸν μηρόν μου, καὶ ποιήσεις ἐπ' ἐμέ
ἐλεημοσύνην καὶ ἀλήθειαν, τῆ μῆ με
θάψαι ἐν Αἰγύπτῳ.

λ. Ἀλλὰ κοιμηθήσομαι μετὰ τῶν
πατέρων μου· ἔ ἀρεῖς με ἐξ Αἰγύπτου, καὶ
θάψεις με ἐν τῶ τάφῳ αὐτῶν. ὁ δὲ εἶ-
πεν, ἐγὼ ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμά σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ κοιμηθῆναι λέγειν τὸν
Ἰακώβ, ἀνάστασιν ὑποφαίνει. ὅπερ Σα-
μαρεῦσι λεκτέον.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ὁ Ἰακώβ εἰς
τῶν Χεβρων τὸ σῶμα αὐτῆ ταφῶναι κε-
λεύθει· Οὐ τάφῳ φρονίζων, ὡς τινες ὑπει-
λήφασιν, ἀλλὰ τὸ γαίος ψυχαγωγῶν, καὶ
διδάσκων, ὡς ἅπαντας αὐτῆς ὁ δεσπότης
Θεὸς μεταστήσει τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῶ
ἐπιγγελματῶ αὐτοῖς ἀποδώσει γλῶ. τῆ-
τον δὲ σαφέστερον ὁ Ἰωσήφ τὸν λόγον ἀπέ-
φωε. τελούτων γὰρ, ἔτως ἔφη· ἐγὼ Γα. 50. 24, 25.
» ἀποθνήσκω· ἐπισκοπῆ δὲ ἐπισκέψεται
» ὑμᾶς ὁ Θεός, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ὁ Θεός ἐκ
» τῆς γῆς ταυτῆς εἰς τῶν γλῶ, ἰω ἄμοσεν
» ὁ Θεός τοῖς πατράσιν ἡμῶν, τῶ Ἀβραάμ,
» καὶ τῶ Ἰσαὰκ, καὶ τῶ Ἰακώβ. καὶ ἄρχι-
» σεν Ἰωσήφ τῆς ἡγῆς Ἰσραὴλ, λέγων, εἰ τῆ
» ἐπισκοπῆ ἢ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ Θεός,
» καὶ σιωανοίσετε τὰ ὀσᾶμα ἀντεῦθεν μετ'
» ὑμῶν. ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι κἀκεῖνος καὶ
» ἔτος τῶ ἀνοδὸν προαγορεύοντες, τὰ περὶ
» τῆς ταφῆς ἀνετέλαντο.

Ζ λα. Εἶπε δὲ αὐτῶ, ὁμοσύν μοι. καὶ
ἄμοσεν αὐτῶ. καὶ προσεκύνησεν Ἰσ-
ραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτῆ.

ΑΚΥΛΑΣ. Προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ
κεφαλῆς τῆς κλίνης.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσ-
ραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης.

Η ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Μέλλων τελούτων ὁ Ἰα-
κώβ, παρακαλεῖ τὸν Ἰωσήφ, ἵνα εἰ τῶ
τάφῳ τῶν πατέρων, εἰ γῆ Χαναάν τὸν
νεκρὸν . . . (1) ἡθῆς ὁ πρεσβύτης, καὶ
πληρο-

πληροφορίαν περὶ τῶν ἐπαγγελιῶν εὐτεῦ-
θεν λαβῶν, ἠήθη χάριν Θεῷ δὲν καθο-
μολογήσαι. μὴ νομίσας δὲ πρέπαι αὐτῷ
κατακεκλιμένῳ ταύτῳ ποιήσαοαι, βιάζε-
ται μὲν ἑαυτὸν πρὸς ἐπανόρθωσιν, ἐπι-
σηριχθεὶς δὲ καὶ ἐπαναπαυσάμενος τῇ αἰ-
χερσὶ βακλιθία, πληροὶ τῷ προσκινή-
σιν. τὸ γὰρ, προσεκινήσιν ἐπὶ τὸ ἄκρον
» τῆς ῥάβδος αὐτῆ, τῆτό ἐστιν· ἔχ' ὡς τινες
ἀπλῶς ἐφαντάδιον, ὅτι τῇ ῥάβδῳ προ-
σκινήσας, αἰ ἀνίγματι τῷ σαυρῷ προσε-
κινήσιν. ἐδὲ γὰρ ἔτω γέγραπται, ὅτι
» ἀλλὰ προσεκινήσιν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβ-
δος αὐτῆ. ὅμοιον δὲ τὸ αἰ τῇ δούτερα τῶν
3. Βασ. 1. 47. Βασιλειῶν. καὶ προσεκινήσιν ὁ βασιλεὺς
» Δαβὶδ ἐπὶ τῆς κοιτῆς αὐτῆ. καὶ τῆτοις
γὰρ ὁ Δαβὶδ ὑπερηθεὶς, ἐφ' οἷς ἔτι ζῶν
ἐθεάσατο τῆς βασιλείας ἐπιβάντα τὸν
Σολομῶντα, πρὸς δὲ χαρισίαν μὲν τῆ Θεῷ
κινῆται θερμότερον, ἠτήθεις δὲ τῷ γή-
ρα, τῇ τῆς κεφαλῆς ἐπικλήσει πληροὶ
τῷ προσκινήσιν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κλίνης,
ἢ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης.
» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι, προσεκινήσιν
» Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδος αὐτῆ;
[Καὶ πρεσβύτης ὢν, καὶ ἀδενῶς διακεί-
μενος, ἐπὶ τῆς κλίνης κατέκειτο. γυνὴς
δὲ τῆ παιδὸς τῷ παρσίαν, ἐξανασὰς
ἐκαθέδη. βακλιθία δὲ κεχρημένος ἐπε-
σηρίζετο αὐτῇ, τῆ μὲν ἄκρον ταύτης ἐπα-
λημμένος τῇ δεξιᾷ, ἐπικείμενον δὲ τὸ πρό-
σωπον ἔχων. ἠδὲ οἱ τοῖνῳ ἐπ' αὐτῷ, καὶ

Α τῇ τῆς ταφῆς ἐπαγγελία, προσεκινήσιν
ἐπικλίνας τῇ ῥάβδῳ τῷ κεφαλῷ. καὶ]
πρῶτον μὲν τὸ τῆ Ἰωσήφ εὐπνιον τὸ πέ-
ρας ἐδέξατο· εἶδε γὰρ τὸν ἥλιον, καὶ τῷ
σελιώλῳ, καὶ εὐδεκα ἀσέρας προσκινῶν-
τας αὐτῷ· πρὸς δὲ τέτοις προαγορεύει
καὶ τῆς Ἐφραὶμ Φυλῆς τῷ βασιλείαν;
καὶ τῶν δέκα Φυλῶν τῷ ὑποταγῷ. ταῦ-
τα γὰρ καὶ ὁ Θεὸς Ἀπόστολος ἔφη· πίσει Ἐβρ. 11. 21.
» Ἰακώβ ἕκασον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ ἠυλόγησε,
B καὶ προσεκινήσιν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβ-
» δος αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ῥάβδον μὲν ὁ Ἰακώβ εἶ-
χει, οἷα δὲ γέρον. πρότερον δὲ αὐτὸς ὁ
Ἰακώβ γέρον ὢν, καὶ δυσκινήτως ἔχων,
τῆ ἄκρον τῆς ῥάβδος ἀψάμενος, κατεσίλη-
σιν αὐτὸ τῆς ῥάβδος τὸ μέρος, ἔῃψατο
ἢ ὁ Ἰωσήφ προσκινήσας τῷ πατρὶ, ἠψα-
το τῆ ἄκρον τῆς ῥάβδος διὰ τὸ πολὺ κατα-
κύψαι ἕως τῆς γῆς. Φανερῶς ἔκ εἰρηκεν
Γ ἢ τῷ Θεῷ προσκινήσας ὁ Ἰακώβ, τῆ ἄκρον
τῆς ῥάβδος ἠψατο διὰ τὸ γῆρας· ὡς καὶ ὁ
Δαβὶδ, τῆ Σολομῶντος βασιλεύσαντος, δὲ
χαρισῶν, ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐφ' ἧς ἔκειτο,
τῷ Θεῷ προσεκινήσιν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Προσεκινήσιν αὐτὸ τὸ
σύμβολον τῆς βασιλείας. ἕτεροι δὲ φα-
σιν, ὅτι ὁ Ἰακώβ κατέχε ῥάβδον, ὡς
πρεσβύτερος. ὁμοίαντος ἔν τῆ Ἰωσήφ,
τῷ κεφαλῷ ἔκλινεν, ὡς προσκινῶν. τῆς
Δ ἔν κεφαλῆς ἐπινύβσεως, ἀνάγκη προσκιν-
ῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδος. ἔτω
γὰρ καὶ γέγραπται.

Κ Ε Φ. ΜΗ.

α. γένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα
ταῦτα, καὶ ἀπηγγέλη
Ἰωσήφ, ὅτι ὁ πατήρ σου
ἐνοχλεῖται. καὶ ἀναλαβῶν τῆς δύο
ὑἱὸς αὐτῆ τὸν Μανασῆ καὶ τὸν Ἐ-
φραὶμ, ἦλθε πρὸς Ἰακώβ.

β. Ἀπηγγέλη δὲ τῷ Ἰακώβ, λέ-
γοντες, ἰδὲ ὁ υἱός σου Ἰωσήφ ἔρχεται
πρὸς σέ. καὶ ἐνιχύσας Ἰακώβ, ἐκά-
θισεν ἐπὶ τὴν κοιτῆν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐνιχύσας ἐκάθι-
σιν, ἵνα τῆς ἀνθέως εἶπη λόγους. οἷμα
γὰρ τὸν μὲν Ἰακώβ ἠνωχλήσασιν, τὸν δὲ
Ἰσραὴλ ἐνιχυκείασιν, ὃς καὶ δὴλόγησε τῆς
ὑἱὸς Ἰωσήφ, καὶ τὰ ἐξῆς αἰ οἷς ἐκ ὀνομά-
ζεται ἐπὶ τῶν παιδῶν Ἰακώβ.

γ. Καὶ εἶπεν Ἰακώβ τῷ Ἰωσήφ,
ὁ Θεός μου ἀφῆθη μοι ἐν Λαζαῖ ἐν γῆ
Χαναάν, καὶ εὐλόγησέ με.

δ. Καὶ εἶπέ μοι, ἰδὲ ἐγὼ αὐξανῶ-
σε, καὶ πληθυνῶ σε, καὶ ποιήσω σε

Ε εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν· καὶ δώσω σοι
τὴν γῆν ταύτην, καὶ τῷ σπέρματί σου
μετὰ σέ εἰς κατάχεσιν αἰώνιον.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἦτοι ἐκ αὐτῆ ὁ
ἀσεβῆς, ἢ ἐκ ἀπὸ Θεῷ αὐτῆ. τὸ δ' ὅμοιον
» ἐρεῖς καὶ διὰ τὸ, πληθύνῳ. Θεὸς γὰρ
δύλογῶν ταῦτα φησιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι αἰώνιον ἔτὸ αἰδῖον ση-
μαίνει· ὡς μήπω ἀναφῆρων ἐπὶ τῷ γῆν,
Ζ ἢ τις τύπος τῷ Ἰσραὴλ. ἐκείνῳ κατάχε-
σιν αἰώνιον ὠνόμασε.

ε. Νῦν ἔν οἱ δύο υἱοί σου, οἱ γενό-
μενοί σοι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ πρὸ τῆ με ἐλ-
θεῖν πρὸς σέ εἰς Αἰγύπτον, ἐμοί εἰσιν,
Ἐφραὶμ καὶ Μανασῆς· ὡς Ῥαβὶμ
καὶ Συμεὼν ἔσονταί μοι.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς Ῥαβὶμ καὶ Ἐ-
φραὶμ· ἀμφοτέρω γὰρ πρωτότοκοι· ὡς
Μανασῆς καὶ Συμεὼν· ἑκάτερος γὰρ τῆ
μητρὶ αὐτῶν δούτερος· τῆτέσι Φύλαρχοι
καὶ αὐτοί.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Δέδωκεν αὐτῷ κλη-
ρον διπλῆν. Ἐφραὶμ γάρ Φησι καὶ Μανασ-
σῆς, ὡς Ραβὶμ καὶ Συμεὼν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐτέδραπτο γὰρ ὁ μακά-
ριος Ἰακώβ ἐν γῆρα καλῶ κατὰ τὸ γε-
γραμμένον. ἐπειδὴ δὲ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀπε-
δήμει πραγμάτων, ὀυλογεῖν ἐσκέπτετο
τῆς ἐξ Ἰωσήφ. οἱ ἐπίπερ ἦσαν ἐκ μη-
τρὸς ἀλλογενῆς τῆς Ἀσενῆ, θυγατρὸς
Πετεφρῆ ἱερέως Ἠλισπόλεως, ἵνα μή τις
αὐτῆς καταμυσάτοιο τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ
ἐκφυλόντε καὶ ὀθνεῖον ἠγοῖτο τὸ γένος,
σοφῶς τε καὶ οἰκονομικῶς ὁ Θεωδέσιος Ἰα-
κώβ αὐτόν τε τὸν Ἰωσήφ, καὶ τῆς ἐτέρας
ἡδὲ περὶ αὐτῶν διδάσκειν, ὅτι ταῖς θείαις
ἐπιμένοντες ψήφοις, πάντας οἰκειῶν τῆς
ἐξ αὐτῶν γεγονότας. ὡφθῆ γάρ μοι Φησὶν
ὁ Θεὸς ἐν γῆ Χαναάν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ
ἡμεῖς οἱ ἐν πίσει δεδικαιωμένοι γεγονό-
μεν ἐν Χριστῷ Θεῷ μὲν υἱοὶ, τῶν δὲ ἀγίων
οἰκεῖοι, μεσιτεύοντες αὐτῶν, καὶ δι' αὐτῶν
συνδέοντες καὶ αὐτῶν τῷ πατρὶ, καὶ τοῖς
τῶν ἀγίων χοροῖς. καθάπερ ἀμέλει καὶ
Ἰωσήφ οἶονει μεταξὺ κείμενος, ἡδὲ μὲν
ἐποίει τῶν ἰδίων πατρὸς τὸν Ἐφραὶμ καὶ
Μανασσῆ, ἐγγράφει δὲ καὶ αὐτῆς τῷ
καταλόγῳ τῶν πατριαρχῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ γεγονότα μὲν
μητρὸς ὡπερ ἑτερογενῆς διὰ τὸ ἐξ ἑδνῶν
κεκληθῆσθαι τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐξαρκέσει
μεσολαβῶν ὁ Ἐμμανὴλ, καὶ εἰς τὸ σιω-
ψαί τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ τοῖς τῶν ἀγίων
ἐγγράφαι κλήροις, καὶ εἰς τὴν ἐκείνοις
πρέπυσαν δόξαν ἐνεγκῆν, καὶ ἱερὸν ἡμᾶς
ἀποφῶσαι γένος. ἄνθρωποι δὲ ὅπως ἐξ ἀγά-
πης τῆς περὶ τὸν μακάριον Ἰωσήφ εἰς ἡδὲ
ἰδίως κατατάττει τῆς ἐξ αὐτῶν. ἠγαπημέ-
θα γὰρ καὶ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ. καὶ ἐπίπερ
δι' αὐτῶν ἐν πνεύματι γέννησιν γεγεννήμε-
θα τὴν πνευματικῶν, ἀξιόληποι λοιπὸν
γεγονόταμεν τῷ πατρὶ, καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν
ἀγίοις σιωπητῶν. πλὴν εἰ καὶ υἱοὶ κε-
κλημέθα τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὑπὸ χεῖρα
πάλιν ἐσόμεθα τῷ προσάγοντὸς ἡμᾶς, καὶ
σιωπῶντος αὐτῶν, τῆς Χριστῶ.

5. Τὰ δὲ ἐκγονα, ἀ ἐὰν γεννή-
σης μετὰ ταῦτα, σοὶ ἔσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. κλη-
θήσονται ἐν τοῖς ἐκείνων κλήροις.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ ἐσόμενοι, Φη-
σὶν, ἕτεροι παῖδες σε ταῖς ἐπωνύμοις Φυ-
λαῖς τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ταχθήσονται
ἐν τῇ κληροδοσίᾳ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν
ἀδελφῶν αὐτῶν. κληθήσονται ἐν τοῖς
ἐκείνων κλήροις, τῆς ἐξ ἑξῆς αὐτοὶ
Φυλαῖς ἰδίας, ἀλλ' εἰς τὰς Φυλαῖς Ἐφραὶμ
καὶ Μανασσῆ ἀνενεχθήσονται.

6. Ἐγὼ δὲ ἠνίκα ἠρχόμενος ἐκ Με-
σοποταμίας τῆς Συρίας, ἀπέθανε

Α Ραχὴλ ἡ μήτηρ ἐν γῆ Χαναάν, ἐγ-
γίζοντός μου κατὰ τὸν ἵπποδρομον Γα-
βραθὰ τῆς γῆς, τῆ ἐλθεῖν εἰς Ἐφρα-
θά. καὶ κατὰρξα αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ
τῆ ἵπποδρομῆς. αὐτὴ ἐστὶ Βηθλεέμ.

7. Ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ τῆς ἡδὲ Ἰω-
σήφ, εἶπε, τίνας σοὶ ἔτοι;

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Δόξει ἐναντὶον εἶνα
Β τῷ, ἰδὼν [δὲ Ἰσραὴλ τῆς ἡδὲ Ἰωσήφ, τὸ]
οἱ ὀφθαλμοὶ Ἰσραὴλ ἐβαρυνώθησαν [ἀπὸ
τῆ γῆρας.] εἰ μήπε ἐκ ἐστὶ ταυτὸν τῷ τῆς
ὀφθαλμῶν μὴ διώαδα βλέπειν, τὸ ἰδεῖν
τὸν Ἰσραὴλ. [τὸ ἀέριμα τῆ Ἰωσήφ,] τῆ
Θεῷ δάξαντος αὐτῷ τὰ γνησόμενα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰδὼν δὲ Ἰσραὴλ
τῆς ἡδὲ Ἰωσήφ. δῆλον ὡς διὰ τῶν ἄλλων
αἰδήσεων. διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἠγερν δια-
νοία προφητικῆ.

8. Εἶπε δὲ Ἰωσήφ τῷ πατρὶ αὐ-
τῶν, οἱ υἱοὶ μου εἰσὶν, ἡδὲ ἔδωκέ μοι ὁ
Θεὸς ἐνταῦθα. καὶ εἶπεν Ἰακώβ,
προσάγαγέ μοι αὐτῆς, ἵνα εὐλογῆ-
σω αὐτῆς.

9. Οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ Ἰσραὴλ ἐβα-
ρυνώθησαν ἀπὸ τῆ γῆρας, καὶ ἐκ ἡδύ-
ναντο βλέπειν, καὶ ἠγγισεν αὐτῆς
πρὸς αὐτόν. καὶ ἐφίλησεν αὐτῆς, ἡ
περιέλαβεν αὐτῆς.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν γένοιτο καὶ
μάλα σαφῆς, Φίλημα μὲν ἀγάπης, ἐνω-
σεως δὲ περιλήψις, ἡτοι περιπλοκή. τοι-
γάρτοι καὶ ὁ σοφώτατος Παῦλος ἐπισέ-
λει, λέγων τοῖς εἰς Χριστὸν πισθῶσασιν,
ὅτε μὲν, νυνὶ δὲ οἱ ποτὲ ὄντες μακρῶν, Ἐφεσ. 2. 1
ἐγκνήθητε ἐγγύς, προσκομίζοντες δηλο-
νὸτι τῆ ἡδὲ. ὅτε δὲ αὐ, νυνὶ δὲ γινόντες Γαλ. 4. 8
Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωθῶντες ὑπὸ Θεῷ.
ἐποπτείας γὰρ ἄξιοι. καὶ ἐπιγινώσκει μόνος
ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τῆς πνευματικῶν ἔχον-
τας οἰκειότητα πρὸς τὸν υἱόν, καὶ τὴν διὰ
τῆ πνεύματος ἀναγέννησιν ὑπ' αὐτῶ τῆς
δι' αὐτῶ (1) πλητήσαντας.

10. Καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰω-
σήφ, ἰδὲ τῆ πρὸσώπασα ἐκ ἐσερή-
θην, καὶ ἰδὲ ἔδειξέ μοι ὁ Θεὸς καὶ τὸ
ἀέριμα σε.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅσον μὲν γὰρ ἦκεν εἰς
Ἰσραὴλ, ὁ πατὴρ ἐσερήθην τῆ ἡδὲ. οἰη-
θέντες γὰρ, ὅτι καταχθήσεται ταῖς εἰς
ἄδὲ πύλαις, καὶ ὁμῶς τοῖς ἄλλοις κείσεται
νεκρὸς, θανάτῳ περιβεβλήκασι. ἀλλ'
ἐκ ἐνεδέχετο κρατῆσθαι θανάτῳ τὸν τῆς
ζωῆς ἀρχηγόν. ἐκὲν ἀνεβίω, καὶ πάλιν
αὐτόν ὁ πατὴρ τεθείαται, [καὶ τὸ ἐξ αὐ-
τῆ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ γένος, δῆλον δὲ ὅτι τῆς
Κκ 2

π15δύ-

(1) Ἐπ' αὐτῶν τε καὶ δι' αὐτῶν. ὡ Τόμ. 1. μερ. 1. σελ. 209.

1. Πέτρ. 2. 9. πισύσαντας, τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον, τὸ βα-
 ,, σίλειον ἱερατόδωμα, τὸν εἰς περιποίησιν
 λαόν. οἷς καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἐπιγάνυται,
 Ησ. 8. 18. λέγων, ἰδὲ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅμοι ἔδω-
 ,, κεν ὁ Θεός.]

ιβ. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτὰς Ἰωσήφ
 ἀπὸ τῶν γονάτων αὐτῶ, καὶ προ-
 σεκύνησαν αὐτῶ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ
 τὴν γῆν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰσδεδέγμεθα γὰρ εἰς
 προσκυνητὰς οἷτε πρῶτοι καὶ μετ' ἐκείνης
 λαοί, προσκομιζόντων ἡμᾶς, ἔ Μωσέως,
 ἔ Προφητῶν ἀργότερος γὰρ εἰς σωτηρίαν
 ὁ νόμος· ἀλλ' αὐτῆ τῆ ἡσ. δι' αὐτῆ γὰρ
 Ρωμ. 5. 2. τῷ προσαγωγῷ ἐχρήκαμεν.

ΚΚ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁρα καὶ τὰς
 παῖδας πῶς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐκ προοιμίων
 ἐπαίδυετῷ ὀφειλομένῳ τιμῷ ἀπονέμειν
 τῷ πρεσβύτῃ.

ιγ. Λαβῶν δὲ Ἰωσήφ τὰς δύο ἡδὲ
 αὐτῶ, τόν τε Ἐφραὶμ ἐν τῇ δεξιᾷ,
 ἐξ ἀρισερῶν δὲ Ἰσραὴλ, τὸν δὲ Μα-
 ναοσῆ ἐν τῇ ἀρισερᾷ, ἐκ δεξιῶν δὲ Ἰσ-
 ραὴλ, ἠγγίσειεν αὐτὰς αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἦν σκοπὸς τῆς ἐξ ἐθ-
 νῶν ἀγγέλης προτάξαι τὸν Ἰσραὴλ. εἰς
 δεξιὸν γὰρ ἴσησι τὸν Μαναοσῆ τῆ πατρὸς
 Ἰωσήφ. ἐπειδὴ δὲ πέρα λόγῃ δεδουσεβή-
 κασιν εἰς αὐτὸν, προτετίμηκεν ὁ πατήρ
 τῆς αὐτοῦ χρόνῳ δούτερος, τῆτεσι τὰ ἔθνη,
 καὶ γεγόνασιν οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ
 πρῶτοι ἔσχατοι.

ιδ. Ἐκλείνας δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα
 τὴν δεξιάν, ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν κεφα-
 λὴν Ἐφραὶμ, ἔτος δὲ ἦν ὁ νεώτερος,
 καὶ τὴν ἀρισερᾷ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 Μαναοσῆ, ἐναλλάξ τὰς χεῖρας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὁ Ἐφραὶμ τίθεται πρῶ-
 τος τῆ Μαναοσῆ· αὐτῆ γὰρ ἀνέστη ἡ βα-
 σιλία ἐπὶ τὰς δέκα φυλάς· καὶ αὐτὸς
 ἔλαβε τὰ Σίκιμα, ἃ ἐπηγγείλατο ὁ Ἰα-
 κώβ τῷ Ἰωσήφ ὡς ὄφρα δὴ τὸν Ἐ-
 φραὶμ ἔχοντα τὰς δύο δεξιάς τῆ πατρὸς
 καὶ τῆ παππῆ, ἐπιστημόνως ἀντιτρέψας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτι παρηκολέθειεν οἱ
 Προφῆται νοῦντες περὶ ὧν ἐπροφήτουν.
 ἀμέλει μετὰ ταῦτα τῶν δέκα φυλῶν ἐξῆρ-
 χεν ἡ τῆ Ἐφραὶμ φυλὴ. ἐξ αὐτῆ γὰρ ὁ
 μακάριος Ἰησοῦς ὁ τῆ Ναυῆ, ἀληθινὸς τύ-
 πος ὧν τῆ Χριστῆ, κατήγετο αὐ τοῖς Ἀριθ-
 μοῖς. διὸ καὶ τῆ Ἰωσήφ ἡ ὄβλογια ἐπ'
 αὐτὸν ἀναφέρεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προφητικῶς δὲ προ-
 τέταχε τῆ Μαναοσῆ τὸν Ἐφραὶμ. καὶ γὰρ
 τῆ Ἰωσήφ, ὡς πρωτοτόκῳ τῷ Μαναοσῆ,
 τὰ πρεσβεῖα φυλάξαντος, καὶ κατὰ τὰ
 ξιν ἐκάτερον σῆσαντος, ἐναλλάξας ὁ πα-
 τριάρχης τὰς χεῖρας, ἐπιτέθεικε τῷ νέω-

A τέρῳ τῷ δεξιῶν, τῷ δὴν ὄβλονον δὲ τῷ
 πρεσβυτέρῳ. εἶτα νομίσας ὁ Ἰωσήφ ἐξ
 ἀγνοίας τῆτο δεδρακέναι τὸν πατέρα, καὶ
 τοπάσας τῆ πατῆρος εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν
 ,, τῷ αἰτίαν, καὶ εἰρηκῶς, ἐχ' ἔτω πάτερ·
 ,, ἔτος γὰρ ἐσιν ὁ πρεσβύτερος ἠκασσι, οἶδα
 ,, τέκνον, οἶδα καὶ ἔτος ὑψωθήσεται, ἀλλ'
 ,, ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ ὁ νεώτερος μείζων αὐτῆ
 ἔσαι. ἐπιστημαντέον δὲ, ὅτι πανταχῆ τῶν
 πρωτοτόκων οἱ μετ' αὐτὰς προτιμῶνται.

B καὶ γὰρ τῆ Καὶν προεκρίθη ὁ Ἄβελ, καὶ
 ,, τῆ Ἰάφεθ ὁ Σῆμ δούτερος ὧν· ἀδελφῷ Γεν. 10. 12.
 ,, γὰρ φησὶν Ἰάφεθ τῆ μείζονος· καὶ τῆ Ἰσ-
 μαὴλ ὁ Ἰσαὰκ, καὶ τῆ Ἡσαῦ ὁ Ἰακώβ, καὶ
 τῆ Ρεβὶμ καὶ Ἰδὰκ ὁ Ἰωσήφ, καὶ τῆ Μα-
 ναοσῆ ὁ Ἐφραὶμ. τῆτο καὶ αὐ τοῖς μετὰ
 ταῦτα εὔροι τις ἄν. καὶ γὰρ τῆ Ἀαρῶν
 ὁ Μωϋσῆς προετάχθη, καὶ Δαβὶδ νεώτα-
 τος ὧν τῶν ἐπὶ τὰ ἀδελφῶν. ὁ μέντοι πα-
 ,, τριάρχης Ἰακώβ ἐδίδαξε [διὰ τῆς προφ-
 Γ,, ρήσεως τῆς ταφῆς] τῷ αἰτίαν. ἰδὲ γὰρ
 ,, φησὶν ἐγὼ ἀποθνήσκω, καὶ ἔσαι ὁ Θεός
 ,, μετ' ὑμῶν, καὶ ἀποσρέψει ὑμᾶς ὁ Θεός
 ,, εἰς τῷ γῆν τῶν πατέρων ἡμῶν.

ΚΚ ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἡ ὄβλογια τῆ πα-
 τριάρχης, ὡς τοῖς ἡέσι τῆ Ἰωσήφ ἐπὸ βεξά-
 μνος ἔδωκεν, ἐκ εἰς ἐκείνης μόνον πεπλή-
 ρωτο, ἀλλὰ καὶ τύπος μείζονων πραγμά-
 των γεγαθήται. ἡ γὰρ εἰς ἀλλαγὴ τῶν χει-
 ρῶν, τὸν σωτήριον προεδίηλ σαυρόν· καὶ
 Δ ἡ τῆ ἠτλωνος προσαγωγῆ, τὸν νέον ὑπὲρ
 δείκνυ λαόν, μονοναχι βοῶσα διὰ τῆ χη-
 ματος, ὅτε σαυρός εἰς ὄβλογιαν φανῆ, ὁ
 ἠτλων λαὸς μεγαλωθήσεται, καὶ ὁ τα-
 πεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

ιε. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰς, καὶ
 εἶπεν, ὁ Θεός, ὃ εὐηρέσησαν οἱ πα-
 τέρους με ἐνώπιον αὐτῆ, Ἀβραὰμ καὶ
 Ἰσαὰκ, ὁ Θεός ὁ τρέφων με ἐκ νεο-
 τητος ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΚ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Σκόπει ταπει-
 νοφροσύνῳ τῆ πατριάρχης, ὅρα ψυχρῷ
 Φιλοθεῶν, ἐκ ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὁ Θεός, ὃ
 ,, δὴ ἠρέσησα, ἀλλὰ τί; ὃ δὴ ἠρέσησαν οἱ πα-
 ,, τέρους με.

ις. Ὁ Ἄγγελος ὁ ῥυόμενός με ἐκ
 πάντων τῶν κακῶν εὐλογῆσαι τὰ παι-
 Z δια ταῦτα. καὶ ἐπικληθήσεται ἐν αὐ-
 τοῖς τὸ ὄνομά με, καὶ τὸ ὄνομα τῶν
 πατέρων με, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ·
 καὶ πληθυνθήσεται εἰς πλῆθος πολὺ
 ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΚ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Εἰρηκῶς, ὁ ῥυό-
 μνος με ἐκ πάντων τῶν κακῶν, ἔδειξε μὴ
 τῶν κλιδικῶν τινὰ Ἄγγέλων, ἀλλὰ τὸν
 λόγον εἶναι τῆ Θεῆ, ὃν τῷ πατρὶ σιωά-
 Η πλων ἠμχετο· δι' ἔ καὶ ἔς ἑάν θέλη ῥύεσθαι
 ὁ Θεός. τῆτον γὰρ καὶ μεγάλης βελῆς
 Ἄγγελον ὑπὸ πατρὸς εἰδῶς καλεσμενον,
 ἐκ ἄλλον, ἀλλ' ἡ αὐτὸν εἶναι τὸν ὄβλογεν-
 τα, καὶ ῥυόμενον ἐκ τῶν κακῶν, ἔλεγεν. ἔ
 γὰρ

Γαβ. 32. 25, 30. γὰρ αὐτὸς μὲν ἤξίς παρὰ τῷ Θεῷ ὑβλογοῦ-
δαί, τὰς δὲ ἐγγύους ἠθέλε παρὰ Ἀγγέ-
λα· ἀλλ' ὃν αὐτὸς παρεκάλε λέγων, ἔ μὴ-
» σε ἀποσείλω, ἐὰν μὴ με ὑβλογήσης· Θεὸς
» δὲ ἡ ἔτος, ὡς αὐτὸς φησιν· εἶδον Θεὸν
» πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· τῆτον ὑβλογή-
σαι καὶ τὰς ἡμέρας Ἰωσήφ ἦν χετο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐυλόγησε δὲ Ἰακώβ τὰ
μειράκια, Θεὸν ὀνομάζων τὸν τρέφοντα,
καὶ Ἀγγελὸν τὸν ῥυθμιζόντα αὐτὸν, τῷ Θεῷ
καὶ πατρὶ σωτῆράτων εἰς ἅπαντα τὸν γέν.
» ὅς διὰ Φωνῆς Προφητῶν, μεγάλης βελῆς
» Ἀγγελὸς ὀνομάζεται. ἔκκεν πᾶσα χάρις,
καὶ πάσης εἰς ἡμᾶς ὑβλογίας γίνοιτ' ἂν
» τρόπος ἔχ' ἐτέρως, πλὴν ὅτι δι' ἡμᾶς παρὰ
τῷ πατρὸς. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς Παῦλος,
» χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη, [Φησὶν], ἀπὸ Θεῶ
» πατρὸς [ἡμῶν, καὶ Κυρίου] Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι ἐν τῇ παλαιᾷ οἱ ἅγιοι,
Ἀγγέλους εἶχον σωόντας αὐτοῖς· ἐν δὲ
τῇ νέᾳ, πᾶς Χριστιανός.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἐσαί εἰς πλῆθος ἐθνῶν·
ὅτι ἡ ὑβλογία τῷ Ἰωσήφ ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν τῷ
Ναυῆ ἀναφέρεται.

ιζ. Ἰδὼν δὲ Ἰωσήφ, ὅτι ἐπέβαλεν
ὁ πατὴρ τὴν δεξιὰν αὐτῷ ἐπὶ τὴν κε-
φαλήν Ἐφραΐμ; βαρὺ αὐτῷ κατε-
φάνη· καὶ ἀντελάβετο Ἰωσήφ τῆς
χειρὸς τῷ πατρὸς αὐτῷ, ἀφελὲν αὐ-
τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς Ἐφραΐμ ἐπὶ
» τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ. Εἶπε δὲ Ἰω-
» σήφ τῷ πατρὶ αὐτῷ, ἔχ' ἔγω πάτερ·
ἔτος γὰρ ὁ πρωτότοκος· θές τὴν δε-
ξιά σου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῷ.

ιθ. Καὶ ἔκ' ἠθέλησεν, ἀλλ' εἶπεν,
οἶδα τέκνον, οἶδα. καὶ ἔτος ἔσαί εἰς
λαὸν, καὶ ἔτος ὑψωθήσεται· ἀλλ' ὁ
ἀδελφὸς αὐτῷ ὁ νεώτερος μείζων αὐ-
τῷ ἔσαι, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῷ εἰς πλῆ-
θος ἐθνῶν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀρχαί γε μὴν ὁ Θε-
σπέσιος Ἰωσήφ, κατόπιον ὡσπερ τῷ νέῳ τι-
θέμενον ἰδὼν τὸν πρωτότοκον. εἶτα τῷ
μυσηρίσ τῷ δυνάμειν διεσάφησαν ὁ πατὴρ
» λέγων, καὶ ἔτος εἰς λαὸν ἔσαι, καὶ τὰ ἐξῆς.

κ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτῷ ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, ἐν ὑμῖν εὐλο-
γηθήσεται πᾶς Ἰσραὴλ, λέγοντες,
ποιήσατε ὁ Θεὸς ὡς Ἐφραΐμ καὶ Μα-
νασῆ. καὶ ἔθηκε τὸν Ἐφραΐμ ἔμπροσ-
θεν τῷ Μανασσῆ ἐν τῇ εὐλογίᾳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅσον μὲν γὰρ ἦκεν εἰς
τὸ δοκεῖν τῷ Χριστῷ, ἔκ' ἂν πέπλωκε τῆς
οἰκείας δόξης ὁ Ἰσραὴλ. καὶ γὰρ ἔφασκεν
» εἰς ἀργῶς, ἔκ' ἀπεσάλλω, εἰ μὴ εἰς τὰ πρό-
» βατα τὰ ἀπολωλότα, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπει-
» δὴ δὲ πεπώρωται κατὰ τὸ γεγραμμένον,

Α καὶ τῷ τῷ καλῆντος εἰς σωτηρίαν περι-
βούζων κλήσιν, ἀπομεμνῆκεν ἀπειθῆς,
τέθειται πρὸς ὑβόνυμον, τὸ μείον ἔχων
ἐν δόξῃ. καὶ ὑβλογεῖται μὲν καὶ ὑψῆται
καὶ αὐτὸς ἐν γὰρ τῷ σεσωσμένῳ μέρει· καὶ
» τῷ ἐστὶ τὸ κατάλειμμα, κατὰ τῷ τῷ Κριτ. 5. 19.
Προφήτης Φανυλῷ· ὑπερκείσεται δὲ λίαν ὁ
ἐξ ἐθνῶν, καὶ εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν κα-
τόρωθῆ μᾶλλον ἢ περὶ ὁ Ἰσραὴλ τῇ τῶν
πισθόσαντων ἀμετρήτῳ πληθύνει ποικίλος
Β τῷ ὑπεροχῷ. μὴ μόντοι καὶ Ἰση χάρι-
τι κατεσέμεθα πρὸς ἀγιασμόν οἷτε ἐξ
Ἰσραὴλ καὶ μόντοι καὶ οἱ ἐξ ἐθνῶν πισθ-
σαντες, καὶ ἐν Χριστῷ δεδικαιωμένοι.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εὐκαίρως χρῆσθ
τῷ ῥητῷ, περὶ τῷ ἐν προσδοκίᾳ ἔμπροσθεν
ἔσαναι τὸν τιμιώτερον.

κα. Εἶπε δὲ Ἰσραὴλ τῷ Ἰωσήφ,
ἰδὼ ἐγὼ ἀποθνήσκω· καὶ ἔσαί ὁ Θεὸς
μεθ' ὑμῶν, καὶ ἀποσρέψει ὑμᾶς εἰς
τὴν γῆν τῶν πατέρων ὑμῶν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ τὰς
ἡμέρας ὑβλόγησε, καὶ τὰ μέλλοντα προορῶν,
προέθηκε τὸν νεώτερον τῷ πρεσβυτέρῳ,
βελόμενος πᾶσαι τὸν Ἰωσήφ, ὅτι ἔχ' ἀ-
πλῶς, εἰδὲ εἰκὴ τῷ πεποίηκεν, ἀλλὰ προ-
φητῶν τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, προλέγει
Δ αὐτῷ καὶ τῷ οἰκείαν τελουτῷ, καὶ ὅτι
ἐπανήξουσιν ἐκ τῆς ἀλλοτριᾶς εἰς τῷ Χα-
ναϊν, εἰς τῷ γλῶ τῶν πατέρων αὐτῶν,
καὶ χρῆσθς αὐτοῖς ἐλπίδας ὑποτείνει, ὡσε
τῇ προσδοκίᾳ κεφίζεσθαι.

κβ. Ἐγὼ δὲ δίδωμί σοι Σίκιμα
ἐξαίρετον ὑπὲρ τῷ ἀδελφῷ σου, ἦν
ἔλαβον ἐκ χειρὸς Ἀμορραίων ἐν μα-
χαίρᾳ μου καὶ τόξῳ.

Ε » ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξαίρετον ὑπὲρ τῷ ἀδελ-
φῷ σου. μερίδα πλείονα, ἥτις καὶ αὐτῷ
ὡς πρωτοτόκῳ δέδοται.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ σωθήσεται Ἰακώβ τῷ
ἔργῳ τῷ Λυβὶ καὶ Συμεων· ὁμοῦ δὲ γινώ-
σκον, αὐτῷ μὲν, ὅτι τῶν ἡμῶν αὐτῷ μὲν. τὰ
δὲ τῶν ἡμῶν, τῷ πατρὸς. διὸ καὶ τῶν Σι-
κιμιτῶν τῷ ἀναίρεσιν ἑαυτῷ ἐπιγράφει.
Ζ τινὲς δὲ φασιν, ὅτι μετὰ τῷ ἀναίρεσιν
αὐτῶν προσεδόκα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν περιού-
κων ἀναίρεθῆσθαι. ὁ δὲ Θεὸς ἔκασιν
αὐτοῖς καὶ φόβον εἰέβαλε τῷ μὴ ἐπιδιῶ-
ξαι. ἔκκεν καλῶς τῇ τῷ Θεῷ βοηθείᾳ ἐπι-
γράφει τῷ τῶν Σικιμιτῶν ἀναίρεσιν· καὶ
τῷ κατὰχρῆσιν, τόξον αὐτῷ καλεῖ καὶ
μάχαιραν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν Ἰωσήφ
λαμβάνει τὰ Σίκιμα κατ' ἐξαίρετον, ὁ δὲ
Χριστὸς ἵνα δείξῃ ὅτι αὐτῷ ἐστὶ πάντα, αὐ-
τοῖς ἐλθῶν διαμερίζει ταῦτα τοῖς πισθῶς
» ἔθνεσιν, ὡς ὁ ψαλμὸς περὶ Φησὶν· ὑψωθή- Ψαλ. 59. 6.
» σωμα καὶ διαμεριῶ Σίκιμα, καὶ τῷ κοι-
» λάδα τῶν σκλιῶν διαμετρήσω, ὡς ἰδίαν
» Kk 3 δηλονό-

δηλονότι, καὶ ὡς κληρονόμος πάντων. ἡ γὰρ κληρονομία αὐτῆ πάντα τὰ ἔδνη, καὶ κατάχεσις αὐτῆ τὰ πέρατα τῆς γῆς. ὅθεν μετὰ ταῦτα Φησὶν ὁ Δα-
 Ψαλ. 77. 67, βιδ εἰ τῷ ὡς Ψαλμῷ, ἀπόσατο τὸ σκλιώ-
 68. „ μα Ἰωσήφ, καὶ τῷ Φυλῷ Ἐφραὶμ ἐκ

A, ἐξελέξατο. καὶ ἐξελέξατο τῷ Φυλῷ Ἰσ-
 „ δα, τὸ ὄρος Σιών.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Σίκιμα τὸ ἐξαίρε-
 τον χωρίον τῷ Ἰωσήφ παρὰ τῆ Ἰακώβ δε-
 δομένου, τύπος τῆς διαθήκης τῆς μόνω δο-
 κῆσης τῷ Ἰσραὴλ δεδωρηθῆαι.

Κ Ε Φ. ΜΘ.

α. κάλεσε δὲ Ἰακώβ τὰς υἱὰς
 αὐτῆ, καὶ εἶπε, συναχ-
 θητε, ἵνα ἀναγγελῶ ὑ-
 μῖν, τὴ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων
 β. τῶν ἡμερῶν. Ἀθροίσθητε, καὶ ἀκή-
 σατε υἱοὶ Ἰακώβ, ἀκήσατε Ἰσραὴλ
 τῆ πατρὸς ὑμῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ οἱ κατὰ σάρ-
 κα πατέρες τελευτῶν μέλλοντες, τὸν ἴδιον
 τοῖς παισὶ παραπέμπασιν κληρὸν· καὶ οἱ
 πνευματικοὶ πολλῷ μᾶλλον ἀπὸ κόσμου με-
 θίστασαι μέλλοντες, τὸ δοθῆν αὐτοῖς ἀγα-
 θὸν ἐκ Θεοῦ τοῖς παισὶ παραπέμπασιν διὰ
 τῆς εἰς αὐτὸς ὁμιλίας. ἔτι οὖν ὁ Ἰσαὰκ
 γηράσας, ἠθέλησεν ὁμιλοῦν τὸν Ἡσαῦ,
 ὁ Ἰακώβ τὰς ἐκγόνους τὰς ἐξ Ἰωσήφ προ-
 σαχθέντας αὐτῷ. νῦν δὲ περὶ πάντων
 τῶν παίδων πρόλαβε τὰ ἀποβησόμενα.
 καὶ ἐκ ὁμιλίας καλεῖ τὰς προφητείας τὸ
 γράμμα, ἐπειδήτινες τῶν Φυλῶν ἐπετι-
 μήθησαν μᾶλλον ἢ περὶ ὁμιλήθησαν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπαγγέλλεται μὲν
 ὁ Θεωπέσιος Ἰακώβ προαγορεύειν τοῖς τέ-
 κνοις τὰ ἐσχάτοις· ποιεῖται γὰρ μὲν τῶν
 παρωχηκότων τῷ μνήμῳ, καὶ πλημμέ-
 λειαν ἀναμετροῖ, πρώτῳ μὲν τῷ τῆ Ρε-
 βαίμ, ἄτα γείτονα ὄντες καὶ μετ' ἐκείνῳ,
 τῷ Συμεὼν καὶ Λούβι. εἶτα τὸ Φάναγ
 θάρρων, ὡς ὁμιλίας τισὶν ἔσαι τρόπος,
 ἢ τῶν ἤδη προεπιλασμένων ἀνάμνησις, καὶ
 ἐκ ἀν νοῦτο ψυδδοεπῆς, καὶ τῆ καθήκον-
 τος ἐξώκαλε νῆ; βαθὺς ἐν ἄρα, καὶ ἔ-
 λίαν ἐκκείμενος τοῖς ἐλεῖν ἐθέλῃσιν ὁ ἐπὶ
 τῷ δε λόγος. Καὶ μετ' ἄλλα. Ἄθροι δὲ ὅπως,
 οἷς μὲν ἀπὸ τῶν ἤδη γεγεννημένων τὰ ἐν
 ὑσέροις ἐσομένα ζωγραφεῖ, ἑτέροις δὲ αὐ-
 τῷ τῶν ὀνομάτων ἀφήγησιν, ἢτοι τῷ
 ἐρμωείαν, μλύουσιν ὡπερ τινα ποιεῖται
 τῶν ἐσομένων, καὶ σαφῆ προανάδειξιν.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τὰ μέλλοντα λέγειν
 ὁ Ἰακώβ ὑποχόμενος, καὶ τὰ φθάσαντα
 τοῖς υἱοῖς ἐξηγούμενος, ἔ κατόπιν ἐπαγγελ-
 λίας ἐβάδισεν, ἀλλὰ Θεὸς δακτύλῳ ἐψηλα-
 φήθη τῷ αἰδήσιν, καὶ σιγῶν ἐπετάγη
 συμφέρσαν. προδέμενος γὰρ εἰπεῖν αὐ-
 τοῖς τῷ ἐξ αὐτῶν ἐσομένῳ τῆς θείας οἰ-

κονομίας σάρκωσιν, λήθῃ τῶν βελούθεν-
 των ὑπέμεναι, ἀμείψας τοῖς παρελθῆσι
 τὰ μήπω γινόμενα. σὺ μὲν γὰρ, Φησὶν,
 ἀξίαν γνώμῳ τῆ τοσῆτε μυστηρίῳ κλησά-
 μενος, εἰκότως ἐπισύβῃσιν αὐτῆ καὶ τῷ
 εἰδήσιν· οἱ δὲ, ἔ κατάλληλον ἔξασιν τῷ πα-
 τρὶ τῷ ὀσέβειαν.

Γ γ. Ρεβίμ πρωτότοκός μου, σὺ
 ἰχὺς μου, ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς
 Φέρεσαι, καὶ σκληρὸς ἀνθάδης.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. Ρεβίμ πρωτότοκός-
 μου, σὺ ἰχὺς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου,
 σκληρὸς Φέρεσαι, σκληρὸς καὶ ἀνθάδης·
 ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.

Δ ΑΚΥΛΑΣ. Ρεβίμ πρωτότοκός μου, σὺ
 ἰχὺς μου, καὶ κεφάλαιον λύπης μου, πε-
 ρισὸς ἀρσῆ, (1) καὶ περισὸς κρατεῖ,
 ἐδάμβυσας ὡς ὕδωρ μὴ περισυβύσας.

ΣΤΜΜΑΧΟΣ. Ρεβίμ πρωτότοκός μου,
 καὶ ἀρχὴ ὀδύνης, περιστὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ
 περιστῆ ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, ἐκ ἔση πε-
 ρισότερος.

Ε ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ὁ Σύρος ἔχει, Ρεβίμ
 „ πρωτότοκός μου, ἢ δυνάμεις μου, καὶ ἢ ἀρ-
 „ χὴ τῆς ἰχθύος· ἐπλανηθῆς ὡς ὕδωρ, μὴ
 „ παραμείνης, ἀντὶ τῆ μὴ ζήσης, εἰ τῆς ἀκα-
 „ λασίας ὁ Φόνος χεῖρον.

Ζ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ρεβίμ πρωτότοκός μου,
 „ καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, τετῆσιν ὁ πρώτος
 „ ἐξ ἐμῆ γεννηθείς, καὶ ἐν ᾧ πρώτῳ τεχ-
 „ θῆτι τὸ ἰχυρὸν καὶ τὸ ἀκατάλυτον ἔχον,
 „ τῆ διαδοχῆ πρὸς τὸ Φθαρτὸν καὶ ἀάδης
 „ τῆς Φύσεως ἀνταγωνισάμενος· σκληρὸς
 „ Φέρεσαι, καὶ σκληρὸς ἀνθάδης.

Ζ ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ὁ πρῶτος λαὸς ὁ ἐκ
 περιτομῆς ἰχὺς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου,
 καθὼς ὑπέχετο ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ τῷ
 ἐπαγγελίαν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆ. σκλη-
 „ ρὸς δὲ Φέρεσαι, ἐπειδὴ παρεσκληρώθη
 „ ὁ λαὸς πρὸς τῷ ὑπακοῦν τῆ Θεοῦ. καὶ
 „ σκληρὸς ἀνθάδης, ὅτι ἔ μόνον σκληρὸς
 „ πρὸς τῷ ὑπακοῦν τῆ Θεοῦ, ἀλλ' ὅτι καὶ
 „ ἀνθάδης ἐγένετο πρὸς τὸ χεῖρας ἐπιβα-
 „ λῆν τῷ Κυρίῳ.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ἐν μὲν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν Φρανκε. τῆς Γραφ. ἐκδόσ. περισὸς ἀρσῆ, καὶ περισὸς κρατεῖ,
 ὡσαύτως καὶ παρὰ Ἰππολύτῳ. ὁ δὲ Προκόπιος Φησιν, (ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.) ὁ δὲ Ἀκύλας, ἀπὸ τῆ
 σκληρὸς ἀνθάδης, ἔτι ἐξέδωκε· περιστὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περιστῆ κρατῆσαι ὑπερζέσας· ὡς ὕδωρ ἐκ
 ἔση περισότερος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ γὰρ τῷ πρωτοτόκῳ καὶ ἐξ Αἰγύπτου λαῶ πολλῆς ἰσχύος ἐπίδειξις γέγονε παρὰ Θεοῦ. ἐκολάζετο δὲ κατὰ πλείους τρόπους τῶν Αἰγυπτίων ἢ χώρα. (1) ἄλλος δὲ φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Παραλειπομένων, ὅτι τὰ πρωτοτόκια τῶν Ρουβὶμ ἐδόθη τῷ Ἰωσήφ.

1. Παραλ. 5. 1.

” ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄλλ’ ὡς σκληρὸς φέρεταί, καὶ σκληρὸς ἀνδράδης, τρεῖςιν ἀμεταποίητος, ἀκαμπῆς καὶ ἀγριος, ἐπελθυσικός. ὁρμητὶα γὰρ Ἰσραῖοι κατὰ τὸ ἀληθές, καὶ πολὺ λίαν ἐξλιώιοι. διὸ καὶ ἀκκασι, σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ.

Πραξ. 7. 51.

δ. Ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.

ΑΔΗΛΟΥ. Δῆλον, ὅτι τὸν πατέρα, μιγὰς τῇ αὐτῆ παλακῇ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῷ Ρουβὶμ ἀνδράδειαν ἐπιμέμφεται καὶ θρασύτητα, καὶ τὴν εἰς τὴν πατρῴαν οὐνίαν παρουσίαν. ἔδῃ χάριν ὀλίγας αὐτῆ γεγονήσασιν τὰς ἀπογόνους προλέγει. τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης, ἀντὶ τῆ, μὴ πληθυσθείης εἰς πολυγονίαν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Πάντες οἱ ἀδελφοὶ, πλὴν τῶν Ρουβὶμ, μικρὰ μὲν ἀνελόντες τὸν Ἰωσήφ, φιλανθρώπως δὲ ἀποδεχόμενοι, πῶς ἔδεχονταί τινι κατάραν; Τῆτο πρόρρησίς ἐστι μᾶλλον ἐν κατάραν χηματι. ἀλλ’ ἐὰν πρόρρησις, πῶς ἐκ ἐκβαίνει τὸ ἔργον; ζῆ γὰρ ἡ φυλὴ Ρουβὶμ, καὶ κληρονομαί τινι γινώ πρώτη τῶν ἄλλων φυλῶν. Ἰσως ἔν, ἐπειδὴ Μωϋσῆς καὶ αὐτὸς περὶ τὴν τελούτῳ προλέγων περὶ τῶν φυλῶν, ζήτω, φησὶ, Ρουβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέτω, ἀντὶ τῆ μὴ ὑποκάτω τῇ κατάραν τῆ πατρὸς τῇ λεγέσῃ, μὴ ζήσῃ. ἔδει μὲν γὰρ τὸν πατέρα ἀδικηθέντα εἰς κοίτῳ, καταράσασιν τῷ παιδί, φοβόντα τὰς ἐξέτης. ἔδει δὲ τὸν Μωσῆα τὸν παρανόμος κοίτης ἐνεκεν καταραθέντα, τῆς κατάραν ἀπαλλάξαι διὰ τὴν εἰς τὸν Ἰωσήφ φειδώ. ἀλλ’ ἐρεῖ τις, εἰ ἡ κατάραν τῶν Ἰακώβ ἔπροχωρεῖ κατὰ τῶν Ρουβὶμ, πῶς λέγει, σὺ ἀχθῆτε ἵνα ἀπαγγείλω ὑμῖν τὴ ἀπαντήσεται ὑμῖν; τῆτο γὰρ ψῦδοπροφήτης μᾶλλον ἐστίν. ἀλλ’ ἐρῶμεν τῷ ταῦτα λέγοντι, ὅτι καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς, τρεῖς ἔτι ἡμέρας, λέγων, καὶ Νινευὴ κατασραφήσεται, διὰ τῆς κατάραν ἠπάλησε μετανοίας ἀνακαλεῖται τὴν ἀπόφασιν, ὡς καὶ διὰ Μωϋσέως τὴν τῶν Ἰακώβ κατὰ τῶν Ρουβὶμ κατάραν.

Δόβτ. 33. 6.

Ἰων. 3. 4.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Τρεῖς μὴ ἀναβῆς ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκαρθῆς, ἢ ὑψωθῆς. ὁ δὲ Μωσῆς ἐναντιῶται τῷ Ἰακώβ, λύων τὴν κατάραν. ἔ γὰρ ἔδει ἀπὸ πρώτης κατάραν ἀρξάσασιν ἔπειτα ὡς ὕδωρ, ζήτω Ρουβὶμ. μνημονύεται δὲ, ὅτι καὶ τὸν Ἰωσήφ ἐκ

Δόβτ. 33. 6.

τῶν χειρῶν τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ ἐζήτει ῥύσασθαι.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἐξύβρισας ἀκαδέτως, ἀντὶ τῆ ἀλογίως, καὶ θερμότερον τῆ δέοντος πρὸς πράξιν παράνομον ὁρμησας, ἐξήμαρτες. βέλεται δὲ εἰπᾶν τὴν γονομῆν ἀδέσμως κοίτῳ πρὸς Βάβυλιν. τῆ μῆντοι μέλλοντος ἐπάγειν, σιωετώτατα λίαν αὐτῆ προτάτῃ τὸ, ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης· πρὸ τῆς κατηγορίας καὶ τῶν ἐλέγχων ἐξαρχάσων ὡσπερ αὐτὸν τῆς ὀφειλέσης, ὅσον ἐπὶ τῷ τῆ πλημμεληθέντος τολμήματι, δικαίως ἐπαχθῆναι κολάσεως. διὰ γὰρ αὐτὸ τῆτο καὶ τὴν ἀρχὴν τῆ περὶ αὐτὸν λόγος τοιαύτῳ ἐποιήσατο κατασκοδασικῶ ἰκανῶς πρὸς τὸ τῆς παρρητήσεως εὐλογον. τὸ ἔν, ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης, τῆτό φησιν, ὅτι μὴ γινούτο σοι διὰ τὸ συμβάνσοι περὶ τὴν τῆ πατρός σου κοίτῳ ἐκ προπετείας πλημμέλημα, τῆς πρὸς ἐπίδοσιν τῆ γίνης ὀβλογίας ἀποπεσεῖν· μὴδὲ δοῖς ὑπὲρ τῆς δίκῃ, τὸ μὴ γενέσασιν πατῆρ, ἀποψυγῆς τῆ τῆς φύσεως ἐν σοὶ καὶ ἀποσβεδόντος πρὸς παιδοποιῆσιν θερμῆ, παραπλησίως ὕδατι χωριδάντι πυρός. ὡσε δηλονότι νινῶ ἐν ὀβλογίας εἶδει προλέγει τῆς φυλῆς τὴν ἐσομῆν ἐπίδοσιν. ἀξίον γε μὴ ἐκρινεν εἶναι συγγνώμης αὐτὸν, καὶ τῆ μὴ τῆς φυλαρχίας ἀποπεσεῖν, διὰ τὸ ἄλλωτε αὐτῷ σιωεδάσαι τινὰ τυχόν ἀρετῶν, καὶ μάλις διὰ τὸ μὴ σύμφησον γινόμενον τοῖς ἀδελφοῖς, ἐξαρχάσασιν θανάτου τὸν Ἰωσήφ.

Γ

Δ

Ε

Ζ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἰδίον ἐστὶ τῆ ὕδατος θερμαίνεσθαι τε, τῆ πυρός ὑποκαμίνης, καὶ ἀποτίθεσθαι τὴν θερμῶν ταχέως, τῆ πυρός ἀφαιρεθέντος, μὴ κατ’ ἐκᾶνο, φησὶν, ἀπόλλοιο, καὶ ἀφανιδείης εἰς τὸ παντελὲς τῷ θανάτῳ. τῆτο γὰρ λέγει, ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης. εἰ γὰρ καὶ τὸ ἀμάρτημά φησιν ἀξίον ἐστὶν ὀλεθρὸν σοι ἐπαγαγεῖν, ἀλλὰ μὴ ἔστω ἀπόλλοιο, μὴδὲ δίκῃ ὕδατος διαφθαρείης, τὴν ἐνῆσαν ἀπόθῆμνος θερμῶν, τῷ διαδοχῶν ἐκ σῆ μηδεμίαν γενέσασιν.

” ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἐξύβρισας, ἐπειδὴ διὰ τῆ Κυρίε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξύβρισαν ὁ λαὸς τὸν πατέρα. μὴ ἐκζέσης δὲ λέγει τὸ πνεῦμα παρακλητικῶς, ἵνα μὴ τέλεον ἐκζέσας ὑπερχυθῆ, ἐλπίδα δὲς αὐτῷ σωτηρίας. τὸ γὰρ ἐκζέσαν καὶ ἐκχυθῆ, ἀπώλετο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἐκζέον ὕδωρ ἄνω πεφύεται τῶν λεβήτων ὑπερχεόμενον, καὶ δοκεῖ πως εἶναι καὶ πολὺ. διὸ φησὶ, μὴ ἐκζέσης· ὅ ἐστι, μὴ ὑπεραρθῆς εἰς πλήθος. ὀβαρίθμητοι γὰρ ὡς πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων πληθῶν οἱ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ ἀνασσωσμένοι διὰ πίσεως τῆς ἐν Χριστῷ.

Η

Ἀνέβης

(1) Τὰ ἐξῆς ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔ κεῖται.

Ἄνεβης γὰρ ἐπὶ τὴν κοίτην τῆ πατρὸς σε· τότε ἐμίανας τὴν σωμα- νὴν, ἔ' ἀνέβης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κέκλωφε μὲν ἐν τὸν τῆ πατρὸς γάμον ὁ Ῥεβίμ· ἤλω τε ἐκ ἀσυμ- Φανῶς, δεδρακῶς ἂ μὴ θέμις, καὶ ὡς πο- νηρὸν τὸ πρᾶγμα καὶ αὐταῖς ταῖς ἐξ Ἰα- Γεν. 35. 21. κῶβ κατεδικάζετο ψήφοις. πονηρὸν γάρ- Φησιν ἐφ' ἄννη ἐνώπιον Ἰακῶβ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μεταπλάττοντες δὲ ὡπερ τῆς πλημμελείας τὸν τύπον ἐπὶ [τι] τῶν εὐοικόντων, τὴν τῆ πρωτοτόκῃ λαῶ, Φημὶ δὴ τῆ Ἰσραήλ, ἀμαρτίαν ὀφόμεθα. γυῖαιον γὰρ οἰάτι τὴν ἐξ Αἰγύπτου σωμα- γωγῶν προσηγάγετο ὁ Θεὸς διά τοι τῆς κατὰ νόμον νοητῆς κοινωνίας. προσίετο γὰρ καὶ ἡεῖς μὲν οἰκειότητος, ἐγκαρπύοντε ἔτω καὶ τέκνων ἐτίθει μητέρα, μονοεχὶ νυμφαγωγῆντος αὐτῷ τῆ πανσόφου Μωυ- σέως, καὶ τῆς σωμαθείας τὸν τρόπον με- σολαβέντων Ἀγγέλων. ἀλλ' ἡ πρὸς τῆτο παρὰ Θεῶ παρενεχθεῖσα σωμαγωγὴ τὸν τῆς γνησιότητος ἐλύπει νόμον, συναπλο- μενὴν τρόπον τινὰ τοῖς τῆ γεγαμηκότος ἰοῖς, καὶ ὑπ' αὐτοῖς προνοῦσα· καὶ καρ- ποφορῆσα μὲν ἐκ ἔτι τῷ διὰ νόμῃ σωμα- κηκότι, ὑποφέρῆσα δὲ μᾶλλον τὸν οἰκειὸν νῆν τοῖς ἐτέρων σπερματισμοῖς, νοητοῖς δὲ δηλονότι, καὶ τοῖς κατὰ μάθησιν λέ- γω. ἀτιμάζεσα γὰρ ὡς ἔωλον τὸ προσ- κείσθαι Θεῷ, πρὸς ἀντάματα καὶ διδασ- καλίας ἐτρέπετο. τινῶν μαθημάτων. τῶν γὰρ ἀνωθεν ἀλογήσασα, τὸ δοκεῖν ἀπλῶς ἐποιεῖτο νόμον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν ἐκπεπόρνευκε μὲν ἡ τῶν Ἰσδαίων σωμαγωγὴ, ἀλλ' ἦγε παρθεῖνος ἀγνήτε καὶ ἄμωμος ἡ σὺλα παν- τὸς καὶ ῥυτίδος ἀπηλαγμένη, τρετέσιν ἡ Ἐκκλησία, σεπτόν καὶ ἀδιαλώβητον τῷ Χριστῷ τὸν τῆς συζυγίας τρόπον διατη- ρησὶν ὑπὸ κρηεταί, λέγῃσα, ἀδελφιδός- μα ἐμοί, καὶ γὰρ αὐτῷ. ἐκῆν εἰς εἰκόνα τῆς τῶν Ἰσδαίων σωμαγωγῆς τὴν τῆ Ἰακῶβ παροίσωμεν παλλακίῳ, Φημὶ δὴ τὴν Βάλ- λαν, ἡ κεκοινώνηκεν ὁ Ῥεβίμ, τρετέσιν ὁ λαὸς ὁ πρωτότοκος. καθότι διερμηνέυε- ται μὲν ἡ Βάλλα, πεπαλαιωμένη· βε- βηλώσεως γε μὴν ἰός, ὁ Ῥεβίμ. πεπα- λαιώται δὲ ὡπερ, καὶ ἐρῥυτίδωται μὲν ἡ τῶν Ἰσδαίων σωμαγωγὴ· ἀντανέφου δὲ ὁ νέος καὶ ἐν πίσει λαός. καὶ ἐπ' αὐτῷ δὴ χαίρων ψαλλέτω Δαβὶδ, λαὸς ὁ κλιζόμε- νος αἰνέσει τὸν Κύριον. καινὴ γὰρ κλίσις ἔτος ἐν χριστῷ κατὰ τὰς Γραφὰς· βέβη- λος δὲ καὶ ῥυπῶν λαὸς νοοῖτ' ἂν πάλιν ὁ Ἰσραήλ, τὴν διὰ χριστῆ κάθαρσιν ἐκ εἰς- δεδεγμένος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀναβεβήκασιν τοῖνυν ἐπὶ κοίτῃ πατρὸς οἱ ἐξ Ἰσραήλ· παρω- θέμενοι μὲν τὸ τῷ νομοθέτῃ δοκεῖν, ὡς ἔωλον· τὰς ἰδίαις δὲ τοῖς παιδδομομοῖς εἰς-

κρίνοντες λόγους, καὶ ἀκαθαρσίας αὐτοῖς ἐνιαιότες σπέρματα.

» ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἄνεβης γὰρ ἐπὶ τῆς κοίτης τῆ πατρὸς σε. πρῶτον μὲν τὸ συμ- βᾶν λέγει, ὅτι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν μέλλει ὁ λαὸς ἐπιβελδοῦν τὴν κοίτην τῆ πατρὸς, τρετέσι τῇ νύμφῃ ἐκκλησία πρὸς τὸ βελεδοῦν αὐτῷ διαφθεῖραι. ὅπερ καὶ πράττει μέχρι καὶ τῆμερον, ἐπιβελδοῦν αὐτῇ διὰ τῶν βλασφημιῶν.

Β ε. Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ συνε- τέλεσαν ἀδικίαν ἐξ αἰρέσεως αὐτῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ Ἑβραῖος ἐσυμ- Φωνῆ τῷ ἑλληνικῷ, λέγων ἔτω· Συμεὼν καὶ Λοβὶ ἀδελφοὶ σκούη ὑβρεως, ἐν τῇ βε- λῇ αὐτῶν μὴ εἰσέλθῃ ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἐν τῷ λαῷ αὐτῶν μὴ χρονίσῃ ἡ δοξά μου. ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀνείλον ἀνδρας, καὶ ἐν τῇ βελῇ αὐτῶν καθείλον τείχη.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἐπειδήπερ ἐκ τῆ Συ- μεὼν Γραμματεῖς, ἐκ δὲ τῆ Λευὶ ἱερεῖς· Γραμματεῖς γὰρ καὶ ἱερεῖς σπετετέλεσαν ἀδικίαν ἐξ αἰρέσεως αὐτῶν· μίαν γνώμην ἔχοντες, ἀνείλον τὸν Κύριον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σπετετέλεσαν τοῖνυν ἀδικίαν Συμεὼν καὶ Λοβὶ, τρετέσι λαοῖτε καὶ ἱερεῖς ἐξ αἰρέσεως αὐτῶν. συμπεθω- νήκασιν γὰρ, καὶ σπεβῆσαν ἀλλήλοις εἰς τὴν κατὰ τῶν ἀγίων ἀδικίαν ὅ, τε Συ- μεὼν καὶ ὁ Λοβὶ. τὸ δὲ, ἐξ αἰρέσεως αὐ- τῶν, ἀντὶ τῆ, κατὰ σκέψιν, καὶ κατὰ ἐκ- λησιν. ἔ γὰρ ἐκ γε τῆ συμβεβηκότος αὐ- τοῖς ἀπλῶς τὰ δεινὰ τῶν πεπονθότων κα- τεχεδιάζετο, ἀλλ' ἐδὲ ἀπροβέβλυτα τὰ τολμήματα, καὶ τὸ ἔκτοπον θράσος· ἀλλ' ἐκ σπεδρίων αὐτῶν ἐπὶ τὸ δρᾶν ἦσαν τὰ παντὸς ἐπέκεινα κακῆ.

Ε ε. Εἰς βελὴν αὐτῶν μὴ ἔλθῃ ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἐπὶ τῇ σπασεί αὐτῶν μὴ ἐρεῖσαι τὰ ἥπατά μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆ, μὴ γνέοιτό μοι ἐπιθυμῆσαι τῶν τοῖστων. ἐκ τῆ ἥπατος γὰρ λέγῃσι τὸ ἐπιθυμητικὸν κινεῖσθαι. διὸ εἶπε, μὴ προσερείσῃ τὰ ἥπατά μου τοῖς τοῖστοις· ἀντὶ τῆ, μὴ γνέοιτό μοι πλη- σιάσαι καὶ ἐπισηριχθῆναι τῇ ἐπισάσει καὶ σωμαγωγῇ τῶν προειρημένων.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τῆτο λέγει ἐπὶ τῇ συ- νελοῦσα, ἡ ἔμελλον σπεέρχεσθαι ἐπὶ τὸν Κύριον. ὅτι δὲ ταύτῃ [τῷ] σπελέδωσιν λέγει, δηλόν ἐσιν ἡμῖν. ψάλλει γὰρ ὁ μα- κάριος Δαβὶδ, ἀρχοντες σπεήχθησαν κατὰ τῆ Κυρίε, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπὶ ταύ- τῃ δὲ τὴν σπελέδωσιν προηγόρθεσε τὸ πνεῦμα λέγον, μὴ ἐρεῖσαι τὰ ῥήματα- μα· (1) ῥύσασθαι βελομένον αὐτὰς ὡς, εἰ διωατόν, μὴ γνέσθαι δι' αὐτῶν τὸ μέλ- λον κακόν.

Ἔστι

(1) Τὰ ἥπατά μου. ἐν τοῖς ἐκδοδομ.

“Οτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκλει-
ναν ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ
αὐτῶν ἐνευροκόπησαν ταῦρον.

* ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἀπέκλειναν μὲν τὰς
ἀνθρώπους, ἐνευροκόπησαν δὲ ταῦρον. ὅτι
ταῦρον ἰχυρὸν τὸν Χριστὸν λέγει. ἐνευρο-
κόπησαν δὲ, ἐπειδὴ τῷ ξυλῷ πεπηγότες
αὐτὲς διέτρησαν τὰ νεύρα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. “Οτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν
[ἀπέκλειναν ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυ-
μίᾳ αὐτῶν] ἐνευροκόπησαν ταῦρον. [ἀπε-
κλίνασι μὲν γὰρ ἀγίους, ὡς ἔφω, ἀνοσίω
θυμῷ πρὸς ὁμότητά καὶ ἀπανθρωπίαν
εὐρατηγμένοι, ἀνλύτων δὲ καὶ ἀκατάσκε-
πτον ἐπιθυμίαν παντελῶς εἰς νῦν ἐλόντες
οἱ τάλαντες, ἐνευροκόπησαν ταῦρον, τῆς
Χριστὸν. καὶ τίς ἡ ἐπιθυμία, προλα-
βόντες εἰρήκαμιν. ἐπεγνώκότες μὲν γὰρ
ὅτι κληρονομίαν εἰν, ἐπεθύμησαν ἔχειν
τῷ κληρονομίαν αὐτῶν.] καὶ ὅρα τὸ λογισ-
τῶ ἐπιτήρησιν. ἀπέκλειναν μὲν γὰρ τὰς
ἀνθρώπους, ἐνευροκόπησαν δὲ τὸν ταῦρον.
θανάτῳ μὲν γὰρ περιβεβλήκασι τὰς ἀ-
γίους, καὶ μεμνήκασι νεκροὶ τὸν τῆς ἀνα-
στάσεως καιρὸν περιμένοντες. ἀλλ’ οἳ αὐτὸς
μόχθος νευροκόπησεν, ἠκλάσε μὲν εἰς
γῆν οἰοναίως ὁ Χριστός, ἐκὼν ὑπομένειν
τὸν τῆς σαρκὸς θάνατον, πλὴν ἔγενετο
τῷ θανάτῳ κατοχός, ἀλλ’ εἰ καὶ γέγονεν
ἐν νεκροῖς, ὡς ἀνθρώπος, ἀπομεμνήκα
ζῶν τῇ τῆς Θεότητος φύσει. ταῦρος δὲ ὁ
Χριστός. θωδίνες γὰρ ὅτι μάλις τὸ ζῶν
καὶ καθαρόν τε καὶ ἱερώτατον. Κύριος δὲ
τῶν διωκόμενων ὁ υἱός, ὃς ἔπεποίηκεν ἀμαρ-
τίαν, ἑαυτὸν δὲ μᾶλλον ἔδυσεν ὑπὲρ ἡμῶν
εἰς ὄσμὴν θωδίας τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ. ἀκκέ-
τωσαν τὸν οἶνον οἱ τὸν ἔτω σεπλὸν νευροκό-
πησαντες ταῦρον· ἐπικατάρρατος ὁ θυμὸς
αὐτῶν, ὅτι ἀνθάδης, καὶ ἡ μῆνις αὐτῶν,
ὅτι ἐσκληρύνθη. Καὶ μεθ’ ἕτερα: Ἀλλ’ ὅγε
τῶν Ἰσραηλίων δῆμος τετόλμηκεν εἰπεῖν νευ-
ροκόπων τὸν ταῦρον, αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐξέ-
χεαν τὸ αἷμα τῆτο. ἕτερον γὰρ οἶμα πα-
ρὰ τῆτο ἔστιν ἕτερον, τὸ ἀσωτέως εἰπεῖν
ἐπὶ Χριστῷ, τὸ αἷμα αὐτῶν ἐφ’ ἡμᾶς, καὶ
τὰ ἐξῆς:

ζ. Ἐπικατάρρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν
ὅτι ἀνθάδης, καὶ ἡ μῆνις αὐτῶν ὅτι
ἐσκληρύνθη. διαμεριῶ αὐτὲς ἐν Ἰα-
κώβ, καὶ διασπερῶ αὐτὲς ἐν Ἰσραήλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Νεμεῶσα δὲ καὶ τῷ
Συμεῶν καὶ τῷ Λοβί, τῶν Σικιμιτῶν τὸν
ἀδικὸν ὄλεθρον ὀδυρομένοις, καὶ εὐχεται
μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχειν εἰς τῷ παρανο-
μίαν ἐκείνῳ: ἐπαρᾶται μάλιστα ἐκ αὐτοῖς,
ἀλλὰ τοῖς πονηροῖς αὐτῶν πάθεισι, τῇ ὀρ-
γῇ καὶ τῇ μιλίῳ. ἐπιθυμίαν δὲ τῷ ὀργῶ
ἐκάλεσαν. ἐκ ταύτης γὰρ καὶ ἡ ὀργὴ τῷ
ἐτυμολογίαν ἔχει. ὀρεγεται γὰρ ὁ ὀργι-
ζόμενος ἀμύκαδα τὸν ἐχθρὸν. καὶ αὐτὴ
δὲ ἡ τιμωρία, προῖρησις ἴω. διαμεριῶ γὰρ
αὐτὲς, Φησὶν, ἐν Ἰακώβ, καὶ διασπερῶ

αὐτὲς ἐν Ἰσραήλ. ἀλλ’ ἡ τῆς Λοβί Φυλῆ διὰ
τῷ ἀκραν διεσάρη τιμῶ, ὡς ἐκάστη Φυ-
λῆ σωμαίναι Λοβίτας καὶ ἱερέας, καὶ τῷ
παρ’ αὐτῶν ὠφέλειαν καρπῶδα. ἐκ ἑλα-
βον γὰρ ἴδιον κληρὸν. ἀλλ’ ἐν ἐκάστη Φυλῆ
τινὲς αὐτοῖς ἀπαιεμήθησαν πόλεις. καὶ
τῆς προαείω γῆς ὠρισμένων πῆγεων ἀριθ-
μὸς. καὶ ἡ τῆς Συμεῶν δὲ Φυλῆ ἐκ ἔχε
κληρὸν κεχωρισμένον, ἀλλὰ κατὰ τῷ τῆ
πατριάρχου προῖρησιν μεταξὺ τῶν ἄλλων
διεσάρη Φυλῶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Τῷ μὲν Φυλῶ τῆς Λοβί,
λυτῶται Μωσῆς τῆς κατάρρας· ὁ δὲ Συ-
μεῶν κληρὸν ἐκ εἴληφεν, ἐν δὲ μέσῳ τῷ
Ἰσδα κατωκίθη.

* ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἀνεκαλείται Μω-
σῆς τῷ κατὰ τῆς Λοβί κατάρραν, μᾶλλον
καὶ εἰς ὀβλογίαν αὐτῷ ἀνατρέπει, διὰ τὸν
ὑπερον ὑπὲρ τῆς Θεῶ ζήλου τῆς Φυλῆς καὶ
τῆς Φινεῖ. τῷ μάλιστα κατὰ τῆς Συμεῶν ἐκ
ἀνεκαλέσατο. διὸ δὴ καὶ εἰς ἔργον ἐξέβη.
ὁ γὰρ Συμεῶν ἐκ εἴληφε μὲν ὡς αἱ λοιπαὶ
Φυλαὶ κληρονομίαν. ἐν γὰρ μέσῳ τῆς Ἰσ-
δα κατοικῆθη· ἐσώζετο δὲ, εἰ καὶ ὀλίγη
τὸν ἀριθμὸν ἴω.

η. Ἰσδα, σὲ ἀινέσαισαν οἱ ἀδελ-
φοί σε· αἱ χεῖρες σε ἐπὶ νώτε τῶν
ἐχθρῶν σε· προσκυνήσασί σοι υἱοὶ τῆς
πατρὸς σε.

ΛΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἰσδα, οἱ ἐξο-
μολογήσονται οἱ ἀδελφοί σε· αἱ χεῖρες σε
ἐπὶ τὰ μετὰφρατὰ τῶν ἐχθρῶν σε. ἀινέ-
σαισαν ὡς Θεὸν τὸν ἐκ σε μέλλοντά προῖρη-
χεῖσαι οἱ διὰ πίσεως ἀγίασμα, διὰ πνύ-
ματος ἀγίου κεκλημαῖοι πρὸς ἀδελφότη-
τα, ὡς Ἰακώβος ὁ ἀδελφὸς τῆς Κυρίας, καὶ
οἱ λοιποὶ.

ΛΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἰσδα τῶν τριῶν τῶν
πρὸ αὐτῶ μὴ ὀβλογηθέντων ἔτος πρῶτος
ἐτάγη ἐν τοῖς ὀβλογημένοις, καὶ μή τι τῆ-
το δίδωσιν ἡμῖν ἀνοιαν, ὅτι πρῶτοτάκῃ
αἰτίαν ἔχει;

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Ἰσδα, σὲ ἀινέσαισαν οἱ
ἀδελφοί σε· αἱ χεῖρες σε ἐπὶ νώτε τῶν
ἐχθρῶν σε· προσκυνήσασί σοι υἱοὶ τῆς πα-
τρὸς σε· Τῆς ἐκ καὶ συγγενῶν καὶ ἄλλο-
Φυλῶν κατάρραις, καὶ γενήσῃ παρὰ πᾶ-
σιν ἐπαινετός.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἰσδα, σὲ ἀινέσαισαν οἱ
ἀδελφοί σε, καὶ τὰ ἐξῆς. “Ὡσαυτῶ τῷ Ρα-
βὶμ καὶ τῷ Συμεῶν καὶ τῷ Λοβί προλέγων,
ἐκ αὐτοῖς τὰ συμβησόμενα, ἀλλὰ ταῖς ἐξ
αὐτῶν Φυλαῖς προαγορεύει· ἔτω καὶ τῆ
Ἰσδα τῷ Φυλῶ, Ἰσδα ὀνομάζει, τῷ ἐκ
τῆς Ἰσδα· ἔπερι τῆς Κυρίας λέγων νῦν, ὡς-
τινὲς οἴονται, ἀλλὰ τῆς βασιλευσῆς τῶν
ἄλλων Φυλῆς.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἐκείνον τὸν
Ἰσδαν τὸν υἱὸν τῆς Ἰακώβ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ
ἤνεσαν. τῆτον δὲ τὸν Ἰσδαν ἀινέσαισαν οἱ
ἀδελφοὶ· ἐπέφησιν ἔτος ὁ Ἰσδας· διηγή-
σονται

Ματθ. 27. 25.

Ψαλ. 21. 22.

» σομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέ-
 » σω ἐκκλησίας ὑμνήσω σε· ἔ λέγεται πρὸς
 » ἐκείνον τὸν Ἰούδα, ἀγ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτα
 » τῶν ἐχθρῶν σου. πῶς θύρισκεται ἐπὶ νῶτα
 τῶν ἐχθρῶν τὰς χεῖρας ἐκείνος ὁ Ἰούδας
 ἐπιτεθείς; ἡ ἰσορῖα ἔδεν τοῖστον ἀνέγρα-
 ψε περὶ αὐτῶ. ἐὰν δὲ νοήσης τὴν ἐπιδη-
 μίαν τῆ Κυρίας Ἰησοῦ καταργεντας τὸν διά-
 βολον, ἀπεκδυομένους τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
 ἐξουσίας, καὶ δειγματίζοντας, καὶ θριαμ-
 βῶντος ἐν τῷ ξύλῳ, ὁρᾶς πῶς ἐπὶ τῶ-
 τον τὸν Ἰούδα πεπλήρωται ἡ λέγσσα προ-
 » Φητεία· ἀγ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτα τῶν ἐχ-
 » θρῶν σου.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἐχθρὸς λέγων, κα-
 Ψαλ. 109. 1. Ὡς Φησὶν ὁ πατήρ αὐτῶ, καθὼς ἐκ δεξιῶν-
 μου, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐχθροὶ γὰρ εἰσιν οἱ διώ-
 » κοντες. τὸ δὲ, ἀγ χεῖρές σου, τρεῖς ἢ
 » ἰσχύς σου. τὸ δὲ, ἐπὶ νῶτα τῶν ἐχθρῶν σου,
 ὅτι καὶ ἀποφύγωσιν αὐτὸν, ἐπ' ἐσχάτων
 τῶν καιρῶν ἐξομολογήσεται αὐτῷ ὁ λαός.
 ἔτοι γὰρ εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆ πατρὸς αὐτῶ, κα-
 Ησ. 1. 2. Ὡς λέγει διὰ Ἡσαΐα τῆ προφήτη, ὑἱὸς
 » ἐγέννησα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Θ. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ
 βλαστῶν ἡμέμ ἀνέβης· ἀναπεσῶν ἐκοι-
 μήθησ ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς
 ἐγερεῖ αὐτόν;

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁ μὲν Ἀκύλας
 » Φησὶ, σκύλαξ λέοντος Ἰούδα· ἀπὸ ἀλω-
 » σεως ἡμέμ ἀνέβης· κάμψας, κατεκλί-
 » θης· ὁ δὲ Σύμμαχος, σκύμνος λέοντος
 » Ἰούδα· ἐκ θηριαλώσεως ἡμέμ ἀνέβης· ὁ-
 » κλάσας ἡδραδίης. δι' ὧν σαφῶς παρίστα-
 » ται ἢ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις, καὶ ἢ ἐξ ἄδης
 ὡπερ ἐκτινος θηριαλώσεως τῆ Σωτήρος
 ἡμῶν ἀποφυγή. τὸ δὲ ὀκλάσαι καὶ ἔδρασ-
 θῆναι, ἀλλὰ μὴ καταπεσεῖν, ὁμῶς τὸν θά-
 νατον ἔδειξε διὰ τῆ ὀκλάσαι, καὶ τὸ μὴ
 ὑποσυρῶναι ὁμοίως ταῖς τῶν ἄλλων ἀν-
 θρώπων ψυχαῖς διὰ τῆ ἡδραδίης.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα·
 » ἐκ βλαστῶν ἡμέμ ἀνέβης· ἀναπεσῶν, ἐκοι-
 » μήθησ ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγε-
 » ρεῖ αὐτόν; Τὸ μὲν ἐκ βλαστῶν ἡμέμ ἀνέβης,
 ἀντὶ τῆ ἡυξήθησ, καθάπερ ἐκτινος ἀγα-
 θῆσ ῥίζης, ἐμῶ, πρέμνος οὐθαλῆσ ἐκβε-
 » βλασηκῶσ· τὸ δὲ, ὡς λέων, καὶ ὡς σκύ-
 » μνος ἐκ παραλλήλῶ, δηλοῖ τὸ αὐτό· ὡς
 Ψαλ. 8. 4. τὸ, τί ἐσιν ἀνθρώπος, ὅτι μιμήθησ αὐτῶ,
 » ἢ ὡς ἀνθρώπος, ὅτι ἐπισκέπησ αὐτόν; τὸ
 » δὲ, ἀναπεσῶν, ἐκοιμήθησ· τίς ἐγερεῖ αὐ-
 » τόν; τὴν ἐπὶ τῆσ γῆσ αὐτῶ λέγει βεβαίω-
 Ψαλ. 67. 13. σιν. ἔσι γὰρ παράπλησιον τῶ, ἐὰν κοιμη-
 » θῆτε ἀνα μέσον τῶν κλήρων. καὶ γῆν πολ-
 λακῖς τῶν λοιπῶν φυλῶν πολεμημένων τε
 καὶ ἀπαγομένων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτῆ
 μηδὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀδικημένη διέμεν-
 νε. Φησὶν ἔν, ὅτι φοβερός, ὡς λέων, γε-
 νήθησ τοῖς ἅπασιν.

A,, ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα·
 » ἐκ βλαστῶν ἡμέμ ἀνέβης. Τὸ ἰσχυρόν, λέον-
 » τι παραβάλλει· τὴν δὲ ὀξείαν εἰς πλεῖ-
 » θος ἐπίδοσιν, θβεργεῖ βλασημάτι. ἀνα-
 » πεσῶν, ἐκοιμήθησ ὡς λέων, καὶ ὡς σκύ-
 » μνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; νῦν κοιμησιν λέ-
 » γει τὴν κληρονομίαν τῆσ ἀπονεμηθείσης
 » τῶ Ἰούδα γῆσ, ὡς καὶ ὁ Δαβίδ· ἐὰν κοι- Ψαλ. 67. 13.
 » μηθῆτε ἀνα μέσον τῶν κλήρων, τρεῖσιν
 ἀναπαύητε καὶ τῶν κλήρων ἀπολάβητε.
B τὸν γὰρ προσήκοντα κλήρον αὐτῶ εἰλη-
 Φῶσ ὁ Ἰούδας, καὶ καταπαύσας, καὶ ὡπερ
 κοιμηθείσ ἐκ τῶν πολλῶν πόνων τῶν προαι-
 ληφότων, καθάπερ λέων ἀναπεσῶν, πλα-
 τύτερος γέγονε, καὶ λέοντος φοβερώτερος.
 ὃν ἀνασῆται τῶν θυχερῶν ἐσί.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οἶδε γὰρ αὐτῶ, ἄτε
 προνομίων ἡξιωμένῳ, πρὸ τῶν λοιπῶν
 φυλῶν τετιμηθεῖσ. καὶ ἐπεὶ ἐξῆρχεν ἐν
 πολέμοις, καὶ μόνη τῆ παντὸς ἔθνεσ ἡγεῖ-
Γ το ἐν ταῖς πρὸς τὰς ἐχθρὰσ παρατάξε-
 σιν, εἰκότως ἐπιλέγεται πρὸς αὐτῶ, ἀγ
 » χεῖρές σου ἐπὶ νῶτον τῶν ἐχθρῶν σου. εἶτα
 διὰ τὸ ἀρχικὸν καὶ βασιλικὸν ἀξίωμα,
 » σκύμνος λέοντος εἶναι λέγεται πρὸς αὐ-
 τῶ. σεμνωόμενος δὲ ὁ πατριάρχης ὁμῶ
 καὶ προφήτης ἐπὶ τῶ τῆσ φυλῆσ ἀξιώ-
 » ματι προσίθησιν, λέγων, ἐκ βλαστῶν ἡμέμ
 » ἀνέβης. τὸ δὲ, ἀναπεσῶν, ἐκοιμήθησ ὡς
 » λέων, καὶ ὡς σκύμνος λέοντος, τὸ γαῦ-
Δ ρον ὁμῶ καὶ θαρσαλαῖον, καὶ τὸ ἐπὶ τῶν
 ἔξωθεν ἐπιόντων ἀκατάπληκτον, τὸ, τε
 ἄφοβον καὶ τῶν ἐχθρῶν καταφρονητικὸν
 παρίσησιν. τοῖστον δὲ αὐτόν ὄντα, μᾶλλον
 » δὲ τοιαύτῳ ἔσαν τὴν φυλῶν, τίς, Φησὶν,
 » ἀνασῆσει; μέγαν τινὰ καὶ θαυμαστόν, ἀνά-
 νιόντε καὶ δυαδωρήτον ἔσεσθαι τὸν μέλ-
 λοντα ἀνασῆσειν τῆ θρόνῶ, καὶ μετασή-
 σαι τῆ ἀρχικῆ ἀξιώματι τὴν διαληφθεῖ-
Ε σαν φυλῶν ἀνιξάμενος, θαυμασικῶσ ἐπι-
 λέγει τὸ, τίς ἄρα εἶη ὁ τὸν Κύριον ἡμῶν
 ἀνασῆσων ἐκ νεκρῶν; τίς δ' ἄλλος, ἢ ὁ
 πατήρ τῆ Κυρίας;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίς, Φησὶν, ἀνασῆσει
 αὐτόν; τρεῖσιν ἐκ ἀβέλητον ὑπέση θάνα-
 τον, ἀλλὰ καίτοι πάντας ἐλεῖν ὡς λέων καὶ
 καταπλοῆσαι διώμενος, καὶ τῆσ τῶν θη-
 ρευόντων ἐκδιῶναι χεῖρος, ἀνεκλίθη. καὶ
 ἔ καθάπερ ὠήθησαν οἱ σαυρῶν ἡρημένοι
Z θανάτῳ καλεσθημένοι, ἀλλ' οἷον ὑπνω χρη-
 σάμενος, καὶ καταμύσας βραχύ. (1)

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸν κατ' οἰκονομίαν θά-
 » νατον σημαίνει τὸ, κατακλιθείς. λέων ἐσὶν
 ὁ Χριστὸς τοῖς τελείωσ ἀποθηριωθεῖσ· τοῖς
 δὲ ἔτι εἰσαγωγικοῖς, σκύμνος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῶ Ἰούδα πολλὰς ἐπαί-
 » νησ διέξεισιν. Ἰούδα σὲ ἀνέσαιεν οἱ ἀδελφοί-
 » σου· ἀγ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτων ἐχθρῶν σου·
 » σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστῶν ἡμέμ ἀνέ-
 » βης· ἀναπεσῶν, ἐκοιμήθησ ὡς λέων, καὶ
 ὡς

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Κύριλλος ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 223.

» ὡς σκύμνος· τίς ἐγερῆ αὐτόν; Ἀλλὰ τέ-
 των ἔδεν τῷ Ἰούδα ἀρμόττει, ἀλλ' ἢ τῇ ἐκ
 τῆς βλασησάση Φυλῆ. βασιλικὴ γὰρ ἡ
 αὐτῆ, πρώτῃ μὲν τῷ Δαβιδ βασιλεύσαν-
 τος, εἶτα τῶν ἐξ ἐκείνων. καὶ πασῶν δὲ τῶν
 ἄλλων Φυλῶν ἡ διωατωτάτη. καὶ γὰρ ἠνί-
 κα Δαβιδ ὁ βασιλεὺς ἀριθμηθῆναι προ-
 σέταξε τὸν λαόν, τετρακοσίας τῷ Ἰούδα
 χιλιάδας εὔρε, τῶν δὲ ἄλλων Φυλῶν ἐν-
 νακοσίας. καὶ μέντοι καὶ τῇ ἐρήμῳ δια-
 ριθμηθέντες, πλείους ἠφθῆσαν τῶν ἄλλων
 Φυλῶν. ἀλλὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς προρρήσεως
 τῷ ἐκβασιν ἔλαβεν ἐπὶ τῷ δεσπότη Χριστῷ·
 ὃς ἐκ βλασῆ ἀνέτειλε, κατὰ τὸν πατρι-
 ἀρχῶν Ἰακώβ, καὶ κατὰ τὸν προφήτῳ
 Ησ. 11. 1. Ἡσαΐαν, ἐξῆλθε ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσ-
 » σαι, καὶ ἀνδρὸς ἐκ τῆς ῥίζης ἀνέβη. αὐτῷ
 » δὲ καὶ τὸ ἀναπεσῶν δὲ, ἐκοιμήθη ὡς λέων,
 » ἀρμόττει, καὶ τὸ, ὡς σκύμνος λέοντος.
 ὡπερ γὰρ ὁ λέων καὶ καθύδων ἐστὶ φοβε-
 ρός, ἕτως ὁ δεσποτικὸς θάνατος φοβερός
 καὶ τῷ θανάτῳ καὶ τῷ διαβόλῳ γεγένηται.
 λέοντα δὲ αὐτόν, καὶ σκύμνον κέκληκε λέον-
 τος, ὡς βασιλέα καὶ βασιλέως ἕον, καὶ
 Θεὸν καὶ Θεὸν ἕον. καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώ-
 πινον γὰρ ἐκ τῷ Δαβιδ ἐβλάσησε, καὶ ὡς
 Θεὸς προ αἰώνων ἐκ τῷ πατρὸς ἐγεννήθη.
 καὶ τὸ, τίς ἐγερῆ αὐτόν; τῷ ἄφατον αὐ-
 τῷ δαίκνυσι δυνάμιν. αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἀ-
 νέσησε, κατὰ τῷ αὐτῷ προρρήσιν· λύσα-
 » τε γὰρ Φησι τὸν ναὸν τῆτον, καὶ ἐν τρισὶν Δ
 » ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σκύμνος ἐν λέοντος ὁ
 Χριστός, καθάπερ ἀπὸ βλασῆ καὶ ἐκ ῥί-
 ζης εὐγενῆς ἀναφύς, τῆς ἀγίας παρθένου.
 καὶ γὰρ ἐστὶν αὐτὸς ἢ τῆς δυνάμεως ῥάβδος,
 ἡ ἐκ Σιών ἡμῖν ἀπέειλεν ὁ Θεός· ἢ πάν-
 τας παρακαλῶσα καὶ ἀνέχεσσα βακτηρία,
 ἢ τῆς οὐδύτητος τε καὶ βασιλείας, ἢ ὁρθῶς
 μὲν καὶ πράως τὰς τῶν ἀγίων ἀγάλας δια-
 ποιμαίνουσα, σωτηρίβουσα δὲ καθάπερ τι
 σκευὸς κεραμῆως ὀσράκινον τῶς ὑπ' αὐτῷ
 νέμεσθαι μὴ ἀνεχομένης. αὐτὸς ἢ ῥάβδος ἢ
 Ἰακώβ, ἢ τόπον ἔχεσσα τῷ θείαν σκλιωλῶ,
 καὶ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων εἰσενηνευμένη,
 ἢ ἐξανθήσασα κάρυα· ὅπερ ἐστὶν ἀνασά-
 σεως σύμβολον. ἕυλον γὰρ τὸ ἐκ κάρυας,
 ἀγρουπνίας πως ἐστὶν ἐμπορητικόν. ἐκτετί-
 μηται δὲ τὸ τῆς ἀνασάσεως μυσηρίου ἐν
 ἐκκλησίαις Θεῶ. διὰ τῆτον καὶ ὁ μακάριος
 Ἰακώβ βλασὸν ὀνομάσας, οὐδὲς διαμέμνη-
 ται τῆς οἰκονομίας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀναπεσῶν ἐκοιμή-
 θη, τρεῖσιν ἔκ ἀβέλητον θάνατον ὑπέστη
 Χριστός, καίτοι πάντας ἐλεῖν, ὡς λέων,
 καὶ καταπλοῆσαι δυνάμενος.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί δὲ ἐστὶ τὸ,
 » ἀναπεσῶν, ἐκοιμήθη ὡς λέων; ὡπερ
 δὴ ὁ λέων ἐκ ἐγρηγορῶς μόνον, ἀλλὰ καὶ
 καθύδων ἐστὶ φοβερός, ἕτω καὶ ὁ Χριστός
 ἐπὶ τῷ σαυρῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ

Α τῷ σαυρῷ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τελευτῇ φοβε-
 ρός ἡ, καὶ τὰ μεγάλα τότε εἰργάζετο θαύ-
 ματα· ἡλιον ἀποσρέφον, πέτρας τέμνων,
 τῷ γῆν κλονῶν, τὸ καταπέτασμα χί-
 ζων, τῷ γυαῖκα τῷ Πιλάτῃ δεδιτόμενος.
 Καὶ μετ' ὀλίγα. Τότε σκότος τῷ οἰκνμένῳ
 κατελάμβανε, καὶ νύξ ἐν ἡμέρῃ μέση ἐφαί-
 νετό. τότε ὁ θάνατος ἐτήκετο, καὶ ἡ τυ-
 ραννίς αὐτῷ ἐλύετο. πολλὰ ἐν σώματα τῶν
 κεκοιμημένων ἀγίων ἠγέρθη. ταῦτα ἀνω-
 Β θεν προλέγων ὁ πατριάρχης, καὶ δαίκνυς
 ὅτι σαυρῶμενός ἐστι φοβερός, ἀναπεσῶν,
 » Φησὶν, ἐκοιμήθη ὡς λέων. καὶ ἐκ εἶπε,
 » κοιμηθῆση, ἀλλ' ἐκοιμήθη, διὰ τὸ πάν-
 τως ἐσόμενον. ἕτος γὰρ τοῖς Προφήταις
 παντάχῃ τὰ μέλλοντα, ὡς γεγενημένα
 προλέγειν. ὡπερ γὰρ ἐκ ἐνὶ τὰ γεγενη-
 μένα, μὴ γεγενῆσθαι· ἕτως ἔδὲ τῆτον. διὰ-
 τῶ τῆτον, τῷ σοχασμῷ τῷ παρωχηκότος
 χρόνος, τὰ μέλλοντα προαναφωῆσαι, τὸ
 ἀδιάπλωτον αὐτῶν, καὶ πάντως ἐσόμενον
 Γ διὰ τῆτων ἐνδακνύμενοι. τὸ γὰρ πάντως
 μέλλον, ἤδη γεγένηται παρὰ Θεῷ· καὶ
 » πᾶς χρόνος αὐτῷ πάρεστιν· ὡς ἐν τῷ, ὡρυ-
 Ψαλ. 21. 16.
 » ζαν χείρας μου. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. ὡπερ ὁ λέων, Φησὶ, καὶ
 κοιμῶμενος, καὶ ἐγρηγορῶς φοβερός ἐστὶν,
 ἕτω καὶ ὁ Χριστός δηλονότι μέχρι τῆς ἐλθῶ-
 σεως αὐτῷ.

Δ 1. Οὐκ ἐκλείψει ἀρχῶν ἐξ Ἰούδα,
 καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῷ, ἕως
 ἂν ἔλθῃ ὁ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσ-
 δοκία ἐθνῶν.

Ε ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Οὐκ ἐκλείψει ἀρχῶν
 » ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐ-
 » τῷ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἀπόκειται. Ὡδήθη-
 » σάντινες τὰς προρρήσεις ταύτας ἐκ εἰλη-
 φέναι τῷ ἐκβασιν, ἀπὸ τῷ καὶ τῷ φυ-
 λῷ ταύτῳ γενόμενῳ ὑπὸ Βαβυλωνίοις
 αἰχμάλωτον, τῷ βασιλείαν ἀποβαλεῖν·
 ἐ προσχόντες, ὅτι καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας
 ἐκείνας ἔδεν ἠτῶν ἢ Φυλῆ αὐτῇ τῶν ἄλλων
 καθηγάτο Φυλῶν, ἐπανισάτε πρὸς τὰ
 Ἱεροσόλυμα, τῆς ἐπανόδος διὰ τῷ Ζοροβά-
 βελ κατάρξασα, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς
 τὰς μακεδονικὰς ἐφόδος ἠγησαμένη παν-
 τὸς τῷ λαῷ, ἄχρις ἔ μετὰ τῷ τῷ Σωτή-
 ρος ἐπιδημίαν ὑπὸ Ῥωμαίων αἰχμάλωτοι
 Ζ γενόμενοι, τῆς γῆς εἰς τὸ παντελὲς ἐκ-
 πεπλώκασιν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἀχρι τῆτον περὶ τῆς φυ-
 λῆς εἰπῶν, αἰτεῦθεν ἕτερον τι βέλεται λέ-
 » γεν. ἐκ ἐκλείψει γὰρ Φησὶν ἀρχῶν ἐξ Ἰού-
 » δα, καὶ τὰ ἐξῆς. Ἄλλος γὰρ ἀρα Ἰούδας,
 ἄλλοι δὲ οἱ ἀρχόντες οἱ ἐκ τῷ Ἰούδα, καὶ
 ἕτερος ἢ προσδοκία τῶν ἐθνῶν, ἔ ἐλθόν-
 τος, ἐπέλιπον οἱ ἀρχόντες οἱ ἐξ Ἰούδα. τίς
 ἔν ὁ Ἰούδας; ἢ Φυλῆ. τίνες δὲ οἱ ἀρχόντες;
 οἱ βασιλεῖς. τίς ἢ προσδοκία τῶν ἐθνῶν;
 ὁ Κύριος. τί ἐν, ἕως τῆς τῷ Σωτήρος πα-
 ρουσίας

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ταῦτα ἐκ εὐρηται.

ροσίας βασιλεῖς ἦσαν οἱ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰούδα; ἀλλ' ἑδείς φαίνεται τῶν Ἰσραηλιτῶν ἄρχας μετὰ τὸν Ζοροβάβελ ἐκ Φυλῆς Ἰούδα. πρὸ γὰρ τῆς Κυρίας Φανερώτατα οἱ ἀπὸ Μωδεμ τῆς κώμης Ἀσαμωναῖοι τῆς λευιτικῆς Φυλῆς τυγχάνοντες, ἤρξαν τῆ λαῶ, καὶ τελούταίον ἐβασίλευσαν. πῶς ἐν σωθήσεται τὸ, ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῆ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, εἰ μὴ ἔτω νοηθεῖ; ὅτι ἐξ Ἰακώβ ἐκ ἐκλείψει ἄρχων, τρεῖςιν ἢ Φυλῆ ἄρχουσα καὶ κρατῆσα, καὶ μείζων τῶν ἄλλων ἔσα, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος. ὅτι δὲ τὴν Φυλῆν, ἄρχοντα λέγει ὁ Μωσῆς, ἀλλ' ἔ τῆς ἐν αὐτῷ βασιλεύσαντας, μαρτυρεῖ ὁ Ἀκύλας, σκηπτήρον εἰρηκῶς, ἀντὶ τῆ, ἄρχων. σκηπτήρον δὲ ἢ Φυλῆ ὀνομάζεται. καὶ γὰρ ἀληθῶς τὸ κατα τῶν ἄλλων ἀξίωμα διετελέσεν ἔχουσα ἢ Φυλῆ Ἰούδα τὸν πλείονα χρόνον, καὶ τὸν ναὸν ἔχουσα, καὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ πᾶσαν τὴν λατρείαν, ἕως ἀπειθήσασα τῷ Κυρίῳ, σὺ ταῖς ἄλλαις ἠχμαλωτίδῃ ὑπὸ Ῥωμαίων.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἦρχον μὲν γὰρ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ οἱ παρ' αὐτοῖς ἦσαν ἠγόμενοι, μέχρις ἂν Ἡρώδης Ἀντιπάτρος παῖς, Παλαισινὸς τὸ γένος, Τετραρχῆς ὀνόμασαι, καὶ μετεποιήσατο τῆς ἀρχῆς. ἐφ' ἣ καὶ αὐτὸς γεννήθηται Χριστός, ἢ τῶν ἐθνῶν προσδοκία. ὅτι γὰρ σέσωσαι τῶν ἐθνῶν ἢ πληθῆς, γεννηθεῖτος αὐτῆ, μακρῶν ἔ δεήσει πρὸς ἀπόδειξιν λόγων, αὐτῆ διακεκραγόντος τῆ πράγματος. πλὴν ὅτι προεισέφρησε μὲν [διὰ] πίσεως ὁ ἐξ ἐθνῶν ἀρτιγενής τε καὶ νέος λαὸς, εἰσκληθήσεται δὲ μετ' αὐτὸν ὁ Ἰσραὴλ, ἐδίδαξελέγων εὐθύς. δεσμεύων πρὸς ἄμπελον, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προαγορεύει καὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆ τὸν καιρὸν· ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῆ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. τῆτο τῆς τῆς Κυρίας παρουσίας σημεῖον σαφέστατον. ἐξέλειπον γὰρ τῶν Ἰουδαίων ἔχ οἱ βασιλεῖς μόνοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Προφῆται, ὡσε δειχθῆναι τὸ τῆς προρόφησης τέλος. τῆ γὰρ Σωτῆρος ἡμῶν τίτλησαι μέλλοντος, ἀλλόφυλοι αὐτῶν ἐκράτησαν βασιλεῖς, ἵνα ὁ αἰώνιος δειχθῆ βασιλεὺς, ἢ τῶν ἐθνῶν προσδοκία, κατὰ τὴν δοθεῖσαν παρὰ τῆ Θεῶ τῶν ὅλων πατριάρχαις ἐπαγγελίαν. καὶ γὰρ καὶ τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ Ἰσαὰκ, καὶ τῷ Ἰακώβ ὑπέχετο ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἐν τῷ σπέρματι αὐτῶν δύλογησεν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. τῆτο αὐταῦτα παρεδήλωσε, τὸν Ἰούδαν δύλογῶν ὁ Ἰακώβ ὁ πατριάρχης. ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῆ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.

ΛΗΛΟΥ. Τὸ ἐνταῦθα λεγόμενον, ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, ἔ περι αὐτῆ ἐκείνους τῆ πρώτου ἀνδρὸς ἐξακύνειν δεήσει·

Α, ὡπερ ἔδὲ τὸ, Ἰούδα σὲ αἰνέσαιεν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ ἐξῆς, ἐπ' ἐκείνους ἀνεφέρετο. πλείοις γὰρ χρόνοις ἄρχοντες καὶ ἠγόμενοι τῆ Ἰούδα κατέστησαν ἐκ ἐκ τῆς ἐκείνους τῆ ἀνδρὸς διαδοχῆς. πρῶτος γὰρ Μωσῆς αὐτὸς ἠγήσατο τῆ λαῶ, ἐκ ἐξ Ἰούδα, ἀλλ' ἐκ τῆς Λευὶ γεγονώς. εἶτα ὁ Ἰησῆς ὁ ἐκ Φυλῆς Ἐφραῖμ· μετ' ὃν ἤρξε Δεβόρορα ἐκ Φυλῆς Ἐφραῖμ, καὶ Βαρακ ἐκ Φυλῆς Νεφθαλείμ· μετ' ἧς Γεδεὼν ἐκ Φυλῆς Μανασσῆ, καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐκ Φυλῶν ἐτέρων. εἶτα, ἀναρχίας γενομένης, ἠγείτο αὐτῶν Ἡλὶ ὁ ἱερεὺς ἐκ Φυλῆς Λευὶ. εἶτοι πάντες Κριταὶ ἐκ ἐκ διαδοχῆς Ἰούδα, ἐκ διαφόρων δὲ Φυλῶν ἄλλοθεν ἄλλος γενόμενος. καὶ ὁ μετὰ τῆτος πρῶτος αὐτῶν βασιλεύσας Σαῦλ ἐκ Φυλῆς ἦν Βενιαμίν. πῶς ἐν τὸ, ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς ἂν οἰηθεῖ τις ἐπὶ τῆς ἐκ Φυλῆς Ἰούδα ἄρχοντας καὶ ἠγόμενους ἀνενεχθήσεται; ὅτε φαίνονται ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς τῆ Ἰακώβ τελούτης ὅλοις ἔτεσιν ἑξήκοντα ἑπτὰ χιλίοις ἐκ ἐκ μόνῃς τῆς Φυλῆς Ἰούδα προαχθέντες, ἀλλ' ἐξ ἄλλων, μέχρι τῶν τῆ Δαβὶδ χρόνων.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆς προλέξης μεμψόμενος ἕως Ἰακώβ, ὡς διάτινα πλημμελήματα τῆς μελλούσης προρόφησης ἀναξίως γεννημένους, ὡς κρείττονι τῶν ἀδελφῶν Ἰούδα, τὰ δε θεασίσει. ἐσκόπει γὰρ διὰ τίνος τῶν παίδων ἢ περι τῶν ἐθνῶν ἐπαγγελία προβήσεται, αὐτῶ τε καὶ τοῖς αὐτῆ πατράσιν ἐκ Θεῶ δεδομένη. ἐπὶ δὲ τὸν τέταρτον ἐλθὼν τὸν Ἰούδαν, ὁμῆ μὲν τὸν φῆσαντα αὐτῷ χρησμένον· βασι-

Γα. 31. 11.

λεῖς ἐκ τῆς ὁσφύου σου ἐξελεύσονται· τέλος λήψουσαι θεασίσει διὰ τῆς τῆτε διαδοχῆς, ἐξ ἣ καὶ τὸ βασιλικὸν γένος σωθήσεται, ὁμῆ δὲ παρίησι καὶ τὸν περι τῆς τῶν ἐθνῶν κλήσεως χρόνον. ἐξ αὐτῆ δεικνύς καὶ τὸν δι' ἔπερ ἢ κλήσις Χριστὸν, δι' ὃν καὶ βασιλικῆς ἠξιώθη παρὰ τῆς ἄλλης Φυλῆς. καὶ ἀπὸ τῶν Μωσέως χρόνων, Θεὸς προσάξει, κατὰ τὴν διάταξιν, τῶν λοιπῶν ἠγείτο Φυλῶν. καὶ ἐν τῷ ἐγκαινισμῷ τῆς σκηνῆς πρῶτοι τὰ δῶρα προσήνεγκαν· καὶ ἐν τῷ διαμερισμῷ τῆς γῆς αἱ μὲν ἄλλαι φυλαὶ διὰ κλήρου, ἀκληρωτὶ δὲ αὐτῆ τὸ οἰκεῖον μέρος κομίζεται· καὶ μετὰ τὴν τελούτῃ Ἰησῆ, Θεὸς προσέταξεν ἐπὶ τῆς Χαναναίας ταύτῃ ἠγήσασαι· καὶ πανταχῆ ταύτῃ ἠγασμένῳ ὑβήσομεν. εἰ γὰρ καὶ οἱ Κριταὶ ἐκ διαφόρων ὁρμώντο μερῶν, ἀλλ' ἐν καθόλου ἢ τῆ Ἰούδα Φυλῆ τῆ παντός ἔθνης ἠγείτο. πολὺ δὲ μάλλον ἀπὸ τῆς τῆ Δαβὶδ βασιλείας, καὶ κάτω, μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας τῆς εἰς Βαβυλῶνα, καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον. καὶ ἐν Παραλειπομέναις δὲ πρώτη γενεαλογεῖται. λέπεται δὲ ἔν τῆτοις ἀκολούθως καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις τὴν αὐτῆ Φυλῆ τῶν λοιπῶν ἠγείσαι μέχρι τῆς τῆ Σωτῆρος ἐπιδημίας· εἰ καὶ μὴ θεῖαν ἔχομεν μέχρι ταύτης ἰσορῆσαν Γραφίῳ· λόγος γὰρ αὐτῆ

τὴν

τῶ τῶν πασῶν ἠγεῖσθαι Φυλῶν μέχρι τὸ γένος ὑπὸ Ῥωμαίων δεδάλωται. διὸ καὶ τὸ πᾶν ἔθνος ἐξ αὐτῆς προσαγορεύοντα, (1) ἀλλ' ἐκ ἀπὸ τῆ Ῥεβίμ, ὃς πρωτότοκος ἦν, καίτοι τῶν πρωτοτόκων τιμωμένων κατὰ τὸν νόμον· ἐδὲ ἀπὸ τῆ Λοβί πρεσβυτέρη ὄντος, καὶ ἱερωσῶν τετιμημένων, ἢ καὶ ἀπὸ τῆ Ἰωσήφ ἀρχαντος Αἰγύπτου, καὶ τῶν ἀδελφῶν, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆ, χρόνον ἐπὶ πλείον ἠγησαμένων τῶν Ἰ Φυλῶν. διατὶ δὲ μὴ ἀπὸ τῆ Βενιαμίν; ἔπερ ἦν ἐν τῷ κλήρῳ ἢ τῆ παντὸς ἔθνος μητρόπολις. ἀλλὰ γὰρ ἢ τῆ Ἰδα Φυλῆ ἀνωτέρω ἦν ἀρχικῆ, καὶ ἠγεῖτο πάντων, ἕως ἦσαν αὐτόνομοι κατὰ τὴν προφητείαν· ἦσαν δὲ μέχρι τῶν Ἀγγύς χρόνων ἐλδοῦδροι καὶ αὐτόνομοι· κατ' ὄν, Χριστὸ Φανσίτος, τὸ ἔθνος ἅπαν. δεδάλωται. ὅτε καὶ πρῶτος ἀλλόφυλος Ἡρώδης ἠγήσατο, καὶ βασιλεὺς Ἀγγύς, ὃ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίσας αὐτῷ μετὰ καὶ τῆς συγγλήτης, (2) ἐξ Ἀντιπάτρον γενοῦσι τὸ γένος Ἀσκαλωνίτη ἱεροδῶλε Ἀπόλωνος, καὶ Κυπρίνης ἐξ Ἀράβων. μητροῦς. ἔτος γὰρ τὸν ἐκ διαδοχῆς τῶν ἀρχιερέων ἕστατον ἠγησάμενον Ἰρκανὸν ἀνελῶν, (3) Ἰσδαίων ἀναγορεύεται βασιλεὺς. καὶ ἀπλῶς, ὡς ἐπὶ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἄλλος μὲν ἐξ ἄλλων ἔθνων βασιλεὺς, καὶ ἀρχοντες, καὶ στρατηγοὶ προχειρίζονται, Ῥωμαίων δὲ τὸ πᾶν ἰσχυροῦσθαι κράτος· ἔτις ἐπὶ τῶν Ἰσδαίων, τὸ μὲν πᾶν κράτος τῆς Ἰδα ὑπῆρχε καθόλου Φυλῆς, οἱ δὲ κατὰ μέρος βασιλεὺς καὶ ἀρχοντες ἐξ ἄλλων Φυλῶν ἐδ' ὅτε πρέβαλλοντο.

ια. Δεσμείων παρὸς ἀμπελον τὸν πῶλον αὐτῆ, καὶ τῆ ἔλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνθ αὐτῆ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Εἰπώνγε μὲν ὁ Προφήτης, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἀποκεῖται, καὶ μετὰ τῆς ἀπαξ ἀπὸ τῆς Φυλῆς ἐπὶ τὸ πρῶτον τῆ Χριστῆ, πάντα λοιπὸν περὶ αὐτῆ λέγει τὰ καθ' ἑξῆς· διωαμένων μὲν καὶ αὐτῶν παχυμερέστερον εἰς τὸ κοινὸν ἐκλαμβάνεσθαι, ὡς πολυοῖνον τῆ Ἰδα κατακληρωθέντος μερίδα· τὸ δὲ ἀληθινόν, ἐπὶ τῆ σωτήρος ἡμῶν εἰληφῶτων Χριστῆ. καὶ ἔτος προσδοκία ἔθνων. ἐν αὐτῷ γὰρ ἢ κοινῆ καὶ καθολικῆ γέγονε τῶν ἀνθρώπων σωτηρία.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἐν τοῖς ἀγίοις Εὐαγγελίοις ἀναγεγραμμένον εἰταῦθ' ἀφῆσιν. ὁ γὰρ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, δεῖξαι θελήσας, ὅτι τῆ σαυρῆ τὸ πάθος ἐκὼν ὑποδέχεται, κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆ Πάσχα, πληρῶν τὴν ἐφ' ἑαυτῷ προφητείαν, τὴν,

Α, „ μὴ φοβῆ θύγατερ Σιών, ἰδὲ ὁ βασιλεὺς—Ζαχ. 9. 9.
 „ σε ἐρχεται σοὶ δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς
 „ πρῶτος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ
 „ πῶλον ἰὸν ὑποζυγίᾳ· ὤρμησε μὲν ἐλθεῖν
 „ εἰς Ἱεροσόλυμα, κελῶει δέ τισι τῶν μα-
 „ θητῶν ἀπελθεῖν εἰς τὴν κατέναντι κώμην, Μάρ. 11. 2.
 „ κακεῖ δεδεμένῳ ὄνον ὑρόντας, καὶ τὸν
 „ πῶλον αὐτῆς λύσαντας, ἀγαγεῖν πρὸς
 „ αὐτόν. καθεσθῆς δὲ ἐπ' αὐτόν, εἰσεῖσι μὲν
 „ εἰς τὴν πόλιν, ὡς εἰς τῶν πολλῶν· ἵνα
 Β μὴ τῷ παραδόξῳ καὶ λαμπρῷ τῆς εἰσό-
 „ δε δόξῃ πρὸς ἑαυτὸν αὐτῷ ἐφελκυσάσθαι·
 „ τὸ δὲ ἀληθείας ἔχειν ἔτω τὸ πρῶγμα, καὶ
 „ τὸ θεῖον ἀντικρὺς εἶναι ῥοπῶ, τὴν εἰς
 „ τῆ αὐτῆς κατασῆσαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Αἰνίττεσθαι δὲ ἠγεῖσθαι διὰ τῶν, τὸν μὲν πῶλον, ἀντὶ (4) τῶν Ἀποστόλων καὶ μαθητῶν τῆ σωτήρος ἡμῶν χορόν· τὴν δὲ ἀμπελον, ἐν ἣ τὸν πῶλον προσέδησε, τὴν ἔνθεον καὶ ἀόρατον αὐτῆ διωαμιν, ἣν αὐτὸς παρασῆς, ἐδίδασκε λέ-
 „ γων, ἐγώ εἰμι ἢ ἀμπελος ἢ ἀληθινῆ, ὁ Ἰωάν. 15. 1.
 „ πατήρ μου ὁ γεωργὸς ἐστίν. ἔλιξ δὲ τῆς ἀποδοθείσης ἀμπέλης, εἴη ἂν ἢ τῆ Θεῆ λόγος διδασκαλία, ἐν ἣ τὸν πῶλον τῆς ὄνθ κατεδήσατο, τὸν νέον καὶ ἐξ ἔθνων λαόν, γέννημα τυγχάνοντα τῶν Ἀποστόλων αὐτῆ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Πῶλον λέγει τὴν ἐξ ἔθνων ἄλλον, τὴν ἐκ περιτομῆς κλησιν. ὄνον δὲ μίαν, τρεῖσιν ἐκ μιᾶς πίσεως οἱ δύο πῶλοι, ὅπερ ἐστὶν αἱ δύο κλησεις. καὶ τὸν μὲν πῶλον. προσδεδέσθαι ἐν τῇ ἀμπέλω· τὸν δὲ ἕτερον, ἐν τῇ ἔλικι. ἦτοι τὴν μὲν ἐξ ἔθνων ἐκκλησίαν, προσδεδέσθαι τῷ Κυρίῳ· τὸν δὲ ἐκ περιτομῆς, τῇ τῆ νόμῳ παλαιότητι.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Προσέδησε γὰρ ἑαυτῷ, ὡπερ διὰ πίσεως, ἢ ἀμπελος ἢ ἀληθινῆ τὸν ἐξ ἔθνων σεσωσμένον λαόν, ὃν τῷ πῶλῳ παρεικάσει. προσδήσει δὲ ἔτι τῇ ἔλικι τῆς ἀμπέλης, τρεῖσι τῇ ἀγάπῃ τῇ παρ' ἑαυτῷ τὸν πῶλον τῆς ὄνθ αὐτῆ, Φημὶ δὴ τὸν ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρας τῆς Ἰσδαίων μητροῦς, ἦτοι τῆς σωμαγωγῆς, πεπισθόκοτα λαόν. ἔτω πρὸς ἀλλήλους ἡμερωθέντας, ὡσε τῇ ἔλικι προσδεδεμένους μὴ ἀποπηδᾶν, ἀλλ' ἀνέχεσθαι, καὶ μὴ λυμνίσασθαι τὴν ἀμπελον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα δυνύς τὸν ἐξ ἔθνων καὶ Ἰσδαίων συζάντα λαόν, δεσμῶν πρὸς ἀμπελον τὴν ὄνον αὐτῆ, καὶ τῇ ἔλικι τῆς ἀμπέλης τὸν πῶλον τῆς ὄνθ αὐτῆ. ὅτι δὲ ἀμπελος ὁ Ἰσραὴλ ἰσχυροῦσθαι, ἅπαντες οἱ Προφῆται διδάσκουσι. καὶ γὰρ „ Δαβὶδ φησιν, ἀμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετή-
 „ ρας,
 LI 3

(1) Ἐκλήθησαν δὲ τὸ ὄνομα, ἐξ ἧς ἡμέρας ἀνέβησαν ἐκ Βαβυλωνος, ἀπὸ τῆς Ἰδα Φυλῆς, ἧς πρώτης ἐλθέσης εἰς ἐκεῖνες τρεῖς τόπους, αὐτοῖ τε καὶ ἢ χώρα τῆς προσηγορίας αὐτῆς μετέλαβον. Ἰωσήφ. α' κεφ. 5. τῆ 11. βιβλ. περὶ Ἰσδαϊκ. ἀρχαιολογ.

(2) Ἰωσήφ. ταῦτα ἰστορεῖ α' κεφ. 26. τῆ 14. βιβλ. περὶ Ἰσδαϊκ. ἀρχαιολογ.

(3) Ὁ αὐτ. α' κεφ. 9. τῆ 15. βιβλ. περὶ Ἰσδαϊκ. ἀρχαιολογ. (4) Ἰσ. τὸν τῶν Ἀποστόλων.

Ἦσ. 5. 1. ρας, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ὁ Ἡσαΐας, ἀμπε-
 ,, λων ἐγαπήθη τῷ ἠγαπημένῳ ἐν κέρατι, ἐν
 Ἱερ. 2. 21. ἔφη Θεός, ἐγὼ δὲ ἐφύττωσάσε ἀμπελον
 ,, καρποφόρον πᾶσαν ἀληθινῶν. καὶ διὰ τῆ
 Δούτ. 32. 32. νομοθέτη, ἐκ γὰρ ἀμπέλων Σοδομῶν ἢ ἀμ-
 πελος αὐτῶν. καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς
 Λεκ. 20. 9. οὐαγγελίοις, ἀνθρώπος τις ἐφύττωσεν ἀμ-
 ,, πελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
 ἀπεδήμησε. πῶλον δὲ, τὸν ἐξ ἐθνῶν ὀνο-
 μάζει λαόν, ὡς ἀδάμασον ὄντα, καὶ πω-
 λοδάμνῳ ἐκ ἔχοντα. τῆτο γὰρ καὶ ὁ Κύ-
 ριος ἠνέξατο τοῖς Ἀποστόλοις, προσεταχῶς
 εἰς τὴν κατέναντι πόλιν ἀπελθεῖν, καὶ
 λύσαι τὴν ὄνον τὴν δεδεμένῳ, καὶ τὸν
 Μάρ. 11. 2. ταύτης πῶλον, ἐφ' ὃν ἔδειξ, Φησὶν, ἀν-
 ,, θρώπων ἐκάθισεν. ἔτε γὰρ πατριάρχης,
 ἔτε νομοθέτης, ἔτε προφήτης τῆς τῶν
 ἐθνῶν ἐφρόντισε σωτηρίας. οἱ δὲ θεοὶ Ἀ-
 πόστολοι προσαχθέντες μαθητεῦσαι πάν-
 τα τὰ ἔθνη, καὶ βαπτίσαι εἰς τὸ ὄνομα τῆ
 ,, πατρὸς, καὶ τῆς υἱοῦ, καὶ τῆς ἁγίας πνεύμα-
 τος, ἔλυσαν μὲν τὴν ὄνον, τρεῖς τῶν ἀν-
 θρώπων τὴν φύσιν, τὴν δεδεμένῳ ταῖς
 τῆς ἀμαρτίας σιραῖς ἔλυσαν δὲ καὶ τὸν
 πῶλον, τὸν ἐκ ταύτης βεβλασηκότα λαόν.
 καὶ ἐπιθέντες αὐτῷ τὰ ἑαυτῶν ἱμάτια, τρε-
 Γαλ. 3. 27. τῆς τὴν χάριν, ἧς ἔτυχον ὅσοι γὰρ εἰς
 ,, Χριστὸν ἐβαπτίσθησαν, Χριστὸν ἐνεδύσαντο
 ὁβλίον ἀπέθωκαν τὸν ἀδάμασον πῶλον,
 καὶ ἐπεκάθισαν αὐτῷ τὸν δεσπότην, καὶ
 προσέδησαν αὐτὸν τῇ ἀμπέλῳ, τρεῖς ἐν
 ἑαυτοῖς ἔξ Ἰουδαίων γὰρ οἱ Ἀπόστολοι
 καὶ ἕκαστος αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐβδομήκοντα
 μαθηταί, καὶ οἱ τριακσίλιοι, ἕκαστος κατὰ
 ταυτὸν ἐσαγήνυσε τῶν Ἀποστόλων ὁ πρῶ-
 τος, καὶ οἱ πεντακσίλιοι, καὶ αἱ πολλαὶ
 μυριάδες, περὶ ὧν ὁ τρισμακάριος Ἰακώ-
 βος τῷ θεοτάτῳ διελέχθη Παύλῳ. ἕκαστος
 ἕκαστος τοίνυν τοῖς Ἀποστόλοις συνηθίσθησαν οἱ
 πεπισθυκότες, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν Ἀποστό-
 λων μαθηταῖς. καὶ τῆτο προορῶν ὁ πα-
 ,, τριάρχης, ἔφη ἡ δεσμοῦν πρὸς ἀμπε-
 ,, λον τὸν πῶλον αὐτῆ, καὶ τῇ ἑλικί τῆς
 ,, ἀμπέλων τὸν πῶλον τῆς ὄντα αὐτῆ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Δεσμοῦν πρὸς ἀμπε-
 ,, λον τὸν πῶλον αὐτῆ, καὶ ἐν τῇ ἑλικί τῆς
 ,, ἀμπέλων τὸν πῶλον τῆς ὄντα αὐτῆ. Τινές-
 Φασιν, ἐπειδὴ ὁ Κύριος ἀπέσειλε τῆς μα-
 θητῶν τὸν πῶλον ἀγαγεῖν, ἐφ' ἧς καθίσας
 εἰσήλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, προλέγεσ-
 θαι ταῦτα παρὰ τῆ Ἰακώβ ἕτεροι δὲ,
 ὅπερ καὶ ἀληθέστερον κατὰ τὴν ἀκολουθίαν
 εἶναι δοκεῖ τοῖς πολλοῖς, ὅτι ἀμπελος ὁ
 Ἦσ. 5. 7. Ἰσραὴλ ὁ γὰρ ἀμπελῶν Κυρίως Σαβαώθ,
 ,, οἶκος τῆ Ἰσραὴλ ἐστίν ὄνος δὲ καὶ πῶλος,
 οἱ τοῖς κήνεσι τοῖς ἀνοήτοις ὁμοιωθέντες.
 τὰ γὰρ ἔθνη συνηθίσθη ὁ Κύριος τῷ ἀμπε-
 λῶνι, καὶ προσέδησε τῷ Ἰσραὴλ. ἕτεροι
 δὲ λέγουσι, τὸ δωατὸν τῆς τῆ Σωτῆρος
 διδασκῆς εἰς τὸ ἡμέρον ἀγάσης τὸ ἐν ἀν-

Α θρώποις ἀγρίον προλέγεσθαι, καὶ τὸ ἐγ-
 κρατῆς τῶν διδασκομένων. ἐκ οἴοντε γὰρ
 πῶλον ἀμπέλῳ προσδεσμοῦνθέντα μὴ λυ-
 μῶσθαι τῇ σαφυλῇ. ἀλλ' ὁ Σωτῆρ, Φησὶ,
 προσδέσει τῇ ἀμπέλῳ τὸν πῶλον, ἔτις
 ἡμερῶσας αὐτῆ τὰ σκιρτήματα, καὶ τὰς
 τῆς γαστρὸς ἀλόγους ὀρμάς, ὡς μηδὲν βλά-
 πτεσθαι τὴν ἀμπελον ἐξ αὐτῆ. ὁμοιον τῷ,
 ,, ἐκ ἐρίσει, ἐδὲ κραυγῆσαι, ἐδὲ ἀκκαθήσει- Ἦσ. 42. 2, 3
 ,, ται ἐν ταῖς πλατείαις ἢ Φωνῇ αὐτῆ. κα-
 Β,, λαμον σωτηριμμένον ἢ κατεάξει, καὶ λί-
 ,, νον τυφόμενον ἢ σβέσει. ὡπερ ἐν αὐτῶ
 ταῦτα, ἔτις καὶ οἱ πρότερον μὲν κτύω-
 δεις, ὑπὸ δὲ τῆς εἰς αὐτὸν πίσεως φωτι-
 σθέντες, δεσμοῦνθέντες πρὸς ἀμπελον, ἢ
 βλάψουσι. ταῦτα ἡμεῖς ἢ δι' αὐτοῦ ὀνομα-
 σθαι, ἀλλὰ τὸ φανερὸν κατὰ τοῖς ἀτυγχάνουσι
 καταλείψομεν εἰδείναι μὲν αὐτῆς ἀξίον
 τες, ὅτι τῆ ἀλληγορικῆ τὸ ἱστορικὸν πλεῖ-
 σον ὅσον προτιμῶμεν.

Γ Πλωεῖ ἐν οἴνῳ τὴν σολήν αὐτῆ,
 καὶ ἐν αἵματι σαφυλῆς τὸ περιβό-
 λαιον αὐτῆ.

Δ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Πλωεῖ ἐν οἴνῳ τὴν σο-
 ,, λῶν αὐτῆ. τῆς διδασκαλίας ἐκάλεσαν. (1)
 ἐξεργάσεται, τῷ τῆς ἄλλης μολύνοντι,
 τῆτω λαμπρότερος αὐτῶ καθιστάμενος.
 ἔτε γὰρ οἴνῳ καθαίρειν ἱμάτια φύσις,
 ἀλλὰ μολύνειν καὶ θανάτω τὸ διαφθεῖραι
 τῆς ἀποθνήσκοντος ἴδιον, ἐκ ἐπιδοξοτέρης
 ποιῆν. ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τῆτο (2) γεγέννηται,
 μετὰ τὸν τριήμερον θάνατον αὐτῆ, ἀθά-
 νατον διὰ τῆς ἀναστάσεως τὴν σάρκα κο-
 μισαμένης. καλῶς δὲ οἴνῳ παρακάζει τὸ
 πάθος. αἷμα σαφυλῆς αὐτὸν προσηγό-
 ρῶσε, πόρρωθεν προμυλῶν τὴν ἐπὶ τῆ
 μυτικῆ μέλλουσαν ἡμῖν δι' αὐτῆ παραδίδού-
 θαι χροιάν.

Ε ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Εἰρηκῶς τὸ τῆς ὄντα,
 ἦγεν τῆ πῶλα, ἐφ' ὅπερ ἐκαθέδη πρὸ τῆ
 πάθους ὁ Κύριος, ἐπάγει καὶ τῆ πάθους
 ,, τὴν μύνησιν. πλωεῖ ἐν οἴνῳ τὴν σολήν
 αὐτῆ, καὶ τὰ ἐξῆς. ἔθος τῇ Γραφῇ οἴνῳ
 παρακάζειν τὰς τιμωρίας καὶ τῆς θανά-
 ,, τος ὡς τὸ, ποτήριον ἐν χειρὶ Κυρίου οἴνῳ Ψαλ. 74. 8.
 ἀκράτης ἵνα εἴπη, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐξουσίας
 ἐπὶ τῆς αὐτῆ τῆς τιμωρίας ἐπαγαγεῖν οἷς
 βέλεται. κἀνταῦτα τοίνυν τὸ πάθος καὶ
 Ζ τὸν θάνατον οἴνον εἰπῶν, καλῶς προσέ-
 θεκε τὸ εἶναι αἷμα τῆς σαφυλῆς τὴν πε-
 ριβολῶν αὐτῆ ὡς ἐν τῷ τῆ αἵματος ὀνό-
 ματι σαφέστερον δηλώσῃ τὸ πάθος. σολήν
 μὲν ἐν αὐτῆ ὀνομάζει τὴν ληφθεῖσαν τῆ
 δὲ ἄλλῃ μορφῶν. εὐδὴλον δὲ, ὡς οἴνῳ πλώε-
 σθαι ἐόθητα ἐκ οἴοντε τῆναντίον δὲ καὶ μολ-
 λύνεται οἴνῳ ὁβλίον, ὡς καὶ δυσέκπλυτον
 εἶναι τὸν ἐξ αὐτῆ μολυσμόν. ἀλλ' ἐπειδὴ
 ὁ θάνατος πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ἀπόθεσις
 Η ἐστὶ ζωῆς, τῷ δὲ Κυρίῳ ἐκ ἀπόθεσις ζωῆς,
 ἀλλὰ μετὰ τῆς πρὸς ἑτέραν τινὰ κρείτ-
 τονα

(1) Ἐλεπίες. Ἰσ. δὲ ἀναγνώσειον ἔτις οἴνον, τὴν διδασκαλίαν ἐκάλεσαν. ἢ, τὸ δωατὸν τῆς διδασκα-
 λίας ἐκάλεσαν. ἐξεργάσεται δὲ τῷ, κατ.

(2) Ἰσ. ἐπὶ τῆτω, ἢ ἐπὶ τῆτον.

» τουα γέγονε ζώω, εἰς ῥὴν ἐκ νεκρῶν ἀνα-
 » σῆς μετελήλυθε. διὰ τῆτο λέγει, πλυ-
 » νεῖ ἐν οἴνω τὴν σολῶν αὐτῆ, καὶ τὰ ἐξῆς
 » ἵνα εἴπῃ, ὅτι δέξεται τὸ πάθος ἐκ ἐπι-
 » τιμωρίας, ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλ' ὡς πολὺ λαμ-
 » πρότερος ἐξ αὐτῆ Φανιῶναι, ἀθάνατος
 » καὶ ἀφθαρτος γεγονώς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Σκέψαι καὶ αὐτὸς, μή-
 » ποτε ὡς ἐν ἀπορρήτοις τὸ μουσικὸν ἀντίτε-
 » ται πάθος αὐτῆ, ἐν ᾧ τὴν σολῶν αὐτῆ καὶ
 » τὸ περιβόλαιον ἀποπλύναι, λυτρὸν ἡμῖν
 » παρέσχε, δι' ἧ τῶν εἰς αὐτὸν πεπισθόκο-
 » των ἀποπλύνει τὰ παλαιὰ ῥύπη. διὰ γὰρ
 » τῆ οἴνου, ὅπερ ῥὴν τῆ αἵματος αὐτῆ σύμ-
 » βολον, τῆς εἰς τὸν θάνατον αὐτῆ βαπτίζο-
 » μείας, καὶ ἐπὶ τὸ αἷμα αὐτῆ πεπισθόκο-
 » τας τῶν πάλαι κακῶν ἀποκαθαίρει, ἀπο-
 » πλύνων αὐτῶν καὶ ἀποσμύχων τὴν πα-
 »λαιάν σολῶν, καὶ τὸ περιβόλαιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πεφοινυμένη γὰρ τῷ
 » αἵματι τὰ ἐνδύματα ἔχων κατεφαίνετο
 » ταῖς ἄνω διωάμεσιν ὁ Χριστός· καὶ οἶον ἐξ
 » οἴνου νέε κατακεχρωσμένη πρὸς τὸ ἐρυ-
 » θρόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα καὶ τὸ πάθος
 » προλέγει. πλυνεῖ ἐν οἴνω τὴν σολῶν αὐ-
 » τῆ, καὶ ἐν αἵματι σαφυλῆς τὴν περιβο-
 » λῶν αὐτῆ. χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ
 » ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ
 » γάλα. Καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτῆ, σολῆν
 » ὀνομάζει· τὸ δὲ αἷμα, οἶνον· ἐπειδὴ καὶ
 » τὸν μουσικὸν οἶνον, αἷμα κέκληκεν ὁ δεασό-
 » της. ἀκόμην δὲ καὶ τῆ οὐαγγελιστῆ Ἰωάν-
 » νη διδάσκοντος, ὡς τῆ σρατιώτη νύξαντος
 » τὴν πλοῦραν, ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.
 » ἔτοι δὲ οἱ κρηνοὶ διὰ τῆ σώματος κατερ-
 » ρύσαν. διὰ τῆτο φησὶν ὁ πατριάρχης,
 » πλυνεῖ ἐν οἴνω τὴν σολῶν αὐτῆ, καὶ ἐν αἵμα-
 » τι σαφυλῆς τὴν περιβολῶν αὐτῆ.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Πλυνεῖ ἐν οἴνω τὴν
 » σολῶν αὐτῆ, τῆτες διὰ τῆ ἀγίης πνύμα-
 » τος, καὶ τῆ λόγος τῆς ἀληθείας καθαριεῖ
 » τὴν σάρκα, ὅπερ ἐμφαίνει τὴν σολῶν καὶ
 » ἐν αἵματι σαφυλῆς θλιβείας, καὶ ἀνι-
 » σσης αἷμα, ὅπερ ἐστὶν ἡ σαρξ τῆ Κυρίας,
 » πᾶσαν τὴν ἐξ ἐθνῶν κλήσιν καθαρίζει.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Πλυνεῖ ἐν οἴνω τὴν
 » λῶν αὐτῆ. Οὐ μόνον, φησὶ, τῆς κλιωδίας
 » ἡμερώσει, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐναντίων, τὰ-
 » ναντία διωήσεται. αἷμα σαφυλῆς βᾶπτει
 » τὰ ἱμάτια. τῆτω τῷ αἵματι τῷ βᾶπτουσι
 » καὶ σπιλῶντι πλυνεῖ, φησὶ, τὴν σολῶν αὐ-
 » τῆ ὡπερ πηλῶ τῷ τυφλῶντι τῆς ὑγιᾶς
 » ὀφθαλμῆς τῷ ἐκ γενετῆς τυφλῶ. καὶ
 » θάνατον τὸν ἑαυτῆ, ἐ προδήκῳ παρέ-
 » χον, ἀλλ' ἀναίρεσιν τῷ θανάτῳ. εἰ δέ-
 » τινες αἷμα μὲν σαφυλῆς εἰς τὸ τῆ Σωτή-
 » ρος αἷμα καὶ μυσῆρια λάβοισιν, τὴν δὲ πε-
 » ριβολῶν εἰς τὴν σάρκα, δεκτοὶ ἂν εἰεν ὀ-
 » σεβείας ἕνεκα.

(1) Ἐλαβέ γε ὀρθότερ.

Α. Ἰβ. Χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ
 » ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ
 » ἢ γάλα.

ΑΔΗΛΟΥ. Κατάκοροι, θερμοὶ, διά-
 » πυροι, φοβεροί.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλ-
 » μοὶ αὐτῆ ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐ-
 » τῆ ἢ γάλα· τῆτες οἶοναί κραιπάλη τινὴ
 » καὶ μέθη τῷ ἐκ τῆ πάθος κάρω συγκα-
 » ταχεθείς, λαμπρότερος αὐτῆς ἐξαναση-
 » σεται, καὶ γὰρ τοιςτότροποι τῶν ἐξοι-
 » νωμένων οἱ ὀφθαλμοὶ, τῷ μὲν πλείω
 » συμμεμυκότες, τῆ βλεφάρω τὴν κόρῳ
 » ἐπικαλύπτοντες, βραχὺ δέτι, καὶ αὐτὸ
 » καταπληκτικὸν ὑπανευγότες, κατὰ τῆς
 » ὀργίλον τὴν καὶ πικρὸν ὑποβλεπομείας. καὶ
 » μείτοι οἱ ὀδόντες τῶν τοιστων, ὅτι τῷ οἴ-
 » νῳ περισμηχόμενοι, λευκοὶ προφαίνονται,
 » τῶν χειλῶν περισεσηρότων αὐτῶν, πάντη
 » τῆτο κατάδηλον. ἔλαβόνγε (1) μὲν τὴν
 » μὲν τῶν ὀφθαλμῶν κάρωσιν, ἐπὶ τῆ θά-
 » νάτη, διὰ τὸ τοῖς ἅπασιν τῆτον ἐπίδηλον
 » γεγονέναι· τὴν λευκότητα δὲ τῶν ὀδόν-
 » των, ἐπὶ τῆς ἀνασάσεως ὡς ταύτης ἐν
 » ἀπορρήτῳ μᾶλλον, καὶ ἔχ ὡσαύτως ἀνα-
 » Φανθὸν γεγονύας.

» ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ
 » αὐτῆ ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐ-
 » τῆ ἢ γάλα. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν οἴνω πολλῶ
 » κεχημενῶν ἔθος ὑφαίμεν πως εἶναι τῆς
 » ὀφθαλμῆς, τῆτο λέγει· ὅτι κατὰ μὲν τὸ
 » πάθος καὶ τὸν θάνατον ἀλλοίωσίν τινα
 » Φανῆται δεξάμενος. τοσαύτῳ δὲ ἔξει ἐπὶ
 » τὸ κρεῖττον μεταβολῶν, ὡς γάλακτος Φα-
 » νιῶν λαμπρότερος. ἀπὸ γὰρ τῶν ὀδόν-
 » των, ὡς ἀπὸ μέρους, τὸ πᾶν εἶπῃν ἡβηλή-
 » θη· καὶ μάλισα ἐπειδὴ πως ἀποκεχυμ-
 » μένης μὲν εἶναι τοῖς χείλεσι τῆς ὀδόντας
 » συμβαίνει, ἀναφαίνεσθαι δὲ διανοιγομείας
 » τῆ σώματος. ἔτω δὲ πως καὶ ἡ περὶ αὐτὸν
 » λαμπρότης κεχυμμένη κατὰ τὸν τῆ θά-
 » νάτη καιρὸν, ἀναφανῆσεται πᾶσι διὰ τῆς
 » ἀνασάσεως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ, καὶ εἰ γέγονεν
 » ἐν νεκροῖς, καὶ εἰ τῆς τῶν Ἰουδαίων πα-
 » ροινίας ἀνέτλη, ῥαπίσματα καὶ οὐνειδι-
 » μῆς, ἔ πολὺς αὐτῷ τῶν τοιστων ὁ λόγος
 » πεπονθῆτο δι' ἡμᾶς, καὶ ἀνασῶσαντι τὴν
 » ὑπ' ἔρανόν, ἔστι δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς αὐτῷ
 » Φιλιππῆταις αἰεὶ καὶ σιωήθῃσιν οὐθυμῆταις,
 » παραδείξαι ἂν εἰπῶν, χαροποὶ οἱ ὀφ-
 » θαλμοὶ αὐτῆ ἀπὸ οἴνου. νοηθεῖν γὰρ ἂν
 » ἐν τῆτοις, καθάπερ ἐγώμα, τὸ Φιλομε-
 » δῆς, καὶ τὸ αἰεὶ πως εὐθυμῶν τε καὶ ἱλαρὸν
 » τῆς Θεοτητος αὐτῆ. ἱλαρὸς γάρ πως αἰεὶ
 » τοῖς πεπωκόσιν ὁ νέος, καὶ τῶν καταλυ-
 » πῆν εἰωθῶν ὅτι μάλισα καταφρονητής.
 » ἐπειδὴ δὲ ἐξ ὀδόντων ὡπερ προείπον ὁ λό-
 » γος, λευκῆς εἶναι καὶ αὐτῆς φησὶν, ὡς
 » καθαρὸν τε καὶ ἔκλυτον τὸν ἀπὸ γλώτ-
 » της ἰσῆτας λόγον. ἀμαρτοεπιῆς γὰρ ἔδα-
 » μῶς,

μῶς, ὄψυρρήμων δὲ μᾶλλον, καὶ ἀληθῆς ὁ Χριστός. καὶ πᾶν ὅ,τι Φθέγγεαιτο, τῆ-τό ἐστιν ἀγιοπρεπὲς καὶ τεταυμασμείον, καὶ πλείω ὁσίω ἐμποιοῦν τοῖς ἀκρωμοίοις τῶν εἰς ψυχλῶτε καὶ νῦν λαμπρότητα.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τετέσι Φαιδροὶ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῆ, ὡς ἀπὸ τῆ λόγος τῆς ἀληθείας. ἐπιβλέπασι γὰρ ἐπὶ πάντας τας πειθόοντας εἰς αὐτόν. καὶ λυκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ γάλα. τὸ φωτεινὸς τῶν ῥημάτων αὐτῆ δηλοῖ. διὰ τῆτο λυκοῦς ὀνομάζει, γάλακτι δὲ παρκαίσει, ὡς καὶ σάρκα καὶ ψυχλῶ διατρέφοντά.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πάλιν ἀπορρήτως τῆς καινῆς διαθήκης τῆ Σωτήρος ἡμῶν τὰ μυστήρια ἠγῆμα διαγοροῦναι. καὶ τὸ, λυκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ γάλα, τὸ λαμπρὸν καὶ καθαρόν τῆς μυστηριώδους τροφῆς δηλῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τὸ, λυκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ γάλα λαμβάνομεν, ὅτι τὰ ῥήματα αὐτῆ φωτεινὰ γίνονται τοῖς πισύουσι δι' αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα δεκνὺς τῶν ἀπὸ τῆ πάθος γενησομείω ὄψυρμείαν· χαροποιοὶ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῆ ἀπὸ οἴνου. ὄψυρσιώ γὰρ τῆς οἰκμενῆς τὸ σωτήριον πάθος. ὅτι δὲ ἔτω τὸ πάθος ἐκάλεσε, μάρτυς αὐτὸς ὁ Κύριος, λέγων, πάτερ, εἰ δωατόν, παρελθέτω τὸ ποτήριον τῆτο ἀπ' ἐμῆ. ἔτω καὶ τοῖς υἱοῖς ἔφη Ζεβεδαίχ·

Ματθ. 26. 39. δῶσατε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; τὸ τοίνυν χαροποῖον τῶν ὄφθαλμῶν τῶν μετὰ τὸ πάθος ὄψυρσιώλω δηλοῖ. μετὰ γὰρ τὸ πάθος καὶ τῶν ἀνάσασιν εἰς ἅπασαν ἀπεσάλησαν τῶν οἰκμενῶν οἱ μαθηταὶ τῶν σωτηρίαν προσφέροντες τοῖς πισύουσι. τῆς δὲ γε διδασκαλίας τὸ διαιδὲς καὶ διαφανὲς λυκοτάτοις ὀδύουσιν ἀπέικασε. λυκοὶ γὰρ οἱ ὀδόντες αὐτῆ, φησὶν, ἢ γάλα. τσαῦτα εἶρηκεν ὁ πατριαρχῆς ὄψυρσιώ τὸν Ἰσραήλ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸ δὲ, χαροποιοὶ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτῆ ἀπὸ οἴνου, ἀντὶ τῆ ὑπὲρ οἴνου. οἴνος ἔχει γῆν τρυγίαν· τὸ δὲ καθαρόν, τὸ βλέπτικόν καὶ ἀδόλωτον· τὸ χαροποῖον ἔχων, ἔσκοτῶν τῶν διάνοιαν, ἀλλὰ νῆψιν ἐργαζόμενος ταῖς ψυχαῖς. καὶ λυκοὶ, φησὶν, οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἢ γάλα. ὀδόντας εἶωθεν ἢ θεία Γραφῆ καὶ ἐπὶ λόγων λαμβάνειν, ὡς τὸ, οἱ υἱοὶ ἀνθρώπων οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὄπλα καὶ βέλη. ἐπάγει γῆν, καὶ ἢ γλῶσσα αὐτῶν μάχαυρα ὀξεία. ὡς καὶ νῦν ὀδόντας λυκοῦς ὑπὲρ γάλα, τὸ καθαρόν αὐτῆ τῆς διδασκαλίας ἐκάλεσε.

ιγ. Ζαβελῶν παράλιος κατοικήσει καὶ αὐτὸς παρ' ὄρμον πλοίων, καὶ παρτενεῖ ἕως Σιδῶνος.

* **ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ.** Παράλιος θαλασῶν, κατοικήσεινγε μὲν τῶν Ζαβελῶν, τῶν

A εἰ τῆ θαλάσση γείτονα χώραν προλέγει, καὶ ὡσανεὶ ἀναμιγλῶσαι τοῖς ἔθνεσι τὸν Ἰσραήλ, ὅτε δὴ καὶ εἰς μίαν ποίμνῶν ἠγμέων τῶν δύο λαῶν· δηλῶν δὲ εἰ τῶν Εὐαγγελίῳ, γῆ Ζαβελῶν, καὶ γῆ Νεφθαλείμ, καὶ τὰ ἐξῆς. σωματικώτερον δὲ νοήσεις τῶν ἐκατέρωθεν γῆς καὶ θαλάσσης χορηγίαν. καὶ αὐτὸς παρ' ὄρμον πλοίων, τετέστιν ὡς εἰς λιμνὴν ἄσφαλεῖ, ἀνάπτων εἰς Χριστὸν τὰ τῆς ἐλπίδος πείσματα. **Ματθ. 4. 15.**

B **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Δηλοῖ καὶ τῆτο τῶν ἐξ ἔθνων κλήσιν, ὅτι εἰς πᾶσαν τῶν γλῶσσῶν καὶ τῶν θαλάσσαν ἐξελεῖσεται ἢ χάρις τῆ Χριστῆ. λέγει γὰρ, καὶ παρ' ὄρμον πλοίων, καὶ παρατενεῖ ἕως Σιδῶνος. ὅτι δὲ εἰς τῶν ἐξ ἔθνων κλήσιν τῆτο προκηρύσσει, δηλῶται εἰ τῶν Εὐαγγελίῳ ἡμῶν, γῆ Ζαβελῶν, καὶ γῆ Νεφθαλείμ ὀδόν **Ματθ. 4. 15,** θαλάσσης, πέραν τῆ Ἰορδάνης, Γαλιλαία τῶν ἔθνων. ὁ λαὸς ὁ καθ' ἡμέραν εἰς σκότειν εἶδε φῶς μέγα, καὶ τὰ ἐξῆς. **16.**

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κατοικήσεινγε μὲν αὐτόν, ἢτοι τὸν Ζαβελῶν, τῶν τῆ θαλάσση γείτονα χώραν διεβεβῶντο σαφῶς, οἰονείπως ἐκεῖνα λέγων, ὅτι τοῖς ἔθνεσι ἀναμιξῆ ἔσαι λοιπὸν ὁ Ἰσραήλ, ἄτε δὴ καὶ εἰς μίαν ποίμνῶν σωτηριῶν τῶν δύο λαῶν, καὶ ὑπὸ χεῖρα τῶν ἐνὸς τῆ κατὰ φύσιν ἀγαθῆ γεγονότων ἀρχιποίμνος, τετέστι Χριστῆ. **(1)**

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτον ὄψυρσιώ καὶ Μωϋσῆς, εἶπεν· ὄψυρσιώσεται Ζαβελῶν, καὶ ὑπὸ χεῖρα τῶν ἐνὸς εἰ τῆ λήξει τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐκατέρωθεν ἔχων χορηγίαν τῶν τε ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης καλῶν ὁ Μωϋσῆς προφητεύει. **(2)** **Δ**

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Διερμηνύεται Ζαβελῶν ὄψυρσιώ τε καὶ ὄψυρσιώ παρα τοῖς τὰ τοιαῦτα διατρανῶν εὐ μάλα κατεδισμένοις. ὄψυρσιώσεται δὴ εἰς τινὰς ἄρα τῶν ἐξ Ἰσραήλ ὄψυρσιώσεται, καὶ τῶν ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἀνδύουσι Θεῶ ὄψυρσιώ πεπληκτικότητας· πλὴν ὅτι τῆς διὰ πίσεως τῆς εἰς Χριστὸν δεδουκαυμένους, καὶ τῆ τῆ ἀγίης πνύματος λελαμπρυσμένους χάριτι· ὡς καὶ ἰχύσαι λοιπὸν ἔψυρσιώσεται ἀνακράζειν, ὄψυρσιώσεται ἡμεῖς τῶ Κυρίῳ τῶ ποιήσαντι, καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκῆν εἰς ἀν ὄψυρσιώσεται καὶ ὄψυρσιώσεται τῶν εἰς Χριστὸν πίσειν οἱ τετιμηκότες ἐξ Ἰσραήλ. **Ψαλ. 113. 15.**

Z * **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐσαι δὲ καὶ παρ' ὄρμον πλοίων, τετέστιν ὡς εἰς λιμνὴν τυχὸν ἄσφαλεῖ, καὶ εἰς Χριστὸν ἀνάπτων τῶν ἐλπίδων τὰ πείσματα. ἐκ πολλῆς γὰρ ἀποφοιτήσας ζῆλης, ὀρμιθήσεται λοιπὸν τῆ παρ' αὐτῶ χάριτι, κατὰπερ ἀμέλει καὶ εἰς λιμέσιν ὀλκαδες. καὶ μέχρι δὲ αὐτῆς παρατενεῖσεται τῆς Σιδῶνος εἶπεν, ὑποδηλῶν ὡς εἰκοῦν, ὅτι τσαῦτη προσείσεται τῆ πνύματικῆ σωδρομῆ τῶν δύο γενήσεται λαῶν,

(1) Τὰ αὐτὰ αὐταῖς λέξεσιν ὁ Κύριλλος εἰ τὸμ. 1. μέρ. 1. σελ. 225.
(2) Τὰ αὐτὰ αὐτολεξὲ ὁ Ἰππόλυτ. εἰ τοῖς ἐκδοδομ.

λαῶν, ὡς τὸς ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ καὶ αὐ-
 τὰς ἐμπλήσας τὰς πόλεις τὰς ἐν πολλῇ
 παρὰ τῷ Θεῷ γεγενημένας αἰτία, καὶ
 διαρπαζύσας τρόπον τινὰ τὸς σεβομένους
 αὐτόν. (1)

ιδ. Ἰσαάχαρ τὸ καλὸν ἐπεθύμη-
 σεν, ἀναπαυόμενος ἀνὰ μέσον τῶν
 κλήρων.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆς Γαλιλαίας τὰ
 μὲν πρὸς Θαλάσση καὶ δύσει, Ζαββλῶν
 ἐκληρώσατο καὶ Νεφθαλείμ· τὰ δὲ ἀνα-
 τολικώτερα τῶν, ὁ Ἰσαάχαρ· μετὰ δὲ ἐν
 τῶν κλήρων ἀναπαυεσθαι Φησὶν αὐτόν Ἰα-
 κώβ· μέσος γὰρ τῆτε Ἰωσήφ καὶ τῶν
 περὶ Ζαββλῶν· ἃ κεκληροδότηται προ-
 σανέχων.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσαάχαρ τὸ καλὸν ἐπεθύ-
 μησε. λαμβάνεται καὶ τῆτο τύπος τῶν
 Ἀποστόλων· ὅτι καταλιπόντες τὴν ἐκ νό-
 μῃ πολιτείαν, ἠκολούθησαν τῷ Χριστῷ,
 καὶ ἐπιθυμήσαντες τὸ καλὸν, ἠκολούθη-
 σαν τῇ τῆ Κυρίῃ διδασκαλίᾳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μιῶς δὲ πάλιν ὁ Ἰσαά-
 χαρ ἐρμηνεύεται. εἶη δ' ἂν ὡς ἀπό γε τῆ
 σημαυνομένης τύπος οἰάτις, καὶ εἰκὼν ἐκ
 ἀσυμφωνίας τῶν ἐν τάξει μιῶς παρὰ τῆ
 Θεῶ καὶ πατρὸς ἀπονεμηθέντων Χριστῷ.

Ψαλ. 2. 8. αἴτησαι γὰρ Φησὶ παρ' ἐμῆ, καὶ δώσω σοι
 ἔθνη, καὶ τὰ ἐξῆς. ψάλλει δὲ περὶ καὶ

Ψαλ. 116. 3. [πάλιν] ὁ Θεασέσιος Δαβὶδ, τὸς δοθέν-
 τας, οἰμαίπε, τῷ Ἐμμανηὴλ μονοναχί

» καταδεικνύς. ἰδὲ ἡ κληρονομία Κυρίῃ
 ἡοί, [ὁ μιῶς τῆ καρπῆ τῆς γαστρὸς.]
 δέδοται γὰρ, ὡς ἔφω, τῷ Ἐμμανηὴλ
 μιῶς οἱ ἅγιοι οἱ πεπισθόκοτες ἀπὸ τε τῶν
 ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ τῆς ἐτέρας πληθῆος, Φη-
 μι δὲ τῆς ἐξ ἔθνων. Κύριον δὲ ὀνομάσας
 τὸν Ἰησοῦν, καὶ καρπὸν αὐτόν ἔφη γεγε-
 νῆσθαι γαστρὸς, διὰ τὴν κατ' ἡμᾶς ὁμοίω-
 σιν. γεγεννηται γὰρ ἐκ γυναικὸς, καὶ
 καρπὸς νηδύος ἐδείχθη παρθενικῆς. ἔκην
 τὸς πισθούσας ἀποκεκέρδηκεν ὁ Χριστὸς,
 καὶ περὶ αὐτῶν τάχα περὶ τὸν ἐν ἄρα-
 νοῖς πατέρα Φησὶν, ἃς δέδωκάς μοι ἐκ τῆ

ΐωάν. 17. 6. κόσμου, σοὶ ἦσαν, καὶ μοὶ αὐτὸς δέδωκάς.

» ἔτσι δὲ ἐν τῷ καλὸν ἐπεθύμησαν, τῆτεσι
 πᾶν ὅπερ ἂν λέγοιτότε καὶ ἐστὶν ἀληθῶς
 ἐξαίρετον, καὶ τῶν ὅτι μάλιστα Φιλτάτων

Ψαλ. 18. 9. τῷ Θεῷ, τῆτο ποιῶντες περὶ πολλῶν, καὶ
 κατορθῶν σπιδάζοντες· ὡς ἐκ διανοίας ἀ-
 γαθῆς ἀναφωνῶντας λέγειν, τὰ κρίματα

» Κυρίῃ ἀληθινὰ, καὶ τὰ ἐξῆς.
 *** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ γνώμης τοίνυν
 εἰς τῆτο προσήκων λαὸς κατασκέψεται
 μὲν ἀκριβῶς τὸς περὶ Θεῶ κλήρας, τῆ-
 τεσι τὰ ἐν ἐλπίσιν ἀγαθὰ τοῖς ὀσεβῆσιν
 ἐπηγγελμένα. περὶ ὧν καὶ ὁ Θεὸς ἔφη
 Δαβὶδ· ἐν ταῖς χερσί σου οἱ κληροί μου. Η

Ψαλ. 30. 15. καταλύσει δὲ ὡπερ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐπανα-

Α παύσεται πάντητε καὶ πάντως, ὅτι τὸς
 ζεταί προσδοκῶν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Ἐπειδὴ οἱ τὰς εἰτο-
 λὰς φυλάσσοντες ἐκ ἀποταξάμενοι τοῖς
 νομικοῖς διδάγμασιν, ἐπαναπαύονται καὶ
 ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τῇ τῆ Κυρίῃ ἡμῶν διδασκα-
 λία. ὅπερ ἐστὶν, ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων.
 » καθὼς καὶ ὁ Κύριος λέγει, ἐκ ἡλθον κατα- Mat 9. 5. 17.
 » λύσαι τὸν νόμον καὶ τὸς Προφήτας, ἀλλὰ
 » πληρῶσαι. καὶ γὰρ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν τῷ
 τὰς εἰτολὰς φυλάσσειν, ἐ καταλύει τὸν
 νόμον, καθὼς ἐν Εὐαγγελίοις Φησὶν.

ΙΕ. Καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι
 καλὴ, καὶ τὴν γῆν ὅτι πῖων, ὑπέθη-
 κε τὸν ὤμον αὐτῆ εἰς τὸ πονεῖν· καὶ
 ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργός.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τῶν ἀφορισθέντων αὐ-
 τῷ ἐν μέρει κληρονομίας, καὶ κτήσεως
 τόπων γῆς, τῆτεσι τῆς διδασκαλίας τῆ
 Κυρίῃ. ἀνάπαυσις γὰρ αὕτη καλὴ, κα-
 » θῶς καὶ αὐτὸς λέγει, δεῦτε πρὸς με πάν- Mat 9. 11. 28
 » τες οἱ κοπιῶντες, καὶ τὰ ἐξῆς.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τὴν γῆν ὅτι πῖων.
 ὅπερ ἐστὶν ἡ σὰρξ τῆ Κυρίῃ ἡμῶν ἡ πῖων,
 τῆτεσι ἡ λιπαρά. αὕτη γὰρ ἡ ῥέεσα γά-
 λα καὶ μέλι.

Δ » ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὑπέθηκε τὸν ὤμον
 αὐτῆ εἰς τὸ πονεῖν, καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωρ-
 γός. ὅπερ ἐποίησαν οἱ Ἀπόστολοι. λα-
 βόντες γὰρ τὴν δυνάμιν παρὰ Θεῶ, καὶ
 ὑποθῆτες ἑαυτοῖς εἰς τὸ πονεῖν, ἐγενή-
 θησαν γεωργοὶ τῆ Κυρίῃ, ἐργασάμενοι
 τὴν γῆν, τῆτεσι τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ
 τῆ κηρύγματος τῆ Κυρίῃ ἡμῶν.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Πῖων καὶ ἡ γῆ, ἐν ἡ καλῶ-
 κησε, πῖων καὶ λιπαρά. γῆ δὲ πῖων ἐστὶ
 καὶ ἡ σὰρξ τῆ Κυρίῃ ἐπιρρέεσα μέλι καὶ
 γάλα. καὶ τῆτο δὲ οἱ Ἀπόστολοι ἐπεποι-
 ῆσαν, γενόμενοι γεωργοὶ τῆ παγκοσ-
 μίᾳ ἀγρῶ.

Ζ *** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπαινέσας δὲ ἐν
 τὴν ἑαυτῆ βεβλώτε καὶ κρίσιν, καὶ ἐ με-
 τρὸς θαύματος τὴν ἐν γε τῆτοις ἀξιώσας
 ἀνάπαυσιν, τῆτεσι τὴν εἰς τὸν αἰῶνα τι-
 μῶν, τὴν ὡς ἐν ἀγιασμῷ τελείῳ ἔχοντι
 ζωῶν, τὴν ἀτελεύτητον δόξαν, τὴν ανα-
 πόβλητον βασιλείαν, καὶ ὅσα καὶ νῆ καὶ
 γλώττης ἐπέκεινα, τληπαθῆς ἔσαι λοι-
 πόν. ἐωρακῶς γὰρ, ὅτι πῖων ἡ γῆ, τὸν
 ὤμον ὑποθήσει, Φησὶ, καὶ ἀγαπήσει τὸν
 πόνον. δέχεται δὲ τὸ παράδειγμα παρὰ
 τῶν ὡς ἄριστα γηπονῶν αἰῶντων. οἱ Φι-
 λεργέσαστοί εἰσι καὶ σκαπάνης Φίλοι, καὶ
 μὴ καὶ ἀρότροις ἐνδρῶν σπιδάζουσι, εἰ δὲ
 πείρας λάβουσι γῆς. ἀνοῶντες, οἰμαίπε,
 καρπὸν τὸν ἀμφίλαφῆ, καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς
 ἐσόμενα.

15. Δάν

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ Ἰππόλυτ. ἐν τοῖς ἐκδοδομ.

15. Δάν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτῶ, ὡσεὶ καὶ μία Φυλὴ ἐν Ἰσραήλ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τὴν τῆς Φυλῆς ταύτης ἡγεμονίαν, τὴν διὰ τῶν Σαμψῶν προμηνύει, τῆτο λέγων· ὅτι τοσαῦτον ἰσχυρὸς ὁ ἐξ αὐτῆς κριτῆς ἀναστήσεται, ὡς τῶν δώδεκα Φυλῶν ὀκτώλως ἕτως, ὡσανεὶ καὶ μιᾶς κατάρξει Φυλῆς.

» ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Δάν κρινεῖ τὸν ἑαυτῶ
» λαὸν, ὡσεὶ καὶ μία Φυλὴ ἐν Ἰσραήλ. τῆ-
» το καὶ τὴν ὀλίγωσιν τῆς Φυλῆς δηλοῖ, καὶ
» τὸ δυνατόν. ἔ γάρ εἰπεν, ἐπιδώσει ὡσεὶ
» καὶ μία Φυλὴ, ἀλλὰ κρινεῖ. καὶ ταῦτα
» πλήθει πλείον ὅσον ἐλαττωμένης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπεταὶ πάλιν τῆ τῆ ὀνό-
ματος ἐτυμολογία ὁ λόγος. κριτῶν γάρ,
ἤτοι κρίσιν, σημαίνει ὁ Δάν. ἐμφύσει δ'
αὐν ἐφ' ἑαυτῶ ἕτωςὶ πάλιν τὸν δὲ κλεῖα καὶ
περίοπτον τῶν ἀγίων Ἀποστόλων χορὸν·
οἱ εἰς ἀρχὴν τέθενται τῶν πεπιστωκότων,
καὶ τὸ κρίνειν ἔλαχον, κατανέμοντος αὐ-
τοῖς τὸ χρεῖμα τῶ χριστῶ.

16. Καὶ γενηθήτω Δάν ὄφισ ἐφ'
ὀδῶ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβω, δάκνων
πτέρναν ἵππω· ἢ πεσεῖται ὁ ἵππεύς
17. εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν σωτηρίαν περι-
μένων Κυρίω.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Καὶ γενηθήτω Δάν,
» ἀντὶ τῶ τῶ Δάν γενηθήτω. Δάν ὄφισ
» ἐφ' ὀδῶ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβω, δάκνων
» πτέρναν ἵππω· καὶ πεσεῖται ὁ ἵππεύς εἰς
» τὰ ὀπίσω, τὴν σωτηρίαν περιμένων Κυ-
» ρίω· ἵνα εἴπῃ, ὅτι ὄνπερ τρόπον ὄφισ ἐφ'
» ὀδῶ, παριόντος ἵππω τὴν πτέρναν δακνών,
» ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸν ἐποχήμενον συγκα-
» τασρέψει, ὡς ἐλπίδα σωτηρίας αὐτῶ μίαν
» ὑπολείπειν μόνω, τὴν θεῖαν βοήθειαν·
» ἕτω καὶ τὸν Σαμψῶν ἢ γυνὴ κρίψασα δι'
» ἀπάτης, πάντα τὸν ἐπαναπαυόμενον αὐ-
» τῶ συγκατασρέψει λαὸν· ἀχρὶς ἔ πάλιν
» τῆς θεῖας τυχῶν ἀντιλήψεως, ἀμυνήται
» τῆς ἠδίκηκότας αὐτῶ. τὸ δὲ γενησόμενον
» ἐν προσακλικῶ ὀνόματι προεφήτευσεν, γε-
» νηθήτω, λέγων, τῶ Δάν ὄφισ, ὡς τὸ
» Σοφον. 1. 2. παρὰ τῶ Προφήτη, ἐκλείψει ἐκλιπέτω ἢ
» γῆ ἀπὸ προσώπω Κυρίω. οὐκαίρως δὲ τῶ
» ὄφει τὴν διὰ τῆς γυναικὸς ἀπάτην ἀπα-
» κασαν· ἐπειδὴ καὶ τὸν Ἀδάμ πρότερον
» διὰ τῆς γυναικὸς ὁ αὐτὸς παρεκρέσατο.

18. ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ γενηθήτω Δάν ὄ-
» φισ ἐφ' ὀδῶ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβω, καὶ
» τὰ ἐξῆς. Ἐν ἠδρόσε ποτε ἢ Δάν Φυλὴ
» τοῖς τὴν πόλιν Λαίσαν οἰκῶσι, καὶ ἐπισάν-
» τες ἀδρόςως, πάντας μὲν ἀνείλον, αὐτοὶ
» δὲ τὴν πόλιν ὤκησαν, καὶ καὶ τῶ ὀνόματι
» τῆς Φυλῆς Δάν κεκλήκασιν. ὅπερ προ-
» λέγει ὁ Ἰακώβ, ὄφει παραβάλλων δάκνον-
» τι πτέρναν ἵππω· κείται γάρ ἢ Δάν ἐχά-
» τη πάσης τῆς γῆς αὐτῶν· καὶ τῆς ἐπ' αὐ-

A τῆς πρὸ τῆς, ἵππεϊ πεπλωκῶτι ἐκ ἐπὶ
πρόσωπον, ὡσεὶ ταχέως ἀναστῆναι, ἀλλ'
εἰς τὰ ὀπίσω. ὄν, πολέμω παρόντος, ἀνα-
στῆναι τῶν ἀδωμάτων· πλὴν εἰ μὴ ὁ πάντας
δυναμὸς Θεὸς βοηθήσῃ. τῆτο γάρ εἰσι
» τὸ, τὴν σωτηρίαν περιμένων παρὰ Κυ-
» ρίω. ἐκ ἐπειδὴ ἐμελλον τυγχάνειν Θεῶ
» βοηθῶ, ἀλλ' ἕτω πίπταν, ὡς τὴν τῶ σώ-
» ματος καὶ τῆς ἀναίρεσσεως ἀπαλλαγῶν, μό-
» νης δέεσθαι τῆς τῶ Θεῶ βοηθείας.

B ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῶ δὲ Ζαβελῶν προεῖ-
πε τὴν παράλιον οἰκῆσιν· τῶ δὲ Ἰσαάκ
τὴν γηγονίαν· τῶ δὲ Δάν, κατὰ μὲν τι-
νας τὰ ὑπὸ τῶ Σαμψῶν γεγεννημένα· ἐκ
ταύτης γάρ ἡ τῆς Φυλῆς, σωτηριεμένη
» δὲ καὶ τοῖς κριταῖς· καὶ διὰ τῶ τῶ Φησι,
» ἔφη, Δάν κρινεῖ τὸν ἑαυτῶ λαὸν, ὡσεὶ καὶ
» μιᾶ Φυλῆ ἐν Ἰσραήλ· ἐνιοὶ δὲ Φασὶ τὰ
» κατὰ τὴν Λαίσαν, τὴν νῦν Πανευάδα καλε-
» μῶν προσαγορευῆσαι. ἐξαπίνης γάρ τι-
» νες ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενοι τῆς Φυλῆς,
» ταύτην προσβαλόντες τῆ πόλει, εἰλόντε
» κατὰ κράτος καὶ ὤκησαν, καὶ τὴν οἰκίαν
» αὐτῆ προσηγορίαν ἐπέθεσαν. Δάν γάρ
» αὐτῶ ἐκάλεσαν. ἐγὼ δὲ οἶμαι τὸ θεῖον
» πνεῦμα τὰ κατὰ τὸν Σωτῆρα τὸν ἡμέτε-
» ρον διὰ τῶ πατριάρχῃ προδεδείχθαι, καὶ
» τὰ κατὰ τὸν ἀντίχριστον διὰ ταύτης εἰπεῖν
» τῆς προρρήσεως. σφόδρα δὲ αὐτῶ καὶ τὰ
» γεγραμμένα ἀρμόττει. Δάν γάρ Φησι κρι-
» νεῖ τὸν ἑαυτῶ λαὸν, ὡσεὶ καὶ μιᾶ Φυλῆ
» ἐν Ἰσραήλ. ὡπερ γάρ Φησι ἐκ τῆς Ἰε-
» ρα Φυλῆς ὁ σωτῆρ καὶ Κύριος ἡμῶν βλα-
» σήσας διασώζει τὴν οἰκουμενίω, ἕτως ἐκ
» τῆς τῶ Δάν Φυλῆς ὄφισ ὀλέθριος ἐξελεύ-
» σεται. τῆτο γάρ λέγει, καὶ γενηθήτω
» Δάν ὄφισ ἐφ' ὀδῶ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρί-
» βω, δάκνων πτέρναν ἵππω· καὶ πεσεῖται
» ὁ ἵππεύς εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν σωτηρίαν πε-
» ριμένων Κυρίω. ἐπειδὴ γάρ ἀπάταις παν-
» τοδαπῶς κεχρημένος, περᾶται τῶς Θε-
» νακιζομένω ἀγρευῆσαι εἰς θάνατον, ὄφει
» τινὶ αὐτὸν ἀπεικάσει, παρὰ τινὰ τρίβον
» Φωλῶντι, καὶ τοῖς παρῆσι λυμαιο-
» μῶν. ἵππον δὲ οἶμαι καλεῖν αὐτὸν, τὸ
» σῶμα· ἐπιβάτῳ δὲ, τὴν ψυχῶ· τὸ δὲ
» εἰς τὰ ὀπίσω πεσεῖν, τῆ τῆς ὑπτιον κεί-
» θαι, τὸν θάνατον παραδηλοῖ. ταῖτον
» γάρ τῶν τεθνεώτων τὸ ὄνομα. διὰ δὲ τῆς
» πτέρνης, τὴν ἀπάτην ἠνέξατο. ἐπειδὴ
» γάρ τῶς μὲν ἑξαπατᾶ, τοῖς δὲ χαλεπᾶς
» ἐπιφέρει κολάσεις, διὰ τῶ ἵππω τὸ σῶμα
» δεδήλωκεν, ἔ δακνομένω καὶ διαφθερομέ-
» νω, ὁ θάνατος γίνεται, τῶ τῆς ἐλπίδος
» τοῖς ὑπομένωσι κομίζων καρπῶς. καρπὸς
» δὲ τῆς τοιαύτης ἐλπίδος ἢ σωτηρία.

C Δάν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτῶ, ὡσεὶ καὶ μία Φυλὴ ἐν Ἰσραήλ. τῆτο λέγων· ὅτι τοσαῦτον ἰσχυρὸς ὁ ἐξ αὐτῆς κριτῆς ἀναστήσεται, ὡς τῶν δώδεκα Φυλῶν ὀκτώλως ἕτως, ὡσανεὶ καὶ μιᾶς κατάρξει Φυλῆς.

D ἸΠΠΟΛΥΤΟΥ. Δηλεῖται ἡμῖν εἶναι ἵπ-
» πῶς ὁ Κύριος· πτέρνα δὲ, ὅτι πρὸς ἑ-
» ρατὸν τῶν καιρῶν· τὸ δὲ ὅτι πεσεῖται,
» τὸν θάνατον αὐτῶ δηλοῖ, καθὼς γέγρα-
» πται ἐν τῶ Εὐαγγελίῳ· ἰδὲ ἕτος κείται Λευκ. 2. 34.
» εἰς πλῶσιν καὶ ἀνάσσει πολλῶν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁφεις τὶς γῆ; Ἀλλ' ἢ ὁ ἀπ' ἀρχῆς πλάνος ὁ εἰς τῆ Γενεσά εἰρημνός, ὁ πλανήσας τὴν Εὐάν, καὶ πλερνίσας τὸν Ἀδάμ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὅτι μὲν γὰρ ἔτος ἐκ τῆς Φυλῆς τῆ Δάν μέλλει γεννησθαι, καὶ ἀντιτάσσεσθαι, τύραννος ὢν βασιλεύς, κριτῆς δανός, καὶ διάβολος, Φησὶν ὁ Προφήτης, Δάν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτῆ, ὡσεὶ καὶ μίαν Φυλὴν εἰς Ἰσραὴλ. ἀλλ' ἐρεῖ τις, ὅτι τῆτο ἐπὶ τῆ Σαμψῶν εἴρηται ὅς ἐκ τῆς Φυλῆς τῆ Δάν γεννηθεὶς, ἔκρινε τὸν λαὸν αὐτῆ ἑξήκοντα ἔτη. Τὸ μὲν ἐπὶ τῆ Σαμψῶν μερικὸν γεγονήσας, τὸ δὲ καθόλου πληρωθήσεται ἐπὶ τὸν ἀντίχριστον. - λέγει γὰρ καὶ Ἱερεμίας ἔτως ἐκ Δάν ἀκασόμεθα Φωνὴν ὀξύτητος ἵππων αὐτῆ ἀπὸ Φωνῆς χρεμετισμῆ ἵππασίας ἵππων αὐτῆ ἐσειοδῆ πᾶσα ἡ γῆ. καὶ πάλιν Μωϋσῆς Φησὶ, σκύμνος λέοντος Δάν, καὶ ἐκπηθήσεται ἐκ τῆ Βασάν. ἀλλ' ἵνα μή τις σφαλῆ περὶ τῆ Σωτήρος εἴρησθαι τὸ ρητὸν τῆτο, ἐπισησάτω τὸν νῦν. Δάν Φησὶ σκύμνος λέοντος τὴν Φυλὴν ὀνομάσας τῆ Δάν, ἐσαφήνισε τὸ προκείμενον, ἐξ ἧς μέλλει ὁ διάβολος γεννησθαι. ὡσερ γὰρ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰσάα γεννηταὶ ὁ Χριστὸς ἔτως ἐκ τῆς Δάν Φυλῆς γεννησεται ὁ ἀντίχριστος. τῆ μὲν Κυρίε καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ τῆ Θεῆ, δια τὸ βασιλικὸν καὶ ἐνδοξόν, λέοντος προκεκηρυγμένῃ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τὸν διάβολον ὁμοίως λέοντα προαγγεγορόσεν ἢ Γραφῆ, δια τὸ τυραννικὸν αὐτῆ καὶ βίαιον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (1) Ἐπειδὴ δὲ τῆς ἐν νόμῳ σκιάς οἰονεῖ πως σιωεσαλμνῆς, καὶ τῆς εἰς πνυδμαλὶ καὶ ἀληθῆς λαλρείας εἰσχεκομισμένης, λαμπροτέρων ἔδει τῷ κόσμῳ κριτῶν, εἰσκέκλωται πρὸς τῆτο λοιπὸν οἱ Θεπέσιοι μαθηταί, καὶ εἰς τὸν τῶν κατὰ νόμον καθηγητῶν εἰσέΦρησαν κληρον. τοιγάρτοι πρὸς μὲν τὴν τῶν Ἰσδαίων μητέρα, Φημὶ δὴ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐλέγετο παρὰ Θεῆ δια τῆς τῆ ψάλλοντος Φωνῆς, ἀντὶ τῶν πατέρων σὺ ἐγεννήθησαν οἱ υἱοῖσ, τρετέσιν οἱ σοὶ χρηματίζοντες υἱοῖ πρὸς δὲ γε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, κατασῆσαι αὐτῆς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πλὴν ὅτι τὸ ἀρχειν αὐτοῖς ἐκ ἀταλαίπωρον ἔσαι παντελῶς, ἐμελλον δὲ μάλλον καὶ ἀναριθμητῶν πειράσθαι κακῶν παραποδιθήσονται δὲ, καὶ ἐκ εἰς ἅπαν δόρησσι τῆς ἀποσολῆς τὸν δρόμον κινδύων ἀπηλαγμένον, ὡς εἰς τύπῳ παραδείγματος ὑπέΦλωσιν εἰπῶν, ὅτι γεννηθήτω. ἀντὶ τῆ ἔσαι τῷ Δάν ὁ τῶν διωκόντων δῆμος, ὡς Ὁφεις εἰ ὀδῶ, καθημένος ἐπὶ τρίβῃ, δάκνων πλέρναν ἵππας, τρετέσι δεινά καὶ ἀφυκτα δῆγματα διδῆς.

Α τάχα τοι τὰ τῶν ἐχέων δῆγματα δυσδιάφοβκλάπως ἐσὶ κατά γε αὐτῶ, εἰ γένοιτο τὴν πλέρναν. αὐτὸς γὰρ σὺ τηρήσαι κεΦαλλῶ, καὶ σὺ αὐτῆ τηρήσαι πλέρναν. ἐπεβέβλυσαν δὲ ἔτω τινὲς τοῖς ἀγλοῖς Ἀποσολοῖς, ὡς καὶ αὐτὸν ἐπαγαγεῖν τὸν τῆς σαρκὸς θάνατον. καὶ δῆτι τοῖστων ὑποσηναίΦαμεν αὐτῆς, ὁποῖον πάδοι ἄν τυχὸν ἵππῶς, ὀκλάσαντος ἵππας, καὶ ἀνόπιν ὡσερ ὑΦιζηκότος. ὑπεραρδησεται γὰρ ὁ ἐπιβάτης, καὶ εἰς γῆν, οἰμαίπας, περιπεσῶν, περιμένει τὸν σώζοντα. περιμεμνήκασιν δὲ καὶ οἱ Θεπέσιοι μαθηταί τὸν τῆς ἑαυτῶν δόξης καὶ σωτηρίας καιρὸν, κατ' ὃν εἰσκεκλησονται εἰς βασιλείαν ἀκλόνητον, ἐπιΦωνέντος αὐτοῖς τῆ Χριστοῦ τὸ, δευτε οἱ ὀβλογημνοῖ τῆ πατρός-ματθ. 25. 34. καὶ κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένῳ ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς τῆ κόσμου. Εἰ δὲ μὴ βέλοιοτίς ἐχίτῳ Δάν ἔσεδαίτινας ὡς Ὁφεις ἐγκαθημνῆς, ἀλλ' αὐτὸν ἑτέροις ἐπιβελόειν τὸν Δάν ἐκείνο ἐρεμν, ὅτι τὸ κρινεῖν καὶ καθηγεῖσθαι λαῶν ἔχοντες οἱ Γραμματῆς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ἔχων δίκλῳ ἐπεΦύοντο τῷ Χριστῷ, καὶ οἰωνεῖ πως τῆτον ἐκπίπλειν δια ὑΦιλής ὀδύοντα καὶ λείας ἀτῶντα τρίβῃ δῆγμασι παρακόπτοντες ἀνοσίως ἐσπῆδαζον. ἀλλ' εἰ καὶ πέπλωκεν ὁ ἵππευς, ἐθελοντῆς ἀνατλῆς τὸν τῆς σαρκὸς θάνατον, ἀλλ' ἂν καὶ ἀναβιώσεται, συλλήπτορα καὶ ἐπαρωγὸν ποιέμενος τὸν πατέρα. διώκεις γὰρ ὢν τῆ Θεῆ καὶ πατρός ὁ υἱός, τὸν ἴδιον αὐτὸς ἐζωογονεῖ ναόν. ταύτητοι σεσῶσθαι λέγεται παρὰ τῆ πατρός, κεκινδυνόκως ὡς ἄνθρωπος καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων Θεός, καὶ ὄλλῳ αὐτὸς εἰς τὸ εὖ εἶναι σιωέχων ὀρατῶτε καὶ ἀόρατον κλίσιν. ἔτω πᾶ σιωεῖς ὁ Θεπέσιος Παῦλος περὶ αὐτῆ Φησὶν εἰ καὶ ἐσαυρώθη ἐξ ἀδενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως Θεῆ. 2. Κορ. 13. 4.

Β ΛΑΘΛΟΥ. Δάν κρινεῖ τὸν ἑαυτῆ λαόν. Ὁ μὲν Ἰππόλυτος, εἰς τύπον τῆ πονηρῆ ἀναγα τὸν Δάν. κρινεῖ γὰρ Φησὶ τῆς ἀπατωμένῃς ὑπ' αὐτῆ. γέγονε δὲ καὶ Ἰσάας ὁ Ἰσκαριώτης ἐκ τῆς Δάν Φυλῆς. ἐν τῆτω γὰρ ἐγκρυβεῖς ὁ ἀρχαῖος Ὁφεις, παρῆδωκε τὸν Κύριον. ἐΦ ὀδῆ μὲν τῷ Κυρίῳ συνανασρεΦόμενος, ἐνεδρόβων δὲ τὴν ὀδὸν τῆς δικαιοσύνης. τὸ δὲ, ἐπὶ τρίβῃ, τὰ ἴχνη ἐνεδρόβων τῆ ὑποδάξαντος ἡμῖν τὴν τρίβον τῆς ζωῆς. δάκνων δὲ πλέρναν ἵππας τῆς εἰς σαρκὶ ἐλύσεως τῆ Κυρίε. ὁ δὲ Εὐσέβιος Ἐμέσης τὸν κατὰ διαδοχλῶ τῆς Φυλῆς Δάν ἐγειρόμενον Σαμψῶν λέγει. δια δὲ τὸ ἰχυρόν παραβάλλει αὐτὸν, Φησὶν. Ὁφεις εἰ ὀδῶ, ὅς ἐβαλε τὸν ἵππεα, τὴν πλέρναν τῆ ἵππας δακῶν ἔτω κατέβαλεν,

M m 2

ὡς

(1) Ἐπιγέγραπται Κυρίῳ, καίπερ καὶ εἰ τοῖς τῆ Ἰππολύτ. ἐκῆδομ. κείμενον, ἢ μόνον δια τὸ εἰ τοῖς τῆ Κυρίε ἀρεθῆσαι, ἀλλὰ καὶ δια τὴν φράσιν, καὶ διὰ τὸ ἔχει σιωάΦειαν τῶ ἀνωτέρῳ τῆ Κυρίε, κατὰ γε τὴν ἔνοιαν, ὑπομνήματι.

ΑΔΗΛΟΥ. Γεννήματι λέγει ἢ τῷ Φυ-
τῷ, ἢ τῷ ἐκ τῆ Φυτῆ καρπῷ.

Ματθ. 4. 15. 16. ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Καὶ αὐτὸς εἰς τύπον
τῶν ἡμετέρων παραλαμβάνεται, καθὼς
δὴλοῖ τὸ Εὐαγγέλιον· γῆ Ζαββλῶν καὶ γῆ
» Νεφθαλεὶμ ὁδὸν θαλάσσης πέραν τῆ Ἰορ-
» δάνη, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τοῖς καθημένοις
» εἰ σκότει Φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. ποῖον δὲ
» ἄλλο Φῶς ἢ τὸ κλησὶς ἢ ἐξ ἐθνῶν;
» ἦτις ἐστὶ τὸ σέλεχος, τρεῖσι τὸ ξύλον τῆ
Κυρίε, ὡ ἐγκυριαθεῖσα καρποφορεῖ. τὸ
δὲ, ἐπιδίδες εἰ τῷ γεννήματι κάλλος, τὸ
ὑπερβάλλον τῆς κλήσεως δὴλοῖ ἡμῖν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφαρμόσειν ἂν, οἰ-
μαίτις, καὶ ἐκ ἀπὸ σκοπῆ καὶ τὸ δε δὴ πάλιν
αὐτῷ περὶ τάχα τῷ Ἐμμανηὴλ, καὶ μὴ
εἰ βέλοιο, καὶ αὐτοῖς τοῖς εἰ πῖσει δεδι-
καιομένοις, καὶ ἡγιασμένοις εἰ πνδύμα-
τι. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ρίζα μὲν γὰρ οἰάτις καὶ
ἀμπέλαι σέλεχος ἐμβεβοδρῶμένης ἀσφα-
λῶς τῶν εἰς καινότητα ζωῆς ἐνλωεγμέ-
νων ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· κλη-
μάτων δὲ δίκῃ ἡμῶν καθ' ἑνωσιν τῷ ἐν
πνδύματι προσεφύκαμέντε καὶ ἀπρητή-
μεθα νοητῶς, ἀγάπη τῇ εἰς αὐτὸν σω-
δόμενοι, καὶ ἐνσπαταλῶντες πίστιν τῇ
παρ' αὐτῆ, καὶ τῇ θεῖα τρεφόμενοι χάριτι
πρὸς καρποφορίαν ἀρετῆς. Καὶ μετ' ἕτερα.
Ἄλλ' ὅγε Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός σέ-
λεχος γέγονεν ἀνεμῶνον. ἀντρυφᾷ γὰρ
αἰεταῖς ἀκαταλήκτοις εἰς τὸ ἄνω Φοραῖς,
καὶ ὄλης, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῆς ὑπ' ἔρανον
κατὰδρῶεται.

Ματθ. 2. 10. Φιλ. 2. 10. ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Στέλεχος δὴ ἐν
ἀνεμῶνον Νεφθαλεὶμ, ἢ αὐτὸς ὁ Χριστός, ἢ
οἱ Χριστὲ γνώριμοι. ἐπειδὴ δὲ Φησιν, ἐπιδι-
δὲς τῷ γεννήματι κάλλος, ὑποδηλώσειν ἂν,
ὡς ἐγώμα, τοιούτων πάλιν. εἰ ἀρχαῖς
μὲν γὰρ ὁ Χριστός εἰ τῷ καθ' ἡμᾶς ὁρά-
μονος χημάτι, ὅτι Θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ
εἰ γέγονε σὰρξ, ἐκ ἐπισύβετο. Καὶ μετ' ὀλίγα.
Ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἐπίδοσιν εἰ ἡμῖν ἢ περὶ
αὐτῆ κεχώρηκε γνώσις, ἐπισύβθη λοι-
πόν, ὅτι Θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ αὐτῷ
πάν γόνυ κάμψει, προσκυνήσῃ αὐτὸν τῆς
ὑπ' ἔρανον.

Φιλ. 3. 14. Ψαλ. 44. 11. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δὲ δὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν
» νοοῖτο τυχὸν τὸ, ἐπιδίδες τῷ γεννήματι
» κάλλος, ἐκ ἀσυμφανῆς ὁ λογος. προ-
κόπλοντες γὰρ αἰεταῖς κατ' ἀρετῶν, καὶ τῶν
» ἀμεινόνων ἐφικνέμενοι, ἦτοι τοῖς ἔμπροσ-
» θεον ἐπεκλεινόμενοι, κατὰ τῷ τῆ μακαρίε
Παύλου Φωνῶν, εἰς κάλλος αἰεταῖς τὸ περιφα-
νέστερον ἀναδρῶσκον· κάλλος δὲ Φημι
τὸ πνδύματικόν, ἵνα καὶ ἐφ' ἡμῖν λέγοι-
» το λοιπόν, ἐπεδύμησεν ὁ βασιλεὺς τῆ
» κάλλος σκ.

κβ. Υἱὸς ἡυξημένος Ἰωσήφ, υἱὸς
ἡυξημένος ζηλωτὸς, υἱὸς με νεώτατος·
πρὸς με ἀνάσρεψον.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τὶς ἄλλος ἡυξημένος
υἱὸς καὶ ζηλωτὸς ἕως τῆς σήμερον, εἰ μὴ ὁ
Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός;

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶς ἄλλος ἔτος; ἢ
καθὼς δάκνυται ἡμῖν διὰ τῆ Ἀποστόλα,
ὅτι ὁ ἑδύτερος ἄνθρωπος ἐξ ἔρανε· καὶ
εἰ τῷ Εὐαγγελίῳ δὲ, τὸν ποιήσαντα τὸ
θέλημα τῆ πατρός, εἶπεν ὁ πρῶτος. τῷ
δὲ, πρὸς με ἀνάσρεψον, δηλεῖται ἡμῖν
ἢ μετὰ τὸ πάθος ἀνάληψις εἰς τὸν ἔρα-
νον πρὸς τὸν πατέρα.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρὸς με ἀνάσρεψον, τῷ
μετὰ τὸ πάθος ἀνάληψιν εἰς ἔρανον Φησι
πρὸς τὸν πατέρα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπ' αὐτὸν δὲ πάλιν τὸν
Ἐμμανηὴλ ὁ τῆς προφητείας διέρπει λό-
γος. ἐπειδὴ, οἰμαίπε, τὸ ἐξ αὐτῆς δη-
λέμενον ἕτερον ἐδέν ἐστιν, ἢ ὅπερ ἐφίω
ἀρτίως, ἐπιδίδες εἰ τῷ γεννήματι κάλ-
λος. τὸ γὰρ ἡυξηθῆναι λέγειν αὐτὸν, τῷ
εἰς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἐπίδοσιν καὶ ἀναδρομῶ
τῆς ἐνέσης δὴκλείας αὐτῷ φυσικῶς ση-
μαίνει τῆτο πάντως, κατὰ γε τὸ ὄρθως
ἔχειν ὑπειλημμένον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ μονο-
γενῆς τῆ Θεῆ λόγος, Θεὸς ὑπάρχων ἐκ
Θεῆ, κεκένωκεν ἑαυτὸν κατὰ τὰς Γρα-
φᾶς, καθῆς ἐθελοντῆς ἑαυτὸν εἰς ὅπερ
ἐκ τῷ, καὶ τῷ ἀδοξον ταύτῳ σάρκα ἡμ-
πέχετο, καὶ εἰ τῇ τῆ δάλα μορφῇ πέ-
φίωε, γεγονὼς ὑπήκοος τῷ Θεῷ καὶ πα-
τρὶ μέχρι θανάτου· ταύτητοι λοιπόν καὶ
ὑπερυψηθῆναι λέγεται, καὶ ὡς ἐκ ἔχων,
διὰ τὸ ἀνθρώπινον, μονονεχὶ καὶ εἰ χά-

Δ ριτος μοίρα λαμβάνει τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ
πάν ὄνομα, κατὰ τῷ τῆ μακαρίε Παύλου
Φωνῶν. ἀλλ' ἢ τὸ χρημα κατὰ τὸ ἀλη-
θές, εἰ δόσις, ὡς εἰ ἀρχῇ, τῶν ἐκ εἰόν-
των αὐτῷ φυσικῶς· πολλῶγε καὶ δὲ νοοῖ-
το δ' ἂν μᾶλλον ἀναφοίτησις, καὶ ἀνα-
δρομῇ πρὸς τὸ εἰ ἀρχῇ, καὶ ἐσιωδῶς καὶ
ἀναποβλήτως ὑπάρχων αὐτῷ. τοιγάρ-
τοι καὶ ἔφασκεν ὁ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ
» σμικροπρεπῆς ὑποδὺς οικονομικῶς, πάτερ
» δόξασόν με τῇ δόξῃ, ἢ εἶχον, πρὸ τῆ τὸν
» κόσμον εἶναι παρα σοί. αἰεταῖς γὰρ ἢ εἰ δό-
ξη θεοπρεπεῖ, τῷ ἰδίῳ σωυπάρχων γεννή-
τορι πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, καὶ τῆς
τῆ κόσμου καταβολῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νοοῖτο
δ' ἂν εἰκότως καὶ Νεώτατος. πέφίωε γὰρ
εἰ τελεδῶται τοῖς τῆ αἰῶνος καιροῖς, καὶ με-
τὰ τὸν τῶν ἀγίων Προφητῶν δὴκλεᾶτε
καὶ ἀξιάγασον χορόν. καὶ ἀπαξαπλῶς
μετὰ πάντας τῆς πρὸ τῆς ἐπιδιμῆας, ὡς
εἰ ἡῶν τάξει λελογισμένους δι' ἀρετῶν.
Ζηλωτὸς δὲ ὅτι γέγονεν ὁ Ἐμμανηὴλ, πῶς
εἰσὶν ἀμφιβάλλειν; ἀλλὰ ζηλωτὸς μετ' ἀ-
γίοις, οἱ τοῖς ἴχνεσιν αὐτῆ κατακολεθεῖν
σπαδάζοντες, καὶ πρὸς τὸ θεῖον αὐτῆ μορ-
φόμενοι κάλλος, αὐτόν τε ποιέμενοι τῶν
πρακτέων ὑπογραμμῶν, τῷ ἀπασῶν ἀρί-
στῶ ἀποφέρονται δόξαν. Ζηλωτὸς γε μὴ
καὶ καθ' ἕτερον ἂν νοοῖτο τρόπον τοῖς ἐκ

Φιλ. 2. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ἀγαπᾶν ἡρημίοις, φημι δὴ τοῖς Ἰσραηλῶν καθηγῆταις, ἤτοι τοῖς Γραμματεῦσι καὶ Φαρισαίοις, οἱ πικρὸν ἐν ἑαυτοῖς ὠδίνοντες ζῆλον, καὶ βασκανίας ὑπόθεσιν τῷ ἀπαράβλητον αὐτῶ ποιέμενοι δόξαν, κατὰ πολλὰς ἠλίσκοντο τρόπους. διανίστη μὲν γὰρ τὰς νεκρὰς ὁ Χριστὸς ὀδωδότης ἡδὴ καὶ διεφθαρμένους, καὶ τὰς ἄλλας θεοσημαίας ἐπετέλει· τὰς δὲ κατατεθηπέναι δέον, καὶ πρὸς τὸ χρῆμα πισθῆναι ἰερατικοὺς ἄλλοις εὐδοκίαν ἀποδίδοντας· οἱ δὲ τῶτο μὲν ἐκ ἔδρων, ἐδάκνοντο δὲ φθόνῳ, καὶ πικρὰς εἰς ἑνὲν ἐδέχοντο λύπας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ζηλωτὸς μὲν ἐν ἅρα καὶ τοῖς μισεῖν ἐλομένοις, πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν ἀλώσιμος. εἰ γὰρ καὶ ἀνέτλει σαυρὸν, ἀλλ' ὡς Θεὸς ἀνεβίω πατήσας τὸν θάνατον. μονοουχί δὲ καὶ τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς ἐπιφωσκέντος, καὶ λέγοντος, [πρὸς με ἀνάσρεψον. ἀναβέβηκε γὰρ εἰς τὰς ἄνω, ἵνα καὶ ἀκέρως λέγοντος], καὶ ἐκ δεξιῶν μου, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αὐξήσιν δὴ ἐν νοητέον ἐπὶ Χριστῷ τῷ τῆς δόξης ἐπίδοσιν, ἡ δὲ αἰ πῶς ὑβρυτέραν τε ἔχει, οἷα Θεὸς καὶ ποιητῆς ὢν, καὶ τῶν ὅλων Κύριος συνδοξολογούμενος τε καὶ συμπροσκυμμένος τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπάρχων τῶν αἰώνων ποιητῆς.

ΚΥ. Εἰς ὃν διαβλεπόμενοι ἐλοιδόρουν, καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων. Καὶ συνέριβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν· καὶ ἐξελύθη τὰ νεῦρα βραχιόνων χειρῶν αὐτῶν, διὰ χεῖρα δυνάστη Ἰακώβ. ἐκείθεν ὁ κατιχύσας Ἰσραὴλ παρὰ Θεῷ τῷ πατρὸς σου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῷ κατὰ τῷ Ἰωσήφ ἐπιβελῶ λέγει, καὶ τῷ παρὰ Θεῷ βοήθειαν· καὶ ἔτι εἰς ἐπάγει τῷ εὐλογίαν, μισθὸν τῆς περὶ τὰς ἀδελφὰς ἀνεξικακίας καὶ φειδῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ, εἰς ὃν διαβλεπόμενοι ἐλοιδόρουν, δηλονότι τῶν Ἰσραηλῶν ὁ δῆμος. καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως· σωματικῶς μὲν, εἰς τὰς ἀδελφὰς· πνευματικῶς δὲ, εἰς τὸν Χριστόν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τὸ δὲ, εἰς ὃν διαβλεπόμενοι ἐλοιδόρουν, τίνες εἰ μὴ ὁ λαὸς ὁ κατὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν; καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ. τίνες ἐνεῖχον αὐτῷ; οἱ καὶ μέχρι σήμερον ἐνέχουσιν. ἔτσι κύριοι τοξευμάτων, οἱ καταπολεμῆν τὸν Κύριον δοκῶντες. εἰ γὰρ καὶ ἐνέχουσιν τῷ ἀνασρεθῆναι αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ σωετρίβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν. Φανερώς δὲ ἡμῶν δηλῆται, ὅτι μετὰ τῷ ἀνάσσειν σωτέτριπται τὰ τόξα αὐτῶν μετὰ κράτους.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐκ ἠδυνάσαντο χερῶν αἰπῆν, ἢ ὤμων· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἐν μέσῳ τῷ

Α τόξα πλατέα, βραχίονες λέγονται, οὐκ αἰρως βραχίονας λέγει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι γὰρ ὑποπεπλῶκασιν καὶ οἱ πλείω ὄσω τῷ κατ' αὐτῶ μανίαν ὠδίνοντες, ἐδίδαξαν εἰπῶν, εἰς ὃν διαβλεπόμενοι ἐλοιδόρουν, καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων. συνεδρία γὰρ σιωπάζοντες, ἐβλεπόντο πικρὰ τῶν τοξευμάτων οἱ κύριοι, τῆς ἐν οἱ τῶν λαῶν ἡγέμενοι, οἱ ἐπ' αὐτῷ παραθήγοντες τὰς οἰονεῖ τραυματίζοντας ἀκίδων ἐν τάξει, μονοουχί δὲ καὶ ἐμπηγνυμένους, διὰ τὸ δρᾶν ἂ μὴ θέμις ἀποτολμᾶν. οἱ καὶ θηριῶν ἀγρίων ἐπέθρωςκον δίκην. πλὴν σιωπάζοντες τὰ τόξα αὐτῶν, καὶ ἐξελύθη νεῦρα βραχιόνων αὐτῶν, διὰ χεῖρα δυνάστη Ἰακώβ, τῆς ἐν Θεῷ καὶ πατρὸς. ὅς ἐστι τῶν δυνάμων Κύριος. ὅς καὶ εὐλογῆσαι παρεσκόθασε τὸν ἵον ἐν τῷ ἔρανῳ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα τῷ Ἰωσήφ τὸν φθόνον, καὶ τὰς παντοδαπὰς ἐπιβλάσας ἐπιβλάσας, τῷ θείαν ὑμῶν κηδεμονίαν, δι' ἧς τὰς πεπολεμηκότας ἐνίκησε. σιωπάζοντες γὰρ φησὶ μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν, καὶ ἐξελύθη νεῦρα βραχιόνων, διὰ χεῖρα δυνάστη Ἰακώβ. ἐκείθεν ὁ κατιχύσας Ἰσραὴλ παρὰ Θεῷ τῷ πατρὸς σου. καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ Θεὸς ὁ ἐμός· καὶ ἠυλόγησέ σε εὐλογίαν ἔρανῶ ἀνωθεν, καὶ εὐλογίαν γῆς ἐχέσης πάντα, ἕνεκεν εὐλογίας ματρῶν καὶ μητρῶν, εὐλογίας πατρὸς σου καὶ μητρὸς σου· ὑπερίχυσας ὑπὲρ εὐλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπιθυμίας θινῶν αἰώνων· ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆς Ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὡν ἠγήσατο ἀδελφῶν. διὰ πάντων δὲ τῶτων ὑμνήσε τὸν οἰκίον Θεόν, ὅς καὶ αὐτὸν κρείττονα τῷ πεπολεμηκότος ἀπέφλωσεν ἀδελφῶν, καὶ τὸν ἵον ἀμαχον ἔδειξε, παρὰ τῶτων ἀδελφῶν ἐπιβλεπόμεντα. ταύτης δὲ φησὶ τῆς κηδεμονίας τετύχηκας, τῆς εἰς τὰς γεννητικότητας θεοραπείας μισθὸν κρημισάμενος. τῶτο γὰρ λέγει, ἕνεκεν εὐλογίας ματρῶν καὶ μητρῶν, εὐλογίας πατρὸς σου καὶ μητρὸς σου. γηροκόμος γὰρ σαρδαιῶν τῷ πατρὸς ἐγενόνη. τὰ δὲ εἰς αὐτὸν γεννημένα, κοινὰ αὐτῶ τε καὶ τῆς μητρὸς εἶναι φησὶ. τῆς γὰρ αὐτῆς ἂν κακείνη κηδεμονίας ἀπὸ λαοσίν, εἰ μὴ θάττον ὑπεξῆλθε τὸν βίον.

ΚΕ. Καὶ ἐβοήθησέ σε ὁ Θεὸς ὁ ἐμός· καὶ εὐλόγησέ σε εὐλογίαν ἀπ' ἔρανῶ ἀνωθεν, καὶ εὐλογίαν γῆς ἐχέσης πάντα, ἕνεκεν εὐλογίας ματρῶν καὶ μητρῶν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Σαφῶς ἡμῶν δείκνυται, ὅτι ἡ βοήθεια καὶ ἡ ἀντιληψὶς τῷ παιδός, ἢ παρ' ἄλλου τινος, ἢ παρὰ τῷ πατρὸς καὶ Θεῷ ἡμῶν τῷ ἐν τοῖς ἔρανοις. τὸ δὲ, Θεὸς μου, δηλῆται ὅτι τὸ πνεῦμα λέγει διὰ τῷ Ἰακώβ.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆτο ἡμῖν δηλῆται, ὅτι ἡ ὀβλογία ἀπὸ τῆ ἔρανῃ ἐσὶ τὸ πνεῦμα τὸ κατελθὸν διὰ τῆ λόγῃ ἐπὶ τῷ σάρκα. μαζῶν δὲ καὶ μήτρας τῆς παρθένης ὀβλογίας λέγει.

Ψαλ. 64. 9. ** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ταύτῳ εἶναί Φαμεν τῷ ἄνωθεν ὀβλογίαν, καὶ τῷ ἐν τῇ γῆ κατῶ τῷ πάντα ἔχουσαν, τρεῖςιν αὖ ἡ διὰ Χριστὸν πᾶσα λοιπὸν ἀρετῆ, καὶ λίαν ἀμφιλαφεῖς οἱ τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας καρποί. ἀρῆται γάρ πρὸς τὸν υἱόν, ἐπεσκέψω τῷ γῆν, καὶ μεθύσας αὐτῷ ἐπλήθυνας, τῆ πλετίσῃ αὐτῷ.

κς. Εὐλογίας πατρός σε καὶ μητρὸς σε.

» ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Τὸ δὲ, πατρός καὶ μητρὸς σε, τῆτο λέγει ὀβλογίαν πατρός, ἡ ἐλάβομεν ἐπὶ τῷ Ἐκκλησίαν διὰ τῆ Κυρίῃ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῆ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τὸ δεδοῖται γε μὴν αὐτῷ τῷ ἄνωθεν ὀβλογίαν, καὶ μόντοι καὶ τῷ ἀπὸ τῆς γῆς, διεβεβαίετο σαφῶς ἐνεκεν ὀβλογίας μαζῶν καὶ μήτρας, ὀβλογίας πατρός καὶ μητρὸς. δι' ἡ σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ἢ τε ἐκ Θεῆ καὶ πατρὸς γενήσῃς τῆ μονογενῆς, καὶ ἡ διὰ τῆς ἀγίας παρθένης σημαίνεται, καθὸ νοεῖται καὶ πέφλωκεν ἄνθρωπος. υἱὸς γὰρ ὑπάρχων Φυσικῶς τε καὶ ἀληθῶς τῆ Θεῆ καὶ πατρός, δι' ἡμᾶς ἀνέτλη τῷ διὰ γυναικὸς τε καὶ μήτρας γενήσῃ, καὶ μαζῆς τεθῆλακεν. ἡ γάρτοι, κατάτινας, δοκῆσει γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς τῆτο κατὰ ἀλήθειαν πεφλωῶς, ὅπερ ἐσμέν αὐτοί, τοῖς τῆς φύσεως ἐπόμνος νόμοις, καὶ τροφῆς ἡνέχετο, καὶ τοῖς ζῶν αὐτὸς τῷ κόσμῳ διδῆς.

» Ὑπερίχυσεν ὑπὲρ εὐλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπ' εὐλογίας θινῶν αἰωνίων.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα ἐπέχεται αὐτῷ περιφάνειαν, ὡσε γενέσθαι αὐτὸν παρὰ πᾶσιν ἐπίσημον. ὑπερίχυσας γάρ Φησιν ὑπὲρ ὀβλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπιθυμίας θινῶν αἰωνίων ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆς Ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ὧν ἡγήσατο ἀδελφῶν. τὰς δὲ θινῆς, ὁ Ἀκύλας βενῆς ἡρμῆνῶσεν. ἐπειδὴ τοίνυν πόρρωθεν ὀρῶνται καὶ οἱ βεννοὶ καὶ τὰ ὄρη, τῆτοις παραπλησίως εὐχεται γνώριμον αὐτὸν γενέσθαι, καὶ παντῶν περιφανέστατον.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἕψος καὶ μέγεθος τῆς ὀβλογίας προκηρύσσει τὸ, ὑπὲρ ὀβλογίας ὀρέων μονίμων τὸ δὲ, θινῶν αἰωνίων, τὸ βέβαιον καὶ ἰχυρὸν τῆς σωτηρίας, καὶ τὸ εἰς τῆς αἰῶνας διαμείναι.

» ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὑπερίχυσας ὑπὲρ ὀβλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ θινῶν αἰωνίων.

Α ὄρη αἰώνια καὶ μονιμώτατα, καὶ θινῆς αἰωνίως, τῆς ἀγίας Φησί, διὰ τὸ ἡρῆσαι τῆς γῆς, καὶ Φρονεῖν μὲν ἐδὲν τῶν κατεργημένων, ζητεῖν δὲ τὰ ἄνω, καὶ εἰς τὰ τῶν ἀρετῶν εὐ μάλα διάτλαν ὑψώματα.

» Ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆν Ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὧν ἡγήσατο ἀδελφῶν.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Δηλοῖ ἡμῖν καὶ ὡδε περὶ τῆ Κυρίῃ, λέγει γὰρ ἄλλος, κεφαλῆ Ἰωσήφ, καὶ πάντων ἡμῶν ἡ Ἰησοῦ Χριστός. τῆτο ἡμῖν δηλοῖ, ὅτι πάντων ἡμῶν ἐσὶν ἡ κεφαλῆ ὁ Κύριος ἡμῶν.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Λαμβάνεται Ἰωσήφ εἰς τύπον τῆ Κυρίῃ σαφέστατα. προδήλον δὲ ἔστι τὸ, αὐτὸ ὀβλογίαν αὐτῷ ἐπὶ κορυφῶν, ὧν ἡγήσατο ἀδελφῶν αὐτῆ, περὶ τῶν εἰς αὐτῶν πεπισυκότων Φησίν. ἡ γὰρ ἐπαχύνεται ἀδελφῆς αὐτῆς καλῶν ἐν διαφόροις τῆς Γραφῆς τόποις.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Κατόπιν ἐν ἄρα τῆς Χριστῆ δόξης καὶ οἱ τῶν πατέρων ἐπισημώτατοι, καὶ εἰς λῆξιν ἡκοντες ἀρετῆς. οἱ μὲν γὰρ, ἦσαν οἰκέται ὁ δὲ Κύριος, ὡς υἱὸς τὰ δι' ὧν ἐκείνοι γεγονάσι λαμπροὶ κεχορηγήσῃ αὐτοῖς. τοιγάρτοι καὶ λέγῃ, ὅτι ἐκ τῆ πληρώματος αὐτῆ ἡμεῖς ἴωαν. 1. 16. πάντες ἐλάβομεν.

Δ ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκὲν τῆς δόξης ὁ σέφανος ἐπικείσεται μὲν Φυσικῶς τῇ τῆ Σωτήρος ἡμῶν κεφαλῇ διαβήσεται δὲ ἐδὲν ἡτλον, καὶ δῶρον ἔσαι δοτὸν καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀγίας τῆς ἐπ' αὐτῷ γεγονότας. οἱ τὸν ἀμάραντον τῆς δόξης περικείσονται σέφανον, καὶ κοινωνοὶ τῶν αὐτῆ παθημάτων γεγενημένοι, συμμεδέξῃ τῆς οὐκλείας. ἄραγε γὰρ ὅτι συμπεπονθότες αὐτῷ, καὶ συμβασιλεύσῃ.

Ε κς. Βενιαμὴν λύκος ἄρῳαξ, τὸ πρῶνόν ἐδεταί ἐτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας διασώσει τροφήν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος τὸ, ἐδεταί ἑσπέρας, ἄρῳαξ, Φησί, τὸ πρῶνόν μεριεῖ σκύλα.

Ζ ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Βέλεται τῷ τὸλμαν προαγορεύειν, ἡ ἐτόλμησαν, καὶ τὸν πρὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν πόλεμον, καὶ τῷ τῶν παρθένων ἀρπαγῷ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ πρῶνόν ἐδεταί, ἀντὶ τῆς πολεμῆσαι, ὡς καὶ τῷ Βαλαάμ λέγει, ἡ κοιμηθήσεται ἕως Φάγη θῆραν, Ἀρ. 23. 24. καὶ αἷμα τραυματιῶν πίεται. διαδώσει τρώφῳ ἑαυτῷ, τρεῖςιν ἀρπάζοντες, ἑαυτοῖς τῷ ἀρπαγῷ διαδιδῆσιν.

Η ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Αὐτόθεν ἐμφαίνει τὸ πολεμικὸν αὐτῆς, οἷον καὶ πέφλωκε τὸ τῶν ἐν Γαβαὰ πολεμιστῶν. ἡ ἐστὶ τῆς Βενιαμὴν Φυλῆς. διόπερ αὐτῷ ἀπεικάζει λύκῳ,

λύκω ἄρπαγι, διαρπάξασαν τὰ τῶν πολεμίων, καὶ διανεμομένω. καταλιμπάνων δὲ ἀνιγμα τῆτο ἢ εἰς Παῦλον ἐκ τῆς Βενιαμίτιδος ὄντα Φυλῆς· διαρπασάμενον πρῶτον τὴν Ἐκκλησίαν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ὄντως πολεμίων δαιμόνων τὰ σκύλα διανείμαντα, τῆτεςι τῆς ἀνθρώπου, τῆς ἐξαγομένους ἐκ τῆς τῶν δαιμόνων διωσείας, καὶ διανεμομένους τοῖς ἄρχαι τῆς Ἐκκλησίας. ὡς καὶ ὁ Κύριος δεδήλωκεν, ἑαυτὸν δεσμεύοντα τὸν ἰχυρον, καὶ τὰ σκύλα αὐτῆ διαδίδοντα.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ. Δηλῆται ἡμῖν καὶ τῆτο διὰ τῆς χάριτος τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἡ Βενιαμὶν Φυλῆ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ὅπερ ἐστὶ τὸ πρῶτον, διώκει. ὁ γὰρ Σαβλ ὢν ἐκ τῆς Βενιαμὶν Φυλῆς, τὸν εἰς τύπον τῆ Κυρίας κείμενον Δαβὶδ ἐδίωκε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Συναρμόζει πάνυ τῷ ἐκ Φυλῆς Βενιαμὶν Παύλῳ. ὅτε γὰρ ὡ νεός, λύκος ὡ ἄρπαξ· διέδωκε δὲ τροφῶν πνευματικῶν πισυόσας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πρότετοκε Ῥαχὴλ τὸν Θεπέσιον Ἰωσήφ, ἐπ' αὐτῷ δὲ τὸν Βενιαμίν. ἀλλ' ἕως μὲν νεώτατος Ἰωσήφ πρὸς τῆ πατρὸς ὠνομάζετο. ἔτωτε ἔχεν τὸ χρῆμα δώσομεν. νεώτατον δὲ νεωτάτη Φαμίλ γενέσθαι τῆ Ἰωσήφ τὸν Βενιαμίν, καὶ δὴ νοοῖτ' ἂν εἰκότως εἰκὼν οἰάτις καὶ τύπος τῆ νεωτάτη λαῶ. ὅς καὶ διὰ τῶν ἀγίων κέκληται μαθητῶν μεταγε τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναβιώσθαι χριστὸν, καὶ πρὸς τὸν ἐν ἑρανοῖς πατέρα καὶ Θεὸν ἀνελεθεῖν. ἄρπαγι δὲ λύκῳ παρεικάζεται, διὰ τε τὸ ὄρμαν εἰς ὀρέξεις τὰς ἐπίγε τὴν μαθητείαν, καὶ ἐπιθρῶσκειν αἰ μάλα προθύμως οἰάτισι θῆραις ταῖς εἰς πᾶν ὅτιεν τῶν τρεφόντων εἰς ὀβεξίαν, δῆλον δὲ ὅτι τὴν πνευματικῶν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οὐκὲν λύκος ὁ Βενιαμίν, ὁ νεός καὶ ἐν πίσει λαός, ἔ καὶ τὸ λίαν ἔτοιμον εἰς τὸ διώκεσθαι νεῖν τὸ τελεῖν εἰς ὄνησιν, καὶ μῆτοι καὶ τὸ ἰχύσαι ἐτέρους ὠφελῖν, ὑποφαίνει, λέγων· τὸ πρῶτον ἔδετα ἔτι, καὶ τὸ ἑσπέρως διαδώσει τροφῶν. Καὶ μετ' ὀλγα. "Ὅμοιον, ὡς εἰ λέγοι, μαθητῶν ἔτι, καὶ πρὸς τὸ ἀρτίως ἔχεν ἔπω διεληλακῶς, ὠφελήσειεν ἂν ἐτέρους. καὶ ὀλίγος κομιδῆ διαδέξει καιρὸς τῆς ἀρτι πεπισυκότας καὶ εἰς τὸ διδάσκειν ἐπιτηδείας.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰ δὲ δὴ προσήκει καὶ ἐπ' αὐτῆ τῆ μακαρίας Παύλας τὴν ἐπὶ τῷ Βενιαμίν προαγόρῳσιν ἐκπεπεράνθαι λέγειν, καὶ τῆδε ἂν ἔχοι καλῶς τε καὶ ἀληθῶς. ὁ γὰρ διάκων τὴν ἐκκλησίαν, καὶ λύκος δίκῳ τοῖς ἀγαπῶσι Χριστὸν ἐπιτρέχων, ἐν ὀλίγῳ κομιδῆ πρὸς πᾶν τῆναντίον μετεποιήθη καιρῶ. ὀηγηλισατο γὰρ τὴν πίσιν ὡ ἐπόρθει ποτέ, καὶ ἀναφέρει τὰ χαρισήρια τεθειμένος εἰς ἀπο-

Α, σολῶ· καίτοι πρότερον ἂν βλάσφημος· τε καὶ διώκτης καὶ ὕβρισης. ἔτω γὰρ πρ 1. Τιμ. 1. 15.
» Φησὶν αὐτός. γέγονε δὲ καὶ ἐκ Φυλῆς Βενιαμίν. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Θεπέσιον Φη- Ρωμ. 11. 1.
» μι Δαβὶδ τῆς κατ' αὐτὸν ἰσορίας διαμεμνησθαι σαφῶς ἐν ἔξ' ψαλμῶ, λέγοντα·
» ἐκεῖ Βενιαμίν νεώτερος ἐν ἐκσάσει. ἄρχον- Ψαλ. 67. 27.
» τες Ἰδα ἡγεμόνες αὐτῶν, ἄρχοντες Ζα-
» βελῶν, ἄρχοντες Νεφθαλεμ. Ἰδαῖοι γὰρ ὄντες καὶ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ οἱ μα-
Β κάριοι μαθηταί, καθηγηταί γεγονασιν τῶν ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως δεδικαιωμένων. μεθ' ὧν καὶ αὐτός ὁ ἐκ Φυλῆς Βενιαμίν ἐπισέλ-
» λωντε καὶ λέγων, ἔτε γὰρ ἐξέστημεν, 2. Κορ. 5. 13.
» Θεῷ· ἔτε σωφρονῶμεν, ὑμῖν. ὀηγηλίζετο γὰρ ἔθνεσίτε καὶ Ἰδαίοις τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν.

» ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Βενιαμίν λύκος ἄρπαξ τὸ πρῶτον ἔδετα ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρως διαδώσει τροφῶν. Οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὅτι τῆτότινες εἰς τὸν ἀπόστολον Παῦλον, ὡς τῆς Φυλῆς ὄντα Βενιαμίν, ἐξειλήφασιν, καὶ ἐκ ἀφυῶς, ἐδ' ἀλλοτριῶς, ὀμως οἰμαί μᾶλλον οἰκιοτέρων τὴν προόρησιν εἰς πᾶσαν τένειν κοινῆ τὴν Φυλῶν. τῆ γὰρ Φυλῆ ταύτη τοῖσόντι γέγονε μετὰ τὸ τὴν γλῶ τῆς ἐπαγγελίας λαβεῖν τὸν λαόν. εἰς σοδομιτικῶν ἔτος ὁ Βενιαμίν ὕβριν ἐξώκελεν. ὡσε Λυδίτη ποτέτινος ἄμα τῆ αὐτῆ γυναικὶ κατὰ τὴν πάροδον εἰς Γαβαὰ τὴν πόλιν αὐτῆ καταλύσαντος, ὑπεδέξατο αὐτὸν ἐδὲ εἰς ἐξ αὐτῶν. πρεσβύτερος δέ-
Δ τινος ἐκ τῆς Ἐφραῖμ Φυλῆς παροικῆντος αὐτοῖς, ἐν τῆ πλατεῖα περιτυχόντος αὐτῷ, καὶ οἰκάδε αὐτὸν εἰς ἑαυτὸν εἰσκαλεσαμένης, περισάντες οἱ περὶ Βενιαμίν τὸ δωμάτιον, πρὸς βίαν ἐζήτην πρὸς παροικίαν τὸν ἀνθρώπον. τῆ δὲ κατὰ πολλῶν ἀνάγκῳ τὴν γαμετῶν αὐτοῖς ἀνθ' ἑαυτῆ

Ε προῖεμένης, λαβόντες ἐκείνοι τὸ γυνάειον, εἰς τοσῶτον ἐμπάξσαντες αὐτῷ παρεχρήσαντο, ὡς μὴ δυνηθῶσιν αὐτῷ μηδὲ μέγρις αὐγῆς ἐξαρκέσαι. ἀνελόμενος ἐν ὁ Λυδίτης μεθ' ἡμέραν νεκρὸν τῆ γυναικὶς τὸ σῶμα, καὶ κομίσας εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῆς, διαιρεῖ μὲν εἰς δώδεκα μοῖρας αὐτὸ, μίαν δὲ κατὰ Φυλῶν ἐκάσῳ διαπεμφάμενος, ἔτω πᾶσι τὸ τολμηθῆν ἐφανερώσεν. ἐπὶ τῆτο πρὸς τὸν Βενιαμίν τοῖς λοιποῖς γίνεται πόλεμος. καὶ προτέρων μὲν καὶ ὀδύτέρων ὁ Βενιαμίν μάχῳ νικᾶ, καὶ χιλιάδας εἰς τεσσαράκοντα τῆ Ἰσραὴλ διαφθείρει. συμπεσῶν δὲ τὴν ἕσπεραν, ἠτλήτα δεινῶς· ὡς μικρῶ μὲν καὶ κινδυνεῦσαι παντελῶς τὴν Φυλῶν ἐκτριβῆσαι. τῶν περιλειφθέντων δέ γε τῆς πλείονας ἀρπασαμένης ἑαυτοῖς ἐκ τῶν συγγενῶν νεανίδας, εἰς γυναῖκας λαβεῖν, διὰ τὸ προομιμωκάναι τὸν λαόν ἐκόντας αὐτῶν ἐπιγαμβροῦσασθαι μηδενί. ταῦτα ἐν ἅπασαν ἐν τῆτοῖς αὐτῆ προμηνύει τὴν περιπέτειαν. ὅτι τὰ μὲν πρῶτα καὶ ἀλογίως ὁ Βενιαμίν ἐξορμησας, ἐχ' ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ

Ζ
Η οἰς

δις ἐπιτόβεται. Φηράσει γὰρ Φησί. καὶ
 » τῆ, ἔτι, ἡ προσήκη τῆτο παρασημαίνει.
 τελευταῖον δὲ ἦδη τροφή γνήσεται πάλιν
 ἑτέροις αὐτός. δῶαται μέντοι καὶ ἑτέ-
 ρως αὐτὰ ταῦτα πως τῆ Βενιαμὶν ἐκκλη-
 θῆαι, διὰ τὸ τῆ τῆ Ἰδα συγκεκληρωσ-
 θαι καὶ τῆ τῆ Φυλήν. καὶ νικᾶν μὲν
 ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς πολεμίας, ὡς καὶ
 κατὰ περισσῆν πλεταῖν ἀπὸ τῶν σκύλων
 αὐτῶν· ὄψε δέ ποτε τῆ καιρῶ, καὶ πρὸς
 ἑσπέραν αὐτῆν τῶν ἰδαϊκῶν ἦδη πραγμά-
 τῶν, ὑπὸ πολεμίας γυνέσται.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τινὲς εἰς Παῦλον τὸν
 ἀπόστολον, τὸν ἐκ Φυλῆς Βενιαμὶν ταῦ-
 τα λέγεσθαι φασίν, ἢ σῶεωρακότες, ὅτι
 ταῖς Φυλαῖς πρόλεγει ὁ Ἰακώβ ἀπερ Φη-
 σίν. εἰ δὲ τῆ Κυρίε ἐν τῆ τῆ Ἰδα προ-
 ρῆσει ῥητῶς ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ προτε-
 ρόντι περὶ τῆς Φυλῆς εἰπὼν. οἱ μὲν ἐν
 εἰς τὸν Παῦλον τὸ εἰρημένον νοήσαντες,
 ἐπειδὴ φασὶ πρῶτον ἐδίωξεν, αἶτα ἐδιώχ-
 » θη, τὸ πρῶτον εἶπεν, ὅτι ἔδετα. τὸ δὲ
 » ἑσπέρασ διαδώσει τροφῶν, ἦτοι διωκόμε-
 νος, ἢ τρέφῶν τῆς οἰς ἐκηρύττει. τινὲς
 » δὲ, τὸ, πρῶτον ἔδετα, ἐνόησαν ἀντὶ τῆ,
 παιδῶν ὑπὸ Γαμαλιήλ τῶ νομικῶ,
 καὶ τραφεῖς κατὰ τὸν νόμον ἐν νεοῖς κα-
 λῶς, ἔσαι διδάσκαλος δὲκαίρως πολλῶν
 » ἐθνῶν. διὸ δὴ καὶ διαδώσει εἶπε. τὸ δὲ τῆς
 προφητευσματικῆς ἰσορίας ἀληθῆς, ἔτως
 ἔχει. ἀνήρ τις τῆς Ἐφραῖμ Φυλῆς, ἐκ τῆς
 Φυλῆς Ἰδα παλλακὴν εἰλήφει. καὶ τὰ
 λοιπὰ ὁμοίως Γενναδίῳ κατὰ τῆν προεγ-
 καιμένῳ Ἰσορίαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ Βενιαμὶν λυ-
 κὸν ἀρπαγα κέκληκε διὰ τὸ συμβεβηκὸς
 πάθος τῆ τῆ Φυλή. διὸ ἐπήγαγε, τὸ
 » πρῶτον ἔδετα, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρασ διαδώ-
 σει τροφῶν. ἐν γὰρ τῆ πρώτῃ καὶ τῆ δό-
 τέρα συμπλοκῇ νενικηκότες, ὑσερον ἀρ-
 δῶν ἀπέλοντο, πλὴν ὀλίγων τινῶν ἀγῶν
 ἑσπαραθμῶν. ἔς οἱ νενικηκότες οἰκείραν-
 τες, δὲνα μὲν αὐτοῖς γυαῖκας διὰ τὸν ὄρ-
 κὸν ὑπέδοντο, ἑτέρως δὲ αὐτοῖς τὸν γάμον
 ἐμηχανήσαντο. εἰδέναι δὲ χρῆ, ὡς τινες
 εἰς τὸν Θεασίον Παῦλον τῆν προρῆσιν
 εἰλκυσαν. λύκω γὰρ δίκῳ ἐλυμαίνετο
 τῆ Ἐκκλησίαν, κατὰ τῆς οἰκῆς ἐσπ-
 ρῶμενος. ὑσερον δὲ τῆν πνευματικῆν
 τροφῶν τῆ οἰκμενῆν διέδωκε.

κη. Πάντες ἔτοι υἱοὶ Ἰακώβ δάδε-
 κα· καὶ ταῦτα ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ
 πατὴρ αὐτῶν· καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς.
 ἔκασον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτῆ εὐλό-
 γησεν αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς εὐλόγησάμ λέ-
 γεται τῆς παιδας ὁ Ἰακώβ, ἐνίοις ἐπαρα-
 σάμμος; Οὔτε ἀρα εἰσιν, ἔτε εὐλογία, ἢ
 ἀλλὰ προρῆσεις οἱ τελευταῖοι τῆ Πα-

A, τριάρχῃ λόγοι. σῶαχθῆτε γὰρ Φησίν,
 » ἵνα ἀπαγγείλω ὑμῖν, τι ἀπαντήσεται ὑ-
 » μῖν ἐπ' ἑσῶν τῶν ἡμερῶν. ἐμνήσθη δὲ
 καὶ τῶν παρ' ἐνῶν γεγεννημένων· ἐκ ἐπει-
 δὴ δίκας οἱ παῖδες εἰσεπράττοντο τῶν πα-
 τρικῶν ἀμαρτημάτων, ἀλλὰ αἰματίζων
 εἰς ἀρὰν καὶ εὐλογίαν τῆς λόγος εἰς κοι-
 νῶν τῶν ἐπιτόβουσιων ἀφελίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πάντες οἱ υἱοὶ Ἰακώβ, καὶ
 Β οἱ ἐκ τῶν παιδισκῶν, καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐλθ-
 θέρων ἐξ ἴσῃ τῆν πατρικῆν κληρονομίαν
 διεδέξαντο. ἔτως ἡ συγχώρησις τῆ Θεῆ
 καὶ (1) παιδισκῶν ποιῆσαι παιδας τὸν Ἰα-
 κώβ· δεκνῶτος τῆ Θεῆ, ὅτι παρ' αὐτῶ,
 » ἔδῆλος, ἐκ ἐλθῶθέρων, ὡς Φησίν ὁ Παῦ-
 λος πρὸς Γαλάτας.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Καὶ εὐλόγη-
 » σεν αὐτῆς, Φησίν, ἕκασον κατὰ τῆν εὐλο-
 γίαν αὐτῆ, ἵν' εὐλόγησεν αὐτῆς· ἀντὶ τῆ,
 I ἀπερ ἐχρῶν ἕκασῳ προεμῶησε, καὶ τὰ
 ἐφ' ἕκαστης Φυλῆς συμβησόμενα προανε-
 φῶησε.

κθ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ προσί-
 θεμαι πρὸς τὸν ἐμὸν λαόν. θάψατέ-
 με μετὰ τῶν πατέρων μου ἐν τῶ σπη-
 λαίῳ, ὅεσιν ἐν τῶ ἀγρῶ Ἐφραῖμ τῆ
 χετλαῖς.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅρα πῶς διὰ
 τῆς ἐπισκήψεως ταύτης μεγίστῳ αὐτοῖς
 παραμυθίαν χαρίζεται. ἐνοῖον γὰρ, ὅτι
 ἐκ ἀν' ὁ δίκαιος τῆτο διεσείλατο, εἰ μὴ
 πάντως ἦδει τῆν ἀνοδὸν αὐτῶν ἐσομένῳ,
 καὶ τῆς δελείας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ τῆν ἀ-
 παλλαγῶν.

λ. Ἐν τῶ σπηλαίῳ τῶ διπλῶ, τῶ
 Ε ἀπέναντι Μαμβρη, ἐν γῆ Χαναάν,
 ὁ ἐκλήσατο Ἀβραάμ παρὰ Ἐφραῖμ
 τῆ χετλαῖς τὸ σπηλαίον εἰς κλήσιν μνη-
 λα. μείσ. Ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβραάμ καὶ
 Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτῆ· καὶ ἐκεῖ
 ἔθαψαν Ἰσαὰκ καὶ Ρεβέκκαν τὴν
 γυναῖκα αὐτῆ· ἢ ἐκεῖ ἔθαψαν Λείαν,
 λθ. Ἐν τῆ κλήσει τῆ ἀγρῶ καὶ τῆ σπηλαῖς
 τῆ ὄντος ἐν αὐτῶ παρὰ τῶν υἱῶν Χέτ.

ζ. Καὶ κατέπαυσεν Ἰακώβ ἐπι-
 τάσων τοῖς υἱοῖς αὐτῆ. καὶ ἔξάρας
 Ἰακώβ ἐπὶ τὴν κλίνην τῆς πόδας,
 ἐξέλιπε· καὶ προσετέθη πρὸς τὸν
 λαόν αὐτῆ.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὡσπερ μεθ'
 ἡδονῆς τὸ πρᾶγμα καταδεχόμενος, ἔτω
 μετὰ τὸ πάντα διατάξασθαι, τῆς πόδας
 Η ἔξάρας, ἀντὶ τῆ ἐφαπλώσεως ἢ τείνας, ὡς
 » ἀν' εἶποι τις, ἐξέλιπε· τῆτοῖσι, κατέ-
 λυσε

(1) Ἰσ. καὶ ἐκ.

» λυσε τὴν ζωὴν, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν
» λαὸν αὐτῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ταῦτα τῶν Ἰακώβ εἰρηκότος, καὶ τὴν οἰκίαν τελοῦντι μεμνηνυκότος, ὁ συγγραφεὺς ἔφη, καὶ ἐξάρας τὰς πόδας ἐπὶ τὴν κλινὴν, ἐξέλιπε· καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῶν. διὰ δὲ τῶν τῶν λόγων ἠνίξαστο τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως. εἰ γὰρ παντάπασιν διεφθάρουντο, καὶ μὴ εἰς ἕτερον μετέβαινον βίον,

A, ἐκ αὐτοῦ ἔπε, προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῶν. τῶτο δὲ καὶ πρὸς Ἀβραάμ αὐτὸς ὁ τῶν ὄλων ἔφη Θεὸς· σὺ δὲ ἀπελούση πρὸς Γεν. 15. 15.
» τὰς πατέρας σου, τραφεῖς ἐν γῆρι καλῶ.
» ἐντεῦθεν καὶ ὁ Κύριος τὴν τῶν Σαδδουκαίων ἀπιστίαν διήλεγξεν, εἰρηκῶς· ὅτι
» δὲ ἐγαίρονται οἱ νεκροὶ, ἐκ ἀνέγνωτε, Mat. 22. 31,
» ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, 32.
» καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; ἐκ ἔστιν ὁ Θεὸς, Θεὸς
» νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.

Κ Ε Φ Ν.

α. **Κ**αὶ ἐπιπεσὼν Ἰωσήφ ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν πατρῶν αὐτῶν, ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες παιδὸς φιλοσοφίαν; εἶδες πεπυρωμένῳ ἀγάπῳ; καὶ μετὰ τὴν τῆς ψυχῆς ἀναχώρησιν, ἐπιπεσὼν ἐπὶ τὸ πρόσωπον, καὶ καταφιλήσας, ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῶν.

β. Καὶ προσέταξεν Ἰωσήφ τοῖς παισὶν αὐτῶν τοῖς ἐνταφιασαῖς ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα αὐτῶν· καὶ ἐνεταφίασαν οἱ ἐνταφιασαὶ τὸν Ἰσραήλ.

γ. Καὶ ἐπλήρωσαν αὐτῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας· ἔτω καταριθμῶνται αἱ ἡμέραι τῆς ταφῆς· καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν Αἴγυπτος ἐβδομήκοντα ἡμέρας.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ μὲν Αἰγύπτιοι, ἐβδομήκοντα ἡμέρας πενήθουσιν· οἱ δὲ Ἰσραηλιταί, τριάκοντα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐπλήρωσαν αὐτῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας. Ὁ ἀριθμὸς ἔτος κατὰ νόμον Αἰγύπτιον. νῦν γὰρ τριακοσὰ ποιῶσι. καὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ Μωϋσῆν τριάκοντα ἡμέρας ἐπένθησαν μόνους, ὡς ἐν Ἀριθμοῖς καὶ Δευτερονομίῳ Φησὶν.

δ. Ἐπεὶ δὲ παρήλθον αἱ ἡμέραι τῶν πενήθους, ἐλάλησεν Ἰωσήφ πρὸς τὴν δυνάσασιν Φαραὼ, λέγων, εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε περὶ ἐμοῦ εἰς τὰ ὦτα Φαραὼ, λέγοντες.

ε. Ὁ πατήρ μου ὤρξισέ με, ἐν τῷ μνημείῳ ᾧ ὤρξα ἐμαυτῷ ἐν γῆ Χαναάν, ἐκεῖ με θάψεις. νῦν ἔν ἀνασας, θάψω τὸν πατέρα μου, καὶ ἐπανελευσομαι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν τῷ μνημείῳ ᾧ ὤρξα ἐγὼ ἐμαυτῷ ἐν γῆ Χαναάν, ἐκεῖ με

θάψεις. Καὶ μὴ Ἀβραάμ ὤρξισεν· ἀλλ' οἰκειῖται τὰ τῶν πατρῶν, ὡπερ ἄνω τὰ Γεν. 48. 22.
» τῶν ἡμῶν, λέγων· ἐν μαχαίρᾳ μου, καὶ
» ἐν τόξῳ.

Γ ς. Καὶ εἶπε Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, ἀνάβηθι, θάψον τὸν πατέρα σου, καὶ θάψω ἑσέ. Καὶ ἀνέβη Ἰωσήφ θάψαι τὸν πατέρα αὐτῶν. καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτῶν πάντες οἱ παῖδες Φαραὼ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν οἴκων αὐτῶν, καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι τῆς γῆς Αἰγύπτου, καὶ πᾶσα ἡ πανοικία Ἰωσήφ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτῶν· καὶ τὴν συγγένειαν, καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τὰς βόας ὑπελίποντο ἐν γῆ Γεσέμ.

θ. Καὶ συνανέβησαν μετ' αὐτῶν καὶ ἄρματα καὶ ἵπποις, καὶ ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα.

Ε ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα διὰ τὴν εἰς Ἰωσήφ τιμὴν, πόσῳ ἐπιδείκνυται σκεδῶν οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ σιωπῶντες τῷ Ἰωσήφ, ὡς γενέσθαι αὐτῶν παρεμβολὴν μεγάλῃ.

ι. Καὶ παρεγένοντο ἐφ' ἄλλα Ἰακώβ, ὅ ἐστι πέραν τῶν Ἰορδάνων· καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα. καὶ ἐποίησε τὸ πένθος τῷ πατρὶ αὐτῶν ἐπὶ ἡμέρας.

ΑΔΗΛΟΥ. Τόπος ἐστὶ πέραν τῶν Ἰορδάνων, διεσηκὸς τῆς Ἰεριχῆς τρισὶ σημείοις. καὶ νῦν καλεῖται Βηθαγά. ὅ ἐστι μαθηρμυθόμενον τόπος κύκλου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διέσηκεν ὁ τόπος Ἰεριχῆς τρισὶ σημείοις, ὡς ἀπὸ δύο σημείων τῶν Ἰορδάνων. καὶ νῦν καλεῖται Βηθαγά. ὅπερ ἐρμυθόμενον Ἰόπος κύκλου, διὰ τὸ ἐκεῖ κοπιόμενος τὸν Ἰακώβ κυκλῆν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα ἀκέρως, μὴ ἀπλῶς παράτρεχε, ἀλλὰ τὸν καιρὸν ἐννοῶν,

ἐννοῶν, καὶ ὃν ἐγένετο, πάσης αἰτίας ἀπάλλατε τὸν Ἰωσήφ. ἔδ᾽ ἔγω γὰρ ἦσαν τῆ ἀδὲ ἀνὴρ πύλας συγκλαδίσαι, ἔδ᾽ ἔγω θανάτῳ τὰ δεσμὰ διαλυθέντα, ἔδ᾽ ἔγω κοιμήσις ὁ θάνατος λεγόμενος ἰω. διὰ τῆτο ἐπειδὴ ἐδεδοίκεσαν τὸν θάνατον, ταῦτα ἐποίησιν. νυκτὶ δὲ διὰ τὴν τῆ Θεῶ χάριν, ἐπειδὴ ὑπνός ὁ θάνατος γέγονε, καὶ κοιμήσις ἢ τελευτή, καὶ πολλὴ τῆς ἀναστάσεως ἢ πληροφορία, ὡς ἀπὸ ζωῆς εἰς ζωὴν μετισταμένοι, ἔτως ἀγαλλόμεθα καὶ ὑφραϊνόμεθα.

- ια. Καὶ εἶδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χαναάν τὸ πένθος ἐπὶ ἄλωνι Ἀτάδ, καὶ εἶπαν, πένθος τῆτο μέγα ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτίοις. διὰ τῆτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆ τόπῳ, πένθος Αἰγύπτῳ, ὃ ἐστὶ πέραν τῆ Ἰορδάνῳ. Καὶ ἐποίησαν αὐτῶ ἔτως οἱ υἱοὶ αὐτῆ, καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐν γῆ Χαναάν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλῆν, ὃ ἐκλήσατο Ἀβραάμ τὸ σπήλαιον ἐν κλήσει μνημείῳ παρὰ Ἐφραὶμ τῆ χειρῆς, κατέναντι Μαμβρῆ. Καὶ ὑπέσχετο Ἰωσήφ εἰς Αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, καὶ οἱ συναναστάντες θάψαι τὸν πατέρα αὐτῆ. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ, ὅτι τέθνηκεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, εἶπαν, μήποτε μνησικακῆσιν ἡμῖν Ἰωσήφ, καὶ ἀνταπόδομα ἀνταποδώσει ἡμῖν πάντα ὅσα ἐνεδειξάμεθα αὐτῶ. Καὶ παραγενόμενοι πρὸς Ἰωσήφ, εἶπαν, ὁ πατήρ σου ἠρξισέ σε πρὸ τῆ τελευτῆσαι αὐτὸν, λέγων, Οὕτως εἶπατε τῶ Ἰωσήφ ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν, ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο. καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τῆ Θεῶ τῆ πατρός σου. καὶ ἐκλαυσεν Ἰωσήφ λαλῶντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν.

ιη. Καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτόν, εἶπον, οἶδε ἡμεῖς σοὶ οἰκέται.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅρα πόσον ἐστὶν ἀρετῆ, πῶς ἰσχυρὸν καὶ ἀμαχον, καὶ ὅση τῆς κακίας ἢ ἀδικίας. ἰδὲ γὰρ, ὁ μὲν τοσαῦτα πεπονθὼς βασιλεύει, οἱ δὲ ταῦτα διαθέντες τὸν ἀδελφόν, οἰκέται εἶναι παρακαλῶσι τῆ παρ' αὐτῶν εἰς δαλείαν ἐκδοθέντος.

ιθ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωσήφ, μὴ φοβεῖσθε, τῆ γὰρ Θεῶ εἰμὶ ἐγώ.

ΑΚΥΛΛΑΣ. Ὅτι μὴ Θεὸς ἐγώ;

Α ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Μὴ γὰρ ἀντὶ Θεῶ ἐγώ;

ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΚΟΝ. Μὴ φοβεῖσθε, καὶ γὰρ φοβέμενος Θεὸν εἰμι.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆ Θεῶ γὰρ εἰμὶ ἐγώ, καὶ τὸν δεσπότην τὸν ἐμὸν μιμῶμαι, καὶ ὑπεργεσίως ἀμείβεσθαι σκεδάσσω τῆς τὰ ἀνήκεσά με διαδύτας.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ὑσεβῆς, καὶ ἐν συμφοραῖς, καὶ ἐν ὑπραγίαις μέμνηται τῆ Θεῶ.

κ. Ὑμεῖς ἐβλεύσατε κατ' ἐμῆ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐβλεύσατο περὶ ἐμῆ εἰς ἀγαθὰ, ὅπως γενηθῆ ὡς σήμερον, ἵνα διατραφῆ λαὸς πολλός. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ διατρέψω ὑμᾶς, καὶ τὰς οἰκίας ὑμῶν. καὶ παρεκάλεσεν αὐτῆς, ἢ ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς τὴν καρδίαν. Καὶ κατώκησεν Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, καὶ πᾶσα ἡ πανοικία τῆ πατρός αὐτῆ. καὶ ἔζησεν Ἰωσήφ ἔτη ἑκατὸν δέκα. Καὶ εἶδεν Ἰωσήφ Ἐφραῖμ παιδία, ἕως τρίτης γενεᾶς· καὶ υἱοὶ Μαχίρ τῆ ἡ Μανασῆ ἐτέχθησαν ἐπὶ τῶν μηρῶν Ἰωσήφ. Καὶ εἶπεν Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ, λέγων, ἐγὼ ἀποθνήσκω· ἐπισκοπῆ δὲ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ Θεὸς, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν ὠμοσεν ὁ Θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν, Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ.

κε. Καὶ ἠρξισεν Ἰωσήφ τῆς ἡς Ἰσραὴλ, λέγων, ἐν τῆ ἐπισκοπῆ ἢ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ Θεὸς, καὶ συνανήσετε τὰ ὅσα με ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν.

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῆτο ἐποίησεν ἔχ ἀπλῶς, ἔδ᾽ ἔματῳ, ἀλλὰ ὅσω ταῦτα οἰκονομῶν· εἰ μὲν, ἵνα μὴ οἱ Αἰγύπτιοι μεμνημένοι τῶν τοσούτων αὐτῆ ὑπεργεσιῶν, καὶ ὑπόθεσιν ἀσεβείας ἔχωσι τῆ δικαίῳ τὸ σῶμα· ἕτερον δὲ, ἵνα ὡς πληροφωρημένοι, ὅτι πάντως ἐπανήξουσιν. εἰ γὰρ μὴ τῆτο ἰω ὠμολογημένον, ἔκ ἂν ἔτω διεσείλατο, ὡς ἐμετ' αὐτῶν ἀναγαγεῖν τὰ ὅσα.

Η ** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Εἰ μὴ ἐλπίς ἰω ἀναστάσεως, τίς ὁσέων ἢ ἐπιμέλεια, περὶ τῶν φθειρομένων ὁσέων ἐντέλλεσθαι τῆς δικαίας;

κς. Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰωσήφ ὡν ἑτῶν ἑκατὸν δέκα· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν τῇ σορῶ ἐν Αἰγύπτῳ.

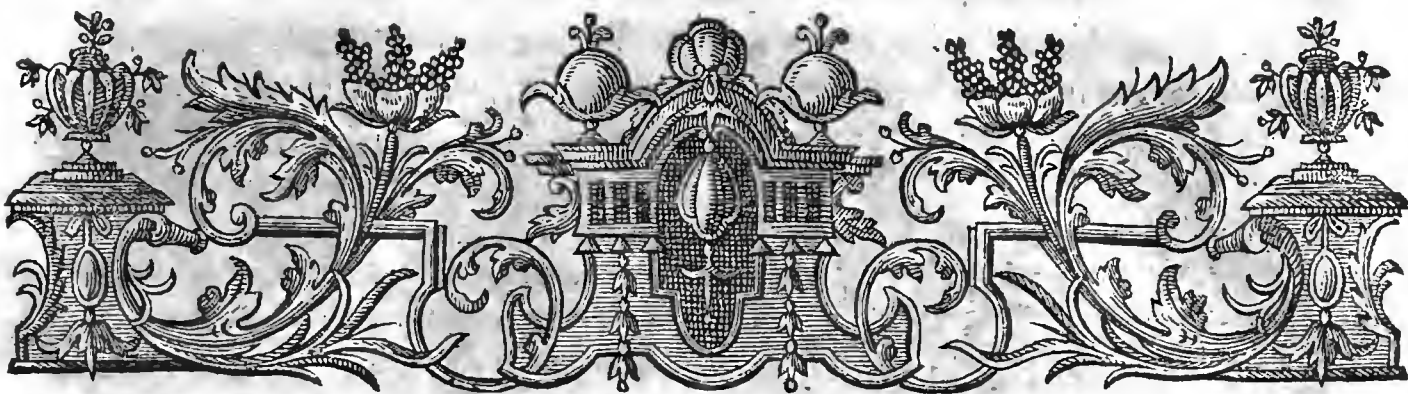
**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁ Ἰωσήφ ἐπτακάδεκα ἔτη ἐποίησεν ἐν γῆ Χαναάν, καὶ δέκα ἑτῶν εἴλκυσε δαλρίαν. τρία δὲ ἔτη ἐν τῷ δεσποτικῷ διέτριψε, καὶ ὄγδοήκοντά ἔτη ὡς δούτερος τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξουσιάζων ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου. ἡμεῖς δὲ τὸν τῶν ἀγαθῶν δοτῆρα Θεοῦ, καὶ τὸ ἀγίον πνεῦματος χορηγόν, τὸν ἀποκαλύπτοντα τοῖς ἀξίοις τῷ ἐναποκειμένῳ τῇ Ἱερατικῇ Γραφῇ γνώσιν, δοξάσωμεν. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· μετ' οὗ αὐτῷ δόξα σὺν ἀγίῳ πνεύματι εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ.

ΕΞΟΔΟΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΞΟΔΟΣ

ΕΞ

ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΤΩΝ ΥΙΩΝ ΙΣΡΑΗΛ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΜΩΣΗ.

ΑΔΗΛΟΥ. "Οτι τὸ πρῶτον βιβλίον ὁ Μωσῆς, Γένεσιν προσηγόρευσε· τὸ δὲ δεύτερον δὲ, "Ἐξοδον" συμβολικῶς διὰ τῆς ἰσορίας τῶν αἰ τῶν δε τῶ βίῳ προσκαίρον ἡμῖν ὑπογράφων ζωῆ. καὶ ἀριθμῆ τὰς εἰσελθόντας εἰς Αἴγυπτον, ἵνα ἀκῶν μετὰ ταῦτα τὸ πλῆθος τῶν τοσάτων μυριάδων, τῇ πρὸς Ἀβραάμ ὀβλογία τῆ Θεῷ ἐπιγράψῃς τὸ πρόσαγμα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τοῖς κατεχομένοις ὑπὸ τῆ νοητῆ Φαραὼ τῶν ἀπ' αὐτῆ δίδωσιν ἔξοδον ἐπιστρέφουσιν ὁ Φιλοκτίσμων Θεός, ἐκ ἐὼν ἔτι πλητῶ καὶ ἰνδία σιωχέωδα, πρὸς δὲ γλῶ μεταφέρων τῶν ῥέεσαν μέλι καὶ γάλα. πῶς τοίνυν εἰς ἐξελθεῖν, καὶ πῶς ὀδδότεον, δηλωμένοις ἀκολαθῆσωμεν.

Κ Ε Φ Α.

α. **Τ**αῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν εἰσπορευομένων εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακώβ τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἔ-

- β. κασος πανδικία αὐτῶν εἰσηλθον. Ῥε-βὴμ, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰσδά-χαρ, Ζαβελῶν, καὶ Βενιαμὶν, Δαν καὶ Νεφθαλεὶμ, Γὰδ, καὶ Ἀσήρ.

ε. Ἰωσήφ δὲ ἦν ἐν Αἴγύπτῳ. ἤσαν δὲ αἱ ψυχαὶ πᾶσαι ἐξ Ἰακώβ, πέντε καὶ ἑβδομήκοντα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀριθμῆ τὰς μετὰ Ἰακώβ, ἔργω δεκνὺς τῶν τῆ Θεῷ πληρωθῆσαν ἐπαγγελίαν πρὸς Ἀβραάμ. ἵνα τὸ πλῆθος ὀρῶντες, τῶν αἰτίαν γνωρίσωμεν.

ς Ἐτελεύτησε δὲ Ἰωσήφ, καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη.

ζ. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ηὔξηθησαν, καὶ ἐπληθύνθησαν, καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο, καὶ κατίχυσαν σφόδρα σφόδρα· ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Χυδαῖοι ἐγένοντο, τρεῖς εἰς πλῆθος ἐχύθησαν. ὅθεν Ἀκύλας, ἐχέοντο, Φησὶν ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐξείρψαν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐκ γῆς ἀναδιδόμενων.

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Πάντως γάρ πη ὁ χρόνος τῆς αὐτῶν παροικίας καὶ ἐπιμιξίας διὰ ῥαθυμίας τὸ χυδαῖον ἐργάσατο.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; Οὐχ ὡς τινες νεροήκασιν ὑβριστικῶς αὐτὸ τέθεικεν, ἀλλὰ τὸ πλῆθος δεδήλωκεν. ἔτω γὰρ ηὔξηθησαν, Φησὶν, ὡς κατὰ πάσης ἐκείνης ἐκχεθῆναι τῆς γῆς. ἔτω καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν ἠρμιώθησαν. τῆτο δὲ καὶ τὰ ἐξῆς δηλοῖ. ἐπλήθυνε γὰρ Φησὶν ἡ γῆ αὐτῆς. καὶ μετ' ὀλίγα. καθότι δὲ αὐτῆς ἐταπείνεν, τοσάτω πλείους ἐγίνοντο, καὶ ἰχουον σφόδρα σφόδρα.

η. Ἀνέστη δὲ βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτου, ὃς ἐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ.

θ. Εἶπε δὲ τῷ ἔθνει αὐτῆ, ἰδὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἰσραηλιτῶν μέγα πλῆθος, καὶ ἰχύει ὑπὲρ ἡμᾶς.

ι. Δεῦτε καὶ κατασοφισώμεθα αὐτῆς, μήποτε πληθυνθῆ, καὶ ἠνίκα ἐὰν σύμβῃ πόλεμος ἡμῖν, πωρεσθήσονται καὶ ἔτοι πωρεθῆ τῆς ὑπεναντίας, καὶ ἐκπολεμήσαντες ἡμᾶς, ἐξελεύσονται ἐκ τῆς γῆς.

ΛΔΗΛΟΥ. Κατασοφισώμεθα αὐτῆς, ἀντὶ τῆ, μηχανῆ τινὶ κακώσωμεν αὐτῆς καὶ μεθόδοις. Φανερώς γὰρ κατάγγχειν ἐχθρόντε, μηδεμίαν δεδακτοτάς τῆ πράγματος πρόφασιν.

Οο καὶ

ια. Καὶ ἐπέστησαν αὐτοῖς ἐπιστά- A
τας τῶν ἔργων, ἵνα κακώσωσιν αὐ-
τὰς ἐν τοῖς ἔργοις. καὶ ἀκοδόμησαν
πόλεις ὀχυράς τῷ Φαραῶ, τὴν τε
Πειθῶ, καὶ Ραμεσσή, καὶ Ὠν, ἧ ἔστιν
Ἡλιόπολις.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πόλεις ὀχυράς, ἢ
τακῆρες Φησὶν, ἢ μεγάλας, ὡς τῷ πλη-
θει τῶν ἐνοικούντων αὐτὰς ὀχυρώσασιν. ὁ
» γὰρ Ἀκύλας, σκλωμάτων, ἐξέδωκε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιστάτας δὲ ἕπερ τῶν
ἔργων τῶν ὅτι μάλιστα Φιλτάτων αὐτῶ κα-
τεχειροτόνησε τῶν ἀδικημένων ὁ Σατανᾶς
τὰς ἀκαθάρτους δαίμονας, ἦτοι τὰς ὑπὲρ
αὐτῶ δυνάμεις. οἱ ταῖς πολυτρόποις τῶν
παθῶν πλεονεξίας τὸν ἐκάστη τῶν ἐπὶ τῆς
γῆς καταφορτίζουσι νῦν, δεδιότες, οἰμαί-
πε, μὴ ἄρα κατὰ χολῶ τῆς διανοίας τὸν
ὀφθαλμὸν ἀντίτες πρὸς Θεὸν, τῆς ὑπὲρ
αὐτῶ δουλίας ἐκλύσειαν τὸν αὐχένα. Φι-
λελεύθερα γὰρ ἡ ἀνθρώπου φύσις. ὅτι δὲ
δόξα τε καὶ πλῆθος τοῖς ἀκαθάρτοις πνύ-
μασι, καὶ αὐτῶ δὲ τῷ Σατανᾶ λελογισαί,
καί ἔστιν ὁ εἰκαῖος ἡμῶν περιπασμὸς, καὶ
οἱ περὶ σάρκα πόνοι καὶ σπασμὸς, βλέπεται
πρὸς τὰ γεωδέερα, παραδείξασιν ἂν ἀν-
τιγματοδῶς τὸ πόλεις ἐγείρειν τῷ Φαραῶ
τὰς ἐξ Ἰσραὴλ, πηλῶ τε καὶ πλινθείαις
κόντροχομῆνας.

ιβ. Καθότι δὲ αὐτὰς ἐταπείνου,
τοσάτω πλείους ἐγίνοντο, καὶ ἴχουον
σφόδρα σφόδρα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περιαισῆκει δὲ τῷ τυ-
ράνῳ πρὸς τὸ παρ' ἐλπίδας ἢ σκῆψις. ἐν
γάρτοι τῷ ταπεινώσει, Φησὶ, τὰς κολα-
ζομένους, ἐν ὑποροχῆς τὸ δαίγμα μίσησιν
ἦν, καὶ πλείους ἐγίνοντο, διὰ τὰ κακῶν
εἰσθότος, ἀφελῆν ἐθέλοντος τὰ Θεὸς τὰς
ἀνοσίως ἐξυβριζομένους. (1) ὅσον γὰρ ὁ Ἰσ-
ραὴλ ἐπληθύνετο, τοσάτον ἠύξετο τὸ μί-
σος τῶν Αἰγυπτίων. σιωπῶν δὲ ὁ Θεὸς
τῆτο γίνεσθαι κατὰ τὰ Ἰσραὴλ παρὰ τῶν
Αἰγυπτίων ἵνα καὶ τὰς Θεὸς τῶν Αἰγυπ-
τίων ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιβελδομένοι, μισήσωσι,
καὶ ἐτοιμῶς ἐξέλθωσιν ἐξ Αἰγύπτου. ὅπερ
ἐκ ἂν ὑπέχοντο, τρυφῶ ἔχοντες καὶ
εἰσθῶν.

Καὶ ἐβδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι Z
ἀπὸ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος,
» ἐθλίβοντο, ὁρῶντες αὐτὰς πληθυσσομέ-
νας, καὶ ἐκάκην αὐτὰς. συγχωρεῖ δὲ ὁ
» Θεὸς τῆτο ἵνα καὶ τὰς Θεὸς τῶν Αἰγυπ-
τίων μισήσωσι, καὶ ἐτοιμῶς ἐξέλθωσιν ἐπι-
θυμῶσιν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἐβδελύσσοντο
» οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ὁ Ἑ- H
» βραῖος, ἐθλίβοντο, Φησὶ, δηλονότι πλη-
θυσσομένους ὁρῶντες.

ιγ. Καὶ κατεδυνάστευον οἱ Αἰγύπ-
τιοι τὰς ἡμῶν Ἰσραὴλ βία.

ιδ. Καὶ κατώδυνον αὐτῶν τὴν ζωὴν
ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς σκληροῖς, τῷ πηλῶ
καὶ τῇ πλινθεία, καὶ πᾶσι τοῖς ἔρ-
γοις τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις, κατὰ πάντα
τὰ ἔργα, ὧν κατεδύλλοντο αὐτὰς με-
τὰ βίας.

B * * ΙΩΣΗΠΟΥ. Τὸν τε γὰρ ποταμὸν
εἰς διωρυχὰς πολλὰς αὐτοῖς προσέταξαν
διατεμεῖν, τείχη τε οἰκοδομήσαι ταῖς πό-
λεσι καὶ χῶματα, ὅπως ἂν ἄργοι τὸν πο-
ταμὸν μὴ λιμνάζαν ἕως ἐκείνων ἐπεκβαί-
νοντα πυραμίδας τε ἀνοικοδομῆντες ἐξέ-
τρυχον ἡμῶν τὸ γένος, ὡς τέχνας τε παν-
τοίας ἀναδιδάσκεσθαι, καὶ τοῖς πόνοις γε-
νέσθαι σωήθεις. καὶ τετρακοσίων μὲν ἐτῶν
χρόνον ἐπ' αὐταῖς διώνυσαν ταῖς ταλαιπω-
ρίαις. ἀντεφιλονείκην γὰρ, οἱ μὲν Αἰγύ-
πτιοι τοῖς πόνοις ἐξαπολέσασιν τὰς Ἰσραη-
λίτας ἐθέλοντες· οἱ δὲ, αἰεὶ κρείττους Φαι-
νεσθαι τῶν ἐπιταγμάτων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιδὴ ὑπὸ δυνῶ καὶ
ἀλιτηρίῳ δεσπότη γεγονάμεν, Φημὶ δὴ τῷ
Σατανᾶ, τῷ πηλῶ καὶ τῇ πλινθεία κα-
τετρυχόμεθα, τῆτες τοῖς περὶ γλῶττε,
καὶ ἐν αὐτῇ βδελυροῖς σπασμῶσιν ἐκ ἀν-
δρωτὶ τελευτήσοις. ἔ γὰρ ἀπήλλακται πό-
νων, καὶ ἐν τῷ εἰκαῖον ἔχοι ὁ τὰ δε τὰ βίαι
περιπασμὸς.

ιε. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰ-
γυπτίων ταῖς μαίαις τῶν Ἑβραίων· τῇ
μαῖᾷ αὐτῶν ὄνομα Σεπφώρα· καὶ τὸ
ὄνομα τῆς δευτέρας Φῶα.

E * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μαίαις
Ἑβραίων ὀνόμασε Σεπφώραν τε καὶ Φῶαν.
ἢ μὲν γὰρ, ὀρνίθιον· Φῶα δὲ, ἐρυθρὸν
ἐρμυλώεται. τῆς μὲν ἔν θείας ἐπιστή-
μης, ὀρνίθιος τρόπον τὸ αἰεὶ μετεωροπο-
λεῖν ἴδιον· τῆς δὲ ἀνθρωπίνης, αἰδῶ καὶ
σωφροσύνη ἐμποιεῖν, ὡσεὶ ἐρυθρῶν, ἐφ'
οἷς δαίγμα ἄξιον ἐναργέσατον.

ις. Καὶ εἶπεν, ὅταν μαῖοθε τὰς
Ἑβραίας, καὶ ὡς περὶ τῷ τίλειν,
εἰάν μὲν ἄρσεν ἦ, ἀποκίλεινατε αὐτό·
εἰάν δὲ θῆλυ, περιποιεῖθε αὐτό.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λόγος γὰρ ἐδόκει μη-
δενὸς ἀξίον τὸ ἀναλκι καὶ ἀφιλοπόλεμον,
καὶ εἰς δαλιάς εὐκολον, καὶ νόμῳ φύσεως
τετρυμμένον.

ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ ὑλικὴ καὶ ἐμπαθεστέρα
διάθεσις, τὸ θῆλυ τῆς ζωῆς, ὁ τῷ τυράν-
νῳ φίλον ἐστὶ ζωογονῆμενον· τὸ δὲ κα-
τεσκληκὸς καὶ σωτόνον τῆς ἀρετῆς, καὶ ὁ
ἀνδρώδης τόκος, πολέμιος.

ιζ. Ἐφο-

(1) Τὰ ἐξῆς ὡ τοῖς ἐνδεδομ. ἐκ εὐρηται.

ιζ. Ἐφοβήθησαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, καὶ ἐκ ἐποίησαν καθότι συνέταξεν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου· καὶ ἐξωγογόνουν τὰ ἄρσена. Ἐκάλεσε δὲ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου τὰς μαῖας· καὶ εἶπεν αὐταῖς, τί ὅτι ἐποιήσατε τὸ πρᾶγμα τῆτο, καὶ ζωογονεῖτε τὰ ἄρσена;

ιδ. Εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ Φαραῶ, ἔχ ὡς αἱ γυναῖκες Αἰγύπτου, αἱ Ἑβραῖαι· τίλλοσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν εἰς αὐτάς τὰς μαῖας· καὶ ἔτιλλον.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Μαῖαι γάρ εἰσι, καὶ πρὶν εἰσελθεῖν τὰς μαῖας τίλλοσι.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ. Ὅτι ζωογονοῦσιν αὐτάς, διότι πρὶν εἰσελθεῖν πρὸς αὐτάς τίλλοσι.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Οἱ τῶν Ἑβδομήκοντα ἐρμηνεία τῷ ταχυτήτα δοκεῖ σημαίνει τῶν Ἑβραίων γυναικῶν, τῷ κατὰ τὸ τίλλειν, φθάνουσαν τῷ παρσῖαν τῶν μαῖων· ἢ δὲ τῆ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος, ὅτι αἱ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων ἴσασι τῷ μαυδτικῶ ἐπισημῶ, καὶ τῆς τῶν μαῖων παρσῖας ἐχρηζοσι. διὸ δὴ αὐταῖς προχωρεῖ καὶ τὸ ζωογονεῖν τὰς ἄρρениας.

κ. Εὐ δὲ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ταῖς μαῖαις· καὶ ἐπλήθυνεν ὁ λαὸς, καὶ ἴχθον σφόδρα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐ δὲ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ταῖς μαῖαις. τῆτο σωτακλίον πρὸς τὸ, καὶ ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας. τὰ γὰρ ἄλλα διὰ μέσθ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Αἱ μαῖαι τῶν Αἰγυπτίων καταφρονήσασαί τῶν ἐπιταγμάτων τῶν ὠμῶν ἐκείνων, καὶ παραλογισάμεναι τὸ ἀπίως τῆ βασιλέως δόγμα, πολλῆς ἀπήλαυσαν τῆς οὐβηρίας. ταῦτα δὲ ἀμφοτέρω τῆς τῆ Θεῆ προνοίας ὡς τὸ, τε γὰρ γυναικας ἀνδρειότερας ἀποφύωσιν τῶν τὰ διαδήματα φορέντων, τὸ, τε ἀμοιβὰς ταῦταις ἀποδιδόναι, καὶ εἰς πλήθος αὐτάς ἐκλείναι πολύ. τὸ γὰρ, εὐ ἐποίησεν ταῖς μαῖαις, τῆτό εἰσιν, ἐξετάθη αὐτῶν ἢ συγγένεια. διὸ ὦν γὰρ οὐβηγέταν τὰς Ἰσραηλῖταις, διὰ τῆτων ἐλάμβανον παρὰ τῆ Θεῆ τὰς ἀμοιβὰς.

κα. Ἐπεὶ ἔν ἐφοβήντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Ἐπειδὴ ἐφοβήντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

ΑΚΥΛΑΣ. Ἐπεὶ ἔν ἐφοβήντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

ΛΗΛΟΥ. Φανερώτερον ἠρμηνεύσαν ὁ Σύμμαχος καὶ Ἀκύλας. ἔ γὰρ αἱ μαῖαι

ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας, ὅπερ ἂν τις οἰήθει κατὰ τὰς Ἑβδομήκοντα· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐποίησεν (1) ἑαυταῖς οἰκας, ἔ τὰς χειροτὸν κίβλας, ἀλλ' οἷος φησὶν ὁ Δαβὶδ· οἶκος Ἰσραὴλ οὐβλογήσατε τὸν Κύριον, οἶκος Ἰσραὴλ οὐβλογήσατε τὸν Κύριον· καὶ ὁ Ἡσαίας τῷ Ἀχαζ, ἀκέσατε δὴ οἶκος Δαβὶδ, τὰς συγγενείας καὶ τὰς Φατρίας ἐκάσης φυλῆς οἰκας ὀνομάζων. τοιούτων ἐσι τὸ, ἐποίησεν αὐταῖς οἰκας, τῆτέσιν ἠύξησεν αὐταῖς τὸ γένος· καὶ εἰς συγγενείας καὶ Φατρίας διαβοήτης ἐξετάθησαν. οἶδε γὰρ ἡ Γραφή καὶ τὰς Φυλάς, καὶ τὰς τῆτων συγγενείας, οἰκας καλεῖν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διὰ τῶν οἰκιῶν, τὰς κήσεις, καὶ τῷ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆ γένος περισσίαν δηλοῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί εἰσιν, ἐπειδὴ ἐφοβήντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας; Τῆ Φαραῶ κελούσαντος διαφθεῖρειν τὰ ἄρρена, ἐκείναι δὲ οὐλάβειαν ὑπεργῆσαι τῷ τῆς παιδοκλονίας ἐκ ὠέχοντο νόμω. ἔ δὴ χάριν αὐτάς ὁ Θεὸς ἀμειβόμενος, ἀφθονίαν αὐταῖς ἐγαθῶν ἐδώρησατο.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας, ἀντὶ τῆ, τὸ ἐξ αὐτῶν γένος ἐπλήθυσεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰς ἀχειροποιήτους καὶ αὐ τοῖς ἔρανοῖς. τοιαύτας γὰρ ποιῶσιν οἱ οὐβαρεσύντες Θεῶ. ἢ ἐπειδὴ τὸ τῆ Ἰσραὴλ γένος ἔσσωζον, καὶ ἐξωγογόνουν αὐτά, ἐπλήθυσεν ὁ Θεὸς τὸ ἐξ αὐτῶν γένος. ὡς ὑπαναχωρήσας δὲ αὐτάς λέγει, ποιήσασαί οἰκίας ἐκλός, δεδοικῆας μῆποτε ἐκ τῆ εἰσιέναι βιασῶσι τὸν Φόνον ἐργάζεσθαι. ἢ ἄλλως τὰς οἰκίας ἐκληπτέον. Ἰακώβ ἄπλασος οἰκῶν οἰκίαν, σωζομένης τῆς ἰσορίας, ὡς ἀποίκων ζητήσεις.

κε. Συνέταξε δὲ Φαραῶ παντὶ τῷ λαῷ αὐτῆ, λέγων, πᾶν ἄρσεν ὃ εἴαν τεχθῆ τοῖς Ἑβραίοις, εἰς τὸν ποταμὸν ῥίψατε· καὶ πᾶν θῆλυ ζωογονεῖτε αὐτό.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Κατεσυγμῶνον ποιῆται τὸ ἄρσεν, τῆτέσι τὸ νενδύκος εἰς ἀνδρείαν, δηλον δὲ ὅτι τῷ ἐπ' ἀρεταῖς. μόνον δὲ ἐκὶ καὶ ἀποπνίγει τὸ μάχιμον τοῖς τῶν ἠδονῶν ἐγκαθίεις τέλμασι. προσίεται δὲ τὸ μῆ οὐδενὲς, καὶ ὡς ἀχρησον ἀμαχεῖ τοῖς ἰδίους ὑποφέρει ζυγοῖς. ἐκδειξέει δὲ ἐκ ἀσυμφανῶς τὸ ῥίψεσθαι μὲν δὲν τὸ ἄρσεν αὐ ὕδασι λέγειν, ζωογονεῖσθαι γε μὴ τὸ θῆλυ· ὡς τύπος γίνονται (2) τῶν ἀφανεσέρων τὰ ὡς αὐ ὄψει τε καὶ ἀαργείας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρὸ μὲν γὰρ τῆς τῆ Σωτήρος ἐπιδημίας ἐκ ὡς ἐπὶ γῆς τὸ ἄρσεν ἀνεπιβέλωτον. ἄρσεν δὲ νοῦμεν τὸ ὄν αὐ ἀνδρεία τῆ πνυδματικῆ, καὶ ἡς ἂν εἰεν καρποὶ τὰ ἀνδάνοντα τῷ Θεῷ. ἐκέν αὐ

Ο ο 2

κινδιῶ

(1) Κατὰ τὸν δ' ἄρα τὸν χολιασῶ, ἐποίησεν ἔν τε Ἀκ. καὶ Συμ. ἀναγνωστέον, καὶ, ἐποίησαν ὁ κῶδ. γράφη. ἀλλὰ καὶ παρὰ Θεοδοτ. κῆται τὸ, ἐποίησεν.

(2) Τύπος γὰρ ἂν γίνονται. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 347.

κινδύνω τὸ ἄρσεν, μονονυχὶ ταῖς κοσμι-
καῖς ἡδοναῖς, οἷά τε βορβόροις ἢ τέλμασιν
ἐγκαθιέντος τῆ Σατανᾶ, καὶ ἀποπνύ-
γοντος γενικῶς τὰς παραιτημένους τὸ ἄ-
ναλκι καὶ θηλυπρεπές, τὸ ὡς ἐν ἡΐει Φη-
μὶ καὶ τρόποις. τοιγάρτοι καὶ Ἐφασκον
οἱ πνεύματοφόροι [κατατεθηπότες οἰμαί-
πυ τῶ ἀπάντων ἐκτροπῶ ἐπὶ τὸ μὴ
Ψαλ. 13. 3. ἔχον ὄρθως,] πάντες ἐξέκλειναν, ἀμα
» ἠχρειώθησαν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τοῖς ἀνδριζομένοις
πολεμῆ μὲν ἀοράτως ὁ Σατανᾶς, σιωπῆ-
θησι δὲ τὰ τῆς ἐπιβελῆς ὡς ἔνγε τρόπῳ
τριπλῶ. καὶ ἀπάρχεται μὲν τῆς μάχης

A. διὰ κακῶν σκευμάτων, τῶ εἰς ἀρετῶν
ἐπίδοσιν ἀποκωλύων τῆ νῆ. ἀντρυχέσθαι
γὰρ ἀδοκῆτοις παρασκοδάζει πόνοις, καὶ
σκληροῖς ἀγῶσιν ὁμιλεῖν. ἀδικεῖν δὲ ἰαχί-
σας διὰ τέτων ἔδει, ἐπαμύοντος τῆ Θεῶ,
τὰς κατὰ πίσιν ἡμῖν ἰδίως καὶ ταυτοεθνεῖς
παροτρύνει πολλακίς, καὶ καταδύγει ἐπι-
χειρεῖ πρὸς ἀπέχθειάν τε καὶ μάχην. καὶ
» μαρτυρήσει λέγων ὁ Παῦλος· κινδύνους ἐν 2. Κορ. 11. 26.
» ψυδαδέλφοις, κινδύνους ἐκ γένους. εἰ δὲ
B δὴ γίνετο καὶ τέττε διαμαρτεῖν, τὸν θεῖον
αὐτοῖς εἰσέντος φόβον τῆ τῶν ἀγίων προε-
σηκότος, καθὰ καὶ τὸ πάλαι ταῖς μαιαῖς,
ἀναφανδὸν ἐγείρει λοιπὸν τὰς σφετέρους
ὑπασις εἰς ἀγριότητα καὶ μιαιφονίαν.

Κ Ε Φ . Β .

α. **Η**ν δέ τις ἐκ τῆς φυλῆς Λευῖ,
ὃς ἔλαβεν ἐκ τῶν θυγα-
τέρων Λευῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ μὲν πατὴρ Μωϋσέως,
Ἄβραάμ (1) ἢ δὲ μήτηρ, Ἰωχαβὲτ, ἐκ
φυλῆς Λουβί. τέττε ἀδελφὸς γίνεται Ἀα-
ρων, καὶ ἀδελφὴ Μαριάμ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄραρον ἔν ὅτι διὰ τῶ
τῆς Θεότητος ἀκακίαν ὡς ἐν νηπίῳ Χριστὸς
σημαίνεται. σεσίγηται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς
γράμμασιν οικονομικῶς ὁ Μωσέως πατήρ.
καίτοι γὰρ ἐνὸν εἰπεῖν ὁ δεῖνα τυχὸν ἔλα-
» βεν ἐκ τῶν θυγατέρων Λουβί. τὸ, ὡ δέ-
τις Φησιν, ὅτι καὶ ἀπάτωρ τὸ κατὰ σάρκα
Χριστὸς πλαγίως ὑποδηλῶν, πλὴν ἐν ὑπο-
ψία γέγονε πατὴρ. εἰομίζετο γὰρ ὑὸς
Ἰωσήφ.

β. Καὶ ἔχεν αὐτήν, καὶ ἐν γαστρὶ
ἔλαβε, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. ἰδόντες δὲ
αὐτὸ ἀσείον, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας
E τρεῖς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ γέγονε μεθ'
ἡμῶν, καὶ τοῖς ἐπιβελδομένοις ἐναρτίθ-
μιος ὡς ὁ Ἐμμανηὴλ, τὸ φύσει τε καὶ ἀλη-
θῶς ἄρσεν βρέφος, τῆτέσι τὸ θρύπτεσ-
θαι μὴ εἶδος· ἔ γὰρ μεμαλάκισαι πρὸς
ἀμαρτίαν· διέλαθε μὲν ἐν ἀρχαῖς τὸν ἀρ-
χοντὰ τῆ αἰῶνος τέττε. κέκρυπται γὰρ
τὸ παιδίον, Φημὶ δὴ ὁ Μωσῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄλλ' ὡς ἀσείον Φησι
Ψαλ. 44. 2. τὸ παιδίον. καὶ γὰρ ὠραῖος κάλλι παρὰ
» τὰς ἡγῆς τῶν ἀνθρώπων ἀνόμασαι, καὶ
εἰσὶν ὁ Χριστὸς.

γ. Ἐπεὶ δὲ ἔκ ἡδύναντο ἔτι κρύπ-
τειν αὐτὸ, ἔλαβεν ἢ μήτηρ αὐτῆ θή-
βην, καὶ κετέχρισεν αὐτήν ἀσφαλ-

τοπίῳ, καὶ ἐνέβαλε τὸ παιδίον εἰς
I αὐτήν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν εἰς τὸ ἔλος
παρὰ τὸν ποταμόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Κιβωτὸς παπύρου θήκης,
ἢ ὑδρία, ἢ πλατυσμός. ὡς τινες καλεῖσι
σίτῳ. (2)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ προήλθεν εἰς
ἡλικίαν, τοῖς τῆ διαβολῆς στρατηγήμασι
κατατεθηγμένη πρὸς μιαιφονίαν ἢ τεκῆ
σα σωμαγωγῆ· πέθῳ γὰρ ἐξ Ἰσδαίων τὸ
κατὰ σάρκα Χριστὸς· κατέκλεισεν ἐν μνη-
» μείῳ. τύπος δ' ἂν γίνετο καὶ τῆδε σα-
Φῆς, διὰ χειρὸς ὡπερ τῆς ἰδίας μητρὸς
ἐν τῆ κατακλιθῆ θήβῃ καθιέμενος ὁ Μω-
σῆς, καὶ πρὸς γε τέτοις ἐκλιθέμενος· ἡλ-
λοτρίωσε γὰρ ἑαυτῆς τὸν Ἐμμανηὴλ ἢ
τῶν Ἰσδαίων σωμαγωγῆ.

** ΤΟΥ ΝΤΕΣΗΣ. Οἱ μὲν τῶ τυ-
ράνῳ τὰς τόκους αὐτῶν χαριζόμενοι, γυμ-
νά τε καὶ ἀπρονόητα τῶ ρείθῳ τὰ τέκνα
διαδιδόασιν. ρείθρον δὲ τῆ βίβ Φημὶ, τὸν
τοῖς ἐπαλλήλοις πάθεισι κυμαλέμενον· ὡς
» ἔ τὸ ἐν τῶ ρείθῳ γινόμενον, ὑποβρύχιον
καταδύεται τε καὶ καταπνίγεται. οἱ δὲ
σώφρονές τε καὶ προνοητικοὶ λογισμοὶ, οἱ
τῆς ἀνδρείας γονῆς πατέρες, ὅταν κατά-
γειν πρὸς τὰ τῆς ζωῆς κύματα τὸ ἀγα-
θὸν ἐκγονον ἢ τῆ βίβ ἀνάγκη βιάσῃται,
κιβωτῶ πρὸς τὸ μὴ γενέσθαι βύδιον τὸν
τῶ ρείθῳ δοθέντα κατασοφίζονται. κι-
» βωτὸς δ' ἂν εἴη ἐκ διαφορῶν σανίδων συμ-
πεπηγῆα ἢ ἐκ ποικίλων μαθημάτων συμ-
πηγνυμένη παίδουσι, ἢ ἄνω τῶν κυμά-
των τὸν δι' αὐτῆς ἐπιφερόμενον τῆ βίβ
ἀνέχεσθαι. ἢς ὑπαρχέσης, ἐδὲ ἐπὶ πολὺ
τῶ σάλῳ τῶν ὑδάτων ἐμπληθηθήσεται,
ταῖς τῶν κυμάτων ὀρμαῖς συμφερόμενος·
ἀλλ' ἐπὶ τῆ σθερεῖ τῆς ὀχθῆς, τῆτέσιν
ἔξω

(1) Ὅρα τὸ 21. εἰδ. τῆ 6. τῆς Ἐξὸδ. κεφ.

(2) Ἐν μὲν ταῖς σημεῖοις. ταῖς εἰς τῶ Γραφ. (τῶ ἐν Φρανκ. ἐκδοθεῖσ.) τὰ δὲ κεῖται: θίβη κιβωτὸς παπύρου, ἢ ὑδρία, ἢ πλατυσμός, ὡς τινες καλεῖσι σίτῳ. Παρὰ δὲ Ἰωσήφ, τὰ δὲ, (ὡ κεφ. 5. τῆ 2. περὶ Ἰσδ. Ἀρχ. βίβλ.) μηχανῶνται πλέγμα βίβλινον ἐμφερῆς τῆ κατασκευῆ κατῆδι. Παρὰ δὲ τῶ ἀγίῳ Κυρίλλῳ, τὰ δὲ, (ὡ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 250.) ἐγκατακλείσασα τῆ θίβῃ, ἢτοι τῆ κλισῆ.

ἔξω τῆ βιωτικῆ σάλε γενόμενος, αὐτομάτως ὑπὸ τῆς Φορᾶς τῶν ὑδάτων πρὸς τὸ σαθερὸν ἀκωδήσεται. ὃ δὴ καὶ τῆ πείρα μανθάνομεν. ὅτι καὶ τὸς μὴ σωδιαβαπτιζομένους ἔτι ταῖς ἀνθρωπίνους ἀπάταις, αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἡ ἀσατός τε καὶ πεφορημένη κίνησις ἀφ' ἐαυτῆς ἀπωθᾶται, ὡπερ τι βάρος μάταιον, τὸς διὰ τῆς ἀρετῆς ἐνοχλῶντας λογιζομένη.

δ. Καὶ κατεσκόπευσεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆ μακρόθεν, μαθεῖν τὸ ἀποβησόμενον αὐτῶ.

ε. Κατέβη δὲ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ λέσασθαι ἐπὶ τὸν ποταμόν· καὶ αἱ ἄβραι αὐτῆς παρεπορεύοντο ὡσαύτῃ τὸν ποταμόν. καὶ ἰδῶσα τὴν θήβην ἐν τῷ ἔλει, ἀποσεύλασα τὴν ἄβραν, ἀνείλετο αὐτήν.

ΘΕΟΔΩΤΟΥ. Οἱ μὲν γονεῖς ῥίπλισι τὸ παιδίον, ὃ δὲ Θεὸς παρακελεύεται τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἀγνοῶσα, ἐξελεῖν ἐπὶ τὸν ποταμόν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐσώθη Μωϋσῆς διὰ συμβόλης τῆς κοινῆς σωτηρίας τῆς ἐκκλησίας. ἡ γὰρ κιβωτὸς ἀπὸ ξύλου ἔσκε καὶ τὸ ξύλον ἐπὶ ὕδατος· καὶ σωτηρία τῷ ἀπαγορευθέντι· καὶ ἡ ἀναλαβὴσα ἐκ Ἰδαία, ἀλλ' Αἴγυπτον.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἄλλ' ἡ τῆ Φαραὼ θυγάτηρ, τρεῖς ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία, καίτοι πατέρα ποτὲ λαχῶσα τὸν Σατανᾶν, εὐρίσκειται παρ' ὕδασι. ὦν ἂν νοοῖτο τύπος τὸ ἅγιον βάπτισμα, δι' ἃ καὶ ἐν ᾧ χριστὸς εὐρίσκειται, καὶ ἀνοίγει τὴν θήβην. ὅτι γὰρ ἂ μωμῆκεν ὁ χριστὸς ἐν νεκροῖς, ἀνεβίω δὲ μάλλον πατήσας τὸν θάνατον, ἔξω τε μνημεία γέγονε, πεπισθῆκασιν ἀληθῶς οἱ διὰ πίσεως εὐρηκότες τὸν δι' ἡμᾶς εἰς θάνατον ἐλθόντα, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ζωὴν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄγονος καὶ σαῖρα, Φησὶν, (1) ἡ τῆ Φαραὼ θυγάτηρ. νοεῖται δὲ ταῦτα ἡ ἔξωθεν Φιλοσοφία, ὡς αἰεὶ ὠδίνουσα, καὶ μηδέποτε ζωογονῶσα τῷ τόκῳ. (2)

ς. Ἀνοίξασα δὲ, ὄρα παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θήβῃ. καὶ ἐφείσατο αὐτῆ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Εὐρίσκειται (3) κλαῖον τὸ παιδίον. περιτόξεύμεθα καὶ ἡμεῖς τῷ χριστῷ, τὴν τῶν Ἰσραηλίων ἀνοσιότητα καὶ τὰ εἰς αὐτὸν γεγονότα διηγεμῶν, μονοῦ καὶ κλαῖοντι. δεδυσφορηκῶς γὰρ Φησὶν, ὡρυξάν χεῖράς μου, καὶ πόδας μου, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ψαλ. 21. 16.

(1) Θυγάτηρ ἢ τῆ βασιλεῖ τῆς χώρας ἀγαπητὴ καὶ μόνη. ταῦτι Φασὶ γυμνασίῳ ἐκ πολλῆ χρόνου, μὴ κύσκειν, τέκνων ὡς εἰκὸς ἐπιθυμῶσαν, καὶ μάστιγα γενεᾶς ἀξέμενος, κτ. Φιλ. ὁ Ἐβρ. ἐν τῷ 1. λόγ. περὶ βίβλ. Μωϋσ.

(2) Τῆτο ἐν τοῖς ἐκδομο. εὐρηται. ὁμοίᾳ δὲ τῷ τῆ Νύσ. τῷ εἰς τὸ 10. ἐδ. τῆ δε τῆ κεφ.

(3) Εὐρίσκει. ἐν Τόμ. 1. μίρ. 1. σελ. 251.

Α ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ὁ δὲ τῶν τοιούτων ἔξω γενόμενος, μιμείδω τὸν Μωσῆα, καὶ μὴ Φαιδέω τῶν δακρύων, καὶ ἐν κιβωτῷ κατησφαλισμένος τύχη. ἀσφαλῆς γὰρ Φύλαξ τῶν δι' ἀρετῆς σωζομένων τὸ δάκρυον.

Καὶ ἔφη, ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων τῆτο.

Β * ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πόθεν ἔγνω ἡ θυγάτηρ τῆ Φαραὼ, ὅτι Ἑβραῖον ἦν τὸ παιδίον; Ἡ περιτομὴ τῆτο δεδήλωκεν. ἀντεῦθεν δῆλον, ὡς Αἰγύπτιοι κατ' ἐκείνον ἔπω περιετέμοντο τὸν καιρὸν. ὕπερον δὲ τὸς Ἑβραῖους ζηλώσαντες, τὸν τῆς περιτομῆς ἐποίησαντο (4) νόμον. ὅθεν καὶ διὰ Ἱερεμίου ἔφη ὁ τῶν ὄλων Θεὸς, ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας τὸς περιτεμνομένους ἀκροβυστιαν αὐτῶν· ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ὑβὸς Ἐδῶμ, καὶ τὰ ἐξῆς.

Γ * ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ καὶ ἐξ Ἰσραηλίων πέφλυε χριστὸς, ἐπέγνω τε καὶ πεπισθῆκεν ἡ ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησία. εἶπε γὰρ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων τῆτο.

δ. Καὶ εἶπεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆ τῇ θυγατρὶ Φαραὼ, θέλεις καλέσω σοι γυναῖκα τροφεύσασιν ἐκ τῶν Ἑβραίων, καὶ θηλάσει σοι τὸ παιδίον; Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, πορεύε. ἐλθῶσα δὲ ἡ νεάνις, ἐκάλεσε τὴν μητέρα τῆ παιδία.

ε. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτήν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, διατήρησόν μοι τὸ παιδίον τῆτο, καὶ θηλάσου μοι αὐτό· ἐγὼ δὲ δώσω σοι τὸν μισθόν. ἔλαβε δὲ ἡ γυνὴ τὸ παιδίον, καὶ ἐθήλαζεν αὐτό.

Ζ * ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Πλὴν ὅτι κατὰ καιρὸς παρὰ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας δέξεται χριστὸν ἡ τῶν Ἰσραηλίων συναγωγὴ, μυσαγωγικῆς δηλονότι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυσήριον, παραδείξει ἂν καὶ λίαν ἀμογητὶ τὸ ἐκ τῆς θυγατρὸς Φαραὼ παραδέξασθαι τὸ παιδίον τὴν τεκῶσαν αὐτό. ἐκθεμῆ γὰρ ὡπερ τὸν Ἰησοῦν ἡ τῶν Ἰσραηλίων συναγωγὴ, καὶ ἀποβαλῶσα ταῖς ἀπειθείαις, ἐν τελειοτάτοις αὐτὸν καιροῖς παραδέξεται ταῖς τῆς ἐκκλησίας μυσαγωγικῆς Φωνῆς· [καὶ ὅτι μὴ ἀκερδῆς, ἀλλ' ἐν μεγάλαις ἐλπίσι τὸ χρεῖμα αὐτῆ λοιπὸν ἀναπεπισμένη. θεὸς γὰρ ὅπως ἡ τῆ Φαραὼ θυγάτηρ μισθὸς ἐπηγγέλλετο τῇ Μωσῆος μητρὶ, παιδοκομῆν ἐλομένη τὸ ἐξ αὐτῆς.]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Οὐκ ἐν τοσῶτον τὴ τῶν Αἰγυπτίων βασιλίδι συζητήσας, ὅσον μὴ δοκῆν ἀμοιβὸς εἶναι τῶν

Ο ο 3

παρ'

παρ' ἐκείνης σεμνῶν· ἀναδραμέτω δὴ πρὸς τὴν κατὰ φύσιν μητέρα, ἧς δὲ παρὰ τῆ βασιλίδι τρεφόμενος ἀπεχίδῃ, τῷ μητρῷ γάλακτι, καθὼς ἡ ἰσορία Φησί, τιθωμένος. ὅπερ μοι δοκεῖ διδάσκειν, εἰ τοῖς ἔξωθεν λόγοις καθομιλοῖμεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς παιδούσεως, μὴ χωρίζεσθαι τὸ ὑποτρέφοντος ἡμᾶς τῆς ἐκκλησίας γάλακτος. τῆτο δ' ἂν εἴη τὰ νόμιμά τε καὶ τὰ ἔδη τῆς ἐκκλησίας, οἷς τρέφεται ψυχὴ καὶ ἀδρωέται, αἰτεῦσθαι τῆς εἰς ὕψος ἀναδρομῆς τὰς ἀφορμὰς ποιημένη.

ι. Ἀδρυνθέντος δὲ τῶ παιδὶς, εἰσήγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα Φαράω. καὶ ἐγενήθη αὐτῇ εἰς υἱόν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Εἰ δὲ ἡ ἀγονος καὶ εἶρα βασιλέως ἔσα θυγάτηρ· ἢ οἶμαι τὴν ἔξωθεν νοεῖσθαι φιλοσοφίαν· ὑποβαλλομένη τὸν νέον, μήτηρ τῶ τοῖσθε κληθήσεται· ἔως τότε συγχωρεῖ ὁ λόγος μὴ ἀπωθεῖσθαι τὴν τῆς ψυδωνύμης μητρὸς οἰκειότητα, ἔως ἂν τις τὸ ἀτελὲς τῆς ἡλικίας ἐν ἑαυτῷ βλέπῃ. ὁ δὲ πρὸς ὕψος ἦδη ἀναδραμῶν, ὡς περὶ τῶ Μωσέως ἐμάθομεν, αἰχμῶν ἠγήσεται τῆς κατὰ φύσιν ἀγονος παῖς ὀνομάζεσθαι. ἀγονος γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ ἔξωθεν παιδούσις, αἰεὶ ἀδίνεσα, καὶ μηδέποτε ζωογονεῖσα τῷ τόκῳ.

Ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτῶ Μωσῆν, λέγασα, ἐκ τῶ ὕδατος ἀνελάμνη αὐτόν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δίδωσιν ὄνομα, θεμένη Μωσιῷ ἐτύμως, διὰ τὸ ἐκ τῶ ὕδατος αὐτόν ἀνελέσθαι. τὸ γὰρ ὕδωρ, μῶς ὀνομάζεσιν Αἰγύπτιοι.

ια. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πολλαῖς ἐκείναις μέγας γενόμενος Μωϋσῆς, ἐξῆλθε πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῶ τὰς ὑπὸ Ἰσραήλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἐστὶν ἀληθῆς ὁ θεωπέσιος γράφων Παῦλος, ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶ χρόνῳ, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτῶ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ γὰρ ἐκ τὸν ἐκ θεῶ πατρὸς λόγον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γεγονότα, τρεῖσιν ἀνδρωπον, μονονεχὶ ἐκβεβηκέναι δάσσομεν, ἔξω τε γενέσθαι τῆς θεοπρεπῆς ἐρῆμον δὴκλείας; εἶπερ ἐστὶν ἀληθῆς, ὅτι πλῆσιος ὢν, ἐπὶ πῶχθεσε, καὶ καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐκβεβηκε τοίνυν πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῶ, τρεῖσιν τὰς ὑπὸ Ἰσραήλ. αὐτῶν γὰρ αἰ ἐπαγγελία, αὐτῶν οἱ πατέρες, πρὸς ἃς τὰ ἐπηγγελμένα.] τοιγαρτοὶ καὶ ἔφασκεν, ἐκ ἀπέσάλλω, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκε Ἰσραήλ.

Α ΔΗΛΟΥ. Οὐ τοσῶτον διὰ τὴν σάρκα, ὅσον διὰ τὴν αὐτῶ διάθεσιν ἀδελφὰς αὐτῶ καλεῖ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πεπαίδευσται Μωϋσῆς πάση σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ὡς ὁ πρωτο-Πραξ. 7. 22. μάρτυς Φησί Στέφανος. ἔδει γὰρ πρὸ τῶ μέλλοντος τῶν Αἰγυπτίων πολέμῳ τάκείνων κατασκοπῆσαι σαθρά. διὰ καὶ τῆτον ὑπεληθίωσεν τοῖς Αἰγυπτίοις ὁ θεὸς ὑπονόμησεν. ἐκ ἀγνώμων δὲ περὶ τὰς δειρογέτας ὁ Μωϋσῆς. εἰ γὰρ τῆ λαβύση, τῷ δὲ ὑποβαλόντι ταύτη θεῷ τὴν χάριν ὡμολόγησε, βασιλείας αὐτόν, καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ προτιμήσας λαμπρῶν. εἰ δὲ μὴ πρὸς αὐτὸ θεὸς, ἐκ ἂν ἄλλον τῆς Αἰγυπτίας προτιμήκε. νῦν δὲ ἢ αὐτὸς ὁ καὶ διὰ τῶν ἐχθρῶν σώσας αὐτόν, ὑπὲρ ὃν εἰ δεῖ ἀγαπᾶν πατέρα ἢ μητέρα. οἱ μὲν γὰρ, ὑπεργοὶ πρὸς τὴν γενέσιν· ὁ δὲ, κλίστων θεός· ὅς καὶ ποταμῷ παραβληθῆντα τῆτον διέσωσε, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν ἐξήγαγεν εἰς καιρὸν, καὶ πρὸς τὸν τόπον, εἰς τὸ τὸ παιδίον ἀναλαβεῖν. ἦδη δὲ καὶ πρὸς ἀνθρώπων δὴγνωμονεῖν, ὅτε καὶ τὰ τῆς δὴσεβείας σιπέτρεχεν. ἐξῆλθε γὰρ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἐπίσκεψιν. μηδεὶς ἐν ἀγαπάτω τῶ θεῶ τὰς ἐχθρὰς, μὴ καὶ λάθη μισῶν τὸν θεόν. ἐσκόπει τοίνυν, ὡς αὐτὸς μὲν ἐστὶν ἐν πλῆτῳ τε καὶ τρυφῇ, ὁ δὲ τῶ θεῶ λαός, τὰ τέκνα τῶ Ἀβραάμ ἐν πηλῶ· ὅτε καὶ εἰ ἢ ἄλλος, ἠδέσθη ἂν ἴσως, ὅτι καὶ Ἰσραήλ ἐστὶν, εἰπεῖν· ἀλλὰ προτιμᾶ τὴν δὴσεβείαν. ὁ δὲ προγονὸς ὁ θεός, τοσαύτης αὐτόν ἐκ παιδὸς κηδεμενίας ἠξίωσεν. ἀδελφὰς δὲ καλεῖ, εἰ διὰ τὴν σάρκα τοσῶτον, ὅσον διὰ τὴν ἐκ πατέρων δὴσεβείαν.

Κατανοήσας δὲ τὸν πόνον αὐτῶν, ὄρα τινὰ Αἰγύπτιον ἀνδρα τύπτοντα τινὰ Ἐβραῖον τῶν ἀδελφῶν αὐτῶ τῶν ὑπὸ Ἰσραήλ.

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἀληθῆς ὁ λόγος, ὅτι δὴ πολέμων μέσος γενήσεται, ὁ πρὸς τὰ ἔξωθεν δόγματα, καὶ μὴ πρὸς τὰ πάτρια βλέπων. ἀνδρίζεται γὰρ ὁ κατὰ τὴν θρησκείαν ἀλλόφυλος τῷ Ἐβραῖῳ λόγῳ, ἰχυρότερος φανίωσεν τῶ Ἰσραηλίτη φιλονεικῶν. καὶ πολλοῖς γε τῶν ἐπιπολαυτέρων τοῖσθε ἔδοξε. οἱ καταλιπόντες τὴν πατρίαν πῆσιν, τῷ ἐχθρῷ σιωμαχῆσαν, παραβάται τῆς πατρίδος διδασκαλίας γενόμενοι. ὁ μὲντοι κατὰ τὸν Μωσέα μέγας τε καὶ γενναῖος τὴν ψυχῶν, νεκρὸν ἀποδέκνυσι τῆ παρ' αὐτῶ πληγῇ τὸν τῷ λόγῳ τῆς δὴσεβείας ἀντεγειρομένο. καὶ ἄλλως δ' ἂν τις εὔροι τὴν τοιαύτην ἐν ἡμῖν μάχην. μέσος γὰρ ὁ ἀνδρωπος οἶοντι ἐπαθλον ἀγῶνος τοῖς ἐκ τῶ ἐναντίῳ μεταποιημένοις πρόκειται. καὶ ὅπερ ἂν προσεθῆ, τῆτον νικητῶ τῶ ἐναντίῳ ποιῶ. οἶον, εἰδωλολατρεία καὶ θεοσεβεία, ἀκολασία καὶ σωφροσύνη, δικαιοσύνη καὶ ἀδικία, τύφος καὶ μετριοτήτης, καὶ

καὶ πάντα τὰ ἐξ ἀντιθέτου νοόμενα, Αἰγυπτίῃ τινὸς ἀντικρυς ἐστὶ πρὸς Ἑβραῖον μάχη.

ιβ. Περιβλεψάμενος δὲ ὧδε καὶ ὧδε, ἔχ' ὄρα ἐδένα· καὶ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον, ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῇ ἄμμῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν ἀναιρεθέντα Αἰγύπτιον, ἐπιστάτω Φημί τῶν ἔργων ὑπάρχον ὠμότατον. (1) ἦν γὰρ ὄραγες τὸν ἐπ' ὀλέθρῳ ζῶντα ἀνθρώπων ἀπόλλυσαί.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ζηλώσας, ἀπέκτανε τὸν Αἰγύπτιον, ὡς Φασίτινες (2) ὠμότατον ἐργοδιώκτω ὑπάρχοντα. ἔ γὰρ ἡ ἀξίον ἀπλῶς Φόνος τὸ μαχεσθαι. ἀλλ' ἐνόμιζε δίκαιον τὸν ἐπ' ὀλέθρῳ ζῶντα τῶν ἀνθρώπων ἀπόλλυσαί. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ δὲ καὶ ἡ ὀ τυχῶν ὁ Αἰγύπτιος, ἀλλ' ἐν τὸν ὑπὲρ τῆ λαῶ ζῆλον εἰς τὸν ἐμπροσθέντα διὰ προθυμίαν ἐπλήρωσε. διὰ Θεὸν δὲ πᾶν γινόμενον, καὶ ἡ Φόνος, εἰς ἄκρον ὕσεβείας λογίζεται. ἔχεις τὸς δύο Φόνους τῆ Φινεές, δι' ἧς παρὰ τὴν τάξιν ἱερωσιῆς αἰωνίας ἠξίωται, τὸς ἄλλους ἰχύσας, ὀργισμένους Θεῷ, ὅσον τῆ πατρὸς Ἀαρῶν τὸ θυμιάμα. ἔχεις Ἡλιῶ τὸς Φόνους, καὶ τὴν ἀνάληψιν. ἔχεις Σαμμηλ τὸν τὸς ἱερέα, διὰ τὴν πρόσαξιν τῆ Θεῷ ἡ παρέβη Σαβῶλ, χερσὶν ἰδίαις μελίσσαντα τὸν Ἄγαθ. ἀλλὰ καὶ Πέτρος ὁ κορυφαῖος Ἀνανίαν καὶ Σάπφειραν ἀπέκτεινε. ἐφ' ὧν ἀπάντων ἐκ ὠμότης πέφυκεν, ἀλλ' ὕσεβεια. ἡ δὲ σύμβολον τὸ γινόμενον, ὅτι μέλλει Θεὸς διὰ Μωσέως Αἰγυπτίῃς ἀποκτενεῖν, καὶ σώσει τὸν Ἰσραήλ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀνάλε Μωσῆς, ἔ θυμῷ εἶξας, ἐδὲ ὀργῇ νικηθεὶς, ζῆλῳ δὲ. πᾶν δὲ ὁ ἂν γενήται εἰς λόγον Θεῷ, ὕσεβεια. καὶ ἡ Φόνος ἢ διὰ Θεὸν. ἐκ ἑστὶ Φόνος. δύο εἰ μὴ χερσὶ Φονούσας ὁ Φινεές, ἠκαστα ἔση Φινεές, καὶ ἐξιλίασατο, καὶ ἐκόπασεν ἢ Ἰραῦσις. διάφορος γὰρ ἡ προαίρεσις Φονέως καὶ ὕσεβῆτος. καὶ τὸ πρᾶγμα τὸ γινόμενον διὰ τῆ Φινεές, ἱερωσιῆ μάλλον ἢ Φόνος. τὸς ἄλλους γὰρ ἰχύσας ὁ διπλῆς ἔτος Φόνος, ὅτι τῆ θανάτου ἐπινομοῦναι τὸν δι' ὕσεβειαν. (3) ὅπερ ἰχύσε τὸ θυμιατήριον τῆ πατρὸς Ἀαρῶν, τὸς ἄλλους ἰχύσε Φόνος, μάλλον δὲ ἢ ὕσεβεια.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπεκλιῶν δὲ τρόπον τινὰ τὸν ἀδικεῖν ἡρημαῖον, κατέκρυψεν εἰς τὴν γλῶσσαν, τῆς ἐστὶν εἰς τοῖς ὑποχθονίοις ἐτίθει μέρεσι, κατακλείων εἰς ἄδ. τῆτο τοῖω Φημί, τὸ εἰ ψάμμῳ κρύπταν τεθνεῶτα τὸν Αἰγύπτιον. ὅτι δὲ τὰ τῶν δαιμόνων θεομισῆ καὶ ἀκάθαρτα σίφη τῆ τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἀρρήτῳ διδάμει σπηλαῦμετο μὴ εἰς τὸν ἄδην, κατεδικάζετο δὲ

τὴν ἄβυσσον οἰκεῖν, ἀναμάθοι τὶς ἂν εἰκότως ἐκ τῶν δαυγαλικῶν ἀναγνωσμάτων. ἡ παρεκάλει γὰρ αὐτὸν, Φησὶν, οἱ δαίμονες, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Λεκ. 8. 31.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐπιτήρησε δὲ ὅτι περιβλεψάμενος ὁ Μωσῆς ὧδε καὶ ὧδε, καὶ τεθνεῶτα τὸν Αἰγύπτιον κατέκρυψεν εἰς ψάμμῳ. Καὶ μετ' ὀλίγα. **Β** Πολεμῆ γὰρ Κύριος ἐπὶ Ἄμαληκ, πλὴν εἰ χερσὶ κορυφαῖα, καθὰ γέγραπται· καὶ ἔξεδ. 17. 16. ἔδενος ὀρώντος τῶν ἐπὶ γῆς, ὠκονομεῖτο διὰ Χριστὸν τὰ τῶν πραγμάτων ἀπορρήτοτερα. πῶς γὰρ, ἢ πότε κατεδικάζοντο τῶν δαιμόνων τὰ σίφη, καὶ τὴν ἄβυσσον οἰκεῖν προσετέλλοντο, τὶς ἂν εἰδείη τῶν ἐπὶ γῆς;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. (4) Παιδῶν τοίνυν ἡμᾶς ὁ Μωσῆς τῷ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματι, σωίσασθαι μὴ τοῖς ὁμοφύλοις τῆ ἀρετῆ, ἀναρεῖν δὲ τὸν ἐκ τῆ ἐναντίας τῆ ἀρετῆ ἐπεμβαίνοντα. τῷ ὄντι γὰρ ἡ τῆς ὕσεβείας ἐπικράτησις, θάνατος καὶ διαφθορὰ τῆς εἰδωλολατρίας γίνεται. ἔτω καὶ διὰ τῆς δικαιοσύνης ἀναρεῖται ἡ κακία, καὶ τῆ μετριότητι ὁ τύφος καταφονδύεται.

ιγ. Ἐξελθὼν δὲ τῆ ἡμέρα τῆ δευτέρας, ὄρα δύο ἀνδρας Ἑβραῖους διαπληκίζομένους· καὶ λέγει τῷ ἀδικεῖντι, διατὶ τύπτεις τὸν πλησίον;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προκατακλείσας γὰρ ὡπερ εἰς ἄδ τὸν Σατανᾶν ὁ Ἐμμωνηλ, δικαιοσύνης ἐφαίνετο βραβούτης τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ Φιλαθηλίας διδάσκαλος ἀγάπης μὴ τῆς εἰς τὸς ἀδελφῆς μεταποιεῖσθαι κελύων, εἰρήνης δὲ καὶ ὁμοφύχιας ἐδὲν ἠγάσθαι ἀμεινον. τοιγάρτοι **Ε** καὶ ἔφασκεν, εἰρήνῳ τὴν ἐμὴν δίδωμι Ἰωάν. 14. 27. ἡμῖν, εἰρήνῳ τὴν ἐμὴν ἀφήμι ἡμῖν. οἱ δὲ τὴν εἰρήνην ἐπαινέσας δέον, καὶ θαυμάσας τὸν διαλλακτῶ τῆς εἰρήνης, τὸν χορηγὸν τῆς ἀγάπης, τὸν πρῶταν τῶν ἀρίστων αὐτοῖς μαθημάτων, δεδουσεβήκασιν ἔ μετρίως. ἔ γὰρ ἐποιεῖντο καθηγητῶ τὸν τῶν ἀγαθῶν χορηγόν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μαχομῆς ὄρων ἀδελφῆς, ἀντὶ Φόνος νειθεσίαν προσήγαγεν. ὅπερ ἐδήλῃ τὸ καὶ κριτῶ αὐτὸν ἔσεσθαι τῷ λαῷ μετὰ τὴν τῶν Αἰγυπτίων ἀναίρεσιν. ὁ δὲ καὶ ἄκων ἐδήλωσεν ὁ πληθῶν **Ζ** θωτικῶς εἰπὼν, τὶς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστῶ ἐφ' ἡμᾶς;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. (5) Ἄλλα καὶ ἡ τῶν ἐμφυλίων πρὸς ἀλλήλους σάσις καὶ εἰ ἡμῖν γίνεται. ἔ γὰρ ἂν αἱ τῶν πονηρῶν αἰρέσεων δογματοποιία χωρᾶν ἔχον, μὴ εἰς ἀντι-

(1) Τὰ ἐξῆς ὡ τῷ περὶ βιβλ. Μωσ. 1. λογ. Φίλων. τῆ Ἑβρ. κένται.

(2) Ὁ Φίλ. αὐτ.

(3) Ἰσ. τῆ δι' ὕσεβειαν, ἐξήρυσσαστο. ἄλλως γὰρ ἔλλειπτις.

(4) Τῆ Νύσσης.

(5) Τῆ Νύσσης.

ἀντίταξιν τῶν λογισμῶν τοῖς ἀληθεύ-
ροις ἀντιβαινόντων.

ιδ. Ὁ δὲ εἶπε, τίς σε κατέστησεν
ἀρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ πρὸ τῆς
χειροτονίας δημαγωγὸς ἦν διὰ τῶν ἔργων.
διὸ καὶ σφόδρα ἀνοήτως ἔλεγε πρὸς αὐ-
τὸν ὁ Ἐβραῖος ἐκείνος, τίς σε κατέστησεν
ἀρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς; τί λέ-
γεις; τὰ ἔργα ὁρᾷς, καὶ περὶ τῆς προση-
γορίας ἀμφιβάλλεις; ὡπερ ἂν εἴ τις ἰδὼν
τέμνοντα ἰατρὸν ἄριστα, καὶ τῷ πεπονη-
κότι μέλει τῆ σῶματος βοηθῆντα, λέγει,
τίς σε κατέστησεν ἰατρὸν, καὶ τέμνειν ἐκέ-
λυσεν; ἢ τέχνη, ἧ βέλτιστε, καὶ ἢ νόσος
ἢ σὴ ἔτω καὶ τῆτον ἢ ἐπισήμη τοῖστον
ἐποίησε. καὶ γὰρ τέχνη τὸ ἀρχαῖον ἐστίν,
ἐκ ἀξίωμα μόνον ἢ τέχνη τεχνῶν ἀπα-
σῶν ἀνωτέρα. εἰ γὰρ ἢ τῶν ἔξωθεν ἀρ-
χή, τέχνη καὶ ἐπισήμη πασῶν βελτιῶν
ἐστὶ, πολλῶ μᾶλλον αὕτη. καὶ γὰρ τοσού-
τω ἀμείνων ἐκείνης αὕτη ἢ ἀρχή, ὅσω
τῶν ἄλλων ἐκείνη μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶ
πλέον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐνεκαλαῖτο μὲν γὰρ ὁ
θεασέσιος Μωσῆς, ὡς ἀνελὼν τὸν Αἰγύ-
πλιον, καί τοι θλίβοντα καὶ ἐγκείμενον.
καταχωννύων δὲ ὡπερ εἰς ἀβυσσον ὁ Χρι-
στὸς τὰ πονηρὰ δαιμόνια, [καὶ] τῆς κατ'
ἡμῶν τυραννίδος καὶ ἐκ ἐκόντα μεθιστᾶς,
διὰ τὸ τῶν ἐχόντων ἐκπέμπειν αὐτὰ καί-
τοι δέον ἐπὶ τῆτω θουμάζεσθαι, [τὰς τῶν
αἰωδῶτων φιλοσοφῆν ἢ διέδοσα λόγους.]
Ματθ. 12.24. Ἐφασκον [γὰρ], ἔστος ἐκ ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια, εἰ μὴ ἐν Βεελζεβὺλ, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἡ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρό-
πον ἀνεῖλες τὸν Αἰγύπλιον χθές; ἐφο-
βήθη δὲ Μωσῆς, καὶ εἶπεν, εἰ ἔτω
γέγονεν ἐμφανὲς τὸ ῥῆμα τῆτο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αὐτὸς δὲ ἦν, ὡς
ἔοικεν, ὃν διεργέτησεν ἀποκλείνας ὁ Μω-
σῆς τὸν Αἰγύπλιον· ἐδᾶς γὰρ ἄλλος πα-
ρῶν πλὴν εἰ μὴ φίλος ὢν ἔστος τῆ ἐκδικη-
θέντος, ἀκήκοε τὸ γεγονός παρ' αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐγχορῶν ἐστὶν αὐτὸν μὲν
μὴ ἐωρακέναι, ὑπ' ἄλλῃ δὲ ὁραθῆναι. ἢ
μὴν παρὰ τὸ μὴ εἰνάτινα θεωρῆντα, ἢ
θεωρήσαντα, ἀνηγγελκέναι τῷ ταῦτα
εἰπόντι. ἔφασαν δέ τινες, ἐκείνον εἶναι
τῆτον, ὃν Μωσῆς ἐρρύσατο παρὰ τῆ Φο-
νυθάντος.

ιε. Ἦκασε δὲ Φαραὼ τὸ ῥῆμα τῆ-
το, καὶ ἐζήτησε ἀνελεῖν Μωυσῆν. ἀνε-
χώρησε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ προσώπῃ
Φαραὼ, καὶ ὤκησεν ἐν γῆ Μαδιάμ.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆτο ἀκῆ-
σας ὁ βασιλεὺς, ἠγανάκει δεινὸν ἠγόμε-
νος, ἐκ εἴ τις τέθνηκεν; ἢ ἀνήρηκεν ἀδι-
κῶς ἢ δικαίως, ἀλλ' εἰ ὁ θυγατριδὲς αὐτῷ

μὴ συμφωνεῖ, μηδὲ τὰς αὐτῷ ἐχθρὸς,
καὶ φίλος ὑπέληφεν· ἀλλὰ μισεῖ μὲν ἔς
[αὐτὸς] ἔργει, φιλεῖ δὲ ἔς ἀποβέβλη-
ται, καὶ ἐλεεῖ τὰς πρὸς ἔς ἀτρέπῳς καὶ
ἀπαραιτήτως ἔχει. λαβόμενοι δὲ ἅπασι
ἀφορμῆς οἱ ἐν τέλει, καὶ τὸν νεανίαν ὑφο-
ρώμενοι, μυρίας διαβολὰς ἐπλώτλων. οἱ
μὲν εὐθύν, οἱ δὲ εὐθύν. καὶ τοιαῦτα διε-
ξίοντων, ὑπεχώρησεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Φυγαδύβσει τὸν Μωυσῆα
οἱ Ἰσραῖοι, ὃν ἔσωσαν οἱ Αἰγύπλιοι. καὶ
Φυγαδύβσει αὐτὸν, ἐπειδὴ δὴ ἔβησε. πῶ
ἀπέλθῃ λοιπὸν; οἱ Αἰγύπλιοι ἢ δέχονται,
Ἰσραηλίται ἐδίωξαν. πῶ οφείλει ἀπελ-
θεῖν διωκόμενος, ἢ εἰς τὰ ἔθνη; ὁρᾷς
αἰνίγματα τῆς καινῆς ἐν τῇ παλαιᾷ ἀνα-
γεγραμμένα;

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ὁ χριστὸς, Φησὶν, ἐκ
τῆς Ἰσραήλ εἰς τὴν Γαλιλαίαν Φυγαδύβ-
ται. Μωυσῆς δὲ ὑπὸ τε τῶν Ἰσραηλιτῶν
τῶν διεργετηθέντων, καὶ τῶν Αἰγυπτίων
ἢ δέχεται· καὶ προσρέχει λοιπὸν ἐπὶ τὰ
ἔθνη. αἰνίγματα ταῦτα τῆς καινῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετακχώρηκε τοίνυν
ἐκ τῆς Αἰγυπτίων εἰς Μαδιάμ ὁ Μωσῆς. ἐν
ἴσω δὲ τρώπῳ καὶ ὁ χριστὸς ἐκ τῆς Ἰσρα-
πρὸς τὴν Γαλιλαίαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Μηδαὶς ἡμῶν ἔσω φίλος
τῶν τῆ Θεῶ ἐχθρῶν. ὅσον γὰρ τις ἀγα-
πᾶ τὸν Θεόν, τοσούτον μισεῖ τὰς ἀντικει-
μένους Θεῶ.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐὰν ἐν ἀδενέ-
ξεροι ὦμεν, ὡσεὶ δι' ἐαυτῶν δέναι τῷ δι-
καίῳ τὸ κράτος, ὑπεριχύνοντος διὰ τῶν
ἐπιχειρημάτων τῆ χειρὸς, καὶ τῷ ἀρ-
χῷ τῆς ἀληθείας ἀπωθεμένους, Φουκλεόν
αἰτεῦσθαι ὡς τάχιστα, κατ' ὁμοιότητα τῆ
ιστορικῆ ὑποδείγματος, πρὸς μείζονα τε καὶ
ὑψηλοτέραν τῶν μυσηρίων διδασκαλίαν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν Μαδιάμ, ἐκά-
θισεν ἐπὶ τῆ Φρέατος.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Εἰς πόλιν Μαδιηνῶν
ἀφικόμενος, πρὸς τῇ μὲν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ
κειμένῳ, ἐπώνυμον δὲ ἐνός τῶν Ἀβραάμω
γενομένων ἐκ Χεττῆρας ἡμῶν, καθεδᾶς
ἐπίτινος Φρέατος, ἐκ τῆ κόπῃ καὶ τῆς
ταλαιπωρίας ἠρέμει, μεσημβρίας ἔσης,
ἢ πόρρω τῆς πόλεως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδοξ τῇ θείᾳ Γραφῇ
παρεκάζειν λάκκῳ τῷ ἐμφυτον ἐν ἡμῖν
περὶ Θεῶ γνῶσιν, κατ' ἡμῶν πρὸς ἕκαστα τῶν
πρακτέων ποδηγῆμεθα. ἀναβρῦει γὰρ
ὡπερ ἐν ἡμῖν, κατὰ πῆρ ἀπὸ πηγῆς τῆ
νῆ, καὶ ἢ παντὸς εἰδήσις ἀγαθῆ, καὶ τῆς
περὶ Θεῶ δόξης ἢ ὡς ἐν ἐσπῆρωτε καὶ
αἰνίγματι γνῶσις.

ισ. Τῷ δὲ ἱερεῖ Μαδιάμ ἦσαν ἐπὶ τὰ
θυγατέρες, ποιμαίνουσαι τὰ πρόβατα
τῆ πατρὸς αὐτῶν Ἰσθῶρ. παραγε-
νόμεναι

νόμηναι δὲ ἦντλην ἕως ἔπλησαν τὰς δεξαμενάς, ποτίσαι τὰ πρόβατα τῶ πατρὸς αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐδαμῶς λέγει τὸν Ἰοθῶρ ἱερέα εἰδῶλον, ἀλλὰ τῶ ἔθνος. τινὲς δὲ φασιν, ὅτι τῶ Ἀβραάμ ἀπογονος ὑπάρχων, θεοσεβῆς ἦν. διὸ καὶ ὁ Μωσῆς πρὸς συγγενῆ κατέφυγεν. ὁ γὰρ Μαδιάμ υἱὸς ἦν Ἀβραάμ καὶ Χετῖρας, ἐξ ἧς τὸ ἔθνος, ὡς ἡ Γραφὴ λέγει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν τάξει δὴ ἔν τῷ κόσμῳ τὸν Ἰοθῶρ παραδεξόμεθα, ὅς ἦν ἱερεὺς τῶν Μαδιλαίων, ἢ Θεῶ τῷ Φύσει καὶ ἀληθῶς ποιόμενος τῷ λατρῆαν, ἀλλὰ τοῖς κλισίαισι παρὰ τὸν κλισαντα, ἢ τοῖς ἐκ λίθων πεπονημένοις, καὶ τοῖς τεκτόνων φιλοτεχνήμασι. πεπλάνητο δὲ καὶ ὁ κόσμος, δαιμονίοις καὶ ἢ Θεῶ προσκυνῶν. ἐρμηνεύεται δὲ καὶ Ἰοθῶρ περιούτης, ἢ περιτλός. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ κόσμος, περιτλότης ὡν ὅλος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄθρει δὴ, ὅτι μία μὲν ἡ Λοῦθι θυγάτηρ ἢ τὸν ἱερὸν τεκῆσα Μωσέα· πλείους τε μὲν καὶ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αἱ Ἰοθῶρ τῶ Μαδιλαίαι. μία γὰρ ἡ τῶν Ἰουδαίων πληθὺς, ἐξ ἧς καὶ γεγέννηται κατὰ σάρκα Χριστὸς, ὡς αἰ τύπῳ τῷ κατὰ Μωσέα· πολλὰ δὲ λίαν αἱ οἰονεῖ τῶ κόσμῳ θυγατέρες, ἔτην πληθύνες, ἔτην ἀγγέλοι τυχόν τῶν αἰ αὐτῷ κατοικούντων ἔθνων. ἀφῆς ἔν ἄρα Χριστὸς τῷ ὄθει ἐξέφυ κατὰ τῷ σάρκα σωαγωγῶν, ἐπὶ τὰς πολλὰς τῶν ἔθνων ἀπονένδουσαν ἀγγέλας· ἃς πονηροὶ ποιμένες κατεβιάζοντο, τρεῖςιν οἱ κοσμοκράτορες τῶ κόσμῳ τῶν, διέσωσε δὲ αὐτός.

ΙΖ. Παραγενόμενοι δὲ οἱ ποιμένες, ἐξέβαλον αὐτάς· ἀναστὰς δὲ Μωϋσῆς ἐρρύσατο αὐτάς, καὶ ἦντλησεν αὐταῖς, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ Χριστὸς ἐπήμωσεν. ἀπεσόβησε γὰρ τῶν ἀλιτηρίαις ψεύδοποιμίας, πεπότικε δὲ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, τρεῖςιν τὸ θεῖον καὶ ἐράνιον αὐτῶ κήρυγμα, τῶν εἰς αὐτὸν πισύσαντας. τοιγαρτοὶ καὶ ἔφασκεν, εἰ τις διψᾷ, ἐρχέσθω, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν παραληψόμεθα μὲν τὸν Ἰοθῶρ εἰς τὸ τῶ κόσμῳ πρόσωπον, τῶ περιουσιότητος καὶ ἐξιτηλίας μεμεσωμένης· θυγατέρας δὲ αὐτῶ εἰναί· φασιν ἐπὶ τῶ, τὰς ἀπανταχῶ τῶν ἔθνων ἀγγέλας, ὡς ἐφ' ἐκάστη τῶν θυγατέρων Ἰοθῶρ πληθύνος σημαυνομένης. οἱ δὲ γε ποιμένες οἱ πονηροὶ τε καὶ βιαίοτατοι νοοῖντ' ἂν εἰκότως τὰ τῶν δαιμονίων εἶδη. ὁ δὲ ἐπαμύμων, Χριστὸς, ὁ καὶ θεῖος ἡμᾶς ἐκμεθύσκων νάμασι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κἂν ἄλλοφύλω πάλιν συγγενέσθαι δέη, τρεῖςιν καὶ τῷ

Α ἔξω συγγενέσθαι φιλοσοφία καταναγκάζη ἢ χρεία· καὶ τῶτο ἐλάμεθα, τῶν πονηρῶν ποιμνίας τῶν ἀδίκων τῶν φρεάτων χρησεως ἀποσκεδάσαντες· ὅπερ ἐσὶ τῶν τῶν κακῶν διδασκάλων ἐπὶ τῷ πονηρῶ χρεῖσει τῶν παιδύσεως διελέξαντες· ἔτωσ ἐφ' ἑαυτῶν ἰδιάσομεν, ἐκ ἔτι μαχομένους τισὶ συμπλεκόμενοι τε καὶ μεσιτῶντες, ἀλλ' αἰ ὁμοφρονέσῃτε καὶ ὁμογνωμονέσῃτε τοῖς παρ' ἡμῶν βεκολεμένοις συζήσομεν, πάντων τῶν αἰ ἡμῖν τῶν ψυχῶν κινήματων, προβάτων δίκῳ, τῷ βελημάτι τῶ ἐπισατέντος λόγῳ ποιμαυνομένων. καὶ ἔτω προσεδύσασιν ἡμῖν τῷ εἰρηνικῇ ταύτῃ καὶ ἀπολέμῳ διαγωγῇ, ἐπιλάμψαι τότε ἢ ἀλήθεια, ταῖς ἰδίαις μαρμαρυγαῖς τὰς τῶν ψυχῶν ὄψεις περιουγάζεσθαι.

ΙΗ. Παρέγένοντο δὲ πρὸς Ῥαγαὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν αὐταῖς, τί ὅτι ἐταχύνετε τῶ παραγενέσθαι σήμερον;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ τὰς τῶν ἀνοσίων ποιμνίων πλεονεξίας διέδρων αἱ νεανίδες, ὑπονοσῶσι πρὸς Ῥαγαὴλ τὸν αὐτῶν πατέρα, φημὶ δὴ πρὸς Ἰοθῶρ. ἐρωμαῖς δὲ τῶν ἀσωτήριαις αὐτάς ταχυτήτος τῷ αἰτίαν, τῷ Μωσέως ἐπικερίαν δούδης ἀπαγγέλεσθαι.

Δ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιτήρει δὲ ὅπως οἰκονομικῶς δὴ λίαν τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν, τὸν τῶν ἐπὶ τῶ νεανίδων πατέρα πρὶν μὲν εἰς αὐτάς γενέσθαι τῷ διὰ Μωσέως ἐπικερίαν, ὠνόμασεν Ἰοθῶρ, εἶτα μετὰ τῶτο, Ῥαγαὴλ. καὶ Ἰοθῶρ μὲν περιτλότης, ἦτοι περιτλός ἐρμηνεύεται, καθάπερ ἦδη προεῖπον· Ῥαγαὴλ δὲ, ποιμασία Θεῶ. κεχρήσομαι γὰρ τῷ λέξει διὰ τὸ χρησίμου. ἐλέγομεν δὲ τὸ τῶ κόσμῳ πρόσωπον περιουσιότητος αὐτῷ, ὅτι περιτλός καὶ εἰκότως ἀληθῶς ὁ αἰ κόσμῳ περιουσιότητος. ἀλλ' ἡ μὲν αἰ τῶτοισι πρὶν ὠφελήσῃ τῷ παρὰ Χριστὸν τὸν τῶν νεανίδων χορόν. ἐπειδὴ δὲ πλεονεξίας ἐξήρῳται, καὶ τῶν τῶν ἀνοσίων ποιμνίων ἔξω τέλειται χειρὸς, τότε δὴ τότε μετωνόμεσθαι Ῥαγαὴλ, ἦτοι ποιμασία κατὰ γε τῷ τῶν ἐρμηνείας δύναμιν. ὑποδεδράμηκε γὰρ τῷ χεῖρα τῶ πάντων ἀρχοποιέμενος, φημὶ δὴ Χριστῶ.

Ζ Αἱ δὲ εἶπαν, ἄνθρωπος Αἰγύπλιος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ποιμνίων, καὶ ἦντλησεν ἡμῖν, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄμφότερα τιθέασθαι· διὰ μὲν τῶ, ἄνθρωπος, τὰ λόγῳ θεωρητὰ μηνύσασθαι· διὰ δὲ τῶ, Αἰγύπιος, παριστάσθαι τὰ αἰδητὰ.

Η Οὐ δὲ εἶπε ταῖς θυγατέρας αὐτῶ, καὶ πῶ ἐσὶ; καὶ ἵνα τί ἔτω καταλελοίπατε τὸν ἄνθρωπον; καλέσατε ἔν αὐτὸν, ὅπως φάγη ἄρτον.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πῶς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος; ἐν τίνι μέρει τῶν καθ' ὑμᾶς, οἰκίον τὸ λογικὸν εἶδος; ἵνα τὶ αὐτὸν ῥαδίως ἔτω καταλελοίπατε; ἀλλ' ἔχ' ἀπαξ αἰτυχεῖσαι περιέχετε, κλήμα κάλλισον καὶ λυσιτελέσατον ἑαυταῖς. ἀλλ' εἰ μὴ προτερον, νῦν αὐτὸν καλέσατε, ὅπως ἂν Φάγη, καὶ τραφῇ ταῖς ὑμετέραις βελτιώσεσι, καὶ πρὸς αὐτὸν οἰκειώσεσι.

κα. Κατωκίθη δὲ Μωσῆς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ ἐξέδοτο Σεπφώραν τὴν θυγατέρα αὐτῆς Μωσῆι εἰς γυναῖκα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἀλλόφυλον γυναῖκα ἐγημεν ὁ Μωσῆς; Τύπος μὲν τῆς δεσπότης Χριστῆ, ὅς ἐξ Ἰσραήλων κατὰ σάρκα βεβλασηκῶς, τῷ ἐξ ἔθνων ἐκκλησίαν ἐνύμφῳ ἑαυτῆς προσηγόρευσε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄλλα· τί δράσει Μωϋσῆς ὑπὸ Φίλων τε καὶ πολεμίων βαλλόμενος; Ἐπὶ τὰ ἔθνη χωρεῖ, τῷ Ἀραβίαν καταλαβών, Χριστῆ τύπος γενόμενος. τοιγαρὲν αὐτὸν εἰδωλολάτρης ἱερεὺς ὑποδέχεται, καὶ τῷ πρὸς αὐτὸν συγγενεῖαν ἡσμονίσατο. ὁ δὲ Θεὸν ἀγαπῶν, προτιμᾷ τῶν βασιλείων τῷ ἔρημον, καὶ πενίαν τρυφῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ δὲ εἰσοικίζεται παραχρήμα τὸν ἄνθρωπον, καὶ Σεπφώραν αὐτῷ δίδωσι γαμεῖν τῶν ἑαυτῆς θυγατέρων τῷ πρῶτῳ καὶ ὑπέρπεσάτω. ἢ δὲ τέτοκε τὸν Γηρσαμ. ἐπειδὴ γὰρ ὠφελήσεν ὁ Χριστὸς τὰ ἐν κόσμῳ ἔθνων συστήματα, ἐγνωρίζετο μὲν αὐτῷ, μυσαγωγῶντων αὐτῷ τῶν δι' αὐτῆς σεσωσμένων, ὅτι ἐπαμύνην οἶός τε ἐστὶ, καὶ μὴ καὶ χειρὸς ἐξελέσθαι ῥαδίως τῶν ἀδικῶν ἡρημενῶν. ἔτω τε λοιπὸν προσίεται μὲν ἀσμενῶς, καὶ δὲ καὶ ὁ Ραγνήλ τὸν Μωσῆα, δείκνυσι δὲ ὡσπερ οἰκειότητα τῷ ὡς πρὸς αὐτὸν ἐνύμφῳ, οἷά τινα περικαλλεσάτω παριστᾶς αὐτῷ τῷ ἐκκλησίαν, ἢ διὰ τῆς Σεπφώρας νοεῖται. διερμίνωβεται γὰρ ἐπίσκεψις, ἢ ὥραια, καὶ μέντοι καὶ χάρις πνοῆς. ἐπεσκέψατο γὰρ ἀνατολῇ ἐξ ὑψους τῷ ἀληθῶς ὑπέρπετῃ καὶ ὡραιότατῳ, Φημί δὲ τῷ ἐκκλησίαν, καὶ δῶρον αὐτῇ καὶ ξένιον ἔρανθ' κεχάρισται τῆς ἑαυτῆς πνοῆς τῷ ἐπίδοσιν, Φημί δὲ τῷ τῆς ἀγίας πνοῆς ματος χάριν.

κβ. Ἐν γαστρὶ δὲ λαβῆσα ἡ γυνή, ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐπωνόμασε Μωσῆς τὸ ὄνομα αὐτῆς Γηρσαμ, λέγων, ὅτι πάροικός εἰμι ἐν γῆ ἀλλοτρία.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πάροικός εἰμι ἐν γῆ ἀλλοτρία. Οὐχ ὅτι πατριδα τῷ Αἴγυπτον ἐπεγράφετο, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν συγ-

γενῶν ἐκεχώριστο, καὶ τῶν ὀσεβῶν γενῶν, ἐθνικῶ πενιθρῶ σωῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τέτοκε δὲ αὐτῷ τὸν Γηρσαμ, Φημί δὲ λαὸν τὸν πάροικον ἀληθῶς. οἱ γάρτοι τῷ θεῷ κατεσφραγισμένοι πνεύματι, καὶ τῆς ἀνωθεν ἐπισκοπῆς ἡξιομῆνοι, καὶ εἰς ὡραιότητα διαπλάσμενοι τῷ ὡς πρὸς υἱόν, πάροικοι κατὰ τὸ ἀληθές εἰσιν ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ. ἀρμόσαι δ' αὐτοῖς ὅτι μάλιστα διακεκραγείατε καὶ λέγειν, ἔκ' ἔχομεν ὡδε μέγαν ἔβρ. 13. 14. σαν πόλιν, ἀλλὰ τῷ μέλλουσάν ἐπιζητήμεν, ἢς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. περιπατῶντες γὰρ ἐπὶ γῆς, ἐν ἔρανθ' πολυτιμούνται, καὶ γλίσχονται ὑδαμῶς τῶν ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ πραγμάτων· μεταποιῶνται δὲ σφόδρα τῶν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα. ἀκολοθῶν γὰρ ἐγνώκασιν τῷ δι' ἡμᾶς ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ παρωκηκότητι Χριστῷ.

γ. κα. Τὸ δὲ ὄνομα τῆς δευτέρης Ἐλιέζερ· ὁ γὰρ Θεὸς τῆς πατρὸς μου βοήθός μου, καὶ ἐρρύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραῶ.

κδ. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκείνας ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου. καὶ κατεσέναξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἔργων, καὶ ἀνεβόησαν· καὶ ἀνέβη ἡ βοή αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατεβιάζοντο μὲν οἱ Αἰγύπτιοι τὸς ἐξ Ἰσραὴλ τὸν τῆς ἀναγκαίας θητείας ἐπιβριπτόντες ζυγόν, καὶ πικρὸς αὐτοῖς καὶ ἀφιλοκτίρημονας ἐργοληδίας ἐπισήσαντες, οἱ κατῴδιον αὐτῶν τῷ ζωῷ, καθὰ γέγραπται. οἱ δὲ ταῖς ἄγαν πλεονεξίαις ἐκπεπισμένοι, κλαίοντες τε καὶ κατοιμῶζοντες, τῆς ἀνωθεν ἡμερότητος ἀξιοῦσθαι λοιπὸν ἐλιπάρην οἱ τάλανες· ἀλλ' ἐπεσκέπτετο ὁ Θεός.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διδάσκειν ἂν εὖ μάλα καὶ σαφῶς, ὅτι καὶ τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι καὶ τῷ διαβόλῳ σκοπὸς σωθεῖν ἐπαίγεσθαι τὸς ἐπὶ γῆς εἰκαίοις ἐνδρῶν σπιδάσμασι, καὶ τὰ σαρκὸς ἔργα πληρῶν· ἵνα μὴ χολαῖον ἔχοντες τὸν κῆν καὶ ἀναμύοντα πρὸς τὰ ἄνω, τὸν τῶν ὅλων εἰδῆν Θεόν. ἔτω τε λοιπὸν καὶ εἰς τὸ αὐτῷ δοκῆν ἀποδιδῶντο, (1) καὶ τῆς τῶν ἀπηγορευμένων δελείας ἀπονδύσωσι γενικῶς. ἐπειδὴ δὲ ἐνεσι τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει τὸ φιλελεύθερον, ἔκ' ἐπανδύμεν ἐστ' ὅτε τὰ πάθη· καταμυσσάτομεθα δὲ πολλὰκις ἀνανήφοντες βραχὺ, καὶ τῶν τῆς σαρκὸς ἡδονῶν τὸ ἄχαρι διαπλύοντες, τῷ ἀνωθεν καὶ παρὰ Θεῶ διψῶμεν ἐπικρίαν, καὶ τῆς ἀβελήτης ἀβελτηρίας (2) ἢ μικρὰν ποιῶμεθα τῷ καταβόησιν. τῆτο οἰμαῖ ἐστὶ τὸ

(1) Ἀποδιδῶντο, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ δελείας ἀπονδύσωσι ζυγόν. ἐπειδὴ δὲ, κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 261.

(2) Τῆς ἀβελήτης δελείας. αὐτ.

τὸ κατασενάξαι πρὸς Θεὸν τὰς ὑβρὶς Ἰσραήλ. ἐπειδὴ δὲ ἐξιν ἀγαθός, ἀπέστειλεν ἡμῖν σωτήρα καὶ λυτρωτὴν ἐξ ἁρᾶν τὸν υἱόν, ὃς γέγονε κατ' ἡμᾶς, τρεῖςιν ἀνθρώποις.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ζῶντος γὰρ τῆ βασιλείας τῆ πονηρῆ, σενάξαι ἐκ ἠδυνάντο. κατηνάγκασε γὰρ αὐτὰς ἐν ἔργοις σκληροῖς, μὴ ἐπιτρέπων ἀνανδύειν πρὸς τὸν Θεόν. ἐπειδὴ δὲ ἐκ ποδῶν ἐγένετο ὁ πονηρὸς, τότε δέον κροτεῖν καὶ ἐπιχαίρειν τῇ κλίσει τῆ ἐχθρῆ. οἱ δὲ ἐκ τῆ παραδόξου ἀναγράφονται σέναι ἀδεικνυμένους τῆ λόγου, ὅτι ἕως ὁ φιλοσώματος νῆς ἐπεκράτει, ὑπὸ τῆς ἀναιδησίας εἰδὲ ἠδυσαν οὐδὲρ εἶχε τὸ ἐκ τῆς ἀμαρτίας κακόν. ἐπειδὴ δὲ ἔλαβον ἁρπῆ ἀπὸ τῶν πατῶν, ἀρχονται τῆς θεραπείας ἀπὸ τῆ σέναι, ἐν τοῖς ὑλικοῖς καὶ σωματικοῖς ἔργοις βαρυνόμενοι. διὸ καὶ ἐπήκασεν αὐτῶν ὁ Φιλάνθρωπος Θεός.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἦνίκα κατεσέναιξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ἔτε ἀπὸ τῆς κλινθείας, ἔτε ἀπὸ τῆς πηλῆ, ἔτε ἀπὸ τῶν ἀχύρων κατεσέναιξαν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ ἀνέβη ἡ βοή αὐτῶν πρὸς Θεόν, ἐκ ἀπὸ πηλῆ, ἀλλὰ πάλιν ἀπὸ τῶν ἔργων. διὸ

A, καὶ εἰσήκασε Κύριος τῶν σενάγων αὐτῶν. ἐκ εἰσήκασε σενάγων τῶν ἐκ ἀπὸ ἔργων βοώντων πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' ἀπὸ πηλῆ καὶ τῶν γῆντων πράξεων.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πότε γὰρ κατὰ καιρὸν ἀντις σενάξαι, ἢ τελούτωντος ἐν αὐτῷ τῆ βασιλείας Αἰγύπτου; ὡς καὶ τῆ Ὀξίς τελούτωντος, Ἡσαίας εἶδε τὸν Κύριον. ὡσερ ἔν καὶ νῦν ἐπάγει, καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς. εἰδωλολατρήσαντες γὰρ, καὶ πηλίνοις ἔργοις κατεχήμενοι, ἠγνόουν τὸν Κύριον.

B, καὶ εἰσήκασεν ὁ Θεὸς τὸν σενάγων αὐτῶν καὶ ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τῆς διαθήκης αὐτῆς πρὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. καὶ ἐπέιδεν ὁ Θεὸς τὰς ὑβρὶς Ἰσραήλ, καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς.

Γ, **ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ὅτε τοῖνυν ἐσμὲν ἐν ἀγνοίᾳ Θεῶ, τότε καὶ τοῖς ἀδικῆσιν ὑποκείμεθα, καὶ τοῖς τῆς ἀμαρτίας βορβοροῖς ἐγκαλινδόμεθα, πονηρῆς καὶ ὠμῆς τῶν τοικῶν ἔχοντες ἐπιστάτας τὰς ἀκαθάρτους δαίμονας. ἔψεται δὲ πάντως τῷ γνῶναι Θεὸν τῆς ἐλευθερίας ἢ χάρις.

Κ Ε Φ Γ.

α. **Κ**αὶ Μωϋσῆς ἦν ποιμαίνων τὰ πρόβατα Ἰοθάρ τῆ γαμβρῆ αὐτῆ τῆ ἱερέως Μαδιάμ· καὶ ἦγε τὰ πρόβατα ὑπὸ τὴν ἔρημον, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος χωρηβ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁμοίως γαμβρὸν, τὸν πενθερὸν ἢ θεία καλεῖ Γραφή. γαμβρὸς γὰρ ἐκάτερος ἀπὸ γάμου τῷ ἀγγιχείαν ἔχων. ἔχεις δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν αὐτῷ προσηγορίαν ἐν τῇ τελούταια τῶν Κριτῶν ὑποδέσει.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐκ βασιλείων ἐξελεθῶν, ποιμὴν ἐγένετο ἐν ἐρήμῳ, καὶ ἐκ ἦλθετο. εἰ τις γὰρ θέλει σῶσαι τῷ ἀγάπῳ καὶ τὸ φίλτρον τὸ περὶ Θεόν, εἴτε ἐν πονίᾳ, εἴτε ἐν πόλεσι διαφυλάττεται, εἴτε ἐν δεσμοτηρίῳ, ἐκ ἀναγκῆ. ἔχεις τρεῖς ἐν τῇ Γραφῇ παραδείγματα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ποιμαίνει Μωϋσῆς τεσσαράκοντα ἔτη. μεμέρισται γὰρ αὐτῆ ἡ ζωὴ εἰς τρεῖς ἀριθμοὺς ἰσῆς, ὅτε γέγονε τεσσαράκοντα ἔτων, ἐπέσκεψατο τὰς ἀδελφῆς, καὶ ἐδιώχθη τεσσαράκοντα ἔτη ποιμαίνων, τεσσαράκοντα ἔτη προΐσταται τῆ λαῶ, ἵνα τὰ Αἰγυπτίων μάθῃ διὰ τεσσαράκοντα ἔτων· τὰ δὲ τῆς ποιμαντικῆς τῶν προβάτων διδαχθῇ τεσσαράκοντα ἔτων, ἐπειδὴ ἡμελλεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη λογικὰ πρόβατα πισυβεῖται. καὶ πᾶ-

σα μὲν ἡγεμονία χαλεπῆ, καὶ προβάτων, καὶ ἵππων, καὶ βοῶν· ἐκ ἔτω δὲ ὡς τῶν λογικῶν καὶ ὁμοίων, ἀλλὰ πολὺ τὸ δέος καὶ τῷ ὑποταγῶν ἔχοντων. ἀνταῦθα δὲ ὁμοτίμων, καὶ τῆς αὐτῆς ὄντων φύσεως, καὶ ἀνθρώπων ἀνθρώπων ποιμαίνειν, εἴτα τὸ ἴσον τῆς φύσεως χαλεπωτέραν ποιῆ τῷ ἐπισασίαν. τὸ δὲ ὄλον, ἵνα ἐτοιμότερος ὄβρεθῇ διὰ τῆς παιδούσεως τῆς ἐνάσης εἰς τῷ ἐπισασίαν τῶν λογικῶν προβάτων.

β. Ὡφθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἄγγελος Κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς ἐκ τῆς βάτης· καὶ ὅρα ὅτι ἡ βάτος καίεται πυρὶ, ὁ δὲ βάτος ἔκατεκαίετο.

Ζ, **ΕΥΣΕΒΙΟΥ.** Ὡς λοιπὸν τῷ Μωϋσῆ πεπληρωθῆαι τὰ τῶν γυμνασίων, τῆς δ' Αἰγυπτίους τὰ τῆς ὁμοιότητος, τῷ δὲ Ἰσραήλ τὰ τῆς ταπεινότητος, τῷ δὲ Θεῷ τὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν πρὸς Ἀβραάμ, Μωϋσῆς μὲν ἐποίμανε, Θεὸς δὲ ὁπλασίαν καθῆκε. καὶ πῦρ μακρόθεν ἐφαίνετο ἐν βάτῳ μαχομένου, φύσις κεχαλινωμένη. πῦρ ἴσῳ ἐν βάτῳ, καὶ βάτος εἶχε πῦρ ἐν κόλποις μὴ καιομένη. ἔσιον ἴσῳ τὸ ὄραμα, καὶ παρὰ φύσιν τὸ θεῆμα. ἐπιστάται δὲ τὰ ξένα, καὶ ἐφέλλεται τὰ μὴ ἐν σωήθει.

Η *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὡφθη μὲν Μωϋσῆ ἐκ ὁ Κυρίου, ἀλλ' ὁ Ἄγγελος ἐκάλεσε δὲ

δὲ αὐτὸν ἐκ ἔτι ὁ Ἄγγελος, ἀλλ' ὁ Κύριος. (1) Κύριος μὲν γὰρ ἡμεῖς ὁ διατασσόμενος, Ἄγγελος δὲ ὁ τῷ θεῷ λόγῳ διακονῶν. καὶ εἰς εὐροὺς δι' ὅλης τῆς νομοθεσίας τῷ Γραφῷ σημακρύνω, ὅτι δὴ ὡφθη ὁ Θεὸς, ἢ ὁ Κύριος τῷ Μωσῆ. ὅπερ ἐξαίρετον ἐπὶ μόνον τῶν τριῶν πατριαρχῶν εἰρημνίον φαίνεται. ὡς ἐκ τῶν εἰρημνιῶν προδήλον τῷ πᾶσαν νομοθεσίαν τοῖς κατὰ τὴν ἔρημον, οἷα δὴ νηπίοις τὰς ψυχὰς, καὶ εἰσαγομένους ὡς περ διὰ παιδαγωγῶν καὶ οἰκονόμων τῶν Ἀγγέλων, (2) παραδεδοῦσαι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι ἐπὶ πῦρ λαλεῖ τῷ Μωσῆ ἐν τῇ βάτῳ, εἰς πῦρ νομοθετεῖ τῷ λαῷ ἐν τῷ ὄρει, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐν πυρὶ. ὡς ὅταν λέγῃ κατωτέρω, Δδστ. 4. 24. πῦρ καταναλίσκον Κύριος ὁ Θεὸς, τῷ αἰτίαν ἐπάγει, δι' ἧν αὐτὸν Κύριον ἐπωνόμασε. Θεὸς γὰρ φησὶ ζηλωτῆς. [τρεῖς] ὁ ζῆλος τῷ Θεῷ ὑπὲρ (3) ἡμῶν, ἦτοι κατ' ἡμῶν σφοδρὸς, ὡς περ πῦρ καταναλίσκον.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἡ βάτος ἀκανθῶδες ἐστὶ φυτὸν, δηλοῖ δὲ ὡς τῆς ἀκανθῶδους καὶ ὑπὸ τῷ ἁμαρτιᾷ διὰ τῷ παράβασιν γνομαιῆς φύσεως καιωνήσει τὸ πατρικὸν φῶς, χωρὶς ἁμαρτίας. ὁ δὲ Εὐσεβίος φησὶν, ἐν τοιαύτῳ ὡφθη φυτῷ, ἀφ' οὗ καὶ βέλονται γλύψαι εἰς Θεὸν, μὴ δυνάμενται. (4)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πυρὶ τῷ θεῷ παρκαίσει φύσιν τὸ γράμμα τὸ ἱερόν, διὰ τὸ παναλκὲς καὶ τὸ πανταχόσε δυνάσαι καταρρεῖν εὐκόλως. ἔξυλοι δὲ καὶ πόαις ταῖς ἐν ἀγρῷ, τὸν ἀπὸ γῆς ἀνδρωπον. Δδστ. 4. 24. τοιγάρτοι φησὶν, ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον· καὶ, ἀνδρωπος ὡσεὶ χορτος αἱ ἡμέραι αὐτῶν, ὡσεὶ ἄνθος τῶ ἀγροῦ ἕως ἔξανθήσει. ἀλλ' ὡς περ ἐστὶν ἐφορητὸν ἀκάνθαις τὸ πῦρ, ἔτω καὶ Θεότης ἀνδρωπότητι. πλὴν ἐν Χριστῷ σινέβη, καὶ γέγονεν οἰσῆ. κατώκηκε γὰρ ἐν αὐτῷ πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς, 1. Τιμ. 6. 16. κατὰ γέγραπται· καὶ, ὁ φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, τρεῖς Θεὸς τῷ ἐκ παρθένου ναὸ κατηυλίζετο, καθεὶς ἑαυτὸν εἰς ἡμεροτήτῃα, καὶ οἰοῦναι παρασέλλων τῷ ἀκράτητον τῆς ἰδίας φύσεως προσβολῶν· ἵνα γνήται χωρητὸς, κατὰ περ ἀμέλει καὶ ἀκάνθαις τὸ πῦρ. ὅτι δὲ τὸ φθίρεω πεφυκὸς, τρεῖς τῷ σάρκα, φθορᾶς ἀπετέλει κρείττονα, δαίμυσι ἀνιγματοδῶς τὸ ἐπὶ τῷ βάτῳ πῦρ, ἀδιαλύβητον παντελῶς τηρήσαν τὸ ξύλον. ὅτι δὲ τὸν ἴδιον ἐζωποῖει ναὸν, καὶ ἀφθαρτον ἀπετέλει, καὶ θανάτῃ κρείττω, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπαρχῶν ὁ ἐκ Θεῶ λόγος, πῶς ἀν

A ἀνδοιάσειέτις; ἐφείδετο τοίνυ τῆς ἀκάνθης τὸ πῦρ, καὶ οἰσῆ γέγονεν ἡ φλόξ μικρῶ καὶ ἀδυνασάτω ξύλῳ. κεχώρηται γὰρ, ὡς ἐφω, Θεότης ἐν ἀνδρωπότητι, καὶ τῶτο γέγονεν ἐν Χριστῷ τὸ μυστήριον. κατώκησε δὲ καὶ ἐν ἡμῖν ὁ λόγος, ἐ δίκας πραττόμενος, ἀλλὰ χρῆσταις περιασράπτων προσβολαῖς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ κατεκαίετο τοίνυ ὁ βάτος, περιεχομαιῆς αὐτῷ τῆς φλογός. **B** ἐ γὰρ ἐξητήμεθα δίκας τῶν ἡμαρτημένων· περιλαμβάνει δὲ μᾶλλον ἡμᾶς ὁ Χριστὸς διὰ τῶ ἀγίῃ πνεύματος, καὶ ἐστὶν ἐν ἡμῖν δι' αὐτῶ καὶ ἐν αὐτῷ κρᾶζομεν, ἀβ· Ρωμ. 8. 15. ἢ βᾶ ὁ πατήρ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ γὰρ ἡ ἀμήχανον τῷ φιλαγάθῳ Θεῷ, οἰσὸν ἑαυτὸν ἀποφθῆναι τοῖς τῆς ἀνδρωπότητος μέτροις. καὶ τῶτο ἡμῖν προῦπέφωκεν ἀνιγματοδῶς ὁ Μωσῆα μυσαγωγῶν, καὶ τὸν τῆς ἐνανδρωπῆσεως τρόπον, ὡς ἐν τύποις ἐτι ζωγραφῶν. ἐπεφοίτησε μὲν γὰρ ὡς ἐν εἰδει πυρὸς τῷ βάτῳ κατὰ τὴν ἔρημον, καὶ ἐνήσραπται μὲν τῷ θάμνῳ τὸ πῦρ, πλὴν ἐκατεκαίετο. τεθαύμακε δὲ τῷ ὄρασιν ὁ Μωσῆς· καίτοι πῶς ἐκ ἀσύμβατον εἴη ἐν τῷ πυρὶ τὸ ξύλον; εἴ δὲ ὅπως ταῖς τῆς φλογός ἐμβολαῖς ἢ ὑκατάπρησος ὑλη; ἀλλ' ἡ, ὡς ἐφω, μυστηρίῳ τὸ χρῆμα τύπος, οἰσὶν ἀποφαινόντος τοῖς τῆς ἀνδρωπότητος μέτροις τῷ θεῷ τῶ λόγῳ φύσιν, αὐτῶ γε ἐθέλοντος. ἀδυνατεῖ γὰρ αὐτῷ παντελῶς ἐδέν. (5)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δι' οὗ διδασκόμεθα καὶ τὸ κατὰ τὴν παρθένον μυστήριον, ἀφ' οὗ καὶ τὸ τῆς Θεότητος φῶς ἐπέλαμψε τῷ ἀνδρωπίνῳ βίῳ διὰ γοννήσεως. ἀδιάφθορον δὲ ἐφύλαξε τῷ ἐξάψασαν θάμνον, ἄτε τῶ βλαστῆ τῆς παρθένου (6) μὴ καταμαρανθέντος τῷ τόκῳ.

ΣΕΥΤΗΡΟΤ. Ὁ τῶ Θεῷ υἱὸς, φησὶν, ὅς καὶ Ἄγγελος ἐκλήθη, ὡς τῷ τῶ πατρὸς ἐξαγγέλλων βελῶν, ἐφάνη ἐν τῇ βάτῳ εἰς τύπον τῆς παρθένου. ὡς περ γὰρ ἐστὶν ἐφορητὸν ἀκάνθαις τὸ πῦρ, ἔτω καὶ Θεότης ἀνδρωπότητι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶ ποτέ εἰσιν οἱ λέγοντες, πῶς Θεὸς ἠνώθη σαρκί; πῶς τὸ ἀσώματον σινέβανε σώματι; τῶτό σοι τὸ θαῦμα προζωγραφῶν τὸ μυστήριον, γενέδω πάσης ἀποδείξεως ἐναργέσερον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προτυπῆσα τῷ ἀμῆρισον ἐνώσιν τῶ Θεῷ λόγῳ πρὸς τὸ ἀνδρωπίνον φύραμα, τῷ φορητῷ διὰ φιλανδρωπῆσαν καὶ ἀτρεπτον. ἢ δὲ βάτος ἐστὶν ἀκαν-

(1) Ἄλλ' ὁ Κύριος ὁ καὶ διατασσόμενος, διακονῶντος Ἄγγελο. καὶ εἰς αὐτῆς τῆς νομοθεσίας φησὶν ἡ Γραφή, ὡς ὡφθη Κύριος τῷ Μωσῆ. ὅπερ κτ. ὁ τῆς Λυγ. κῶδ. (2) Δι' Ἀγγέλων. ὁ αὐτ. (3) Ὁ ὑπὲρ ἡμῶν ἢ κατ' ἡμῶν ὁ αὐτ. (4) Ἡ τῶ Εὐσεβίῳ ἀνάμνησις, καὶ τὸ μὴ ἐν τοῖς ἐκδομένῳ κείσθαι, ἐτι δὲ καὶ ἡ φράσις ἀλλότριον τῶτο ἐμφαίνει τῶν τῶ Κυρίῳ. (5) Οὐδὲ τῶτο ἐν τοῖς ἐκδομένῳ εὐρήται. ἀλλ' ἐδὲς ἀν, οἶμαι, ἐδοιάσειε τῶν τῶ Κυρίῳ εἶναι. (6) Τῆς παρθένου. ἐν τῇ εἰς τὸν τῶ Μωσῆ βίον θεωρ.

ἀκανθῶδες φυτὸν, δηλῶν ὡς τῆς ἀκανθῶδες καὶ ὑπὸ τῆ ἀμαρτίαν γενομένης διὰ τῆ τῆ Ἀδὰμ παράβασιν φύσεως ἐκοινώνησεν, ἀμαρτίας χωρὶς ἵνα καὶ εἰς ἡμᾶς παραπέμψῃ τὸ κατὰ τῆς ἀμαρτίας κράτος· δούτερος ἡμῶν χρηματίσας Ἀδὰμ, καὶ τῆς ἀναπλάσεως ἀρχηγός, ὡπερ ὁ πρῶτος τῆς πλάσεως.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰς ἔνδειξιν τῆ παραδόξου τόκου τῆς τῆ Ἐμμανηλ κατὰ σάρκα γεννήσεως. πέρα γὰρ παντός λόγου Θεός ἐσκηνώσεν ἐν μήτρᾳ παρθένου, καὶ ἀτρέπῳς ἐξ ἀρχῆς ἐσαρκώθη· καὶ ἔτε τῆ κύσσαν μητέρα κατέφλεξεν, ἢ ἀνήλωσεν· ἔτε τῆ σάρκα, ἢ κατ' ὑπόστασιν ἴψωσεν ἐαυτῷ ψυχῶν ἔχουσαν νοεράν· ἔτε μὴ τεχθεῖς, τῆ παρθενίαν τῆς τεκνοῦσης διέλυσε. Καὶ μετ' ὀλίγου. Διὰ μὲν τῆς καύσεως, τὸ πάθητόν καὶ θνητόν τῆς σαρκὸς κατὰ τὸν καιρὸν τῶν παθῶν καὶ τῆ θανάτου παρὰ τῆ· διὰ δὲ τῆ ἀκαύσεως, τὸ μὴ ἐναπομείναι τῷ θανάτῳ, καὶ εἰς τὸ παντελὲς κατασχεθῆναι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ βάτος ἢ καιομένη καὶ μὴ κατακαιομένη, ἣτις ἐστὶν ἀκανθῶδες φυτὸν, προτυποῖ τῆ ἔνωσιν τῆ λόγου πρὸς τῆ ἀνθρώπινον σάρκα, τῆ ἀκανθῶδη καὶ ὑπὸ ἀμαρτίαν, καὶ φορητῶν γενομένην τῆ δέξασθαι τὸν λόγον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ δὲ βάτος ἢ καιομένη καὶ μὴ κατακαιομένη εἰς τῆ σαρκῶν ὄρα τῆ μονογενῆς, καὶ τὸ ἀνέκφραστον τῆς ἐνώσεως τῆ λόγου πρὸς τῆ σάρκα· μῆτε εἰς σάρκα μελαβληθέντος, μῆτε τῆ σάρκα εἰς τῆ Θεότητα μεταβαλόντος. ὡπερ ἔτε ἢ βάτος ἐπαύσατο εἶναι βάτος, ἔτε τὸ πῦρ σωμαπεσβέδη, ἀλλ' ἐν τῆ ἢ καιομένη βάτος, εἰ τῆ φύσει, ἀλλὰ τῆ ἐνώσει θεωρημένη.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὡ βάτε, ἢ εἶδε Μωϋσῆς ἐν τῷ ὄρει καιομένην καὶ μὴ κατακαιομένην· παρθεῖν Μαρία, γεννώσα καὶ μὴ φθειρομένη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡπερ γὰρ ἐκείνος ἐκαίετο, καὶ εἰ κατεκαίετο· ἔτω καὶ τὸ σῶμα ἐκείνο ἀπέθανε μὲν, εἰ κατεχέδη δὲ διὰ τῆ θανάτου διωκεῖς. (1)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δηλοῖ [τὸ] τῆ βάτον καίεσθαι, καὶ μὴ καταφλέγεσθαι; Τῆ τῆ Θεῶ διώκῃ καὶ Φιλανθρωπίαν κηρύττει, ὅτι φθοναυδῶδη ὄντα τὸν βάτον, τὸ ἄσβεστον εἰ καταναλίσκεται πῦρ. οἶμα δὲ καὶ ἔτερα διὰ τῆ παραδηλῶσαι. ὅτι ὁ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐπιβληθῶμενος, ἐκ ἀναλωθήσεται, ἀλλὰ κρείττων ἔσται τῶν πολεμῶντων· καὶ ὡς ὁ μονογενῆς ἀνθρώπων, καὶ παρθενικῶν οἰκῆσας νηδῶν, φυλάττει τῆ παρθενίαν ἀκηρατον. Φασὶ δέ τινες ἐν βάτῳ φανῆναι τὸν Θεόν, καὶ ἐκ ἐν ἄλλῳ φυτῷ, διὰ τὸ

A μὴ διώσασθαι ἐκ βάτε γλύψαι Θεόν. εἰκὸς γὰρ ἢ Ἰσδαίους καὶ τέτο τολμῆσαι, εἶπερ ἐν ἄλλῳ ὡφθη φυτῷ.

B * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σύμβολον ὁ μὴ καιόμενος βάτος, τῶν ἀδικημένων· τὸ δὲ φλέγον πῦρ, τῶν ἀδικημάτων· τὸ δὲ μὴ κατακαίεσθαι τὸ καιόμενον, τῆ μὴ πρὸς τῶν φθαρῶσθαι ἐπιτιθεμένων τῆς ἀδικημάτων, ἀλλὰ τοῖς μὴ ἀπρακτοῦ καὶ ἀνωφελῆ γενήσθαι τῆ ἐπίθεσιν, τοῖς δὲ τῆ ἐπιβληθῶ ἀζήμιον· ὁ δὲ Ἄγγελος, προνοίας τῆς ἐκ Θεῶ, τὰ λίαν φοβερά παρὰ τῆς πάντων ἐλπίδας κατὰ πολλῶν ἡσυχίαν ἐξουμαρίζοντος.

γ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὄραμα τὸ μέγα τέτο, τί ὅτι εἰ κατακαίεται ὁ βάτος.

Γ * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐξήτει ποτὲ προαχθεῖς ὑπὸ τῆ Φιλομαθῆς καὶ τῆς αἰτίας, αἷς τῆ ἀναγκασιότατα τῶν ἐν τῆ κόσμῳ πραγμάτων ἐπιτελεῖται. θεώμενος γὰρ ὅσα ἐν γενέσει φθειρόμενα καὶ γεννώμενα, ἀπολλύμενά τε αὐτῶ καὶ διαμένοντα, τέθηπε καὶ καταπέπληκται καὶ ἐκβοᾷ, φάσκων, ὅτι ὁ βάτος καίεται καὶ εἰ κατακαίεται. τὸν γὰρ ἄβατον εἰ πολυπραγμονεῖ χώρον, ὡς θεῶν ἐνδιαίτημα φύσεων.

Δ δ. Ὡς δὲ εἶδε Κύριος ὅτι προσάγει εἶδεν, ἐκάλεσεν αὐτὸν Κύριος ἐκ τῆ βάτε, λέγων, Μωϋσῆ· ὁ δὲ εἶπε, τί ἐστὶ;

Ε » ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Κύριος ἐκ τῆς βάτε. πῶς ὁ αὐτὸς Ἄγγελος Κυρίου, καὶ Κύριος; τὸ γὰρ Κύριος ὄνομα πάντων μὲν, ὅσα μετὰ Θεόν, ἐστὶ ξένον, μόνον δὲ ἀληθῶς ἀρμότιον αὐτῷ. ψάλλει γὰρ πρὸς καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ πρὸς αὐτὸν, καὶ γνώτωσαν ὅτι ὄνομά σοι Κύριος, Ψαλ. 82. 18.

Ζ » καὶ τὰ ἐξῆς. Παρίσῃσι τοίνυν ἡμῖν τὸ προκείμενον, ὡς ὁ ἦος ἢ ἐπὶ τῆς βάτε φανείς, ἢ εἰκὼν ἢ ζῶσα καὶ ἀπαράλλακτος τῆ πατρὸς, ὁ ἐν αὐτῷ δεικνύς καὶ διαγυέλων ἀκριβῶς, οἷα δὲ χαρακτῆρ ἀληθείας, τὸν γεγεννηκότα· καὶ ὡπερ λόγος ὁ ἀνωτάτω, τὸν πάντων ἐπέκεινα νῆν, ὃν καὶ Ἡσαΐας ὁ προφήτης, καὶ ἦον, καὶ Ἠσ. 9. 6.

Η » **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Κύριος ἐκ τῆ βάτε. Αὐτὸν τὸν ἦον καλεῖ Ἄγγελον, ὅς καὶ ἐστὶ Κύριος, ὡς ὄντα μεγάλης βεληῆς Ἄγγελον.

ε. Καὶ εἶπε, μὴ ἐγγίσης ὧδε, λύσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, ἐν ᾧ σὺ ἔσηκας, γῆ ἁγία ἐστὶ.

(1) Οὐδέτερον αὐ τοῖς τῆ Χρυσῶς. ἐκδοδομ. εὐρηται.

» * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μὴ ἐγ-
 » γίσης ὡδε, ἴσον τῷ, μὴ πρόσιθι τοιαύτη
 διασκέψῃ· περιεργίας γὰρ ἢ φιλοπραγ-
 μοσύνης μείζονος ἢ κατὰ ἀνθρώπινω δύ-
 ναμιν τὸ ἔργον· ἀλλὰ τὰ μὲν γεγονότα
 θαύμαζε σάς· τὰς δὲ αἰτίας, δι' αἷς ἡ γέ-
 γογεν ἢ φθίρεται, μὴ πολυπραγμονεῖ.
 » ὁ γὰρ τόπος, εἰ ὡς σὺ ἔσηκας, φησὶν,
 » ἅγιός ἐστι. ποῖος τόπος; ἢ δῆλον ὅτι ὁ
 αἰτιολογικός, ὃν μόνον ταῖς θείαις ἀνῆψε
 φύσεσιν, ἀνθρώπον ἐδίδα νομίσας ἰκανὸν
 εἶναι αἰτιολογίας ἐφαίψατο.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐν ἐρήμῳ τοίνυν ὁ βά-
 τος, καὶ ἁγία λοιπὸν ἢ τέτον ἔχουσα γῆ.
 καὶ προσίων Μωϋσῆς ἀνακόπεται, καὶ τῆ
 ποδὸς ἀπολύειν προσάττεται τὸ ὑπόδημα.
 νεκρότητος δὲ καὶ φθορᾶς τὸ χρῆμα ση-
 μείον. πᾶν γὰρ ὑπόδημα, ζῶς λείψανόν
 ἐστὶ τεθνεώτος, ἡδὴ κατεφθαρμένος. ἀπρό-
 σιτος ἔν ὁ χριστός τοῖς εἰ νόμῳ, καὶ τῇ παι-
 δαγωγικῇ λατρείᾳ. προαπονίζεσθαι γὰρ
 ἀνάγκη τὸν ἐκ τῆς ἀμαρτίας ῥύπον, καὶ
 ἐστὶν ἀμήχανον αἷμα ταύρων καὶ τράγων
 ἀφαιρεῖν ἀμαρτίας. δικαιοῦται γὰρ ἐδὲ
 εἰς εἰ νόμῳ. ἔπω δὲ κατηργημένης τῆς
 ἀμαρτίας, ἰσχύειν ἀνάγκη τὴν φθορὰν,
 καὶ τὸν θάνατον. δεῖ ἔν ἄρα τὸς ἰδεῖν ἐδέ-
 λοντας τὸ Χριστὸ μυσήριον, τὴν αἰ τύποις
 προαποδέσθαι λατρείαν, τὴν μήτε φθο-
 ρᾶς, μήτε ἀμαρτίας κρείττονα.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σωμέναι δὲ, ὅτι [ἐκ
 ἀν] ἀγχε γὰρ ἰδιότις τῆ πανάγχε Θεῶ,
 μὴ ἔχῃ πάντα ῥύπον τῆς ἐαυτῆ ἀπονίζων
 ψυχῆς, νεκρότητός τε καὶ ἀπάσης τῆς
 ὡς εἰ πράγμασι νοεμαίης ἀπολύων τὸν
 πόδα, τῆτεςί τὴν εἰς τὰ πρακτέα βάδιον
 νοητῶ. ἢ γὰρ ἔχῃ νοοῖτ' ἀν τὸ ὑπόδημα
 νεκρῆ ζῶς λείψανον; τύπος ἔν ἄρα νεκρο-
 τητος νοητῆς τὸ χρῆμα ἔσω. ἢ ἔπερ
 ἀποφορτίσαστο, τὰ δι' ὧν ἡμῶν (1) ἐξοί-
 χριτο διαῖρηξας δεσμά, ἢ ἔξει τε ἀγχε καὶ
 οἰκείος ἔσαι Θεῶ, καὶ πρὸς γε το σώζειν
 ἑτέρως δὴκῶσθαι λοιπὸν ἐπιτηδείως ἔχων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὴν ἐρημον δὲ καὶ
 ἀκανθοτόκον, εἰ ἢ ἢ ὁ βάτος, γλῶ ἁγίαν
 καλεῖ. πᾶς γὰρ χορὸς ἅγιος, εἰ ὡς ἂν
 εἴη χριστός. εὐ δὲ δὴ καὶ εἰ ἐρήμῳ φαίνε-
 ται, τύπον ἔχουσα τῆς ἐξ ἐδνῶν Ἐκκλη-
 σίας· πρὸς ἡμῶ φησιν, δὴ φθάνθητι ἢ ἐρη-
 μὸς ἢ διψῶσα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς
 πάσης νεκρᾶς καὶ σαρκικῆς φαντασίας
 ὡπερ ὑποδημάτων τινῶν λύσαι τὸν ἐπί τι
 τῶν θείων θεωρημάτων ἀναβλῶσαι πειρώ-
 μενον. (2)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Παρ' ἐκείνῃ
 τῆ φωτὸς διδασκόμεθα, τὶ ποιήσαντες,
 αἰτός τῶν ἀκλίτων τῆς ἀληθείας ζησόμε-
 μεθα. ἢ γὰρ ἐστὶ δεδεμένοις ποσὶν ἀνα-
 δραμεῖν πρὸς τὸ ὕψος ἐκείνο, εἰ ὡς τὸ φῶς

A τῆς ἀληθείας ὁράται, εἰ μὴ περιλυθεῖ
 τῶν τῆς ψυχῆς βάσεων ἢ νεκρά τε καὶ
 γῆνη τῶν δερμάτων περιβολῇ, ἢ περιτε-
 θεῖσα κατ' ἀρχὰς τῆ φύσει, ὅτε διὰ τῆς
 παρακοῆς τῆ θείᾳ θελήματος ἐγγυμνώθη-
 μιν· καὶ ἔτως ἐπακολοθήσει, τῆτων ἡμῶν
 γαιομενῶν, ἢ τῆς ἀληθείας γυνῶσις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ μὴ λυθεῖ τις, φη-
 σὶ, τῶν βάσεων τῆς ψυχῆς, ἢ γὰρ τῆς
 νεκρᾶς καὶ γῆνης τῶν δερμάτων περιβο-
 λῆς, δεδεμένοις ποσὶ πρὸς τὸ ὕψος ἀνα-
 δραμεῖν τῆ θείᾳ φωτὸς, εἰδῶς διωαιτ'
 ἂν. (3)

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐ μολῶει τὸ ὑπόδημα
 τὴν ἁγίαν γλῶ. καὶ λύσας γὰρ, ἐκᾶ ἀπέ-
 θετο. ἀλλὰ βέλεται αὐτὸν γυνῶσαι, πῶ
 ἐφέσηκε, τίς ὁ παρῶν, καὶ τὸν τόπον ἀ-
 γιάζων. κατὰ φύσιν γὰρ πῦρ, βάτος ἢ
 διαφυλάττει.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ ἔν ἐμόλυνε τὸ ὑπό-
 δημα τὴν ἁγίαν γλῶ; ἔσω δέ. ἔλυσε τὸ
 ὑπόδημα Μωϋσῆς. ἔχῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἔθετο
 τὸ ὑπόδημα; ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι βέλεται
 αὐτὸν ἐπιγυνῶσαι, πῶ ἐφέσηκε, τίς ὁ πα-
 ρῶν, καὶ τὸν τόπον ἀγιάζων. ἵνα ἔν μά-
 θῃ, ὅτι ἁγίς παρσία, καὶ ἔχῃ πῦρ κατὰ
 φύσιν καίει τὸν βάτον, ἐκάλει τὴν γλῶ
 ἁγίαν· ἵνα ἀπὸ τῆ τῶς γυνῶθῃ ὁ παρῶν.

Δ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τινὲς τὸ, λύσαι τὸ
 ὑπόδημα τῶν ποδῶν σε, φασὶ πρὸς Μω-
 σέα, ἵνα μὴ τὴν γυνῶκα λαβὼν, κατέλ-
 θῃ εἰς Αἴγυπτον, μέλλων τὸν λαὸν ἀνά-
 γειν, τὸ ἐξῆς ἀναγινώσκοντες, τὸ, ὁ γὰρ
 τόπος, εἰ ὡς ἔσηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. ἀλλ'
 ἔκ ἐπειδὴ ὁ τόπος γῆ ἁγία ἴσῃ, διὰ τῆτο
 ἔκ ἐχρῶ λαβεῖν τὴν γυνῶκα ἀσῶδοντα
 εἰς τὴν Αἴγυπτον. ἔτεροι δὲ φασιν, ὅτι
 ἐπειδὴ τὸ ὑπόδημα ἐκ δερμάτων κατεσ-
 κέυασαι, νομοθετεῖν δὲ τοῖς ἱερεῦσιν ἔμελ-
 λεν ὁ ἀρχιερεὺς Μωϋσῆς, μὴ μετὰ τοῖστων
 ὑποδημάτων λατρυγαῖν τῷ Θεῷ εἰ τῇ
 σκλῶθῃ, λαλῶν τότε τῷ Μωϋσῆ ὁ Θεός, ἡδὴ
 τὸν νομον αὐτῷ δίδωσι προλαβῶν· ἔκ εἰ-
 θυμηθέντες, ὅτι καὶ πολλὰ ἕτερα τῆς ἱε-
 ρείας δὲ ποιεῖν, πολλῶ τῆς ἀναγκαιοτέρας,
 ἄπερ ἐχρῶ πρότερον Μωσέα προσαχθῆ-
 ναι ποιεῖν. καὶ τὸ μείζον, ὅτι τῆτο αὐτό,
 τὸ λύσαι τὸ ὑπόδημα, καὶ ἴσῃ τῷ τῆ

Ε ΝΑΥΙ ΦΗΣΙ ΜΙΧΑΗΛ ὁ ἀρχιερατήγος. καὶ
 ἔκ ἂν εἴποι τις τῆτο εἰρηθῶσαι τῷ Ἰησῷ,
 ἐπειδὴ γυνῶκα ἐπέφερετο εἰς Αἴγυπτον·
 ὅθεν ἐχρῶ ἐξαγαγεῖν τὸν λαόν· ἢ ὅτι
 τοιαῦτα νομοθετεῖν ἔμελλεν. ὑπόλοιπον
 ἡμῶν τὴν αἰτίαν εἰπῶν. Εὐλόγημαίος ἂ,
 φησὶ, καὶ δὴλογεῖς καὶ ἀγιάζεις τὸν τό-
 πον, ἢ εἰάν ἐπιβαίνης, ἱερὸς ὢν, καὶ πνῶ-
 ματοφόρος. λύσον ἔν τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν
 ποδῶν σε, ἵνα γυμνοῖς τοῖς ποσὶν ἀγιάσης

Ζ Τὴν γλῶ, εἰ ἢ ἔσηκας· καὶ ὡπερ ἵνα χρι-
 σῆς τὸν τόπον, εἰ ὡς μετ' ἢ πολὺ λαλήσω
 τῷ

Ἡσ. 35. 1.

(1) Ὡς ἂν ἐξοίχοιτο. εἰ τὸ μ. 1. μέρ. 2. σελ. 511.
 (2) Τῆτο εἰ τοῖς ἐνδεδομ. ἔχ εὐρηται.
 (3) Οὐδὲ τῆτο εἰ τοῖς τῆ Νύσ.

Ίησ. 5. 16.

τῷ λαῷ, ἃ ἱερῶς ἔση, ἐκ μέσων πυρός. ταύτη τῇ διανοίᾳ καὶ τῷ Ἰησὺ ὁ ἀρχιερεὺς τηγρος εἶπε, λύσον τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου. ἀφ' ἃ γὰρ Φησιν ἐπέβησ τῆς γῆς, ἡ δὲ ὁ Θεὸς ἐπηγγείλατο τῷ Ἰσραὴλ, πεπλήρωσαι πνύδματος, γυμνοῖς τοῖς ποσίν ἀγιάσον τὴν γλῶσσαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ προσετάχθη Μωσῆς τὸ ὑπόδημα λύσαι; Τινὲς Φασιν, ἵνα τὰς βιωτικὰς ἀπορρίψῃ μερίμνας, τὰς τῷ θνητῷ βίῳ σωματικὰς. νεκρὰ γὰρ τῶν ὑποδημάτων τὰ δέρματα. τινὲς δὲ, ἵνα γυμνοῖς, Φασί, τοῖς ποσίν ἀγιάσῃ τὴν γλῶσσαν. ἐγὼ δὲ ἐδέτερον τῶν προσίεμαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἐδέπω, ἔτε ἀρχιερεὺς, ἔτε προφήτης ἐκεχειροτόνητο. ἔπειτα δὲ, τῷ Θεῷ τὸν τόπον καθιερώσαντος, καὶ τῶν ἁγίων ὀνομάσαντος, περιττὸν οἶμαι λέγειν, Μωσέα τοῖς ποσίν ἀγιάσαι τὸν τόπον. ὅν τινα ἠγάσθη δια τῶν δηλῶσαι. πρῶτον μὲν γὰρ ὑλαβέστερον αὐτὸν τῷ δὲ τῷ λόγῳ καθίστησιν, ὡς μετὰ δέξας τῶν προσαπομιμένων ἀκῆσαι ἔπειτα προπαιδύεται, πῶς χρῆσθαι τῆς ἱερέας ἐν τῇ σκηνῇ λειτουργεῖν. γυμνοῖς γὰρ κακῆνοι τοῖς ποσὶ τὰς λειτουργίας ἐπετέλεον, καὶ τὰς θυσίας.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς τῶ πατρὸς σου, Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακώβ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.** Εἰ γὰρ Ἀβραάμ τετελεύτηκε καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, Θεὸς ἐστὶν ἄρα τῶν μὴ ὄντων. ποτε βασιλεὺς εἶπεν, ὅτι βασιλεὺς εἰμι στρατιωτῶν, ὧν μὴ ἔχει; ποτε τις ἐνεδείξατο πλεῖστον, ὃν μὴ ἐκέλητο; δὲ τοίνυν ὑφείσαναι καὶ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ἵνα τῶν ὄντων Θεὸς ἢ Θεός. ἃ γὰρ εἶπεν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλ' εἰμί.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἴνα ἀειμνημόνυτον ποιῆσθαι τὴν τιμὴν τοῖς ἁγίοις, σιωπήσαν αὐτῶν τὰ τῶν ὀνόματα. ὡς ὁσάκις ἂν γαίηται μνήμη Θεῷ, τοσαυτάκις κακῆνων τὴν μνήμην τιναναφέρεσθαι.

Ἀπέσχεψε δὲ Μωσῆς τὸ πρόσωπον αὐτῷ ἡυλαβεῖτο γὰρ κατεμβλέψαι ἐνώπιον τῷ Θεῷ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐφρίξε Μωσῆς τὸ θεῆμα. Φρικωδές ἐρα δὲ ἡ ἀκοή, καὶ εἰτάραχος ἡ ἡδονή. διὰ τῆτο ὑλαβηθεῖς, ἀπεσράφη τὸ πρόσωπον.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἄθρα τὸ τῷ νόμῳ ἀδρανές. ἐμφανίζει μὲν γὰρ αὐτὸν ὁ τῶν ὄλων Θεός, ἀλλὰ ἐμφανῆ καθιστάντος, ἀποσρέφει τὸ πρόσωπον Μωσῆς. σημεῖον δ' ἂν γαίηται καὶ τῆτο ἡμῶν ἐναργες, τῷ μὴ δύνασθαι τῆς ὑπὲρ Ἰσραὴλ τὴν θεοπρεπῆ τῷ ὑπὲρ καταδρῆσαι δόξαν, αὐτὸν ἐμφανίζοντος, καὶ μονογενεῖ προσάγοντος εἰς ἐπίγνωσιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἡμεῖς δὲ οἱ πιστῶ-

A σαντες ἐκ ὑλαβέμεθα κατεμβλέψαι ἐνώπιον τῷ Θεῷ. ἀλλ' ὡς ὁ μακάριος [ἔφη] ἡ Παῦλος, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτρίζομεθα. 2. Κορ. 3. 18.

Ζ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωσῆν, ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τῷ λαῷ μετὰ τῷ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τῆς κραιναυγῆς αὐτῶν ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· οἶδα γὰρ τὴν ὀδύνην αὐτῶν.

B **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὶ δὲ Φησι πρὸς τὸν Μωυσῆν ὁ Θεός; Εἶδον καὶ ἤκουσα τὴν κάκωσιν τῷ λαῷ ὡσεὶ ἔλεγον, ἡ καὶ σὺ εἶδες, καὶ ἤκουσας. ἐδὲ γὰρ σοὶ ταῦτα ἤρρασαν ἀποκλείναντι τὸν Αἰγύπτιον.

Γ **η.** Καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτὰς ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτὰς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι, εἰς τὸν τόπον τῶν Χαναανίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Ἐυαίων, καὶ Ἰεβουσαίων.

Δ **ΗΣΥΧΙΟΥ.** Ἐνταῦθα μὲν δοκῆ περιττὸν τῷ λαῷ τῶν Ἰουδαίων λέγειν. λέγεται δὲ περιττὸν πάσης τῆς φύσεως, ἥς ἐνεκα σαρκὰ λαβεῖν κατέβη. ὅπερ ἃ κατὰ τὸν καιρὸν τῷ Μωσέως, ἀλλ' ὑπερον, ἀδημήσαντος τῷ ὑπὲρ, γεγένηται.

Ε **ΣΕΥΤΗΡΟΥ.** Αὐτὸς καὶ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἐπὶ πᾶν ἐπεκάμψθη τὸ ἡμέτερον γένος, ὑπὸ τῶν δαιμόνων τῶν πικρῶν ἐργοδιωκτῶν ἐλαυνόμενον· καὶ ὀξέως, διὰ τῆς προφητείας Ἠσαΐας, ἐπιγόμενον παρρησιασθε αὐτὸν, ἀφελῆσαι, καὶ γυμνώσαι τῶν σκυλῶν τὸν ποιηρὸν. ἄπερ ἡμεῖς.

Ζ **** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Εἴπερ ἡ πᾶσα γῆ αὐτῇ ἐπικατάρατος ἐστὶ τοῖς ἔργοις ἐστὶ τῷ Ἀδὰμ, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀποθανόντων, δῆλον ὅτι καὶ πάντα τὰ μέρη αὐτῆς μετέχει τῆς ἀρας, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ ἡ Ἰουδαία γῆ ὡς μὴ διώκασθαι ἐφαρμόζειν αὐτῇ τὸ, εἰς γλῶσσαν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γλῶσσαν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ συμβολικῶς σκιαῖς εἶναι ἀποδεικνύεται ἡ Ἰουδαία καὶ ἡ Ἰερουσαλήμ τῆς καθαρῆς ἐν καθαρῷ κειμένης κραιναυγῆς ἀγαθῆς καὶ πολλῆς. ἐν ἣ ἐστὶν ἡ ἐπικρατὴς Ἰερουσαλήμ. περὶ ἧς διαλαβῶν ὁ Ἀπόστολος, ὡς σωματικῶς Χριστῷ, καὶ τὰ ἄνω ζητῶν, καὶ νῦν ὄντων ἐδεμῆς ἐχόμενον ἰσχυρῆς μυθολογίας, Φησίν,

ἡ ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεῷ ζῶντος, Ἰερουσαλήμ ἐπικρατῆ. καὶ μυριάσιν Ἀγγέλων, πανηγύρει. ἵνα δέ τις παιδῆ, μὴ παρὰ τὸ βέλημα τῷ θεῷ πνύδματος ἡμᾶς λέγειν περὶ τῆς παρὰ Μωσῆν γῆς ἀγαθῆς καὶ πολλῆς· ἐπισησάτω πᾶσι μὲν τοῖς Προφήταις, διδάσκασθαι τὴν εἰς Ἰερουσαλήμ ἐπάνοδον τῶν πεπλανημένων καὶ ἀποπεπλωκότων ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπα-

ἀπαξ ἀπλῶς ἀποκαθισαμένων εἰς τὸν κα-
 λόμενον τόπον καὶ πόλιν τῆ Θεῶ παρα
 Ψαλ. 75. 2. τῶ εἰπόντι, ὅτι ἐν εἰρήνῃ ἀγία ὁ τόπος
 Ψαλ. 47. 1, 2. αὐτῆ· λέγοντι δὲ καὶ τὸ, μέγας ὁ Κύ-
 » ριος, καὶ αἰνετὸς σφόδρα, ἐν πόλει τῆ
 » Θεῶ ἡμῶν, ἐν ὅρει ἀγίῳ αὐτῆ, ὑψίζω
 » ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς. ἀρχαὶ δὲ
 ἐπὶ τῆ παρόντος παραδέσσει τὰ ἀπὸ τῆ
 τριακοστῆ ἕκτα ψαλμῶ, ἕως ἔχοντα περὶ
 Ψαλ. 36. 9, 11, 22, 29. τῆς τῶν δικαίων γῆς, οἱ δ' ὑπομείνοντες
 τὸν Κύριον, αὐτοὶ κληρονομήσουσι γῶν·
 » καὶ μετ' ὀλίγα, οἱ δὲ πρᾶξις κληρονομή-
 » σουσι γῶν, καὶ κατατρυφήσουσιν ἐπὶ πλή-
 » θει εἰρήνης· καὶ μετ' ὀλίγα, οἱ ὀβλογῶν-
 » τες αὐτὸν κληρονομήσουσι γῶν· καὶ πάλ-
 » λιν, οἱ δίκαιοι κληρονομήσουσι γῶν, καὶ
 » κατασκληρώσουσιν εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐ-
 τῆς. ὅρα δ' εἰ μὴ τὸ καθαρῶν εἶναι ἐν
 καθαρῶ τῶ ἔρανῳ τῶ γῶν, δηλεῖται τοῖς
 ἀκείνῳ διωαμένοις τῶν ἕως εἰρημνῶν ἐν
 Ψαλ. 36. 34. τῶ αὐτῶ ψαλμῶ, ὑπόμεινον τὸν Κύριον,
 » καὶ φύλαξον τῶ ὁδὸν αὐτῆ· καὶ ὑψώσει-
 » σε τῆ κατακληρονομήσαι τῶ γῶν.

θ. Καὶ νῦν ἰδὲ κραυγὴ τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ ἦκει πρὸς με· καὶ ἐγὼ εἶ-
 ρακα τὸν θλιμμόν, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι
 β. θλίβουσιν αὐτῆς. Καὶ νῦν δεῦρο, ἀπο-
 σείλωσε εἰς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου,
 καὶ ἐξάξει τὸν λαὸν μετὰ τῆς υἱῆς Ἰσ-
 ραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ια. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν
 Θεὸν, τίς εἰμι, ὅτι πορεύσομαι πρὸς
 Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ὅτι
 ἐξάξω τῆς υἱῆς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰ-
 γύπτου;

ΛΔΗΛΟΥ. Ὅρα αὐτὸν παραιτέμενον
 διὰ τῆς Ἰσραηλίτας μάστιγα, καὶ τῶ ἀπι-
 σίαν αὐτῶν ἐκκλίνοντα; ἕτος ὁ Μωϋσῆς
 εἰς ὃν καυχῶνται. καυχῶνται δὲ ἐκ αὐ-
 τοῖ, ἀλλ' ἢ τῆ Μωσέως προαίρεσις.

ΛΔΗΛΟΥ. Παραιτέται ὁ Μωϋσῆς. ὅσον
 μὲν γὰρ εἰς τὸ ῥύσαομαι τὸν Ἰσραὴλ, καὶ
 πάνυ ἐβέλετο. ὁ γὰρ καὶ πρὶν προσαχθῆ-
 ναί ἀπελθῶν, πολλῶ μᾶλλον ἂν καὶ σφο-
 δρότερον ἀπῆλθε κελδομένος. ὅσον μὲν
 ἔν εἰς τὸ ῥύσαομαι τὸν λαόν, πρόθυμος
 ἦ· ὅσον δὲ εἰς τὸν λαόν πείσαι τῶ
 δβεργεσίαν δέξασθαι, ἔ πρόθυμος. καὶ
 ὑρίσκετο μὲν κενὸν τὸ πρόσαγμα. ἔ γὰρ
 τοσῶτον Αἰγυπτίων Μωϋσῆς τῶ σκληρο-
 τητα παραιτέται, ὅσον Ἰσραὴλ τῆ δβερ-
 γεταμίε χάριν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Παραιτέται Μωϋσῆς,
 διότι ἤδει τῶ ὑπόδεσιν, ἧς ἐνεκεν ἀπε-
 σέλετο. ὠκνει πρὸς τε τὸ ἀνείδοτον τῆς
 καρδίας τῆ Φαραὼ ἀποβλέπων, καὶ πρὸς
 τὸ δεισιδῆες πάλιν καὶ δυσάγωγον τὸ τῆ
 λαῶ. πείραν γὰρ εἶχε τῆς ἀγνωμοσύνης
 τῶν Ἰσραηλίων, ὅτι καὶ δβεργετηθέντες ἐφυ-
 γάδδυσαν αὐτόν. διὸ καὶ τῶ κακίαν αὐ-
 τῶν μὴ φέρων, πρὸς τῶ ἐν τῆ ἐρήμῳ

Α ἡσυχίαν ἀνεχώρησεν, [ἐπὶ προφάσει τῆ
 ποιμαίνειν, τῆς τῶν πόλεων καὶ τῶν πολ-
 λῶν ἀνθρώπων θορύβου ἀποδιδράσκων.
 » διὰ τῆτόφησι, τίς εἰμι ἐγὼ, ὅτι πορεύ-
 » σομαι πρὸς Φαραὼ, καὶ ὅτι ἐξάξω τὸν
 » λαόν ἐκ γῆς Αἰγύπτου; ἕτε γὰρ Φαραὼ
 ἀνὸς μεγάλων κακῶν ἐξαποσέλλει τὸν
 λαόν· καὶ ὁ λαὸς ἐκ εὐκολοῦ μεταχει-
 ρισθῶν, ἀντιβαίνων αἰεὶ τοῖς πρὸς σωτη-
 ρίαν αὐτῆ ἐπιμελεσμένοις.]

Β * * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄρ' ἔν ἐκ ἐναργῆς
 ὁ τύπος; καὶ ὁ τῆς παραιτήσεως τρόπος
 ἔχι τῶ ἀναφορᾶν ἐπὶ τὸ ἀσυγκρίτως
 ὑπερτερῶν καὶ ὑπερκείμενον ἔχει, τῆτι
 » Χριστόν; ὡς τὸ, τίς εἰμι ἐγὼ λέγειν ἀνάρ-
 » μοσον. ὑπέτετες δὲ λίαν τὸ ἐξελεῖσθαι λαῶς,
 καὶ σώζειν ἔθνη, καὶ ἀποκομίζειν εἰς ἐλθῶ-
 θερίαν, σωτηριμμῆς καὶ ἀτονήσαντος
 τῆ πρὸς δαλείαν σωέχοντος, τῆτι τῆ
 Σατανᾶ. τί δὲ, ἔχι κἀντεῦθεν ἰδεῖν ἀτα-
 λαίπωρον παντελῶς, ὅτι τῆς ἀπάντων
 σωτηρίας πρῦτανις γέγονεν ὁ μονογενῆς;
 δι' αὐτῆ γὰρ ἐκλελυτρώμεθα· καὶ φησιν

Γ ὁ Προφήτης, ἔ πρέσβυς, ἐκ Ἄγγελος, Ἡσ. 63. 9.
 » ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς.

ΙΒ. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς Μωσῆ, λέγων,
 ὅτι ἔσομαι μετὰ σῆ· καὶ τῆτόσοι τὸ
 σημεῖον ὅτι ἐγώ σε ἐξαποσέλλω, ἐν
 Δ τῶσε ἐξαγαγεῖν τὸν λαόν μετὰ ἐξ Αἰ-
 γύπτου, καὶ λατρεύσετε τῶ Θεῶ ἐν
 τῶ ὅρει τῆτω.

ΙΓ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν
 Θεὸν, ἰδὲ ἐγὼ ἐλεύσομαι πρὸς τῆς
 υἱῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτῆς,
 ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἀπέσαλκέ-
 με πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐρωτήσασί με, τί
 ὄνομα αὐτῶ; τί ἐρῶ πρὸς αὐτῆς;

Ε ΛΔΗΛΟΥ. Εἰς ἐμαυτὸν βλέπων, ἀπο-
 ρῶ φησὶν, ἐπειδὴ μέλλω λέγειν ἐγὼ πρὸς
 » δῆμον ὅλον, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἀπέσαλ-
 » κέ με πρὸς ὑμᾶς. ἀντισημαίωμαι τὸ ἐμὸν
 ἀδικεῖς τῶ μεγέθει τῶν ῥημάτων, ὡν λέ-
 γειν ἐντέταλμα, καὶ λίαν ἀγωνιῶ. καὶ
 γὰρ αὐτίκα μάλα ἐρῶσιν ἐκεῖνοι, πρὸς ἕς
 πέμπομαι, τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ὑμῶν
 λέγεις, ὡ ἕτος, ἀπέσαλκίαι σε πρὸς ἡ-
 Ζ μᾶς. ἔκῃν τί ὄνομα αὐτῶ; φράσον ἡμῖν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ζητεῖς ὄνομα Θεῶ; καὶ τίς
 ὁ μετονομάσας; τίς γὰρ αὐτῆ προὑπῆρ-
 χεν, ἵνα μάστις τῶ προσηγορίαν; τίς δὲ
 ἦ ὁμοιος, ἵνα τῆτο ποιήσῃ; ἀκατονομά-
 σον ζητεῖς προσηγορίαν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡθελε μὲν ἔν καὶ
 Μωϋσῆς ἐλθῶθῆσαι τὸν Ἰσραὴλ, ὁ καὶ
 τὸν Θεὸν προλαβὼν· πόσω γε μᾶλλον ἐξ
 Η ἐκείνῳ πέμπομενος; ἠπόρει δὲ πῶς ἄρα
 τῆτις καὶ πείσειεν. ἔ δέδοικε λίαν τῆς Αἰ-
 γυπτίας, διὰ δὲ τῆτις σκληρῆς ὄντας τα-
 ράττεται. τοιγαρῶν ἔ περὶ ἐκείνων, περὶ δὲ
 » τῆτων φησὶν, ἐρῶσί μοι, τί ὄνομα αὐτῶ;

ιδ. [Κα]

ιδ. [Καὶ] εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Α
Μωϋσῆν, ἐγὼ εἰμι ὁ Ὄν. ἔτις ἐρεῖς
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὁ Ὄν ἀπέσαλκέ-
με πρὸς ὑμᾶς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπειδὴ ἔχ' ὄρεδ' ἡ τις
λέξις σημαίνουσα τὸ ἀκατονόμασον, εἶπε-
Φησιν, ὁ Ὄν. τὸ γὰρ Ὄν πραγματός-
ἐστι σημαντικόν, ἔχι ὀνόματος δηλωτικόν
Θεῶ. ὁ Ὄν, ὁ δὲ ἑαυτὸν ὦν, ἔμω παρ'
ἄλλ' ἔχων τὸ εἶναι.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Διάτινος μετοχῆς
εἶνα καὶ μόνον Θεὸν ἑαυτὸν εἶναι μυσικῶς
» διδάσκει. ἐγὼ γὰρ Φησιν εἰμι ὁ Ὄν· ἀν-
τιδιασέλλων ἑαυτὸν δηλονότι ὁ ὦν τοῖς μὴ
ἔσιν, ἵνα γινώσκῃ οἱ πρότερον ἀπατηθεύ-
τες, ὅτι ἔχι τοῖς ἔσιν, ἀλλὰ τοῖς μὴ ἔσι
προσέχον. Καὶ μεθ' ἕτερον. Τὴν αἰδιότητα αὐ-
τῆ ὁ Θεὸς τῷ Μωϋσῆ σσημῶσαι θελων, ἐγώ-
» εἰμι ὁ Ὄν, ἔφη, τῆς ὦν συλλαβῆς ἔχ'
αἶα μόνον δηλώσης, ἀλλὰ τὰς τρεῖς, τόν-
τε παρεληλυθότα, καὶ τὸν ἐνεσῶτα, καὶ
τὸν μέλλοντα.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πολλῶ τις τῷ
μεταξὺ χρόνῳ ταῖς ὑψηλαῖς δι' ἡσυχίας
ἐμφιλοσοφήσας μελέταις, μόλις κατα-
νοήσει τί μιν ἐστὶν ὡς ἀληθῶς τὸ ὄν, ὃ τῇ
αὐτῆ φύσει τὸ εἶναι ἔχει· τί δὲ τὸ μὴ ὄν,
ὃ αὐτῷ δοκεῖν εἶναι μόνον ἐστὶν, ἀνυπόστα-
τον ἔχον ἐφ' ἑαυτῆ τὴν φύσιν. ὅμοι δοκεῖ
τότε ὁ μέγας Μωϋσῆς, αὐτῇ θεοφανείᾳ
παίδωθεῖς, γινώσκαι ὅτι ἔδεν τῶν ἄλλων,
ὅσα τε τῇ αἰδήσει καταλαμβάνεται, καὶ
ὅσα κατὰ διάνοιαν θεωρεῖται, τῷ ὄντι
ὑφέσθηκε, πλὴν τῆς ὑπεράνω ἐσώσης ἐσίας
καὶ αἰτίας τῆ παντός, ἀφ' ἧς ἐξῆπται τὸ
πᾶν. εἰ γάρ τι καὶ ἄλλο αὐ τοῖς ἔσιν ἢ
διάνοια βλέπει, ἀλλ' αὐ ἔδεν τῶν ὄντων
τὸ ἀπροσδέες τῆ ἑτέρῃ αὐ θεωρεῖ ὁ λόγος,
ὡ δωατόν ἐστι δίχα τῆς μετῆσας τῆ ὄντος
εἶναι. τὸ δὲ ὡσαύτως ἔχον αἶε, τὸ ἀναυ-
ξές, τὸ ἀμείωτον, τὸ πρὸς πᾶσαν μετα-
βολῶν, τὴν τε πρὸς τὸ κρεῖττον καὶ τὴν
πρὸς τὸ χεῖρον, ἐπίσης ἀκίνητον. τῆ μὲν
γὰρ χείρονος, ἡλωτριώτα· τὸ δὲ κρεῖ-
τον, ἔχ' ἔχει. τὸ δὲ παντός ἀνευδές ἐτέ-
ρον, τὸ μόνον ὄρεκλον, καὶ παρὰ παντός
μετεχόμενον, καὶ αὐτῇ μετῆσας τῶν με-
τεχόντων ἔχ' ἐλαττώμενον, τῆτό ἐστιν ὡς
ἀληθῶς τὸ ὄντως ὄν, καὶ ἢ τῆτε κατανοή-
σις, ἢ τῆς ἀληθείας γινώσκῃ ἐστι.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ δὲ ὁ Ὄν,
τῆ αἶε εἶναι σημαντικόν ἐστι, καὶ τῆ ἀνάρ-
χως εἶναι, καὶ τῆ ὄντως εἶναι καὶ κυρίως.

» ** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Ἐγὼ εἰμι ὁ Ὄν·
» καὶ τὸ ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός· καὶ ὅπως
ποτὲ λέγει ἡ Γραφή, ὁ Θεός, ἡμεῖς ἀνα-
γνωσκόντες, ἔδεν ἕτερον, ἢ αὐτῷ τὴν
ἀκατάληπτον αὐτῆ ἐσίαν, σημαυνομένην
νοῦμεν· καὶ ὅτι ἐστὶν, ὄνπερ λέγουσι.

ιε. Καὶ εἶπε πάλιν Κύριος ὁ Θεός
πρὸς Μωϋσῆν, ἔτις ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεός τῶν πατέρων
ὑμῶν, ὁ Θεός Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεός
Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεός Ἰακώβ ἀπέ-
σαλκέ με πρὸς ὑμᾶς. τῆτό με ἐστὶν
ὄνομα αἰώνιον, καὶ μνημόσυνον γε-
νεῶν γενεαῖς.

Β ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἄλλ' ἐνοῦσι, Φησὶ, τίς-
ἐστὶν ὁ Ὄν. τὰς πατέρας αὐτῶν ἔχων
ἀγαθῆς δόξης, ὁμολογῶ ἑμαυτὸν Θεὸν
» εἶναι ἐκείνων. εἶπε αὐτοῖς, ὁ Θεός Ἀ-
βραάμ, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τῆτω ἔδεις ἀντερεῖ, μὴ
ἐκ προσώπων τῆ Κυρίᾳ εἰρηότα. (1) τὸ
μὲν γὰρ Ὄν, προτέτακται, διὰ τὸ ἐν καὶ
» κοινὸν τῆς ἐσίας· τὸ δὲ, ὁ Θεός Ἀβραάμ,
» καὶ ὁ Θεός Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεός Ἰακώβ με-
τὰ τῆς ἐνάρθρου προδηκῆς, ἵνα δηλώσῃ
τὸν διωρισμένον ἐκάστης ὑποστάσεως χα-
ρακτῆρα, καὶ ἰδιάζοντα.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ταῦτα τῆς ἀγίας Τριάδος
ἐστὶ τελεωτάτη καὶ περιφανεσάτη θεολο-
γία. προτέτακται γὰρ σωημμενως τὸ αὐ
καὶ κοινὸν τῆς ἐσίας καὶ τῆς Θεότητος
» τῶν τριῶν ὑποστάσεων. ἔφη γὰρ, ἔτις
» ἐρεῖς, ὁ Ὄν ἀπέσαλκέ με πρὸς ὑμᾶς. τὸ
Δ γὰρ ὦν, ἐσίας, καὶ ὑπάρξεως ὄνομα πα-
ρασατικόν· τὴν δὲ ἐσίαν ἐκ τῆ εἶναι προ-
σηγορεῦσαι, πᾶσι καταδήλον. ἵνα ἐν μή-
τις νομήσειν, ὡς ἕτερός ἐστιν ὁ Ὄν παρὰ
τὸν τῶν πατέρων Θεὸν, σινεζούξε, μηδὲν
τὸ παράπαν διελὼν, ἢ αὐ μέσω θεῶς, ἀλ-
» λα προσάξας εἶπεν, ὁ Ὄν ἀπέσαλκέ με,
» ὁ Θεός τῶν πατέρων ὑμῶν. τί ἔν, μέχρι
τῆτων σησόμεθα, καὶ αὐ ὑποσάσει μιᾶ καὶ
προσώπῳ τὸν ὄντα, τὸν Θεὸν τῶν πατέ-
ρων ὑποληψόμεθα; λεγέτω γὰρ καὶ πρό-
σωπον πρὸς τὴν τῆ ὑποκειμένη σαφῶναιαν,
μὴ ἐνοοντων ἡμῶν ἐπὶ τῆ ἀσωμάτῃ μῆτε
χῆμα, μῆτε περιγραφῶν, ἄπερ ἐπὶ τῶν
σωμάτων τῇ τῆ προσώπων σημασία συμ-
πέπλεκται. ἀλλ' εἶπερ ἐβέλετο, τῆτο ἔτω
νομίζεσθαι, καὶ κατὰ τὴν ἰσδαϊκῶν ἀχλῶν
καὶ σμικρολογίαν ὑποσάσει μιᾶ τὴν Θεό-
τητα περικλείεσθαι, τῆς ἀληθείας μὴ ἐτέ-
ρωσ ἐχῆσης, ἔκ αὐ μετὰ τὸ εἶπεν, ὁ Ὄν,
καὶ ὁ Θεός τῶν πατέρων ὑμῶν, ἐτέρας
Z, ἐδέτο προδηκῆς. εἰ δὲ καὶ πατέρων ὀνο-
μασί, διὰ τὸ πρὸς τὴν τῶν προγόνων θεο-
φιλίαν καὶ ἀρετῶν ἐλκύσασ τὰς ἀκκοσο-
μηνῆς, ἐπιμνησθῶναι πρῆκατο· ὁ Θεός
τῶν πατέρων ὑμῶν προσεπάγειν ἐχρῶν,
Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. νυνὶ
δὲ τὸ διηρηκρινημένον καὶ ἀσύγχυτον, αὐ
ταὐτῷ δὲ καὶ ὁμότιμον, καὶ κατὰ πᾶν
ὀτιῆν ἀπαράλλακτον σαφέςατα δηλῶν τῶν
H τριῶν ὑποστάσεων, ἐξεπίτηδες ἐπιφέρει,
» καὶ μετὰ πλείστης ὀσης ἐμφάσεως· ὁ Θεός
Ἀβραάμ,

(1) Τὰ μὲν ἄχρι τῆ δὲ κῆται αὐ τῆ α. κατ' Εὐνόμ. λόγ. τὰ δὲ ἐξῆς αὐ τοῖς ἐκδοδομ. ἔχ' εὐρηται.

» Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς
 » Ἰακώβ. εἰ γὰρ μὴ τὸτο ἴω, καὶ (1) μέχρι
 τῆς Τριάδος ἴσατο τὰ τῆς Θεολογίας, ἔδει
 προδιδῶναι καὶ ὁ Θεὸς Ἰωσήφ. ἴω γὰρ καὶ
 ἕτος αὐτῷ φίλος ἐκ ἀπαργάνων αὐτῶν,
 καὶ τὸς προγόνους ὑπερακοντίσας ταῖς ἀρε-
 ταῖς, καὶ σωφροσύνῃ πρὸς τὴν πυρὰν τῆς
 πορνείας παραταξάμενος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τί
 ἔν τὸ ἕτως ἐπίσημον ἐσιώπησαν; ἴω γὰρ
 καὶ αὐτῷ, καθάπερ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ
 καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς, διὰ τὴν τῆς Θεολο-
 γίας καὶ τῆς λοιπῆς ἀρετῆς οἰκειότητα
 τάχα δὲ, ταυτόν εἰπεῖν Θεοφίλιαν, καὶ
 γενικῶς ἀρετῶν. διὰ τοι τὸτο καὶ ὁ ψάλ-
 λων Προφήτης πρὸς τὸν Θεόν, ἔλεγεν·
 Ψαλ. 79. 1. ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ ἐξῆς.
 ἕτος (2) ἴω καὶ Ἰωσήφ Θεός, ὁ Θεός. ὡσε
 » τὸ εἰπεῖν, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεός
 » Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ, μέχρι (3) τῶν
 τριῶν σῆσαι τὴν ἐπαρίθμησιν, Θεολογία
 τις ἴω ἀκριβεσάτη, καὶ ἔχ ἀπλῆ προγό-
 νων ἀνάμνησις. καὶ ἡ τῶν ἀρῶν προσ-
 δήκη πολλῶν ἡμῖν καὶ μεγίστω εἰσάγει τέ-
 των ἀπόδειξιν. ἔ γὰρ εἶπεν ἀνθ' τῶν
 ἀρῶν, ἀλλ' ἐφ' ἐκάστω παραπεφυλαγ-
 μένως, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ τὰ ἐξῆς·
 » ἵνα δηλώσῃ τὸν διωρισμένον ἐκάστης ὑπο-
 σάσεως χαρακτήρα, καὶ ἰδιάζοντα καὶ
 ἀμίκτως μὲν ἔχοντα κατ' αὐτὸ τὸ ἴδιον,
 ὡς μὴ τὰς τρεῖς εἰς αὐτὴν συγχύσαι καὶ
 σωμαλείφειν, μὴ διαιρῶντα δὲ τὴν τῆς
 ἐσίας ταυτότητα. καὶ γὰρ εἰ καὶ ἐξάρε-
 τον καὶ ἀμιγῆς ὁ πατήρ ἔχει τὸ εἶναι πα-
 τῆρ, καὶ τὸ μὴ ἔκτινος γεγεννηθῆναι καὶ
 ὁ υἱὸς ὡσαύτως τὸ εἶναι υἱὸς, καὶ τὸ γεν-
 νητῶς μὲν, σωμαϊδῶς δὲ ὡς ἀπαύγασμα,
 καὶ τὸ ἐκλελάμφθαι καὶ γεγεννηθῆναι ἀρ-
 ρῆτως καὶ ὑπὲρ νῦν ἐκ πατρός· καὶ πα-
 ραπλησίως τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, αὐτὸ τὸ
 εἶναι πνεῦμα ἅγιον, καὶ τὸ ἀχρόνως καὶ
 ἀδιασάτως μὴ γεγεννηθῆναι, ἀλλ' ἐκπο-
 ρεύεσθαι παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρός· καὶ
 τὸ ἴδιον ἐκάστω παγίως αὐτοῖς, καὶ ἔ μετα-
 χωρεῖ πρὸς ἕτερον· τὸτο γὰρ κυρίως ἰδιό-
 της· ἀλλ' ἔν μία Θεότης αὐ τοῖς τρισὶ,
 καὶ ταυτότης ἐσίας, παραλλαγῆς πάσης
 χηρδύσα. πῶς γὰρ οἶόν τε τὸ ἐξ αὐτῷ
 τῷ πατρός γεννηθῆναι, μὴ ἴδιον εἶναι τῆς
 ἐσίας αὐτῷ νοεῖν, ἀλλ' ἀπεξενωμόνον καὶ
 ἐξῶθεν; μὴ ἴδιον εἶναι τῆς ἐσίας αὐτῷ
 νοεῖν; (4) εἰ μὲν (5) γὰρ κοινωεῖ τῆς
 ἐσίας αὐτῷ, μήτε γεγεννηθῆναι, μήτε ἐκ-
 πεπορευθῆναι, λεγέσθω γεννήσεως δὲ ὀνο-
 μαζομένης, καὶ ἢ τῷ γεγεννημένῳ, καὶ
 ἐκπορεύσεως διαλυελομένης ἐξ αὐτῷ τῷ
 Θεῷ, καὶ τῷ ἐκπορευομένῳ, πνεύματος
 ἀγίου προσαγορευομένῳ, πῶς διύαμα τὰ
 βωῶντα τὸ κοινὸν τῆς φύσεως, ἡγαν ἐσίας,
 ὀνόματι παραγράφουσαι, καὶ ἕτερον εἰπεῖν
 τῇ ἐσίᾳ τὸν γεγεννηκότα, καὶ ἐξ ἄλλης

A. τινὸς φύσεως διορίζεσθαι τὸν γεγεννημέ-
 νον υἱόν; ἢ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον χωρίζεσθαι
 ἐκείνῳ, παρ' ἑ θεοπρεπῶς ἐκπορεύεσθαι;
 καθάπερ ἐκ ἀντὶς τῆς πηγῆς ἐκπορεύο-
 μενον ποταμὸν ἑτέρας εἶναι παρὰ τὴν πη-
 γὴν φύσεως ἀποφύεται. τί γὰρ εἶπεν ὁ
 » τῷ Μωσῇ χρηματίζων; ἐγὼ εἰμι ὁ ὄν, καὶ
 » ἀπέσαλθέ με πρὸς ὑμᾶς Κύριος ὁ Θεός
 » τῶν πατέρων ὑμῶν. καὶ ἔτω τὴν μονάδα
 διὰ τῶν τῶν ὀνομάτων προδείς· τῷ,
 B. ὄν· καὶ τῷ, Κύριος· καὶ τῷ, Θεῷ· παρὰ
 πόδας τὴν τριττὴν σημασίαν ἐπάγει τῶν
 » ὑποσάσεων· ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ τὰ λοι-
 » πὰ. ὡσε τὸ, ὄν· καὶ τὸ, Κύριος· καὶ τὸ,
 Θεός, ἐπὶ ἐκάστω ἴσως καὶ ὁμοτίμως ἐκ-
 τίνεσθαι τῶν ὑποσάσεων. ὄν καὶ γὰρ ὁ
 πατήρ, ὄν καὶ ὁ υἱός, ὄν καὶ ὁ παρὰ-
 κλητός, τρεῖσι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. μὴ
 γὰρ τις ἀμαθῶς κατασμικρυνέτω τῷ
 τῷ ἑδεδετέρῳ τῆς κλήσεως· ἐπὶ καὶ πνεῦμα
 Γ ὁ Θεὸς καὶ πατήρ προσηγορεύεται. πνεῦ-
 » μα γὰρ φησὶν ὁ Θεός, καὶ τὰ ἐξῆς. τὸν
 » αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ, Κύριος ὁ Θεός, ἐπὶ
 τὰς τρεῖς ὑποσάσεις διαβαίνει. καὶ ὡσαυ-
 τὸς Κύριος ὁ πατήρ, ἔτω Κύριος καὶ ὁ υἱός,
 καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ Θεός πα-
 λιν, ἐκ ἄλλος μὲν ὁ πατήρ, ἄλλος δὲ ὁ
 υἱός, ἕτερος δὲ τὸ πνεῦμα ὑποληφθήσε-
 ται. μιᾶς δὲ ἐσῆς ἐσίας αὐ τῇ ἀγίᾳ Τριά-
 δι, κυριότητος καὶ Θεότητος, τὸ τῶν
 Δ τριῶν ὑποσάσεων ὁμοτίμως προτετάχθαι
 τὸ, ὄν, καὶ τὸ, Θεός, καὶ τὸ, Κύριος·
 πῶς Ἄρειος ὁ κατὰ τῆς ἀληθείας λυτή-
 σης εἰκῆ, τὸ, ἴω ποτε, ὅτε ἐκ ἴω ὁ υἱός,
 ἢ θεομάχος ψυχῇ ἀπετόλμησεν εἰπεῖν,
 καὶ ὅτι ἐξ ἐκ ὄντων ἐγένετο;
 » * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸτο γὰρ-
 » μα, φησὶν, ὀνομά εἰσιν αἰώνιον, Θεός Ἀ-
 Βραάμ, καὶ Θεός Ἰσαὰκ, καὶ Θεός Ἰα-
 κώβ. ἀντὶ τῷ καθάπαξ, τὸ πρὸς τι. καὶ
 E μῆποτε εἰκότως; ὀνόματος γὰρ ὁ Θεός ἔ-
 δεῖται· μὴ δεόμενος, δ' ὅμως ἐχαρίζετο τῷ
 γίνεσθαι τῶν ἀνθρώπων κλησὶν οἰκείαν, ἵνα
 ἔχοντες καταφυγῶν πρὸς ἰκεσίας καὶ λι-
 τὰς, μὴ ἀμοιρῶσιν ἐλπίδος χρηστῆς.

15. Ἐλθὼν συνάγαγε τὴν γεγε-
 σίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
 αὐτῶς, Κύριος ὁ Θεός τῶν πατέρων
 Z ὑμῶν ὠπταῖμοι, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ,
 καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰα-
 κώβ, λέγων· ἐπισκοπῆ ἐπέσκεμμα
 ὑμᾶς, καὶ ὅσα συμβέβηκεν ὑμῖν ἐν
 Αἴγυπτῳ.
 » ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπισκοπῆ ἐπέσκεμμα,
 ἐπιβλέψαι ἐπέβλεψαι· καὶ ὡς ἀνωθεν ἐφ'
 ὑμᾶς βαλὼν τὴν ὄψιν, ἔτω μεγαλοπρε-
 πῶς ὑμῶν φροντίζω.

15. Καὶ

(1) Καὶ μὴ ἀναγνωστέον, ἢ ὑπονοητέον τὸ, μὴ. (2) Ἰσ. ἕτως. (3) Καὶ μέχρι ὀρθότερ.
 (4) Ἐλείπει τί. ἀναπληρωτέον δὲ τυχὸν ἔτω, νοεῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; ἢ ἐπαναληπτίον πάντα
 ἔτω. πῶς γὰρ οἶόν τε τὸ ἐξ αὐτῷ τῷ πατρός ἐκπορευθῆναι, μὴ ἴδιον εἶναι τῆς ἐσίας αὐτῷ νοεῖν, ἀλλ'
 ἀπεξενωμόνον, καὶ ἐξῶθεν; (5) Ἀναγν. εἰ μὴ γὰρ.

ιζ. Καὶ εἶπεν, ἀναβιβάσω ὑμᾶς **A**
 ἐκ τῆς κακώσεως τῶν Αἰγυπτίων εἰς
 τὴν γῆν τῶν Χανααναίων, καὶ Χετταίων,
 καὶ Εὐαίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φε-
 ρεζαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Ἰεβ-
 σαίων, εἰς γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι.
 ιη. Καὶ εἰσακκῶσόντάς σε τῆς Φωνῆς, καὶ
 εἰσελεύσῃ σὺ, καὶ ἡ γερουσία Ἰσραὴλ
 πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ
 ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Κύριος ὁ Θεὸς τῶν
 Ἑβραίων προσιένληται ἡμᾶς· πο-
 ρευσόμεθα ἐν ὁδῶν τριῶν ἡμερῶν εἰς
 τὴν ἔρημον, ἵνα θύσωμεν Κυρίῳ τῷ
 Θεῷ ἡμῶν.

ιθ. Ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι ἔ προήσεται
 ὑμᾶς βασιλεὺς Αἰγύπτου πορευθῆναι,
 εἰ μὴ μετὰ χειρὸς κραταιᾶς.

» * * ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ. Ποροῦν, Φησί,
 » καὶ εἶπὲ τῷ Φαραῶ, ἵνα ἐξαποσείλῃ τὸν
 » λαόν· ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι ἔ μὴ ἐξαποσείλῃ
 » αὐτὸς. ἐμφάνει γὰρ ἄμφω, καὶ τὸ θεῖον,
 » προειδὼς τὸ ἐσόμενον· καὶ τὸ Φιλάνθρω-
 » πον τὸ αὐτῷ, τῷ αὐτεξουσίῳ τῆς ψυχῆς
 » ἀφορμᾶς μετανόιας χαριζόμενος.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Προειδὼς ὁ Θεὸς τῷ
 » Φαραῶ τὸ δυσαιετὲς, τί δήποτε μὴ ἐξ ἀρ-
 » χῆς αὐτὸν ἐκόλασεν; Ὅτι προήδα, δεδη-
 » λωκεν· οἶδα γὰρ Φησιν, ὅτι ἔ προήσεται
 » ὑμᾶς Φαραῶ βασιλεὺς Αἰγύπτου, εἰ μὴ με-
 » τὰ χειρὸς κραταιᾶς. καὶ ἐκτείνας τὴν
 » χεῖρα πατάξω τὰς Αἰγυπτίους· ἀλλ' ὅμως
 » ἀγαθὸς ὢν καὶ Φιλάνθρωπος, κολάζει
 » ἐκ μόνης προγνώσεως ἐκ ἀνέχεται, ἀλλ'
 » ἀναμνῆναι τῶν πραγμάτων τὸ τέλος, καὶ
 » δαίμνυσιν ἅπασιν τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον.
 » ἄλλως τε καὶ πολλῶν δικαιοτέρων τὸ τὴν
 » ἐκείνῃ γυμναθῆναι κακίαν καὶ πονηρίαν
 » τῷ τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς νομιθῆναι. εἰ γὰρ
 » πρὸ τῶν ἐλέγχων ἐκόλασεν, ἔδοξεν ἂν
 » καὶ ἄμωσ ἐναί καὶ ἀδικος. νῦν δὲ καὶ τῷ
 » Θεῷ τὸ μακροθύμον δέδεικται, κακίαν τὸ
 » θηριώδες καὶ δυσσεβεῖς ἐλήλεγκται.

κ. Καὶ ἐκείνας τὴν χεῖρά μου, πα-
 τάξω τὰς Αἰγυπτίους ἐν πᾶσι τοῖς
 θαυμασίοις, οἷς ποιήσω ἐν αὐτοῖς·
 καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποσείλω ὑμᾶς.

κα. Καὶ δώσω χάριν τῷ λαῷ τῷ
 ἐνώπιον τῶν Αἰγυπτίων· ὅταν δὲ
 ἀποτρέχητε, ἐν ἀπελεύσειδε κενοί.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αὕτη ἡ ἐπαγγελία τῷ
 Β» Ἀβραάμ προεδέδοτο· μετὰ ταῦτα, λέ- Γα. 15. 14.
 » γοντος τῷ Θεῷ, ἐξελεύσονται ὡς μετὰ
 » ἀποσκυθῆς πολλῆς.

κε. Ἀλλὰ αἰτήσῃ γυνὴ παρὰ γεί-
 τονος καὶ συσκήνῃ αὐτῆς σκευὴ ἀρ-
 γυρᾶ, καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν·
 καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὰς ἕξ ὑμῶν, καὶ
 ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν· καὶ συσ-
 κευάσετε τὰς Αἰγυπτίους.

Γ » * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ συσκευάσετε
 » τὰς Αἰγυπτίους. ὁ Σύρος, ἐκτινάξατε, κε-
 » νώσατε, Φησίν. Ἀκύλας, συλλήσατε.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ
 πολὺν ἐδέλθυσαν χρόνον, καὶ τὸν μισθὸν
 ἐκ ἀπέλαβον, ἀκοντὰς αὐτὰς ἀπαιτηθῆ-
 ναι περὶ σκευάσειν ὁ Θεός.

Δ **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Αἰτιῶντά τις τὸ
 » προσεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰ-
 » τήσαι τὰς Αἰγυπτίους σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀρ-
 » γυρᾶ καὶ ἱματισμὸν, καὶ σκευάσαι τὰς
 » Αἰγυπτίους. ἔτω γὰρ καὶ ὁ Σύμμαχος τὸ
 » σκευάσαι ἡρμήνευσε. Πολὺν ἐν Αἰ-
 » γύπτῳ χρόνον ὑπέμεινεν ὁ λαὸς πλινθου-
 » γῶν, καὶ τειχοποιῶν, καὶ πόλεις οἰκοδο-
 » μῶν. ἐβελήθη τοίνυν μισθὸν αὐτῶν τῶν
 » πόνων λαβεῖν ὁ δεσπότης Θεός. διὸ δὴ
 » καὶ ταῦτα δρᾶσαι προσέταξε· καὶ μηδεὶς
 » ἀδίκον νομιζέτω, τῷ Φαραῶ τὸν λαόν
 » ἡδίκηκότος, τὰς Αἰγυπτίους τὸν μισθὸν
 » εἰπραχθῆναι. ἐκοινῶνεν γὰρ κακίαν
 » τῆς ἀδικίας, μιμῆμενοι τῷ τῷ βασιλεὺς
 » ὁμοίτητα.

Ε

Κ Ε Φ Δ

α. περὶ θῆ δὲ Μωϋσῆς, καὶ
 εἶπεν, εἰ μὴ πισεύσω-
 σί μοι, μηδὲ εἰσακκῶσόν-
 ται τῆς Φωνῆς μου, (ἐρεῖσι γὰρ, ὅτι
 ἐκ ὧπλά σοι ὁ Θεός,) τί ἐρεῖ πρὸς
 αὐτὸς;

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐδέδει γὰρ Μωϋσῆς, μὴ
 ἄρα τις εἶναι δόξαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ Φι-
 λοψυδοῦς τε καὶ εἰκαίμουτος; ὡφθαί μὴ
 λέγων ἑαυτῷ τὸν τῶν ὅλων Θεόν, εἶπ᾽ ἂν
 δὲ προσάξαι, τῆς Αἰγυπτίων πλεονεξίας
 ὅτι πρέπει λοιπὸν ἀποφοιτᾶν ἐρρωμενίως.
 ταύτητοι θαυματουργεῖν ἐκελεύετο, καὶ τὰ

ὑπὲρ ἀνθρώπων φύσιν ἐργάζεσθαι, μετα-
 πλάττοντος τῷ Θεῷ τὴν ῥάβδον εἰς ὄφιν.
 ὡς ἂν νοοῖτο λοιπὸν ἐκ αὐτόμολος ἀλη-
 θῆς, ἀλλ' ἀνωθεὶ καὶ τῶν παρὰ Θεῷ θε-
 αισμάτων διακομισῆς.

β. Εἶπε δὲ αὐτῷ Κύριος, τί τῷτο
 τὸ ἐν τῇ χειρὶ σου; ὁ δὲ εἶπε, ῥάβδος.

Η» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Μωϋσῆ Φησί,
 τί τῷτο τὸ ἐν τῇ χειρὶ σου; ἵνα ὅταν ἴδῃ
 ὄφιν γεγεννημένον, μὴ ἐπιλάβῃται ὅτι
 ῥάβδος ἦν πρὸ τῆς, ἀλλὰ τῆς οἰκείας
 ἀναμνηθεὶς Φωνῆς, ἐκπλαγῆ τὸ γινώ-
 μενον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐχ ὡς αὐτὸ μὴ ὄρων, ἢ μανθάναν βεβλόμενος, ἀλλ' ἐνάγων αὐτὸν ἐπὶ τὰ σύμβολα τὰ διὰ τῆς ράβδος. ἵνα καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν σημείων ἀπὸ ξύλου γένηται. ἀκῶσας δὲ ὅτι ράβδος, ῥίπτειν ἐκελεύσασκε ἵνα γὰρ μὴ μεταβληθείσης εἰς ὄφιν, ἀμφιβάλῃ μὴ καὶ ὄφιν κρατῶν ἐλάττανε, πρότερον αὐτὸν ἐφίσησιν, ὅτι ράβδος ἴστω.

γ. Καὶ εἶπε, ρίψον αὐτὴν εἰς τὴν γῆν. καὶ ἔρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ὄφιν· καὶ ἔφυγε Μωϋσῆς ἀπ' αὐτῆς.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Ἐρρίψε τὴν ξηρὰν ράβδον. καὶ τὸ ξηρὸν ὁ Θεὸς ὑγρὸν ἐπέτελει, καὶ ἔμεινον ὑγρὸν. ἀλλὰ καὶ ἐμψυχον, ἀλλὰ καὶ τῇ φύσει παρηλλαγμένον. καὶ τῇ ἑσῖα ἐτέρως ἐχηματισμένον. ἐκ ἴστω φάντασμα τὸ ἔργον· ἀληθεία γὰρ Θεὸς προσάγματι ἐργάζεται, καὶ ἔφαντασία. εἰ ἅπανσι γὰρ διορθωμένῳ τῶν ἡμῶν διάνοιαν παρέσθησε διὰ Μωϋσεως τὴν ἀλήθειαν. ἔγνω γὰρ ὁ Προφήτης, ὅτι τὸ γινόμενον ἐκ ἴστω δοκίμασι, ἀλλ' ἀληθεία, εἰ τῷ ἀποδράσασθαι. εἰ γὰρ φαντασία ἦδεν τὸ γινόμενον, ἐκ ἂν ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου τῷ ὄφει. ἀλλὰ μὴ πάλιν τῆτο εἰς σκάνδαλον γενήσεται τοῖς φιλονείκοις, καὶ εἴπωσιν, ὅτι ἄλλη ἴστω ἢ ράβδος, ὃ δὲ Θεὸς ἐδώκεν αὐτῇ ἄλλοιον σῶμα, ὡς ἠθέλησε· καὶ πρῶτον μὲν ἔν μαθῆτωσαν, ὅτι ἐκ ἄλλῳ ἀντὶ ἄλλης ἐψύχωσεν, ἀλλ' αὐτῶν ἐκείνῳ τῶν ξηρῶν ἔσαν ἐψύχωσεν. ὅτι τῆτο τὸ δοθέν τῇ ράβδῳ σῶμα, καὶ κινῶμενον ὑπ' αὐτῆς γένος, ἢ εἶδος, εἰς κρίσιν ὁ Θεὸς ἐκ ἐκάλε, ἀλλὰ πληροφωρίαν μὲν διὰ τῆς ράβδος ἀναστάσεως ἀργάσατο· τὸ δὲ ἴδιον διωκτὸν ὁ Θεὸς ἀπεδείκνυ, ἵνα μή τις ἀπιστήσῃ τῷ διωκτῷ εἰ πάσι. καὶ αὐτὸ δὲ μετὰ πάσης ἀσφαλείας ἐποιήσατο. ἔγινε γὰρ μέρος τι τῆς ράβδος ἠγείρεν. ἀλλ' ὅλῳ τῶν ράβδον μετέβαλεν, ὡς ἠθέλησε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ῥάβδῳ παραικάζει τὸν τῆς Θεοῦ λόγον ἢ Γραφὴν, διὰ τὸ πάντα σηρίζεσθαι παρ' αὐτῆς· τῷ λόγῳ γὰρ Κυρίῳ, **Ψαλ. 32. 6.** **Ψαλ. 36. 17.** Φησὶν, οἱ ἄνθρωποι ἐσερεώθησαν· καὶ, ὑποσηρίζει τὰς δικαίας ὁ Κύριος. ὑπερνεήγη- **1εζ. 20. 37.** μεθα δὲ τῷ πατρὶ διὰ τῆς ἡμέρας. διὰ τὸ γὰρ αὐτῆς, Φησὶν, ὑπὸ τῶν ράβδον μετ. ράβδος δὲ καὶ ἐτέρως βασιλείας σύμβολον. βασιλεύει δὲ διὰ ἡμέρας τῶν ὅλων ὁ Θεὸς καὶ πα- **Ησ. 11. 1.** τῆρ. αὐτὸς ἢ ράβδος ἢ ἐκ ῥίζης Ἰεσοῦ, ἢ πάντας ἡμᾶς παρακαλέσας πνευματικῶς, **Ψαλ. 22. 4.** κατὰ τὸ, ἢ ράβδος σε καὶ ἢ βακλῆριάν σε, αὐτὰς με παρακάλεσαν. ράβδος δὲ ἔν καὶ ὁ ὕψος. ἀλλ' ἕως μὲν ἴστω ὡς εἰς χεῖρὶ τῆς πατρὸς, καὶ εἰ τοῖς τῆς Θεότητος ὑψώμασιν, ἔγω γενόμενος κατ' ἡμᾶς, ἐπλανώμεθα τῇ κλίσει λατρεύοντες. ἐπειδὴ δὲ μονοθεῖ τῆς ἰδίας δόξης καταλελοιπῶς τὰ ὑψώματα, καὶ οἷοναί τῶν τῆς πατρὸς χεῖρα, γεγονέναι κατ' ἡμᾶς, (ὡς ὁ ὕψος

Α, αὐτὸς πονηρὸς ἀπεκάλε, λέγων· εἰ ἔν **Ματθ. 7. 11.** ὑμεῖς πονηροὶ ἐσε, καὶ οἴδατε δόματα ἀγαθὰ· **Β** ἰδὲ δίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ εἰ τοῖς ἄνεμοις δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτέσιν αὐτόν;·) μονοθεῖ καὶ εἰς ὄφιν αὐτὸν μετεσκόδαται Φαμέν, δια- **Γ** τοι καὶ μόνῳ τῶν πρὸς ἡμᾶς ὁμοιότητα, καὶ τὸ εἰ ἴστω γενέσθαι χηματι. πονηρὸς γὰρ ὄφιν ὁ ἄνθρωπος, εἰ πρὸς ἡμερότητα τῶν Θεῶν συγκρίνοιτο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μεταβέβηκε τοίνυν εἰς ὄφιν ἢ ράβδος. γέγονε γὰρ ἄνθρωπος ὁ μονοθεῖς, καὶ εἰ τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ κεχηματίσθη μετ' ἡμῶν πονηρὸς, καίτοι κατὰ φύσιν ὢν ἀγαθός. ἀλλ' ὅτι γεγονότα κατ' ἡμᾶς τὸν μονοθεῖ, παρεδεξάμεθα μὲν ἡμεῖς, ἐκ ἠγάπησαν δὲ οἱ Ἰουδαῖοι· ἀποδεξάμεθα γὰρ ὡς ἄπερ αὐτῆς· σαφὲς ἂν γένοιτο διὰ τῶν ἱερῶν Γραμμάτων. ἔφυγε γὰρ Μωϋσῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, πονηρὸν γὰρ ἀναγνομίσαντες, συνεσαύρωσαν πονηροῖς.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ τοίνυν ἀποπέταται χεῖρὸς τῆς Μωσέως τῶν ράβδον, κατασημιώσιν ἂν, ὡς ἴστω εἰς ἀρχαῖς ὁ κατ' εἰκόνα τῶν θείων πεποημένος παραδείσος Φυτὸν, καὶ εἰ δόξῃ βασιλείας, καὶ εἰ χεῖρὶ τῆς δημοκρατίας· κατὰ τὴν δὲ εἰς γλῶσσαν τῆς φρονῆς ἐλέσθαι τὰ σαρκικά, καὶ διὰ τῆς εἰς ἄκρον ἠκίσεως πικρίας, ὄφιν ἴστω ὡς ἄπερ **Δ** τις τοῖς τῆς Θεότητος ὄφθαλμοῖς. ἀλλ' ἐκελεύετο Μωσῆς ἐκτείναι τῶν χεῖρα, καὶ ἐπιλαβέσθαι τῆς κέρκῃς. ἀνεπλάττετο δὲ πρὸς τὸ εἰ ἀρχαῖς οὐδύς. καὶ ὄφιν μὲν ἴστω ἐκ ἔτι, ράβδος δὲ πάλιν καὶ παραδείσος Φυτὸν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διὰ τὴν πρῶτον σημείον δέδωκε τῆς ράβδος τῶν εἰς ὄφιν μεταβολῆς; Ἐπειδὴ λογικῆς ὁ Φαροὺ φύσεως ὢν, ὁμοίτητι κατὰ τῶν Ἑβραίων ἐχρήσατο, καὶ τὸ θεοειδὲς θηριώδες ἀπέφθινε, τῶν ράβδον δι' ἡς αὐτὸν ἐμασίγωσεν, εἰς ὄφιν μεταβληθῆναι προσέταξεν· εἰς ἔλεγχον μὲν τῆς ἐκείνης θηριωδίας, ἔμφασιν δὲ τῆς δυσμηνείας. καὶ γάρ τοι τῇ τῆς ὄφει ἀρχῇ καὶ τῆτο προσέδεικνυ, **Γω. 3. 15.** ἔχθραν θῆσω ἀνά μέσον σε καὶ ἀνά μέσαν τῆς γυναικὸς, καὶ τὰ ἐξῆς.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καλῶς δὲ ὅπως ἢ ράβδος, ἀταῦθα ὁ ὄφιν. ὅπως τὸ ξύλον, τίτεῦθα ὁ ἐπίβελος. ἀλλ' ἰδὼν, φύγει. ἦδεν γὰρ τὸ πάλαι πάθος ἐξ ὄφει.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐκτείνου τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐπιλαβῆ τῆς κέρκῃς. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρά, ἐπέλαβετο τῆς κέρκῃς· καὶ ἐγένετο ράβδος ἐν τῇ χεῖρὶ αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ μὲν δειλία, διὰ τῶν ἀρχαίων παράβασιν ἐφόβει· τὸ δὲ πρόσαγμα, θάρσος ἐπέδιδε ἐπιλαβέσθαι. πάλιν ἐγένετο ξύλον, ἵνα δεχθῆ, ὅτι μέλλει

Ψαλ. 32. 6.
Ψαλ. 36. 17.
1εζ. 20. 37.
Ησ. 11. 1.
Ψαλ. 22. 4.

Γω. 3. 15.

νεκροῦσαι σώματι ἀνθρωπίνῳ ὁ ὄφης διὰ
ξύλα· καὶ ὅτι ἡ καταρχὴ τῶν σημείων
ἀπὸ ξύλου γινῆσεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πλὴν ὅτι κατὰ καιρὸς
δράζεται μὴ ὁ Ἰσραὴλ τῷ Χριστῷ· γνωσε-
ται δὲ, ὅτι πονηρὸς μὴ ἔδαμῶς, σήριγ-
μα δὲ μᾶλλον καὶ ἰσχύς πνύρατικῆ τῶν
πεπισθόκωτων, δι' αὐτῶν τῶν γεγονότος εἰ-
σόμεθα. Φύγοντα γὰρ Μωσέα ὁ Θεὸς
ἐπιστρέφει. ἐπειδὴ δὲ τῷ ὄφει ἐπελάβε-
το, γέγονε ῥάβδος τῇ χειρὶ αὐτῶν. ἔκην
τοῖς μὴ ἔκ εἰδοσί, πονηρὸς ἕνα δοκεῖ
διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν· αἴγε μὴ
ἐπιλάβοιτό τις αὐτῶν διὰ πίσεως, ῥάβδον
ὑβρίσαι καὶ σήριγμα.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτε δὲ ὑδόκησαν
ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἀνακεφαλαίωσασθαι τὰ
πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ ἀνακλίσει τὸ
ποιῆσαι εἰς τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ἀπέστειλεν ἡμῖν
ἕξ ἑρανῶν τὸν μονογενῆ, τὴν χάριτα τὴν
δεξιάν τὴν τῶν ὄλων ἐργάτην καὶ σώτα-
ραν ἀληθῶς· κατὰ γὰρ τὸ, δεξιὰ Κυρίου
ἐποίησε δυνάμειν, δεξιὰ Κυρίου ἔψωσέ με.
τότε δὲ τότε τῆς ἐν γῆ καιρικῆς ἀνθρω-
πότητος ἐπελάβετο, καὶ πικρίας ἡμᾶς
ἀπαλλάξας θηριοπρεπῆς, τῆς ἐν Φαυ-
λότητι καὶ ἀμαρτίας, ἀνεκόμισέ τε δι'
ἀγιασμῶν πρὸς βασιλίδα τιμῶν, καὶ ἡμε-
ροτήτα τὴν εἰς ἀρετῶν. ἰδιαιτέμα δὲ τὸ
ἀρχαῖον τοῖς πισθῶσι διδῶς, ἐν ἀπαρχῇ
καὶ πρώτῳ τῷ συγκεκρεμαμένῳ ληστῇ,
ἀμὲν ἀμὲν λέγω σοι, Φησί, σήμερον μετ'
ἐμῶν ἔσθι ἐν τῷ παραδείσῳ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀρχὴ μὴ γὰρ ὡσπερ
παντὸς ζῶς [ἡ] κεφαλῆ, κέρκος δὲ πέρας.
Φέρε δὲ ἔν ὡς ἐν τῷ ζῶν τὸ σύμπαν ἡμῖν
τῷ ἀνθρώπῳ γένος καταλογιζέσθαι πρὸς
τὸ παρὸν. ἐπελάβετο τοίνυν τῆς κέρκος
Χριστὸς, τῆς ἐν ἐσχάτοις, καὶ τελου-
ταῖον· καταπεφοίτηκε γὰρ ἐν ἐσχάτοις
τῷ αἰῶνος καιροῖς· ἀλλ' ὡσπερ τῆς κέρκος
Μωϋσῆς ἐπελάβετο, καὶ μέχρις αὐτῆς
ἀνέστη τῆς κεφαλῆς ὁ μεταπλασμός· με-
τεσοικεῖτο γὰρ ὁλοκλήρως εἰς ῥάβδον ὁ
ὄφης· κατὰ τὸν ἴσον τριτονὸν τρόπον, καὶ εἰ
τῶν ἐσχάτων ἐπελάβετο Χριστὸς, ἀλλ' εἰς
πάν διήκει τὸ γένος, καὶ μέχρις αὐτῆς
ἀφικνεῖται τῆς κεφαλῆς, τῆς ἐν Ἀδάμ,
ἢ διὰ τῆς χάριτος ἀναμάρτωσις. γέγρα-
ται γὰρ, ὅτι εἰς τῆτο χριστὸς ἀπέθανε
[καὶ ἀνέστη,] ἵνα ζῶντων καὶ νεκρῶν κυ-
ριδοσθῇ.

ε. Καὶ εἶπε Κύριος, ἵνα πισεύσω-
σί σοι ὅτι ἄπτά σοι Κύριος ὁ Θεὸς τῶν
πατέρων αὐτῶν, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ,
καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ.

ς. Εἶπε [δὲ] αὐτῷ Κύριος πάλιν,
εἰσένευκε τὴν χειρά σου εἰς τὸν κόλ-
πον σου. καὶ εἰσήνευκε τὴν χεῖρα αὐ-

τῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν. καὶ εἶπεν,
ἔξένευκε τὴν χεῖρά σου ἐκ τῶν κόλπου
σου, καὶ ἔξήνευκεν αὐτὴν ἐκ τῶν κόλ-
που αὐτῶν, καὶ ἐγένετο ἡ χεῖρ αὐτῶν
ὡσεὶ χιῶν. Καὶ εἶπε πάλιν, εἰσέ-
νευκε τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου.
καὶ εἰσήνευκε τὴν χεῖρα αὐτῶν εἰς τὸν
κόλπον αὐτῶν, καὶ ἔξήνευκεν αὐτὴν
ἀπὸ τῶν κόλπου αὐτῶν, καὶ πάλιν ἀ-
πεκατεσάθη εἰς τὴν χεῖρα τῆς σαρ-
κὸς αὐτῶν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Διὰ τῆς ἀλ-
λοιωθείσης δεξιᾶς ἐσήμανεν, ὡς ὁ μονογε-
νὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τῶν πατέρων,
ἕτος ἢ δεξιὰ τῶν υἱῶν. ὅτε [δὲ] ἡμῖν
ἐκ τῶν κόλπου ἀπεφάνη τῶν πατρικῶν,
καθ' ἡμᾶς ἡλλοιώθη. ἐπὶ δὲ τὰς ἡμε-
τέρας ἀδελφείας ἐκμάξας, ἐπανήγαγε τὴν
ἐν ἡμῖν γένομενῶν χεῖρα ἐπὶ τὸν ἴδιον (1)
τῶν πατέρων κόλπον, τότε τὸ ἐμπαδῆς καὶ
τρεπλὸν τῆς φύσεως, διὰ τῆς πρὸς τὸ
ἀτρεπλὸν κοινωνίας εἰς ἀπάθειαν μετε-
σοικεῖται.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ δὲ εἰς ὄφιν με-
ταβολὴ τῆς βακχίρας, μὴ ταρκασέσθω
τῶν φιλοχρίστων, ὡς ἀπεμφαίνονται ζῶν
προσαρμοσόντων ἡμῶν τὸν τῶν μυσηρικῶν λό-
γον. αὐτὴ γὰρ ἡ ἀλήθεια διὰ τῆς ὑαγ-
γελικῆς φωνῆς ἐπαρατεῖται τὴν τοιαύ-
την εἰκόνα, δι' ἣν φησὶν ὡσπερ γὰρ Μωϋ-
σῆς ἔψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕτως
ἔψωθη καὶ τὸν υἱὸν τῶν ἀνθρώπων. εἰ γὰρ
ὁ τῆς ἀμαρτίας πατὴρ, ὄφης ἀνομασί-
θη ὑπὸ τῆς θείας Γραφῆς, καὶ τὸ ἐκ τῶν
ὄφει γινόμενον πάντως ὄφης ἐστίν. ἔκην
ἀκολούθως ἡ ἀμαρτία τῶν γεννητικῶν
αὐτῶν ἐστὶ συνένομος. ἀλλὰ μὴ ἀμαρτη-
τικῶν ἡμῶν φύσιν περιβαλλόμενον. κα-
τὰ τὸν λόγον ἄρα τῷ Κυρίῳ προσαρμόζει τὸ
ἀνιγναι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χεῖρα δὲ ἔν ἕδος τῇ θεο-
πνύσῳ Γραφῇ τὸν χριστὸν ἀποκαλεῖν. ὅρα
δὲ τοίνυν τὴν Μωσέως χεῖρα κρυπτομένῳ
ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῶν, εἶτα πρὸς τὸ ἔξω
φερομένῳ, καὶ ὄρωμένῳ [ἐν] λέπρῳ·
καὶ πάλιν εἰσφερομένῳ ἐν τῷ κόλπῳ αὐ-
τῶν. καὶ παραχρησῆμα τῶν πάθους ἀπηλλαγ-
μένῳ. ἀνοῶντες δὲ τὸ Χριστῶν μυσηρικῶν, καὶ
τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπον, ὅπῃ τε
καὶ ὅπως ἂν ἔχη καταθρῆν σπυδαζόντες,
τοιῶτον γεγονός ὑβρίσομεν. ἰὼ μὴ γὰρ
ὁ υἱὸς οἰονείπως εἰς κόλποις τῶν Θεῶν καὶ πα-
τέρων, καὶ [δι'] αὐτῶν τὰ πάντα πεποίηκεν
ὁ πατὴρ· αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ βραχίον ὁ
ὑψηλὸς, ἢ πάντα ἰσχύσασα χεῖρ, ἢ ἀξιο-
θαύματος δεξιὰ· ἐπειδὴ δὲ τρόπον τινα
τὸν ἴδιον ἐκβέβηκε τόπον, γένομενος ἀν-
θρώπος,

Ζ
Q 9 3

Ψαλ. 117. 15.
16.

Λευκ. 23. 43.

Ρωμ. 14. 9.

Ίωάν. 3. 14.

Γωμ. 8. 5.

(1) Ἴδιον κόλπον· κόλπος δὲ τῆς δεξιᾶς ὁ πατὴρ· τότε ἔ τὸ ἀπαδῆς τῆς φύσεως εἰς πάθος ἡλλοίωσεν,
ἀλλὰ τὸ τρεπλὸν τε καὶ ἐμπαδῆς διὰ τῆς, κτ. ἐν τῇ θεωρ. τῇ εἰς τὸν τῶν Μωϋσ. βίον.

Ἦσ. 53. 4. Ἰσραὴλ, καὶ τὰς ἀδικίας ἡμῶν ἔλαβε, κατὰ τὴν τῆ Προφήτη Φωνῆν, εἰ ὑπολήψαι γέγονεν ἀκαθαρσίας· ἀκάθαρτος γὰρ ἢ ἀνθρώπος Φύσις, ὡς πρὸς Θεόν, εἴ γε ἀληθῆς, ὡς Φησὶν Ἡσαίας ὁ προφήτης,

Ἦσ. 64. 6. ὅτι πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν, ὡς ῥάκος ἀποκαθιμένῃς· ἀλλ' ὁ εἰ δοκῆσαι γεγωνῶς ἀκαθαρσίας ὡς ἄνθρωπος, ὅτε τὴν κατ' ἡμᾶς ὄψτεχνεσάτω οἰκονομίαν διαγαγῶν εἰς πέρας, ἀνέβη πρὸς τὸν πατέρα, καὶ εἰ κόλποις γέγονεν αὐτῷ, τότε δὴ τότε, καὶ αὐτὴν ἀπεκρόσατο τὴν δόκησιν τῆ γενέσθαι μεθ' ἡμῶν εἰ νεκρότητι καὶ ἀκαθαρσίας. δοξολογεῖται γὰρ παρα πάντων ὡς Θεός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι δὲ καὶ τὰ εἰ ἀνθρώποις ἀδύατα, παρ' αὐτῷ τῷ Θεῷ δύνάτα, ἀφῆκε νοεῖν ὁ τῶν ὄλων Θεός διὰ τῆ τὴν Μωσέως χεῖρα θεραπεύσαι λελεπρωμένῳ, ὡς ἂν εἰδῆεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ ἀδικούσαντες ἔχοισιν τὴν συμφορὰν, Αἰγυπτοῖς ὑπεζδωγμένοι, καὶ νόσον ὡπερ τινὰ παθόντες ἐσχάτω, τὴν ὑπ' ἐκείνοις δακρύων· ἀλλ' ὄψτεχνεσάτω ὁ ἰατρός, καὶ τὰ πολὺ δυσίατα τῶν παθῶν παρενεγκῆν ὀκλύως εἰδῶς. ἅμα γὰρ εἰσῆνεγκεν ὁ Μωσῆς τὴν χεῖρα, καὶ ἀπὴλ-λακται τῆ νοσῆν. ὑπανίττεται δέ τι καὶ ἕτερον. μακρὸς γὰρ εἰ Αἰγύπτῳ τρίβοντες χροῦντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ἐξέδορον μετ' τῆς ἀνωθεν, καὶ ἐκ πατέρων αὐτοῖς σὺν-θῆς θεοσεβείας, ἔθεσι δὲ μᾶλλον τῆς ἐπιχωρίοις ἐνιστήσαντες, λελατρώκασι τῆ κλίσει παρὰ τὸν κλίσαντα, καὶ κατωλιώθη-κασιν εἰς πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας. μόνον δὲ ἐχὶ τεθνεῶτα λοιπὸν, καὶ κατεψυγμένον ἐσχίκασι νῦν. ἀκαθαρσίας γὰρ καὶ νεκρό-τητος σημεῖον ἢ λέπρα. μεμυσανώγηκε δὲ διὰ τῆ θαύματος, ὡς εἰ παραδέξατο Θεός αὐτῶν, καὶ οἷον ἐγκολπώσατο πάλιν, εἰ δυσσπότρεπλον ἔξασιν τὴν ἀκαθαρ-σίαν· διακρῶσσονται δὲ ῥαδίως τὸν ἐκ τῆς νοσητῆς νεκρότητος μολυσμόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἡ λέπρωσις τῆς χει-ρὸς τί δηλοῖ; Ἐν οὐσεβεία τραφὲν τὸ γένος τῆ Ἰακώβ, εἰς τὴν Αἰγύπτῳ ἀσελή-λυθον· ἀλλ' ἐκεῖ τῶν Αἰγυπτίων μετέμα-θε τὴν ἀσεβείαν. τῆς ἐκείνων δὲ δακρύων ἀπαλλαγῆν, τὸν τῶν ὄλων ἐπέγνω Θεόν. δεδήλωκε τοίνυν διὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς χειρὸς, τὴν λέπρωσιν αὐτῶν, καὶ τὴν μετὰ τῆτο κάθαρσιν. πρὸς δὲ τῆτοις καὶ ἕτε-ρον ὠκονόμει ὁ δεσποτῆς Θεός. ἐπειδὴ γὰρ ἔμελλε τὸν περὶ τῶν λεπρῶν τιθέναι νό-μον, καὶ ἀκαθάρτους τῆτες προσαγο-ρῶσαι· ἐδὲν δὲ τῶν ἀκρῶσιων ἀκαθάρτον· ἕτερα διὰ τῆτων οἰκονομῶν, τῆτοις ἐχρή-σατο τοῖς νόμοις· ἅπερ εἰ ἐκείνοις γνο-μενοι τοῖς χωρίοις σὺν Θεῷ Φάνας δηλώ-σομεν. ἐλέπρωσε τῆ νομοθέτη τὴν χεῖρα τῆς τὰ τέλεια πεπαιδωμένους διδασκων, ὡς ἐδὲν τῶν τοῖστων ἀκαθάρτον. ἢ γὰρ τὰ θαύματα ἐκεῖνα ἐργασασμένη δεξιᾷ, λεπρὰ πρότερον γνομίην, ταῖς θεοση-

A μίαις ὑπέργησε, καὶ τὰ σοιχεῖα μετέβα-λιν. ἐκ τῆτες καὶ τὸν νομοθέτην ἐπαίδουε μὴ μεγαλοφρονεῖν, ἀλλ' εἰδῆσαι τὴν Φύ-σιν, τῆς λεπρωθείσης ἀναμνησκόμενον δεξιᾷς.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ὁ κόλπος Μωυ-σέως δὴν διδάμει ἔχει, τὴν μεν προτέ-ραν καὶ κατὰ τὰ τῆ γραμματος νοήματα ποιῶσαν τὴν πράξιν τῆ πρᾶτλοντος ὡσεὶ χιῶν, ὅσον ἐπὶ τῆ Ἐβραίων Φωνῆ, ἢ καὶ λεπρῶσαν τὴν δούτεραν, καὶ κατὰ τὸν πνυδμαλικὸν νόμον κάθαρσιν ἀποδεικνύσαν τὴν πολιτείαν, καὶ ἀποκαθιστανόμενῳ εἰς τὸ βδλημα τῆς Φύσεως τῆ λόγῃ. καὶ τῆ-
B ρειγε, ὅτι ἐπιφέρεται τῆτοις τό· εἰ μὴ
» πισύσωσι, μηδὲ εἰσακῶσωσι τῆς Φωνῆς τῆ
» σημείῃς τῆ δούτερος. ὁ γὰρ μὴ πισύσας
τῆ ἐκδοχῆ τῆ γραμματος διὰ μεγαλο-
νοϊαν, πισύσει τῆ πνυδματικῆ τῆ νόμῃ
» διηγῆσαι. εἰ μὴ μὴ πισύσει τῆς δυσι
Γ σημείοις τῆτοις· τῷ μεν πρότερω, ὅτι λε-
πρᾶν ποιῆ τὴν πράξιν· τῷ δὲ δούτερω,
ὅτι ἀποκαθίστησιν αὐτὴν εἰς τὸ κατὰ Φύ-
σιν· τὸ ὕδωρ τῆτο, αἷμα γίνεται. γέ-
» γραπται γὰρ, καὶ ἔσαι εἰ μὴ πισύσωσι
» τοῖς δυσι σημείοις τῆτοις, μηδὲ εἰσακῶσω-
» σι τῆς Φωνῆς σα, λήψη ἀπὸ τῆ ὕδατος τῆ
» ποταμῆ, καὶ ἐκχῆς ἐπὶ τὸ ξηρόν. καὶ
» ἔσαι τὸ ὕδωρ, ὃ εἰ μὴ λάβης ἀπὸ τῆ ποτα-
» μῆ, αἷμα ἐπὶ τῆ ξηρῆ. καὶ πρόχες δὲ, ὅτι
Δ ἐπὶ τῆτες τῆ σημείῃς εἰ ἐπὶ λέγεται τό, ἢ
πισύσωσί σοι, ἢ εἰ πισύσωσι. δηλῆται
γὰρ, ὅτι τῷ μὴ πισύσαντι τοῖς δυσι ση-
μείοις, τὸ λαμβανόμενον ἀπὸ τῆ ποταμῆ
ὕδωρ, αἷμα γίνεται, δι' ἀπίσιαν ποτίμῃ
ἀπολαύειν εἰ δυναμένῳ λόγῃ.

η. Ἐὰν δὲ μὴ πισεύσωσι, μηδὲ εἰσακῶσωσι τῆς Φωνῆς τῆ σημείῃς τῆ πρώτης, πισεύσωσι τῆς Φωνῆς τῆ ση-
E μείῃς τῆ δευτέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προβάλλεται τὰ σημεῖα τοῖς Ἰσραηλίταις, ὡς ἀπίσοις.

θ. Καὶ ἔσαι εἰ μὴ πισεύσωσι τοῖς δυσι σημείοις τῆτοις, μηδὲ εἰσα-
κῶσωσι τῆς Φωνῆς σα, λήψη ἀπὸ τῆ
ποταμῆ τῆ ὕδατος, καὶ ἐκχῆς ἐπὶ τὸ
ξηρόν, καὶ ἔσαι τὸ ὕδωρ, ὃ εἰ μὴ λάβης
Z ἀπὸ τῆ ποταμῆ, αἷμα ἐπὶ τῆ ξηρῆ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἄθρει δὴ εἰ πάλιν τὴν τῶν Ἰσραηλίων ἀπίθειαν προεγνωσμέ-
νῳ. μελλῆται γὰρ αἰεπερ καὶ βραδείς εἰς
σύνεσιν, καὶ δυσμετακόμισοι πρὸς ἀλή-
θειαν. ἢ κειδήκασι γὰρ τῷ τῆς ἐνανθρω-
πήσεως τροπῳ, καὶ τοῖς διὰ μέσας παραδό-
ξως τετελεσμένοισι. ὄψε δὲ καὶ μόλις τῷ
τελοῦταῖσι σημείῳ πεπισύωκασιν, εἰ καὶ μὴ
H πάντες τυχόν, ἀλλ' εἰ μὴ τὸ κατάλειμμα τὸ
» κατ' ἐκλογὴν χάριτος, ὡς ὁ μακάριος γρα-

Φει Παῦλος. καὶ τὸ τὸ τελοῦταῖον σημείον; ὃ ἐπὶ ξύλα θανάτου, καὶ ἢ τῷ θανάτῳ παρεζδωγμένη καὶ γείτων ὄψθῃς ἀναβίωσις
τῆ

Ῥωμ. 11. 5.

τῷ Χριστῷ. ὅτι δὲ σημεῖον δέδοται τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τῷ Σωτῆρος ὁ θάνατος, καὶ αὐτὸ τὸ μέγα καὶ ἀξίαγαθον τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, σαφές ἂν γένοιτο δι' αὐτῶν τῶν τῷ Σωτῆρος ῥημάτων. Καὶ μετ' ἄλλα.
Mat 9. 12. 39, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπι-
40. » ζῆταῖ καὶ σημεῖον ἔδοθησεται αὐτῇ, εἰ
» μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάνη τῷ Προφήτῃ. ὡπερ
» γὰρ ἰὼ Ἰωάνης ἐν τῇ κοιλίᾳ τῷ κήτρῃ τρεῖς
» ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ἕτως ἔσται ὁ υἱὸς
» τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς, τρεῖς
» ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ζωῆς μὲν γὰρ τύπος, ἦτοι σημεῖον, τὸ ὕδωρ. καὶ γὰρ ἐστὶν ἀληθῶς ἀναγκαῖον εἰς τῆτο, καὶ χρεωδέσατον τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. ἔκῃν, οἷάπερ ἐκ ποταμῶ τῷ ζωογονέντος τὰ πάντα πατρὸς, ζωὴ καὶ αὐτὸς ἐξέφυ κατά ἀληθειαν ὁ υἱός. ὅτι δὲ ἐκ ἔξωθεν ὑποσᾶς, ἀλλ' ἐξ αὐτῆ κατά φύσιν ἐστὶ τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς, ἐδιδάσκετο Μωϋσῆς ἕδῃ δὲ ἦτον καὶ ἡμεῖς αὐτοί. λήψη γὰρ Φησὶν ἀπὸ τῷ ὕδατος τῷ ποταμῷ. εἴτα τῆτο ἐκχέαν εἰς γλῶ προσετέλλετο. τῆτο δὲ ἐστὶν ἀνιγματοδῶς τῆς ἀνθρώπων ἡσέως τὸ μυστήριον. ζωὴ γὰρ ὑπάρχων ὁ μονογενῆς, καὶ ὡς ἐκ ζωῆς τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς ἀπορρήτως γεννημένος, ἀνεμίχθη τρόπον τινὰ τῇ ἐκ γῆς ἀνθρώποτητι, καθάπερ ἀμέλει τὸ ὕδωρ τῇ γῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄθρει δὴ ὅπως εἰ μὴ ἐξέχεεν ὁ Μωϋσῆς τὸ ὕδωρ εἰς γῆν, ἐκ ἀνμετεποίηθη εἰς αἷμα. ὅπερ ἐστὶν ἀναργῆς θανάτου σημεῖον. ἔξω γὰρ νοόμενος τῆς σαρκὸς ὁ ἐκ Θεῷ λόγος, ζωὴ καὶ ζωοποιός ἐστιν. ἐπειδὴ δὲ κατώκηκεν ἐν σαρκί, τότε δὴ τότε καὶ τεθνήσκει λέγεται κατά τὸ ἀνθρώπινον.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἔν πρώτῃ μὲν ἀντίληψις ἡμῖν ἐν Χριστῷ, διὰ νόμον τῷ κατὰ Μωσέα. νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν δέδωκε, κατά τῷ τῷ Προφήτῃ Φωνίῳ. ἐπελάβετο δὲ τῆς κέρκε Μωσῆς. δευτέρα δὲ καθάρσις ἐν Χριστῷ δὴ πάλιν διὰ Προφητῶν ἀγίων, καὶ διὰ τῆς Ἰωάννη Φωνῆς καὶ ἀποστολῆς. οἱ μὲν γὰρ ἔφασκον, λασαδε, καθάροι γένεαδε ὁ δὲ, εἰς βάπτισμα μετανοίας ἐκάλε. τρίτον δὲ σημεῖον, ὁ καὶ ἔχατον ἀνάφασιν, ὁ Χριστῷ θάνατος, ἐφ' ὃ καὶ πῖσις. εἰάν γὰρ μὴ πισύσσωσί σοι, Φησὶ, μηδὲ εἰσακῶσσω τῆς Φωνῆς τῷ σημεῖν τῷ πρώτῃ, πισύσσωσι τῆς Φωνῆς τῷ σημεῖν τῷ δευτέρῃ. ὁρᾶς, ὅτι τῷ πῖσιν ἀκολοθήσειν εὐ μάλα Φησὶν, ἐχὶ τῷ πρώτῃ σημεῖῳ, τῆτεσι δὲ τῇ ἀντίληψι τῇ κατὰ νόμον ἕτε μὲν τῇ διὰ μέσθ καθάρσει, τῆτεσι τῇ διὰ Προφητῶν ἀγίων, καὶ Ἰωάννη τυχόν ἡμῶν δὲ τῇ Φωνῇ τῷ σημεῖν τῷ ἔχατῃ. ἔ γὰρ ἄφωνον τὸ Χριστῷ μυστήριον καλεῖ δὲ σύμπαντας τῆς ἀνά πάσαν τῷ γλῶ ὑψηλῷ καὶ διαπρυσίῳ κηρύγματι πρὸς τῷ δι' ὕδα-

τὸς τε καὶ αἵματος καθάρσει, καὶ μὲν καὶ εἰς ζωοποίησιν τῷ κατὰ μετάληψιν τῆς ἀγίας σαρκός.

1. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, δέομαι Κύριε ἔκ εὐλαλός εἰμι πρὸ τῆς χθῆς, ἕδῃ πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας, ἕδῃ ἀφ' ἔ ἤρξω λαλεῖν τῷ θεράποντί σου ἰχνοφωνος καὶ βραδύγλωσσός εἰμι ἐγώ.

ΑΚΥΛΛΑΣ. Μογιλάλος, [ἐκ] ἀνῆρ ῥημάτων.

ΣΤΜΜΑΧΟΣ. Οὐκ εὐλαλος.

ΑΔΗΛΟΣ. Οὐ πρὸς τάχος Φησὶν, ἀλλὰ πρὸς ἀσφάλειαν μετὰ βραδυτήτος λαλεῖν εἰθισμένος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΣ. Ὑπεργῶ κεχηρημένος τῷ Μωϋσῆ ὁ τῶν ὄλων Κύριος, τί δὴ ποτε ἰχνοφωνον αὐτὸν διέπλασε καὶ βραδύγλωσσον; Ἐπειδὴ τῆτο μᾶλλον τῷ διώαμιν ἐδείκνυ τῷ θείαν. ὡπερ γὰρ ἀλίεας, καὶ τελῶνας, καὶ σκυτοτόμον, κήρυκας ἀληθείας, καὶ διδασκάλους ὁσεβείας ἐχειροτόνησεν ἕτω διὰ Φωνῆς ἀδενῆς, καὶ γλώσσης βραδείας κατήχρωε τῆς Αἰγυπλίας σοφῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ. Τέως μὲν ἐκ ἠδάνετο ἑαυτῷ βραδυγλώσση ὄντος, ὅς γε πάση σοφία Αἰγυπλίων ἐπεπαίδότο. ὅτε δὲ τῷ χρηματίζοντος, (1) τότε εἶδε τῷ ἑαυτῷ ἀδένειαν. ἔωρα γὰρ τῆς γλώττης αὐτῷ τὸ ἀδενῆς ὑπηρετῆν τῷ μεγέθει τῶν νοηθέντων μὴ διωαμνῆς.

* ΚΥΡΙΑΛΟΣ. Οὐ γὰρ ὁδωδῆς ὁ νόμος, ἕδῃ ἀποχρόντως ἔχων εἰς τὸ πᾶσαν διώαδα διασῶσαι τῷ γλῶ, καὶ τῆς τῷ διαβύλε τυραννίδος ἐξελέδα τὸν ἀνθρώπον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἠγνώσει δὲ Μωσῆς, ὡς βραδύγλωσσός τε καὶ ἰχνοφωνος ἰὼ, ἀρξάμενός μάλισα διαλέγεσθαι πρὸς αὐτὸν τῷ Θεῷ, καὶ λόγος ποιείσθαι περὶ αὐτῷ προσάτλοντος. ἕτω γὰρ Φησὶν ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἐγὼ εἰμι ὁ ὄν. τῆτο μὲν ἐστὶν ὄνομα. βραδυγλωσσός δὲ ὁ Μωσῆς πρὸς τὸ διαρῥοῦ εὐ μάλα τὸν περὶ τῷ ὄντος λόγον ἕτε μὲν οἷός τε ἰὼ μυσταγωγῆν πρὸς τῷ ἐν ἀγία Γράδι προσκωκμενίω σεπλήν καὶ ἀρῥῆτον φύσιν. καὶ ἰχνοφωνος μὲν πρὸς τῆτο, μονοῖς δὲ μόλις τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ προσλαλεῖν διώαμενος, ἀκρόμενός τε κατά μόνῳ τῷ Ἰσδαίαν, τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐθνῶν, ἕδ' ὅσον [εἰπεῖν,] εἰς ἕς ἐλόντων τὸ κήρυγμα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βραδυγλωσσός γὰρ ὁ παλαιός νόμος, καὶ ὑποψελίζων ἡμῖν τῷ Θεῷ δοκῆν. σῶμα δὲ Μωσέως τὸ ὁφωνότατον ὁ Χριστός, μεθισᾶς τῆς τύπῃς εἰς ἀλήθειαν.

1α. Εἶπε

(1) Ἰσ. τῷ χρηματίζοντος ἦκε. ἐν τοῖς ἐκδοσμ. δὲ τῆτο ἐκ εὐρηται.

ια. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωσῆν, τίς ἔδωκε σῶμα ἀνθρώπῳ; καὶ τίς ἐποίησε δύσκιφον καὶ κωφόν, βλέποντα καὶ τυφλόν; ἐκ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός;

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐ τὸ πάθος ἐποίησεν, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον. ἀντὶ τῆς, τὰ ἐμα, διμικρογνήματα ἐμοὶ διορθῶσαι δαυατόν. ἔτω καὶ ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός, ἔ κατα ἀμαρτιαν πατέρων ἔτω γεγνήσθαι, ἀλλ' ἵνα δοξαζῆ ὁ Θεός διὰ τῆς ἰάσεως αὐτῆ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητεῖται, εἰ τὰ καθολικὰ μόνον ποιήσας ὁ Θεός, ἀφ' ἐαυτῆς τρέχειν τὴν Φύσιν ἐποίησεν ἢ κατὰ μέρος ἐκάσῳ τῶν τιλομείων παρίσταται. εἰ γὰρ τῆτο, τυφλὸς αὐτὸς ποιεῖ, καὶ κωφός, καὶ χωλός. ὅπερ ἀπεμφαίνει Θεῷ. Ἀλλ' ἡ Φύσις παρ' αὐτῆ λαβῆτα τὸν δρόμον, ἐὰν ὅτε πρὸς τὸ δῖθν διακόπλεται, πλητομείων τῶν ἐν κοιλίαις ἐμβρύων διὰ μάχης, ἢ πληγῶν, ἢ πηδημάτων μητρὸς, ἢ καὶ βλαπτικῆς τινὸς βρώσεως, δι' ὧν ταῖς κατὰ μέρος ἀταξίαις, ἢ ραθυμίαις ἢ Φύσις πηρῆται. τὸ ἐν ἐποίησα δύσκιφον καὶ κωφόν, ἔ τὸ πάθος, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον δηλοῖ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὴν γὰρ ἔκβασιν ἢ Γραφῆ πολλὰκις, ὡς αἰτίαν προΐχεται ὡς τὸ, ἵνα βλέποντες μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούσωσι. Ζητεῖται δὲ πάλιν, εἰ ὡς σῶμα ἀπὸ σώματος, ἔτως ἀπὸ ψυχῆς ψυχῆ ἢ καθάπερ ἐπὶ τῆ Ἀδάμ, πρῶτον τὸ σῶμα καθ' ἑαυτὸ διαπλαττεται, εἶτα ψυχῆ ἀδανάτος ἐπεισάγεται, μὴ πρότερον ἔσα, νῦν δὲ κλισομική παρα Θεῷ. Καὶ μάλλον τῆτο δοκεῖ τοῖς πολλοῖς, τῆς Γραφῆς ποτὲ μὲν λέγει, ὁ πλάσων κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν, ταῖσι ψυχῆς ποτὲ δὲ, ὁ πλάσων πνεῦμα ἀνθρώπων ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν τῷ Ἀδάμ. Θεός μὲν ἐν δίδωσι τὰς ψυχῆς τῆς δὲ μοιχείας, ἢ πορνείας, τὰς ἀνθρώπων αἰτιασώμεθα. τὰς γὰρ τεχθάτας, ἔτως, ἀδέχεται δὲσεβεῖς εἶνα καὶ σωφρονας, τοῖς πλημμελῶς γινομένοις κεχρημένῳ καλῶς τῷ Θεῷ.

ιβ. Καὶ νῦν πορεύσθαι, καὶ ἐγὼ ἀνοήσω τὸ σῶμα σε, καὶ συμβιβάσω σε ὁ μέλλεις λαλήσαι.

Συμβιβάσω. Ἀκύλας, Φωτίσω. Σύμμαχος, ὑποδείξω. Ἄλλος, χειραγωγῶν ἢ πρῶτος ὑποτιθέμενος, ἐπιβιβάσει ποιήσω τῆς χρείας.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ συμβιβάσω σε, διδάξω σε, εἰς ἀρμονίαν ἄξω σε λόγων.

ιγ. Καὶ εἶπε [Μωϋσῆς,] δέομαι Κύριε· προχέρισαι ἄλλον δυνάμενον, ὃν ἀποσελεῖς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἦδει γὰρ ὁ Προφήτης τὸν μέλλοντα πέμπεσαι Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὸν σωτήρα τὸν ἀληθινόν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Προγινώσκων ὁ Θεὸς Μωσῆς τὸν διαρκῶς ἔχοντα πρὸς τὸ ἀκριβὲς καὶ ἀπεξεσμείον τοῖς ἀκρωμαίοις ἐμποῖησαι λόγον τὸν περὶ Θεῷ, καὶ εἰς τὸ πάση ῥαδίῳ διακηρύξαι τῇ γῆ, ταῖσι Χριστὸν, δέομαι Κύριε, Φησὶ, προχέρισαι ἄλλον δυνάμενον, ὃν ἀποσελεῖς. Χριστὸς γὰρ ἐστὶν ὁ δυνάμενος ἀληθῶς καὶ ὅτι κατὰ καιρὸς κατ' ὀδοκίαν τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς εἰς τῆτο προχέρισθησεται, καὶ διὰ νόμου προήγγελτο. ἢ δὲ γε Μωσέως παραίτησις καὶ μετὰ θείαν ὑπόχεσιν, καὶ μετὰ πολλῶν σημείων ἐπίδειξιν, τύπος ἂν εἴη κατοκνῦντός τε ἅμα καὶ παραιτημῆς τῷ Ἰσραὴλ τὴν ὑπὸ Χριστῷ θείαν τε καὶ δαδαγγελικῶν λειτουργίαν καὶ ὑπακομῶν, μετὰ μυρίων ὄσων τὰς περὶ πίσεως λόγους καὶ τερατουργίας ἐπίδειξιν, τετηρηκάσι τὸ δύσηκον, καὶ μεμνήκασι ἀπειθεῖς. καὶ διτλή γε ἡ Μωσέως παραίτησις. δύο γὰρ χρόνοι, καθ' ἑξ ἑξωῖος καὶ δυσάγωγος ἢ ὁ Ἰσραὴλ διὰ Μωσέως τε καὶ Ἰησοῦ καὶ Κριτῶν, καὶ μετ' ἐκείνον δῖθς, καθ' ὃν γεγόνασι Προφῆται καὶ Ἰωάννης, ὁ καθάπερ ἐν μεταχμίῳ κείμενος Ἀποστόλων τε καὶ Προφητῶν. πέρας μὲν γὰρ ἢ προφητικῆς λειτουργίας, ἀπαρχὴ δὲ ὡπερ λαμπρότητος ἀποστολικῆς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐλθέτω Φησὶν ὁ ἀληθινὸς νομοθέτης, ὁ Χριστός. ἐπειδὴ δὲ ἔπω ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν, ἐπίσηκεδῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (1) Πολλοὶ ἀσδάρχαι, πολλοὶ αὐτοχέροτόνητοι, τὴν παρῶσαν λαμπρότητα διώκοντες, τὴν δὲ μέλλουσαν κρίσιν ἔπροσώμιοι. ἀλλ' ἔ Μωσῆς τοῖστος ἀλλ' ὁ πάντα ὀπειθήσ καὶ ὀθήκοος, ὅτε ἀπεσέλλετο πρὸς λαὸν, δέομαι Φησὶ, Κύριε· προχέρισαι ἄλλον, ὃν ἀποσελεῖς. διὸ καὶ οἶονε Φιλονεικότερον αὐτῆ ἀντέχεσθαι τὸν Θεὸν παρεσκῶασαι, αὐτῇ τῇ παραιτήσῃ ἢ τῇ ὀμολογίᾳ τῆς ἀδουείας, τὸ ἄξιος εἶναί τῆ προεσάναυ δακνύς. διὸ καλῶς ἔχει τὸ παραγγελημα, τὸ, μὴ ζῆται γενέσθαι κριτῆς, μήποτε ἐκ ἰχύσεως ἐξάρα ἀμαρτιαν.

ιδ. Καὶ θυμωθεῖς ὀργῇ Κύριος ἐπὶ Μωϋσῆν, εἶπεν, ἐκ ἰδῆ Ἀαρῶν ὁ ἀδελφός σε ὁ Λευίτης; ἐπίσαμαι, ὅτι λαλῶν λαλήσει αὐτός σοι. καὶ ἰδῆ αὐτὸς ἐξελεύσεται εἰς συνάντησίν σοι, καὶ ἰδῶν σε χαρήσεται ἐν ἑαυτῷ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἡ Μωσέως παραίτησις πρὸς ὀργῆς ἐκάλει Θεόν. καὶ μεθίστη τὸ χρέμα λοιπὸν εἰς ἑτέραν ὡπερ οἰκονομίαν, δι' ἧς ἀνασώσεται χρεῖ τὰς ταῖς τῶν Αἰγυπτίων πλεονεξίας κατηχθήμενῳ.

ΤΟΥ

Λευκ. 8. 10.
Ψαλ. 32. 15.
Ζαχ. 12. 1.

Σαφ. 7. 6.

(1) Κυρίως ψεδῶς γράφει. ὁ καθ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προσκεκροκότος γάρ
 ὡπερ ὡς ἀδρανῆς τῆ νόμου, καὶ ἠπειθή-
 κότην ἄγαν τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, προσετέθη
 Χριστὸς ὁ ἀληθῶς Λευίτης, καὶ μέγας ἀρ-
 χιερός τοῖς ὑπὸ νόμον τεταγματοῖς, ὡς
 ἀδελφός διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὁ Μωσῆ μὲν
 λαλήσας ὡς Θεός, συμβιβαζόμενος δὲ
 παρὰ τῆ πατρὸς κατὰ γὰρ τὸ κῆμα τὸ
 προφητικόν, εἰ καὶ ἐστὶ Προφητῶν Κύριος.
 Δόβτ. 18. 18. Προφήτῳ γάρ Φησιν ἀναστήσω αὐτοῖς ἐκ
 „ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ιε. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν τὰς λό-
 γας τῆς τῆς, καὶ δώσεις τὰ ῥήματα-
 μὲς εἰς τὸ σῶμα αὐτῆ, καὶ ἐγὰ ἀνοίξω
 τὸ σῶμα σου καὶ τὸ σῶμα αὐτῆ, καὶ
 συμβιβάσω ὑμᾶς εἰς ἃ ποιήσετε.

ις. Καὶ λαλήσει αὐτὸς σοι πρὸς
 τὸν λαόν, καὶ αὐτὸς ἔσαι σοι σῶμα·
 σοὶ δὲ αὐτῷ ἔσῃ τὰ πρὸς τὸν Θεόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διαλέγεται μὲν ὁ Μω-
 σῆς, διατρανοῖ δὲ τὸν λόγον Ἀαρών. εἰ μὴ
 γὰρ νοηθεῖ πνευματικῶς ὁ νόμος, ἀπο-
 καλύπτοντος ἡμῖν τὰ ἐν αὐτῷ τῆ Χριστῆ,
 σκοτεινὸν καὶ ἀσυμφανῆς τοῖς ἀκροωμέ-
 νοις ἔσαι τὸ δηλημιον. καὶ γὰρ οἱ Ἰσ-
 δαῖοι τὸν διεφυλωδκότα τὰ Μωσέως ἐκ
 ἔχοντες, τρεῖς Χριστὸν, ἀπομεμενῆσιν
 ἀπαθεῖς. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ὁ Παῦ-
 λος· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ
 „ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῆς παλαιᾶς διαθή-
 „ κης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅ, τι ἐν
 „ Χριστῷ καταργεῖται.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁρθῶς ἐν ἔφασ-
 κεν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς πρὸς τὸν ἱεροφάντῳ
 „ Μωσέα περὶ τῆ Ἀαρών· ὅτι λαλῶν λαλή-
 „ σει αὐτὸς σοι, καὶ αὐτὸς ἔσαι σου σῶμα· σὺ
 „ δὲ αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν Θεόν. καὶ ἐ δὴ πρὸ
 „ Φαμί, ὅτι τῷ Θεῷ προσεχέεσθον, καὶ
 „ μᾶλλον ἐγγὺς παρὰ τὸν Ἐμμανηὴλ ὁ Μω-
 „ σῆς. ὁ μὲν γὰρ ἐστὶν ὑὸς καὶ ἐκ Θεῶ πα-
 „ τρὸς κατὰ φύσιν, ὁ δὲ μετ' ἡμῶν ἐν οἰκέ-
 „ ταις, καὶ ἐν καλοῖτο γνήσιος. δοκεῖ δὲ
 „ πως γεγενῆσθαι τὰ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῷ.
 „ κεχρημάτικε γὰρ ὑπὸ νόμον ὡς ἀνθρώ-
 „ πος ὁ Χριστὸς, καὶ τετήρηκε τὰ Μωσέως.
 „ Καὶ μετ' ὀλίγα. Ταύτητοι Μωσῆς μὲν γεγε-
 „ νῆσθαι λέγεται τὰ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῷ.

ιζ. Καὶ τὴν ῥάβδον ταύτην τὴν
 σραφεῖσαν εἰς ὄφιν λήψῃ ἐν τῇ χειρί-
 σου, ἐν ἣ ποιήσεις ἐν αὐτῇ τὰ σημεῖα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δι' ἧς σω-
 Φρονίζονται μὲν οἱ ἀμαρτάνοντες, ἀνα-
 παύονται δὲ οἱ τῷ ἀνωφερῇ καὶ δυσπό-
 ρύτον τῆς ἀρετῆς πορεύει ἀνιόντες, διὰ
 τῶν ἀγαθῶν ἐλπίδων τῆ βασιλεία τῆς πί-
 „ σεως ἐπεριδόμενοι. ἐστὶ γὰρ πίστις ἐλπιζο-
 „ μείων ὑπόστασις.

ιη. Ἐπορεύθη δὲ Μωσῆς, καὶ ἀπέ-
 σρεψε πρὸς Ἰοθάρ τὸν γαμβρὸν αὐ-
 τῆ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύσομαι, καὶ
 ἀποσρέψω πρὸς τὰς ἀδελφὰς μου τὰς
 ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὄψομαι, εἰ ἔτι ζῶσι.
 καὶ εἶπεν Ἰοθάρ τῷ Μωϋσῆ, βάδιζε
 ὑγιαίνων. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς
 πολλὰς ἐκεῖνας ἐτελεύτησεν ὁ βασι-
 λεὺς Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Κρύπτει τὸν πνευθερὸν αὐτῆ
 Ἰοθάρ ὁ Μωσῆς τῷ ἀποσολῶ τῷ παρὰ
 Θεῶ, ἵνα μὴ ὑποπλοῦσας ὁ πνευθερὸς ὅτι μι-
 σήσας χωρίζεται, κωλύση τῷ κάθοδον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἄλλος ὁ τελού-
 τήσας πρὶν Φανῆ ὁ Θεὸς Μωϋσῆ, καὶ ἄλ-
 λος ὁ μετὰ ταῦτα· ἀλλὰ περὶ τῆ αὐτῆ
 ἀναλαμβάνει. (1) ὅτι δὲ τῆτό ἐστιν, ἐπά-
 „ γει ὁ Θεὸς, βάδιζε· τεθνήκασιν γὰρ οἱ
 „ ζῆτῆντες τῷ ψυχλῶσιν. [εἰ δὲ ἄλλος τῷ
 „ ἔτος ὁ τελούτῆσας, ἐκ ἂν ἐρρέθη τῆτο
 „ κατιέναι μέλλοντι τῷ Μωσῆ, καὶ περὶ τῷ
 „ ὁδὸν ὄντι.] τῆτο δὲ καὶ τῷ μακαρίῳ Ἰω-
 „ σῆφ τῷ ἀνδρὶ τῆς ἀγίας παρθεῖν Φησὶν
 „ ὁ Ἄγγελος. ἐξ ὧν ἀπάντων δαίκνυται, ὅτι
 „ τύπος ἀκριβῆς ὁ Μωσῆς τῆ Κυρίε.

ιθ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν
 ἐν Μαδιάμ, βάδιζε, ἀπελθε εἰς Αἰ-
 γυπτον· τεθνήκασιν γὰρ πάντες οἱ ζῆ-
 „ τῆντες τὴν ψυχὴν σου. Ἀνάλαβὼν δὲ
 „ Μωϋσῆς τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα
 „ αὐτῆ, ἀνεβίβασεν αὐτὰ ἐπὶ τὰ ὑπο-
 „ ζύγια, καὶ ἐπέσρεψεν εἰς Αἰγυπτον.
 „ ἔλαβε δὲ Μωϋσῆς τὴν ῥάβδον τὴν
 „ ἀπὸ τῆ Θεῶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προκεχειρισμένος
 εἰς ἀποσολῶ ὁ θεασέσιος Μωσῆς, ἐκ οὐ-
 „ δυδρομῆ πρὸς τῆτο τὰ ἐν κόσμῳ μεθεῖς,
 „ μερίζεται δὲ καὶ εἰς Φροντίδα σαρκικῶν,
 „ καὶ τοῖς κατὰ γένος προανακοινεῖται τῷ
 „ ἀποδημίαν. καὶ ἐ πρότερον ἐξέθη τῆς
 „ Μαδιλωαίων, εἰ μὴ τεθνεῶτα λοιπὸν τὸν
 „ τῆς Αἰγυπτιῶν ἐμάνθανε τύραννον. ἐδε-
 „ δει γὰρ τεθνεῶτα λῖαν. ἐπειδὴ δὲ τῶν
 „ ἐπὶ τῆτοις δαιμάτων ἀπήλλακτο, προηγ-
 „ γελκότος αὐτῷ τῆ Θεῶ, τότε δὴ μόλις
 „ ἀναλαβὼν τῷ γυναῖκα καὶ τὰ παιδία,
 „ κάτεσιν εἰς τῷ Αἰγυπτον, ἀποπεραίνων
 „ τὰ προσεταγματῆα. τύπος δ' ἂν εἴη ταυτὶ
 „ τῆς κατὰ νόμον ζωῆς, μεμερισμένης τρό-
 „ πον τινὰ, καὶ ἐπ' ἀμφο βλεπέσσης, πρὸς-
 „ τε τὰ θεῖα Φημι καὶ τὰ ἀνθρώπινα. ἐστὶ
 „ γὰρ Φροντίδος ἐκ ἐλδοῦθῆρα γεώδης τε καὶ
 „ κοσμικῆς, ἔτε μὲν εἰς ἅπαν ἱερά· καίτοι
 „ τῆς διαγγελικῆς πολιτείας ἐκ ἐχέσσης
 „ ὄλως τὸ μερίζεσθαι πρὸς τὰ σαρκὸς, ἦγαν
 „ πρὸς τὰ ἐν κόσμῳ πράγματα, ὀλοτρό-
 „ πως δὲ ὡπερ ἀΦιερέσσης τῷ Θεῷ τῆς ὑπὸ
 „ Χριστῷ γεγνονότας.

κα. Εἶπε

(1) Περὶ τῆ αὐτῆ ἐπανάληψις. ἀμέλει μετ' αὐτῷ Φησὶν ὁ Θεὸς, βάδιζε, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

κα. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, πορευομένεσθ καὶ ἀποσρέφοντος εἰς Αἴγυπτον, ὅρα πάντα τὰ τέρατα ἃ ἔδωκα ἐν ταῖς χερσί σου, ποιήσεις αὐτὰ ἐναντίον Φαραώ· ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραώ, καὶ ἔμὴ ἔξαποσείλῃ τὸν λαόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Παρατηρητέον, πῶς εἰς ἕκαστος τῶν ἀνισαμένων βασιλέων ἐΦάμιλλος ἐτύγγχανε τῇ γνώμῃ τῷ πρὸ αὐτῆ, καὶ σχεδὸν τῆ τῷ διαδοχῶ ἐκλήρητο.

» πλὴν εἰπὼν ὁ Θεὸς, σκληρυνῶ τῷ τῆ Φαραώ καρδίαν, αὐτὸς προλαβὼν τῷ γνώμῃ ἐδήλωσε τῆ σκληρωομένῃ ἐν τοῖς

Ἐξόδ. 3. 19, 20. » προλαβῆσαι λόγοις, λέγων ἕτως· ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι [εἰ] προήσεται ὑμᾶς Φαραώ βασιλεύς Αἴγυπτος ποροβλήσῃ, εἰ μὴ μετὰ χειρὸς κραταιᾶς. καὶ ἐκλίνας τῷ χεῖράμην, πατάξω τῆς Αἴγυπτίσις ἐν πᾶσι τοῖς θνητοῖσις μου, οἷς ποιήσω ἐν αὐτοῖς. καὶ μετὰ ταῦτα ἔξαποσελεῖ ὑμᾶς.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ χρόνῳ πολλῷ μακροθυμῶν διετέλεσαν. εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς προγνώσεως τὰς τιμωρίας ἐπήγει ὁ δεσπότης, ποῦθεν ἂν ἐγνώσθη τῆ Θεῷ τὸ δίκαιον τοῖς ἔχ ὁρῶσι τὸ τῆς γνώσεως τέλος; διὰ τῆτο ἀναμύνει πᾶσαν κακίαν φανεράν γενέσθαι, καὶ τῆμικαῦτα τῷ τιμωρίαν ἐπάγει.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Πῶς νοητέον, ὅτι ἐγὼ σκληρυνῶ τῷ καρδίαν Φαραώ; Ἀπὸ παρανοήσεως ἤρξατο ὁ Θεός· εἶτα ὡς ἠπέδει ὁ Φαραώ, μετρίαις αὐτῷ ἐπήγει πληγῆς. ἕτως ἔην, καὶ ἔχ ἑτέρως σκληρυνῶ, τῷ φέιδεσθαι, καὶ Μωσέως ὑπομονῆς, τὰς πληγῆς ἀποσρέφειν. ἔδει γὰρ καὶ Μωσέα παρακαλῆντα, τὸν Φαραώ πείθεσθαι καὶ τὸν Θεὸν ἀκῆσαι Μωσέως, καὶ δεικνύσθαι ὅτι μέγιστός ἐστι Προφήτης ὑπὸ Θεῷ ἀπειθαλμικός. ὁ μάλιστα τὸν Φαραώ σκληρότερον ἐποίησε. οἱ γὰρ ἀπειθεῖς παιδιδόμενοι μὲν, ἀνιδιδόσιν· ἀπαλαττόμενοι δὲ, σκληροὶ μέγιστοι, καὶ τῆς σκληρότητος αἴτιος ὁ ἀνιδίδος. κακία τοίνυν καὶ σκληρότητι ἐσκληρυνε τῷ καρδίαν Φαραώ ὁ Θεός· ἀλλὰ καὶ τὸ λέγειν τὸν Θεὸν, ἀπόλυσον τὸν λαόν μου ἵνα μοι λατρεύσῃ, σκληρόν ἐποίησε τὸν Φαραώ, καὶ ὀργιλώτερον, καὶ πολὺ πλεον τὸ τῶν πληγῶν μὴ σιωπολαύειν τῆς Ἰσραηλίτας. ἀλλ' ἔμὴ διὰ τῆτο τὸν Θεὸν ἐχρῶν ἀπὸ μεγίστων ἀρξάσθαι πληγῶν, ἵνα μὴ σκληρὸς αὐτὸς νομοθετῆ, κρείττον γὰρ διὰ χρησότητα τῆ Θεῷ, τὸ ἀπειθεῖς δειχθῆναι τῆ Φαραώ, ἢ δι' ἀποτομίαν, ἐλεῆσθαι μὲν τὸν Φαραώ, διαβαλλεσθαι δὲ τὸν Θεὸν, ὅτι μὴ ἀπὸ χρησότητος ἤρξατο.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ, ἐγὼ σκληρυνῶ τῷ καρδίαν Φαραώ, πῶς νοητέον; Μάλιστα ῥαδίον ἴν, τὸν Θεὸν μετὰ τῷ πρώτῳ ἀπειθεῖαν πανωλεθρίαν ἐπαγαγεῖν. ἀλλ' ἀφράσθω κεχρημένος μακροθυμία, με-

Α. τρίας αὐτῷ παιδείας ἐπήγαγε. ταῦτα δὲ ἀντίτυπον ἐποίησε τῷ ἐκείνῃ καρδίαν. οἰόμενος γὰρ μὴ δυνάσθαι τὸν Θεὸν μείζονσι χρῆσασθαι τιμωρίας, τῶν μετρίων κατεφρόνει μασίγων. καὶ ὅτι ταῦτ' ἕτως ἔχει, ἢ ἰσορῶν διδάσκει. πρῶτον μὲν γὰρ τῶν θείων ἐκείνων ἐπακῆσας ῥημάτων, ἔξα-

Ἐξόδ. 5. 1, 2. » πᾶσαλον τὸν λαόν μου ἵνα μοι λατρεύσῃσιν » ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὑπολαβὼν ἔφη· τίς ἐστὶ Κύριος, ἔμὴ εἰσακῆσομαι τῆς φωνῆς αὐτῆ; ἔκ

Β. οἶδα τὸν Κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐκ ἔξαποσελῶ. ἔπειτα δὲ τῆς ῥάβδος μεταβληθείσης εἰς ὄφιν, φησὶν ἢ θεία Γραφή

Ἐξόδ. 7. 13, 14. » καὶ κατίχυσεν ἢ καρδίαν Φαραώ· καὶ ἐκείνη ἐσήκωσεν αὐτῶν, κατὰπερ ἐλάλησεν αὐτοῖς Κύριος. καὶ εὐθύς ἐπάγει· εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, βεβάρευται ἢ καρδία Φαραώ, τῆ μὴ ἔξαποσεῖλαι τὸν λαόν. ἀμφοτέρω δὲ σημαίνει τὸ τῆς γνώμης ἀνταίρετον, καὶ τὸ κατίχυσεν ἢ καρδίαν Φαραώ, καὶ τὸ βεβάρευται ἢ καρδίαν Φαραώ. βαρυνέται μὲν γὰρ καρδία ὑπὸ πονηρίας κατὰσκομῆν. καὶ τῆτο γὰρ σαφῶς ἡμᾶς διδάσκει ὁ μακάριος Δαβὶδ. ἀννομίαν μου γὰρ φησὶν ὑπερῆραν τῷ κε-

Ψαλ. 57. 4. » Φαλλῶ μου, ὡσεὶ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ. καὶ ὁ Ζαχαρίας τῷ ἀνομίαν

Ζαχ. 5. 8. » ἐθεάσατο μολίβδον τάλαντον ἐν τῷ σώματι φέρουσαν. ἢ δὲ γε ἀπονοία χρωμῆν καρδία κατίχυσεν λέγεται, ὡς ἀντισαμῆν

Δ. τῷ δεσπότη Θεῷ, καὶ νικᾶν αὐτῆ νεανιδουμῆν τῷ δυνάμιν. ἢ γὰρ εὐσεβῆς ὑποτάσσεται κατὰ τῷ προφητικῷ παραίνεσιν τῷ λέγουσαν, ὑποτάγηθι τῷ Κυρίῳ,

Ψαλ. 36. 7. » καὶ ἰκέτοσον αὐτόν. ἢ δὲ γε ἀντίτυπος, καὶ οἰοεὶ λιθίνῃ, σκληρυνεται. ὅθεν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς διὰ τῆ προφήτη Ἰεζεκιήλ

Ἰεζ. 11. 19. » περὶ τῶν Ἰουδαίων ἔφη, καὶ ἐκαπάσω τῷ καρδίαν τῷ λιθίνῳ ἐξ αὐτῶν. διὰ τοῦ τῆτο καὶ ὁ μακάριος Μωϋσῆς τῷ ἐπινίκιον ἄδων ὠδῶν, περὶ τῆ Φαραώ καὶ τῶν

Ἐξόδ. 15. 5. » Αἴγυπτίων εἶρηκε, κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος· καὶ πάλιν, ἔδυσαν ὡσεὶ μολίβδος ἐν ὕδατι σφοδρῶ. ἐπειδὴ γὰρ ἐβαρυναν ἑαυτῶν τῷ καρδίαν, ἔδυσαν ὡσεὶ μολίβδος· ἐπειδὴ δὲ ἐσκληρυναν, κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος. ὅτι δὲ ἢ ἀντιτυπία τῆς καρδίας καὶ σκληρότητος τιμωρίαν ἐπάγει, μάρτυς ὁ θείος Ἀπόστολος, λέγων· ὅτι τὸ χρῆσον τῆ Θεῷ εἰς

Ῥωμ. 2. 4. » μετάνοιαν σε ἄγει· κατὰ δὲ τῷ σκληρότητά σου, καὶ ἀμετανόητον καρδίαν σου θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργλῶν αἰ ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως, καὶ δικαιοκρισίας τῆ Θεῷ. ὅς ἀποδώσει ἕκαστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆ. πρὸς δὲ τῆτοις κακέينو σκόπει, ὡς εἰ φύσει πονηρὸς ἴν ὁ Φαραώ, ἐκ ἂν αὐτῆ τῷ γνώμῃ ἀνήλλαξε. νῦν δὲ ὁρῶμεν, ὑπὸ μὲν τῆς παιδείας αὐτὸν μαλακτόμενον, ὑπὸ δὲ τῆς μακροθυμίας σκληρωόμενον. παιδιδόμενος γὰρ ὡτιβόλαι τὸν νομοθέτῳ, προσεβῆκαδε περὶ ἐμῆ λέγων

Ἐξόδ. 8. 8. » καὶ πάλιν, ὁ Κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός μου ἀσεβῆς. τῆς δὲ τιμωρίας παυομένης, ἐβαρυνέτο καὶ ἐσκληρυνέτο, καὶ

Ἐξόδ. 9. 27. » τοῖς

τοῖς θεοῖς προσάγμασιν ἀντέλεγε. καὶ τῆς μὲν κνωμίας ἐπικραθείσης ἐν Αἰγύπτῳ, ἴδουαι προσέταξε τῷ Θεῷ· τῷ θεοτάτῃ δὲ Μωϋσέως εἰρηκότος μὴ διώσθαι τὸτο δρᾶσαι διὰ τῆς Αἰγυπτίας· τὰ γὰρ ὑπ' ἐκείνων, Φησί, θεοποιήματα θύσομεν, καὶ καταλύοντες ἡμᾶς ἀποκλέυσουσιν· ἐπέτρεψεν εἰς τὴν ἔρημον ἀπελθεῖν, καὶ τὰς θυσίας ἐπιτελέσαι. ἐπὶ τέτοις, τῷ Προφῆτῃ προσδύξαμεν, καὶ τὴν κνωμίαν ἀποφύωντος Φροδόν, ἐβάρυνε·

Ἐξὸδ. 8. 32. Φησί τὴν καρδίαν αὐτῆ καὶ ἐπὶ τέττα τῷ καιρῷ, καὶ ἐκ ἠθέλησεν ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν. τῷτο καὶ ἐπὶ τῷ λοιμῷ γεγενῆται

Ἐξὸδ. 9. 7. τῶν κτιλῶν· καὶ εἶδε, Φησί, Φαραῶ, ὅτι ἐκ ἐτελοῦθησεν ἀπὸ πάντων τῶν κτιλῶν τῶν ἡν Ἰσραὴλ εἶδεν, καὶ ἐβαρύνθη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ ἐκ ἐξαπέσειλε τὸν λαόν. ἐν τέτοις ἅπασιν δάξας τὸ τῆς γνώμης ἀνθάρετον, καὶ διδάξας ὅπως αὐτοῖς ἐπιπέχθη τῶν Φλυκλαιῶν τὸ πάθος, καὶ ὅτι καὶ τοῖς Φαρμακοῖς ἡ νόσος ἐπέσκηψε, καὶ ἐκ ἠδύωντο οἱ Φαρμακοὶ σὺναι ἐναντίον Μωϋσῆ διὰ τὰ ἔλκη· ἠγαθύνοντο γὰρ καθηλωμένοι, καὶ σφίσειν αὐτοῖς ἐπαμύναται μὴ διώσθαι, ἐπήγαγε· καὶ ἐσκλήρωσε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ ἐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθὰ σωεταξεν αὐτοῖς Κύριος. καὶ μετ' ὀλίγα πρὸς αὐτὸν ἔφη τὸν Φαραῶ· ἔνεκεν τέττα διειρηθήσης, ἵνα δάξω καὶ ἐν σοὶ τὴν ἰσχύν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. καὶ αὐτίς μετ' ὀλίγα, καὶ ταῦτα ἔφη. ἴδων γὰρ Φησί Φαραῶ, ὅτι πέπαυται ὁ ἕτερος, καὶ ἡ χάλασσα, καὶ αἱ φωναί, καὶ προσέειπε Φαραῶ τῷ ἁμαρτάνειν· καὶ ἐβάρυνε τὴν καρδίαν αὐτῆ, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτῆ. καὶ ἐσκλήρωσε ἡ καρδία Φαραῶ· καὶ ἐκ ἐξαπέσειλε τῆς ἡγῆς Ἰσραὴλ, καθὰ περ ἐλάλησε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. τὸ δὲ, καθὰ περ ἐλάλησε, τὴν πρόγνωσιν τῷ Θεῷ δηλοῖ, ἀντὶ τῆς, εἶδεν τέττων ἠγγνόσεν ὁ τῶν ὅλων Θεός, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς προείρηκε. ταῦτα δὲ πάντα διεξήλθον, δάξαι βελομένους, ὡς ἔτε φύσεως ἡ ὁ Φαραῶ πονηρᾶς, ἔτε ὁ δεσπότης Θεός σκληρὰν αὐτῆ καὶ ἀντίτυπον τὴν γνώμην εἰργάσατο. ὁ γὰρ νῦν μὲν εἰς τῷτο ῥέπων, νῦν δὲ εἰς ἐκείνο, δάκνυσι τὸ τῆς γνώμης ἀνθάρετον. ἵνα δὲ καὶ ἐκτινος εἰκότος τὸ ἀμφιβαλλόμενον διαλύσω· ὁ ἥλιος τῆ τῆς θέρμης ἐνεργεία τὸν μὲν κηρὸν ὑγραίνει, τὸν δὲ πηλὸν ξηραίνει, καὶ τὸν μὲν μαλάττει, τὸν δὲ σκληρῶναι. ὡπερ τοίνυν ἔτος τῆ ἐνεργεία τῆ μιᾶ τὰ ἐναντία ποιεῖ, ἔτω τῆ τῷ Θεῷ τῶν ὅλων μακροθυμία, οἱ μὲν ὠφέλειαν, οἱ δὲ βλάβην καρπύνονται· καὶ οἱ μὲν μαλάττονται, οἱ δὲ σκληρῶνται. τῷτο καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγγελοῖς δεδήλωκεν· εἰς κρίμα γὰρ Φησιν ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τῷτο ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γίνωνται. τῷτο δὲ ἐ τῷ δεσπότης δηλοῖ τὸν σκοπὸν· ἡδὲ γὰρ τέττα χάριν ἐλήλυθεν, ἵνα τυφλὸς ἀποφύω

τῆς βλέποντας· ἀλλὰ τὸ γενησόμενον δεδήλωκεν. αὐτὸς μὲν γὰρ βλεταί πάντας ἀνθρώπους σωθῶναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀνθάρετον ἔχει τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις, οἱ μὲν πεπισθυκότες σωτηρίας ἀπήλαυσαν, οἱ δὲ ἀπιστήσαντες πρόξενοι ἑαυτοῖς τῆς γενένης γεγενῆσθαι. ἔτω ὁ Ἰσθας βλέπων· Ἀπόστολος γὰρ ἡ ἕτερον ἐτυφλώθη. ὁ δὲ θεασέσις Παῦλος τυφλὸς ὦν πρότερον, ἀνέβλεψεν ἕτερον. ἔτω διὰ τῆς τῷ Σωτήρος ἐπιφανείας ἐτυφλώθησαν μὲν τῶν Ἰσθαίων οἱ πλείοσι, ἀνέβλεψαν δὲ τὰ ἔδνη. ἐ μὲν ἐπειδήτινες ἔμελλον ἀπιστήσαν, ἐχρῶ μὴ γενέσθαι τὴν κατὰ σάρκα τῷ Σωτήρος ἡμῶν οἰκονομίαν. τῷτο γὰρ ἀπεσέρε τὴν οἰκονομίαν τῆς σωτηρίας. ἔτω καὶ ὁ θεοτάτος ἔφη Συμεῶν· ἴδὲ ἔτος κείται εἰς πῶσιν καὶ ἀνάσασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημείον ἀντιλεγόμενον. κακῆνο μῆνοι εἶδεναι χρῆ, ὡς τὸν παρόντα βίον ὁ τῶν ὅλων Θεός σάδιον τοῖς ἀνθρώποις ἀπέφλωκεν, ἵνα ἐν τέττω ἀγωνίζόμενοι, δηλώσωσι τὸν οἰκείον σκοπὸν· ἐν δὲ γε τῷ μέλλοντι τὴν δικαίαν ποίεμενος κρίσιν, τῆς μὲν ὡς νικηφόρος ἀγωνισίας σεφανώσῃ, τῆς δὲ κολάσῃ, ὡς τῆς κακίας ἐργάτας γεννημαίεας. ἐπειδὴ δὲ ἐκ ἅπαντες τῷ μέλλοντι πισθῶσιν βίω, μάλα σοφῶς ὁ τῶν ὅλων Θεός καὶ κολάζει τινὰς ἐν τῷδε τῷ βίω πονηρία σιωεσηκότας, καὶ αὐ πάλιν ἄλλης ἀνακηρύττει ὀσεβείας πεφροντικότητας ὡς μάλισα. τέττα χάριν ὁ θεός Ἀπόστολος τινὰς μὲν σκόδη ὀργῆς, τινὰς δὲ σκόδη ἐλέεας ὠνόμασεν. ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης μὲν, δηλὸς γίνεται κολάζων ἐδίδικως ὁ δεσπότης Θεός· διὰ δὲ τέττων, ἐπιμελείας παντοδαπῆς ἀξιών καὶ προμηθείας τῆς τῆς ἀρετῆς ἀθλητάς. ἴδοι δ' ἄντις καὶ τῶν σωμάτων τῆς ἰατρῆς τομῆς καὶ καυτήσιν χρωμαίεας, καὶ τῆς κεκρυμμένης χυμῆς καὶ χαλεπῶ τὴν νόσον ἐργάζομενης, ἀναμοχλοῦντας καὶ ἐξαγοντας, καὶ τὰ λανθάνοντα πάθη δηλα ποιῶντας. ἔτω καὶ ὁ τῶν ὅλων Θεός τῶν λογισμῶν τὴν πονηρίαν ταῖς παιδείαις γυμνοῖ. τῷτο γὰρ καὶ ἐν τῷ Δούτερονομίω πρὸς τὸν Ἰσραὴλ ἔφη. καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ἡ ἡγαγέσε Κύριος ὁ Θεός σε τεσαρακοσὸν ἔτος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅπως κακώσῃ σε καὶ πειρασῃ σε, καὶ διαγνωσθῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, εἰ φυλάξῃ τὰς ἐπιτολὰς αὐτῆ. ἡ ἔ. καὶ ἐκακώσῃ σε, καὶ ἐλιμαγχόνησῃ σε, καὶ τὰ ἐξῆς. καθὰ περ δὲ πάλιν οἱ ἱατροὶ τῆς ἀνηκέως διακειμενῆς, πολλῶν παρόντων, τέμνυσιν· ἐκ ἐκείνοις τοσῶτον ἐπικερῶντες· ἴσασιν γὰρ αὐτῶν τὴν νόσον ἀνίατον· ἀλλὰ τῆς φοιτητάς τὸν τῆς ἰατρείας διδάσκοντες τρόπον· ἔτω καὶ τὸν Φαραῶ ὠμοτάτη καὶ θηριώδει χρησάμενον γνώμη ταῖς παντοδαπαῖς τιμωρίαις ὑπέβαλεν ὁ Θεός. πάντας ὡς ἐπίπαν διδάσκων ἀνθρώπους, ὡς αὐτὸς ἰθῶναι τὴν κρίσιν· καὶ τοῖς μὲν

Ἐξὸδ. 8. 32.

Ἐξὸδ. 9. 7.

Ἐξὸδ. 9. 12, 16, 34, 35.

1. Τιμ. 2. 4.

Λεκ. 2. 34.

Ρωμ. 9. 22, 23.

Δούτ. 8. 2, 3.

Ἰωάν. 9. 39.

ἀδικημένοις ἐπαμύνοι δικαίως, κολάζει δὲ τὰς ἀδικούντας ἐν δίκῃ. τὸτο γὰρ καὶ πρὸς αὐτὸν ἔφη τὸν Φαραῶ, ἕνεκεν τῆς διειρηθῆς, ἵνα εὐδαίξωμαι ἐν σοὶ τὴν ἰσχύμυ, καὶ ὅπως διαβγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ὅτι δὲ ἐπὶ παντός διέδραμε τῶν πεπραγμένων ἢ μνήμη, μαρτυρεῖ μὲν ἢ Ραάβ ἢ πόρνη, λέγεται τοῖς κατασκόποις, ὅτι ὁ φόβος ὑμῶν καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν ἐπέπεσον ἐφ' ἡμᾶς. ἠκίστα μὲν γὰρ ὅπως κατεξήρανε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸ προσώπου ὑμῶν. μαρτυρεῖσι δὲ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πόρρωθεν τὴν κιβωτὸν θεασάμενοι, καὶ βοήσαντες, ἔα ἡμῖν ἀλλόφυλοι· ἔτος ὁ Θεὸς ὁ πατῆρας τῶν Αἰγυπτίων.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς ἐπὶ τινῶν σωματικῶν παθημάτων, εἰς βάθος τῆς ἰατρῆς εἰς τὴν ἐπιφανείαν διά τινῶν φαρμάκων ἔλκει καὶ ἐπιπᾶται τὴν ὑλὴν. φλεγμονὰς χαλεπὰς ἐμποῖων, καὶ διοιδήσεις, καὶ πόνους πλείονας ὢν αἰχέτις πρὶν ἐπὶ τὸ θεραπείῳ ὀδεύσαι· ὡς ἐδος ποιῶν αὐτοῖς ἐπὶ λυσοδηκίῳ, καὶ ἐτέρων τινῶν τὰ παραπλήσια τῆτοις πεπονθότων· ἔτως οἶμαι καὶ τὸν Θεὸν οἰκονομεῖν τὴν κρύφιον κακίαν, εἰς τὸ βάθος κεχωρηκῆσαν τῆς ψυχῆς. καὶ ὡς ἔλεγε ὁ ἰατρός ἐπὶ τῆ δέτινος· ἐγὼ φλεγμονὰς ποιῶ περὶ τὸν τόπον τῆς ἀνέσεως, καὶ διοιδήσαι ἀναγκάσω τὰ δέτινα μέρη, ὥστε ἀπόσημα χαλεπὸν ἐργάσασθαι· λέγοντος δὲ ταῦτα τῆ ἰατρῆ, ὁ μὲν ἀκῆων αὐτῆ ἐπισημονικώτερος, ἔκ αἰτιάσεται, ἀλλὰ καὶ ἐπαινέσεται τὸν ταῦτα οἰονεῖ ἀπειλῶντα ἐργάσασθαι· ὁ δέτις λέξει φάσκων, ἀλλότριον τῆς τῶν ἰατρῶν ἐπαγγελίας ποιῶν, τὸ δέον ὑγιάζειν, ἐπὶ φλεγμονὰς καὶ ἀποσημάτα ἄγοντα· ἔτω δὲ οἶμαι καὶ τὸν Θεὸν εἰρηκῆσαι τὸ, ἐγὼ σκληρωῶ τὴν καρδίαν Φαραῶ καὶ τῆτων γεγραμμένων, ὁ μὲν ἀκῆων ὡς Θεὸς λογίων, τὸ μὲν ἀξίωμα τῆ λέγοντος τηρῶν ἀποδέχεται, καὶ ζητῶν πᾶς δύρισκε καὶ ἐν τῆτοις ἀγαθότητα τῆ Θεὸ παρασησαι γινόμενῳ· φανερώτερον μὲν ἐπὶ σωτηρία τῆ λαῶ, διὰ πλείονων παραδόξων πισοκοιμῆς· καὶ δούτερον περὶ τῶν Αἰγυπτίων, ὅσοι ἐμελλον τὰ γινόμενα καταπληττόμενοι ἀκολοθεῖν τοῖς Ἑβραίοις· ἐπιμικτός γὰρ φησι λαὸς πολὺς τῶν Αἰγυπτίων σωεξήλθεν αὐτοῖς· ἀπορήτότερον δὲ καὶ βαδύτερον τάχα, καὶ ἐπὶ τῷ ὀφελος γενέσθαι αὐτῷ τῷ Φαραῶ, ἔκ ἐτι ἀποκρύπτοντι τὸν ἰόν, ἔδὲ τῷ ἔξιν σωέχοντι. ἀλλ' ἔλκοντι καὶ εἰς τῆμφανές ἄγοντι αὐτὸν, καὶ τάχα διὰ τῆ πράττειν ἐκλύοντι, ἵνα πάντα τὰ τῆς ἐνυπαρχῆς κακίας ἐκβράσματα ἐπιτελέσας, ἄτονον ὑσερον ἔχη τὸ τῶν κακῶν οἰσικόν δαῖδρον, καὶ τάχα ξηραίνόμενον ἐπὶ τέλει, ὅτε καταποντῆται. ἔκ ὡς οἰηθεῖ ἄντις ἐπὶ τῷ πάντελῶς ἀπολέσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἀπο-

βαλόντα τὰ ἀμαρτήματα καὶ φιδίῳ, καὶ τάχα ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τῆς πολέμου τῆς ψυχῆς εἰς ἄδαν καταβύω. ἀλλ' εἰκός δυσαδῶς ἔξιν τῆς ἀτόξομῆς, βίαιου ὑπολαμβάνοντος εἶναι, τὸ λεγόμενον, ὡς ἄρα συμφέρον γεγονέαι τῷ Φαραῶ τὸ ἐσκληρωθῆαι αὐτῆ τὴν καρδίαν, καὶ ὑπερ αὐτῆ πάντα τὰ ἀναγεγραμμένα γεγονέαι, μέχρι καὶ τῆς καταποντώσεως. ὅρα δὲ εἰ διώμεθα ἐντεῦθεν τὸ δυσαδῆς περιελόντες, παιδῶ ἐνεργάσασθαι τῆ περὶ τῶν εἰρημῶν, πολλὰ αἰ μάστιγες, φησὶ ὁ Δαβὶδ, τῆ ἀμαρτωλῆ· ὁ δὲ ὑὸς αὐτῆ διδάσκει, ὅτι μασιγοῖ ὁ Θεὸς πάντα ἡὸν ὃν παραδέχεται. ἐτι δὲ αὐτὸς ὁ Δαβὶδ ἀπαγγελίαν προφητῶν τὴν περὶ Χριστοῦ, καὶ τῶν εἰς αὐτὸν πισυόντων, φησὶν· εἰν ἐγκαταλείψω ἡὸν αὐτῆ τὸν νόμον μου, καὶ τοῖς κριμασί μου μὴ πορῶσω· εἰν τὰ δικαίωματά μου βεβηλώσω, καὶ τὰς ἐντολὰς δέ μου μὴ φυλάξωσιν, ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐν μασιζὶ τὰς ἀδικίας αὐτῶν· τὸ δὲ ἔλεος μου ἔ μὴ διασκεδάσω ἐπ' αὐτῶν. ἔκ ἐν χάρις Θεὸ ἐσὶ τὸ ἀνομον ἐπισκεφθῆναι ῥάβδῳ, καὶ τὸν ἀμαρτωλὸν μασιζὶ. καὶ ὅσον ἔ μασιγῆται ὁ ἀμαρτάνων, παιδῶσει καὶ διορῶσει ἔδὲπω ὑπάγεται. καὶ μετ' ὀλίγου. Παρατηρητέον δὲ καὶ ἐπὶ τῆς προφητικῆς ἀπειλῆς ἐπὶ τοῖς πολλοῖς ὅτι ἐπιλέγεται τῆ, γινώσκοντα ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. καὶ ἀπειλεῖ ἔ μόνον Ἰσραηλίταις, ἀλλὰ καὶ Αἰγυπτίοις, καὶ Ἀσσυρίοις, καὶ ἐτέροις ἐχθροῖς τῆ λαῶ. τῆτο δὲ τὸ ἐπὶ τέλει πολλῶν νομιζομένων ἀπειλῶν καὶ ἐν τῇ ἔξῶδῳ ἀναγεγραπτα. καὶ μετ' ἔτερα. Ἡμῶς δὲ πολλαχῶθεν παιδόμενοι, καὶ πόνον καὶ κόλασιν τὰ προσαγόμενα ἀπὸ τῆ Θεὸ νομιζομεν γίνεσθαι ἔδὲποτε κατὰ τῶν πασχόντων, ἀλλ' αἰ ὑπερ αὐτῶν. καὶ μετ' ἔτερα. Οὐ θαυμαστὸν ἔν εἰ καὶ τὰ περὶ τὸν Φαραῶ τὸν σκληρωόμενον, καὶ ἐπὶ τέλει τοιαύταις κολάσει περιβαλλόμενον ἀπὸ ἀγαθότητος οἰκονομεῖται Θεὸ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐλεγε δέτις τῶν κατ' ἡμᾶς, ἀπὸ τῆς σωηθείας τὸ ζητῆμενον παραμυθῆμενος, ὅτι πολλακίς οἱ χρησοὶ κυριοὶ μακροθυμῆντες ἐπὶ τῆς ἀμαρτανόντας τῶν οἰκετῶν, λέγειν εἰώθασιν τὸ, ἐγὼ σε ἀπώλεσα, καὶ, ἐγὼ σε πονηρὸν ἐποίησα, μετὰ τῆ ἡθῆς ἐμφαίνοντες ὅτι ἡ χρηστότης αὐτῶν καὶ μακροθυμία πρόφασις δοκῆ γεγονέαι τῆς ἐπὶ πλείον πονηρίας. ὡς ἔν τῆτων λεγομένων, διωταῖτις λέγειν συκοφαντῶν, ὅτι ὠμολόγησιν ὁ δεασότης πονηρὸν πεποιηκῆσαι τὸν οἰκέτῳ· ἔτω τὰ ὑπὸ τῆς ἀγαθότητος τῆ Θεὸ πρόφασις γενόμενα τῆς σκληρότητος τῆ Φαραῶ, ἐσκληρωκῆναι ἀναγεγραπτα τὴν καρδίαν Φαραῶ, παραμυθῆσεται δὲ ἔτος ἐξ ἀποσολικῶν ῥητῶν ὁ νενοήκων· ἢ τῆ πλῆτῆ τῆς χρηστότητος αὐτῆ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακρο-

Ἐξὸδ. 9. 16.
Ἐξ. 2. 9, 10.
1. Βασ. 4. 8.
Ἐξὸδ. 12. 38.

Ψαλ. 51. 10.
Παροιμ. 3. 12.
Ψαλ. 88. 30, 31, 32, 33.
Ῥωμ. 2. 4, 5, 6.

» μακροθυμίας καταφρονείς, ἀγνοῶν ὅτι
 » τὸ χρηστὸν τῷ Θεῷ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει;
 » διὰ δὲ τὴν σκληρότητα σου, καὶ ἀμετανόη-
 » τον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὄργην ἐν
 » ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως, καὶ δι-
 » καιοσύνης τῷ Θεῷ. ὅς ἀποδώσει ἐκάστω
 » κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. ὁ αὐτὸς γὰρ Ἀπό-
 » σόλος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ Φησὶν·
 Ῥωμ. 9. 22. εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἀνδείξασθαι τὴν ὄργην,
 » καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτῶν, ἵνεγκαι
 » ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκόβη ὀργῆς κατηρ-
 » τισμεία εἰς ἀπώλειαν· ὡς τῆς μακροθυ-
 » μίας αὐτῶν σὺλοχίας τὰ σκόβη τῆς ὀρ-
 » γῆς, καὶ οἰονεὶ γεννητικίας. εἰ γὰρ παρὰ
 τὸ μακροθυμεῖν αὐτὸν ἐκολάζοντα τῶν
 ἀμαρτάνοντας, ἀλλ' ἐλεῶντα, ἐπλεόνασε
 τῇ χύσει, αὐτὸς πῶς ἵνεγκε τῇ ἑαυτῶν
 μακροθυμίᾳ τὰ σκόβη τῆς ὀργῆς, καὶ ἴν
 ἔτως εἶπω, αὐτὸς τὰ πάντα πεποίηκε
 σκόβη ὀργῆς, καὶ κατὰ τῆτο αὐτὸς ἐσκλη-
 ῤωε τὴν καρδίαν αὐτῶν. ὅτε γὰρ ση-
 μείων τοσούτων καὶ τερατίων γενομένων, ἐ
 κείνεται ὁ Φαραὼ, ἀλλὰ μετὰ τῆλικαῦτα
 ἀνδρίζεται, πῶς ἐ σκληρότερος καὶ ἀπι-
 σότερος ἐλέγχεται; τῆς σκληρότητος καὶ
 ἀπιστίας δοκίμης ἐκ τῶν τερατίων διωα-
 μείης γεγονέναι. ὁμοιον δὲ καὶ τὸ ἐν τῷ
 Ἰωάν. 9. 39. Εὐαγγελίῳ· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον
 » τῆτον ἤλθον. ἐ γὰρ προέβητο ὁ Σωτὴρ
 εἰς κρίμα ἐλθεῖν, ἀλλ' ἠκολούθησε τῷ ἐλη-
 λυθέναι αὐτὸν, τὸ εἰς κρίμα αὐτὸν ἐληλυ-
 θέναι τῶν μετὰ τὰ τεράσια ἐ πεπισθόκω-
 των αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ εἰς πῶσιν ἐλήλυθε.

κβ. Σὺ δὲ ἐρεῖς τῷ Φαραὼ, τὰ
 δε λέγει Κύριος· ἦός πρωτότοκος με
 Ἰσραήλ.

ΛΔΗΛΟΥ. Πρωτότοκος ἐκλήθη, ὡς
 ἔχων νῦν ὄργωντα Θεόν.

κγ. Εἶπα δέ σοι, ἐξαπόσειλον τὸν
 λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ· σὺ δὲ
 ἐκ ἐβέλεξ ἐξαποσεῖλαι αὐτὸν, ὅρα
 ἔν, ἐγὼ ἀποκτενῶ τὸν ἕόν σου τὸν
 πρωτότοκον.

* * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Λεκτέον ἐν τοῖς
 Φάσκαι δικαίαι εἶναι ταῦτα Θεῷ, καὶ
 ὑπολαμβάνει κατὰ τὸ πρόχειρον τῆς
 λέξεως ἐσκληρώθαι τὴν καρδίαν Φαραὼ
 βασιλέως, ἵνα μὴ ἐξαποσεῖλη τὸν λαόν
 αὐτῶν, πῶς δίκαιος ὁ σκληρώσας τὴν καρ-
 δίαν, καὶ ἀπειλῶν εἰ μὴ ἀπολύσει, ἀποκ-
 τέναι τὸν πρωτότοκον αὐτῶν ἕόν; θλιβό-
 μνοι γὰρ πονηρὸν αὐτὸν ὁμολογήσασιν.
 εἶτα πάλιν ἀπὸ ἐτέρων ἀνατραπήσονται,
 καὶ ἀναχθήσονται εἰς τὸ μὴ τῇ προχείρῳ
 λέξει δαλῶσαι, ἐ δυναμείῃ κατ' αὐτῶν
 σῶσαι τὸ δίκαιον τῶν δημιουργῶν. ἀπαξ δὲ
 εἰάν νῦν ἀναγκασθῶσι βεβιασμένως ταῦτα
 ἐξετάζαν, ἀναβήσονται ἐπὶ τὸ μηκέτι
 κατηγορεῖν τῶν δημιουργῶν, ἀλλὰ Φάσκαι
 αὐτὸν ἀγαθὸν εἶναι. πυθέον ἐν τῶν οἰο-
 μείων νενοηκέναι τὸ, ἐσκληρώσε Κύριος ὁ

Α, Θεὸς τὴν καρδίαν Φαραὼ, πότερον ἀλη-
 θῶς πισθῶσαι λέγεσθαι ταῦτα ὑπὸ τῷ
 Θεῷ, διὰ Μωυσέως ἐνδρασιώντος, ἢ ψυ-
 δῶς; εἰ μὲν γὰρ ψυδῶς, ἔτε δίκαιος ἐτι
 κατ' αὐτῶν ὁ Θεός, ἔτε ἀληθῆς, καὶ
 ὅσον ἐπὶ τῆτοις, ἐδὲ Θεός· εἰ δὲ ἀλη-
 θῶς, κατανόειτσαν, εἰ μὴ ὡς αὐτεξέ-
 σιον αἰτιᾶται λέγων, εἰ δὲ μὴ βέλει ἐξα-
 ποσεῖλαι αὐτὸν. καὶ ἀλλαχῶ· ἔως τίνος
 ἐ βέλει ἐντραπήσασθε; δυσωπητικῶς λέ-
 γεται πρὸς τὸν Φαραὼ ἐκ ἐντροπέμοιου,
 ἐ παρὰ τὸ μὴ δυνάσασθαι, ἀλλὰ παρὰ τὸ
 μὴ βέλεισθαι.

κδ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐν τῷ
 καταλύματι συνήνησεν αὐτῷ Ἄγγε-
 λος· καὶ ἐξήτει ἀποκτεῖναι αὐτὸν.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τὸ μὲν μήκος ἀιχμῶ-
 μη, ὅσον τὸ γράμμα ἀφίεται, τὸν δὲ
 τύπον ἐκ ἵνεγκα καὶ παρὰ σὲ ἐρωτώ-
 μαι. ὅμως ἐπαίδῃ καὶ γονεῖς προσεπα-
 γάλλοντα τοῖς τῶν παίδων γυμνάσμασιν,
 εἰ καὶ ψιλὰ εἴη ἀθύροματά, σιωτόμως
 ἐρω. ὁ Ἄγγελος ὑπαντήσας Μωσῆ κατα-
 βαίνοντι εἰς Αἴγυπτον, καὶ βεβηθῆς ἀνε-
 λείν αὐτὸν, ἐ τὸν Φόνον ἐκδικῶν ὃν πά-
 λαζ ζηλώσας εἰργάσατο, τὴν μάχαιραν
 κατ' αὐτῶν ἀνετείνατο, ἀλλὰ τῶ νομῆ πα-
 ράβασιν ἐγκαλῶν αὐτῷ, ὃν πληρῶν ἐπο-
 ρύετο. νομοθέτης γὰρ παρὰ Θεῷ προ-
 χειριθῆς, καὶ φυλάσσαν τὸν νόμον ἀκρι-
 βῶς ὀφείλων, αὐτὸς ἐκ προοιμίων τῆτον
 παρέβαινε, τῶν ἡδὲ ἀκροβύτας εἰς Αἴγυ-
 πτον ἐπαγόμενος, κἀκείνῳ τὴν εἰτολίῳ
 καταργῶν, ἥτις μόνῃ Ἐβραῖος καὶ ἀλλο-
 φύλος διέκρινεν. ἐπὶ δὲ Σεπφώρα ψῆ-
 φον λαβῶσα, τὸν ἕόν περιέτεμεν, ἐν συ-
 ναιδήσει γενομένη τῶ πλάσματος, καὶ
 πρὸς τῶν πόδας τῶ Ἄγγελο προσέπεσεν,
 δούδῃ αὐτὸς ἀνεχώρησεν, ἐκείνῳ δαίξας
 αἰτίον τῆς τῶ Θεῷ ἀγανακλήσεως, ὃ ἡ πῆ-
 σις τῆς γυναικὸς ἐσοχάσατο. καὶ γὰρ
 Φιλῆ ἐν ἀνάγκῃ τὰ γυναικῶν ἀσθεδιοτέροις
 τῶν ἀνδρῶν κεχρησθῆσαι μηχανήμασι, καὶ
 τῆς πρὸς Θεὸν καταφυγῆς γυνισιώτερον
 ἀπλεδῆαι.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐνταῦθα ἐπιπηδῆ ὁ Ἰσ-
 δαῖος, καὶ Φησι, περιέτεμε γυνὴ τὸν ἕόν,
 καὶ ἐκ ἀνηρέθη Μωσῆς. τοσούτον ἰσχύει
 περιτομή. εἰ ἡ περιτομή τῶ ἐνὸς παιδὸς
 ἰσχυσε σῶσαι τὸν πατέρα, ὡ Ἰσδαῖε, ἡ τῶ
 δούτέρῳ ἀκροβυσία, πῶς ἐδὲν ἐβλαψεν;
 εἰ ἡ περιτομή ἢ ἡ πρόστατῆσα τῶ παιδὸς,
 ὁ Μωσῆς τῆτο μαθῶν, ἐκ ἐν ἐν τῇ ἐρη-
 μῷ ὅλης τῶς γεννηθείσας παίδας, Ἄγγε-
 λος προηγεμένῳ, ἐτόλμησεν ἀφίωαι ἀπε-
 ριμήτης, πείραν λαβῶν ἐξ ὧν αὐτὸς
 ἐπαθῆν. ἀλλ' ἐδὲ Μωσῆς ὑπεβέλετο πε-
 ριτεμεῖν, ἀλλ' ἡ μήτηρ ἐσοχάσατο. κά-
 τοι εἰ ἀποκτεῖναι ἠθέλησεν ὁ Ἄγγελος,
 προέφθανε πάντως ἡ χεῖρ τῶ Ἄγγελο
 εἰς ἀνάρεσιν· ἀλλ' ἐκ ἠθέλε Φονεῦσαι,
 ἀλλὰ τὴν γυναικῶν ἀποσρέψαι. πῶς γὰρ
 τὸν λαόν μέλων ἐξαγαγεῖν ἐξ Αἴγυπτος,
 αὐτὸς

αὐτὸς τὴν γυναικα καὶ τὰς παῖδας εἰσέ-
 φερει; ὅτι δὲ ἔτε ἡ γυνὴ αὐτῆ μετ' αὐτῆ
 εἰσῆλθεν, ἔτε οἱ παῖδες πάλιν, αὐτὸς
 μαρτυρεῖ. ἔπεμψε γὰρ πρὸς τὸν πατέρα
 αὐτῆς, ὡς σιωπῆς τὴν αἰτίαν, καὶ παρα-
 φυλαξάμενος εἰσνεγκεῖν τὴν γυναικα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Εὐσέβιος λέγει, δια-
 τῆτο ἐζητεῖ ὁ Ἄγγελος ἀνελεῖν αὐτὸν, δια-
 τὸ ἐπιφέρεισθαι αὐτῷ καταβαίνοντι εἰς Αἴ-
 γυπτον τὴν γυναικα καὶ τὰ παῖδια, ὡς
 ἀπισθῆντι ἐξελεῖν ἐξ Αἰγύπτου. ἀπειλη-
 θεὶς δὲ ἔκ' ἐτι εἰσῆγαγεν, ἀλλ' ἔπεμψε
 πρὸς τὸν πατέρα. ὅτι δὲ ἔ' δια τὸ ἀπε-
 ριτμήτας ἄναγ τὰς ὑβὲς ἠγανακτήθη ὁ
 Μωϋσῆς, σημαίνει τὸ ἐν τῇ ἐρήμῳ πάν-
 τας τὰς γεννηθείσας παῖδας ἀπεριτμή-
 τας εἶσθαι. μὴ ἔν' μαγαλοφρονεῖτωσαν
 οἱ Ἰσραῖλοι ἐπὶ τῇ περιτομῇ.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Οὐχ ὁρῶ πῶς ὁ Ἄγγελος
 ἀνελεῖν ἐβόλετο τὸν Μωσέα, ἢ κατὰ τὰς
 ἄλλας ἐρμηνεύσας, (1) ὁ Κύριος, προει-
 δὼς ὅσα δι' αὐτῆ ποιήσει θαύματα κατ'
 Αἴγυπτον, καὶ κατὰ τὴν ἐρημον πᾶσαν
 πλὴν εἰ μήτις, ὅπερ ἀληθεῖς ἐσιν εἴποι
 ὅτι ὁ μὲν Μωσῆς νόμισε τὸν Θεὸν ὠρ-
 γιάσαι αὐτῷ, ἐπειδὴ τὸν λαὸν ἀμελητὶ
 προσαχθεὶς ἀναγαγεῖν, καὶ γυναικα καὶ
 τέκνα ἀπέφερετο εἰς Αἴγυπτον. διὸ δὴ
 καὶ ἀπέπεμψε αὐτῆ τὰ φίλτατα πρὸς
 τὸν πατέρα. ἢ δὲ Σεπφώρα, ἐπειδὴ τὰ
 παῖδια Μωϋσέως ἀπερίτμητα ἴδω, ᾤθη
 τὸν Θεὸν αὐτῷ διὰ τῆτο ὀργισθῆναι. ἐβε-
 ββαίωσε δὲ αὐτῷ τὴν ὑπόψιν, τὸ τὸν
 Ἄγγελον ἀκίσσαντα, ὅτι ἔση τὸ αἷμα τῆς
 περιτομῆς τῆ παιδὸς τῆ περιτμηθείσας,
 ἀναχωρήσας. ἐγὼ δὲ, εἰ τῆτο ἴδω ἀληθεῖς,
 λέγω δὴ ὅπερ ὑπετόπασεν ἡ γυνὴ, ἀπορῶ
 τί δὴ ποτε ὁ Ἄγγελος ἀνεχώρησε, μὴ καὶ
 τῆ ἑτέρας παιδὸς περιτμηθείσας; διατὶ δὲ
 Μωϋσῆς, εἰ διὰ τὸ ἀπερίτμητα εἶναι τὰ
 παῖδια περὶ τὸ ζῆν ἐκινδύνωσε, τὰς ἐν τῇ
 ἐρήμῳ τεχθείσας ἀπεριτμήτας κατέλι-
 πεν; ὡσεὶ εἰ καὶ ἡ Σεπφώρα, διὰ τὸ ἀπε-
 ρίτμητα αὐτῶν μεμενηκέναι τὰ παῖδια,
 ᾤθη τὸν Θεὸν αὐτοῖς ὠργιάσαι καὶ ὁ
 Μωϋσῆς ἐπειδὴ τὴν γυναικα ἔχων καὶ τὰ
 παῖδια κάτεισιν εἰς Αἴγυπτον, καὶ διὰ τῆ-
 το ἀπέπεμψε τὴν γυναικα. ἀλλὰ φανε-
 ρὸν, ὅτι τὸν Μωσέα δεδοικότα τὸν Φαραῶ,
 ὡς καὶ ἀντιπεῖν τῷ Θεῷ πέμποντι αὐτὸν
 τὸ τελευτάϊον δὲ ἤξαντα φοβεῖ ὁ Ἄγγε-
 λος, ὡς καὶ αὐτίκα ἀναρῆσων, ἵνα ἔχων
 εἰ νῦν τὸν ἀπὸ τῆς ἀοράτε δυνάμεως κίν-
 διων, κραταιότερω φόβῳ καὶ μείζονι τὸν
 ἀπὸ τῆ Φαραῶ φόβον ἐξώσηται. ἔ' θαυ-
 μασὸν δὲ, εἰ ταύτῳ μὲν τὴν αἰτίαν εἰσώ-
 πησεν ὁ Ἄγγελος, τῆ δὴθεν ἀνελεῖν ἐδέ-
 λαν τὸν Προφῆτῳ, πρόφασιν δὲ τῆς
 ἀναχωρήσεως εἰληφε τὸ ῥῆμα τῆς Σεπ-
 φώρας. τοῖστων γάρτοι καὶ τῷ Βαλαάμ
 Ἄγγελος ποιεῖ. τὸ μὲν πρῶτον, κωλύων

Α αὐτὸν ἀπελεῖν καλέμενον ὑπὸ τῆ Βα-
 λαάκ· ὡς δὲ ἐπέμεινεν ἐπαγγόμενος ἐξορ-
 μῆσαι, τῆτο μὲν συγχωρήσας, κατὰ δὲ
 τὴν ὁδὸν φοβῶν αὐτὸν, ξίφος ἀμφηκε
 ἔδειξεν εἰς ἀναίρεσιν τῆ μαίτεως· ἔχ' ἵνα
 ἀνέλη, ἀλλ' ἵνα φοβῆσθαι, καὶ τῶν τῆ Βα-
 λαάκ τιμῶν καταφρονῆσαι παρασκῶδασθαι,
 καὶ τὸ δοκεῖν τῷ Θεῷ προτιμῆσαι, καὶ
 τῆτο μὲν οἰκονομεῖ, φησὶ δὲ τῷ Βαλαάμ,
 ὅτι εἰ μὴ ἐξέκλινεν ἡ ὄνος, σὲ μὲν ἂν ἐξε-
Β κέντησα, τὴν δὲ ὄνον περιεποιησάμην.
 ὡπερ τοίνυν ἀταῦθα τῆς ὄνης τὴν ἐκκλη-
 σιν, πρόφασιν εἶρηκε τῆ μηκέτι ἀνηρη-
 κέναι δοκεῖν, τὸ δὲ ἀληθεῖς ἀπειλῆ ἴδω τὸ
 γινόμενον καὶ κατάπληξις, δι' ἴδω αἰτίαν
 εἶρηκαμεν· ἔτω καὶ τὸν Μωσέα παραγε-
 γονῶς ὁ Κύριος φοβῆσθαι, ὡς ἱκανῶς εἶχεν
 αὐτῷ τὰ τῆς οἰκονομίας, τῆς ἀναχωρή-
 σεως εἰληφε πρόφασιν, τὴν Φωνὴν τῆς
 Σεπφώρας, ἀπίσσης, ἔση τὸ αἷμα τῆς
Γ περιτομῆς τῆ παιδὸς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἐβλήθη ὁ
 Ἄγγελος ἀνελεῖν τὸν Μωϋσῆν; Ἡ γυνὴ
 μὲν ἐτόπασε διὰ τὸ θάτερον τῶν παιδῶν
 μὴ περιτμηθῆναι κατὰ τὸν τῶν Ἑβραίων
 νόμον. παραυτίκα ἔν' αὐτῷ τὴν περιτο-
 μῆν προσενηνοχε. τινὲς δὲ φασιν, ἐπειδὴ
 πεμφθεὶς ἐπ' ἐλδοθεῖσαι τῶν ὁμοφύλων,
 κοινωνὸν εἶχε τῆς ὁδοῦ τὴν ὁμοζυγον. ἔς
 ἐχρῆν σιωπεῖν, ὅτι πρὸς τὸ πείσαι τὸν
 κηδεστῆν, ὡς ἔ' καταφρονῆσαι τῆς γυναι-
 κός, ἐδὲ ἑτέραν αὐτῆς προτιμῆσαι, λαβεῖν
 αὐτῷ ἰσχυρὰ ἀλλ' ἔ' καταφρονητι-
 κῶς διακονῶν τῷ θεῷ προσάγματι. αὐτί-
 κα γὰρ λαβὼν τὴν ἀφορμὴν τῆ Ἄγγελας,
 τὴν γυναικα πρὸς τὰς οἰκείας ἀναρῆσθαι
 προσέταξε. καὶ ὅτι τῆτο ἔσιν ἀληθεῖς,
 ἡ ἰσορία διδάσκει. μετὰ γὰρ τὴν ἔξοδον
 τὴν ἐξ Αἰγύπτου, διαβάντων αὐτῶν τὴν
 ἐρυθρὰν θάλασσαν, καὶ εἰς τὸ Σίναϊον
 παραγενόμενων ὄρος, ἀφίκετο σὺν τῇ γυ-
 ναικὶ πρὸς αὐτὸν ὁ κηδεστῆς. λέγει δὲ
 ἔ' τῶς ἡ ἰσορία· ἔλαβε δὲ Ἰωθῶρ ὁ γαμβρὸς Ἐξὸδ. 18. 2,
 Μωσῆ Σεπφώραν τὴν γυναικα Μωσῆ με- 3, 5.
 τὰ τὴν ἀφῆσιν αὐτῆς καὶ τὰς δύο ὑβὲς
 αὐτῆ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Μωϋσῆν εἰς τὴν
 ἐρημον. τοιγάρτοι ἄλλο τι κατασκῶδάζων
 ὁ Ἄγγελος, ἔδειξε τὴν ῥομφαίαν γυμνῶν.
 ἐπειδὴ γὰρ ὁ μέγας Μωσῆς ἐδεδίει τὸν
Ζ Φαραῶ, καὶ πολλάκις τῆτο τὸ δέος ἐδή-
 λωσε, νῦν μὲν λέγων, τίς εἰμι ἐγὼ ὅτι προ- Ἐξὸδ. 3. 11.
 ρόβουμαι πρὸς Φαραῶ βασιλέα Αἰγύπτου;
 νῦν δὲ, προχείρισθαι ἄλλον δυνάμενον, ὃν
 ἔξαποσελεῖς καὶ πάλιν, ἰσχυρόφωνος καὶ
 βραδύγλωσσος ἐγώ εἰμι· ἀπειλεῖ αὐτῷ τι-
 μωρίαν ὁ Ἄγγελος, φόβῳ φόβον ἐξελαύ-
 νων, τῷ μείζονι τὸν ἐλάττωνα· μονονεχὶ
 λέγων διὰ τῆς γεγυμνωμένης ῥομφαίας·
 εἰ τὸν Φαραῶ δεδοικας, μάλλον δέσπον ἐμὲ
Η τὸν καὶ ἀοράτως σοὶ τὴν πληγὴν ἐπενεγ-
 κῆν δυνάμενον.

(1) Κατὰ γε Σύμμαχον καὶ Θεοδοτίωνα. αὐτοὶ γὰρ, Κύριος ἀντὶ τῆ, Ἄγγελος, ἐξέδωκεν. ὁ δὲ
 Ἀκύλας, Θεός.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τύπος ἔν ἄρα σαφής τε καὶ ἀναργής, τῆ μέχρι Μωσέως ἰχύσαι τὸν θάνατον, καὶ ὑποκείσθαι φθορὰ τὰ ἀνθρώπινα, τὸ ἀγγελικὸν ἐγγείριμα κατὰ Μωσέως τότε.

κε. Καὶ λαβῶσα Σεπφώρα ψῆφον, περιέτεμε τὴν ἀκροβυστίαν τῆ ἡσ αὐτῆς· καὶ προσέπεσε πρὸς τὸς πόδας αὐτῆς, καὶ εἶπεν, ἔση τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τῆ παιδίδ μου.

ΛΗΛΟΥ. Ὁ Ἀκύλας ἀντὶ τῆς, ἔση τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς, εἶπε· νυμφίον αἵματος ἔχω· ὁ δὲ Ἑβραῖος, ἐσφραγίσεν τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς.

ΛΗΛΟΥ. Ἡ γυνὴ Μωσέως, κατὰ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ πέτρας περιέτεμε τὸν ἦον αὐτῆς. ἡ γὰρ ἱερέως θυγάτηρ, καὶ ἴσως ἐφύλαττε τὰ πάτρια.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἡ νοητὴ Σεπφώρα, τρεῖς ἢ ἐκκλησία, ἢ ἐκ Μαδιάμ τε καὶ ἐξ ἔθνων, περιτέμνηκε ψῆφω.] τύπος δ' ἂν εἴη καὶ αὕτη τῆ πνεύματος διάτοι τὸ παναλκῆς καὶ ἄθραυσον, καὶ μὴ ὅτι καὶ ἐκ πέτρας. Χριστὸς γὰρ τὸ πνεῦμα, **1. Κορ. 10. 4.** πέτρα δὲ ὁ Χριστός, καθὰ καὶ ὁ σοφώτατος γράφει Παῦλος.

ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Διατρανοὶ δὲ πάλιν ὁ τύπος, ὡς ἐν τῷ αἵματι τῆ Χριστοῦ νεκροῦ θάνατος, σέσωσαι δὲ καὶ αὕτη τῶν ἁγίων πατέρων ἢ ἁγία πληθὺς, μᾶλλον δὲ καὶ σύμπαν τὸ ἀνωθεν καὶ πρὸ αὐτῆς γένος. ἀπέθανε γὰρ ὑπὲρ πάντων, καὶ ὁ πάντων ἐν αὐτῷ λέλυται θάνατος.

**** ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ.** Ἐση δὲ τὸ αἷμα, φησὶν, ἔχ ὡς τῆς τῆ αἵματος εὐτεως ἀποπαυσισμῆς. εἰδὲ γὰρ, οἶμα, τῆτο μεδίση ποτὲ τῆ φουρῶν ἐθέλειν τὸν ὀλοθροῦ τῶν ἀλλ' οἰονεί πε εἶλεγε, πέπρακτι καὶ πεπλήρωται τὸ δοκῆν τῷ Θεῷ, τρεῖς ἢ περιτομῆ τῆ παιδίδ. ὡπερ ἂν εἴ τις λέγοι τυχόν, ὁ τῆ δε τῆ πράγματος ἔση τύπος, ἡ γυνὴ ἔση τυχόν ὁ πρὸς τὸδε λόγος, ἀντὶ τῆ πρὸς πέρας ἡκει καὶ δέδικται. Καὶ μετ' ἕτερα. Παραδεχθείσης τοιγαρῶν πρὸς ἡμῶν τῆς Σεπφώρας εἰς προσωπον τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας, ἔσαι πε πάντως τὸ ἐξ αὐτῆς παιδίον εἰς τύπον τῆ νέε λαῶ, τῶ ἐν Χριστῷ διὰ πνεύματος νηπιότητα καὶ εἰς Θεὸν ἀναγέννησιν δεξαμένον **Ψαλ. 101. 18.** νων τῶν πεπισυκότων, ἔς καὶ λαὸν κλιζόμενον ἔφη πε Δαβίδ. τὸ τοίνυν ἀρτιγενές ἐν Χριστῷ παιδίον, τρεῖς ἢ ὁ νέος τε καὶ διὰ πίσεως λαός, περιτομῆ δυσωπεῖ θάνατον. σύμβολον γὰρ ἡ ψῆφος τῆς ἀρρήκτου φύσεως, ἧς τὸ ὄθεν τε καὶ ἄθραυσον, ὡς ἐν σκληρῇ τῇ λίθῳ σημαίνεται.

**** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ὁ σικαντῶν Ἄγγελος τὸν περὶ θανάτου φόβον ἐπάγει, ὄν

Α. ἰλεῖται ἢ σύμβιος, ἢ καθαρόν ἀποδεικνύσα τὸ ἑαυτοῖς ἔγγονον τῆ περιαιρέσει τῆ ιδιώματος, ἐφ' ᾧ γνωρίζεται τὸ ἀλλόφυλον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐσι γάρ τι τῆς φιλοσόφου γονῆς ἐν μαθήμασι σαρκῶδες τε καὶ ἀπόβυσον, ἔ περιαιρεθέντος, τῆς ἰσραηλιτικῆς ὄθραειας ἐσὶ τὸ λαϊκόμνον. οἶον, ἀθάνατον εἶναι τῶ ψυχῶ, καὶ ἡ ἔξωθεν φιλοσοφία φησὶν. ἔτος ὁ ὄθραειας ἐσὶ τόκος. ἀλλὰ μεταβαίνειν ἀπὸ σωματων εἰς σώματα, καὶ ἐκ λογικῆς φύσεως εἰς ἄλογον αὐτῶ μεταφύεσθαι. τῆτο ἢ σαρκῶδες τε καὶ ἀλλόφυλός ἐσιν ἀκροβυστία. καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡν περιαιρεθέντων, ἴλεως ἡμῖν ὁ τῆ Θεῶ Ἄγγελος γίνεται, ὡς γνησίῳ τόκῳ τῶν τοιῶτων δογμάτων ἐπαγαλλόμενος.

κε. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς, διότι εἶπεν, ἔση τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τῆ παιδίδ μου.

Γ. **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀπέδρα θάνατος, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ περιτομῆς τετιμηκῶς τὸ μυστήριον ἀποπεφοίτηκε τῆ Μωσέως ὁ ἀποκλείσθαι ζητῶν, ἀνιγματοῦδες ἡμῖν ὑποφωθέντος τῆ πράγματος, ὡς ἔ μόνον τῶν ἡξιωκῶν τῆς ἐν Χριστῷ περιτομῆς ἀπέση θάνατος, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τὸ χρεῖμα, φημὶ δὲ δὴ τὸ Χριστῷ μυστήριον, βεβοήθηκε τοῖς πατράσιν. ὡπερ γὰρ πάντες ἀπεθάνομεν ἐν Ἀδὰμ, ἔτω καὶ εἰς πάντας ἢ διὰ Χριστῷ φέρεται χάρις.

κε. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Ἀαρῶν, πορεύθητι εἰς συνάντησιν Μωσῆ εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἐπορεύθη, καὶ συνήνητησεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῆ Θεῶ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

Ε. **** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Κατ' ἀρχὰς μὲν τῆ κατ' ἀρετῶν βίβ σωτυχία γίνεται τῷ Μωσῆ πολεμικῆ τε καὶ σασιώδης, Ἑβραῖον καταπονέντος τῆ Αἰγυπτίς, καὶ πάλιν Ἑβραῖς πρὸς τὸ ὁμόφυλον σασιάζοντος. εἰ δὲ πρὸς τὸ μείζον τῶν τῆς ψυχῆς κατορθωμάτων, διὰ τε τῆς μακρᾶς ἐπιμελείας καὶ διὰ τῆς ἐν τῷ ὕψει γονομῆς φωταγωγίας ἐπαρθεῖτι, (1) φίλιός τε καὶ εἰρωικῆ γίνεται ἢ σωτυχία, θεόθεν τῆ ἀδελφῆ πρὸς τῶ ἀπάντησιν αὐτῆ παρορμηθέντος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Λόγος τίς ἐσιν ἐκ πατρικῆς παραδόσεως τὸ πισὸν ἔχων, ὅς φησὶ· πεσίσης ἡμῶν εἰς ἀμαρτίαν τῆς φύσεως, μὴ παριδῆν τὸν Θεὸν τῶ πῶσιν ἡμῶν ἀπρονοήτον, ἀλλ' Ἄγγελόν τινα τῶν τῶ ἀσώματον εἰληχότων φύσιν παρακαθίσαν. εἰς συμμαχίαν τῆ ἐκάσθ ζωῆ. ἐκ δὲ τῆ ἀναντί τὸν φθορῆ τῆς φύσεως ἀντιμηχανᾶσαι τὸ ἴσον διὰ πονηρῆ τινὸς ἢ κακοποιῶ δαίμονος, τῆ τῆ ἀνθρώπου ζωῆ λυμαινόμενον. ἐν μέσῳ δὲ ὄντα τῶν

(1) Ἐπαρθεῖ ὀρθότερ. ἢ ἐπαρθεῖτι δὲ πρὸς τὸ μείζον, κτ. ὡς παρὰ Προκοπ. ἐν τῷ τῆς Ἀνγ. κώδ. ἢ καὶ ἔτω, πρὸς δὲ τὸ μείζον, κτ.

δύω τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἑκατέρω τῶν παρομοίων σκοπὸν ὑπεναντίως πρὸς τὸν ἕτερον ἔχοντα, δι' ἑαυτῆ ποιῆν κατὰ τῆ ἄλλῃ ἐπικρατέστερον· προδεικνύοντος τοῖς λογισμοῖς τῆ μὲν ἀγαθῆ τὰ τῆς ἀρετῆς ἀγαθὰ, ὅσα δι' ἐλπίδος τοῖς κατορθῶσιν ὁράται· τῆ δὲ ἑτέρω, τὰς ὑλώδεις ἡδονὰς, ἀφ' ὧν ἐλπίς μὲν ἀγαθῶν κδεμῖα, τὸ δὲ παρὸν καὶ μετεχόμενον καὶ ὀρώμενον τὰς αἰδήσεις τῶν ἀνοητοτέρων ἀνδραποδίζεται. ἄπερ ἔν ἀλλοτριωθεῖη τῶν ἐπὶ κακῷ δελεάζοντων, πρὸς τὸ κρείττον τοῖς λογισμοῖς ἐπιτρέψας, καὶ οἰονεῖ κατὰ νῶτα τῷ κακίαν ἐποίησεν· ἀντιπρόσωπον τῷ ἑαυτῆ ψυχῷ, οἶοντι κάτοπλον, πρὸς τῷ ἐλπίδα τῶν ἀγαθῶν σήσας, ὡς τῆς προδακνυμένης αὐτῷ θεοῦ ἀρετῆς τὰς εἰκόνας τε καὶ τὰς ἐμφάσεις τῷ καθαρῷ τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐτυπώσαδαι· τότε αὐτῷ ἢ τῆ ἀδελφῆ συμμαχία συναντᾶ καὶ σωίσαται. ἀδελφός γὰρ τρόπον τινὰ κατὰ τὸ λογικόν τε καὶ νοερόν τῆς ψυχῆς τῆ ἀνθρώπου ὁ Ἄγγελος, ὁ τότε, καθῶς εἴρηται, φαινόμενός τε καὶ παριστάμενος, ὅταν τῷ Φαράω προσεγγίζωμεν.

κη. Καὶ ἀνήγγειλε Μωϋσῆς τῷ Ἀαρῶν πάντας τὰς λόγους Κυρίου, ἔς ἀπέσειλε, καὶ πάντα τὰ σημεῖα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ.

κθ. Ἐπορεύθη [δὲ] Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν, καὶ συνήγαγον πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Καὶ ἐλάλησεν Ἀαρῶν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋ-

Α σῆν· καὶ ἐποίησε τὰ σημεῖα ἐναντίον τῆ λαῶ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὁ τοίνυν ἑαυτὸν τῷ ἐπιφανέντι ἐνδωαμώσας, καὶ τὸν τοῖστον ἀδελφὸν συμμαχόν τε καὶ παραστάτῳ χρησάμενος, φάρῶν τῷ λαῷ τὰς ὑπὲρ τῆς ἐλδουθερίας εἰσάγει λόγους, καὶ πατρικῆς οὐγενείας ὑπομιμνήσκει, καὶ ὅπως ἂν ἔξω γείνοιτο τῆς περὶ τὸν πηλόν τε καὶ τῷ πλίνθον ταλαιπωρίας δίδωσι γνώμην. τί ἔν ἡμᾶς διὰ τέτων παιδῶν ἢ ἰσορία; τὸ μὴ δᾶν κατατολμᾶν τῆς ἐν τῷ λαῷ Φωνῆς τὸν μὴ διὰ τοιαύτης ἀγωγῆς πρὸς τῷ τῶν πολλῶν ὀμιλίαν τὸν λόγον παρασκυβάσαντα. ὁρᾶς γὰρ, ὡς νέος ὢν ἔτι, καὶ πρὶν εἰς τοσῶτον ἀυξωθῆναι τῆ ἀρετῆ ἐπὶ δύο τινῶν ἀνθρώπων ἐκ ἀξιοπίστος ἀνομιόδη σύμβυλος εἰρήνης γενέσθαι τοῖς σασιάζεσι. κωὶ δὲ τοσαύταις μυριάσι κατὰ ταῦτόν διαλέγεται, μονοὐνεχὶ βοώσης σοι τέτο τῆς ἰσορίας, μὴ ἐπιτολμᾶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆ συμβαλῆ τῶν ἀκρότων, εἰ μὴ διὰ τοιαύτης ἐπιμελείας ἢ περὶ τέτα κατορθωθεῖη σοι δυνάμεις.

λα. Καὶ ἐπίσειυσεν ὁ λαὸς καὶ ἐχάρη, ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὰς ὑς Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι εἶδεν αὐτῶν τὴν θλίψιν. κύψας δὲ ὁ λαὸς, προσεκύνησε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καλὴ ἢ πίσις, ἄπερ ἐμέναιε, καὶ μὴ μετὰ ταῦτα γογγύζεσι. ἔτοι γὰρ εἰσιν ὁ πρὸς τὸν πατέρα εἰπὼν υἱός, ὡς ἀπέρχομαι εἰς τὸν ἀμπελῶνα, τῆ μὲν Φωνῆ πρόδυσμος, τῷ δὲ ἔργῳ πολέμιος.

Κ Ε Φ Ε.

α. **Κ**αὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν πρὸς Φαραῶ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, τὰ δὲ λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου, ἵνα ἐορτάσωσί μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Διατὶ δὲ μὴ μάλλον ἐν Αἰγύπτῳ λατρεύειν ἐκέλευε; τί δὲ πρὸς ἐρήμους ἐκάλει τόπους; ἀρα ἐκ ἀκόλκθον σιωιδεῖν, ὅτι τὰς οἷγε λατρεύειν τῷ πάντων κρατῆντι Θεῷ ἔμελλον, πρῶτον μὲν ὡετο δᾶν τὸν τῆς ἑτέρων δελείας ἀποπέμπεσθαι ζυγόν, προαποθέσθαι δὲ ὡπερ τὸ τοῖς διαβολικοῖς προσάγμασιν, ὡς ἐξ ἀνάγκης, ὑπηρετεῖν, ἀποπαύσαδαι δὲ καὶ πηλῆ καὶ πλινθείας; ὅ ἐσι πάλιν ἀποχέσθαι τε καὶ καταλήξαι λοιπὸν τῆς τῶν ἐπιγείων ἔργων ἀκαθαρσίας· ἵνα πᾶσαν ὡπερ ἐκβαίνοντες τῷ τῆ πλεονεκήσαντος χώραν, λοιπὸν ὡς εἰς ἔρημον, ἐλδουθερόν τε καὶ ἀναιμίον γεγονότες φρόνη-

μα, καθαρὸι καθαρῶς προσίοιεν ταῖς εἰς Θεὸν λατρείαις.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐορτὴ γὰρ ὄντως ἀληθῆς τὸν τῆς ἀνεθελήτης δελείας ἀπολύσαδαι ζυγόν, καὶ ὑπὸ Θεῷ γενέσθαι λοιπὸν, καὶ τὰ αὐτῷ θυμῆρη πληρῆν, ἀντεξάγοντος ἔδεός, ἦγεν τὸ αὐτῷ δοκῆν ἀνθελέσθαι τε καὶ ἀγαπᾶν ἀναγκαζόντος.

β. Καὶ εἶπε Φαραῶ, τίς ἐσίν ἔ εἰσανέσομαι τῆς Φωνῆς αὐτῆ, ὡσε ἐξαποσεῖλαι τὰς ὑς Ἰσραὴλ; ἐκ οἶδα τὸν Κύριον, καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐκ ἐξαποσεῖλλω.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἀθυρογλωττεῖ λίαν ὁ Φαραῶ, καὶ τῆς τῆ Θεῆ δόξης καταδρασσωεται, μὴ ποτε τὸν Κύριον, ὅσις ποτέ ἐσιν εἰδέσθαι λέγων, μή τε μὴ ἀνήσειν τὸν Ἰσραὴλ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀγρία ἢ Φωνῆ ἢ προτρέπασα τὸν σώζοντα σώζειν, διεγάρεσα τῷ δίκλῳ.

δικίω, ἐκδικῶσα τὰ αἵματα τῶν βρεφῶν, καὶ τῶν νηπίων τὴν ἀδικὸν ἀπώλειαν.

γ. Καὶ λέγουν αὐτῷ, ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς πορευσόμεθα ἐν ὁδῶν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπως θύσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· μήποτε συναντήσῃ ἡμῖν θάνατος ἢ θόνος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καταλύει δὲ ἑδαμῶς ὁ Θεοῦσιος Μωσῆς, ἀποπεραίνεσθαι δὲ δεῖν τὸ τῷ Θεῷ δοκεῖν εὐ μάλα διήχυρίζεται. παραποδίζοντος γὰρ εἰς ἐλευθερίαν ἰέναι τῷ Σατανᾷ τῆς ὅσοι περ ἂν εἴη ὑπὲρ αὐτῶ γεγονότες, κατανδρίζεσθαι δεῖ, καὶ ἀμείψας γίνεσθαι παντός μὲν κωλύματος, καὶ ἡκιστα ὀργᾶσθαι δεῖλός, ἐγκάδαί τε λέγοντας, ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων προσκέκληται ἡμᾶς, καὶ τὰ ἐξῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ γὰρ δὴ καθ' ὁμοιότητα, Φησὶ, τὴν πρὸς ἡμᾶς, ὡς Αἰγύπτιοι, ἔμφορος ἡμῖν τοῖς Ἑβραίοις τὸ σέβας, ἀλλ' ἐδὲ ὅς, ἢ αἴξ, ἢ βρέτας ἀνδρός, ἢ πτωχῶν ἀποσκίασμα, καὶ ἐρπετῶν εἰκόνες τὰ ἐν σηκοῖς ἰδρυμένα. ἐπικέκληται δὲ [ἡμᾶς] ὁ Θεὸς καὶ δεσπότης, ὅς τότε τὸ σύμπαν διετεκλείνατο. μέγας ἔν ἄρα καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις ἀσώτακτος, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν ὁ τῶν Ἑβραίων Θεός, ὅς εἰς ἔρημον ἡμᾶς καλεῖ, τὴν θύαρεσον αὐτῷ θυσίαν προσκομιθέντας ἐκεῖ. σκοτισμὸς μὲν ἔν Αἰγύπτῳ ὀνομάζεται, χρῶμα δὲ οἶμα καλῶς τῆς οἴπερ ἐσμέν πνευματικοὶ καὶ πνευματικῶς προσβάλλειν τοῖς ἐν σκιά καὶ τύποις. δεῖ γὰρ ἡμᾶς ἀποφοιτῶντας εὐ μάλα παντός, οἶμα, πράγματός τῆ κατασκοπῆν αἰσθητός, καὶ ὡπερ τινὰ χώραν ἐκβεβηκότος τὴν ὑπὸ τῷ τυραννῶ κειμένῳ. Φημὶ δὴ τῷ Σατανᾷ, τὸ ἐν ἀμαρτίας εὐκόλῳ μεταχωρεῖν ἐπέγεσθαι νεανικῶς, εἰς ἀνεμμένῳ τε καὶ καθαρῶτέραν ζωὴν, καὶ πολιτείας ἀνομοῦν διασείχαι ὁδόν, ἐχ ὑποκαμμένῳ δαίμοσι. διωσόμεθα γὰρ εὐ τότε τῆς τῆς δικαιοσύνης καρπῆς καταθύειν Θεῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Στέλλεσθαι δὲ δεῖν τῆς ἐξ Ἰσραὴλ ὁδῶν τριῶν ἡμερῶν διεβεβαυῆτο κατὰ τὴν ἔρημον, τὸ μὴ ἐγγυς εἶναι πρὸς τῶν τῆς Φαυλότητος ὄρων, καὶ ζωῆς τῆς τυραννικῆς, διὰ τῆς δηλῶν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σκήπλεται δέ τι καὶ σοφὸν ὁ Θεοῦσιος Μωσῆς, καὶ θύαφορμῶς δὴ λαν ἀπονοσφίζεσθαι δεῖν τῆς Αἰγύπτῳ Φησὶ τῆς ὑπὸ Θεῷ κεκλημῆς. μήπως γὰρ συναντήσῃ ἡμῖν θάνατος, Φησὶν, ἢ θόνος, καὶ τί δὴ τῆτο; Καὶ μετ' ὀλίγα Αἰγυπτίοις ἡ ἔδος, τετήρηται δὲ καὶ εἰς δεῦρο παρὰ τοῖς τῶν εἰδώλων προσκυνηταῖς, τὸ δεῖν εἰσφοιτῶντας ἐν ἱεροῖς, νεκρῶ περιτυχεῖν παραιεῖσθαι σώματι. μολυσμὸν γὰρ εἶναι τὸν ἀνωτάτω Φασὶ τὸ, ἐχ ὅπως δὴ μόνον, εἴ τις ἔλοιτο θῆγειν, ἀλλὰ

γὰρ καὶ ἐν ψιλαῖς ταυτὶ παραπίπτοι θείας. ἐκὲν ἐκ τῶν παρὰ σφίσι ἐδῶν ἀναπέθει Φρονεῖν, ὡς ἐκ ἂν γαίνοιτο καθαρῶς τὸ θύειν αὐτοῖς, εἰ ἐξ ἀπροόπτῃ ποδῶν τῆτο δρᾶν ἠργμένοις παρατύχοι νεκρὸς ἢ θόνος, τῆτες ἢ νόμῳ φύσεως τετελεσθηκῶς, ἢ ὑπὸ τῆ τῶν Φονδόντων ἐκβεβιασμένος. ὑμῖν γὰρ ἔφασκεν, ἱεράτε ἐστὶ καὶ τεμνίη, κλεῖθρα τε καὶ πύλας. ὦν εἶσω τυχὸν εἰσδεδραμηκόσιν ἐξέσαι θύειν αἰγνῶς, ὡπερ ἂν οἶεθε κατὰ σφᾶς αὐτῆς ἡμᾶς δὲ ἀνάγκη κατὰ μέσω θύοντας πόλιν, ἐν τριόδοις τε καὶ ἐν ἀγροῖς, ταῖς τῶν τεθνεώτων καταμολυῖεσθαι θείας, τὸ γὰρ ἀπείργον ὄρος, παντελῶς ἐδὲν. καὶ ὁ μὲν τῆς ἰσορίας λόγος ἔχει ἂν ἡμῖν, ὡς ἐν αἰδήσει τῶν Αἰγυπτίων, τὸ πιθανόν· εἴη δ' ἂν ὀρθῶς εἰρημνῶν τὸ ὑπὸ τῆ πανσόφῃ Μωσέως καὶ εἰ νοῖτο πνευματικῶς. χρῆ γὰρ ἡμᾶς ὡς ἐν ἐρήμῳ θύειν, καὶ ἐορτῶν ἀγίαν ἀποπεραίνειν Θεῷ, τῆς Αἰγυπτίων ἀπαίροντας, παραιεῖσθαι δὲ καὶ θανάτου θείαν. αἰολαῖω γὰρ νῦν καὶ βεβηκότι μακρὰν τῆ καταποντίζεσθαι κοσμικῶς, καὶ τῶν εἰς νεκρότητα καὶ Φθορὰν κατακομιζόντων τὸν ὄφθαλμὸν ἀπαλλάττοντες, θύσομεν καθαρῶς τῷ πάντων κρατῆντι Θεῷ. ἔργα δὲ νεκρά, τὰ σαρκὸς ἂν εἴη. σκοτισμὸς δὲ κοσμικὸς, ἢ ἐκ πονηρῶν καὶ εἰκαίων περιπασμῶν ἐπιδόλωσις, τὸν καθαρὸν τε καὶ διαυγῆ τῆς διανοίας αἰθέρα καταμολυῖεσθαι. ὦν ὅτι προσήκον ἀπονοσφίζεσθαι τῆς εἰλικρινῶς λατρεύειν ἐθέλοντας, καὶ ὁ τῆς ἰσορίας ἡμᾶς ἀναπέθει λόγος.

δ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτῳ, ἵνα τί Μωϋσῆ καὶ Ἀαρὼν διασρέφετε τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἔργων; ἀπέλθετε ἕκαστος ὑμῶν πρὸς τὰ ἔργα αὐτῆ. Καὶ εἶπε Φαραὼ, ἰδὲ νῦν πολυπληθεῖ ὁ λαὸς τῆς γῆς· μὴ ἔν καταπαύσωμεν αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἔργων.

ε. Συνέταξε δὲ Φαραὼ τοῖς ἐργοδιδώκταις τῆ λαῶ καὶ τοῖς γραμματεῦσι, λέγων, Οὐκ ἔτι προεθήσεσθε διδόναι ἄχυρον τῷ λαῷ εἰς τὴν πλινθουργίαν καθάπερ ἐχθῆς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἀλλ' αὐτοὶ πορευέσθωσαν καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα.

* ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Γνωμῶν τῶν χρηστοτέρων λόγων, καὶ τῆς ἐλευθερίας ὑποδαχθείσης, καὶ τῶν ἀκρόντων πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ταύτῃ ἐπιρρώδωντων, παροξύνεται ὁ πολέμιος, καὶ ἐπιτείνει τὴν ἀλγηδόνα τοῖς ὑπηκόοις τῆ λόγῳ. ἐδὲ τῆτο ἔξω τῶν νῦν γινομένων ἐστὶ. πολλοὶ γὰρ παραδεξάμενοι τὸν ἐλευθερωτικὴν τῆς τυραννίδος λόγον, καὶ προσιδέμενοι τῷ κηρύγματι, μέχρι τῆ νῦν ταῖς τῶν πειρασμῶν προσβολαῖς ὑπὸ τῆ ἀντικειμένη ἐπιρραζόνται. ἐξ ὧν πολλοὶ μὲν δοκιμῶ-

τεροι καὶ βεβαιότεροι περὶ τῶν πῖσιν κα-
θίστανται, τῇ προσβολῇ τῶν λυπέωντων σὸ-
μῆται· τῶν δὲ ἀδίκων ἐξέρων τινὲς κατε-
ποκλάζουσι τοῖς τοῖστοις συμπλώμασιν, ἀν-
τικρὺς ἐκεῖνα φθραγγόμενοι, τὸ λυσιτε-
λεῖν αὐτοῖς μάλλον ἀνηκόοις μέναι τῆς
ἐλευθερίας κηρύγματος, ἢ τοῖς τοῖστοις
διὰ τῶν αἰτίων ταύτων σιωνεχθῆναι. ὃ
καὶ τότε ἐγένετο ὑπὸ μικροψυχίας τῶν
Ἰσραηλιτῶν ἐν αἰτία ποιημάτων τῆς τῶν
ἀπαλλαγῆς αὐτοῖς τῆς δελείας ἀπαγ-
γείλαντας.

η. Καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλι-
θραγίας ἧς αὐτοὶ ποιεῖσι, ποιήσασι.
καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιβαλεῖτε
αὐτοῖς· ἐκ ἀφελῆτε ὕδεν· χολά-
ζουσι γὰρ· διὰ τῆτο αὐτοὶ κενρά-
γουσι, λέγοντες, πορευθῶμεν, καὶ
θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Σχολάζουσι γὰρ. χολῶ
λέγων τῶν τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας ἐπι-
θυμίαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τοῖς μὲν ἐν ἔξ Ἰσραὴλ
δύσοις οἰμαί· τις καὶ δρυμὺς τῆς ἀρχαίας
ἐλευθερίας εἰσέδου πόδος, ἀπονευκότες
δὲ ἤδη πρὸς τῆτο, κατερέθιζον εἰς ὄργας
τὸν τοῖς τῆς δελείας ἐγκαταδέοντα ζυ-
γοῖς. ὅς ἔργον εἶναι χολῆς τῶν ἐπὶ τοῖσι-
δε λέγων ἐπιθυμίαν, ἐγκατατένευδα σφί-
σι τὸν ἐπὶ τοῖς ἔργοις ἰδρῶτα κελδοῖα, τῆς
μὲν ἐν εἴδει σωτάξεως ἐξαιτημίας, περι-
τεμνομίας δὲ ἀσωθήτως αὐτοῖς τῆς τῶν
ἀχυρῶν διανομῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ γὰρ ἐκ ἀληθῆς
εἶναι φήσεις, ὡς ἐπειδὴν ελοίμεθα τῆς
τῆς διαβόλης πλεονεξίας ἀπολύσαδα τὸν
ζυγὸν, καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ ἐλευθερὸν τῆς
εἰς Θεὸν λατρείας ἀντανελέδα καύχη-
μα, κατὰ τὸ ἐν ψαλμοῖς ὑμνεύον, χολ-
λάσατε καὶ γνῶτε ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεός,
ἐγκαλέσει μὲν ἡμῖν ὡς ἀνόσιον τὸ χρῆμα,
καὶ τῶν ἐπὶ τῆτω χολῶ καὶ θέλησιν, κα-
τεξάνιστα δὲ τοῖς ἄλλοις ὁμῶς πονηροῖς-
τε καὶ ἀκαθάρτοις πνύμασιν ὁ πάντων
ἐχθρὸς, σαρκικῆς δὲ καὶ γεώδης ἀκαθαρ-
σίας, καὶ τῶν ἐν κόσμῳ περιπασμῶν ἀκα-
ταλήκτως ἔχεδα κατὰ τὸ ἐκάστω σύ-
νηθες ἐπαναγκάζων ἀγρίως, ἀπέχεδα
δὲ τῆς ἀντριβῆς φαυλοτήτος ἡμισα μὲν
ἐφίεις, δυπόρισον μὲν καὶ τῆτο τιθεῖς,
ὡς ἂν μὴ τῶν λίαν ἀνετοιμῶ διαπύσιοιτό-
τε καὶ εἰς κόρον ἴοι τὸ κακόν; τῆτι γὰρ
οἶμαι καταδηλῆν τὸ ἐξαιτεῖν μὲν ὑτόνως
τῆς πλιθραγίας τῶν σωτάξιν, τὰ δὲ, δι-
ὧν ἂν γαίνοιο ῥαδίως, ἀποσερεῖν, τῆτέσι
τὸ ἀχυρον.

» * * ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῶ βλαπτικῶ
καὶ φθοροποιῶ δαίμονι τῆτο κατὰ τῶν ἀν-

Α θρώπων ἐσπαράζετο, τὸ μὴ εἰς τὸν ἔρα-
νὸν βλέπειν τὸ ὑποχάριον, ἀλλὰ τὸ εἰς
γῶν κῦπλεν, καὶ ἐν ἑαυτῷ τὸν πηλὸν
πλινθῶσαι. ὅ,τι γὰρ ἂν ἢ τῆς ὑλικῆς
ἀπολαύσεως ἐκ γῆς ἐσὶ πάντως ἢ ὕδατος,
παντί πᾶ δῆλον· ὡς τε τῶν περὶ γὰρ
ζέρα καὶ θοίνῳ σπαδαζομένων, ὡς τε καὶ
ὅσα περὶ τὸν πλῆτον ὄραται. ἢ δὲ τῶν
σοικείων τῆτων μίξις, πηλὸς γίνεται καὶ
ὀνομάζεται. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἡ δὲ καλάμη
καὶ τὸ ἐκ ταύτης ἀχυρον, ὃ καταμιγνυεῖν
τῇ πλινθῶ καταναγκάζεται ὃ τοῖς τυ-
ραννικοῖς ὑπακῶν προσάγμασι, παρά τε
τῆς θείας δαίσεως, καὶ παρὰ τῆς ὑψηλῆς
τῆς Ἀποστόλου Φωνῆς, ἀρροτέρων ὁμοίως
πυρὸς ὕλλω τὸ, τε ἀχυρον καὶ τῶν καλά-
μῳ ἐρμηνοδοσάντων. (1)

θ. Βαρυέδα τὰ ἔργα τῶν ἀν-
θρώπων τῆτων, καὶ μεριμνάτωσαν

Γ ταῦτα, καὶ μὴ μεριμνάτωσαν ἐν λό-
γοις κενόις. Κατέσπευδον δὲ αὐτῆς

ι. οἱ ἐργοδιώκται τῆς λαῶ καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς· καὶ ἔλεγον πρὸς τὸν λαόν, λέ-
γοντες, τὰ δε λέγει Φαραῶ· ἐκ ἔτι

ια. δίδωμι ὑμῖν ἀχυρα. Αὐτοὶ ὑμεῖς πο-
ρευόμενοι συλλέγετε ἑαυτοῖς ἀχυρα,
ὕδεν ἂν εὔρητε· καὶ τὴν σύνταξιν τῆς
πλιθραγίας ἀποδώσετε· ἐ γὰρ ἀφαι-
ρεῖται ἀπὸ τῆς συντάξεως ὑμῶν ὕδεν.

ιβ. Καὶ διεσάρεθ ὁ λαὸς ἐν ὅλη Αἰγύπτῳ,

ιγ. συναγαγεῖν καλάμην εἰς ἀχυρα. Οἱ
δὲ ἐργοδιώκται κατέσπευδον αὐτῆς,
λέγοντες, συντελεῖτε τὰ ἔργα ὑμῶν
τὰ καθήκοντα καθ' ἡμέραν, καθά-
περ καὶ ὅτε τὸ ἀχυρον ἐδόδοτο ὑμῖν.

ιδ. Καὶ ἐμασιγώθησαν οἱ γραμματεῖς
τῆς γένεως τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, οἱ κατα-
σαθέντες ἐπ' αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐπιθα-
τῶν τῆς Φαραῶ, λεγόντων, διατὶ ἐ συ-
νετελέσατε τὰς συντάξεις τῆς πλι-
θραγίας ὑμῶν καθάπερ ἐχθῆς καὶ τρί-
την ἡμέραν, καὶ τὸ τῆς σήμερον;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ δὲ σιωχώρησε
ταῦτα παθεῖν τὸν λαόν; Ἴνα μὴ μόνον
τῆς Αἰγύπτου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκεῖνων μι-
σήσωσι Θεὸς, ὡς τοιαῦτα παρ' αὐτῶν πε-
πονθότες· καὶ ἵνα σωτόμως ἀκέσωσιν
ἐξελεθεῖν κελδομένοι. εἰ γὰρ τῆτων ἔτω
γεγεννημένων, ἀνεμνησκοντο τῆς ἐν Αἰ-
γύπτῳ τροφῆς, καὶ πολλακίς ἐπειράθη-
σαν ἀνασερεῖσαι, τίς ἂν αὐτῆς ἐπίσειε
καταλιπεῖν τῶν Αἰγύπτου, μηδὲν παρ' αὐ-
τῶν πεπονθότας δεινόν;

ιε. Εἰσελθόντες δὲ οἱ γραμματεῖς

Ζ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ κατεβόησαν πρὸς
Φαραῶ,

(1) Τῶν δὲ καλάμῳ καὶ τὸ ἐκ ταύτης ἀχυρον τὸ, τε θεῖον ἐρμηνοδοσῶν δαγγέλιον, καὶ Παῦλος ὁ με-
γαλόφωνος, πρὸς ὕλλω εἰπόντες. ἔτω παρὰ Προκοπίῳ ἐν τῶ τῆς Αἰγ. κώδ. κῆται. ὃ δὲ καὶ ὀρθότερ.
τῶ τῆς σωτάξ. λόγῳ.

Φαραώ, λέγοντες, ἵνα τί ἔγω ποιῆς
 15. τοῖς σοῖς οἰκέταις; Ἄχυρον ἔδιδό-
 ται τοῖς οἰκέταις σου, καὶ τὴν πλίν-
 θον λέγεις ἡμῖν ποιῆν· καὶ ἰδὲ οἱ
 16. παῖδες σου μεμασίγωνται. ἀδικήσεις
 ἐν τὸν λαόν σου. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
 17. χολάζετε, χολασάμενοι· διὰ τῆτο
 λέγετε, πορευθῶμεν, καὶ θύσω-
 18. μεν τῷ Θεῷ ἡμῶν. Νῦν ἐν ἀπελ-
 θόντες, ἐργάζεσθε· τὸ γὰρ ἄχυρον
 19. ἔδοθήσεται ὑμῖν, καὶ τὴν σύνταξιν
 τῆς πλινθείας ἀποδώσετε. Ἐώραν
 δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ
 20. ἑαυτὰς ἐν κακοῖς, λέγοντες, ἐκ ἀπο-
 λείψετε ἀπὸ τῆς πλινθείας τὸ καθῆ-
 21. κον τῆ ἡμέρα. Συνήντησαν δὲ Μωϋ-
 σῆ καὶ Ἀαρὼν ἐρχομένοις εἰς συνάν-
 22. τησιν αὐτοῖς, ἐκπορευομένων αὐτῶν
 ἀπὸ Φαραώ.

Α κα. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς, ἐπίδοι ὁ
 Θεὸς ὑμᾶς καὶ κρίναι· ὅτι ἐβδελύ-
 ξατε τὴν ὁσμὴν ὑμῶν ἐναντίον Φα-
 ραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐ-
 τῶ, δῶναι ῥομφαίαν εἰς τὰς χεῖρας
 αὐτῶ, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς.

Β ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἐπαιτιῶνται δὲ λίαν
 Μωσῆατε καὶ Ἀαρὼν, τῆς ἐπιλυσιμῆ-
 νης αἰκίας αὐτοῖς πρόφασιν αὐτὰς γεγε-
 νηῖσαι. λέγοντες, καὶ δυσχερετέραν ἀνα-
 τλήσῃ τῆς πλεονεξίας τῷ ἔφοδον· ἐχ-
 23. ἑτέρω δὲ χάριν, ἢ ὅτι δὴ μόνον τῆς ἐλθού-
 24. ρίας αὐτοῖς εἰσέδου πόδος τοῖς παρ' αὐ-
 τῶν λόγοις ἀναπεπεισμένοις. ἀμα γὰρ
 ἡμᾶς ἐπιθυμία χρησῆ, καὶ λογισμὸς ἀγα-
 25. θὸς ἀνεσόβησε τυχόν πρὸς τὸ δεῖν ἐλέ-
 26. γει τὰ δοκῆντα Θεῷ, καὶ νόμος τῶ πρὸς
 27. ὑσέβειαν διαμεμνήμεθα, καὶ κατάγχει
 28. μάλισα χειρόνως ἐπὶ τὸ μὴ ἐλέειν τὰ
 29. κρείττονα ὁ πάντων ἐχθρὸς· πλὴν ἐκ-
 30. ρύεται καὶ σώζει Θεός.

Κ Ε Φ Ξ.

α. **Κ** ἔσπεψε δὲ Μωσῆς πρὸς
 Κύριον, καὶ εἶπε, Κύριε·
 1. διατί ἐνάκωσας τὸν λαόν
 τῆτον; καὶ ἵνα τί ἀπέσαλκός με;
 β. Καὶ ἀφ' ἧ εἰσπεπόρευμαι πρὸς Φα-
 ραώ λαλήσαι ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου,
 ἐνάκωσε τὸν λαόν τῆτον· καὶ ἐκ ἐρ-
 2. γύσω τὸν λαόν σου. Καὶ εἶπε Κύριος
 τῷ Μωσῆ, ἦδη ὄψει ἃ ποιήσω τῷ
 Φαραώ· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξα-
 3. ποσελεῖ αὐτὰς ἐκ τῆς γῆς αὐτῶ, καὶ
 ἐν βραχίονι ὑψηλῷ ἐκβαλεῖ αὐτὰς.
 δ. Ἐλάλησε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋσῆν,
 καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ Κύριος.

» τέρας ὑμῶν, Θεὸς ὢν αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνο-
 » μά μου ἐκ ἐγνώρισα αὐτοῖς.

Δ» ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Καὶ τὸ ὄνομά μου ἐκ ἐδή-
 » λωσα αὐτοῖς, ἀλλὰ σοί. καὶ ὅμως φησὶν
 ἠτῶν ἐκείνων εἰ περὶ τὴν κρίσιν ἔτι. καὶ
 ταῦτα πλέον αὐτῶν εἰληφῶς τὸ τετρα-
 γραμμον τὸ ἀνέκφραστον ἄλλοις, ὅτι μὴ
 τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ὁ τῷ χρυσῷ πετάλω
 ἐπεγράφετο. ἐστὶ δὲ τὰ τέσσαρα γράμμα-
 4. τα ταῦτα Ἰωθ, Ἄλφ, Οὐδθ, (1) Γιδ. (2)
 ὃ λέγεται τῶ αἰε ζῆν τὸν Θεόν, καὶ αἰ-
 5. διον εἶναι, σημαντικὸν ὄνομα· ὡς εἶπεν
 6. ἂν, ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν. τῆτο τοίνυν τοῖς μὲν
 πατριάρχαις ἐκ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεός, ἐδὲ
 τῷ Ἰακώβ, ἰδικῶς ἐπερωτήσαντι, ὅτε ἐπά-
 7. λαισεν αὐτῷ· ἐπεὶ μὴ τέτα χρεῖα ἔω φη-
 8. σι, πισοῖς ἔσι. τοῖς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔδωκα,
 ὢν ἡ ἀδελφεία μοχοποιεῖν ἔμελλε. (3)

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶ, τὸ ὄνομά μου
 » Κύριος, ἐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς; Διδάσκει πό-
 9. σης αὐτὸν καὶ τιμῆς καὶ ὑμνεῖας ἠξίω-
 10. σαν. ὁ γὰρ τοῖς πατριάρχαις ἐκ ἐδήλωσεν
 11. ὄνομα, τῆτο αὐτῷ δῆλον ἐποίησεν. ἔφη
 12. γὰρ πρὸς αὐτὸν, ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν. τῆτο δὲ
 13. παρ' Ἑβραίοις ἀφραστον ὀνομάζεται. ἀπέ-
 14. ρηται γὰρ αὐτοῖς τῆτο διὰ τῆς γλώττης
 15. προφέρειν· γράφεται δὲ διὰ τῶν τεσσα-
 16. ρων σοικείων. διὸ καὶ τετραγράμμον αὐτὸ
 17. λέγεται. τῆτο ἢ τῷ πετάλω ἐπεγράφετο
 18. τῷ χρυσῷ, ὁ τῷ μετώπῳ τῶ ἀρχιερέως
 19. ἐπετίθετο, τῆ ταινίᾳ τῆς κεφαλῆς προσ-
 20. δεσμεύμενον. καλεῖται δὲ αὐτὸ Σαμαρείται
 21. μὲν, Ἰαβέ· Ἰεδαῖοι δὲ, Αἰά.

Ἐξέσ. 3. 14.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ ὄνομά-
 » μου ἐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς. Τῶ γὰρ ὑπερβα-
 22. τῶ μετατεθείτος, ἐξῆς ἂν τοῖστος εἴη λό-
 23. γος· ὄνομά μου τὸ κύριον ἐκ ἐδήλωσα αὐ-
 24. τοῖς, ἀλλὰ τὸ ἐν καταχρήσει.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Καὶ τὸ ὄνομά μου ἐκ
 » ἐδήλωσα αὐτοῖς, ὡς μείζον δηλονότι, ἢ
 25. ὡσε ἀνθρωπίνῃ ἀκοῇ χωρηθῆναι.

» ** ΛΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τίς δὲ ἐστὶ τῷ
 » εἰσάν, ἔτε ἡμῖν ἀπεκάλυψεν, ἔτε τοῖς
 26. πρὸ ἡμῶν. λέγει γὰρ, ἀφθῆ πρὸς τὸν
 27. Ἄβραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ τῶ πα-
 28. 29. 30.

55 2 ΔΙΟΔΩ.
 (2) Η'θ. αὐτ.

(1) Οὐαῦθ. ὁ Προκόπ. ὡ τῷ τῆς Λύγ. κώδ.
 (3) Ἐν τοῖς ἐκδοδομῶ. τῆτο ἐχ. εὔρηται.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐσι τὰ τέσσαρα τῶ ὀνόματος γράμματα ταῦτα, Ἰωδ, Ἀληρ, Οὐ, Ἀνε. τὸ δὲ αἰεὶ ζῆν, καὶ αἰδίων εἶναι Θεὸν, σημαντικὸν ὄνομα τῆτο. τοίνυν Φησι, τὸ ὄνομα τῆτο, εἰδὲ τοῖς περὶ τὸν Ἀβραὰμ ἀπεκάλυψα, ἀλλὰ σοὶ πάντως πε. ἐπειδὴ μὴ ἴω καιρὸς εἰπεῖν τοῖς πατριαρχαῖς τὸ ὄνομα, ὃ ἐχώριζε τὸν Θεὸν τῶν εἰδώλων. ἐπειδὴ γὰρ καὶ δαίμονες Θεοὶ καὶ Κύριοι ὀνομάθησαν ὑπὸ τῶν θεραπευόντων αὐτὰς, τὸ τετραγράμμον ὄνομα ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸ τότε ἀνέκφραστον τοῖς πισοῖς.

ΛΗΛΟΥΤ. Οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς, τρεῖςιν ἔκ εἰδηλον καὶ Φανερόν ἐποίησα τὸ ὄνομα τῶ πατρὸς, καὶ τῶ υἱῶ, καὶ τῶ ἀγίῳ πνεύματος, ἀλλ' ὡς δι' αἰνιγμάτων παρέδειξα.

ζ. Καὶ ἔφησα τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτὰς, ὡς ἐδοῦναι αὐτοῖς τὴν γῆν τῶν Χανααναίων, τὴν γῆν ἣν παρωκῆκασιν, ἐν ἣ καὶ παρωκῆσαν ἐπ' αὐτῆς. Καὶ ἐγὼ εἰσήκυσσα τὸν ζεναγμὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι καταδεδλγνται αὐτὰς· καὶ ἐμνήσθην τῆς διαθήκης ὑμῶν.

η. Βάδιζε, εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἐγὼ Κύριος· καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς δυναστείας τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ῥύσομαι ὑμᾶς ἐκ τῆς δουλείας αὐτῶν, καὶ λυτρώσομαι ὑμᾶς ἐν βραχίονι ὑψηλῶ, καὶ ἐν κρίσει μεγάλῃ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥΤ. Ἀποτρέποντος γὰρ ἡμᾶς τῶ Σατανᾶ, καὶ ἀπάσης ἀγαθῆς ἐξισάντος ἐπιθυμίας, καὶ τῶν εἰς τῆτο διανόματων, δι' ὧν ἂν δύνατο παρωδῆντες τρόπων, προτρέπει πρὸς δέλησιν ἀγαθῶ ὃ τῶ Θεῷ νόμος, ἄφραυσον μὲν τὸν ἐπικερῆντα δεικνύς, ἐλπίδι δὲ τῆ λαμπροτάτη παραθήγων εἰς ὀτολμίαν, καὶ πίσει νόδρων, καὶ Θεῷ προσνέμων ὡς ἀληθῶς σωτήρι καὶ λυτρωτῆ.

θ. Καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐμαυτῶ, καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεός· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὃ ἐξάγων ὑμᾶς ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου, δοῦναι αὐτὴν τῶ Ἀβραὰμ καὶ τῶ Ἰσαὰκ καὶ τῶ Ἰακώβ· καὶ δώσω αὐτὴν ὑμῖν ἐν κλήρῳ. ἐγὼ Κύριος. Ἐλάλησε δὲ Μωϋσῆς ἔτω τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἔκ εἰσήκυσσαν Μωϋσῆ ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας, καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σκληρῶν. Ἡ Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λεγων, ἱ. εἰσελθε, λάλησον πρὸς Φαραὼ βα-

σιλέα Αἰγύπτου, ἵνα ἐξαποσείλη τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτῆς. Ἐλάλησε δὲ Μωϋσῆς ἐναντίον Κυρίου, λεγων, ἰδὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔκ εἰσήκυσσαν μου, καὶ πῶς εἰσακίσεταί μου Φαραὼ; ἐγὼ δὲ ἀλογός εἰμι. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, καὶ συνέταξεν αὐτοῖς πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, ὡς ἐξαγαγεῖν τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἔτοι οἱ ἀρχηγοὶ οἰκῶν πατριῶν αὐτῶν. υἱοὶ Ρεβεῖμ πρωτοτόκος Ἰσραὴλ· Ἐνώχ, καὶ Φαλλὰς, Ἀζρᾶμ, καὶ Χαρμί· αὕτη ἡ συγγένεια Ρεβεῖμ. καὶ υἱοὶ Συμεῶν· Ἰεμὴλ, Ἰαμίμ, καὶ Ἀώδ, καὶ Ἰαχίν, καὶ Σαὰρ, καὶ Σαβλ ὃ ἐκ τῆς Φοινικίσης. αὐταὶ αἱ πατριαὶ τῶν υἱῶν Συμεῶν. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Λευὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν· Γηρῶν, Καάθ, καὶ Μερρῆ. καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Λευὶ, ἑκατὸν τριακονταεπτά. Καὶ ἔτοι υἱοὶ Γεδσῶν· Λοβενί, καὶ Σεμεί· οἱ οἰκοὶ πατριαῖς αὐτῶν. Καὶ υἱοὶ Καάθ· Ἀμβραμ, καὶ Ἰσαρ, Χεβρών, καὶ Ὀζιήλ. καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Καάθ, ἑκατὸν τριακονταεπτά ἔτη. Καὶ υἱοὶ Μερρῆ· Μοολί, καὶ Ὀμοσί. ἔτοι οἱ οἰκοὶ πατριῶν Λευὶ, κατὰ συγγενείας αὐτῶν. Καὶ ἔλαβεν Ἀμβραμ τὴν Ἰοχάβελ θυγατέρα τῆ ἀδελφῆ τῆ πατρὸς αὐτῆ αὐτῶ εἰς γυναῖκα· καὶ ἐγέννησεν αὐτῶ τόν τε Ἀαρῶν καὶ τὸν Μωϋσῆν, καὶ Μαριάμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. τὰ δὲ ἔτη τῆς ζωῆς Ἀμβραμ, ἑκατὸν τριακονταεπτά ἔτη. Καὶ υἱοὶ Ἰσαάρ· Κορέ, καὶ Ναφὲκ, καὶ Ζεχρί. καὶ υἱοὶ Ὀζιήλ· Μισαήλ, καὶ Ἐλισαφάν, καὶ Σετρί.

κε. Ἐλαβε δὲ Ἀαρῶν τὴν Ἐλισάβετ (1) θυγατέρα Ἰεμιναδάβ ἀδελφὴν Ναασῶν αὐτῶ γυναῖκα· καὶ ἔτεκεν αὐτῶ τόν τε Ναδάβ, καὶ Ἀβιδδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τῆς τῆ Ἀαρῶν γυναικός, ἢ τὸν πατέρα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν δῆλον ἡμῖν πεποίηκεν; Ἐλαβε δὲ Ἀαρῶν τὴν Ἐλισάβετ θυγατέρα Ἀμιναδάβ ἀδελφῶν Ναασῶν γυναῖκα· καὶ ἔτεκεν αὐτῶ τόν τε Ναδάβ, καὶ Ἀβιδδ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. τῆς βασιλικῆς καὶ τῆς ἱερατικῆς φυλῆς τὴν ἐπιμιξίαν διδάσκει. ὃ γὰρ Ναασῶν, υἱὸς τῆ Ἀμιναδάβ· ὃ δὲ Ἀμιναδάβ, τῆ Ἀράμ· ὃ δὲ Ἀράμ, τῆ Ἐσρᾶμ· ὃ δὲ Ἐσρᾶμ,

(1) Ἐλισαβέθ. ἢ ἐν Φρανκεν. ἔκδοσ. καὶ Ἐλισαβέτ. ἢ τῆ Ἄλδ.

Ἐσρῶμ, τῆ Φαρές· ὁ δὲ Φαρές, τῆ Ἰδά. ἔτος δὲ ὁ Ναασὼν Φύλαρχος ἦν τῆ Ἰδά. ἐκ τῆς τρίτων συγγενείας ὁ Κύριος κατὰ σάρκα γενεὴν ἔσται. ἔματι τὸν τῆς βασιλικῆς καὶ τῆς ἱερατικῆς Φυλῆς τῶ ἐπιμειξίαν ἐδίδαξεν· ἀλλὰ δεικνύς, ὡς ὁ δεσπότης Χριστὸς ἐξ ἀμφοτέρων ἐβλάστησε, βασιλεὺς καὶ ἱερός κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χρηματίσας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειωτέον, ὡς οἱ ἱερεῖς, ἔ μόνον ἐκ Φυλῆς Λοβὶ κατήγοντο, καὶ μάλιστα οἱ ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰδά. ἐκ Φυλῆς γὰρ Ἰδά ὁ Ναασὼν, καὶ ὁ τρίτος πατήρ Ἀμιναδάβ, ὡς ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς μαθήση.

κς. Ὑιοὶ δὲ Κορέ· Ἀσεῖρ, καὶ Ἐλιανὰ, καὶ Ἀβιάσαρ. αὐταὶ αἱ γενέσεις Κορέ. Καὶ Ἐλεάζαρ ὁ τῆ Ἀαρὼν ἔλαβε τῶν θυγατέρων Φατὴλ αὐτῆ γυναικα· καὶ ἔτεκεν αὐτῶ τὸν Φινεές. αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ πατριάς κη. Λευιτῶν, κατὰ γένος αὐτῶν. Οὗτος Ἀαρὼν καὶ Μωϋσῆς, οἷς εἶπεν ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἐξαγαγεῖν τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν.

κθ. Οὗτοί εἰσιν οἱ διαλεγόμενοι Φαραὼ βασιλεὶ Αἰγύπτου, ὡς ἐξαγαγεῖν τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς Ἀαρὼν καὶ Μωϋσῆς, Ἡ ἡμέ-

ρα ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν γῆ Αἰγύπτου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διατὶ ἀταῦθα γενεαλογήσας ἀπὸ τῆ Ρεβέμ, ἐλθὼν εἰς Λοβὶ κατέπαυσε; Δῆλον, ὅτι διὰ τὸτο ἀρχεται, ἵνα τὸν Λοβὶ γενεαλογήσῃ, καὶ εἴπῃ περὶ Μωσέως καὶ Ἀαρὼν· ἔτοι εἰσιν οἱ προσδιαλεγόμενοι Φαραὼ βασιλεὶ Αἰγύπτου, (1) πρὶν ἀναστῆναι κριτῶν, ἢ βασιλέα, ἢ ἀρχιερέα. ἢ δὲ Φυλὴ ἐκράτα, καὶ ἀπὸ ταύτης ἔδει γενεαλογεῖν. ὅταν ἐν ὁ Θεὸς λέγῃ, τετάρτη γενεὰ ἐλθούσων· ταὶ ὡδε· ἀπὸ τῆς Λοβὶ Φυλῆς, ὡς ἀρχέσης (2) δὲ γενεαλογήσας. ὅταν δὲ λέγῃ ἀταῦθα, πέμπτη γενεὰ ἀνέβησαν οἱ ἕξ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, ἀπὸ τῆ Ἰακώβ ἀρχέον. (3) ἐπεὶ μέγα ζήτημα κινεῖται, ὅπως ὁ Θεὸς μὲν λέγει, τετάρτη δὲ γενεὰ ἀποσραφήσονται ὡδε, τρίτην εἰς τῶ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας· ὁ δὲ Μωϋσῆς, πέμπτη γενεὰ ἀνέβησαν ἐξ Αἰγύπτου· ἢ δὲ πέμπτη ἔπεσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἢ ἔκλιθ' ἄλλον, ὅτι εἰσῆλθε. κατὰ ἐν τῶ πέμπτῳ γενεᾶν, ἀπὸ τῆ Ἰακώβ λέγει.

λα. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, ἐγὼ Κύριος· λάλησον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ὅσα ἐγὼ λέγω πρὸς σέ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς ἐναντίον Κυρίου, ἰδοὺ ἐγὼ ἰχνοφωνός εἰμι, καὶ πῶς εἰσακέσεται με Φαραὼ;

Κ Ε Φ Ζ

α. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἰδοὺ δέδωκά σε Θεὸν Φαραὼ, καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ἔσται σου Προφήτης.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Μωϋσῆς τῶν Αἰγυπτίων ἐχειροτονήθη Θεός, ἔτω πρὸς αὐτὸν εἰπόντος τῆ χρηματίζοντος, ὅτι Θεὸν σε δέδωκα τῶ Φαραὼ. ἔκτεν ἐξουσίας τινὸς ἔτε ἐποπικῆς, ἔτε ἀνεργητικῆς ἀδειξίαν ἢ προσηγορίαν φέρει.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς ἐγένετο τῆ Φαραὼ Θεός ὁ Μωϋσῆς; Ὡσαύτως ὁ Θεὸς προσέτατε τῶ Μωϋσῆ, ἔτω πάλιν ὁ Μωϋσῆς τῶ Ἀαρὼν. διὸ δὴ καὶ Προφήτης ἀνηγορεύθη Ἀαρὼν τῆ Μωϋσῆ.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ὁν τρόπον ὁ Θεὸς διὰ Προφητῶν λαλεῖ τοῖς ἀνθρώποις, ἔτω καὶ ὁ Μωϋσῆς δι' Ἀαρὼν τῶ Φαραὼ. διερχομένων τὸν νῦν τῆ λόγῃ, Φησὶ καὶ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ἔσται σου Προφήτης.

β. Σὺ δὲ λαλήσεις αὐτῶ πάντα ὅσα ἐντέλλομαί σοι· ὁ δὲ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου λαλήσει πρὸς Φαραὼ, ὡς ἐξαποσείλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτῆ.

γ. Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ πληθύνω τὰ σημεῖά μου καὶ τὰ τέρατα ἐν γῆ Αἰγύπτου.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Σκληρύνει ὁ Θεὸς λέγει τὸν ἀπειθῆ τὰς θεῖαις παραγγελίαις Φαραὼ, ἐκ εὐαίλου γινόμενον πρὸς τὰς τυπῶντας τῶ ψυχῶν χαρακτῆρας τῶν θεῶν παραγγελμάτων, σκληρὸς γὰρ, ὁ μὴ παρὰ τῶν χαρακτῆρων τῆ λόγῃ τυπῶντος, καὶ ὁ μὲν ἀπειθῆς, ἢ δὴ σκληρὸς, πρὶν ἄλλος ἐπιβαλὼν τὰς σφραγίδας ἐλέγξει τὸ ἀντίτυπον τῆ ὑποκειμένης, ὅταν δὲ καὶ ἀπαλωτέροις καὶ προσημέσι λόγοις παρανῆται, χρηστότητος καταφρονῶν, θυμὸν δὲ μὴ δεδιὼς τῶς ησανχάζοντα,

(1) Αἰγύπτου. ἔτοι πρῶτοι ἀρχεσι, πρὶν κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κῶδ.
 (2) Ὡς διὰ τέτων ἀρχέσης ὁ αὐτ.
 (3) Ἀρχέον. ἢ γὰρ ἀπὸ τῆ Λοβὶ πέμπτη ἔπεσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἢ γὰρ ἔκλιθ' εἰσῆλθε· ὁ γὰρ Ἀαρὼν ἀπὸ μὲν Ἰακώβ, πέμπτος· ἀπὸ δὲ Λοβὶ, τέταρτος. Φινεές ἐν ὁ εἰσελθὼν, ἔκλιθ' ἐξ Ἰακώβ. ἔτι γὰρ Ἰακώβ, Λοβὶ, Κααθ, Ἀμβραμ, Ἀαρὼν, Φινεές. ὁ αὐτ.

ζοντα, ἔτι μᾶλλον σκληρύνεται, τῆς σκληροῦς ὡν, ἐλέγχεται, ἐν ἑδνὶ λόγῳ τιθέμενος τὴν ἀγαθότητα τῆ προσάτλουτος. ὁ δὲ χρηστότητος λόγον ἀκῶν, καὶ νομίζων τῆτον κολακείαν εἶναι καὶ ἀδυναμίαν τῆ προσάουτος, ἀντιτάσσεται, ὡς περιεσόμενος τῇ δυνάμει τῆ θείας θελήματος· καὶ, τὸ χρηστὸν τῆ Θεῶ πρὸς μετανοαίαν σε ἄγον, ἀφορμὴν τῆ σκληρύνεσθαι τῷ ἀθέῳ γίνεται. ἢ ἐν ἀφορμῇ τῆς ἀγαθότητος, πρόφασις σκληρότητος τοῖς κακῶς φρονῶσιν ἐνομιάθη. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐάν ἐν λέγει ὁ Θεός, ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραῶν, δυνάμει τῆτο φησιν· ἐγὼ δὲ σκληρὸν ἐλέγξω τὸ ἡγεμονικὸν Φαραῶν, τῆ ἐπιληψίμης τῆς ἐπαγγελίας λυομένης ὑπὸ τῆς τοιαῦς δε διανοίας.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἀγαν κακίας ἀνίατος ἦν, ἐσκληρυνε δὲ αὐτὸν τῇ μακροθυμίᾳ, καὶ τῇ τῆς τιμωρίας ἀναβολῇ ἐπιτείνων αὐτῆ τὴν κακίαν· ἵνα εἰς τὸν ἑχατον ὅρον ἀξηθείσης αὐτῆ τῆς πονηρίας, τὸ δίκαιον ἐπ' αὐτῷ τῆς θείας κρίσεως διαφανῆ.

δ. Καὶ ἐκ εἰσακίσσεται ὑμῶν Φαραῶν· καὶ ἐπιβαλῶ τὴν χειρὰ μὲ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω σὺν δυνάμει μὲ τὸν λαὸν μὲ τῆς ἕως Ἰσραὴλ ἐκ γῆς.

ε. Αἴγυπτις σὺν ἐκδικήσει μεγάλη. Καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἴγυπτιοί, ὅτι ἐγὼ Κύριος, ἐκλείων τὴν χειρὰ μὲ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω τῆς ἕως Ἰσραὴλ ἐκ μέσθ αὐτῶν. Ἐποίησε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος, ἕτως ἐποίησαν.

ζ. Μωϋσῆς δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοήκοντα, Ἀαρὼν δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ ὀγδοηκοντατριῶν ἦν ἐτῶν, ἡνίκα ἐλάλησε πρὸς Φαραῶν.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Ἀκῆεις ὅπως ἀμφω μὲν ἦσιν ἴσοι κατὰ γε τὸ ἦκειν εἰς ὀγδοηκασὸν ἔτος· ἐν ὑπεροχῇ δὲ τριάδος ἐν ὑπεροχῇ Ἀαρὼν. (1) ἔκην Μωϋσέως πρεσβύτερος, εἰ καὶ μετ' αὐτὸν εἰς διακονίαν. ἕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἴσος μὲν κατὰ τι Μωσῆ δια τὸ ἀνδρώπικον, καὶ δούτερος εἰς οικονομίαν· ὑπερκείμενος δὲ καὶ ὑπερανέσηκως, ὡς ἐν Θεότητι, καὶ δόξη τῇ κατὰ τὴν ἀγίαν Τριάδα.

η. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Ἐάν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς Φαραῶν, λέγων, ὅτε ἡμῶν σημεῖον ἢ τέρας· καὶ ἐρεῖς Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, λάβε τὴν ράβδον, καὶ ρίψον αὐτὴν ἐναντίον Φαραῶν, καὶ ἐναν-

τίον τῶν θεραπόντων αὐτῆ· καὶ ἔσθαι δράκων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἴδὲ πῶς γέγονεν ὁ Μωσῆς Θεὸς τῆ Φαραῶν, ὃν ἐδεδοίκει, τῆ Ἀαρὼν ὑπεργέντος τοῖς σημείοις καὶ τοῖς λόγοις αὐτῆ. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἐρήμῳ, Θεὸς προσάσσει τῷ Μωσῆ ρίψαι τὴν ράβδον· ἐπὶ τῆ Φαραῶ δὲ, Μωσῆς τῷ Ἀαρὼν. (2)

Β ΣΕΤΗΡΟΥ. Ράβδον γὰρ ἐκελεύετο φέρειν ὁ Μωσῆς, καὶ ἐν αὐτῇ τὴν τῶν θαυμαμάτων ἐπιδείκνυσθαι δυνάμιν· ἵνα μάθωμεν, ὡς ἡ ράβδος ἔ δι' ἑτερόν τι τὰς δυνάμεις ἀήργει, ἢ διὰ τὸν ἐγκεκρυμμένον αὐτῇ τύπον τῆ τιμῆ σαυρῆ. καὶ χωρὶς αὐτῆς, τῆ διὰ σαυρῆ σημεῖα, τεθαυματάργηκεν ἐδνὶ ὁ θεασέσιος Μωσῆς.

Γ ι. Εἰσήλθε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραῶν, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτῆ· καὶ ἐποίησαν ἕτω, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος. καὶ ἔρριψεν Ἀαρὼν τὴν ράβδον αὐτῆ ἐναντίον Φαραῶν, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτῆ, καὶ ἐγένετο δράκων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Διὰ τῆτο ἐπὶ μὲν τῆς βίας καὶ τῆ Ἰσραὴλ ὁ Θεὸς τὴν ράβδον εἰς ὄφιν μεταβάλλει, ἐπὶ δὲ τῆ Φαραῶ εἰς δράκοντα· ἵνα τῷ μεγέθει καταπλήξῃ τὸ σκληρὸν τῶν Αἰγυπτίων. δῆλον δὲ ὅτι ἀληθῆς τὸ σημεῖον, τὸ δὲ τῶν μάγων φαντασία. διὸ καὶ κατεπόθη ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἢ φαντασία.

ια. Συνεκάλεσε δὲ Φαραῶ τῆς σοφιστῆς, καὶ τῆς φαρμακῆς· καὶ ἐποίησαν οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Ἐπειδὴ ἦκον πρὸς Φαραῶν διαλεξόμενοι πάλιν οἱ ἀμφὶ Μωσῆα, ἀνεναί τε τῆς Αἰγυπτίων καὶ ἀπολύσαι δεσμῶν τῶν πάλα τὸν Ἰσραὴλ ἀναπέσοντες, σημείοις ἐκδυσώπειν τοῖς ὑπὲρ λόγον ἠθέλον, ράβδους εἰς ὄφιν μεταπλασμὸν ἐπεδείκνυον, καὶ τὰ ἀπὸ τῆδε μείζονά τε καὶ ὑπερφερῆ κατορθῶν δυνάσθαι προχειροτάτα διὰ Θεῶ σαφῶς ἐπηγγέλλοντο. ὁ δὲ τοῖς ἰδίοις ἰσχυροῦν ἐκέλευσε μάγοις, μονονυχὶ διὰ τῆτων βοῶν, ἐκ ἀγνώτες ἔργων τῶν τοιαύτων ἡμεῖς· πλάσοι δὲ ὅσοι παρ' Αἰγυπτίοις, [ἢ] κατ' ὑμᾶς· καὶ μελέτη μάγοις τὸ θαυματουργεῖν, οἷς καὶ ὑμεῖς ἐναρτίθμιοι. ὡς ἐν διασῶρων τῆς περὶ Μωσῆα ὁ Φαραῶν, ἡγάγε τῆς μάγους, μονονυχὶ λέγων, ὅτι ἔ μόνον ὑμεῖς ποιεῖτε σημεῖα, ἀλλὰ καὶ οἱ παρ' ἡμῶν μάγοι.

Ζ Η

ΓΡΗΓΟ.

(1) ἴσ. ἐν ὑπεροχῇ δὲ τριάδος ὑπερέχει Ἀαρὼν. τὰ δὲ ἀπὸ τῆ ἐν ὑπεροχῇ, ἄχρι τῆ, εἰ καὶ, ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ἔ καίται.

(2) Οὐδὲ τῆτο ἐδὲ τὰ ἐξῆς δύο τῆ Νύσ. ἐν τοῖς ἐκδοσμ. εὐρηται.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἠδυνάτο καλίσσα τὸς μάγους περὶ τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ἔβλεπται. ἡ γὰρ νίκη λαμπροτέρα γίνεται, ὅταν οἱ ἀντιμαχόμενοι ὦσι, διὰ τὸτο καὶ τὸν διάβολον εἶασεν ἠτλώμενον, ἵνα ἴδῃς ἀνθρώπους τεφανομένους κατ' αὐτῆ, καὶ ἀνακηρυττομένους.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποτε σιωπῶν ῥησάν ὁ Θεὸς τοῖς Φαρμακοῖς τὰ αὐτὰ δράσαι τῷ Μωσεί; Εἰσὶ τινες καὶ νῦν τῶν ἀσεβεία συζώντων, οἱ Φασι γοητεία τεφανοματρρηκίαι τὸν θεασέσιον Μωυσίῳ. διὸ τῆτε χάριν ἀνδεδώκεν ὁ Θεὸς τοῖς Φαρμακοῖς εἴνα δράσαι, ἵνα δεηθῇ τὸ διάφορον. μετέβαλον μὲν γὰρ καὶ αὐτοὶ τὰς ῥάβδους εἰς ὄφας, ἀλλ' ἡ Μωυσεῖ ῥάβδος τὰς ἐκείνων κατέπιε. καὶ μετέβαλον κάκεινοι εἰς αἶμα τὸ ὕδωρ, ἀλλ' εἰς τὴν προτέραν ἐπαναγαγεῖν τὸ ὕδωρ ἔκ ἰχυσαν φύσιν. καὶ τὸς βατράχους ἐξήγαγον, ἕμιλ καὶ ἀπαλλάξαι αὐτῶν τὰς τῶν Αἰγυπτίων ἠδυνήσαν οικίας. καὶ εἰς μὲν τὸ παιδεύειν τὸς Αἰγυπτίους, καὶ τοῖς Φαρμακοῖς ἐνεργεῖν ἀεὶδίδε· εἰς δὲ τὸ παύειν τὴν τιμωρίαν, ἔκ ἔτι. ἐπειδὴ γὰρ ὑπὸ τῆ Θεῖ κολαζόμενος τῶν Αἰγυπτίων ὁ βασιλεὺς ἔκ ἠρκεῖτο ταῖς θεηλάτοις πληγαῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς Φαρμακοῖς αὐξάν τὴν τιμωρίαν ἐκέλευε· καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἐκόλαζεν ὁ Θεὸς, μόνον καὶ λέγων, ἐπειδὴ τέρπη κολαζόμενος, καὶ διὰ τῶν ἐμῶν θεραπόντων παιδεύω, καὶ διὰ τῶν σῶν σε κολάζω. ἴδων δὲ αὐτὸν πλέον σκληρωμένον, ἐκώλυσε τὴν ἐκείνων ἐνεργεῖαν. καὶ οἱ τὸ μείζον ζῶον ἐξαγαγόντες τὸν βατράχον, τὸν σκνίπα τὸν σμικρότατον ἐξαγαγεῖν ἔκ ἰχυσαν, ἀλλὰ δάκτυλον Θεῖ τὴν πληγὴν προσηγόρευσαν. τὰς μὲντοι Φλυκιδας καὶ τοῖς ἐκείνων ἐπίπευκε σώμασιν, ἵνα καὶ αὐτοὶ μάθωσι, καὶ ὁ ἀνόητος αὐτῶν βασιλεὺς, ὡς ἔ μόνον ἐπέχεαν ἔ δύνανται τὰς θεηλάτους ὄργας, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ σιωτιμωρῶνται τοῖς ἄλλοις. ἀναδείας τοῖνυν τὸ λέγειν, μαγανεία τινὶ τεφανοματρρηκίαι τὸν Μωυσίῳ, τῶν μάγων βοώντων, ὅτι θείας ἰδὴ δυνάμεως τὰ σημεῖα. εἰ γὰρ Φαντασίας ἰδὴ τὰ παρ' αὐτῆ δρώμενα, ἔδει κάκεινας Φαντάσαι, καὶ τὸν ὁμότεχρον διελέγχε. νῦν δὲ διαρῆδω βοῶσι, δάκτυλον τῆ Θεῖ τῆτο.

ιβ. Καὶ ἔρριψαν ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐτῆ, καὶ ἐγένοντο δράκοντες· καὶ κατέπιεν ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν τὰς ἐκείνων ῥάβδους.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐκ πολλῆ τῆ περιόντος διανασῆς πρὸς ὕψος ὁ ἐκ τῆς ῥάβδος Μωυσεῖς γενόμενος δράκων, τὰ μὲν σέρνα δύναι, τὸ δὲ σῶμα διανοίξας, ὄλκῃ πνύματος ῥύμη βιαιοτάτη, καθάπερ βόλκας ἰχθύων πάντας εἰ κύκλω σαγνυῖσας ἐπιπαῖται· καὶ καταπιῶν, εἰς τὴν ἀρχαίαν φύσιν τῆς βακίης μετέβαλεν.

(1) Μεταβληθεῖσαν ὀφθαλμῶν.

Α ἔτω μὲν ἐν ἐκάστῃ τῆτο τεφανομένη τῶν ἐθελοκακόντων τὸ ὑπόπλον διηλεγῆεν ἡ μεγαλορρηθεῖσα ὄψις, ὡς μηκέτι νομίζεν τῶν ἀνθρώπων τοφίσματα καὶ τέχνας εἶναι τὰ γινόμενα, πεπλασμένα πρὸς ἀπάτῃ· ἀλλὰ δυνάμιν θεοτέραν τὴν τῶν αἰτίαν, ἢ πάντα ὄραν ὀμαρές.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ ἴσον εἰδομῖοθι θεαματοποιεῖν ἢ γοητεία [οἱ ταῖς τῶν μάγων ῥάβδοις.] καὶ ἠλέγχθη διὰ τῆς ἐνεργείας τὸ σοφίσμα, [δαίξαντος τῆ δράκοντος τῆ ἐκ τῆς Μωυσεῖος ῥάβδος μεταβληθεῖτος ἐκ τῆ διαφαγεῖν τὰ γοητικὰ ξύλα, τὸς ὄφας δῆθεν, ὅτι ἐδερμῖαν ἀμωτικῶν ἐδὲ ζωτικῶν τινὰ δυνάμιν] εἶχον αἱ [τῶν γοητῶν] ῥάβδοι, πλὴν τῆ ἀχηματος. ὁ τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν δεξαπατητῶν [ἡ] γοητεία σοφισματικῆ παρέδειξε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅταν τοῖνυν τις τῶν εἰ ἀρετῇ προεχόντων ἀποσῶν ἐθέλη τὸς τῆ ἀπάτη δεδωλωμένους εἰς βίον ἐμφιλοσοφόν τε καὶ ἐλθούθερον, οἶδεν ὁ ταῖς ποιήκίλαις, καθὼς φησιν ὁ Ἀπόστολος, μεθ' ἑφ. σ. ιι. δίας κατὰ τῶν ψυχῶν ἡμῶν σοφισθῶν, ἀντιπαραγαγεῖν τῷ θεῷ νόμῳ τὰ τῆς ἀπάτης σοφίσματα. ταῦτα δὲ λέγω, πρὸς τὸς αἰγυπτίους δράκοντας βλέπων τῷ λόγῳ, τῆτεσι πρὸς τὰς ποιήκίλαις τῆς ἀπάτης κακίας· ὡν τὸν ἀφανισμόν ἡ τῆ Μωυσεῖος ῥάβδος ἐργάζεται. ἔτω τοῖνυν καὶ ὁ τὴν θεῖαν ἐκείνῃ κλημῖος τῆς ἀρετῆς ῥάβδον τὴν τὰς σεσοφισματικῆς ἐξαφανίζουσαν ῥάβδος ὀδῶ τινὶ καὶ ἀκολοθῆε πρὸς τὰ μείζω πρῶσι τῶν θεαμάτων.

ιγ. Καὶ κατίχυσεν ἡ καρδία Φαραῶ· καὶ ἔκ εἰσηκασεν αὐτῶν, καθ' ἑφ. περ ἐλάλησε Κύριος. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωυσίῳ, βεβάρυται ἡ καρδία Φαραῶ, τῆ μὴ ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. [Ἐπειδὴ δὲ ὁμολογεῖν ἀναγκαδίτες ὑπὸ τῆς τῶν γινομένων ἐμφανῆς ἐνεργείας, ἐδὴν ἦτλον ἐθρασιώνοντο, τῆς αὐτῆς ἀπανθρωπίας καὶ ἀσεβείας, ὡπερ ἀγαθῶν τινός, ἐπειλημῖοι βεβαιοτάτη, μήτε τὸς καταδωλθεῖτας ἀδίκως ἐλεῖντες, μήτε τὰ διὰ τῶν λόγων προσατῆόμενα δρώντες,] ἄτε δὴ τῆ Θεῖ τρανολέρας χρησμῶν ἀποδείξει ταῖς διὰ σημείων καὶ τεράτων τὸ βέλημα δεδηλοκότος, ἐμβριθεῖρας ἐπανασάσεως ἐδέησε, καὶ πληγῶν ἐσμῆ. αἷς ἀφρονες νεθετῆνται, ἔς λόγος ἔκ ἐπαδῶσε. δέκα [δ'] ἐπάγονται τῆ χώρῃ πληγῶν, κατὰ τῶν τέλεια ἡμαρτηκότων τέλειος ἀριθμὸς [κολάσεως.] προλέγει δὲ Μωυσίῳ τὰς πληγὰς, καὶ τὸν καιρὸν, ἵνα μὴ δόξη τοῖς πολλοῖς αὐτομάτως γίνεσθαι.

Η * **ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Τὸ, βεβάρυται ἡ καρδία Φαραῶ, λεγόμενον ὑπὸ Κυρίου μετὰ τὴν μεταβαλεῖσαν (1) εἰς δράκοντα ῥάβδον

ράβδον τῆ Ἀαρῶν, καὶ καταπίσαν τὰς
 » τῶν μάγων ράβδους, ἕξεν (1) ἰδεῖν, εἰ
 » ἕτερον ἐστὶ τῆ, ἐσκληρωθεῖσα τῷ καρδίαν
 » Φαραῶ, λεγομένη πολλὰκις, καὶ τῆ κατι-
 » χυκεία. καὶ γὰρ καὶ τῆτο ἔως εἰρηται,
 » καὶ κατιχυσεν ἡ καρδία Φαραῶ καὶ ἐκ
 » εἰσήκασεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε Κύ-
 ριος. δοκεῖ δέ μοι ἡ μὲν ἐνιδύσα καρδία
 πρὸς τὰ θεῖα, ἀπαλυνέσθαι καὶ μὴ ἰχύνειν
 ἀνδίσασθαι τῇ Θεότητι, [καὶ] μὴ βαρύν-
 νεσθαι, μηδὲ ἔλκεσθαι κάτω εἰς γλῶσση καὶ
 ὕλῳ ἢ δὲ ἀντιτένυσσεν καὶ εἰαντιμενῆ
 τῷ θεῷ βελημάτι, σκληρωθεῖσα, ἡ (2)
 ἀντιτυπεῖν δίκῳ λίθῳ, καὶ ἀποκρεθεῖσαι
 τὸν λόγον, καὶ κατ' ἀπόνοιαν ἀνδίσασθαι
 μετὰ τινος ψυδωνύμῳ ἰχῦος. ἀνάγκη δὲ
 τῷ τοιαύτῳ καρδίαν καθελκομένην ὑπὸ
 τῆς κακίας ἕσης κατωφερῆς, βαρυνέσθαι
 ἐμῶ κατὰ τῷ αὐτῷ ἐπίνοιαν (3) ταῦτα
 τῇ καρδίᾳ συμβαίνει, εἰ καὶ μιᾶ καὶ τῇ
 αὐτῇ συμβέβηκε Φαύλη ἕση τὸ κατιχύνειν
 καὶ τὸ βαρυνέσθαι. ἡ μὲν γὰρ, ὡς εἰρη-
 ται πρ, λιθίνῃ γίνεται καρδία καὶ σκλη-
 ρύνεται ἢ δὲ, ἢ παραχωρεῖ ὡς κρείττονι
 τῇ θεῷ φύσει, ἀλλὰ θεομαχῶν ἰσαμένη,
 κατ' αὐτῆς ἰχύνειν λέγεται.

ιε. Βάδισον πρὸς Φαραῶ τῷ πρῶτῷ
 καὶ ἰδὲ αὐτὸς ἐκπορεύεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ,
 καὶ σήση συναντῶν αὐτῷ ἐπὶ τὸ χεί-
 λος τῆ ποταμῆ καὶ τὴν ράβδον τὴν
 τραφεῖσαν εἰς ὄφιν λήψη ἐν τῇ χειρί-
 15. σα. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Κύριος ὁ
 Θεὸς τῶν Ἑβραίων ἀπέσταλκέ με πρὸς
 σέ, λέγων, ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου,
 ἵνα λατρεύσωσί μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
 ἰδὲ ἐκ εἰσήκασας ἕως τέττα.

ιζ. Τὰ δὲ λέγει Κύριος, ἐν τῆτῳ
 γνώση ὅτι ἐγὼ Κύριος ἰδὲ ἐγὼ τύπτῳ
 τῇ ράβδῳ τῇ ἐν τῇ χειρί μου ἐπὶ τὸ
 ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ μετα-
 βαλεῖ εἰς αἷμα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπειδὴ
 γὰρ τὸ ὕδωρ Αἰγύπτιοι διαφερόντως ἐκτε-
 τιμήκασιν, ἀρχῶ τῆς τῶν ὄλων γενέσεως
 τῆτο εἶναι νομίζοντες, αὐτὸ πρῶτον ἠξίω-
 σε καλέσαι πρὸς τῷ τῶν ἀποδεχομένων
 ἐπίπληξιν τε καὶ νεθεσίαν.

ιη. Καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ
 τελευτήσασιν καὶ ἀποζέσει ὁ ποτα-
 μός, καὶ ἢ δυνήσονται πιεῖν ὕδωρ οἱ
 18. Αἰγύπτιοι ἐκ τῆ ποταμῆ. Εἶπε δὲ
 Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἶπον Ἀαρῶν,
 λάβε τὴν ράβδον σου, καὶ ἐκλεινον τὴν
 χεῖρά σου ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτῳ, καὶ
 ἐπὶ τὰς ποταμῆς αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς
 διώρυχας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἔλη αὐ-
 τῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν συνεσηκός ὕδωρ αὐ-

των, καὶ ἔσαι αἷμα. καὶ ἐγένετο αἷμα
 ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτῳ, ἐντε τοῖς ξύ-
 λοις καὶ τοῖς λίθοις.

κ. Καὶ ἐποίησαν ἔτω Μωϋσῆς καὶ
 Ἀαρῶν, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς
 Κύριος καὶ ἐπάρας Ἀαρῶν τὴν ράβ-
 δον αὐτῆ, ἐπάταξε τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ
 ποταμῷ ἐναντίον Φαραῶ, καὶ ἐναν-
 20. τίων τῶν θεραπόντων αὐτῆ καὶ μετέ-
 βαλε πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ
 εἰς αἷμα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆ Μω-
 σέως ἀδελφῆ προσάξει θεῖα κατενεγκόν-
 τος τῷ βακηρίαν ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃ
 μὲν οὐδὺς ἀπὸ Αἰθιοπίας ἄχρι θαλάσσης
 εἰς αἷμα τρέπεται σιωξαιματῆνται δ'
 αὐτῷ λίμνας, διώρυχες, κρηῶν, φρέατα,
 25. πηγαί, συμπασα ἢ κατ' Αἰγύπτιον ἕσα
 ὕδατος ὡς ἀπορία ποτῆ τὰ παρὰ ταῖς
 ὄχθαις ἀνασέλειν, τὰς δ' ἀνατεμνομένης
 φλέβας, καθάπερ εἰ ταῖς αἰμορροαγίαις,
 κρηνηδὸν αὐλῆς ἀκοντίζεν αἷματος, μη-
 δεμίας ἐσρωμένης διαυγῆς λιβάδος.

** ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε πρῶ-
 τῳ αὐτοῖς τῷ τῆ ὕδατος ἐπήγαγε πλη-
 γῶν; Πρῶτον ἐπαδὴ μέγα ἐφρόνεν ἐπὶ
 τῷ ποταμῷ, καὶ Θεὸν τῆτον ἀνομίζον,
 30. τῷ τῶν νεφῶν αὐτοῖς παρέχοντα χρεῖαν
 ἔπειτα καὶ διὰ τὰ βρέφη τῶν Ἰσδαίων εἰς
 τῆτον παραπεμφθέντα. μεταβληθεῖς γὰρ
 εἰς αἷμα, τῆς γεγεννημένης κατηγορεῖ παι-
 δοκλονίας. τέττα χάριν καὶ τῆς βατράχης
 ἀνέβλυσε τὰ ὕδατα, ἀντὶ τῶν ἐν ἐκείνοις
 ἀποπνιγνῶν ἀναδοθέντας παιδίων. μι-
 μεῖται γὰρ πως τὰ βρέφη τῆς βατράχης
 βαδίζοντα. μηδέπω γὰρ τοῖς ποσὶ μόνοις
 35. κερρηθῆσαι δυνάμεινα, ταῖς χερσὶν ἐπα-
 μῶναι τῇ τῶν ποδῶν ἰσχυρίᾳ. προσώζεσε
 δὲ ἐκ τῶν βατράχων ἢ γῆ ἐπαδὴ προ-
 σώζεσαν καὶ ἐσάπησαν τῶν Αἰγυπτίων οἱ
 μῶλωπες ἐκ τῆς παμπόλλης πονηρίας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Πρῶτῃ πληγῇ αἵματος.
 δικαία ἢ κρίσις. αἵματος γὰρ πληθεῖς
 τῶν βρεφῶν, εἰς αἷμα μεταβάλλεται ὁ
 ποταμός. ἐβόα γὰρ τὸ αἷμα τῶν νηπίων.
 γέγονε τὸ θαῦμα. ἐχ ἠυρίσκετο ὕδωρ
 40. ὄλον γὰρ ἰὼ αἷμα καλεῖ τῆς Φαρμακῆς
 Αἰγύπτῳ, ἵνα ἐλατλώσῃ τὸ θαῦμα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πάλιν ἡ ράβδος, ἢς
 χωρὶς ἕδεν ἐγένετο, ποταμόν ἐτυπλε καὶ
 αἷμα μὲν παρέφυσεν, ὕδωρ δὲ ἀνεκαλεῖτο.
 ἄκκε ταῦτα, καὶ σκόπει τὰ μυθήρια, καὶ
 ὅτι διὰ τῆς ράβδος, καὶ ὅτι δι' ὕδατος. ἐπα-
 45. δὴ δὲ ἢ μόνον ἐν τῷ ποταμῷ αὐτῆς ἠδίκη-
 σεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ γῆ πλίνθης γὰρ
 ἔβαλλον ἐκβάλλει ἐκ τῆς γῆς ὁ Θεὸς τι-
 50. μωρίας κατ' αὐτῶν καὶ δι' ὕδατων πολλῆς
 εἴτε δὲ εἰς ξύλινα σκόβη, εἴτε εἰς λίθινα
 ὑβρέθη ὕδωρ ἐν Αἰγύπτῳ, γέγονεν αἷμα.

ΓΡΗΓΟ-

(1) Ἄξιον ἰδεῖν. ἐν Τόμ. 2. σελ. 121. τῆς τῆ Ἰε. ἐκδόσ.

(2) Καὶ ἀντιτυπεῖν. αὐτ.

(3) Διάνοιαν. αὐτ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ θαυμα-
τοποιία ἢ τῷ σκοπῷ τῆς ἐκπλήξεως, τῶν
ἐντυγχανόντων γίνεται, ἀλλὰ πρὸς τὸ
χρήσιμον τῶν σωζομένων βλέπει. τοῖς
γὰρ αὐτοῖς τῆς ἀρετῆς θαύμασι καθαι-
ρεῖται μὲν τὸ πολέμιον, αὖξεται δὲ τὸ
ὁμόφυλον. πρῶτον δὲ γενικώτερον τῶν ἐπὶ
μέρους θαυμάτων τὸν κατὰ ἀναγωγὴν κα-
ταμάθωμεν σκοπὸν, εἰδ' ἕτω διωατὸν ἂν
γίνοιτο ἡμῖν καὶ τοῖς κατ' ἕκαστον ἐφαρ-
μόσαι τὸ νόημα. ἡ γὰρ διδασκαλία τῆς
ἀληθείας πρὸς τὰς διαθέσεις τῶν δεχο-
μένων τὸν λόγον συµμεταβάλλεται. ἐπί-
σης γὰρ τοῖς πᾶσι τῆς λόγου τὸ καλὸν ἢ
τὸ κακὸν προδεικνύεται, ὁ μὲν ὄψαιδ' ἄν
πρὸς τὸ δεικνύμενον ἔχων, εἰ φῶτι τὴν
διάνοιαν ἔχει τῷ δὲ ἀντιτύπως διακει-
μένῳ, καὶ μὴ καταδεχομένῳ πρὸς τὴν
ἀκτίνα τῆς ἀληθείας διαβλέψαι, παρα-
μύει τῆς ἀγνοίας ὁ ζόφος. εἰ δὲ τὸ κα-
θόλου νοηθῆν ἡμῖν εἰ τοῖς τοῖστοις, ψεῦδος
ἐκ ἔσιν· εἰδ' ἂν τὸ κατ' ἕκαστον πάντως
ἐτεροίως ἔχοι, τῆς ἐπὶ μέρους ἐξετάσεως
συναποδειχθείσης τῷ λόγῳ. ἐκὲν εἰδὲν
θαυμάσιον ἀπαθῆν τὸν Ἑβραῖον μένειν τῶν
Αἰγυπτίων κακῶν εἰ μέσοις τοῖς ἀλλοφύ-
λοις ἀνασρεφόμενον· ἐπεὶ καὶ νῦν ἐστὶ τὸ
ἴσον γινόμενον ἰδεῖν. ταῖς γὰρ πολυαν-
θρώποις πόλεσι πρὸς τὰς εἰαντίας δόξας
διεσηκίαις, πότιμον καὶ διαφανές ἐστὶ τὸ
νᾶμα τῆς πίσεως, ὃ διὰ τῆς θείας διδασ-
καλίας ἀρύνονται· τοῖς δὲ διὰ τῆς πονη-
ρᾶς ὑπολήψεως αἰγυπλιάζουσι διεφθόρος
αἷμα τὸ ὕδωρ γίνεται.

κα. Καὶ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποτα-
μῷ ἐτελεύτησαν· καὶ ἀπώζεσεν ὁ
ποταμὸς, καὶ ἐκθύναντο πιεῖν ὕδωρ
οἱ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς ποταμῆς· καὶ ἦν τὸ
αἷμα ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐναπέ-
θησκε δὲ καὶ τὰ γινῆ τῶν ἰχθύων ἀπαν-
τα, ἅτε τῆς ζωτικῆς διωάμεως εἰς φθο-
ροποιὸν μεταβάλλεσθαι· ὡς δυσωδίας πάν-
τα διὰ πάντων ἀναπεπληθῆσαι, τῶν σωμα-
τικῶν ἀθρόον σωμάτων. πολὺς δὲ
καὶ ἀνθρώπων ὄχλος ὑπὸ δίψης διαφθα-
ραῖς, ἕκατο σωρηδὸν ἐπὶ τῶν τριόδων,
ἢ δεινόντων ἐπὶ τὰ μνήματα τῶν οἰκείων
τῆς τετελευτηκότας ἐκκομίζεν.

κβ. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ
ἐπασιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμα-
κείαις αὐτῶν. καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρ-
διά Φαραῶ, καὶ ἐκ εἰσηκῆσεν αὐτῶν,
καθάρπερ εἶπεν ὁ Κύριος.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ πάντα τὰ ὕδα-
τα αἷμα ὑπὸ Μωσέως γεγέννηται, πῶς
ἐπάγει ἡ Γραφή τὸ, ἐποίησαν δὲ καὶ οἱ
ἐπασιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ὡσαύτως; ἡ γὰρ
ψόδὲς τὸ πάντα τὰ ὕδατα γενέσθαι αἷμα
ὑπὸ Μωσέως, ἢ πάλιν τὸ τῆς ἐπασιδῆς
πεποιηκέναι ὡσαύτως, καὶ περὶ τῶν λοι-

πῶν τῶν κατ' αὐτῆς θαυμάτων ὁ αὐτὸς
λόγος. Πάντων τῶν ὑδάτων τῶν ἐπάνω
τῆς γῆς αἷμα γενομένων, ὡαγκάζοντο
οἱ Αἰγύπτιοι κύκλω τῆς ποταμῆς ὀρύττειν
Φρεάτα, καὶ ἀντλεῖν ὕδωρ, καὶ ποτίζεν
ἐξ αὐτῆς ἑαυτῆς τε καὶ τὰ ζῶα αὐτῶν καὶ
τὰ θρέμματα. ἐκ τῆς τῆς ὕδατος τῆς
ἐκ τῶν Φρεάτων ἀντλημῆς ἐποίησαν οἱ
ἐπασιδοὶ τὸ αἷμα. καὶ εἰδὲν διέψοδον
ὁ λόγος. καὶ τὰ μὲν ὑπὸ Μωσέως γενο-
μένα θαύματα, ἅτε κατὰ τὴν θείαν γε-
γεννημένα ἐέργειαν, κατὰ μεταβολὴν γε-
γέννηται φύσεως τῆς προκειμένης εἰς τὴν
φύσιν τῆς ἐκτελεμῆς· τὰ δὲ ὑπὸ τῶν
ἐπασιδῶν γενομένα, κατὰ τὴν ἐέργειαν
ἐγένοντο τῶν δαιμόνων, τῶν φαντασάν-
των τὰς ὄψεις τῶν ὀρώντων, τὸν μὴ
ὄφιν ὄραν ὡς τὸν ὄφιν, καὶ τὸ μὴ αἷμα
ὡς αἷμα, καὶ τῆς μὴ βατράχου ὡς βα-
τράχου.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πάσης τότε τῆς
τῶν ὑδάτων φύσεως κατὰ τὴν Αἰγύπτον
τῷ προσάγματι Μωσέως εἰς αἷμα τρα-
πέσης, ὡς καὶ τῆς ἰχθύας, εἰς σαρκώ-
δη παχύτητα τῆς ὕδατος μετατεθέντος,
διαφθαρῶσαι, τοῖς Ἑβραίοις ἀρρομῆσι
μόνοις ὕδωρ τὸ αἷμα ἦν. ὄφιν ἔχε καὶ
ἡ μαγγανεία κερὸν εἰ τῷ παρὰ τοῖς Ἑ-
βραίοις ὄφισκομῆν ὕδατι τὸ αἷμα ὡς
εἶδος παρασοφίσασθαι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πολλάκις ἐπιχει-
ρεῖ ὁ παρασοφισμὸς τῆς ἀπάτης καὶ τὸ
τῶν Ἑβραίων ποτὸν τῷ μολυσμῷ τῆς ψύ-
δου αἷμα ποιῆσαι, τῆς τὸν ἡμέτερον
λόγον, καὶ ἡμῖν δάξαι, μὴ τοῖστον ὄντα,
οἷος ἐστίν. ἀλλ' ἐκ ἀχρεώσεως καθόλου τὸ
ποτὸν, καὶ ἐκ τῆς προχείρου δι' ἀπάτης πε-
ριφοιῆσθαι τὸ εἶδος. πίνει γὰρ ὁ Ἑβραῖος
τὸ ἀληθινὸν ὕδωρ, καὶ παρὰ τῶν εἰαν-
τιῶν πιθανῶς διαβάλλεται, εἰδὲν πρὸς τὸ
εἶδος τῆς ἀπάτης ἐπισρεφόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἰ ὅλον τὸ ὕδωρ εἰς
αἷμα μετεβλήθη, πῶς ἐποίησαν οἱ ἐπασι-
δοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐ-
τῶν ὡσαύτως; Ἐπέλαζον αὐτοῖς καὶ ἡ
θάλαττα· τὸ δὲ πότιμον ὕδωρ εἰς αἷμα
μετεβλήθη μόνον. ἠδύναντο τοίνυν με-
τακομίσαι θάλαττον ὕδωρ εἰς τὰ βασί-
λεια, καὶ μεταβαλεῖν εἰς τὴν τῆς αἵματος
χρῆσιν, τῆς Θεῆς δηλονότι συγχωρῆντος
αὐτοῖς ἐργεῖν, δι' ἧς εἰρήκαμεν αἰτίας.
ἐπισημῶσαι μὲντοι καὶ τῆτο δαῖ, ὡς
τῆς μὲν βατράχου ἐκ τῶν ὑδάτων ἐξή-
γαγε, τῆς δὲ σκνίπας ἐκ τῆς χύματος,
τὴν δὲ κωμόμαν ὄφιν ἠθέλησεν. ἵνα μά-
θωσιν, ὡς ῥάδιον ἦν τῷ Θεῷ καὶ δίχα
ὑδάτων, καὶ δίχα γῆς παράγειν ἢ βέ-
λεται. τῆς χάριτι καὶ προλέγει τὰς τι-
μωρίας, ἵνα μὴ ἀπὸ ταυτοματῶν ταῦτα
συμβαίνειν τοπάσωσιν, ἀλλὰ γνῶσι θεη-
λάτεις εἶναι πληγῆς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς ἔν ὁμοίως
ἐπραττον οἱ τῶν Αἰγυπτίων φαρμακοί; Ἡ
κατὰ

κατὰ Φαντασίαν, ἢ Θεῶν συγχωρῶντος, ἵνα μείζονως κολάζονται· λύσεως γὰρ ζήτημαίης, ἐπέσφιγγον τὰ δεσμά· καὶ ἅμα Φαραὼ μὴ διὰ μίας πληγῆς κολαδῆ, πολλῶν ἄξιος ὢν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ οἱ μάγοι μετέβαλον τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα σιμωργεία δαιμόνων, κατὰ συγχώρησιν Θεῶν πρὸς βλάβην πλείονα τῶν Αἰγυπίων. ἕως μάλιστα τρίτης πληγῆς τῆτο ἐποίησαν, καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ ἠδαιήσαν· ἵνα γνωσθῇ πᾶσιν, ὅτι κακέϊνα ἐκ ἰδία ἰσχύει ἐποίησαν. Τινὲς δὲ λέγουσι, παντὸς ὕδατος, αἵματος γεγεννημῆς, πᾶ ὄρεθῃ ὕδωρ; Πάντως δὲ οἰκονομίαν ἔμεινε μικρόν· ἢ τῶν περὶ Μωσέα ποιούντων τὸ σημεῖον, συμπαρόντες κακέϊνοι ἐν αὐτῇ τῇ ῥοπῇ ἐποίησαν. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ἐκ τῶν ἡν Ἰσραὴλ ἠέγγαν ὕδωρ, καὶ ἐποίησαν αἷμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀπίθανον εἶναι (1) καὶ τὸν Μωσέα μετὰ τῷ μεταβολῷ τῷ εἰς αἷμα, πάλιν εἰς τῷ οἰκείαν ὄψιν καὶ Φύσιν ἀποκαταστήσαι τὸ ὕδωρ, ὅπως οἱ μάγοι τῷ οἰκείαν τέχνῳ ἀντεκιδίξωνται.

κγ. Ἐπιστραφεῖς δὲ Φαραὼ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆ· καὶ ἐκ ἐπέστησε τὸν νῆν αὐτῆ ἔδὲ ἐπὶ τῆτω.

κδ. Ὁρουξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλω τῆ ποταμῆ, ὡσεπιεῖν ὕδωρ· καὶ ἐκ ἐδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ τῆ ποταμῆ.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ὁ ποταμὸς αὐτοῖς αἱματώδης, Θεῶν κελύσαντος, ἐρρήθη, πινέδαίτε μὴ δυνάμενος, καὶ πηγῷ ἐτέραν ὑδάτων ἐκ ἔχουσιν. ἐχὶ δὲ τῷ χροῶν μόνον ἠ τοῖστος, ἀλλὰ καὶ τοῖς πειρωμένοις ἀλγῆματα καὶ πικρὰν ὀδύνην προσέφερον. ἠ δὲ τοῖστος μὲν Αἰγυπτίοις, Ἐβραίοις δὲ γλυκὺς καὶ πόσιμος, καὶ μηδὲν τῆ κατὰ Φύσιν παρηλαγμένος.

κε. Καὶ ἀνεπληρώθησαν ἐπὶ τῆς ἡμέρας, μετὰ τὸ πατάξαι Κύριον τὸν ποταμόν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐ μετὰ τῷ συμπλήρωσιν τῶν ἐπὶ τῆς ἡμερῶν ἀναλελύσαι τῷ τροπῷ τῆ αἵματος ὁ λόγος Φησὶν, ἀλλ' ὅλον τῆτο ἐπισημεῖται, ὅτι μετὰ τὸ πατάξαι Κύριον τὸν ποταμόν, ἐπὶ τῆ μέσων

ἡμερῶν τελεθεισῶν, ἀρχὴ ἐτέρας γίνεται παραδοξοποιίας.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐπὶ ἡμέρας ἐπὶ τὸ δεινὸν ἐκράτησεν, ἕως οἱ μὲν Αἰγύπτιοι τῆς ἀμφὶ Μωϋσῶν, ἔτοι δὲ τὸν Θεὸν ἰκέτασαν, οἶκλον λαβεῖν τῶν ἀπολλυμῶν. ὁ δὲ τῷ Φύσιν ἴλεως μεταβάλλει τὸ αἷμα εἰς ὕδωρ πόσιμον, ἀποδῆς τῷ ποταμῷ καθαρὰ τὰ ἀρχαῖα ζεῦρα καὶ σωτήρια.

B **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ δὲ τῆς διαφορᾶς εἰς ἐβδόμῳ ἡμέραν διαμεμενηκαία δοκεῖ. πρὸς ὅπερ ἀπορῆσιν οἱ τῆς Ἐκκλησίας ἐχθροί. πῶς ἂν ἡ Αἰγυπτος ἔσα θερμότητι, χωρὶς ὕδατος πρὸς τσαύτας ἡμέρας διήρκεσε; Καὶ τί θαυμασόν, εἰ Θεῶν δίκας αὐτοῖς εἰσπράττεται βελομένη, διήρκεσαν; ἢ δὲ θαία Γραφή καὶ ἄλλῳ ἀποφαίνει διάνοιαν. τραπῆτων γὰρ τῶν ἐπιπολῆς σιμωρηκότων ὑδάτων, ὠρουξάν Φησιν οἱ Αἰγύπτιοι κύκλω τῆ ποταμῆ, ὡσεπιεῖν αἰτεῦσαι, ὡς μὴ τῶν ἐν βάρει διαφορῶντων ὑδάτων μετασχοῦτων τῆ Φθοροποιῆ γεγονότος ἀέρος. ὅπερ ἐδήλωσεν ὁ θαίος λέγων χρησμός· λάβε τῷ ῥάβδον, καὶ ἐκλεινον τῷ χεῖράσ σου ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγύπτου, καὶ ἐπὶ τῆς ποταμῆς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. αἰτεῦσαι καὶ ἢ περὶ τῆ πόσιν ἔχον ὕδωρ οἱ Φαρμακοὶ τῶν Αἰγυπτιῶν ἀπορία λυθήσεται. πρὸς δὲ τέτοις, ἐδέ Φησιν ἢ Γραφή ἐπὶ ὄλαις ἐπὶ τῆς ἡμέρας παραμεῖναι τῷ εἰς αἷμα μεταβολῷ.

Δ εἰκὸς γὰρ ἅμα τε γενέσθαι εἰς αἰδαξιν τῆς θαίας μεγαληργίας, καὶ πρὸς τῷ οἰκείαν Φύσιν, διὰ Φιλανθρωπίαν, ἐπαυελθεῖν. ὡσε καὶ τῆς Φαρμακῆς λαβόντας, μεταβαλεῖν. διὸ καὶ ἐπιλέγει ἢ Γραφή, καὶ ἐσκληρωθή ἢ καρδία Φαραὼ, καὶ ἐκ αἰσῆσθαι αὐτῶν. ὅπερ ἐπὶ τοῖς συμπεράσμασι τῶν λοιπῶν σημείων ἐπιφέρειν εἰσθε. καὶ ἐξῆς δὲ ἐπισημαίνεται ὁ λόγος, Φάσκων, καὶ ἐκ ἐπέστησε τὸν νῆν αὐτῆ ἔδὲ ἐπὶ τῆτω, ἔδὲ πεπαυμένης ἢ τῆς εἰς αἷμα μεταβολῆς τῶν ὑδάτων. εἰ γὰρ μὴ ἐπέπαυτο, εἰκὸς ἠ ἐπισῆσαι τὸν νῆν τῷ γεγονότι, καὶ τὸν Μωϋσῶν ἰκετεῦσαι περὶ τῆ παύσασαι. τῆτο γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιεῖ. πρὸς δὲ τῷ τῆτο μὴ νῦν εἰπῆν τῷ Γραφῷ, καὶ ἐπισημαίνεται ὅτι ἐκ ἐπέστησε ὁ Φαραὼ τὸν νῆν αὐτῆ ἔδὲ ἐπὶ τῆτω· δῆλον, ὡς ἔδὲ ἐπὶ τῆς εἰς δράκοντα τῆς ῥάβδου μεταβολῆς, διὰ τῷ μίμησιν τῶν Φαρμακῶν, καὶ νῦν ἔδὲ ἢ τὸν καταφρονήσας.

ΚΕΦ.

(1) Ἰσ. ἐστὶν, ἢ εἰναί Φασι.

Κ Ε Φ. Η.

α. ἴπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἰσελθε πρὸς Φαραῶν, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, τὰ δὲ λέγει Κύριος· ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσωσιν.

β. Εἰ δὲ μὴ βάλει σὺ ἐξαποσειλαι, ἰδὲ ἐγὼ τύπλω πάντα τὰ ὄρνια βατράχοις.

ΑΔΗΛΟΤ. Ὡς πληγῆς ἕσης ταύτης, ἐλέχθη τῆτο. διὸ καὶ πληγαὶ καλεῖνται. ἐβασάνισον γὰρ τὰ τοιαῦτα τὰς τῶν Αἰγυπτίων ψυχάς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Διπλῶν ἐγίνετο τὸ ἀγαθόν. Αἰγύπτιοι ἐτύπλοντο, καὶ Ἰσραὴλ ἐπαιδύετο. ὡς γὰρ φησὶν ὁ σοφώτατος Σολομών, ἀφρονος τυπλομένη, ὁ εὐφρων ὠφελεῖται. (1)

γ. Καὶ ἐξερεύξεται ὁ ποταμὸς βατράχους· καὶ ἀναβάντες εἰσελεύσονται εἰς τὰς οἰκίας σου, καὶ εἰς τὰ ταμεία τῶν κοιτῶνων σου, καὶ ἐπὶ τῶν κλιων σου, καὶ εἰς τὰς οἰκίας τῶν θεραπόντων σου, καὶ τῶ λαῶ σου, καὶ ἐν τοῖς φυράμασί σου, καὶ ἐν τοῖς κλιβάνοις σου. Καὶ ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τὰς θεράποντάς σου ἀναβήσονται οἱ βάτραχοι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οὕτω καὶ τὸ τῶν βατράχων γένος [τὸ] αἰδεχθῆς καὶ πολυφώνον, ὃ ἀμφίβιος μὲν ἢ ζωῆ, ἐρπυσικὸν δὲ τὸ πήδημα. ἀηδῆς δὲ ἔμνον ἢ ὄψις, [ἀλλὰ] καὶ τῶ χρωτὸς ἢ δυσωδία· ὁ τοῖς οἰκοῖς, καὶ ταῖς κλίμαις, καὶ τοῖς ταμείοις τῶν Αἰγυπτίων εἰσέρπει. τῆς δὲ τῶν Ἑβραίων ζωῆς ἔκ ἐφάπτεται. ἀληθῶς γὰρ βατράχων ἀντικρὺς γένη ἐστὶ τὰ φθοροποιὰ τῆς κακίας γεννήματα. ἐκ τῆς ῥυπαρᾶς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, οἷον ἔκτινος βορβορῆς ζωογονήματα. ἔτσι οἱ βάτραχοι οἰκῶσι μὲν τὰς οἰκίας τῶν αἰγυπλιαζόντων κατὰ τὴν τῶ βίβ προαίρεσιν· δείκνυται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, καὶ τῶν κλιων ἔκ ἀπέχονται, καὶ εἰς τὰ ταμεία τῶν ἀποθέτων ἐσθύνονται. ὅταν γὰρ ἴδῃς τὸν ῥυπαρόν τε καὶ ἀκόλασον βίον, ἀληθῶς ἔκ πληρῆ τιχόμενον, καὶ τῆ πρὸς τὸ ἄλογον μιμήσει κατὰ τὸ εἶδος τῆς ζωῆς εἰ ἕτερόν τι φύσει ἀκριβῶς μενόντα· καὶ ἀνθρώπον μὲν κατὰ τὴν φύσιν ὄντα, κήνος δὲ διὰ πάθος γινόμενον, καὶ διὰ τῆτο ἀμφίβιον ἐκείνο καὶ ἐπαμφοτερίζον τὸ τῆς ζωῆς εἶδος ἐπιδεικνύοντα. ὁρήσεις καὶ ἐπὶ τῆτο τοιαῦτα τῆς νόσου γνωρίσματα, ἔκ ἐπὶ τῆς κλίτης μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς

τραπέζης, καὶ εἰ τοῖς ταμείοις, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκίαν. ἐπισημαίνεται γὰρ διὰ πάντων ὁ τοῖτος τὴν ἀσωτείαν. ὡς πᾶσι ῥάδιον ἐπιγινώσκω διὰ τῶν κατὰ τὸν οἶκον ἀκαταστασιῶν τὸν βίον τόν τε ἀκόλασον καὶ τὸν καθαρῶντα. ὅταν ἐπὶ τῆτο μὲν, ἐπὶ τῶν τοίχων κονιαμάτων διακνύηται παρὰ τῆς τέχνης δι' αἰδῶλων τινῶν τὰ τῆς ἐμπαλῆς ἡδονῆς ὑπεκκαύματα, δι' ὧν ὑπομιμνήσκειται τῆς νόσου ἢ φύσεως, διὰ τῆς ὄψεως ἐκ τῆς ἀτιμίας τῶν θεαμάτων ἐπὶ τὴν ψυχὴν εἰσχομένης τῆ πάθους· ἐπὶ δὲ τῆ σωφρονέντος, φυλακῆ πᾶσα καὶ προμήθεια, τῆ καὶ τὸν ὀφθαλμὸν καθαρῶν τῶν ἐμπαλῶν θεαμάτων. καὶ ἡ τράπεζα ὁμοίως, καθαρὰ μὲν ἢ τῆ σωφρονέντος ὁρίζεται. βατραχῶδης δὲ καὶ πολυσάρκος τῶν πρὸς τὸν βορβορῶδη βίον ἰλυωμένων. καὶ τὰ ταμεία ἐρπυνησῆς, τῆτῆσι τὰ κρυπλὰ τῆ βίβ αὐτῆ καὶ ἀπόρητα, πολὺ μᾶλλον εἰ ἐκείνοις σωραῖαν βατράχων κατανοήσεις. εἰ δὲ ταῦτα ἢ τῆς ἀρετῆς ῥάβδος ποῖαν κατὰ τῶν Αἰγυπτίων ὑπὸ τῆς ἰσορίας λέγεται, μὴ ξεριθῶμεν περὶ τὸν λόγον. καὶ γὰρ ἐσκληρωῖται παρὰ τῆ Θεῶ καὶ τὸν τύραννον ἢ ἰσορία φησί. πῶς ἔν ἂν εἴη κατὰ κριτος τῆ ἀνωθεν ἀνάγκη σκληρῶς καὶ ἀντιτύπως διατιθέμενος; ἔχ ὡς τὴν ἀντιτύπιαν εἰ τῆ ψυχῆ τῆ Φαραῶ τῆς θείας βελήσεως αἰτιθείσης, ἀλλ' ὡς τῆς προαιρέσεως διὰ τῆς πρὸς τὴν κακίαν προσκλίσεως τὸν ἐκμαλίσοντα τὴν ἀντιτύπιαν λόγον ἢ δεχομένης. ἔτω καὶ ἢ τῆς ἀρετῆς ῥάβδος εἰ τοῖς Αἰγυπτίοις φανῆσα, τὸν μὲν Ἑβραῖον καθαρὸν τῆς βατραχῶδης ζωῆς ἐργάζεται· τὸν δὲ αἰγύπτιον βίον πλήρη τῆς τοιαύτης δείκνυσι νόσου. ἀλλ' ἐδ' ὅτε τῆ Μωσέως καὶ ὑπὲρ τῆτων τὰς χεῖρας ἐκλείναντος, ἀφανισμὸς τῶν βατράχων γίνεται. καὶ δι' καὶ νῦν ἐστὶ γινώσκω γινόμενον. οἱ γὰρ τὴν ἐκλασιν τῶν χαρῶν τῆ νομοθέτε κατανοήσαντες, (συνήσεις δὲ πάντως ὅ,τι σοὶ λέγει τὸ ἀνιγμα· ὡσενόησαι διὰ μὲν τῆ νομοθέτε τὸν ἀληθινὸν νομοθέτην, διὰ δὲ τῆς τῶν χειρῶν ἐκλάσεως τὸν ἐπὶ τῆ σαυρῆ τὰς χεῖρας ἐκλείναντα.) οἱ τοῖτω πρὸς ὀλίγον τοῖς ῥυπαροῖς καὶ βατραχῶδεσι λογισμοῖς συζῶντες. εἰ πρὸς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τὰς χεῖρας ἐκλείναντα ἴδοιεν, ἀπαλλασσονται τῆς πονηρᾶς αὐτῶν συνουσίσεως, νεκρωθῆναι τῆ πάθους καὶ ἐποζέσαντος. ἀληθῶς γὰρ τοῖς ἀπὸ λαγμείοις τῆς τοιαύτης νόσου, μετὰ τὴν νεκρωτικῶν ἐρπυσικῶν κινήματων, ἀτοπός τις καὶ δυσώδης ἢ τῶν προβεβιωμένων γίνεται μνήμη, δι' αἰσχυρῆς τὴν ψυχὴν ἀηδίζεσα.

Ττ 2

ε. Εἶπε

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἔχ εὔρηται. τὸ δὲ ἔρη. ἐλήφθη ἰσ. ἐκ τῆ ΙΙ. ἐδ. τῆ 21. κεφ. ἢ ἐκ τῆ 3. τῆ 22. τῶν Παροιμ.

ε. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἄκουσον ἅδ' ἡ ἀδελφότης σου, ἐκείνοις τῆ χειρὶ σου τὴν ῥάβδον σου ἐπὶ τὰς ποταμούς, καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας, καὶ ἐπὶ τὰ ἔλη, καὶ ἀνάγαγε τὰς βατράχους. Καὶ ἐξέτεινεν Ἀαρὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τὰ ὕδατα Αἰγυπτίας, καὶ ἀνήγαγε τὰς βατράχους· καὶ ἀνεβίβαθη ὁ βατράχος, καὶ ἐκάλυψε τὴν γῆν Αἰγυπτίας.

ζ. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαίδοι τῶν Αἰγυπτίων ταῖς Φαρμακείαις αὐτῶν, καὶ ἀνήγαγον τὰς βατράχους ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν.

ΛΗΛΟΥ. Καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς πληγῆς ἐποίησαν οἱ Φαρμακοὶ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαίδοι τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνήγαγον τὸν βάτραχον. ὅπως βλέπων ὁ Φαραὼ, ὅτι οἱ Φαρμακοὶ ἐφιστάμενοι τοῖς περὶ Μωσέα, μόνον προδήκω τὸ κακὸν ἐποίουν, ἐκ ἔλεγεν αὐτοῖς, εὐξάσθε περὶ ἐμῶν, ἵνα παύσῃται ἡ πληγὴ. εἶδε γάρ καὶ ἐπὶ τῆς ῥάβδου τῆς σφραγίσσης εἰς ὄψιν, ὅτι ἡ Μωσέως κατέπιε τὰς ἐκείνων, καὶ πάλιν ἀπεκατέστη εἰς τὸ ἀρχαῖον· καὶ ἐπὶ τῷ αἵματι, ὅτι ὄχρουμενῶν αὐτῶν, πλέον τὸ αἶμα διέμεινεν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν βατράχων προδήκη ἐγίνετο. διὸ μᾶλλον καὶ Μωσῆς εἶπε τῷ Φαραὼ, τάξαι πρὸς με, ποτε εὐξομαι περὶ σοῦ· ἵνα εἰδῆς, ὅτι ἐκ ἐστὶ Θεὸς ἄλλος πλὴν Κυρίου τῷ Θεῷ· ἵνα μὴ ἐλθόντες πολλαῖς οἱ Φαρμακοὶ ἀπατησῶσιν αὐτὸν, λέγοντες, ἡμεῖς ἐπαύσαμεν τὴν πληγὴν. ἰδὲ γὰρ φησὶν, ὡς ὄρας, ὅτι ἡ τῶν μάγων ὄχρη μᾶλλον ἀδικεῖ τὰς Αἰγυπτίους.

η. Ἐκάλεσε δὲ Φαραὼ Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ εἶπεν, εὐξάσθε περὶ ἐμῶν πρὸς Κύριον, καὶ περιελέτω τὰς βατράχους ἀπ' ἐμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐμῶν λαῶν· καὶ ἐξάποσέλω τὸν λαόν, καὶ θύσασσι Κυρίῳ.

θ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Φαραὼ, τάξαι πρὸς με ποτε εὐξομαι περὶ σοῦ, καὶ περὶ τῶν θεραπόντων σου, ἀφάνισαι τὰς βατράχους ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν λαῶν σου, καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται.

ΛΗΛΟΥ. Ἐβλέπεν ὁ Φαραὼ προδήκω κακὸν ποιῶντας τὰς Φαρμακούς, καὶ ἐκ ἔλεγεν αὐτοῖς, εὐξάσθε περὶ ἐμῶν, ἵνα παύσῃ ἡ πληγὴ. διὸ καὶ Μωσῆς εἶπε τῷ Φαραὼ, τάξαι πρὸς με ποτε εὐξομαι περὶ σοῦ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θαρσύνων ὁ Μωσῆς ὑπὸ τῆς πληγῆς ἀνακαλεῖσθαι, καὶ ἡμέραν ὀρίζει, καθ' ἣν τῆτο ἔσται.

προσδύχομενος δὲ, κατώρθω, δεικνύς ὅτι ἔτε τῆς αὐτῆς διωάμεως ἢ τὰ γινόμενα· καὶ ὁμοίως ὄχρη τῷ θαυματουργῶντι Θεῷ καὶ ἐπάγειν πληγῶν, καὶ ἀπάγειν. αὐτῷ γὰρ ὑπακῆαι τὰ πάντα.

ι. Ὁ δὲ εἶπεν, εἰς αὐτίον. εἶπεν ἔν, ὡς εἶρηκας· ἵνα εἰδῆς, ὅτι ἐκ ἐστὶ ἅγιος, πλὴν Κυρίου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅρα πῶς ὁ μὲν Θεὸς Μωσῆς πρὸς θαυματουργίαν ἐστὶν ἐτοιμότερος, τῷ Φαραὼ τὴν κρίσιν διδὼς τῆς περὶ τὸ πεπαιδευτὸν τὸ δεινὸν προδεσμίας· ὁ δὲ καὶ περὶ ταύτῃ ἐστὶ μελητήρ, νομίζων πᾶ πάντως ἀπὸ ταυτοματίας, ἢ καὶ προσκάρου μαγείας γεγονέναι, καὶ παύσασθαι, ἀμα καὶ τὴν θεοῦ θαυματουργίαν χωρὶς ἀνάγκης μεγίστης ἀπαξιῶν.

ια. Καὶ περιεφθάρθησαν οἱ βάτραχοι ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τῶν λαῶν σου, πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἀπὸ Φαραὼ· καὶ ἐβόησε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον περὶ τῆ ὀρίσμου τῶν βατράχων, ὡς ἐτάξατο τῷ Φαραὼ.

ιβ. Ἐποίησε δὲ Κύριος καθάπερ εἶπε Μωϋσῆς· καὶ ἐτελεύτησαν οἱ βάτραχοι ἐκ τῶν οἰκιῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων, καὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν.

ΛΗΛΟΥ. Φρονεῖ ὁ Θεὸς τὰς βατράχους, ἵνα μὴ μόνον δείξῃ τὰς ἀναβαίνοντας κωλυθῆντας· ἀλλ' ὅτι καὶ ἀποθανόντων αὐτῶν, ἐκ αἶχον λέγειν, ὡς οἱ αὐτοὶ πάλιν ἀνῆλθον.

ιδ. Καὶ συνήγαγον αὐτὰς θημωνίας θημωνίας· καὶ ὤζεσεν ἡ γῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ τῇ πρώτῃ μάσῃ ἐπώζεσεν ὁ ποταμὸς, ἐπὶ δὲ τῇ τῶν βατράχων ἡ γῆ. σὰρξ γὰρ καὶ αἶμα ἦσαν Αἰγυπτίῳ· ἔτω δὲ καὶ ἡ γῆ· τὰ παχύτερα τῶν σωμάτων γινόμενοι. ἐπαχύνθη γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία. ὅθεν ἐπεὶ προσώζεσαν καὶ ἐσάπησαν αὐτῶν οἱ μύλορες τῆς ἀμαρτίας, διὰ τῆτο ὤζεσεν αὐτῶν καὶ ὁ ποταμὸς καὶ ἡ γῆ.

ιε. Ἰδὼν δὲ Φαραὼ ὅτι γέγονεν ἀνάψυξις, ἐβαρύνθη ἡ καρδία αὐτῆ, καὶ ἐκ εἰσήκεσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τρισὶ τέτοις ἐχρήσατο ῥήμασιν ἡ Γραφή, τῷ σὺνικνεῖναι, καὶ ἐβαρύνθαι, καὶ ἐσκληρώθαι τῆ Φαραὼ τὴν καρδίαν. καὶ ποτὲ μὲν ὑφ' ἑαυτῆ, ποτὲ δὲ λέγεται τῆτο πάρεν ὑπὸ Θεῷ. εἶπεν ἔν ἀπαλιωθῆναι μὲν ἢ ἐνδεδῶσα

δύσα πρὸς τὰ θεῖα καρδία, καὶ μὴ ἰχύειν ἀνθίστασθαι τῇ θεϊότητι, καὶ μὴ βαριώεσθαι, μηδὲ εἰς γλῶττιν ἔλκεσθαι κατὰ ἢ δὲ ἀντιπύρεσσα, σκληρυνέσθαι, καὶ ἀντιτυπῶσα δίκην λίθου, τὸν θεῖον ἀποκρέσθαι λόγον, καὶ ἀποκρομένη μετὰ τινος ἰσαδαι ψυδωνυμῶν ἰχύος. περὶ μίαν δὲ τὰ πάθη, διαφόροις ἐπινοήσας συμβαίνοντα. καθὸ μὲν γὰρ λιθίνη, σκληρυνέσθαι· καθὸ δὲ βαρεῖα, κατέλκεται· καθὸ δὲ μὴ παραχωρεῖ θεομαχῶσα τῇ κρείττονι φύσει, καὶ αὐτῆς ἰχύειν λέγεται. διόπερ πρὸς μὲν

Ἰεζ. 11. 19. τὸ πρῶτον, Ἰερεμίας φησὶ τὸ, ἐκασάσω
 ,, τῶν τὰς λιθίνων καρδίας, καὶ ἐμβαλῶ
 Ψαλ. 37. 4. σαρκίνας· πρὸς δὲ τὸ ὑβριστερον, ὁ Δαβὶδ,
 ,, αἱ ἀμωρτίαι ὑπερήσαν τὴν κεφαλὴν μου,
 ,, ὡς αἱ φορτίαι βαρῆ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ·
 Ζαχ. 5. 7. 8. καὶ Ζαχαρίας, εἶδον γυναικὰ κατημενίω
 ,, ἐπὶ τάλαντον μολίβου· καὶ ἐρρέθη, ὅτι
 ,, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία. ἐπεὶ ἐν ἡ καρδία Φα-
 Ἐξὸδ. 15. 10. ραὼ καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐβεβάρυτο, ἔδου-
 5, 6. ,, σαν ὡς αἱ μολίβου ἐν ὕδατι σφοδρῶ· καὶ
 ,, ἐπεὶ ἐσκλήρυντο, ἔδυσαν εἰς βυθὸν ὡς αἱ
 ,, λίθοι· καὶ ἐπεὶ κατίχυσεν, λέγεται πρὸς
 τὸν κατέλκοντα αὐτὴν Κύριον, ἡ δεξιὰ-
 ,, σε Κύριε δεδοξάσασθαι ἐν ἰχύει. Καὶ μετ' ὀλίγα.
 Τριῶν ἐν εἰρημίων, τῶν μὲν ἄλλων ἔδεν
 ,, ἐπὶ Θεῷ λέγεται, μόνον δὲ τὸ σκληρυνῶ
 ,, τὴν καρδίαν Φαραὼ, ποτὲ δὲ καὶ τὸ
 ,, ἐσκλήρυνθη ἡ καρδία Φαραὼ. διὸ καὶ ὁ
 Ἀπόστολος ποτὲ μὲν αὐτὸν αἰτιάται τὸν
 Ἰω. 2. 5. σκληρυνόμενον, λέγων, κατὰ δὲ τὴν σκλη-
 ,, ρότητά σου, καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θε-
 ,, σαυρίζεις σεαυτῷ ὀργῶν· ποτὲ δὲ, ὡς ζή-
 τημα προβάλλει τὸν σκληρυνόμενον ὑπὸ
 Ἰω. 9. 18. Κυρίου· ἄρ' ἐν ὃν θέλει ἐλεῆσθαι, ὃν δὲ θέλει
 20. ,, σκληρύνει; οἷς ἐπεμήνοχε τὸ, μενεγγε σὺ,
 ,, ὡς ἀνθρώπου, τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ
 Θεῷ; ἢ τὸ δυσχερὲς τῆς ἀπορίας ἰδῶν, καὶ
 τὴν λύσιν μὴ θαρρῶν καταπιστεῦσαι γραμ-
 μασιν, ἢ μὴ κρίνων ἀποκρίσεως ἄξιον τὸν
 ἐγκαλῶντα τῇ θεῖα προνοίᾳ. τῆτο γὰρ
 ἐκ ἂν εἶπε τῷ ἔχοντι παρρησίαν ἀποκρι-
 νασθαι τῷ Θεῷ· ὅποιος ἦ ὁ Μωϋσῆς, ὃς
 Ἐξὸδ. 19. 19. ἐλάλει, φησὶν, ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίνατο
 Ἐξὸδ. 33. 11. φωνῇ. καὶ ὅτι ἐλάλει ὡς φίλος φίλῳ.

15. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἶπον Ἀαρὼν, ἐκλείων τῇ χειρὶ σου τὴν ράβδον σου, καὶ πάταξον τὸ χῶμα τῆς γῆς· καὶ ἔσονται σκνίπες ἐν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς τετράποσι, [καὶ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οὐκ ἀπειλεῖ τὸν Φαραὼ τὸν σκνίπα, καὶ τότε ἐπάγει· ἀλλὰ ψυδασάμενον τιμωρεῖται. (1)

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Διὰ τῶν σμικροτάτων τῶν τῶν ὑπερέχον καὶ ἀμάχον τῆς οὐκείας ἰχύος δεικνύει.

12. [Ἐξέτεινεν ἔν Ἀαρὼν τῇ χειρὶ τὴν ράβδον, καὶ ἐπάταξε τὸ χῶμα

τῆς γῆς· καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίπες ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἐν τε τοῖς τετράποσι,] καὶ ἐν παντὶ χῶματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνίπες ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἰσως ἀντι- ἐπιζητήσῃ, διατὶ τοῖς ἔτῳς ἀφανέσι καὶ ἡμελημένοις ζώοις ἐτιμωρεῖτο τὴν χῶραν, παρὰ αἱ ἀρῆς καὶ λέοντας καὶ παρδάλεις, καὶ τὰ ἄλλα γένη τῶν ἀτιθῶσων θηρίων, ἃ σαρκῶν ἀνθρώπων ἀπλετα· καὶ εἰ μὴ ταῦτα, τὰς γῆν αἰγυπτίας ἀσπίδας, ὡν τὰ δῆγματα πέφυκεν ἀνυπερδέτως ἀναιρεῖν; Εἰ δ' ὄντως ἀγνοεῖ, μαρτυρεῖ, πρῶτον μὲν, ὅτι τὸ οἰκίτορας ὁ Θεὸς νεθετήσας μᾶλλον ἐβέλετο, ἢ διαφθεῖρα· βεληθείς γὰρ ἀφανίζεν εἰς ἅπαν, ἐκ ἂν ζώοις ἐχρητο πρὸς τὰς ἐπιθέσεις, ὡσερ σμερογῶν, ἀλλὰ τοῖς θεηλάτοις κακοῖς λιμῶτε καὶ λοιμῶ· μετὰ δὲ ταῦτα κακῶ- νο προσδιδασκέω μᾶθημα πρὸς ἅπαντα τὸν βίον ἀναγκαῖον. τί δὲ τῆτ' ἐστὶν; ἀνθρώποι μὲν γὰρ ὅταν πολεμῶσι, τὸ διω- τάτατον εἰς συμμαχίαν ἐπιχωρικὸν ἐξετάσσῃ, ὃ τὴν αὐτῶν ἀδελφίαν ἐκπλήσει· Θεὸς δ' ἢ ἀνωτάτω καὶ μεγίστη δυνάμει, ὡς ἔδενος χρεῖος, ἐάν περ βεληθῆ κατὰ- περ ὀργάνοις τισὶ χρήσασθαι πρὸς τὰς τιμωρίας, ἢ τὰ ἐρρωματέα καὶ μέγιστα αἰρεῖται, τῆς τῶν ἀλλοτρῶν ἡκισα φροντίσων, ἀλλὰ τοῖς ὑπετέλεσι καὶ μικροῖς ἀμάχου καὶ ἀητήτης δυνάμει ἐγκατασ- κιδάσας, ἀμύνεται δὲ αὐτῶν τὸς ἀδικῶ- τας, κατὰ καὶ νῦν. τί γὰρ ὑπετέλεσον σκνίπος; ἀλλ' ὅμως τοσῶτον ἰχύσει, ὡς ἀπαγορεῦσαι πᾶσαν Αἰγύπτου, καὶ ἐκ- βοᾶν ἀναγκαδιῶσαι, ὅτι δάκτυλος Θεῷ τῆτ' ἐστὶ. χεῖρα γὰρ Θεῷ μηδὲ τὴν σύμ- πασαν οὐκείων ὑποστῆσαι ἂν ἀπὸ περά- των ἐπὶ πέρατα, μᾶλλον δ' ἔδὲ τὸν σύμ- παντα κόσμον.

17. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τὰς Φαρμακείας αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν τὸν σκνίπα· ἢ ἐκ ἡδύνα- το. καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίπες ἐν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐως τρίτη σημεῖα ἰχθυον καὶ οἱ μάγοι σμερογῶν δαυμόνων, καὶ με- τὰ ταῦτα ἡδύνησαν.

18. Εἶπαν ἔν οἱ ἐπαοιδοὶ τῷ Φα- ραὼ, δάκτυλος Θεῷ ἐστὶ τῆτο· καὶ ἐσκλήρυνθη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ ἐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, κατὰπερ ἐλά- λησε Κύριος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δάκτυλος Θεῷ ἐστὶ τῆτο, ἀντὶ τῆ τῆ Θεῷ ἐργεῖα ταῦτα γίνετα, καὶ ἐκ ἀνθρώπων· ὅτι ὄλως πα- ρὰ Θεῷ ἢ ἀφ' αὐτῆ. εἰ γὰρ μὴ ἡθέλη- σεν (2) ὁ Θεός, ἐκ ἐφείροντο αἱ πληγαί· ἀλλ'

Ττ 3

ἀλλ'

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὐρηται.

(2) Ἦθελε, φησὶν, ὁ Θεός. ὁ τῆς Αἰγύ. κώδ.

ἀλλ' ἅπαξ ἅπαντα (1) ἀπώλεσαν. ἐπεὶ ἔν ἡμέρᾳ ἐγένοντο τὰ γινόμενα, δάκτυλον ἐκάλεσαν, ἀλλ' ἔ χειρας. ὅμως καὶ τῷ δακτύλῳ παρεχώρησαν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἡ μὲν ἔν τρίτῃ μάσιξ, δάκτυλος ἄρηται· ἡ δὲ πέμπτη, ὡσανεὶ συμπληρωθέντων πάντε δακτύλων ἐξ ἐκάστης μάσιγος, χεῖρ ὠνόμασαν· ἄς τὸ πνεῦμα τὸ θεῖον ἀήρησε. λέγεται

Λευκ. 11. 20.

» Θεὸς ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια· ὅπερ ἐρμη-

Ματθ. 12. 28.

» νύτων ἀλλάξῃ. Φησὶν, εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνύ-

» ματι Θεὸς ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια.

ΑΔΗΛΟΥ. Δάκτυλον Θεὸς λέγει τὸ κατ' ἐν τῶν τῶ πνύματος χαρισμάτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Πιεζόμενος τῇ πληγῇ, ὑπὸ χεῖρ τῷ ἄφῃ παυομένης, πάλιν σκληρὸς ἔω, κενεῖται τῷ Μωσέως τὰς πληγὰς δοκῶν. ἐξ ἧς δὲ δηλονότι οἰκεία αὐτῷ ἡ σκληρότης ἔω, καὶ ἐκ ἐκ Θεοῦ. ἡ γὰρ ἂν ἄφῃ, ἡ πάντοτε σκληρὸς εἶναι, ἡ πάντοτε πειθήνιος.

κ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ὄρθρισον τῷ πρῶτῳ, καὶ σῆθι ἐναντίον Φαραῶ· καὶ ἰδὲ αὐτὸς ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, τὰ δὲ λέγει Κύριος· ἐξαποσεῖλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ. Ἐὰν δὲ μὴ βάλῃ ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδὲ ἐγὼ ἐξαποσελῶ ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ τὰς θεραπόντας σε, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σε, καὶ ἐπὶ τὰς οἰκίας σε κυνόμεναν· καὶ πληθήσονται αἱ οἰκίαι τῶν Αἰγυπτίων κυνομάς, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐφ' ἧς εἰσὶν ἐπ' αὐτῆς.

κα.

κε. Καὶ παραδοξάσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν γῆν Γεσέμ, ἐφ' ἧς ὁ λαός μου εἰσὶν ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' ἧς ἐκ ἔσαι ἐκεῖ ἡ κυνόμα· ἵνα ἰδῆς, ὅτι ἐγὼ Κύριος πάσης τῆς γῆς.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Νῦν πρῶτον ἡ Γεσέμ τῶν αἰγυπτίων πληγῶν διασέλλεται.

κγ. Καὶ δώσω διαβολὴν ἀνὰ μέσον τῶ ἐμῶ λαῶ, καὶ ἀνὰ μέσον τῶ σῶ λαῶ. ἐν δὲ τῇ αὐρίον ἔσαι τὸ σημεῖον τῆτο.

κδ. Ἐποίησε δὲ Κύριος ἔτω· καὶ παρεγένετο ἡ κυνόμα πλῆθος εἰς τὰς οἰκίας Φαραῶ, καὶ εἰς τὰς οἰκίας τῶν θεραπόντων αὐτῶ, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου· καὶ ἐξωλοθρεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς κυνομάς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Λοιπαὶ δὲ τιμωρίαι τρεῖς εἰσὶν ἀπεργηθεῖσαι δίχα

τῆς ἀνθρώπων ὑπηρεσίας. πρώτη ἡ γενομένη διὰ ζῶε τῶν ἐν τῇ φύσει πάντων θραυστάτε, κυνομάς, ἡ ἐτύμως ἐκάλεσαν οἱ θετικοὶ τῶν ὀνομάτων· σοφοὶ γὰρ ἦσαν· ἐκ τῶν ἀναιδεσάτων ζῶων σωθέντες τῶνομα, μίας, καὶ κυνός. τῶ μὲν τῶν χερσαίων θραυστάτε, τῆς δὲ τῶν πτωχῶν. ἐπιφοιτῶσι γὰρ καὶ ἐπιτρέχουσιν ἀδεῶς, καὶ ἀνείργη τις, εἰς τὸ ἀτήτητον ἀντιφιλονεικῶσιν, ἀχρὶς ἂν αἵματος καὶ σαρκῶν κορεθῶσιν. ἡ δὲ κυνόμα τῷ ἄφ' ἐκατέρω τὸλμαν προσεληφίχα δηλῆκόν, καὶ ἐπίβηλον ζῶν ἐστὶ. καὶ γὰρ πόρρωθεν μετὰ ροῖζε καθάπερ βέλος εἰσακοντίζεται, καὶ ἐμπίπτεσα βιαιώς, εὐ μάλα ἐγχρίμπεται. τότε δὲ καὶ θεήλατος ἡ προσβολή, ὡς δεδιπλασιᾶσαι τῷ ἐξ αὐτῆς ἐπιβελῶ, ἐκ ἐτι μόνον τοῖς φυσικοῖς κεχρημένης πλεονεκλήμασιν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκ θείας ἐπιφροσύνης. ἡ τὸ ζῶον ἄπλιζε, καὶ πρὸς ἀλκῶ ἀνήγειρε κατὰ τῶν ἐγγυρῶν.

κε. Ἐκάλεσε δὲ Φαραῶ Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, ἐλθόντες θύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀντεξάγοντι μὲν γὰρ τῷ Σατανᾷ, καὶ ταῖς εἰς τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν προθυμίαις ἀντιφέρεσαι νεανικῶς ἐγνωκοτὶ τῷ ἑαυτῶ μισοπονηρίαν, ἀντανίστησι Θεός, καὶ κατὰ γχει θραυσωόμενον, καὶ τιθασθεῖ πληγὰς. ὁ δὲ τότε μόλις ἐφίησι μὲν ἐκ ἐκῶν· περᾶται δ' ἐν ὅμως ἀναπέθειν ἡμᾶς ποιείσαι [μὲν] ἐκ ἀκριβῆ τῷ εἰς Θεὸν λατρείαν, μὴ μὲν ἐτι πάντως καὶ τῆς ὑπ' αὐτῷ δουλείας ἀποφοιτᾶν. ἔ γὰρ ἔξω γῆς ἰδίας, καὶ ἐν αὐτῇ χερῶν θύειν τοῖς Ἰσραήλ ἐκέλεθε.

κε. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἔ δυνατὸν γενέσθαι ἔτω. τὰ γὰρ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσομεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν. ἐὰν γὰρ τὰ βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσωμεν ἐναντίον αὐτῶν, λιθοβοληθήσομεθα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Σοφώτατα δὲ Μωσῆς, ἔ δυνατὸν γενέσθαι ἔτω φησί. γίνεται μὲν γὰρ αἰ τῶν φαύλων εἰσηγήτης ὁ τῆς ἀμαρτίας ἄβρετης· ἐκπέμπει δὲ νόμος ὁ θεῖος αὐτῶ, καὶ ἀποφάσκει τὸ δρᾶν ἄπερ ἂν ἐκείνῳ δοκῇ.] προσεκτέον τοιγαρῶν τοῖς ἐθέλῃσι βίην ὀρθῶς, ἐκ οἷς περ ἂν λέγοι Φανακίζων ὁ πονηρὸς, ἀλλ' οἷς τὸ θεῖον ἡμῖν ἀναφώνει χρησιμώδημα· λύχνος γὰρ φησι τοῖς ποσὶ μου ὁ νόμος σε, Ψαλ. 118. 105. καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Σωέχοντος τοῖνυν ἡμᾶς, ἡγαν καθάργειν ἐθέλοντος, καὶ ὑπ' αὐτῷ ποιείσαι τῶ πονηρῶ, λατρευτέον Θεῷ τῷ κατὰ φύσιν μόνῳ, καὶ διψυχίας ἰόντες ὡς ἀπωτάτω, λέγωμεν, ἔ δυνατὸν γενέσθαι

(1) Ἄπαντας ἂν. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

Ματθ. 6. 24. γινέσθαι ἔτω. δυνάταί γὰρ ἑδὲς δυσὶ κυ-
 ροῖς δουλεύειν. Καὶ μετ' ἄλλα. Εὐάφορος
 ἢ παραίτησις. βδελύγματα γὰρ εἰδόμε-
 Φησὶ τὰ σεβάσματα. μόχοι δὲ ἦσαν τοῖς
 Αἰγυπτίοις τὸ σέβας. ταυτὶ δὲ Φησιν, εἰ
 τῷ τῶν Ἑβραίων καταδύσονται Θεῷ, ἀκο-
 νήσομεν εἰς ὄργας πάντητε καὶ πάντως
 τῆς Αἰγυπτίας, δύσοισον τὸ χροῖμα ποιη-
 μένης. Καὶ μετ' ἄλλα. Ἐκασον ἔν ἄρα τῶν
 ἐν ἡμῖν παθῶν, αἰγυπτίων τῶν νοητῶν ἐστὶ
 βδελύγμα, τρεῖσι σεβασμώτατον. ὅτι
 γὰρ ἔθος τῇ θείᾳ Γραφῇ βδελύγμα λέ-
 γαν τὸ ἐν εἰδώλῳ τάξει, καὶ οἰονεῖτι σέ-
 βας, ἀναπέθει λέγων Θεὸς διὰ τῆς Ἰε-
 ρεμίας Φωνῆς περὶ τῆς Ἰσραήλων συναγω-
 γῆς· τί ἡ γαπημένη ἐν τῷ οἴκῳ με ἐποίη-
 σε βδελύγμα; εἰ δὲ δή τις βέλτοιο λέγειν
 βδελύγμα τῶν Αἰγυπτίων, τὸ οἰονεῖ μιση-
 μα καὶ παραίτησιν, ἐκ ἂν ἐξοίχοιτο τῆ
 πρέποντος νῆ. ἃ γὰρ ἔθος αἰεὶ μισαὶν καὶ
 καταβδελύττεσθαι τοῖς ἀκαθάρτοις πνού-
 μασι, ταυτὶ πρὸς ἡμῶν εἰς ὁσμῶν δὴ δόξιας
 ἀνακίσεται τῷ Θεῷ, καὶ θυσία πνούμα-
 τική· πίσις, πραότης, ἐγκράτεια, σωφρο-
 σιῶν, Φιλαλληλία, καὶ τῆς εἰς Θεὸν γνη-
 σιότητος τὰ ἀντήματα.

Ἰερ. 11. 15.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὰ σεβάσματα αὐ-
 τῶν Φησὶ, τὸν βέν, τὸ πρόβατον, τὴν
 αἴγα. ταῦτα γὰρ ἐσέβοντο. ἐὰν ἔν ἃ
 ἐκείνοι σέβονταί θύσωμεν, ὀρῶντες αὐτὰ
 ἀποκλεῖσιν ἡμᾶς. (1)

κζ. Ὅδον τριῶν ἡμερῶν πορευσό-
 μεθα εἰς τὴν ἐρήμον· καὶ θύσομεν
 Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 κη. κατὰπερ εἶπε Κύριος ἡμῶν. Καὶ εἶπε
 Φαραὼ, ἐγὼ ἀποσέλω ὑμᾶς, καὶ
 θύσατε τῷ Θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ·
 ἀλλ' ἔμακρὰν ἀποτενεῖτε πορευθῆναι.
 εὐξασθαι ἔν περι ἑμᾶ πρὸς Κύριον.

Ματθ. 20. 16.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ τίνες ἂν εἰσιν οἱ
 ἐν τῇ γῇ θύοντες τῆ πονηρῆ; νοοῦντο δὲ
 ἂν τίνες καὶ οἱ ἔξω γῆς; Οἱ μὲν γὰρ
 ἔσω τῆς Αἰγυπτίων ἐκβεβηκότες, καὶ Θεῷ
 θύοντες ἐν αὐτῇ, πολλοὶ ἴσαν, καὶ ἀριθμῶ
 τάχα κρείττονας· οἱ δὲ ἔξω τε καὶ ἐν ἐρή-
 μῳ, κομιδῇ βραχεῖς καὶ ἀπόλεκτοι. πολ-
 λοὶ γὰρ εἰσι κλητοὶ, Φησὶν, ὀλίγοι δὲ
 ἐκλεκτοί. Καὶ μετ' ἄλλα. Οἱ δὲ γε πλεῖστοι
 τῶν κεκλημένων ἐμφιλοχωροῦσιν ἐτι τοῖς
 πάλαι κακοῖς, διανοία δὲ ἔσω τῇ ὀλοχε-
 ρεῖ, κοσμικῆς ἀπάτης ἐκβεβηκοτες, ὡς
 ἐν γυμνῇ τε καὶ μόνῃ τῇ πίσει λατρεύουσι
 Θεῷ. τρεῖς ἐνάυφαμοι τῆς ἐν Αἰγυπτίῳ
 θύοντας, ἦγον ἔξω βραχὺ γεγονότας. ἔ
 μακρὰν γὰρ ἀποτενεῖτε. Φησὶν, ὁ σκλη-
 ροκαρδῖος Φαραὼ, καὶ ἐν τῆς Αἰγυπτίων
 ἐκτρέχῃτε γῆς. οἱ γε μὴ ὀλοκληρῶ με-
 τασάσσει τῇ εἰς ἀγαθὸν ὀδαρεσῖν ἐδέ-
 λοντες τῷ Θεῷ, ἀπηλλαγμένοι τε καὶ εἰς
 ἅπαν συγχύσεως κοσμικῆς, ἔξω φέρον-

Α ται τῆς Αἰγυπτίων, καὶ τὴν τυράννη δια-
 διδράσκουσι χεῖρα, καὶ κατὰπερ ἐν ἐρήμῳ,
 τῇ χολαίᾳ τε καὶ ἀνεμικῇ ζωῇ, καθαροὶ
 καθάρως θύουσι τῷ Θεῷ. Φαίλω δ' ἂν
 ἔγω γε. καὶ κατ' ἕτερόν τινα τρόπον ἀπο-
 τάτω δὲν τῆς Αἰγυπτίων φέρεσθαι γῆς
 τῆς ἐκ τῆ λατρεύειν τῇ κλίσει παρὰ τὸν
 κλίσαντα πρὸς ἀλήθειαν τρέχοντας, καὶ
 εἰς ἐπίγνωσιν κεκλημένους τῆ κατὰ φύσιν
 ὄντος Θεῆ. ἐκβεβήκασι γὰρ ἔσω τελείως
 Β οὶ τὰ τῆς ἀρχαίας ἀπάτης ἔσω τῆς ἐαυ-
 τῶν διανοίας ἀποτρίβοντες λείψανα. πα-
 ρατηρῶνται γάρ τινες ἡμέρας, καὶ μῶνας,
 καὶ καιρῶς, καὶ ἐναυτῶς. ἔτοι πρὸς τὸ
 ἐλπίθερον ἀξίωμα διὰ Χριστῆ κεκλημένοι,
 τὴν Αἰγυπτίων οἰκῶντες, ἐτι θύουσι τῷ
 Θεῷ, τὸν ἐχθρὸν ἂν ἀβέλητον τῷ Σατανᾷ
 διασῶζοντες βίον. εἰ δὲ δή τις ἐξοίχοιτο
 παντελῶς, τοῖς ἀρχαιοτέροις ἔδεισιν ἐρ-
 ρῶσαι φράσας, ἐν ἐρήμῳ θύει, καὶ τὴν
 Γ ἐπαίνῃ παντὸς ἀξίαν ἐπιτηδύει ζωῆ.

κθ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, ἰδὲ ἐγὼ
 ἐξελεύσομαι ἀπὸ σῆ, καὶ εὐξομαι
 πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἀπελεύσεται ἡ
 κυνίμα ἀπὸ Φαραῶ, καὶ ἀπὸ τῶν
 θεραπόντων αὐτῆ αὐρίον. μὴ προφθεῖς
 ἐτι Φαραῶ ἀπατήσαι, τῆ μὴ ἐξαπο-
 σείλαι τὸν λαὸν θύσαι Κυρίῳ.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Δῆλον πῶς κατ' ἐκάστω
 ἐσκληρώετο μακροθυμίαν τῆ Θεῆ. αὐτὸς
 δι' ἑαυτῆ προσιδεῖς τῆς κακίας τὴν ὑπερ-
 βολίῳ. λέγει τοίνυν πρὸς αὐτὸν, μὴ προ-
 φθεῖς ἐτι Φαραῶ ἀπατήσαι τὸν λαόν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Κατήρησας, Φησὶ,
 σεαυτὸν, ὡ Φαραῶ, εἰς ἀπώλειαν, ἀξία
 μυρίων θανάτων εἰργάσω, γινεῖ μοι σκευὸς
 ὀργῆς φοβήσεως καὶ σωφρονιζέσεως τὴν οἰ-
 κημέλιω.

Ε ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐσκληρώει
 τὴν καρδίαν Φαραῶ, ὡς νοῶσιν οἱ πολλοὶ,
 πῶς ἀπειθεῖντι διὰ Μωϋσεῶς ἐγκαλεῖ; ἢ
 πῶς αὐτὸς Φησὶν ὁ Μωϋσῆς, μὴ προφθεῖς
 ἐτι ἐξαπατήσαι; ὄρα δὲ τὴν δυνάμειν τῆ
 ἀγαθῆ καὶ πανσόφου καὶ δυνατῆ καὶ δι-
 καῖς Θεῆ· πόσης γέμει σοφίας, ἰχθυος τε
 καὶ Φιλανθρωπίας, οἷς κέχρηται πρὸς
 τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ὡν τύπος ὁ Φα-
 ραῶ. πρῶτον μὲν ἀπὸ νηδεσίας ἀρχεται,
 ταύτη δὲ μὴ παιδομείνης, ἀπειλεῖ παι-
 δεύειν· εἶτα μὴ ὀλαβηθείτας τὴν ἀπει-
 λῶν, ἵνα μὴ ἀχρηστοὶ γινώμεθα. παιδοῦσε
 μεν, ἐλαφρῶς δὲ πάνυ τὰ πρῶτα καὶ
 συμμέτρως, ὅσον φοβῆσαι μόνον, ὡς ἐπὶ
 τῆ αἵματος, καὶ τῆ βατράχου, καὶ τῆ
 σκνιπῆς· πρὸς δὲ ταῦτα βαρυνόμενης, ἐτι
 δὲ καὶ τῆ ζημίας τῶν ὑπαρχόντων παι-
 δεύει· πρὸς τῷ ἐτι σκληρωομένων ἡμῶν,
 ἀπλεται λοιπὸν καὶ τῆ σώματος ὅσον εἰς
 τὸ παιδεύσαι, ἐκ ἀπολέσαι. καὶ τὸ μεί-
 ζον, ὅτι παρακαλέμενος ἐνδίδωσι πρὸς
 ἕκασον.

(1) Οὐδὲ τῆτο, ἔδὲ τὰ δύο ἐπόμενα τῆ Νύσ. ἐν τοῖς ἐκδομ. εὐρηται.

ἕκασον· ἀνιάτως δὲ καὶ ἀμεταθέτως ἔχοντας πρὸς σωτηρίαν, ἐξολοθρεύει λοιπόν, ἵνα μὴ καὶ ἐτέροις ἢ τέτων ζωὴ προσβλαβῆς γίνηται, καὶ προσαδικηθῶσιν οἱ παρ' αὐτῶν ἀδικήμενοι.

λ. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραῶ, καὶ ἠύξατο πρὸς τὸν Θεόν.
λα. Ἐποίησε δὲ Κύριος καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωϋσῆς· καὶ περιεῖλε τὴν κνωμυαν ἀπὸ Φαραῶ, καὶ ἀπὸ τῶν

Α. Φεραπόντων αὐτῶ, καὶ ἀπὸ τῶ λαῶ αὐτῶ, καὶ ἐκ ἀπελείφθη ἕδεμια.

λβ. Καὶ ἐβάρυνε Φαραῶ τὴν καρδίαν αὐτῶ καὶ ἐπὶ τῷ καιρῷ τῷ τῷ, καὶ ἐκ ἠθέλησεν ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅρα ποσάκις ψόβεται τὰς ὑποχέσεις ὁ Φαραῶ. ψόβησις Ἰωάν. 8. 44· γὰρ ἐσι, καὶ εἰ τῇ ἀληθείᾳ ἐχ' ἔσηκε, κατὰ τὴν τῷ Σωτήρος Φωνῆν.

Κ Ε Φ Θ.

α. ἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆσιν, εἰσελθε πρὸς Φαραῶ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· ἐξαποσεῖλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι.

β. Εἰ μὲν ἐν μὴ βέβλη ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν μου, ἀλλ' ἐτι ἐγκρατεῖς γ. αὐτῶ, Ἰδὲ ἡ χεὶρ Κυρίου ἔσται ἐν τοῖς κήνεσις τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις· ἐν τε τοῖς ἵπποις, καὶ ἐν τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ ἐν ταῖς καμήλοις, καὶ βεσσί, καὶ προβάτοις, θάνατος μέγας σφόδρα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρῶτον εἰ τοῖς κήνεσιν ἵπποι πατάσσονται οἱ ψόβησις εἰς σωτηρίαν· δούτερον τὰ ὑποζυγία τὰ ἐξ ὄλων ἀκάθαρτα· ἔτε γὰρ διχηλαῖ, ἔτε μηρυκαταῖ· τρίτον αἱ καμήλοι, διὰ μὲν τὴν μηρυκῆσιν ὡσανεὶ καθάρα τυγχάνουσιν, διὰ δὲ τὸ μὴ διχηλαῖν, ἀκάθαρτοι. ἐξ ἡμισείας ἐν καθάρα τὰ τρίτα. μεθ' αὐτῆς πληγῆς ἀμαυροτέρας γενομένης, οἱ βόες τύπνονται τῷ Φαραῶ, καὶ τελοῦται ὅλον πάντων τὸ πρῶτον εἰ τοῖς κήνεσι πρόβατον.

δ. Καὶ παραδοξάσω ἐγὼ ἀνα μέσον τῶν κτηνῶν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνα μέσον τῶν κτηνῶν τῷ Ἰσραήλ· καὶ ἔτελευτήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν Ἰσραήλ ῥήτον.

ε. Καὶ ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ὄρον, λέγων, ἐν τῇ αὐρίον ποιήσει Κύριος τὸ ῥῆμα τῷ τῷ ἐπὶ τῆς γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Πάντως ἵνα παρακαλέσῃ, καὶ ἀνήσει αὐτῶ.

ς. Καὶ ἐποίησε Κύριος τὸ ῥῆμα τῷ τῷ ἐπαύριον· καὶ ἐτελεύτησε πάντα τὰ κτήνη τῶν Αἰγυπτίων· ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν κτηνῶν Ἰσραήλ ἐκ ἐτελεύτησεν ἕδε ἓν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ τὴν κνωμυαν εἶπετο τιμωρία πάλιν, ἀνὸς

συμπράξεως ἀνθρωπίνης, βοσκημάτων θάνατος. βεκόλια γὰρ καὶ αἰπόλια καὶ ποίμνια μεγάλα, καὶ ὅσαι ὑποζυγίων καὶ ἄλλων θρεμμάτων ἰδέαι πάσαι, μιᾷ ἡμέρᾳ, ὡς ἀφ' ἐνὸς σινηθήματος ἀγγελῶν διεφθέροντο, τὴν ἀνθρώπων ἀπώλειαν, ἢ μικρὸν ὑπερον ἐμελλε γίνεσθαι, προμηγνύσασθαι· καθάπερ εἰ ταῖς λοιμῶδεσι νόσοις λέγεται γέν, προαγών τις εἶναι λοιμικῶν ἀρρώσθημάτων ἢ ζῶων ἀλόγων αἰφύδιος φθορά.

ζ. Ἰδὼν δὲ Φαραῶ, ὅτι ἐκ ἐτελεύτησεν ἀπὸ τῶν κτηνῶν Ἰσραήλ ἕδε δ. ἐν, ἐβαρύνθη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ η. ἐκ ἐξαπέσειλε τὸν λαόν. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆσιν καὶ Ἀαρῶν, λάβετε ὑμῖν πλήρεις τὰς χεῖρας αἰθάλης καμινιάας, καὶ πασάτω αὐτὴν Μωϋσῆς εἰς τὸν ἕρανόν ἐναντίον Φαραῶ, καὶ ἐναντίον τῶν Φεραπόντων αὐτῶ.

θ. [Καὶ γενηθήτω κονιορτὸς ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου.] καὶ ἔσται ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπὶ τὰ τετραπόδα ἔλκη Φλυκίδες ἀναξέσσαι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετραπόδοις, ἐν πάσῃ τῇ γῇ Αἰγύπτου.

» Ἀναξέσσαι, Ἀκύλας, πεταζόμεναι·
» Σύμμαχος, ἔξανθῶσαι.

ι. Καὶ ἔλαβον τὴν αἰθάλην τὴν καμινιάαν, καὶ ἔπασεν αὐτὴν Μωϋσῆς εἰς τὸν ἕρανόν· καὶ ἐγένετο ἔλκη Φλυκίδες ἀναξέσσαι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετραπόδοις ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κελοῦσαντος τῷ Θεῷ, τέφραν ἀπὸ καμίνων λαμβάνουσι ταῖς χερσίν, ἢ Μωϋσῆς κατὰ μέρος εἰς τὸν αέρα διέπαττεν. ἔπειτα κονιορτὸς αἰφύδιον ἐπικνεχθεῖς, ἀνθρώποις τε καὶ ἀλόγοις ζῴοις ἀγρίαν καὶ δυσάλγη κατὰ τῆς δορᾶς ἀπάσης ἔλκωσιν εἰργάζετο. καὶ τὰ σώματα οὐδὲς σωῶσαι ταῖς ἔξανθῶσιν,

σεσι, ὑποπύς ἔχοντα Φλυκταίνας, ὡς ἐτόπασεν ἄντις ἀφανῶς ὑποκαομίας ἀναζέιν, ἀλγηδοσίτε καὶ περιωδιώιαις κατὰ τὸ εἶκος ἐκ τῆς ἐλκώσεως καὶ Φλογώσεως πιεζόμενοι, μᾶλλον ἢ ἔχ ἦτλον τῶν ζωμάτων τὰς ψυχὰς ἔκαμνον ἐκτελευρωμένοι ταῖς ἀνίαις. ἐν γὰρ ἄντις ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν σιωεχῆς ἔλκος ἐθεάσατο, τῶν κατὰ μέλος καὶ μέρος ἑσπαρμένων εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἀποκριθῆντων.

* ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὡσαύτως καὶ ἡ καμινιαία κόνις ἐκείνη τὰς ὀδωηράς Φλυκταίνας τοῖς Αἰγυπτίοις ἐπάγασα κατὰ λόγον ἂν νοηθεῖ· διὰ τῆς κατὰ τὸ ὄνομα τῆς καμίνε ἀνίγματος, ἢ διὰ τῆς πυρὸς κατὰ τὴν γέννησιν ἀπειληθεῖσα κόλασις, ἢ μόνον ἀπλεταί τῶν αἰγυπλιαζόντων κατὰ τὸν βίον. εἰ δέ τις ἀληθῶς Ἰσραηλίτης ἐστὶ, καὶ τῆς Ἀβραὰμ τέκνον, καὶ πρὸς ἐκεῖνον τῷ βίῳ βλέπει, ὡς δεῖξαι τῇ προαιρέσει τὴν πρὸς τῆς ἐκλεκτῆς ἀγγισίαν τῆς γένεως, ἔτος ἀπαθῆς φυλάσσεται τῆς καμινιαίας ἐκείνης ὀδωῆς.

ια. Καὶ ἐκ ἡδύνατο οἱ Φαρμακοὶ σῆναι ἐναντίον Μωϋσῆ διὰ τὰ ἔλκη· ἐγένοντο δὲ ἔλκη ἐν τοῖς Φαρμακοῖς, καὶ ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτῳ.

ιβ. Ἐσκήρυνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ ἐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Θεὸς ἔ γίνεται τῶν κακῶν αἴτιος, ἀλλ' οἱ ἀπειθῆντες αὐτῷ. τὸ ἐν, ἐσκήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραῶ, μᾶλλον ἔτω δὲ νοεῖν· ἰδὲ ἀφῆκα αὐτὸν ποιεῖν ὃ προείρηται, ἀντὶ τῆς συγχωρῶ αὐτῷ ἀδικῆσαι τῆς Ἑβραίας, καὶ σκληρωθῆναι κατ' αὐτῶν, καὶ ἐκ ἀνακόπῃ αὐτῆς τὴν προαίρεσιν, ἢ πρὸ τῆς πλημμελείας ἀναίρῳ αὐτόν. ἔ γὰρ ἔτος τῷ Θεῷ τῆτο ποιεῖν, ἵνα μὴ ἀνέλη τῶν ἀνθρώπων τὸ αὐτεξέσιον.

ιγ. Εἶπε δὲ Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ὀρθρισον τῷ πρῶτῳ, καὶ σῆθι ἐναντίον Φαραῶ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τὰ δὲ λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· ἐξαποσείλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι. Ἐν τῷ γὰρ νῦν καιρῷ ἐγὼ ἐξαποσελῶ πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τῶν θεραπόντων σου, καὶ τῆς λαῶ σου· ἵνα ἴδῃς, ὅτι ἐκ ἐσιν, ὡς ἐγὼ, ἐν πάσῃ τῇ γῆ.

ιδ. Νῦν γὰρ ἀποσείλας τὴν χειρά μου, πατάξω σέ, καὶ τὸν λαόν σου θανάτῳ, καὶ ἐκτεβήσῃ ἀπὸ τῆς γῆς.

Α. ΑΔΗΛΟΥ. Προλέγει αὐτῷ τὸν ὄλεθρον ὁ Θεός, ἵνα μὴ χοίρη ἀγνοίας ἀπολογίαν. προλέγει πάντως, ἵνα φοβηθῶσι καὶ παρακαλέσωσι, καὶ ἀνήσει αὐτῆς· καὶ ἐκ ἐποίησαν τῆτο. ἀμέλει γὰρ ἐπὶ τῆς ἀπειλῆς τῆς χαλάζης οἱ φοβηθῆτες ἐπίσθουσαν. καὶ ἐξέφυγον σὺ τοῖς ἑαυτῶν κτιώεσι τὴν πληγῆν.

15. Καὶ ἐνεκὲν τῆτος διτηρηθῆς, ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἶδες δὲ ἀγγέλιον τὸν θάνατον γινόμενον, καὶ κήρυγμα τὴν θεήλατον πληγῆν ἐκείνῳ, πανταχῆ περιῖσαν, καὶ ἀνακηρύττεσαν τὴν τῆς Θεῆς δύναμιν; προνοεῖ τοίνυν τῆς οἰκονομίας ἀπάσης, καὶ ἡνίκα τὰ Ἰσραηλίων διοικεῖ. καί τοιγε ἐγνώρισε τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ πάλας, οἷον ἐπὶ τῆς Ἰωσήφ, ἐπὶ τῆς Ἀβραὰμ, ἀλλ' ὅμως νῦν σαφέστερον. πῶς; τότε μὲν, δι' ὑπερβολῆς· ὑπερον δὲ, διὰ πληγῆς· καὶ ἔ διαλιμπάνει, ὃ καὶ πολλάκις ἐφθῆναι εἰπὼν, σιωεχῶς καὶ κατ' ἐκάστῳ γενεῶν ἀναδεικνύς ἑαυτὸν διὰ τῶν πραγμάτων, καὶ γνωρίζων. ἐκ ὁμοίως δὲ αἰετῆτο ποιεῖ, ἀλλὰ ποικίλως καὶ διαφόρως. τότε μὲν γὰρ διὰ τῆς γυναικὸς τῆς Ἀβραὰμ, πηρώσας τὰς ὀδύνας τῆς φύσεως· ὑπερον δὲ διὰ λιμῆς, καὶ δι' ὑπερηρίας. μετὰ δὲ ταῦτα, διὰ τῶν πληγῶν τῶν ἐπαλλήλων.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὅτι πολλάκις, διὰ τὸ εἰς ἀφέλειαν ἄλλων βασανισθῆναι τὸν ἀσεβῆ, ἐκ ἀπόλυται πρὸ ὥρας κάκιος ὢν. ἔπειτα δὲ, ἵνα εἰ μετὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας καὶ παραδρομῆν, ἔτε βασανὸς εἰ πέρα σωφρονίζῃ τὸν ἄπιστον, ἔ σημεῖον καὶ θαυμάσιον αὐτοψία, ἄρα σκευὸς ἀπωλείας ὁ τοῖστος.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐφ' ὧν ἐπιμείεις ἀπειθῶν, κήρυξον ἄκων τὸν Θεόν, ὃν ἐκασίως ἀρνή. (1)

ιζ. Ἐτι ἐν σὺ ἐμποιῆ τῆς λαῶ μου, τῆς μὴ ἐξαποσεῖλαι αὐτῆς;

ιη. Ἰδὲ ἐγὼ ὕω ταύτην τὴν ὥραν αὔριον χάλαζαν πολλὴν σφόδρα, ἣτις τοιαύτη ἔ γέγονεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκίσα, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Νῦν ἐν κατάσπευσον συναγαγεῖν τὰ κτήνη σου, καὶ ὅσα σοὶ ἐσιν ἐν τῷ πεδίῳ· πάντες γὰρ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, ὅσα ἂν εὔρεθῆ ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ μὴ εἰσέλθῃ εἰς οἰκίαν, πέση δὲ ἐπ' αὐτὰ χάλαζα, τελευτήσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δὴ ποτε μέλλων ἐπιφέρει τὴν χάλαζαν, παρελγυθησιν αὐτοῖς εἰς

(1) Οὐδὲ τῆτο, ἔδδ τὸ ἐπὶ. τῆ Νύσ. ἐν τοῖς ἐκδοδομ. εὔρηται.

εις τὰς οἰκας τὰ κτήνη σιωπαγαγεῖν· Φι-
 λάνθρωπος ὁ δεσπότης, ἐλαίω τὰς τι-
 μωρίας κεράνυσιν. ἄλλως τε καὶ ἦδει τι-
 νὰς ἀξίους Φειδῶς. τῆτο γὰρ καὶ ἡ θεία
 » διδάσκει Γραφή. ὁ Φοβούμενος γὰρ Φησι
 » τὸ ῥῆμα Κυρίου τῶν Θεραπόντων Φαραῶ,
 » σιωπήγαγε τὰ κτήνη αὐτῆ εἰς τὰς οἰκας.
 » ὅς δὲ ἔπροσέχε τῇ διανοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα
 » Κυρίου, ἀφῆκε τὰ κτήνη ἐν τοῖς πεδίοις.
 τὴν δὲ χάλαζαν καὶ τὰς σκηπῆρας αὐτοῖς
 ἐπενήνοχε, δεικνύς ὡς αὐτός ἐστι τῶν ἀ-
 πάντων σοιχείων ὁ δεσπότης. ἐπειδὴ γὰρ
 καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Ἕλληνες ἀνόμιζον τὰς
 μὲν ἑρανεῖς, τὰς δὲ ἐπιγείας, τὰς δὲ
 ὑποχθονεῖς εἶναι Θεός· καὶ τὰς μὲν τῆς
 γῆς, τὰς δὲ τῆς θαλάττης δεσπόζειν· καὶ
 τὰς μὲν τῶν ὀρέων, τὰς δὲ τῶν πεδίων
 ἔχαιν τὴν ἐξουσίαν· διὸ καὶ οἱ Σύροι ἔλε-
 γον, Θεὸς ὀρέων ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ
 » [εἰ] Θεὸς κοιλάδων· ἀναγκάως ἄγαν ὁ
 τῶν ὄλων Θεὸς ἔμνον αὐτὰς διὰ τὰ
 ποταμῶ καὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ
 αἴερος, καὶ διὰ τῆς θαλάσσης ἐπαίδουσε
 καὶ ἑρανοῦσιν αὐτοῖς κεραυνὸς ἐπαφῆκε,
 διδάσκων ὡς αὐτός ἐστι ὁ τῶν ὄλων ποιη-
 τῆς καὶ δεσπότης. τῆτο γὰρ καὶ ὁ μακά-
 » ριος Μωϋσῆς εἶρηκε πρὸς αὐτόν· ἵνα γινῶς,
 » ὅτι τὸ Κυρίον ἡ γῆ, καὶ σὺ, καὶ οἱ Θερά-
 » ποντές σε.

ΛΗΛΟΥ. Ὡς κλισμάτων ἰδίων ὁ Θεὸς
 Φείδεται τῶν Αἰγυπτίων, εἰ καὶ εἰδωλο-
 λάτραι ἦσαν. διὸ καὶ παραγγέλλει ἀσθα-
 λίσσαδα αὐτὰς, ἵνα πειραθῶσι. διὰ γὰρ
 τῆτο καὶ ἐδάμασεν αὐτὰς τῷ τρόπῳ, βε-
 λόμενος αὐτὰς σφρονοιδίῳ· ποτέ μὲν,
 διὰ λόγῳ Φοβῶν· ἄλλοτε δὲ, διὰ πλη-
 γῶν σφρονοῖζων.

κ. Ὁ Φοβούμενος τὸ ῥῆμα Κυρίου
 τῶν Θεραπόντων Φαραῶ, συνήγαγε
 τὰ κτήνη αὐτῆ εἰς τὰς οἰκας.

ΛΗΛΟΥ. Σιωπήγαγε τὰ κτήνη τῶν
 τῆ Φαραῶ Θεραπόντων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Διὰ τῆτος
 ἄρα προλέγει τὸ ἐσόμενον. ἦδη γὰρ πολ-
 λοὶ τῶν Αἰγυπτίων ὠφέλοιτο, καὶ τὸν
 Θεὸν ἐγνωσαν, καὶ συνεξήλθον τῷ Ἰσ-
 ραὴλ. οἰκονομία δὲ Θεῶ, μὴ πάντα ἀπόλ-
 λυται τὰ ὑποζύγια, ἵνα ἔχη ζεύξαι ὁ Φα-
 ραῶ μετὰ ταῦτα τὰ ἄρματα. ὡς μὲν αὐ-
 τὸς ἑσθόδον, ἀνελεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ τὰς
 Ἰσραηλίτας· ὡς δὲ ὁ Θεὸς ὠκονόμησεν,
 ἵνα καταποντιδῆ.

κα. Ὅς δὲ μὴ προσέχε τῇ δια-
 νοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα Κυρίου, ἀφῆκε τὰ
 κβ. κτήνη ἐν τῷ πεδίῳ. Εἶπε δὲ Κύριος
 πρὸς Μωϋσῆν, ἐκλείνον τὴν χεῖρα σε
 εἰς τὸν ἑρανον, καὶ ἔσαι χάλαζα ἐπὶ
 πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου, ἐπίτε τὰς ἀν-

Α θρώπας καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶσαν
 βοτάνην τὴν ἐπὶ τῆς γῆς.

κγ. Ἐξέτενε δὲ Μωϋσῆς τὴν χεῖ-
 ρα αὐτῆ εἰς τὸν ἑρανον, καὶ Κύριος
 ἔδωκε Φωνὰς καὶ χάλαζαν· καὶ διέ-
 τρεχε τὸ πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔβρεξε
 Κύριος χάλαζαν ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰ-
 γύπτου.

Β, "Ἐδωκε Φωνὰς. Ἄλλος Φησὶν, ἀνέμων
 » ἦχος. Ἄλλος, βροντὰς.

κδ. Ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ
 Φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ· ἡ δὲ χά-
 λαζα πολλὴ σφόδρα, ἥτις ἔγεγονε
 τοιαύτη ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ' ἧς γεγένη-
 ται ἐπ' αὐτῆς ἔθνος.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς Αἰγύπτου
 δὲ, τῆς χειμερινῆς ἐαριζέσης τροπῆς, (1)
 τῶν μὲν πρὸς θαλάττη μόνον ψεκᾶσιν
 ἀραιαῖς λιπαινομένων, τῶν δὲ ὑπὲρ Μέμ-
 φιν ἐνθα τὸ βασιλεῖον Αἰγύπτου μηδὲ νι-
 φομενίων τὸ παράπαν, ἐξαίφνης ἔτως
 ἐνωτέρισαν ὁ αἶψ, ὡδ' ὅσα ἐν ταῖς δυχει-
 μερῆς ἀδρόα κατασκήψαι, Φορὰς ὑετῶν,
 χάλαζαν πολλὴν καὶ βαθεῖαν, ἀνέμων
 συμπιπτόντων καὶ ἀντιπαταγόντων βίας,
 νεφῶν ῥῆξεις ἐπαλλήλας, ἀσραπὰς, βρον-
 τὰς, κεραυνὸς συνεχεῖς, οἱ τερατωδεσά-
 τῳ ὄψιν παρείχοντο. θεόντες γὰρ διὰ
 τῆς χάλαζης, μαχομένης ἐσίας, ἔτε ἔτε-
 μον (2) αὐτῷ, ἔτε ἐσβεσίνωτο. μόνοντες
 δὲ ἐν ὁμοίῳ, καὶ δολιχόβοντες ἄνω καὶ
 κάτω, διετήρην τὴν χάλαζαν.

κε. Ἐπάταξε δὲ ἡ χάλαζα ἐν
 πάσῃ γῇ Αἰγύπτου ἀπὸ ἀνθρώπων ἕως
 κήνης· καὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐν
 Ε τῷ πεδίῳ ἐπάταξεν ἡ χάλαζα· καὶ
 πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τοῖς πεδίοις
 συνέτριψε.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὑπέλα-
 βον, ὅπερ καὶ ἰω, ἐκ μηνυμάτων θείων
 κεκαινεργῆσαι τὰ σύμπαντα, νεωτερί-
 σαντος ὡς ἔπω πρότερον τῆ ἀέρος ἐπὶ
 λύμῃ καὶ φθορᾷ δένδρων τε καὶ καρπῶν,
 οἷς συνεφθάρη ζωὰ ἐκ ὀλίγα. τὰ μὲν πε-
 ριψύξεσι, τὰ δὲ βάρει τῆς ἐπιπιπτόσης
 Ζ χάλαζης, ὡπερ καταλδοῦντα, τὰ δὲ ὑπὸ
 τῆ πυρὸς ἐξαναλωθέντα· ἐνια δ' ἡμίφλε-
 κλα διέμεινε, τὰς τύπας τῶν κεραυνίων
 τραυματῶν εἰς νεθεσίαν τῶν ὀρώνων ἐπι-
 φερομένα.

κς. Πλὴν ἐν τῇ γῇ Γεσέμ, ἧ ἦσαν
 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἐκ ἐγένετο ἡ χάλαζα.

κζ. Ἀποσείλας δὲ Φαραῶ, ἐκά-
 λεσε Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς,

(1) Τῆς χώρας δὲ ἔτω χειμερινῆς, καὶ ταῖς χειμεριναῖς ἐαριζέσης τροπῆς. ἐν τῷ περὶ βίβ. Μωϋσ.
 βιβλ. 1. σελ. 621.

(2) Ἐτηκον. αὐτ.

αὐτοῖς, ἠμάρτηκα τὸ νῦν· ὁ Κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ ἢ ὁ λαός μου ἀσεβής.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἠμάρτηκα καὶ νῦν, ἐν καιρῷ ἕως τῆς νῦν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ταῦτα νῦν λέγει ὁ πρότερον βοῶν ἀσεβῶς, ἐκ οὗδα τὸν Κύριον.

κη. Εὐξάσθε ἐν πρὸς Κύριον, καὶ παυσάσθε τῆς γενηθῆναι Φωνὰς Θεῶ, καὶ χάλαζαν, καὶ πῦρ· καὶ ἐξαποσελῶ ὑμᾶς, καὶ ἐκ ἐτι προσθήσεσθε μένειν.

κθ. Εἶπε δὲ αὐτῷ Μωϋσῆς, ὡς ἂν ἐξέλθω τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χεῖράς μου πρὸς Κύριον, καὶ αἱ Φωναὶ παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ ὁ ὑέτος ἐκ ἐτι ἔσται· ἵνα γινῶς, ὅτι τῆς Κυρίου ἡ γῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ γὰρ τῶν πάντων δημιουργὸς πρὸς τὴν κέλδωσιν, τὴν φύσιν εἰκασαν ἐποίησεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ σημειωτέον; Ὅτι ἐ πάντα τῇ ῥάβδῳ τερατουργεῖ Μωϋσῆς, ἀλλὰ καὶ χερσὶ καὶ λόγῳ, ἵνα μὴ τὴν ῥάβ-

δον μαγικαῖς ἀπάταις τελεῖσθαι οἱ πολλοὶ νομίσωσι.

λ. Καὶ σὺ καὶ οἱ θεράποντές σε, ἐπίσαμα, ὅτι ἐδέπω πεφόβησθε τὸν λαόν· Κύριον. Τὸ δὲ λίνον καὶ ἡ κριθὴ ἐπλήγη· ἡ γὰρ κριθὴ παρεσημῆα, καὶ τὸ λίνον σπερματίζον.

λβ. Ὁ δὲ πῦρ καὶ ἡ ὄλυρα ἐκ ἐπλήγη, ὄψιμα γὰρ ἦν.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶδος σπέρματος, ὃ τοῖς κτιώεσι τροφή γίνεται.

λγ. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραῶ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐξεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτῆς πρὸς Κύριον· καὶ αἱ Φωναὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ ὁ ὑέτος ἐκ ἔσαξεν ἐπὶ τὴν γῆν. Ἰδὼν δὲ Φαραῶ, ὅτι πέπαυται ὁ ὑέτος καὶ ἡ χάλαζα καὶ αἱ Φωναὶ, προσέθετο τῆς ἀμαρτάνειν· καὶ ἐβάρυσε τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ τῶν θεράπωντων αὐτῆς. Καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ ἐκ ἐξαπέσειλε τὰς ὑἱὰς Ἰσραὴλ, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ Ι

α. **Ε**ἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, εἰσελθε πρὸς Φαραῶ. ἐγὼ γὰρ ἐβάρυσα τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ τῶν θεράπωντων αὐτῆς, ἵνα ἐξῆς ἐπέλθῃ τὰ σημεῖά μου ταῦτα ἐπ' αὐτῆς.

β. Ὅπως διηγήσθητε εἰς τὰ ὦτα τῶν τέκνων ὑμῶν, καὶ τοῖς τέκνοις τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅσα ἐμπέπαιχα τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ τὰ σημεῖά μου, ἃ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς. καὶ γινώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἐμπέπαιχα, ὡσπερ παιγνίῳ παιδαρίων αὐτοῖς ἐχρησάμην.

γ. Εἰσῆλθε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραῶ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, τὰ δὲ λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἑβραίων· ἕως τίνος ἐ βάλει ἐντραπήναί με; ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα λέγων ὁ Θεός, δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸ δέ τι θέλη γενέσθαι, ἀλλ' ἐκ ἀναρῆ τὸ αὐτεξέσιον τῶν ἀνθρώπων.

δ. Ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς ἐξαποσεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ταύτην

τὴν ὄραν αὐρίου ἀκρίδα πολλὴν ἐπὶ πάντα τὰ ὄριά σε. Καὶ καλύψει τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἐ δυνήσῃ κατεδεῖν τὴν γῆν· καὶ κατέδετα πᾶν τὸ περισόν τὸ καταλειφθέν, ὃ κατέλιπεν ὑμῖν ἡ χάλαζα, καὶ κατέδετα πᾶν τὸ ξύλον τὸ φύομενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ πληθήσονται σε αἱ οἰκίαι, καὶ αἱ οἰκίαι τῶν θεράπωντων σε, καὶ πᾶσαι αἱ οἰκίαι αἱ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ· ὃ ἐδέποτε ἐωράκασιν οἱ πατέρες σε, ἐδὲ οἱ πρόπαπποι αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας γεγονάσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκκλίνας, ἐξῆλθεν ἀπὸ Φαραῶ.

ε. Λέγουσι δὲ οἱ θεράποντες Φαραῶ πρὸς αὐτὸν, ἕως τίνος ἔσαι ἡμῖν σκῶλον; ἀπόσειλον τὰς ἀνθρώπους, ὅπως λατρεύσωσι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν. ἢ εἶδεναι βάλει, ὅτι ἀπόλωλεν Αἰγύπτος;

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰς ἀκριβεστίῳ ἐννοίαν τῶν οἰκείων ἐλθόντες οἱ ἐν τέλει κακῶν, προσελθόντες ἔλεγον τῷ βασιλεῖ, μέχρι τίνος ἐκ ἐπιτρέψεις τὴν ἔξοδον τοῖς ἀνθρώποις; ἢ ἔπω μανθάνεις ἐκ τῶν γινομένων, ὅτι ἀπόλωλεν Αἰγύπτος;

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Μόλις οὐκ ἔστιν οἱ πάλαι δεινοίτε καὶ ἄθραυσοι τῆς τῆ Φαραὼ βδελυρίας ὑπασις πλείω ὅσω αὐτῆ ποιῶνται καταβολῶ. καὶ μοι πάλιν ἐντεῦθεν ἔπεισι νοεῖν, ὡς ἔστι πρὸς τῶν ὑπ' αὐτῶ διωάμεων ἀμείνων ὁ Σατανᾶς, ἐφ' οἷς ἂν αὐτῶ τὸ νικᾶν κρέποι. αἱ μὲν γὰρ, ὡς ἔοικε, σκληρὰ μὲν εἰσι ἀγαν καὶ ἀμειλικχοὶ κομιδῆ, καὶ οὐκ ἐμὲ καὶ μόλις, ἰσχυρὰ δ' ἐν ὁμοίᾳ καὶ γὰρ εἰς μετρίαν ἀσθενεῖν τῆς θείας ὁμοίᾳ· ὁ δὲ ἐστὶν ἀγριότητι τῆ ὑπὲρ λόγου ὑπερφερῆς, καὶ κατεσκληρῶς εἰς ἄκρον. γέγραπται γὰρ, ὅτι ἡ καρδία αὐτῆ πέπηγεν ὡς περ λίθος, ἔσηκε δὲ ὡς περ ἄκμων ἀνήλατος.

Ἰωβ. 41. 15.
 ,,
 ,,

η. Καὶ ἐπέσρεψαν τόντε Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν πρὸς Φαραὼ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευέσθε, λατρεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν. τίνες δὲ καὶ τίνες εἰσὶν οἱ εἰσπορευόμενοι;

θ. Καὶ λέγει Μωϋσῆς, σὺν τοῖς νεανίσκοις ἡμῶν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις πορευσόμεθα, σὺν τοῖς υἱοῖς, καὶ θυγατράσι, καὶ προβάτοις, καὶ βροσὶν ἡμῶν πορευσόμεθα· ἐστὶ γὰρ ἐορτὴ Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Σύνες δὲ ἐν τῷ Φιλοτης, ὡς ἀρίστῳ μὲν ὁ Μωϋσῆς ποιῶντα δὲ ἐφασκε τὴν ἀνάσσειν. ὁ δὲ ἐχ' ἔτω, Φησὶν, ἀνήσει δὲ ἀπὸ μέρους, καὶ ὁμοίως τὸν τρόπον τινὰ ταῖς τῶν ἀπαιρόντων ὑποσφοφαῖς δὲ ἐφ' ἃ τὸ λαϊκόμακρον ἐκ τῆς ἀποσκύτης. οἰχέσθω γὰρ πᾶς μὲν ὑμῶν νεανίας Φησὶ, πᾶν δὲ γένος τὸ ἐν ἀκμῆς. ὁ δὲ θείος Μωσῆς, ὅτι προσήκει ἀπαίρειν· εὐ μάλα δι' ἀχρηστίας, παροφθέρτος ἄδενός· ἀλλ' ὅμως τοῖς ἐν ἡβῆ καὶ ἐν ὁμοίᾳ ἡλικίας, υἱοῖς τε καὶ θυγατράσι, καὶ βροσὶν ἀγέλαις, καὶ ἑτέροις θρέμμασι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ γάρτοι προσήκει τῆς τῆς ἀληθείας ἐλευθερίας μεταποιεῖσθαι ἀπαλλάττεσθαι κακῶν, καὶ τρίβον ἰέναι τὴν ἐπ' ἀρεταῖς, ἐδὲν τὸ παράπαν τῶν ταῖς ἐαυτῶν ψυχαῖς τε καὶ διανοαῖς ἀφικνίας λείψανον, δι' ἃ δὲ πάλιν ταῖς τῆς πονηρῆς πλεονεξίας ὑπερνεχθεῖν ἂν. καλῶ δὲ πρὸς τῆτος νόμος θείος νεανίσκος καὶ παροφθέρτος, πρεσβύτερος μετὰ νεωτέρων, κατὰ τὴν τῆ ψάλλοντος Φωνῆ, καὶ πᾶν εἶδος ἡλικίας νοσηρῆς ἐν Χριστῷ. Καὶ μετ' ἐλίγα. Εἰσὶν δ' ἂν καὶ ἑτέρως, νεανίας μὲν εἰς ἀνδρείας τύπον, Φρονήσεως δὲ πρεσβυται, νηπιότητος δὲ τῆς ἐν Χριστῷ νοσηρῆς υἱοῖς τε καὶ θυγατέρες. σὺν ἀνδρεία γὰρ καὶ Φρονήσει καὶ ἀπλότητι τῆ κατὰ Θεὸν ἀπαίρουσιν ἐξ ἀμαρτίας εἰς ἀγιασμόν.

Ψαλ. 148. 12.
 ,,

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρόβατα καὶ βροσὶς συναποτρέχειν ἀπὸ τῶν, κατασημῶσαι ἐν οἴμας τῆτος, ὅτι προσήκει μὴδ' αὐτὰ με-

A θῆναι τῷ Σατανᾶ τὰ σωματικά τε καὶ ἀλογώτερα τῶν ἐν ἡμῖν κινήματων.

ι. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῆς, ἔσω ἔτω Κύριος μεθ' ὑμῶν· καθότι ἀποσέλλω ὑμᾶς, μὴ ἐν τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν; ἴδετε ὅτι πονηρία πρόσκειται ὑμῖν.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Βλέπετε, ὅτι ἐ δὲ ὄχλῳ θέλετε ἐξελεῖν, ἀλλὰ διὰ κακίαν προφασίζεσθε τὴν ὄχλῳ. τί γὰρ θέλετε τὰς περιστάσεις ὑμῶν, εἰ μὴ σκοπεῖτε ἀποδράναι;

ια. Μὴ ἔτω. πορευέσθωσαν δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε τῷ Θεῷ· τῆτος γὰρ αὐτοῖς ζητεῖτε. ἐξέβαλον δὲ αὐτῆς ἀπὸ Φαραὼ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἀνδρῶν δὲ ἐν ἀνήσει μὲν τῆς ἐν ἡβῆ καὶ ἀκμῆς, μεταποιεῖται δὲ τῶν ἑτέρων ὁ Φαραὼ; Τῆς μὲν γὰρ σφριγῶντας τε καὶ νέες, καὶ ἀκμαιοτέρων ἔχοντας τὴν ἔξιν εἰς ὀψέβειαν, ἡγεῖται Φορτικῆς. ἀπαλλακτικῶν γὰρ οἴμας καὶ ἐχ' ἐκὼν τῶν ἀνδρηκότων, οἱ καὶ εἰσὶν ἀντιπράτταν οἰοῖτε, καὶ σφίσι ἐαυτοῖς ἐπαμῶναι ἀδικημένοις, κατὰ γὰρ τὸ, ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φούξεται ἀφ' ὑμῶν.] μεταποιεῖται δὲ λίαν τῆ μὴ ἀνδρῶν πεφυκότος, καὶ ὡς γένος ἀδρανῆς καὶ ἀφιλοπόλεμον ἀγαπᾷ τὸ νοσῆν ἐν ἐαυτῷ Φρόνημα, τὸ θῆλυ καὶ μαλακόν, καὶ οἷον μὴ ἡβηκός τε καὶ ἀναλκι καὶ μειρακιώδες ἐστὶ, καὶ τὸ παχύτε καὶ ἀλογώτερον, ὡς ἐν τύπῳ βροσὶν καὶ προβάτων. ψυδομουθεῖ δὲ πάλιν ὁ σκληρὸς καὶ ἀκαμπῆς Φαραὼ.

Ἰωβ. 4. 7.

Δ **ιβ.** Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐκλεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου· καὶ ἀναβήτω ἀκρίς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κατέδεταί πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὃν ὑπελίπετο ἢ χάλαζα.

Ε **ιγ.** Καὶ ἐπῆρε Μωϋσῆς τὴν ράβδον εἰς τὸν ἕρπον, καὶ Κύριος ἐπήγαγεν ἄνεμον νότον ἐπὶ τὴν γῆν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα. τὸ πρῶτον ἐγενήθη, καὶ ὁ ἄνεμος ὁ νότος ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου· καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ πάντα τὰ ὄρια Αἰγύπτου πολλὴ σφόδρα. προτέρα αὐτῆς ἐ γέγονε τοιαύτη ἀκρίς, καὶ μετὰ ταύτην ἐκ ἔσθω ἔτω. Καὶ ἐκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἐφθάρη ἡ γῆ. καὶ κατέφαγε πᾶσαν τὴν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὃς ὑπελείφθη ἀπὸ τῆς χαλάζης· ἐ κατελείφθη χλωρόν ἐν τοῖς

τοῖς ξύλοις, καὶ ἐν πάσῃ βοτάνῃ τῆς Ἀ
πεδῖς, ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ πληγὴ τῆς ἀκρίδος. ὁ νότος δὲ ἄγει τὴν ἀκρίδα, ὁ λιψὶ τὴν ὄρτυγομήτραν. διὰ τὴν νότον καὶ τὴν ἐρυθρὰν ξηραίνει.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄνεμος καταρράττει νότος βιαιοτάτος ὅλλω τὴν ἡμέραν καὶ νύκτωρ προσεπιτεινόμενος καὶ σφοδρόμενος, αὐτὸς καθ' αὐτὸν μεγάλη ζημία. Ξηρὸς τε γάρ ἐστι καὶ κεφαλαλγῆς, καὶ βαρυέκτος, ἄσασ τε καὶ ἀδημονίας ἐμποικῶν ἰκανὸς, καὶ μάλισ' ἐν Αἰγύπτῳ κειμίστη κατὰ τὰ νότια, δι' ὧν αἱ περιπολήσεις τῶν φωσφόρων ἀσέρων, ὡς ἄμα τῷ διακνηθῆναι, τὸν ἀφ' ἧλίου φλογμὸν συνεπαυθῆναι, καὶ πάντα καίειν. ἀλλὰ γὰρ ἀμὲν αὐτῷ καὶ πληθὺς ἀμήχανον ζῶν ἐπέφεροτο, φθοροποιὸν φυτῶν, ἀκρίδες, αἱ ῥόδατος τρόπον ἀπαύτως διέφλεγον ὅσα οἱ κεραυνοὶ ὑπελείποντο καὶ ἡ χάλιαζα ὡς μηδὲν ἐν τῇ τοσαύτῃ χώρᾳ βλασάνον ἔτι θεωρεῖσθαι.

- ιβ. Κατέσπευσε δὲ Φαραὼ καλέσαι Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, ἡμάρτηκα ἐναντίον Κυρίου τῆς Θεῆς ὑμῶν, καὶ εἰς ὑμᾶς. Προσδέξασθε ἐν μοι τὴν ἀμαρτίαν ἔτι νῦν, καὶ προσεύξασθε πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, καὶ περιέλτω ἀπ' ἐμῆ τὸν θάνατον
ιγ. τῆτον. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ἤνυξεν πρὸς τὸν Θεόν.
ιδ. Καὶ μετέβαλε Κύριος ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης σφόδρα, καὶ ἀνέλαβεν τὴν ἀκρίδα, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν. καὶ ἔχ' ὑπελείφθη ἀκρίς μία ἐν πάσῃ γῆ Αἰγύπτου.

κ. Καὶ ἐσκλήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ, καὶ ἐκ ἐξαπέσειλε τὴν ὑγὴν Ἰσραὴλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῇ σινηθίᾳ τῆς ἀνεξικακίας ἀναιδιχότερον ἐποίησεν ἀπὸ τῆς παρόντος φόβου.

κα. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐκλείνον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν ἕρπον' ἢ γενηθήτω σκότος ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου, ψηλαφῆτον σκότος.

κβ. Ἐξέτεινε δὲ Μωϋσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν ἕρπον' καὶ ἐγένετο σκότος, γνόφος, θύελλα ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Λαμπρὰς ἡμέρας ἕσης, ἐξαπιναιῶς ἀναχρεῖται σκότος, ἴσως μὲν καὶ ἡλίου γενουμένης ἐκλείψεως τῶν ἐν ἔδει τελειοτέρας ἴσως δὲ καὶ σιωχεῖαις νεφῶν, καὶ πυκνότησιν

ἀδιασάτοις, καὶ λύσει βιαιοτάτη τῆς τῶν ἀκλίτων Φορῆς ἀνακοπέσης, ὡς ἀδιαφορεῖν ἡμέραν νυκτός. καὶ τί γὰρ, ἀλλ' ἢ μίαν νύκτα νομίζεσθαι μακροτάτῳ, τρισὶν ἡμέραις ἴσῳ, καὶ ταῖς ἰσαριθμοῖς νυξί;

κγ. Καὶ ἐκ εἶδεν ἕδεις τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ· καὶ ἐκ ἐξανέστη ἕδεις ἐκ τῆς κοίτης αὐτῆ τρεῖς ἡμέρας· πᾶσι δὲ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἦν Φῶς ἐν πᾶσιν οἷς κατεγίνοντο.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τότε Φασὶ τὴν μὲν ἐρρημίσκειν αἱ ταῖς δυνάεις, μὴ τολμᾶν ἐξανίστασθαι· τὴν δ' ὀπότε κατεπέγοι τὴν τῆς φύσεως ἀναγκαίων, ἐπαφωμάων τοίχων, ἡτινος ἐτέρες, καθάπερ τυφλὸς, μόλις προέρχεσθαι. καὶ γὰρ τῆς χρεώδους πυρὸς τὸ φέγγος, τὸ μὲν ὑπὸ τῆς κατεχέσεως ζάλης ἐσβαίνουτο, τὸ δὲ τῷ βάθει τῆς σκότης ἀμαυρόμενον ἐνηφανίζετο· ὡς τὴν ἀναγκαιοτάτῳ ὄψιν τῶν αἰδήσεων ὑγιαίνεσαν, πηρὸν ἀναγ, μηδὲν ὄραν διωκαμένῳ· τετράφθασι δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις, οἷα ὑπηκόος, πεσῆσης τῆς ἡγεμονίδος. ἔτε γὰρ λέγειν τις, ἔτ' ἀκρῶν, ἔτε προσενέγκασθαι τροφᾶς ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἡσυχία καὶ λιμῶ παρέτεινον αὐτὰς, ἕδεμια τῶν αἰδήσεων οχολάζοντες, ἀλλ' ὑπὸ τῆς πάθους ὅλοι σινησπασμένοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ ἐν πᾶσιν οἷς κατεγίνοντο οἱ Ἰσραηλῖται ἢ Φῶς. ἐκῆν καὶ ἐπὶ τῆ ὕδατος τὸ αὐτὸ νοητέον· ἵνα δῶμεν ἢ χῶραν ἔχειν τὸ, ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως ἢ καὶ οἱ ἐπαιδοὶ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οὕτω καὶ τὴν διάνοιαν ταύτῳ νόει μοι· καὶ τὸν ἀέρα διὰ τῆς ῥάβδου, τοῖς μὲν τῶν Αἰγυπτίων ὀφθαλμοῖς μελαινόμενον, ἐπὶ δὲ τῶν Ἑβραίων τῷ ἡλίῳ καταλαμπόμενον. δι' ἣ μάλισα βεβαιῶται τῆς ἀποδοδείσεως διανοίας ὁ λόγος· ὅτι ἐκ ἀνασάτις ἀναγκαστικῆ διώκαμις τὸν μὲν ἐν ζόφῳ, τὸν δὲ ἐν φωτὶ γενέσθαι παρασκευάζει· ἀλλ' οἰκοδοῦν ἔχομεν ἐν τῇ ἐαυτῶν φύσει τε καὶ προαιρέσει τὰς τῆς φωτός τε καὶ σκότης αἰτίας οἱ ἄνθρωποι, πρὸς ὅπερ ἂν ἐθέλωμεν, ἐπὶ τῆτον γινόμενοι. καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἰσορίαν, ἢ διά τινος ταίχης, ἢ ὄρου ἐπιπροσθέντος τὰς ὄψεις, καὶ τὰς ἀκλίνας ἀποσκιάζοντος ὁ τῶν Αἰγυπτίων ὀφθαλμὸς ἐν σκότει ἢ· ἀλλ' ἐπίσης πάντα τῆ ἡλίου ταῖς ἀκλίσι καταφωτίζοντος, οἱ μὲν Ἑβραῖοι τῆς φωτός κατετρέφοντο, οἱ δὲ ἄγαν ἀναιδιχῶς ἔχον τῆς χάριτος. ἔτω πᾶσι κατὰ τὸ ἴσον τῆς φωτεινῆς βίβη κατ' ἐξασίαν προκείμενα, οἱ μὲν ἐν σκότει διαπορεύοντα, διὰ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδωμάτων πρὸς τὸν τῆς κακίας ζόφον σιωελαυνόμενοι, οἱ δὲ τῷ φωτὶ τῆς ἀρετῆς λαμπρῶνται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὴν δὲ λεπτὴν σκνίπας ἐκείνης, οἱ τοῖς ἀφανέσι δῆγμασι τὴν Αἰγυπτίαν ἀλγῶσιν, τὴν τε κινώμεναν ὀδυνηρῶς

ὄδυνηρῶς διὰ τῆ δὴγματος ἐμφυομαίω τοῖς σώμασι, τὴν τε ὑπὸ τῶν ἀκρίδων καταφθειρομένῳ γεωπονίαν, καὶ τὰς ἀνωθι πρησῆρας τοῖς τῆς χαλαζῆς λίθοις συγκαταπίπλοντας, ἐκ ἄντις τῷ εἰρμῷ τῶν ἐξηλασμένων ἐπόμειος κάμνοι τὰ καθ' ἕκαστα προσαρμόζων τοῖς καταλλήλοις νοήμασιν. ἅπερ ἅπαντα ποιεῖ μὲν κατὰ τὸ προηγμένον ἢ αἰγυπία προαίρεσις, ἐπάγει δὲ ἢ ἀδέκαστος τῆ Θεῆ δίκη, ἐπακολοθῆσα ταῖς κατ' ἀξίαν προαιρέσεσι. μὴ γὰρ δὴ τῆτο τῆ προχείρῳ λέξει ἀκολοθῆντες νοήσωμεν, ὅτι παρὰ τῆ Θεῆ γίνεται τὰ λυπηρὰ τοῖς τῶν τοῖστων ἀξίοις ἄλλ' ὅτι ἕκαστος ἐαυτῷ τῶν πληγῶν γίνεται δημιουργός, διὰ τῆς οἰκείας δημιουργίας καὶ προαιρέσεως τὴν τῶν ἀλγεινῶν παρὰ σκόδῳ ἐτοιμάζων. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡσαυτὸν γὰρ ἐκ τῆς ἀτακτοτέρας διαίτης φθοροποιός χυμός καὶ χολώδης ἐν τοῖς σπλαγχνοῖς σπύσσεται, ὃν [ὁ] ἰατρός διὰ τῆς τέχνης εἰς ἐμετὸν ἐφελκυσάμενος, ἐκ ἄν αἰτία γείνοιτο τῆ αὐτὸς ἐμποιῆσαι τῷ σώματι τὸν νοσώδη χυμόν· ἀλλ' ἐνεποίησε μὲν ἢ τῆς τροφῆς ἀταξία, εἰς δὲ τὸ ἐμφανὲς ἤγαγεν ἢ ἰατρικὴ ἐπισήμη· ἔτω καὶ παρὰ τῆ Θεῆ γίνεσθαι λέγεται τοῖς μοχθηροῖς τὴν προαίρεσιν ἀλγεινῆ ἀνταπόδοσις, εὐλογον ἂν εἴη νοεῖν, ἐξ ὑμῶν αὐτῶν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας τὰ τοιαῦτα λαμβάνειν πάθη. τῷ γὰρ ἀναμαρτήτως βεβιωκότι, ἔ σκοτός ἐστίν, ἔ σκώληξ, ἔ γέοννα, ἔ πῦρ, ἐκ ἄλλο τι τῶν φοβερῶν ὀνομάτων. (1) ὡς δὴ καὶ ἢ ἰσορία φησὶ, τοῖς Ἑβραίοις μὴ εἶναι τὰς αἰγυπίας πληγὰς. [εἰ ἐν] ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, καὶ τῷ μὲν ἐστὶ κακόν, τῷ δὲ ἐκ ἐστὶ, τῆς τῶν προαιρέσεων διαφορᾶς ἐν τοῖς καταλλήλοις δεικνύσσης ἕκαστερον, δῆλον δ' ἂν εἴη τὸ μηδὲν τῶν κακῶν δίχα τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως δύνασθαι συστώσθαι.

κδ. Καὶ ἐκάλεσε Φαργῶ Μαῦσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, βαδίσετε, λατρεύετε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, πλὴν τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν ὑμῶν ὑπολείπεσθε· καὶ ἢ ἀποσκευὴ ὑμῶν ἀποτρεχέτω μεθ' ὑμῶν. Καὶ εἶπε Μαῦσῆς, ἔ. ἀλλὰ καὶ σὺ δώσεις ἡμῖν ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας, ἃ ποιήσομεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν.

Α ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Τίνα τοῖς εἰρημενοῖς παρὰ γε τῆ πανσόφου Μωσέως ἐφαρμόσαιμεν ἂν τὴν διάνοιαν; ἢ πῶς ἄντις λάβοι τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Φαργῶ, καὶ ἀναδείη Θεῷ; Σαφῆς ὁ λόγος. ὁ μὲν γὰρ τοῖς ὀσεβεῖν ἐθέλουσιν ἀνδραγαθῶς ἢ μαχομένους, εἰ μὴ παντελῶς ἐξείη τὸ ὑπ' αὐτῷ κείσθαι τινας, καὶ γὰρ ἐκ μέρους τῆτο ἔχεν ἐπιθυμίαν.] ὁ [δέ γε] τῆ Θεῆ νόμος τομωτάτῳ τινὰ ποιῆσθαι διδάσκει τὴν ἀποφοίτησιν, ἐδ' ὅπως τισὶν ὑπ' αὐτῷ κείσθαι καὶ μένειν ἐόντας, ἔ ψυχῆς, ἔ νῆ μόριον, ἔ σωματικῆς κινήματος ἀφορμῆν. προσέτι δὲ δὲν καὶ τῆς ἐν κόσμῳ ζωῆς τὰ κάλλιστα καὶ ἐξαιρετὰ προσκομίζεν Θεῷ. τῆτο γὰρ οἶμα δὴλῶν τὸ ἐξ Αἰγύπτου λαβεῖν, καὶ καταδύσθαι Θεῷ. ἢ ἐκ τῆτο δρῶν ἂν οἱ διὰ σοφίας κοσμητικῆς τοῖς ἱεροῖς καὶ θείοις ἡμῶν ἐπαγωνίζομενοι δόγμασι, τὸ λαμπρὸν ἐν λέξεσι, καὶ τὸ ἐν διανοίαις ἀκρον θεηρώμενοι, καὶ τὴν λογικὴν λατρείαν ἐπιτελούντες Θεῷ.

κς. Καὶ τὰ κτήνη πορεύονται μεθ' ἡμῶν, καὶ ἐκ ὑπολειψόμεθα ὄπλῃν. ἀπ' αὐτῶν γὰρ ληψόμεθα λατρεύσασιν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν· ἡμεῖς δὲ ἐκ οἴδαμεν τί λατρεύσομεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ἕως τῆ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐκεῖ.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τὸ ἐπὶ πολὺ σωεῖναι τοῖς Αἰγυπίοις οἱ Ἑβραῖοι, ἐπελάθοντο τὴν δεῖ εὐξασθαι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἔνα μὴ λέγη Φαργῶ, ἐκῆν τὰ πρὸς θυσίαν ἐπιτήδεια λαβόντες, τὰ λοιπὰ καταλείψατε· ὁ δὲ ἀδελφον ἐπὶ τέτοις τὸ θεῖον νεῦμά φησιν.

κς. Ἐσκήληνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαργῶ, καὶ ἐκ ἡβελήθη ἐξαποσεῖλαι αὐτῆς.

κη. Καὶ λέγει αὐτῷ Φαργῶ, ἀπελθε ἀπ' ἐμῆ· πρόσσεχε σεαυτῷ ἔτι προσηῖναι ἰδεῖν με τὸ πρόσωπον· ἢ δ' ἂν ἡμέρα ὀφθῆς μοι, ἀποθανῆ. κδ. Λέγει δὲ Μαῦσῆς, εἰρηκας· ἐκ ἔτι ὀφθῆσομαί σοι εἰς πρόσωπον.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ὀρθῶς ἐξηλθον, ἀλλ' ἔμεινον ἕως εἶπεν αὐτῷ τὴν μέλλουσαν ἐσεσθαι τῶν πρωτοτόκων ἀπώλειαν.

ΚΕΦ.

(1) Ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων. ἐν τῇ θεωρίᾳ εἰς τὸν τῆ Μωσῆ βίον.

Κ Ε Φ. Ι Α.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μαῦσιν, ἔτι μίαν πληγὴν ἐπάξω ἐπὶ Φαραῶ, καὶ Αἴγυπτον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποσελεῖ ὑμᾶς ἐντεῦθεν. ὅταν δὲ ἐξαποσέλλῃ ὑμᾶς σὺν παντὶ, ἐκβολὴ ἐκβαλεῖ ὑμᾶς.

β. Πάλησον ἔν κρυφῇ εἰς τὰ ὦτα τῆ λαῶ, καὶ αἰτησάτω ἕκαστος ἀπὸ τῆ πλησίον, καὶ γυνὴ ἀπὸ τῆς πλησίον, σκευὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐκ ἔστιν ἀδίκων κρίσεως, ὡς οἶα, τὸ κελεῦσαι τὰς πλείους μοχθήσαντας, καὶ πόλεις σὺ πόνῳ οἰκοδομήσαντας, σκυλεῦσαι τὰς Αἰγυπτίους, καὶ χρυσία λαβεῖν, ἢ ἀργύρια παρ' ἐκείνων, οἷς τὰς πόνους κατέδυντο. ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀδεκάστα κριτῆ, ἄξιον εἶναι τῆς τροφῆς ἐργάτῳ θεασίζοντος. εἰ γάρ τις ἡμῶν καὶ γνωσικῆ ἐπέτυχε πνύματος, εὖρον ἂν παρὰ πολὺ τὸν μισθόν, καὶ ἔτω δεδομένον, τῆς κατωδύκων πλινθείας, καὶ πολυσενάκτου οἰκοδομίας, δι' ἃ αὐτοῖς ὁ δίκαιος κριτῆς καὶ τῷ χάριν πρὸς τῷ χρῆσιν προσέδηκε.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπειδὴ τοῖς Ἑβραίοις μακρὸν δελοῦσασιν οἱ Αἰγύπτιοι χρόνον τὸν μισθὸν ἐκ ἀπέδοσαν, ἀκούτας αὐτὰς εἰσπραχθῆναι παρεσκόβαται ἢ τῆς δικαιοσύνης πηγῆ. διὰ τῆτ' ἔφη, χρησάτω ἕκαστος παρὰ τῆς γείτονος αὐτῆ καὶ συσκιῶς σκόβῃ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ. εἰ μὴ γὰρ μὴ δελοῦσασιν τῆτο προσέταξεν, ἴσως ἂν τῆς ἀδικίας τῆτο εἰσόμενοι εἶναι. εἰ δὲ τὰς τῷ ἐλοῦθέρῳ ἀφελομένους χρήμασιν ἀμύνασαι ἐκέλευσεν, ἔ μόνον μὴ ἠδικῆσαι ἐκείνους, ἂν ἔγωγε Φαίλω, ἀλλὰ μηδὲ τῷ ἴσῳ τιμωρίαν ἀπητηῆσαι. πῆ γὰρ ἴσον, χρημάτων σέρησις καὶ ἐλοῦθέρῳ; ὑπὲρ ἧς ἔ μόνον τὰς ἐσίας προῖεσαι. ἀλλὰ καὶ ἀποδύησκειν οἱ νῦν ἔχοντες ἐδέλῃσι.

* * ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῆτο ἐκ ἄντις ἐκ τῆ προχείρου νοήσας, ἀποδέξαιτο τῆ νομοθέτῃ τῷ γνώμῳ, εἰ ἀποσερεῖν τὰς χρήσαντας ἐγκελοῦεται. καὶ ὑψηγητῆς ἀδικίας γίνεται. ἀλλ' ἐδ' ἂν κατ' ἀληθειάν τις εἶποι ταῦτα διατάσσειν τὸν νομοθέτῳ, πρὸς τὰς ἐφεξῆς βλέπων νόμους, τὰς ἄνω καὶ κάτω τῷ κατὰ τῆ πέλας ἀδικίαν κωλύοντας· κἄν τις δοκῆ εὐλογον εἶναι τὸ ἔργον, τὰ μισθώματα παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τὰς Ἰσραηλίτας διὰ τῆς ἐπινοίας ταύτης εἰσπραττεῖται. ἐδὲ γὰρ ἦτον ἐγκλημάτ' ἐστὶ μὴ καθαρῶδεν ψύδου τε καὶ ἀπάτης τὸ τοιῶτον παράγγελμα. ὁ γὰρ ἐν χρῆσει λαβῶντι, καὶ μὴ

ἀποδίδῃς πάλιν τῷ χρήσαντι, εἰ μὴ ἀλλότριον εἴη, ὡς ἀποσερήσας ἠδίκησεν· εἰ δὲ τὸ ἑαυτῆ κρατοῖ, ὡς παραλογισάμενος τὸν ἐλπίδι τῆ λαβεῖν χρήσαντα, πάντως ἀπατεῶν ὠνόμασαι. ἐκὼν ὁ ὑψηλότερος λόγος τῆς προχείρου διανοίας ἀρμοδιώτερος, ὁ κελῶν τὰς τὸν ἐλοῦθέρῳ βίον μετιόντας δι' ἀρετῆς, καὶ τὸν ἔξωθεν τῆς παιδύσεως πλετον παρασκοῦάζεσαι, ὡς οἱ κατὰ τῷ πῆσιν ἀλλόφυλοι καλλωπίζονται. τῷ γὰρ ἠθικῷ καὶ Φυσικῷ Φιλοσοφίαν, γεωμετρίαν τε καὶ ἀστρονομίαν, καὶ τῷ λογικῷ πραγματείαν, καὶ πάντα ὅσα παρὰ τοῖς ἔξω τῆς ἐκκλησίας σκεῖται, κελῶν ὁ τῆς ἀρετῆς καθηγέμενος παρὰ τῶν τὰ τοιαῦτα πλετύντων ἐν Αἰγύπτῳ λαβόντα λόγῳ χρήσεως ὑποδέξαι, ὡς ἐν καιρῷ χρησιμῶδοντων, ὅταν δὲ τὸν θεῖον τῆ μυστηρίων ναὸν διὰ τῆ λογικῆ πλετῆ καλλωπιδύω. οἱ γὰρ τὸν τοιῶτον ἑαυτοῖς θεσαυρίζοντες πλετον, προσάγασιν τῷ Μαῦσει περὶ τῷ σκηνῷ τῆ μαρτυρίων ποιῶντι, τὸ παρ' ἑαυτῆ ἕκαστος πρὸς τῷ τῶν ἀγίων κατασκοῦδῳ σωμασφέρων. ὁ δὲ καὶ νῦν ἐστὶν ἰδεῖν γινόμενον. πολλοὶ τῷ ἔξω παιδύσει τῆ τῆ Θεῆ ἐκκλησία καθάπερ τὶ δῶρον προσάγασιν, οἷος ἰὼ ὁ μέγας Βασίλειος, ὁ καλῶς τὸν αἰγύπτιον πλετον ἐμποροῦσάμενος κατὰ τὸν τῆς νεότητος χρόνον, καὶ ἀναθεῖς τῷ Θεῷ, καὶ τῷ τοιῶτω πλετῳ κατακοσμήσας τῷ ἀληθῆ τῆς ἐκκλησίας σκηνῷ.

γ. Κύριος δὲ ἔδωκε τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτῆ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων· καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς.

ΔΗΛΟΥ. Διὸ ἐκ ἀδικος ἢ ἀποσερήσεις. ἦσαν γὰρ πολλὰ ἀδικηθεῖτες ὑπὸ Αἰγυπτίων οἱ Ἑβραῖοι.

ΔΗΛΟΥ. Καλὴ ἢ πανουργία τῶν Ἑβραίων κατασοφισαμένων τὰς Αἰγυπτίους, καὶ τὸν μισθὸν τῆς ἐργασίας τῶν πόλεων ἀπολαύοντων, καὶ ἕλας ἑαυτοῖς πρὸς τῷ σκηνῷ συμπορισαμένων.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Εἰσηγῆμαί τι καὶ τῶν ἐκ ἐμῶν, μᾶλλον δὲ καὶ λίαν ἐμῶν, ἂν πνύματικῶς θεωρῆς. χρῆσαι παρ' Αἰγυπτίων σκόβῃ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. μετὰ τῆτων ὀδύσον, ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἐφοδιάθητι, μᾶλλον δὲ τῶν σῶν. χρεωσείται σοι μισθὸς τῆς δελείας καὶ τῆς πλινθείας. σόφισαι καὶ σὺ περὶ τῷ ἀπαίτησιν, καλῶς ἀποσερήσον. ἔσω, τεταλαιπώρησας ἐνταῦθα τῷ πηλῷ, μαχόμενος τῷ μοχθῆρῳ τῆτω καὶ ὀυπαρῷ σωματι, καὶ πόλεις οἰκοδομῶν ἀλλοτρίων, ὧν ἀπολεῖται τὸ μνημόσιμον μετ' ἡχῆ. τί δ' αὖ 1) προῖκα ἐξέρχη καὶ ἀμίδι; τί δὲ καταλείψας αἰγυπτίους καὶ ταῖς ἀντικειμένους διωάμεσιν

(1) Τὶ δαί; ἐν λόγ. 42.

μεσιν ἃ κακῶς ἐκτίσαντο, καὶ χεῖρω δαπανήσασιν; ἔκ ἐστιν ἐκείνων, ἐσύλησαν, ἤρπασαν τὸν εἰπόντα, (1) ἐμόν ἐστι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ δώσω αὐτὸ ὡς βέλομαι. χθές ἠὲ ἐκείνων σιωπεχωρεῖτο γὰρ σήμερον σοὶ προσάγει καὶ δίδωσιν ὁ δεσπότης, ὡς καλῶς χρησομένῳ καὶ σωτηρίως. κλησώμεθα ἐν αὐτοῖς Φίλις ἐκ τῆς Μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλείπωσιν ἀντιλάβωνται ἡμῶν (2) ἐν καιρῷ κρίσεως. εἰ μάλιστα εἰ Ραχὴλ, ἢ Λεία, ψυχὴ πατριαρχικὴ καὶ μεγάλη, καὶ τὰ εἰδῶλα κλέψον ἄπερ ἂν εὐρησ τῆ σὲ πατρὸς, ἔχ ἵνα Φυλάξης, ἀλλ' ἴν' ἀφανίσῃς· εἰ δὲ Ἰσραηλίτης, σοφῶς πρὸς τὴν γλῶ τῆς ἐπαγγελίας μετένεγκε.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωϋσῆς μέγας ἐγενήθη σφόδρα ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐναντίον Φαραῶ, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτῆ.

**** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ.** Εἰ ἐπαυδῶθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, καὶ ἠὲ διωατὸς ἐν ἔργοις καὶ λόγοις, καθὼς Φησιν ἡ θεία Γραφή, πῶς ἀστρονομίαν, καὶ γεωμετρίαν, καὶ ἀερολογίαν, καὶ τὰ τρυτοῖς ἐπόμεινα ἔμετῆλθεν ὁ αὐτὸς μακάριος Προφήτης; τῶν γὰρ Αἰγυπτίων τότε ἡ σοφία τὰ τῆς πλάνης ὑπῆρχε διδάσκουσα διδάγματα· διατὶ ἐν ἐπὶ τοιαῖτοις λόγοις, ἢ ἔργοις ὑπὸ τῆς Γραφῆς θαυμάζεται; Θαυμάζει τὸν Προφήτην ἢ θεία Γραφή ἐπὶ τῇ διωασίᾳ τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων, ἔχ ἕνεκεν τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων κατ' αὐτὰ ἀνάξια γὰρ ἠὲ ἐκείνα κατ' αὐτὰ πρὸς τὰ ἐγκωμια τῆ Προφήτη· ἀλλ' ἐπειδὴ δι' ἑκατέρας μὲν περιβλεπτοῦ ὑπῆρχε τοῖς Αἰγυπτίοις ὁ Προφήτης, τῆς τε τῆς λόγου παιδείας, καὶ τῆς τῆς βίβη κοσμικῆς λαμπρότητος, ἀμφοτέρων δὲ τὴν εἰς Θεὸν ὑπέβειαν τιμῆσας, διὰ τῆτο αὐτὸν ἐθαύμασαν ἢ θεία Γραφή. ἀστρονομία δὲ καὶ ἀερολογία, καὶ γεωμετρία, παρ' Αἰγυπτίοις τότε χυδαῖα τε καὶ περὶ καὶ ἀγοραῖα μαθήματα λελόγισο. τίμια δὲ ἠὲ τότε παρ' αὐτοῖς μαθήματα τὰ ἱερογλυφικὰ καλέμενα, τὰ ἐν τοῖς ἀδύτοις, ἔ τοῖς τυχεσίν, ἀλλὰ τοῖς ἐγκρίτοις παραδιδόμενα. ὡν ὁ Προφήτης εἰ καὶ τὴν εἶδον ἔχον, ἀλλ' ἔκ ἐτι καὶ τὴν χρῆσιν, ὡς ἀντικειμένῳ τῇ κατὰ Θεὸν πολιτείᾳ τῶν Ἑβραίων· δι' ἠὲ καταφρονήσας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πάσης βασιλικῆς διωασίας, εἴλετο συγκαταχεῖσθαι τῷ λαῷ τῆ Θεῶ.

δ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, τάδε λέγει Κύριος· περὶ μέσας νύκτας ἐγὼ εἰσπορεύομαι εἰς μέσον Αἰγύπτου.

ε. Καὶ τελευτήσει πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτου, ἀπὸ τῆ πρωτότοκου Φαραῶ, ὡς κάθηται ἐπὶ τῆ θρόνου αὐτῆ, ἕως τῆ πρωτότοκου τῆς θεραπαίνης τῆς παρὰ τὸν μύλον, καὶ ἕως πρωτότοκου πάντος κτήνης.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ Αἰγύπτιοι πᾶν ἀρσενικὸν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀνείλον, ὁ δὲ Θεὸς Φιλάνθρωπος ὢν, μόνον τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων ἀναιρεῖσθαι προσάσσει.

**** ΤΟΤ ΝΥΣΣΗΣ.** Εἴ τις μόνον εἰς τὴν ἰσορίαν βλέπει, πῶς ἢ θεοπρεπιῆς ἀνοία τοῖς γεγενῆσθαι λεγομένοις διασωθήσεται; ἀδικεῖ ὁ Αἰγύπιος, καὶ ἀντ' ἐκείνου κολάζεται τὸ ἀρτιγενὲς αὐτῆ νήπιον, ὡς διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελεῖς ἀδεμία τίς ἐστι καλῆ τε καὶ μὴ τοιαῖτα διάκρισις. Καὶ μετ' ὄλθα. Πῆ τὸ δίκαιον, πῆ τὸ δυσσεβές, πῆ τὸ ὄσιον; πῆ Ἰεζεκιὴλ

βοῶν, ὅτι ψυχὴ ἢ ἀμαρτάνετα, αὐτῆ ἀποθανεῖται, καὶ ὅτι ἔ λήψεται τὴν τῆ πατρὸς ἀμαρτίαν ὁ ἕξ ἐκείνου γεννώμενος; πῶς ἀντινομοθετεῖ ἢ ἰσορία τῷ λόγῳ; ἔχον ἔκ (3) ὄλογοῦτερον ἂν εἴη πρὸς τὴν ἀναγωγὴν τῆ νοήματος ὄρωντας, εἰ καί τι γέγονε τυπικῶς, δόγμα διὰ τῶν γενουμένων πισθῆναι τὸν νομοθέτην ἐκτίθεσθαι. τὸ δὲ δόγμα τοιαῖτόν ἐστι. τὸ δὲ πρὸς τὴν κακίαν τινὰ δι' ἀρετῆς συμπλεκόμενον, τὰς πρώτας τῶν κακῶν ἀρχὰς εἰς ἀφανισμόν ἔχειν. τῇ γὰρ ἀναιρέσει τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ μετ' ἐκείνῳ σωμαφανίζεται, καθὼς διδάσκει διὰ τῆς Ἐπαγγελίας ὁ Κύριος, μονοκαχὶ διαρρήδην βοῶν ἀναιρεῖν τῶν Αἰγυπτίων κακῶν τὰ πρωτότοκα, δι' ὡν κελθεῖ τὴν ἐπιθυμίαν ἀνελόντας καὶ τὴν ὄργην, μηκέτι δεδοικέναι μήτε τῆς μοιχείας τὸ μίασμα, μήτε τῆ φθόνου τὸ ἄγος. ἔ γὰρ ἂν ἐφ' ἑαυτῆ συσάη τέτων ἑκάτερον, εἰ μὴ φόνου μὲν ἢ ὄργη, μοιχείαν δὲ ἢ ἐπιθυμίαν τελεσφορήσαιν. ἐπεὶ ἐν ὁ εἰς κακίαν τεκνογονῶν, πρὸ τῆς μοιχείας τίθει τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν ὄργην πρὸ τῆ φθόνου, ὁ ἀνελὼν τὸν πρωτότοκον, στανεῖλε πάντως καὶ τὴν ἀκολοῦθῆσαν τῷ πρωτότοκῳ γονίῳ. ὡπερ καὶ ἐπὶ τῆ ὄφως, ὁ τὴν κεφαλὴν πληξας, ὄλον στανενέκρωσε τὸν κατόπιον ὄλκον, ὃν ἐφέλκεται.

ς. Καὶ ἔσαι κραυγὴ μεγάλη κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου, ἣτις τοιαύτη ἔ γέγονε, καὶ τοιαύτη ἔκ ἐτι προσεθήσεται.

ζ. Ἐν δὲ πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἔ γρούξει κύων τῇ γλώσση αὐτῆ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνης· ὅπως εἰδῆς ὅσα παρα-

(1) Ἦρπασαν, τῆ εἰπόντος. ἐν λόγ. 42.

(2) Ἴνα ὅταν ἐκλείπωμεν, ἀντιλάβωμεν ἐν καιρῷ κρίσεως. αὐτ.

(3) Ἦτοι ἀφαιρετέον τὸ ἔκ, ἢ ἐρωτηματικῶς τὴν περίοδον ἀναγνώσειον. ὁ μεταφραστὴς δὲ λατῆτος ὄλην τὴν περικοπὴν ταύτην καταλιπὼν, ἄλλα τινὰ, ἔκ οἰδ' ὄθεν παραλαβὼν, τίθησι.

παράδοξάσει Κύριος ἀνά μέσον Αἰγυπλίων καὶ ἀνά μέσον τῆ Ἰσραήλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἀποφθέγγεται κύων, ὡς ἀλγῶν, ἢ ἀνοχλῆμενος.

η. Καὶ καταβοήσονται πάντες οἱ παῖδες σοῦ ἐπὶ πρός με, καὶ προσκυνήσουσί με, λέγοντες, ἔξελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς σοῦ ἐπὶ σὺ ἀφῆγη. καὶ μετὰ ταῦτα ἔξελεύσομαι. ἔξηλθε δὲ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραῶ μετὰ θυμῶ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ προκείμενα ῥητὰ Μωϋσῆς εἶπε τῷ Φαραῶ, δηλονότι πρὶν ἔξελθεῖν ἀπ' αὐτῶ μετὰ τὸ ἀπειληθῆναι αὐτόν. ἅπαξ γὰρ σιωδόμενος μηκέτι βλέπεν αὐτῶ τὸ πρόσωπον, ἐκ ἂν

Α εἰσῆλθον. ἤδη δὲ τῆτο προειρήκει Θεὸς τῷ Μωϋσῆ. κακείνῳ τῷ ἀτολῶν εἰταῦθα πληροί, καὶ μάλιστα ὑπομνηθεῖς παρα» Θεὸ εἰπόντος, ἐτι μίαν πληγῶν ἐπάξω» ἐπὶ Φαραῶ, σημαίνων τῷ τῶν πρωτοτόκων, ἢ ἐξεδέχετο Μωϋσῆς.

θ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐν εἰσακθεταί ὑμῶν Φαραῶ, ἵνα πληθυνῶ τὰ σημεῖά μου, καὶ τὰ τέρατα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. Μωϋσῆς δὲ καὶ Ἀαρὼν ἐποίησαν πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐναντίον Φαραῶ. ἐσκήρυξε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ ἐν ἠθέλησεν ἐξαποσεῖλαι τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτῳ.

Κ Ε Φ. Ι Β.

α. **Ε**ἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, β. **Ο** μὴν ἔτος ὑμῶν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶτος ἔσται ὑμῶν ἐν τοῖς μηνῶ τῶ ἐνιαυτῶ.

* * ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Μὴ μὴ εἰσαγεται πρῶτος, μᾶλλον δὲ ἀρχὴ μῶν. εἴτε τις τῆτο παρ' Ἑβραίοις ὦν ἀπ' ἀρχῆς, εἴτε ὑπερον εἰτεῦθεν γενόμενος, καὶ παρὰ τῶ μυσηρίκ τὸ εἶναι πρῶτος λαβῶν.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐν ἀρχῆ τῶ ἔτος ὀρίζεται, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ τῆς ἱερουργίας ὁ καιρὸς. ἀρχὴ γὰρ πάντων, καὶ ἐν ἀρχῆ πάντων ἐστὶν ὁ Χριστὸς ἐπεὶ μηδὲ πρόσφατος διὰ τῶ ἐκ πατρὸς προαιώνιον γέννησιν. δέλοις δὲ εἶναι ἐτι τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ὑπὸ χεῖρα πράττεσιν Αἰγυπτίῳ τὰ τοιαῦτα διαπράττεται, ὑπεμφαίνων, μὴ ἂν ἄλλως δυνάσται τῶ τῶ ἀνθρώπῳ ψυχῶ πρὸς ἐλευθερίαν μὴ τῶ ἐξ ἀμαρτίας ἀναδραμεῖν, τῶ δὲ τῶ διαβόλῃ πλεονεξίαν διαφυγεῖν, εἰ μὴ διὰ τῆς τῶ χριστῶ μετῃσίας. αὐτὸς γὰρ Φησὶν ὅτι, ἐάν ὁ

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπὸ τῆς δεκάτης λαμβάνειν Φησὶ πρόβατον, καὶ τρέφειν ἕως τῆς δεκάτης τετάρτης καὶ ἐπονομάσασθαι λέγοντας, τῆτο τὸ πρόβατον δύεται ὑπὲρ τῶδε καὶ τῶδε, ἐκ ὑπερβαινόντων αὐτῶν δέκα ὀνομάτων. καὶ τῆ δεκάτῃ τετάρτῃ δύεται ἀνά μέσον τῶν ἐσπερινῶν, ἀρχομένης τῆς δεκάτης πέμπτης ὡς γίνεσθαι ἀπὸ τῆς λήψεως μέχρι τῆς δύσεως ἡμέρας πέντε, ὅτε πλήρες ἐστὶ τῆς σελήνης τὸ Φῶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Παρεγγυᾶται δὲ τῆτο λαβεῖν τῆ δεκάτῃ τῶ πρώτῃ μῶν, ἵνα ὑπρεπίση πρὸ τῆς εορτῆς, τῆ δὲ ἰδ' πρὸς ἐσπέραν τυθῆται. κατὰ ταῦτῳ γὰρ τῶ ἐσπέραν καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς παρεδόθη τοῖς Ἰουδαίοις.

Ε" * * ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Τῆ δεκάτῃ τῶ μῶν. ἔτος γὰρ ἀριθμῶν πληρέστατος, ἐκ μονάδων πρώτη μονὰς τελεία, καὶ γεννητικὴ τελειότητος.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Λαμβάνεται δὲ τὸ πρόβατον ἀπὸ δεκάτης τῶ μηνός, καὶ διατηρεῖται μέχρι τῆς δεκάτης τετάρτης, ἵνα σφασθῆται πρὸς ἐσπέραν. καὶ τῶ δη χάριν ἐρεῖ τις τυχόν; βαδὺς δὲ ὄντως ὁ λόγος. τί γὰρ εἶπέ μοι διεκώλυεν ἡμέρα πρώτη λαμβάνεσθαι τῶ μηνός; τί δὲ ἀρὰ νομοθετεῖν ἐποίησε τὸν Θεὸν ἐν ἡμέραις πέντε διατελησημείαις ἱερουργεῖν ἔτω πρὸς ἐσπέραν; πέντε γὰρ ἡμερῶν ἀριθμὸν ὀρίσσομεν ἀπὸ τῆς δεκάτης ἀρξάμενοι, καὶ ἐφ' ἐξῆς ἀνιόντες ἄχρι τῆς τεσσαρεσκαίδεκάτης. Τὸ μὴ ἐν μὴ ἐν ἡμέρα πρώτη λαμβάνεσθαι τὸν ἀμνόν, ἀλλ' ἐν τῆ δεκάτῃ τῶ μηνός, σημαίνειν ἔοικεν, ὅτι μακροτῆτες ἦσαν αἰῶνες οἱ πρὸ ἡμῶν, κατ' ἕς ἢ ἢ αἰ. καὶ ἐστὶ καὶ ἔσται ὁ Θεός. εἰσβαίνει δὲ μετ' ἐκείνης αἰῶν ἔτος ὁ κατ' ἡμᾶς, ὡς διὰ παιθήμερον τῆς ἀρτίως ἡμῶν εἰρημείης ὁδὸ εἰς πέντε καιρὸς διαιρέμενος. τῆτο γὰρ σημαίνει τῶ Σωτῆρος ἢ παραβολῆ.

Ἰωάν. 8. 36. » ὅς ἡμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλευθεροί ἔσεσθε.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καλῶς δὲ τὸ, ὁ μῶ ἔτος ὑμῶν ἄλλος γὰρ ἄλλοις, ἢ διὰ τόπος, ἢ διὰ ὕδωρ, ἢ διὰ εἶδωλα. μᾶλλον δὲ τὸ, ὑμῶν, Μωϋσῆ Φησὶ καὶ τῷ Ἀαρὼν ὁ Θεός. τῆτο γὰρ ἔ προσέταξεν εἰπέν τῆ συναγωγῆ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. ἀλλὰ μόνον τὰ περὶ πρόβατα. τῶ γὰρ ἀποταξαμένῳ τῶ κόσμῳ, καὶ γενέσεως ἑτέρας καταρχαντι, ἑτέρωτε γεγονότι παρ' ὁ ἢ, ἀρμῶσει τὸ, ὁ μῶ ἔτος ἀρχὴ μῶν.

γ. Λάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, τῆ δεκάτῃ τῶ μηνός τῆτε λαβέτωσαν ἕνασος πρόβατον κατ' οἶκῳ πατριῶν, ἕνασος πρόβατον κατ' οἰκίαν.

Ματθ. 20. 1, Βολή. ὁμοία γὰρ ἐσίφησιν ἡ βασιλεία Α
 2, 3, 4, 5, 6, τῶν ἔρανον ἀνθρώπων οἰκοδεσπότη, ὅσις
 7, 8. » ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῃ μιᾷ ὡσαύτα ἐργάτας
 » εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῆ. συμφωνήσας δὲ
 » μετ' αὐτῶν ἐκ δηναρῶν τὴν ἡμέραν, ἀπέ-
 » σειλεν αὐτὰς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῆ. καὶ
 » ἐξελθὼν περὶ τρίτῳ ὥραν, καὶ ἕκτῳ,
 » καὶ ἐνάτῳ ἐποίησεν ὡσαύτως. περὶ δὲ
 » τῷ δέκατῳ ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλ-
 » λους, καὶ λέγει αὐτοῖς, τί ὡδε ἐσηκατε
 » ὄλιω τῷ ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ,
 » ὅτι ἔδεις ἡμᾶς ἐμιθῶσατο. λέγει αὐτοῖς,
 » ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου.
 ὅρας ἐναργῶς εἰς πάντε καιρῶν τὸν κατ'
 ἡμᾶς αἰῶνα διηρημένον; καὶ πρῶτον μὲν
 λογιζόμεθα, κατ' ὄν ἡ ἐν παραδείσῳ
 Ἀδάμ· δεύτερον, ὡς ἐν ὥρᾳ τρίτῃ δηλα-
 μνον, κατ' ὄν ἡ Νῶε· τρίτον δὲ, ὡς ἐν
 ἕκτῃ, κατ' ὄν ἡ Ἀβραάμ· τέταρτον, ὡς
 ἐν ὥρᾳ πάλιν ἐνάτῃ, τῆ Νωσέως καὶ τῶν
 Προφητῶν. περὶ δὲ τῷ δέκατῳ, τῆ-
 τῆσιν ἐν τῷ πέμπτῳ καιρῷ, συλλομμένης
 ἤδη τῆς ἡμέρας, ἦγαν τῆ παρόντος αἰῶ-
 νος, ἐμιθῶσατο τὰ ἔθνη Χριστός, κεκλη-
 μένα πρὸς ἐπίγνωσιν ἀληθείας παρ' ἐτέ-
 ρα μηδαμῶς κατὰ τῆς ἀνωθεν χρόνης.
 διὸ δὴ μετὰ πάντας οἱ τελούταί οἱ Φασι
 τὸ, ἔδεις ἡμᾶς ἐμιθῶσατο. λαμβάνεται
 τοίνυν τὸ πρόβατον κατὰ τῷ ἡμέραν τῆς
 πενθήμερον τῷ πρῶτῳ, τῆσιν τῷ δε-
 κάτῳ, τύπον ἐπέχουσαν τῆς τῆ αἰῶνος
 ἀρχῆς. καὶ διατηρηθὲν ἐν τῷ τελούτῳ
 καιρῷ, τῆσιν ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ,
 σφάζεται πρὸς ἑσπέραν ἵνα πάλιν ἐ-
 νοῆς, ὡς ἐ πρόσφατόν ἐστι τὸ Χριστῆ μυσ-
 τήριον, ἀλλ' ἐφύλαττετο μὲν ἐν προγνώσει
 τῆ πατρὸς ἐξ αὐτῆς τῆς τῆ κόσμου κατα-
 βολῆς, ἀπέθανε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ἑκά-
 τοις τῆ αἰῶνος καιροῖς, ἔπω τῆ νοητῆ
 καὶ θεῖα φωτὸς καταλάμψαντος, ἀλλὰ
 τῷ τῆς ἀγνοίας σκότῳ κεκαλυμμένης ἐτι
 τῆς γῆς. διὰ τῆτο καὶ, ἐγώ εἰμι τὸ Φῶς τῆ
 » κόσμου, ἐπιδημήσας ἔλεγον ὁ Χριστός.

Ἰωάν. 8. 12.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λαβέτωσαν δὲ φησιν
 » ἕκαστος πρόβατον κατ' οἰκίαν. τελείως
 γὰρ ἐν ἑκάστῳ Χριστός διὰ τῆ πνύματος
 ἀνοικίζεται, καὶ ἔ μεμέρισται κατὰ τὸν
 Ἀπόστολον.

» * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τί φησιν ὁ τύ-
 πος; Λάβετε ἄρνιον κατ' οἰκίαν, καὶ θύ-
 σατε, καὶ ποιήσατε ὡς προσέταξε καὶ
 ἀνομοθέτησεν. ὁ δὲ Χριστός ἐχ' ἔτι. ἔ
 γὰρ προσάττει τῆτο γενέσθαι, ἀλλ' αὐτὸς
 αὐτὸ γίνεται, θυσίαν ἑαυτὸν καὶ προσφα-
 ρᾶν τῷ πατρὶ προσσνεγκῶν.

δ. Ἐάν δὲ ὀλιγοσοὶ ὦσιν ἐν τῇ
 οἰκίᾳ, ὡς μὴ ἰκανὸς εἶναι εἰς πρόβα-
 τον, συλλήψεται μεθ' ἑαυτῆ τὸν γεί-
 τονα τὸν πλησίον αὐτῆ· κατ' ἀριθ-
 μὸν [ψυχῶν] συναριθμηθήσεται εἰς
 πρόβατον.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκέλευσε δὲ καὶ τῆς
 ἀρκύντας εἰς ἐδωδὴν προβάτων κατὰ ταυ-
 τὸν θύσαι τὸ πάσχα, Φιλαδέλφειαν αὐτὰς
 ἐκπαίδουσαν, καὶ τὸν εἰς τῆς πύργου
 ἔλαιον. διὰ τῆτο παρακελεύεται τὰ πέ-
 ριτῶντα τῶν κρεῶν κατακαίεσθαι, καὶ
 εἰς τῷ ὑπεραίαν μὴ φυλάττεσθαι. ταύτη
 καταναγκάζων αὐτὰς, καλῶν τῆς δεομέ-
 νης εἰς κοινωνίαν τῆς εὐορίας.

» Β. ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Πλὴν ἐάν ὦσι, φησὶν,
 » ὀλιγοσοὶ, ὡς μὴ ἰκανὸς εἶναι εἰς πρόβα-
 » τον, συλλήψεται μεθ' ἑαυτῆ τὸν γείτονα
 » τὸν πλησίον αὐτῆ. οἱ γὰρ ἐκ ἔχοντες ἐξ
 » ἑαυτῶν τὸ τελείως διώκεσθαι σωζόμενοι μόν-
 » νοι τὸ Χριστῆ μυστήριον, διὰ τῷ τῆς οἰκείας
 διανοίας ἀδείαν, μεδέξασιν αὐτῆ συ-
 νεργάτας ὡς τῆς ὁμοπίστου δεξάμενοι.
 δι' ἀλλήλων γὰρ (1) ἐὰν ὅτε καὶ εἰς μείζους
 θεωρίας ἀναβαίνειν ἰχύουσιν. ὡς ἀμέ-
 λαι καὶ ὁ δυνάχος ἀνεπυθάνετο τῆ Φιλίπ-
 πῃ τῆς περὶ Χριστῆ προφητείας ἀκροάμε-
 νος. δεομαίσατο περὶ τίνος ὁ Προφήτης λέ-
 » γει, περὶ ἑαυτῆ, ἢ περὶ ἐτέρου τίνος;
 ὅρας ὅπως τὸν γείτονα συλλαβῶν, μέτο-
 χος ἤδη τῆ νοητῆ προβάτων διὰ τῆς ἐρῶ-
 νης ἀνεδείκνυτο.

Πράξ. 8. 34.

» * * ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Θαυμαστὸν δὲ
 » εἶδεν, εἰ μάλιστα μὲν κατ' οἶκον ἕκαστον
 ἐπιζητεῖται τὸ πρόβατον, εἰ δὲ μὴ καὶ
 Δ κατ' οἶκον πατριῶν, διὰ πέναν ἔρανίζο-
 μνον. ἐπειδὴ κράτιστον μάλιστα μὲν αὐτὸν
 ἕκαστον ἀρκύν ἑαυτῷ πρὸς τελείωσιν, καὶ
 θυσίαν ζῶσαν ἀγίαν περὶ τῶν κα-
 λῶντι Θεῷ, πάντοτε καὶ διὰ πάντων κα-
 θιερέμενον· εἰ δὲ μὴ, καὶ συνεργοῖς εἰς
 τῆτο κεχρηθῆσθαι τοῖς κατ' ἀρετῶν ὁμογε-
 νέσι καὶ ὁμοτρόποις. τῆτο γὰρ μοι δοκεῖ
 βλέεσθαι, τὸ κοινωνεῖν τοῖς ἔγγιστα τῆ
 θύματος, εἰ δεήσει.

» Ε. Πρόβατον δὲ τέλειον, ἄρσεν,
 ἐνιαύσιον ἔσαι ὑμῶν· ἀπὸ τῶν ἀμνῶν
 καὶ ἀπὸ τῶν ἐρίφων λήψασθε.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Κελεύει τοίνυν αὐτὰς
 λαβεῖν ἔ μόνον ἐκ τῶν προβάτων ἄρσας
 ἐνιαυσίμους, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν αἰγῶν ἐρί-
 φους· ἐχ' ἵνα κατὰ ταύτῳ τῆτον ἀρκύνον
 θύσωσιν, ἀλλ' ἵνα ὁ μὲν πρόβατον ἔχων,
 τῆτο θύσῃ· ὁ δὲ σπανίζων προβάτων, τὸν
 ἐρίφον.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ μὴ μόνον ἐκ
 προβάτων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐρίφων λαμβά-
 νειν, τῷ θεῶν πάλιν κηρύττει Φιλαν-
 θρωπίαν. ἔ γὰρ μόνον ὑπὲρ δικαίων, ἀλ-
 λά καὶ ὑπὲρ ἀμαρτωλῶν ὁ δεσπότης Χρι-
 στός τὸ σωτήριον ὑπομεμνήθη πάθος. ἔτι
 δὲ νοεῖν αὐτὸς ἡμᾶς ἐξεπαίδουσαν. ἀμνοῖς
 μὲν γὰρ τὸν τῶν ἀγίων ἀπέκασε σύλλο-
 γον, τὸ δὲ σύστημα τῶν ἀμαρτωλῶν ἐρί-
 φους. ἐρίφον γὰρ ὑπὲρ ἀμαρτίας ὁ νόμος
 προσέφερε. καὶ τῶν θεῶν δὲ μυστηρίων οἱ
 μετα-

(1) Δὲ γὰρ τῆς ἀλλήλων νεθεσίας. ἐν Τόμ. 1. σελ. 270.

μεταλαμβάνοντες, οἱ μὲν ὡς προβάτα μεταλαμβάνουσιν, ἅτε δὴ τελείαν τὴν ἀρετὴν κεκλήμενοι, οἱ δὲ ὡς ἐρίφω, διὰ μετανοίας ἐξαλείφοντες τὰς τῶν ἀμαρτημάτων κηλίδας. ἔτω καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐκ ἐκ σιτίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ κριθίων ἄρτων τὰς σινελθόντας διέθρεψε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τέλειον, ἢ διὰ τὴν Θεότητα μόνον, ἢς ἔδωκεν τελειότερον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πρόσληψιν τὴν χριστιανισμοῦ Θεότητι, καὶ γαρομαίω ὅπερ τὸ χριστιανισμὸν, καὶ θαρσύνω λέγειν ὁμόθεον. ἄρρον δὲ, ὡς ὑπὲρ τῆς Ἀδὰμ προσαγοόμενον, μάλιστα τῆς σερότης τὸ σερότερον, τῆς πρώτης πεσόνητος ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν, καὶ ὅτι μάλιστα μηδὲν θῆλυ μηδὲ ἀνανδρον ἐν αὐτῷ φέρον, ἀλλὰ καὶ ἐκραγὲν βία δεσμῶν παρθενικῶν τε καὶ μητρικῶν κατὰ πολλὴν ἐξουσίαν, καὶ τεχθῆναι ἄρρον ἐκ τῆς προφίτιδος, ὡς Ἡσαΐας δὴ ἀγγελλίεται. (1)

Ἡσ. 8. 3.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐνιαύσιον δὲ, ὡς ἡλιον δικαιοσύνης, ἢ ἐκείθεν ὀρμώμενον, ἢ τῷ ὀρμωμῶ περιγραφῆτον, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέφοντα, σεφανόν τε χρηστότητος δολογέμενον, καὶ πανταχοῦθεν ἴσον ἑαυτῷ καὶ ὁμοιον ἢ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ὡς ζωογονεῖν τὸν τῶν ἀρετῶν κύκλον, ἢ πῶς ἐπιμιγνυμένων καὶ κίρναμένων ἀλλήλαις Φιλίας νόμῳ. (2)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐνιαύσιον πρόβατον ὁ χριστός ἐστι. [τὸ γὰρ] ἐν μηδενὶ ὑπερέδωκεν, μηδὲ ἐλλείπεις τι ἔχειν, διὰ τῆς αἰαντῆς δηλῆται.

** ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Διὰ τῆτο λαμβάνεται πρόβατον μὲν, διὰ τὴν ἀκακίαν, καὶ τὸ ἐνδύμα τῆς ἀρχαίας γυμνώσεως. τοῖστον γὰρ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν σφάγιον, ἐνδύμα ἀφθαρσίας καὶ ὄν, καὶ καλέμενον.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκλέγεται δὲ ἐκ ἐκ τῶν ἀρνῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς χείρονος ἄδης, καὶ τῆς ἀριστερῆς χειρὸς τῶν ἐρίφων, ὅτι μὴ ὑπὲρ τῶν δικαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀμαρτωλῶν σφαιγιάζεται. τάχα δὲ ὑπὲρ τῆτων καὶ πλέον, ὅσω καὶ μείζονος χρῆζομεν τῆς Φιλανθρωπίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐσω δὲ Φησι τὸ πρόβατον τέλειον. πάντα γὰρ ἡμεῖς ἐν Χριστῷ τὰ θεοπρεπῆ γνωρίσματα. ἀλλ' ἔσω καὶ ἄρρον. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ πᾶσιν ἡμῖν αἰεὶς τῆς θεογνωσίας τὰ σπέρματα, καὶ ὡπερ τινὰ γλιῦ ἀποτελῶν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τὴν ἀνδρωπότητα διὰ τῶν δὴ ἀγγελικῶν κηρυγμάτων. ἀλλ' ἔσω Φησι καὶ αἰανῆσιον, ἢ κατὰ τὸν χρόνον, ἵνα μὴ ἢ ἀτελής, ἔπω πληρωθέντος ἐπ' αὐτῷ τῆς ἔτης, ἢ ὅτι τὴν τῆς πάχα εορτῆν καὶ ἔκαστον ἔτος ἔμελλον ἐπιτελεῖν οἱ τὰ ἐκ τῆς πάχης κερδαίνοντες ἀγαθὰ. ἀπὸ δὲ τῶν

ἀμνῶν καὶ τῶν ἐρίφων λαμβάνεται. καὶ ὁ μὲν ἀμνός, ὡς καθαρὸν τε καὶ ἀμωμον κατὰ νόμους νοεῖται· ἐρίφος δὲ, ὑπὲρ ἀμαρτίας προσφέρεται, ὁρῆσεις δὲ τῆτο καὶ ἐν χριστῷ. ἡ γὰρ ὁ αὐτός, καὶ ὡς ἀμωμον ἱερεῖον εἰς ὁσμὴν δὴ ὠδίας ἀναφέρων ἑαυτὸν τῷ πατρὶ, καὶ ὡς ἐρίφος ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀμαρτιῶν σφαιζόμενος.

5. Καὶ ἔσαι ὑμῖν διατετηρημένον ἕως τῆς τεσσαρεσκαδεκάτης τῆς μηνὸς τῆτος. καὶ σφάξουσιν αὐτὸ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς συναγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ ὡς ἐσπέραν.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἐκέλευσε Μωϋσῶν παραγγεῖλαι τῷ λαῷ θυσίαν ἐτοιμῶν ἔχειν, παρεσκευασμένους τῇ τρισκαδεκάτῃ τῆς ἔσπης μὴ ὡς εἰς τὴν τεσσαρεσκαδεκάτην. ὅς παρὰ μὲν Αἰγυπτίοις Φαρμακδι καλεῖται, Νεσαν δὲ παρ' Ἑβραίοις, Μακεδόνες δ' αὐτὸν, Ξανθικὸν προσαγορεύουσιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διατηρεῖται δὲ εἰς πέντε ἡμέρας, ἵσως ὅτι καθαρτικὸν αἰδιήσεων τὸ ἐμὸν θυμῶ, ἐξ ὧν τὸ πλῆθιν, καὶ περὶ ἃς ὁ πόλεμος, ἀσδεξαμνίας τὸ κέντρον τῆς ἀμαρτίας. (3)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρὸς ἐσπέραν δὲ κελεύομεθα σφάξαι τὸ πρόβατον, ἐπειδὴ καὶ ἐσχάτη ἡμέρα τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν πρόβατον εἰς τὸν κόσμον ἦλθεν, ὁ Σωτὴρ.

* ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν ἢ ἱερά νύξ καὶ τῆ παρόντος βίης, τῆς κεχυμένης τῆς δε νυκτὸς ἀντίπαλος, καὶ ἡμεῖς τὸ πρωτόγονον λυεταί σκοτός, καὶ εἰς Φῶς ἅπαντα, καὶ τάξιν, καὶ εἶδος ἔρχεται, καὶ κόσμον ἢ πρὶν ἀκοσμία λαμβάνει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ πρὸς ἐσπέραν μὲν, ὅτι ἐπὶ σωτηλείᾳ τῶν αἰώνων τὸ Χριστὸς πάθος. ἐπὶ καὶ κοινωνῆ τῆς μυστηρίοις τοῖς μαθηταῖς ἐσπέρα, λύων τὸ κέντρον (4) τῆς ἀμαρτίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θαυμάσεις δὲ καὶ ἐτέραν οικονομίαν. σφάξεται γὰρ ὁ ἀμνός ἐν τῇ ἰδ' τῆς μὴ ὡς ἡμέρα, πλήρη τὴν οἰκείαν ἔχοντος δόξαν τῆς σεληνιακῆς κύκλου, καὶ νόθῳ μὲν ὡπερ Φωτὶ τὴν οἰκωμῆν κατανυγάζοντος, ἀρχομῆς δ' ἐν ὅμως ἀπολήγειν ἵνα νοήσης, ὡς ἐξ ἐκόνος, ὅτι κατὰ πᾶσαν μὲν ἐδοξάζετο τὴν οἰκωμῆν ὁ τῆς νυκτὸς ἀρχῶν διάβολος, διὰ τῆς σεληνῆς, ὡς ἐν τύπῳ δηλῆμενος· σεληνῆ γὰρ εἰς ἀρχῆν τέθειται τῆς νυκτὸς καὶ ὡπερ νόθου τὴν Φῶς τὴν τῆς κόσμου σφαιραν ταῖς τῶν πλανωμῆων καρδίαις ἐντιθεῖς, πληρεσάτω ἑαυτῷ τὴν δόξαν ἐπραγματῶμετο. ἀπέθανε δὲ δι' ἡμᾶς ὁ χριστός ὁ ἀμνός ὁ ἀληθινός, καὶ τὴν τῆς διαβολῆς κατέλυσε δόξαν. ἀπολήγειν γὰρ αὐτῷ ἀνάγκη λοιπὸν, καὶ δαπανᾶσθαι.

Χκ 2

καὶ

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Θεολόγος. Γρηγόριος. αὐτῷ 42. λόγος.

(3) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Θεολόγος. αὐτῷ.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Θεολόγος. αὐτῷ.

(4) Τὸν σκοτόν. αὐτῷ.

καὶ τὸτο ἴω ἄρα τὸ ἐν ψαλμοῖς ἀδόκονον
 Ψαλ. 17. 17. περὶ τῆς χριστοῦ. ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις
 „ αὐτῆς δικαιοσύνης, καὶ πλήθος ἀιρώης, ἕως
 „ ἔ' ἀνταναιρεθῆ ἢ σελήης. ἀνέτειλε γὰρ
 ἐν ἡμέραις χριστοῦ δικαιοσύνη τε καὶ εἰρήνη,
 καὶ ὁ τῆς νυκτὸς ἄρχων ἀντανηρέθῃ. ἐπι-
 τήρει δὲ ὅπως ἐκ εἰπεῖν, ἀναιρεῖσθαι ἀπλῶς
 τὴν σελήην, ἀλλ' ἀνταναιρεῖσθαι. ὡς γὰρ
 ἤδη προανελὼν τὸν ἀνθρωπον, ἀνταναι-
 ρεῖται διάβολος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπὶ σωτελείᾳ τῆ αἰῶνος
 τῆ ἀληθινῆς προβάτα χριστοῦ, ἔ' ἢ σὰρξ
 ἀληθῆς ἐστὶ βρωσις.

ζ. Καὶ λήφοντα ἀπὸ τῆς αἵματος,
 καὶ θήσασιν ἐπὶ τῶν δύο σαθμῶν,
 καὶ ἐπὶ τὴν Φλιάν, ἐν τοῖς οἴκοις ἐν
 οἷς ἀν Φάγωσιν αὐτὰ ἐπ' αὐτοῖς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ταῦτα δὲ πάντα
 τῶν ἡμετέρων μυστηρίων ἐστὶν ἀνίγματα.
 χρῖομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τῷ αἵματι τῆς ἡμε-
 τέρας ἀμνῆς, ἔ' μόνον τὴν Φλιάν, ἀλλὰ καὶ
 τῆς δύο σαθμῶν. κατὰ μὲν τὸ ὄρωμενον,
 τὴν γλῶτταν καὶ τὰ χεῖλη καθαίροντές τε
 καὶ ἀγιάζοντες· κατὰ δὲ τὸ νοούμενον,
 ἀντὶ μὲν Φλιάς τὸ λογικόν, ἀντὶ δὲ τῶν
 δύο σαθμῶν τὸ θυμοειδές καὶ τὸ ἐπιθυ-
 μητικόν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Μετὰ δέ γε τὴν σφαγιῶν,
 καθαχρίαν τῷ αἵματι τῆς τῶν οἰκίῶν σαθ-
 μῶν καὶ τὴν Φλιάν ἐπιτάττει, σημαίνων,
 ὅτι τῷ τιμῶν αἵματι τῆς χριστοῦ τὴν ἐπίγειον
 ἑαυτῶν οἰκίαν ἀσφαλιζόμεθα, τῆς τὸ
 σῶμα, τὴν ἐκ παραβάσεως νέκρωσιν διὰ
 μετοχῆς τῆς ζωῆς ἀπελευθύνοντες. καὶ
 αὐτὸν δὲ τὸν ὀλοθροῦ τὴν ὡς ἀπωτάτω
 ποιούμεθα διὰ τῆς χριστοῦ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ (1) θύομεν, καὶ
 χρῖομεν τῆς οἴκους ἡμῶν τῷ αἵματι· λέγω
 δὴ τὸ σῶμα, εἶπερ χριστοῦ ἢ πίσις ἐστὶν ἢ
 εἰς αὐτὸν, δι' ἧς πισθῶ τὴν τῆ ὀλοθροῦ τῆ
 διώαμιν καταργημένῳ. μετὰ δὲ τὸ χρι-
 σθῶν ἡμῶν, τῆς τὸ πισεῦσαι εἰς τὸν
 χριστὸν, τότε καὶ ἐπὶ τὴν βρωσὶν ἐρχεσθαι
 κελδοόμεθα· μήτε δὲ ἡμῶν, (2) μήτε
 ἠψημένους ἐν ὕδατι, ἀλλ' ὀπλά πυρὶ.

* ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν ὁ
 ἀμνὸς σφάζεται, καὶ σφραγίζονται τῷ
 τιμῶν αἵματι πράξις καὶ λόγος, εἶπεν ἕξις
 καὶ ἐνέργεια αἱ τῶν θυρῶν τῶν ἡμετέρων
 παρασάδες· λέγω διὰ τῶν τῆ νῆς κινήμα-
 των τε καὶ δογμάτων καλῶς ἀνοίγομένων
 καὶ κλειομένων ἐκ θεοῦ. ἐπειδὴ μέτρον
 ἐστὶ καὶ καταλήψεων.

* ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΝΟΥ. Φυλακῆ ἐστὶ καὶ
 ἀσφάλεια, τὸ τῷ αἵματι τῆς ἀμνῆς τὴν τε
 Φλιάν καὶ τῆς σαθμῶν τῆς εἰσόδου κατα-
 στήμινασθαι. ταῦτα περὶ ψυχῆς ἡμῶν φυ-

Α. σιολογῆντος δι' ἀνιγμάτων τῆς λόγος, ὁ
 καὶ ἢ ἔξωθεν παίδουσις ἐφαντάσθη, διαι-
 ρῆσα τὴν ψυχὴν εἰς τὸ λογικόν καὶ ἐπι-
 θυμητικόν καὶ θυμοειδές. τῆτοις δὲ καὶ
 τὴν ἐπιθυμίαν ὑποβεβηκέναι φασίν, ἕκα-
 τέρωθεν τὸ διανοητικόν τῆς ψυχῆς ὑπε-
 ρείδυσαν· τὸν δὲ λογισμὸν ἀμφοτέροις
 ἐπεξευγμένον, σιῶσαν τε αὐτὰ καὶ ὑπ'
 ἐκείνων ἀνέχεσθαι· πρὸς μὲν ἀνδρείαν τὴν
 θυμῷ σιῶμενον, πρὸς δὲ τὴν τῆ ἀγαθῆς

Β. μετῆσαν δι' ἐπιθυμίας ὑψόμενον. ἕως ἂν
 ἐν ἢ ψυχῇ τῷ χημάτι τῆτω κατησφαλισ-
 μανῆ τύχη, καθάπερ τισὶ γόμοις τοῖς
 κατ' ἀρετῶν νοήμασι τὸ βέβαιον ἔχουσα,
 ἐν πάσῃ δι' ἀλλήλων γίνεται τῆ πρὸς τὸ
 καλὸν σιῶεργία, παρέχοντος ἤδη δι' ἑαυ-
 τῆ τοῖς ὑποβεβηκόσι τῆ λογισμῶ τὴν ἀσ-
 φάλειαν, καὶ ἐν τῷ μέρει παρ' ἐκείνων
 τὴν ἴσῳ χάριν ἀντίλαμβάνοντος. εἰ δὲ
 ἀνασφραξῆ τὸ χημά, καὶ τὰ ἀνω γένοιτο

Γ. κάτω, ὡς κατὰ τὸ πατέμενον μέρος τὸν
 λογισμὸν πεσόντα, ἀνω ἑαυτῆ ποιῆσαι
 τὴν ἐπιθυμητικῶν τε καὶ θυμῶν διάθεσιν,
 τότε ὁ ὀλοθροῦν εἰς τὰ αὐτὸς παραδύε-
 ται, μηδεμιᾶς τῆς ἐκ τῆς αἵματος ἀντιπα-
 θείας ἀντιβαίνουσας αὐτῷ πρὸς τὴν εἰσο-
 δον, τῆς τοῖς ἔτω διακειμένοις τῆς εἰς
 χριστὸν πίσεως συμμαχῆς. τὴν γὰρ αἵ-
 ματι πρῶτον ἐπαλάθειν κελδοῦ τὴν ἀνω
 Φλιάν, εἰδ' ἔτω ἐπιθιγάνειν τῶν σαθ-
 μῶν ἕκατέρωθεν. πῶς ἂν ἐν τῆς ἐπα-

Δ. λάθει τὸ ἀνω πρῶτον, τὸ μὴ ὑβρισκό-
 μενον ἀνω;

η. Καὶ Φάγοντα τὰ κρέα τῆ
 νυκτὶ ταύτῃ ὀπλά πυρὶ.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διὰ τί ὀπλά πυρὶ τὰ
 κρέα τῆς ἀμνῆς ἐθίειν προσέταξεν; Ὀπλά
 πυρὶ τὰ κρέα τῆς ἀμνῆς ἡθῶν Ἑβραῖοι, τυ-
 πικῶς τὸ μέγα τῆς θείας οἰκονομίας μυσ-
 τήριον σκιαγραφῶντες διὰ τῆς βρωσεως,
 καὶ τὸν ἀμνὸν τῆς Θεοῦ προμανθάνοντες,
 τὸ πῦρ τῆς θείας ἐσθίας σαρκὶ ἀφράσως
 συμπλέκοντα τῆ νύκτι παρ' ἡμῶν ἐθῶν ἐθῶν,
 καὶ τὴν ἀφῆσιν τῶν κακῶν ἐργαζομένην.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐθῶσαι δὲ προσάττει
 ταύτῃ τῆ νυκτὶ τὰ κρέα, τῆς κατὰ τὸν
 ἐνεσῶτα αἰῶνα. ἔτω γὰρ αὐτὸν καὶ ὁ
 „ Παῦλος ἀποκαλεῖ, [λέγων] ἢ ἢ ἢ προέ- Ρωμ. 13. 12.
 Ζ. κοψῆν, ἢ δὲ ἡμέρα ἡγγικῆν. ἡμέραν λέ-
 γων τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα. ἕως μὲν ἐν
 ἐσμέν ἐν τῷ δὲ τῷ κόσμῳ διὰ τῆς ἀγίας
 σαρκὸς (3) παχυτέρας, ἐτι μεταληψόμε-
 θα τῆς χριστοῦ, ἐκείσε δὲ καθ' ἑτερόντινα
 τρόπον ἀγιάσθησόμεθα, καὶ ὡς οἶδεν αὐ-
 τος. ἀλλως τε καὶ ὁμολογίαν ἔχει τῆς πᾶ-
 θῆς καὶ τῆς θανάτου τῆς χριστοῦ, τῆς σαρκὸς
 „ καὶ τῆς αἵματος ἢ μεταλήψις. ὁσάκις γὰρ- 1. Κορ. 11. 26.
 „ Φησὶν ἐθῶσαι τὸν ἄρτον τῆτον, καὶ τὸ
 Η. ποτήριον πίνετε, τὸν ἐμὸν θάνατον κα-

ταγγέλ-

(1) Τὸ, ὁ, ἐν τοῖς ἐκδομ. ἔ' κῆται.

(2) Μήτε δὲ ἡμῶν, μήτε ἐψημένους ἐν ὕδατι, ἀλλ' ὀπλά πυρὶ. ἐν Τόμ. 2. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ. σελ. 129.

(3) Σαρκὸς τε καὶ αἵματος. ἐν Τόμ. 1. μερ. 1. σελ. 271.

ταγγέλλετε. ἔκιν ἐπὶ μὲν τῆ παρόντος Α
αἰῶνος διὰ τῆς μετοχῆς τῶν εἰρημένων
καταγγέλλομεν τὸν θάνατον αὐτῶ· ὅταν
δὲ λοιπὸν ἐν τῇ δόξῃ παραγένηται τῆ πα-
τρὸς, ἔκ ὁκαιρῶς ἐτι τῶ ἐπὶ τῶ πάθει
προσοίσομεν ὁμολογίαν αὐτῶ, ἀλλ' ἐπι-
1. Κορ. 13. 12. γνωσόμεθα καθαρῶς ὡς Θεόν, πρόσωπον
» πρὸς πρόσωπον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Βλέπει γὰρ
τροφῶν ἡμῖν γενέσθαι τὸ σῶμα, ὅταν ἀ-
περρήνῃ τὸ αἷμα, ὃ χωρίζει τῆ ὀλοθροῦτῆ
τῶν πρωτοτόκων, ἐπὶ τῶν εισόδων δε-
κνύμενον.

* ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Οὐχ ἐψόμε-
νος δὲ, ἀλλ' ὀπλομένος πυρὶ, ὡς ἂν μηδὲν
ἀθεώρητον, μηδὲ ὑδαρῆς ὁ λόγος ἡμῖν
ἔχη, μηδὲ ὑδιάλυτος, ἀλλ' ὅλος σιωεῶς
ἢ καὶ σερόος, καὶ τῶ καθαρτικῶ πυρὶ δε-
δοκιμασμένος, καὶ παντὸς ὑλώδους ἐλθῶ-
δερος, καὶ ἀπερίτλος· καὶ τοῖς καλοῖς ἀν-
θραξι βοηθώμεθα, τὸ διανοητικὸν ἡμῶν
ἀνάπλῃσι, καὶ καθάρσει παρὰ τῆ πῦρ ἐλ-
θόντος βαλεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ τῶν μοχ-
θηρῶν ἔξεων ἀναλωτικόν, καὶ τῶ ἀναψιν
ἐπισπύδοντος.

Καὶ ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδονται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ καὶ ἄρτους ἄζυμους
ἐπὶ πικρίδων φάγονται, Φησί, σημαίνων
ὅτι περὶ οἱ μέτοχοι γεγονότες χριστῶ, ἀζύ-
μοις ὡπερ καὶ καθαρωτάταις ἐπιθυμίαις
τῶ ἑαυτῶν ὀφείλοισιν ἀποτρέφειν ψυχῶν,
εἰς ἀδόλον τινα καὶ ἀμιγῆ φαυλότητος
προσεδίξοντες πολιτείαν· καὶ μὴ παρα-
τάσσειν διὰ τῆτο τὰς ἐκ τῶν πειρασμῶν
πικρίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κατεδηδοκότες δὲ τὸν
ἀμῶν, ἄρτους ἄζυμους ἡδίων, ἐπ' αὐτῶν
τῶν εὐαγγελικῶν παιδουμάτων, ὡς ἐν ἀζύ-
μωτε καὶ καθαρωτάτη τροφῇ, παραδη-
λέντος τῆ τύπῃ τῶ ἀσειότητα· πλὴν ἐκ
ἐσομένῳ ἀνδρωτὶ, καὶ πικρίας δίχα τῆς
κατὰ τὰς θλίψεις. τὸ γὰρ τὰς πικρίδας
σιωεδίξοντες τοῖς ἄρτοις ἐκ ἐζυμωμένοις,
τῶ ἀδόλον· καὶ καθαρωτάτῳ ἐν χριστῶ
ζωῶν, ἔ δίχα πικρίας ἐσομένῳ ὑποδηλοῖ.
2. Τιμ. 3. 12. σῴσασθαι τοιγαρῶν ἀναγκαίως ταῖς ἀζύ-
μοις τροφαῖς τῶ πικρίδα. πάντες γὰρ
» οἱ θέλοντες ζῆν ὁσεβῶς ἐν χριστῶ διωχθή-
» σονται, Φησί.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐπὶ δὲ πικρίδων,
διὰ τὸ πικρὸν τῆ κατὰ Θεὸν βίῃ καὶ πρό-
σαντες τοῖς ἀρχομῶσις μάλισα, καὶ ἡδο-
1. Ματθ. 11. 30. νῶν ὑψηλότερον. εἰ γὰρ καὶ χριστὸς ὁ νέος
» ζυγὸς, καὶ τὸ φορτίον ἔλαφρον, ὡπερ
ἀκβεις, ἀλλὰ διὰ τῶ ἐλπίδα τῆτο καὶ τῶ
ἀντίδοσιν, πολλῶ τῆς ἐνταῦθα κακοπα-
θείας ἔσαν δαψιλεσέραν. ἐπεὶ ἄλλως γε,
τίς ἐκ ἂν εἴποι πολὺ τῶν νομικῶν διατά-
ξεων τὸ ὑθαγγελίον ἐργωδέερον εἶναι καὶ
μοχθηρότερον; τῆ γὰρ νόμος τὰ τέλη τῶν
ἀμαρτημάτων κωλύοντος, ἡμῖς καὶ τὰς
αἰτίας, ὡς πράξεις σχεδὸν ἐγκαλέμεθα.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὶ βέλεται ὁ λόγος
λέγων, ὅτι οἱ τὸν ἑορτάζοντα τῶ Θεῶ
ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδιδαν κατανοητέον.
τὰ μὲν ἄζυμα διηγήσατο ὁ Ἀπόστολος. ἐκ
ἔσιν ἐμῆ ἢ ἐρμυεία. τὸ δὲ ἀκόλῃθον τῆς
ἐρμυείας ἀναγκαῖόν ἐστι παραπλήσιον εἶ-
ναι τῆ ἀποστολικῆ διηγήσει. ὁ Ἀπόστολος
τὰ περὶ τῶν ἀζύμων διηγήσατο λέγων·
» ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν 2. Κορ. 5. 8.
» ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύ-
μοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. δεόν ἐσιν
ἀποδεῖναι τὸν λόγον περὶ τῶν πικρίδων
ἀκόλῃθως τῶ τὰ ἄζυμα εἶναι εἰλικρινείας
ἢ ἀληθείας. ἔχε δὲ εἰλικρινείαν καὶ ἀλη-
θείαν, καὶ πικρίδες ἔσονταί σοι· ἢ ἐθείας
μετὰ πικρίδων τὰ ἄζυμα τῆς εἰλικρινείας
καὶ ἀληθείας. οἶον, Παῦλος ἐπαδήπερ
ἡδῖε τὰ ἄζυμα εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας,
καὶ πικρίδας ἡδῖε. πῶς πικρίδας ἡδῖε;
» λέγων, ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθῶν Γαλ. 4. 16.
» ὑμῖν. πῶς πικρίδας ἡδῖον; ἐν κόπῳ, καὶ 2. Κορ. 11. 27,
» μόχθῳ, καὶ ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, καὶ 28.
» ἐν λιμῶ καὶ δίψει, χωρὶς τῶν παρεκλῶς.
εἰ ταῦτα ἐκ τῶ ἀληθεία μετὰ πικρίδων;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ πικρίδων δὲ
αὐτὸ βρωθῶναι προσέταξεν, εἰς ἀνάμνησιν
τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πικροτάτης δελείας. διὰ
δὲ τῶν ἀζύμων ἐμφαίνει, ἔ μόνον τῆς ὀδοι-
πορίας τὸ σῴτονον, καὶ τὸ τῆς τροφῆς
αὐτοσχέδιον, ἀλλ' ὅτι καὶ προσήκει μηδὲν
Δ ἴχνος τῆς αἰγυπιακῆς ἐπιφέρεισθαι πολι-
τείας. ἔτω γὰρ καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς
» εὐαγγελίοις ἡρμυῶσε· προσέχετε, λέ- Ματθ. 16. 6.
» γων, ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
» Γραμματέων.

Ζ. Οὐκ ἔδεσθε ἀπ' αὐτῶν ὠμὸν
ἐδὲ ἠψημένον ἐν ὕδατι, ἀλλ' ἢ ὀπτὰ
πυρὶ· κεφαλὴν σὺν τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς
Ε ἐνδοσίοις.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀρμότῃ δὲ ἡμῖν καὶ
τὸ μῆτε ὠμῶ, μῆτε ἠψημένα ἔδιδαν, ἀλλ'
ὀπτὰ πυρὶ. ἔτε γὰρ μονῶ τῶ γράμματι
προσβλέπομεν, ἀλλὰ τῶ διάνοιαν ἐρῶνῶ-
μεν, ἔτε μὴ ἀνθρωπείους λογισμῶς τοῖς
θεοῖς ἐπισάγομεν λόγοις· τῆτο γὰρ καὶ
Ἡσαίας τινῶν κατηγορήσεν, ὡς ἀναμιγ- Ἡσ. 1. 22.
» νῶν ὕδατι τὸν οἶνον· ἀλλὰ μόνον χρω-
» μεθα τῶ θεῶ πυρὶ, τῆ τῆ ἀγίῃ πνύμα-
» τος χάριτι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πυρὶ δὲ ὀπλῶντας ἔδιδαν
κελῶναι τῆ προβάτῃ τὰ κρέα, διὰ τὸ χρῆ-
ναί θερμῶς εἶναι τῶ πνύματι τῆς μετα-
λαμβάνοντας τῆ χριστῶ. ζῆειν δὲ αὐτῆς Ρωμ. 12. 11.
τῶ πνύματι κελῶναι καὶ Παῦλος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δέξει τὸ, ἐκ ἔδεσθε
» ἀπ' αὐτῶν ὠμὸν; Ὁ ὠμὸν ἔδιδαν, ἐκ εἰς
πέψιν. ἔδιδαν, ἀλλ' ἐδὲ ὑπέκει τοῖς ὀδῶσιν
» ὅλως ἢ τοιαύδε τροφή. τῆτο δ' ἂν δρῶσιν
» οἱ μὴ δι' ἐρῶνῆς ἀκριβῆς τῶν ἐπὶ χριστῶ
καταλεπθῶντες λόγον, πυρῶντες τε καὶ
» δοκιμάζοντες κατὰ τὸ ὑπὸ τῆ Δαβὶδ με- Ψαλ. 38. 3.
» λωδέμενον· καὶ ἐν τῆ μελέτημῃ ἐκκαυθή-
» σεται

» σεται πῦρ. κωλύει δὲ πάλιν ἐδίειν ἐψη-
 μόνον ἐν ὕδατι, τὴν ὑδαρῆσαν καὶ ἐκλε-
 λυμνίω περι αὐτῆ διάλειψιν, ἔ καλῶ
 ἔσεσθαι τροφῶ τοῖς πισύβουσιν ὑποδηλῶν.
 ὑδαρῆσα δὲ περι αὐτῆ διάλειψιν τὸ μὴ
 Θεὸν οἰεσθαι κατὰ φύσιν ὑπάρχειν αὐτὸν,
 ἀλλ' εἰς τὴν τῶν ποιημάτων κατακομίζειν
 τάξιν. κεφαλῶ δὲ πάλιν σὺ τοῖς ποσὶ
 καὶ τοῖς εἰσοδίοις ἐπιτάττει φαγεῖν, ὅλλω
 ἐξ ὅλα τῆ κατ' αὐτὸν μυσηρῆ τὴν γυνῶσιν
 ταῖς τῶν πισυβόντων διανοαῖς εἰοκίζεσθαι
 θέλων. χρῆ γὰρ εἰδέναι πρὸ πάντων, ὅτι-
 περὶ ἡν ἀρχῆ, Θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐν πα-
 τρὶ καὶ μετὰ πατρός, τετέστιν ἢ κεφαλῆ
 ἀρχῆ παντός ὑπάρχουσα μυσηρῆ δόβτε-
 ρον δὲ, ὅτι καὶ Θεὸς ὢν, πάλιν ἐπανήξει
 κριτῆς, τέλος ἐπιτήσων τῆ κατ' ἡμῶς
 οἰκονομία. τῆτο [γὰρ ἡμῖν σημαίνουσιν]
 οἱ πόδες, τέλος ὄντες τῆ σώματος. νοή-
 σαις δὲ εἰσοδία τὸν ἀποκεκρυμμένον καὶ
 οἰονεῖ μέσον τῆς εἰσάνθρωπήσεως λόγον.
 ἐκῆν ὅλος ἐν ἡμῖν ἐστὶ δια πίσεως ὁ χριστός.
 τέττε γὰρ ἐνεκεν, οἴμα καὶ τὸν Ἰωάννην
 εἰπέειν, ὁ ὢν, ὁ ἴω, ὁ ἐρχόμενος.

Ἀποκ. 1. 8.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ὅσον μὲν ἐν σαρ-
 κῶδες τῆ λόγος καὶ τροφίμων, μετὰ τῶν
 εἰσοδίων καὶ τῶν κρυφίων τῆ νῆ βρωθή-
 σεται, καὶ ἀναλωθήσεται, καὶ εἰς πέψιν
 πνευματικῶ ἀναδοθήσεται, ἀχρι κεφα-
 λῆς καὶ ποδῶν, τῶντε πρώτων περι Θεό-
 τητός θεωρημάτων, καὶ τῶν τελευταίων
 τῆς σαρκώσεως φρονημάτων.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Εἰ δὲ τὸ πρόβατον ὁ
 χριστός ἐστι, τίνες τῶν θείων λόγων αἰ σάρ-
 κες, εἰ μὴ αἰ θείαι Γραφαί; αἰς τρώγειν
 ἔτε ὡμάς, ἔτε ἠψημμένας προσήκαν. οἱ τι-
 νες ἐν αὐταῖς λέξεσι ψιλῶς χρῶνται,
 ἔτοι ἂν τὰς σάρκας τῆ Σωτήρος τρώγειν
 ὡμάς καὶ μεταλαμβάνοντες αὐτό. (1) ἐπεί
 2. Κορ. 3. 6. τὸ γράμμα ἀποκλείειν, τὸ δὲ πνεῦμα ζω-
 ποιεῖν, διδάσκει ὁ Ἀπόστολος ἡμῶς. εἰ δὲ
 τὸ πνεῦμα ἀπὸ τῆ Θεῶ δίδεται ἡμῖν, καὶ
 Ἐβρ. 12. 29. ὁ Θεὸς πῦρ καταναλίσκων ἐστίν, ὁ Ἀπόστο-
 Ρωμ. 12. 11. λος ἐπιστάμενος, διδάσκει ἡμῶς τῶ πνεύ-
 ματι ζέοντα. (2) καλῶς ἐν λέγω πῦρ,
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁ ἀναλαμβάνοντας
 ἡμῶς δεῖ προσομιλῆσαι ταῖς σαρκὶ τῆ χρι-
 σῆ, λέγω δὴ ταῖς θείαις Γραφαῖς ἵνα
 διὰ τέττε τῆ πνευματικῆ πυρός ὀπλήσαντες
 αὐτάς, φάγωμεν ὀπλῆς πυρὶ. ἀλλοιωθή-
 σεται γὰρ διὰ τῆ τοῖσττε πνεύματος τὰ
 ῥήτα, καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τροφίμον αὐτῶν
 οψόμεθα. Καὶ μεθ' ἑτερα. Μὴ σιωπεῖν ὕ-
 δωρ κελδόμεθα τὰς τῆ Σωτήρος σάρκας,
 λέγω δὴ τὰς λέξεις τῶν Γραφῶν, μηδὲ
 ἐπιμίσγειν τοῖς ῥητοῖς ἐτέραν τινὰ ὕλλω
 ἐξυδαρῆν διωμνίω διὰ τῆς σιωπήσεως
 αὐτά, ἀλλὰ μόνω τῶ θείω πυρὶ, τετέστι
 τῶ θείω πνεύματι ἐψύντας μεταλαμβά-
 νειν αὐτῶν. οἱ μόναις ταῖς λέξεσιν ἐπε-
 ρειδόμενοι τῶν Γραφῶν, ὡμῶν μεταλαμ-

2. Κορ. 3. 6.

Ἐβρ. 12. 29.

Ρωμ. 12. 11.

A βάνουσι τῶν κρεῶν· εἰ δὲ διὰ τῆ πνεύμα-
 τος ὀρώσι τὴν ἀληθῆ περιτομῶ, εἰ τυχοῖ
 καὶ τὸ ἀληθινὸν σάββατον, καὶ ἐργά-
 ζονται ἕως ἡμέρα ἐστὶ, πρὶν ἐλθεῖν τὴν
 νύκτα, ὅτε ἐκ ἔτι ἐδεῖς δώαται ἐργά-
 ζομαι, ἤδη διὰ τῆ πνεύματος ἠψημμένου
 ἐδίσει τὸ ῥητόν.

Ἰωάν. 9. 4.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ὡμῶ βρω-
 τέον τὴν σάρκα τῆ ἀμνῆ, ὡπερ ποῖουσιν
 οἱ τῆς λέξεως δῆλοι, τρόπον ἀλόγων ζῶων
 καὶ ἀποτεθηριωμνίων πρὸς τῆς ἀληθῆς
 λογικῆς, διὰ τῆ σιωπῆς βέλεσθαι τὰ
 πνευματικὰ, λόγος μεταλαμβάνοντες θη-
 ρίων ἀπηγριωμνίων. Φιλοτιμητέον δὲ τῶ
 εἰς ἐψησιν μεταλαμβάνοντι τὸ ὡμὸν τῆς
 Γραφῆς, μὴ ἐπὶ τὸ πλαδαρώτερον καὶ
 ὑδαρῆσερον μεταλαμβάνειν τὰ γεγραμ-
 μένα. ὅπερ ποῖουσιν οἱ κνηθόμενοι τὴν
 ἀκολῶ, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας ἀπο-
 σρέφοντες αὐτῶ, ἐπὶ δὲ τὸ ἀνεμνίον καὶ
 ὑδαρῆσερον τῆς πολιτείας μεταλαμβάνον-
 τες τὰς κατ' αὐτῆς ἀγωγὰς. ἡμεῖς δὲ τῶ
 ζέοντι πνεύματι, καὶ τοῖς δεδομένοισι ὑπὸ
 Θεῶ διαπύροις λόγοις, ὀποῖας Ἰερεμίας
 εἰλήφει ἀπὸ τῆ λέγοντος πρὸς αὐτόν, ἰδῆ

B

Γ

Δ

E

Z

H

Ἰερ. 5. 14.

Λεκ. 24. 32.

ι. Οὐ καταλείψετε ἀπ' αὐτῆ εἰς
 τὸ πρῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὸ δὲ μὴ καταλι-
 πεῖν τῶν κρεῶν εἰς τὴν ὑσεραϊαν, ἔτω
 νοῶμεν, ὅτι ὁ μέλλων βίος τῶν συμβόλων
 ἔ δῆται. αὐτὰ γὰρ ὀρώμεν ἐν ἐκείνω τὰ
 πράγματα.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. [Οὐκ ἐξοίσωμεν
 δὲ ἐδῆν, ἐδὲ εἰς τὸ πρῶν καταλείψωμεν,
 ὅτι μηδὲ ἐκφορα τοῖς ἔξω τὰ πολλὰ τῶν
 ἡμετέρων μυσηρίων,] μηδὲ ὑπερ τὴν νύκτα
 ταύτῃ ἐστὶ τίς κάθαρσις· καὶ τὸ τῆς ἀνα-
 βολῆς ἐκ ἐπαινετόν τοῖς τῆ λόγος μετα-
 λαμβάνουσιν. ὡπερ γὰρ τὴν ὀργῶν μὴ διη-
 μερδῆν, ἀλλὰ προκαταλύειν ἡλίς, καλὸν
 καὶ Θεῶ φίλον χρονικῶς τε καὶ ἀναγω-
 γικῶς.

(1) Ἰσ. αὐτόν, ἢ αὐτάς. τὸ ὑπόμνημα δὲ τῆτο ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἐχ. εὑρηται.
 (2) Ἐλλειπῆς ἢ περιόδος. ἰσ. δὲ ἀναγνώσι. ζέειν, ἢ ζέοντα. εἶναι.

γικῶς ἐπιδύεσθαι γὰρ σοφισμοῖς ἡμῖν ἔκ ἀσφαλῆς τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον ἄνω τῶν τοιαύτων βρωσῶν μὴ διανυκτερεύειν, μηδὲ εἰς τὸ ἐξῆς ἀποτίθεσθαι.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ, ἔχ ὑπολάψετε
» ἀπ' αὐτῶν ἕως πρῶτῃ, [αἰνίγματῶδες, ὡς
ἔοικε, διὰ τῶν ἀποκωλύων τὰς ἐπίγε
τὸ βλέπεσθαι νοῆσαι τελείως ἔκ ἀγαθῆς
ὑπερθέσεως.] Τῆσι (1) μὴ πεμπέδω,
Φησὶν, εἰς ἀναβολῆν ἢ τελείαν καὶ ἀληθῆς
περὶ αὐτῆς γνῶσις· μηδὲ φυλαττέτωσαν
τινες ἑαυτοῖς εἰς ὑπέροικρον χάριν τὸ
μεταχεῖν τελείως αὐτῆ, μετεχηκότες
ἅπασι, καὶ ὅλως ἀψάμενοι. τῆτο μέντοι
ποιῶσιν οἱ διὰ μὲν τῆς κατηχήσεως τῶν
περὶ χριστὸς δογμάτων ἀπογοῦσάμενοι, φυ-
λαττόντες δὲ τὸν διὰ τῆ βαπτίσματος φω-
τισμὸν εἰς μακρὰν καὶ ὑπέροικρον ἀναβο-
λῶν, τῶν ἐπὶ γῆρα Φημί. πολὺ γὰρ τὸ
βλάβος ἐντεῦθεν. μάλιστα μὲν γὰρ εἰ
καὶ τῆς βελῆς ἐπιτύξεται, ἔκ ἀσφα-
λῆς ἢ ἐλπίς. ἀγιάζεται μὲν γὰρ, πλὴν
μόνῳ ἔχει τῶν ἀμαρτημάτων τῶν ἄφε-
σιν· καὶ τὸ τάλαντον ἀποκομίζει τῶν οἰκείων
δεσπότη ξηρὸν, ἔδεν ἐπεργάσασθαι χολά-
σας αὐτῶ.

Καὶ ὅσων ἔ συντρίψετε ἀπ' αὐτῆ.
τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπ' αὐτῆ ἕως
πρῶτῃ, ἐν πυρὶ κατακαύσετε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰ δὲ ὅσα τῶν προ-
βάτων σωτηρίβωσιν οἱ κακῶς τὰ θεῖα νοῦν-
τες λόγια, καὶ εἰς τῶν οἰκείων αὐτῶν πε-
ρωμένοι μεταφέρειν ἀσέβειαν.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ὅσον δὲ ὁσῶδες
καὶ ἄβρωτον καὶ ἡμῖν δυοῦρητον, ἔτε
σωτηριβήσεται κακῶς διαιρούμενον καὶ νοῦ-
μαῖον· ἐῶ γὰρ λέγειν, ὅτι μήτε κατὰ
τῶν ἰσορίων τῆ Ἰησοῦ σωτηρίβη, καίτοι γε
τῆ θανάτου τοῖς σαυρωταῖς ἐπισηδομένους
διὰ τὸ σάββατον· ἔτε ἀπορροφῆσεται καὶ
περισυρήσεται, ἵνα μὴ δοθῆ τὰ ἅγια τοῖς
κυσὶ, καὶ κακοῖς τῆ λόγῃ σπαράλαις·
ὡπερ ἔδεν τοῖς χοίροις τὸ λαμπρὸν τῆ λό-
γῃ καὶ μαργαρώδες, ἀλλὰ πυρὶ κατανα-
λωθῆσεται, ὡς καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα,
τῶν πάντα ἐρδυνῶντι καὶ εἰδοτὶ πνύματι
λεπλυόμενα καὶ σωζόμενα, ἔκ ἀπολύ-
μενα κατ' ὑδάτων ὡπερ σπειρόμενα.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ καὶ ὅσων ἔ σωτρι-
» ψετε ἀπ' αὐτῆ. Ἀβρωτα τοῖς ἡμετέροις
ὁδῶσιν αἰετὰ ὅσα. τοῖστος δὲ τίς ἐστὶ ταῖς
ἀνθρωπίναις διανοαῖς ὁ λυκοῦς, ἵν' ἔτως
εἶπω, καὶ κεκρυμμένος τῆς Θεότητος αὐ-
τῆ λόγος. ὅτι μὲν γὰρ Θεὸς ὁ ὕος, καὶ
γεγεννηται ἔκ τῆ πατρος, πισθόμενον· ζη-
τῆμα δὲ πῶς, ἔκ ἐστὶ. ἔκην ὅσα, τῶν τῶν
ὑπὲρ νῦν δογμάτων σερότητα λέγει· καὶ
ταῦτα σωτρίβειν ἡμᾶς ἔκ ἐσ. σωτρίβει-

Α σι δὲ ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς, οἱ τὰ ὄρθὰ δια-
σρέφοντες αἰρετικοί, καὶ τὸν τῆς θεῖας
γεννήσεως περιεργαζόμενοι τρόπον. καὶ
ἰσορικώτερον. (2) δὲ γέγονεν, ἔ σωτρι-
ψάντων τῶν στρατιωτῶν τὰ σκέλη αὐτῆ.
» τὰ δὲ καταλειπόμενα ἀπ' αὐτῆ ἕως πρῶτῃ
πυρὶ κατακαίεσθαι λέγει· πρῶτῃ πάλιν ὀνο-
μάζων τὸν εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα φωτισ-
» μόν, ὅτε πρόσωπον πρὸς πρόσωπον τὸν
ἑαυτῶν ὀψόμεθα βασιλέα, ἔκ ἐστὶ κατὰ
Β» περ νῦν, ἐν αἰνίγματι καὶ ἐκ μέρους, ὡς
ὁ Παῦλος φησὶν. ὡς ἔν μελλέσης τῶν
κάδε διὰ λαμπροτέρας ἐμφανιθῆσεται
τρόπον τινὰ τῆς ὡς ἐν αἰνίγματι περὶ αὐ-
τῆ θεωρίας, ὡπερ ἐν τύπῳ πάλιν πυρὶ
κατακαυθῆσεται λέγει τὰ καταλειπό-
μενα ἀπ' αὐτῆ ἕως πρῶτῃ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐκ πυρὸς
δὲ προτεθεῖσαν ἡμῖν τῶν ἐδωδῶν, τῶν
θερμῶν ταύτων λέγω καὶ ἔμπυρον πίσιν,
ἀμελλῆτι προσδεχόμεθα. ἥς ἐμφαγόν-
τες ὅσον ἐκ προχείρου γίνεται ληπτόν τῶ
ἐδίοντι, τὸ ἐγκεκρυμμένον τοῖς σερότε-
ροις καὶ δυσρίπτοις νοήμασι καὶ τῶ λόγῳ,
ἀπεριέργασον καὶ ἀπολυπραγμόνητον κα-
ταλιμπάνομεν, τῶ πυρὶ προδόντες τῶ
τοιαύτῳ τροφῶν. ὡς δ' ἂν σαφηνιθεῖ
τὰ περὶ τῶν αἰνίγματα, ταῦτα φαμὸν
ὅτι τῶν θεῶν παραγγελμάτων ὅσα μὲν
Δ» προχείρον τῶν κατανοήσιν ἔχει, ἔ νοθρῶς
καὶ κατηναγκασμένως μετιέναι προσήκει,
ἀλλ' οἷον πενῶντας καὶ μετ' ὀρέξεως ἐμ-
φορεῖσθαι τῶν προκειμένων, ὡσε γενέσθαι
τῶν τροφῶν ἡμῖν εἰς ὀβεξίας ἐφόδιον· ὅσα
δὲ κέρυπται τῶν νοημάτων, οἷον τὸ ζη-
τῆν, τίς ἢ ἐστὶ τῆ Θεῶ; τί πρὸ τῆς κλί-
σεως ἡ; τί τὸ ἐξω τῶν φαινομένων; τίς
ἢ ἀνάγκη τῶν γινομένων; ἵν' ὅσα τοιαῦτα
ὑπὸ τῶν περιέργων ἀνερδυνῶνται, ταῦτα
Ε» τῶ ἀγίῳ πνύματι συγχωρεῖν μόνῳ γινώ-
σκαι, τῶ τὰ βάλθη τῆ Θεῶ διερδυνῶντι, 1. Κορ. 2. 10.
κατὰ φησὶν ὁ Ἀπόστολος. τὸ γὰρ ἀντὶ τῆ
πνύματος πολλαχῆ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς Γρα-
φῆς μνημονοῦεσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι. ἔκ
ἀντις τῶν πεπαιδωμένων τῶν Γραφῶν
ἀγνοήσεται. προσάγει δὲ τῆ τοιαύτη δια-
» νοία ἡμᾶς καὶ τὸ τῆς σοφίας παραγγελ-
» μα, ὅτι ἰχυρότερα ἔσθ μὴ ἐρδύνα· τῆσι Σαρ. 3. 21,
» τὰ ὅσα τῆ λόγῃ μὴ σωτρίβει· ἔ γὰρ ἐσι-
» σοι χρεῖα τῶν κρυπτῶν. 22.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς ἐνὶ σώματι τῆ
ἀπάσῃ προσελθετόν Γραφῆ, καὶ τὰς ἐν
τῆ ἀρμονία τῆς πάσης σωθέσεως αὐτῆς
ἀτονωτάτας καὶ σερότάτας σωτοχῆς ἔ
σωτηριπλέον, ἔδεν διακοπτόν. ὅπερ πε-
ποιήκασιν οἱ τῶν ἀόνητα τῆ ἐν πάσαις
ταῖς Γραφαῖς πνύματος, τὸ ὅσον ἐπ' αὐ-
τοῖς, σωτρίβοντες. αὐτῆ μῆταιγε ἢ ἀπὸ
τῆ ἀμνῆ προειρημένη προφητεία τῶν νύκτα
Η μόνῳ ἡμᾶς τρεφέτω τῆ ἐν τῶ βίῳ σκό-
της.

(1) Μὴ γὰρ πεπέμφθαι. α' Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 273.

(2) Μεταῖθαι γε μὴ ἀναγκαῖον, ὅτι καὶ ἰσορικώτερον περὶ τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἐλήφθη τὸ γεγραμ-
μένον, ἔ σωτρίβόντων τῶν τῆ Πιλάτου στρατιωτῶν, κτ. αὐτ. α' σελ. 274.

της. ὡς γὰρ τῆς ἀνατολῆς τῆς ἡμέρας τῶν μετὰ τὸν βίον τέτον ἔδαν καταλειπλέον ἔσαι ἡμῖν τῆς ἐπὶ τῷ παρόντος μό-
 ρα χρησίμῃ ἡμῖν ἔτω τροφῆς. παρελθούσης γὰρ τῆς νυκτὸς, καὶ ἐπελθούσης τῆς μετὰ ταῦτα ἡμέρας, τὸν μηδαμῶς ἀπὸ τῶν παλαιότερων καὶ κατωτέρω ζυμνάντων ἄζυμον ἔχοντες ἄρτον φαγόμεθα, χρησίμῳ ὑμῖν ἐσόμενον, ἕως δοθῆ τὸ μετὰ τὸν ἄζυμον μάννα, ἢ ἀγγελικὴ καὶ μὴ ἀνδρωπίνῃ τροφῇ.

ια. Οὕτω δὲ Φάγεατε αὐτό. αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ ἡμῖν δὲ ὁ δεσπότης ἐκέλευσεν ἔχειν τὰς ὀσφύας περιεζωσμένας, καὶ τὰς πόδας ὑποδεμαμένας, καὶ τὰς λυχνίας καιομένας, ὡς οἰκέτας δεσπότην προσκύνοντας. ἀλλ' Ἑβραῖοι μὲν, ὡς Αἰγυπτίῳ ἀπαλαττόμενοι, καὶ εἰς τὴν χαναναίαν γλῶσσαν εἰσαγόμενοι, τέτο εἶχον τὸ χῆμα ἡμῖν δὲ, ὡς εἰτεῦθεν εἰς τὸν ἕτερον μεμίσάμενοι βίον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σχῆμα δὲ προκείμεναι τὰς
 „ ἐδίδοντες (1) τοῖον δε φησὶν, ἔσωσαν αἱ
 „ ὀσφύες ἡμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑπο-
 „ δήματα αὐτοῖς ποσὶ, καὶ αἱ βακχίαι ἐν
 „ ταῖς χερσὶν ἡμῶν καὶ Φάγεατε αὐτὸ με-
 „ τὰ σκεδῆς. πάχα ἐστὶ τῷ Κυρίῳ. Τὸ μὲν
 „ ἐν περιεζώσασαι τὴν ὀσφύα, γοργότητος
 „ ἀν' εἰρήμῳ, καὶ φρονήματος νεανικῆ
 „ κατὰ τὸ εἰρημνῶν πρὸς τὸν ἰωβ. ζῶσα
 „ ἄπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύα. καὶ πάλιν πε-
 „ ρίτιος ἐν Προφήταις, καὶ ἔσαι δικαιοσύνη
 „ ἐζωσμένη τὴν ὀσφύα αὐτῆ, ἀντὶ τῆ γορ-
 „ γος καὶ ἀνδρείος ἐν δικαιοσύνη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ περιεζώσασαι τὴν ὀσφύα, γοργότητος ἀν' εἰρήμῳ καὶ φρονήματος νεανικῆ. καὶ σὺ περιζώσασαι τὴν ὀσφύα, καὶ ἀνάστηθι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸς πάντα ὅσα εἰτέλλομαί σοι. καὶ πα-
 „ λιν, ἀναστῆτε ἐν τῷ ἰσραήλ, καὶ ἀκκαθή-
 „ τω ἐν Ἰσραήλ. εἶπατε, σημάνατε σάλ-
 „ πιγγι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κράξατε μέγα·
 „ ἄπατε, σιναχθῆτε, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς
 „ τὰς πόλεις τὰς τευχίρας. ἀναλαβόν-
 „ τες φύγετε εἰς Θεόν· ἐπισπύσασατε, μὴ
 „ σῆτε. (2).

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἦ δὲ χῆμα τῶν τὴν τροφὴν ταύτην προσφερομένων σῶτόν τε καὶ κατεσκαδασμένον εἶναι, ἔχον οἶον ἐπὶ τῶν ὑπαδέντων ἐν συμποσίοις ὁράται· ὡς ἂν ἔτοιμοι (3) αἱ χεῖρες, ἐλαφρὰ δὲ αἱ τῶν ἱματίων περιβολαί, τῆς τε ὀδοπορικῆς παρασκευῆς οἱ πόδες ἐλούθηροι· ἀλλ' ἐκ τῆ εἰσάντις τὰ πάντα. πόδες μὲν διελθημένοι τοῖς ὑποδήμασι, ζώνη δὲ τὸ περιζώσασαι τῆ χτῶνος

A συσφίγναι, διὰ χειρὸς δὲ ἀμωτικῆ τῶν ἐχθρῶν βακχίαι. καὶ ἐν τῷ τῷ χῆματι προσίθεται αὐτοῖς ἢ βρωσίς, [ἀνόβτινός] ὀψαρτυτικῆς καρυκίας, ἐπὶ πυρὸς κατὰ τὸ συμβάν ἐκ τῆ παρατυχόντος σχεδιαθεῖσα, ἢ κατὰ πᾶσαν ἐπειξιν ἀρπαλέως οἱ δαιτυμόνες καταναλίσκασαι, μέχρις ἂν ἅπαν ἐκδαπανήσῃ τὸ ζῶν τὸ σῶμα. καὶ τῶν ὀσέων περιεδιδόντες ὅσον ἐδώδιμον, τῆ εἰτός ἢ προσάπλονται. τὸ γὰρ σωτρίβειν τῆ ζῶν τῆς τῆ ὀσά, τῶν ἀπειρημένων ἐστὶ.

B * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ, τε τοῖς ποσὶ περιεχυμένος χιτῶν, καὶ μέχρι τῶν βασιμῶν καθεμένος, ἐμπόδιον ἂν εἴη τῷ τὴν ὁδὸν ταύτην κατὰ σκεδῆν διαθέντι. χιτῶν δ' ἂν ἡμῖν κατὰ τὸ ἀκόλαστον νοηθεῖν ἢ ἀπολαυστικῆ τῶν ἐν τῷ βίῳ τῆς σκεδαζομένων πλατύτης, ἢ εἰς ὀλίγον ὁ σώφρων λογισμὸς συζῆλαι, ζῶν τῆ ὀδοπορικῆς γινόμενος. τὸ δὲ σωφροσύνη εἶναι τὴν ζῶν τῆ, μαρτυρεῖται τῷ τύπῳ περὶ ὃν αἰεργεῖται. (4)

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ὁσφύς δὲ τοῖς μὲν ἀλόγοις ἀνετος [ἔσω] καὶ ἀδετος. ἔ-
 „ δὲ γὰρ λόγον ἔχουσι τὸν κρατύντα τῶν
 „ ἡδονῶν. ἔπω λέγω, ὅτι κακείνα ὄρον οἶδε
 „ τῆς φυσικῆς κινήσεως. σοὶ δὲ ἀνασελλέδω
 „ ζῶν τῆ καὶ σωφροσύνη τὸ ἐπιθυμητικόν τε
 „ καὶ χρεμετιστικόν, ὡς ἢ θεία φησὶ Γραφή, ἰερ. 5. 8.
 „ τὸ τῆ πάχης αἰσχροῦ διασύρσασαι, ἵνα κα-
 „ θαρῶς ἐδίης τὸ πάχα. νεκρώσας τὰ μέ-
 „ λη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὴν ἰωάννη ζῶν τῆ
 „ μιμνήσκων τῆ ἐρημικῆ καὶ προδορῶν, καὶ
 „ μεγάλη τῆς ἀληθείας κήρυκος.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οἶδα καὶ ζῶν τῆ
 „ ἄλλω, τὴν στρατιωτικῶν λέγω καὶ ἀνδρι-
 „ κῶν, κατ' ἢ εὐζῶνι Συρίας, καὶ μονό- 4. Βασ. 5. 2.
 „ ζῶνοίτινες ὀνομαζόμενοι. κατ' ἢ καὶ τῷ
 „ ἰωβ χρηματίζων, φησὶν ὁ Θεός· μὴ, ἀλλ' ἰωβ. 38. 3.
 „ λὰ ζῶσα ἄπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύα, καὶ
 „ δὸς ἀπόκρισιν ἀνδρικῶν. ἢ καὶ ὁ θεὸς
 „ Δαβὶδ περιεζώσασαι δυνάμιν ἐκ Θεοῦ μεγα- 4. Βασ. 5. 2.
 „ λανχῆ, καὶ τὸν Θεὸν αὐτὸν εἰσάγει ἐνδε-
 „ δυμένον δυνάμιν, καὶ περιεζωσμένον δη- 4. Βασ. 5. 2.
 „ λαδῆ κατὰ τῶν ἀσεβῶν. εἰ μὴ τῷ φίλον,
 „ τὸ περιὸν τῆς δυνάμεως, καὶ οἶον ἀνεσαλ-
 „ μείον ἔτω παραδηλῶσαι, κατ' ἢ καὶ φῶς
 „ ἀναβάλλεται ὡς ἱμάτιον. τὸ γὰρ ἀχετον
 „ αὐτῆ τῆς δυνάμεως καὶ τῆ φωτός τις ὑπο-
 „ σῆσεται; ζητῶ τὶ κοινὸν ὀσφύι καὶ ἀλη-
 „ θεία; τὶ δαὶ τῷ ἀγίῳ Παύλῳ νοεῖται τὸ
 „ φάσκεν· σῆτε ἐν περιεζωσμένοι τὴν ὀσ- 4. Βασ. 5. 2.
 „ φύα ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ; μήποτε ὡς τῆ
 „ θεωρητικῆ τὸ ἐπιθυμητικὸν περισφίγνον-
 „ τος, καὶ ἐκ ἐῶντος ἀλλαχῆ φέρεσασαι; ἢ
 „ γὰρ ἐδέλει τὸ περὶ τι διακείμενον, ἐρωτι-
 „ κῶς πρὸς τὰς ἄλλας ἡδονὰς τὴν αὐτὴν
 „ ἔχειν δυνάμιν.

Καὶ

(1) Σχῆμα δὲ τῆς δαιτυμόνας κελύει τοῖστον ἔχειν. αἱ ὀσφ. κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 274.
 (2) Ταῦτα, ἔδαν τοῖς ἀνωτέρω διαφέροντα, εἰ μὴ τοῖς τῆς Γραφῆς ἑρμῆσι, ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἢ κῆτα.
 (3) Ἄνετοι μὲν αἱ χεῖρες. ἢ τῷ περὶ τῆς εἰς τὸν βίον Μωϋσ. θεωρ. βιβλ.
 (4) Μαρτυρεῖται τῷ τρόπῳ, περὶ ὃν αἰεργεῖται ἢ ζῶν. αὐτ.

Καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Τὰ δὲ ὑποδήματα, ὁ μὲν τῆς ἀγίας γῆς καὶ Θεοσιβῆς ψαύειν μέλλων, ἀποδυέσθω, κατὰ καὶ Μωσῆς ἐκείνος ἐπὶ τῆ ὄρει Σινά· ἵνα μηδεὶν νεκρὸν φέρῃ, μηδὲ μέσον Θεῶ καὶ ἀνθρώπων. ὡς δὲ καὶ εἰ τις μαθητῆς ἐπὶ τὸ εὐαγγέλιον πέμπεται, φιλοσόφως καὶ ἀπερίτλως, ὃν δὲ τῷ ἀγάλκῳ καὶ ἀράβδῳ καὶ μονοχίτωνι, ἔτι καὶ γυμνοποδεῖν· ἵνα φανῶσιν οἱ πόδες ὡραῖοι τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρώλῳ, καὶ ἄλλο πᾶν ἀγαθόν. ὁ δὲ Φύγων Αἴγυπτον καὶ τὰ αἰγύπτια ὑποδεδέσθω τῆς τε ἄλλης ἀσφαλείας ἕνεκα, καὶ τῆς πρὸς τὰς σκορπίους καὶ ὄφεις, ἧς πολλὰς Αἴγυπτος τρέφει, ὥστε μὴ βλάπτειν παρὰ τῶν τηρέντων τὴν πτέρναν, ἧς πατεῖν ἐκελεύθηται.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. [Παρεσκευάσαι χερῆ] χερσίτε καὶ ποσί, καὶ τῇ λοιπῇ πρὸς τὴν ὁδὸν ἀσφαλεία, ὡς ἂν μὴ ταῖς ἀκάνθαις τῆ βίβ· ἀκάνθα δ' ἂν εἴεν αἱ ἁμαρτίαι· γυμνοῖστε καὶ ἀφυλάκτοις τοῖς ποσὶ βλαβεῖμεν, τὴν τῶν ὑποδημάτων σερρότητα τῶν ποδῶν προβαλλόμεθα. ταῦτα δὲ εἰς ὁ ἐγκρατῆς καὶ κατεσκευασμένος βίος, ὁ θραύων δι' ἑαυτὸ καὶ περικλῶν τὰς τῆς ἀκάνθης ἀκμάς, καὶ κωλύων ἐκ λεπτήσ τε καὶ ἀφανῆς ἀρχῆς τὴν ἁμαρτίαν ἐπὶ τῆ εὐθείᾳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σημαίνει δὲ τὸ ὑπόδημα τὴν ἐτοιμότητα τῆς γνώμης πρὸς τὸ βαδίζειν ἀμελητῆ πρὸς ὅπερ ἂν βέλαιο Θεός. ἐπεὶ καὶ Παῦλος ἔτω νοήσας γράφει καὶ Ἐφεσ. 6. 15. ὑποδησάμενοι τὰς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ, καὶ τὰ ἔξῃς.

Καὶ αἱ βακλιῆραι ὑμῶν ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν.

* ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Περὶ δὲ τῆς βακλιῆρας ἔτως ἔχω, καὶ τῆ περὶ ταύτῃ αἰνίγματος. τὴν μὲν, ὑπερασιακῶ οἶδα· τὴν δὲ, ποιμαντικῶ καὶ διδασκαλικῶ, καὶ τὰ λογικὰ πρόβατα ἐπιστρέφουσαν. ἀλλὰ σοὶ τοίνυν τὴν ὑπερέδουσαν ὁ νόμος διακελεύεται· μή περ τὸν λογισμὸν ὀκλάσῃς αἶμα Θεῶ καὶ πάθος ἀκάνθων καὶ θάνατον, μή περ περινεχθῆς ἀδέως, ὡς Θεῶ συνήγορος· ἀλλ' ἀνεπαιχτώτως καὶ ἀνενδοιάσως φάγε τὸ σῶμα, πίε τὸ αἶμα, εἰ τῆς ζωῆς ἐπιθυμητικῶς ἔχεις, μή τε τοῖς περὶ σαρκώσεως ἀπιστῶν λόγοις, μή τε τοῖς περὶ τὸ πάθος βλαπτόμενος· ἐρηρειαμῶς ἴσασο, πάγιος, βεβηκῶς, εἰ μηδεὶν σαλδοῦμενος ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, μηδὲ

πειθανότητος λόγοις παρασυρόμενος· ἐπὶ τὸ ὑψος αὐτῆ σῆθι. εἰ ταῖς ἀύλαις Ἱερουσαλήμ σῆσον τὰς πόδας· ἐπὶ τῆς πέτρας ἔρεισον, ἵνα μὴ σαλεύηται σε τὰ κατὰ Θεὸν διαβήματα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἦτ' αὖ τῶν θηρίων ἀμωτικῆ βακλιῆρα, ὁ τῆς ἐλπίδος λόγος εἰς, ὃ καὶ τὸ κάμνον τῆς ψυχῆς ὑπερέδομεν, καὶ τὸ ὑλακτεῖν ἀμωόμεθα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ῥάβδος δὲ ἡ μετὰ χάρας, τὴν ἀντιστηρίζουσαν ἡμῶν ἐλπίδα, καὶ ἀνέχεσσαν πρὸς ὑπομονῆν, ὑποφαίνει.

Καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπυρίδης· πᾶσα ἐστὶ Κυρία.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ Φύγουσιν ἐπιτελέσαι προσέταξε τὴν ἑορτὴν τῆ πάχα· Ἀάμνησον ἐβελήθη φυλαχθῆναι τῆς σωτηρίας τὴν μνήμην. διατὶ τῆτο καὶ νομοθετῶν, ἔλεγε· εἰ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σε, λέγων, τί ἐστὶ τὸ πάχα; εἰς ὅτι εἰ τῆ σήμερον ἡμέρα ἐξήγαγε τὰς πατέρας ἡμῶν Κύριος ὁ Θεὸς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. τὰς χάριν παρακελεύεται ταύτῃ ἐπιτελέσας τὴν ἑορτὴν, τῆς ὁδοπορίας περιελάσας τὸ χῆμα. ἔσωσαν γὰρ Φησὶν αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑπόδηματα ὑμῶν εἰς τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ αἱ βακλιῆραι εἰ ταῖς χερσὶν ὑμῶν· καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπυρίδης. πᾶσα ἐστὶ Κυρία. τὸ δὲ πάχα ὁ μὲν Φίλων (1) ἠρημιώδουσε, διαβατήρια· ὁ δὲ Ἰώτηπος, (2) ὑπερβασία· ὁ δὲ Σύμμαχος, ὑπερβάσις· ὁ δὲ Θεοδοσίω, Φασέχ, αὐτὴν τὴν Ἑβραϊκὴν φωνὴν τεθεικῶς. σημαίνει δὲ τὸ ὄνομα τῶν Ἑβραίων, πρωτοτόκων ἢ σωτηρία. παρεκελεύσατο γὰρ δέσμῳ ὑσώπε λαβεῖν, καὶ τῷ αἵματι τῆ θυομῆς προβάτα ἐμβάψαντας τὰς σατμῆς ἐπιχρίσαι καὶ τὴν Φλίαν· ἵνα ὅτε εἰσέλθῃ ὁ ὀλοθροῦν πατάξαι τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων, ἰδὼν τὸ αἶμα, ὑπερβῆ τῶν Ἑβραίων τὰς οἰκίας. ἐκ ἐπειδὴ τοιούτων ἔδειτο σημείων ἢ ἀσώματος φύσις, ἀλλ' ὅτι διὰ τῆ συμβόλης κακίαν ἔδει μαθεῖν τὴν τῆ Θεῶ κηδεμονίαν, καὶ ἡμᾶς τὰς ἀμωμον ἁμῶν θύοντας γνῶναι προδιαγραφαίτα τὸν τύπον.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Κατὰ σπυρίδῃ μὲν, ἵνα μὴ πάθωμεν ὅπερ ὁ Λῶτ ἐκείνος ἀπηγόρευται παρὰ τῆς εὐτολῆς. μὴ περιβλεψόμεθα, μηδὲ ἰσῶμεν εἰ πάσῃ τῇ περιχώρῳ, εἰς τὸ ὕψος ἀποσωθῶμεν, μὴ συμπαρηληφθῶμεν τῷ σοδομιτικῷ καὶ Ἐσίω πυρὶ, μηδὲ εἰς σῆλλῳ ἀλὸς παγῶμεν ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐπισροφῆς. ὅπερ ἐργάζεται μέλλησις.

ΤΟΥ

(1) Τῷ δὲ μὲν τῆτῳ περὶ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρῃ μελλόντος τῆ σελλιακῆ κύκλις γίνεσθαι πλησιφαῆς, ἀγεται τὰ διαβατήρια, δημοφανῆς ἑορτῆ, τὸ Χαλδαϊκῶ λεγόμενον πάχα. ὡ τῷ 3. λόγ. περὶ βίβ Μωσ. σελ. 686.

(2) Ὄθεν νῦν ἔτι κατὰ τὸ ἔθος ἔτω θύομεν, τὴν ἑορτὴν πάχα καλεῖντες. σημαίνει δὲ ὑπερβασία, διότι κατ' ἐκείνῃ τῇ ἡμέρῃ ὁ Θεὸς αὐτὰς ὑπερβάς Αἰγυπτίους ἐναπέσκηψε τὴν ἵσον. εἰ βιβλ. 2. κεφ. 5. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ πάσχα τῆτο τὸ μέγατε καὶ σεβάσιμον, Πάσχα τοῖς Ἑβραίοις προσαγορεύεται κατὰ τὴν ἐκείνων Φωνὴν. δηλοῖ δὲ ἡ Φωνὴ τὴν διάβασιν ἰσορικῶς μὲν, διὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου πρὸς τὴν Χανααναίαν Φυγὴν καὶ μετανάστασιν πνευματικῶς δὲ, διὰ τὴν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, καὶ τὴν γλῶττης ἐπαγγελίας προόδον καὶ ἀνάστασιν. ὅπερ δὲ πολλαχῆς τῆς Γραφῆς συμβαλὲν εὐρομεν, ἀπὸ τῶν ἀσαφεσέρων μεταποιηθέντα τινὰ τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τὸ σαφεσέρον, ἢ τῶν ἀγροικότερων ἐπὶ τὸ ὀυχημότερον, τῆτο κἀνταῦθα τεθεωρήκαμεν. τῆ γὰρ σωτηρίᾳ πάσχος ὄνομα τῆτο εἰναίτινες νομίσαντες, εἴτα ἐξελληνίζοντες τὴν Φωνὴν, κατὰ τὴν τῆ Φι πρὸς τὸ Πι, καὶ τῆ Κ πρὸς τὸ Χι μεταποίησιν, Πάσχα τὴν ἡμέραν προσηγορεύκασι. παραλαβῶσα δὲ ἡ σωτήρια τὴν Φωνὴν, ἰχυροτέραν ἐποίησε, προσρεχέσης τῆς τῶν πολλῶν ἀκοῆς ὡς ὕσεβεσέρω τῷ ῥηματι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ σωδῆς δὲ ἐδίεθαι τὸν ἀμνὸν [ἐπιτάττει.] τὸ μὴ νωθρὸν μηδὲ παρήμενον εἰ ἔργοις ἀγαθοῖς [ἀναφαίνεσθαι δὲ τὸν εἰ μεδέξει γεγονότα Χριστὸς σαφῶς δὴ λίαν ὑποτυπῶν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Οὐχ ἀβροδίαίτον τινα καὶ ἀνήμενον ὄραδαι βέλεται τὸν ἡγιασμένον διὰ Χριστὸν, ἀλλὰ χῆμα τὸ τοῖς ὀδίταις πρέπον περιτίθεισιν ὁ νόμος αὐτῷ, ὅνω ταῦτα κατὰ τὸ εἶκος ὑπεμφαίνων ἢ γὰρ ὅτι διαβήσεται ἄποτε καὶ ὄραμεται πρὸς ἀλήθειαν τὰ εἰ τύπω καὶ σκιᾷ ἢ ὅτι προσήκει τὸν ἀπαξ μετεχρηκότα Χριστὸν, γορηγοῖς ὡπερ καὶ ὀτροχωτάτοις ποσὶ ταῖς εἰς τὸ ἀγαθὸν προθυμίαις ἀποκεχρημένον ἐπὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἰσῆαι, τὴν εἰ κόσμῳ βδελυρᾶν ἡδονῶν παρατρέχοντα.] ἐπάγει δὲ τὴν αἰτίαν τῆ δειν ὄραδαι τοῖστον, πάσχα λέγων ἐσὶ Κυρίῳ, τῆτεσι διαβατήριον διαβαίνομεν γὰρ ἀπὸ τῆς εἰ κόσμῳ ζωῆς εἰς Θεοφιλή πολιτείαν εἴτα καὶ τὸ ἐκ τῆτε κέρδος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀπὸ τῆς πράξεως ἐτέθη τῆ εορτῆ τῆνομα. καλεῖται γὰρ Φασέ, ὅπερ ἐσὶ πλαῖσι τοῖς βήμασι χρηθαι. ὁ δὴ τινες ἐξελληνίσαν, διὰ τὸ Χριστὸν πάσχος ἔτως εἰρηθαι νομίσαντες, καὶ Πάσχα τὸ Φασέ πεποίηκασι.

ιβ. Καὶ διελεύσομαι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ πατάξω πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ ἀπὸ ἀνθρώπων ἕως κτήνης· καὶ ἐν πᾶσι Θεοῖς Αἰγυπτίων ποιήσω τὴν ἐκδίκησιν. ἐγὼ Κύριος.

αδηλου. Ἐν πᾶσι Θεοῖς. ἐσέβοντο γὰρ καὶ ἐρπετὰ καὶ ὄρνεα.

ιγ. Καὶ ἔσαι τὸ αἶμα ὑμῶν ἐν σήμερῳ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν, ἐν αἷς ὑμεῖς ἐσέ ἐκεῖ. καὶ ὄψομαι τὸ αἶμα, καὶ σκεπάσω ὑμᾶς, καὶ ἔσαι ἐν ὑμῶν πληγῇ τῆ ἐκτριβῆναι, ὅταν παύω ἐν τῇ Αἰγύπτῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πᾶν μὲν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ πατάξειν ἐπαγγέλλεται, αὐτοῖς δὲ τοῖς τὸν ἀμνὸν βεβρωκοσιν ἐν σημείῳ γενέσθαι τὸ αἶμα Φησιν, ὡς ὑπὸ σκέπῃ ἐντεῦθεν εἶναι τὴν παρ' αὐτῆ. κολάζει μὲν γὰρ ὁ Θεὸς τὸν ἀπειθῆ καὶ ἀνήκοον, καὶ τῆς ἀγιότητος ἀμέτοχον τῆς διὰ Χριστὸν γνωρίζει δὲ μόνος καὶ Φροντίδος ἀξιοῖ τῆς κεχρισμίας τῷ αἵματι τῆ ἀμνῆ τῆ ἀληθινῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δι' ἡ παρέσαι νοεῖν, ὡς ἐστὶν ἀμήχανον διὰ Μωσέως, ἢ νόμος καταργεῖσθαι θάνατον. ἐξίστησι δὲ τὸν ὀλοθροῦτῳ τὸ τίμιον αἶμα Χριστὸν, καὶ ἀπαλλάττει Φθορᾶς τῆς ἡγιασμίας. ζῶν γὰρ ἐστὶν ἐκ ζωῆς, καὶ Θεὸς τῶν ὅλων, ὡς ἐκ Θεῶ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ ὄψομαι τὸ αἶμα, καὶ σκεπάσω ὑμᾶς. Ἴνα γνωμεν, ὡς μυστήριον τὸ τελέμενον, αἰτίαν λέγει μὴ ἐπιβάλλεσθαι. ἄρα γὰρ εἰ μὴ τὸ αἶμα ἐβλεπῶν, ἔκ ἐγίνωσκον Ἰσραὴλ καὶ Αἰγυπλίᾳ διακρίσιν; καὶ μὴ παρῶν ἢ περιτομῇ, τὸ σημεῖον διακρίνεσθαι. τῆτο σύμ-
Φωνον τῷ παρὰ τῷ Ἰεζεκιήλ· ἐφ' ἡ δὲ τὸ
σημεῖον ἐστὶ, μὴ ἀποκρίνητε. Ἴνα εἰπώ-
μεν, ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ Φῶς τῆ προ-
σώπασσ Κυρίε.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὁρᾶς, ὅτι ἀνδρῶν αἵματος ἔχ ὀίοντε μὴ γενέσθαι σωτηρίαν, ἔτε τοῖς πρώτοις, ἔτε τοῖς ἐσχάτοις. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καθ' ἅπερ οἱ ἀνδριάντες οἱ βασιλικοὶ, εἰ καὶ ἀψυχοὶ, ἀλλ' ὁμως τῆς καταφύγοντας ἐμφύχας καὶ αἰδησιν ἔχοντας ἀνθρώπους σώζεσιν, ἔκ ἐπειδὴ εἰκόνες εἰσιν, ἀλλ' ὅτι τῆ βασιλέως ἔτω δὴ καὶ τὸ αἶμα τῆ ἀμνῆ ἀνθρώπων ἔσωσεν, (2) ἀλλ' ὅτι τῆ αἵματος τῆ Χριστὸν τύπος μὴ.

ιδ. Καὶ ἔσαι ἡ ἡμέρα αὕτη ὑμῶν μνημόσυνον, καὶ εορτάσετε αὕτην εορτὴν Κυρίῳ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· νόμιμον αἰώνιον εορτάσετε αὕτην.

ιε. Ἐπὶ τὰς ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε· ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀφανίσαιτε ζύμην ἐκ τῶν οἰκιῶν. πᾶς ὃς ἀν Φάγῃ ζύμην, ἐξ ὀλοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης, ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδόμης.

ΤΟΥ

(1) Τοῖς ὑτέροις. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἰσ. ἔχ ὅτι αἶμα, ἀλλ' ὅτι τῆ αἵματος, κτ. ταῦτα δὲ ἄλλως πως σμυτταγμαία εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. κέται.

* * ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν ἄρσις τῆς ζύμης ἐπλαήμερος· ἔτος γὰρ μουσικώτατος ἀριθμῶν, καὶ τῷ κόσμῳ τῆ-
τω σύνοχος· τῆς παλαιᾶς καὶ ὀξώδους
κακίας, ἡ γὰρ τῆς ἀρτοποιεῖτε καὶ ζωτι-
κῆς· ἵνα μηδὲν αἰγύπλιον ἐπισιτιζώμεθα
Φύραμα, καὶ λείψανον Φαρισαϊκῆς καὶ
ἄλλης διδασκαλίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφ' ἐπὶ δὲ ὅλαις ἡμέ-
ραις ἄρτοις ἀζύμοις τρέφεσθαι κελύβει τὸς
τὸν ἱερόν Φαγόντας ἀμνόν· καθαρωτά-
ταις ἐπιθυμίαις καὶ πάσης Φαυλότητος
ἀπωκισμαίαις τῷ ἑαυτῶν ψυχῶν ἀπο-
τρέφειν ἀναπαύων τὸς ἡγιασμένους [διὰ
Χριστῆ.]

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διὰ τῆτο καὶ ἡμῖν
ὁ Θεὸς παρακελύεται Παῦλος, Βοῶν,
1. Κορ. 5. 7. 8. ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε
» νέον Φύραμα, καθὼς ἐσὲ ἀζύμοι. καὶ ἐπή-
» γαγε· καὶ γὰρ τὸ πάχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν
» ἐτύθη Χριστός. καὶ προσέειπεν· ὡς ἐορ-
» τάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύ-
» μη κακίας καὶ πορνείας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις
» αἰλικρινείας, [καὶ ἀληθείας.]

15. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη, κελή-
σεται ἁγία· καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἐβδόμη,
κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Κλητὴν ἁγίαν καλεῖ τὴν
ἐκ Θεοῦ κληθεῖσαν, ἐκ ἐξ ἀνθρώπων. ἡ
ἔτις. ἡ πρώτη, ἁγία· ἡ δὲ ἐβδόμη, κλη-
τὴ ἁγία. ἡ μᾶλλον ἐν τῇ πρώτῃ ἢ γίνεται
κλησις καὶ συναγωγή, ἀλλ' ἕκαστος ἐν οἴκῳ
μένων ἐδία τὸ προβατόν· ἐν δὲ τῇ ἐβδό-
μῃ, κλησις γίνεται, καὶ συναγωγή λαῶν.
ἀμφότεραι δὲ ὁμοίως ἁγίαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἁγία δὲ ἡ πρώτη καὶ
ἐβδόμη καλεῖσθω, Φησὶν, ἡμέρα. ἅγιος
γὰρ ἡμῶν ὁ ἐν ἀρχῇ τῆς γενέσεως χρό-
νος, ἐν παραδείσῳ δικαιομαίᾳ τῆ Ἀδάμ.
ἅγιος δὲ πάλιν ὁ ἐν ἐσχάτοις διὰ Χριστῆ,
δικαιῶντος ἐν πίστι ἡμᾶς, καὶ εἰς ὅπερ
ἦμεν ἐν ἀρχαῖς ἀνακοιμίζοντος. ἔκκεν ὅλον
ἡμῖν ἐν τῆτοις τὸ περὶ τῆ Σωτήρος ἡμῶν
προανεντυπῆτο μουσηρίον. διὸ καλῶς πρὸς
Ἰωάν. 5. 46. Ἰεδαίως αὐτὸς Φησὶν· εἰ ἐπισύβετε Μωσῆ,
» ἐπισύβετε ἂν ἐμοί. περὶ γὰρ ἐμῆ ἐκείνος
» ἔγραψε.

Πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε
ἐν αὐταῖς, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται
πάση ψυχῇ, τῆτο μόνον ποιηθήσε-
ται ὑμῖν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἀπὸ τῆ, τὴν πρὸς τὸ
σῶμα ἡδυνάθειαν, καὶ ὅσα περὶ τὴν τῆ
βίβ ἕλλω ἀχολαίται περὶ τὴν βάνουσον
ἐργασίαν, τῆτο μὴ ποιῆτε. τῆτο γὰρ ἐστὶ
λατρευτὸν. ὅσα δὲ πρὸς ὠφέλειαν ὄρα
ψυχῆς, ποιῆν ὁ νόμος ἔ κωλύει. διὸ τὸ
πεπλῶκος πρόβατον εἰς βόθρον ἐκ ἀπη-
γόρεται ἀνασπᾶν. διὰ τῆτο καὶ ἡ περι-
τομὴ ἐν σαββάτῳ ἐγείετο, ὡς πνευματι-

κήτις ἔσα πράξις. ὁ γὰρ περιτεμνόμενος
τὸν ἐξ ἡδονῆς καὶ ὑπὲρ Φθειρόμενον ἀνθρώ-
πον ἀποτίθεται τῇ τῆς ἀκροβυστίας ἀπο-
βολῇ. ἡτις ἐστὶ τύπος τῆ βαπτίσματος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λατρευτὸν ἔργον ἐστὶν
ὁ μὴ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς, πρὸς δὲ τὴν
σαρκικῶν ἡδυνάθειαν βλέπει. ὁ ἐστὶν ἐμ-
πορία, γεωργία, καὶ τὰ ὅμοια.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἀργεῖν ἐπιτάξας ὁ
νόμος, προσέειπεν, ὅτι ποιηθήσεται πα-
ρα πάντων, ὅσα περ ἂν ποιηθῆῃ πάση
ψυχῇ, τῆτεσι τὰ Φυσικά τε καὶ ἀναγκαῖα.
νόμον γὰρ ἡ Φύσις οἶδε μόνον τὸν ἑαυτῆς,
καὶ παντὸς ἐτέρου κατεξάνισταται νόμος.
διακωλύεται δὲ τὸ σύμπαν ὑπ' ἑδονῆς πρὸς
τὸ τὰ αὐτῷ τεταγματῆα πληρῶν. χρῆμα δὲ
Φυσικόν τε καὶ ἀναγκαῖον ἡ τροφή. (1)

17. Καὶ φυλάξεσθε τὴν ἐντολὴν
ταύτην· ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξά-
ξω τὴν δύναμιν ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
καὶ ποιήσετε τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς
τὰς γενεὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον.

18. Ἐναρχομένη τῇ τεσσαρεσκαί-
δεκάτῃ ἡμέρᾳ τῆ μηνὸς τῆ πρώτης, ἀφ'
ἑσπέρας ἔδεσθε ἀζύμα, ἕως ἡμέρας
μίας καὶ εἰκάδος τῆ μηνὸς, ἕως ἑσπέρας.

ΔΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς
ἑσπέρας ἀρχεται. ἔτω γὰρ καὶ δα. ἐπαί-
περ καὶ ἀπὸ τῆ δρομῆς τῆς σελλῶν τὴν
ἀριθμῆσιν ποιέμενοι τῆ μὴνός, τότε ὀφέ-
λομεν ἀρχεσθαι τῆς ψήφου τῶν ἡμερῶν
τῶν ἐπὶ τῆ, ἀπὸ ἰε', ἕως τῆς κα'. σημειω-
τέον δὲ, ὅτι τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν,
μῖαν ἡμέραν καλεῖ διὰ τὴν ἀνάστασιν.

19. Ἐπὶ τῆ ἡμέρας ζύμη ἐκ εὐρε-
θήσεται ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν. πᾶς ὃς
ἂν Φάγη ζυμῶτον, ἐξολοθρευθήσε-
ται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ συναγωγῆς ὑμῶν
Ἰσραὴλ, ἐν τε τοῖς γειώραις, καὶ τοῖς
αὐτόχθοσι τῆς γῆς.

ΩΡΙΓΓΝΟΥΣ. Ἐξολοθρευθήσεται ἀν-
θρώπος ἕνεκεν ζύμης. καὶ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς
ὁ χρηματίζων τὸς νόμους, ὡς ὀλοθρεύει
μοιχόν, ὡς ὀλοθρεύει πόρνον, ἔτις ὀλο-
θρεύει τὸν ἔχοντα ζύμην ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆ
ἐν τῇ τῶν ἀζύμων ἡμέρᾳ. τῆτο κατὰ
Θεόν ἐστὶ; τῆτο κατὰ νόμον τὸν ἀνάνιόν-
ἐστιν; ἀλλ' εἶποιμι ἂν, ὅτι ἐὰν ἔχης ζύμην
πονηρίας, καὶ μὴ ἐξολοθρεύσῃς πᾶσαν
ζύμην κακίας ἀπὸ τῆ ἡγεμονικῆς σ· τῆτο
γὰρ ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ οἰκία σ· ὁ Θεὸς τῶν
ὅλων νομοθετῆ ἐξολοθρευθῆναι σ, μὴ ἀ-
ποβαλόντα τὴν ζύμην τὴν παλαιὰν ἀπὸ
σεαυτῆ. χρῆ γὰρ σε ἐλθόντα εἰς τὸν και-
ρὸν τῶν νέων, νέον γενόμενον, μηδὲν
» ἔχαν ἀρχαῖον. τὰ ἀρχαῖα παρηλθόν, 2. Κορ. 5. 17.
καὶ τὰ ἐξῆς. ὅρα πῶς δει ἐορτάζειν ἐν
μὴν τῶν νέων τὴν ἐορτὴν τῶν ἀζύμων.

Υ 2

ΘΕΟΔΩ.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἐκ εὐρηται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἄνωθεν δὲ προμεμήνυκε τὴν τῶν ἐθνῶν σωτηρίαν ὁ τῶν ὄλων Θεός. καὶ γὰρ τὰς προσηλύτας μεταλαγχάνειν τῆ πάχα προσέταξε. γειώραν γὰρ τὸν προσηλύτον προσηγόρευσε, καὶ ἰσονομίας αὐτῷ μετέδωκε. ἔσα γὰρ φησὶν ὡς περὶ ὁ αὐτόχθων τῆς γῆς.

κ. Πᾶν ζυμωτὸν ἐκ ἔδεσθε· ἐν παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν ἔδεσθε ἄζυμα.

κα. Ἐκάλεσε δὲ Μωϋσῆς πᾶσαν γερασίαν ὑμῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀπελθόντες, λάβετε ὑμῖν πρόβατα ἑαυτοῖς κατὰ συγγενείας ὑμῶν, καὶ θύσατε τὸ πάχα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν μὲν πρῶτον περὶ τῆ πάχα νόμον, ὁ Κύριος ἐχρημάτισε πρὸς Μωϋσῆν τε καὶ Ἀαρών· τὸν δὲ ἐσῶτερον, Μωϋσῆς ἀπὸ τῆ ἐν αὐτῷ πνύματος ἔ πασι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, τῇ δὲ γερασίᾳ μόνον ἐπέλεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ κατ' οἴκους πατριῶν, ἢτοι κατὰ συγγενείας λαμβάνεσθαι τὸν ἄμνον, ὑποφύσει ἂν οἰμαίπης τῆς πνύματικῆς οἰκειότητος τὸ ὡς ἐν πίσει τε καὶ ὁμοιοῦ ταυτὸν. ἔ γὰρ τοῖς ἐξίτηλα φρονεῖν ἡρημεῖοις σιωποῦσασμεν, ἔδὲ τοῖς ἕτερα ἄτλα παρὰ γε τὸ ὁρῶς ἔχον καὶ ἀληθῶς φροεῖν εἰωθῶσι κοινωνήσουσιν τῆς ἀγίας καὶ ζωοποιῆς θυσίας, ἀλλὰ τοῖς ὁμοφροσίτε καὶ ἀδελφοῖς ὡς ἐν ἐνότῃ πνύματος, καὶ ἐν ταυτότητι πίσεως.

κβ. Λήψετε δὲ δέσμην ὑσώπης, καὶ βάψαντες ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ παρα τὴν θύραν, καθίξετε τῆς Φλιας, καὶ ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν σαθμῶν ἀπὸ τῆ αἵματος ὅ ἐστι παρα τὴν θύραν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν ὑσσωπον πῶαν εἰναίφασιν, καὶ δὴ καὶ ἰατρῶν θαυμάζουσι παῖδες, ὡς ἐκ ἀνικάνως ἔχουσαν εἰς γε τὸ δυνάσθαι καὶ μάλα γενικῶς τὴν ἐν σπλάγχχνοις ἐκτικαὶν ἀκαθαρσίαν, καὶ καταλεπτιῶν εὔ μάλα τὰ τῶν φλεγμάτων συμπεπηγῶτα, διάτοι τὸ τῆς ἐνέσης αὐτῆ φυσικῆς θερμοσίας ὀδενές. σιῶπλαι δὴ ἐν, καθάπερ ἔφω ἀρτίως, τῇ ὑσώπῳ τὸ αἶμα, πλαγίως ἡμῖν τῆ τύπης σημαίνοντος, ὡς ἔ μόνον ἡμᾶς ἀπαλλάττει φθορᾶς τὸ τίμιον αἶμα χρυσεῖ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀπάσης ἀκαθαρσίας τῆς εἰς τὸ εἶσω κεκρυμμένης· ἀποψύχεσθαι μὲν ἐκ ἑα πρὸς τὸ ῥάθυμον, ζέοντας δὲ μᾶλλον ἀποτελεῖ τῷ πνύματι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θύραν δὲ νοήσεις τῆς ἀρτίως ἀρημεῖης οἰκίας τὰς ἐν ἡμῖν αἰδήσεις, δι' ὧν ταῖς ἀπάντων καρδίαις ἢ τῶν πραγμάτων διακονεῖται ποιότης, καὶ ἢ τῶν ἐπιθυμιῶν ἀμέτρητος ἐπιχεῖται πλη-

Α θύς. θυρίδας δὲ αὐτὰς καλεῖ ὁ προφήτης Ἰωηλ, λέγων, καὶ εἰσελεύσονται κλέπλαι Ἰωηλ. 2. 9. ἢ διὰ τῶν θυρίδων ἡμῶν. ἔ γὰρ ἦσαν κατακεχρισμένα τῷ αἵματι τῆ χρυσεῖ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δοκᾶ δὲ καὶ τὸ κατ' ἰσορίαν σημαίνει τὸν ὑσσωπον, ὡ περιθιάτες ἀόγγον ὄξους διψῶντι τῷ Σωτηρι προσώεγκαν.

Β ΟΡΙΓΕΝΟΥΣ. Φλιας μὲν, ὡς ἀποδέδωκέτις τῶν πρὸ ἡμῶν, τῆ λογικῆ· ἀμφοτέρων δὲ τῶν σαθμῶν, θυμικῆ, καὶ ἐπιθυμητικῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ γὰρ ἐντὸς γενόμενον τὸν ὀλοθροῦτῳ δι' ἐπινοίας ἐκβάλλομεν, ἀλλ' ὅπως ἂν μηδὲ τὴ ἀρχὴν παρεσθῆ, φυλακῆ δὲ ἐστὶ καὶ ἀσφάλεια τὸ τῷ αἵματι τῆ ἀμνῆ τῷ τε Φλιαν καὶ τῆς σαθμῆς τῆς εἰσόδου κατασημαίνεσθαι. (1).

Γ Ἔμεῖς δὲ ἐκ ἐξελεύσεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τῆ οἴκου αὐτῆ ἕως πρῶτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θύρα τῆς οἰκίας ἡμῶν ἔσιν ὁ χρυσεῖ, ὁ εἰπὼν, ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα Ἰωάν. 10. 9. οἰκία δὲ ἡ ἐκκλησία. εἰτις ἐν βέλεται μηδὲν παθεῖν ὑπὸ τῆ ὀλοθροῦτῆ, μὴ ἐξελε-

Δ θέτω τὴν θύραν τῆς οἰκίας αὐτῆ, μηδὲ ἀναχωρεῖτω ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἐκκλησία δὲ ἐστὶν, ἐκ τὸ εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ, ἀλλὰ δοκῆσι σιωάγεσθαι οἱ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὸ διάνοιαν εἶναι ἐν αὐτοῖς τῆ πρᾶττειν ἔργα, ἃ κελοῦνται τις ποιεῖν ἐκκλησία. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μηδεὶς ἔξω γενέσθω τῆς θύρας τῆ οἴκου αὐτῆ, τῆτις μὴ ἐξερχεσθε ἑαυτῶν. ὅταν γὰρ ἐν τοῖς πάθεισι γενόμεθα, ἐξερχόμεθα ἀπὸ τῆς θύρας· ὅτε δὲ παρ' αὐτοῖς ἐσμῖν, συσρέψαντες ἑαυτῶν τὸν νῦν, καὶ τὸν λόγον ἔχομεν ἐνδὸν τῆς οἰκίας, καὶ ἐκ ἐξερχόμεθα τῆς θύρας. (2)

Ε ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι δὲ ἀναγκαῖον καὶ λυσιτελές τοῖς γε ἅπασι ἡξιωμένοις μεταλαχεῖν τῆ χρυσεῖ τὸ ἀσφαλῆτε καὶ ἀνεξίτητον ποιῆσθαι φιλεῖν τὴν ἐν ἀγιασμῷ ζωῷ, ὑποσημαίνει πάλιν ὁ νόμος, εἶσω καθίζων θυρῶν τὰς τὸν ἄμνον κατεδηδοκότας, ἵνα μὴ τοῖς Αἰγυπτίοις σιωλοθροῦθῆεν, τῶν οἴκων ἐκβεβηκότες. ἐνδοίασα γὰρ ἔ θέμις ὡς ἀπασίον τῶν τελέντων ἐν ἡγιασμένοις οἴκον ὡς περ τινὰ τὴν ἀρετῆ ἔχων, εἰ ἐξοίχοιτόπως ἀγιασμῆ, σιωδιολεῖται τοῖς ἄλλοις καὶ σιωποκέσεται ταῖς ποιναῖς, ἅπερ ἂν ἐπιφέροιτο τοῖς τὴν ἀσελγῆ καὶ ἀνάστον κατηρῶσηκόσι ζωῷ. ταύτητοι καὶ ὁ θε-

Ζ ἢ σέσιος ἡμῖν μελωδός, μὴ τωαπολέσης, καὶ φησὶ, μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχῆ μῆ, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωῆ μῆ, ὧν ἐν χερσὶν ἀννομία. ἄθρει δὴ ἐν ὅπως, ἐκ ἐξελεύσεσθε, φησὶ, τὴν θύραν τῆ οἴκου ὑμῶν ἕως πρῶτῆ. νυκτὶ μὲν γὰρ παρεκάζει τὸ

(1) Τὰ ἀτὰ καὶ ὁ Νύοτης (ἐν τῇ θεωρ. εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον.) ὧν μέρ. ἐν τῷ 7. ἐδ. τῆ δε τῆ κεφ.

(2) Ἐν ταῖς ἐκδόδοι. ἐκ εὐρηται· ἀλλ' ἐδ' εἶκει τῶν τῆ Κυρίλ.

τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν, τὸν αἰῶνα τὸν εἰση-
 σηκοτά· ἡμέραν δὲ αὐτὴν ἔσεσθαι προσδωκο-
 μείλιον, αἰῶνα τὸν μέλλοντα. Καὶ μετ' ὀλίγα.
 Οὐκ ἔν τὸ μέγρι παντὸς τῆ βίης, κατα-
 σημύειν ἂν τὸ, ἕως πρώτῃ, τετῆσιν ἕως
 ἂν ὁ μέλλων ἀναδειχθῆι καιρός. πῶς δ'
 ἂν καὶ τῆτο γαίνοιτο πρὸς ἡμῶν; ἐν γὰρ
 τῷ τέλει τῆς ἐκάσθ ζώης, μονονυχί καὶ
 εἰσβέβηκεν ὁ μέλλων αἰὼν· εἶπερ ἐστὶν
 ἀληθῆς, ὅτι δεδικαίωται μὲν ἀπὸ ἀμαρ-
 τίας ὁ θάνατον ὑποδύς. σιωέκλεισε γὰρ
 ὁ Θεὸς κατ' αὐτῆ, κατὰ τὸ γεγραμμείον,
 τετῆρηται δὲ τῷ βήματι τῆ Χριστῆ· καὶ
 ὡς ἂν ἔχοι τῷ ἰδίῳ τέλει καταληφθεῖς,
 ἔτω καὶ παρασησεται.

Ἰωβ. 3. 23.

κγ. Καὶ παρελεύσεται Κύριος
 πατάξαι τὰς Αἰγυπλίους, καὶ ὄψεται
 τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς Φιλίας, καὶ ἐπ' ἀμ-
 φοτέρων τῶν σαθμῶν· καὶ παρελεύ-
 σεται Κύριος τὴν θύραν, καὶ ἐκ ἀφί-
 σει τὸν ὀλοθρευόντα εἰσελθεῖν εἰς τὰς
 οἰκίας ὑμῶν πατάξαι. Καὶ φυλά-
 ξασθε τὸ ῥῆμα τῆτο νόμιμον σεαυτῶν,
 καὶ τοῖς υἱοῖς ἕως αἰῶνος. Ἐὰν δὲ
 εἰσελθῆτε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν δῶ Κύ-
 ριος ὑμῖν, καθότι ἐλάλησε, φυλά-
 ξασθε τὴν λατρείαν ταύτην. Καὶ
 ἔσαι εἰάν λέγωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ
 ὑμῶν, τίς ἡ λατρεία αὕτη;

κδ.

κε.

κς.

κζ. Ἐρεῖτε αὐτοῖς, θυσία τὸ πά-
 χα τῆτο Κυρίῳ, ὃς ἐσκέπασε τὰς
 οἰκίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν Αἰγύπτῳ,
 ἠνίκα ἐπάταξε τὰς Αἰγυπλίους, τὰς
 δὲ οἰκίας ἡμῶν ἐρρύσατο. καὶ κύψας ὁ
 λαὸς προσεκύνησε.

Δευτ. 16. 6.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσαι, ὅτι θυσία ἐστὶ
 τὸ πάχα, καὶ ὅτι οἱ μὴ ἱερεῖς ἢ διώκοντα
 ποιῆσαι τῆτο· ὅμως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ
 ἐν μόνῃ τῇ ἐκλελεγμένῃ πόλει λέγει θύε-
 σθαι τὸ πάχα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἐπεὶ ἔτως ἦ-
 σαν ἀναίδητοι καὶ ἀγνώμονες, τῇ ὑποθέ-
 σει τῶν ἐορτῶν ἐγκατέδησε τῶν δωρεῶν τὰ
 ὑπομνήματα ὁ Θεός· καὶ διὰ τῆτο καὶ τὸ
 πάχα θύειν ἐκέλευσεν, ἵνα εἰάν σε ἐρωτή-
 σῃ, φησὶν, ὁ υἱὸς σε, τί ἐστὶ τὸ πάχα τῆ-
 το; εἶπης, ὅτι τῆ προβάτη τὸ αἷμα ἐπέ-
 χρισαν ταῖς θύραις ποτὲ ἡμῶν οἱ πρόγονοι
 ἐν Αἰγύπτῳ, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευὼν ἐλθὼν
 καὶ ἰδὼν τολμήσῃ εἰσπερῆσαι, καὶ ἐπαγά-
 γῃ πληγῶν. καὶ ἡ εἰσπερῆσῃ λοιπὸν ὑπό-
 μνησις σωτηρίας διηνεκῆς. μᾶλλον δὲ ἐ
 τῆτο μόνον ἐκέρδαινον, ὅτι τῶν παλαιῶν
 αὐτὰς ἀνεμνήθησκον ὀβεργετημάτων, ἀλ-
 λά καὶ ἕτερον μᾶζον, ὅτι τὰ μέλλοντα
 προδιετύπε. καὶ γὰρ τύπος ἡ ἐκεῖνος ὁ
 ἀμνὸς ἕτερον ἀμνὸν πνευματικῆ, καὶ πρό-

Α βατον προβάτη· καὶ τὸ μὲν ἡ σκιά, τὸ
 δὲ ἀλήθεια.

κη. Καὶ ἀπελθόντες, ἐποίησαν
 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο Κύ-
 ριος τῷ Μωϋσῇ καὶ Ἀαρῶν, ἕως
 ἐποίησαν.

κθ. Ἐγενήθη δὲ μεσῆσης τῆς νυ-
 κτός, καὶ Κύριος ἐπάταξε πᾶν πρῶ-
 τότοκον ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπὸ
 πρωτοτόκῃ Φαραῶ τῆ καθημένῃ ἐπὶ
 θρόνῳ, ἕως πρωτοτόκῃ τῆς αἰχμαλω-
 τίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, ἢ πᾶν πρῶ-
 τότοκον κλήνης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (1) Δι' Ἀγγέλων γὰρ
 ὁ Θεὸς τὰς θανατηφόρας ταύτας ἐπάγει
 πληγὰς, ὡς καὶ [ἐν] ταῖς Βασιλείαις 4. Βασ. 19. 35.
 ἔγνωμεν πῶς ἐν μιᾷ νυκτὶ ὁ Ἄγγελος ἀνεί-
 λε τῶν Ἀσσυρίων ῥεπέ χιλιάδας.

Γ

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῶν Αἰγυπτίων
 ἀνείλε τὰ πρωτότοκα; Ἐπειδὴ πρωτόγο-
 νου ὄντα τῆ Θεῶ τὸν Ἰσραὴλ. ἄγαρ σκλη-
 ρῶς ἐκείνος ἐδεδλαγῶγει· τῆτο γὰρ καὶ
 αὐτὸς εἶρηκεν ὁ δεσπότης Θεός, υἱὸς πρῶ-
 τότοκος μὲ Ἰσραὴλ· μάλα δικαίως τὰ τῶν
 Αἰγυπτίων πρωτότοκα θανάτῳ παρέπεμ-
 ψεν. ἰσέον μάντοι, ὡς ὁ πρωτόγονος καὶ
 ἀδελφῆς ἔχει. ὁ γὰρ πρωτόγονος, ἢ πρῶ-
 τότοκος πολλῶν ἐστὶ πρῶτος. γνωσκέτω
 τοῖνυν ὁ Ἰσραὴλ, ὡς πρῶτος μὲν τῆ Θεῶ
 λαὸς ἐχρημάτισε· πεπιστούκῳτα δὲ τὰ
 ἔθνη, ἢ μόνον τῆς σωτηρίας τετύχηκεν,
 ἀλλὰ καὶ τῶν πρωτοτοκίων ἀπῆλαυσε.
 λαὸς γὰρ λαὸς ὑπερέξει· καὶ ὁ μείζων δε-
 λῶσει τῷ ἐλάσσονι. Γεν. 25. 23.

Δ

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Πολλαχῆ οἱ λάκκοι
 ὀνομάζονται τὰ ὑπόγεια ὀρυγματὰ, εἰς
 Φυλακῶν δεσμίων ἐπιτετηδόμενα. ἔτω
 γὰρ εἰρηται ἐν τῇ ἐξόδῳ· ἀπὸ πρωτοτόκῃ
 Φαραῶ, ἕως πρωτοτόκῃ τῆς αἰχμαλωτί-
 δος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ.

Ε

λ. Καὶ ἀνέστη Φαραῶ νυκτός, καὶ
 πάντες οἱ θεράποντες αὐτῆ, καὶ πάν-
 τες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐγενήθη κραυγὴ
 μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ· ἢ γὰρ
 ἦν οἰκία, ἐν ἣ ἐκ ἦν ἐκεῖ τεθνηκός.

Ζ

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σιωέβη
 καὶ διὰ τῷ κοινοπραγίαν τῆ πάθῃς ἀπάν-
 των ἀθρόως ὀμοθυμαδὸν ἐκβοησάντων,
 ἕνα θρωῶν ἀπὸ περάτων ἐπὶ πέρατα συ-
 νηχῆσαι κατὰ πάσης τῆς χώρας. καὶ μέ-
 χρι μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις διέτριβον. ἀγνωῶν
 ἐκάστος τὸ τῆ πλησίον κακόν, ἐπὶ τῷ ἑαυ-
 τῆ μόνον ἔσκε· προελθὼν δὲ καὶ γνῆς τὰ
 τῶν ἄλλων. διπλῆν πένθος πρὸς τῷ ἰδίῳ
 καὶ τὸ κοινὸν δούθῃς ἐλάμβανεν. ἐπ' ἐλάτ-
 τῳ καὶ κερφοτέρῳ μείζον καὶ βαρύτερον,
 ἄτε καὶ τῷ ἐλπίδα τῆς παραμυθίας ἀφῆ-
 ρημείος.

Η

Υ y 3

(1) Τῆ Ὀρειγῶς ἐστὶν. ἢ γὰρ ἐν τοῖς τῆ Κυρίῳ. ἀλλ' ἐν τοῖς τῆ Ὀρειγῶ. ἐκδοδομ. κείται.

ρημίσος. τίς γὰρ ἔμελλε παρηγορεῖν ἔτερον, αὐτὸς ἂν τῷδε χρεῖος;

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν ἡ τελευταία καὶ βαρυτάτη τοῖς διώκταις πληγὴ, καὶ νυκτὸς ὄντως ἀξία. καὶ θρηνητὰ πρωτότοκα τῶν οἰκείων λογισμῶν καὶ πρᾶξεων Αἴγυπτος· ὃ καὶ σπέρμα χαλδαϊκὸν ἐξαγομένον τῇ Γραφῇ καλεῖται, καὶ Ψαλ. 136. 9. νήπια βαβυλώνια τῇ πέτρᾳ προσκροτῆμενα καὶ λυόμενα, καὶ βυβλῆς πάντα μεσᾶ, καὶ κρυστάλλοι Αἴγυπτοιοί. καὶ ἡμῶν ἀποχωρήσει τλιωκῆτα ὁ ἐκείνων ὀλοθροῦτης, αἰδοὶ καὶ φόβῳ τῷ χρίσματος.

Ἦσ. 48. 14.

Ψαλ. 136. 9.

λα. Καὶ ἐκάλεσε Φαραὼ Μαῦσῃν καὶ Ἀαρῶν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθετε ἐκ τῆς λαῶμα, ἡ ὑμεῖς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· βαδίσετε, λατρεύετε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, καθὰ λέγετε.

ΑΔΗΛΟΥ. Τιμὲς δὲ λέγῃσι, πῶς Μαῦσῃς εἰπὼν, ἔκ ἐτι ὀφθῆσομαί σοι εἰς πρόσωπον, νῦν ἔρχεται πρὸς αὐτόν; Καὶ τότε ὡς ὑπακῶν τῷ Φαραὼ εἶπεν, εἶρηκας, ἀντὶ τῆς ὁ λέγεις πρὶν· καὶ νῦν καλεῖται, μονογενὴ λέγει, εἶρηκας, ἰδὲ πάλιν ὀφθῆσομαί σοι, ὡς βασιλεὶ ὑπακῶν, κατὰ Τίτ. 3. 1. τὸ, ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις, καὶ τὰ ἐξῆς.

λβ. Καὶ τὰ πρόβατα, καὶ τὰς βόας ὑμῶν ἀναλαβόντες πορεύεσθε, εὐλογήσατε δὲ καμὲ.

λγ. Καὶ κατεβιάζοντο οἱ Αἴγυπτιοὶ τὸν λαὸν σπυρὴν ἐκβαλεῖν αὐτὰς ἐκ τῆς γῆς· εἶπαν γάρ, ὅτι πάντες ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ὅπερ δὲ ἐν τοῖς τοιαῖσι Φιλᾶ, τὰ παρόντα νομίσαντες ἀρχὴν εἶναι μεζόνων, καὶ περὶ τῆς τῶν ἐτι ζώντων ἀπωλείας καταδείσαντες, συνέδραμον εἰς τὰ βασιλεια δεδακρυμίσιοι, καὶ τὰς ἐδῆτας περιερόρημίσιοι κατεβῶν τῷ βασιλέως, ὡς πάντων αὐτῶν τῶν συμβεβηκότων δεινῶν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Εἶτ' ἄλλος ἄλλον παρεκάλεε τὸν λαὸν μετὰ πάσης σπυρῆς ἐξ ἀπάσης τῆς χώρας ἐξελαύνειν, καὶ τὸ μίαν ἡμέραν, μᾶλλον δὲ ὥραν αὐτὸ μόνον καταχεῖν, πρὸς ἀνήκεσον τιμωρίαν τιθέμενοι.

λδ. Ἀνέλαβε δὲ ὁ λαὸς τὸ ἄλευρον (1) αὐτῶν πρὸ τῆς ζυμωθῆναι τὰ φυράματα αὐτῶν ἐνδεδεμένα ἐν τοῖς ἱματίοις αὐτῶν, ἐπὶ τῶν ὤμων.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Οὐ γὰρ οἶμα δαῖν τὰς τῷ Θεῷ κολλᾶσθαι μέλλοντας οἰκειότητά τε πρὸς αὐτὸν ἡρημίσιας, κακίας λείψανον ἐπιφέρεισθαι κοσμικῆς, ἔτε μὲν ἄλλοτρίαις

Α. καὶ ἀνιέρσις ἐφοδιάζεσθαι τροφαῖς, δῆλον δὲ ὅτι ταῖς νοηταῖς. ἀζύμας δὲ εἶναι Φιλᾶν, ἄρτετε ἐφίεσθαι λοιπὸν. τῷ ζωογονεῖν τὸν κόσμον. ἐορτάσειαν γὰρ οἱ τοιοῖδε καθαρώς, καὶ τὴν ἀξιολήπτον τῷ Θεῷ λατρείαν ἀποπεραίνοντες, ὑπ' αὐτῷ μινῶσι διαπαντός.

λε. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐποίησαν καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς Μωσῆς· καὶ ἤτησαν παρὰ τῶν Αἴγυπτίων σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἱματισμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τῆς βιαίας ἐργασίας δίκαιον ἀπαιτῶντες μισθόν. (2)

λς. Καὶ Κύριος ἔδωκε χάριν τῷ λαῷ αὐτῷ ἐναντίον τῶν Αἴγυπτίων· καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς· καὶ ἐσκύλευσαν τὰς Αἴγυπτιδας.

Γ. **ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Μετὰ τὴν τῶν πρωτότοκων τῶν Αἴγυπτίων ἀπίλειαν οἱ Ἑβραῖοι διωκόμενοι καὶ ἐλαυνόμενοι, τῆς αὐτῶν ὕψους εἰς ἔννοιαν ἐλθόντες, τόλμημα τόλμῳσιν ὁποῖον εἰκὸς μὲν τῆς ἐλδοῦθῆρας καὶ μὴ ἀμνήμονας, ὡν ἐπεβελδοῦθησαν ἀδίκως. πολλῶν γὰρ λείαν ἐκφορήσαντες, τὴν μὲν αὐτοὶ διεκόμιζον ἐπηχθισμῶν, τὴν δὲ τοῖς ὑποζυγίοις ἐπέθεσαν· ἔτι δὲ διὰ Φιλοχρηματίαν, ἢ ὡς ἀντις κατηγορῶν εἶποι, τὴν τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμίαν· πόθεν; ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ὡν παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὑπηρετήσαν, ἀναγκαῖον μισθὸν κομίζόμενοι· εἶτα δὲ ὑπὲρ ὡν κατεδελώθησαν αὐτῶν ἐλάττωσι καὶ ἔχθι τοῖς ἴσοις ἀντιλυπῶντες. πᾶς γὰρ ἐστὶν ὁμοίον ζήμια χρημάτων καὶ σέρησις ἐλδοῦθῆρας; ὑπὲρ ἧς ἔτι μόνον προίεσθαι τὰς ἐστίας οἱ νῦν ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ ἀποθνήσκαι ἐθέλουσιν. ἐν ἐκατέρῳ δὲ κατῳρῶσθαι, εἶθ' ὡς ἐν εἰρήνῃ μισθὸν λαμβάνοντες, ὡν παρ' ἀκόντων πολλὸν χρόνον ἔκ ἀποδιδόντων ἀπεσερῶντο· εἶθ' ὡς ἐν πολέμῳ τὰ τῶν ἐχθρῶν φέρειν ἀξιοῦντες νόμῳ τῶν κεκρατηκότων. οἱ μὲν γὰρ χειρῶν ἤρξαν ἀδίκων, ἐξέως καὶ οἰκέτας, ὡς ἐφ' ἑαυτῶν προτερον, καταδελωσάμενοι τὸν τρόπον αἰχμαλώτων· οἱ δὲ, καὶ παραπεσόντος, ἡμῶν δόξα τῆς ἐν ὀπλοῖς παρασκώθῃς, προαπίζοντος καὶ τὴν χεῖρα ὑπερέχοντος τῷ δικαίῳ.

λζ. Ἀπῆραν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Ῥαμεσῆ εἰς Σοκχῶθ εἰς ἑξακοσίας χιλιάδας πεζῶν, οἱ ἄνδρες, πλην τῆς ἀποσκευῆς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Τὸ μὲν πᾶν πληθος τῶν μετανισαμῶν γυναιξὶν ἅμα καὶ τέκνοις σκοπέσθαι ἐκ ὑδαρίθμητον μὲν. οἱ δὲ στρατεύσιμον ἔχοντες ἡλικίαν ἐξήκοντα μυριάδες ἦσαν.

λη. Καὶ

(1) Τὸ φαῖς. ἢ ἐν Φρανεκ. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. ἐκδοσ. ὡσαύτως καὶ Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 46. ἢ δὲ τῷ Ἄλδ. ἐκδ. τὰ ζῆατα.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδοσ. ἐχ εὔρηται.

λη. Καὶ ἐπίμικτος πολὺς συνανέ-
βη αὐτοῖς, καὶ πρόβατα, καὶ βόες,
καὶ κίηνη πολλά σφόδρα.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὗτοι
ἦσαν οἱ ἐκ γυναικῶν γεννηθέντες τοῖς Ε-
βραίοις Αἰγυπτίων, καὶ τῶ πατρῷ γένει
προσνεμηθέντες· καὶ ὅσοι τὸ θεοφιλὲς
ἀγάμενοι τῶν ἀνδρῶν ἐπηλύται ἐγένοντο.
καὶ εἰ δῆτινες τῶν μεγάλων καὶ πλήθει
τῶν ἐπαλλήλων κολάσεων σωφρονισάντες,
μετεβάλοντο.

λθ. Καὶ ἔπεσαν τὸ εἶς, ὃ ἐξή-
νεύκαν ἐξ Αἰγύπτου, ἐγκρυφίας ἀζύ-
μους, ἃ γὰρ ἐζυμώθη· ἐξέβαλον γὰρ
αὐτὰς οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐκ ἠδυνήθη-
σαν ὑπομέναι· ἃ δὲ ἐπισίτισμόν ἐποίη-
σαν ἑαυτοῖς εἰς τὴν ὁδόν.

μ. Ἡ δὲ παροίκησης τῶν υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ, ἣν παρώκησαν ἐν γῆ Αἰγύπτῳ
καὶ ἐν γῆ Χαναάν, αὐτοὶ καὶ οἱ πα-
τέρες αὐτῶν, τετρακόσια τριάκον-
τα ἔτη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐνθα μὲν λέγει ὁ λόγος,
ὅτι μετὰ ὑ ἔτη ἐπανέρχονται οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ, μόνον τὰ ἔτη ἃ ἔμειναν ἐν Αἰγύπτῳ
ἀριθμῶ· ὅταν δὲ εἶπῃ, ὑλ, καὶ ἃ ἔμειναν
ἐν γῆ Χαναάν μετὰ Ἰακώβ μετὰ τὸ ἐπα-
νελθεῖν αὐτὸν ἐκ Μεσοποταμίας ἀριθμῶ.
λέγει γὰρ πάλιν, πέμπτη δὲ γενεὰ ἀνέ-
βησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. ὡπερ ἐν ἀριθμῶ-
ται ὁ χρόνος, ὃν ἔμειναν ἐν γῆ Χαναάν,
ἔτω καὶ ὡδε σωμαριθμημένους τῆ Ἰακώβ.
ὅταν δὲ εἶπῃ τετάρτη γενεὰ Ἰακώβ
ἐγέννησε τὸν Λοῦθ, Λοῦθ τὸν Καὰθ, ἐξ
ἃ Ἀαρὼν, ἐξ ἃ Ἐλεάζαρ· ἐκ ἀριθμῶ
τὸν Ἰακώβ.

μα. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ τετρα-
κόσια τριάκοντα ἔτη, ἐξῆλθε πᾶ-
σα ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου
νυκτός.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ δὲ τὸ σκυλευσαί
τῆς Αἰγυπτίας, καὶ τῶν πρωτοτόκων τὸν
θάνατον, λελύτρωνται μόνον οἱ ἐξ Ἰσραὴλ,
καταδύσαντες τὸν ἄμνον εἰς τύπον χριστοῦ.
ὡ γὰρ ἐχ' ἐτέρως τέτρε δώκαδι τυχεῖν·
ἐπέπερ ἐςί πᾶσα λύτρωσις ἐν χριστῷ, καὶ
δι' αὐτῆ πᾶσα δόσις ἀγαθῆ. ἐκπέμπονται
δὲ τῆς Αἰγυπτίων κατὰ μέσω νύκτα, μο-
νονεχί σκοτῆς τε ὁμῆ καὶ δελίας ἀπαλ-
λαττόμενοι. ἐν γάρτοι σκοτῷ τῷ νοητῷ,
ἣ ἐκ ἐν φωτὶ τῷ θεῷ, τὸ δέλον εἰς ἀμαρ-
τίαν αἰπίως εἶναι Φιλῆ. πᾶς γὰρ ὁ τὰ
Φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ Φῶς, κατὰ τὴν
τῆ Σωτήρος Φωνίῳ.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἐντεῦθεν Φοβ-
γομεν Αἰγυπτίον, τὴν σκυθρωπὴν καὶ διώ-
κτικὴν ἀμαρτίαν, καὶ Φαραὼ τὸν ἀόρα-
τον τύραννον, καὶ τῆς πικρῆς ἐργοδότας,
πρὸς τὸν ἄνω μετασκαδασόμενοι κόσμον,

καὶ τῆ πηλῆ καὶ τῆς πλινθείας ἐλδοθε-
ρμεδα, τῆς τε τῆ ἀχύρου καὶ σφαλε-
ράς τῆ σαρκίς τῆ δε συσάσεως, καὶ μηδ'
ὅσον ἀχυρώσει λογισμοῖς ἐπὶ τῶν πολλῶν
κρατεμενης.

μβ. Προφυλακῆ ἐσι Κυρίῃ, ὡσε
ἐξαγαγεῖν αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
ἐκείνη ἡ νύξ αὐτῆ προφυλακῆ Κυρίῃ,
ὡσε πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἶναι εἰς
γενεὰς αὐτῶν.

Νύξ αὐτῆ προφυλακῆ. Ἀκύλας, πα-
ρατηρήσεως. Σύμμαχος, παρατετηρη-
μένη. Σαμαρειτικόν, φυλάξεως ἐσὶ τῷ
Κυρίῳ.

μγ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν
καὶ Ἀαρὼν, ἔστος ὁ νόμος τῆ πάχα.
πᾶς ἀλλογενῆς ἐκ ἔδετα ἀπ' αὐτῆ.

Καὶ πάντα οἰκέτην τινός, ἡ ἀργυρώ-
νητον περιτεμεῖς αὐτόν· καὶ τότε Φά-
γετα ἀπ' αὐτῆ.

ΟΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ακολούθως τοῖς παρα-
τεθῆσι τρίτος ἐστὶν ἔστος νόμος, ὃν εἶπε
πάλιν ὁ Κύριος παρὰ τῆς δύο νόμους. πρό-
χες δὲ τῆ ἀκριβεία τῆς Γραφῆς, ὅτι ἐκ
εἶπε τέτον τὸν νόμον τὸν περὶ τῆ πάχα ὁ
Κύριος ἐν τῇ ἀρχῇ. εἰ γὰρ εἰρήκει ἐτι ὄν-
των ἐν Αἰγύπτῳ, πρὶν ἀπαρᾶν ἐκ τῆς Αἰ-
γύπτου τὸν Ἰσραὴλ τὸ, πᾶς ἀλλογενῆς ἐκ
ἔδετα ἀπ' αὐτῆ, καὶ πάντα οἰκέτῳ τινός
καὶ ἀργυρώνητον περιτεμεῖς· καὶ τότε
Φαγετα ἀπ' αὐτῆ, ἐκ ἃν ἐξεληλύθησαν
ὁ ἐπίμικτος πολὺς ὄχλος ὁ ἐξελθὼν ἐξ Αἰ-
γύπτου. ἐτήρησεν ἐν τὸν νόμον τέτον, ἵνα
μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τῆς βελομένης δοθῆ ἄλ-
λος νόμος. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἐάν ἐν ἀλληγο-
ρῶμεν ταῦτα εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἐρῶμεν
ὅτι οἰκογενεῖς μὲν εἰσιν οἱ συμπεφυκότες
ἡμῖν καὶ γεωργηθέντες λόγοι, καὶ ἐπισῆ-
μαί, ἀπὸ συμφύτων ἐννοιῶν ἀρξάμενοι·
ἀργυρώνητοι δὲ, ὅσοι ἐκ διδασκαλίας ἡμῖν
ἐπιγίνονται ἐξωθεν ἀπὸ μαθημάτων. πάν-
τως ἐν δὲ Φησί περιτέμνεται καὶ καθάρσεν
καὶ τῆς οἰκογενεῖς, καὶ τῆς ἀργυρωνήτης.
ἀλλογενῆ δὲ εἶδενά δὲ παραλαμβάνειν,
οἷον ἀλλότριον δόγμα προσιεμένους. ἀλλο-
γενῆ γὰρ ἃ παραδέχεται, ὅς βέλεται βε-
βηλώσαι τὴν ἐορτὴν τῆ Κυρίῃ.

με. Πάροικος ἢ μισθωτὸς ἐκ ἔδε-
ται ἀπ' αὐτῆ.

ΠΑΡΟΙΚΙΟΥ. Πάροικός ἐστιν ἐκ-
κλησίας, ὅσις πρὸς ἡμέρας σιμάγεται,
μετὰ ταύτας καὶ μετὰ θεῖαν ἀκολώτε καὶ
μύησιν ἀποσάτης γενόμενος· ὅς ἐκ ἔδετα
ἀπὸ τῆ προβάτης. μισθωτὸς δὲ ὡπερ ἐκέ-
νος, ἃ μὴ τὰ πρόβατα ἴδια, καὶ διὰ τέτο
τῷ λύκῳ παραχωρῶν. Φιλῆ γὰρ ἐχ' ὅλη
ταῦτα ψυχῆ· ἀλλὰ διὰ τῆς μισθῆς τῆς
ἐξωθεν δοκῆ περιέπειν τὰ πρόβατα. ἔτω
καὶ ὁ μισθωτὸς ὁ ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ὁ τῆ δόσε-
βία

Πραξ. 7. 6.
Ἐξῆδ. 13. 18.
Γεν. 15. 16.
Ἰωάν. 3. 20.

βία προφάσει μισθόν (1) προσερχόμενος, πορισμόν δοκῶν τῶν δούσεβειαν, καὶ πλεταῖν αἰτεῦσθαι οἰόμενος. τοῖστοι καὶ οἱ διὰ δόξαν ἀνθρώπων μετιόντες τὰς ἀρετάς. ὁ γὰρ τέλειος, ὡς ὁ πατήρ ὁ ἐράνιος, αὐτὰς δι' ἑαυτὰς ἐπιτηδύει τὰς ἀρετάς, ἀγάπη τέτων καὶ πόθω, κατὰ τὸ, ἀγαπήσατε δικαιοσύνην οἱ κρίνοντες τῶν γῶν. τὸ γὰρ διὰ τι γιγνόμενον, ἑλαττόν ἐστιν ἐκείνῳ δι' ὃ γίγνεται. ὡς προτιμάσθαι τῆς ἀρετῆς, τὸν μισθόν. διόπερ ὁ τοῖστος ἐκ ἐδίας τὸ πάχα τῆς χριστῆ, τῆς δικαιοσύνης ἄλλο τι προτιμῶν.

μς. Ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, καὶ ἔ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρῶν, καὶ ἐκ ἐξοίσετε ἀπὸ τῆς οἰκίας τῶν κρεῶν ἕξω καὶ ὅσων ἔ συντρίψετε ἀπ' αὐτῆ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰ γὰρ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐδίας λόγος Θεῶ, ἐδίας δὲ καὶ εἰς Ἰουδαίων σιναγωγῶν, παραβαίνεις τῶν λέγουσαν αἰτολῶν, ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται. εἰ δὲ μεταλαμβάνεις λόγων Θεῶ ἐν οἰκίᾳ μιᾷ τῇ ἐκκλησίᾳ, αἶτα καταλιπὼν αὐτῶν, ὑπολαμβάνεις μεταλαμβάνειν Θεῶ ἐν αἰρετικῇ σιναγωγῇ, λεγῆσης τῆς αἰτολῆς, ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, σὺ ἐκ ἐδίας ἐν οἰκίᾳ μιᾷ. μίαν ἐν ἐννοήσας οἰκίαν τῶν ἐκκλησιῶν, μηδαμῆ ἐδία τῆ προβάτα ἕξω γινόμενος τῆς οἰκίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκκλησιαστικὸν λόγον ἔ δὲ ἕξω τῆς ἐκκλησίας πρεσβύειαν, ὡς ἕξω τῆς ἐκκλησίας μὴ ἐκφέρων τὰ κρέα. Φημὶ δὴ εἰς σιναγωγὰς Ἰουδαίων, ἢ αἰρετικῶν. ὅμοιον γὰρ ἐστὶ τὸ εἶψαι τῆς μαργαρίτας [ἐμπροσθεν τῶν χριστῶν.]

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ τὸ, ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, φυλάττεσιν οἱ πιστοὶ, ἐν μόνῃ τῇ τῆ Θεῶ ἐκκλησίᾳ τῶν θείων μεταλαμβάνοντες μυστηρίων, τὰς δὲ τῶν αἰρετικῶν σιναγωγὰς βδελυττόμενοι.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐπὶ τὸ πάχα τιθεῖς νόμον, καταθύεσθαι μὲν προσέταχε τὸν ἀμνόν, πλὴν ἐν οἰκίᾳ, Φησὶ, βρωθήσεται μιᾷ, καὶ ἐκ ἐξοίσετε τῶν κρεῶν αὐτῆ ἕξω. μεμέρισται γὰρ ἕδαμῶς ὁ χριστός, ἀλλ' εἰς ὀλοκλήρως καὶ ἐν ἐκάσῳ καὶ ἐν πᾶσιν ἐστὶ, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ εἰρωμή ἡμῶν, συλλέγων ἡμᾶς εἰς ἑνωσιν τῶν τε πρὸς ἀλλήλους ἐν ὁμοψυχίᾳ, καὶ τῶν δι' ἑαυτῆ πρὸς Θεόν ἐν πνύματι.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκέλευσεν ὁ νόμος τὸ πρόβατον θύεσθαι κατὰ τῶν ἡμερῶν, ἦτοι τῶν ἑορτῶν τῆ πάχα. καὶ ἡ εἰς τύπον χριστῆ. ἀλλ' ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, Φησὶ, καὶ ἐκ ἐξοίσετε τῶν κρεῶν αὐτῆ. ἕξω τὸν τῶν δῶρον ἐκφέρουσιν οἱ μὴ ἐν τῇ μιᾷ καὶ καθολικῇ οἰκίᾳ τῆ χριστῆ, ταῦτες τῇ ἐκκλησίᾳ, τελῶντες αὐτόν.

Α μς. Πᾶσα συναγωγή υἱῶν Ἰσραὴλ ποιήσει αὐτό.

μη. Ἐάν δέ τις προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος ποιῆσαι τὸ πάχα Κυρίου, περιτεμεῖς αὐτῆ πᾶν ἀρσενικόν· καὶ τότε προσελεύσεται ποιῆσαι αὐτό· καὶ ἕσαι ὡπερ ὁ αὐτόχθων τῆς γῆς. πᾶς ὁ ἀπερίτμητος ἐκ ἐδεταῖ ἀπ' αὐτῆ.

Β ΣΕΥΗΡΟΥ. Γινώσκωμεν γὰρ, ὡς ἡ ἐν σαρκὶ περιτομὴ τυπικῶς γενομένη τὸ παλαιόν, αἰκόνα ἐπέειχε τῆ σωτηρίας βαπτίσματος, διὰ τῆς ἀποβολῆς τῆς ἀκροβυστίας τῶν ἀρνησιν δηλῆσα τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως, καὶ ὑπὲρ ποιῆσα τῆς περιτεμνομένων Θεῶ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πᾶν γέννημα ψυχῆς νοητὸν ὑπερβαῖνον τὰ ὑλικά, (ὑλικά δὲ τὰ θήλεα) περιτέμνειν καὶ καθαίρειν δεῖ, ἵν' ἔτω τις μεταλαμβάνῃ τῶν κρεῶν τῆ πάχα. ὡς αὐτόχθων δὲ τῆς γῆς καὶ ὁ προσήλυτος γίνεται. ἔ γὰρ τὰ σπέρματα προτιμᾷ ὁ Θεὸς τὰ δούρα, ἀλλὰ προαίρεσιν ἀποδέχεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπερίτμητον τῇ σαρκὶ τὸν μὴ περιτεμνόμενον τὰ σαρκικά· Φησιν, ὡπερ καὶ ἀπερίτμητον ὀφθαλμοῖς τὸν βλέποντα πρὸς ἃ μὴ δεῖ.

Δ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅρατε μή τις ὑμῶν ἀπερίτμητος ἐστὶ τῇ καρδίᾳ· μή τις ἔ περιτέμνηται τὰς περιτομὰς, ἄς ὁ λόγος διδάσκει περιτέμνεσθαι. ποίας δὲ ταύτας; ἀπερίτμητοι τὰ ὦτα ὀνειδίζονταίτινες ὄντες, καὶ ὅτε (2) ἔ περιτέμνεται τῶν ἀκόλῳ, ἀκάθαρτοί εἰσιν. ἀπερίτμητος χείλεσιν ὁ μὴ περιτεμνόμενος τῆς λόγος τῆς ἐναντίας καὶ ἀκαθάρτης. ἔτως ἐστὶ καὶ ἀπερίτμητον εἰπεῖν τῇ σαρκὶ, τὸν μὴ περιτεμνόμενον τὰ σαρκικά πράγματα· καὶ ἀπερίτμητον ὀφθαλμοῖς, τὸν βλέποντα ἃ μὴ δεῖ, καὶ μὴ καθαίροντα τὸ ὄρατικόν· καὶ ἀπερίτμητον χερσὶ, τὸν πράττοντα ἃ μὴ χρῆ.

μς. Νόμος εἰς ἕσαι τῶ ἐγχωρίῳ καὶ τῶ προσηλύτῳ τῶ προσελθόντι ἐν ὑμῖν.

Ζ ν. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῶ Μωϋσῆ καὶ Ἄαρῶν πρὸς αὐτῆς, ἔτως ἐποίησαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὴ κατὰ τὸ γράμμα δεχόμενος, ἀκῶν δὲ τῆ βεβλήματος τῆς Γραφῆς, ἔτός ἐστιν ὁ ποιῶν καθὰπερ ἐλάλησε Κύριος τῶ Μωσῆ καὶ Ἀαρῶν.

Η να. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξήγαγε Κύριος τῆς ὑπὲρ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν.

ΚΕΦ.

(1) 1σ. μισθῆ.

(2) Καὶ ὅσα. ἐν Τόμ. 2. σελ. 124.

Κ Ε Φ. Ι Γ.

α. ΕΙΠΕ ΔΕ ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΟΣ ΜΑΥΣΙΝ, ΛΕΓΩΝ.

β. Ἀγιάσόν μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενές διανοίγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρώπυ εἰς κλήνας, ἐμοὶ ἐσίν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὑποφόρος ποιήσόν μοι τὴν πρωτοτόκην, ἧτοι ἀφορίσόν μοι.

ΑΛΛΟΣ. Τῶν θεῶν ὑπεργεσιῶν μὴ ὑπάρχειν ἀμνήμονα τὸν λαὸν πραγματῶδης ὁ Θεός, ἀφιερῶν τὰ πρωτότοκα κελεύει ἀντὶ τῶν πρωτοτόκων τῶν Αἰγυπτίων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εὐαφὸρμῶς μὲν ἔν ὃ τῶν ὄλων Θεὸς τῶν τῶν πρωτοτόκων ἀνάδειξιν αἰτεῖ, καὶ αὐτῷ χρῆσαι δι' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμᾶς τὰ ἀρσενικά. ἐπειδὴ γὰρ διολύλασι μὲν τὰ Αἰγυπτίων πρωτότοκα, σέσωσαι δὲ πανοικί, καὶ διέδρα τὸν ὄλεθρον ὁ ἡγαπημένος Ἰσραὴλ τῷ αἵματι τῆ ἀμνῆ κατακεχρισμένος, ὅς ἡ εἰς τύπον Χριστοῦ, τῆ δὲ ἡμᾶς ἀ νεκροῖς γεγονότος, ἵνα καταργήσῃ τὸν θάνατον, ταύτητοι δικαίως εἶν ἂν αὐτοῖς μὲν ἔκ ἔτι τὰ σεσωσμένα· πρέποι δ' ἂν μᾶλλον αὐτὰ διακεκλήσθαι λοιπὸν ὡς ἴδια τὸν ὑπὲρ αὐτῶν κενδυνῶδης. ὅν περ γὰρ τρόπον οἱ τῆς ἡδὴ γεγονότας ὑπὸ χεῖρα βαρβαρικῶ ἀπαλλάττειν ἰχύνοντες, καὶ τῆς ἀδοκῆτος ἐπενεχθείσης δαλείας ἐλδοθερῶν, διὰ τῆ τῶν πρὸς ἐκείνης ἀνατλιῶσαι μάχῃ, μονονεχί τῶν δεσποτικῶν λοιπὸν ἐπέχρσι τάξιν, αἵματι τῷ ἰδίῳ τῆς ἀλόντας κατακλιόμενοι· κατὰ τὸν ἴσον, οἶμαι, τετονὶ λόγον ἢ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ τῶν ἀκαθάρτων δαιμόνων δαλώσας σίφος, καὶ τὸ ἴδιον αἷμα τεθεικῶς ὑπὲρ ἡμῶν· ἀποσήσαστε ἔτω τὸν θάνατον, καὶ καταλύσας τῶν φθορᾶν, ἰδίως ἡμᾶς ποιεῖται λοιπὸν, ὡς τῶν ἑαυτῶν μὲν ἔκ ἔτι, τῶν αὐτῆ δὲ μᾶλλον διαζῶντας ζῶν. εἰ μὴ γὰρ ἀπέθανον ὑπὲρ ἡμῶν, ἔκ ἂν διεσώθημεν· καὶ εἰ μὴ γέγονεν ἐν νεκροῖς, ἔκ ἂν τὸ δυσάντητον τῆ θανάτου κατεσείδη κράτος. Κ. καὶ πάλιν. (1) Ὡσπερ ἔν μονονεχί τῶν τῆ σφαγῆτος ἀμνῆ ζῶν ἔζων οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ἔτω καὶ ἡμεῖς ἔκ τῶν ἰδίων ἔτι διαζῶμεν ζῶν, ἀλλὰ τῶν τῆ δὲ ἡμᾶς ἀποθανόντος Χριστοῦ· εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν. ζῶν γὰρ ἡμῶν κατὰ φύσιν, ὡς Θεός.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ἀγαπᾶ τὸ πρωτότοκον ὁ Θεός καὶ πατὴρ, ὡς αὐτὸν εἰκόνι Χριστοῦ διαπρέπον. μόνον δὲ ἀπόλεκτα τὰ ἀρσενικά τῶν πρωτοτόκων. ἔδει γὰρ σώζεσθαι τῷ Χριστῷ τὸ αὐτὸ μάλιστα πρεπωδέσαστον

κάλλος καὶ αὐτὸς κατ' εἰκόνα τῶν πρὸς αὐτὸν, ὡς αὐτὸν εἶδει τῶν τῶν πρωτοτόκων μεμορφωμένοις. ἔστι γὰρ ὁμῶς πρωτότοκος τε καὶ ἀρσῶν, ὅτι μὴ οἶδε μαλακισμὸν τὸν εἰς ἀμαρτίαν. μαλακισμὸς δὲ τύπος τὸ θῆλυ. δεῖ δὲ ἔν ἄρα τῆς τῶν εἰκόνα φορῶντας Χριστοῦ παραιτέσθαι μὲν φρόνημα τὸ θηλυπρεπές, ἀποσείσθαι δὲ μᾶλλον ὡς ἐπάρατον ἀληθῶς καὶ Θεῷ κατεσυνημαῖον τὸ μαλθακόν τε καὶ ἀναλκῆς, καὶ σφριγῶσαν ἔχειν ἢ ἀνδροπρεπῆ τῶν προσδυμῖαν, εἰς γε τὸ διώκασθαι γε φημὶ κατορθῶν ἀρετῶν.

γ. Εἶπε δὲ Μαυῦσῆς πρὸς τὸν λαὸν, μνημονεύετε τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν ἣ ἐξήλθετε ἐξ Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαλείας· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγε Κύριος ὑμᾶς ἐντεῦθεν. καὶ ἔβρωθήσεται ζύμη.

δ. Ἐν γὰρ τῇ σήμερον ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε ἐν μηνὶ τῶν νέων.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Κατέλιπον τῶν Αἰγυπτίων μὴν Ἰαννουῦ, πέμπτη καὶ δεκάτη κατὰ σελλῶν.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ τῶν νέων ἐξήλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τῆ μωσῆ. ὅτε ἔφαγον τὸ πάχος ἡλθον εἰς Ῥαμεσῆ, ἡλθον εἰς Σοκχῶν, ὡς κείτω ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς, ἐν πεντηκοστῷ ἐνάτῳ Ἀριθ. 33. 5. ἀριθμῷ.

ε. Καὶ ἔσαι ἡνίκα εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Φερεζαίων, ἢ ὡμοσε τοῖς πατράσι σου δεναί σοι γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ ποιήσεις τὴν λατρείαν ταύτην ἐν τῷ μηνὶ τῆτω.

ς. Ἐν ἑξ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἑορτὴ Κυρίου.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Αἱ μὲν ἔν ἑξ, ἀζύμων ἦσαν· ἢ δὲ ἐβδόμη καὶ ἑορτῶν εἶχε, σωμαγωγῶν λαῶν, ἀναγνώσματα, θυσίας, καὶ ἄλλ' ὅ, τι παρὰ τὰς ἄλλας.

ζ. Ἄζυμα ἔδεσθε τὰς ἐπὶ ἡμέρας· ἔκ ὁφθήσεται σοι ζυμῶν, ἔδὲ ἔσαι σοι ζύμη ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, ἐπὶ ἡμέρας. Καὶ ἀναγγελεῖς τῷ ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, διὰ τῆτω

(1) Τὸ, καὶ πάλιν, τὸ μετ' ὀλίγα ἐμφαίνει. ἐν γὰρ τοῖς ἐκδεδομένοις ὀλίγα τινὰ ἐν τῷ μεταξὺ κείτω.

τῆτο ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός μοι, ὡς ἔξεπορευόμην ἐξ Αἰγύπτου. Α, μαχος, ἀποκλινῆς. Θεοδοτίων, υωτοκο-
πῆσις. Σαμαρειτικόν, παραδώσεις.

θ. Καὶ ἔσαι σοι σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ μνημόσυνον πρὸς ὀφθαλμῶν σου, ὅπως ἂν γένηται ὁ νόμος Κυρίου ἐν τῷ σώματί σου· ἐν [γὰρ] χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε Κύριος ἐξ Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν δεσμύων τῆς ἑαυτῶν δακτύλου πρὸς ὑπόμνησιν πραγμάτων· ἢ καθὼς οἱ σφραγιζόμενοι τῷ χεῖρα ἐκ βασιλέως στρατιῶται ἔτω καὶ ἔτοι στρατοῦστές ὑπὸ Κυρίου, ἵνα ποιῶσι τὰ προσάγματα.

ια. Καὶ φυλάξατε τὸν νόμον τῆτον κατὰ καιρὸς ὥρων, ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. Καὶ ἔσαι ὡς ἂν εἰσαγάγησε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναανίων, ὃν τρέπον ὤμοσε τοῖς πατεράσι σου· καὶ δώσω σοι αὐτήν.

ιβ. Καὶ ἀφοριεῖς πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικά τῷ Κυρίῳ· πᾶν διανοῖγον μήτραν ἐκ τῶν βεκολίων σου, ἢ ἐν τοῖς κήνεσί σου, ἀγιάσεις ὅσα ἂν γένηταί σοι, τὰ ἀρσενικά τῷ Κυρίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰ μύθοι πρωτότοκα καὶ τῶν βοῶν καὶ τῶν προβάτων προσφάρονται νομοθέτησεν ὁ δεσπότης Θεός, τῆς τῶν πρωτότοκων σωτηρίας ἀναμνησκων. ἔδεν γὰρ αὐτὸς τῶν θυμάτων ἐδεῖτο, ἀλλὰ τῷ ἐκείνων ὠφέλειαν ἐπραγματεύετο. τῆτο γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ νόμος δηλοῖ·
» εἰάν ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου, λέγων, τί ἐστὶ
» τῆτο; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐν χειρὶ
» κραταιᾷ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐκ τῆς
» Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. ἠνίκα δὲ ἐσκλή-
» ρωθη Φαραὼ ἐξαποσεῖλαι ἡμᾶς, ἀπέ-
» κλεινε Κύριος πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰ-
» γύπτου ἀπὸ πρωτότοκων ἀνθρώπων ἕως
» πρωτότοκων κτηνῶν. διὰ τῆτο ἐγὼ θύω τῷ
» Κυρίῳ πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικά·
» καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν ὑἰῶν μου λυ-
» τρώσωμαι. καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς
» χειρός σου, καὶ ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλ-
» μῶν σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε
» Κύριος ἐξ Αἰγύπτου. τοιγάρτοι τῆτων ἕκα-
» στον, ἔ τῆς τῆ Θεῷ χρείας ἕνεκα, ἀλλὰ
» τῆς τῆ λαῷ ἐγένετο ὠφέλειας.

ιγ. Πᾶν διανοῖγον μήτραν ὄντα, ἀλλάξεις πρὸ βᾶτω· εἰάν δὲ μὴ ἀλλάξης, λυτρώσῃ αὐτό· πᾶν πρωτότοκον ἀνθρώπου τῶν ὑἰῶν σου λυτρώσῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Λυτρώσῃ, ἀντὶ τῆ ἀργύριον ὑπὲρ τιμῆς αὐτῆ δῶς. ἐλδοθερώσεις αὐτό. ὁ δὲ Ἀκύλας, τενοντώσεις. Σύμ-

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰερὸν τὸ πρόβατον. τοιγάρτοι καὶ ὑπὲρ ὄντα προσάγεται. ὑπαίνεται δὲ πάλιν ἡμῖν ὁ νόμος ἐν τῆτοις, ὅτι καὶ τὸ βέβηλον ἅγιον ἐν Χριστῷ, καὶ τὸ ἀνίερρον ἱερὸν, καὶ δεκτὸν δι' αὐτῆ καὶ τὸ ἀπαράδεκτον. ἐπειδὴ γὰρ ἡμεῖς ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀκάθαρτοι, γέγονεν αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν θύμα ἅγιον, καὶ εἰς ὀσμὴν ὀσμῆς. ἀπέθανε γὰρ ὑπὲρ ἀμαρτιῶν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ὑπὲρ τῶν ἀκαθάρτων ὁ καθάρος, καθὰ καὶ πρόβατον ὑπὲρ ὄντα. λυτρώσῃ δὲ γε τὰ τῶν ἀνθρώπων πρωτότοκα δῶρων κατὰ τὸ εἶκος, ἦτοι τμήματα τῶν προσκομιζομένων. (1) διὰ ποῖαν αἰτίαν; ὅτι τὸ ἀνατιθέμενον τῷ Θεῷ καταθύεται πᾶν πάντως ἐχρῶν. παραιτεῖται δὲ τῷ ἀνδροκλονίαν ὁ κλίσσας ἐν ἀφθαρσία τὰ πάντα Θεός. ἔ γὰρ ἐποίησε θάνατον, ἔδεν τέρπεται ἐπ' ἀπωλεία ζώντων, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἔτε μὲν ἴσως τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι, τοῖς καταφθερομένοις ἐφίηδεται (2) δὲ τοῖς εἰς ζωὴν γεγονόσι. προσάττει δὲ μᾶλλον ὑπὲρ αὐτῆ καταθύναται τὸ λύτρον, μονονεχὶ δὲ καὶ διακρήδῳ ὁμολογεῖν, ὡς αὐτῷ τῷ οἰκείαν ἀφείλομεν ζωὴν. τῆτο γὰρ ἐποίει καὶ τὸ καλῆμενον δίδραχμον τελεῖσθαι προσάττων. λύτρον δὲ τὸ ἀληθές τε καὶ ὑπὲρ πάντων αὐτὸς ἂν νοοῖτο Χριστός, δι' ἃ, καὶ ἐν ᾧ νικηκαμεν τῷ φθορᾷ. δέδωκε γὰρ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν.

ιδ. Ἐάν δὲ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου μετὰ ταῦτα, λέγων, τί τῆτο; καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, ὅτι ἐν χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. ἠνίκα δὲ ἐσκλήρυνε Φαραὼ ἐξαποσεῖλαι ἡμᾶς, ἀπέκλεινε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ ἀπὸ πρωτότοκων ἀνθρώπων ἕως πρωτότοκων κτηνῶν. διὰ τῆτο θύω ἐγὼ τῷ Κυρίῳ πᾶν διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικά· καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν ὑἰῶν μου λυτρώσωμαι. Καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε Κύριος ἐξ Αἰγύπτου.

ιε. Ὡς δὲ ἐξαπέσειλε Φαραὼ τὸν λαόν, ἔχ ὠδήγησεν αὐτῆς ὁ Θεός ὁδὸν γῆς Φιλιστίνου, ὅτι ἐγγύς ἦν· εἶπε γὰρ ὁ Θεός, μήποτε μεταμελήσῃ τῷ λαῷ ἰδόντι πόλεμον, καὶ ἀποσρέψῃ εἰς Αἰγύπτον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπ' ὀφθαλμῶν ἡμῶν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπαγωγῆς πρὸς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας, δι' ἐτέρας αὐτῆς τῆς ἐν κύκλῳ μακρο-

(1) Τῶν προσκομιζομένων. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 278.

(2) Οὔτε μὲν ἐν ἴσῳ τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι, τοῖς καταφθερομένοις ἐφίηδεται. προσάττει δὲ, κτ. αὐτ.

μακροτέρας ἀποκομίζει, τὸ ἔτοιμον εἰς ἀπόσασιν, καὶ τὸ νεκρὸς εἰς θαλάσσαν αὐτῶν προεγνωκῶς ὁ πάντων Θεός.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὰς ἀπὸ ζωῆς κοσμικῆς καὶ δαιμονιώδους πλεονεξίας, ὡπερ τινὸς γῆς Αἰγυπτίων ἀπαίροντας, ὁδὸς δὲ θεῖα καὶ ὀλίγη παντελῶς ἀποφέρει πρὸς ἀγιασμόν, καὶ εἰς ἐλπίδα τῷ παρὰ Θεῷ, πίσις ἢ ἐν Χριστῷ, καὶ ἢ κατ' αὐτὸν δικαίωσις, κατὰ γε τὸ ὑπὸ τῆ Παύλου σοφῶς εἰρημένον. Ἐγγύς σε τὸ ῥημά ἐστιν ἐν τῷ σωματίσῃ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, καὶ τὰ ἐξῆς. ταύτῃ ἐν ἄρα τῷ ἔτῳ ἀγγεῖ καὶ σωεσαλμηνίῳ ὁδὸν διασεύχην ἐκ ἡφίει τὰς πάλας Θεός· ἐπινοεῖ δὲ, ὡπερ τινὰ κύκλον τῷ ἐπ' ὁθεῖαν ἐκ ἔχοντα, τὸν ἐν περιεφοῦς λόγων καὶ ἐν ἀνίγμασι νόμον, μακροτέραν ἔχοντα καὶ ἐκ ἀταλαίπωρον τῷ παιδαγωγίαν. ἵνα ὡπερ τινὰ μελέτησιν τῶν τελειοτέρων τὰ ἐν σκιαῖς ἔχοντες, καὶ προκατηχόμενοι τὸ μυστήριον, μὴ τοῖς τυχεῖσιν ἀπλῶς καταπλοῖντο δέμασιν, εἰς ἀποδρομῶν καὶ ἀπόσασιν τῷ ἀπὸ Χριστοῦ προγεγυμνασμένοι δὲ ὡπερ καὶ ἀναμανθάνοντες τὸ ἀληθῶς ὠφελῶν, ἐτοιμότεροι μὲν ἂν εἴεν πρὸς τῷ τῆς ἀληθείας ἐφελῶν καὶ προθυμίαν, ἐρηρειαμηνίῳ δὲ καὶ ἀνακατασεισον ἔχοισιν τῷ εἰς Θεὸν ἀγάπησιν. διὰ μακρῶς ἐν ὡπερ, καὶ ἐκ ὁθεῖας ὁδῶς, τῆς κατὰ τὸ γράμμα λατρείας, παιδαγωγὸς ἡ ὁ νόμος.

17. Καὶ ἐκύκλωσεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν ὁδὸν τὴν εἰς τὴν ἔρημον, εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. πέμπτη δὲ γενεᾶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ΔΙΩΔΩΡΟΥ. Πέμπτη δὲ φησι γενεᾶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Αἰγύπτου. ὁ δὲ Ἀκύλας, ἀνωπλισμένοι φησὶ Σύμμαχος, ὀπλίται. ἐκὲν εἶχον ὄπλα ἀπ' Αἰγύπτου, ὡς ἢ τῶν ἐκδοσὶς δηλοῖ· εἰλήφασι δὲ καὶ τὰ καταποντιοδέντα ὑπερον Αἰγυπτίων, ἵνα ἔχοισιν τὰ ἐν τῇ καταπολεμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπὸ μὲν τῆ Ἰακώβ γενεαλογίαν, ὁρήσεις ἐ· ἀπὸ δὲ τῆ Λυβί, δ'. **Γαλ. 15. 16.** ὅπερ καὶ ἐν τῇ Γενέσει κεῖται. (1)

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐκλελυτρώμεθα γὰρ ἐκ θαλάσσης, καὶ μὴ καὶ πόνων τῶν ἐν εἰκαίοις περιπασμοῖς, καὶ ταλαιπωρίας τῆς περὶ γλῶττε καὶ χῆν, κατὰ τῷ ὁθαγγελικῷ παραβολῶν, ὡς ἐν πέμπτῃ γενεᾷ, τῷ πέμπτῳ καιρῷ. ὁμοία γάρ ἐστιν ἢ βασιλεία τῶν ἔρανῶν ἀνθρώπων οἰκοδεσποτή, ὅσις ἐξῆλθον ἅμα πρῶτῃ μιθώσαθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῶν. τὰτι δὲ καὶ περὶ τῷ ἐκλήν τε καὶ ἀνάτῳ ἐφη δρᾶν. περὶ δὲ τῷ ἐνδεκάτῳ εὗρον ἄλλους ἀργούς, ἐφη τε πρὸς ἐκείνους, τί ἐσήκατε ὡδε ὅλῳ τῷ ἡμέραν ἀργοί; ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς ἐργάζεσθε εἰς τὸν ἀμπελῶνά μου.

(1) Ἐν τοῖς Ἐκδοσῶν. ἐκ εὐρηται.

A ἄνθρωποι δὲ ἐν ὡς ἐν πέμπτῃ γενεᾷ πεμπομενὸς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τὰς τελειοτάτας, καὶ ἐν καιροῖς τοῖς ἐσχάτοις, ὅτε γέγονεν ἀνθρώπος ὁ μονογενής, καὶ τῷ ὑπὲρ τῆς ἀπάντων ζωῆς ὑπομεμείνηκε σφαγῶν.

19. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὰ ἱσθῶ Ἰωσήφ μεθ' αὐτῶν· ὅρκω γὰρ ὤρκισεν Ἰωσήφ τὰς ὑψὺς Ἰσραὴλ, λέγων, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἢ ἐπισκεψέται Κύριος ὑμᾶς, καὶ συνανοίσετε τὰ ὅσα μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περὶ τῶν ὁσέων Ἰωσήφ σημειωτέον, ὅτι οἱ μὲν Ἰσραῖοι χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐπέφεροντο, ὡς νηπιώδεις· ὁ δὲ πνευματικὸς Μωϋσῆς μηδὲν μισμὸν ὑφορώμενος, τὰ ὅσα Ἰωσήφ ἐβάσταζεν. (2)

**** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ.** Εἰ ἐναντία ἑαυτῷ Μωϋσῆς ἐκ ἐδίδασκε, τὰ μὲν ὁσέα τῆ Ἰωσήφ ἐπαγόμενος, τὸν δὲ ἀπλόμενον νεκρῶ ὡς ἀκάθαρτον μυσταθόμενος· καὶ εἰ μὴ τις εὐλογος παρὰ τῷ αἰτίᾳ, ταύτῃ μὲν νῦν μάθωμεν· τίνας δὲ ἔνεκεν ἢ Γραφῇ ἐκ εἶπε δι' ἡ αἰτίαν ἐκεῖνα ποιῶν Μωϋσῆς, ταῦτα ἐδίδασκεν; Ἐπειδὴ τελειῶν ὁ Ἰωσήφ περὶ τῆς μετακομιδῆς τῶν ὁσέων αὐτῶ ὤρκισε τὰς ὑψὺς Ἰσραὴλ· καὶ μὴ ἀμφοτέρα τῷ Μωϋσῆ εἰς Φυλακῶν προκείμενα, τὸ μὴ παραβαίνειν τὸν ὅρκον, καὶ τὸ μὴ ἀπλοδαῖ νεκρῶ· διὰ τῆτο τῇ λύσει τῶ νόμου λέγοντος μὴ ἄψαδαῖ νεκρῶ, ἐφύλαξε τὸν ὅρκον ἀπαράβατον. ἀδωάτον γὰρ ἡ αὐτῷ ἀμφοτέρα Φυλάξαι ἀπαράβατα, καὶ τὸν νόμον, καὶ τὸν ὅρκον. τῇ μείζονι ἐν Φυλακῇ τῶ ὅρκου, ἔλυσε τῷ ἐλάτῳ Φυλακῶν τῶ νόμου. πανταχῶ γὰρ τὸ ἐλάτῳ κακὸν αἰρετώτερον τῶ μείζονος. καὶ τοιαῦτα πολλὰ ὁρίσκειται ἐν τῇ θεῖᾳ Γραφῇ, ἅτινα ἐ λογίζεσθαι ὁ Θεὸς εἰς ἀμαρτίαν τῶν παραβαινοντων αὐτὰ, διὰ τῷ ἐν αὐτοῖς συμβεβηκῶν ἀνάγκῃ, ὡς τῷ ὀκταήμερον περιτομῶν, καὶ τῷ ὀκταήμερον περικύκλωσιν τῆς Ἰεριχῶ, καὶ τῷ ἐν σαββάτῳ προσαγωγῶν τῶν θυσιῶν· ἅτινα περιέχουσι τῶ σαββάτῳ τῷ λύσειν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ δὲ ζητεῖν διὰ τί ἐκ εἶπεν ὁ Προφήτης τῶν τῶ αἰτίαν, ὁμοίον ἐστι τῷ λέγειν, διὰ τί μὴ πᾶσαι αἱ Γραφαὶ ἡρμιώδμεναι παρεδόθησαν παρὰ τῶν ἐκλεδικότων αὐτῶν· ἐπειδὴ ἐν τῇ τῶ πράγματος διηγήσει ἐμφαντικῶς περιέχεται ἢ τῶ πράγματος ἔννοια, διότι ἐκ ἐδοξίμασεν ἢ Γραφῇ τὸ ἐκδικτικῶς ταῦτα δηλώσασθαι.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τῷ μὲν Ἰσραὴλ ὄντι σαρκικῷ, σωεβελέδωσε λῆψιν χρημάτων· ἑαυτῷ δὲ, λῆψιν ὁσῶν, προτιμότερα τῶν αἰγυπτίων θησαυρῶν ἡγησάμενος τῶ δικαίᾳ τὰ λείψανα· ὡς καὶ αὐτὸς Ἰωσήφ τὰ τῶ πατρὸς μετενίωχε. καὶ μόλυσμον αἰτεῦσθαι ἐκ ὑπελάμβανον, εἰ καὶ τοῖς παχυτέροις ὁ νόμος τῆτο φησιν. ἰδὲ

Z 2

γὰρ

(2) Οὐδὲ τῆτο.

γὰρ αὐτὸς ὁ τὸν νόμον θεὸς Μωϋσῆς, ἔμὸνον ἐφάπτεται, ἀλλ' οἰοῦναι κεκομικεν ἐπὶ τῶν ὤμων ἀράμενος ἐπ' ἔτη μ', ἐκ ἐγκληθῆς, ἔ μεταγενὲς ὁ ἐν ὄλω τῷ οἴκῳ πισὸς, Ἰσραηλῶν μὲν τὸ γράμμα, ἑαυτῷ δὲ τὸ πρᾶγμα διδῶν. ἐπίσθε γὰρ τῷ ὡς ζώντων ἐπὶ τῶν ἀγίων Θεῷ χρηματίζοντι. αἰσχυρώδωσαν ἐν ἡμῖν ἐγκαλεῖντες, ὅτι τοῖς μάρτυσι παραβάλλομεν, τὸν νομοθέτην ὁρῶντες ἐκκλησιαστικὰ μᾶλλον ἢ νομικὰ διαπραττόμενον.

κ. Ἐξάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Σοκχώθ, ἐσρατοπέδευσαν ἐν Ὀθώμ παρὰ τὴν ἔρημον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς καὶ Ἀριθ. 33. 7. ται, ἀπὸ Βεδὰ ἐπὶ σόμα Εἰρώθ· ὅ ἐστιν ἀπέναντι Βεελσεπφὼν ἐχόμενα τῆ βορρᾶ· παρεμβεβληκέναι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ.

κα. Ὁ δὲ Θεὸς ἠγεῖτο αὐτῶν, ἡμέρας μὲν ἐν σύλῳ νεφέλης, δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν· τὴν δὲ νύκτα, ἐν σύλῳ πυρός.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρας ὅπως τῆς τῶν Αἰγυπτίων γῆς ἐκπεφοιτηκότων τῶν ἐξ Ἰσραὴλ καθ' ἠγεῖται Θεὸς ἐν σύλῳ νεφέλης καὶ πυρός; ἐγράφετο δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ Χριστός· πρῶτον μὲν, ὅτι σύλος καὶ ἐδραῖω-

μα τῆς ἀληθείας ἐστὶν ἀκατάσειόντε καὶ ἀδραυσον παντελῶς, καὶ ἀνέχων ὑψὲ τλῷ γλῶ. ἀπηλλάγμεθα γὰρ ἐν Χριστῷ τῆ Φρονεῖν τὰ σαρκός, καὶ τοῖς ἐπιγείοις ἐγκαλιωδεῖσθαι κακοῖς. γέγραπται γὰρ, ὅτι τῆ Θεῶ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς, καὶ Ψαλ. 46. 9. τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Νύκτα μὲν γὰρ ὀνομάζειν ἔθος τῆ θείᾳ Γραφῇ τὸν πρὸ τῆς ἐπιδημίας καιρὸν, καὶ ὃν ἐπιτυραννῆντος τῆ Σατανᾶ, κατεκράτει τῶν ἐπὶ τῆς γῆς τὸ τῆς ἀγνωσίας σκότος· ἡμέραν δὲ αὐτῆς τῆ Σωτήρος ἐπιδημίας τὸν χρόνον, καὶ ὃν πεφωτισμεθα, τὰς τῆς ἀληθῆς θεογνωσίας ἀγῶνας εἰσδεξάμενοι κατὰ νῦν, καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον τοῖς τῆς καρδίας ὀμμασι βλέποντες. Καὶ μετ' ὀλίγου Νομικῆς τοιγαρὲν εἰς νύκτα τῆ παλαιᾶ καιρῶ, εἰς ἡμέραν δὲ αὐτῆ, τῆ καὶ ὃν γέγονεν ἀνδρωπος ὁ μονογενῆς, Φαμεν, ὅτι προηγέτο τῶν ἐξ Ἰσραὴλ ἐν εἶδει πυρός, ὡς ἐν τῷ κατακρίνοντίτε καὶ κολάζοντι νόμῳ· κολάσεως γὰρ σημεῖον τὸ πῦρ· ἡμῶν δὲ ἐν εἶδει νεφέλης, ὡς ἐν τύπῳ τῆ ἀγίας βαπτίσματος, καὶ τῆς δι' ὕδατος σωτηρίας. ἢ ἐκ ὕδατος ἢ νεφέλης;

κβ. Οὐκ ἐξέλειπεν ὁ σύλος τῆς νεφέλης ἡμέρας, καὶ ὁ σύλος τῆς πυρός νυκτὸς ἐναντίον παντὸς τῆ λαῶ.

Κ Ε Φ Ι Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Δάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποσρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀνα μέσον Μαγδώλ καὶ ἀνα μέσον τῆς θαλάσσης, ἐξ ἐναντίας Βεελσεπφῶν. ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πλανῶνται ἔτσι ἐν τῇ γῇ· συγκέκλεικε γὰρ αὐτὰς ἡ ἔρημος.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Δάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποσρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀνα μέσον Μαγδώλ καὶ ἀνα μέσον τῆς θαλάσσης, ἐξ ἐναντίας Βεελσεπφῶν. ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πλανῶνται ἔτσι ἐν τῇ γῇ· συγκέκλεικε γὰρ αὐτὰς ἡ ἔρημος.

δ. Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ καταδιώξεταί ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξαθήσομαι ἐν Φαραῶ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτῆ· καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγὼ Κύριος. καὶ ἐποίησαν ἔτσι.

ε. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

στ. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Δάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποσρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀνα μέσον Μαγδώλ καὶ ἀνα μέσον τῆς θαλάσσης, ἐξ ἐναντίας Βεελσεπφῶν. ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πλανῶνται ἔτσι ἐν τῇ γῇ· συγκέκλεικε γὰρ αὐτὰς ἡ ἔρημος.

δ. Ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ καταδιώξεταί ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξαθήσομαι ἐν Φαραῶ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτῆ· καὶ γνώσονται πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγὼ Κύριος. καὶ ἐποίησαν ἔτσι.

ε. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

στ. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ λαός. καὶ μετεγράφη ἡ καρδία Φαραῶ, καὶ τῶν στραπόντων αὐτῆ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τῆτο πεποιήκαμεν, τῆ ἐξαποσεῖλαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, τῆ μὴ δελεῦεν ἡμῖν;

(1) Πολεμίας χερσὶ δικαίων. ἐν λόγῳ 42. ὁρῶστερ. δὲ τὸ προκείμεν. ἐ ἀντὶ τῆ, δικαίῳ, δικαίῃ, ληφθῆ.

ται ὁδοποιῆσαι τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τὰς ἄλλο-
φύλους ἀνείργεσαι. τ' ἄλλα δὲ ὅσα ἐπὶ τῆ-
τοις καὶ σὺ τῆτοις ἰσόρηται, ἵνα μὴ μα-
κρὸν ἀποτένω τὸν λόγον, παρα Θεοῖ σοι
δοθήσεται.

ε. Ἐξευξε δὲ Φαραὼ τὰ ἄρματα
αὐτῆ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῆ συ-
νήγαγε μεθ' ἑαυτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκπεφοιτηκότων δὲ τῆς
Αἰγυπτίων τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, ἀνεκαίετο πρὸς
ὄργας ὁ πάλας πλεονεκίων, τρεῖςιν ὁ Φα-
ραὼ, καὶ διώκειν ἐπεχείρει.

ζ. Καὶ ἔλαβεν ἑξακόσια ἄρματα
ἐκλεῖλά, καὶ πᾶσαν τὴν ἵππων τῶν
Αἰγυπτίων, καὶ τριζάαις ἐπὶ πάντων.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὰς πρὸς τρεῖς διωα-
μύνας μάχεσθαι, ἢ τὰς ἐν τῇ παρατάξει
μετὰ τὸν πρωτοσάτιω καὶ δευτεροσάτιω
ἰσαμένους ἐν τῇ τρίτῃ τάξει. ἄλλοι δὲ Φα-
σιν, ὡς εἰς τὰς χρεῖας τῶν πολέμων ἄρ-
ματα ἐποίουν μεγάλα, ὥστε καὶ τρεῖς χώ-
ρεῖν, ἵνα ὁ μὲν εἰς ἰώιοχα, οἱ δὲ δύν πο-
λεμῶσιν ἢ τὰς ἐπὶ τριῶν ἵππων βεβηκό-
τας. οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἐπὶ
δύω, ἢ τριῶν ἵππων ἐπωχῶντο ἐξίοντες
ἄρματηλαται. ἢ τριζάτιω λέγει τὸν ἐν
τῷ κατέζεδαί τὸν βασιλέα τρίτον ἰσά-
μενον, ἢ τοῖς τρίτῳ ἔχοντα κατέδραν οἷος
ὡς ὁ Δαβὶδ παρὰ τῷ Σαῦλ, ὡς ἐν τῇ πρῶ-
τῇ τῶν Βασιλείων δὴρήσεις.

ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Τίς γὰρ ἐκ οἶδεν, ὅτι
στρατὸς αἰγυπτίος ἐστὶ τὰ ποικίλα τῆς ψυ-
χῆς πάθη, οἷς καταδεδῆται ὁ ἀνθρω-
πος; ἐκείνοι οἱ ἵπποι, ἐκείνα τὰ ἄρματα,
καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν ἀναβάται, καὶ τοξόται,
καὶ σφενδονῆται, καὶ ὀπλομάχοι, καὶ ὁ
λοιπὸς ὄμιλος τῆς τῶν ἐχθρῶν παρατά-
ξεως. τί γὰρ ἀντις διαφέρειν ἐποίει τὰς
θυμώδεις τῶν λογισμῶν, ἢ τὰς πρὸς ἡδο-
νῶτε καὶ λύπῃ καὶ πλεονεξίαν ὀργὰς
τῆς μνημονοῦθείσης στρατίας; λίθος ἀντι-
κρυσ ἀπὸ σφενδόνης ἢ λαιδορία, καὶ λόγ-
χη τὴν αἰχμὴν ἐπισείεσσα ἢ θυμώδης ὀρ-
μῆ; τὸ δὲ περὶ τὰς ἡδονὰς πάθος, οἱ ἵπποι
νοεῖδωσαν, ἀσκέτω τινὶ ὀρμῇ τὸ ἄρμα δι'
ἑαυτῶν ἐφελκόμενοι.

η. Καὶ ἐσκήρυξε Κύριος τὴν καρ-
δίαν Φαραὼ βασιλέως Αἰγυπτίων,
καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ· οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεπορεύοντο
θ. ἐν χειρὶ ὑψηλῇ. Καὶ κατεδίωξαν οἱ
Αἰγυπτῖοι ὀπίσω αὐτῶν, καὶ εὗρον
αὐτὰς παρεμβεβληκότας παρὰ τὴν
θάλασσαν· καὶ πᾶσα ἡ ἵππος, καὶ
τὰ ἄρματα Φαραὼ, καὶ οἱ ἵπποι αὐ-
τῆ, καὶ πᾶσα ἡ στρατεία αὐτῆ ἀπέ-
ναντι τῆς ἐπαύλεως, ἐξ ἐναντίας
ι. Βεελσεπφῶν. Καὶ Φαραὼ προῆγε.
καὶ ἀναβλέψαντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς

Α ὀφθαλμοῖς, ὀρῶσι· καὶ οἱ Αἰγυπτῖοι
ἐσραδοπέδευσαν αὐτῶν· καὶ ἐφοβή-
θησαν σφόδρα· ἀνεβόησαν δὲ οἱ υἱοὶ
ια. Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον. Καὶ εἶπαν
πρὸς Μωϋσῆν, παρὰ τὸ μὴ ὑπάρ-
χειν μνήματα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξήγα-
γες ἡμᾶς θανατῶσαι ἐν τῇ ἐρήμῳ. τί
τῆτο ἐποίησας ἡμῖν, ἐξαγαγὼν ἡμᾶς
ἐξ Αἰγύπτου;

Β ἰβ. Οὐ τῆτο ἦν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλα-
λήσαμεν ἐν Αἰγύπτῳ πρὸς σέ, λέγον-
τες, πάρες ἡμᾶς, ὅπως δελεύσωμεν
τοῖς Αἰγυπτίοις; κρεῖσσον γὰρ ἡμᾶς
δελεύειν τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἀποθα-
νεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Σωθήδες γὰρ Θεῷ τὰς
δουρασιασ τινὸς ἀπολαύσαντας διὰ τῶν
ἐπιπόνων δοκιμάζειν· ἵνα μὴ γνώμη πως
Γ κατὰ τὰς μασιγίας τῶν οἰκετῶν καὶ ἀγνώ-
μονας, δουρασιμῶν μὲν τὸν δεσπότην
ἐπιγινώσκουσι, παιδούμενοι δὲ ἀπαρνά-
μεθα· ἔτως ἰσόρηται παιδούσας τὰς ἡδῶς
Ἰσραὴλ. ἐξαγαγὼν γὰρ αὐτὰς ἐξ Αἰγύ-
πτου, καὶ τῆς ὑποτάτης δουρασίας ἐλθού-
σας, καὶ παρασήσας ὡς αὐτὸς ἐστὶν ὁ
τῶν πατέρων Θεός· Θεὸς Ἀβραάμ, Θεὸς
Ἰσαὰκ, Θεὸς Ἰακώβ· καὶ τὴν οἰκείαν γνώ-
Δ σιν αὐτοῖς δουρασιμῶν, καὶ τὴν ἀμαχον
διώκων μυρίοις ὅσοις σημείοις τε καὶ τέρα-
σιν ἀνδείξάμενος, δουρασιμῶν διὰ πείρας ἦγε,
καὶ παιδούτικῶν δοκιμασίαν προσέφερε.
συνεχώρει δὲ τῷ Φαραὼ μετὰ πλήθους ἄρ-
μάτων καὶ ἵππων ὅπιδων τὴν Φυγίαν.
μέσοι δὲ ἀπειλημένοι, καὶ τὰς ψυχὰς
ἐκ ἡττοῦ ἢ τὰ σώματα πιεζόμενοι, πρὸς
ἀγνοῖαν καὶ δουρασιμῶν ψιδουρισμὸν κατη-
νέχθησαν· καὶ τῆς Αἰγυπτίων δουρασίας
Ε ἐμμένοντο, καὶ τοῖς λογισμοῖς ἦσαν παρὰ
τὸν Νεῖλον οἱ τῆ ἐρυθρῆ θαλάσσης τὸ ἴχνη
ὅσον ἔπω κλυζόμενοι.

ιγ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς τὸν
λαὸν, θαρσεῖτε, σῆκετε, καὶ ὀρᾶτε
τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ Κυρίου, ἣν
ποιήσει ἡμῖν σήμερον. ὃν τρόπον γὰρ
ἐωράκατε τὰς Αἰγυπτίους σήμερον, καὶ
προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτὰς εἰς τὸν
αἰῶνα χρόνον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξάριστοι γὰρ οἱ ἐξ
Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἀγίαν ἀσπύδοντες γλῶ, ἐν
σὺλῳ πυρὸς καὶ νεφέλης προβαδίζοντες τε
καὶ ἡγεμῶν Θεῶν. καὶ γὰρ ἐστὶν, ἐκ ἐστὶν
εἰς τὴν ἀγίαν τε καὶ ἀνω ἀφικέσθαι πόλιν,
μὴ ἐχθὶ καθηγεμῶν Χριστῶ, καὶ ἐναργῆ
καθιστάντος τὴν τῆς σωτηρίας ὁδόν. τοῖς-
γε μὴ τῆτο δρᾶν ἡρημένοισι, ἐπιτρέξουσι
Η μὲν τὰς ὁδόντας οἱ κατὰ τὸν δετὸν κόσμον
ἐχθροὶ, παραθήγει δὲ εἰς δουρασιμῶν ὁ
νομος, καὶ παραδουρασιμῶν πεφοβημένοισι·
καὶ ὅτι πεσάται τῶν ἐναντίων τὸ σίφος,
εὐ μάλα καταδηλοῖ. τὸ γὰρ ἐκ ποδῶν
γενέσθαι

γενέσθαι τὰς Αἰγυπτίους τρεῖς πάντως ὑπαινίττεται· τὰς δὲ ἐν φόβοις ὄντας τὰ παθεῖν, ὡς ἐν τύπῳ πάλιν τὰ ἀγία βαπτίσματος διέσωζε Θεός.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. (1) Ὅτι τοῖς πρὸς ἀρετῶν ἤδη βλέπεσι, καὶ τῷ νομοθέτῃ κατὰ τὴν ζωὴν ἐπομένοις, ὅταν καταλίπωσι τῆς τῶν Αἰγυπτίων διωασείας τὰς ὄρας, ἐπακολοθεῖσιν ἅς τῶν πειρασμῶν προσβολῆ, σκροχωρίας τε καὶ φόβου καὶ τὰς περὶ τῶν ἐσχάτων κινδύνους ἐπάγασαι· δι' ἃν καταπίθηθεῖσα τῶν κατὰ πίσιν νεοπαγῶν ἢ διάνοια, εἰς παντελεῖ τῶν ἀγαθῶν ἀνεληπισίαν ἐκπίπτει. ἀλλ' εἰ Μωσῆς εἶη τις, ἢ τὸν κατ' αὐτὸν ἐπισατῶν τὰ λαῶν τύχοι, ἀντιστήσῃ τῷ φόβῳ τὴν συμβεβηλωτῆ, τῆς θείας συμμαχίας ἐλπίδι τὸ κατεπιληχρὸς τῆς διανοίας καταδαρσῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Χρόνῳ τὸ πρᾶγμα ὑπέβαλε μακρῶ, ἐκ αἰῶνι διηκεῖ. εἶδον γὰρ αὐτὸς τὰς Αἰγυπτίους οἱ Ἑβραῖοι ὠπλισμένους, ἀλλὰ μετὰ πολλὰς γενεάς. (2) Τῆτο λέγει, ὅτι ἐκ ἔτι αὐτὰς ὕψεσθε εἰς χρόνον τὴν αἰῶνος τέτρα. ἔμελλον γὰρ πάντες ἀποθνήσκειν ἐν τῇ θαλάσῃ.

ιδ. Κύριος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσεσθε.

** ΜΑΞΙΜΟΥ. Τὰς ἔτι δειλιῶντας τὸν πρὸς τὰ πάθη πόλεμον, καὶ φοβημένους τὴν τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν ἐπιδρομῶν, σιωπᾶν δεῖ· τρεῖς τὸν ὑπὲρ ἀρετῆς ἀντιρόητικὸν μὴ μεταχαρίζεσθαι τρόπον· ἀλλὰ παραχωρεῖν τῷ Θεῷ δι' ὀχλῆς τὴν ὑπὲρ ἑαυτῶν μέριμναν. πρὸς ἧς ἐν Ἐξόδῳ λέγεται, Κύριος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσεσθε. τὰς δὲ ἤδη μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν διωκόντων τὰς τῶν ἀρετῶν ἐπιζητῶντας τρόπους πρὸς ὄγνωμονα μάθησιν, δεόν ἔχειν μόνον ἠνεωγμένον τῆς διανοίας τὸ ἔς· πρὸς ἧς Φησιν, ἄκκε Ἰσραήλ. τῷ δὲ σφόδρα διὰ τὴν κάθαρσιν τῆς θείας ἐφιερμῶν γνώσεως, ἀρμόδιος ἢ ὀβλαβῆς παρρησία· πρὸς ὃν εἰρήσεται, τί βοᾷς πρὸς με; ἔκκεν ὅτω μὲν σιωπῆ διὰ φόβον προσέταλαι, πρόσφορος μόνον ἢ πρὸς Θεὸν καταφυγῆ· ὅτω δὲ ἄκκεν παρακελεύεται, ἀρμόδιος ἢ πρὸς ὑπακοὴν τῶν θείων ἐπιτολῶν ἐτοιμότης· τῷ δὲ γνωσικῶ, τὸ δι' ἰκεσίαν ἀπαύτως βοᾶν ἐπιτηδεῖον, ὑπὲρ τε τῆς τῶν κακῶν ἀποτροπῆς, καὶ ὀχαριστίας τῆς τῶν ἀγαθῶν μετρίας.

ιε. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, τί βοᾷς πρὸς με; λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἀναζευξάτωσαν.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ θεία ἀκοή ἐφωνήσθη δέεται πρὸς αἰδίησιν. οἶδε γὰρ καὶ ἐν τῷ κινήματι τῆς καρδίας γνωρίσασαι τὰ ἐπιζητῆμενα. ἢ ἐκ ἀκείας, ὅτι Μωϋσῆς μη-

δὲν φθηνόμοιος, ἀλλὰ τοῖς ἀλαλήτοις ἑαυτὴ συναγμοῖς ἀτυγχάνων τῷ Κυρίῳ, ἢ ἠκέτο παρα τῆ Κυρίῳ λέγοντος, τί βοᾷς πρὸς με; οἶδον ὁ Θεὸς καὶ αἵματος ἀκείας δικαίαι, ὡ γλώσσα ἐπρὸς ἐσιν, ἔδὲ φωνὴ τὸν αἴρα περῶσα. ἔργων δὲ δικαίων παρρησία, μεγαλοφωνία ἐστὶ παρὰ Θεῷ.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἀλλ' ἐν τῷ θαρρῆν τῆς Ἰσραηλίταις διακελεύεται Μωσῆς, μηδεμίαν φωνὴν κατὰ τὸ φαινόμενον πρὸς τὸν Θεὸν ποιησάμενος, βοᾶν παρ' αὐτῆ τῆ Θεῷ μαρτυρεῖται· διδάσκοντος, οἶμα, τῆ λόγος, ὅτι εὐχρὸς ἐσιν ἐκείνη ἢ φωνή, καὶ μέχρι τῆς θείας ἀκοῆς ἀναβαίνουσα, ἐκ τῆ μετὰ τινος διατάσεως γινομένη κραυγῆ, ἀλλ' ἢ μετὰ καθαρᾶς σπειδήσεως ἀναπεμπομένη ἀνδύμησις. ἢ γὰρ κεκολλημένη ψυχῇ τῷ Θεῷ πρὸς αὐτὸν βοᾶ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τῶν γὰρ πνεύματοφόρων καὶ ἀγίων ἀνδρῶν, εἰ καὶ τὰ χεῖλη μέμυκε, καὶ ἢ γλώσσα πέπηγε, ἢ διάνοια βοᾶ πρὸς Θεόν.

15. Καὶ σὺ ἔπαρον τὴν ῥάβδον σου, καὶ ἐκλινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θαλάσσαν, καὶ ῥῆξον αὐτήν· καὶ εἰσελεύτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρὸν.

Δ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ ἐκ ὡς ὁ θεασίος γράφα Παῦλος περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅτι πάντες εἰς τὸν Μωϋσέα ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ; χρῆ τοιγαρῆν τὰς ἀκολοθεῖν ἐθέλοντας τῷ Χριστῷ, καὶ πρὸς τὴν ἄνω πόλιν σπύδοντας, μὴ ἐνίστησαι τῷ νόμῳ, μηδὲ ταῖς διὰ Μωσέως ἐπιτολαῖς ἀμετασάτως ἐγκαταυλίζεσθαι, καὶ σκιαῖς καὶ τύποις ἐμφιλοχωρεῖν. ἀναζδύγνυται δὲ μᾶλλον, καὶ μεταχωρεῖν ἐτέρωθεν, τρεῖς ἐπὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα. τῆτο γὰρ ἔδρων οἱ πάλαι κατὰ πρόσαξιν Θεῷ διὰ μέσον ἰόντες κυμάτων, καὶ ὡς ὁ Παῦλος φησιν, ἐν θαλάσῃ βαπτίζομενοι. τότε γὰρ δὴ τότε, καὶ αὐτὸν ἔξισιν ἀρωγὸν τὸν Θεόν τε καὶ ἀνδρώπων μεσίτῳ Χριστόν. Θεὸς γὰρ ὡν ὁ λόγος γέγονε σάρξ. καὶ κατ' ἕτερον δὲ τρόπον μεσίτῳ νοήσεις οἰκονομικῶς, ὡς διὰ μέσε χωρεῖν εἰσθότα τῶν τε σεβομένων αὐτὸν, καὶ τῶν διωκόντων αὐτὰς, καὶ συμμίσγειν ἐκ ἑῶντα, τὰς τε τῶν ἐναντίων ἐφόδους ἀποκωλύοντα.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τίς δὲ ἡ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀεργήσας τὴν διαίρεσιν; Χριστὸς ὁ ὑπὸ τῆς ῥάβδος προτυπωθεῖς.

16. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραῶ, καὶ τῶν Αἰγυπτίων πάντων, καὶ εἰσελεύσονται ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐνδοξαθήσομαι ἐν Φαραῶ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτῶν, καὶ

(1) Τὴ Νύσσης.

(2) Τὰ ἰσόμια ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ. ἢ κῆται.

καὶ ἐν τοῖς ἄρμασι, καὶ ἐν τοῖς ἵπποις
 αὐτῆ. Καὶ γινώσκονται πάντες οἱ Αἰ-
 γύπτιοι, ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ἐνδοξα-
 ζομένους ἐν Φαραῶ, καὶ ἐν τοῖς ἄρ-
 μασι, καὶ ἐν τοῖς ἵπποις αὐτῆ.

Ιθ. Ἐξῆρε δὲ ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ
 ὁ παρεμβολῆς τῆς παρεμβολῆς
 τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ἐκ
 τῶν ὀπίσθεν· ἐξῆρε δὲ [καὶ] ὁ σύλος
 τῆς νεφέλης ἀπὸ προσώπου αὐτῶν,
 καὶ ἔση ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡς αὖ Ἄγγελο δὲ πάλιν,
 καὶ ὡς αὖ σύλω νεφέλης ὁ Χριστὸς σημαίνε-
 ται. καλεῖται γὰρ τὸ ὄνομα αὐτῆ μεγά-
 λης βελῆς Ἄγγελος. πλὴν ἐκείνο Φημι,
 καὶ ἐκ ἀπο σκοπῆ, καθάπερ ἠγγῆμα, τὸ
 δοκεῖν οἰκῆσεται. ἄρτι μὲν γὰρ τῆς αὖ
 κόσμῳ καὶ Φιληδόνε ζωῆς ἀποφοιτῶν ἠρη-
 μένοι, ἐπεδάτε δὲ ὅτι μάλιστα διεσπδα-
 κότες τοῖς τῆ Θεῶ νόμοις, ἔπω γε μὴ τὴν
 διὰ τῆ ἀγίε βαπτίσματος καταπλητήσαν-
 τες χάριν, ἔ λῖαν ἐσμὲν ὁδοιποροῦν,
 ἐπιτηδεύει πρὸς τὸ χρωῖαι τληπαθεῖν, καὶ
 ἀνέχεσθαι πόνων τῶν ὑπὲρ ἀρετῆς, καὶ πο-
 λέμων πείραν διώσθαι διενεγκεῖν. ὡπερ
 δὲ τὰ ἀρτιθάλη τῶν φυτῶν τῆς ἀκμαιο-
 τάτης μὲν τῆ ἡλίε βολῆς παραιτεῖται τὸ
 βλάβος, ἀδικοῦντο δ' ἂν ἔ μετρίως, εἰ
 πνύματων ἐμβολαῖς ἀγριοτέρως διακρα-
 δαίνονται, δὲ δὲ δὴ πάντως αὐτοῖς τῶν
 ἐκ τέχνης ἐπιπρημάτων, καὶ τῆς αὖ κύ-
 κλω περιβολῆς κατὰ τὸν αὐτὸν, οἶμαι,
 τρόπον ἢ τῆ ἀνθρώπου ψυχῆ ἄρτι τῆς τῶν
 παθῶν δελείας ἐκτρέχουσα, καὶ πρὸς τὰ
 ἀμείνω μεθορμιζομένη, καὶ τῶ θείῳ κα-
 τακολεθεῖν ἐθέλουσα νόμῳ, τρυφερόνως-
 τε ἐσὶ καὶ ὑαφεσέρα, καὶ μετασοβοῖτο
 ἂν ὁκόλως, ἀνόπιν ἰδρωτάτε θεασαμένη,
 καὶ πολέμων πόνον, ἀσπασὸν ἠγγῆσεται
 τὸ ἐν οἷς ἴω ποτε, διαγίνεσθαι πάλιν. καὶ
 γὰρ οἱ ἐξ Ἰσραὴλ τὴν τῶν Αἰγυπτίων τε-
 θεαμένοι παρασκώδω, καὶ πρὸς μόνω τῆ
 πολέμω τὴν θείαν ἀπειρηκότες, ἐπεφύον-
 το λέγοντες τῶ θεασεῖω Μωσῆ· ἔ τῆτο
 ἴω τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλαλήσαμεν ἐν Αἰγύπτω
 πρὸς σέ; καὶ τὰ ἐξῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκὲν ἀδρανῆς εἰς
 μάχλω, καὶ πρὸς δελείαν ἐτοιμοτάτη, καὶ
 δεκαταπλότος κομιδῆ πρὸ τῆ ἀγίε βα-
 πτίσματος ἢ τῆ ἀνθρώπου ψυχῆ· ἢ δὲ δὴ
 τυχεῖσα τῆς χάριτος τὴν ἐξ ὑψῆς διώματι
 ἀμφισαμένη, ὁδοιποροῦσα μὲν ἀνταγω-
 νεῖται τοῖς διώκειν ἐθέλουσι, καὶ διαμα-
 χεῖται γενναίως. ῥάσα δ' ἂν διακρέσαστο
 τὰς τῶν πολεμίων ἐπανασάσεις, στρατη-
 γέντος τε καὶ ὑπερασίζοντος τῆ Χριστῆ.
 περιεσόμεθα δὲ ἔχ ἐτέρως, ἢ κατὰ τὸν
 αὐτὸν τρόπον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐτερος ἴω τις ὁ προπο-
 ρυόμενος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ Ἄγγελος, καὶ
 ἢ νεφέλη ἄλλη μὲν τις ἐτύγχανε περὶ τὸν
 Ἄγγελον· τῆ Κυρίε δὲ αὐτῆ σωματικὸν

ὡπερ ὄργανον ἴω, δι' ἔ τὴν φύσιν ὡν αὐτὸς
 ἀσώματος, καὶ πάσης ἐπέκεινα αἰδητῆς
 καὶ ὑλικῆς ἐσείας, δι' αἰδητῆς Φωνῆς τῆς
 ἰδίης Φωνῆς ἠξίε τὸν θεράποντα. καὶ
 τῆς τοιαύτης γε οικονομίας αὐτὸς ὁ Κυ-
 ριος τὸν λόγον ἀποδίδε τῶ Μωσῆ, Φησίν,
 ἵνα ἀκέση ὁ λαὸς λαλῶντός με πρὸς σέ, Ἐξῆ. 19. 9.
 καὶ πισύσωσί μοι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὅταν φύγη
 τῆς τὸν Αἰγύπτιον, καὶ ἔξω τῶν ὄρων γε-
 νομένος πρὸς τὰς προσβολὰς τῶν πειρασ-
 μῶν δειλιάση, ἀνωθεν τὴν ἐκ παραδόξε
 σωτηρίαν ὁ ὁδηγὸς ὑποδείκνυσιν, ὅταν πε-
 ρισοιχησάμενος ὁ ἐχθρὸς τῆ ἐαυτῆ δυνά-
 μει τὸν διωκόμενον, βατῶ ὑπ' ἀνάγκης
 κατασκυβάση αὐτῶ τὴν θάλασσαν, εἰς ἴω
 καθηγέται ὁ ὁδηγὸς, ἢ νεφέλη. τῆτο
 γὰρ ὄνομα τῶ ὁδηγῶντι. [ὅπερ καλῶς
 τοῖς πρὸ ἡμῶν εἰς τὴν τῆ ἀγίε πνύματος
 μετελήφθη χάριν.]

κ. Καὶ εἰσῆλθον ἀνα μέσον τῆς
 παρεμβολῆς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀνα
 μέσον τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ. καὶ
 ἐγένετο γνόφος καὶ σκότος· καὶ διήλ-
 θεν ἡ νύξ· καὶ ἔ συνέμιξαν ἀλλήλοις
 ὅλην τὴν νύκτα.

Δ ΑΚΥΛΛΑΣ. Καὶ ἐγένετο ἢ νεφέλη, καὶ
 σκότος, καὶ ἐφώτισε τὴν νύκτα, καὶ ἐκ
 ἠγγῆσαν ἔτος πρὸς τῆτον.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Καὶ ἢ νεφέλη σκότος
 μὲν ἐκάθεν, φαίνουσα δὲ αἰτεῦθεν.

ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΚΟΝ. Καὶ ἴω τὸ νέφος
 καὶ τὸ σκότος, καὶ ἐφαίνε τὴν νύκτα. πα-
 ρῆλθεν ἢ νύξ διὰ μέσθ τῶν δύο στρατοπέ-
 δων σκοτίζουσα μόνως Αἰγυπτίους.

κα. Ἐξέτενε δὲ Μωσῆς τὴν χεῖρα
 ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐπῆγαγε
 Κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νότῳ
 βιαίῳ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἐποίησε
 τὴν θάλασσαν ξηράν· καὶ διεσχίσθη
 τὸ ὕδωρ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Καταδιώ-
 τος δ' ἡλίε, νότος ὁδὸς ἠρῆατο κατα-
 σκήπλειν βιαιότατος, ὑφ' ἔ τὸ πέλαγος
 ὑπανεχώρησαν· εἰωθὸς μὲν ἀμπωτίζαν,
 τότε δὲ καὶ μᾶλλον ὠθέμενον τὸ πρὸς αἰ-
 γιαλοῖς ὑπεσύρη, καθάπερ εἰς χαράδραν,
 ἢ χάρυβδιν. ἀσῆρτε πρὸφαίνετο ἔδεις,
 ἀλλὰ πυκνὸν καὶ μέλαν νέφος ἅπαντα
 τὸν ἔρανὸν ἐπέειχε, γνοφώδες τῆς νυκτὸς
 ἐσῆς εἰς κατάπληξιν τῶν διωκόντων. προ-
 σαχθεῖς δὲ Μωσῆς, τῆ βακλιηρία παῖει
 τὴν θάλασσαν· ἢ δὲ ραγεῖσα δίσταται,
 καὶ τῶν τμημάτων τὰ μὲν πρὸς τῶ ῥα-
 γέντι μέρει μετέωρα πρὸς ὑψὸς ἐξαιρε-
 ται, καὶ παγύντα τρόπον τέχνης, κρα-
 ταιῶς ἠρέμει καὶ ἠσυχάζε· τὰ δ' ὀπίσω
 σαλεύετα καὶ χαλινωθεῖντα, τὴν εἰς τὸ
 πρῶσω φοραὴν καθάπερ ἠνίαις ἀφανέσιν
 ἀνεχαυτίζετο· τὸ δὲ μεσαίτατον, αὖ ὡ ἢ
 ῥῆξίς

Η

ρήξις ἐγένετο, ἀναξήρανθεν, ὁδὸς ὑβρεία καὶ λεωφόρος γίνεται.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Σωείχεται δὲ ὁ Ἰσραὴλ ἐκ τῶν δύο, ἐκ θαλάσσης προκειμένης, καὶ ἐξ Αἰγύπτου, ἀντικειμένων. καὶ ὁ Θεὸς μὲν ἐκέλευε, Μωϋσῆς δὲ ἐκελεύετο, ἡ ῥάβδος δὲ ἐπήρθη, καὶ ἡ θάλασσα ἐχίζετο. εἰσὶν τὸ ὕδωρ, ἐπηρτημένον μὲν, κεχαλινωμένον δέ.

κβ. Καὶ εἰσῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ ξηρόν· καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐτόλμησε (1) δέ τις τῶν Ἑλλήνων (2) εἰπεῖν, ὡς τινος τῶν Αἰγυπτίων εἶναι τὰς Ἑβραίας, ποιμένας τῶν θρεμμάτων· εἶτα τοῖς δεσπόταις ἐπανάσαντας, ἐξελεῖν τῆς Αἰγύπτου· ἔτε ἀπὸ τῆς ἑβραϊδος γλώττης, καὶ τῶν ἑβραϊκῶν ὀνομάτων, ὅσον τὸ διάφορον κατανοήσας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τινὲς φασιν εἰς δώδεκα διαιρέσεις διαιρεθῆναι τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκάστῳ φυλῷ καθ' ἑαυτὴν διαβῆναι. καὶ τῆτο νομίζουσι τὸν μακάριον Δαβὶδ Ψαλ. 135. 13. εἰρηκῆσαι, τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις. Ἐγὼ δὲ διχῆ νομίζω διαιρεθῆναι τὸ πέλαγος. τῆτο γὰρ καὶ ἡ θεία διδάσκει Γραφή· τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων· τὴν δὲ ὁδὸν ὑβρείαν γενέσθαι σύμμετρον τῷ πλήθει τῶν παριόντων. Ψαλ. 105. 9. ἀδήγησε γὰρ αὐτὰς εἰς ἀβύσσῳ, ὡς εἰ ἐρήμῳ. τῆτο δὲ τῆς ὁδοῦ τὴν ἐρυθρὰν δηλοῖ. ἔδὲ ἐκεῖνος μὲντοι ὁ λόγος τῷ τῆς εὐσεβείας λυμαίνεται λόγῳ. καὶ τῆτο γὰρ κάκεινο τῆς θείας ἔργον θαυματουργίας. χρῆ μὲντοι ἀκολουθεῖν τῇ τῆς θείας Γραφῆς ἀληθείᾳ. τῇ δὲ τῆ ὕδατος πανωλεθρία τὸν Φαραὼ πανστρατιᾶ παραδέδωκεν ὁ δικαιοτάτος δικαστῆς, ἐπειδήπερ δι' ὕδατος ἀνείλε τῶν Ἑβραίων τὰ βρέφη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (3) Ἐπειδὴ ἴχνη τῆ τότε γεγενημένης θαύματος εἰς ἔτι καὶ νῦν δείκνυται, τῆς ἐρυθρᾶς ἀμπωτιστικῆς, καὶ τῆς ὑπερηγμένης παρὰ τῆ Θεῆ δωρεᾶς τοῖς Ἑβραίοις ἀνάμνησιν παρεχόμενης, Ἑλλῆνες τὸ γινόμενον πρόφασιν λαμβάνουσιν ἀσεβείας, εἰς πλείοσι τῆς θαλάσσης τόποις δεικνύτες ἀμπωτιστικῆς, φύσεως ἔργον, εἰς θεία θαύματος. ἡμεῖς δὲ συγχωρήσαντες αὐτοῖς ὁ βέλονται νοεῖν, καὶ τῆς φύσεως εἶναι τὸν ἀμπωτισμὸν τῆς ἐρυθρᾶς κατὰ τὰς τόπους, εἰ οἱ ἀπώλοντο μὲν οἱ Αἰγύπτιοι, διεσώθησαν δὲ οἱ Ἑβραῖοι, δόντες, παιδόμεθα αὐτοῖς (4) εἰπεῖ τῆς θαλάσσης ἀμπωτισμὸς μέσον τέμνει καὶ κόλπουν· καὶ τῆτον χοινοτενῶς, ὡς γυμνῶν

A τὸν κρυπτόμενον αὐτοῖς τόπον, καὶ ποιεῖν ὁδὸν πλατείαν, μᾶλλον δὲ ὁδοῦ ὑβρείας, ὅπερ τοῖς Ἰσραηλίταις παρέχε Θεός, κατὰ τὸν Δαβὶδ, λέγοντα· τῷ καταδιελόντι Ψαλ. 135. 13.
» τι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις· καὶ εἰ τὸ θαλάττιον ὕδωρ χωρῆν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, φύσιν ἔχει σῆναι, δίκλῳ τειχῶν, ἀρροαγές. ὅπερ ἐπὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν γέγονεν, ὁδῶ τοῖς θαλαττίοις τόπος χωρῆν. εἰ δὲ ἀπίστευον, ὅτι ταῦτά ποτε γέγονε, διατὶ μὴ τὰς κατὰ μέρος ἀντιλογίας ἀφείητες, αὐτὸ τῆτο ζητῆσι πρὸς ἡμᾶς, διδασκάλῳ χρώμενοι τῇ ἀληθείᾳ, μᾶλλον δὲ τὴν ἀληθεῖαν ἐκ τῶν ἀποδεικνυμένων πραγμάτων διδασκόμενοι; ἐγχορεῖ τὴν ἐρυθρὰν ἀμπωτίζεν, πῆ μὲν ἐπιτρέχουσαν, πῆ δὲ ἀναχωρῶσαν· ἀλλ' ἐπὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκ τῶν ἀμπωτισμῶν. πῶς γὰρ τὸ χωρῆν τὴν θάλασσαν, καὶ παρῆναι εἰς τειχῶν ἑστί, εἴ ἂν ἀμπωτισμῶς;

κγ. Κατεδίωξαν δὲ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ εἰσῆλθον ὀπίσω αὐτῶν πᾶσα [ἡ] ἵππος Φαραὼ, καὶ τὰ ἄρματα, καὶ οἱ ἀναβάται εἰς μέσον τῆς θαλάσσης.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Καὶ ὁ μὲν λαὸς ἠκολούθει τῷ προηγμένῳ, Φαραὼ δὲ ἀνταῦθα σκληρύνεται, καὶ μάχεται ὁμῶς Θεῷ καὶ θαλάσῃ, μετὰ δέκα πληγὰς, μετὰ τὸ ἐκδιώκειν, μετὰ τὸ ὠθήσει τὸν λαόν. ἐκ ἤρκει δὲ ἡ πίστις τῶν προηγησαμένων. εἰ φοβῆ μετὰ θαλάσσης; εἰ χίζη μετὰ χιθάρης; εἰ τρέμεις; ἔδὲ τρέμει τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ἔσηκεν ἐκκρεμῆς προσάγματι κεχαλινωμένον. ἀλλ' ἤλαυνε τὸ αἷμα τῶν παιδῶν, καὶ ὁ ἀδικὸς τῶν νηπίων θάνατος. ὅθεν καὶ Ἰσραὴλ ἀπαξ διεσώθη· Αἰγύπτιοι δὲ ὅσοι ἐξῆλθον, πάντες ἀπώλοντο.

E καὶ ἐγενήθη δὲ ἐν τῇ φυλακῇ τῇ ἐωθινή, καὶ ἐπέβλεψε Κύριος ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων ἐν σύλῳ πυρὸς καὶ νεφέλης, καὶ συνετάραξε **κε.** τὴν παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ συνέδησε τὰς ἄξονας τῶν ἀρμάτων αὐτῶν, καὶ ἤγαγεν αὐτὰς μετὰ βίας. καὶ εἶπαν οἱ Αἰγύπτιοι, Φύγωμεν ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ· ὁ γὰρ Κύριος πολεμεῖ ὑπὲρ αὐτῶν τὰς Αἰγυπτίους.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἡ ὁδηγὸς νεφέλη πρωτοσάτῃσα τὸν ἄλλον χρόνον, ἀνακάμπει πρὸς τὰ ἑρᾶια τῆ πλήθους, ὅπως ὀπίδοφυλακῆ· καὶ ταχθεῖσα μεθόριος τῶν διωκόντων καὶ τῶν διωκομένων, τὰς μὲν ἠνιοχῆσα σωτηρίως καὶ ἀσφαλῶς ἐπήλαυνε, τὰς δὲ ἀνείργε καὶ ἀνέκρυσεν ἐφορμᾶν

(1) Ἄλλοι δὲ τῶν Ἑλλήνων, Αἰγυπτίους τὰς Ἑβραίας εἶναι φασί, καὶ ποιμένας, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κἀδ.

(2) Ὁ μὲν Μανέθων ποιμένας, ὡς φησὶν Ἰώσηπος· (εἰ βιβλ. 1. καὶ 2. κατὰ Ἀπίων.) ὁ δὲ Ἀπίων, Αἰγυπτίους τὰς Ἑβραίας ἀνόμισεν.

(3) Ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. εἰ καίτι.

(4) Ἰσ. πυθόμεθα αὐτῶν.

ἔφορον ἐπαγομένους. ἅπερ ὁρῶντες Αἰγυπτιοὶ, θορύβῃ καὶ ταραχῆς πάντ' ἐπλήρουν, τάς τε τάξεις ὑπὸ δέξας σωέχου, ἐπερπίπτοντες ἀλλήλοις, καὶ ζητούντες ἤδη φυγεῖν, ὅτ' ἔδει ὄφελος.

κς. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἔκλεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀποκαταστήτω τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπικαλυψάτω τὰς Αἰγυπτίους, ἐπί τε τὰ ἄρματα καὶ τὰς ἀναβάτας.

κζ. Ἐξέτεινε δὲ Μωϋσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπεκατέστη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ χώρας. οἱ δὲ Αἰγυπτιοὶ ἔφυγον ἐπὶ τὸ ὕδωρ· καὶ ἐξετίναξε Κύριος τὰς Αἰγυπτίους μέσον τῆς θαλάσσης.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Πάλιν ἡ ῥάβδος ἐπὶ τῷ θάλασσαν· ἢ ἐπισφινχθεῖσα παρὰ τῷ Φύσιν, κατεπήχθη εἰς Φύσιν, θυμῷ κατασρέφουσα καὶ ἄρματα καὶ ἐπιβάτῳ. σωέπεσον ἰπποὺς τῷ ἵππῳ· μετανοῶ Φαραῶ ἀκαίρως.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὕτω τὰ θαύματα ἐγένετο διὰ τῆς ῥάβδος. Αἰγυπτιοὶ ἐτύπλοντο, Ἰσραὴλ ἐξεβάλετο, Θεὸς ἐγινώσκето, θάλασσα ἐχρίζετο καὶ ἐρράπιετο· καὶ τοῖς μὲν ἰσθμῶς, τοῖς δὲ ὀλεθρος. καὶ τὸ πεπλωκὸς τῶν νηπίων ἔχει τῷ ἐκδίκησιν.

κη. Καὶ ἐπαναστραφέν τὸ ὕδωρ, ἐκάλυψε τὰ ἄρματα καὶ τὰς ἀναβάτας, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν Φαραῶ, τὰς εἰσπορευομένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν· ἔκατελείφθη ἔξ αὐτῶν ἕδὲ εἰς.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Περαιωθέντων δὲ τῶν διωκομένων, καὶ πάντων ἐπὶ τῆς ἀβρόχης γῆς, τὸ τεῖχος ὑπορρέυσαν καὶ χυθῆν, τοῖς ἐναπολαφθεῖσι τάφος ἐγένετο, καὶ παντρατιᾶ τὰς διώκοντας ἐπεκάλυψεν αὐτοῖς ἵπποις καὶ ἄρμασιν.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τῷ τῶν Ἑβραίων ἀρρένων μιαιφονίαν ὁμοίᾳ Θεὸς ἀντημέψατο ἐκδικήσαι, ἐν τῇ ἐρυθρᾷ πάντας ἀρρένας ἀποπνίξας, ἵνα καὶ τοῖς σώμασιν ἔχη ἡ δίκη τὸ ὅμοιον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Βλέπεται γὰρ πᾶν αἰγύπτιον πρόσωπον, τετῆσι πᾶν ἀμαρτίας εἶδος, ὡπερ τινὶ βυθῷ, τῷ σωτηρίῳ βαπτισματι καταπνίξαντας, μόνως ἠναδιώκει, μηδὲν κατὰ τὸν βίον ἐπισυρομένους ἀλλόφυλον. τῆτο γὰρ ἐστὶν ὁ διὰ τῆς σορίας ἀκόμει, ἢ Φησιν, ἐν τῷ αὐτῷ ὕδατι ζωῆ καὶ θανάτῳ διακρίνεσθαι τὸ ἐχθρὸν καὶ τὸ φίλον· τὰ μὲν ἐχθρὰ φθαίρομενα, τὰ δὲ φίλα δὲ ζωογονεμένα. ὡς εἶγε πολλοὶ

Α τῶν τὸ βάπτισμα τὸ σωτήριον προσδεξαμένων ἀγνοία τῶν τὰ νόμῳ παραγγελμάτων τῷ παρελθόντι τῆς κακίας ζυμῷ τῇ ζωῇ τὰ μετὰ ταῦτα βίε καταμιγνύσασιν, καὶ τὸν στρατὸν τὸν αἰγύπτιον, καὶ μετὰ τὸ περάσαι τὸ ὕδωρ, ζῶντα μετ' αὐτῶν διὰ τῶν ἐπιτηδουμάτων ἐπάγονται. πάντα γὰρ ὅσα διὰ κακίαν εἰεργάται, τῶν τυράννων ἐστὶ καὶ δεσποτῶν ἀπαρίσθησις. οἷς ὁ δαλσῶν, καὶ διεξεληλυθὸς τύχη τὸ ὕδωρ, ἔπω κατὰ γε τὸν ἐμὸν λόγον τὰ μυσικὰ ὕδατος ἔστιν· ἔργον ἐστὶν ἢ τῶν πονηρῶν τυράννων ἀπώλεια.

Β Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης· τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Προσφαλίζεται τῷ ἀληθείαν ὁ Θεὸς, εἰδὼς τῶν ἀπιστῶν τὰς κακονοίας. καὶ διὰ τῆτό Φησι, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν, καὶ τῆχος ἐξ εὐωνύμων. ὡπερ ἀσφαλίζεται καὶ περὶ τῆς Ἰορδάνου, καὶ εἰς αὐτὸν, ὅτε ξηρῶ ποδὶ διεβίβασεν αὐτὸς, ὅτι μακρὰν ἀπ' αὐτῶν σφόδρα μέχρι τῆς δεξιῆς ἐξάσθη τὸ καταφερόμενον ὕδωρ· ἵνα μή τις ἕτερόν τι διωθῆν κακῶς ἐννοήσῃ πρὸς ὀλεθρον τῆς ψυχῆς αὐτῆ. (1)

Δ Λ. Καὶ ἐρρύσατο Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων. καὶ εἶδεν Ἰσραὴλ τὰς Αἰγυπτίους τεθνηκότας παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.

λα. Εἶδε δὲ Ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν μεγάλην, ἃ ἐποίησε Κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν Κύριον, καὶ ἐπίστευσαν τῷ Θεῷ, καὶ Μωϋσῆ τῷ θεράποντι αὐτῆ.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Διήγη ἡ διαφορὰ δεσπότης καὶ δαλς. ὡπερ καὶ δακνὺς ὁ γραφῶν, εἶρηκε· Μωσῆ τῷ θεράποντι αὐτῆ. Θεὸς μὲν γὰρ ὡς δεσπότης, καὶ ὡς ἀποδείλας Μωσῆα πισύοεται· Μωσῆς δὲ, ὡς θεράπων ἀποσαλείς.

Ζ ** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὁ διελθὼν τὸ νοητὸν ἡμῶν πέλαγος, καὶ ἰδὼν ἐν αὐτῷ νεκρὸν τὸν θεωρηθέντα τῆτον Αἰγύπτιον, ἐκ ἔτι πρὸς Μωσῆα μόνον ὅρα τὸν τῆς ἀρετῆς ῥαβδόχον· ἀλλὰ πισύοει μὲν κατὰ τὸ προηγμένον τῷ Θεῷ, καθὰς ὁ τῆς ἰσορίας λόγος Φησι, πισύεται δὲ τῷ θεράποντι αὐτῆ Μωσῆα· ὁ καὶ καὶ βλέπομεν παρὰ τῶν ἀληθῶς τὸ ὕδωρ περαιωμένων γνωόμενον. οἱ τῷ Θεῷ ἑαυτὰς ἀναθέντες, καὶ τοῖς θεράποισι διὰ τῆς ἱερωσιῆς τὸ θεῖον πέθοντα καὶ ὑπάκουσι, καθὰς Φησιν ὁ Ἀπόστολος.

Ἐβρ. 13. 17.

ΚΕΦ.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῶ. ἐκ εὐρηται.

Ααα

Κ Ε Φ. Ι Ε.

α. **Τ**ότε ἤσε Μωϋσῆς καὶ οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ τὴν ὁδὸν ταύτην.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Δύω χο-
ρὸς, τὸν μὲν ἀνδρῶν, τὸν δὲ γυναικῶν ἐπὶ
τῆς ἡϊόνος σῆσαντες, δὺ χαριστικὰς ὕμνας
εἰς τὸν Θεὸν ἤδον, ἐξάρχοντος μὲν Μωϋ-
σέως τοῖς ἀνδράσιν, ἀδελφῆς δὲ τέτρα
ταῖς γυναιξίν. ἡγεμόνες γὰρ ἔσσι τῶν
χορῶν ἐγεγενῆσθε.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. (1) Ὡδή ἐστιν ἡ ἐν δόγ-
μασιν ὀρθοῖς θεολογία, ἣ αὐτὴ κατ' ἐαυ-
τὴν ἢ τῆ τελείᾳ ψυχῇ μεμελέτηται ἀνα-
πέμπειν τῷ Θεῷ.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὡδή ἐστιν
ὅσα θεωρίας ἔχεται ψυχῆς, (2) καὶ θεο-
λογίας. Ὡδή ἐστι Φωνὴ ἔμμελος ἀποδοδο-
μένη ἐναρμονίως, χωρὶς ἐνηχησεως ὀρ-
γάνων. ταύτῃ τῷ πρώτῳ ἦσαν ὡδὶν οἱ
υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἀβρόχῳ ποδὶ τῷ ἐρυθρῶν
διαπεράσαντες θάλασσαν, καὶ αὐτοῖς ἄρ-
μασι καὶ ἵπποις τὰς διώκοντας Αἰγυπτίους
καταποντιζομένους καὶ ὑποβρυχίως γεγο-
νότας θεασάμενοι. ἐκ ἀμπωτίν τινα καὶ
παλιρροῖαν περὶ τὸν τόπον γινομένην πα-
ρατηρησάμενοι ὡς φασιν οἱ τοῖς εἰδώλοις
προσηκότες, καὶ τῇ διανοίᾳ ἐμματαί-
ζοντες. ταύτῃ δὲ μάλιστα ἤδσαν, εἰ ἢ
ἀληθῶς, πρό γε τέτρων Αἰγύπτιοι, ὡς μάλ-
λον προσοικῶντες τοῖς τόποις· (3) [ἀλλὰ
τῷ ἀμαχῶν τῆ Θεῶ διῶαμιν ἀγωνιζομένῳ
καὶ ὑπεραπίζεσαν αὐτῶν θεασάμενοι.]

Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ
δεδοξασαί· ἵππον καὶ ἀναβατήν ἐρρί-
ψεν εἰς θάλασσαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπολυσάμενος μόλις ὁ
Ἰσραὴλ τὸν δυσασχθῆ τῆς θαλείας ζυγόν,
χαρισηρίοις ὕμνοις καταγεραῖροντες ἔφα-
σκον, ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Θεθαυματέρηκε
γὰρ χρησίμως ὁ τῶν ὄλων Θεός. καίτοι
γὰρ πλείστα ὅσα καὶ λίαν ἀξιοθαύμαστα
παραδείξας αὐτοῖς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ σημεῖα,
προσέτι φιλοτίμως τὸ καὶ δι' αὐτῆς διαί-
την θαλάσσης διῶασαι τὰς ὑπ' αὐτῷ γε-
γονότας, ἵνα εὖ βεβηκότα λοιπὸν καὶ
ἐρηρειαμένον ἐν αὐτοῖς ἔχοισιν νῦν, καὶ δὴ
καὶ πισύοισιν, ὡς ἔ κατ' ἓνα τῶν ψυδω-
νυμῶν ἐσὶ Θεῶν, ἦγεν ἀνθρωπίνης δὲρέ-
ματα τέχνης, καὶ τὸ βρέτας ἀπλῶς ἐκ
ξύλου καὶ λίθου πεποιημένον· ἀλλ' ὅτι τῶν
ὄλων ὑπάρχων Κύριος, ὡς ὑπὸ πόδας κει-
μένη κελθεῖ τῇ κλίσει, καὶ ὅπερ ἂν ἔλοιτο
κατορθῆν, δὺκόλως διαπεραίνεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἴνα δὲ καὶ ἔτι μειζό-
τως θαυμάζοντες ὠφελοῖντο πλεσιώτερον,

ἀπαίρειν ἐκέλευσε, καὶ εἰς τὴν τοῖς πατρά-
σιν ἐπηγγελμένῳ ἐπαίγεσθαι γλῶ, στρα-
τηγῆντος τῆ πανσόφου Μωϋσέως.

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἡ ἔ-
πασαν αἰδητῶ καὶ μικροπρεπῆ ὑπεραί-
ρει δόξαν ὁ τῷ κλίσειν ἅπασαν σωδωρομον
ἔχων, καὶ τοῖς αὐτῆ νόμασιν εἰκασαν,
καὶ τροπυμῶν τὰς ἀνθεσηκότας καὶ λυ-
πεῖν ἐπειγομένης τὸν ἐαυτῆς ποιητῆς· ἔ
Φυσικῇ τινὶ πάντως ὀρμῇ, ἀλλὰ καὶ παρὰ
Φύσιν βιαζομένη τῆ δημιουργῆ ἐκπληρῆν
τῷ βελῶν. ἔ κρείττων πάσης ἀνθρωπι-
νης δοξολογίας ὁ τὸν ἐαυτῆ λαὸν διὰ μέ-
σης ἵενα παρασκυάσας θαλάσσης, καὶ
δι' ἡπείρου διαπεράσας τὸ πέλαγος, τὸν δὲ
ἀδικῶν καὶ ἀσεβῶ τῶν Αἰγυπτίων λαὸν, τῷ
αὐτῷ ἐκείνοις βαδίζειν κατόπιν ὁδὸν ἐπει-
γόμενον, καὶ φονῶντα κατὰ τῶν ἀνατιῶν
καὶ ξένων, ἀμογητὶ τροπυσάμενος, καὶ
ἀθρόως ἅπαντας ἀνελῶν;

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τότε μὲν τὸν Φα-
ραῶ καὶ ἅπαν αὐτῆ τὸ στρατόπεδον κατα-
ποντίσας, νυκτὶ δὲ διὰ τῆς ἐπιφανείας τῆ
μεγάλου Θεῶ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ τὸν νοητὸν Φαραῶ, καὶ τῷ πονηρῶν
αὐτῆ διῶαμιν τοῖς τῆς ἀτιμίας ἐπιβαίνου-
σαν πάσασιν ἐν τοῖς τῆ Ἰορδάνου ρείθροις
καταβαπίσας, καὶ τὸν ἀληθινὸν Ἰσραὴλ
ἐλευθέρων τῆς αὐτῆ θαλείας ἐκδιῶαμιν πα-
ρασκυάσας, ὡς μηκέτι ἡμᾶς αὐτὸν φο-
βῆσθαι, παιδομένους τῷ λέγοντι, ἐάν Δότ. 20. 1.
ἔξέλθῃς εἰς πόλεμον πρὸς τὰς ἐχθρὰς-
σας, καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβατήν καὶ
λαὸν πλείονα, ἔ φοβηθήσῃ, ὅτι Κύριος
μετὰ σῆ.

**** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** Ὁ Μωϋσῆς εἰδὼς,
ὅτι πάντων τῶν βυθιδομένων μία ἐστὶν ἡ
Φύσις, καὶ περὶ τῶν ἵππων καὶ περὶ τῶν
ἀνδρῶν λέγει, ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ ἐνδόξως
γὰρ δεδοξασαί· ἵππον καὶ ἀναβατήν ἐρ-
ρίψεν εἰς θάλασσαν. τὰ πλήρη τῶν ἀν-
δρῶν ἐκάλεσεν ἓνα ἀνθρώπων, καὶ τὰ
πλήρη τῶν ἵππων ἐκάλεσεν ἵππον ἓνα,
διὰ τῷ κοινωνίαν τῆς φύσεως.

β. Βοηθὸς καὶ σκεπαστῆς ἐγένετό-
μοι εἰς σωτηρίαν. ἔτός με Θεός, καὶ
δοξάσω αὐτόν. Θεός τῆ πατρός με,
καὶ ὑψώσω αὐτόν.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἡμῶντο γὰρ τοῖς
ἀδικημένους, καὶ δίκῃ ἀετῆ ταῖς πτέρυξιν
[ὡς νεοσσῆς] ἐσκέπασε, καὶ σωτήρα γεν-
εῖ εἰς ἀπώλειαν, ὡς Αἰγυπτίους σωταρά-
ξας, καὶ ἀγαγὼν αὐτὰς μετὰ βίας, καὶ
ἐπικαλύψας τῷ ὕδατι, ἀλλ' ἐν σὺλῳ πυ-
ρὸς καὶ νεφέλης εἰς σωτηρίαν. τῆχος
γὰρ

(1) Καυσαρείας πρόσκειται ἐν τῷ 3. Τόμ. τῆς εἰς τὰς Ψαλ. σειρ. ἐν ἡ καὶ ἡ ὡδή αὐτῆ.

(2) Ὑψηλῆς. εἰς τὸν 29. Ψαλ. ψαλῆς δὲ ἐν τῷ εἰρημ. Τόμ.

(3) Ταῖ ἐπόμ. ἐκ τῆ προδιαληφθῆ. Τόμ. ἐλήφθη.

γὰρ ἡ αὐτοῖς τὸ ὕδωρ ἐκ δεξιῶν, καὶ τῆ- A
χος ἐξ ὀβανύμων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῇ δεικτικῇ ἀντωνυ-
μῆ τὸ ἀκοινώνητον αὐτῆ πρὸς τὰς μὴ ὄν-
τας εἰδεξάμενος. ἔτος μὲ Θεός, ἔχ οἱ
ψυδδώνυμοι, ἔχ οἱ πάλαι ὑφ' ἡμῶν λα-
τρύομενοι ἐν Αἰγύπτῳ, τῆτον καὶ δοξάζω.
Κύριον γὰρ τὸν Θεὸν μὲ προσκωήσω, καὶ
αὐτῷ μόνῳ λατρεύσω. εἰ γὰρ καὶ ἡμεῖς
ἐν Αἰγύπτῳ πλανηθεῖτες ἐθύομεν δαιμο-
νίοις, καὶ ἔ Θεῷ· ἀλλὰ νῦν Φαμεν, ὡς τὸν
Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, Ἀβραάμ καὶ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, σεβαδησόμεθα καὶ ὑψο-
σομεν, μηδὲν χαμαίζηλον ἢ ταπεινὸν περὶ
αὐτῆ Φανταζόμενοι, ἀλλὰ γινώσκοντες αὐ-
τὸν Θεὸν ἀληθινόν, (1) [ἔ κλίσμα ἢ ποιή-
μα, ἀλλὰ πάσης κλίσεως ποιητῶν, καὶ
ὑπεράνω πάσης τῆς ὀρωμένης καὶ ἔχ ὀρω-
μένης κλίσεως, ἔ προσφατον ἀλλ' αἰδίου.
τῆτον γὰρ αὐτὸν ὄντα ἠπίσατο καὶ Ἰακώβ
ὁ ἡμέτερος πατριάρχης ἀμεταδέτως, μη-
δέποτε ἄλλοτε ἄλλας ἐχηκῶς περὶ αὐτῆ
δόξας. διὸ καὶ αὐτὸν, Φαμεν, ὡς αὐτὸν
τῆτον τὸν ἑυσάμενον ἡμᾶς, καὶ τῆ πατρός
ἡμῶν γεγονότα Θεὸν δοξάζομεν, τὰς ὄβερ-
γείας αὐτῆ διηγόμενοι, καὶ ἀναγγέλλον-
τες τὰ ἔργα αὐτῆ, καὶ ὑπὸ περιχαρείας
διαφύρας ταυλολογῶντες· ποτὲ μὲν, ἵππον
καὶ ἀναβάτῳ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν λέ-
γοντες· ποτὲ δὲ, ἄρματα Φαραῶ καὶ τῶ
δυνάμει αὐτῆ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν.]

τριμερῆ τῆς ψυχῆς διαίρεσιν, εἰς τὸ λο-
γικόν τε καὶ ἐπιθυμητικὸν καὶ θυμοειδὲς
ἀναπέμπων τὸ νόημα. ταῦτα ἔν πάντα,
καὶ ὅσα τῆτοις ὁμόφυλα τῷ καθηγεμνῶ
τῆς πονηρᾶς ἐφόδα σωσιαπίλει τῷ Ἰσ-
ραηλίτῃ ἐπὶ τὸ ὕδωρ. ἐφ' ὧν ἢ τῆ ὕδατος
φύσις, ἠγεμνῆς τῆς κατὰ τῶ βακτη-
ρίαν πίσεως, καὶ τῆς φωτιζέσης νεφέλης,
ζωοποιὸς μὲν γίνεται τῶν εἰς αὐτῶ κατα-
φύγοντων, ἀναιρετικὴ δὲ τῶν διωκόντων.

Β * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰς τὰς τῶν πολέ-
μων χρείας ἄρματα ἐποίεν μεγάλα, ὡς
καὶ τρεῖς χωρεῖν· ἢ ὁ μὲν εἰς ἠνιοχῆ, οἱ
δὲ δύο πολεμῶσιν. ἢ [τριτάτας λέγει,]
τὰς ἐπὶ τριῶν ἵππων ἐπιβεβηκότας. οἱ
γὰρ παλαιοὶ ἐν πολέμῳ ἐξιόντες ἄρματη-
λάται, ἐπὶ τριῶν ἵππων ἐπωχῶντο. Φησὶ
γὰρ καὶ πᾶσαν τῶ ἵππον, καὶ τριτάτας
ἐπ' αὐτῶν. ἢ τὰς ἰχυρᾶς καὶ πρὸς τρεῖς
διωαμῆς ἀντιστῶν. ἢ τριτάτας τὰς ἐν
Γ παρατάξει τρίτας ἰσαμῆς ἐν Φάλαγγι,
τῆτω τῷ τρόπῳ τῆς παρεμβολῆς ἰσαμέ-
νης Φαλαγγοειδῶς. τῆ γὰρ πρῶτα πίπλον-
τος ἢ ἀποκάμνοντος, ὁ τριτάτης ὑπει-
σῆρχετο τὸν ἐκείνη τόπον. ἢ τριτάτῳ
λέγει τὸν τρισὸν, τῆτῆσι τὸν ἐν τῷ κα-
Δ θέξοδα τὸν βασιλέα τρίτον ἰσαμῆνον,
ἢτοι τῶ τρίτῳ ἔχοντα καθέδραν. οἷος
ἡ ὁ Δαβὶδ παρὰ τῷ Σαύλ. τῆτο δὲ ὄβρη-
σεις ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν. (3)

ε. Πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτῆς· κα-
τέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος.

Ε * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Λίθων γὰρ ἦσαν ἀναι-
δητότεροι καὶ βαρύτεροι, μηδὲν κῆΦον ἢ
μετάρσιον ἔχοντες, [ἢ ἀεροπορεῖν δυνά-
μενον· ὡσεὶ φορτίον γὰρ βαρὺ ἐβαρυν-
θησαν· καὶ ἔκ ἐν τοῖς ἐπιπολαυτέροις τῆς
θάλασσης, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ βάθει τῆ ὕδα-
τος αὐτῆς.] ἐπεὶ [οἱ τοῖστοι] καὶ εἰς βυ-
θὸν κακῶν ἐληλυθότες, κατεφρόνησαν.
διὸ καὶ εἰς βάθος ἔδυσαν.

ς. Ἡ δεξιά σου Κύριε δεδόξασαι ἐν
ἰαχί· ἢ δεξιά σου Κύριε χεῖρ ἔθραυ-
σεν ἐχθρῆς.

Ζ * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δεξιᾶν, καὶ βραχί-
να, καὶ χεῖρα καλεῖν οἷδε πολλάκις τὸν
ἰὸν ἢ θεῖα Γραφή, ἀλλὰ καὶ δυνάμιν. Χρι- 1. Κορ. 1. 24.

» σὸς γὰρ [Θεῷ] δυνάμεις, καὶ Θεῷ σοφία.
αὐτῆ γέν καὶ δεδόξασαι, ἀήτητος ἔσα δύ-
ναμις τῆ πατρός· σωτρίψασα τότε μὲν
τὸν Φαραῶ, νῦν δὲ καὶ τὸν Σατανᾶν, καὶ
πᾶσαν τῶ δυνάμιν αὐτῆ.

** ΣΕΥΗΡΟΥ. Χριστὸς δὲ ἐστὶν ἢ τῆ
ὑψίσεσ πάντα ἰαχίσεσ δεξιά, ἢ τῶν ἐξαι-
σίων θαυμάτων ἐργάτις.

Ααα 2 **ζ. Καὶ**
(2) Νομιζόμενες τοῖστες. αὐτ.

(3) Τῆτο ἔλαττερον κῆται ἐν τῷ 7. ἐδ. τῆ 14 κηφ. καὶ ἐ μὲν ταῖς σημείωσ. τῆς ἐν τῷ Φρανεκ.
ἐκδόσ. τῆς Γραφ. τῶ τε Ὁργῶν. καὶ τῷ Νύσ. Γρηγορ. ἐπιγέγραπται· ἐν δὲ τῷ εἰρημ. 3. Τόμ. τῆς τῶν
ψαλ. σεβ. Ἰωάννη.

γ. Κύριος συντρίβων πολέμης,
Κύριος ὄνομα αὐτῶ.

δ. Ἄρματα Φαραῶ, καὶ τὴν δύ-
ναμιν αὐτῆ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δυνάμεις δὲ τῆ νοητῆ
Φαραῶ, τῶν ἀτόπων ἐπιτηδωμάτων καὶ
ἀτιμίας παθῶν ὁ σύλλογος, ἄπερ ζούγνυς
διεγείρει πολέμης τοῖς Φοβημένοις τὸν
Θεόν· ἀλλὰ καὶ τὰς τοῖστας πολέμης σω-
τρίβει ὁ Κύριος, ποιῶν ἡμᾶς ἐπιβαίνειν
ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκαν, καὶ ἐπὶ πᾶσαν
τῶ δυνάμιν τῆ ἐχθρῆ.

Ἐπιλέκεις ἀναβάτας τριτάτας
κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ.

* **ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ἐπιλέκεις Φησὶν,
ὡς ταῖς ἄλλοις εἶναι τοῖστας δοκῶντας,
καὶ τῇ προσκαίρω ἠδονῇ τὰς ἀνοήτους ἀν-
τέχεδα αὐτῶν δελεάζοντας· καὶ αὐτῶ
δὲ τῷ Σατανᾶ νομιζομένῳ τοῖστω· (2)
ἐπεὶ καὶ τὰ βρώματα αὐτῆ ἐκλεκτὰ ἐτέ-
ρωθι Φησὶν ἢ θεῖα Γραφή.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τριτάτας ὀνομάζει ἢ
ἰσορία. νοήσεις δὲ τὰς τρεῖς τῆτῆς πάν-
τως τὰς Φερομένους ὑπὸ τῆ ἄρματος, τῶ

(1) Τὰ ἐξῆς ἐλήφθη ἐκ τῆ ἀρετι εἰρημ. Τόμ.
(3) Τῆτο ἔλαττερον κῆται ἐν τῷ 7. ἐδ. τῆ 14 κηφ. καὶ ἐ μὲν ταῖς σημείωσ. τῆς ἐν τῷ Φρανεκ.
ἐκδόσ. τῆς Γραφ. τῶ τε Ὁργῶν. καὶ τῷ Νύσ. Γρηγορ. ἐπιγέγραπται· ἐν δὲ τῷ εἰρημ. 3. Τόμ. τῆς τῶν
ψαλ. σεβ. Ἰωάννη.

ζ. Καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τὰς ὑπεναντίας. ἀπέσειλας τὴν ὀργήν σου· κατέφαγεν αὐτὰς ὡσεὶ καλάμη.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅτι ἀπαθὴς ὁ Θεός, ἔρηται πολλάκις. ὀργῶν δὲ καλεῖ Θεὸς ἡ θεία Γραφὴ τὴν κατὰ τῶν ἀμαρτανόντων καὶ τὴν κολάζεσθαι ἀξίων τιμωρητικῶν κίνησιν, ἢ καὶ τὰς ταύτη ἐξυπηρε-
Ψαλ. 77. 49. τμησὺς Ἀγγέλους. ἀπέσειλε γὰρ εἰς αὐ-
» τὰς ὀργῶν καὶ θυμὸν, ἀποσολῶν δι' Ἀγγέλων
» πονηρῶν. ὀργὴ δὲ καὶ θυμὸς πῶς ἂν ἀποσαλεύη; εἶγε ἀληθῶς τὴν ὀργῶν
» θήσομεν, ἢ τὸν θυμὸν, ζέσιν ὄντα τὰ περικαρδία
» αἵματος. ἀλλ' ἐδὲ σῶμα τὸ θεῖον, ἔτε ἐμπαθές. ὀργῶν δὲ ἀποσελ-
» λομένην ὑποληπτόν τὴν τοῖς ἀμαρτωλοῖς ἐπαγομένην
» τιμωρίαν. ἢ τις καὶ κατέφαγεν αὐτὰς, τρεῖς
» ἀνήλωσεν, ὡς καλάμην ὑπὸ πυρός.

η. Καὶ διὰ πνεύματος τῶ θυμῶ σου ἔση τὸ ὕδωρ· ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα· ἐπάγη καὶ τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Πνεῦμα δὲ θυμῶ τὸν Ἀγγελον, τὸν ἐξυπηρετῆμον τῆ τοιαύτη τιμωρία, Φησὶν ἢ καὶ τὸν νότον, ὃς καὶ ἐσώρδυσεν τὸ ὕδωρ, ἤγειν διέσθησε, καὶ πῆξας
Δ τὴν ῥόδον φύσιν, ὡς τεῖχος ἐποίησεν.

θ. Εἶπεν ὁ ἐχθρὸς, διώξας καταλήψομαι, μεριῶ σκύλα. ἐμπλήσω ψυχὴν μου, ἀνελῶ τῆ μαχαίρα μου, κυριεύσει ἡ χεὶρ μου.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἀλλὰ θεασάμενος ὁ Αἰγύπιος, ἐνόμισεν καὶ αὐτῷ τρίβον παρασκυδαθῆναι, καὶ ἐπιδιώκειν διώξασθαι τὰς
Ε ἕξ Ἰσραὴλ. κενώσω Φησὶ τὰς φόδοντας, καὶ λείαν ἐκ ὀλίγῳ ποιήσω, τὰς μὲν ἀνελῶν, τὰς δὲ καὶ ζωγρῶν, καὶ ὑποχειρὶς ἐργαζόμενος.

ι. Ἀπέσειλας τὸ πνεῦμά σου· ἐκάλυψεν αὐτὰς θάλασσα· ἔδυσαν ὡσεὶ μόλιβδος ἐν ὕδατι σφοδρῶ.

Εξάδ. 14. 21. * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπήγαγε γὰρ Φησὶ
» Κύριος τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ νοτῶ βιαίῳ. πνεῦμα δὲ Θεὸς νοήσομεν τὸν νότον, ὡς
» ποίημα ποιητῆ, καὶ κλίσμα δημικροῦ.

ια. Τίς ὁμοίός σοι ἐν Θεοῖς Κύριε; τίς ὁμοίός σοι; δεδοξασμένος ἐν ἀγίοις, θαυμασὸς ἐν δόξαις, ποιῶν τέρατα.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὸ τίς αὐταῦθα, ἀντὶ τῶ ἐδός. ἔτε γὰρ ἐν διωσείαις, ὡς ὁ Σύμμαχος ἐξέδωκεν, ἔτε ἐν ἀγιασμῶ ἐξισω-
» θῶναι [τις διωθήσεται, ἢ καλὰ τι γέν ὁμοιοθῶναι.] ἐδὲ γὰρ συγκρίνεται τὰ ἀσύγκριτα, ἐδὲ τῷ ποιητῇ τὰ ποιήματα, ἐδὲ

τῷ ὄντι τὰ μὴ ὄντα, καὶ εἰς γένεσιν παραχθάντα. πάντων γὰρ καὶ ἐν πᾶσιν ὑπερανέστηκεν ἀσυγκρίτοις ὑπεροχαῖς.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὶ λέγεις, ὡ Μωϋσῆ, ὅπως γὰρ ἐσι σύγκρισις; Οὐ καλὰ σύγκρισιν τῶ ποιῶν ἔπον, Φησὶν ἢ ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς Ἰσραὴλ διαλέγομαι, τὰς μεγάλῳ περὶ τῶν δαιμόνων ἔχοντας δόξαν, τῆ ἀδυναμία αὐτῶν συγκαταβαίνων, τῶν τῆς διδασκαλίας εἰσήγαγον τὸν τρόπον.

ιβ. Ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου, καὶ κατέπειν αὐτὰς ἡ γῆ.

ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἡ γὰρ πάλας συελλομένη διὰ τὴν ἀνοχίῳ καὶ χρηστότητα καὶ μακροθυμίαν, ἐξετάθη κατὰ τῶν Αἰγυπτίων. ταύτης γὰρ καταφρονήσαντες, καὶ βελτιωθῆναι μὴ βεληθόντες, ἐθησαύρισαν ἑαυτοῖς ὀργῶν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς. καταπεπωκέναι δὲ αὐτὰς τὴν γῆν Φησὶ, χάσματος γεγενημένῳ μετὰ τὸ ἐκβραδῆναι αὐτὰς ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ σκυλευθῆναι ὑπὸ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ· πρότερον, τὴ Θεὸς βεληθόντος πέσαι τὰς ἕξ Ἰσραὴλ, ὡς ἄρδην ἀπώλοντο, ὑπ' ὄψιν ἀγαγόντος τὰ σώματα, καὶ ὡς ἐ φαντασία τινὶ τὰ γινόμενα, σκυλευσάμεν παρασκυδασαντος, καὶ ἀφανῆ ἐν ταῖς ἐκείνων ὄψει γενέσθαι καταποθάντα ὑπὸ τὴν γῆν.

ιγ. Ὡδήγησας τῆ δικαιοσύνη σου τὸν λαόν σου τῶν, ὃν ἐλυτρώσω· παρεκάλεσας τῆ ἰσχύϊ σου εἰς κατάλυμα ἁγίον σου.

* ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Δικαιοσύνη γὰρ ἀληθῶς τὸ διασῶσαι ἕξ ἑπιβελδομένους, ἐλυθέρους καταδεδωμένους, ἐπιστρέψαι πεπλανημένους, ὕσεβῆς ἐκ
Ε πείρασμῶν ῥύσασθαι.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παρεκάλεσας, τρεῖς διεβάσασας· ἔτω γὰρ ὁ Σύμμαχος διερμύδῃ· προετρέψω, Φησὶν αὐτὰς ἐν ἅπασιν, καὶ τὰς ἐχθρὸς ἀμωόμενος, καὶ ἀφθονον αὐτοῖς τὴν τῶν ἀγαθῶν περιεσίαν δωρέμενος, ἕως ἐ εἰς αὐτῶν, ὡ ἐπηγήγῃ, κατέσθησας γῆν. κατάλυμα δὲ ἁγίον, καὶ ὁ ὕσεβῆς λογισμὸς, καὶ ἡ τῶν ἀγαθῶν πράξεων ἐργασία· εἰς ὡ αὐτὰς παρεκάλεσε, συμπαθῶν αὐτῶν τῆ νηπιότητι, καὶ τροποφορῶν αὐτὰς ὡς πατήρ καὶ διδάσκαλος.

ιδ. Ἦκουσαν ἔθνη, καὶ ὠργίσθησαν· ὠδῖνες ἔλαβον κατοικεῖντας Φιλιστίνους.

* ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ὡργίσθησαν, ἤγειν ἐκλονήθησαν, ἐταράχθησαν. ἀδελφὰ γὰρ ἤλπιζον πείσεσθαι τοῖς Αἰγυπτίοις οἱ ἄλλοφυλοι.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τῶν Ραὰβ ἡ πόρνη μαρτυρεῖ, τὸν κλόνον αὐτῶν τοῖς κατασκοποῖς δηλώσασα· καὶ ἄλλοφυλοι
τὴν

τὴν κιβωτὸν θεασάμενοι, καὶ τὸ, εἰς Ἀ
 ἡμῖν, ἐπιφωσάντες, ὡς ἐν ταῖς βασιλείαις
 γέγραπται.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὅπως ἐὰν βέλ-
 ληται ἡ Γραφὴ ἀφόρητόν τινα ἡμῖν ὀδύνη
 εἰδείξασθαι, τῷ ὀνόματι τῆς ὕδινος αὐτῷ
 ὑπογράψει. διόφησιν ὕδινες ἔλαβον κα-
 τοικῆντας Φυλισιέμ, τριτέσι φόβος, τρέ-
 μος, πόνος, ὀδύνη.

ιε. Τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Ἐ- Β
 δὼμ, καὶ ἄρχοντες Μωαβιτῶν· ἔλα-
 βεν αὐτὰς τρέμος· ἐτάκησαν πάν-
 τες οἱ κατοικῆντες Χαναάν.

*** ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ἐδὼμ καὶ
 Σιῶν ὁ Ἡσαΰ ὀνομαζέτω, [ὁ τῷ Ἰακώβ ὁμο-
 γάμος ἀδελφός, ἐξ ἧ καὶ Ἰδαμάτι κα-
 τάγονται.] Μωαβίται δὲ οἱ ἀπὸ τῷ Μωάβ,
 οἱ υἱοὶ Λωτ. ἔτοι τὴν ὑπερασιζέσαν τῷ
 Ἰσραὴλ μαδόντες χεῖρα, τρέμω σινε-
 χέθησαν. τὸ δὲ, ἔσπευσαν, ἐθορυβή-
 θησαν, ἐκδεδώκασι ἄλλοι. περὶ δὲ τῆς
 χρόνης ἀδιαφορέτα ἡ θεία Γραφὴ, πῆ
 μὲν ἀπαγγέλλει, ὡς ἡδὴ γεγονημενὰ τὰ
 πράγματα, τῇ προρρήσει τῶν μελλόντων
 θαρρόσασα· πῆ δὲ, ὡς μήπω γεγονημενὰ,
 ἐσομενὰ δὲ διηγέται.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ταῦτα δὲ φάμεν
 θαρρόντες ἐξ ἧν ἡδὴ εἰς ἡμᾶς ἐπεδείξω,
 τῆς μὲν ἐχθρῆς τροπώσαμενος καὶ ἐπι- Δ
 κλύσας αὐτοῖς ἅπαν τὸ πέλαγος, τὸν δὲ
 Ἰσραὴλ διαγαγὼν, ὡς ἐν ἡπίρω σχεδιαδί-
 σῃ τῷ σὺν προσάγματι, διὰ μέσσω τῷ ὕδα-
 τος. τῆτοις ἡ καὶ νοητῶς ἐπιβαλεῖς [κατὰ]
 τὸν πνευματικὸν νόμον, τῷ πνευματικῷ
 ῥητῷ γινόμενος ὑψηλότερος. ἄρχοντας
 γὰρ καὶ ἡγεμόνας Ἐδὼμ, καὶ τῶν λοιπῶν
 ἀσεβῶν ἀλλοφύλων ἐθνῶν, τὸν Σατανᾶν
 νοήσεις, καὶ τὰς ὑπὸ αὐτὸν πονηρὰς δυνά-
 μεις. οἵτινες καὶ ἐκλονήθησαν, τὴν ἁμα- Ε
 χον τῷ Θεῷ χεῖρα διανασᾶσαν κατ' αὐτῶν
 ὡς ἀσεβῶν θεασάμενοι, καὶ βοῶντες, εἰ
 τί ὑμῖν καὶ σοὶ. ἡε τῷ Θεῷ; ἡλθες πρὸ
 καιρῶ, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τῷ Φθόνῳ δὲ
 συχεδαίτες ἐτάκησαν ὀρῶντες ὀδίνεσαν
 τὴν Σιών, καὶ τίκισαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἔθ-
 νος τοσῶτον, καὶ λαὸν κλιζόμενον, καὶ
 αἰνῶντα τὸν Κύριον.

ις. Ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτὰς φόβος καὶ Ζ
 τρέμος· μεγέθει βραχιόνός σου ἀπο-
 λιθώθητῶσαν· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ
 λαός σου Κύριε· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ
 λαός σου ἔτος, ὃν ἐκλήσω.

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ὅπως ἐστὶ, τῇ ὑπερ-
 βολῇ τῆς σῆς διώμεως ἀκίνητοι διαμεινά-
 τωσαν, ὑπὸ τῷ δέσῃ ἐκνύδριαίτες. ταῦ-
 τα δὲ αὐτοῖς συμβιῶσαι παρακαλέμεν, ἡ
 μισάδελφοι ὄντες, ἀλλ' ἵνα μήτι κακὸν
 διαπερῶντες προσλάβωμεν οἱ παραδόξως
 σωθέντες ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ
 λαός σου χρηματίσαντες, καὶ γινόμενοι
 κῆμα τῷ διασώσαντος.

ιζ. Εἰσαγαγὼν καταφύτευσον
 αὐτὰς εἰς ὄρος κληρονομίας σου, εἰς
 ἔτοιμον κατοικητήριον σου, ὃ κατη-
 γάσω Κύριε, ἀγίασμα Κύριε, ὃ
 ιη. ἠτοίμασαν αἱ χεῖρές σου. Κύριος βα-
 σιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ ἐπ' αἰῶνα,
 καὶ ἔτι.

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Δεόμεθα, ὅπως
 καὶ εἰσαγάγῃς ἡμᾶς, καὶ καταπαύσῃς εἰς
 τὴν γῆν, ἢ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐπηγ-
 γείλω, καὶ εἰς τὸ κατεργασθῆναι, ἡτοι ὀ-
 τρεπισθῆναι, τῇ σῇ προγνώσει κατοικητή-
 ριον καὶ ἀγίασμα. ὁ οἶκον προσδύχῃς ὤρι-
 σας ἔσεσθαι, καὶ ἠτοίμασας τῇ σῇ με-
 ρίδι, καὶ τῷ χοινίσματι τῆς κληρονο-
 μίας σου. αὐτὸς γὰρ εἰ ὁ βασιλεύων εἰς
 τὸν αἰῶνα τῷ αἰῶνος, καὶ ἐπέκεινα.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τίνες δὲ αἱ χεῖρες;
 Ὁ Κύριος βασιλεύων εἰς τὸν αἰῶνα. δι' ἧ
 καὶ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, καὶ κατέ-
 λυσε τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, καὶ
 σινέτριψε τὰς τῶν δρακόντων κεφαλὰς
 ἐπὶ τῷ ὕδατος, καὶ ἠλδοθέρωσε τὸν ἴδιον
 λαὸν ἀπὸ τῆς καταδωσείας αὐτῶν.

**** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Οἶδα μὲν τι κατὰ τὴν
 Γραφῶν ὑπεραιώνιον· ὅπερ ὅτι μὲν ἐστίν,
 ἐσήμανε· τί δὲ τῷτό ἐστίν, ἡκ ὀνόμασε,
 κατὰ τὸ, Κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ
 ἐπ' αἰῶνα, καὶ ἔτι. ἡκῆν ἐστὶ τὸ πρᾶγμα
 ὑπὲρ αἰῶνας, ἡ ἀκραφυνῆς τῷ Θεῷ βασι-
 λεία. ἡ γὰρ δὴ θέμις εἰπῆν ἡρχθῆσαι, ἡ
 φθάνεσθαι ὑπὸ αἰῶνων ἡ χρόνων τὴν τῷ
 Θεῷ βασιλείαν. ταύτῃ δὲ πισυόμεν ἐῖναι
 τῶν σωζομένων κληρονομίαν, καὶ μονίαν,
 καὶ τόπον, καθὼς ὁ ἀληθῆς παραδίδωσι
 λόγος· ὡς τέλος τῶν δι' ἐφέσεως πρὸς τὸ
 ἔχατον ὀρεκτὸν κινεμενῶν. ἐν ᾧ γινόμε-
 νοι, πάσης τῆς ὀποιασθῆν δέχονται παῦ- Ε
 λαν κινήσεως· ὡς μηκέτι χρόνος τινὸς ὄν-
 τος αὐτῶν, ἡ αἰῶνος τῷ διαβηθίωσθαι ὀφέ-
 λοντος, οἷα δὴ μετὰ πάντα καταντήσα-
 σιν εἰς τὸν Θεόν, τὸν πρὸ πάντων ὄντα
 τῶν αἰῶνων, καὶ ὃν φθάνειν αἰῶνων φύ-
 σις ἡ πέφυκεν.

ιθ. Ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος Φαραῶ
 σὺν ἄρμασι, καὶ ἀναβάταις εἰς θά-
 λαοσαν, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτὰς Κύ-
 ριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης· οἱ δὲ
 υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς
 ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

κ. Ἐλαβε δὲ Μαρίαμ ἡ προφη-
 τισ ἡ ἀδελφὴ Ἀαρῶν τὸ τύμπανον
 ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθον πα-
 σαι αἱ γυναῖκες ὀπίσω αὐτῆς μετὰ
 κα. τυμπάνων καὶ χορῶν. Ἐξῆρχε δὲ
 αὐταῖς Μαρίαμ, λέγουσα, ἄσωμεν
 τῷ Κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασαι·
 ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θά-
 λαοσαν.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Κέχρηται δὲ ὁ μὲν τῶν ἀνδρῶν χορὸς ἡγεμόνι τῷ Μωϋσῇ, ὁ δὲ τῶν γυναικῶν τῇ τέτῃ ἀδελφῇ Μαριάμ, ἀνακρομένη τὸ τύμπανον, ὅπερ ἐστὶ νεκρωσάση τὰ μέλη τὰ ἑαυτῆς δι' ἐγκρατείας. ζῶν γὰρ νεκρὸ δέρμα τὸ τύμπανον. τὸν δὲ αὐτὸν ὕμνον ἀδῶσιν οἱ χοροὶ, ἀντίφωνον ἀναπέμποντες ἀρμονίαν, καὶ ἐψυμνῶντες, ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ.

κβ. Ἐξῆρε δὲ Μωϋσῆς τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ ἤγαγεν αὐτὰς εἰς τὴν ἐρημον Σαρ. καὶ ἐπορεύοντο τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ εὗρισκον ὕδωρ, ὡσεὶ πιεῖν.

Να. 26. 16. ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ἐν πῶς ἐκ ἀγυμνάσως αὐτὰς λελυτρωμένους, ἐδὲ τῷ τῆς οὐδυνίας εἴτροφῶντας πλάτει, παρρακομίζεσθαι πρὸς τὸ βράθυμον ἐφίησιν οἰκονομικῶς· ἵνα μὴ κατὰ βραχὺ πρὸς λήθῃ ἰόντες τῆ διασῶζεν ἰαχύνοντος, εἰς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ πλάνῳ οὐκόλως ὑπονοσήσαν. συλλέγσει γὰρ οἱ πόνοι πρὸς Θεόν. καὶ γὰρ ὁ Προφήτης Φησὶ, Κύριε ἐν θλίψει ἐμνήσθημί σε, ἐν θλίψει μικρᾷ ἢ παιδείᾳ σε ἡμῖν. μακρὰν τοιγαρῶν καὶ διψάδα διόντες γλῶ, ἐν σπάνει γεγονάσι τῶν ἀναγκάων εἰς ζωὴν· ἔ γὰρ εὗρισκον ὕδωρ, ὡσεὶ πιεῖν.

κγ. Ἦλθον δὲ εἰς Μερρᾶν, καὶ ἐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερρᾶς· πικρὸν γὰρ ἦν. διὰ τῆτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τῆ τόπῃ ἐκείνῃ, πικρία.

Εβρ. 10. 28. ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μερρᾶ μὲν ἐρμηνεύεται πικρία, λαμβάνεται δὲ πρὸς ἡμῶν εἰς τὸν τῆ νόμῃ τύπον. πικρὸς γὰρ ὁ νόμος γλῶ, ὅτι καὶ κολασῆς. καὶ τέτῃ μάρτυς ὁ Παῦλος, λέγων· ἀδετήσας τις νόμον Μωσέως, ἐπὶ οὐσίῃ, ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει. πικρὸς ἐν καὶ ἀφόρητος τοῖς πάλαι, καὶ ἀπαράδεκτος· διὰ τῆτο κατὰπερ ἀμέλει καὶ ὕδωρ πικρὸν. ἀλλ' ἐγλυκάνθη καὶ αὐτὸς διὰ τῆ τιμῆ σαυρῆ· ἔ καὶ εἰς τύπον γλῶ τῷ μακαρίῳ Μωσῇ τὸ τλιωκαῦτα παραδειχθῆναι παρὰ Θεῶ ξύλον. ὅτι γὰρ εἰς πνευματικῶ θεωρίαν μεταπεφοίτηκεν ἡ σκιά, εἰς τὸ τῆ Χριστῆ μυστήριον, τοῖς τῆς διανοίας ὄμμασι τεθεάμεθα τοῖς ἐν τῷ νόμῳ τυποῖς ἐγκεχωρισμένον (1) τότε. καίτοι δὲ πικρὸς ὁ νόμος ἦν, ἀποβέβληκε τὸ εἶναι τοῖστος.

κδ. Καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς κατὰ Μωϋσῆ, λέγοντες, τί πτόμεθα;

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρα δεδιψηκότα μὲν ἐν ἐρήμῳ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τῆ πανσόφῃ Μωσέως καταγογγύζοντα, νηπιονί γε μὴ εἰς τῆτο πεσόντα μικροψυχίας. ἔ γὰρ ἐκλέτικε δίκας, ἐδὲ ὑπέση τὰ ἐξ ὀργῆς,

Α καίτοι κολάζειν εἰωθότος τῆ Θεῶ τὰς ἐπὶ τῷ δε κατεγνωσμένους. ἐλεείται γὰρ ἐν ἀρχαῖς ὁ ἐν γυμνάσασιν ἔτι τοῖς ὑπὲρ ἀρετῆς, ἐδ' ὅτε καὶ πλάνων· ἀσύγνωσον δὲ μετὰ τῆτο τὴν ἄγαν ἔχει μικροψυχίαν, καὶ τὴν ἀχάλινον ὑποδρομῶν, γλῶ ἂν ποιοῖτο τυχὸν εἰς ἐκλόπῃς ἐπιθυμίας.

κε. Ἐβόησε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Κύριον· καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον. καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ξύλον δαίκνυσιν. ὁ προσέταξεν ἀράμενον, εἰς τὰς πηγὰς καθάιναι· τάχα μὲν καὶ κατεσκόδασμένον ἐκ φύσεως, ποιῶν δυνάμιν, ἢ τάχα ἠγνοεῖτο, τάχα δὲ καὶ τότε πρῶτον ποιηθῆναι, εἰς γλῶ ἐμελλεν ὑπηρετεῖν χρεῖαν.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὅποιον γλῶ τὸ ξύλον τὸ γλυκάναν ἐν Μερρᾶ τὸ ὕδωρ; Περιττόν, καὶ ἀνόητον τὸ τὰ σεσιγημένῃ ζητεῖν. ἀρκεῖ δὲ ἡμῖν μαθεῖν, ὡς διὰ τῆ ξύλῃ τὸ πικρὸν ὕδωρ εἰς γλυκεῖαν μετεβλήθη ποιότητα. καὶ τῆτο γὰρ τὴν ἡμετέραν προδηλοῖ σωτηρίαν. τὸ γὰρ σωτήριον τῆ σαυρῆ ξύλον τὴν πικρὰν τῶν ἐθνῶν ἐγλυκάνε θάλατταν.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Ξύλον λέγει τὸ τίμιον τῆ σαυρῆ, τὸ (2) ἀποκεκρυμμένον μυστήριον. διὸ καὶ εἶπεν ἐμφαντικῶς τὸ, ἔδειξε. δι' ἔ ξύλῃ ζωοποιῶ τὸ ζωοποιὸν σημαίνεται βάπτισμα.

Ε ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Τέλος νόμῃ Χριστῆ εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πισθύνοντι, νοθμικὸς δηλονότι πνευματικῶς.] τύπος δ' ἂν εἴη καὶ τῆ δε σαφῆς τὸ ἐπὶ τῆ Μερρᾶ συμβεβηκός. δηλοῖ γὰρ τὸ ξύλον τὸν τῆ Σωτήρος σαυρῶν, ἦτοι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον. ὅπερ εἰ γένοιτο τοῖς ἐν νόμῳ παραδεκτόν, γλυκὺ τὸ πικρὸν οὐδὲν ἔσσει. ἔ γὰρ τοῖς πισθύνουσιν εἰς Χριστὸν Φιλαίτιός τε καὶ κολασῆς ὁ νόμος. (3) ἄλλως καὶ λόγῳ μόνῳ γλυκὺ ποιῆσαι τὸ πικρὸν δυνάμενος ὁ Θεός, διὰ ξύλῃ τὴν μεταβολῶν ἐργάζεται, τὸν τύπον διδὸς τῆς διὰ ξύλῃ σωτηρίας. τῆτο γὰρ προφητείας ἐστὶν εἶδος, δι' ἔργων προδεικνυμένη τὸν ἦξοντα, καὶ διὰ ξύλῃ τὸ πικρὸν τῆς γνώμῃς τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ τῆς οὐσεβείας γλυκὺ μεταθῆσοντα.

Ζ ** ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ. Πικρὸς δὲ λίαν ὄντας τὰς ὑπὲρ ἀρετῆς ἰδρωτάς, εἰς τὸ ἠδύτερον καὶ γλυκὺ μεταπλάττει Χριστῆ, ὃς εἰρηταίτε καὶ ἐστὶ ξύλον ζωῆς. δαίκνυται δὲ τῷ θεασεῖσιν Μωσῇ παρὰ Θεῶ τὸ ξύλον. ἀποκαλύπτει γὰρ μόνος τὸν ἦον ὁ πατήρ. ἐκὲν ἐν Χριστῷ τῷ τῆς ζωῆς ξύλῳ γλυκέα μὲν τὰ πικρὰ, φορητὰ δὲ τὰ δύσοισα, καὶ εἰς ζωὴν ἀναγκάια τὰ ὡς ἐν ἰδίᾳ φύσει καταφέρειν εἰωθότα.

ΤΟΥ

(1) Ἰσ. ἐγκεχωρημένον. ἄλλως δὲ ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδοθῃ. σωτέτακται.

(2) Ἰσ. καί.

(3) Τὰ ἐξῆς ἐν τοῖς ἐκδοθῃ. ἔχ. εὐρηται.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῷ γὰρ καταλελοι-
πότι τὰς αἰγυπτίας ἡδονάς, αἷς ἐδέλυθε
πρὶν διαβλιῶαι τὴν θάλασσαν δύσληπλός τε
καὶ ἀνάντης ὁ βίος ὁ τῶν ἡδονῶν κεχω-
ρισμένος παρὰ τὴν πρώτην δοκεῖ. ἀλλ'
εἰ τὸ ξύλον ἐμβληθεῖ τῷ ὕδατι, τρεῖσι
τὸ τῆς ἀναπάσεως παραλάβοι μυσηρίον,
ὃ διὰ τῆς ξύλου τὴν ἀρχὴν ἔχει· ξύλον
δὲ ἀκέσας, τὸν σαυρὸν ἐνόησας· τότε
παντὸς γλυκαίσματος τῆ τὴν αἰδήσειν δι'
ἡδονῆς γαργαλίζοντος γλυκύτερός τε καὶ
ποτιμώτερος ὁ κατ' ἀρετῶν γίνεται βίος,
τῇ ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἐφιδωόμενος.

ΑΔΗΛΟΥ. Νεκρώσας τις καὶ ἀποκρι-
νας ἑαυτὴ τὸ ἀλλόφυλον, γύσεται τῆς
Μερράς, τρεῖσι τῆς κεχωρισμένον τῶν ἡδο-
νῶν βίον. ὃ πικρὸν καὶ ἀηδὲς παρὰ τὴν
πρῶτῃ τοῖς γύσασαμένοις τὴν αἰδήσειν.

Ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ
κρίσεις· καὶ ἐκεῖ αὐτὸν ἐπέειρασε,
καὶ εἶπεν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτε Θεὸς πειράζει, ἐπ'
ὠφελείᾳ πειράζει, ἢ ἐπὶ τῷ κακοποιή-
σῃ. διὸ καὶ ἐλέχθη, ὅτι ὁ Θεὸς ἀπείρα-
σός ἐστι κακῶν· ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ἐπάγει
ὁ λόγος, λέγων· ἐὰν ἀκοῆ ἀκείνης Κυρίου
τῆς Θεῶς, πᾶσαν νόσον, ἢ ἐπήγαγον
τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἐπάξω ἐπὶ σέ. ὃ ἐν
Φέρων τῆς πειρασμῶν γενναίως, σεφάνθ-
ται. ἄλλο δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῆς διαβολῆς. ἐκεῖνος
πειράζει, ἵνα τῆς παιδομαίης αὐτῷ θανα-
τώσῃ. καὶ ὁ μὲν, ἀγνοῶν τὸ ἐσόμε-
νον· ὁ δὲ Θεὸς, εἰδὼς μὲν τὸ ἐσόμενον,
πλὴν διδὼς τῷ ἀνθρώπῳ πράττειν ὃ θέλει
διὰ τὸ αὐτεξέστιον.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἐκεῖ ἔθετο
δικαιώματα καὶ κρίσεις, ἢ τὸν νόμον Φη-
σὶν· ἔτος γὰρ ὑπερον ἐν Χωρήθ ἐδόθη·
ἀλλ' ἄπερ ἐδήλωσε διὰ τῆς λέγειν, ἐπέειρα-
σεν, ἀντὶ τῆς προκατήχῃ, καὶ προεγύμνα-
σεν αὐτὸς εἰς ὑπακοὴν τῆς μηκέτι πειρά-
σῃ, παρακαλεῖν δὲ πρὸς τὴν σωτήριαν
βοήθειαν τὸν Θεόν.

κς. Ἐὰν ἀκοῆ ἀκείνης τῆς Φωνῆς
Κυρίου τῆς Θεῶς, ἢ τὰ ἀρετὰ ἐναν-
τίον αὐτῆ ποιήσῃς, καὶ ἐνωτίση ταῖς
ἐντολαῖς αὐτῆς, καὶ φυλάξῃ πάντα
τὰ δικαιώματα αὐτῆς, πᾶσαν νόσον
ἢ ἐπάξω ἐπὶ σέ. ἐγὼ γὰρ εἰμι Κύριος
ὁ ἰώμενός σε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρώτη εἰτολή πρὸς
τὸν Ἰσραὴλ ἢ τῆς ὑπακοῆς· [ἐὰν γὰρ
ἀκοῆ ἀκείνης, Φησὶ, τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆς
Θεῶς· προκατήχῃσας τῆς μέλλοντας δε-
χεσθαι νόμον.]

κς. Καὶ ἦλθον εἰς Αἰλείμ. καὶ
ἦσαν ἐκεῖ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ
ἐβδομήκοντα σελέχη Φοινίκων. πα-
ρενέβαλον δὲ ἐκεῖ παρὰ τὰ ὕδατα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παραδεξάμενοι τοίνυν
τὰ δικαιώματα Χριστοῦ, τότε δὴ τότε καὶ
εἰς Αἰλείμ ἦξομεν· ὅ ἐστιν ἀνάβασις. ἀνα-
βιβαζόμεθα γὰρ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἡμῶν
νηπιότητος εἰς ἀρετῶν ἔχουσιν Φρένα, καὶ
εἰς μέτρον ἡλικίας τῆς πληρώματος τῆς
Χριστοῦ κατανήσαντες, ταῖς τῶν νοητῶν
ὑδάτων πηγαῖς ἀντρυφήσομεν. δυοκαίδε-
κα δὲ αὐτὰ, τὸν τῶν ἀγίων ἡμῖν Ἀποσό-
λων καταγράφουσα χρόνον. περιττόμε-
θα δὲ καὶ τῆς ἐβδομήκοντα σελέχης τῶν
Φοινίκων, (1) ἢ ἀνέδειξεν ὁ Κύριος. ὅτι
δὲ πηγαὶ κατὰ τὸ ἀληθὲς οἱ Θεωπέσιοι
μαθηταί, τὸν Θεόν ἡμῖν καὶ σωτήριον καὶ
ἀναγκαῖον εἰς ζωὴν ἀναβρύνοντες λόγον,
παραδείξουσιν εὐ μάλα τοῖς ἐν νόμῳ δεδι-
καιωμένοις ὃ τῶν ὅλων Θεός, ἔτω λέγων·
» ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' ἐμοῦ εἰς ζωὴν ἕως
» πηγῶν τῆς σωτηρίας. ἀγία δὲ περὶ παν-
» τὸς ὁ Θεωπέσιος ἀνιττόμενος μελωδός, δι-
» καιοὺς ὡς Φοινίξ, Φησὶν, ἀνθήσει. καὶ
» μήτι θουμάσῃς· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ Χρι-
» στὸς τῇ τοιαύτῃ κλήσει κατονομάζεται πα-
» ράγει τῇ Θεοπνεύστῃ Γραφῇ. ἔφη γὰρ
» πάλαι ἡ νοητὴ νύμφη, τρεῖσιν ἢ Ἐκ-
» κλησία περὶ τῆς ἀνωθεν καὶ ἐξ ἔρανθ
» νυμφίος, Φησὶ δὴ Χριστοῦ· εἶπα ἀναβήσο-
» μη ἐπὶ τῷ Φοινίκι, κρατήσω τῶν ὕψων
» αὐτῆς. ἐστὶ γὰρ αἰεθάλῃς τὸ φυτὸν, γλυ-
» κύ τε καὶ εὐρίζον, καὶ λελοδουκασμένην
» ἔχον τὴν καρδίαν. τοῖστί πως ἐστὶ νοη-
» τῶς ὁ Χριστός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐρμηνεύεται δὲ πάλ-
ιν τὸ Αἰλείμ, εἰς ἀνάβασις, ἢ ἡγαν εἰς
αὐξήσειν. καὶ πάλιν, ἢ εἰς Αἰλείμ δώ-
δεκα, Φησὶν, ὑδάτων πηγαῖ, καὶ ἐβδο-
μήκοντα σελέχη Φοινίκων. ἀναβαίνοντες
εἰς τελειότεραν σῴεσιν, καὶ εἰς αὐξήσειν
ἀνατρέχοντες τὴν πνευματικῶν, τὰς δώ-
δεκα πηγαῖς ἀντρυφήσομεν, τρεῖσι τῆς ἀγίας
Ἀποστόλων· καὶ τὰ ἐβδομήκοντα τῶν Φοι-
νίκων σελέχη, τῆς ἀναδειχθέντας δηλο-
νότι παρὰ Χριστοῦ. καὶ εὐγε δὴ σφόδρα,
πηγαῖς μὲν οἱ μαθηταί παρεικαζονται,
Φοινίξ δὲ πάλιν οἱ μετ' ἐκείνων ὄντες τὸν
ἀριθμὸν ἐβδομήκοντα. ἀρῶμεθα μὲν γὰρ
ὡς ἐκ πηγῶν ἀγίων ἐκ τῶν τῆς σωτηρίας
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθητῶν παντὸς εἰδη-
σιν ἀγαθῆ· θουμάσομεν δὲ καὶ τῆς ἐβδο-
μήκοντα, καὶ οἰονεὶ Φοινίκας αὐτῆς εἰναί-
Φαμεν. οὐκ ἀρδίον γὰρ τὸ φυτὸν, εὐρι-
ζόν τε καὶ εὐκαρπον, καὶ αἰετὸς τοῖς ὕδασι
ἐντεθῆλος. τοῖστίς δὲ καὶ τῆς ἀγίας
εἰναί Φαμεν. καθαρός μὲν γὰρ ὁ νῆς αὐ-
τοῖς, βεβηκώς τε καὶ εὐκαρπος, καὶ τοῖς
νοητοῖς ὕδασι ἀντρυφᾶν εἰωθώς.

ΤΟΥ

(1) Φοινίκων. γέγραπται γὰρ, ὅτι μετὰ τῆς ἀγίας Ἀποστόλων ἀνέδειξεν ὁ Κύριος ἑτέρας ἐβδομή-
κοντα. ὅτι δὲ, κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 284.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ ἐν τῶν τοῖς ὑβρί-
σκομον, δι' ἀκολούθη προΐασης τῆς ἰσο-
ρίας; Ὅτι τὸ τῆ ξύλα μυσηριον, δι' ἑ
πότιμον τῆς ἀρετῆς τὸ ὕδωρ τοῖς διψῶσι
γίνεται, προσάγει ἡμᾶς ταῖς δώδεκα πη-
γαῖς, καὶ τοῖς ἐβδομήκοντα Φοίνιξι, τε-
τέσι τῇ τῆ Εὐαγγελίᾳ διδασκαλίᾳ, ἐν ἣ
πηγαὶ δώδεκα, [οἱ Ἀπόστολοι, τούτους τῆ
Κυρίου πρὸς τὴν χρείαν ταύτῃ ἐκλεξα-
μεν, καὶ πηγάζειν δι' αὐτῶν τὸν λό-

γον ποιήσαντος.] ὡς καίτινα τῶν Προ-
φητῶν προαναφωνήσαι τὴν ἀποστολικῶν
» βρύσσαν χάριν, ἐν οἷς Φησὶν, ἐν ἐκ-
» κλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν, Κύριον ἐκ
» πηγῶν Ἰσραὴλ. [ἐβδομήκοντα δ' ἂν εἴην
Φοίνικες, οἱ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκισμέ-
νῃ ἔξω τῶν δώδεκα μαθητῶν ἐπιχειρο-
τονηθέντες Ἀπόστολοι, τούτοι τὸν ἀριθ-
μὸν ὄντες, ὅσες εἰνά Φησὶν ἡ ἰσορία τῆς
Φοίνικας.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

- α. πῆραν δὲ ἐξ Αἰλείμ, καὶ
ἦλθον πᾶσα συναγωγὴ
ὑμῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρη-
μον Σιν, ὅεσιν ἀνά μέσον Αἰλείμ,
καὶ ἀνά μέσον Σινᾶ τῇ δὲ πεντεκα-
δεκάτῃ ἡμέρᾳ, τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ
ἐξεληλυθότων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
β. Διεγόγγυζε πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὑμῶν
γ. Ἰσραὴλ ἐπὶ Μωϋσῆν καὶ Ἀαρών. Καὶ
εἶπαν πρὸς αὐτούς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὅφε-
λον ἀπεθάνομεν πληγέντες ὑπὸ Κυ-
ρίου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ὅταν ἐκαθίστα-
μεν ἐπὶ τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν, καὶ
ἠθίομεν ἄρτους εἰς πλησμονὴν· ὅτι
ἐξηγάγετε ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρημον ταύ-
την, ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν συναγω-
γὴν ταύτην ἐν λιμῷ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. [Ἐξώχοντο ἡ κομιδῇ τῶν
εἰς ἀποδημίαν πεφροντικότες, καὶ τὰ ἐν
χερσὶ μύλις ἀρπάσαντες· μονοουχὶ δὲ
τῶν οἴκοι κειμένων κεκλοφότες ἀναγκάως
τὰ λίαν ὑπάρουσα. ἂ δὴ καὶ κατεδηδο-
κότες, εἴτα πόθεν ἂν αὐτοῖς ἐν ἐρήμῳ τὰ
ζωαρκῆ προσγείοντο διηπορηκότες, κα-
τώλιον εἰς ἐπιθυμίαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ
τροφῆς.] Καὶ ὅτι μὲν τῶν ἐσχάτων ἐξη-
ροντο πόνων καὶ τῆς ἐκείσε δαλείας, ἐπι-
λανθάνονται, καὶ οἰονεῖ πως κατακεκρά-
γασι τῆς ἐπικερίας· καὶ ὅτι λελύτρων-
ται χαλεπαίνουσι, καὶ τῆς τριποδίτης καὶ
ὀκλαυοτάτης ἅπασιν ἀνθρώποις ἐλούθε-

ρίας, γαστρός ἀκαθάρτε προτάττει κό-
ρον. Καὶ πάλιν. Τὸ μὲν γὰρ τὰ ζωαρκῆ παρ'
αὐτῆ δέχεσθαι θέλει, μῶρον ἂν ἔχοι παν-
τελῶς ὑδρία· λυπεῖ δὲ λίαν ὁ γογγυσμός.
καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἐν προσδόχῳ
» ἡμᾶς ἐδίδαξε λέγειν, τὸν ἄρτον ἡμῶν, Ματθ. 6. 11.
Γ καὶ τὰ ἐξῆς.

δ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
ἰδοὺ ἐγὼ ὕω ὑμῖν ἄρτους ἐκ τῆ θρανα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄνωθεν αὐτοῖς ἐπὶ χώρας
ἄγα τὴν αἰδητὴν τροφῶν, προπαιδῶν
τῆς ἐπιγείας καταφρονεῖν, καὶ τῆς ζωα-
ποιῆς γλίχεσθαι, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστός.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἄξιον δὲ μηδὲ τῆτο
παραδραμεῖν ἀθεώρητον, ὅτι μετὰ τὸ δια-
βιῶσαι τὴν θάλασσαν, καὶ γλυκανθῶσαι
τοῖς τῆς ἀρετῆς ὀδοιπόροις τὸ ὕδωρ, καὶ
μετὰ τὴν ἀβρᾶν ἐκείνῃ διαγωγῆ τὴν
κατὰ τὰς πηγὰς καὶ τῆς Φοίνικας, καὶ
μετὰ τὸ πιεῖν τῆς πέτρας, (1) τότε παν-
τελῶς ἡ τῶν αἰγυπτίων ἐφοδίων ἐπίλει-
ψις γίνεται. καὶ ἔτιως ὑδραίας αὐτοῖς ὑπο-
λειφθείσης ἀλλοφύλα τροφῆς, ἡ ἐξ Αἰ-
γύπτου ἐπεσιτίσαντο, ἄνωθεν ἐπιρροῆ ἡ
Ε τροφῆ, ποικίλη τις ἅμα καὶ μονοειδῆς
ἔσα. τὸ μὲν γὰρ φαινόμενον μονοειδῆς
ἦν, ἡ δὲ ποιότης τὸ ποικίλον εἶχεν, ἐκά-
σω προσφόρως κατὰ τὸ εἶδος τῆς ἐπιθυ-
μίας ἐγγινομένη. τί ἔν ἐστὶν ὁ μανθάνο-
μεν; δι' ὅσων προσήκει καθαρσίῳ ἐαυτὸν
ἐκκαθάρασαι τῆς αἰγυπτίας καὶ ἀλλοφύλα
ζωῆς, ὡς ἐκάνωσαι τινὰ τὸν τῆς ψυχῆς
αὐτῆ

(1) Πρῶτον, ὡς εἰκασί, ὁ Θεὸς ἔτος πατήρ Φησι τὸ ἐκ τῆς πέτρας ὕδωρ πιεῖν, εἰδ' ἔτω τῆς ἐκ
τῆ θρανα ἄρτους φαγεῖν τῆς Ἑβραίας. ὅπερ καὶ ἐν τῷ περὶ τῆ βίβλ Μωϋσ. λόγῳ πλατύτερον ἐκτί-
» θησι, λέγων· πάλιν κακῆσθαι ὁ ὀδηγός, ἡ νεφέλη πρὸς ἕτερον ἄγει τόπον τὸν στρατὸν ἀναστήσασα. ἔρημος
» δέ τις ἔτος ἡ, ἐν ἀνύχηρῳ καὶ διακεκαλυμμένῃ τῇ ψάμμῳ, μηδεμίαν ὑδάτων ἰμάδες ὑπονοτιζέσης τὸν
» χῶρον. ἐν ᾧ πάλιν τὸν λαὸν τῆ διψῆς καταπονήσαντος, πέτρα τις ἐπὶ γεωλόφῃ βράβδῳ πληγείσα παρα
» τῆ Μωϋσεως, ὕδωρ ἐκδίδωσιν ἡδύτε καὶ πότιμον, καὶ τῆς χρείας τῆ τούτου λαὸ δαψιλέτερον. εἰθὰ δὲ
» καὶ τῆς παρασκώης τῶν τροφῶν ἐπιλιπέσης, ἡ ἐξ Αἰγύπτου πρὸς τὴν ὀδοιπορίαν ἐπεσιτίσαντο, καὶ
» λιμῷ τῆ λαὸ πιεζομένη, γίνεται τὸ πάντων ἀπιστότατον θαῦμα, ἐκ ἐκ γῆς, κατὰ τὸ νομομισμῶν,
» αὐτοῖς τῆς τροφῆς φαινομένης· ἀλλ' ἄνωθεν ἐκ τῆ θρανα δροσοειδῶς καταβρέξεσης, κτ. σωάδει δὲ τῇ τῆς
Γραφῆς ἀκολουθία ὁ, τε Φίλων ὁ Ἑβραῖος, (ἐν τῷ περὶ τῆ βίβλ Μωϋσ. λόγῳ) καὶ ὁ Ἰωσήπος, (ἐν βιβλ. 3.
κεφ. 2. περὶ Ἰεραϊκ. ἀρχαιολογ.) καὶ ὁ ἐν αἰγίοις Κύριλλος, (ἐν βιβλ. 3. τῶν Γλαφ.) καὶ ὁ Νηργιγῆς, ὡς
ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν εἰς τὴν Ἐξοδ. ὑπομνημάτων αὐτῆ τάξεως κατιδεῖν βέβαιον. ἥτοι ἐν ἀντιγράφῳ τινὶ
ἐντυχῶν ὁ Θεὸς Γρηγόριος, τὰ τῆς ἰσορίας ἔτω σωτηραγωγίᾳ ἔχοντι· ἡ αὐτὸς ἔτω σωτηραγωγίᾳ, ἡ αὐτὸς βέλ-
» τιον ἡ κατὰ ἀναγωγῆν ὀρθοῦται θεωρία· καὶ τῆτο τυχὸν αὐτῷ βέλεται τὸ, τὰς ἐν ἐν τῷ μέσῳ
» καταγωγῆς ὑπερβᾶς τῷ λόγῳ, τῆς κατὰ τὴν πέτραν θαυματοποιίας ἐπιμνησθῆσθαι· ἡ τῇ τῆς εἰς Ψαλ-
μῶ τάξει ἐπιηκολέθησε, προτάττοντος τῆ μάννα τὸ τῆς πέτρας θαῦμα. ἀλλ' ὁ Ψαλμὸς τῆ τὸ
δύοτερον ἐν Κάδης ἐκ τῆς πέτρας ἐξαχθέντος ὕδατος μνημονοῦσι, ὡς ὁ Ἠούχιος (ἐν τῇ τῶν Ψαλ.
σειρ.) ἀναπίστασι.

αὐτῶ δὲ δύλακον πάσης τῆς κατὰ καλίαν τροφῆς, ὡς σιτοποιῶσιν οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἔτω τὴν ἀνωθεν κατιῶσαν τροφὴν ἐν αὐτῇ καθαρῶ τῇ ψυχῇ δέξασθαι· ὡς ἐσπόμενοι ἡμῖν ἐκ γεωπονίας ἀνέφυσεν, ἀλλ' ἔτοιμος, ἀπορός τε καὶ ἀνήρωτος, ἀνωθεν μὲν κατιῶσα, ἐπὶ γῆς δὲ δόρισκομένη. νοήσεις δὲ πάντως τὴν ἀληθῆ τούτῳ βρῶσιν διὰ τῶν κατὰ τὴν ἰσορίαν ἀνιγμάτων, ὅτι ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τῶν ἔρανε καταβάς ἐκ ἀσώματόν τι χρῆμά ἐστι. πῶς γὰρ σώματι τροφή γένοιτο τὸ ἀσώματος; τὸ δὲ μὴ ἀσώματος, σῶμα πάντως ἐστίν. τὸ δὲ σῶμα τῶν τῶν ἄρτων, ἔτε ἄροσις, ἔτε ἀπορὰ ἐγεώργησεν, ἀλλ' ἡ γῆ οἷα ἐστὶ μένασα, πλήρης δόρισκεται τῆς θείας ταύτης τροφῆς, ἧς οἱ πεινῶντες μετέχουσι, τὸ κατὰ τὴν παρθένον μυσηρίον διὰ τῆς θαυμαστοποιίας ταύτης προπαιδουόμενοι. ἔτος τοίνυν ὁ ἀγεώργητος ἄρτος, καὶ λόγος ἐστὶ τῶν πολυειδῶν τῆς ποιότητος κατὰ τὰς τῶν ἐπιτηδειότητος σιωξασσῶν τὴν δυνάμιν. οἶδε γὰρ ἔμνον ἄρτος, ἀλλὰ καὶ γάλα γίνεσθαι, καὶ κρέας, καὶ λάχανον, καὶ ὅ, τι περ ἂν ἢ τῶν προσφερομένων κατὰλληλόν τε καὶ καταθύμιον, ὡς διδάσκει ὁ τὴν τοιαύτῳ παρατιθεῖς ὑμῖν τράπεζαν, πάλιν ὁ θεασέσιος Παῦλος, ὁ τοῖς τελειότεροις σεβρότεραν τε καὶ κρεῖδη βρῶσιν ποιῶν τὸν λόγον, καὶ λάχανον τοῖς ἀδυνετέροις, καὶ γάλα τοῖς νηπιάζουσι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐχεις ἤδη καὶ μάλα σαφῶς ἐν τῷ ὄρατι τὸ ἐν ψαλμοῖς μελωδόμενον, ἄρτον ἔρανε ἔδωκεν αὐτοῖς, ἄρτον Ἁγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος· ἀλλ' ἐστίν, οἶμαί, πᾶσι διαφανές, ὅτι τῶν ἐν τοῖς ἔρανοις δυνάμεων λογικῶν, ἐκ ἑτέρου ἂν νοοῖτο καὶ ἄρτος καὶ τροφή παρὰ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρός μονογενῆ. αὐτὸς ἐν ἄρα τὸ μάννα τὸ ἀληθές, ὁ ἄρτος ὁ ἐκ ἔρανε, ὁ πάση κλισεὶ λογικῇ παρὰ Θεοῦ πατρός χορηγημένος.

Καὶ ἐξελεύσεται ὁ λαός, καὶ συλλέξουσι τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφήμερος ἐν δὲ λόγῳ ἢ συγκομιδῇ καὶ ἀποκάλυψι τηρεῖν ὁ νομοθέτης εἰς τὴν αὐρίον, ὡς δι' ἀνιγμάτων τοῖς ἀρχαιοτέροις ὑποδηλῶν, ὅτι τῶ σωτηρίας λοιπὸν ἀναλάμψαντος χρόνου, καθ' ὃν ἐν κόσμῳ μετὰ σαρκὸς ὁ μονογενῆς πέφικε, καταργηθήσονται πάντως οἱ διὰ τῶ νόμου τύποι, καὶ τὸ συλλέγειν ἔτι τροφῆς ἐκείνου εἰκάιον, αὐτῆς ἤδη παρακειμένης τῆς ἀληθείας ἡμῖν εἰς τροφὴν καὶ ἀπολαυσιν.

Ὅπως περάσω αὐτὸς, εἰ πορεύονται τῷ νόμῳ μου, ἢ ἔ.

ΛΗΛΟΥ. Νόμον ἐνταῦθα καλεῖ τὸ μὴ πλέον τῆς χρείας ἀναλέγεσθαι τὸ μάν-

να. νόμος γὰρ πᾶν ὅ, τι ἂν προσάτῃ ὁ Θεός. καὶ τῶν τῶν νόμων, οἱ μὲν διαιωνίζουσι, οἱ δὲ πρόσκαιροι δίδονται· ὡπερ καὶ ὁ τῶ μάννα, καὶ ὁ τῆς περιτομῆς, καὶ ὁ τῶν σαββάτων.

ε. Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐκῆ, καὶ ἐτοιμάσασιν ὁ εἰς ἐισενέγκωσι· καὶ ἔσαι διπλῶν ὁ εἰς συναγάγωσι τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἐὰν συλλέγειν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ τὸ μάννα τὸ αἰδητόν, τὸ δὲ ἤδη ποριόθεν καὶ σιωειλεγμένον κατὰ τὴν πρὸ αὐτῆς ποιῆσθαι κελούει τροφὴν. ἢ μὲν γὰρ ἐβδόμη σημαίνει τῆς τῶ Σωτήρος ἡμῶν ἐπιδημίας τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐν ἀγιασμῶ σαββατίζομεν τῶν τῆς ἀμαρτίας ἔργων ἀποπαυόμενοι, καὶ δεχόμενοι μὲν εἰς τροφὴν καὶ πληροφορίαν τῆς πίσεως, καὶ τὴν ἤδη συγκεκριμένην ἡμῖν διὰ τῶ νόμου ἔνωσιν, (1) ἔμω ὡς ἐξ ἀνάγκης ἔτι συλλέγοντες, λαμπρότερας ἤδη παρακειμένης τροφῆς, καὶ τὸν ἄρτον ἔχοντες [τὸν] ἐκ ἔρανε. ἐν διπλῶ δὲ τῷ μέτρῳ πρὸ τῆς ἀγίας ἐβδόμης τὸ μάννα συλλέγεται· καὶ μοι νοήσεις πάλιν ἐντεῦθεν, ὅτι κατακλειόμενοι τῶ νόμῳ πρὸς τὸ ἐν τῷ χρόνῳ τέλος, καὶ ἐρχομένης ἤδη τῆς ἀγίας ἐβδόμης, τῶν τῆς ἐπιδημίας Χριστοῦ, ἐν διπλῶ τρόπῳ τινὰ τῷ μέτρῳ γενήσεται τῶν ἔρανεων ἀγαθῶν ἢ εὐρεσις, καὶ διτλή τις ἢ χάρις, πρὸς τοῖς ἐκ νόμου χρησίμοις καὶ τὴν δὲ ἀγγελικῶν εἰσάγασα παιδουσίαν.

ς. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ἐσπέρας γνώσεσθε, ὅτι ἐξήγαγε Κύριος ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ πρῶτὴ ὄψεσθε τὴν δόξαν Κυρίου ἐν τῷ εἰσανεῖσαι τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν ἐπὶ τῷ Θεῷ. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν, ὅτι διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν; Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἐν τῷ διδόναι Κύριον ὑμῖν ἐσπέρας κρέα φαγεῖν, καὶ ἄρτους τὸ πρῶτὸ εἰς πλησμονὴν, διὰ τὸ εἰσανεῖσαι Κύριον τὸν γογγυσμὸν, ὃν ὑμεῖς διεγογγύζετε καθ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν; ἔ γὰρ καθ' ἡμῶν ἐστὶν ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶ Θεοῦ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπαγγέλλεται τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ ὁ Μωϋσῆς χορηγηθήσεσθαι μὲν παρὰ Θεοῦ τὴν ὀρτυγομήτραν τὸ πρὸς ἐσπέρας, ἐπιγνώσεσθαι δὲ διήχουρίζεται διὰ τῶ σαφῶς, ὅτι Κύριος ἀνήγαγεν αὐτὸς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ μοι πάλιν τὴν ἐφ' ἐκάστῳ τῶν εἰρημένων ἐννοεῖ διαφορᾶν. ἢ μὲν γὰρ ὀρτυγομήτρα σημαίνει πῶς τὸν νόμον. χθαμαλοπετέες γὰρ ὄντως αἶε, καὶ περὶ γῆν τὸν σραθίον· ἔτω δ' ἂν ἴδοις καὶ τῶν

(1) Συγκεκριμισμένῳ ἡμῖν διὰ τῶ νόμου γνώσιν. αὐ Τόμ. 4. σελ. 316.

διὰ νόμου παιδαγωγούμενοι εἰς χθαρμαλω-
 τέραν διατυπυμμένους θεοσέβειαν, [ὅσον δὴ
 ἦσαν εἰς θυσίαν] Φημι, καὶ περιζήσαντες
 σήρια, καὶ καθάρσεις ἰσδαϊκῆς. ὀλίγον
 δὲ ἔστοι τῆς γῆς ἀνοχλίζοντάς πως, καὶ
 ἀναβαίνειν δοκῶσιν αὐτῆς· εἰσὶ δ' ἐν ὅμω
 εἰ αὐτῇ, καὶ περὶ αὐτῷ. ἔ γάρ εἰ νόμω
 τὸ τελείως ἀγαθόν, καὶ ὑψηλόν εἰς σω-
 σιν. Χρησιγέταί γε μὴ ἐν ἑσπέρα· ἦτοι
 τὸ ἐν γράμματι σκοτεινὸν τῆ λόγος πάλιν
 ἡμῖν διὰ τῆς ἑσπέρας σημαίνοντος· ἢ τὴν
 ἀφεγγῆ τῆ κόσμος καταΐσασιν, ἔπω τὸ
 Φῶς ἔχοντος τὸ ἀληθινόν, τρεῖσι Χρι-
 σόν. ὅς ἐνανθρωπήσας, Φησὶν, ἐγὼ Φῶς
 εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα. γινώσκοντες δὲ
 λέγει τὰς ἡμέρας Ἰσραὴλ, ὅτι Κύριος αὐτὸς
 ἀνήγαγεν ἐξ Αἰγύπτου. γινώσκοντες γὰρ μόνη
 τῆς καθόλου διὰ Χριστὸν σωτηρίας· ἐν τοῖς
 μωσαϊκῆς ὁράται συγγράμμασιν, ἔπω πα-
 ρύσεως αὐτοπροσώπως τῆς χάριτος. αὐτὸ
 γὰρ τῆτο καὶ ὑπεδήλα, προσιθεῖς, τὸ
 πρῶτ' ὄψεσθε τὴν δόξαν Κυρίου, ἐν τῷ δι-
 δοῦναι ὑμῖν ἄρτους εἰς πλησμονὴν. λελυ-
 μένης γὰρ ὡς ἐν τάξει νυκτὸς τῆς νομικῆς
 ἀχλύος, καὶ ἤλις τῆ νοητῆ πᾶσιν ἡμῖν
 ἀνατείλαντος, τὴν δόξαν Κυρίου, παρόν-
 τος ἤδη, κατοπιζόμεθα, τὸν ἄρτον εἰς
 πλησμονὴν τὸν ἐξ ἑρανῶ κομιζόμενοι, πάλιν
 δὲ Φημι τὸν Χριστόν.

Ζ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρὼν,
 εἶπον πάση τῇ συναγωγῇ ὑμῶν Ἰσραὴλ,
 προσέλθετε ἐναντίον τῆ Θεῶ· εἰσα-
 κήκοε γὰρ ὑμῶν τὸν γογγυσμόν. Ἦνί-
 κα δὲ ἐλάλει Ἀαρὼν πάση συναγω-
 γῇ ὑμῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεσφάθησαν εἰς
 τὴν ἔρημον, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ὠφθη
 ἐν νεφέλῃ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος
 πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Εἰσακήκοα
 τὸν γογγυσμόν τῶν ὑμῶν Ἰσραὴλ. λά-
 λησον πρὸς αὐτὰς, λέγων, τὸ πρὸς
 ἑσπέραν ἔθεσθε κρέα, καὶ τὸ πρῶτ'
 πλησθήσεσθε ἄρτων· καὶ γινώσεσθε,
 ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ιγ. Ἐγένετο δὲ ἑσπέρα· καὶ ἀνέ-
 βη ὀρτυγομήτρα, καὶ ἐκάλυψε τὴν
 παρεμβολήν. τὸ πρῶτ' δὲ ἐγένετο κα-
 ταπαυομένης τῆς δρόσης κύκλω τῆς
 παρεμβολῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἶμαι δὲ ἐγὼ πολυπραγ-
 μονεῖσθαι πρέπειν καὶ πρόγε τῶν ἄλλων
 τὴ μὲν ὀρτυγομήτρα, τὴ δὲ καὶ τὸ μάννα
 κατασημαίνει αἰνιγματωδῶς, καὶ ὡς ἐν
 ἐσπέρῳ σκιάς. ὅτι τοίνυν σαρκικῶν ἐπι-
 θυμιῶν ἐκ ἀπηλλαγμῆ τῶν Ἰσδαίων ἢ
 ζωῆ, νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ ἐλέγξειε τὸ
 ἐδώδιμα αὐτὰς ζητεῖν τὰ ἐν Αἰγύπτῳ κρέα,
 καὶ ταῖς εἰς τῆτο ἄρτους ἐκνεκτικμοῖον
 καὶ μόνον δὲ ἐχὶ τυραννέμερον ἔχεν τὸν
 νῦν. ἀλλ' ἐκ ἂν ὀρωτο τὰ κατ' ἡμᾶς ἐν τῆ-
 τοις. ἡγιασμεθα γὰρ ἐν Χριστῷ, καὶ ἐσμὲν

Α ἐπέκενα σαρκικῆς ἀκαθαρσίας. ἐπιμαρ-
 τυρήσει δὲ γράφων ὁ θεαπέσιος Παῦλος·
 οἱ δὲ τῆ Χριστῷ τὴν σάρκα ἐσαύρωσαν σὺν Γαλ. 5. 24.
 τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. καὶ
 τί ἐσι τὸ, ἐσαύρωσαν; ἀντὶ τῆ θανάτω
 παραδεδώκασι, νοητῷ δηλονότι, διὰ τὸ μὴ
 ἀνέχεσθαι κατὰ σάρκα ζῆν, μήτε μὴ
 ἐλέσθαι φρονεῖν τὰ πρόσκαιρα, κατανε-
 κρῆν δὲ μᾶλλον τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
 πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, καὶ τὰ ὅμοια. Κολασ. 3. 5.

Β ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐν ἑσπέρα τῶν ὀρ-
 τυγομητρῶν γίνεται πρὸς τὴν Ἰσδαίων
 συναγωγῇ πῆσις.] πλαγίως ἡμῖν τῆ
 πράγματος ὑπεμφαίνοντος, ὅτι μηδέ ἐστιν
 ἐν φωτὶ νοητῷ τῶν γῆνιων ὁ ἐρασις, ἀλλ'
 ὡς ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ. καὶ τὸ χρημᾶ ἐστιν
 ἐ διεψόδοσμένον. ἀμαθίας γὰρ καὶ πωρώ-
 σεως, ἦγεν ἀχλύος τῆς νοητῆς ὁ τῶν Ἰσ-
 δαίων ἐκ ἀπηλλακτο νῆς. τοιγάρτοι καὶ
 ὁ Χριστὸς προσεφώνει, λέγων, ἐγὼ εἰμι τὸ
 Φῶς τῆ κόσμος. ἐν ἀχλύϊ δὴ ἐν καὶ ἐν σκό-
 τῳ λοιπὸν οἱ ἔπω πεπιστωκότες. ἔ γὰρ
 ἀφίκοιτο πρὸς τὸ Φῶς. ἔφη δὲ περὶ τε
 τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν ὑπὸ χεῖρα λαῶν
 ὁ Χριστὸς· ἀφετε αὐτὰς, τυφλοὶ εἰσιν, Ματθ. 23. 14.
 ὁδηγοὶ τυφλῶν. ἀφεσγῆς ἐν ἄρα τῶν Ἰσ-
 δαίων ὁ νῆς.

ιδ. Καὶ ἰδὲ ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἐρή-
 μης λεπτὸν ὡσεὶ κόριον λευκόν, ὡσεὶ
 πάγος ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΚ ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῇ ὑπε-
 ραία περὶ τὴν ἑω, δρόσος βαθεῖα καὶ πολ-
 λὴ περὶ σύμπαν τὴν ἐν κύκλω τὸ στρατόπε-
 δον. ἡ ἀπικρίφει ἡσυχῆ, ἀήθη νετὸν καὶ
 παρηλλαγμακόν, ἐχ' ὕδωρ, ἔ χάλασαν,
 ἔ χιόνα, ἔ κρύσαλλον· ταῦτα γὰρ αἱ τῶν
 νεφῶν ἀπεργάζονται μελαβολαί ταῖς χεῖ-
 μεριναῖς τροπαῖς· ἀλλὰ κέγχρον βραχυ-
 τάττω καὶ λυκοτάττω. ἢ διὰ τὴν ἐπάλλη-
 λον φορὰν σωρηδὸν προκέχυτο τῶν σκη-
 νῶν, ἀπιστος ὄψις.

ΚΚ ΙΩΣΗΠΟΥ. Μελίτι μὴ τὴν γλυ-
 κύτητα καὶ τὴν ἡδονὴν ἐμφερές. ὅμοιον
 δὲ τῇ τῶν ἀρωμάτων βδέλλη· τὸ δὲ μέγε-
 θος, τῷ κοριανδρῳ ἀεσμάτι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρα δὲ πάλιν τὴν τῶν
 νοημάτων διασκυβίω. περὶ μὲν γὰρ τῆς
 ὀρτυγομητρῆς Φησὶν, ὅτι ἐκάλυψε τὴν
 παρεμβολήν, περὶ δὲ γε τῆ μάννα Φησὶν,
 ὅτι πρῶτ' ἀταβέβηκε, καταπαυομένης
 τῆς δρόσης κύκλω τῆς παρεμβολῆς ἐπὶ
 πρόσωπον τῆς ἐρήμης. ἢ μὲν γὰρ διὰ νόμου
 παιδύσεις, ἢ ἐν τύποις Φημι καὶ οἰήμασιν,
 μὴ τῷ τῆς ὀρτυγομητρῆς εἶδει παραβε-
 βλήκαμον, τὴν τῶν Ἰσδαίων καλύπτει συ-
 ναγωγῇ. κείται γὰρ, ὡς ὁ Παῦλος Φη-
 σι, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, καὶ
 πῶρωσις ἀπὸ μέρης. ἐπὶ μὲν γὰρ γνή-
 ται πρῶτ', τρεῖσιν ἀνίσχοντος ἤδη καὶ τὴν
 οἰκσμένῳ ὅλλω περιεσφάπτουτος τῆ Χρι-
 στῷ, ἐπὶ καὶ ἡ δρόσος καταλήγη λοιπὸν,
 τρεῖσιν ἢ παχεῖα καὶ ἀχλυώδης τῶν νομι-
 κῶν

κῶν ἐπιταγμάτων εἰσήγησις· τέλος γὰρ νόμος καὶ Προφητῶν ὁ Χριστός· τότε δὴ πάντως τὸ ἀληθές ἡμῶν καὶ ἐξ ἔρανθ καταβήσεται μάννα, θ̅αγγελικῶ δὲ δηλονότι διδασκαλίαν τ̅το Φαμεν, ἔκ ἐπι τῶ τῶν Ἰσραηλιτῶν σωμαγωγῶ, ἀλλὰ κύκλω τῆς παρεμβολῆς, εἰς πάντα δηλονότι τὰ ἔθνη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἐρήμης,] τ̅τέσι τῆς ἐξ ἔθνων ἐκκλησίας, περὶ ἧς ἔρηται, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμης μᾶλλον, ἢ τῆς ἐχέσης τὸν ἄνδρα. ἐπὶ γὰρ πᾶσαν τῶ οἰκισμῶν ἢ τῶ νοητῶ μάννα κατασκεδάννυται χάρις, ἢ καὶ τῶ κορίω παραβάλλεται, καὶ λεπτὸν ὀνομάζεται. λεπτὴ γὰρ ὄντως καὶ ἀποψυχλικὴ ἢ τῶ Θεῷ λόγος δῶαμις, τῶ ἐκ σαρκικῶν κινήματων πύρωσιν εἰ ἡμῶν κατόνυξσα, καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας εισδιώσσα. ψυχροτάτῳ δὲ εἰνάφασι καὶ αὐτῆς τῆς π̅ας, τ̅τέσι τῶ κορίε τῶ εἰέργειαν τῶ εἰ ποιότητι Φυσικῶ. (1) ὅτι τὸ μάννα καὶ λόγος ἰῶ, καὶ ἄρτος δηλῶται, ἡν̅κα εἶπε Μωϋσῆς ἀποκριόμενος πρὸς τῶ π̅υσιν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, ὁπότε εἶπεν ἕτερος τῶ ἑτέρῳ, τί̅σι τ̅το; ἔ γὰρ ἤδασαν τί ἰῶ. τί̅ ἔν εἶπε Μωϋσῆς ἀποκριόμενος πρὸς τῶ π̅υσιν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ; ἔτος, Φησὶν, ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε Κύριος ὑμῖν φαγεῖν. τ̅το τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος. διὰ τ̅το δὲ καὶ τὸ μάννα λεπτὸν ἰῶ ὡσεὶ κόριον λ̅κόν, ὡσεὶ πάγος τῆς γῆς. ἐπειδὴ περὶ ὁ λόγος, ἔ σύμβολον ἐκείνο τὸ μάννα ἰῶ, λεπτός ἐστι τῆ αὐτῶ φύσει, καὶ διήκων διὰ πάντων π̅δμάτων νοερῶν, καθαρῶν, λεπτοτάτων. ἔσι δὲ καὶ ἡ σοφία πνεῦμα νοερὸν, ἅγιον, μονογενές, πολυμερές, λεπτὸν, καὶ τὰ ἔξ̅ης. ἰῶ δὲ καὶ ὡσεὶ κόριον πρὸς τῶ εἶναι λεπτὸν. Φασὶ δὲ τῶ τῶ κορίε φύσιν ὄλλω δι' ὄλα λόγον ἔχαι ἀέρματος. ὡς μὴδὲ εἰ τῶ κατακόπτεσθαι τὸ τῶ κορίε ἀέριμα ἔξαφανίζεσθαι αὐτῶ τῶ δῶαμιν, ὡς ἔκ ἐτι δῶαμένε ἀείρεσθαι. τοῖστος δὲ δι' ὄλα ὁ λόγος. π̅ν γὰρ μόριον αὐτῶ γεωργεῖσθαι πέφυκεν εἰ καλῆ καὶ ἀγαθῆ γῆ, τ̅τέσι ψυχῆ. ἔσι δὲ τὸ μάννα λ̅κόν. Φῶς γὰρ ὁ λόγος, καὶ λαμπρός, καὶ κατὰ τ̅το λ̅κός τῶ αὐτῶ σ̅ιέντι, καὶ τρεφομῶν ὑπ' αὐτῶ. ἔσι δὲ καὶ ὡσεὶ πάγος. σ̅ετραμμικός γὰρ, καὶ ἔδαμῶ π̅λαδῶν, ἔδὲ διερρυνκῶς, ἀλλὰ πάγιος ὁ ἔρανιος λόγος, ἀπαγγέλων ἡμῖν τὰ ἔρανια.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λογίμεθα ἔν τὸ μάννα σ̅κιάν εἶναι καὶ τύπον τῶν διὰ Χρισθ̅ παιδομαμάτων τε καὶ χαρισμάτων. ἂ καὶ ἄνωθεν εἰσι καὶ ἐξ ἔρανθ, καὶ τὸ γεῶδες ἔκ ἔχει ποδ̅ί· ἀμοιρεῖ δὲ μᾶλλον καὶ βδελυρίας σαρκικῆς, καὶ ἔσιν ἀληθῶς ἔκ ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἁγίων Ἀγγέλων τροφῆ. πεφανέρωκε γὰρ ἡμῖν ὁ ἰός εἰ ἑαυτῶ τὸν πατέρα, καὶ τὸν περὶ

τῆς ἀγίας καὶ ὁμοσίε Τριάδος λόγον δι' αὐτῶ πεπαιδύμεθα, καὶ εἰς πᾶσαν τρίβον ἀρετῆς εἰ μάλα παιδαγωγῶμεθα. τροφῆ δὲ π̅δμάτων, ἢ εἰ γε τ̅τοις ὀρθῆ καὶ ἀκίβδηλος γνῶσις. εἶη δ' ἂν ὡς εἰ Φωτὶ καὶ ἡμέρα τῶν διὰ Χρισθ̅ παιδομαμάτων ἢ χορηγία. τοιγάρτοι τὸ μάννα κατεδόθη τοῖς ἀρχαιότεροις, διαυγαζέσης ἡμέρας, καὶ σ̅κιδναμένε Φωτός. διήυγασε γὰρ ἡμῖν 2. Πέτρ. 1. 19. τοῖς πισύοσιν ἢ ἡμέρα, κατὰ τὸ γεγραμμικόν, καὶ Φωσφόρος ἀνέτειλεν εἰ ταῖς ἀπάντων καρδίαις, καὶ ὁ τῆς δικαιοσύνης ἀνίχεν ἥλιος, τ̅τέσι Χρισθός ὁ τῶ νοητῶ μάννα·δοτήρ.

14. Ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, εἶπαν ἕτερος τῶ ἑτέρῳ, τί̅σι τ̅το; ἔ γὰρ ἤδασαν τί̅ ἦν. εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς αὐτῶς, ἔτος ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε Κύριος ὑμῖν φαγεῖν.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. [Αὐτὸ δὲ δὴ τ̅το] τὸ ὡς εἰ ζητήσῃ ῥῆσιν ὀνοματοποιούντων τῶ πράγματι, καὶ τῆ Σύρων ἀποκαλῶσι γλωττῆ μάννα, ἀντὶ τῶ, τί̅σι τ̅το;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ψάλλει π̅ ὁ Θεωπέσιος Δαβὶδ περὶτε τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῶ πάντα ἰχύοντος Θεῷ, ἄρτον ἔρανθ· ἔδωκεν αὐτοῖς. ἄρτον Ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος, τὸ μάννα λέγων, ἔρανθ καὶ Ἀγγέλων τροφῶν· ἵνα τῶν αἰδητῶν καὶ ὄρατῶν τὸν οἰκῶν ἰέντες ἐπέκεινα γῆν. τῶ π̅δματικῶ καὶ θ̅ιαν κατασκεπῶμεθα χορηγίαν, ἰῶ ταῖς τῶν ἁγίων ψυχῶς ἐνίησι Θεός, τὸν Ἀγγέλες τρέφοντα, καὶ ζωογονῶντα τῶς ἀνθρώπες Θεὸν λόγον ἐγκαταυλιζέσθαι ποιῶν τοῖς τῶ π̅σιν εἰσδεχομένοις. κατώκηκε γὰρ ὁ Χρισθός ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ τῶ ἀγίε π̅δματος. καὶ ἄρτω ζῶντι καὶ ἐξ ἔρανθ τρεφόμεθα πρὸς ὀβεξίαν τε καὶ ἰχύν τῶ π̅δματικῶ. τύπος ἔν τῶ τοῖσδε τὸ μάννα, σαφῆς καὶ ἀνεκδοσίας ἔχων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἄρτον Ἀγγέλων τὸ μάννα προσηγορεύσῃ ὁ προφήτης Δαβὶδ; Ὡς Ἀγγέλων τῆ τ̅τε δωρεᾶ διηκονηκῶν. ἢ γὰρ ἀσώματος φύσις ἔ δάται τροφῆς. ἔτως ἄρτος ἔρανθ προσηγορεύθῃ, ἐπειδὴ ἄνωθεν κατῶλέχθῃ, ἔκ ἐξ αὐτῶ τῶ ἔρανθ, ἀλλ' ἐκ τῶ ἀέρος. ἔτω καὶ πετεινὰ τῶ ἔρανθ προσηγορεύθῃ τὰ τὸν ἀέρα διαπερῶντα.

15. Τ̅το τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὗτός· ἔσιν ὁ ἄρτος, ὃν ἔδωκε Κύριος αὐτοῖς φαγεῖν. τίς ἔν ὁ ἄρτος εἶπέ; τ̅το. Φησὶ, τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος· ἢ θ̅ία σ̅ιτάξις αὐτῆ τῶ ὀρατικῶ ψυχῶ Φωτίζατε ὀμῶ καὶ γλυκαῖνα, Φέγγος μ̅ν τὸ ἀληθείας ἀπασράπισσα, παιδοῖ δὲ ἀρετῆ γλυκαῖνα

(1) Τα ἐπόμενα εἰ τοῖς ἐκδοσῶ. ἔ κῶται.

γλυκία τὰς διψῶντας καὶ πεινῶντας κα-
λοκἀγάθιας ἐφθώωσα.

**Συναγάγετε ἕκαστος ἀπ' αὐτῶν εἰς
τὰς καθήκοντας γομῶν, κατὰ κε-
φαλὴν κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ὑμῶν,
ἕκαστος σὺν τοῖς συσκήνοις ὑμῶν συλ-
λέξατε.**

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ γομῶν, μῦδοι δεκαπέν-
τε, τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Τὸ γομῶν, δέκατον τῶν
μεγάλων μέτρων, τετῆσι τῆς ἀστάβης. ὃ
γίνεται ἐπὶ ἑξῆσι καὶ πέμπτον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χρὴ γὰρ ἡμῶν τῶν θείων-
τε καὶ οὐρανῶν ἀναπίμπλασθαι μαθη-
μάτων. ἐν ἴσῳ δὲ μέτρῳ μικροῖς καὶ με-
γαλοῖς διανέμει ἡμῖν ὁ Χριστὸς τὴν παρ'
αὐτῶν χάριν, καὶ ὁμοίως ἅπαντας ἀποτρέ-
φει, εἰς ζωὴν σωματικῶν τε τοῖς ἄλλοις
ἐθέλει τὰς ἀδελφεύσας, (1) καὶ ἰδρῶν
ὑπὲρ ἀδελφῶν, καὶ τὰς ἰδίους αὐτοῖς ἐκδα-
νείζειν πόρους, καὶ τῶν ἀνωθεν χειρισμά-
των ποιῶνται κοινωνίαν. καὶ τῆτο οἰμαί εἰσι
τὸ εἰρημένον πρὸς τὰς ἀγίας Ἀποστόλους,
Ματθ. 10. 8. ὧρεαν ἐλάβετε, καὶ τὰ ἐξῆς. μόνον γὰρ
ἐχὶ πλεῖστον ἑαυτοῖς τὸ μάννα συλλέγον-
τες, διανέμειν ἐσθλάζον τοῖς τὴν αὐτὴν
οἰκῶν σκηνῶν, τετῆσι τὴν ἐκκλησίαν. διε-
τέλαν γὰρ οἱ θεασάσιοι μαθητῶν ἡστέων-
τες, εἰσηγγεμένοι, πρὸς πᾶν ὅστις ποδη-
γῶντες τῶν ἐπαινετικῶν, καὶ ἀφθόνως
ἅπανσι παρατιθέντες εἰς μεδέειν, ἡ αὐ-
τοὶ παρὰ Χριστῶ πεπλητῆμασι χάριν.

*** * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰ δὲ δὴ νοεῖτο
καθ' ἕτερον τρόπον τὸ, ἕκαστος σὺν τοῖς
συσκηνῶσι ὑμῶν συλλέξατε, τετῆσι μὴ
χρῆδω ἅπαντες, μηδὲ ἀναμιξῆ, ἀλλὰ κα-
τὰ γένος, ἦτοι κατὰ σκηνῶν ποιῶντων
τὴν συγκομιδὴν, τοιῶς δὲ νοήσεις. χρὴ
γὰρ ἡμῶν τοῖς ὁμοπίστοις ὁμοῦ τῶν θείων
ἐμφορεῖσθαι λόγων, καὶ ζητεῖν τὸ μάννα
τὸ νοητόν· ἔ τῶν ἑτερόφροσι, μονογενῶν
δὲ καὶ ἀλλογενῶν ἀσιωτέως σωμαποφέ-
ρεσθαι. ὃ δὴ καὶ ποιῶμεν, ἀποσοβῶντες
μὴ ἐκκλησιῶν τὰς ἑτεροδόξους καὶ διεσραμ-
μένους, ὁμοῦ δὲ τοῖς κατὰ πίστιν οἰκείοις τὰς
ἐξ ἕραν πλετῶντες τροφῆς.

ιζ. Καὶ ἐποίησαν ἕτως οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραήλ. καὶ συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ καὶ
ὁ τὸ ἔλαττον.

ιη. Καὶ ἐμέτρησαν τὸ γομῶν, καὶ
ἐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τὸ
ἔλαττον ἐκ ἠλαττόνησεν· ἕκαστος εἰς
τὰς καθήκοντας παρ' ἑαυτῶ συνέ-
λεξαν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὰ δὲ ὅσα περὶ τὴν
τροφῶν ἐκείνῳ ἡ ἰσορῶν διέξεισι θαύματα,
δογματᾶ, πρὸς τὸν κατ' ἀρετὴν βίον ἐσὶ.

Α Φησὶ γὰρ ἰσῶν πᾶσι προκεῖσθαι τὴν τῆς
τροφῆς μετρίαν, ἕδῶν κατὰ διαφορᾶν
τῆς τῶν συλλεγόντων δυνάμεως, ἕτε πλεο-
νάξασαν κατὰ τὴν χρείαν, ἕτε ἐλλείπῃ-
σαν. τῆτο δέξει, κατὰ γὰρ τὸν ἐμὸν λό-
γον, συμβαλήτις τῷ κοινῷ προκειμένη,
μὴ παριέναι τὰς ὁρῆς τῆς χρείας τὰς
τὰς ἀφορμᾶς τῶν ζῶν ἐκ τῶν ὑλικῶν πο-
ριζομένους, ἀλλ' εὖ εἰδέναι, ὅτι ἐν μέτρον
τῆ φύσει τῆς ἐδωδῆς ἐπὶ πάντων ἐσὶν ἡ
Β πρὸς ἡμέραν ἀπόλαυσις. [ἐν ἡ καὶ πολ-
λαπλασια παρασκευασθῆ τῆς χρείας, ἡ
γαστῆρ τὰ ἴδια μέτρα διαβιῶν φύσιν ἐκ
ἔχει, ἕδῶ τῆ ἀπλησίᾳ τῆς παρασκευῆς
συνεκλίνεται. ἀλλὰ καθὼς φησὶν ἡ ἰσο-
ρῶν, ἕτε ὁ τὸ πολὺ λαβὼν, ἐπλεόνασε·
πῶ γὰρ ἀπόδηται τὸ πλεόν, ἐκ ἔχει· ἕτε
ὁ τὸ ὀλίγον, ἠλαττόνησε. πρὸς γὰρ τὸ ὀ-
ρεθῶν συσσελεῖσθαι ἡ χρεία συνμετρήθη.]

Γ **ιθ.** Εἶπε δὲ Μαυῦσῆς πρὸς αὐ-
τὰς, μηδεὶς καταλιπέτω ἀπ' αὐτῶ
εἰς τὸ πρῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκαστον μὲν ἐν τὸ ἀρκῶν
αὐτῷ συγκομιζῶν ἐκέλευσεν. εἶργα δὲ ἕδα-
μῶς εἶπερ ἔλοιτο τυχὸν καὶ τοῖς ἀπῆσι
συλλέγειν, καὶ τῷ τῆς ἀγάπης καταφαι-
δρύνεσθαι νόμῳ. ἀποφάσκει δὲ παντελῶς
φυλάττειν εἰς τὸ πρῶν, καίτοι τῆτο δρῶν
ἀφίεις πρὸ τῶ σαββάτου· ἵνα μὴ ὁ τῆς
ἀργίας ἀτιμάζοιτο νόμος. ἔ γὰρ ἡ ὅλας
δύρειν ἐν σαββάτῳ, μὴ καθιέντος Θεῶ.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰς γομῶν δὲ κατα-
λιμπάνειν εἰς τὸ πρῶν, τῶ νόμῳ πάλιν
ἡμῖν ὑπεμφαίνοντος, ὅτι τὸ κερῶσθαι τοῖς
τύποις, παρωχηκότος τῶ χρόνῳ, καθ'
ὄν ἦσαν χρησιμοῖτε ἐτι καὶ ἀναγκαῖοι,
πάντητε καὶ πάντως ὑπὸ κρίσει ἀγει καὶ
κόλασιν. ἐξέξεσε γὰρ σκώληκας τὸ τε-
Ε τηρημένον· καὶ κολάσεως δὲ καὶ φθορᾶς
μύνησις ἀν εἶη καὶ αὐτῆ σαφῆς. ἔσονται
γὰρ πάντως ὑπὸ φθορᾶν καὶ κόλασιν οἱ
τηρῶντες τὴν σκίαν μετὰ τὴν τῆς ἀλη-
θείας ἀνάδειξιν.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οὐκῶν ἀποφάσκει
τὸ φυλάττειν εἰς τὸ πρῶν, ἵνα δια τῶ πρῶν
τὸν μετὰ τὸν νόμον νοήσης καιρὸν, καθ'
ὄν ἡ τῶ Χριστῶ πέφλωε παρεσία, καὶ τὸ
θεῖον ἀνέλαμψε φῶς.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ πρῶν πάλιν ἐν
τέτοις, τὸν λαμπρὸν ἡμῖν καὶ διαφανέσα-
τον τῆς τῶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας κα-
τασημαίνει καιρὸν· ὅτε λεημενῆς τρό-
πον τινὰ τῆς τε κατὰ νόμον σκιάς, καὶ
τῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἀχλύος διαβολικῆς,
φωτὸς ἡμῖν δίκῳ ἀνέτειλεν ὁ μονογενῆς,
καὶ ὁρθρὸς ἐδείχθη πνευματικὸς. ἐπι-
τάττει τὸν ὁ μακάριος Μαυῦσῆς τὸ ἐν
Η τύπῳ μάννα μὴ καταλιμπάνειν εἰς τὸ
πρῶν. ἀνατάλαντος γὰρ ἡμῖν τῶ μνημο-
νῶδῶντος ἀρετίως καιρῶ, περιττᾶ λοιπὸν
καὶ

(1) Τὰς ἀδελφεύσας. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 290.

καὶ ἄκαυροι παντελῶς αἰ κατὰ νόμον σκιαί, διὰ τὴν ἤδη παρῶσαν ἀλήθειαν.

κ. Καὶ ἐκ εἰσήκουσαν Μωϋσῆ, ἀλλὰ κατέλιπόντινες ἀπ' αὐτῶ εἰς τὸ πρῶτ· καὶ ἐξέζεσε σκώληκας, καὶ ἐπώζεσε. καὶ ἐπωκράνθη Μωϋσῆς δι' αὐτῶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸ κατὰ λαίφθαι εἰς τὴν ὑπεραίαν τῶ μάννα διεφθάρη; Ἐπειδὴ νόμος παράβασις ἴω. διδάσκων γὰρ αὐτῶς τῶν φροντίδων ἐλδύθηρον βίον, ὑπέχελο κατ' ἐκάστῳ αὐτοῖς ἡμέραν παρέχειν τὴν ἀναγκαίαν αὐτοῖς τροφίω. ἐκεῖνοι δὲ ἀπισήσαντες, μέρος τῶ συλλεγνῶτος εἰς τὴν ὑπεραίαν ἐφύλαξαν, διὰ τῶτο ἐπώζεσαν. ὅτι γὰρ ἐ τῆς τῶ μάννα φύσεως ἴω τὸ πάθος, μαρτυρεῖ τὸ σάββατον· αἰ ὡ ἀλώβητον διειτηρήθη τὸ τῆ παρασκύβη συλλεγνῶ. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ αἰ τῆ κιβωτῶ ἐπὶ πολλαῖς διαφυλαχθῶν γενεαῖς.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν εἶεν οἱ εἰς τὸ πρῶτ τηρήσαντες τῆς ἀπειθήσειν μελλήσεως αὐτῶ πληθύος ἰσδαϊκῆς. οἷς καὶ τὸ αἰτελῶς ἐθέλειν τὸν αἰ γράμμασι τηρήσαι νόμον, καὶ σαπρίας καὶ σκωλήκων ἔσαι παράτιον. ἀκῆεις γὰρ ὅπως καὶ πικραίνεται λίαν ὁ νομοθέτης ἐπ' αὐτοῖς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ δὲ τοῖς περιτλόντι ταμιδύσιν εἰς σκωλήκων γενεσιν μεταποιεῖσθαι, τὴν ἀπλησίαν βοῶν τρόπον τινὰ τοῖς πλεονέκταις διὰ τῶτων ὁ λόγος, ὅτι πᾶν τὸ ἔξω τῆς χρείας ὑπὸ τῆς πλεονεκτικῆς ταύτης ἐπιθυμίας ἐκφερόμενον, αἰ τῆ ἐξῆς ἡμέρα, τετῆσιν αἰ τῶ προσδοκωμένῳ βίῳ, σκώληξ τὸ ταμιδύθαι γίνεται. νοεῖς δὲ πάντως ὁ ἀκῆων διὰ τῶ σκώληκος τέτῆ τὸν αἰτελότητου σκώληκα, τὸν διὰ τῆς πλεονεξίας ζωογονούμενον.

κα. Καὶ συνέλεξαν αὐτὸ πρῶτ πρῶτ ἕκαστος τὸ καθῆκον αὐτῶ. ἠνίκα δὲ διεθέρμαινεν ὁ ἥλιος, ἐτήκετο.

κβ. Ἐγένετο δὲ τῆ ἡμέρα τῆ ἐκλή συνέλεξαν τὰ δέοντα διπλᾶ, δύο γομῶ τῶ ἐνί. εἰσήλθον δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς, καὶ ἀνήγγειλαν Μωϋσῆ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ δὲ αἰ μόνῳ τῶ διαρκεῖν τῶ σαββάτῳ ἀπόθετον μηδεμίαν διαφθοράν ὑπομένον, τοιαύτῳ τινὰ συμβεβλῶ περιέχει· ὅτι δὴ τότε χρῆσῶν ἐστὶ τῆ πλεονεκτικῆ προαιρέσει, αἰ ἢ τὸ σωματικῶν διαφθοράν ἐ προσίεται· τότε χρῆσιμον ἡμῖν γινόμενον, ὅταν παρελθόντες τὴν τῶ βίῳ τέτῆ παρασκύβῳ, αἰ τῆ μετὰ τὸν θάνατον ἀπρα-

Α Ξία γενώμεθα. ἡ γὰρ πρὸ τῶ σαββάτῳ ἡμέρα, παρασκύβη πρὸς τὸ σάββατον καὶ ἐστὶ καὶ ὀνομάζεται. αὐτῆ δ' ἂν εἴη ὁ βίος ἕτος, αἰ ὡ τὰ τῆς ἐρχομένης ζωῆς ἑαυτοῖς ὀντροπέζομεν· αἰ ἢ ἔργον ἕδον τῶν [νῶ] ἡμῖν συγκεχωρημένων ἐπιτελεῖται, ἕτε γεωργία, ἕτε στρατία, ἐκ ἐμπορία, ἐκ ἄλλο τὶ τῶν ὡδε σκεδαζομένων ἕδον· ἀλλ' αἰ ἀπραξία πάσῃ τῶν τοῖστων ἔργων διάγοντες, τῶν νῶ ἡμῖν παρὰ τὸν βίον

Β καταβεβλημένων σπερμάτων τῶς καρπῶς πορίζομεθα. ἀφθάρτες μὲν, ἀπερ ἀγαθὰ εἴη τῶ βίῳ τὰ σπέρματα· φθαρτικῶς δὲ καὶ ὀλεθρίως, εἰ τοιαῦτα ἡμῖν τὰ γεώργια τῆς ζωῆς ταύτης ἐκφύσειν. ὁ γὰρ ἡμῶν εἰς τὸ πνεῦμα, φησὶν, ἐκ τῶ πνύματος θείσει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ σπέρων εἰς τὴν σάρκα, ἐκ τῆς σαρκὸς θείσει φθοράν. ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ κρεῖττον ἐτοιμασία μόνῃ κυρίως παρασκύβη ὀνομάζεται, καὶ κυρεῖται δὴ πᾶσιν τῶ νόμῳ· ἢς τὸ ἀπόθετον, ἀφθάρσει εἰς. τὸ δὲ ἐκ τῶ ἐναντίον νοόμενον, παρασκύβη ἕτε ἐστὶν, ἕτε λέγεται. τὴν γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἐσρησιν ἐκ ἄντις ἐκότως παρασκύβῳ, ἀλλ' ἐκπῶσιν παρασκύβῆς ὀνομάσειε. διὸ μόνῳ τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον κατορθωμένῳ παρασκύβῳ νομοθετεῖ τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἰσορία, τὸ ἐναντίον διὰ τῆς παραλείψεως ποιεῖν τοῖς σωετοῖς καταλείπῶσα.

Γαλ. 6. 8.

Γ καὶ κυρεῖται δὴ πᾶσιν τῶ νόμῳ· ἢς τὸ ἀπόθετον, ἀφθάρσει εἰς. τὸ δὲ ἐκ τῶ ἐναντίον νοόμενον, παρασκύβη ἕτε ἐστὶν, ἕτε λέγεται. τὴν γὰρ τῶν ἀγαθῶν ἐσρησιν ἐκ ἄντις ἐκότως παρασκύβῳ, ἀλλ' ἐκπῶσιν παρασκύβῆς ὀνομάσειε. διὸ μόνῳ τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον κατορθωμένῳ παρασκύβῳ νομοθετεῖ τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἰσορία, τὸ ἐναντίον διὰ τῆς παραλείψεως ποιεῖν τοῖς σωετοῖς καταλείπῶσα.

Δ καὶ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς πρὸς αὐτῶς, τῶτο τὸ ῥῆμά ἐστιν ὃ ἐλάλησε Κύριος. σάββατα ἀνάπαυσις ἀγία τῶ Κυρίῳ αὐρίον. ὅσα ἂν πέδῶτε, πέσῶτε· καὶ ὅσα ἐὰν ἐψῶτε, ἔψῶτε· καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον καταλείπετε αὐτὸ εἰς ἀποθήκην ἕως πρῶτ.

Ε ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπογράφου τὰ περὶ τῶ σαββάτῳ εἰρημνία· πρῶτον κατὰ τὸ ῥῆτον, ἰν' εἶδῳ τὶ σημαίνει τὸ γράμμα· δούτερον δὲ κατὰ τὴν ἀναγωγίω, κατ' ἴω εἰπομὶ αἰ ἡμέραν σαββάτῳ ἐνεσηκεία τῶ δικαίῳ κατὰλύσαντι τὰ τῶ κόσμῳ ἔργα, καὶ χολάζοντι τῶ Θεῶ, τῶ μήτε τῶ τόπῳ, αἰ ὡ ἐσηκε, τῶ Χριστῶ ἀφισαμνῶ· μήτε πῦρ καίοντι, κατὰ τὸ μηδὲν ἀμαρτάνειν, μήτε βασάγματα αἰροντι, (1) προσάγματος ὄντος βαρυτάτῳ πάσης ἀμαρτίας. κατὰ ὁ μελωδῶς φησὶν, ὡσεὶ Ψαλ. 37. 4.

Ζ ἡ φροτῶν βαρῶν ἐβαρυνήθησαν.

Η ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐτέρα δὲ ἀπογραφή ἢ ἂν εἴη τῶ σαββάτῳ, κατ' ἴω ἀπολείπεται Ἐβρ. 4. 9. ἢ σαββατισμὸς τῶ λαῶ τῶ Θεῶ, ἀνάπαυσις ἱερά καὶ ἀγία. ὁ δὲ ποιήσας πάντα τὰ ἔργα αὐτῶ, ἀξίως κρίνεται ἐκείνῳ τῶ σαββάτῳ· χολάζων ἕδον, ἢ τῆ θεωρία τῆς ἀληθείας καὶ τῆς σοφίας. ταῦτα δὲ διὰ τὸ μεμνήσθαι κᾶνταῦθα τὸν Μωσῆα περὶ τῶ σαββατίζῶν, παρεθέμεθα.

Bbb 3 καδ. Καὶ

(1) Αἰροντι. βασάγμα ὄντος βαρύτερον πᾶσα ἀμαρτία. διὸ ἔλεγεν ὁ ὑμνωδῶς, κλ. αἰ Τόμ. 2. σελ. 125. τῆς τῶ ῥηαῖς ἐκδοσ.

κδ. Καὶ κατέλιπον ἀπ' αὐτῆ ἕως
πρωῖ, καθάπερ συνέταξεν αὐτοῖς
Μωϋσῆς. καὶ ἔκ ἐπώζεσεν, ἐδὲ σι-
ληξ ἐγένετο ἐν αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐτήρην δὲ εἰς τὸ πρωῖ
σαββατίζεν μέλλοντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ
τῆτο Θεὸς προσάτλοντος. τί ἐν τῷ Φυλάτ-
τεδαμ τὸ τῆ σαββάτε προσυλληχθῆν, μὴ
μὴ ἔτι καὶ καταφθείρεσθαι, μὴδὲ τοῖς
τετηρηκόσιν ἐπιπικραίνεσθαι τὸν Μωσῆα;
Ἄφικμίοι γὰρ διὰ πίσεως εἰς τὸν εἰ Χρι-
σῷ νοθευόμενον σαββατισμὸν, τρεῖσιν εἰς ἀρ-
γίαν τε καὶ καταλήξιν τῶν ἀμαρτημάτων,
ἐχ ὡς ἀχρηστον παραιτήμεθα τὴν προσω-
ροῦθῆσαν εἰ ἡμῖν, καὶ οἷον ἀπροποκα-
μείω τῆ νόμου παιδούσιν, χειραγωγῶσταν
Gal. 3. 24. ἡμᾶς εἰς Χριστόν. παιδαγωγός γὰρ ἡμῶν
» ὁ νόμος. ἔχοντες δὲ μᾶλλον αὐτὸν ὁμῆ
τοῖς ἀναγγελικοῖς παιδούμασιν, ἔκ ἐσόμε-
θα μακρῶν τῆ καὶ ἐπαινοῦσθαι πρέπειν.
καὶ τῆτο δρῶσι Θεὸς ἐκ ἐπιπικραίνεταιαι.
καὶ γὰρ ὁ Σωτῆρ τρεῖ δὴ διδάσκων αὐτὸς,
Mat. 9. 13. 52. διὰ τῆτο, Φησὶ, λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς γραμ-
» ματοῦς μαθητοῦσθαι τῆ βασιλεία τῶν ἔρα-
» τῶν, ὁμοίος ἐσὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσποτῆ,
» ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τῆ θησαυρῶ αὐτῆ καινᾶ
» καὶ παλαιᾶ.

κε. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, Φάγετε σή-
μερον· ἐσὶ γὰρ σάββατα τῷ Κυρίῳ·
κς. ἔχ εὐρεθήσεται ἐν τῷ πεδίῳ. Ἐξ
ἡμέρας συλλέξετε· τῆ δὲ ἡμέρα τῆ
ἐβδόμη σάββατα, ἔκ ἐσὶν ἐν αὐτῆ.

κζ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῆ ἡμέρα τῆ
ἐβδόμη ἐξῆλθόντινες ἐκ τῆ λαῶ συλ-
λέξαι, καὶ ἔχ εὔρον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ εἰ τοῖς σάβ-
βασιν ἔ παρέχε τὸ μάννα; Ἐπειδὴ μό-
νοις αὐτοῖς τῆ σαββάτε τὴν ἀργίαν ἐνο-
μοθέτησεν. ἔργῳ αὐτὸς ἐδίδαξε Φυλάτλειν
τὴν εἰτολίω. τὸν δὲ τῆς φύσεως, ἔκ ἐκώ-
λυσε δρόμον. εἰνάχα γὰρ ἡλῖος καὶ σελῶνῆ,
ὡσαύτως καὶ τὰ νέφη τὸν ὑετὸν ὠδίει,
καὶ ἀνεμοὶ πνέουσι, καὶ γυναικες τίκτουσι,
καὶ τῶν ἀλόγων τὰ γαστή.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπάρατον δὲ καὶ ὑπό-
δικον ἐτίθει τὸ εἰ σαββάτω συλλέγειν·
μᾶλλον δὲ ἐδὲ καθίει τὸ μάννα Θεός. σαβ-
βατίζοντες γὰρ νοητῶς εἰ τύποις, ἔκ ἔτι
μᾶ συλλέξομεν. ἔ γὰρ σαρκικῆς ἀνεξό-
μεθα περιτομῆς, ἐδὲ βόας, ἢ πρόβατα
καταθύσομεν. παρωσόμεθα γὰρ τὸ παχὺ
τῶν τύπων, αὐτῶ ἔχοντες τὴν ἀλήθειαν,
τρεῖσιν Χριστόν.

κη. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
ἕως τίνος ἔ βέλεσθε εἰσακτεῖν τὰς ἐν-
κθ. τολάς μου, καὶ τὸν νόμον μου; Ἴδετε·
ὁ γὰρ Κύριος ἔδωκεν ὑμῖν τὴν ἡμέραν

Α ταύτην τὰ σάββατα· διὰ τῆτο αὐτὸς
ἔδωκεν ὑμῖν τῆ ἡμέρα τῆ ἐκτῆ ἀρτης
δύω ἡμερῶν. καθήσεσθε ἕκαστος εἰς
τῆς οἴκας ὑμῶν· μηδεὶς ἐκπαρευέσθαι
ἐκ τῆ τόπῃ αὐτῆ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδό-
λ. μη. Καὶ ἔσαββάτισεν ὁ λαὸς τῆ ἡμέ-
ρα τῆ ἐβδόμη.

λα. Καὶ ἐπωνόμασαν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ τὸ ὄνομα αὐτῆ, Μάν· ἦν δὲ ὡς
σπέρμα κορίθ λευκόν· τὸ δὲ γεῦμα
αὐτῆ ὡς ἐγκρίς ἐν μέλιτι.

Ὡς σπέρμα κορίθ. τὸ Σαμαρειτικόν,
ὡς σπέρμα ὀρύζης.

Ἐγκρίς εἰ μέλιτι. Ἀκύλας, ἄμυλος
εἰ ἐλαίω.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἐτι δὲ καὶ νῦν ἔεται
πᾶς ἐκᾶνος ὁ τόπος, καθάπερ καὶ τότε
Μωϋσῆ χαριζόμενον τὸ θᾶϊον κατέπεμψε
τὴν διατροφῆν. καλῶσι δὲ Ἑβραῖοι τὸ
βρώμα τῆτο μάννα. τὸ γὰρ μάν ἐπερώ-
τησις κατὰ τὴν ἡμετέραν διάλεκτον, τὶ
τῆτ' ἐσὶν, ἀνακρίνυσα.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ μάννα ἐκλή-
θη; Εὐδύς αὐτὸ θεασάμενοι, ἀλλήλους
ἠρώτων, τί τῆτο; ἐπέδεσαν ἔν αὐτῷ
προσηγορίαν, τί τῆτο; τῆτο γὰρ ἐρη-
νύεται τὸ μάννα. τῆτο δὲ καὶ ἡ ἰσορία δι-
» δάσκει. ἰδόντες γὰρ Φησὶν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ,
» εἶπον ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, τί ἐσὶ τῆτο; ἔ γὰρ
ἠδεδσαν τί ἴω. ἐγένετο τοίνυν ἡ ἐρώτησις
» ὄνομα. τὸ δὲ, ὡς ἐγκρίς εἰ μέλιτι, ὁ
Σύμμαχος ἔτως ἠρωτῶσταν, ὡς ἄμυλος
εἰ μέλιτι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐγὼ δὲ περὶ τῆ λόγῃ
οἶμαι εἰρηθεῖν, ὃ πρὸς τὸ ῥητὸν νομίζεται
Ε περὶ τῆ μάννα λελέχθαι· ὅτι ἔδωκεν ὁ
Θεὸς τὸ μάννα ἀντὶ τροφῆς πρὸς πᾶσαν
ἠδονῆν ἰχθύν, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐναρμόνιον
γεῦσιν. τῆ γὰρ τῆ προσφερομένης ἐπιθυ-
μία ὑπηρετῆν, πρὸς ὃ, τὶ ἐβέλετο, μετε-
κρίνετο. ἔκᾶν καὶ εἰ τῷ λόγῳ πάσης πνυ-
ματικῆς βρώσεως ἐσὶ ποιότης, ἵνα τὰ μεν
» ἀρτιγινῆτα, κατὰ τὸν Πέτρον, εἰ Χρι-
» σῷ βρέφη τὸ λογικὸν ἐπιποθῆντα γάλα,
» καὶ οἱ εἰ Χριστῷ, κατὰ Παῦλον, νήπιοι
Ζ» ποτιδῶσιν εἰ αὐτῷ. ὁ δὲ ἀδελφῶν, λαχα-
» να ἐδίει. ὁ δὲ τέλειος μεταλάβη σερῶς
τροφῆς, ἄτε διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰδητήρια
γεγυμνασμένα ἔχων πρὸς διάκρισιν καλῆ-
τε καὶ κακῆ. (1)

λβ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, τῆτο τὸ
ῥῆμα, ὃ συνέταξε Κύριος, πλήσατε
τὸ γομὸρ τῆ μάν εἰς ἀποθήκην εἰς τὰς
γενεὰς ὑμῶν· ἵνα ἴδωσι τὸν ἄρτον, ὃν
ἔφάγετε ὑμεῖς ἐν τῆ ἐρήμῳ, ὡς ἐξή-
γαγεν ὑμᾶς Κύριος ἐκ γῆς Αἰγύπτῃ.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἔχ εὐρηται.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο τὸ ῥῆμα, ὃ
» σινεταξε Κύριος. Ἔθος τῆ Γραφῆ τὰ
ἀποτελέσματα τῶν ἔργων καλεῖν τοῖς ὀνό-
μασι τῶν αἰτίων. ὃ γὰρ ἐποίησε Θεὸς λό-
γος καὶ πρόσαγμα, τῆτο Θεὸς ῥῆμα καλεῖ.
καὶ τὸ μάννα δὲ ἐκ ὀνομα, ἀλλ' ἡ ἐρώτησις
ὄνομα γέγονε.

λγ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀα-
ρων, λάβε σάμνον χρυσῶν ἕνα, καὶ
ἐμβαλε εἰς αὐτὸν πλήρες γομὸρ τῆ
μάννα, καὶ ἀποθήσεις αὐτὸ ἐναντίον
τῆ Θεῶ, εἰς διατήρησιν εἰς τὰς γενεὰς
λδ. ὑμῶν. Ὁν τρόπον σινεταξε Κύριος
τῷ Μωϋσῆ. ἢ ἀπέθετο Ἀαρὼν ἐναν-
τίον τῆ μαρτυρίας εἰς διατήρησιν.

ΛΔΗΛΟΥ. Καὶ ἡ σάμνος εἰς τὸν Χρι-
στὸν ὁρᾷ τὸν ἀνωθεν, καὶ τὸ μάννα, κα-
τελθόντα. εἰς δὲ τῷ χαλκὸν θείσαν ἐνε-
βλήθη διὰ τῆς αἰώσεως, ἢ κατενεχθείσης
ἀνωθεν τῆς σαρκός.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἡμῖν
τὸ μάννα τὸ ἀληθὲς ἀνεδείχθη Χριστός,
ὡς ἐν εἰκότι τοῖς ἀρχαιοτέροις διὰ τύπε
δηλέμενος, ἀναγκαιῶς διὰ τῆ προκειμένης
[διδάσκει] τίνος ἔσαι καὶ πόσης ἀνάπλευς
ἀρετῆς τε καὶ δόξης ὃ τὸ μάννα τὸ νοητὸν
ἀποθησαυρίζων ἐν αὐτῷ, καὶ εἰς τὰ ἐσω-
τατα τῆς ἑαυτῆ καρδίας εἰσφέρων τὸν Ἰη-
σοῦν διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίσεως τε ὁρθῆς καὶ
ἀγάπης ὀλοτελῆς. ἀκείεις γὰρ ὅπως ἐν
σκοβῆ χρυσῷ πλήρες τὸ γομὸρ τῆ μάν
ἐνετέθη διὰ χαρὸς Ἀαρὼν, εἰς διατήρησιν
ἐναντίον τῆ Θεῶ. ἡ γὰρ θεία ὄντως καὶ
θεοφιλῆς ψυχὴ, τελείως ἐν ἑαυτῇ τὸν
ἐπὶ Χριστῷ λόγον ὠδίνεσα, καὶ ὅλου λαβῆ-
σα τὸν ἐράνιον θησαυρὸν, σκευὸς μὲν ἔσαι
τίμιον, ὡς ἀπὸ χρυσῆ, προσνεχθήσεται
δὲ διὰ τῆ πάντων ἀρχιερέως τῷ Θεῷ καὶ
πατρὶ, καὶ εἰς ὅψιν ἀνεκχθήσεται τῆ τὰ
πάντα σινεχόντος τε καὶ διασώζοντος εἰς
διατήρησιν, καὶ τὸ φθειρόμενον, ὅσον εἰς
οἰκίαν φύσιν, ἐκ ἐώντος καταφθείρεσθαι.

λε. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔφαγον τὸ
μάν ἔτη τεσσαράκοντα, ἕως ἤλθον

Α' εἰς γῆν οἰκισμένην τὸ μάν ἔφαγον, ἕως
παρεγένοντο εἰς μέρος τῆς Φοινίκης.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἡ ὡς Προφήτης προ-
λέγει τὸν χρόνον, ἢ ὑπερον ἔγραφε τὰ
γεγονότα.

λδ. Τὸ δὲ γομὸρ τὸ δέκατον τῶν
τριῶν μέτρον ἦν.

Β ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Ὅτι τὸ μέγα γομὸρ,
κατὰ εἶρηται, μοδίων δεκαπέντε· τὸ δὲ
μικρὸν, μοδίων δέκα, καὶ ὁ μόδιός ἐσι ξεσῶν
εἰκοσιδύω. ἔσι δὲ γομὸρ πάλιν τὸ δέκατον
τῆ μεγάλης μέτρον, ἢτοι τῆς ἀρτάβης. ὃ
γίνεται ξεσῶν ἐπὶ πέντε καὶ πέμπτον.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ δὲ γομὸρ μέτρον
ἰσραηλῶν. διδάσκει δὲ ὁ νομοθέτης,
ὅτι τῶν τριῶν μέτρων τὸ δέκατον ἰσ.
ὡς δὲ Ἰώσηπος (1) ἔφη, τρεῖς ἡμισυ κοτύ-
λας ἔχωρα.

Δ * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τὸ γομὸρ, Φησί,
» τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων ἰσ. ἐν ἡμῖν
γὰρ αὐτοῖς τρία μέτρα, τρία κριτήρια
μηνύεται· αἰδησις μὲν, αἰδητῶν· λεγο-
μένων δὲ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ὁ λό-
γος· νοητῶν δὲ, ὁ νῦν. ὁ τοίνυν γνωσι-
κὸς ἀφέξεται μὲν τῶν κατὰ λόγον, καὶ
τῶν κατὰ διάνοιαν, καὶ τῶν κατ' αἰδησιν
καὶ ἐνεργεῖαν ἀμαρτημάτων· ἀκηκῶς,

» ὅπως ὁ ἰδὼν πρὸς ἐπιθυμίαν, ἐμοίχθουσε. Ματθ. 5. 28.

» λαβῶν τε ἐν νῷ, ὡς μακάριοι οἱ καθαροὶ Ματθ. 5. 8.

» τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψοντα, Ματθ. 15. 11.

» κακῆνο ἐπισάμενος, ὅτι ἢ τὰ εἰσερχόμενα

» εἰς τὸ σῶμα κοινῆ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ

» τὰ ἐξερχόμενα διὰ τῆ σῶματος ἐκείνου κοι-

» νεῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς καρδίας

» ἐξερχονται διαλογισμοί. τῆτ' οἶμα τὸ κα-

» τὰ Θεὸν ἀληθινὸν καὶ δίκαιον μέτρον, ὃ

» μετρεῖται τὰ μετρήμενα, ἢ τὸν ἄνθρω-

» πον σινεχῆσα δεκάς. ἰσ ἐν κεφαλαίῳ τὰ

» προσημασμένα τρία ἐδήλωσε μέτρα. εἶη δ'

» ἐν σώματι καὶ ψυχῇ, αἶτε πέντε αἰδη-

» σεις, καὶ τὸ Φωνητικόν, καὶ σπερματικόν,

» καὶ τὸ διανοητικόν, ἢ πνευματικόν, ἢ ὅπως

» καὶ βάλει καλεῖν. χρῆ δὲ, ὡς ἔπος εἰπῆν,

» τῶν ἄλλων ἀπάντων ὑπεραναβαίνοντας,

» ἐπὶ τὸν νῦν ἴσασθαι.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Κ**αὶ ἀπῆρε πᾶσα συναγω-
γὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς
ἐρήμου Σιν κατὰ παρεμ-
βολὰς αὐτῶν, διὰ ῥήματος Κυρίου·
καὶ παρενέβαλον ἐν Ραφιδῆν. ἐκ ἦν
β. δὲ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν. Καὶ ἐλοιδο-
ρεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν, καὶ ἔλε-
γον, δὸς ἡμῖν ὕδωρ ἵνα πίωμεν. καὶ

εἶπεν αὐτοῖς Μωϋσῆς, τί λοιδορεῖσθε
μοι, καὶ τί πειράζετε Κύριον;

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἦσαν μὲν γὰρ δι' ἡπέ-
ρα ξηρᾶς, πολλῶ διψάδα παραθέοντες
γῆ. εἶτα τοῖς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἀλύοντες
πόνοις, καὶ κἄν εἰ βραχύτι σινωῖτα τῶν
εἰωθότων, λυπῶ δυσφόρητον τῆτο εἶχον,
καὶ ἐποιεῖντο κατὰ Μωσέως καὶ Ἀαρὼν
τῷ

(1) Ὁ Ἰώσηπος (ἐν βιβλ. 3. κεφ. 1. περὶ Ἰσραηλ. ἀρχαιολ.) περὶ μὲν τῆ γομὸρ, Φησί· παραγ-
γέλλεται δ' ἐξ ἴσθ ἀοσάροννα, τῆτο δ' ἐσὶ μέτρον, εἰς ἐκάστῳ ἡμέραν συλλέγειν· περὶ δὲ τῆ ἀοσάροννα,
(ἐν κεφ. 7. τῆ αὐτ. βιβλ.) ἐκ δύο ἀοσάρον. ὃ μέτρον Ἐβραίων ἐπὶ πέντε κοτύλας ἀτφικῶς ἔχει.

τῷ καταβολῷ. πλείσσης δὲ ὄσης καὶ ἀξια-
 γάσσ θεοσημίας θεωροὶ γεγονότες, καὶ
 τῆς θείας διωάμεως τῷ ὑπεροχῷ διὰ πει-
 ρας αὐτῆς ἐκμεμαθηκότες, ὁμῶς ἐδεδίε-
 σαν ἔτι, μὴ ἄρα πως ἀτονήσῃ πρὸς γε
 τῷ χρῶμα Φημι διανέμειν τὰ ζωαρχή, καὶ
 πανταχόθεν αὐτοῖς ἐκπορίζεν τὰ ἐδώδι-
 μα, καὶ τὰς τῶν ὑδάτων ποιείσθαι χορη-
 γίας. ἀλλ' ἠτλῶνται τῆς ὀλιγοψυχίας, μει-
 ρακιώδη καὶ ἀνανδρον ἔχοντες νῦν· κἂν εἰ
 μικρὰ λάβουντό τινος τῆ πεφυκότος ἀνιάν,
 ἐπιπηδῶσιν οὐθὺς τῷ παιδαγωγῷ, καὶ
 κατακεκράγασιν ἀνοσίως, ὅτι καὶ γέγο-
 νεν ὅλως μεσίτης αὐτοῖς, καὶ κέκλιται
 δι' αὐτῆ πρὸς ἐλθούθερίαν.

γ. Ἐδίψησε δὲ ἐκεῖ ὁ λαὸς ὕδα-
 τι· καὶ ἐγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωϋ-
 σῆ, λέγοντες, ἵνα τί ἀνεβίβασας
 ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου ἀποκτεῖναι ἡμᾶς,
 καὶ τὰ κτήνη καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν τῷ
 δ. δίψει; Ἐβόησε δὲ Μωϋσῆς πρὸς Κύ-
 ριον, λέγων, τί ποιήσω τῷ λαῷ
 τῷ τῷ; ἔτι μικρὸν καὶ καταλιθοβο-
 λήσασί με.

ε. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
 προπορεύε τῆ λαῶ τῷ τῷ· λάβε δὲ
 μετὰ σεαυτῆ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
 τῆ λαῶ· καὶ τὴν ῥάβδον, ἐν ἣ ἐπά-
 ταξας τὸν ποταμὸν, λάβε ἐν τῇ χει-
 ρίσει, καὶ πορεύσῃ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσάττεται Μωσῆς
 κατακρῆσαι τῇ ῥάβδῳ τῷ πέτραν. ἀλλ'
 ἐκ ἠγνόει Θεός, ὅτι ταῖς τῶν δῆμων ἐπα-
 νασάσειν ὀλιγοψυχίας βραχὺ καὶ αὐ-
 τός, ὁπλάσει περὶ τῷ πίσιν. διὰ τῆτό Φη-
 σι, λάβε μετὰ σεαυτῆ ἀπὸ τῶν πρεσβυ-
 τέρων τῆ λαῶ, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπιτήρησον
 ὅτι βεβαιῶν εἰς πίσιν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς
 ἐν Αἰγύπτῳ τερατοργίας ἀποφέρει, λέ-
 γων· λάβε τῷ ῥάβδον ἐν τῇ χειρίσει, ἐν
 ἣ ἐπάταξας τὸν ποταμὸν· ὡς λέγων, ἡ
 ῥάβδος μέγαν μεταβάλλεσσα ποταμὸν εἰς
 αἶμα ἀρρήτῳ διώματι τῆ τὰ τοιάδε κατορ-
 θῆντος Θεῆ, ἐξοίσει λίαν οὐκόλως καὶ ἐκ
 τῆς πέτρας τὸ ὕδωρ.

ζ. Ὡς ἐγὼ ἔσηκα, πρὸ τῆ σὲ
 ἐλθεῖν ἐκεῖ ἐπὶ τῆς πέτρας ἐν χωρῆβ.
 καὶ πατάξῃς τὴν πέτραν, καὶ ἐξε-
 λεύσεται ἐξ αὐτῆς ὕδωρ, καὶ πίεται
 ὁ λαός. καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς ἕτως
 ἐναντίον τῶν ἡν Ἰσραήλ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ γὰρ μόνος ἔση,
 Φησὶν, εἰδὲ σὺ τῆ θανάτου ἀποτελεσῆς
 εἰς πάλιν· ἀλλ' ἐγὼ τῷ πέτραν μη-
 τέρα πολλῶν ἀποδείξω ναμάτων, προδύ-
 τρεπιῶ τὸ θάυμα, καὶ περιμηνῶ τῷ σὺ
 ὑπεργίαν.

A * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πέτρα παρεκάζε-
 ται ὁ Χριστὸς διὰ τὸ ἀθραυστον καὶ ἀκλόνη-
 τον. ἐρήρεσαι γὰρ ἐν ἰδίῳ ἀγαθοῖς ἡ
 θείατε καὶ ὑπερτάτη Φύσις. (1)

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὁ γὰρ ἐν τῷ ὕδατι
 καταλιπὼν νεκρὸν τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τῷ
 ξύλῳ γλυκανθεῖς, καὶ ταῖς ἀποσολικαῖς
 ἀντροφῆσας πηγᾶς, ὑπό τε τῆ σκιά τῶν
 Φωνίκων ἀναπαυσάμενος, κατὰ προαίρη-
 ται ἤδη, καὶ τῆ Θεῆ δεκτικὸς γίνεται. ἡ

B » γὰρ πέτρα, καθὼς ὁ Ἀποσολὸς Φησὶν, 1. Κορ. 10. 4.
 » ἐστὶν ὁ Χριστὸς, ὁ ἀνικμος μὲν καὶ ἀντιτυ-
 » πῆς τοῖς ἀπίστοις· εἰ δέ τις προσάγοι τῷ
 » ῥάβδον τῆς πίσεως, ποτὸν τοῖς διψῶσι
 » γενόμενος, καὶ αὐτὸς τῶν εἰσδεχομένων
 » αὐτὸν εἰσρέων. ἐγὼ, γὰρ Φησι, καὶ ὁ πα- 1. Κορ. 10. 4.
 » τῆρ με ἐλθούσόμεθα, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ πα-
 » ρὰ τῆ Ἀποσολῆ εἰρημνίον, πάντες εἰς 1. Κορ. 10.
 » τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ 2. 4.
 » καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πάντες τὸ αὐτὸ
 » πομα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπιον γὰρ ἐκ
 » πνευματικῆς ἀκολυθῆσης πέτρας· ἡ δὲ
 » πέτρα ἡ ὁ Χριστὸς; Τύπος ἡ τῶν νέων
 » τὰ παλαιά. καὶ σκιά μὲν ὁ νόμος Μω-
 » σέως, σῶμα δὲ ἡ χάρις. ἐπειδὴ τοῖνυ
 » ἐδίωκον τῆς Ἑβραϊκῆς οἱ Αἰγύπτιοι, δια-
 » βάντες δὲ τῷ ἐρυθρῶν θαλάτταν οἱ Ἑ-
 » βραῖοι, τῆς πικρᾶς τῶν Αἰγυπτίων ἀπῆλ-
 » λάνθησαν δεσποτίας, τύπον ἔχει τῆς κο-
 » λυμβήθρας ἡ θαλάττα· ἡ δὲ νεφέλη, τῆ
 » πνεύματος· ὁ δὲ Μωϋσῆς, τῆ σωτήρος
 » Χριστῆ· τῆ σαυρῆ δὲ, ἡ ῥάβδος· τῆ δια-
 » βόλη, ὁ Φαραώ· τῶν δαιμόνων, οἱ Αἰ-
 » γύπτιοι· τὸ δὲ μάννα, τῆς θείας τροφῆς·
 » τὸ δὲ τῆς πέτρας ὕδωρ, τῆ σωτηρῆς αἵ-
 » ματος. ὡπερ γὰρ ἐκείνοι μετὰ τὸ διαβῆ-
 » ναι τῷ ἐρυθρῶν, καὶ τῆς ξένης τροφῆς,
 » καὶ τῆ παραδόξῃ ἀπῆλυσαν νάματος·
 » ἕτως ἡμεῖς μετὰ τὸ σωτήριον βάπτισμα
 » τῶν θείων μεταλαμβάνομεν μυστηρίων.

Δ » τῆς πέτρας ὕδωρ, τῆ σωτηρῆς αἵ-
 » ματος. ὡπερ γὰρ ἐκείνοι μετὰ τὸ διαβῆ-
 » ναι τῷ ἐρυθρῶν, καὶ τῆς ξένης τροφῆς,
 » καὶ τῆ παραδόξῃ ἀπῆλυσαν νάματος·
 » ἕτως ἡμεῖς μετὰ τὸ σωτήριον βάπτισμα
 » τῶν θείων μεταλαμβάνομεν μυστηρίων.

E * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ [ἡ] πέτρα
 Χριστὸς ὠνομάθη; Ὡς τύπος γενομένη τῆ
 δεσπότη Χριστῆ. ἕτω καὶ ἡ θαλάττα, βά-
 πτισμα προσηγορεύθη· καί τοι ἕδενός [ἐν]
 αὐτῇ βαπτισθέντος. κεκοιναμένος γὰρ αὐ-
 τῷ, ἡ διάβροχος παρήλθεν ὁ Ἰσραήλ.

Z ** ΠΡΟΚΟΗΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι
 τὸ τῆ μάννα καὶ τῆς ὀρτυγομήτρας θάυ-
 μα, προγενέσερον ἐστὶ τῆ πατάξαι τῷ πέ-
 τραν, καὶ ὕδωρ ἐκβαλεῖν ἀπ' αὐτῆς· ἐπει-
 δήπερ ὁ οὐ ψαλμὸς δοκεῖ προτάττειν τὸ
 τῆς πέτρας. πάλιν δὲ διεγόγγυσεν ἡ συ-
 ναγωγῆ, καὶ τῆς ὁδῆ τῷ ταλαιπωρίαν
 προβάλλεται. ἐν δὲ τοῖς Ἀριθμοῖς καὶ
 τῶν ἡδέων κατὰ μέρος ἀντιπαρατίθησι
 » μνήμῳ, λέγεται· εἰ εἰσέρεται, εἰδὲ σὺ 1. Αριθ. 20. 5.
 » κα, εἰδὲ ἀμπελοὶ, εἰδὲ ῥόα, εἰδὲ ὕδωρ ἐστὶ
 » πιεῖν. καὶ ὅτι ταῦτα γέγονε μετὰ τελού-
 τῷ Μαριάμ ἐν μίῳ τῷ πρώτῳ, τὰ κατὰ
 τῷ πέτραν Φημι, ἐνθα καὶ παραλαβεῖν
 προ-

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ Ὀριγῆν. ἐν Τόμ. 2. σελ. 125. τῆς τῆ Ῥαίει ἐκδόστ.

προσάττεται μόνον τὸν Ἀαρὼν, ἢ λαλήσασιν πρὸς τὴν πέτραν· καὶ ὡς ἐδίσαζεν, εἰπὼν, **Ἀριθ. 20. 10.** μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ; διὸ καὶ δις τὴν πέτραν ἐπάταξε, καίτοι προσάπαξ ἀνατείνας ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ μεταβαλὼν τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα. διὸ καὶ ἐπετιμήθη σὺ τῷ ἀδελφῷ, μὴ εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

ζ. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τῶ τόπῳ ἐκεῖνῳ, πειρασμός, καὶ λοιδορησις, διὰ τὴν λοιδορίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ διὰ τὸ πειράζειν Κύριον, λέγοντας, εἴ ἐστὶ Κύριος ἐν ἡμῖν, ἢ ἔ.

η. Ἦλθε δὲ Ἀμαλήκ, καὶ ἐπολέμησεν Ἰσραὴλ ἐν Ῥαφιδίν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἦν μὲν ὁ Ἀμαλήκ **Γω. 36. 12.** τρίτος ἀπὸ Ἡσαῦ, ὡς ἐν τῇ Γενέσει Φησὶν ἀπὸ Θάμνας τῆς παλακῆς.

θ. Εἶπε δὲ Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ, ἐπίλεξαι σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ ἐξελεθῶν παρατάξαι τῷ Ἀμαλήκ αὔριον. ἢ ἰδὲ ἐγὼ ἔσηκα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶ βενῆ, καὶ ἡ ῥάβδος τῶ Θεοῦ ἐν τῇ χειρὶ μου.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐπειδὴ ἤμελλεν ὁ Ἰησοῦς διαδέχεσθαι τὸν Μωϋσέα, καὶ πόλεμον μέγιστον ἀναδέχεσθαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ τῷ Παλαιστίνῳ οἰκόντα, προγυμνάζει αὐτὸν ἐτι περιῶν ὁ Μωϋσῆς, καὶ τῇ δυνάμει τῶν οἰκείων δύχων νικᾶν παρασκιδιάζει. **Ἀριθ. 13. 16.** ἐν δὲ τοῖς Ἀριθμοῖς Αὐσίῳ αὐτὸν καλεῖ, καὶ μετωνόμασεν αὐτὸν Μωϋσῆς Ἰησοῦν. προληπτικῶς ἐν ἐνταῦθα λέγεται **Ἰησ. 18. 23.** Ἰησοῦς, ὡς καὶ τῷ ὕπερον κληθεῖσαν Ἰερουσαλήμ προλαβὼν ἔτως ἐν τῷ Ἰησοῦ καλεῖ, πρότερον Ἰεβῆς καλεσμένη καὶ τῷ Βαισάν, Σκυθόπολι.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὅτι τύπος τῷ Ἰησοῦ ὁ τῶ Ναυῆ τῶ ἀληθινῶ Ἰησοῦ. ἀπὸ γὰρ τῶ Ἰορδάνε ἀρχαὴν ἤρξατο τῶ λαῷ. (1) ὅθεν καὶ ὁ Χριστὸς βαπτισθεὶς ἤρξατο διαγγελλίζεσθαι, καὶ ὅτι δώδεκα ἔσησε τῶν διαρκούντων τῷ κληρονομίαν· (2) ὡς ὁ Κύριος δώδεκα καὶ τῶν Ἀποστόλων εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἀπέστειλε. (3) πισθούσασαν Ῥαὰβ τῷ πόρνῳ ἔσωσεν ὁ τυπικός, ὁ δὲ ἀληθὴς Φησὶν, **Ματθ. 21. 31.** ἰδὲ οἱ τελῶνας καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶ Θεοῦ. ἀλαλάγματι ἐπὶ τῶ τυπικῷ ἔπεσε τὰ τέκνη Ἰερηχῆς, καὶ προρρήσει (4) τῶ ἀληθινῶ ἐκ ἀφ᾽ ἐθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ ἐν τῷ ναῶ. καὶ τὸ τέλος πάντων, ὅτι αὐτὸς εἰσήγαγε τὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἐχὼ ὁ νομοθέτης Μωϋσῆς. ἀτελής γὰρ ὁ νόμος, ἢ **21 22** δὲ τῶ Θεοῦ χάρις τελεία.

(1) Ὅτι τε ἀπὸ τῶ Ἰορδάνε παρελίθη τῷ ἀρχιῷ. ὁ τῆς Αἴγ. κώδ.
 (2) Κατέστησε τῶν κληροδοτῶν τῶν γῆν. ὁ αὐτ.
 (3) Ἀπέστειλεν εἰς τὸ διαμετρεῖσθαι τῶν κοιλάδων τῶν οὐρανῶν. ὁ αὐτ.
 (4) Καὶ διὰ τὸ εἰπεῖν τὸν Κύριον ἐ μὴ ἀφ᾽ ἐθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, πῆψακεν ὁ ναός. ὁ αὐτ.

Α ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσάττετον ὑπὸ Μωσέως ἀνοήσας Ἰησοῦν, τί ἂν ἕτερον ὑποπῆται τις ἂν, ἢ ἐκεῖνό πε πάντως, ὅτι Θεὸς ὢν ὁ λόγος, γέγονεν ὑπὸ νόμον κατὰ γὰρ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος [χῆμα,] καὶ ὑπετάγη τῶν τινὰ ταῖς διὰ Μωσέως ἐπιτολαῖς κατὰ διαφορὰς τρόπους;

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐπιλεξάμενος γὰρ ἐκ πάντος Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ πάντος ἔθνους ὁ Χριστὸς ἄνδρας διωκτῆς, Φησὶ δὲ δὴ πάλιν τῶ ἀγίῳ Ἀποστόλῳ, καὶ τῶν διὰ πίστεως κεκλημένῳ· οἷς ἂν λέγοιτο καλῶς, ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτῶν, βασιλείον **1. Πέτρ. 2. 9.** ἱεράτοδμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· παρετάξατο σὺ αὐτοῖς τῷ ἀρχοντι τῶ αἰῶνος τέττα, περι ἔ Φησὶν αὐτὸς ὁ πάντα νικῶν, νῦν κρίσις τῶ αἰῶνος **1. Ἰωάν. 12. 31.** τέττα, νῦν ὁ ἀρχῶν τῶ αἰῶνος τέττα ἐκβληθήσεται ἔξω. **Γ** σεφανοὶ δὲ ψήφῳ λαμπρῶ τῶ σὺ αὐτῶτε καὶ δι' αὐτῶ νικήσαντας ὁ θεασέσιος Ἰωάννης. γράφω γὰρ **1. Ἰωάν. 2. 13.** ὑμῖν Φησὶ νεανίσκοι, ὅτι ἰχυροὶ ἐσε, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰς αὔριον δὲ τῷ παρατάξιν ἐπιτελεῖσθαι δεῖν ἔφη Μωϋσῆς. ἔ γὰρ ἐν χρόνῳ τῷ κατ' αὐτὸν τὰ Χριστὸ πέφωκε κατορθώματα. πέπρακται δὲ μᾶλλον ἐν τῷ ἔθῳ καὶ γείτονι, τῶ τῶ μετὰ Μωσέα καὶ νόμον.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Παρετάττετο δὲ Ἰησοῦς συνεπιλέκτοισι ἀνδράσι, καὶ ἐνὶ τῶν Ἀμαλήκ. ἐπιλεξάμενος γὰρ τῶ ἀγίῳ ὁ Χριστὸς, ὢν ἀπαρχὴ γεγονόσιν οἱ θεασέσιοι μαθηταί, νενίκηκε τὸν ἀρχοντα τῶ αἰῶνος τέττα. Μωσῆς δὲ ὁ κελδῶν τῶ. γέγονε γὰρ ὑπὸ νόμον ὁ Ἰησοῦς, καίτοι νομοθέτης ὑπάρχων ὡς Θεός. καὶ τῆς παρατάξεως ὁ καιρὸς ἐκ αὐτῶ ἐκέντω ἐπράττετο τῷ ἡμέραν, κατ' ἡμῶ οἱ Μωσέως γεγονόσιν λόγοι, ἀλλ' εἰς αὔριον, τῶ τῶ εἰς ὑπέρθεσιν ἑτέρῳ καιρῶ. προηγόρθεσε γὰρ ὁ νόμος τὰ ἐσόμενα, καὶ τῶν τῶ Σωτῆρος κατορθωμάτων λαμπρὰν ἔχει τῷ ἀφήγησιν, εἰ νοοῖτο πνευματικῶς.

Ε **ι.** Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωϋσῆς, καὶ παρετάξατο τὸν Ἀμαλήκ. καὶ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὁρ ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶ βενῆ.

Ζ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Εἶτα πρὸς τινὰ βενὸν, καὶ ἐπὶ κορυφῷ ἀνεῖσι γηλόφῳ Μωσῆς,] ὡς ἂν διώαιτο καταθρεῖν τῷ μάχῳ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῶ πάντων Ἰησοῦ κατορθώματα. ἀναβιβάζει γὰρ ἡμᾶς συμμέτρως καὶ ἡ κατὰ νόμον παιδαγωγία πρὸς τὸ οἶονε μακρόθεν διώκασαι καθορᾶν τὰ Χριστὸ στρατηγήματα.

ια. Καὶ

ια. Καὶ ἐγένετο ὅταν ἐπῆρε Μωϋσῆς τὰς χεῖρας, κατίχουεν Ἰσραὴλ· ὅταν δὲ καθῆκε τὰς χεῖρας, κατίχουεν Ἀμαλήκ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ ἀνατάναντος μετ' Μωσέως τὰς χεῖρας, κατίχουεν ὁ Ἰσραὴλ· καθιέντος δὲ, ἠδαιεί, [καὶ κατίχουεν Ἀμαλήκ.] ἀνάλωτος γὰρ τῷ διαβόλῳ, καὶ παντὶ γέγονεν ἐχθρῷ καταδῆν ἐθέλοντι πικρῶς· ἐχθὴ δὲ πᾶς Ἰσραὴλ, ἀλλ' ὅσοι τῷ πρὸς Χριστὸν τετιμῆκασι συμμορφίαν, διὰ τῆς Φορέσαι τὸν ὀνειδισμόν αὐτῆ, τετέσι τὸν τρίμιον σαυρόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Χεῖρες γὰρ ἀποτάδλω εἰς αἴρα δαικνύμεναι, τὸ τῆ σαυρῆ ἡμα διαγράφειν εἰαργῶς. ὅσοι γε μὴ εἰ προσήκοντο τὸν σαυρόν, ὀκατάδρομοι γεγόνασι τοῖς ἐχθροῖς, ἐκ ἔχοντες τὸν ἐπαρωγόν. ὅταν ἐν ἡμῖν ἐκλείη τὰς χεῖρας Μωϋσῆς, τὸ τῆ σαυρῆ σημεῖον δαικνύων, πίπτει ἀτονήσας ὁ Ἀμαλήκ. σημαίνει δὲ πᾶ πάντως τὸ ἡμα ἡμῖν τῆς διὰ τῆ τιμῆ σαυρῆ νικῶντας τὸν Σατανᾶν, καὶ κατιχῶντας τῶν ἐχθρῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅταν δὲ καθιέντα τὰς χεῖρας βλέπωμεν, εἰτά τὸν Ἀμαλήκ κατιχῶντα, τῆς ὑπὸ τῷ διαβόλῳ γεγενημένους καὶ νενικημένους εἰνοήσομεν, διὰ τὸ μὴ δᾶν ἐθέλειν προσήκασαι τὸν σαυρόν. οἷς καὶ Ἰωάν. 8. 24. ὁ Χριστὸς προσεφώνει λέγων· ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ πισυόσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, εἰ ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν ἀποθανέση.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῶν Μωϋσῆ χειρῶν ἐκλεταμείων. εἰκα Ἰσραὴλ, καθιεμείων δὲ, ἠτῆτο; Τῆ σαυρωθέντος ὑπὲρ ἡμῶν ἐπλήρη τὸν τύπον ἐκλείων τὰς χεῖρας. ἐδείχθη τοίνυ καὶ ἐ τῷ τύπῳ τῆς ἀληθείας ἡ διώαμῆς. ὡπερ γὰρ τῆ θεραποντος τὰς χεῖρας ἐκλείωντος, ἐπεσαι Ἀμαλήκ· ἔτω τῆ δεσπότης τὰς χεῖρας ἐκλείωντος, καλελύθη τῆ διαβόλῳ τὸ εἶφος. καὶ ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ πολέμῳ ὁ τῆ Σωτήρος ἡμῶν ὀμῶνυμος τὸ τροπᾶιον ἐσησε, τότε ταυτῶ τῷ προσηγορίαν λαβῶν, καὶ τοῖς λογᾶσι χρῆσάμενος σιωεργοῖς, [ὡς ὁ δεσπότης Χριστὸς ὑπεργοῖς] τοῖς ἱεροῖς Ἀποσόλοις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Σημαίνει δὲ τὸ ἐν ὑψει τὰς χεῖρας ἔχειν Μωσέα, τῶ δια τῶν ὑψηλοτέρων θεωρίαν τῆ νόμῃ· τὸ δὲ εἰς γλῶ ἐπικλίειν, τῶ ταπεινῶ καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῆ νόμῃ ἐξήγησίν τε καὶ παρατήρησιν.

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Καταπιπύσης ἡμῶν τῆς δρασικῆς δυνάμεως, ἰχῦει τὰ ἀντιπαλαίοντα ἡμῖν· ὑψεμείης δὲ καὶ διαιρεμείης, (1) δυνατὸν γίνεται τὸ διορατικὸν ἐν ἡμῖν, ὅπερ Ἰσραὴλ λέγεται.

ΣΕΥΗΡΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. (2) Ὁρατε σαφῶς, ὡς ἡ σημείωσις τῆ σαυρῆ τυ-

Α πωθεῖσα διὰ Μωϋσέως χειρῶν, καὶ προηγμένως τῆς παρατάξεως Ἰησῆς, τῆς πολεμῆς ἐτρέψατο· ἔτω δὴ καὶ ἡμεῖς, καθάπερ ἐπὶ τῆ ὄρας ὁ Μωϋσῆς, ἐπὶ τῆ μετώπῃ τῶ σφραγίδα τῆ σαυρῆ καταγράφοντες, καὶ προηγμένως τὸν σωτήρα Ἰησῆν Χριστὸν ὀνομάζοντες, τῆς νοητῆς πολεμῆς τρεπόμεθα, τῆς δαίμονας λέγω, καὶ τὸν τῆτων ἀρχηγέτιν διαβόλον. ἄλλος δὲ Φησιν, ὡς διὰ μετ' τῆς ἐκλάσεως τῶν χειρῶν, ὁ σαυρὸς δηλεῖται· ἐνεργῆτος δὲ τῆ Ἰησῆ Χριστῆ. ἡ ἀντιπαράταξις τῆ νοητῆ Ἀμαλήκ καταλυεται.

Β Αἱ δὲ χεῖρες Μωϋσῆ βαρείαι, καὶ λαβόντες λίθον ὑπέθηκαν ὑπὸ αὐτὸν, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτῆ. Ἀαρών δὲ καὶ Ὠρ ἐσήριζον τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐντεῦθεν εἰς, καὶ ἐντεῦθεν εἰς. καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες Μωϋσῆ ἐσηριγμέναι ἕως δυσμῶν ἡλῆς.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Ἰωσήπος Φησιν, (3) ὅτι ὁ Ὠρ ἀνῆρ τῷ Μαρίας τῆς ἀδελφῆς Μωϋσέως. καὶ ὅτι (4) τῶν Αἰγυπλίων ἐκβραδύτων ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἄμα τοῖς ὀπλοῖς, ταῦτα οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀνελόμκοι, ἐπολέμην πρὸς Ἀμαλήκ.

Δ ** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ ἀληθῆς ἱερωσύη διὰ τῆ σιωημείης αὐτῆ λόγῃ θεῖα τὰς ἐν βαρύτητι τῆς ἰσδαϊκῆς διανοίας εἰς γλῶ ἐρῆμείας εἰεργείας τῆ νόμῃ πάλιν ἀνάγει εἰς τὸ ὑψος· καὶ πίπλοντα τὸν νόμον εἰς ἔδαφος ὑπερείδει τῷ λίθῳ, ὡσε αὐτὸν ἀνεσῶτα τῷ ἡματι τῆς τῶν χειρῶν ἐκλάσεως, τὸν ἑαυτῆ σκοπὸν ὑποδαικνύειν τοῖς βλέπωσιν. ἀληθῶς γὰρ τοῖς καθορᾶν δυναμένοις ἐν τῷ νόμῳ μάλισα τὸ κατὰ τὸν σαυρόν θεωρεῖται μυσῆριον. διὸ Φησίπε τὸ Εὐαγγέλιον, ὅτι ἐν τῆ νόμῃ τὸ Ἰῶτα καὶ ἡ κεραία εἰ παρέρχεται· σημαῖνον διὰ τῶν εἰρημένων τῶ τε ἐν πλαγίῃ γραμμῶ καὶ τῶ κάθῆτον, δι' ὧν τὸ ἡμα τῆ σαυρῆ καταγράφεται. ὅπερ καὶ ἐ τῷ Μωϋσῆ τότε βλέπομενον· ὅς ἀντὶ τῆ νόμῃ νοεῖται· τροπᾶις καὶ νίκης αἴτιον τοῖς ὀρῶσι καθίσταται.

Ε Ζ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Βαρείας δὲ εἰνάει Φησι τὰς χεῖρας Μωϋσέως, καὶ μόλις ἐπαιρομένης, ὀκνηρῶς τε λίαν ἐκλεινομένης εἰς τὸ καταδεῖσαι δᾶν τὸ τῆ σαυρῆ τρίμιον ἡμα, ἐκείνο οἰμαίπε δηλῶν. αἰνιγματῶδῶς, ὡς ἔλιαν ἔτοιμος τῷ εἰς τὸ παραδέχεσθαι τῶ πῆσιν ὁ Ἰσραὴλ, δυσκονότατος δὲ καὶ μόλις ἐρχόμενος εἰς τὸ θέλειν ἀναλαβεῖν τὸν ὀνειδισμόν τῆ Χριστῆ. σκάνδαλον γὰρ Ἰσ- 1. Κορ. 1. 23. δαίοις διάτοι τῆτο καλῶς ὀνομάζει τὸν σαυρόν καὶ ὁ θεασέσιος Παῦλος.

Η ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λίθος δὲ τρίμιος, Ἡσ. 28. 16. ἐκλεκτός, ἀκρογωνιαῖος, ἐντιμος, ὁ Χριστός, ἐφ' ὧ καὶ ἀναπαυόμενοι· δηλοῖ γὰρ ἡ καθῆ-

(1) Διαυρομείης ὀρῶτερ. ἐν ταῖς ἐκδοδομ. δὲ ἐχ' εὐρησιαι.

(2) Ἀπὸ λόγῃ λά. καὶ τῆτο πρόσκειται ἐν τῷ κάθ.

(3) Ἐν κεφ. 2. τῆ περὶ ἰσδαϊκ. ἀρχαιολογ. 3. βιβλ.

(4) Ἐν κεφ. 7. τῆ 2. βιβλ.

κάθησις τῶ ἀνάπαυσιν· οἱ ἐπιεικέστεροι Ἀ
δὴ καὶ δωμαδέεσσι τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, τὸ
λῆμμα τῆς χάριτος τῆς κατ' ἐκλογῆν,
ἀπλῶσι τὰς χεῖρας, τῆσιν καταδέχονται
τὸν σαυρὸν, σηρίζοντες οἰονείπαι καὶ δια-
κρατῶντος αὐτῆς καὶ πρὸς γε τῆτο Χριστῶ,
ὃς ἐν Ὄρωτε καὶ Ἀαρὼν σημαίνεται, νοσ-
μενος ἐν ταυτῶ κριτῆς καὶ ἀρχιεροῦς.
Ὄρω μὲν γὰρ ἡ ἀδέκατος κριτῆς Ἀαρὼν
δὲ, ἀρχιεροῦς, ὁ τὸ λῆμμα σιωέχων τὸ
κατ' ἐκλογῆν τῆς χάριτος τῶν ἐξ Ἰσραὴλ
πρὸς τῶν διὰ πίσεως σωτηρίαν.

ιγ. Καὶ ἐκρέψατο Ἰησοῦς τὸν Ἀ-
μαλήκ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῶ ἐν
Φόνῳ μαχαίρας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποίοις ὄπλοις ἐχρῶν-
το τῶ Ἀμαλήκ πολεμῶντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ;
Τῶν Αἰγυπτίων ὑποβρυχίων γεγεννημένων,
ἐξεβράδην αὐτῶν μετὰ τῶν ὄπλων εἰς τῶ
ἡῖονα τὰ σώματα. ταῦτα σκυλόσαντες,
ἐχρῶντο τέτοις ἐν ταῖς πολέμοις.

ιδ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
κατάγραψον τῆτο εἰς μνημόσυνον ἐν
βιβλίῳ, καὶ δὸς εἰς τὰ ὦτα Ἰησοῦ·
ὅτι ἀλοιοφῆ ἐξαλείψω τὸ μνημόσυνον
Ἀμαλήκ ἐκ τῆς ὑπ' ἔρανον.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Προεφῆτῶδε πανωλε-
θρία τῆς Ἀμαληκίτας ἀπολεμῶντες, καὶ
μηδένα αὐτῶν ὑπολειφθῆσομενον εἰς αὐ-
θις, διὰ τὸ Ἐβραίοις ἐπισρατόβουσαι,
καὶ ταῦτα ἐν ἐρήμῳ τε γῆ καὶ ταλαιπω-
ρημένοις.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμελλε γὰρ διὰ τῆς
τῶν ἀγίων Εὐαγγελιστῶν συγγραφῆς εἰς
ἀτελοῦτητον καὶ μακρὰν ἐκλείνεσαι μνη-
μῶν τὰ διὰ Χριστῶ κατορθώματα. διδοῦσα-
γε μὲν ἔφη τῶ συγγραφῶν εἰς τὰ ὦτα τῶ
Ἰησοῦ. ἀναθήμα γὰρ ὡσπερ, ἔπαινοί τε
καὶ ἐγκώμια τῶ Χριστῶ, τὰ τῶν ἀγίων
συγράμματα.

ιε. Καὶ ἀνοδόμησε Μωϋσῆς θυ-
σιαστήριον· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα
αὐτῶ, Κύριος μὲ καὶ καταφυγή.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν εἴη καὶ
τῆτο Χριστῶ. Κύριος γὰρ ἡμῖν γέγονε,
καὶ καταφυγή· νεκρικῶς γὰρ (1) τὸν
ἀρχοντα τῶ αἰῶνος τῆτος, πατήσας δὲ τῶ
θανάτε τὸ κράτος, καὶ ἀναθεῖς ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἡμῶν ὡσπερ ἄμωμον ἱερεῖον εἰς ὁσ-
μῶν δωδίας τῶ Θεῶ καὶ πατρί. τύπος ἂν
ἄρα Χριστῶ τὸ θυσιαστήριον, ὡ καὶ πρέ-
ποντε καὶ ἀληθῆς ὄνομα, Κύριος μὲ κα-
ταφυγή μὲ.

ισ. Ὅτι ἐν χειρὶ κρυφία πολε-
μῆ Κύριος ἐπὶ Ἀμαλήκ ἀπὸ γενεῶν
εἰς γενεάς.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Κρυφία δυνάμις τῶ
Θεῶ γέγονε τῶ σαυρωθέντι Χριστῶ, ὃν καὶ
τὰ δαιμόνια φοβόσασιν, καὶ πᾶσαι ἀπλῶς αἰ-
ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι τῆς γῆς.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν χειρὶ δὲ κρυφία
πολεμήσας τὸν νοητὸν Ἀμαλήκ καὶ νεκ-
ρικῶς ὁ Χριστῶ, κατεκράτησε τῶν ἐθνῶν,
καὶ διήρπασεν αὐτῶ τὰ σκόβη.

Κ Ε Φ Ι Η.

α. **Η**κασε δὲ Ἰοθὰρ ἱερεὺς Μα-
διάμ ὁ γαμβρὸς Μωϋσῆ
πάντα ὅσα ἐποίησε Κύ-
ριος Ἰσραὴλ τῶ ἑαυτῶ λαῶ· ἐξήγαγε
γὰρ Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.

β. Ἐλαβε δὲ Ἰοθὰρ ὁ γαμβρὸς
Μωϋσῆ Σεπφώραν τὴν γυναῖκα Μωϋ-
σῆ μετὰ τὴν ἀφῆσιν αὐτῆς.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ. Λέγει ὡς ἀφ'
ἔῆρξατο Μωϋσῆς προφητῶθεν, ἐκ ἐμίγη
τῆ ἰδίᾳ γυναικί. (2)

γ. Καὶ τῆς δὺν ὑἱὸς αὐτῶ ὄνομα
τῶ ἐν Γησαμ, λέγων, πάροικός-
δ. εἰμι ἐν γῆ ἀλλοτρία· Καὶ ὄνομα τῶ
δευτέρῳ Ἐλιέζερ, λέγων, ὁ γὰρ Θεὸς

Ε τῶ πατρός μὲ βοηθός μὲ, καὶ ἐξείλε-
τό με ἐκ χειρὸς Φαραῶ.

ε. Καὶ ἦλθεν Ἰοθὰρ ὁ γαμβρὸς
Μωϋσῆ καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἡ γυνὴ πρὸς
Μωϋσῆν εἰς τὴν ἐρήμον, ἔ παρενέβα-
5. λον εἰς τὸ ὄρος τῶ Θεῶ. Ἀνηγγέλη
δὲ Μωϋσῆ, λέγοντες, ἰδὲ Ἰοθὰρ ὁ
γαμβρὸς σε παραγίνεται πρὸς σέ,
καὶ ἡ γυνή, καὶ οἱ δὺν υἱοὶ σε μετ' αὐ-
7. τῶ. Ἐξῆλθε δὲ Μωϋσῆς εἰς συνάν-
τησιν τῶ γαμβρῶ αὐτῶ, καὶ προσε-
κύνησεν αὐτῶ, καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν,
καὶ ἠσάσαντο ἀλλήλους, καὶ εἰσήγα-
η. γεν αὐτὸν εἰς τὴν σικηνήν. Καὶ διη-
γήσατο Μωϋσῆς τῶ γαμβρῶ πάντα
ὅσα ἐποίησε Κύριος τῶ Φαραῶ, καὶ
Ccc 2 τοῖς

(1) Τὸ γὰρ ἢ περιττὸν, ἢ παραπληρωματικόν.

(2) Ἐν τοῖς τῶ Ἐπιφανίῳ (ἐν βιβλ. 3. τόμ. 2. κατὰ αἰρέσιν.) τὰ δε εἴρηται. Μετὰ γὰρ τὸ προφη-
τεῦσαι Μωϋσῆ, ἐκ ἐτι γυναικί σιωπῆσαι, ἐκ ἐτι τεκνοκυσίσκε, ἐκ ἐτι γυνῶ ὁ τοῖστος. Χολαίτερον γὰρ
τὸν βίον ἔχε πρὸς τὸν δεσπότην. πῶς γὰρ ἠδίατο ἐν ὄρει Σινῶ τεσσαράκοντα νύκτας, καὶ τεσσαρά-
κοντα ἡμέρας διατελεῖν, γάμῳ προσανέχων; ἢ πῶς ἠδίατο τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῆ ἐρήμῳ πρὸς οἰκο-
νομίαν Θεῶ ἔτοιμος εἶναι, πρὸς ἱερωσῶν τε χολάζειν; καὶ πῶς τὰ μυθήρια διηγείσαι, καὶ τὸ σιω-
μιλεῖν Θεῶ, τῶ γάμῳ σιωπημῶς διατελεῖν;

τοῖς Αἰγυπτίοις ἔνεκεν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὸν μόχθον τὸν γενόμενον αὐτοῖς ἐν τῇ ῥάῳ, καὶ ὅτι ἐξείλετο αὐτὸς Κύριος ἐκ χειρὸς Φαραώ, καὶ ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ ἐκ εἰναί Φῆς ἀλλογενῆτε καὶ ἐξ ἔθνων τὸν Μαδιηναῖον; ἔ γάρ περ ῥίξης τῆς Ἀβραάμ ἐξέφυ. ἰὼ δὲ ἱερουργός τε καὶ λάτρις τῆς κατ' ἐκείνον τῆ καιρῶ νομομισμένης ἐπὶ γῆς ἐδελοθησκείας. προσεχιώων μὲν γάρ, ὡς ὁ πολὺς ἔχει λόγος, ὡντότε αὐτοὶ κατὰ σφᾶς αὐτὰς, ὑψίσῳ Θεῷ, κατὰπερ ἀμέλει καὶ Μελχισεδέκ' προσεδέχοντο δὲ καὶ ἑτέρας τάχα περ Θεῶς, ἐναριθμῶντες αὐτῷ τὰ ἐξαίρετα τῶν κλισμάτων, γλῶτε καὶ ἄρανον, ἥλιον καὶ σελλίω. καὶ τὰ τῶν ἄσρων ἐπισημότερα. καὶ πλημμέλημα μὲν ἐν ἀρχαίοις ἢ ἐπὶ τῷ δε καταΦθορᾷ ἢ πλάνησις, διήκει δὲ καὶ εἰς δεῦρο καὶ παρατίναται. Φρονῶσι γὰρ ὡδε παραληρῶντες ἔτι τῶν ἐν τῇ Φοινίκῃ ἢ Παλαισίῃ τινές· οἱ σφᾶς μὲν αὐτὰς ὕσεβείς ὀνομάζουσιν, οἶμον δέ τινα θρησκείας μετασείχουσι μέσῳ, ἔτε τοῖς Ἰσδαίων ἔθεσι καθαρῶς, ἔτε τοῖς Ἑλλήνων προσκείμενοι, εἰς ἀμφῶ δὲ ὡπερ διαῤῥήπλεμνοι, καὶ μεμερισμένοι. Ἦν [ἐν] ἄρα ἢ ὁ Ἰοθῶρ τοιστονίτινα κατὰ τὸ εἶκος θρησκείας διέπων τρόπον. ὅς ἐπέπερ ἔγνω τὰ παρὰ τῷ Θεῷ γεγονότα πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, σεπλοῖς καὶ ἀξιαγασοῖς διηγήμασι κατακλήσκουσι, παλγοῦντε καὶ πανοικεῖ πρὸς τὸν ἱερον ἀΦικνεῖται Μωϋσίῳ. ὅς ἐπέπερ εἶδεν, ἀσμένως προσεδέξατό τε καὶ εἰσκεκόμικεν εἰς τὴν ἰδίαν σκλιώ. ἀφηγῆται δὲ ἀκριβέστερον τὰ διὰ τῆς θείας ἰχίους εὐ μάλα καταρθωμεία, καὶ τὰ παντὸς ἐπέκεινα λόγος τερατρρηγήματα.

θ. Ἐξέση δὲ Ἰοθῶρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος αὐτοῖς, ὅτι ἐξείλετο αὐτὰς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. Καὶ εἶπεν Ἰοθῶρ, εὐλογητὸς Κύριος, ὅτι ἐξείλετο τὸν λαὸν αὐτῶ ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ.

ια. Νῦν ἔγνω ὅτι μέγας Κύριος παρὰ πάντας τὰς Θεῶς ἔνεκεν τῆς, ὅτι ἐπέθεντο αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφώρμησαν ἐπ' αὐτὰς, καὶ εἰς τὴν γλῶ τῶν Αἰγυπτίων ἐλθόντες οἱ Ἰσραηλίται, νοικήκασιν αὐτῶν τὰς θρησκείας. εἰ γὰρ ἐν τῇ γῇ τῇ ἑαυτῶν ταῦτα πεποίηκεν ὁ Θεός, αὐτῶν ἐδόκει τῶν ἰδίων, Φησὶ, κρατεῖν τόπων, καὶ ἔ μέγας εἶναι Κύριος παρὰ πάντας τὰς Θεῶς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καλεῖται μὲν εἰς μεταγνωσιν τὴν ὡς πρὸς Θεὸν ἢ τῶν πλανωμένων πληθῶς, Φημὶ δὲ τὰ ἔθνη, πρῶτον μὲν ἐξ ἀκρομάτων ὧν ἄν τις ποιοῖτο περὶ

Α Θεῶ, εἴθ' ἔτως αὐτὰ δι' ἑαυτῶν πρὸς τὸν θεῖον ὡπερ αὐτομολῶντα νόμον, τῆς ἐπι τὴν διὰ γράμματος ἱερῶ κατήχησιν. ὡσεὶ ἢ εἰς τὴν πρῶτῳ εἰσρέχων σκλιώ· εἰσαγωγικός γὰρ ὁ νόμος· εἶτα τοῖς ἀρχαιότεροις διηγήμασιν ἀναπεπεισμένα, μεταχωρεῖ καὶ εἰς τὸ Φρονεῖν ἐλέδαῖ λοιπὸν, ὅτι δὴ Θεὸς εἰς τε ἐσὶ καὶ μόνος. καὶ μὴ καὶ εἰς τὸ χριώμυ καρποφορεῖν αὐτῷ. τὴν γάρτοι Μωϋσεῶς διήγησιν ἀκρηκῶς ὁ Μαδιηναῖος, νῦν ἔγνω, Φησὶν, ὅτι μέγας ἢ Κύριος παρὰ πάντας τὰς Θεῶς.

ιβ. Καὶ ἔλαβεν Ἰοθῶρ ὁ γαμβρὸς Μωϋσῆ ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ Θεῷ· παρεγένοντο δὲ καὶ Ἀαρῶν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ συμφαγεῖν ἄρτους μετὰ τῷ γαμβρῷ Μωϋσῆ, ἐναντίον τῷ Θεῷ.

Γ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Στοιχειωτῆς ἐν ἄρα, καὶ εἰς πρῶτας ἡμᾶς εἰσβολὰς τῆς ἀληθῆς θεογνωσίας ἀποφέρει Μωϋσῆς, τῆς ἐσιν ἢ διὰ τῶν ἀρχαιότερων γραμμάτων κατήχησις εἰσαγωγική. τελειοὶ δὲ Χριστὸς τὰς διὰ νόμῳ κατηχημένους. νόμον δὲ εἰ λέγοιμι πάλιν, διαδήκῳ ἐννοεῖ τὴν παλαιάν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ γὰρ πρὸς μὲν τὸν Ἰοθῶρ μόνοις ἐχρηῖτο τοῖς περὶ Θεῶ διηγήμασιν ὁ Μωϋσῆς· γνώμη τε εἰς τῆτο μεδίσῃ λοιπὸν, ὡς διαῤῥήδῳ ὁμολογεῖν ἐκ εἰναί Θεὸν ἕτερον, πλὴν ὅτι μόνος ὁ εἰς, ὁ φύσει καὶ ἀληθῶς. πίστις δὲ αὐτῆ κατηχημένων ἢ πρῶτη, τὸ τῆς πολυθέας δόξης ἀπαλάττεταί Φημι, καὶ τὸν ἀληθῶς ἔνατε ἢ φύσει παραδέχεσθαι Θεόν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τελειοὶ γὰρ ἡμᾶς ἄρτω τῷ ζῶντι Χριστῷ, ὁ ἀληθῆς ἄρτος Ἀαρῶν· τελειοὶ δὲ ἔ μόνον τὰς ἐξ ἔθνων, ἀναμῆξ δὲ μάλλον τὰς ἐξαιλεγμένους ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ, ὧν ἂν εἶναι τυπὸς οἱ πρεσβύτεροι. ἐμφασιν δὲ πρὸς ἀγιασμόν ἔ μετρίαν ἔχει, τὸ ὡς ἐνώπιον Θεῶ τὸν ἄρτον χριώμυ φαγεῖν. τί γὰρ ἔτως ἐν ὄψει Θεῶ, ὡς μουσική τράπεζα, καὶ θυσία, καὶ οἱ ταύτης μετέχοντες;

ιγ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν ἐπαύριον συνεκάθισε Μωϋσῆς κρίνειν τὸν λαόν. παρεστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς Μωϋσῆ ἀπὸ πρωῆ ἕως ἑσπέρας. Καὶ ἰδὼν Ἰοθῶρ πάντα ὅσα ἐποίει τῷ λαῷ, λέγει, τί τῆτο ὃ σὺ ποιεῖς τῷ λαῷ; διατὶ σὺ κἀθησαι μόνος, πᾶς δὲ ὁ λαὸς παρέσεικέ σοι ἀπὸ πρωῆ ἕως δεί-

ιδ. λης; Καὶ λέγει Μωϋσῆς τῷ γαμβρῷ, ὅτι παραγίνεται πρὸς με ὁ λαὸς ἐκζητῆσαι κρίσιν παρὰ τῷ Θεῷ. Ὄταν γὰρ γένηται αὐτοῖς ἀντιλογία, καὶ ἔλθωσι πρὸς με, διακρίνω ἕκαστον, καὶ συμβιβάζω αὐτοῖς τὰ προσάγματα τῷ Θεῷ καὶ τὸν νόμον αὐτῶ.

ις. Εἶπε

ιζ. Εἶπε δὲ ὁ γαμβρὸς Μωϋσῆ πρὸς αὐ-
 τόν, ἔκ ὀρθῶς σὺ ποιεῖς τὸ ρῆμα τῆτο.
 ιη. Φθορᾶ καταφθορήσῃ καὶ σὺ, καὶ
 πᾶς ὁ λαὸς ἔστος, ὅς ἐσι μετὰ σῶ. βα-
 ρύσοι τὸ ρῆμα τῆτο, ἔ δυνήσῃ ποιεῖν
 ιδ. αὐτὸ σὺ μόνος. Νῦν ἔν ἀκυσόνμῃ,
 καὶ συμβαλεύσω σοι, καὶ ἔσαι ὁ Θεὸς
 μετὰ σῶ. γίνε σὺ τῶ λαῶ τὰ πρὸς
 τὸν Θεόν, [καὶ ἀνοίσεις τὰς λόγους
 κ. αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν.] Καὶ διαμαρ-
 τύρῃ αὐτοῖς τὰ προσάγματα τῶ Θεῶ
 καὶ τὸν νόμον αὐτῶ, καὶ σημανεῖς αὐ-
 τοῖς τὰς ὁδὸς ἐν αἷς πορεύονται ἐν
 αὐταῖς, καὶ τὰ ἔργα ἃ ποιήσῃσι.

κα. Καὶ σὺ σεαυτῶ σκέψαι ἀπὸ
 παντὸς τῶ λαῶ ἄνδρας δυνατῆς, θεο-
 σεβεῖς, ἄνδρας δικαίους, μισῶντας
 ὑπερηφάνιαν, καὶ καταστήσεις αὐτῆς
 ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους, καὶ ἑκατον-
 τάρχους, καὶ πεντηκοντάρχους, ἢ δε-
 κάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς.

» ΛΑΗΛΟΥ. Γραμματοεισαγωγεῖς, ἢ τοι
 ἀπογραφομαίους τὰ συμβαίνοντα, ἢ τὰ
 δοκῶντα ἐν ταῖς δίκαις.

κβ. Καὶ κρινῶσι τὸν λαὸν πᾶσαν
 ὥραν· τὸ δὲ ρῆμα τὸ ὑπέρογκον ἀνοί-
 σασιν ἐπὶ σέ· τὰ δὲ βραχέα τῶν κρι-
 μάτων κρινῶσιν αὐτοί· καὶ κηφίῃσιν
 ἀπὸ σῶ, καὶ συναντηλήψοντάμοι.

κγ. Ἐὰν τὸ ρῆμα τῆτο ποιήσῃς, κατιχύ-
 σει σε ὁ Θεὸς, καὶ δυνήσῃ παραστήναι,
 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔστος ἤξει εἰς τὸν τό-
 πον αὐτῶ μετ' εἰρήνης.

κδ. Ἦκσε δὲ Μωϋσῆς τῆς Φω-
 νῆς τῶ γαμβρῶ, καὶ ἐποίησεν ὅσα
 εἶπεν αὐτῶ.

ΚΤΡΙΔΟΥ. Ὅτι δὲ διὰ Χριστῶ τε-
 λειῶμενοι, καὶ διὰ τῆς ἐν νόμῳ παιδαγω-

Α γίας πρὸς ἀμείνω σῴεσιν ἀναδρώσκομεν,
 ἀμογητὶ διοψόμεθα, σαφῆ τῶ πράγματος
 εἰκόνα δεχομενοι Μωϋσεάτε καὶ Ἰοῦδῶ.
 Μωϋσῆς μὲν ὁ θεασάσιος ἐκάθητο κρίνων,
 » Φησὶ, παρεστῆκε δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ πρωί-
 » τιν ἕως ἑσπέρας. εἰσηγᾶται δὲ γνώμῃ ὁ
 » Ἰοῦδῶ, ὡς τετιμηκῶς ὁ Μωϋσῆς, ἀριστάτε
 » ἔχεν νονοηκῶς προσεδέξατο. ἦκσε γὰρ
 » Μωϋσῆς, Φησὶ, τῆς Φωνῆς τῶ γαμβρῶ
 » αὐτῶ. ἢ γὰρ ἐχὶ πάντητε καὶ πάντως ὁ
 Β τῶ ἀμείνω βεβλῶ καὶ γνώμῃ οἷόςτε λέ-
 γειν, νοοῖτ' ἂν ὑπάρχεν καὶ ἐν σῴεσει τῆ
 προΦερεςέρα; ὅτι δὲ ἀμείνω καὶ ἐπέκεινα
 πολὺ τῆς ἐν νόμῳ κατηχήσεως ἢ διὰ Χρι-
 σῶ τελειώσις εἰς νόμον ἡμᾶς ἀποΦέρουσα
 τὸν ἀσυγκρίτως ὑπερκείμενον, ἐκδέξειεν
 » ἂν ὀκόλως ὁ ἱερώτατος Παῦλος, διὰ τὸ
 » ὑπερέχον τῆς γνώσεως τῶ Χριστῶ, καθά-
 » Φησιν αὐτὸς, τὰ ἐν νόμῳ κέρδη προθυμό-
 » τατα ζημιῶμενος, σκύβαλα εἶναι νομίζων,
 Γ, ἵνα Χριστὸν Ἰησοῦν κερδήσῃ.

Φιλίπ. 3. 8.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πεπλευνεκλήκαμεν
 ἔν ἄρα κατὰ σῴεσιν ἡμεῖς οἱ ἐκ τῶν
 ἔθνων πισοὶ τῆς ἐν νόμῳ καὶ οἱ τοῖς
 κατὰ νόμον διηγῆμασι κατηχῶμενοι, Φα-
 γόντες τὸν ἄρτον ἐνώπιον τῶ Θεῶ, τὰ
 ἀμείνω καὶ Φρονεῖν καὶ λαλεῖν πεπαιδῶ-
 μεθα. γνωμοδοτεῖ γὰρ Ἰοῦδῶ, καὶ ὑπα-
 κῆαι Μωσῆς. εἴη δ' ἂν εἰκότως πρόσωπον
 μὲν ὡσπερ τῶν ἐξ ἐθνῶν Ἰοῦδῶ, Μωσῆς δὲ
 Δ τῶν κατὰ νόμον.

κε. Καὶ ἐπέλεξε Μωϋσῆς ἄνδρας
 δυνατῆς ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ
 ἐποίησεν αὐτῆς ἐπ' αὐτῶν χιλιάρ-
 χους, καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ πεντη-
 κοντάρχους, ἢ δεκάρχους, καὶ γραμ-
 κς. ματοεισαγωγεῖς. Καὶ ἐκριναν τὸν

Ε λαὸν πᾶσαν ὥραν. τὸ δὲ ρῆμα τὸ
 ὑπέρογκον ἀνέφερον ἐπὶ Μωϋσῆν·
 πᾶν δὲ ρῆμα ἐλαφρὸν ἐκρινον αὐτοί.

κζ. Ἐξαπέστειλε δὲ Μωϋσῆς τὸν γαμβρὸν
 αὐτῶ, ἢ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῶ.

Κ Ε Φ Ι Θ.

α. ἔ δὲ μηνὸς τῶ τρίτῃ τῆς
 ἐξόδου τῶν ἡν Ἰσραὴλ ἐκ
 γῆς Αἰγύπτου τῆ ἡμέρα
 ταύτῃ, ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον Σινά.
 β. Καὶ ἐξῆραν ἐν Ραφιδὶν, καὶ ἦλθον
 εἰς τὴν ἔρημον τῶ Σινά, καὶ παρενέ-
 βαλεν ἐκεῖ Ἰσραὴλ κατέναντι τῶ ὄρους.
 γ. Καὶ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τῶ
 Θεῶ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκ

Ζ τῶ ὄρους, λέγων, τὰ δε ἐρεῖς τῶ οἴκῳ
 Ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 δ. ραὴλ. Αὐτοὶ ἐωράνατε ὅσα πεποίη-
 κα τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ ἀνέλαβον ὑμᾶς
 ὡσεὶ ἐπὶ πτερυγῶν ἀετῶν, καὶ προση-
 γαγόμεν ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν.

ε. Καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῆ ἀκήσητε τῆς
 Φωνῆς μου, ἢ φυλάξεσθε τὴν διαθήκην
 μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιέσιος (1) ἀπὸ

Ὅσα 3 πάν-

(1) Ἡ μὲν ἐπίσιος προσηγορία Φησὶν Ὁριγῆς, (ἐν τῶ περὶ Ὀχθῆς λόγ. ἐν Τόμ. 1. σελ. 246. τῆς
 τῶ Ρεαίε ἐκδόσ.) τὸν εἰς τῶ ἔσιαν συμβαλλόμενον ἄρτον σημαίνει· ἢ δὲ περιέσιος, τὸν περὶ τῶ ἔσιαν
 καταγεμόνον λαόν, καὶ κοινωνῶντα αὐτῆ. μηδὲν δὲ ποτε Ἐθῆνων ταύταις χηρῶσθαι, παρὰ δὲ τῶν
 τὰ ἔβραϊκὰ ἐρημηδουσάντων ποιηθῆναι.

πάντων τῶν ἐθνῶν. ἐμὴ γάρ ἐσι πᾶσα
5. ἡ γῆ. Ἰμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασιλείον
ιεράτευμα, ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ
ῥήματα ἔρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

» * ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἔσεσθέ μοι
» λαὸς περισσῖος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν;
» ἐμὴ γάρ ἐσι πᾶσα ἡ γῆ; Ἀπάντων εἰμὶ,
» Φησὶ, ποιητῆς καὶ δεσπότης, καὶ πάν-
» των ὡς ποιητῆς προμυθῆμα. ἡμεῖς δὲ
» οἶόν τινα λαὸν ἐξαίρετον ἑμαυτῷ ἀφιέ-
» ρωσα. τῆτο γὰρ ἐπήγαγεν, ἡμεῖς δὲ ἔσε-
» σθέ μοι εἰς βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος
» ἅγιον. ὡπερ γὰρ τῆς Λοβίτας, Ἰσραηλι-
» τας ὄντας, τῶν ἄλλων φυλῶν προτετί-
» μηκε, καὶ εἰς τὴν θείαν ἀφώρισε λειτουργ-
» γίαν, ἔ τῶν ἄλλων ἀμελῶν, [ἀλλὰ διὰ
» τῆτων] τὴν ἐκείνων ποιούμενος ἐπιμέλειαν.
» ἔτω τὸ τῆ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰα-
» κώβ ἐξελέξατο ἀέριμα· πρῶτον ἐπειδὴ
» ἐξ αὐτῶν ἔμελλε βλασάνειν ὁ δεσπότης
» Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα· ἔπειτα διὰ τῶν
» εἰς τῆτας γιγνομένων τὴν οἰκείαν ἐπιδεικ-
» νύς δύναμιν, καὶ πάντας διδάσκων ἀν-
» θρώπων τὴν τῆς θεογνωσίας ὁδόν. τῆτων
» μέντοι εἰρημῶν, ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς,
» καὶ εἶπε· πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεὸς ποιῆν,
» ποιήσομεν, καὶ ἀκυσόμεθα. αὕτη δὲ ἡ τῆ
» λαῶ συνθήκη ὑπογραφῆ τινὶ ἔοικε γραμ-
» ματίς. ὅθεν καὶ τὴν οἰκείαν παραβάντες
» ὁμολογίαν, ταῖς τῆς νομοθεσίας ἀραῖς
» ὑπεβλήθησαν. ὡν τῆς εἰς αὐτὸν πεπισθί-
» κότης Χριστὸς ἠλυθέρωσε. Χριστὸς γάρ-
» Φησιν· ἐξηγόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας
» τῆ νόμου, γινόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα.
» τὸ μέντοι περισσῖος, ἐξαίρετος ὁ Σύμ-
» μαχος ἠρμυῦσσε.

» ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Λαὸς περισσῖος, τῆτες
» κατ' ἐξαίρετον ἐν περισσίᾳ καὶ κλήματι
» λελογισμένος. ἐπειδὴ κλήματα μὲν τῆ πε-
» ποιηκότος ἅπαντες ἀνθρώποι· κλήματα
» δὲ οἱ διὰ τῆς ἐπιγνώσεως ἀσωτητοῦτες
» ὑπὸ Θεῶ, καὶ τὰ τῆς αὐτῆ δεσποτείας ἀξια
» πράττοντες, καὶ ὑπ' ὁδοῦς ἢ πάθους ἀμαρ-
» τίας, ἢ νόθου Θεῶ δεσποζόμενοι.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προκατηχῆ τὸν
» λαὸν τῆς τῆ νόμου δόσεως, προκαταρτί-
» ζων καὶ προτρεπόμενος ἀγαθῶν ὑποχέσε-
» σιν. ἔσεσθε γάρ μοι, Φησὶ, λαὸς περισ-
» σῖος, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον.
» ἀλλ' ἐπεὶ μὴ γεγόνασιν ἐκεῖνοι, εἰς τῆς ἐν
» 1. Πέτρ. 2. 9, Χριστῷ τὸ τῆς χάριτος ἐπληρώθη, ὡς-
» 10. Φησὶ καὶ Πέτρος ἐν τῇ καθολικῇ.

ζ. Ἦλθε δὲ Μωϋσῆς, καὶ ἐνά-
» λεσε τῆς πρεσβυτέρους τῆ λαῶ· καὶ
» παρέθηκεν αὐτοῖς πάντα τῆς λόγους
» τῆτας, ἔς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Θεός.

» ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τὸ δὲ, παρέθηκε, ῥῆμα, Η
» τραπέζης ἔμφασιν ἔχει καὶ τροφῆς πε-
» φυκίας τρέφειν ψυχῶν.

η. Ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς ὁμο-
» θυμαδόν, καὶ εἶπε, πάντα ὅσα εἶπεν
» ὁ Θεός, ποιήσομεν καὶ ἀκυσόμεθα.
» ἀνήνεγκε δὲ Μωϋσῆς τῆς λόγους τῆ
» λαῶ πρὸς τὸν Θεόν.

» ΔΔΗΛΟΥ. Ὁμοθυμαδόν, ἀντὶ τῆ,
» ὁμονοητικῶς καὶ ὁμοψύχως.

» * * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Σὺ μὲν ἴσως ἀλλόκο-
» τον νομίζεις τὴν Φωνῶν, ἀπὸ παρὰ Ἰε-
» δαίων, τῶν μηδὲν ὁρθὸν μήτε λεγόντων
» μήτε πράττοντων, ῥηθεῖσαν· ἐγὼ δὲ ἐπει-
» δὴ ὁ νομοθέτης αὐτῆς εἰς τῆτο ἔκατεμέμ-
» ψατο, ἠγῆμα, ὅτι ἂ χρῆ μανθάνοντας
» πράττειν, ταῦτα διὰ τῆ πράττειν μανθά-
» νομεν. διὰ τῆτο εὖ εἰρηδαί, πάντα ὅσα
» εἶπε Κύριος, ποιήσομεν καὶ ἀκυσόμεθα.
» οἱ μὲν γὰρ ἄλλο τι μανθάνοντες, εἰκότως
» ἀκῆσαι, καὶ τότε ποιῶσιν· οἱ δὲ τῆς θείας
» ἀτολας εἰς ἔργον φέρειν προηγῆμενοι,
» ἀπὸ τῆς πράξεως μανθάνουσιν, ἔ τῆ λό-
» γους τῆς τῆς πράξεως τὴν γνώ-
» σιν τικίσεως. τῶ ὄντι γὰρ ὁ τῆς ἀρετῆς
» ἀσκητῆς δι' αὐτῆς τῆς ἀσκήσεως παιδῶ-
» ται τὴν ἀρετῶν, καὶ τρόπον τινὰ μανθά-
» νει, ὅτι χρησιμωτάτη καὶ πρεπωδεσάτη
» καὶ φυλακτικωτάτη ἐστὶ, καὶ συμφερόν-
» τως νομοθετήται.

Δ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
» ἰδὲ ἐγὼ παραγίνομαι πρὸς σὲ ἐν σύλῳ
» νεφέλης, ἵνα ἀκῆσῃ ὁ λαὸς λαλῶν-
» τός μου πρὸς σὲ, καὶ σοὶ πισεύσωσιν
» εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδή περ αὐτῆς. Φη-
» μι δὴ τῆς ἐξ Ἰσραὴλ, ἐκ τῆς ἀρχαίας
» ἐκείνης βεβήλας ψευδολατρείας, πρὸς τὴν
» ἐν Αἰγύπτῳ ὀλιθηκότες ὑπῆρχον, εἰς ἐπί-
» γνωσιν ἀληθείας ἀνακομίζεν ἠδελαν ὁ δη-
» μιουργός, ἵνα μὴ δοκοῖεν τῶ μὴ ὄντι λα-
» τρεῦεν Θεῶ, ταῖς τῆ Μωσέως Φωνῶν πε-
» Φουακισμένοι, ταύτητοι χρησίμως καὶ τῆς
» ἐν τύποις αὐτῆς θεοπλίας ἀξιοῖ. βεβαιο-
» τέρα γὰρ πῖσει τιμᾶσθαι φιλεῖ τὸ ὁρώμε-
» νον· καθικνεῖσθαι δὲ ἐν ἀναφανδόν ἐπαγ-
» γέλλεται, καὶ ἐκ εἰς μακρᾶν.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τύπος τῆ ἀρα τῆς
» ἐν τῶ ὄρει μεταμορφώσεως τῆ Κυρία, καὶ
» μαρτυρίας τῆ πατρός. Φοβῶν δὲ κελδοῦει
» μὴ ἀψαδαῖ τῆ ὄρους μηδένια, καὶ ὡς παῦ-
» δας δεδιττόμενος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἐν τῶ
» ἡμᾶς μαθεῖν τὴν ἀληθειαν, εἰ μὴ ἀν-
» θρωπίνως ἐγγράπτο, καὶ πρὸς τὸ ἡμῶν
» ἀδονές. ἐπεὶ πρόδηλον, ὡς διὰ Φωνη-
» τικῶν ὀργάνων ἔ φθέρηται Θεὸς ὁ ἀσώ-
» ματος. αὐτὸ γὰρ τὸ θελήσασιν μόνον, ῥῆ-
» μά ἐστι. (1)

1. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
» καταβάς διαμάρτυρα πρὸς τὸν λαόν,
» καὶ

(1) Τῆτο ἐν τῶ τῆς Αὐγ. κώδ. ἔ κῆται.

καὶ ἀγνίσον (1) αὐτὰς σήμερον καὶ αὐριον, ἢ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε ἔ μόνον ἀγνισθῆναι, ἀλλὰ καὶ πλῦσαι τὰ ἱμάτια προσεταχθήσαν, ἥνικα τὸν νόμον ἐδέχοντο; Διὰ τῶν σωματικῶν αὐτὰς ἐπὶ τὰ πνευματικὰ ποδηγεῖ, καὶ δέος ἐτίθεισι, καὶ δόξα βεσέρας ποιεῖ. ἐλογίζοντο γὰρ ἐκ τῶν, ὡς πολλῶ μᾶλλον τὴν διάνοιαν καθαρῶς προσήκει. διὰ τοι τῶτο καὶ σαλπίζων Φωναί, καὶ κλίποι βροντῶν, καὶ γνόφος, καὶ δύνελλα, καὶ πῦρ ἐν τῇ τῆ ὄρεσ ἀκρονυχία, καὶ καπνὸς ἀφρατος ἐκπεμπόμενος ἵνα διὰ τῶν ἀπάντων τὴν λιθίνω αὐτῶν καταμαλάξῃ καρδίαν. ἐπειδὴ γὰρ τὰς μετὰ τοῖς Αἰγυπθίοις ἐπενεχθείσας ἐθεάσαντο τιμωρίας, αὐτοὶ δὲ πέραν τῆς παιδείας ἐκ ἔλαβον, διὰ τῶν δεδότηται οἷα παῖδας. ὥσε μὴ μόνον ἀγαπᾶν διὰ τὰς ἀρρήτους ὑβεργείας, ἀλλὰ καὶ δεδιέναι διὰ τὰς τιμωρίας. τῆτε χάριν καὶ περὶ τῶν ἱερέων ἔφη, οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες Κυρίω τῷ Θεῷ ἀγιασθήτωσαν, μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν Κύριος. ἐπειδὴ γὰρ εἰκὸς ἴω αὐτὰς θάρρειν, ἄτε δὴ τὴν θείαν λειτουργίαν πεπισυμένους, διδάσκει ὡς διαφερόντως τὰς λειτουργεῖν τῷ Θεῷ προσεταγμένους ὑπερέρας εἶναι τῶν γηίνων προσήκει.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια σήμερον καὶ αὐριον, καὶ ἔσωσαν ἔτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην, λέγει ἡ Γραφή, τῶτο δηλῶσα ὅτι οἱ ἐν ταῖς δύο διαθήκαις καὶ ταῖς αὐτῶν διανοαῖς τὴν καθαρότητα τῆς πολιτείας κησάμενοι, καὶ τῆς πίσεως τὴν ἀγνείαν ὑδράμενοι, εἰς τὴν τρίτημερον τῆ Κυρίε χειραγωγῶνται ἀνάσασιν ἢ καὶ βασιλεία ἔρανῶν ὀνομάζεται. σήμερον γὰρ, τὴν τῆ νόμος λέγει κατὰσασιν αὐριον δὲ, τὴν θβαγγελικῶν σημαίνει ἀλήθειαν, ὡς ὑπὸ τῆ νόμος μλυυθεῖσαν, καὶ μετ' ἐκείνον φανείσαν.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Τῶτο σημαίνει ὁ νῆς ὅτι ἔ δὲ ἐν τῇ τῶν θείων λογίων διδασκαλία τοῖς αὐτοῖς λόγοις, ἢ ὀνόμασι χρῆσασθαι, ὡπερ ἐστὶ τὸ, ἀγίασον αὐτὰς.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Σαρκετικῆς μεν ἀκαθαρσίας ἀπαλλάτθεται πρέπει, καὶ πρὸς γε δὴ τῶτω ὑδαματεῖν, ἵν' ὀρθῶς τε καὶ καθηκόντως τὸ τῆς ἐορτῆς ὑπαλλάτθῃτο (1) ἁγῆμα. ἐορτὴ γὰρ ὄντως καὶ ἀξιάγαστος τὸ τῆς ἔτω περιφανῆς ἀξιοδοταί τιμῆς. καὶ εἰς τρίτην αὐτὰς τὴν ἐγκράτειαν παρατείνεν ἡμέραν, ἀποπλυνέσθαι δὲ καὶ αὐτὰ προσέταχε τὰ ἁμφια.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καταγράφεται πως ἡμῖν ἡ δι' ὕδατος καθαρσις, δηλον δὲ ὅτι καὶ [διὰ] πνεύματος, τὸν ἐν ἡμῖν ἐκλιβοντος ῥύπον, καὶ ψυχικῶν ἡμᾶς ἀπαλλάτθοντος μολυσμῶν. ἔδημα δὲ ποιῶν-

A ται λαμπρὸν, τὴν ἀνωθεν χάριν, ἢ καὶ » αὐτὸν τὸν Ἐμμανηλ. αἰδύσαδε γὰρ-^{Ρωμ. 13. 14.} » Φησι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ » τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπι- » θυμίαν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τοιγάροτοι καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν Χριστῷ δεδικαιωμένοι καὶ ἡγιασμένοι διὰ τῆ πνεύματος, μετὰν κεκελούμεθα τὸν ἐκ τῆς σαρκὸς μεμολυσμένον χιτῶνα. ἐκῆν προδύτρεπισῆς ὁ νόμος, καὶ τῶν διὰ Χριστὸν χαρισμάτων προαναφαίνει τὸ κάλλος, ὡς ἐν παχέσιν ἐτι τοῖς τύποις.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῶτο δὲ ἐστὶ τὸ διὰ πάντων καθαρῶσαι δέον τὸν μέλλοντα προβαίνειν τῇ τῶν ὄντων θεωρίᾳ, ὡς ψυχῇ καὶ σώματι καθαρὸν εἶναι καὶ ἀκηλίδωτον τὸν ἐν ἑκατέρῳ ῥύπον καταλλήλως ἀποκλεισάμενον ὡς ἐν καθαρῶ καὶ τῶ τὰ κρυπτὰ ὄρωντι φανείμεν, καὶ ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ὑποχρημοσῶν τῇ ἔσω τῆς ψυχῆς διαθήσει συμβαίνει. διὰ τῶτο πρὸ τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνόδε τῷ θείῳ προσάγματι τὰ ἱμάτια πλῦνεται, τῆς ὑποχρημοσ τῆ βίε περιβολῆς παραδηλεμένης ἡμῖν τῷ τῶν ἱματίων ἀνίγματι. ἔ γὰρ ἄντις εἴποι τὸν αἰδητὸν τῶτον ῥύπον τῶν ἱματίων, ἐμπόδιον τῆς ἀνόδε τοῖς πρὸς Θεὸν ἀνίσει γίνεσθαι.

Δ ια. Καὶ ἔσωσαν ἔτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται Κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινὰ, ἢ ἐναντίον παντὸς τῆ λαῶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ἄλλ' ἴω ἐν ἀρχαῖς σκιαγραφία τις ὡπερ τῆς τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἐπιδημίας, μέλλοντος ἐπιλάμψεν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐν ἡμέρᾳ τρίτῃ, τῷ λοιθῷ καιρῷ, κατ' ὄν καὶ γέγονε σάρξ ὁ λόγος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν κατὰ τὰς γραφάς.

ιβ. Καὶ ἀφορεῖς τὸν λαὸν κύκλω, λέγων, προσέχετε ἑαυτοῖς τῆ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος, καὶ θίγειν τι αὐτῆ. πᾶς ὁ ἀψάμενος τῆ ὄρεσ, θανάτω τελευτήσει.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Πλησιάσθαι τῷ Θεῷ ἔ συνεχωρῶντο, ἔ μόνον οἱ τῶν ἡδονῶν δῆλοι, ἀλλὰ καὶ πᾶς ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ ἄλογον καὶ ἄγριον πάθος.

ιγ. Οὐχ ἄψεται αὐτῆ χεῖρ· ἐν γὰρ λίθοις λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται. εἴαντε κῆνος εἴαντε ἄνθρωπος, ἔ ζῆσεται. ὅταν αἱ Φωναί, καὶ αἱ σάλπιγγες, καὶ ἡ νεφέλη ἀπέλθῃ ἀπὸ τῆ ὄρεσ, ἐκεῖνοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὸ ὄρος.

ΤΟΥ

(1) Οἱ λοιποὶ, ἀγίασον. ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς ἐν τῇ Γραφῇ τῇ ἐν Φρανκεκ. ἐκδοθείσῃ.

(2) Ὑποπλάτθῃτο. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 317.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Αἱ γὰρ αἰρετικαὶ ὑπολήψεις λίθοι τινὲς ἀτεχνῶς εἰσὶν, αὐτὸν τὸν ἐργάτῳ τῶν πονηρῶν δογμάτων καταχωννύτες.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (1) Τὸ δὲ μηδὲν τῶν ἀλόγων συγχωρῆσαι ἐπὶ τῷ ὄρει Φαίνε-
δαμ, σημαίνει κατὰ τὴν ἡμετέραν ὑπόλη-
ψιν τὸ ὑπερβιῶναι τὴν ἐξ αἰδήσεως γενο-
μένῳ γνώσει ἐν τῇ τῶν νοητῶν θεωρίᾳ.
ἴδιον γὰρ τῆς ἀλόγου φύσεως τὸ κατ' αἰδή-
σιν μόνον δίχρα διανοίας οἰκονομεῖσθαι.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ἀνιόντι δέ μοι προθύμως ἐπὶ τὸ ὄρος, ἢ τό γε ἀληθέ-
σερον εἶπαι, προθυμικώτε ἄρα καὶ ἀγωνιῶντι, τὸ μὲν διὰ τὴν ἐλπίδα, τὸ δὲ διὰ τὴν ἀδύναμιν, ἵνα τῆς νεφέλης εἰσω γίνωμαι, καὶ Θεῷ συγγένωμαι· τῆτο γὰρ κελθεῖ ὁ Θεός· εἰ μὲν τις Ἀαρῶν, συνανίτω, [καὶ σηκέτω πλησίον, κἄν ἔσω μείναι τῆς νεφέλης δέη, τῆτο δεχόμενος. εἰ δέ τις Ναδάβ, ἢ Ἀβιδδ, ἢ τῆς γερε-
σίας, ἀνίτω μὲν, ἀλλὰ σηκέτω] πόρρω-
θεν κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς καθάρσεως. εἰ δέ τις τῶν πολλῶν καὶ ἐκ ἀξίων ὕψους τοιάδε καὶ θεωρίας, εἰ μὲν ἀναγνος πάν-
τη, μηδὲ προσίτω· εἰ γὰρ ἀσφαλές· εἰ δὲ πρόσκαιρα γέν ἡγνισμῆος, κάτω με-
νέτω, καὶ μόνῃς ἀκνέτω τῆς Φωνῆς καὶ τῆς σάλπιγγος τῶν ὑψηλῶν τῆς ὄψε-
βείας ῥημάτων, καπνίζόμενον τε τὸ ὄρος βλεπέτω καὶ κατασραπίομενον, ἀπαλλύ-
τε οὐκ καὶ θαῦμα τοῖς ἀνιόντα μὴ δυνα-
μένοις. εἰ δέ τις θηρίον ἐσὶ πονηρὸν καὶ ἀνήμερον, καὶ ἀνεπίδεκτον παντὶ λόγῳ θεωρίας καὶ θεολογίας, μὴ ἐμφωλυθέτω ταῖς ὕλαις κακῆργως καὶ κακοήθως, ἵνα τινὸς λάβηται δόγματος, ἢ ῥήματος, ἀδρόως προσωδηθῆσαν, καὶ ἀπαράξῃ τὰς ὑγαιάνοντας λόγους ταῖς ἐπηρείαις· ἀλλ' ἔτι πόρρωθεν σηκέτω καὶ ἀποχωρείτω τῷ ὄρει, ἢ λιθοβοληθήσεται καὶ σωτριβή-
σεται, καὶ ἀπολείται κακὸς κακῶς. λίθοι γὰρ τοῖς θηριώδεσιν οἱ ἀληθεῖς λόγοι καὶ σερροῖ. εἴτε πάραδαλις εἴη, σωμαποθνισκέ-
τω τοῖς ποικίλμασιν· εἴτε λέων ἀρπά-
ζων, καὶ ὠρυόμενος, καὶ ζητῶν λῦτινα βρωσίν ποιησεται τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, ἢ λέξεων· εἴτε σὺς καταπατῶν τὰς διαυ-
γῆας μαργαρίτας τῆς ἀληθείας· εἴτε λύ-
κος ἀραβικὸς καὶ ἀλόφυλος, ἢ καὶ τῶ-
των ὀξύτερος τοῖς σοφίσμασιν· εἴτε ἀλώ-
πηξ δολεράτις ψυχῇ καὶ ἄπιστος, καὶ ἄλ-
λοτε ἄλλῃ τοῖς καιροῖς καὶ ταῖς χρείαις συμμορφωμένη, λῦ νεκρὰ τρέφει καὶ ὀδω-
δότα σώματα, ἢ ἀμπελώνες μικροί, τῶν μεγάλων διαπεφθυγόντων· εἴτε ἄλλο τι τῶν αἰμοβόρων, καὶ ἀποβλήτων τῷ νόμῳ, καὶ εἰ καθαρῶν εἰς βρωσίν τε καὶ ἀπόλαυ-
σιν. βέλεται γὰρ τῶν ἀποχωρήσας ὁ λόγος, ἔτω πλαξὶ σερροῖς καὶ λιθίναις ἐλγράφεσθαι, καὶ ταύταις ἀμφοτέρωθεν, διὰ τε τὸ φαινόμενον τῷ νόμῳ καὶ τὸ κρυ-

A πτόμενον. καὶ τὸ μὲν, τοῖς πολλοῖς καὶ κάτω μέσσι· τὸ δὲ, τοῖς ὀλίγοις καὶ ἄνω φθάνει.

ιδ. Κατέβη δὲ Μωϋσῆς ἐκ τῷ ὄρει πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἠγίασεν αὐτὰς· καὶ ἐπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

ιε. Καὶ εἶπε τῷ λαῷ, γίνεσθε ἔτοιμοι, τρεῖς ἡμέρας μὴ προσέλ-
B θητε γυναικί.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. [Ἐν τῷ χρωῖον λέγειν μὴ συγκατοναίσεσθαι γυναικίν, ὁμιλίας δὲ τῆς πρὸς ἐκείνας ἀποφοιτῶν.] τῶν τῆς σαρκὸς ἠδονῶν ἢ νέκρωσις εὖ μάλα κατασημαίνεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἡγνισμός. ὅθεν καὶ ὁ Δαβὶδ τῷ Ἀβιάδαρ, ἐκ τῷ ἄνω αὐτὰς ἐκτὸς γυναικῶν τρεῖς ἡμέ-
Γ ρας, ἔλεγε καθαρὸς εἶναι τὰς σὺ αὐτῷ ἀνδρας. (2)

**** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Χρὴ τὸν μέλλον-
τα προβαίνειν τῇ τῶν ὑψηλῶν κατανοή-
σει, πάσης αἰδητικῆς τε καὶ ἀλόγου κινή-
σεως προκαθάραι τὸν τρόπον, καὶ πᾶσαν δόξαν, τὴν ἐκ προλήψεως τινος γεγενη-
μένῳ, τῆς διανοίας ἐκπλῶναι, τῆς τε σωτήριος ὁμιλίας χωριζομένη τῆς πρὸς τὴν ἴδιαν σῴοικον, τῆς τε τὴν αἰδήσιν, ἢ συ-
Δ ζυγή πως ἐσὶ τῇ ἡμετέρᾳ φύσει καὶ σῴοι-
κος· καὶ ταύτης καθαρὸν γινόμενον, ἔτω κατατολμῆσαι τῷ ὄρει.

ισ. Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γεννηθέντος πρὸς ὄρθρον, ἐγένοντο Φωναὶ καὶ ἀσραπαὶ καὶ νεφέλη γνο-
φώδης ἐπ' ὄρει Σινά.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἐπεδήμησε γὰρ, ὡς εἶπω, καὶ καταβέβηκε πρὸς ἡμᾶς ἐξ ἔρανθ ὁ μονογενῆς, ἐκ εἰ γε τῷ πρώτῳ καιρῷ, εἰ δὲ ἐν ἀρχαῖς τῷ αἰῶνος τέττα, ἔτε μὲν ἐν τῷ δούτερω καὶ τῷ διὰ μέσση χρόνῳ, ἀλλ' ὡς ἐν τρίτῳ καὶ τελευταίῳ, καὶ ὡς ἐν ὄρθρω-
E τε καὶ ἡμέρας ἀρχῇ, τῆς τε ἀπεληλα-
μαίνης ἠδὲ τῆς νοητῆς ἀχλύος, τῆς ἐξ-
σης ἡμῖν, καὶ οἰοῦναι παρελευνέσης νυκτός, καὶ ἠφανισμένη τῷ σκότει. ὁ μὲν γὰρ ἐξ ἀπάτης, καὶ πλεονεξίας ὑπονοηθεῖς εἶναι Θεὸς τῷ αἰῶνος τέττα, κατεσκότισε νοητῶς τὴν σύμπασαν γλῶ, ἀποφύρων εἰς πολυθεον πλάνησιν, καὶ εἰς πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας. ὁ δὲ τῶν ὅλων Θεὸς καὶ Κύ-
Z ριος, τῆς τε Χριστός, ἐπέφανεν ἡμῖν, καὶ τὴν τριπόθητον ἀληθῶς ἀνέδειξεν ἡμέ-
ραν, ἧς καὶ ὁ θεασέσιος Δαβὶδ ἐμέμνη-
το, λέγων, αὕτη ἡ ἡμέρα, καὶ τὰ ἐξῆς. **Ψαλ. 117. 24**
Καὶ μετ' ὀλίγα. "Ὁρθρε δὴ ἐν καὶ ὡς ἐν ἡμέ-
ρα τρίτῃ καταβέβηκεν ὁ μονογενῆς.

Η. **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Νοὶ μὲν γὰρ ὄραται μόλις ἢ ὑπερτάτη καὶ ἀνωκισμένη φύσις, ἢ παντὸς ἐπέκεινα γεννητῆ. ἐπειδὴ δὲ δι-
ἐμφα-

(1) Ὁ Κώδ. ψαδῶς ἐπιγράφει Κυρίλλω.

(2) Τῆτο ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἐχ. εὐρηται.

ἐμφανεσέρων αὐτοῖς πραγμάτων τὰ τῆς θεοπίας χρεωδῶς ἐξεπραγματοί-
 τοι λοιπὸν ἀναγκαίως τῆς οἰκονομίας ὁ
 τρόπος διὰ πολλῶν ἐγκωρῶν δειμάτων.
 Φωνάζτε γὰρ ἦσαν καὶ ἀσραπαὶ διεκπί-
 πλισαι. σιωεγείρετο δὲ καὶ νεφέλη γνο-
 φώδης, ἵνα καὶ ἡ κλίσις ὑπηρετῆσα φαίνη-
 ται, καὶ τῷ τῶν ὅλων Θεῷ ὄσλον ὑποφέ-
 ρεσα τὸν αὐχένα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀσραπαὶ δὲ ἦσαν, εἰς
 τύπον τῆς θεῆς φωτός, καὶ τῆς νοητῆς αὐ-
 γῆς, δηλονότι τῆς εἰς πνοῦματι διὰ Χριστὸν
 καταλαμπέσης τὰ σύμπαντα, καὶ δια-
 θεσῆς τῶν ὑπ' ἔρανον. ἔτω γὰρ περὶ καὶ
 ὁ προφήτης Δαβὶδ ἀνεφώνει, λέγων πρὸς
 τὸν τῶν ὅλων σωτήρα Χριστὸν ἔφαναν αἱ
 ἀσραπαὶς τῆ οἰκουμένης. ὅτι δὲ δυσκά-
 τοπλον ἀληθῶς τὸ Χριστὸν μυστήριον, ὑπεμ-
 φλύειαν ἂν ὁ γνώφος. καὶ γὰρ ὁ Δαβὶδ-
 Φησιν, ἔθετο σκοτός ἀποκρυφῶν αὐτῆς,
 κύκλω αὐτῆς ἡ σκλωή αὐτῆς σκοτεινὸν ὕδωρ
 εἰς νεφέλαις ἀέρων. ἀπὸ τῆς τηλαυγῆ-
 σεως εἰώπιον αὐτῆς αἱ νεφέλαι διηλθον.
 κεκρυμμένον γὰρ ἔτως ἐστὶ τὸ Χριστὸν μυσ-
 τήριον, ὡς δεῖδαι μόνως μυσταγωγίας τῆς
 ἀνωθεν, καὶ ἀποκαλύψεως τῆς παρὰ Θεοῦ.

Φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἤχει μέγα.
 καὶ ἐπλοήθη πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν τῇ πα-
 ρεμβολῇ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καὶ πάντα ἀπλῶς ἡ
 ἀγωνίας πλήρη καὶ δειμάτων. ὡσεὶ καὶ
 Μωσῆα λέγειν, ἐκφοβός εἰμι καὶ ἐντρομος.
 φοβερόν γὰρ ὑπῆρχε τὸ φανταζόμενον,
 ὡς Φησιν ὁ Ἀπόστολος. καλῶς δὲ σφόδρα
 τὸ φανταζόμενον εἶπεν, ἔ τὸ νοούμενον,
 ἦτοι δηλέμενον. φαντασία γάρ τις ἡ καὶ
 ὁμοιωσις καὶ σκιά, καὶ ὡς εἰκόνι προ-
 τύπωσις τῶν μελλόντων, καὶ τῶν εἰς Χρι-
 στῷ φανερωθησομένων τὰ ἀμυδρῶς εἰς νόμῳ
 τότε παραδεικνύμενα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σάλπιγγι παρεικάζει
 τῶν διὰ Χριστὸν κηρυγμάτων τῶν ὄσων.
 καὶ πάλιν. Σάλπιγγε δὲ ἡ μεγάλη ἡ ὁ Χρι-
 στὸς, ἦτοι τὰ δι' αὐτῆς κηρύγματα, περιη-
 χέντα τῶν ὑπ' ἔρανον. εἶπε γὰρ, ὅτι κη-
 ρυχθήσεται τῆτο τὸ διαγγέλιον τῆς βα-
 σιλείας εἰς ὅλην τῇ οἰκουμένην, εἰς μαρτύριον
 πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.

13. Καὶ ἐξήγαγε Μωϋσῆς τὸν λαὸν
 εἰς τὴν συνάντησιν τῆς Θεοῦ ἐκ τῆς
 παρεμβολῆς καὶ παρέστησαν ὑπὸ
 τὸ ὄρος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ὅρα τῶν Μωσέως παι-
 δαγωγίαν. ἀποφέρει πρὸς Θεόν· παιδα-
 γωγία γὰρ ἐπὶ Χριστὸν καὶ παρίσθι μὲν
 τὸ ὄρος, ἐκ ἀναβιβάζει γε μὲν εἰς αὐτῷ.]
 ὄρος δὲ νοήσεις εἰσαυτῶν τῶν ὑπερφυάτε
 καὶ ὑπεραίρεσαν γνῶσιν μυστήρια τῆς κατὰ

A Χριστὸν. ὑψηλὴ γὰρ λίαν, καὶ ἠκίστα μὲν
 τοῖς εἰς νόμῳ βατῇ, πρέπασα δὲ μᾶλλον
 ἡμῖν τοῖς ἡγιασμένοις εἰς πνοῦματι. ὡς
 γὰρ αὐτὸς εἶρηκεν ὁ σωτῆρ, ὑμῖν δέδοται
 γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῆτο
 δὲ ἔ δέδοται, Φησὶ, τοῖς Ἰσραηλίοις. Mat. 13. 11.

B **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Οὐκὲν παρίσθι μὲν
 ὑπὸ τὸ ὄρος Μωσῆς, ἐκ ἀναβιβάζει δὲ εἰς
 αὐτῷ. ὡς γὰρ ἐφω ἀρτίως, τὸ τέλειόν τε
 καὶ ὑψηλὸν εἰς σοφία καὶ γνῶσει κερδαί-
 νομεν διὰ Χριστὸν μᾶλλον, ἔ διὰ Μωσέως.
 ὁ μὲν γὰρ ἡ οἰκέτης, καὶ παιδαγωγός·
 ὁ δὲ ὡς τῶν ὅλων Κύριος, γνῶσεως ἡμῖν
 τῆς τελείας ἐπεφάνη δοτῆρ. εἰ αὐτῷ
 γὰρ εἰσιν οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνῶ-
 σεως οἱ ἀπόκρυφοί. Κολασ. 2. 3.

Γ **14.** Τὸ δὲ ὄρος τὸ Σινὰ ἐκαπνίζετο
 ὄσλον, διὰ τὸ καταβεβηκέναι τὸν Θεὸν
 ἐπ' αὐτὸ ἐν πυρὶ· ἀνέβαινε δὲ ὁ κα-
 πνός, ὡσεὶ καπνὸς καμίνης καὶ ἐξέστη
 πᾶς ὁ λαός.

Δ **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ μὲν ἐν εἰς ὄρει κατα-
 φοιτῆσαι τὸν Θεόν, σημεῖον ἂν γαίνοιτο
 καὶ μάλα σαφές, τῆς διανοίαις αὐτὸν ἔ
 χθισμαλωτάταις ἐπιφοιτῶν, ἔτε μὲν ἐ-
 ναυλιζεδαί φιλεῖν τοῖς γεῶδες καὶ χα-
 μαῖόριφες ἔχσει τὸ φρόνημα· ἀλλ' ὅτω-
 περ ἂν [ὁ νῆς] πρὸς ἀρετῶν τὸ ὄρος ἀνέλ-
 θοι, καὶ τὸ τῆτων ὕψος οἰονεὶ κορυφῶν
 ὑπερτένεσαν ἔχων, κάτω πε βλέπει τὰ
 ἀνθρώπινα, καὶ μόνον φαντάζοιτο τὰ πα-
 ρὰ Θεῷ. κατασημῶσαι δ' ἂν καὶ ἑτέρως,
 ὑψηλὴ μὲν ὅτι καὶ ἐπηρμενίη τῶν καθ'
 ἡμᾶς ἡ περὶ Θεοῦ γνῶσις, μόνους δὲ τάχα
 περὶ γὰρ ἔκ μέρους ἀλώσιμος τοῖς τὰ
 ὑψηλὰ πέτεδαί μεμελετηκόσι. νεοσοὶ
 γὰρ γυπὸς τὰ ὑψηλὰ πέτονται, κατὰ τὸ
 γεγραμμένον. Ἰωβ. 5. 7.

E **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐν εἶδει πυρὸς φαίνε-
 ται ὁ Θεός. κολασῆς γὰρ ὁ νόμος, καὶ
 εἰ τάξει πυρὸς τῆς ἀλισκομένης δαπανῶν.
 τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ὁ μακάριος Μωϋ-
 σῆς, ὅτι ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.
 καπνὸς δὲ, καὶ γνώφος, καὶ θυελλα, τὸ
 ἀσυμφανές τε καὶ ἀμυδρὸν, καὶ οἰονεὶ γνο-
 φώδες τῆς γραμμάτος ἐμφαίνονται. καὶ ἡ
 σάλπιγγε τῶν παχέϊαν καὶ ἀσημοτέραν
 ἐξήγησιν δηλοῖ καὶ ὅτι ὁ νόμος πρὸς μά-
 χλῳ ἐγείρει τῶν κατὰ παιδῶν· σεφανῶν
 δὲ ἐκ οἶδεν. ἐξείργει μὲν γὰρ ἀμαρτίας,
 διδάσκει δὲ ἔδαμῶς τὸ τελείως ἀγαθόν.
 τετελείωκε γὰρ ἔδεν, κατὰ τῶν τῆ Παύλου
 φωνῶν. (1) Ἐβρ. 7. 19.

Ζ **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καταπεφοίτηκε γὰρ
 ἐξ ἔρανε δι' ἡμᾶς ὁ τῆς Θεοῦ λόγος, ὡς πῦρ
 χωνόθηρις, κατὰ τῶν τῆ Προφήτε φωνῶν.
 καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ἐβάπλισεν εἰς πνοῦ-
 ματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ· πυρὶ δὲ τῷ νοητῷ
 τὸν εἰς ἡμῖν δαπανῶντι συρφετόν, καὶ
 τὸν ἐκ τῆς ἀμαρτίας ἐκλήκοντι ῥύπον,
 καὶ

(1) Τῆτο εἰ τοῖς ἐνδεδομ. ἐκ εὐρηται.

καὶ ἀποψύχεσθαι ποι πρὸς ἐκλόπης ἡδονᾶς
 ἐκ ἐφικίτι τὸν νῆν. ἀπετετελέσμεθα δὲ
 ταύτητοι, τῷ πνύματι ζέοντες. καὶ τῆτο
 αὐτὸ εἰς ἡμᾶς ἀήργηκεν ὁ Χριστός. τοι-
 Λεκ. 12. 49. γάρτοι καὶ ἔφασκε, πῦρ ἡλίου βαλεῖν
 » ἐπὶ τῷ γλῶ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκὲν εἰ εἶδει πυρὸς
 οικονομικῶς δὴ λίαν τοῖς ἀρχαιοτέροις
 ἐφαίνετο, πλὴν ἔ δίχα καπνῶ. σιωήσο-
 μεν δὲ καὶ διὰ τῆτος πάλιν, ὅτι καὶ θρη-
 νᾶν καὶ κατοιμῶζεν ἀνάγκη τῆς κατα-
 πίπλοντας εἰς τὸ ῥάθυμον, καὶ τῆς θείας
 αὐτῆ δόξης καταφρονεῖν ἡρημισίας. δα-
 κρυροεῖν γὰρ ἀνάγκη τῆς εἰ καπνῶ. κα-
 τοιχῆσονται δὲ πρὸς τὸ ἐξώτερον σκό-
 Μαρθ. 8. 12. τος οἱ θεομισεῖς καὶ ἀλιτήριοι. ἐκεῖ γὰρ
 » ἔσαι, Φησὶν, ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυγμὸς
 » τῶν ὀδόντων.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. [Καὶ κάτεισιν εἰ εἶδει
 πυρὸς ὁ Θεός,] δαικνὺς ὅτι πῦρ ἐκδέχε-
 ται τῆς παρακκόντας· ἐχ ὅτι τῆς ὕλης
 χρῆζει ὁ Θεὸς βοηθῆ, κατὰπερ οἱ Μανι-
 χαιοὶ Φασιν. ὅτε γὰρ ἠβελήθη, Ἀγγέλος
 διώματι, ῥπέ χιλιάδας ἀνείλεν εἰ μιά νυ-
 κλι, ἔ δεηθῆς πυρὸς, εἶδε ἐτέρως τινὸς
 ὕλης τῶν σοιχείων.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐὸ ἢ Θεοτόκω καὶ σεμ-
 νυώμεθα, τῆ ἡμετέρη γένεσ ἐχοντες αὐ-
 τῷ ἐγκαλλώπισμα· τῷ λογικῷ γλῶ. ἐξ
 ἧς ὁ δούτερος Ἀδάμ εαυτὸν κατὰ σάρκα
 ἐπλασεν, ὁ ἀπλασος καὶ ἀγέννητος· τὸ
 τῆς παρθενίας Φυτὸν, ἐξ ἔ Χριστός ἡ ἔρα-
 νιος κλίμαξ κατεσκόδαθη κατὰ σάρκα
 διὰ τῆ πνύματος· ἵνα ἡμεῖς ἐπ' αὐτῷ
 τὸ ἴχνος ἐρείσαντες διωηθῶμεν ἀναβλῶχ
 πρὸς ἔρανον, τὸ νοητὸν ὄρος Σινᾶ, τὸ
 μὴ καπνιζόμενον, ἀλλὰ τῷ ἡλίῳ τῆς δι-
 καιοσύνης καταλαμπόμενον· καὶ μὴ δέκα
 αἰτολάς μόνον χαριζόμενον, ἀλλ' αὐτὸν
 τὸν νομοδέτῳ ἐπὶ γῆς ὀρώμενον, καὶ συ-
 νανασρεφόμενον τοῖς ἀνθρώποις ἡμῖν· καὶ
 ἐχ εἰ ἔθνος, τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλὰ πᾶν ἔθ-
 νος καὶ γένος τῷ Εὐαγγελίῳ παιδύοντα,
 καὶ τῆ παιδοὶ σαγλῶδοντα.

ΙΘ. Ἐγένοντο δὲ αἱ Φωναὶ τῆς
 σάλπιγγος προβαίνεσαι ἰχυρότερα
 σφύδρα.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐσάλπισεν ὁ νό-
 μος καὶ οἱ Προφήται τὸ θεῖον τῆς κατὰ
 ἀνθρώπον οικονομίας μυσηρίον· ἀλλ' ἀδε-
 νέερα ἦσαν αἱ πρώται Φωναί, ἡ ὡσε κα-
 θικνεῖσαι τῆς ἀπειθῆς ἀκοῆς. διὸ ἡ βα-
 ρυκοῖα τῶν Ἰσδαίων τῷ Φωνῷ τῶν σαλ-
 » πίγγων ἔ παρεδέξατο. προβαίνεσαι δὲ,
 » κατὰ Φησὶν ὁ λόγος, αἱ σάλπιγγες, ἐγέ-
 » νοντο ἰχυρότερα. αἱ γὰρ τελούταιαι Φω-
 » ναί, αἱ διὰ τῶν θιαγγελικῶν κηρυγματῶν
 γεννημαίαι, καθίκαντο τῆς ἀκοῆς. ἔτω
 τῆ πνύματος τῆ διὰ τῶν ὀργάνων ἡχῆν-
 τος, γενναίωτερον εἰ τοῖς ἐφεξῆς, καὶ ὑ-
 τονώτερον ποιημαίαι τὸν ἡχον. ὀργανα δ'
 εἰ εἰσιν εἰα πνύματικὸν φθόγγον ἡχῆντα,

A Προφῆται καὶ Ἀπόστολοι· ὦν, κατὰ Φη-
 » σιν ἡ ψαλμωδία, εἰς πᾶσαν τῷ γλῶ ἐξῆλ- Φαλ. 18. 4
 » θεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα
 » τῆς οἰκουμενῆς τὰ ῥήματα αὐτῶν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡς εἰ ἀρχαῖς μὲν ὀλί-
 γως ἀκροᾶσαι μόλις· ὕπερον δὲ πολλὰς,
 μᾶλλον δὲ καὶ πᾶσαν [τῷ] σιναγωγῶν.
 σάλπιγγε μὲν γὰρ ἡ ὑβωνοτάτη καὶ ἡχλῶ
 εἶσα τῷ διαπρύσιον, τὸ θιαγγελικὸν ἐσι
 κήρυγμα, κατὰπερ ἡδη προείπομεν. ἀλλ'
 B ἡκῆτο μὲν εἰ ἀρχαῖς εἰς μόνῳ τῷ Ἰσ-
 δαίαν, προβαίνοντος δὲ τῆ καιρῆ εἰς πᾶ-
 σαν τῷ ὑπ' ἔρανον. περιήεσαν γὰρ οἱ
 θεασέσιοι μαθηταί, τοῖς ἀπανταχόσε κη-
 ρύλλοντες· ὡσε καὶ ἀπὸ Ἰερουσαλήμ μέχρι
 τῆ Ἰλλυρικῆ, μᾶλλον δὲ καὶ μέχρις αὐτῶν
 ἀφικέσαι τῶν τερμάτων [τῆς γῆς]· καὶ
 ἐξ ἧς εἰς ἑσῆραν τῷ ἱεραὶ ἀπηχῆσαι
 σάλπιγγα. τῆτο οἰμαί εἰς τὸ γίνεσαι τᾶς
 Φωνᾶς τῆς σάλπιγγος ἰχυροτέρας.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Τὶ ἔν ἡμῖν διὰ τῆτων ὑπεμ-
 Φλώειν ἂν ἡ τῆ νόμος σκία; Ὀλίγοι μὲν
 γὰρ ἦσαν εἰ ἀρχαῖς οἱ τὸ θιαγγελικὸν λα-
 λῶντες κήρυγμα· γεγόνασι δὲ μετὰ τῆτο
 πολλοί. καὶ ἀρχεται τῆτος Χριστός. προα-
 ναδείξας γὰρ προαπολέγειν τῆς δυωκαί-
 » δεκα μαθητᾶς, ἀνέδειξε, Φησί, καὶ ἐτέ- Λεκ. 10. 1.
 » ρος ἑβδομηκοντα.

Δ Μωϋσῆς ἐλάλει, ὁ δὲ Θεὸς ἀπε-
 κρίνατο αὐτῷ Φωνῆ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λαλεῖ μὲν ὁ Μωϋσῆς,
 ἀποκρίνεται δὲ Θεὸς τῆτω Φωνῆ, ἐκ ἰδία
 πάντως Φωνῆ· τῆτο γὰρ ἔ Φησὶν· ἀλλ'
 ἀπλῶς τε καὶ ἀπολελυμένως Φωνῆ, τῆ
 διὰ κλίπε ρημάτων ἀνθρωπικωτερον πα-
 ραδόξως ἀποτελεμαίαι. περὶ τί γὰρ ἂν
 τῶν ἔργων ἀτονῆσαι Θεός; Καὶ μετ' ὀλίγα.
 Καὶ ὁ μὲν τύπος εἰ τῆτοις. ἴδωμεν δὲ τῷ
 E ἀλήθειαν. ἔχεις τοιγαρῶν εἰ ἀγίοις θιαγ-
 » γελίοις λαλῶντα τὸν Κύριον, πάτερ δόξα- Ἰωάν. 12. 28,
 » σόν σε τὸν υἱόν· ἀποκρινόμενον δὲ διὰ Φω- 30.
 » νῆς τὸν πατέρα· καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν
 δοξάσω. ἐκ εἶνα δὲ τῷ Φωνῷ ἀληθῶς
 τῆ Θεῆ καὶ πατρός ὁ Σωτῆρ ἐδειξεν, εἰπὼν
 » τοῖς τλιωκαῖδε παρῶσιν, ἔ δι' ἐμὲ ἡ Φωνῆ
 » αὐτῆ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. ὄρας ὅπως
 γεννηθῆσαι σαφῶς διῆχυρίσατο τῷ Φω-
 νῷ; ἐπεὶ μὴ τῆ διὰ κλίπε κεχερῆσαι Φω-
 νῆ τῷ θεῖαν οἶσαι φύσιν ἀκόλεθον, καὶ
 ταῖς ἡμετέραις συχηματίζηται χρεῖαις,
 καὶ λαλῆ κατ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐξήτει μὲν γὰρ ὡς
 διάκονος τὸν νόμον Μωϋσῆς, καὶ τῶν θεῖων
 θεασισμάτων μεσίτης καὶ ὑπεργός· ἀπε-
 κρίνετο, δὲ Θεὸς τῆ ἰδία Φωνῆ,] τῆτεςι
 δι' ἡς. Φωνῆ γὰρ καὶ λόγος ὁ υἱὸς τῆ
 πατρός.

H κ. Κατέβη δὲ Κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος
 τὸ Σινᾶ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῆ ὄρεος· καὶ
 ἐκάλεσε Κύριος Μωϋσῆν ἐπὶ τὴν κο-
 ρυφὴν τῆ ὄρεος· καὶ ἀνέβη Μωϋσῆς.
 κα. Καὶ

κα. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, καταβάς διαμάρτυρα τῷ λαῷ, μήποτε ἐγγίσωσι πρὸς τὸν Θεὸν ἐπὶ τὸ ὄρος κατανοῆσαι, καὶ πέσῃ ἐξ αὐτῶν πλήθος.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Κάττισιν εἰς τὸ ὄρος ὃ ὑπὲρ πάντων Θεὸς, εἶτα κεκλημμένος ἀνεῖσιν ὁ Μωσῆς. ἔ γάρ ἐστι τῶν ἀδεχομένων ἰχύσαι τινὰς εἰς τὰ τῆς ἀληθείας θεοπλίας ἀναδρώσκων ὑψώματα, μὴ ἔχῃ κατ' ἰδίωτος ἑαυτὸν τῷ Θεῷ, καὶ ταῖς ἡμετέραις διανοαῖς προσιτὸν γυνέσθαι παρασκυβάζοντος. αὐτῷ δὲ καλῆντος, ἀνεῖμιν ἔτω μόλις εἰς ὑπερφυᾶ καὶ ἐξηρημαίνω οἶονει κορυφῷ, τὴν περὶ αὐτῷ γυνῶσιν ἀληθείῃ. ὅπερ ἐποίησε Χριστὸς, ἀποκαλύπτων ἡμῖν τὸν πατέρα καὶ Θεόν. καὶ ἀσιβῆς μὲν τοῖς ἀγελαίοις τὸ ὄρος. ἀνέμβατος γὰρ τοῖς πολλοῖς ἢ τῆς ἀγαν ὑπερτινῆς γυνῶσεως χάρις, βᾶσιμος δὲ μόνοις τοῖς εἰδόσι διασεῖχεν αὐτῷ, μᾶλλον δὲ καὶ εἰς τῆτο κεκλημένοις παρὰ Θεῷ, κατὰ περ ἀμέλει καὶ Μωσῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μόνον μὲν γὰρ εἰς τὸ ὄρος ἀναφοιτῶν κελῶναι τὸν μεσιτῶντα, Φημὶ δὲ Μωσῆα· προσίεται δὲ τῶν ἄλλων ἔδνα, καὶ ἀσιβῆς αὐτοῖς ἀποφαίνει τὸ ὄρος. προσηπέλει δὲ καὶ θάνατον, εἰ καταφρονεῖν ἔλοιτό τις· ἔκ ὠμὸς ὢν, (1) ἐδὲ ἀπλῆς, ἀλλ' ἢ δυαπρόσιτος. τοῖστων γὰρ τὸ ἐγγύς διῶαδα γυνέσθαι Θεῷ. Κετὰ πάλιν. Δεῖν γὰρ ἐγῶγε Φημὶ διὰ πολλῶν τρόπων ἡμᾶς θηραῶσαι φιλεῖν τὸ τελῆν εἰς ὄνησιν. ἔκ ἔδει δὲ τοῖς ἴσοις τιμᾶσαι παρὰ Θεῷ λαῶς καὶ ἡγεμνον, τὸν παιδαγωγῆσαι μέλλοντα καὶ τὰς ὑπ' αὐτῷ, τὸν τῷ νόμῳ διάκονον, καὶ ἐφ' ὃν οἱ νόμοι. ἐξηρημαίνον δὲ μᾶλλον τὴν δόξαν εἶναι, ἀμεινον δὴπε καὶ σοφόν, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῷ κεισομένοις χρησιμώτατον.

κε. Καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ εἰγίζοντες Κυρία τῷ Θεῷ ἀγιασθήτωσαν, μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν Κύριος.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Γέγονε δὲ καὶ αὐτῆς τῆς ἱερωσύνης μετάθεσις, ἔκ ἐχέσης τὸ ἀμεμπλον καὶ τὸ ἀκρως ἅγιον. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ὡς ἔκ ἐχέσα τοῖντω τὸ τελείως ἅγιον, ἀγιασθησομένη δὲ κατὰ καιρὸς εἰς Χριστῷ, τῶν τύπων μεταπλαττομένων εἰς ἀληθείαν, προσέταχεν ἀγιασθῆσαι. προσί-
» θᾶς δὲ ὅτι, μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν
» Κύριος, ἐφῆκε νοεῖν ὅτι θάνατος ἢ δίκη τοῖς τὴν εἰ νόμῳ τιμῶσιν ἱερωσύνῳ, ἀναδειχθείσης εἰ κόσμῳ τῆς διὰ Χριστῷ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀποκαθαίρεσθαι δὲ δεῖν τὰς ἱερωσύνη κατεσεμμένους πα-
» ρεβγυᾶ, λέγων· μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐ-

Α,, τῶν Κύριος. σφαλερὸν γὰρ κομιδῆ τῆς ἱερωσύνης τὸ χρῆμα, καὶ κινδύων ἔκ ἀπωτάτω, μᾶλλον δὲ καὶ λίαν ἐγγύς, εἰ μὴ ὀρώτο προσὸν τὸ ἀμώμηλον εἰς ζῶν. ἀγίως γὰρ εἶναι πρέπει τὰς τῷ πανάγνω λειβεργέντας Θεῷ.

κγ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἔ δυνήσεται ὁ λαὸς προσαναβῆναι εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινά· σὺ γὰρ διαμεμαρτύρησαι ἡμῖν, λέγων, ἀφορίσαι τὸ ὄρος, καὶ ἀγιάσαι αὐτό.

κδ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος, ἔαδίζε, κατάβηθι, καὶ ἀνάβηθι σὺ καὶ Ἁαρὼν μετὰ σῶ. οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς μὴ βιαζέσθωσαν ἀναβῆναι πρὸς τὸν Θεόν, μήποτε ἀπολέσῃ ἀπ' αὐτῶν Κύριος.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ὅρας πῶς ἀπεπέμπετο Μωσῆς; εἶτα μόνος ἔκ ἐπιστρέφει· ἀνεῖσι δὲ πάλιν. στωμαρτῆντος αὐτῷ καὶ στωδιαθέοντος Ἁαρὼν, ὃς ἰὼ εἰς τύπον Χριστῷ τῷ μεγάλῳ ἱερέως. δι' αὐτῶ γὰρ, ὡς ἐφῶ, προσιτὸς ὁ πατήρ· καὶ ἀποπεμπτοὶ γεγονότες κατὰ καιρὸς οἱ εἰ νόμῳ, τῆτέσιν ὁ Ἰσραὴλ, ἐπιγνῶσονται μὲν εἰ ἐχάτοις καιροῖς τὸν ὀσιόντε καὶ ἀκακον ἀρχιερέα, τῆτέσι Χριστῷ. προσελδύσονται δὲ δι' αὐτῶ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, κατὰ περ εἰς ὄρος ἀναδρώσκοντες τὸ σελῶν καὶ μέγα τῆς οἰκονομίας μυσῆριον.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἄνεῖσιν ὁ Μωσῆς καὶ ἔ δίχα τῷ Ἁαρὼν, ὃς ἰὼ εἰς τύπον Χριστῷ. τίμιος γὰρ ὁ νόμος εἰ Χριστῷ, καὶ ὡς ἅγιος δι' αὐτὸν, ἐγγύς Θεῷ, καὶ μετὰ Θεῷ. διακηρύττει γὰρ καὶ αὐτὸς τὸν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν κατὰ τὰς Γραφὰς. παρεξούχθω ἔν ὁ νόμος Χριστῷ, διὰ τῆς εἰ πνύματι θεωρίας. ἀκήκοε γὰρ ὁ Μωσῆς, ἀνάβηθι σὺ καὶ Ἁαρὼν. ἔ ἔν Θεὸς στωξέδωξεν, ἀν-Μάρκ. 10. 9.
» θρωπος μὴ χωριζέτω, τῆς εἰ Χριστῷ θεωρίας ἀποκομίζων τὸν νόμον, διὰ τὸ μόνῃ προσκεῖσθαι τῇ σκιά, καὶ μὴ εἰς εἰκόνα τῶν τύπων παραδέχεσθαι τὴν ἀληθείαν. εἰρηλαί γε μὴ ἀναφοιτῶν εἰς τὸ ὄρος τοῖς δῆμοις ὁμῶ τὸ γνός τὸ ἱερόν. ἔ γὰρ τοῖς εἰ νόμῳ παιδαγωγημένοις, ἐδὲ τοῖς ἔτι τὴν εἰ σκιάς τελῆσι λατρείαν δέδοται παρὰ Θεῷ τὸ εἰ ὑψηλοῖς καὶ ὑπερτάτοις εἶναι δόγμασι, τοῖς περὶ αὐτῶ. τετήρηται δὲ μᾶλλον τοῖς εἰ πίσει δεδικαιωμένοις καὶ εἰ Χριστῷ κεκλημένοις εἰς ὑπακοῆν, καὶ πολὺ τῆς ἀρχαιοτέρας διενεγκῆσαν γυνῶσιν.

κε. Κατέβη δὲ Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς.

Ddd 2

ΚΕΦ.

(1) Οὐκ ὠμὸς, ἐδ' ἀπλῆς, ἢ δυαπρόσιτος εἶναι ζητῶν ὑπονοεῖσθαι. κομιδῆ γὰρ εὐηθῆς τὸ ὠδε φρονεῖν. ἀλλ' ἢ ἔχουσι εἰδῆσαι καὶ νοεῖν, ὅτι τῶν ἀγαν ἐξηρημαίνον ἐστὶ, καὶ εἰ ὑπερτάταις ὄντας ὑπερ-
χᾶς τιμῆς τε καὶ δόξης, τὸ ἐγγύς εἶναι διῶαδα Θεῷ. εἰ Τόμ. 1. μέρε. 1. σελ. 318.

Κ Ε Φ. Κ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πάν-
 τας τὰς λόγους τούτους,
 β. λέγων, Ἐγώ εἰμι Κύριος
 ὁ Θεός σου, ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰ-
 γύπτου, ἐξ οἴκου δαδλείας.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἡ μὲν πρώτη τῆς
 δεκαλόγου ἐπιτολὴ παρρησιάζει, ὅτι μόνος εἰς
 ἐστὶ Θεός παντοκράτωρ. ὅς ἐκ τῆς Αἰγύ-
 πτου τὸν λαὸν μετήγαγε διὰ τῆς ἐρήμου
 εἰς τὴν πατρίδα γῆν ὅπως καταλαμβάνου-
 σιν μὲν διὰ τῶν θεῶν ἐνεργημάτων, ὡς
 ἐδιδάξαντο, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῶν ἀφισώντα
 δὲ τῆς τῶν γεννητῶν εἰδωλολατρίας, τὴν
 πᾶσαν ἐλπίδα ἐπὶ τὸν κατὰ ἀλήθειαν
 ἔχοντες Θεόν.

* ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Πρέπυσαν τοῖς νόμοις
 ἐποίησαν τὴν ἀρχὴν, ἑαυτὸν αἰεὶ λέ-
 γων τὸν διὰ τεράτων ἐξαγαγόντα αὐτὸς
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

γ. Οὐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροι
 πλην ἐμοῦ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρώτη καὶ μία ἐπι-
 τολὴ, δευτέρα ἐστὶ τῆς μετὰ ταῦτα
 περὶ εἰδωλῶν καὶ ὁμοιωμάτων διεξιζούσης.
 ἄλλως γὰρ ἐκ ἀντιστήσεως τὴν δεκάλο-
 γον. καὶ εἴη ἂν ἡ πρώτη περὶ δυναμῶν
 ἀσωμάτων, ὡς τινες (1) προσκυνῶσι χω-
 ρὶς εἰδωλῶν τε καὶ ὁμοιωμάτων.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Οὐχ ὡς ὄντων δὲ
 Θεῶν ἄλλων καλύπτει αὐτὸς, τούτους ἔχειν
 ἀλλ' ἵνα μή τις τὸν ἀληθινὸν ἀποσφραγίσ-
 Θεόν, ἑαυτῶν τὰ μὴ ὄντα θεοποιῶν ἀρ-
 ξήται. ὁποῖοί εἰσιν οἱ παρὰ ποιηταῖς καὶ
 συγγραφεῦσιν ὀνομασθέντες καὶ δεικνύον-
 τες, ἐκ ὄντων Θεοί, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ λέξις
 τὸ μὴ εἶναι αὐτὸς Θεὸς δείκνυσιν, δι' ἧς
 φησὶν, ἐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροι. ὅπερ
 ἐπὶ μέλλοντος σημαίνεται. τὸ δὲ ἐπὶ μέ-
 λους γινόμενον, ἐκ ἐστὶ τότε, ὅτε ταῦτα
 λέγεται.

» Θεοδωριτοῦ. Πῶς νοητέον τὸ, ἐκ
 ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροι πλην ἐμοῦ; Οἱ μίαν
 εἰσὶν τῆς Τριάδος ὁμολογῶντες, φυλάτ-
 τεισι τὸν νόμον τῆς θείας φωνῆς. ἄλλο
 γάρ τι παρὰ τὴν θεῶν φύσιν θεοποιῶν
 ἐκ ἀνέχοντα. οἱ δὲ τὴν Ἀραβίαν καὶ Εὐνο-
 μίαν περικείμενοι λάβω, τὸν θεῶν νόμον
 ἀντικρὺς παραβαίνουσι Θεὸν μὲν τὸν Κύ-
 ριον ὁμολογῶντες, κλισὸν δὲ ἀποκαλῶντες,
 καὶ τῆς θείας εἰσεως ἀλλότριον. τὸ γὰρ
 » Θεὸς λέγοντος, ἐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροι
 πλην ἐμοῦ, εἶς ἕτερον Θεὸν ἐπέσειάγουσι.

δ. Οὐ ποιήσεις σεαυτῶν εἰδωλόν,
 εἰδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ ἔρειπῳ

ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα
 ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἄλλο εἰδωλόν, καὶ ἕτε-
 ρον ὁμοίωμα. ὁμοίωμα μὲν γὰρ ἔστιν, εἴαν
 ποιῆς ἰχθύος, ἢ τετραπόδου, ἢ θηρίου, ἢ
 διὰ τεχνουργίας, ἢ διὰ ζωγραφίας ὁμοίω-
 μα. εἰδωλόν δὲ, ὅσα ἀνατυπῶσα ψυχῇ
 ποιεῖ ἔξ ἑκ ὑπαρχόντων πρωτοτύπων.
 οἷον ἀναμειγμένον τὴν ζῶον ἀπὸ ἀνθρώπου
 καὶ ἵππου.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἰδωλόν καὶ ὁμοίωμα
 ποῖαν ἔχει διαφορὰν; Τὸ εἰδωλόν εἰδωλὸν
 ὑπόστασιν ἔχει. τὸ δὲ ὁμοίωμα, τινὸς ἔστιν
 ἰνδαλμα καὶ ἀπεικασμα. ἐπειδὴ τοίνυν
 ἀναπλατῆσιν Ἑλλῶνες τὰς ἐκ ὑφ' ἑσώσας
 μορφώσας, σφίγγας, καὶ τρίτωνας, καὶ
 κενταύρους, καὶ Αἰγύπτιοι κνωποπροσώπους,
 καὶ βουκεφάλους εἰδωλα καλεῖ τὰ τῶν ἐκ
 ὑφ' ἑσώτων μιμήματα ὁμοιώματα [δὲ.]
 οἷον ἡλίου, σελήνης, ἀστέρων, ἀνθρώπων,
 θηρίων, ἐρπετῶν, καὶ τῶν τέτοις παρα-
 πλησίων. τέτοις κελθεῖ μὴ προσκυνεῖν,
 μηδὲ λατρεύειν. ἐκ ἀπλῶς δὲ ἀπαγορεύει
 ἀμφότερα ἀλλ' ἐπειδὴ συμβαίνει τινὰς
 προσκυνῆσαι μὲν διὰ φόβου ἀνθρώπινον,
 εἰ μὴ καὶ λατρεύσαι κατὰ ψυχῆν, ἐδί-
 δαξαν ὡς ἐκάτερον ἀσεβεῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Πῶς ἐν τῷ χερσὶν προ-
 σκυνεῖν γίνεσθαι κατωτέρω; Ἀλλ' ἐκ εἰς τὸ
 προσκυνεῖν αὐτὰ ἀλλ' ἵνα ἐκ τῶν ἐναν-
 τίων αὐτὰ προσκυνῆ τὴν κιβωτὸν τῆς μαρ-
 τυρίας, ὡς λατρυνοὶ, μόχου πρόσωπον
 ἔχοντα, καὶ ἀφισώντα τὸν Ἰσραὴλ τῆς
 εἰδωλολατρίας τῶν μόχων, ὡς μάλιστα
 ἐτίμων οἱ Αἰγύπτιοι, διὰ τὸ δεικνύειν αὐ-
 τοῖς, ὅτι αὐτὸς ὁ μόχος, ὃν προσκυνῶσιν
 Αἰγύπτιοι, εἶς προσκυνεῖ τὴν κιβωτὸν
 τῆς Θεῶν.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Εἰ καὶ ποῖμεν ὁμοίω-
 ματα ἀνθρώπων θεοσεβῶν, ἐκ ἐπὶ τὸ
 προσκυνεῖν ὡς Θεοῖς ἀλλ' ἵνα ὀρώμετες
 αὐτὸς, εἰς ζῆλον αὐτῶν ἔλθωμεν. εἰ δὲ
 ποῖμεν ὁμοιώματα τῆς Χριστοῦ, ἐκ ἵνα τῷ
 ὁμοίωματι προσκυνῶμεν ὡς Θεῷ, ἀλλ' ἵνα
 ὁ νῦν διὰ τὸ ὄραν ἀναπνεύσῃ. εἰ γὰρ
 εἰκόνι φθαρτῆ φθαρτῆ ἀνθρώπου προσκυ-
 νῶμεν ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἠξίωσεν ἀτρέ-
 πτως γενέσθαι ἀνθρώπου, ποῖμεν αὐτῆ
 εἰκόνα, ὡς ἀνθρώπου, καὶ περ εἰδότες αὐ-
 τὸν φύσει Θεὸν ὄντα. ἐκὶ αὐτῷ ἐν Θεῷ
 τὴν εἰκόνα λέγομεν, ἀλλὰ Θεὸν εἰδότες
 τὸν ἐν τῇ εἰκόνι γραφέντα, εἰ τὸ ὁμοίωμα
 ἔχει ἢ εἰκόν. (2)

ε. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, εἰδὲ
 μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

ΩΡΙΓΕ.

(1) Ὁ Πλάτων καὶ οἱ Πλατωνικοὶ. παρὰ Ἐπιφάν. αὐτὴ ἀπό. 4. ἀπὸ Ἑλλῶνα.

(2) Οὐδὲ εὐρηται ὡς τοῖς ἐκδομαί. εἰδὲ εἶπε τῶν τῆς Κυρίας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἄλλο προσκυνῶν, καὶ ἄλλο λατρεύειν. ὁ μὲν γὰρ ἐξ ὅλης ψυχῆς δαδύων τέτοις, ἔ μόνον προσκυνεῖ, ἀλλὰ καὶ λατρεύει· ὁ δὲ καθυποκρινόμενος, καὶ διὰ τὰ ἔθνη ποιῶν, ἔ λατρεύει μὲν, προσκυνεῖ δέ. ὁρῆσαι δὲ τοιαύτας ἐν τοῖς Ἄριθμοῖς χαριζομέναις γυναιξί, καὶ εἰδῶλα προσκυνῶντας.

Ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεός ζηλωτής, ἀποδοῖδς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τὸ, Θεός ζηλωτής, τί σημαίνει; Ὁ νόμος τάξιν ἐπέθηκεν ἀνδρῶς, ὁ δὲ λαὸς γυναικός. καὶ τὸτο ἡμᾶς ἐδίδαξεν ὁ δεσπότης Θεός, διὰ μὲν Ἠσαΐα, Ἡσ. 50. 1. λέγων· ποῖον τὸτο τὸ βιβλίον τῆ ἀποστασίας τῆς μητρὸς ὑμῶν; διὰ δὲ Ἰερεμίας, κα- Ἰερ. 3. 20. 1. τῶς ἀθετῶ γυνὴ εἰς τὸν σιώντα αὐτῆ, ἔτως ἠθέτησεν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Κύριος. καὶ πάλιν· ἐὰν ἀποσείλη ἀνὴρ τὴν γυναικα αὐτῆ, καὶ πορνεύσῃσιν αὐτῆσιν ἀνδρῶν ἑτέρων, μὴ ἀνακαμπήσῃ ἀνακάμψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι; ἔ μαινομένη μαινεθήσεται ἡ γυνὴ ἐκείνη; σὺ δὲ ἐξεπορνεύσας εἰς ποιμένας πολλὰς, ἀνεκάμπῃς πρὸς με, λέγει Κύριος. καὶ ὁ Ρωμ. 7. 1, 2, 3, 4. Ἀπόστολος δὲ φησιν, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τῆ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ. ἡ γὰρ ὑπανδρὸς γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δεδετα νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηται ἀπὸ τῆ νόμου τῆ ἀνδρὸς, τῆ μὴ ἀνα αὐτῆ τὴν μοιχαλίδα, γυναικίῳ ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ἔτω καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τῆ σώματος [τῆ Χριστοῦ,] εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι. τὸτο χάριν Θεὸν ζηλωτῶ ἑαυτὸν ὀνομάζει, τοῖς ἀνθρώποινοις μὲν κεκρημένος ὀνόμασι, δεδιτόμενος δὲ αὐτῆς, καὶ σωφρονεῖν ἀναγκάζων. ὡπερ γὰρ ἀνὴρ ῥάθυμον ἔχων γυναικα παρανοῶν αὐτῆ λέγει, ζηλωτὺ πόσ εἰμι, ἔ δυνάμει βλέπειν ἄλλωσε προσδιαλεγομένη ἀνδρῶ· ἔτως ὁ δεσπότης Θεός τῆς δαισιδαίμονιας αὐτῆς ἀπαλλάξαι βελομενος, ἔ μόνον ζηλωτῶ ἑαυτὸν, ἀλλὰ Δούτ. 4. 24. καὶ πῦρ κατὰναλίσκον ἐκάλεσεν. ὅτι δὲ Φιλοσοφίας ὁ τοιαύτος ζῆλος, αὐτὸς τὸτο δεδήλωκεν ὁ Θεός διὰ τῆ Ἰεζεκιὴλ εἰπών· Ἰεζ. 16. 42. [διὰ τὸτο ἀποσῆσεται ὁ ζῆλος με ἀπὸ σῶ τρετέσιν, ὅτε ἠγάπων,] ἐχρώμην τῷ ζῆλω, ἀπώσάμενος δέσε, καὶ τὸν ζῆλον ἔσβεσα. τὸτο καὶ δι' ἑτέρου Προφήτη δε- Ὡσ. 4. 14. δήλωκεν, εἰπών· ἐκ ἐπισκέψομαι τὰς θυ- » πατέρας σου ὅταν πορνεύσωσι, καὶ ἐπὶ τὰς » νύμφας ὑμῶν ὅταν μοιχεύσωσιν. ἀγάπης τὸίνω ὁ ζῆλος δηλωτικός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶς τὸ δίκαιον σώζεται, τῶν παίδων ὑπὲρ τῶν πατέρων κολαζομένων; Μείζους αἰ ἀπειλαῖ τῶν κολάσεων παρὰ τῷ δεσπότη Θεῷ. καὶ τὸτο ῥάδιον μαθεῖν παρὰ τῆς θείας Γραφῆς. Γα. 17. 14. πᾶς γὰρ φησιν ἀπερίτμητος ἄρσιν, ὅς » ἔ περιτμηθήσεται τῆ ἡμέρᾳ τῆ οὐδοῆ,

A, ἐξολοθρευθήσεται. ἀλλ' ἔσιν ὄραϊν τὰς μὲν περιτετμημέναις ἐν τῆ ἐρήμῳ, διαφόρως ἀναυρεθέντας· τὰς δὲ ἀπεριτμητάς μεμενηκότας, τῆς τῶν προγόνων ἐπαγγελίας τετυχηκότας. τῆς γὰρ ἐν Γαλιλαίῳ Ἰησοῦς περιέτεμεν. ἔτω τὰς ἐχέσαις ζύμην οἰκίαις πανωλεθρίαν ἠπειλήσεν, ἀλλ' ἐκ ἐπήγαγε τὴν τιμωρίαν κατὰ τὴν ἀπειλήν. καὶ ἐνταῦθα τοίνω, ὡς Φιλοπαίδαιας πεφροντικότητας δεδίτεται τὰς B, ἀπειλαῖς, καὶ φησιν· ἀποδοῖδς ἀμαρτίας » πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τρίτῳ καὶ τε- » τάρτῳ γενεᾶν τοῖς μισοῦσί με. ὅτι γὰρ γυνῶν προσέχειν τῷ γράμματι δυσσεβῆς, αὐτὸς ὁ Θεός διδάσκει τὴναντία νομοθε- » τῶν· ἐκ ἀποθανέντων γὰρ φησὶ παῖδες Δούτ. 24. 16. » ὑπὲρ πατέρων, ἐδὲ πατέρες ὑπὲρ παίδων· » ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῆ ἀμαρτία αὐτῆ ἀποθα- » νᾶται. καὶ διὰ τῆ προφήτη Ἰεζεκιὴλ φη- » σι, τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὐτῆ λεγόντων, Ἰεζ. 18. 2, 3, 4- » οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδο- » τες τῶν τέκνων ἠμωδίασαν; ζῶ ἔγω λέγει » Κύριος, εἰ ἔσαι ἡ παραβολὴ αὐτῆ, ἀλλὰ » τῶν φαγόντων τὸν ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες » αἰμωδίασσαν. ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐμί- » εῖσι. καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τὴν αὐτῆ ἔχει διά- » νοιαν. ἐγὼ δὲ οἶμαι μᾶλλον τὴν θείαν Φιλανθρωπίαν ἐμφαίνειν τὴν ἀπειλήν. » πρόσκειται γὰρ, τοῖς μισοῦσί με; τρετέσι μακροθυμῶ τοῖς πατράσιν ἠμαρτηκόσι, Δ μακροθυμῶ καὶ παισίν. εἰ δὲ οἱ ἔκγονοι καὶ ἀπέκγονοι τὴν τῶν πατέρων καὶ προγόνων ζηλώσασιν πονηρίαν, ἐπάξω τὴν τιμωρίαν. ἡ δὲ τῶν προγόνων δυσέβεια, μέ- » χρι πολλῆ τῷ γένει προξενήσεται τὴν σωτη- » ρίαν. ποιῶν γὰρ φησὶν ἔλεος εἰς χιλιά- » δας καὶ μυριάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ » τοῖς φυλάττει τὰ προσάγματά με. εὔροι δ' ἄν τις κἄν τῆ ἰσορίᾳ τὴν τῶν θείων λο- » γίων ἀλήθειαν. πεμπλή γὰρ γενεᾶ, φη- » σιν, ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου. ἀλλὰ τοῖς τῶν Αἰγυπτίων ἐν Αἰγύπτῳ δεδου- » λωκότες Θεοῖς, ἐκ ἔτισαν δίκας ἔτε οἱ πατέρες αὐτῶν, ἔτε οἱ προπάτορες. αὐ- » τοὶ δὲ ζηλώσαντες τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν, ἐκολάδησαν· ὡς μετὰ τὸσαύτῳ ὄβρυγε- » σίαν, καὶ τὰ μυρία θάματα τὴν ἀσέ- » βειαν· ἐκ ἐκπύσαντες. οἱ δὲ τῶν παίδων τὸν σωτήρα Θεὸν ἠγαπηκότες, τῆς προ- » γονικῆς ἀπήλαυσαν ὑποχέσεως. καὶ ὀρω- » μεν τὸ ἀψυδῆς τῆς πρὸς τὰς πατριάρ- » χας γεγενημένης ἐπαγγελίας. τὰ γὰρ ἔθνη διὰ τῆ σπέρματος Ἀβραάμ τῆς ὄλο- » γίας τετύχηκεν. ἐπειδὴ τοίνω τὸν μόχον ἐμελλον προσκυνῶν, τὴν τιμωρίαν προα- » παιλεῖ.

ΔΙΩΔΩΡΟΥ. Πῶς τὸτο τὸ ζήτημα λύ- » σωμεν; Ὁ Ἰσραὴλ τετάρτη γενεᾶ ἐξῆλ- » θεν ἐξ Αἰγύπτου· τὴν δὲ εἰδωλολατρείαν ἀπὸ τρίτης γενεᾶς ἤρξαντο νοσεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἐμελλον μοχοποιεῖν ἐν τῆ ἐρήμῳ, προα- » παιλεῖ καὶ μαρτύρεται, μονοναχὶ λέγων· εἰδωλολατρήσατε ἐν Αἰγύπτῳ, τῆς μὲν ἐπιμιξίας ὑμᾶς ἀπαιτήσεως, τῆς δὲ ἀντι- » πώσεως ὑμᾶς ὠφελείας ἐκ ἔσης. νῦν ἐχω- » ρίαση-

Ἡσ. 50. 1.
Ἰερ. 3. 20. 1.

Ρωμ. 7. 1, 2, 3, 4.

Δούτ. 4. 24.

Ἰεζ. 16. 42.

Ὡσ. 4. 14.

Γα. 17. 14.

Δούτ. 24. 16.

Ἰεζ. 18. 2, 3, 4.

Ἐξ. 17. 18.

ρίδιητε τῶν πλανώντων, ἐθεάσαδε θαύματα κατ' Αἰγυπτίω. εἰ ἔν καὶ μετὰ ταῦτα εἰδωλολατρήσετε, τὰς τῶν πατέρων ὑμῶν ἀμαρτίας ὑμῖν ἐπαγάγω, ἔ τὰς τιμωρίας. ἔδὲ γὰρ ὧν ἡμαρτον ἐκείνοι δίκας ἐκτίσατε· ἀλλὰ μετὰ τοσαύτῳ δουροεσίαν τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένοντες, δικαίαν ὑφέξετε δίκῃ· ἐπεὶ μηδὲ χρὴ συγγνώμην ὑμῖν, ὡς ἐκείνοις. ἔχεν τὸ ἀποδιδῆς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἔ γενικῆς ἐσὶ νομοθεσίας, ἀλλὰ μερικῆς, τοῖς ἐξελεῖσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ῥηθείης τε καὶ ἐπαχθείης. ἔ τὸ δὲ, ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, γενικῆς τε καὶ διηνεκῆς ἐσὶ τοῖς ἀγαπῶσιν, ἔ τοῖς μισῶσιν, ὃν ἡγάπησαν οἱ πατέρες. ὡσεὶ καὶ ἡ ἀμαρτία τῶν πατέρων ἀποδίδεται τοῖς τέκνοις τοῖς διαδεξαμένοις αὐτῷ, καὶ τὸ παρὰ Θεοῦ ἔλεος τοῖς υἱοῖς τῶν ἡγαπηκότων αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδει γὰρ ἔδει σκληροῖς καταπιεσθῆναι δαίμασι τῆς ἀνεξίτητον μέλλοντας ποιῆσαι τῷ αἰτολλῷ. τοιγαρτοὶ καὶ ζηλωτῷ ἑαυτὸν ὀνομάζει Θεὸν. καὶ ἀμαρτίας πατέρων ἐπιτίθειτα τοῖς ἐξ αὐτῶν, εἰ κατ' ἐκείνης ἔλοιτο βίον. καὶ προγονικοῖς ἀμιλλᾶσαι κακοῖς. ἔ γὰρ πρὸ Φαμῶν, ὡς τοῖς γε ὅλως ἔδεν πεπλημμεληκόσιν αἱ τῶν πατέρων ἐγκατασκήπτεσιν ἀμαρτία, καὶ τοὶ διαρρήθῳ ἀνακεκραγόν-

Δδβτ. 24. 16. τος τῷ Θεῷ· ἔκ ἀποθανένται πατέρες ἔ ὑπὲρ τέκνων. ἔδὲ τέκνα ὑπὲρ πατέρων· ἔ ἕκαστος τῇ αὐτῇ ἀμαρτία ἀποθανέται· ἀλλ' εἰ ταῖς τῶν πατέρων ἔποιοντο γνώμῃς οἱ ἐξ αὐτῶν, καὶ προγονικῆς δουροεσίας ἔσοιτο ζηλωταί. παρατείνει πρὸ τάχα καὶ εἰς αὐτῆς ὁ θυμὸς· καὶ εἰ γένοιτό πως ἐξ ἐμφύτης Φιλανθρωπίας ἀνείναι τοῖς πρώτοις τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν, ἔς καὶ κολάζεσθαι δέν· ἀλλ' ἔν γε ὅψε τοῖς δουτέροις, ἡ γὰρ τοῖς τρίτοις ἐπάγει τῷ εἰ ἀρχαῖς τῷ βεβήλῳ γένει πρέπεσαν τε καὶ ὀφειλομένῳ ὀργῷ. (1) τῷ νοσησῖν ἔκ ὀρθῶς τῶν Ἰσραήλων οἱ δῆμοι· ὡντο γὰρ εἶναι Θεὸν σκληρόν, καὶ μακρὸν εἰς ὀργῆς· ὡπερ οἱ ἀπὸ τῶν αἰρέσεων. καὶ γὰρ αὐτό γε τῷ διαγελῶντες, ἔφασκον· οἱ

Ἰεζ. 18. 2, 3, πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες ἔ τῶν τέκνων ἡμωδίασαν. ταύτητοι ὁ Θεός· Φησι τῷ προφήτῃ Ἰεζεκιήλ· ἡ ἐ ἀνθρώπων, τί ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη εἰ Ἰσραήλ, λέγοντες, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἡμωδίασαν; ζῶ ἐγὼ λέγει Κύριος, ὅτι ἔ μὴ γένηται ἡ παραβολὴ αὕτη· ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχῆς ἐμαί εἰσιν, ὃν τρόπον ἡ ψυχὴ τῷ πατρὸς, ἔτω καὶ τῷ υἱῷ, ἐμαί εἰσι. ψυχὴ ἡ ἀμαρτάνουσα, αὕτη ἀποθανέται. ὁ δὲ υἱὸς ἔ μὴ λήψεται τῷ ἀμαρτίαν τῷ πατρὸς αὐτῆς. πῶς γὰρ ἐσὶ μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ ἀληθινὸς ὁ τῶν ὅλων δεσπότης, εἰ μὴ ἀνήσῃ ἀμαρτίας, καὶ καθαρῖζει τὸν

ἔροχον, παρατείνει δὲ μᾶλλον τῷ ἀγανάκτησιν ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεάν; τάχα εἰ μή τις μετὰ παρειαβάλλουσα μετὰ γνώσῃς ἀνακόψει τῷ ὀργῷ. ἀλλ' εἰ μὴ τῷ γένηται τυχόν· οἱ δὲ ἐκ τῷ πρώτῳ τρίτοιο τε καὶ τέταρτοιο τοῖς ἴσοις τε καὶ χείροσιν ἀναλοῖσιν κακοῖς, καὶ προγονικῆς δουροεσίας δουροκοῖντο μιμηταί, τότε δὴ τότε λοιπὸν ἐπάγει τὰς δίκας, ἀποχρῶσαν τῷ γένει τῷ ἐπὶ τοῖς ἡδὴ παρωχηκόσιν ἀνεξικακίαν ἐπιδιδῆς.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐμαρτέτις, καὶ μακροθύμως τῷ ἔλεος ὁ Θεός, τῷ μετάνοιαν αὐτῆ, καὶ τῷ ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολῷ ἐκδεχόμενος. μὴ μεταβαλλόμενος δὲ ἔτος, συναπῆλθε τῇ ἀσεβείᾳ, τοῖς μέλλουσι δικασηροῖς παραπεμψῆς· ὅτε τὸ πρὸς ἀξίαν ἐκάσῳ τοῖς ὀρθοτάτοις τῷ Θεῷ ζυγοῖς ἀντιδίδεται. εἶτα τὸ τῷ πα-

τρὸς τέτῳ παιδίον τῆς πατρῶας ἀμαρτίας κατόπιν ἐβάδισε, καὶ παραπλησίως ὑπεξῆλθε τὸν βίον. τότε λοιπὸν ὁ ἐκ τέτῳ γεννηθείς, πατρῶς καὶ αὐτὸς τῷ ἀμαρτίαν. ὁ μακρόθυμος τῷ πρόνοιαν ἐπιδείκνυται καὶ τῷ παρόντι, τὸ πρὸς ἀξίαν αὐτῷ ἀποδιδῆς. ὅπερ ἐκομίσατο ἄν καὶ ὁ τέτῳ πατήρ, εἰ μὴ γε τὰ τῆς μακροθυμίας ἐνδαψιλεύσατο μέτρα. λόγοις οἷς οἶδεν ὁ εἰ σοφία ταῦτα οἰκονομῶν. πολλὰ

γὰρ τῇ χρηστότητι καὶ τῷ τρίτῳ γενεάν ὑπερβάς, ἐπὶ τῷ τετάρτῳ τῷ τῆς ἀνταποδόσεως ἡνεγκε ψῆφον. διὰ τῷ ἔχ ἀπλῶς, ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεάν, ἀλλὰ προσέθειται, τοῖς μισῶσί με· ἵνα δαχθῆ σαφῶς, ὡς διὰ τὸ οἰκείον μίσος, ὅπερ ἐμίσην Θεὸν, καὶ ἔ διὰ τὸ τῶν πατέρων καταδικάζοντα, εἰ καὶ ἐκείνης ἐξήλωσαν. ὅτι δὲ τῷ ἔτος ἔχει, καὶ τῷ Δουτερονομίῳ παρέσησιν ὁ Μωσῆς,

ἔ λέγων· ἔκ ἀποθανένται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ ἔκ ἀποθανένται ὑπὲρ πατέρων· ἕκαστος τῇ ἑαυτῇ ἀμαρτία ἀποθανέται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ γὰρ εἰρημαῖον, ἐγὼ Θεὸς ζηλωτῆς, ἀποδιδῆς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, νοητέον, ἔχ ὡς τῶν τέκνων ὑπὲρ τῶν πατρῶων ἀμαρτημάτων δίκας ἀποτιννῶντων, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτοῖς πλημμελεσμένων, ὅταν πατρῶς τῷ ἀμαρτίαν καὶ διώκη καὶ μιμηταί τῷ τῶν γονέων ἀσεβείαν· καὶ ἡ τέκνα ὡς ἀληθῶς ἐκείνων, διὰ τῷ τῆς κακίας ὁμοίωσιν. ἔτω γὰρ ἔθος ἡμῖν ἐπὶ τῶν μιμημένων τῷ πατρῶων πονηρίαν λέγειν· ἀληθῶς ὁ δάνα τέκνον ἐσὶ τῷ πατρὸς. διὸ καὶ ὁ Κύριος, ἔχ ἀπλῶς εἶπεν· ἀποδιδῆς ἀμαρτίας ἐπὶ τέκνα ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεάν, ἀλλὰ προσέθηκε, τοῖς μισῶσί με τατέσιν, ὅταν τῷ εἰς Θεὸν μίσηι τῶν πατέρων ἀκολοθήσωσιν. ἐντοτε γὰρ ἐπὶ μόντινων, ἀναβάλλεται τῷ δίκῃ, καὶ ἔ ἐπάγει

(1) Τὰ μὲν ἄχρι τῷ δε κατὰ τὸν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 174. τὰ δὲ ἐπόμενα εἰς Τόμ. 4. σελ. 593. ἀλλὰ πλατύτερον, καὶ ἄλλως ἔχοντα.

ἐπάγει τὴν τιμωρίαν, μνώμενος αὐτῶν τὴν μετάνοιαν· ἵνα ἢ βελτίως γένωνται μεταμελόμενοι, ἢ εἰ μὴ τῆτο, μετὰ τὸν τῆδε βίον ταῖς μελλούσαις ταμιθῶσι κολάσεσιν. ἐπὶ δὲ τινῶν, τῶν ἐξ ἐκείνων ἴσως, ἢ τῶν μετέπειτα πολλάκις τῆς αὐτῶν ἀσεβείας ἀντεχομένων, ἐπιφέρει τὴν δικαίαν ὀργὴν, τὴν πρόνοιαν εἰδεικνύμενος, καὶ ἄλλας παιδῶν ἐκ τῆ παραδείγματος. ὡς γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς πατέρας αὐτῶν, εἴγε κακῶς αὐταῦτα κολάζειν ἔκρινε, καὶ μὴ ταῖς μελλούσαις αὐτῆς δίκαις ἐτήρησε, μηδὲ τῆ τῆς τιμωρίας ἀναβολῇ μεταμαθόντας ὀσεβεῖν. ἔτω δοκεῖ τὰ τέκνα τὰς τῶν πατέρων δίκαις ἐκλιπύειν. καὶ ταῦτα ὑπὲρ τῶν οἰκείων ἀμαρτιῶν, ἐν οἷς ἐμιμήσαντο τὰς τεκόντας, τὰς ὀβριμὰς ὑπέχοντα.

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ζηλωτῆς ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς. Δόξα ἀντίον εἶναι τῆτω τὸ, ἐκ ἀποθανέντων πατέρες ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡοὶ ἐκ ἀποθανέντων ὑπὲρ πατέρων· ἕκαστος τῆ ἀμαρτία αὐτῆ ἀποθανεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ πρὸς τῆς λέγοντας, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων αἰμαδιόσασιν. ἀλλ' ἐκ ἐστὶν ἀντίον, εἰ σαφῶς νοηθεῖται αὐτότε τὸ, ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ τὸ, ἐκ ἀποθανέντων πατέρες ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τὸ πρὸς τῆς λέγοντας, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ τὰ ἐξῆς. πρῶτον μὲν ἐν παράδειξοις τὸ, ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα τῷ, μάλιστα ἐπάταξα τὰ τέκνα ὑμῶν, παιδείαν ἐκ ἐδέξαοδε· δι' ἧ τάχα τὸν κοινὸν τῆτον παρῆσσι θάνατον, ὃν ἀποσέλλει ποτὲ τοῖς τέκνοις τῶν ἀμαρτησάντων πατέρων· ἔτι γὰρ πρὸς παιδείαν, αὐτῶν τελοδύτωντων, ἀλλὰ πρὸς τὸ τιμωρήσασθαι τὰς γενεάς. διὸ, ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεᾶν, εἶπεν. ἕως γὰρ τῆτων παρεκλίει ποτὲ ὁ τῶν ἀνθρώπων χρόνος, ὡς περὶ τῆ Ἰωβ εἶρηκε· καὶ εἶδεν ἡὲς ἕως τετάρτης γενεᾶς. τὸ δὲ, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας σημειώση, ὅτι ἐκ εἶπε τοῖς τέκνοις τῶν ἀγαπώντων με, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἀγαπῶσί με. δι' ἧ τὸ ἀπειρον παρῆσσι τῆ χρόνος, ἐν ᾧ καὶ μετὰ τὴν ἀνδρὶν ἀπαλλαγῆναι ἢ τῷ Θεῷ ἀνακείμην ψυχῇ ἀνεξάλειπτον ἔξει τὸ παρὰ τῆ Θεῶ ἔλεος. δοκεῖ δὲ ἀντικειῖσθαι τὸ ὑπὸ τῆ Ἰερειμίας εἰρημῶν ἔτιως· ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν μετ' αὐτῆς. εἰ γὰρ μετ' αὐτῆς, ἐκ ἔτι διὰ τὸ αὐτῆς τιμωρεῖσθαι· ἐκλῶς εἰ μὴ τις ἐκλάβοιτο τὸ, μετ' αὐτῆς, ἐκ μὲτὰ τὸν

Α θάνατον αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ τὴν προτέραν αὐτῶν τιμωρίαν, ἣτις ἴω πρὸ τῆς διὰ τῶν τέκνων. ὁ Διονύσιος (1) δὲ ἐν μιᾷ τῶν περὶ μετανοίας ἐπιστολῶν τροπικώτερον ἐξέλεξε τὰ κατὰ τῆς τόπης. οἶον, ἢ ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἀντὶ τῆ, ἀποδίδως τὰς τιμωρίας τῶν προτέρων ἀμαρτιῶν ἐπὶ τὰς ὀβριμὰς. περὶ ἢ δὲ τῆ, ἐκ ἀποθανέντων πατέρες ὑπὲρ ἡμῶν, λεκτέον, ὅτι ὁ νομοθετῶν, καὶ μάλιστα Θεὸς, ἐτέροις νομοθετεῖ, καὶ ἐκ ἑαυτῷ· ἐπεὶ μηδὲ ὁμοίως ἀνθρώποις πο-
Β λιτεύεται. πῶς γὰρ τὸ, ἐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδῶλον, ἑαυτῷ ἐνομοθετεῖ, ἄτε τῶν ὄλων αὐτὸς ὢν Θεός; ἢ τὸ, ἐ πορνύσεις, ἢ ἀσαρκὸς ὢν καὶ ἀσώματος; ἢ τὸ, ἐ κλέψεις, τῶν πάντων Κύριος ὑπάρχων; διὸ ἢ καὶ τὸ, ἐκ ἀποθανέντων, παρ' ἀνθρώποις νομοθετεῖ, διὰ τὸ τὰ ἐν ποσὶ μόνον οἷς τε εἶναι κρίνειν, ἐ μὴ καὶ παρ' αὐτῷ. ὅς
Γ πάντων οἶδε μόνος καὶ τὰς διανοίας, καὶ τὰς αἰτίας, δι' ἧς ἀποκλείει οἷς βέλεται, καὶ μὴ ἀμαρτωσί, καὶ ζωοποιεῖ ὁμοίως. ἢ ὡς εἰκότως ἐν περὶ αὐτῆ εἰρημῶν, τὰ κρι-
Δ ματάσε ἀβυσσὸς πολλῆ, καὶ ἐξῆς. περὶ δὲ τῶν ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ εἰρημῶν, λεκτέον, ὅτι ἐ περὶ κοινῆ θανάτου λέγει, ἐδὲ περὶ κοινῆς ζωῆς· ἀλλὰ θάνατον, ὃν ἀποθνήσκουσι τῷ Θεῷ οἱ ἀμαρτάνοντες. περὶ ἧ
Ε φησὶ, θάνατος ἀμαρτωλῶν πονηρός. εἰ γὰρ περὶ τῆ κοινῆ θανάτου, ἢ τῆς κοινῆς ζωῆς ὁ λόγος ἴω τῷ Προφήτῃ, ἀντίον ἢ ἐν τῷ εἰρημῶν ἀλλαχῆ· ἵνα τὶ δὲ
Ζ ἀσεβεῖς ζῶσι, πεπαλαίωνται δὲ ἐν πλῆτῳ; τὸ δὲ αὐτὸ ἀτοπον ἔσαι καὶ ἐπὶ τῆ θανάτου τῶν ἀγίων· ἐπειδὴ, ἐλιθάθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον. ζητήσεις καὶ περὶ τῆ, καὶ ἡμεῖς ἐπληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν· καὶ, ἦξε ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεάν ταύτῃ· καὶ, ἔπω γὰρ ἀναπεπλήρωνται
Α ἢ ἀμαρτίας τῶν Ἀμορραίων. καὶ μήποτε ἔτω δεῖ ἀκείν καὶ ταῦτα; οἶον, οἱ μὲν πατέρες ὑμῶν εἰ καὶ ἡμαρτον, ὡ Ἰσραηλίται· οἶον, Κάιν Φονύσας τὸν ἀδελφὸν Ἄβελ, καὶ Ἀμὸς τὸν Ζαχαρίαν· ἀλλ' ἐκ ἐπὶ τὸ πέρας τῶν ἀμαρτημάτων ἦλθον, ἐδὲ τὸ μέτρον ἀνεπλήρωσαν, τῆτέσι τῷ τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν τῷ Χριστῷ, ὡς ἡμεῖς. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν Ἀμορραίων λεκτέον. κατασκδάσεις δὲ πῶς πληρῆται τὸ μέτρον τῶν ἀμαρτημάτων ἀπὸ δέγματος. οἶον, νόμος ἐστὶ παλαιὸς ἐν ἀγῶνι, τὸν τρις καταβαλλόμενον ὑπὸ τῆ ἀντιπάλα, τὴν τελείαν ἦσαν ἔχειν· καὶ μὲν τὸ πρῶτον καταβληθῆ, ἢ τῆθῆ μὲν, ἀλλ' ἐ τελείως· καὶ τὸ ὀβριμότερον, ὡσαύ-

(1) Ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐν τῇ πρὸς Δημόφιλον ἐπιστολῇ τὰδε λέγει· ἢ τὴν διπλῶ ἀμαρτίαν, ὡς τὰ λόγια φησὶ, κατὰ τῆς ἀσεβείας ἀμαρτάνομεν· ὡς περὶ τοῖς τῆ Ἀκακίε ἐ πᾶν σιμάδα. ἴσως ἐν Διονύσιον, τὸν Κορίνθου φησὶ, τὸν περὶ τὸ 170 ἔτος ἀκμάσαντα (Φαβρικ. ἐν βιβλ. 5. κεφ. 1. σελ. 191. τῆς Ἑλλ. βιβλιοθήκ.) καὶ διαφόροις ἐπιστολαῖς συγγεγραφότα. ἐν αἷς καὶ τὴν τῆ Ἐκκλησίᾳ τῆ παρακέρση Ἀμαρτιῶν ἐν ἧ καὶ τῆς ἐξ οἷας δ' ἐν ἀποπλάσεως, εἴτε πλημμελείας, εἴτε μὴ αἰρετικῆς πλάνης ἐπιστρέφοντας, δεξιῶσθαι προσάτῃ, ὡς μαρτυρεῖ Εὐσέβιος ἐν τῷ 23. κεφ. τῆ 4. περὶ Ἐκκλησιασ. ἱστορ. βιβλ. ἢ τὸν Ἀλεξανδρείας (τὰ περὶ τῆς δὲ δὲ τῆς βιβλ.) καὶ αὐτὸς γὰρ περὶ μετανοίας τοῖς Ἀγυπτιοῖς ἔγραψε.

ὡσαύτως· εἰ δὲ τὸ τρίτον, τελείως ἠτήθη. ἔτις ἐν νομισέον καὶ πάσας τὰς γενεάς, οἷον ἀθλητῶν εἶναι.

ΠΡΟΦΗΤΩΝ. Τίνα τῶτο τὸ ῥητόν ἐκ ἐτάραξεν; εἰ ἡμαρτε μὲν ὁ πατήρ, ὁ δὲ υἱὸς καὶ ἡ τρίτη καὶ τετάρτη γενεὰ ἀπολαμβάνει τὴν ἀμαρτίαν. καὶ ἔτις ἐτάραξεν, ὡς τὴν μὲν κατηγορήσῃ καὶ τὴν δευδοκίαν τὴν νόμου Θεοῦ· τὴν δὲ ἕκατηγορήσῃ μὲν, ἀληθῶς δὲ ἐλπίζεν τοιαῦτά τινα καὶ προσδοκᾶν, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα αὐτῶν οἱ υἱοὶ ἀπολαμβάνουσιν. Ἰσραὴλ οἱ ταῦτα νομίζουσιν, ἐκ ἀναπλάττοντες ἄλλον Θεόν. Σαμαρείς ταῦτα ὑπολαμβάνουσιν, ὡς καὶ αὐτοὶ δοξάζοντες μετεχηκία τῆ ἐνός Θεοῦ. οἱ ἀπὸ τῶν αἰρέσεων ἐκ ἀρεσκόμενοι τῷ ἀγαθῷ ἢ δίκαιον εἶναι Θεὸν διδάσκει, τὸν ἀποδιδόντα ἀμαρτίας πατέρων εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν, λέγουσιν, ὅτι ὁ τῆ νόμος Θεὸς ἐκ ἐστὶ δίκαιος, ἐκ ἐστὶν ἀγαθός, ἀποδίδει τὰ ἀμαρτήματα [τῶν πατέρων] ἐπὶ τὴν υἱόν· ἀλλὰ τίς ἐστὶν ἐκείνῃ μείζων Θεός. ὁ δὲ ἐκκλησιαστικός, ἔτε ὡς Ἰσραὴλ σωματικῶς ἀναπλάσει τῶν λεγομένων, ἔτε ὡς αἰρετικῶς ἀναπλάσει ἄλλον, ἀλλ' ἔσηκεν ἀμφοτέρων μέσος, καὶ λέγει, καλῶς μὲν ταῦτα γεγραμμένα, ἐκ οἶδα δὲ τῶν γεγραμμένων τὸν νόμον. ἀνατίνατε ἐν τὰς διανοίας πάντες, καὶ αἰτήσαθε τὸν Θεόν, ἵνα ὑμῖν ἀποκαλύψῃ, ὡς ἀγαθὸς ἐστὶν ὁ ἀποδίδει ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα. τίνες οἱ πατέρες; Φέρει τὰς Γραφὰς μάρτυρας. ἐξετασθήτω τὰ λόγια τὰ ἱερά· λέγει ὁ σωτὴρ καὶ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς ἀμαρτάνουσιν, ὅτι ὑμεῖς ἐκ τῆ πατρὸς τῆ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τῆ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκείνος ἀνθρώπος κλονός ἐστὶν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐκ τῆ ἀληθείας ἐκ ἔσηκεν. ἐκέν ἐίτις ἀμαρτάνει ἐκ τῆ πατρὸς τῆ διαβόλου ἐστὶ, καὶ διὰ τῶτο τὸ ἀμαρτήματα τῆ διαβόλου ἐφθασεν ἐπὶ τὸν υἱόν. πλὴν ἐκείνός ἐστὶν ὁ πρῶτος ἀμαρτωλός, ὁ ὑποβαλὼν μοι τὸ ἀμαρτήματα· ἐγὼ [δὲ] εἰμι ὁ δεῦτερος ἀμαρτωλός, ὁ μὴ ἐκβαλὼν τὸ βέλημα αὐτῆ, ἀλλὰ παραδέξάμενος αὐτῆ τὴν ἀνεργίαν· δέον με εἰσῆαι καθωπλισμένον τὴν πανοπλίαν τῆ Θεοῦ, καὶ ἔχοντα τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἵνα πάντα τὰ βέλη τῆ πονηρῆ τὰ πεπυρωμένα σβεσθῆ ἀπὸ τῆ θυρεῶ τῆς πίστεως μου. εἰάν ἐν ἀμαρτάνω, ποιῶ τὰ τῆ διαβόλου βεβληκός εἰς τὴν καρδίαν, ἵνα τὸδε τὸ ἀμαρτήματα, ἢ τὸδε ποιήσω. πρῶτον παραδέχομαι αὐτῆ τὸ βέλος, καὶ ὅταν παραδέξωμαι αὐτὸ, τότε καὶ αὐτὸν παραδέχομαι. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆ Ἰσραὴλ τῶτο γέγραπται, ὅτι ἕκ πρῶτον εἰσῆλθεν ὁ Σατανᾶς εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ πρῶτον τῆ διαβόλου βεβληκός εἰς τὴν καρδίαν, ἵνα παραδῶ αὐτὸν Ἰσραὴλ Σίμων ὁ Ἰσκαριώτης, ἔπειτα μετὰ τὸ ψωμίον εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν ὁ Σατανᾶς. ἐκέν ἔχω πατέρα, εἰ μὲν ἁγίος εἰμι, Θεόν· εἰ δὲ ἀμαρτωλός εἰμι, τὸν διάβολον ἔχω πατέρα· ἀλλὰ καὶ τὸν προσεχῶς ἀνεργήσαντα. Φέρει εἰπεῖν ἀντίχριστον,

Ἰωάν. 8. 44.

Ἐφσα. 6. 16.

Ἰωάν. 13. 27.

ἢ ἀγγελόντινα τῆ διαβόλου, ἢ δαιμόνιον δὲ, ἢ τὴν ἀνεργίαν παρεδεξάμεν. καὶ ἀπαξάπλως εἰσὶ μοι πατέρες μυριοί, εἰάν γενώμαι ἀμαρτωλός· ὡπερ πάλιν εἰάν γενώμαι δίκαιος, πατήρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, καὶ ἡ δὲ Φησὶν ὁ Σωτὴρ· τεκνία, ἐτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί. καὶ πάλιν, δύγατερ ἢ πῖσις σε σέσωκέ σε. καὶ πάλιν, τέκνον ἀφένταί σε ἀμαρτία. ἔτις οἶδα καὶ ἄλλας πατέρας, κατὰ τὸ εἰρημένον τῷ Ἀβραάμ· σὺ δὲ ἀπελύθη πρὸς τὴν πατέρα σου, ἢ πρὸς τὴν κατὰ σάρκα πατέρα σου· ἢ γὰρ ἦσαν πῖσοι, ἐκ ἦσαν ἁγιοί. ὡς δὴλλον ἐκ τῆς ἰσορίας τῆς γεγραμμένης περὶ αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἁγίος αὐτῆ ὁ πατήρ, ἐκ ἂν ἐλέγετο αὐτῷ, ἔξελεθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆ οἴκῃ τῆ πατρὸς σου. ἔχει γὰρ ὁ λόγος τὸ σωματικόν, ἔχει καὶ τὸ πνευματικόν. εἰ νενοήκας τὴν πατέρα σου, ὅρα λοιπὸν ὅ, τι ἀπολαμβάνεις σὺ ὁ παραδέξάμενος τὴν ἀνεργίαν, διὰ τὸ ἡμαρτηκία, γενόμενος ὑπὸ τῆ διαβόλου, ἢ τῆς τῶν ὑπ' αὐτὸν πνευμάτων. γενόμενος ἐν ἐκείνων υἱός, ἀπολαμβάνεις ἀπὸ ἀγαθῆ Θεοῦ ἐπισκεπτομένης. ἢ γὰρ ἐπισκέπτεται τὸν πατέρα σου, ἀλλ' ἐπισκέπτεταί σε, καὶ λέγει σοι, ἀκυσσον δύγατερ, καὶ ἴδε, καὶ κλίνου τὸ ἔξ σου, καὶ ἐπιλάθη τῆ λαῶ σου, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ἐπισκοπῶν σε, ἐκείνο τὸ ἀμαρτήματα ὁ ὑπέβαλέ σοι ὁ διάβολος πατήρ, ἀποδίδωσί σοι ὡς ἀγαθός. ἐπισκέπτεται γὰρ σε τὸν υἱὸν τῆ πονηρῆ πατρὸς, τὰ ἀμαρτήματα ἀποδίδει. ἐπισκέψομαι ἐν ἀνὴρ ῥάβδω τὰς ἀνομίας ὑμῶν τῶν ἁγίων· ἐπισκέψομαι δὲ καὶ ἐνὶ μάστιγι τὰς ἀδικίας αὐτῶν. διὰ τί; ἵνα τὸ ἔλεός μου μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτῶν. ὅτε γὰρ καταλίπη τινὰ, ἐκ ἐτι αὐτὸν ἔτε κολάζει, ἔτε μασιγοῖ. μασιγοῖ δὲ ἕ πάντας, ἀλλὰ πάντα τα ὑὸν ὃν παραδέχεται Κύριος. καὶ λέγεται ἀπὸ τῆ Προφήτη περὶ τῶν πάντων ἀμαρτωλῶν, ἐκ ἐπισκέψομαι ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν ὅταν πορνύσωσι, καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας ὑμῶν ὅταν μοιχουθῶσι. τὸσέτον χρόνον ὁ διάβολος ἀμαρτάνει ἀπὸ κλίσεως καὶ καταβολῆς κόσμου, καὶ ἔτε πῦρ, ἔτε μάστιξ. ἢ γὰρ ἄξιός ἐστι τῶν κολάσεων τῶν ἀπὸ Θεοῦ. ἢ γὰρ διδάται εἰπεῖν ὁ διάβολος, Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, καὶ τὰ ἐξῆς. ἕκαστος ἐν σιωπῶν ἐαυτῷ ἀμαρτίαν, ὀυχέδω κολαδιώμα. καλὸν γὰρ τὸ μηδὲν ἄξιον κολάσεως ποιοῦναι. εἰ δέ τι ἄξιον κολάσεως ποιοῦκαμεν, ἔτω κολαδιώμεν, ὡσεὶ ἀνὴρ μὲν ἀπολαβεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα εἰς [τὴν] κόλπος Ἀβραάμ ἀναπαύσαται.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ. Αἰ γὰρ αὐστηρὰ τιμωρία, τὰς ῥοῦδας τῶν κακῶν πολλαίς ἴσασιν ἐπίδρομας ἀνασέλλειν.

5. Καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς φυλάσσει τὰ προσάγματά μου.

ΣΕΤΗ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Πρόσεχε ακριβῶς, ὅτι τὴν Α μὲν τιμωρίαν ἐπὶ τετάρτης γενεᾶς ἤπλωσε, τὴν δὲ Φιλανθρωπίαν εἰς χιλίας.

Ζ. Οὐ λήψη τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῶσθ ἐπὶ ματαίῳ· ἔ γάρ μὴ καθάρσιον Κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐπὶ ματαίῳ.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ δούτερος (1) δὲ ἐμύνηε λόγος, μὴ δὲν λαμβάνειν, μηδὲ ἐπιφέρειν τὸ μεγαλεῖον κράτος τῆ Θεῶ, ὅπερ ἐστὶ τὸ ὄνομα· τῆτο γὰρ μόνον ἐχώρηεν ἔτι νῦν οἱ πολλοὶ μαθεῖν· μὴ φέρειν τέττα τὴν ἐπίκλησιν ἐπὶ τὰ γενητὰ καὶ μάταια. ἂ δὴ οἱ τεχνῖται τῶν ἀνθρώπων πεποιήκασιν. καθ' ὧν ὁ Ὄν ἐτάσεται· ἐν ταυτῷ γὰρ ἀγεννήτῳ αὐτὸς μόνος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (2) Τῆτότινες ἔδρων ξύλοις τε καὶ λίθοις τὴν τῆ Θεῶ κλήσιν ἀνάπλουτες, καὶ τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα κατακομίζοντες ἀμαθῶς εἰς ἀνθρωπίνης χειρὸς Φιλοτέχνημά τε καὶ πόνον.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Εἰ γὰρ ὅπως ἀξίως τυγχάνει τις ὀνομάσαι τὸν Θεόν, ἀξιόπιστος ἐστὶ καὶ χωρὶς ὄρκου πισθῶδῶς. ὁ γὰρ πρὸς τὸ μέζον ἰκανὸς γενόμενος, πολλῶ πλέον πρὸς τὸ ἔλαττον γενοίτ' ἐν ἰκανός. εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἀξιόπιστος χωρὶς ὄρκου πισθῶδῶς, ἔκ ἐστιν ἄρα ἀξίως εἰδὲ ὀνομάσαι τὸ ὄνομα Κυρίε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστιν, ἔ λήψη τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῶσθ ἐπὶ ματαίῳ; Τινὲς Φασὶν ἀπαγορεύειν [τὸ ἐπιθεῖναι] τοῖς

ματαίοις, [τετῆσι τοῖς] εἰδώλοις τὴν τῆ Θεῶ προσηγορίαν· τινὲς δὲ, τὸ ὁμωμοκότα ψεύσασθαι. ἐγὼ δὲ οἶμαι, τὸν θεῖον παρακελεύεσθαι νόμον, δίχα διδασκαλίας, ἢ προσδοχῆς, ἢ ἀν ἀγκυαίας τινὸς χρείας, τὴν θεῖαν μὴ προφέρειν προσηγορίαν. καὶ γὰρ εἰδώσι τινες, καὶ παίζοντες, καὶ γελοῦντες, προφέρειν ὡς ἔτυχε διὰ τῆς γλαυτῆς τὸ σεβάσιμον ὄνομα. τῆτο οἶμαι τὸν θεῖον νόμον ἀπαγορεύειν. εἰ γὰρ τὴν πολυτελεσεραν ἐδῆτα τοῖς ἐορταῖς φυλάττειν εἰδώσασιν οἱ πολλοὶ, πολλῶ μᾶλλον τὸ θεῖον ὄνομα προσδοχῆς καὶ διδασκαλίαις ἀφιέρῃν δίκαιον.

Η. Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν. Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ, καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργασα. Τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῶσθ. ἔ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ, καὶ ὁ υἱός σε, καὶ ἡ θυγάτηρ σε, καὶ ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη σε, ὁ βῆς σε, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σε, καὶ πᾶν κτήνος, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί. Ἐν γὰρ ἐξ ἡμέρας ἐποίησε Κύριος τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη. διὰ τῆτο εὐλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τρίτος δέ ἐστι λόγος, ὁ μιλῶν γεγονέναι πρὸς τῆ Θεῶ τὸν κόσμον,

(1) Ἰσῆον, ὅτι ἡ τῆ Κλήμεντος τῆς δεκαλόγου διαίρεσις (ἢ ἐν τῷ β. σρωμ.) ἦται ἐλλειπῆς ἐστὶν, ἢ ἐλλειπῆς ἅμα τε καὶ τῶν ἄλλων ἀσύμφωνος. εἰ μὲν γὰρ ὁ παρ' αὐτῷ δούτερος λόγος, τρίτος ληφθῆ, καὶ ὁ τρίτος τετάρτος, ἐλλείπει μόνον αὐτῇ ἦτε δούτερα περὶ τῶν εἰδώλων ἀτολή, καὶ ἡ περὶ ψευδομαρτυρίας ἀνάτη· εἰ δ' ὁ δούτερος δούτερος, καὶ ὁ τρίτος τρίτος, καὶ ἡ ἀνομοίότης συμπαραμαρτεῖ τῇ ἐλλείψει. ὁ μὲν γὰρ Φίλων ὁ Ἑβραῖος. (ἐν τῷ περὶ τῆ τῆς ὁ τῶν θεῶν πραγμ. κληρονομ. λόγ. σελ. 504.) ἔτω τὴν δεκάλογον διέλε. Πρῶτός ἐστι θεσμός ὁ ἐναντιόμενος τῇ πολυθεῶ δόξῃ - - - Δούτερος δὲ περὶ τῆ μὴ θεοπλασῆν τὰ μὴ αἰτία - - - Τρίτος δὲ ὁ περὶ ὀνόματος Κυρίε - - - Τέταρτος δὲ περὶ τῆς ἀειπαρθεῖας καὶ ἀμήτορος ἐβδομάδος - - - Πέμπτος δὲ ὁ περὶ γονεῶν τιμῆς - - - ἀπαγορεύσεις Μοιχείας, (προτάττες τῆ φόνε τὴν μοιχείαν, ἢ καὶ ὁ Κλήμης ἔπειτα) Ἀνδροφονίας, Κλοπῆς, Ψευδομαρτυρίας, Ἐπιθυμίας. Ὁ δὲ Ἰωσήπος (ἐν τῷ 4. κεφ. τῆ περὶ Ἰσθ. Ἀρχ. 3. βιβλ.) ἔτω· Διδάσκει μὲν ἐν ἡμᾶς ὁ Πρῶτος λόγος, ὅτι Θεός ἐστιν εἷς, καὶ τῆτον σεβέσθαι μόνον· ὁ δὲ Δούτερος κελδεῖ, μηδενὸς εἰκόνα ζῶε ποιήσαντας προσκυνεῖν· ὁ Τρίτος δὲ, ἐπὶ μηδενὶ Φαύλῳ τὸν Θεόν ὀμνῶναι· ὁ δὲ Τέταρτος, παρατηρεῖν τὰς ἐβδομάδας ἀναπαυομένας ἀπὸ παντὸς ἔργου· ὁ δὲ Πέμπτος, γονεῖς τιμαῖν· ὁ δὲ Ἑκτός, ἀποχεῖσθαι φόνε· ὁ δὲ Ἑβδόμος, μὴ μοιχεῖν· ὁ δὲ Ὀγδοός, μὴ κλοπῆν δεῖν· ὁ δὲ Ἐννάτος, μὴ ψευδομαρτυρεῖν· ὁ δὲ Δέκατος, μηδενὸς ἀλλοτρίῃς ἐπιθυμίαν λαμβάνειν. ὁ δὲ Θεὸς Ἀθανάσιος (ἐν τῇ σινώψ. τῆς Γραφ.) ὁμοίως· Περιέχει δὲ τῆτο τὸ βιβλίον - - - καὶ τὰς ἐν πλαξὶ δέκα ἀτολάς ταύτας. Πρῶτῳ, ἐγώ ἐμι Κύριος ὁ Θεός σε· Δούτερον, ἔ ποιήσεις σεαυτῷ εἶδωλον, εἰδὲ παντὸς ὁμοίωμα· Τρίτῳ, ἔ λήψη τὸ ὄνομα Κυρίε τῆ Θεῶσθ ἐπὶ ματαίῳ· Τετάρτῳ, μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων· Πέμπτῳ, τίμα τὸν πατέρα σε καὶ τὴν μητέρα σε· Ἑκτῳ, ἔ φονεῖσεις· Ἑβδόμῳ, ἔ μοιχεῖσεις· Ὀγδόῳ, ἔ κλέψεις· Ἐννάτῳ, ἔ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τῆ πλησίον σε μαρτυρίαν ψεῦδη· Δεκάτῳ, ἔκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναικα τῆ πλησίον σε, εἰδ' ὅσα τῷ πλησίον σε ἐστὶ· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, τοῖς δὲ τοῖς χρυστοῖς ἔπεισι.

Τῆς δὲ νόμους ἐχάραξε Θεὸς δέκα ἀποτε πλαξὶ Λαϊνέας, σὺ δὲ μοι ἐγγραφε σῆ κραδίη. Οὐ γνώση Θεὸν ἄλλον, ἐπεὶ σεβας οἶον ἐνός γε. Οὐ σῆσεις ἠδαλμα κενόν, καὶ ἀπνοον εἰκό. Οὐ ποτε μαψιδίως μνήση μεγαλοιο Θεοῖο. Σάββατα πάντα Φύλασσε μετάρσια καὶ σκίοντα. Ὀλβιος, λὺ τοκέεσι Φέρης χάριν, λὺ ἐπέοικε. Φύγειν ἀνδροφόνον παλάμης ἀγος, ἀλλοτρίῃς τε Εὐνῆς· κλεψισυῖλω τε κακόφρονα· μαρτυρίλω τε Ψεῦδη, ἀλλοτρίων τε πόδον, σπινθῆρα μόροιο.

(2) Τῷ Νύσσης ψευδῶς ἐπιγράφει ὁ κώδ.

κόσμον, καὶ δεδωκέναι ἀνάπαυσιν ἡμῖν τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, διὰ τὴν κατὰ τὸν βίον κακοπάθειαν. Θεὸς γὰρ ἀκηχθός τε καὶ ἀπαθείης, καὶ ἀπροσδεής. ἀναπαύλης δὲ ἡμεῖς οἱ σαρκοφθοροῦντες δεόμεθα. ἡ ἐβδόμη τοίνυν ἡμέρα, ἀνάπαυσις κηρύσσεται, ἀποχή κακῶν, ἐτοιμάζουσα τὴν ἀρχέγονον ἡμέραν, τὴν τῷ ὄντι ἀνάπαυσιν ἡμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸ σάββατον τῇ ἀργίᾳ τετίμηκε; Φιλανθρωπίαν τὸν λαὸν ἐξεπαίδευσεν. ἐπήγαγε γὰρ, ἵνα ἀναπαύσῃται ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βῆς σου, καὶ τὸ ὑπόζυγιόν σου, καὶ πᾶν κτήνος, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ διατὶ μὴ ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ τῆτο γίνεσθαι προσέταξε; Τῆτο ἀντίς εἶπε καὶ περὶ ἄλλης ἡμέρας, τί δήποτε ταύτῃ ἐξελέξατο, καὶ ἐκ ἑτέραν; εἶχε δὲ ὅμως αὕτη λόγον τινὰ, πείσαι δυνάμενον τὴν τῶν Ἰσραϊτῶν ὁμότητα, τὸ τὸν τῶν ὅλων Θεὸν ἐξ ἡμέρας τὰ πάντα δημιουργῆσαι, ἐν δὲ τῇ ἐβδόμῃ μηδὲν ποιῆσαι, ὁλόγια δὲ ταύτῃ τιμῆσαι. τῆτο γὰρ εἶφη Μωϋσῆς, ὅτι ἐξ ἡμέρας ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἔρανον καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ ἡγήσατο αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καταριθμίζει λοιπὸν τὰ ἀνθρώπινα, καὶ ὡσπερ τινὰ κανόνα πρὸς τὸ εὖ τῆς ἀπάντων πολιτείας ὀρίζει τὸν νόμον. ἀπάσης δὲ ἡμᾶς ἐξίσησιν ἀμαρτίας, τὸν τῆς ἐν Χριστῷ δικαιοσύνης, καὶ πρόγε τῶν ἄλλων, κατασημαίνων καιρὸν καὶ ὃν ἡ τελειοτάτη λύτρωσις, καὶ ἡ τῆς Φαυλότητος καταφθορά, καὶ ἀναμόρφωσις εἰς τὸ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ζωῆς ἀνακαινισμὸς τῆς ἐν ἀγιότητι καὶ Φιλοθείᾳ. τοι γάρτοι Φησὶ, μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιαζέτω αὐτῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ σάββατον τελευταία τῆς ἐβδομάδος ὑπάρχον [ἡμέρα,] κατὰ τὴν ἡμέραν ἀν οἰμαίπε τὸν τῆς τῆς Σωτήρος ἡμῶν ἐπιδημίας καιρὸν. ὃς πέφινε μὲν ἐπὶ σιωτελείᾳ, καὶ μονονυχί πρὸς αὐταῖς ἡδὴ ταῖς τῆς παρόντος αἰῶνος δυσμαῖς. ἀρχὴ δὲ καὶ θύρα καὶ ὁδὸς ἡμῖν ἐγγόνει εἰς ἀπόνειψιν ἀμαρτίας, εἰς ἐλευθερίαν καὶ ἀφῆσιν, εἰς ἀφθαρσίαν [καὶ] εἰς ζωὴν, καὶ εἰς ἐλπίδα τὴν μέλλουσαν. πολυτρόπως δὲ ἡμῖν τὸν ἐν Χριστῷ νοούμενον σαββατισμὸν καὶ ἡ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἀντίτρεται πῆσις ὅτε μὲν, τὴν ἐν αὐτῷ κατάληξιν, τὴν ὡς ἐξ ἀμαρτιῶν καταγράφουσα, καὶ τὴν ὅτι μάλιστα πικρὰν καὶ ἀπλωτὴν τῆς παραβαίνοντος καθαρίζουσα δίκην ὅτε δὲ, τὴν ἐν αὐτῷ λύτρωσιν καὶ ἀφῆσιν, εἰς ἐλευθερίαν, καὶ μὴν [καὶ] ὀτρυνισμὸν [τὸν] εἰς τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα τυπικῶς ὑποφαίνουσα. διὰ πίσεως γὰρ τῆς ἐν Χριστῷ νοεμένης πνευματικῶς σαββατίζουσα, τῶν ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ περιπασσῶν ἀπολήγοντες, καὶ περιφορᾶς

A εἰκαίας ἀποπαύομενοι, καὶ Φαυλότητος ἀπονοσφιζόμενοι, καὶ τὸν τῆς ἀμαρτίας διεκδιώτες ζυγὸν, ἀνέμεθα λοιπὸν εἰς ἐλευθερίαν ἀγιασμὸν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καίτοι πῶς ἐκ ἀληθείας, ὡς εἶπερ ἐστὶν ὁ σαββατισμὸς τὸ μόνον ἀργεῖν ἐν σαββάτῳ; πῶς ἐκ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κατὰ τὴν ἡμέραν Ἰσραὴλ, καίτοι τὴν ἐν σαββάτῳ τηρήσας ἀργεῖν; ἀλλ' ἡ εἰς τὸν τύπον τὸ χροῖμα τῆς ἐν Χριστῷ καταπαύσεως, καὶ τῆς καταλήξεως ἐξ ἀμαρτίας δικαιοσύνης ἐν πίσει. Καὶ μετ' ὀλίγα. **B** [Μνήσθητι, Φησὶ, τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιαζέτω αὐτῷ.] ἀποπερανῶμεν δὲ τῆτο καὶ λίαν ἐπιεικῶς, ἐν ἀγίων ἔργων ἐπιμεληταῖς φανοίμεθα, σαββατίζοντες νοητῶς. Καὶ μετ' ἕτερα. Προδείξω δ' ἂν, ὅτι [τῶν] εἰς ἀνδρείαν τὴν πνευματικῶν, καὶ τῆς σωτηρίας ἐχθρῶς, καὶ νικᾶν ἐν Χριστῷ τῆς ἀνδραγαθίας, ἐκ ἀν καταλήξεωμεν εἰκότως, νοητῶς σαββατίζοντες. εἰκόνα δέ σοι παροίσω πάλιν τὸν ἀρχαῖον ἐκείνον Ἰησοῦν ὁμῶς τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ ἡρηκότα τὴν Ἰερικῶν κατὰ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, τρετέτω ἐν τῷ σαββάτῳ.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀποπαύεσθαι μὲν ἔργα παντός, ἀπέσθαι δὲ, [καὶ] ἀνάπαυσιν ἐπιτηδύειν ἐν αὐτῷ, τὴν ἐπὶ τέλει τῶν αἰώνων ἐσομένην τοῖς ἀγίοις ἀνάπαυσιν τε καὶ τρυφῶν διὰ τῆς δηλῶν ὅτε τῆς ἐν κόσμῳ καταλήξαντες ζωῆς, καὶ τῆς ἐπὶ ταῖς ἀγαθουργίαις ἰδρωτῆς ἀπονηψάμενοι, τὸν ἀπονόντε καὶ καμάτε διχρα διαζήσονται βίον [οἱ] ἐν Χριστῷ.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Τῆτο σαφηνίζων ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, Φησὶ, πᾶν ἔργον ἐποιήσετε, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται πάση ψυχῇ. τῆτω μόνον τῷ τρόπῳ καὶ ἡ περιτομὴ πρὸς ψυχῆς ἀφέλειαν ὀρώσα, καὶ πνευματικῆς ἐσσα πρᾶξις ἀηρηγῆτο καὶ μάλα δικαίως. ὁ γὰρ περιτεμνόμενος, τὸν ἐξ ἡδονῆς καὶ ὑπὸ φθιρόμενον ἀνθρώπον ἀποτίθεται τῇ τῆς ἀκροβυστίας ἀποβολῇ, τύπον ἐπεχέουσα τῆς ἀγίας βαπτισματος. ἐν ᾧ τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον ἀποδύομενοι, τὸν πνευματικὸν καὶ νέον ἀμφιεννύμεθα, Χριστὸν ἐνδύομενοι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ βῆς εἰς τὸν Ἰσραὴλ νοεῖται, τὸ καθαρὸν ζῶον καὶ διχηλῆν τὴν ὀπλῶν. ἡ γὰρ διδαχθεὶς ἐκ τῆς νόμου διακρίνει τὸ καλὸν ἀπὸ τῆς χείρονος, καὶ ἀνάγειν μηρυκισμὸν. κατῆλθε γὰρ καὶ ἀνεμασάτο τὰ Μωσέως προσάγματα.

ιβ. Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

H **** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Οἰδά τινα νόμον τῆς φύσεως ἴδιον, αὐταῖς ταῖς θεαῖς πλατύνειν ἀτετυπωμένον παρὰ τῆς νομοθέτης τῆς φύσεως ὅς πάσαν ἀγαθῶν ἀμοιβῶν τοῖς ἰδίαις γονεῦσιν ἐκκλινύναται κελδεῖ, ὅσῳ

» αν η δυνάμις φέροι. τίμα γάρ φησι τον
 » πατέρα σε, και τω μητέρα σε, ητις εστιν
 » εντολη πρώτη εν επαγγελίαις, ινα ευσοι
 » γινεται. ει δε πρωτα εν επαγγελίαις
 ετος ο νόμος, και το κατορθωμα τετα
 ιδιον κέρδος τε φυλάσσοντος γινεται. επα
 νασρέφει γάρ η εις τες γονέας τιμη εις
 τον πεπληρωκοτα τον νόμον. καλωσ αν
 εχοι, πάντα τον γε νεν έχοντα προς ταυ
 τω βλέπειν τω εντολω, ης το πέ
 ρας οβεργεία και χάρις τε ποιήσαντος
 γινεται.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Χρήμα γάρ ότι μάλις
 των αναγκαίων ημιν αποφάνων ο Κύριος
 ημων Ιησους Χριστος τω εις τες φύσαν
 τας αιδω, φειδες ηξει και λογε τω εαυτε
 μητέρα. απηρημενος γάρ ηδη τε τιμη
 σαυρε, και τω ξυλω προσηλωμενος, τω
 γνησιω μαθητη τω αγίαν εδιδε παρθε
 νον, και γηροκόμον αυτη καθισας τον
 » και τω μαθητη, ιδε η μητηρ σε. (1)

Ιωάν. 19. 26,
 27.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θεμέλιον γάρ ωπερ
 τινά [προκαταθείς αναγκαίως το ακριβες
 εις θεογνωσιαν, και] προκριζώσας εν αυ
 τοις τε νομοδέτε τω εδησι, κατεσι
 επι τα ανθρωπινα, και τη εις Θεον αιδω
 γάτονα τήση και σωημενίω ούδης τω
 εις πατέρα και μητέρα τιμω.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ωπερ ο Θεός
 πάντων εστιν αρχη και γένεσις, καθο ποιη
 της και δημιουργος. ετω και εκασος των
 εις γονέας τετελεκοτων τω εξ αυτε φωτι
 τέκνω ρίζα τις ωπερ εστι γενέσεως, και
 της εις το ειναι παρόδε, πηγη. εις τυ
 που δη εν τε πάντων δημιουργη η πατρος
 και μητρος υπεργία προς υπαρξιν, εις
 απαντας τες επι της γης. τοιγαρτοι
 των άλλων προφερεςεραν τω εις αυτες
 ποιείσαι τιμω, ο νόμος προσέταχεν,
 ετε γερων αποσησας τες ηρημενίς τιμαν,
 ετε ποινης απαλλάτων τες τετο οραν
 εις ανεχομένεις.

ιγ. Ου φονεύσεις.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταύτη μάλλον πληρων το
 » λέγω υμιν, μηδε οργισθωαι τω αδελφω.

ιδ. Ου μοιχεύσεις.

ιε. Ου κλέψεις.

**ις. Ου ψευδομαρτυρήσεις κατα τε
 » πλησίον σε μαρτυριαν ψευδη. Ουκ
 » επιθυμήσεις την γυναίκα τε πλησίον
 » σε. εν επιθυμήσεις την οικίαν τε
 » πλησίον σε, εδε τον αγρον αυτε, εδε
 » τον παιδα αυτε, εδε την παιδίσκην
 » αυτε, ετε τε βοου αυτε, ετε τε**

Α υποζυγίς αυτε, ετε παντος κληνης
 αυτε, ετε οσα τω πλησίον σε εσι.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μετα Θεον, και
 τω προς τες γονέας αιδω, ακολυθου η
 προς τες άλλες Φιλανθρωπία.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ουτοι
 γυνικοι χεδον πάντων αμαρτημάτων εισι
 κανόνες, εφ ες εκασον αναφερεσαι των
 εν ειδει συμβέβηκε.

**** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Τα μεν των τε νόμω
 εντολων, και σωματικωσ και πνυματι
 κωσ ανάγκη φυλάττειν τα δε, πνυματι
 » κωσ μόνον. οιον το, ε μοιχεύσεις, ε φο
 » νύσεις, ε κλέψεις, και τα ομοια, και
 σωματικωσ και πνυματικωσ χρη φυλάτ
 τειν. και πνυματικωσ δε τρισωσ. (2) το
 δε περιτέμνεσαι, και φυλάττειν το σαβ
 βατον, και σφάσαι τον αμνον, και εδεσαι
 » αζυμα επι πικριδων, και τα ομοια, πνυδ
 ματικωσ μόνον.

**ιη. Και πας ο λαος εώρα την φω
 νην, και τας λαμπάδας, και την
 Φωνην της σάλπιγγος. και το ορος
 καπνίζον ην. Φοβηθέντες δε πας ο
 λαος εσησαν μακρόθεν.**

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ότι αδιαφό
 ρως η Γραφη τάττει το των αιδήσεων,
 αντι ακοης ορασι ενπασα. εδεις δε ορα
 Φωνω. πλω δυω Φωνων μέμνηται, και
 μάλλον τω μιαν Φωνω λέγει, τω δια
 τον τε Θεω λογον. τω δ' ετέραν τω της
 σάλπιγγος, βροντω.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Και πως αν γε
 νοιτο το ακεσον, ορατον; Η τετο Γρα
 Φης ιδιωμα. ευροις δ' αν και το ορατον
 » ακεσον, ως το εν πη ψαλμω. τότε ελα
 » λησας εν ορασει τοις υοις των ανθρωπων,
 » και επας, εθεμιλω βοήθειαν επι διωατον.
 » και εν Αμωσ δε φησι. λογοι οι εγενοντο Αμ. 1. 1.
 » εν Ακαρεμ εκ Θεκε, ες εδεν. εμφανη
 γάρ τοις αγίοις Προφήταις καθίσησι Θεωσ
 ομε ταίς αποκαλυψεσι μονουρχι και αυτα
 τα πράγματα, ως δοκειν ορασαι τες λο
 » γωσ. τοιςτόν εσι και το, η ορασις Αβδιε Αβδ. 1. 1.
 » και το, προσεχε σεαυτω και φύλαξον τω Δδω. 4. 9.
 » ψυχλω σε σφοδρα. μη ποτε επιλάθη τες
 » λογωσ, ες εωρακασιν οι οφθαλμοι σε.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ωνοντο μεν γάρ οι των
 Ισδαίων δημοι τω απόρρητον αληθωσ τε
 δεάσαι φύσιν, μεσολαβεντος Μωσέωσ,
 και παρισαντος αυτες εν Χωρηβ, και συλ
 λέγοντος εις εκκλησιαν υπο το ορος Σινά.
 επειδη δε και σάλπιγγων ηχη διαπρυσιος
 διάτρεσα κατεπλωι τες ακρωμενίς, ωον
 το κατα σφασ αυτες και Φωνης της θείας
 » γενέσαι κατήκοι. αλλ' ότι ταυτα με
 » ρακιωδωσ εσκέπτοντο, πεπληροφόρηκεν
 Εεε 2 εναρ-

(1) Τω υπομνήματι τετα, τω μη εν τοις εκδεδομ. διεθεντι, παραλόγωσ ω το εξησ επισυνημμενον.
 (2) Ισ. κατα τε συγκατάθεσιν, παλίω, και προσβολίω.

Ιωάν. 5. 37. *εὐαργῶς ἔγω λέγων ὁ Χριστός· ἀμὲν ἀμὲν*
 38. » λέγω ὑμῖν, ἔτε φωνῶ αὐτῶ ἀκηκόατε,
 » ἔτε εἶδος αὐτῶ ἐώρακατε. καὶ τὸν λόγον
 » αὐτῶ ἔκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα· ὅτι ὄν
 » ἀπέστειλαν ἐκεῖνος, τέτω ὑμᾶς ἔπισθῶτε.
 ἔκῃν οἱ πισθῶσαντες τεθεάμεθα μὲν ἐν τῷ
 ἡμῶ τὸν πατέρα, παρεδεξάμεθα δὲ καὶ
 τὸν λόγον αὐτῶ. ταύτητοι καὶ λελυτρω-
 μεθα. σέσωκε γὰρ ἡμᾶς, ἔπρέσβυς, ἔκ
 ἡσ. 63. 9. » ἄγγελος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ϟ. Καὶ εἶπαν πρὸς Μωϋσῆν, λά-
 λησον σὺ ἡμῖν, καὶ μὴ λαλείτω πρὸς
 ἡμᾶς ὁ Θεός, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Ἐν εἰδα τοίνω πυ-
 ρὸς καταβεβηκότος τῶ Θεῶ, καίτοι δόξαν
 αὐτῆτι, καὶ ἔσφοδρα τοῖς τεθεαμένοις
 ἀσπυήθη δακνύοντος, δυσφόρητον κομιδῆ
 τῷ αὐτοπρόσωπον ἐποιεῖτο θεῶν ὁ Ἰσ-
 ραήλ. πορίφοβοι δὲ καὶ τρέμοντες ἐλι-
 παρην τὸν δημαγωγόν, φημὶ δὴ Μωσέα,
 καὶ δὴ καὶ ἔφασαν· λαλήσον σὺ ἡμῖν, καὶ
 μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός, μήποτε
 ἀποθάνωμεν. ἰδὲ δὴ σαφῶς, μεσιτῶσα
 παρεκάλεν, ὡς ἀκράτω δηλονότι τῆ τῶ
 Θεῶ δόξη προσβαλεῖν ἔκ οἰοί τε. ἴδι δὴ
 ἔν, κατὰπερ ἐξ ἐμφανῆς εἰκότος τῶν ἀρ-
 τίως ἡμῖν ἀρημένων, ἐπὶ τὸν μονογενῆ
 ὃς ἐπέπερ ἔκ τῷ γυμνῆ πρὸς ἡμᾶς ἀφι-
 κέσθαι τῆ θεῶ δόξη, ὡς ἂν τῷ τῶ Θεῶ
 καὶ πατρὸς ἐκπαιδεύσαι βέλησιν, γέγο-
 νε κατ' ἡμᾶς, μεσίτης τῶ Θεῶ καὶ ἀν-
 θρώπων.

κ. Καὶ λέγει αὐτοῖς Μωϋσῆς, θαρ-
 σεῖτε· ἕνεκεν τῶ πειράσαι ὑμᾶς πα-
 ρεγενήθη ὁ Θεός πρὸς ὑμᾶς, ὅπως
 ἂν γένηται ὁ φόβος αὐτῶ ἐν ὑμῖν, ἵνα
 μὴ ἀμαρτάνητε.

ΛΗΛΟΥ. Τετέσι ταῖς πρώταις ὑμᾶς
 ἀναρμόσαι τῆς ὕσεβείας κινήσει.

κα. Εἰσῆκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς μακρό-
 θεν. Μωϋσῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν γνώ-
 φον, ἔ ἦν ὁ Θεός.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. [Τὶ δὲ δὴ βέλεται
 τὸ αὐτὸς τῶ γνώφω γενέσθαι τὸν Μωϋ-
 σέα, καὶ ἔτως ἐν αὐτῷ τὸν Θεὸν ἰδεῖν;
 καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν τέτω γὰρ ἡ ἀληθῆς εἰδή-
 σις τῶ ζητημῶν καὶ ἐν τέτω τὸ ἰδεῖν, ἐν
 τῷ μὴ ἰδεῖν. ὅτι ὑπέροικεται πάσης εἰδή-
 σεως τὸ ζητῶμενον,] οἰόντινι γνώφω τῆ
 ἀκαταληψία πανταχόθεν διελημμένον.
 διό φησι καὶ ὁ ὑψηλὸς Ἰωάννης ὁ ἐν τῷ
 1. Ἰωάν. 4. 12. λαμπρῶ τέτω γνώφω γενόμενος, ὅτι Θεὸν
 » ἔδεις ἐώρακε πώποτε· ἔ μόνον τοῖς ἀν-
 θρώποις, ἀλλὰ καὶ πάση νοητῆ φύσει τῷ
 θεῶν γνώσιν ἀνεφικλον εἶναι τῆ ἀποφάσει
 ταύτη διοριζόμενος. ὅτε ἐν μέζων ἐγένετο

Α κατα τῷ γνώσιν Μωσῆς, (1) εἰς τὸν γνώ-
 φον εἰσέδου, ἔ ὁ Θεός τῷ ὃς καὶ ἔθετο σκό-
 τος ἀποκρυφῶ αὐτῶ, κατὰ φησιν ὁ Δα-
 βίδ· ἐν τῷ ἀδύτῳ μνηθεῖς τὰ ἀπόρρητα.

κβ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σῆν, τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ, καὶ
 ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ὑμεῖς
 ἐώρακατε, ὅτι ἐκ τῶ ἔρανῶ ἐλάλησα
 κγ. πρὸς ὑμᾶς. Οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς
 Θεὸς ἀργυρῶς, καὶ Θεὸς χρυσῶς· ἔ
 ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς.

κδ. Θυσιαστήριον ἐκ γῆς ποιήσετέ-
 μοι, καὶ θύσετε ἐπ' αὐτῶ τὰ ὀλοκαυ-
 τώματα, καὶ τὰ σωτήρια ὑμῖν, τὰ
 πρόβατα, καὶ τὰς μόχθας ὑμῶν παντὶ
 τόπῳ, ἔ ἂν ἐπονομασῶσι τὸ ὄνομά-
 μω ἐκεῖ, καὶ ἤξω πρὸς σὲ καὶ εὐλο-
 γήσω σε.

ΛΗΛΟΥ. Τὸν Χριστὸν ὑποδείκνυσιν
 ἡμῖν τὸν ἀρχιερεῶ τὸν μέγαν ἐξ αὐτῶ
 προτυπέμενον, τὸν αὐτὸν ὄντα καὶ θῦμα·
 καὶ γὰρ τῷ ὁ ἀμνὸς τῶ Θεῶ ὁ αἵρων τῷ
 ἀμαρτίαν τῶ κόσμῳ καὶ θυσιαστήριον ὑπάρ-
 χοντα νοερόν. ἐκ γῆς μὲν, ἐπέπερ λό-
 γος ὦν καὶ ἡὸς τῶ Θεῶ καὶ πατρὸς προαιώ-
 νιος, σὰρξ ἀτρέπῶς ἐγένετο, τετέσιν ἀν-
 θρώπος, ἐνώσας ἑαυτῷ κατ' ὑπόσασιν
 σῶμα τὸ ἡμῖν τοῖς ἐκ γῆς ἔσιν ὁμοιοπα-
 θεῖς τε καὶ ὁμοόσιον, ψυχῶ ἔχον τῷ λο-
 γικῶ· ἐκ λίθων δὲ ὀλοκλήρων, δηλαδὴ
 Θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, τελείως
 ἐχρῶν, ἐπέπερ εἰς τῷ ἐκ δυοῖν, καὶ
 ἀμέρισος μετὰ τῷ ἀφρασον ἐνωσιν, ὁ αὐ-
 τὸς Θεός τε καὶ ἀνθρώπος, καὶ ἔκ ἀνα
 μέρος εἰς δύω διηρημῶς καὶ διατεμη-
 μῶς εἰς ἀνθρώπον καὶ Θεὸν ἰδικῶς· καὶ

Ε μῶ καὶ ἀτρωτος καὶ ἀνάλωτος ταῖς ἐξ
 » ἀμαρτίας πληγαῖς. ἀμαρτίαν γὰρ ἔκ
 » ἐποίησαν, ἔδὲ δὴ δόλος ἐν τῷ σώματι
 αὐτῶ. ταῦτα σαφῶς ὑπανίττεται τὸ τῶς
 λίθων τῶ θυσιαστήριου τῶ τυπικῶ μὴ εἶναι
 τμητῶς.

κε. Ἐὰν δὲ θυσιαστήριον ἐκ λίθων
 ποιῆς μοι, ἔκ οἰκοδομήσεις αὐτῶς τμη-
 τῶς. τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σε ἐπιβέ-
 βλημας ἐπ' αὐτῶ, καὶ μεμῖνται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσιν, ἐὰν δὲ θυσια-
 » στήριον ἐκ λίθων ποιήσης μοι, ἔκ οἰκοδο-
 » μῆσαι αὐτῶς τμητῶς· τὸ γὰρ ἐγχειρί-
 » διόν σε ἐπιβλέβλημας ἐπ' αὐτῶ, καὶ με-
 » μῖνται; Ὅτι σιδήρῳ ἐχρῶντο καὶ οἱ τὰ
 ξύλα τῆς σκλήης τεκίλωαμενοι, καὶ οἱ τὸν
 χρυσόν, καὶ τὸν ἀργυρον, καὶ τὸν χαλ-
 κὸν ἐργασάμενοι, ἔδὲνα ἀντερῶν οἰμα.
 Η ὅτι δὲ καὶ [οἱ] ἱερεῖς ταῖς μαχαίραις ἱερα-
 τῶν

(1) Τότε ὁμολογεῖ τὸν Θεὸν ἰδεῖν, τετέσι τότε γνώσιν, ὅτι ἐκεῖνὸς ἐστὶ τῆ φύσει τὸ θεῶν, ὃ πάσης
 γνώσεως τε καὶ καταλήψεως ἐστὶν ἀνώτερον. εἰσῆλθε γὰρ φησι Μωϋσῆς εἰς τὸν γνώφον, ἔ τῷ ὁ Θεός.
 τίς ὁ Θεός; ὃς ἔθετο κτ. ἐν τῆ εἰς τὸν βίον Μωϋσ. θεωρίαι.

τόβον τὰς θυσίας, καὶ ἀπέδερρον, καὶ ἔτε-
 μνον, ἀναμφίλεκτον οἶμαι καὶ τῆτο. ζη-
 τητέον τοίνυν, πῶς ταῦτα μὲν ὁ σιδήρος
 ἐκ ἐμίανε, τὰς δὲ τμητὰς ἐμίανε λίθας.
 τοιγάρτοι δὴλόν ἐστιν, ὡς ἄλλα δι' ἄλλων
 κατασκόδαζαι. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ
 τεσσαράκοντα διετέλεσαν ἔτη, σωεχῶς
 ἀπαύροντες, καὶ τὰς τόπας ἀμείβοντες,
 ἀπάγει ἐκ λίθων ἐργασμῶν οἰκοδομῆ-
 θαι θυσιαστήριον, ἵνα μὴ τῆτων τὴν γλῶ-
 ττὴν ἐπηγελευμένῳ ἀπειληφότων, ἐν τοῖς
 θυσιαστήριοις τῆτοις οἱ πλησιόχωροι τὰς
 τῶν δαιμόνων θυσίας ἐπιτελῶσι. διὰ τῆτο
 προσέταξεν, ἢ ἐκ γῆς, ἢ ἐξ αὐτοφυῶν
 λίθων ταῦτα κατασκόδαζαι· ἐπειδὴ περ
 ἐκάτερον οὐδὲν ἀλύτῳ. ὅτι δὲ μετὰ τὴν τῆ
 ναῖ κατασκόδῳ ἐκ ἐξὼ ἐτέρωθι θύειν,
 αὐτὸς ὁ νόμος διδάσκει. εἰ δὲ θύειν ἐξὼ τῆ
 ναῖ ὁ νόμος ἀπέργε, καὶ τὸ θυσιαστήριον
 οἰκοδομῆν ὡσαύτως ἐκώλυεν. αὐτίκα γὰρ
 εἰς ἔλεγχον τῶν ἀσεβῶντων Ἡλίας ὁ πά-
 νυ προσενεγκῆν ἐν τῷ Καρμηλίῳ θυσίαν
 ἀναγκαδίαις, ἰσαρίθμους τῶν φυλῶν αὐτο-
 φυῆς σιδήρη λίθας, καὶ ἐπὶ τῆτων τὴν
 θυσίαν προσέλεγκεν. ὡσεὶ τὴν οἰκοδομῆν
 οὐδὲν διαλυθῆναι, καὶ μηδὲν ἕτερον ἐν
 ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ θυσίαν προσενεγκῆν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λίθος ἐκλεκτὸς ἀντιμῶς,
 ὁ Χριστὸς· ὀλοκλήρων δὲ λίθων φησὶ, δη-
 λαδὴ Θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος· ἀπρω-
 τος μὲν ἀμαρτίας, ἐ μεμερισμένος δὲ Θεῶ-
 τε καὶ κόσμῳ, καὶ εἰ γέγονε σάρξ. (1)

» ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τί ἐστι, τὸ γὰρ
 » ἐγχειρίδιόν σε, καὶ τὰ ἐξῆς; Οἱ τὴν φύ-
 σιν παρεγχερεῖν τολμῶντες, καὶ τὰ ἐρ-
 γὰ τῆς φύσεως ἐγχερήμασιν ἰδίοις μετα-
 μορφῶντες, τὰ ἀμίαντα μιαίνουσι. τέλει-
 γὰρ καὶ πλήρη τὰ τῆς φύσεως, προδη-
 κῆς ἐδεμίας δεόμενα.

ΑΛΛΟΣ. Ἐν τοῖς λειτουργοῖς τμημά-
 τι, ἢ διαίρεσις μὴ ἐξω φησὶν, ἀλλὰ πάν-
 τες ἐσωσαν ἐν σώματι, καὶ εἰς ἀνθρώπος,
 ἦτοι ναὸς ἅγιος τῆ Θεῶ.

ΑΛΛΟΣ. Ἐγχειρίδιον ὀνομάζει τὸ ὑπὸ
 τῶν λατομέων ἐκ σιδήρου ἐγχειριζόμενον
 ὄργανον. τὸ γὰρ ἐκ τῶν τετμημένων λί-
 θων κατεσκόδασμένον θυσιαστήριον, ἀπό-
 βλητον κρίνει καὶ μεμιασμένον. παρὶς ἡσι
 γὰρ τὸ ἐκ τῶν αὐτομάτων λίθων, καὶ
 φυσικῶς ἀναδιδόμενων ἐκ γῆς οἰκοδομῆ-
 νον θυσιαστήριον. εἰσάγει δὲ ὁ τύπος τὸ
 τὸν Θεὸν τοῖς ἀπλοῖς καὶ φυσικοῖς τῆς
 ψυχῆς ἡμῶν κινήμασι καὶ διαλογισμοῖς
 ἐπιτέρπειθαι, καὶ ἔχι τοῖς ἐκ τέχνης καὶ
 ἐπινοίας λαξυόμενοις διανοήμασι, καὶ ἐπι-
 μιγνυμένοις τῇ ἀληθείᾳ, καὶ τῇ ἀνεύθειν
 λαμπρότητι.

Α ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Εἰ τὰ ἐπὶ τῆ θυσιαστή-
 ριᾳ σφαττόμενα σιδήρος ἀνήρει, καὶ τὰ
 ξύλα τὰ ἀναπτόμενα ἐπὶ τῆ βωμῆ σιδήρος
 ἔαριζε, τί ἐκώλυε τὰς λίθας τῆ θυσιαστή-
 ριᾳ σιδήρῳ τμηθῆναι; Πῶς ὁ Δαβὶδ κω-
 λύεται ναὸν οἰκοδομῆσαι; Ἐπειδὴ πολε-
 μιστῆς ὢν, πολλὰς ἀνείλε. Τῆτο ἔν τὸ περὶ
 τῆ Δαβὶδ δάκνυσι τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης
 νομοθεσίας. Φονῶν γὰρ ἡμᾶς ἐ βέλεται,
 ἐδὲ χαίρειν ἀνθρώπων σφαγαῖς. καὶ τῆτο
 τὰς οἰκείας ἐκδιδάσκων, καὶ εἰς Φιλαν-
 θρωπῖαν ὁδηγῶν, φησὶ. τινὲς δὲ φασιν,
 ὅτι ἐ λιθοξόος, ἀλλὰ τὰς ἱερέας βέλεται
 τὸ θυσιαστήριον ποιῆν· ὡς περ καὶ Ἡλίας
 ἐπὶ Ἀχαάβ, ὅτε τὰς ἀνιέρους τῶν εἰδώ-
 λων ἱερέας ἀνείλε· κρεῖττον εἶναι λέγων
 ἀπείρους τῆς λιθοργικῆς ὄντας τὰς ἱερέας
 οἰκοδομῆν θυσιαστήριον ἀπὸ λίθων εἰκαίων,
 ἢ τινὰ τῶν ἐκτὸς τῆ ἱερατικῆς γένους ἐπιστή-
 μονα τῆ πράγματος. ἐ γὰρ ἢ ἐπιστήμη,
 ἢ ἢ τῶν ἱερέων τάξις ἀγιάζει τὸ γι-
 νόμενον.

κς. Οὐκ ἐπιβήση ἐν ἀναβαθμί-
 σιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν με, ὅπως μὴ
 ἀνακαλύψῃς τὴν ἀχρημοσύνην σε ἐπ'
 αὐτῆ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλλὰ πῶς ἂν τυχὸν
 γένοιτο τῆτο, ἐρεῖ τις οὐδὲν; καίτοι ἐκ
 λίθων κατεσκόδασμένον τοῖς ἱερεῦσιν ἐδί-
 δε τὸ περισκελές· ἵνα καλύψῃ, φησὶν, Ἐξῆ. εδ. 58.
 » ἀχρημοσύνην χρωτὸς αὐτῆ. εἶπερ ἔν ἄρα
 καὶ ὑψὲ διατλεῖν ἐχρῆν, ἐδὲν ἂν ἠδίκησε
 τὸ χρῆμα αὐτὰς περιεσαλμῆς τὸ ἀχρη-
 μον. ποῖ δ' ἔν ἄρα τὸν τῆ νόμος φασὶν
 εἶναι σκοπόν; τοῖς τῶν εἰδώλων προσκυ-
 νηταῖς οὐκλεῖς εἶναι τε καὶ ἀναγκαῖον ἐδό-
 κει, τὸ ὑψὲ τοῖς τεμαῖεσιν ἰδρύθαι βω-
 μῆς. καὶ ἐ πολὺς ἦ αὐτοῖς ὁ ἐπίγε τῷ
 χρῆμα σερμῶς περιεσάλθαι λόγος. οὐ-
 φυῶς ἔν ὁ νόμος ἀπὸ τῆ συμβαίνειν εἰω-
 θότος, τὰς θείας ἱερουργίας ἀνορθοῖ πρὸς
 τὸ ἀμεινον, καὶ ὡς ἐκ τύπῃ σωματικῆ, πρὸς
 » θεωρίαν ἀγει πνευματικῶ. ἐ γὰρ ἀνα-
 » βήση, φησὶν, ἐν ἀναβαθμοῖς ἐπὶ τὸ θυ-
 » σιαστήριόν με, ἵνα μὴ ἀποκαλύψῃς τὴν
 » ἀχρημοσύνην σε ἐπ' αὐτῆ· τρετέσιν ὁ θεὸς
 λειτουργὸς ὁ πρὸς λειτουργίαν ἡγιασμένος
 τὴν ἐμὴν, ζητείτω τὰ ταπεινά· μὴ ἀνα-
 θρωσκέτω πρὸς τὸ ὑψὲ· παρατείδω τὴν
 Ζ ἀλαζονείαν, ἵνα μὴ ἀχρημων ὀρώτο καὶ
 ἀκαλῆς.

ΣΕΥΘΗΡΙΑΝΟΥ. Προσῆκει, φησὶ, τὸν
 ἱερωμένον Θεῶ τοῖστον εἶναι τῷ βίῳ καὶ
 ταῖς ἀρεταῖς, ὡς μὴ δαῖθαι ἐτέρας ἀνα-
 βάσεως· εἰ δὲ μὴ ἔτως ἔχοι, πρὸς τὸ
 ἀχρημον αὐτῷ καταλήξαι τὴν τῆς ἱερω-
 σιῆς τάξιν.

Κ Ε Φ. Κ Α.

α. **Κ**αὶ ταῦτα τὰ δικαιώματά-
μα ἀπαριθμήσεις (1) ἐνώ-
πιον αὐτῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀναγκαῖον ἐξετάσαι τὸ
νόμος, καὶ τὸ πρόσαγμα, τὸ δὲ δικαιώμα-
τα, καὶ κρίματα, καὶ μαρτύρια, καὶ ἀν-
τολαί. δικαιώματα μὲν ἐν, τὸ εὐθὺς δὲ

» εἰρημένον, ἐὰν κλήσῃ παῖδα Ἑβραίων, καὶ
τὰ ἐξῆς περὶ αὐτῶν εἰρημένα· κρίμα δὲ,

ἵνα ἱερέως θυγάτηρ ἐὰν μοιχοῦσθῇ, πυρὶ
Ἐξιδ. 20. 3. κατακαίηται· ἀντολαί δὲ, ἐκ ἔσονταί σοι

Ἐξιδ. 19. 10. Θεοὶ ἕτεροι· πρόσαγμα δὲ, καταβάς δια-
» μάρτυρα τῷ λαῷ, καὶ πλωτῶν τὰ

Διδ. 30. 19. ἱματῖα αὐτῶν· μαρτύρια δὲ, διαμαρτύρο-
» μαι ὑμῖν σήμερον τὸν ἔρανον καὶ τὴν γλῶ.

β. Ἐὰν κλήσῃ παῖδα Ἑβραίων, ἐξ
ἔτη δελεούσῃ· τῷ δὲ ἔτει τῷ ἐβδό-
μῳ ἀπελεύσεται ἐλεύθερος δωρεάν.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σημαίνει ἢ ἐν τῷ
ἐβδόμῳ ἔτει λύτρωσις, ἔτι δὲ καὶ ἢ ἐν τῷ
σαββάτῳ τῶν ἔργων κατάπαυσις, τῷ ἐν
χάριτι ἡμῶν διὰ Χριστὸν ἐλευθερίαν.

** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τὸν μὲν ἄλλον ἅπαν-
τα χρόνον, πρὸ τῆς τῆς Σωτηρίας ἡμῶν
ἐπιδημίας, πνεύματι δελείας ὁ Ἰσραὴλ κα-
τεσφίγητο, νόμῳ τῷ κολάζοντι καταζώ-
γνύμενος. ἐπειδὴ δὲ ἐν ἐσχάτοις τῆς αἰῶ-
νος καιροῖς· τέθειται δὲ ἡμῖν καὶ τῆς δε-
τύπος τὸ σάββατον· ἐπέλαμψεν ὁ Ἐμ-
μανηὴλ, τότε δὴ τὸ μὲν δελείας ἀφῆρηται
πνεῦμα· προσκεκομικότες δὲ ὅπως εἰδὲν
εἰς ἀπολύτρωσιν τῷ δεσπότη, φιλανθρω-
πίνῳ χάριτι κέκλιται πρὸς ἐλευθερίαν,
καὶ εἰς τῷ τῆς ὑποθεσίας δόξαν. δεδι-
καίονται γὰρ οἱ πιστεύσαντες ἐκ ἐξ ἔργων
Γαλ. 2. 16.
» νόμῳ κατὰ τὰς Γραφάς, ἀλλ' ἐκ πίστεως.
καὶ τῆτο εἶναί φημι τὸ, ἀπελεύσεται ἐλευ-
θερος δωρεάν.

γ. Ἐὰν δὲ αὐτὸς μόνος εἰσέλθῃ,
καὶ μόνος ἐξελεύσεται· ἐὰν δὲ θυγὴ
συνεισέλθῃ μετ' αὐτῆς, καὶ ἡ θυγὴ
δ. συνεξελεύσεται μετ' αὐτῆς. Ἐὰν δὲ
ὁ κύριος δῶ αὐτῷ γυναῖκα, καὶ τέκνη

αὐτῷ ὑἱὸς καὶ θυγατέρας, ἡ θυγὴ
καὶ τὰ παῖδια ἔσονται τῷ κυρίῳ αὐτῆς,
ε. αὐτὸς δὲ μόνος ἐξελεύσεται. Ἐὰν
δὲ ἀποκριθεὶς εἴπῃ ὁ παῖς, ἡγάπηκα

τὸν κύριόν μου, καὶ τὴν γυναῖκά μου,
καὶ τὰ παῖδιά μου, ἐκ ἀποτρέχω
B ἐλεύθερος.

ς. Προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος πρὸς
τὸ κριτήριον τῆς Θεῶν, καὶ τότε προ-
σάξει αὐτὸν πρὸς τὴν θύραν ἐπὶ τὸν
σαδμὸν, καὶ τρυπήσει ὁ κύριος τὸ ἔς
τῷ ὀπητίῳ, καὶ δελεύσει αὐτῷ εἰς
τὸν αἰῶνα.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀκύλας καὶ Σύμμα-
χος εἶπον, πρὸς τὰς Θεῶν. Θεῶν δὲ τὰς
κριτὰς ὀνομάζουσι, καὶ Θεῶν κριτήριον τῷ
τέτων ψῆφον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῆς Ἑβραίας,
τῆς τῷ ἐλευθερίαν δεξασθαι μὴ βελομένης,
διατηρηθῆναι τὸ ὄτιον προσέταξε; Πάν-
των αὐτῆς προτιμῶν τῷ ἐλευθερίαν δι-
δάσκει. τὸν τοίνυν ταύτης ἐκ ἀντεχόμε-
νον, ἀλλὰ τῷ δελείας ἀσπασζόμενον, εἰς
αἰχμύλῳ τῆτο λαβεῖν τὸ σημεῖον παρακε-
λεύεται. πρὸς δὲ τῆτω, καὶ ὑπακούω διὰ
τῆς ἀκοῆς τὸ σημεῖον ἐμφαίνει, καὶ τὸ
παρα τῷ θύραν μὴ ἐξείναι προβαίνειν ἐκ
ἐπιτρέποντος τῆς δεσπότης.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διατὶ πρόσκειται, καὶ
» δελεούσῃ αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα, δηλῆς ἔσης
τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς; Ἐντεῦθεν δηλῶν,
ὡς ἐπανταχῆ ὁ αἰὼν τῆς ἀπείρου δηλωτι-
κός, ἀλλ' ἐστὶν ὅτε καὶ ὀρισμένῳ χρόνῳ ση-
μαντικός. ἔτω καὶ ὁ μακάριος λέγει Δα-
» βίδ' ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τῆς προ-
» σώπρασ· τὸν δὲ ἀνθρώπινον ἔτως ὀνό-
μασε βίον. Ψαλ. 89. 2.

ζ. Ἐὰν δέ τις ἀποδώσῃ (2) τὴν
ἑαυτῆς θυγατέρα οἰκέτῳ, ἐκ ἀπελεύ-
σεται, ὡς ἀποτρέχουσιν αἱ δούλαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο καλεῖται παρὰ Ῥω-
μαίοις in manuco (3)· ἐπίτι ὅπερ ἐποίησε
Z τῷ γυναικῶ καὶ τῷ ἀνδρὶ filideloici. τὸ
δὲ,

(1) Ἄ παραθήση. ἢ ὡς Φρανκ. ἐκδοσ. ἢ δὲ τῆς Ἄλδ. παραθήσει.

(2) Ἄλλος (ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς ὡς Φρανκ. ἐκδοσ.) καὶ ὅταν παλήση ἀνὴρ τῷ θυγατέρα εἰς οἰκέτῳ,
ἐκ ἐξελεύσεται. Σύμμαχ. Οὐ προσελεύσεται προσελεύσιν δελείας, εἰ μὴ ἀρέσκη ἐν ὀφθαλμοῖς τῷ
κυρίῳ αὐτῆς ἢ μὴ κατωμολογημένη. Θεοδοτ. Οὐκ ἐξελεύσεται, ὡς ἀποτρέχουσιν οἱ δούλοι. εἰ πονηρά-
εἰν ἐν ὀφθαλμοῖς τῆς κυρίας αὐτῆς, ἢ ἐ κατωμολογήσατο αὐτῷ.

(3) Ὅτι μὲν τὸ, in manuco, καὶ τὸ filideloici ὑπὸ χειρὸς τῆς λατινίδος ἀπείρου κακῶς ἐγράφθη-
σαν, δηλῶν· τί δὲ καὶ σημαίνουσι, δεινὸν κατανοῆσαι, πάντος τῆς εἰκαδάντος ἀκαταλήθε τοῖς λοιποῖς
τῆ κατὰ τὸν ἑλλῶνα λόγον σωτάξει. προτέθειται δὲ καὶ πολλοῖς, ὧν οἱ μὲν ὅπως ἀγνοῶντες ὠρῆσαν,
οἱ δὲ ἔφασαν γυναικῶν ἐδῶν. εἰς δέ τις τῶν ἄλλων ὀφείλει σοφώτερος, εἴρηκε τὰ δε· In primo loco nihil
aliud esse secundum ius Romanum et formulas loquendi potest, quam in manus dare, quod est in loco
de nuptiis ἀποδοῦναι filiam. In altero esse debet τῷ ἀνδρὶ filiam elocare, quae est formula iuris latini,
quae eodem modo dicitur sed alio respectu. κατ' αὐτὸν ἄρα τῷ μὲν τῶν λέξεων, ἀναγνωτέον in
manus dare, τετέστιν ὡς χειρὶ δίδοναι, ἢ ὡς αὐτὸς φησὶν ἀποδοῦναι· τῷ δὲ, filiam elocare, ἐκδιδόναι, ἢ
εἰς

δὲ, ἐκ ἀπελευθερίας, ἵνα εἴπῃ τῷ ἐβδόμῳ ἔτει κατὰ τὸν νόμον· ἀλλ' ὡς συσθύνω δώσει αὐτῇ τὴν παρρησίαν.

η. Ἐὰν δὲ μὴ εὐαρεσῆσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἢν (1) ἔ καθωμολογήσατο αὐτῇ ἐν ὀφθαλμοῖς, ἀπολυτρώσει αὐτήν· ἔθνη δὲ ἄλλοτρίῳ ἢ κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτήν, ὅτι ἠθέτησεν

θ. αὐτῇ. Ἐὰν δὲ τῷ ἡῶ καθωμολογήσῃ αὐτήν, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ. Ἐὰν δὲ ἄλλην λάβῃ αὐτῷ, τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὀμιλίαν αὐτῆς ἐκ ἀποσερήσει. Ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποιήσῃ αὐτῇ, ἐξελεύσεται δωρεάν ἀνευ ἀργυρείᾳ.

ΠΡΟΚΟ-

εἰς γάμῳ κοινωνίαν παραδέναι. Ἐπεὶ δὲ αὐ τοῖς τοιούτοις χάρειν ἔχουσιν αἱ εἰκασίαι, καὶ τὰ δόξαντα ἡμῖν προσηύχον, καὶ ἔδωκεν τυχὸν λόγῳ ἀξίαι. Ἐξίω τοῖς πατράσι καὶ παρὰ Ῥωμαίοις, καθάπερ καὶ παρὰ Ἑβραίοις τὰ ἑαυτῶν πατρῶν τέκνα. μαρτυρεῖ δὲ τὸτο ὅ, τε τῷ Ῥωμαῖο νόμος, λέγων· In liberos (Ἰβ. Λίβ. παρὰ Διονυσ. τῷ Ἀλικαρνασσ.) iurgetur patrum auctoritas esse: venundare, occidere licet. ὅπερ ἐστίν, ὑπεράτη αὐ τοῖς τέκνοις ἢ τῶν πατέρων ἐξουσία ἐστὶν· πωλεῖν, κτείνειν θάμις· καὶ ὁ Κικέρων, (libr. 1. de orator.) καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσός. (αὐ βιβλ. 2. περὶ Ῥωμαϊκ. ἀρχαιολογ.) ἐπεὶ δὲ ἐξουσίαν ἔχον ὁ πωλήσας πατὴρ τὸ προθεῖν ἐλευθερῶσαι τέκνον, ὡς Φησὶν ὅ, τε τῷ Ῥωμαῖο νόμος καὶ ὁ ῥηθὲς Διονύσιος, (αὐτ.) ἢ τοιαύτη τυχὸν προθεῖς ἐκαλεῖτο in manu esse, αὐ χερεὶ ἢ ὑπὸ χεῖρα εἶναι· ἔχ ὡς δῶλον δὲ ψιλόν, ἀλλ' ὡς filium, ἢ filiam familiae, εἶπεν ἡ θυγατέρα οἴκῳ. Εἰ ἢν ὁ σχολιαστὴς λέγων, τὸτο καλεῖται παρὰ Ῥωμαίοις, κτ. ἐννοεῖ τὸ, ἐὰν δέ τις ἀποδώτῃ τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα οἰκέτιν· ὁ καὶ πιδανὸν ἔοικε· προσθήσει γὰρ ἔπειτα τὴν τῆ λοιπῆ ῥητῆ ἀνάπλυσιν, λέγων· τὸ δὲ ἐκ ἀπελευθερίας, κτ. τὸ μὲν in manu, in manu ee ἢ ee, ἢτοι in manu esse, ἀναγκῶς, ὅπερ ἐστίν ἐν χερεὶ ἢ ὑπὸ χεῖρα εἶναι· τὸ δὲ filidelicu, filiam οἴκῳ, θυγατέρα τῆς οἰκίας. ἐστὶ δὲ πάντως τερατώδης ἢ λέξις, καὶ οἷον τραγέλαφος τις, ἐκ λατινίδος καὶ ἑλληνίδος συγκεχυμένη, (ὡς καὶ τὰ αὐτῆς δηλ. ἐστὶ φοιχῆσα) καὶ κακῶς γεγραμμένη. ὁ ἢ τῷ γραψάντος πεποίηκεν ἀμάρτυρα. εἰ δὲ διὰ τῆ, τὸτο καλεῖται παρὰ Ῥωμαίοις, κτ. τὸ, ἐκ ἀπελευθερίας ἀναπύσσει, τὸ, in manu, manumissio ἀναγκῶς. ἐστὶ δὲ manumissio, ὡς Φησὶ Θεόφιλος ὁ Ἀντικλῶσος (αὐ βιβλ. 1. τιτλ. 5.) datio libertatis, τετέστιν ἢ δόσις τῆς ἐλευθερίας. καὶ γὰρ ἐφ' ὅσον τίς ἐστίν αὐ τῇ δουλείᾳ, τῇ χερεὶ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ ὑπόκειται τῇ ἡμέτερά. καὶ ἐλευθερωθεὶς ἀπαλλάττεται τῆς ὑπεξουσιότητος. τοῖς ἀπελευθεροῖς δὲ ὡς ἰδίῳ τέκνοις βεβλόμενοι ἔχρῶντο. ἔχον γὰρ ἔτοι, ὡς Φησὶν ὁ αὐτὸς Θεόφιλος, (αὐτ.) ἡ καὶ ὁ ἐλευθερῶν ἐλευθερίαν, καὶ ἀμφοτέρω ἦσαν πολῖται Ῥωμαῖοι.

Τὸτον τῆς Γραφῆς τὸν τόπον ὁ ἱερός Λύγυστινος (ἔδωκεν ἄλλα τῶν ἀρχαιοτέρων ὑπόμνημα εὑρηται) ἀσαφές αὐτον, διὰ τῆς ἀήθους τρόπου τῆ λέγειν, εἶναι εἰπὼν (αὐ τῇ εἰς τὴν Ἐξοδ. σειρά τῆ Λιππεμῶν) πρότερον, ἔτω λαβαίνεις ὑστερον. Τὸν περὶ δουλείας τῶν Ἑβραίων ἀνδρῶν νόμον, καὶ περὶ τῶν γυναικῶν νοητόν. διὰ τὴν αὐτῇ ἔχ ἔτως ἀπελευθερίας, ὡπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δούλαι; εἰ μὴ ὅτι ἐταπεινώθη αὐ τῇ τοιαύτῃ δουλείᾳ τῷ ἑαυτῆς μιγεῖσα κυρίῳ. τὸτο μὲν γὰρ αὐ τοῖς ἐξῆς ὅπως ἀναπύσσειται - - - Ἐὰν δὲ μὴ εὐαρεσῆσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἢν ἔ καθωμολογήσατο, τετέστιν ἐκ ἔλαβεν αὐτήν γυναῖκα αὐτῆ, ἀμείψει αὐτῷ. τὸτο ἐστὶν ὅπερ ἀνωτέρω εἰρηκεν, ἐκ ἀπελευθερίας, ὡπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δούλαι. δίκαιον γὰρ αὐτήν λαβεῖν τι, καθότι ἐταπεινώθη. εἰ γὰρ ἐμίγη αὐτῇ, ἵνα γυναῖκα αὐτῆ ποιήσῃ, ἢτοι καθωμολογήσῃ αὐτήν ἑαυτῷ. ὁ δὲ ἔπομεν, ἀμείψει αὐτῷ, τινὲς τῶν μεταφρασῶν, ἐξαγορεύσει αὐτῷ, εἰρήκασιν. ἀλλ' εἰ ὁ Ἕλλη τὸτο ἔλεγεν, ἐγγεγραπτο ἂν, ἀπολυτρώσεται, ὡπερ δὴ ἐγράφῃ, καὶ αὐτὸς ἀπολυτρώσεται τὸν Ἰσραήλ. (ψαλ. 129. 8.) ἐκεῖ μὲν γὰρ, ἀπολυτρώσεται, ἐγράφῃ· ὡδὲ δὲ, ἀπολυτρώτες ἀναγινώσκωμεν. ὅπερ γε νοητόν λαμβάνειν τι μᾶλλον ἢ τὴν τῆς ἀπολυτρώσεως τιμὴν δίδοναι. πῶς γὰρ ἂν δῶ ὁ κύριος αὐτῆς, ἵνα τὴν δούλην αὐτῆ ἐξαγορεύσῃ; Ἐθνη δὲ ἄλλοτρίῳ ἢ κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτῷ, ὅτι ἠθέτησεν αὐτῇ· τετέστιν, ἔχ ὅτι ἠθέτησεν ἐν αὐτῇ, κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτήν, εἶπεν ἢ τοσούτον ὑπ' αὐτῆ ἐξουσιάζεται, ὡς καὶ ἔθνη ἄλλοτρίῳ ἐξῆσαι αὐτῷ πωλεῖν αὐτήν. - - - Ἐὰν δὲ τῷ ἡῶ καθωμολογήσῃ αὐτῷ, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ. ἐντεῦθεν ἐν ἀναπύσσειν ἀρχεται ὁ προσεῖρηκεν, ἢν ἔ καθωμολογήσατο. τί γὰρ ἄλλο εἶπ ἂν τὸ, ἐὰν δὲ τῷ ἡῶ καθωμολογήσῃ. εἰ μὴ τὸ, συζεύξῃ αὐτήν εἰς γάμῳ κοινωνίαν τῷ ἡῶ; ὅπερ γε Φησὶ, κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ· τετέστιν, ἔτω παραδώσει ὡπερ θυγατέρα, προῖκα δῆθεν δὲς αὐτῇ - - - Ἐὰν δὲ ἄλλῳ λάβῃ αὐτῷ· τετέστιν, ἐκ αὐτῆν ἠγήσεται γυναῖκα τῆ ἢ αὐτῆ, ἀλλὰ λάβῃ ἄλλην, τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὀμιλίαν αὐτῆς ἐκ ἀποσερήσει - - - τί δὲ ἐστὶ, τὴν ὀμιλίαν ἐκ ἀποσερήσει; εἰ μὴ τὸ, μισθὸν ὑπὲρ τῆς συκοφάνειας δώσει - - - Ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποιήσῃ, κτ. νόος τὰ δὲ· εἰ αὐτῆς ἐκ ἐταπεινώσεν αὐτήν συμμιγείσῃ αὐτῇ, ἐδὲ τῷ ἡῶ συνέζευξεν, ἐδὲ ἄλλην λαβὼν τῷ ἡῶ αὐτῆ, αὐτήν ἐξίβαλεν· ἐξελεύσεται δωρεάν· ἢτοι ἀρκεῖ αὐτῇ μὴ ὑπὸ δουλείαν εἶναι. ἀπελεύσεται γὰρ μηδὲν λαβῶσα, ὡς ὁ Ἑβραῖος δῶλος.

Ἄλλος δὲ τις τῶν νεωτέρων (ὁ Καλμέτ. ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἐξοδ. ὑπόμνημ.) Φησὶν, ὅτι ἐπώλε τὰς θυγατέρας ὁ πατὴρ ἐπ' ἐλπίδι τῆ ἢ αὐτὸν τυχὸν τὸν ἀγορεύοντα, ἢ τὸν ἡὸν αὐτῆ εἰς γάμῳ κοινωνίαν αὐτῆς λαβεῖν. ἐπεὶ ἐν τῇ τῆ μέλλοντος γάμῳ προκαταλήψῃ ἐπώλεν, περιττὴ ἢ ἢ αὐτῶν συγκατάθεσις, τῆ γάμῳ τελευτῆς. ὅτι μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ἠθέλεν, ἀποχρόντως ἐδήλε, τὴν θυγατέρα πωλῶν. αὐτῆ δὲ αἱ ἀνηγαῖ γυναικῆς δουτέραν τῶν οἰκοδεσποινῶν ἐπέσχον τάξῳ, δουτέρας εἶσαι, καὶ ὡς παλλακαὶ νομιζόμενα. ἰστέον μὲν γὰρ, ὅτι τρεῖς παρὰ Ἑβραίοις αἱ τῶν γυναικῶν τάξεις, (ὁμοίως καὶ παρὰ Ἕλλησιν, ὡς αὐ τῷ τέλει τῆ κατὰ Νεαίρ. λόγ. μαρτυρεῖ ὁ Δημοδαμῆς) ὡν τὴν μὲν πρώτῃ, ἔχον αἱ οἰκοδεσποινῆ· τὴν δὲ δουτέραν, αἱ παλλακαὶ· τὴν δὲ τρίτῃ, αἱ πέρας. ὡν τὴν χρεῖσιν ἀποτόμως ἀπαγορεύει ὁ νόμος.

(1) Ἡ μὲν αὐ Φρανκεν. ἔκδοσ. ἢ αὐτῷ καθωμολογήσατο. ἢ δὲ τῷ Ἄλδ. ἢ ἢ καθωμολογήσατο αὐτῷ. ὁ δὲ Ἀλεξανδρ. κώδ. ἢ ἢ καθωμολογήσατο αὐτῷ.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπολυτρώσει αὐτῷ, δῆλον ὅτι ἀναδίδας αὐτῷ τῷ πατρὶ, καὶ λαμβάνων ἴσως τὸ τρίμημα.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πῶς δὲ δίκαιον ἐπὶ παλλακείᾳ προάμενον καὶ συγγενόμενον, ἀναλαμβάνειν τὸ τρίμημα; Πλὴν τὸ ἐπαγόμενον περὶ τῆς ἡῶ σωμαφθείσης ἐπιτιμὴς λόγῳ, τὸ, ἐξελεῖσθαι δωρεὰν ἀνδρῶν ἀργυρίᾳ, ὡς δωρεὰν ταύτῳ ἐκ τῷ ἐξελεῖσθαι. (1) (ἀπὸ τῆς μιᾶς ἀνδρῶν πρὸς τὸν πατέρα) ὅθεν ἴσως καὶ τὸ, λυτρώσει, Φησί. Τί ἐν ἐστὶ τὸ, ἐκ ἀπελεῖσθαι, ὡς ἀποτρέχουσιν αἱ δόλαι; Ἡ τοίνυν τὸ μὴ πρᾶξιμα ταύτῳ ὡς ἐν ἐθέλη παρὶσθῆναι· εἰ δὲ γὰρ εἴθνη ἐτέρῳ ἢ καὶ αὐτῷ ἀξιοῖ λαμβάνειν ἢ καὶ περὶ τῆς τῷ ἡῶ σωμαφθείσης Φησί. εἰ δὲ παρῆχον αὐτῇ (ὁ πατήρ ὁ ἔχων τὴν παλλακίαν) τὰ δέοντα, καὶ τὸν ἰματισμὸν, καὶ τὴν ὀμιλίαν, ἐκ ἀδίκων εἰ καὶ αὐτὸς ἐλάμβανε τὴν τιμὴν σφύρα τοίνυν τῆς πρώτης τὸ δούτερον. (τὸ περὶ ἡῶ) ἐπεὶ καὶ τις ἢ ἀποκλήρωσις τῆς, ἐπὶ μὲν τῆς πατρὸς τοιῶς δε, ἐπὶ δὲ τῆς ἡῶ ἐτέρως; ὡς καὶ ἐπὶ τῆς πατρὸς κοινὸν τὸ, κατὰ τὸ δίκαιωμα τῶν θυγατέρων ποιῆσει αὐτῇ. ὅπερ ὁ Σύμμαχος, τῶν νεανίδων, ἐξέδακε. κατὰ τὰς θυγατέρας γὰρ σὺφκει αὐτῷ, ἐκ ὡς δέλη καταφρονεμένη. τοιγαρὲν καὶ ἀπίστα, τὰ τῆς ὀμιλίας λαμβάνει. καὶ τῆτο ἄρα κοινὸν ἐπὶ τῆς πατρὸς.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἄνδρῶν ἀργυρίᾳ, ἀνδρῶν τῆ ἀναδύνα, Φησί, τὸ τρίμημα.

ιβ. Ἐὰν δὲ πατάξῃ τις τινα, καὶ ἀποθάνῃ, θανατέσθω.

ιγ. Ὁ δὲ ἐχέων, ἀλλ' ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, δώσω σοι τόπον ὃ φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύσας.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν ἀκασίως φονεύοντα, λέγει, καταφύγειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ περὶ λέγων κατὰ συγχώρησιν Θεῶν γενῆσαι τὸν φόνον, ὅμως κατὰ τὸ φαινόμενον αὐτὸς εἰργάσατο τὸν φόνον. καὶ δεῖ διακριθῆναι τὰ τῆς διαθέσεως, ἵνα μὴ ὡς φονδὸς ἀπόληται.

» * ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν ἀκασίως πεφονδύκοντα διατὶ φόνου προτρέπεται; (2) Τὴν φονικῶν αὐτῶν ἰατροῦν γνῶμην, καὶ διδάσκων, ὡς εἰ τὸ παρὰ γνῶμην ἀνελεῖν, ἔνοχον τιμωρίας ποιῆι, πολλῶν μᾶλλον τὸ γνῶμη φονδύειν κολάσεως ἄξιον. πρὸς δὲ τῆτω, καὶ τῆς παύοντας (3) ξύλω, καὶ τῆς ἀκοντίζοντας λίθοις, προμηθεύεσθαι ἐργάζεται. καὶ μὲντοι καὶ τῆς ἄλλο τι τοιῶτον δρῶντας παρασκυδάζει δεδιέναι καὶ

Α τρέμειν, ἵνα δὴ μὴ παρὰ γνῶμην τινὰ τῶν πελαζόντων, ἢ πόρρωθεν ὄντων πημῶνσι. χαλινῶ δὲ καὶ τὸν τῶν συγγενῶν τῆς πεφονδύμενης θυμὸν τῆς πεφονδύκότης φυγῆ.

ιδ. Ἐὰν δέ τις ἐπιθῆται τῷ πλησίον ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλω, καὶ καταφύγῃ, ἀπὸ τῆς θυσιαστήριος μελήψῃ αὐτὸν θανατέσθω.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνωτέρω εἰπὼν περὶ τῆς ἀκασίως φονδύοντος, ὡς περὶ τῆς θελήσαντος φονεῦσαι, μὴ μὴ ἐπιτυχόντος τῆς σκοπῆς, διαλέγεται· τὴν προαίρεσιν τιμωρέμενος, καὶ τῆς ἔργου μὴ γεγονότος.

ιε. Ὅς τύπτει πατέρα αὐτῆς ἢ μητέρα αὐτῆς, θανατέσθω.

ις. (4) Ὅς ἂν κλέψῃ τις τινα τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδώται, καὶ εὐρεθῆ ἐν αὐτῷ, θανάτω θανατέσθω.

Δ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ γὰρ τοι θέμις τὸ ἱερὸν ἐν Χριστῷ καταδεδῶσαι γένος, καὶ εἰς δαλείαν ἐκ ἐντριβῆ παρακομιζομένη ποιησάτω τῶν τῆτο δρῶν εἰωθότων. ὡς γὰρ οἱ τὰ μεράκια φονακίζοντες, πόλεως τε καὶ οἰκῶν ἀπονοσφίζουσι, καὶ ἀχρημάτων αὐτὰ τῶν ἐλδοθέρων ἐκλέμνοντες, τοῖς τῆς ἀναγκαίας δαλείας ὑποφέρουσι ζυγοῖς τὸν αὐτὸν οἶμα τῆτο τρόπον, οἱ τῆς ὀρθᾶς φρονεῖν ἐλομενῆς, καὶ τὸν ἐλδοθέροις πρέποντα βίον ἐπιτηδύοντας, ἐπὶ τὸ σφίσειν αὐτοῖς ἀνοητότατα δοκῶν, πολυπλόκοις ἐννοιῶν ἀπάταις ἀποκομιζόντες, λησείας εἰκότως τῆς ἐπὶ ψυχῶν ἀνθρώπων ὑπομνήσει τὴν γραφίῳ. ποιῆ δὲ αὐτοῖς ὁ θάνατος. τοῖς τοιῶτοις, μηδὲ 2. Ἰωάν. 10.

Ε καίρειν λέγετε, Φησί τῆς Σωτῆρος ὁ μαθητῆς.

ιζ. Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα αὐτῆς, θανάτω θανατέσθω.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡς περὶ ἐπὶ Θεῶ τὸ γλώττης πλημμέλημα τιμᾶται θανάτω, ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν γεγοννηκότων.

Ζ ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐν ἴσῳ δὲ ὡς περὶ τέθεικε λόγῳ τὸ εἰς Θεὸν ἀμαρτεῖν, καὶ τῆς κατὰ σάρκα φύσαντας, τὸν μὲν γὰρ δύσφημον ὁ νόμος τὴν ἐπὶ θανάτω ψῆφον ὑπομένειν κεκέλευκεν. ὀνομάζων γὰρ Φησί Λδοβ. 24. 16. » τὸ ὄνομα Κυρία, θανάτω θανατέσθω. τὸν δὲ τοῖς γονεῦσιν ἀκρατῆ καὶ ἀχάλινον ἐξοπλίζοντα γλώσαν ταῖς ἰσοσάδοις ὑπετίθει ποινᾶς. ὁ κακολογῶν γὰρ Φησί πατέρα ἢ μητέρα, θανάτω τελοῦτάτω.

ιη. Ἐὰν

(1) Τὰ ἐν τῷ δὲ τῷ ὑπομνήμ. μεταξύ τῶν καμπύλων ὀράμενα, ἐκ ἐπὶ βθείας ἔκκεντο ἐν τῷ τῆς Λυγ. κώδ. ἀλλ' ἐπάνω τῶν σειρῶν. (2) Παρακελεύεται; ἢ ἐν χάλ. ἔκκεντο. (3) Τῆς τέμνοντας ξύλα, καὶ τῆς ἀκοντίζοντας λίθους αὐτ. (4) Τῆτο 17. ἐστὶν ἐν τοῖς ἐκδοδομ. τὸ δὲ 17. ἐστὶ 16.

ιη. Ἐὰν δὲ λοιδορῶνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον λίθῳ ἢ πυγμῇ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, κατακλιθήσεται ἐπὶ τὴν κοίτην, Ἐὰν ἐξανασᾶς ὁ ἄνθρωπος περιπατήσῃ ἔξω ἐπὶ ῥάβδῳ, ἀθῶος ἔσται ὁ πατάξας· πλὴν τῆς ἀργίας αὐτῆ ἀποτίσει, καὶ τὰ ἰατρῆα.

Λοιδορῶνται. Ἀκύλας, διαμάχωνται.

Ματθ. 5. 39. * * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς ἀργίας αὐτῆ ἀποτίσει, καὶ τὰ ἰατρῆα. καὶ ταυτὶ μὲν ὁ νόμος· ἀλλ' ὅγε Σωτὴρ τὸ τελείως ἀγαθὸν εἰσφέρειν, τῷ παύοντί σε, Φησὶν, εἰς τὴν δεξιάν σου ῥάβδον, σφρέσον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην.

κ. Ἐὰν δέ τις πατάξῃ τὸν παῖδα αὐτῆ ἢ τὴν παιδικὴν αὐτῆ ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆ, δικὴ ἐκδικηθήσεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θανάτῳ τιμᾶται τὴν εἰς ἄπαν ὀργῶν. ἔ γὰρ ἐπεί τοι γεγονόσιν ἐκ πλεονεξίας δεασόσῃ, καὶ ζωῆς ἀπέργεν ἐφῆκεν ὁ Θεὸς τὰς ὑπὸ χεῖρα.

κα. Ἐὰν δὲ διαβιώσῃ ἡμέραν μίαν ἢ δύο, ἔκ ἐκδικηθήσεται· τὸ γὰρ ἀργυρίου αὐτῆ εἰσίν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετά γε τὸ ὀβρωσῆσαί πως ἀθῶσται ὁ δεασότης. ἔ γὰρ ἐδέλετι τις ἀποβαλεῖν ὃν ἀργυρίοις ἐπρίατο. (1)

κε. Ἐὰν δὲ μάχωνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξωσι γυναῖκα ἐν γαστρὶ ἔχουσαν, καὶ ἐξέλθῃ τὸ παιδίον αὐτῆς μὴ ἐξεικονισμένον, ἐπιζήμιον ζημιωθήσεται· καθότι ἂν ἐπιβάλλῃ ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς· καὶ δώσει μετὰ ἀξιώματος. Ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένον ἦ, δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρὸς τὸ δεῖναι τὴν ζημίαν ὅσῳ ἐὰν εἴπῃ ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς, καὶ ἢ ἀξία τῆ προσώπου ζητῆται· ἵνα καὶ πρὸς ταύτῃ ζημιωθῇ. δύο ἔν ζημίας ὑφίσταται· μίαν μὲν, ὡς ἐπιχειρήσας τὸ ὑπὲρ αὐτὸν· ὀβυτέρα δὲ, ὑπὲρ ἧ ἐποίησεν ἐκτρέψαι τὴν γυναῖκα. τὸ δὲ, μετὰ ἀξιώματος, ἦτοι ἵνα σκοπηθῇ ἢ εἰς αὐτῶν καὶ τὰ πρόσωπα, καὶ πρὸς τὴν δύναμιν ἐπιβληθῇ ἢ ζημία· ἵνα μὴ εἰς ἀπέραντον ἐκλανθῇ ἢ καταδικηθῇ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐχ ὅτι μετὰ τὸν ἐξεικονισμόν ψυχῆται τὸ βρέφος ὁ νόμος τῆτο διώρισεν, ἀλλ' ὡς τέλειον ἄνθρωπον ἀπεκλονότος τῆ παίσαντος, ὡς μηδὲ βραχυτί μύριον ἐλείπειν ἐτι τῶν ἐξ ἀμφοῖν τελάντων τὸ ζῶον.

(1) Ἄλλως πως ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδομο. (ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 281.) σωτήτακται.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τὸ ἐξεικονισμένον ἀμβλωμα ἐμψυχόν ἐστιν. ὅπερ τις διὰ πληγῆς κατάγων, εἰς χροῖματα ζημιῆται, ὡς μὴ τελεία ὄντος τῆ ἀνθρώπου. τὸ γὰρ ἐξεικονισμένον, τελείον ἐστὶ. διὸ καὶ Φωνόβς ὁ τυπήσας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶν ἐξεικονισμένον; Φασὶ τῆ σώματος ἐν τῇ μήτρᾳ τελεία διαπλαδέυτος. τότε ψυχῆσθαι τὸ ἔμβρυον· καὶ γὰρ τῆ Ἀδὰμ τὸ σῶμα πρότερον ὁ ποιητῆς διαπλάσας, ἔως ἐνεφύσησε τὴν ψυχῆν. κελθεῖ τοίνυν ὁ νομοθέτης, γυναικὸς ἐγκύμονος ἀμβλωσάσης ἐν μάχῃ, εἰ μὴ ἐξεικονισμένον ὃν ἐξέλθαι τὸ βρέφος. τῆτῆσι μεμορφωμένον, Φόνον τὸ πρᾶγμα καλεῖσθαι, καὶ τὴν ἴσῳ ὑπέχειν τιμωρίαν τὸν δεδρακότα· εἰ δὲ μὴ ἐξέλθαι μεμορφωμένον, μὴ λογιζέσθαι Φόνον, ἐπειδὴ περ ἔδέπω ψυχωθῆν ἐξημβλώσῃ· ἀλλὰ ζημίαν τινύειν τὸν αἴτιον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐὰν γὰρ Φησὶν ἐξαμβλώσῃ ἢ γυνή, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, ἔως ζήμιας ἴσεται ὁ κίνδυνος τῷ αἰτίῳ· ἐὰν δὲ τελευτήσῃ, ἔως θανάτου· ἐὰν δὲ ὀφθαλμὸν ἀποβάλλῃ, καὶ σωθῶσ εἰπῆν, ὅπερ ἂν ἀπὸ τῆς μάχης ἢ ἐξαμβλωσὶς πάθῃ, τὸ αὐτὸ καὶ ὁ αἴτιος. ἐὰν δὲ περὶ τῆ βρέφους ὁ λόγος ἦ, καὶ τῆ τὸν αἴτιον τῆς ἐξαμβλώσεως ὑφίστασθαι ἢ καὶ τὸ βρέφος, ἔκ ὄρω πῶς τραῦμα ἔξει τὸ ἀμβλωθρίδιον. μὴ ποτε ἐν καὶ ὑπὲρ ὧν πάσχει τὸ βρέφος, καὶ ὑπὲρ ὧν ἢ μήτηρ ὑφίσταται, κελθεῖ ὁ Θεὸς τὸν πληξαντα κολαδιῶσ ἐκείνα, ἢ τὸ βρέφος πέπονθεν. ἢ ἢ κύβητα; καὶ διὰ τὸ ἂν ἢ ἐξεικονισμένον, δώσει ψυχῆν ἀντὶ ψυχῆς; ἢ πάντως ὡς τῆ βρέφους τότε δεχομένη ψυχῆν, ὅταν ἐξεικονισθῇ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λόγος μὲν ἐν τῇ μήτρᾳ τὸ ἔμβρυον ἀνθρωποειδὲς ὄρασθαι μόλις, καὶ εἰς τύπας ἰσῆσαι τότε τῆ καθ' ἡμᾶς σώματος, ὅτε καὶ ἀριθμὸς ἐπ' αὐτῷ τεσσαρακοσῆς ἡμέρας διαπεραίνεται. ταύτητοι Φασὶ, Μωσῆα μὲν ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ πλάνης οἰονείπως ἀνωδίνοντάτε καὶ ἀναμορφῶντα τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἐν νόμῳ ζωὴν, σιτίων ἀπέχεσθαι καὶ ποτῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας· καὶ εἰς ἡμᾶς δὲ αὐτῆς ὑποτοπητέον δράσαιτε τῆτο καὶ ὑπομείναι Χριστόν. ἀνεμορφῶτο γὰρ ἐν αὐτῷ πρὸς ἀγιασμόν δι' ἐγκρατείας ἢ Φύσις, ἐξ ἀκρατῆς ὀρέξεως ἐν ἀρχαῖς ἐν τῷ πρωτοπλάσῳ τὸν ἐξ ἀμαρτίας καὶ παρακοῆς ἐρρώσῃσασα μολυσμόν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἐν καρπὸς ἂν εἴη καὶ κύημα νῆ' πίζις ἢ εἰς Χριστόν, δι' ἀντελῆς γνώσεως ἡμᾶς ἀναπλάτῃσασα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰς θεῖον διαμορφῶσα τύπον. καὶ γὰρ οἱ πεπισθόκότες διὰ Φωνῆς Ἡσαΐε τῆτο οἰμαί πε διασημαίνοντες, εὐ μάλα διακεκράγασι, διὰ τὸν φόβον σε Κύριε Ἡσα. 26. 18 ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐκ ἐν καρπὸς

Γαλ. 4. 19.

καρπὸς ἂν εἴη καὶ κύημα νῦν τὸ πνευματικόν καὶ σωτήριον, πίσις ἢ εἰς Θεόν, ἢ καὶ τὴν θείαν χαρακτῆρα ἐνσημαίνεται. τοῖς ἔν ἐκ τελειότερας γνώσεως μετερρύη-
 κόσιν ἀμαθῶς εἰς τὴν μείω τε καὶ ἀτελε-
 ζέραν. Γαλάται δὲ ἔτοι προσεφώνει λέ-
 γων ὁ θεσπέσιος Παῦλος, τεκνία μου, ἔς
 πάλιν ἰδύνω, ἄχρις ἔ μορφωθῆ Χριστός
 [εἰ] ὑμῖν. ἐναρξάμενοι γὰρ πνευματι, τὴν
 κατὰ σάρκα τελείωσιν ἐπετηδύον, εἰς τὴν
 τῆ νόμου λατρείαν μετενώγευμένοι. ταύτη-
 τοι καὶ ἀτελεσφόρητον εἰ αὐτοῖς τὴν Χρι-
 στὸν μορφωσιν ἐπετέλεον, οἰονείπως ἀπαμ-
 βλίσκοντες τὸ εἶγε σφίσι αὐτοῖς ὡς εἰ
 νηδυί κείμενον ἀγαθόν. ἔκῃν τὸ εἰ γνώσει
 τέλειον καὶ ἀκραιφνὲς εἰς πίσις, τῆ σω-
 τήρος τὴν μορφωσιν ταῖς ἀπάντων ἡμῶν
 εἰσοικίζεται ψυχαῖς, καὶ τῆτο εἰ ἡμῖν ὡς
 θεία τις ἔσαι ποσά. ὅταν τοίνυν ὡς ἀπό-
 γε τῆς τινῶν λογομαχίας σκανδαλίζον-
 τότινες· εἴτα ἢ τῆτο παθεῖσα ψυχή τὴν
 ὡς εἰ ἰδύσι κειμάλω, καὶ εἰς νῦν ἔσω τε-
 θεμάλω ἀπαμβλίσκει πίσις τε καὶ γνώσιν,
 εἰ μὲν εἴη, Φησί, μὴ ἐξαικονισμαῖ, τῆ-
 τέσι εἰ ἀτελής ἐτι καὶ ἀκαλλεζέρα. ζῆμίαν
 ὑπομνεί πάντη τε καὶ πάντως ὁ τῆ σκαν-
 δάλα παραίτιος. ἢ ἂν ἐπιβάλη, Φησίν,
 ὁ ταύτης νυμφίος, τῆτέσι Χριστός· καὶ
 δώσει μετὰ ἀξιώματος, τῆτέσι ὁμολογαι-
 τω καὶ χάριν, μὴ τὴν εἰς ὄλεθρον παντε-
 λῆ ποιηλῶ ὑποσάς. εἰ δ' εἴη, Φησίν, ἐξαι-
 κονισμένον τὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν [κύημα]
 νοητόν, τῆτέσι εἰ ἢ γνώσις εἴη καὶ πίσις
 τὴν Χριστὸν φέρουσα (1) μορφωσιν, τοῖς
 περὶ τῶν ἐχάτων ὑποκείσεται λόγοις, ὡς
 ἦδη καὶ Φουδότης. ψυχῆς γὰρ θάνατος
 ἢ τῆς ἀνωμῆτε πίσεως ἀπόθεσις, καὶ (2)
 ἀρτίως ἐχέσης πίσεως ζῆμία.

κε. κδ. Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ,
 ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χει-
 ρός, πόδα ἀντὶ ποδός, Κατάναυμα
 ἀντὶ κατακαύματος, τραῦμα ἀντὶ
 τραύματος, μώλωπα ἀντὶ μώλωπος.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Καὶ τὰ δοκῆντα εἶναι
 ἀπάνθρωπα τῆ νόμου, ἡμερότητα πνεῖ.
 τὸ γὰρ νομοθετεῖσθαι, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφ-
 θαλμοῦ ἐκκολάπτεσθαι, ἔκ ὠμόν καὶ ἀπάν-
 θρωπον, ἀλλὰ δικαιοσύνης μὲν γέμει ἐκ
 τῆ προχείρε λαμβανόμενον· νοόμενον δέ,
 καὶ Φιλανθρωπίας, ὡς ἔφω. ἵνα γὰρ τῷ
 φόβῳ τῆ παθεῖν τὸν μέλλοντα δρᾶν σω-
 φρονίση, καὶ ἀνασεῖλη τὴν κακίαν, τῆτο
 εἰκότως δηγόρῳσεν.

κε. κς. Ἐὰν δέ τις πατάξῃ τὸν ὀφ-
 θαλμὸν τῆ οἰκέτε αὐτῆ, ἢ [τὸν ὀφ-
 θαλμὸν] τῆς Θεραπείης αὐτῆ, καὶ
 ἐκλυφλώσῃ, ἐλευθέρες ἐξαποσελεῖ
 κς. αὐτῆς ἀντὶ τῆ ὀφθαλμοῦ αὐτῶν. Ἐὰν

A δὲ τὸν ὀδόντα τῆ οἰκέτε, ἢ τὸν ὀδόντα
 τῆς Θεραπείης αὐτῆ ἐκκόψῃ, ἐλευ-
 θέρες ἐξαποσελεῖ αὐτῆς ἀντὶ τῆ ὀδόν-
 τος αὐτῶν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατακωλύει τὸ θρά-
 σος, καὶ συμμέτρως ἀποτελεῖ τὰς τῶν
 κλησαμῶν ὀρμάς, καὶ ἔ μέχρως ἐκείνων
 ἰσιν βυλεται, δι' ὧν ἂν γαίνοτο [τὴν] εἰς
 τὸ εἶ ἂναι ζῆμίαν ὑπενεγκεῖν τῆς ὑπεξου-
 γμένως. ἐφίησι δὲ ἔδαμῶς ἀχαλινάτως
 ἰεναί τὰ ἐκ θυμοῦ, καὶ εἰς αὐτὴν ἦδη πρᾶ-
 τεσθαι τὴν Φύσιν, ἢς ἂν νοοῖτο ἄλλος ὑπάρ-
 χων δεσπότης ὁ δημικργός. δελέια γὰρ
 καὶ τὸ ἐπὶ τῆδε πάθος, ἐκ ἀρρώσημα Φυ-
 σικόν, ἀλλ' εἰσποιητόν ἐκ πλεονεξίας. εἰ
 Χριστῷ μὲν ἔν ὁ Θεὸς καὶ πατήρ ὄλλω ὄυ-
 θῆς ἀναπλάττει πρὸς τὸ εἰ ἀρχαῖς τὴν
 Φύσιν. εἴτις γὰρ εἰ Χριστῷ καινῆ κλίσις. 2. Κορ. 5. 17.

Γ * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δὲ δὴ ἐρμυδούτο
 πνευματικῶς ὁ τῆ νόμου σκοπός, προσβά-
 λωις ἂν καὶ κατ' ἕτερον τρόπον τοῖς εἰ
 αὐτῷ τεθεωρημένοις. Φῶς μὲν γὰρ τῆτι
 τὸ ἐγκόσμιον τοῖς τῆ σώματος ὀφθαλμοῖς
 εἰσδεχόμεθα καὶ θαυμάζομεν· Φῶς δὲ
 τὸ θείον καὶ νοητόν εἰ ταῖς ἡμετέροις
 ἀνίχει καρδίαις. καὶ τροφή μὲν ἢ τῆ σώ-
 ματος, τοῖς ὀδῶσι καταλαίναται, καὶ ἔσι
 τὸ χρῆμα πρὸς ζωὴν ὀδός· τὰ δέ γε τῶν
 θείων θεωρημάτων σκληρὰ καὶ δυσέφικτα,
 κατὰπερ ὀδόντι τῆ τῆς διανοίας ἰαυί μο-
 νονεχί συνδρῶπτεται, καὶ ἀποτρέφει ψυ-
 χῶ. καὶ γῆν ἢ σοφία τὴν θείαν ἡμῖν καὶ
 πνευματικῶ ἀπλῆσα τράπεζαν, ἔλθετε, Παροιμ. 9. 5.
 Φάγετε, Φησί, τὸν ἐμὸν ἄρτον. ἔκῃν
 κᾶν εἰ οἰκέταις συμβαίνοι τυχόν περὶ τι
 τῶν τοῖστων τὸ βλάβος, παραπαίοντος
 δεσπότη καὶ παρολιθεῖν ἀναγκάζοντος ἐξ
 ὀρδότητος δογμάτων εἰς ἐκλόπον πλάνη-
 σιν, λελύδω, Φησίν, ὁ δεσμός, καὶ λό-
 γος ἔσω, Φησί, μηδεὶς ἀναγκάεις ζυγῆ·
 διερρίφθω δέποι καὶ τῆς ἐξέσις τὸ δᾶ-
 μα, ἴτω τε λοιπὸν ὁ κατεξουγκμένος ὄποι-
 περ ἂν αὐτῷ τὸ ἀλωβήτως ἔχειν ὄρδισ-
 κοιτο. ψυχῆς γὰρ ἄμεινον ἔδεν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἴδοις δ' ἂν ἀληθῆ
 τὸν λόγον καὶ εἰ καιροῖς ἐτι τοῖς κατ' ἡμᾶς
 πληρέμενον. ἔ γὰρ ἀνέχοντα δεσποτῶν
 οἰκέται παρακομιζόντων εἰς πλάνησιν. τῆς
 ἐπηρητημένης αὐτοῖς ἐξέσις ὑπεξαγα-
 γόντες γενικῶς τὸ εἶγε τῆτω παιδίωιον.
 ἄχθει μὲν γὰρ τῷ δελέιας τὸν τῆ σώμα-
 τος ὑπενεγκόντες ἀνχίνα, τηρῶσιν ἀδολω-
 τον εἰ ἑαυτοῖς τὸν νῦν· καὶ τὸ δᾶιν εἰδῶσαι
 σαφῶς τε καὶ ἀπλανῶς τὸν περὶ τῆς ἀλη-
 θῆς πίσεως λόγον, πολλῆ δὴ λίαν, μᾶλλον
 δὲ τῆ παντός εἶναι ἄξιον πεπισθῶκασι.
 καὶ] τροφῶ ποιῶνται τὸ χρῆμα πνευμα-
 τικῶ, οἷα περ ὀδόντι τῷ νῦν κατατρίβον-
 τες τὸ εἰς ἔς ἐρχόμενον, καὶ τὴν τῶν
 θείων νοημάτων ἀναμασώμενοι διώαμιν.

κη. Ἐὰν

(1) Φορῶσα. εἰ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 261.

(2) Καὶ τῆς ἀρτίως ἐχέσης γνώσεως ἢ ζῆμία. αὐτ.

κη. Ἐὰν δὲ κερατίση ταῦρος ἄνδρα ἢ γυναῖκα καὶ ἀποθάνῃ, λίθοις λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος, καὶ ἔβρωθήσεται τὸ κρέας αὐτοῦ· ὁ δὲ κύριος τῶ ταύρου ἀθῶος ἔσται.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν κερατισίῳ ταῦρον ἀναιρεῖσθαι κελδοῖαι; Καὶ διὰ τῶν ἀλόγων παιδῶν τὴν λογικὴν ἡλικίαν ὁ Φόνος κακόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ταῦρω παρεκάζει τὸν ὑβρισίῳ καὶ ἀλαζόνα, καὶ πλεονεκτεῖν ἐκχύνοντα. γαῦρον γὰρ ἀείπως ἐσὶ καὶ ἀγέρωχον τὸ ζῶον, καὶ πάνδεινον εἰς ἀλκίῳ τὸν δὴ τοῖστον ἔπερ ἀνέλοι τινὰ ταῖς πλεονεξίαις, ἀποτιννύω δίκῳ ἐπ' αὐτῷ θανάτῳ προσέταχε. χρῆμα γὰρ ἔφη λιθοβολῶν τελευτᾶν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὑποκλέπει δὲ τῆς ὀργῆς τὸν κεκλημένον, εἰ μὴ τῆς πλεονεξίας εἰδείῃ τὸν τρόπον, μηδὲ τῆς ἐκείνου φαυλότητος ἀλίσκοιτο κοινωνός. ἔ γὰρ ἡμῶν ἐγκλήματα τὰ ἐτέρων, εἰ λαθραῖα γίνονται τυχόν. ἐδίειν δὲ ἔκ ἑᾶ τῶ ταύρου τὰ κρέα, τότε μὴ χρῆμα μεταλαχῆν τῆς ἐτέρων ἀκαθαρσίας, ὡς ἐν τύπῳ τῷ κατὰ τὴν βρωσίν καὶ τὴν οἶονεῖ μέθεξιν, ὑποτυπῶν.

κθ. Ἐὰν δὲ ὁ ταῦρος κερατισῆς ἢ πρὸ τῆς ἐχθρῆς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ διαμαρτύρωνται τῷ κυρίῳ αὐτῆ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀνέλη δὲ ἄνδρα ἢ γυναῖκα ὁ ταῦρος, (1) καὶ λιθοβοληθήσεται, καὶ ὁ κύριος αὐτῆ προσάποθανεῖται.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Συγκαταδικάζεσθαι τῷ μόχῳ δεδικαίωκε τὸν δεσπότην, ἔπερ εἰδείῃ τὸ πλημμεληθῆν, καὶ μαθῶν ἐλέγχουτο τὴν πλεονεξίαν. τὸ γὰρ ἀπειργεῖν δυνάσθαι τῆς ἀδικίας τῆς τρόπος, καὶ κατακωλύειν εὖ μάλα τὸ πλημμελές, εἴτα τῆτο δρᾶν ἔκ ἀνέχεσθαι καὶ λίαν ἐσπυδασμένως, μονονεχί καὶ σπειρηασμένον ἀποφαίνει τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὅσον ἦκεν εἰς θέλησιν καὶ ταυτοβελίαν τοῖς ἐθέλουσιν ἀνοσιβργεῖν καὶ σιωεκπονεῖν ἡρημνόν.

λ. Ἐὰν δὲ λύτρα ἐπιβληθῆ αὐτῷ, δώσει λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτῆ κατὰ πάντα ὅσα αὐτῷ ἐπιβάλωσιν αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατακρίνει μὲν γὰρ θανάτῳ τὰ παυγαλέπα τῶν πλημμελημάτων ὁ πάντων κριτής. πλὴν προσίεται τῆς ἡμαρτηκότας, καὶ λύτρα φέροντας τὰ τῆς ἀμαρτίας λυτικά, τὸ εἰ μετανοοῖαι δάκρυον, τὸν ἐπὶ ταῖς μεταγνώσεσι πόνον, τῆς ἐλεημοσιῆς τῆς τρόπος. κα-

A, τακαυχᾶται γὰρ ἔλεος κρίσεως, κατὰ τὰς Γραφάς. 1xx. 2. 15.

λα. Ἐὰν δὲ ὁ κερατίση ἢ θυγατέρα, κατὰ τὸ δικάωμα τῆτο λβ. ποιήσων αὐτῷ. Ἐὰν δὲ παῖδα κερατίση ὁ ταῦρος ἢ παιδίσην, ἀργυρεῖς τριάκοντα δίδραχμα δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται.

B ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκριβῆ δὲ ὁ νόμος καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς πεπονθόσι ποιῆται διασολῶ. εἰ μὲν γὰρ ὁ κερατίση ἢ θυγατέρα, Φησὶν, ὁ μόχος ἀνέλη, θυγατῶ ἀφιλοικτιρμῶνως· εἰ δὲ παῖδα ἢ παιδίσην, ἀργυρεῖον ἔσω τὸ ὑπὲρ τῆτων ζητῆμενον. τίς ἐν ὁ λόγος, πῶς ἔκ ἀξίον ἰδεῖν; καὶ τοι τὸ ἐλδύθερον γε καὶ δῆλον ἐν ἡμῖν ἐκ πλεονεξίας, καὶ ἔκ ἀρρώσημα φύσεως. εἰς

G γὰρ ἡμᾶς ἐκίσε Θεός, καὶ εἰς ὁ πάντων πατήρ, κατὰ τὴν τῆ Προφήτη Φωνῶν. ἄρ' ἐν ὡς ἐγκλημα τὴν δελεῖαν καταγράφει τῶν ὁ πάντων δημιουργός; ἄρα καὶ παρ' αὐτῷ τὸ δῆλον ἐν μέοσι, καὶ δόξη πλεονεκτεῖ τὸ ἐλδύθερον; ἔμενεν. Μαλαχ. 2. 10.

Δ ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ ἔκ ἐν δῆλος. εἰ δὲ ἐλδύθερος. Γαλ. 3. 28. ἔκ ἐν σκία γὰρ ὁ νόμος· διὰ μὲν ἡμεῖς καὶ θυγατρός, τὸ ἐλδύθερον τῶν ἀγίων σημαίνεται γένος· διὰ δὲ παιδός- [τε καὶ παιδίσης,] τὸ δῆλον ἐτι καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἀμαρτίας. ἐσὶ δὲ ἔ ταῦτον τὸ πλημμελεῖν εἰς ἀγίης καὶ ἀμαρτωλῆς. κολάζεται δὲ ἔκ ἐν ἴσω μέτρῳ τὰ ἐπ' ἀμφω. ὅτι μὲν γὰρ τὴν φύσιν ἀδελφοὶ ἐτοίτε κακῆνοι, παντὶ τῷ σαφές· ἀλλ' ἐσὶ τὸ ἄγιον ἐν ὑπεροχῇ τῇ πνευματικῇ, καὶ ἐν τοῖς τῆς ἀρετῆς ὑψώμασι, καὶ παρὰ Θεῷ τίμιον, ὡς [καὶ] ἐν ἡμεῖς τάξει γενέσθαι καὶ θυγατρός, καὶ τὸ ἀνθρώπινον τε καὶ δολοπρεπὲς ὑπερφέρεσθαι μέτρον.

λγ. Ἐὰν δέ τις ἀνοίξῃ λάκκον ἢ λατομήσῃ λάκκον, καὶ μὴ καλύψῃ αὐτὸν, καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μόχος ἢ ὄνος, λδ. Ὁ κύριος τῶ λάκκου ἀποτίσει, ἀργυρεῖον δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν· τὸ δὲ τεθνηκός αὐτῷ ἔσται.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆτο δέ ἐστιν αἰνιγμα- Ρωμ. 14. 13. τῶ τῶδως, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ εἰς σκάνδαλον, καὶ τὸ ἀφελῆν πεφύκως, ἔκ ἐναντίαχρησον γενέσθαι τισίν· ἔτε μὲν ὁράσθαι πρὸς θάνατον τὰ ἡμῖν τε καὶ ἐτέροις ἀναγκαῖα πρὸς ζωῆν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰς θεωρίαν λέγοντες (2) τὸ χρῆμα πνευματικῶν, ἐκεῖνο ἐρῆμον. λάκκον εἰσὶν ὀνομάζειν ἐν τῆτοις ἡμῖν ὁ νόμος, τῆς θεοπνεύσε Γραφῆς τὴν γνώσιν, καὶ τὸν περὶ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοσῆς Τριάδος λόγον, καὶ τῆ κατὰ Χριστὸν μυστηρίῳ τὴν δυνάμιν. (3) κεῖται γὰρ ὡσπερ

(1) Ἡ μὲν αὐτῶ φρασεως. ἔκδοσ. ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται· ἢ δὲ τῆ Ἄλδ. λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος.
 (2) Ἀναγαγόντες. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 249.
 (3) Τὴν εἰδήσιν. αὐτ.

αὐτὴν βιάσει, καὶ ζωοποιὸν ἔχει τὴν εἴδησιν. (1) Ἄλλοτε ὁ συγγραμμάσι μὲν τοῖς ἀρχαιοτέροις αἰτησίων, καὶ σὺ πόνω πολυπραγμονῶν τῆς Θεοπνεύσεως Γραφῆς τὰς λόγους, καὶ τὴν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκινδύνου γνώσιν ἀναζητῶν, πολλὰ ἂν ἔχοι τὴν ἐμφέρειαν πρὸς γε τὸν ὀρτυλόντα λάκκον. Ζητῆ γὰρ ὕδωρ ζωοποιὸν, καὶ πηγὴν ὀφθαλμῶν, καὶ χεῖμα ῥέον. τρυφῆς. ὁ δὲ δὴ εἰς τὸτο λοιπὸν σιωπῆσεως ἀφιγμένος, ὡς καὶ ἰδία διδάσκει παραδόναι γραφῆ τῆ μυστηρίου τὸν λόγον, λατομῆ λάκκον. καινεργεῖ γὰρ ὕπερ. ἔ τοῖς ἐτέρων ἰδρῶσιν ἐποικοδομῶν, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις ἐαυτὸν τε καὶ ἐτέρας ὀφελῶν. ὀρτυλῆσι δὲ λάκκος σιωπηρῶν, κατὰ τὴν τῆ Προφήτε Φωνῆν, καὶ οἱ τῆς ψευδωνύμου γνώσεως ἐρασαί. ἔτις τοίνυν ὀρτυλῆ λάκκον. ἀσφαλίζεσθαι Φησὶ, μὴ ἄρα τισὶν ὀλέθρου γένοιτο τρόπος τὸ καλῶς εἰρηθεῖν (2) δοκῶν. δεῖ γὰρ ἡμᾶς ἔτις ὀρτυλῆ τε καὶ ἀπηκριβωμένως τὸν περὶ Θεοῦ ποιῆσαι λόγον, ὡς μηδενὶ γενέσθαι σκανδάλου πρόφασιν. καὶ τὸτο οἰμαίεσι τὸ πῶμα ἐπικαίει τῷ λάκκῳ, τὸ τῆς καθήκουσας ἀσφαλείας μὴ ἀμοιρεῖν τὸν λόγον. ἔαν γὰρ πέση, Φησὶν, ἢ βῆς ἢ ὄνος, ὁ πεπονηκῶς ἀποτίσει. βῆν δὲ καὶ ὄνον ὀνομάζει πάλιν ἔχ ἀπλῶς, ἀλλ' ἐν λόγῳ βαθεῖ. καὶ βῆν μὲν Φησὶν, ἵνα νοήσης τὸ ἱερὸν καὶ καθαρόν γενέσθαι ὄνον δὲ αὐτῶν, ἵνα σιωπῆς τὸ ἀνίερρον καὶ ἀκάθαρτον. ἔ γὰρ προσάγετα κατὰ νόμους εἰς θυσίαν τῷ Θεῷ. ἱερὸν δὲ γενέσθαι καὶ καθαρόν εἶναι φαμεν τῆς ἡγιασμένους διὰ πίστεως ἀνίερρον δὲ καὶ ἀκάθαρτον, τῆς ἔπω κεκαθαρμένους διὰ τῆς ἀγίας βαπτίσματος, ἀλλ' ἀνεσιγμένον ἔχοντας ἔτι τῆς ἀμαρτίας τὸν μολυσμόν. ὁμοιον ἔν, ὡσεὶ λέγοι ἔτι γενόιτο βλάβος, ἢ περὶ τινὰ τῶν ἡδὴ βεβαπισμένων, καὶ κατεσφραγισμένων διὰ τῆς χάριτος εἰς οἰκαότητα τὴν πρὸς Θεὸν; ἢ εἰς τινὰ τυχόν τῶν ἔπω τοιῶν, ὀφλήσει δίκλῳ ὁ τῆ σκανδάλου πρόξενος, καὶ αὐτῷ μενεῖ τὸ τεθνηκός, τρεῖσιν αὐτῷ γενήσεται τῆ παθόντος ὁ θάνατος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ μὲν τῆς ὄνως νοήσεως τὸ ἐξ ἐθνῶν, διὰ δὲ τῆ βοός τὸ ἱερὸν καὶ ἀπόλεκτον γενέσθαι.

λε. Ἐὰν δὲ κεραισῆ τινὸς ταῦρος τὸν ταῦρον τῆ πλησίον αὐτῆ, καὶ τελευτήσῃ, ἀποδώσονται τὸν ταῦρον ζῶντα, καὶ διελένται τὸ ἀργύριον αὐτῆ, καὶ τὸν ταῦρον τὸν τεθνηκός διελένται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Εἰ πλεονεξίας ἐπιγένοιτο καὶ ἀδικίας τρόπος παρ' ἔχ ἐκόντος τινὸς εἰς ἕτερον,] ἀντιφάτω, Φησὶν, ὁ ἡδικημένος τοῖς τῆ λυπήσαντος ἀγαθοῖς, καὶ κοινὰς ἐχέτωσαν τὰς θυμηδίας. τὸτο γὰρ οἰμαίεσι τὸ διελέσαι [τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα. κοινὰς δὲ ποιῆτω, Φησὶ, καὶ ἀνεδέλητος προσκεκρυκῶς τὰς τῆ πεπονηκός συμφορὰς. τρεῖ γὰρ οἰμαί παραδὴλῶν, τὸ διελέσαι τὸν τεθνηκός. ὄρας ἔν ὅπως ὁ νόμος ἀνιγματοδῶς ἔτι καὶ κατεσκιασμένως τὸν Φιλάλληλον εἰσηγεῖται τρόπον; ἢ ἐχὶ δὴ τῆτόεσι τὸ, χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαυόντων;]

ΑΔΗΛΟΥ. χρὴ δὲ γινώσκων, ὅτι ἔτος ὁ πατήρ ἐν πᾶσι τὴν τῆ ταῦρος προσηγορίαν ἐπὶ τῆς πλεονεξίας λαμβάνει. (3)

λε. Ἐὰν δὲ γνωρίζεται ὁ ταῦρος ὅτι κεραισῆς ἐστὶ πρὸ τῆς χθῆς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ διαμεμαρτυρημένοι ὡσὶ τῷ κυρίῳ αὐτῆ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτὸν, ἀποτίσει ταῦρον ἀντὶ ταῦρος ὁ κύριος (4) αὐτῆ, ἀποτίσει τὸ ἀργύριον ἀντὶ ταῦρος, ὁ δὲ τετελευτηκῶς αὐτῷ ἔσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ δὴ, Φησὶν, ὁ πλεονεκλῶν εἰδείη σαφῶς, ὅτι πείσεται [τι] δεινὸν ὁ πέλας, τῶν τῆς πλεονεξίας τρόπων ἐκ ἀνηρημένων, ζημίαν αὐτὸς τὴν ἴσῳ ὑπομένει, καὶ τὴν τῆ παθόντος συμφορὰν ἐπαντλήσει μόνῃ τῇ ἰδία ψυχῇ. τὸτο γὰρ ἀνιγματοδῶς δηλοῖ τὸ, ἀποτίσει ταῦρον ἀντὶ ταῦρος, ὁ δὲ τετελευτηκῶς αὐτῆ ἔσαι. ἔ γὰρ μέχρι τῆ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἀποπέσειν τοῖς ἀδικῶσιν ὁ λόγος, ἀλλ' ἰδίαν ἔχει συμφορὰν, καὶ αὐτῶν ἔσαι πάθος τὸ τῷ πέλας συμβεβηκός.

ΚΕΦ.

(1) Τὴν διδάσκων. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 249.

(2) Εἰρηθεῖν. αὐτ.

(3) Καὶ ἐπὶ Χριστόν. ὄρα τὸ ἐν τῇ 513. σελ. ὑπόμνημα.

(4) Τὸ, ὁ κύριος αὐτῆ, ἀποτίσει τὸ ἀργύριον ἀντὶ ταῦρος. ἐν τῇ ἐν Φραν. ἐκδ. ἔ κεῖται.

Κ Ε Φ. Κ Β.

α. **Κ**άν δὲ κλέψῃ τις μόχον ἢ πρόβατον, καὶ σφάξῃ αὐτὸ ἢ ἀποδώται, πέντε μόχους ἀποτίσει ἀντὶ τῆς μόχου, καὶ τέσσαρα πρόβατα ἀντὶ τῆς προβάτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τὸ εἶναι ὑπεροχῆ καὶ μεγέθει ἕνα τὸν μόχον, μείον δὲ τὸ πρόβατον.

*** * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Κελεύει τέσσαρα μὲν πρόβατα ἀποτίναν, βῆς δὲ πάντα τὸν κλέπτην, ἀντὶ εἰς τῆς ὑφαιρέσεως. ἐπειδὴ πρόβατον μὲν φέρει δασμὸς δ', γάλα, καὶ τυρὸν, καὶ ἔρια, καὶ ἐτήσιον ἄρνα· ὁ δὲ βῆς, εἶ τρεῖς μὲν τῆς αὐτῆς εἰς γάλακτι καὶ τυρῶ καὶ γεννήμασι, δύο δὲ ἐξαυρέτως, ἄροτρον γῆς, καὶ ἀλοητόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διὰ τὸ ὁ μόχον κεκλοφῶς, πενταπλάσια ἀπαιτεῖσθαι κελεύεται, ὁ δὲ πρόβατον, τετραπλάσια· Ὅτι τὰ μείζονα τῶν ἀμαρτημάτων, μείζονων ἄξια τιμημάτων. ἔτω καὶ ὁ Θεὸς

Λακ. 12. 48.

ἔδιδάξεν. ὡ μὲν γὰρ φησὶ πολὺ δοθήσεται, πολὺ καὶ ἀπαιτήσεται παρ' αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μόχος μὲν δὴ καὶ πρόβατον, καθάραιτε ἀμφοῦ καὶ ἱερά, καὶ εἰς ὁσμὴν δωδίας ἀνακομιζόμενα τῷ Θεῷ· ἀλλ' ὁ μὲν μόχος, εἰ ὑπεροχῆ καὶ μεγέθει σώματος· ἰσχυρότερον γὰρ μὲν, ἔχ' ἔτω. μόχος γὰρ μείον τὸ πρόβατον. μόχοι δὴ ἔν καὶ πρόβατα ὡσπερ τινὰ ζῶα καθάραιτε καὶ ἱερώτατα, τῶν διὰ πίψεως δεικαιομένων ἢ ἀγία πληθῆς, διχηλῶντες τῷ ὀπλῷ, καὶ μηρυκισμόν ἀνάγοντες κατὰ τὸν νόμον, καὶ καρπῶν ἡμέρων ὄντες ἐργάται. γηπονεῖ γὰρ ὁ μόχος. ἐγκαρπον δὲ καὶ τὸ πρόβατον. αἰσθητικῶς μὲν γὰρ ταῖς θείαις αὐλαῖς, τρεῖς ἐκκλησιαίς, ἢ τῶν κεκλημμένων ἀγγέλι. πολλοὶ δὲ λίαν οἱ κλέπται περὶ αὐτῷ διορύττοντες τε καὶ παρεισδύοντες, καὶ πολυτρόποις φονακισμοῖς τὰς τῶν ἀπληξέρων ψυχὰς ἐξέλκοντες, καὶ μονονεχὶ καταπιπράσκοντες τῷ ὀλοθρόντι Σατανᾷ. πλὴν ὁ δεδρακώς τι τοῖσιν, πάντα μόχους ἀποτίσει ἀντὶ εἰς, καὶ τέσσαρα πρόβατα ἀντὶ προβάτου. πενταπλάσια μὲν γὰρ ἐπὶ τῷ μόχῳ τῷ δίκῳ, τετραπλάσια δὲ [δάν] ἐφ' ἐνὶ προβάτῳ γενέσθαι φησὶ, κατὰ τὸ μέτρον οἰμαίπε τῆς πνευματικῆς κατ' ἀρετῆν ποσότητος τῶν ἀπολλυμένων ἐπιτιθεῖς τῷ κόλασιν. τύπος δ' αὖν εἶη καὶ σκία τῆς εἰς ἀρετῆν ποσότητος ἢ σωματικῆς. καὶ γάρτοι μείον καὶ μείζον εἰς ἐπιεικείαις ἀταλαίπωρον ἰδεῖν εἴ γε τοῖς πεπισυχοῦσιν· ἐπεὶ μὴ εἰς ἴσω παν-

1. Κορ. 7.

7-τες τυγχάνουσιν, ἀλλ' ἕκαστος ἡμῶν ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ Θεοῦ, ὁ μὲν ἔτως, ὁ δὲ ἔτως.

β. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ διορύγματι εὐρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πληγῆς ἀποθανῇ, ἔκ' ἔστω αὐτῷ φόνος. Ἐὰν δὲ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος ἐν αὐτῷ, ἐνοχός ἐστιν, ἀνταποθανεῖται· εἰ δὲ μὴ ὑπάρχη αὐτῷ, πρᾶθῆτω ἀντὶ τῆς κλέμματος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ δὴ κλέπτην καὶ διορῦτῳ, ἔτι δὲ καὶ τὰ τῆς λησείας ἔργα πληρῶν, ὡς εἰ νυκτὶ καὶ σκότῳ τῆτο δρᾶν καταφωραθῆναι. φησὶ, τεθνηξάτω, ὅτε καὶ τὸ χρῆμα εἰς φόνος, ἔτε τῷ δρᾶσαντι γραφῆ. πλεονέκτης γὰρ καὶ βίαιος ὁ πεισῶν. καὶ πολέμους τέτρωται ἡμῶν. ἡλὶς δὲ ἀνατείλαντος, καὶ παρελάσαντος ἤδη τῆς λησείας καιρῆ, τῷ τῆς πλῆττοντος ἔργῳ χεῖρα, καὶ φόνος γραφῶν καθορίζει τῆς τολμημάτων. ἕως μὲν γὰρ ὁ κλέπτης ὁ νοητὸς τῷ τῆς πισθόσαντος εἰς Χριστὸν καταλωβᾶται ψυχῷ, καὶ ἀγάπης ἐξέλκη τῆς εἰς Θεόν, εἰ καὶ εἰς αὐτοῖς ἀλοῖη τοῖς πλημμελήμασι, πάθοι ἀν' ἑκ ἀδίκως. ψυχῷ γὰρ ἀπέκτανε τῷ ἀμείνω σώματος. ἡλὶς δὲ ἀνατείλαντος αὐτῷ κατὰ νῦν, καὶ διαυγασάσης ὡς εἰ τὰ ἔξει φωτὸς τῆς ἡμέρας τῆς ἀληθῆς γνώσεως, κινδυνύειν ἔκ' ἑᾶ. κολάζεται γὰρ τὰ νυκτὸς ἔργα καὶ σκότους· τὰ δὲ ὡς εἰ φωτὶ λοιπὸν, ἔκ' ἔτι. ἀνεῖσθαι γὰρ τῶν ἀρχαίων ἐγκλημάτων, καὶ τῶν εἰς ἀγνοίαν καὶ σκότῳ, δεδικαιώκεν ὁ Θεός. καὶ δὴ καὶ λεγέσθω τοῖς ἐξ ἀμαρτίας εἰς Φῶς ἀφίγμενοις τὸ νοητὸν, οἱ ποτὲ σκότος. νῦν δὲ Φῶς εἰς Κυ-

Δ

Ε

Ζ

Η

Ἐφεσ. 5. 8. ῥίῳ. ἔτω δεδικαιώκεν ὁ Χριστὸς καὶ τὸν θεασάσιον Παῦλον, τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον, καὶ διώκτην, καὶ ὑβριστῶν. κατ' ὑπερβολῶν γὰρ ἔδωκε τῷ ἐκκλησίαν τῆς Θεοῦ, καὶ ἐπόρθει αὐτῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅπως ὅπως ἀτιμίαν ὁ νόμος τῷ δελοπρεπῆ καταγράφει σαφῶς τῶν διηνεκῆ καὶ ἀνεκλειπῶν ἐχόντων τῷ ἀμαρτίαν, καὶ μηδ' ὅσον εἰπῶν λύτροις ἀποκρέσθαι τὰ ἐγκλήματα δυναμένων, διὰ γε τὸ τῆς γνώμης ἀδανῆς ἔκ' ἀνεχομένων ἰδρῶν εἰς μεταγνωσιν, καὶ διὰ τῶν εἰς τῆτο πόνων ἐκμειλίσεσθαι Θεόν· ἔς καὶ πιπράσκεισθαι εὐ μάλα φησὶν. ἐναρθμεῖσθαι γὰρ ἐκ' ἑᾶ τοῖς διὰ τῆς θείας χάριτος ἡλωθέρωμένοις, τῆς ἔτω μεμολυσμένους.

δ. Ἐὰν δὲ καταληφθῇ καὶ εὐρεθῇ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς τὸ κλέμμα ἀπὸ ὄντος ἕως προβάτου ζῶντα, διπλᾶ αὐτὰ ἀποτίσει.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** [Εἰ δὲ κεκλοφῶς μὲν ἀλοῖη, φησὶν, ἔπω δὲ ἀνελεύει.] τρεῖς εἰ φονακισμὸς καὶ ἀπῆτης ἀρξάμενος τῆς εἰς ἑτέρους καταλαμβάνοιτο τῶν ἑτεροδοξῶν εἰσόδων, νενικηκῶς δὲ ἔτω καὶ

καλακομίτας εἰς ὄλεθρον τὰς ἀκροωμύνας, ἀποτίσει διπλᾶ. ἀναλήψεται γὰρ τὸ οἰκεῖον τῆς ἀγέλης ὁ δεσπότης, προσεξαυτηθήσεται δὲ καὶ λόγος ὁ βωμολόχος· τῆτο γὰρ ἂν εἴη τὸ αὐτὸ διπλῶ· καὶ ζημίαν ὑπομεινᾶ τὴν εἰς θάνατον. ὁ γὰρ ἠθέλησε δρᾶν εἰς ἑτέρας, πάντοι ἂν αὐτὸς καὶ μάλα εἰκότως.

ε. Ἐὰν δὲ καταβοσκήσῃ τις ἀγρὸν ἢ ἀμπελῶνα, καὶ ἀφῆ τὸ κῆνος αὐτῆ καταβοσκήσῃ ἀγρὸν ἑτερον, ἀποτίσει ἐκ τῆ ἀγρῶ αὐτῆ κατὰ τὸ γέννημα αὐτῆ· ἐὰν δὲ πάντα τὸν ἀγρὸν καταβοσκήσῃ, ἢ τὰ κάλλιστα τῆ ἀγρῶ αὐτῆ, ἢ τὰ βέλτισα τῆ ἀμπελῶνος αὐτῆ ἀποτίσει.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀρμόσοι δ' ἂν, ὡς γέμοι φαίνεται, τῶν προκειμένων ἢ διώκεις τοῖς τῶν αἰρέσεων ὄρεταῖς, ὧν οἱ βδελυροὶ καὶ ἀνέστατοι μαθηταί. κληῶν ἀλόγων δίκλω, ληϊά τε καὶ ἀμπελῶνας κατανέμονται τὰς δεσποτικὰς, εἰς κέρμα τε καὶ κόλασιν τῶν τῆς πλανήσεως ὄρετῶν. συμβήσεται γὰρ ἐκείνοις ἢ τῶν καλλίστων ζημία, τρεῖσιν ὁ περὶ αὐτῶν ὄλεθρος τὴν ψυχῶν. ἀμπελῶνος γὰρ, ἢ γέν ληϊε τυχόν, καὶ ἀνά μέρος ἐκάστω τῶν κατ' ἡμᾶς νοσμένων τὸ αὐτῶ βέλτισον ἢ ψυχῆ.

ς. Ἐὰν δὲ ἐξελθὼν πῦρ εὖρη ἀκάνθας, καὶ προσεμπρήσῃ ἄλωνα ἢ σάχυς ἢ πεδίον, ἀποτίσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκάνθα μὲν, ἢ μυσαρωτάτη καὶ βέβηλος ἀθυροσομία τῶν διεσραμμείων· σῖτος δὲ καὶ ἄσαχυς, ὁ ψυχῶφελής τε καὶ τροφιμώτατος τῆς ἀληθείας λόγος· ψιλὸν δὲ πεδίον, ἢ θεόπνυθος Γραφή. ὅταν τοίνυν οἵαπερ φλόγες, ἢ πῦρ, τοῖς τῶν ἑτεροδόξων τε καὶ Ἑλλήνων φανακισμοῖς οἱ τῶν ἀγίων μυσαγωγῶν ἐπιφύοινο λόγοι τοῖς τῆς ἀληθείας σωηγορῶντες δόγμασι, καὶ τὰ κατὰ μόνης ἰόντων ἀκάνθης, φησί, καὶ καταφλεγόντων μὲν ὡς ἀχρηστον καὶ ἀγρίαν ὕλῃ τὰ παρ' ἐκείνοις συσγράμματα, μὴ σωμαδικῶν δὲ σῖτον ἢ ἄσαχυν, τρεῖσιν νηφέτωσαν οἱ μυσαγωγοὶ, μὴ ἄρα τὴ καταπημιώειαν τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων· ἢ ἴσω, φησὶν, ὁ σὺ ἀσφαλεία τῆτο δρᾶν ἐκ ἀνεχόμενος, ὡς εἶπερ τὴ γαίοντο συγκαταφλεχθῶσι τοῖς φαύλοις τῶν ἀναγκαίων εἰς ὄνησιν, ἀποτίσει τῆς ἀπροσεξίας τὰς λόγους.

ζ. Ἐὰν δέ τις δῶ τῶ πλησίον ἀργύριον ἢ σκευὴ φυλάξαι, καὶ κλαπῆ ἐκ τῆς οἰκίας τῆ ἀνθρώπου, ἐὰν εὖρεθῆ ὁ κλέψας, ἀποτίσει διπλῶν.

η. Ἐὰν δὲ εὖρεθῆ ὁ κλέψας, προσελεύσεται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον τῆ Θεῶ, καὶ ὁμείται (1) μὴ πεπονηρεῦσθαι ἐφ' ὅλης τῆς παρακαταθήκης τῆ πλησίον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅμείται, ὅτι ἐδὸν ὅτισιν σπεποίηκεν ἢ ἔργω ἢ λόγῳ ἀδικον κατὰ τῆς παραθήκης.

θ. Κατὰ πᾶν ῥητὸν ἀδίκημα, περὶ τε μόχθ, καὶ ὑποζύγιον, καὶ προβάτη, καὶ ἱματίον, καὶ πάσης ἀπωλείας τῆς ἐγκαλυμμένης· ὅτισιν ἐὰν ἦ, ἐνώπιον τῆ Θεῶ ἐλεύσεται ἢ κρίσις ἀμφοτέρων, καὶ ὁ ἀλῆς διὰ τῆ Θεῶ,

ι. ἀποτίσει διπλῶν τῶ πλησίον. Ἐὰν δέ τις δῶ τῶ πλησίον ὑποζύγιον ἢ πρόβατον ἢ μόχθον ἢ πᾶν κῆνος φυλάξαι, καὶ τελευτήσῃ ἢ συντριβῆ ἢ

Γ αἰχμάλωτον γένηται, καὶ μηδεὶς γινῶ, ια. Ὅρκος ἔσαι τῆ Θεῶ ἀνά μέσον ἀμφοτέρων, ἢ μὴν μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι καθόλου τῆς παρακαταθήκης τῆ πλησίον· καὶ ἔτω προσδέξεται ὁ κύριος αὐτῆ, καὶ ἔ μὴ ἀποτίσει.

ιβ. Ἐὰν δὲ κλαπῆ παρ' αὐτῆ, ἀποτίσει τῶ κυρίῳ αὐτῆ. Ἐὰν δὲ θηριάλωτον γένηται, ἄξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θῆραν, καὶ

ιδ. ἐκ ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ αἰτήσῃ τις ἀπὸ τῆ πλησίον, καὶ συντριβῆ ἢ ἀποθάνῃ ἢ θηριάλωτον (2) γένηται, ὁ δὲ κύριος

ιε. μὴ ἢ μετ' αὐτῆ, ἀποτίσει. Ἐὰν δὲ ὁ κύριος αὐτῆ ἦ, ἐκ ἀποτίσει. ἐὰν δὲ μισθωτὸς ἦ, ἔσαι αὐτῶ ἀντὶ τῆ μισθῆ

ις. αὐτῆ. Ἐὰν δὲ ἀπατήσῃ τις παρθένον ἀμνήσευτον, καὶ κοιμηθῆ μετ' αὐτῆς, Φερνῆ Φερνιῆ αὐτῆν ἑαυτῶ γυναῖκα.

ιζ. Ἐὰν δὲ ἀνανεύων ἀνανεύσῃ, καὶ μὴ βέλῃται ὁ πατήρ αὐτῆς δῶναι [αὐτῆν] αὐτῶ γυναῖκα, ἀργύριον ἀποτίσει τῶ πατρὶ κατ' ὅσον ἐσὶν ἢ Φερνῆ τῶν παρθένων.

ιη. Φαρμακὸς ἔ περιποιήσετε. ιθ. Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κῆνος θανάτῳ ἀποκτενέεται.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μίξις γὰρ νοητῆ πρὸς νῦν ἀλογίαν νοσήσαντα, θανάτῳ πρόξενος τοῖς τε φθάρεισι καὶ φθείροσι.

κ. Θουσιάζων Θεοῖς, ἐξολοθρευθήσεται, πλὴν Κυρίῳ μόνῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀναθεματιθήσεται. κα. Καὶ προσήλυτον ἔ καιώσετε, ἢ τε μὴ θλίψῃτε αὐτόν· ἢ τε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ.

κβ. Πᾶν

κγ. Πᾶν

κδ. Πᾶν

(1) Ἡ μὴν πρόσκειται αὐτῆ τῆ αὐτῆ φρασεως, καὶ αὐτῆ τῆ αὐτῆ Ἄλλ. καὶ αὐτῆ τῆ αὐτῆ Καταβρ. ἐκδοσ. αὐτῆ δὲ τῆ αὐτῆ Ὄξον. εἰμῶν. ὁ γραφικὸν δοκεῖ ἀμάρτημα.

(2) Αἰχμάλωτον. αὐτῆ.

κβ. Πᾶσαν χήραν καὶ ὀρφανὸν ἔκακώσατε.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χήραν καὶ ὀρφανὸν ἀπείρηται κακῶν. ἐξαιρέτως γὰρ προνοίας μεταδίδωσιν, ἐπειδὴ τὰς ἀναγκαίους βοηθίας καὶ ἡγεμόνας (1) ἀφήρωται. βέλεται γὰρ τῇ Φυσικῇ κοινωνίᾳ χρωμαίνας, τὰς ἐνδείας ὑπὸ τῶν ἐπιπεριεὶς ἀναπληρῶσαι.

κγ. Ἐὰν δὲ κακία κακώσητε αὐτὰς, καὶ κενεράξαντες καταβοήσωσι πρὸς με, ἀκοή εἰσακίσομαι τῆς Φωνῆς αὐτῶν. Καὶ ὀργισθήσομαι θυμῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς μαχαίρα, καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες ὑμῶν χήραι, καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν ὀρφανά.

κε. Ἐὰν δὲ ἀργύριον ἐκδανείσης τῷ ἀδελφῷ τῷ πενιχρῷ τὸ παρα σοί, ἐκ ἔσθαι αὐτὸν κατεπείγων, ἐκ ἐπιθήσεις αὐτῷ τὸν ὄνον.

κδ. Ἐὰν δὲ ἐνεχύρασμα ἐνεχυριάσης τὸ ἱμάτιον τῷ πλησίον, πρὸ δυσμῶν ἤλις ἀποδώσεις αὐτῷ. Ἐστὶ γὰρ τῷτο περιβόλαιον αὐτῷ, μόνον τῷτο τὸ ἱμάτιον ἀχρημοσύνης αὐτῷ· ἐν τίνι κοιμηθήσεται; ἐὰν ἐν καταβοήσῃ πρὸς με, εἰσακίσομαι αὐτῷ· ἐλεήμων γάρ εἰμι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ γλυκὺ τῆς Φιλαλληλίας μάθημα προτιθεῖς, προσηπέλησε τῷ ὀργῷ. μονονυχὶ δὲ καὶ ἀπολογεῖται χρηστῶς τοῖς αὐτῷ ὑπομείναν μελλασιν, εἰ μὴ ποιῶντο διὰ σπυδαῖς τῷ εἰς ἀδελφῶς ὑπαλαγχύσαν. ἐλεήμων γάρ εἰμι Φησί.

κη. Θεὸς ἔκακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τῷ λαῷ σου ἐκ ἐρεῖς κακῶς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Προνοεῖται τῶν ιδιωτῶν, ὡς μὴ περιπίπτωσιν ἀνηκέστοις τιμωρίαις. οἱ γὰρ κακῶς ἀκέσαντες ἄρχοντες τὰς εἰπόντας, ἔμετὰ δίκης ἀμυνῶνται, καταχρῆσοντα δωρασίαις εἰς πανωλεθρίαν. ἐπεὶ, Φησὶν, (2) ἔπερὶ παντὸς ἀρχοντος εἰκοι νομοθετεῖν· ἀλλ' ὡσανεὶ τῷ λαῷ τῷδε, ἢ ἔδνης ἡγεμόνα σπυδαῖον ὑποτίθεται διὰ πλείονων. καταχρηστικῶς δὲ δωρατής, ἢ ἱερεὺς, ἢ προφήτης, ἢ ἀγίως ἄνδρας, (3) ὡς Μωσῆα. ἰδὲ γὰρ ἔδθηκάσε Θεὸν Φαραῶ, ἐλέχθη πρὸς Μωυσῆν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Θεὸς, τὰς κριτάς. καὶ τῷτο δῆλον ἐκ τῶν ἐπαγομῶν. Φησὶ γὰρ, καὶ ἄρχοντα τῷ λαῷ σου.

(1) Κηδεμόνας. ἐν Τόμ. 2. σελ. 677. τῆς τῷ Μαργαίης ἐκδόσ.
(2) Τὸ, ἐπεὶ Φησὶ, προδίκη δοκεῖ. ἐκ εὐρηται δὲ ἐν τοῖς ἐκδοδομ. τόδε τὸ ὑπόμνημα.
(3) Ἐλεπίες. ἀναπληρωτέον δὲ τυχόν, ἔτω· ἢ ἀγίως ἄνδρας, Θεὸς Φησιν. (4) Ἰσ. Θεῶν.
(5) Ἐν τῷ κατὰ Μακεδόν. 1. διαλόγῳ, τῷ ἐν Τόμ. 2. σελ. 262. τῆς ἐν Κολον. ἐκδόσ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, Θεὸς ἔκακολογήσεις; Τὰς κριτάς ὀνομάζει Θεὸς, ὡς κατὰ μίμησιν τῷ τῶν ὄλων Θεῷ κρίνειν πεπισθόμενος. τῷτο σαφέστερον ἐδίδαξεν ὁ προφήτης Δαβὶδ. εἰπὼν γὰρ, ὁ Θεὸς ἔστη ἐν σιναγωγῇ Θεῶν, ἐν μέσῳ δὲ Θεὸς διακρινεῖ, ἐπήγαγεν· ἔως πότε κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα ἀμαρτωλῶν λαμβάνετε; κρίνατε ὀρφανῶ καὶ πτωχῶ, ταπεινὸν καὶ πένητα δικαιοῦσατε. ἐξέλεθε πείνητα καὶ πτωχόν, ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλοῦ ῥύσαθε αὐτόν. εἶτα κατηγορῶν, προσέειπεν· ἐκ ἔγνωσαν ἐδὲ σιωπῶν, ἐν σκότει διαπορεύονται. ἐπιδαίκνυσιν δὲ καὶ τῷ οικείαν Φιλοτιμίαν. ἐγὼ γὰρ Φησιν ἔπα, Θεοῖ ἐσε, καὶ ἦοι ὑψίστη πάντες. ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθήσκετε, καὶ ὡς εἰς τῶν ἀρχόντων πίπτετε. ἔτω καὶ ἐνταῦθα, Θεὸς ἔκακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τῷ λαῷ σου ἐκ ἐρεῖς κακῶς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίνος ἐνταῦθα λέγει Θεὸς; Τὰς ἄρχοντας. διὸ καὶ ἐπάγει Θεὸς ἔκακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τῷ λαῷ σου ἐκ ἐρεῖς κακῶς. λέγει καὶ τὰς ἐκ προγόνων τινὸς ἀρετῶν γεγεννημένους. ἐπειδὴ γὰρ ὁ Ἐνὸς πολλῶ ἀρετῶν ἐπιδειξάμενος, ἐκλήθη τῷ ὀνόματι τῷ Θεῷ· οἱ δὲ ἐξ ἐκείνων πάντες, καὶ οἱ ἐκγονοὶ τῷ ἀδελφῷ ἐκείνῳ ἀλλήλοις ἐμίγνυτο, ἦς τῷ Θεῷ καλῶ τὰς ἀρετῶν. ἦρξαντο γὰρ Φησιν, ἐπικαλεῖσθαι τῷ ὀνόματι τῷ Θεῷ. λέγει δὲ καὶ τὸν τῶν Ἰσραηλίων λαόν, ταύτη τιμηθεῖται τῇ προσηγορίᾳ ἐν τῷ λέγειν, ἐγὼ ἔπα Θεοῖ ἐσε, καὶ ἦοι ὑψίστη πάντες· καὶ ἄλλος, ἦος πρωτότοκος μετ' Ἰσραὴλ. καὶ γὰρ ἔτως ἐκάλεσεν αὐτῶν τὸν δῆμον δι' οικείαν Φιλανθρωπίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεὸν ἔβλασφημήσεις. Θεὸς λέγει ἢ τὰς ἱερεῖς, ἢ τὰς προφῆτας, ἢ τὰς διδασκάλους, ἢ τὰς ἡγεμῶνας τῶν φυλῶν, ὡπερ ἐν τάξει ὄντας αὐτοῖς Θεός. (4) ὁ δὲ ἅγιος Ἀθανάσιος, (5) ἀγίως ἄνδρας Φησιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Προετακίτω μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸ, Θεὸς ἔκακολογήσεις· ἵνα μὴ ἐδίξεται ἡμῶν τὸ σῶμα ὄντινακῶν κακολογεῖν, ἀκρόντων, ὑβλογεῖτε, καὶ μὴ καταράσθε· καὶ διδασκομῶν, ὅτι οἱ τοῖσιν ἰσοδοροὶ βασιλείαν Θεῷ ἔκληρονομήσασι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ γὰρ, οἶμαι, διαλοιδορεῖσθαι Φιλεῖν καὶ τοῖς κατὰ φύσιν ἐκδοσι Θεοῖς, μελέτη τίς ἐστιν ὡπερ καὶ τριβος πρὸς τῷ ἐπὶ τῷ κατὰ φύσιν Θεῷ γλωσσαλγίαν ἡμᾶς παροτρύνουσα. Καὶ μετ' ὄλιγα. Ἦλετο γὰρ δεῖν τὸ τῆς Θεότητος ὄνομα, καὶ εἰ ψυδοδες ἐνυπάρχει τισὶ. ταῖς αὐτῷ πρεπῆσαι καταγεραίρεσθαι δόξαις, καὶ ἐκὶ πάντως ἡμᾶς τοῖς πεπλανημένοις Θεοῖς

Θεοῖς ἀπονέμειν τινα τιμῶν ὁ νόμος διεκέ-
λυσάτο. σεπτὸν δὲ ἠγεῖσθαι διδάσκει τὸ
τῆς Θεότητος ὄνομα, καὶ εἰ κλέπτοιο πα-
ρά τινων.

κθ. Ἀπαρχὰς ἄλωνος καὶ ληνῶ-
σας ἔκαθυσερέσεις. τὰ πρωτότοκα
λ. τῶν ὑῶν σας δώσεις ἐμοί. Οὕτω ποιή-
σεις τὸν μόχον σας καὶ τὸ πρόβατόν-
σας καὶ τὸ ὑποζύγιόν σας, ἐπὶ ἡμέρας
ἕσαι ἐπὶ τὴν μητέρα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ
ὀγδόῃ ἀποδώσεις μοι αὐτό.

λα. Καὶ ἄνδρες ἅγιοι ἔσεσθε. καὶ
κρέας θηριάλωτον ἔκ ἐδεσθε, τῷ κυ-
νὶ ἀπορρίψατε αὐτό.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος ἕνεκεν θηριά-
λωτον κρέας ἐδίειν ἀπαγορεύει; Λογικω-
τέραν αὐτὸς διδάσκει ζωῶν, καὶ μηδὲν
ἔχειν θηριῶδες παρελθῆναι. τὰ γὰρ θηρία
ἔθῃ προτέρων, εἴθ' ἔτις ἐδίει. διὰ
τῆτο μετ' ὀλίγα καὶ τῶν ἐχθρῶν ἐπιμε-
λεῖσθαι κελεύει, καὶ τῆ δυσμενῶς διακει-
μένους τὸν βῆν πλανώμενον μὴ παρορᾶν,
ἀλλ' ἐπιστρέφειν εἰς τὴν τῆ δυσμενῆς οἰ-

κίαν, καὶ τὸ ὑποζύγιον πεπλωκὸς ἀνίσαν,
καὶ ταῖς τοιαύταις ὑπεργεσίαις τὰς κα-
ταλλαγὰς μηχανάσθαι. διδάσκει δὲ διὰ
τῆτων, ὡς εἰς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθή-
κης νομοθέτης, καὶ ὁ τῆτον δεδωκὼς τὸν
νόμον, καὶ τὸν εὐαγγελικὸν ἐδωρήσατο.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κῦα δὲ τὸν ἀναιδῆ καὶ
ἀκάθαρτον ἄνθρωπον ὀνομάζειν ἔθος τῇ
θεῖᾳ Γραφῇ. πρέπον δ' ἂν εἴη τῷ τοιῷδε
τυχόν ἅπας ὅτις ἐν, οἶμα, λόγος βδελυ-
ρὸς καὶ δυσώδης, καὶ ἐξ αὐτῆ συγκείμενος
τῆ Βεελζεβὺλ, ὡς θηρὸς ἀγρίᾳ κατεδηδο-
κότος τὴν ὑποκεσῶσαν αὐτῷ, καὶ ὑπηρε-
τῶσαν εἰς τῆτο ψυχῷ. λέγει γὰρ ἡ εἰς,
» ἀνάθεμα Ἰησοῦς, εἰ μὴ εἰ Βεελζεβὺλ. 1. Κορ. 12. 3.
ἀγίοις γε μὴ τὸ εἰ μεθέξει γενέσθαι τῶν
ἔτω σαθρῶν καὶ κεκιβδηλομενῶν εἰνοιών-
τε καὶ λόγων, ἀνάρμωσον κομιδῆ. κοινω-
» νία γὰρ ἡδεμία φωτὶ πρὸς σκότος. τὸ 2. Κορ. 6. 14.
τοῖνυ μεταλαχεῖν ἀνοσιῶν εἰσηγημάτων,
καὶ ὡν ἂν ποιοῖτο λόγων ἀνὴρ γεγωνὼς
κατάβρωμα διαβολικόν, καὶ τῆς τῶν δαι-
μόνων ἀγέλης οἰονείπως τροφῆ, μολυσμὸν
εἰνάιφῃσι, καὶ ἀποφάσκει μηδαμῶς τῆ-
των μεταχεῖν.

Κ Ε Φ. Κ Γ.

α. Ὡ παραδέξῃ ἀκοὴν μα-
ταίαν. ἔσσυγκαταθή-
σεις μετὰ τῆ ἀδίκης γε-
νέσθαι μάρτυς ἀδικός.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μάταιόν φη-
σιν, ἔτε ἀκοῆς, ἔτε ἄλλῃ τινὶ τῶν αἰδιῆ-
σεων προσιλῶν. ἀκολυθῆσι γὰρ ταῖς ἀπά-
ταις αἰ μέγισται ζημίαι. διὸ καὶ παρ' ἀνοίσι
νομοθέταις ἀπείρηται μαρτυρεῖν ἀκοῆ.
ὡς τὸ μὴ ἀληθῆς ὄψει πισυόμενον, τὸ δὲ
ψευδὸς ἀκοῆ. (1)

β. Οὐκ ἔσση μετὰ πλειόνων ἐπὶ
κακία· ἔσπροσεθήση μετὰ πλῆθους
ἐκκλῖναι μετὰ πλειόνων, ὡσε ἐκκλῖ-
ναι κρίσιν.

γ. Καὶ πένητα ἔκ ἐλεήσεις ἐν
κρίσει.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πενία καθ' ἑ-
αυτῷ μὴ ἐλέες χρήζει, εἰς ἐπανόρθω-

Δ σιν εὐδείας· εἰς δὲ κρίσιν ἴσα, βραβύτῃ
χρηταί τῷ τῆς ἰσότητος νόμῳ. θεῖον γὰρ
ἡ δικαιοσύνη [καὶ] ἀδέκασον. ὅθεν εἰ ἐτέ-
» ροις εὐ ἐρηται, ὅτι ἡ κρίσις τῆ Θεῆ ἐσί. Δδτ. 1. 17.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δικαίως τὸ δίκαιον διώ-
ξεις· ὡς τό γε λυπεῖν (2) τὸν νόμον, καὶ
εἴ τι τῶν ἀγαθῶν ὑπάρχειν δοκῆ, νοοῖτ' ἂν
» εἰκότως ἔκ ἀπλημμελές. ἔσι δίκαιος ἀ- Ἐπκλ. 7. 16.
» πολυμῆκος εἰ δικαίω αὐτῆ, κατὰ τὸ γε-
γραμμῶν. δεῖται ἔν ὑπετεχνίας τὸ ἀγα-
θόν· καὶ τὸ ἐποικλείρειν ἔκ εἰ καιρῷ, τῆς
εἰς νόμον ἀδικίας ἔκ ἂν διαφύγη γραφῷ.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὶ δὴ ἐσι τὸ
λεγόμενον; Μὴ κατακλαθῆς, μηδὲ ἐπι-
καμφθῆς, φησὶν, εἰάν πένης ὁ ἀδικῶν
τύχη. εἰ δὲ πένητι χαρίζεσθαι ἔσρη,
πολλῷ μᾶλλον πλετῆντι.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ὁ μὴ δεόμε-
νος δεῖται τῆ δώσοντος, ὁ δὲ ἀμφοισβητῶν
τῆ δικάσοντος, ἔσ τὴν πένιν φιλοπραγ-
μονεῖν βέλεται, ἀλλὰ παρακαλεῖν. εἰ δὲ
τὴν

(1) Ταῦτα μὴ ὁ Φίλων παρὰ Ἰωάν. τῷ Δαμασκ. εἰ τοῖς παραλήλ. εἰ δὲ τοῖς περὶ δικασῆ (εἰ
σελ. 719.) τὰ δὲ διὸ καὶ τῶν παρ' Ἑλλῆσι ἀνοί νομοθετῶν μεταγράψαντες ἐκ τῶν ἱερωτάτων Μωσῆως
σηλῶν, εὐ διατάξασθαι δοκῆσι, μὴ μαρτυρεῖν ἀκοῶν· ὡς δέον, ἀ μὴ εἰδὲ τις, πιστὰ κρίνειν· ἀ δὲ ἦκασε,
μὴ πάντως βίβλαια.

Παρ' Ἑλλῆσι δὲ λέγων, τὸν Σόλωνα τυχόν ὑπανίτληται. ὁ γὰρ Δημοδοκῆς εἰ μὴ τῇ ἀρχῇ τῆ
πρὸς Εὐβελίδ. λόγ. τὰ δὲ φησὶν· ὡμῶ μὴ ἐν ἐγωγε, ὡ ἄνδρες δικασαί, προσήκειν Εὐβελίδῃ, καὶ
πᾶσι δὲ ὅσοι νῦν ἐπὶ ταῖς ἀποψηφίσεις κατηγορεῖσιν, ὅσα ἴσαται ἀκριβῶς λέγειν, καὶ μηδεμίαν προσά-
γειν ἀκοῶν πρὸς τὸν τοῖτον ἀγῶνα. ἔτω γὰρ τῆτο ἀδικὸν καὶ σφόδρα πάλαι κέκεται, ὡσε ἐδὲ μαρ-
τυρεῖν ἀκοῶν ἔστω οἱ νόμοι. εἰ δὲ τῇ ἀρχῇ τῆ κατὰ Στεφάνῃ 2. λόγ. Οἱ δὲ γι νόμοι ἔ ταῦτα λέγουσιν·
ἀλλ' ἂν εἰδῆ τις, καὶ οἷς ἂν παραγνήται πραττομένοις ταῦτα μαρτυρεῖν κελεύσειν εἰ γραμματεῖα γε-
γραμμῶν. ἴνα μήτ' ἀφελῆν ἐξῆ μὴδὲν, μήτε προδῆναι τοῖς γεγραμμῶν. ἀκοῶν δὲ ἔκ εἰσὶ ζῶντος
μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τεθνεῶτος.

(2) Ἰσ. λιπεῖν. εἰ δὲ τοῖς ἐκδεδομῶν· ἔσ εὐρηται.

τὴν παράκλησιν ἀφῆσα, εἰς συκοφαν-
 τίαν τραπίην, ἐλεείδαι εἰ κρίσει ἐκ ἀν-
 » αἴη δικαία. διὰ τὸτο ἔφη, ἐκ ἐλεήσεως
 » πτωχὸν εἰ κρίσει. ἐλεητέον μὲν γὰρ, ἔ-
 κρινόμενον δέ, ἀλλ' ἀντιβολῶντα. εἰ δὲ τὸ
 παρακαλεῖν εἰς τὸ ἐγκαλεῖν τρέψαιε, τὸ
 δίκαιον ἔμπροσθεν τῆς ἐλέως θετέον. ἔ γὰρ
 δίκαιον, τὸ δίκαιον διαφθείρεσθαι.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὸ παρά τῆ νομο-
 » θετα εἰρημίων· ἐκ ἐλεήσεως πτωχὸν εἰ
 κρίσει· ἐκ ἀπανθρωπίας, ἀλλὰ Φιλαν-
 θρωπίας καὶ δικαιοσύνης ἀπάσης ἐστὶν ἀνά-
 μεσον. δύο γὰρ κατορθοὶ τὰ μέγιστα· εἰ
 μὲν, τὸ μὴ τὴς πενήτας εἰς Φιλοπραγμο-
 σύλω ἀλείψαι· ἕτερον δέ, τὸ τὴς ἀδίκως
 κρινόντας, καὶ τοῖς πλεσίοις τὴν τῆς νί-
 κης ὑρέγοντας ψῆφον, ἐκ πολλῶ τῆ πε-
 ριόντος φοβῆσαι. εἰ γὰρ τοῖς παλαίσι
 τῷ ἀτιμῶσθαι καὶ δυσσημασίῳ τῆς πενίας
 θηρίω, ὅταν ἀντὶ τῆ παρακαλεῖν ἐγκα-
 λῶσιν, ἔ χρη χαρίζεσθαι, πολλῶ μᾶλλον
 τοῖς ὑπὸ πολλῆς χλιδῆς εἰς τὴς πενήτας
 ἐξυβρίζουσι.

δ. Ἐὰν δὲ συναντήσης τῷ βοῖ τῆ
 ἐχθρῶ [σχ,] ἢ τῷ ὑποζυγίῳ αὐτῆ
 πλανωμένοις, ἀποσρέψας ἀποδώ-
 σεῖς αὐτῷ.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τὴν ἀπόδοσιν τῆ ὑποζυ-
 γίᾳ ἀρχὴν ποιεῖται σπονδῶν ἔσεσθαι καὶ κα-
 ταλλαγῶν. εἰ μὴ γὰρ τελέως ἐστὶν ἀχα-
 ριστος, πάντως ἀν τὴν ψυχῶν ἡμέρωται.
 ἐπίτασις δὲ τῆ προτέρη τὸ δούτερον. (1)

ε. Ἐὰν δὲ ἴδῃς τὸ ὑποζύγιον τῆ
 ἐχθρῶσιν πεπληκὸς ὑπὸ τὸν γόμον
 αὐτῆ, ἔ παρελεύση αὐτὸ, ἀλλὰ συ-
 νεγερεῖς αὐτὸ μετ' αὐτῆ.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Οὐ γὰρ τῆ ζῶα τοσῶ-
 τον κηδόμενος, ἀλλ' αὐτῶν ἐνεκα μάλινα
 τῶν ἀνθρώπων τῆτ' ἐθέσισεν. ὁ γὰρ ἐχ-
 θρὸς ἐρχόμενος εἰς τὸ στωεγῆραι τὸ πε-
 πλωκὸς ζῶον, πάντως ὁμιλήσει τῷ ἐχθρῷ,
 καὶ λέξει· ἐκάθει σὺ ἔγειρον, καὶ γὰρ εἰ-
 τεῦθαι. ὁμιλία δὲ προοίμιόν ἐστι καταλλα-
 γῆς, καὶ ὁδὸς ἐπὶ Φιλίαν ἀγεσθαι. τρία
 τοίνυν κάλλινα ἐπέδασε κατορθωθῆναι ἢ
 θεία γαλλωότης. εἰ μὲν, τὸ μὴ διαφθα-
 ρῶσαι τὸ ζῶον· ἕτερον δέ, τὸ μὴ ζημιω-
 θῆναι τὸν δεσπότην· τρίτον δέ, τὸ κα-
 ταλλαγῆναι πρὸς Φιλίαν τὴς ἐχθρῆς. ὁ
 γὰρ παθῶν εὖ, εἰ καὶ λίθων ἀναιδιχότε-
 ρος εἴη, σπιδάσει ἀμείψασθαι τὸν ὑεργέ-
 τῶν· ὁ δὲ ὑεργέτῶν ἐπιγραφόμενος, ἐκ
 ἀν δῆπρ ἐχθρὸν ἐτι ὀριᾶται. ὁρᾶς, πῶς
 ἢ ἀρρήτος σοφία πρὸς ἀγαθότητα καὶ
 Φιλανθρωπίαν βλέπασα νομοθετεῖ;

ς. Οὐ διασρέψεις κρέμα πένητος ἐν
 κρίσει αὐτῆ.

ζ. Ἀπὸ παντὸς ῥήματος ἀδίκῆ
 ἀποσῆση. ἀθῶον καὶ δίκαιον ἐκ ἀπο-
 κληνεῖς· καὶ ἔ δικαιοῦσαι τὸν ἀσεβῆ
 ἔνεκεν δῶρων.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἴνα ὁρθῶς τε καὶ ἀδε-
 κάσως τὰ παρεμπύπλοντα διακρίνοιτο, καὶ
 οἱ τῆς πλεονεξίας ἀφανίζονται τρόποι.

η. Καὶ δῶρα ἔ λήψη· τὰ γὰρ δῶ-
 βρα ἐκλυφλοῖ ὀφθαλμοὺς βλέπόντων,
 καὶ λυμᾶνεται ῥήματα δίκαια.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ὅρθον τὸ δίκαιον
 ἐκείνῳ φαίνεται, τῷ χρημάτων κρείττονι,
 ὃ ἐδὲν κέρδος τοῖς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοῖς
 » ἐπισκοτεῖ. εἰ γὰρ δῶρα ἐκλυφλοῖ ὀφθαλ-
 μὸς σοφῶν, τὴς ἀσόφου τὶ ἐκ ἐργάζεται;
 ὡπερ γὰρ εἰ ἐπὶ θάτερα τῆ ζυγῆ χρυ-
 σίον προσαιέγκη, κατέλκεται ἢ πλά-
 σιγῆ, καὶ ἄνισον δάκνυσι τὸν ζυγόν· ἔτω
 καὶ ὅταν ὁ τῆς ψήφου κύριος χρυσίον λά-
 βῃ, ἐδὲν ἀν ὁρθῶς, ἐδ' ὑγιῶς ψηφιεῖται.
 ὁ δὲ τῶν κρίσεων ὄρον, τὸ δίκαιον, ἔ τὴν
 οἰκίαν βεβησιν ποιέμενος, ἐκεῖ ῥέπειν
 παρασκυδάζει τὰς ψήφου, εἴθι τὴν δι-
 κλῶ νόθεσαν θεάσεται.

θ. Καὶ προσήλυτον ἔ κακώσετε,
 ἐδὲ μὴ θλίψετε· ὑμεῖς γὰρ οἴδατε
 τὴν ψυχὴν τῆ προσηλύτη· αὐτοὶ
 γὰρ προσήλυτοι ἦτε ἐν γῆ Αἰγύπτῳ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐμφανέσασθαι
 παρῆσιν, ὅτι προσήλυτός ἐστιν ἐχ, ὁ πε-
 ριτηθεῖς τὴν ἀκροβυσίαν, ἀλλ' ὁ τὰς ἡδο-
 νὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας, καὶ τὰ ἄλλα πάθη
 τῆς ψυχῆς. εἰ Αἰγύπτῳ γὰρ τὸ Ἑβραίων
 γένος ἔ περιετέμνητο· κακώθει δὲ πά-
 σαις κακώσσει τῆς παρὰ τῶν ἐγχωρίων
 περὶ τὴς ξείνης ὑμότητος, ἐγκρατεῖα καὶ
 καρτερία στωεβία, ἐκ ἀνάγκη μᾶλλον, ἢ
 ἐθελασίῳ γνώμη, διὰ τὴν ἐπὶ τὸν σωτήρα
 Θεὸν καταφυγῶν. ὅς ἐξ ἀπόρων καὶ ἀμη-
 χάνων ἐπιπέμψας τὴν ὑεργέτιν δυνάμιν,
 ἐρρύσατο τὴς οἰκέτας. διὰ τὸτο προσίθη-
 » σιν, ὑμεῖς γὰρ οἴδατε τὴν ψυχῶν τῆ προ-
 σηλύτη. τίς δὲ προσηλύτη διάνοιά ἐστιν;
 ἀλλοτριώσις τῆς πολυθέου δόξης, οἰκείω-
 σις δὲ τῆς πρὸς τὸν εἰνα καὶ πατέρα τῶν
 ὄλων τιμῆς. δούτερον, ἐπήλυδας ἐνοιο κα-
 λῶσι τὴς ξείνης. ξείνοι δὲ καὶ οἱ πρὸς τὴν
 ἀλήθειαν ἠτομοληκότες, τὸν αὐτὸν τρό-
 πον τοῖς εἰ Αἰγύπτῳ ξενιτόβασιν. ἔτοι-
 μὲν γὰρ, ἐπήλυδες χώρας· ἐκείνοι δὲ, νο-
 μίμων καὶ ἐθῶν εἰσί. τὸ δὲ ὄνομα κοινὸν
 ἐκατέρων ἐπήλυδες (2) ὑπογράφεται.

ι. Ἐξ ἔτη σπερεῖς τὴν γῆν σου, καὶ
 ια. εἰσάξεις τὰ γεννήματα αὐτῆς. Τῷ
 δὲ ἐβδόμῳ ἔτει ἀφεςιν ποιήσεις, καὶ
 ἀνήσεις αὐτήν, καὶ ἔδονται οἱ πτωχοὶ
 τῆ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐχ εὔρηται. ἴσ. δὲ μέρος ἐστὶ τινὸς τῶν ζητημάτων τῆ Ἰσιδώρου ἐπιστολῶν.
 (2) Ἐπηλύτων. εἰ Τόμ. 2. σελ. 677. τῆς προσηρημ. ἐκδόσ.

τῆς ἔθνης σου· τὰ δὲ ὑπολειπόμενα Α
αὐτῆς ἔδεταί τὰ θηρία τὰ ἀγρία.
ἔτω ποιήσεις τὸν ἀμπελῶνά σου, καὶ
τὸν ἐλαιῶνά σου.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοῖς μὲν
δεσπόταις ἐκ ἐφῆκεν ἐργάζεσθαι, σοχαζό-
μενος τῆ μηδεμίας λύπης αἰτίας, αὐτοῖς
γενέσθαι ὡς τὰ μὲν ἀναλώματα παρασχέ-
σι, τὰς δ' ἀντὶ τούτων προσόδους ἔλαμβά-
νασι· τὴν δ' ἀπόρρην, ὡς ἰδίων ἀπολαύειν
τότε γὰρ τῶν ἀλλοτρίων εἶναι δοκούντων
ἠξίωσε, ταπεινὸν χήματος αὐτῆς ἀπαλ-
λάττων· καὶ τῶν ἐπὶ μεταίταις ὀνείδων.
ἄρ' ἐκ ἄξιον ἐραδιῶσαι τῶν νόμων, οἱ το-
σαύτης γέμεισι ἡμερότητος; δι' ἡ οἱ μὲν
πλέστοι διδάσκονται μεταδιδόναι καὶ κοι-
νωνεῖν ὧν ἔχουσι· παρηγοροῦνται δ' οἱ πέ-
νητες, μὴ πάντοτε ταῖς τῶν ὑπόρρων οἰ-
κίαις ἐπιφοιτᾶν ἀναγκασόμενοι, πρὸς ἐπα-
νόρθωσιν ὧν εἰδεῖς εἰσὶν· ἀλλ' ἔστιν ὅτε
καὶ προσδοκούμενοι καθάπερ ἐξ ἰδίων κλη-
μάτων τὴν ἀπαυτοματίζοντα καρπὸν
χῆραι καὶ ὄρφανοὶ παῖδες, (1) ὅσοι ἄλλοι
τῶν ἡμελημέτων καὶ ἀφανῶν, ἕνεκα τῆ
μὴ περισσιάζειν, τότε περισσιάζουσι ταῖς
τῆς Θεοῦ δωρεαῖς ἐναπινάως πεπληθηκό-
τες· ὅς αὐτῆς πρὸς κοινωνίαν ἐκάλεσε
τῶν κλητόρων ἐν τῷ τῆς ἱερᾶς ἐβδόμης
ἀριθμῷ.

ιβ. Ἐξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ ἔργα-
σα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀναπαύ-
ση· ἵνα ἀναπαύσηται ὁ βῆς σου, καὶ
τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ ἵνα ἀναψύξη ὁ
υἱὸς τῆς παιδικῆς σου καὶ ὁ πρῶτος-
λυτος.

*** ΜΑΞΙΜΟΥ. Ὁ νόμος τὸ σάββα-
τον δέδωκεν, ἵνα, φησὶν, ἀναπαύσηται
τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ ὁ παῖς σου. ἀμφοτέ-
ρα δὲ ταῦτα δι' αἰνιγματῶν τὸ σῶμα δηλῶ-
σι. τῆ γὰρ πρακτικῆ νοῦς ὑποζύγιόν ἐστι τὸ
σῶμα, ἀχθοφορεῖν βία τοῖς τρόποις τῶν
ἀρετῶν κατὰ τὴν πράξιν ἀναγκασόμενον·
τῆ δὲ θεωρητικῆ παῖς, ὡς ἤδη λογιστὴν
τοῖς θεωρήμασι, καὶ λογικῶς ταῖς γνω-
σικαῖς ἐπιταγαῖς τῆ νοῦς ὑπηρετῶμενον.
ἀμφοτέροις δὲ σάββατόν ἐστι τῶν αὐτοῖς
ἀνεργημένων κατὰ τὴν πράξιν καὶ θεωρίαν
καλῶν τὸ πέρας, τὴν πρόσφορον ἐκάσῃ
παρέχον ἀναπαυσιν.

ιγ. Πάντα ὅσα λελάληκα πρὸς
ὑμᾶς, φυλάξατε. καὶ ὄνομα Θεῶν
ἐτέρων ἐκ ἀναμνήσεσθε, ἐδὲ μὴ ἀκ-
θῆ ἐκ τῆ σῶματος ὑμῶν.

(1) Καὶ ὅσοι. ἐρθότερ.

(2) Ἐκ τῆ 10. κεφ. τῆ 3. βιβλ. τῆ Ἰωσήφ. τῆ περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ. τυχὸν ἐλήφθη. ὁ δὲ Φίλων
(ἐν τῇ ἀρχῇ τῆ περὶ ἐβδόμης λόγ.) δεκα ἑνάκι φησι τὰς ἐορτάς.

(3) Ἄρα διωάμεθα ἐορτάζειν ἐν τῷ μιλῷ τῶν νέων, ὡς κεκέλευκεν ὁ Θεὸς ἐορτάζειν τὴν ἐορτάζοντα;
ἐν Τόμ. 2. σελ. 128. τῆς τῆ Ἰερ. ἐκδόσ. ἀλλ' εἰάν ἐρωτηματικὸν ἦ, τὸ ἐξῆς ἐχὶ ἐκὲν ἀναγνωσέον, ὡς
καὶ ἡ ἐρηθῆσα ἐκδοσις ἔχει, ἀλλ' ἔκκεν.

(4) Τῆ θεωρητικῆ τῶν πρωτογεννημάτων. ἐν τῇ ἐρηθ. ἐκδόσ.

ιδ. Τρεῖς καιρὸς τῆ ἐνιαυτῆς ἐορ-
τάσατέ μου

ΣΕΥΘΗΡΙΑΝΟΥ. Ἐορτή ἐσι καθάρσις
διανοίας καὶ σωειδότος.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρώτη ἐορτῆ, τῶν ἀζύμων
δουτέρα, θρισμὸς πρωτογεννημάτων· τρί-
τη, σιναγωγή τῶν σαρκενῶν. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ ἐορτῶν τριῶν. α,
ἐξέρχεται ἐξ Αἰγύπτου, οἷον τῆς ἀμαρτίας·
β, γίνεται ἐν ἐπιπλά, οἷον ὑπὸ νομον· γ,
τῆ ἐνιαυτῆς τέλος, ἐν βασιλείᾳ.

ιε. Τὴν ἐορτὴν τῶν ἀζύμων φυλά-
ξατε. ἐπιπλά ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα,
καθάπερ ἐνετειλάμην σοι κατὰ τὸν
καιρὸν τῆ μηνὸς τῶν νέων. ἐν γὰρ αὐ-
τῷ ἐξήλθεσ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

Γ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἱ ἐορταὶ τοίνυν τῆ
Θεοῦ οἷς ἐστὶ πνεῦμα, πνευματικαί εἰσι· καὶ
ἐδεῖς χοϊκὸς ἐορτάζει τὰς ἐορτάς τὰς
πνευματικὰς. τίς γὰρ συμφωνία δικαιο- 2. Κορ. 6. 14.

σιώης καὶ ἀνομίας; ἵνα μὴ τὰ ἐξῆς λέγω.
ἐδιώκαται χοϊκὸς ἐορτάσαι ἐορτάς πνευ-
ματικὰς, ὡπερ ἐδὲ πνευματικὸς ἐορτῶν
χοϊκῶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τίς ἔν ἐστὶν ὁ μιλῷ τῶν
νέων; εἰ τὴν αἰδητῆς φήσεις καρπὸς, ἐπὶ
ἀνέστηκεν ὁ μιλῷ τῶν νέων, τῆ ἐνιαυτῆς φέρ'

Δ εἰπῆν ὀψιμώτερος ὄντος. τὸ δὲ, εἰάν γνή-
ταί ποτε ἐνιαυτὸς, ὡσε μὴδὲ φέρειν τὴν
γῆν καρπὸς, ἄρα (3) διωάμεθα ἐορτά-
ζειν ἐν τῷ μιλῷ τῶν νέων, ὡς κεκέλευκεν
ὁ Θεὸς ἐορτάζειν τὴν ἐορτάζοντα. ἐκὲν
δὲ κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἐορτῶν ἐορτάζειν.
ἐπαπορῶ δὲ πάλιν καὶ περὶ τῆ δουτέρου
νόμου, τῆ κατὰ τὴν ἐορτῶν τὴν δουτέρου.

Ε φησὶ γὰρ ἐορτῶν ἐ θρισμῶ, (4) ἀλλὰ
πρωτογεννημάτων. ἐάντις σπείρη, καὶ μὴ
γίνονται οἱ καρποὶ πρῶτοι, ἀλλὰ τελευ-
ταῖοι, ἔτος ἐκ ἐν διωάμεθα ἐορτάσαι τὴν
ἀρχῶν τῆ θρισμῶ τῶν πρωτογεννημάτων.
δεῖ γὰρ σε ἔχειν γεννήματα, ἵνα διωήθῃς
ἐορτάζειν. τί δὲ ἐν χώραν μὴ ἔχω; πῶς
ἐν διωάμεθα τὴν ἐορτῶν ταύτῃ ἐορτάζειν,

Ζ τῆς λέξεως λεγῆσης, καὶ ἐορτῶν θρισμῶ
πρωτογεννημάτων ποιήσεις τῶν ἔργων σου,
ὧν ἐάν σπείρης ἐν τῷ ἀγρῷ σου; ἐκ ἔπειρα,
οἰκοδόμος εἰμί· ἐκ ἔπειρα, ὑφάντης εἰμί·

ἀγρὸν ἐκ ἔχω, πῶς διωάμεθα τὴν δουτέρου
ἐορτάζειν ἐορτῶν; καὶ δὴ καὶ περὶ τὴν τρί-
τῃ καὶ ἐορτῶν σιναγῆς ἐπ' ἐξόδῳ τῆ
ἐνιαυτῆς, τῆ ἐν τῇ σιναγῆ τῶν ἔργων
ἐκ τῆ ἀγρῶ σου. δεῖ μὲν ἐν τὴν τρίτῃ ἐορ-
τάζοντα. ἔχειν ἔργα σιναγῆς ἐπ' ἐξο-
δῷ τῆ ἐνιαυτῆς. Καὶ μετ' ἕτερα. Τὶ ἐν βελέ-
ται

ταῦ ὁ λόγος ἡμῖν λέγειν, [ὁ κελδῶν ἡμᾶς ἑορτάζειν τῷ ἑορτῶ τῶν ἀζύμων τῷ μιλῷ τῶν νέων;] εἰ βέβαια ἑορτάζειν τῷ ἑορτῶ τῶν ἀζύμων τῷ μιλῷ τῶν νέων, ἀπόθεν τὸν παλαιὸν ἀνδρωπον σὺ ταῖς πράξεσιν αὐτῶ. καὶ ἵνα ποιήσης τῷ ἑορτῶ εἰ τῷ μιλῷ τῶν νέων, καὶ σὺ νέος γενῆ· ἵνα γενηται ὁ μιλῷ τῆς ἑορτῆς τῶν νέων, καὶ σὺς μιλῷ. νέων γὰρ καὶ παλαιῶν (1) ἔκ ἐστιν ἕτος ὁ μιλῷ. πῶς ἐν δεήσει καὶ σὺ νέον γενέσθαι; νοήσας τὰς ἑορτάς. τῷ ἑορτῶ τῶν νέων ὁ ἀπόστολος Παῦλος Φησιν, ἐκ-
Κολασ. 3, 9, 10. « δυσάμνοι τὸν παλαιὸν ἀνδρωπον σὺ ταῖς
 « πράξεσιν αὐτῶ· καὶ σὺ δὲ δυσάμνοι τὸν νέον,
 « τὸν ἀνακαίνεμον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκό-
 « να τῶ κλίσαντος. ἔκ ἐν ἵνα ἀγάγῃς τῷ
 « ἑορτῶ εἰ μιλῷ τῶν νέων, νέον σε γενέσθαι
 « δεῖ, καὶ πᾶσαν ἀποδέσθαι παλαιότητα.
 « εἶτα ποῖαν ἑορτῶ πρώτῳ ἀγεις; ὅτι τῷ
 « ἑορτῶ τῶν ἀζύμων, μάνθανε ἀπὸ τῶ
 « ἁποστόλου· τὸ γὰρ πάχα, Φησιν, ὑπὲρ
 « ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός. ὥσε ἑορτάζωμεν μὴ
 « εἰ ζύμη παλαιᾶ, μηδὲ εἰ ζύμη κακίας καὶ
 « πονηρίας, ἀλλ' εἰ ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ
 « ἀληθείας. ἅμα δὲ σιμάγαγε τὰ νομο-
 « θετημένα περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν ἀζύμων,
 « καὶ ὅψει μὲν τὸ ἄλογον τῶν τῷ ῥητῶ ὡς
 « πνευματικῶ μὴ προσεχόντων, καταφρο-
 « νέντων δὲ τῶν πνευματικῶν ὡς μὴ χρησί-
 « μων. διήσεις δὲ εἰ τῷ ἰδίῳ τόπῳ, τῷ
 « περὶ τῶν ἀζύμων, πλατυτέραν τῷ περὶ
 « τῶν ἐξήγησιν.

Οὐκ ὀφθήση ἐνώπιόν μου κενός.

ΑΛΛΟΣ Φησι, κῆφος. ὁ δὲ λόγος ἀπαιτεῖ, ἕκαστον προσάγειν Θεῷ δῶρον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἰδί. ὅτι πᾶς ἀνθρωπος ἢ κενός ἐστιν, ἢ πλήρης. εἰ μὲν γὰρ ἔκ ἔχει ἅγιον πνεῦμα, ἔκ ἔχει γνώσιν τῶ κλίσαντος, ἔ παρεδέξατο τῷ ζῶνῳ, Ἰησῶν τὸν Χριστόν· ἔκ οἶδε (2) τὸν πατέρα τὸν εἰς ἕρανοῖς, ἢ (3) ἔ βιοῖ κατὰ τὸν λόγον, κατὰ τὸν νόμον τὸν ἕράνιον· ἔ σωφρονεῖ, ἔ δικαιοπραγεῖ· ὁ τοῖστος κενός ἐστιν. εἰ δὲ κεχώρηκε τὸν εἰπόντα Θεόν,
Δθθτ. 26, 12. « οἰκῆσω εἰ αὐτοῖς, καὶ ἐμπερικατήσω,
 « καὶ ἕσομαι αὐτοῖς Θεός, ἕτος ἔκ ἐστὶ κενός,
 « ἀλλὰ πλήρης.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἔκ ὀφθήση ἐνώπιον Κυρίου τῶ Θεῶς κενός; Ἀπῶν προσκωῆσαι τῷ δεσπότη Θεῷ, τὰ δυνατά σοι πρόσφερε δῶρα. ἡμᾶς δὲ ὁ λόγος διδάσκει, εἰ μὲν χρήματα ἔχομεν, μετὰ τῆς τῶν πνήτων θεραπείας προσδύχεσθαι τῷ Θεῷ. εἰ δὲ τὸν ἀκλήμονα προαιρέμεθα βίον, μὴ κενῶ ἔχειν τῶν ἀγαθῶν τῷ ψυχῷ, ἀλλ' ἔχουσιν τὸν πλεον τῆς ἀρετῆς.

15. Καὶ ἑορτῆν τῶ θερῶ μῶ πρωτογεννημάτων ποιήσεις τῶν ἔργων σα,

A ὡν ἀν σπείρης ἐν τῷ ἀγρῶ σα. καὶ ἑορτῆν συντελείας ἐπ' ἐξόδῳ τῶ ἐνιαυτῶ ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἔργων σα τῶν ἐκ τῶ ἀγρῶ σα.

Σωτελείας. Ἀκύλας, συλλογῆς. Σύμμαχος, συγκομιδῆς. Σαμαρειτικόν, συνεισφορᾶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖα ἐστὶν ἑορτῆ ὁ θερῶ μῶς τῶν πρωτογεννημάτων, καὶ ποῖα ἐστὶ τῆς σωτελείας ἐπ' ἐξόδῳ τῶ ἐνιαυτῶ; ἑορτῶ τῶν πρωτογεννημάτων, τῷ Πεντηκοστῶ καλεῖ· ἑορτῶ δὲ σωτελείας ἐπ' ἐξόδῳ τῶ ἐνιαυτῶ, τῷ τῆς Σκλιωπηγίας. καὶ τῶτο διδάσκων ἐπήγαγε· τρεῖς καιρῶς τῶ ἐνιαυτῶ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σα εἰνώπιον Κυρίου τῶ Θεῶ σα· τῶ τῆς ἑορτῆς τῶ Πάχα, καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ τῆς Σκλιωπηγίας. ἀναμνηστικῶ δὲ τὸ μὲν Πάχα, τῆς ἐξόδου τῆς ἐξ Αἰγύπτου, καὶ τῆς παρασχέσεως ἐλευθερίας· ἢ δὲ Πεντηκοστῆς, τῆς εἰς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας εἰσόδου. ἐκῆ γὰρ σπείροντες, τὰς ἀρχαῖς τῶν γεννημάτων προσέφερον. εἰ γὰρ τῆ ἐρήμῳ τὸν ἅσπορον καὶ ἀνήροτον ἡδῶν ἄρτον. ἢ δὲ Σκλιωπηγία, τῷ εἰ ἐρήμῳ διαγωγῶν ὑπογράφα. εἰ σκλιῶς γὰρ οἰκῶντες, τεσσαράκοντα διετέλεσαν ἕτη. εἰ ταῦταις ταῖς ἑορταῖς σωτρέχων εἰς τὸν θεῶν νεῶν παρησύχησιν· ἵνα καὶ τῶν θεῶν ἀναμνησκωνται δωρεῶν, καὶ εἰς ὁμόνοιαν καὶ Φιλίαν σιμάγῳνται· ἢ Φιλεορτασαῖ ὄντες, μὴ περὶ τὰ τεμένη τῶν δαιμόνων τρυφῶσιν, ἀλλ' εἰ τῷ καῶ τῶ πεποιηκότος. καὶ τὰ ἀγαθὰ χορηγῶντος, τῆς ἑορτασικῆς ἀπολαύσῳν δῶχίας.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οὐκ ἐν εἰ θέλεις τῷ ἑορτῶ ἄγειν τῷ δῶτέρων, ὡς ὁ λόγος σοι τῶ νόμῳ ὁ πνευματικῶς ἐνετέλατο· ἰδὲ γὰρ·
Γ Φησι λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τῶς ὀφθαλμῶς ὑμῶν, καὶ θεάσαθε τὰς χῶρας, ὅτι λούκαί εἰσι πρὸς θερῶ μῶν ἡδῶ. καὶ ὁ θερῶ μῶν μιᾶ δὲ λαμβάνει, καὶ σιμάγει καρπὸν εἰς ζῶνῳ αἰώνιον· ἀγρὸν ἔχει, κεκλημμένος τὸ πνεῦμα· καὶ ἀγρὸν ἔχων, σπείρει εἰς τὸ πνεῦμα· σπείρει εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ παρῶδητι θερῶσαι θερῶ μῶν πρωτογεννημάτων, ὡσε μὴ εἰναῖσα ἀναβαλλόμενα καὶ ὑπερτιθέμενα τὰ σπέρματα, ἀλλ' εἰναῖ ταχῆ, ἀνατελεσμένῳ τῶ δράγματος. εἰ μὴ τις ἔχη τὸ δράγμα, ἔ διώταται ἑορτάζειν ταυτῶ τῷ ἑορτῶ. καὶ ἑορτῶ θερῶ μῶ πρωτογεννημάτων ποιήσεις τῶν ἔργων σα, τῶ τῆς εἰ μὴ σα ἢ τὰ ἔργα, καὶ ἐκ τῶ ἀγρῶ σα, ἔ διώση ποιῆσαι ταυτῶ τῷ ἑορτῶ. (4)

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐχει πᾶς ἀνθρωπος ἀγρὸν, εἰ ὦ σπείρει. περὶ ἔ Φησιν ὁ ἁπόστολος· ὁ εἰ μὴ σπείρη ἀνδρωπος, τῶ-
Η το καὶ θερῶσαι. ὁ σπείρων εἰς τῷ σάρκα,
 Ggg 2
 ἐκ

(1) Καὶ ἔ παλαιῶν ἐστὶν. εἰ Τόμ. 2. σελ. 128. τῆς τῶ Ρα. ἐκδόσ.

(2) Εἰ ἔκ οἶδεν. αὐτ.

(3) Εἰ. αὐτ.

(4) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔκ εὐρηται. πείθει δὲ καὶ ὁ νῦς καὶ ἡ λέξις, καὶ ἡ τῆς ἐρμηνείας ἀκολουθία ἀποσασματικῶν εἶναι τῶ εἰ τῶ 15. ἐδ. ὑπομνήματος τῶ Ὠργῶνσε.

» ἐκ τῆς σαρκὸς θείσει φθοράν· ὁ δὲ σπεί-
 » ρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τῆ πνύματος θε-
 » ρίσει ζωὴν αἰώνιον. ἔκῃν ἀγρός τὸ πνεῦ-
 μα, εἰ ὡ σπείρων, ζήτει ἵνα ἀνατείλῃ σοι
 πρωτογεννήματα· ὧν ἐκλός, ἔκ ἂν ἑορ-
 Γαλ. 5. 22. τάσαι. τίνα ταῦτα; ὁ δὲ καρπὸς τῆ
 » πνύματος ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακρο-
 » θυμία, ἐγκράτεια. περὶ ὧν ἔλεγεν ὁ Ἰη-
 Ματθ. 7. 16. σὺς, ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεθε
 αὐτῆς. θείσει μὲ τοίνυν ἡ ἑορτή. ποῖς τῆ-
 Γαλ. 4. 35, τῆ; ἰδὲ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τῆς ὀφθαλ-
 36. » μῆς ὑμῶν, καὶ θεάσαθε τὰς χώρας, ὅτι
 » λυθκαί εἰσι πρὸς θείσει μόν. ὁ θείσει μί-
 » θὸν λαμβάνει, καὶ σιβάγει καρπὸν εἰς
 » ζωὴν αἰώνιον. ἔκῃν σπείρας εἰς τὸν εἰρη-
 μόνον ἀγρὸν, περάθει θείσει θείσει
 μόν πρωτογεννημάτων· ὡσε μὴ εἶναι σα
 ἀναβαλλόμενα καὶ ὑπερτιθέμενα τὰ σπεί-
 ρματα, ἀλλ' ὡς ποιῆσαι εἰς πρώτοις ἀνα-
 φέρειν τὸ δράγμα· ὁ μὴ ἔχων ἔκ ἂν ἑορ-
 τάσαι, ἔδ' ἂν μὴ ἡ ταῦτα τῶν ἔργων-
 σα, καὶ τῆ ἀγρῶ σα. πρωτογεννήματα δὲ,
 τῶ ἀνυπερθέτω· ἵνα ἡ πρὸ τῶν ἄλλων
 τὰ σα, μὴ χρόνω μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶ δια-
 φέροντι, καὶ τῶ βεβιωκέναι φιλοτιμότε-
 ρον τῶν εἰς τὸ πνεῦμα σπειρόντων.

ιζ. Τρεῖς καιρὸς τῆ ἐνιαυτῆ ὀφθί-
 σεται πᾶν ἀρσενικόν σα ἐνώπιον Κυ-
 ρίς τῆ Θεῶ σα.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τί εἰσι τὸ ῥητὸν εἴποι-
 μι ἂν. ὁ πρᾶτμεν, ἡ θῆλυ εἰσιν, ἡ ἀρσε-
 νικόν. εἰ μὲν ἔν θηλυκόν εἰσιν ὁ ποιῆμεν,
 ἡ σωματικόν εἰσιν, ἡ σαρκικόν. σπείρου-
 τεσ γὰρ εἰς τὴν σάρκα, ποιῆμεν θῆλυ τὸ
 γεννῆμα τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἔκ ἄρσεν, ἀλλ'
 ἐκνευθρισμῶν, ἀπαλόν τε καὶ ὑλικόν. εἰ
 μᾶτοι βλέποντες τὰ αἰώνια, καὶ πρὸς
 τοῖς κρείττοσιν ἔχοντες τὴν διάνοιαν. καρ-
 ποφορῶμεν τῆς καρπῆς τῆ πνύματος,
 καὶ πάντα τὰ γεννήματα ἡμῶν ἀρσενά-
 εἰσι. τὰ τοίνυν φερόμενα ἐνώπιον τῆ Θεῶ,
 τὰ καὶ ὀφθῆσόμενα τῆ ὄψει τῆ κλίσαντος,
 ἀρσενικὰ ἔσω, ἔχι θῆλεα. ἔ γὰρ τὰ
 θηλυκὰ, καὶ τὰ σωματικὰ ἀξιοῖ βλέπειν
 ὁ Θεός.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὅτι μὲν τὸ πληρῶν ἑορ-
 τὰς τῶ Θεῶ, πρέποι ἂν ὅτι μάλιστα τοῖς
 ἀνδριζόμενοις, καὶ ἔχι δὴ μᾶλλον τοῖς ἀνα-
 πεπλωκότα καὶ ἀναλκιν εἴγε δὴ σφίσειν
 αὐτοῖς ἔχσαι ἔν, καὶ τεθρυμμένον αἰ
 πρὸς τὰ σαρκὸς τε καὶ κόσμος, παρέδειξεν
 εἰπὼν τὸ ῥητὸν. ἐποπτείας γὰρ τῆς ἀνω-
 θει ἀξίον τῆς παρὰ Θεῶ τὸ ἀρσενικόν, κα-
 τάγε τῆς ἡδὴ προειρημαίας τρόπος. πλὴν
 ἐνομοθέτει χρησίμως τὸ χρῆναι πληρῶν
 ἑορτὰς ἀγίας. ἔδει γὰρ τοῖς ἀναβαίνουσιν
 εἰς ἀρχὴν παιδαγωγίας ὀρθῆς, καὶ ὑπὸ
 ζούγλω ἡδὴ πωσ ἴσαι τὴν ὑπὸ Θεῶ. τῆς εἰ
 νόμω πολιτείας τὸ τέλος, ὅτι πάντητε
 καὶ πάντως ἐκτελεσθήσειαν ἂν αὐτοῖς εἰς
 τρυφάστε καὶ ὀθυμίας, δῆλον δὲ ὅτι πνύ-
 ματικὰς, εἰ μᾶλα παραδηλῶν.

Α ιη. Ὅταν γὰρ ἐκβάλλω ἔθνη ἀπὸ
 προσώπασα, καὶ ἐμπλατύνω τὰ ὄριά-
 σα, ἔ θυμιάσαις ἐπὶ ζύμη αἶμα θυ-
 μιμάματός με, ἔδὲ μὴ κοιμηθῆ ἑάαρ
 τῆς ἑορτῆς με ἕως πρῶι.

ΦΙΛΩΝΟΣ. (1) Ἀντὶ τῆ, ἔ δὲ ζυμω-
 τὸν παρῆνα ἐπὶ τῶν θυσιαζόμενων· ἀλλὰ
 πάντα τὰ προσαγόμενα εἰς θυσίαν ἡ προ-
 σφοράν, ἀζύμα δὲ εἶναι. Διτίτεται διὰ
 συμβόλας δύο τὰ ἀναγκαῖότατα. εἰ μὲν,
 τὸ καταφρονεῖν ἡδονῆς· ζύμη γὰρ ἡδυσμα
 τροφῆς. ἔ τροφή· ἕτερον δὲ, τὸ μὴ δαῖν
 ἐπαίρεσθαι φυμαίνης ὑπὸ καυῆς οἰήσεως.
 ἀνίερον γὰρ ἐκάτερον, ἡδονήτε καὶ οἰήσις,
 μητρός μιᾶς, ἀπατης, ἔκγονα. Τὸ αἶμα
 τῶν θυσῶν δείγμα ψυχῆς εἰς σπενδομένης
 Θεῶ. μιγνύται δὲ τὰ ἀμικλα ἔχ ὅσιον.

Β * ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί εἰσιν, ἔ θύσαις
 Γ ἐπὶ ζύμη αἶμα θυμιμάματός με; Ἀζύμας
 ἄρτες τῶ θυσιαζηρῶ προσέφερον· ζυμί-
 τας δὲ ἀπαγορεύει προσφέρειν, διὰ τῶν
 αἰδητῶν διδάσκων τὰ νοητά. ἐπειδὴ γὰρ
 ὁ ἀζύμος ἄρτος αὐτοχεδῖος εἰσιν, ὁ δὲ ζυμί-
 τῆς ἔχει τὴ τῆς ζύμης τῆς παλαιᾶς· ἀπα-
 γορεύει ὁ νόμος, μηδὲν τοῖς θεοῖς τῆς αἰ-
 γυπτικῆς ἀναμιγνύου διδασκαλίας. ἔτω
 καὶ ὁ Κύριος τοῖς ἱεροῖς ἔλεγε μαθηταῖς,
 » προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Γραμμα-
 Δ' τῶν καὶ Φαρισαίων. Ματθ. 16. 6.

ΑΔΗΛΟΥ. Κελθεῖ τὰ ἑάτα αἰθήμε-
 ρὸν ἀναλίσκεσθαι, γινόμενα ὑλῶ ἱεράς
 φλογός.

Ιθ. Τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτο-
 γεννημάτων τῆς γῆς σα εἰσοίσεις εἰς
 τὸν οἶκον Κυρίς τῆ Θεῶ σα.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Διὰ τὸ δὴ γινόμενασ αὐ-
 τῆς φαίνεσθαι, τῶ Θεῶ ὀχαρισῆντας· ἡ
 καὶ εἰς ἀποτροφῶ ἱερέων τε καὶ λαοῖτων.

Οὐχ ἐψῆσαις ἄρνα ἐν γάλακτι μη-
 τρὸς αὐτῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ μὴ ἐκβαλῶν ἄρ-
 να ἀπὸ μητρός ἐψῆσαις· ἡ ἐψῶν ἄρνα, μὴ
 ἐπιβάλλης τὸ γάλα τῆς μητρός αὐτῆ· ἡ
 εἰ ὄσω γαλαχῆ, ἔ θύσαις καὶ ἐψῆσαις. ὁ
 καὶ μᾶλλον, διὰ τὸ τῆς τεκῆσης ὀδωηρόν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πάνυ γὰρ
 ὑπέλαβεν εἶναι δεινὸν τὴν τροφῶ ζῶντος,
 ἡδυσμα γενέσθαι καὶ παραρτυσιν ἀναίρε-
 θῆτος. καὶ τὴν μὲν φύσιν ἐπιμεληθεῖ-
 σαν αὐτῆ τῆς διαμονῆς, ὀμβρήσει γάλα,
 ὁ διὰ μασῶν τῆς τεκῆσης, ὡς ἐκ δεξαμε-
 νῶν φέρεσθαι διατάξατο· τὴν δὲ τῶν ἀν-
 θρώπων ἀκρασίαν τοσῆτον ἐπιβλύσαι, ὡς
 τῶ τῆς ζωῆς αἰτίω καταχρήσασθαι καὶ
 πρὸς τὴν τῆ ὑπολοίπῆ σώματος ἀνάλω-
 σιν· ἐπειδὴ τὰ σὺ γάλακτι κρέα σιπέσειν
 ἀξιοῖ, μὴ σὺ ὀμότητι, χωρὶς δὲ ἀσε-
 βείας ἐψέτω. μυρία θρεμμάτων ἀγέλα
 εἰσι

(1) Τῆ Ἑβραῖε.

εἰς πανταχῶς, καὶ καθ' ἑκάστῳ ἡμέραν Ἀ ἀμελεγομένη. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡσε ἀφθονίας ὑπαρχούσης τῶν ἀρῶν ἢ ἐρίφων ἡτινος ἑτέρου, τὸν γάλακτι μητρῶν κρέα σινέψοντα, χαλεπῶ ἐπιδείκνυσθαι τρόπων σκαυότητα, ἀναγκαϊότατον καὶ συγγενέσατον λογικῇ ψυχῇ πάθος ἐκλετμημῶνον τὸν ἔλεον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ἔχ
 » ἐψήσεις ἄρνα εἰ γάλακτι μητρός αὐτῆ; Β
 Πολλὰκις ἔφω, ὅτι διὰ πάντων αὐτῆς Φιλανθρωπιᾶν διδάσκει. τινὲς ἔν Φασίν ἀπαγορεύειν τὸν νόμον τὸ δὲ θυγατρὲς ἐδίειν, τινὲς δὲ τὸ τῷ μητρῶν γάλακτι μὴ σινεψαῖν. τρόπον γάρ τινα καὶ τῷ μητέρῳ σινεψαῖ. ἀπαγορεύει δὲ καὶ τὸ τῷ Θεῷ προσφέρειν κατὰ ταυτὸν μητέρα, καὶ τὸ τεχθῆν ἐξ αὐτῆς. καὶ αὐτοῖς [δὲ] παρεκελεύσατο σαρδῶν ὀρηκόσι τῷ νεοτρίαν, μὴ σινεψοῦσθαι τοῖς νεοτρίοις τῷ μητέρῳ. τῆτο γάρ ἐστι τὸ ἐξαλείψαι τὸ γένος τῶν ὀρνίθων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰσέον δὲ, ὡς ὁ Σύμμα-
 » χος ἐκδέδωκεν, ἔ σκιδάσαις ἐρίφον διὰ
 » γάλακτι μητρός αὐτῆ. καὶ ἐστὶν ὑποτο-
 πάσαι κατὰ διάνοιαν, ὡς βέλεται τῆς ἀμαρτωλῆς ἐπιστρέφειν, ἢ βρωσίμης ἀποτελεῖν ἔτι νηπιάζοντας, καὶ ὀνωμένῃς ῥαδίως ὠφελείδαι εἰ ἀποσεῖν τῆς τῶν κακῶν διδασκαλίας καὶ παιδαγωγίας. ἐρίφου γὰρ οἱ ἐξ ὀνωμένων παρισάμοι τῷ
 Ματθ. 7. 23. Θεῷ, καὶ ἀκούοντες. ἀμὲν λέγω ὑμῖν, οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς. μήτηρ δὲ αὐτῶν ἢ κακία, ἢ δίκλι νηπίων αὐτῆς γαλαχῆσατε καὶ τιθλωμένη. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄρνα μὲν τὸν ἀρτιγεν-
 νῆ καὶ ὑπότιθον ἄρτι σφάττειν ἔκ ἑᾶ, δεικνύς ὅτι τὸ ἀτελὲς ἔτι, καὶ εἰ σινεψαῖ βραχὺ, ἔπω μὲν ἱερὸν, ἔτι δὲ ἀπαράδεκτον διὰ τῆτο τῷ Θεῷ. τοῖστοίτινες ἦσαν
 Ἑβρ. 5. 12. θεασέσιος γράφει Παῦλος· καὶ γὰρ ὀφεί-
 » λοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον,
 » πάλιν χρεῖαν ἔχετε τῆ διδάσκειν ὑμᾶς,
 » τίνα τὰ σοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων
 » τῆ Θεᾶ· καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες
 » γάλακτι, καὶ ἔ σερεᾶς τροφῆς. ἔκῃν ἀτελὲς ἔτι τὸ εἰ γάλακτι καὶ ὑπομάζιον, κατὰ γε τὸ εἰ σινεψαῖ Φημι καὶ ὀρωσία πνύματικῆ.

ΕΤΣΕΒΙΟΥ. Τῆς γὰρ κατὰ Θεὸν νη-
 πιάζοντας, καὶ διὰ τῆτο ἀτελεῖς τῷ διάνοιαν, διὰ πυρὸς καὶ θλίψεως ἄγειν ἔ δυνατόν· ἀλλὰ καταλιμπάνειν ἄχρις ἔ ἔλθωσιν εἰς μέτρον ἡλικίας, καὶ εἰς ἀνδρίαν πνύματικῆ.

κ. Καὶ ἰδὲ ἐγὼ ἀποσέλλω τὸν Ἀγγε-
 λάν μου πρὸ προσώπῃ σου, ἵνα φυ-
 λάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγάγῃ σε
 εἰς τὴν γῆν, ἣν ἠτοίμασα σοί.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἠγῆμα προφανῶς εἰταῦ-
 θα ἀντίτεδαι τὸν ἵον, τὸν τῆς μεγάλης βελῆς Ἀγγελον, τὸν φυσικῶς τῷ προσηγορίαν ἔχοντα τῆ ἀποσεῖλαντος αὐτὸν πατρός. Θεὸς γὰρ καὶ ὁ υἱός, καθὰ καὶ ὁ πατήρ. ταῦτα μὲν, εἰ ὡς ἀπὸ Θεᾶ καὶ πατρός ἐρηται· εἰ δὲ ἀπὸ τῆ ἡῆ, νοήσεις Ἀγγελον προποροβόμενον αὐτὸν, καὶ τῆ ἀποσεῖλαντος τῷ προσηγορίαν λαχόντα, Ἰησῆν τὸν τῆ Ναυῆ. αὐτὸς γὰρ αἰδητῶς εἰσήγαγεν αὐτῆς εἰς τῷ γλῶ, ἢ ἐπηγείλατο ὁ Θεὸς τοῖς πατράσιν αὐτῶν· νοητῶς δὲ, ὁ ἀληθινὸς Ἰησῆς εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας, εἰάν μὴ ἀπειθῶμεν αὐτῷ.

κα. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ εἰτά-
 κκε αὐτῆ, καὶ μὴ ἀπειθεῖ αὐτῷ, ἔ γὰρ ὑποσεῖληται σε· τὸ γὰρ ὄνομά-
 μου ἐστὶν ἐπ' αὐτῷ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δ' ἔ μὴ ὑπο-
 » σεῖληται, Σύμμαχος ἐκδέδωκεν, ἔκ ἀφῆ-
 » σει παράπλωμα ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετῆσιν εἰάν αὐτῷ ἀπει-
 θῆσης· ἔκ ἀναβάλλεται τῆ τιμωρήσασθαι· καὶ ἔκ ὑποσελεῖ ἑαυτὸν ἀναχωρήσει, ἔκ μέτε ἑαυτὸν ποιῶν ἀπὸ σε.

κβ. Ἐάν ἀκοῆ ἀκούσῃτε τῆς Φω-
 νῆς μου, καὶ ποιήσῃτε πάντα ὅσα ἂν
 εἴπω σοι, καὶ φυλάξῃτε τὴν διαθή-
 κην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιέσιος
 ἀπὸ πάντων τῶν ἔθνων· ἐμὴ γάρ ἐστι
 πᾶσα ἡ γῆ. ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βα-
 σίλειον ἱεράτευμα, καὶ ἔθνος ἅγιον.
 ταῦτα τὰ ῥήματα ἔρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραῆλ, εἰάν ἀκούσῃς τῆς Φωνῆς μου, καὶ
 ποιήσῃς πάντα ὅσα εἴπω σοι, ἐχθρεύ-
 σω τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἀντικείσομαι
 τοῖς ἀντικειμένοις σοι.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φωνῷ Θεᾶ,
 τὸν πρὸ μικρῶ λεχθέντα Ἀγγελον ὑπονοη-
 τέον μινύεσθαι. τῆ γὰρ λέγοντος ὁ Προ-
 φήτης. Ἀγγελος κυρίως ἐστὶν. ἀνάγκη
 γὰρ τὸν ἀκοῆ ἀκούοντα, τετῆσι τὸν τῆ λεγόμενα βεβαίως παραδεχόμενον, ἔργοις ἐπιτελεῖν τὰ λεχθέντα. λόγῃ γὰρ πίσις ἔργον. ὁ δὲ καὶ τοῖς εἰρημένοις καταπειθῆς, καὶ ἐνεργῶν τὰ ἀκόλαθᾶ, σύμμα-
 χον καὶ ὑπεραπιστῶν ἐξ ἀνάγκης ἔχει τὸν διδάσκαλον· ὅσα μὲν τῷ δοκεῖν βοηθῆντα τῷ γνωρίμῳ, τὸ δ' ἀληθῆς τοῖς αὐτῆ δόγμασι ἢ παραγέλμασιν. ἄπερ οἱ ἐναν-
 τίοι καὶ ἐχθροὶ βέλονται καθαιρεῖν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τετῆσι κατ' ἐξάαιρετον εἰ
 περισσία καὶ κλήματι λελογισμένῃ. ἐπει-
 δὴ κλισματὰ μὲν τῆ πεποικητός, ἄπαντες
 ἄνθρωποι· κλήματα δὲ, οἱ διὰ πίσεως καὶ
 ἐπιγνώσεως εἰσποιηθέντες ὑπὸ Θεᾶ, καὶ
 Ggg 3 τα

(1) Οὐδὲ εὔρηται εἰ τοῖς ἐκδέδομαί. εἰδ' ἔοικε τῶν τῆ Κυρίδᾶ.

τὰ τῆς αὐτῆ δεσποτείας ἀξία πράττοντες, καὶ ὑπ' ἐδονός, ἢ πάσης ἀμαρτίας, ἢ νόθου Θεοῦ δεσποζόμενοι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡς βασιλεῖ μὲν ἀφωρισμένον, ὡς Θεῷ δὲ καθιερωθέν. καὶ ἠγγόνον οἱ δαίλαιοι καὶ ταλαίπωροι, ὡς πραγμάτων ὑπῆρχε σημαντικά ὀνόματα. ἐκεῖνοι γὰρ εἰσιν ἐν περισσίᾳ λελογισμένοι.

» Θεῶ, καὶ κυρίως καλόντας λαὸς περιέ-
Ρωμ. 6. 13. σιος, οἱ κατὰ Παῦλον δέλα δικαιοσύνη εἰς

» ἀγιασμὸν παρισάντες τὰ μέλη αὐτῶν. καὶ

» ὁμοίως, ἔθνος ἅγιον ἐκείνο, καὶ βασιλεῖον

» ἱεράτῳμα, οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀπόστολον
Ρωμ. 12. 1. Δυσία τις ζῶσα τυγχάνοντες εἰς ὁσμὴν

» ὁσμῆς τῶν νοσητῶν. ἀμέλει καὶ ἔχ' ἀπλῶς

» ἔτως ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ἐχρητο τοῖς τιμίσις

» ὀνόμασιν· ἀλλὰ προειπών, ἐὰν ἀκοῇ ἀκ-

» σσητε τῆς Φωνῆς μου, καὶ ποιήσητε ὅσα ἂν

» ἐπω, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσε-

» δε μοι λαὸς περιέσιος. καὶ τὰ ἐξῆς. ἕως

» μὲν ἐν τοῖς Ἰσραηλίταις ἐκ τῶν ἔρημα πρά-
1. Βασ. 8. 5. ξεων παντελῶς ταῦτα τὰ ὀνόματα· καὶ

» ἀμαρτανόντων αὐτῶν, καὶ λεγόντων τῷ

» Σαμὴλ, κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς βασιλεῖα

» δικάζειν ἡμᾶς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη, καὶ

» ἐλυπέτο ὁ Θεὸς, καὶ περιέχετο ὡς ἠγα-

» πημένων, καὶ τῷ Σαμὴλ ἀπεκρίνατο,
1. Βασ. 8. 7. Φάσκων, ἔ σέ ἐξεδουλώκασιν. ἀλλ' ἐμὲ ἐξ-

» δένωσαν τῆ μη βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν· καὶ

» κατὰ τὴν Ἡσαΐου Φωνὴν, ὡς ἀμπελωνι

» τῷ ἔθνει Φραγμὸν περιέβαλε τὴν οἰκείαν
» βοήθειαν· καὶ τῶν καταδιωκασθόντων ἐπε-

» κράτην ἀντιμαχόμενοι. ἠνίκα δὲ λοιπὸν,

» κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἀνεπληρῶντο αἱ
» ἀμαρτίαι, καὶ πρὸς τὴν τρύγα τῆς ἀνω-

» θεν ὄρηθς ἄκειλαν, τότε δὴ τότε τὰ τῆ

» Προφήτη ῥήματα ἐκείνα πρὸς ἔργον ἐχώ-

» ρει, καὶ ἡ ἀπειλή τῆ Θεοῦ λέγοντος· νῦν

» ἐν ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ποιήσω τῷ ἀμπελωνι-

» μου· ἀφελῶ τὸν Φραγμὸν αὐτῆ. καὶ ἔσαι

» εἰς διαρπαγῶν· καὶ καθελῶ τὸν τοῖχον

» αὐτῆ, καὶ ἔσαι εἰς καταπάτημα. διὸ καὶ

» μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον ἐπιλα-

» θόμενοι τῆς τηλικαύτης ὑπερβασίας, μετὰ

» τὰς τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν ἐκείνων ἀπο-

» γόνων πολιορκίας τε καὶ ἐπαγωγᾶς, ἔχα-

» τον ὑπὸ Ῥωμαῖς τὰς πάντων ἐπικρατε-

» σέρας ἐγένοντο· καὶ ἦσαν ὑποτελεῖς Φόρου,

» καὶ μὴ βελόμενοι· καὶ κινδυνώδοντες καὶ

» αὐτῆς τῆς σκιδῆς λατρείας ἐκπεσεῖν, ἢ

» ἐτέλεον Θεῷ.

κγ. Πορεύεται γὰρ ὁ Ἄγγελός μου ἠγόμενός σε, καὶ εἰσάξει σε πρὸς τὸν Ἀμορραῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Χαναανῖον, καὶ Γεργεσαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβουσαῖον, καὶ ἐκλήψω αὐτῆς.

κδ. Οὐ προσκυνήσεις τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ἔδὲ λατρεύσεις αὐτοῖς. ἔ ποιήσεις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν· ἀλλὰ

Α' καθαιρέσει καθελεῖς αὐτῆς, καὶ συντριβῶν συντρίψεις τὰς σήλας αὐτῶν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Στῆλαί εἰσι τὰ δόγματα συμβολικῶς· ἅπερ ἐσαναί καὶ ἐρηρεῖσαι δοκεῖ. τῶν δὲ κατεσηλιτόμέων δογμάτων, τὰ μὲν ἀσεϊάεσιν, ἃ καὶ δέμις ἀνακείσαι, καὶ βεβαίαν ἔχεν τὴν ἴδρυσιν· τὰ δὲ, ἐπίληπτα, ὧν τὴν καθαιρέσιν ποιῆσαι λυσιτελέσ. τὸ δὲ, καθαιρῶν καθελεῖς, καὶ συντριβῶν συντρίψεις, τοῖστον ὑποβάλλει νῦν· ἐνιάτινες καθαιρέσιν ὡς ἀναστήσαντες, καὶ συντριβῶσιν ὡς αὐτῆς ἀρμολόμενοι. βέλεται δὲ τὰ καθαιρεθέντα ἅπαξ καὶ συντριβέντα, μηκέτι τυχεῖν ἀνορθώσεως. ἀλλ' εἰς ἅπαν ἠφανίσαι τὰ ἐναντία τοῖς ἀγαθοῖς καὶ καλοῖς.

κε. Καὶ λατρεύσεις Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου· καὶ εὐλογήσω τὸν ἄρτον σου καὶ τὸν οἶνόν σου καὶ τὸ ὕδωρ σου, καὶ ἀποσρέψω πᾶσαν μαλακίαν ἀπὸ σῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ὁ λόγος αἰνίττει· ὅτι τῶν μὴ ἀπειθόντων τῷ ἀποσελλομένῳ Ἄγγελῳ ὑπὸ Θεοῦ καὶ πατρός, καὶ τὸ ὄνομα ἔχοντι τῆ ἀποσελλαντος αὐτὸν, καὶ μὴ προσκυνῶντων Θεοῖς ἐτέροις, ἀλλὰ καὶ τὰς σήλας αὐτῶν συντριβόντων Κυρίῳ τῷ Θεῷ, ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος εὐλογεῖται, τῆ τῆσιν ἡ μουσικὴ εὐλογία· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, δι' ὧν ψυχῆς πάσης ἀποσρέφεται μαλακία.

ΑΔΗΛΟΥ. Τροφὴν καὶ ὑγίαιαν αἰνίττεται· τροφὴν μὲν, δι' ἄρτε καὶ ὕδατος· ὑγίαιαν δὲ διὰ τῆ μαλακίαν ἀποσρέφειν. δόδτερον, ἐγκράτειαν εἰσηγᾶται, τὴν τῶν ἀναγκαίων μετρίαν μόνον ἐπιπέων. πρὸς δὲ τῆτοις, μάθημα ἡμᾶς αἰσιώτατον ἀναδιδάσκει, δηλῶν ὅτι ἔτε ἄρτος, ἔτε ὕδωρ, κατ' ἑαυτὰ τρέφουσιν· ἀλλ' ἔσιν ὅτε καὶ βλάβησι μᾶλλον ἢ ὠφελῶσιν, ἐὰν μὴ θεῖος λόγος καὶ τῆτοις χαρίσσηται τὰς ὠφελητικὰς δυνάμεις. ἡς χάριν αἰτίας ἠφῆσιν, εὐλογήσω τὸν ἄρτον σου καὶ τὸ ὕδωρ· ὡς ἔχ' ἱκανὰ κατ' ἑαυτὰ τρέφειν ἀνδρῶ θείας (1) καὶ ἐπιφροσύνης.

κς. Οὐκ ἔσαι ἄγονος, ἔδὲ σείρα ἐπὶ τῆς γῆς σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο διχῶς νοητέον. ἡ γὰρ τοῖς ἔτι ἀτελεῖσι, καὶ πρὸς πολυπαιδείαν ἐπλοημένοις ἐν ἐπαγγελίας τρόπῳ λέγεται τὸ τοῖστον· ἡ παραίνεσις ἐστὶ καὶ νομοθεσία, μὴ δεῖν αὐτῆς τῶν προειρημένων τυχόντας, ἀγόνους καὶ ἀκάρπους ἀγαθῶν ἔργων διατελεῖν.

Τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρῶν ἀναπληρώσω.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρώσω; Τὴν ὠρισμένῳ

(1) Ἰσ. θείας βοήθειας καὶ ἐπιφροσύνης.

ὠρισμένῳ Φησὶ τοῖς ἀνθρώποις ζωὴ τρεῖς εἰς γῆρας μακρὸν ἐλθεῖν σε παρασκάδω.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Οὐ λέγει ὅτι τὸν ὠρισμένον ἀνθρώποις ἀριθμὸν ἀναπληρώσω· ἐδὲ γὰρ ὠρισάμην· ἐδὲ τῆτο λέγει, ὅτι εἰ μὴ ἁμαρτίας, ἀναπληρώσω τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σε. ἔκην κατὰ ἁμαρτανόντων ἐκ ἐπληρῆντο. εἰ δὲ ἐν τῷ ὑπακόντι ἡ πληρωσάμην, ἄρα ἔ κατὰ τοῖς ὅρον τάσσει· ἀλλὰ τῆτο λέγει, ἔ πρὸ γῆρας ἀποθανεῖσθε, ἀλλὰ τελειώσαντες τὴν ἡλικίαν. τῆτο γάρ ἐστι, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σε ἀναπληρώσω.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Τὸν ἀριθμὸν, Φησὶ, τῶν ἡμερῶν σε ἀναπληρώσω, τρεῖς εἰς λιπαρὸν ἄξω σε γῆρας καὶ πληρῆς. ὡπερ γὰρ ἄωρος ἀπειλεῖ θάνατος παρακῆσσειν, ἔτω μακροβίωσιν ὑπακῆσσειν ὑπὸ χυρῆται. ἔ γὰρ ὅρον ζωῆς ἔχοντα δείκνυσιν ἕκασον τῶν ἀνθρώπων· τὴναντίον δὲ καὶ μηκυνομαίω, ὡς ἐφω, τοῖς ὀσεβῆσι ζωὴ, καὶ περικοπλομαίω τοῖς παρακῆσσειν. ὅπερ ἐκ ἀν ἡ, εἰ ὠρισὸ τῆς ζωῆς ὁ χρόνος· κατὰ περ γὰρ ὅρος τῆ Θεῶ τὸ ἀποθανεῖν, καὶ κρατῆ δικαίων κα ἀδίκων ὁμῆ, καὶ ὁ διαφύγων ἐδῆς· ἔτω εἰ ὠρισὸ ὅσον ὑπάρχει τῆς ἐκάσθ ζωῆς, ἔτε δίκαιος αὐτῷ σαλῶσθαι διὰ δικαιοσύνη, ἔτε ἀδικος διὰ ἀδικίαν ἐδιώατο. εἰ δὲ καὶ θάνατοι δι ἀμαρτίας· ὦν εἰς ὁ πρὸ τῆ κατακλυσμῆ, καὶ ἕτερος ὁ Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ ὁ τῆ Φαραῶ, καὶ τῶν Αἰγυπτίων· καὶ πολλοὶ ἕτεροι, κατὰ καὶ ὁ Ἀπόστολος λέγει,

1. Κορ. 11. 30.

διὰ τῆτο πολλοὶ ἐν ὑμῖν ἀδυνεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί· πολλὰ δὲ καὶ θάνατοι ἀπαλλαγῆ γεγονῶσιν, ἐφ ὧν πολλὰ κίς ἠνχαριστήθη ὁ ῥυσάμενος· πῆ ὁ τῆς ζωῆς ὅρος; εἰ κατὰ τινὰς ὠρισαίτις παρὰ Θεῶ τῆς ζωῆς ἢ ποσότης, δῆλον ὅτι τὰ μὲν ἐν τῆ γαστρὶ τελούτων βρέφη τῆτον ἔλαβε παρὰ τῆ Θεῶ τῆ ζωὴν ὅρον. ὅπερ ἄτοπον. καὶ ὁ ληθῆς ἀναίτιος, καὶ ὁ τὸ δηλητήριον διδῆς, ὦν ἕκαστος ὑπηρετῆται τῷ τῆ Θεῶ ὅρω, καὶ τῆ βελήσει. πάντως γὰρ ἀποθανεῖν ἔδει τὸν ἐπιβληλῶμενον. ἄρα ἐν τῆτων τὸν Θεὸν αἰτιασαίμεθα; καὶ πῶς ἐκ ἀσεβῆς; τὸ δὲ ἐν ταῖς Βασιλείαις ὑπὸ τῆ Δαβὶδ περὶ τῆ

1. Βατ. 26. 10.

Σαβλ ῥηθῆν, τὸ, εἰ μὴ ἐλθῆ ἢ ὦρα αὐτῆ καὶ τὸ ἐν τοῖς ψαλμοῖς, τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνάγγελόν μοι, ἔχ ὅρον Θεῶ σημαῖνοι ἂν, ἀλλὰ τὸ πάντως ἕκασον ῥηθῆς τινὰς ἡμέρας ζῆσαντα ἀπελθεῖν· ὦν τὴν προγνώσιν ὁ Θεὸς ἔχει. εἰ δέ τις μὴ δέχοιτο ταύτῳ τῆ τὴ λύσιν, πῶς ἄρα νοησῶμεν τὸ ὑπ ἑαυτῆ τῆ Δαβὶδ ῥηθῆν, ἔ μερικῶς, ἀλλὰ γενικῶς; περὶ γὰρ τῆς ἀνθρωπότητος λέγει· αἰ ἡμέρας τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἐβδομηκοντα ἔτη, εἰ μὴ ἐν διωασείαις ὀγδοήκοντα ἔτη. καὶ γὰρ ὀβρίσκομα βρέφη, τὰ μὲν, ἐδὲ

Ψαλ. 89. 10.

μῶνα ζῆσαντα· τὰ δὲ, ἐν ἔτος, ἢ δύν· τὰ δὲ, δέκα, ἢ εἰκοσι· πολλὰς δὲ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἕκατοςὸν ἔτος ὑπερβεβηκότας. πῶς ἐν αἰ ἡμέρας τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐβδομηκοντα, ἢ ὀγδοήκοντα ἔτη; ἔτω εἰ ὅρον τινὰ δείκνυσιν· ἀλλ ἔπειδὴ ὀλίγοι τὴν προειρημένῳ ποσότητι ὑπερβαίνουσι, τὸ ἀδυνεῖς ὁμῆ καὶ βραχυχρόνιον τῆ ἀνθρώποις γενῆς ἔτω Φησὶν. ἔκην καὶ λέγει ἡ θεία Γραφή· εἰ μὴ ἐλθῆ ἢ ἡμέρα αὐτῆ καὶ, μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμέραις ἡμερῶν μου· ἔχ ἵνα δείξῃ παρὰ τῆ Θεῶ κείμενον ὅρον, ἀλλ ἔπειδὴ πάντως ἕκαστος ἡμῶν βιώσεται ῥηθῆς ἡμέρας, ὡς ὁ Θεὸς προγινώσκει, ἔτω αὐτὸ ἔφη. ἢ δὲ πρόγνωσις ἐκ ἔσιν ὅρος. ἐπέτοιγε εἰ ὅρος ἡν ἢ πρόγνωσις, προεγίνωσκε δὲ ὁ Θεὸς τὴν τῆ Ἀδὰμ παράβασιν, καὶ τῆ διαβόλη τὴν τροπῆ, καὶ τῶν ἀνδροφονων τὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ τῶν ἀσεβῶν τὴν πλάνη, αὐτὸς ὠρισῆν ἄρα τῆτες, οἷος εἰρήκαμεν γενέσθαι, ἔπειδὴ καὶ προῆδει ὅτι ἔσονται. τῆτο δὲ πρόδηλον, ὡς ἀσεβῆς νοεῖν.

1. Βατ. 26. 10.

Ψαλ. 101. 24.

καὶ τὸν φόβον μου ἀποσελῶ ἠγῆμενόν σε, καὶ ἐκθήσω πάντα τὰ ἔθνη, εἰς ἔς σὺ ἐμπορεύσῃ εἰς αὐτῆς· καὶ δώσω πάντας τῆς ὑπεναντίας σε Φυγάδας.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ μὲν ῥητὸν ἐμφανῆς. εἰς κατάπληξιν ἐχθρῶν ἰχυρὰ δυνάμεις ὁ φόβος. ὑφ ἔ μᾶλλον ἢ τῆς τῶν ἀντιπάλων ἐφόδῃ ῥώμη ἀλίσκεται. τὸ δὲ πρὸς διάνοιαν ἔτω· δυοῖν ἔσων αἰτιῶν, ὦν τὸ θεῖον ἀνθρώποι τιμῶσιν, ἀγάπης καὶ φόβῃ, τὸ μὲν ἀγαπᾶν ἐστὶν ὀψίγονον, τὸ δὲ φοβεῖσθαι σωῖσεται πρότερον. ὡσε ἐκ ἀπὸ σκοπῆ λέλεκα τὸ ἠγείσθαι τὸν φόβον, τῆς ἀγάπης ὑπερον καὶ ὀψὲ προσγινομένης. (1)

ΑΛΛΟΣ. Ὅτι δὲ ὁ κατοικῶν ἐν βοήθειᾳ Θεῶ τῆ ὑψίστη, ἐν σκέπη, καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ ὁ θεασέσιος ἡμᾶς ἐδίδαξε Δαβὶδ. τῷ τοιῆτω ἐν καὶ ὁ Θεὸς ἐπηγήλατο λέγων, πεσεῖται ἐκ τῆ κλίτη σε χιλιάς, καὶ μυριάς ἐκ δεξιῶν σε, πρὸς σὲ δὲ ἐκ ἐργιῆ. ταῦτα γάρ ἐστι τὰ ἔθνη, τὰ ἐκ τῆ φόβῃ τῆ Θεῶ ἐξισάμενα, καὶ φυγαδῶμενα ὑπὸ τῶν ἀγίων· ἔτε τὰ τῆς πονηρίας νοήσεις πνύματα, ἔτε τὰ τῆς ἀτιμίας πάθη, ἔθνη νῦν προσαγορευόμενα κατὰ τὸν τῆς ἀλληγορίας νόμον.

Ψαλ. 90. 1, 7.

καὶ ἀποσελῶ τὰς σφηνίας προτέρας σε· καὶ ἐμβαλεῖς τῆς Ἀμορραῖας, καὶ τῆς Εὐαῖας, καὶ τῆς Χαναναῖας, καὶ τῆς Χετταῖας ἀπὸ σε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἀποσελῶ τὰς σφηνίας προτέρας σε; Ὡς τοῖς Αἰγυπτίοις βατράχους, καὶ σκνίπας καὶ κωμομάς ἐπεμψεν· ἔτω τοῖς Χαναναίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομο, ἐκ εὐρηται.

ἄλλοις ἔθνεσι, τὰς σφηκίας. τὸτο δὲ δη-
 λοῖ τὴν ὑπερβάλλουσαν δύναμιν τῆ Θεῶ
 ὅτι καὶ διὰ τῶν μικρῶν ζωῶν, καὶ τοῖς
 οἰκείοις ἐπικερῆ, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἐπάγει
 τὸν ὀλεθρον. τὸτο καὶ διὰ τῆ μακαρίας
 Ψαλ. 80. 13, λέγει Δαβίδ· Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπο-
 14. » ρύθη, ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τὸς ἐχθρὸς αὐ-
 » τῶν ἐταπένωσα· ἀντὶ τῆ ὑπετεῶς ἂν
 μάλα καὶ ῥαδίως τὸς πολεμῶντας αὐτοῖς
 ἐξωλόθρευσα. (1) ἐν τῷ μηδενὶ τὸς ἐχ-
 θρὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκβαλεῖν ἐπαγγέ-
 λεται. ἔ γὰρ τὸ ζῶον νῦν τὴν σφηκίαν
 λέγει, τῷ δὲ ὀνόματι τῆ ζωῆς διὰ βραχείας
 προφάσεως, μεγάλῳ παρέξεν ὑπισχνεί-
 ται τὴν βοήθειαν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σύμβολον ὑπο-
 ληπλέον εἶναι τὸς σφηκας ἀνεπίστους διωά-
 μεως, θεῖα πομπῇ σαλησομένης. ἥτις
 ἀφ' ὑψηλοτέρων κατ' ἄκρον τὸ ἐς ὑπο-
 φέρουσα τὰς πηγάς, ὄσοχῆσαι πᾶσι τοῖς
 βλήμασι καὶ διαθεῖσα, ἔδεν ἀντιπετεῖται
 τὸ παράπαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐ πάντως σφηκας ἔτω
 λέγει. ἀλλ' ἐπειδὴ πλῆθος (2) τῶν ἄλλων
 φυλῶν, ὃ ἔδει κατασραφιῶσαι, πολὺ ἴσθ,
 καὶ ἐδεδόκεισαν, λέγει, ἐν τῷ μηδενὶ αὐ-
 τὸς ἐλάσαι, καὶ ἄσθαι διὰ σφηκῶν. καὶ ἵνα
 μὴ νικήσαντες οἱ Ἰσραηλιταὶ τῇ τῆ Θεῶ
 βοήθειᾳ, τῷ ἑαυτῶν βραχίονι τὸ κατόρ-
 θωμα ἐπιγράψωσιν.

ΑΛΛΟΣ. Εἶδος μῶν αἰ σφηκίας. ἀλ-
 ληγορικώτερον δὲ τὸς ὀλοθρευτάς φησιν
 Ἄγγελος, τὸς πολεμῶντας σὺ τῷ Ἰσραὴλ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἀνάξιον κρίνας
 ὀπλιτῶν ἔργον γενέσθαι τὸν θόνον ἐκείνων
 τῶν ἀσεβῶν, καὶ παιδῶν αὐτὸς διὰ τῆς
 γυνῶναι τὸ σφῶν ὄτελές.

κθ. Οὐκ ἐκβαλῶ αὐτὸς ἀπὸ προ-
 σάπτου ἐν ἐνιαυτῷ ἐνὶ, ἵνα μὴ γένη-
 ται ἡ γῆ ἔρημος, καὶ πολλὰ γένηται
 λ. ἐπὶ σὲ θηρία τῆς γῆς. Κατὰ μικρὸν
 ἐκβαλῶ αὐτὸς ἀπὸ σθ, ἕως ἂν αὐ-
 ξηθῆς καὶ κληρονομήσης τὴν γῆν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐὰν ἄρτι τῆ
 εἰσαγομῆς καὶ μανθάνοντος ἀσπασίας,
 πᾶσαν τὴν ἀμάθειαν ἐκλεμῶν, ἀδρόαν
 ἐπισήμῳ εἰσοικίσαι, τὴν αὐτῶν ἔσθαι διανοῆ,
 πράξεις. ἔτε γὰρ τὴν ἀφαιρέσιν ἐνὶ και-
 ρῷ γινομένην ὑπομῆαι, ἔτε τὴν ἀφθονον
 ῥύμῳ καὶ φορᾶν τῆς διδασκαλίας. (3)
 πρὸς τῆτοις εἴποι τις ἂν, ἔκ ἐβέλετο αὐ-
 τὸς καταπεσεῖν εἰς τὸ ῥάθυμον, καὶ τῆς
 ἐπαγγελίας κατακληρονομήσαι τὴν γῆν,
 ἀγῶνων χωρὶς. τὰ γὰρ πόνῳ κληθέντα
 παρὰ τοῖς ἔχουσι τίμια, τὰ δ' ἀπόνως κλη-

A θεία καταφρονεῖται ῥαδίως. ὅθεν βε-
 λόμενος αὐτὸς νήθειν καὶ ἐρηγοροῦναι,
 καὶ ὡς ἔχοντας ἐχθρὸς πρὸς τε τὸν Θεὸν
 ἐπιστρέφειν καὶ τῆς παρ' αὐτῆ ἐπικερίας
 δεῖσθαι, τὸτο ποιεῖν ἐπαγγέλλεται, ὅμῃ
 καὶ γυμνάζων αὐτὸς πρὸς ἀντίστασιν ἐχ-
 θρῶν. τὸτο δὲ καὶ νοητῶς ὁρῶμεν γινώ-
 μνον. ψυχὴ γὰρ διὰ τῆς θείας σωερ-
 γίας ἀπαλλαγῆσα παιδῶν, καὶ πρὸς τὸ
 ῥάθυμον ὀλιθήσασα, ὡς μηκέτι παιθεῖν
 B ὑποπλῶσσα, ὑπὸ τῶν ἀοράτων καὶ πονη-
 ρῶν πνυμάτων περισοιχίζεται, δίκλῳ αὐ-
 τῇ θηρίων ἐπιθροσκόντων, καὶ σφοδρό-
 τερον πολεμῶντων. ὅθεν καὶ λογίον ἡμᾶς
 διδάσκει, μὴ πισθεῖν ἐχθρῷ. ἐπὶ γὰρ Σερ. 12. 10.
 πονηρία εἰσὶν ἐν αὐτῷ.

λα. Καὶ θήσω τὰ ὄριά σου ἀπὸ
 τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἕως τῆς θα-
 λάσσης τῆς Φιλιζαίμ· καὶ ἀπὸ τῆς
 ἐρήμου, ἕως τῆς ποταμῆς τῆς μεγάλης
 Γ Εὐφράτης. καὶ παραδώσω εἰς τὰς
 χεῖρας ὑμῶν τὸς ἐγκαθημένους ἐν τῇ
 γῆ, καὶ ἐκβαλῶ αὐτὸς ἀπὸ σθ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ταῦτα μὲν
 αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐπηγγείλατο πειθομένοις
 αὐτῷ, καὶ τὰ προσηταγμένα φυλάττειν.
 ἐπειδὴ δὲ παραβάται καὶ ἀπειθεῖς τῆ
 Δ θεῖς νόμῳ ἀπεδείκνυτο, σιωέσειε τὴν
 ἐπαγγελίαν ἀπὸ Δαν ἕως Βηρσαβεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς ἐπαγγελάμενος
 ὁ Θεὸς μέχρι τῆς Εὐφράτης ποταμῆς πα-
 ραδώσειν αὐτοῖς τὴν γῆν, ἔκ ἐπλήρωσε
 τὴν ὑπόχεσιν; Διὰ Ἰερειμῆ τῆ προφήτη
 τὸτο σαφέστερον πεποίηκεν ὁ Θεός. πέρους
 » γὰρ φησὶ λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ βασι-
 » λείαν, τῆ οἰκοδομῆν καὶ καταφυτῶναι.
 » καὶ ἔσαι, εἰάν σραφῆ τὸ ἔθνος ἐκείνο
 E » ποιῆσαι πονηρὰ, ἔ μὴ ἐπαγάγω ἐπ' αὐ-
 » τῷ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐλάλησα, καὶ τὰ
 » ἐξῆς. εἰσῆγαγε τοίνυν αὐτὸς ὁ Θεὸς εἰς
 τὸν θεῖον ἔκ ἠβελήθησαν νόμον, ἔ πᾶ-
 σαν αὐτοῖς παραδέδωκεν, ἀλλ' εἰσέτινας
 διωκεῖν αὐτοῖς πολεμῶντας, ἵνα πολε-
 μῆμενοι τὴν θεῖαν αὐτῶσι βοήθειαν. καὶ
 τὸτο διαφερόντως ἡ τῶν Κριτῶν ἰσορία
 διδάσκει. Δαβὶδ μέντοι τῷ βασιλεῖ καὶ
 Z τῆτος ὑπέταξε. καὶ γὰρ οἱ ἀλλόφυλοι
 Φόρως ἐδίδουσαν, καὶ Συρία Δαμασκῆ,
 καὶ Συρία Σαβᾶ. καὶ Σολομῶν δὲ, ἕως
 ἠσέβει, ταύτῳ εἶχε τὴν διωασείαν· ἀπο-
 κλίνας δὲ εἰς τὴν ἀσέβειαν, τῆς ἐξουσίας
 ἐξέπεσε. καὶ τῆτοις δὲ δώσειν ἐπηγγεί-
 λατο, τὰς ἐντολάς καὶ τὸν νόμον φυ-
 λάττειν.

λβ. Οὐ

(1) Τὰ ἐπόμενα ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἔ κῆται.
 (2) Τὸ πλῆθος. ὀρθότερ.
 (3) Ἀντὶ τῶν ἐπομένων ἐν τοῖς ἐκδεδομ. (ἐν Τόμ. 2. σελ. 663. τῆς τῆς Μαργ. ἐκδόσ.) τὰ δὲ
 κῆται. ἀλλὰ κατ' ἐκάτερον, τό, τε ἐκλεμῶμενον καὶ προσιδέμενον, ὀδμηθεῖς καὶ περιελαγῆσας, ἀφθ-
 νιάσαι. τὸ δὲ ἡσυχῆ καὶ μετρίως ἀφαιρέσθαι μὲν τῆς ἀπαιδευσίας, προσιδεῖν δὲ τῆς παιδείας τὸ ἀνά-
 λογον, ἀφελείας γίνεσθαι ἂν ὁμολογημένης αἰτίας.

λβ. Οὐ συγκαταθήσῃ αὐτοῖς καὶ τοῖς Θεοῖς αὐτῶν διαθήκη.

λγ. Καὶ ἐκ ἐγκαθήσονται ἐν τῇ γῆσ· ἵνα μὴ ἀμαρτεῖν σε ποιήσωσι πρὸς με· εἰ γὰρ δελεύσης τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ἔτσι ἔσονταί σοι πρόσκομμα.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὡς ἄνθρωποι προσπαθίσαντες, (1) καὶ ἀρτίοις

βαίνειν ποσὶν ἀδωατῆντες, μακρὰν τῆ κατὰ τὴν ὁδὸν τέλος ὑπερίζουσι προκαμόντες· (2) ἔτω καὶ ψυχὴ τὴν πρὸς δυσέβειαν ἀγνοῦσαν ἀνύειν κωλύεται, προκινυγχανῶσα ταῖς ἀσεβέσιν ἀνοδίαις. αὐταὶ γὰρ εἰσὶν ἐμπόδιοι, καὶ προσπαθισμάτων αἰτίαι· δι' ὧν χωλαίνων ὁ νῆς ὑπερίζει τῆς κατὰ φύσιν ὁδοῦ. ἡ δὲ ὁδὸς ἐστὶν ἐπὶ τὸν πατέρα τῶν ὄλων τελούτωσα.

Κ Ε Φ. Κ Δ.

α. **Κ**αὶ Μωϋσῆ εἶπεν, ἀνάβηθι πρὸς με σὺ καὶ Ἀαρῶν, καὶ Ναδάβ, καὶ Ἀβιδὸν, καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ· καὶ προσκυνήσουσι μακρόθεν τῷ Κυρίῳ.

β. Ἦν δὲ πᾶς ὁ λαὸς μιᾷ φωνῇ, λέγοντες, πάντα τὰς λόγους, ἃς ἐλάλησε Κύριος, ποιήσομεν, καὶ ἀκούσομεθα.

γ. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς πάντα τὰ ῥήματα Κυρίου.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οὐ γὰρ ἐστὶ χθαρμαλὸς ἢ κατεργασμένος τῶν ἀγίων ὁ νῆς· ἀλλὰ φρονήματος μὲν ὑπερφέρεται τῆ γεωδεδεσῶ, καὶ σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, ὑψὲ δὲ δὴ μᾶλλον ἀναφοιτᾷ. καὶ ἐστὶν ἀληθῆς τὸ εἰρημνίου διὰ τῆ Δαβίδ· ὅτι τῆ Θεῷ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Χρὴ γὰρ, οἶμα, τὰς τῆς ὑψηλῆς τε καὶ ἄνω πορείας ἐφιεμένης, εἰς νῦν καὶ καρδίαν ἐγκεχαραγμένον ἔχειν αἰετὸν τὸν τῆ Θεῷ νόμον, ἀναφωνεῖν τε ἔτω λοιπὸν καθάπερ ἐκ λύρας πρὸς αὐτὸν, εἰ τῇ καρδίᾳ με ἐκρυψαίτω. Ψαλ. 118. 11.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ μὲν ἔν ἐξ Ἀαρῶν γεγονότες υἱοί, τὸ ἱερόν ἡμῖν σημαίνουσι γένος· οἱ δὲ πρεσβύτεροι, τὰς ἀριστῶν ἐξελεγκμένους· Ἀαρῶν δὲ πάλιν αὐτὸν ἡμῖν ὑποπλάττεται τὸν Χριστόν. Καὶ μετ' ὀλίγα· Ἀναβησόμεθα τοῖσιν κατὰ καιρὸς καὶ εἰς τὴν ἄνω πόλιν οἱ ἀπόλεκτοί τε καὶ ἱεροί, σωόντος ἡμῖν καὶ ἡγαμέως Χριστοῦ τῆ μεγάλης ἱερέως, τῆ δὲ ἡμᾶς κατ' ἡμᾶς γεγονότος, καὶ συμπροσκυνῶντος ἡμῖν. καίτοι πατέρα ὄντα κατὰ φύσιν, τὸν Θεόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Γράφει τοῖσιν ὁ μακάριος Μωϋσῆς πάντα τὰ ῥήματα τῆ Κυρίου.] περὶ ὧν καὶ αὐτὸς ἐπεφώνησε τοῖς δι' αὐτὸν παιδαγωγημένοις, μᾶλλον δὲ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς· καὶ λαλήσεις εἰς αὐτοῖς καθήμενος εἰ οἴκω, καὶ πορδόμενος εἰ ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ διανισάμενος. Δδτ. 6. 7.

β. Καὶ ἐγγιῖθι Μωϋσῆς μόνος πρὸς τὸν Θεόν, αὐτοὶ δὲ ἐκ ἐγγιῖθισιν, ὁ δὲ λαὸς ἔσυναναβήσεται μετ' αὐτῶν.

γ. Ὁρθεύσας δὲ Μωϋσῆς τὸ πρωῒ, ὠκοδόμησε θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος, καὶ δώδεκα λίθους ἔθηκεν εἰς τὰς δώδεκα φυλάς τῆ Ἰσραὴλ.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Οὐ γὰρ ἀνελδύσεται, φησὶν, ὁ λαὸς σὺν αὐτοῖς.] ὅτι κατὰ τὴν τῆ Σωτήρος ἡμῶν φωνῆν, πολλοὶ μὲν κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁρθεύσας γὰρ ὡσπερ καὶ πρωῒας ἤδη γενομένης, μόνον δὲ ἐκὼν καὶ φωσφόρος διαυγάζοντος, καὶ νοητῆς ἡμῖν ἀνιχνύσεως ἡμέρας, παροικημένης ἤδη νυκτός, καὶ δαιμονιώδους ἀργησαντος σκοτῆς, λαμπρὸν ἀνεδείχθη τῆς ἐκκλησίας τὸ κάλλος, τὸ σεπτόν ἐχέσης θυσιαστήριον, ἐφ' ᾧ τὸ Χριστὸν τελεῖται μυστήριον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἄνιμον δὲ, ἔδῃχα Χριστοῦ. σωτῆρ γὰρ τότε τοῖς προσκυνῶσιν ὁ Ἀαρῶν, καὶ τοῖς ἔτι μακρὰν ἐναρτίθμιος ἴω.] ἔτω καὶ ὁ Χριστὸς μακρὰν μετ' ἡμῶν δι' ἡμᾶς, [ἵνα] καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτὸν ἐγγὺς τῆ πατρὸς. πάντα γὰρ δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὠκονομεῖτο σοφῶς.

ΔΗΛΟΥ. Θυσιαστήριον φησὶ τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ, ὑψὲ ὡσπερ ἐπ' ὄρος οἰκοδομημένην. διὰ τῶν δώδεκα λίθων τῆ Ἰσραὴλ, τὸν ἐξ αἵματος δὲ χορὸν ἀνίσταται. (3)

γ. Εἰσήλθε δὲ Μωϋσῆς, καὶ διηγῆσατο τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆ Θεῷ καὶ τὰ δικαιώματα. ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήνεγκαν ὀλοκαυτώματα· καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίας τῷ Θεῷ μοσχάρια.

ε. Καὶ ἐξάπεσε τὰς νεανίσκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήνεγκαν ὀλοκαυτώματα· καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίας τῷ Θεῷ μοσχάρια.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ὡσπερ οἱ προσπαθίσαντες. ἐν Τόμ. 2. σελ. 656. τῆς τῆ Μανγ. ἐκδόσ.

(2) Προσκύμνοντες. αὐτ.

(3) Περίληψις ταῦτά ἐστὶ τῶν τῆ Κυρίλλου, τῶν ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 329. καὶ 330.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τέτο δεδρακότας ἐσὶν ἰδεῖν τὰς ἀγίας Ἀποστόλους. οἱ πᾶσαν, ὡς ἔπος εἶπεν, περιεφοίτων τὴν γλῶσσαν, ἱερουργοῦντες πνευματικῶς τὸ εὐαγγέλιον τῷ Χριστῷ, καὶ λειτουργοῦντες, καὶ προσάγοντες ὀλοκαυτώματα, τῆσι τὰς ἐν ἀνομιῇ πῖσαι διαπρεπεῖς. καὶ μὴ καὶ σπασμάσιν τοῖς εἰς ἀρετὴν εὐ μάλα διηρησμένους. ἔ γάρ ἐστιν, ἕκ ἐστὶ διανοίας ἀδρανῆς τὸ μυσαγωγεῖν διώκομαι σαφῶς, ἕτερον νοσῶντος τὸ ἀναλκι, καὶ καταρρεῖν εὐδοκίαν εἰς ἐπιθυμίαν κοσμικῆς. ἐσχόλασμα δὲ καὶ νεανικῶς ἔχοντος, ὡς καὶ εἶπεν Φιλίπ. 1. 21. διώκομαι λοιπόν, ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστός, καὶ τὰ ἐξῆς. νεανίας γὰρ ὁ τοιοῦτος, καὶ τῶν ἄλλων ἀλκιμωτάτων. πρόποι δ' ἂν αὐτῷ τὸ καθιερεῖν τῷ Θεῷ τὰ ὀλοκαυτώματα, καὶ θυσίας πνευματικῆς, καὶ ἱερουργίας ἀπλοῦσαι τῆς νοητῆς, καὶ τὴν τῶ σωτηρίαν θυσίαν ἀποπληρεῖν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μόχῳ τελείῳ παρεκάζεται Χριστός. ποτὲ δὲ μικρῷ μοχαρίῳ, καὶ ἀνδότη, πάλιν ἐρῶ. γέγονεν ἀνδρῶπος ὁ μονογενῆς, καὶ ὑπὸ ζυγὸν δεθείας, εἶπερ ἐστὶν ἀληθῆς ὅτι πέφλωκεν ἐν δόλῳ μορφῇ. ἀλλ' εἰ καὶ ὅσον ἦκεν εἶπεν, εἰς γε τὸ ἐν σαρκὶ μυστήριον. γέγονε μετ' ἡμῶν ὑπὸ ζυγὸν δεθείας, ἀλλ' ἡ δεθείας ἀπείρατος, ὅτι φύσεως ἡ τῆς ἀνωθεν τε καὶ ἐλθούσεως. διὰ τῆτο μοχαρίῳ παρεκάζεται, ὅτι ὑπὸ ζυγὸν, καὶ ἔξω ζυγῶ. ἀπείρατον γὰρ ζυγῶ τὸ μοχαρίον, εἰ καὶ εἰς πεφύκεν ὑπὸ ζυγὸν τὸ τοιοῦτον γένος. ἀλλως τε εἰ καὶ γέγονεν ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ ζυγὸν, ἀλλ' ἡ καὶ ἔτις ἐλθούσεως. ἡ γὰρ καὶ ὑπὲρ νόμον ὡς νομοθέτης.

ς. Λαβὼν δὲ Μωϋσῆς τὸ ἡμισυ τῶ αἵματος ἐνέχεεν εἰς κρατῆρα, τὸ δὲ ἡμισυ τῶ αἵματος προσέχυσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ ἡ ἀναγκαῖον ἀγιάζεσθαι τῷ αἵματι τὰς ἀνω διατάσσοντας, καὶ ἐγγίζεσθαι Θεῷ γλιχομενῆς, δέδειχεν ὁ Μωϋσῆς, καταρρεῖν τῷ αἵματι πάντα τὸν λαὸν καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον. εἰσόμεθα δὲ καὶ διὰ τῆτος πάλιν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ νόμος ἀτελής εἰς ἀγιασμόν. ἄθρει γὰρ ὅπως τῷ τῶ αἵματος ῥαντισμῷ καὶ αὐτὸς ἀγιάζεται. κατορθοῖ δὲ τῆτος τῶν διὰ Χριστῶ μυστηρίων ἡ χάρις. τῷ γὰρ τιμῶ αἵματι τῶ νοητῶ ἀμνῶ πάντες οἱ πιστοὶ ἐρῶσαντίδημεν.

ζ. Καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης, ἀνέγνω εἰς τὰ ὦτα τῶ λαῶ. καὶ εἶπαν, πάντα ὅσα ἐλάλησε Κύριος, ποιήσομεν καὶ ἀκωσόμεθα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι πάντα τὰ εἰρημικά ἔρηματα, ἀπὸ τῶ, ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός, Ἐξόδ. 20. 2.

Α,, ἕως τῶ, εἰάν γὰρ δεθείσης τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ἔτοι ἔσονταί σοι πρόσκομμα, ἐστὶν ἡ διαθήκη ἢ καὶ ἐν βιβλίῳ ἐγράφη δια προσάγματος Κυρίου. ἀλλ' ἐν τίποτέ ἐστιν ἡ διατύπωση τῆς σκλήρης; Ἐπαναβαίνουσα διδάσκαλια. καὶ πάλιν, αἰ ἐν ταῖς πλαξὶ γραφῶν θεοτέρων καὶ μυσικωτέρων πραγμάτων δηλώσεις. ὡν ἐσερήθησαν τότε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Μωσέως αὐτῶ κριναντος μὴ ἀξίως αὐτῶ τῶν θεῶν πλακῶν, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς θεῶν γραμμῶν.

η. Λαβὼν δὲ Μωϋσῆς τὸ αἶμα, κατεσιέδασε τῶ λαῶ, καὶ εἶπεν, ἰδὲ τὸ αἶμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων τῶν λόγων τῶτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα τύπος ἐγένετο τῶν μελλόντων ἐπὶ τῆς καινῆς διαθήκης. τῷ γὰρ τιμῶ αἵματι τῶ ἀμνῶ τῶ Θεῶ πάντες οἱ πιστοὶ ἐρῶσαντίδημεν.

θ. Καὶ ἀνέβη Μωϋσῆς, καὶ Ἀαρῶν, καὶ Ναδάβ, καὶ Ἀβιθ, καὶ ἐβδόμηκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ.

ι. Καὶ εἶδον τὸν τόπον ἔ ἐσήκει ἐκεῖ ὁ Θεός τῶ Ἰσραὴλ. καὶ τὰ ὑπὸ τῶ πόδας αὐτῶ ὡσεὶ ἔργον πλίνθου σαπφείρου, καὶ ὡσεὶ εἶδος σερεώματος τῶ ἔρανῶ τῆ καθαριότητι.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τεθέανται τὸν τῶ Θεῶ λεγόμενον τόπον, ὡς ἐν εἶδα σερεώματος ἔρανῶ. ἀναγῆς γὰρ ὁ ἔρανός, καὶ σαπφείρω εἰκός τὸ ἀνωτάτω καὶ αἰθέριον χροῶμα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐδα γὰρ ἔδα [τῶ] τῷ πολυθεῶν ποτὲ κατηρῶσηκότας πλανησιν, καὶ τῆ κλίσει λελατροδκότας, εἶτα κεκλήμενες εἰς ἐπίγνωσιν Θεῶ, χρησίμως τε καὶ ἀναγκαίως ἰδεῖν, ὅτι καὶ αὐτὸν ὑποπόδιον ἔχει τὸν ἔρανόν, καὶ ὅτι τῶ ὄλων ἐστὶ δεσπότης, ὡς παρενεγκῶν τὰ πάντα πρὸς ὑπαρξιν, ὁ τῆς ἀρχαίας αὐτῶ ἀπάτης ἀπολυτῶμενος.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ γεγονότες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, λελατροδκασί τῆ κλίσει, καὶ Θεὸν ἐκάλεσε τὸν ἔρανόν, χρησίμως αὐτοῖς ὁ τῶ ὄλων Κύριος, καὶ ἐπ' αὐτῶ βεβηκῶς ἐφαίνετο τῶ σερεώματος. ἢ εἶδειν, ὅτι πάντα ὑπὸ πόδας ἔχει, καὶ αὐτῶν [ἐστὶ] τῶν ἔρανῶν δεσπότης, ὡς δημιουργός. (1)

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διὸ περὶ τῆς ἀπαρῶς (2) προφητῶν ὁ μακάριος Ἰωβ, ἢ γῆ, φησὶν, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, Ἰωβ. 28. 5. ἢ ὑποκατωθεῖν ἐσράφη ὡσεὶ πῦρ. τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐτῆς. τὸ καθαρόν (3) καὶ ἅγιον

(1) Τὰ αὐτὰ αὐτολεξεί καὶ ὁ Κύριος ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 381.

(2) Ἡ δὲ σάπφειρος διώεται καὶ τῷ αἵματι σημαίνειν παρεθῶν, περὶ ἧς προφητῶν ὁ Ἰωβ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Τὸ καθαρόν σῶμα τῆς παρεθῶς δηλῶν. ὁ αὐτ.

ἄγιον καὶ ἀμίαντον τῆς παρθενίας σῶμα
 δηλῶν· καὶ ὅτι τὸν τῶ νόμος Θεὸν τέτοκε.
 καὶ εἰ τῷ ἄσματι ἢ νύμφῃ περὶ τῆ νυμφίᾳ
 Ἄσμ. 5. 14. Φησὶ, κοιλία αὐτῆ πυξίον ἐλεφάντινον.
 » ἐπὶ λίθῃ σαπφείρῃ· κοιλίαν Χριστῆ καλεῖ-
 σα τὸν χορὸν τῶν ἀγίων τὸν παρ' αὐτῆ
 λοχουθέντα. καθαρὸν (1) δὲ ὡς πυξίον
 ἐλεφάντινον, ὅπερ ἔ παραδέχεται ῥύπον.
 ἐπὶ τῆτο (2) καὶ κωδίκιλλον γράφονται ἐκ
 ἐπιγείῃ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐπερανίᾳ βασιλείας.
 ἐπὶ λίθῃ δὲ σαπφείρῃ Φησὶν, ἐπειδὴ ὡς
 ἂν ὁ σάπφειρος, προσηλαίση πράγματι,
 τῆτο πρὸς εαυτὸν ἐπισπᾶται· ἔτω καὶ ὁ
 τῶν ἀγίων χορὸς τῆς πλησιάζοντος διὰ
 τῆς πίσεως, καὶ τῆς πνευματικῆς χάρι-
 τος, εἰς ἔρανῆς ἀνιμάται.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ γὰρ ἔρανίῳ θεάματι
 τῷ χροιάν ἐμφερῆς ἐσιν ὁ σάπφειρος.
 ὅπερ δηλοῖ τῶν ἐντολῶν τὸ θεῖον τε καὶ
 ἔρανιον.

ΔΙΑΤΜΟΥ. Δηλῆται γὰρ καὶ εἰ τῇ
 λέξει ταύτῃ, ὡς εἶδα Θεὸς παρθεῖα νόησιν
 ἔχε, τόπον εἰρήκασιν εἶναι τῶν ποδῶν αὐ-
 τῆ, βεβαίως ἰδρυμένῶν εἶδα ἀρετῆ πρα-
 κλικῆ· ἢ δηλῆται διὰ τῆς πλίνθῃ τῆς
 σαπφειρίνης· καὶ σοφία, ἣτις διὰ τῶν
 νοητῶν (3) θεωρία ὑπάρχειν τῇ καθαρῶ-
 τητι παραβάλλεται.

ια. Καὶ τῶν ἐπιλέκτων τῆ Ἰσραὴλ
 ἔ διεφώνησεν ἑδείς.

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς ἑβδο-
 μήκοντα ἀνδρας λέγει, τῆς μετὰ Μωσέως,
 καὶ Ἀαρῶν, καὶ Ναδάβ, καὶ Ἀβιδ. τὸ
 » δὲ, ἔ διεφώνησαν, τῆτο μᾶλλον δηλοῖ, ὅτι
 πάντες ἐπίσης εἶδον τὸν τόπον, εἰ ὡ εἰσή-
 και ὁ Θεός· ἢ ὅτι ἑδείς ἀπελείφθη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ μὲν ῥήτὸν διήγη-
 μα, Φανεράν ἔχει τῷ ἀπόδοσιν, ὡς ἀπάν-
 των σώων διαληρηθέντων· τὸ δὲ πρὸς διά-
 νοιαν, τὸ πάντας περὶ τῷ δὴσέβειαν συμ-
 φώνης εἶναι, καὶ εἰ μηδενὶ τῶν ἀγαθῶν
 διαφωνεῖν.

Καὶ ὠφθησαν ἐν τῷ τόπῳ τῆ
 Θεῆ, καὶ ἔφαγον καὶ ἐπίον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ καὶ τοῖς εἰς τῷ
 ἄνω κατὰ καιρὸς εἰσελαύνει πόλιν πα-
 ρακείσεται πάντως τὸ καὶ τῶν θεῶν χα-
 ρισμάτων πλοσίως μεταχεῖν, καὶ τὸ ἐν-
 τρυφῆσαι τοῖς παρὰ Χριστῆ καὶ πνευμα-
 τικοῖς ἀγαθοῖς, διδάξει σαφῶς τὸ εἰ τὸπῳ
 γεγενημένῃς τῆ Θεῆ, φαγεῖν καὶ πιεῖν
 τῆς ἀναβεβηκότας.

ιβ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν,
 ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴθι
 ἐκεῖ· καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λί-

Α θίνα, τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς, ἃς
 ἔγραψα νομοθετῆσαι αὐτοῖς.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τὶ δὲ τῆτό ἐστι; καὶ γὰρ
 ἀνίγματί πως προσέοικε. πῶς ἐπὶ τῆ ὄρος
 ἀνάβας ὁ Μωϋσῆς ἄμα τῷ Ἀαρῶν καὶ τοῖς
 πρεσβυτέροις τῆ Ἰσραὴλ, καὶ αὐτόπας
 τῆ τόπῃ καταστήσας, ἐφ' ἔπερ ὁ νομοθέ-
 » τῆς ἔση Θεός, ἦκε πάλιν, ἀνάβηθι πρὸς-
 » με εἰς τὸ ὄρος, καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ
 Β λίθινα; καὶ πῶς ἄπαξ τὰς ἐντολάς τῆ
 νόμος λαβῶν, καὶ ταύτας καταβάς, καὶ
 καθάπερ εἶπον τῷ λαῷ παραθέμενος,
 » ἦκε, δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα, τὸν
 » νόμον καὶ τὰς ἐντολάς, ἃς ἔγραψα νομο-
 » θετῆσαι αὐτοῖς; Ἐγὼ φράσω τῷ αἰτίαν
 σαφῶς· καὶ γνώσεθε, ὡς εἰ ἀνίγματι
 καὶ σκια μερικῆς καταλήψεως, μυστηρίων
 ἄφατον πέλαγος. Διπλῆς γὰρ ὁ νόμος,
 ἐκ μὲν ἐπιπολῆς ἔχων τὰ τῆ γράμματος

Γ παραγγέλματα, εἰ δὲ τῷ βάθει πνευμα-
 τικὰ κρύπτων νοήματα. διὰ τῆτο γὰρ ἐσω-
 θέντε καὶ ἔξωθεν γεγράφθαι τὰς τῆ νό-
 μῃ πλάκας Φησὶ τὸ γράμμα τὸ ἱερόν. (4)
 διὰ τῆτο καὶ Παῦλος τὸν νόμον πῆ μὲν
 διαθήκῃ γράμματος προσηγόρθε, πῆ
 » δὲ ἔλεγεν, οἶδαμεν ὅτι ὁ νόμος πνευμα-
 τικός ἐστι. τὸ μὲν ἔν γράμμα, ὃ καὶ πι-
 σθῶθι δωατὸς γὰρ ὁ κατὰ σάρκα Ἰσ-
 ραὴλ, νηπιωδῶς καὶ ἀτελῶς διακείμενος,
 καταβάς ὁ Μωσῆς διεμαρτύρατο τῷ λαῷ·
 καὶ μετὰ τῆτο, παραλαβῶν τὸν Ἀαρῶν
 καὶ τῷ γερσῖαν τῆ Ἰσραὴλ, μέχρι τῆς
 πρώτης κορυφῆς τῆ ὄρος ἀνήγαγε, τε-
 τῆσιν ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς μερικῆς τῶν θεῶν
 χρησμῶν ἀναβάσεως, δι' ἧς τὸ γράμμα,
 καὶ ἢ κατὰ τῆτο εἰνοια μόνον ἀπεκαλύπτε-
 το. ὅτε δὲ ἠμελλε τῷ εἰδοθῆν γραφῶν
 τῶν πλακῶν, τὸ πνευμά Φημι καὶ τὸ βά-
 θος τῆ νόμος πισθῶεθαι, δι' ἔ τὰ τῆς πο-
 λιτείας τῆς οὐαγγελικῆς παρεδείκνυτο·
 καὶ ἐπὶ τῆ ὄρος ὦν, ἀκάν ὑψηλοτέρας
 κλήσεως, καὶ ἀναγωγῆς λεγῆσης, ἀνά-
 » βηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴθι ἐκεῖ·
 » καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα· δια-
 νασῆς, καὶ μετάρσιος τῇ θεωρία γνό-
 μαιος, τὸν μὲν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ παρελάμ-
 βανεν, ὃς τύπον ἐπέχευ Ἰησοῦ τῆ ἐμῆ καὶ
 σωτήρος Χριστῆ· καὶ γὰρ ἐκ εἰνῷ χωρὶς
 Ἰησοῦ τὸ τῆ νόμος βάθος, καὶ τὰ τῆ οὐαγ-
 γελίᾳ φανεροῦται μυστήρια· τὸν δὲ Ἀαρῶν
 καὶ τῆς πρεσβυτέρας τῆ Ἰσραὴλ ἐκεῖ κα-
 τέλιμπανε.

Δ

Ε

Ζ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ γὰρ εἶπε μόνον,
 » ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος, ἀλλὰ καὶ τὸ, πρὸς-
 » με, προσέθηκεν. ὅπερ δηλοῖ τῷ ὑψηλο-
 » τέραν μὲν ἀνάβασιν ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὡς
 » δὲ πρὸς Θεὸν ἐσγυτέρω. καὶ πάλιν· ἐκ
 » εἶπε, καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας, ἀλλὰ
 » τὰ πυξία τὰ λίθινα. ὅπερ Φανεροῖ τῆς
 Hhh 2 οὐαγ-

(1) Καθάρειον δὲ ὡς πυξίον τὸ ἐλεφάντινον. ὁ τῆς Λύγ. κῶδ.
 (2) Τὰ ἀπὸ τῆ, ἐπὶ τῆτο, ἀχει τῆ, βασιλείας ἔ περιέχει ὁ εἰρημ. κῶδ.
 (3) Ἰσ. διὰ τὸ τῶν νοητῶν θεωρίαν ὑπάρχειν.
 (4) Ἦτοι εἰ κεφ. 2. ἐδ. 9. καὶ 10. τῆ Ἰεζ. ἢ εἰ κεφ. 5. ἐδ. 1. τῆς Ἀποκαλύψ.

ὁ βαγγελικῆς νομοθεσίας τὸ ἀσηπτον. τοιῶ-
 τον γὰρ τὸ ξύλον τὸ πύξινον, πρόδηλον
 γὰρ, ὡς τὸ μὲν γράμμα τῶ νόμου πρόσ-
 καιρα νομοθετῶν, γέγονεν ἐγγὺς ἀφανισ-
 μῶ, καὶ γεγήρακε τὸ δὲ πνεῦμα, νεάζει,
 καὶ διὰ τῶ βαγγελικῆ λάμψαν, μέχρι τῆς
 σωτελείας τῶ αἰῶνος ἀνδῆ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνάβηθι πρὸς με εἰς
 » τὸ ὄρος καὶ δώσω σοι τὰ πύξια τὰ λιθί-
 » να, τὸν νόμον καὶ τὰς ἐπιτάγας, ἃς ἔγρα-
 » ψα νομοθετήσαι αὐτοῖς. μετὰ δὲ τῶ ἀ-
 » μαρτίαν, ἔχ' ἔτις ἀλλὰ, λαξούσου σεαυ-
 » τῶ δύο πλακάς λιθίνας, καθάπερ αἱ πρῶ-
 » ται, καὶ ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος καὶ
 » γράψω ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ρήματα, ἃ
 » ἔχω ἐπὶ ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, ἃς συ-
 » νέτριψας τῆτο δηλῶντος τῶ λόγῳ διὰ τῶ
 » τύπῳ, ὡς τῶ ἀρχῶ ὁ Θεὸς διαπλάσας
 » τὸν ἀνθρωπον, καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τῶ
 » λατρῶ τῆς παλιγενεσίας ἀναπλάσας αὐ-
 » τὸν, ἐπὶ ταῖς πλαξὶ τῆς αὐτῆ καρδίας,
 » καθαρῶς ἔσαι, ἃς ἐκλίσε καὶ ἀνεκαίνισε,
 » τῶς οἰκείας νόμῳ ἔγραψε, πάλαι μὲν τὸν
 » τῆς φύσεω, ἕτερον δὲ τὸν βαγγελικὸν
 » καὶ τῶ πνεύματος. ἃς τινὰς τῆς καρδίας
 » πλακάς ἔτις διὰ τῆς ἀμαρτίας σωτρί-
 » ψειν, ἐκ ἄλλῃ τῆς αὐτῆς (1) ἀξίεται
 » γραφῆς τῶ δακτύλῳ τῶ Θεῶ γραφομένης
 » εἰ μητιγε αὐτὸς ἑαυτῶ ταῦτα διὰ τῆς με-
 » τανοίας λαξούσει, τὸ τῆς ἀμαρτίας ἀπο-
 » ξύσας αἶχος πράξει καθαρῶς.

ιγ. Καὶ ἀνάσας Μωϋσῆς καὶ Ἰη-
 σῆς ὁ παρεστηκὼς αὐτῶ, ἀνέβησαν
 ἐπὶ τὸ ὄρος τῶ Θεῶ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Κέκληται μὲν ὁ Μω-
 σῆς, τὸν ἐν σκιάς ἔτι καὶ γράμμασιν ὑπο-
 δεξάμενος νόμον· σινανατρέχει δὲ αὐτῶ
 μὴ συγκεκλημένος ὁ Ἰησῆς εἰς τύπον Χρι-
 σῆ. ὅς ἐ καλεῖται παρὰ πατρὸς ἴσως τοῖς
 ἄλλοις· σῶσει γὰρ αἰεὶ βατῶν δὲ τοῖς
 καλαμίοις τῶ ὄδῳ ἐργάζεται, μεσιτῶν
 καὶ σωῶν.] ἀμήχανον γὰρ ἐγγὺς γενέσθαι
 τῶ Θεῶ καὶ πατρὸς καθ' ἕτερον ἡμᾶς τρό-
 πον, πλῶ ὅτι διὰ μόνῃ τῆς τῶ ἀληθινῆ
 Ἰησῆ μεσιτείας.

ιδ. Καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπεν,
 ἡσυχάζετε αὐτῶ, ἕως ἀνατρέψωμεν
 πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἰδὲ Ἀαρὼν καὶ Ὁρ-
 μεθ' ὑμῶν· εἰάν τινι συμβῆ κρίσις,
 προσωρευέσθωσαν αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ὀπίσω, ὅπερ ἢ τῶ Ἀμα-
 λῆκ μάχη, μέμνηται τῶ Ὁρ. καὶ (2)
 μάλλον ἐκ τῶ λυβίτικῆ γενέσ ἢ, ἢ τὰχα
 τῶ γενέσ ἢ τῶ Ἰσδα, καὶ τῆς Φυλῆς ἐκά-
 νης. καὶ γὰρ ὁ Βεσελεηλ ὀρίσκειται ἐγ-
 γονος τῶ Ὁρ, ἕτερον δὲ τῶ Οὐρί.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Οὐ γὰρ
 ἴχουε τῶ κατὰ σάρκα Ἰσραήλ, καὶ τῆς
 λυβίτικῆς ἱερωσύνης ἢ δυνάμει μικρὰ βλέ-

Α πρῶτα, καὶ τῆ σκιά τῶν ἀποστόλων ἐναρτι-
 ζῶσα, πρὸς τὸ κερυμμῶν χωρῆσαι τῶ
 νόμῳ κάλλος, καὶ τοῖς πνευματικοῖς καὶ
 βαγγελικοῖς περιλαμφθῶν νοήμασι.

ιε. Καὶ ἀνέβη Μωϋσῆς εἰς τὸ ὄρος,
 καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὸ ὄρος.

ιβ. Καὶ κατέβη ἡ δόξα τῶ Θεῶ
 ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, καὶ ἐκάλυψεν
 αὐτὸν ἡ νεφέλη ἕξ ἡμέρας. καὶ ἐκά-
 λησε Κύριος τὸν Μωϋσῆν τῆ ἡμέρᾳ τῆ
 ἑβδόμῃ ἐκ μέσῳ τῆς νεφέλης.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐναργέστατα
 δυσωπῆ τῶς ἐγγὺς ὑπὸ ἀσεβείας εἶτε
 ἠλιθιότητος οἰομαίης τοπικᾶς καὶ μετα-
 βατικᾶς κινήσεις εἶναι περὶ τὸ θεῖον. ἰδὲ
 γὰρ ἐμφανῶς, ἢ τὸν ἐσιώδη [Θεὸν] τὸν
 κατὰ τὸ εἶναι μόνον ἐπινοούμενον κατε-
 ληλυθῆναι φησὶν, ἀλλὰ τῶ δόξαν αὐτῶ.
 διττῆ δὲ ἢ περὶ τῶ δόξαν ἐκδοχῆ. ἢ μὲν,
 τῶ παρρησίαν ἐμφαίνουσα τῶν διωάμεων,
 ἐπεὶ καὶ βασιλέω λέγεται δόξα ἢ στρα-
 τιωτικῆ δυνάμει· ἢ δὲ, τῆ δοκῆσαι αὐτῶ
 μόνῳ, καὶ ὑπολήψει δόξης θείας. ὡς
 ἐνεργάσαι ταῖς τῶν παρόντων διανοίαις
 φαντασίαν ἀφίξεω Θεῶ, ὡς ἦκοντος εἰς
 βεβαιότητῶ πρὶν τῶν μελλόντων νομο-
 θετεῖσθαι.

Δ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν ἴσον ἀριθμὸν
 ἀπνεύμε καὶ τῆ τῶ κόσμῳ γενέσαι, καὶ τῆ
 τῶ ὁρατικῆ γενέσ ἐκλογῆ, τῶ ἐξάδα βε-
 λόμειος ἐπιδειξαι, ὅτι αὐτὸς καὶ τὸν κόσ-
 μον ἐδημιούργησε, καὶ τὸ γένος εἴλετο. ἢ
 δὲ ἀνάκλησις τῶ Προφήτῳ, δούτερα γενέ-
 σίς ἐστὶ τῆς προτέρας ἀμείνων. ἑβδόμῃ δὲ
 ἀνακαλεῖται ἡμέρᾳ, ταύτῃ διαφέρων τῶ
 πρωτοπλάσῳ. ὅτι ἐκείνος μὲν, ἐκ γῆς
 καὶ μετὰ σώματος σῶσάτο· ἕτερος δὲ, ἀνδρ
 σώματος. διὸ τῶ μὲν γηγενεῖ, ἀριθμὸς
 οἰκείος ἀπνευμήθη ἐξάς· τῆτῶ δὲ, ἢ ἱερω-
 τάτῃ φύσει τῆς ἑβδομάδος.

ιζ. Τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης Κυρίου,
 ὡσεὶ πῦρ φλέγον ἐπὶ τῆς κορυφῆς
 τῶ ὄρος, ἐναντίον τῶν ἰσραήλ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ δὲ εἶδος τῆς
 δόξης Κυρίου, φησὶν, ἐμφερέστατον εἶναι
 Ζ φλογί, μάλλον δὲ ἐκ εἶναι, ἀλλὰ φαίνε-
 σθαι τοῖς ὁρῶσι, τῶ Θεῶ δεικνύτως ὅπερ
 ἐβέλετο δοκεῖν εἶναι πρὸς τῶ τῶν θεω-
 μένων κατὰπληξιν· μὴ ἂν τῆτο, ὅπερ
 ἐφαίνετο. ἐπιφέρει γὰρ τὸ, ἐνώπιον τῶν
 ἰσραήλ, ἀναργέστατα μιλῶν, ὅτι
 φαντασία φλογὸς ἢ, ἀλλ' ἢ φλόξ ἀλη-
 θῆς. ὡπερ δὲ ἢ φλόξ πάσαν τῶν παρα-
 βληθεῖσαν ἕλλω ἀναλίσκει, ἔτις ὅταν
 ἐπιφοιτήσῃ εἰλικρινῆς Θεῶ ἀνοία τῆ ψυ-
 χῆ, πάντας τῶς ἑτεροδόξῳ δόσεβείας λο-
 γισμῆς διαφθείρει, καθοσιῶσα τῶ ὅλλω
 διάνοιαν.

ΤΟΥ

(1) Ἰσ. ἐκ ἄλλῃ τινός.

(2) Ἰσ. ὅς μάλλον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι ἤμελλε κατάκρι-
τος ἔσεσθαι ἢ ἀποικιοθεῖσα γενεά, καὶ ἐπὶ
τεσσαράκονταετίαν Φθάρεσθαι, μυρία μὲν
ὄβρυγα ἔθρεσθαι, διὰ μυρίων δὲ ἐπίδειξα-
μεν τὸ ἀχάριστον.

ιη. Καὶ εἰσῆλθε Μωϋσῆς εἰς τὸ
μέσον τῆς νεφέλης, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος· καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκον-
τα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

Λ Δ Η Λ Ο Υ. Ἐνταῦθα ἠξιώθη ὁ μέ-
γας Μωϋσῆς μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας,
εἰ ἄλλαις ἔξ ἡμέραις ἰδεῖν δι' ὀπτασιῶν αὐ-
τῷ καὶ εἰ ταῖς ἄλλαις ἔξ ἡμέραις ἐποίησεν ὁ

Α Θεός, τὸν ἄρανόν, καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ πάντα
τὰ εἰς αὐτὴν, κατὰ τὰς μίαν ἑκάστης ἡμέ-
ρας· καὶ συγγράψαι παρεκελεύθη.

Α Α Π Ρ Ο Κ Ο Π Ι Ο Υ. Τεσσαράκοντα δὲ
μένει τὰς πάσας ἡμέρας εἰ ὄρει Μωϋσῆς,
ὅσα ἡμελλεν ἔτη τῶν ὑπακούοντων ἢ ἀγνώ-
μων Φθάρεσθαι γενεά. ὑπὲρ ὧν εἰ ἰσα-
ριθμοῖς ἡμέραις ἐκέλευε τὸν πατέρα, καὶ
μάλιστα παρὰ τοῦτον καιρὸν, εἰ ὡς δίδου-
ται νόμοι, καὶ φορητὸν ἱερὸν, ἢ σκλιῆ.
τίσι γὰρ οἱ νόμοι; ἀράγε τοῖς ἀπολλυμέ-
νοις; ὑπὲρ τίνων δὲ αἰθυσίαί τῶν μικρῶν
ὑπερον Φθάρησομένων; προῖδε γὰρ ὡς
Προφήτης τὰ ἐσομένα.

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, λέγων, Εἶπον
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λά-
βετε μοι ἀπαρχὰς παρὰ πάντων, οἷς
ἀνδρῶν τῆς καρδίας, λήψετε τὰς
ἀπαρχὰς μου.

* Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Υ. Ὅρας ὅπως ἐπὶ τὸ
χρῶμα καρποφορεῖν τὸ λυσιτελέστε καὶ
χρησιώδεστος εἰς ἐκκλησίας σύσασιν προ-
τρέπει λαὸς, προσκομίζοντας τὰ κατ'
ἰσχύοντα καὶ γνώμην.

γ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχή, ἣν
λήψετε παρ' αὐτῶν· χρυσίον, ἀρ-
γύριον, χαλκόν.

Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Υ. Ἐπειδὴ προσέταξεν ὁ
Θεὸς τῆς Ἰσραηλῆτας λαβεῖν παρὰ τῶν
Αἰγυπτίων χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ τὰ
λοιπὰ, μισθὸν τῆς μακρᾶς δουλείας· εἰκό-
τως ἀπαρχὴν ὠνόμασεν ἅπερ προσώεγ-
καν· ἔξ ὧν εἰλήφασιν δι' αὐτὰς. (1)

δ. Καὶ ὑάκινθον, πορφύραν, κόκ-
κινον διπλῆν, καὶ βύσσον κελωσμέ-
νην, καὶ τρίχας αἰγείας.

Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Υ. Οὐ γάρτοι χρυσοῦν ἐξαι-
τεῖ μόνον, ἦσαν τὰ πολλοῖς δυσπρόσιτα τυ-
χόν, ἀλλὰ καὶ τρίχας [αἰγείας,] καὶ κριῶν
δέρματα, δεικνύς ὅτι καὶ τὸ βραχὺ καὶ τὸ
ὄψτελές, εἰ μὴδὲν ἔχοι λαμπρότερον ὁ καρ-
ποφορεῖν ἠρημιός, ἐκ ἀπόβλητον Θεῷ
ἢ καὶ τάχα περὶ καὶ εἰ ἴσῳ τοῖς τιμιωτάτοις,
ἢ καὶ εἰ ἐπαίνω μείζονι, καθάπερ ἀμέλει
καὶ ὁ Χριστὸς ἐκ ἀδούμασον ἠφίει τὴν χή-
ραν τὴν τῆς δύν ὀβολὸς παρεχθησαν.

ε. Καὶ δέρματα ἠρυθροδανωμένα,
καὶ δέρματα ὑάκινθινα, καὶ ξύλα
ἀσηπία.

Α Λ Λ Ο Σ Φησὶν Ἰανθίνα τὸ, δέρματα
ὑάκινθινα· οἱ λοιποὶ, πεπυρωμένα.

(1) Ἐν τοῖς ἰδεδομένοι. ἐκ εὐρηται.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, λέγων, Εἶπον
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λά-
βετε μοι ἀπαρχὰς παρὰ πάντων, οἷς
ἀνδρῶν τῆς καρδίας, λήψετε τὰς
ἀπαρχὰς μου.

* * Ε Π Ι Φ Α Ν Ι Ο Υ. Ἐκ δερμάτων μὲν
τότε κατασκευάζει τὴν σκηνὴν ἠρυθροδα-
νωμένων, καὶ ὑάκινθινων, καὶ τὰ ἔξῃς. ἵνα
δείξῃ τὴν σκηνὴν ἐκείνην, σκηνὴν μὲν ἔσαν,
ἀποδοχομένην δὲ τὴν τελειοτάτην σκηνὴν
τῆς Χριστοῦ. δέρμα γὰρ ἀπὸ σώματος γίνε-
ται, νεκρὸν ὄν, ὡς σκιά σώματος ζῶντος,
ἵνα δείξῃ σώματα εἶναι τὴν σκηνὴν τῆς Θεοῦ.
ἐπειδὴ γὰρ εἰ τῶμασιν ἀγίοις κατασκευασί
» ὁ Θεός, πληρωμένους τῆς ἰσχύος, ὅτι κατα- Δόξ. 26. 27.
» σκηνώσω εἰς αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω.

δ. Καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, θυ-
μιάματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως,
καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς θυμιάματος.

ζ. Καὶ λίθους σαρδίους, καὶ λίθους εἰς τὴν
γλυφὴν εἰς τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸν
ποδήρη.

η. Καὶ ποιήσεις μοι ἁγίασμα, καὶ
ὀφθήσομαι ἐν ὑμῖν.

Ε Κ Τ Ρ Ι Λ Λ Ο Υ. Ἐπιφαίνεται γὰρ εἰς Ἐκ-
κλησίαν Χριστός, καὶ ἐπιλάμπει τοῖς εἰς
» αὐτὴν, κατὰ τὸ εἰς ψαλμοῖς, Θεὸς Κύριος, Ψαλ. 117. 27.
» καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐπιτήρει δὲ ὅπως,
καίτοι καταβεβηκώς ἐπὶ τὸ ὄρος εἰς αἶδα
πυρός, ὀφθεῖς τε τῷ λαῷ παντὶ, γέγρα-
πται γὰρ ἔτι, ὡς ἔπω φανείς, τὸ, ὀφ-
» θήσομαι, φησὶν, εἰ ὑμῖν, ἐγγεγεμένους τῆ
» ἁγίασματος.] μόνον γὰρ ἐχὶ διακεκρα-
γῶς ὁράται σαφῶς, ὅτι σκιά μὲν [αἰ
» ὀπτασία] ἐκείνη τῆς ἀληθοῦς Θεοπλίας·
ἢ δὲ ἀληθοῦς ἀνάδειξις, ὁ Χριστός. εἰ ὡ
καὶ αὐτὸν τεθεάμεθα τὸν πατέρα.

θ. Καὶ ποιήσεις μοι κατὰ πάντα
ὅσα ἐγὼ δεῖνύω σοι ἐν τῷ ὄρει, τὸ
παράδειγμα τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ πα-
ράδειγμα τῶν σκευῶν αὐτῆς· ἔτω
ποιήσεις.

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Υ. Κρεῖττον ὡς οἶμαι, τὸ
μὲν παράδειγμα τῆς σκηνῆς, ὑπόδειγμα
Hh 3 ὀνομά-

ονομάζειν· τὸ δὲ παράδειγμα τῶν σκιδῶν, ὁμοίωμα. ἐπειδὴ γὰρ ἡ σκιδῶν τύπος ἡ τῆς κλίσεως, περὶ ἧς Μωϋσῆς ἰσορεῖ· καὶ ἀξιῶντι δὲ τῷ Θεῷ σιωεῖναι τοῖς ἀνθρώποις, ἔδει σκιδῶν γενέσθαι, τῆς κλίσεως ὅλης, τῆ μεγίστη νᾶς, τὸ σχῆμα φέρουσαν, ἵνα γινώσκωσιν οἱ ἀνθρώποι, ὅτι οἱ Ἰσραηλίται τὸν τῆ παντὸς Κύριον ἔχουσι συγκατιόντα, ἐκ ἐν κολαπτοῖς καὶ γλυφαῖς ἀνθρώπων προσδέμενον, ἀλλ' οἷα δεσπότῳ τῶν ὄλων τῷ τῆ παντὸς ἄφομοιωματι ἐγκατοικῆντα· ἵνα καὶ ἐν βραχεῖ τῷ γινόμενῳ, μέγα φαίνεται τὸ οἰκονομῆμενον καὶ θεοπρεπές· διὰ τῆτο ὑπόδειγμα καλεῖ τὸ παράδειγμα τῆς σκιδῶν.

» καὶ μετὰ ταῦτα, Φησὶν, ὅρα ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι. μήμημα ἄρα τῆ παντὸς ἡ σκιδῶν. τῶν δὲ σκιδῶν, ὁμοίωμα εἰκότως προσηγορεύσασιν. ἔ γὰρ ὡς ὄντων ἔδει παράδειγμα παραχεῖν, ἀλλὰ τὸ τῆ σχήματος αὐτῶν ὁμοίωμα διὰ τῆς προφητικῆς ὀπτασίας ὑποδειχθῆναι τῇ ψυχῇ τῆ Μωϋσέως.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὴν σκιδῶν τὴ δῆποτε προσέταξεν ὁ Θεὸς γενέσθαι; Αὐτὸς ὁ δεσπότης Θεὸς τὴν αἰτίαν δεδήλωκεν· ἔφη δὲ ἔτω· καὶ ποιήσεις μοι ἁγίασμα, καὶ ὀφθαλμομα ἐν ὑμῖν. καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ δείκνυμί σοι ἐν τῷ ὄρει, τὸ παράδειγμα τῆς σκιδῶν, καὶ τὸ παράδειγμα τῶν σκιδῶν αὐτῆς. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῷ σινάϊ ὄρει τὸν νόμον ἐδεδώκεν, εἰκὸς δὲ ἡ τινὰς ὑποτοπῆσαι περιγεγραφθῆναι τὸ θεῖον, ἐκέλευσε γενέσθαι σκιδῶν· ἵνα ἐκείθεν τὴν οἰκίαν ποιῆμενος ἐπιφάνειαν, ἐκπαιδύει τὸν λαὸν τὴν ἐδιδόκειαν. ὡπερ γὰρ τὴν ἐπηγγελμῶν αὐτῶν ἀπειληφῶτων γλῶ, τὸν νεὼν γενέσθαι προσέταξε, καὶ τὰς θείας ἐκεῖ γίνεσθαι λειτουργίας ἐνομοθέτησεν· ἵνα μὴ ἀδεῶς τῆτο ὄρωντες, τῇ τῶν ἀλιτηρίων δαιμόνων περιπέσωσι πλάνη· ἔτως ὁδοιποροῦσι, καὶ τὴν ἔρημον διαβαίνουσι, σκιδῶν ποιῆσαι προσέταξε, μεταβλῶν καὶ αὐτῶν δυναμῶν· ἵνα τὰς προσδοχὰς, καὶ τὰς ἱερουργίας ἐν ταύτῃ προσφέρωσι. καὶ ταῦτα δὲ τῆς αὐτῶν γενεῆταις χρεῖας ἐνεκεν. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῷ ὄρει τῆ μεγάλῃ Μωϋσῆ πλείους διατρίψαντος ἡμέρας, πρὸς

» τὸν Ἄαρων ἔφασαν, ποιήσον ἡμῖν Θεὸς, οἱ προπορεύονται ἡμῶν· καὶ τὴν εἰκόνα τῆ μόσχ κατασκιδάσαντες, ἐβῶν χορεύοντες· ἔτοι οἱ Θεοὶ σὺ Ἰσραὴλ, οἱ ἔξαγαγόντες σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου· τὴν σκιδῶν ταύτῃ γενέσθαι προσέταξεν ὁ Θεός, καὶ ἀπαυρόντων ἡγεῖσθαι νενομοθέτηκε, καὶ αὐλισομένων ἰσαδα· ὡσε καὶ τῆς ἱερέας ἐν ταύτῃ τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐν τύπῳ προεπαίδεθη Μωϋσῆς τὸ περὶ τῆς σκιδῶν τῆς τὸ πᾶν περιεχέσης μυσηρίου. αὐτῆ δ' ἂν εἴη Χριστός, ἡ τῆ Θεὸς δυνάμις, καὶ ἡ τῆ Θεὸς σοφία· ἡ ἀχειροποίητος ἔσα κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν, δέχεται τὸ κατασκιδά-

A δῆναι, ὅταν ἐν ἡμῖν δέη τὴν σκιδῶν ταύτῃ παγλῶναι. ὡσε τὴν αὐτῶν τρόπον τινὰ καὶ ἀκατάσκοπον καὶ κατεσκιδασμένῳ εἶναι. τῷ μὲν προεπαρχειν, ἀκλίσον· τῷ δὲ τὴν ὑλικῶν ταύτῃ δέξασθαι σύσασιν, [κλίσῳ γινόμενῳ.]

B καὶ ποιήσεις κιβωτὸν μαρτυρίαν ἐκ ξύλων ἀσηπλῶν, δύο πήχεων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος αὐτῆς.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἡ κιβωτὸς τύπος ἂν εἴη καὶ εἰκὼν τῆ Χριστοῦ. τὸν γὰρ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆ μονογενῆς ἀνασκοπῆμενοι τρόπον, κατὰπερ ἐν κιβωτῷ τῷ τῆς Παρθένου νᾶν τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον ἐνηλισμένον ὁψόμεθα. κατὰκει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς, κατὰ τὰς Γραφάς.

**** ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ.** Ἀσηπλᾶ μὲν ἡ αὐτῆς τὰ ξύλα, χρυσῷ δὲ τῷ καθαρῷ καὶ δοκιμωτάτῳ κατεκαλλύετο ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν. ἀφθαρτον γὰρ τὸ σῶμα Χριστοῦ, κατὰπερ τινὶ χρυσῷ, τῇ τῆ ἐνοικῆντος λόγῳ δυνάμει καὶ λαμπρότητι, καὶ τῇ τῆ ἁγίᾳ πνεύματος φύσει καὶ ἐνεργείᾳ ζωοποιῶ, πρὸς ἀφθαρσίαν διακρατῆμενον.

Δ καὶ καταχρυσώσεις αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν χρυσώσεις αὐτὴν· καὶ ποιήσεις αὐτῇ κυμάτια χρυσᾶ σρεπλᾶ κύκλων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ κιβωτὸς ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἔχει τὸν χρυσόν, ὅς ἐστι Χριστός, ὁ πᾶσαν πληρῶν τῆς ἰδίας φαιδρότητος τὴν κλίσιν ὡς Θεός· ἔχων σάρκα ἀνθρώπου φθορᾶς, ἐκ Παρθένου δίχα ἀπορᾶς ἀνδρὸς συσᾶσαν. εἰς τῆτο γὰρ ἔχει τὸ ἑξάαιρετον, ἐπεὶ ὁμοῦσιος πᾶσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι τὸ μὲν καθαρὸν τῆ χρυσίᾳ, παρὶς τὴν θείαν φύσιν· τὸ δὲ ἀσηπλῶν τῶν ξύλων, τὴν ἀνθρωπίνῳ. εἰ γὰρ καὶ ἀσηπλῶν τὸ ξύλον, ἀλλὰ δεκτικὸν παθῶν, καὶ τομῆς, καὶ θανάτου.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Σύμβολον τῆς ὑπερλάμπρο Θεότητος ὁ χρυσός, ἐπαλληλεμμένης ὡπερ τῷ ἁγίῳ σώματι, καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῆ λαμπρότητα τῆ ἀφθαρσίαν ἐνείσης ἀπορρήτως.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Ἡ ἔ τοῖστος Χριστός; εἰς ὧν ἐκ δυοῖν, Θεότητος, ὡς χρυσίᾳ φανοτάτα καὶ ἀποσίμβοντος· καὶ ἐξ ἀνθρωπότητος, ἀμιγῆς φθορᾶς, ὡς ἐκ ξύλων ἀσηπλῶν, διὰ τὴν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ ἐκ Παρθένου Μαρίας ἀγνῶν καὶ ἀσορον κύησιν τῆ λόγῳ, μὴ ἀψύχῳ σαρκὶ μόνον ἐνώσαντος ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐμψυχωμένη νοερᾶ. τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ χρυσίον ἐπαλειψθῆναι τοῖς ξύλοις ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. καὶ θεᾶ μοι τῆ κατ' ἐκείνο τῆ τύπε τὸ ἀκριβές.

Ἐξὸδ. 32. 1.

Ἐξὸδ. 32. 4.

Z

H

ὡπερ

ὡσαυτὸν γὰρ τὸ ἄσηπτον ξύλον, ξύλον ἐστὶ τὴν φύσιν, καὶ τοῖς λοιποῖς ξύλοις τὴν φύσιν τῆ σήψει δαπανωμένοις συγγενές τε καὶ ὁμοῖσιον· μόνον δὲ τὸ ἄσηπτον ἔχον ἴδιον καὶ ἐξάίρετον· ἔτω καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ ὡσαύτως σὰρξ τῆ Χριστοῦ, συγγενὴς μὲν ἡμῖν, καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὑπῆρχε, καὶ ὁμοῖσιος· πλατῆσα δὲ μόνῃ τὸ Φθορᾶς τῆς ἐξ ἁμαρτίας ἐλθούσης καὶ ἀνεπαφῶν, τὸ ἐκ πνύματος ἁγίου καὶ ἐκ Πατρὸς σωτηριῶν καὶ ἡνωθῆται τῷ λόγῳ· ὅς ἁμαρτίαν ἐκ ἐποίησαν, ἔδωκε δὲ ὄσιν ὅλος ἐν τῷ σώματι αὐτῆ. πλὴν ὡσαυτὸν τὰ ξύλα τῆς κιβωτῆ, σήψεως μὲν ἡ κρείττω, τέμνεσθαι δὲ ἐπέφυκε καὶ κείσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ πανάγιον σῶμα Χριστοῦ, τῆς μὲν ἁμαρτίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης Φθορᾶς, ἁμοίρον ἡ· δεκτικὸν δὲ ὅμως αἰκίῶν, καὶ πληγῶν, καὶ τομῆς, καὶ θανάτου, καὶ τῶν τῶν παραπλησιῶν παιδῶν. εἰ γὰρ μὴ ἔτιως εἶχον, ἐκ ἀνὴρ ὑπέστη τῆ θανάτου τὴν πείραν· ἐν ἣ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τῆ θανάτου κατέλυσε, μέχρι ταφῆς, καὶ τῆς εἰς ἄδου καταβάσεως προελθῶν, καὶ ἀγνοήσας καὶ τὴν ἐντεῦθεν Φθορᾶν, διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν θείας ἐγέρσεως. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὡσε διὰ πάντων ἀφθαρτον ἀπεφάνθη τὸ σῶμα Χριστοῦ· τῆ μὲν ἐξ ἁμαρτίας Φθορᾶ, παντελῶς ἄβατον· τῆ δὲ ἐκ τῆ θανάτου καὶ τῆς ταφῆς, δεκτικὸν μὲν, ἐν αὐτῷ δὲ καταλύσαν αὐτῷ· καὶ ἐκρατηθῆν ὑπ' αὐτῆς διὰ τὴν πρὸς τὸν λόγον εἶωσιν, τὸν κατὰ φύσιν ἀφθαρτον, καὶ ἀπαθῆ, καὶ ἀθάνατον.

He. 5. 9.

ιβ. Καὶ ἐλάσεις αὐτῆ τέσσαρας δακτυλίσχους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη· δύο δακτυλίσχους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἐν, καὶ δύο δακτυλίσχους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἕτερον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μέτοχοι γὰρ τῆς δόξης οἱ ἀμφ' αὐτὸν. τοῖστοι οἱ μαθηταί, οἱ καθάπερ τισὶ δακτυλίοις ταῖς ψυχαῖς σιειρόμενοι τῶν σωζομένων, δι' ἐαυτῶν πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς τῆς κειμένους ἐπὶ γῆς ἀναφέρουσι. (1)

ιγ. Καὶ ποιήσεις ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπων, καὶ καταχρυσώσεις

ιδ. αὐτὰ χρυσίῳ. Καὶ εἰσάξεις τῆς ἀναφορεῖς εἰς τῆς δακτυλίσχους τῆς ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς κιβωτῆ, ἄρουν τὴν κιβω-

ιε. τὸν ἐν αὐτοῖς. Ἐν τοῖς δακτυλίοις τῆς κιβωτῆ τῆς διαθήκης ἔσονται οἱ ἀναφορεῖς ἀκίνητοι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χρυσοὶ δὲ καὶ οἱ τὴν κιβωτὸν ἄρουντες ἀναφορεῖς, καὶ οἱ κρίκοι, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. μέτοχοι γὰρ τῆς τῆ Χριστοῦ δόξης οἱ ἀμφ' αὐτὸν, καὶ ὡς ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ προσερχομένοι καὶ

A χρήσιμοι. τοῖστοί τινες ἦσαν οἱ μακάριοι μαθηταί, διώκουν παρ' αὐτῆ τὴν θεοπροπῆ δεχομένοι, καὶ τῆς ἀνωθεν ὑπεροχῆς τὴν λαμπρότητα μεθεκλῶς ἐκπεπληστηκότες, καὶ πληρῶντες διὰ τῆτο τὰς θεοσημείας.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. (2) Ἐφη πρὸς ὁ Ἀπόστολος περὶ τῆς μονογενῆς, ὃν ἀντὶ σκλήρης παραλήφαρον, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίθη τὰ Κολοσ. ε. 16. πάντα τὰ ἀόρατά τε καὶ ὄρατά, εἴτε θρόνοι, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι, εἴτε κυριότητες, εἴτε δυνάμεις. ἔκων σύλοι ἀργυρολαμπεῖς καὶ χρυσοῦχοι, καὶ ἀναφορεῖς, καὶ δακτυλίοι, καὶ τὰ Χερουβιμ ἐκείνα τὰ ταῖς πτέρυξι τὴν κιβωτὸν ἐπικρύπτοντα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὅσα ἡ τῆς σκωποπηγίας περιγραφή περιέχει, εἰ μὴ τις πρὸς τὸν ἀνω βλέποι κόσμον, ἀλλ' ὑπερκόσμοι δυνάμεις εἰσὶν αἱ ἐν τῇ σκλήρῃ θεωρούμεναί, αἱ κατὰ θείαν βέλῃσιν τὸ πᾶν ὑπερείδουσαι. ἐκεῖ οἱ ἀληθινοὶ ἀναφορεῖς ἡμῶν, οἱ εἰς διακονίαν ἀποσελλόμενοι, οἱ διὰ τῆς μέλλοντος κληρονομίαν σωτηρίαν. οἱ καθάπερ δακτυλίοις τισὶ ταῖς ψυχαῖς σιειρόμενοι τῶν σωζομένων, δι' ἐαυτῶν πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς τῆς κειμένους ἐπὶ γῆς ἀναφέρουσι.

15. Καὶ ἐμβαλεῖς εἰς τὴν κιβωτὸν τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶσι.

16. Καὶ ποιήσεις ἰλαστήριον ἐπίθεμα χρυσοῦ καθαροῦ, δύο πήχεων καὶ ἡμίσεος τὸ μῆκος, καὶ πῆχεως καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆτος μῆκος μὲν καὶ πλάτος μεριώνεται, βάθος δ' ἔδου, ἐπιφανείᾳ γεωμετρικῆ μάλιστᾳ ὁμοίμενον.

E ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἰλαστήριον, ὅσον μὲν ἦκεν εἰς τὸ γράμμα καὶ σκίαν, ἐκ χρυσοῦ ἐπεποίητο καθαροῦ, καὶ ἐπήρητό πως ἐπικειμένη τῇ κιβωτῷ. εἴρηται γὰρ ἐπίθεμα διὰ τῆτο. Καὶ μετ' ὀλίγα. Φαμέν δὲ εἶναί τὸ ἰλαστήριον, εἰ νοοῖτο πνύματικῶς, τὸν δι' ἡμᾶς γενόμενον ἄνθρωπον, ὃν προέδτετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον διὰ πίσεως ἐν τῷ αὐτῆ ἁματι, εἰς ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτῆ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Δι' αὐτῆ γὰρ ἰλασμός, ὅχι τε πᾶσα, καὶ αἴτησις ἀγαθῶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Αὐτὸς ἐν ὁ Χριστὸς ἰλαστήριον. δι' αὐτῆ γὰρ ἡμῖν ἴλεως ὁ πατήρ. τὸ μόντοι ἰλαστήριον ὑπὲρ τῆς κιβωτῆ κειμένον, ἐφ' ὃ τῶν κατὰ τὸν νόμον ἱερωμένων ἔδεις ἱερέργησαν, ἔτε τὸ παράπαν αἶμα ἐπέδθηκεν, ὃ ταῖς πτέρυξι σωκελύπτετο τῶν Χερουβιμ ἐκατέρωθεν, Χριστὸν ἡμῖν σημαίνει σαφῶς, ὃν προέδτετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον διὰ πίσεως ἐν τῷ αὐτῆ ἁματι, καθά Παῦλος φησιν· ὑπὲρ μὲν τῆς κιβωτῆ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ταῦτα ἐ κῆται, τῶν ἐπομείων δὲ τῆ Κυρίλλου καὶ τῆ Νύσσης ὑπερνημάτων περίληψις εἶναι εἶκοε. (2) Τῷ Θεολόγῳ ψαδῶς ἐπιγράφει ὁ κῆδ.

κιβωτῆ κείμενον, καὶ ἐντεῦθεν δηλῶν, ὡς ἅπας ὁ τῆς ἐνσάρκου παρυσίας, ἦγεν οἰκονομίας, εἰς τὸ ἀνεφέρειτο καὶ σωπεραίνετο, λόγος· εἰς τὸ γενεᾶν αὐτὸν, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἱερεῦσι δὲ ἀψηλάφητον, ἐπὶ περ ἑδνὸς ἢ ἀνθρώπων, ἀλλ' αὐτῷ προσάγειν ἑαυτὸν. ὁ καὶ πεποίηκεν, ἅπαξ προσκνεχθεῖς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας. ἡμῖς γὰρ νῦν ἱεροργεῖντες, ἔρωτολύτως αὐτὸν θυομεν, ἀλλ' ἐκείνης τῆς ὑπ' αὐτῷ προσκνεχθείσης θυσίας δια τῶν μυσικῶς ὁρωμείων τελέμεν ἀνάμνησιν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καί μοι δοκεῖ διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς κιβωτῆ κείσθαι, τῆς ἐκ χρυσῆς κάδαρῶ καὶ ξύλων ἀσήπλων κατεσκευασμένης, καὶ προτυπῆσης τὸν ἐκ Θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος εἶνα Χριστὸν, ἵνα παρασαῖ σαφῶς, ὡς τέλος τῆς τοιαύτης οἰκονομίας ὁ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν ἐστὶν ἰλασμὸς. ἢ προξείησεν ἡμῖν τὸ ὑπὲρ ἡμῶν τυθίωαι Χριστὸν. ἀκρόμεν γὰρ Παῦλος λέγοντος, ὡς τὸ πάχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῷ θυσιαστηρίῳ τῶν ὀλοκαυτωμάτων καθ' ἐκάστῳ ἡμέραν τὰ τεθυμένα ἐπέκατο· καὶ τὸ αἷμα τῶν θυσιῶν ἐπεχρίσατο· καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ τῷ θυμιάματος ἅπαξ τῷ εἵναυτῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῷ ἰλασμῷ. τῷ ἰλαστηρίῳ δὲ, ἔτε ἅπαξ· ἀλλ' ἢ τὸ παράπαν αἵματος καθάρων, ἵνα μάθωμεν, ὅτι Χριστός. τὸ ἀληθὲς ἰλαστήριον, αὐτὸς ἑαυτὸν προσήνεγκεν. ἀνθρώπων ἑδνὸς δυναμείῃ τῇ τοιαύτῃ προσψαῦσαι θυσία. διὸ καὶ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ γέγραφε, πῆ μὲν, ὅτι ὁ Κύριος ἅπαξ προσκνεχθεῖς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτιῶν ὀφθήσεαι τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν διὰ πίσεως· πῆ δὲ, ὅτι μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσκνεχθεῖς θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῷ Θεῷ. ὡς ἡμᾶς μὴκέτι προσφέρειν θυσίαν, ἀλλ' ἐκείνης τῆς ἅπαξ ὑπὲρ αὐτῷ προσκνεχθείσης ἀνάμνησιν τελεῖν, καὶ ταύτη καθαιρεῖσθαι.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἡ μὲν κιβωτὸς καὶ τὸ ἰλαστήριον, ὅπερ ἢ τῆς κιβωτῆ ἐπίθεμα, ἀνθρώπων φυλάττοντος τὰ θεῖα λόγια, καὶ ἰλεων ἔχοντος τὸν Θεόν, καὶ φυλαττομένης ὑπὸ τῶν θεῶν δυνάμεων, καθώς· **Ψαλ. 118. 11.** Φησὶν ὁ μελωδὸς, ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐκρυψα τὰ λόγια σου, διὸ καὶ ἔλεγον, ἐν σκέπη τῶν πτερυγῶν σου σκεπάσεις με, οἷον τῶν δυνάμεων τὰ Χερβίμ ταῖς πτερυξί καὶ τὴν κιβωτὸν ἐφυλάττον καὶ τὸ ἰλαστήριον· φυσικώτερον δὲ τῷ τὸν νόμον πληρώσαντος Χριστῷ, τῷ γνομένῳ ἰλασμῷ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐδήλωσεν ἐναργῆ τεκμήρια. ὅσις τὸν νόμον πληρῶν, ἔτως ἰλάσεται τῷ κόσμῳ τὴν ἁμαρτίαν. **Πρωμ. 3. 25.** προσέθετο γὰρ αὐτὸν ὁ Θεός, ὡς φησὶν ὁ τῶν δεσποτικῶν χρησμῶν ταμίας, ἰλαστήριον· ὡς ἐν τῷ αὐτῷ αἵματι ἐνδείξαδαί τὴν οἰκείαν δι-

Α κείνου. ἀντεσῆγάγε γὰρ λύτρον τὸν μονογενῆ, ἵνα ἔχη λόγον ἢ χάρις. ἐν γὰρ ὑπὲρ πάντων, καὶ ὑπὲρ τῶν πάντων ἀξίαν ἱερεῖον δεξάμενος, καὶ τὴν ἔχθραν ἔλυσε, καὶ τὴν καταδικίαν ἀφῆκε, καὶ εἰς ὑδοσίαν ἀνήγε, ἢ μυρίοις ἀγαθοῖς ἐκόσμησε.

ιη. Καὶ ποιήσεις δύο Χερβίμ χρυσῶ τορευτὰ, καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τῷ ἰλαστηρίῳ. **θ.** Ποιηθήσεται δὲ Χερβίμ εἰς ἐκ τῶν κλιτῶν τῷ τῷ, καὶ Χερβίμ εἰς ἐκ τῶν κλιτῶν τῷ δευτέρῳ [τῷ] ἰλαστηρίῳ· καὶ ποιήσεις τὰς δύο Χερβίμ ἐπὶ τὰ δύο κλίτη αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶν Χερβίμ φύσει μὲν, ἑδνὸν ὁμοῖον γένος ἐν τοῖς ἀοράτοις· ὄψις δὲ ἢ μόχθ, κατὰ τὸν προφήτῳ Ἰεζεκιήλ. εἰρηκῶς γὰρ τέσσαρα πρόσωπα ἔχεν ἕκαστον τῶν Χερβίμ ἐν τῇ δευτέρῳ αὐτῷ ὀπλάσι, τὸ μὲν λέοντος, τὸ δὲ ἀετῷ, τὸ δὲ ἀνθρώπου· τὸ δὲ τέτρατον πρόσωπον, τῷ Χερβίμ φησὶν ἀνωτέρω, ὅπερ ἔλεγον εἶναι μόχθ, πρόσωπον εἶναι τῷ Χερβίμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅπερ ἦδη προείπον, ὑπερσίας ἢ καὶ δαλείας· καὶ ἑδεμίαν παρείχον εἰδωλολατρίας πρόφασιν τοῖς Ἰουδαίοις. πᾶσι γὰρ τοῖς ζώοις λατρεύσαντες, ὡς ὁ Ἰεζεκιήλ φησὶ, καὶ τὸ ἐν τοῖς χρυπλοῖς οἰκοῖς τῷ ναῷ τῷ Θεῷ, ἑδαμῷ φαίνονται τὰ Χερβίμ τετιμηκότες.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Τὰ Χερβίμ θρόνος ὄντα καὶ ἄρμα τῷ Θεῷ, ὁ καθήμενος γὰρ ἐπὶ τῶν Χερβίμ ἐμφάνηθι· ἐδήλωσεν τὸν ὡ κατεσκευάσθαι ὁ ναός, ὅτι ἀχώρητός ἐστι καὶ ἀχρημάτιστος. τῆς δὲ βασιλείας αὐτῷ συμβολὸν ἔκειτο ταῦτα. ἐπειδὴ γὰρ ναῶς λόγος ἑδνός, ὃν μὴ εἴθει ἀγαλμα· ὁ δὲ τῶν ἡγεμῶν καὶ ποιητῆς ἐπέκαίνα πάσης φύσεως ἐστὶ, καὶ ἀνθρωπίνης ἐπινοίας, διὰ τῷ θρόνῳ τῷ παμβασιλέως δεσπότης ἐχαρακλήρισε.

κ. Ἔσονται οἱ Χερβίμ ἐκλείνοντες τὰς πτερυγὰς ἐπάνωθεν, συσπιάζοντες ταῖς πτερυξί αὐτῶν ἐπὶ τῷ ἰλαστηρίῳ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἀλληλα, εἰς τὸ ἰλαστήριον ἔσονται τὰ πρόσωπα τῶν Χερβίμ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Χερβίμ, ἰλαστήριον αὐτὸν οἰκονομικῶς γνομένον, συσπιάζεσθαι, πῶς ἔπαρῆσιν ἐναργῶς Θεὸν εἶναι καὶ ἐν σαρκί, καὶ τοὶ παῖδοντα ὑπὲρ ἡμῶν; ταῖς ἀνω δυνάμεσιν, ὡς καὶ πρὸ τῷ πάτρις Φρικλόν, καὶ μάλλον σεβάσιμον διὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἡμετέρῃ σωτηρίᾳ, κατὰ Παῦλον εἰπεῖν, τῆς πολυποικίλης σοφίας φανέρωσιν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Κακίνο δὲ τὸ ἰλαστήριον ὑπερκείμενον τῆς κιβωτῆ πάλιν αἰδείκνυται, τοῖς Χερβίμ εἶθεν κακίειν συσπιάζόμενον,

ζόμενον, ὡς ὁ τῷ Θεῷ λόγος, εἰ καὶ σωματικῶς σαρκί, ψυχῶν ἐχέσῃ τὴν νοερὰν, ἐκ ἀπέσει τῆς θείας ὑπεροχῆς· ἀλλ' ὑπερανίσταται τὰ τῆς θεοπροπέας δόξης, μὴ συγκαλυπτόμενα τῇ τῆς σαρκὸς ταπεινότητι.

ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Χερσβίμ δὲ εἰπὼν ὁ λόγος κατακαλύπτοντα ταῖς πλέρουσι τὰ ἐγκείμενα τῇ κιβωτῇ τῆς διαθήκης μυστήρια, βεβαίω τὴν ἀποδοθεῖσαν ἡμῶν περὶ τῆς σκλήρης θεωρίαν. τὸ γὰρ ὄνομα τῆτο τῶν περὶ τὴν θείαν φύσιν θεωρημάτων διωάμεων μεμαθήκαμεν, ὡς ὁ Ἡσαΐας καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ κατανόησαν.

**** ΚΤΡΙΛΛΟΥ.** Δορυφορίας μὲν ἀπόδειξις ἀαργῆς ἢ εἰς δεξιά τε καὶ ἐξωθεν ἰσάσις. τὸ δὲ τῶν ἀνωτάτω διωάμεων οἰονείπως εὐτονόν τε καὶ ἀκόρετον εἰς θεοπλίαν ὑπεμφαίνειν ἔοικε τὸ βλέπειν αἰετὰ Χερσβίμ ἐπὶ τὸ ἰλαστήριον.

κα. Καὶ ἐπιθήσεις τὸ ἰλαστήριον ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἀνωθεν, καὶ εἰς τὴν κιβωτὸν ἐμβαλεῖς τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ σοι.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Καὶ ἡ μὲν, ὡς ἔφω, ἢ κιβωτὸς ὁ Χριστὸς, ὡς εἰ τῷ σώματι (1) ὁ Θεὸς λόγος. πλὴν εἰς γλῶσσην καὶ κιβωτὸς. γέγονε γὰρ καὶ εἰς ὑφέσει καὶ εἰς χθισμαλότητι τῇ καθ' ἡμᾶς ὁ μονογενῆς. μορφῶν γὰρ ὑπέδν τὴν δαλοπροπέη, καὶ κεκρίωκεν ἑαυτὸν. αὐτὸς γὰρ (2) ἐστὶ τὸ ἰλαστήριον, τὸ καὶ ὑψὲς κείμενον, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνω δυνάμεων δορυφορέμενον. εἰ γὰρ ἐκ μόνων ἡμῶν τῶν τῆς κινώσεως μέτρων (3) γνώριμος ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἐστὶ Θεὸς καὶ τῶν ὄλων Κύριος.

κβ. Καὶ γνωθῆσομαί σοι ἐκεῖθεν, καὶ λαλήσω σοι ἀνωθεν τῶ ἰλαστήριον ἀνα μέσον τῶν δύο Χερσβίμ, τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτῆς τῶ μαρτυρίαι, καὶ κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι πρὸς τὰς ὑψὲς Ἰσραήλ.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἄνωθεν δὲ τῶ ἰλαστήριον γνωθῆσομαί σοι, φησὶ, καὶ λαλήσω σοι, δύο πρὸ καθ' ἑαυτὸν ἐγώμα καὶ διὰ τέτρα δηλῶν. ἢ γὰρ ὅτι ἀνθρώπος ὡν ὁ Χριστὸς, τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπων λαλήσει φύσιν, καὶ ἐκ δὴ μόνον ἐμμενεῖ τοῖς τῆς κινώσεως μέτροις, διὰ γε τὸ εἶναι Θεὸς καὶ ἐκ Θεῶν Ἰωάν. 10. 30. κατὰ φύσιν· ἐγὼ γὰρ, ἔφασκε, καὶ ὁ Ἰωάν. 14. 9. πατήρ εἰ ἐσμεν· καὶ, ὁ ἐωρακῶς ἐμὲ, ἐώρακε τὸν πατέρα· ἢ ἐκείνο πρὸς τάχα· γινώσκειται γὰρ ἀνωθεν τῶ ἰλαστήριον καὶ τῶν Χερσβίμ, τῶ τῆσιν εἰ ὑπεροχῆ καὶ δόξῃ τῇ ὑπὲρ ἀνθρώπων, καὶ παντὸς ἐπέκεινα γεννητῆ, ὡν τὸ ἀκρότατόν τε καὶ ὑπέρτατον τὰ Σεραφίμ, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ.

Α' **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Χρυσῶν δὲ τὸ ἰλαστήριον, καὶ αὐτὰ τὰ Σεραφίμ. ἢ μὲν γὰρ ὀκλειῆς τε καὶ περικαλλεσάτη φύσις, Θεός· εἰ ὁμοιώσει δὲ τῇ πρὸς αὐτὸν κατὰ μέθεξιν, τὰ γενητά. τοῖς δὲ ἀγγέλοις καὶ εἰ κύκλω γεγονόσιν αὐτῶ, τὴν τῆς ἰδίας καὶ φυσικῆς φαιδρότητος ἐπιμερίζει μέθεξιν· ὡς φῶτος ἐπὶ τὴν πῆλας ἀντανεκλωμαίς, καὶ λαμπρότητι τῇ ἰδίᾳ τὸ προσυχὸν καταυγάζοντος.

Β'' **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἄνωθεν τῶν Χερσβίμ γνωθῆσομαί σοι φησὶν ὁ πάντων δεσπότης, τὴν ἀρρήτων φύσιν μὴ εἰς οἷς ἢ κλίσεις ζητεῖσθαι προσάτων, ἀλλ' ἐπέκεινα παντὸς τῶ κεκλημῆς πρὸς ὑπαρξιν. Θεὸς γὰρ φύσει λόγος τε καὶ τόπος ὁ προεπιδέσαστος, τὸ πέρατε καὶ ἀνω παντὸς γενητῆ. ἐκῶν ὁ ὑπεράνω τῶν Χερσβίμ τόπος, καὶ αἰδητῶς, εἰ τῇ ἀγία σκλήρῃ, μονογενῇ τὴν θείαν ἡμῶν κατεδήλας φύσιν.

Γ **κγ.** Καὶ ποιήσεις τράπεζαν χρυσίαι καθαράς, δύο πῆχεων τὸ μήκος, καὶ πῆχεως τὸ εὖρος, καὶ πῆχεως καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος αὐτῆς.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ἡ δὲ τράπεζα ἢ εἰ τῷ ναῷ, πηχῶν ἐγεγόνει ἔξ. (4) καὶ πόδες οἱ τέσσαρες, ἀνα πῆχων εἰς ἡμισυ. σὺνάγασιν ἔν τῶ πάντας, πῆχεις δώδεκα, συμφώνως τῷ κατὰ τὸν εἰσαύσιον κύκλον ἐλιγμῶ τῶν μιλῶν δώδεκα, καθ' ἕνα τὰ πάντα φύειτε καὶ τελεσοφορεῖ ἢ γῆ, ταῖς τέσσαρσιν ὡραῖς οἰκεισμένη. γῆς δ' οἶμα εἰκόνα ἢ τράπεζα δηλοῖ· τέσσαρσιν ὑπερειδομένη ποσὶ, θέρει, μετοπῶρω, ἔαρι, χειμῶνι.

κδ. Καὶ ποιήσεις αὐτῇ σρεπλὸν κυμάτιον χρυσῶν κύκλω· καὶ ποιήσεις αὐτῇ σεφάνην παλαιστῶ κύκλω. Καὶ ποιήσεις σρεπλὸν κυμάτιον τῇ σεφάνῃ κύκλω.

**** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Κυμάτια σρεπλά, φησὶν ἔχειν τὴν τράπεζαν, ἢ τοι ὅτι περιόδοις καιρῶν κυκλεῖται τὰ πάντα, ἢ καὶ τάχα τὴν ὠκεανῶ περιόροεμαίλω ἐδήλας γλῶ.

κε. Καὶ ποιήσεις αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίαι χρυσῆς, καὶ ἐπιθήσεις τὰς δακτυλίαις ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῶν ποδῶν αὐτῆς ὑπὸ τὴν σεφάνην. Καὶ ἔσονταί οἱ δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὡσεὶ ἀρεῖν ἐν αὐτοῖς τὴν τράπεζαν. Καὶ ποιήσεις τὰς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτὰς χρυσίω καθαρῷ, καὶ ἀρθῆσεται ἐν αὐτοῖς ἢ τράπεζα.

κθ. Καὶ

(1) Ὡς εἰ ἀφθάστῳ σώματι Θεὸς λόγος.

(2) Δὲ πάλιν ἐστὶ. αὐτ. σελ. 307.

(4) Τῶ τῆσιν τὴν περίμετρον.

αὐτὸν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 306.

(3) Τῶ τῶν γνώριμος ὁ ὕψος. αὐτ.

κθ. Καὶ ποιήσεις τὰ τρυβλία αὐ-
τῆς, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τὰ σπον-
δεῖα, καὶ τὰς κυάθους, ἐν οἷς σπείσεις
ἐν αὐτοῖς, ἐκ χρυσίου καθαρῶ ποιή-
σεις αὐτά.

ΑΔΗΛΟΥ. Σκόδη μυακώδη, δι' ὧν ἀνέ-
φερουν τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀπομύνοντα
λεπλάτινα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τρυβλία τε καὶ θυίσκα, καὶ
κύαθοί τε καὶ σπονδεῖα, [καὶ τὰ δι' ὧν τῆς
ἀγίας τραπέζης ἢ μουσική καὶ ἱερωτάτη
πληρῆται χρυσία,] τῶν θείων κειμηλίων
τύπος ἂν εἴη σαφής.

ΑΔΗΛΟΥ. Σκόδη ἢ χρυσῶν καὶ θυί-
σκα, ἐν αἷς περιετρίβετο τὰ ἀρώματα
τῶν ἐλαίων τῆς κρίσεως, ἢ τῶν θυμιάματος
τῆς σωθέσεως, ὡς ἐν ἑξκαδεκάτῳ ἀριθ-
μῷ τῶν Ἀριθμῶν κεῖται ἀνιγμὰ ἔτω καὶ
Ἀριθ. 7. 20. θυίσκῳ μίαν πλήρη θυμιαμάτων.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ σπονδεῖα, ποτήριά εἰσι
μικρὰ, ἔχοντα πυθμένα, δι' ὧν εἰς ὕψος
τὸν οἶνον ἠκόντιζον. τῆτο γὰρ εἰσι σπονδή.

ΑΔΗΛΟΥ. Κύαθοι, δι' ὧν ἠύτλαν τὸν
οἶνον ἐκ τῶν κεράμων. ταῦτα δὲ πάντα
τῶν θείων κειμηλίων τύπος ἂν εἴη σαφής.

λ. Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν τράπε-
ζαν ἄρτους ἐνωπίους ἐναντίον μου δια-
παντός.

Ἀκύλας, ἄρτους προσώπων· Σύμμα-
χος, προσθέσεως. (1)

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἡ μὲν τράπεζα, ἐφ' ἧς
οἱ ἄρτοι προέκειντο, σύμβολον ἢ τῶν ἐνιαυ-
σιαίων κύκλου, ὡς τέσσαρσι πληρωμένη ταῖς
τροπαῖς, χειμῶνι τε καὶ θέρει, ἔαρι καὶ
μετοπῶρι. διὰ τῆς καθ' ἑκάστῳ γὰρ πρὸς
τὸ χρησίμον γιγνομένης τῶν τεσσάρων
σοικείων μεταβολῆς, τῶν ἀπὸ γῆς καρ-
πῶν τῷ τε ἀφθονίαν ἡμῖν παρέχεται καὶ
τῷ ἀπόλαυσιν ἐπὶ συσάσει τῶ παρόν-
τος βίου.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν μελιζόμενον τῆ καινῇ
διαθήκῃ ζωοποιὸν ἄρτον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐναργῶς ἄρτον ἡμῖν τὸν
ἐξ ἄρανῶ καταδεικνύει, προκεισόμενον κα-
τὰ καιρὸς ἐν ἀγίαις τραπέζαις τῶν ἐκ-
κλησιῶν, καὶ ζωῶν δίδοντα τῷ κόσμῳ.

λα. Καὶ ποιήσεις λυχνίαν ἐκ χρυ-
σίου καθαρῶ, τορευτὴν ποιήσεις τὴν
λυχνίαν· ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶ οἱ κα-
λαμίσκοι, καὶ οἱ κρατῆρες, καὶ οἱ
σφαιρωτῆρες, καὶ τὰ κρίνα ἐξ αὐ-
τῆς ἔσονται.

Ἀκύλας, (2) ἐξημυγδαλωμένῳ, ἐκ-
τετοροδμενῶ ἀμύγδαλα.

Ὁ καυλός. Ἄλλος, μηρός. τὰ κρίνα
Σύμμαχος, ἀνθή.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χρυσῆ μὲν ἢ λυχνία,
τύπον ἐπέχεσα τῶ Χρυσῶ. Φύσει γὰρ καὶ
ἀληθείᾳ Θεὸς ὁ υἱός. χρυσῶ δὲ παρεια-
σέον τῷ θείαν λαμπρότητα, καὶ ὑπερο-
χῶ. τοροδμή δὲ, ὅτι περικαλλῆς καὶ πέ-
ρα λόγῳ παντός, τό γε ἦκον εἰς ὄμορ-
φίαν τῷ νοητῷ, ὁ Ἐμμανυήλ. γέγραπται
" γὰρ ὅτι ὠραῖος κάλλει παρά τῶν υἱῶν τῶν
ἀνθρώπων. ἔκην καὶ τὸ ἐκτετορευθεῖαι
τῷ λυχνίαν εἰς εἶδος ὀπρεπῆς, δῆλον ὅτι
τὸ θεοπρεπῆς καταδείξειεν ἂν εὖ μάλα
τῶ Ἐμμανυήλ.

λβ. Ἐξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευό-
μενοι ἐκ πλαγίων, τρεῖς καλαμίσκοι
τῆς λυχνίας ἐκ τῶ κλίτης αὐτῆς τῶ
ἐνός, καὶ τρεῖς καλαμίσκοι ἐκ τῶ κλί-
της τῶ δευτέρου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰς δεξιὸν καὶ εἰς ὀνό-
μον οἰάπερ ἐκ μέσῃ καυλῶ ἐκπεφυκότας,
ἀναθρόσκην τῶν καλαμίσκων, καὶ εἰς ὕψος
ἀρεθῶν, Φησι, τὸ ἰσοσατῶν. εἰς γὰρ ὧν
κατὰ φύσιν ὁ μονογενῆς, καὶ ἐν ἀπλότητι
κατ' ἐσῆαν ὡς Θεός, διαφοροῖς ἐνεργείαις
οἰονεῖ πολλοσὸς εἶναι δοκεῖ· ἀλλ' ἐδὲν εἰσε-
νληγεμένον ἢ ὀδυρεῖον ἐν αὐτῷ, καὶ εἰ νοοῖ-
τόπως τοῖς θεοπρεπέσιν ἀξιωμασίαν ἔχ-
ἀπλῆς. Φῶς γὰρ καὶ ζωῆ, καὶ διώκρισις,
καὶ ἀφθαρσία νοεῖται. ὅτι γὰρ ἐδὲν εἰ-
σποιητὸν ἐν αὐτῷ διδάξαι βεβηλημένος,
" προσεπύλεγκεν οἰμαίπε τὰ, οἱ σφαιρωτῆ-
" ρες, καὶ οἱ καλαμίσκοι, καὶ τὰ κρίνα ἐξ
" αὐτῆς ἔσωσαν· ὅλη τοροδμή.

λγ. Καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυ-
πωμένοι καρυίσκων· ἐν καλαμίσκῳ
τῷ ἐνὶ σφαιρωτῆρι καὶ κρίνον. ἔτω
τοῖς ἐξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευο-
λδ. μένοις ἐκ τῆς λυχνίας. Καὶ ἐν τῇ
λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυ-
πωμένοι καρυίσκων. οἱ σφαιρωτῆρες
λε. καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς. Ὁ σφαιρωτῆρ
ὑπὸ τῶν δύο καλαμίσκων ἐξ αὐτῆς·
Ζ καὶ σφαιρωτῆρ ὑπὸ τῶν δύο καλα-
μίσκων ἐξ αὐτῆς· ἔτω τοῖς ἐξ κα-
λαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς
λυχνίας.

λδ. Οἱ σφαιρωτῆρες καὶ οἱ καλα-
μίσκοι ἐξ αὐτῆς ἔσωσαν· ὅλη τορευτῆ
ἐξ ἐνός χρυσίου καθαρῶ.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ὁ Ἰωσήπος ἐν μὲν τῷ 7. κεφ. τῶ 3. περὶ Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογ. βιβλ. τὰ δὲ Φησι, διετίθεσαν
ἄρτων τε δώδεκα ἀζύμους κατὰ ἕξ ἐπ' ἀλλήλους κειμένους καθαρῶ πάντων - - - μετὰ δὲ ἡμέρας ἑπτὰ πάλ-
ιν οἱ ἄλλοι ἐκομίζοντο ἄρτοι ἐν τῷ καλυμένῳ ὑφ' ἡμῶν σαββάτῳ· ἐν δὲ τῷ 10. κεφ. τὰ δὲ, τῷ δὲ σαβ-
βάτῳ πρῶτῳ κομιζάντες, ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης τίθενται - - - καὶ τότε μὲν ἀντ' ἐκείνων ἄλλοι κομίζονται,
οἱ δὲ τοῖς ἱερεῦσι πρὸς τροφὴν δίδονται.

(2) Κυρίως ψυδῶς ἐπιγράφει ὁ κώδ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξ αὐτῆ γὰρ τῆ Ἐμμανηὴλ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ κατὰ Φύσιν αὐτῆ, καὶ ἐπακλὸν ἔδεν. καὶ ἔστιν ἕξ κύριος χρυσοῖς καθαρῶ, τετέστιν ὅπως δι' ὅλε Θεός, ἐκ ἐν ἴσω τοῖς γενητοῖς ἡγιασμένος· ἔδεν ὡσπερ Ἄγγελος τυχόν, ἐν ἰδίᾳ μὲν νοόμενοι Φύσει, κατηγλαῖσμένοι δὲ τῇ ἀνωθεν χάριτι καὶ δόξῃ, καὶ οἷα περ χρυσοῖς καθαρῶ τῇ τῆ πνύματος δόσει κατακεχρισμένοι· ἀλλ' αὐτόχρομα τῇ Φύσει Θεός, ἡ καθαρωτάτη τε καὶ ὑπερτάτη Φύσις.

λζ. Καὶ ποιήσεις τρεῖς λύχνους αὐτῆς ἐπ' αὐτῆ· καὶ ἐπιθήσεις τρεῖς λύχνους αὐτῆς, καὶ φανῶσιν ἐκ τῆ ἐνός προσώπου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπ' αὐτῆ δὲ οἱ λύχνοι. κατὰ πολλὰς γὰρ τρόπους ὁ παρὰ Χριστῶ Φωτισμός. καὶ ὡ μὲν δέδοται λόγος σοφίας, καὶ ἑτέρω δὲ λόγος γνώσεως, διακρίσεις τε πνύμάτων, καὶ τὰ λοιπὰ. τελειότητος δὲ σημεῖον ὁ ἔβδοςμος πάλιν ἀριθμός. παντέλειος δὲ καὶ κατὰ Φύσιν ἰδίαν ὁ Ἐμμανηὴλ, ὡς Θεός. καὶ τῶν παρ' αὐτῆ χαρισμάτων ἡ διανομὴ (1) τελείως ἐγχεῖται τοῖς ἐλεῖν ἀξίοις.

*** ΤΟΥ ΝΙΣΣΗΣ.** Τὰς πολυχιδαῖς τῆ πνύματος μαρμαρυγὰς ὑπεμφαίνει, καθὼς φησὶν Ἡσαΐας, ἐπ' αὐτῆ διαιρῶν τὰς λαμπηδόνας τῆ πνύματος.

ΙΩΣΗΠΟΥ. (2) Ἐνέφαινον μὲν, οἱ μὲν ἐπ' αὐτῆς λυχνιοὶ, τὰς πλανήτας· τσοῦτοι γὰρ ἀπ' αὐτῆς διήρλωτο τῆς λυχνίας· οἱ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἄρτοι δώδεκα, τόντε ζωδιακὸν κύκλον καὶ τὸν ἐνιαυταῖον· τὸ θυμιατήριον δὲ διὰ τῶν τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, οἷς ἐκ θαλάσσης ἀνεπιμπλατο τῆς τε αἰοικήτης καὶ οἰκωμένης, ἐσήμαινον ὅτι τῆ Θεῶ πάντα καὶ τῷ Θεῶ. τὸ δὲ ἐνδότερον μέρος διείργετο ὁμοίως, ὡς καταπετάσματι πρὸς τὸ ἔξωθεν. ἔκειτο δὲ ἔδεν ὅπως ἐν αὐτῷ. ἄβατον δὲ καὶ ἀδέατον ἡ πᾶσιν. ἀγίς δὲ ἄγιον ἐκαλεῖτο.

λη. Καὶ τὸν ἐπαρυσῆρα αὐτῆς, [καὶ τὰ ὑποθέματα αὐτῆς] ἐκ χρυσοῦ καθαρῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ αὐτὰ δὲ αἱ ἐπαρυσίδες τὰς τῶν θείων χαρισμάτων χορηγίας σημαίνουσι.

λθ. Τάλαντον χρυσοῖς καθαρῶ ποιήσεις πάντα τὰ σκεύη ταῦτα.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Κατὰ πρόσωπον τῆς τραπέζης τῷ πρὸς μεσημβρίαν τετραμικρῶ τοίχῳ πλησίον ἵσταται λυχνία ἐκ χρυσοῦ κεχωνομένη, διάκωνος, σαθμὸν ἔχουσα μνᾶς ἑκατόν. Ἐβραῖοι μὲν καλεῖσι κίγχαρες· εἰς δὲ τῷ ἐλλωικῶ μεταβαλλομενον γλῶσσαν σημαίνει τάλαντον.

μ. Ὅρα, ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τὸν δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Σκιαγραφοῖαν τινὰ καὶ προχάραγμα τῶν ἀοράτων παραδεικνύς τὰ ὁρώμενα. καὶ κείνομα μὴδὲν εἰκῆ, μὴδ' ἀλογίως, μὴδὲ χαμερπῶς τῶν διατετάχθαι, μὴδὲ ἀναξίως τῆς τῆ Θεῶ νομοθεσίας, καὶ τῆς τῆ Μωσέως ὑπεργίας· [εἰ καὶ χαλεπὸν ἐκάσθη τῶν σκιῶν, ἐκάσθη ἐφ' ὅσον θωρίαν εἰς λεπτὸν καταβαίνοντα, ὅσατε περὶ τῆς σκληρῆς αὐτῆς, καὶ μέτρων, καὶ ὕλης, καὶ τῶν αἰρόντων ταῦτα λυχνίων τε καὶ λειτουργῶν· ὅσατε περὶ θυσιῶν καὶ καθαρῶν καὶ ἀφαιρέματων νομοθετήται, καὶ μόνοις εἰς αὐτῆ θεωρητὰ τοῖς κατὰ Μωσέα τῷ ἀρετῶ, ἢ ὅτι ἐγγυτάτω τῆς ἐκείνου παιδούσεως.] ἐπεὶ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὄρει Θεός ἀνθρώποις φαντάζεται· τὸ μὲν τι, καταβαίνων αὐτὸς τῆς οἰκείας περιωπῆς· τὸ δὲ, ἡμᾶς ἀνάγων ἐκ τῆς κάτωθεν ταπεινώσεως. ἵνα χωρηθῆ μετρίως γέν γενητῆ Φύσει, καὶ ὅσον ἀσφαλές, ὁ ἀχώρητος. ἔδεν γὰρ οἶον τε ἄλλως ἐν περινοίᾳ Θεῶ γενέσθαι σώματος ὕλικῆ καὶ δεσμῶ νῆ πάχος μὴ βοηθῆσκονον.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. Καὶ τῆ σινηὴ ποιήσεις δέκα αὐλαίας βύσση κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένης, Χερσβίμ, ἐργασίαι ὑφαντῆ ποιήσεις αὐτάς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δέκα μὲν [αἱ] αὐλαίαι καὶ ἀλλήλων ἀπριξ ἡμιμῆαι· πολλὰ γὰρ μονὰ παρὰ τῷ πατρὶ, καὶ τῶν ἐνοικέντων ἐν αὐταῖς· εἰς δὲ πᾶ παντὸς καὶ ὅσιος ὁ σκοπὸς, μία δὲ καὶ ἡ περὶ Θεῶ γνώσις.

Ζ ἐν γὰρ εἰρωῆ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἐκδέξθη δὲ, εἰ δοκεῖ, τὰς δέκα αὐλαίας, εἰνάτε οἴση τὸ πληρωμα τῶν ἐν κόσμῳ ἐκκλησιῶν, ἢ διασασμένων εἰς διχόνοιαν, ἢ εἰς ἀσύμφωνον δόξαν, ἀλλ' ἡνωμένων ἐν πνύματι, καὶ οἰονείπως σινεσφιγμένων εἰς ἐν καθ' ἐνότητα τῷ ἐν Χριστῷ διὰ πίσεως. πανταχῆ γὰρ καὶ ἐν πᾶσιν, εἰς Κύριος, μία πίσις, ἐν βᾶπλισμα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἰσὶα δὲ ταῖς αὐλαίαις ἐκ βύσση κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας]

(1) Ἐν διανομῇ τελείως ἐγχεῖται τοῖς ἐλεῖν ἀξίοις. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 299.
(2) Οὐ κατὰ λέξιν ἐλήφθη, ἀλλὰ κατ' ἐνοίαν σινελέχθη, (ἐκ τε τῆ 7. καὶ τῆ 6. κεφ. τῆ 3. βιβλ. τῆ περὶ Ἰουδαίῶν ἀρχαιολογ.) πολλῶν ἐξωθεν προσεθεθέντων. οἶον, τῆ θυμιατήρις, τῶν τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, τῆς αἰοικήτης καὶ οἰκωμένης θαλάσσης. ἔπερ δὴ τί ποτέ εἰσιν, ἡμῖν ἀδελφον.

» πορφύρας, ἢ κοκκίνου κεκλωσμένη.] παμ-
 ποίκιλος γὰρ τῆς ἐκκλησίας ὁ κόσμος, κα-
 θάρθῃσιν ὁ Θεσπέσιος Δαβὶδ περὶ αὐτῆς.
 Ψαλ. 44. 9. παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, καὶ τὰ
 ἔξῃς. κόσμημα δὲ καὶ ὠραϊσμός ἐν αὐτῇ
 πολυειδής ὁ Χριστός, εἰς μὲν κατὰ Φύσιν
 ὑπάρχων, ἀνιγμάσι δὲ πολλοῖς καὶ δια-
 φόροις νοόμενος. οἶον, Φέρε εἰπεῖν, ὡς
 βύστος κεκλωσμένη. ἰχνός γὰρ ἂν καὶ
 ἀσώματος κατὰ Φύσιν ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς
 λόγος, κέκλωται τρόπον τινὰ διὰ τῆς οἰο-
 νεί πρὸς σάρκα συμπλοκῆς. ἐκὲν ὡς βύσ-
 σος κεκλωσμένη, καὶ μὴ [καὶ] ὡς ὑακιν-
 θος, ὅτι μὴ ἐκ γῆς, ἀλλ' ἀνωθεν καὶ ἐξ
 ἔρανθ. ὑακινθῶ γὰρ πῶς παρεκάζεται
 τὸ ὑψῆτε καὶ ἄνω καὶ αἰθέριον σῶμα, τὸ
 καὶ μέχρις αὐτῆ διήκον τῆ σερωμάτος.
 ἐκὲν ὡς ὑακινθός, διὰ τὸ ἐξ ἔρανθ πορ-
 φύρα δὲ, ὅτι μὴ δέλος, ὡς γενητός, ἀλλ'
 ἐκ Θεοῦ βασιλεύς καὶ τῶν ὅλων Κύριος· κε-
 κλωσμένον δὲ κόκκινον· ἐν συμπλοκῇ γὰρ,
 ὡς ἔφω, τῇ πρὸς σάρκα νοόμενος, καὶ
 ὑπάρχων ἀληθῶς ὁ τῆ Θεοῦ λόγος, τὸ ἴδιον
 αἷμα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν. αἵματος δὲ ση-
 μεῖον τὸ κόκκινον. Χερσβιμ δὲ τῶν δέρ-
 ρεων ἢ γραφῆ, τὸ σωτήριον τάχα πρὸς τοῖς
 ἄνω τὰ κάτω, καὶ ταῖς ἐν ἔρανθ δυνάμεσι
 τῶ ἐπὶ γῆς ἐκκλησίαν ἠνάσσει λοιπὸν κα-
 ταδηλῆντος εὐ μάλα τῆ πράγματος.

β. Μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς
 ὀκτώ καὶ εἴκοσι πήχεων, καὶ εὖρος
 τεσσαρῶν πήχεων. ἡ αὐλαία ἢ μία
 ἔσαι μέτρον. τὸ αὐτὸ ἔσαι πάσαις
 ταῖς αὐλαίαις.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ῥητὸν διασαλ-
 » τέον ἔτως· ἡ αὐλαία ἢ μία ἔσαι μέτρον.
 » τριτέσι πρὸς τὴν μίαν ποιήσεις πάσας. καὶ
 » πρὸς σαφλίωσαν ἐπάγει, τὸ αὐτὸ ἔσαι
 » μέτρον ταῖς αὐλαίαις. αὐλαίας δὲ καλεῖ
 » τὰ παραπετάσματα, καὶ Ῥωμαίων Φωνῆ,
 κορτίνας.

» * * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Πλάτος δὲ ἐκάστη τῶν
 αὐλαίων, πήχεις τέσσαρες, καὶ ὀκτώ καὶ
 εἴκοσι τὸ μῆκος. καὶ περιέργον μὲν καὶ
 ἰχνὸν τὸ ἀνιγμα, πλὴν οἶμαι καταδηλῆν
 αὐτὸ σκοτεινῶς τε καὶ ἀμυδρῶς, ὅτι καὶ ἡ
 διὰ νόμους παιδῶσις δεκτικῶς ἐν ἐκκλη-
 σίαις, σενωτάτη μὲν ἔσαι διάγε τὸ ἀσυμ-
 φανές τῆ γραμμάτος· προϊόντος γε μὴν
 εἰς μῆκος τῆ χρόνος, τέλος ἔξει τὸ περὶ
 Χριστὸ μυστήριον, τριτέσι τὴν ὀγδόω, ἢτοι
 τὴν ἐν ὀγδῶ γενιόμενῳ ἀνάσσειν. τέλος
 γὰρ νόμος καὶ Προφητῶν ὁ Χριστός.

γ. Πέντε δὲ αὐλαῖαι ἔσονται ἐξ
 ἀλλήλων ἐχόμεναι ἢ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέ-
 ρας· καὶ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται συνε-
 δ. χόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ. Καὶ ποιή-
 σεις αὐταῖς ἀγκύλας ὑακινθίνους ἐπὶ

» Α τῆ χείλεος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ἐκ
 τῆ ἐνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολὴν· καὶ
 ἔτω ποιήσει ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς αὐ-
 λαίας τῆς ἐξωτερῆς πρὸς τὴ συμβο-
 λῆ τῆ δευτέρᾳ.

» Β τῆ χείλεος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ἐκ
 τῆ ἐνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολὴν· καὶ
 ἔτω ποιήσει ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς αὐ-
 λαίας τῆς ἐξωτερῆς πρὸς τὴ συμβο-
 λῆ τῆ δευτέρᾳ.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰς δὲ β πεντά-
 δας διήρηκε τὰς αὐλαίας ἀλλήλαις, εἰπὼν
 τὰς πέντε σιωέχεσθαι, καὶ τὸ πῶς ἔ προ-
 σέθηκεν. εἰ μὴ μόνον ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐκα-
 τέρᾳ πεντάδος ἀγκύλας ἢ κρίκας εἰπὼν,
 ὡς ἂν αἱ ἐταῖς ἐ σιωάπλοιντο. μήποτε ἐν
 σιωέβαινε πρὸς ἀλλήλαις ἐρράφθαι τὰς ἐ;
 εἰ γὰρ καὶ αὐτῶν ἐκάστη ἀγκύλας εἶχε
 καὶ κρίκας, πῶς ἔχει λόγον ἢ τῶν β πεν-
 τάδων διαίρεσις, γινομένη κατ' ἐκάστῳ
 ὅπερ καὶ κατὰ τὸ μέσον ἐγένετο; εἰ μὴ
 ἄρα τοῖς μὲν ἄκροις τῆ πλάτης αἱ ἐ πρὸς
 ἀλλήλαις σιωήπλοιντο· τοῖς δὲ ἄκροις τῆ
 μήκους, αἱ ἐ ταῖς ἐ. ὅθεν ἴσως καὶ ἀντι-
 προσώπως Φησὶν· ὅπερ ἐπὶ τῶν δέρρεων
 ἀπεμφαίνει, τῆς ἐνδεκάτης ἐπιδιπλωμέ-
 νης κατὰ πρόσωπον τῆς σκλιῆς. ἐφ' ὧν
 καὶ β πήχεις τῶ μήκει παρὰ τὰς αὐλαίας
 προσέθηκεν· ὡς ἂν ἐκατέρωθεν εἰς πῆ-
 χυς χαλῶμενος, σκέποι τὰ πλάγια τῆς
 σκλιῆς, ὡπερ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς
 διὰ τῆς ἐπιδιπλωμένης ἐνδεκάτης δέρρεως.
 ἔσαφωτισε δὲ τὸ παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῶν αὐ-
 λαιῶν εἰρημνόν. εἰπὼν· καὶ ποιήσεις ἀγ-
 κύλας ἢ ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς δέρρεως τῆς
 μιᾶς, τῆς ἀνα μέσον. ὡς γὰρ τῆς συμ-
 βολῆς τῆς πεντάδος (τῶν δέρρεων) καὶ
 ἐξάδος, κατὰ τὸ ἄκρον τῆ πλάτης τῶν
 δύο μέσων αὐλαίων γινομένης, ἀλλ' ἔ κατὰ
 τὸ ἄκρον τῆ μήκους τῶν ἐ πρὸς τὰς ἐ, ἔτω
 Φησί. τῆ δὲ μήκους τῆς σκλιῆς λ' πήχεις
 ἐπέχοντος, τὸ πλάτος τῶν αὐλαίων τῶν
 ἐπικειμένων, πήχεων ἢ μ'. τῶν δὲ λ'
 μὲν, ἐσέγαζον τὴν σκλιῶν· ἢ δὲ, κατὰ
 τῆ ὀπισθοδόμῃς ἐπερρῆπλοιντο· ὁ δὲ εἰς, Φη-
 σὶν, ἐπὶ πρόσωπον τῆς σκλιῆς.

» Γ προσώπως Φησὶν· ὅπερ ἐπὶ τῶν δέρρεων
 ἀπεμφαίνει, τῆς ἐνδεκάτης ἐπιδιπλωμέ-
 νης κατὰ πρόσωπον τῆς σκλιῆς. ἐφ' ὧν
 καὶ β πήχεις τῶ μήκει παρὰ τὰς αὐλαίας
 προσέθηκεν· ὡς ἂν ἐκατέρωθεν εἰς πῆ-
 χυς χαλῶμενος, σκέποι τὰ πλάγια τῆς
 σκλιῆς, ὡπερ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς
 διὰ τῆς ἐπιδιπλωμένης ἐνδεκάτης δέρρεως.
 ἔσαφωτισε δὲ τὸ παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῶν αὐ-
 λαιῶν εἰρημνόν. εἰπὼν· καὶ ποιήσεις ἀγ-
 κύλας ἢ ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς δέρρεως τῆς
 μιᾶς, τῆς ἀνα μέσον. ὡς γὰρ τῆς συμ-
 βολῆς τῆς πεντάδος (τῶν δέρρεων) καὶ
 ἐξάδος, κατὰ τὸ ἄκρον τῆ πλάτης τῶν
 δύο μέσων αὐλαίων γινομένης, ἀλλ' ἔ κατὰ
 τὸ ἄκρον τῆ μήκους τῶν ἐ πρὸς τὰς ἐ, ἔτω
 Φησί. τῆ δὲ μήκους τῆς σκλιῆς λ' πήχεις
 ἐπέχοντος, τὸ πλάτος τῶν αὐλαίων τῶν
 ἐπικειμένων, πήχεων ἢ μ'. τῶν δὲ λ'
 μὲν, ἐσέγαζον τὴν σκλιῶν· ἢ δὲ, κατὰ
 τῆ ὀπισθοδόμῃς ἐπερρῆπλοιντο· ὁ δὲ εἰς, Φη-
 σὶν, ἐπὶ πρόσωπον τῆς σκλιῆς.

» Ε ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Σύμβολα (1)
 τῆ σκλιῆ ἐν κύκλῳ διαλάμπουσι. τὴν γὰρ
 ἀγαπητικῶ καὶ εἰρωικῶ τῶν πισθόντων
 ὁμόνοιαν ἀνοῶν τις, ἐκ ἂν ἀμάρτοι τῆ
 πρέποντος.

» ε. Πεντήκοντα δὲ ἀγκύλας ποιή-
 σεις τῆ αὐλαία τῆ μιᾶς, καὶ πενήκον-
 τα ἀγκύλας ποιήσεις ἐκ τῆ μέρους τῆς
 αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευ-
 τέρᾳ, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι
 εἰς ἀλλήλαις ἐκάστη.

» Ζ Τὸ Σαμαρειτικὸν Φησὶ, διαδεχόμεναι
 συμβολαί μίαν τὴν μίαν ἀντὶ προσώπων, (2)
 κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις.

» ε. Καὶ ποιήσεις κρίκας πενήκοντα
 χρυσοῦς καὶ συναψῆς τὰς αὐλαίας
 ἑτέραν

(1) Ταῖς δὲ αὐλαίας, αἱ διὰ τῆς μετὰ ἀλλήλων συμβολῆς τὴν σκλιῶν ἐν κύκλῳ διαλαμπάνουσι,
 τὴν ἀγαπητικῶ τε, κτ. ἐ τῆ Θεωρ. εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον.

(2) Μία πρὸς μίαν ἀντιπρόσωπος. ἐ ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τὴν ἐ Φραγκ. ἐκδοθ. Γραφίω.

ἐτέραν τῇ ἐτέρᾳ τοῖς κρίκοις· καὶ ἔσαι Α ἢ σκηνὴ μία.

ζ. Καὶ ποιήσεις δέρρεις τριχίνας σκέπην τῆς σκηνῆς, ἑνδεκα δέρρεις ποιήσεις αὐτάς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ δέρρεις ἔχει τριχίνας ἐπικειμίας, καὶ μίτοι καὶ διφθέρας ποικίλας· ὡσεὶ καὶ τὸν ἕτερον ἀπέργειν, καὶ τὸν φλογμόν.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ γὰρ τῶν τριχῶν συμπλοκὴ τραχύτε καὶ δυσάφες ἀπεργαζομένη ὕφασμα, τὴν τραχεῖαν καὶ δαπανητικὴν τῶν τῇ ἀρετῇ καθομιλντων ἐγκράτειαν ὑπαινίττεται. τὰ δὲ τοιαῦτα πάντα δέκνυσιν ἐφ' ἑαυτῆς ἢ ἐν παρθενίᾳ ζωῇ, ἢ τὴν σάρκα τῶν ἔτω βιέντων ὑποπιέξουσα.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Τῶν μὲν δερῶν εἰδακνυμένων τὸ τραχὺ τῆ φιλοσόφου βίᾳ, καὶ ἀπεσκληρὸς τοῖς πόνοις τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἐν σπηλαίοις καὶ νάπαις καὶ ὄρεσι διαίταν, οἷς τὸ τῶν αἰγῶν ἐπιτέρεται γένος, τὰς ἐκέεισε πόας νεμόμενον.

η. Τὸ μῆκος τῆς δέρρειος τῆς μιᾶς, ἔσαι τριάκοντα πήχεων, καὶ τεσσαρῶν πήχεων τὸ εὖρος τῆς δέρρειος τῆς μιᾶς. μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσαι ταῖς ἑνδεκα δέρρεισι. Καὶ συνάψεις τὰς πέντε δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ τὰς ἕξ δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέρριν τὴν ἐκτὴν κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δέκα ἐγείρει τὰς αὐλαίας, εἴτα πῶς ἐκ ἰσάριθμοι ταύταις αἱ δέρρεις, περιτλοῦν δὲ μία, τρεῖς ἢ εἰς δέκα; Πότε μὲν γὰρ αὐλαίας ἀλλήλαις σιωεσφιγμένας ὅτι προσῆκε γενέσθαι φησὶν· ἐτέρας δὲ πότε, κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ χῆμα, καὶ ἐν ἴσῳ τρόπῳ ἀντιτεταγμένας. τοιγαρὲν ἀλλήλαις καὶ ἀντιπροσώπως ἀντεγνηγεργμένας, ὡς ἐκ βορῶν τυχόν καὶ νότα, ἢ γέν ἕξ ἡῶς καὶ μέντοι καὶ δυσμῶν, εἰς δέκα τὴν ἢ διὰ μέσῃ λοιπὸν ἐχεδιάζετο πλοῦρα, ἀνα μέρος ποικίλην τὰς δέκα, διηρημένας εἰς δύο, ἐφ' ἣ τάχα πρ καὶ δέρρεις ἢ ἑνδεκάτη περιτετάνυσαι, κρίκοις τε καὶ ἀγκύλαις ἀμφω σιωέχουσα τὰς πλοῦρας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Καθ' ὁμοίτητα δὲ τῶν ἄλλων, καὶ οἱ ταύτης σύλοι, πλὴν ἦτες ἐν ἀριθμῷ. αἱ μὲν γὰρ δέκα αὐλαίαι, καθάπερ ἤδη προεῖπον, εἰς μῆκος ἐξετάνοντο πήχεων ὀκτώ καὶ ἑκοσι, ἢ γε μὲν ἑνδεκάτη καὶ μεσαίτη τῶν ἄλλων, τὸ εὖρος τῶν πέντε, τετραπήχεις δὲ αὐταί, πρὸς τὸ εἰκοσάπηχῶν διατετάνυσαι μέτρον. διὰ τὸ φησὶν· καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέρριν τὴν ἐκτὴν,] ἵνα μὴ τῷ περιτλῶς ἐκκεκρεμασμένῳ τὸ τῆς αὐλῆς κάλλος διαλυμῶντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἐν ταύτῃ δὲ ἐν τῇ μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ ὡς ἑνδεκάτη, τὰ ἱερά τε καὶ θεῖα τετάχατο τρεῖς, διαμορφῶντα ποικίλως] εἴ γε δὴ σφίσιν αὐτοῖς τὸν Ἐμμανηλ. τάχα πρ καὶ τῆ ἀριθμῷ τὸ δε κατασημαίνοντος, ὡς ἐν τελούταιοις τῆ αἰῶνος καιροῖς, καὶ ὡς ἐν ὥρᾳ τῇ ἑνδεκάτῃ τυχόν ἀναφανέται Χριστός, καὶ ἢ Χριστὸν ἔχουσα σκηνή, τρεῖς ἢ ἐκκλησία.

Β. ι. Καὶ ποιήσεις ἀγκύλας πεντήκοντα ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς δέρρειος τῆς μιᾶς, τῆς ἀνα μέρος κατὰ τὴν συμβολήν· καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐπὶ τῆ χείλεος τῆς δέρρειος, ια. τῆς συναπλῆσης τῆς δευτέρας. Καὶ ποιήσεις κρίκος χαλκῆς πεντήκοντα καὶ συνάψεις τὰς κρίκας ἐκ τῶν ἀγκυλῶν, καὶ συνάψεις τὰς δέρρεις, καὶ ιβ. ἔσαι ἕν. Καὶ ὑποθήσεις τὸ πλεονάζον ἐν ταῖς δέρρεισι τῆς σκηνῆς· τὸ ἡμισυ τῆς δέρρειος τὸ ὑπολειμμένον ὑποκαλύψεις τὸ πλεονάζον τῶν δέρρειων τῆς σκηνῆς· ἐπικαλύψεις ὀπίσω ιγ. τῆς σκηνῆς. Πῆχυν ἐκ τέττα, καὶ πῆχυν ἐκ τέττα ἐκ τῆ ὑπερέχοντος τῶν δέρρειων τῆ μῆκος ἐκ τῶν δέρρειων τῆς σκηνῆς· ἔσαι συγκαλύπτον ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς σκηνῆς ἑνθεν καὶ ἑνθεν, ἵνα καλύπῃ.

ιδ. Καὶ ποιήσεις κατακάλυμμα τῆ σκηνῆς δέρματα κριῶν ἠερυθροδανωμένα, καὶ ἐπικαλύμματα δέρματα ὑακίνθια ἐπάνωθεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καλύμματα δὲ ταῖς αὐλαίαις, δέρρεις, ἀγκύλαις τε καὶ κρίκοις σιωεσφιγμένα. καὶ μὴ καὶ ἐπικαλύμματα, δέρματα ὑακίνθια, καὶ δέρματα κριῶν ἠερυθροδανωμένα, τῆς ἐκκλησίας τὸν σκεπαστὸν Χριστὸν ὑπεμφαίνοντα. διὰ μὲν τῆς ὑακίνθια πάλιν, ὡς ἐξ ἔρανθε καὶ ἄνωθεν, διὰ δὲ γε τῆ ἠερυθροῦ χρώματος, ὡς ἐν σαρκὶ γέγονε.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Εἰ δὲ καὶ δέρματα ἐν τέτοις ὁράται πεφοινιγμένα βαφῆ, καὶ τρίχες ἐξυφανθῆσαι, ἔδὲ ἔτος ὁ εἰρμός τῆς θεωρίας διακοπήσεται. ὁ γὰρ προφητικὸς ὀφθαλμὸς ἐν τῇ τῶν θεῶν ὀπλάσι γενόμενος, ἐκᾶ κατόψεται προσωρισμένον τὸ σωτήριο πάθος· ὅπερ ἐν ἑκατέρῳ τῶν εἰρημένων σημαίνεται. τῆ μὲν ἐρυθρίματος, τὸ αἷμα· τῆς δὲ τριχῆς, ἐρμυδωσῆς τὴν νέκρωσιν. ἀμοιρος γὰρ αἰδήσεως ἢ θοῖξ ἐν τῷ σώματι. διὸ κυρίως νεκρότης γίνεται σύμβολον. ὅταν ἐν τῷ ἄνω σκηνῶν βλέπῃ, [ταῦτα] διὰ τῆτων ὁ Προφήτης ὁρᾷ. εἰ δὲ τις τὴν κάτω σκηνῶν θεωροῖ· ἐπειδὴ πολλαχῆ Χριστὸς ἢ ἐκκλησία παρὰ τῆ Παύλε κατονομάζεται· καλῶς ἂν ἔχοι τὰς ὑπηρετίας τῆ μνη-

σηρίσ, ἔς καὶ σύλῃς τῆς ἐκκλησίας κατονομάζει ὁ λόγος. Ἀποσόλῃς τε καὶ Προφήτας καὶ διδασκάλους, τὰ ὀνόματα ταῦτα νομίζειν εἶναι. Καὶ μετ' ὀλίγου. Δέρμα δὲ πεφοινιγμένον, καὶ δέροισ ἀπὸ τριχῶν. πρὸς κόσμον τῆς σκηνῆς σωτελέσσαι, καταλλήλως ἂν νοηθεῖον ἢ τε νέκρωσις τῆς ἀμαρτητικῆς σαρκός, ἢς ἀνιγμα τὸ πεφοινιγμένον δέρμα ἐστὶ, καὶ ἡ τραχεῖα διαγωγή κατ' ἐγκράτειαν, οἷς ὠραίζεται μάλις αἰ τῆς ἐκκλησίας σκηνῆ. τὰ γὰρ δέρματα ζωτικῶ ἐν ἑαυτοῖς ἐκ ἔχοντα δυνάμιν τὴν ἐκ φύσεως, τῇ βαφῇ τῆ ἐρυθρήματος ὀθανθῆ γίνεται. ὅπερ διδάσκει, τὴν διὰ τῆ πνοῦματος ἐπανθῆσαν χάριν μὴ εἶ ἐτέροις γίνεσθαι, εἰ μὴ τινες ἑαυτῆς τῇ ἀμαρτία νεκρωσασιν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τῶν δὲ δερμάτων ὑποφαινόντων τὴν νέκρωσιν τῆς σαρκός τοῖς τῆς ἀσκήσεως φορτοῖς κατατετηγημένης, καὶ τὸ μὲν ἐκ τῆς τρυφῆς λιπαίνεσθαι διαπύσασθης, εἰς δέρμα δὲ μόνον ἐκλεπιδείσσης, καὶ πρὸς μίμησιν ἀναβαινέσσης τῆ μεγάλῃ Θεῷ καὶ σωτήρῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῆ παθόντος σαρκί, καὶ κενθῆ τὸ ἐν σαρκί ἐρυθρὸν καὶ ὠραῖον εἰς ὀπρέπειαν ἐφελκομένης ἐκ τῆ θείῃς αἱματός τῆ τὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας καθάραντος. θαυμάσιε δ' ἂν τις τὸ ἀπηρεθωμένον τῆς θείας Γραφῆς. ἔ γὰρ εἶπεν ἐρυθροῖς δέρμασι σκέπεσθαι τὰς δέροισ, ἀλλ' ἡρυθροδανωμένοις διὰ τῆς ἐπισάσεως δηλῆσα τῆς μέχρι τῆ αἱματος. καθὼς Παῦλος Φησι, πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζομένης, καὶ τῷ ἡγεμονικῷ τῆς καρδίας ἐξερεωμένους. τῆτο γὰρ ὑποφαινὲ τὸ κριῶν εἶναι τὰ δέρματα. καὶ γὰρ ἡγεμῶν ὁ κριὸς τῆς ἐπομένης ἀγέλης αὐτῷ.

Ἐβρ. 12. 4

καθὼς Παῦλος Φησι, πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζομένης, καὶ τῷ ἡγεμονικῷ τῆς καρδίας ἐξερεωμένους. τῆτο γὰρ ὑποφαινὲ τὸ κριῶν εἶναι τὰ δέρματα. καὶ γὰρ ἡγεμῶν ὁ κριὸς τῆς ἐπομένης ἀγέλης αὐτῷ.

ιε. Καὶ ποιήσεις σύλῃς τῆ σκηνῆ ἐκ ξύλων ἀσήπλων.

ισ. Δέκα πήχεων ποιήσεις τὸν σύλον τὸν ἕνα, καὶ πήχεως ἑνός καὶ ἡμίσεως τὸ πλάτος τῆ σύλῃς τῆ ἑνός.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Στύλοι δὲ ταῖς ἀυλαῖαις, [εὖρος μὲν εἰς πῆχυν ἰόντες εἴατε καὶ ἡμισυ, μήκος δὲ γέ μὴ εἰς δέκα.] κεφαλὰς μὲν καὶ σῶμα χρυσῷ διαπεπασμένοι, βάσεις δὲ διπλαῖς καὶ ἀργυραῖς ἐπερηρειαμένοι. νοεῖται δὲ πάλιν ὡς εἰ ἐκάσῳ σύλῳ Χριστὸς, τῆς ἐκκλησίας τὸ ἔρασμα καὶ ἐδραῖωμα. κατὰ τὴν τῆ Παύλου Φωνίῳ. ἴσησι γὰρ καὶ σιπέχει τὰ πάντα αὐτός. καὶ διὰ μὲν τῆ εἰσῆς τε καὶ ἡμίσεως πήχεως, ὡς τέλειος μὲν κατὰ φύσιν Θεότητος, μείων δὲ αὐ, ὡς εἰ ἀνθρωπότητος μέτροις, πλαγίως ὑποσημαίνεται. ἢ ἐκ ἀληθῆς εἶπεν ὅτι παντέλειος μὲν, ὡς εἰ ὀλοκλήρῳ πῆχει Χριστὸς, ἐπεὶ τοι Θεὸς κατὰ φύσιν ὡς δὲ εἰ ἡμίσει πήχεως, ὑφειμένος διὰ τὸ ἀνθρώπινον; τέλειον γὰρ εἰ γενητοῖς ἔδει. 2. Κορ. 8. 9. πλοσσιος δὲ ὦν, ἐπλώχουσε δι' ἡμᾶς, καὶ καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κενώσιν ὁ μονογενῆς.

1. Τιμ. 3. 15.

2. Κορ. 8. 9.

Α ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μῆκος δὲ τῷ σύλῳ δεκάπηχυ. παντέλειος γὰρ ἐστὶν ἐν ὑψώμασι τῆς Θεότητος, ὁ Χριστὸς. τελειότητος δὲ σημεῖον ὁ εἰς δέκα τρέχων ἀριθμὸς παράγει τῇ θείῃ λαμβάνεται Γραφῇ.

ιζ. Δύω ἀγκωνίσκους τῷ σύλῳ τῷ ἐνί, ἀντιπίπλοντας ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. ἔτω ποιήσεις πᾶσι τοῖς σύλοις τῆς σκηνῆς.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆς σύλῃς σανίδας, Φησι, παχείας, πρὸς ἀλλήλας ἀρμοσθόμενας διάτινων ἀγκωνίσκων. ἔτω δὲ καλεῖ γνωμιώδεις τινὰς ἐκκοπὰς, εἰς ἀλλήλας ἐμβλασθόμενας, ὡς μὴ διαχαίνεν τῶν σανίδων τὸ μέσον. ἐκάσῳ δὲ σανίδα σωεῖσθαι ὀρθῶ βάσις ἐκ δύο συγκειμένη μερῶν, μέσῳ ποιόντων αὐτῷ ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλα συμβολῇ.

Γ ιη. Καὶ ποιήσεις σύλῃς τῆ σκηνῆ, εἴκοσι σύλῃς ἐκ τῆ κλίτας τῆ πρὸς βορρᾶν.

ιθ. Καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυραῖς ποιήσεις τοῖς εἴκοσι σύλοις· δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἐνί εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῆ· καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἐνί εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῆ.

Δ ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ἐξ ἀργύρου δὲ καὶ ἐκ δυοῖν ἢ βάσις. λαμπρὸς γὰρ ἐν γῇ καὶ διαφανῆς ὁ Χριστὸς. κατὰ γὰρ τὸ, Θεὸς Κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν, καὶ οἶονε διφυσῶ τὴν γνώσιν ἔχει. νοεῖται γὰρ ἐν ταύτῳ Θεὸς καὶ ἀνθρώπος. τῆτι γὰρ οἰμαῖ εἰς τὸ διπλῶ ὡπερ ἔχειν καὶ ἐξ ἀργύρου τὴν βάσιν.

Ψαλ. 117. 27.

κα. πρὸς νότον, εἴκοσι σύλῃς. Καὶ τεσσαράκοντα βάσεις αὐτοῖς ἀργυραῖς· δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἐνί εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῆ. Καὶ ἐκ τῶν ὀπίσσω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς

καβ. τερα τὰ μέρη αὐτῆ. Καὶ ἐκ τῶν ὀπίσσω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς

καγ. θάλασσαν ποιήσεις ἕξ σύλῃς. Καὶ δύο σύλῃς ποιήσεις ἐπὶ τῶν δύο γωνιῶν τῆς σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων. Καὶ ἔσοντα ἕξ ἴσῃς κάτωθεν· καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔσοντα ἴσοι ἐκ τῶν κεφαλίδων εἰς σύμβλησιν μίαν. ἔτω ποιήσεις ἀμφοτέραις ταῖς δυοῖν γωνίαις ἴσαι

καδ. ἔσωσαν. Καὶ ἔσοντα ὀκτώ σύλοι, καὶ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖς δεκαῆξ· δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἐνί, καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἐνί, εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτῆ.

Η ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ὅτι δὲ τριάκοντα πήχεων ἴσῃ τὸ μήκος τῆς σκηνῆς, καὶ δέκα τὸ εὖρος, καταμαθεῖν ὀυπετές. εἴκοσι γὰρ σανίδας εἶχε τὸ νότιον μέρος; καὶ τοσαύτας τὸ βορρῆιον. σανίδας γὰρ τῆς σύλῃς ὀνόμα-

ωνόμασαν οἱ ἄλλοι ἐρμιώδεται. ἐκάστης δὲ ἄσανιδος πῆχυν ἔχουσης καὶ ἡμισυ πῆχεως, τριάκοντα πῆχεις αἱ εἴκοσι σανίδες ἐπλήρην. ἔτω πάλιν τὸ πρὸς δυσμὰς ἀποβλέπον ἐξ εἶχε σανίδας, τὸ αὐτὸ μέτρον ἔχουσας, καὶ δύο ἐν ταῖς γωνίαις. δώδεκα ἐν πῆχεις ἐκ τῶν σωματόμοι, οἱ μὲν δέκα τὸ ἐνδὸν εὖρος ἐπλήρην· οἱ δὲ ἄλλοι δύο, τῶν ἐκατέρωθεν πλοῦρων τὰς ἀρμονίας ἐδέχοντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δρυφάκτω τοίνω ἢ σκίωη προσεῖκει, σανίδας ἔχουσα πάντοθεν σωηροσμένας ἀλλήλαις. εἶχον δὲ καὶ τὰς βάσεις ἀργυρᾶς, καὶ τὰς κεφαλίδας ὡσαύτως. καὶ αὐταὶ δὲ καὶ ἐνδοθεν καὶ ἔξωθεν ἦσαν ἠλειμμένα χρυσῶ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἦσαν κ' εὐλοὶ ἀπὸ ἐνὸς ἡμίσεος πῆχεως. ὡς εἶναι τῆς σκηνῆς τὸ μῆκος, λ' πῆχεων· τὸ δὲ πλάτος, ἢ εὐλων, τετῆσι ιβ' πῆχεων ἴσων τοῖς πρώτοις, καὶ ἀλλήλοις, κατὰ τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς βάσεις· πλὴν τῶν β' γωνιαίων, οἵτινες τῇ καμπῇ τῆς γωνίας σωματόμοι ἐκατέρωθεν πλοῦραν, τὴν εἰς μῆκος τε καὶ πλάτος Φημί. εἰ τοίνω τὸ μῆκος τῶν αὐλαίων, πῆχεων κη'· τὸ δὲ τῆς σκίωης πλάτος, ιβ'· σωματόμοι τὰς ἄλλας ις' πῆχεις κατὰ τῶν τῆς σκίωης ἐπερῶν τοίχων, τὰ πλάγια σκέποντας ἐκατέρωθεν πρὸς ἡ, δύο πῆχεις τὴν ἐδάφους ἀπέχοντας, ὡς ἂν μὴ κατὰ γῆς ὑφασμα τὸ ἱεροπρεπὲς ἐπισύροιο. τὸ γὰρ ὑψος τῆς σκηνῆς ἢ πῆχεων λω'. τινὲς δὲ τὸ πλάτος τῆς σκίωης ἢ πῆχεων εἰπόντες σὺ τῷ βάθει τῶν κίωνων, εἰς τὰς πλαγίας ἐπερῶσαν, ὡς ἕνα πῆχυν ἀπέχον ἀπὸ τῆς γῆς.

κς. Καὶ ποιήσεις μοχλὰς ἐκ ξύλων ἀσηπλῶν· πέντε τῶ ἐνὶ εὐλῶ ἐκ κς. τῶ ἐνὸς μέρους τῆς σκηνῆς, Καὶ πέντε μοχλὰς τῶ ἐνὶ εὐλῶ τῶ κλίτει τῆς σκηνῆς τῶ δευτέρῳ, καὶ πέντε μοχλὰς τῶ εὐλῶ τῶ ὀπιθίῳ κλίτει τῆς σκηνῆς τῶ πρὸς θάλασσαν. Καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον τῶν εὐλων δίκνεῖσθαι ἀπὸ τῶ ἐνὸς κλίτους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὡς ἂν οἱ εὐλοὶ δὲ πρὸς ἀλλήλους συσφίγγοντο μέσον ξύλου εἶχον ἕκαστος, δι' ὅλα τῶ πλάτους τῶ κίονος δίκνεύμενον· ἔ τὰ ἄκρα τοῖς ἄκροις τῶν ἐκατέρωθεν κίωνων ἠρμόττετο, ὡς ἂν ἀλλήλους διακρατοῖεν οἱ κίονες· ὃν μέσον ἐκάλει μοχλόν. οἱ δὲ δ' ἄλλοι μοχλοὶ ἐκ ἐκ μέσῳ διείροντο, ἀλλ' ἐκ τῆς ἔξωθεν ἐπιφανείας δακτυλοῖς ἐμπεπηγῶσι σωματόμοι, διακρατῶντες πρὸς ἀλλήλους τὰς κίονας.

κθ. Καὶ τὰς εὐλὰς καταχρυσώσεις χρυσίῳ· καὶ τὰς δακτυλίας ποιή-

σεις χρυσῶς, εἰς ἕξ εἰσάξεις τὰς μοχλὰς· καὶ καταχρυσώσεις τὰς μοχλὰς χρυσίῳ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Χρυσῆ δὲ τῷ εὐλῶ κεφαλῇ, καὶ μὲν καὶ σῶμα χρυσῶν. Φύσεως γὰρ τῆς ἀνωτάτω καταπλετῆ τὸν κύβουλισμὸν ὁ ἐκ Παρθείας ναός. σύμβολον δὲ Θεότητος ὁ χρυσὸς, ὑπεροχλῶ ἔχων τὴν κατὰ πάντων τῶν ἐξ ὑλῆς (1) τυχόν, τῆς ὁποιασῶν λέγω.

λ. Καὶ ἀναθήσεις τὴν σκηνὴν κατὰ τὸ εἶδος τὸ δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει.

λα. Καὶ ποιήσεις καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένον, καὶ βύσσου νενησμένης· ἔργον ὑφαντὸν ποιήσεις αὐτὸ **λβ.** Χερσβίμ. Καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ τεσσάρων εὐλων ἀσηπλῶν κεχρυσωμένων χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσῶν, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυρᾶν.

**** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ καταπέτασμα τὸ ἐπὶ τεσσάρων εὐλων χρυσῶν, ὡς αἱ βάσεις ἀργυρᾶν, τὸ Χρυσῶ μυσήριον ὑπεδήλα τότε. τί γὰρ; ἔχι καταπέτασμα τὸ σῶμα Χρυσῶ καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν ὠνόμασε Παῦλος, **Δ** ἔτω λέγων, ὡς ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρὸς **Εβρ. 10. 20.** **Φατον** καὶ ζῶσαν, διὰ τῶ καταπέτασμα **τος**, τετῆσι τῆς σαρκὸς αὐτῶ;

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὸν δὲ ὄροφον εἶχεν ἐξ ὑφασμάτων ποικίλων, ἐκ διαφόρων κατεσκαδαμμένων χρωμάτων. τὸ μὲν γὰρ ὡς ἀλουργές, τὸ δὲ ῥοδοειδές, ἢ κοκκοβαφές, τὸ δὲ ὑακίνθου προσεικός· ἢ δὲ βύσσος τὴν λευκὴν εἶχε χρυσαίν. καὶ ταῦτα δὲ τῶν τεσσάρων ὡς σοιχείων ἀνίγματα. ὁ μὲν γὰρ ὑακίνθου, τῶ ἀέρι προσείκει· τὸ δὲ ῥοδοειδές, ἢ κοκκοβαφές, τῶ πυρὶ· τὸ δὲ ἀλουργές, μὲν τὴν θάλασσαν· ἐκάνη γὰρ τρέφει τὴν κόχλον, ἐξ ἧς τὸ τοῖστον γίνεται χρῶμα· ἢ δὲ βύσσος, τὴν γλῶ. ἐκ ταύτης γὰρ φέρεται λέγεται.

λγ. Καὶ θήσεις τὸ καταπέτασμα ἐπὶ τῶν εὐλῶν· καὶ εἰσίοις ἐκῆς ἐσώτερον τῶ καταπέτασματος τὴν κίβωτον τῶ μαρτυρίῳ· ἢ διορίει τὸ καταπέτασμα ὑμῖν ἀναμέσον τῶ ἀγίῳ καὶ ἀναμέσον τῶ ἀγίῳ τῶν ἀγίων.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶχε δὲ αὕτη τῆς κλίσεως τὴν εἰκόνα. ὡπερ γὰρ τὸν ἕρανὸν καὶ τὴν γλῶν δεικνύουσαν ὁ δεσπότης Θεός, μέσον πάλιν ἐξέτεινε τὸ σερέωμα, καὶ διώρισε τὰ ὑπερῶα τῶν κάτω· ἔτω **Η** μίαν μὲν γενέσθαι προσέταξε τὴν σκίωην, τριάκοντα μὲν πῆχεων τὸ μῆκος, δέκα δὲ τὸ εὖρος ἔχουσαν· ἐν μέσῳ δὲ τὸ καταπέτασμα

(1) Ὡς ἐν ὑλῆς τυχόν τῆς τοιαύτης λόγῳ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 318.

πέτασμα διατάνας ἐν τύπῳ τῆς σερεώμα-
 τος, διχῆ διέλειν αὐτῷ, καὶ τὸ μὲν παρὰ
 τῷ θύρῳ μέρος ἐκάλεσαν ἅγια, τὸ δὲ
 » τῆς καταπετάσματος ἐνδον, ἅγια ἁγίων
 Ψαλ. 113. 16. ἠνόμασε. καὶ ὡς λέγει ὁ Δαβὶδ, ὁ ἔρα-
 » νος τῆς ἔραν τῷ Κυρίῳ, τῷ δὲ γλῶττι ἔδωκε
 » τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. ἔτω τὸ ἔξω μὲν
 τῆς καταπετάσματος, εἰσιτητὸν ἰὼ τοῖς
 ἱερεῦσι· τὰ δὲ ἐνδον, ἄψαυσα ἰὼ εἰσιεῖναι,
 καὶ ἄδουτα, καὶ ἀνάκτορα. τὸν ἀρχιερεῖα
 γὰρ ἄπαξ τῆς ἔτης νόμος ἰὼ εἰσιεῖναι. ἰὼ
 δὲ ἐκῆ τὰ τῶν Χερσβιμ εἰκασματα, τύ-
 πον τῶν ἀσωμάτων διωάμεων ἔχοντα. ἐν
 μέσῳ δὲ τῶν ἢ κιβωτὸς ἕκατο, τὰς
 πλάκας ἔχουσα τῆς νόμου, καὶ τῷ σάμνον
 τῆς μάννα, καὶ τῷ ῥάβδον Ἀαρῶν τῷ
 βλασησασαν. ἐπέκειτο δὲ ταύτη τὸ ἰλα-
 σήριον ταῖς πτέρυξι τῶν Χερσβιμ σκιαζό-
 μινον. ἐν τῷ δὲ ὁ τῶν ὅλων Θεὸς τῷ
 οἰκίαν ἐπιφάνειαν ἐποιεῖτο. ἐπειδὴ γὰρ
 ἢ θεία φύσις ἀνείδεός τε καὶ ἀχηματισός,
 ἀόρατός τε καὶ ἀπερίληπτος, καὶ τῆς
 τοιαύτης ἐσίας εἰκόνα τεκλιώσασαν παντά-
 πασι τῶν ἀδωάτων, τὰ σύμβολα τῶν με-
 γίστων αὐτῆς δωρεῶν ἐνδον κῆσασαν προσέ-
 ταξεν. αἱ μὲν γὰρ πλάκες τῷ νομοθε-
 σίαν ἐδήλουν, τῷ δὲ ἱερωσίῳ ἢ ῥάβδος,
 τὸ δὲ μάννα τῷ ἐν ἐρήμῳ τροφῷ, καὶ
 τὸν ἀχειροποίητον ἄρτον· τὸ δὲ γε ἰλαση-
 ριον, τῆς προφητείας σύμβολον ἰὼ. ἐκεί-
 » θεν γὰρ αἱ προρρήσεις ἐγίνοντο. ὡς
 γὰρ ἐκ μεγέθους καὶ καλλονῆς κλισμάτων
 ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖ-
 » ται, ἔτω διὰ τῶν ὁ μεγαλόδωρος ἐγνω-
 ρίζετο. τὰ μὲν ἐν ἐνδον τῆς σκηνῆς, τῶν
 ἐπερανίων εἶχε τὸν τόπον. διὸ καὶ ἅγια
 » τῶν ἁγίων ἠνόμασαν. καὶ ὅτι τῶν ἀλη-
 θῆς, μάρτυς ὁ θεὸς Ἀποστόλος, ἔτω λέ-
 » γων· ἔ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσηλ-
 » θεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν,
 » ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν ἔραν, ἰὼ ἐμφανι-
 » θῆναι τῷ προσώπῳ τῆς Θεῆς ὑπὲρ ἡμῶν.
 » καὶ πάλιν, περὶ τῆς θείας ἐλπίδος δια-
 » λεγόμενος, καὶ ταῦτα προσέθεκεν· ἰὼ ὡς
 » ἀγκυραν ἔχομεν ἀσφαλῆτε καὶ βεβαίαν,
 » καὶ εἰσερχομένῳ εἰς τὸ ἐσώτερον τῆς κα-
 » ταπετάσματος· ὅπως πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν
 » εἰσηλθὲν Ἰησοῦς, γενόμενος ἀρχιερεὺς κα-
 » τὰ τῷ τάξιν Μελχισεδέκ.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον ἅγιον ἁγίων καλεῖ
 τῷ κιβωτὸν, τῷ εἰσω τῆς καταπετάσ-
 ματος ἔσαν· ἅγιον δὲ ἀπλῶς, τὰ ἔξω τῆς
 καταπετάσματος, οἶον, τῷ λυχνίαν, καὶ
 τῷ τράπεζαν.

*** ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἀληθῶς ἁγιόν-
 τι χρῆμά ἐστι, καὶ ἁγίων ἅγιον, καὶ τοῖς
 πολλοῖς ἀληθῶν τε καὶ ἀπρόσιτον, ἢ τῶν
 ὄντων ἀληθῆα. ἢς ἐν τοῖς ἀδύτοις καὶ
 ἀπορρήτοις τῆς τῆς μυστηρίων σκηνῆς καθι-
 δρυμένης, ἀπολυπραγμονητὸν εἶναι χρῆ-

Α τῶν ὑπὲρ κατάληψιν ὄντων τῷ κατανόη-
 σιν· πισθόντες εἶναι μὲν τὸ ζητῆμενον,
 ἔ μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς πάντων προκῆσασαν,
 ἀλλ' ἐν τοῖς ἀδύτοις τῆς διανοίας μένειν
 ἀπόρρητον.

λδ. Καὶ κατακαλύψεις τῷ κατα-
 πετάσματι τὴν κιβωτὸν τῆς μαρτυρίας
 ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων.

Β λε. Καὶ θήσεις τὴν τράπεζαν ἔξω-
 θεν τῆς καταπετάσματος, καὶ τὴν
 λυχνίαν ἀπέναντι τῆς τραπέζης ἐπὶ
 μέρος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον· καὶ
 τὴν τράπεζαν θήσεις ἐπὶ μέρος τῆς
 σκηνῆς τὸ πρὸς βορρᾶν.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Οὐκ ἐν τὰ μὲν ἐνδον
 τῆς καταπετάσματος, τῷ τῶν ἔρανῶν
 εἶχε εἰκόνα· τὰ δὲ ἐκλῶς, τῶν ἐπιγείων.
 διὸ καὶ τοῖς ἱερεῦσι διωκεῖν ἰὼ βατά. εἶχε
 δὲ ταῦτα λυχνίαν μὲν ἐν τῷ νοτίῳ μέρει
 καμίνῳ ἐπὶ ἀκαυλον, ἰσαριθμῶς ἔχουσαν
 λυχῶς ἐπικειμένους. ἐδήλουν δὲ ἔτοι τῶν
 ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος τὸν ἀριθμὸν. τρά-
 πεζαν δὲ ἐν τῷ βορείῳ χρυσῷ, ἐφ' ἧς
 ἄρτους προκῆσασαν προσέταξε δυωκαίδεκα.
 καὶ Φιάλας χρυσᾶς πλήρεις λιβανωτῆ
 καὶ ἁλῶν. ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῆς λυχνίας καὶ
 τῆς τραπέζης χρυσῶν ἕκατο θυμιατήριον.
 Δ ταῦτα δὲ ἰὼ ἀνύγματα τῶν ἀπὸ γῆς τοῖς
 ἀνθρώποις δεδωρημένων καρπῶν.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἡ τῆς λυχνίας ἐν τοῖς
 νοτίοις ἕκατο τῆς θυσιαστηρίων δι' ἧς αἱ τῶν
 ἐπὶ τῷ φωσφόρων κινήσεις δεδήλωνται, νο-
 τίους τὰς περιπολήσεις ποιημένων. τρεῖς
 γὰρ ἐκατέρωθεν τῆς λυχνίας ἐκπεφύ-
 κασαν κλάδοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς οἱ λυχνοὶ·
 ἐπεὶ καὶ ὁ ἥλιος ὡς λυχνία μέσος τῶν
 ἄλλων πλανητῶν τεταγμένος, τοῖς τε ὑπὲρ
 αὐτὸν, τοῖς τε ὑπ' αὐτὸν, κατά τινα θεῖαν
 μαθητικῶν ἐνδίδωσι τῆς φωτός. [ἔχει δέ τι
 καὶ ἄλλο ἀνύγμα ἢ λυχνία ἢ χρυσῆ, τῆς
 σημείων τῆς Χριστοῦ, ἐν τῷ χημάτι μόνω, ἀλ-
 λά καὶ τῷ φωτεμβολεῖν πολυτρόπως καὶ
 πολυμερῶς τῆς εἰς αὐτὸν πισθόντας, ἐλ-
 πίζοντας τε καὶ βλέποντας διὰ τῆς τῶν
 πρωτοκλίσεων (1) διακονίας. Φασὶ δ' εἶναι
 » ἐπὶ τῷ ὀφθαλμῶς Κυρίου τὰ ἐπὶ τῷ πνεύματι· Ἀποκ. 5. 6.
 » τα, ἐπαναπαυόμενα τῆς ῥάβδῳ τῆς ἀνθρώπου Ἡσ. 11. 1, 2.
 » ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσοῦ.] πρὸς δὲ τοῖς βο-
 ρείοις τῆς θυσιαστηρίων (2) ἢ τράπεζα εἶχε
 τῷ θεῖν· ἐφ' ἧς ἢ πρόθεσις (3) τῶν
 ἄρτων· ὅτι τροφίματά τῶν ἀνθρώπων
 τὰ βόρεια. [εἶν δ' ἂν μοναίτινες εἰς ἐν
 σῶμα, καὶ σῶσον μίαν συμπνευστῶν ἐκ-
 κλησιῶν· τὰ τε ἐπὶ τῆς ἁγίας κιβωτῆς
 ἰσορέμνα μὲν τὰ τῆς νοητῆς κόσμος, τῆς
 ἀποκεκρυμμένους καὶ ἀποκεκλεισμένους τοῖς
 πολλοῖς.] καὶ μὲν καὶ τὰ χρυσᾶ ἐκείνα

Η ἀγάλματα· ἔξαπλέρυγον ἕκατερον αὐτῶν·
 εἶτε

(1) Τετέστι τῶν Ἀποστόλων, καὶ τῶν ἄλλων τῆς Χριστοῦ μαθητῶν, δι' ὧν εἰς τῷ σύμπασαν τὸ τῆς
 βασιλείας ἐξετάθη φῶς.

(2) Τῆς θυμιατηρίων. ἐν λόγ. 5. τῶν σημειωτ. σελ. 667.

(3) Ἡ παράθεσις. αὐτ.

ἔτε τὰς δύο ἀρκίς, ὡς βέλονταίνες, ἐμφαίνει ἄτε, ὅπερ μᾶλλον, τὰ δύο ἡμισφαίρια. ἐθέλει δὲ τὸ ὄνομα τὸ (1) Χερσβίμ δηλῆν ἐπίγνωσιν πολλῷ. δῶδε δὲ πτέρυγας ἀμφοτέρα εἶχε, καὶ διὰ τῆς ζωδιακῆς κύκλου, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν Φερομένης χρόνος, τὸν αἰδητὸν κόσμον δηλοῖ.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. Ἡ δὲ λυχνία σύμβολον ἰσῆς ἀποτελεσμένης παρὰ τῆς Θεῆς ἡμέρας. ὅταν καὶ ἐπὶ τῆς Φωστῆρας εἶχε, σύμβολον τῆς ἐβδομάδος τῶν ἡμερῶν. ἔτω μὲν ἔν εἶχεν ἡ πρώτη σκλιῆ. λέγει δὲ καὶ τὰ τῆς δευτέρας. ἡ μὲν ἔν κιβωτὸς τῆς διαθήκης, τῆς τῆς θείας θεραπείας τε καὶ ἐπιγνώσεως σύμβολον ἰσῆς. αἱ δὲ ἐν αὐτῇ πλάκες τῆς διαθήκης καὶ ἡ τῆς Ἀαρῶν ῥάβδος, τῆτο ἐσήμαινον τὸ τῶν περὶ τὸν Θεὸν θεραπείαν διὰ τε τῆς τῶν νομίμων πληροῦσαι φυλακῆς, καὶ τῆς κατὰ τῶν ἱερατείαν λειτουργίας. ἡ δὲ τὸ μάννα ἔχουσα σάμνος, ὑπομνημα ἰσῆς καιρῶ, καὶ ὅν ταῦτα παρὰ τῆς Θεῆς παιδοδόμοι, τὸ μάννα κατὰ τῶν ἔρημον διετρέφοντο. τὸ μάντοι χρυσῶν θυμιατήριον, σύμβολον τῆς δεκλῶν εἶναι τῶ Θεῶ καὶ ἡδὺ τῶ ἀπὸ τῆτων πληροῦσιν ἀρετῶν. περὶ πάντα δὲ χρυσὸς, εἰς μῶνυμα τῆς πάντων εἶναι τῶν ἐπὶ γῆς τιμωτέρων Θεῶ τῶν περὶ ταῦτα τῶν ἀνθρώπων ἐμμέλειαν. τὰ δὲ ὑπεράνω τῆτων Χερσβίμ. μῶνυμα τῶν ἀοράτων καὶ λειτουργικῶν δυνάμεων. ὡν ἐν μέσῳ τῆτων τὸν Θεὸν χρηματίζεν συνέβαιναι ἐπειδὴ καὶ ταῖς ἀοράτοις δυνάμεσι, διακόνους κεχρησάται τῶ Θεῶ ἔδος, καὶ διὰ τῆτων πάντα πληρῶν τὰ εἰς ὠφέλειαν σωταίνοντα τῶν ἡμετέρων ψυχῶν.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ. Τῶ μὲν λυχνίαν οἶμα τὸ ἐκ τῶν αἰδητῶν τῆτων ἄσρων αἰνιττεῖται Φῶς. τῶ τράπεζαν δὲ, τῶ γλῶ τῶ δὲ πρόθεσιν τῶν ἄρτων, τῶ ἐκ τῆς γῆς τῶν ἡμῶν ἐπιτηδείων ἀνάδοσιν. αὕτη δὲ ἡ πρώτη σκλιῆ ἐπωνομάζετο ἄγια. με-

Ἐβρ. 9. 3, 4. τὰ δὲ τὸ δευτέρον καταπέτασμα σκλιῆ ἡ λεγομένη ἄγια ἀγίων. χρυσῶν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὰ ἐξῆς. σύμβολον ταῦτα τῆς μελλούσης καταστάσεως ὡπερ ἔν τα πρώτα, τῆς παρούσης ζωῆς. τὸ μὲν ἔν θυμιατήριον σημαίνει μοι δοκεῖ τὸ κεχαρισμένῳ αὐτῶ εἶναι Θεῶ. τὸ δὲ μάννα, τῶ ἑράνιον καὶ πνευματικῶ τῆς Σωτῆρος τροφῶ. τῶ δὲ ῥάβδον Ἀαρῶν τῶν βλασησασαν, τὸ τῶ ἱεροσωτῶν πρὸς τὸ αἰθάλας ἐν Χριστῶ προβήσεσθαι καὶ τὸ τέλειον. τὰς δὲ πλάκας τῆς διαθήκης, τὰς τῆς καινῆς διαθήκης σαρκίνας πλάκας τῶν καρδιῶν. τὸν δὲ ἐν ἅπασιν χρυσόν, τὸ τιμιώτερα τῶν παρόντων εἶναι τὰ μέλλοντα. ὑπεράνω δὲ τῆς κιβωτῆς Χερσβίμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον. ἰσῆς τὶ

Ἐβρ. 9. 5. „

Α χρυσῶν πέταλον Ἰσδαίοις πεποημένον ἐπὶ τῆς κιβωτῆς, καὶ ἱλαστήριον τῆτο ἐκάλεν, ἀπὸ τῆς τὸν Θεὸν ἐξιλεῦσιν χρηματίζεν αὐτοῖς, ἐρωτῶσι περὶ τῶν κατεπειγόντων ἀπ' αὐτῶ τὰ πρακτέα. ἐπὶ τῆτω Χερσβίμ ἐσῶτα δύο πεποίητο, σύμβολα τῆς καθέδρας ὄντα τῆς θείας. διὰ τοίνυν τῆς κατασκιάζοντος θρόνου τὸ ἱλαστήριον, τὸ παραινῶν οἶμα τὸν ἐν τῶ θρόνῳ, καὶ ἐπισκιάζειν ἐξιλεῦσιν, ἐσημαίνετο.

Β λς. Καὶ ποιήσεις ἐπίσασρον (2) ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ποικιλτῆ.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Εἶδος καλύμματος εἰς ὃ εἰσῆι ἡ κιβωτὸς, ὡς ἐπίσασρον. ἀμέλει τῆτο αὐτὸ καὶ καταπέτασμα ἐκαλεῖτο. ἀλλὰ τὸ κυρίως καταπέτασμα ἐν τῆτω βήλῳ χαλᾶται. τὸ δὲ ἐπίσασρον, ὡς σκηνῆ πασοειδῆς γίνεται. ὡπερ ἀμφοτέρα σκέπτει παντὸς τὸ ἄδον. ἡ ἐπίσασρον λέγει τὸ καταπέτασμα τὸ ἔχον κρίκας, ὡς δι' αὐτῶν ἔλκεσθαι, καὶ διὰ τῆτων σωτελεῖσθαι.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ μὲν καταπέτασμα τὸ δευτέρον, ὅτι διαῖργεν ἀπὸ τῆς ἀγίας τῶν ἀγίων, ὑφαντὸν ἰσῆς Χερσβίμ, καὶ ἐπετέθειτο ἐπὶ τέσσαρας κίονας χρυσῶς, βάσεις ἔχοντας ἀργυρᾶς. τὸ δὲ καταπέτασμα τὸ τέταρτον τὸ πρὸ τῆς ἀγίας, τὸ λεγομένον ἐπίσασρον, ποικιλτὸν ἰσῆς, καὶ ἐκ ἐτι ὡς τῶ δευτέρῳ Χερσβίμ. ἐπετίθειτο δὲ πάντα κίονα, βάσεις ἔχουσα χαλκᾶς. τῶ δὲ διαφορὰν σκοπεῖ ὅση.

Ε ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπίσασρον μὲν ὀνομάζει τῆς θύρας τὸ περιτάνυσμα, διὰ τὸ, οἶμα, λεπτοῖς κρίκοις ἀνόπιν ἔλκεσθαι, διικνευμένης τῆς εἰσβολῆς. ἀντεπιστάσθαι δὲ αὐτῶ κατὰδριῦσεσθαι τῶν θυρῶν, κρυπτεῖν τὰ ἄγια.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπίσασρον δὲ φησι, δι' ἧς σωηγέτοτε καὶ ἡπλῆτο τὸ καταπέτασμα. ἕτερον, ὡς εἶοικε, καταπέτασμα καλύπτει τῶ λυχνίαν τε καὶ τῶ τράπεζαν, ἐπὶ ἐκίονων κρεμάμενον, ὡπερ ἐπὶ δ' τὸ πρῶτον. διὸ ὁ μὲν Ἀκύλας φησι, καὶ ποιήσεις τῶ ἐπίσασρον. οἱ δὲ ὁ, καὶ ποιήσεις τῶ καταπέτασματι ἐσῶτα. τινὲς (3) δὲ κατὰ τῆς προτύπου ταῦτα φασίν, ὡς ἂν τὰ τῆς σκλιῆς τοῖς ἐξωθεν ὀρῶσιν ἀθέατα.

λς. Καὶ ποιήσεις τῶ καταπέτασματι πέντε σύλκας, καὶ χρυσώσεις αὐτὰς χρυσῶ. καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσᾶ. καὶ χανεύσεις αὐτοῖς πέντε βάσεις χαλκᾶς.

ΚΕΦ.

(1) Τῶν Χερσβίμ. αὐτ.

(2) Ἐπίσασρον τῆς θύρας τῆς σκλιῆς. ἡ ἐν Φρανκεν. ἐκδ. αἰσαύτως καὶ ἡ ἐν Κανταβεργ. ἡ δὲ τῆς Ἄλδ. ἐπίσασρον τῆς θύρας ἐξ ὑακίνθου.

(3) Ἰωσήφ. ἐν κεφ. 5. τῆς 3. περὶ Ἰσδαϊκ. κερχαϊολ. βιβλ. καὶ Φίλ. ὁ Ἐβρ. ἐν τῶ 3. περὶ Μωϋσ. λόγ. σελ. 667.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

α. **Κ**αὶ ποιήσεις θυσιαστήριον ἐκ ξύλων ἀσήπτων, πέντε πήχεων τὸ μῆκος, καὶ πέντε πήχεων τὸ εὖρος· τετραγώνου ἔσαι τὸ θυσιαστήριον, καὶ τριῶν πήχεων β. τὸ ὕψος αὐτῆς. Καὶ ποιήσεις τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν. Ἐξ αὐτῆς ἔσαι τὰ κέρατα, καὶ καλύψεις αὐτὰ χαλκῶ.

” ΔΗΛΟΥ. Θυσιαστήριον, ὃ ἐστὶ βωμός. ἐν ᾧ ἐγένετο τὰ ἀπὸ τηγάνου, καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ ἀπὸ πυρός.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θυσιαστήριον δέφασσι, (1) καλεῖ τὸν ἐν ὑπαίθρῳ βωμόν τῶν εἰσόδων τῆς σκλιῆς, ἀντικρὺς ἀφ᾽ ἑσῶτα τοσῶτον, ὅσον ἰκανὸν λατρυγοῖς εἶναι διάστημα πρὸς τὰς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιτελεστέας θυσίας. ἢ δὲ ἐν μεθόρῳ τῶν δ' καὶ ἐκίωνων, περὶ ὧν ἐρεῖ. ὅπερ ἐστὶν εἰπεῖν κυρίως πρόβατον, ἀργόμενον δυσὶν ὑφάσμασι, τῷ μὲν εἴδον, ὃ καλεῖται καταπέτασμα· τῷ δὲ ἐκλῶς, ὃ προσαγορεύεται κάλυμμα· ἐνθα ἢ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἡ λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πεντάπηχον μὲν ἐν εὐρύς τε καὶ μῆκος τὸ θυσιαστήριον. ἔδει γὰρ ἔδει μέτρων αὐτῶν, καὶ λίαν ἀφθονωτάτων. χιζεοῦ (2) γὰρ ἐπ' αὐτῶν, καὶ βοῶν ἔμελλον ἀναφέρεισθαι τμήματα, καὶ ὀλοκαυτώσεις, οἷων τε καὶ τράγων ἀναφορὰν καθιερέμεναι Θεῷ. ταύτητοι χαλκῆ καὶ ἐσχάρα καὶ πυρεῖον αὐτῶν, κρεάγραι τε καὶ Φιάλαι, καὶ πάντα αὐτῆς τὰ σκόδη, ὡς ἂν δύναιτο ταῖς κατὰ νόμον θυσίας τῶν παρά γε σφῶν αὐτῶν εἰσκομίζοντα χρεῖαν, ταῖς τῆς πυρός μὴ καταφθίρεσθαι προσβολαῖς. σεφάνῳ δὲ καὶ [τὰ] ἐπὶ ταῖς γωνίαις κέρατα τῷ τεχνουργήματος κάλλει προδήσομεν. ἀχαρι δὲ εἶδεν παρά τῷ πανσοφῶ Θεῷ. πλὴν, ἐκείνο πάλιν φέρε δὴ λέγωμεν, ἀκριβῆ τὸν νῦν ἐπερείδοντες τοῖς ἐφ' ἑκάστῳ θεασιζομένοις. θυσιαστήριον γενέσθαι προσέταχε ταῖς κατὰ νόμον θυσίας εἰκοῦς τε καὶ πρέπον, ἀλλ' εἶδεν ἐν αὐτῷ χρυσῶν, καθάπερ ἀμέλει καταθεωτότις ἂν ἐπίτε τῆς κιβωτῆς, λυχνίας τε αὐτῆς καὶ τραπεζῆς, καὶ τῶν ἀμφοῦν αὐτῶν. τῆς θείας δὲ καὶ ἀκηράτης φύσεως τῶν κατὰ πάντων ὑπεροχῶν, καὶ ἀσύγκριτον λαμπρότητα, τῶν ὡς ἐν νοήσει λέγω, τὸ χρυσίον ἡμῖν καταδηλῶν εὖ μάλα ἐλέγομεν. ἀθροεὶ δὲ ἐν ἀχρυσῶτον παντελῶς τῆς κατὰ νόμον λατρείας τὸ θυσιαστήριον, ἀνιγμά πρὸς χρηματίσαντος (3) ἡμῖν τῆς Θεῆς καὶ μάλα σαφῶς, ὅτι πνύ-

ματος ἀγίος πρόξενος ἦκισα μὲν ὁ νόμος, τετίμηται δὲ ἐχὶ τῆς τοιαύτης χάριτι ἐν τῷ τύπῳ τῆς λατρείας ἢ δωαμῆς. πνεῦμα [γὰρ] ἢ δελείας ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. ἀλλ' ἡμῖν τὸ δῶρον ἀπνεμήθη διὰ Χριστῆ μετὰ τῶν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν. εἰεφύσησε γὰρ

” λέγων, λάβετε πνεῦμα ἅγιον. τοιγάρτοι Ἰωάν. 20. 22.
B καὶ Παῦλος προσφωνεῖ τοῖς πεπισθόκοσιν, ἢ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δελείας πάλιν εἰς Ῥωμ. 8. 15.
” φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα ἠοφείας, ἐν ᾧ κρᾶζομεν, ἀββᾶ ὁ πατήρ.

γ. Καὶ ποιήσεις σεφάνην τῷ θυσιαστήριῳ, καὶ τὸν καλυπτήρα αὐτῆς, καὶ τὰς Φιάλας αὐτῆς, καὶ τὰς κρεάγρας αὐτῆς, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς ποιήσεις χαλκῶ.

” ΔΗΛΟΥ. Εἰς τὸ, τὸν καλυπτήρα αὐτῆς. Εἶδος καυκίς, ἐν ᾧ ἀνέματτον σὺ τῶν ἐλαίων τῶν σεμίδαλιν. καίτοι ἐν τῷ δεκάτῳ ἐκλῶ Ἀριθμῶν, ἐν ᾧ Φησὶ, τρυβλίον ἀρ- Ἀριθ. 7. 19.
” γυρῶν καὶ Φιάλλῳ, ἀμφοτέρα πλήρη σεμίδαλεως ἀναπεποιημένης ἐλαίῳ.

ΔΗΛΟΥ. Κρεάγραι, τριοδόντια, ἐργαλεία χαλκῶ, δι' ὧν ἀνέπων τὰ κρέα ἐκ τῶν λεβήτων.

Δ δ. Καὶ ποιήσεις ἐσχάραν ἔργῳ δικλυτῶ χαλκῆν· καὶ ποιήσεις τῆς ἐσχάρας τέσσαρας δακτυλίους χαλκῆς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη.

ΔΗΛΟΥ. Ἐως τῆς νῦν γίνεται τῆτο ἵνα ἐπὶ τῷ κοσκινώματι ἐπιτεθῆ κρέας, καὶ διὰ τῆς ἀτμῆς τῆς ἀναδιδομένης ἐκ τῆς λέβητος ἐψηθῆ, μὴ ἐπιβαλλομένης ὕδατος. τὸ δὲ δικλυτὸν τετραγωνοειδὲς ἐστὶ ὀχήμα ὑπόμηκες· ἔτω καὶ αὐτῆς ἡ ἐσχάρα· καὶ περίθεμα καλεῖται, ὡς ἐπ' αὐτῆς τῶν κρεῶν ἐπιβαλλομένων.

ε. Καὶ ὑποθήσεις αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐσχάραν τῆς θυσιαστήριος κάτωθεν. ἔσαι δὲ ἡ ἐσχάρα ἕως τῆς ἡμίσεως τῆς θυσιαστήριος. Καὶ ποιήσεις ἀναφορεῖς τῷ θυσιαστήριῳ ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ ζ. περιχαλιώσεις αὐτῆς χαλκῶ. Καὶ εἰσάξεις τὰς φορεῖς εἰς τὰς δακτυλίους· καὶ ἔσωσαν οἱ φορεῖς κατὰ τὰ δύο πλευρὰ τῆς θυσιαστήριος ἐν τῷ ἄρειν αὐτό. Κοῖλον σανιδωτὸν ποιήσεις αὐτό· κατὰ τὸ παραδειχθέν σοι ἐν τῷ ὄρει, ἔτω ποιήσεις αὐτό.

θ. Καὶ ποιήσεις αὐλὴν τῆς σικηνῆς· εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς νότον ἰσὶα τῆς αὐλῆς

(1) Ὁ Φίλ. ὁ Ἐβρ. ἐν τῷ περὶ Μαῦσ. 3. λόγ. σελ. 668. καὶ ὁ Ἰώσηπ. ἐν τῷ 7. κεφ. τῆς 3. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολ. βιβλ.

(2) Σχίσαι. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 302. Ἰσ. δὲ χιζαί, ὀρθότερ.

(3) Τὸ χρῆμα τιθέντος. αὐτ. σελ. 303.

αὐλῆς ἐκ βύσσης κεκλωσμένης· μήκος ἑκατὸν πήχεων τῷ ἐνὶ κλίτει. Καὶ οἱ σύλοι αὐτῆς ἑικοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν ἑικοσι χαλκαῖ, καὶ οἱ κρήκοι αὐτῶν καὶ αἱ ψαλίδες ἀργυραῖ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ποιήσεις αὐτὴν τῇ σκλωῇ. Ταύτης ἐν μέσῳ ἢ ἡ σκηνῆ. ὅθεν ταύτης τὰς σύλους ἔδει λαμβάνειν ἡρμοσμένους ἀλλήλοις, ὡς αὐτῆς τῆς σκλωῆς, διασαδὸν δὲ κατὰ τὰ μέσα φυλάττοντας. ἔ γὰρ εἶχον πήχεις μεταξύ. πῶς γὰρ ἂν καὶ περιεῖχον, ἰσάριθμοι τοῖς περιεχομένοις τυγχάνοντες; ἀνείχον δὲ τὰ ἰσῖα κύκλῳ τοῖς πλαγίοις ἐπερριμμένα, τοίχων δίκλῳ, ἀλλ' ἐσέγης τρόπον, ὡς οἱ τῆς σκλωῆς.

- ια. Οὕτω τῷ κλίτει τῷ πρὸς βορρᾶν ἰσῖα ἑκατὸν πήχεων μήκος· καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν ἑικοσι χαλκοῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν ἑικοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ κρήκοι αὐτῶν, καὶ αἱ ψαλίδες τῶν σύλων, καὶ αἱ βάσεις περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ. Τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ θάλασσαν ἰσῖα πεντήκοντα πήχεων· οἱ σύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα. Καὶ εὖρος τῆς αὐλῆς τῆς πρὸς ἀνατολὰς ἰσῖα πεντήκοντα πήχεων· οἱ σύλοι αὐτῶν δέκα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα. Καὶ πεντεκαίδεκα πήχεων τῶν ἰσῖων τὸ ὕψος τῷ κλίτει τῷ ἐνὶ· σύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. Καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον δεκαπέντε πήχεων τῶν ἰσῖων τὸ ὕψος· σύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἦν δὲ τὰ μὲν εἰς μήκος ἰσῖα, πήχεων ῥ' ἐξ ἑκατέρου μέρους· τὰ δὲ εἰς πλάτος, ἦ· οἱ δὲ σιμέχοντες κίονες, οἱ μὲν εἰς μήκος πρὸς κ' ἑκατέρωθεν, οἱ δὲ εἰς πλάτος πρὸς ἰ'. τὸ δὲ ὕψος κύκλῳ, ἰε πήχεων. ἀλλ' ἐξῶθεν τῶν εἰρημένων κίωνων κατὰ τε μήκος καὶ πλάτος ἑκατέρωθεν ὀρίσκομεν γ' καὶ γ' ἐξ ἑκατέρου κλίτους, καὶ δ' κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς αὐλῆς. καὶ μήποτε τῆς ἐνὸς ἀναστρέψας δεῖ λαβεῖν τοῖς ἰσίοις ἐκ ποικιλίας, ὡς αὐτὸς ἔφη, ῥαφιδούτῃ; τοιγαρῶν ἐπὶ τῶν ἄλλων τὰς ὕλας εἰπὼν, καὶ τὸν περιεχόμενον κόσμον ταῖς κεφαλῖσι καὶ ταῖς βάσεσιν, ἐπὶ τῆτων ἔδεν τοῖστον προσέδηκε. τῆναντίον δὲ, μετὰ τὸν τῶν δ' λόγον, ὡς ἀντιδιασέλλων αὐτοῖς τὰς ἐν κύκλῳ; φησί· πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς αὐτῶν κύκλῳ κατηργυρωμένοι. τινὲς δὲ (1) τὰς δ' πρὸ τῆς αὐλῆς ἐσάναι φασί, προφυλαίαι χρεῖαν πληρῶντας, ἐπικειμένους παραπετάσματος καταντικρὺ τῆς σκλωῆς· ὡς ἂν μὴ ἐκ παρόδος πάλιν ὄρωτο, ὡς αὐτὸν ἐν

τῇ σκλωῇ, καὶ οἷον ἐκείνο τὸ παραπέτασμα. μήποτε ἐν καὶ οἱ γ' ἑκατέρωθεν κόσμος χάριν; προσγράφεται δὲ ἀντὶ μὲν τῆ πρὸς λίβαν, πρὸς νότον· ἀντὶ δὲ τῆ πρὸς ἀπηλιώτῳ, πρὸς βορρᾶν, πρὸς τὸ σαφέστερον μεταποιηθέν. ἐπιφέρει γὰρ τὰ λοιπὰ δύο κλίματα, τὸ, τε πρὸς θάλασσαν, ὅ ἐστι πρὸς δύσιν, καὶ τὸ πρὸς ἀνατολὰς.

ιβ. Καὶ τῇ πύλῃ τῆς αὐλῆς κάλυμμα· ἑικοσι πήχεων τὸ ὕψος ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένον, καὶ βύσσης κεκλωσμένης τῇ ποικιλίᾳ τῆ ῥαφιδούτῃ· σύλοι αὐτῶν τέσσαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκ μάλιστα τῆ ἑως μέρους τῷ θύραν γενέσθαι προσέταξεν, ἵνα καὶ αὐτὸς ἀνείχων ὁ ἥλιος, οἷον τινα προσκινήσιν προσφέρῃ τοῖς προφυλαίοις, ὅθεν ἐκείσε τὰς ἀκτῖνας ἐκπέμπων· καὶ οἱ Θεῶ μόνῳ λατρεύειν προσελαγμένοι ὅπιδεν τὸν ἥλιον ἔχῃ πρὸς τὴν σκλωῇ τετραμμένοι, καὶ μὴ τῆτον, ἀλλὰ τὸν τῆτε ποιητῶ προσκινήσιν.

ιγ. ΑΔΗΛΟΥ. Τῇ ποικιλίᾳ τῆ ῥαφιδούτῃ, ἀντὶ τῆ, οἱ σύλοι ἐν τῷ ὑφάσματι γένωνται κατῆτοι ἀπὸ ῥαφίδος, ἀγκόπλεκτοι οἱ λεγόμενοι.

ιδ. Πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ χαλκοῖ, καὶ κατηργυρωμένοι ἀργυρίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀργύρῳ μὲν ἐκ κεφαλῆς εἰς πόδας καταγλαΐζεσθαι δεῖν εὖ μάλα φησί· βάσει δὲ αὐτῶν ὑπερηρέσθαι χαλκαῖς, καὶ κεφαλῖσιν ἀργυραῖς. τύπος δ' ἂν εἴεν καὶ αὐταὶ Χριστῶ. Φωτὸς μὲν ὅτι διέλαμψε δίκλῳ, αὐγαῖς δηλονότι ταῖς νοηταῖς ἀπαξράπλων ὡς Θεός, τῆ ἀργύρου σημαίνοντος· ὅτι [δὲ] λαμπρὸς [καὶ] ὀνηχῆς ὁ περὶ γλῶ αὐτῷ πεποίηται λόγος, τῆ τῆς τὸ κήρυγμα τὸ εὐαγγελικόν. τῆ περιεργύρου χαλκῆ ὑποφαίνοντος. ὀνηχῆς μὲν γὰρ ὁ χαλκός, λαμπρὸν δὲ λίαν καὶ διαφανὲς τῆ ἀργύρου τὸ χρῆμα. ἔνεσι δὲ τῆτο τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασι, καὶ κατῆτοι τῆ Σωτῆρος τὸν λόγον, ἔχοντα μὲν τῆς εἰς ἄκρον ὀσεβείας τὸ διαδὲς καὶ καθαρόν, ὀλλῶ δὲ ὡς περιβομβῆντα τὴν οἰκῆμένῳ. εἰ δὲ ὅστις ἔλοιτο τῆς ἀγίας Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστῆς, ὡς ἐν τοῖς τοιοῖς δε τυχὸν ἀνατυπῆσθαι σύλοις, λογιᾶται τὰ εἰκότα. καὶ γὰρ εἰσὶν ἀληθῶς ἀργυροὶ μὲν ὡς αὐτῶν, διὰ τὸ ἐν μετέξει [γενέσθαι] Χριστῶ τῆ φωτίζοντος· τοιγαρῶντο φασί, καὶ ἔσται ἡ λαμπρότης Κυρίου τῆ Θεῶ [ἡμῶν] ἐφ' ἡμᾶς· ὀνομαζοῦνται δὲ καὶ τῆ κόσμος φῶς, χαλκῶ δὲ καὶ ἀργύρῳ μονοεχί ἐμβεβηκοτες. ἔρισμά τι γὰρ αὐτοῖς ὡς αὐτῶ

Kkk 2

τῷ

(1) Φιλ. ὁ Ἐβρ. ἐν τῷ περὶ Βίβλ. Μωϋσ. 3. λόγῳ σελ. 668.

τῷ λαμπρῶτε καὶ δὴχεςάτω κεχρηῖσθαι
 Ψαλ. 67. 11. λόγῳ. Κύριος γὰρ Φησι δώσει ῥῆμα τοῖς
 „ὀθαγγελομοίσις, καὶ τὰ ἐξῆς.

ιη. Τὸ δὲ μῆκος τῆς αὐλῆς ἑκατὸν
 ἔφ' ἑκατόν· καὶ εὖρος πενήτηκοντα ἐπὶ
 πενήτηκοντα· καὶ ὕψος πέντε πήχεων
 ἐκ βύσσης κεκλωσμένης, καὶ αἱ βάσεις
 αὐτῶν χαλκαῖ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει δὴ ἐν, ὅτι σεναι
 μὲν αἱ πρώται γεγονασιν αὐλαί, καὶ εἰς
 τρίτῳ διήκασαι δεκάδα πήχεων. εὖρος
 μὲν γὰρ αὐταῖς τέσσαρες, μῆκος δὲ εἰκο-
 σιοκλίω. αἱ δὲ μετ' ἐκείνας, ὀρθραῖτε ἔτω
 καὶ μακρά. ἑκατὸν [γὰρ] ἔφ' ἑκατόν,
 καὶ πενήτηκοντα ἐπὶ πενήτηκοντα, βλέπε-
 σαίτε ἢ μὲν εἰς ἡῶ, ἢ δὲ εἰς ἐσπέραν τε καὶ
 λίβα. ἢ ἐχὶ δὴ τῆτό ἐσιν ἐναργῶς τὸ πά-
 λαυ παρηγγελμῖον διὰ Φωνῆς Ἡσαΐα
 πρὸς τὴν ἐσχάτοις καιροῖς ἀναδεδειγμέ-
 Ησ. 54. 2, 3. νῦν ἐκκλησίαν; πλάττων τὸν τόπον τῆς
 „σκλιῆσσε, καὶ τῶν αὐλαιῶν σσε, πήξον,
 „μὴ Φείση, ἔτι εἰς τὰ δεξιά καὶ εἰς τὰ
 „ἀριστερά ἐκπέτασον. σεναιμὴν γὰρ αἱ ἀρ-
 „χαῖς ἢ ἐκκλησία Χριστῆ, λοιπὸν εἰς ἡῶ καὶ
 „δύσιν, βορῶν τε καὶ νότον ἐξοβρωῖεται,
 καὶ διὰ παντὸς ἦκει τόπασ.

ιθ. Καὶ πᾶσα ἡ κατασκευὴ τῆς
 σκηνῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα καὶ
 οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς χαλκοῖ.

κ. Καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραὴλ, καὶ λαβέτωσαν ἔλαιον ἐξ ἔλαιῶν
 ἄτρυγον καθαρὸν κεκομμένον εἰς Φῶς,
 ἵνα καίηται λύχνος διαπαντός.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἄτρυγον καθαρὸν
 κεκομμένον εἰς Φῶς εἶναι τὸ ἔλαιον, ση-
 μαίνει, ὅτι τρυγὸς ὡπερ ῥύπασ παντὸς
 ἀπήλλακται παντελῶς ὁ περίγε τῶν θεῶν
 δογματῶν ὀρθός τε καὶ ἀληθῆς καὶ ἀμι-
 γῆς τῆ χείρονος λόγος· ὅς αἱ τῆ Σωτή-
 ρος ἐγείρει τὸν Φωτισμὸν, ἐκ αὐτὸς οἰκο-
 θεῖτι προσιδεῖς εἰς λαμπρότητα τῷ Χρι-
 στῷ· κομιδῇ γὰρ εὐήθεις τὸ ἀνθρώπασ νομί-
 ζειν δεῖσθαι αὐτόν· ἀλλ' ὅτι Φῶς τὸ ἀληθι-
 νὸν καὶ ἀπαύγασμα τῆ πατρὸς ὑπάρχων
 ὁ Χριστὸς, τοῖς ὀρθοδοξοτάτοις τῶν διδασ-
 κόντων λόγοις, τῆτο ὅπερ ἐσιν ἀληθῶς
 ταῖς τῶν πισυόντων διανοαῖς φαίνεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐσιν γὰρ καὶ ἐκ σπερμάτων
 λύχνος καύμενος ἐν τῇ σκλιῇ, Φησιν, (1)
 ὁ μακάριος Βαπλιστής. ἔλαιον δὲ ἄτρυγον,
 τὴν ἀθόλωλον τῆ παναγίς πνυόματος Φύ-
 σιν, ἢ τις σιωέχει καὶ αὐξεί τὸν ἐν τῇ ψυ-
 χῇ Φωτισμὸν.

ΑΔΗΛΟΥ. Λύχνος ἐν ὡς ἐν τύπῳ πά-
 λαυ καύμενος, καὶ φαίνων διαπαντός ἐν
 τῇ σκλιῇ τῆ μαρτυρίε ὁ μακάριος λῶ Βα-
 πλιστής. καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ σκλιῇ τῆ μαρ-

Α τυρίε φαίνειν αὐτόν, σημαίνει καλῶς, ὅτι
 δεκλὸς αἱ ἐκκλησίαις ὁ παρ' αὐτῆ Φωτισ-
 μὸς, καὶ ἐκ ἔξω κείσεται τῆς ἱεραῖς τε καὶ
 θεῖας αὐλῆς τῆ Σωτήρος.

Β κα. Ἐν τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίε.
 ἔξωθεν τῆ καταπετάσματος τῆ ἐπὶ
 τῆς διαθήκης καύσει αὐτόν Ἀαρὼν
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ ἀφ' ἐσπέρας ἕως πρωῖ
 ἐναντίον Κυρίε, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς
 γενεαῖς ὑμῶν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τόγε μὴ ἔξω τῆ κατα-
 πετάσματος ὀρθασθαι τὸν λύχνον, δηλοῖ
 ὅτι τὸν ἀπλῆστρον καὶ ἀσαγωγικὸν εἰσίσσει
 Φωτισμὸν τὸ εἰς μετάνοιαν βᾶπλισμα. (2)

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆς ἐν ταῖς Ἐκκλη-
 σίαις κατὰ καιρὸν ἱεραργῶντας ὑποσημαί-
 νουσι, τῆτέσι τῆς ἐν αὐταῖς διδασκάλης,
 καὶ τῶν θεῶν θυσιασῆριων λειτουργῆς.
 ἔτοι τὸν νοητὸν λύχνον, τῆτέσι τὸν Ἰωάν-
 νῳ, αἱ διαλάμποντα τηρεῖν ἐπιτάσσου-
 „ται. τῆτο γὰρ ἐσιν τὸ, καυσεσιν αὐτόν ἀπὸ
 „ἐσπέρας ἕως πρωῖ. ὁ γὰρ σύμπασ καιρὸς,
 „ἐν ὡ προσήκει τὸ τῆ λύχνε φαίνεσθαι
 Φῶς, τὸ μῆκος ἐσιν τῆς νυκτὸς, δι' ἢ ση-
 μαίνεται τῆ παρόντος αἰῶνος τὸ μέτρον.
 Φῶς γὰρ τὸν μέλλοντα νοῆμεν αἰῶνα.

Δ * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐξωθεν δὲ τῆ κα-
 ταπετάσματος ἦτε τῶν λύχνων θεῖαις καὶ
 μὴ καύσει. Φῶς γὰρ ὑπάρχων
 κατὰ Φύσιν ὁ Χριστὸς, ἢ δεῖται Φωτὸς,
 ἀλλ' ἡμῖν αὐτοῖς τοῖς ἔξω Θεότητος, καθ' ὅ
 γενητοῖς, τὸ ἴδιον ἐνήσει Φῶς.

Ε * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀσβεσος γὰρ ὡπερ
 ὁ παρὰ Χριστῆ Φωτισμὸς ἐν Ἐκκλησίᾳ σω-
 ζεται, ταῖς τῶν ἱεραῶντα κεκληρωμῖνων
 ἐπιεικείαις· οἱ ταῖς εἰς ὀρθότητα μυσαγω-
 γίαις τὸν τῶν πισυδούλων καταλαμπρῶουσι
 νῦν. τῆτι γὰρ οἰμαῖεσι τὸ ἀνακαίεσθαι τῆς
 λύχνε ἀπὸ ἐσπέρας ἕως πρωῖ· σκοτίαν δὲ
 εἰναί φασκεν τὴν ἐκ διαβόλες πλάνησιν, καὶ
 νοητῶ ὡπερ τινὰ νύκτα κατὰ νῦν ἀνθρω-
 ποῖς συμβαίνουσαν, τὰ τῶν ἀνοσίων αἰρετι-
 κῶν ἀφελγῆτε καὶ ἀμυδρὰ μυθάρια. διλυε-
 κῆς ἐν ἄρα καὶ ἀκατάληκτον τῆ Σωτήρος
 τὸ Φῶς ὀρωτο ἀν ἐν Ἐκκλησίαις, διερμη-
 νυδόντων ὀρθῶς τὰ θεῖα τε καὶ ὀθαγγελικά
 κυρύγματα τῶν ἐν αὐταῖς διδασκάλων.

Ζ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πρὸ δὲ τῆς σκλιῆς
 ἔξω τὸ χαλκῆν λῶ θυσιασῆριον, τὸ τὰ
 προσφερόμενα δεχόμενον θυματα. δηλοῖ
 δὲ τῆτο περιττὰ εἶναι ταῦτα, καὶ μὴ ἀρεσὰ
 τῷ τῶν ὀλων Θεῷ. ὅθεν ἐπιτελεῖσθαι μὲν
 αὐτὰ σιωεχώρησε διὰ τὴν Ἰσραῖων ἀδέ-
 νειαν, ἔξω δὲ τῆς σκλιῆς ἱεραργεῖσθαι προ-
 σέταξεν, ὡς τοῖς ἐνδον ἐκ ἀναγκαῖα. ἡμεῖς
 δὲ τὴν τοῖς ἐνδον ἀπονεμηθεῖσαν λειτρο-
 γίαν ἐπιτελεῖμεν. θυμίαμα γὰρ, καὶ λυ-
 χνιστῶν Φῶς προσφέρομεν τῷ Θεῷ, καὶ τὴν
 μυσικῶ τῆς ἀγίας τραπέζης ἱεραργίαν.

ΚΕΦ.

(1) Ἰσ. ὁ Κύριος. τὸ δὲ γὰρ καὶ τὸ ἐπόμενον ὑπόμνημα συλλογῆ τῶν ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 344,
 καὶ 345. εἰκόασιν εἶναι μετὰ καίτινος προθήκας.

(2) Τῆτό τε καὶ τὸ ἐπόμενον ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὐρηνηται.

Κ Ε Φ. Κ Η.

α. **Κ** αὶ σὺ προσαγάγε πρὸς σεαυτὸν τὸν τε Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῶ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἱερατεύειν ἐμοὶ Ἀαρὼν, καὶ Ναδάβ, καὶ Ἀβιδῶ, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ υἱὰς Ἀαρῶν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὀνομασὶ μὲν ἔν οἱ ἀπό-
 Ἐβρ. 5. 4. » λεκτοὶ κέκλιωται πρὸς ἱερωγίαν. ἔ γὰρ
 » ἐαυτῶ τὶς λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλ' ὁ κα-
 » λόμενος ὑπὸ τῆ Θεῶ, κατὰ τὸ γεγραμ-
 » μένον. ἴτω δὴ ἔν αὐτόμολος μηδεὶς εἰς τὸ
 » ἱεραῖον Θεῶ, περιμενέτω δὲ κλήσιν. ὁ
 » γὰρ ἀρπάζειν ἐπιχειρῶν ὁ μὴ ταῖς ἀνωθεν
 » ἔχει ψήφοις, τὴν Δαδῶν καὶ Ἀβειρῶν
 » ὑφέξει δίκην.

ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Κέκληται μὲν ὡσπερ
 εἰς ἀρχιερέα Χριστὸς διὰ βελῆς τῆ πα-
 τρός. συγκέκλιωται δὲ τρόπον τινὰ αὐ-
 τῶ, καὶ σωεργοὶ τέθεινται πρὸς ἱερω-
 γίαν καὶ οἱ θεασέσιοι μαθηταί. τοιγάρτοι
 1. Κορ. 3. 9. καὶ διαρρήδην ἔφασκον, Θεῶ γὰρ ἐσμὲν
 σωεργοὶ περιεφοίτων δὲ αὐ καὶ τὴν ὑψή-
 λιον πᾶσαν, ἱερωγῶντες εἰς τὰ ἔθνη τὸ
 εὐαγγέλιον τῆ Χριστῶ. κέκλιωται μὲν γὰρ
 εἰς ἀποσολῶν [διὰ] Χριστῶ, καὶ ἀληθῆς ὁ
 λόγος. ἀλλ' ὡς πάντως θελητὸν τῶ
 πατρί. μία γὰρ ἐφ' ἅπασιν τοῖς δρωμένοις
 ἡ ψήφος, ὅτι καὶ βελῆ καὶ σοφία καὶ θέ-
 λησις τῆ πατρός ὁ υἱός. ἔκῃν Ἀαρῶν τύ-
 πος ἂν εἴη Χριστῶ, καὶ τῆς ἐν πνύματι-
 τε καὶ ἀληθείᾳ νοσμένης ἱερωσῶν οἶονεὶ
 προανάδειξις, ὡς ἐν σκιαῖς ἔτι ταῖς ἀμυ-
 δροτέραις. σῶες δὲ, ὅτι προσάττεται Μω-
 σῆς προσάγεσθαι πρὸς ἑαυτὸν τὸν Ἀα-
 ρῶν. ἀδωνῆς γὰρ πῶς καὶ ἀτελής ὁ νόμος,
 Ἐβρ. 10. 4. εἰ ἀπονοσφίζοιτο τῆ Χριστῶ. ἀδωνῆτος γὰρ
 12, 14. » αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἀμαρ-
 » τίας. Χριστὸς γὰρ μίαν ὑπὲρ ἀμαρτιῶν
 » προσενέγκας θυσίαν, τετελείωκεν εἰς τὸ
 » διωκεῖν τὰς ἀγιαζομένους. ἴσῶσαν ἔν οἱ
 » σκιάς ἔτι καὶ γραμμάτος φίλοι, καὶ μω-
 » σαϊκῶν ἀταλμάτων ἀπρίξ ἡμεῖνοι, ὡς εἰ
 » μὴ προσαγάγοιτο πρὸς ἑαυτὸς τὸν ἀρ-
 » χιερέα καὶ ἀπόσολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν
 Ἰησῶν Χριστὸν, εἰς ἔδῶν αὐτοῖς τῆς εὐ-
 Ζ

τύπῳ λατρείας καταλήξει τὸ σάδασμα. ποῖα γὰρ εἰν παρά γε τῶ Φιλαρέτῳ Θεῶ τῆς εὐ νόμῳ ζωῆς τὰ ἀνχῆματα;

β. Καὶ ποιήσεις σολὴν ἀγίαν Ἀαρῶν τῶ ἀδελφῶ σου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν.

Β * **ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Παῦλος μὲν ὁ σοφώτα-
 τος τοῖς εὐ πῖσει δεδικαιωμένοις τὴν ἀγίαν
 ὄντως καὶ ἐξ ἔρανῶ σολῶ ἀνάπλεσθαι δὲν
 » συμβελοῖ, γράφων· ἀνδύσαδε τὸν Κύ- Ρωμ. 13. 14.
 » ριον ἡμῶν Ἰησῶν Χριστὸν. τῆτότοι καὶ Ἡ-
 » σαίας ὁ προφήτης προανακεκράγει λέγων
 » ὡς ἐκ προσώπῃ τῆς ἐκκλησίας, ἀγαλλιάσθω Ἡσ. 61. 10.
 » ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῶ Κυρίῳ· ἐνέδυσε γὰρ με
 » ἱμάτιον σωτηρίας, καὶ χιτῶνα δὺφροσῶντης.
 » ἔδῆμα δὴ ἔν τὸ εἰς τιμὴν καὶ δόξαν ἀλη-
 Γ θῶς τῶ ἱερῶ καὶ ἀγίῳ γίνε, Χριστὸς, κόσ-
 » μημάτε λαμπρὸν καὶ ὑπερκόσμιον ταῖς
 » τῶν ἀγίων ψυχῶν. ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν Γαλ. 3. 27.
 » ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσαδε, Φησί.

γ. Καὶ σὺ λάλησον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῆ διανοία, ἔς ἐνέπλησα πνεύματος αἰσθήσεως. καὶ ποιήσῃσι τὴν σολὴν τὴν ἀγίαν Ἀαρῶν εἰς τὸ ἅγιον, ἐν ἣ ἱερατεύσει μοι.

Δ * * **ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Θεῶ ὅπως τῆς σωέ-
 σεως τῆς παρὰ Θεῶ, τῶν ἐδῆμάτων τὰς
 τεχνουργῶ ἀνακεπλησθῶν Φησιν, εἰς δὲ ἀν-
 θῆ ποικιλουργίαν ἀποκομίζοντος, καὶ τὴν
 Χριστῶ τοῖς ἀμφίοις ἐγγράφοντος δόξαν.

δ. Καὶ αὐταὶ αἱ σολαί, ἄς ποιήσῃσι. τὸ περισηθιον, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸν ποδήρη, καὶ χιτῶνα κοσμησῶν, καὶ κίδαριν, καὶ ζώνην. καὶ ποιήσῃσι σολὰς ἀγίας Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶ εἰς τὸ ἱερατεύειν μοι.

ΑΛΛΟΣ. Περιβόλαιον, τὸ περισηθιον.
 Ἄλλος, λόγιον. καὶ τὴν ἐπωμίδα, (1) δύω
 ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθέμενα· ἡ
 δύω ὤμοι σωημεῖνοι ἔσονται.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰδός ἐσιν ἱμαλῖς χιτῶν ἱάν-
 θινος, (2) ἔως ποδῶν Φθάνων. ἔτος καὶ
 ἐπανδύτης καλεῖται.

Kkk 3 ΑΔΗΛΟΥ.

(1) Ἐνδύεται τὸν λεγόμενον ἐφῶδιον, ἑλληνικῆ δ' ἐπωμίδι προσεοικότα. γίνεται γὰρ τῆτον τὸν τρό-
 πον· ὑφανθεῖς ἐπὶ βάθῃς χρυαῖος ἐκπητε χρωμάτων παντοίων καὶ χρυσῶ πεποικιλμένῃ περιπέκλον τῆ
 ζέρον τὸ μέσον καταλιμπάνει, χειρίζετε ἡσκημένους, καὶ τῶ παντὶ κῆματι χιτῶν εἶναι πεποιημένους. τῶ
 δὲ διακῶν τῆ ἀδύματος σῶες περιτμήμα σσιδαμῆς τὸ μέγεθος, χρυσῶ τε καὶ τοῖς αὐτοῖς τῶ ἐφῶδες
 βάρμασι διωδισμῶν· ἐσὼ μὲν καλεῖται, σημαίνει δὲ τῆτο κατὰ τὴν ἑλλῶν γλωττίαν, λόγιον. Ἰώσηπ.
 εὐ κεφ. 8. τῆ περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ. 3. βιβλ.

Ἰερῶν ἐδῆτα κατεσκευάζον ὁ τεχνίτης τῶ μέλλοντι ἀρχιερεῖ καθίστασθαι, παγκάλιν καὶ θαυμα-
 σιωτάτῳ, ἔχῃσαν εὐ τοῖς ὑφάσμασι πλοκίῳ. τὰ δ' ὑψη δὲ τῶ ἰῶ, τὸ μὲν ὑποδύτης, τὸ δὲ προσα-
 γορδόμενον ἐπωμίς - - - Τὸ δὲ λόγιον τετραγώνον, διπλῆν κατεσκευάζετο, ὡσανεὶ βάσις - - - Ὀλον
 δ' αἰλυσθῶν χρυσοῖς ἀνήρητο πρὸς τὴν ἐπωμίδα, σφίγγόμενον ἐξ αὐτῆς, ὑπὲρ τῆ μὴ χαλαῶσθαι. Φιλ. 5
 Ἐβρ. εὐ τῶ 3. περὶ βίε Μωϋσ. λόγ. σελ. 670.

(2) Ἀρκίον δὲ ἀπὸ τῆ ποδήρης. ἔτος ὁ χιτῶν σύμπας ἐσιν ὑακίνθινος. Φιλ. αὐτ. εὐ σελ. 671. ὁ
 δὲ Ἰώσηπ. (εὐ τῶ εἰρημ. κεφ.) Ἐπανδύσῃσιν δὲ ἐξ ὑακίνθῃ πεποικιλμένον χιτῶνα. τὸ ἱάνθινος ἄρα,
 ἀναγνωστέον ὑακίνθινος.

ΑΔΗΛΟΥ. Κοσμβωτόν, συσφιγκτόν. Α είκός γάρ αὐτόν δι' ἀλύσεων καὶ κρίκων συσφιγέσθαι ἐκ μέρης ὅλον δι' ὅλα διὰ τὸ εὐσολόν.

Τὸ, κίδαριν, κατὰ τὸ Σαμαρειτικόν, πηλίον, (1) ἦτοι κατ' ἑτέραν γραφὴν μίτραν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ τοῖς ἱερεῦσι δὲ παντοδαπὸν περιτέθεικε κόσμον, τὸν μὲν λαὸν καταπλήττοντα τῷ διαφόρῳ τῆ χήματος, αὐτὰς δὲ τὰς ἱερέας διδάσκοντα, ὅπως χρῆ τὴν ψυχὴν ὠραΐζειν, καὶ τὸν τῆς ἀρετῆς αὐτῆ κόσμον περιτιθέναι.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Ὡς Ἀαρὼν τὸν ποδήρη, ἔτω καὶ ὁ λόγος ἔλαβε τὴν ἀπὸ γῆς ἀνθρώπινον σάρκα, Μαρίαν ἀντι [τῆς] ἀνεργάστῃ γῆς ἐχθρῶς μητέρα τῆ σώματος· ἵνα ἔχων τὸ προσφερόμενον, αὐτὸς ὡς ἀρχιερεὺς ἑαυτὸν προσενέγκῃ. τέττα γὰρ ἡ τὰ παλαιὰ σκιά.

ΑΔΗΛΟΥ. Χιτῶνα δὲ, καὶ ποδήρη, καὶ τέλειον, καὶ ἐξ ἄκρων εἰς ἄκρα διήκοντα, ὡς μηδὲν ὑπάρχειν γυμνὸν ἀρετῆς, ἢ ἀκατακαλυπτόν.

ε. Καὶ αὐτοὶ λήψονται τὸ χρυσίον, καὶ κόκκινον, καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὴν βύσσον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θεὰ δὲ ἔν. ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν εἰδῶν, ἐξ ὧν ἡ σκλιῆ κατεσκευάσθη, καὶ ἡ τῆ πρῶτοντος εἰς ἱερωσὴν διεσκευάσθη σοφῆ, τὴν Χριστῶ δόξαν ὡς εἰκόνην διὰ πάλιν καὶ τύποις ὠδίνεσα. λόγοι γὰρ οἱ αὐτοὶ, γινώσκεις τε ἐχ' ἑτέρα τὸ Χριστῶ κάλλος κατασημαίνεσι. γινώσκειται γὰρ ὡς εἰ χρυσῶ μὲν, Θεός· ὡς εἰ τῆ πορφύρα δὲ, τὸ βασιλείον ἔχων ἀξίωμα· καὶ ὡς εἰ βύσσῳ λεπτῇ, λόγος ἰσχυρὸς καὶ ἀσώματος· ὡς εἰ κοκκίνῳ, διὰ τὴν σάρκα· εἰ ὑάκινθῳ γε μὴν ἀεροφανῆ, τοιούτος γὰρ χρώς· ὁ ὑάκινθινος διὰ τὸ ἀνώγειν καὶ ἐξ ἔραν. Θεὸς γὰρ ὁμῶ καὶ βασιλεὺς ὁ ἐκ Θεῶ πατρὸς λόγος. αἱ αὐταὶ τοιγαρῶν ἀπαραλλάκτως, καὶ ὡς εἰ θρωγία λεπτῇ τῶν ἐσθημάτων αἱ ὕλαι, καὶ μίτοι καὶ τῶν κατεσκευασμένων εἰ τῆ ἀγία σκλιῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ ἱερεὺς διὰ τὸ ποικίλον τῶν ἀρετῶν ἔχει τὴν ἐξ ὑάκινθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου καὶ βύσσης σολῶ τὸν

δὲ ποδήρη, ὡς μηδὲν ἔχων γυμνὸν ἀρετῆς ἀπ' ἄκρων ἕως τέλους· τὴν δὲ ζώνην, διὰ τὴν ὀκοσμίαν, φυλάττεσαν τὰ γονοποια εἰ καθαρότητι. ἔχει δὲ καὶ ὑποδύτι, ὡς διὰ τῆς τῶν ἀρετῶν ἀναβάσεως γινώσιν λαμβάνων τῶν λανθανόντων μυστηρίων.

5. Καὶ ποιήσασσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσης κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλτῆ.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκέλευσε δὲ αὐτῷ καὶ ἐφεσρίδα γενέσθαι, ἡ οἱ ἐβδομήκοντα ἐπωμίδα ἐκάλεσαν. εἰ δὲ ταῖς Βασιλείαις ὀρισκομεν Ἐφῶδ αὐτὴν κατὰ τὴν τῶν Ἑβραίων γλώτταν ὀνομασμένην. αὐτὴ εἶχεν ἐφ' ἑκατέρω τῶν ὤμων δύο λίθους πολυτελεῖς, ἔχοντας τῶν φυλῶν τὰς προσηγορίας ἐγγεγραμμένας.

Γ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἐφασμάτι χιτῶνος ὡς ἐν εἰδει καὶ μέχρι σέρου διήκον γενέσθαι προσέταχεν, ὡς αὐτοῖς ἔσωτε καὶ ὡς εἰ χρω καὶ μέχρι ποδῶν ἐσθημασιν ἐπνευγμέναι, καὶ τὴν ἐκ χρυσοῦ καὶ πορφύρας ἀπασράπτον αὐγλή, τοῖς τῶν θρωμένων ὀφθαλμοῖς σεπτόντε καὶ ἱεροπρεπῆς ἐντέκοι τὸ θάυμα.] τέτο κέκληκεν ἐπωμίδα, διὰ τὸ, οἶμα, βραχὺ τῆ τεχνήματος, καὶ ἀμφοῖν δὲ μόλις ἐπιτεταυυδα τοῖν ὤμοιν.

Δ ζ. Δύω ἐπωμίδες ἔσονται αὐτῷ συνεχῆσαι αὐτῷ ἑτέρα τὴν ἑτέραν, ἐπὶ τοῖς δυσὶ μέρεσιν ἐξηρητημένα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύω ἐπωμίδες ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθέμεναι, καὶ ἔχασαι εἰς τὰ ἄκρα ἑαυτῶν ἀσιδίσκας χρυσῆς, ὡς ζώνας λεπτῆς. δι' ὧν ἐπὶ νῶτα συζωγνύμεναι ἐκ μέρης, καὶ εἰ τῷ σῆθαι ἐκ τῆ ἄλλῃ μέρης ἐδεσμέντο, συνδεσμέμεναι ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆ λογίε. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Αἱ δὲ ἐπωμίδες τύπον ἐπέχον Φιλοπονίας, καὶ νοητῆς ἐργασίας.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Φιλοπονίας δὲ τύπον ἐπλήρην, καὶ νοητῆς ἐνεργείας τῶν ἀρετῶν. καὶ δηλοῖ τέτο τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν περὶ τῆ Ἰσαάκ ἐνός τῶν παίδων τῆ Ἰακώβ, λέγων· ὑπέθετο τὸν ὄμων αὐτῶ· εἰς Γεν. 49. 15. » τὸ πονεῖν· καὶ ἐγένετο ἀνὴρ γεωργός.

η. Καὶ

(1) Πίλος, κόσμος περικεφάλαιος, ὃν οἱ μὲν κρεβασίαν, οἱ δὲ τιάραν, ἄλλοι δὲ κίδαριν καλεῖσι. Σειδ. ὦ λεξ.

Ἐπὲρ δὲ τῆς κεφαλῆς φορεῖ πῖλον ἄκωνον, ὃ διηκνύμενον εἰς πᾶσαν αὐτῷ, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον ὑπερβεβηκότα μέσης. καλεῖται μὲν μασσαεμφθῆς. τῆ δὲ κατασκευῇ τοιούτος ἐστίν, ὡς σεφάνη δοκεῖν, ἐξ ὑφάσματος λιναῖε ταινία πεποημένη παχῆσα. καὶ γὰρ ἐπιπλευσόμενον βάπτεται πολλάκις. ἔπειτα σινδῶν ἀνωθεν αὐτῷ ἐκπεριέρχεται, διήκοντα μέχρι μετώπου, τὴν τε γραφὴν τῆς ταινίας, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἀπρεπῆς καλύπτεισθα, καὶ ὅλα δὲ τῷ κρανίῳ γυγνομένη ἐπίπεδον. Ἰωσηπ. εἰ τῷ προδιαληφθ. κεφ.

Πρὸς δὲ καὶ κίδαρις κατεσκευάζετο. κίδαρις γὰρ οἱ τῶν ἑσων βασιλεῖς ἀντι διαδήματος εἰσάσαι χρῆσθαι. - - - Κίδαριν δὲ ἀντι διαδήματος ἐπιτίθει τῆ κεφαλῇ, δικαίων τὸν ἱερωμῖον τῷ Θεῷ, κατ' ὃν χρόνον ἱεράται προφέρειν ἀπάντων, καὶ μὴ μόνον ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ βασιλέων. Φιλ. εἰ σελ. 671, καὶ 673.

Ἀλλὰ καὶ ὁ πῖλος ὁ χρυσοῦς, ὁ ἀνατεταμένος, τὴν ἐξοσταν μίμυε τὴν βασιλικὴν τῆ Κυρίε· εἰ γε ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Σωτήρ. σημεῖον γὰρ ἡγεμονικωτάτης ἀρχῆς ὁ πῖλος ὁ ὑπὲρ αὐτῷ. ἄλλως τε ἀκηκόαμεν, ὡς εἴρηται καὶ τῆ Χριστῶ κεφαλῇ ὁ Θεός· καὶ πατὴρ τῆ Κυρίε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶ. Κλήμ. εἰ βιβλ. 5. τῶν σερωμ.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἐχ' εἴρηται.

η. Καὶ τὸ ὕφασμα τῶν ἐπωμίδων ἄ-
 ὄεσιν ἐπ' αὐτῶ, κατὰ τὴν ποίησιν ἐξ
 αὐτῆ ἕσαι ἐκ χρυσίῳ, καὶ ὑάκινθου,
 καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησ-
 μένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ταῦτα,
 τὰ σύμβολα τῶν σοιχείων τυγχάνουσιν, ἐξ
 ὧν τὰ πάντα σωθήσονται, ἃ περιβαλλόμε-
 νοι εἰσήεσαν εἰς τὰ ἅγια, δι' αὐτῶν ὑπὲρ
 τῆ κόσμου τὸν Θεὸν ἠλεήμενοι. ἡ βύσσος
 μὲν γὰρ, ἀντὶ τῆς γῆς· ὁ δὲ ὑάκινθος,
 ἀντὶ τῆ ἀέρος· καὶ ἡ πορφύρα, ἀντὶ τῆ
 ὕδατος· καὶ τὸ κόκκινον, ἀντὶ τῆ πυρός.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἄ δὲ διὰ τέ-
 των μανθάνομεν, ταῦτά ἐστιν· ὅτι τὰ ἄνω
 τῆς περιβολῆς, ὅσα τῆς καρδίας ἰδίως γί-
 νεται κόσμος, ἐκ πολλῶν καὶ διαφορῶν
 κατακίρναται. ἡ ἔν ὑάκινθος τῆ πορ-
 φύρα συμπλέκεται· τῆ γὰρ καθαρότητι τῆς
 ζωῆς ἡ βασιλεία σωζέσθουσα· κόκκος τῆ
 βύσσου σωαναπλέκεται, ὅτι πέφυκε πῶς
 τῶ τῆς αἰδῆς ἐρυθίματι τὸ λαμπρόν τε
 καὶ καθαρὸν τῆ βίβου ἐμφύεσθαι· ὁ δὲ χρυ-
 σὸς τοῖς ἀνθρώποις τέτοις συμπαραλάμπων,
 τὸν ἀποκείμενον τῶ τοιάτῳ βίῳ θησαυρὸν
 ὑπαυλίσσεται.

θ. Καὶ λήψη τῆς δύο λίθου, [λί-
 θου] σμαράγδου, καὶ γλύφεις ἐν αὐ-
 τοῖς τὰ ὀνόματα τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὡχρὰ μὲν λίθος ἡ σμα-
 ραγδος. ἐνήχεται δὲ αὐτῇ τὸ ἀγνοεῖδες
 ἐν βάρβει, καὶ οἰονεὶ σκότῳ συγκέκραται
 φῶς, ἐκατέρω πρὸς ἑαυτὸ νικᾶν ἀντέλ-
 κοντος. ἄρ' ἔν πρὸς τὸ ὑψῆστε καὶ ἄνω
 βλέπων ὁ τῆ σώματος ὀφθαλμὸς, καὶ κα-
 τατένας εἰς τὸ βαθὺ πρὸς αἰθέρα καὶ
 ἔρανον, ἔχι τοιαύδε τινη προσβάλλει θεῶ;
 ὡχρὸς γὰρ πῶς, καὶ ὡς ἐν βάρβει μέλας,
 καὶ φωτὶ μετρίῳ συμμιγῆς ὁ ἀνωτάτω
 λίαν αἰθῆρ. εἰκόνα δὲ ἔν ἔρανε τῶ λίθου
 τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν ποιῆται. [καὶ] μή-
 τοι θαυμάσης ὅτε καὶ σαπφείρω παραι-
 κάζει πάλιν αὐτόν. ὡχρὰ γὰρ ἡ σάπφει-
 ρος, καὶ τῆς ἐν σμαράγδῳ θεῶς ἡ μα-
 κρὰν. καὶ πάλιν. Οὐρανὸς δὲ ἔν σημείον ἡ
 σμαράγδος, γεγραμμένον ἔχουσα κατα-
 γένος τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τόπον λαχούσα τῶ
 ἐπωμίδα. δι' ἔπερ ἔσι νοεῖν, ὡς οἱ περ' ἄν
 εἰσι οἱ τῶ ἀπογραφῶν λαχόντες ἐν ἔρα-
 νῶ, ἔτοι πάντῃ τε καὶ πάντως ἐπανα-
 παύσονται τῶ Χριστῶ, μονονεχὶ καὶ ἐπ'
 ὤμων ἔχοντι, καὶ ὡς ἐν τάξει ποιημένῳ
 τῆς ἀγαθῆς.

ι. Ἐξ ὀνόματα ἐπὶ τὸν λίθον τὸν
 ἕνα, καὶ τὰ ἐξ ὀνόματα τὰ λοιπὰ
 ἐπὶ τὸν λίθον τὸν δεῦτερον κατὰ τὰς
 γενέσεις αὐτῶν.

(1) Ἐγγέγραπται δὲ τέτοις τῶν Ἰακώβου παίδων τὰ ὀνόματα γράμμασιν ἐπιχωρίοις γλώσσῃ τῇ
 ἡμετέρῃ, κατὰ τῆ τῶν λίθων ἐκατέρωθεν. οἱ πρεσβύτεροι δὲ εἰσι κατὰ ὄμον τον δεξιόν. Ἰωσηφ. ἐν τῶ S. κρφ.
 τῆ 3. περὶ Ἰεδαϊκ. ἀρχαιολ. βιβλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆ, τὸν πρῶτον Ἰσ-
 βιμ, πρῶτον ἵνα τάξης, καὶ τὸν δεῦτε-
 ρον, καὶ ἀπλῶς ἕκασον κατὰ τῶ τάξιν
 καὶ τῶ γέννησιν αὐτῆ, ἕως τῆ Βαριαμὶν
 τῆ ἐκάτῃ ἐν τῶ δευτέρῳ λίθῳ. (1)

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀναγ-
 καίως δὲ κατ' ἐκάτερον τὸν λίθον ἐξ ὀνό-
 ματα ἐγγλύφεται· διότι καὶ τῶν ἡμι-
 σφαιρίων ἐκάτερον δίχα τέμνον τὸν ζωο-
 φόρον, ἐξ ἐναπολαμβάνει ζώδια.

ια. Ἔργον λιθουργικῆς τέχνης·
 γλύμμα σφραγίδος διαγλύψεις τῆς
 δύο λίθου ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν ἡῶν
 Ἰσραὴλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτω γλυφῆτωσαν, ἵνα
 καὶ ἀπομαξασαίτις δινηθῆ ἐν καιρῶ τῶν
 ὀνομάτων τῆς γραφῆς.

ιβ. Καὶ θήσεις τῆς δύο λίθου ἐπὶ
 τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος· λίθοι μνη-
 μοσύνη εἰσὶ τοῖς ἡῶις Ἰσραὴλ· καὶ
 ἀναλήφεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν
 ἡῶν Ἰσραὴλ ἔναντι Κυρίου ἐπὶ τῶν δύο
 ὤμων αὐτῆ, μνημόσυνον περὶ αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Μνημόσυνον τῶ ἀν-
 γε τοῖς λίθοις ἀπογραφῶν ἔσεσθαι, φησὶ,
 τοῖς ἡῶις Ἰσραὴλ ἐναντι Κυρίου, μονονεχὶ
 καὶ ἐνατενίζοντος ὡς ἐν Ἀαρὼν. εἰσδέχε-
 ται γὰρ ἡμᾶς ὁ Θεὸς καὶ πατήρ εἰς ἀνά-
 μνησιν ἐν Χριστῶ· καὶ γεγονόσμεν ἐν αὐτῶ
 γνώριμοί τε καὶ ἐποπτείας ἄξιοι, καὶ ὡς
 ἐν βίβλῳ Θεῶ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πατριάρχαι
 δὲ ταῖς ἐπωμίσιν ἐσγεγραμμένοι, ἡ μικρὰ
 πρὸς τὸν τοιαύτον ἡμῖν καλλωπισμὸν συνει-
 σφέρουσι. τοῖς γὰρ προλαβῆσι τῶν ἀγα-
 θῶν ὑποδείγμασι κατακοσμεῖται μᾶλλον ἢ
 τῶν ἀνθρώπων ζωῆ.

ιγ. Καὶ ποιήσεις ἀσπίδισκας ἐκ
 χρυσίῳ καθαροῦ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Ἀσπίδισκας δύο προσέ-
 ταχε γινέσθαι ἐκ χρυσίῳ δὴ καθαροῦ,]
 δευτέρας μὲν ἢ κατὰ νομίσματος κύ-
 κλον, ἐν εἶδει γε μὴ τῶ αὐτῶ. κυκλω-
 τερές γὰρ τὸ νόμισμα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πάλιν δὲ τῶ
 κόσμῳ τῶν πέπλων ἕτερος ἄνωθεν ἐπι-
 βάλλεται κόσμος· ἀσπίδισκας ἐκ χρυσίῳ
 κατ' ἐκατέρω τῶν ἐπωμίδων καθαιμένας,
 καὶ δι' ἑαυτῶν ἀνέχουσαί τι χρυσότοβκλον
 ἐν τετραγώνῳ τῶ χήματι, δωδεκά λίθοις
 καταλαμπόμενας, σοιχηδὸν διακειμένους.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ μὲν δὴ χήμα τῆ
 κόσμου, τῆτο· ἡ δὲ διάνοια, ἡ μὲν τῶν
 ἀσπίδων τῶν καθαιμένων ἀπὸ τῶν ὤμων,
 Η τὸ περιδέξιον κατὰ τῆς τῆ ἀντικειμένης
 ὀπλίσεως

ὀπλίσεως ὑπαινίττεται. ὡσεὶ διχῆ τῆς ἀρε-
τῆς κατορθωμένης, διὰ τε πίσεως καὶ τῆς
κατὰ τὸν βίον τῆτον ἀγαθῆς σιωπῆσεως,
πρὸς ἀμφοτέρα κατησφαλίδαται τὰς τῶν
ἀσπίδων προβολαῖς, ἀτρωτῶν τῶν τοιῶτων
2. Κορ. 6. 7. βελῶν διαμένοντα, διὰ τῶν ὄπλων τῆς δι-
» καιοσιώης τῶν δεξιῶν καὶ ἀρισερῶν.

ιδ. Καὶ ποιήσεις δὴ κροσωτὰ ἐκ
χρυσίς καθαρῆς, καταμεμιγμένα ἐν
ἀνθεσιν, ἔργον πλοκῆς· καὶ ἐπιθή-
σεις τὰ κροσωτὰ τὰ περιπεπλεγμέ-
να ἐπὶ τὰς ἀσπίδισκας, κατὰ τὰς πα-
ρωμίδας αὐτῶν ἐν τῶν ἐμπροσθίων.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς, ἐκ χρυσοθήματος
ὑφασμένα ἐν τῇ ὑφῇ. ἀνθή γὰρ, οἶον
ρόδα, κρίνα, καὶ τὰ τοιαῦτα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σειρὰς εἰναί φαμεν τὰ
κροσωτὰ, ἐκπεποικιλμένῳ ἐχέσας τὴν
ὡς ἐν χρώμασιν ὄψιν. ἀνθή γὰρ ἔφη τὰ
χρώματα. βύσος δὲ ἡ ἀρα καὶ πορφύρα
ταυτὴ, [καὶ νῆμα χρυσεῖν, καὶ μὲν καὶ
ὑάκινθος, καὶ κλωσμά τὸ κόκκινον.]

ιε. Καὶ ποιήσεις λόγιον τῶν κρι-
σεων, ἔργον ποικιλτῆ· κατὰ τὸν ῥυθ-
μὸν τῆς ἐπωμίδος ποιήσεις αὐτὸ ἐκ
χρυσίς, καὶ ὑάκινθος, καὶ πορφύρας,
καὶ κοκκίνης κεκλωσμένης, καὶ βύσος
κεκλωσμένης.

Λόγιον. ὁ Ἑβραῖος, ἐοσῆν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐπω-
μίδος, ἀντὶ τῆς, κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς
ἐπωμίδος ὑφανθῆν ἐκ χρυσίς, καὶ πορφυ-
ρας, καὶ κοκκίνης, καὶ βύσος, καὶ ὑάκινθος·
ἤτοι ἵνα ἔχη ἀλυσιδωτὰ, καὶ κρίνας, δι'
ὧν ἔδεσμοῦτο ταῖς ἐπωμίσι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ τῆτο δὲ πάλιν ἐτύ-
μως καὶ λίαν ὀβλόγως τὸ ὡς ἐν καρδίᾳ καὶ
σπλάγγχοις ἐπιτιθέμενον, λόγιον τῶν κρι-
σεων ὠνομάδαται. δαῖγμα (1) γὰρ ὡπερ τῆ
ἐν ἡμῖν λογικῆ, καρδίᾳ καὶ σπλάγγχον.
ἐνεργήρηται δὲ ὡπερ καὶ ἐγκαταβέβληται
φυσικῶς τῷ ἐν ἡμῖν λόγῳ καὶ ἡ ἐφ' ἐκάσῳ
τῶν πρακτικῶν ὀρθότη καὶ ἀδιάβλητος κρι-
σις, τῆς ἐν ἡμῖν δικαιοκρισία, καὶ τὸ ἐν ἐκά-
σῳ πρέπον. ἡ γὰρ ἔχει λόγος ὁ ἐν ἡμῖν τὰς
τῶν πρακτικῶν ταλαντῶν φύσεις, καὶ ἀπο-
κρίνει τῶν ἀμεινόνων τὸ ἀχαρίτε καὶ ἀλυ-
σιτελές; κρίσιν δὲ ἔδος ὀνομάζειν τῇ θεο-
πνεύσῳ Γραφῇ τὴν ὀρθότητα καὶ δικαιο-
κρισίαν. καὶ γὰρ ὁ θεασέσιος ψάλλει Δα-
Ψαλ. 105. 3. βιδ. μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν, καὶ
» ποιῶντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Νοητῶς δὲ ὑποφαίνει τὴν
τῆς λογικῆ καὶ ἡγεμονικῆ τῆς ψυχῆς βε-
βασανισμῶς καθαρῶν· τῆς γὰρ ἐνδει-

Α Ξίς ὁ χρυσός· καὶ τὴν παγίαν καὶ σεφρῶν
ἐν τοῖς καλοῖς κρίσιν, καὶ ἀμετάθετον, καὶ
προκεκηρυγμένῳ ἀπάσι, καὶ λαμπρῶν.
ὅπερ οἱ διαφανεῖς λίθοι μινύσοι· καὶ τῷ
τετραπλῶ τῶν εἰχῶν, τὸ ἐκ παντὸς περι-
πεφράχθαι μέρες.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ λόγιον τὸ ἐπὶ τῆς σῆψης,
τύπος ἐστὶ τῆς δεινῆ ἐν τοῖς καλοῖς τὴν κρι-
σιν ἔχειν ἀμετάθετον. δι' ὧν δὲ ἔχει τῆς
τέσσαρας λίθους, σημαίνει, ὡς δὲ παν-
ταχοῦ τὸ ἀσφαλές ἔχειν, καὶ περι-
πεφράχθαι.

ις. Ποιήσεις αὐτὸ τετράγωνον·
ἔσαι διπλῆν, σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐ-
τῆς, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος.

ΑΔΗΛΟΥ. Πανίον (2) ἢ πέπλε μα-
ρισμῶν (3) ὄλον, ἔχον σπιθαμῆς τὸ μῆ-
κος καὶ πλάτος, τὸ αὐτὸ ἰσοτετράγωνον.

Γ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ δὲ τετρά-
γωνον ἐκεῖνο [κόσμιον,] τὸ τῶν ἀσπίδων
ἐκατέρωθεν ἐξηρημαῖον, ἐν ᾧ εἰσὶν οἱ
ἐπώνυμοι τῶν φυλῶν πατριάρχαι τοῖς λί-
θοις κατάγραπτοι, τῆτο τῆς καρδίας προ-
κάλυμμα γίνεται· παιδύοντος ἡμᾶς τῆ
λόγῳ διὰ τῆς ἀχῆματος, ὅτι ὁ ταῖς δὴν ταύ-
ταις ἀσπίσι τὸν πονηρὸν τοξότην ἀποκρη-
σάμενος, ταῖς τῶν πατριαρχῶν ἀρεταῖς
κατακοσμήσει τὴν ἰδίαν ψυχὴν, ἄλλῃ ἄλ-
Δ λως ἐν τῷ λόγῳ (4) τῆς ἀρετῆς διαλάμ-
ποντος. τὸ δὲ ἀχῆμα τῆς τετραγώνου, ἐν-
δειξίς σοι ἔσω τῆς ἐν τῷ καλῷ παγιότη-
τος. δυσμετάθετον γὰρ τὸ τοῖστον ἀχῆμα,
δι' ἵσα ταῖς γωνίαις ἐπὶ ταῖς ὀρθαῖς τῶν
πλευρῶν ἐρειδόμενον. οἱ δὲ τελαμῶνες, δι'
ὧν τὰ προκοσμήματα ταῦτα σπυδαίονται
πρὸς τῆς βραχίονας, δόγμα μοι δοκῶσι
πρὸς τὸν ὑψηλὸν βίον παρέχεσθαι, τὸ
δεῖν σπυδαίον τὴν πρακτικῶν φιλοσοφίαν
τῇ κατὰ τὴν θεωρίαν ἀνεργεμένη. ὡσε-
τὴν καρδίαν μὲν, τῆς θεωρίας· τῆς δὲ
βραχίονας, τῶν ἔργων σύμβολα γίνεσθαι.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Διπλῆν δὲ ἢ, εἰς ἑαυτὸ
τῆς ῥάκεις ὑπελιτομῆς, καὶ ὑποφαίνον-
τος χρωματῶν τὸν ἱερέα τὰς κινήσεις τῆς δια-
νοίας τὰς λογικὰς ἀναλύειν ὡπερ εἰς ἑαυ-
τὰς, καὶ ταῖς μερίμναις διπλασιάζειν, ὡς
παντοῦ ἔχειν τὸ ἀσφαλές.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Διπλῆν δὲ ἢ, σημαῖνον,
ὡς δὲ τὸν ἱερέα τὰς λογικὰς κινήσεις ἀνα-
λύειν ὡπερ εἰς ἑαυτὰς, καὶ ταῖς μερί-
μναις διπλασιάζειν. ἡ δὲ δήλωσις καὶ ἀλή-
θεια, ὅτι ὁ τοῖστος ἱερεὺς κατὰ τὰς ἀνω-
θεν ἀποκαλύψει τῶν θείων καὶ ἀληθῶν
δουμάτων κατασφραπτεται.

ις. Καὶ καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ ὕ-
» φασμα κατάλιθον τετράεχον. εἰχος
λίθων

(1) Ἐνδείκτημα γάρ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 383.

(2) Παρὰ τῆς Πάνας, ὅν τῆς ὑφαντικῆς καταρῆσαι λέγουσιν. Εὐστάθ. παρὰ Στεφάν. τῷ Ἑβραϊκῷ
ἐν τῷ λέξ.

(3) Ἴτ. μαρισμῶν ἰωνικῶς, ἀπὸ τῆς μηρύας, τὸ ἐκλείνω, τὸ κλάω, τὸ ἔλκω, τὸ σπυδαίω.

(4) Ἐν τῷ πέπλῳ. ἐν τῇ εἰς τὸν βίον Μωϋσ. θεωρ.

λίθων ἑσαί, σάρδιον, τοπάζιον, καὶ σμάραγδος ὁ εἶχος ὁ εἷς.

Οἱ λοιποὶ, καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῶν πληρώματα λίθων, ἀντὶ τῆς, διάλιθον, καμματορικὸν (1) ἔργον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τέτταρες δὲ οἱ εἶχοι, τριάδα λίθων ἕκαστος περιέχοντες, [ἐν] αἷς ἐκ ἑνὸς εὐρεῖν τινὰ ὁμοειδῆ πρὸς τὴν ἑτέραν, ἀλλ' ἐν ἰδιαζέσαις αὐγῆς ἕκαστη ἐκαλλωπίζεται.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τετάρη δὲ ἀνὰ τρεῖς, καὶ ὡς (2) τέσσαρσι εἶχοις, τὸ ἐδραῖον, καὶ πέντε (3) τὴν τῆς τριάδος σκιαγραφίας ἡμῖν τῆς τοιαύτης δεξέσεως. πίσεως μὲν γὰρ, τὸ ἀνὰ τρεῖς, [καὶ ὡς] ἐν τριάδι σύμβολον· ἐδραϊότητος δὲ, τὸ ὡς ἐν τετραγώνω τε καὶ ἰσοπλευρῶ ἡμίματι γενέσθαι. πεποίητο γὰρ ἔτω τὸ λόγιον, ἐφ' ᾧ καὶ οἱ λίθοι. (4)

ιθ. Καὶ ὁ εἶχος ὁ δεύτερος, ἀν-
ιδ. θραξ, καὶ ἰάσσις. Καὶ ὁ εἶχος ὁ τρί-
τος, λήγουρις, (5) καὶ ἀχάτης, καὶ
κ. ἀμέθυσος. Καὶ ὁ εἶχος ὁ τέταρτος,
χρυσόλιθος, καὶ βυρίλλιον, (6) καὶ
ὄνυχιον, περικεκαλυμμένα χρυσίω,
[συνδεδεμένα ἐν χρυσίῳ] ἔσωσαν ὀνό-
ματα κατὰ εἶχον αὐτῶν.

κα. Καὶ οἱ λίθοι ἔσωσαν ἐκ τῶν Δ
ὀνομάτων τῶν ἱσραήλ δωκαίδεκα
κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν· γλυ-
φαί σφραγίδων, ἕκαστος κατὰ τὸ ὄνο-
μα ἔσωσαν εἰς δωκαίδεκα φυλάς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἱ κα-
τὰ σέξονα δώδεκα λίθοι ταῖς χροιαῖς ἐχ-
ῶμοιοι, διανεμηθέντες εἰς τέσσαρας εἶχους
ἐκ τριῶν, τίνος ἑτέρου δείγματ' εἰσιν, ἢ
τῆς ζωδιακῆ κύκλου; καὶ γὰρ ἔτος τετρα-
χῆ διανεμηθεὶς ἐκ τριῶν ζωδίων, τὰς
ἑτησίους ὥρας ἀποτελεῖ.

κβ. Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον
κροσσὸς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἀ-
λυσιδωτὸν χρυσίαις καθαῖς.

Ἄλυσιδωτόν. Σύμμαχος, βροχωτόν.

κγ. (7) Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τῆς λο-
γίαις δύο δακτυλίαις χρυσῆς· καὶ δώ-
σεις τὰς δύο δακτυλίαις ἐπὶ τῶν δύο
κδ. ἀκρων τῆς λογίαις. Καὶ δώσεις τὰ δύο
ἀλυσιδωτὰ τὰ χρυσῆ ἐπὶ τοῖς δυσὶ
δακτυλίοις ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς λογίαις.
κε. Καὶ τὰ δύο ἄκρα τῶν δύο ἀλύσεων
δώσεις ἐπὶ τῶν δύο συσφιγνύων, καὶ
δώσεις ἐπὶ τῆς ὠμῆς τῆς ἐπωμίδος

Α ἐπὶ τὸ μέτωπον τῆς προσώπης αὐτῆς.
κς. Καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίαις χρυσῆς,
καὶ θήσεις αὐτὰς ἐπὶ τὰ δύο ἄκρα τῆς
λογίαις ἐπὶ τῆς χείλης αὐτῆς, ὅεσιν εἰς
κζ. τὸ μέρος τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. Καὶ
ποιήσεις [δύο] δακτυλίαις χρυσῆς, καὶ
δώσεις αὐτὰς ἐπὶ τῆς δύο ὠμῆς τῆς
ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτῆς κατὰ πρόσω-
πον, κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν ἐπά-
νω τῆς μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος.

κη. Καὶ συσφιγέσσι τὸ λόγιον
ἐν τῆς δακτυλίας αὐτῆς εἰς τὸ δακτυλίον
τῆς ἐπωμίδος ἐν κλώσματι ὑακινθίνῳ,
ἵνα ἢ ἐπὶ τῆς μηχανώματος τῆς ἐπω-
μίδος, καὶ ἔμῃ ἀποσπάσης τὸ λό-
γιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος.

Γ" ΔΗΛΟΥ. Μὴ ἀποσπάσης τὸ λόγιον
Γ" ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, ἀντὶ τῆς, δεῖ καὶ λό-
γον ἔχειν τὸν ἱερέα, καὶ ἔργα ἐπίπονα
καὶ ἐνάρετα.

κθ. Καὶ λήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνό-
ματα τῶν ἱσραήλ ἐπὶ τῆς λογίαις
τῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς στήθους, ἐσίοντι
εἰς τὸ ἅγιον μνημόσυνον ἐναντίον τῆς
Θεῶ διαπαντός.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Λόγιον ἐν ἄρα κρί-
σεως τὸ καρδία καὶ σέξονοις ἐπερρέιμμενον,
διὰ τὸ ὕπερ ἐν τόπῳ κείδαι τῆς λογικῆς,
ἐν ᾧ καὶ ἡ ὁρθότης ἐν δικαιοσύνῃ. ἐν αὐτῶ
δὲ τῆς λίθοι δωκαίδεκα χρυσίῳ περι-
χετοί, γραφῶν ἔχοντες τὰς φυλάς.]
εἰς δ' ἂν τύπος ἀνδρῶν ἁγίων, οἱ λαμ-
πρότατοι καὶ τίμιοι, καὶ οἱ ἀτιμῆς ἀπό-
λεκτοι λίθοι, μονονεχί καὶ εἰς νῦν καὶ
καρδίαν κείμενοι τῆς Χριστοῦ. καὶ γὰρ εἰσιν
ἄληθῶς μνήμης ἄξιοι, διὰ γε τὸ ἐν ἀρετῇ
Ε διαφανῆς, καὶ τὸ ὡς ἐν ἀγιασμῶ τίμιον.

λ. Καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τῆς
κρίσεως τὰς κροσσῆς· τὰ ἀλυσιδωτὰ
ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τῆς λογίαις
ἐπιθήσεις.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπεκρέμαντο δὲ τῆς
λογίαις τῶν κρίσεων καὶ κροσσοὶ χρυσοί,
παραδηλῆντος, οἰμαί πρ, τῆς πράγματος,
Ζ ὅτι τῆς τῶν ἁγίων πληθύνος πολὺς τε καὶ
ἀναρίθμητος [τῶν] ἀνδραγαθημάτων ἐσ-
μός μονονεχί καὶ ἀπηρητισμένος ὁράται.
καὶ γὰρ ὁ μακάριος Δαβὶδ τῆς ἐκκλησίας
,, τὸν κόσμον ἐν κροσσῶ τοῖς εἶναι φησι. Ψαλ. 44. 13.

λα. Καὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας ἐπι-
θήσεις ἐπ' ἀμφοτέρων τῆς ὠμῆς τῆς
ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Ἰσ. καμματορικόν.

(2) Καὶ ἐν ὅλοις τέσσαρσιν· ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 385.

(3) Ἐν πίσει τῶν ἐν καρδίᾳ καὶ μνήμῃ Χριστοῦ σκιαγραφ. κτ. αὐτ.

(4) Αἱ λίθοι δωκαίδεκα. αὐτ.

(5) Λιγύριον. ἢ ἐν Φρανεκ. ἔκδοσ.

(6) Βυρίλλιον. ἢ αὐτ.

(7) Τὸ 23, 24, 25, 26, 27, καὶ 28. ἐδάφ. ἢ ἐν Φρανεκ. ἔκδοσ. καὶ ἑνὶ τῶν ἐδάφ. διαίρεσιν πε-
ποίησαν, ἔ περιέχει. διήρηται δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ἐν Ὄξον. ἔκδοσ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χρυσᾶ δὲ τῆ βασιλέως Ἀ τὰ ὄπλα, χρυσᾶ δὲ ὁμοίως αἱ ἀσιδίσκαι, τὴν τῆ Θεῶ πανοπλίαν αἰνιγματωδῶς ὑποφαίνουσα. ἐσόμεθα δὲ ἐν ἐκ ἐτέρως ἐν μνήμη τε καὶ ἐν ἀπογραφῇ Θεῶ, μὴ ἐχὶ δὴ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης ἀψάμενοι, καὶ δι' αὐτῶν ἰόντες πρακτικῶς.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Τό γε δὲ τῆς ἐπωμίδος ἀνήφθαι τὸ λόγιον, κατασημαίνειν οἰμαί-
 πει τὸ τοῖς ἄνω σωτηρίας τὰ κάτω, με-
 Ἐφεσ. 2. 14. σιτόβουτος τῆ Χρυσῆ. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ
 » εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ πάντα, καὶ
 τῆς τῶν ἐρασιῶν πληθύνος τῷ σιωδέσμῳ
 τῆς ἀγάπης ἀπαρτήσας τὰ ἀνθρώπινα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ προσήκει τὸν ἀρ-
 χιερέα καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν, καθά-
 περ ἀσιδὰ περιφέρειν τὴν φυλακτικῶν
 ἐπιμέλειαν, μὴ πει τις ἐναντία βεβλή τῶν
 τῆς πονηρίας πνομάτων τὸ λογικὸν τρώ-
 σαι, καὶ τὸ δοκιμὸν τῶν κρίσεων σωταρά-
 ξει, καὶ τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆ
 ἐπιμίσθια τῆς κακίας ἀποσιῶσαι ποιήσει.

λβ. Καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον
 τῆς κρίσεως τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλή-
 θειαν· καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆ σήθης Ἀα-
 ρῶν, ὅταν εἰσπορεύηται εἰς τὸ ἅγιον
 ἐναντι Κυρίου· καὶ οἴσει Ἀαρῶν τὰς
 κρίσεις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆ σήθης
 ἐναντι Κυρίου διαπαντός.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλή-
 » θειαν. οἱ λοιποὶ, τὰς φωτισμῶν καὶ τὰς
 τελειότητας. λέγουσι δέ τινες, ὅτι σελη-
 νίτης ἡ λίθος, δι' ἧ διεγίνωσκον ὁ ἱερὸς
 τὰ ἐσόμενα τῷ λαῷ, τῆ λίθου εἰς χρυσῆς-
 τινος μεταβαλλομένης, καὶ ἐκ τῆς μαν-
 θάνων. (1) ὁ δὲ μακάριος Κύριλλος, τὴν
 δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν δύο λίθους τι-
 μίως λέγει ἐν τῇ πρὸς Ἀνατολικὰς ἐπιστο-
 λῇ. (2) τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν γνωρίζουσα τὰ
 κατὰ τῆ λαῶ, ἢ ὑπὲρ τῆ λαῶ, ἐστὶ σοχά-
 σασαι καὶ ἐκ τῶν ῥητῶν τῆτων, ἔτω λε-
 γόντων· καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τὴν
 δὴλωσιν, καὶ τὰ ἐξῆς. δοκεῖ δὲ ὁ λόγος
 αἰνιττεῖσθαι, ὅτι τὰ ὀριζόμενα παρὰ τῆ
 Θεῶ εἰς τὸν λαὸν διὰ τῶν λίθων τῆτων
 ἐφανερώτο. κατὰ δὲ τὰ ῥητὰ ἐν τῷ λβ'
 ἀριθμῷ.

(1) Παραπλήσια τέτοις τὰ τῆ Σεβ. Φοι γὰρ, (εἰς τὸ Ἐφεδ. τὸ γὰρ Ἐφεδ καὶ τὸ λόγιον τὸ
 αὐτὸ καὶ κατὰ τὸν Θεοδώρ. ἐν τῷ προκειμ. ὑπομνημ.) Ἐφεδ. τὸ μὲν ὄνομα ἑβραϊκόν, ἐρμηνεύμενον
 δὴλωσιν ἢ λύτρωσιν σημαίνον. τὸ δὲ ἔδος αὐτῆ σφιδαιμαίων ἢ ὕψασμα, δίκην περισηθίς ἐκ χρυσοῦν
 τέχνης ποιητῆς πεποιημένον. καὶ ἐν τῷ μὲν τῷ μέσω ἔχον ὡς ἀστὴρα ὀλόχρυσον· ἐκατέρωθεν δὲ αὐτῆ δύο
 σμαραγδαί, ἔχοντας ἀνά ἐξ τὰς δώδεκα φυλάς τῆ Ἰσραὴλ· ἐν δὲ τῷ μεταξύ τῶν σμαραγδῶν, λίθον
 ἀδάμαντα. ἦνικα γὰρ ἔμελλαν ὁ ἱερὸς ἐρωτᾶν τὸν Θεὸν περὶ τῆς κεφαλῆς, ἐδέσμευε αὐτὸ ἐν τῇ ἐπωμίδι
 κατὰ τὸ μέσον τῆ στήθους, καὶ ἐπέτιθε τὰς χεῖρας αὐτῆ ὑποκάτωθεν, καὶ ἐτίθειτο ἐν ταῖς παλάμαις
 αὐτῆ ἐξηλωμένον ὡς περὶ πυξίον· καὶ ἀποβλέπων εἰς τὸ Ἐφεδ, ἠρώτα τὸν Θεὸν τὸ ἐρώτημα. καὶ εἰ μὲν
 ἀρετὸν ἢ τῷ Θεῷ τὸ ἐρώτημα, ἐτίθει ἡσραπῆν ὁ ἀδάμας λίθος καὶ ἐφείγοβόλει, ἀκτίνιας ἐκπέμπων·
 εἰ δὲ ἐκ τῷ ἀρετῶν, ἔμελλαν ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει ὁ λίθος· εἰ δὲ ἔμελλαν ὁ Θεὸς εἰς μάχαιραν παραδίδουσα τὸν
 λαὸν, ἐτίθειτο αἱματώδης· εἰ δὲ εἰς θάνατον, ἐτίθειτο μέλας.

(2) Τῆς μὲν ἐπιστολῆς, ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἢ ἐπιγραφῇ, αὐτῆ· εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον· τὰ δὲ ἐν αὐτῇ
 περὶ τῆ λογίε, τὰ δὲ· πρὸς δὲ γε τῷ σήθει τῆ ἀρχιερέως λίθοι τινὲς ἦσαν ἀπηρητημένοι, τὸν ἀριθμὸν
 δώδεκα· ὧν ἐν μέσω τετάρχατο, δὴλωσιν τε καὶ ἀλήθεια, δύο πάλιν ἕτεροι λίθοι. αἰνιγματωδῶς δὲ διὰ
 τῆτων ὁ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων διεδείκνυτο χορὸς, εἶον ἐν κύκλῳ περιέχων τὸν Ἐμμανηὴλ, ὅς ἐστι δὴλωσιν καὶ
 ἀλήθεια. δεδήλωκε γὰρ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐν σκιαῖς καὶ τύποις ἀποστήσας λατρείαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐν δὲ τῷ σήθει τὸ
 καλέμενον λόγιον, τὴν λογικῶν συγκαλύ-
 πτον καρδίαν. εἶχε δὲ καὶ τῆτο δυωκαίδε-
 κα λίθους προσηρμοσμένους, διάφορον ἔχον-
 τας χρυσῆν. διὰ δὲ τῆτων ἐδήλωσαν, πο-
 λέμεν συνηροτηθέντος, ἢ νίκης, ἢ ἡτλια.
 καὶ τῆτο τῶν Βασιλείων ἢ ἰσορία διδάσκει.
 ἐπιστρατοδύσαντων γὰρ τῶν ἀλλοφύλων τῆ
 Ἰσραὴλ, ἐ πρότερον ἐτόλμησεν ὁ Σαβλ
 παρατάξασθαι, ἕως εἶδε τὰ τῆς νίκης μη-
 νύματα. προσάγαγε γὰρ Φοι τὸ Ἐφεδ·

Β» [εἶτα τὴν νίκην μαθῶν, ἐπήγαγε, σιμά-
 » γαγε τὸ Ἐφεδ·] καὶ ἔτως ἐξώπλισε τὸν
 λαόν. διὰ τῆτο εἰρηκῶς ὁ τῶν ὄλων Θεός,
 » καὶ ἐπιθήσεις τὸ λόγιον τῆς κρίσεως ἐπὶ
 » τὸ σήθος Ἀαρῶν, καὶ σιμάψεις αὐτὸ πρὸς
 » τὴν ἐπωμίδα, ἐπήγαγε· καὶ ἐπιθήσεις
 » αὐτῷ τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. καὶ
 » δὴλωσιν μὲν ἐκάλεσε τὰ ἐκάστην μινύμα-
 » τα· ἀλήθειαν δὲ, τῶν μινυμάτων τὸ
 ἀψυδές. ἰεὸν μάλιστα, ὡς παχυτέροις ἔσι
 τοῖς τλιμαῦτα, καὶ νοητῶν ἐφικέσθαι μὴ
 διωαμείοις, διὰ τῶν σωματικῶν συμβόλων
 τὴν ἀφέλειαν ὁ πάνσοφος δεωότης ἐπραγ-
 ματοδύετο. ἡμεῖς δὲ νοῶμεν, διὰ μὲν τῆ λο-
 γίε, τὴν θεωρίαν τῶν νοητῶν· διὰ δὲ τῆς
 ἐπωμίδος, τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς· καὶ
 τὴν τῆ λογίε καὶ τῆς ἐπωμίδος ἀρμονίαν
 τε καὶ σιμάψειαν, εἰς τὴν τῆς πίσεως καὶ
 τῆς ἀγαθῆς πράξεως λαμβάνομεν συμ-
 Δ Φωνίαν. τὸ δὲ πρῶτῳ ἐπιτίθεσθαι τὴν
 ἐπωμίδα, εἶθ' ἔτω ταύτη τὸ λόγιον σιμά-
 πλεσθαι, τὸ τὴν ἀγαθῶν πράξιν ὑποβά-
 θραν εἶναι τῆς θεωρίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δὴλωσιν μὲν ἐν ὀνομά-
 ζει καὶ ἀλήθειαν, ἐ μὲν ἔτι καὶ διαμεμή-
 νυκα ἐναργῶς πότερα δὴ, λίθοις, ἢ ὡς ἐν
 σμικρῷ πινακίῳ γραφῶν γενέσθαι προσέ-
 ταχε. μεμνήσομαι δὲ Προφήτης λέγοντος,
 Ε» διότι ἡμέρας πολλὰς καθήσονται οἱ υἱοὶ Ὡσ. 3. 4.
 » Ἰσραὴλ, ἐκ ὄντος βασιλέως, ἐδὲ ἄρχον-
 » τος, ἐκ ὄντος θυσίας, ἐδὲ ὄντος θυσιαση-
 » ρίε, ἔτε ἱερατείας, ἔτε δὴλων. ἀλλ' εἴτε
 » εἰεν καὶ αὐτὰ λίθοι, εἴτε ὡς ἐν πίνακι χρυ-
 » σῆ ἢ τῶν ὀνομάτων ἢ γραφῆ, πολυπραγ-
 » μονήσαι μὲν ἐλίαν ὁ λόγος· οἰησόμεθα δὲ
 » εἰς τύπον αὐτὰ θεῶσαι Χρυσῆ, σιμώντος
 » ἀγίοις. ἰδὲ γὰρ [Φοι] μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πᾶ-
 » σας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς σωτελείας τῆ
 αἰῶνος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δὴλωσιν μὲν ἐν ὀνομά-
 ζει καὶ ἀλήθειαν, ἐ μὲν ἔτι καὶ διαμεμή-
 νυκα ἐναργῶς πότερα δὴ, λίθοις, ἢ ὡς ἐν
 σμικρῷ πινακίῳ γραφῶν γενέσθαι προσέ-
 ταχε. μεμνήσομαι δὲ Προφήτης λέγοντος,
 Ε» διότι ἡμέρας πολλὰς καθήσονται οἱ υἱοὶ Ὡσ. 3. 4.
 » Ἰσραὴλ, ἐκ ὄντος βασιλέως, ἐδὲ ἄρχον-
 » τος, ἐκ ὄντος θυσίας, ἐδὲ ὄντος θυσιαση-
 » ρίε, ἔτε ἱερατείας, ἔτε δὴλων. ἀλλ' εἴτε
 » εἰεν καὶ αὐτὰ λίθοι, εἴτε ὡς ἐν πίνακι χρυ-
 » σῆ ἢ τῶν ὀνομάτων ἢ γραφῆ, πολυπραγ-
 » μονήσαι μὲν ἐλίαν ὁ λόγος· οἰησόμεθα δὲ
 » εἰς τύπον αὐτὰ θεῶσαι Χρυσῆ, σιμώντος
 » ἀγίοις. ἰδὲ γὰρ [Φοι] μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πᾶ-
 » σας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς σωτελείας τῆ
 αἰῶνος.

αἰῶνος. ἀλήθεια δὲ καὶ δήλωσις ὁ Χριστός· ἔγνωκαμεν γὰρ ἐν αὐτῷ τὸν πατέρα· καὶ δεδήλωκεν ἡμῖν τὸ ἀγαθὸν αὐτῆς θελήματι τὸ τέλειον καὶ δούρατον, κατὰ τὰς Γραφάς· ἔφη γάρ περὶ Χριστοῦ, ἐκ ἔτι λέγω ὑμᾶς δέλητος ὑμεῖς φίλοι μου ἐσέ· ὅτι πάντα ἃ ἠκασα παρὰ τῆ πατρὸς ἀπήγγειλα ὑμῖν. ἀλήθεια δὲ καὶ ἑτέρως ὁ Ἐμμανὴλ, ὅτι μόνος αὐτὸς κατὰ φύσιν υἱός, καὶ ὡς ἐκ Θεῶ Θεός μόνος ἅγιος, μόνος Κύριος· μεθεκτικῶς δὲ ἡ κλίσις καὶ κατὰ μίμησιν, ὅσα καὶ αὐτὸς εἶναι νοεῖται. σώσει δὴ ἐν τοῖς ἀγίοις ὡς ἐν δὴλωτε καὶ ἀληθείᾳ νοεῖται ὁ Χριστός. ὅς καὶ ἐν προσώπῳ τῆ πατρὸς εἰσφέρει τὰ κατ' ἡμᾶς πάντοτε ζῶν ἐν τῷ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ ἡμῶν. τῆτο γὰρ οἰμαῖ ἐσι τὸ, καὶ εἰσοῖσαι Ἀαρῶν τὰς κρίσεις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐναντι Κυρίου ἐπὶ τὸ σῆδος αὐτῆ διαπαντός.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καταμανθάνω τοίνυν, ὡς ἐπὶ μὲν τῆ λογικῆ τῶν κρίσεων· καὶ οὐδέως ἐπήγαγε, καὶ ἐκ τίνων ἔσαι τὸ κατασκοδύασμα διαταξάμενος, ἐκ πορφύρας καὶ βύσσου, καὶ τὰ ἑξῆς. (1) Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐπὶ δέ γε τῆς δηλώσεως καὶ τῆς ἀληθείας, ἐκ εἶπε, καὶ ποιήσεις δὴλωσιν καὶ ἀλήθειαν, ἀλλ' ἔτω· καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τὴ δὴλωσιν καὶ τὴ ἀλήθειαν· καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆ σῆδος Ἀαρῶν, ὅταν εἰσπορεύηται εἰς τὸ ἅγιον ἐναντι Κυρίου. καὶ τῆτων τῆτονι τὸν τρόπον χρηματιζόντων ὑπὸ Θεῶ, πάλιν ἀφηγέμενος ὁ Μωϋσῆς, ὅπως καὶ ἔργῳ παρεδόθη ταῦτα, καὶ ὡς (2) ἀρχιτέκτων Βεσελεὴλ ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν σκηνὴν, καὶ τὴν ἱερατικὴν ἐδῆτα διετεχνήσατο, καὶ εἰπὼν ὅπως ἐποίησεν ἕκασον, προσέθηκεν,

Ἐξῆδ. 36. 8. ὅτι δὴ καὶ ἐποίησε τὸ λόγιον, ἔργον ὑφάντων ποικίλας. περὶ δὲ τῆς δηλώσεως καὶ ἀληθείας τὸ παράπαν ἐκ ἐμνημόνευσεν, ἔτε μὲν ἰσόρησεν, ὡς ἀρχιτέκτων καὶ ταῦτῳ ἐτεχνήσατο. καὶ τῆτων ἔτως ἐχόντων, ἐν τῷ Λαβιτικῷ Φησί· καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν Ἀαρῶν καὶ τὰς υἱὰς αὐτῆ, καὶ ἔλθουσιν αὐτῆς. καὶ μετ' ὀλίγα· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λόγιον τὴ δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. διαπορήσειν ἄντις εἰκωτως, πῶς τὴν μὴ τεχνήσαν δὴλωσιν καὶ ἀλήθειαν ἐπὶ τὸ λόγιον τέθεικεν ὁ τῆ ἐδῆτα τῆ τοιαύτη τὸν ἀρχιερέα περιβαλὼν; δοκεῖ γὰρ ἐμοὶ σμικρὰ βλέποντι, τοιαύτῳ εἰνοῖαν τὴν τῆ γραμματος ὑποφαίνειν ἀφήγησιν, καὶ δι' ὧν εἶπε, καὶ δι' ὧν ἐσίγησεν· ὡς ἡ δὴλωσις καὶ ἡ ἀλήθεια τέχνημά τι τὸ παράπαν ἐκ τῶ, ἔτε ἐκ λίθων, ἔτε ἐξ ἄλλης τινὸς ὕλης κατεσκευασμένον. εἰ γὰρ τῆτο ὑπῆρχεν, ἔφησεν ἂν ὁ συγγραφεύς, ὅπως ὁ ἀρχιτέκτων αὐτὸ κατεσκευάσεν. ἀλλ' ἐκ τῆτων φανερεῖται σαφῶς, ὡς ἡ δὴλωσις καὶ ἡ ἀλήθεια μόνῳ εἰνοῖαν ὑποφαίνει πνευματικῶ. καὶ παρῆσιν, ὅτι τῆ Μωσῆος ἐπιτεθέντος τὸ λόγιον τῶν κρίσεων τῷ σῆδει τῆ ἀρχιερέως, σωμα-

σῆρχετο νοητῶς, καὶ ἐπέλαμπεν ἡ δὴλωσις καὶ ἡ ἀλήθεια, θεῖα τις ἀποκαλύψις ἔσαι, καὶ τὴν καρδίαν τῆ ἀρχιερέως καταφωτίζεσα. διὰ τῆτο γὰρ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἐκ τῆς ἐβραίας εἰς τὴν ἑλλάδα φωνῶν καὶ γλωτταν τὴν θεοπνεύστον ἐρμηνεύσαντων Γραφῶν, τὴ δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, τῆς φωτισμὸς καὶ τῆς δὴλης ὑπόμασαν· παιδουσίας ἡμᾶς, καὶ πρὸς πνευματικῶ θεωρίαν ἀναγωγῆς τῆς τοιαύτης θείας διατυπώσεως, καὶ διανοεῖσθαι διδασκῆς, ὡς εἶτις τὸ λόγιον. τῆτες τὸ ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς ἐκκαθάροι, καὶ ταῖς ἀρεταῖς ὡσερ λίθοις τιμίοις κατακοσμήσει, καὶ ἀποτελέσει αὐτὸ πεπυκνωμένον ἐν ταῖς τῶν προκλήων κρίσεσιν· ὡς καὶ τὸν ἐνδιάθετον λόγον καὶ τὸν προφορικὸν περιεσκεμμῆως καὶ ἐπιτεταγμαῖως κινεῖσθαι τε καὶ προφέρεισθαι, τῶν ἐνδυμημάτων ἀνακυκλωμένων εἰς ἑαυτὰ, καὶ ὡσερ διπλασιαζομένων,

ἵνα μηδεὶ ἀβατανίσως διὰ τῆς γλωττῆς προέρχοιτο· τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ προσεταχῆσθαι διπλῶν εἶναι τὸ λόγιον· τότε δὴ τότε παρὰ πόδας ὡσερ καὶ αὐτομάτως παρῆσαι τῷ τοιαύτῳ καὶ ἡ δὴλωσις καὶ ἡ ἀλήθεια, τὰς φωτεινὰς ἀποκαλύψεις κομίζεσα. διὰ τῆτο γὰρ καὶ ἐν Ἱερεμῆα τῷ προφήτῃ φησὶν ὁ τῶν ἀποκαλύψεων Κύριος, Θεὸς ἐδῆζων ἐγὼ εἰμι, καὶ ἐχὶ Θεὸς πύργου· ὁ καὶ ἐν δὴλαγγελίοις εἰπὼν, ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια. ταύτητοι καὶ διὰ Ὡσημ τῆ προφήτε λέγει, φωτίσατε ἑαυτοῖς Ὡσημ τῆ γνώσεως. εἰ γάρ τις τὸ λόγιον τὸ ἑαυτῆ, τὸ ἡγεμονικὸν διηλεθῆ τῆς διανοίας, κατὰ τὸν εἰρημικὸν τρόπον παρασκοδύσειν ἑαυτῷ, φωτίζει τῆ γνώσεως, ἐπισπώμενος αὐτομάτως τὴ δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. ἡτις ἐπὶ θύρας εἰς τῆ ἡμετέρας νῆ, καὶ κατ' ἐδῆνα τρόπον διέσηκεν, εἰ μή τις ἐτι αὐτῷ τῆ ἀμαρτία διαχρίσειν.

Ἐν ὁ δὴ καὶ Ἡσαίας δηλῶν, ἔλεγον· ἀλλὰ τὰ ἀμαρτήματα ὑμῶν διέσωσιν ἀνά μέσον ὑμῶν καὶ ἀνά μέσον τῆ Θεῶ. καὶ ὁ Σωτὴρ γὰρ κατὰ τὴν διάνοιαν ταύτῳ ἐν δὴλαγγελίοις ἔφη πρὸς τῆς ἑαυτῆ μαθητῆς· ἰδὲ γὰρ ἡ βασιλεία τῆ Θεῶ αὐτὸς ὑμῶν ἐσὶ. τὸ γὰρ σωμαγόμενον ἐκ τῆς θεωρίας, καὶ τῶν νομικῶν τῆτόεσιν· ὡς ἐν ἡμῖν μὲν ὑπάρχει τὸ τεκλαίνειν καὶ κατασκοδύειν τὸ λόγιον, καὶ ταῖς ἀρεταῖς ὡσερ ταῖς τιμαλφῆσαι ταις βαφαῖς ἐξωραΐζειν αὐτὸ· Θεῶ δὲ τὸ τοῖς ἔτως ἔχουσι τὴ δὴλωσιν ἐπιλάμπειν καὶ τὴν ἀλήθειαν. ἡτις τὰ ἀνασίδμητα τῷ πλήθει τῆ πνεύματος περιέχει χαρίσματα· λόγον σοφίας, λόγον γνώσεως, ἐνεργήματα δυνάμεων, καὶ τὰ ἄλλα, ἄπερ μὴδὲ διανοία, μὴδὲ λόγῳ ληπία, καὶ πρὸς τὸ διωκτὸν, καὶ τὸ ἐν ἀνθρώποις μέτρον τοῖς ἀξίοις δωρέματα. διόπερ ἐδῆ (3) ἐν τοῖς τύποις τῆς νομικῆς λατρείας ἐτέχνασόν τε καὶ κατεσκευάσον τὸ μὴδὲ ἐνεῖναι ἀνθρώπων διανοία τὰ ἐξ αὐτῆς πάντα πε-

ριλαβεῖν, L11 2

Ἡ

(1) Ἐπισσημαῖωτο ἐν τῷ κώδ. τόδε· ἀνακεκομμένος ὁ λόγος ἔτος. ὁ δὴ καὶ ἀληθέστατον.
 (2) Ὁ ἀρχιτέκτων ἀνάγν.
 (3) Διόπερ καὶ ὁ τοῖς τύποις. ἴσ. ὁρθότερ.

ριλαβεῖν, καθὰ δηλοῦσι καὶ οἱ παρ' Ἑβραίοις, Φίλων τε καὶ Ἰώσηπος. Καὶ μετ' ἕτερα. Διὰ πάντων ἐν παρίσταται, μηδαμῶς εἶναι τεχνικόν τι κατασκοδόασμα, κατὰ τὰ ἄλλα τὰ τῆς ἱερατικῆς σοφῆς μέρη, τὴν δὴ λωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν· ἀλλὰ προσετέθηται τὸν Μωσέα ποιῆσαι μετ' τὸ λόγιον τῶν κρίσεων, διὰ δὲ τῆς ἐπιθέσεως αὐτῆς σιωπῆσαι τῷ ἀρχιερεῖ νοητῶς τὸν ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος φωτισμὸν, τὸν τῶν θεῶν ἀποκαλύψαι πρόξενον, δηλώσιν ὑπάρχοντα καὶ ἀλήθειαν. ὅσις ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ φῆσας, ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια, τὸ πνεῦμα ἔχων ἐσιωδῶς, καὶ τὴν αὐτῆς μέθεξιν καὶ χορηγίαν τοῖς αὐτὸν ἀγαπῶσι δωρέμενος· καὶ τῷ Μωσέ μετ' λέγων, ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τὴν δὴ λωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, αὐτὸς δὲ ὢν ὁ ἐπιτιθεὶς ἑαυτὸν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀρχιερέως διὰ τῶν Μωσέως χειρῶν, καὶ τὸ λογικὸν αὐτῆς καταφωτίζων καὶ ἡγεμονικόν· νοητῶς δὲ τὰς ἀνωθεν ἀποκαλύψεις τῶν θεῶν ὑπαινιττόμενος, καὶ τὴν τῆς ἀληθείας φανέρωσιν· ὁ γὰρ τὸ λογικὸν ἔχων κεκαθαρμένον καὶ ἔτω κατησφαλισμένον, τῷ τῆς ἀληθείας φωτὶ καταστράπτεται.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δυσὶ λόγοις τοῖς καθ' ἕκαστον ἡμῶν, τῷ τε προφορικῷ καὶ ἐνδιαδέτω, δύο ἀρετὰς ἀπείμειν οἰκείας· τῷ μετ' προφορικῷ, δηλώσιν· τῷ δὲ κατὰ διάνοιαν, ἀλήθειαν. ἀρμόζει γὰρ διάνοια μετ', μηδὲν παραδέχεσθαι ψευδός· ἐρμηνεία δὲ, μηδὲν ἐμποδίζει τῶν εἰς τὴν ἀκριβεσάτῃ δὴ λωσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον τῆτο λέγει, ὅτι ἡνίκα ἀμφίβολόν τι σιωβῶναι, ἀνέφερε τῷ Θεῷ ὁ ἱερεὺς· καὶ ὡς δ' ἂν ἐκελεύετο, διέτυπε τὸ πρᾶγμα. καὶ μᾶλλον διὰ τῆτο ἐπὶ τῆς σήθησ ἦσαν τῆς ἱερέως τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν, ἵνα γινώσκῃ ὅτι ὀφέλα ἀεὶ ὁ ἱερεὺς εἰ νῶ ἔχειν τὴν ὑφ' ἑαυτὸν, καὶ δέεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, ὑπὲρ νοσούντων, (1) περαζομένων. ἅπερ τὸ τῆ Θεῷ γίνεται κρίμα.

λγ. Καὶ ποιήσεις ὑποδύτην ποδήρη· ὅλον ὑακίνθινον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὑποδύτῃ δὲ καλεῖ τὸν ἐνδότερον χιτωνίσκον· ἐπιδύτῃ δὲ, τὸν χιτῶνα τὸν ἔξωθεν. ὑακίνθινον δὲ τῆτον γινέσθαι προτέταξε, καὶ ποδήρη προσηγόρευσεν, ὡς μέχρις ἀκρῶν δῆκοντα τῶν ποδῶν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐδῆμα μετ' ὢν καὶ αὐτὸς ἱερατικόν, σημαίνων δὲ διὰ τῆς προσηγορίας, ὡς κατῶθεν ἔτω φαίνεται διὰ τῆς τῶν ἀρετῶν ἀναβάσεως, καὶ γινώσιν κατὰ τὸ δωατὸν τῶν ἀπορρήτων καὶ λανθανόντων μυστηρίων χαρίζεται. μόνος γὰρ ὁ Χριστὸς χιτῶν ἡ ἀνωθεν ὑφαντός. ἐπέπερ ὁ αὐτὸς ὑπῆρχεν ὁ ἀνώτατος λόγος τῆς θεσαυρῆ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως,

Α ἀνωθεν τῆτον κατόγων, καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐκχέων, καὶ τῆς τῶν ἀρετῶν ἀσκήσεως ἐδεόμενος. πῶς γὰρ ὁ μὴ εἰδὼς ἀμαρτίαν; ἀλλ' ἡμῖν δι' ὢν κατ' οἰκονομίαν ἔπραττε διδῶς τύπον ζωῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὑποδύτῃ μετ' ἐν καὶ ποδήρη, χιτῶνάπε μακρὸν ὄφθατε πρὸς περισολλῷ, καὶ τὸν ἐκ δευρῆς αὐτῆς εἰς ἀκρῆς ἰόντα πόδας, ὀνομάζει σαφῶς. ἐξ ὑακίνθου δὲ, ὅτι τῆς ἀνωθεν ἀφθαρσίας

Β σύμβολον ἡ, τῆτεςι Χριστῷ. τοιςτοῖ γὰρ καὶ ὁ θεασέσιος Δαβὶδ προαναπεφώνηκε, λέγων ὡς ἐκ προσώπου [τῆ] Θεῷ περὶ τῶν

» αὐτῆς ἐκκλησιαίς ἱερουργῶν· τὴς ἱερέως Ψαλ. 131. 16.

» αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν. ἐνδύσαθε τὸν Ῥωμ. 13. 14.

» Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν ἐπισέλλει Παῦλος. καὶ τῆτο οἰμαί εἰς

» τὸ οἰκητήριον τὸ ἐξ ἔρανθ, ὃ ἐπιθυμῶμεν 2. Κορ. 5. 2.

» ἐνδύσασθαι· ὁ τῆς ὀφροσωμῆς χιτῶν, τὸ Ἠσ. 61. 10.

Γ ἱμάτιον τῆ σωτηρίας, κατὰ τὴν τῆ Προφήτη Φωνίῳ. ἔρανθ δὲ ὅτι τύπος τὸ χρώμα τὸ ὑακίνθινον, ἔρηται σαφῶς. καὶ ἀλήθεια μετ' ὁ λόγος ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν· περιβεβλήμεθα γὰρ ἀφθαρσίαν τὴν ἀνωθεν· εἰ δὲ καὶ αὐτὸς νοοῖτο Χριστὸς, ὡς αὐτῶν τὸν ποδήρη τὸν ὑποδύτῃ ἔχων,

» ἐδὲν ἦτον ἡμῖν [ἀληθῆς] ὁ λόγος. Θεὸς γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὁ μονογενῆς, ἀφθαρτον ἀποτελεῖ τὸ ἴδιον σῶμα, καὶ ζωῆ τῆ ἀνωθεν περιβάλλον αὐτὸ, τῆς τῆ θανάτου

Δ πλεονεξίας ἐτίθει πε πάντως αὐ ἀμείνοσι.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὑακίνθός ἐστιν ἡ τῆ ποδήρης βαφή. Φασὶ δέτινες τῶν πρὸ ἡμῶν τεθεωρηκότων τὸν λόγον, τὸν ἀέρα σημαίνεσθαι τῆ βαφῆ. Καὶ μετ' ἕτερα. Βλέπεται δὲ τὸν μέλλοντα ἱερεῖσθαι, καὶ τὸ ἑαυτῆς σῶμα προσάγειν τῆ ἱερουργίᾳ, καὶ σφάγιον γινέσθαι μὴ νεκρόμενον εἰ τῆ ζώσῃ θυσίᾳ, καὶ λογικῆ λατρείᾳ, ἦτοι μὴ παχεῖα τινὲ καὶ πολυσάρκῃ τῆ τῆ βίβ περιβολῆ καταβλάπῃ τὴν ψυχῆ· ἀλλ' ἀπολεπθῶν οἶόν τι ἀράχρινον νῆμα τῆ καθαρότητι τῆς ζωῆς παντὸς τῆ βίβ τὰ ἐπιτηδύματα, καὶ ἔργυς εἶναι πρὸς τὸ ἀνωφερέστε καὶ κῆφον τὴν σωματῶδη ταύτῃ φύσιν παρασκοδόσας. ἵν' ὅταν τῆς ἐσχάτης ἀκῆσωμεν σάλπιγγος, ἀβαρεῖστε καὶ κῆφοι πρὸς τὴν Φωνίῳ τῆ κελδοβόλος ὄρεθίντες, μεταρσοιο δι' ἀέρος ἅμα τῷ Κυρίῳ Φερώμεθα, ὑπὸ μηδενὸς βάρους ἐπὶ τὴν γλῶσσην καθελκόμενοι. ἐκὲν ὁ κατὰ τὴν

Ε » τῆ ψαλμῶδῃ ὑποθήκῃ ἐκλήξας ὡς ἀρά- Ψαλ. 38. 11.

» χνίῳ τὴν ἑαυτῆ ψυχῆ, τὸν ἀερώδη ἐκείνον χιτῶνα περιεβάλετο, ἐκ κεφαλῆς εἰς ἀκρῆς πόδας δῆκοντα. ἐ γὰρ βλέπεται κολοβῆσθαι τὴν ἀρετῆν ὁ νόμος.

λδ. Καὶ ἔσαι τὸ περισόμιον τῆς ἀρχῆς ἐξ αὐτῆ μέσον, ὡς ἔχον κύκλῳ τῆ περισομίᾳ, ἔργον ὑφάνθη, καὶ συμβολῆν συνυφασμένην ἐξ αὐτῆ, ἵνα μὴ ῥαγῆ.

Η

λε. [Κα]

(1) Ἰσ. καὶ περαζομένων.

λε. [Καί] ποιήσεις ἐπὶ τὸ λῶμα τῆ ὑποδύτη κάτωθεν, ὡσεὶ ἐξανθήσης ῥόας ῥοίσκις ἐξ ὑκίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύου κακλωσμένης, ἐπὶ τῆ λώματος τῆ ὑποδύτη κύκλω· τὸ αὐτὸ εἶδος ῥοίσκις χρυσῆς, καὶ κώδωνας ἀναμέσον τῶν περικύκλω.

ΑΔΗΛΟΥ. Κώδωνες καλεῖνται οἱ πλεκτοὶ κροσοὶ, οἱ ἐξημιμία ἔχοντες τὰ τέλη, οἷον εἰσὶν οἱ τῶν καρακαλλίων. ὁ δὲ Ἰησῆς ὁ τῆ Σειράχ ἐν ταῖς σοφίαις ἑαυτῆ χρυσῆς αὐτῆς καλεῖ, ἐκ χρυσῆς ἐλατῆ κατασκοβαθέντας, ὡς καὶ ἠχόντινα ἀποτελεῖν ἐν τῷ σαλδοβέσθαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀπήρτησε τῆς καὶ κώδωνας χρυσῆς, καὶ ῥοίσκις, ἵνα εἰς τὸ ἄδυτον καὶ ἀνάκτορον τῆς σκηνῆς εἰσῶν, καὶ τῶ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἠχλῶ εἰσδεχόμενος, μετὰ δέξαι τῶ λειτουργίαν ἐπιτελεῖ, εἰς μνήμην λαμβάνων τὸν ταῦτα προσεταχότα, καὶ τῶ προσφερομένῳ ἱεροργίαν δεχόμενος. διάτοι τῆτο καὶ τῆ ἀέρος εἶχει ὁ ποδῆρης τὸ χρῶμα ὑκίνθου γὰρ ἴω ὡς ἂν καὶ εἰς τῆτον ἀφορῶν, μετάρσιος γίνηται.

* ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἡ ἐν λαμπηδῶν τῶν καλῶν ἔργων οἱ χρυσοὶ κώδωνές εἰσι, τοῖς ῥοίσκοις περιδονέμενοι. δύο γὰρ εἰσι ταῦτα ἐπιτηδύματα, δι' ὧν ἡ ἀρετὴ συναγείρεται ἢ τε περὶ τὸ θεῖον πίσις, καὶ ἢ περὶ τὸν βίον σωείδησις. τῆς προσθήσει τῶ ἐνδύματι τῆ Τιμοθέου τῆς ῥοίσκις τε καὶ κώδωνας ὁ μέγας Παῦλος εἰπὼν, αὐτὸν ἔχειν [δάν] πίσις, καὶ ἀγαθῶ συνείδησις. ἐκέν ἢ μὲν πίσις, καθαρὸν ἠχέτω καὶ μεγαλόφωνον ἐν τῷ τῆς ἀγίας Τριάδος κηρύγματι· ὁ δὲ βίος μιμείδω τῆ καρπῆ τῆς ῥοίης τῶ φύσιν. ἐκένης γὰρ ἀβρωτός ἐστιν ἢ ἐπιφανεια, σερόωτε καὶ κατεσυμμένω τῶ ἐλύτρω διελημμένη. τὸ δὲ ἐγκείμενον, ἠδὲ μὲν ὀφθῶμαι τῶ ποικίλω τε καὶ ὀκόσμω τῆς τῆ καρπῆ διαθέσεως ἠδὲ δὲ τῆ γούσει γίνεται, καταγλυκαῖνον τῶ ἀάδησις. ἢ τε φιλόσοφος καὶ κατεσκληκῆα διαγωγῆ δύσληπλός τε ἔσα καὶ ἀήδης τῆ αἰδήσει, πλήρης ἀγαθῶν ἐλπίδων ἐστὶ, κατὰ τὸν ἴδιον πεπανθεῖσα καιρὸν. ἐπειδὴν δὲ ὁ γεωργὸς ἡμῶν ἀναπύξῃ τῆ βίς τῶ ῥοίαν τῶ ἴδιω καιρῶ, καὶ ἀποδείξῃ τῶν ἀποθέτων τὸ κάλλος, τότε γλυκῆα γίνεται τοῖς ἀπολαύσειν ἢ μετρία τῶν ἰδίων καρπῶν. Φησὶ γὰρ πε καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ὅτι πᾶσα παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν ἐδοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· τῆτ' ἐστὶ τῆς ῥοίης τὸ προκτυγχάνον τοῖς ἀπλομένοις. ὕπερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν ἀποδίδωσι· τῆτο ἢ τῶν ἐνδοθεν ἐδωδῶν γλυκύτης.

Σαρ. 45. 9.

1. Τιμ. 1. 19.

Εβρ. 12. 11.

λς. Παρὰ ῥοίσκον χρυσῆν κώδωνά, καὶ ἄνθινον ἐπὶ τῆ λώματος τῆ ὑποδύτη κύκλω.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Αἶνιγμα δὲ ὡπερ ἐκ ἀσυμφανῆς, τῆ μὲν σωτηρίας κηρύγματος, οἱ ἐκ χρυσῆ γεγονότες κώδωνες, πόλεων δὲ οἱ ῥοίσκοι. ὡς γὰρ πόλις ἐνὶ μὲν ἔξωθεν περιδέεται πύργω, μυρίας δὲ ὄσας ἐν ἑαυτῇ σωέχει τὰς σωοικίας· τὸν αὐτὸν οἶμαί τρόπον καὶ τὸ χρῆμα τῆς ῥοίας, ἐνὶ μὲν ἔξωθεν ἐλύτρω διέζωσα. ἔσωθεν δὲ οἱ κόκκοι, χιτῶσιν ἰχνοῖς ἀλλήλων ἀποταιχίζονται, μόνον δὲ ἐχὶ συλλέγονται κατὰ σωοικίας.] Κώδων δὲ [ἐν] παρ' ἐκάσῃ ῥοία. διδάσκαλος γὰρ ἐν ἐκάσῃ πόλει, τῆ τῶν θεῶν δογμάτων ἀποκλυπήσει καὶ ὀνηρία φανεράν ἀπάσι καθίστας τῆ Σωτήρος ἡμῶν τῶ εἰς τὰ ἄγια τῶν ἀγίων εἰσδρομῶ.

λς. Καὶ ἔσα Ἄαρων ἐν τῷ λειτουργεῖν ἀκρῆ ἢ Φωνῆ αὐτῆ, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον ἐναντι Κυρίαι, καὶ ἐξιόντι ἵνα μὴ ἀποθάνῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο μᾶλλον θέλει ἐξάκρσον τῶ Φωνῶ εἶναι τῶν ἱερέων, ἵνα οἱ περιεσῶτες ἀκρῶσι τῶν τῆς ὀχλῆς φημάτων, καὶ κατανυγῶσιν· ἔπειτα δὲ καὶ ἵνα εἰδῆ ἐκάσος δι' ὧν ἀκρῆ τὰς ἐπικλήσεις αὐτῶν. οἱ γὰρ μάγοι ἐν τῷ εὐχεσθαι ὑπ' ὀδόντα φθεγγόμενοι, ἐπεκαλεῖντο, ἴσως καὶ βλάσφημά τινα καὶ ἄτοπα λαλῶντες, ἵνα μὴ ἀκρῶσαντες οἱ παρεσηκότες καταγνώσιν αὐτῶν. ὅτι δὲ λεληθότως ἠυχοῦντο, ἐκ τῶν παρελθόντων ἐπισημειώσασθαι δεῖ· ὅπερ εἶπον οἱ Ἐβδομήκοντα, ἢ ἐποίησαν οἱ Ἐξόδ. 7. 11. ἢ ἐπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς Φαρμακείαις· ὁ δὲ Ἀκύλας, καὶ ἐποίησαν οἱ Κρυφιασαί· ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐν ἀποκρύφω.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σύμβολον καὶ τῆτό ἐστι τῆς σωτηρίας οἰκονομίας τῆς ὄντως καὶ σοφῆς, φημὶ δὲ τῆ θεῶν καὶ ὀθαγγελικῆ κηρύγματος, οἷον εἰ πως ἀπασαν περιβομβέντος πόλιν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπήρτηται δὲ καὶ δῆμα θανάτῃ τοῖς ἱεροργεῖν ἐπιτεταγμένοις, ἢτοι τῶ Ἄαρων εἰς τῶ ἄγίαν σκηνῶν εἰσιόντι, εἰ μὴ περιβομβῆσιν εὐ μάλα τῶν κωδῶνων οἱ κλύποι. χρῆμα γὰρ διδασκάλοις ἐπισφαλές, ἢ σιωπῆ. καὶ τῆτ' ἐστὶν ἐναργῶς ὅπερ ἔφη Παῦλος· εἰ γὰρ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ ὀθαγγελίζωμαι.

λη. Καὶ ποιήσεις πέταλον χρυσῆν καθαρὸν· καὶ ἐκλυπώσεις ἐν αὐτῷ ἐκλύπωμα σφραγίδος, ἀγίασμα Κυρίαι.

ΑΔΗΛΟΥ. (1) Τῆτοις τοῖς τέσσαρσι σοιχείοις τὸ παρ' Ἐβραίοις ἀνεκφώνητον ὄνομα τῆ Κυρίαι

LII 3

(1) Τὰ τέσσαρα Ἐβραϊκὰ σοιχεία, οἷς τὸ τῆ Θεῶν γράφεται ὄνομα ταῦτά εἰσι· πῆτη μὴ τιγε δὲ εἰ ἐν τῷ πετάλω γλυφαί (ὄρα τῶ ἐξῆς σημείωσιν) τοιαῦτα ἦσαν, οἷας ὁ χολιαστὴς κατέγραψε;

ρὶς ἐπὶ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν ἐγράφετο, ἅ
ἐκλετυπωμένον σφραγίδι, ἀγίασμα Κυρία.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Καὶ τὸ τετραγράμ-
μον (1) ὄνομα τὸ μουσικόν, ὃ περιέκειτο
οἷς μόνοις τὸ ἄδυτον βασίμον ἢ, λέγεται
ἰὰ εἰς, (2) ὃ μεθερμυδύεται ὃ ὦν καὶ ὃ
ἐσόμνος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπέκειτο δὲ τῇ κε-
φαλῇ κίδαρις, τὸν ἄρανὸν μιμημένη. ἐκά-
λυψε δὲ καὶ ταινία τὸ μέτωπον, ἢ μί-
τραν εἶπον οἱ Ἑβδομήκοντα. εἶχε δὲ ἐν
μέσῳ πέταλον αὕτη χρυσοῦν, ἐγγεγραμ-
μένον ἔχον τῷ Θεῷ τὸ ἄφρασον ὄνομα. ὃ
καλῶσιν Ἑβραῖοι τετραγράμμον. ὕλα-
βαιαν δὲ τὸν λαὸν ἐκπαιδύων ὁ δεσπότης
Θεός, δι' ἀνύγματος τῆτο δεδήλωκεν. ἐπι-
γράψαις αὐτό, Φησὶν, ἀγίασμα Κυρία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξ ὑακίνθου μὲν ἡ μίτρα,
χρυσῶν δὲ τὸ πέταλον. ἐκλύπωμα δὲ ἐν
αὐτῷ καὶ γραφῇ, τὸ Χριστὸν μουσῆριον, καὶ
τῆς εἰς τὸν δετὸν κόσμον ἀποστολῆς προα-
ναφώνησις ἐναργής. ἀγίασμα γὰρ Φησι
Κυρία. ἡγιασθαι γὰρ παρὰ τῷ Θεῷ καὶ
πατρός ἑαυτὸν ἔφη σαφῶς ὁ Ἐμμανηὴλ.
ἡγιασθαι δὲ ὅταν λέγη παρὰ τῷ Θεῷ καὶ
πατρός ἑαυτὸν ὁ υἱός, τὸ οἰονεὶ προκεχει-
ρίσθαι καὶ ἀπεσάλθαι δηλοῖ. ἀγίασμα
δὲ ἐν Κυρία, Φησί, τρεῖς, ἢ εἰς τὸν δε-
τὸν κόσμον ἀνάδειξις καὶ ἀποστολή, πλὴν
εἰς βασιλείαν καὶ δόξαν. τελειοὶ γὰρ ἔτω
τὸν Ἄραρον, [χρυσῶν ἐπὶ τῷ μετώπῳ τὸ
ψαλίον τιθεῖς.]

ΛΗΛΟΥ. Τὸ χρυσοῦν πέταλον ἐστὶ τὸ
ἀνακεκαλυμμένως τῷ δόξαν τῷ Θεῷ λα-
λεῖν ἢ μίτρα, τὸ ὑπερσώπως σέφεσθαι
διὰ πάντων τῷ κεφαλῷ, ὃ ἐστὶ τὸ ἡγε-
μονικόν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Κεφαλῇ δὲ
κοσμημένη τῷ διαδήματι, τὸν ἀποκέι-
νον τοῖς εὐ βεβιωκόσι σέφανον ὑποσημαί-
νει, οἷα (3) κόσμῳ ἐσφραγισμένοις τῷ
χρυσῷ πετάλω, ἢ τοῖς ἀρρήτοις χα-
ρίσμασι.

ΛΘ. Καὶ ὑποθήσεις (4) αὐτῷ ὑπὸ
ὑακίνθου κεκλωσμένης· καὶ ἔσαι ἐπὶ
τῆς μίτρας, κατὰ πρόσωπον τῆς μί-
τρας ἔσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σώεις δὲ ὅπως ἐξ ὑακίν-
θου γέγονεν ἡ μίτρα αὐτῷ, τὸ λαμπρὸν
τῆς βασιλείας ἔχουσα σῶθιμα, Φημί δὲ
τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν. ὑακίνθος δὲ, ἄρα-
νός σημεῖον. καὶ διαμέμνημα λέγοντος τῷ
Χριστῷ, ἢ βασιλεία ἢ ἐμὴ ἔκ ἐσιν ἐκ τῷ
κόσμῳ τρεῖς. ἢ γὰρ ἐπίγειος βασιλεύς ὁ

ἄρανος (5) Κύριος, ὅλλω ὑπὸ πόδας ἔχων
τῷ κλίσειν.

μ. Καὶ ἔσαι ἐπὶ τῷ μετώπῳ Ἄρα-
ρων. καὶ ἔσαι Ἄραρον τὰ ἀμαρτή-
ματα τῶν ἀγίων, ὅσα ἂν ἀγιάσωσιν
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ παντός δόματος τῶν
ἀγίων αὐτῶν. καὶ ἔσαι ἐπὶ τῷ μετώ-
πῳ Ἄραρον διαπαντός δεκτὸν αὐτοῖς
ἐναντι Κυρία.

ΛΗΛΟΥ. Ἄγια καλεῖται τὰ προσα-
γόμενα. διὸ καὶ οἱ προσάγοντες ἀγιάζου-
σιν, ἀντὶ τῷ προσφέρουσι. τὸ δὲ ῥητὸν
δυσχερὲς καὶ δυσνόητον· ὃ δὲ νῆς, ὡς οἴ-
μαι, τῆτο σημαίνει· τὰ περὶ ἀμαρτίας
προσαγόμενα παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πάν-
τα, εἴ τι δ' ἂν ὦσι, καὶ ζῶα, καὶ καρποὶ,
λήψεται αὐτὰ ὁ ἱερός.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Προσεπενεγκῶν δὲ, ὅτι
καὶ ἔσαι Ἄραρον τὰ ἀμαρτήματα τῶν
ἀγίων, ὅσα ἂν ἀγιάσωσιν παντός δόματος
τῶν ἀγίων αὐτῶν· [ὅτι πᾶσα προσαγω-
γὴ καὶ τελείωσις ἐν Χριστῷ, διαμεμλύνκεν
ἐναργῶς, καὶ μὴ ὅτι πᾶσα δικαίωσις ἐν
αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτῷ, καὶ ἡ τῶν πάλα
πλημμελημάτων ἀπόθεσις. αὐτὸς γὰρ
ἡμῶν αἴρει τὰς ἀμαρτίας, [καὶ] δι' αὐτῷ
γεγόνασιν δεκτοὶ, τὰς ἐν πνεύματι δωρο-
φορίας προσκομίζοντες τῷ Θεῷ καὶ πατρί.]

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐναπόθετον [δὲ καὶ]
διωκετῆ, καὶ εἰς ἀπεράντους αἰῶνας ἐκλει-
νομένη τῷ τῷ Σωτῆρος ἡμῶν βασιλείαν
εὐ μάλα καταδεικνύς, [περίτε τῆς μί-
τρας τῷ πετάλω Φησί· καὶ ἔσαι ἐπὶ τῷ
μετώπῳ Ἄραρον διαπαντός.]

μα. Καὶ οἱ κόσμυβοὶ τῶν χιτῶ-
νων ἐκ βύσσου.

** Κόσσυβοι. οἱ λοιποὶ, αἱ συσφί-
ξεις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸν δὲ χιτῶ-
να τῆτον καὶ κοσσυβωτὸν εἶνα ὁ λόγος
διακελεύεται. κόσσυβοὶ δὲ εἰσι τὰ ἔξω τῆς
χρείας κόσμου χάριν ἀπηρητημένα σφαι-
ροειδῆ ἀπαρτήματα. μανθάνομεν δὲ διὰ
τῶν, τὸ δεῖν μὴ τῇ αἰτολῇ μόνῃ τῷ
ἀρετῷ μετρεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἡμῶν
ἐξουρίσκεσθαι διὰ τῶν ἔξωθεν παρεπινο-
μένων, ὡς ἂν προδήκη τις τῷ κόσμῳ γέ-
νοιτο τῷ αἰδύματι. [οἷος ὁ Παῦλος ἢ, τῆς
καλῆς κατὰ ἑαυτῷ κοσσυμβῆς ταῖς αἰτο-
λαῖς συμπλέκων. τῷ γὰρ νόμῳ κελεύον-
τος τῆς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρόντας,
τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζεσθαι, καὶ μὴ κω-
λύοντος ἀδελφῷ γυναικὰ περιάγειν, καὶ
τῆς

(1) Χρυσῶν δὲ πέταλον, ὡσανεὶ Στέφανος, ἐδημιουργεῖτο, τέτταρας ἔχον γλυφαῖς ὀνόματος· ὁ μό-
νοις τοῖς ὅτα καὶ γλωτταν σφίρα κεκαθαυμένοις θῆμις ἀκίειν καὶ λέγειν ἐν ἀγίοις, ἄλλω δὲ ἐδάν τὸ
παράπαν ἐδάμῃ. τετραγράμματος δὲ τῆνομά Φησιν ὁ θεολόγος εἶνα. Φιλ. ὁ Ἑβρ. ἐν τῷ περὶ Μαῦσ.
βιβλ. 3. σελ. 152.

(2) Ἰαου. ἐν βιβλ. 5. τῶν τρωματ. σελ. 240.

(3) Ὁν κοσμεῖ ὁ ἐσφραγισμένος τῷ χρυσῷ πετάλω τοῖς ἀρρήτοις χαράγμασιν. ἐν τῇ εἰς τὸν τῷ
Μαῦσ. βίον θεωρ.

(4) Ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ ὑακίνθου. ἢ ἐν Φρανκε. ἐκδοσ.

(5) Ἄλλ' ἄρανος ὁ Χριστός, ὅλλω, κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 388.

τὰς τὸ θαλάγγιον καὶ ἀγγέλλοντας ἐκεῖθεν ζῶν· ἕτος ἀδάπανον ποιεῖται τὸ θαλάγγιον, πεινῶν καὶ διψῶν καὶ γυμνητόδων. ἕτοι εἰσιν οἱ καλοὶ κόσσυμβοι, οἱ τὸν χιτῶνα τῶν ἐντολῶν τῇ παρ' ἐαυτῶν προδήκη κατακοσμεῦντες.]

Καὶ ποιήσεις κίδαριν βυοσίνην. καὶ ζώνην ποιήσεις, ἔργον ποιηλτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ κίδαρις τιάρα τίς ἐστὶν εἰς ὅξυ ἄνω τρέχουσα, περιφερής. ἥτις τύπος ἐστὶ τῆ κατωθεν ἕως ἄνω ἔχειται τῶν ἀρετῶν, καὶ ἔρανοπολίτας εἶναι.

» **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κίδαριν τε καὶ ζώνην ἐκ βύοσθ ποιήσεις, φησί. στρατιωτικὸν δὲ τῷ Ἀαρῶν τὸ χιτῶνα, ζωστῆρ τε καὶ κράνος. ἐν εἶδει γὰρ πως ἡ κίδαρις τῷ κράνει ἴση ἐστὶ. πεπολέμηκε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστὸς ἐν χειρὶ κραταῖα, κατὰ τὸ γεγραμμένον Ψαλ. 7. 12, καὶ τὸ τόξον αὐτῆ ἐνέτεινε, καὶ ἠτοίμασεν αὐτό· καὶ τὰ βέλη αὐτῆ τοῖς καιομένοις ἐξεργάσατο· καὶ καθῆλκε ἀρχὰς, τεθριάμβουκε διδάμεις, κατέσεισε κυριότη- τας, καὶ αἰχμαλώτους ὄντας ἐρρύσατο τὰς ἐπὶ τῆς γῆς. ὅτι δὲ ἐκ ὁρατός ἢ παχὺς ὁ πόλεμος, εἰδὲ οἶον πρὸς αἷμα καὶ σάρκα γέγονεν αὐτῷ, ὑποφαίνειν εἰσὶν ἀνιγματοῦδως τὸ ἐκ βύοσθ μόνης τῆς ἀγαν ἰσχυρῆς τῷ πολεμικῷ γίνεσθαι σκιδνῶ, κίδαριν τε φημι καὶ ζώνην. κόσμω μὲν ἐν ἱεροπρε- πῆ λαμπρόν τε καὶ ἀξιάγασον ἀποφαίνει τὸν Ἀαρῶν.

μβ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρῶν ποιήσεις χιτῶνας καὶ ζῶνας, καὶ κίδαρεις ποιήσεις αὐτοῖς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν.

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὁρᾶς ὅτι καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐξ Ἀαρῶν ἐμπρέπει τὸ ὡς ἐν γε τῷ πολεμικῷ καθοραῖσθαι χιτῶνατι. μάχιμον γὰρ ἅπαν τὸ ἱερόν ἐστι γένος, καὶ ἔπρὸς αἷμα καὶ σάρκα στρατεύεσθαι τε καὶ ἀντε- ξάγειν εἶδος, ἀλλὰ τῷ βέβηλον κατακω- λύνειν ἀμαρτίαν, ἐμφρονέσατά τε καὶ λο- γικῶς τῶν τῆς ἀληθείας δογματῶν ὑπερ- μαχώμενον, καὶ αἰχμαλωτίζον πᾶν νόημα εἰς τῷ ὑπακοῦν τῷ Χριστῷ, καθὰ γέ- γραπται.

μγ. Καὶ ἐνδύσεις αὐτὰ Ἀαρῶν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῆ μετ' αὐτῆ. καὶ χρίσεις αὐτὰς, καὶ ἐμπλήσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας· καὶ ἀγιασείς αὐτὰς, ἵνα ἱερατεύσωσί μοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον, ἐκ ἄλλως τίς ἐτάτ- τετο εἰς ἱερέα, εἰ μὴ ὁ πρῶτος ἐπλήσεν αὐτῆ τὰς χεῖρας. διὰ γὰρ τῆς ἡγιαζόν- το αὐτῆ αἱ χεῖρες, καὶ ἐν τῷ ἐδοκην

Α χειροτονεῖσθαι. ἔ λέγει δὲ τίνος ἐπλήρη τὰς χεῖρας, εἰκὸς δὲ ὅτι ἀγίων σκιδνῶν, ἥτοι τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως. καὶ γὰρ καὶ νῦν ἔθος τὸν ἀρχιερέα, ἠνίκα χειρο- τονεῖται, μετὰ τῷ μετὰληψιν τῶν θείων μυστηρίων, ἐν τῷ ποτίζεσθαι ἀπλεταὶ ὁ χει- ροτονέμενος τῆ ἀγία σκιδνῆ, ἵνα μᾶλ- λον ἀγιασθῶσιν αἱ χεῖρες αὐτῆ. πλὴν παρακατιῶν φησι τὰς τρόπας, τὸ πῶς ἀγιαζονται.

Β **μδ. Καὶ ποιήσεις αὐτοῖς περισκε- λῆ λινᾶ καλύψαι ἀχνημοσύνην χρω- τὸς αὐτῶν, ἀπὸ ὀσφύος ἕως μη- ρῶν ἔσται.**

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περισκελῆς δὲ λινῆν αὐ- τοῖς, τὸ ἀκαλλῆς τε καὶ ἀχνημον τῶν περὶ μηρῶν κατασκιάζον εὖ μάλα. σεμνὰ γὰρ ἅπαντα τὰ τῶν ἀγίων, καὶ ἀχνημον ἐν αὐτοῖς παντελῶς εἶδεν. ὑποσημαίνει δὲ πως τὸ λινῆν τοῖς περὶ μηρῶν τῆ σώματος μέ- ρεσιν ἐπιπνευγμένον, ὅτι τοῖς ἀγίοις προ- πωδεςάτη τῶν τῆς σαρκὸς ἡδονῶν ἢ ἀπό- ψυξις. ψυχρὸν γὰρ τὸ λινόν. τὸ δὲ θερ- μὸν εἰς ὀρέξεις μυσαρωτάτας, ὅσας παν- τὸς ἀλλότριον. ἐκ λίνου δὲ καὶ ἐτέρως τοῖς ἱεραῖσθαι λαχῶσιν ἀμφιά τε καὶ περισκελῆ. νεκρῶν γὰρ ἔργων ἀποφοιτῶν ἀναγκαῖον αὐτῆς. σύμβολον δὲ νεκρότητος (1) τὸ ἱε- ρεῖον, ὡς ἐκ θνησιμαίης ληφθῆναι, φημι δὴ προβάτε. [νεκρῶν ἐν ἔργων ἀπόθεσις, ὡς ἐν τύπῳ πάλιν, τὸ τοῖς ἐκ λίνου ἐσάλθαι, καὶ ἐχὶ δὴ μᾶλλον τοῖς ἐξ ἐρίων ἐσθήμασι.]

Ε **με. Καὶ ἔξει Ἀαρῶν αὐτὰ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ, ὅταν εἰσπορεύωνται [εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας, ἢ ὅταν προσπο- ρεύωνται] λειτεργεῖν πρὸς τὸ θυσια- στήριον τῆ ἀγίας· καὶ ἐκ ἐπάξονταί πρὸς ἑαυτῆς ἀμαρτίαν, ἵνα μὴ ἀπο- θάνωσι. νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆ μετ' αὐτόν.**

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐψεται δὲ ὅτι πάν- τη τε καὶ πάντως τὸ ἐκλεθνῶσαι δεῖν ἡμε- ληκόσι τῆ πρόποντος, καὶ τῆς ὅτι μάλι- σα πρεπέσης αὐτοῖς ὀυκοσμίας, διαμεμή- νυκται εἰπὼν, ὅτι χρὴ φορῶντας ἱεραργεῖν.

Ζ **ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Ἐπόδημα δὲ ἔ περι- τίσθαι τῷ τὸν τοῖστον κόσμον ἀδεδυκῶτι, ὡς ἂν μὴ βαρὺς (2) μηδὲ δυσκίνητος εἴη τῇ τῶν νεκρῶν δερμάτων περιβολῇ, κατὰ τῷ γενομένῳ ἐπὶ τῷ (3) τῆ ὄρεσι τῆς θεωρίας διάνοιαν. πῶς ἐν ἔμελλεν ἀντὶ κόσμου τῷ ποδὶ τὸ ὑπόδημα γίνεσθαι, τὸ κατὰ τῷ πρώτῳ μυσαγωγίαν ὡς ἐμπο- δῶν τῆς ἀνόδε ἀπαλαττόμενον; (4)

ΚΕΦ.

(1) Νεκρότητος ὡς ἐκ θνησιμαίης ληφθῆναι, φημι δὴ προβάτε. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 390.

(2) Μὴ βαρύνοντο πρὸς τὸν δρόμον, μηδὲ, κτ. ἐν τῷ περὶ τῆ βίβ. Μωυσ. λόγ.

(3) Ἐπὶ τῆς τῆ ὄρεσι θεωρίας διάν. αὐτ.

(4) Ὡς ἐμπόδιον τῆς ἀνόδε ἀποβαλλόμενον; αὐτ.

Κ Ε Θ. Κ Θ.

- Α.** **Κ**αὶ ταῦτά ἐσιν ἃ ποιήσεις αὐτοῖς. ἀγιάσεις αὐτὰς, ὥστε ἱερατεύειν μοι αὐτὰς. λήψη μοσχάριον ἐν βοῶν ἐν, καὶ κριεὺς ἀμώμους δύο, καὶ ἄρτους ἄζυμους πεφυρμένους (1) ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ· σερμιδαλιν ἐκ πυρῶν ποιήσεις αὐτά. καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐπὶ κανῶν ἐν· καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ τῷ κανῶ. καὶ τὸ μοσχάριον καὶ τὰς δύο κριεὺς. καὶ Ἀαρῶν καὶ τὰς ὑεὺς αὐτῶν προσάξεις ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ λήσεις αὐτὰς ἐν ὕδατι. καὶ λαβὼν τὰς σολὰς τὰς ἀγίας, ἐνδύσεις τὸν Ἀαρῶν τὸν ἀδελφόν σου καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη τῆ ἐπενδύματος, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸ λόγιον· καὶ συνάψεις αὐτὸ τὸ λόγιον πρὸς τὴν ἐπωμίδα.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Προσκομιζέσθαι μὲν ἐν εἰς θυσίαν προσέταχε μοσχάριον, καὶ δύο κριεὺς, λάγανά τε καὶ ἄρτους ἐπὶ κανῶ. προαφαινεῖ δὲ καὶ ἐτέρως, τύπον οἰμαίπυ τὸ χρῆμα τιθεῖς τῶ κατ' ἀλήθειαν ἀγίασμι. ὕδατι γὰρ ἀπολύτας τὸν Ἀαρῶν, τὴν ἀγίαν αὐτὸν ἀμφιέννυσι σολῶ. ἀπολυσάμενοι δὲ καὶ ἡμεῖς διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος, καὶ πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας ἀποτριψάμενοι, τότε τὴν ἀνωθεν καὶ ἐξ ἔρανθ καταπλητῆμεν χάριν, τὸν τῆς ὑψοσύνης χιτῶνα δεχόμενοι, κατὰ γε τὸ, **Ρωμ. 13. 14.** ἀνδύσαθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. προαπέδαξε γὰρ ὁ λόγος, ὅτι πολυτρόπως ἡ ὁ Χριστὸς ὡς ἐν κόσμῳ τῷ περὶ τὸν Ἀαρῶν πλατίζομενος.

Β. καὶ ἐπιθήσεις τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσεις τὸ πέταλον τὸ ἀγίασμα ἐπὶ τὴν μίτραν.

Γ. καὶ λήψη τῶ ἐλαίου τῶ χρίσματος· καὶ ἐπιχεεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ χρίσεις αὐτόν.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐλαίῳ δὲ καταχρῆται τὴν κεφαλῶν ἀγίῳ, τὸ ἰλαρὸν ἐν ἐλπίδι [τῆς] τῶν ἀγίων ζωῆς, ἥτοι τὴν ἀνωθεν ἰλαροποιὸν ἐπίσκεψιν, τῶ ἐλαίῳ κατασημαίνοντος. ἡλεήμεθα γὰρ οἱ πισθύσαντες, καὶ ἐσμεν ὑλογημένοι τῷ Κυρίῳ, τῆ τῶ πνεύματος χορηγία τὸν νῦν καταπιανόμενοι. νῦν δὲ εἰς τύπον ἢ κεφαλῆ.

Δ. καὶ τὰς ὑεὺς αὐτῶν προσάξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτὰς χιτῶνας. καὶ ζώσεις αὐτὰς ταῖς ζώναις, καὶ περι-

θήσεις αὐτοῖς τὰς κιθάραις· καὶ ἔσαι αὐτοῖς ἱερατεία ἐμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ τελειώσεις Ἀαρῶν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτῶν.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Κατὰ τὸν ἴσον δὲ τῶτονι τρόπον οἱ ἱερεῖς ἡγιαζόντο, ὕδατι τε ἀπομιζόμενοι, καὶ ἐλαίῳ χρισόμενοι· [ἔτω τε χρισόμενοι τὴν ἱερὰν ἀμφίβασιν περιχέμενοι, τελειόμενοι τε τὰς χεῖρας, ὡς ἡδηπὼς δοκεῖν καὶ ἐπιτηδείως ἔχειν εἰς γε τὸ χρῆμα λοιπὸν καθαρῶς τε καὶ ἀμωμήτως τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν.]

Ε. καὶ προσάξεις τὸν μόσχον ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ ἐπιθήσεις Ἀαρῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶ μόσχου, ἐναντίον Κυρίου, παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. καὶ σφάξεις τὸν μόσχον ἐναντι Κυρίου, παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διὰ τὸ οἱ ἱερεῖς [τοῖς ἱερείοις] τὰς χεῖρας ἐπιτιθεῖντες, ἔτω ἱερόδον. Οὐ πᾶσι τοῖς ἱερείοις, ἀλλὰ τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν προσφερομένοις, καὶ μάλιστα τοῖς ὑπὲρ ἀμαρτίας· τοῖς δὲ ἄλλοις αὐτοὶ τὰς χεῖρας ἐπέτιθεσαν οἱ προσφέροντες. ἡ δὲ τῶτο σύμβολον τῶ τὸ ἱερεῖον τὸν τόπον πληρῶν τῶ προσφέροντος, τὴν ὑπὲρ αὐτῶν δεχόμενον ὀργῶν. ἐπισημιώσθαι δὲ προσήκει, ὡς ὑπὲρ τῶ ἀρχιερέως προσεφέρετο μόσχος· ὑπὲρ δὲ παντὸς τῶ λαῶ, πάλιν μόσχος· ὑπὲρ δὲ τῶ ἀρχοντος, χίμαρος· ὑπὲρ δὲ ἐκάστου ἀνδρός, χιμαίρα· πρόσφορον γὰρ τῷ μὲν ἀρχοντι, τὸ ἀρῶν· τῷ δὲ ἀρχομένῳ, [τὸ] θῆλυ. ἐπειδὴ καὶ τὴν γυναικα τῷ Ἀδὰμ ἐξ ἀρχῆς ὑπέταξεν ὁ Θεός. ὁ δὲ μόσχος ὁ ὑπὲρ ἀμαρτίας θυόμενος, ἔξω τῆς παρεμβολῆς κατακαίετο. τῶ χάριν καὶ ὁ δεσπότης Χριστός, ἢ Φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ἔξω τῆς πύλης Ἐβρ. 13. 12. ἔπαθε, καὶ τῷ τύπῳ τὴν ἀλήθειαν ἐπιτέθειται.

* ΚΤΡΙΑΛΟΥ. [Ὡς βαδὺ τὸ χρῆμα τῶν νομικῶν ἀταλμάτων.] βαδὺ μὲν ἐν λαῶ, πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν ἀσυμφανές, τὸ θεῖον ἡμῖν ἀναστράπτοντος φῶς τῶ ἀγίας πνεύματος. φέρε δὴ λοιπὸν ὡς ἐν τὰ ἐφ' ἐκάστῳ λέγωμεν. κατὰ μυσίας ὅσας ἀγιάζει τῶ πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἱερεύς τε καὶ ὑπὲρπροσδέκτικος ἀποτελεῖ. δι' αὐτῶν γὰρ καὶ ἐν αὐτῷ τὴν προσαγωγῶν ἐσχῆκαμεν, καὶ ἐσμεν ἐκ ἀνεθέλητοι τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. καὶ μοσχάριον μὲν ὁ Χριστός, ὡς ἔξω ζυγῶ καὶ ὑπὸ ζυγόν. Θεός

(1) Πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ. ἢ ἐν Φρανκ. ἔκδοσι.

Θεὸς γὰρ ὡν φύσει, γέγονεν ὑπὸ νόμον διὰ τὸ ἀνθρώπινον. σφάζεται δὲ ὡς ὑπέργε τῆς ἀγίας σκηνῆς, καὶ τῶν ἐπιτιθέντων αὐτῷ τὰς χεῖρας. λυδίται δὲ ἔτοι καὶ ἱερεῖς. ἀπέθανε γὰρ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ καθιερωμένων διὰ τῆς πίστεως.

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Συγχωρεῖ Φησὶ τὰς θυσίας τέως, ἵν' ἐγκαταστήσῃ Θεόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ τῆτο δέδοται νόμος ἡμῖν εἰς βοήθειαν, οἷόν τι διατέχισμα μέσον Θεῶ καὶ εἰδώλων.

ιβ. Καὶ λήψῃ ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ μόχθ, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τῆ θυσιαστήριος τῷ δακτύλῳ σε· τὸ δὲ λοιπὸν πᾶν αἷμα ἐκχεεῖς παρὰ τὴν βάσιν τῆ θυσιαστήριος. Καὶ λήψῃ πᾶν τὸ σέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τῆ ἥπατος, καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν θυμιάσεις, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἱερὸς δὲ ὅτι, καὶ ὡς εἰ τρόπῳ θυσίας ὑπὲρ προσδεκτὸς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τῆ Ἐμμανουὴλ ὁ θάνατος, παρὰ σοὶ νοεῖν,] προχεομένῃ τῆ αἵματος τῷ ἀγίῳ θυσιαστήριῳ· θυμοειδῶν δὲ καὶ τῶν εἰτοδίων, ἃ καὶ εἰς τύπον εἰν ἂν τῶν εἰς τὸ ἔσω καὶ εἰς νῦν ἀρετῶν. αἷς ἔνεσι μὲν τὸ δῶδες πνευματικῶς, ἔ καὶ ἕνα δὲ τρόπον· ἐπέιτοί, πολλὰ τὰ εἰτόδια, πιμελή, καὶ νεφροὶ, καὶ [ὁ] λοβὸς τῆ ἥπατος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῷ δὲ θυσιαστήριῳ προσεφέρετο τὸ ἐπίπλυν. τῆτο γὰρ λέγει, τὸ σέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ οἱ δύο νεφροὶ, καὶ τὸ σέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ὁ τῆ ἥπατος λοβός· ὅπερ οἱ ἄλλοι ἐρμηνοῦντα περὶ τὸν προσηγόρευσαν. ἀνιγμάτα δὲ ταῦτα τῶν εἰ ἡμῖν παθημάτων. τὸ μὲν γὰρ σέαρ [τὸ] τῷ κοιλίαν καλύπτον, σημαίνει τῆς γαστριμαργίας τῷ νόσον· οἱ δὲ νεφροὶ, τὰς ὑπογαστρίας ἡδονάς· ὁ δὲ λοβός τῆ ἥπατος, τὸ θυμοειδές. ἐκείνῳ γὰρ σωῆπται τὸ χοληδόχον ἀγγεῖον. ταῦτα δὲ καθιερεῖν κελούει, καὶ οἰονεὶ νεκρὰς αὐτῶν ἀποφαίνειν τὰς πονηρὰς ἀεργείας.

ιδ. Τὰ δὲ κρέατα τῆ μόχθ, καὶ τὸ δέρμα αὐτῆ, καὶ τὴν κόπρον αὐτῆ κατακαύσεις ἔξω τῆς παρεμβολῆς· ἀμαρτίας γὰρ εἰσι.

ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον τῷ παρεμβολῷ λέγει τῷ σκίλῳ, ἢ τόπον εἰ ᾧ ἐγίνετο ἡ θυσία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμπύραται δὲ τῆ σώματος τὸ λαπόμνον ἔξω τῆς παρεμβολῆς. ἔξω γὰρ τῆς πύλης ἔπαθεν ὁ Χριστός. γράφει δὲ ἔτω καὶ ὁ Παῦλος. τὸ δέγε πυρὶ δαπανᾶσαι τὸ σῶμα, κατασημῶσαι ἂν, ὅτι τὸ πάθος αὐτὸ καὶ ὁ θάνατος, ἔκ εἰς ἀδοξίαν ἔσαι ποθεῖν, ἀλλ'

Α εἰς λαμπρὰν καὶ ἐκφανεσάτῳ ἐκτελεσθήσει δόξαν. εἰ εἶδει γὰρ τῷ πυρὸς νοεῖται τὸ θείον. καταβέβηκε γὰρ ἔτω καὶ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινά. καταλύσων δὲ τῆ θανάτῃ τὸ κράτος, ὑπέδου τὸν θάνατον οικονομικῶς ὁ Χριστός, ἵν' ὡς Θεὸς δοξάζηται πρὸς ἡμῶν. ἔρπει δὲ ἔν εἰς θεοπρεπῆ δόξαν ὁ θάνατος, τέλος ἔχων τὸ ἀναβιώσαι λαμπρὸν, καὶ τὸ εἶγε τῷ παθεῖν σμικροπρεπὲς ὑκλείαις ταῖς ἀνωτάτω νικώμενον, οἷχεται πρὸς τὸ μηδέν. καὶ τῆτο οἰμαῖεσιν ἀνιγματοῦδως τὸ δαπανᾶσαι πυρὶ τὸ νεκρὸν μοχάριον.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπειτῶν δὲ, ὅτι ἀμαρτίας γὰρ εἰσι, εἰς ἀποκάθαρσιν ἀμαρτίας τὸ Χριστὸ γενέσθαι διαμεμῶνεκε πάθος. καὶ τὸ χρῆμά εἰσι ἐκ ἀσυμφανές.

ιε. Καὶ τὸν κριὸν λήψῃ τὸν ἕνα, καὶ ἐπιθήσῃσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ κριῶ.

ισ. Καὶ σφάξεις τὸν κριὸν, καὶ λαβὼν τὸ αἷμα αὐτῆ προχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ τὸν κριὸν διχοτομήσεις κατὰ μέλη· καὶ πλυνεῖς τὰ ἐντόδια αὐτῆ καὶ τὰς πόδας ὕδατι, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ διχοτομήματα σὺν τῇ κεφαλῇ αὐτῆ. Καὶ ἀνοίσεις τὸν κριὸν ὅλον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὀλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ εἰσί.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ διὰ τῆτων ἡμῖν ὁ Χριστός δηλεῖται, ὁ ὡς εἰ κριῷ τῷ τελείῳ τελείος, ἀγίαν ἔχων ζωὴ· δηλοὶ γὰρ οἰμα, τῆτι τὸ προχεῖσθαι τὸ αἷμα τῷ θυσιαστήριῳ· ζωῆς γὰρ τυπος τὸ αἷμα· καὶ εἰς ὁσμῷ δῶδίας ἀνακείμενος τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὡς ὑπὲρ πάντων τε αἷμα, καὶ ὑπὲρ ἐκάστῃ. τύπος δὲ τῆτο πάλιν, τὸ ἀναφέρεισθαι τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὡς εἰ παντί τε καὶ κατὰ μέλος. μέλη δὲ ἡμεῖς ἀνὰ μέρος Χριστῆ, καὶ ἐν οἱ πάντες νοεμένοι σῶμα. ἀγιος δὲ ὅτι καὶ ἱερὸς ὅλος, καὶ σῆλον ἀκαθαρσίας ἐκ ἔχων, ἢ τῶν εἰτοδίων ἐκπλυσίς εὐ μάλα παραδηλοῖ. σιαναφέρονται δὲ κεφαλῇ καὶ πόδες, τὸ ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι παντός δῶδες εἰ ἀγιασμῷ τῆς τῆ Σωτῆρος ζωῆς ὑποφαίνοντες. παντός γὰρ ζωῆς κεφαλῇ μὲν, ἀρχῇ· κατάληξις δὲ ὡπερ. καὶ τῆ παντός σώματος οἱ πόδες, τὸ τέλος. ἢ τάχα πῃ νοεῖν ἀμεινον κεφαλῷ μὲν, τῆς θεωρίας τὸ ὑπερέχον καὶ ὑψηλόν· πορείας γε μὴ τῆς κατ' ἀεργείαν πρακτικῆς, τῆς πόδας. δῶδη δὲ πάντα τὰ εἰ Χριστῷ, καὶ εἰς ἄκρον ἦκοντα καθαρότητος, καὶ νοήματα καὶ πράξεις. ἔ γὰρ ἐποίησεν ἀμαρτίαν. ταύτητοι καὶ ὀλοκαύτωμα καὶ θυσιασμά Φησι τῷ καθιερωσίν τῆ κριῶ. ἔ γὰρ ἐκ μέρους ἀγιος, ἢ ἱερὸς. πρέπει γὰρ ἐκ ἐκείνῳ ποθεῖν, ἡμῖν δὲ μᾶλλον τὸ καὶ ἀδοξεῖν ἐδ' ὅτε, καὶ εἰναλῶσαι πλίσμασι.

Ίωβ. 14. 4. καθαρός γὰρ ἐδείξ ἐξ ἁμαρτιῶν· καὶ
 Ίκκ. 5. 2. ,, πολλὰ πλάωμεν ἅπαντες, κατὰ τὸ γε-
 γραμμένον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καθῆκε τοίνυν εἰς ἀν-
 θρωπότητα, καὶ ἐσκώπασεν ἐν ἡμῖν ὁ μο-
 νογενής, καὶ ὑπέδηκεν ἑαυτὸν τῷ Θεῷ
 Φιλιπ. 2. 8. καὶ πατρὶ. γέγονε γὰρ ὑπήκοος μέχρι
 θανάτου, τῆς ἐν Ἀδὰμ ἀνυποταξίας ἀΦα-
 νίζων τὰ ἐγκλήματα, καὶ τῆς ὑπειθείας
 τῷ ὀσώδιαν, ὡς ὑπὲρ πάντων τε ἅμα καὶ
 ὑπὲρ ἐκάστη προσαγήοι τῷ Θεῷ καὶ πα-
 τρὶ· διά τε τῆς σεσώσμεθα.

Ιθ. Καὶ λήψη τὸν κριὸν τὸν δεύ-
 τερον, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ
 αὐτῆ τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 τῆ κριῶ.

κ. Καὶ σφάξεις αὐτὸν, καὶ λήψη
 τῆ αἵματος αὐτῆ, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ
 τὸν λοβὸν τῆ ὠτός Ἀαρὼν τῆ δεξιῶ,
 καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δε-
 ξιάς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς τῆ
 δεξιῶ, καὶ ἐπὶ τῆς λοβῆς τῶν ὠτων
 τῶν ὑῶν αὐτῆ τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ
 ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν,
 καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν
 τῶν δεξιῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Βαθὺς μὲν ὁ λόγος, ὠδι-
 νει γε μὴ τὸ Χριστῆ μυστήριον. γέγονε γὰρ
 ἡμῶν κριὸς τελειώσεως, εἰς πᾶν ὅτιον τῶν
 ἀρίστων ἀρίτως ἔχοντας ἀποφαίνων, [καὶ]
 ὑπηρεπείσας ἐν ἀρεταῖς δι' ἁγιασμῶ ἐν
 πνεύματι. καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἀκολῶ
 μὲν ἐδείξ τῷ ὀβλογίας πλήρη, τῆ ἐπι-
 τῶ ὑπειδέη καὶ ὀβλίον, καὶ ἐπιτηδείως
 μὲν ἔχουσαν εἰς παραδοχίῶ τῶν περὶ αὐτῆ
 δογματῶν, ἐκ ἀνεχομένη δὲ ψιθύρων
 τερετισμῶν, καὶ μυσταρῶ ἀδυρογλωττίας,
 ἡ ἂν ποιοῦντότινες τῆ ἀληθείᾳ μαχόμε-
 νοι, καὶ τοῖς τῆς ὀρθότητος ἀντεξάγον-
 τες ὀύμασιν. ἀκοῆς γὰρ δὴ τῆτο τῆς
 ἀγίας καρπός.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βάσανος δὲ ῥημά-
 των πρᾶτλοιο ἂν [ἐικότως,] ἐχ' ἐτέρωσέ-
 ποι μᾶλλον, ἢ εἰς ἔς. ἅγιον δὴ ἔν ἔσαι
 τὸ ἔς τοῖς τῆς ἀκριβείας καὶ δογματικῆς
 ὀρθότητος ἐπιμεληταῖς. ἀλλὰ τῆτό ἐσι
 Χριστῆ δῶρον, καὶ ἔξινον ἔρανῆ, καὶ κα-
 τὸρθωσις αἵματος τῆ ἀγία. τοιγάρτοι
 καὶ χεῖρ ἡγιαζέτο, πρακτικῆς ἀνεργίας
 παραδεκτικῆ, καὶ ὀρθότητος σύμβολον
 εἰσαργές. ἀγίοις γὰρ ἔργοις ἡμᾶς ἐπισε-
 μνωέδαυ χρεῖ, καὶ διασεῖχαι εὐ μᾶλα
 τῷ εἰς πᾶν ὅτιον τῶν ἀρεσκόντων Θεῷ
 διάτῆσαν τρῖβον. Καὶ μεθ' ἔτερα. Κεκλήθη
 δὴ ἔν τὸ ἱερόν καὶ ἀπόλεκτον γένος, ἀγίαν
 μὲν ἀκολῶ, χεῖρά τε ὀμοίως καὶ πόδα, κα-
 τά γε τῆς ἀρίτως ἡμῖν εἰρημένως τρῶπας·
 δεξιά τε πάντα χρεῖόμενα, καὶ ὡς ἐν μοῖρα
 τῆ λοῖδῶ, τῆ ἐσι ἐν ἄκροις. τὸ γὰρ
 ἄκρον, Φησί, τῆ ὠτός, καὶ μὴ καὶ πο-
 δός, καὶ χειρός· ἅπασα γὰρ, οἶμαι, πρα-

Α Ξίς ἀγαθῆ γεναία τε ἐσὶ καὶ δεξιά, τὸ ὡς
 ἐν Φαυλότῆτι σκαῖον ἐκ ἔχουσα· καὶ μέ-
 χρι τῶν ἄκρων, ὅ ἐσι καὶ μέχρι παντός,
 ἡτοι τῆ τέλος. προσήκει γὰρ εἶναι δεξίως
 ἐν ἁγιασμῷ τῆς Θεῷ καθιερωμένης μέχρι
 ,, παντός ἐν ὑπομονῇ. ὁ γὰρ ἀρξάμενος, Φι-
 ,, σίν, ἔργων ἀγαθῶν ἐν ὑμῖν, ἐπιτελεσάτω.

κα. Καὶ λήψη ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ
 θυσιαστήρις, καὶ ἀπὸ τῆ ἐλαίς τῆς
 Β χρεῖσεως, καὶ ῥανεῖς ἐπὶ Ἀαρὼν καὶ
 ἐπὶ τὴν σολὴν αὐτῆ, καὶ ἐπὶ τὰς σο-
 λὰς τῶν ὑῶν αὐτῆ μετ' αὐτῆ· καὶ
 ἁγιασθήσεται αὐτὸς καὶ ἡ σολὴ αὐτῆ,
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ καὶ αἱ σολὰ τῶν ὑῶν
 αὐτῆ μετ' αὐτῆ. τὸ δὲ αἷμα τῆ κριῶ
 προχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλω.

κβ. Καὶ λήψη ἀπὸ τῆ κριῶ τὸ σῆαρ
 αὐτῆ, καὶ τὸ σῆαρ τὸ κατακαλύπτει
 Γ τὴν κοιλίαν, καὶ τὸν λοβὸν τῆ ἡπα-
 τος, καὶ τῆς δύω νεφρῶς, καὶ τὸ σῆαρ
 τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν
 δεξιόν· ἐσι γὰρ τελείωσις αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῆ δὲ τῆς τελειώσεως
 κριῶ τὸν βραχίονα προσκνεγκέν προηγό-
 ρῶσε, τῷ πρακτικῶ ἀρετῶν δεξιῶν ἔσαν,
 ἢ ἀρετῶ τῷ Θεῷ προσφέρειν [κελεύων.]

κγ. Καὶ ἄρτον ἕνα ἐξ ἐλαίς, καὶ
 λάγανον ἐν ἀπὸ τῆ κανῆ τῶν ἀζύμων
 τῶν προσεθεμένων ἔναντι Κυρίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ δὲ ἄρτος, καὶ τὸ
 λάγανον, καὶ ἡ τῆ οἶνε σπονδῆ, τῆς ἀπὸ
 γῆς Φουμαῖς δηλῆσι καρπῶς, ὡν τὰς
 ἀπαρχὰς προσφέρειν ὅσιον τῷ Θεῷ.

κδ. Καὶ ἐπιθήσεις τὰ πάντα ἐπὶ
 Ε τὰς χεῖρας Ἀαρὼν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖ-
 ρας τῶν ὑῶν αὐτῆ· καὶ ἀφοριεῖς αὐ-
 τῆς ἀφόρισμα ἔναντι Κυρίῳ.

κε. Καὶ δέξῃ αὐτὰ ἐκ τῶν χει-
 ρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνοίσεις ἐπὶ τὸ θυ-
 σιαστήριον τῆς ὀλοκαυτώσεως εἰς ὀσμὴν
 εὐωδίας ἔναντι Κυρίῳ. κάρπωμά ἐσι
 Κυρίῳ.

Ζ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσκομίζουσι μὲν τῷ
 θυσιᾶν οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀαρὼν, ὑποδέχεται
 δὲ ὁ Μωσῆς, σημαίνοντος τῆ Θεῷ, ὅτι
 τῶν ἔτως ἡγιασμένων ἐν Χριστῷ τὰς θυ-
 σίας, μονονεχί καὶ ἀπὸ χειρῶν εἰς χεῖ-
 ρας δέξεται, καὶ ἐκ ἀπαξίωσαι τὸ χρεῖμα.
 Χριστῆ γὰρ ἔχει τῷ ὀσώδιαν. καὶ τῆτο
 οἶμαί ἐστιν ἡ τῶν ἐντοδῶν ἀναφορὰ, θυ-
 μωμένων αὐτῶ.

Η ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σιώες, ὅτι σεσώσμεθα
 μὲν ὡς ἐν γε τῷ μόσῳ, τεθυεῶτος ὑπὲρ
 ἡμῶν τῆ Χριστῆ, ὀσώδιάζομεν δὲ τῷ Θεῷ
 καὶ πατρὶ διὰ τῆς ὑποταγῆς αὐτῆ, καὶ
 τῆς ἐν ἁγιασμῷ ζωῆς.

ΘΕΟΔΩ.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τί ἐσιν, εἰς ὁσμῶν
» ὀβωδίας κάρπωμά ἐστι τῷ Κυρίῳ; Διὰ τῶν
ἀνθρωπίνων τὰ θεῖα διδάσκει. ἐπειδὴ γὰρ
ἡμεῖς ταῖς ὀβωδίαις τερπόμεθα, τὴν κα-
τὰ νόμον γενουμένην ἱερουργίαν ὁσμῶν ὀβω-
δίας ἠνόμασαν. ὅτι γὰρ εἰ δὲ γυμνῶ προ-
σέχειν τῷ γράμματι, καὶ ἡ τῆ Θεῆ Φύσις
διδάσκει· ἀσώματος γάρ· καὶ ἡ δυσωσμῖα
τῶν καιομένων ὄσων. τί γὰρ ἐκείνων δυ-
σωδέερον; οἱ μῖνοι ἄλλοι ἐρμηνεύονται,
ὀβωδίας ἀντὶ ὀβωδίας τεδείκασιν.

κς. Καὶ λήψη τὸ σηθύνιον ἀπὸ τῆ
κρεῖ τῆς τελειώσεως, ὅ ἐστιν Ἀαρῶν·
καὶ ἀφοριεῖς αὐτὸ ἀφόρισμα ἐναντι
Κυρίῳ· καὶ ἔσαι σοι ἐν μερίδι.

κζ. Καὶ ἀγιάσεις τὸ σηθύνιον, ἀ-
φόρισμα, καὶ τὸν βραχίονα τῆ ἀφαι-
ρέματος, ὃς ἀφώρισαι, καὶ ὃς ἀφή-
ρηται ἀπὸ τῆ κρεῖ τῆς τελειώσεως
ἀπὸ τῆ Ἀαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ὑῶν αὐ-
κη. τῆ. Καὶ ἔσαι Ἀαρῶν καὶ τοῖς ὑοῖς
αὐτῆ νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν ὑῶν
Ἰσραὴλ· ἐστὶ γὰρ ἀφαίρεμα τῆτο, καὶ
ἀφόρισμα ἔσαι παρὰ τῶν ὑῶν Ἰσ-
ραὴλ ἀπὸ τῶν θυμιαμάτων τῶν σω-
τηρίων, ἀφαίρεμα Κυρίῳ.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Βραχίων μὲν, ἰσχύος
ἂν εἴη σύμβολον· σηθύνιον δὲ, καρδίας
καὶ νεφρῶν. δέδοται δὲ τῷ ἱερῷ γόνει
Χριστός, Θεὸς διώκρισις, καὶ Θεὸς σοφία.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν ἐξ ἐκά-
στης θυσίας ὑπὲρ σωτηρίας προσφερομέ-
νης, τὸν ἱερέα λαμβάνειν τὸν βραχίονα
τὸν δεξιὸν καὶ τὸ σηθύνιον προσέταξε;
Διὰ τῆ σηθύνια τὸ λογικόν [καὶ τὸ θεω-
ρητικόν] ἀπαιτεῖ τὸν ἱερέα· κάλυμμα γὰρ
τὸ σηθύνιον τῆς καρδίας· διὰ δὲ τῆ δεξιῆ
βραχίονος, τὴν πρᾶξιν τὴν δεξιάν. ἐκ
ἀρκεί γὰρ ἡ πίστις εἰς σωτηρίαν, ἀλλὰ δεῖ-
ται τῶν ἔργων εἰς τελειότητα.

κθ. Καὶ ἡ σολή τῆ ἀγίας, ἣ ἐστὶν

Ἀαρῶν, ἔσαι τοῖς ὑοῖς αὐτῆ μετ' αὐ-
τὸν, κρεῖσθῆναι αὐτῆς ἐν αὐτοῖς, καὶ

λ. τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ἐπὶ
ἡμέρας ἐνδύσεται αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ὁ ἀντ'
αὐτῆ ἐκ τῶν ὑῶν αὐτῆ, ὃς εἰσελεύσε-
ται εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας λειτρυ-
λα. γεῖν ἐν τοῖς ἀγίοις. Καὶ τὸν κρεῖον τῆς
τελειώσεως λήψη· καὶ ἐψήσεις τὰ
κρέα ἐν τόπῳ ἀγίῳ.

λβ. Καὶ ἔδονται Ἀαρῶν καὶ οἱ ὑοῖ
αὐτῆ τὰ κρέα τῆ κρεῖ, καὶ τῆς ἄρτης
τῆς ἐν τῷ κανῶ, παρὰ τὰς θύρας τῆς
σκηνῆς τῆ μαρτυρίας.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ψυχῆς γὰρ ἂν πρέ-
ποι ταῖς ἱεραῖς τὸ ἐν μεθέξει γενέσθαι
τροφῆς ἀγίας, τῆς τῆς τῆ σώματος τῆ
Χριστοῦ.

λγ. Ἐδονται αὐτὰ ἐν οἷς ἡγιασθη-
σαν ἐν αὐτοῖς τελειῶσαι τὰς χεῖρας
αὐτῶν, καὶ ἀγιάσαι αὐτῆς. καὶ ἄλλο-
γενῆς ἐκ ἔδεται ἀπ' αὐτῶν· ἐστὶ γὰρ
ἅγιον.

Ἄλλος δέ φησιν, ἀλλογενῆς ὁ μὴ ὢν
ιερός.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἀπρόσιτος
τοῖς ἀλλογενέσιν ἡ ὀβωδία. νοεῖται δ' ἂν
[ἕτερογενῆς καὶ τὸ ἄπιστον ἐστὶ καὶ ἀβά-
πλισον γένος, καὶ πρὸς τῆτοις ἐστὶ, τὸ ἐξε-
στραμμένον εἰς ἕτερόφροναν νῦν, καὶ ταῖς
τῶν ἀγίων ἀσύμβατον γνώμης, καὶ ὡς ἐν
Φαυλότητι δογματῶν διεχρονισμῶν.]

λδ. Ἐὰν δὲ καταλειφθῆ ἀπὸ τῶν
κρεῖων τῆς τελειώσεως καὶ τῶν ἄρτων
ἕως πρῶτῃ, κατακαύσεις πυρὶ, τὰ λοι-
πὰ εἰ βρωθήσεται. ἀγίασμα γὰρ ἐστὶ.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. [Δαπανᾶται δὲ καὶ
πυρὶ πᾶν ὅσον ἐστὶ τῆς θυσίας λείψανον,
ἐκ ἐφίεντος ἐδίειν τῆ νόμος καὶ εἰς τὴν
αὐρίον.] ἀγίασμα γὰρ οἰμαί τις ἕτερος
ἡμῖν ἔσαι τρόπος κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶ-
να πνευματικῶς ἐνεργάμενος.

λε. Καὶ ποιήσεις Ἀαρῶν καὶ τοῖς
ὑοῖς αὐτῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλά-
μην σοι. ἐπὶ ἡμέρας τελειῶσεις τὰς
χεῖρας αὐτῶν.

λς. Καὶ τὸ μοχάριον τὸ τῆς ἀμαρ-
τίας ποιήσεις τῇ ἡμέρᾳ τῆ καθαρῆ-
μῆ. καὶ καθαρῆς τὸ θυσιαστήριον ἐν
τῷ ἀγιάζεινσε ἐπ' αὐτῷ· καὶ χρεῖσαι
αὐτὸ ὡς ἀγιάσαι αὐτό.

Καθαρισμῆ. Ἀκύλας, ἐξίλασμη.

λζ. Ἐπὶ ἡμέρας καθαρῆς τὸ
θυσιαστήριον, καὶ ἀγιάσεις αὐτό. καὶ
ἔσαι τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῆ ἀγίᾳ.
πᾶς ὁ ἀπίομενος τῆ θυσιαστήρις, ἀγιά-
σθῆσεται.

» ΛΗΛΟΥ. Τὸ μὲν θυσιαστήριον, ἅγιον
» τῆ ἀγίᾳ, ὡς ἀγιάζον τὰ προσφερόμενα·
ἅγια δὲ καὶ αὐτά.

ΛΗΛΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι τὸ θυσια-
στήριον ἅγιόν ἐστιν. ἅγια δὲ τὰ ἐπιβαλλό-
μενα, ἢ προσαγόμενα αὐτῷ, τὰ κρέα τῆ
κρεῖ, καὶ οἱ ἄρτοι.

λη. Καὶ ταῦτά ἐστιν, ὅσα ποιήσεις
ἐπὶ τῆ θυσιαστήρις. ἀμνὸς ἐνιαυσίος
ἀμώμης δύο τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον ἐνδελεχῶς, κάρπωμα ἐνδε-

λθ. λεχισμῆ. Τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιή-
σεις τὸ πρῶτῃ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύ-
τερον ποιήσεις τὸ δευτερόν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ποία δὲ ἕτερα θυ-
σία διώταται ἐνδελεχισμῆ εἶναι τῷ λογι-
κῷ νοητῇ, ἢ λόγος ἀκμάζων, λόγος ἀμνός
συμβο-

συμβολικῶς καλέμενος, ἅμα τῷ φωτί-
ζεσθαι τὴν ψυχὴν ἀναπεμπόμενος· αὕτη
γὰρ ἂν εἴη τῆς εὐδελεισμῶς θυσία· καὶ
πάλιν ἐπὶ τέλει τῆς τῆς νῆς ἐν τοῖς θειοτέ-
ροις διατριβῆς ἀναφερόμενος; ἔ γὰρ αἰεὶ
διώκεται διαρκεῖν τὸ εἶναι ἐν τοῖς κρείττο-
σιν, ὅσον κεκλήρωται ἢ ψυχῇ σωεσθῆ-
σθαι τῷ γήινῳ καὶ βαρῆντι σώματι.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐὰν δέ τις ζητῇ,
τὶ ἐν τοῖς μεταξὺ τῆς ἑω καὶ ἐσπέρας
ποιήσει ὁ ἅγιος, μεταφερέτω ἀπὸ τῶν
κατὰ τὴν λατρείαν τὸν λόγον, ἔπειτα καὶ
ἐν τέτοις ἀκολουθεῖ. (1) καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ
ιερεῖς ἀρχὴν μὲν τῶν θυσιῶν προσφέρουσι
τὴν τῆς εὐδελεισμῶς, ἐξῆς δὲ πρὸς τῆς ἐσπε-
ρινῆς τῆς εὐδελεισμῶς, τὰς κατὰ νόμον
λοιπὰς. οἷον, περὶ πλημμελείας, ἢ ἀκκ-
σίων, ἢ σωτηρίων ὄχθης, ἢ ζηλοτυπίας,
ἢ σαββάτου, ἢ νεμωσίας, καὶ τῶν λοιπῶν,
ἃ μακρὸν ἂν εἴη ἐπὶ τῆς παρόντος λέγειν.
ἔτω τοίνυν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς περὶ τῆς εἰκό-
νος λόγου πεπονημένοι τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνα-
φορᾶς, ὅς ἐστιν ὁ Χριστός, διαλαμβάνειν
περὶ πολλῶν καὶ ὠφελιμωτάτων διηρησμέ-
θα, καὶ πάλιν ἐν τοῖς περὶ Χριστοῦ καταλή-
ξαντες, ἐπὶ τὴν οἰονεὶ ἐσπέραν φθάσομεν
καὶ νύκτα, ἐρχόμενοι καὶ ἐπὶ τὰ σωματικά.

μ. Καὶ δέκατον σεμιδάλεως πε-
φυρμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένῳ τῷ
ἐνὶ (2) τῷ τέταρτῳ τῆς εἰς οἶνον τῷ

Α ἀμνῶ· καὶ σπονδὴν τέταρτον τῆς εἰς
οἶνον τῷ ἀμνῶ τῷ ἐνὶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι τὸ εἶναι; Μέτρον
ἐβραϊκὸν οἶνον, καὶ ἐλαίον. δέχεται δὲ ὡς-
Φησὶν Ἰωσήπος (3) δύο χοῦν ἀτλικῶς. πι-
συτέον δὲ ἐν τέτοις αὐτῷ ἀκριβῶς, τῆς
ἑξῆς τὰ μέτρα ἐπισαμνῶ.

μα. Καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον
ποιήσεις τὸ δειλινόν, κατὰ τὴν θυσίαν
τὴν πρωϊνὴν, καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐ-
τῆς. ποιήσεις εἰς ὄσμην εὐωδίας κάρ-
μ. παμα Κυρίου. Θυσίαν εὐδελεισμῶς
εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἐπὶ τὰς θύρας
τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας ἐναντι Κυρίου,
ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ, ὡς λα-
μ. γ. λῆσά σοι. Καὶ τάξομαι ἐκεῖ τοῖς
ὑοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀγιαθήσομαι ἐν
τοῖς ὑοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀγιαθήσομαι
μδ. ἐν ὄσμημα. Καὶ ἀγιασθήσῃ τὴν σκηνὴν
τῆς μαρτυρίας, καὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ
Ἰ. Λαζων καὶ τὰς ὑὰς αὐτῆς ἀγιασθήσῃ, ἰε-
με. ρατεύειν μοι. Καὶ ἐπικληθήσομαι ἐν
τοῖς ὑοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔσομαι αὐτῶν
μς. Θεός. Καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ Κύ-
ριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, ὁ ἐξαγαγὼν αὐ-
τὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐπικληθῆναι
Δ αὐτοῖς, καὶ εἶναι αὐτῶν Θεός.

Κ Ε Φ Λ.

α. **Κ**αὶ ποιήσεις θυσιαστήριον θυ-
μιάματος ἐκ ξύλων ἀσή-
πτων.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἰς τύπον ἄρα Χριστοῦ καὶ
τέτο παραδεξόμεθα. ποιοῖτο γὰρ ἐκ ξυ-
λων ἀσήπτων. [Χρυσῶ δὲ ὅλον ἀλήλειπτο.
ἀδιάφορον γὰρ τὸ σῶμα Χριστοῦ, καὶ φύ-
σιν ἐν ἑαυτῷ τὴν θείαν καταπλετῆν. γέ-
γονε [γὰρ] σὰρξ ὁ λόγος, καὶ ἐσκήνωσεν
ἐν ἡμῖν. ἀπαρχὴ δὲ ἡμῶν ὁ Χριστός, καὶ
ῥίζα τῆς γενεῆς ἀνακλιζομένης πρὸς ἀφθαρ-
σίαν διὰ τῆς πρὸς Θεὸν ἐνώσεως, εἰ καὶ
ἐξαίρετως ἐπ' αὐτῆ τὸ χρῆμα νοοῖτο.]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Θυσιαστήριον
θυμιάματος νοῶ τὴν διωκεῖν ἐπιτελεμέ-
νῳ ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ τῶν ἔρανίων προ-
σκυῶσιν. πείθομαι γὰρ καὶ ταύτας σὺν
ἡμῖν ἀναπέμπειν τὴν κεχαρισμένῳ τῷ
Θεῷ θυσίαν, τὸ κάρπωμα τῶν χειλέων. (4)

β. Καὶ ποιήσεις αὐτὸ πήχεως τὸ
μῆκος, καὶ πήχεως τὸ εὖρος, τετρά-

γωνῶν ἕσαι, καὶ δύο πήχεων τὸ ὕψος·
ἕξ αὐτῆ ἕσαι τὰ κέρατα αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Κέρατα δὲ θυσιαστήριον,
οἰονεὶ χεῖρες ἐκτεταμέναι, τῆ τιμῆς σαυρῆ
τὸ χῆμα προαναπλάττεται. εἰ δὲ μὴ (5)
τέτταρά τις εἶναι λέγοι τὰ κέρατα, τὸ
ἀδικεῖν ἔδει εἰς τὸ νοεῖν ὀρθῶς τὸν φιλο-
μαθῆν, τετραγώνητε (6) καὶ ἰσοπλόρη
πανταχῇ τῆς θυσιαστήριον τυγχάνοντος. (7)
καὶ κατὰ τῆτο ἐσαυρωμένον. [ἐν παντὶ
γὰρ τόπῳ Χριστός γινώσκειται, καὶ ἔτος
ἐσαυρωμένος.]

γ. Καὶ καταχρυσώσεις αὐτὸ χρυ-
σίῳ καθαρῷ τὴν ἐσχάραν αὐτῆ, καὶ
τὰς τοίχους αὐτῆ κύκλω· καὶ ποιή-
σεις αὐτῷ σρεπλὴν σεφάνην χρυσῆν
κύκλω.

* ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Πρόκειται δὲ καὶ σε-
φάνη σρεπλή. καὶ ἐστὶν ἀληθῶς ὠραῖος Ψαλ. 44. 2.
καὶ παρὰ τὰς ὑὰς τῶν ἀνθρώπων ὁ
Ἐμμανυήλ.

ΛΗΛΟΥ.

(1) Ἰσ. ἀκολουθεῖτω.

(2) Ἡ μὲν ἐν Φρανεκ. ἔκδοσις, κεκομμένῳ τῷ τέταρτῳ τῆς εἰς· καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον, κτ. ἢ δὲ
ἐν Ὄζον. κεκομμένον τέταρτον τῆς εἰς· κτ. ἢ δὲ τῆς Ἄλδου, κεκομμένῳ τῷ τέταρτῳ τῆς εἰς· κτ.

(3) Ἐν κεφ. 10. τῆ 3. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ. βιβλ.

(4) Ταῦτα ἀλλῶς πως ἐν τῇ εἰς τὸν βίον Μαύου. Θεωρ. σωτήρακλαι.

(5) Εἰ δὲ δὴ τέτταρά τις. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 305.

(6) Τετραγώνη γὰρ. αὐτ.

(7) Τυγχάνοντος, ἴση πανταχόθεν τῶν κερμάτων ἢ θεία. αὐτ.

ΑΔΗΛΟΤ. Δηλέται διὰ μὲν τῆς σε-
Φάνης, ὁ Χριστός· διὰ δὲ τῶν λοιπῶν, τό-
τε θυσιαστήριον καὶ οἱ θεοὶ μαθηταί.

δ. Καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς κα-
θαρέεις ποιήσεις αὐτῶ ὑπὸ τὴν σεφτήν
σεφάνην αὐτῶ, εἰς τὰ δύο κλίτη ποιή-
σεις ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς. καὶ ἔσον-
ται ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις, ὡς αἴ-
ρειν αὐτάς αὐταῖς. Καὶ ποιήσεις σκυ-
τάλας ἐν ξύλων ἀσήπων, καὶ κατα-
χρυσώσεις αὐτάς χρυσίῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Καὶ ἔσονται ψαλίδες ταῖς
σκυτάλαις, ἕσσοδος τοῖς ἀναφορεῦσι. (1)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπιπλώεσθαι δὲ καὶ
τὰ εἰς χρέαν, ἀναφορεῖς, καὶ τὰ λοιπὰ.
Φέρεσθαι γὰρ ἐν κόσμῳ κατὰ τὴν τῶν ἀνα-
ζούξων καιρὸς τὸ θεῖον δὲ θυσιαστήριον.
[ἔδρων δὲ τῆτο καὶ οἱ θεασέσιοι μαθηταί,
Χριστὸν περιφέροντες διὰ τῆ κηρύγματος
δοξαγιμῶνως τε καὶ κατὰ τάξιν, ὡς Θεὸς
διάκονοι, καὶ οἰκονόμοι μυσηρίων Χριστοῦ.]

ΑΔΗΛΟΤ. Σκυτάλας μᾶλλον ἐνταῦθα
τὴς ἀναφορεῖς, ἥτοι διωστήρας, καλεῖ-
ψαλίδας δὲ, τὴς κρήκας, ἔς καὶ εἰσόδες
ἐκάλεσαν ὁ Σύμμαχος.

ε. Καὶ θήσεις αὐτὸ ἀπέναντι τῆ
καταπετάσματος, τῆ ὄντος ἐπὶ τῆς
κιβωτῆ τῶν μαρτυρίων, ἐν οἷς γνωσθή-
σομαῖ σοι ἐκεῖ.

ΑΔΗΛΟΤ. Ἀπέναντι, ἀντὶ τῆ ἔμ-
προσθεν. ἐκὲν τὸ ἔμπροσθεν ἢ ἠ ἀνατολή,
εἴ γε τὰ ὀπίσω τὸ δυτικόν, ὃ καλεῖται
θάλασσα.

ζ. Καὶ θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ Ἀαρῶν
θυμίαμα σύνθετον λεπτὸν τὸ πρῶν
πρῶν. ὅταν ἐπισκευάζῃ τὴς λύχνους,
θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ διαπαντός.

* ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Σύνθετον μὲν θυμία-
μα ὁ Χριστός. Θεὸς γὰρ ὢν, ἀνθρώπος
γένεονε σωτεθείς· λεπτὸν δὲ, ὅτι τὸ πα-
χὺ τῆς κατὰ νόμον λατρείας ἐκ ἔχει. τὸ
πρῶν δὲ, καὶ τὸ ὄψε, καὶ τὸ ἀνδελεισμῶ,
τὸ ἀδιάλειπτον καὶ διωκετὸς ἐμφαίνει. (2)

η. Καὶ ὅταν ἅπλη Ἀαρῶν τὴς λύ-
χνους ὄψε, θυμιάσει ἐπ' αὐτῆ· θυ-
μίαμα ἐνδελεισμῶ διαπαντός ἐναντι
Κυρίου εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Τῆ ὑπὸ λύχνους χρη-
ναί θυμιάων ἐκεῖνό πρ τάχα παραδηλῆντος
εὐ μάλα, ὅτι φωτὶ τῶ θεῖῳ καταλαμπό-
μενοι, τότε δὴ τότε τῆς ὄωδίας Χριστοῦ
πλευσίως ἀναπιμπλάμεθα, ἵμεντε ἔτω
πρὸς αἰδῆσιν τῶν ἔσω σκλήης ἀγαθῶν,
ἥτοι τῆς τῶν θεῶν χαρισμάτων διανομῆς,
ἢ τοῖς ἀξίοις ὀρέγει Χριστός.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομοῖς. ἐχ εὐρηται.

(2) Περίληψις ἐστὶ τῶν ἐν τῆ 308. σελ. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐνδελεισμῶ ὀνομά-
ζει τὸ θυμίαμα. καιρὸς γὰρ ἔδει, κατ'
ὃν ἐκ ὄωδίας Χριστός ἐν τῆ ἀγία σκλήη,
τῆς ἐστὶν ἐν τῆ ἐκκλησίᾳ.

θ. Καὶ ἐκ ἀνοίσετε ἐπ' αὐτῆ θυ-
μίαμα ἕτερον· κάρπωμα, θυσίαν,
καὶ σπονδὴν ἔσπείσετε ἀπ' αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. [Οὐκ ἀνοίσεις ἐπ' αὐ-
τῶ θυμίαμα ἕτερον.] μόνον γὰρ Χριστοῦ
τὸ ὄωδες ἐν ἐκκλησίᾳ τοῖς γε ἀληθῶς
ἐχέφροσιν ἐξαρκέσειαν ἂν, ἕτερας ὁσμῆς
ἐκ ἐφιεμένοις.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀποφάσκει δὲ παν-
τελῶς τὸ δὲν ἐπ' αὐτῆ, δῆλον δὲ ὅτι τῆ
θυσιαστήρις τῆ Χριστοῦ, σπονδῶν κατακῆ-
δαί, καὶ ἀναφέρεσθαι κάρπωμα. κατήρ-
γηται γὰρ ἐν Χριστῷ τὰ ἐν νόμῳ, καὶ εἰς
τέλος ἔρπασιν αἰ σκιά· τῆτο οἰμαῖ ἐστὶ
σπονδὴ καὶ κάρπωμα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐκ ἐφεῖ-
ται τῶ ὀλόκαυτον θυσίαν ἔξω προσαγα-
γεῖν, πρὶν ἐνδον περὶ βαθῶν ὄρδρον ἐπι-
θυμιάσαι. τότε ἐστὶ σύμβολον ἐχ ἕτερε
τινός, ἢ τῆ παρὰ Θεῷ μὴ τὸ πλήθος τῶν
καταθυομαίων εἶναι τίμιον, ἀλλὰ τὸ κα-
θαρώτατον τῆ θύοντος πνεῦμα λογικόν.

ι. Καὶ ἐξιλιάσεται Ἀαρῶν ἐπὶ τῶν
κεράτων αὐτῆ ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ· ἀπὸ
τῆ αἵματος τῆ καθαρισμῶ τῶν ἀμαρ-
τιῶν τῆ ἐξίλασμῶ ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ
καθαριεῖ αὐτὸ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν·
ἅγιον τῶν ἀγίων ἐστὶ Κυρίῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. [Εἰσῆι τοίνω ὁ θεασέ-
σιος Ἀαρῶν εἰς τὰ ἀγία τῶν ἀγίων ἅπαξ
τῆ ἐνιαυτῆ, δι' αἵματος τῆ καθαρισμῶ τῶν
ἀμαρτιῶν. καὶ ὅρα Χριστὸν ἐν τετοισὶ πά-
λιν, αἵματι τῶ ἰδίῳ τῆς ἀπάντων σωτη-
ρίας καὶ ζωῆς, μονονεχὶ τὸν ἴδιον καταρ-
ραίνοντα σαυρόν.] σαυρῶ γὰρ τύπος τὰ
κέρατα, [τῆ δε κἀκέσε ὡς ἐν τάσει χει-
ρῶν ἐκνευθκότα. ἐκὲν ἀποθανόντα μὲν
ἅπαξ ἐννοεῖ Χριστὸν, ἅγιον δὲ τῶν ἀγίων
ὄντα κατὰ φύσιν ὡς Θεόν.]

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, λέγων, Ἐὰν λάβῃς τὸν
συλλογισμὸν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ ἐν τῆ
ἐπισκοπῆ αὐτῶν, καὶ δώσῃσιν ἕκαστος
λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτῆ τῶ Κυρίῳ,
καὶ ἐκ ἔσαι ἐν αὐτοῖς πλώσις ἐν τῆ
ἐπισκοπῆ αὐτῶν.

Λύτρα. Ἄλλος, ἐξίλασμα.

ΑΔΗΛΟΤ. Ἐν τῆ ἐπισκοπῆ αὐτῶν, ἐν
τῶ ἐπισκέπτεσθαι αὐτῆς τὸν Θεόν, ἐν τῶ
φροντίζεῖν αὐτῶν Κυρίου. καὶ ἄλλως. Ἡ
ὅταν ἐπισκέπτεσθαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν,
ἢ ὅταν ἐπισκέπτεσθαι τὸ ἅγιον μὲν.

Mmm 3

ιγ. Καὶ

γυ. Καὶ τῆτό ἐστιν ὃ δώσωσιν ὅσοι ἂν παραπορεύωνται τὴν ἐπίσκεψιν· τὸ ἥμισυ τῶ διδράχμω ὅ ἐστι κατὰ τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον, εἴκοσι ὀβολοὶ τὸ δίδραχμον, τὸ δὲ ἥμισυ τῶ διδράχμω εἰσφορὰ Κυρίῳ.

ΛΑΗΛΟΥ. Ὅσοι διὰ τῆς εἰσφορᾶς ἀντιποιῶνται ἐπισκεφθῆναι καὶ βοηθηθῆναι παρὰ Θεῶ, διδόντων τὸ δίδραχμον, ὅ ἐστιν εἴκοσι ὀβολοί.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δίδραχμον τέταρτόν ἐστι τῆς ἐγκίας, ὡς εἶναι τὴν δραχμὴν ὄγδοον. ὁ δὲ ὀβολὸς καὶ αὐτὸς ἐν ἀργυρίοις ἐτετύπωτο. ὄγδοον δὲ ἴσῳ καὶ ἕτος τῆς ἐγκίας, ἐκ ἕξ ἀργύρου πεποιημένος, ἀλλ' ἀπὸ σιδήρου. ὀβολὸς δὲ τῆτο ἴσῳ. ἴσῳ δὲ καὶ ἕτερος ὀβολὸς ἕξ ἀργύρου, νόμισμα ὦν, ὃ ἴσῳ λεπτότατον, ὄγδοηκοσὸν δὲ ἴσῳ τῆς ἐγκίας.

ιδ. Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω, δώσωσιν τὴν εἰσφορὰν Κυρίῳ.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν. Ἄλλος, πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς.

ΛΑΗΛΟΥ. Ἦτοι ἐπισκοπῶ λέγει τὸν κίνδυνον ἢ νόσον, ἢ πολέμου τυχόν. ὅσοι ἔν ἐκ τῶ τοιῆτε κινδύνου Φύγῃσι παρερχόμενοι τὴν ἐπισκοπῶ ταύτῃ, ἔτοι ὡς διὰ Θεῶ σωθάντες διδόντων τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῆς ἐαυτῶν σωτηρίας, ὅ ἐστι δῶρα, καθά-
Ἐξῆδ. 32. 34. Φησιν ὁ Κύριος ἢ δ' ἂν ἡμέρα ἐπισκέψω-
μαί, ἐπάξω ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀμαρτίαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διορίζει τίνες οἱ προσκομίζαν ὀφείλοντες, ἀποδοκιμάζει δὲ τὸ ἀναλκί, καὶ μαλθακὸν, καὶ τὸ ἀτελὲς εἰς σώσεις.

ιε. Ὁ πλετῶν ἔπροθήσει, καὶ ὁ πενόμενος ἐκ ἐλαττονήσει ἀπὸ τῶ ἥμισυ τῶ διδράχμω ἐν τῷ δίδοναι τὴν εἰσφορὰν Κυρίῳ, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

ισ. Καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον τῆς εἰσφορᾶς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ δώσεις αὐτὸ εἰς τὸ κάτεργον τῆς σκη- νῆς τῶ μαρτυρίῃ· καὶ ἔσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εἰς μνημόσυνον ἔναντι Κυ- ρίῃ, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν. (1)

ΛΑΗΛΟΥ. Σωίσει γὰρ τὴν ἐκκλη- σίαν, καὶ εἰς κόσμον χρησιμὰ τὰ τῶν ἁγίων ἀνδραγαθήματα.

ιζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Η
ιη. Μωϋσῆν, λέγων, Ποίησον λατῆρα

χαλκῆν, καὶ βάσιν αὐτῷ χαλκῆν, ὡς ἐνίπλεσθαι· καὶ θήσεις αὐτὸν ἀνα μέσον τῆς σκη- νῆς τῶ μαρτυρίῃ, [καὶ ἀνα μέσον τῶ θυσιαστήρι- ος] καὶ ἐκ- χεεῖς εἰς αὐτὸν ὕδωρ.

ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Λατῆρας νοήσεις τῆς διὰ τῶ μουσικῆ ὕδατος τὸν μολυσμὸν τῶν ἀμαρτιῶν ἀποκλύζοντας. οἷος ἴσῳ (2) ὁ τῶν Ἀποστόλων κορυφαῖος Πέτρος, τριχι- λῆς κατὰ ταῦτόν εἰς τὸ ὕδωρ καλάγαγῶν, καὶ οἱ κατ' αὐτόν. ἔ μὴ ἀλλὰ καὶ Ἰωάν- νης ὁ πρόδρομος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ λαῶν.

ιβ. Καὶ νίψεται Ἀαρὼν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶ ἕξ αὐτῶ τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τὰς πόδας αὐτῶν. Ὅταν εἰσπο- ρεύωνται εἰς τὴν σκη- νὴν τῶ μαρτυρίῃ, νίψονται ὕδατι, καὶ ἔ μὴ ἀποθάνω- σιν, ἢ ἔταν παραπορεύωνται εἰς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν καὶ ἀναφέρειν τὰ ὀλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σαφῶς τὸ ἅγιον βά- πτισμα διὰ τῆς δηλῆται. θεῶ δὲ ὅπως, καίτοι κατὰ νόμον ἅγιος ὦν Ἀαρὼν καὶ οἱ σὺ αὐτῶ, προσηκουῖνται χεῖρας τε καὶ πόδας ὕδατι, πόνων δὲ ἕτως ἀπλόνται τῶν ἱερῶν· κατὰδηλῆτος οἰμαί περ καὶ τόδε τῶ νόμος, μόνον δὲ ἐκὶ καὶ αὐτῶ διακεκρα- γότος τῶ πράγματος, ὡς ἀνίερος παρὰ Θεῶ, καὶ ὁ δοκῶν εἶναι κατὰ νόμον ἱερός, εἰ μὴ ἀπολύσασθαι τῷ ἁγίῳ ὕδατι, [καὶ ὅτι τῆς ἐν νόμῳ λατρείας ἢ διώκρι- σις ἐκ ἀπόχρη πρὸς κάθαρσιν.]

ιγ. Νίψονται τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τὰς πόδας αὐτῶν ὕδατι, ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκη- νὴν τῶ μαρ- τυρίῃ, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. καὶ ἔσαι αὐτοῖς νόμιμον αἰώνιον, αὐτῷ καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτῶ μετ' αὐτόν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χεῖρες δὲ καὶ πόδες ἀπο- νίπτομενοι, ἔργα καὶ πορείας πρὸς ἕκαστα τῶν πρακτέων, τὸ καθαρὸν ὑπεμφάνησι.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπισφαλῆς γὰρ καὶ [ἐπιζήμιον] τὸ ἐγγίζειν Θεῷ μὴ κεκα- θαρμένους.

ιδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ σὺ λάβε ἡδύσ- ματα, ἀνθος σμύρνης ἐκλεκτῆς πεν- τακοσίς σίκλων, καὶ κινναμώμω εὐώ- δος τὸ ἥμισυ τῆς διακοσίς καὶ πεν- τήκοντα, καὶ καλὰμω εὐώδης διακο- σίς καὶ πενήκοντα.

Ἠδύσματα. Ἀκύλας, ἀρώματα.

ΛΑΗΛΟΥ. Οὐχ ἀπλῶς σμύρναν εἶπεν, ἀλλ' ἀνθος σμύρνης, ἐμφαίνων ὡς διὰ τῶ θανάτου τῶ μεγάλου ἀρχιερέως ἀναγεννη- θῆσεται

(1) Περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ἢ ἐν Φρανκεν. καὶ ἢ ἐν Καντάβεργ. ἕκδοσ.

(2) Λατῆρ ἴσῳ. ἐν τῇ εἰς τὸν βίον τῶ Μωϋσῆ. θεῶ. ἐν ἢ ἄλλως πως ταῦτα σωτέταται.

θήσεται από τῆ θανάτου τὸ ἄνθος τῆς λογικῆς φύσεως.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Διὰ τὸν θάνατον, ὃν ἀπέθανεν ὁ ἀρχιερεὺς ὑπὲρ τῆ λαῶ, καὶ ὁ νυμφίος ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. παραλαμβάνεται δὲ εἰς τὸ μύρον τῆτο εἶδος ἀπλῶς σμύρνα, ἀλλ' ἄνθος σμύρνης, καὶ ταύτης ἐκλεκτῆς. λόγοι γὰρ εἰσιν ἐκλεκτοί, νεκροῦντες τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐτοιμόν τε ποιῶντες διὰ τῆ βαπτίσματος σωταφύωαι Χριστῷ· ἵνα γεννηθῇ ἀπὸ τῆ θανάτου τῆ Σωτήρος τὸ ἄνθος καὶ ἡ ἐκλογή τῆς λογικῆς φύσεως τῶν ὁσέβων, ἀποθνησκόντων τῷ κόσμῳ, καὶ ἀναβαινόντων ἀπὸ τῶν αἰδητῶν. ἵνα δὲ καθαρθέντες ἄμωμοι γένωνται, παραλαμβάνεται τὸ ὀσῶδες κιννάμωμον εἰς τῷ ἡμίσει τῆ συγγενῆς ταῖς αἰδησεσιν ἀριθμῶ· τάχα παραλαμβανομένων μὲν ὀσάσεως καὶ ἀκοῆς, καὶ τῆ, ἵν' ἔτωσ ὀνομάσω, ἡμίσεος τῆς ὄλης ἀφῆς· τῶν δὲ λοιπῶν, ὡς ἀνδραποδεσέρων αἰδησεων καὶ τῆς εἰς αὐταῖς ἀφῆς, καταλειπομένων. ἴσως δὲ καὶ διὰ τὰ ἱερά γραμματα τῆ ἔχοντος γλώσσαν ὡς κάλαμον γραμματέως ὀσυγράφα, ὃς ἀραῖος κάλαμοι παρὰ τῆς ἕως τῶν ἀνθρώπων, κάλαμος ὀσῶδης παραλαμβάνεται· ἵνα γραφῆται εἰς μέλανι, ἀλλὰ πνύματι Θεῶ ζῶντος, καὶ ταῖς μνήμαις τῶν ἀκρόντων ἐντυπωθῇ τὰ μυσῆρια. καὶ ἡ αἰτία ἡ αὐτῆ τῆ ἀριθμῶ, ἡπερ καὶ ἐπὶ τῆ ὀσῶδες κιννάμωμοι.

καδ. Καὶ ἴρεως πεντακοσίους σίκλους τῆ ἀγία, καὶ ἔλαιον ἐξ ἔλαιῶν εἶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐλαιον ἐξ ἔλαιῶν, ἡ ἀπὸ πάντων γενητῶν διὰ τῷ ὀσέβειαν ἐκλογῆ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἰρεως δὲ μετὰ ταῦτα παραλαμβάνονται φ' σίκλοι, τάχα διὰ τὰς θείας αἰδησεις εἰ τοῖς ζέεσι τῷ πνύματι ὀδρισκομένης. θερμαντικῶ γὰρ εἰναίφασι τῷ τῆς ἴρεως φύσιν.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Σίκλος, ὃ λέγεται καὶ κοδράντης, τέταρτον μὲν εἰς τῆς ἐγκίας, ἡμισυ δὲ τῆ σατήρος, δύο δραχμας ἔχον. τῆς γὰρ ἐγκίας λῷ (1) ἡ δραχμῆ.

κε. Καὶ ποιήσεις αὐτὸ ἔλαιον χρίσμα ἄγιον, μύρον μυρεψικὸν τέχνη μυρεψῶ· ἔλαιον χρίσμα ἄγιον ἔσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐλαιον μύρω ἀνακραθεῖν σημαίνει τὸν εἰς Χριστῷ διὰ πνύματος ἀγιασμόν, τοῖς ἡλεημερίοις χορηγέμενον.

κς. Καὶ χρίσεις ἐξ αὐτῆ τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆ μαρτυρίας, καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆ

κη. θυσιάματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ πάντα αὐτῆ τὰ σκευῆ, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ τὸν λατῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτῆ. καὶ ἀγιασεις αὐτά· καὶ ἔσαι ἄγια τῶν ἀγίων. πᾶς ὁ ἀπλόμενος αὐτῶν, ἀγιαθήσεται.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Καταχρίεται δὲ ἡ σκηνῆ, καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτῆ. μετὰ τοῦ γὰρ εἰς ἀγιασμῶ καὶ τόπος, διὰ τῆ εἰσικέντος εἰς αὐτῶ. ἀγιαζεται δὲ καὶ τὰ σκευῆ, κατὰ γὰρ τὸν αὐτοῖς πρέποντα τρόπον, ὅτι ταῖς Θεῶ λειτουργίαις χρήσιμα· καὶ ὁ ἀπλόμενος αὐτῶν, ἀγιαθήσεται. ἀνεπαφα δὲ εἰς τοῖς ἔτι βεβήλοισ τὰ ἀγία τε καὶ ἱερά.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Κατὰ τὸ εἰς ἡμασι τῶν ἀσμάτων λεγόμενον· εἰς φύσιν τῶν μυρεψικῶν σιαγόνες τῆ νυμφίος φύσιν ἀμφοτέρα τὰ μυρεψικά, τότε ἔλαιον τῆ χρίσματος καὶ τὸ θυμίαμα. ἵνα τῷ μὲν ἐτέρῳ χρίσωσι τῷ τῆ Θεῶ σκηνῶ, τῷ ἐκκλησίαν· καὶ εἰτι (2) ταύτης διώαται εἶναι κιβωτός, τῶν μυσῆριων τῆ Θεῶ δεκλικὸς καὶ τηρητικός· καὶ τρίτον τῷ λυχνίαν, τῷ διακονομένῳ τὸ τῆς γνώσεως φῶς ψυχῶ· καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆ θυμιάματος, τῆς ὀσῶδης ἀνακαίμενης, καὶ ὀσῶδη νοῦντας καὶ ἀναπνέοντας καὶ λέγοντας· καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων, τῆς ἐξίλασκομένης τὰ περὶ τῶν ἀμαρτημάτων· καὶ τὸν λατῆρα, τὸν δυνάμενον εἶναι περιεργαστήριον, καὶ καθάριοντα τῆς εἰσιόντας εἰς τῷ σκηνῶ· καὶ τῷ βάσιν τῆ λατῆρος, οἷς ὁ τοῖστος βέβηκε καὶ προσαναπαύεται.

λ. Καὶ Ἄαρὼν καὶ τῆς ἕως αὐτῆ χρίσεις, καὶ ἀγιασεις αὐτῆς ἱερατεύειν μοι.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Οὐκὲν ὑπὲρ ἀθροῦν τὸ γάος ἡδὴ τὸ ἱερόν, ἄτε δὲ Χριστῶ μετέχον τῆ ὑπὲρ τῷ κλίσιν.

λα. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, ἔλαιον χρίσμα χρίσεως ἄγιον ἔσαι τῆτο ὑμῶν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

λβ. Ἐπὶ σάρκα ἀνθρώπου εἰς χρίσεται· καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην εἰ ποιηθήσεται ὑμῶν εἰς αὐτοῖς ὡσαύτως· ἄγιον εἰς, καὶ ἀγιασμα ἔσαι ὑμῶν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** [Ἀποφάσκει δὲ πάντελῶς τὸ δεῖν εἰς αὐτοῖς τῷ ὁμοίαν ἐλαίῶ ποιῆσθαι κατασκηνῶ.] Θεῶ γὰρ μόνος τὸ ἀγιαζεῖν εἰς, καὶ ὡς ἐξάαιρετον ἀληθῶς ἀνακαίσεται τὸ χροῖμα αὐτῶ.

λγ. Ὅς

(1) Ὅσδοον γὰρ τῆς ἐγκίας ἡ δραχμῆ. Προκόπ. εἰ τῷ τῆς Αὐγ. καθ. (2) Ἰσ. καὶ εἰτις· ἡ καὶ εἰτι ταύτης διώαται εἶναι κιβωτός τῶν μυσῆριων τῆ Θεῶ δεκλικὸν καὶ τηρητικόν· ἡ καὶ ἔτω, καὶ εἰτι ταύτης διώαται εἶναι κιβωτός, ὁ τῶν μυσῆριων τῆ Θεῶ δεκλικὸς καὶ τηρητικός.

λγ. Ὅς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως, καὶ ὅς ἂν δῶ ἀπ' αὐτῆ ἀλλογενεῖ, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΔΟΥ. [Ὁλεθρος δὲ ἡ δίκη τοῖς ἀπ' αὐτῆ παρέχουσιν ἀλλογενεῖ.] μὴ δῶτε γάρ Φησι τὰ ἅγια τοῖς κυσί. [τὸ γάρτοι προσάγειν ἀτημελῶς τοῖς ἀπίστοις ἐτι τὰ κεκρυμμένα, καὶ τὰ μόνοις ἀγίοις πρέποντα, κινδυνὸς μεσόν. ἀγιάζεται γὰρ ἔ τὸ βέβηλον ἐτι, καὶ νοσῶν ἐκτόπως τῷ ἀκαθαρσίαν, ἀλλὰ τὸ ἤδη κεκαθαρμένον διὰ τῆ ἀγίης βαπτίσματος.]

λδ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λάβε σεαυτῷ ἡδύσματα, σακλήν, καὶ ὄνυχα, καὶ χαλβάνην ἡδυσμῆ, καὶ λίβανον διαφανῆ ἴσον ἴσω ἔσαι.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τέσσαρα ταῦτα πρὸς τὰ τέσσαρα σοιχεῖα, ἐξ ὧν τὰ σώματα σύγκεται, τῷ ὁμοιότητα ἔχοντα. ἡ μὲν σακλή, πρὸς τὸ ὕδωρ ὁ δὲ ὄνυξ διὰ τὸ ξηρὸν, πρὸς τῷ γλῶ ἡ δὲ χαλβάνη διὰ τῷ θερμότητα, πρὸς τὸ πῦρ ὁ δὲ λίβανος διὰ τὸ διαφανῆς, πρὸς τὸν ἀέρα.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἴσον ἴσω ἔσαι, τρεῖς τὰς ἐκ δυσκρασίας γινομένης ὁρμᾶς εἰς ἐπιθυμίας ἀτόπως κολάζων ἐπανισώσεις.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ σωθήσεις ἀπὸ σακλής ὅτι σῶμα δικαίαι ἀποσάζει σοφίαν ἀπὸ δὲ ὄνυχος δῶδες ὅτε λέγει τις, εἶπα ἔξαγορεύσω τῷ ἀνομίαν μὲ τῷ Κυρίῳ ἐχάτη γὰρ πάντων ἡ ἁμαρτία, ὡς ὁ ὄνυξ τῆ σώματος ἡ δὲ χαλβάνη τῆ ἡδυσμῆ, αἰτησις ἂν τυγχάνοι τῶν μεγάλων καὶ ἐπικρανίων ὁ δὲ διαφανῆς λίβανος, ἡ τῆ δόξομίας ἀπὸ φωτὸς γνώσεως περὶ Θεῶ δόξολογία. τὰ δὲ δ' ταῦτα ἔσαι δικαιοσύνης πνέοντα, ἧτις δηλεῖται ἐκ τῆ, ἴσον ἴσω ἔσαι.

λε. Καὶ ποιήσασιν αὐτὸ θυμίαμα μυρεψικὸν ἔργον συνθέσεως μυρεψῆ μεμιγμένον καθαρόν ἔργον ἅγιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Σιώθητον τὸ θυμίαμα. σιώθητος γὰρ ὁ Χριστὸς, ἐν ταυτῷ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

A. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ποιᾶ τὸ ὄλον μεμιγμένον καὶ καθαρόν ὁ δὲ ἐξομολογήσεως καθαρῶσας τῶν προῶν ἁμαρτημάτων.

λς. Καὶ συγκόψεις ἐκ τέτων λεπτόν, καὶ θήσεις ἀπέναντι τῶν μαρτυριῶν ἐν τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίας, ὅθεν γνωθῆσομαῖσοι ἐκεῖθεν. ἅγιον τῶν ἀγίων ἔσαι ὑμῖν θυμίαμα.

B ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Καὶ συγκόψει ἐκ τέτων » λεπτόν τρεῖς πνευματικὸν ποιήσαι φιλοπονήσεις, ἐξαφανίζων τῆς σαρκὸς τὸ » παχὺ καὶ ὑλῶδες [καὶ ἔτω θήσεις ἀπέναντι τῆ μαρτυρίας ἐν τῇ σκηνῇ, ὅθεν γνωθῆσομαῖσοι ἐκεῖθεν.] ὅταν γάρτις ἐγλήνηται τῇ ἀκριβῆ κοινωνία, καὶ ἀπολεπλωθῆ, τότε ἅγιός ἐστιν εἰσφέρεισθαι εἰς τὰ ἅγια, καὶ τῇ γνώσει τῇ περὶ Θεῶ προσεγγίζων.

Γ * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Συγκέκοπται τὸ θυμίαμα τῷ μηδὲν ἐν ὄχῃ τῶν παχυτέρων προσάγοντι. δεῖ γὰρ λεπθῶν τῶν ἡμαρτων, κατ' εἶδος τὰ πλημμελήματα τῷ ἐξομολογεῖσθαι διηγῆμενον. ὁ δηλεῖται διὰ τῆ ὄνυχος. λεπθῶν δὲ καὶ τὸν λίβανον ὁ περὶ ἐκάστω τῶν θαυμασίων δόξολογῶν τὸν Θεόν. διατρανῶν δέτις τῷ σοφίαν, λεπθῶν τῷ σακλή.

Δ λζ. Κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην ἔ ποιηθήσεται ὑμῖν ἑαυτοῖς ἅγιασμα ἔσαι ὑμῖν Κυρία.

B ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. [Τὸ δὲ τοῖστον ἀπηγορεύεται ἑαυτῷ τινὰ ποιεῖν εἰς ἀπόλαυσιν.] τρεῖς μὴ ἑαυτῷ ἐπιγράφειν τὰ κατορθώματα, ἀλλ' ἐπὶ τὸν Θεὸν τῶν καλῶν τῷ αἰτίαν ἀνάγειν. τοῖστον ἡ θυμίαμα Παύλος [ὁ λέγων,] Χριστὸς δῶδία ἐσμαι. [καὶ 2. Κορ. 2. 15, 14. » πάλιν, χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ πάντοτε θριαμβοῦντι ἡμᾶς, καὶ τῷ ὁσμῷ τῆς » γνώσεως αὐτῆ φανεροῦντι ἐν ἡμῖν.]

λη. Ὅς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως ἀνὴρ, ὡσεὶ ὁσφραίνεσθαι ἐν αὐτῷ, ἀπολείται ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆ.

Κ Ε Φ Λ Α.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἴδὲ ἀνακέκλημαι ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεήλ τὸν τῆ Οὐρίβ ἡδὲ Ὄρε, τὸν τῆς Φυλῆς Ἰῶδα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὄνομασι αὐτὸν καλέσαι ὁ Θεὸς ἐπέτελλετο, ποιῆσαι τὰ ἔργα ἡ ἀντι τῆ ἐξελεξάμην, καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτῆ ἐλάλησα.

* * ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Τύπος ἐν ἄρα καὶ ἐναργῆς ὁ Βεσελεήλ τῆ πεφωτότος ἡμῖν ἐκ Φυλῆς Ἰῶδα τὸ κατὰ σάρκα, Χριστῆ,

καὶ ἐκ φύσεως ἀληθῶς τῆς ἐλεῦθερας, δῆλον δὲ ὅτι τῆς θείας καὶ ὑπερτάτης.

γ. Καὶ ἐπέπλησα αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπισήμης, ἐν παντὶ ἔργῳ διανοεῖσθαι, Καὶ ἀρχιτεκτονεῖν, ἐργάζεσθαι τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸν χαλκόν, καὶ τὸν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νησόν, καὶ τὴν βύσσον τὴν κελωσμένην, Καὶ τὰ λιθουργικὰ εἰς τὰ ἔργα, καὶ τὰ τεκτονικὰ

νικά τῶν ξύλων, ἐργάζεσθαι κατὰ πάντα τὰ ἔργα.

5. Καὶ ἰδὲ δέδωκα αὐτὸν καὶ τὸν Ἐλιάβ τὸν τῆ Ἀχισαμάχ ἐκ Φυλῆς Δάν. καὶ παντὶ συνετῶ καρδία ἔδωκα σύνεσιν· καὶ ποιήσῃσι πάντα ὅσα συνέταξά σοι.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐμφώει δ' ἂν εὖ μάλα καὶ Ἐλιάβ τὴν ὡς ἐκ δέλης τῆς Ἱερουσαλήμ Χριστῶ σπερματισμένης Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστῆς. Θεῶ γὰρ γεγονόσιν σπερματῶν τὰ εἰς σύστασιν τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν μονοεχὶ ποιῶντι καὶ τεχνωμένῳ. σπερματῶν δὲ τὰ ἐξ οἰκείας σποδῆς καὶ ἐπιεικείας εἰς τὰ τῆς σκλήρης ἔργα πάντες οἱ συνετοὶ τῆ καρδία, τῶν κατὰ καιρὸς διδασκάλων ἀποπληρῶντες εἰκόνας, οἷς ἐν σποδῇ καὶ Φροντίδι τὸ ἐργάζεσθαι τὰ τῆ Θεῶ, καὶ ὅσα περ ἂν τελοίη πρὸς ὄνησιν τῆς ἐκκλησίας Χριστῶ.

ζ. Τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὴν διασκευὴν τῆς σκηνῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι διαθήκη καὶ μαρτύριον τὸ αὐτὸ ἐστίν. ἰδὲ γὰρ τὴν κιβωτὸν ἄνωθεν μὲν ἐκάλεσε, τῆ μαρτυρίας· ὡς δὲ, τῆς διαθήκης. μία δὲ ἡ ἢ κιβωτός.

η. Καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, Καὶ τὸν λυχνία

θ. καὶ τὴν βάσιν αὐτῆς, Καὶ τὰς σολὰς τὰς λειτουργικὰς Ἀαρῶν, καὶ τὰς σολὰς τῶν υἱῶν αὐτῆς εἰς τὸ ἱερατεύειν· μοι, Καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως τῆς ἀγίας. κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι, ποιήσῃσι.

ιβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ σὺ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, ὁράτε, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε· ἐστὶ γὰρ σημεῖον παρ' ἐμοὶ καὶ ἐν ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἵνα γινώτε ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων ὑμᾶς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Περὶ τῶν σαββάτων νομοθετῶν, ἔφη· ἐστὶ γὰρ σημεῖον ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. πῶς ἔν τῷ νομοθετῶν; Ὡς περ τῶ Ἀβραάμ

τὴν περιτομῶν διδὸς, ἔφη· καὶ ἔσα εἰς Γεν. 17. 11.

» σημεῖον ἀνά μέσον ἐμὲ καὶ ὑμῶν· ἔτω καὶ περὶ τῆ σαββάτου νομοθετῶν, ἔφη· ἐστὶ γὰρ σημεῖον ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. τὸ γὰρ καινὸν τῆς πολιτείας αἰετῶ νομοθετῶ τὴν μνήμην ἀνθεὶν παρεσκύβαζε, καὶ τῶν ἐθνῶν τῶν ἄλλων ἐχώριζε. κατὰπερ γὰρ τὰς ποιμνας καὶ τὰς ἀγέλας αἱ σφραγίδες δηλοῦσιν. ἔτω τὰ τῆς τῶν Ἑβραίων πολιτείας ἐξαιρέτα, καὶ τῶν ἄλλων αὐτὰς διεύργε, καὶ τῶ νομοθετῆ προσεδρῶν ἐδιδασκεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς περ ἡ περιτομῆ σημεῖον, ἔτω καὶ τὸ σάββατον ἐστίν· ἔ μόνον τῆ γινώσκων ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ ἀγιάζων, ἀλλὰ καὶ ποιητῆς τῶν ἀπάντων, καὶ ὅτι ἐν ἡμέραις ἐποίησε τὸν ἔρανον καὶ τὴν γλῶ. πνευματικῶς δὲ χριστιανοὶ ταῦτα τελῶσι. τί γὰρ ὠφέλει τὴν ψυχῆν ἢ τῆ σαββάτου ἀργία; ἢ κατὰ τὴν δὲ ἡδεται Θεὸς ἐν ταύτῃ τῇ ἀργίᾳ; ἀλλὰ τύπος ἡ ἐκείνου τῆς ἀπὸ κακῆς πράξεως γινομένης ὀλοτελῶς ἀποχέσεως. ἀργεῖτω ἔν ὁ τύπος, τῆς ἀληθείας γνωδείσεως.

ιδ. Καὶ φυλάξεσθε τὸ σάββατον, ὅτι ἅγιον τῆτό ἐστι Κύριῶ. καὶ ἐν ὑμῖν ὁ βεβηλῶν αὐτὸ θανάτω θανατωθήσεται. πᾶς ὅστις ποιήσει ἔργον [ἐν] αὐτῷ, ἐξολοθρευθήσεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέσων τῆ λαῶ αὐτῆς. ιε. Ἐξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ ἔργα, τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη σάββατα· ἀναπαυσις ἀγία τῶ Κυρίῶ. πᾶς ὅς ποιήσει ἔργον τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων, θανάτω θανατωθήσεται.

ισ. Καὶ φυλάξεσθαι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα, ποιῶν αὐτὰ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Διαθήκη αἰώνιος ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἔξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τὸν ἔρανον καὶ τὴν γῆν, καὶ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη ἐπαύσατο, καὶ κατέπαυσε.

» ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Καὶ φυλάξεσθαι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ σάββατα εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. » διαθήκη αἰώνιος ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, » σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἔξ ἡμέραις » ἐποίησε Κύριος τὸν ἔρανον καὶ τὴν γλῶ, » καὶ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη ἐπαύσατο ταῦτα. καὶ ἀνωτέρω ἐκ μέσων τῆ πρὸς ἔφη πρὸς τὸν λαὸν ὁ Θεός. (1) ἐν δὲ τῶ Δεύτερονομῶ, διὰ τῆτο, φησὶ, φυλάξετὶ τὸ σάββατον, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βῆς σου, καὶ τὸ ὑπόζυγιόν σου. » Πῶς ἔν οἱ ἐθνικοὶ (2) Κρονικῆς ὀνομάζεσθαι τὰς

(1) Προθετῶν ἰσ. ἔδε τὸ, μνήμητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, καὶ τὰ ἐξῆς τὰ περὶ τῆ σαββάτου, τὰ ἐν τῶ 20. τῆς Ἐξὸδ. κεφ. ἐν αὐτῷ γὰρ παρὰ τῶ κώδ. τὸ δὲ τὸ ὑπόμνημα ἔ πάνυ προσφυῶς κεῖται, κατὰπερ καὶ ἀλλοχῆ ἄλλα, ἅπερ εἰς τὰς ἰδίαις μετετέθησαν τόποις.

(2) Οἶμαι δὲ καὶ τὴν τῶν σαββάτων ἑορτῆν μὴ παντάπασιν ἀπροσδιόνυτον εἶναι. Σάββατος γὰρ καὶ νῦν ἔτι πολλοὶ τὰς Βαβυλωνίους καλεῖσιν. Πλέταρχ. ἐν τῶ 5. προβλ. τῆ 4. τῶν συμποσιακ. βιβλ. ἔλλειπες δὲ τὸ ποιῆτον πρόβλημα. καὶ μήποτε ἐν αὐταῖς ταῖς ἐλλείψεσι, καὶ τὸν Κρόνον τὰς Ἰεδαίαις τιμᾶν ὁ αὐτός φησι.

τὰς Ἰσδαίαις, τὰ τῆ Κρόνος μυσήρια τὸν Μωσέα Φάσκοντες αὐτοῖς παραδεδοκίαι, τὴν τε περιτομὴν καὶ τὸ σάββατον; ἔ γάρ διὰ τὸ εἶ ἕξ ἡμέραις πεποιήσαι τὸδε τὸ πᾶν, καὶ τῇ ἑβδόμῃ τὸν Θεὸν παύσασαι τῆ δημιουργίῃ, χαίρει τὸ σάββατον ὁ Κρόνος κατ' αὐτὰς, ἔδ' ἵνα τῶν μόχθων ἀνάπαυαν λαμβάνωσιν οἱ οἰκέται, καὶ τὰ ὑποζύγια. τί δήποτε ἔν, Φησί, τὸ σάββατον δέδωκε, καὶ ἔ τὴν κυριακῶν; ἀλλ' εἰ καὶ ταύτῃ ἀποκειμένηκε ὁ Θεός, πάντως ἂν εἶπον, ἡλίω χαίροντα τὸν Μωσέα, δεδωκίαι τὴν κυριακῶν. ἡλίω γὰρ αὐτὴν Φασιν εἶναι Ἑλλωες. καὶ ὅλως τῆς ἑβδομάδος ἐκάστῃ ἡμέρᾳ ἀφορίζσιν τι τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων Θεῶν. καὶ πάντως ἂν ἐκείνῳ τῷ λεγομένῳ Θεῷ τὸν Μωσέα προσκείσαι ἐνόμισαν, ἔ τὴν ἡμέραν οἰκίαν εἶναι νομίζουσι. τί ἔν; ἔκ ἔδει τὰς τῷ Θεῷ δεδούκοντας ἑορτῆς ἡμέραν ἔχειν, διὰ τὴν τῶν ἀσεβῶν ἀγνωμοσύνην; καὶ πῶς ἔκ ἀτοπον τῆτο; Φασὶ δὲ, ἀλλὰ καὶ περιτομὴν ἔχουσιν οἱ Ἰσδαῖοι. καὶ αὐτῇ δὲ τῷ Κρόνῳ προσήκει. πρῶτον μὲν ἔ συνορῶσιν, ὅτι ἐκλέμνει ὁ Κρόνος; ἔ γὰρ περιτέμνει, ἀλλ' ἀνακόπτε, ἀτεχνίαν μὲν προξενῶν ὑπεναντίως τῷ Θεῷ, λέγοντι, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, ὃ πληρῆσαι διὰ τῶν παιδογόνων ὀργάνων; εἰς δὲ ἀρρενομιξίας ἄγων αὐτὰς, ἀποσερεῖ τῆ κατὰ Φύσιν; ἔπειτα δὲ ἀγνοῶσιν, ὅτι ἔ Μωϋσῆς νομοθετῆ τὴν περιτομῶν, ἀλλὰ τῷ Ἀβραάμ ὁ Θεός ἐίδωσι πρὸ τετάρων ἢ πάντε γενεῶν τῆς Μωσέως νομοθεσίας; Ἀβραάμ τῷ ἀπὸ Περσίδος ἤκοντι, εἶδα Κρόνος ἔδεμῖα μνήμη τυγχάνει. ἔδει δὲ αὐτὰς σιωπῆσαι, ὅτι εἰ περιτομὴν καὶ σάββα-

Α τον τιμῆ Μωϋσῆς διὰ τὸν Κρόνον, πολλῶ μᾶλλον ἔδει κηρύξαι αὐτὸν ἐκείνον, καὶ τὰς ἕξ αὐτῆ μυσθρομίας γεγεννηθῆσαι Θεός. εἰ δὲ τὸ εἰκντῖον, καὶ ἀναυρεῖ βοῶν; Κύριος Δόβτ. 6. 4. ἢ ὁ Θεός σε εἰς ἐσί; καὶ, ἔκ ἔσονταί σοι Θεοὶ Ἐξόδ. 20. 3, 4. ἢ ἔτεροί; καὶ, ἔ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον; ἢ καὶ πάλιν, ἔ ποιήσεις παντὸς ὁμοίωμα, ἢ ὅσα εἰ τῷ ἔρανῶ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω; καὶ μαχόμενος τῷ θυμῷ τῆ πολυτέχνης καὶ πολυβόρος Κρόνος, πῶς τὸ σάββατον καὶ τὴν περιτομῶν τιμῆ δι' ἐκείνον, ὃν ἔτε εἰνάι Φησι, πάσαις ταῖς τῶν ἐθνικῶν δόξαις ἐναντιόμενος;

Ιη. Καὶ ἔδωκε Μωϋσῆ, ἡνίκα κατέπαυσε λαλῶν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινῶ, τὰς δύο πλάκας τῆ μαρτυρίαι, πλάκας λιθίνας γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τῆ Θεῆ.

Γ. ΑΔΗΛΟΥ. Τῆ μαρτυρίαι, ἀντὶ τῆ τῆς διαθήκης τῆς ἐχθροῦ τὰς διαμαρτυρίας τῆ Θεῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πλαξὶ λιθίνας ἐνέγραφα, ὡς ἀναυρήτοις λίθοις ἔστιν ἢ ἵνα διὰ τῆτων ἀποσῆση Θεῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δάκτυλον Θεῆ καλεῖ ἀλλαχῆ ἢ Γραφῆ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆ. (1) ὡς ὁ Φαραῶ (2) Φησι Δάκτυλος Ἐξόδ. 3. 19. Δ. Θεῆ ἐσί. καὶ ὁ Κύριος; εἰ δὲ ἐγὼ εἰ δακτύλῳ. Λευ. 11. 20. ἢ Λακῶ. ἢ ὅπερ ὁ Ματθαῖος, εἰ πνεύματι Ματθ. 9. 12. 28. Θεῆ, λέγει. τῆτο δὲ Φησιν ἢ Γραφῆ (3) πρὸς ἀντιδιαστολῶ τῶν μελλουσῶν πλακῶν, ἐκείνας γὰρ αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς καὶ λαξόθει καὶ γράφει κατὰ κέλῶσιν τῆ Θεῆ.

Γ. 1. 28. ἢ

Κ Ε Φ. Λ Β.

α. **Κ**αὶ ἰδὼν ὁ λαὸς, ὅτι κενόρηνικε Μωϋσῆς καταβῆναι ἐκ τῆ ὄρει, συνέση ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀαρῶν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀνάστα, καὶ ποιήσον ἡμῶν Θεός, οἱ προπορεύσονται ἡμῶν; ὁ γὰρ Μωϋσῆς ἔτος ὁ ἀνδρωπος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Εἰ γίνονται παρὰ τῆ Ἀαρῶν, πῶς Θεοί; ἔτως ἢ κακία τυφλώτῆσα, εἰαυτῶν ἀφανίζει.

β. Καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀαρῶν, περιέλαθε τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν γυναικῶν ὑμῶν καὶ τῶν θυγατέρων. καὶ ἐνέγκατε πρὸς με.

ἢ ΑΔΗΛΟΥ. Σιωπῆση. Ἄλλος Φησι, σὺνηθροῖσθ, ἢ ἐπανέση. τὸ, σιωπῆση, δείκνυσιν ὅτι βιαίως αὐτῷ ἐπανέσησαν, ὡσε τυχὸν καὶ λιθοβολῆσαι αὐτόν.

Ζ ΑΛΛΟΣ Φησιν, ὅτι σοφῶς ἀπεκρίθη. ἐνόμιζε γὰρ διὰ τῆ αἰτεῖν τὰ χρυσία τῶν γυναικῶν ὀκνηροτέρως ποιήσαι πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἰκονομικῶς δὲ αὐτὸς ἐξήτησε τὰ ἐνώτια, μονοεχὶ διὰ τῆτων σημαίνων, ὅτι τῆ καθήκοντος κόσμος τὴν εἰαυτῶν σεσυλήκασιν ἀκολῶ; ἔχοντες μὲν ἔκ ἔτι τὸ δῶπειδες, πικρὴν ἰωεγμένοι δὲ μᾶλλον εἰς ἀπαίθειαν. Θεῆ γὰρ λέγοντος, ἔκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἔτεροι πλὴν ἐμῆ; εἶτα τὰς Ἐξόδ. 20. 3. λόγους

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ μὲν Θεός Μωϋσῆς τὰς θεῖαις μυσταγωγέμενος νόμος, ἐποίησε τὰς διατριβὰς εἰ τῷ ὄρει. ἐμβραδύωντος δὲ αὐτῆ, ἐπέφύοντο Ἀαρῶν. (4)

Η. ἔσονταί σοι Θεοὶ ἔτεροι πλὴν ἐμῆ; εἶτα τὰς Ἐξόδ. 20. 3. λόγους

(1) Τὴν ἀεργητικῶν αὐτῆ δυνάμιν ἔτω καλεῖ. ὁ τῆς Αὐγ. κῶδ.
 (2) Ὡς ἄνω Φησιν. αὐτ.
 (3) Εἰρηται δὲ πρὸς ἀντιδιαστολῶ. αὐτ.
 (4) Σιωπῆσι ταῦτα τῶν εἰ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 335.

λόγους τῆ παγκάλῳ ψήφῳ τιμήσαντες, **Α** δὲ καὶ ἄλογον ἰδὼν τὴν ὀρμὴν, ἐπιμέ-
 » **Εξοδ.** 24. 7. εἰρηκότες, τὸ, πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεὸς νων (1) αὐτῶν καὶ παρακελεύομένων χω-
 » ποιήσομεν, καὶ ἀκασόμεθα, Θεὸς ἐζήτην νεύσαι καὶ ποιῆσαι Θεὸς, δέσας μὴ ποτε
 γλυπῆς. ὅρας ὅπως ἀποβεβλήκασι τὸ αὐτὸς παραιτήσεται, ἐφ' (2) ἕτερον ἔλ-
 ὄθηρον; καὶ τὸτο οἰμαίεσι τῶν ὠτων ὁ θοισιν ἄρχοντα, καὶ ὀδηγὸν αὐτοῖς τῆς
 κόσμος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τυτέσι πε-
 ριέλεσε τῆς ἀκοῆς τὸ τῆς εὐτολῆς τῆ
 Θεὸ εὐώτιον.

γ. Καὶ περιείλαντο πᾶς ὁ λαὸς **Β**
 τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσι
 τῶν γυναικῶν αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν πρὸς
 Ἀαρῶν.

δ. Καὶ ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν αὐ-
 τῶν, καὶ ἐπλασεν αὐτὸ ἐν γραφίδι.
 καὶ ἐποίησεν αὐτὸ μόχον χωνευτον.

ΑΛΔΟΣ ἐν τέχνῃ Φησὶν αὐτὸ τὸ χρυ-
 σιον ἐχώνδυσε, διαπλάσας τὸν μόχον, καὶ
 τορδύσας αὐτὸν ἐπ' ἑαυτοῖς οἱ Αἰγύπτιοι τῆ-
 τον ἔσεβον, ὃν καὶ Ἀπὴν ἐκάλεον. καὶ γὰρ
 Ἱεροβοὰμ μετὰ τὸ ἐξελεῖν ἐξ Αἰγύπτου
 τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἐποίησε τὰς χρυσᾶς δα-
 μάλας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι πεπλώκασι εἰς τὴν
 ἐν Αἰγύπτῳ πλάνησιν, καὶ ταῖς ἀρχαίαις
 ἐνώτιον ἀβελίας, δι' αὐτῆ τῆ πραγμα-
 τος κατέδειξεν Ἀαρῶν, ἐν εἶδει τῆ μόχου
 διαπλάσας αὐτοῖς τὸ προσκυμένον ἄ-
 γαλμα. μόχος γὰρ ἡ ἐν Αἰγύπτῳ τὸ σέ-
 βας αὐτοῖς τε τοῖς Αἰγύπτιοις, καὶ τοῖς
 τῷ ἐκείνων ἀπάτῳ ἠρρώσηκασιν.

*** ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ.** Τὶ δὴποτε Ἀαρῶν
 τῷ λαῷ τὸν μόχον διέγλυψε; Τὸν σκοπὸν
 τῆ γινόμενης προσήκει ζητεῖν. ἔτω γὰρ
 ἐξετάζοντες, ὁρήσομεν αὐτὸν ἐ παντά-
 πασι συγγνώμης ἐσερημίων. τῆ γὰρ ἀδελ-
 Φῆ τεσσαράκοντα διατρίψαντος ἡμέρας
 ἐν τῇ τῆ ὄρας ἀκρονυχία, καὶ τῆ λαῷ λυτ-
 τήσαντος, καὶ εἰς τὴν Αἰγύπτον ἀναστρέ-
 ψαι ὀρμήσαντος, πρῶτον μὲν ἐπειράθη
 λόγοις αὐτῶν τὴν ὀρμὴν χαλινῶσαι. ἐπει-
 δὴ δὲ ἀπειθῆντας εἶδεν, ἤτησε τῶν γυναι-
 κῶν τὰ χρυσᾶ, πᾶσαι πᾶσι ἀντιπρατό-
 σασ, τὸ φιλόκοσμον καὶ φιλοχρηματον
 τῇ τῆς δεισιδαιμονίας μανία. ἀλλ' ἐδὲ τῆ-
 το τὸ μηχάνημα τὴν λυτῶν ἐκείνων ἐσβε-
 σεν. ὅταν ἡ ἀγκάσθη διαγλύψαι τὸν μό-
 χον. καὶ τοῖστω δὲ σκοπῷ χρησάμενος,
 τῆς θείας ἐδεήθη Φιλανθρωπίας, ὡς τὴν
 τιμωρίαν διαφυγεῖν. καὶ τῆτο Μωϋσῆς ὁ
 θειότατος ἐν τῷ Δεύτερονόμιῳ δεδήλωκεν.
Δεδοτ. 9. 20. ἐδεήθη γὰρ Φησὶ τῆ Κυρία περὶ Ἀαρῶν
 τῆ ἀδελφῆ μου, καὶ ἐκ ἀπέθανε.

ΔΙΩΔΩΡΟΥ. Τὶ δὴποτε τῷ λαῷ κοι-
 νωνήσας Ἀαρῶν τῆς μοσχοποιίας, ἐ μείζο-
 να κόλασιν ὑπέχε μαλλον, ὡς καὶ ἀδελφός
 ὢν Μωϋσέως, καὶ τῶν θαυμάτων τῶν διὰ
 Μωϋσέως ὑπῆρέτης; Ἡ δὴλλον ὅτι τῆς μὲν **Η**
 ἀσεβείας τὸν λαὸν ἐκ ἀπέδέξατο, πολλῶν

δὲ καὶ ἄλογον ἰδὼν τὴν ὀρμὴν, ἐπιμέ-
 νων (1) αὐτῶν καὶ παρακελεύομένων χω-
 νεύσαι καὶ ποιῆσαι Θεὸς, δέσας μὴ ποτε
 αὐτὸς παραιτήσεται, ἐφ' (2) ἕτερον ἔλ-
 θοισιν ἄρχοντα, καὶ ὀδηγὸν αὐτοῖς τῆς
 ἀσεβείας, ἔτω τε τὰ πάντα συγχύσεως
 πληρωθεῖν δοκεῖ μὲν αὐτοῖς σωτηρίας,
 μελλήσεις δὲ καὶ ὑπερθέσεις ἐπινοεῖν, καὶ
 τὸ τελευταῖον τῶν γυναικῶν τὰ ἐνώτια σο-
 Φῶς ἀπατεῖ. Φιλόκοσμον γὰρ τὸ γυναι-
 κῶν γένος, ἐκ ὀκόλως τῶν εἰς τῆτο σω-
 τελευτῶν ἀποσερῆμονον. ὡς δὲ καὶ τῆτων
 προετιμᾶτο ἡ ἀσεβεία, καὶ τὰ ἐνώτια ἐν
 χερσὶν εἶχεν ὁ Ἀαρῶν, χωνῶει μὲν τὸν
 μόχον, καὶ γλύφει γραφίδι, καὶ τέως ἂ
 βέλονται ποιᾶ, τρίβον τὸν χρόνον, ἕως
 παραγωγῆται Μωσῆς, καὶ πάντα διορθω-
 θεῖται. τῇ δὲ ἐξῆς θυσιαστήριον οἰκοδομεῖ
 τῷ Θεῷ, καὶ θυσίαν προσάγει, ὅτι τὸν
 μόχον βιασθεῖς ἐποίησε. σαφέστερον γὰρ
 Μωσῆς μετὰ ταῦτα λέγει τοῖς Ἰσραηλί-
 ταις, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, κατ' ὃν
 » ἐμοσχοποιήσατο, ἠξάμην ὑπὲρ Ἀαρῶν τῆ **Δεδοτ. 9. 20.**
 » ἀδελφῆ μου, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ. πρὸ δὲ τῆτος
 τὸ μέγιστον, προσορῶν ὁ Θεὸς τῆς ἐξ αὐτῆ
 ἀγίας, τὸν Σαμηὴλ, τὸν Ἡλίαν, τὸν Ἰη-
 σὴν, τὸν Ἰωσεφῆ, Ἰωάννην τὸν βαπτί-
 στω, καὶ ἄλλας μυρίας, ἐτήρησε τὸν Ἀα-
 ρῶν τῇ ἱερωσίῳ δια τῆς ἐξ αὐτῆ.

Δ Καὶ εἶπαν, (3) ἔτοι οἱ Θεοὶ σε
 Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐξ
 Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐνα βλέπει μόχον, καὶ
 λέγασιν, οἱ Θεοί. ἵνα δάξῃ, ὅτι ἐκ ὁ βλέ-
 πει μόνον προσκυεῖ, ἀλλὰ πολυθεῖαν Φαν-
 τάζεται. τὴν γνώμην γὰρ ἐρμηνεύει, ἐ
 τὸ Φαινόμενον κρίνει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θεὸ δὲ ὅπως καταμει-
Ε διὰ τῶν ἐγχειρημάτων Ἀαρῶν. ὑποδείξας
 γὰρ αὐτοῖς τὸ ἐν εἶδει μόχου πεποιημένον
 » ἄγαλμα, προσεφώνει, ἔτοι οἱ Θεοὶ σε Ἰσ-
 » ραὴλ, οἵ ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
 ἀλλ' ἐκ ἐν μόχῳ λελύτρωνται, ἀλλ' ἐν χει-
 ρὶ κραταίῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. ἐκέν
 » κατερωνόμοστος αὐτῶν, λέγει, ἔτοι οἱ
 » Θεοὶ σε Ἰσραὴλ.

ε. Καὶ ἰδὼν Ἀαρῶν ὠκοδόμησε θυ-
Ζ σιαστήριον κατέναυτι αὐτῆ, καὶ ἐκή-
 ρυξεν Ἀαρῶν, λέγων, ἑορτὴ τῆ Κυ-
 ρίας αὐρίου.

ς. Καὶ ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον ἀνε-
 βίβασεν ὀλοκαυτώματα, καὶ προ-
 σηνεγκε θυσίαν σωτηρίας καὶ ἐνά-
 θισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ
 ἀνέστησαν παίζειν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ τῷ μόχῳ ταύτῳ ἐθυ-
 σεν, ἀλλ' ἱλαστήριον τῆς παραβάσεως.

Nnn 2.

ΦΙΛΩ.

(1) Ἰσ. ἐπιμόνων, ἢ ἐπιμενόντων.

(2) Καὶ ἐφ' ἕτερον. ὀρθότερ.

(3) Εἶπεν. ἢ ἐν Φραγκῶν. ἐκδοσ. καὶ ὁ Κύριος. δὲ αὐταύτως, ὡς ἐκ τῆ ὑπομνήμ. δὴλον.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ουσίας ἀθύρτες ἀνήγον, καὶ χορὰς ἀχοροβύτας ἴσασαν, ὕμνευτε ἡδὸν θρήνων ἔδον διαφέροντας.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Προσήγαγον (1) δὲ καὶ θυσίαν, ἐφαγόν τε καὶ πεπόκασιν ὡς ἐν ἑορτῇ, καὶ ἀνέστησαν παίξεν. ἔψεται γὰρ πάντως ἀποσάσει τῇ παρὰ Θεῶ τὸ καὶ εὐδαιμονία τοῖς σαρκικοῖς, τὸ καὶ τρυφῶν ἡγεῖσθαι τὴν ἀκαθαρσίαν, καὶ τρυφῶν οἰδοῦν καλῶ καὶ ἡδέϊαν, τὰ ἐφ' οἷς ἡ αὐτοῖς κατοικίωσιν ἄξιον.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἄνω μὲν ἡ νησεῖα νομοθεσίας πρόξενος ἡ, κατω δὲ ἡ γαστριμαργία εἰς εἰδωλολατρείαν ἐξέμυλυν. ἑκάθισε γὰρ ὁ λαὸς φαγαῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίξεν. Καὶ μετ' ἑλίγα. Ἐν μιᾷ καιρῷ ῥοπῇ διὰ γαστριμαργίας ὁ λαὸς ἐκείνος, ὁ τὸν Θεὸν διὰ τῶν μεγίστων τερασίων δεδιδαγμένους, εἰς τὴν Αἰγυπτίων εἰδωλομανίαν ἐξεκυλιώθη.

ζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, βιάδιζε, καὶ κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν· ἠνόμησε γὰρ ὁ λαός σου, ὅς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου. η. Παρέβησαν γὰρ ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς. ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ θ. τεθύκασιν αὐτῷ, καὶ εἶπαν. Οὗτοι οἱ Θεοὶ σου Ἰσραὴλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν ὅλαις τεσσαράκοντα ἡμέραις δῆναί τὸν νόμον ἐπαῖχε τῷ Μωσῆϊ ὁ πάνσοφος Θεὸς, καίτοι διωατῶς ἔχων ἐν τρισὶν ἡμέραις δῆναί τὸν νόμον· ἀλλ' ἵνα τὸ κεκρυμμένον τῆς ἀσεβείας ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας τῶν Ἰσραηλίων ὁ χρόνος τῆς ἀπιστίας Μωσέως ἐλέγξῃ. (2)

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Οὐδὲ λαὸν ἴδιον ὀνομάζειν ἄξιόν ὁ Θεός· ἀλλὰ καίπερ αὐτὸς διορισάμενος τὸν νόμον, Μωσῆϊ τὸ χρῆμα προσνέμει. παρέβησαν γὰρ Φησι [ταχὺ] ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς. (3) δεικνύσι δὲ καὶ τῷ Μωσῆϊ ἴσως ἀγνοῦντι, ὅτι διὰ τὴν ἀδελφείαν τῆς διανοίας αὐτῶν ἠέχθετο καὶ θυσίας ποιεῖν, καὶ ἑορτὰς νομικὰς, καὶ ὅσα τοιαῦτα, συγκαταβαίνων, ἵνα μὴ τοῖς εἰδώλοις θύσωσι.

ι. Καὶ νῦν ἑασόν με, καὶ θυμωθεῖς ὀργῇ εἰς αὐτὰς, ἐκρίψω αὐτὰς· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Τῷ Ἰσραὴλ ἡμαρτηκότι, ἐσιωπῇ ἐπήγαγε τὸν ἀφανισμόν, ἀλλὰ κινῶν εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς λαῶ ἰκεσίαν τὸν ἑαυτῷ θεράποντα, προεκήρυσσε, λέγων· καὶ νῦν ἄφες με, καὶ ἐξαλείψω τὸν λαὸν τῶτον.

(1) Προσηγν. αὐτὸμ. 1. μέρ. 1. σελ. 336.

(3) Τὰ ἐπόμενα ἐν τοῖς ἐκδόδοις, ἐ κεῖται.

Α ΛΗΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Εἰδὼς ὁ Θεός, ὅτι ὀργῶν Μωϋσῆς, ὅτι συγγνώμης μείζονα τοῖς Ἰσραηλίταις ἡμάρτηται, μὴ ἔκ ἂν τολμήσειε παρακαλέσαι τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν, αὐτὸς αὐτὸν εἰς τῶτο παρακαλεῖται, ὡς δι' ὧν αἰτῶν, λέγων· ἑασόν με, μονοεχὶ λέγων, μὴ ἐντραπῆς παρακαλέσαι με. ὡς τῶτοις γὰρ θαρρόσας, Φησὶν, εἰ μὲν ἀφῆς αὐτοῖς, ἄφες.

Β ΛΗΛΟΥ. Ὁ Φιλανθρωπίας ὑπερβολῆ. αὐτὸς τὸν Μωσῆϊ ἐπὶ τὸ παρακαλέσαι προκαλεῖται, μονοεχὶ λέγων· μὴ ἐντραπῆς παρακαλέσαι με. τῶτο γὰρ τὸ, ἑασόν με. τοῖσ' ἐν ἐσὶ καὶ τὸ, ἀποσειλόν· Γον. 32. 26. με πρὸς τὸν Ἰακώβ τῶ παλαίοντος. διὸ καὶ σιωπῆς ὁ Μωσῆς παρακαλεῖ.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, καὶ νῦν ἑασόν με, καὶ θυμωθεῖς ὀργῇ εἰς αὐτὰς, ἐκρίψω αὐτὰς, [καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα;] Καὶ τὸ ἀπαθὲς τῶ Θεῷ, καὶ τὸ Φιλανθρωπικὸν ὁ λόγος δηλοῖ. ὁ γὰρ θυμῷ τί πράττων, καὶ τὰς παρακαλεῖν τας δυσχεραίνει. ὁ δὲ Θεὸς ἔφη· ἑασόν με, καὶ θυμωθεῖς ὀργῇ εἰς αὐτὰς, ἐκρίψω αὐτὰς. εὐδοκίαι δὲ ἀναμείβει τὰς παρακαλεῖν τας, ἵνα ὀργισθῇ, ἀλλ' ἵνα παρακληθῇ. τὸ ἐν, ἑασόν με, ἀντὶ τῶ κάλυψόν με εἰρηκῆ. ἐπειδὴ γὰρ ἠγνοεῖ ὁ Μωϋσῆς ὁ μέγας τὴν τῶ λαῶ παρανομίαν, καὶ αὐτῷ αὐτῷ δεδήλωκεν ὁ Θεός, καὶ εἰς πρεσβείαν διήγειρε. τὸ δὲ, ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα, τὰ ἡμέτερα προσημαίνει. ὅπερ γὰρ τότε ἐ γέγονε, μετὰ τὴν τῶ Σωτήρος ἡμῶν ἐπιφάνειαν γέγονε. ὁ μάλιστα νομοθέτης, καὶ ταῦτα τῶ Θεῷ ἀρκεῖν αὐτὸν εἰς τὴν ὑπὲρ τῶ λαῶ πρεσβείαν εἰρηκότος, ἐκ ὑπέλαβεν ἰκανὸς εἶναι παῦσαι τῶ Θεῷ τὴν ὀργὴν. ὅθεν τῶν Πατριαρχῶν τὰς προσηγορίας ἀνθ' ἰκετηρίας προσήνεγκε, καὶ τῶν πρὸς ἐκείνας ὀρκῶν ὑπέμνησε, καὶ τὰς γεγενημένας σωθήκας ἐμπεδωθῆναι ἰκέτόβσε.

ια. Καὶ ἐδεήθη Μωϋσῆς κατέναντι Κυρίου τῶ Θεῷ αὐτῷ, καὶ εἶπεν, ἵνα τί Κύριε θυμοῖ ὀργῇ εἰς τὸν λαόν σου, ὅς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰαυῖ μεγάλη, καὶ ἐν βραχίονί σου ὑψηλῶ;

Ζ **** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Ἐλιπάρει Μωσῆς, καὶ ἀνακόπτεσθαι τὴν ὀργὴν τὴν κατὰ πάντων ἡξίς. ἔδει γὰρ ἔδει τὸν μεσιτῶντα μιμεῖσθαι Χριστὸν· ὅς τὴν ἄνωθεν ἐφ' ἡμᾶς ἔσαν ὀργὴν, διὰ πολλῶν ἀμαρτιῶν, ἀπεσώβησαν, ὡς ἡὸς τὴν ἐν πίσει δικαίωσιν τοῖς ἡμαρτηκόσι δωρέμενος. τύπος ἔν ἄρα τῆς διὰ Χριστὸν μεσιτείας καὶ τῶτο δὴ πάλιν.

Η ιβ. Μήποτε εἴπωσιν οἱ Αἰγύπτιοι, λέγοντες, μετὰ πονηρίας ἐξήγαγεν αὐτὰς ἀποκτεῖναι ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐξανα-

ἔξαναλώσασα αὐτὰς ἀπὸ τῆς γῆς, παύ-
σαι ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆ θυμῶσ, καὶ
ἰλεως γενῆ ἐπὶ τῆ κακία τῆ λαῶσ,
γ. Μνησθεὶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰα-
κώβ τῶν σῶν οἰκετῶν, οἷς ἄμωσας
αὐτοῖς κατὰ σεαυτῆ, καὶ ἐλάλησας
πρὸς αὐτὰς, λέγων, πολὺ πληθυνῶ
τὸ σπέρμα ὑμῶν ὡσεὶ τὰ ἄστρα τῆ
ὄρανῆ τῶ πλήθει· καὶ πᾶσαν τὴν
γῆν ταύτην ἦν εἶπας δῆναί τῶ σπέρ-
ματι αὐτῶν, καὶ καθέξουσιν αὐτὴν εἰς
τὸν αἰῶνα.

ιδ. Καὶ ἰλάσθη Κύριος περὶ τῆς
κακίας, ἧς εἶπε ποιῆσαι τῶ λαῶ
αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶ μὲν ἐπ' ὀλέθρῳ ἐπαγ-
γελίαν, δι' ἰκεσίας ἀνασέλλει ὁ Φιλάνθρω-
πος· τῶν δὲ ἀγαθῶν, ἐκ ἀποσερεῖ. διὸ
καὶ πολλάκις ἀμαρτησάντων, τῶ γλῶ τῆς
ἐπαγγελίας ἐκ ἀπεσέρησε.

ιε. Καὶ ἀποσρέψας Μωϋσῆς, κα-
τέβη ἐκ τῆ ὄρης, καὶ [αἰ] δύο πλά-
κες τῆ μαρτυρεῖς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆ,
πλάκες λίθιναι γεγραμμέναι ἐξ ἀμ-
φοτέρων τῶν μερῶν αὐτῶν, ἐνθεν καὶ
ισ. ἐνθεν ἦσαν γεγραμμέναι. Καὶ αἰ
πλάκες ἔργα Θεῆ ἦσαν, καὶ ἡ γραφὴ
γραφὴ Θεῆ ἐστὶ κεκολλημένη ἐν ταῖς
ισζ. πλαξί. Καὶ ἀκῆσας Ἰησοῦς τὴν Φω-
νὴν τῆ λαῶ κραζόντων, λέγει πρὸς
Μωϋσῆν, Φωνὴ πολέμου ἐν τῆ πα-
ρεμβολῆ.

ιη. Καὶ λέγει, ἐκ ἔστι Φωνὴ ἐξ ἀρ-
χόντων κατ' ἰχὺν, ἐδὲ Φωνὴ ἐξ ἀρ-
χόντων τροπῆς, ἀλλὰ Φωνὴ, ἦν (1)
ἐξ ἀρχόντων οἷν ἐγὼ ἀκῆω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξ ἀρχόντων, ἀντὶ τῆ,
ἔτε νικῶντων, ἔτε φθιόντων. τὸ δὲ Σα-
μαρειτικόν Φησιν, ἐκ ἔστι Φωνὴ ἀπὸ κρι-
σεως ἀνδρείας, καὶ ἐκ ἔστι Φωνὴ ἀπὸ κρι-
σεως ἡτῆς, ἀλλὰ Φωνὴ ἀμαρτιῶν ἐγὼ
ἀκῆω.

ιθ. Ἦνίκα δὲ ἤγγιζεν ἐν τῆ πα-
ρεμβολῆ, ὄρα τὸν μόχον καὶ τὰς χο-
ρεῖς· καὶ ὀργισθεὶς θυμῶ Μωϋσῆς
ἔρριψεν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆ τὰς
δύο πλάκας, καὶ συνέτριψεν αὐτὰς
ὑπὸ τὸ ὄρος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μυσικῶς διὰ τέτων
προμηνύων τῶ παύσιν τῆ νόμου. ἔ γὰρ
ἂν συνεχωρήθησαν αἰ πλάκες, ἔργον ἔσαι
Θεῆ, σωτηριβλῶσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Νήφασι γὰρ ὁ Θεὸς νόμο-
θετῆ, ἔ μεθύσασιν.

Α ΙΩΑΝΝΟΥ. (2) Ἄτοπον εἶναι λογι-
σάμενος, μεθύοντα λαὸν καὶ παρανομῶν-
τα νομοθεσίαν δεσπότη δεξασθαι.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὰς πλάκας
σωτέριψεν; Ἀνάξιον κείνας τὸν λαὸν τῆς
θείας νομοθεσίας. ἐπειδὴ γὰρ προικῶν
γραμματείων τύπον ἔχον αἰ πλάκες, ἡ
δὲ νύμφη πρὸ τῆς πασαδος εἰς μοιχείαν
ἐπέκλινε, μάλα ἀκότως τὸ προικῶν διέβ-
ρηξε γραμματεῖον. ἐπισημιώσασθαι δὲ προ-
σῆκει, ὡς τότε μὲν δεξάμενος τῶ ἰκετείαν

Β ὁ τῶν ὄλων Θεὸς, ἀνεβάλετο τῶ τιμω-
ρίαν. προσέθετε δὲ, ἡ δ' ἂν ἡμέρα ἐπι-
σκέπλωμα, ἐπάξω ἐπ' αὐτὰς πᾶσαν τῶ
ἀμαρτίαν αὐτῶν. ἔοικε δὲ τῆτο τοῖς τῆ
Ἄποσολα εἰρημαίοις· ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρη-
σον τῆ Θεῆ εἰς μετάνοιάνσε ἀγα. κατὰ
δὲ τῶ σκληρότητάσ, καὶ ἀμετάθετον
καρδίαν θεσαυρίζεις σεαυτῶ ὀργλῶ εἰ ἡμέ-
ρα ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως, καὶ δικαιο-
κρίσιας τῆ Θεῆ, ὅς ἀποδώσει ἐκάσῳ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆ. ὁ μάλιστα νομοθέτης ἀκῆ-
σας, ὡς ἐκ ἀνέξεται σωεῖναι αὐτοῖς ὁ
τῶν ὄλων Θεὸς διὰ τὸ σκληρὸν αὐτῶν καὶ
ἀντίτυπον, ἀλλ' Ἄγγελον αὐτοῖς ἐπισήσει·
ἤτησε μὲν γνῶσαι, τίς ὁ τῶ κηδεμονίαν
αὐτῶν πισυθεῖς· ἠτιβόλησε δὲ μὴ δῆ-
ναί αὐτοῖς ὁμόσπονδον ἡγεμόνα, ἀλλ' αὐτὸν
αὐτῶν ἡγήσασθαι τὸν δεσπότην. ἐπειδὴ δὲ
καὶ ταύτῳ ὑπέχετο δῶσαι τῶ χάριν ὁ
ἀγαθὸς Κύριος, ἔρωτι μεθύων ἐπαινεμέ-
νω, τῶν ὑπὲρ ἀνθρώπων ἡράσθη, καὶ τῶ
ἀθέατον φύσιν ἰδεῖν ἐπεθύμησεν· ἀλλὰ
μεμάθησκον, ὡς ἐκείνῳ ἰδεῖν τῶ εἶσαν
ἀδιώατον. Θεὸν γὰρ εἰδὲς ἔωρακε πῶποτε,

κατὰ τῶ τῆ Κυρία Φωνῶ. τὰς δὲ θείας
οἰκονομίας τε καὶ ἐνεργείας· ἔτω γὰρ προ-
σῆκει νοεῖν τῆ Θεῆ τὰ ὀπίδια· θεωρήσασθαι
διωατὸν τοῖς κατὰ Μωϋσεῆα τελείοις τῶ
ἀρετῶ καὶ ἐδὲ τῆτοῖς ὡς ἔτυχον, ἀλλ'
εἰς τῶ πέτραν ὑπ' αὐτῆ τῆ Θεῆ τιθεμέ-
νοις. σημαίνει δὲ αὐτῆ τῆς πίσεως τὸ σερ-
φὸν καὶ ἀκράδαντον· καὶ διὰ τῆς ὀπῆς τῆς
πέτρας· δηλοῖ δὲ αὐτῆ τὸν τῆς πίσεως
ὀφθαλμὸν θεωρῶντα τὰ τοῖς αἰδητοῖς
ὀφθαλμοῖς ἀνέφικτα [καὶ ἀθέατα.]

κ. Καὶ λαβὼν τὸν μόχον ὃν ἐποίη-
σαν, κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ
κατήλεσεν αὐτὸν λεπτόν, καὶ ἔσπει-
ρεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπότισεν
αὐτὸ τῆς ὑδῆς Ἰσραήλ.

Ζ ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σωτηρίβει τὸν μό-
χον. εἶτα καθίει εἰς ὕδωρ, πεπότικεν
αὐτὸ, φησὶ, τῆς ὑδῆς Ἰσραήλ· μονονεχί
διὰ τέττε σημαίνων, ὅτι καὶ αὐτῶν ἡπά-
των καὶ σπλάγχκων τῶν εἰ αὐτοῖς ἀψεται
τὸ δυοσέβημα. οἶμα δὲ, ὅτι κακῆνο τά-
χα πρ καταμύων αὐτοῖς, ὅτι τῆς βε-
βήλε καὶ βδελυρῆς εἰδωλολατρείας ἐκμε-
μεσωμένῳ ἔχασιν τῶ καρδίαν.

Η Νηη 3 ΓΡΗΓΟ-

(1) Φωνῶ. ἡ εἰ Φρανκε. ἔκδοσ. ἀσαύτως καὶ ἡ εἰ Κανταβεργ.
(2) Ἐν τοῖς τῆ Χρυσος. ἐκ εὐρηται.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τῆ λόγος τῆ-
το δηλῆντος, ὅτι πᾶν εἶδωλον καταποδη-
σεται τοῖς σομασι τῶν πρὸς δόσεβειαν ἀπὸ
τῆς ἀπάτης μετατεθέντων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο μινύει αὐ-
Δόβτ. 32. 25. τῶν τλῶ διασποράν, κατὰ τὸ, ἄπον δια-
» σπερῶ αὐτῆς· καὶ κατὰ τὸ εὐψαλμοῖς, καὶ
Ψαλ. 108. 18. ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμάτιον, καὶ εἰσήλ-
» θεν ὡσεὶ ὕδωρ εἰς τὰ ἔγκατα αὐτῆ.

κα. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀα-
ρων, τί ἐποίησέ σοι ὁ λαὸς ἔτος, ὅτι
ἐπήγαγες ἐπ' αὐτῆς ἀμαρτίαν με-
γάλην;

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἀφῆς τῆς σφό-
δρα ὑπόδωξ, ἐπὶ τὸν ἐχ ἔτος ὑπό-
δωξον, τρέπει τλῶ κατηγορίαν, τοῖς ἐγ-
κλήμασι τοῖς κατ' ἐκείνθ διδῆς τῶ σιω-
δοῦτι τέτων μείζονα ἑαυτῶν καταψηφισα-
σαι τιμωρίαν· ὃ δὴ καὶ ἐγείετο. ἔ γὰρ
ἐδεήθη λοιπὸν λόγων πρὸς τὸν δῆμον ἑτε-
ρων, ἀλλ' ἤρκεσε τὰ ψιλὰ ἐκείνα ῥήματα
τὰ πρὸς τὸν Ἀαρὼν εἰρημνά, χιλιάδας
τοσαύτας, ὡς ἓνα ἄνθρωπον, κατασῆλαι,
καὶ ἀπὸ τοσαύτης θρασύτητος εἰς δαίλιαν
καὶ ἀγωνίαν κατανεγκέν τλῶ ἐχάτλῳ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν Ἀαρὼν ἔτε νινῶ
τιμωρεῖται ὁ Θεὸς, ἔτε ἠνίκα Μωσέως κα-
τελάλησε, (1) καὶ δι' ἄλλας μὲν αἰτίας,
μάλις δὲ διὰ τὸ πρῶτον ἀρχιερέα γε-
νέσθαι, καὶ διὰ τῆς ἐξ αὐτῆ γεννησομένης
ἀγίας.

κβ. Καὶ εἶπεν Ἀαρὼν πρὸς Μωϋ-
σῆν, μὴ ὀργίζε κύριε· σὺ γὰρ οἶδας
κγ. τὸ ὄρημα τῆ λαῶ τῆτθ. Λέγθσι
γάρ μοι, ποιήσον ἡμῶν Θεὸς, οἱ προ-
πορεύσονται ἡμῶν· ὃ γὰρ Μωϋσῆς
ἔτος ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς
ἐκ γῆς Αἰγύπτῃς, ἐκ οἶδαμεν τί γέ-
κδ. γονεν αὐτῶ. Καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίτι
ὑπάρχει χρυσία; περιέλεσθε. καὶ
ἔδωκαν μοι· καὶ ἔρριψα εἰς τὸ πῦρ·
κε. καὶ ἐξῆλθεν ὁ μόχθος ἔτος. Καὶ ἰδὼν
Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασαι·
διεσκέδασε γὰρ αὐτῆς Ἀαρὼν ἐπί-
χαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐτῶν.

κς. Καὶ ἔση Μωϋσῆς ἐπὶ τῆς πύ-
λης τῆς παρεμβολῆς, καὶ λέγει, τίς
πρὸς Κύριον; ἴτω πρὸς με. συνήλ-
θσαν ἔν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ
Λευῖ.

» Ἐπὶ τῆς πύλης τῆς παρεμβολῆς. Ἄλ-
λος, εὐ τῆ ἀρχῆ τῆς ἐνορίας τῆ πλήθους.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κατιδὼν
ἐκ εἰς πάντας τλῶ νόσον ἀφίγμινῳ, ἀλλὰ
καί τινας ὑγιαίνοντας ἔτι, καὶ μισοπονήρω
πάθει χρωμένους, βεβλόμενος διαγνώνας

Α τῆς τε ἀνιάτως ἔχοντας, καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς
πεπραγμένοις δυχεραίνοντας, καὶ εἰ ἤδη
τινὲς ἀμαρτόντες, μετανοῶσι, κηρύτλει·
τὸ δ' ἴω ἄρα βάσανος ἀκριβῆς τῆς ἐκάσθ
διανοίας, ὡς ἔχοι πρὸς τε ὀσιότητα καὶ
» τῆναντίον. τίς γὰρ, Φησὶ, πρὸς Κύριον,
» ἴτω πρὸς με. βραχὺ μὲν τὸ λεχθέν, με-
γάλη δὲ ἡ ἐμφάσις. ἔσι γὰρ τοιόνδε τὸ
δηλῆμενον· εἴ τις μὴδὲ τῶν χειροποιήτων,
μὴδ' ὅσα γενητὰ νομίζει Θεὸς, ἀλλ' ἓνα
Β τὸν ἡγεμόνα τῶν ὄλων, ἐμοὶ προσίτω.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Φησὶν εὐ κοινῶ
κηρύγματι πρὸς πάντας ὁ νομοθέτης, ὅτι
» εἴ τις πρὸς τὸν Κύριον, ἴτω πρὸς με. ὅπερ
ἔσιν ἡ τῆ νόμος Φωνῆ πᾶσιν ἐγκελευδομένη
τὸ, εἴ τις βεβλεται τῆ Θεῶ φίλος εἶναι,
ἐμοὶ τῶ νόμῳ φίλος γενέσθω. ὃ γὰρ τῶ
νόμῳ φίλος, καὶ τῶ Θεῶ φίλος ἐσὶ
πάντως.

Γ κς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τὰ δε λέγει
Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· θεάθε ἓκα-
σος τὴν ῥομφαίαν αὐτῆ ἐπὶ τὸν μηρὸν,
καὶ διέλθετε καὶ ἀνακάμψατε ἀπὸ
πύλης ἐπὶ πύλην διὰ τῆς παρεμβο-
λῆς, ἢ ἀποκλείνατε ἓκασος τὸν ἀδελ-
Φὸν αὐτῆ, καὶ ἓκασος τὸν πλησίον
αὐτῆ, καὶ ἓκασος τὸν ἐγγισα αὐτῆ.

Δ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὅτι πᾶς ὁ
πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν νόμον βλέπων, τῶ
Φόνῳ τῶν κακῶς ὑπειωμένων αὐτῶ καθ-
πλίζεται. ἔ γὰρ πᾶς ἀδελφὸς, ἐδὲ φί-
λος, ἐδὲ πλησίον, ἐπὶ τὸ κρεῖττον παρὰ
τῆς Γραφῆς νοεῖται· ἀλλ' ἔσι τίς καὶ ἀδελ-
Φὸς [καὶ ἀλλότριος,] καὶ φίλος [καὶ ἐχ-
θρὸς,] καὶ πλησίον [καὶ] ἐξ ἐναντίας ἰσα-
μενος. τέτθς νοεῖται τῆς συμφουομένης
ἡμῶν λογισμῆς. ὦν ἡ ζωὴ μὲν, ἡμέτερον
θάνατον· ὃ δὲ θάνατος αὐτῶν, ἡμετέραν
ζωὴν κατεργάζεται.

Ε κη. Καὶ ἐποίησαν [οἱ] υἱοὶ Λευῖ
καθὰ ἐλάλησεν αὐτοῖς Μωϋσῆς. καὶ
ἔπεσαν ἐκ τῆ λαῶ ἐκ τῆ ἡμέρα ἐκείνη
εἰς τριχιλίς ἄνδρας.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πάντες πρὸς τὸ
κακὸν σωεφρόνησαν, καὶ ὡπερ εἰς ἐγέ-
νετο τῶ λόγῳ τῆς κακίας στρατόπεδον
ἄπαν· ἀδιάκριτος ἢ κατ' αὐτῶν γίνεται
μάσιξ. ὡς γάρ τινα τῶν ἐπὶ κακία πεφω-
ραμένων ὁ πληγαῖς αἰκισόμενος, ὅ, τι περ
ἂν τύχη τῆ σώματος καταξάνει διὰ τῆς
μάσιγος, εἰδὼς ὅτι ἢ ἐπὶ μέρεθ ὀδύη πρὸς
τὸ πᾶν διέρχεται· ἔτος ὡς παντὸς ὁμοίως
κολαζομένης τῆ εἰς τλῶ κακίαν συμφύεν-
τος σώματος, ἢ ἐπὶ μέρεθ ἐνεργαμένη
μάσιξ τὸ πᾶν ἐσωφρόνιζεν. ἔκθν εἰ ποτε
τῆς ἴσης κακίας εὐ πολλοῖς θεωρημένης,
μὴ κατὰ πάντων, ἀλλὰ κατὰ τινῶν ἐνερ-
γῆσει ἢ τῆ Θεῶ ἀγαανάκλησις, νοεῖν προ-
σῆκει τλῶ διὰ Φιλανθρωπίαν τῶν ἐνεργα-
μένων

(1) Οὔτε Μωσέως καταλαλήσαντα, ὃ τῆς Δύγ. κώδ.

μείων διόρθωσιν· ἐ πάντων μὲν τυπλομένων, πάντων δὲ ταῖς μερικαῖς πληγαῖς πρὸς τὴν τῆς κακίας ἀποστροφῶν σωφρονισμῶν.

κθ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωϋσῆς, ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον Κυρίῳ, ἕκαστος ἐν τῷ ὑῶ καὶ ἐν τῷ ἀδελφῶ, δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς εὐλογίαν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπληρώσατε, τελέειν ἠγιάσατε. τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ἐπληρώσατε.

λ. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν αὐριον καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν, ὑμεῖς ἡμαρτήκατε ἀμαρτίαν μεγάλην· καὶ νῦν ἀναβήσομαι πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα ἐξιλάσωμαι περὶ τῆς ἀμαρτίας ὑμῶν.

λα. Καὶ ἀπεσφράγη Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε, δέομαι Κύριε· ἡμαρτήκεν ὁ λαὸς ἔτος ἀμαρτίαν μεγάλην, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς Θεὸς χρυσῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Καίτοι μόχος ἦν τὸ διαπεπρασμένον, ἀλλ' ἐκ ἠγνόησεν, ὅτι καὶ ἕτερα προειργάσαντο εἰδῶλα.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τινὲς δὲ φασιν, ὡς ἅμα τῇ μοχοποιίᾳ καὶ ἕτερα παρ' ἑκάστω διεπλάττετο εἰδῶλα. προσέκειντο δὲ καὶ ταῖς τῶν ἄστρον λατρείαις. διὸ καὶ Μωϋσῆς ἐφ' ἑαυτὸν πρὸς τὸν Θεόν, ἡμαρτήκεν ὁ λαὸς ἔτος ἀμαρτίαν μεγάλῃ, ἐποίησαν ἑαυτοῖς Θεὸς χρυσῆς. καὶ ὁ πρωτομάρτυς δὲ Στέφανος περὶ τῆς μοχοποιίας

Πραξ. 7. 42, εἰπὼν, φησὶν· ἐσρεψέ δὲ αὐτὸς ὁ Θεός,

43. » καὶ παρέδωκεν αὐτῆς λατρεῖαν τῇ στρα-

Ἱερ. 19. 13. τιά τῆ ἔρανε. διὸ καὶ ἐν Προφῆταις εἰρη-

» Δαί φησι· καὶ ἀνελάβετε τὴν σκλιωὶ τῆ

Ἀμ. 5. 26. » Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τῆ Θεῶ ὑμῶν Ραι-

» Φῶν, τὰς τύπας ἐς ἐποίησατε προσκυνεῖν

αὐτοῖς. ὁ πνύματοφόρος ἐν ἐδήλωσεν, ὡς

καὶ τῇ στρατιᾷ τῆ ἔρανε προσεκινήσαν.

ὅθεν ἐστὶν ἐννοεῖν, ὅτι καὶ τὴν σκλιωὶ τῆ

Μολόχ ἀνέλαβον. σκλιωποισάμενοι γὰρ,

ἔσκησαν εἰδῶλον, ὃ κεκλήκασι Μολόχ. εἰδῶ-

λον δὲ τῆτο Μωαβιτῶν.

λβ. Καὶ νῦν εἰ μὲν ἀφῆτε αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν, ἀφες· εἰ δὲ μὴ, ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλασς, ἧς ἔγραψας.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁση τελειότης τῆ σωαποθανεῖν ἐδελήσαντος τῷ λαῷ, ἢ σώζεσθαι μόνος;

A * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὕτως ἦδη καὶ βίβλον τῶν ζώντων, καὶ ἑαυτὸν ἐναρίθμιον. (1) ἔκην οἱ κατ' ἐκεῖνο καιρὸν γραφέντες εἰσὶ, περὶ ὧν φησὶν· ἐκκλησίαν· Ἐβρ. 12. 23. » πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν ἔρανε, » κατὰ τὸ, ἵος πρωτοτόκος με Ἰσραήλ. Ἐξόδ. 4. 22.

λγ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, εἴ τις ἡμαρτήκεν ἐναντίον μου, ἐξάλειψω αὐτὸν ἐκ τῆς βίβλασς.

B ΑΔΗΛΟΥ. Ὁρα, ὅτι ὁ Θεὸς ἐ τιμωρεῖται ἄλλον ὑπὲρ ἄλλου.

λδ. Νυνὶ δὲ βάδιζε, καὶ ὁδήγησον τὸν λαόν τῆτον εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπάσοι· ἰδὲ ὁ Ἄγγελός μου προπορεύεται πρὸ προσώπου σου.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ἴνα μή τις βλασφημήσῃ τὸν ἅγιον, ὡς ἐκπεσόντα τῆς τῆ Θεῶ δολείας, διὰ τὸ μὴ ἐπιβῆναι τῆς γῆς, ἐφη, ὁδηγεῖ τὸν Ἰσραήλ.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐνλαῦθα διδάσκαλός ἐστι παιδαγωγίας. καὶ γὰρ ἦν ὡς ἀληθῶς, διὰ μὲν Μωσέως, παιδαγωγὸς ὁ Κύριος τῆ λαῶ τῆ παλαιᾷ· δι' αὐτῆ δὲ, τῆ νέε καθηγεμῶν λαῶ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. ἰδὲ γὰρ, φησὶ τῷ Μωσέϊ, ὁ Ἄγγελός μου προπορεύεται σου· τὴν ὑπαγάγει· καὶ ἡγεμόνιον ἐπισήτας τῆ λόγος διώταμιν, τὸ δὲ ἀξίωμα τὸ κυριακὸν φυλάττων.

Ἡ δ' ἂν ἡμέρα ἐπισκέπτομαι, ἐπάξω ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν τῇ ᾠδῇ φησὶν, ἐν Δούτ. 32. 25. » ἡμέρα ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω, ἐν καιρῷ » ὅταν σφαλῇ ὁ πῆρ αὐτῶν.

E ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπισκοπῶν καλεῖ τὴν τιμωρίαν, λύσαν τὰ ἐγκλήματα. ἐπὶ δὲ τῶν Σοδομιτῶν καὶ τῆ Φαραὼ τῆτο αὐτὸ λεκτέον. οἱ γὰρ καλαζόμενοι, ὡς φησὶν ὁ Χρυσόστομος, (2) διαφοροῖς τρόποις κολλάζονται.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἡ δ' ἂν ἡμέρα » ἐπισκέπτομαι, φησὶν, ἐπάξω ἐπ' αὐτῆς » τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν· τετέστιν, ἢ δ' ἂν » ἡμέρα κριτῆς καθεσθῶ, ἀποδώσω τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν τὰ ἀντάξια.

Ζ λε. Καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸν λαόν περὶ τῆς ποιήσεως τῆ μόχου, ὃν ἐποίησεν Ἰσραὴλ.

ΚΕΦ.

(1) Τὰ ἐπόμενα ἐ περιέχει ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἰσ. ἐν τῷ τέλει τῆς 21. Ὁμιλ. τῆς εἰς τὴν πρὸς Ἐβρ. ἐπισ. ἐνθα φησὶν· ἐ γὰρ πάντες ὁμοίως κολασθήσονται, κτ.

Κ Ε Φ. Λ Γ.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, πορεύεσθ, ἀνάβηθι ἐντεῦθεν σὺ καὶ ὁ λαός σου, εἰς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν, ἣν ὠμοσα τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, λέγων, τῷ σπέρματι ὑμῶν δώσω αὐτήν.

β. Καὶ συναποσελῶ τὸν Ἄγγελόν μου πρότερόν σου· ἢ ἐκβαλεῖ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Τότε δὴ μόλις αὐτῷ κατανόθει Θεός,] αὐτὸς μετ' ὠμώσασθαι ἤκιστα λέγων, ἀποσέλλειν δὲ Ἄγγελον ἐπισάτω, [καὶ καθηγησόμενον τῆς ὁδοῦ.]

γ. Καὶ εἰσάξω [σε] εἰς γῆν ῥέξασαν γάλα καὶ μέλι. εἰ γὰρ μὴ συναναβῶ μετὰ σοῦ, διὰ τὸ τὸν λαὸν σκληροτράχηλον εἶναι, ἵνα μὴ ἐξαναλώσω σε ἐν τῇ ὁδοῦ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Μᾶλλον περιθῆσαι αὐτὸς θεῶν ποιῆσαι, εἶπε τῷ Κυρίῳ.

δ. Καὶ ἀκήσας ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τῷτο τὸ πονηρὸν, κατεπένησαν ἐν πενθηκοῖς. Καὶ εἶπε Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὑμεῖς λαὸς σκληροτράχηλος. ὁράτε, μὴ πληγὴν ἄλλην ἐγὼ ἐπαγάγω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσω ὑμᾶς. νῦν ἐν ἀφέλετε ἀφ' ὑμῶν τὰς σολὰς τῶν δοξῶν ὑμῶν, καὶ τὸν κόσμον, καὶ δείξω σοὶ ἃ ποιήσω σοὶ. Καὶ περιείλοντο [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν κόσμον αὐτῶν, καὶ τὴν περισολὴν ἀπὸ τῶ ὄρεος χωρήβ.

ε. Καὶ λαβὼν Μωϋσῆς ἐπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτῶ ἐξω τῆς παρεμβολῆς, μακρὰν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐκλήθη, σκηνὴ μαρτυρίας. ἢ ἐγένετο, πᾶς ὁ ζητῶν Κύριον ἐξεπορεύετο εἰς τὴν σκηνὴν ἐξω τῆς παρεμβολῆς.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀποβεβληκότες ἄσπερ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης σολῆς τὴν περιβολὴν, καὶ πάντα κόσμον πνευματικόν, πολὺ νοσῶσι τὸ ἄχαρι, καὶ γυμνοὶ μετ' ἀπάσης διατελεῖσι δόξης· ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς αὐτῶν ἀποπεφοίτηκεν ὁ Χριστός, ὑπέβλεψεν ὁ Μωϋσῆς, μακρὰν τῆς παρεμβολῆς μεδισὰς τὴν ἑαυτῶ σκηνὴν καταλελειμμένην.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ ἐπὶ πλέον διαβεβηκῶς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐξω τὴν ἑαυτῶ κα-

τασῆσαι σκηνὴν· ἵνα παγεῖσα καὶ ἐδραθεῖσα, ἀσάλοτος αὐτῶ ἢ ζωὴ διαμείνη. ὁ δὲ Δίδυμος σκηνὴν, τὴν προκοπὴν Φησιν. ὁδοῦντων γὰρ ἐστὶ σκεπαστήριον. διὸ καὶ ἢ Δαβὶδ, ὅτι διελεύσομαι ἐν τοπῷ σκηνῆς. Ψαλ. 41. 4.

η. Ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο Μωϋσῆς εἰς τὴν σκηνὴν, εἰσῆκει πᾶς ὁ λαὸς σκοπεύοντες ἕκαστος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῶ· ἢ κατενόον ἀπίοντος Μωϋσῆ ἕως τῶ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν σκηνὴν.

θ. Ὡς δ' ἂν εἰσῆλθε Μωϋσῆς εἰς τὴν σκηνὴν, κατέβαινε ὁ σύλος τῆς νεφέλης, ἢ ἴσατο ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς, καὶ ἐλάλει Μωϋσῆ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν αἰτίαν τῆς πρὸς Θεὸν οικειώσεως τῶ Μωϋσέως αὐτὸς ὁ Θεὸς ἢ ἀνω Φησιν· ἵνα ἀκή ὁ λαὸς λαλῶντος μετ' ἐξῆδ. 19. 9. ἢ πρὸς σε, καὶ σοὶ πισθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα.

ι. Καὶ εἴρα πᾶς ὁ λαὸς τὸν σύλον τῆς νεφέλης ἐσῶτα ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς· καὶ πάντες πᾶς ὁ λαὸς, προσεκύνησαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτῶ.

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐνώπιος ἐνώπιον, ὡς εἶτις λαλήσει πρὸς τὸν ἑαυτῶ Φίλον· καὶ ἀπελύετο εἰς τὴν παρεμβολὴν.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ὅσον γὰρ ἦκε τῶν παρὰ Θεῶ ἐπαγγελουμένων, (1) χωρὶς καὶ ἐξω τῶν ἀνθρώπων ἢ τέλος δὲ λαβῆσης τῆς ὀμιλίας, ὑπέσχετο εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἐπὶ τὸ τῶν ἀκαθόντων μεταδῆσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρὸς τὴν ἡμετέραν σωθήθειαν τὰ τοιαῦτα γέγραπται, παρασηῖσαι δωάμενα τὸ πνεῦμα καὶ τὸ βῆλημα τῶ Θεῶ. καὶ γὰρ ὅπερ ἐμφάνει παρ' ἡμῶν ὁ λόγος ὁ προσεκλικὸς ἐκφωνήσεως, τῷτο ἡγητέον ἐπὶ Θεῶ λόγον ἐκφωνήσεως εἶναι, τὴν, ὡς ἂν τις εἶποι, πρῶτῳ ὄρμῳ τῶ βεβλήματος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετέσι παρὼν παρόντι κατὰ πρόσωπον, ὡς σωματικῶς, (2) ἀλλὰ θεοπῆας ἡγιόμονης τῶ λαλῶντος πρὸς τὸν ἀκόντα. ἔχει δὲ ἡ διάνοια, ὡς ὁ Θεὸς ἐπίπροθεν ὡν Μωσέως, εἶχεν αὐτὸν παρυσάμενον, ἐκ ἀνθρωπίνῃ παρασάσει, ἀλλὰ κρυπλῶ ἀνθρώπων πρὸς Θεὸν, ἢ περ ἢ καὶ Ἡλίας Φησί· ζῆ Κύριος ὡ παρῆτω 3. Βασ. 18. 15. ἢ ἐνώπιον αὐτῶ, ὡς οἰκίος Φίλος πρὸς ἀγαθὸν δεωτότῳ διαλεγόμετος.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Λαλεῖν λέγεται Θεὸς οἷς ἀποκαλύπτει τὸ βῆλημα. καὶ Παῦλος

(1) Ἰσ. ἀπαγγελουμένων.

(2) Ἰσ. ἐ σωματικῶς.

Παῦλος γὰρ ἔ δι' αἰδήσεως ἤκε παρα
 τῆ ἐν αὐτῷ λαλήντος Χριστοῦ καὶ Δαβίδ,
 Ψαλ. 84. 8. ἀκρόσομαι, λέγων, τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ Κύ-
 ριος ὁ Θεός. ἢ γὰρ ἐν πρόθεσις, τὴν ἐν
 διανοίᾳ παρίστην ἀκοίω. καὶ Ἀμβρακίμ-
 Ἀμβ. 2. 1. Φησιν, ἀποσκοπῶσω τί λαλήσει Κύριος ἐν
 ἐμοί. τῆτο δηλοῖ καὶ τὸ, ἐνώπιος ἐνώπιω.
 παρόντι γὰρ παρῶ, αἰδητὸν ἐκ ἔχων
 πρόσωπον ὁ Θεός, ἀλλὰ θεοπλίας ἢ ἀκοή,
 καὶ ὁ λόγος. ὡσε μάττω ζητῆσι ποία δια-
 λέκτω ἐλάλησε τοῖς ἀγίοις ὁ Θεός. πῶς ἐν
 ἐπάγει, ὡς εἶτις λαλήσει πρὸς ἑαυτῆ Φί-
 λον; ἢ ὅτι καὶ Ἄγγελος ὁμοειδής. καὶ ταῦτα
 κλισὸς ὦν, ἔτω λαλεῖ, πόσω μάλλον Θεός;
 ἢ γὰρ ἀναλόγως νοητέον. τῆς αὐτῆς δια-
 3. Βασ. 18. 15. νοίας καὶ τὸ Ἠλιῆ, ζῆ Κύριος τῶν διωά-
 μων, ὃ παρῆσω ἐνώπιον αὐτῆ. καὶ οἱ
 Ψαλ. 122. 2. λοιποὶ δέφασιν δίκαιοι, ὡς ὀφθαλμοὶ δέ-
 λων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν, ἔτως
 οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν
 ἡμῶν. ταύτης τῆς ὁμιλίας, ὡς ἐχώρει
 Μωϋσῆς, γενομένης αὐτῷ, εἰς τὴν παρεμ-
 βολῶ ἀπελύετο.

Ὁ δὲ θεράπων Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ
 νέος ἐκ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς σκηνῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βλάβη γὰρ φησι τῷ
 προκόπῳ ἐξω τῆς προκοπῆς χωρεῖν.
 θεράπων δὲ κέκληται, διὰ τὸ ἦδη τῆ πρὸς
 Θεὸν ἠχθῆσαι θεραπείᾳ. (1)

ιβ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κύ-
 ριον, ἰδὲ σύ μοι λέγεις, ἀνάγαγε τὸν
 λαὸν τῆτον, σὺ δὲ ἐκ ἐδήλωσάς μοι,
 ὃν συναποσελεῖς μετ' ἐμῆ. σὺ δὲ μοι
 εἶπας, οἶδά σε παρὰ πάντας, καὶ
 χάριν ἔχεις παρ' ἐμοί.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τίς μοι σινα-
 νοίσει, φησι, τὸν λαόν; ἔ γὰρ ἀντάρκης
 ἀνθρώπων φύσις. εἰδὲ τὸ ψιλῶς γὰρ ἠγγί-
 σαδαὶ λαὸ ῥάδιον· πόσω μάλλον καὶ με-
 θισαμένους πρὸς τόπας, πολεμικὰς ἔχον-
 τας οἰκήτορας. ἦδη γὰρ εἰπόντος Θεῶ,
 ἀποσελῶ τὸν Ἄγγελόν μου ἠγγεμένόν σε,
 ἀποκριναμένους τε, εἰ μὴ αὐτὸς συμπορεύῃ
 μετ' ἐμῆ, μή με ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν, εἰδὲν
 ἐρρέθη πρὸς Μωϋσῶν, ὡς ἐπινδύσαντος,
 ἢ μὴ, τῆ Θεῶ. διό φησι, σὺ δὲ ἐκ ἐδήλω-
 σάς μοι, ὃς πορεύεται μετ' ἐμῆ.

ιγ. Εἰ ἐν εὐρηκα χάριν ἐναντίον-
 σε, ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν· γνωστῶς
 ἵνα ἴδω σε, ὅπως ἂν ὦ εὐρηκῶς χά-
 ριν ἐνώπιόν σε, καὶ ἵνα γνῶ, ὅτι λαός-
 σε (2) ἔστος, τὸ ἔθνος τῆτο.

(1) Μή τι γε τῆτό ἐστι τὸ τῆ Διδύμη, περὶ ἧ ὁ ἐν τῷ 7. ἐδ. Ἄδελφός φησι, τὸν Δίδυμον σκιωῶν λέ-
 γεν τὴν προκοπῶν;

(2) Ἡ μὲν ὦ φρασεῖ. ἐκδ. λαός σε τὸ ἔθνος τὸ μέγα τῆτο, ὡσαύτως καὶ ἢ ἐν Κωνταβρ. ἢ δὲ τῆ
 Ἄδδ. λαός σε τὸ ἔθνος τῆτο.

(3) Ἐν τοῖς ἐκδομένῳ. ἐκ εὐρηται. ἀντὶ δὲ τῆτων, ταῦτα ἐν τῆ εἰς τὸν βίον Μωϋσ. θεωρ. κέεται.
 καὶ τῆτο βέλεται ἢ τολμηρά τε καὶ παρῆσαι τὰς ὄρας τῆς ἐπιθυμίας ἢ αἰτήσις, τὸ μὴ διὰ κατόπληρον
 τῶν καὶ ἐμφάσεων, ἀλλὰ κατὰ πρόσωπον ἀπολαῦσαι τῆ κάλλους.

A ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μωσῆς ἴκε-
 τῶ τὸν Θεὸν, λέγων, ἐμφάνισόν μοι
 σεαυτὸν, μονονὲ καταχεθεῖς καὶ βοῶν
 ἀντικρυς· ὅτι τῆ μὲν ἀναίσει καὶ ὑπάρ-
 χειν, διδάσκαλος καὶ ὑφηγητῆς μοι γέ-
 γονεν ὁ κόσμος, καὶ ὡς υἱὸς ἀναδιδάξας-
 με περὶ τῆ πατρός, καὶ ὡς ἔργον περὶ τῆ
 τεχνίτη· τίς δὲ κατὰ τὴν ἔσταν τυγχά-
 νεις ὦν, διαγνώσασαι ποδῶν, εἰδὲνα τετε
 τῆ μαθήματος ὑφηγητῶν ἐν εἰδὲν τῶν τῆ
 Β παντὸς μερῶν ἀνδρίσκω.

ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἀντὶ τῆ ὀφθαλμο-
 Φανῶς ἴδω σε. εἶδε μὲν γὰρ αὐτὸν διαφῶ-
 ρως, ἀλλ' αὐτὸν ἰδεῖν ἐπόθει τῆς φύσεως
 τὸν χαρακῆρα. (3)

ΑΛΛΟΣ. Ἐφαντάζετο τῆ χρηματί-
 ζοντος αὐτῆ Θεῶ λόγος τὸ μέγεθος· εἴρα
 δὲ ὡς ὅτι δι' ὑπηρετῶν Ἄγγελων τὰς πρὸς
 αὐτὸν ἐποιεῖτο θεωρίας. διὸ παρακαλεῖ,
 τρανώτερον ἐμφάνισαι αὐτῷ γυμνῶς, ἀνδρῶ
 τῆ διὰ πυρὸς καὶ νεφέλης εἰδὲς.

ΤΟΥ ΔΙΑΤΜΟΥ. Τὸ γνωστῶς ὀρώμε-
 νον, εὐδῆλον ὡς θεωρία μόνον, καὶ ἐκ
 αἰδήσει καταλαμβάνεται. ὡπερ γὰρ καὶ
 ὀφθαλμὸς, τῶν αἰδητῶν ἀντιλαμβάνε-
 ται δι' ὀράσεως, ἔτως ὁ νῆς διὰ γνώσεως
 Θεῶ θεωρίαν δέχεται.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ Μωϋσῆς φησιν,
 ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν, ἐναργέστατα αἰνισ-
 Δ σόμενος, μὴ εἶναι διδάκτον πρὸς ἀνθρώ-
 πων, μηδὲ ῥητὸν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ἢ μόνη
 τῆ παρ' αὐτῆ διωάμαι γνωστῶν.

ιδ. Καὶ λέγει Κύριος, αὐτὸς προ-
 πορεύσομαι σε, καὶ καταπαύσω σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θέλων τὸν Θεὸν
 ἠγεῖσθαι, φησι, γνωστῶς ἴδω σε. πρὸς ὃ φη-
 σιν ὁ Θεός· ἐγὼ αὐτὸς προπορεύσομαι σε,
 τετέστιν ἐγὼ καὶ ὁ υἱὸς μου εἴσομαι. αὐτὸς
 Ε γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς μεγάλης βελῆς Ἄγγελος,
 περὶ ἧ σοὶ φθάσας εἶπον, δι' ἧ προπορεύ-
 σομαι, καὶ θεάσαδαί με διωήση.

ιε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, εἰ μὴ σὺ
 αὐτὸς προπορεύῃ μετ' ἡμῶν, μή με
 ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τίς ἢ διάνοια τῆ ἀνδρός;
 Ὅτι ἀμαρτωλὸς ὁ λαός, καὶ χεῖρα τῆ
 ἀφιέντος ἀμαρτίας. ὅπερ Ἄγγελοις ἀδύ-
 νατον. τιμωροὶ μὲν γὰρ τῶν ἀμαρτανομέ-
 νων Ἄγγελοι, συγχωρητικοὶ δὲ τῶν πλημ-
 μελῶν ἐκ ἔτι. διὰ τῆτο αὐτὸν ἐπιζη-
 τῆ εἰδὲν.

ισ. Καὶ πῶς γνωστὸν ἔσαι ἀληθῶς,
 ὅτι εὐρηκα χάριν παρὰ σοὶ ἐγώ τε
 καὶ

καὶ ὁ λαός σου, ἀλλ' ἢ συμπορευομένη σου μεθ' ἡμῶν; καὶ ἐνδοξαδοθησόμεθα ἐγώ τε καὶ ὁ λαός σου παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐσίν.

ιβ. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, καὶ τῷτόν σοι τὸν λόγον, ὃν εἶρηκας, ποιήσω· εὖρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ οἶδά σε παρὰ πάντας.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ ἀνωθεν Φωνή, νῦν μὲν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆ αἰθέρος στυγνίζεται, καὶ τῷ προδότηκῳ αὐτῷ τῆς χάριτος ταύτης ἐκ ἀπαναίνεται. πάλιν δὲ εἰς ἀπελπισμὸν ἄγει, δι' ὧν ἀποφαίνεται, ἀχώρητον εἶναι τῇ τῶν ἀνθρώπων ζωῇ τὸ παρ' ἐκείνους ζητέμενον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκ τῆ ἐφ' ἡμῖν ἢ τοιαύτη χάρις· ἀνθ' ἧς ἢ παρὰ Θεοῦ δίδοται τοῖς κατορθώσασιν. διόφησιν Ἰωάννης, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐχων ἔν ὁ Μωϋσῆς τῷ ἐκ τῆς προαιρέσεως χάριν· περὶ ἧς γέγραπται, χάρις καὶ Φιλία ἐλεύθεροῖ, ἃς ἐτήρησεν ἐαυτῷ, ἵνα μὴ ἐπονείδισος γένηται· ἐτυχεν ἀκωλύτως τῆς ἀνωθεν χάριτος.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διχῶς τὸ εἰδέναι Θεόν. ἢ καθὸ πάντα οἶδε τὰ ὄντα, καθὸ τὸ μάλλον καὶ ἧττον ἐκ ἐσίν· ἐσιώδης γὰρ ἐσι γνῶσις, καὶ πάντας ὁμοίως ἐπίσταται· καὶ μετ' ὀλίγα. ἢ καθὸ ἐνῆται πρὸς τὸ γινώσκον καὶ τὸ γινωσκόμενον, καθὸ λέγεται, ἔγνω Κύριος τὰς ὄντας αὐτῆ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μήποτε ἐν ὑπὲρ πάντας, τὰς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον φησίν; ἀμεινον δὲ καθόλου τὸν λόγον νοεῖν ἐπὶ παντός τῆ κατὰ τὴν αὐτὴν ἔχοντος ἀγιότηθα Μωϋσεῖ, ὡς καὶ αὐτὸν εἶναι θεράποντα Θεοῦ.

ιγ. Καὶ λέγει, δεῖξόν μοι τὴν σεαυτῆ δόξαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ ὡς ἀνωτέρω ἐφη, ἐλάλει πρὸς αὐτὸν ὁ Θεὸς, ἀνώπιος ἐνώπιον, πῶς ἐπιθυμῆ πάλιν τῷ Θεῷ δόξαν ἰδεῖν; Ἡ δὴλον ὅτι τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης ἐπιζητεῖ παραδειχθῆναι αὐτῷ, τὸν μονογενῆ λόγον τῆ Θεοῦ. διὸ καὶ ἤκασεν· ἰδὲ τόπος παρ' ἐμοῖ, καὶ σῆση ἐπὶ τῆς πέτρας. ἢ δὲ πέτρα ἡ ὁ Χριστός.

ιδ. Καὶ εἶπεν, ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερόν σου (1) τῇ δόξῃ σου, πορεύσομαι πρὸ προσώπου σου τῇ δόξῃ σου, καὶ καλέσω τὸ ὄνοματι Κυρίου ἐναντίόν σου.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Μετ' αὐτῷ γὰρ ὑπάρχεις. ὑπάρχων γὰρ πρὸ τῶν αἰώνων, ὀρίσκειται ἢ ἐμὴ δόξα, ὁ μονογενὴς μὲ ἡμῶς ἔσα. ὅταν ἐγὼ προδιαβῶ ἔχων τῷ ἡμετέρῳ δόξαν, τότε σὺ ἐπακολοθήσεις, οἷα θεράπων δεσπότη.

(1) Πρότερόν σου τῇ δόξῃ σου, καὶ καλέσω τὸ ὄνοματι σου, Κύριον ἐναντίόν σου. ἢ ἐν Φραν. ἐκδ. ὡσαύτως καὶ ἢ ἐν Κανταβερ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ. Ποῖον Κύριον καλεῖ; Βλέπεις ὅπως ἐπικεκαλυμμένως ἐδίδατκε τὸ δύσεβες περὶ πατρὸς καὶ ἡδὲ δόγμα.

Καὶ ἐλεήσω, ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω, ὃν ἂν οἰκτιρήσω.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ ἐλεῖσθαι μέλλωμεν, ἀξίως τῆ ἐλεῶ πρότερον παρέχειν ἡμᾶς ἐαυτὸς χροῖ. καὶ γὰρ ἔλεος ἢ, τὰς ἀξίως ἐπιζητεῖ. ἔ γὰρ ἀπλῶς ἐπεισιν ἅπασιν, καὶ τοῖς ἀνομιήτως διακειμένοις. ἢ ἐλεήσω γὰρ φησιν, ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω, ὃν ἂν οἰκτιρήσω.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τοὶ πανταχῶς τὸ ἐλεός σου. πλήρης γὰρ ἡ γῆ τῆ ἐλεῶς· Ψαλ. 32. 5. σου καὶ αἰεὶ δὲ τῷτο. εἰς τὸν αἰῶνα γὰρ τὸ ἐλεῶς αὐτῆ. πολλαχῶς τοίνυν τῆ Θεοῦ ὁ ἐλεος. ὁ μὲν, ἐπὶ μετανοίας τῶν ἡμαρτημένων, ὡς μετ' ἐξομολογήσεως εἰπᾶν, ἐλεήσον με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἐλεός σου, Ψαλ. 50. 1. καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρημάτων σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου· καθὸ καὶ Παῦλος φησιν, διὰ τῷτο ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα· ὁ δὲ, τοῖς ἐλεῶσιν ἐπιγιγνώσκοντος· μακάριοι γὰρ φησιν οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται· ὁ δὲ τοῖς αἰδανόμενοις τῆς ἰδίας ἀδικείας πρὸς τῷ τῶν δεόντων κατορθώσων, καὶ πρὸς Θεὸν τῷ πεποιθήσιν τείνεται, τὸν διωκόμενον τῶν ἀπαρξομένων τὸ τέλος ἐπαγαγεῖν· ἔ γὰρ τῆ θελοῦτος, ἔδὲ τῆ τρέχοντος, ἀλλὰ τῆ ἐλεῶτος Θεοῦ· ὁ γὰρ τοῖστος φησιν, ἐλεήσον με ὁ Θεός, ὅτι ἐπὶ σοὶ πέποιδεν ἡ ψυχὴ μου· καὶ παρὰ τῷ Προφήτῃ φησὶν ἕτερος, ἐλεήσον ἡμᾶς· Κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποιθήσαμεν· ὁ δὲ, ἐπὶ τοῖς ποθῆσι Θεὸν, καὶ τὰς εἰτολάς εἰς ἔργον ἐκφέρουσι· ποιῆ γὰρ ἐλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἐξ ὅλης καρδίας ἀγαπῶσιν αὐτὸν, καὶ τὰ προσάγματα αὐτῆ ποιῶσιν· ὁ δὲ, τοῖς γνῶσιν ἔχουσι ὁρθῶ πρὸς αὐτὸν, κατὰ τὸ, παράτεινον τὸ ἐλεός σου Ψαλ. 35. 10. τοῖς γινώσκουσί σε, καὶ τῷ δικαιοσύνη σου τοῖς ὀφθεῖσι τῆ καρδίᾳ. ἐκάσω δὲ τῶν ποιῶντων ταῦτα, φησὶν, ἐλαίω αἰωνίω ἢ. ἐλεήσω σε· οἱ καὶ ὀχόμενοι φασὶ, ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρημοὶ σου Κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἐπὶ ὀχόμενοι σφόδρα· καὶ σὺ δὲ Κύριε μὴ μακρῶς τὰς οἰκτιρήσεις σου Ψαλ. 39. 11. ἀπ' ἐμοῦ. ἐκτός δὲ τῶν ἀπάντων, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀναξίοις ἐπιστάζει τὸν ἐλεον διὰ πολλῷ Φιλανθρωπίαν, ἀνατέλλων τὸν ἡλίον ἐπὶ δικαίους καὶ ἀμαρτωλούς. τῆ δὲ τῆ ἐλεῶς πλήρης ἡ γῆ. τῆ δὲ ἐκ τῆ ἐφ' ἡμῖν τὸ, ἐλεήσω, ὃν ἂν ἐλεῶ.

Καὶ εἶπεν, ἔ δυνήσῃ ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου· ἔ γὰρ μὴ ἰδῆ ἀνθρώπος τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ζήσεται.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρόσωπον δὲ Θεοῦ τῆ ἀσωμάτου, ἢ ὁ χαρακτῆρ τῆς ὑποστάσεως

Καὶ εἶπεν, ἔ δυνήσῃ ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου· ἔ γὰρ μὴ ἰδῆ ἀνθρώπος τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ζήσεται.

ἢ ἐν Φραν. ἐκδ. ὡσαύτως καὶ ἢ ἐν Κανταβερ.

Ἰωάν. 14. 9. σεως αὐτῆ, ὅς καὶ Φησιν, ὁ ἑωρακῶς ἐμὲ,
 » ἑώρακε τὸν πατέρα· ἢ γὰρ ἢ προηγεμένη
 περὶ αὐτὸν Θεολογία, τῆς περὶ δημιουργίας
 αὐτῆ καὶ προνοίας ἀντιδιασελλομένη.
 διττὴ γὰρ ἡ Θεολογία. ὡν ἡ πρώτη, περὶ
 τῆς ὑπάρξεως αὐτῆ διαλέγεται· ὅπερ λέ-
 γεται πρόσωπον ἀθεώρητον. κατὰ γὰρ
 τὴν δούτεραν, διωατὸν αὐτῆ θεωρεῖται
 τὸ πρόσωπον. διὸ καὶ Μωϋσῆς ἐπόυχε-
 ται τῷ λαῷ, ἐπάραται τὸ πρόσωπον αὐτῆ
 » ἐπὶ σέ, καὶ ὀβρισησάμε σε· ἐπιφάναι τὸ
 » πρόσωπον αὐτῆ, καὶ δώοισι εἰρῶν. τῆ-
 » τῆ τῆ προσώπων γέγονεν ἔξω Κάιν, μη-
 » κέτι δημιουργὸν, μηδὲ προνοητὴν λογι-
 » σάμενος.

* ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Οὐχ ὡς αἴτιον φα-
 νάται τοῖς ὁρώσι γινόμενον τὸ τῆς ζωῆς
 πρόσωπον, ἀλλ' ἐπειδὴ περ ζωοποιὸν [μεν]
 τῆ Φύσει τὸ θεῖον, ἴδιον δὲ γνώρισμα τῆς
 θείας φύσεως ἐστὶ τὸ παντὸς ὑπερκεῖσθαι
 γνωρίσματος· εἰ ἔν ὑπερβαίνει τὴν γνῶ-
 σιν ἢ ζωοποιὸς φύσις, τὸ καταλαμβάνο-
 μιν πάντως ζωὴ ἔκ ἐστιν. ὁ τοίνυν τῶν
 γνωσκομένων τὸν Θεὸν εἶναι οἰόμενος,
 ὡς παρατραπείας ἀπὸ τῆ ὄντως ὄντος πρὸς
 τὸ τῆ καταληπτικῆς φαντασίας νομιάζει εἶ-
 ναι, ζῶν ἔκ ἔχει.

» * * ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ. Οὐδεὶς ὄψεται μὲ
 » τὸ πρόσωπον, καὶ ζήσεται. δηλον γὰρ μη-
 » δένα ποτὲ διώσθαι παρὰ τὸν τῆς ζωῆς
 χρόνον τὸν Θεὸν ἐναργῶς καταλαβέσθαι.
 οἱ καθαρὸι δὲ τῆ καρδίᾳ τὸν Θεὸν ὄψον-
 ται, ἐπὶ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀφίκωνται τε-
 λείωσιν.

Ματθ. 5. 8.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΤ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.
 Διὰ τῆτο τοίνυν, ἐπειδὴ τὸ τῆς Θεότητος
 πρόσωπον εἰς ἡδύατο ἰδεῖν ζῶν, ἀνέλα-
 βε τὸ τῆς ἀνθρωπότητος πρόσωπον, ἵνα
 τῆτο ἰδόντες ζήσωμεν.

κα. Καὶ εἶπε Κύριος, ἰδὲ τόπος
 παρ' ἐμοί, καὶ σῆση ἐπὶ τῆς πέτρας.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἐπειδὴ σοι,
 Φησὶ, τῆ δρόμος κόρος εἰδὲς, εἰδέτινα τῆ
 ἀγαθῆ κόρον ἐπίσασαι, [ἀλλ' αἰετὸς πρὸς τὸ
 πλεῖον ὁ πόθος βλέπει·] τὸσῆτος ἐστὶν [ὁ]
 παρ' ἐμοί τόπος, ὡς τὸν ἐν αὐτῷ διαθεόν-
 τα, μηδέποτε διωηθῶναι λῆξαι τῆ δρόμος.
 ὁ δὲ δρόμος ἐτέρω λόγῳ σάσις ἐστὶ. σῆσω
 » γὰρ σε, Φησὶν, ἐπὶ τῆς πέτρας. τῆτο δὲ
 τὸ πάντων παραδοξότατον, πῶς τὸ αὐτὸ
 καὶ σάσις ἐστὶ καὶ κίνησις. ὁ γὰρ ἀνίων,
 πάντως ἔκ ἵσταται, καὶ ὁ ἐσῶς ἔκ ἀνέρ-
 χεται. εἰταῦτα γὰρ διὰ τῆ ἐσάναι, τὸ
 ἀναβλῶναι δηλῆται. τῆτο δὲ ἐστὶν, ὅτι ὅσω
 τῆς πάγιος τε καὶ ἀμετάθετος ἐν τῷ ἀγα-
 θῷ διαμῆναι, τὸσῆτω πλέον τὸν τῆς ἀρε-
 τῆς διανύει δρόμον.

* * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὶ ἄλλο λέγων τὸν
 τόπον, ἢ τὴν ἐν πνεύματι θεωρίαν, ἐν ἣ
 γινόμενος, εἰδύατο ἰδεῖν γνωσῶς ἐμφανι-
 ζόμενον αὐτῷ τὸν Θεὸν ὁ Μωϋσῆς;

A * * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπὶ τὸ ἐσάναι
 ἐν τῆ ἀληθείᾳ τροτρέπων ὁ Κύριος Μω-
 » σέα, εἶπε πρὸς αὐτὸν· ἰδὲ τόπος παρ'
 » ἐμοί, καὶ σῆση ἐπὶ τῆς πέτρας. εἰ γὰρ ἢ
 » πέτρα Χριστὸς ἢ, Χριστὸς δὲ Φησὶν· ἐγώ· 1. Κορ. 10. 4.
 » εἰμι ἢ ἀληθεία, μήποτε τὸ, σῆση ἐπὶ τῆς
 πέτρας, ἴσον διώαται τῷ, σῆση ἐπὶ τῆς
 ἀληθείας. μόγις δέποτε τῆτο καὶ μετὰ
 πολλὰ ἐγγίνεταί τι. μέχρι γὰρ τῆ· ἰδὲ
 » τόπος παρ' ἐμοί, καὶ σῆση ἐπὶ τῆς πέτρας,
 B Μωσῆς εἰδέτω ἐσῆκει ἐπὶ τῆς πέτρας.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τόπον, τὴν ἀγαθό-
 τητα καλεῖ, διὸ ἢ ἀχώρητος ὡν τῆ Φύσει,
 ὡς διωατὸν τοῖς ἀξίοις χωρητός. (1)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐστὶν ἔν ὁ παρ' αὐ-
 τῷ τόπος, πέτρα καλεῖσθαι, ἢ περὶ Θεο-
 λογίας ὁρθῆ διαλήψις. ἔτω γὰρ καὶ τὴν
 ὁμολογίαν Πέτρος κέκληκεν ὁ Σωτῆρ. τῆ-
 » τῶ σύμφωνον καὶ τὸ, ἐν πέτρα ὑψώσας· Ψαλ. 26. 5.
 Γ » με· καὶ τὸ, ἐσησας ἐπὶ πέτραν τῆς πό- Ψαλ. 39. 2.
 » δας μὲ, δηλαδὴ ἐπὶ τὸν ἀσφαγῆ τῆ Θεῆ
 λόγον, ὄντα πέτραν πνευματικῶν. ὁ δὲ
 τόπος ἔ κατὰ τὸ ποσὸν νοηθῆσεται. ἔ
 γὰρ σῶμα Θεός. πολλὰ γὰρ τῆ τόπος τὰ
 σημαίνοντα. Καὶ μετ' ἑτέρα. Ἡ τὸ ποσὸν, ὡς
 » τὸ, ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ Λεκ. 11. 1.
 » προσδύχομενον· καὶ τὸ, ἔ κινήθησεται Ἐξοδ. 16. 29.

» ἀνθρωπος ἐκ τῆ τόπος αὐτῆ ἐν ἡμέρᾳ σαβ-
 βάτῃ· ἢ ψυχῆ καθαρά, ναὸς Θεῆ γινο-
 Δ » μένη, ὡς τὸ, ἐγένετο ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος Ψαλ. 75. 2.
 » αὐτῆ. ὁ τόπος γὰρ ἐν εἰρήνῃ, ἔκ εἰρήνῃ
 ἐν τῷ τόπῳ. Θεὸς γὰρ ἐν ἀταράχῃ ψυχῆ
 κατοικῆ καὶ περιπατεῖ, τῆ ἐσχάτη τὴν
 ὑπερέχουσαν πάντα νῦν εἰρῶν· ὡς ἐν τῆ
 τεταραγμένη ὁ ἐνεργῶν ἐν τοῖς ἡσῆς τῆς
 » ἀπειθείας. μὴ ἐπιδύτω γὰρ ὁ ἥλιος ἐπὶ Ἐφεσ. 4. 26,
 » τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, μηδὲ ὡς τὸ ποσὸν 27.
 τῷ διαβολῷ. ἐν γὰρ τοῖς ἀπαθείσιν ὁ ἡσῆς
 μετὰ τῆ πατρὸς ποιῆται μονῶν, τηρῆσι
 τὸν λόγον αὐτῆ τὸν ἐξελαύνοντα πάθη
 ψυχῆς. δηλοῖ δὲ ὁ τόπος καὶ τάξιν τινὰ
 καὶ βαθμὸν, ὡς ἐπὶ τῆ χειροτονία Ματ-
 θῆ καὶ Ἰωσήφ οἱ θεοὶ φασὶ μαθηταί·

E » ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τῶν δύο τῆτων Πράξ. 1. 24;
 » ἕνα, λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύ- 25.
 » τῆς καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰάδας.
 τόπον γὰρ φασὶν ὃν, βαθμὸν ἐκάλεσαν ὁ
 » Παῦλος, εἰπὼν, οἱ καλῶς διακονήσαντες, 1. Τιμ. 3. 13.
 » βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται. ση-

Z » μαίνει ὁ τόπος καὶ Θεῆ παρσῆαν, ὡς ἐδή-
 λωσαν Ἰακώβ, λέγων, ἐπὶ τῆ θεῆ τῆς κλί-
 » μακος, ὡς φοβερὸς ὁ τόπος ἔτος, ἐγώ Γαλ. 28. 17.
 » δὲ ἔκ ἡδεν. τῆτο δηλοῖ καὶ τὸ περὶ Μωϋ-
 σεως, καὶ τῶν σιωναβάντων αὐτῷ, ὅτε
 » εἶδον τὸν τόπον, ἔ εἰσῆκει ὁ Θεὸς τῆ Ἰσ· Ἐξοδ. 24. 10.
 » ραῆλ· καὶ τὸ ὑπὸ τῆς πόδας αὐτῆ ὡσεὶ
 » ἔργον πλίνθῃ λίθῃ σαπφείρῃ, καὶ ὡς εἶδος
 » σερεώματος τῆ ἔρανῆ τῆ καθαρῆς. τό-
 » πον γὰρ φησὶν ἐν τῆ Θεῆ παρσῆας νόησιν
 H ἔλαβον, τῶν ποδῶν αὐτῆ βεβαίως ἰδρυ-
 μέων ἐν πλίνθῃ σαπφείρῃ, τῆ πρακλι-
 κῆ ἀρετῆ, καὶ εἶδει σερεώματος ἔρανῆ,

Ο ο ο 2

τῆ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἔκ εὐρηται.

τῆ σοφία· νοητῶν γὰρ ἕσα θεωρία, τῆ καθαριότητι τῆ ἕρανῆ παραβάλλειαι. ἐφ' ὃν τόπον ὁ Φθάσας τρέφεται, μεταλαμβάνων τῆ ἄρτα τῆς ἀληθείας, καὶ τῆ καρπῆ τῆ ἕυλης τῆς ζωῆς, καὶ πίνει ἐκ τῆς πηγῆς τῆς ζωῆς, καὶ τῆ οἴνου, ὃν ἡ

Παροιμ. 9. 2. σοφία εἰς τὸν ἑαυτῆς ἐκέρασε κρατῆρα. ἕτως οἱ περὶ Μωϋσεά κατετρέφθησαν τῆ

Ἐξοδ. 24. 11. Κυρία, ὁφθαλμοὶ αὐτῶν τὸν τόπον τῆ Θεῶ, καὶ φαγόντες καὶ πίνοντες. ὁ δὲ τόπος δηλοῖ καὶ τὴν εἰρμῆ τινὸς ἀκολοθίαν, κα-

Ρωμ. 12. 19. Ἰὸ λέγεται, μὴ ἐκδικῶντες ἑαυτὰς ἀγαπήτοί· ἀλλὰ δοτε τόπον τῆ ὀργῆ. οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, ἐμοὶ ἐκδικήσις. ἐμποδίζει γὰρ ἐκδικήσαι Θεῶ παρεπομένη τοῖς ἀδίκοις ὁ ἑαυτὸν ἐκδικῶν, τὸν τῆς προνοίας διακόπτων εἰρμόν. τοιούτων πωρ καὶ

Ἐβρ. 12. 17. τὸ περὶ τῆ Χαῦ εἰρημίου. μετανοίας γὰρ τόπον ἔχ εὔρον. ἔ γὰρ ὃν δεῖ τρόπον τὴν ὄβλογιαν ἐζήτησε, καὶ τοὶ μετὰ δακρῶν δόξας τῆτο ποιῶν. ἔ γὰρ ὡς ἀνάξιος γεγονὼς ἐλυπήθη· ἀλλ' ὡς μὴ τυχὼν αὐτῆς, μὴ πρὸς ἀξίαν ἐτοιμασάμενος. τόπος παρὰ τοῖς ἔξω, καὶ ἡ γενικὴ λέγεται πρότασις; ἐφ' ἧν αὐτὰ κατὰ μέρος ἀναγοντα τῶν διαλεκτικῶν προβλημάτων ἐπιχειρήσας. τούτων ἐκ τῆ τῶν σημασινομένων, νῦν εἰκοιτε δηλοῦνται ὁ προσήκων βαθμός. ἔσι γάρτις τάξις μετὰ πᾶσαν προκοπῶν, σάσις ἕσα διὰ τὸ βέβαιον, καὶ πέτρα σερῆα, χορηγῆσα γνώσιν τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἐφικτῶν. ἀλλὰ καὶ πέτρα

1. Κορ. 10. 4. Χριστὸς, ἡ τόπος ἕσα παρὰ Θεῶ. καὶ ὁ λόγος γὰρ ἧν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἧν ὁ λόγος. ὁποῖον καὶ τὸ, παρὰ σοὶ πηγῆ ζωῆς, αὐτῶν φωτίσας ὀψόμεθα φῶς.

Ἰωάν. 1. 1. ἧν ὁ λόγος. ὁποῖον καὶ τὸ, παρὰ σοὶ πηγῆ ζωῆς, αὐτῶν φωτίσας ὀψόμεθα φῶς.

Ψαλ. 35. 9. ὁ σὰς αὐτῶν, θεωρεῖ τὸν πατέρα. ὁ ἐμὲ γὰρ φησὶν ἐώρακῶς, ἐώρακε τὸν πατέρα. αὐτὸς δὲ ὡς παρὰ τῆ ἧς λέγεται τὸ, ἰδὲ τόπος παρ' ἐμοὶ, τὸν πατέρα νοήσομεν. ὡς γὰρ ὁ υἱὸς ἀποκαλύπτει τὸν πατέρα, ἕτω Πέτρῳ καὶ Παύλῳ τὸν υἱὸν ὁ πατὴρ ἀπεκάλυψεν. ὁ μὲν γὰρ, ὡς ἐκ πατρὸς μαθῶν τὸν υἱὸν, μακαρίζεται· ὁ δὲ φησὶν, ὅτε ἠνδοκῆσεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτῆς αὐτῶν ἐμοί.

Γαλ. 1. 15, 16. ὅτε ἠνδοκῆσεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτῆς αὐτῶν ἐμοί.

κβ. Ἦνία δ' ἂν παρέλθῃ ἡ δόξα μου, καὶ θῆσω εἰς ὀπὴν τῆς πέτρας, καὶ σκεπάσω τῆ χειρὶ μου ἐπὶ σέ, ἕως ἂν παρέλθω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε σαρκῶται ὁ υἱὸς, ὅς ἐστι πέτρα, τότε ἕσα θεωρητὸς, ἀθέατος ὢν κατὰ τὴν θεϊαν φύσιν.

(1) Ἐπεὶ δὲ προσέβλεψα, μόλις εἶδον Θεῶ τὰ ὀπίδια· καὶ τῆτο τῆ πέτρα σκεπαθεῖς, τῶ σαρκῶται δὲ ἡμῶς λόγῳ, καὶ μικρὸν διακύνθας, ἔ τὴν πρώτῳ τε καὶ ἀκέραιον φύσιν, καὶ ἑαυτῆ λέγω δὴ τῆ Τριᾶδι γνωστοποιῶν, καὶ ὅση τῆ πρώτῳ καταπετάσματος εἰσω μένει, καὶ ὑπὸ τῶν Χερσεβίμ συγκαλύπτεται, ἀλλ' ὅση τελευταία, καὶ εἰς ἡμᾶς φθάνουσα. ἡ δὲ εἶναι, ὡς ἐμὲ γνώσκων, ἡ αὐτῶν κλισμασι, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῆ προβεβλημένοις καὶ διοικημένοις μεγαλειότης, ἡ ὡς ὁ Θεὸς Δαβὶδ ὀνομάζει, μεγαλοπρέπεια. ταῦτα γὰρ Θεῶ τὰ ὀπίδια, ὅσα μετ' ἐκείνων ἐκείνη γνωρίματα. ὡς αὐτῶν κατ' ὕδατων ἡλῆς σκια καὶ εἰκόνες ταῖς σαρκῶν ὄψει παραδεικνύσασαι τὸν ἥλιον, ἐπεὶ μὴ αὐτὸν προσβλέπειν ὄντων, τῶ ἀκραιφνεῖ τῆ φωτὸς νικῶντα τὴν ἀσθῆσιν. αὐτῶν λόγ. 34.

Α - ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ δὲ αὐτῶ τῆ πέτρα χῶρημα, [ἧν] ὀπὴν ὀνομάζει [ὁ λόγος; καλῶς ὁ Θεὸς Ἀπόστολος αὐτῶ τοῖς ἰδίῳι λόγοις δηρομυῶσεν, οἰκίαν ἀχει- 1. Κορ. 5. 1. ροποιήτον ἕρανίαν ἀποκεῖσθαι δι' ἐλπίδος τοῖς τὴν γῆνιῳ σκίῳν διαλύσασαι, λέγων. ἕληθῶς γὰρ ὁ τὸν δρόμον τελέσας, κα- 2. Τιμ. 4. 7, 8. θῶς φησὶν ὁ Ἀπόστολος, αὐτῶ ἐκείνῳ τῶ πλατεῖ καὶ ὄρου χῶρῳ σαδίῳ, ὃν τόπον ὀνομάζει ἡ θεία φωνή, καὶ τὴν πῖσιν τηρήσας, ἦτοι καθῶς φησὶ τὸ ἀνιγμα, ἐπὶ πέτρας τῆς ἰδίῳς πόδας ἐρείσας· ἕτως τῶ τῆς δικαιοσύνης σερῶν παρὰ τῆς χειρὸς τῆ ἀγνωσῆτε καλλωπιθήσεται. τὸ δὲ τοιούτον γέρας διαφῶρος παρὰ τῆς Γραφῆς ὀνομάζεται.] τὸ δὲ αὐτῶ αὐτῶν αὐτῶν, [χῶρημα] πέτρας λέγεται· αὐτῶ ἕτεροις δὲ, παραδείσας [τρυφή, καὶ αἰωνία] σκηνῆ, καὶ μονῆ παρὰ τῶ πατρὶ, καὶ κόλπος Ἀβραάμ, [καὶ χῶρα ζώντων, καὶ ὕδωρ ἀναπαύσεως, καὶ ἡ ἄνω Ἰερουσαλήμ, καὶ βασιλεία ἕρανῶν, καὶ βραβεῖον κλήσεως,] καὶ σερῶνος χαρίτων, [καὶ σερῶνος κάλλους, καὶ πύργος ἰσχύος, καὶ ἐπιτραπέζιος ὄφροσύνη, καὶ Θεῶ σιωεδρία, καὶ θρόνος κρίσεως, καὶ τόπος ὀνομασῶς, καὶ σκίῳ ἀπόκρυφος. αὐτῶ ἕν καὶ τῆτο φησὶν εἶναι τῶν εἰς τῆτο φερόντων τὸ νόημα, τὴν εἰς τὴν πέτραν τῆ Μωϋσεῶς εἰσοδον.] ἐπειδὴ ἕν ὁ Χριστὸς ἡ πέτρα παρὰ τῶ Παύλῳ 1. Κορ. 10. 4. ἕν ὁ Χριστὸς ἡ πέτρα παρὰ τῶ Παύλῳ 1. Κορ. 10. 4. ἕν ὁ Χριστὸς ἡ πέτρα παρὰ τῶ Παύλῳ 1. Κορ. 10. 4.

Δ, πάντες δὲ οἱ θησαυροὶ τῶν ἀγαθῶν αὐτῶ αὐτῶ, ὁ αὐτῶ ἀγαθῶ τινὶ γνωσόμενος, αὐτῶ τῶ Χριστῶ πάντως ἐσὶ τῶ περιεκτικῶ παντὸς ἀγαθῆ. ὁ δὲ μέχρι τῆτο φθάσας, καὶ ὑπὸ χειρὸς τῆ Θεῶ σκεπαθεῖς· χεῖρ δ' ἂν εἴη τῆ Θεῶ ἡ δημιοργικὴ τῶν ὄντων διῶκμις, ὁ μονογενῆς Θεὸς, ὃς καὶ τοῖς τρέχουσι τόπος ἐσὶν, ὁδὸς τῆ δρόμου γνωσόμενος, καὶ πέτρα γίνεται τοῖς βεβαίῳις· τότε ἀκῆσεται τῆ προσκαλεμῆς, καὶ κατόπιν τῆ καλεῖστος γενήσεται, τετέσιν ὀπίσω Κυρία τῆ Θεῶ πορεύσεται.

Ε καὶ ἀφελῶ τὴν χεῖρα, καὶ τότε ὄψει τὰ ὀπίσω μου· τὸ δὲ προσωπὸν μου ἔκ ὀφθῆσεται σοὶ.

ΑΛΛΟΣ. Ὅτι αὐτῶ μὲν τὴν, ὡς ἂν εἴποι τις, ἐκπρόσωπον Θεῶν τῆ Θεῶ. ἕκ ἂν τις καταλάβοι· ἐκ δὲ τῶν ὀπίσω αὐτῆ, γνώσεται τὰ περὶ αὐτόν. ὀπίσω δὲ, τὰ κλισματα αὐτῆ. ὅπερ καὶ ὁ Θεολόγος φησὶν, (1) ἕκ ἐκ τῶν κατ' αὐτόν, ἀλλ' ἐκ τῶν περὶ αὐτόν.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Ἦ μὲν προκόσμιος ὕπαρξις τε καὶ θεϊότης, δηλῆται διὰ τῆ προσώπῳ

σώπκ· ἢ δὲ δημιουργία καὶ πρόνοια, διὰ τῶν ὀπίσω. (1)

Ψαλ. 62. 8.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. [Ἐκολληθῆ ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σε, ἐμὲ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου. ὁρᾷς πῶς συμβαίνει τῇ ἰσορίᾳ ἢ ψαλμωδία. ὡς γὰρ ἔτος Φησί, τῷ ὀπίσω τῷ Θεῷ κεκολλημένῳ τῷ τῆς δεξιᾶς εἶναι ἀντίληψιν· ἔτω καὶ ἡ χεὶρ ἀπлетαί τῷ ἐν τῇ πέτρᾳ τῷ θείῳ Φωνῶ ἀναμείνοντος, καὶ κατοπιν ἀκολοθεῖν ὀρχομένους.] ὁ δὲ ἀκολοθεῖν, τὸ ὀπίωθεν βλέπει. ἔκκεν διδάσκεται Μωσῆς, ὅτι τῆτόεσι τὸ ἰδεῖν τὸν Θεόν, τὸ ἀκολοθεῖν τῷ Θεῷ.

καὶ ὁ ὀδηγῶν, τῷ προηγῆσθαι τῷ ἐπομιεῖ, τῷ ὀδὸν ὑποδείκνυσι. διὸ Φησί πρὸς τὸν ὀδηγόμενον, ὅτι τὸ πρόσωπόν μου ἐκ ὀφθίσεταί σοι, τῆτόεσι μὴ ἀντιπρόσωπος γίνε τῷ ὀδηγῶντι. πρὸς γὰρ τὸ ἐναντι πάντως ὁ ὁδὸμος ἔσαι.

ΑΛΛΟΣ Φησὶν, ὅτι καὶ ἡ ὀπή, καὶ ἡ χεὶρ ἢ σκέπασα, ἔδεν ἕτερον, ἢ τῷ μερικῶ καὶ μετὰ Φαιδῶς παρίησιν ἀποκάλυψιν. τοῖστον γὰρ τὸ δι' ὀπῆς ὑποπίπλον τοῖς ὀφθαλμοῖς, δι' ἧς ὁράται τὰ ὀπίσω Θεῷ. ταῦτα δέ εἰσιν ἢ ἐν τοῖς μετόπισθεν χρόνοις τῷ μονογενῆς ἑσαρκῶς ἐπιφάνεια.

Κ Ε Φ. Λ Δ.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λάξευσον σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας, καθάπερ καὶ αἱ πρῶται, καὶ ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος· καὶ γράψω ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα, ἃ ἦν ἐπὶ ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, ἃς συνέτριψας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ λιθίνων εἰκότως ὁ νόμος, ὡς ἂν μὲν δεινεκῶς ἡ γραφή. καθόλου γὰρ ἀρχαῖον τὸ ἐν σήλαις ἀναγράφειν τὰ μυστικά· ὡς κατὰ τῆτο, καὶ τῷ καλκμῶν ἱερογλυφικῶ σοφίαν σωῖσασθαι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἔσιν ἐκ τῶν μαθεῖν, ὅτι ἀσώτριπλος ἢ τὸ πρῖν, καὶ ἀθάνατος τὸ κατ' ἀρχαίς ἢ ἀνθρωπίνῃ φύσει, χερσὶ Θεῷ κατεσκευασμένη, καὶ τοῖς ἀγράφοις τῷ νόμῳ καὶ φυσικοῖς κεκαλλωπισμένη χαρίσμασιν. ἐπεὶ δὲ προσέπεσε τῆς ἀμαρτίας ὁ ἦχος διὰ τῆς τῷ ὄφους Φωνῆς, ἢ ἡ ἰσορία, Φωνῶ ἐξ οἴνου ἀρχόντων Φησί, τότε εἰς γλῶπεσσα σωτρίβεται. ἀλλὰ πάλιν ὁ ἀληθινὸς νομοθέτης, ἔ τύπος ἢ ὁ Μωσῆς, ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἐαυτῷ [τὰς] τῆς φύσεως [ἡμῶν] πλάκας ἐλάξευσε. [ἔ γὰρ γάμος αὐτῷ τῷ θείῳ ἐδημιούργησε σάρκα, ἀλλ' αὐτὸς τῆς ἰδίας σαρκὸς γίνεται λατόμος τῆς σῷ θείῳ δακτύλῳ καταγραφείσης. [πνεῦμα γὰρ ἅγιον ἦλθεν ἐπὶ τῷ Παρθένῳ, καὶ ἡ τῷ ὑψίστῳ ἐπεσκίασε δύναμις. ἐπεὶ δὲ τῆτο ἐγένετο,] πάλιν ἡ φύσις τὸ ἀσώτριπλον ἔσεν, ἀθάνατος [γενομένη τοῖς τῷ δακτύλῳ χαραγμάσι.] δακτύλος δὲ Θεῷ τὸ ἅγιον πνεῦμα.

β. Καὶ γίνε ἐτοιμος εἰς τὸ πρῶν, καὶ ἀναβήσῃ τὸ πρῶν εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, καὶ σήσημοι ἐκεῖ ἐπ' ἀκρῶ τῷ ὄρει.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Οὐ γὰρ ἐτέρῳ τινὶ ἴσαται, ἀλλ' ἢ Θεῷ, ὃ τῷ δηλωθεῖσαν προκοπῶν

διανύσει. τί δέ εἰσι τὸ ἐσᾶναι Θεῷ, ἢ τὸ ἔτοιμον γενέσθαι πρὸς τὸ ἀκροῦσθαι Θεῷ διδασκαλίαν;

γ. Καὶ μηδεὶς ἀναβήτω μετὰ σε, καὶ μηδεὶς ὀφθῆτω ἐν παντὶ τῷ ὄρει· καὶ τὰ πρόβατα καὶ οἱ βόες μὴ νεμέσθωσαν πλησίον τῷ ὄρει.

ΔΙΔΥΜΟΥ. Τοῖς ἀπολειπομένοις τῆς τῷ Μωϋσέως τελειότητος μένειν κάτω τῷ ὄρει προσέταξε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μηδὲν τῷ Μωϋσῆ σῶ σιωνιέναι προσέταξεν, ἵνα μὴ βλάβῃ ὑποση, τολμῶν τοῖς ὑπὲρ δυνάμιν ἐγχειρεῖν. εἰ γὰρ Ὁσᾶ, γένε ἐκ ὧν ἱερατικῶ, ἐκινδύνωσε ψεύσας ἐπὶ βοηθείᾳ τῆς κιβωτῆ, πόσω μᾶλλον ὁ τηλικέτων ψεύσας πρὸ τῆς προκοπῆς; ἢ αὐτῇ θεωρεῖ καὶ ἐν δὲ ἀγγελίοις, ὅτε παραλαβὼν Ἰησῶς Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, εἰς ὄρος αὐτῶ ἀναγαγὼν ὑψηλόν, ἐπὶ αὐτῶν μετεμορφώθη.

δ. Καὶ ἐλάξευσε δύο πλάκας λιθίνας, καθάπερ καὶ αἱ πρῶται. καὶ ὀρθρίσας Μωσῆς τὸ πρῶν, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, κατὰ συνέταξεν αὐτῷ Κύριος· καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς μεθ' ἑαυτῶ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας.

ε. Καὶ κατέβη Κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ παρέση αὐτῷ ἐκεῖ, καὶ ἐκάλεσεν ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁρᾷς ὡς Κύριος ἕτερον ἐκάλεσε Κύριον κοινωνὸν τῷ ὀνόματος, ἐπειδὴ καὶ ἑσίας καὶ δόξης.

ς. Καὶ παρήλθε Κύριος πρὸ προσώπῳ αὐτῶ, καὶ ἐκάλεσε, Κύριος Κύριος ὁ Θεὸς οἰκίεμων, καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινός.

Οοο 3

ΑΔΗΛΟΥ.

(1) Μετὰ τὸ ὑπέμνημα τῆτο, καὶ τὰ δε ἐν τῷ κῶδ. κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ Γρηγόριος Νύσσης. ὅπερ ἐν τοῖς ἐκδοτοῖς. ἐκ εὐρηται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα αὐτός Φησι, καταβάς ἐν νεφέλῃ, καὶ παρασὰς τῷ Μωϋσῇ, ὁ δὲ διὰ τῆς τετραγράμματος δηλούμενος Κύριος: ὃς καὶ κατ' ἰσὺν πεποιήται ὑπάχουσι παρελθόντων πρὸ προσώπου Μωσέως, τὸν Κύριον καὶ πατέρα, Κύριον διὰ τῆς τετραγράμμου ἐμφερόμενον, ἀνακαλεῖ λέγων· Κύριος Κύριος ὁ Θεὸς οἰκτιρῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ζ. Καὶ δικαιοσύνην διατηρῶν, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας, ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἀδικίας, καὶ ἀμαρτίας, καὶ τὸν ἔνοχον ἐκκαθαρίζει, ἐπάγων ἀνομίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἐπὶ τέκνα τέκνων, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἦτοι, ἀνέχεται ὁ Θεὸς τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ἕως τρίτου βαθμοῦ παίδων. λοιπὸν εἰάν ἴδῃ, ἐκγόνους καὶ προεκγόνους καὶ ἐπεκγόνους ἐμμένοντας τῇ πατροπαράδοτῳ κακίᾳ, ἐπάγει τὴν πληγὴν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ἐ γενικῆς ἐστὶ νομοθεσίας, ἀλλὰ μερικῆς τοῖς ἐξελεῖσθαι ἐξ Αἰγύπτου. ἐπειδὴ τὸ τῆς εἰδωλολατρίας ἀκρατὸν ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς ἤρξατο, προαπειλεῖ τοῖς μέλλουσιν εἰδωλολατρεῖν· ὅτι εἰάν εἰδωλολατρήσῃτε, ἔχ' ὡσπερ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ συγγνώσομαι ὑμῖν μετὰ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπαγάγω ἀμαρτίας, καὶ τὰς τιμωρίας. εἰδὲ γὰρ ὡν ἡμαρτον ἐκείνοι, δίκαια ἐτίσαντο· ἀλλ' ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ ἀμαρτίᾳ ἀποθανεῖται.

η. Καὶ σπεύσας Μωϋσῆς, κύψας ἐπὶ τὴν γῆν προσεκύνησε.

θ. Καὶ εἶπεν, εἰ εὖρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, συμπορευθήτω Κύριος μεθ' ἡμῶν· ὁ λαὸς γὰρ σκληροτράχηλός ἐστι· καὶ ἀφελῆς σὺ τὰς ἀμαρτίας, καὶ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθά σοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ, συμπορευθήτω Κύριος μεθ' ἡμῶν, τρανῶς ἐμφαίνει τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἀφελῆς σὺ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ ἐσομεθά σοι. ἔκβ' ὅταν ἴδῃς ἀνθρώπον τινα λέγοντα τῷ παραλύτῳ καὶ τῇ πόρῃ, ἀφαινοταί σοι αἱ ἀμαρτίαι, γινώσκει τοῦτον ὑπάρχειν αὐτὸν, περὶ ἃ σοι προλέγω. εἰδὲ γὰρ δυνάτα ἀφαιναί ἀμαρτίας, εἰμὴ μόνος ὁ Θεός.

ι. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἰδὲ ἐγὼ τίθημί σοι διαθήκην ἐνώπιον παντός τῆς λαῶς σου, ποιήσω ἔνδοξα, ἃ ἐγένεον πάση τῇ γῇ, καὶ ἐν παντὶ ἔθνεσι. καὶ ὄψεται πᾶς ὁ λαός, ἐν οἷς εἶ σὺ, τὰ ἔργα Κυρίου, ὅτι θαυμαστά ἐσιν, ἃ ἐγὼ ποιήσω σοι. Πρόσεχε

Α σὺ πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι. ἰδὲ ἐγὼ ἐκβάλλω ἀπὸ προσώπου ὑμῶν τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χανααῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον,

Β. καὶ τὸν Γεργεσαῖον. Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ποτε διαθήῃς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ εἰς αὐτήν, μὴ ποτε γένηται πρόσκομμα ἐν ὑμῖν. Τὰς βωμὰς αὐτῶν καθελεῖτε, καὶ τὰς στήλας αὐτῶν συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν Θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ.

Ιδ. Οὐ γὰρ μὴ προσκυνήσητε Θεῷ ἑτέρῳ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεός, ζηλωτὸν ὄνομα, Θεὸς ζηλωτῆς ἐστὶ.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ζηλωτὸν ὄνομα, τῆτο δοκεῖ πως σημαίνει· ὅτι ζηλοῖ Θεὸς ὑπὸ πολλῆς Φιλανθρωπίας ἐπὶ τῇ τῶν ἑαυτῆ δόλων ἀποσασίᾳ. καὶ ἐπέπερ αἰ τῆτο ποιῆ, γέγονεν αὐτῷ τῆτο ὄνομα.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἀντὶ τῆ, εἰάν ἴδῃ τὸν ἑαυτῆ λαὸν τοῖς μὴ ἔσσι Θεοῖς προσκυνῶντα, ὀργίζεται· μᾶλλον δὲ καὶ ζηλοῖ, ὃν τρόπον ζηλοῖ ἄνθρωπος, ὄρων τὴν ἑαυτῆ σύμβιον τὴν ἀγαπωμένην, προσχωρήσασαν ἑτέρῳ· ὀργίζεται καὶ ἀφορήτως, καὶ ζηλοῖ δὲ ἐπὶ τῇ τῶν ἑαυτῆ δόλων ἀποσασίᾳ. καὶ ἐπέπερ αὐτὸ τῆτο ποιῆ, διὰ πολλὴν Φιλανθρωπίαν, τῆτο ὄνομα αὐτῷ.

Ιε. Μὴ ποτε θῆς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκπορευώσῃ σε ὀπίσω τῶν Θεῶν αὐτῶν, καὶ θύσωσι τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, καὶ καλέσωσί σε, καὶ φάγῃς τῶν θυσιαῶν αὐτῶν,

Ις. καὶ λάβῃς τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ τῶν θυγατέρων σου δῶς τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐκπορευώσῃ αἱ θυγατέρες σου ὀπίσω τῶν Θεῶν αὐτῶν, καὶ ἐκπορευώσῃ

Ιζ. οἱ υἱοὶ σου ὀπίσω τῶν Θεῶν αὐτῶν. Καὶ Θεὸς χωνευτῆς ἐ ποιήσεις σεαυτῷ.

Ιη. Καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξῃ. Ζ ἐπὶ τῆς ἡμέρας φαγῆ ἀζύμα, καθάπερ ἐντέταλμαί σοι, εἰς τὸν καιρὸν ἐν μηνὶ τῶν νέων· ἐν γὰρ τῷ μηνὶ τῶν νέων

Ιθ. ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου. Πᾶν διανείγον μητέρα, ἐμοὶ τὰ ἀρσενικά, πρωτότοκον μόσχου, καὶ πρωτότοκον προβά-

Κ. τῆ. Καὶ πρωτότοκον ὑποζυγίου λυτρώσει προβάτῳ· εἰάν δὲ μὴ λυτρώσει, τιμὴν δώσεις αὐτῷ. πᾶν πρωτότοκον τῶν ἵνων σου λυτρώσει. ἔκ ὀφθήσῃ

Η κα. ἐνώπιόν μου κενός. Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀναπαύσει· τῷ σπόρῳ καὶ τῷ ἀμῆτῳ κατάπαυσις.

Κβ. Καὶ

κβ. Καὶ ἑορτὴν ἑβδομάδων ποιή- **Α**
 σεις μοι, ἀρχὴν θερσιμῶ πυρῶν ἢ ἑορ-
 τὴν συναγωγῆς μεσάντος τῆς ἑνιαυτῆς.

Ἀρχὴν θερσιμῶ πυρῶν, οἱ λοιποὶ, ἀρ-
 χὴ τῶν πρωτογεννημάτων.

κγ. Τρεῖς καιρὸς τῆς ἑνιαυτῆς ὀφ-
 θήσεται πᾶν ἀρσενικόν σε ἐναντίον **Β**
 κδ. Κυρίου τῆς Θεῆς σε Ἰσραὴλ. Ὅταν
 γὰρ ἐκβάλλω τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπ-
 σε, καὶ ἐκπλατυνῶ τὰ ὄρια σε, καὶ
 ἐπιθυμήσει ἔθεις τῆς γῆς σε, ἡνίκα
 εἰς ἀναβῆς ὀφθῆναι ἐναντι Κυρίου τῆς

κε. Θεῆς σε, τρεῖς καιρὸς τῆς ἑνιαυτῆς. Οὐ
 σφάξεις ἐπὶ ζύμη αἷμα θυσιάσμα-
 τός σε, καὶ ἔ κοιμηθήσεται εἰς τὸ

κς. πρῶτὸ θύμα ἑορτῆς τῆς πάχα. Τὰ
 πρωτογεννήματα τῆς γῆς σε εἰσίοσεις
 εἰς τὸν οἶκον τῆς Θεῆς σε. ἔχ ἑφήσεις

κζ. ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτῆς. Καὶ
 εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, γράψον
 σεαυτῶ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα·
 ἐπὶ γὰρ τῶν λόγων τῶν τῆς θεομαρ-

κη. σοι διαθήκη, καὶ τῶ Ἰσραὴλ. Καὶ
 ἦν ἐκεῖ Μωϋσῆς ἐναντίον Κυρίου τεσσα-
 ράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα
 νύκτας· ἄρτον ἔφαγε, καὶ ὕδωρ
 ἔπιε. καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τῶν πλα-

κς. κων τὰ ῥήματα ταῦτα τῆς διαθήκης,
 τὰς δέκα λόγους.

κθ. Ὡς δὲ κατέβαινε Μωϋσῆς ἐκ
 τῆς ὄρεις Σινᾶ, καὶ ἰδὼς αἱ πλάκες ἐπὶ
 τῶν χειρῶν Μωϋσῆ· καταβαίνοντος δὲ
 ἀπὸ τῆς ὄρεις, καὶ Μωϋσῆς ἔκ ἤδει ὅτι
 δεδόξασαί ἡ ὄψις τῆς χρωτὸς τῆς προσώ-
 πος αὐτῆς ἐν τῶ λαλεῖν αὐτὸν αὐτῶ.

κθ. Ὡς δὲ κατέβαινε Μωϋσῆς ἐκ
 τῆς ὄρεις Σινᾶ, καὶ ἰδὼς αἱ πλάκες ἐπὶ
 τῶν χειρῶν Μωϋσῆ· καταβαίνοντος δὲ
 ἀπὸ τῆς ὄρεις, καὶ Μωϋσῆς ἔκ ἤδει ὅτι
 δεδόξασαί ἡ ὄψις τῆς χρωτὸς τῆς προσώ-
 πος αὐτῆς ἐν τῶ λαλεῖν αὐτὸν αὐτῶ.

κθ. Ὡς δὲ κατέβαινε Μωϋσῆς ἐκ
 τῆς ὄρεις Σινᾶ, καὶ ἰδὼς αἱ πλάκες ἐπὶ
 τῶν χειρῶν Μωϋσῆ· καταβαίνοντος δὲ
 ἀπὸ τῆς ὄρεις, καὶ Μωϋσῆς ἔκ ἤδει ὅτι
 δεδόξασαί ἡ ὄψις τῆς χρωτὸς τῆς προσώ-
 πος αὐτῆς ἐν τῶ λαλεῖν αὐτὸν αὐτῶ.

λ. Καὶ εἶδεν Ἀαρὼν καὶ πάντες
 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν Μωϋσῆν, καὶ ἦν δε-
 δοξασμένη ἡ ὄψις τῆς χρωτὸς τῆς προ-
 σώπης αὐτῆς· καὶ ἐφοβήθησαν ἐγγύ-
 σαι αὐτῶ.

(1) Ἀντὶ τῶν ἐπομαίων ταῦτα ἐν τῇ 341. σελ. τῆ 1. μέρ. τῆ 1. Τόμ. κεῖται. Ἀποφοιτῶντας δὲ ἦδη
 καὶ εἰς Φυγίω τραπομαίως ἐπιστρέφει Μωϋσῆς, προσελάλει τε ἔτω τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, προκαθίσας τῆ προ-
 σώπης τὸ κάλυμμα, καὶ τῆ θεῆς φωτὸς τῶ προσερχομαίω ἀκτῖνα τοῖς κατασκιάσμασι μόλις φορητικῶ
 τοῖς ἔχλοισ ἀποτελῶν.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Κατὰ γράφει μὲν τοῖς ἐκ
 λίθων πυξίοις τὸν νόμον ὁ τῶν ὄλων Θεός.
 ἐπειδὴ δὲ τῆ τῆς φωτὸς προσβολῆ κατη-
 γλαίσο τὸ Μωσέως προσωπον, εἰ ἡμέραις
 τεσσαράκοντα προσεδρόντος τῶ θεῶ,
 ἀτονῶσι πρὸς τῶ θεῶν οἱ ἀπόλεκτοι τῶν
 ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ὁ Ἀα-
 ρῶν. (1) διὰ τῆτο περιτίθησι κάλυμμα
 ἑαυτῶ, καὶ ἔτως αὐτοῖς διαλέγεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπαράδεκτον Ἰσραηλοῖς
 καὶ αὐτὸ τῆ νόμος τὸ Φῶς, καὶ ἐχὶ μόνοις
 τοῖς ἀδρανέσι [καὶ ἀγελαίοις,] ἀλλὰ καὶ
 αὐτοῖς τοῖς ἀπολέκτοις καὶ ἱεροῖς. [ἀκήκοας
 γὰρ ὅτι τῶ Μωσέως πεφόβηται δόξαν
 σὴ τοῖς πρεσβυτέροις Ἀαρῶν.]

λα. Καὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς αὐτῆς,
 καὶ ἐπεσράφησαν πρὸς αὐτὸν Ἀαρῶν
 καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγω-
 γῆς· καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς αὐ-

λβ. τῆς. Καὶ μετὰ ταῦτα προσῆλθον
 πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ·
 καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐλά-
 λησε Κύριος πρὸς αὐτὸν ἐν τῶ ὄρει
 Σινᾶ.

λγ. Καὶ ἐπεὶ κατέπαυσε λαλῶν
 πρὸς αὐτῆς, ἔθηκεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον
 αὐτῆς κάλυμμα.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ σημαίνει τὸ κά-
 λυμμα τὸ ἐπιτεθεῖν τῶ προσώπῳ τῆ νομο-
 θέτης; Ἐχομεν τῆ Ἀποστόλου τῶ ἐρμη-
 νείαν. μέχρι γὰρ φησι τῆς σήμερον, ἡλί-
 κα ἀναγινώσκειται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ
 τῶ καρδίαν αὐτῶν κείται μὴ ἀνακαλυπτό-
 μενον, ὅ,τι εἰ Χριστῶ καταργεῖται. ἡλίκα
 δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται
 τὸ κάλυμμα. ὡπερ γὰρ τότε θεῆς ἐνε-
 πλήθη δόξης τῆ νομοθέτης τὸ πρόσωπον,
 καὶ τὸ σέλας τὸ ἐκείθεν ὑπὲρ ἀσραπλῶ ἐκ-
 πεμπόμενον ἀντιβλέπειν ἐκ εἰα τῆς ἀν-
 τυγχανόντας, ἀλλ' ἡ ἐτέρωσε τὰ πρόσω-
 πα τρέπειν, ἡ τῆς ὀφθαλμῶς μύειν ἡ ἀγ-
 καζε· καὶ τῆς χάριν ἐχρητο τῶ προκα-
 λύμματι, τῶ λαῶ διαλεγόμενος· πρὸς δὲ
 τὸν Θεὸν ἐπιστρέφῶν, γυμνὸν εἶχε τὸ πρό-
 σωπον· ἔτως Ἰσραηλοῖ τῶ τῆ νομος προσέ-
 χοντες γραμματι, τῶ μὲν δόξαν ἔχ ὄρω-
 σι, μόνον δὲ τὸ κάλυμμα βλέπει· τῆ δὲ
 τῆ παναγίης πνεύματος χάριτι προσιόντες,
 ἀπαλλάττονται μὲν τῆ προκαλύματος,
 θεωροῦσι δὲ τῶ δόξαν, ἡς Μωϋσῆς ἐνε-
 πλήθη. τῆτο γὰρ καὶ ὁ μακάριος λέγει

Ε Παῦλος· ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακαλυμ-
 μῶν προσώπῳ τῶ δόξαν Χριστῆ κατοπίρι-
 ζόμενοι, τῶ αὐτῶ δόξαν μεταμορφόμε-
 θα, ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ
 Κυρίου πατρός. ὡπερ γὰρ τὰ δουιδῆ κά-
 τοπίρα τῶν εισορώντων τῆς τύπης ἐκμάτ-

Ζ Η τεταί, ἔτως αἱ καθαραὶ καρδίαι τῆ Θεῆ
 τῶ

Η τεταί, ἔτως αἱ καθαραὶ καρδίαι τῆ Θεῆ
 τῶ

Η τεταί, ἔτως αἱ καθαραὶ καρδίαι τῆ Θεῆ
 τῶ

Η τεταί, ἔτως αἱ καθαραὶ καρδίαι τῆ Θεῆ
 τῶ

2. Κορ. 3. 15,
 14, 16.

2. Κορ. 3. 18.

Ματθ. 5. 8. τῶ δόξαν εἰσδέχονται. διὸ δὴ καὶ [ὁ] Κύριος ἔφη, μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. καὶ ὡπερ ὁ Ἰδδας τὸν διάβολον εἰσδεξάμενος, τῶ ἐκείνῃ πονηρίαν ἐνετύπωσεν ἐαυτῷ· ἔτως ὁ τῇ θείᾳ χάριτι προσιών, ταῖς ἐκείθεν φερομέναις μαρμαρυγαῖς καταυγάζεται. καὶ ὡς ὁ εἰ σκότα καθεζόμενος, σκοτεινὴς γίνεται· ὁ δὲ εἰ ἡλίω, ἡλιοειδής καὶ φωτεινός· ἔτως ὁ τῷ Θεῷ προσεδραβὼν θεοειδής δέχεται χαρᾶς κλήρας.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁ μακάριος Παῦλός· 2. Κορ. 3. 15. φησιν, ὅτι ἄχρι τῆς σήμερον· ὡς ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τῶ καρδίας· ὡς δὴ ἐπὶ τῶν Ἰσραηλίων.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐτίθει ὁ Μωσῆς χρησίμως σφόδρα τὸ κάλυμμα. κατασκίασμα γὰρ ὁ νόμος ἔχει τὸ παχὺ τῆ γραμμάτος, καὶ τῆς ἰσορίας τὸ εὐσφόδρα λαμπρὸν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μονονεχὶ βοῶν, ὅτι τῶν (1) δι' αὐτῶν θεασισμάτων τὸ κάλλος κατίδοι τις ἂν, ἔκ εἰς τοῖς ἔξω τύποις, εἰ τοῖς (2) ἔσω κεκρυμμένοις θεωρήμασιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ τῆ Μωσέως κάλυμμα τῶ τῆ νόμος παρίστην ἀσάφειαν. αἴτιον δὲ ἡ τῶν ἀκρόντων ἀδένεια.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθάπερ γὰρ φησι Μωσῆς ἔχει κάλυμμα ὁ νομοθέτης, ἔτω καὶ ὁ νόμος ἔχει κάλυμμα τῶ ἀσάφειαν. ἀλλ' ἔτε τῆ νομοθετηθέντος ἔγκλημα, ἔτε τῆ νόμος κατηγορία τὸ κάλυμμα, ἀλλὰ τῆς ἀδενείας τῶν ἀκρόντων. μετὰ γὰρ τῶ ἀναβολῆ τῆ τῆς δικαιοσύνης ἡλίου, τῆ ἀπίστια, καὶ τῶ νέφει τῆ τύπη καὶ τῆς ὑπε-

Α ρηφανείας ἐναπομέναντες, ποῖον Φῶς, ἢ ποῖαν ἐπισροφῶν, ἢ ποῖαν ἴασιν προσδοκήσασιν; φησὶ γὰρ περὶ αὐτῶν ὁ Ἀπόστολος, ἕως σήμερον κάλυμμα ἐπὶ τῶ καρδίας· ὡς δὴ ἐπὶ τῶν Ἰσραηλίων. 2. Κορ. 3. 15. διὰ τῶν αὐτῶν κείται· ὡπερ τυφλὸς αὐτὸς ἀπεργάζεται, τῆ μοχθηρᾶ προαιρέσει τυφλωτῶντας.

λδ. Ἦνίκα δ' ἂν εἰσέπορεύετο Μωσῆς ἐναντι Κυρίου λαλεῖν αὐτῷ, Β περιηρεῖτο τὸ κάλυμμα ἕως τῆ ἐκπορεύεσθαι. καὶ ἐξελθὼν ἐλάλει πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Σιώες ὅπως ταῖς Ἰσραηλίων διανοίαις ἀχώρητόν πως ἐστὶ καὶ αὐτὸ τὸ τῆ νόμος Φῶς. εἰ δὲ νοῦτο πνευματικῶς, εἰ δὲ ἰσχύσιαν, ἔτε ἀκοῆ δέξασθαι τῆ μυστηρίου τὸ βάθος.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Περιηρημένων τοιγαρῶν τῶν τῆ νόμος κατασκιασμάτων, δόξαν ὡς Κυρίου κατοπιζόμεθα, κατὰ τὸ γεγραμμένον. καὶ ἀκρόντων εἰς τῶ σφραζόμενον τὸν ἀμνόν, σωίεμεν ὅτι τῶ Χριστῷ μυστηρίου, καὶ ἐπιγινώσκουσιν τὸν ἀμνόν. ὅς δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἐαυτὸν ἀνέθηκεν εἰς ὁσμὴν ὁσμῆς τῶ Θεῷ καὶ πατρὶ.

λε. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον Μωσῆ, ὅτι δεδόξασα ἡ Δ ὄψις τῆ προσώπου. καὶ περιέθηκε Μωσῆς τὸ κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτῆ, ἕως ἂν εἰσέλθῃ συλλαλεῖν αὐτῷ.

Κ Ε Φ Λ Ε

α. **Κ**αὶ συνήθροισε Μωσῆς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς, ἔτοι οἱ λόγοι, ἔς εἶπε Κύριος β. ποιῆσαι αὐτῆς. Ἐξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη καταπαύσεις· ἅγιον σάββατον· ἀνάπαυσις Κυρίῳ. πᾶς ὁ ποιῶν ἐν αὐτῇ ἔργον, τελευτάτω. Οὐ καύσετε πῦρ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν ἐν τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων. ἐγὼ Κύριος. γ. δ. Καὶ εἶπε Μωσῆς πρὸς πᾶσαν τὴν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, τῆτο τὸ ρῆμα, ὃ συνέταξε Κύριος, ε. λέγων, Λάβετε παρ' ὑμῶν αὐτῶν ἀφαίρεμα τῶ Κυρίῳ. πᾶς ὁ καταδεχόμενος τῆ καρδίᾳ, οἴσασιν τὰς ἀπαρχὰς Κυρίῳ, χρυσίον, ἀργύριον,

ζ. χαλκόν, ὑάκινθον, πορφύραν, κόκκινον διπλῶν διανενησμένον, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ τρίχας αἰγείας. Ζ ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τὰ κατὰ δῶαμιν ἕκασον σιωεσφῆρειν ἐγκελδύεται διὰ Φιλανθρωπίας μέγεθος, δι' ἧς πάντα βύλεται σωθῆναι, καὶ μηδὲν παντάπασιν ἀμοιρον εἶναι. ἀλλὰ τῆς μὲν πλεσίως, τὰ ἐκ τῆ πλεῖτε συγκομίζεν· τῆς δὲ πνήτας, καὶ τρίχας αἰγείας ἐπιδιδόναι· τῆς δὲ μηδὲν ἔχοντας, τὸν πόνον τῆ σώματος μόνον καρποφορεῖν. εἰ δὲ σκλιωῶ, τῶ ἐκκλησίαν τῆς ὑπολάβοι, νοητὰς ἀκολάθως καὶ τὰς ὕλας ὑποληψόμεθα, πῆσιν ὀρθῶ, καὶ πολιτείαν. (3)

ζ. Καὶ δέρματα κριῶν ἠερυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ ξύλα ἄσηπλα, καὶ ἔλαιον τῆς χρίσεως, Η καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

(1) Ἰσ. τὸ διὰ τῶν θεασισμάτων κάλλος, ἢ τὸ δι' αὐτῶν τῶν θεασισμάτων κάλλος. εἰ τοῖς ἐκδεδομ. δὲ τῆτο ἔχ εὐρηται. (2) Ἀναγν. ἀλλ' εἰ τοῖς ἔσω. πρόδηλον γὰρ ὅτι παρεγράθη ὁ ἀλλὰ. (3) Ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἔχ εὐρηται.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πόθεν ἔχον τὰ ξύλα τὰ ἄσηπτα; Σανίδες ἦσαν δεκαπήχαις. εἰκὸς τοίνυν ταύτας ἐχηκίαι τὰς ὑπορωτέρας, ἐξ Αἰγύπτου μετανεγκόντας, ἡνίκα ἐκείθεν ἐξήλθον. τὰς δὲ πολυτιμῆτας λίθους, καὶ τὸν χρυσόν, καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ τὸν χαλκόν, παρ' Αἰγυπτίων λαβόντες ἀπήραν. κατὰ γὰρ τὴν θείαν

Ἐξόδ. 3. 22. ἐντολῶν ἦν γινώσκων παρὰ γείτονος καὶ Ἐξόδ. 12. 36. ὑσκήλις αὐτῆς σκεδὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσαῖ, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐσκήλυθον τὰς Αἰγυπτίους. διὸ δὴ καὶ τὰ προσφερόμενα, ἀπαρχὰς προσηγόρευον ὁ τῶν ὅλων Θεός, ὡς ἀκροθίνια σκυλῶν.

θ. (1) Καὶ λίθους σαρδίους, καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφὴν, καὶ εἰς τὴν ἐπωμίδα, καὶ εἰς τὸν ποδῆρον. Καὶ πᾶς σοφὸς τῆ διανοία ἐν ὑμῖν, ἐλθὼν ἐργαζέσθω καθὰ συνέταξε Κύριος.

ια. Τὴν σιηνὴν, καὶ τὰ παραρύματα, καὶ τὰ καλύμματα, καὶ τὰ διατόνια, καὶ τὰς μοχλὰς, καὶ τὰς σύλκας.

» ΔΗΛΟΥ. Τὰ καλύμματα. οἱ λοιποὶ, » τὴν σκέπην αὐτῶν. λέγει δὲ τὰς τριχίνας δέρρεας, καὶ τὰ δέρματα τὰ πυρρὰ, καὶ τὰ ὑακίνθια.

ΔΗΛΟΥ. Τὰ ἐπάνω λέγει. τὰ ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, σκέποντα τὴν σκηνὴν.

ιβ. (2) Καὶ τὴν κιβωτὸν τῶ μαρτυρίαι, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ τὸ ἱλαστήριον αὐτῆς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τὰ ἰζία τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς, καὶ τὰς λίθους τῶ σμαράγδου, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τῶ χρίσματος, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίπαστρον τῆς θύρας τῆς σιηνῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶ, καὶ τὰς σολὰς τὰς ἀγίας Ἀαρὼν τῶ ἱερέως, καὶ τὰς σολὰς ἐν αἷς λειτουργῶν ἐν αὐταῖς ἐν τῶ ἁγίῳ, καὶ τὰς χιτῶνας τοῖς ἁγίοις Ἀαρὼν τῆς ἱερατείας. Καὶ ἐξήλθε πᾶσα ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ Μωϋσῆ. Καὶ

ἠνεγκαν ἕκαστος, ὃν ἔφερον ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ οἷς ἔδοξε τῆ καρδία αὐτῶν, ἠνεγκαν ἀφαίρεμα Κυρίῳ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς σιηνῆς τῶ μαρτυρίαι, καὶ εἰς πάντα τὰ κἀτεργα αὐτῆς, καὶ εἰς πᾶσας τὰς σολὰς τῶ ἁγίας.

ιβ. Καὶ ἠνεγκαν οἱ ἄνδρες παρὰ τῶν γυναικῶν, πᾶς ὃ ἔδοξε τῆ διανοία, ἠνεγκαν σφραγίδας, καὶ δακτυλίους, καὶ ἐνώτια, καὶ ἐμπλόκια, καὶ περιδέξια, καὶ πᾶν σκεῦος χρυσοῦν.

ΔΗΛΟΥ. Σφραγίδας λέγει τὰ ἐγγεγραμμένα δακτυλίδια, δακτυλίους δὲ τὰ ἐλατά.

ιγ. Καὶ πάντες ὅσοι ἠνεγκαν ἀφαίρεμα χρυσοῦ Κυρίῳ, καὶ πᾶς ὃ εὐρέθη βύσσος παρ' αὐτῶ καὶ δέρματα κριῶν ἠερυθροδανομένα ἠνεγκαν, καὶ δέρματα ὑακίνθια. Καὶ πᾶς ὁ ἀφαιρῶν ἀφαίρεμα, ἀργύριον καὶ χαλκόν ἠνεγκαν, τὰ ἀφαίρεματα τῶ Κυρίῳ· καὶ παρ' οἷς εὐρέθη παρ' αὐτοῖς ξύλα ἄσηπτα, εἰς πάντα τὰ

κε. ἔργα τῆς κατασκευῆς ἠνεγκαν. Καὶ πᾶσα γυνὴ σοφὴ τῆ διανοία ταῖς χερσὶ νῆθεν, ἠνεγκαν νενησμένα, τὴν ὑακίνθον, καὶ τὴν πορφυραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ τὴν βύσσον. Καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῆ διανοία αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἐνήσαν τὰς τρίχας τὰς αὐγείας.

κζ. Καὶ οἱ ἀρχόντες ἠνεγκαν τὰς λίθους τῆς σμαράγδου, καὶ τὰς λίθους τῆς πληρώσεως εἰς τὴν ἐπωμίδα, καὶ εἰς τὸ λόγιον. Καὶ τὰς συνθέσεις, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως. (3)

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Προσάγουσι γὰρ ἑαυτὰς εἰς κόσμον Χριστῶ, καθάπερ τινὰς λίθους τιμίους, οἱ λαῶν ἠγκισκοὶ τοιγάρτοι καὶ ὁ Προφήτης τὰς ἀγίας ἡμῖν Ἀποστόλων καταδηλῶν, ὅτι λίθοι, Φησὶν, ἅγιοι καὶ κληρονομαὶ ἐπὶ τῆς γῆς. αἷον δ' αὐτοὶ καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ ἡ συνθέσις τῶ

2αχ. 9. 15

(1) Τὸ 8: ἐδ. ἐδεμία τῶν ὄσων ἐτύχησαν τῆς γραφ. ἐκδοσ. ἔχει. ἢ ἐν Φραγκοφῆρτ δὲ τὸ 9, ἐπιγράφει 8. τὰ δὲ δύο ἐξῆς, 9 καὶ 10. τὸ δὲ 11, ἀρκεται ἐν τῶ, καὶ τὴν κιβωτὸν.

(2) Ἀντὶ τῶ ἐδαφ. τῆς τῶ ἐξῆς ἐπὶ ἔχει ἢ αὐ Κομπληται. ἐκδοσ. ἰβ. Τὴν κιβωτὸν καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς καὶ τὸ ἱλαστήριον καὶ τὸ καταπέτασμα. ιγ. Καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὰς ἀρτεας τῆς προθέσεως. ιδ. Καὶ τὴν λυχνίαν τῶ φωτός, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὰς λυχνίας αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τῶ φωτός. ιε. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶ θυμιάματος, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῶ, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίπαστρον τῆς θύρας τῆς σιηνῆς. ις. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶ ὀλοκαυτώματος, καὶ τὴν ἐσχάραν αὐτῶ τὴν χαλκίαν, καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῶ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶ, καὶ τὸν λετήρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτῶ. ιζ. Καὶ τὰ ἰζία τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίπαστρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. ιη. Καὶ τὰς πασσάλους τῆς σιηνῆς, καὶ τὰς πασσάλους τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς χορτὰς αὐτῶν, καὶ τὰς σολὰς τὰς ἀγίας Ἀαρὼν τῶ ἱερέως.

(3) Καὶ τὴν συνθέσιν τῶ θυμιάματος. ἢ τε ἐν Φραγκ. ἐδοσ. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. ἔτω δ' ἀναγινώσκει καὶ ὁ ὁ ἁγίος Κύριος.

τῶ θυμιάματος, τὼ Χριστῶ ἠγνώσθη δὴ-
διάζοντες, καὶ ὡσπερ ἐλαίω καταπιάνου-
τες ταῖς πανσόφοις αὐτῶν διδασκαλίαις
τάς τῶν μυσαγώγευμένων ψυχάς.

κθ. Καὶ πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνή, ὧν
ἔφερον ἡ διάνοια αὐτῶν εἰσελθόντας
ποιεῖν τὰ ἔργα, ὅσα συνέταξε Κύ-
ριος ποιῆσαι αὐτὰ διὰ Μωϋσῆ, ἠνευ-
καν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀφαίρεμα Κυρίου.

λ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
ραὴλ, ἰδὲ ἀνακέκληκε Κύριος (1)
τὸν Βεσελεὴλ τὸν τῶ Οὐρίθ υἱὸς Ὠρ,

- λα. ἐκ τῆς Φυλῆς Ἰθάδα, Καὶ ἐνέπλησεν
αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέ-
σεως καὶ ἐπισήμης πάντων, Ἀρχιτε-
κλονεῖν κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρ-
χιτεκλονίας, ποιεῖν τὸ χρυσοῖον καὶ
λυ. τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκὸν, Καὶ
λιθουργῆσαι τὸν λίθον, καὶ κατεργά-

Α σαδοῖαι τὰ ξυλικὰ, καὶ ποιεῖν ἐν παν-
τὶ ἔργῳ σοφίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ποῖα χαρίσματα οἱ
περὶ τὸν Βεσελεὴλ ἔτυχον; Σοφίας ἀρ-
χιτεκλονικῆς. ἐστὶ γὰρ καὶ σοφία ὑφαντι-
κῆ, καὶ σοφία ἰατρικῆ, καὶ σοφία γεωρ-
γικῆ. ἕκαστον δὲ τῶν δώρων Θεὸς τοῖς ἀν-
θρώποις δωρημένον.

Β ΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο δὲ τῷ μὴ ἀνατι-
θεῖν τὴν αἰτίαν τῆς σωτέσεως καὶ τῆς
ἐπισήμης τῷ Θεῷ.

λδ. Καὶ προεβιάσατο γε ἔδωκεν ἐν
τῇ διανοίᾳ αὐτῷ τε καὶ Ἐλιαῦ τῷ τῶ
λε. Ἀχισαμάχ, ἐκ τῆς Φυλῆς Δάν. Καὶ
ἐνέπλησεν αὐτὸς σοφίας, καὶ συνέ-
σεως, [καὶ] διανοίας, συνιέναι ποιῆσαι
πάντα τὰ ἔργα τῶ ἀγίου, τὰ ὑφάντα
καὶ τὰ ποικιλτὰ ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ,
καὶ τῇ βύσσῳ, ποιεῖν πᾶν ἔργον ἀρ-
χιτεκλονίας, ποικιλίας. (2)

Κ Ε Φ Λ Ξ.

- α. **Κ**αὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ, καὶ
Ἐλιαῦ, καὶ πᾶς σοφὸς
τῇ διανοίᾳ, ὃν ἐδόθη ἐπι-
σήμη σοφίας καὶ συνέσεως ἐν αὐτοῖς,
συνιέναι ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα, κατὰ
τὰ ἅγια καθήκοντα, κατὰ πάντα,
β. ὅσα συνέταξε Κύριος. Καὶ ἐκάλεσε
Μωϋσῆς τὸν Βεσελεὴλ καὶ Ἐλιαῦ,
καὶ πάντας τὸς ἔχοντας τὴν σύνεσιν,
ὃν ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐπισήμην ἐν τῇ καρ-
δίᾳ, καὶ πάντας τὸς ἐκασίως βολομέ-
νους προπορεύεσθαι πρὸς τὰ ἔργα, ὡς
γ. συντελεῖν αὐτά. Καὶ ἔλαβον παρὰ
Μωϋσῆ πάντα τὰ ἀφαίρεματα, ἃ
ἠνευκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς πάντα τὰ
ἔργα τῶ ἀγίου ποιεῖν αὐτά. καὶ αὐτοὶ
προσεδέχοντο ἔτι τὰ προσφερόμενα
παρὰ τῶν φερόντων τὸ πρῶτον πρῶτον.
δ. Καὶ παραγενόμενοι πάντες οἱ σοφοὶ
οἱ ποιεῖντες τὰ ἔργα τῶ ἀγίου, ἕκαστος
κατὰ τὸ αὐτῶ ἔργον, ὃ αὐτοὶ ἐργά-
ε. ζοντο. Καὶ εἶπαν πρὸς Μωϋσῆν, ὅτι
πλήθος φέρει ὁ λαὸς παρὰ τὰ ἔργα
ς. ὅσα συνέταξε Κύριος ποιῆσαι. Καὶ
προσέταξε Μωϋσῆς, καὶ ἐκήρυξεν ἐν
τῇ παρεμβολῇ, λέγων, ἀνὴρ καὶ γυνή
μηκέτι ἐργαζέσθωσαν εἰς τὰς ἀπαρ-
χάς τῶ ἀγίου. καὶ ἐκωλύθη ὁ λαὸς
ζ. ἔτι προσφέρειν. Καὶ τὰ ἔργα ἰκα-
νὰ ἦν αὐτοῖς εἰς τὴν κατασκευὴν ποιῆ-
η. σαι, ἢ προσκατέλιπον. Καὶ ἐποίη-
σε πᾶς σοφὸς ἐν τοῖς ἐργαζομένοις

τάς σολὰς τῶν ἀγίων, αἱ εἰσὶν Ἀα-
ρων τῷ ἱερεῖ, καθὰ συνέταξε Κύριος
τῷ Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν τὴν ἐπωμί-
δα ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορ-
φύρας, καὶ κοκκίνου νειησμένου· καὶ
βύσσου κεκλωσμένης. καὶ ἐτμήθη τὰ
πέταλα τῶ χρυσοῦ τρίχες, ὡς συ-
νυφάναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ τῇ πορ-
φύρῳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανε-
νησμένῳ, καὶ σὺν τῇ βύσσῳ τῇ κε-
κλωσμένῃ· ἔργον ὑφάντων ἐποίησαν
αὐτό· ἐπωμίδας συνεχῶς ἐξ ἀμ-
Φόλερων τῶν μερῶν αὐτῶ, ἔργον ὑφάν-
των, εἰς ἄλληλα συμπεπλεγμένα
καθ' ἑαυτά· ἐξ αὐτῶ ἐποίησαν κατὰ
τὴν ἑαυτῶ ποιῆσιν ἐκ χρυσοῦ, καὶ
ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου
διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμέ-
νης, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋ-
σῆ. καὶ ἐποίησεν ἀμφοτέρως τὸς λί-
θους τῆς σμαράγδου συνεχοφυγμένους,
Ζ καὶ περισσεσιαλωμένους χρυσοῦ, γε-
γλυμμένους ἐκκόλασμα σφραγίδος
ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.
καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸς ἐπὶ τὸς ὤμους τῆς
ἐπωμίδος, λίθους μνημοσύνης τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ
Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν λόγιον ἔργον
ὑφάντων ποικιλία, κατὰ τὸ ἔργον τῆς
ἐπωμίδος, ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑακίνθου,
Η καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησ-
μένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. τε-
τράγωνον

(1) Ἀνακέκληκεν ὁ Θεὸς ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσ. ὡς ταῖς οἰρημ. ἐκδοσ.

(2) Τὸ δὲ καὶ τὸ κεφ. καὶ τὰ τρία ἐπόμενα ὡς τῷ κώδ. ὡς εἰσὶν τὸ δὲ 40. ὡς αὐτῶ, 37.

τράγωνον διπλῶν ἐποίησαν τὸ λόγιον· ἀσιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆ, καὶ ἀσιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτῆ διπλῶν. καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ὑφασμα κατὰ λίθον τετράσιχον. εἶχος λίθων, σάρδιον τοπάσιον καὶ σμάραγδος, ὁ εἶχος ὁ εἶς· καὶ ὁ εἶχος ὁ δεύτερος, ἀνδραξ καὶ σάπφειρος καὶ ἰάσπις· καὶ ὁ εἶχος ὁ τρίτος, λιγύριον καὶ ἀχάτης καὶ ἀμέθυσος· καὶ ὁ εἶχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ βηρύλλιον καὶ ὀνύχιον περιεκλωσμένα χρυσίῳ, καὶ συνδεδεμένα χρυσίῳ. καὶ οἱ λίθοι ἦσαν ἐκ τῶν ἐνομαίων τῶν ἡσίων Ἰσραὴλ δώδεκα, κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐγγεγλυμμένα σφραγίδες, ἕκαστος ἐκ τῆ ἑαυτῆ ὀνόματος εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λόγιον κρωσῆς συμπεπλεγμέναις, ἔργον ἐμπλοκίς, ἐκ χρυσίς καθαρῆς. καὶ ἐποίησαν δύο ἀσιθιδίσκας χρυσῆς, καὶ δύο δακτυλίς χρυσῆς· καὶ ἐπέθηκαν τὰς δύο δακτυλίς τὰς χρυσῆς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τῆ λογίς. καὶ ἐπέθηκαν τὸ ἐμπλόκιον ἐκ χρυσίς ἐπὶ τὰς δύο δακτυλίς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τῆ λογίς· καὶ εἰς τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσιθιδίσκας· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς ὠμὰς τῆς ἐπωμίδος ἐξ εἰαντίας κατὰ πρόσωπον αὐτῆ. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίς χρυσῆς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια ἀπ' ἀκρῆ τῆ λογίς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ὀπισθίς τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίς χρυσῆς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ὠμὰς τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτῆ, κατὰ τὸ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολὴν ἀνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος· καὶ συνέσφιγξε τὸ λόγιον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτῆ εἰς τὰς δακτυλίς τῆς ἐπωμίδος, συνεχόμενης ἐκ τῆς ὑακίνθου, συμπλεκο-

A μένης εἰς τὸ ὑφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλαρῆται τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν τὸν ὑποδύτην ὑπὸ τὴν ἐπωμίδα, ἔργον ὑφαντὸν, ὅλον ὑακίνθινον.

Τὸ δὲ περιστόμιον τῆ ὑποδύτης ἐν τῷ μέσῳ διῦφασμένον συμπλεκτὸν, ὡς ἔχον κύκλῳ τὸ περιστόμιον ἀδιάλυτον. (1)

B ΛΗΛΟΥΤ. Μᾶλλον διάλυτον λέγει τὸ χαῦνον, καὶ μὴ συνεσφιγμένον· ὁ γὰρ χιτῶν ὁ κοσμητικὸς ὅλος δετὸς ἢ διάλυτον λέγει τὸ κεχωρισμένον· ἵνα μὴ ἀμφοτέρα τὰ μέρη τῆ τραχήλου συνυφασμαία ἦ, ἀλλ' ἀπολελυμένα ἀλλήλων, εἰς τὸ διώματι εἰδυθῆναι τινα, καὶ δίχα τῆ κόψαι τὸν τραχήλον.

Γ Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τῆ λώματος τῆ ὑποδύτης κάτωθεν καὶ ἐξανθήσεως ῥόας ῥοίτικας, ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνας νενησμέναις, καὶ βύσσης κεκλωσμένης. καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσῆς, καὶ ἐπέθηκαν τὰς κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα τῆ ὑποδύτης κύκλῳ ἀνὰ μέσον τῶν ῥοίτικων· κώδων χρυσῆς καὶ ῥοίτικος ἐπὶ τῆ λώματος τῆ ὑπο-

Δ δύτης κύκλῳ, εἰς τὸ λειτεργεῖν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαντὸν, Ἰσραὴλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, καὶ τὰς κιθάραις ἐκ βύσσης, καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσης, καὶ τὰ περισκελῆ ἐκ βύσσης κεκλωσμένης, καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν ἐκ βύσσης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνας νενησμέναις, ἔργον ποικιλτῆ, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυσῆν, ἀφόρισμα τῆ ἀγίης, χρυσίς καθαρῆς. καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτῆ γράμματα ἐπιτετυπωμένα σφραγίδος, ἀγίασμα Κυρίου. καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῷ λῶμα τὸ ὑακίνθινον, ὡς ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἀνωθεν, ὃν

E Z τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ. Λ Ζ.

Καὶ ἐποίησαν τῆ σικηνῆ δέκα αὐλαίας· ὀκτώ καὶ εἰκοσι πύχων [μῆκος] τῆς αὐλαίας τῆς μίας· τὸ αὐτὸ ἦσαν πᾶσαι· καὶ τεσσαρῶν πύχων τὸ εὖρος τῆς αὐλαίας τῆς μίας· καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνας νενησμέναις, καὶ βύσ-

σσης κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν Χερουβίμ· καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας σύλας ἀσήπις κατακεχρυσωμέναις χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες, ἀργυραῖ. καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίας ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας,

Prp 2

καὶ

(1) Διάλυτον. ὁ Ἀλεξανδρινὸς κώδ. παρὰ ταῖς σημειώσ. ταῖς ἐν τῇ Γραφῇ τῇ ἐν Φραγκ. ἐκδοθ.

καὶ κοκκίνῃς διαννησμένῃς, καὶ βύσσε κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντῶν Χερσβίμ. καὶ τὰς σύλῃς αὐτῶν πέντε, καὶ τὰς κρίκας αὐτῶν· καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν κατεχρύσωσαν χρυσίῳ, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκᾷ. καὶ ἐποίησαν τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς νότον, ἰσία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσε κεκλωσμένης ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν. καὶ οἱ σύλῳι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκᾷ. καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν, ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν· καὶ οἱ σύλῳι αὐτῶν εἴκοσι, [καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι.] καὶ τὸ κλίτος τὸ κατὰ θάλασσαν αὐλαῖαι πεντήκοντα πήχεων· σύλῳι αὐτῶν δέκα, καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα. καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς πεντήκοντα πήχεων ἰσία, πέντε καὶ δέκα πήχεων τὸ κατὰ νότον· καὶ οἱ σύλῳι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. καὶ ἐπὶ τῷ νότῳ τῷ δευτέρῳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κατὰ τὴν πύλῃν τῆς αὐλῆς, αὐλαῖαι πεντεκαίδεκα πήχεων· καὶ οἱ σύλῳι αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. πᾶσαι αἱ αὐλαῖαι τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσε κεκλωσμένης· καὶ αἱ βάσεις τῶν σύλων αὐτῶν

A χαλκᾷ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυρεαῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμένα ἀργυρίῳ, καὶ οἱ σύλῳι περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ πάντες οἱ σύλῳι τῆς αὐλῆς. [καὶ τὸ καλαπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς.] ἔργον ποικιλτῆ ἐξ ὑακίνθου, ἢ πορφύρας, ἢ κοκκίνου ννησμένῃς, ἢ βύσσε κεκλωσμένης εἴκοσι πήχεων τὸ μῆκος, καὶ τὸ ὕψος ἢ τὸ εὖρος πέντε πήχεων, ἐξισόμενον τοῖς ἰσίοις τῆς αὐλῆς· καὶ οἱ σύλῳι αὐτῶν τέσσαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες χαλκᾷ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυρεαῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμένα ἀργυρίῳ, καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ. καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς κύκλω χαλκοῖ. ἢ αὕτη ἢ σύνταξις τῆς σιηνῆς τῆ μαρτυρίας, καθὰ συνετάγη τῷ Μωϋσῆ, τὴν λειτουργίαν εἶναι τῶν λευιτῶν διὰ Ἰθάμαρ τῆ ὑἱοῦ Ἀαρῶν τῆ ἱερέως. ἢ Βεσελεήλ ὁ τῷ Οὐρι ὑἱοῦ Ὁρε, ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσθα, ἐποίησαν καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ Ἐλιαβ ὁ τῷ Ἀχισαμάχ, ἐκ φυλῆς Δάν, ὃς ἠρχιτεκτόνησε τὰ ὑφαντᾶ, καὶ ῥαφιδευτᾶ, καὶ ποικιλτᾶ, ὑφᾶναι τῷ κοκκίνῳ, καὶ τῇ βύσσῳ.

Κ Ε Φ Λ Η.

Καὶ ἐποίησε Βεσελεήλ τὴν κιβωτὸν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν.

Κιβωτὸν. Ἀκύλας, γλωσσόκομον.

Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλω.

Κυμάτιον. Ἄλλος, χεῖλωμα. Σαμαρειτικόν, σέφανον.

Καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίδας χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς· δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἐν, καὶ δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον, εὐρεῖς τοῖς διωσῆρσιν, ὥστε ἄρειν αὐτὴν ἐν αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Δακτυλίδας καλεῖ τετραγωνα ἔδη, τὰ βαλλόμενα εἰς τὰς ὀπὰς τῶν ἀναφορέων. ἔς καὶ νῦν αἱ τοῖς ἔξυλοις τοῖς βασάζεσι τὰ λεκλίκια βάλλουσι. ταῦτα καὶ διωσῆρες καλεῖνται. οἱ δὲ ἰδιῶται, κλάδος καλεῖσιν αὐτά.

Τὸ κλίτος. Ἀκύλας, μέρος.

Καὶ ἐποίησε τὸ ἱλαστήριον ἄνωθεν τῆς κιβωτῆ ἐκ χρυσοῦ καθαρῆ· καὶ ἐποίησε δύο Χερσβίμ χρυσοῦς· Χερσβίμ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ἱλαστήριος τὸ

ἐν, καὶ Χερσβίμ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τὸ δεύτερον τῆ ἱλαστήριος, σκιαζόντας τὰς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον.

Ἰλαστήριον. Ἄλλος, θυσιαστήριον.

E Καὶ ἐποίησε τὴν τραπέζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσοῦ καθαρῆ, καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίδας χρυσοῦς, δύο ἐπὶ τῷ κλίτῳ τῆ ἑνός, ἢ δύο ἐπὶ τῷ κλίτῳ τῆ δευτέρῃ, εὐρεῖς, ὥστε ἄρειν τοῖς διωσῆρσιν ἐν αὐτοῖς. ἢ τὰς διωσῆρας τῆς κιβωτῆ ἢ τῆς τραπέζης ἐποίησε, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὰς χρυσίῳ.

Z Καὶ ἐποίησε τὰ σιεύη τῆς τραπέζης, τὰ τε τριβλία, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τὰς κυάθους, καὶ τὰ σπονδεῖα, ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς, χρυσᾶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τριβλία, μυακοειδῆ σιεύη, δι' ὧν ἀνέφερον τὰ αἶμα τῆς τραπέζης· δι' ὧν ἔπιπτον τὸν οἶνον· σπονδεῖα, μικρὰ ἔχοντα πυθμένα.

H Καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν, ἢ φωτίζει, χρυσῆν, σερεῖν τὸν καυλὸν, καὶ τὰς καλαμίσκας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι πολυτρόποις χαρίσ-
μασι τὸ θεῖον καταφωτίζει τὰς πνεύμας.

Ἐκ τῶν καλαμίσκων αὐτῆς οἱ βλα-
σοὶ ἐξέχοντες· τρεῖς ἐκ τῶν, ἢ τρεῖς
ἐκ τῶν, ἐξισόμενοι ἀλλήλοις· καὶ τὰ
λαμπαδία αὐτῶν, ἅ ἐσιν ἐπὶ τῶν ἄ-
κρων αὐτῶν, καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν. καὶ
τὰ ἀνθέμια ἐξ αὐτῶν, ἵνα ὦσιν οἱ λύ-
χνοι ἐπ' αὐτῶν. καὶ τὸ ἀνθέμιον τὸ
ἐβδομον, τὸ ἐπ' ἄκρων τῶ λαμπαδία,
ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀνωθεν, σερεὸν ὄλον
χρυσῆν. καὶ ἐπὶ τὰ λύχνους αὐτῆς ἐπ'
αὐτῆς χρυσῆς, ἢ τὰς λαβίδας αὐτῆς
χρυσῆς, καὶ τὰς ἐπαρυσφίδας αὐτῆς
χρυσῆς. ἔτος περιηργύρωσε τὰς σύ-
λους, ἢ ἐχώνευσε τοῖς σύλοις δακτυλίους
χρυσῆς, καὶ ἐχρύσωσε τὰς μοχλὰς
χρυσίῳ· ἢ κατεχρύσωσε τὰς σύλους
τῶ καταπετάσματος χρυσίῳ· καὶ
ἐποίησε τὰς ἀγκύλας χρυσῆς. ἔτος
ἐποίησε τὰς κρίκας τῆς σκηνῆς χρυσῆς,
καὶ τὰς κρίκας τῆς αὐλῆς, καὶ κρίκας
εἰς τὸ ἐκλείπειν ἀνωθεν τὸ κατακάλυμ-
μα χαλκῆς. ἔτος ἐχώνευσε τὰς κε-
φαλίδας τὰς ἀργυρᾶς, καὶ τὰς κεφα-
λίδας τὰς χαλκᾶς τῆ θύρα τῆς σκη-
νῆς, καὶ τῆ πύλη τῆς αὐλῆς. ἢ ἀγκύ-
λας ἐποίησεν ἀργυρᾶς ἐπὶ τῶν σύ-
λων. ἔτος περιηργύρωσεν αὐτὰς. ἔτος
ἐποίησε τὰς πασσάλους τῆς σκηνῆς, ἢ
τὰς πασσάλους τῆς αὐλῆς χαλκῆς.

Οὗτος ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον τὸ
χαλκῆν ἐκ τῶν πυρείων τῶν χαλκῶν,
ἃ ἦν τοῖς ἀνδράσι τοῖς κατασασιάσασι
μετὰ τῆς Κορὲ συναγωγῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσον, ὅτι πρὸ τῆς κα-
κατασκύβης τῆ θυσιαστηρίᾳ προεγεγόνει ἡ
κατὰ Μωσέως ἐπανόσασις τῆ Κορὲ. ὅμως
Ἄριθ. 1. 1. Φησὶν ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς, ὅτι ἡ σκλή τῷ
δοῦτέρῳ ἔτι τῆς ἐξόδου, ἐν τῷ πρώτῳ μη-
νὶ ἐστίν.

Οὗτος ἐποίησε πάντα τὰ σκεύη
τῆ θυσιαστηρίᾳ, τὴν βάσιν αὐτῆ, καὶ
τὸ πυρεῖον, καὶ τὰς Φιάλας, καὶ τὰς
κρεάγρας τὰς χαλκᾶς. ἔτος ἐποίησε
τῷ θυσιαστηρίῳ περίθεμα, ἔργον δι-
κλιωτὸν κάτωθεν τῶ πυρεῖς ὑπ' αὐτὸ
ἕως τῆ ἡμίσεως αὐτῆ· ἢ ἐπέθηκεν αὐ-
τῷ τέσσαρας δακτυλίους ἐκ τῶν τεσσά-
ρων μερῶν τῆ παραθέματος τῆ θυ-
σιαστηρίᾳ χαλκῆς, εὐρεῖς τοῖς μοχλοῖς,
ὥστε ἀρεῖν τὸ θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς.
ἔτος ἐποίησε τὸ ἔλαιον τῆ χρίσματος
τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σύνθεσιν τῆ θυμια-
ματος καθαρὸν ἔργον μυρεψῆ.

Οὗτος ἐποίησε τὸν λατῆρα τὸν
χρυσῆν, (1) ἢ τὴν βάσιν αὐτῆ χαλκῆν
ἐκ τῶν κατόπτρων τῶν νηφουσῶν, ἃ
ἐνήφυσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς
τῆ μαρτυρίᾳ, ἐν ἡ ἡμέρᾳ ἐπηξεν αὐτὴν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πολλὰ τῶν γεγονη-
μένων σαφῆ μὲν ἐκ ἔχει παρὰ τῆ θεῆς
Γραφῆ τῷ ἀφήγησιν· σημαίνεται δὲ πως
ἐκ παραδρομῆς, καθάπερ ἀμέλει καὶ τόδε
τὸ ἐν χερσὶ. πῶ γὰρ, ἢ τίνες νηφουσῶσαι,
τῆς ἀγίας ἐνηγερομένης σκλήης, ἢ λελά-
ληκαν ὁ Μωσῆς. ὅτι δὲ γέγονον, ἐκ ἀνδοιά-
σαι τὶς ἄν. εἴρηται γὰρ, εἰ ἢ μὴ σαφῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Λελατρόςκασιν εἰδώ-
λοις οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, τῷ ὑπὸ τοῖς Αἰγυπτίοις
ἀνατλάντες θητεῖαν, καὶ τοῖς ἐκείνων
διαβιῶντες νόμοις, μακρὰς διατετελέκασιν
χρόνους.] Ἔθος [τοίνω] Αἰγυπτίοις μά-
λισα γυναιξὶν εἰσφοιτᾶν ἱεροῖς, λινῆ μὲν
ἐδῆτι περιεσαλμίναις, κατόπτρῳ δὲ τῷ
ἀρισερᾶν, καὶ σείσρῳ τῷ δεξιᾶν ἱεροσρε-
πῶς ἐσκοδασμίναις. [ἃ ὅτι μάλισα τῶν
ἄλλων ἐξελεγμέναι καὶ ἱερομύσιδες, τῆς
τοιαύτης μόλις ἤξιόντο τιμῆς. ὕβρεως μὲν
ἔν, ὡδε γὰρ ἀμεινόντε καὶ ἀληθεῖς εἶπέν.]
γνώμια δὲ ἐν τῶν ἐξ αἱμάτων Ἰσραὴλ λεί-
ψανα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ λατρείας ἐν ἰδίῳ
ὀκλύεσιν ὄρηκότα ταυτὶ τὰ κάτοπτρα,
προσεκόμισαν εἰς καρποφορίαν· ἃ καὶ εἰς
τὸ τῆ λατῆρος μετεσκοδᾶσε ἁγίωμα. τῆς δὲ
σκλήης ἀνενηγερομένης, νηφουσῶσαι προ-
σιζήσαντα ταῖς θύραις ταύτης, καὶ πάντα
ἀγνῶς διατῶμαται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆς ἀληθεσέρας
ἀναδεδαγμένης σκλήης, τῆ ἐκκλη-
σίας, ἢ ἐπηξεν ὁ Κύριος ἢ ἐκ ἀνθρώπος, ἢ
ὡς ὁ θεασέσιος γράφει Παῦλος, καιρὸς
ἤδη πως τὰς ἀνακειμένης εἰς δόξαν ποτὲ
τῆς τῶν δαιμονίων ἀγέλης, εἰς ἱερὰ μετα-
πλάττεσθαι σκλήη, καὶ ἐπιτηδέως ἔχοντα
πρὸς παραδοχῆν τῆ ἀγίας βαπτίσματος, ὡς
καὶ διαπρέπειν διώσθαι τοῖς ὑπὲρ νόμον
αὐχίμασι. τῆ γὰρ οἰμαί ἐσι τὸ ἐκ κατό-
πτρων ἐλλωικῶν, ἢτοι καμιλίων διαβολι-
κῶν, τὸν λατῆρα πλάττεσθαι τὸν χαλκῆν.
ἐν ὡ δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, τὸ καὶ αὐτὸν ἀποκα-
θαίρον Μωσέα, ἢ τῆ κατὰ νόμον ἱεροσωῆ
χρήσιμον εἰς ἀπόνησιν, δῆλον δὲ ὅτι τῷ
νοητῷ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νηφουσῶσαι δὲ τὰ
γνώμια παρὰ τὰς θύρας τῆς σκλήης τῆς
ἀγίας. εἴη δ' ἄν καὶ τὸδε καλὸν ἀνιγμα
καὶ σοφὸν τῆ μὴ δι' αἱμάτων εἰσρέχειν ἐν
ἐκκλησίαις τῆς ἐν Χριστῷ δεδικαιωμένης,
θυσῆαις δὲ μᾶλλον πνευματικῆς ἐκπρέπου-
τας, ἢ δωροφορίαν ὡπερ τινὰ προσκομι-
ζοντας τῷ Θεῷ τῷ ἐγκράτειαν, τῷ οἰονεῖ
νέκρωσιν τῆς σαρκός. Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἐν
ἢ νηφουσῶσαι, τῆς ἀγίας ἐνηγερομένης
σκλήης, εἰς εἰκόνα τελεῶσι ψυχῶν, ἢ μωσαϊ-
κοῖς ἐντάλμασι παιδαγωγικῶν ἔτι. πνευ-
ματικῶν δὲ μᾶλλον καὶ ὀρθογελικῶν ἀναδε-
δαγμένων τῷ πολιτείαν ἤδη, καὶ πᾶσα-

ppp 3 σῶν

(1) Χαλκῆν. ἢτε ἐν Φραγκ. ἐκδοσ. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2.
σελ. 313. ὡσαύτως καὶ ἐν κεφ. 30. ἐδ. 18. τῆς Ἐξόδ.

σῶν ἐκ ἀνδρωτί τὰς ἐπιγείας ἡδονάς, καὶ ἀναμορφωμένων εὖ μάλα πρὸς τὸ ἀκέραιον κάλλος, διὰ τὸ μὴ ἀνέχεσθαι παθεῖν τὰ μυσάρα τε καὶ βέβηλα τῆς Φιλοσοφίας ἐγκλήματα.

Καὶ ἐποίησε τὸν λατῆρα, ἵνα νίπλωνται ἐξ αὐτῆ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν

καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας αὐτῶν, εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας, ἢ ὅταν προσωρεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν, ἐνίπλοντο ἐξ αὐτῆ, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ. Λ Θ.

Καὶ τὸ χρυσίον, ὃ κατεργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων, ἐγένετο χρυσὸς τῆς ἀπαρχῆς, ἐννέα καὶ εἰκοσιτάλαντα, καὶ ἐπλακόςιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι ὁ σίκλος δύο δραχμάς ἔχει.

Καὶ ἀργυρὶς ἀφάρεμα παρὰ τῶν ἐπεσκεμμένων ἀνδρῶν τῆς συναγωγῆς ἑκατὸν τάλαντα, καὶ χίλιοι καὶ ἐπλακόςιοι καὶ ἑβδομηκονταπέντε σίκλοι· δραχμὴ μία τῇ κεφαλῇ τὸ ἥμισυ τῆ σίκλου, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶν ἐπεσκεμμένων, τῶν δεδοκιμασμένων ἀνθρώπων εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῆ προσκνεχθείτος ἀργυρὶς.

Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπισκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἐξήκοντα μυριάδας, καὶ τριχιλίους καὶ πεντακοσίους καὶ πενήκοντα.

ΑΔΗΛΟΥ. Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν, ἀντὶ τῆ πάντες οἱ ἀριθμηθέντες ἐπισατῶν τοῖς ἔργοις, οἱ καὶ δυναμένοι ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον, οἱ καὶ παρέλαβον τὴν ὀκλίω τῆ ἀργυρὶς. ἀπὸ εἰκοσαετῆς δὲ, ὡς τῶν ἡττόνων ἀνεπιτηδείων ὄντων πρὸς ἔργα, διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας.

Καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τῆ ἀργυρὶς εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τῆ καταπετάσματος, ἑκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον τῇ κεφαλίδι. καὶ τῆς χιλίους ἐπλακοσίους ἑβδομηκονταπέντε σίκλους ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τοῖς σύλοις· καὶ κατεχρυσώσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ κατεκόσμησεν αὐτῆς. καὶ ὁ χαλκὸς τῆ ἀφάρεματος τετρακόσια καὶ ἑβδομηκοντα τάλαντα, καὶ διχίλιοι τετρακόσιοι σίκλοι. καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῆ τὰς βάσεις τῆς [θύρας] τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς κύκλω, καὶ τὰς βάσεις τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τῆς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τῆς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλω, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκῶν τῆ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ

σκεύη τῆ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καθά συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἕτως ἐποίησαν. τὸ δὲ λοιπὸν χρυσίον τῆ ἀφάρεματος ἐποίησαν σκεύη εἰς τὸ λειτουργεῖν αὐτοῖς ἐναντὶ Κυρίου. καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον, καὶ πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον ἐποίησαν σολὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν, ὡςε λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς ἐν τῷ ἁγίῳ. καὶ ἠνεγκαν τὰς σολὰς πρὸς Μωϋσῆν, καὶ τὴν σκηνὴν, καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς, τὰς βάσεις, καὶ τὰς μοχλῆς, καὶ τὰς σύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ τὰς διωστῆρας αὐτῆς· καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆ· καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν, καὶ τὰς λυχνας αὐτῆς, λυχνας τῆς καύσεως, καὶ τὸ ἔλαιον τῆ φωτός· καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, καὶ πάντα αὐτῆς τὰ σκεύη· καὶ τὰς ἄρτας τῆς προκειμένης.

Καὶ τὰς σολὰς τῆ ἁγίας, αἱ εἰσιν Ἀαρὼν, καὶ τὰς σολὰς τῶν υἱῶν αὐτῆ εἰς τὴν ἱερατείαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν Ἀαρὼν λέγει, ὡς πρῶτον ἱερέα, ἅγιον.

Καὶ τὰ ἰσία τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς σύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὸ κάλαπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς· καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆ· καὶ τὰς διφθέρας δέρματι κριῶν ἠερυθροδανωμένα, καὶ τὰ καλύμματα δέρματα ὑακίνθινα, καὶ τῶν λοιπῶν τὰ ἐπιμαλύμματα· καὶ τῆς πασσάλους, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ εἰς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. ὅσα συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἕτως ἐποίησαν [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν κατασκευὴν. καὶ εἶδε Μωϋσῆς πάντα τὰ ἔργα, καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ ὡν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἕτως ἐποίησαν αὐτὰ, καὶ ἠυλόγησεν αὐτὰ (1) Μωϋσῆς.

ΚΕΦ.

(1) Αὐτῆς. ἢ τε ἐν Φραγκῶν. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. ἕκδοσι.

Κ Ε Φ Μ.

β. α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τῆς μηνὸς τῆς πρώτης νεμωῖα, σήσεις τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ ἀνισαμμένη σκλή τὸ ἅγιον σῶμα σημαίνει τῆς Χριστοῦ. ἐν ἡμέρᾳ δὲ μιᾷ, δι' ἧς τὸν αἰῶνα νοεῖς τὸν ἀνεσηκότα, καθ' ὃν καὶ μόνον γέγονεν ἄνθρωπος· νεμωῖαν δὲ, τὴν ἀνακαινίζουσαν ἡμᾶς αὐτῆς ἐπιδημίαν. τὰ ἀρχαῖα γὰρ παρήλθε μὴ τῷ πρώτῳ, ὅτε τῆς ἐαρινῆς τροπῆς ἀναλάμπει τὸ κάλλος, ἀπονιψάμενοι (1) τῆς νοητῆς χειμῶνος τὴν καλήφειαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῆς νεμωῖα τῆς πρώτης μὴ τῆς σῆσαι τὴν κιβωτὸν προσέταξεν ὁ Θεὸς τῷ Μωϋσῆ; Ἐπειδὴ κατὰ τῆς τριτοῦ τὸν καιρὸν τὴν κλίσειν ἐδημιόργησε, καὶ μαρτυρεῖ τῷδε τῷ λόγῳ τῶν λόγων ἢ δηλώσις. (2) βλασησάτω γὰρ Φησιν ἢ γῆ βοτάνῳ χόρτῳ σπέρμα καλὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιεῖν καρπὸν, ἢ τὸ σπέρμα αὐτῆς ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. ἀρχομένη δὲ τῆς ἔαρος, καὶ οἱ λειμῶνες ἀνδρῶσι, καὶ κυμαίνει τὰ λῆια, καὶ τὰ δένδρα Φύει καρπὸν. διὰ τοῦ τῆτο καὶ τὸν Ἰσραὴλ κατὰ τῆτον τὸν καιρὸν ἠλυθέρωσε τῆς Αἰγυπτίων δαλείας· καὶ ἀγία παρθένω Γαβριὴλ ὁ Ἄγγελος ἐκόμισε τῶν παραδόξων ὠδίνων τὰ δαγγέλια. κατὰ τριτοῦ τὸν καιρὸν καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς τὸ σωτήριον ὑπέμεινε πάθος. μάλα τοίνυν εἰκότως τῆς μιᾷ τῆς πρώτης μὴ τῆς σκλή τῆς σῆσαι ὁ τῶν ὅλων Θεὸς προσέταξε. καὶ ὅτι τῆς κόσμου παντὸς ἐκλύπωμα ἴδιον, καὶ ἵνα ὄτρυνῃ πρὸς τὴν τῆς πάχα ἐορτῆν, ἴδιον πρῶτῳ ἐπιτελεῖν νόμος ἴδιον Ἰσραηλίοις. τότε δὲ καὶ πρῶτον ταύτῳ ἡμελλοῦν ἐορτάζειν ἐν τῆς ἐρήμῳ. δούτερον γὰρ ἴδιον ἔτος μετὰ τῆς τῆς δαλείας ἀπαλλαγῆναι.

γ. Καὶ σήσεις τὴν κιβωτὸν τῆς μαρτυρίας, καὶ σκεπάσεις τὴν κιβωτὸν τῶν καταπετάσματος. Καὶ εἰσοίσεις τὴν τράπεζαν, καὶ προθήσεις τὴν πρόθεσιν αὐτῆς. καὶ εἰσοίσεις τὴν λυχνίαν, καὶ ἐπιθήσεις τῆς λύχνου αὐτῆς. Καὶ σήσεις τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιάν ἐνώπιον τῆς κιβωτῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ σήσεις τὸ κατακάλυμμα τῆς καταπετάσματος, εἰς τὴν θύραν

5. τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων σήσεις παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ περιθήσεις τὴν αὐλὴν κύκλω. Καὶ λήψῃ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσματος, καὶ χρίσεις τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἀγιάσεις αὐτήν, καὶ πάντα τὰ σκευὴ αὐτῆς, καὶ ἔσαι ἅγια.

1. Καὶ χρίσεις τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων, καὶ πάντα τὰ αὐτῆς σκευὴ· καὶ ἀγιάσεις τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσαι τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῶν ἁγίων.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὁ, τε γὰρ ἀγιάζων καὶ ἔσαι ἅγια. (3) δέδεκται δὲ ὁ κατὰ φύσιν ὡς Θεὸς ἅγιος τῆς ἀγιάζοντος Θεοῦ τὸ πρόσλημα. καὶ τῆτο Φησιν ὁ μακάριος Πέτρος, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ἔκταν περὶ τὸ ἀνθρώπινον (4) καὶ τὴν φύσιν τῆς σαρκὸς ὁ ἀγιασμός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Χρίσας δὲ [τοῖς ἄλλοις ὁμοῦ] καὶ τῆς κατὰ νόμον λατρίας τὸ θυσιαστήριον. ἅγιος γὰρ καὶ ὁ νόμος, [καλῶν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς κατὰ φύσιν Θεοῦ, καὶ δικαιοσύνης εἶδησιν τοῖς ἀκρωμενοῖς ἀτιθεῖς, καὶ εἰς ἀρχὰς ἀγαθότητος ἀποθέρων τῆς παιδουομένης.]

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄγιος δὲ ἁγίων ὁ νόμος, ἢ κατὰ γε τὴν σκίαν, ἀλλ' ὅτι πρὸς θεωρίαν εἰ μελατρέποιτο τὴν πνευματικῶν, αὐτὸν ἡμῖν οἱ τύποι διακεκράγασι τὸν Χριστὸν, τὸν ἅγιον ἁγίων ἀληθῶς. ἀγιάζει γὰρ ὡς Θεὸς τῷ ἴδιῳ καταχρίων πνεύματι τῆς ἐν μεθέξει γεγονότας αὐτῆς διὰ τῆς πίστεως.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι καὶ τῆτο ἅγιον ἔστιν ἁγίων, καὶ πάντα δὲ τὰ ἱερατικά σκευὴ, ὡς ἀγιάζοντα τῆς ἱερέως, οἱ εἰσιν ἅγιοι.

β. Καὶ προσάξεις Ἄραων καὶ τῆς ὑγῆς αὐτῆς ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας, καὶ λῆσεις αὐτῆς ὕδατι.

γ. Καὶ ἐνδύσεις Ἄραων τὰς στολὰς τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐτὸν, καὶ ἀγιάσεις αὐτὸν, καὶ ἱερατεύσει μοι. Καὶ τῆς ὑγῆς αὐτῆς προσάξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτῆς χιτῶνας.

ι. Καὶ ἀλείψεις αὐτῆς ὃν τρόπον ἤλειψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱερατεύσωσί μοι. (5) καὶ ἔσαι, ὡς εἶναι αὐτῆς

(1) Ἐλεπὲς ἔοικεν. Ἴσως δὲ ἀναγνωστέον ἀπονιψάμεναι.

(2) Τῶν δένδρων ἢ βλάστησις. ἢ ἐν χαλ. ἐκδοσ.

(3) Πάντες. ἴσεν δὲ ὅτι κατὰ τὸν ἀνωμότητος ἔχοντα λόγον, αὐτὸς ὑπάρχων ὁ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀγιασμῶν χορηγὸς καὶ σωδότης ὡς Θεός, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ μεθ' ἡμῶν ἀγιάζεται κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. καὶ τῆτο ἔστιν ἢ λεγομένη κένωσις. ὁ γὰρ ἅγιος κατὰ φύσιν ὡς Θεός, δέδεκται λέγεται τῆς ἀγιάζοντος Θεοῦ. καὶ τῆτο Φησιν ὁ μακάριος, κτ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 352.

(4) Περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἢ χρίσις, καὶ τῆς σαρκὸς ὁ ἀγιασμός, τῆς ἢ κατὰ φύσιν ἁγίας, ἀλλ' ὡς ἐν μεθέξει παρὰ Θεοῦ. αὐτ.

(5) ἱερατεύσωσί μοι. καὶ ἔσαι, ὡς εἶναι αὐτοῖς χρίσμα ἱερατείας. ἐν ἐρημ. ἐκδοσ.

αὐτὸς χρίσμα ἱερὸν εἰς τὸν αἰῶνα εἰς ἅσας γενεὰς αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἀλείψαι καὶ χρίσαι ταῦτόν ἐστι.

15. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς πάντα ὅσα συνέταξεν αὐτῷ Κύριος, ἕως ιζ. ἐποίησε. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, τῷ δευτέρῳ ἔτει, πορευομένων αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, νημενία ἐσάθη η. ἡ σκηνή. Καὶ ἔσκησε Μωϋσῆς τὴν σκηνήν, καὶ ἐπέθηκε τὰς κεφαλίδας αὐτῆς, καὶ διενέβαλε τὰς μοχλὰς, καὶ ιθ. ἔσκησε τὰς σύλας αὐτῆς. Καὶ ἐξέτεινε τὰς αὐλαίας ἐπὶ τὴν σκηνήν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατανάλυμμα τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτὴν ἀνωθεν, καθὰ συνέταξε κ. Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ λαβὼν τὰ μαρτύρια ἐνέβαλεν εἰς τὴν κιβωτόν. [καὶ ὑπέθηκε τὰς διωστῆρας ὑπὸ τὴν κα. κιβωτόν.] Καὶ ἐπέθηκε τὴν κιβωτόν εἰς τὴν σκηνήν, καὶ ἔθηκε τὸ κάλυμμα τῶν καταπετάσματος, καὶ ἐσκέπασε τὴν κιβωτόν τῶν μαρτυρίων, ὃν τρόπον κβ. συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἔθηκε τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων, ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τῶν μαρτυρίων ἀπὸ βορρᾶ ἔξωθεν τῶν κα. καταπετάσματος τῆς σκηνῆς. Καὶ προέθηκεν ἐπ' αὐτῆς ἄρτους τῆς προσέσεως ἑναντι Κυρίου, ὃν τρόπον κδ. συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἔθηκε τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων, εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τῆς κε. πρὸς νότον. Καὶ ἔθηκε τὰς λύχνους αὐτῆς ἑναντι Κυρίου, ὃν τρόπον κς. συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἔθηκε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν εἰς τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων ἀπέναντι τῶν κα. καταπετάσματος, καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτῶν θυμίαμα τῆς συνθέσεως, ὃν τρόπον κζ. συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῶν μαρτυρίων. Καὶ ἔσκησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ θυσιαστήρια. καὶ συνετέλεσε Μωϋσῆς πάντα τὰ ἔργα.

λδ. Καὶ ἐκάλυψε ἡ νεφέλη τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων· καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπλήσθη τὴν σκηνήν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀναδεδειγμένης γὰρ ἐν κόσμῳ τῆς ἀγίας καὶ ἀληθεσέρας σκηνῆς, τὰ ἐστὶ τῆς ἐξ ἐθνῶν ἐκκλησίας, ὡς περιελάμπεται Χριστῷ, καὶ ἡ νεφέλη ὡς ἡ πνευματικὴ δρόσος ἡμᾶς τοῖς ἀνωθεν πλοσίως καταπιάνουσα, τὸν θεῖον ναὸν ἀναπίμπλησι.

λε. Καὶ ἐκ ἡδυνήθη Μωϋσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνήν τῶν μαρτυρίων, ὅτι ἐπεσιάζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή. λς. Ἡνίκα δ' ἂν ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεζεύγνυσαν [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ λζ. σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν. Εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη, ἐκ ἀνεζεύγνυσαν ἕως τῆς ἡμέρας, ἧς ἀνέβη ἡ νεφέλη.

Γ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Πλὴν ἐκ ἡδυνήθη, φησὶν, εἰσελθεῖν ὁ Μωϋσῆς.] ἔ γὰρ εἰσβέβηκεν ὁ Ἰσραὴλ, τὴν τῆς θεῆς φωτὸς προσβολῶν ἐνεργεῖν ἔ δυνάμενος· ἐπέτοι μὴ τὸ σωῆκε τὸ Χριστῷ μυστήριον, ἕτε προσήκατο τὸν ἐν πνεύματι φωτισμὸν, ἕτε τεθέαται τοῖς τῆς διανοίας ὄμμασι τὴν δόξαν Κυρίου. ὡ καὶ ὡς ἐν τύπῳ νεφέλης ἀπαίροντι μὲν τὸν κόσμον καὶ πρὸς τὰ ἀνω βαδίζοντι, σωμαπαύρομεν κατ' ἴχνος ἰόντες τὸ δεσπολικόν· [ἐνεκαίνισε γὰρ ἡμῖν τὴν πρόσφατόν τε καὶ ζῶσαν ὁδόν, τὴν εἰς τὰ ἀνω φημί καὶ ἐν ἔρανῳ·] ἀναπαυομένῳ δὲ ὡς ἀπερ καὶ καταλύοντι, σωμαπαυσόμεθα καὶ συγκαταλύσομεν.

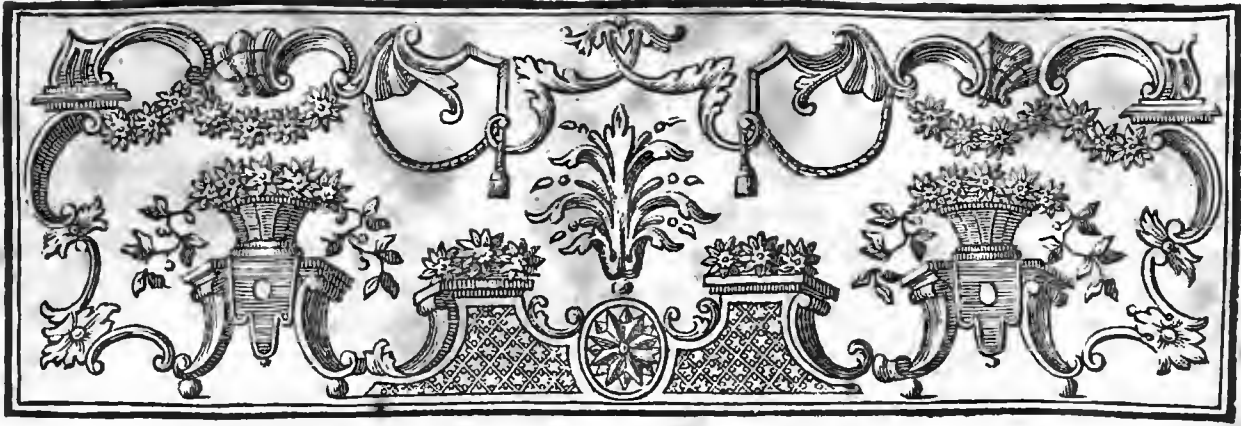
λη. Νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτὴν νυκτὸς ἐνώπιον παντὸς οἴκου Ἰσραὴλ, ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν.

Ζ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Φαίνει μὲν γὰρ ὁ Χριστὸς χαρίσμασι πνευματικοῖς τῆς ὡς ἀπερ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν φωτὶ γεγονότας, διὰ γε τῆς τὴν ἐπ' αὐτῷ γνώσιν λεπτῶς καὶ ἐξητασμένως ἐλεῖν, καὶ ἐκλελαμπρῶσαι τὸν νῦν. καταφωτίζα δὲ τὰς ἀμαρτεσέρας ἐστὶ σκοτὸς δὲ ὅλως κοσμικῆς ἀπάτης ἐκ ἕσας ἐν ἐκκλησίαις, περιεσφάπτοντος ταύταις τῶν Χριστῷ, καὶ νοητῷ φωτὶ τὰ σύμπαντα καταυγάζοντος. ἔ γὰρ ἐσμὲν νυκτὸς, καὶ ἔδὲ σκοτῆς, ἀλλ' υἱοὶ φωτὸς καὶ ἡμέρας, κατὰ τὸ γεγραμμένον. 1. Θεσ. 5. 5.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ.

ΛΕΥΓΙ-

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ

ΜΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΗ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Λευιτικὸν ὠνόμασαν, ἐπειδὴ τὸ τῆς ἱερωσύνης, καὶ τὰ τῶν θυσιῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα προσέταξεν ὁ Θεός, ἐν τῷ φέρεται. ἔχει μὲν ἐν καὶ ἡ Ἐξοδὸς τῆ Θεῶ νομοθεσίας· ὅπως δὲ (1) ἐτελέθησαν οἱ ἱερεῖς χριστιανῆς, καὶ ὅπως κατεσκευάσθη ἡ σκηνή, καὶ σύμπηξιν ἔλαβεν εἰσαρμόνιον, καὶ ἄλλα πλείονα ἰσορεῖ τὸ Λευιτικόν. εἰ δὲ καὶ ἕτεραί τινα περιέχει εἰς θαυμαστόν. ἐπιγραφὴ γάρ ἐστιν, (2) ἐκάσθε βιβλίον τῆ ἐν αὐτῷ καιριωτέρη δηλωτικῇ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸν περὶ θυσιῶν λόγον οἱ μὴ ὀρθῶς εἰσαρμόντες καταφρονῶσιν, ἢ ὡς ὀυτελῆς νομοθεσίας καὶ μηδὲν ἄξιον τῆ δειμιουργῆ ἐχέσης, ἢ αὐτῆ τῆ δειμιουργῆ ὡς ὀυτελῆ νομοθετηντος ἀσεβῶς καταφρονησίζονται. ὁ δὲ νοήσας τὸ τῆ Δαβὶδ καὶ τῆ Ἀποσόλε, τῆ μὲν λέγοντος, ἀποκάλυψον τὰς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια Ψαλ. 118. 18.
 » ἐκ τῆ νόμου· τῆ δὲ βοῶντος, ὁ νόμος πνευματικὸς ἐστίν, δυνάται διαβλέψαι, ὡς ἄξια Ῥωμ. 7. 14.
 Θεῶ εἰσὶν ἀποκεκρυμμένα ἐν τῷτοις μαθήματα.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Αἱ ἐν τῷ Λευιτικῷ θυσίαι καθαρισμόν ψυχῶν περιέχουσι· τοῖς μὲν τελειοτέροις, ἀναλισκομένων τῶν ἀλόγων εἰς τὸ πῦρ τῆ Θεῶ· ἀλόγων δὲ καθαρῶν, ὧν τύπος ἐστὶ τὰ ὀλοκαυτώματα· πῦρ δὲ τῆ λόγος, τὸ ἀναλωτικὸν τῆς ὕλης· ψυχὴ γὰρ ἔσται τῆς κατήκοος, τὰ κατὰ φύσιν ἄλογα ἐκ τῆς αἰδήσεως γινόμενα, πολλῶ τῷ πρὸς τὸ θεῖον ἔρωτι χρησαμένη δαπανᾷ· τοῖς δὲ ἀτελεσετέροις, μερῶν τινῶν ἀναλισκομένων τῷ πυρὶ τῆ Θεῶ. ὧν τὰ σύμβολα δοκεῖ προσετάχθαι ἀναφέρεσθαι. ἀπολείται δὲ πᾶς ὁ τῷ τῆ Θεῶ θυσιασθῆναι πῦρ προσάγων ἀλότριον. ὧν τύπος Ναδάβ καὶ Ἀβιβδ. τὸ δὲ τὰ κατὰ μέρος ἐξοδεύσαι περὶ τῶν δυνάστων, ἐκ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀναβεβηκότος εἰς τὸν ἔρανον, καὶ ταῦτα τρανῶς θεωρήσαντος.

Κ Ε Φ Α.

α. **Κ**αὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν, καὶ ἐλάλησε Κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σινηῆς τῆ μαρτυρίαι, λέγων, Πάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἀνθρώπος ἐξ ὑμῶν εἰάν προσάγῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα ὑμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος ἕνεκα τὰς θυσίας προσφέρεσθαι προσέταξεν ὁ Θεός; Πολλὰ μὲν ἡμῖν εἴρηται περὶ τῶν, καὶ τοῖς πρὸς Ἑλλήνας συγγεγραμμέναις, καὶ τοῖς πρὸς τὰς αἱρέσεις, καὶ μὲντοι

καὶ τοῖς πρὸς τὰς μάγας· πρὸς δὲ τῷτοις καὶ ταῖς τῶν Προφητῶν ἐρμηνείαις, καὶ τοῖς τῶν ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν ὑπομνήμασιν. ἐρῶ δὲ ὅμως καὶ ταῦτα ἐν κεφαλαίῳ. ὅτι μὲν ἀνεκδοῆς ὁ Θεός, ἐκ οἴμας ἀντερεῖν εἰδὲ τὰς ἄγαν ἀνοήτας. ὅτι δὲ καὶ τὰς τοιαύτας εἰ προσέλαθαι θυσίας, διὰ τῶν πλείων ἐδίδαξε Προφητῶν. ἐπειδὴ δὲ χρόνον συχνὸν ἐν Αἰγύπτῳ διατετελεκῶς ὁ λαός, θυσίαν δαίμοσιν ἐδιδάχθη, σιωπήσθη τὰς θυσίας, ἵνα τῆς δεισιδαιμονίας ἐλθῆ θέρωσθαι. ὅτι γὰρ ταῦταις ἔχαιρον, μαρτυρεῖ τὰ περὶ τὸν μόχον γεγεννημένα. τῆτο καὶ διὰ Ἰεζεκιὴλ τῆ προφήτης δεδήλωκεν· εἰ- Ἰεζ. 16. 6.
 » δον γὰρ σέ, Φησί, πεφυρμένῳ ἐν τῷ αἵματί σου, καὶ εἰπόν σοι· ἐν τῷ αἵματί σου ζῶ, πληθύνει. λέγει δὲ ὅτι θεασάμενός σε τῷ

(1) Ὅπως τε. ὁ Ἀλεξάνδρος κἀδ.

(2) Ἐπιγραφὴ γάρ ἐστὶ Λευιτικόν, τῆ ἐν αὐτῷ καιριωτέρη δηλωτικόν. ἐν σελ. 180. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Ῥε. ἐκδόσ.

τῶ τῶν θυσιῶν αἵματι χαίρουσαν, συνεχώρησά σοι τῆς τοιαύτης ἀπολαύειν ἐπιθυμίας. πρὸς δὲ τέτοις, καὶ ἕτερον αὐτοῖς ἀλεξίκακον διὰ τέττε κατεσχόβασε Φάρμακον. Ἰουδαίαι γὰρ αὐτῷ προσέταξε τὰ κατ' Αἰγυπτίων θεοποιήματα· ἀπὸ μὲν τῶν τετραπόδων, μόχον καὶ τραγὸν καὶ πρόβατον· ἀπὸ δὲ τῶν πτερωτῶν, τρυγὸνα καὶ περισερῶν νεοτῆς. ἐκ ἀγνοήμεν ἔν, ὅτι καὶ ἄλλα πάμπολλα ἐθεοποιήθητο Αἰγύπτιοι· ἀλλὰ τῶν θεοποιημένων τὰ ἡμερώτερα ταῖς θυσίαις ἀπένειμε· τὰ ἄλλα δὲ ἀκάθαρτα προσηγορεύουσαν· ἵνα τὰ μὲν ὡς ἀκάθαρτα βδελυττόμενοι, μὴ θεοποιῶσι· τὰ δὲ ὡς θύοντες, μὴ θεὸς ὑπολάβωσιν· ἀλλὰ μόνον προσκυνῶσι τὸν ὡ ταῦτα προσφέρεται. ἐπειδὴ δὲ οἱ μὲν αὐτῶν ἦσαν ἐν ὑπορίᾳ χρημάτων, οἱ δὲ περὶ συζῶντες, τοῖς μὲν μόχον προσφέρειν, ἢ ἀρνίον, ἢ αἶγα προσέταξε, τοῖς δὲ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσῆς περισερῶν· τοῖς δὲ γε πειεσάτοις, σεμίδαλιν ὀλίγην ἀναμειγυμένην ἐλαίῳ, σύμμετρα τῇ δυνάμει νομοθετῶν. τέττων τὰ μὲν, δῶρα προσηγορεύουσαν, ὡς ἐκ ἐκ νομικῆς ἀνάγκης, ἀλλ' ἐκ φιλοθέας προσφερόμενα γνώμης· τὰς δὲ, θυσίας σωτηρίας. δηλοῖ δὲ τὸ νομα ἀρρώστιας, ἢ χαλεπῶν τινῶν ἐτέρων ἀπαλλαγῆναι. προσεφέροντο δὲ καὶ ὑπὲρ ἀμαρτίας, καὶ πλημμελείας, καὶ ἀγνοίας ἱερουργίας. δηλοῖ δὲ ἢ μὲν ἀμαρτία, νόμος τινὸς παράβασιν ἐφέλκσιον· ἢ δὲ πλημμέλεια, τὴν ἐκ περιστάσεως τινος γεγενημένην παρανομίαν. σὺνέβαινε γὰρ τινὰ παρὰ γνώμην, ἢ λεπρῶν πελάσσει, ἢ νεκρῶν, ἢ γονορροεῖ. ἢ δὲ ἀγνοία σαφῆ τὴν ἐρμηνείαν ἔχει. ἢ γὰρ πάντες ἀπαντας τῆς νόμου ἠπίσαντο. τὰ μὲν γὰρ τῆς ψυχῆς ἀμαρτήματα καὶ ἢ φύσις ἐδίδασκε. ταῦτα δὲ ἢ μόνοις ἡρμοτῆσαν Ἰουδαίοις, διδασκάλων ἐδαίτο. καὶ τέττων [δὲ τῶν θυμάτων,] τὰ μὲν ὀλοτελῆ κατεκαίετο· τῶν δὲ, σμικρὰ τινὰ μόρια, [ὅ] τῆς κοιλίας ἐπίπλεον, καὶ οἱ νεφροὶ, καὶ τὸ ἐπικείμενον αὐτοῖς σάαρ, καὶ τῆ ἥπατος ὁ λοβός. εἴρηται δὲ ἡμῖν τίνων ταῦτα δηλωτικά. ἢ δὲ ὑπὲρ ἀμαρτίας προσφερομένη θυσία δίχα ἐλαίῳ καὶ λιβανωτῆ προσεφέρετο. ἢ γὰρ ἔχει τῆ φωτὸς τὴν τροφὴν οἱ ἐν τῷ σκοτει τῆς ἀμαρτίας καθήμενοι, ἐδὲ τὸ ἴλαρὸν οἱ σέβειν ὀφείλοντες· κατὰ γὰρ τὸν Προφήτην

Ψαλ. 103. 15. τὴν, τὸ πρόσωπον ἴλαρῶν τὸ ἐλαίου· ἐδὲ τὸ δῶδες οἱ τῆς πονηρίας μὴ ἀφαιρέτες

Κολασ. 2. 17. τὴν δυσσομίαν. ἐπειδὴ δὲ σκιάν εἶχε τῶν μελλόντων ὁ τύπος, καὶ ἐκ αὐτῶν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατὰ τὸν θεὸν Ἀπόστολον,

Ἐβρ. 8. 5. ἢ ὑποδείγματι καὶ σκιά τῶν ἐπερανίων λατρουμένων ἐφῆ τῆς ἐν τῷ νόμῳ· ἐκ ἀπὸ τρόπου νομίζω τί δρᾶν, ταῖς τῶν ἀλόγων ἱερέων διαφοραῖς εἰκέναι λέγων τῆς ἑαυτῆς τῷ θεῷ προσφέρουσας. οἱ μὲν γὰρ τὸν ἀκτῆμονα καὶ φροντῖδων ἐλυθῆρον ἀπαζόμενοι βίον, ὅλας ἑαυτῆς ἀφιέρουσι

τῶ τῶν ὅλων θεῷ, καὶ σφᾶς αὐτῆς ἀποφαίνουσαν ὀλοκαυτώματά τε καὶ ὀλοκαρπάματα· ἐδὲ τῷ παρόντι καταλιπόντες βίῳ, ἀλλ' εἰς τὴν ἀγῆρω πάντα κατατεθέντες ζῶν· οἱ δὲ τέττων ἐλάτεις, τὰ μὲν τῷ θυσιασθῆναι, τὰ δὲ τοῖς ἱερεῦσι, τὰ δὲ λοιπὰ τῆ τῆ σώματος ἀπονέμει χρεία. καὶ οἱ μὲν προσφέρουσι τῶν προβάτων τὴν ἐπιείκειαν· οἱ δὲ τοῖς ὑπείθεσι μόχοις παραπλησίως, διαφέρουσαν ἀπαζόμενοι (1) τὸν χρῆσόν τῆ Κυρίας ζυγόν· ἄλλοι δέ τινες τὰς αἶγας μιμῆμενοι, οἶόντι γάλα, τοῖς θεομοίσι παρέχουσι τῆς χρείας τὰ περιττὰ, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν νομοθεσίαν τὴν λέγουσαν· τὸ ὑμῶν περισσῶν σῶμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑσέρημα. οἱ δὲ προσκομίζουσι τῶν τρυγόνων τὸ σῶφρον, καὶ φθύνουσαν ὡσαύτως τῆ δούτερον γάλα τὴν ζούγλιν· οἱ δὲ ἀπλότητι καὶ ἀκακίᾳ κοσμεῖται τὴν γνώμην, μιμῆμενοι τῆς τῶν περισερῶν νεοτῆς. ἐδὲ γὰρ τελείας Ἰουδαίαι ταῦτα νόμοθετήσαν· ἐπειδὴ τόδε τὸ ζῶον περὶ τὰς μίξεις θερμότατον· ἀλλὰ τέττων τῆς νεοτῆς, ἀκακίᾳ μὲν χρωμένους, συμπλοκῆς δὲ ἢ γεγενημένους. τὰ μὲντοι πτερωτῶν ἔτε οἱ πατριάρχης διείλεν, ἔτε οἱ νομοθέτης διαρεθῆναι κελεύει. οἱ γὰρ πτερωτῶν τὴν διάνοιαν, ἐξ ὅλης καρδίας ἀγαπῶντες τὸν θεόν, ἢ διαίρεσιν αὐτῶν εἰς τὰ γῆνα καὶ ἐράνια, ἀλλ' ὅλων ἀναπέμπουσαν ἄνω. ἔτω τὰ περὶ τῶν θυσιῶν νοήντες, ὑσέρησον καὶ τῆ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφείᾳ τὸν περὶ τέττων νόμον ἀρμόδιον, καὶ τῆ δὲ ἀγγελικῆ τελειότητι τὴν τοιαύτην νομοθεσίαν ἢ περιττῶν. ἔτω δὲ ταῦτα νοῆν καὶ ὁ θεὸς ἡμᾶς ἐξεπαίδουσε Παῦλος. τεθεικῶς γὰρ τὸν περὶ τῶν βοῶν νόμον, ὅς ἀπαγορεύει τῆς βῆς ἀλοῶντας κημῆν, ἐπήγαγε· μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριά, καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτῆς μετέχει. ἔχεν τῆ νόμος τὸ μὲν αἰδητὸν καὶ ἐπιπόλαιον, Ἰουδαίοις κατάλληλον· τὸ δὲ πνευματικόν, τοῖς τὴν ἀγγελικῶν πολιτείαν ἀπαζόμενοις. ἰσέον δὲ καὶ τέτο, ὡς τὰ μὲν ὀλοκαυτώματα, ἄρσενά τῶν ἀνδρῶν γὰρ ἢ τελειότης· τὰ δὲ περὶ ἀμαρτίας θύουσαν, θῆλεα. ἀδελφῶντος γὰρ τῆ ἐν ἡμῖν ἡγεμονικῆ, τὰ πάθη κρατῆ. ἐπισημιώουσα δὲ καὶ τέτο δὲ, ὡς ὑπὲρ ἀμαρτίας ἐκ ἀμνοῖ, ἀλλὰ χίμαροι προσεφέροντο. δηλοῖ δὲ τέτο καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀγγελίοις, τῆς μὲν δικαίως ἀμνοῖς, τῆς δὲ ἀμαρτωλῆς ἐρίφοις ἀπεικάσας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τετηρήκαμεν πολλὰ καὶ τῶν γραφῶν, τὰ μὲν δῶρα, ἐπὶ τῶν ζῶων λέγουσαν· τὰς δὲ θυσίας, ἐπὶ τῶν ἀψύχων, κατὰ τὸ ἐν τῇ Γενέσει λεγόμενον· καὶ ἐπέδεν ὁ θεὸς ἐπὶ Ἀβελ, καὶ ἐπὶ τοῖς Γεν. 4. 4, 5. δῶροις αὐτῆ. ἐπὶ δὲ Καῖν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτῆ ἢ προσέειπεν. ἔτι δὲ καὶ τέτο

(1) Φέρουσαν ἀπασιώς. ἢ ἐν Χαλκ. ἐκδοσ.

τηρητέον, ἐπὶ μὲν τῶν ἐμφύχων, ἀνθρω-
 πος, Φησὶν, ἔξ ὑμῶν, εἰάν προσαγάγη
 Λόβιτ. 2. 1. δῶρα· ἐπὶ δὲ τῶν ἀψύχων, εἰάν ψυχὴ. τὸ
 ἀψύχον ἢ ψυχὴ· ἵνα τῶ μὲν ἀλόγῃ, τὸ
 λογικὸν μόνον καταλείπηται, καὶ τῶ ἀψύ-
 χῳ ὑπὸ τῶ πυρὸς νικημένῳ, ἀπομείνη τὸ
 ἐμφύχον μόνον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ Θεὸς κατὰ τὸ
 ἡμέρον ἐπελέξατο τὰ προσαγόμενα, καὶ
 κατὰ τὸ διχηλεῖν καὶ μηρυκάσσει. ἅπερ
 ἐπ' ἀνθρώπων νοέμενα, δηλοῖ τὴν ἡμερο-
 τητος ἀρετῶν, καὶ τὸ περὶ τὴν βίβιν πο-
 ρεῖαν διττὸν, σωματικόν τε καὶ νοερὸν. καὶ
 τὸ περὶ λόγῳ τροφῶν ἐπιμελῆς καὶ γυμ-
 νασικόν. καὶ ἐπειδὴ πάσης ἀρετῆς τὸ ἀλη-
 θές ἐν Χριστῷ, αὐτὸς τὸ ἀληθές δῶρον·
 ἀνθρώπος δὲ κατ' ὁμοιότητα. ἢ δὲ σφα-
 γῆ τῶν θυμάτων τὴν εἰς Θεὸν ἀπὸ ζωῆς
 ἀνθρωπίνης μετάδωκεν δηλοῖ. ἵτινα ἐκ
 ἐν θανάτῳ ποιῶνται χρῆ, ἀλλ' ἐν τρόπῳ
 μιμημένῳ θάνατον, κατὰ τὴν τῶν ἐν βίῳ
 πραγμάτων ἀπόδωκεν.

Εἰς τὸ αὐτό. Σημείωσον, ὅτι κατὰ
 χρόνων ἀκολουθίαν ἐγράφη τὰ Μωσέως
 συγγράμματα, εἰ καὶ τινὰ προαναφωνέ
 ἐστ' ὅτε, ὡς τὸ τῶν πυρῶν τῆς Κορὲ συ-
 ναγωγῆς τὸ χαλκῶν γεγραπταῖς θυσιαστή-
 ριον. τῶτο δὲ κεῖται ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς.

γ. Ἐάν ὀλοκαύτωμα τὸ δῶρον αὐ-
 τῶ, ἐκ τῶν βοῶν ἄρσεν ἄμωμον προ-
 σάξει αὐτὸ πρὸς τὴν θύραν τῆς σκη-
 νῆς τῶ μαρτυρίας, προσοίσει αὐτὸ δε-
 κλὸν ἐναντι Κυρίου.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ ὀλοκαύτωσις (1)
 τὴν ὀλοκλήρον ἀνάθεσιν εἰς Θεὸν δηλοῖ.
 διὸ τὰ τῶν ἱερέων ἐκ σεμιδάλεως δῶρα
 ὀλόκαυτα. ἄρσεν, τὸ πάντων ἡγεμόνι πρέ-
 πον, ὅτι ἡγεμονικὸν τὸ ἄρσεν. ἄμωμον,
 ὅτι τὸ ἀσινὲς ἀρμόττει τῆ θείᾳ ἐσίᾳ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀρχε-
 ται διαρρεῖν τὰ τῶν θυσιῶν γνή, καὶ τέμ-
 νων εἰς τρία εἶδη τὰ ἀνωτάτω, τὸ μὲν
 ὀλόκαυτον καλεῖ, τὸ δὲ σωτήριον, τὸ δὲ
 περὶ ἀμαρτίας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τῆ μὲν ἐν
 κατὰ Θεὸν, καὶ δι' αὐτὸν μόνον γινομένη,
 προσήκxσαν ὁ νόμος ἀπειναμε θυσίαν τὴν
 ὀλόκαυτον, ὀλοκλήρω καὶ παντελεῖ, μηδὲν
 ἐπιφερομένῳ τῆς θνητῆς φιλαυτίας ὀλό-
 κληρον καὶ παντελεῖ. Καὶ μετ' ἕτερα. Σύμ-
 βολα δὲ ἐστὶ τὰ λεχθέντα φανερά ἀδήλων
 καὶ ἀφανῶν. ἄρσεν οὐδέως τὸ ὀλόκαυτον
 ἱερέων· ἐπειδὴ τῶ θήλειος καὶ ἡγεμονικώ-
 τερον καὶ τελειότερον καὶ συγγενέτερον αἰ-
 τίῳ δρασικῶ. τὸ γὰρ θῆλυ ἀτελές, ὑπὴ-
 κοον, ἐν τῶ πάxειν μᾶλλον ἢ ποιεῖν ἐξετα-
 ζόμενον. δυοῖν δ' ὄντων ἐξ ὧν ἡ ἡμετέρα
 ψυχὴ σιωέση, λογικῶτε καὶ ἀλόγῳ, τὸ
 μὲν λογικὸν τῆς ἀρῆς γινεῖς ἐστὶν, ὅπερ
 νῆς καὶ λογισμὸς κεκλήρωται· τὸ δ' ἄλο-
 γον τῆς πρὸς γυναικῶν, ὅπερ ἔλαχεν αἰ-

Α δησις. νῆς δὲ αἰδήσεως, ὡς ἀνὴρ γυναι-
 κός, κατ' ὅλον γένος ἀμείνων, ὡς ἄμωμος
 ὦν καὶ καθαρθεὶς καθάρσει, ταῖς ἀρεταῖς
 τελείαις· αὐτὸς ἐστὶν ἡ ὑπαγεσάτη θυσία,
 καὶ ὅλη δι' ὅλων ὑπάρξος Θεῷ.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Δῶρον μὲν ὡπερ τὴ
 τῶ πάντων κρατῶντι Θεῷ τὴν ἰδίαν ἑκα-
 σος ἀνατίθησι ζωῶν, πλὴν ὡς ἐκάxω δίδο-
 ται, καὶ ὡς ἀν' ἔχοι μέτρον. Καὶ μετ' ὀλίγα.
 Ἐν γὰρ τοῖς μεγέθεσι τῶν ζῶων, ἦτοι ταῖς
 Β κατ' εἶδος διαφοραῖς, τὸ ἀνίσως τε καὶ ἀνο-
 μοίως ἔχον, κατ' ἰσχῶ τάxα πx τὴν πνυ-
 ματικῶν, καὶ κατὰ γε τὴν τῆς διανοίας,
 πλαγίως ὑποσημαίνεται. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰς
 ὀλοκαύτωμα, τῶτεςιν εἰς ὀλοκλήρον ἀφιέ-
 ρωσιν, ἔ μεμερισμένῳ ἔχων πρὸς τὰ ἐν
 κόσμῳ τὴν ζωῶν, ἀλλ' ὅλλω ἐξ ὅλλω δεκλιώ-
 τε καὶ ἱεράν τῶ Θεῷ. τοῖος δέ τις ἐxω τῆς
 θυσίας ὁ τρόπος· ἄρσεν τε καὶ ἄμωμον
 ἔxω τὸ θῆμα, φησί. σύμμορφοι γὰρ ἀεί-
 Γ πως εἰσὶν οἱ ἅγιοι τῶ Χριστῶ, ὅς ἐστιν ἄρσεν
 τε καὶ ἄμωμος ἀληθῶς. τῶ μὲν ἄρσενος,
 τὸ ἡγεμονικόν· τῶ δὲ ἄμωμος, τὴν ὑπερ-
 φυᾶ καὶ ἀνυπερβλητὸν ἀγιότητα κατα-
 γράφοντος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄρσενος τε καὶ
 ἄμωμος πρέποι ἀν' εἶναι τῶ Θεῷ καθιε-
 ρωμένῳ, ἔδον ἔχοντας τὸ θηλυπρεπές,
 ἔ παρεμύεις εἰς ῥαθυμίαν, ἀλλὰ πολὺ
 λίαν διανοηδκότας εἰς τὸ ἀνδρίζεσθαι δᾶν,
 ἄρσενος τε καὶ οἰονεῖ διεγηγερομένον τὸν ἐν-
 Δ γε δὴ σφίσι αὐτοῖς διασωζόντας νῆν. καὶ
 μάλιστα πρὸς τὸ δε φαίλω ἀν' καθαρῶς τε
 καὶ ἄμωμος εἶναι χρῆ, κατὰ γε τὸ ἐγχω-
 ρῶν τῆ ἀνθρωπίνῃ φύσει.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἀποθέρεται δέ πως
 πρὸς αὐταῖς ταῖς θύραις τῆς ἀγίας σκη-
 νῆς.] τελειόμεθα γὰρ ἔx ἑτέρως. [ἢ ὅτι
 πάντη τε καὶ πάντως ἐν ἐκκλησίαις ἐσθ-
 μεθα ὑπαραδέκτοι τῶ Θεῷ καὶ πατρὶ,
 προσκομίζοντος ἡμᾶς ὡς ἱερέως Χριστῶ.]
 Ε δ. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν
 κεφαλὴν τῶ καρπώματος δεκλὸν αὐ-
 τῶ, ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄνθ' ἑαυτῶ προσάξει, ὡς
 ἔχοντας τὰς ἑαυτῶ πράξεις. τῶτο γὰρ
 καὶ ἡ ἐπίθεσις τῆς χειρός.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐπιθᾶνάγει μὴ τῶ
 μόxῳ τὰς χεῖρας προσέταχε, διὰ γε δὴ
 Ζ τῶτα πλαγίως ὑποσημαίνων, ὡς ἀνθ' ἑαυ-
 τῶν ἐν τύπῳ προσάγειν ἀκόνα τινὰ τῶ
 χροῖω βιβῶ ἀγίως, διὰ τῶ τεθῆναι τῶ
 κόσμῳ, τὴν τῶ κλήως σφαγῶν εὐ μάλα
 ποιῶμενοι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰς δὲ
 ἐπιτιθεμένης τῆ τῶ ζωῶ κεφαλῆν χεῖρας
 δᾶγμα σαφέςατον εἶναι συμβέβηκε πρά-
 ξων ἀνυπαίτιων, καὶ βίβιν μηδὲν ἐπιφε-
 ρομένῳ τῶν εἰς κατηγορίαν, ἀλλὰ τοῖς τῆς
 Η φύσεως νόμοις καὶ θεσμοῖς σιωᾶδοντος.
 βέλεται γὰρ τῶ θύοντος πρᾶτον μὲν τὸν

(1) Εἰ ὀλοκαυτῶται, ὀλοκλήρον ἔxει τὴν ἀφιέρωσιν, καὶ μὴ πρὸς τὰ ἐν κόσμῳ μεμερισμένῳ.
 διὸ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. καθ.

νῦν ὡσιώδαι, γνώμαις ἀγαθαῖς καὶ συμ-
Φερέσαις ἐνασκάμενον· ἔπειτα δὲ τὸν βίον
ἐξ ἀρίστων σιυνεάναί πράξεων.

ε. Καὶ σφάξου τὸν μόχον ἐναντι
Κυρίου· καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν
οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσχεῦσι τὸ
αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω τὸ ἐπὶ
τῶν θυρῶν τῆς σιηνῆς τῆ μαρτυρίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Μέγχι σύμβολον πρὸς ἀ-
γιασμόν τὸ ὡς ἐπὶ Θεῷ γίνεσθαι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ δ' αἷμα
κύκλω προσχεῖται τῷ βωμῷ· διότι κύκλος
ἁγιασμάτων τελειοτάτος, καὶ ὑπὲρ τῆ μέ-
ρος ἕδαι ἔρημον καὶ κενὸν ἀπολειφθῆναι
ψυχικῆς σπονδῆς. ψυχῆς γὰρ, κυρίως
εἰπεῖν, ἐστὶ σπονδὴ τὸ αἷμα.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ τῆ μόχου σφα-
γὴ καταδηλῶν ἔοικε τὸ ἀπογενεῖσθαι ταῖς
ἀμαρτίαις, καὶ τὸ ὑπομῆναι θάνατον,
τὸν παρα Θεῷ τίμιον, ὃν καὶ ἐφορᾶν
» ἀξιοῖ. σφάξου γὰρ Φησι τὸν μόχον ἐναν-
» τι Κυρίου.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἡ δέ γε τῆ αἵματος
χύσις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,] τὴν τῆς ζωῆς
ἀφαιρέσιν καὶ ψυχῆς ἀνάθεσιν εἰς δόξαν
Θεῷ κατασημῶσειν ἄν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Θυσιαστήριον καρπώσεως
ὁ βωμὸς λέγεται, ἐφ' ἧς θυσία καὶ τὸ
τῆς ὀλοκαυτώσεως· (1) θυσιαστήριον δὲ
θυμιάματος, τὸ ἔσω θυσιαστήριον.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπειδὴ ἔχαιρον
ταῖς θυσίαις οἱ Ἰσραῖτιοι ἐν Αἰγύπτῳ ταύτας
προσεδίσαντες, ὡς καὶ ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ
μοχοποιία μαρτυρεῖ, ἐπέτρεψεν ὁ Θεὸς
ταύτας αὐτῷ προσυγαγεῖν, ταύτη χαλι-
νύσας τῆς πολυθείας τὰς ἀτάκτας ὁρμὰς,
καὶ τῆ μὴ θύειν δαίμοσι.

ς. Καὶ ἐκδέραντες τὸ ὀλοκαύτω-
μα, μελίθωσιν αὐτὸ κατὰ μέλη.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Προσάσσει, τὰ
ὀλοκαυτώματα δείραντας, εἰς μέλη δια-
νεύει, ἐπειδὴ γυμνῶ τῆς ὑλικῆς δορᾶς
γενομένη τὴν γνωστικῶν ψυχῶν, ἀνθ' τῆς
σωματικῆς Φλυαρίας, καὶ τῶν παθῶν πάν-
των, ὅσα περιποιῶσιν αἱ καραὶ καὶ ψυ-
δαῖς ὑπολήψεις, ἀποδυσαρμάτω τὰς σαρ-
κικὰς ἐπιθυμίας, τῷ φωτὶ καθιερωθῆναι
ἀνάγκη.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ τῆ μὲν ἐκδέρεσθαι,
τὴν οἶον ἐν γυμνωσίν τε καὶ ἀποκαλύψιν
τῶν ἐν ἡμῖν ὑποφαινόντων· τῆ δέ γε μελί-
θωσθαι, τὸ μέχρις ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν
διήκνεισθαι τὸν τῆ Θεῷ λόγον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἡ δὲ εἰς
μέλη τῆ ζωῆς διανομὴ δηλοῖ, ἥτοι ὡς ἐν
τὰ πάντα, ἢ ὅτι ἐξ ἐνός τε καὶ εἰς ἄν.
Καὶ μετ' ἐλίγα. Ἡ τιμῶσα ψυχὴ τὸ ὄν, δι'
αὐτὸ τὸ ὄν ὀφείλει μὴ ἀλόγως, μηδ' ἀνε-
πιστημότως, ἀλλὰ καὶ σὺν ἐπισήμῃ καὶ λό-

γω τιμῶν. ὁ δὲ περὶ αὐτῆ λόγος τομῶ
ἐπιδέχεται καὶ διαιρεσιν, καθ' ἐκάστω
τῶν θείων δυνάμεων καὶ ἀρετῶν. ὁ γὰρ
Θεὸς ἀγαθὸς τε ἐστὶ καὶ ποιητὴς καὶ γενέ-
της τῶν ὄλων, καὶ προνοητικὸς ὧν ἐγέννη-
σε, σωτήρ τε καὶ διεργέτης, μακαριώτατος
καὶ πάσης ὑδάμιμονίας ἀνάπλευς, ὧν ἕκα-
σον καὶ καθ' αὐτὸ ἴδια σεμνὸν καὶ ἐπαινε-
τὸν, καὶ μετὰ τῶν ὁμογενῶν ἐξεταζόμε-
νον. ἔχει δὲ καὶ τὰ ἄλλα ταύτη. ὅταν βε-

ληθῆς σὴ διανοία εὐχαρισῆσαι τῷ Θεῷ
περὶ γενέσεως κόσμου, καὶ περὶ τῆ ὄλων
ποιῆ τὴν εὐχαρισίαν, καὶ περὶ τῶν ὀλοχε-
ρῶν αὐτῆ μερῶν, ὡς ἂν ζωῆς τελειοτάτῃ
μελῶν. οἶον, ἕρανθ λέγω καὶ ἡλίε καὶ
σελλώης, πλανητῶν καὶ ἀπλανῶν ἀσέρον·
εἶτα γῆς καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ζῴων καὶ φυ-
τῶν· εἶτα πελαγῶν καὶ ποταμῶν ἀυθιγε-
νῶν τε καὶ χειμάρρων, καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς·
ἔπειτα ἀέρος, καὶ τὸν κατ' αὐτὸν μεταβο-

λῶν. χειμῶν γὰρ καὶ θέρους, ἕαρτε καὶ
μετόπωρον, αἱ ἐτήσιοι καὶ βιωφελέστατοι
ῥοαί, παθήματα ἀέρος γεγονάσιν, ἐπὶ
σωτηρία τῶν μετὰ σελλῶν τρεπομένων.
κάν ἄρα ποτε περὶ ἀνθρώπων εὐχαρισῆς,
μὴ μόνον περὶ τῆ γενέσεως, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰ-
δῶν καὶ ἀναγκαιοτάτων μερῶν εὐχαρίσει,
ἀνδρῶν, γυναικῶν, Ἑλλήνων, Βαρβάρων,
τῶν ἐν ἡπείροις, τῶν τὰς νῆσους εἰληχό-
των· κἀν περὶ ἐνός ἀνδρός, τέμε τῷ λό-

γω τὴν εὐχαρισίαν, μὴ εἰς τὰ λεπτότα-
τα μέχρι τῶν ἐσχάτων, ἀλλὰ εἰς τὰ συ-
νεκτικώτατα, σῶμα καὶ ψυχὴν τὸ πρῶ-
τον, ἐξ ὧν σωέθησαν, εἶτα εἰς λόγον καὶ
νῦν καὶ αἰδίησιν. ἔ γὰρ ἂν γένετο ἀναξία
Θεῷ ἀκοῆς καὶ ὑπὲρ ἐκάστων τῶν εὐχα-
ρισία καθ' αὐτῶν.

ζ. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν
οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ
εσοιβάσουσιν ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ.

η. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν
οἱ ἱερεῖς τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν
κεφαλὴν, καὶ τὸ ζῆαρ ἐπὶ τὰ ξύλα
τὰ ἐπὶ τῆ πυρὸς τὰ ἐπὶ τῆ θυσιαστή-
ριος. Τα δὲ ἐγκοίλια καὶ τὰς πόδας
πλυνῶσιν ὕδατι. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱε-
ρεὺς πάντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ὀλο-
καύτωμά ἐστι θυσίας ὁσμὴ εὐωδίας τῷ
Κυρίῳ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐωδίας δὲ ὁσμῆ,
» Φησι, τῷ Κυρίῳ, κατὰ τὴν εὐσέβειαν.
» ἄλλως γὰρ δυσώδη τὰ καύμενα σώματα.
» ὅθεν ἀντὶ εὐωδίας, εὐδοκίας ἡρμιώδουςαν
οἱ λοιποὶ.

ΑΛΔΟΣ. Ὁσμῶν εὐωδίας, τὴν δεκτικῶν
θυσίαν, ἥτοι τὴν πνευματικῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁσμὴ εὐωδίας κα-
τὰ τὴν εὐσέβειαν, ἔ κατὰ τὴν ὁσμῶν τῶν
καυομένων σωμάτων.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Θυσία ὀλοκαυτώσεως. ἐν Τόμ. 2. σελ. 181. τῆς τῆ Ἐκδῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εὐάδη γὰρ ἅπαντα τὰ τῶν ἁγίων, καὶ ἔδεν ἀπόβλητον παρὰ Θεῶ. εἰς δ' ἂν εἰς τύπον τὰ μὲν κρέατα, τῆς ἐνώματ' (1) ζωῆς αὐτῶν. σεμνή δὲ αὕτη καὶ πάναγνος. κεφαλὴ δὲ, νῆ σημεῖον· λογισμῶν δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν, τὰ εὐτόδ'ια· πόδες δ' αὐτῶν, πρακτικῆς καὶ τῆς ὡς εἰς ἔργοις πορείας ἀνιγμα λεπίον.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθάρσις τῶν ἐπορειῶν ἀνθρώπων φυσικῶς, ὡς ἡ κόπρος ἐπεταγ τῇ τροφῇ. ἅπερ Χριστῶ μὲν εἰς πρόσεσιν. ἔδεν γὰρ καθάρσεως ἐδείδη· ἡμῶν δὲ διὰ τῆς χάριτος ἀφαιρεῖται. ποδῶν δὲ πλύσις τὸ ἐκ τῆς χάριτος καθαρὸν εἰς τῇ πορείᾳ δείκνυσιν, ὡς ὁ Κύριος νύψας τὰς πόδας τῶν μαθητῶν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Διὰ μὲν τῆς κοιλίας ἀνιτίζεται, ὡς τὴν ἐπιθυμίαν ἀπονίπτεσθαι συμφέρον, κηλίδων καὶ μισομάτων καὶ μέδης καὶ παροινίας μελιῶ, κακὸν βλαβερώτατον, ἐπὶ λύμη τῆ βίης τῶν ἀνθρώπων συγκροτέμενον τε καὶ συνασκέμενον· διὰ δὲ τῆς πόδας ἀπολύεσθαι, τὸ μηκέτι βαίνειν ἐπὶ γῆς, ἀλλ' αἰθεροβατεῖν.

ι. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτῶ Κυρίῳ, ἀπὸ τε τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων εἰς ὀλοκαυτώματα, ἄρσεν ἀμῶμον προσάξει αὐτό.

ΑΔΗΛΟΥ. Κοινῶ ὀνόματι αἱ αἰγες καὶ τὰ πρόβατα, πρόβατα καλεῖνται. ἔτω κέτα καὶ εἰς τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῆ Πάχα, διὸ καίτινες εἰρήσαν, ὅτι εἰ μόνου πρόβατα δύνανται θύεσθαι εἰς τῇ ἑορτῇ τῆ πάχα, ἀλλὰ καὶ αἶξ.

ια. Καὶ σφάξουσιν αὐτὸ (2) ἐκ πλαγίων τῆ θυσιασηρὶς πρὸς βορρᾶν ἔναντι Κυρίῳ· καὶ προσχεύουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτῶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ πρὸς βορρᾶν ὄρων τὸ πρόβατον θύεσθαι, (3) δύνανται σημαίνει τὸν εἰς Ἱερουσαλήμ (4) σφαιρησόμενον Χριστὸν· ὅτι ἀντίκειται τῇ Ἱερουσαλήμ ὁ βορρᾶς, νοτιωτέρῃ ἔση, κατὰ τὸ, ἔρη Σιών τὰ πλοῦρα τῆ βορρᾶ. (5) ὁ δ' αὐτὸς τῆς θεωρίας λόγος ἐπὶ τῆ μελισμῶ τῆ μόχθ' εἴη ἂν καὶ ἐπὶ τῆ προβάτα.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Νοτιωτέρῃ πῶς ἐστὶ τῶν Ἰουδαίων ἡ γῆ· τὰ δέγε πρὸς θάλασσαν τὴν βορειοτέραν αἱ ἀναρίθμητοι τῶν ἔθνῶν ἀγγέλοι διαμερίσαντο, κατὰ χώρας καὶ πόλεις σιλωκισμῶν. ἀνιγμα δὲ εἰς τῆ καὶ αὐτὰς τὰς εἰς βορρᾶν ἀγγέλας, ἱε-

A ρῶς ἔσεσθαι τῷ Θεῷ, τὸ ὡς εἰς μέρα τῷ βορειοτέρῳ καταθύεσθαι τὸν ἀμῶνον.

ιβ. Καὶ διελεύσιν αὐτὸ κατὰ μέλη, καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ σῆμα αὐτῶ· καὶ ἐπισοιβάσουσιν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τῆ πυρὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ τὰ ἐγκοιλία, καὶ τὰς πόδας πλυνῶσιν ἐν ὕδατι. καὶ προσοί-

B σαι ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ὀλοκαυτώματι εἰς θυσία ὁσμῆ εὐωδίας, τῷ Κυρίῳ.

ιδ. Ἐὰν δὲ τῶν πετεινῶν ὀλοκαυτώμα προσφέρῃ δῶρον τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περισερῶν (6) τὸ δῶρον αὐτῶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ραθυμίας ἀμείνους καὶ ὄκνη ἐπέκενα τιθᾶς ὁ τῶν ὄλων Θεὸς τὰς οἴπερ ἂν ἔλοιτο πληρῶν τὰ νουμισμῶν, καταλεῖπει τὸν τρόπον τινὰ τῆς καρποφορίας τὴν ὁδὸν, καὶ εἰς τοῖς ἔτι προβάτα μείσει τὰ τῆς θυσίας ἀσπεραίνεσθαι δὲν ἐπιτάττει.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ὡς ἄριστά τε καὶ ἐντέχνως τὸ εἰς συμμορφίᾳ φαίνεσθαι τῆ Χριστῶ τοῖς ἁγίοις τετήρηται. ἔσι μὲν γὰρ ἀληθῶς ἡ ἀνωθεν καὶ λαλιζατη τρυγῶν αὐτῶς, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ πραοτάτη περισερα. καὶ γὰρ εἰς μὲν τῷ ἄσματι τῶν ἀσμάτων γέγραπται περὶ αὐτῶ, Φωνὴ τρυγῶνος ἠκᾶθη εἰς τῇ ἐρήμῳ, πραοτήτος δὲ τῆς ἄγαν καὶ ἀνωτάτω τύπον ὡπερ τινὰ καὶ ὑπογραμμὸν ἑαυτὸν ἡμῖν παρετίθει, λέγων· μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πραὸς εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ. ἀλλ' ἰδὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς ἁγίοις, διάτοι τὸ ἐν μορφῇ γενέσθαι Χριστῶ, τὸ ἐν ἴσοις ὡπερ ἀγαθοῖς ὀπρεπέστε καὶ ἀξιάγασον, εὐ μάλα τετήρηται. τρυγῶνες γὰρ καὶ αὐτοὶ νοοῖντ' ἂν εἰκοτῶς, τὸν θάρον τε καὶ ἱερὸν τοῖς ἀκρωμένοις ἱεῖσαι λόγον, ὡδᾶστε καὶ μέλη τὰ εἰς ὀξῶν Θεῶ ποιέσθαι σπιδάξασαι. τοιγάρτοι καὶ λέγουσιν, ἡ γλῶσσά μου μελετήσῃ τὴν δικαιοσύνην σου, ὄλιω τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαιόν σου. καὶ μάλιστα καὶ τὸν ἐν Χριστῷ διαζῶσι βίον, καὶ τὴν πραοτάτῳ τῆς θείας πολιτείας ἱενταῖ τριβῶν, τοῖς παιᾶν ἐδέλυσιν εἰς τὴν δεξιάν διαγῶνα παραφέρουτες καὶ τὴν ἀρισερᾶν, καὶ τοῖς ἀγαθούσιν μίλιον ἐν ἐδελοῦντι δωρεμασιν, τὸ ἅπερ ἔλοιτο διασέχων καὶ δύν.

E **Z** **ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ.** Ἐκλέγεται καὶ ἀπὸ τῶν ὀρνέων τὸ σῶφρον, ὡς τὴν τρυγῶνα· καὶ

Q99 3

(1) Τῆς οἰονεῖ παχυτέρας αὐτῶν καὶ ἐνώματ' ζωῆς. εἰς τὸμ. ι. μέρ. 2. σελ. 562. ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος κώδ. τῆς εἰς Θεῶ ζωῆς αὐτῶν.
 (2) Οὕτω μὲν εἰς, τε Αὐθουτ. καὶ ὁ Ἀλεξ. κώδ. ἢ δὲ εἰς Φρανεκ. ἐκδοσ. καὶ ἡ εἰς Κανταβε. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶ· καὶ σφάξουσιν αὐτό.
 (3) Σφάξουσιν. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.
 (4) Τὸν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ ἐξίοναι, καὶ οἶον ἔξω τετρασφᾶν, τὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, κτ. ὁ αὐτ.
 (5) Τὰ ἐπόμεν. εἰς τῷ τῆς Λύγ. κώδ. εἰς κέτα. ἐκ τῶν τῆ Κυρίῳ. δὲ εἰκόσιν, τῶν εἰς τῷ ι. Τόμ. μέρ. 2. σελ. 562.
 (6) Περιπεριδύων, ἢ τῆ Ἀλδ. ἐκδ. ὅθεν προσφύει τὸ τῆ Ἀπολίναρ. ὑπόμν.

καὶ νεοσῶς περισερῶν, διὰ τὸ ἀκακόν. Α
νεοσῶς δὲ πρὸ τῆς ἐν κοινῶν συμπλοκῆς,
σωφροσύνης καὶ τῆτο σύμβολον.

ιε. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ
θυσιαστήριον, καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφα-
λήν αὐτῆ, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον, καὶ στραγγιεῖ τὸ αἷμα
πρὸς τὴν βάσιν τῆ θυσιαστηρίε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀποκνίσει, καὶ ἀνακλά-
σει, (1) μαδίσει, λεπίσει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶτα τὴν κεφαλὴν
ἀποκνίσας ὁ ἱερεὺς, ἐπιτίθησι τῷ θυσια-
στηρίῳ, προχέουσα τὸ αἷμα. ἅγιος γὰρ
ἀληθῶς, καὶ ὅτι μάλιστα τῶν ἱερωτάτων,
ἀγίων ὁ νῶς, ἀνακείδαι πρέπει τῷ πανά-
γιῳ Θεῷ. ἐννοιών γάρ ἐστιν ἐπίμεσος ἀγα-
θῶν, καὶ τῆς ἀληθῆς θεογνωσίας ὀδωδιά-
ζει τὸ μῦρον. λογισμοὶ γὰρ δικαίων, κρί-
ματα, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἅγια δὲ
ὅτι καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἐν φόβῳ Θεῶ. σαφῆς
ἂν γένοιτο, διὰ τὸ δεῖν τῷ ἀγίῳ θυσιαστη-
ρίῳ προχεῖδαι τὸ αἷμα. ζωῆς γὰρ τύπος
τὸ αἷμα.

Παροιμ. 12. 5.

ις. Καὶ ἀφαιρεῖ τὸν πρόβολον (2)
σὺν τοῖς πτεροῖς, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὰ
παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατὰ ἀνατολὰς
εἰς τὸν τόπον τῆς σποδῆ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. Τὴν φύσαν αὐτῆ
σὺν τοῖς πτεροῖς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προσεφέρετο δὲ καὶ
ἀπὸ τῶν πετεινῶν ὀλοκαύτωμα. πρόκειται
γὰρ καὶ τοῖς πετραμένοις ὁ τέλειος καὶ φι-
λόσοφος βίος. ὡσαυτὸν δὲ τῶν τετραπόδων
ἔτε τὸ δέρμα, ἔτε ἡ κόπρος τῷ Θεῷ προ-
σεφέρετο ἔτω καὶ τῶν πτερῶν ὁ πρόβο-
λος (3), καὶ τὰ πτερά πόρρω τῆς παρεμ-
βολῆς ἐξεβάλλετο· καὶ ἔδὲ ταῦτα ὡς ἔτυ-
χον ἐξέπιπτετο. ἀλλ' ἐν καθαρῷ τινὶ χω-
ρίῳ, ὃ καὶ τῆ βωμῆ τὴν κόνιν ἐνέβαλλον.
πρόλοβον δὲ ὁ Θεοδοτίων τὴν φύσαν ἐκά-
λεσεν· Ἀκύλας δὲ, τὴν σιτίσσαν. ἐκείνη
δὲ (4) τὴν τροφὴν δεχομένη, τῷ λοιπῷ
σώματι χρησιγὰ. ἔστιν καὶ οἱ ἑβδομήκον-
τα πρόλοβον αὐτῷ προσηγρόδυσαν, ἅτε
δὴ τὴν τροφὴν προῦποδεχομένην.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐλθόντος καὶ ἀπηλ-
λαγμένος ὁ τῶν ἀγίων βίος παντὸς ὑλικῆ
πραγματος. τῆτο γὰρ οἶμα ἐναί τὴν
τῶν πτερῶν ἀποβολῆ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδὲ τὰ ῥιπίμε-
να ἀπλῶς ἐξ ῥιπίεδα, ἀλλ' εἰς τόπον ἐ-
δηλον καὶ ἀφωρισμένον. σύμβολα δὲ ταῦ-
τα τῶν ἐ δι' ἑαυτὰ, ἀλλὰ δι' ἕτερα γεγο-
νότων. ἤτε γὰρ φύσα πρὸς τὴν τῆ λοιπῆ
σώματος τροφῆ· ὡς σιτίσσαν Ἀκύλας
ἠρμηνεύσεν, καὶ οἱ ἑβδομήκοντα πρόλο-
βον, τὸ προλαμβάνον τὴν τροφῆ καὶ τὰ
πτερά πρὸς τὴν τῆ σώματος ἐπικάλυψιν.
τοιαῦτα τὰ ἀλογα ζῶα, ἐ δι' ἑαυτὰ γεγο-
νότα, ἀλλὰ δι' ἄνθρωπον. ἂ μὴδὲ παρα-
μένει μετὰ ἀνθρώπων ἀνατιθεμένων Θεῷ
ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. δηλοῖ δὲ καὶ τὴν τῶν
κατὰ Θεὸν ἀσκαμνῶν ἐγκράτειαν, καὶ
τῶν περιττῶν τὴν ἀπόθεσιν· ἀπαλλαγῆ
δὲ τελείαν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. νῦν γὰρ δο-
κῆ πως ἐναί χροιάδη, ὡς καὶ τοῖς ὀρνέοις
πτερά καὶ πρόλοβος.

ις. Καὶ ἐκκλάσει αὐτὸ ἐκ τῶν πτε-
ρῶν, καὶ ἐ διελεί, καὶ ἐπιθήσει αὐ-
τὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ
ξύλα τὰ ἐπὶ τῆ πυρῆς. ὀλοκαύτωμά-
εστι θυσία ὀσμῆ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

Ὀλοκαύτωμα. Ἄλλος, ὀλοκαυτώματα.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ διαίρεται τὰ πε-
τεινὰ τῇ τῶν πτερῶν ἀποβολῆ, σημεῖον
ὄντα τῶν εἰς Θεὸν ἀνιπλάμνων. ἔτω καὶ
Ἀβραάμ τὰ ὄρνεα ἐ διείλε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ τῶν πτερυγίων ἐκ-
κλασις, ἀλαζονείας ἀπόθεσιν ἀνιγματο-
δῶς ὑποφαίνει. ὅτι δὲ καὶ εἰς ἅπαν, καὶ
ἴν' ἔτως ἐπὶ ὀλοτρόπως, ἀνέθεσαν
τῷ Θεῷ τὴν οἰκίαν ζωῆν, ἐ μεμερισμένοι
πρὸς τὰ ἐν κόσμῳ, τὸ μὴ διαίρεσθαι δη-
λοῖ. μεμερίσθαι δὲ τῆς ἐν γάμῳ, καὶ ὁ
σοφὸς ἔφη Παῦλος. ἱερὸς ἐν ἅρα τῶν
ἀγίων ὁ νῶς, ζωὴ τε ἅγια, καὶ τρυφῆς
ἀμείνων σωματικῆς, καὶ μερίμνης κοσμι-
κῆς ἐλθόντος, καὶ φρονήματι τῷ μετρίῳ
περικαλλῆς· ἀμέριστος δὲ πρὸς τὰ ἐν κόσ-
μῳ. τοιγαρτοὶ καὶ εἰς ὀσμῆν εὐωδίας ἐνα-
τίθεται τῷ Θεῷ.

1. Κορ. 7. 33.

Κ Ε Φ Β.

α. ἂν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶ-
ρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σε-
μίδαλις ἔσαι τὸ δῶρον αὐ-
τῆ, καὶ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτῆ ἔλαιον, καὶ
ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον· θυσία ἐστὶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ τῆ προσκομιζόντος
ὑπέδειξε ταπεινόν. ψυχὴ γὰρ ἀπλῶς, καὶ

εἰ πολὺ τὸ ἄσημον ἔχοι κατὰ τὸν τῆ δε
» βλον, τιμία παρὰ τῷ Θεῷ. ὅτι πᾶσαι αἱ
» ψυχαὶ ἐμαίεσιν. ἀπροσωπόληπτον γὰρ
τὸ θεῖον. (5)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ζωῆς σημεῖον ἡ σεμί-
δαλις, διὰ τὸ τρέφειν διώδαι· τὸ δὲ
ἔλαιον, ἰλαρότητος. ἡμεῖς δὲ τρόπῳ τε-
λειοτέρῳ, ἀντὶ σεμιδαλεως τὴν οἰκίαν
ἀναστή-

(1) Ἀνακλάσει. τὸ Σαμαρειτικόν. (ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τὴν Γραφ. τὴν ἐν Φρανκ. ἐκδοθ.)
ἰμοῖως καὶ τὸ, μαδίσει, λεπίσει, ἀντὶ τῆ, διελεί, τῆ ἐν τῷ 17. ἐδ.

(2) Πρόλοβον. ἢ ἐν Φρανκ. καὶ ἢ ἐν Κανταβεργ. ἐκδοσ.

(3) Ὁ πρόλοβος. ἢ ἐν Χάλ. ἐκδ.

(4) Ἐκείνη γὰρ. αὐτ.

(5) Περίληψις εἰς τῶν ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 565. ὡσαύτως καὶ τὰ ἐπόμενα.

ἀναθήσομεν ζῶντι ἐν ἰλαρότητι ἐλπίδος, καὶ τῇ ὕμῳ τῶν πράξεων, ὧν σύμβολον ὁ λίβανος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπισημῶς αἰσθάνουσα δὲ προσήκει, ὡς καὶ τῷ προσφερομένῳ σεμιδάλιν, καὶ τὰς κλιβανίτας ἄρτους, καὶ τὰς ἐχαρίτας, καὶ τὰ ἀπὸ τηγάνου λάγανα, θυσίαν καλεῖ, ψυχαγωγῶν τῷ ὀνόματι τὰς πενία συζῶντας, ἵνα μὴ δυσχεραίνωσιν, ὡς ζῶντων ἀπανίζοντες. ἐπισημαντέον δὲ καὶ τὸτο, ὡς τὸν προσφέροντα ζῶντων ἀνθρώπων ὀνομάζει· ἀνθρώπος γάρ φησιν ἐξ ὑμῶν, ὃς εἴαν προσφέρῃ δῶρον τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ τῶν κλιβῶν, ἀπὸ τῶν βοῶν, ἢ ἀπὸ τῶν προβάτων, προσοίεται αὐτὸ τὸν δὲ σεμιδάλιν προσκομίζοντα, ψυχλῶ καλεῖ. εἴαν γὰρ ψυχῆ, [Φησὶ.] προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σεμιδάλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτῆ. ὁ λογικὸς γὰρ τὸ ἄλογον προσφέρει, ἢ δὲ ψυχῆ τὸ ἀψυχον.

β. Καὶ οἴσει πρὸς τὰς ἕξ Ἀαρῶν τὰς ἱερεῖς· καὶ θραξάμενος ἀπ' αὐτῆς πλήσει τὴν θράκα ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· θυσία ὄσμῃ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀνοίσει τότε τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ὁ ἱερεὺς τῷ Θεῷ. προσελθούσμεθα γὰρ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ διὰ τῆς πνευματικῆς θυσίας, καὶ τὸ καὶ ἐν μνήμῃ κείῳ τῇ παρ' αὐτῷ κερδαίνοντες. δι' ὧν γὰρ ὀδοκιμῶν εἰσόμεθα, διὰ τῶν αὐτῶν ἀποφανόμεθα, ὅτι καὶ μνήμης ἀξιοί, καὶ ἐν γνώσει Θεοῦ γεγονόμενοι ἐν Χριστῷ.

γ. Καὶ τὸ λοιπὸν τὸ ἀπὸ τῆς θυσίας Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν θυσιῶν Κυρίου.

δ. Ἐὰν δὲ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμένην ἐν κλιβάνῳ ἐκ σεμιδάλεως, ἄρτους ἄζυμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα διακε-

ε. χρισμένα ἐν ἐλαίῳ. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σου, σεμιδάλις πεφυραμένη ἐν ἐλαίῳ, ἄζυμα ἔσται.

5. Καὶ διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα, καὶ ἐπιχεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον· θυσία ἐστὶ

ζ. Κυρίου. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐχαράρας τὸ δῶρόν σου, σεμιδάλις ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται.

ΔΗΛΟΥ. Ὅτι τῷ σεμιδάλιν, καὶ τὰς ἀπὸ κλιβάνου ἄρτους, θυσίαν ἐκάλεσε, καὶ τὰ παραπλήσια, ψυχαγωγῶν τῷ ὀνόματι τὰς πένητας· καὶ ἵνα μὴ δυσχεραίνωσιν, ὡς ζῶντων ἀπανίζοντες. καὶ ὅτι τὸν προσφέροντα ἐμψυχόντι, ἀνθρώπων ὀνομάζει· τὸν δὲ σεμιδάλιν προσκομίζοντα, ψυχλῶ

Α ὁ λογικὸς γὰρ τὸ ἄλογον προσφέρει, ψυχῆ δὲ τὸ ἀψυχον. (1)

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐοικε δὲ πῶς εἴ γε δὴ τέτοις ὁ λόγος τὰς διὰ πυρώσεως τε καὶ πόνων, καὶ μόντοι καὶ σωτηριβῆς ὀδοκιμήσεις ἡμῖν τῶν ἁγίων ὑποδηλῶν. κλιβανος γὰρ καὶ ἐχαράρα, καὶ μῶν καὶ τῷ μύλῳ καταλεπθῆσθαι, σημεῖά περ πάντως εἶεν ἂν σωτηριβῆς τε καὶ πόνου δοκιμαζομένων, ὡς διὰ πυρός.

Β η. Καὶ προσοίσει τὴν θυσίαν ἣν ἂν ποιήσῃ ἐκ τῶν τῷ Κυρίῳ, καὶ

θ. προσοίσει πρὸς τὸν ἱερέα. Καὶ προσεγγίσας πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ἀφελῆι ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα ὄσμῃ

ι. εὐωδίας τῷ Κυρίῳ. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου.

ια. Πᾶσαν θυσίαν, ἣν ἂν προσφέρῃται τῷ Κυρίῳ, εἰ ποιήσετε ζύμωντον· πᾶσαν γὰρ ζύμην καὶ πᾶν μέλι εἰ προσοίσετε ἀπ' αὐτῆ, καὶ

ιβ. πᾶσαι τῷ Κυρίῳ δῶρον. Ἀπαρχῆς προσοίσετε αὐτὰ Κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον ἐκ ἀναβιβασθήσεται εἰς ὄσμῃν εὐωδίας Κυρίου.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀπαγορεύει δὲ ζύμιας ἄρτους προσφέρειν, δι' ἃ ἔφω αἰτίαν. ὅτι ἐκεῖ ἔχεν δὲ τῆς αἰγυπιακῆς πολιτείας. ἀπαγορεύει δὲ καὶ μέλι προσφέρειν τῷ Θεῷ. (2) τινὲς μὲν φασιν, ὡς τῆς μελίτης καὶ ἀκαθάρτους τόποις ἐφίξανσης, καὶ πάντοθεν ἀθροίσσης τῆς μελιτρυγίας τὰς ἀφορμὰς· τινὲς δὲ, διδάσκουσαι ἡμᾶς εἰρηκασιν, ἐξ οἰκείων πύων τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν, κατὰ τὴν τῆ Σολομώντος παραίνεσιν, τὴν λέγουσαν·

» τίμα τὸν Κύριον ἀπὸ ὧν δικαίων πόνων, Παροιμ. 3. 9.

» καὶ ἀπάρχῃ αὐτῶ ἀπὸ ὧν καρπῶν δικαιοσύνης. ὁ δὲ τῆς μελίτης καρπός, ἐκ ἡμέτερός φασιν πόνος. ἀλλ' ἔτος ὁ λόγος ἐκ ἔχει τὸ ἀκριβές. καὶ γὰρ ἡ μελιτρυγία τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ φιλοπονία. οἱ μὲν γὰρ γηπονίας, οἱ δὲ προβατείας φροντίζουσι· καὶ οἱ μὲν ἐμπορίας, οἱ δὲ μελιτρυγίας. οἴμαγ τοίνυν, διὰ μὲν τῆς ζύμης, τὴν παλαιότητα τῆς πονηρίας αἰνίττεσθαι· διὰ δὲ τῆς μελίτος, τὴν ἡδονὴν ἀπαγορεύεσθαι. τοῖς μόντοι ἱερεῦσι καὶ τὰς τέτων προσφέρειν ἐκέλευσεν ἀπαρχῆς. ἔτοι γὰρ τὰς ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀμαρτημάτων πρεσβείας προσφέρουσιν. ὅθεν διὰ τῆς Προφῆτου περὶ αὐτῶν εἶπεν· ἀμαρτίας λαβὲν φάγονται.

Ὡσ. 4. 8.

» ΔΗΛΟΥ. Ὁ Σολομών φησιν, τίμα τὸν

» Κύριον ἀπὸ ὧν δικαίων πόνων· τὸ δὲ μέλι ἀπὸ

(1) Ἐκ τῶν τῆ Θεοδωρίτ. εἰσί.

(2) Τῷ βαμῶ. ἢ ἐν Χαλ. ἐκδ.

ἀπὸ ἀλλοτρίων πόνων ἐσί. ἡ δὲ ζύμη πανουργίας ἐστὶ τύπος, τὸ δὲ μέλι ἡδονῆς. αἰαντίον δὲ τῷ μέλιτι τὸ ἄλας. συμπικόν γὰρ ἀντεισάγει φρονήσεως σύμβολον, κατὰ Κολασ. 4. 6. **Θά Φησιν ὁ Ἀπόστολος** ὁ λόγος ὑμῶν ἄλατι ἡστρυμένος. σημειωτέον δὲ, ὅτι θυσιασθῆναι μὲν ζυμωτὸν ἄρτον καὶ μέλι ἀπηγόρευσε ὁ Θεὸς προσάγεσθαι ἀπαρχῶν δὲ ζυμωτὸν ἄρτον, (1) καὶ μέλιτος ἐκ ἀπηγόρευσε, ὡς σίτη, καὶ ἐλαίαι, καὶ τῶν λοιπῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὴν παλαιότητα τῆς κακίας, καὶ τὴν ἡδονὴν ἀπαγορεύει. ἦγεν ζύμην καλῆ τὴν ἐπὶ κακῶ πανουργίαν. ἐστὶ γὰρ καὶ ἀγαθὴ, ἢ τῆς σοφίας ὁ λόγος διδόναι τοῖς ἀκάκοις ἐπαγγελίαται. διττὸν δὲ καὶ τὸ μέλι, πονηρὸν μὲν, Παροιμ. 5. 2, ὡς εἴ γε τῷ Φάναι, μὴ πρόσεχε Φαύλη 3. ἢ γυναικί· μέλι γὰρ ἀποσάζει ἀπὸ χειλέων ἢ γυναικὸς πόρνης· ἀγαθὸν δὲ σημαίνει Παροιμ. 24. γλύκασμα, ὡς εἴ τῷ, Φάγε μέλι ἡ. ἀγαθὸν γὰρ κηρίον, ἵνα γλυκανθῆ ὁ Φάρυγξ. 13. ἀλλ' ὅμως ἀπαρχῶν μὲν δέχεται ταῦτα ὁ νόμος, ὡς σίτον καὶ ἔλαιον, ἔτι μὲν εἰς ὄσμιν δωδίας προσεφέρετο τῷ Θεῷ. Καὶ μετ' ἄλλα. Τὸ μέλι σημαίνει τὴν σαρκικὴν ἡδονὴν, εἰ μὲν τὴν παράνομον, παντελῶς ἀπόβλητον· εἰ δὲ τὴν κατὰ νόμιμον γάμον, δεκτὴν ἢ, ἀλλ' ἐκ εἰς ὄσμιν δωδίας, ὡς παρ. 1. Κορ. 7. 5, 6, **Ἰενίετε καὶ ἐγκράτεια.** μὴ ἀποσερεῖτε 40. ἢ γὰρ ἀλλήλους εἰπὼν ὁ Παῦλος, ἐπήνευκε, ἢ ταῦτα δὲ λέγω διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν, ἢ καὶ κατὰ συγγνώμην, ἔτι κατ' ἐπιταγῆν. ἢ περὶ δὲ τῆς παρθεῖας, μακαριωτέρη ἐστὶν ἢ εἰν ἔτω μείνη.

ιγ. Καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἀλλὶ ἀλιωθήσεται· ἔτι διαπαύσετε ἄλας διαθήκης Θεοῦ ἀπὸ θυμιαμάτων (2) ὑμῶν. ἐπὶ παντὸς δῶρου ὑμῶν προσοίσετε ἄλας.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὰς δὲ ἄλας ἐπιβάλλεσθαι τοῖς ἱερείοις κελεύει, τὸ διακριτικὸν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν σημαίνων. τὰ τὰ ἐσέρητο ἢ τὰ Κεῖν θυσία. διὸ ἦκεσε Γαλ. 4. 7. ἢ παρὰ τῶ τῶν ὅλων Θεοῦ, ἐκ ἂν ὀρθῶς ἢ προσενέγκης, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλησ. καὶ ὁ Κολασ. 4. 6. **Θεὸς Ἀπόστολος νομοθετεῖ,** λέγων· ὁ λόγος ὑμῶν ἔσω πάντοτε ἄλατι ἡστρυμένος. καὶ ὁ Κύριος τοῖς Ἀποστόλοις ἔφη· ὑμεῖς Ματθ. 5. 13. ἔσε τὸ ἄλας τῆς γῆς. εἰ δὲ τὸ ἄλας μωρανθῆ, εἴ τίς ἀλιωθήσεται;

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κατεπάτετο δὲ ἄλας ἢ θυσία, τῶ τύπῳ σημαίνοντος, τὸ ἐμφρόνως χρῆσαι καθιερόσθαι Θεῷ, καὶ οἰονεῖ ποιῆσθαι νοσιμώτα τῷ αὐτῷ τὴν προσοδόν.

ιδ. Ἐὰν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογεννημάτων τῷ Κυρίῳ, νέα πεφυραμένα (3) χίδρα ἐρικλά τῷ Κυρίῳ· καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογεννημάτων.

Α Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, ἀπαλά λάχανα ὀσπριώδη. Ἀκύλας, εἴ πυρί. Θεοδοτίων, πίονα ἄλφιστα.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Χίδρα ἐστὶν, ὅταν ἀπὸ τῶν ἀκμασάντων ἀσαχύνων λαβὼν διαθρύψῃ τις χερσίν, οἰονεῖ ἀλέσας. τῆτο γὰρ ἐστὶν ἐρικλά, καὶ τὰ εἰς μύλῳ πηλοῦται, καὶ τὸν φλοιὸν ἀποβαλόντα ὀσπριώδη λάχανα.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Χίδρα λέγεται τὰ ἐξ ὀσπριῶν ἀλύρα. εἴ δέ γε τοῖς τύποις τὸ Χριστὸ λαμβάνει μυστήριον. καὶ ἐστὶν αὐτὸς ἢ ὑπὲρ ἡμῶν θυσία, τὸ πρωτογέννημα τὸ πνευματικόν, τὰ ἐστὶν ἢ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπαρχή. Καὶ μετ' ἄλλα. Οὐκ ἐκ μόνου προσφέρεται σίτη τὰ εἰς θυσίαν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὀσπριῶν κατερικλῶν. ὅν περ γὰρ τροπὸν ἐκ σίτη σεμίδαλιν, καὶ ἐκ αὐτὸν ὑγιὰ τὸν κόκκον ὀλοκαυτὸν διετύπη· ἔτω κἂν ταῦτα χερσίν ποιῆσθαι κατερικλά, τὰ ἐστὶν ἀλιωθήσεται τὰ ἐξ ὀσπριῶν προσέταχεν, ἵνα δὴ φαίνοιτο τῇ θυσίᾳ προσὸν τὸ οἰονεῖ ἐδώδιμον. κατεδικάσμεθα γὰρ, ἐκ ὑγιὰ τὸν κόκκον, σωτηραυσμῆνον δὲ μᾶλλον ποιῆσθαι τροφίῳ. ἐκῆν πρωτογέννημα μὲν ὁ Χριστὸς, καὶ θυσία τῷ Θεῷ καλὴ καὶ ὀσπριώτατη, τροφιμώτατη δὲ λίαν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἄρτος, ὁ ἐξ ἔρανθ καταβάς, καὶ ζῶν τῷ Πάτρϊ. 1. Κορ. 6. 50. ἢ κόσμῳ διδόν· καὶ οἰονεῖ πως ἡμῖν ἔδεσμα τὸν αὐτὸν παραθεῖς, καθάπερ σεμίδαλιν, ἢ χίδραν.

ιε. Καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον, θυσία ἐστὶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐπιχέεσθαι δὲ τῇ θυσίᾳ δὲν ἔφη τὸ ἔλαιον, καταπλάττεσθαι δὲ αὐτῷ καὶ λιβανωτῷ προσέταχε· τῶ μὲν ἐλαίῳ, τὸ ὡς εἴ πύθητι καὶ ἰλαρότητι συμβολικῶς ὑποφαίνοντος· τῶ δὲ γε λιβάνου, τὸ ἱερόν καὶ ὀσπριῶδες ἀσεῖως ἡμῖν ὑποσημαίνοντος. Καὶ μετ' ἄλλα. Νοῦτο δ' ἂν καὶ ἐτέρως, εἴπερ ἔλοιτό τις. ἡλεήμεθα γὰρ ἢ εἴ Χριστῷ, καὶ τῆτο οἰμαί ἐστὶ τὸ, ἐλίπανας ἢ εἴ ἐλαίῳ τῷ κεφαλῷ μου. ὅτι δὲ ἐκ ἐπίτιτιν ὀσπριῶν αἰτίαι, ἢτοι πλημμελήμασιν ὁ Χριστὸ θάνατος, ἀλλ' ὀσπριώτατη λίαν καὶ ἀμώμητος παντελῶς ὑπὲρ ἡμῶν θυσία· προσκεκόμισαι γὰρ ἵνα καθαρῶς τῷ ἁμαρτίαν, καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς τε καὶ δι' αὐτῆς θάνατον· διὰ τῶ λιβάνου σωθήσας.

Ε **Ζ** **Ψαλ. 22. 5.**

ις. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τῶν χίδρων σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς. κάρπωμά ἐστὶ Κυρίῳ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Προσκεκρότες μὲν διὰ πολλῶν ἁμαρτιῶν, μονοναχὶ καὶ ἐξ ὀσπριῶν γεγαήμεθα τῶ πατρός. ἐπειδὴ δὲ γεγονός ὑπὲρ ἡμῶν θυσία Χριστὸς, ἐμνήσθη ἡμῶν καὶ ἠλόγησεν ἡμᾶς.

ΚΕΦ.

(1) Ζυμωτῶ ἄρτε ὀρθότερ. ἐκ τῶν τῶ Θεοδοτίῳ. δὲ καὶ ταῦτα ἔοικε.

(2) Θυσιασμάτων. ἢ τε εἴ φραν. καὶ ἢ εἴ καντ. ἐκδ.

(3) Περφυραμένα. αὐτ.

Κ Ε Φ Γ.

α. αν δὲ θυσία σωτηρία [τὸ] δῶρον αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, εἰ μὲν ἐκ τῶν βοῶν αὐτῶ (1) προσαγάγη, εἴτε ἀρσεν, εἴτε θῆλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτῶ ἔναντι Κυρίου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ θυσία τῆ σωτηρία, ἥτοι εἰρωτικῶν, διχῆ ἐστὶ (2) σωτηρία ἐκβασιασμῶ, ὡς μετὰ ταῦτά Φησι· καὶ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ὀλοκαυτωμάτων ἀρσεν πάντως ἐστὶν ὡπερ ἔν καὶ ἐπὶ τῆς ἀμαρτίας τῆς ἱερέως, ἥτοι τῆ λαῶ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αἱ δὲ τῆ σωτηρία θυσία, ἃς ἕτεροι εἰρωτικῶν ἐρμηνεύουσι, διτλαίτινες ἦσαν, σωτηρία αἰδέσεως, καὶ σωτηρία ἐκβασιασμῶ, ὡς ἐρεῖ προΐων. ἔσα δὲ χαριστήριοι ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τῆ εἰρωτικῆ παρατῶ Θεῶ, ἐλάττω τῶν ὀλοκαυτωμάτων ἔχουσιν ἀξίαν. μερικῶ γὰρ, ἀλλ' ἔχ' ὅλα δηλῶσιν ἀνάθεσιν. ὅθεν, ἐκ ἀρσενίων μόνον εἰσὶν, ἀλλ' ἤδη καὶ θηλέων. καὶ ἐπάνω τῶν ὀλοκαυτωμάτων αἱ ἐξ αὐτῶν ἀπαρχαὶ καίονται. ἔτως οἱ ἐκ μέρους ἀνακαίμενοι τῷ Θεῷ διὰ τῶν παντελῶς ἀνακαίμενων προσάγονται, καὶ ἐξαιρέτως ἐπὶ τῆ Χριστῆ προσαγωγῆ.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκριβολογεῖται ἔσφῶδρα τὸ γράμμα τὸ νομικὸν περίτε ἀρσεν καὶ θῆλυ. νοοῖτο δ' ἂν πάλιν ὡς ἐπὶ ἀμφοῖν ὁ Χριστός. αἱ ἀρσενίαι μὲν, ὡς ἡγεμονίας, ἥτοι καθηγητικῆς ἡγεμονικατερον γὰρ πατέρων τὸ ἀρσεν ἐπὶ θῆλεσι δὲ, ὡς γεγονῶς ὑπὸ νόμον καὶ ἡγεμόνος. ὑπεξέσσιον γὰρ καὶ ἐπὶ δούτεροις αἰεὶ τὸ θῆλυ τῆ ἀρσενίας, ἔπερ ἐστὶν ἀληθῶς ἐπὶ μείοσι, καὶ ἐπὶ ὑφίζάνοντι μέτρῳ. πλὴν ἄμωμον τὸ ἱερουργέμενον. τοῦτο δὲ ὁ Χριστός.

β. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ δῶρον, καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ προσχεῖσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων κύκλῳ.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παρ' αὐταῖς δὲ ταῖς ἱεραῖς ἐσφάξετο θύρας. ἀπέθανε γὰρ ὁ Ἐμμανὴλ, ἀνδρωῶν ὡπερ ἡμῖν τὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων εἰσδρομῶν, καὶ τῆς ἄνω καὶ ἐπὶ ἔρανοῖς ἐκκλησίας ἀνοιγνύς τὰς θύρας τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι. καὶ μετ' ὀλίγα. Ὅτι δὲ ἅγιος ἔσα καὶ ἱερός ὁ Χριστῆ θάνατος, ὑπεμφώκειν ἂν τὸ ἑαυτῶ χριῶμα προσχεῖσθαι λέγειν τῷ θυσιαστηρίῳ τὸ αἷμα. κατασημῶει δ' ἂν καὶ ἑτέρως, ὅτι τέθει-

κε τὴν ἑαυτῆ ψυχῶν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. τύπος μὲν γὰρ τῆς ἐκκλησίας τὸ θυσιαστήριον, ψυχῆς δὲ τὸ αἷμα.

γ. Καὶ προσάξουσιν ἀπὸ τῆς θυσίας τῆ θυσιαστήριου (3) κάρπωμα, τὸ σῆμα τὸ κατακαλύπτρον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας.

δ. Καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ δὴ ποτε λοβὸν μὲν ἥπατος, καὶ νεφροὺς, καὶ σῆμα ἀπαρχὰς τῶν καταθυσιαστικῶν ζῶων ὑπεξέλετο ὁ νόμος, ἔτε δὲ καρδίαν, ἔτε ἐγκέφαλον, τῆ ἡγεμονικῆ τῶ ἑτέρῳ τῶν ἐπι-

δ. Φαλον, τῆ ἡγεμονικῆ τῶ ἑτέρῳ τῶν ἐπιδαιτωμαῖς; καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ ἡγεμονικὸν μόνον τῶν ἐπὶ ἡμῖν, ἀφροσύνη, καὶ ἀδικίαν, καὶ δειλίαν, καὶ τὰς ἄλλας κακίας διδάττει καὶ χωρεῖ. τῆ δὲ οἶκος τὸ ἕτερον τῶν λεχθέντων ἐστὶν, ἐγκέφαλος ἢ καρδία. ἐδικαίωσεν ἔν ὁ ἱερός λόγος, τῶ τῆ Θεῶ βωμῶ, δι' ἔ πάντων ἀμαρτημάτων καὶ παρανομημάτων ἀπολύσεις γίνονται καὶ παντελεῖς ἀφέσεις, μὴ προσφέρων ἀλγῆον, ἐπὶ ποτὲ φωλῶσας ὁ νῆς, ἐπὶ τὴν ἀδικίας καὶ ἀσεβείας ἀνοδίαν ἐχώρησεν, ἐκτραπόμενος ἐπὶ ἀρετῶν καὶ καλοκαγαθίας τὴν ἀγασαν ὁδόν. εἴηδες γὰρ τὰς θυσίας μὴ λήθω ἀμαρτημάτων, ἀλλ' ὑπόμνησιν αὐτῶν κατασκοπέζων. τῆ αἰτίον εἶναι μοι δοκεῖ τῆ μηδέτερον τῶν ἡγεμονίαν ἐχόντων, ἐγκέφαλον ἢ καρδίαν, προσφέρεισθαι. ἂ δὲ διήρηται λόγον ἔχει προσήκοντα τὸ μὲν σῆμα, ὅτι καὶ πῖστατον καὶ τῶν σπλάγχων φυλακῆριον· ἐπαμπίσθαι γὰρ αὐτὰ καὶ πιάνει, καὶ τῆ μαλακότητι τῆς ἐπαφῆς ὠφελῆ· ἂ δὲ νεφροὶ, διὰ τῆς παρασάτας καὶ τὰ γεννητικὰ, οἷς παροικῶντες ἀγαθῶν τρόπον γεντόνων βοηθῶσι καὶ συμπράττεισιν, ὅπως ὁ τῆς φύσεως σῶρος δόδοι, μηδενὸς τῶν πλησίον ἐμποδίζοντος. καὶ μετ' ὀλίγα. Λοβὸς δ' ἥπατος, τῆ κυριωτάτης τῶν σπλάγχων ἐστὶν ἀπαρχή, δι' ἔ τὴν τροφῶν ἐξαιματώσθαι συμβέβηκε, καὶ ἐποχετδομῶν τῆ καρδία φέρεσθαι διὰ φλεβῶν εἰς τὴν τῆ ὅλα σώματος διαμονῶν.

ε. ἐπαμπίσθαι γὰρ αὐτὰ καὶ πιάνει, καὶ τῆ μαλακότητι τῆς ἐπαφῆς ὠφελῆ· ἂ δὲ νεφροὶ, διὰ τῆς παρασάτας καὶ τὰ γεννητικὰ, οἷς παροικῶντες ἀγαθῶν τρόπον γεντόνων βοηθῶσι καὶ συμπράττεισιν, ὅπως ὁ τῆς φύσεως σῶρος δόδοι, μηδενὸς τῶν πλησίον ἐμποδίζοντος. καὶ μετ' ὀλίγα. Λοβὸς δ' ἥπατος, τῆ κυριωτάτης τῶν σπλάγχων ἐστὶν ἀπαρχή, δι' ἔ τὴν τροφῶν ἐξαιματώσθαι συμβέβηκε, καὶ ἐποχετδομῶν τῆ καρδία φέρεσθαι διὰ φλεβῶν εἰς τὴν τῆ ὅλα σώματος διαμονῶν.

ζ. τῆ καρδία φέρεσθαι διὰ φλεβῶν εἰς τὴν τῆ ὅλα σώματος διαμονῶν.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ σῆμα, τὴν οἶον ἐφρενῶν, φησὶν, ὄβελαν, καὶ τὴν πῖσθητα τῶν σπλάγχων τετραμμῶν ἀρισταταῖς διὰ τῆ πνεύματος νοηταῖς χορηγίας. νεφροὶ δὲ, εἰς τύπον τῆς εἰς νῆν διακριτικῆς ἐνεργείας· κατ' ἰσὺ ἀπόβλητον μὲν τὸ κεφυκὸς ἀδικεῖν, αἰρετὸν δὲ τὸ ὠφελῆν. ὁ

δέ γε

(1) Αὐτό. ὁμοίως καὶ τὸ ἐπὶ. προσάξει αὐτό. ἥ τε ἐπὶ φραση καὶ ἡ ἐπὶ Καντ. ἐκδ. καὶ ὁ ἐπὶ ἀγίοις Κύριον. ἐπὶ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 346.

(2) Διτλήσιν. ὁρθότερ. πρόσθετος δὲ καὶ τὸ, σωτηρία αἰδέσεως, καὶ.

(3) Τῆ σωτηρία. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

δέ γε λοβὸς τῆ ἥπατος, ψυχῆς ἐνεργίαν, ἤτοι νεφρῶν (1) κίνησιν πρὸς ἐπίθυμίαν. καὶ γὰρ οἱ τὰ τοιαῦτα ἠκριβωκότες, ὡς ἐν ἥπατι τὰς ἐπίθυμίας ἔχειν τὸ ζῶον ἔφησαν. ἀναδετέον δὲ ἐν τῷ Θεῷ καὶ τὸν λοβὸν τῆ ἥπατος, τρεῖσι πάσης ἐπίθυμίας τῷ πηγῶ.

ΛΗΛΟΥ. Τὸ μὲν, ὡς λιπαῖνον τὸ σῶμα πρὸς ἀκολασίαν· τὸ δὲ, ὡς θηριώδες καὶ ἄγριον.

ε. Καὶ ἀνοίσχων αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ὀλοκαυτώματα ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τῆ πυρός· κάρπωμα ὄσμῃ εὐωδίας Κυρίῳ.

ζ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτῆ θυσία σωτηρίας τῷ Κυρίῳ, ἄρσεν ἢ θῆλυ, ἄμωμον προσοίσει αὐτό. Ἐὰν δὲ ἄρνα προσαγάγῃ τὸ δῶρον αὐτῆ, προσάξει αὐτὸ ἐναντι Κυρίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀσινῆ δὲ καὶ ἄμωμα προσφέρειν ἅπαντα κελδοῖα τὰ θύματα, καίτοι διάφορα ὄντα, καὶ κατὰ διαφορὰς προσφερόμενα τρόπων. διδάσκει δὲ διὰ τῶν τῆς ἐν ἐκάστῃ πολιτείας τὸ ἄμωμον ἔχειν. καὶ τῆς παρθενίας ἀπαγορεύει κατὰ τῆς ταύτης πολιτοῦδεσθαι νόμος· τῆς τῆ γάμου τὸν ζυγὸν αἰρεμένης, τῆ πρὸς ἀλλήλων κοινωνία μὴ διαφθεῖραι τῆς τῷ ζῴῳ βίῳ· τῆς τῷ ἀσκητικῷ βιοτικῷ προτιμῶντας, τὸν τῆς τελειότητος διαφυλάττειν κανόνα· καὶ συλλήβδην εἰπῶν, τῆς ἐν πλῆτῳ, τῆς ἐν πνίῃ, τῆς ἐν δαλείᾳ, τῆς ἐν διωασείᾳ, ἐν τοῖς οἰκείοις τάγμασι τὸ ἀλώβητον ἔχειν καὶ ἄμωμον. τῶν δὲ θυομένων, πλὴν τῶν ὀλοκαυτωμάτων, τὰ μὲν τῷ βωμῷ προσεφέρετο, τὰ δὲ τοῖς ἱερεῦσιν ἐδίδοτο. διὸ συμμερίζεσθαι αὐτῆς τῷ θυσιαστήριῳ ὁ θεὸς εἶπεν Ἀπόστολος. τὰ δὲ λοιπὰ τῶν κρεῶν τῆ τῶν προσφερόντων ἀπενέμετο χρεία.

η. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ δῶρα αὐτῆ, καὶ σφάξει αὐτὸ παρά τὰς θύρας τῆς σινηῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ προχεῖσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

ΛΗΛΟΥ. Ἐπίθεσις τῶν χειρῶν τῷ περὶ τῶν ἐν ἀμαρτίαις πράξεων δηλοῖ προσφορὰν. πρακτικῆς γὰρ ἐνεργείας σύμβολον αἱ χεῖρες.

θ. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τῆ σωτηρίας κάρπωμα τῷ Κυρίῳ· τὸ σῆμα καὶ τὴν ὄσφυν ἄμωμον σὺν ταῖς

ΑΨόαις περιελεῖ αὐτό· καὶ πᾶν τὸ σῆμα τὸ κατακαλύπτει τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ ἀμφοτέρως τῆς νεφρῆς, καὶ τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ αὐτῶν, ὅεσι τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελών, Ἄνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ὄσμῃν εὐωδίας κάρπωμα Κυρίῳ.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τοῖς μείτοι ὀλοκαυτώμασιν ἐπετίθετο τὰ μερικῶς προσφερόμενα, οἷον οἱ νεφροὶ, καὶ ἡ πιμελή, καὶ ὁ τῆ ἥπατος λοβὸς· ἐξ ἐνίων δὲ ἱερείων καὶ ἡ ὄσφυς, ἢ κατὰ τῆς ἄλλης ἐρμυλωτάς ἢ κέρκος. ἐπεδὴ τοῖς ἐν ἀρετῇ τελείοις οἱ ἀτελεῖς χρώμεθα προσβόταῖς, καὶ δι' ἐκείνων τὰς ἡμετέρας προσφερόμεν προσόχας.

Γ β. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, καὶ προσάξει ἐναντι Κυρίῳ.

γ. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐναντι Κυρίῳ παρά τὰς θύρας [τῆς σινηῆς] τῆ μαρτυρίας· καὶ προχεῖσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπετίθει δὲ ὁ προσφέρων τῷ ἱερείῳ τὰς χεῖρας, οἷον ἐν ταῖς αὐτῆ πράξεσι. τῶν γὰρ πράξεων αἱ χεῖρες δηλωτικαί. ὑπὲρ δὲ τῶν τῶν θύμα προσέφερε.

δ. Καὶ ἀνοίσει ἀπὸ αὐτῆ κάρπωμα τῷ Κυρίῳ τὸ σῆμα τὸ κατακαλύπτει τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. Καὶ τῆς δύο νεφρῆς, καὶ πᾶν τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ, καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμα ὄσμῃν εὐωδίας τῷ Κυρίῳ· πᾶν [τὸ] σῆμα τῷ Κυρίῳ.

Ζ ιζ. Νόμιμον αἰώνιον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν. πᾶν σῆμα καὶ πᾶν αἷμα ἐν ἔδεσθε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Αἵματος δὲ καὶ σῆματος ἀπέχεσθαι κελδοῖα, καὶ ἀμφοτέρω τῷ θυσιαστήριῳ διαγορεύει προσφέρεσθαι. τὸ μὲν γὰρ, ζωῆς αἴτιον· τὸ δὲ, ἀρετῆς δηλωτικόν· ἀμφοτέρω δὲ ἀνατιθέμενα τῷ Θεῷ δικαιοτάτον.

ΚΕΦ.

(1) Ἦτοι φρενὸς κίνησιν, καθ' ἣν ἵεται πρὸς ἐπίθυμίας. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 568.

Κ Ε Φ. Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον πρὸς τὰς ὕψες Ἰσραὴλ, λέγων, Ψυχὴ ἐὰν ἀμάρτη ἀκυσίως ἀπὸ πάντων τῶν προσαγμάτων Κυρίου, ὧν ἔδει ποιεῖν, καὶ ποιήσῃ ἐντι ἀπ' αὐτῶν.

Ἀκυσίως. Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, ἐν ἀγνοίᾳ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀκυσίον ἐστὶν ὅπερ ἀντις ποιῆ κακόν. (1)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημειωτέον ὅτι τὸ ἀγνόημα τὸ ἀκυσίον, ἀμαρτίαν καλεῖ ἢ Γραφῇ. καὶ ἄλλων τινῶν μέμνηται ὁ μακάριος Παῦλος, Φάσκων· σκιάν γὰρ εἶχεν ὁ νόμος τῶν μελλόντων.

Ἐβρ. 10. 1.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ψυχὴ ἐὰν ἀμάρτη ἀκυσίως, Φησί, καὶ μὴ ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, (2) ὧν δεῖ ποιεῖν, εἰ κατὰ φύσιν ἔχει. εἰσὶ γὰρ τάχα τινὰ καὶ προσάγματα Κυρίου, ἃ ἔδει ποιεῖν, κατὰ τὸ, ἔδωκα αὐτοῖς προσάγματα ἔκαλά. ψυχὴ ἐν ἀμαρτάνει ἀκυσίως, ὅτε προφασεὶ ὑσεβείας τὸ μὴ δεῖν τηρεῖ. καὶ δεῖται Δυσίας πρὸς ἄφασιν· ἔδεομένης Δυσίας τῆ δρωῦτος ἐξεπίτηδες· ὡς ὁ γεγυνὼς Ἰσδαῖος ἵνα Ἰσδαῖος κερδήσῃ, καὶ περιτεμῶν τὸν Τιμόθεον.

Γεζ. 20. 25.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ζητητέον περὶ τῆς φράσεως τῆ ἐσι, καὶ ποιήσασι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἣ τις ἔποιήθησεται. Εἰ μὲν ἐν ἡμαρτήσεται, κατασατέον ἔγω· ψυχὴ ἐὰν ἀμάρτη ἀκυσίως καὶ μὴ ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου ἧ δεῖ ποιεῖν· εἰ δὲ κατὰ φύσιν ἔχει, ἔσι τάχα τινὰ προσάγματα Κυρίου, ἃ ἔδει ποιεῖν. διὸ καὶ Ἰεζεκιὴλ Φησιν, ἔδωκα αὐτοῖς δικαίωματα ἔκαλά, καὶ προσάγματα ἐν οἷς ἔζησοντα ἐν αὐτοῖς. εἴη δ' ἂν τὸ ἀποκλένον γράμμα, καὶ ἡ διαθήκη τῆ θανάτου ἐν γραμμασι, καὶ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως. ἀμφω δὲ διὰ τῆς αὐτῆς προσάττεται Φωνῆς τό, τε γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα. ὧν τὸ μὲν, ποιητέον· τὸ δὲ, ἔ. τῆτο καὶ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς δῆλον, βεβηλάντων ἱερέων τὸ σάββατον, καὶ περιτεμνομένων τυχόν ἐν αὐτῷ· τῆ μὲν λυομένης νόμου, τῆ δὲ τηρημένης· καὶ Δαβὶδ φαγόντος τῆς ἄρτης τῆς προθέσεως· καὶ ἐκ τῆ ὁμοιωμάτα γεγονέναι ἐν τῇ σκλιῶ τῆ μαρτυρίας, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῶν Χερεβίμ, καὶ τὸν χαλκῶν ὄφιν ὑπὸ Μωϋσέως.

Γεζ. 20. 25.

γ. Ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κερχισμένος ἀμάρτη τῆ τὸν λαὸν ἀμαρτεῖν,

καὶ προσάξει περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἡμαρτε, μόχον ἐκ βοῶν ἀμωμον τῷ Κυρίῳ περὶ τῆς ἀμαρτίας.

» ΛΑΗΛΟΥ. Τῆ τὸν λαὸν ἀμαρτεῖν, ἀντι τῆ, πλημμέλησιν τῆ λαῶ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ ἀρχιερέα νόμον τινὰ παραβεβηκότα, μόχον ἀμωμον ἱερῶν κελδοῖ· καὶ τῷ μὲν Δυσιασθηρίῳ προσφέρειν ἃ προειρήκαμεν· τὰ δὲ κρέα σῶ τῷ δέρματι καὶ τῇ κόπρῳ ἔξω τῆς παρεμβολῆς κατακαίειν. τῆτο δὲ δῆλοι τὸ τῷ ἀμαρτίαν ἀλλοτρίαν εἶναι τῶν ἱερῶν περιβόλων. καὶ παντὸς δὲ τῆ λαῶ τοιαύτω τινὰ παρανομίαν τετολημηκότος, τῷ ἴσῳ προσονεχθῆτω Δυσίαν νομοθετήκε· διδάσκων ἠλίκον τῆς ἱεροσωῆς τὸ γέρας. ἀντίρροπον γὰρ αὐτὸ τέτακε παντὸς τῆ λαῶ.

Γ

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπισκέψη δὲ, εἰ διωατόν, ἐκκυσίως ἀναλαβόντα τῷ τῆ λαῶ ἀμαρτίαν τὸν ἀρχιερέα λέγεσθαι ἀμαρτάνειν. ἐπεὶ τὸν μὴ γνόντα ἀμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίησεν, ἀντι πληρώματος ἑαυτὸν κενώσαντα, ἵνα τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἄρη, καὶ τὰς νόσους βαβάσῃ· ὡς ὑποληφθῆτω παρ' ἡμῶν εἶναι ἐν πληγῇ καὶ ἐν κακώσει. προσάγει δὲ μόχον, τὸ γῆινον αὐτῆ σῶμα τὸ ἀμίαντον· ἐκ πνόςματος γὰρ ἀγίς· ὁ διὰ τῆ ἀμώμης δῆλῆται. ἔ τῆ κεφαλῇ τῷ χεῖρα ἐπέθηκεν, ἵνα περικαθάρῃ τῷ ὑπὲρ τῆ λαῶ φθάσασαν εἰς αὐτὸν ἀμαρτίαν.

Δ

» * * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Οὐ τάντόν ἐσι, λαϊκὸν ἀμαρτάνειν καὶ ἱερέα. καὶ δῆλον ἐκ τῆ νόμου. τοσαύτω γὰρ προσάττει Δυσίαν ἀνάγεσθαι ὑπὲρ τῆ ἀμαρτόντος ἱερέως, ὅσῳ ὑπὲρ παντὸς τῆ λαῶ. εἰ δὲ μὴ ἧ ἀντίρροπος ἡ ἀμαρτία, ἐκ ἂν τῷ αὐτῷ Δυσίαν ἀνάγεσθαι ἐδέσπισε. μείζων δὲ γίνεται, ἔ τῆ φύσει, ἀλλὰ τῆ ἀξία τῆ δρωῦτος. ὁ γὰρ τῆς ἄλλης ἐυθμίζων εἰ πλάσειε, μείζον ἀπὸ τῆς ἀξίας ἀποφαίνει τὸ πλάισμα.

Ε

δ. Καὶ προσάξει τὸν μόχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίας ἐναντι Κυρίου, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ μόχου, καὶ σφάξει τὸν μόχον ἐναντι Κυρίου.

Ζ

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀριδίλως καὶ λαῶ καὶ ἱερέων καθάρσιον ὁ Χριστός. αὐτὸς γὰρ ἡμῶν αἶρει τὰς ἀμαρτίας, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὀδυνάται σφάζόμενος. ἔργον γὰρ καὶ πράξεων τύπος ἡ χεῖρ. πλῶ ἐνώπιον Κυρίου σφάζεται, μονονεχὶ συγκαταβαίνοντος τῆ πατρὸς εἰς τῷ ἡμῶν σωτηρίαν. (3)

ΡΗΓ 2

ε. Καὶ

(1) Ἀτελές ἐστὶ. τέλειον δὲ τὸ τῆ Προκοπίου, (τὸ ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.) ἔτας ἔχον· παρατηρητέον, ὅτι ἀμαρτίαν ἢ Γραφῇ λέγει καὶ τὸ ἀκυσίον καὶ τὸ ἀγνόημα. ἀκυσίον δ' ἂν εἴη ὅπερ ἀντις ποιῆ κακόν, ὡς ἔ τοῖτον. οἷον καὶ τὸ Σαβλ, ὅτε νηστεύσαι προσέταξε.

(2) Κυρίως, κατὰ φύσιν ἔχει. ἐσι γὰρ τάχα, κτ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 181. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.

(3) Ταῦτα πλατύτερον καὶ ἄλλως πως ἔχοντα κείται ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 527.

ε. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας ἀπὸ τῆς αἵματος τῆς μόσχ, καὶ εἰσίοισι αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας.

ς. Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα, καὶ προσρανεῖ ἀπὸ τῆς αἵματος ἐπὶ τῆς τῶ δακτύλῳ ἐναντι Κυρίου, κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Γέγονε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ἰλασμός τε καὶ ἰλαστήριον ὁ Χριστὸς· πλὴν εἰ αἵματι διαθήκης αἰωνίως τελειοτάτω ἡμῖν δωρεάται τὴν ἀποκάθαρσιν. σύμβολον γὰρ τελειότητος ὁ ἐπὶ τῶ ἀριθμός. ἄλλος δὲ φησὶν, ὅτι τύπος ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τῶ ἐπὶ λαημεροκόσμῳ σωζομένων ἀνθρώπων. τὸ δὲ ἔξω τῆς πόλεως, καὶ πρὸς ἡμῶν ὁ Ἀπόστολος ἠρμηνεύσει. (1)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ῥανεῖ ἐπὶ τῆς αἵματος τῆς μόσχ ἐπὶ τὰ κέρατα τῆς θυσιαστηρίας τῆς θυμιάματος τῆς συνθέσεως τῆς ἐναντι Κυρίου, ὅ ἐστι ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας. καὶ πᾶν τὸ αἷμα τῆς μόσχ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάση τῆς θυσιαστηρίας τῆς ὀλοκαυτώσεως, ὅ ἐστι παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

ζ. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς αἵματος τῆς μόσχ ἐπὶ τὰ κέρατα τῆς θυσιαστηρίας τῆς θυμιάματος τῆς συνθέσεως τῆς ἐναντι Κυρίου, ὅ ἐστι ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας. καὶ πᾶν τὸ αἷμα τῆς μόσχ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάση τῆς θυσιαστηρίας τῆς ὀλοκαυτώσεως, ὅ ἐστι παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσεχέτω τῆς μόσχ τὸ αἷμα τῇ βάσει τῆς θυσιαστηρίας. καὶ γὰρ ἐστὶν ἅγιός τε καὶ ἱερὸς ἀληθῶς ὁ Χριστὸς θάνατος.

η. Καὶ πᾶν τὸ σῆμα τῆς μόσχ τῆς ἀμαρτίας, περιελεῖ ἀπὸ αὐτῆς τὸ σῆμα τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐντόδια, καὶ πᾶν τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ τῶν ἐντόδιων,

θ. Καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ αὐτῶν, τὸ ὄν ἐπὶ τῶν μερίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆς ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ, ὅν τρόπον ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῆς μόσχ τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας, καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀναφέρεται τὰ ἐντόδια, πιμελή, καὶ νεφροὶ, καὶ λοβὸς ὁ τῆς ἥπατος. ὁ δὲ γὰρ πάντα τὰ ἐν Χριστῷ, τὰ τε ἔξω φανῆ καὶ τὰ κεκρυμμένα. ὁ λόγος γὰρ ἰσχυρὸς, καὶ ὁδὸν εἰς αὐτῶ τὸ μὴ καθαρόν.

ια. Καὶ τὸ δῆμα τῆς μόσχ, καὶ πᾶσαν αὐτῆς τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ

ιβ. καὶ τῇ κόπρῳ. Καὶ ἐξοίσασιν ὅλον τὸν μόσχον ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρόν, ὃ ἐκχεῖσιν τὴν σποδιάν· καὶ κατακαύσασιν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ξύλων ἐν πυρὶ· ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδιάς καυθήσεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατακαίεται γὰρ μὴ ἔξω τῆς πύλης τὸ δῆμα καὶ τὰ λοιπὰ. ἔδὲ αὐτὸν ἡμῖν ἀπαράδεκτον τῆς πάθης τὸν τόπον ἐὼντος τῆς νόμῳ. τοιγάρτοι καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεωπέσιος ἔφη Παῦλος· ἐξερχόμεθα ἐν ἔξω τῆς πύλης, τὸν οὐκ ἐπιδοκίμοις αὐτῆς φέροντες, τῆς ἐπὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τε καὶ δι' ἡμᾶς σαυρόν.

ιγ. Ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ τῶν ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἢ ἐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσῃ.

ιδ. Καὶ λάθῃ ῥῆμα, παροραθῆ λόγος.

ιδ. Καὶ γνωθῆ αὐτοῖς ἡ ἀμαρτία, ἢ ἡμαρτον ἐν αὐτῇ, καὶ προσάξει ἢ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ἁμωμον περὶ τῆς ἀμαρτίας, καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

ιε. Καὶ ἐπιθήσασιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς μόσχ ἐναντι Κυρίου, καὶ σφάξῃ τὸν μόσχον ἐναντι Κυρίου.

ις. Καὶ εἰσίοισι ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀπὸ τῆς αἵματος τῆς μόσχ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας. Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον ἀπὸ τῆς αἵματος, καὶ Ῥανεῖ ἐπὶ τῆς ἐναντι Κυρίου, κατὰ πρόσωπον τῆς καταπέτασματος τῆς ἁγίας.

ιζ. Καὶ ἀπὸ τῆς αἵματος ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὰ κέρατα τῆς θυσιαστηρίας τῶν θυμιαμάτων τῆς συνθέσεως, ὅ ἐστι ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας ἐνώπιον Κυρίου. καὶ πᾶν τὸ αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάση τῆς θυσιαστηρίας τῶν καρπώσεων, τῆς ὄντος πρὸς τῇ θύρα τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

ιη. Καὶ ἀπὸ τῆς αἵματος ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὰ κέρατα τῆς θυσιαστηρίας τῶν θυμιαμάτων τῆς συνθέσεως, ὅ ἐστι ἐν τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας ἐνώπιον Κυρίου. καὶ πᾶν τὸ αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάση τῆς θυσιαστηρίας τῶν καρπώσεων, τῆς ὄντος πρὸς τῇ θύρα τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

Τῶν θυμιαμάτων. Ἄλλος, τῶν ἀρωμάτων.

Πρὸς τὴν βάση. Ἄλλος, εἰς τὸν θεμέλιον.

ιθ. Καὶ πᾶν τὸ σῆμα περιελεῖ ἀπὸ αὐτῆς, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.

κ. Καὶ ποιήσῃ τῶ μόσχῳ, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸν μόσχον τὸν τῆς ἀμαρτίας, ἔτω ποιηθή-

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοθῆ. ἐκ εὐρηται.

ποιηθήσεται. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς ἡ ἀμαρτία.

κα. Καὶ ἐξοίσωσι τὸν μόχον ὅλον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσασιν τὸν μόχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν πρότερον· ἀμαρτίας συναγωγῆς ἐστί.

Ἀμαρτίας συναγωγῆς. ἐξίλασμός ἐκ κλησίας.

κβ. Ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων ἀμάρτη, καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου τῷ Θεῷ αὐτῷ, ἢ ἐποιηθήσεται, ἀκισίως, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἀμαρτία, ἢ ἡμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτῷ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἄρσεν ἄμωμον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ ἄρχοντα παραβάντα τινὰ νόμον, ἢ μόχον, ἀλλὰ χίμαρον, τρετέσιν ἐριφον ἐνιαυσιαῖον προσενεγκέν διηγόρδουσε. τοσῶτον ἀποδεῖται τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας ὁ τῷ σωματικῷ πεπισθυμένος ἀρχιῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ μὴ εἴη τυχὸν ἡγέμενος ὁ ταῖς πλημμελείαις ἔνοχος, ἄρσιω ὁ χίμαρος ἢ εἰ δὲ δήτις ἐν λαοῖς, καὶ κατ' ἕνα, θῆλυ τὸ σφάγιον. καὶ εἴτε πρόβατον εἴη τυχὸν, εἴτ' ἐν ἐξ αἰγῶν, καὶ ἐν τῇ τῶν θυμάτων διαφορᾷ τῆς τῷ Σωτήρος ἡμῶν οἰκονομίας τὸ σοφὸν τῷ νόμῳ κατασημαίνοντος. ἡγεμονεῦον μὴ γὰρ αἰπίως ἐστὶ καὶ ἐν τιμῇ τῇ πρώτῃ τὸ ἄρσεν, ἐπόμνον δὲ καὶ ἐν δούτεροις τὸ θῆλυ. ἀναλόγως δὲ ἐν τοῖς ἐκάσθ' ἐκαστάσιν, καὶ ἡ διὰ Χριστὸν κάθαρσις ἐν γε τοῖς προεσηκόσι καὶ ἡγεμόνοις, καὶ τοῖς ὑπὸ χεῖρα, καὶ κατ' ἕνα τε καὶ ὑπεξουγκμένοις. εἶν γὰρ ἐκ ἐν ἴσοις αἰτιάμασι πεσόντες εἰς ἀμαρτίαν ἡγέμενος καὶ λαός, ἀλλ' ἐν μείζονσι πε πάντως ἡγέμενοι. τοιγάρτοι πλεσιωτέρα διασμήχονται χάριτι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὑπὲρ ἄρχοντος χίμαρος σφάζεται. ἔλαττον τὸ θυμῶν, ὡς ὑπὲρ ἐλάττουτος. καὶ ἡ ἐπίχρισσις ἐκ ἐπὶ τῷ θυσιασθῆναι. πρὸς γὰρ τῷ ἀξίαν ἐκάσθ' καὶ ὁ Χριστὸς ὑπὲρ αὐτῶν προσάγεται.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι οἷα θυσία γίνεται ὑπὲρ ἱερέως ἀμαρτόντος, τοιαύτη καὶ ὑπὲρ ἀμαρτόντος λαῶν, ἢ μὴ δὲ καὶ τῷ ἄρχοντος· ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι μείζων ὁ ἱερεὺς τῷ ἄρχοντος, καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως. ὅθεν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐνιοὶ τῶν βασιλέων, καὶ ἱερέων ἀξιώματα περιετίθεσαν ἑαυτοῖς· (1) τὸ δὲ περὶ ἐκάσθ' τῶν ἐκ τῷ λαῷ, θῆλυ. ἐστὶ γὰρ ὁ λαὸς ἐν ἀλήθειαν θηλείας πρὸς τῶν ἄρχοντα· ὅτι τὸ ἄρσεν ἡγεμονικόν, τὸ δὲ θῆλυ ὑπήκοον. πᾶσι ὁμοῦ γε σύμπασι ὁ λαὸς τῷ ἀρχιερεὶ ἐξομοῖται.

κδ. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῷ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ χίμαρῳ· καὶ σφάξουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ, ἢ σφάξουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου· ἀμαρτίας ἐστί. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῷ αἵματος τῷ τῆς ἀμαρτίας τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὰ κέρατα τῷ θυσιασθῆναι τῶν ὀλοκαυτωμάτων· καὶ τὸ πᾶν αἷμα αὐτῷ ἐκχεῖ παρὰ τὴν βᾶσιν τῷ θυσιασθῆναι τῶν ὀλοκαυτωμάτων.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βοηθεῖται πάλιν τὰ μερικὰ διὰ τῶν αὐτοτελῶν. καὶ σφάζεται μὴ τὰ περὶ ἀμαρτίας ὅπως τὰ ὀλοκαυτώματα· τίθεται δὲ ἡ ἀπ' αὐτῶν ἀπαρχὴ ἐπάνω τῶν ὀλοκαυτωμάτων. ὁ γὰρ Χριστὸς μελέχων μερικῶς, διὰ τὸ τελείως ὑπὲρ ὅλας τῷ κόσμῳ δεδόσθαι αὐτὸν μετέχει καὶ αὐτός. ἀμεινον δὲ λέγειν, ὡς ἄνω μὴ περὶ ἱερέως ὁ μόχος, ὡς μὴ τοῖς περὶ ἄρχοντος.

κε. Καὶ τὸ πᾶν σῆμα αὐτῷ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιασθῆναι, ὡς περὶ τὸ σῆμα θυσίας σωτηρίας. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας αὐτῷ, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

κς. Ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἀμάρτη ἀκισίως ἐκ τῷ λαῷ τῆς γῆς, ἐν τῷ ποιῆσαι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, ἢ ἐποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἀμαρτία ἢ ἡμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ οἴσει τὸ δῶρον αὐτῷ, χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, θῆλειαν ἄμωμον οἴσει περὶ τῆς ἀμαρτίας, ἢς ἡμαρτε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ μῆτε ἱερέα ὄντα, μῆτε ἄρχοντα, ἡμαρτηκότα δὲ, χίμαιραν θυσαί προσέταξε. πρόσφορον γὰρ τῷ μὴ ἄρχοντι τὸ ἄρσεν, τῷ δὲ ἀρχομένῳ τὸ θῆλυ, ὡς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἰρηκαμιν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκ τῷ λαῷ δὲ τῆς γῆς, φησὶν, ὡς ὄντος καὶ λαῷ ἔρανθ', αὐτῷ τῷ λαῷ τῆς γῆς· ἐν ἐλαχίστῳ γονομῆσι πῖσθ' τῇ γῇ, ἀναλαμβάνομεν εἰς ἔρανθ', ἵνα γνηται λαὸς ἔρανθ'. ἡ μία δὲ ψυχὴ μετὰ τῷ πλημμελείαν γνησαί τῷ ἀμαρτίαν προσφέρα τῷ θυσίαν, καὶ ἢ πρότερον τῆς γνώσεως γίνεται ὁ ἱλασμός καὶ ἡ ἀφεσις. ὅπερ ἐπὶ μόνῃ τῷ ἀρχιερέως ἐκ εἰρηται. ἢ γὰρ ἀγνοῶν ἔρχεται εἰς ἐπίγνωσιν.

κδ. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῷ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ ἀμαρτήματος αὐτῷ· καὶ σφάξουσιν τὴν χίμαιραν τῆς ἀμαρτίας ἐν τόπῳ, ἢ σφάξουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῷ αἵματος αὐτῆς τῷ δακτύλῳ αὐτῷ, καὶ θήσει ἐπὶ τὰ

(1) Τὰ ἐπόμνα ἐν τῷ τῆς Λυγ. κώδ. ἢ κῆται.

κέρματα τῆ θυσιαστηρίᾳ τῶν ὀλοκαυτωμάτων· καὶ πᾶν αὐτῆς τὸ αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάσιν τῆ θυσιαστηρίᾳ τῶν ὀλοκαυτωμάτων.

λα. Καὶ πᾶν τὸ ζέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται ζέαρ ἀπὸ θυσίας σωτηρίᾳ. καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον εἰς ὄσμην εὐωδίας τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, εἰς ὄσμῳ εὐωδίας, ἐπὶ μόνῃ τῆ ἡμαρτηκότος λέγεται λαϊκῶ, παρὰ τὸν ἱερέα, καὶ τῷ σωμαγωγῷ, καὶ τὸν ἄρχοντα.

λβ. Ἐὰν δὲ πρόβατον προσενέγκῃ τὸ δῶρον αὐτῆ περὶ τῆς ἀμαρτίας, θῆλυ ἄμωμον προσοίσει αὐτῷ.

λγ. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ τῆς ἀμαρτίας· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ περὶ ἀμαρτίας ἐν τόπῳ, ὃ σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰς γὰρ πράξεις τὰς ἐν ἀμαρτίαις ὁ προσφέρων τῷ θύσαν ἐπέτιθη τῷ θύματι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, καὶ ἐδόκει πρὸς τῷ τῷ τρόπῳ τῷ ἀμαρτίαν καταθύειν Θεῷ, καὶ ἀναίρειν αὐτῷ, σφάζουσιν τῆ θύματος.

A ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο ὁ Χριστὸς τὰς ἀκάνθας, ὅ ἐστι τὰς ἀμαρτίας τῆ κόσμου, ἐπιθήσει τῆ ἑαυτῆ κεφαλῇ, ὡς ἱερεῖον ἐτίθη ὑπὲρ τῆ κόσμου. σύμβολον δὲ πράξεων αἱ χεῖρες.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Σημαίνει ἔν, ὅτι ἀμαρτία καλεῖται καὶ αὐτὸ τὸ προσαγομένον. ἔτω νοητέον τὸ, ἀμαρτίας λαβὼν με φάγονται. Ὡσ. 4. 8. εἰ ἔν ὁ ἀμαρτάνων αὐτῷ δοκεῖ θύειν τῷ ἀμαρτίαν ἐν τῷ μετανοεῖν, ἐκ ὀφείλει τοῖς αὐτοῖς περιπίπτειν, ἐπεὶ ἀναζητῆ ἡ ἀμαρτία. ἔτω δωατὸν, τὸν Χριστὸν καλεῖν ἀμαρτίαν, ὡς ὑπὲρ τῆς πάντων ἀμαρτίας τιθέντα.

λδ. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ τῆς ἀμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτῆ, ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρματα τῆ θυσιαστηρίᾳ τῆς ὀλοκαυτώσεως· καὶ πᾶν αὐτῆ τὸ αἷμα ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τῆ θυσιαστηρίᾳ τῆς ὀλοκαυτώσεως. Καὶ πᾶν αὐτῆ τὸ ζέαρ περιελεῖ, ὃν τρόπον περιαιρεῖται ζέαρ προβάτῃ ἀπὸ θυσίας σωτηρίᾳ. καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ὀλοκαυτώματα Κυρίῳ. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀμαρτίας ἧς ἡμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

Δ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

Κ Ε Φ Ε.

α. **Ε**ὰν δὲ ψυχὴ ἀμάρτη, καὶ ἀκέρση Φωνὴν ὀρκισμῶ, ἢ ἔτος μάρτυς ἢ ἐώρακεν ἢ σύνοιδεν, ἐὰν μὴ ἀπαγγείλῃ, καὶ λήψεται τὴν ἀμαρτίαν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Διπλῶς νοεῖται· ἢ ὅτι, ἐὰν γινῶ τινὰ ἐπιόρκοντα, καὶ κληθεῖς ἐλέγξαι μὴ ἐξαγγείλῃ, ἡμαρτεν· ἢ ὅτι περὶ ὧν οἶδεν, ἐὰν ὀρκισμῶς μὴ εἴπῃ, ἡμαρτεν· ὡς καὶ Φυγῶν τὸ μαρτυρήσασθαι τῆ ἀληθείᾳ, καὶ συγχωρήσας ἐκείνῳ ἐπιόρκησασθαι. τὸ αὐτὸ ἐμφότερα σημαίνει.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Τὸν ὀρκισμῶ Φωνῆς ἐπαίοντα, καὶ παρ' ἐδὲν ὅπως τὸ πρᾶγμα πεποιημένον, καὶ τὸν ἐτέροις ἔνοχον μολυσμοῖς, καὶ μὴ ἐπὶ τῷ τῷ ἐπὶ τῆ ψυδορκίᾳ κατεγνωσμένον, ἐν ἴσῳ τε καὶ ἀπαραλλάκτῳ τίθησι πλημμελείας τρόπῳ. μολυσμῶς γὰρ ἀληθῶς ἐξαίσιος, καὶ εἰς αὐτό πᾶ τὸ λοιπὸν ἀναθρώσκει τῶν κακῶν ἢ εἰς Θεὸν καταφρόνησις, καὶ ταῖς σαρκικαῖς ἀκαθάρσiais ἐλγύστε καὶ ἀδελφὸν τὸ πλημμέλημα. ἢ ἐκ ἐν ἴσῳ θετέον λόγῳ τῷ ἐπαρᾶτον ψυδορκίαν, καὶ ὀρκισμῶ καταφρόνησιν;

β. Ἡ ψυχὴ ἢ τις ἀν ἄψηται παντὸς πράγματος ἀκαθάρτε, ἢ θνησι-

μαῖς, ἢ θηριαλώτε, ἢ ἀκαθάρτε, (1) ἢ τῶν θνησιμαίων βδελυγματῶν τῶν ἀκαθάρτων, ἢ τῶν θνησιμαίων κληνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, ἢ θνησιμαίαις ἐρπετῶ ἀκαθάρτε, καὶ λάθη ἀπ' αὐτῆ, καὶ αὐτὸς μεμίανται καὶ πλημμελήσει.

Ε ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὸν δὲ γε ἢ ἀκαθάρτε τινὸς τῶν ἀπειρημαίων ἀψάμνον, ἢ τινὸς ὁμωμοκότος ἀκέρσαντα, καὶ τὸν παραβεβηκότα τὸν ὄρκον μὴ διελέγξαντα· ἢ αὐτὸν ὑποχόμενον τι πράξαι, ἢ τῷ Θεῷ τι προσοίσειν, καὶ ὄρκῳ τῷ ὑπόχεσιν βεβαιώσαντα, τὸ δὲ ἔργον μὴ ἐπιόντα τῷ λόγῳ· πρῶτον ἐξαγορευῆσαι τῷ ἀμαρτίαν κελδοῖαι, ἔπειτα προσκνεγκεῖν ἢ ἀμνάδα, ἢ χίμαιραν, καὶ τῷ τῷ τρόπῳ τὸν Θεὸν ἰλεώσαομαι. εἰ δὲ πένης εἴη, ἢ δύω τρυγῶνας [κελδοῖαι] προσκνεγκεῖν, ἢ δύω νεοτῆς περιερωῶν. εἰ δὲ μὴδὲ τῆτε ὑποροίη, μικρὰν σεμίδαλιν ἐλαίς δίχα καὶ λιβανωτῆ προσκομίσαι. τὸ γὰρ ἐλαίον, ἰλαρότητος δηλωτικόν· ὁ δὲ λιβανωτῆς, εὐωδίας· ἀμφοτέρων δὲ ἡ ἀμαρτία γεγύμνωται. μάλα δὲ ἀρμοδίως τὸ ἀψάσαι ἀκαθάρτε, καὶ τὸ κρύψαι τῆ ὁμωμοκότος καὶ ψυδορκίαν τῷ ἀμαρτίαν σινεζῶδε. καὶ γὰρ

(1) Ἡ θηριαλώτε ἀκαθάρτε. ἢ τε ἐν Φραν. καὶ ἢ ἐν Κανταβε. ἐκδ.

γὰρ ὁ καθαρὸς ἀπίθμενος τῶν ἀκαθάρτων μολύεται· καὶ ὁ μὴ ὁμωμοκῶς τῷ ψόδσαμείῳ κοινωνεῖ τῆς ἀμαρτίας, μὴ διελέγχων τὸ ψεῦδος. ἄξιον δὲ θαυμάσαι τὴν δεσπότην τῷ ἀγαθότητα, ὅτι τὸν ἐπαγγελάμενον τι προσεγγεῖν, καὶ ὄρκω τῷ ἐπαγγελίαν βεβαιώσαντα, τὸ δὲ ἔργον μὴ πληρώσαντα, ἔτε ὡς ἀχάρισον, ἔτε ὡς ἐπίορκον τιμωρεῖται, ἀλλὰ μικρᾷ θρασυδοῖα ζημίαι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Θνησιμαῖον δὲ φησι τὸν ἀποθανόντα τῷ Θεῷ ἀνθρώπου, ὃ χρητὴ μὴδὲ σωθεῖσθαι. ὁ γὰρ ἀπίθμενος αὐτὸ ἀκαθάρτος ἐστίν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Θηριάλωτον δὲ, (1)] καὶ τὸ ἀκαθάρτον ἐστίν τὸ θηροβόλον ὑπὸ τῆ ἀντιδίκης ἡμῶν διαβόλου.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κλιῶν ἀκαθάρτα εἶη ἂν οἱ προσελθόντες μὲν τῷ λόγῳ κλιώδεις, πρὸς θάνατον δὲ ἀμαρτήσαντες, καὶ μὴ γινόμενοι ἄξιοι σωθῆναι καὶ μετὰ κλη-
 Ψαλ. 55. 6. ῶν κατὰ τὸ λέγον ῥητόν· ἀνθρώπους καὶ
 » κλιῶν σώσεις, Κύριε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ καὶ ἄλλως, ἀνθρώπους μὲν, τῆς δικαίας· κλιώδεις δὲ, τῆς ἀμαρτωλῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θνησιμαῖον δὲ ἐρπετὸν λέγοιτο ἂν ἀκαθάρτον πᾶσα ἀσπίς, ἢ ἐκγονα ἀσπίδος μετὰ τὸ ἡμερωθῆναι τῇ παρυσία Χριστῆ ἕως, ὡσε παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλῳ αὐτῶν, ἢ ἐπὶ κοίτῃ ἐκγόνων αὐτῶν τῷ χεῖρα ἐπιβαλεῖν, κάκιστα ἡμερωθέντα μὴ λυμάλνεσθαι τὸ παιδίον, παλινδρομήσαντα ἐπὶ τῷ κακίαν, καὶ ἀποθανόντα τῇ ἡμερότητι.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπὶ τῶν θηριάλωτων ἐστὶ ποτε τὸ, ἢ δὴ ἀλόντα δύο σκελῶν, ἢ λοβὲ ἀτίς, ὑπὸ τῆ καλῆ ποιμένος ἀνιμηθῆναι. διὰ τὸ ἴσως εἴρηται τὸ, ἢ θηριάλωτος ἀκαθάρτος. ἔκ ἐτι γὰρ θηριάλωτον τὸ ὑπὸ τῆ ποιμένος ἐκσασθῆναι ἐκ σώματος λέοντος.
 »

γ. Ἡ ἀφίηται ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἢ ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας αὐτῆ, ἢς ἂν ἀψάμενος μιανθῆ, καὶ ἔλαθεν αὐτὸν, μετὰ δὲ τὸ γινῶ, καὶ πλημμελήσῃ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς ἐστὶν ἀψάσαι κλιῶν καὶ ἐρπετῶν ἀκαθάρτων θνησιμαίων, ἕως ἐστὶν ἀψάσαι ποτε καὶ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ὅταν λάβῃ τις ἀπὸ τῆ ἀν' ἐτέρῳ μολυσμῆ.

δ. Ἡ ψυχὴ ἢ εἰάν ὁμότη, διασέλλασσα τοῖς χεῖλεσι κακοποιῆσαι (2) κατὰ πάντα ὅσα ἂν διασέλλῃ ὁ ἀνθρώπος μεθ' ὄρκου, καὶ λάθῃ αὐτὸν ἀπὸ ὀφθαλμῶν, καὶ ἔτος γινῶ, καὶ ἀμάρτη ἐντι τῆτων.
 Η

A, ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐάντις, φησὶν, ὁμότη κακοποιῆσαι τινὰ ἢ καλοποιῆσαι, εἴτα ἐπιλάθῃται καὶ μὴ ποιῆσῃ· ὑπομνηδαὶς δὲ, ἐξετάσῃ τὰ παρ' ἑαυτῷ, καὶ γινῶ ὅτι ἡμαρταν, ὁμολογήσει τῷ ἱερεῖ, καὶ προσάγαγοι τὸ δῶρον. τί δὲ, εἰάν ὁμολογήσας κακοποιῆσαι, καὶ λαθῶν τὸ πρᾶγμα παρηλθῆναι; ἡμαρταν, ἔχ ὅτι μὴ ἐκακοποιῆσεν, ἀλλ' ὅτι ὤμοσε. καὶ ἐστὶν ἄρα καὶ λήθης τοιαύτης θυσία.

B ΑΛΛΟΥΣ. Οἶον, ἢ ὤμοσέ τις τὸ δέ τι ἀγαθὸν ποιῆσαι, καὶ ἔλαθεν αὐτῷ τὴ ποιῆσαι· ἢ ὤμοσε κακοποιῆσαι ὀργῇ φερόμενος, ἢ πάθει τινὶ λαθῶν ὅτι κακόν ἐστίν. καὶ νῦν βέλεται μὴ ποιῆσαι, ἔξεσι προσφέρειν τὸ δῶρον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς δὲ ὑπόθυτος καὶ ὁ κακοποιεῖν ὁμότης, καὶ λήθῃ λαβῶν; Οὐχ ὅτι μὴ ἐκακοποιῆσεν, ἀλλ' ὅτι ὤμοσε. τῆ δὲ σωθῆτε ἀνθρώπων. ἔτε τὸ πνεῦμα εἶπεν, ἔτε τῷ σάρκα. ἔδτερον γὰρ πέφυκεν ἀμαρτάνειν. τὸ μὲν γὰρ, ἐπιθυμεῖ κατὰ τῆς σαρκός, καρπὸς ἔχον ἀγάπῃ, χαρὰν, εὐθύλῳ, καὶ τὰ ἐξῆς, φύσει δένδρον ἀγαθὸν τυγχάνον· ἢ δὲ, ἐπιθυμῆσα κατὰ τῆ πνύματος, τῷ νόμῳ τῆ Θεῆ ἔχ ὑποτάσσεται. ἔδτε γὰρ διώταται. διώταμιν ἔν ἐκ ἔχουσα ὑποταγῆς πρὸς τὸν Θεόν, πῶς ἂν ἀμάρτοι; ἰδίαι δὲ περὶ ψυ-
 Γ

χῆς εἴρηται, ψυχῆ ἢ ἀμαρτάνουσα, αὐτῆ ἀποθανεῖται, ἢ τὸ πνεῦμα. εἰ δὲ διώταται καὶ ψυχῆ καὶ σῶμα Θεὸς ἀπολέσται ἐν γεννή, ἔχ ὡς πεφυκὸς κατορθῆν, ἀλλ' ἴσως ὡς αἴτιον τῆ ψυχῆ ἀμαρτίας. σκοπεῖ δὲ καὶ τὸν ἀείροντα εἴτε τὸ πνεῦμα καὶ τῷ σάρκα· ὡς ὁ μὲν, ζῶν μόνον αἰώνιον· ὁ δὲ, θερῖζει φθοράν. εἰ δὲ ἔτερον τὸ ἀείρον, καὶ τὸ παρῶν. καὶ τὸ ἐν ὧ ἀείρεται, ἀνάγκη ψυχῆ εἶναι τῷ ἀ' ἐκατέρω ἀείρουσαν, περὶ ἧς ὁ πᾶς ἀγῶν, ἵνα σωθῆ. ὅθεν πανταχῆ, ψυχῆ εἰάν ἀμάρτη, λέγεται.
 Δ

ε. Καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἀμαρτίαν, περὶ ἧς ἡμάρτηκε κατ' αὐτῆς.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐψεται δὴ ἔν καὶ τῆτοις ἢ λύσις δι' ἐξαγορεύσεως τε, καὶ μὴ καὶ ἀμνάδος, ἢτοι προβάτα σφαγῆς. λέγε γὰρ σὺ τὰς ἀνομίας σου πρώτος. φησὶν, ἵνα δικαιωθῆς. καὶ μὴ καὶ ὁ θεὸς ἀναφωνεῖ Δαβὶδ· εἶπα, ἐξαγορεύσω κατ' ἐμῆ τῷ ἀνομίαν μου τῷ Κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τῷ ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου.
 Ζ

ς. Καὶ οἴσει περὶ ὧν ἐπλημμέλησε τῷ Κυρίῳ, περὶ τῆς ἀμαρτίας ἧς ἡμαρτε, θῆλυ ἀπὸ τῶν προβάτων, ἀμνάδα ἢ χίμαιραν ἐξ ἀγῶν περὶ ἀμαρτίας. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἡμάρτηκε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἀμαρτία.
 Η

ΩΡΙΓΕ.

(1) Τὸ, θηριάλωτον δὲ, ἐλήφθη ἐκ τῶν τῆ Προκοπ. τῶν ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (2) Κακοποιῆσαι ἢ καλῶς ποιῆσαι. ἀ' εἴρημ. ἐκδός. καὶ ὁ Κύριλ. ἀ' Τόμ. 1. μέγ. 2. σελ. 531.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ζητῶ διατὶ ἐκ εἶρηκε Α ταῦτα σφραγίσαι ἢ Γραφῆ. (1)

Ζ. Ἐὰν δὲ μὴ ἰαχύση ἡ χεὶρ αὐτῆ τὸ ἱκανὸν εἰς πρόβατον, οἷσαι περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἤμαρτε, δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσῆς περισερῶν Κυρίῳ, ἓνα περὶ ἀμαρτίας, καὶ ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀπροφάσιον δὲ ὡπερ Β καθίσας ὁ νόμος τὸ ράθυμον εἰς θυσίαν τοῖς ἐν μόλυσμοῖς καὶ ἀκαθαρσίαις, εἰ μὴ μόχον τις ἔχοι καὶ πρόβατον, τοῖς κατὰ χεῖρα καὶ ἐν ἰαχί τιμᾶν ἀναπέθει, λέγων· ἔαν δὲ μὴ ἰαχύη ἡ χεὶρ αὐτῆ, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Δύω περισερῶν προσαγομένων, τὴν μὲν μίαν περὶ ἀμαρτίας προσάγειν κελδοῖαι, καὶ τὴν ἑτέραν εἰς ὀλοκαύτωμα, ἐν πρᾶγμα δι' ἑκατέρω ὑποτυπῶν, διὰ τῆ ἰλασμῆ τὴν ὀλοκλήρον εἰς Θεὸν ἀφιέρωσιν.

η. Καὶ οἷσαι αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας πρότερον. καὶ ἀποκνίσει ὁ ἱερεὺς τὴν κεφαλὴν αὐτῆ ἀπὸ τῆ σπονδύλας, καὶ ἔ διελεῖ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀποκνίσει τῷ ὄνυχι σφάζεται γὰρ ἔτω τὰ ἐλαφρὰ τῶν σπονδύλων· πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν ἀποτεμαῖ, ὁπλον δὲ ὅτι τὴν κεφαλὴν. πέπρακται γὰρ ἔτως ὁ Χριστὸς θάνατος, [ἐκ εἰς μερισμὸν, ἀλλ' εἰς ἐνώσιν.]

θ. Καὶ ῥανεῖ ἀπὸ τῆ ἀίματος τῆ περὶ τῆς ἀμαρτίας ἐπὶ τὸν τοῖχον τῆ θυσιασηρίῃ· τὸ δὲ κατάλοιπον τῆ ἀίματος κατασφραγγίσει ἐπὶ τὴν βᾶσιν τῆ θυσιασηρίῃ· ἀμαρτίας γὰρ ἐστίν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι τὸν τὴν ἐν μερισμῷ πρόξενος, ἀλλ' ἐνώσεως πρὸς ἡμᾶς ὁ Χριστὸς θάνατος, ἐδήλωσε τὸ θύεσθαι μὲν τὸ σπονδύλον, ἔ μὴ καὶ εἰς ἅπαν ἀποκείρεσθαι τῆ σπονδύλα τὴν κεφαλὴν· ὅτι δὲ ἀγιάζει τὴν ἐκκλησίαν τῷ ἰδίῳ αἵματι, σημαίνει ὅ τῆ ἀίματος ῥαντισμὸς ἐν τῇ σκηνῇ.

ι. Καὶ τὸ δεύτερον ποιήσει ὀλοκαύτωμα, ὡς καθήκει· καὶ ἐξιλάσεται περὶ ἀμαρτίας αὐτῆ ὁ ἱερεὺς, περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἤμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μία δὲ τρυγῶν ὑπὲρ ἀμαρτίας, καὶ μία πάλιν εἰς ὀλοκαύτωμα. νοεῖται δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ Χριστὸς, καὶ ἀποθνήσκων ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ εἰς ὀσμὴν θωδίας ὀλοκαυτῆματος τῷ πατρὶ, καὶ μὴ

καὶ ἀντάλλαγμα τῆς ἀπάντων ζωῆς αὐτὸν ἀνατιθεῖς.

ια. Ἐὰν δὲ μὴ εὐρίσκη ἡ χεὶρ αὐτῆ ζεύγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσῆς περισερῶν, καὶ οἷσαι τὸ δῶρόν σου (2) περὶ ἧς ἤμαρτε τὸ δέκατον τῆ οἴφι σεμιδάλιω περὶ ἀμαρτίας. ἐκ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὸν ἔλαιον, ἐκ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὸν λίβανον, ὅτι περὶ ἀμαρτίας ἐστίν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὑποβιβάζει γὰρ μὴ ὁ νόμος καὶ εἰς τὸ λαὸν εὐπόρισον τῆς θυσίας τὸν τρόπον· καὶ ἀναλόγως τοῖς ἑκάστω μέτροις ποιῆσθαι προσάγει, τὸν ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ὄκνον ὑποτεμνόμενος πανταχῇ, καὶ ἀπροφάσιον καθίσας τοῖς ἐλεῖσι τὸ ράθυμον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Προσφέρειν σεμιδάλις, ἄρτος γένεσις· ζωῆς δὲ τύπος ὁ ἄρτος· ἀλλ' ἔτε λιβάνω καταπάτεσθαι δεῖν αὐτῷ, ἔτε μὴ ἐλαίῳ δεδεῦσθαι λέγει, σοφίῳ τε καὶ ἀνάγκαιαν τῆ τοιῶδε τὴν ἀφορμῇ εὐ μάλα προαναφωρῶν, ὅτι περὶ ἀμαρτίας ἐστίν, ἧς ἂν εἴη πάντη τε καὶ πάντως ἀπωτάτω τὸ ἰλαρὸν, ὡς ἐν ἐλαίῳ νοσμενον, καὶ μέτοι τὸ θωδῆς, ὡς ἐν λιβάνω τυχόν. εἴη δ' ἂν ἐκ ἀμφίλογον, ὅτι χρεῖμα συγνὸν καὶ ἄσμοι ἀληθῶς ἢ ἐν ἡμῖν ἀμαρτία.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Εἰ δὲ ἱερεῖον ἐκ θωπορήσας ὁ ἡμαρτηκῶς, προσάξει σεμιδάλιω, ἐκ ἑᾶ ἔλαιον ἐπιχεεῖν αὐτῇ, ἐδὲ λίβανον ἐπιτίθειν, ἐπιλέγων· ὅτι περὶ ἀμαρτίας ἐστίν. ἀμαρτία γὰρ ἔτε θωδῆς, ἔτε θωδῆς.

ιβ. Καὶ οἷσαι αὐτὴν πρὸς τὸν ἱερέα. καὶ δραξάμενος ὁ ἱερεὺς ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράνα αὐτῆ, τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιασηρίον ἐπὶ τῶν ὀλοκαυτωμάτων Κυρίῳ· ἀμαρτίας ἐστίν. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἤμαρτεν ἀφ' ἐνὸς τέτων, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔσαι τῷ ἱερεῖ, ὡπερ ἡ θυσία τῆς σεμιδάλεως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος ἐν ἄρα ζωῆς, τῆς μὴ ἐχέσης τὸ ἰλαρὸν καὶ θωδίας ἐρημῆς, ἢ λιβάνω δίχα καὶ ἐλαίῳ σεμιδάλις, ἀλλ' ἐν Χριστῷ καὶ αὐτῇ μετασῆσεται πρὸς τὸ ἰλαρὸν. δέχεται δὲ καὶ τὸ θωδῆς ἐν πίσει, καὶ προσφέρεται τῷ Θεῷ δι' αὐτῆ, τῆ διασμηχοντος τῆς μεμολυσμένης, καὶ ἀπονίζοντος νοητῶς τῆς ἐναλόντας ἀκαθαρσία.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ τῆ ὀλοκλήρου τὸ μερικὸν δυναμῶν, τῷ ἱερεῖ τὸ ὑπόλοιπον εἰς

αὐτῷ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτῷ λίβ. κτ. ἀφ' εἶρημ. ἐκδοσ.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐκ εὔρηται. νοητέον δὲ τὴν σφραγίῳ, (τὴν προσθήσιν ὅ ἐν ἀγίοις Κύριλλοι, ὡς ἐν τῆ ἀνωτέρ. ὑπομνήμ. δῆλον.) καὶ παρασιωπῆται ὑπὸ τῆς Γραφῆς.

(2) Τὸ δῶρον αὐτῆ περὶ ἧς ἤμαρτε τὸ δέκατον τῆ οἴφι σεμιδάλεως περὶ ἀμαρτίας. ἐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον, ἐδὲ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτῷ λίβ. κτ. ἀφ' εἶρημ. ἐκδοσ.

εις τροφῶ ἀφορίζει, καθὰ καὶ ἀπὸ τῆ
δώρε τῆς σεμιδάλεως. ἐκεῖ μὲν, κοινωνὸν
τῆ θυσιασθῆναι τὸν ἱερέα ποιῶν· ἀταῦθα
δὲ, βοηθὸν τῆ ἡμαρτηκότης. (1)

ιδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ιε. Μωϋσῆν, λέγων, Ψυχὴ ἢ ἂν λάθῃ
αὐτὸν λήθῃ, καὶ ἀμαρτήσῃ ἀκασίως
ἀπὸ τῶν ἀγίων Κυρίε, καὶ οἴσει ἀπὸ
τῆς πλημμελείας αὐτῆ τῷ Κυρίῳ
κρίον ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς
ἀργυρίε σίκλον τῷ σίκλῳ τῷ ἀγίῳ,
περὶ ᾧ ἐπλημμέλησε.

Ἡ ἂν λάθῃ. Ἄλλος, ἀδικήσῃ ἀδικίαν
ἢ ἂν παραβῆ παράβασιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σίκλον ἐν σίκλῳ ἀγίῳ, σαθ-
μὸν ἐν σαθμῷ ἀγίῳ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι, ψυχὴ ἂν λά-
» θῃ αὐτῷ λήθῃ, καὶ ἀμαρτή ἀκασίως;
Συνέβαινε πολλακίς ἀρχολία τινὰ περιπε-
σόντα μὴ προσκνεγκίεν εἰς καιρὸν τὰ τῷ
Θεῷ ἀφιερωμένα, οἷον τὰ πρωτότοκα, ἢ
τὰς ἀπαρχὰς, ἢ τὰς ἐπαγγελίας. τὸν
ταύτη τοίνυν περιπεπλωκότα τῇ πλημμε-
λείᾳ μείζονι ὑποβάλλει ζημίᾳ. κελδοί γὰρ
αὐτὸν πρότερον ἐκλίσαί τὸ θεῖον ὄφλημα,
τῆς ἀξίας τιμῆς τὸ πέμπλον προσεδει-
κότα· εἰδ' ἕτως ὑπὲρ τῆς πλημμελείας
κρίον πενήτηκοντα σίκλων ἄξιον προσκνεγ-
κίεν εἰς ἱερουργίαν, καὶ ἕτω λαβεῖν τῆς
ἀμαρτίας τῷ ἄφεσιν. ταῦτα καὶ τὰ τε-
τοις ὅμοια περὶ τῶν ἀκασίως ἡμαρτηκό-
των νομοθετήσας, κελδοί καὶ τὰς ἐκόν-
τας ἡμαρτηκότηας, καὶ ἢ παρακαταθήκῃ
δεξαμένους καὶ ψόδαμένους, ἢ ἀδικία τινὶ
χρησαμένους, καὶ ὄρκῳ τινὶ (2) τῷ ἀμαρ-
τίαν αὐξήσαντας, πρῶτον ἀποδόναι τοῖς
ἡδίκημένοις ἢ παρανόμως ἀφείλοντο, καὶ
προαδόναι τῷ κεφαλαίῳ τὸ πέμπλον· εἰδ'
ἕτω κρίον προσκνεγκίεν, καὶ τὸν Θεὸν ἰλεώ-
σαδαι. τῆτο καὶ ὁ μακάριος Ζακχαῖος
πεποίηκεν. ἀπέδωκε γὰρ πρότερον ἄπερ
ἡδίκησε τετραπλάσια· εἰδ' ἕτω τὰ ἡμίση
τῶν οἰκείων τοῖς πονομένοις διένειμε.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πάνθενον γὰρ ἀληθῶς
τὸ ὑφελέσθαι τὶ τῶν ἡγιασμένων [καὶ ἀνα-
τιθεμένων] εἰς δόξαν Θεῶ. ἐν ἴσῳ δὲ τρό-
πῳ διαβεβλήσεται καὶ τὸ μὴ ἀποτίσαι τὰ
ἐπηγγελμένα.

ις. Καὶ ὁ ἡμαρτεν ἀπὸ τῶν ἀγίων
ἀποτίσει, καὶ τὸ ἐπίπεμπλον προσθή-
σει ἐπ' αὐτῷ, καὶ δώσει αὐτὸ τῷ ἱερεῖ.
καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς ἐν
τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας, καὶ ἀφε-
θήσεται αὐτῷ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τίς ἐν ἂν γένοιτο
καὶ τῆδε τυχὸν ἢ ἄφεσις; Πρῶτον μὲν εἰ
πλεσιωτέραν τῶν ὑφαιρεθέντων ποιοῖτο
» τῷ ἀνδέκλῃσιν· προδήσει γὰρ τὸ ἐπίπεμ-
» πλον Φησίον· εἶτα κρίον εἰς θυσίαν εἰ προ-
σοισαίεν ὠνητόν· τύπος δ' ἂν εἴη τὸ χρῆ-
μα Χριστῆ, ὃν οἱ τῶν Ἰσραήλων προεσηκότες
ἐξεπρίαντό τρόπον τινὰ τριάκοντα διωα-
ρίων, ἢ τῷ προδότη κατέθετο μαθητῆ.
ἐκεῖν ἐν Χριστῷ καὶ τῶν εἰς Θεὸν αἰτια-
μάτων ἢ ἄφεσις.

ιζ. Καὶ ψυχὴ ἢ ἂν ἀμαρτή, καὶ
ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν
Κυρίε, ἂν ἔδει ποιεῖν, καὶ ἐκ ἔγνω,
καὶ πλημμελήσῃ, καὶ λάθῃ (3) τὴν
ιη. ἀμαρτίαν αὐτῆ. Καὶ οἴσει κρίον ἄ-
μωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς ἀρ-
γυρίε εἰς πλημμέλειαν πρὸς τὸν ἱε-
ρέα. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς
περὶ τῆς ἀγνοίας αὐτῆ, ἢς ἠγνόησε,
καὶ αὐτὸς ἐκ ἠδαι, καὶ ἀφεθήσεται
ιθ. αὐτῷ. Ἐπλημμέλησε γὰρ πλημ-
μελείᾳ πλημμέλησιν ἔναντι Κυρίε.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εἰ ἐπὶ τῶν κατὰ
ἀγνοίαν ἕτως ἀπαραίτητον τὸ κρίμα, καὶ
ὑπὲρ τῆς καθάρσεως ἢ θυσία ἀναγκαῖα,
ὡ καὶ ὁ δίκαιος Ἰωβ μαρτυρεῖται προσφέ-
ρειν ὑπὲρ τῶν ἡμῶν. τί ἀντις εἶποι περὶ
τῶν ἐν γνώσει ἀμαρτανόντων, ἢ τῶν τε-
τοις ἐφουσαζόντων;

Κ Ε Φ. 5.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
β. Μωϋσῆν, λέγων, Ψυχὴ
ἢ ἂν ἀμαρτή, καὶ παριδῶν
παριδῆ τὰς ἐντολάς Κυρίε, καὶ ψεύ-
σηται τὰ πρὸς τὸν πλησίον ἐν παρα-
θήκῃ, ἢ περὶ κοινωνίας, ἢ περὶ ἀρπα-
γῆς, ἢ ἡδίκησέ τι τὸν πλησίον, ἢ
εὔρεν ἀπώλειαν, καὶ ψεύσεται περὶ
αὐτῆς, καὶ ὁμῶσῃ ἀδίκως περὶ ἐνὸς
ἀπὸ πάντων, ὧν ἂν ποιήσῃ ἄνθρωπος,
ὡσε ἀμαρτεῖν ἐν τέτοις.

Ζ Ἐν παραθήκῃ. Ἄλλος, ἐν πισιώσει χει-
ρός. Περὶ ἀρπαγῆς. Ἄλλος, ἐν ἀναγ-
κασμῷ.

Ἡδίκησέ τι. Ἄλλος, ἐσυκοφάντησε.

δ. Καὶ ἔσαι ἠνίκα ἂν ἀμαρτή, καὶ
πλημμελήσῃ, καὶ ἀποδῶ τὸ ἀρπαγ-
μα, ὃ ἤρπασεν, ἢ τὸ ἀδίκημα, ὃ
ἡδίκησεν, ἢ τὴν παραθήκην, ἢ τις πα-
ρετέθη αὐτῷ, ἢ τὴν ἀπώλειαν, ἢν ἂν
εὔρεν ἀπὸ παντός πράγματος, ἢ ὡμο-
σε περὶ αὐτῆ ἀδίκως, καὶ ἀποτίσει
αὐτὸ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὔρηται.

(2) Λάβῃ. ἢ τε ἐν Φραν. καὶ ἢ ἐν Κωντ. ἐκδ. καὶ ὁ μέγας Βασίλ. ἐν τῷ περὶ κρίματ. Θεῶ προοιμ.

αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἐπίπεμπτον αὐτῷ προθήσει ἐπ' αὐτὸ, τίνος ἐστίν, αὐτῷ ἀποδώσει ἢ ἡμέρα ἐλεγχθῆ.

Τὸ ἀδίκημα. Ἀκύλας καὶ οἱ λοιποὶ, [τῶ] συκοφαντίαν.

ε. Καὶ τῆς πλημμελείας αὐτῷ οἴσει τῷ Κυρίῳ κριὸν ἀπὸ τῶν προβάτων ἄμωμον, τιμῆς, ἥς (1) ἐπλημμέλησε.

5. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ περὶ ἐνὸς ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησε καὶ ἐπλημμέλησεν ἐν αὐτῷ.

ζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐντείλε τῷ Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῷ, λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τῆς ὀλοκαυτώσεως. αὕτη ἡ ὀλοκαύτωσις ἐπὶ τῆς καύσεως αὐτῆς ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίᾳ ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωῖ, καὶ τὸ πῦρ τῆ θυσιαστηρίᾳ καυθήσεται ἐπ' αὐτῷ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐνδελεχῆς καὶ ἀκατάπαυσον κομιδῇ τῆ θυσιαστηρίᾳ τὸ πῦρ, καὶ ἐκ ὀρνείων ἢ ἐξωθεν, ἀλλὰ τὸ αὐτῷ, τρεῖς τὸ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἔρανθ. καὶ τί τῆτό ἐστιν; ἐπίμεσον γὰρ τῆς τῆ Θεῷ δόξης τὸ ἅγιον ἡμῶν θυσιαστήριον. ἐν εἶδει δὲ τῆ πυρός ἢ θεία τε καὶ ἀπόρητος ἐκάζεται Φύσις.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀσβεσον ἐν τῆ θυσιαστηρίᾳ τὸ πῦρ. μεμνήθη γὰρ ἐν Χριστῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καίτοι κατὰ φύσιν ἐνυπάρχον αὐτῷ, κατὰ νοεῖται καὶ ἐστὶ Θεός.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρέπει γὰρ ἀνδρας τῆς ἱερέας, καὶ Χριστῷ τῶ οικείαν ἀναδέντας ζωῆ, θερμῆς καὶ ζέοντος ὀραδαί τῷ πνεύματι, καὶ τῆτο διαπαντός.

ι. Καὶ ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινῶν, καὶ περισκελῆς λινῶν ἐνδύσεται περὶ τὸ σῶμα αὐτῷ, καὶ ἀφελῆ τὴν κατακάρπωσιν, ἣν ἂν καταναλώσῃ τὸ πῦρ, τὴν ὀλοκαύτωσιν ἀπὸ τῆ θυσιαστηρίᾳ ἢ παραθήσει αὐτὴν ἐχόμενα τῆ θυσιαστηρίᾳ. Καὶ ἐνδύσεται τὴν σολῆν αὐτῷ, καὶ ἐνδύσεται σολῆν ἄλλην· καὶ ἐξοίσει τὴν κατακάρπωσιν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῶ ποδιᾶν ἐκκομίζεσθαι δὲν ἐπὶ ἑτέρω, Φησί, τῶν ἀλλογενῶν, ἡγῶν ἐξ ἑτέρας ὄντος φυλῆς, δι' ὑπεργίας δὲ μᾶλλον τῶν ἡγιασμένων. ἐπιτήρει δὲ ὅπως εἰδὴ ἡγῶσαι βραχὺ τῶν εἰς θείαν ἡκόντων λειτουργίαν ἀφίησιν ὁ νόμος, εἰδὲ ὅσον ἱερατικῆς αὐτεργίας ἀνά-

ξιον, ὡς παραχωρεῖν ἑτέρω μὴ ἱερῷ. ἐ γάρτοι βάσιμα τοῖς ἀνάγκοις τὰ ἅγια. ἀνέπαφον δὲ καὶ αὐτὸ τὸ θεῖον ἐστὶ θυσιαστήριον. καὶ ἐν εἶδειν οἱ ἀπολεκτοὶ πρὸς ἱεργίαν τῆ θείας θυσιαστηρίᾳ τὸ ὑπερφυῆς ὡς ἐν ἁγιασμῷ, καὶ αὐτοῖς ἀνάπλει τὸ σέβας τοῖς ἱεροῖς ἐσθήμασιν. ἐσαλμῆνυς γὰρ ἱερῶς ἔξω φαίνεσθαι τῆς σκλήης, ἐκ ἐφίησιν οἰκονομικῶς. τὰ γάρτοι, Φησὶν, ἡγιασμένα, μὴ τοῖς ἀνάγκοις ὠμιληκότα, καὶ τὸν ἐξ ὀρνείων ἔχοντα μολυσμὸν, τὸ τῆς ἁγίας σκλήης ἀδικεῖ τὸ (2) σέβας. διὰ τῆτο τῶ ποδιᾶν συγκομίζεσθαι μὲν ἐφίησιν ἐσαλμῆνυς ἱεροπρεπῶς, μεταμφισβητοῦσαι δὲ πρὸς τὸ ἔξω φέροντας, καὶ τῶν ἁγίων ἀποφοιτῶντας τόπων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐν ἑτέρω δὲ σολῆ τὰ εἶσω τῆς σκλήης λειτουργεῖν κελεύει τὸν ἱερέα, καὶ ἐν ἑτέρω τὰ ἔξω σωάγειν μὲν τὸ ἀπόκαυμα τῆς ὀλοκαυτώσεως ἐνδον ἐν χιτῶνι λινῷ καὶ περισκελεῖ, ἐκκομίζεσθαι δὲ ἐν ἄλλῃ σολῆ. ἱερώτερα γὰρ τὰ πλησιαίτερον Θεῷ. ἡμῶν δὲ ἐν ἁγείαι τῆ οἰκειότερα πρὸς Θεὸν ὁ μείζων ἁγιασμός.

ιβ. Καὶ πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καυθήσεται ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐσβεθήσεται, καὶ καύσει ἐπ' αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ξύλα τὸ πρωῖ πρωῖ, καὶ σοιβάσει ἐπ' αὐτῷ [τὴν ὀλοκαύτωσιν, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτῷ] τὸ σῆμα τῆ σωτηρίᾳ. Καὶ πῦρ διαπαντός καυθήσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐσβεθήσεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν νυκτὶ δὲ καὶ ἡμέρα τὸ ὀλοκαυτέμενον. ἀκατάληκτος γὰρ ἡ δὴσθία Χριστῷ. καὶ αὐτὸς δὲ τῶν ἁγίων ὁ βίος, εἰ ὡς ἐν τρόπῳ νοεῖται τῷ κατὰ ὀλοκαύτωσιν, ἀπαυσον ἔχει τῶ δὴσθίαν. Χριστὸν γὰρ δὴσθιάζει, τῆς δὴσθίαν πολιτείας ἱεργῶντες Θεῷ τὰ ὡς ἐξ ἔργων ἀρχήματα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ζωπυρεῖσθαι τῆς Θεῷ ἀνακειμένους ἀεὶ βεβλόμενος, καὶ μὴ ἀποψύχεσθαι.

ιδ. Οὗτος ὁ νόμος τῆς θυσίας, ἣν προσάξουσιν αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς ἔναντι Κυρίου, ἀπέναντι τῆ θυσιαστηρίᾳ.

ιε. Καὶ ἀφελῆ ἀπ' αὐτῷ τῆ δρανὶ ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως τῆς θυσίας σὺν τῷ ἐλαίῳ αὐτῆς, καὶ σὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ αὐτῆς τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς θυσίας, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας, τὸ μνημόσυνον αὐτῆς τῷ Κυρίῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Τὰ μὲν ἦν ὀλοκαυτέμενα, τῶ οἰονείπως ὀλοτελῆ καὶ εἰς ἅπαν ἀφιέρωσιν τῶν ἐξαργέτως ἁγίων ὑποδηλοῖ.

(1) Εἰς ὅ. ἢτε ἢ ἐν Φραν. ἐκδ. καὶ ἢ ἐν Καντ. καὶ ὅ ἐν ἁγίοις Κυρίῳ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 535.

(2) Ἀδικεῖται. ἴσ. ὀρθότερ. ἄλλως γὰρ εἰδὲ ἢ σωτάξια, εἰδὲ ἢ ἁγίασθαι.

λοῖ· θυσία δὲ, αὐτῷ ὡς ἐκ μέρους ἀγίων καὶ ὑπὸ Θεῷ ζῶν· ἧς ὑποτύπωσις ἀκριβής, ἢ σεμίδαλις διὰ δράκος ἱερέως ἀναφορομένη σὺ τῷ ἐλαίῳ καὶ τῷ λιβάνῳ. τὴν γάρτοι Θεῷ καθιερωμένῳ ζῶν, καὶ εἰ γένοιτο τυγχόν ἐκ μέρους, ὁδῶδη εἶναι πάντως χρῆ, καὶ λιπαρώταταις ἐλπίσι πικανομένῳ.

15. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτῆς ἐδεταῖ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ. ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἀγίῳ· ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίᾳ ἐδονται αὐτήν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄζυμος δὲ ἡ θυσία. πρέποι γὰρ ἂν πράττεσθαι καθαρῶς πᾶν ὅπερ ἂν γένοιτο πρὸς ἡμῶν εἰς δόξαν Θεῶ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μερὶς δὲ καὶ βρώσις τοῖς ἱερεῦσι τὸ κατάλοιπον τῆς θυσίας.

16. Οὐ πεφθῆσεται ἐζυμωμένη· μερίδα αὐτὴν δέδωκα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου. ἅγια ἀγίων ἐσίν, ὡπερ τὸ τῆς ἀμαρτίας, καὶ ὡπερ τὸ τῆς πλημμελείας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἄλλο ἀμαρτίας δῶρον, καὶ ἄλλο πλημμελείας. ἀμαρτίαν μὲν γὰρ, τίῳ εἰ γνώσει· πλημμελείαν δὲ, τίῳ εἰ ἀγνοίᾳ. κελδοῦε δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας δῶρον καὶ τῆς πλημμελείας τῆς ἱερεῖς ἐδίειν, τῆς ἀρρένας μόνως, ἢ καὶ ἅγια ἀγίων ἐκάλεσε.

17. Πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἱερέων ἐδονται αὐτήν, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου. πᾶς ὃς ἂν ἀψηται αὐτῶν, ἀγιασθήσεται.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Λέγομεν, ὡς διατροφῆς ἀφορμὴ μᾶλλον τοῖς ἱερεῦσιν ἦσαν αἱ θυσίαι, καὶ σκιά τῆς ὀυσεβείας. διπλῆν δὲ ἄρα τὸ κέρδος τὸ ἀπὸ τῆς θύειν· καὶ ὅτι Θεῷ προσάγεται τιμὴ, καὶ ὅτι ἂ θύει τις ἐκ ἂν προσκυνῆσάιν, ἐδ' ἂν οἰηθείη Θεὸν εἶναι.

18. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τινὲς τὸ, ἀγιασθήσεται, μολωθήσεται φασίν· ἢ διὰ τίῳ θυσίαν, οἶμαι, ἀλλὰ διὰ τὸ τολμηρὸν τῆ ἀπίστομα. Ἄγιαιος γὰρ φησίν· ὃς ἂν ἀψηται, μιανθήσεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδίεται πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τόπῳ ἀγίῳ, τῆ μὲν εἰ ἀγίῳ τόπῳ πρὸς τῶν ἱερέων δαπανᾶσθαι τὰ ἱερά, τοῖς μυτικωτέροις ἡμῶν λόγοις τηρεῖν τὸ σεβας, τῆ δὲ πᾶν ἄρσεν ἐδίειν, ὑποδηλῶντος ἀσείως, ὡς ἀκαλλῆς τι χρῆμα καὶ ἀνόσιον ἀληθῶς ὁ μαλακισμὸς τοῖς ἐξαλεγμαίοις παρά Θεῶ. ἀτίερον γὰρ ἀποτελεῖ, καὶ ὀλογίας ἐξίστησι τῆς πνευματικῆς, καὶ ἀμέτοχον ἀποφαίνει τῶν παρά Θεῶ τοῖς ἀγίοις ἐκνεμεμημένων ἀγαθῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ ἄρσεν εἰ δυνάμει ἀρετῆς κρίνοιτο, τὸ δὲ θῆλυ εἰ ἀδυνατία. καὶ ἐκά μὲν πᾶς ὁ ἀπίστομος ἀπὸ τῶν

προσαγομένων Θεῷ, ἀγιασθῆται· ἐφ' ἡμῖν δὲ, ὁ κατὰ διάθεσιν ἀπίστομος.

19. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, Τὸ τὸ δῶρον Ἀαρὼν καὶ τῶν υἱῶν αὐτῆ, ὁ προσοίσχισι Κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἂν χρίσης αὐτὸν τὸ δέκατον τῆ οἶφι σεμίδαλεως εἰς θυσίαν διαπαντός, τὸ ἡμισυ αὐτῆς τὸ πρῶν, καὶ τὸ ἡμισυ αὐτῆς τὸ δευτερόν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐδει καὶ τῆς ἱερεῖς ἀπάρξασθαι τῷ βωμῷ, μὴ νομισαντας ἀσυλλίαν ὀρθῆσαι τὰς ὑπηρεσίας καὶ λειτουργίας, ἐφ' ἧν ἐτάχθησαν. ἢ ὁ ἀπαρχὴ πρέπασα ἱερεῦσιν ἀπ' ἑδονῶς τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆ καθαρῶτατε τῆς ἀνθρωπίνης τροφῆς. σεμίδαλις γὰρ ἢ ἀνδελχῆς θυσία ἐσίν αὐτῶν, μέτρον ἱερεῶ τὸ δέκατον κατ' ἐκάστῳ ἡμέραν. ἢ τὸ μὲν ἡμισυ πρῶτας, τὸ δὲ ἡμισυ δευτέρας προσάγεται, τηγαριῶν εἰ ἐλαίῳ, μηδαιὸς εἰς βρώσιν ὑπολειφθῆσθαι. χρῆσμός γὰρ ἐσὶ πάσας ἱερέως θυσίας ὀλοκαύτης εἶναι, καὶ μηδεν αὐτῶν εἰς ἐδωδῶ ἀποπέμεσθαι.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οἶφι δὲ καὶ χροῖνιξ ἐσὶ μέτρον, διτλῷ ὀνόματι προσαγοροῦσθαι. ἐσὶ δὲ δύο ἕξων καὶ πῶσημορίαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπειδὴ τὰς τῶν ἀγγελαίων θυσίας ἐχ' ὀλοκαυτῶσθαι εἰς προσέταχεν, ἄτε δι' μὴ εἰσάπαν ἀγίαν ἐχόντων ζῶν, μεμερισμένῳ δὲ ὡπερ Θεῷ καὶ κόσμῳ, διίτας εἰκότως καὶ εἰ μῶρα τιθεῖς τῇ ὑπερχαμῆ τῆς ἐξαλεγμαίως εἰς ἱεραγίαν, ὀλοκαυτον τίῳ ὑπερ αὐτῶν ποιῶσθαι εἰς ἐφ' ἡ θυσίαν, τίῳ προσαγομένῳ σεμίδαλιν καταθυμιῶντας Θεῷ πρῶν καὶ τὸ δευτερόν, τῆτέσι διὰ πάσης ἡμέρας, καὶ εἰ παντὶ καιρῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δέκατον τῆ οἶφι σεμίδαλεως, ζῶης ἂν εἴη σημεῖον, ὀυδιασῆσης Θεῷ κατὰ πάντα καιρόν.

20. Ἐπὶ τηγάνῳ ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται, πεφυραμένην οἶσει αὐτὴν ἐριλά, θυσίαν ἐκ κλασμάτων, θυσίαν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆ μὲν τηγάνῳ, τὸ ἐπῶδων· τῆ δὲ πεφυρασθαι τῷ ἐλαίῳ, τὸ δαψιλῆς εἰ ἰλαρότητι· τῆ δὲ ἐκ κλασμάτων, τὸ οἶον εἰ τρυφερόν τε καὶ διάθρονον τῆς τῶν ἀγίων καρδίας ὑπόσημαινόντων ἡμῖν ἀνιγματοδῶς.

21. Ὁ ἱερεὺς ὁ χοῖσος ὁ ἀντ' αὐτῆ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῆ ποιήσει αὐτήν. νόμιμον αἰώνιον τῷ Κυρίῳ· ἅπαν ἐπιτελεσθήσεται.

22. Καὶ πᾶσα θυσία ἱερέως ὀλοκαυτος ἔσται, καὶ ἢ βρωθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διὰ τὴ τῆ ἱερέως τίῳ θυσίαν ὀλοκαυτῶσθαι προσέταξε; Τέλειον

είναι διδάσκων τὸν ἱερέα, καὶ μὴ μερικῶς, ἀλλ' ὅλον ἑαυτὸν ἀνατιθέναι τῷ τῶν ὅλων Θεῷ.

κδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς κε. Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τῷ Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, λέγων, ἕτος ὁ νόμος τῆς ἀμαρτίας. ἐν τόπῳ ἔσφάζεσι τὰ ὀλοκαυτώματα, σφάζεσι καὶ τὸ τῆς ἀμαρτίας ἐναντι Κυρίου ἅγια ἀγίων ἐσίν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἐν τόπῳ τῶν ὀλοκαυτωμάτων, καὶ τὰς περὶ ἀμαρτίας θυσίας ἱερόν; Πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν προσφερόντων ἵνα γνῶσιν, ὡς ἐκ εἰσὶ τῶν ἁγίων ἀλλότριον, διὰ μετανοίας ἰατρούμενοι. διὰ τῆτο καὶ ἅγια ἀγίων αὐτὰ προσηγόρευσε.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἱερεῖον μὲν ἐν τῷ περὶ τῆς ἀμαρτίας εἶη ἂν ἕτερον ἔδει παρὰ τὸν Ἐμμανηλ, ὅς ἐστιν ἄμνος ὁ ἀληθινὸς ὁ αἴρων τὰς ἀμαρτίας τῆ κόσμῳ. σφάζεται δὲ ἐν τόπῳ τῆ ὀλοκαυτώματος. ἔγάρτοι μερικῶς τε καὶ καθ' ἡμᾶς ἅγιος ὁ Χριστός· ἔγάρ ἐποίησαν ἀμαρτίαν· οὐδὲν δὲ ὅλος καὶ ἱερός, καὶ ἁγιασμὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασι χορηγός. εἰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ τοῖς κατακεκριμένοις ἐναρτίθμιος γέγονεν οἰκονομικῶς, ἀλλ' οἶδεν ἅγιον ὄντα καὶ ἱερόν τὸν τῆ ἡμῶν θάνατον ὁ πατήρ. ταύτητοι, Φησὶν, ἐν τόπῳ ἔσφάζεσι τὸ ὀλοκαύτωμα, σφάζεσι καὶ τὸ περὶ ἀμαρτίας ἅγια ἀγίων ἐσίν. ὡπερ γὰρ Θεὸς Θεῶν ἐσίν ὁ υἱός, ἔτω καὶ ἁγίων ἅγιος, ὅλῳ αὐτὸς ἁγιάζων τῷ κτίσει τῷ ἰδίῳ πνεύματι, καθὸ πέφυκεν ἐκ πατρὸς, καὶ ἐστὶ Θεὸς ἀληθινός.

κε. Ὁ ἱερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐτήν, ἔδετα αὐτήν. ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται, ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκαστος, οἶμαι, τῶν εἰς λειτουργίαν τῷ ἱεράν ἡγμένων, τῆς καρπῆς τῶν ἰδίων ἀποτρογῆσει πόνων, καὶ τῆς ἑαυτῆ λειτουργίας ἐκδεριεῖ τῷ ἀντίδοσιν. ἐδίδεται δὲ τῆς θυσίας τὸ λείψανον ἐν ἁγίοις τόποις, καὶ ἐν αὐλῇ τῆς ἁγίας σκηνῆς. προσάγεται γὰρ ἐν ἐκκλησίαις τὰ μουσικά, καὶ τῆς ἁγίας τραπέζης Χριστὸ τὸ ἀπόλεκτον ἐν αὐταῖς ἀξιεῖται γείος. εἴθε δ' ἂν ἱερατῶν νόμιμος ἱερεὺς, ἅγιος ἔσαι τόπος.

κς. Πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς, ἁγιασθήσεται. καὶ ἂν ἐπιρραντιοθῆ ἀπὸ τῆ ἁίματος αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἱμάτιον, ὃ ἂν ραντιοθῆ ἐπ' αὐτῷ, πλυθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι, πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς, ἁγιασθήσεται;

A. Εὐλάβειαν αὐτῆς διδάσκει, καὶ μετὰ δέξας προσίεναι τοῖς θείοις κελύβει, καὶ πόρρω τῶν ἱερῶν ἐσάναι διαγορθεῖ τὰν δὲ πελάζειν τολμῶντα, εἶτα τῆ ἁίματος ρανίδα δεχόμενον, τῷ ναῷ προσεδρόβειν κελύβει, ὡς ἐκ ἐτι ἑαυτῆ κύριον ὄντα προσεδρόβειν δὲ ἐκ ἱεροργεῖντα, ἀλλὰ τῷ ἄλλῳ λειτουργίαν ἐπιελθῆντα. διὰ τῆτο καὶ τὰ ἱμάτια τὰ τῆ ἁίματος ἐκείνῃ τὰς ρανίδας δεχόμενα πλυέσθαι κελύβει· τὰ δὲ σκόβη, εἰ μὲν χαλκῶ εἶη, ἐπιμελῶς ἀποσμύχεται· εἰ δὲ κεράμια, σωτρίβεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἁγιάζει τὸν ἀπλόμενον ἢ θυσία, καὶ ὁ τῆ ἁίματος ραντισμός. προσίενει γὰρ τοῖς ἁγίοις, ἐκ ἑτέρῃ τῆ χάριν, ἢ ὡσε μεταλαχῆν τῆ ἁγίας Χριστῆ, διὰ τῆς ἀπορρήτης καὶ πνευματικῆς τραπέζης.

κη. Καὶ σκεῦος ὀσράκινον ἔσάν ἐψηται ἐπ' αὐτῷ, συντριβήσεται. ἐάν δὲ ἐν σκεύει χαλκῶ ἐψηθῆ, ἐκρίψει αὐτὸ, καὶ κλύσει ὕδατι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διαγνίσκεται δὲ καὶ τὰ τὰς θυσίας ὑπηρετῆντα σκόβη, ὡς ἂν μὴ ἑτέρῳ γείοιτότινι, μηδὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων ὑποφέροιτο χρεαίαις τὰ τοῖς ἱεροῖς λελειτηργηκότα. τετήρηται δὲ ὁ νόμος, καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σώζεται.

κθ. Πᾶν ἄρσεν ἐν τοῖς ἱερεῦσι Φάγεται αὐτὰ ἅγια ἀγίων ἐστὶ τῷ Κυρίῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνδριζομείοις δὲ ὅτι τὰ ὀυλογεῖσθαι πρέπει, σαφίωι πάλιν ὁ νόμος, εἰπὼν· πᾶν ἄρσεν ἐν τοῖς ἱερεῦσι Φάγεται αὐτὰ.

λ. Καὶ πάντα τὰ περὶ τῆς ἀμαρτίας ὧν ἂν εἰσενεχθῆ ἀπὸ τῆ ἁίματος αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἔβρωθήσεται ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀποφάσκει δὲ ποιῆσθαι τροφᾶς τὰ τῶν ἱερέων ἐνάδια. χρῆ γὰρ μόνῳ, Φησὶν, ἀνακέσθαι Θεῷ, καὶ αὐτῷ προσάγεσθαι. τῆτι γὰρ οἶμαι καταδηλῆν τὸ, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· τῆ τῆσιν ἀνακέσθαι (1) τὸ ἐν μόνῳ ἐκνευεμήσθαι σαφῶς τῆ θείατε καὶ ὑπὲρ πάντα φύσει, ἢς εἰς τυπὸν τὸ πῦρ.

λα. Οὗτος ὁ νόμος τῆ κριῆ τῆ περὶ τῆς πλημμελείας. ἅγια ἀγίων ἐσίν.

λβ. Ἐν τόπῳ ἔσφάζεσι τὰ ὀλοκαυτώματα, σφάζεσι τὸν κριὸν τῆς πλημμελείας ἐναντι Κυρίου. καὶ τὸ αἷμα προχεεῖ ἐπὶ τὴν βᾶσιν τῆ θυσιασθῆς κύκλῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καταθυσμὸς δὲ τῆ κριῆ τῆς πλημμελείας, προχεῖται τὸ αἷμα

(1) ἴσ. ἀνακέσθαι, καὶ ἐν μόνῳ ἐκνευεμήσθαι.

τῇ βάσει τῆς θυσιαστηρίδος. ἅγιος γὰρ καὶ ἱερός ὁ Χριστὸς θάνατος.

λγ. Καὶ πᾶν τὸ σῆαρ αὐτῆς προσοίσει ἀπ' αὐτῆς, καὶ τὴν ὄσφυν, καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ κατακαλύπτρον τὰ ἐντόσθια, καὶ πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐντοσθίων, καὶ τῆς δύο νεφρῶν, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆς ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς, περιελεῖ αὐτά.

Καὶ πᾶν τὸ σῆαρ. Ἄλλος φησὶ κερκίον, (1) τὸ κατακαλύπτρον τῷ κοιλίαν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶεν δ' ἂν οἶμα ταυτι, καθὰ καὶ ἐν ἑτέροις ἔφω, εἰς ἀρετῆς τύπον τῆς ἑμῆς, ἀλλ' ὡς ἐν εἰδεί πολλῶν. πλεῖστοι γὰρ ὅσοι τῆς ἀρετῆς οἱ τρόποι.

λε. Καὶ ἀνοίσει αὐτά ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα ὄσμην εὐωδίας τῷ Κυρίῳ· περὶ πλημμελείας ἐστί.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δεδικαιώμεθα δὴ ἐν ἐν Χριστῷ, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνατλάντι θάνατον, καὶ ἀναστάντι ἑαυτὸν εἰς ὄσμην εὐωδίας τῷ Θεῷ καὶ πατρί.

λδ. Πᾶς ἄρσην ἐκ τῶν ἱερέων ἔδεται αὐτά. ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔδονται αὐτά· ἅγια ἁγίων ἐσίν. Ὡσπερ τὸ

περὶ τῆς ἀμαρτίας, ἔτω καὶ περὶ τῆς πλημμελείας· νόμος εἰς αὐτῶν. ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλιάσεται ἐν αὐτῷ, αὐτῷ ἔσαι.

λη. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσάγων ὀλοκαύτωμα ἀνθρώπου, τὸ δέρμα τῆς ὀλοκαυτώσεως, ἧς αὐτὸς προσάγει, αὐτῷ ἔσαι. Καὶ πᾶσα θυσία ἧτις ποιηθήσεται ἐν κλιβάνῳ, καὶ πᾶσα ἧτις ποιηθήσεται ἐπ' ἐλάρας, ἢ ἐπὶ τηγάνου, τῆς ἱερέως τῆς προσφέροντος αὐτήν, αὐτῆς ἔσαι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ ἐκ ἀμιάδι λειτουργήσομεν τῷ Θεῷ, σαφηνίσει, λέγων, ὕψυστε καὶ ἐφεξῆς· καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσάγων ὀλοκαυτώματα, καὶ τὰ ἐξῆς.

Γ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ταῦτα τοῖς ἱερεῦσιν ἀπανεμήθη, ἵνα συμβασιάζωσι τῷ λαῷ τὰ πλάσματα, καὶ κοινωνῶσι τῷ Θεῷ τῶν χαριστηρίων· ὅτι καὶ δι' αὐτῶν αἱ χάριτες.

μ. Καὶ πᾶσα θυσία ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ, καὶ μὴ ἀναπεποιημένη, πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔσαι ἐκάσῳ τὸ ἴσον.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σώζεται καὶ ἔτος ἐν ἐκκλησίαις ὁ νόμος, καὶ βραβούει τοῖς ἱεροῦργοις τῷ ἰσότητι, διανεμῶν ἐκάσῳ τῆς ἀναιμάκτου θυσίας ἀπαραλλάκτως τὰ γέρα.

Κ Ε Φ Ζ.

α. Ὅτος ὁ νόμος θυσίας σωτηρίδος, ἣν προσοίσει Κυρίῳ.

β. Ἐὰν μὲν περὶ ἀνέσεως προσφέρῃ αὐτήν, καὶ προσοίσει ἐπὶ τῆς θυσίας τῆς ἀνέσεως ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἀζύμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ σεμιδαλιν πεφυραμένην

γ. ἐν ἐλαίῳ. Ἐπὶ κολλύρων ἄρτων ἀζυμίτων (2) προσοίσει τὰ δῶρα αὐτῆς ἐπὶ θυσία ἀνέσεως σωτηρίδος αὐτῆς.

Πεφυραμίλω. Ἄλλος, ζεσῶ. Ἐπὶ κολλύρων. Ἄλλος φησὶ, κολλυρίδας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆς ἀνέσεως τῷ θυσίαν, ποτήριον σωτηρίδος ὁ Δαβὶδ ἀποκαλεῖ. προσκομίζομεν δὲ καὶ ἡμεῖς τῷ ἀνεσιν, κατὰ πληθύν μὲν ἐν ἐκκλησίαις, ὡς ἐν ἐνότῃ πνεύματος, καὶ ὡς εἰς ἐν σῶμα καὶ μίαν ψυχὴν συνηγμένοι διὰ πίστεως. ποιημεθα δὲ τῷ δοξολογίαν καὶ καθ' ἕνα

πολλάκις ἡρεμῶντες ἐν οἴκοις, καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτὶ.

Ε ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄρτος μὲν ὁ ἐξυμωμένος, βίς καὶ ζωῆς ἔσαι τύπος, τῆς ἔπω κεκαθαρμένης διὰ τῆς ἁγίας βαπτίσματος, ἔτε μὲν εἰς ἅπαν ἀπηλαγμένης κοσμικῆς ἀκαθαρσίας· λάγανον δὲ ἀζύμον, τῆς ἡδὴ διεσμηγμένης ἐν Χριστῷ διὰ πίστεως, τῆς τῶν τελείων φημί. Καὶ μετ' ἄλλα. Σεμιδαλις δὲ πρὸς τέτοις ἔπω πρὸς ἐνότητα σωστικῆς νεγμένη, καθὰ καὶ ἐν ἄρτῳ καὶ ἐν λαγάνῳ τυχόν, μύσση δὲ ὡσπερ ἐν κόκκοις ἔτι, τὸ, ὡς ἐν, καθ' ἕκασον καὶ καθ' ἕνα τῶν προσκομιζόντων τῷ ἀνεσιν ὑπαινίττεται. δεκτοὶ γὰρ ἐσμὲν τῷ Θεῷ, ποιῆμενοι τὰς δοξολογίας καὶ ἀνά μέρος ἕκαστος, καὶ ὡς ἐν οἱ πάντες κατὰ πληθύν. ἐπιχέεται δὲ τὸ ἔλαιον τῇ τῆς ἀνέσεως θυσία, τὸ ἰλαρὸν τῆς πράγματος ὑποσημαίνον, καὶ ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως ἐψέται παρὰ Θεῷ τὸ ἐλεῆσαι δαὲν τοῖς προσάγειν εὐδοσίαν αὐτῷ.

δ. Καὶ προσάξει ἀπ' αὐτῆς ἐν ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτῆς, ἀφαίρεμα Κυρίῳ.

Sss 3

(1) Κερκίον. ὁ Ἄλεξ. καθ.

(2) Ἐπὶ ἄρτοις ζυμίταις. ἦτε ἐν Φραν. καὶ ἢ ἐν Καντ. ἔκδοσ. καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1: μέρ. 2. σελ. 444.

Κυρίω. τῷ ἱερῷ τῷ προχέοντι τὸ αἷμα τῆς θυσίας ηὐτίς, αὐτῷ ἔσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτόν ἐστιν ἀφαίρεμα, καὶ ἀφάρισμα, καὶ ἐπίδημα, καὶ καρπώματα ἀπὸ τῶν θυσίων ἀφορίζομενα Θεῷ, ἀπεργίναται μέρη τῆς ἱερέως.

ε. Καὶ τὰ κρέα θυσίας αἰνέσεως σωτηρίας, αὐτῷ ἔσαι. καὶ ἐν ἡμέρᾳ θωρεῖται, βρωθήσεται· ἔ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτῆς εἰς τὸ πρῶτον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς τῆς σωτηρίας θυσίας ἐν εἰδει περιλαμβάνεται ἡ λεγομένη τῆς αἰνέσεως, ἣτις λόγον ἔχει τοῖον δὲ ὁ μηδὲν τὸ παράπαν ἀββλητῶ περιπεσῶν, μήτε κατὰ σῶμα, μήτε κατὰ τὰ ἐκλῶς, ἀλλ' ἀπολέμω καὶ εἰρωαίω βίω χρώμενος, εἰ ὑπαδείκται καὶ ὑτυχίαις ἐξεταζόμενος, ἀπήμων καὶ ἀπλασις ὢν, καὶ τὸ μακρὸν τῆς βίης πέλαγος ὑδίων ἐν ὑδία καὶ γαλιῶν πραγμάτων, ἐπιπνεύσης αἰεὶ κατ' οἰάκων ὑπράγίας, ἀναγκάως ὀφείλει τὸν κυβερνήτην Θεόν, καὶ ἄνοσον μετ' σωτηρίαν, ἀζημίως δὲ ὀφελείας, καὶ σωθῶς ἀμιγῆ κακῶν τὰ ἀγαθὰ δωρέμενον, ὕμνοις τε καὶ ὑδαίμονισμοῖς καὶ ὕχαις, θυσίαις τε καὶ ταῖς ἀλλοῖς ὑχαρισίαις ὑαγῶς ἀμείβεσθαι· ἀδὴ πάντ' ἀθροῖα συλληβδῶν εἰ ὄνομα, τὸ αἰνέσεως ἔλαχε. ταύτην τῷ θυσίαν ἔχ, ὡπερ τῷ προτέρῳ τῆς σωτηρίας θυσίᾳ ἡμέραις ἀναλίσκεσθαι προσάττει, μιᾶ δ' αὐτὸ μόνῃ, ἵν' οἱ ἐπιτυγχάνοντες ἐτοιμῶν καὶ προχέων ὑεργεσιῶν, ἐτοιμῶν καὶ ἀνυπέροστον ποιῶνται τῷ μετὰδοσιν.

ζ. Καὶ ἐὰν εὐχὴν ἐκείσιν θυσιάζῃ τὸ δῶρον αὐτῆς, ἢ ἂν ἡμέρᾳ προσάγῃ τὴν θυσίαν αὐτῆς, βρωθήσεται, καὶ τῇ αὐρίον. Καὶ τὸ καταλείφθαι ἀπὸ τῆς θυσίας ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δυσὶ μόναις ἡμέραις ἐπιτρέπει τῷ χρῆσιν τῆς τῆς σωτηρίας θυσίας ποιῆσθαι, μηδὲν εἰς τῷ τρίτῳ ἀπολείποντας, πολλῶν χάριν. ἐνὸς μὲν, ὅτι τὰ τῆς ἱερέως τραπέζης πάντα καιρίως δὲ προσφέρεσθαι, ἀπὸν ποικίμενης, ὡς μὴ μεταβάλλῃ μήκει χρόνου, κρεῶν δὲ ἐῶλων εὐσηπιος ἢ φύσις, καὶ ἡδύσμασι παραρτυθῆ· ἐτέρω δὲ, ὅτι τὰς θυσίας ἀταμιόβτως εἶναι προσήκει, καὶ πᾶσιν εἰς μέσον προκείσθαι τοῖς δεομένοις. αἰεὶ γὰρ ἔτι τῆς τεθυκότος, ἀλλ' ὡς τέθειται τὸ ἱερεῖον, ὃς ὑεργέτης καὶ Φιλόδορος ὢν, κοινωνὸν ἀπέφλωε τῆς βρωμῆς, καὶ ὁμοτάπεσον τὸ συμπόσιον τῶν τῷ θυσίαν ἐπιτελούντων, οἷς παραγγέλλει μὴ νομίζεσθαι ἐσιᾶν· ἐπιτροποὶ γὰρ ὑαγίας εἰσὶν ἔχ ἐσιᾶτορες· ὁ δὲ ἐσιᾶτωρ ἐστίν, ὃ συμβέβηκε εἶναι καὶ τῷ παρῶσκῶν, ἡ δὲ θέμις ἀποκρύπτειν, Φαιδῶλιαν καὶ ἀνελεύθερον

Α κακίαν, Φιλανθρωπίας ἀρετῆς ὑγείας προκρίνοντας· τελευταῖς δὲ, ὅτι τῷ τῆς σωτηρίας θυσίαν ὑπὲρ ὑδίων συμβέβηκε προσάγεσθαι, ψυχῆς τε καὶ σώματος, ὡν ἐκατέρω μίαν ἡμέραν ἀπένειμι εἰς ὑαγίαν τῶν κρεῶν. ἡμοῖτε γὰρ ἰσαριθμῶν χρόνον ὀριδῶναι τοῖς πεφυκόσι τῶν ἐν ἡμῖν, ὡς τῇ μὲν προτεροῖα λαμβάνειν αἷμα τῆ βρωσῆς τῆς ψυχικῆς σωτηρίας ὑπόμνημα, τῇ δὲ ὑερούα τῆς κατὰ τὸ σῶμα υγείας. ἐπεὶ δὲ τρίτον ἔδεν ἡμῶν, ὁ κυρίως πέφυκε σωτηρίαν ἐνδεχέσθαι, τῷ εἰς τρίτῳ ἡμέραν χρῆσιν ἀνακράτος ἀπηγορεύσει, προσάξας εἰ καὶ τυχοῖ τι κατ' ἀγνοίαν ἢ λήθῃ ἀπολεσθῆναι, ὑδὸς ἀναλίσκεσθαι ποιῆν.

Β * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπὸ τῶν ἐκείσιν καὶ τῶν κατ' ὑχίω τὰ λείψανα, καὶ εἰ τῇ ἐπίσῃ βρωμάτα (1) εἰ τῇ τρίτῃ δὲ ἔτι τῆ μὲν αὐθημερὸν δηλῶντος τὸ εἰ τῇ κοσμικῇ ἡμέρᾳ, μετ' ἡμῶν ἔτι διὰ θανάτου σωτηρία· τῆ δὲ εἰ δὴ μόναις ἡμέραις, τῷ διὰ τρίτης ἐληλυθῶς, τῷ ἀνάσσειν τῆ ἐκόντος παθόντος.

Γ η. Ἐὰν δὲ φαγῶν φαγῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἔ δεχθήσεται τῷ προσφύροντι αὐτό· ἔ λογισθήσεται αὐτῷ, μίασμα ἐστίν· ἢ δὲ ψυχὴ ἣτις ἐὰν φαγῇ ἀπ' αὐτῆς, τὴν ἀμαρτίαν λήψεται.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ μετὰ τῷ τρίτῳ ἡμέρᾳ ἔ κελδοὶ τῶν ἱερέων ἐδίειν, τῷ δὲ παραβαίνοντι τὸν νόμον ἐπιφέρει ζήμιαν, ἀτυτον εἶναι λέγων τῷ θυσίαν ἐκείνῳ; Βλέπεται μὴ μόνως αὐτῆς ὑαγίαις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑδῆσιν τῶν κρεῶν μεταδίδοναι. τέττα χάριν τῇ πρώτῃ, καὶ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ τῶν κρεῶν ἐκείνῳ μεταλαμβάνειν κελδοὶ· τὰ δὲ περιττοῦντα καίεσθαι· ἵνα ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ταύτης ὠθεμένοι, κοινωνῶς ἔχωσι τῆς ὑαγίας τῆς πείητας.

Ε θ. Καὶ κρέα ὅσα ἂν ἀψηται παντός ἀκαθάρτου, ἔ βρωθήσεται, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. πᾶς καθαρὸς φαγεται κρέα.

Ζ ι. Ἡ δὲ ψυχὴ ἣτις ἐὰν φαγῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας, ὅ ἐστι Κυρίω, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἀπολείται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς λαῆς αὐτῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀβρωτὰ τοῖς ἀκαθάρτοις τὰ κρέα τῆς σωτηρίας. καθαρὸν γὰρ οἱ Χριστῶ μετέχοντες.

Η ια. Καὶ ψυχὴ ἢ ἂν ἀψηται παντός πράγματος ἀκαθάρτου, ἢ ἀπὸ ἀκαθαρσίας ἀνθρώπου, ἢ τῶν τετραπόδων τῶν ἀκαθάρτων, ἢ παντός βδελύγματος

(1) Βρωτά. ὁ τῆς Αὐγ. κῶδ.

ματος ακαθάρτου, καὶ Φάγη ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῆ σωτηρίας, ὅ ἐστι τῆ Κυρίας, ἀπολείται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν γονορροῦς, ἢ λεπρῶ, ἢ θησιμαίς, ἢ ἄλλῃ τινος τῶν καλῶν ἀκαθάρτων ἀψάμενον ἀπαγορεύει τῶν τῆς θυσίας μεταλαμβάνειν κρεῶν; Δια τῶν μικρῶν τῶν τὰ μεγάλα θεραπεύει παθήματα. εἰ γὰρ τὰ φυσικὰ μιάειν κατὰ τὸν νόμον, πολλῶ μᾶλλον τὰ γνωμικὰ, ἃ κυρίως καλεῖται παράνομα. ὅτι δὲ ταῦτα τῶν ἔχει τὸν τρόπον, τὰ ἐξῆς μαρτυρεῖ. κελύσας γὰρ πᾶν σῆαρ τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρεσθαι, τῆ τῶν ἀνθρώπων χρεῖα τὸ τῶν θησιμαίων καὶ θηριαλώτων ἀφώρισε σῆαρ. ἀκαθάρτος ἐν ἄρα ῥῶ καὶ ὁ τοιοῦτος γε ἀπλόμνος. δῆλον τοίνυν κἀντεῦθεν, ὡς ἄλλα δι' ἄλλων νομοθετῆ.

ιβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, πᾶν σῆαρ βοῶν, καὶ προβάτων, καὶ αἰγῶν, ἐκ ἔδεσθε.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Στέατος καὶ αἵματος ἀπαγορεύεται βρώσις. ἐστὶ δὲ τὸ μὲν, ζωῆς σύμβολον· τὸ δὲ, ἀρετῆς. ἀπερ ἑκάτερα τίμια Θεῷ, καὶ αὐτῷ ἀνατίθεται. ἀπείργει δὲ καὶ τρυφῆς, καὶ Φονικῆς προαιρέσεως.

ιδ. Καὶ σῆαρ θησιμαίων καὶ θηριαλώτων καὶ (1) ποιηθήσεται εἰς πᾶν ἔργον, καὶ εἰς βρωσιν [ε'] βρωθήσεται.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἄβρωτον τῆτό Φησιν, εἰς δὲ ἔργα ληπτόν. σημαίνειτο δ' ἂν ὁ ἀνθρώπος θάνατος ἐκ τῆς τῆ ἀοράτης θηρίας πικρίας εἰσαχθεῖς· κατ' ἑαυτὸν μὲν, καὶ ὅταν ἄβρωτον ἔχων δὲ τὴν δι' ἔργων ὠφέλειαν, εἴ τις τὰ εἰς ζωὴν ἀναφέροντα ἐργάζοιτο, τῷ φόβῳ τῆ θανάτου πρὸς τῆτο ὠφελήθεις.

ιε. Πᾶς ὁ ἐσθίων σῆαρ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ὃν προσάξετε ἀπ' αὐτῶν κάρπωμα Κυρίῳ, ἀπολείται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆς. Πᾶν αἷμα ἐκ ἔδεσθε ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν, ἀπὸ τε τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν. Πᾶσα ψυχὴ ἢ ἂν Φάγη αἷμα, ἀπολείται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆς.

ΔΗΛΟΥ. Τὸ μὲν αἷμα, ψυχὴ ζωὴ θνητῆ· τὸ δὲ σῆαρ, ὄβεξία. ἄτινα μόνω βέλεται προσάγεσθαι τῷ Θεῷ. οἷα ποιητῆ τῶν τῶν. ὢν τὸ μὲν, πρὸς ζωὴν· τὸ δὲ, πρὸς ὄβεξίαν ἐπιτηδειότερον. ὁ γὰρ τῶν ἀπε-

χόμενος, πολλῶ μᾶλλον Φόνος καὶ τῆς κατ' ἀνθρώπων ἐπιβελῆς.

ιη. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, ὁ προσφέρων θυσίαν σωτηρίας αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, οἷσαι τὸ δῶρον αὐτῆ τῷ Κυρίῳ ἀπὸ τῆς θυσίας τῆ σωτηρίας αὐτῆ. Αἱ χεῖρες αὐτῆ προσοίσασσι τὰ καρπώματα Κυρίῳ· τὸ σῆαρ τὸ ἀπὸ τῆ σθηθῆς, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἡπατος προσοίσει αὐτὰ, ὡσεὶ ἐπιθήναι δόμα ἐναντίον Κυρίου. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆ σθηθῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἔσαι τὸ σθηθύνιον Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ. Καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν δώσετε ἀφαιρέματα τῷ ἱερεῖ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῆ σωτηρίας ὑμῶν.

κβ. Καὶ ὁ προσφέρων τὸ αἷμα τῆ σωτηρίας, καὶ τὸ σῆαρ ἀπὸ τῶν ὑἱῶν Ἀαρῶν, αὐτῷ ἔσαι ὁ βραχίον ὁ δεξιὸς ἐν μερίδι.

κδ. Τὸ γὰρ σθηθύνιον τῆ ἐπιθέματος καὶ τὸν βραχίονα τῆ ἀφαιρέματος εἴληφα παρὰ τῶν ὑἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῆ σωτηρίας ὑμῶν, καὶ δέδωκα αὐτὰ Ἀαρῶν τῷ ἱερεῖ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν ὑἱῶν Ἰσραὴλ.

**** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Τὶ σημαίνει τὸ σθηθύνιον τῆ ἐπιθέματος, καὶ ὁ βραχίον τῆ ἀφαιρέματος, εἰς τιμῶ Θεῷ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφιερῶμενος; Οἷμα τὴν ἀμείνω καὶ ὑψηλῶ θεωρίαν δηλοῦσαι διὰ τῆ σθηθῆς, καὶ τὴν πράξιν διὰ τῆ βραχίονος· ἦγεν τῆ διανοητικῆ τὴν ἔξιν καὶ τὴν ἐνέργειαν· ἢ τὴν γνώσιν καὶ τὴν ἀρετὴν· ὡς τῆς μὲν γνώσεως αὐτῷ προσαγωγῆς ἀμέσως τὸν νέον τῷ Θεῷ· τῆς ἀρετῆς δὲ κατὰ τὴν πράξιν, πάσης αὐτὸν ἀφαιρῶμενης τῆς τῶν ὄντων ἡμέσεως. ἀπερ ἱερεῦσιν ἀφώρισαν ὁ λόγος, τοῖς μόνον τὸν Θεὸν διὰ πάντων κεκλημένοις κληρονομίαν, καὶ μηδὲν τὸ σῶλον κεκλημένοις ἐπίγειον. Ἡ πάλιν, ἐπειδὴ τὰς ἄλλων καρδίας διὰ τῆ λόγος τῆς διδασκαλίας, οἱ γνώσει καὶ ἀρετῆ δι' ὅλα ποιηθέντες τῷ πνεύματι, ὀσεβείας καὶ πίσεως ποιῶνται δεκτικὰς· καὶ τὴν πρακτικῶν αὐτῶν ἔξιν καὶ δυνάμιν ἀφιερῶμενοι τῶν ἐπὶ τῆ φθαρτῆ φύσει σκευασμάτων, πρὸς τὴν τῶν ὑπὲρ φύσιν ἀφθάρτων ἐνέργειαν ἀγαθῶν μεταφέρουσιν· εἰκότως τῶν προσαγομένων εἰς θυσίαν Θεῷ τῆ σθηθύνιον τῆ ἐπιθέματος, τετέσι τῶν προσαγομένων τὴν καρδίαν· καὶ τὸν βραχίονα, τῶν αὐτῶν δηλονότι τὴν πράξιν, προσέταξεν ἀφιερῶσαι τοῖς ἱερεῦσιν ὁ λόγος.

ΦΙΛΩ.

(1) Τὸ, καὶ, ἐδὲ αὐ τῆ αὐ φραν. ἐδὲ αὐ τῆ αὐ Καντ. ἐκδόσ. κῆται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ σηθύνιον δὲ, ἐπιθέματος καλεῖ διὰ τῆτο, ὅτι ἐπικεῖσθαι δεῖ τῷ θυμῷ καὶ ἐφιδρῦσθαι τὸν λόγον, ὡσανεὶ τινα λῦοχον, ὀδύωντα σκληραύχενα καὶ ἀφίωκιστῶ ἵππον· τὸν δὲ βραχίονα, ἐκ ἐτι ἐπιθέματος, ἀλλ' ἀφαιρέματος, διὰ τὸ δεῖ τὸν ὑπὲρ ἀρετῆς πόνον μὴ ἑαυτῇ προσάγειν τῷ ψυχῶ, ἀλλ' ἀφελῆν ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ Θεῷ ἀνευγκῆν, ὁμολογῆσαν ὅτι ἐκ ἰχὺς αὐτῆς, ἐδὲ ἡ δυνάμις περιεποίησε τὸ καλόν, ἀλλὰ καὶ ὁ τὸν ἔρωτα χαρισάμενος. ἔτε δὲ σηθύνιον, ἔτε ὁ βραχίων λαμβάνεται, πλὴν ἀπὸ τῆς θυσίας τῆ σωτηρίας, κατὰ τὸ εἶκος. τότε γὰρ ἡ ψυχὴ σώζεται, ὅταν καὶ ὁ θυμὸς λῦοχηθῇ ὑπὸ λόγον, καὶ ὁ πόνος μὴ οἴησιν ἐγκατασκύβασιν, ἀλλὰ παραχωρήσῃ τῷ ὑπεργέτῃ Θεῷ.

Α κα. Αὕτη ἡ χάρις (1) Ἀαρῶν, καὶ ἡ χάρις τῶν υἱῶν αὐτῶ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου, ἐν ἡμέρᾳ προσήκουστος γάγετο αὐτῶς ἱερατεύειν Κυρίῳ. Καθότι ἐνετείλατο Κύριος δεῖνα αὐτοῖς ἡμέρᾳ ἔχρισεν αὐτῶς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Οὗτος ὁ νόμος τῶν ὀλοκαυτωμάτων, καὶ θυσίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, καὶ τῆς πλημμελείας, καὶ τῆς τελειώσεως, καὶ τῆς θυσίας τῆ σωτηρίας. Ὁν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ἡμέρᾳ ἐνετείλατο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσφέρειν τὰ δῶρα αὐτῶν ἐναντι Κυρίου ἐν τῷ ὄρει (2) Σινᾶ.

Κ Ε Φ Η.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάβε τὸν Ἀαρῶν καὶ τὰς υἱὰς αὐτῶ, καὶ τὰς σολάς, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὰς δύο κριὰς, καὶ τὸν κανῆν τῶν ἀζύμων, καὶ πασαν τὴν συναγωγὴν ἐκκλησίασον ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. δ. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς ὃν τρόπον συνέταξεν αὐτῷ Κύριος. καὶ ἐξεκλήσιασε τὴν συναγωγὴν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. ε. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς τῇ συναγωγῇ, τῆτό ἐστι τὸ ῥῆμα, ὃ ἐνετείλατο Κύριος ποιῆσαι. ς. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν Ἀαρῶν, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῶ, καὶ ἔλασεν αὐτῶς ὕδατι.

ζ. Καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν χιτῶνα, καὶ ἔζωσεν αὐτὸν τὴν ζώνην, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸν ὑποδύτην, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὴν ἐπωμίδα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἔργον γυναικῶν, καθὰ καὶ ὁ μέγας ἀρχιερεὺς ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡσαυτὸν ποδῆρη, τὸν ἐκ Μαρίας ναὸν ἀνελάβετο. (3)

η. Καὶ συνέζωσεν αὐτὸν κατὰ τὴν ποίησιν τῆς ἐπωμίδος, καὶ συνέσφιγγεν αὐτὴν ἐν αὐτῷ· καὶ ἔθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λόγιον, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λόγιον τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.

Τῶ δῆλωσιν καὶ τῶ ἀλήθειαν. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, τὰς Φωτισμὸς καὶ τελειώσεως.

θ. Καὶ ἐπέθηκε τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς μίτρας κατὰ τὸ πρόσωπον αὐτῶ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν τὸ καθηγιασμένον ἅγιον, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ἔρρανεν ἀπ' αὐτῶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπλάκισ. καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἠγίασεν αὐτὸ, καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῶ, καὶ τὸν λατῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτῶ, καὶ ἠγίασεν αὐτά· καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ σκευῆ αὐτῆς, καὶ ἠγίασεν αὐτήν. Καὶ ἐπέχεε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀαρῶν. καὶ ἔχρισε, καὶ ἠγίασεν αὐτόν.

ιγ. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὰς υἱὰς Ἀαρῶν, καὶ ἐνέδυσεν αὐτῶς χιτῶνας, καὶ ἔζωσεν αὐτῶς ζώναις, καὶ περιέθηκεν αὐτοῖς κιδάρεις, καθὰ περὶ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Χιτῶνας, Ἀκύλας, Σύμμαχος, καὶ Θεοδοτίων, ὑποδύτας Φασίν.

ΔΗΛΟΥ. Τὸ Σαμαρειτικόν, ἐπὶ τῆς κιδάρεως, πηλῖα. ἐν δὲ τῷ λέ' ἀριθμῷ, λινᾶς λέγει τὰς κιδάρεις. Ἀδριαν. 16. 4.

ιδ. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας. καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶ μόχου τῆς ἁμαρτίας.

ιε. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ ἁμματος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τῶ

(1) Ἡ χρίσις Ἀαρῶν, καὶ ἡ χρίσις τῶν, κτ. αἱ προειρημ. ἐκδοσ.

(2) Ἐν τῇ ἐρήμῳ. αὐτ.

(3) Ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ἐκ τῆς ἑρημῆς.

τῆ θυσιασθῆναι κύκλω τῷ δακτύλῳ αὐτῆ, καὶ ἐκαθάρισε τὸ θυσιαστήριον. καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τῆ θυσιασθῆναι, καὶ ἠγίασεν αὐτὸ, τῆ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῆ.

ΛΗΛΟΥΤ. Ἐκαθάρισε. τὸ Σαμαρειτικὸν ἔχει, καὶ ἰλατῶσαι. ἄλλη δὲ ἔκδοσις, περιημάρτησεν, ἤτοι ἠγίασεν αὐτὸ διὰ τῆς χρίσεως τῆ αἵματος· διὰ τῆ ἰλατῶσαι αὐτοῖς, καὶ μὴ λογίσασθαι τὰ παραπτώματα τῶν αἰτηντων.

15. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς πᾶν τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐντοσθίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος, καὶ ἀμφοτέρους τῆς νεφρῆς, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἀνήνευκε Μωϋσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ τὸν μόσχον, καὶ τὴν βύρσαν αὐτῆ, καὶ τὰ κρέα αὐτῆ, καὶ τὴν κόπρον αὐτῆ κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

16. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν κριὸν τὸν εἰς ὀλοκαύτωμα. καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ κριῆ. καὶ ἔσφαξε Μωϋσῆς τὸν κριὸν, καὶ προσέχεεν ὁ Μωϋσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω.

17. Καὶ τὸν κριὸν ἐκρεανόμησε, καὶ τὰ μέλη αὐτῆ· καὶ ἀνήνευκε Μωϋσῆς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰ μέλη, καὶ τὸ σῆαρ· καὶ τὴν κοιλίαν, καὶ τῆς πόδας ἐπλυνεν ὕδατι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Μωσῆς μὲν τὸ σῆαριὸν ἀφαιρεῖται· τὴν δὲ κοιλίαν ἐκ ἀφαιρῆ μὲν, πλυνεῖ δὲ. διατί; ὅτι ὁ τέλειος σοφός, ὅλον μὲν τὸν θυμὸν ἰχῦει παρατησάσθαι καὶ ἀποκόψαι, ὀργῆς κατεξανασῆς· τὴν δὲ κοιλίαν ἐκλεμῖν ἀδυνατεῖ. τοῖς γὰρ ἀναγκαίοις σιτίοις καὶ ποτοῖς ἢ φύσις βιάζεται χρῆσθαι καὶ τὸν ὀλιγοδεέσατον καὶ καταφρονητικὸν αὐτῶν τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἀσιτίαν αὐτῶν μελετῶντα. πλυνέτω ἔν αὐτῷ καὶ καθαιρέτω ἀπὸ τῶν περιττῶν καὶ ἀκαθάρτων παρασικῶν. ἱκανὴ γὰρ καὶ αὕτη παρὰ Θεῶ τῷ Φιλαρέτῳ δωρεά.

18. Καὶ ἀνήνευκε Μωϋσῆς ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. ὀλοκαύτωμά ἐστιν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· κάρπωμά ἐστι Κύριῳ, καθάπερ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν κριὸν, τὸν δεύτερον κριὸν τελειώσεως· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ κριῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Εὐαγῶς ἀχθῶσαι κελύβα μόσχον καὶ κριῆς δύο·

τὸν μὲν, ἵνα δύσῃ περὶ ἀφέσεως ἀμαρτημάτων, ἀνιτρίμνος ὅτι παντὶ γεννητῷ καὶ σπυδαῖον ἢ, παρ' ὅσον ἦλθεν εἰς γένεσιν, συμφύες τὸ ἀμαρτάνον ἐστίν· ὑπὲρ δὲ τὸν Θεὸν ὀυχαῖς καὶ θυσιῶν ἀναγκαῖον ἐξομνίζεσθαι, μὴ διακινηθεῖς ἐπίδοιτο· τῶν δὲ κριῶν, τὸν μὲν ἕτερον εἰς ὀλοκαύτωμα ὀυχαριστήριον τῆς τῶν ὄλων διοικήσεως, ἢ κατὰ τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστω μέρος μέτεσι, καρπυμῶ τὴν ἀπὸ τῶν σοχηῶν ὀφέλειαν. καὶ μετ' ὀλίγου. Τὸν δὲ ἕτερον, εἰς τὴν τῶν ἱερομνῶν διὰ καθάρσεως ἀγνοητικῆς παντέλειαν. ὃν ἐτύμως τελειώσεως ἐκάλεσαν, ἐπειδὴ τὰς ἀρροτῆσας θεραπεύταις καὶ λειτουργοῖς Θεῶ τελετὰς ἐμελλον ἱεροφαντεῖσθαι.

ΛΗΛΟΥΤ. Κριὸς τελειώσεως ὁ Χριστός.

19. Καὶ ἔσφαξε αὐτόν. καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῆ αἵματος αὐτῆ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ἄκρας τῆς χειρὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς αὐτῆ τῆ δεξιᾶ. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς τῆς ἄκρας Ἀαρὼν· καὶ ἐπέθηκε Μωϋσῆς ἀπὸ τῆ αἵματος ἐπὶ τῆς λοβῆς τῶν ὠτων αὐτῶν τῶν δεξιῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν [τῶν δεξιῶν,] καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν. καὶ προσέχεε Μωϋσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατί αἷματι καὶ ἐλαίῳ τὴν ἀκοὴν τὴν δεξιάν τῆ ἱερέως ἐχρίτε, καὶ τὴν χεῖρα τὴν δεξιάν, καὶ τὸν πόδα ὡσαύτως; Τύπος ταῦτα τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν. τὸ μὲν αἷμα, τῆ σωτηρίας αἵματος· τὸ δὲ ἐλαίον, τῆ παναγῆς χρίσματος· ἢ δὲ δεξιὰ ἀκοή, σύμβολον τῆς ἐπαυμακῆς ὑπακοῆς· ἢ δὲ γε χεῖρ καὶ ὁ πῆς, τῶν ἀγαθῶν πράξεων. διὰ γάρτοι τῆτο, χεῖρ [ἢ δεξιὰ, καὶ πῆς] ὁ δεξιὸς ἐχρῖσθη. εἰσὶ γὰρ καὶ ὀδώνυμοι πράξεις, καὶ ὑπακοῆ βλαβερά.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Τρία μέρη τῆ σώματος χρεῖται τῶν τελειωμένων ἱερέων, ἔς ἄκρον, ἄκραν χεῖρα, ποδὸς ἄκρον, δεξιὰ τὰ σύμπαντα, ἀνιτρίμνος ὅτι δεῖ τὸν τέλειον καὶ λόγῳ, καὶ ἔργῳ, καὶ βίῳ παντὶ καθαρῶσαι. λόγῳ μὲν γὰρ, ἀκοὴ δικάζει· χεῖρ δὲ, ἔργα σύμβολον· διεξῶδ δὲ τῆς περὶ τὸν βίον, πῆς. ἐπεὶ δὲ ἕκαστον αὐτῶν ἄκρον τε καὶ δεξιὸν, ὑπονοητέον δηλοῦσθαι τὴν ἐν ἐκάστοις ἐπίδοσιν μετὰ δεξιότητος ἐφιερμῶ τῆς ἄκρας ὀυδαμονίας, καὶ τῆ τέλες, ἐφ' ὃ σπυδαῖον ἀναγκαῖον, καὶ τὰς πράξεις ἀπάσας ἀναφέρειν, σοχαζομῆς ὡπερ ἐν ταῖς τοξῆταις σκοπῆ τῆ περὶ βίον.

20. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὸ σῆαρ, καὶ τὴν ὀσφύν, καὶ τὸ σῆαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τῆ ἥπα-

τος, καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σέαρ
τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν
δεξιόν.

κε. Καὶ ἀπὸ τῆς κανῆ τῆς τελειώ-
σεως, τῆς ὄντος ἐναντίον Κυρίου, καὶ
ἔλαβεν ἄρτον ἕνα ἄζυμον, καὶ ἄρτον
ἕξ ἐλαίῳ ἕνα, καὶ λάγανον ἕν· [καὶ
ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ σέαρ, καὶ τὸν βρα-
χίονα τὸν δεξιόν.]

"Ἄρτον ἕξ ἐλαίῳ ἕνα, καὶ λάγανον.
"Ἄλλος, κολλύραν λάγανον.

κς. Καὶ ἐπέθηκε τὰ πάντα ἐπὶ
τῆς χειρὸς Ἀαρῶν, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖ-
ρας τῶν υἱῶν αὐτῆς, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ
κζ. ἀφαίρεμα ἐναντι Κυρίου. Καὶ ἔλαβεν
αὐτὰ Μωϋσῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς,
καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον, ἐπὶ τὸ ὄλοκαύτωμα τῆς τελειώ-
σεως, ὁσμὴ εὐωδίας· κάρπωμά ἐστι
κη. τῷ Κυρίῳ. Καὶ λαβὼν Μωϋσῆς τὸ
σηθύνιον, ἀφείλεν αὐτὸ ἀφαίρεμα
ἐναντι Κυρίου ἀπὸ τῆς κριῆς τῆς τελειώ-
σεως, καὶ ἐγένετο Μωσῆς ἐν μερίδι,
καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆϊ.

κθ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῆς
ἐλαίῳ τῆς χρίσεως, καὶ ἀπὸ τῆς αἵ-
ματος τῆς ἐπὶ τῆς θυσιαστηρίῳ, καὶ
προσέρανεν ἐπὶ Ἀαρῶν, καὶ ἐπὶ τὰς
σολὰς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὰς ὕψας αὐτῆς,
καὶ ἐπὶ τὰς σολὰς τῶν υἱῶν αὐτῆς μετ'
αὐτῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αἷματι καὶ ἐλαίῳ
ἐρρόντισαν αὐτῆς. τὸ μὲν ἔλαιον, ἀπὸ τῆς
ἐλαίῳ τῆς χρίσεως· τὸ δὲ αἷμα, ἀπὸ τῆς
θυσιαστηρίῳ. καὶ ταῦτα τύπος ἂν εἴη, τὸ
μὲν αἷμα, τῆς σωτηρίῳ πάσης· τὸ δὲ ἔλαιον,
τῆς ἐπὶ τῆς λειψῆς χρίσεως. ἀλλ' εἰ τῷ
νόμῳ οἱ ἱερεῖς μόνοι, (1) εἰ δὲ τῆς χάριτι
τὸ πλῆθος ὅλον. οἱ βασιλεῖς δὲ ἐλαίῳ
μόνῳ. ἔκ ἐξω δὲ ἔτε ἱερεῖσι τῆς λειψῆς
τυφίῳ Φυλῆς ἔσι, βασιλεύειν· ἔτε τοῖς
ἕξ Ἰσραὴλ καταγομνοῖς, ἱερατεύειν. μόνος
δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπὲρ νόμον, καὶ βασι-
λεύει καὶ ἱερεύει γέγονε, κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀναμίξας
τὸ ἔλαιον τῷ αἷματι, τῆς κράματος τοῖς
ἱερεῖσι καὶ ταῖς αἰδησέσιν αὐτῶν ἐπέρροι-
νε, βελόμνος αὐτῆς, μὴ μόνον τῆς ἐξω-
θεν καὶ εἰς ὑπαίθρῳ μεταλαχέειν ἀγνεῖας,
ἀλλὰ καὶ τῆς εἰς αὐτοῖς, ἐπειδὴ καὶ εὐδὸν
λειψογέειν ἔμελλον.

λ. Καὶ ἡγίασε τὸν Ἀαρῶν, καὶ
τὰς σολὰς αὐτῆς, καὶ τὰς ὕψας αὐτῆς,
καὶ τὰς σολὰς τῶν υἱῶν αὐτῆς μετ' αὐ-
λα.τῆ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρῶν,

καὶ τὰς ὕψας αὐτῆς, ἐψήσατε τὰ κρέα
ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίῳ
ἐν τόπῳ ἁγίῳ· καὶ ἐκεῖ Φάγεσθε αὐ-
τὰ, καὶ τὰς ἄρτους τῆς ἐν τῷ κανῆ
τῆς τελειώσεως, ὃν τρόπον συντέτα-

Β ἡλαίμοι Κύριος, λέγων, Ἀαρῶν καὶ
λβ. υἱοὶ αὐτῆς Φάγονται αὐτά. Καὶ τὸ
καταλειφθὲν τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρ-
των ἐν πυρὶ κατακαύσετε.

λγ. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκη-
νῆς τῆς μαρτυρίῳ ἐκ ἐξελεύσεσθε ἐπὶ ἅ-
τῃς ἡμέρας, ἕως ἡμέρας πληρώσεως ἡμέ-
ρων τελειώσεως ὑμῶν. ἐπὶ γὰρ ἡμέ-
ρας τελειώσει τὰς χεῖρας ὑμῶν.

Γ * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐπὶ ἡμέρας Φησὶ, τὸ
εἰ παντὶ δὴ χρονίῳ καιρῷ Θεῷ προσε-
δρῶσαι ἐπέγεσθαι, τῆς ἐπὶ σημαίνοντος.

Δ ΔΗΛΟΥ. Εἰς νεοφωτίσας ὁρᾷ. ἔδὲ
γὰρ ὀφείλει ἐξελεῖν ἕξω τῆς πασῆς αὐτῆς
ἐπὶ ἡμέρας· καὶ ὅτι ἐκάστης ἡμέρας ὀφεί-
λει κοινωνεῖν. κατὰ ἕν τὴν ἀκρίβειαν ἕσω
αὐτῆς δεῖ εἶναι εἰς τῆς σκηνῆς. διὰ δὲ τὸ
πολυπληθεῖν τὸν λαόν, ἕκαστος εἰς οἴκῳ
σκηνῆς εἰσαυτῷ ποιήσας, οἰκεῖ εἰς αὐτῆς.

λδ. Καθὰπερ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέ-
ρα ταύτῃ, ἣ ἐνετείλατο Κύριος τῆς
ποιήσαι, ὥστε ἐξιλιάσασθαι περὶ ὑμῶν.

λε. Καὶ ἐπὶ τῇ θύρα τῆς σκη-
νῆς τῆς μαρτυρίῳ καθήσεσθε ἐπὶ ἡμέρας
ἡμέραν καὶ νύκτα. καὶ φυλάξεσθε τὰ
Ε φυλάγματα Κυρίου, ἵνα μὴ ἀποθά-
νητε· ἔτω γὰρ ἐνετείλατό μοι Κύριος
ὁ Θεός.

Ζ ** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εἶσω ὄντας τῆς σκη-
νῆς, ἀτέλλεται τηρεῖν τὰ φυλάγματα
Κυρίου, τῆς παρα Θεῷ προσεδρεύειας καρ-
πὸν, τὸ ὑπαίθρῳ ὑποφαίνων, καὶ τὸ δρᾶν
εὐθέλειν ἄπερ ἂν εἰλοῖτο νομοθετεῖν. προ-
σεδρῶτέον ὡδε τῷ πάντων δεσπότη, πρὸς
αὐτόπῃ τὸ λειψῆς τῶν κακῶν τῆς ἐπ' ἀγα-
θοῖς ραθυμίας ἐκλελυτῶσεως αἰεὶ. προσε-
πλήρωκε γὰρ ὁ Μωσῆς ταύτητοι, καθὰ-
περ ἐγώμα, τὸ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.

λς. Καὶ ἐποίησεν Ἀαρῶν καὶ οἱ
υἱοὶ αὐτῆς πάντας τὰς λόγους, ἔς συ-
νέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆϊ.

ΚΕΦ.

(1) Οἱ ἱερεῖς μόνοι αἷματι καὶ ἐλαίῳ ἐτελειῶντο. εἰ δὲ τῆς χάριτι τὸ πλῆθος ὅλον, τὸ βασιλεῖον
ἱερατεύμα, τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον. ἔτι οἱ μὲν εἰς βασιλείαν παριόντες εἰς τῆς παλαιῆς, ἐλαίῳ μόνον ἐχρήοντο·
οἱ δὲ εἰς ἱερωσιώτικῳ, καὶ αἷματι καὶ ἐλαίῳ. καὶ ἔτε τοῖς βασιλεύουσιν ἱερατεύειν ἐξω, ἔτε τοῖς ἱερεῖσι
βασιλεύειν. μόνος δὲ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

Κ Ε Φ Θ.

α. **Κ**αὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐκάλεισε Μωϋσῆς Ἀαρὼν, καὶ τὰς υἱὰς αὐτῆς, καὶ τὴν γερασίαν Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐν ἡμέρᾳ ὀγδόῃ καταλήγει μὲν ὡπερ τῆ ἱεράσασαι Μωϋσῆς ἀρχεταιί γε μὴν ὁ Ἀαρὼν, πλὴν ἔσειγήκει ὁ Μωϋσῆς, καὶ τοὶ διάτλοντος ἤδη πρὸς τὰ τῆς ἱερωσύνης ἔργα τῆ Ἀαρὼν. χρόνος γὰρ ὁ τῆς ἱερωσύνης Χριστῆ νοοῖται ἂν εἰκότως ὁ μετὰ τὸν νόμον, τῆς ἐξουσίας ἡ ὀγδόῃ, καὶ τῆ ἡ ἀνάστασις, καὶ ἀρχή τις ὡπερ αἰῶνος νέου. καινὴ γὰρ κλίσις ἐν Χριστῷ, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἀναδεδειγμένον δὲ ἤδη Χριστῆ κατὰ τὴν ὀγδόῃ, καταλήγει μὲν τὰ Μωσέως· ἔτι γὰρ ἐν τύποις ἔτι καὶ σκιαῖς λατρεύομεν· ἢ γε μὴν ἐν νόμῳ παιδούσις ἔσειγήκει. πνευματικὸς γὰρ ὁ νόμος τοῖς πνευματικοῖς, καὶ αἰεὶ τὸ Χριστῆ λαλεῖ μυστήριον.

2. Κορ. 5. 17.

β. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρὼν, λάβε σεαυτῷ μοσχάριον ἐκ βοῶν περὶ ἀμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὀλοκαύτωμα, ἄμωμα· καὶ προσένευκε αὐτὰ ἔναντι Κυρίου. Καὶ τῇ γερασίᾳ Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, λάβετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρτίας, καὶ κριὸν, καὶ μοσχάριον, καὶ ἄμνον ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα, ἄμωμα, δ. Καὶ μόχον ἐκ βοῶν, καὶ κριὸν εἰς θυσίαν σωτηρίας ἔναντι Κυρίου, καὶ σεμίδαλιν ἀναπεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ· ὅτι Κύριος σήμερον ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὑπὲρ λαῶ χίμαρος, καὶ τοὶ μοσχάρια εἰς ἀποκαθάρσιν ἱερέων προσονωεγμένα. ἐν ὑπεροχῇ γὰρ τὰ τῶν ἱερέων. μοσχάριον δὲ καὶ ἄμνος εἰς ὀλοκαύτωμα, τὴν ἐν Χριστῷ νηπιότητα τῶν ἐν πίσει καθιερωμένων ὑπανίττεται· μόχος δὲ καὶ κριός, τὸ τληπαθὲς καὶ ἀνδρείον, καὶ τὴν ἐν προαίτητι καρποφορίαν. καὶ τῆ μὲν πρώτου τύπος, ὁ μόχος· ὁ δὲ κριός, τῆ δούτερος. διάβροχος δὲ τῷ ἐλαίῳ σεμίδαλις, τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς τὸ ἐν ἐλπίδι λαμπρὸν παραδηλοῖ.

ε. Καὶ ἔλαβον καθότι ἐνετείλατο Μωϋσῆς ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ προσῆλθε πᾶσα συναγωγὴ, καὶ ἔστησαν ἐναντίον Κυρίου.

ς. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, τῆτο τὸ ῥῆμα, ὃ εἶπε Κύριος· ποιήσατε, καὶ ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν ἡ δόξα Κυρίου.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπηγγέλλετο μὲν ἐν ὁ Μωϋσῆς κατὰ τὴν ὀγδόῃ ἡμέραν ὀφθῆ-

σεσθαι τὴν δόξαν Κυρίου. προαναπεφώνηκε γὰρ ὁ νόμος τῆς τῆ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας τὸν χρόνον.

ζ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρὼν, πρόσσελθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ποιήσον τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας σου, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμά σου, καὶ ἐξίλασαι περὶ σεαυτῆς, καὶ τῆ οἴκ σου· καὶ ποιήσον τὰ δῶρα τῆ λαῶ, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν, καθάπερ ἐνετείλατο Κύριος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτό ἐστιν ὃ φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, ὅτι πᾶς ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἐβρ. 5. 1.

η. Καὶ προσῆλθεν Ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσφαξε τὸ μοσχάριον τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆς.

θ. Καὶ προσήνεγκαν υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν. καὶ ἔβαψε τὸν δάκτυλον αὐτῆ εἰς τὸ αἷμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τῆ θυσιαστήριος· καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τῆ θυσιαστήριος.

ι. Καὶ τὸ σῆμα καὶ τὰς δύο νεφροὺς καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος τῆ περὶ τῆς ἀμαρτίας ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐν τρόπον ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Τὸν λοβόν. Ἄλλος, τὸ περιεσόν φησὶ τῆ ἥπατος.

ια. Καὶ τὰ κρέα καὶ τὴν βύρσαν κατέκαυσαν πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Καὶ ἔσφαξαν τὰ ὀλοκαυτώματα· (1) καὶ προσήνεγκαν υἱοὶ Ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν· καὶ προσέ-

ιγ. χεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω. Καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα προσήνεγκαν αὐτῷ κατὰ μέλη· αὐτὰ καὶ τὴν κεφαλὴν,

ιδ. καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ ἐπλυνε τὴν κοιλίαν καὶ τὰς πόδας ὕδατι· καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ ὀλοκαύ-

ιε. τωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον τῆ λαῶ· καὶ ἔλαβε τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας τῆ λαῶ· καὶ ἔσφαξεν αὐτόν, καὶ ἐκαθάρισε, καθὰ καὶ τὸν πρῶτον.

ισ. Καὶ προσήνεγκε τὸ ὀλοκαύτωμα, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς καθήκει. Καὶ προσήνεγκε τὴν θυσίαν, καὶ ἐπλησε τὰς

ιη. χεῖρας ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον χωρὶς τῆ ὀλοκαυτώ-

ματος τῆ πρῶτης. Καὶ ἔσφαξε τὸν

Tit 2

μόχον

(1) Καὶ ἔσφαξε τὸ ὀλοκαύτωμα. αἱ παρερημ. ἐκδῶ.

μόχον, καὶ τὸν κριὸν τῆς θυσίας τῆς Α
σωτηρίας τῆς τῆ λαῶ. καὶ προσήνευ-
καν οἱ υἱοὶ Ααρῶν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν,
καὶ προσέχεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κῦ-
ιδ. κλω. Καὶ τὸ σέαρ τὸ ἀπὸ τῆς μόχου,
καὶ ἀπὸ τῆς κριῶ τὴν ὀσφύν, καὶ τὸ
σέαρ τὸ καλύπτον ἐπὶ τῆς κοιλίας,
καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σέαρ τὸ
ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆς
κ. ἥπατος. Καὶ ἐπέθηκε τὰ σέατα ἐπὶ
τὰ σηθύνια· καὶ ἀνήνευκε τὰ σέατα
κα. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ τὸ σηθύνιον,
καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν ἀφείλεν
Ααρῶν ἀφαίρεμα ἔναντι Κυρίου, ὃν
τρόπον συνέταξε Μωϋσῆς

κβ. Καὶ ἐξάρας Ααρῶν τὰς χεῖ-
ρας ἐπὶ τὸν λαόν, ἠύλόγησεν αὐτὰς·
ἢ κατέβη ποιήσας τὸ περὶ τῆς ἀμαρ-
τίας, καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα, καὶ τὰ
τῆς σωτηρίας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σημεῖον ἂν γένοιτο
σαφές ἢ χειρὸς ἐπίθεσις τῆς τῆς παναγίας
πνεύματος εἰς ἡμᾶς καταβολῆς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὑπολαμβάνω εἰ-
δαδε ἀντισημαίνει τὸν λόγον, ὅτι δεῖ τὸν
ὀλογοῦντά τινος κεκοσμηθῆαι ἔργοις δια-
φανέσι καὶ ἐπὶ ἡμετέροις παρα τῆς πολλῆς.
αἱ γὰρ χεῖρες Ααρῶν ἀνω ἐξαιρούνται, ὅτε
μέλλει ὀλογοῦν τὸν λαόν. καὶ εἶπερ τις
κάτω ἔχει τὰς χεῖρας εἰς τὰ γῆνα, ἐκ
ἂν ἀνύσοι βελομένους ὀλογοῦν τινά. καί-
περ ἔδὲ κάτω κείμεναι αἱ Μωσέως χεῖρες
ἠφέλεν τὸν λαόν, ἀλλ' ὅτε περ ἐπῆρνοντο.
τῆς σύμβολον ἢ καὶ ἢ ἔπαρσις τῶν χει-
ρῶν τῆς Σωτηρίας. ταῖς γὰρ ὑπὲρ ἀνθρώ-
πων πράξεις ὑψώσεν αὐτῶν τὰς χεῖρας,
καὶ ἔσωσε τὸς πισθύνοντας. τάχα τοίνυν
πᾶς ὁ ταῖς πράξεις ἐπὶ ἡμετέροις, ἐσαυρώ-

Γαλ. 6. 14. καὶ κατὰ τῆτο ἔλεγε Παῦλος, ἐγὼ
κόσμῳ ἐσαύρωμαι, καὶ μοι ὁ κόσμος· τῆ-
τέσι νοσηταί μοι ὁ λόγος ὁ περὶ κόσμου,
καὶ ἐπῆρται δὲ, ἐκ ἔτι κείται κάτω. τῷ
γὰρ μὴ σιωπῆσαι τὸν λόγον τῆς κοσμο-
ποιίας, ὁ λόγος (1) ἐκ ἐσαύρωται. καλὸν
γὰρ ἡγῆσαι τὸ μυσικῶς σαυρῶσαι, ὃ καὶ
Παῦλος πέπονθε· Χριστῷ σιωπῆσαι, καὶ ὁ
κόσμος ἔχει ὡς πρὸς τὸν Παῦλα νῦν,
ἐπὶ ἡμετέροις καὶ νοσημένον αὐτῷ.

Κυ. Καὶ εἰσήλθε Μωϋσῆς ἢ Αα-
ρῶν εἰς τὴν σικηνὴν τῆς μαρτυρίας· καὶ
ἐξεληθόντες ἠύλόγησαν πάντα τὸν
λαόν. καὶ ἠφθῆ ἡ δόξα Κυρίου παντὶ
τῷ λαῷ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐξεληθόν-
τες ἀμφοτέρω, καὶ τὰς χεῖρας ἀνατίσαν-
τες πρὸ τῆς κεφαλῆς, ὡχὰς τίθειται
τῷ ἔθνει τὰς προσηκῆσας ἀπὸ καθαρῆς
καὶ ὀσιωτάτης γνώμης.

κδ. Καὶ ἐξήλθε πῦρ παρὰ Κυρίου,
καὶ κατέφαγε τὰ ἐπὶ τῆς θυσιαστήρις,
[τὰ τε ὀλοκαυτώματα, καὶ τὰ σέατα.]
καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαός, καὶ ἐξέστη, καὶ
ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐτι δ' ὀ-
χομῶν, τερατωδέσατοντι συμβαίνει. ἐκ
γὰρ τῶν αὐτῶν, εἴτε αἰθέρος ἀπόσασ-
μα τῆς καθαρῶτάτης, εἴτε αἰέρος κατὰ τὴν
τῶν σοικῶν φύσει μεταβολῆν ἀναλυθέν-
τος εἰς πῦρ, αἰφνίδιον ἀδρόα φλόξ διεκ-
καίει, καὶ σιωπῶν ῥύμη φέρεται μεν ἐπὶ
τὸν βωμόν, τὰ δ' ἐξ αὐτῆς πάντα ἐξανα-
λίσκει πρὸς, ὀμαγ, σαφεσάτω δῆλωσιν,
ὅτι ἔδὲν ἀνὸ θείας ἐπιφροσύνης ἐπετε-
λεῖτο. δωρεάν γὰρ ἐξαιρέτον εἰκὸς ἢ τοῖς
ἀγίοις προσνεμηθῆναι, μὴ μόνον ἐν οἷς ἀν-
θρώποι δημιουργοὶ, ἀλλὰ καὶ τῷ καθαρῶ-
τάτῳ τῆς ἐσίας πυρὶ, τὸ χρεῖδες καὶ
παρ ἡμῖν ὅπως μὴ προσάψαιτο τῆς βωμῆ,
διὰ τὸ μυρίας ἴσως ἀναμεμάχθαι κήρας.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Ταύτης ἐνεκά μοι δοκῶ τῆς αἰ-
σίας, ὡς μεμιασμένον ἤλασε τῆς ἱερῶτάτης
βωμῆ πῦρ τὸ χρεῖδες, ἀνδ' ἢ φλόγα αἰ-
θέρων ἀμβρησεν ἀπὸ τῆς ἐρανῆς πρὸς δια-
βολῶν ἀγίων καὶ βεβήλων, ἀνθρώπων
τε καὶ θείων. ἡρμοττε γὰρ ταῖς θυσίαις
ἀφθαρτοτέραν ἐσίαν ἀποννεμηθῆαι πυ-
ρὸς, τῆς πρὸς τὰς βιωλικὰς χρεῖας ὑπῆ-
ρετῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ τὰ διχοτομήμα-
τα τῷ πυρὸς ἀκμῶν καθεῖθε Θεός, οἰονεί-
πως τῶν προκεμῶν ἀπλόμενος· ὑπό-
πλάττεται γὰρ τῷ πυρὸς φύσιν αἰετὸ
θεῖον· νυκτὶ δὲ τῆς νοητῆς προτιθεμένης
αὐτῷ θυσίας, ἐκ ἐν εἶδει πυρὸς, ἀλλ' ἐν
ἀγίῳ πνεύματι τῶν προκεμῶν νοητῶς
ἐφαπλόμενος, ζωοποιὸν ἀποφαίνει τοῖς ἐ-
Φιεμένοις μεταλαχῆν· καὶ ἀληθῆς ἐν πί-
σει τὸ χρεῖμα δεδέγμεθα.

Κ Ε Φ Ι

α. **Κ**αὶ λαβόντες οἱ δύο υἱοὶ Αα-
ρῶν Ναδάβ καὶ Αβιθδ,
ἕνασος τὸ πυρεῖον αὐτῶ,
ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπέβα-
λον ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα, καὶ προσή-
νευκαν ἔναντι Κυρίου πῦρ ἀλλότριον,
ὃ ἔ προσέταξε Κύριος αὐτοῖς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ πῦρ
τὸ ἀλλότριον; Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἡ ἰσορία, ὡς
τῆς πρώτης ἐπιτελεσμένης θυσίας, τὸ πῦρ
ὃ κατωαλώθη τὰ ἱερέα, τῆτο ἄσβεστον
διατηρηθῆναι προσέταξεν ὁ Θεός, καὶ νύ-
κλω καὶ μετ' ἡμέραν ξύλα τῷ πυρὶ χορη-
γῆσαι· ἵνα μὴ χειροποίητον πῦρ ἀναμι-
γῆ τῷ θεῷ πυρὶ. ἐπειδὴ τοίνυν τῆτον
παρῆ-

(1) Ὁ κόσμος ἀναγ. τῆτο δὲ τὸ ὑπόμν. ὡς προδήκη τις ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. κῶτα.

παρέβησαν τὸν νόμον Ναδάβ καὶ Ἀβιδὸ, τῶ Ἀαρὼν οἱ παῖδες, καὶ πῦρ εἰσώεγκαν χειροποίητον, τὸ θεῖον αὐτὰς κατὼάλωσε πῦρ. ἡμεῖς δὲ παιδοδόμεθα διὰ τῶτων, μὴ σβεννώωμ τὸ πνεῦμα, ἀλλ' ἀναζωπυρεῖν ἡμῶν ἐλάβομεν χάριν καὶ μηδὲν ἀλλότριον ἐπεισάγειν τῇ θεῖᾳ Γράφῃ, ἀλλ' ἀρκείδαμ τῇ διδασκαλίᾳ τῆ πνεύματος, καὶ μυσάττεδαμ τὰς αἰρέσεις ὧν οἱ μὲν μῦθὸς τοῖς θεοῖς λογίοις προσέθεσαν, οἱ δὲ τὰς δυσεβείας αὐτῶν λογισμὸς τῆς γραφικῆς προετίμησαν διανοίας.

β. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ Κυρίου, καὶ κατέφαγεν αὐτὰς, καὶ ἀπέθανον ἔναντι Κυρίου.

ΑΔΗΛΟΤ. Ἐστὶ σοχάσαδαμ τὴν αἰτίαν τῆ ἐμπρησμῶ τῶν ἡῶν Ἀαρῶν, ὡς ἔ μετα αἰδῶ καὶ ὕλαβείας Θεῶ λατρουόντων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΤ. Ἐνδειγμα τῆτο τῆ μὴ δεῖν τοῖς θεοῖς ἐπεισάγειν τὰ ἀδράπινα. τῆ γὰρ θεῖα πυρὸς ἐπιφαινομένε, ἐκ ἔδα ὑλικὸν προσάγεδαμ πῦρ ὡπερ τῆς χάριτος ἐπιφανεσίης, πέπαυται τὰ τῆ νόμῶ ὑλικῶ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΤ. Οἱ ἱερεῖς Ναδάβ καὶ Ἀβιδὸ ἵνα ζήσωσιν, ἀποθνήσκασι, θνητῆς ζωῆς ἀφθαρτον ἀντικαταλλάττομενοι βίον, καὶ ἀπὸ τῆ γινόμενε τρὸς τὰ γένητον μετανισάμενοι. ἐφ' ὧ τὰ σύμβολα τῆς ἀφθαρσίας ἀδεταμ, τό τε ἐτελεδύθησαν ἐνώπιον Κυρίου, τὰ τῆς ἐξῆσαν νεκρὸν γὰρ ἔ θεμῖς εἰς ὄψιν ἐλθεῖν τῆ Θεῶ καὶ πάλιν, τῆτο ἔσιν, ὃ εἶπε Κύριος, ὡ τοῖς ἐγγίζασί μοι ἀγιασθήσομαμ. νεκροὶ δὲ, ὡς καὶ ὡ ἡμνοῖς λέγεταμ, ἐκ αἰνέσασι Κύριον. ζώντων γὰρ τὸ ἔργον.

γ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρῶν, τῆτο ἔσιν, ὃ εἶπε Κύριος, λέγων, ἐν τοῖς ἐγγίζασί μοι ἀγιασθήσομαμ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ δοξασθήσομαμ, καὶ κατενύχθη Ἀαρῶν.

ΑΔΗΛΟΤ. Εἰκὸς ἀκῆσαντα τὸν πατέρα, ὅτι διελύσατο αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὰ ἀμαρτήματα ἐν τῇ πληγῇ, καὶ ἐν τοῖς ἀγίοις τελεσῖν ὑπὲρ ὧν ἐνταῦθα δεδώκασι δίκην, παρεμυθεῖτο. (1) καὶ ἔτω δυνατὸν τάχα νοεῖν τὸ ῥῆμα ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι ἀνδρωποὶ πλημμελέντες, ἐδ' ὅτε ἀναβολῶν δέχονταμ τῆς πληγῆς, ἔ μὴ οἱ πλησιάζοντες τῶ Θεῶ. ὡσε ἐὰν οἱ δίκαιοι, ἐφ' οἷς πλάσασιν, ὡδε τιμωρῶνταμ, ἐλεῶν αὐτὰς ὁ Θεὸς, πρὸς ὀλίγον βασανίζει· εἰ δὲ μὴ πλάσας τιμωρηθεῖν δοκιμῆς ἐνεκεν, ὡς ὁ Ἰωβ, σεφανεταμ.

δ. Καὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς τὸν Μισαδαῖ, καὶ τὸν Ἐλισαφάν, ἡς Ὁζιήλ, ἡς τῶ ἀδελφῶ τῶ πατρὸς Ἀα-

ρῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, προσέλθετε καὶ ἄρατε τὰς ἀδελφῶς ὑμῶν ἐκ προσώπῃ τῶν ἀγίων ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

ε. Καὶ προσῆλθον, καὶ ἦσαν αὐτὰς σὺν τοῖς χιτῶσιν αὐτῶν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὡν τρόπον εἶπε Μωϋσῆς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΤ. Ναδάβ καὶ Ἀβιδὸ οἱ ἐγγίσαντες Θεῶ, καὶ τὸν μὲν θνητὸν βίον καταλιπόντες, τῆ δ' ἀθανάτη μεταλαχόντες, γυμνοὶ θεωρεῖνταμ τῆς κωνῆς καὶ θνητῆς δόξης. ἔ γὰρ ἐν τοῖς χιτῶσιν αὐτοῖς οἱ κομίζοντες ἔφερον, ἐ μὴ ἐγεγύμωντο, πάντα δεσμὸν πάθους καὶ σωματικῆς ἀνάγκης διαρρήξαντες ἵνα μὴ ἡ γύμνωσις αὐτῶν καὶ ἀσωματότης ἀθεῶ ἐπεισὼδῶ λογισμῶν κιβδηλοδύη. ἔ γὰρ πᾶσιν ἐπιτρεπέον τὰ Θεῶ καθορεῖν ἀπόρρητα, ἀλλὰ μόνοις τοῖς δυναμένοις αὐτὰ περιεῖλαι καὶ φυλάττειν. διὸ καὶ οἱ περὶ τὸν Μισαδὲ κατέλιπον. χιτῶνες δὲ εἰσι τὰ μέρη τῆ ἀλόγῃ, ἃ λογικὸν ἐπεσκίαζε.

ς. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρῶν καὶ Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ τὰς ἡς αὐτῶ, τὴν κεφαλὴν ὑμῶν ἐκ ἀποκιδάρωσете, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν ἔ διαρρήξετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἔσαι θυμὸς οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὑμῶν πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ κλαύσονταμ τὸν ἐμπυρισμὸν, ὡν ἐνεπυρίσθησαν ὑπὸ Κυρίου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΤ. Τὴν ἐπὶ τοῖς Φιλτάτοις λύπῃ ἐκ ἐὰ πρόφασιν γενέδαμ τῆς τῆ ἱερῶ κλήματος μεταβολῆς· διδάσκων τὰ τῆ Θεῶ (2) τῶν φυσικῶν ἰχυρότερα (3) τίθεδαμ.

** ΤΟΤ ΑΥΤΟΤ. Πληροὶ τοῖς ἀποθανῶσι τὴν τιμῶν δι' ἐτέρων. καθῆκον γὰρ ἔλαττον τῆτο. ἔ δὲ ἄρα πανθεῖν ἱερέας, καὶ μάλιστα τὰς ἄρτι χρισθέντας.

ζ. Καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίας ἐκ ἐξελεύσεσθε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· τὸ ἔλαιον γὰρ τῆς χρίσεως παρὰ Κυρίου ἐφ' ὑμῖν ἐστὶ. καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸ ῥῆμα Μωϋσῆ.

η. Καὶ ἐλάλησε Κύριος τῶ Ἀαρῶν, λέγων, Οἶνον καὶ σίκερα ἔ πίεσθε σὺ καὶ οἱ υἱοῖς μετὰ σῶ, ἡνῆκα ἐὰν εἰσπορευῆσθε εἰς τὴν σκηνὴν τῶ μαρτυρίας, ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιασῆριον, καὶ ἔ μὴ ἀποθάνητε. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΤ. Οὐ μόνον ὁδυῖς τῆτο ληπλέον, ἀλλὰ μηδὲ κρεπαλῶν ἀπὸ μέθης

(1) Παρεμυθήθη. ὁ Ἀλεξ. κώδ. παραμυθηθῆναι δὲ ὀρθότερ.

(2) Τὰ γὰρ τῶ Θεῶ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(3) Ὡς ὁ Σωτῆρ ἀφίπας πατὴρ, ἵνα τὸ θαυγάγιον κηρύσση ὁ μαθητῆς. αὐτ.

μέθης ἐσπερίνης ἔωθεν λειτεργόντα. πῶς γὰρ ἄξιον ἐπιθυμίας ἠτλάσαι τὸν ὑπὲρ τῶν ἠτλημένων δεόμενον; διὰ συμβόλων γὰρ πᾶσαν πρόφασιν ἀπαγορεύει τῷ ἐξι-
 σασαν τὸν λογισμόν, καὶ γήinois μεθύσκουσαν πραγμασι. διὸ καὶ ὁ Σωτὴρ ἔφη·
 Δεκ. 21. 34. προσέχετε μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ
 » καρδίαι φροντίδι καὶ μερίμναις βιωτικαῖς·
 ἐπεὶ καὶ σίκερα, πᾶν ἐρμυλωβεται μεθύσ-
 » μα, καὶ ἐξ ἀμπέλκ. μη ἦ. Καὶ μεθ' ἑτερα.
 » Ὠβέλιστα δὲ τὸ, ἢ προαποδομμένων ὑμῶν
 » πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ὡς συννοούμενον τῷ
 προαποδομένῳ πρὸς τῷ σκλιῶ τῆ μαρ-
 τυρίας ἦγαν ὡς τῆ θυσιαστήριε βατῆ ὄν-
 » τος καὶ μὴ ἱερεῦσι. τοῖστοι γὰρ καὶ οἱ
 ἀφικνῆτες ἐμπροσθεν τῆ θυσιαστήριε τὸ δῶ-
 » ρον μέχρι διαλλαγῶσι τοῖς ἀδελφοῖς, ἵνα
 τότε προσέλθωσι τῷ θυσιαστήριῳ. μήπο-
 » τε δὲ καὶ οἱ ἐκλὸς τῆς ἐφημερίας ἱερεῖς
 προαποδοῦνται τῷ θυσιαστήριῳ, καὶ εἰ μὴ
 τῇ σκλιῶ τῆ μαρτυρίας;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῆς ἱερέας οἶ-
 νη κῶλυει μεταλαμβάνειν; Οὐ παντάπα-
 σιν ἀπηγόρευσε τῆτο, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς
 λειτεργίας καιρὸν. κατὰ γὰρ διδοχὰς
 ἐλειτεργαν. οἱ μὲν, αἰ ταύταις ταῖς ἡμέ-
 ραις· οἱ δὲ, αἰ ἄλλαις. νηφάλιον δὲ καὶ ὁ

1. Τιμ. 3. 2, 8. Ἀπόστολος τὸν ἱερέα κελούει εἶναι, καὶ τῆς
 » διακόνους, μὴ οἶνω πολλῷ προσέχοντάς. καὶ

1. Τιμ. 5. 23. τῷ Τιμοθέῳ γράφων, οἶνω ὀλίγῳ κεχρη-
 ᾶσαι προσέταξε διὰ τὰς συχνὰς ἀδυνασίας.
 τέλειον γὰρ προσήκει εἶναι τὸν ἱερέα, ὡς
 τῷ ὑπὲρ τῆ λαῆ πρεσβείαν πεπισυόμενον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Θάνατον ὁ λόγος εἰσικεν
 ἀπειλεῖν ἱερεῦσιν, οἶνον καὶ σίκερα πίνου-
 σιν, ἠνίκα ἂν εἰς τῷ σκλιῶ εἰσπορεύων-
 » ται. δεῖ γὰρ τῆς ὑπὲρ τῆ λαῆ ὀχυρομένης
 ἐπισκόπης ἀποσρέφειν ἀπὸ μέθης, ἔ-
 » μόνον τῆς ἀπὸ οἴνου, ἀλλὰ [καὶ] τῆς τῶν
 πραγμάτων, καὶ διαλογισμῶν ἀνθρωπί-
 νων. εἶχ ὡς ἀτοπον δὲ ἀπαγορεύει τῆτο,
 ἀλλ' ὅτι ἦδει τὸ ἀκρατὲς τῶν Ἰσραηλιτῶν,
 ὅτι ὁπότε ἀψοιντο, εἰς ἀμετρίαν ἐχώρουν.
 ἵνα ὅτε εἰς τὰ ἅγια εἰσπορεύονταί, νηφά-
 » λιον ἢ (1) τὸ τῆς ψυχῆς ἀκριβὲς, καὶ
 λεπτόν τῆ Θεῆ μνημόσμων.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ πρὸς
 ἀλήθειαν νόμιμον, ὀδύς ἐσιν αἰώνιον· ἐπεὶ
 καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος, ὅς δὴ νόμος ἐσιν, ἔ-
 » Φθαρτός. καὶ γὰρ αὐ τῆναντίον παράνο-
 » μον, ἐφήμερόν τε καὶ ὀδιόλυτον ἐξ ἑαυτῆ
 παρα τοῖς εὐ φρονῆσιν ἀνωμολόγηται.

1. Διασεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἁγίων
 καὶ τῶν βεβήλων, καὶ ἀναμέσον τῶν
 ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Νόμῃ καὶ
 παιδείας ἴδιον, βέβηλα ἁγίων, καὶ ἀκα-
 » θάρτα καθαρῶν διασέλλειν· ὡς ἐμπαλιν
 ἀνομίας καὶ ἀπαιδεύσιας εἰς ταύτον ἄγειν

A τὰ μαχόμενα βιάζεσθαι, φυρέσας τὰ πάν-
 » τα καὶ συγγεῆσας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δεῖ τῆς ἱερέας ἀβε-
 » βήλης ὄντας, ἀνδρῶν βεβήλων ἀποφοι-
 » τῶν. πᾶν γὰρ ζῶον, φησὶν, ἀγαπᾷ τὸ Σερ. 13. 15,
 » ὅμοιον αὐτῷ ἢ τῷ ὁμοίῳ αὐτῆ προσκολλη-
 » ται. 16.
 » ληθῆσεται ἀνήρ.

ια. Καὶ συμβιβάζειν τῆς ὑἱεῖς Ἰσ-
 » ραὴλ πάντα τὰ νόμιμα, ὅσα ἐλάλησε
 B Κύριος πρὸς αὐτῆς διὰ χειρὸς Μωϋσῆ.

ΑΛΛΟΣ φησὶν ἀντὶ τῆ συμβιβάζειν,
 Φωτίζειν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Συμβιβάζειν, τῆτέσι σα-
 » φιλίζειν, ὡς ἰχύσαι σιμιθῶν τῆς ἀκρω-
 » μένης, ὅτι παιδαγωγὸς ὁ νόμος ἐστί. (2)

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μόνῃ τῆτο Χριστῆ,
 » κάκειων ἐς, τεκνία καλεῖ· ὅς καὶ συμ- Ἰωάν. 13. 33.
 » βιβάζει τὸν κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ ἀλελα-

Γ ληκε Κύριος διὰ τῆς Μωϋσεῶς χειρὸς τῆς
 χωρέσης λόγον Θεῆ. διὸ καὶ πιστὸς ἰὼ ἐν
 ὄλω τῷ οἴκῳ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον
 τῶν λαληθησομένων. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὶ δὲ
 συμβιβάζειν, ἢ ὡς πνευματικὸς ὁ νό-
 » μος, καὶ παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν; ὡς τόγε
 γραμμα διδασκαλίας ἔδέεται.

ιβ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀα-
 » ρῶν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ καὶ πρὸς Ἰθά-
 » μαρ τῆς ὑἱεῖς αὐτῆ τῆς καταλειφθέν-
 » τας, λάβετε τὴν θυσίαν τὴν κατα-
 » λειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων

Δ μαρ τῆς ὑἱεῖς αὐτῆ τῆς καταλειφθέν-
 » τας, λάβετε τὴν θυσίαν τὴν κατα-
 » λειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων
 Κυρίε, καὶ φάγετε ἄζυμα παρὰ τὸ
 ιγ. θυσιαστήριον· ἅγια ἁγίων ἐστί. Καὶ
 φάγεσθε αὐτὴν ἐν τόπῳ ἁγίῳ· νόμι-
 » μον γάρ σοι ἐστί, καὶ νόμιμον τοῖς ὑἱοῖς-
 » σε τῆτο ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίε·

ιδ. ἔτω γὰρ ἐντέταλτα μοι Κύριος. Καὶ
 Ε τὸ σηθύνιον τῆ ἀφορέματος φάγεσθε
 ἐν τόπῳ ἁγίῳ, σὺ καὶ οἱ ὑοί σε καὶ ὁ
 οἶκός σε μετὰ σε· νόμιμον γάρ σοι, καὶ
 νόμιμον τοῖς ὑοῖς σε ἐδόθη ἀπὸ τῶν θυ-
 » σιῶν τῶν σωτηρίων τῶν ὑῶν Ἰσραὴλ.

ιε. Τὸν βραχίονα τῆ ἀφορέματος,
 καὶ τὸ σηθύνιον τῆ ἀφορέματος ἐπὶ
 τῶν καρπωμάτων τῶν σεάτων προσοί-
 » σασιν, ἀφορίσμα ἀφορίσαι ἐναντι
 Ζ Κυρίε. καὶ ἔσαι σοι καὶ τοῖς ὑοῖς σε
 καὶ ταῖς θυγατράσι σε μετὰ σε νόμι-
 » μον αἰώνιον, ὃν τρόπον συνέταξε Κύ-
 » ριος τῷ Μωϋσῆ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ θεωρῶν τῷ τερ-
 » πνότητῃ Κυρίε, καὶ διὰ τὸ καθαρὸν τῆς
 καρδίας Θεοῦ ὄρων, ἐδίδει τὸ σηθύνιον· (3)
 τὸν δὲ βραχίονα, (4) ὁ ἐξαίρετα ἔργα

Η ἐπιτηδύων.

15. Καὶ

(1) Νηφάλιον ἔχουσιν. αὐ Τόμ. 2. σελ. 182. τῆς τῆ ῤε. ἐκδόσ.
 (2) Ἐν τοῖς ἐκδόδεμ. εἶχ εὐρηται. (3) Τὸ σηθύνιον τῆ ἀφορέματος. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (4) Τὸν δὲ βραχίονα τῆ ἀφορέματος. αὐτ.

15. Καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς **A**
 ἀμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησε Μωϋσῆς·
 καὶ ὁ δὲ ἐνεπεπύριστο. καὶ ἐδυμώθη
 Μωϋσῆς ἐπὶ Ἐλεάζαρ ἢ Ἰθάμαρ τῶν
 υἱῶν Ἀαρῶν τῶν καταλελειμμένων,
 16. λέγων, Διατὶ ἐκ ἐφάγετε τὸ περὶ
 τῆς ἀμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ; ὅτι γὰρ
 ἅγια ἁγίων ἐσὶ, τῆτο δέδωκεν ὑμῖν
 φαγεῖν, ἵνα ἀφέλητε τὴν ἀμαρτίαν
 τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐξιλάσηθε περὶ
 17. αὐτῶν ἐναντὶ Κυρίου. Οὐ γὰρ εἰση-
 νέχθη τὸ αἷματος αὐτῶν εἰς τὰ ἅγια.
 κατὰ πρόσωπον ἔσω φάγεσθε αὐτὸ ἐν
 τόπῳ ἁγίῳ, ὃν τρόπον συνετάγη μοι.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τὸν χίμαρον
 » τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησε
 » Μωϋσῆς ὁ δὲ ἐμπεπύριστο. Ἐπεὶ ἐκ ἐχρῶ
 τὸν πατέρα τῶν ἀποθανόντων ὑπὸ τῆ πυ-
 ρὸς ἑαυτοῖς καταχαρίσασθαι τὸν χίμαρον,
 ἢ ἄλλω τινὶ αὐτὸν παραδῆναι, ἀλλ' εἰ τῷ
 παρὰ Κυρίου πυρὶ τῷ καλαφαγόντι Ναδάβ
 καὶ Ἀβιδὸ. πρὶν δὲ τῆτο μαθεῖν ἐξ Ἀα-
 ρῶν ὁ Μωϋσῆς ὑπομνήσκει τὸν ἀδελφὸν
 καὶ τῶν καταλειφθέντων υἱῶν αὐτῶν ἐδίειν
 τὸ σηθῶιον τῶ ἀφαιρέματος, καὶ τὸν βρα-
 χίονα τῶ ἀφαιρέματος ἐν τόπῳ ἁγίῳ.

* ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἐξόδῳ
 κατὰ τῶν μοχοποιησάντων ἀπεφίωατο
 Ἐξόδ. 32. 33. ὅτι ἐξαλείψω αὐτῶν οἰκονομεῖται νῦν, ὡς
 τῷ ἐν πρώτοις προσαγομῆναι θυσίαν ὑ-
 πὲρ ἀμαρτίας τῶ λαῶ, μὴ τελειωθῆναι,
 [διὰ τὸ μήτε ἀπὸ τῶ αἵματος αὐτῆς εἰ-
 σαχθῆναι εἰς τὰ ἅγια. μήτε τῶν ἱερῶν
 φαγεῖν ἐξ αὐτῆς. καὶ τὸ μᾶζον,] ὅτι περ
 ἄνω προσάξας ὁ Θεὸς μόχως ὑπὲρ ἀμαρ-
 τίας τῶ λαῶ προσφύρεσθαι, νῦν τράγον,
 ἄλλον ἀντ' ἄλλου, ἐποίησε προσαχθῆναι,
 ἵνα μόνον ὁ τύπος πληρωθῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Δείκνυσι δὲ ὅτι μὴ τῶν
 ἱερῶν ἐδιδόντων, ἀτέλεσος ἡ θυσία, καὶ
 ἡ ἀμαρτία μένει· ἐχρῶ γὰρ καὶ τῶ αἵμα-
 τος εἰσνεχθῆναι, καὶ αὐτῶν φαγεῖν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Αὐτίκα γὰρ Μωϋσῆς
 ὁ νομοθέτης θεασάμενος τὸν περὶ τῆς ἀ-
 μαρτίας προσνεχθῆναι χίμαρον ὀλοκαυ-
 τῶσιν παρα τὸν νόμον, ὠργίσθη τῷτε
 Ἐλεάζαρ καὶ τῷ Ἰθάμαρ, λέγων· διατὶ
 » ἐκ ἐφάγετε τὰ περὶ τῆς ἀμαρτίας ἐν τό-
 » πῳ ἁγίῳ; ὅτι γὰρ ἅγια ἁγίων ἐσὶ, τῆτο
 » δέδωκεν ὑμῖν Κύριος φαγεῖν, ἵνα ἀφέλητε
 » τὴν ἀμαρτίαν τῆς συναγωγῆς, καὶ ἐξι-
 » λάσηθε περὶ αὐτῶν ἐναντίον Κυρίου. δι-
 » δασκόμεθα δὲ πάλιν εἰτεῦσθαι, ὡς τὰ πα-
 ρὰ τῶ λαῶ προσφερόμενα ἐδίοντες, καὶ
 μὴ ἐνόμως ζῶντες, μηδὲ ἀσυνείδητος τὰς
 ὑπὲρ τῆτων προσφύροντες προσδύχας. δι-
 κας ὑπέχομεν τῷ Θεῷ. τῆτο ἀνιτήμενος
 ὁ δεσπότης Θεὸς διὰ τῶ Προφήτη ἔφη·
 Γ » ἀμαρτίας λαῶ μὲν φάγονται. Ὡστ. 4. 2.

18. Καὶ ἐλάσησεν Ἀαρῶν πρὸς
 Μωϋσῆν, λέγων, εἰ σήμερον προσα-
 γηόχασι τὰ περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐ-
 τῶν, ἢ τὰ ὀλοκαυτώματα αὐτῶν ἐναν-
 τι Κυρίου, καὶ συμβέβηκέ μοι τοιαῦτα,
 καὶ φάγομαι τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας
 σήμερον, μὴ ἀρεσὸν ἔσται τῷ Κυρίῳ;

Δ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπειδὴ σωέβη. Φησὶ,
 τοῖς περὶ Ναδάβ καὶ Ἀβιδὸ προσκρέσασθαι
 τῷ Θεῷ ἀποθανεῖν, ὅτε καιρὸς ἰὼ φαγεῖν
 αὐτῶν τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας τῶ λαῶ. τῶ
 ἀφελῆσθαι ἢ ἡμαρτε. πῶς οἱ ἐν ἀμαρτίαις
 ἡμεῖς σήμερον ἐλεγχθῆμεν. διὰ τῶ φαγεῖν
 τῶ ἀφελῆσθαι προξενήσομεν; χρῆ γὰρ τὸν
 ἱερέα πρότερον περὶ αὐτῶ ἐξιλάσασθαι.

19. Καὶ ἤκουσε Μωϋσῆς, καὶ ἤρε-
 E σεν αὐτῷ.

Κ Ε Φ. Ι Α.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέ-
 β. γων, Λαλήσατε τοῖς υἱοῖς
 Ἰσραὴλ, λέγοντες, ταῦτα τὰ κληνῶν,
 ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν κληνῶν
 τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀπαγορεύει τὰ μὲν ἐδίειν,
 τὰ δὲ μὴ ἐδίειν· ἐχ' ὅτι κοινόν τι, ἀλλὰ διὰ
 δύο αἰτίας· μίαν μὲν, ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ προ-
 σεκῶν ἐδίεισθαι προσάττει, ἵνα διὰ τῆτος
 καταφρονῶσιν αὐτῶν· καὶ ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ
 ἠδίων λαμάργως ἀπαγορεύει, ὡς τὸν ὑν·
 δι' ἐτέραν δὲ προφασιν τοιαύτῳ· ἡ κοινὴ
 φύσις πολλακίς προλαβῆσα ἐβδελύξατο,
 τὰ μὲν, διὰ τὸ μέγεθος· τὰ δὲ, διὰ τὸ
 δυσαιδέσ· τὰ δὲ, διὰ τὸ νεκρῶν ἀπογού-
 σασθαι· τὰ δὲ, κατὰ πρόληψιν μίσους.

ὅσα ἐν προέλαβεν ἡ σωήθεια, ἐκ ἀνέτρε-
 ψαν ὁ νόμος· ἃ μὲντοι προσεκῶν ἐν Αἰ-
 γύπτῳ, ἢ ἢ λίχνως ἠδίων, ἢ πᾶν θνησι-
 μαῖον· (1) ὅτι καὶ πρὸ νόμου ἡ σωήθεια.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Θηρία μὲν ἐν ἔδαμῳ
 Z ἔσται καθάρα. πάντα γὰρ ἀκάθαρτα, κα-
 » τα τὸν εἰπόντα νόμον· πᾶν ὃ ἐὰν προσδῆ-
 » ται ἐπὶ χειρῶν αὐτῶ ἐν πᾶσι τοῖς θηρίοις,
 » ἀκάθαρτα ἔσται ὑμῖν. εἴη δ' ἂν γενικῶς
 θηρία πάντες οἱ ὠμότατοι τῶν ἀνθρώ-
 πων, περὶ ὧν φησὶν ὁ Προφήτης· ἐν τῷ
 » ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ κακῶντας τῶ φαγεῖν τὰς Ψαλ. 36. 2.
 » σάρκας μὲν, καὶ τὰ ἐξῆς.

γ. Πᾶν κληνὸς διχηλῶν ὄπλην καὶ
 H ὄνυχισθῆρας ὄνυχίζον δύο χηλῶν, καὶ
 ἀνάγον μνηκισμὸν ἐν τοῖς κληνεσι,
 ταῦτα φάγεσθε.

ΘΕΟΔΩ.

(1) Ἐλαπίς εἰκοε. προδεδεῖον δὲ ἴσ. ἢ ἀνηστέον τὸ, ἀπαγορεύει.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ σημαίνει τὸ διχλη-
 λῆν καὶ μηρυκώμενον; Τὸ μὲν διχληλῆν οἰ-
 μαχὴ δηλῶν τῶν ἀγαθῶν πράξεων, καὶ
 τῶν ἀναγιῶν διάκρισιν. πρὸς δὲ τῷ
 τὸ μὴ μόνον τῷ παρόντι βίω ζῶν, ἀλλὰ
 καὶ τῷ μέλλοντι· καὶ τῷ μὲν ἀπονέμειν
 τὰ ἀναγκαῖα, ἐκείνῳ δὲ πάντα, ταῦτά τε καὶ
 τῶν ψυχῶν, καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὰ περὶ τὸ
 σῶμα. τὸ δὲ μηρυκώμενον τῶν τῶν θείων
 λογίων σημαίνει μελέτην. ὡπερ γὰρ τὸ
 πρόβατον, καὶ τὰ τῷ προσόμοια, διη-
 νεκῶς ἀναπεμπάζεται τῷ τροφῷ· ἕτως
 ὁ ἐμμελής καὶ Φιλόθεος πρὸς τὸν τῶν
 Ψαλ. 118. 97. ὄλων βοᾷ Θεόν· ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον-
 » σα Κύριε, ὄλλω τῷ ἡμέραν μελέτη μὲ ἐσί.
 καὶ τῷ τροφῷ ἀναπεμπάζεται, τὰ δὲ
 εὐδότερον αὐτῶν ποιῶ, ὡς ὄνος, καὶ ἡμί-
 νος, καὶ ἵππος, καὶ τὰ θηρία· ἀλλὰ δὲ
 διχληλεῖ μὲν, ἐκ ἀναπεμπάζεται δὲ τῷ
 τροφῷ, ὡπερ ὅς· ἕτερα δὲ μηρυκᾶται
 μὲν, ἢ διχληλεῖ δὲ, ὡς κάμηλος καὶ λα-
 γωός· ἕτως ἐσί καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις
 ὄβριον, τὰς μὲν τελείας, καὶ τῶν θείων
 λογίων τῷ μελέτῳ ἀπαζομένους, καὶ τῷ
 ἀρετῷ ἐπιμελῶς μετιόντας· τὰς δὲ ἀτε-
 λείας, καὶ τὰ μὲν θεία λόγια διὰ τῆς γλωτ-
 τῆς προσφέροντας, διχληλεῖν δὲ ἐκ ἀνε-
 χρομένους, καὶ τῇ καμῆλῳ προσεικότας·
 τινὰς δὲ τῆς ὑσεβείας εὐδῶ γενομένους,
 καὶ τὰ μὲν θεία λόγια μὴ προσειμένους,
 ἔργων δὲ ἀξιεπαίων φροντίζοντας· ἀλ-
 λὰς δὲ καὶ πράξεων ἀμελῶντας, καὶ πί-
 σεως ἐρήμους. τῶν δὲ ἀνδρῶν καθαρὰ
 εἶνα λέγει τὰ λεπίδας ἔχοντα. καὶ πλε-
 ρύγια. ταῦτα γὰρ ἄνω τοῖς ὕδασι ἐπι-
 νήχεται. τὰ γὰρ ἢ τοιαῦτα κάτω περὶ
 τῷ ἄλλῳ ἐγκαλινδεῖται. καθαρὸι τοίνυν
 καὶ τοῖς λογικοῖς οἱ μὴ τοῖς γηίνοις προ-
 σετηκότες, ἀλλὰ τὰ πλερὰ τῆς πίσεως
 ἔχοντες, καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς πεφραγμέ-
 νοι σκέπη. ὅπερ γὰρ ἐσὶν ἡ λεπὶς τοῖς
 ἰχθύσι, τῷ τοῖς ἀνθρώποις ἐσὶν ἡ πίσις.
 ταῦτα δὲ ἡμῖν ὁ μακάριος περιλήθησι Παῦ-
 λος, τὰ πλερὰ λέγων τῆς χάριτος, καὶ
 τὰ ὄπλα τῆς πίσεως. τῶν δὲ πλῶν ἀκα-
 θάρτα ἀνάθησι τὰ ἀρπακτικά, καὶ νε-
 κροβόρα, καὶ τὰ τῷ σκότει χαίροντα· δι-
 δάσκων ἡμᾶς, καὶ πλεονεξίας ἀπέχεσθαι,
 καὶ τῷ δυσώδη τῆς ἀμαρτίας τροφῷ ἀπο-
 σρέφειν, καὶ τὸ σκότος μισεῖν. ὅτι δὲ
 ἐκ ἀπὸ τρόπου ταῦθ' ἕτως ἔχον νενοή-
 καμον, μαρτυρεῖ τῶν Πράξεων ἡ ἰσορία.
 εἶδε γὰρ Φησὶν ὁ μακάριος Πέτρος σινδῶνα
 Πραξ. 10. 11, 12, 13, 14, 15. τέτραρσιν ἀρχαῖς καθιεμένῳ, ἐν ᾧ ἡ
 » πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ πε-
 » τεινὰ τῶν ἑρᾶν· καὶ ἠκαστε Φωνῆς λεγέ-
 » σης· ἀνασᾶς, Πέτρε, θύσον καὶ Φαγε.
 » εἶτα εἰρηκότος ἐκείνῳ, μηδαμῶς Κύριε·
 » ὅτι εὐδῶποτε ἔφαγον κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον,
 » ἔφη ὁ δεσπότης Θεός, ἃ ὁ Θεός ἐκαθάρισε
 » σὺ μὴ κοίνῃ. ὅτι δὲ τῶ Κορνηλίῳ χάριν
 ταῦτα ἐρέθη ἐθνικῶς γε ὄντος, καὶ σωτη-
 ρίας ἐφιεμένῳ, δηλοῖ τὰ ἐξῆς. καὶ ὁ Κύ-
 ριος δὲ τοῖς Ἀποστόλοις ἔφη· πολλοὶ ἐλύ-

A, » σονται πρὸς ὑμᾶς ἐν αἰδύμασι προβάτων,
 » ἔσωθεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες· καὶ τοῖς
 » Ἰσδαίοις, γεννήματα ἐχιδνῶν· καὶ ὁ Ἀπό- Ματθ. 23. 33.
 » σολος, βλέπετε τὰς κίνας· καὶ τοῖς Ἐφε- Φιλπ. 3. 2.
 » σίων πρεσβυτέροις, οἶδα ὅτι μετὰ τῷ Πραξ. 20. 29.
 » ἀφίξιν μὲ ἐλθούσονται λύκοι βαρεῖς εἰς
 » ὑμᾶς, μὴ Φειδόμενοι τῶ ποιμνίῳ. καὶ οἱ
 » Προφῆται, τὰς μὲν ἵππους θηλυμανεῖς Ἰερ. 5. 8.
 » ὀνομάσασιν, τὰς δὲ ὄφεις καὶ ἔκγονα ἀσπί-
 » δων πετομένων. καὶ πάλιν ὁ Κύριος· ὁμοιω- Ματθ. 13. 47.
 B, » θη ἡ βασιλεία τῶν ἑρᾶν σαγυῶν βλη-
 » θείση εἰς τῷ θάλασσαν, καὶ ἐκ παντός
 » γένους σιωαγῆση· καὶ, ὅπερ τὸ πλῶμα, ἐκεῖ Ματθ. 24. 28.
 » σιωαχθήσονται καὶ οἱ ἀετοί. σιωάδει τοί-
 νυν ἡ ἐρμύειά τῇ τῆς θείας Γραφῆς δια-
 νοία. ἡμεῖς μὲν ἐν ταύτῳ λαμβάνομεν ἐκ
 τῶν τῶ ὄνησιν. Ἰσδαίοις γὰρ διὰ τῶν
 αὐτῶν ἕτερον ὠφελείας προσενέωχεν εἰ-
 δος. διχῆ γὰρ διελὼν καὶ τὰ χερσαῖα ζῶα,
 καὶ τὰ πλῶα, καὶ τὰ ἐνυδρᾶ· καὶ τὰ μὲν
 ἀκάθαρτα, τὰ δὲ καθαρὰ προσειπῶν, μη-
 δὲν τῶν πείθει ἠγαθῶν Θεόν. πῶς γὰρ
 ἄν τις σωφρονῶν, ἢ τὸ ἀκάθαρτον ὀνομά-
 σοι Θεόν, ὁ μυστήριον ἀποσρέφεται. ἢ
 τὸ τῷ ἀληθινῷ προσφερόμενον Θεῷ, καὶ
 παρ' αὐτῶ ἐδιδόμενον;

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τῆς μὲν αἰ ἐργοῖς
 πορείας σύμβολον ὁ πᾶς· διχληλεῖ δὲ γε
 τύπος ἂν εἴη σαφῆς τῶ ἐπ' ἄμῳ βαίνειν
 ἡμᾶς ὀρθῶς καὶ ἀνεπιπλήκτως διώκεται,
 εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς αὐτὰς, καὶ μῆτοι καὶ εἰς
 ἕτερος. εἰ τις ἐν εἴη τυχόν, ὀρθῶς καὶ
 ἐπισημῶν ἐπ' ἄμῳ βαίνειν εἰδῶς, ἐαυ-
 τόν τε καὶ ἕτερος ὠφελῶν οἶός τε, τῇ τῶν
 ἡθῶν ποιότητι λέγω, καὶ πρὸς γε δὴ τῷ
 νηνεχῆς καὶ ἐμφρονέσματος, καὶ τοῖς περὶ
 Θεῶ λόγοις ἐναυλίον ὡπερ τὶ καὶ αἰδιότη-
 μα διδῶς τῷ καρδίαν, ἄνω τε καὶ κάτω
 σρέφῳν αἰ πῶς ἐν ἑαυτῷ τὰς τῶν θείων
 δογμάτων ἐννοίας, καὶ διὰ τῶ πικρῶς
 καὶ ἐμφρόνως ἐξεροδύαν, καταλεπλυῶν
 τρόπον τινὰ τὰ ἕτω τῶν νοημάτων ἀκρι-
 βῶς ἐγνωσμένα. ζῶν πᾶ πάντως ἐσαί προ-
 σεοικῶς ἀναφέροντι τὸν μηρυκισμόν, καὶ
 τῷ ἐν κοιλίᾳ τροφῷ ἀνεροδγομένῳ αἰ,
 καὶ τοῖς ὁδοῖν ὑπάγοντι, ὡς ἂν καὶ ἐτι
 καταλεαίνοιτο, καὶ τῷ τῆς πέψεως ἰαχνῶ
 χωροίη πρὸς ὄνησιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διχληλῆ, τὸν ὑσεβῶς
 ἐν τῷ αἰῶνι τῷ πολιτδομῶν, [καὶ] διὰ
 τὸν μέλλοντα αἰῶνα ἐπ' ἐκείνον ἀσβδόντα·
 πρὸς δὲ τῷ διχληλεῖν καὶ ὀνυχιζῆρας ὀνυ-
 χίζειν, περιχωρῶμενον τὰ περιτὰ καὶ νε-
 κρὰ ἀπὸ τῶν χερῶν, ταῦτά τε πράξεων
 καὶ ποδῶν, ταῦτά τε πορείας. πρὸς τέτοις
 καὶ ἀναμηρυκισμόν, ἐκ ἀποτιθέμενον μόνον
 τῷ πνυματικῷ τροφῷ, ἀλλὰ καὶ
 ἀναμιμνησκόμενον, καὶ συνεχῶς αὐτῷ
 μελετώντα.

H δ. Πλὴν ἀπὸ τῶν ἢ Φάγεσθε,
 ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμόν, καὶ
 ἀπὸ τῶν διχληλεῖν τὰς ὄπλας, καὶ
 ὀνυχιζόντων ὀνυχιζῆρας· τὸν κάμη-
 λον,

λον, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τῆτο, ὀπλὴν δὲ ἔ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τῆτο ἔ. ὑμῖν. Καὶ τὸν δασύποδα, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τῆτο, καὶ ὀπλὴν ἔ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τῆτο ὑμῖν. Καὶ τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τῆτο, καὶ ὀπλὴν ἔ διχηλεῖ, ἀκάθαρτον τῆτο ὑμῖν. Καὶ τὸν ὕν, ὅτι διχηλεῖ ὀπλὴν τῆτο, καὶ ὀνυχίζει ὀνυχας ὀπλῆς, καὶ τῆτο ἔκ ἀνάγει μηρυκισμὸν, ἀκάθαρτον τῆτο ὑμῖν. Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν ἔ Φάγεσθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἔχ ἄψεσθε· ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Βέβηλον μάλιστα τῶν ὄντων ἦκισα. ὁ μὲν γὰρ νόμος πάντα οἶδε καθαρὰ τοῖς καθαρῶς· ἀλλ' εἰς ἡθῶν ποιότητος ἀνθρωπίνων τὸ ἐκάστῃ ζῶα φυσικὸν παραλαβῶν, ὀνύησιν ἔ μετρίως.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρακτικῆς μὲν ἔν ενεργείας καὶ ποιότητος τρόπων, τὴν τῆ ποδὸς διχηλίαν τύπον εἶναι διαβεβαιώμεθα· τὸν δὲ γε μηρυκισμὸν, λόγῃτε κατ' ὀσέβειαν ἢ δογματικῆς ἐπισήμης ὀρθότητε καὶ ἀντιβῆς σημεῖον εἶναι διορίζομεθα. ἀτελής ἔν ἄρα πρὸς ἀρετῇ νοοῖτ' ἂν εἰκότως, καὶ τῆ χρῶμα θανμάζεσθαι καθέσκει μακρὰν ὁ ἔργοις μὲν ἐπαυχῶν ἀγαθοῖς, ὀρθότητος δὲ τῆς δογματικῆς ἠτλώμενος, καὶ λόγῃς ἔκ ἔχων τῆς ἀληθείας εἰς νῦν. ἀληθῆς δὲ ὅτι καὶ τὸ ἔμπαλιον ἔκ ἀσυμφανές. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀκάθαρτος ἔν κατὰ νόμον, ὁ εἶος ἠτλώμενος. τῆτων δὲ ὅτι προσήκει ἀποφοιτᾶν, καὶ κατ' ἔδενά τρόπον ὀραῶσαι μετεσχηκότητας, διεσάφει, λέγων· ἀπὸ τῶν κρεῶν ἔ Φάγεσθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἔχ ἄψεσθε. ἔτε γὰρ ζῶσι, Φησί, μὴ σιωπᾶσθε Φήσεσθε· καὶ εἰ τεθναίη τις τῶν τοιῶνδε τυχόν, ἀβέβηλον τὸν οἰκείον τηρήσετε νῦν, ἔδ' ὅσον εἰπεῖν ἀποδιγάνοντες τῶν ἐκείνοις πεπονημῶν, λογίων δὲ δηλονότι, καὶ μιᾶρῶν συσγραμμάτων.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δέχεται τοίνυν εἰς παράδειγμα τῆ μὴ διχηλῆντος μὲν τὴν ὀπλῶν, ἀνακομίζοντος δὲ τὸν μηρυκισμὸν, τὴν κάμηλον, ζῶων ὀδοκνές τε καὶ ὑπερμέγεθες, δασύποδά τε καὶ χοιρογρύλλιον, τὰ πάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν ἄλλων μικροφανέστατα, διὰ τῶν ἄκρων καθάπερ ἐγῶμα συλλήβδω ἀπαντὰ περιλαβῶν, καὶ ἔδοκ' ἔξω τῶν διὰ μέσθ μεθεῖς. ὁμοιον γὰρ ὡς εἰ καὶ λέγοιτο τυχόν, ἀπὸ τῆ λίαν ὑψηλῆτε καὶ ἀνωτάτω, καὶ μέχρι μικρῶν καὶ τῶν ὅτι μάλιστα κατωτάτω, πᾶς ὅς γε τοιοῦτος, βδελυρὸς καὶ ἀκάθαρτος.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παραφέρει δὲ καὶ τὸν σῶν, ὡς ἀκάθαρτον, διὰ τοι τὸ διχηλεῖν μὲν ὀπλῶν, ἔ μὴ ἔτι πεφυκότα, καὶ ἀναμασᾶσθαι, τῆτέσιν ἀνάγειν μηρυκισ-

μόν· ἀδρανές τε καὶ ἄχρησον τὸ εἰ ἔργοις καύχημα, δίχα τῆ λόγῃ τῆ κατ' ὀσέβειαν ἀποφαίνων.

*** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ τῶν ἀλόγων ἀπάντων δημικρὸς ἔστιν ὁ Θεός, διατὶ τὸ διχηλῆν ὀπλῶν καὶ μηρυκισμὸν μὲν ἔχον, καθαρὸν εἶναι ἀπεφώτατο; ἢ πάλιν, διατὶ τὸ μηρυκισμὸν μὲν ἔχον, οἷον κάμηλος, ὀπλῶν δὲ μὴ διχηλῆν, εἰ τοῖς κακοῖς τέτακται; καὶ τὸ διχηλῆν μὲν τὴν ὀπλῶν, μηρυκισμὸν δὲ μὴ ἔχον, οἷον χοῖρος, εἰ τοῖς μὴ καθαρῶς λελόγισαι; καὶ εἰ τοῖς ἰχθύσι δὲ τὰ ἀλεπίδωτα, καὶ τὰ πεταναῖα διατὶ διήρωται, καί τοι τινῶν καθαρῶν, εἴ γε συγχωρῶνται, ταῦτα τοῖς ἀκαθάρτοις ἐδιδόντων καὶ πρατίντων; Φύσει μὲν καθαρὰ ὑπάρχει πάντα τὰ ζῶα, καὶ καλὰ ὑπὸ τῆ Θεῖ ἔξ ἀρχῆς γεγυότα, κα-

» τὰ τὸ εἰρημῶν· καὶ εἰδὼν ὁ Θεός πάν-

» τα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδὼν καλὰ λίαν· καὶ τῆς Θεῖας τετυχηκότητα ὀβλογίας, λεγῆσης· αὐξάνεσθε ἢ πληθύνεσθε. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐβέβητο ὁ Θεός ὡπερ εἰ πᾶσι (1) τοῖς ἐδιδόντοῖς, ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς τῆ νόμῃ δαλείας ποιήσασθαι τῆς Ἰσθαίης, διὰ τῆτο τῶν ζῶων, καὶ πεταναίων, καὶ ἰχθύων. τινὰ μὲν ὠνόμασε καθαρὰ, ὡν καὶ τὴν σφαγίλῃ καὶ τὴν βρωσίν τοῖς Ἰσθαίοις ἐπέτρεψε· τινὰ δὲ ἀκάθαρτα ὠνόμασεν. ὡν τὴν βρωσίν αὐτῆς ἀπέειργε. καθαρὰ ἔν ταῦτα καὶ ἀκάθαρτα λέγονται. καθαρὰ μὲν, διὰ τὴν Φύσιν· ἀκάθαρτα δὲ, διὰ τὸν νόμον.

Δ ἄλλως δὲ πάλιν καθαρὰ καὶ ἀκάθαρτα λέγονται, διὰ ταῦτῃ τὴν αἰτίαν· ἐπειδὴ εἰ τῇ Αἰγύπτῳ τότε πάντα τὰ ζῶα, πλὴν τῆ χοῖρος, ἐθεοποιῶντο· διὰ τῆτο τῶν ζῶων, τὰ μὲν καθαρὰ, τὰ δὲ ἀκάθαρτα ὠνόμασε. καὶ τὰ μὲν καθαρὰ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς θύειν, τὰ δὲ μὴ ἐδιδῆν ὡς ἀκάθαρτα, δι' ἑκατέρωθ δεικνύων αὐτὰ ἀνάξια ὄντα τῆς τῆ Θεῖ προσηγορίας τε καὶ τιμῆς, καὶ διὰ τῆ θύεσθαι καὶ ἐδιδῆσθαι, καὶ πάλιν διὰ τῆ καλεῖσθαι αὐτὰ ἀκάθαρτα.

Ε

Ζ. Καὶ ταῦτα Φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι. πάντα ὅσα ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ταῦτα Φάγεσθε. Καὶ πάντα ὅσα ἔκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια, ἔδὲ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ἀπὸ πάντων ὧν ἐρεύγεται τὰ ὕδατα, καὶ ἀπὸ πάσης ψυχῆς τῆς ζώσης ἐν τῷ ὕδατι, βδελυγμά ἐσιν, καὶ βδελύγματα ἔσονται ὑμῖν. Ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν ἔκ ἔδεσθε, καὶ τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξεσθε. Καὶ πάντα ὅσα ἔκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια, ἔδὲ λεπίδες τῶν ἐν τοῖς ὕδασι, βδελυγμα τῆτό ἐστιν ὑμῖν.

ΦΙΛΩ.

(1) Οὕτω καὶ εἰ τοῖς ἐδιδόντοῖς. ὀρθότερ. ὃ καὶ ἡ λατινικὴ περιέχει μετὰ φρασίς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Παρέρχεται καὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ πρὸς ἐδάδιω καθαρά διαγράφων· σημειωσάμενος καὶ ταῦτα δυσὶ χαρακλήρσι, (1) καὶ λεπίσσι. τὰ γὰρ ἢ μηδέτερον, ἢ θάτερον ἔχοντα παραπέμπει καὶ παρσιτέται. τὸ δ' αἴτιον ἐκ ἀπὸ σκοπῆς λεκλέον· ὅσα μὲν ἢ ἀμφοῖν ἀμέτοχα ἢ τῆς ἑτέρας, κατασύρεται πρὸς τῆς ῥωδῆς, ἀντέχων ἀδωατῆντα τῇ βία τῆς Φορᾶς· οἷς δ' ἑκάτερον πρόσσειν, ἀποσρέφει, (2) μετωπηδὸν ἀντίσταται, καὶ φιλονεικῶντα πρὸς τὴν ἀντίπαλον προθυμίαις καὶ τόλμαις ἀητήτοις γυμνάζεται, ὡς ὠθέμενά τε καὶ ἀντωθέν, καὶ διωκόμενα ἀντιτρέχειν, ὁδὸς ἐν δυσοδοίαις ἀνασέλλοντα ὄρεας, πρὸς διεξόδους ὀμβραῖς. σύμβολα δὲ καὶ ταῦτ' ἐστὶ, τὰ μὲν πρότερα Φιληδὸν ψυχῆς, τὰ δ' ἕτερα καστερίαν καὶ ἐγκράτειαν ποδῆσης. ἢ μὲν γὰρ ἐφ' ἡδονῶν ἄγασα, κατάντης ἐστὶ καὶ ῥάση, συρμὸν ἀπεργαζομένη μᾶλλον ἢ περιπατον· ἀνάτης δὲ ἢ πρὸς ἐγκράτειαν, ἐπιπνοος μὲν, ἐν δὲ τοῖς μάλιστα ὠφέλιμος. καὶ ἢ μὲν ὑποφέρει, καὶ ὑπονοσεῖν ἀναγκάζει τῷ πρᾶνι κατάγασα, μέχρις ἀν εἰς τὰ τῆς ἐχατιᾶς ἀποβράση· ἢ δ' εἰς ἔρανὸν ἄγει, τὸς μὴ προκκμόντας ἀδυνατίξασα, τὸ τραχὺ καὶ δυσαναπόροτον αὐτῆς ἰχθύσαντας ὑπομένει.

1ακ. 3. 2.

Παροιμ. 10. 14.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἰχθύων δίκλιω διανηχόμεθα τὴν πλατείαν ταύτην καὶ ὄρυχων ῥον θάλασσαν, ἦτοι τὸν κόσμον. καὶ διάφορος (3) ὁ ἑκάστος βίος. καὶ πολλὰ μὲν πλάισιν ἅπαντες, κατὰ τὸ γεγραμμένον ἀποσείονται δ' ὅμως, ὡς ἀκαλλῆς, τὸ γυμνῶς ἐθέλειν ἀχρημονεῖν. ἀναπέσειε δ' ἂν ἔδεις ἐμφανῆτε καὶ ἀκατάσκαδον ἐπιτηδύειν τὴν πλημμέλειαν· ἐπιμελῶνται δὲ σοφῶρα τῆς χρῆσας λαθεῖν. σοφοὶ γὰρ κρύψουσι τὰς ἑαυτῶν αἰχμῆς, κατὰ τὸ γεγραμμένον. τῆτο οἰμαί ἐστὶ τὸ ὡς εἰ τάξει καλύμματος τὰς λεπιδὰς ἔχων. [ἀνανήχονται δὲ πλεισάκις καὶ εἰς τὸ ὑψῆ. βλέπουσι γὰρ ἐκ εἰς τὸ κάτω διαπαντός,] φρονῶσι δὲ τὰ ἄνω, καὶ διαδιδράσκουσι ὀπετῶς τὸς εἶπερ ἂν ἔλοιτο σαγλωδύειν εἰς ὄλεθρον, ὅσοις ἐστὶ ταῖς ἀρεταῖς οἰονεὶ πλερυγίοις κεχρηθῶν νοητῶς.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Πλημμελῶσι δέτινες ἐκ ὑπεσαλμύως, γυμνῶ δὲ ὡπερ καὶ ἀκατακάλυπτον παντελῶς ἐπιτηδύοντες τὴν φαυλότητα. καὶ μετ' ὀλίγου. Οὐκὲν καθαρίζει μὲν ὁ νόμος τῆς ἡρώσηκότηας μὲν τὰ ἀνθρώπινα, μὴ μὴ ἐτι καὶ εἰσάπαν ἐκλετραμμύνας, ἀγανηχομύνας δὲ ὡπερ εἰς τὸ ὑψῆ, καὶ ἐχὶ τοῖς ἐπιγείοις ἐνίσῆσαντας μόνοις, πεφρονηκότηας δὲ καὶ τὰ ἄνω, καὶ μεμερισμύνας ὡπερ Θεῶ τε καὶ κόσμῳ. καταμιαίνει δὲ αὐτὸς ὅλω χωρῶν-

A τας τρὸς πρὸς τὸ ἀκαταλήκτως ἐλέδα καὶ δρᾶν καὶ φρονεῖν τὰ σαρκότε καὶ κόσμῳ, καὶ ἐπὶ τῆτοις μὲν ἅπασαν ἀποδυσάμενός αἰδῶ, γυμνῶς δὲ καὶ ἀπημφισμύως ἀχρημονεῖν αἰδῶστας. ἐξίσῆσι δὲ χρησίμως τῆς πρὸς αὐτὸς κοινωνίας, τὴν πρὸς ἐκείνους ἐκ ἀτιμάζων. ἔ γάρτοι τοῖς φαυλοῖς ἰσῆσαι κατὰ ταῦτον, ἀλλὰ τοῖς ἐπιεικετέροις ἀσφαλῆς.

B 1γ. Ταῦτα βδελύξεσθε ἀπὸ τῶν πετεινῶν, καὶ ἐβρωθήσεται, βδέλυγμά ἐστι· τὸν αἰτόν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἀλναιτόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πτιῶν, οἰμαί, ὅσα μὲν σκόλοπας ἔχει κατωτέρω τῶν γονάτων ὑπὲρ τὰς βάσεις, καθαρά εἶναι βέλεται· ὅσα δὲ μὴ, ἀκάθαρτα. διώκται δέτις καὶ ταῦτα πρὸς τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπανάξαι ἡδῆ καὶ τὸς βίος.

Γ **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀποφάσκει ὁ νόμος τὸν αἰτόν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἀλναιτόν, καὶ μῆτοι τὸν γύπα. διίπλαται γὰρ τὰ τοιαῦτα ὑψῆ, καὶ τοῖς ἀνωτάτω λίαν εἰσβρομῶσθαι φιλεῖ, καὶ μισῆ τὰ κάτω. **Δ** **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Συγκαταλέγει δὲ τῆτοις τὸν ἰκτίνα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, καὶ κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· δι' ὧν εὐμᾶλα σημαίνεται τό γε ἀρπάξαι εἶδος, καὶ δεινὸν εἰς κακουργίαν ἀνθρώπων γένος. καὶ τῆ μὲν πρώτῃ τύπος ὁ ἰκτίνος, θάτερος γὲ μὴ ὁ μελάντατος καὶ βαθύς. σκοτεινοὶ δὲ πῶς, καὶ ἐκ ἅπασιν εἰσργῆς οἱ δριμύεις εἰς πονηρίαν, καὶ ἀσυμφανῆ τοῖς πολλοῖς εἴγε δὴ σφίσι αὐτοῖς τὴν τῶν ἡδῶν ἔχοντες μοχθηρίαν. παραπέφυκε δὲ αἰε τοῖς τὴν ἐπάρατον ἀλαζονεῖαν ἡρώσηκῶσι τὸ πλεονεκτεῖν ἐθέλειν ἐς ἂν δῶναιτο τυχόν, καὶ πολυτρόποις κακουργίας ἐκπολιορκεῖν ὀρήμασι, καθαρπάξαι δὲ ἔτω, καὶ τῆτο ἀπλήσως. ταύτητοι σωάπει λέγων ὀθύς· καὶ σρεθόν καὶ λάρον. ἀπλησῶτατα γὰρ, οἰμαί, ταυτί, καὶ τὸ παρεμπίπλον αἰε συλλέγοντα.

1ωβ. 5. 7.

Ε 1δ. Καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἰκτίνα, 1ε. καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. Καὶ τὸν σρεθόν, 1ς. καὶ τὸν γλαῦκα. (4) Καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. (5)

Ζ **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Συγκαταλέγει δὲ τῆτοις τὸν ἰκτίνα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, καὶ κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· δι' ὧν εὐμᾶλα σημαίνεται τό γε ἀρπάξαι εἶδος, καὶ δεινὸν εἰς κακουργίαν ἀνθρώπων γένος. καὶ τῆ μὲν πρώτῃ τύπος ὁ ἰκτίνος, θάτερος γὲ μὴ ὁ μελάντατος καὶ βαθύς. σκοτεινοὶ δὲ πῶς, καὶ ἐκ ἅπασιν εἰσργῆς οἱ δριμύεις εἰς πονηρίαν, καὶ ἀσυμφανῆ τοῖς πολλοῖς εἴγε δὴ σφίσι αὐτοῖς τὴν τῶν ἡδῶν ἔχοντες μοχθηρίαν. παραπέφυκε δὲ αἰε τοῖς τὴν ἐπάρατον ἀλαζονεῖαν ἡρώσηκῶσι τὸ πλεονεκτεῖν ἐθέλειν ἐς ἂν δῶναιτο τυχόν, καὶ πολυτρόποις κακουργίας ἐκπολιορκεῖν ὀρήμασι, καθαρπάξαι δὲ ἔτω, καὶ τῆτο ἀπλήσως. ταύτητοι σωάπει λέγων ὀθύς· καὶ σρεθόν καὶ λάρον. ἀπλησῶτατα γὰρ, οἰμαί, ταυτί, καὶ τὸ παρεμπίπλον αἰε συλλέγοντα.

1ζ. Καὶ νυλνικόρακα, καὶ κατα- 1η. ράκην, καὶ ἰβιν, Καὶ πορφυρίωνα, καὶ πελεκᾶνα, καὶ κύκνον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ

(1) Πρώδες, πλερυγίοις.
 (2) Πρώδες, καί.
 (3) Διάφορος γὰρ. αὐτὸ τὸμ. 1, μέρ. 2, σελ. 504.
 (4) Καὶ λάρον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. αἰ εἰρημ. ἐκδῶ.
 (5) Καὶ ἰέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. αὐτ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὁ μὲν ἱεραεὶς καταθρῶσκει δεινῶς παντὸς ἀδυνεσέρου πλῆθῶς, καὶ κατὰ σφραγίδων ἵεται, καὶ διόλυσιν λαβῶν. καταράχης γε μὴν, καὶ ἴβις, καὶ πορφυρίων, προσθείω δ' ἂν ὅτι καὶ πελεκάνος, ἐπιμαίνοντα τοῖς ἰχθύσι, καὶ τροφῶν ποιῶνται τὸν ἐκείνων ὄλεθρον. τοῖσδε δὲ πάντες, ὅσον ἦκεν εἰς τρόπους καὶ ἡθῶν ἀγριότητα, οἱ παρ' ἑδὸν ἡγάμενοι τὸ διόλυσιν τινὰς, διὰ γε τὸ σφίσειν αὐτοῖς ἡδύ.

ιθ. Καὶ ἐρωδιὸν, καὶ χαραδριὸν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ ἔποπα, καὶ νυκλερίδα.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Νυκλὸς δὲ, οἶμα, Φίλα ταυτὶ, καὶ χαίροντα μὲν τῶ σκοτεινῶ, καὶ πλῆσιν ὡς ἡδυτάτῳ αὐτῶ ποιῶντα μεμελετηκότα, κατεχθραίνοντα δὲ τὸ ἡλιθίως, καὶ τὸ αὐτῶ τὶ δρᾶν μὴ ἀνεχόμενα. εἰσὶν δ' ἂν οἱ τοιοῦτοι σαφῶς, οἱ τῶν Φαύλων ἐργάται. καὶ γὰρ ἐστὶν ἀληθῆς ὁ περὶ Ἐφῆ Χριστὸς, ὅτι πᾶς ὁ Φαῦλα πράσων, μισεῖ τὸ Φῶς.

Ἰωάν. 3. 20.
,,

κ. Καὶ πάντα [τὰ] ἐρπετὰ τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, βδέλυγμα ἐστὶν ὑμῖν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ὅσα ἢ ἀποδα, ἢ συρμῶ τῆς γαστρὸς ἰλυαώμενα, ἢ τετρασκελῆ καὶ πολυπόδα, Φησὶν εἶναι πρὸς ἐδωδῶν ἢ καθαρὰ. πάλιν ἀντιτόμενος διὰ μὲν ἐρπετῶν, τὸς ἐπὶ κοιλίας τὸν αἰθῆρας τρόπον ἐμφορεμίας, καὶ γαστρὶ τῆ ταλαίνῃ δασμῶς ἀπαύσως εἰσφέρουσας. Καὶ μετ' ἐλίγη. Διὰ δὲ τῶν τετρασκελῶν καὶ πολυπόδων, τὸς μηδανὸς (1) πάθους ἐπιθυμίας, ἀλλὰ συμπάντων κακῶς δέλως.

κα. Ἀλλ' ἢ ταῦτα Φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἐρπετῶν καὶ τῶν πετεινῶν, (2) ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτῶ, πηδᾶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οἷς δὲ τῶν ἐρπετῶν ὑπεράνω σκέλη τῶν ποδῶν ἐστὶν, ὡσεὶ πηδᾶν ἀπὸ τῆς γῆς διώκοντα, ταῦτ' αὖ καθαρῶς ἀναγράφει. καθάπερ τὰ τῶν ἀκρίδων γένη, καὶ τὸν ὀφιομάχον καλεῖται· πάλιν διὰ συμβόλων ἡθῆ καὶ τρόπους λογικῆς ψυχῆς διερωτώμενος. ἢ μὲν γὰρ τῶ σώματος ὀλκῆ φύσει βρίθουσα, τὸς ὀλιγόφρονας σωφελέκεται, τῶ πλήθει τῶν σαρκῶν ἀνυχνίζουσα καὶ πιέζουσα. μακάριοι δ' οἷς ἐξεγένετο κραταιότερα διώκει πρὸς τὴν ῥοπλῆν τῆς ὀλκῆς ἀντιβιάσασθαι, παιδείας κανόνισιν ὀρθῆς ἀνω πηδᾶν δεδιδαγμένοι ἀπὸ γῆς καὶ τῶν χαμαιζήλων, εἰς αἰθέρα καὶ τὰς ἄνω περιόδους. ὧν ἡ θεὰ ζηλωτὴ καὶ περιμάχητος τοῖς ἐκκοσίως, ἀλλὰ μὴ παρέργως ἦκασιν.

κβ. Καὶ ταῦτα ἀπ' αὐτῶν Φάγεσθε· τὸν βροχόν, καὶ τὰ ὅμοια αὐ-

Α τῶ· καὶ τὸν ἀπλακόν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῆ· καὶ τὸν ὀφιομάχον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὑπεξάγει γε μὴν τῶ τοῖσδε γένους ἀκρίδα καὶ βροχόν, καὶ τὰ τῶ τοῖσδε ἐμφορῆ· διάτοι τὸ οὐδανῶς, ὡς ἀναθρῶσκειν διώκοντα, καὶ ἦκασιν μὲν ἐμφοροχωρεῖν τοῖς κάτω, ἀρεδαί δὲ πολλαί εἰς τὸ ὑψῆ, καὶ διαπηδᾶν ὀκλύως. τοῖσδε δὲ πῶς ὁ βίον μὲν ἔχων τὸν κοσμικόν, ἐπιεικείας γε μὴν τῆς ἀλλῆς καὶ ἀγάπης τῆς εἰς Θεὸν ἢ εἰς ἅπαν ἡμοιορηκῶς. ὁ γὰρ τοῖσδε εἰς τοῖς ἐπιγείοις παντελῶς αἰδέδεται, καὶ ἐνίσταται τοῖς κάτω, μεμελετήκει δὲ πῶς καὶ τὰ ἀνω φρονεῖν, καὶ ὑδοκιμῆν ἐὰν ὅτε, πρὸς τὰ ἀνω διαπηδῶν, καὶ τῶν ἐπιγείων ὑπερπλάμενος.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Διόμοι δοκεῖ ἐπαινεσθαι μάλινα τὸν ὀφιομάχῳ ἐπικαλεῖται· ἐρπετῶν δὲ ἐστὶν ἔχων ἀνωτέρω σκέλη τῶν ποδῶν, οἷς ἀπὸ γῆς πέφυκε πηδᾶν, καὶ μετέωρον ἀρεδαί. καθάπερ τὸ τῶν ἀκρίδων γένος· ὁ γὰρ ὀφιομάχης ἑδὸν, ἀλλ' ἢ συμβολικῶς ἐγκράτεια ἀνάμοι δοκεῖ, μάχῳ ἀκαθάρτου, καὶ πόλεμον ἀσπονδὸν ἐκφέρουσα πρὸς ἀκρασίαν καὶ ἡδονῆν.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰ ἀτροφον καὶ βλαβερόν πρᾶγμα ὀφιώδης ἡδονῆ, τροφιμώτατον ἂν καὶ σωτήριο γένοιτο ἢ πρὸς ἡδονῆν διαμαχομένη φύσις. αὕτη δὲ ἢ σωφροσύνη ἐστὶ.

κγ. Καὶ πᾶν ἐρπετὸν ἀπὸ τῶν πετεινῶν, οἷς εἰσὶ τέσσαρες πόδες, βδέλυγμα ὑμῖν ἐστὶ. Καὶ ἐν τῶ τοῖσδε μιανθήσεσθε· πᾶς ὁ ἀπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

κε. Καὶ πᾶς ὁ ἄνθρωπος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῶ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸν τῶν ἀκαθάρτων ἀποδιγάνοντα καὶ μεμολυσμένον, ἀποπλυνέσθαι μὲν δεῖ τὸ ἱμάτιον· πρὸς ἑσπέραν δὲ καθαρὸν ἔσεσθαι. Φησὶ τὸ Χριστὸς μυστήριο εὖ μάλα παραδηλῶν, δι' ἃ κεκαθάρμεθα, τὴν διὰ τῶ ἀγίῳ βαπτίσματος πλυσθῆντες ἄφροντες, κατὰ τὸν καιρὸν δηλονότι τῆς ἐπιδημίας αὐτῶ, πρὸς ἑσπέραν οἰοῦναι γεγονότα, τρεῖς εἰς τέλος ἡδὴ διέρποντος τῶ παρόντος αἰῶνος.

κς. Ἐν πᾶσι τοῖς κληθεῖσιν ὁ ἐστὶ διχηλεῦον ὀπλῆν, καὶ ὀνυχιζήρας ὀνυχιζει, καὶ μηρυκισμὸν ἢ μηρυκαται, ἀκάθαρτα ἔσονται ὑμῖν. πᾶς ὁ ἀπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται. (3)

V V V 2

κζ. Καὶ

(1) Μὴ δὴ αἰὸς, ἢ μὴ αἰὸς. ἀνάγν.

(2) ἕως ἑσπέρας. αἰ προσεσημ. ἐκδοσ.

(3) Τῶν ἐρπετῶν τῶν πετεινῶν. αἰ προσεσημ. ἐκδοσ.

κζ. Καὶ πᾶν ὃ πορεύεται ἐπὶ χειρῶν ἐν πᾶσι τοῖς θηρίοις, ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, ἀκάθαρτα ἔσαι ὑμῖν. πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν θησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας.
 κη. Καὶ πᾶς ὁ ἄρων τῶν θησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ. καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας. Καὶ ταῦτα ὑμῖν ἀκάθαρτα ἀπὸ τῶν ἔρπετων τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ γαλή, καὶ ὁ μῦς, καὶ ὁ κροκόδειλος ὁ χερσαῖος,
 λ. Μυγάλη, καὶ χαμαιλέων, καὶ ἀσκαλαβώτης, καὶ σαῦρα, καὶ ἀσφάλα.
 λα. Ταῦτα ἀκάθαρτα ἔσαι ὑμῖν ἀπὸ πάντων τῶν ἔρπετων τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῶν θησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἐοικεν ὁ νόμος διὰ μὲν τῶν ἀγρίων θηρίων, τὰς τῶν λησῶν ὠμοτάτας παραδηλῶν, οἷς λελόγισαι παρ' ἑδὲν καὶ αὐτὸ τὸ πάντων ἐπέκεινα τῶν κακῶν, ἢ ἀνδροκλονία. μόνον δὲ ἔχει προσυγχανόντα καταδαρδάπλῃσι διολλυῖτες ἀνηλεῶς, καὶ Φειδῆς ἀπάσης ἐξηρημένης. διὰ δέ γε μῦς καὶ γαλῆς, καὶ τῶν ἀγχεῖτε καὶ εἰοκόντων, κροκοδείλῃ τε Φημὶ τῆ χερσαῖα, σαύρας τε καὶ ἀσκαλαβώτῃ. τὰ ψαφοδεῆ καὶ ἀνανδρα καὶ ἐν νυκτὶ περιθρόντα τῶν κλεπλῶν γένη· ἃ λεληθότως μὲν τὰς νυσάζοντας κατασίνεσθαι Φιλῆ, ἐκδέδιδε δὲ τὸ ἀλῶναι δεινῶς, καὶ τῶν αἰδικημένων παραιτῆται γρήγορσιν. ἢ γὰρ ἔχει κλεπλίσιατόν τι χρῆμα. γαλή τε καὶ μῦς, καὶ πρὸς δειλίαν εὐκόλα; καταδύεται δὲ τὰς ἐν γῆ μυχῶς, εἰ διακλυπήσειέ τις. ἢ δισα δ' ἂν ἐν νυκτὶ καὶ ἐκ ἐν ἡμέρᾳ νέμονται κροκοδείλῳ τε χερσαῖος, καὶ τὰ συλγιστῆ. ἀκάθαρτον μὲν ἐν πᾶν ὅπερ ἐστὶ ληστρικόν, καὶ εἰ διὰ τρὸς τις εἴη θηριοπρεπῆς, καὶ Φιλαματῆς ἔχοι τὰς χεῖρας· καὶ εἰ μικρὰ παρακλέπτοι, καθὰ μῦς καὶ γαλή, καὶ ἀσάλακός τε καὶ ἀσκαλαβώτῃ δίκλω, τοίχῃς ἀναδρώσκοι καὶ σέγας· καὶ εἰ τις ἐπιθιγγάνοι τῶν ὡδε μεμολυσμένων, μεδέξει τῶν ἐγκλημάτων. κοινωνία γὰρ ἢ πρὸς τοῖς δέτινας, πάντη τε καὶ πάντως ἀκαθάρτῃς ἀποφαίνει.

λβ. Καὶ πᾶν ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιπέσοι ἀπ' αὐτῶν ἐπιτεθνηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσαι ἀπὸ παντὸς σκεύους ξυλίνῃ ἢ ἱματισμῷ ἢ δέρματι ἢ σάκκῃ. πᾶν σκεῦος ἐν ᾧ ἂν ποιηθῆσεται ἔργον ἐν αὐτῷ, εἰς ὕδωρ βαφῆσεται, καὶ ἀκάθαρτον ἔσαι ἕως ἐσπέρας· καὶ καθαρὸν ἔσαι. Καὶ πᾶν σκεῦος ὀσράκινου εἰς ὃ ἂν ἐμπέσῃ ἀπὸ τῶν ἐνδον, ὅσα ἂν ἐνδον ἦ, ἀκάθαρτα ἔσαι, καὶ αὐτὸ συντριβῆσεται.

Α ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴ ποτε εἰάν μὲν εἰς ὀσράκινον σκεῦος ἐμπέσῃ τὶ τῶν ἀκαθάρτων, σιωτρίβεσθαι τῶτο κελδοῖ· εἰάν δὲ εἰς χαλκῆν ἢ ξύλινον, ἢ σακκίον, ἢ ἱμάτιον, ὕδατι πλυέσθαι; Καὶ σῆτεῦθαι δῆλον, ὡς ἐδὲν φύσει ἀκάθαρτον. ἀλλὰ διάτινα αἰτίαν, τὰ μὲν εἶπεν ἀκάθαρτα, τὰ δὲ καθάρα. εἰ δὲ φύσει ἀκάθαρτα ἴω, ἔδει καὶ τὰ χαλκᾶ σιωτρίβεσθαι καὶ τὰ ξύλινα. ἀλλ' ἐπειδὴ δι' ἑτέραν αἰτίαν ἀκάθαρτα αὐτὰ προσηγόρευσε, τὰ μὲν πλείονος ἀξία ὄντα τιμῆς πλυέσθαι κελδοῖ, τὰ εὐωνα δὲ σιωτρίβεσθαι. ταύτη μὲν, τὸν περὶ τῆ ἀκαθάρτη νόμον κρατυῶν· ἐκείνη δὲ, παραδηλῶν τὸν τῆ νόμῃ σκοπόν. διάτοι τῶτο καὶ κλιβάνης, καὶ χυτρώποδος καθαιρεῖσθαι κελδοῖ, εἴ τι τῶτων αὐτοῖς ἐμπέσῃ τῶν ζώων. καὶ τὸ ἐν τοῖς ἀγγείοις ὕδωρ ὀνομάζει ἀκάθαρτον, εἰ ἐμπέσῃ τὶ τῶτοις θησιμαίων· τὸ δὲ πηγαιῶν ὕδωρ ἐκ ἔτι, ἐδὲ τὸ λάκκινον. σμικραῖς γὰρ ζημίαις τὰ τοιαῦτα περιορίζει. μανθάνομεν δὲ πάλιν ἡμεῖς ἡλίκον ἢ ἀμαρτία κακόν. τὸν γὰρ ἀληθῆ μολυσμὸν ἐκείνη προσερίβεται.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἀνθρώπων δ' ἂν εἶεν εἰς τύπον τὰ μεμολυσμένα τῶν σκευῶν. ἐν εἴδει γὰρ σκευῶς ὁ ἄνθρωπος.

Δ λδ. Καὶ πᾶν βρῶμα, ὃ ἔσθεται, εἰς ὃ ἂν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτῷ ὕδωρ, καὶ ἐπιπέσῃ τῶν θησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτόν ἐστιν ὑμῖν· καὶ πᾶν ποτόν, ὃ πίνεται ἐν παντὶ ἀγγείῳ, ἀκάθαρτον ἔσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἦτοι εἰάν ἀπὸ τῆ μεμιασμένης ὕδατος βάνις ἐπιπέσῃ ἐπί τι βρῶμα ἢ πόμα, μολυῖται αὐτό.

Ε λε. Καὶ πᾶν ὃ εἰάν ἐμπέσῃ ἀπὸ τῶν θησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσαι· κλίβανοι καὶ χυτρώποδες καθαιρεθήσονται. ἀκάθαρτά ἐστι, καὶ ἀκάθαρτα ἔσονται ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἐμπεσεῖν θησιμαίων εἰς σκεῦος τι, καὶ ἀκάθαρτον ποιεῖν, εἰ κατὰ φύσιν ἐστὶν· ἀλλὰ πρὸς παιδαγωγίαν τῆς αὐτῶν ἀνοίας. ὅθεν τὰ μὲν μικρὰ καὶ ὀσρα καὶ λυόμενα, καθαιρεῖται· τὰ δὲ ἰχυρα καὶ πολυτίμητα, ὡσαύτως διαμένει.

Ζ λς. Πλὴν πηγῶν ὑδάτων ἢ λάκκῃς καὶ συναγωγῆς ὕδατος, ἔσαι καθάρων. ὃ δὲ ἀπλόμενος τῶν θησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Ἀπαλλάττει γε μὴν τῆ καταμολυέσθαι δεῖν πηγῶν ὕδατος, λάκκων τε καὶ συναγωγῶν ὕδατος, καὶ εἰ πέσοι τυχόν ἐν αὐτοῖς τὶ τῶν κατὰ νόμον μεμολυσμένων, ἐκ ἐφίαις οἰμαίπῃ τὰς ὑπὸ νόμον, δυσσαχθῆς καὶ δυσδιακόμισον παντελῶς ἡγεῖσθαι τὸ χρῆμα, καὶ τῶ τῆ νόμῃ τήρησιν ἀνεπιτήδουτον ἔχαιεν τὸ εἶγε.

ἀγγε τρετοισὶ βλάβος, εἰς αὐτὰ παθόντας τὰ καιριώτατα ὡς καὶ πόλεων ἐστὶ ὅτε καὶ οἰκῶν ἀποφοιτῶν, μεμολυσμένων αὐτοῖς τῶν ὑδάτων, καὶ τῆς ἀναγκαίας τε καὶ ἀπαραιτήτης παραιρημένης χρείας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παρήκε δὴ ἔν ὁ νόμος τῆς ἰσορίας τὸ ἀκριβές, διά γε τὸ τοῖς ὑπὸ νόμον ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον.

λζ. Ἐὰν δὲ ἐμπέση τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπὶ πᾶν σπέρμα σπόριμον, ὁ ἀπαρήσεται, καθαρὸν ἐσιν. Ἐὰν δὲ ἐπιχυθῆ ὑδωρ ἐπὶ πᾶν σπέρμα, καὶ ἐπιπέση τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτῶ, ἀκάθαρτόν ἐσιν ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐὰν ξηρὸν ἦ τὸ σπέρμα, ἔμιαίνονται ἀπὸ τῆ θνησιμαίας· ἐὰν δὲ, ὑγρῶ αὐτῆ ὄντος, ἐμπέση, μιάινεται. ἀνιμάται γὰρ ὡς ὑγρὸν τὴν ἀπὸ τῆ ὑγρῆ ποιότητα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ἂν μὲν δίχα ὕδατος σπέρματι ἐμπέση τὸ θνησιμαῖον, ἔμιαίνει, ἂν δὲ μετὰ ὕδατος, ἀκάθαρτον ἀποφαίνει; Ἐπειδὴ ἡ ὑγρότης τῆ ἰχώρος μεταλαμβάνειν παρασκυδάζει τὸ σπέρμα. διαφερόντως δὲ τὰ ἐπὶ τῆς κοιλίας ἰλυσώμενα ἀκάθαρτα εἰνάφθησιν. ἀρχέκακος γὰρ ὁ ὄφις, καὶ τῆς διαβολικῆς ἐπιβελῆς ὑπεργός.

λθ. Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ἀπὸ τῶν κληνῶν, ὅ ἐσιν ὑμῖν φαγεῖν τῆτο, ὁ ἀπλόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παχεῖς ὄντας πρὸς τὴν κατὰ διάνοιαν κάθαρσιν, διὰ σωματικῶν καθαρμῶν ἐπὶ τὸ ἔμπροσθεν ἄγει. ἵνα ὁ τὴν σάρκα μιάινεσθαι φύγων, ὁψέποτε μάθη καὶ τὴν τῆς ψυχῆς κηλῖδα βδελύττεσθαι. τὸ δὲ πρὸς ἐσπέραν δι' ὕδατος πλύσεσθαι, τὸ τῆ ἀγίας βαπτίσματος λυτρὸν δείκνυσι. (1)

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ γὰρ δῆτις ὄλωσ τῶν ἐν ὑπολήψει σεμνότητος, καὶ τῶν ἤδη κεκαθαρμένων, ἢ εἰς κοινωνίαν τὴν πνοματικῶν διὰ πίσεως εἰσδεδεγμένων, τὴν ἐκ τῆς ἀμαρτίας ὑπομένει νέκρωσιν, βδελυρὸς ἔσω, φησὶ, καὶ ἀπηχθήμενος. νεκροῖς γὰρ ἔργοις μεμολυσμένος, καταμιάίνει πᾶ πάντως τὸν αὐτῶ κολλῶμενον.

μ. Καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας· καὶ ὁ αἶρων ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, (2) καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἐσπέρας.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ὅτι καὶ τὸν ἐσθίοντα τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, καὶ εἰ

ἐπαφῶτότις μόνον, ἀκάθαρτον ἔσεσθαι φησὶν· ἔτε τὸν μεταχόντα τῆς ἐκείνων νεκρότητος μῶμε καὶ γραφῆς ἀπαλλάτων, ἔτε μὴ ἀναίτιον εἶναι λέγων, καὶ εἰ ἀγγε τὶς ἴοι καὶ πλησιαζόμενος. χρῆμα γὰρ, οἶμαι, νηφαλίως ἀποφοιτῶν, ἔχι δὴ πᾶ μόνης τῆς πρὸς Φαύλης ταυτοεργίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆ τῆ σιωπιέναι μόνον.

μα. Καὶ πᾶν ἔρπετόν, ὃ ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς, βδέλυγμά ἐσιν τῆτο ὑμῖν· ἔ βρωθήσεται.

μβ. Καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ κοιλίας, καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος διὰ τεσσάρων διαπαντός, ὃ πολυπληθεῖ ποσὶν ἐν πᾶσι τοῖς ἔρπετοῖς τοῖς ἔρπυσσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἔ φάγεσθε αὐτὰ, ὅτι βδέλυγμα ὑμῖν ἐστί.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοῖστος δ' ὁ Φιλήδονος, αἰε χωρῶν ἐπὶ γαστέρα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα ἡδονάς. τῶ δὲ ἔρποντε ἐπὶ κοιλίαν, τὸν ἐπὶ τεσσάρων βαδίζοντα ὡσκειν εἰκότως. τέτταρα γὰρ ἐσὶ τὰ πάθη τῶν ἐν ἡδονῇ, ὡς τις κατ' ἐξαίρετον λόγος (3) μέμνηται.

μγ. Καὶ ἔ μὴ βδελύξετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἔρπετοῖς τοῖς ἔρπυσσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔ μίανθήσεσθε ἐν τῆτοῖς, καὶ ἀκάθαρτοι ἐκ ἔσεσθε ἐν αὐτοῖς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὔτε τὸ τεθνηκὸς τὴν τῆ ἀνθρώπου μολύνει ψυχῶν, ἔτε τὸ θίγειν, ἔτε ἡ βρωσις ἢ εἰς κοιλίαν χωρεῖσα· ἀλλὰ χρῆ κατὰ τῆς τῶν πλωτήρων ὄψεσθαι πάντα κάλων κινῶντας, ἔξω φέρεσθαι μολυσμῆ, ἡρεμαίως δὲ καὶ ἀκυμάντως πρὸς τὴν Θεῶ Φιλτάτῳ εἰσελάυνειν ζωῶ. (4)

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκ τῆτων γὰρ τῶν ἀπηγορευθμενῶν, φησὶν, ὁ γῆινος τρόπος ὑπογράφεται, μακρὰν ὦν τῆ ἀσωμάτῃ, καὶ κατὰ τῆτο ἀκάθαρτος, καὶ ἀρπακτικός, καὶ βίαιος.

μδ. Ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. καὶ ἀγιασθήσεσθε, καὶ ἄγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν· καὶ ἔ μίανεῖτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἔρπετοῖς τοῖς κινεμένοις ἐπὶ τῆς γῆς, Ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ ἀναγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου εἶναι ὑμῶν Θεός. ἔ ἔσεσθε ἄγιοι, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ.

μς. Οὔτος ὁ νόμος περὶ τῶν κληνῶν καὶ τῶν πετεινῶν καὶ πάσης ψυχῆς τῆς κινεμένης ἐν τῶ ὕδατι, καὶ

Vvv 3

πάσης

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομο. ἔχ εἴρηται.

(2) Καὶ λέσεται ὕδατι. αἰ προδιαληφθ. ἐκδός.

(3) Τῶν Στοικῶν, ὡς φασὶν, ἐστὶν ἡ διδασκαλία. ταῦτα ἐν ταῖς σημείωσ. ταῖς ἐν Τόμ. 1. σελ. 114 τῆς τῆ Ματθ. ἐκδός.

(4) Ἄλλως ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδομοί. (εἴτεν ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 510.) σωτήτακίαι.

μζ. πάσης ψυχῆς ἐρπίσης ἐπὶ τῆς γῆς, Διασεῖλαι ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ καθαρῶν, καὶ συμβιβάζειν τὰς ὑπὲρ Ἰσραὴλ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων τὰ ἐδιόμενα, καὶ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων τὰ μὴ ἐδιόμενα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πολὺ ποιῆται λόγον περὶ καθαρῶ καὶ ἀκαθάρτων· πρῶτον, ἀγίαν εἶναι τὴν ψυχὴν ἐκπαιδύων. εἰ γὰρ τὸ

Α Φυσικὸν τοῖσιν οἶον ἐκ προσάγματος Θεῶ γεγονέναι, ἀκάθαρτον, πόσω μᾶλλον τὸ ἀπὸ μοχθηρᾶς προαιρέσεως, καὶ ἐκ ἐκ προσάγματος Θεῶ γεγονός; εἰ τὸ δὲ Θεὸς ποιητῆς ἀκάθαρτον εἶναι νομίζοι τις, πόσω μᾶλλον τὸ ἐναντίως ἔχον πρὸς τὸ τῷ Θεῷ βέλημα, καὶ ποιῶν ὅπερ ἀπηγόρευται;

” ΑΔΗΛΟΥ. Ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων. μετὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων τῶν τρεφόντων ζῶα ἢ πλῆθὸς ἐδιόμενα, καὶ μὴ.

Κ Ε Φ. Ι Β.

β. α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μαῦσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, λέγων, γυνὴ ἣτις ἐάν σπερματιοῦν, καὶ τέκνη ἄρσεν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἐπὶ ἡμέρας, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς χωρισμῆς τῆς ἀφ᾽ ἑδρας αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσται.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρέλκεν δόξει τὸ ἐάν σπερματιοῦν, προτασόμενον τῆ, καὶ τέκνη ἄρσεν. ἀλλ’ ἐφίσημη μὴ ποτε ἵνα προφητικῶς ἢ Μαρία ἐκ ἐκ τῆ ἐσπερματιοῦν τεκῆσα ἄρσεν μὴ νομιδιῇ ἀκάθαρτος εἶναι γεγεννηκῆα τὸν Σωτῆρα, εἰρηται ὅλον τῆτο. ἐδιώατο δὲ καὶ μὴ προσκειμένον τῆ, ἐάν σπερματιοῦν, νοεῖται μὴ ἔσαι ἀκάθαρτος ἢ Μαρία. εἰ γὰρ ἀπλῶς ἴω γυνή, ἀλλὰ παρθένος. (1)

” ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Γυνή, Φησί, καὶ εἰ πάσαι τυχόν, ἀδιακρίτως, ἀλλ’ εἴ τις ἐάν σπερματιοῦν, καὶ τέκνη ἄρσεν, ἀκάθαρτος ἔσται. Καὶ μετ’ ὀλίγα. Διέδρα δὲ ἐν τῷ ἐκ νόμου καταβολῇ ἢ ἀγία Παρθένος, σπερματιοῦσα μὲν ἑδαμῶς, ἐνεργεία δὲ τῇ διὰ τῆ ἀγίας πνεύματος τὸ θεῖον ἀποκνήσασα βρέφος. ἢ δὲ τίχισσα, καὶ ἀκάθαρτος διὰ τῆτο γυνή εἴη ἂν κατὰ γε τὸ εἶκος, καὶ τὸν ἀμωμήτως ἔχοντα νῦν, ἢ ἀνθρώπων Φύσις. τὸ γάρτοι τῆς γυναικὸς πρόσωπον αὐτῇ περιδήσομεν εἰς γε τὸ παρὸν τῇ Φύσει. κατηγορεῖται δὲ νόμῳ, καὶ μολυσμοῖς ἐνοχος ὀνομάζεται, διὰ τοι τὸ τίχισαι εἰς Φθορὰν, καὶ ἐκ εἶναι μὲν εἰ οἷς ἴω δὲ τὸ εἶναι λαχῆσα παρὰ Θεῷ· γέγονε γὰρ ἐπὶ ἀφθαρσία· παρσίλωχθαί δὲ μᾶλλον εἰς τὸ καταφθάρειν δαίν, κατεγνωσμένη διὰ τῷ παράβασιν, καὶ τῷ ἐκ θείας ἀρᾶς ἀνατλάσα δίκην παρὰ Φύσιν ἢ Φύσις. Καὶ μετ’ ὀλίγα. Καταμολύνει δὲ ἐν τῷ Φύσιν ἢ ἐπέισακλος Φθορὰ, καὶ ὁ Φθόνω διαβολικῶ κατακρατησας θάνατος, ὀρίζαν ἔχων τῷ ἀμαρτίαν. καταμαίνα δὲ καὶ ἐτέρως τὸ ὡς εἰ Φιληδονία σαρκικῆ σείρεσθαι τὰ γεννώμενα. καὶ δῆτι τοῖσιν ὑποδηλῶν εἰκον ὁ θεασέσιος Δαβὶδ, ψάλλων τε καὶ λέγων· ἰδὲ γὰρ εἰ ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ εἰ ἀμαρτίας ἐκίσησέ με

Ψαλ. 50. 5.

” ἢ μήτηρ μζ. ἀκάθαρτος ἐν ἢ Φύσις, ὡς ἐκ παραβάσεώς τε καὶ ἐξ ἀρᾶς ὑπομείνισσα τῷ Φθορὰν, παρὰ γε τὸ Θεῷ δοκῆν.

” ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς δὲ ἀκάθαρτος ἢ τεκῆσα γυνή; Οἱ μὲν Φασὶ διὰ τῷ εἰς γένεσιν ἐρχομῶν ψυχῶν, ἢ τις μολύνεται· καὶ οἱ ταύτη πρὸς γένεσιν ὑπεργήσαντες, ὡς δεῖται καὶ τῆ διὰ θυσιῶν ἱλασμῷ· τινὲς δὲ, ὅτι γίνεται γένεσις προϊόντος τῆ γεννῶντος ἐκ τῆς ἐαυτῆ τελειότητος εἰς τὸ ἀτελὲς τῆ γεννωμῆς. αὐτῇ γὰρ ἢ Φύσις εἰσὶν ἢ καταβιβαζομένη παρὰ τῷ ἐξ ἀρχῆς εἰ τελειότητι ποιῆσιν. διὸ καὶ μέχρις ἂν εἰς μόρφωσιν ἔλθῃ τὰ κύομενα, ἀκάθαρτος ἢ τεκῆσα, τῆτεςιν ἕως τῶσιν δὲ ἡμερῶν, μετ’ ἂς ἐκ ἀτελὲς εἰ τὸ στωιλημῶν εἰς ψύχωσίν τε καὶ μόρφωσιν. καὶ θύματα ὡς ὑπὲρ ἀμαρτίας προσάγεται περὶ αὐτῆς καὶ ὀλοκαυτώματα, ἂπερ εἰσὶν εἰς Θεὸν ἐπανακτικὰ ἀπὸ τῆς ἀτελὲς ζωῆς εἰς τῷ τελείαν. Καὶ μετ’ ἕτερα. Τινὲς δὲ Φασιν, ὡς ὁ νόμος βέλεται τῷ τεκῆσαν ἔχειν ἀνάπαυσιν, ὡς σφόδρα πεποννηκῆαν εἰ ταῖς ὁδίσι. πρὸς τὸ ἐν σβεδῆται τῷ ἐπιθυμίαν, ἀκάθαρτον ἔδοξε τῷ γυναικῶ καλεῖν. ἐπεὶ εἰ ἢ τεκῆσα ἀκάθαρτος, καὶ ἢ ἐγκύμων.

γ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ περιτεμεῖ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῆς.

δ. Καὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ τρεῖς καθήσεται ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς. παντὸς ἀγίης ἐκ ἄψεται, καὶ εἰς τὸ ἀγιασῆριον ἐκ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς. Ἐάν δὲ θῆλυ τέκνη, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται δις ἐπὶ ἡμέρας, κατὰ τὴν ἀφ᾽ ἑδρον αὐτῆς· καὶ ἐξήκοντα καὶ ἕξ ἡμέρας καθεοθήσεται ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς.

Κατὰ τῷ ἀφ᾽ ἑδρον. Ἄλλος, ὀδιώλω. εἰ αἵματι καθαρῷ. Ἀκύλας, καὶ Σύμμαχος, καὶ Θεοδοτίων, καθιῆς ἕως καθαρισμῆς.

Η ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῷ τεκῆσαν ἄρσεν τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀκάθαρτον εἶναι Φησι, τῷ δὲ θῆλυ δις τῶσιν αὐτάς; Δεῖ τῆ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομ. ἐκ εὐρηται.

τῶ νόμου τὸν σκοπὸν ἐξετάζειν. πολλάκις γὰρ ἕτερα δι' ἑτέρων (1) διδάσκει. καὶ τὸ ῥάδιον ἀντεῦθεν καταμαθεῖν. εἰ γὰρ ἡ τεκῆσα ἀκάθαρτος, καὶ ἡ ἐγκύμων ἀκάθαρτος. οἶμαι τοίνυν τὸν νόμον, διαναπαύεσθαι κελθεῖν αὐτῷ, ὡς σφόδρα πεπονηκῆσαν, καὶ τῶν πικρῶν ὀδυῶν ἀναχομίλῳ. ἀλλ' εἰ τῆτο ἀπλῶς ἔτω διηγόρευσον, ἐκ ἂν ἐκράτησαν τῆς ἐπιθυμίας οἱ ἄνδρες. ἀκάθαρτον δὲ αὐτῷ διδασκόμενοι, Φοβῶσι τὴν κοινωνίαν, ἵνα μὴ τῆς ἀκαθαρσίας μεταχῶσιν. ἔκῃν ὁ νόμος τῷ τῆς ἀκαθαρσίας λόγῳ τὴν ὄρεξιν σβέννυσι. τὴν δὲ διαφορὰν τῶν ἡμερῶν τινὲς ἔτως ἠρμύωσαν· ὅτι πλείονα πόνον ὑπομένουσιν αἱ γυναῖκες γεννώσασα τὰ θήλαα. διὸ διπλάσιον αὐταῖς εἰς ἀνάπαυλαν ἀπένειμε χρόνον.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. (2) Οἶμαι, ὅτι τικλίσθη μίγνυσθαι κωλύει καὶ προσεγγίζειν, τὴν ἐπιθυμίαν ἀγχων. ὁ γάμος γὰρ παιδοποιίας ἕνεκεν, καὶ ἐκ ἀλογίας. ἵνα ἔν μὴ δικοχλήται ἀπὸ πόνων, διὰ τῆτο προχῆματι ἀκαθαρσίας μένει κατ' ἑαυτῷ ἀνάπαυλαν ἔχουσα· ἀπλῶ μὲν ἐπὶ ἀρρονοτοκίας, διπλῶ δὲ ἐπὶ θηλυτοκίας. ὡς μνῆτινές Φασιν, ὅτι τὸ ἀρρῶν εἶσω τεσσαράκοντα ἡμερῶν, τὸ δὲ θήλυ εἶσω ὀγδοήκοντα μορφῆται. ἐγὼ δὲ ὑπέληφα, ὅτι τὸ κύειν θήλυ βαρύτερον, ὅσω καὶ ὑγροτέρα τῆ ἀρρῶνος κατὰ φύσιν ἐστὶν ἡ θήλεια.

5. Καὶ ὅταν ἀναπληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς ἐπὶ ὑῶ ἢ ἐπὶ θυγατρὶ, προσοίσει ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωσιν, καὶ νεοσσὸν περισερῶν ἢ τρυγόνα περι ἀμαρτίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας, πρὸς τὸν ἱερέα. Καὶ προσοίσει αὐτὸν ἔναντι Κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς, καὶ καθαρῶ αὐτὴν ἀπὸ τῆς πηγῆς τῆς αἵματος αὐτῆς. ἔτος ὁ νόμος τῆς τικλίσσης ἄρσεν ἢ θήλυ.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Τικλόμεθα ἐκ εἰς Φθορὰν ἔτι, διὰ τὴν ἐν Ἀδὰμ παράβασιν,

Α ἀλλ' εἰς ζωῶτε καὶ ἀφθαρσίαν, διὰ τὴν ἐν Χριστῷ δικαίωσιν, τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομείναντος σφαγῶν, ὡς ἀμνὸς ἀμώμος καὶ ἀληθινὸς, ὡς τρυγόνος θείας καὶ νοητῆς.

η. Ἐὰν δὲ μὴ εὐρίσκη ἡ χεὶρ αὐτῆς τὸ ἱκανὸν εἰς ἀμνὸν, καὶ λήψεται δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσὸς περισερῶν, μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα, καὶ μίαν περὶ ἀμαρτίας· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς, καὶ καθαρῶθήσεται.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο ἐποίησαν οἱ γονεῖς τῆ Κυρίας, ὡς πτωχοὶ, καὶ μὴ ὑπορῶντες ἀμνὸν εἰς ὀλοκαύτωμα· ἢ ὅτι αὐτὸς ἡμεῖς ὁ τεχθεὶς ἀμνὸς τῆ Θεῶ ὀλοκαύτωμα προσφέρειν ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς τῆ κόσμου ζωῆς.

ΚΑΛΗΜΕΝΤΟΣ. Νεοτῆς τε ἔτι δύο περισερῶν, ἢ τρυγόνων ζεύγος ὑπὲρ ἀμαρτίας κελθεῖ δια Μωσέως προσφέρεισθαι τὸ ἀναμάρτητον τῶν ἀπαλῶν, καὶ ἀκακῶν, καὶ ἀμνησίκακον τῶν νεοτῶν ὑπὲρ σδεχλον εἶναι λέγων τῷ Θεῷ. καὶ τὸ ὁμοιον τῆ ὁμοίᾳ καθάρσιον ὑφηγῶμενος. ἀλλὰ καὶ τὸ δειλὸν τῶν τρυγόνων, τὴν πρὸς τὰς ἀμαρτίας ὑβλάθειαν ὑποτυπῆται. ὅτι δὲ ἡμᾶς τῆς νεοτῆς λέγει. μάρτυς ἡ Γραφή· ὅν τρόπον ὄρνις σιωάγει τὰ νοσῆα ὑπὸ

Κυρίας· θαυμαστῶς πάνυ καὶ μουσικῶς τῆ λόγῳ τὴν ἀπλότητα τῆς ψυχῆς εἰς ἡλικίαν ὑπογραφομένη παιδικῶ.

Ε ** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διατὶ ὁ νόμος ἐθέσπισε προσαγαγέσθαι δύο τρυγόνας, καὶ δύο νεοσσὸς περισερῶν ὑπὸ τῶν νεογνῶν βρεφῶν; Δύο τρυγόνας, καὶ δύο νεοτῆς περισερῶν, τῆς νεογνῆς ἀρρῶνας Ἑβραίων φέρειν δῶρα τῆς πρὸς Θεὸν ἐμφανείας ὁ νόμος προσέτατε, τῶν Φιλαρέτων καὶ ἀνεξικακῶν ὀρνέων τοῖς τύποις, τὴν ἀπλότητα καὶ ἀπαλότητα τῶν νέων ἀνιτιθόμενος, καὶ τοῖς ὁμοίοις τὰ ὁμοια διδάσκων καθάρσεσθαι. ἔς καὶ ἀρνία προσαγορεύει ἑτέρωθεν. τῆς γὰρ ἐξοισρῶντας καὶ ἀδετῆντας, καὶ ἀταξία τὴν φύσιν ὑβρίζοντας, ἐρίφοις παρείκασε.

Κ Ε Φ. Ι Γ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, [λέγων,] Ἀνθρώπων ἐάντινι γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτῆ ἐλῆσημασίας ἢ τηλαυγῆς, ἢ αὐγασμα, καὶ γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτῆ ἀφῆ λέπρας, καὶ ἐλεύσεται πρὸς Ἀαρῶν τὸν ἱερέα, ἢ ἓνα τῶν υἱῶν αὐτῆ τῶν ἱερέων.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Λέπρα τοῖς ἀνθρωπίνοις σώμασι παγχάλεπόν ἐστι πάθος, καὶ

δυσδιάφυκλον καὶ βορὸν. συμβαίνει δὲ κατὰ νέκρωσιν. κοιλαινέσθαι μὲν γὰρ τὸ τραῦμα ὄψις, δαπανωμένη τῆ δέρματος, καὶ εἰς βάθος αἰε σπιζάνοντος· ἄτε δὴ καὶ δρεπῆσης αἰε πρὸς τὸ κάτω τῆς φθορᾶς. ὅθεν τοι, καθάπερ ἐγῶμαι, καὶ ἡ θρῖξ ἐπανθῆσα τοῖς τόποις μαραιομομένη καταλδοκάνεται, καὶ οἰονέτι φυτὸν τῆ ὑποκειμένη συγκαταφθείρεται γῆ. λέπρα μὲν ἔν τὸ τοιόνδε πάθος. λέπκη δὲ πάλιν,

Η ἀρρῶσημα σαρκικὸν τῆ λέπρα προσεικός, πλὴν ἐκ ἀνίσει τὸ λυπῆν εἰς βάθος, ἔτε μὴ εἰσῆμπε τοῖς ἔσω τῆς νοσῆ τὴν αἰδοῖσιν·

(1) Ἀνθ' ἑτέρων. ἢ ἐν Χαίλ. ἐκδ.

(2) Θεοδώρε. ὁ Ἀλεξάν. καὶδ.

αἰδήσιν· ἐπινήχεται δὲ ὡπερ ἄκρω τε καὶ μόλις ἐπανθῆσα τῷ σώματι, καὶ ἔδὲ τρίχα μεδίσησιν εἰς τὸ λευκόν, ἕτε μὲν ἀκαθάρτως θρωύεται, ἀλλ' ὀλίγοις κομιδῇ τοῖς ἐπικερήμασιν ὀκλόως ἀνασειράζεται, καὶ ὑπονοσεῖ πρὸς ὑγιᾶς ἢ ἐπανθῆσα σάρξ. ἕκῃν ἢ μὲν λέπρα, νέκρωσις ὁμολογῆμένη· ἐν ὑποψίαις δὲ πως τῆς λέπρας, ἢ λευκῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Λευκῆ μὲν ἐν καὶ ἄλλῃ σημασίας παρεκασέον τὰς ἐν ψιλῶς ἐπιταῖς ἐπιθυμίαις κειμέναις, καὶ ἔπω πρὸς ἔργον ἦκοντα λογισμῶς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐξ εἰδη λεπρῶν· ἢ μὲν, ἐξ ἄλλῃ σημασίας τηλαυγῆς· ἢ δὲ, πᾶν τὸ σῶμα καλύπτουσα· ἢ δὲ, ἐξ ἑλκῶς ὑγιαδέντος· ἢ δὲ, ἀπὸ κατακαύματος· ἢ δὲ, ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἐν κεφαλῇ ἢ ἐν πώγωνι· ἢ δὲ, ἐν τῷ φαλακρώματι ἢ τῷ ἀναφαλαντώματι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀνάγεται ταῦτα ἐπιτινας μώμης τῆς ψυχῆς, καὶ ὡπερ ἐπὶ τῶν τῆς σώματος τραυμάτων μετὰ τῷ θεραπείαν ἐδ' ὅτε ἴχνος τῆς πεπονθῆσας τῆς τόπης καταλείπεται ἐν τῇ καλεσμένῃ ἄλλῃ· τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ λαβῆσα τραῦμα ἀμαρτίας ψυχῆ, καὶ τύχη θεραπείας, οἷον ἐλλῶ ἐπίστε ἔχει καταλειπομένῳ. δεῖ δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀπ' αὐτῆς καθαρισμῶς ἢ καθαρισμῶς ἐξεπίσταται.

γ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτῆς, καὶ εἰ ἢ θριξὶ ἐν τῇ ἀφῇ μεταβάλη λευκῆ, καὶ ἢ ὄψις τῆς ἀφῆς ταπεινὴ ἀπὸ τῆς δερματος τῆς χρωτὸς αὐτῆς, ἀφῆ λέπρας ἐσὶ. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ μιανεῖ αὐτόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ τὸ δέσμα φησὶ τὸ ἀφῆ ὑποπίπλον, ἦτοι χροῖα λέπρας. ὅπερ ἀλλαχῶς ὄψιν καλεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ βέλεται ὁ περὶ τῆς λέπρας νόμος; Διὰ τῶν σωματικῶν παθημάτων τῆς ψυχῆς ἐπιδείκνυσι τὰ νοσήματα· καὶ διὰ τῶν ἀκρωσίων τῶν ἐκασίων κατηγορεῖ. εἰ γὰρ τὰ φυσικὰ δοκέω πως εἶναι ἀκάθαρτα, πολλῶ μᾶλλον τὰ γνωμικά. λέγει δὲ καὶ λέπρας διαφορὰν, ἐπειδὴ καὶ ἀμαρτημάτων ἐσὶ διαφορὰ καὶ ἀρχὴ λέπρας, ἐπειδὴ καὶ ἀρχὴ ἀμαρτίας. ἀλλ' ὡπερ τῷ λέπραν ὁ ἱερεὺς διακρίνει, ἕτω καὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἀμαρτημάτων αὐτὸν εἶναι κριτῶν. λεπρον δὲ καλεῖται τὸ ποικίλον τῆς χρώματος· ἕτω κακία προσγενομένη ψυχῇ, λεπρῶν αὐτῷ ἀπεργάζεται.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ. (1) Πολλοὶ διαπορεῖσι, διατὶ ἀκάθαρτος ὁ λεπρός· ἢ διατὶ μέχρι τσαύτης ἀκριβείας προηλθῆν ὁ περὶ τῆς λέπρας νόμος· διατὶ ὁ γονορροῦς ἀκάθαρ-

τος, ὁ ἐνυπνιαζόμενος, ἢ ἢ τίχουσα, ἢ ὁ νεκρὸς ἀπλόματος. Ἐρῶ ἐν, ὅτι σκιαὶ μὲν ὁ νόμος, ἐν τοῖς σωματικοῖς προγυμνάζων οἷα παῖδας τῆς Ἰουδαίας· ἵνα καὶ τὸ παραβαίνον μὴ ἢ μέγα, καὶ τὸ τηρέμενον ἐπιτηδειότερος ἐργάσηται πρὸς ὑποδοχῆ τῶν πνευματικῶν καὶ τελειότερων ἀντολῶν. ἐσὶν ἐν αὐτῇ καθολικωτέρα τῶν ζητημένων ἢ αἰτία. εἰ δὲ ἐννοήσοιμεν, ὡς ἐδὲ τῶν πρὸς ὀσέβειαν σινεβάλλετο τοῖς ἐπὶ Μωσέως, ἀλλ' ἔδὲ ἀγνοόμενον τῷ τῆς ὀσέβειας λόγῳ ἢ ἔργῳ ἐπεπόδιζε, τῷ προειρημένῳ ἡμῖν αἰτίαν βεβαιώμεν. ἀλλὰ καὶ

» εἰ τὸ τῆς Κυρίας λογίσῃ, ἢ τὰ εἰσποροδόμια Ματθ. 15. 11.

» κοινεῖ τὸν ἀνθρώπον· καὶ τὸ τῆς Παύλου,

» ἢ περιτομῆ ἐδὲν ἰσχυεῖ· καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ Γαλ. 5. 6.

» ἕτως ἔλυσε τὸν νόμον τὰ πρὸς τὸν Νῶε·

» ὡς λάχανα γὰρ χόρτε, φησὶν ὁ Θεός, πάν- Γα. 9. 3.

» τα ἔδεσθε· τῷ δὲ Μωσῇ τόδε φάγε, καὶ

» τῆς ἀπόχῃ· καὶ τοῖς μὲν Ἰσραηλίταις,

» διὰ μὲν Μωσέως ἀφῆναι συγχωρεῖ τὰς

» ἑαυτῶν γυναῖκας τοῖς βελομένοις κατὰ

» πᾶσαν αἰτίαν· διὰ δὲ ἑτέρου Προφήτη τῆτο

» ἀπαγορεύει, λέγων· καὶ γυναῖκα νεότη-

» τὸς σε μὴ ἐγκαταλείπης. εἰ δὲ μισήσας

» ἕξαποσείλης, ἀσέβεια καλύψει τὰ ἀνθυ-

» μήματά σε· καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἔχει τις

» λέγειν. ἐξ ὧν δῆλον, ὅτι ἐδὲν ἀκάθαρτον,

» εἰ μὴ πονηρὰ διάθεσις. τί δήποτε ἐν δοκέῖ

» τῷ νόμῳ ἀκάθαρτον εἶναι τὸν ἐνυπνιαζῶν,

» καὶ τῷ ἐν ἀφῆδῳ; Ὅτι μὲν ἐν τῆς φύ-

» σεως ταῦτα, δῆλον. σκοπεῖν δὲ χρῆ, ὡς

» εἰ τὰ τῆς φύσεως ἀκάθαρτα ἢ, πᾶ γε

» τὸ μαχόμενον τῇ φύσει; εἰ δὲ καὶ ἀκά-

» θαρτον ἀληθῶς οἱ Ἰουδαῖοι λέγοιεν, ἴσέον

» ὅτι τῆς ἀκαθάρτου καρπὸς ἢ λέπρα. φασὶ

» γάρτινες, ὡς εἶτις τῇ ἐν ῥύσει ἕση. τετέ-

» σιν ἐν ἀφῆδῳ, προσέλθοι, ἐπειδὴ πρὸς

» ἕκκρισιν τὸ τοῖστον αἶμα ἐπειγόμενον, ἀλ-

» λότηριον πως ἐσὶ τῆς φύσεως, μεριζόμενον

» εἰς τε τῷ τῆς βρέφους διάπλασιν καὶ εἰς

» τῷ τήρησιν, ἀδανεζέραν τῷ φύσιν ἐρ-

» γάζεται. καὶ τὸ μὲν τεχθεῖν νικᾷ τὸ πά-

» ρος τῇ φυσικῇ ζέσει· προίσεως δὲ αὐτῷ

» τῆς ἡλικίας, δέχεται τῷ λέπραν, ἢ ποιεῖ

» τῷ σάρκα νοθροτέραν καὶ ταπεινοτέραν

» ἀπὸ τῆς αἵματος τῆς ἐν ἔθει τῶν γυναικῶν.

» εἰ δὲ καὶ φύματι ἢ καῦμα γένοιτο, ἐτοι-

» μοτέραν δέχεται τῆς λέπρας τῷ ἐπή-

» ρειάν, καὶ τῶν κατὰ τῆς τόπης ἀέρων ἐδ'

» ὅτε τῷ πάθει σινεργάντων. διὸ Μωσέως

» πολλῷ ποιεῖται τὸν περὶ τῆς λέπρας λό-

» γον· ἵνα δέει τῆς πάθους, φθόνωσι τὰς ἀ-

» κείρας μίξαις, ἀγγχοντες τῷ ἐπιθυμίαν.

» τὸ αὐτὸ δ' ἂν καὶ περὶ τῆς γονορροῦς· ἵνα

» τὸ περὶ τῆς (2) ἐργῶδες, ὀκνηροτέρας ποιεῖ

» περὶ τὰς μίξαις.

δ. Ἐάν δὲ τηλαυγῆς λευκῆ ἢ ἐν τῷ δέρματι τῆς χρωτὸς αὐτῆς, καὶ ταπεινὴ μὴ ἢ ἢ ὄψις αὐτῆς (3) ἀπὸ τῆς δερματος, καὶ ἢ θριξὶ αὐτῆς ἢ μετέβαλε λευκῆ;

(1) Διοδώρ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(3) Δυτῆς. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Ἰσ. περὶ αὐτῆς, ἢ περὶ τῆς γονορροῦς.

λευκή, αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἀμαυρά, καὶ ἀφο-
ριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἐπὶ τῆς ἡμέρας.

ε. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῆς ἡμέ-
ρας τῆς ἐβδόμης· καὶ ἰδὼς ἢ ἀφὴ μένει
ἐναντίον αὐτῷ, ἔ μετέπεσεν ἢ ἀφὴ
ἐν τῷ δέρματι, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ
ἱερεὺς ἐπὶ τῆς ἡμέρας τὸ δεύτερον.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ ἐκλεθνάναι τυχόν,
ὡς εἰ λέπρα, Φημι τῆ νοητῆ, καὶ ὡς εἰ
πάθει τῷ κατὰ νέκρωσιν τὴν ἐξ ἀμαρ-
τίας, ἔκ εἰ μόναις ἀν γένιτο ταῖς ἐπι-
θυμίαις, ἀλλ' εἰ ταῖς ἐκβάσει τῶν ἀπο-
τελεσμάτων. καὶ ἕως μὲν ἐστὶν εἰ ὠδίσιν
ἔτι τῷ νῦν τὸ κακόν, ἔπω νέκρωσις, ἔπω
θανάτος. ἔ γὰρ πᾶσα ἀμαρτία πρὸς θά-
νατον, ὡς ὁ τῷ Σωτῆρος εἶρηκε μαθητῆς,
ἀλλ' εἰ ὑποψίαις ἔτι τῷ παθεῖν τὰ νεκρῶν
εἰδοτά. εἰ δοκῆσαι δὲ πῶς ἢ ἀγγεῖ τῆς λέ-
πρας, τὴν λέπρα ἐλέγομεν. ὄψεται, Φη-
σὶν, ὁ ἱερεὺς τὴν τῷ πάθει κάτοχον, Φη-
μι δὴ τῆ λέπρα· καὶ εἰ μὲν ὄρωτο μὴ με-
ταβάλλῃσα πρὸς λέπραν, ἔ καταμιανεῖ
αὐτὸν, ἀφοριεῖ δὲ μάλλον. ἔ γὰρ ἀνε-
πίπληκτον παρὰ Θεῷ, καὶ γὰρ εἰ ἐπι-
θυμίαις καὶ ἀγγεῖ γενέσθαι τῷ κακῷ.

1. Ιωάν. 5. 17.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῷτο δὲ ὑπογράφει
τὸν εἰς Φιληδονίαν μεταβεβληκότα παν-
τελῶς τῆ περι τὰ ἡδέα ταπεινώσει. εἰ δὲ
ἢ μεταβολὴ ἀμαυρὰ εἴη, καὶ μὴ βαθύ-
τερον τὸ μέρος, ὑπέρθεσις ἐπὶ ἐπὶ τῆς ἡμέ-
ρας γίνεται· καὶ μετὰ ταῦτα, εἰ ἔ με-
τέπεσεν, εἰ ἑτέροις ἐπὶ τῷ δοκιμάζεται.
καὶ εἰ μὴ ἐπιμετῆσαι, καθαρὸς κρίνεται·
εἰ δὲ νεμηθεῖ, λεπρὸς. νέμεται ἔν ἢ κα-
κία ὅτε καταλαμβάνει, καὶ τὸν λογισμὸν
καλαδελμική πρὸς τὸ δαλδύειν τῷ πάθει.

Ἐφεσ. 2. 3.

ὅπερ ὁ Παῦλος Φησι, ποιεῖν τὸ θέλημα.

ς. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς αὐτὸν τῆς
ἡμέρας τῆς ἐβδόμης τὸ δεύτερον· καὶ ἰδὼς
ἀμαυρὰ ἢ ἀφὴ, ἔ μετέπεσεν ἢ ἀφὴ
ἐν τῷ δέρματι· καὶ καθαρῶς αὐτὸν ὁ
ἱερεὺς, σημασία γὰρ ἐστὶ. καὶ πλυνά-
μενος τὰ ἱμάτια αὐτῷ, καθαρὸς ἔσται.

» ΛΑΗΛΟΥ. Τὸ δὲ, ἔ μετέπεσεν εἰ τῷ
» δέρματι, Θεοδοτίων, ἔ διακέχυται, Φησι.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ παραιτοῖτο,
Φησι, τὸ πάθος τὴν μεταβολῶν, ἔκ εἰς
» τὸ χεῖρον ἐκνευθικός, καθαρὸς ἔστω, Φη-
σὶν. ἀριστον δὴ ἔν καὶ σωτήριον ἀληθῶς τὸ
παρατεῖσθαι τὴν νέκρωσιν, τὴν ὡς εἰ ἔρ-
γοις Φημι, καὶ αὐτοῖς ἤδη πῶς τοῖς ἀποτε-
λέσμασι τὸν νῦν ἀποψύχσαν. σοφὸν δὲ
πρὸς τῷτῷ τὸ ἀπονύειν εὖ μάλα πειρά-
σαι τὰ πάθη, καὶ εἰ εἰ ψιλῶς ἔτι ταῖς
ἐπιθυμίαις ὄρωτο συμβαίνοντα. τῷτῷ γὰρ
οἰμαῖ ἐστὶ τὸ λέπρας αὐτῆς καὶ λέπρα ἀπο-
φοιτῶν. διεπύδῃ γὰρ ὅτι πλείστης ὄσης
τὰ κατ' ἡμᾶς ἐποπτείας ἀξιοῖ Θεὸς κατὰ

Α Φύσιν ὑπάρχων ὁ Ἐμμανὴλ, ὁ μέγας
ἡμῶν ἀρχιερεὺς· καὶ προσίεται μὲν, τὸ
Φαῦλον ἐκνευθικός· ἐκπέμπει δὲ δὴ τῆς
τῶν ἀγίων παρεμβολῆς, εἰ καταδεῖτο
μεμολυσμένους.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Καθαρὸν ἔσομαι
Φησι,] τὴν διὰ τῷ ὕδατος καθάρσιν προα-
ναφωτῶν ὁ νόμος, [καὶ ὡς εἰ τύποις ἡμῶν
τοῖς εἰ ἀιδῆσαι σωματικῆ, τὸ τῷ ἀγίῳ βα-
πτίσματος καταγράφων μυσηρίον.]

Β ζ. Ἐὰν δὲ μεταβαλλῃσα μεταπέ-
ση ἢ σημασία ἐν τῷ δέρματι, μετὰ
τὸ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἱερέα τῷ καθάρσιν
αὐτὸν, καὶ ὄφθῆσεται τὸ δεύτερον τῷ

η. ἱερεῖ. Καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ
ἰδὼς μετέπεσεν ἢ σημασία ἐν τῷ δέρμα-
τι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς· λέπρα

θ. ἐστὶ. Καὶ ἀφὴ λέπρας εἰάν γένηται ἐν

Γ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱε-
ρῆα· Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὼς ἔλῃ

ι. λευκὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ αὐτὴ μετέ-
βαλε τρίχα λευκὴν, καὶ ἀπὸ τῷ ὑγιῶς
ια. τῆς σαρκὸς τῆς ζωῆς ἐν τῇ ἔλῃ· Λέ-
πρα παλαιωμένη ἐστὶν ἐν τῷ δέρματι
τῷ χρωτὸς αὐτῷ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ
ἱερεὺς, ἔ (1) ἀφοριεῖ αὐτὸν, ὅτι ἀκά-
θαρτός ἐστιν.

Δ ιβ. Ἐὰν δὲ ἀνθῆσα ἐξανθήσῃ λέ-
πρα ἐν τῷ δέρματι, καὶ καλύψῃ ἢ
λέπρα πᾶν τὸ δέσμα τῆς ἀφῆς ἀπὸ
κεφαλῆς ἕως ποδῶν αὐτῷ, κατ' ὅλην

ιγ. τὴν ὄρασιν τῷ ἱερέως. Καὶ ὄψεται ὁ
ἱερεὺς, καὶ ἰδὼς ἐκάλυψεν ἢ λέπρα πᾶν
τὸ δέσμα τῷ χρωτὸς αὐτῷ· καὶ κα-
θαρῶς τὴν ἀφὴν, ὅτι πᾶν μετέβαλε

Ε λευκὸν, καθαρὸν ἐστὶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν ὅλον λε-
πρὸν γενόμενον καθαρὸν ὀνομάζει; Φιλαν-
θρωπίας καὶ ἔτος ὁ νόμος μεσός. ὡπερ
γὰρ ἐπὶ τῷ θυσιμαῖς διηγοροῦσιν, εἰ μὲν
εἰς ἀγγεῖον ἐμπέσει, ἀκάθαρτον εἶναι· εἰ
δὲ εἰς πηγλῶν, ἢ λάκκον, ἔκ ἔτι· ἔτω τὸν
ποικίλον δεξάμενον χρωτὸς τῶν ἄλλων ἀ-
ποκρίνει, ὡς ἐλπὶδα καθάρσεως ἔχοντα·
τὸν δὲ ὅλον λέπρα γενόμενον ἀναμίγνυσθαι
κελύει τοῖς ἄλλοις, ἵνα μὴ παρὰ πάντα
τὸν βίον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων κεχωρισ-
μένος διάγῃ. καὶ τῷτῷ δὲ τῶν πνευματι-
κῶν ἐστὶ τύπος. τοῖς μὲν γὰρ πιστοῖς ἀμαρ-
τάνυσιν ἔδὲ σθεοδίειν ὁ θεὸς νόμος κε-
λύει· τοῖς δὲ γε ἀπίστοις εἰς ἐσλασιν καλῶ-
σιν, ἔ κωλύει σθεοδίειν. λέγει δὲ ἔτῳς

» ὁ θεὸς Ἀπόστολος· ἐάντις καλῇ ὑμᾶς τῶν 1. Κορ. 10. 27.
» ἀπίστων, καὶ θέλετε πορθεῖσθαι, πᾶν τὸ
» παρατιθέμενον ὑμῖν ἐδίετε, μηδὲν δια-
» κρίνοντες, καὶ τὰ ἐξῆς. περὶ δὲ τῶν ἀμαρ-
» τανόντων πιστῶν ἔτῳς ἔφη· ἐάντις ἀδελ- 1. Κορ. 5. 11.
» φός.

(1) Τὰ, ἔ, γραφικὸν ἀμάρτημα δοκεῖ. καὶ ἀφοριεῖ δὲ γράφειν αἴτε προειρημ. τῆς Γραφ. ἐκδόσ.
καὶ ὁ ὁ ἀγίῳ Κύριε. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 540.

» Φὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ μέδυσος, ἢ λοιδορός, ἢ ἄρπαξ, τῷ τοῖστῳ μὴ σιωεῖν· καὶ
 2. Θεσ. 3. 6. πάλιν· ἐλλεθε ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελ-
 » Φῶ ἀτάκτως περιπατῆντος. ἔτος τοίνυν
 ἔοικε τῷ ἐκ μέρας λεπρῷ· ὁ δὲ ἄπιστος, τῷ
 πᾶσαν τὴν φυσικῶν ἀπολέσαντι χροιάν.
 ἀλλὰ τῆτοις καὶ προσδιαλεγόμεθα, καὶ
 σιωαναρεφόμεθα· ἐκείνοις δὲ, ἐκ ἔτι. καὶ
 1. Κορ. 5. 9, 10, 11. » γὰρ ὑμῖν Φησὶ μὴ σιωαναμίγνυσθαι πόρ-
 » νοις· καὶ ἐ πάντως τοῖς πόρνοις τῆ κόσ-
 » μῳ τῆτι, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἄρπαξιν,
 » ἢ εἰδωλολάτραις· ἀλλ' ἐάν τις ἀδελφὸς
 ὀνομαζόμενος, καὶ τὰ ἐξῆς. καθαρὸν μεν-
 τοι κέκληκε τὸν ὅλον γεγενημένον λυκόν,
 ἐχ ὡς ὑγιῆς ἔχοντα τὸ σῶμα, ἀλλ' ὡς
 μηκέτι τῆς πελάζοντασ κατα τὸν νόμον
 μολύνοντα.

*** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Τὸν μηκέτι διην-
 θισμένον ποικιλία χρωμάτων, ὅλον δὲ
 λυκωθέντα δι' ὅλων, ἀπὸ κεφαλῆς ἄκρας
 ἄχρι ποδῶν ἐχάτων, καθαρὸν εἶναι ἐθέ-
 λει· ἵνα κατὰ τὴν ἀπὸ τῆ σῶματος μετά-
 βασιν, τὸ ποικίλον καὶ πανῶρον τῆς δια-
 νοίας μεταδέμενοι πάθος, τὸ ἀποίικτον
 καὶ ἀνευδοίαςον τῆς ἀληθείας ἀπλῆν ἀγα-
 πῆσωμεν χροῶμα.

*** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὡσπερ εἴ γε τῷ ζῶν
 ἐλέσθαι Χριστῷ, τὸ νεκρῶσθαι μερικῶς ὑπε-
 τίθει ταῖς δίκαις ὁ νόμος· ἔτω καὶ εἴ τῷ
 τεθνήσκει τῇ ἀμαρτία, τὸ ζῶν εἴ αὐτῇ,
 μολυσμὸς ἂν εἴη πάλιν, καὶ τῆς ἐκ νόμου
 γραφῆς ἐκ ἀπηλλαγμένους. ταύτητοι Φη-
 σιν, ὡς εἰ γένοιτο λέπρα κατ' ὅλα τῆ σῶ-
 ματος, καὶ οἰονεὶ νέκρωσις κατὰ παντὸς
 ἴσσα μέλῳ, κατασημιώσκειν ἂν τὸν ἀπο-
 θανόντα τῇ ἀμαρτία· καὶ μολυσμὸς ἐκ
 ἔτι τῷ σῶματι. καθαρὸς γὰρ ἐστὶ Φησιν,
 ὅλως δι' ὅλα τεθνεὼς τῇ ἀμαρτία, καὶ τό-
 πον ἐδία παραχωρήσας αὐτῇ, καὶ οἰονεῖ-
 πως εἴ ἐαυτῷ τὸ ἐναυλίζεσθαι δέσ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν ὁλόλεπρον ὁ νόμος κα-
 θαρίζει, ἵνα δείξῃ ὅτι τὸ ποικίλον μισεῖ ὁ
 1. Δεστ. 22. 9. Θεός· ἐ τὸ ἀπλῆν. τὸν ἀμπελῶνάσ, Φη-
 » σιν, ἐ καταπερεῖς διάφορον. (1)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ γὰρ ὅλον λεπρω-
 θέν, ἐκ ἔτι Φησὶν ἀκάθαρτον· καίτοι τὸν
 λεπρὸν, ὡς νεκρὸν ἀνιδιασέλλων τῷ ζῶντι.
 καὶ νεκρότης μεν ἐ καθαρὰ, ἢ κατὰ κα-
 κίαν, οἷον ἢ κατ' ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν
 διάθεσις ἐπίμονος καὶ νεμομένη· καθαρὰ
 δὲ νεκρότης, ἢ νεορὰ διάθεσις, ἐδὲν δια-
 κρίνῃσασ σωματικόν, εἴ μὴ κατὰ κακίαν
 λαμβάνεται· ἐ γάμον ἀλλόφυλον, εἴ μὴ
 ἐξ ἀκολασίας· ἐ βρωμα ὁποῖον δὴ, εἴ μὴ
 ἐξ ἀκρασίας. εἴ μεν ἔν ὅλος ὁ βίος ἔχει
 τὸ περιεκλὸς διάφορον, καθαρὸς· εἴ δὲ,
 τῷ μεν διαφέρει, τῷ δὲ μὴ, ἀκρασίας
 ἔλεγχος καὶ ἀκαθαρσίας. ἄπερ ὁ νόμος
 λέγει εἴ τῷ, τὸ μεν εἶναι ὑγιῆς, τὸ δὲ
 ἀλλοῖον. καὶ ὁ μεν νεορὸς βίος, ὡς πρὸς

τὰ σωματικὰ νεκρός· ὁ δὲ εἴ κακία, ὡς
 πρὸς τὰ πνευματικὰ καὶ πρὸς τὸ ἀγα-
 θὸν τεθνήσκει δοκεῖ τῷ νόμῳ, καὶ μὴ ὑπο-
 σρέφειν ἐπὶ τῷ εἴ αὐτῷ ζῶν, ὡς δικαιο-
 μενος εἴ αὐτῇ.

ιδ. Καὶ ἢ ἂν ἡμέρα ὀφθῆ ἐν αὐτῷ
 χροῶς ζῶν, μιανθήσεται.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῶν παλαιῶν τῆς
 χροῶτα ζῶντα, τὸν λόγον ἐλάμβανον. ἔ
 μὴ παρόντος τῇ ψυχῇ, ὅ,τι ποτ' ἔν ἂν
 γένηται, ἀνέγκλητος ὁ ἀμαρτῶν, ἀλόγῳ
 Φέρων κατὰσασιν· εἴ δὲ παρήν λόγος,
 ὑπόθῃσος. Πι ἔν τὸ κατ' ὅλα τῆ σῶμα-
 τος γίνεσθαι τῷ ἀφῶ; μὴποτε τροπικῶς
 Φροῖτίδας, ἢ μελαγχολίας δηλοῖ; μὴ
 βοηθῆντος γὰρ τότε λόγῳ, μηδὲ παρῆσῃ
 αἰδήσεως, πᾶν τὸ πραχθῆν, ἢ λεχθῆν,
 ἐχ ἀμάρτημα· ἀλλ' ὅτε παρῆσιν αἰδήσις.

ιε. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸν χροῶ-
 τα τὸν ὑγιῆ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ χροῶς
 ὁ ὑγιῆς, ἀνάθαρτός ἐστι· λέπρα ἐστίν.

*** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἰ δὲ δή Φησι. χροῶς
 » εἴ αὐτῷ ζῶν ὀφῶτο πάλιν, μιανεῖ αὐτὸν
 » ὁ χροῶς ὁ ζῶν. τὸ γάρτοι ζῶν ὅλως τῇ
 ἀμαρτία, καὶ γὰρ ἐκ μέρας, βδελυρὸν
 ἀποφαίνει τὸν ἡρώσσηκότα.

ισ. Ἐὰν δὲ ἀποκατασθῆ ὁ χροῶς ὁ
 ὑγιῆς, καὶ μεταβάλῃ εἰς λευκόν, καὶ
 ις. ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱερέα. Καὶ ὄψε-
 ται ὁ ἱερεὺς αὐτὸν, καὶ μετέβαλεν ἢ
 ἀφῆ εἰς τὸ λευκόν, καὶ καθαρῆν ὁ ἱε-
 ρεὺς τὴν ἀφῆν, καθαρὸς ἐστίν.

*** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Εἰ δὲ ἀποκατασθῆ,
 Φησιν, ὁ χροῶς ὁ ζῶν, καὶ μεταχωροῖ πρὸς
 λέπραν, λελύσθαι τὰ ἐγκλήματα, καθαρ-
 ὸς ἐστίν. ἀπήλλακται γὰρ καὶ τῆ μερικῶς
 ἐστὶ ζῶν τῇ ἀμαρτία, πρὸς νέκρωσιν τῷ
 ἐπαινεμένῳ μετοιχομένῳ τῆ νῆ, καὶ παγ-
 κάλλῳ ἀληθῶς ἔχοντος τῷ μετὰσασιν.

ιη. Καὶ σὰρξ εἴαν γένηται ἐν τῷ
 δέρματι αὐτῆ ἔλκος, καὶ ὑγιασθῆ,
 ιθ. Καὶ γένηται ἐν τῷ τόπῳ τῆ ἔλκος
 ἐλῆ λευκῆ, ἢ τηλαυγῆς λευκαίνῃσασ,
 ἢ πυρρῆσασ, καὶ ὀφθῆσεται τῷ ἱερεῖ.
 κ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδῆ ἢ ὄψις
 Ζ ταπεινότερα τῆ δέρματος, καὶ ἢ θρεῖξ
 αὐτῆς μετέβαλεν εἰς λευκῆν, καὶ
 μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἀφῆ λέπρας
 κα. ἐστίν· ἐν τῷ ἔλκει ἐξῆνθησεν. Ἐὰν δὲ
 ἰδῆ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδῆ ἐκ ἔσιν ἐν αὐτῷ
 θρεῖξ λευκῆ, καὶ ταπεινὸν μὴ ἢ ἀπὸ
 τῆ δέρματος τῆ χρωτῆς, καὶ αὐτῆ ἢ
 ἀμαυρὰ, καὶ ἀφορεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς
 ἐπὶ ἡμέρας.

Η κβ. Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται
 ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱε-
 ρεὺς

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπιος, (εἴ τῷ τῆς Λύγ. κώδ.) ὡς ὑπότινων λεγόμενα, ἐκλήθησι.

ρεύς, ἀφῆ λέπρας ἐστίν· ἐν τῷ ἔλκει Α
ἐξήνθησεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Κλήμης (1) Φησὶν εἰς τὸν
ἐν τῷ πάχῳ λόγον, ὅτι διαχυσὶς λέπρας
ἐστίν, ὡσανεὶ βάδις καὶ πορεία ῥύσικη.

κγ. Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν αὐτὴ μεί-
νῃ τὸ τηλαύγημα καὶ εἰ διαχέηται,
ἐλθὲ τῆ ἑλκὸς ἐστὶ, καὶ καθαρῶς αὐ-
τὸν ὁ ἱερεὺς.

κδ. Καὶ σὰρξ εἰάν γένηται ἐν τῷ
δέρματι αὐτὴ κατάκαυμα πυρὸς, καὶ
γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτὴ τὸ ὑγια-
σθὲν τῆ κατακαύματος αὐγάζον τη-
λαυγὲς λευκὸν, πυρρίζον, ἢ ἐκλευκόν·
κε. Καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ
μετέβαλε τρίχα λευκὴν εἰς τὸ αὐγά-
ζον, καὶ ἡ ὄψις αὐτὴ ταπεινὴ ἀπὸ τῆ
δέρματος, λέπρα ἐστίν· ἐν τῷ κατα-
καύματι ἐξήνθησε. καὶ μιανεῖ αὐτὸν
ὁ ἱερεὺς, ἀφῆ λέπρας ἐστίν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μὴ ποτε κατάκαυ-
μὰ ἐστίν ἐν παντὶ τῷ δεξαμένῳ βέλῳ τῆ
πονηρῆ πεπυρωμένον; ἐρᾷ γὰρ ἔτος σαρκός
τε καὶ αἵματος, γυναικὸς, ἢ παιδός.
τοιοῦτοι καὶ οἱ πρὸς δοξάν μαινόμενοι καὶ
ἀργύριον. ψυχὴ γὰρ ἐμπαθῆς ἐπὶ τοις-
τοις ἐκκἀεται· καὶ ἀπαλλαγῆσα τέτων
ὑγιασθῆ, καὶ μὴ ἔτως ὁμαλίση τὸν τόπον
τῆ πάθης, ὡς πρὸ τῆ πάθης ἐτύγχανεν,
ἀλλ' ἢ κατὰ τέτο ταπεινότερα, μιὰ τῷ
νόμῳ δοκεῖ.

κε. Ἐὰν δὲ ἴδῃ αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ
ἰδὲ εἰ ἐστίν ἐν τῷ αὐγάζοντι θρίξ λευ-
κὴ, καὶ ταπεινὸν μὴ ἢ ἀπὸ τῆ δέρμα-
τος, αὐτὸ δὲ ἀμαυρὸν, καὶ ἀφορεῖ
κς. αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τῆ ἡμέρας. Καὶ ὄψε-
ται ὁ ἱερεὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ ἐβδόμῃ.
εἰ δὲ διαχύσει διαχέηται ἐν τῷ δέρ-
ματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἀφῆ
λέπρας ἐστίν· ἐν τῷ ἔλκει ἐξήνθησεν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐποπλῶων δὴ τέρας ὁ
μέγας ἀρχιερεὺς Χριστὸς, ὁρθὸν ἐξοίσει
τὸ κρίμα. εἰ γὰρ μέχρι μόνον λογισμῶν,
Φησὶν, ἢ νόσος, ἀνεπιτίμητος μὲν ὁ πα-
θῶν ἔδαμῶς· ἀφοριθῆσεται γὰρ· πλὴν
ἐκ ἀπόβλητος παντελῶς. εἰ δὲ ἐκ λο-
γισμῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῆς διε-
νεργεῖται τὸ πάθος, ὡς πεπονθότα τῷ
εἰς ἅπαν εἰς γε τὰ χεῖρῳ μεταβολῶν,
ταῖς ἐκ μολυσμῶν ὑποθήσει δίκαις τὸν
αὐθὶς ἠέρωσηκότα. παραφυλακτέον δὴ ἐν,
τὰ ἤδη κατηνωασμένα μὴ ἀφνιζεῖν τῶν
παθῶν, μῆτε μὴ ἀνανεῶν τὰ εἰς νῦν
τραύματα, καὶ παλινδρομεῖν εἰς τὸ ἐν
ἀρχαῖς.

κη. Ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ
αὐγάζον, καὶ μὴ διαχυθῆ ἐν τῷ δέρ-
ματι, αὐτὴ δὲ ἀμαυρὰ ἢ, ἐλθὲ τῆ
κατακαύματος ἐστὶ, καὶ καθαρῶς αὐ-
τὸν ὁ ἱερεὺς· ὁ γὰρ χαρακτὴρ τῆ κα-
τακαύματος ἐστὶ.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εἰ γένοιτο, Φησὶν,
ὑποψία καὶ δόκησις, τῆ λελεπρωῦσαι τυ-
χόν, ἢ ἐναπελωθέντι τραύματι, ἢ γὰρ
ἐν μορίῳ σώματος κατακεκαυμένῳ ποτε,
ταῖς αὐταῖς ἀκριβείαις τε καὶ ἐπισκέψει
κεχρησθῶ πάλιν ὁ ἱερεὺς. καὶ εἰ τὸ δοκῶν
ἐξανθήσῃ λυκόν, μὴ μετατεθείη πρὸς
λέπραν, καθαρὸς ἔσῃ, Φησὶν. εἰ δὲ δὴ
γένοιτο σαφῆς μετάστασις τῆς λυκῆς εἰς
λέπραν, ἀκαθαρτὸς ἔσῃ καὶ βδελυρὸς.

κθ. Καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικί, ὃ ἂν
γένηται ἐν αὐτῷ ἀφῆ λέπρας ἐν τῇ
κεφαλῇ ἢ ἐν τῷ πώγωνι.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρατηρητέον ἐφ' ὧν
,, μὲν λέγεται ἀνθρώπων· εἰάντινι γένηται
,, ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτῆ· ἢ ἀνδρὶ ἢ γυναι-
,, κί, ὃ ἂν γένηται ἐν αὐτοῖς ἀφῆ λέπρας·
,, ἐφ' ὧν δὲ, σὰρξ εἰάν γένηται ἐν τῷ δέρ-
,, ματι αὐτῆ ἑλκός, ἢ σὰρξ κατάκαυμα πυ-
,, ρός· ταῦτα δὲ θραῦσμα ἐστὶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅρα εἰ δυνάται
Δ λέπρα μὲν λαμβάνεσθαι κεφαλῆς, ὅτε
ἀντὶ τῆ ἔχεν κεφαλῶν Χριστὸν, ἄλλον τι-
νά τις λόγον ἐπιγράφεται κεφαλῶν λε-
πρὸν καὶ ἀκαθαρτὸν. ἀλλὰ καὶ εἰάν ἴδῃ
τίς γενόμενος ἀνὴρ, καὶ δοκῶν κατηρη-
κόνα τὰ τῆ νηπίς, ἀμαρτάνη, μὴ ὡς νη-
πίος, ἀλλ' ἀμαρτίαν ἀνδρός, τάχα ἔχει
λέπραν ἐπὶ τῆ πώγωνος. καὶ γυνὴ δὲ,
ψυχὴ ἢ μὴ προετικὴ μὲν λογικῶν σπερ-
μάτων, δεκτικὴ δὲ, ἔχει ἂν ποτε ἐπὶ τῆ
προσώπῃ, καὶ τῆ ἐν αὐτῇ πώγωνος ὅπερ
ἰδίως παρὰ τὰ πρότερα καὶ θραῦσμα ὠνό-
μασεν ὁ νόμος.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐοικεν ὁ νόμος ἡμῖν
ἐν τέτοις ψυχικῶν τάχα πε διαμενησθαι
παθῶν, καὶ ὅσα συμβαίνειν ἔδος κατὰ
νῦν ἀρρώσηματα, ταῦτα βέλεσθαι δηλῶν.
ἢ κεφαλῆτε γὰρ, νῆ τύπος· καὶ μὴ καὶ
πώγων, διανοίας ἐμφορονος. τελειότητος
καὶ γὰρ αὐτὸ σημεῖον.

λ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν,
καὶ ἰδὲ ἢ ὄψις αὐτῆς κοιλοτέρα τῆ
δέρματος, ἐν αὐτῇ δὲ θρίξ ξανθίζουσα
λευκὴ, (2) καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς·
θραῦσμα ἐστὶ λέπρας, λέπρα τῆς κε-
φαλῆς ἢ λέπρα τῆ πώγωνος ἐστὶ.
λα. Καὶ εἰάν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν τῆ
θραῦματος, καὶ ἰδὲ εἰ ἢ ὄψις ἐγ-
Η κοιλοτέρα τῆ δέρματος, καὶ θρίξ ξαν-
θίζουσα

XXX 2

(1) Ὁ Ἀλεξανδρῶς. τέτα δὲ τῆ ἐν τῷ πάχῳ λόγῳ ὅτι Εὐσέβιος, (ἐν κεφ. 26. τῆ 4. περὶ ἐκκλη-
σιασ. ἱστορ. βιβλ.) καὶ ὁ Φώτιος (ἐν τῷ 111. κώδ. τῆς βιβλιοθ.) μνείαν ποιῶνται. ὁ δὲ Φαβρίκιος (ἐν βιβλ. 5.
κεφ. 1. σελ. 112.) τοῖς ἀπολεθῆσιν αὐτὸν συγκαταλέγει. (2) Λεπιή. αἰ προεξημ. ἐκδόσ.

θίζουσα ἔκ ἐστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἀφο-
ριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῆ θραύσματος
ἐπὶ τὰς ἡμέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐποπιθεῖ τὰ κατ'
ἡμᾶς καὶ περιεργάζεται λεπῶς ὁ πάντων
ἀρχιερεὺς, τρεῖς Χριστὸς, καὶ εἰς αὐ-
τὸν ἐμβλέψεται τὸν νῦν, καὶ τὰς ἔσω τε
καὶ κεκρυμμένας δοκιμάσει Φρένας· καὶ
εἰ μὴ τις γένοιτο καταφθοράτε καὶ με-
ταποίησις, ἢ ἀπόγε τῆ πισθῆναι ὀρθῶς ἐπὶ
τὸ μὴ ἔσως ἔχον, ἢ γὰρ εἰς ἡθῶν φαυλό-
τητα καὶ κακοβελία· αὐτῷ μάλιστα κατε-
συνημένῳ, ἀποσοβήσει δὴ πάλιν ὡς με-
μολυσμενός, καὶ τῷ εἰς ἅπαν καταμαί-
νυσαν ἐποίησι ψῆφον. τῆτο εἰναί Φημι τὸ
παθεῖν τῷ λέπραν εἰς κεφαλῶν, ἢ πώ-
γωνία. εἰ δὲ δὴ γένοιτο μὴ ὡς εἰ ἀρχαῖς
τῆ παθεῖν ὁ νῦν, ἔ μὴ ἀπονενοχῶς ὀρῶ-
το παντελῶς εἰς τὸ νοσεῖν ἄπερ ἔφλω, ἀ-
φορίζεται μὴ συμμέτροις ἐπιτιμήσεσιν
ὑπερλωγμένους, ἔστω δὲ ἔχι παντελῶς
ἀκάθαρτος, ἔτε μὴ ἀλλότριος Θεῶ.

λβ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν
τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, καὶ ἰδὲ ἔ διε-
λύθη τὸ θραῦσμα, καὶ θριξ ζανθί-
ζουσα ἔκ ἐστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ ὄψις τῆ
θραύσματος ἔκ ἐστι κοίλη ἀπὸ τῆ δέρ-
ματος. Καὶ ξυρηθήσεται τὸ δέσμα,
τὸ δὲ θραῦσμα ἔ ξυρηθήσεται, καὶ
ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα ἐπὶ
ἡμέρας τὸ δευτερον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ τῶν τριχῶν ξύρησις
[παρατιθεῖσα τῷ ἱερεῖ] γυμνὸν τὸ τραῦ-
μα, ὑποσημῶσιν ἄν [τὸ οἰοεῖ πάντα εἰ
μέσω χωρεῖν, καὶ γυμνῶ καὶ ἀπαραπό-
δισον τοῖς τῆς Θεότητος ὀφθαλμοῖς, τῷ
ὡ ἄν βέλοισθι καθορᾶν παρακείσθαι θεῶν.]
ἔδει γὰρ ἀπὸ Θεῶ κεκρυμμένον.

λδ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσ-
μα τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, καὶ ἰδὲ ἔ
διεχύθη τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέσματι
μετὰ τὸ ξυρηθῆναι αὐτὸν, καὶ ἡ ὄψις
τῆ θραύσματος ἔκ ἐστι κοίλη ἀπὸ τῆ
δέρματος, καὶ καθαρῶς αὐτὸν ὁ ἱε-
ρεὺς, καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια, κα-
θαρὸς ἔστω.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Πλυνάμενος τὰ ἱμά-
τια, καθαρὸς ἔστω, τρεῖς δεξεται πρὸς
ἐπικερῖαν τῷ εἰ Χριστῷ δικαίωσιν.

λε. Ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται τὸ
θραῦσμα ἐν τῷ δέσματι μετὰ τὸ κα-
θαρῶθῆναι αὐτὸν. Καὶ ὄψεται αὐτὸν
ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ διακέχυται τὸ θραῦσ-
μα ἐν τῷ δέσματι, ἔκ ἐπισκέψεται ὁ
ἱερεὺς περὶ τῆς τριχὸς τῆς ζανθίζουσης,
ὅτι ἀκάθαρτος ἔστιν. Ἐὰν δὲ ἐνώπιον
αὐτῆ ἐπὶ χώρας μείνη τὸ θραῦσμα,

Α καὶ θριξ μέλαινα ἀνατείλη ἐν αὐτῷ,
ὕγιακε τὸ θραῦσμα, καθαρὸς ἔστι,
καὶ καθαρῶς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς.

λη. Καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικί, ὡ εἰάν
γένηται ἐν δέσματι σαρκὸς αὐτῆ αὐ-
γάσματα αὐγάζοντα λευκανθίζοντα.
λθ. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ ἐν δέρ-
ματι τῆς σαρκὸς αὐτῆ αὐγάσματα
Β αὐγάζοντα λευκανθίζοντα, ἀλφός-
ἔστι, καθαρὸς ἔστιν, ἔξανθει ἐν τῷ δέρ-
ματι τῆς σαρκὸς αὐτῆ, καθαρὸς ἔστιν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἀλφός ἔστι, καθαρὸς ἔστιν.
Ἀλφὸς καλεῖται ἢ ἐπίλυσις ἢ καλκμῆ
μελανία, ἢ περὶ τὰς παρειὰς γινομένη ἐκ
τῆ ἡλιακῆ καύσωνος.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** [Καίτοι τῆς ἀκριβείας
ἐροδνωμῆς, πάθος ἄν εἴη σαρκὸς, καὶ
λέπρας ἀγγῆ, τὸ παθεῖν ἀλφον· ἀλλ' ἔ
νοσεῖ τῷ νέκρωσιν, ἔτε μὴ τὸ ἄγαν ἀπε-
γνωσμένον.] τοιαῦτά πως ἐστὶ καὶ τὰ εἰ
ἡμῖν παραπλάσματα· πάθη μὴ ἐν ὁμολο-
γεμένως, πλὴν ἔκ εἰς θάνατον [καὶ ψυ-
χῆς καταφθοράν.] ἀκριβολογεῖται δὲ ἔ
,, λῖαν ὁ κριτής, ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσ-
,, μα ἡμῶν.

μ. Ἐὰν δέ τινα μαθήση ἢ κεφαλῆ
αὐτῆ, Φαλακρός ἔστι, καθαρὸς ἔστιν.
μα. Ἐὰν Φαλακρός ἔστι, (1) κατὰ πρό-
σωπον μαθήση ἢ κεφαλῆ αὐτῆ, ἀνα-
Φάλαντός ἔστι, καθαρὸς ἔστιν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἡ τριχῶν ἀνεθέλη-
τος ἀποβολή, κεφαλῆς ἄν εἴη πάθος. νῆ
δὲ εἰς τύπον ὀνομάσθαι τῷ κεφαλῶ ἀρ-
τίως ἐλέγομεν. νῆ γὰρ εἰδικαίτημα, κεφα-
λή, κατὰ γε τὸ τισὶ δοκεῖν. ἔκον τὰ κε-
φαλῆς πάθη σωματικῆς, ἐμφώσιν ἄν
εἰκότως τὰ εἰς νῦν ἀρρώσθηματα, σμικρὰ
δὲ δὴ πάλιν, καὶ τὰ οἷς ἄν ἐποιτο ἀνεῖσθαι
πρέπαν. ἀπαλλάττει δὴ ἐν ὁ νόμος παν-
τος ἡμᾶς ἀνθρώπων παθῆς, καὶ μολυσ-
μῶν ἀνεθέλητων, οἷπερ ἄν ἡμῖν ἐπισυμ-
βαίνοιν, ἐπέειτο τὸ ἀναλκι νοσεῖν ἀναγ-
κη τῆ φύσει, καὶ ἀπηλλάχθαι παθῶν εἰ-
σάπαν, ἔ τῆ παρόντος καιρῆ· πρέποι δ'
ἄν αὐτῶν τῷ μέλλοντι, κατ' ὄν ἐκ βάρων
ἢ ἀμαρτία κατασειδήσεται, καὶ εἰς ἀλώ-
βητον παντελῶς μεταχωρήσομεν βίον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὑπολυποῖ τῆς ἐξάρ-
χης εἰ ἀφελεία, μετὰ δὲ ταῦτα εἰ κακία
διαμαρτάνοντας.

μβ. Ἐὰν δὲ γένηται ἐν τῷ Φαλα-
κρώματι αὐτῆ ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαν-
τώματι αὐτῆ ἀφὴ λευκὴ ἢ πυρρὴ ζου-
σα, λέπρα ἔξανθῆσά ἔστιν ἐν τῷ φα-
λακρώματι αὐτῆ, ἢ ἐν τῷ ἀναφα-
λάντώματι αὐτῆ. Καὶ ὄψεται αὐ-
τὸν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ ἢ ὄψις τῆς ἀφῆς
λευκῆ

(1) Ἐὰν δὲ κατὰ πρόσωπον μαθήση. αἰ προσημ. ἐκδός. καὶ ὁ Κύριλ. εἰ Τέμ. 1. μίε. 2. σελ. 546.

λευκή ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ φαλακρώ-
ματι ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτῆ,
ὡς εἶδος λέπρας ἐν δέρματι σαρκὸς
αὐτῆ. "Ἄνθρωπος λεπρὸς ἐστὶ μίαν-
σει μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ἐν τῇ κε-
φαλῇ αὐτῆ ἢ ἀφῆ αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετατρέχει γὰρ ἐδὲ
ὄτε καὶ τὰ μικρὰ τῶν παθῶν εἰς ἐγκλη-
μάτων δυνάμιν, καὶ καταμιαίνει δανῶς,
μὴ ἀνακοπιόμενα πρὸς ἡμῶν.

με. Καὶ ὁ λεπρὸς ἐν ᾧ ἐστὶν ἢ ἀφῆ,
τὰ ἱμάτια αὐτῆ ἔσαι παραλελυμένα,
καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτῆ ἀνάλυτος, καὶ
περὶ τὸ σῶμα αὐτῆ περιβαλέσθω, ἢ
ἀκάθαρτος κεκλήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῆ λεπρῆ ἀκα-
τακάλυπτον εἶναι κελόβει τὴν κεφαλῇ,
καὶ τὰ ἱμάτια παραλελυμένα; "Ἰνα γνώ-
ριμος ἦ, καὶ μὴ μεταλαγχάνωσι τῆς ἀκα-
θαρσίας οἱ προσελάζοντες. ἔτως ὁ Ἀπό-
στολος περὶ τῶν ἀμαρτανόντων ἔφη· σέλ-
" λεθε ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφῆ ἀτάκτως
" περιπατῆντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παρα-
" δοσιν, ἢ παρελάβετε παρ' ἡμῶν· καὶ
1. Κορ. 5. 11. ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, ἢ πόρνος,
" ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ μέθυ-
" σος, ἢ λοιδορὸς, ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιαύτῳ
" μὴ σιωεδίεν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Διὰ τέτων ἀντίκειται
μὴ δεῖν συγκρίπειν τὰ ἀμαρτήματα, καὶ
σκεπάζειν αὐτὰ τὸν τὴν ψυχῇ λελεπρω-
μένον. ὡπερ τῆ παραλελυμένα τὰ ἱμά-
τια, ἢ ἐκ ἐσκέπασαι ἢ ἀσημοσῶν· ἔτω
βέλεται πᾶσιν ἐκδικεῖσθαι, (1) μὴ γινώ-
μενον τάφον κεκονιαμένον. τὸ δέ γε περι-
βεβληῖσθαι τὸ σῶμα, ἐστὶ τὸ μὴ ἔχειν παρ-
ρήσιαν ἀνοῖξαι τὸ σῶμα.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ μὲν παραλελύ-
σθαι τὰ ἱμάτια, καὶ ἀκατακάλυπτον εἶναι
τὴν κεφαλῇ, ὑπεμφύειν ἂν καὶ μάλα
σαφῶς τὸ ἀκρύπτως ἀσημονεῖν· τὸ δέ γε
περιβεβληῖσθαι περὶ τὸ σῶμα, τὸ οἰονεί-
πως ἀπολογίαν ἔκ ἔχειν, καὶ εἰπεῖν δύ-
νασθαι μηδὲν, ἐγκαλῆντος Θεῷ τὴν ἀκα-
θαρσίαν.

μς. Πάσας τὰς ἡμέρας, ὅσας εἶαν
ἢ ἐπ' αὐτῷ ἢ ἀφῆ, ἀκάθαρτος ὢν
ἀκάθαρτος ἔσαι· κεχωρισμένος κα-
θήσεται, ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἔσαι
ἢ διατριβῆ αὐτῆ.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ δὲ τῆς παρεμβο-
λῆς ἐξοίχεσθαι, τὸ μηκέτι τῆς τῶν ἀγίων
αὐτὸν σιωαυλίζεσθαι χοροῖς. (2)

μς. Καὶ ἱματίῳ εἶαν γένηται ἐν αὐ-
τῷ ἀφῆ λέπρας ἐν ἱματίῳ ἐρέω, ἢ
μη. ἐν ἱματίῳ συπυῖσθαι, ἢ ἐν σῆμονι, ἢ

ἐν κρόκη, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν τοῖς
μθ. ἐρεοῖς, ἢ ἐν δέρματι, Καὶ γένηται ἢ
ἀφῆ χλωρίζουσα ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ
δέρματι, ἢ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ
σῆμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκη, ἢ ἐν παντὶ
σκεύει ἐργασίμῳ δέρματος, ἀφῆ λέ-
πρας ἐστὶ· καὶ δείξει τῷ ἱερεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον ἱματίοις
λέπραν ἐγγίνεσθαι; Πολλὰς ὁ Θεὸς αὐτοῖς
τοιαύτας παιδείας ἐπήγαγεν. αὐτίκα γὰρ
B καὶ περὶ λεπρῶν οἰκῶν ἔτως ἔφη· ὡς ἂν Λούκ. 14. 34.
" εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Χαναανίων, ἢ
" ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, καὶ δώσω ἀφῆ λέπρας
" εἰ ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐγκλήτε ὑμῶν,
καὶ τὰ ἐξῆς. διδάσκει δὲ διὰ τέτων, ὅτι
θεήλατοι ἦσαν αἱ πληγαί, ποτὲ μὲν κα-
τὰ ἱματίων, ποτὲ δὲ κατὰ οἰκιῶν φερό-
μεναι. ταῦτα δὲ τὴν ἀφατον τῆ Θεῷ
μακροθυμίαν δηλοῖ. τῶν γὰρ ἀνθρώπων
G ἀμαρτανόντων, ἱματίοις καὶ οἰκίαις προ-
σέφερε τὰς πληγὰς, διὰ τέτων τοῖς ταῦ-
τα κεκλήμενοις τὴν θεραπείαν προσφέ-
ρων. εἶκοι δὲ τῷ λεπρῶντι οἰκῶ ὁ οἶκος
τῆ Ἰσραὴλ, ἢ πολλαίς μὲν ἐξηρέθησαν,
καθάπερ λίθοι τινὲς λεπρῶντες. οἱ πλημ-
μελήσαντες, ποτὲ μὲν δι' Ἀσσυρίων, ποτὲ
δὲ διὰ Βαβυλωνίων, ἄλλοτε δὲ διὰ Μακε-
δόνων. ἐπειδὴ δὲ παγίαν ἔχον τὴν λέ-
πραν, ἄρδῳ καταλυθῆσθαι τὴν οἰκίαν ὁ
Δ νομοθέτης ἐκέλευσεν. ἀκάθαρτοι ἔν εἰσὶν
οἱ εἰς τὰς τέτων σιωαγωγὰς, ὡς εἰς λε-
πρώσας οἰκίας, εἰσίσυντες.

ν. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν,
καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν ἐπὶ τῆ
ἡμέρας.

να. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ· εἶαν δὲ διαχέη-
E ται ἢ ἀφῆ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σῆ-
μονι, ἢ ἐν τῇ κρόκη, ἢ ἐν τῷ δέρματι,
κατὰ πάντα ὅσα εἶαν ποιηθῆ δέρματα
ἐν τῇ ἐργασίᾳ, λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἢ
ἀφῆ, ἀκάθαρτός ἐστι.

" ΔΗΛΟΥ. Ἐμμονος. τὸ Σαμαρειτι-
" κόν. Φιλόνηκος. ὀπίσω δὲ, παλαιεμνίω
αὐτῷ εἶπεν, ἀντὶ τῆ συγνηρώσαν τῷ σώ-
ματι, καὶ ἀνάτονον.

ζβ. Κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν
σῆμονα, ἢ τὴν κρόκην, ἢ ἐν τοῖς ἐρεοῖς,
ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερ-
ματίνῳ, ἐν ᾧ ἂν ἢ ἐν αὐτῷ ἢ ἀφῆ,
ὅτι λέπρα ἔμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ κα-
τακαυθήσεται.

νγ. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ
διαχέηται ἢ ἀφῆ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν
τῷ σῆμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκη, ἢ ἐν παντὶ
νδ. σκεύει δερματίνῳ. Καὶ συντάξει ὁ
ἱερεὺς,

Xxx 3

(1) Ἐκκεῖσθαι. αὐ Τόμ. 2. σελ. 183. τῆς τῆ Ἰβ. ἐκδόσ.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ αὐτὸς Κύριλλος. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 547.

ιερεύς, καὶ πλυνεῖ ἐφ' ἧ εἰς εἰς ἢ ἐπ' αὐτῷ ἢ ἀφ' ἧ, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεύς τὴν ἀφ' ἧν ἐπ' ἡμέρας τὸ δεύτερον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐπειδὴ οἱ εἰς Χριστὸν βαπτίζομενοι, Χριστὸν ὡς ἱμάτιον ἐνδύομεθα, δίδωσιν ἡμῖν τὴν ἄραιαν σοφίαν ταύτῃ χράνασι τὰς τῆς μετανοίας πόνους εἰς κάθαρσιν· εἴτε κἄθ' ἀμαρτάνοντες εἴημεν, ὡς τὸ ἱμάτιον λιθὸν εἶναι λογίζεσθαι, εἴτε βαρέα, καὶ πολὺ τὸ παχὺ καὶ σαρκῶδες καὶ νεκρὸν ἔχοντα, ὡς τοῖς ἐδήμασιν εἰκοναί τοῖς ἐξ ἐρίφων. ἄπερ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον νεκρῶν κωδίων ἐστὶ καρπός.

νε. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς τὴν ἀφ' ἧν μετὰ τὸ πλυθῆναι, καὶ εἰ μὴ μεταβάλλῃ ἢ ἀφ' ἧ τὴν ὄψιν αὐτῆς, καὶ ἢ ἀφ' ἧ ἔ διαχεῖται, ἀκάθαρτόν ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ἐσήριπται ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τὸ μετὰ τὴν κάθαρσιν καὶ ἀπόνισιν, ὡς ἂν ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῖν ἐργάσαιο, μὴ ἀποφέρεσθαι μολυσμῶν, ἀλλ' ἔμμονον εἰς ἑαυτὸς ποιεῖσθαι τὴν εἰσίν, ἢ τῶν ἱματίων ἔμφοσις δηλοῖ. εἰ γὰρ μηδὲν ὀνίνησιν ἀπονίζων ἡμᾶς ὁ Χριστὸς, πυρὶ παραδώσει κολαθησομένης, καθάπερ καὶ ὁ κατὰ νόμον ἱερεὺς ἐδὲν ὠφελήσας τὴν κρόκῃ, ἢ τοὶ τὸν σήμονα, διὰ τῆς εκπύσεως, κατεπίπρα λοιπόν. λέπραν δὲ ἔν ὁ νόμος, τὴν ὡς ἐν ἐργοῖς νέκρωσιν ὑποφαίνει κάλῳς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πεποίηκε δὲ καὶ ἐπὶ κρόκῃ καὶ σήμονος καὶ ἱματίου καὶ σκώδης τὰ ὅμοια σύμβολα, διὰ πλείονων τὰ κατὰ τὰς ἀνθρώπους ὑπογράφων· ὅτι ἔ κρόκῃ

καὶ σήμονος καὶ ἱματίου μέλλει τῷ Θεῷ. πλὴν ὅσον εἰς ὑποτύπωσιν ἀνθρώπων· ἐνταῦθα δὲ, καὶ τῶν ἐκ ἀποβαλλόντων τὴν κακίαν, ἀλλ' ἀνεσηριγμείλω ἔχόντων, ἐστὶ σύμβολον. εἰ γὰρ πλυθῆντων αὐτῶν, τὸ ἄλοχρον μὴ παύσαιο, κατακαίσει αὐτά.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ πρότερον ἢ καύσει, πρὶν ἢ μετὰ τὴν πλύσιν ἀπορρήξῃ τὸ ἄλοχρον· ὅστις ἢ τῶν ἐξάρχων κακίας εἶναι δοκῶντων ἀφάρσεις. εἰ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα ἴσον εἴη, ὁ τῆ πυρὸς ζήλος κατακαύσει αὐτό.

νε. Καὶ εἰς ἰδὴ ὁ ἱερεύς, καὶ ἢ ἀμαυρὰ ἢ ἀφ' ἧ μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτό, ἀπορρήξῃ αὐτὸ ἀπὸ τῆ ἱματίου, ἢ ἀπὸ τῆ σήμονος, ἢ ἀπὸ τῆ κρόκῃ, ἢ ἀπὸ τῆ δέρματος. Ἐὰν δὲ ὁ φθῆ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκευῆς δερματίνῃ, λέπρα ἐξανθῆσά ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ἐν ᾧ ἐστὶν ἢ ἀφ' ἧ.

νη. Καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ σήμων, ἢ ἡ κρόκῃ, ἢ πᾶν σκευὸς δερματίνον, ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποσῆσεται ἀπ' αὐτῆ ἢ ἀφ' ἧ, καὶ πλυθήσεται τὸ δεύτερον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰ μετὰ τὴν πλύσιν καθαρὰ φαινόμενα, δεύτερον πλύνεται, εἰς τὸ ἀποδαχθῆναι καθαρὰ. τοῖς ἄλλοις τὸ, τεχνία μὲ ἐς πάλιν ὠδίνῃ.

Γαλ. 4. 19.

νη. Οὗτος ὁ νόμος ἀφ' ἧς λέπρας ἱματίου ἐρεῖ, ἢ συπυῖν, ἢ σήμονος, ἢ κρόκῃ, ἢ παντὸς σκευῆς δερματίνῃ, εἰς τὸ καθάρισαι αὐτό, ἢ μίαναι αὐτό.

Κ Ε Φ. Ι Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Οὗτος ὁ νόμος τῆ λέπρας. ἢ ἂν ἡμέρα καθαρῆ, καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Πάντα τὰ εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ὄρωντα κάθαρσιν καὶ δικαίωσιν, διὰ σωματικῶν τύπων καὶ αἰνιγμάτων ὁ διὰ Μωσέως δεδομένος τυπὸς ὑπέφαινε. ὁποῖόν ἐστὶ τὸ τῶν λεπρώντων, καὶ γονορροῶν. παθῶν γὰρ ἀκυσίων τιμωρίας ὁ Θεὸς ἐκ εἰσπράττεται, ἀλλὰ διὰ τῶν τὸ ποικίλον τῆς ἀμαρτίας καὶ κατεσιγμένον καὶ δυσάπονητον ἀποβάλλεται, δι' ἧ χραίνεται ψυχῇ καὶ ποικίλλεται. ὁμοίως βδελυρὸν κρίνει τὸ διαχεῖσθαι πρὸς ἡδονῇ τὸ καρπογόνον εἰς ἀρετῇ τῆς λογικῆς καὶ νοεράς ψυχῆς. (1)

γ. Καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεύς ἐξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδὲ ἰαταί (2) ἢ ἀφ' ἧ τῆς λέπρας ἀπὸ τῆ λέπρας.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ποῖα ἐστὶ τῆς σωτηρίας ἢ ὁδός; τίς ὁ ἀπαλλάσων τῆς ἡμαρτηκότας τῆ κολάζεσθαι δαίν; τίς ὁ λυτρώμενος καὶ ἀνασῶζων ὑπόλοιπος; Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ δὲς ἑαυτὸν ἀντιλυτρον ὑπὲρ πάντων, καὶ ἀγιαζῶν ἡμᾶς τῷ ἰδίῳ αἵματι. ἄδρει δὲ μοι πάλιν ὡς ἐν σκιάς ἐστὶ τοῖς ἐν νόμῳ γεγραμμένοις τὸ μυσῆριον. προσεκομίζετο γὰρ ὁ λεπρὸς ἐξω γεγονότι τῆς πύλης τῷ κατὰ νόμον ἱερατόβοντι· διανενδοκῶτος δὲ ὡσπερ ἐπὶ τῆ πάθης τὸ ἀμεινον, καὶ ὅτι παύσεται λοιπόν καὶ καταλήξει ὑπεμφαινόντος, ἐπληρῆντο τὰ εἰς καθαρισμόν, κατὰ γὰρ τὸ νομοθέτη δοκῶν.

δ. Καὶ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομ. ἐχ εὐρηται.

(2) Ἰαταί. αἴτε προειρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μίρ. 1. σελ. 353.

δ. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήψονται τῶν κηκαθαρισμένων δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρά, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον.

*** * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὰ δύο ζῶντα ὀρνίθια δοκεῖ τινὰ Φέρειν ἀναλογίαν πρὸς τὰς δύο τράγους, ὧν ὁ εἰς τὴν ἀποπομπαίαν καὶ ἡ γὰρ ὁ εἰς θύεται, καὶ ὁ εἰς πέμπεται εἰς τὴν ἀποπομπὴν αὐτῶν καθαροὶ δὲ ἄμφω, καθὰ καὶ τὰ νῦν ὀρνίθια. ἐκ ἀκαθαρτος γὰρ τῇ φύσει, Φασί, δεδημιόρηται, ἔδδ' ὁ διὰ τὴν αὐτὴν κακίαν γενόμενος ἀποπομπαίος. διὰ μὲν ἔν τῷ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας λέπραν ὀφείλει τὴν ἀποπομπαίαν καθαριζόμενος, εἰ καὶ ἔφυγε τὴν ἀπὸ τῆς λέπρας ἀκαθαρσίαν. διὰ δὲ τὴν καθαρότητα προσφέρεται περὶ αὐτῶν τῶν ὀρνιθίων τὸ ἕτερον. πλὴν τὰ δύο εἰσὶν ἕτερα εἶναι τῶν γίνεσθαι παρὰ τὰ προσφερόμενα εἰς τὸ θυσιαστήριον, τρυγόνας ἢ περιεράς. ὁ νεωστὶ γὰρ καθαριθεὶς, ἔπω τὴν θυσιασθεῖα γέγονε ἄξιος, ἀλλ' ὅπως ἄξιος γένηται, λαμβάνεται ταῦτα παρ' αὐτῶν ἢ ἂν ἡμέρα καθαριθεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴν σημαίνει τὰ δύο ὀρνίθια τὰ ὑπὲρ τῶν καθαριζομένων λεπρῶν προσφερόμενα; Τὴν σωτηρίαν πάθους περιέχει τὸν τύπον. ὡς γὰρ τῶν τῶν μὲν ἐθύετο, τὸ δὲ εἰς τὸ τῶν τυθείας αἵμα βαπτίζομενον ἀπελύετο ἔτως ὑπὲρ τῆς λεπρώσεως ἀνθρωπότητος ὁ δεσπότης ἐσαυρώθη Χριστός, τῆς μὲν σαρκὸς δεξαμένης τὸν θάνατον, τῆς δὲ Θεότητος οικειωσαμένης τὸ τῆς ἀνθρωπότητος πάθος. καὶ καθάπερ ὕδατι καθαρῶ τῶ σφαγμένου ὀρνιθίου τὸ αἷμα μιγνύμενον, διὰ κέδρινον ξύλον, καὶ ὕσσωπον, καὶ κόκκινον κεκλωσμένον περιζέομενος ὁ λεπρῶς, λαμπρὸς τε καὶ καθαρὸς ἀπεδείκνυτο ἔτως ὁ τῶ σωτηριεπισθῶν Χριστῶ, καὶ τῶ τῶ παναγίᾳ βαπτίσματος ὕδατι καθαιρούμενος, τὰς τῶν ἀμαρτημάτων ἀποβάλλει κηλίδας. σύμβολον δὲ τὸ μὲν κέδρινον ξύλον, τῆς ἀπαθείας Θεότητος ἄσηπτον γὰρ τὸ δὲ τὸ ξύλον, ὡς ξύλον τὸ δὲ κόκκινον τὸ κλωσόν, τῆς ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ἀνθρωπότητος τὸ δὲ ὕσσωπον, τῆς τῶ παναγίᾳ πνεύματος θερμότητος τε καὶ ὄσμιαιας. διὰ τῶν γὰρ οἱ βαπτίζομενοι τῆς ψυχικῆς ἀπαλλάττονται λέπρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δι' ἀμφοῖν τοῖν ὀρνέοισιν σημαίνεται ὁ Χριστός, καὶ τεθνεὺς ὡς ἀνθρώπος, καὶ ζῶν ὡς Θεός. ὀρνιθίῳ δὲ παρειαίεται, διὰ τὸ ἀνωθεῖν καὶ ἐξ ἔρανθ νοεῖσθαι καὶ λέγεσθαι. (1)

*** * ΤΟΥ ΛΥΤΤΟΥ.** Οὐτίκ' ἔφασι, ὡς δύο νοῦμεν Χριστῶς, καὶ εἰ δύο λέγοντο ὀρνίθια. σοφίᾳ δὲ καὶ ἀναγκαίαν ὁ λόγος ἡμῖν εἰσχομίζει τὴν θεωρίαν. Θεὸς γὰρ ὧν κατὰ φύσιν ὁ μονογενῆς, τὴν τῆς ἀγίας

A Παρθένου πεφόρηκε σάρκα καὶ σωτίσθαι μὲν ὡς ἐκ δυοῖν, φύσεως λέγω τῆς ἀνωτάτω, καὶ ἀνθρωπότητος, ἀπορρήτως καὶ ὑπὲρ νῦν, πλὴν εἰς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. θεωρεῖ δ' ἔν ὁ λόγος τὴν ἐκ δυοῖν εἰς ἅτι σωδρομῶ. Καὶ μετ' ἄλλα. Δὲν ἔφη παραλαμβάνεσθαι καὶ κέδρινον ξύλον. τύπος δ' ἂν εἴη καὶ τὸ δὲ τῆς ἀγίας αὐτῆς σαρκὸς, ἐκ ἀνεχομένης παθεῖν τὴν καταφθοράν ἄσηπτον γὰρ τὸ ξύλον ὕσσωπος γὰρ μὲν εἴη ἂν εἰς τύπον τῆς ἀγίας πνεύματος ζέων τὴν ἀέργειαν, δι' ἧς τῶ πνεύματι ζέοντες ἀποτελέμεθα, τὴν εἰς ἀπάγχουσι ἀκαθαρσίαν οἶονεῖ πως ἐκλετηγμένοι. πόα γὰρ ἡ ὕσσωπος θερμήτε τῇ φύσει, καὶ διασμήχεν οἶα τε τὴν εἰς ἀπάγχουσι σωτηριεγμῶν. φλεγματοῦ καὶ ψυχρῶν ἀκαθαρσίαν. ἀπαλλάττει δὲ ἡμᾶς, ὡς ἔφω, τῇ τῆς πνεύματος ἀεργείᾳ Χριστοῦ τῶν εἰς νῦν ἔσω κεκρυμμένων παθῶν.

B Καὶ μετ' ἄλλα. Τὸ δὲ κεκλωσμένον κόκκινον, αὐτὸ δὲ πάλιν ἐφ' ἑαυτῶ τὸν τῆς ἀνθρωπότητος τῆς μονογενῆς ὑπεμφάνει τρόπον. πέπλεκται γὰρ ὡς σαρκὶ καὶ αἵματι Θεὸς ὧν ὁ λόγος. ἐξαικονίει δὲ ὁ κόκκινος αἱμάτε καὶ σάρκα. τοικτόχρως γὰρ ὀράται καὶ ἔσαι.

ε. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξωσι τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὀσράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι.

Δ **ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Θύεται τὸ ὀρνίθιον εἰς ἀγγεῖον ὀσράκινον, παρεμβληθέντος εἰς αὐτὸ ὕδατος ζῶντος, ἵνα γένηται ὁ καθαρισμὸς ὕδατι καὶ αἵματι ἄπερ ἐξηλθεν ἀπὸ τῆς πλοῦρας τῆς σωτηρίας ἡμῶν ξύλον δὲ κέδρινον φησὶ τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ξύλον. τὸ δὲ κεκλωσμένον κόκκινον τύπος ἢ τῆς τιμῆς αἵματος, δι' ἧς καθάριστα ὁ κόσμος ὅλος. οἶμα δὲ τὸν ὕσσωπον, τὴν διὰ τῆς πνεύματος θερμότητα σμηκλική γὰρ ἡ πόα διὰ θερμότητα τὸ δὲ σφαγνόν τὸ κόκκινον, τὴν πρὸς σάρκα σύμβασιν τῆς λόγος δηλῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰς τὸν τῆς τεθνεῶτος θάνατον τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἐβαπλίζετο, τῆς νόμου σημαίνοντος, ὅτι καὶ τοὶ κατὰ φύσιν ζῶντες καὶ ἐκ ζωῆς ὑπάρχοντες ὁ λόγος, τῆς ἰδίας σαρκὸς οικεῖται τὸν θάνατον. αὐτῶ γὰρ ἢ ἢ προσληφθεῖσα σὰρξ, καὶ ἐκ ἀλλοτρίᾳ.

ε. Καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήφεται αὐτὸ, καὶ τὸ ξύλον τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κλωσόν κόκκινον, καὶ τὸν ὕσσωπον, καὶ βάψει αὐτὰ καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ αἷμα τῶ ὀρνιθίου τῶ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι ζῶντι.

Η **ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΥ.** Διὰ τῶ ἐφ' ὕδατι ζῶντι, εἰ ὡ τὸ ξύλον, καὶ τὸ ὕσσωπον, καὶ τὸ κόκκινον ἐβάπτετο, τὸ διὰ τῶ ξύλου ἔναιμον πάθος τῶ Χριστῶ εἰς τῇ

(1) Ἄλλως πως ταῦτα κέται ὡ σελ. 356. τῆ 1. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

τῆ τῶν διὰ πνύματος, καὶ ὕδατος, καὶ αἵματος ῥαντισμοῦ σωτηρία δηλεῖται. ὡσεὶ ἔπροκειμένως περὶ λέπρας ἢ ὑπόθεσις ἢ τῆ καθαρισμῶ, ἀλλὰ περὶ ἀφέσεως ἀμαρτιῶν· ἵνα νοηθῆ καὶ ἡ λέπρα παραβολὴ τῆς ἀμαρτίας, καὶ τὰ θυόμενα παραβολὴ τῆ μέλλοντος θύεσθαι ὑπὲρ ἀμαρτιῶν. (1)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Βαπτισθὲν δὲ τὸ ζῶν ὀρνίθιον ἐν τῷ αἵματι τῆ τεθνεώτος, ἀνεῖτο λοιπὸν. ἐν γὰρ τῷ σαυρωθέντι καὶ ἀποθανόντι ναῶ ὁ ζῶν καὶ θεὸς λόγος ἦν, καὶ κοινωνὸς ὡσπερ τῆ πάσης, καὶ ἀπαθῆς ὡς Θεός. (2)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ τῆτο ἀκολούθως βάπτισθαι ἐκέλευσεν ἅμα τὸ κόκκινον εἰς τὸ ὕδωρ, τὴν ἐκ ἔτι τὰ φυσικὰ ἔχουσαν σάρκα προφητῶν. διὰ τοῦτο καὶ δύο ὀρνίθια, ἐν μὲν θυόμενον ἐφ' ὕδατι, καὶ ἐν βαπτίζομενον εἰς τὸ αἶμα καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ἐξαποσελλόμενον, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐπὶ τῶν τραγῶν.

ζ. Καὶ περιῖρανεῖ ἐπὶ τὸν καθαρισθέντα ἀπὸ τῆς λέπρας ἐπίλακτις, καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ ἐξαποσελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδίον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἄνω εἶπεν, ἢ ἂν ἡμέρα καθαρῶν· νυκτὶ δὲ, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ καθαρθεὶς γὰρ τῆς λέπρας, ὅμως ὑπὲρ τῆ μολυσμῶ τῆ φθάσαντος χρόνου δείται τῆ παρόντος καθαρισμῶ, μᾶλλον δὲ καὶ ἄλλων τριῶν. εἰς γὰρ καθαρῶν τὸ, ἢ ἂν ἡμέρα καθαρῶν καὶ τρεῖς μεταξὺ τῶν, καὶ καθαρὸς ἔσται, τρίτον λεγομένω, δηλεῖται· καὶ πέμπτος καὶ τελοῦται διὰ τῆ, καὶ καθαρῶν ἵσταται. εἰς γὰρ οἶον καὶ καθαρῶν προκοπῶν, πρὶν εἰς τὴν τελείαν ἐλθεῖν καθαρῶν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Καθαρὸς καὶ ἡμᾶς ἀποφαίνει Χριστός, διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος ἡμᾶς ἀγιάζων. τῆτο γὰρ οἶμα δηλεῖται τὸ, ἐπίλακτις. ἔτω τε σιωεὶς ὁ μακάριος **Ῥωμ. 5. 20.** ἔφη Παῦλος· ἔδὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσδουσεν ἡ χάρις. ἐκὲν τὸ ἀμφιλαφὲς τῆς χάριτος, καὶ τὸ οἶον ὡς τελείως ἔχον εἰς ἀποκάθαρσιν, διὰ τῆ ἐπίλακτις σημαίνεται.

η. Καὶ Πλυνεῖ ὁ καθαρθεὶς τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ ξυρήσεται αὐτῆ πᾶσαν τὴν τρίχα, καὶ λίσεται ἐν ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ διατρέψει ἔξω τῆ οἴκῳ αὐτῆ ἐπὶ τῆ ἡμέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κεκαθαρμένοι διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος, οἶονε καὶ τὰ τῆς σαρκὸς βλασθήματα, τῆτέσι τὰς ἐν ἡμῖν καὶ

A ἐμφύτες ἡδονὰς, ὡς ἐν εἶδει τριχῶν νοκμῶν. ὅμῃ τοῖς ἑτέροις πλάσμασιν ἀποτιθέμεθα, καὶ τῆτο ἡμῖν ἀνεργῶντος Χριστῶ. λόγος γὰρ ἐστὶν αὐτὸς ζῶντε καὶ ἐνεργῶν καὶ τομῶτατος, ἀποκείρων ἀμαρτίας, καὶ τῆς ἐκ παθῶν ἀκαθαρσίας ἀπαλλάττων τὸν νῦν. ἐξυρημένος δὲ ἔν ὁ λεπρός, εἰσελθὲ λοιπὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἔπωγε μὴ καὶ εἰς τὸν ἴδιον οἶκον. κεκαθαρμένοι γὰρ, ὡς ἔφω, σωμαπόμεθα τοῖς **B** ἀγίοις, σωμαπόμεθα λοιπὸν τῷ ὁσίῳ καὶ ἱερῷ γένει· εἰσιμῶτε ἔτω καὶ ἐν οἴκῳ Θεῶ, πλὴν ἔπω εἰς τὰς ἄνω μονὰς. τετήρηται γὰρ εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα τὸ δῶρον. ταῦτητοι καὶ εἰσελάσει εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ κεκαθαρμένος, ἐπὶ τῆ διατροφῆς ἡμέρας, καὶ εἰς τὸν ἴδιον οἶκον εἰσελθὲ λοιπὸν. μετὰ γάρτοι τὸν αἰῶνα τὸν ἐνεσηκότα, τὴν διὰ Χριστῶ καθαρῶν ἔχοντες, καὶ ἐν ταῖς ἄνω μοναῖς καταλύσομεν· **G** ἕκασός τε τῶν ἡγιασμένων, καθάπερ εἰς ἴδιον οἶκον, τὸν ἐκνεμηθῶμενον αὐτῷ καταλύσει κληρῶν. ἔ καταλύσει γὰρ παραυτικά τοῖς πεπισθῶκοσι τὰ γέρεα· ἀλλ' ἐπ' ἐλπίσι μὲν ἀγαθαῖς ἢ κλησίσι, καὶ ὁ τῆ πνύματος ἀρραβῶν, ἀναλάμψει δὲ ἡ χάρις κατὰ καιρὸν, καὶ τῆς ἐλπίδος τὸ πέρας ἐν Χριστῷ.

θ. Καὶ ἔσται τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, ξυρήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτῆ, τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ τὸν πῶγωνα αὐτῆ, [καὶ τὰς ὀφρῦς, καὶ πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτῆ] ξυρήσεται· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λίσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ καθαρὸς ἔσται.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ξυρᾶται τὴν κεφαλὴν, κατὰ τὰ κεφαλαιδέερα καὶ ἀρχικώτερα τῶν δογμάτων· κατὰ δὲ τὸν πῶγωνα, ὅπερ σύμβολόν ἐστι τῆ ἀνδρῶς, ἀποτιθέμενος τὰ τῆ ἀνδρῶς ἀμαρτήματα· κατὰ δὲ τὰς ὀφρῦς, πᾶσαν οἴησιν, καὶ ἴν' ἔτως ὀνομάσω, ὀφρῶσιν ἀποτιθέμενος. σύμβολον δὲ φημι (3) ταῦτα προσφώτα καὶ ἐξανθήσαντα τῆ ψυχῆ, νεκρότητος τριχῆς ὀνομαζόμενα.

ι. Καὶ τῆ ὀγδοῆ τῆ ἡμέρα λήψεται δύο ἀμνῶς ἀμῶμῶς ἐνιαυσίως, καὶ **Z** πρόβατον ἐν ἀμῶμον ἐνιαυσίον, καὶ τρεῖς δέκατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ, καὶ κοτύλην **ια.** ἐλαῖς μίαν. Καὶ σήσει ὁ ἱερεὺς ὁ καθαρῶν τὸν ἄνθρωπον τὸν καθαρῶν μένον, καὶ ταῦτα ἐναντι Κυρίῳ, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίῳ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰς τρεῖς ὁ λόγος διαρεῖ τὰ ἀναφερόμενα· ἐν μὲν, τὴν λύσιν τῶν προσημαρτημάτων· ἐν δὲ, τὸ ὅλον ἀναφέρειται τῷ Θεῷ· ἕτερον δὲ, τὸ ἀναφερόμενον

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔχ εἴρηται.

(2) Ἄλλως ταῦτα κείται ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 357.

(3) Φησὶν. ἐν σελ. 183. τῆ προσειρ. τῆ Ῥωμ. Τόμ.

μενον ἐπ' αὐτὸν τὸν καθαριζόμενον τῶν ὑπ' αὐτῆ γνομαιῶν. τάχα δὲ καὶ τὰ τρία τῆς σεμιδάλεως δέκατα παραλαμβάνεται, ἢν εἴ μὲν τῶν δεκάτων τῷ σφραζομαίῳ ἀμνῷ σιωανειχθῆ, καὶ τὸ δούτερον τῷ λοιπῷ, καὶ τὸ τρίτον τῷ προβάτῳ. ἤδη τοίνυν ἐπὶ τῷ πέμπτῳ καθαρισμῷ ἔχει ἐπι ἀλόβρον, ἀλλὰ σεμιδαλιν, ὅπερ συμβολόν ἐστιν ὑλης ἄρτε καθαρεῖ, καὶ ταύτῳ ἐλαίῳ πεφυραμαίῳ ὅπερ ὡς τρέφον Φῶς, Φωτὸς χρείαν καὶ ἔ πυρὸς ἐπιτελῆν παραλαμβάνεται. ἔχει δὲ αὐτὸ χωρὶς τῆ εἰς Φύρασιν τῆς σεμιδάλεως παραλαμβανομαίῳ ἐλαίῳ, ἔλαιον, ὃ διὰ τῆ ἰερέως ἀναφέρεται, μέτρον κοτύλης τυγχανόν. καὶ πάνυ δοκεῖ μοι ἰερέως δέεσθαι τὸ, σῆσαι ὃ ἰερεὺς ὁ καθαρίζων τὸν ἄνθρωπον τὸν καθαριζόμενον, καὶ ταῦτα ἄναντι Κυρίου.

ιβ. Καὶ λήψεται ὁ ἰερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα, καὶ προσάξει αὐτὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τῆ ἐλαίῳ, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὰ ὁ ἰερεὺς ἀφόρισμα ἔναντι Κυρίου. Καὶ σφάξῃ τὸν ἀμνόν, ἔ σφάξῃ τὰ ὀλοκαυτώματα, καὶ τὰ περὶ ἀμαρτίας, ἐν τόπῳ ἁγίῳ. ἐστὶ γὰρ τὸ περὶ ἀμαρτίας, ὡπερ τὸ τῆς πλημμελείας ἐστὶ τῷ ἰερεῖ· ἁγία ἁγίων ἐστὶ.

ιδ. Καὶ λήψεται ὁ ἰερεὺς ἀπὸ τῆ αἵματος τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἰερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ὠτὸς τῆ καθαριζομένη τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς αὐτῆ τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ χειρὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθαίρων αὐτῆ τὴν πνευματικῶν ἀκοιῶν, καὶ δεξιᾶν ὁμοίως, τὸ πρακτικὸν αὐτῆ, καὶ ἀναλόγως τέτοις τὸ ποροῦτικόν αὐτῆ.

ιε. Καὶ λαβὼν ὁ ἰερεὺς ἀπὸ τῆς κοτύλης τῆ ἐλαίῳ, ἐπιχεεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τῆ ἰερέως τὴν ἀρισεράν. Καὶ βάψει ὁ ἰερεὺς τὸν δακτύλον αὐτῆ τὸν δεξιὸν ἀπὸ τῆ ἐλαίῳ τῆ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῆ τῆς ἀρισεράς· καὶ ρανεῖ τῷ δακτύλῳ ἔναντι Κυρίου. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ὄν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ ἐπιθήσει ὁ ἰερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ὠτὸς τῆ καθαριζομένη τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς, ἐπὶ τὸν τόπον τῆ αἵματος τῆς πλημμελείας. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆ ἰερέως, ἐπιθήσει ὁ ἰερεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ καθαριζομένης· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἰερεὺς ἔναντι Κυρίου.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ ἤρκει εἰς τὸν καθαρισμόν τὸ αἷμα, εἰ μὴ καὶ τὸ ἔλαιον προσαρραλείφθῃ. τῆτο δὲ προδήλως βοᾷ τὴν τῆ ἁγίῳ βαπτίσματος δυνάμιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ ἡ κοτύλη δὲ τῆ ἐλαίῳ, τῆ πνευματικῆς μύρε σημαντικῆ. δηλοῖ δὲ τὸ ἐπιχρῶμενον ἔλαιον τῷ ὠτίῳ τῷ δεξιῷ, καὶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ, καὶ τῷ δεξιῷ ποδί, τὸ τῷ μὲν ἀκοιῶ τοῖς δεξιῶς ἀφορίζεσθαι λόγοις, τῷ δὲ χεῖρα καὶ τὸν πόδα ταῖς δεξιῶς πράξεσιν· ἐπιβαλλόμενον δὲ καὶ τῇ κεφαλῇ, δηλοῖ τὴν ἀφιέρωσιν τῆ λογικῆ. ὁ μόντοι διαμένει λεπρός, ἔξω διήγε τῆς παρεμβολῆς. ὡς ὁ ἀμεταμέλητα πλάτων ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλεται.

ιδ. Καὶ ποιήσει ὁ ἰερεὺς τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας, καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἰερεὺς περὶ τῆ καθαριζομένη ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ· καὶ μετὰ τῆτο σφάξῃ ὁ ἰερεὺς τὸ ὀλοκαύτωμα. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἰερεὺς τὸ ὀλοκαύτωμα, καὶ τὴν θυσίαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔναντι Κυρίου· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἰερεὺς, καὶ καθαριζήσεται. Ἐὰν δὲ πένηται, καὶ ἡ χεῖρ αὐτῆ μὴ εὐρίσκη, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς ὃ ἐπλημμέλησεν εἰς ἀφαίρεμα, ὡσε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῆ· καὶ δέκατον σεμιδάλεως ἐμπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίῳ μίαν, καὶ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσῆς περισερῶν, ὅσα εὐρεν ἡ χεῖρ αὐτῆ, καὶ ἕσα ἢ μία περὶ ἀμαρτίας, καὶ [ἢ] μία εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, εἰς τὸ καθαρῆσαι αὐτὸν, πρὸς τὸν ἰερέα, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας ἔναντι Κυρίου.

κδ. Καὶ λαβὼν ὁ ἰερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τῆ ἐλαίῳ, ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου. Καὶ σφάξῃ τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς πλημμελείας, καὶ λήψεται ὁ ἰερεὺς ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ὠτὸς τῆ καθαριζομένη τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ποδὸς αὐτῆ τῆς δεξιᾶς. Καὶ ἀπὸ τῆ ἐλαίῳ ἐπιχεεῖ ὁ ἰερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τῆ ἰερέως τὴν ἀρισεράν. Καὶ ρανεῖ ὁ ἰερεὺς τῷ δακτύλῳ αὐτῆ τῷ δεξιῷ ἀπὸ τῆ ἐλαίῳ τῆ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ τῆ ἀρισεράς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἔναντι Κυρίου. Καὶ ἀπὸ τῆ ἐλαίῳ τῆ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῆ [ἐπὶ τὸν λοβὸν τῆ ὠτὸς τῆ καθαριζομένη τῆ δεξιᾶ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτῆ] τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον.

- τῷ ποδὸς αὐτῶ τῷ δεξιῷ, ἐπὶ τὸν τόπον τῷ αἵματος τῷ τῆς πλημμελείας.
- κθ. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ὄν ἐπὶ τῆς χειρὸς τῷ ἱερέως, ἐπιθήσει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῷ καθαρῷθέντος, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἔναντι
- λ. Κυρίου. Καὶ ποιήσει μίαν ἀπὸ τῶν τρυγόνων ἢ ἀπὸ τῶν νεοσῶν, καθότι
- λα. εὗρεν αὐτῷ ἢ χεῖρ, τὴν μίαν περὶ αἵμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα σὺν τῷ θυσίᾳ· καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῷ καθαρῷζομένῳ ἔναντι
- λβ. Κυρίου. Οὗτος ὁ νόμος ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ ἀφή τῆς λέπρας, καὶ τῷ μὴ εὗρισκόντος τῷ χειρὶ αὐτῷ εἰς τὸν καθαρῷσμόν αὐτῷ.

- λγ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
- λδ. Μωϋσῆν, (1) λέγων, Ὡς ἂν εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναανίων, ἢ ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κλήρῳ, καὶ δώσω ἀφήν λέπρας ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐγγιῆτης ὑμῖν.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Τὸ λελεπρωμένον εἰκόνα ποιεῖ πολλακίς ἢ θεία Γραφή. καὶ ὅτε μὲν τὸν ἐκάσθ τρόπον, καθάπερ ἐν πίνακι καταδείκνυσαι, πρόσωπον εἰς αὐτῷ λαμβάνουσα παρατίθησιν εἰς μέσον· ὅτε δὲ κατάσασίντινα τοιαύτῳ ἢ ἔδνης, ἢ πόλεως, ἢ χώρας ὑπεμφαίνων βέλεται, τότε τῆς οἰκίας παρῆσάγουσα ἡμα, διὰ τὸ εἶναι περιεκτικὸν τῶν οἰκόντων ἐν αὐτῷ, πληθωτικῶν ποιεῖται τὸ δῆλωσιν. νοήσεις τοίνυν οἰκίαν λελεπρωμένῳ ἀκείων, ὅλλω εἰσάπαξ τὸ τῶν Ἰσραηλίων σωμαγωγῶν, τοῖς ἰδίῳις δηλονότι κατεφθαρμένῳ πάθει.

- λε. Καὶ ἤξει τινὸς αὐτῷ ἢ οἰκία, καὶ ἀναγγελεῖ τῷ ἱερεῖ, λέγων, Ὡςπερ ἀφή ἐώραταί μοι ἐν τῷ οἰκία.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. (2) Καὶ εἰς πρὸς Φαρισαῖον κατηγορήσαντά τινά τῆς οἰκίας τῆς αὐτῷ δὲν ἰσῆαι πρὸς τὸν ἱερέα, τὸν νομοθέτῳ εἰπῆν, ἀλλ' ὡςπερ δὴ μάλλον ἐξ ἰατρῶ τῷ συμβεβηκότι Φάρμακον ἐξαιτήσονται. λελεπρωθῶν δὴ ἐν Φαρισαῖο τὸ τῶν Ἰσραηλίων σωμαγωγῶν· τὸ δὲ τῷ ἀναγγελλόντος ἐστὶ πρόσωπον, ὁ τῶν ἀγίων Προφητῶν χορός. οἱ καὶ ἐξαγγέλλοντες τῷ μεγάλῳ ἀρχιερεῖ, τετῆσι Χριστῷ, καὶ πρὸ τῆς ἀνανδρωπήσεως, τῆς ἀπονοίας τῶν Ἰσραηλίων τὰ πάθη, ἐ μίσει, εἰ δὲ ἀπεχθία, ἀλλ' αἰδοῖ τῷ περὶ τὸν ὄβεργέτῳ καὶ σωμαλογόντες μὲν τὰ ἐκείνων πλημμελήματα, ἐλεεῖται δ' ἐν ὅμως παρακαλῶντες.

- λς. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευάσαι τὴν οἰκίαν, πρὸ τῷ εἰσελ-

θόντα τὸν ἱερέα ἰδεῖν τὴν ἀφήν, καὶ ἐμὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα ἂν ἢ ἐν τῷ οἰκία. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Καὶ Φοβερωτάτη μὲν ἢ ἐπὶ τοῖς πλημμελήμασι τοῖς ἡμετέροις ἐπισκοπῆ παρὰ Θεῷ· κολάζεσθαι δὲ ἀνάγκη τῶς ἀνόχως ὄντας οἷς περ ἂν ἴδη κακοῖς. διὰ τῷτο Φιλάνθρωπος ὢν, προαπαγγέλλει τὸ ἐπισκήψασαν νόσον ἀποσκοπάζεσθαι πρὸ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς δίκης.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ. Οὐκ ἐν πρὶν εἰσελθεῖν τὸν ἱερέα, καθαρὰ τὰ ἐν τῷ οἰκία· ἀφ' ἢ δ' ἂν εἰσέλθοι, πάντα ἀκάθαρτα. καίτοι τῷναντίον εἰκὸς ἴω, ἀνδρὸς ἐκκαθαρμένῳ καὶ τελείῳ, ὅς τῶς ὑπὲρ ἀπάντων ὀχῶς, ἀγισείας, ἱερουργίας εἴωθε ποιεῖσθαι, παρελθόντος εἰσω, βελτιεῖσθαι τὰ ὄντα, καὶ ἐξ ἀκαθάρτων καθαρὰ γίνεσθαι. νυνὶ δὲ εἴτε ἐπὶ τῆς αὐτῆς μίαις χώρας, τρέπεται δὲ πρὸς μερίδα τὸ χεῖρῳ κατὰ τὸ εἰσοδὸν τὸ τῷ ἱερέως. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰ σιωπᾶται τῷ ῥήτῃ καὶ προχείρῳ διατάξει, σκέψοντα οἷς ἔθος καὶ Φίλον· ἡμῖν δὲ ἀντικρὺς λεκτέον, ὅτι σιωπῶν εἴτως εἰδὲν ἄλλο, ὡς τὸ εἰσελθόντος τῷ ἱερέως τὰ κατὰ τὸ οἰκίαν μιάνεσθαι. ἔως μὲν γὰρ ὁ Θεὸς λόγος εἰς τὸ ψυχλῶ ἡμῶν, καθάπερ τινὰ ἐσίαν, ἐκ ἀφίκται, πάντα αὐτῆς τὰ ἔργα ἀνυπαίτια. ὁ γὰρ ἐπίτροπος ἢ πατήρ ἢ διδάσκαλος, ἢ ὁ, τίποτε χρῆ καλεῖν τὸν ἱερέα, ὑφ' ἢ νεβητηθῶν καὶ σωφρονηθῶν μόνε διωατὸν, μακρὰν ἀφῆσηκε. συγγνώμη δὲ τοῖς δι' ἀμαθίαν ἀπειρία τῶν πράξεων ἀμαρτάνουσιν. εἰ δὲ γὰρ ὡς ἀμαρτημάτων αὐτῶν ποιεῖντα κατάληψιν· ἐστὶ δ' ὅτε κατορθῶν ἐν οἷς πλάισι μεγάλα, νομίζουσιν. ὅταν δὲ εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς, ὄντως ἔλεγχος εἰς ἡμᾶς, ὡςπερ Φωτὸς τις ἀυγῆ καθαρωτάτη, τῷνικαῦτα γνωρίζεται τὰ ἀποκείμενα ἡμῖν ἐκ ὀβραγῆ τῷ ψυχῇ βελθόμενα, κατὰ τῶς ἐπιλήπις καὶ ὑπαίτις πράξεις, αἷς ἀγνοία τῶν συμφερόντων ἀνεχειρῶμεν. ταῦτα ἅπαντα ὁ ἱερωμένους ἔλεγχος μίανας, ἀποσκοπασθῶν καὶ ἀποσυληθῶν κελθεῖ, ὅπως αὐτῷ ἴδη καθαρὰν τὸ τῆς ψυχῆς οἰκίαν, καὶ τινες ἐν αὐτῷ νόσοι γεγόνασιν, ἰάσεται.

- λζ. Καὶ ὄψει ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν, καὶ ἰδὲ ἢ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, κοιλάδας χλωρίζσας, ἢ πυρρίζσας, καὶ ἢ ὄψις αὐτῶν ταπεινοτέ-
- λη. καὶ τῶν τοίχων. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς τῆς οἰκίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν ἐπὶ ἡμέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΤ.

(1) Πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν. αἱ προεῖρημ. ἐκδοσ.

(2) Τῷτο καὶ ὡ Τόμ. 2. σελ. 184. (τῆς τῷ Ρε. ἐκδοσ.) τῶν τῷ Ὀβριγῶς συγγραμ. σωμασῆχθη, καὶ περ τῶν τῷ Κυρίῳ ἐν. καὶται γὰρ καὶ ἐν σελ. 361. τῷ 1. μέρ. τῷ 1. τῶν αὐτῷ συγγραμ. Τόμ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ τὴν ἐξ ἀγαθότητος προδιασολῶν, Φαινομένης τῆς Φαυλότητος ἐν χήματι λέπρας, ἀφορίζει ὁ ἱερεὺς εἰς ὅλας ἡμέρας ἐπὶ ἑπτὰ. ἐκδέδωκε γὰρ εἰς αἰχμαλωσίαν αὐτὸς τοῖς Βαβυλωνίοις ἐπὶ ἕτεσι τὸν ἀριθμὸν ὅ, ἡμέραν μίαν εἰς δέκα τετακώς ἐν αὐτῆς. ἐπὶ ἑπτὰ δέ-
 11 4. 6. 11 τὰ τὸ εἰρημαῖον τῷ Ἰεζεκιήλ ἡμέραν εἰς
 11 ἐν αὐτὸν τετακῶσι. (1)

λθ. Καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ ὄψεται τὴν οἰκίαν, καὶ ἰδὲ διεχύθη ἡ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὴν τῆς ἱερέως ἐπάνοδον, τῆς Θεῆς (2) τὴν Φιλανθρωπίαν νοήσεις.

μ. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελεύσεται εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὴν ἐξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Περὶ σκεψόμενος πάλιν τὴν τῶν Ἰσραηλίων σιναγωγῶν ὅτι πάντα ἐν ἡμῖν ἐτάζων Θεός, καὶ πᾶσαν μὴν κατὰ τὸ εἶκος ἐκ ἔτι λεπρώσαν, πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν τῆς ἀρχαίας Φαυλότητος ἀπηλλαγμένῳ ὄντων,] ἔκαστος κατὰ πάντων ἐποίησατο τὴν ὄργην, μόνον δὲ κατὰ τῶν αἰτίων τῆς νόσου. ἐξ καὶ λίθους καλεῖ, μέρη τινὰ τῆς οἰκίας, ἢ τοὺς ψευδοπροφήτας, καὶ τῶν παρανόμων ἡγεμόνων, καὶ ψευδοδιδασκάλων. [ἐξ καὶ ὑπεξαίρεσθαι τῆς οἰκίας κελύφει, σημαίνων τὸν ἐκείνων ἀφορισμὸν, ἢ τοὺς τὴν εἰς ἀφανισμόν ἐκβολῶν.]

μα. Καὶ τὴν οἰκίαν ἀποξύσασιν ἕσωθεν κύκλῳ, καὶ ἐκχεῖσιν τὸν χεῖν τὸν ἀπεξεσμένον ἐξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καὶ οἰκίαν μὴν λεπρώσαν ὁ νόμος καθάρει, δακνὺς τῆς μετανοίας τὸ μέγεθος ὅσον. καὶ γὰρ εἴ τις εἰς τοσαύτῳ ἐπίδοσιν ἀρετῶν ἔλθῃ, ὡς καὶ οἰκειώσεως ἀξιώθῃ τῆς Θεῆς, καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τινος ἀφυλάκτου ζωῆς πρὸς κακίαν παλινδρομήσει, δύνάται διὰ μετανοίας αὐτῷ τὴν τοιαύτῳ ἀποξύσασθαι λέπραν, ἔχων εἰς ἐπικεῖραν καὶ τὸ αἷμα τῆς ἀμνῆς καὶ ὑπὲρ Θεῆς. διὰ τῆτο γὰρ καθαιρομένης τῆς λεπρώσεως οἰκίας, καὶ ἡ νομικὴ ὡς ἐν τύπῳ τελειωμένη δικαιοσύνη προσεκομίζεται.

μβ. Καὶ λήψονται λίθους ἀπεξεσμένους ἑτέρας, καὶ ἀντιθήσασιν ἀντὶ τῶν λίθων· καὶ χεῖν ἕτερον λήψονται, καὶ ἐξαλείψουσι τὴν οἰκίαν.

A * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἀντὶ τῶν ὑφαιρεθέντων λίθους ἑτέρας ἀντιστάσει πάλιν καθαρὸς καὶ ἀπεξεσμένος, δηλοῖ τὸ κατὰ καιρὸν ἀναδείκνυσθαι τινὰς διὰ τῆς τῆς Θεῆς βουλῆς τῶν ἀντιστηρίζοντες τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ σῶνόντας εἰς ἀδιάφθορον τόπον. τὸ δὲ, ἐξαλείψουσι, ἀντὶ τῆς περιλείψουσι τέθεικε. σημαίνει δὲ καὶ τῆτο τὴν διὰ τῶν ἀγίων Προφητῶν γεγεννημένῳ παράκλησιν τῷ Ἰσραὴλ.

B μγ. Ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἡ ἀφή, καὶ ἀνατείλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τῶν λίθων, καὶ μετὰ τὸ ἀποξυθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ ἐξαμείψθαι, Καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται εἰ διακέχεται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἐμμόνος ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτος ἐστὶ. Καὶ καθελῶσι
 Γ τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ τῶν λίθων αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χεῖν τῆς οἰκίας ἐξοίτῃσιν ἐξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτε γὰρ ἅπας ἐπινοήθη θεραπείας τρόπος [τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ,] καὶ ὠφέλησαν [μὴν] εἶδεν [ὑπεξαίρεσθαι] οἱ ψωριῶντες λίθοι, ἀνόνητος δὲ ἀπεδείχθη λοιπὸν καὶ ἡ διὰ τῶν Προφητῶν ἀλοιφή, ταῦτες παράκλησις, εἰσέρχεται πάλιν ἐπισκεψόμενος τὴν λεπρώσαν ὁ ἱερεὺς. εἰσβέβηκε γὰρ ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ μετὰ σώματος ὁ μονογενῆς, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, κόσμῳ ἢ τίνᾳ μεταβολῇ ἐκ τῆς ἀρχαίας Φαυλότητος εἰς πολλὴν ἀγαθὴν πολιτείαν ἐλέγχει σιναγωγῆν, περισκεψόμενος ἀκριβῶς. ἐπειδὴ δὲ πάθει τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἐνεχομένῳ ἔτι κατέλαβε, καὶ νοσήσαν ἕμμονον τὴν ἀκαθαρσίαν,] καθαιρεῖσθαι προσάττει λοιπὸν, ἐκπέμπεσθαι δὲ εἰς τόπον ἀκάθαρτον. λέλυται γὰρ ὅλη τῶν Ἰσραηλίων ἢ διὰ νόμου σύστασις, καὶ τὸ ἔθνος εἰς πάντα διεσκορπίσθη τόπον [ἀκάθαρτον.]

μδ. Καὶ ὁ εἰσορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πᾶσας τὰς ἡμέρας, ἀς ἀφωρισμένη ἐστὶν, ἀκάθαρτος ἕσται ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ὁ ἐοδίων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς.
 Ζ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς. (3) καὶ ὁ ἐοδίων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πᾶς γὰρ ὁ τοῖς Ἰσραηλίοις διὰ τῆς ἰσῆς φρονεῖν κατ' οἰονδήποτε τρόπον κόλλώμενος, τῆς ἐκείνων ἀκαθαρσίας μέτοχος ἐστὶν.

μη. Ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσελθῇ ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδῇ, καὶ ἰδὲ διαχύσει ἔξω τῆς οἰκίας τὸν χεῖν.

Υγγ 2

διαχει-

(1) Περὶ λήψης τῶν ἐν τῇ 362, καὶ 363. σελ. τῆ 1. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

(2) Τῆς τῆς Θεῆς Φιλανθρωπίας τὴν εἰς τὸ ἔθνος ἐπιτροπῆν. αὐτ. ἐν σελ. 363.

(3) Καὶ ἀκάθαρτος ἕσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ὁ ἐοδίων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ ἀκάθαρτος ἕσται ἕως ἑσπέρας. αἱ προσηρημ. ἐκδόσ. καὶ ἐν ἀγίοις Κύριον. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 365.

διαχειται ἡ ἀφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ
ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ κα-
θαριεὶ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, ὅτι ἰάθη
ἡ ἀφὴ.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καθηρέθη μὲν διὰ
τῷ εἰς Χριστὸν παρουσίαν ὡς ἀκάθαρτος ἡ
τῶν Ἰσραηλίων συναγωγή, καὶ τῆς Θεῆ Φι-
λίας ἐξώλιθε, πλὴν ἐν τῷ μακρῷ πα-
Ρωμ. 11. 25. ρατείνασα χρόνον, ἄχρις ἂν εἰσέλθῃ τὸ
» πλῆρωμα τῶν ἐθνῶν, κατὰ τῷ τῆ Παύλου
Φωνῷ, ἐλεηθήσεται παρὰ Χριστοῦ· ἐπι-
σκεπτομένη δὲ πάλιν αὐτῷ κατὰ τὸ λελη-
θὸς ὡς Θεῆ, καὶ πάλιν εἰς δικαιοσύνην ἐπ'
ἐσχάτοις ἐπαναγοντος χρόνοις, δικαιοσύ-
νην δὲ πάντως τῷ διὰ πίστεως καὶ ἀγά-
πης τῆς εἰς αὐτόν. παραγινῆσεται τοίνυν
ἐπισκοπήσων καὶ εἰσαυθίς αὐτῷ ὁ πάντων
ἀρχιερεὺς, καὶ βελτιομένην οὖραν, παρα-
χρημα καθαριεὶ, καὶ προσδέξεται.

μδ. Καὶ λήψεται ἀφαγνίσαι τὴν
οἰκίαν δύο ὀρνίθια, (1) καὶ ξύλον κέ-
δρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ
ύσωπον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅλον δὲ πάλιν ἐν τῷ
περιάρθρει τῆ Σωτήρος ἡμῶν τὸ μυστήριον,
καὶ τὸν διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος καθα-
ρισμόν. δύο μὲν γὰρ ὀρνίθια ληφθῶσιν
κελεύει ζῶντα καὶ καθαρά· ἵνα νοήσης
διὰ τῶν πετεινῶν τὸν ἐράνιον ἀνθρώπου
ὁμῆ καὶ Θεόν, εἰς δύο μὲν φύσεις, ὅσον
ἦκεν εἰς τὸν ἐκάστην πρέποντα λόγον διαι-
ρέμενον. λόγος γὰρ ἡ ὁ ἐκ Θεῆ πατρὸς
ἀναλάμψας, ἐν σαρκὶ τῇ ἐκ γυναικος,
πλὴν ἔμεριζόμενος. εἰς γὰρ ἐξ ἀμφῶν
ἡ ὁ Χριστός. καὶ διὰ τῆτο ὡς δύο λαμβά-
νεται τὰ ὀρνίθια, καὶ νοεῖται πάλιν ὡς ἐν
ἀμφοτέροις ζῶντα δὲ καὶ καθαρά. ζωῆς
γὰρ καὶ καθαρότητος ἀπάσης παρεκτικῆς
καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὁ λόγος, καὶ ὁ ἐκ
Πατρὸς ναός, τὸν ζῶντα λόγον ἔχων ἐν
ἑαυτῷ. ἡ γὰρ ἴδιον αὐτῆ τὸ σῶμα, καὶ
ἔχ' ὡς ἀλλότριον φέρεμα. διάτοι τῆτο εἰς
Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. πρὸς δὲ γε τοῖς ὀρ-
νιθίοις, καὶ ξύλον κέδρινον λαμβάνειν κε-
λεύει, ἵνα διὰ τῆτο ἀφάρτον εἶναι τὸ
σῶμα νοήσης Χριστοῦ. ἔ γὰρ οἶδε διαφθο-
ραν. παραιτεῖται γὰρ ἡ κέδρος τὸ φθέρ-
εσθαι. διὰ δὲ τῆ μη κατεφθάρθαι νοεῖ (2)
τὸ σῶμα Χριστοῦ, καὶ ἂ ὁ περὶ τῆς ἀναστά-
σεως λόγος αὐτῆ εἰσφέρεται. τὸ δὲ κε-
κλωσμένον κόκκινον, τῷ ἐπὶ τῷ αἵματι
τῆ Σωτήρος ὁμολογίαν σημαίνει. διὰ δὲ
τῆς ύσώπης τῷ τῆ ἀγίας πνεύματος ζέσιν.
θερμὴ γὰρ ἡ πῶα, καὶ τῶν ἐκ ψυχρότητος
παθῶν σμηκτική. τοιαύτη γὰρ καὶ ἡ τῆ
ἀγίας πνεύματος ἐνέργειά τε καὶ δυνάμις.

ν. Καὶ σφάξει τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν
εἰς σκευὸς ὀσράνιον ἐφ' ὕδατι ζῶντι.

(1) Ζῶντα καθαρά. αἰ προεφημ. ἐνδοξ.

(2) Νοεῖν τὸ ἄγιον σῶμα Χριστοῦ, πιθανὸς δὲ λίαν ὁ περὶ τῆς ἀναστάσεως. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 367.

να. Καὶ λήψεται τὸ ξύλον τὸ κέδρινον,
καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὴν
ύσωπον, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν· καὶ
βάψει αὐτὰ εἰς τὸ αἶμα τῆ ὀρνιθίς
τῆ ἐσφαγμένῃ ἐφ' ὕδατι ζῶντι· καὶ
περιόρανεῖ ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν οἰκίαν
νβ. ἐπλάκεις. Καὶ ἀφαγνιεὶ τὴν οἰκίαν ἐν
τῷ αἵματι τῆ ὀρνιθίς, καὶ ἐν τῷ ὕδα-
τι τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ
ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κέδρινῳ,
καὶ ἐν τῇ ύσώπῳ, καὶ ἐν τῷ κεκλωσ-
μένῳ κόκκινῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λήψεται τοίνυν, Φησὶν,
ὁ ἀγνίζων τῷ λελερωμένῳ οἰκίαν· τὸ
» ὀρνίθιον τὸ ζῶν, καὶ τὸ κέδρινον ξύλον,
» καὶ τὸ κόκκινον· καὶ βάψει αὐτὰ εἰς τὸ
» αἶμα τῆ ὀρνιθίς τῆ ἐσφαγμένῃ ἐφ' ὕδατι
» ζῶντι· καὶ περιόρανεῖ ἐν αὐτοῖς τῷ οἰ-
Γ» κίαν ἐπλάκεις. καὶ ἀφαγνιεὶ τὴν οἰκίαν ἐν
» τῷ αἵματι τῆ ὀρνιθίς, καὶ ἐν τῷ ὕδατι.
» ἔ γὰρ ἑτέρως διώκεται τῷ τῶν Ἰσραηλίων συνα-
γωγῶν τὸν ἐξ ἀπειθείας ἀποπλυνῶσθαι
μολυσμὸν ὁ νόμος ὑπεδήλας, εἰ μὴ διὰ μό-
νης τῆς διὰ Χριστοῦ δόλογίας, καὶ τῆς εἰς
αὐτὸν πίστεως, τελειομένης διὰ τῆ βαπτί-
σματος. ἐπιτήρει δὲ ὅπως διὰ τῶν προει-
ρηματιῶν ὀλοκλήρως ἡμῖν ζωγραφεῖται ὁ
Χριστός. διὰ μὲν γὰρ τῆ ὀρνιθίς τῆ ζῶν-
Δ» τος, τὸν ζῶντά τε καὶ ἐράνιον νοήσεις λό-
γον· διὰ δὲ τῆ αἵματος τῆ ἐσφαγμένῃ,
τὸ τίμιον αἶμα τῆ παθόντος ναῶ· σαρκὶ
γὰρ αὐτὸν πεπονθέναι φαμέν, πλὴν ὡς
ἰδίῳ σώματι· διὰ δὲ τῆ ἀσήπης ξύλου, τῷ
σάρκα τῷ ἀδιάφθορον· διὰ δὲ τῆς ύσώ-
πης, τὸ πνεῦμα· διὰ δὲ τῆ κόκκινῃ, τῷ
ἐφ' αἵματι διαθήκης τῷ ὁμολογίαν· διὰ
δὲ τῆ ζῶντος ὕδατος, τῷ ζωποῖον τῆ
βαπτίσματος χάριν. ὡ καὶ χρῆσθαι τῷ οἰ-
Ε» κίαν περιόρανεσθαι Φησὶν ἐπλάκεις. ἔ γὰρ Ρωμ. 5. 20.
» ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσυσσεν
» ἡ χάρις.

νγ. Καὶ ἐξαποσελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ
ζῶν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πεδίον, καὶ
ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ κα-
θαρά ἔσται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶτα τῆτο εἰπάγει πᾶ-
Ζ» λιν ὁ νομοθέτης, ὅτι καὶ ἐξαποσελεῖ τὸ
» ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πε-
» διον, καὶ ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ
» καθαρά ἔσται. εἰς τύπον τῆς Ἰσραηλίων συ-
ναγωγῆς τῷ ἀρτίως ὠνομασμένῳ ἡμῖν
οἰκίαν ἐλάβομεν. πόλιν δὲ εἶναι δάσομεν,
τῷ πολλῶν οἰκίῶν περιεκτικῷ. τοιαύτῳ
τινὰ νοήσεις τῷ καθ' ἡμᾶς οἰκισμένῳ,
πολλὰ μὲν ἀνθρώπων συνέχεσαν γέννη,
τέχει δὲ ὡπερ τινὶ κύκλῳ περιεζωσμένῳ
τῷ σερρώματι· μεθ' ὁ λοιπὸν ἤδη τὸ πλα-
τύτε καὶ καθαρὸν τῶν ἄνω κόσμων νοεῖ-
ται

ται πεδίον. διδάσκει τὸν τὴν διὰ τῆ πρὸς τὸ ἔξω τῆς πόλεως πεδίον ἀνιέσθαι τὸ ὄρνιθιον, τὴν τε ἀπὸ τῆ κόσμῃ μετέσασιν, καὶ τὴν εἰς ἔρανθῃ ἀνάβασιν τῆ Χριστῆ. γεγωνῶς γὰρ ἔτος πρὸς τὸν πατέρα καὶ Θεόν, καὶ ὑπὲρ ἀπάντων ἡμῶν, καὶ τῆς Ἰσραηλίων σωμαγωγῆς ἐξιλάσεται, καὶ καθαρῶς ἡσόμεθα.

Α νό. Οὗτος ὁ νόμος κατὰ πᾶσαν νε. ἀφὴν λέπρας, καὶ θραύσματος, Καὶ νσ. τῆς λέπρας ἱματίῃ καὶ οἰκίας, Καὶ ἔλθῃ, καὶ σημασίας, καὶ τῆ αὐγά- νς. ζουτος, Καὶ τῆ ἐξηγήσασθαι ἡ ἡμέ- ρα ἀνάθαρτον, καὶ ἡ ἡμέρα καθαρῶς ἡσεία· ἔτος ὁ νόμος τῆς λέπρας.

Κ Ε Φ. Ι Ε.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋ- σῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, **β.** Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσ- ραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ἀνδρὶ ἀνδρὶ ὃ εἴαν γένηται ῥύσις ἐκ τῆ σώ- ματος αὐτῆ, ἡ ῥύσις αὐτῆ ἀκάθαρ- τός ἐστι.

νόμον μίξεως τὴν συμμετρίαν διδάσκει, καὶ κελούει παιδογονίας χάριν, ἀλλ' ἔ Φιληδο- νίας γίνεσθαι τὴν σωμαγωγῆν, διὰ τῆ τῆς μιγνυμένῃς ἀκαθάρτης καλεῖ, καὶ κελούει καθάρεσθαι· ἵνα κωλύῃ τῆς σωμασίας τὸ σωμαχῆς ἡ περι τὴν καθαρῆν ἀσολία. ὁ δὲ θεὸς Ἀπόστολος τοῖς τελείοις γράφει· » τίμιοις ὁ γάμος, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· Ἐβρ. 13. 4. **Γ**» πόρνῃς δὲ καὶ μοιχῆς κρινεῖ ὁ Θεός.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ τῆ σώματος ῥύσις τὴν τῆς φύσεως ἐπιτηδεύματα πρὸς καρ- πογονίαν ἀδικεῖ, πρὸς τὸ μηδὲν καθιεῖσθαι τῶν σπερμάτων τὰς χορηγίας, καὶ τῆς σὶ τοῖς μορίοις χαλῶσα τόνους, ἀνεθέλητον ἡδὴ πως ἐργάζεται τὴν καταφθοράν, ὡς σὶ μολυσμοῖς εἶναι μακροῖς καὶ διωκεῖσι τῆς τῶ πάθει κατελημμένῃς. Ἰδι δὴ ἐν ὡς ἐξ ἀρρώστιας σωματικῆς, καὶ ἐναργῆς αἰκόνος, ἐπὶ τὰ εἰς νῦν συμβαίνοντα. κα- ταφθείρεται γὰρ καὶ αὐτός, ἃ μὴ προ- σῆκεν ἀνόσια διανοόμενος, καὶ ἐπ' ἔδον τῶν ἀναγκαίων τῆς ἰδίας ἐνεργείας ἐνείης τὸ σπύδασμα [ὡς καρπὸν μὲν ἔδονα γνή- σιον ἔχειν, ὑποφείρεσθαι δὲ αἰεί πως πρὸς τὸ ἀδικεῖν, καὶ ἀκαθάρτως νοσεῖν τὴν εἰς τὰ αἰχλῶ καθόδον.]

γ. Καὶ ἔτος ὁ νόμος τῆς ἀκαθαρ- σίας αὐτῆ· ῥεῶν γόνον ἐκ τῆ σώμα- τος αὐτῆ, ἐκ τῆς ῥύσεως, ἡς συνέση- κε τὸ σῶμα αὐτῆ διὰ τῆς ῥύσεως, αὐ- τη ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆ ἐν αὐτῶ· πᾶ- σαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως σώματος αὐτῆ, ἡς συνέσηκε τὸ σῶμα αὐτῆ διὰ τῆς ῥύσεως, ἀκαθαρσία αὐτῆ ἐσὶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν γονορροῦν ἀκάθαρτον ὀνομάζει; Καὶ ἡδὴ ἔφω, ὅτι διὰ τῶν φυσικῶν παιδοῦει τὰ γνωμικά, καὶ διδάσκει διὰ τῆτων, ὅπως ἐκεῖνα παγγα- λεπτα. εἰ γὰρ ἡ κατὰ φύσιν γνομένη ῥύ- σις ἀκάθαρτος, πολλῶ μᾶλλον ἡ λαγνεία ἀκάθαρτος καὶ παράνομος. διδάσκει δὲ πάλιν ἡμᾶς φθῆναι τῶν τοῖστων τὰς συ- νησίας. ἔφη γὰρ ἀκάθαρτον εἶναι τὸν τῶ γονορροῦν προσελάζοντα. ὅτι δὲ τῶν κατὰ φύσιν γιγνομένων ἔδει ἀληθῶς ἀκά- θαρτον; αὐτός ὁ νόμος δηλοῖ. εἰ γὰρ ὄσρα- κίνῃ σκόβῃς ἀψαυτο ὁ γονορροῦς, σωτρί- βεσθαι τῆτο κελούει· εἰ δὲ χαλκῆ ἡ ξυλί- νῃ, ὕδατι ἀποσμήχεσθαι. ἔδει δὲ καὶ ταῦ- τα παραπλησίως τοῖς ὄσρακίνοις σωτρί- βεσθαι, εἴπερ ἄρα τῶ ὄντι ἀκάθαρτος ἴω, ὡ τὸδε τὸ πάθος σωμαβῆναι. ἔτω καὶ τὸν ὄνηρώτλοντα ἀκάθαρτον εἶναί φησι, καὶ τῆς σὶ νόμῳ γάμῃ σωμαπλομένῃς, καίτοι αὐτῆ τὸν περι τῆ γάμῃ ἐκλειθεῖκότος νό- μον, καὶ πρῶτον νόμον. ἀντὶ τῆτων γὰρ ἔφη καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτῆ, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆ, καὶ προσ- κολληθήσεται πρὸς τὴν γυναικα αὐτῆ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. πῶς ἐν ἀκάθαρτον καλεῖ τὸν κατὰ νόμον μιγνύ- μενον; ἀλλὰ δηλόν ἐστιν, ὡς καὶ τῆς κατὰ

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ἔφησ δι' ἡ αἰτίαν ὁ λεπρός καὶ ὁ γονορροῦς, καὶ οἱ τὰ ἄλλα νοσεῖντες ἀκείσια νοσήματα ἀπέρχθησαν τῶν ἱερῶν περιβόλων, ὡς ἂν οἷος τε ὡ φράσω. Ἐπειδὴ γὰρ τεθέσπισο, καὶ διὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν σεμνότητα, καὶ διὰ τὴν τῶν γυναικῶν τιμῆν, ὅτι πρὸς γυναικα ἐν Λόβιτ. 20. 18. καθαρῶν ἀκαθαρσίας αὐτῆς ἔ προσε- λούση· πολλοὶ δὲ ἐν ἀφῆδρῳ ἔσαις καὶ κα- θαιρομέναις ταῖς γυναιξίν, ἡ καὶ ἐγκύοις, δι' ἀκολασίαν, μᾶλλον δὲ μανίαν ὀμιλέσι, κακῆναί ἐκ οἷδ' ὅπως καταδέχοντα, συ- νέβαινε δὲ πολλάκις τὸ τῆ ἀνδρῶ σπέρμα τῶ ἀκαθάρτῳ τῆς θηλείας αἵματι μιγνύ- μενον, σῶμα πλαττεῖν ἔ καθαρὸν, ἔδε εὐ- κρατον, ἀλλὰ ποικίλοις πάθεισιν ὀβάλω- τον· ταῦτα βελοόμενος ὁ νομοθέτης προσε- νασείλα τὰ κακά, τῆς ἐκ τοῖστων σωμα- σιῶν τεχθέντας ἀπεκίρουξε καὶ τῶν ἱερῶν σινῶδων ἀφῆρσεν, ἵνα μηκέτι τοιαῦτα δρῶσιν. ὅτι δὲ αὐτῆ ἐστὶν ἡ αἰτία, δηλόν ἐκ τῶν ἐν τῶ Ἰεζεκιηλ γεγραμμένων. ἐκεῖ μὲν γὰρ τὸν δίκαιον ἀνακηρύτλων ὁ Θεός, τὸν δὲ ἀμαρτωλὸν ἀποκηρύτλων, τὸν μὲν ἔφησε γυναικὶ ἐν ἀφῆδρῳ ἔση μὴ προσε- λούσθαι, τὸν δὲ προσεληλυθέναι. εἰ δὲ Φαίης, ὅτι τοῖς δρῶσι τὴν τιμωρίαν ὑπέ- χαν ἐχρῶν, Φάλλω, καὶ ποία ταύτης τιμω- ρία χαλεπωτέρα; ὅταν γὰρ ἴδοιεν τῆς ἐξ αὐτῶν τεχθέντας, ἔς εὐχουῖαι πολλῶ ἐσὶ τῶν ὀδοκιματέρῃς ἰδεῖν, μήτε ὀχλῶν, μή- τε πανηγυρεῶν, μήτε πόλεων, μήτε ἱερῶν σινῶδων μετέχοντας, σκόπει πόσιω ὑπο- σῆσονται βάσανον. διὰ τοῖ τῆτο, κακῆνο, ὡς

Γω. 2. 24. „
 „
 „
 „
 „

Ἰεζ. 18. 6.

Γεν. 17. 14. ὡς οἶμαι, νενομοθέτηται, καὶ ἔσαι πᾶσα
 » ψυχὴ, ἣτις ἂν μὴ περιτμηθῇ τῇ ὀγδόῃ
 » ἡμέρᾳ, ἐξολοθροῦθήσεται ἐκ τῆ λαῶ αὐ-
 τῆς. κἀνταῦθα γὰρ ἡ αὐτὴ ἔννοια σωθῆ-
 σεται. τοῖς γὰρ πατράσιν ἀργαλεωτέρα
 ἐστὶν ἡ τιμωρία, ὅταν τὰ παῖδια ἐξολοθρο-
 θείων. ἐκείνα μὲν γὰρ τυχὸν πρὸ τῆς δια-
 γνωστικῆς ἡλικίας τελοῦνται, εἰ δὲ εἰ
 ἐν τιμωρίᾳ γεγονόσιν εἰσονται, οἱ δὲ γονεῖς
 ἀνυπόστατον ὑπομνήσονται τὴν τιμωρίαν.

- δ. Πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῇ
 ἐπ' αὐτῆς ὁ γονορρυῆς, ἀκάθαρτος ἐστὶ,
 καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἂν καθίσθῃ ἐπ'
 αὐτῷ ὁ γονορρυῆς, ἀκάθαρτον ἐστὶ.
 ε. Καὶ ἄνθρωπος εἰὰν ἀψήται τῆς κοίτης
 αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ
 λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι, καὶ
 σ. ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὁ
 καθήμενος ἐπὶ τῷ σκεύει ἐφ' ᾧ ἂν
 καθίσθῃ ἐπ' αὐτῷ ὁ γονορρυῆς, πλυνεῖ
 τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ λῶσεται ὕδατι,
 καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καταμιαίνει γε μὴ πᾶν
 σκεῦος, ἔπερ ἂν ἄπλοιο, καὶ κοίτῃ, καὶ
 χρωῶτα, [καὶ ἀλγεία, καὶ ὕδωρ, καὶ σκόβη
 ξύλινα] δι' αἰνιγμάτων ὑποδηλών, ὅτι
 τῆς αἴσεως ἀκαθαρσίας μεταχειρῆται τις ἂν,
 καὶ εἰ μόνον ἐλγὺς κατὰ διάθεσιν γένοιτο
 τὴν πνευματικῶν. μισοῦν δὲ καὶ ἡμεῖς κε-
 λδοόμεθα τὸν ἐκ τῆς ἀμαρτίας μεμολυσ-
 μένον χιτῶνα.

ζ. Καὶ ὁ ἀπλόμενος τῷ χρωτὸς τῷ
 γονορρυῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς,
 καὶ λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι, καὶ
 ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Βάπτισμα ἴσως
 τὸ ἰσραηλῆδες, τὸ εὐπὼν τῶν σωματικῶν
 ἀπαλλάττον, ἔ τῶν κατὰ σωματικῆς ἀμαρ-
 τημάτων. ἔ γὰρ εἴτις μοιχείαν ἐργάσα-
 το. εἰ δὲ εἴτις κλοπῶν ἐτόλμησεν, εἰ δὲ εἴτις
 ἄλλο τι τοιοῦτον παρλώρησεν, ἀπήλλατ-
 τεν αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων· ἀλλ' εἴτις
 ὁσῶν ἠψατο νεκρῶν· εἴτις μὴ νενομισμέ-
 νης ἐγούσατο τροφῆς· εἴτις ἐκ φθορᾶς
 παρεργάετο· εἴτις λεπροῖς σμωγίνετο,
 ἐλθετο, καὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας ἀκάθα-
 ρτος ἴσως, εἴτα ἐκαθαίρετο. λῶσεται γὰρ
 τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι καθαρῶ, φησὶ, καὶ
 ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. ἔ γὰρ ἀλη-
 θῶς ἀμαρτία ταῦτα ἴσως, εἰ δὲ ἀκαθαρσία·
 ἀλλ' ἀτελεσέρας ὄντας, διὰ τῶν ποιῶν
 ὀβλαβεσέρας ὁ Θεὸς, πρὸς τὴν τῶν μει-
 ζόνων παρατήρησιν ἀκριβεσέρας ἀνωθεν
 παρεσκόβαζεν.

η. Ἐὰν δὲ προσιαλίση ὁ γονορρυῆς
 ἐπὶ τὸν καθαρὸν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια

αὐτῆς, καὶ λῶσεται ὕδατι, καὶ ἀκά-
 θαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

ΛΗΛΟΥ. Ὁ δὲ Κλήμης (1) λέγει τὸ
 σιαλίση, ὡσανεὶ κάπρος ἐκ Φιληδονίας
 ἐκκρίσιν ποιήσασθαι. τὸ γὰρ, εἰσάλισε,
 δηλοῖ, ἐκάπρισε.

- θ. Καὶ πᾶν ἐπίσασμα ὄντος, ἐφ'
 ᾧ ἂν ἐπιβῇ ἐπ' αὐτῷ ὁ γονορρυῆς, ἀκά-
 θαρτος ἔσαι. (2) Καὶ πᾶς ὁ ἀπλόμε-
 νος ἀπὸ πάντων ὅσα ἂν ἡ ὑποκάτω
 αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·
 καὶ ὁ αἶρων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια
 αὐτῆς, καὶ λῶσεται ὕδατι, καὶ ἀκά-
 θαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Καὶ ὅσων
 ἂν ἀψήται ὁ γονορρυῆς, καὶ τὰς χεῖ-
 ρας αὐτῆς ἔ νενίπται ὕδατι, πλυνεῖ τὰ
 ἱμάτια αὐτῆς, καὶ λῶσεται τὸ σῶμα
 ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέ-
 ρας. Καὶ σκεῦος ὀσράκιον, ἔ ἂν ἀψή-
 ται ὁ γονορρυῆς, συντριβήσεται· καὶ
 σκεῦος ξύλινον νεφθήσεται ὕδατι, καὶ
 καθαρὸν ἔσαι.

ιγ. Ἐὰν δὲ καθαρισθῇ ὁ γονορρυῆς
 ἐκ τῆς ρύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμη-
 σεται ἑαυτῷ ἐπὶ ἡμέρας εἰς τὸν κα-
 θαρτισμὸν αὐτῆς, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμά-
 τια αὐτῆς, καὶ λῶσεται τῷ σώματι
 αὐτῆς ὕδατι ζῶντι, ἢ καθαρὸς ἔσαι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καθαίρεται γὰρ ὁ γο-
 νορρυῆς, πλὴν εἰ Χριστῷ, ὕδατι καὶ αἵματι.
 εἰ ἐπὶ ἡμέρας σημαίνει τὸ διὰ παντὸς
 τῆ βίβη παρατείνεσθαι τὸν καθαρτισμὸν. (3)
 μᾶλλον δὲ εἰάν, φησὶ, τὸ σπέρμα αὐτῆς ἐπι-
 πέση ἐπὶ τινι.

- ιδ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψε-
 ται ἑαυτῷ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσ-
 σῆς περιεραῶν, καὶ οἴσει αὐτὰ ἐναντι
 Κυρίου ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς
 μαρτυρίας, καὶ δώσει αὐτὰ τῷ ἱερεῖ.
 ιε. Καὶ ποιήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς μίαν περὶ
 ἀμαρτίας, καὶ μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα
 καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς
 ἐναντι Κυρίου ἀπὸ τῆς ρύσεως αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατασημῶναι δ' ἂν ἡ ὀγ-
 δὴ τὸν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας ἡμῶν
 καιρὸν, ὅτε τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέμεινε σφα-
 γῶν ὁ Ἐμμανηὴλ. ἔ τύπος ἂν εἴη τρυγῶν
 καὶ περιεραῶν. καταδύεται δὲ μία μὲν ὑπὲρ
 ἀμαρτίας, ἢ ἑτέρα δὲ εἰς ὀλοκαύτωσιν
 ὅτι καὶ ὁ τῆς Χριστῷ θάνατος ὑπὲρ τῆς
 τῆς κόσμου ζωῆς, καὶ εἰς ἀναίρεσιν ἀμαρ-
 τίας γέγονε.

- ισ. Καὶ ἄνθρωπος, ἔ ἂν ἐξέλθῃ
 ἐξ αὐτῆς κοίτης σπέρματος, καὶ λῶ-
 σεται

(1) Ἐν τοῖς τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκδοθῶν. ἔχ εὐρηται.

(2) Ἐως ἑσπέρας. αἰ προσεσημ. ἐκδοσ.

(3) Τὰ μὲν ἄχρι τῆς καθαρτισμῶν, περιλήψις εἰσι τῶν ἐν σελ. 551. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τίμ. τὰ δ'
 ἐπόμενα ἔδ' ὅλως ἐν αὐτοῖς κεῖται.

σεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτῆ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Καταμιαίνει δὲ αὐτὸν, ὡς περ ἂν γένοιτο, καὶ ἀνεθέλητος ῥύσις, ἢ γένεθελητῆ, καὶ πηγῶν ἔχουσα τὴν ἐμφύτον κίνησιν. καὶ θελητῆ μὲν, ὡς ἐν ὁμιλίαις ταῖς πρὸς γυναῖκα Φημί, καὶ κατὰ νόμον τῆ γάμῃ· ἀνεθέλητος δὲ αὐτῶν, ὡς ἐν Φαντασίαις τάχα πρὸς νυκτεριναῖς.

ιβ. Καὶ πᾶν ἱμάτιον, καὶ πᾶν δέρμα ἐφ' ᾧ ἂν ἦ ἐπ' αὐτῶ κοιτῆ σπέρματος, καὶ πλυθήσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτον ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

ιγ. Καὶ γυνὴ εἰὰν κοιμηθῆ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς κοιτῆν σπέρματος, καὶ λῶσονται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτοι ἔσονται ἕως ἑσπέρας.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἴσα γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν τὰ ἐγκλήματα, καὶ τὸ παραλλάττον ἔδει. [ἐν μὲν ἐν τῇ γονορροΐᾳ, τὸ οἰοῦναι μακρὸν πῶς ἡμῖν καὶ διωκεῖς ἐγράφετο πάθος· ἐν δὲ τῷ προκειμένῳ, καταδηλῶν ἔοικεν ὁ τῆ νόμῃ σκοπὸς, ὡς ἔσαι μεμολυσμένος καὶ εἰ μή τις τυχὸν τὴν αἴσιν ἅπαν καὶ ὀλοκλήρον ἀρρώσεια καταφθορᾶν, ὁρῶτο δὲ πεπονθῶς καὶ γένεθ ἐκ μέρους, καὶ σπανιάκις.]

ιδ. Καὶ γυνὴ ἥτις εἰὰν ἢ ῥέουσα αἵματι, καὶ ἔσαι ἢ ῥύσις αὐτῆς ἐν τῷ σώματι αὐτῆς, ἐπὶ ἡμέρας ἕως ἐν ἀφεδρῶ αὐτῆς· πᾶς ὁ ἀπίόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἡ ἀπὸ λέχους Φησὶν, ἀκάθαρτος ἐστίν. διατί; ἐκὶ σπόρον καὶ γέννησιν αὐτὸς ἐποίησε; τίνος ἐν εὐεκεν ἀκάθαρτος ἢ γυνή, εἰ μὴ ἕτερόν τι ἤνιττετο; τί δὲ τῶτό ἐστιν; Εὐλαβειαν ἐνέτικτε τῇ ψυχῇ, τῆς πορνείας ἀπήγαγε πόρρω. εἰ γὰρ ἢ τεκέσα ἀκάθαρτος, πολλῶ μᾶλλον ἢ πορνύσσα. εἰ τὸ τῇ γυναικὶ τῇ ἑαυτῆ πλησιάζειν ἢ σφόδρα καθαρὸν, τὸ ἀλλοτρίᾳ μίγνυσθαι πολλῶ μᾶλλον.

ιε. Καὶ πᾶν ἐφ' ᾧ ἂν κοιτάζηται ἐπ' αὐτῶ ἐν τῇ ἀφεδρῶ αὐτῆς, ἀκάθαρτον ἔσαι· καὶ πᾶν ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιπαικα.

ις. Θύση ἐπ' αὐτῶ, ἀκάθαρτον ἔσαι. Καὶ πᾶς ὃς εἰὰν ἄψηται τῆς κοιτῆς αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Καὶ πᾶς ὁ ἀπίόμενος παντὸς σκεύους ἐφ' ᾧ εἰὰν καθίση ἐπ' αὐτῶ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ κοιτῇ αὐτῆς ἕσῃ, ἢ ἐπὶ τῷ σκεύει ἢ εἰὰν αὐτῆ καθῆται ἐπ' αὐτῶ ἐν τῷ ἀπλωθῆ αὐτὸν αὐτῆς, ἀκάθαρ-

ιζ. καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ κοιτῇ αὐτῆς ἕσῃ, ἢ ἐπὶ τῷ σκεύει ἢ εἰὰν αὐτῆ καθῆται ἐπ' αὐτῶ ἐν τῷ ἀπλωθῆ αὐτὸν αὐτῆς, ἀκάθαρ-

ιη. Ἐὰν δὲ καθαρῶ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, ἐξαριθμηθήσεται αὐτῇ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶθήσεται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ (1) λήφεται αὐτῇ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσὸς περισερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμμερτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ

ιδ. τὸς ἔσαι ἕως ἑσπέρας. Ἐὰν δὲ κοιτῆ κοιμηθῆ τίς μετ' αὐτῆς, καὶ γένηται ἢ ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐπ' αὐτῶ, ἀκάθαρτος ἔσαι ἐπὶ ἡμέρας· καὶ πᾶσα κοιτῆ ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆν, ἀκάθαρτος ἔσαι.

ιε. Καὶ γυνὴ εἰὰν ῥέῃ ῥύσιν αἵματος ἡμέρας πλείους, καὶ ἐκ ἐν καιρῶ τῆς ἀφεδρῆ αὐτῆς, εἰὰν καὶ ῥέῃ μετὰ τὴν ἀφεδρῆ αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι τῆς ἀφεδρῆ αὐτῆς, ἔσαι ἀκάθαρτος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατί τὴν τὸ περιττὸν τῆ αἵματος κατὰ ῥύσιν ἐκκρίνουσαν ἀκάθαρτον ὀνομάζει; Ἄ περὶ τῆ γονορροῦς εἰρήκαμεν, ταῦτα καὶ περὶ ταύτης Φαμέν. πρὸς δὲ τῆτοις, ἵνα μηδεὶς ταῖς τοιαύταις σωμαπλήται. Φασὶ γάρ τινες ἐκ τῆς τοιαύτης σωμαφείας καὶ λῶβῳ καὶ λέπραν ἀπογεννάσθαι, τῆ περιττώματος ἐκείνου τὰ διαπλαττόμενα πημαιοῦτος σώματα. τῆτε χάριν ἀκάθαρτον εἰναί Φησι τὸν τῇ τοιαύτῃ σωμαπλόμνον. σωτόμως δὲ τῶν τοιούτων νόμων τὰς αἰτίας ἐδίδαξεν, « εἰρηκῶς· καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τῆς ἕσῃ » Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν· καὶ « ἐκ ἀποθανένται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μιᾶν αὐτῆς τὴν σκωλιώμα » τὴν ἐν αὐτοῖς. εἰ δὲ τὰ ἐκείνα μιᾶναι, πολλῶ μᾶλλον ἐναγῆ τὰ ἐκείνα. καὶ ταῦτα δὲ μάλα ἤρμωθεν ἐκείνοις, λαγνισάτοις ἔσι καὶ κακομάχοις. τότε γὰρ παραβαινόμενον ἢ μέγα, καὶ τηρέμενον ἐπιτηδειοτέρως ἐποῖει πρὸς τὰ τέλεια.

ις. Καὶ πᾶσα κοιτῆ ἐφ' ἣς ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως αὐτῆς, κατὰ τὴν κοιτῆ τῆς ἀφεδρῆ αὐτῆς ἔσαι αὐτῆ. καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἂν καθίση ἐπ' αὐτῶ, ἀκάθαρτον ἔσαι κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφεδρῆ αὐτῆς. Πᾶς ὁ ἀπίόμενος αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια, καὶ λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας.

ιζ. Ἐὰν δὲ καθαρῶ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, ἐξαριθμηθήσεται αὐτῇ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶθήσεται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ (1) λήφεται αὐτῇ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσὸς περισερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμμερτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ

ιη. Ἐὰν δὲ καθαρῶ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, ἐξαριθμηθήσεται αὐτῇ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶθήσεται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ (1) λήφεται αὐτῇ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσὸς περισερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμμερτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ

ιβ. Ἐὰν δὲ καθαρῶ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, ἐξαριθμηθήσεται αὐτῇ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶθήσεται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ (1) λήφεται αὐτῇ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσὸς περισερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμμερτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ

ιγ. Ἐὰν δὲ καθαρῶ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, ἐξαριθμηθήσεται αὐτῇ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶθήσεται. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ (1) λήφεται αὐτῇ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσὸς περισερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμμερτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ

(1) Τῇ ὀγδόῃ. αἱ προσηρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Ἀπολιναρίου, ὡς ἐκ τῆ προσημ. ὑπομνήμ. δηλον.

καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς Ἀ
ἐναντι Κυρίου ἀπὸ ρύσεως ἀκαθαρ-
σίας αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰ τῆς ρύσεως σύμ-
βολα, τῆς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἔχε-
ται τῆς τῆ τελείας εἰς ἀτελές ἀπορροῆς
δι' ἡμῶν καὶ ἡ τίκσις ἀκαθαρτος ἕως τῶν
τῆς τελειώσεως ἡμερῶν. διαλλάττει δὲ καὶ
ἐνταῦθα τὸ διωκεκὲς τῆ προσκαίρω. ὁ μὲν
γὰρ γονορροῆς καὶ ἡ αἰμορροῆσα, διωκε-
κὲς καὶ τῶν αἰεὶ πρὸς τὰ ἀτελῆ καμπλο-
μένων, καὶ ἀπορροῶν τῆ τελείας, ση-
μεῖα· οἱ δὲ ἐν ῥύσει τῆ προσκαίρω, τῆ
μερικῶ ἀπὸ τῆ τελείας καταφορὰν ὑπο-
φαίνουσιν. εἰς δὲ τῆ ὀγδόῳ καθάρεται,
δεικνύς τὸ ἀποκαθιστάμενον ἐν τῆ μελλούσῃ
ζωῇ τῆ φύσει τῶν ἀνθρώπων. ὁ δὲ τὰς
τῆ μέλλοντος αἰῶνος διώμεις προσάγων
Χριστὸς ὑπέδειξε τῆ καθαρῶν διὰ τῆ λε-
πρῶ καὶ τῆς αἰμορροῆσεως. ὅθεν ἤδη καὶ
πέπαυται ἡ τῶν τοιαύτων ἀκαθαρσία τῆ
πρὸς τῆς καθαρῶν συγγενεία.

λα. Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τὰς
ὑμῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν
αὐτῶν· καὶ ἐκ ἀποθανῆνται διὰ τὴν
ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῶ μιάνειν αὐ-
τὰς τὴν σκηνὴν μὲ τὴν ἐν αὐτοῖς.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κεκαθαρμένοι γὰρ
δὴ καὶ ἡγιασμένοι διὰ Χριστὸν, ὅτε δὴ τό-
τε λαμπροὶ προσίμεν ἀληθῶς, καὶ ἔ-
μιανῆμεν ἐτι τῆ ἁγίαν σκηνῶν· προσκυ-
νήσομεν δὲ καθαροὶ καθαρῶς τῶ πανάγνω
Θεῷ, φοιτῶντες ἐν ἐκκλησίαις.

λβ. Οὗτος ὁ νόμος τῆ γονορροῆς·
καὶ εἴαν τινι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς κοίτη
σπέρματος, ὡς μιανθῆναι ἐν αὐτῇ.
καὶ τῆ αἰμορροῆσε ἐν τῆ ἀφῆδρω αὐ-
τῆς, καὶ γονορροῆς ἐν τῆ ῥύσει αὐτῆ
τῶ ἄρσει ἢ τῆ θηλεία, καὶ τῶ ἀν-
δρῶ, ὅς ἂν κοιμηθῆ μετὰ ἀποκα-
θιμένης.

Κ Ε Φ. Ι 5.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, μετὰ τὸ τελευ-
τῆσαι τὰς δύο ὑμῶν Ἀα-
ρῶν ἐν τῶ προσφέρειν αὐτὰς πῦρ ἀλ-
λότριον ἐναντι Κυρίου, ἢ ἐτελεύτησαν.

β. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋ-
σῆν, λάλησον πρὸς Ἀαρῶν τὸν ἀδελ-
φόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν
ῥῶραν εἰς τὰ ἅγια ἐσώτερον τῆ κατα-
πετάσματος εἰς πρόσωπον τῆ ἰλα-
σηρίσ, ὅεσιν ἐπὶ τῆς κιβωτῆ τῆ μαρ-
τυρίσ, καὶ ἐκ ἀποθανῆνται· ἐν γὰρ
νεφέλῃ ὀφθῆσομαι ἐπὶ τῆ ἰλασηρίσ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Πότε ὁ ἀρχιερεὺς εἰς
τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσῆι; Ἐν τῆ τῆ ἰλασ-
μῆ ἡμέρα, ἡ ἐπιτελεῖσθαι προσέταξεν ὁ
Θεὸς τῆ δεκάτῃ τῆ ἑβδόμῃ μιλῶς. εἶπε
» γὰρ Φησὶ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λάλησον
» πρὸς Ἀαρῶν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ εἰσο-
» ρυέσθω κατὰ πᾶσαν ῥῶραν [εἰς τὸ ἅγιον]
» ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος εἰς πρόσω-
» πον τῆ ἰλασηρίσ, ὅεσιν ἐπὶ τῆς κιβωτῆ τῆ
» μαρτυρίσ, καὶ ἐκ ἀποθανῆνται· ἐν γὰρ
» νεφέλῃ ὀφθῆσομαι ἐπὶ τῆ ἰλασηρίσ. ἐν-
» τεῦθεν δὴλον, ὡς ἐν τῶ ἰλασηρίῳ τῆ οἰ-
» κείαν ἐπιφάνειαν ὁ δεσπότης ἐποιεῖτο Θεός·
καὶ τῆ οἰκείαν ἐμφάνων ἀγαθότητα ἐκ
ἐν γνόφῳ καὶ καπνῶ καὶ πυρὶ, καθάπερ
τῶ Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἐν νεφέλῃ φωτοειδεί
ἑώρατο.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδει γὰρ ἔδει τὸν
Ἀαρῶν εἰκόνα καὶ τύπον ἀποπληρῆν τε-
ταγμένῳ τῆς ἱερωσύνης Χριστῆ, μὴ κατὰ
πᾶσαν ῥῶραν, ἢ γὰρ ἐν παντὶ καιρῶ, τῆ εἰς
τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ποιέμενον εἰσδρομῶν,
οἷον ἐ παρασημαίνειν τῆ μυσηρίσ τὸ κάλ-

λος. ἅπαξ γὰρ εἰσβέβηκεν ὁ Χριστὸς, αἰω-
» νίαν λύτρωσιν ὑράμενος. πλημμέλημα
τοίνυν εἰς αὐτῶ τῆ ἀληθείαν διὰ τῶν ἐν
τύποις, τὸ μὴ κατ' ἔτος καὶ ἅπαξ εἰς τὰ
ἅγια τῶν ἁγίων εἰσελαύνειν τὸν Ἀαρῶν,
ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν ῥῶραν, καὶ ὡς ἐν παντὶ
καιρῶ. διὰ τῆτο γρῶν τῆρεῖν προσέτα-
χεν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ.

γ. Οὕτως εἰσελεύσεται ὁ Ἀαρῶν
εἰς τὰ ἅγια· ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ
ἀμαρτίας, καὶ κριῶ εἰς ὀλοκαύτωμα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐδίδαξε δὲ καὶ τῶν
θυσιῶν τὸν τρόπον, αἷς ἔδει τὸν ἀρχιερέα
χρησάμενον τῶν αὐτῶν κατατολμῆσαι.
ἐκέλευσε γὰρ μόσχον μὲν ἱερεῦσαι περὶ ἀ-
μαρτίας, κριὸν δὲ ὀλοκαυτῶσαι. καὶ ταῦ-
τα μὲν ὑπὲρ ἑαυτῆ προσενεγκῆν. ὑπὲρ δὲ
παντὸς τῆ λαῶ δύο τράγους περὶ ἀμαρτίας
λαβεῖν, καὶ ἕνα κριὸν εἰς ὀλοκαύτωμα.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἦν μὲν καὶ σφόδρα
εἰκός, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον, τὸν θεσπέ-
σιον Ἀαρῶν ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀγνοημάτων
θυσίαν προσφέρειν. ἔ γὰρ ἂν νοῖτο γε-
γονώς τῆ πλημμελεῖν ἐν ἀμείνοσιν, ἀνθρω-
πος ὢν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νοεῖται δὲ πάλιν ὡς
ἐν γε τῶ μόσχῳ Χριστὸς. ἀμφιλαφῆ γὰρ
λίαν τὰ ὑπὲρ ἁγίων προσκομιζόμενα τῶ
Θεῷ, καὶ πλείοσι σφόδρα τῶν τοιαύτων οἱ
τρόποι. ἱερὸν δὲ ζῶον, ἢ τῶν ἄλλων ἀπάν-
των τῶν εἰς θυσίαν ἐπιτηδείων ὑπερκεί-
μενον τὸ τῆ μόσχῳ χρῆμα. ἐκὲν τῆς θυ-
σίας τὸ τέλειον ὑπεμφώκειν ἂν ἡμῖν ὁ μό-
χος. κριὸς δὲ πάλιν εἰς ὀλοκαύτωσιν. γέ-
γονε γὰρ εἰς ὀσμῶν δωδίας ὁ Κύριος ἡμῶν
Ἰησὺς Χριστὸς τῶ Θεῷ καὶ πατρὶ, τὸ οἷον ἐ
βδελυρόν τε καὶ κάκοσμον τῆς ἀμαρτίας
τῆ κόσμῳ παραλύων ἐν ἑαυτῶ.

δ. Καὶ

δ. Καὶ χιτῶνα λινῶν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελές λινῶν ἔσται ἐπὶ τῆς χρωτὸς αὐτῆς, καὶ ζώνη λινῆ ζώσεται, καὶ κίδαριον λινῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἅγια ἔσι· καὶ λῶσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτῆς, καὶ ἐνδύσεται αὐτά.

Τὸ λινῶν, καὶ λινοῦ ζώνω, Ἄλλος φησὶ, διπλῶν, καὶ διπλιῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἐν τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ἡγήματι ὁράται κατ' ἐκείνο καιρῶν. Καὶ μετ' ἑλίγη. Οὐ γὰρ ἡ ἀκόλυστον ὑπὲρ ἰδίων θύοντα πλημμελημάτων τὸν Ἀαρῶν, ἐν εἶδει φαίνεσθαι τῆ Χριστῆ, τῆ μὴ εἰδότης τῷ ἀμαρτίαν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ σολισμός τῆ Ἀαρῶν τῆς τῆ Σωτήρος ἡμῶν βασιλείας καὶ ἱεροσύνης ἐνετύπε τὸ κάλλος. ὕδατι δὲ προκαθαγνίζεσθαι τὸν Ἀαρῶν ἐγκελεδοεται, δηλῶν ὡς ἀμήχανον εἰς τῷ ἀληθινῷ εἰσελθεῖν σκλιῶν, μὴ ἐχὶ τῷ τῆς παλιγενεσίας ὕδατι προκαθιγνισμῶν. (1)

ε. Καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ λήψεται δύο τράγους ἐξ αἰγῶν περὶ ἀμαρτίας, καὶ κριὸν ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ προσάξει Ἀαρῶν τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας τὸν ἑαυτῆς, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς, καὶ τῆς οἴκῃ αὐτῆς. Καὶ λήψεται τὰς δύο τράγους, καὶ παραστήσει αὐτὰς ἐναντι Κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.

η. Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρῶν ἐπὶ τὰς δύο τράγους κλήρους· κλήρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Καὶ προσάξει Ἀαρῶν τὸν τράγον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἀμαρτίας. Καὶ τὸν τράγον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τῆ ἀποπομπαίῃς, σήσει αὐτὸν ζῶντα ἐναντι Κυρίου, ὡς ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῆς, ὡς ἐξαποσεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν, καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ λήψεται ὁ τράγος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας τῆ λαῶν εἰς γῆν ἄβατον.

Κλήρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, κλήρος εἰς κεκρατημῶν, καὶ εἰς ἀπερχόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προσέταξε δὲ καὶ κλήρω διελεῖν τὰς τράγους, καὶ τὸν μὲν ἱερεῦσαι, τὸν δὲ εἰς τῷ ἔρημον ἀποσεῖλαι. τῆτο δέτινες ἀνοήτως νενοηκότες, δαίμονάτινα τὸν ἀποπομπαῖον ἐνόμισαν. τῆτο

Α δέγε ἐκ πολλῆς ὑπέλαβον δὴ θείας. πῶς γὰρ οἶόν τε ἡ τὸν εἰρηκότα, ἐκ ἔσονται· σοι Θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμῆ, καὶ ἐ προσκυνῆσεις ἐδὲ λατρεύσεις Θεῷ ἑτέρῳ πλὴν ἐμῆ, δαίμονίτινι τῷ ἰσῶ ἀπονείμα κελεύσαι θυσίαν; ἔδει δὲ αὐτὰς ἐπισῆσαι τὸν νῆν, ὅτι καὶ τὸν ἀπολυόμενον τράγον ἑαυτῷ προσνεχθῆναι προσέταξε. λήψη γὰρ φησὶ τὸν τράγον τὸν ζῶντα ἐναντι Κυρίου, τῆ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῆ, τῆ ἐξα-

Β» ποσεῖλαι αὐτὸν εἰς τῷ ἀποπομπῶν εἰς τῷ ἔρημον. τῆτο δὲ δηλοῖ, ὡς αὐτὸς ὁ τράγος ἀποπομπαῖος ἐκλήθη, ὡς ἀποπεμπόμενος εἰς τῷ ἔρημον. τῆτο γὰρ καὶ τὸ ἐξῆς δηλοῖ καὶ λήψεται ὁ τράγος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας αὐτῶν εἰς τῷ ἄβατον. καὶ ὁ Σύμμαχος δὲ τὸν ἀποπομπαῖον ἔτως ἡρμιλύσσει, εἰς τράγον ἀπερχόμενον, ὡς ἀποσεῖλαι αὐτὸν εἰς τῷ ἀποπομπῶν ὁ δὲ Ἀκύλας, εἰς τράγον ἀπολελυμένον εἰς τῷ ἔρημον. ἐ τοίνυν Θεῷ τινι, ἢ δαίμονι ἀπεσέλλετο, ἀλλ' ἀμφοτέροι μὲν τῷ Θεῷ προσεφέροντο· τῆ δὲ ἐνός θυομῶν, ὁ ἕτερος τὰς ἀμαρτίας τῆ λαῶν λαμβάνων, εἰς τῷ ἔρημον ἀπεπέμπετο. ὡπερ [γὰρ] ἐπὶ τῆ καθαιρουμῶν λεπρῶν, τῆ ἐνός ὀρνιθῆς θυομῶν, τὸ ἕτερον εἰς τὸ τῆτα αἶμα βαπτόμενον ἀπελύετο· ἔτως ὑπὲρ τῶν τῆ λαῶν ἀμαρτημάτων δύο τράγων προσφερομένων, ὁ μὲν ἐθύετο, ὁ δὲ ἀπεπέμπετο. τύ-

Γ ποι δὲ ταῦτα πάλιν τῆ δεσπότη Χριστῆ, τῶν δύο τῆτων ζῶν, ἐκ εἰς δύο πρόσωπα, ἀλλ' εἰς δύο φύσεις λαμβανομῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἐχ οἶόν τε ἡ ἐν ἐνὶ τράγω σκιογραφηθῆναι καὶ τὸ θνητὸν καὶ τὸ ἀθάνατον τῆ δεσπότη Χριστῆ· θνητὸς γὰρ μόνον ὁ τράγος· ἀναγκαίως δύο προσαχθῆναι προσέταξε· ἵνα ὁ μὲν θύομενος, τῆς σαρκὸς τὸ παθητὸν προτυπῶσῃ· ὁ δὲ ἀπολυόμενος δηλώσῃ τὸ ἀπαθὲς τῆς Θεότητος.

Δ ἔτω ἢ ὁ μακάριος Δαβὶδ τῆ δεσπότη Χριστῆ τὸ πάθος, καὶ τῷ ἀνάσασιν, καὶ τῷ εἰς ἕρανὸς ἀνάβασιν προδεσπίζων, ἔφη· ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἐνώπιον τῆ Ψαλ. 76. 7, 8. λαῶν σε, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῆ ἔρημῳ γῆ ἐσείδη. καὶ γὰρ οἱ ἕρανοὶ ἔσαξαν. ἐδιδάχθημεν δὲ, ὡς τῆ δεσπότη σαυρεμῶν Χριστῆ, καὶ ἡ γῆ ἐσείδη, καὶ αἱ πέτραι ἐρράγησαν· ὁ δὲ ἕρανος διὰ τῆ σκοτιαθέντος ἡλίου ἐμύνησε τῷ τῆς ἀσεβείας ὑπερβολῶν. ἢ δέγε ἔρημος, τῆ θανάτου τύπος ἐστὶ. τῆτα χάριν ἔφησεν, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῆ ἔρημῳ. ἀλλὰ μηδαὶς ἀνάρμοσον ὑπολάβοι, τὰς τράγους προτυπῶν τῆ Σωτήρος τὸ πάθος, ἐπειδὴ περ ἀμὸν αὐτὸν Ἰωάν. 1. 29. ὁ μέγας προσηγόρευσεν Ἰωάννης. σκοπησάτω δὲ, ὡς ἐ μόνον ὑπὲρ δικαίων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἀμαρτωλῶν ἑαυτὸν προσκνήνοχεν. ἐρίφης δὲ, τῷ τῶν ἀμαρτωλῶν συμμορίαν αὐτὸς ἀπεκάλεσεν ὁ δεσπότης. σῆ-

Ε ἔτω ἢ ὁ μακάριος Δαβὶδ τῆ δεσπότη Χριστῆ τὸ πάθος, καὶ τῷ ἀνάσασιν, καὶ τῷ εἰς ἕρανὸς ἀνάβασιν προδεσπίζων, ἔφη· ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἐνώπιον τῆ Ψαλ. 76. 7, 8. λαῶν σε, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῆ ἔρημῳ γῆ ἐσείδη. καὶ γὰρ οἱ ἕρανοὶ ἔσαξαν. ἐδιδάχθημεν δὲ, ὡς τῆ δεσπότη σαυρεμῶν Χριστῆ, καὶ ἡ γῆ ἐσείδη, καὶ αἱ πέτραι ἐρράγησαν· ὁ δὲ ἕρανος διὰ τῆ σκοτιαθέντος ἡλίου ἐμύνησε τῷ τῆς ἀσεβείας ὑπερβολῶν. ἢ δέγε ἔρημος, τῆ θανάτου τύπος ἐστὶ. τῆτα χάριν ἔφησεν, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῆ ἔρημῳ. ἀλλὰ μηδαὶς ἀνάρμοσον ὑπολάβοι, τὰς τράγους προτυπῶν τῆ Σωτήρος τὸ πάθος, ἐπειδὴ περ ἀμὸν αὐτὸν Ἰωάν. 1. 29. ὁ μέγας προσηγόρευσεν Ἰωάννης. σκοπησάτω δὲ, ὡς ἐ μόνον ὑπὲρ δικαίων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἀμαρτωλῶν ἑαυτὸν προσκνήνοχεν. ἐρίφης δὲ, τῷ τῶν ἀμαρτωλῶν συμμορίαν αὐτὸς ἀπεκάλεσεν ὁ δεσπότης. σῆ-

Ζ ἔτω ἢ ὁ μακάριος Δαβὶδ τῆ δεσπότη Χριστῆ τὸ πάθος, καὶ τῷ ἀνάσασιν, καὶ τῷ εἰς ἕρανὸς ἀνάβασιν προδεσπίζων, ἔφη· ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἐνώπιον τῆ Ψαλ. 76. 7, 8. λαῶν σε, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῆ ἔρημῳ γῆ ἐσείδη. καὶ γὰρ οἱ ἕρανοὶ ἔσαξαν. ἐδιδάχθημεν δὲ, ὡς τῆ δεσπότη σαυρεμῶν Χριστῆ, καὶ ἡ γῆ ἐσείδη, καὶ αἱ πέτραι ἐρράγησαν· ὁ δὲ ἕρανος διὰ τῆ σκοτιαθέντος ἡλίου ἐμύνησε τῷ τῆς ἀσεβείας ὑπερβολῶν. ἢ δέγε ἔρημος, τῆ θανάτου τύπος ἐστὶ. τῆτα χάριν ἔφησεν, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῆ ἔρημῳ. ἀλλὰ μηδαὶς ἀνάρμοσον ὑπολάβοι, τὰς τράγους προτυπῶν τῆ Σωτήρος τὸ πάθος, ἐπειδὴ περ ἀμὸν αὐτὸν Ἰωάν. 1. 29. ὁ μέγας προσηγόρευσεν Ἰωάννης. σκοπησάτω δὲ, ὡς ἐ μόνον ὑπὲρ δικαίων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἀμαρτωλῶν ἑαυτὸν προσκνήνοχεν. ἐρίφης δὲ, τῷ τῶν ἀμαρτωλῶν συμμορίαν αὐτὸς ἀπεκάλεσεν ὁ δεσπότης. σῆ-

Η» σῆ γὰρ ἔφη τὰς ἀμνὸς ἐκ δεξιῶν, τὰς δὲ ἐρίφης ἐξ ὀβώνυμων. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ περὶ ἀμαρτίας ἐρίφος προσεφέρετο. αὐτὸς

(1) Ἄλλως πῶς ταῦτα σωτηραγμῶν κείται ἐν τῆ 373. σελ. τῆ 1. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

14. τὸς δέ γε ὁ Κύριος τὸν χαλκὸν ὄφιν τύπον
 15. ἑαυτῆ κέκληκε. καθὼς γάρ Φησι Μωϋσῆς
 ἤψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕτως ἤψω-
 θῆναι δὲ τὸν ὄφιν τῶ ἀνθρώπῳ ἵνα πᾶς ὁ
 πισθῶν εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ'
 ἔχη ζωὴν αἰώνιον. εἰ τοίνυν ἀνάρμοςος
 τῶν τράγων ὁ τύπος, πολλῶ μᾶλλον ὁ τῆ
 ὄφως. ταῦτα μὲν ἐν προεδίδασκε τῆς οἰ-
 κημενίης τῶ σωτηρίαν. Ἰσδαίς δὲ δὴ οἶα
 νηπίες ἐψυχαγωγῶν, τὸ τὸν τράγον εἰς
 τῶ ἐρημον ἀπάγειν τῶ ἀμαρτιάν. ἀνε-
 μίμησκε γὰρ αὐτὸς τῆς πολλὰς τολ-
 μηθείης ἐν τῇ ἐρήμῳ παρανομίας· καὶ
 τῆς ἀρρήτης τῆ δεσότης Φιλανθρωπίας, δι-
 ῶ τὰς ἀδίκους τιμωρίας διαφυγόντες, εἰς
 τῶ ἐπηγελημὲν εἰσεληλύθασιν γῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύω μὲν παρεκομίζοντο
 χίμαροι καλοῖτε καὶ ἰσομεγέθεις ἀλλήλοις,
 ὁμοχροοῖτε καὶ ἰσηλικες· κληροὶ δὲ ἐγρά-
 φοντο δύω, τὰ τῶν χιμάρων ὀνόματα κα-
 τασημαίνοντες. εἰς μὲν γὰρ ὠνομάζετο,
 Κύριος· ἕτερος δὲ, Ἀποπομπάιος, διὰ
 τὸ ἀποπέμπεσθαι. τὸνομα γὰρ ἐντεῦθεν
 αὐτῶ. ἐχὶ δαίμονα δὲ τὸν ἀποπομπάιον,
 ἀλλ' αὐτὸ τὸ ζῶον νοήσομεν εἰρηθῆναι. καὶ
 ὁ μὲν Κύριος, τῆτο γὰρ ὡς ἐφῶ ὄνομα
 τῶ τῶν χιμάρων ἐνὶ, ἐσφάζετο. ἡγίαζε
 δὲ τὸ αἶμα τῶ ἐσωτάτῳ σκλιῶ, καὶ τὸ
 ἔξω τῶν ὀλοκαρπωμάτων θυσιαστήριον, ἐφ'
 ᾧ τὰς κατὰ νόμον ἐτέλεν θυσίας. ὁ γε
 μὲν ἕτερος, τῆτεςιν ὁ Ἀποπομπάιος, εἰς
 τῶ ἀβατον ἐξεπέμπετο, κατηγοροῦκότος
 ἐπ' αὐτῶ τῆ ἁρῶν τὰς ἀμαρτίας τῶν
 ἰσραήλ. σημαίνεται δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ
 Χριστός, ἀποθανὼν μὲν ὡς ἄνθρωπος, καὶ
 τεθυμένος ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς ἐν εἶδει τράγῳ.
 ἐσφάζετο γὰρ εἰς ἄφεισιν ἀμαρτίας ὁ χί-
 μαρος, ἀγιάζων δὲ τῶ ἐκκλησίαν, ὡς ἐν
 τύπῳ νοεμὲν τῆς ἐσωτάτῳ σκλιῆς, καὶ
 μὲν καὶ αὐτὸς τῆς ἐν κόσμῳ. (1) ἡγίαζε-
 το γὰρ ὡς ἐφῶ τῶ αἵματι τῆ χιμάρῳ καὶ

Ἐβρ. 7. 7. αὐτὸ τὸ κατὰ νόμον θυσιαστήριον. χωρὶς
 δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τῆ
 κρείττονος ὀλογοῦται. ἔκκεν ἐν νόμῳ τὸ
 τέλειον, [ἐδ' ἂν ἔχη τὸ ἀγιάζειν διωκαδαι-
 τιναις ἢ κατὰ νόμον λατρεία.] δαίται δὲ
 τῆ τελειῶντος Χριστῆ, καὶ ἀγιάζοντος τῆς
 τῶ νομικῶ λατρείαν ἐπιτηδούοντος. τοι-
 γάρτοι καὶ ὁ θεασέσιος Παῦλος περὶ ἑαυ-
 τῆ, καὶ τῶν ἐκ περιτομῆς κεκλημμένων,
 2. 16. Φησὶν· εἰδότες ὅτι ἐ δικαιοῦται ἄνθρωπος
 ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ
 Χριστῆ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπι-
 σθῶσμεν, ἵνα ἔχωμεν δηλονότι τῶ παρ'
 αὐτῆ δικαιοσύνη. ἔκκεν τέτυται μὲν ὑπὲρ
 τῶν ἡμετέρων ἀμαρτιῶν, ἀνεβίω δὲ αὐ,
 καὶ εἰς τῶ ἀνθρώποις ἀβατον ἀπεδήμησε

A. χώραν, τῆτεςιν τὸν ἔρανον, ἀποβασάζων
 ὡσερ τὰς ἡμῶν ἀμαρτίας. αὐτὸς γὰρ Φησι Ἡσ. 53. 4
 τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αἶρει, καὶ περὶ ἡμῶν
 ὀδυνάται. τῆτο οἶμαί ἐσιν ὁ ἀποπομπάιος.
 ἀπεπέμπετο γὰρ ὡσερ ἐκ τῶν κατ' ἡμᾶς
 εἰς τῶ ἄνω πόλιν, νῦν ἐμφανιδιῶναι τῶ
 προσώπῳ τῆ Θεῆ ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ εἰς τῶ
 ἀνθρώποις ἀβατον ἀποπεφοίτηκε χώραν,
 ἧς ἂν εἴη τύπος ἡ ἐρημος. ἡ δὲ τῶν χιμάρ-
 ῶν εἰς πᾶν ὀτιῶν ἰσότης, τὸν αὐτὸν ὄντα
 B. παρέδειξεν ἀνιγματῶδῳς. ἐπειδὴ γὰρ ἐκ-
 λῶ τὸν ἀποσφαγνῆτα χίμαρον ἀναβιῶναι
 πάλιν· ἔδοξε γὰρ ἂν τεραλοποιῶν τις εἶναι
 τὸ χρῆμα· ταύτητοι οἰκονομικῶς δύω πα-
 ρελαμβάνοντο, τῶ πρὸς ἀλλήλους ἐμφέ-
 ρειαν ἔχοντες. καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐπὶ
 τῆ καθαρισμῆ τῆ λεπρῆ, δύω πάλιν ὀρνί-
 θια παρεκομίζοντο· ὡν τὸ μὲν ἐν ἐσφάζετο,
 θάτερον δὲ ἀνίετο κατὰ τῶ ἐρημον. διὰ
 μυσίων γὰρ παραδειγμάτων ἐξεπαίδουσεν
 ἡμᾶς ὁ νόμος τὸ τῆ Χριστῆ μυστήριον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δι' ἀμφοῖν τῶν χιμάρ-
 ῶν ὁ Χριστός σημαίνεται· ἀποθανὼν μὲν
 ὡς ἄνθρωπος, καὶ θυόμενος ὑπὲρ ἡμῶν
 ὡς ἐν εἶδει τράγῳ. ἀνεβίω δὲ αὐ, καὶ εἰς
 τῶ ἐν ἀνθρώποις ἀβατον ἀπεδήμησε χῶ-
 ραν, τῆτεςιν τὸν ἔρανον, βασάζων τὰς
 ἡμῶν ἀμαρτίας. τῆτό ἐσιν ὁ ἀποπομπάιος.
 ἀπεπέμπετο γὰρ εἰς τῶ ἄνω πόλιν ἐμ-
 φανιδῆναι τῶ προσώπῳ τῆ Θεῆ. (2)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸν χίμαρον τὸν
 ἀποπομπάιον ὁ Σύμμαχος, τράγον ἀπερ-
 χόμενον· Ἀκύλας, τράγον ἀπολελυμένον.
 ἔ γὰρ ἐτέρῳ τινὶ Θεῶ, ἢ δαίμονι ἐκπέμ-
 πεται ὁ τράγος ὁ τὰς ἀμαρτίας ἀναδε-
 ξάμενος. Θεὸς γὰρ μόνος ἀφίησιν ἀμαρ-
 τίας· καὶ τὸ προσαχθῆναι Θεῶ, ἀδύνατον
 μὴ εἶναι ἅγιον· τὸ δὲ ἅγιον, Θεῆ, καὶ
 ἔδουὸς ἐτέρῳ· μὴ γνέοιτο. ἰσορεῖται δὲ ὅτι
 καὶ ὁμοῖος καὶ ἴσος τῶ ἐτέρῳ, ἵνα τὸν εἶα
 δηλώσιν ἀμφοτέρω.

Ε. ΑΛΛΟΣ Φησὶν, ἀμφοτέρω τῶ Θεῶ
 προσεφέροντο· τῆ δὲ ἐνὸς θυομένῳ, ὁ ἕτε-
 ρος τῆ λαῆ τὰς ἀμαρτίας λαμβάνων, εἰς
 τῶ ἐρημον ἀπεπέμπετο· ὡς ἐπὶ τὸν λε-
 πρὸν, τῆ ἐνὸς ὀρνίθῳ θυομένῳ, τὸ ἕτερον
 εἰς τὸ τῆ αἶμα βαπτιζόμενον ἀπελύετο.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΣ. Ὁ τῆς
 ἀποπομπῆς τράγος, τὸν τύπον τῆ τὰς
 ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων ἀναλαμβάνον-
 τος ἐξετέλει. οἱ δὲ δύω, τῶ μίαν παρῆ-
 χον τῆ ἐνανθρωπήσαντος Θεῆ οἰκονομίαν.
 ἐτραυματίσθη γὰρ διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· Ἡσ. 53. 5, 12
 καὶ αὐτὸς ἀμαρτίας πολλῶν ἀνήνεγκε, καὶ
 διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδόθη. (3)

ια. Καὶ

(1) Ἐν νόμῳ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 375.

(2) Ἀπόσπασμά ἐστι τῆ προλαβόντος.

(3) Τῆτο μὲν ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ἐχ. εὐρηται. ἐν δὲ τῶ πρὸς Τεύφ. διαλόγ. τὰ δε κῆται. Οἱ ἐν τῇ
 νηθείᾳ τράγοι δύω ὁμοῖοι κελδοδαίτες γίνεσθαι, ὡν ὁ εἰς ἀποπομπάιος ἐγένετο, ὁ δὲ ἕτερος εἰς προσφορᾶν,
 τῶν δύω παρῆσιν τῆ Χριστῆ κατασγελία ἦσαν· μίας μὲν, ἐν ἣ ὡς ἀποπομπάιον αὐτὸν παρεπέμφαντο οἱ
 πρεσβύτεροι τῆ λαῆ ἡμῶν καὶ οἱ ἱερεῖς, ἐπιβαλόντες αὐτῶ τὰς χεῖρας, καὶ θανατώσαντες αὐτὸν· καὶ
 τῆς δολότερας δὲ αὐτῆ παρῆσις, ὅτι ἐν τῶ αὐτῶ τῶν ἱεροσολύμων ἐπιγνωθῆσθε αὐτὸν τὸν ἀτι-
 μωδέτα ὑφ' ἡμῶν.

ια. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς (1) τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας τὸν ἑαυτῆ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ, καὶ τῆ οἴκῃ αὐτῆ· καὶ σφάξει τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας τὸν ἑαυτῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Οὕτω ταῦτα γενέσθαι κελύσας, διδάσκει καὶ ὅπως εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τὸν ἀρχιερεῖα προσήκει. προσάξει γὰρ Φησὶν Ἀαρὼν τὸν μόχον τὸν περὶ ἀμαρτίας, τὸν περὶ ἑαυτῆ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ ἑαυτῆ, καὶ τῆ οἴκῃ αὐτῆ· καὶ σφάξει τὸν μόχον τὸν περὶ ἀμαρτίας ἑαυτῆ.

ιβ. Καὶ λήψεται πλήρες τὸ πυρεῖον ἀνδράκων πυρός καὶ (2) ἀπὸ τῆ θυσιασθεῖς, τῆ ἀπέναντι Κυρίου· καὶ πληρώσει τὰς χεῖρας θυμιάματος συνθέσεως λεπῆς, καὶ εἰσίοσει ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος. Καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμίαμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἐναντι Κυρίου· καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τῆ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ ἔκ ἀποθανεῖται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ λήψεται πλήρες τὸ πυρεῖον ἀνδράκων πυρός ἀπὸ τῆ θυσιασθεῖς, τῆ ἀπέναντι Κυρίου· καὶ πληρώσει τὰς χεῖρας αὐτῆ θυμιάματος συνθέσεως λεπῆς, καὶ εἰσίοσει ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος. καὶ ἐπιθήσει τὸ πῦρ ἐπὶ τὸ θυμίαμα ἐναντι Κυρίου· καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τῆ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ ἔκ ἀποθανεῖται. δηλονότι αὐτῶν, ὡς ἐκλὸς τῆ καταπετάσματος τὸ θυσιαστήριον τῆ θυμιάματος ἔκειτο. ἔ γὰρ ἂν, εἶπερ εὐδὸν ἴω, εἰς τὸ πυρεῖον τῆς ἀνδρακας λαβεῖν ἐκελεύθη, καὶ τῆτο εἶσω τῆ καταπετάσματος ἐμβαλεῖν τὸ θυμίαμα. ἐδίδαξε δὲ τῆτο ἡμᾶς καὶ ὁ μακάριος Λεκάς, τὰ κατὰ τὸν Ζαχαρίαν διηγεμενός, τὸν Ἰωάννη τῆ Βαπτιστῆ πατέρα. κατὰ τῆτον γὰρ τὸν καιρὸν κάκεινος εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσελήλυθε, καὶ τῆς ἀγγελικῆς ὀπλισίας ἀπήλαυσε.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δὲ ἴω ἄρα καὶ τῆτο τῆ Χριστῆ, ὃς τέθυται μὲν ὡς μόχος, ὀλοκαυτεταί γε μὴν ὡς κριός, ὀβωδιάζει δὲ ὡς θυμίαμα λεπὸν, καὶ ὄλλω ἐμπλήρσι τῶ ἐκκλησίαν τῆς νοητῆς ὀβωδίας.

ΛΔΗΛΟΥ. Δεῖ γὰρ πεπυρωθῆαι τῶ ψυχῶν τὸν ἐπὶ τὸ εὐδὸν χωρῶντα, πυρός ἀνδραξὶ παραπλησίως, τῆ θυσιασθεῖς· καὶ πράξεων καθαρότητα· τῆτο γὰρ αἱ χεῖρες· γνήνημα διανοίας λεπῆς, ὀχλῶ ἀποτίκτεσαν, ἐπιφέρεσθαι. ὅπως συμμιγῆς τῶ πυρὶ γενομένη, ποδηγήσῃ μὲν πρὸς τὰς χωρητὰς καὶ συμμέτρως ἀποκαλύψῃς· τὰ δὲ ὑπὲρ τῶ εὐ ἡμῖν δώαμιν,

Α οἶα δὴ τὶς ἀτμὶς ἀποκρύψῃ Φειδοῖ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν.

ιδ. Καὶ λήψεται ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ μόχῃ, καὶ ρανεῖ τῶ δακτύλῳ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ ἀνατολάς· κατὰ πρόσωπον τῆ ἱλασθεῖς, καὶ (3) ρανεῖ ἐπὶ τῆς ἀπὸ τῆ αἵματος τῶ δακτύλῳ αὐτῆ. Καὶ σφάξει τὸν τράγον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας, τὸν παρὰ τῆ λαῶ ἐναντι Κυρίου· καὶ εἰσίοσει τῆ αἵματος αὐτῆ ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος, καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτῆ, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τῆ μόχῃ· καὶ ρανεῖ τὸ αἷμα αὐτῆ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον, κατὰ πρόσωπον τῆ ἱλασθεῖς.

ιε. Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. καὶ ἔτω ποιήσει τῆ σικηνῆ τῆ μαρτυρίῃ τῆ ἐκλισμένη ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. Καὶ πᾶς ἀνδρῶπος ἔκ ἔσαι ἐν τῆ σικηνῆ τῆ μαρτυρίῃ, εἰσορευομένη αὐτῆ ἐξιλάσασθαι ἐν τῶ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ, καὶ τῆ οἴκῃ αὐτῆ, καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκελεύθη δὲ διαφράσθαι τῶ δακτύλῳ ἐπὶ τῆς ἱλασθεῖς τῆ αἵματος τῆτε μόχῃ καὶ τῆ τράγῃ. ἐπειδὴ γὰρ εὐ ἐπὶ τῆς ἡμέρας ὁ βίος ἀνακυκλεῖται, κατ' ἐκάστῳ δὲ, ὡς ἔπος εἶπεν, ἡμέραν, ἢ μικρὰ, ἢ μεγάλα πλημμελεῖται, ἰσαριθμὸς προσεφέρετο ταῖς ἡμέραις ὁ τῆ αἵματος ραντισμὸς ὑπὲρ τῶν εὐ ταύταις γενομένων πλημμελημάτων. λέγει δὲ τῆτο, μὴ μόνον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τῶ σκλήρῳ καθάρειν. ἐξιλάσεται γὰρ Φησὶ περὶ τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων [αὐτῶν] περὶ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν· καὶ ἔτω ποιήσει τῆ σικηνῆ τῆ μαρτυρίῃ τῆ ἐκλισμένη ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. ἐκέλευσε δὲ μηδεὶα παρεῖναι, ταύτης ὑπὸ τῆ ἀρχιερέως γενομένης τῆς λειτουργίας.

ΛΔΗΛΟΥ. Αἰνίγμα ἔχει ὁ λόγος· ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ Ἰσραῖτιοι τῶ σκλήρῳ ἔχουσιν, ἐπὶ τοσάτον χρὴ παραφυλάττειν τὰ τῆ νόμῃ σαρκικά· σκλήρῳ δὲ καὶ ναῖ μὴ ὄντων, σωμαπώλοντο καὶ αἱ σαρκικά παρατηρήσεις.

ιη. Καὶ ἐξιλάσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὃν ἀπέναντι Κυρίου, καὶ ἐξιλάσεται ἐπ' αὐτῆ· καὶ λήψεται ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ μόχῃ, καὶ ἀπὸ τῆ αἵματος

Z z z 2

(1) Ὁ Ἀαρὼν. αἱ προσεσημ. ἐκδόσ.

(2) Τὸ, καὶ, ἔ κεῖται ἐν ταῖς προσεσημ. ἐκδόσ.

(3) Τὸ, καὶ, ἔ κεῖται ἐν ταῖς προσεσημ. ἐκδόσ.

αίματος τῆ τράγῃ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ
 τὰ κέρατα τῆ θυσιασθῆρις κύκλω.
 ιθ. Καὶ ρανεῖ ἐπ' αὐτῶ ἀπὸ τῆ αίματος
 τῶ δακτύλῳ αὐτῆ ἐπλάκῃς, καὶ κα-
 θαρτεῖ αὐτὸ, ἢ ἀγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν
 κ. ἀκαθαρσιῶν τῶν ἡῶν Ἰσραήλ. Καὶ
 συντελέσει ἐξιλασκόμενος τὸ ἅγιον,
 καὶ τὴν σκητὴν τῆ μαρτυρίας, καὶ τὸ
 θυσιαστήριον, καὶ περὶ τῶν ἱερέων κα-
 θαρτεῖ. καὶ προσάξει τὸν τράγον τὸν
 κα. ζῶντα. Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς δύο
 χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ
 τράγῃ τῆ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει
 ἐπ' αὐτῆ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν ἡῶν
 Ἰσραήλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐ-
 τῶν· καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κε-
 φαλὴν τῆ τράγῃ τῆ ζῶντος· καὶ ἐξα-
 ποσελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς
 κβ. τὴν ἔρημον. Καὶ λήψεται ὁ τράγος
 ἐφ' ἑαυτῶ τὰς ἀνομίας αὐτῶν εἰς γῆν
 ἄβατον· καὶ ἐξαποσελεῖ τὸν τράγον
 εἰς τὴν ἔρημον.

κγ. Καὶ εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς
 τὴν σκητὴν τῆ μαρτυρίας, καὶ ἐκδύσε-
 ται τὴν σολὴν τὴν λιτὴν, ἣν ἐνσεύκει,
 εἰσπορευομένη αὐτῆ εἰς τὸ ἅγιον, καὶ
 κδ. ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ. Καὶ λήσεται
 τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ,
 καὶ ἐνδύσεται τὴν σολὴν αὐτῆ, καὶ
 ἐξελθὼν ποιήσει τὰ ὀλοκαυτώματα
 αὐτῆ, καὶ τὰ ὀλοκαρπώματα τῆ λαῶ,
 καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆ, καὶ τῆ οἴ-
 κῃ αὐτῆ, καὶ περὶ τῆ λαῶ, ὡς περὶ
 τῶν ἱερέων.

*** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἀποδύς τὸν ἡγιασ-
 μένον χιτῶνα ὁ ἀρχιερεὺς· κόσμος δὲ καὶ
 ἢ ἐν κόσμῳ κλίσις ἡγιασθῆναι πρὸς τῆ καλὰ
 συγκρατημένης τὰ γινόμενα· λήσεται, καὶ
 τὸν ἄλλον ἐνδύεται ἅγιον ἅγιον, ὡς εἶπεν,
 χιτῶνα, τὸν σιωπῶντα εἰς τὰ ἄδύτα
 αὐτῶ· ἐμοὶ δοκεῖ ἐμφαίνων τὸν λοβίτιον
 καὶ γνωσικόν, ὡς ἂν τῶν ἄλλων ἱερέων
 ἀρχοντα· ὕδατι ἀπολελυμένων ἐκείνων,
 καὶ πίσι ἐνδεδυμένων μόνῳ, καὶ τῶ ἰδίαν
 ἐκδεχομένῳ μόνῳ· αὐτὸν διακρίναντα τὰ
 νοητὰ τῶν αἰδητῶν, κατ' ἐπανάβασιν τῶν
 ἄλλων ἱερέων ἀποδύοντα ἐπὶ τῶ τῆ νοητῆ
 δίοδον, τῶν τῆ δε ἀπολέσθαι· ἐκ ἔτι ὕδα-
 τι ὡς πρότερον ἐκαθάριετο, εἰς λοβίτικῶν
 ἀντασόμενος Φυλλῶ. ἀλλ' ἤδη τῶ γνωσι-
 κῶ λόγῳ καθαρὸς μὲν τῶ καρδίαν πᾶσαν,
 κατορθώσας δ' εὐ μάλα καὶ τῶ πολιτείαν
 ἐπ' ἀκρῶν παρὰ τῆ ἱερέως ἐπὶ μείζονι ἀν-
 ξίστας, ἀτεχνῶς ἡγνισμένος καὶ λόγῳ καὶ
 βίῳ, ἐπανδύσμενος τὸ γάνωμα τῆς δο-
 ξῆς, τῆ πνευματικῆς ἐκείνης καὶ τελείας ἀν-
 δρός τῶ ἀπόρητον οἰκονομίαν ἀπολαβῶν,

Α., ὡ ὀφθαλμὸς ἐκ εἶδε, καὶ ἔς ἐκ ἠκυσσε, 1. Κορ. 2. 9.
 » καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἐκ ἀνέβη· ἡδὸς
 καὶ φίλος γινόμενος, πρόσωπον ἤδη πρὸς
 πρόσωπον ἐμπέπλαται τῆς ἀκορέεσθ θρω-
 » ρίας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ ἐκδύσεται τῶ σολλῶ
 » τῶ λιτῶ, ὡ ἐνδεδύκει εἰσπορευόμενος εἰς
 » τὰ ἅγια· καὶ ἀποθήσει αὐτῶ ἐκεῖ. καὶ
 » λήσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁ-
 » γίῳ, καὶ ἐνδύσεται τῶ σολλῶ αὐτῆ. ἄλλως
 δ' οἶμαι ὁ Κύριος ἀποδύεται καὶ ἐνδύε-
 Β ται, κατιῶν εἰς αἰδησιν· ἄλλως ὁ δὲ αὐτῆ
 πισθῶσας ἀποδύεται καὶ ἐπανδύεται. ὡς
 καὶ ὁ Ἀπόστολος ἐμίλυσσε, (1) τῶ ἡγιασ-
 μένῳ σολλῶ. εἰτεῦθαι κατ' εἰκόνα τῆ Κυ-
 ρίας, ἀρχιερεῖς ἀπὸ τῆς ἀγιαθείσης ἡρῶν-
 το Φυλλῆς οἱ δοκιμώτατοι, καὶ οἱ εἰς βασι-
 λείαν, καὶ οἱ εἰς προφητείαν ἐκλεκτοί,
 ἐχρίοντο.

κε. Καὶ τὸ σῆαρ τὸ περὶ τῶν ἀμαρ-
 κς. τιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ
 ὁ ἐξαποσελέων τὸν τράγον τὸν δια-
 σελλόμενον εἰς ἄφεισιν, πλυνεῖ τὰ
 ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λήσεται τὸ σῶμα
 αὐτῆ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσε-
 κς. λεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν. Καὶ
 τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας, καὶ
 τὸν τράγον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας, ὡν
 τὸ αἷμα εἰσηνέχθη ἐξιλάσασθαι ἐν τῶ
 Δ ἁγίῳ, ἐξοίσουσιν αὐτὰ ἔξω τῆς παρεμ-
 βολῆς, καὶ κατακαύουσιν αὐτὰ ἐν
 πυρὶ, καὶ τὰ δέγματα αὐτῶν καὶ τὰ
 κρέα αὐτῶν καὶ τὴν κόπρον αὐτῶν.
 κη. Ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ, πλυνεῖ τὰ
 ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λήσεται τὸ σῶμα
 αὐτῆ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύ-
 σεται εἰς τὴν παρεμβολὴν.

Ε κθ. Καὶ ἔσαμ τῆτο ὑμῶν νόμιμον
 αἰώνιον ἐν τῶ μηνὶ τῶ ἐβδόμῳ δεκάτῃ
 τῆ μηνός· ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς
 ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον ἔ ποιήσετε, ὁ
 αὐτόχθων, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ πα-
 λ. ρακείμενος ἐν ὑμῶν. Ἐν γὰρ τῆ ἡμέ-
 ρα ταύτῃ ἐξιλάσεται περὶ ὑμῶν, κα-
 θαρτεῖσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρ-
 τιῶν ὑμῶν ἐναντι Κυρίου, καὶ καθαρῶ-
 λα. θήσεσθε. Σάββατα σαββάτων εἰσὶν
 ὑμῶν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς
 ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Λέγει δὲ καὶ τὸν και-
 ρόν, καθ' ὃν προσήκει ταῦτα γενέσθαι. δε-
 » κάτῃ γὰρ Φησι τῆ μὴνός κακώσετε τὰς
 » ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον ἔ ποιήσετε,
 » ὁ αὐτόχθων, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκί-
 » μενος ἐν ὑμῶν. ἐν γὰρ τῆ ἡμέρα ταύτῃ
 Ηβ. ἐξιλάσεται περὶ ὑμῶν, καθαρῶσαι ὑμᾶς
 » ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν ὑμῶν ἐναντι Κυ-
 » ρίας, καὶ καθαρῶσθε. Σάββατα σαβ-
 βάτων

(1) Ἰσ. α' τῶ 31 καὶ 4. ἐδ. τῆ 5. κ.φ. τῆς 2. πρὸς Κορινθ.

» βάτων ἀνάπαυσις αὐτῆ ἔσαι ὑμῖν· καὶ κα-
» κώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον.
σάββατα δὲ σαββάτων, ὡς ἅγια ἁγίων,
ἐκάλεσε. πολλῶ γὰρ τῶν σαββάτων αὕτη
σεβασμιωτέρα ἢ ἑορτή. κάκωσιν δὲ τῷ
νησίαν ὠνόμασεν.

λβ. Καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς ὃν ἂν
χρίσωσιν αὐτὸν, καὶ ὃν ἂν τελειώσωσι
τὰς χεῖρας αὐτῆ, ἱερατεύειν μετὰ τὸν
πατέρα αὐτῆ, καὶ ἐνδύσεται τὴν σολὴν

λγ. τὴν λινὴν, σολὴν τὴν ἁγίαν. Καὶ ἐξι-
λάσεται τὸ ἅγιον τῆ ἀγίας, καὶ τὴν
σκηνην τῆ μαρτυρίας, καὶ τὸ θυσιαστή-
ριον ἐξιλάσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερέων,
καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς ἐξιλά-
σεται.

λδ. Καὶ ἔσαι τῆτο ὑμῖν νόμιμον
αἰώνιον, ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ὑμῶν

A Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν
αὐτῶν. ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ ποιηθήσε-
ται, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ
Μωϋσῆ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Περὶ τῆς σκη-
νοπηγίας ἀνταῦθα διαλέγεται. τότε γὰρ
ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσῆι. ὅπερ
» ἐν καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν, εἰπὼν· ὅτι ἅπαξ
» τῆ ἐνιαυτῆ τῆτο ποιηθήσεται.

B» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα ἐπάγει· ἅπαξ
» τῆ ἐνιαυτῆ ποιηθήσεται, καθάπερ σινέ-
» ταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ τῆτο δὲ προ-
τυποῖ τῷ κατὰ σάρκα τῆ Σωτῆρος ἡμῶν
οἰκονομίαν. ὡπερ γὰρ ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ
ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσίων,
ταύτῳ ἐπετέλει τῷ λειτουργίαν· ἕτως ὁ
δεσπότης Χριστὸς ἅπαξ τὸ σωτήριον πάθος
ὑπομείνας, εἰς τὸν ἕρανὸν ἀνεληλύθει,
» αἰώνιον λύτρωσιν δυνάμενος, ἢ φησὶν ὁ Εβρ. 9. 12.
Γ Θεὸς Ἀπόστολος.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
β. Μωϋσῆν, λέγων, Λά-
λησον πρὸς Ἀαρὼν καὶ
πρὸς τὰς ὑγὰς αὐτῆ, καὶ πρὸς πάντας
τὰς ὑγὰς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὰς,
τῆτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνεείλατο Κύριος,
γ. λέγων, Ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν
ὑμῶν Ἰσραὴλ, ὃς ἂν σφάξῃ πρόβατον
ἢ μόχον ἢ αἶγα ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ
ὃς εἰάν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς,
δ. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρ-
τυρίας μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ, ὡσε ποιῆσαι
αὐτοῖς (1) ὀλοκαύτωμα εἰς σωτήριον
Κυρίου δεκτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας· καὶ
ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν
τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας μὴ ἐνέγκῃ, (2)
ὡπερ προσενέγκαι δῶρον τῷ Κυρίῳ
ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τῆ Κυρία· αἷμα
λογιोधήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ·
αἷμα ἐξέχεεν· ἐξολοθρευθήσεται ἢ
ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅς ἂν σφάξῃ μό-
» χον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα. Τὸ μὲν ἑβραϊ-
» κόν τῷ παρῶσαν ἔχει ῥῆσιν μετὰ τῷ περὶ
τῆ ἀποπομπῆς, τὰ δὲ κοινὰ ἀντίγραφα
τῷ περὶ τῆ ἰλασμῆ. ἀπαγορῶν δὲ θυ-
σίαν ἀλλαχῆ μὴ γίνεσθαι τῆς σκηνῆς, τῆς
Αἰγυπτίων αὐτὰς ἀποφέρων πολυθείας.
τὸ γὰρ ἐπ' ἀδείας θύειν σφαλερὸν εἰς ὀ-
σέβειαν, καὶ παρέχον ἐξουσίαν τῆ θύειν
οἷς περ ἂν ἔλοιτο, κατὰ τὸ ποιητικὸν τὸ
λέγον· ἄλλος ἄλλῳ ἔρεξε Θεῶν. (3) ὅθεν
ὡς ψυχῶ ἀναρῶν ἐν ἴσω Φόνος ἔχει τὸ
ἐγκλημα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἀπαγορῶν
πρόσω τῆς σκηνῆς θύεσθαι τὰ ἐδιόμνα
θρέμματα; Ἥδει τῷ ἐνίων ἀσέβειαν, καὶ
ὅτι τοῖς δαίμοσι θυσίας προσοίσασιν. προ-
σέταξε τοίνυν πάντα τὸν θύσαι βεβλόμενον
ἢ μόχον, ἢ πρόβατον, ἢ αἶγα, παρὰ τῷ
Δ θύραν τῆς σκηνῆς ἀγαγεῖν, καὶ τὸ αἷμα
ἐκχέαι, καὶ μεταλαβεῖν οἴκαδε τῶν κρεῶν.
τὸν δὲ τῆτο μὴ δρῶντα, ὡς Φόνος μέτοχον
κατηγορεῖσθαι ἐκέλευσεν. αἷμα γὰρ φησὶ
» λογιोधήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ· αἷμα
» ἐξέχεεν· ἐξολοθρευθήσεται ἢ ψυχὴ ἐκεί-
» νη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς. καὶ ὅτι τῆτον ἔχει
τὸν σκοπὸν ὁ νόμος, διδάξει τὰ ἐξῆς. ἀνοί-
» σει γὰρ φησὶν ὁ ἱερεὺς τὸ σῆαρ εἰς ὀσμὴν
» εὐωδίας τῷ Κυρίῳ. καὶ ἢ θύσασιν ἔτι τὰς
Ε θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίοις, ὧν αὐτοὶ ἐκ-
» πορνύσασιν ὀπίσω αὐτῶν. νόμιμον αἰώνιον
» ἔσαι ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἕτος ὁ νό-
» μος μέχρι τῆ παρόντος παρὰ Ἰσραῖτις
κρατεῖ. ὁ γὰρ ἱερεὺς θύει τὰ ἐδιόμνα
να ζῶα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Φόνος κρῖνει
» τὸν ἔξω πρὸ θύοντα τῆ ναῶ, λέγων· ὃς ἂν
» μὴ ἐνέγκῃ εἰς τῷ σκηνῶ καὶ θύσει, αἷμα
Ζ αὐτῷ λογιोधήσεται. τῆτε χάριν παντα-
χόθεν αὐτὸς εἰς τὸν τόπον ἐκῆ σιωπάγει,
ἵνα καὶ ἀκρόντες σωφρονῶσι, καὶ τῆς πε-
πλανημένης ἀπέχωνται διανοίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐν ἀνόμημα καὶ βεβή-
λωσις καὶ τὸ τοῖς ἀνοσίοις αἰρετικοῖς συ-
ναυλιζέσθαι Φιλῆν, καὶ τῆς πρὸς ἐκείνης
ἀντέχεσθαι κοινωνίας. ἔξω γὰρ θύσει τῆς
ἀγίας σκηνῆς.

ε. Ὅπως ἂν φέρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν, ὅσας ἂν αὐ-

Zzz 3

τοῖ

(1) Αὐτὸ εἰς ὀλοκαύτωμα ἢ σωτήριον. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(3) Ὁ Ὅμηρ. αὐ Στίχ. 400. τῆς β. Ραψ. τῆς Ἰλιάδ.

τοὶ σφάξωσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ οἴσασιν αὐτὰς τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηπῆς τῆ μαρτυρίᾳ πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ θύσασιν θυσίαν σωτηρίᾳ τῷ Κυρίῳ αὐτά. Καὶ προχεεὶ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι Κυρίᾳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηπῆς τῆ μαρτυρίᾳ· καὶ ἀνοίσει τὸ σῆαρ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἔθύσασιν ἔτι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίοις, οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύσασιν ὀπίσω αὐτῶν. νόμιμον αἰώνιον ἔσαι ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὰς, ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῶν ἡμῶν τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἂν ποιήσῃ ὀλοκαυτώματα ἢ θυσίαν, θ. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηπῆς τῆ μαρτυρίᾳ μὴ ἐνέγκῃ ποιῆσαι αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς.

ι. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἂν φάγῃ πᾶν αἷμα· καὶ ἐπισήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἔδωκαν τὸ αἷμα, καὶ ἀπολώ αὐτὴν ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστὶ· καὶ ἐγὼ ἔδωκα αὐτὸ ὑμῖν ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίᾳ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· τὸ γὰρ αἷμα αὐτῆ ἀντι ψυχῆς ἐξιλάσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀπηγόρευσε δὲ καὶ τὸ ἐδίειν αἷμα, καὶ τὴν αἰτίαν ἐδίδαξεν. ἢ γὰρ ψυχὴ, φησὶ, πάσης σαρκὸς τὸ αἷμα αὐτῆ ἐστὶ· καὶ ἐγὼ δέδωκα ὑμῖν αὐτὸ ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίᾳ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. τὸ γὰρ αἷμα αὐτῆ ἀντι τῆς ψυχῆς αὐτῆ ἐξιλάσεται. διὰ τῆτο εἶρηκα τοῖς ἡμοῖς Ἰσραὴλ, πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν ἔφάγεται αἷμα· καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ὑμῖν ἔφάγεται αἷμα. ὡπερ φησὶ σὺ ψυχῶν ἀθάνατον ἔχεις. ἔτω τὸ ἄλογον ζῶον ἀντι ψυχῆς ἔχει τὸ αἷμα. ἔδῃ χάριν κελδῶ τὴν τῆ ἄλογα ψυχῶν, τῆτες τὸ αἷμα, ἀντι τῆς σῆς προσκεχθῶν ψυχῆς τῆς ἀθάνατα καὶ λογικῆς. ἐὰν δὲ τῆτο φάγῃς, ψυχῶν ἐδίεις. λογικῆς γὰρ ψυχῆς τῆτο τάξιν πληροῖ. διὸ καὶ φόνον τὴν βρῶσιν ἐκαλεσε. τῆτα ἐνεκεν καὶ τὰ τεθνεῶτα τῶν ζῶων, ὡς τῆ αἵματος μὴ χωριδέντος τῆ σώματος, ἐδίειν ἀπαγορθεῖ.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Ὅτι ὡς τὴν ἑαυτῆ ψυχῶν, ἔτω προσέφερε τῷ Θεῷ ὁ τὸ αἷμα τῶν ἄλογων προσκένγκας, μαρτυρεῖ ἡ θεία Γραφὴ λέγασα· ἀντι τῆς ψυχῆς, φησὶ, τῶν προσφερόντων τὸ αἷμα τῶν θυσῶν αὐτῶν προσφέρεται εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁ-

γίων. μὴ ἔν ἀπὸ τῆς φύσεως τῆ προσαγομῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διαθέσεως τῆ προσδεχομένα κριτέον τῆς θυσίας τὴν τάξιν, καὶ τῆ Θεῷ τὴν τιμῶν, τῆ δια τὸ φείδεσθαι τῆ γενεᾶς τῶν ἀνθρώπων, μὴ βεληθῆτος ἀναλώσασιν τὰς ἀνθρώπων, εἰς θυσίαν κατ' ἡμέραν προσαγομῆς, καὶ ἀφανίσασιν τὸ γένος· ἀλλὰ δέδωκε τὸς μὲν ἀνθρώποις τὸ αὐξάνεσθαι καὶ τὸ διαμῆναι, ταῖς δὲ θυσίαις αὐτῶν τὴν μεγίστην τάξιν.

Β. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ περὶ τῶν ἐδιομῆτων ὁ λόγος, δῆλον ὡς τὴν ψυχῶν τῶν ἄλογων αἷμα καλεῖ, ὡς προηγμενον ἡμα τῆς κατὰ τὴν τοιάνδε κράσιν ἀναλογίας, δι' ἧς ἡ τέτων ψυχῆ. τοιγαρῆν ἀντιδιασέλλων τῆ τῶν ἀνθρώπων, φησὶ· καὶ ἐγὼ ἔδωκα ὑμῖν αὐτὸ ἐπὶ τῆ θυσιαστηρίᾳ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς ἀθανάτοις ψυχῆς ἀντιδιασέλλας θνητῆς. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τινὲς δὲ φασιν, ὡς τύπον τῆς ἀνθρώπου ψυχῆς τὸ τῶν ζῶων παρείληφεν αἷμα. τὸ μὲν τῶν ἱερουργημένων ζῶων, προσκεόμενον τῷ θυσιαστηρίῳ· τὸ δὲ τῶν ἄλλως θυομένων, κρηπτόμενον ὑπὸ γῆς. σύμβολα τῆ, εἰ καὶ σὺ ἄδὲς τυγχάνουσιν αἰ ψυχῶν, μὴ ὁμοίως τῷ σώματι διαλύεσθαι. ἔ γὰρ οἶόν τε τὸ ἴδιον τῆς ἀνθρώπου ψυχῆς παρασῆσαι δι' αἵματος ἀνθρώπου· ὅπερ μὴ ἐκχεῖσθαι διέταξεν. ὡς ἔν σύμβολον χωρίζει τῆ σώματος. Καὶ μετ' ὀλίγα.

Δ. Ὁ δὲ ἐξίσασιν τοῖς κρέασιν τῆ τῶν αἵματι χρωμῆτος, ἐξολοθρευθῆται, τῆτες ὁ γινόμενος σὰρξ, καὶ φθείρωσιν εἰς σάρκα τὸ νοερόν, καὶ τὸ ἐμφυσηθῆν εἰς ἴσον τῶν πλασθέντι κατ' ἐλκων, καὶ δοξάζων ἔτω περὶ ψυχῆς. ὁ γὰρ κατὰ σάρκα ζῶν ἀποθανεῖται, ὡς τῆ ἑαυτῆ ψυχῆ τιμῶν μὴ διδῆς. ἢ τις δὲ ἂν ἐχωρίσθαι τῆ σώματος, εἰ μὴ διὰ τῆς ἀπάτης τεθῆρῶτο. διὸ καὶ περὶ θηροδύτων ἐπὶ λέγει τὴν ἀνθρώπου ψυχῶν, τὴν θηροδύσαν αἰνιτλόμενος.

Ε. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τίμιον τὸ αἷμα πεποίησαν ὡς ψυχῶν, καὶ ὑπεξῆλε τῆς τῶν κρεῶν χρήσεως, εἰς τύπον τῆς λογικῆς καὶ ἀθάνατα ψυχῆς.

Ζ. Β. Διὰ τῆτο εἶρηκα τοῖς ἡμοῖς Ἰσραὴλ, πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν ἔφάγεται αἷμα· καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν ἔφάγεται αἷμα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐκεῖτο μὲν ἔν προδήκη καὶ τὰ ἔθνη. ὅτι δὲ ἐμελλε προτερεῖν, καὶ τῆτο ἐδηλῆτο, κατὰ τὸ, ἔσαι ὁ προσήλυτος ὁ σὺ ὑμῖν εἰς κεφαλῶν, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς ἔθρον.

Η. Γ. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἂν θηρεύσῃ θῆρευμα θηρίον, ἢ πετεινόν, ὃ ἔσθεται, καὶ ἐκχεεὶ τὸ αἷμα αὐτῆ, καὶ καλύψει αὐτὸ τῆ γῆ. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστὶ. καὶ εἶπα

εἶπα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, αἷμα πάσης σαρκὸς ἔφαγεθε, ὅτι ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστίν. πᾶς ὁ ἐσθίων αὐτὸ, ἐξολοθρευθήσεται.

Δι' ὧν φησὶν ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ τῶν προσηλύτων, τὴν τῶν ἐθνῶν πρὸς τὸν Ἰσραὴλ κοινωνίαν δηλοῖ, ὧν ἦσαν αὐτοὶ πρότεροι. διὸ λέγει, τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν. καὶ ὅτι τῆ Ἰσραὴλ ἴδιος ἢ γνῶσις, ἔχει καὶ ἀδιαθήκην, δηλοῖ λέγων· καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, αἷμα πάσης σαρκὸς ἔφαγεθε, ἐν προσηλίῳ τὰ ἐθνη ποιῶν. ὅτι δὲ ἡμελλε προτερεῖν, καὶ τῆτο δηλῆται, κατὰ τὸ, ἔφασι ὁ προσήλυτος ἐν ὑμῖν εἰς κεφαλῶν, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς κεφάλαιον. ἰδὲ γὰρ νῦν ὁ μὲν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα ζῆ, τὰ δὲ ἐθνη κατὰ πνεῦμα. σάρκα δὲ φασὶ καλεῖ τὸν ἄνθρωπον, καθόλου λέγων περὶ ζώων· ἢ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτῆ ἐστίν· ἀλλὰ καὶ ψυχῶν τὸν ἄνθρω-

Α,, πον. πᾶσα γὰρ ψυχὴ ἣτις φάγεται θνησιμαῖον, καὶ τὰ ἐξῆς.

ιε. Καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἣτις φάγεται θνησιμαῖον, ἢ θηριάλωτον ἐν τοῖς αὐτόχθοσιν, ἢ ἐν τοῖς προσηλύτοις, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῆσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἐσπέρας, καὶ καθαρός ἔσται. Ἐὰν δὲ μὴ πλύνῃ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆ μὴ λῆσῃται ὕδατι, καὶ λήψεται τὸ ἀνόμιμα αὐτῆ.

15. Φαρός ἔσται. Ἐὰν δὲ μὴ πλύνῃ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆ μὴ λῆσῃται ὕδατι, καὶ λήψεται τὸ ἀνόμιμα αὐτῆ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ πλύσις τῶν ἱματίων καὶ ἡ λῆσις, τὴν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καθάρσιν δηλοῖ, τὴν διὰ λυτρῶν ἀποτελεσμαίῳ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα. ἀκάθαρτος γὰρ φησὶν ἔσται ἕως ἐσπέρας. ἐσπέρα δὲ τὸ τέλος. (1) καὶ ὁ μὴ λυσάμενος, μηδὲ τὴν ἐν (2) πνύματι λαβῶν ἐσθῆτα, λήψεται τὴν ἀνομίαν.

Δδδγ. 28. 44.

Κ Ε Φ. Ι Η.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

β. ΔΔΗΛΟΥ. Ἰδιαιτάτον αὐτῆ τὸ, Κύριος, δηλοῖ. ὅπερ ἴδιον τῆ ἢ τίθησιν ὁ Ἀπόστολος. (3)

γ. Κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου, ἐν ἣ παρωκῆσατε ἐπ' αὐτῆς, ἔποιήσατε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, ἔποιήσατε, καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν ἔπορεύσατε. Τὰ κρίματά μου ποιήσατε, καὶ τὰ προσάγματα μου φυλάξατε, καὶ πορεύσατε ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

δ. * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Εἴτ' ἐν κόσμῳ καὶ ἀπάτης, εἴτε παθῶν καὶ κακῶν σύμβολον Αἰγύπτου, καὶ ἡ Χαναανίτις γῆ, ὧν μὲν ἀφεκτέον, ὅποια δὲ ἐπιτηδούτεον, ὡς θεῖα καὶ ἔκοσμικὰ, δαίκνυσιν ἡμῖν τὸ λόγιον.

ΔΔΗΛΟΥ. Ἐξίς τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐθνῶν τὰς ἰδίους ποιεῖ, μήτε τοῖς ὅσιν ἐξῆλθον, μήτε τοῖς ὅσιν εἰσέρχονται κελούων ὁμοπραγεῖν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πορεία γάρτις ἐκτετριμμένη τῆς δυσσεβείας ἢ πονηρίας, ἢ ἑαυτοῖς ἐπενόησαν ἄνθρωποι, τὴν τῆ Θεῷ πορείαν καὶ κατὰ φύσιν ἀφαιρέτες, καὶ τὴν ἰδίαν ἀντινομοθετήσαντες ἐξ ἀποσασίας

ἀρξαμένῳ τῆς κατὰ τὸν Ἀδὰμ. διὸ ἐξίς τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐθνῶν τὰς ἰδίους ποιεῖ, ἀποτρέπων ὁδὸν τῶν ὅσιν ἐξῆλθον, καὶ εἰς ἔς εἰσπορεύονται.

Δ ε. Καὶ φυλάξατε πάντα τὰ προσάγματα μου, καὶ πάντα τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσατε αὐτά· ἂ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζῆσεται ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Ε * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὅταν εἴπῃ, ὁ ποιήσας ἄνθρωπος, ζῆσεται ἐν αὐτοῖς, τὴν τε Ἑβραίων αὐτῶν ἐπανόρθωσιν, τὴν τε τῶν πέλας ἡμῶν αὐτῶν σωσάσκειν τε καὶ προκοπῆν, ζῶν λέγει αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν. οἱ γὰρ νεκροὶ τοῖς παραπλώμασι Ἐφεσ. 2. 5. συζωποιοῦνται Χριστῷ, διὰ τῆς ἡμετέρας διαθήκης. πολλάκις δὲ ἐπαναλαμβάνουσα ἡ Γραφή τὸ, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, δυσωπεῖ μὲν διατρεπτικώτατα· ἐπεὶ δὲ διδάσκουσα τῷ τὰς ἐντολὰς δεδωκότι Θεῷ· ὑπομιμνήσκει δὲ ἡρέμα ζητεῖν τὸν Θεόν, καὶ ὡς οἶόν τε γινώσκων ἐπιχειρεῖν· ἣτις ἂν εἴη θεωρία μεγίστη, ἢ ἐποπτικὴ, ἢ τῶν ὄντι ἐπιστήμη ἢ ἀμετάπλωτος, λόγω γινομένη. αὕτη ἂν εἴη μόνη ἢ τῆς σοφίας γνῶσις, ἣς ἐδέποτε χωρίζεται ἡ δικαιοπραγία.

ΔΔΗΛΟΥ. Σημειώτεον, ὅτι καὶ ὁ τὰ τῆ νόμῳ ποιῶν, εἶχεν ἐλπίδα τῆς μελλούσης ζωῆς, ὡς προσάγμασι Θεῷ παιδαρχῶν.

ς. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς ἅπαντα οἰκεία σαρκὸς αὐτῆ ἔπροσελεύσεται

(1) Ἐσπέρα γὰρ τὸ τέλος. διὸ καὶ ὁ ἀμνὸς ἐθύετο πρὸς ἐσπέραν τῆ κόσμῳ παθῶν. ὁ δὲ μὴ λυσάμενος, ὁ τῆς Λύγ. κώδ.
 (2) Τὴν φαιδρῶν ἐσθῆτα μεταλαβῶν τὴν ἐν πνύματι, λήψεται τὴν ἀνομίαν αὐτῆ. ὁ αὐτ.
 (3) Ἰσ. αὐ τῷ 6. ἐδ. τῆ 8. κεφ. τῆς 1. πρὸς Κορινθ.

λεύσεται ἀποκαλύψαι ἀχρημοσύνην. **Α** ἐγὼ Κύριος.

ΑΔΗΛΟΥ. Σιωδὸς γαμικὰς καταρ-
ρῶνδμίζει πρὸς τὸ σεμνόν, καὶ ὡς ἀνωμη-
τως πράττειτο ταυτὶ παρὰ Θεῷ καὶ ἀν-
θρώποις.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τινὲς μέμφονται ταῖς
περὶ τῶν γάμων νομοθεσίαις, λέγοντες
ἀπαγορεύσαι τὸν Θεὸν τὰ μηδαμῆ μηδα-
μῶς γεγεννημένα. τίς γὰρ Φησὶν ἠνέχετο
τῇ ἑαυτῆ μιγνύει μητρὶ, ἢ τίς πώποτε
σιωεγένετο κλήει; Οὐκ ἂν ὁ Θεὸς τὸ παρ'
ἑδενὸς τολμηθεὶ ἀπηγόρευσε. καὶ ὅτι ταῦθ'
ἔτως ἔχει, μαρτυρεῖ τὸ τῆ δε τῆ νόμος
» προοίμιον. ἔφη γὰρ ἔτω· κατὰ τὰ ἐπι-
» τηδύματα τῆς Αἰγύπτου, οὐ ἢ παρωκῆσα-
» τε εἰ αὐτῇ, εἰ ποιήσετε, καὶ κατὰ τὰ ἐπι-
» τηδύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἃ ἐγὼ εἰσά-
» γω ὑμᾶς ἐκεῖ, εἰ ποιήσετε, καὶ τοῖς νομί-
» μοις αὐτῶν εἰ πορεύσεσθε. ἔτω ταῦτα εἰ-
» πᾶν, διδάσκει τὰ ὑπ' ἐκείνων τολμηθέντα,
καὶ τὴν τοιαύτῳ ἀπαγορεύει πράξιν. ὅτι
δὲ πολλὰ τοιαῦτα τολμήματα, μαρτυρεῖσι
καὶ Πέρσαις μέχρι τῆ παρόντος, εἰ μόνον
ἀδελφαῖς, ἀλλὰ καὶ μητράσι καὶ θυγα-
τράσι νόμῳ γάμου μιγνύμενοι· καὶ τὰς ἄλ-
λας δὲ παρανομίας τολμᾶσι πολλοί.

Ζ. Ἀχρημοσύνην πατρός σου, καὶ
ἀχρημοσύνην μητρός σου εἰ ἀποκαλύ-
ψεις, μήτηρ γὰρ σου ἐστίν, εἰ ἀποκα-
λύψεις τὴν ἀχρημοσύνην αὐτῆς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Κελθεῖ εἰ
μόνον ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι γυναικῶν. ἀλ-
λά καὶ χρησθῆσθαι, αἷς εἰ δέμις σωέρχε-
σθαι· τὸ περσικὸν ἔθος οὐδὲν ἀποσρα-
φείας, καὶ μυσταξάμενος, ἀπέπειν ὡς μέ-
γιστον ἀνοσιβέργημα. μητέρας γὰρ οἱ εἰ
τέλει Περσῶν τὰς αὐτῶν ἀγονταί, καὶ
τὰς φώτας ἐκ τέτων οὐγενεσάτας νομί-
ζουσι, καὶ βασιλείας τῆς μεγίστης, ὡς λό-
γος, ἀξιοῖσιν. εἰ τί ἂν γένοιτο δυσσεβέτε-
ρον ἀνοσιβέργημα; πατρός οὐδὲν τετελευ-
τηκότος, ἢ ἀψαυσον ὡς ἱεράν ἐχρηῶ φυ-
λάττεσθαι, καταιχμίαν· γῆρας δὲ καὶ μη-
τρός αἰδῶ μὴ λαμβάνειν, τὸν αὐτὸν τῆς
αὐτῆς ἕδον καὶ ἄνδρα γενέσθαι· καὶ πάλιν
τὴν αὐτῆν νύμφη καὶ γυναικῆ· καὶ
τὰς ἀμφοῖν παῖδας, τῆ μὲν πατρός ἀδελ-
φῆς, ἕωνος δὲ τῆς μητρός· καὶ τὴν μὲν
ἄν ἔτεκε μητέρα τε καὶ μᾶμνῳ, τὸν δὲ
ἄν ἐγέννησεν εἰ ταυτῷ πατέρα τε καὶ ὁμο-
μήτριον ἀδελφόν. ταῦτ' ἐπράχθη τὸ πα-
λαιὸν καὶ παρ' Ἑλλήσιν εἰ Θῆβαις ἐπὶ τῆ
λαίῃ παιδὸς Οἰδίποδος.

η. Ἀχρημοσύνην γυναικὸς πατρός
σου εἰ ἀποκαλύψεις, ἀχρημοσύνη πα-
τρός σου ἐστίν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τοσαύτῳ
ὁ ἡμέτερος νόμος φυλακῶν πεποιήται τῆ
πράγματι, ὡς ἑδὲ προγόνῳ, τελευτήσαν-
τος πατρός, ἀγεσθαι μητρῶν ἐφῆκε, διά-
τε τὴν εἰς τὸν πατέρα τιμῶν, καὶ διότι

μητρῶν καὶ μητρός ὄνομα συγγενές, ἢ
καὶ μὴ τὸ τῆς ψυχῆς σωωδὸν πάθος. ὁ
γὰρ ἀλλοτρίας ἀπέχεσθαι διδάχθαι, ὅτι
μητρῶν προσερέρηθη, πολὺ μᾶλλον ἀφέ-
ξεταί τῆς φύσει μητρός. καὶ εἰ τις διὰ τὴν
ἐπὶ τῷ πατρὶ μνήμῳ αἰδέεται τὴν ἐκείνου
ποτὲ γυναικῶν γυναικῆ, δηλὸς ἐστὶν ἕνεκα
τῆς εἰς ἀμφοτέρους τὰς γονεῖς τιμῆς, ἑδὲν
βελόμενος ἐπὶ τῇ μητρὶ νεώτερον, ἐπεὶ
καὶ σφόδρα ἐστὶν εὐήθης, ἡμίσει μέρει τῆ
γονεῖς χαριζόμενον, ὀλιγωρεῖν δοκεῖν ὀλο-
κλήρου καὶ παντελῆς.

θ. Ἀχρημοσύνην τῆς ἀδελφῆς σου
εἰ πατρός σου ἢ ἐκ μητρός σου, ἐνδο-
γενῆς ἢ γεγεννημένης ἔξω, εἰ ἀπο-
καλύψεις τὴν ἀχρημοσύνην αὐτῶν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐστὶ πα-
ράγγελμα μὴδ' ἀδελφῶν ἐγγυᾶσθαι, πάννυ
σπυδαῖον καὶ σωτέινον εἰς ἐγκράτειαν ὁμῆ
καὶ οὐκοσμίαν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἄνα κράτος
ἀπέπειν ἀδελφῆ σωέρχεσθαι, εἴτε καὶ ἐξ
ἀμφοῖν, εἴτε καὶ μόνῳ γένοιτο τῆ ἑτέρῃ.
τί γὰρ δὲ τὸ τῆς αἰδῆς κάλλος αἰχμῶν;
τί δὲ ἀχρωμάτης κατασκοπάζειν παρθέ-
νας, ἢ ἐρευθεῖαν ἀναγκῶν; τί δὲ τὰς
πρὸς τὰς ἄλλας ἀνθρώπων κοινωνίας καὶ
ἐπιμιξίας ἐπέχειν, εἰς βραχὺ χωρίον τὸ
ἐκάστης οἰκίας σωωδύοντας μέγα καὶ λαμ-
πρὸν ἔργον, ἐκλείνεσθαι καὶ χεῖσθαι διωά-
μενον εἰς ἠπείρους, καὶ νῆσος, καὶ τὴν οἰ-
κωμῆν πάσαν; αἰ γὰρ τῶν ὀδνεῶν ἐπι-
γαμῆν κινῆς ἀπεργάζονται συγγενείας
τῶν ἀφ' αἵματος εἰ ἀποδεύσας.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ δὲ τῆς ὁμοπα-
τρίας ἀδελφῆς, ὡς διὰ σωήθειαν κατα-
φρονεῖσθαι διωάμενον· διὸ καὶ ἔλεγεν Ἄ-
» βραάμ, ἀδελφῆ γὰρ μου ἐστὶ πρὸς πατρός, Γα. 20. 12.
» εἰ πρὸς μητρός· πρῶταξέτε τῆς περὶ τῆς
» πρὸς μητρός ἀδελφῆς ἀπαγορεύσεως, καὶ
» προῖων ἐπανέλαβε.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἀπαγορεύσας
γὰρ τὰς τῶν συγγενῶν γάμους, ἐπ' ἄλλο-
τρίας ἡμᾶς ἐξήγαγε, καὶ ἐκείνης πάλιν
πρὸς ἡμᾶς εἰλκυσον. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ τῆς
φυσικῆς ταύτης συγγενείας εἰς ἡμᾶς ἐκείνης
ἡμῖν σωαφθῆσθαι, ἀπὸ τῆ γάμου πάλιν
σωήσθαι, ὀλοκλήρου οἰκίας διὰ τῆς μιᾶς
νύμφης σωάγων, καὶ γένη γένεσιν ὅλα
ἀναμιγνύς. μὴ γάμει γὰρ Φησὶ τὴν ἀδελ-
φῆν τὴν σὺν, μὴδὲ τὴν ἀδελφῆν τῆ πα-
τρός, μὴδὲ ἄλλῳ κόρῳ τὴν τοιαύτῳ συγ-
γενεῖαν πρὸς σὲ κεκλημῆναι, ἢ διακωλύει
τὸν γάμον. ὄνομα δὲ τῶν τοιούτων συγ-
γενῶν τὰ εἶδη. ἀρκῆ σοι πρὸς τὴν ἐκείνων
διάθεσιν τὸ λύσαι τὰς αὐτὰς ὀδνας, τὸ
ἑτέρως σοι προσήκειν τὰς ἄλλας. τί σκο-
χωρεῖς τῆς ἀγάπης τὸ πλάτος; τί πε-
ριτῶς ὑπόθεσιν ἀναλίσκεις τῆς εἰς αὐτῶν
Φιλίας, δι' ἧς διώσασθαι καὶ ἑτέραν πορί-
σασθαι Φιλίας ἀφορμῶν, ἔξωθεν γυναικῆ
ἀγαγῶν, καὶ δι' ἐκείνης συγγενῶν ὄνομαθον,
καὶ μητέρα, καὶ πατέρα, καὶ ἀδελφῆς,
καὶ τὰς τέτων ἐπιτηδεῖς;

ι. Ἀχη-

- ι. Ἀσχημοσύνη θυγατρὸς ὑἱοῦ, ἢ θυγατρὸς θυγατρὸς, ἢ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν, ὅτι
- ια. σὴ ἀσχημοσύνη ἐστίν. Ἀσχημοσύνην θυγατρὸς γυναικὸς πατρὸς ἢ ἀποκαλύψεις, ὁμοπατρία ἀδελφῆ ἢ ἐστίν, ἢ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.
- ιβ. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρὸς ἢ ἀποκαλύψεις, οἰκεία γὰρ πατρὸς ἢ ἐστίν.
- ιγ. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς μητρὸς ἢ ἀποκαλύψεις, οἰκεία γὰρ μητρὸς ἢ ἐστίν.
- ιδ. Ἀσχημοσύνην ἀδελφῆ τῆ πατρὸς ἢ ἀποκαλύψεις, καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆ ἢ εἰσελεύσῃ, συγγενῆς γάρ ἢ ἐστίν.
- ιε. Ἀσχημοσύνην νύμφης ἢ ἀποκαλύψεις, γυνὴ γὰρ ὑἱοῦ ἢ ἐστίν, ἢ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πολλὰς καὶ ἄλλας ὁμιλίαις ἐκώλυσε, προσάξας μὴ θυγατρίδι, μὴ ἰδίῳ, μὴ τητθίδα πρὸς πατρός ἢ μητρὸς, μὴ θείας, ἢ ὑἱοῦ, ἢ ἀδελφῆ γυναῖκα γυνομενίῳ ἐγγυᾶσθαι· μὴδ' αὖ πρόγονον χηρᾶν, ἢ παρθένον, ζώσης μὲν τῆς γυναικὸς ἐπάγειν, ἀλλὰ μὴδ' ἀποθανούσης. διδάμει γὰρ ὅγε πατρῶος πατρὸς οὐκ εἶται τῷ ἐκ τῆς γυναικὸς ἐν τάξει θυγατρὸς τίθεσθαι.

ις. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς ἀδελφῆ ἢ ἀποκαλύψεις, ἀσχημοσύνη ἀδελφῆ ἢ ἐστίν.

ΛΗΛΟΥ. Ἐν ᾧ ζῆ, ἢ ἔχε παῖδας ἐκ τῶν προτελεσθέντων, ἢ ἐξεῖσοι γαμεῖν τῷ γυναικῶ τῆ ἀδελφῆ ἢ ἐστίν.

ιζ. Ἀσχημοσύνην γυναικὸς καὶ θυγατρὸς αὐτῆς ἢ ἀποκαλύψεις· τὴν θυγατέρα τῆ ὑἱοῦ αὐτῆς, καὶ τὴν θυγατέρα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς ἢ λήψῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν, οἰκείαι ἢ ἐστίν· ἀσεβημά ἐστι.

ιη. Γυναῖκα ἐπ' ἀδελφῆν αὐτῆς ἢ λήψῃ ἀντίζηλον ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς, ἔτη ζωῆς αὐτῆς. (1)

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δύο ἀδελφῆς ἀγεσθαι τὸν αὐτὸν ἢ ἐπιτρέπει, ἔτ' ἐν τῷ αὐτῷ, ἔτ' ἐν διαφέρουσιν χρόνοις, καὶ τυχὴ τῆς ἑνὸς προέγηται ἀπεωσμένος. ζώσης γὰρ ἐστὶ τῆς σιωπικίας, εἴτε καὶ ἀπηλαγμένης, εἴαντε χηρῶση, εἴαντε καὶ ἐτέρω γαμηθῇ, τῷ ἀδελφῷ ἢ ὅσιον ὑπέλαβεν ἐπὶ τὰ τῆς ἡτυχητικῆς παρέρχεσθαι, προδιδάσκων ταύτας τὰ συγγενικά δίκαια μὴ λύνειν, μὴδ' ἐπιβαίνειν πλάσμασι τῆς ἔτους ἡνωμένης κατὰ γένος, μὴδ'

αἰαβρωῖσθαι καὶ ἐν τριφᾶν θεραπευομένῳ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐκείνης, καὶ ἀντι-θεραπεύσασαν αὐτῆς. ἐγείρονται γὰρ ἐκ τῶν χαλεπῶν ζυλοτυπία, καὶ δυσπαρηγόρητοι φιλονεικία, φορὰς ἀμυδῆτας ἀγεσθαι κακῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπαγορῶν μὴδὲ δύο σιωικεῖν ἅμα ἀδελφῆς· ὡς μὴ τὸ οἰκειότατον πολεμιώτατον διὰ ζήλῃς γένοιτο (2) καὶ τὸ τῆ κατὰ τὴν σιωικεῖν, ἵνα τῷ φύσει μὴ ἀπογυμνώσῃ.

ιθ. Καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς ἢ προσελεύσῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φορὰ τῶν μιλιαίων ὅποτε γένοιτο, μὴ ψανέτω τῆς γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ τὸν χρόνον ἐκείνον ὁμιλίαις ἀνεχέσθω, νόμον φύσεως αἰδέμενος· καὶ ἅμα διδάσκέσθω, μὴ ἀτελεῖς γονὰς ἀκαίρως καὶ ἀμῆστος χάριν ἡδονῆς προσέσθαι.

κ. Καὶ πρὸς γυναῖκα τῆ πλησίον ἢ δώσεις κοίτην ἀπέρματός ἢ τῆ ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτήν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Περὶ γυναικὸς ἀλλοτρίας, ὡς ἀκριβῆς μολυσμῶν προσέσθαι, ἢ τῆ ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτήν.

κα. Καὶ ἀπὸ τῆ ἀπέρματός ἢ δώσεις λατρεύειν ἄρχοντι. καὶ ἢ βεβηλώσεις τὸν νόμον (3) τὸν ἅγιον. ἐγὼ Κύριος.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἀπὸ τῆ ἀπέρματός ἢ δώσεις λατρεύειν ἄρχοντι, καὶ ἢ βεβηλώσεις τὸ ὄνομα μὲν τὸ ἅγιον· ἐγὼ Κύριος; Τὸ Ἑβραϊκόν, τὸ Μολόχ ἔχει, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἐρμωδύται τῆτο τεδείκατιν. εἶδωλον δὲ τῆτο ἰῶ. διὸ καὶ διὰ τῆ Προφή-» τας Φησὶν ὁ Θεός· μὴ σφάγια καὶ θυσίας ἢ ἄμ. 5. 25.
» προσηνέγκατέ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσα-» ρακοῖτα ἵοι Ἰσραὴλ; καὶ ἀνελάβετε τῷ» σκλωτῶ τῆ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τῆ Θεῆ» ἢ ὑμῶν Ῥαφᾶν, τῆς τύπης ἢ ἐποίησατε» προσκυνεῖν αὐτοῖς. ἀπαγορῶν τοίνυν τὸ» τῆς παῖδας ἱεροδύλας τοῖς εἰδώλοις προσ-» Φέρειν· ὡς δέ τινες Φασὶ, τὸ τοῖς ἄλλο-» Φύλοις ἄρχασθαι μὴ δίδουσαι τῆς παῖδας, ὡς» εἶναι αὐτῶν οἰκέτας, ἢ δορυφόρους, ἵνα μὴ» τῆς ἐκείνων μετάχωσιν ἀσεβείας.

κβ. Καὶ μετὰ ἄρσεως ἢ κοιμηθῆσθαι κοίτην γυναικείαν, βδέλυγμα γὰρ ἐστίν.

κγ. Καὶ πρὸς πᾶν τετράπεν ἢ δώσεις τὴν κοίτην ἢ εἰς ἀπερματισμὸν, ἐκμιανθῆναι πρὸς αὐτό. καὶ γυνὴ ἢ σῆσεται πρὸς πᾶν τετράπεν βιβαθῆναι· μισαρὸν ἐστίν.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Ἐπὶ ζωῆς αὐτῆς. αἱ προσημ. ἐκδόσ.

(2) Τὰ ἐπόμενα ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ. ἢ κείται.

(3) Τὸ ὄνομα τὸ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπαγορεύει τὴν πρὸς ἄλογα μίξιν, ὡς αὐτόθεν ἄτοπον, καὶ ἀτόπη τρόπων ἀλλοκότων κοινωνίας σημαντικῶς.

κε. Μὴ μιάνεσθε ἐν πᾶσι τέτοις· ἐν πᾶσι γὰρ τέτοις ἐμιάνθησαν τὰ ἔθνη, ἃ ἐγὼ ἐξαποσέλλω πρὸ προσώπου ὑμῶν. Καὶ ἐξεμιάνθη ἡ γῆ, καὶ ἀνταπέδωκε ἀδικίαν αὐτοῖς δι' αὐτήν, καὶ προσώχθησεν ἡ γῆ τοῖς ἐγνημένοις ἐπ' αὐτῆς.

ΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὅτι ὡς ἀσεβεῖς οἱ ἐθνικοὶ ἐξεβλήθησαν ἐκ τῆς ἰδίας γῆς, ἔκθεν αὐτὸς ὁ λόγος ἀρμόσει καὶ κατὰ Ἰσραήλων.

κς. Καὶ φυλάξατε πάντα τὰ νόμιμά μου, καὶ τὰ προσάγματά μου, καὶ ἔμὴ ποιήσητε ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων ὑμῶν τέτων ὁ ἐγχώριος, καὶ ὁ προσγενόμενος προσήλυτος ἐν ὑμῖν.

κς. Πάντα γὰρ τὰ βδελύγματα ταῦτα ἐποίησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, οἱ ὄντες πρότεροι ὑμῶν, καὶ ἐμιάνθη ἡ γῆ.

ΔΗΛΟΥ. Ἐξαιρέτως βδελύγμα καλεῖ τὸ μὴ μόνον τὴν φύσιν παραχαράττον, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτὸν τὸν Θεὸν εἶδει ἀνθρώπων ἢ ἀλόγων ζῶν, μὴ μόνον ὑπὲρ σωματικὸν εἶδος, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ νῦν ὄντα. βδελυρὸν δὲ καὶ τὸ μὴ οἰκεῖον τῇ φύσει

καὶ τῷ τῆς φύσεως ποιητῆ. διὰ τῆτο οἰονεὶ βδελύγμα· ὡς ἔχει τὸ, ἐβδελύξατο τὴν πληρονομίαν αὐτῆ. γῆ μὲν ἔν μιάνεται πεφυκῆα δέχεσθαι πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ γινόμενον. καὶ ὁ κόσμος ἐμιάνθη, διὸ καὶ ἀνακλίζεται καθαρῶς. ὁ δὲ Θεὸς ἔμιαίνεται. ἔ γὰρ ἐν αὐτῷ τὰ πραττόμενα μὴ καλῶς.

κη. Καὶ ἵνα μὴ προσοχθήσῃ ὑμῖν ἡ γῆ ἐν τῷ μιάνειν ὑμᾶς αὐτήν, ὃν τρόπον προσώχθησε τοῖς ἔθνεσι τοῖς πρὸ ὑμῶν.

Προσώχθησε. Θεοδοτίων, ἀπέβαλεν ἡ γῆ τὰς ἐνοικῆντας. Σύμμαχος, ἐξήμεσαν. Ἀκύλας, ἐξῆρσεν ἡ γῆ τὰς ἐνοικῆντας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστιν, ἵνα μὴ προσοχθήσῃ ὑμῖν ἡ γῆ ἐν τῷ μιάνειν ὑμᾶς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς; Μὴ βδελύξεται ὑμᾶς, ὡς ἐβδελύξατο τὰς Χανααναῖκας ἀντὶ τῆ, ὡπερ ἐκείνης διὰ τὰς πολλὰς αὐτῶν παρανομίας πανωλεθρία παραδῆς, ὑμῖν τὴν γῆν παραδέδωκε, ἕτως ὑμᾶς τὰ ὅμοια δράσαντας τιμωρήσομαι.

κς. Ὅτι πᾶς ὃς ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τέτων, ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιῆσαι ἐκ μέσθ τῆ λαῶ αὐτῶν. Καὶ φυλάξατε τὰ προσάγματά μου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ πάντων τῶν νομίμων τῶν ἐβδελυγμένων, ἃ γέγονε πρὸ τῆ ὑμᾶς· καὶ ἔμὴ μιανθήσεσθε ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Κ Ε Φ. Ι Θ.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἄγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἅγιος ἐγὼ. τὴν οἰκείωσιν ἀπαλεῖ τὴν πρὸς αὐτόν.

γ. Ἐκασὸς τὸν πατέρα αὐτῆ καὶ μητέρα αὐτῆ φοβείσθω, καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξατε. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκασὸς τὸν ἑαυτῆ πατέρα καὶ μητέρα φοβείσθω, ὡς ἐν τύπῳ Θεῶ. καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε εἰς σημεῖον ἀγιασμῆ τῆ ἐν πλησιασμῷ Θεῶ, ὡς ἐπάγει, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἀγιαζῶν δηλαδῆ.

δ. Οὐκ ἐπακολυθήσετε εἰδώλοις, καὶ Θεὸς χωνευτῆς ἔ ποιήσετε ὑμῖν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΔΗΛΟΥ. Θεὸς εἶναι λέγει τοῖς ἕτως ὑπειληφόσι. καὶ ἀπαγορεύει τοῖς τὸν ἀληθῆ Θεὸν εἰδοῖσι τοιαύτας ὑπειληφείας χωνυτῆς Θεῶς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ ὁμοιώματα τῶν ἐπιφανέντων αὐτοῖς κατὰ τὴν ὄψιν ἐκλυπασθέντων, εἰκασματα καλῶσι καὶ εἰδωλα· Θεὸς δὲ Φησιν, ὡς πρὸς τὴν ἐκείνων ὑπόληψιν. ἔ ἀναιρετικὸν τὸ, μήτε ὁμοίωμα θεῶν εἶναι, ὡς ὁ Παῦλος Φησι (1), μήτε ὑλλῶ θεῶν χεομείλω πυρὶ, μήτε κατασκυβῶ δι' ἀνθρώπων δακτύλων.

ε. Καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίας τῷ Κυρίῳ, δεκτὸν ὑμῶν θύσατε. Ἡ ἀν' ἡμέρα θύσετε, βρωθήσεται, καὶ τῆ αὔριον· καὶ ἐὰν καταλειφθῆ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰρλικὸν ἐρμιλωδεται ἡ τῆ σωτηρίας θυσία. ἀνίτλεται ἔν τῷ μὴ ἀπιστεῖσθαι τὴν ἐν τριημέρῳ ἀνασάσει ζωῆν ἐν τῷ μὴ ἐδίεσθαι ἐν τῇ τρίτῃ τὰ κρέα τῆ θύματος ὡς ἐπὶ νεκρῆ, ἀλλὰ πυρὶ ἀναλαμβάνεσθαι εἰς τὸν ἀέρα.

ΤΟΥ

(1) Ἰσ. ἐκ τῆ 23. ἐδ. τῆ 1. κεφ. τῆς πρὸς Ῥωμ. ἐλήφθη.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τοῖς τὸν ἐάν
 Δδὲτ. 22. 29. θύσης θυσίαν ὀχλῶ χαρμοσύνης τῷ Κυ-
 30. ρίῳ. εἶτα ἐπάγει· ἔ καταλείψετε ἀπὸ
 τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρῶτ. καθὰ γὰρ ἐγνωμεν
 πολλακίς, εἰς τρεῖς ἢ δύο κατατέμνει τὸν
 χρόνον ἢ θεία Γραφή. ἢ γὰρ εἰς τὸν τῆ
 νόμος καὶ τῆς χάριτος, ἢ καὶ μεταξὺ τὸν
 τῶν Προφητῶν παρεμβάλλει καιρὸν· ἀλλ'
 ὅμως ἢ πρὸ τῆς χάριτος λατρεία μία μό-
 νον ὑπῆρχεν ἢ νομικὴ ἢ σκιδῶς. πρῶτας
 δὲ γνομενῆς, ἢτοι τῆ τρίτῃ καιρῶ διαλάμ-
 ψαντος, ἐκ ἐτι δεκλῶς τῆς πρὶν λατρείας
 ὁ τρόπος. βδελυρὸν δὲ εἶτε χθίζον, εἶτε
 τριταῖον εἶη τὸ θῦμα παρὰ καιρὸν προσ-
 Φιλίπ. 3. 8. φερόμενον, ὅτε σκύβαλα καὶ ζημίαν ὁ
 Παῦλος καλεῖ τὰ κατὰ νόμον ἀνυχήματα,
 διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως τῆ Χριστῆ,
 Ψκλ. 39. 6. τῆ εἰπόντος, θυσίαν καὶ προσφορὰν ἐκ
 ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρητήσω μοι.

ζ. Ἐάν δὲ βρώσει βρωθῆ τῆ ἡμέ-
 ρα τῆ τρίτη, ἄθυτόν ἐστιν, ἔ δεχθή-
 σεταί.

"Αθυτον. Ἀκύλας, ἀπόβλητόν φησιν.

η. Ὁ δὲ ἔσθων αὐτὸ, ἀμαρτίαν
 λήψεται, ὅτι τὰ ἅγια Κυρίως ἐβεβή-
 λωσε· ἢ ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυ-
 χαὶ αἱ ἐδίξασα ἐκ τῆ λαῶ αὐτῶν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁ γὰρ εἰ νεκροῖς τι-
 θεῖς τὸ θῦμα μετὰ τρίτῳ, ὡς μὴ καταρ-
 γηθείς τῆ θανάτῃ, ἀπολείται εἰ θανά-
 τῳ. τῆτο δὲ ποιῶσιν οἱ τὸν Χριστὸν ἠγέμε-
 νοὶ ψιλὸν ἄνθρωπον. εἰ δὲ τῷ πάχα ἢ
 νύξ εἰ ἢ θύεται, τὸν νυῦ κόσμον ἐντυποῖ,
 μεθ' ὃν ἐκ ἐτι θανάτῃ μνήμη. διὸ ἐκ ὑπο-
 λέλειπται τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρῶτ.

θ. Καὶ ἐκθερίζοντων ὑμῶν τὸν θε-
 ρισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, ἔ συντελέσετε
 τὸν θερισμὸν ὑμῶν τῆ ἀγρῆ (1) ἐκθε-
 ρίσαι· καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τῆ θερισ-
 1. μῆσθ ἔ συλλέξετε, Καὶ τὸν ἀμπε-
 λῶνάσθ ἐκ ἐπανατρυγήσετε, ἔδὲ τῆς
 ῥώγας τῆ ἀμπελῶνόςσθ συλλέξετε·
 τῷ πλωχῶ καὶ τῷ προσηλύτῳ κατα-
 λείψετε αὐτά. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς
 ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μετὰ τὰ πρὸς Θεὸν ὁ-
 σία νομοθετεῖ τὰ πρὸς ἄνθρωπος Φιλαν-
 θρώπως.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἴνα τὸ κοινωνὸν
 τῆς φύσεως ἐπιγινώσκωσι, κατὰ τὸ διωα-
 τὸν κοινωνῶντες τοῖς δίκαιον κοινωνίας ἐκ
 ἔχουσι, πλὴν τῆ κατὰ φύσιν, ὅτι ἄν-
 θρωποι.

ια. Οὐ κλέψετε, καὶ ἔ ψεύ-
 σεσθε, ἔδὲ συκοφαντήσῃ ἕκαστος τὸν
 πλησίον.

(1) Τῆ ἀγρῆσθ. αἱ προσεσημ. ἐκδός.

(3) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπιος εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κἀδ.

A ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δέλων, ἐκ ἐλδύθῆ-
 ρων τὰ ἐπιτάγματα. ἢ δὲ χάρις μετὰ
 μέμφεως παραινεί. διατὶ δὲ ἐχὶ μᾶλλον 1. Κορ. 6. 7.
 ἀδικεῖσθε; ὅπερ τῆ μὴ ἀδικεῖν πολλῶ τε-
 λαιότερον.

ιβ. Καὶ ἐκ ὁμείσθε τῷ ὀνόματί-
 μῃ ἐπ' ἀδικῶ, καὶ ἔ βεβηλώσετε τὸ
 ὄνομα τὸ ἅγιον τῆ Θεῶ ὑμῶν. (2)

B ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ μὲν νόμος, τῷ
 ἐπιτοκίαν· ἢ δὲ χάρις ἀπαγορεύει τὸν ὄρ-
 κον, τιμῆς ἕνεκα μείζονος τῆς πρὸς τὸν
 Θεόν.

ιγ. Οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον,
 καὶ ἐκ ἀρπάσετε· καὶ ἔ κοιμηθήσε-
 ται ὁ μισθὸς τῆ μισθωτῆ παρὰ σοὶ
 ἕως πρῶτ.

ΑΔΗΛΟΥ. Προνοία τῆ εἰδέεξ παρὰ
 Θεῶ, εἰς τὸ μὴ παρέλκεσθαι τῷ ἀναγ-
 καῖαν τροφῶ τοῖς πεινώσιν. (3)

ιδ. Οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφὸν, καὶ
 ἀπέναντι τυφλῆ ἔ προδήσεις σκάν-
 δαλον· καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σθ.
 ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** [Κηδεταί τῶν μὴ δυ-
 ναμένων βοηθεῖν ἑαυτοῖς.] ἔτω τοῖς καθ'
 ἡμέραν ἔργοις ἄνθρωπος ἐδίξεται γινώ-
 σκειν Θεόν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἄγιοπρεπῆς τὸ τοῖς
 κάμνῃσι σωαλεγεῖν, καὶ ἐχὶ δὴ μᾶλλον τὰ
 ἐφ' οἷς ἰὼ ἀμεινον ἐποικίλεισθαι δαῖν. πλεο-
 νεξίας τῆς κατ' αὐτῶν ποιείσθαι πρόφα-
 σιν, ἐπιθρῶσκοντάς τε καὶ ἐπιμυλιῶντας
 ἐτι τοῖς ἠδίκημένοις· καὶ εἰ διωκαίτοτις λα-
 θραῖς ἀποτελεῖν τῆς ἐπιβελῆς τῆς τρῶ-
 πες, ἀποχεῖσθαι δαῖν ὁ νόμος εἰ μᾶλα
 φησί, καὶ τῶν ἐπὶ τόδε κακουργημάτων.

Καὶ μετ' ὀλίγα. Οὐκ ἂν ἀκῶσειν ὁ κωφὸς τῆ
 καταλαλεῖν ἐθέλοντος, ἀλλ' ἔδ' ἂν κατα-
 θεῶτο τυφλὸς τὸν προτιθέσθαι σκάνδα-
 λον. λαθῶν ἔν ἄρα χαλεπὸν ἔδον, καὶ
 εἰ βέλοῖτοτις ἐπιβελῆσθαι αὐτοῖς. ἀλλ' ἔς
 ἔδει μᾶλλον ἐλεεῖν, ὡς ἠρῶσσηκότας ἠδῆ,
 τῆς οἰκοδοῦν συμφορᾶς, καὶ προσαδικῶντες
 ἀλώσονται, σκανδάλῳ μετ' ὃν τυφλὸν ἐκ
 εἰδῶτα σωτρίβοντες, λοιδοραῖς δὲ τὸν κω-
 φὸν, ὡς ἐπ' ὀφθιμίαις, ἔδ' ὅτε καὶ μει-
 οῖαν ἀναπέψοντες, πλήττοντες γε μὴν,
 καὶ εἰς αὐτάπε πολλακίς τὰ καιριώτατα.
 ἐκῶν κεκρυμμένη μὲν, εἰπερ ἔλοῖτοτις. ἢ
 ἐπ' ἀμφοῖν ἂν γαίνοιτο κακουργία. σκληρό-
 τητος δὲ καὶ τῆς ἄγαν μισαλληλίας ἐκ ἂν
 διεξοίχοιτο γραφῶ.

ιε. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει·
 ἔ λήψη πρόσωπον πλωχῆ, ἔδὲ μὴ
 θαυμάσης πρόσωπον δυνάσθ. ἐν δι-
 1. καιοσύνη κρινεῖς τὸν πλησίον σθ.

Αα αα 2

Οὐδὲ

(2) Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδός.

Οὐδὲ μὴ θανατώσεως πρόσωπον διώσῃ. Ἄλλος φησὶν, ἡ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλας.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ μὴ γινώσκων τὸ δίκαιον, ἐκ φύσεώς τε καὶ νόμου· τὸ δὲ φυλάττειν, ἐκ τῆ μὴ εἶκιν αἰδοῖ καὶ ἐλαίω.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ παρὰ Θεῷ δὲ, ὅτε κρίσις, ἔκ ἐτι ἔλεος, ἀλλ' ἔργων (1) ἀντίδοσις· ὡς περὶ νῦν, ὅτε χάρις, ἔπω κρίσις, [ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ παιδεύειν.]

15. Οὐ πορεύσῃ δόλω ἐν τῷ ἔθνει σου. ἔκ ἐπισυστήσῃ ἐφ' ἁμαρτίας τῆ πλησίον σου. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀποτεμὼν αὐτῆς τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τὰ πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς ὀρίξει δίκαια· ἡμᾶς δὲ ἀναμίξας ἔθνεσι, πρὸς πάντας κελδοῖ φυλάττειν τὸ δίκαιον, καὶ ὡς ἑτεροδόξοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡμᾶς δὲ πρὸς πάντας κελδοῖ φυλάττειν τὸ δίκαιον, μὴ ὡς πολεμίοις χρωμένους, διὰ τὸ ἑτεροφυλον, ἢ ἑτεροδόξον.

16. Οὐ μισήσεις τὸν ἀδελφόν σου τῆ διανοία σου. ἐλεγμῶ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου, καὶ ἔ λήψῃ δι' αὐτὸν ἁμαρτίαν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μῆτε μισεῖν ἐξ ὑποψίας διδάσκει, μῆτε μὴ ἁμαρτόντας ἀμύνασθαι. ἡμῖν δὲ καὶ πρὸς πάντας ταῦτα, ὅτι καὶ πάντων ἦκει σωτὴρ ὁ Χριστός.

**** ΜΑΞΙΜΟΥ.** Μὴ εἴπῃς, ἡ μισῶ τὸν ἀδελφόν, τὴν μνήμῃ αὐτῆ ἀποσρεφόμενος· ἀλλ' ἄκασον Μωϋσέως λέγοντος, μὴ μισήσῃς τὸν ἀδελφόν σου τῆ διανοία σου. ἢ ἐλεγμῶ ἐλέγξεις τὸν ἀδελφόν σου, καὶ ἔ λήψῃ δι' αὐτὸν ἁμαρτίαν.

17. Καὶ ἔκ ἐκδικηταίῃς ἡ χεὶρ· καὶ ἔ μνησὶς τοῖς ὑοῖς τῆ λαῶ σου· καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Φυσικὸς ὁ λογισμὸς, εἰς ὃν καὶ πάντα ὁ Σωτὴρ ἀνεκεφαλαίωσατο, εἰπὼν· καθὼς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἐξῆς.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἐν τῇ παρρησίᾳ αὐτῆ τῇ κατὰ σάρκα προσέθηκέ τι πλέον, εἰπὼν· ὅτι εἰ τοῦ καὶ δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς. τὸ μὴ γὰρ ἀγαπήσασθαι, καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ κείτα· τὸ δὲ, καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς, προσέθηκε. διὸ καὶ καὶ καὶ εἰ τοῦ καὶ δίδωμι ὑμῖν ἐκάλεσεν. ἄλλο γὰρ τὸ ἀγαπήσασθαι τὸν πέλας ὡς ἑαυτὸν, καὶ ἄλλο τὰ οἰκεία παρῖδειν, ἵνα τὰ τῶν πέλας ἐπανορθώσῃ. ὡς περὶ γὰρ αὐτὸς ἔ πρὸς τὸ οἰκείον ὑψος, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ὄφελος εἶδε, καὶ ταπεινώσας ἑαυτὸν, μορφῶ δὲ κατῆξίωσε λαβεῖν, ἵνα τῆς

Α δὲ εἰς ὑποψίαν ἀγάγῃ· ἔτω καὶ ἕκαστον ἡμῶν ἐκέλευσε, μὴ πρὸς τὸ οἰκείον κέρδος ὁρᾶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῶν πέλας ὄφελος βλέπειν.

19. Τὸν νόμον μου φυλάξατε. τὰ κληθήσῃς ἔ κατοχεύσεις ἐτέρω ζυγῶ. καὶ τὸν ἀμπελωνά σου ἔ κατασπερείς διάφορον· καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον κίβδηλον ἔκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῶ.

Β Κίβδηλον. Ἄλλος φησὶν, κάλυμα Σαλαῶν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τὸς ἄνθρωπος τὸ προμηθεὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς νόμοις ἐστίν, ὡς ὑπὲρ τῆ μηδεμίαν ἐκθεσμον ὀμιλίαν ἀνθρώπου προσέειπεν, διείρηται μηδὲν ἔαν ὑπότινος ἑτερογενῆς ὀχθῆσθαι. καὶ μετ' ἄλλα· Ἄνα κράτος ἀπέειπε Μωϋσῆς καθολικωτέρᾳ προσάξει τοῖς ἀνομοίοις γενέσει μὴ ἐφείς ὀχθῆσθαι ἢ ὀχθῆσθαι. πρὸν ἔειπε μὴ ἐν ἀναλόγῳ τῆ πρόποντος καὶ ἀκολούθησῃ τῇ φύσει· μακρόθεν δ' ὡς ἀπὸ σκοπιῆς ἐσωφρόνισεν ἀνθρώπου· ἵν' ἐκ τῶν δε προμαθόντες ἄνδρες ὄμῃ καὶ γυωαῖκες, ἀπέχωνσιν ὀμιλιῶν ἐκνόμων.

Γ **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πῶς νοητέον, τὰ κληθήσῃς ἔ κατοχεύσεις ἐτέρω ζυγῶ, καὶ τὰ ἐξῆς; Πολλὰκις ἐφῆλ, ὅτι διὰ τῶν αἰδητῶν διδάσκει τὰ νοητά. ἀπαγορεύει τοίνυν τῶν ἑτερογενῶν τὴν ὀχίαν· οἶον, ἵππε καὶ ὄνε· ἵνα μὴ διαβῇ ἀπὸ τῶν ἀλόγων εἰς τῆς λογικῆς ἢ παράνομος μίξις. τῆτε χάριν καὶ τὸ ἐξ ἐρίῃ καὶ λίνῃ ὑφασμένον ἱμάτιον κίβδηλον ὀνομάζει· διδάσκων πράξεις ἐναντίας μηδαμῶς ἐπιτηδῶσθαι. ὅτι γὰρ ἔ τὸ ἱμάτιον κίβδηλον λῦ, ἀλλὰ τὴν πρᾶξιν διὰ τῆτε δηλοῖ, μαρτυρεῖ τῆς σκηνης τὰ καλύμματα ἐκ διαφόρων κατασκευασθέντα νημάτων. ἔτω νοητέον καὶ τὰ περὶ τῆ ἀμπελωνῆς. καὶ ὁ Ἀπόστολος δὲ τὴν πρὸς τῆς ἀπίστες κοινωνίαν ἀπαγορεύει. λέγων· μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγῆν. 2. Κορ. 6. 14. ἢ τῆς ἀπίστοις.

Δ **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Πάσῃσιν αἰγῶν καὶ προβάτων, ἢ γῆν ἀμπελωνῆν παρεικασέον εὐ μάλα τὴν ὑπὸ χεῖρα πληθῶ. ἦκε μὴ γὰρ ὁ Θεωπέσιος Πέτρος, Σίμων Ἰωάνᾳ, Ἰωάν. 21. 17. Φιλῆς με; βόσκει τὰ ἀρνία μου, ποιμαίνε τὰ πρόβατά μου. περὶ δὲ γε τῶν ἐξ Ἰσραὴλ ὁ προφήτης ἔφασκεν Ἡσαΐας· ὁ γὰρ ἀμπελωνῆν Κυρίῃ Σαββαῶθ, οἶκος τῆ Ἰσραὴλ ἐστίν, καὶ ἄνθρωπος τῆ Ἰδα νεόφυτον ἠγάπημένον. ποιμῆνος δὲ ἐν ἀρετῇ, τὸ μὴ ἐπαφικῆσαι προβάτοις ἑτεροειδῆς τι ζῶον, ὡς ταῖς ὀρνέας τυχόν ὀχίαις ὑποπεσεῖν, ἵνα μὴ ἑτεροφυῆς τέκη, καὶ τῆς ἐνάσης αὐτῶ φυσικῆς ὄν γενεῆς ἐκνευδικός. ἀμπελωνῶν δὲ ὁ μελεδωνός, εἶπερ εἶη νενεχῆς, καὶ γηπονεῖν ἄρισα μεμελετηκῶς, ἔκ ἂν ἀναχοιτόποτε τὰ ξηρὰ τῶν σπερμάτων ὑπ' αὐταῖς φύεσθαι ταῖς ἀμπέλοις, ἵνα μὴ δαπανωμένης αὐταῖς τῆς ἰκμάδος εἰς τὸ ἀλότρινον, ὑπερίσθαι αὐταῖς πρὸς τὸ οἰκείον.

ΤΟΥ

(1) Ἄλλὰ κατὰ τὰ ἔργα. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰ λογικά θρέμματα, Φησί, μὴ τοῖς τῶν ἑτεροδιδασκαλῶν ὑπάγεσθαι συγχωρῶμαι ἀνοσίοις ὡς περ ματισμοῖς, νοητοῖς δηλονότι, [καὶ ταῖς ὡς εἰ λόγῳ εἰσηγήσεσιν.] ἀκαλλῆς γὰρ λίαν ὁ ἐξ ἀνομοῖς γνώμης καρπός. [καὶ οἱ τῶν ἐχ' ὁμοπίστων λόγοι, Φαύλων ἀνγνόντο κυημάτων πρόξενοι τοῖς εἰσδεδεγμένοις αὐτοῖς.]

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀμπελώνας δὲ ὄντας ἡμᾶς, καὶ εἰ ὀρχαίων τάξει κειμένους, μονοειδῆ τρόπον τινὰ προσήκει σεφάνασθαι καρπῶ, καὶ τὸν διφυᾶ παρατεῖσθαι τρόπον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἄδικον τὸ συζηῆσαι ὄνον βοῖ· ἀλλὰ τὸ σημαίνοντον, τὸ ἑτεροζυγεῖν ἀνθρώποις, (1) ταῖς ἐκείνων ἐκδεδομένους βελήσεσι, καὶ σωτρέχοντας. (2) εἰ ὁ ἀπίστος χωρίζεται Φησι, χωρίζεσθαι. (3)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τύπος ἀνθρώπων τάτε ὑποζύγια, καὶ τὰ φυτὰ, καὶ τὰ εἰδύματα. καὶ γὰρ ὑποζυγίων τρόπον τὸ λογικὸν ὑπόκειται τῷ Θεῷ, ὡς καὶ τὰ Χερσβίμ, καὶ φυτοῖς εἰκεῖν ὑπὸ Θεῶ γεωργημένοις· καὶ ὡς εἰδύματα ἐποίησατο ἡμᾶς ὁ Χριστός.

κ. Ἐάντις κοιμηθῆ μετὰ γυναῖκος κοίτην σπέρματος, καὶ αὕτη ἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπῳ, καὶ αὕτη λύτροις ἐλελύτρωται, ἢ ἐλευθερία ἐκ ἐδόθη αὐτῇ, ἐπισκοπῆ ἔσαι αὐτοῖς, ἐκ ἀποθανόντων, ὅτι ἐκ ἀπηλευθερώθη.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ δὲ ἄλλοι μιγεῖς, τοικτοτρόπως σωφρονίζεται διὰ πληγῶν, ἢ ζημίας. εἰ δὲ ἐλύθῃ, τότε τιμωρεῖται. ὁ περ δὲ λέγει, λύτροις ἐλελύτρωται, τῆτο δηλοῖ· ἢ ὅτι Ἑβραῖα ἡ δωαμείη διὰ τῆς ἴσης καταβολῆς τῶν χρημάτων ἐλύθῃ, ἢ ὅτι ἐπὶ τέτοις ἐδόθη τῷ συμφῶνῳ, ἵνα ὅταν τις δῶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς χρήματα, ἐλύθῃ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μιᾶς ἕσης τῆς φύσεως, πῶς τὸ διάφορον εἰ ἀδικήμασιν ἐλύθῃ καὶ δακτεῖα ποιεῖ, ἐπὶ τε μοιχείας καὶ ἄνω πάλιν ἐπὶ φόνου; Ἀλλ' ἐ τῶν συμβόλων τῷ Θεῷ, τῶν δὲ δι' αὐτῶν σημαίνοντων ἐμέλησε. διαφορὰ τοίνυν τῶν εἰς ἀγίους (4) πλημμελημάτων σημαίνεται. οἱ μὲν γὰρ δέλοιοι, οἱ δὲ ἐλύθῃ. καὶ ὁ ἀπίστος ὑμῶν Φησὶν, ὡς ὁ ἀπίστος τῆς κόρης τῆ ὀφθαλμῶ αὐτῆ· καὶ, ἐφεισάμην ἐγὼσθ τῆ μὴ ἀμαρτεῖν εἰς ἐμέ, διὰ τῆς εἰς τὸν Προφήτῳ ἀδικίας.

κα. Καὶ προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτῆ τῷ Κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σινηνῆς τῆ μαρτυρίας κριῶν πλημμελείας. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ

A αὐτῆ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῶ τῆς πλημμελείας ἐναντι Κυρίου περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, ἧς ἡμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἀμαρτία αὐτῆ, ἢ ἡμαρτεν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ μὴ πρὸς θάνατον ἐν ἀμαρτία διὰ θυσίας θεραπεύεται. ἔτω τὸ εἰς Χριστὸν ἀσυγχώρητον μὲν ἴδῃ, ὅτι ἦδει κατάτινος ἐτόλμα, ἐκ ἐλύθῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ δεσπότη· τοῖς δὲ γε ἡγνοηκόσι συγχωρητὸν, ὡς εἰς ἀνθρώπον, καὶ εἰς δέλον πραχθεῖν.

κγ. Ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἢν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ καταφυτεύσητε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆ· ὁ καρπὸς αὐτῆ τρία ἔτη ἔσαι ὑμῖν ἀπερικάθατος, ἐκδ. βρωθήσεται. Καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσαι πᾶς ὁ καρπὸς αὐτῆ ἅγιος αἰνετός τῷ Κυρίῳ. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῆ, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γεννήματα αὐτῆ. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν. οἱ λοιποὶ φασιν, ἀκροβυεῖτε τὴν ἀκροβυσίαν αὐτῶν.

Δ ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀμήχανον τὸ ἄρτι τῆ γεωργεῖσθαι ἀρχόμενον, καὶν καρποφορῆ, τῆς πρώτης ἐνεγκῆν καρπὸς καλῆς. ἀγαπᾷ δὲ ὁ γεωργὸς πρῶτον τὸ εἰεγκεῖν αὐτῷ τῆς ἐπιβάλλοντας καρπὸς τὸ ἀρχόμενον γεωργίας· ὑπερον ὁδῶ διὰ τῶν πρεπόντων γεωργικῆ καθαρσίῳν μετὰ τῆς ὁποῖος δήποτε καρπὸς ληψόμενος ἐκ καρπὸς καλῆς. καὶ ὁ νόμος δὲ ταύτη τῇ ἐκδοχῇ ἡμῶν μαρτυρεῖ, λέγων· δεῖν τὸν φυτῶσαντα τρία ἔτη ποιῆν, ἀπερικάθατον ἔωντα τὸ πεφυτῶμενον, ἐκ ἐδιομῶν αὐτῆ τῶν καρπῶν. τρία γὰρ Φησὶν ἔτη ὑμῶν ὁ καρπὸς ἀπερικάθατος, ἐ βρωθήσεται· τῷ δὲ τετάρτῳ ἔτει ἔσαι πᾶς ὁ καρπὸς ἅγιος αἰνετός τῷ Κυρίῳ.

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τρία ἔτη ἐπερικαθαριεῖς τὸν καρπὸν αὐτῆ, ἀλλὰ ἀφήσεις αὐτὸν, διότι ἐξίτηλον τὸ δειδῶρον ἐστὶ, διότι ἀδανῆς, διότι ἄωρος ἢ γονῆ. ὁ δὲ τέταρτος, Φησὶν, ἅγιος ἔσαι τῷ Κυρίῳ. καὶ σκοπεῖ σοφίαν νομοθέτη. ἔτε φαγεῖν αὐτὸν ἔασεν, ἵνα μὴ πρὸ τῆ Θεῶ αὐτὸς λάβῃ τὸν καρπὸν· ἔτε προσενεχθῆ αὐτὸν ἐπέτρεψεν, ἵνα μὴ ἄωρον προσενεχθῆ τῷ Κυρίῳ. ἀλλὰ ἀφες μὲν Φησὶν, ἐπειδὴ πρῶτόν ἐστι· μὴ προσενέγκῃς δὲ, ἐπειδὴ ἀνάξιον τῆς τιμῆς τῆ λαμβάνοντος.

Η ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αἰνιγμα τῆτο εἰς τὸν λαὸν, ἐπὶ τρεῖς μὲν καιροῖς ἀποσολῆς Αα αα 3 Προ-

Ζαχ. 2. 8. „
„
Γεν. 20. 6. „

(1) Ἰσ. ἀπίστοις.

(3) Ἀτελής ἢ αἴτια.

(2) Καὶ τρέχοντας. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(4) Πρόθετες, καὶ εἰς ἀμαρτωλῆς.

Προφητῶν ἔ μέλλοντα διδόναι καρπὸν ἐπὶ τῶν περὶ Ἰερεμίαν, καὶ τῶν περὶ Ζαχαρίαν, ὡς καὶ ἡ τῆ Χριστῆ σημαίνει παραβολή· ὅτι τρία ἔτη ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ, ἔχ ὄβρισκεῖ· τετάρτῳ δὲ καιρῷ μέλλοντα τῷ Κυρίῳ καρποφορεῖν τῆς Ἀποστόλης. σιωχωρήθη δὲ τὸ τέταρτον, ἵνα τῷ πέμπτῳ ἐκκοπέη, εἰ μὴ καρποφορήσειεν. ἐν τῷ πέμπτῳ καρπὸς εἰς ἀπολαυσιν, ὅτε ἑαυτὸν ὄβρισκεῖ ὁ λαὸς ἐπαυελθόντα εἰς Θεόν.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Καθαριεῖτε, Φησὶ, τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆ, τρεῖσι τὸ τῆς ἰσορίας εἰκαῖον ἀποτεμεῖς, καὶ] τὸ οἰονεὶ ξυλῶδες περιελείς τῆ γραμματος, ἐπ' αὐτῷ δὲ ἦξαις τῆ φυτῆ τὴν καρδίαν, τρεῖσι [τῆ τεθεασισμείας] τὸν ἔσω περιεργάσθη σκοπὸν, καὶ αὐτὸ ποιήσθη τροφίμ. [ἀλλ' ἔσαι, Φησὶν, ὁ καρπὸς αὐτῆ τρία ἔτη ἀπερικαθαρτος, ἔ βρωθήσεται. τὸ ἔτος τῆθῆσιν εἰς καιρὸν. καιροὶ γὰρ πρῶτοι γεγόνασι τρεῖς, καθ' ἑς ἑν ὁ νόμος ἀπερικαθαρτος ἔτι, τῷ τῆς ἰσορίας πάχει κατηχθισμείος, καὶ ὡσαυτὸν εἰκαῖον συρφετὸν περικέιμενος τὴν σκιάν.] χρόνος δὲ τρεῖς εἶναι Φημι, τὸν Μωσέως, τὸν Ἰησοῦ, καὶ τῶν Κριτῶν· καὶ τέταρτος ἑν, καθ' ὃν ὁ τῶν ἀγίων Προφητῶν ἀνέφθυ χορὸς. τότε γὰρ γέγονεν ὁ τῆ νόμος καρπὸς ἁγίος τε καὶ αἰνετός. ἤρξατο γὰρ ἐκ Προφητῶν ἀγίων ἀδετεῖσαι τὰ ἐν νόμῳ, κηρύττεσθαι δὲ φανερώς ἡ ἀλήθεια, καὶ τῆς Χριστῆ παρρησίας τὸ μυσηρίον. ὡν τελευτῆσι ἑν Μκτθ. 3. 2. ὁ πρόδρομος Ἰωάννης, κεκραγῶς, μετανοεῖτε. [ἔκην ἐν τετάρτῳ χρόνῳ πρὸς ἀρχὰς τῆ διακαθαίρεσθαι τὰ ἐν νόμῳ γέγονε, καὶ ἑν ἡδη πῶς ὁ καρπὸς ἁγίος.] πλὴν ἐν πέμπτῳ βρώσιμος ἑνίκα Χριστὸς παρεργάετο. διὰ τῆτό Φησιν, ἔσαι ὁ καρπὸς αὐτῆ πρόδεμα ὑμῖν. πρὸς γὰρ τοῖς δὲ ἀγγελικοῖς κηρύγμασι καὶ ἡ νομικὴ παιδούσις πρὸς θεωρίαν ἡγμείνη πνύσματικῶν τοῖς φιλομαθεῖσι χρεωδεδάτη.

κς. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ ἐκ οἰωνεῖσθε, ἐδὲ ὀρνιθοσκοπήσθε.

Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ἄλλος, ἔ φάγεσθε ἐπὶ τῆ δώματος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰνα μὴ ἀπαλλοτριωθῶσι τῆ ἰδίᾳ Θεῆ.

1. Κορ. 15. 21. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ δυνάσθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων. ἐν γὰρ τοῖς ὀρεσιν ἐθρησκύοντο δαίμονες.

Γα. 30. 27. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆ γὰρ Λάβαν τὸ λέγειν, οἰωνισάμην ἐν ἐπὶ τῷ παιδί σκ. (1) μάταιον γὰρ τῷ κατὰ στυλιχίαν, ὡς αἰτίῳ προσέχειν· ἀλλὰ καὶ δαιμόνων αἰ εἰς ὀρνιθας ἐνέργειαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Μήτε συμβόλοις προσέχειν κελύθει, μήτε ὀρνισι προσέχειν ἐπὶ μαν-

Α τεία· ὅτι ἐκεῖνα μὲν μάταια, τῆτο δὲ καὶ δαιμονικόν.

κς. Οὐ ποιήσετε σισοήν ἐν τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, ἐδὲ φθερεῖτε τὴν ὄψιν τῆ πάγωνος ὑμῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. Οὐ περιεξηρήσετε κύκλω τὴν πρόσοψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν.

Β ΑΔΗΛΟΥ. Θεοδοτίων Φησὶν, ἔ κυκλώσετε τὸ φαῖθ τῆς κεφαλῆς. Ἀκύλας δὲ Φησὶν, ἔ περικυκλώσθη τὸ κλίμα τῆς κεφαλῆς σκ. τριχῶν δὲ ἀφαίρεσις, δόξης ἀφαίρεσις.

ΑΔΗΛΟΥ. Σισοή ἐστὶν ὁ κρόβυλος· πλέγμα δὲ ἐστὶ τῆτο, ὅπερ Ἑλλίως ἐπλέκοντο, ὡς κρονικὸν ἀνάστημα, καὶ μᾶλλον Σαρακίωι μέχρι τέτῃ ποιῆσι.

Γ ** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Τί ἐστὶ τὸ, ἔ ποιήσετε σισόλω ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν; Τινὲς τὸν σισόλω ἄλλως ἡρμυλῶσαν· ἐγὼ δὲ οἶμαι τὴν ἀπόκαρσιν τὸν νόμον ἀπαγορεύειν. εἰώθαι γὰρ οἱ Ἑλλίως καὶ ἀποκείρειν τῶν παιδῶν τὰς κορυφὰς, καὶ τῆς μαλλῆς ἔαν, καὶ τέτῃς μετὰ χρόνον ἀνατιθῆναι τοῖς δαίμοσι.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶν, ἔ ποιήσετε σισόλω ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ἐξῆς; Τινὲς τὸν σισόλω τὰς ἐξ ἐπιτηδούσεως ἔλας γνομείας τρίχας ἡρμυλῶσαν· ἐγὼ δὲ ἄλλο οἶμαι τὸν νόμον ἀπαγορεύειν. εἰώθασιν Ἑλλίως μὴ ἀποκείρειν τῶν παιδῶν τὰς κορυφὰς, ἀλλὰ μαλλῆς ἔαν, καὶ τέτῃς μετὰ χρόνον ἀνατιθῆναι τοῖς δαίμοσι. εἰώθασαν δὲ καὶ τὰ γένεια ξυραῖσαι ἑνίκα ἐπίσθην, καὶ τέμνεσθαι τὰς παρειὰς εἰς τὴν τῶν τετελευτηκότων τιμῶν. καίτινα δὲ τῆ σώματος μόρια βελόναις ἐκείταν, καὶ μέλαν ἐπέβαλλον εἰς θεραπείαν τῶν δαιμόνων. ταῦτα ὁ Θεὸς νόμος ἀπαγορεύει.

κη. Καὶ ἐντομίδας ἔ ποιήσετε ἐπὶ ψυχῇ ἐν τοῖς σώμασιν ὑμῶν· ἔ γραμματα σικτὰ ἔ ποιήσετε ἐν ὑμῖν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Ὡσαυτὸν κωλύει καλλωπίζεσθαι, ἔτω καὶ ἐπὶ νεκρῶ κόπτεσθαι. ἔτω καὶ μέχρι νῦν πολλοὶ Βάρβαροι ποιῶσιν, ἐπὶ τοῖς τελευτῶσι κατατέμνοντες ἑαυτὰς, καὶ τὰς ὄψεις καταχαράττοντες.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Λυμαίνονται γὰρ καὶ τοῖς σώμασιν οἱ ταῖς ψυχῆς λυμαινόμενοι δαίμονες. ὁ δὲ Θεὸς ἀτμητον ψυχῶν καὶ σῶμα φυλάττει. ἐνώσεως γὰρ ὁ Θεὸς, ὡς δαίμονες τῆ σκεδασμῆ.

Η κθ. Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σκ ἐκπορνεύσαι αὐτήν· καὶ ἐκ ἐκπορνεύσει ἡ γῆ, καὶ πληθήσεται ἡ γῆ ἀνομίας.

ΠΡΟΚΟ-

(1) ἴσ. ποδί σκ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ νόμος τὸ κατὰ φύσιν ζητεῖ. ἔ κατὰ φύσιν δὲ ἡ πορνεία. ἔδὲ γὰρ ἐπὶ παιδογονίᾳ.

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἴνα μὴ ἐκπορνύσῃ ἡ γῆ, καὶ πληθῇ ἀνομίας. τρέχει γὰρ εἰς πλήθος ἀρξάμενον τὸ κακόν. διὸ καὶ ἡ ἀρχὴ κολάζεται.

λ. Τὰ σάββατά με φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν αγίων με φοβηθήσεσθε. ἐγὼ Κύριος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. (1) Οὔτε τὸ σάββατον ὡς ὠφέλιμον αὐτῷ, ἔτε τὸ ἀγίασμα, εἰ μὴ κατὰ σύμβολον. τοῖς μύτοι Θεὸν αὐτὸν ἔχουσιν, ἔ χρεία διὰ τῶν οἰκισθῶν.

λα. Οὐκ ἐπακολοθήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς ἔ προσκολληθήσεσθε, ἐκμιασθῆναι ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΑΛΛΟΣ Φησὶ, μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τὰς θελήτας, καὶ πρὸς τὰς γνώσας.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεὸς γὰρ χωρισμὸς ὁ διὰ δαιμόνων μολυσμὸς τῶν παιδομύθων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσιν ἐγγαστριμύθος; Τινὲς ὑπὸ δαιμόνων ἐγγαστρίμνοι, ἐξηπάτην πολλὰς τῶν ἀνοήτων, ὡς δὴ τιν προαγορεύοντες ἔς σερνομάντας (2) οἱ Ἕλληες προσηγόρευον, ὡς ἀνοήτων δοκῶντος τῆ δαίμονος φθέρουσαι.

λβ. Ἀπὸ προσώπων πολιῶ ἐξανασῆση, καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρων, καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. (3) Τί ἐσιν ἀπὸ προσώπων πολιῶ ἐξανασῆση, καὶ τὰ ἐξῆς; Ἐπεὶ Θεὸς τὸ πρεσβύτερον, καὶ πολιὸς εἰ ὀπλισία (4) ἐθεωρήθη.

Παροιμ. 20. 29. » * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δόξα πρεσβυτέρων πολιῶ. εἰ δὲ πρὸς καὶ εἰ ἡλικία νεὰ πρεσβυτικὸν ὑρεθῆι φρόνημα, ἔκ ἀτιμασέον τὸ δῶρον, ἀλλὰ πισυότεον τῷ λέγοντι πολιὰ δέ ἐσι φρόνησις εἰ ἀνθρώποις. πλεῖον γὰρ τῷ ὄντι εἰς πρεσβυτέρων σύσασιν τῆς εἰ θριξὶ λυθκότητος τὸ εἰ φρονήσει πρεσβυτικόν. μὴ ποτε γὰρ τῆτο βελεται καὶ ὁ λόγος ἀπὸ προσώπων πολιῶ ἐξανασῆση, καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρων.

λγ. Ἐὰν δέ τις προσέλθῃ ὑμῖν προσήλυτος ἐν γῆ ὑμῶν, ἔ θλίψετε αὐτόν. Ὡς αὐτοχθων ἐν ὑμῖν ἔσαι ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς

ὑμᾶς, καὶ ἀγαπήσεις αὐτόν ὡς σεαυτόν· ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῆ Αἰγύπτου. ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐτέρως παρὰ τὰ ἔθνη. ἐλάττων γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὁ ἔξιος, Ἀθιωαίοις τυχόν καὶ Πέρσαις ὑπὸ δὲ Λακεδαιμονίων ἠλαύνετο. εἰ ταῦτα ἐν τὸ κατὰ φύσιν, εἰτα ἀνδρῶπος ἔκ ἐλαττῆται ἀνδρῶπος διὰ τόπον, ἀλλὰ τιμᾶται διὰ φύσιν, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν πρᾶγματος κοινωνίαν ἐξισθῆται· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦσαν εἰ Αἰγύπτῳ προσήλυτοι· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν τὸν αὐτὸν Θεὸν ὑπιπῶν, ὡς ἡ Ρῆθ διὰ τῆτο ἐτιμᾶτο παρὰ τῆ Βοός. εἴη δ' ἂν καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἡ προφητεία, μέλλοντα ἐξισθῆσαι τῷ Ἰσραὴλ διὰ τὸν πάντων ἐξισωτῶ Χριστόν, εἰ καὶ ἐξ εἰδωλολατρίας ἔρχοντα. ἦσαν γὰρ εἰδωλολάτρα, καὶ Ἑβραῖοι εἰ Αἰγύπτῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐξακολοθήσετε, Φησὶ, τὰ ἔθνων ἔθνη. ἀτιμάζεται γὰρ παρ' αὐτοῖς ὁ ἔξιος. ἔ γὰρ ἐλαττῆται ἀνδρῶπος ἀνδρῶπος διὰ τόπον, ἀλλὰ τιμᾶται διὰ φύσιν.

λε. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις καὶ ἐν σταθμοῖς καὶ ἐν ζυγοῖς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ εἰ κρίσει καὶ συμβολαίως δικαιοσύνη, Θεὸς τιμῆ τῆ δικαίης.

λς. Ζυγὰ δίκαια καὶ σταθμῖα δίκαια καὶ χῆς δίκαιος ἔσαι ὑμῖν. ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Χῆς μέτρον ἐσιν, ἔτω παρ' Ἑβραίοις λεγόμενον.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἴεν δ' ἂν οἶμα ταυτὶ τύποι τινὲς ὡπερ καὶ ἐμφανῆ παραδείγματα, τρόπος ἡμῖν ἀποφαίνοντα, δι' ὧν περ ἂν ἡμῖν ὁ τῆς ἀκριβῆς ἰσότητος διεσθῶντο λόγος, καὶ ἡ τῆς δικαιοσύνης ἀναφανῆται γνώσις. σῶες δὲ, ὅτι συμμετρεῖται μὲν τὰ εἰ νόμῳ, καὶ ὅρον ἔχει τὴν δικαιοσύνην, πλετῆ δὲ τὸ μείζον καὶ πολὺ δὴ λιαν ἐπέκενα τρέχει τὰ διὰ Χριστόν. πέρα γὰρ δικαίης τὸ ἀγαθόν, τῆτῆ τῆς εἰ Χριστῷ πολιτείας ἡ δόξα.

λζ. Καὶ φυλάξατε πάντα τὸν νόμον με, καὶ πάντα τὰ προσάγματα με, καὶ ποιήσετε αὐτά. ἐγὼ Κύριος.

ΚΕΦ.

- (1) Διὰ τὸ σύμβολον. διὰ Θεὸν δὲ καὶ ταῦτα. τοῖς μύτοι, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (2) Ἐντερομάντας. ἡ εἰ Χάλ. ἐκδ.
 (3) Διὰ Θεὸς φόβον καὶ τὸ πρεσβύτερον τιμητέον. ἐπεὶ Θεὸς, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (4) Ἐν ὀπλισία τῆ Δανιήλ. ὁ αὐτ.

Κ Ε Φ Κ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, ἐάντις ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσγεγεννημένων προσηλύτων ἐν Ἰσραὴλ, ὅς ἂν δῶ τῆ ἀπέρματος αὐτῆ ἀρχοντι, θανάτῳ θανατέδω: τὸ ἔθνος τὸ ἐπὶ τῆς γῆς λιθοβολήσασιν αὐτὸν ἐν λίθοις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ μὴ δίδοναι τὰς ἰδίους παῖδας ἀρχεῖν ἀλλοφύλοις εἰς ὑπηρεσίαν ὑπὲρ τῆ μὴ βεβηλῆν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον. ἀντὶ δὲ τῆ εἰπεῖν, ἀρχοντι, ἐν ἐτέραις γραφαῖς ὄφρασκεται, τῷ Μολόχ. ὅπερ εἰδῶλα εἰς ὄνομα. διὸ ὡς ἐπὶ μεγάλῳ ἀμαρτήματι θανάτος ἐστὶ τὸ ἐπιτίμιον. τῆτο δὲ λέγει, ὅτι ὁ ἀναθεὶς εἰδῶλω τινὶ (1) τῶν ἑαυτῆ, ἀσεβεῖ. οἱ γὰρ Ἕλληες ἐδ' ὅτε τῇ Ἀφροδίτῃ ἀφώριζον τὰς ἑαυτῶν θυγατέρας, ἵνα πορνύωνται.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ Φέλιμον τὸ αὐτοχειρία κολάζειν. διατίθησι γὰρ πρὸς τὸ δίκαιον ὑπὲρ ἢ ἡ δίκη. μεταδίδωσιν ἐν τῷ λαῷ τῆς τῆ δικαίης πράξεως, ἢ δεόμενος αὐτῶν. τοιγαρῶν Φησί, καὶ μὴ ποιόντων ἐπάξω τῷ δίκῳ. ἔτω καὶ τὰς πολεμίας φθείρειν ἐπέταττε, πρὸς τὸ ὑπὲρ ὕσεβείας ἀγωνίζεσθαι τῇ φθορᾷ τῶν ἀσεβῶν, πολλάκις καὶ χωρὶς αὐτῶν τῆτο ποιῶν.

γ. Καὶ ἐγὼ ἐπισήσω ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀπολώ αὐτὸν ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆ, ὅτι τῆ ἀπέρματος αὐτῆ ἔδωκεν ἀρχοντι, ἵνα μιάνη τὰ ἅγιά μου, καὶ βεβηλώσῃ τὸ ὄνομα τῶν ἡγιασμένων μοι.

ΛΗΛΟΥ. Τῆτο δὲ ἢ διὰ τῆς αὐτοχειρίας τῆ λαῶ μόνης ἐπιτελεῖ, ἀλλὰ καὶ ἀνδοταυτης.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ πρόσωπον, Φησὶν, ἐπισήσειν ὡ πάντα καταφανῆ τὰ πρατόμενα· ἐπεὶ καὶ ἐπ' ἀνθρώπων Φησὶν· ἐὰν ὑπερίδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. ὅπερ ἐκ ὕψεως, ἀλλὰ διανοίας ἐστίν. ἐπισασίς ἐν προσώπῳ ἢ ἐποπτική δῶαμις. δεινὸν γὰρ καταλιπεῖν ἀγίων συγγένειαν ἢ δαλείαν, καὶ προσκολλᾶσθαι ἀπίστοις, κατὰ τὸ, Δημᾶς με ἐγκατέλιπον, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα· καὶ, εἰ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν. κἂν ἀναγκαῖα δέτις ἐν Βαβυλῶνι δαλῶν, ἐλθῶν ἐριάζουσα δὲ τῷ φρονήματι παρὰ προαίρεσιν ὑπομύοντα.

δ. Ἐὰν δὲ ὑπερόψει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἀπὸ τῆ ἀνθρώπων ἐκεῖνης, ἐν τῷ

δῶναι αὐτὸν τῆ ἀπέρματος αὐτῆ ἀρχοντι, τῆ μὴ ἀποκλείναι αὐτόν.

Ἐὰν δὲ ὑπερόψει ὑπερίδωσιν. Ἄλλος, καὶ ἐὰν κρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς.

ε. Καὶ ἐπισήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῆ, καὶ ἀπολώ αὐτόν, καὶ πάντα τὰς ὁμοιοῦντας αὐτῷ, ὡς ἐκπορνεύειν αὐτὰς εἰς τὸν ἀρχοντα, ἐκ

τῆ λαῶ αὐτῶν. Καὶ ψυχὴ ἢ ἐὰν ἐπακολαθήσῃ ἐγασριμύθοις ἢ ἐπαοιδόις, ὡς ἐκπορνεύσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἐπισήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἐκεῖνην, καὶ ἀπολώ αὐτὴν ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς. Καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

η. Καὶ φυλάξεσθε τὰ προσάγματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ ἀγιάζων ὑμᾶς:

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν τῷ ποιῆν τὰ τῆ Θεῶ, ἢ χάρις ἢ παρὰ Θεῶ βεβαιῶται ἢ ἀγιάζουσα.

θ. Ἐὰν ἄνθρωπος ἄνθρωπος κακῶς εἶπῃ τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα αὐτῆ, θανάτῳ θανατέδω. πατέρα αὐτῆ ἢ μητέρα αὐτῆ κακῶς εἶπεν; ἔνοχος ἔσται.

ΛΗΛΟΥ. Ἀτὶ τῆ, κακῶς, Ἄλλος Φησί, καταράσσηται.

ΛΗΛΟΥ. Θάνατος ἢ δίκη κατὰ τῶν ἢ τιμώντων τὰς δι' ὧν ἦλθον εἰς τὸ ζῆν. καὶ ὡς ὁμολογέμενον τὸ ἀδίκημα πρὸς τῷ τιμωρίαν ἤρχεσε.

ι. Ἄνθρωπος Ἄνθρωπος ὅς ἂν μοιχεύσῃται γυναῖκα ἀνδρὸς, ἢ ὅς ἂν μοιχεύσῃται τὴν γυναῖκα τῆ πλησίον αὐτῆ, θανάτῳ θανατέδωσαν, ὁ μοιχεύων καὶ ἢ μοιχευομένη.

ΛΗΛΟΥ. Ἄνδρα μᾶλλον ὡδε τὸν ἀλλογενῆ λέγει. διὸ καὶ μετὰ τῶν Μωαβιτῶν συγγενόμενοι ἐτιμωρήθησαν. εἰ δὲ καὶ τὸν προσῆλυτον καὶ τὸν γεῶραν λέγει, ἐν ὡ μὴ ἐστὶ πλησίον, καὶ ἔτω πάλιν δῶαται νοεῖσθαι.

ια. Καὶ ἐάντις κοιμηθῆ μετὰ γυναικὸς τῆ πατρὸς αὐτῆ, ἀσχημοσύνην τῆ πατρὸς αὐτῆ ἀπενάλυψε, θανάτῳ θανατέδωσαν, οἱ ἀμφότεροι ἔνοχοί εἰσι. Καὶ ἐάντις κοιμηθῆ μετὰ νύμφης αὐτῆ, θανάτῳ θανατέδωσαν ἀμφότεροι, ἢ σεβήκασιν, ἔνοχοί εἰσι.

ιβ. Καὶ

(1) Τινὰ τῶν ἑαυτῆ, ὀρθότερ. ἐν τοῖς ἐκδομο. δὲ ἐκ εὐρηται.

ιγ. Καὶ ὃς ἂν κοιμηθῆ μετὰ ἀρ-
σενος κοίτην γυναικός, βδέλυγμα
ἐποίησαν οἱ ἀμφοτέροι, θανάτῳ θανα-
ταξάσασαν, ἔνοχοί εἰσιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Περὶ γὰρ τῷ ζω-
γόνον κοινωνίαν τὸ ἀδίκημα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τὸ μητρῶν καὶ
νύμφῃ μίγνυται κολάζει, καὶ τῷ ἀνόμο-
μίξιαν. περὶ γὰρ τῷ φύσιν ἢ παραδροπῇ.

ιδ. Ὅς ἂν λάβῃ γυναῖκα καὶ τὴν
μητέρα αὐτῆς, ἀνόμημά ἐστιν, ἐν πυρὶ
κατακάυσασιν αὐτὸν καὶ αὐτάς, καὶ
ἐκ ἕσασ ἀνομία ἐν ὑμῖν.

ΑΛΛΟΣ Φησὶν, αἷμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀφανῆ ποιῶνται τὰ
σώματα, εἰς ἐξάλειψιν μνήμης.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἔσασ, Φησὶν,
» ἀνομία ἐν ὑμῖν, ὡς ἐκκαθαίρομενοὶς
τῷ πυρὶ.

ιε. Καὶ ὃς ἂν δῶ κοιτασίαν αὐτῆ
ἐν τετράποδι, θανάτῳ θανατάσασαν,

15. καὶ τὸ τετράπεν ἀποκλενεῖτε. Καὶ
γυνῆ, ἣτις προσελεύσεται πρὸς πᾶν
κλῆνος βιβαδῆναι αὐτὴν ὑπ' αὐτῆ,
ἀποκλενεῖτε τὴν γυναῖκα καὶ τὸ κλῆνος,
θανάτῳ θανατάσασαν, ἔνοχοί εἰσιν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐάντε ἐν
ἀνὴρ ὀχλύη τετράπεν, ἐάντε γυνὴ ὑπὸ
τετραπόδων ὀχλύηται, θνησκέτωσαν καὶ
οἱ ἀνδρωποὶ καὶ τὰ τετραποδα. οἱ μὲν,
ὅτι ὑπὲρ τῆς ὄρας ἀκρασίας αὐτῆς ἤλα-
σαν, ὄρεται γινόμενοι παρηλαγμείων
ἐπιθυμιῶν, καὶ ὅτι ἡδονὰς ἀηδεδάτας ἐκα-
νέργησαν, ὡς καὶ ἡ διήγησις αἰχίση· τὰ
δὲ, ὅτι τοιαῖτοις ὀνειδέσιν ὑπηρετήσε. καὶ
ἵνα μηδὲν ἢ τέκη, ἢ γανήσῃ δυσφημον,
οἷα εἰκὸς ἐκ τοιαύτων μiasμάτων. ἄλλως-
τε οἷς καὶ βραχὺ μέλη τῆ πρέποντος,
ἐκ ἔτι ἂν χρήσαιτο τοῖς θρέμμασιν εἰς
ἐδεμίαν τῶν περὶ βίον ὑπηρεσίαν, μυστα-
τόμενοι, καὶ ἀποσρεφόμενοι. καὶ τῷ ὄψιν
αὐτῷ δυσχεραίνοντες, καὶ νομίζοντες ὡς
ἂν προσάψαντο, καὶ ἐκεῖν δούλως ἀκά-
θαρτ' εἶναι. τὰ δὲ μηδαμῇ χρήσιμα τῷ
βίῳ ζῶν, εἰ καὶ λυσιτελεῖς. ἀλλ' ἐν περιττὸν
ἄχθος ὄντα γῆς, ὡς εἰπέτις.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐνοχοὶ τῷ βδέλυγ-
μῷ. ἔ γὰρ ἐγκλήματι τὸ ἄλογον ἐξολο-
θροῦσασαν κελούει.

ιζ. Ὅς ἂν λάβῃ τὴν ἀδελφὴν αὐ-
τῆ ἐκ πατρὸς αὐτῆ ἢ ἐκ μητρὸς αὐτῆ,
[καὶ ἴδῃ τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆς,] καὶ
αὐτὴ ἴδῃ τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆ, ὀνει-
δός ἐστιν, ἐξολοθρευθήσονται ἐνώπιον
ὑἱῶν γένους αὐτῶν. ἀχημοσύνην ἀδελ-

Α Φῆς αὐτῆ ἀπεκάλυψεν, ἀμαρτίαν
αὐτῆ λήψεται.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁνειδός ἐστιν. ἀντὶ
γὰρ τῆ τιμάσασαν τὸ πρὸς γένος τίμιον, δι'
ἡδονῆς ἀτιμάζεται. καὶ ταῦτα διωαμείνω
ἐτέρως πληροῦσαι διὰ τῶν ἔ προσγενῆς
σωμάτων ὡς καὶ δούλοισ ἔ τοῖς ὁμογε-
νέσι κεχρηῶσαι πρέπον, ἀλλὰ τοῖς ἑτερο-
γενέσιν. ἐδόθη δ' ἐν ποτὲ καὶ ὁμογενῆς εἰς
δουλείαν ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἐλευθέρουται ἐν
τῷ ἐβδόμῳ ἔτει. ἔτω καὶ γάμος ἀδελφῆς
ἐν τοῖς πρώτοις ἀνδρώποισ. ἐκ ἕσας ἄλ-
λης, καὶ ἡ τῆ πατρὸς σωσσία σωεχω-
ρηθῆ τῆς ἔτω μιγείσασ. ὡς ἐκ ὄντος
ἐτέρω ἀνδρός. τῆς γὰρ ὑπρεπείας πρὸς-
γαίτερον ἢ δημιουργία διὰ τῆς ὑπεργίας
τελευτή τῆ γάμου.

ιη. Καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν κοιμηθῆ μετὰ
γυναικὸς ἀποκαθημένης, καὶ ἀποκα-
λύψῃ τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆς, τὴν πη-
γὴν αὐτῆς ἀπεκάλυψε, καὶ αὐτὴ ἀπε-
κάλυψε τὴν ῥύσιν τῆ αἵματος αὐτῆς,
ἐξολοθρευθήσονται ἀμφοτέροι ἐκ τῆς
γενεᾶς αὐτῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅτι τὸ τῆς φύσεως
ὀφείλον σκεπαδῶσαι πρὸς τὸ ὑπρεπές,
ἐγυμνωσαν δι' ἀκρασίαν.

Δ ιθ. Καὶ ἀχημοσύνην ἀδελφῆς πα-
τρός σε, καὶ ἀδελφῆς μητρός σε ἐκ
ἀποκαλύψεις· τὴν γὰρ οἰκειότητα
ἀπεκάλυψαν, ἀμαρτίαν ἀπαίσονται.

κ. Ὅς ἂν κοιμηθῆ μετὰ τῆς συγ-
γενῆς αὐτῆ, ἀχημοσύνην τῆς συγγε-
νείας αὐτῆ ἀπεκάλυψεν, ἀτεκνοὶ ἀπο-
θανῶνται.

Ε Τὸ Σαμαρειτικόν, μετὰ γυναικὸς ἀδελ-
φῆ τῆς μητρὸς αὐτῆ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τὸ αἷμα, Φησὶν, ὅτι τῷ
σάρκα αὐτῆ ἠχημόνησε· σάρκα λέγων
τῷ ἐσγύς κατὰ γένος. ὁ δὲ λόγος περὶ
ἀδελφῆς ἐστίν. (1)

κα. Καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν λάβῃ γυναῖκα
τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ, ἀκαθαρσία ἐστίν·
ἀχημοσύνην τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ ἀπεκάλυ-
ψεν, ἀτεκνοὶ ἀποθανῶνται.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἀδιορίστος ἀταῦντα εἰρη-
μείων, ἐν τῷ Δούτερονομίῳ προσεδιόρισται.
» εἰπὼν· ἐάν δὲ κατοικῶσιν ἀδελφοὶ ἐπὶ τὸ Δούτ. 25. 5.
» αὐτὸ, καὶ ἀποθανῶν εἰς ἐξ αὐτῶν σπέρμα δὲ
» μὴ ἢ αὐτῷ, ἐκ ἕσας ἢ γυνὴ τῆ τεθνηκότος
» ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐσγίζοντι· ὁ ἀδελφὸς τῆ ἀν-
» δρός αὐτῆς λήψεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ τῆτο λέγει· αἷμα ἔ (2)
συγγενόνται ἀλλήλοισ, θανατάσασαν· ἵνα
μηδὲ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοτοῖς. ἐκ εὐρηται. ἀλλ' ἐδὲ τὸ τῆς Γραφῆς κείμενον, κατὰ τῆς ἐβδομήκοντα, περιέχει.
ἔοικε δὲ τῷ κειμένῳ τῆ Ἄλλῃ τῆ μετὰ τὸ 14. ἐδ. χρησασασαν.
(2) Τὸ ἔ ἀμαρτήματα γραφικόν, καὶ τοὶ ἐν ἑκατέρῳ τῶν κωδίκ. κείται. ἀναγνωστέον δὲ τυχόν, ἔ· ἢ,
αἷμα τῷ συγγενέσασ.

μηδὲ παιδοποιήσωσιν· ἢ εἰάν λάθωσι τὴν ἀρχὴν, καὶ μετὰ τὸ παιδοποιήσαι γνωσθῶσι, τοῖς τεχνήσι σωαπόλλωται. ἵνα καὶ ἀρμόσῃ ὡδε τὸ, ἁμαρτία γονέων ἐπὶ τέκνα· ἢ ἕτως, οὐδὺς ἅμα τῇ μιξεί, μηδὲ φθάνειν αὐτὰς διὰ τὴν ὑπέρθεσιν τῆς τιμωρίας τεκνογονεῖν ἐξ ἀλλήλων.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄτεκνοι ἀποθανένται, (1) ἀντὶ τῆς ἑλογισθείσης τῆς σφύρας αὐτῆς εἰς τέκνα. ὅπερ καὶ ὁ τῶν Ῥωμαίων ἀπαγορεύει νόμος ἐπὶ πάσης ἀδεμιτογαμίας.

κβ. Καὶ φυλάξατε πάντα τὰ προσάγματά μου, καὶ πάντα τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτὰ, καὶ ἢ μὴ προσοχθήσῃ ὑμῖν ἡ γῆ, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ κατοικεῖν ἐπ' αὐτῆς.

κγ. Καὶ ἔχι πορεύσεσθε τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν, ἕως ἐξαποσέλω ἀφ' ὑμῶν· ὅτι ταῦτα πάντα ἐποίησαν, καὶ ἐβδελυξάμην αὐτὰς.

ΛΗΛΟΥΤ. Τὸ κεφάλαιον τῆς αἰτίας τῆτο. διὸ προσήκει τῶν ἐθνῶν χωρίζεσθαι τοῖς ἔθνεσι καὶ τῷ τόπῳ. δεῖ δὲ καὶ τῶν σαρκικῶν διωρίδαι, φθόνας, ἐριδος, θυμῆ, πικρίας, καὶ τῶν ὁμοίων.

κδ. Καὶ εἶπα ὑμῖν, ὑμεῖς κληρονομήσατε (2) τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐγὼ δώσω ὑμῖν αὐτὴν ἐν κλήσει, γῆν ἣτις ἐστὶν ῥέεσα γάλα καὶ μέλι. ἐγὼ

A Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὃς διώρισεν ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν.

κε. Καὶ ἀφοριεῖτε αὐτὰς ἀναμέσον τῶν κληνῶν τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον τῶν κληνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων. καὶ ἢ μὴ βδελύξετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν τοῖς κληνεσι, καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐρπετοῖς τῆς γῆς, ἃ ἀφώρισεν ὑμῖν ἐν ἀκαθαρσίᾳ.

B ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ εἶπεν ἃ ἐποίησα· ἐδὲ γὰρ ἀκάθαρτον καθ' ὃ ἔργον Θεῶν ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀφορισμόν. ἕως γὰρ ἐκ ἀφωρίζετο ὑπὸ Θεῶν ἐν ἀκαθαρσίᾳ, μετέχον ὁ Νῶε τῶν, καὶ οἱ ἐφεξῆς. ἀφ' ἃ δὲ ἀφωρίσθη, διὰ τὰς ἐν αὐτοῖς τύπας τῶν ἐκ προαιρέσεως ἀκαθαρσιῶν, καὶ ἐκ ἐκ Θεῶν ποιήσεως. βδελυρὸν ἢ τὸ μετέχον αὐτῶν, ἕως ὑπὲρ τῆς τύπας ἀνεβιβάδημεν.

κς. Καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι, ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἀφορίσας ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἶμαι ἐμοί.

κζ. Καὶ ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὃς ἂν γένηται αὐτῶν ἐγγασρίμουτος ἢ ἐπασιδός, θανάτῳ θανατῶσθαι, λίθοις λιθοβολήσετε αὐτὰς, ἔνοχοι εἰσι.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀνομιῆσας λιθώδης τὸ ἀδίκημα, καὶ διὰ τῶν ἢ τιμωρία.

Κ Ε Φ. Κ Α.

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μαυσῆν, εἶπον τοῖς ἱερεῦσιν ὑοῖς Ἀαρῶν, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτὰς, ἐν ταῖς ψυχαῖς ἢ μιανθήσονται ἐν τῷ ἔθνεσι αὐτῶν, Ἄλλ' ἢ ἐν τῷ οἰκείῳ τῷ ἐγγίσει αὐτῶν, ἐπὶ πατρὶ καὶ ἐπὶ μητρὶ, καὶ ἐπὶ ὑοῖς καὶ ἐπὶ θυγατράσιν, ἐπ' ἀδελφῶ. Καὶ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτῆ παρθένω τῇ ἐγγιζέσῃ αὐτῷ, τῇ μὴ ἐκδοδομένη ἀνδρὶ, ἐπὶ τῆτοις μιανθήσεται. Οὐ μιανθήσεται ἐξάπινα ἐν τῷ λαῷ αὐτῆ εἰς βεβήλωσιν αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Καὶ τὰς ἐπὶ τελευταῖς ἀνέγραψε τοῖς ἱερεῦσι νόμους, κελύσας μὴ ἐφ' ἅπασιν αὐτὰς μιανέσθαι, τοῖς ὁπῶσεν ἢ κατὰ Φιλίαν ἢ κατὰ συγγένειαν ὠκειωμένοις, ἀλλ' ἐπὶ μόνοις ἐξ, πατράσι καὶ μητράσι, ὑοῖς καὶ θυγατράσιν, ἀδελφοῖς καὶ ἀδελφαῖς παρθενοῖς.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μίασμα μὲν ἀνδρὶ γίνεοιτ' ἂν παντελῶς ἐδὲν ὁ ἕτερος θάνα-

τος, εἰ τὸν γε τῆς ἀληθείας πολυπραγμονοῖ τις λόγον. νεκρότης γε μὴ ἢ σωματικῇ, τύπος ἂν εἴη τῆς ἔσω καὶ ἐν ψυχῆς, ἢ φ' ἢς ἀνάγκη καταμιαινεσθαι τὸν ἀγγεῖ γεγονότα ἢ κατὰ θέλησιν, ἢ κατὰ ταυτοεργίαν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐφίσησι δὲ ὁ νόμος τοῖς ἡγιασμένοις, ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ, παισί τε καὶ ἀδελφοῖς, καὶ μύτοι καὶ ἀγχισπύροις ἀνεγκλήτως καταμιαινεσθαι, διὰ τῆ καὶ ἀψύχοις σώμασιν ἐπιφοιτῶν, τῇ πρὸς τὴν φύσιν αἰδοῖ καὶ τῶν εἰς τύπον ἀλογήσας ἀδικημάτων, ὡς ἂν μὴ δοκοῖεν ἀτεγκλοῖτινες εἶναι καὶ ἀγέρωχοι τε καὶ ἀσυμπαθεῖς οἱ Θεῷ γνώριμοι· καίτοι λέ-

» γοντος ἀναργῶς τῆ νόμος, τίμα τὸν πατέρα· Ἐξὸδ. 20. 12.

» ρασα καὶ τὴν μητέρα σε, ἵνα εὖ σοι γένηται. καὶ καθ' ἕτερον δὴ τρόπον τε καὶ λόγον ἀπέρχεται Φαμεν τῆ χρωῶν παρθεῖν τὰς ἡγιασμένους. ζωῆς γὰρ ὄντας ἱερεργῆς, καὶ εἰς τὴν τῆ θανάτου λύσιν προσκομίζοντας τὰ ἱερὰ τῷ Θεῷ· θανάτου γὰρ λύσις ὁ Χριστὸς θάνατος, διὰ τε προβάτων καὶ μόχων ἀνατυπέμενος· πῶς ἢ ἀκόλως τὰς ἐπὶ θανάτῳ καταβαρύνεσθαι λύπαις;

ΤΟΥΤ

(1) Τινὲς τὸ, ἄτεκνοι ἀπολῶνται, ἀντὶ τῆς, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Κληρονομήσατε. ἀν εἰρημ. ἐκδόσ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. "Οτι εκ ω̄ ο θάνατος κατά Θε̄ δημιουργίαν. καὶ εἰ νεκρὸν καλεῖ τὸν λεπρὸν, καὶ εἰ ὡς ἀκαθάρτη χωρίζει τῆ λεπρῶ, πολλῶ μᾶλλον ὁ νεκρὸς ἀκαθάρτος κατὰ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπόληψιν· ἕως ὃ τῆς νεκρῶς καθάρσεως, ἐξωποίησε τῆς νεκρῶς, εἰδὲ τὴν ὄψιν τέταν καὶ τὴν ἐπαφῶν βδελυξάμενος. ὅθεν εἰδὲ ἡμῖν ἐτι βδελυρὸς ὁ λεπρὸς, ἢ ὁ νεκρὸς, διώκει πάντων συγκαθαρσάτων τοῖς καθαρσάσι, καὶ συζωοποιησάτων τοῖς ἀναβεβιωκόσι. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀπορίζεται γὰρ χρῆ τῆς ἱερατοῦντας καὶ μάλα νεανικῶς τὸ οἰονείπως νεκρὸν καὶ ἀπεψυγμῖον φρόνημα, καὶ τὸ μὴ ἐμπνευ εἰς ἀρετῶν.

ε. Καὶ Φαλάκρωμα ἐξυρηθῆσεται τὴν κεφαλὴν ἐπὶ νεκρῶ· καὶ τὴν ὄψιν τῆ πώγωνος ἐξυρηθῆσονται· καὶ ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτῶν ἐκατατεμῶσιν ἐντομίδας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφῆκε μὲν ὁ νόμος τοῖς ἄγαν ἀγχε τεθνεῶσιν ἐπιφοιτῶν τῆς ἡγιασμένης, ἐπιμετρῶ δὲ τὸ χρῆμα, καὶ τὸ αὐτοῖς ὅτι μάλισα πρέπον παραλύειν ἐκ εἰ τῶ περιτῶ καὶ ὑπὲρ τὴν χρεῖαν. ὡς ἂν μὴ τὸ σεπλὸν τῆς ἱερωσιῶς ἀδικοῖτο γέρας. ἐξίσησι γὰρ τῆ καθ' ὁμοιότητα τὴν ἐτέρων ψιλῶσαι τὰς κεφαλὰς, καὶ ἐφ' ὕβρι προσάπε καταξύρεσαι γενεάδα. ἢ τὰ μανίας ἐλλωικῆς ἀνοσιουργήματα, τὰς εἰς σάρκα φημι κατατομάς, εἰδ' ὅσον εἰς νῦν ἐλεῖν ἐπιτάττει. σιωδιατίθεσαι μὲν γὰρ τοῖς οἰκείοις εἰς λύπας, τὸ ἀπεικὸς εἰδέν· τό γε μὴ εἰς ἅπαν ἀχρημονεῖν, ἀκαλλῆς ἂν εἴη καὶ ἀπόπληκτον κομιδῆ.

ς. Ἄγιοι ἔσονται τῶ Θεῶ αὐτῶν, καὶ ἐβεβηλώσασιν τὸ ὄνομα τῆ Θεῶ αὐτῶν· τὰς γὰρ θυσίας Κυρίε δῶρα τῆ Θεῶ αὐτῶν αὐτοὶ προσφέρονται, καὶ ἔσονται ἅγιοι.

ζ. Γυναῖκα πόρνην καὶ βεβηλωμένην ἐλήφονται, καὶ γυναῖκα ἐβεβηλωμένην ὑπὸ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφονται, ὅτι ἅγιός ἐστι Κυρίω τῶ Θεῶ αὐτῆ.

η. Καὶ ἀγιάσεις αὐτόν. τὰ δῶρα Κυρίε τῆ Θεῶ ὑμῶν ἔτος προσφέρει, ἅγιός ἐσαι· ὅτι ἅγιός ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτῆς.

Πόρνη καὶ βεβηλωμένη. Ἄλλος, ἀκαθάρτον, λεπρῶσαν, ἢ εἰ αἰμορροῖα, (2) ἢ ἐθνικῶ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πόρνη καὶ βεβηλω σῶματι καὶ ψυχῇ εἰδὲ προσιδεῖν εἰ, κἂν τὴν ἐργασίαν ἀποδεμένη, χῆμα κόσμιον καὶ σῶφρον ὑποδύηται, διὰ τὸ τὴν ἀρχαίαν προαίρεσιν ἀνίερον αὐτῇ γενέσθαι. Καὶ μετ' ἄλλῃ. Εὐηθες γὰρ διὰ μὲν τὰς ἐκ τῶν τραυμάτων ἐπιγυνομείας εἰλας εἰ

Α τοῖς σώμασιν ἐργεδαίτινας ἱερωσιῶς, ἀνὸν σύμβολον ἀτυχίας ἐμοχθηρίας εἰσί· τὰς δὲ μὴ κατ' ἀνάγκη μόνον, ἀλλ' ἔσιν ὅτε ἐκαστοῖς γνώμας πεπρακῆας τὴν ἰδίαν ὄραν, ἐπειδὴ περ ὄψε καὶ μόλις μετέγνωσαν, ὁδῶς ἀπὸ ἐρασῶν ἱερεῦσιν ἀρμόζεσθαι, καὶ ἀπὸ χαμαιτυπείων εἰς ἱερά χωρία μετοικίζεσθαι. μῖσσι γὰρ εἰδὲν ἦτλον ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν μετανοκῶντων εἰλα καὶ τύποι τῶν ἀρχαίων ἀδικημάτων.

Β ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ μὲν πεπορνημένη κατὰ τὸ ἀληθῆ καὶ μεμολυσμένη γυνή, τὸ ἐπ' αἰχροῖς ἀπημφοισμένη ἐγκλημα νοσῶ, καὶ ἀναμφίλογον ἔχει τὴν κατὰ ἔρησιν ἀκαταίτιατος δὲ εἰλαμῶς ἢ ἐβεβηλωμένη. πάντοι γὰρ ἂν ἐκ εἰκῆ τὸ ἀποσείεσθαι εἰδὲ τῆς τῆ σιωδῶτος εἰσίας. χρῆ τοιγαρῶν τῆς εἰς τὴν ἔτω σεπλῶν λειτουργίαν ἡγμένους, ἐχὶ δῆπε μόνων τῶν ἐμφανεσάτων καὶ ἀκατακάληπτον ἐφ' ἑαυτοῖς ἐχόντων τὴν κατὰ γνώσιν ἀποχέσθαι κακῶν, ἀλλὰ καὶ παντός, οἶμα, πράγματος, ὡ περ ἂν ἔποιτο Φαυλότῆτος δόξα, καὶ ὑπόληψις ἐκ ἀγαθῆ, καὶ ἐν πολλαῖς ἄγαν ὑποψίας τὸ ἀσεμῖον. εἰοικε δὲ ὁ λόγος καὶ τῆς Ἰσδαίων σιωαγωγῆς τὴν συμ-

Δ ὡπερ τὶ ἐξαίρετον ἑαυτὸν ἀνατιθεῖς ὑπὲρ ἡμῶν τῶ πατρὶ, ὁ μετ' ἡμῶν ἅγιός κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι πᾶσαν αὐτὸς ἀγιάζων τὴν κλῆσιν, ὡς ἐκ Θεῶ καὶ Θεῶς.

θ. Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως εἰαν βεβηλωθῆ τῆ ἐκπορνεῦσαι, τὸ ὄνομα τῆ πατρὸς αὐτῆς αὐτῆ βεβηλωῖ, ἐπὶ πυρὸς κατακαυθήσεται.

Ε ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δέδοται γὰρ εἰς φλόγα, ὡς ἀνοσία καὶ βέβηλος, ἢ τῶν Ἰσδαίων σιωαγωγῆ ταῖς τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων ἀκολοῦσῶσα γνώμας, ἢ τοῖς ἀνθρώπων εἰτάλασιν ὅλον ἑαυτῆς ἀναθεῖσαι τὸν νῦν. τοιγαρῶν καὶ σφόδρα δικαίως ἦκε τῆ Προφήτε λέγοντος· πῶς ἐγενεῖ πόρνη πόλις πιση Σιών πλήρης κρίσεως;

Ζ ι. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ, τῆ ἐπιτεχυμένῃ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ εἰλαίε τῆ χρυσεῖ, καὶ τελειχμένῃ ἐνδύσασθαι τὰ ἱμάτια, τὴν κεφαλὴν ἐκ ἀποκιδασῶσαι, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῆ ἐδιαρρήξει.

Οὐκ ἀποκιδασῶσαι. Ἄλλος φησὶν, ἐκ ἀπομιτρώσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ παντέλειος καὶ μέγιστος ἀρχιερεὺς ἀναπόβλητον ἔχων τὴν τῆς ἱερωσιῶς δόξαν, [ἐκ ἀποκιδασῶσαι τὴν κεφαλῶν, τρετέσιν] ἐκ ἀποβαλεῖ τὸ ἱεροπρεπῆς, φησὶ, χῆμα. εἰ δὲ δὴ λέγοιτο, τὴν κεφαλῶν ἐκ ἀπομιτρώσαι, συ-

Bb bb 2 νήσεις

(1) Οὐδὲ τῆτο, εἰδὲ τὸ ἐπόμενον εἰ τοῖς ἐκδοδομ. εἰρηται.

(2) Αἰμορροῖα, ὄρεδός.

νήσεις εὖ μάλα τὸ τῆς βασιλείας αὐτῆ διωκεῖς καὶ ἄσεις. μίτρα γὰρ ἢ ἐπὶ μετώποις ἀκροῖς τὸ χρυσὸν ἔχουσα ψέλλιον, ἀρχῆς ἂν εἴη καὶ βασιλείας σύμβολον.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄλλ' ἔδὲ τὰ ἱμάτια διαρρήξει, Φησί. τῆτότοι τισὶ δρᾶν ἔθος ἐπὶ νεκροῖς· Χριστὸς δὲ τὸ χρῆμα παντελῶς ἀλλότριον. πάντοι γὰρ ἂν ἠκισάγε τὸν ἐπὶ θανάτῳ πόνον ἢ ζωῆ. ἔδὲν γὰρ ὅλως αὐτῇ τὸ νεκρὸν, ἀλλ' ἔστιν αὐτῇ καὶ θανάτῳ λύσις, καὶ Φθορᾶς ἀνατροπή.

ια. Καὶ ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκίᾳ ἔκ εἰσελεύσεται, ἐπὶ πατρὶ αὐτῆ ἔδὲ ἐπὶ μητρὶ αὐτῆ ἔμεινθησεται. καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ὄνομα τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ, ὅτι τὸ ἄγιον ἔλαιον τὸ χρυσὸν τῷ Θεῷ αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ. ἐγὼ Κύριος.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸν ἀρχιερέα παντὸς πείθεις ὑπεξείλετο. καὶ μήποτ' εἰκότως; τὰς μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἱερέων ὑπηρεσίας, ἀντ' ἑτέρων ἕτεροι λειτουργεῖν δύνανται, ὡς καὶ πειθασίτινες, μηδὲν τῶν ἐξ ἑθνεῶν (1) ὑπερίξεν· τὰ δὲ τῷ ἀρχιερέως ἔδὲν δρᾶν ἐφείτα. παρ' ἡμῶν αὐτῶν ἀμίαντος αἶμα διατελείτω, μὴ προσαπλόμνος νεκρῷ σώματος, ὅπως τὰς ὑπὲρ τῷ κόσμῳ οὐχὰς καὶ θυσίας ἕτοιμος ᾖν, ἐν καιροῖς τοῖς προσήκειν ἀκωλύτως ἐπιτελεῖ. καὶ γὰρ ἄλλως προσκεκληρωμένος Θεῷ, καὶ τῆς ἱεραῆς τάξεως γεγονώς ταξίαρχος, ὀφείλει πάντων ἀλλοτριῶσαι τῶν ἐν γενέσει, μὴ γονέων, μὴ τέκνων, μηδὲ ἀδελφῶν οὐνοῖας ἕτως ἡτλώμενος, ὡς ἢ παρελθεῖν ἢ ὑπερδέσθαι τὶ τῶν ὄντων, ὃ πραχθῆναι πάντως αὐτίκα ἀμεινον. κελδοῖ δὲ μήτε τὰ εἴματα περιρρήτῃ ἐπὶ τοῖς οικειοτάτοις ἀποθανῶσι, μήτ' ἀφανεῖν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὰ παρασημα τῆς ἱεροσωμῆς, μήτε σιωδῶς ἐκ τῶν ἁγίων ἐξίεναι κατὰ πρόφασιν πείθεις· ἵνα καὶ τὸν τόπον αἰδέμενος, καὶ τὰ περὶ αὐτὸν προκοσμῆματα, οἷς ἀνέσπειται, κρείττων οἴκη γενόμενος, ἄλυπος εἶσαι διατελεῖ. βέλεται γὰρ αὐτὸν ὁ νόμος μείζονος μεμοιραῖσαι φύσεως, ἢ κατὰ ἀνθρώπων, ἐγγυτέρω προσιόντα τῆς θείας· μεθόριον, εἰ δὲ τὰ ληθῆς λέγειν, ἀμφοῖν. ἵνα διὰ μέσων τινῶν ἀνθρώποι μὲν ἠλάσκωνται Θεῷ· Θεὸς δὲ τὰς χάριτας ἀνθρώποις ὑποδιακόνῳ τινὶ χρώμενος, ὀρέγη καὶ χορηγή.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἱερέων ἐδυσωπείτο τὴν φύσιν, καὶ τοῖς ἁγίαν ἀγχεῖ καὶ ἐξ αἵματος νεκροῖς τοῖς ἡγιασμένοις, ἐδίδε τὸ ἀνεγκλήτως ἐξείναι δρᾶν τὰ νενομισμένα. πεφρόντικε δὲ ἔσφοδρα τῆς εἰς τὴν σκίαν ἀμαρτίας. γεγράφατο γὰρ ἐφ' ἡμῶν τὰ ἐγκλήματα, καὶ εἰς ἀνθρώπους ὁ τύπος, οἷς εἰ καί-

Α τι παρέποιτο μολυσμῶ, τὸ ἀπεικὸς ἔδὲν.

» πολλὰ γὰρ πλαιομεν ἅπαντες· καὶ ἡρώσσηκεν ἐν ἡμῖν τὸ πλημμελεῖν ἢ φύσις. ἐπὶ δέγε τῷ ἀρχιερέως τῷ μεγάλῳ, τῆτέσι Χριστῷ, τετήρηται καθαρῶς καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τύπῳ τὸ σέβας, καὶ τὸ ἀκίβδηλον ἐν σκίαῖς· ἵνα μὴ τὸ τῆς ἀληθείας παρασημαίνηται (2) κάλλος, ὡς ἐν ἐκείνοις ἡδικημένον. ἀβέβηλος γὰρ ὁ Χριστὸς, καὶ ἐκ εἰδῶς ἀμαρτίαν, καὶ παντὸς ἐπέκεινα μολυσμῶ. μᾶλλον δὲ λαμπρότητος τε καὶ καθαρότητος νοητῆς, εἴσωτε παντὸς ἀγιασμῶ, καὶ εἰ (3) ἐξέτληλον ἔχων τὸ ἐγγε τῆτω διαφανῆς, διατε τὸ φυσικοῖς ἐρηρεῖσαι νόμοις, καὶ αἶμα κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν. δηλοῖ δὲ οἶμα τῆτι

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

Β

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

» τὸ, ἀπὸ τῶν ἁγίων ἔκ ἐξελεύσεται, καὶ ἔβεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον τῷ Θεῷ αὐτῆ.

(1) Ἰσ. ἔθες.

(2) Καὶ μὴ, ἀνάγν. ἔτω γὰρ ἔχει καὶ ἡ λατινικὴ μετάφρασις.

(2) Παραλυμαίνηται. ὁρθότερ.

καὶ ἐκβεβλημένην καὶ βεβηλωμένην καὶ πόρνην, ταύτας ἔλῃψεται, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τῆς γένεος αὐτῆς λήψεται γυναῖκα.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οὐδὲ χήραν ἐφέτα γαμῆν αὐτῶ, ἐδὲ τετελεύτηκόςτος ἀνδρὸς μονωθεῖσαν, ἔτ' ἀπηλλαγμείω ἐτι ζῶντος, ἵνα πρῶτον μὲν εἰς ἀβατον καὶ καθαρὰν ἀρεθραν ὁ ἱερός σπόρος χωρήσῃ, καὶ μηδεμίαν κρᾶσιν αἱ γοναὶ πρὸς ἑτέραν οἰκίαν λαμβάνωσιν· εἶτα δ' ὅπως ἀκακώτοις καὶ ἀδιασρόφοις ταῖς ψυχαῖς σπερχόμενοι, ῥαδίως διαπλάτῃσι τὰ ἡθῆ καὶ τὰς τρόπους αὐτῶν. ὀλοκοὶ καὶ δὴ ἀγῶγοι διάνοιαι παρθένων πρὸς ἀρετῶν, εἰς διδασκαλίαν ἐτοιμότηται. ἢ δ' ἑτέρας πῆραν ἀνδρὸς λαβῆσα, κατὰ τὸ εἶκος ἀπειθεσέρα πρὸς μάθησιν, ἄτε τῶ ψυχῶ ἀκραιφνεσάτῳ ἐκ ἔχουσα, καθάπερ τινὰ λελαιασμῶν κηρὸν εἰς τρανότητα τῶν ἐδγροφισμοσίων δογματῶν, ἀλλὰ τραχῆσαν ὑπὸ τῶν παρεγγαρχαχθέντων τύπων. οἱ δυσεξάλαιπλοι περιμείοντες, ἢ ἔ παραδέχονται σφραγίδας ἑτέρας, ἢ παραδεξάμενοι συγγέσσι ταῖς ἑαυτῶν ἀνωμαλίαις. παρθένον ἔν ὁ ἀρχιερεὺς ἀγέδω γάμῃ ἀγνῶ, λέγω δὴ παρθένον, ἔ μόνον ἢ μὴ ἑτερος ἐχ ὠμίλησεν, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἢ μηδεὶς ἄλλος ἀνὴρ ἀνομάσῃ διὰ τινῶν ὁμολογιῶν, καὶ ἀγνῶσῃ τὸ σῶμα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πρὸς δὲ τῆ τῶ καὶ τὸ γάμος ἠκρίβωσε τῶν μελλουσῶν γαμῆσθαι, προσάξας τῶ μὲν ἀρχιερεῖ μνάσθαι μὴ μόνον γυναῖκα παρθένον, ἀλλὰ καὶ ἱερασαν ἐξ ἱερέων, ἵνα ἐκ μίας οἰκίας, καὶ τρόπον τινὰ τῆ αὐτῆ ἀίματος ὡσι νυμφίος τε καὶ νύμφη, πρὸς ἀρμονίαν ἐπιδαξόμενοι παρ' ὅλον τὸν βίον κρᾶσιν ἡθῶν βεβαιωσάτῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν τοῖς ἱερεῦσι διαφερόντως περὶ τῶν γάμων νομοθετῆ; Ἔδει τύπον εἶναι τὸν ἱερέα σωφροσύνης, καὶ ἵνα τὸ γάμος ἀκραιφνὲς διαμείνη, μηδεμίαν ὑβρεως ἀφορμῶν τοῖς λοιδορεῖσθαι βελομενίοις παρέχον. διὸ καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ἀγαθῶν ἔχεν μαρτυρίαν καὶ παρὰ τῶν ἑξῶθεν τὸν τῶ Θεῶ λατρυγῆντα διαγοροῦει· ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμόν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τῆ διαβολῆς. τῆ τῆ χάριν τῶ μὲν Ἰσραηλίτιν πορνύσσαν ἀναρεῖσθαι κελούει· τῶ δὲ τῆ ἱερέως θυγατέρα τὰ παραπλήσια τολμῶσαν ἐμπίπρασθαι.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Γυναῖκα δεῖν παρθένον πρὸς γάμῃ φέρεσθαι κοινωνίαν, εὖ μάλα φησί, καὶ ἀνάρμοσον ποιῆται τῶ ἐξωσμείω. ἢ καὶ εἰς τύπον ἂν εἴη τῆς Ἰσδαίων σιναγωγῆς. ἐκβεβληται γὰρ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐνότητος. καὶ περὶ αὐτῆς φησὶ διὰ τῆς τῆ Προφήτης φωνῆς· ὅτι αὐτῆ ἔ ἢ γυνὴ μῆ, καὶ ἐγὼ ἐκ ἀνὴρ αὐτῆς. ἠρμόσατο δὲ ὁ Παῦλος τῶ ἐξ ἑδνῶν ἐκκλησίαν, παρθένον ἀγνῶ τῶ Χριστῶ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ δὲ δὴ βέλοισι πρὸς τὸν ἐφ' ἐκάσῳ λόγον περιτρέπειν ἀξίως τῶν

A ἀνοιῶν τῶ δῶαμιν, φάμεν, ὅτι ψυχῶν βεβήλοισ καὶ ἀνοσίαις ἀσυναφῆς ὁ Χριστός, ταῖς δὲ πανάγνοις καὶ καθαραῖς, οἷάπερ παρθένοις, σώεσι πνευματικῶς, καὶ ἐγκαρπῆς ἀποτελεῖ, καὶ γάμος αὐτῆς οἰκείον ἀποκαλεῖ. ὅσις γὰρ ἂν ποιῆσῃ τὸ **Ματθ. 12. 50.**
» θέλημα τῆ πατρός μου. φησί, τῆ αὐ τοῖς
» ἑρανοῖς, ἔτος καὶ ἀδελφῆ μου, καὶ μήτηρ μου ἐσὶ.

B **15.** Καὶ ἔ βεβηλώσει τὸ σπέρμα αὐτῆ ἐν τῶ λαῶ αὐτῆ. ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτόν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. ἵνα τὸ ἅγιον σπέρμα ἀμιγῆς μείνη· καὶ ὡς χρῆ τὸν ἱερωμένον ἐπ' ἀληθείᾳ καὶ τύπῳ τῶ στωικῆταν ἔχεν ὁμοτροπον.

15. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς **16.** Μωϋσῆν, λέγων, Εἶπον Ἀαρῶν, ἀνδρωπος ἐκ τῆς γένεος σε εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ὧ τινι εἰάν ἢ ἐν αὐτῶ μῶμος, ἔ προσελεύσεται προσφέρειν τὰ δῶρα τῆ Θεῶ αὐτῆ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Οὐκ ἂν ὁ τῶν ὄλων δημικρὸς ἐπ' ἀνευθελήτοις αἰταις τῶ ἀνδρωπος φύσιν ἐγράψατο, ἐδ' αὐ ὡς ἀνέρον τὸν ἠρῶσσηκότα σωματικῶς τῆς αὐτῶ σωτεταγμένης ἐξέπεμψε λειτουργίας· ἀλλ' ὡς ἐκ τύπῃ πάλιν τῶν σωματικῶν εἰς ἀσειοτέρας ἡμᾶς καταλεπῆσθαι βελας. καὶ τὸν αὐ ψυχῆ παθῶν τὸ πολυειδὲς ὑποφάνει. Καὶ μετ' ὀλίγα. Πικρὸν τὸ χρησιμῶδημα. τέλειται γὰρ ὁ νόμος, ἐχὶ κατὰ μόνων τῶν τῶικαδε γέγονότων ἐξ Ἀαρῶν, ἀλλ' εἰς ἅπαν δῆκει τὸ γάμος, καὶ κατὰ παντός ἀίματος ἱερατικῆ, καὶ εἰς πάντα διέρπει χρόνον. δηλοῖ γὰρ οἶμα τῆτι, τὸ, **»** ἐκ τῆς γένεος σε εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἀπαρδέκλον γὰρ αἰέ πως Θεῶ τὸ μὴ ἀμωμῆτως ἔχον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τοιγαρῶν καὶ κατὰ παντός ἴοντα τῆ γένεος τὸν ἐπὶ τὸδε ποιῆται νόμον, ἀκίβδηλον ἑαυτῶ τὸ ἱερόν καὶ ἀπόλεκλον ἀποφάνων γάμος. τότε μὲν ὡς αὐ φυλῆ τῆ Λουῖ, καὶ ὡς ἐξ ἀίματος Ἀαρῶν, καὶ γε μὴ ὡς αὐ γε τοῖς ἡγιασμένοισ αὐ Χριστῶ τῶ μεγάλῳ καὶ κατ' ἀλήθειαν ἀρχιερεῖ, ὧ προσπεφύκαμεν διὰ πνεύματος, κοινωνοὶ καὶ μέτοχοι τῆς οἰκίας αὐτῆ φύσεως ἀναδεδειγμένοι.

E **Z** **** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρημνύει τὸν μῶμον· ἐκ αὐ ἐπιμῆσα ἀλλοθρίων μελῶν, ἐδὲ αὐ σιωτρίματι σῶς τινος. καὶ ἐπὶ μέρεσ ἢ, τῶν ὀλίων μελῶν· ἔ τοσῶτον παραποδίζοντος τῶ ἐνέργειαν τῆς οὐδίας, ἀλλὰ παραβλάπλοντος τῶ οὐτρέπειαν ἢ τῶ ὀλοκληρίαν.

17. Πᾶς ἀνδρωπος ὧ ἂν ἢ ἐν αὐτῶ μῶμος, ἔ προσελεύσεται· ἀνδρωπος τυφλός, ἢ χωλός, ἢ κολοβοριν, ἢ ὠτότμητος, ἢ ἀνδρωπος ὧ εἰάν ἢ ἐν αὐτῶ σύντριμμα χειρός, ἢ σύντριμμα ποδός.

H **18.** ἢ ὠτότμητος, ἢ ἀνδρωπος ὧ εἰάν ἢ ἐν αὐτῶ σύντριμμα χειρός, ἢ σύντριμμα ποδός.

1. Τιμ. 3. 7.

1. Κορ. 2. 2.,

2. Κορ. 11. 2.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διὰ δὲ τὸ Ἰσδαίων μεμψίμοιρον, εἰδὲ τὰς ἔχοντας τινὰ μῶμον σωματικὸν λειτουργεῖν συγχωρεῖ, διὰ τῶν ἀκυσίων παθημάτων ἀπαγορεύων τὰ γνωμικά. τυφλότης μὲν γὰρ ὀφθαλμῶν, τὴν τῆς γνώμης ἀνιτίτεται, εἰρήσιν· ἐκλομὴ δὲ ὠτός, τὴν παρακολῶ· εἰρὸς δὲ ἀφαιρέσεις, τὴν διακριτικὴν τὴν ἀφαιρέσιν· ἀποκοπὴ δὲ χειρὸς, τὴν ἀργίαν τὴν πρακτικὴν· ἔτω καὶ τὰ ἄλλα νοητέον. τὰτε χάριν ἀρτιμελῆ κελούει καὶ ἱερεῖα προσφέρειν, τὰς προσφέροντας διὰ τῶν προσφερομένων κελούων ὑγιᾶς ἔχειν τὰς τῆς ψυχῆς ἀεργείας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνεπιτήδειος εἰς ἱεραργίαν ὁ νοητῶς τυφλωθεὶς, καὶ νῦν καὶ φροῖα λελωβημένος· ὁμοίως καὶ χλωὸς ἀνήρ, ὀρθοποδεῖν ἐκ εἰδώς. ἡ δὲ σιμότης, τὸ μὴ ἄγαν ὑγιᾶς καὶ ἀρτίως ἔχον ὡς εἰ αἰδήσει δηλοῖ, κατ' ἴω ἕκαστα τῶν πραγμάτων ἀριστα διακρίνοντες, τὸ κράττον ἐκλεγομένθα. τὸ δὲ παρακεκόφθα τὸ εἶς, τὸ δυσήκοον ὑπεμφύειν, ὡσανεὶ τὸ ἐκ μέρους ὑπεπειθῆς, καὶ ἐκ ὀλοκλήρως δὴλώιον εἰς ὑπακολῶ, ἢ τὴν ἐξ ὀρθότητος ἐπὶ τὸ χεῖρον παραφοραῖν. σῶτρινμμα δὲ χειρὸς καὶ σῶτρινμμα ποδὸς ἔχειν Φημὶ τὸν ἐκ ὀλοκλήρως εἰς ἔργα θεῖα χωρεῖν διωάμενον, ἔτε μὴ ἀδιάβλητον ἔχοντα τὰ κατὰ Θεὸν διαβήματα. εἰς δ' ἂν ἔτοι οἱ ποιῶντες τὸ ἔργον Κυρίως ἀμελῶς. ἐπιτήρεια δὲ, ὅτι τῇ νοητῇ καὶ ὀλοτελεῖ χλωότητι, καὶ ἡ μετρία τὴν σκέλες πλήρωσις εἰ ἴσω λελογισαί. τῷ γὰρ μηδὸλως τὶ δρᾶν ἰχύται τῶν ἀγαθῶν, τὸ μὴ δρᾶν ὀρθῶς εἰ ἴσω κείσεται λόγῳ. φαίνοιτο δ' ἂν εἰκότως εἰ μὴ τῇ χλωότητι, τὸ μηδὸλως· εἰ δὲ τῷ σωτρινμματι, τὸ μὴ ὑγιᾶς.

κ. Ἡ κυρτός, ἢ ἔφηλος, ἢ πιλλός (1) τὰς ὀφθαλμῶς, ἢ ἀνθρωπος ὧ εἰάν ἢ ἐν αὐτῷ ψώρα ἀργία, ἢ λειχήν, ἢ μονόρχις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κυρτὸν δὲ Φησι τὸν οἰονεὶ κεκυφῶτα, καὶ κάτω βλέποντα νῶ, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν τοῖς σαρκικοῖς εἰερείδοντα, καὶ τὰ ἄνω φρονεῖν μὴ διωάμενον. ἔφηλος δὲ (2) ἀρρώσημα καταμελαίνειν εἰδὸς τὴν ἐπ' ἀκρη δέρματος ὄψιν, ἐπ' αὐτοῖς δεικνύμενον μετώποις. ἐμφαίνει γε μὴ νοητῶς τὸν ἀχῆμονα, καὶ οἰονεὶ πρόσωπον ἐκ ἔχοντα καθαρὸν, ἀλλ' ἐμφανῆς ἅπασι τὸ ἀκαλλῆς εἰς ζωῶ, τὸν εἰδὲ κρυπτεῖν εἰδῶτα τὸ συμβᾶν ἀρρώσημα. πιλλὸν δὲ τὰς ὀφθαλμῶς, τὸν ἠκισα μὲν τὴν βλέπειν ἐσερημένον, ὑγιᾶς δὲ τῆτο ποιεῖν ἐκ ἔχοντα. ὁποῖοίτινές εἰσιν αἰρετικῶν πα-

Α δες, οἱ Θεὸν μὲν εἶναι πισθῶντες τὸν πατέρα, τὸν γε μὴ ἐξ αὐτῆ Φωῖτα ἦν ἀνοητότατα διωθόμενοι. ἀποκωλύεται δὲ ἱεραργεῖν καὶ ὁ ψώραν ἀργίαν ἔχων. ἢ παρεικασέον τὰ ἐκλοπώτατα τῶν παθῶν, δριμυτέροις ῥόυμασι καταχεόμενα τῆ νοός, καὶ ἐξ ἠδονῆς μὲν ἔχοντα τὴν ἀρχὴν, εἰς πικρόν γε μὴ ἐξοίχοντα τέλος. λιχλὴ δὲ πᾶν ὅτιον πάθος αἰεὶ διέρπον εἰς τὸ οὐρῶ, καὶ ἀκατάληκτον ἔχον τὴν εἰς τὸ χεῖρον ἐπίδοσιν.

Β **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Μονόρχιον δὲ Φησι τὸν ἡμίανδρον, καὶ οἰονεὶ παρακεκομμείον τὸ τελείως ἀνδροπρεπές.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀπαγορεύει δὲ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὸν ἐκλομῖαν, καὶ τὸν θλαδίαν. γόνιμον μὲν γὰρ εἶναι δεῖ τῶν ἀγαθῶν τὸν τῆς θεῖας θεραπείας φροντίζοντα.

κα. Πᾶς ὧ εἰσὶν ἐν αὐτῷ μῶμος ἐκ τῆ σπέρματος Ἀαρὼν τῆ ἱερέως, ἐκ ἐγγυῖ τῆ προσενεγκεῖν τὰς θυσίας τῷ Κυρίῳ, ὅτι μῶμος ἐν αὐτῷ· τὰ δῶρα τῆ Θεῶ αὐτῆ εἰ προσελεύσεται **κβ.** προσενεγκεῖν. Τὰ δῶρα τῆ Θεῶ αὐτῆ τὰ ἅγια τῶν ἀγίων, καὶ ἀπὸ τῶν **κγ.** ἀγίων φάγεται. Πλὴν πρὸς τὸ καταπέτασμα εἰ προσελεύσεται, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐκ ἐγγυῖ, ὅτι μῶμον ἔχει. καὶ εἰ βεβηλώσει τὸ ὄνομα τῆ Θεῶ αὐτῆ, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτές.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἄντερος μὲν ὁμολογημαίως ὁ ὑπὸ μῶμῳ γραφῶν εἰρηγεται δὲ ἐκ τῆ χρῆσαι μεταλαχεῖν τῆς ἀγίας τροφῆς. φάγεται γὰρ ἀπὸ τῶν ἀγίων. **»** Φησί. πλὴν πρὸς τὸ καταπέτασμα εἰ προσελεύσεται, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐκ ἐγγυῖ. οἱ γὰρ ἔτι ταῖς εἰς νῦν ἔσω κεκομμυμέναις ἀδελφείαις ἀνοχοι, μετὰ ἀρχιερεῖν ἂν τῆς οὐλογίας Χριστῆ, καὶ ἐκ ὡς εἰ τᾶξαι τῇ τῶν ἀγίων εἰς ἐπίδοσιν ἀγιασμῆ, καὶ εἰς ἐδραιότητα νῆ, καὶ τὴν ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἀρίστοις ἐρηρησμένῳ διαμονῶν, ἀλλ' ὡς εἰ τροπῶ τῷ πρέποντι τοῖς ἠρώσηκόσιν, εἰς ἀπόδοσιν τῆ κακῆ, καὶ εἰς κατάληξιν ἀμαρτίας, καὶ εἰς νέκρωσιν ἠδονῶν, καὶ εἰς ἀνάληψιν οὐεξίας τῆς πνυδοματικῆς.

Ζ **κδ.** Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς Ἀαρὼν καὶ τὰς ὑἱὰς αὐτῆ, καὶ πρὸς **κε.** πάντας τὰς ὑἱὰς Ἰσραήλ. (3) Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, **κς.** Εἶπον Ἀαρὼν καὶ τοῖς ὑἱοῖς αὐτῆ· καὶ προσεχέτωσαν ἀπὸ τῶν ἀγίων τῶν ἡῶν

(1) Ἡ μὲν εἰ Φραν. καὶ ἡ εἰ Καντ. ἐκδοσ. πῖλλος, ἢ δὲ τῆ Ἀλδ. πῖλλος, ὁ δὲ εἰ ἀγίοις Κύριε. (εἰ τῷ περὶ κειμ. ὑπομνημ.) πῖλλός.
 (2) Ἐφηλον δὲ τὸν τὴν ἐφηλίδα τὴν καλεμῶν, ἐπ' αὐτοῖς ἔχοντα μετώποις. ἀρρώσημα δὲ τῆτι καταμελαίνειν εἰδὸς τὴν ἐπ' ἀκρη δέρματος ὄψιν. εἰ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 416.
 (3) Ἐντεῦθεν ἀρχεται τὸ 22. κεφ. εἰ τε τῆ εἰ Φραν. ἐκδοσ. καὶ εἰ τῆ εἰ Καντ. καὶ εἰ ἄλλαις πολλαῖς. εἰ ἕκατέρω δὲ τῶν κωδικ. τὸ 21. κεφ. λήγει εἰθὰ τὸ 22. εἰ ταῖς ἐρημαίν. ἐκδοσ. εἰθῶντοι τὸ μὲν 1. εἰδ. κατὰ τὰς εἰρημ. ἐκδοσ. 25. πεποῖηται, τὸ δὲ 2, 26. καὶ καθεξῆς. ὁμοίως τὰ λοιπὰ.

υἱὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβεβηλώσασι τὸ ὄνομα τὸ ἁγίον μου, καὶ ὅσα αὐτοὶ ἁγιάζοσι μοι. ἐγὼ Κύριος.

κζ. Εἶπον αὐτοῖς, ὅτι εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν πᾶς ἄνθρωπος, ὃς ἂν προσέλθῃ ἀπὸ παντὸς τῆς σπέρματος ὑμῶν πρὸς τὰ ἅγια, ὅσα ἂν ἁγιάζωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπ' ἐμοῦ. ἐγὼ Κύριος.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οἱ προσάγοντες τὰ ἱερά, Φησὶν, ἦτοι τὰ ἁγιαζόμενα παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅσα ἂν ἀναδέξιν εἰς Ἰουδαίαν τῷ Θεῷ, μὴ βεβηλόντων (1) αὐτῆ τὸ ὄνομα, προσάγοντες ἐ προηγουμένοι, καὶ ἀναπόνητον ἔχοντες ἐτι τὴν ἀκαθαρσίαν ἢ ἂν συμβαίη παθεῖν, ἢ ἴσωςαν ὅτι, Φησὶ, τὴν ἐσχάτην βίβλιν ἀποτίσασιν δίκην. Ἐγὼ γὰρ εἰμι Κύριος, τρεῖς ἐ θεὸς ψυδώνυμος, εἰς ὃν εἰ καί τις ἁμάρτοι τυχόν, ἔδεν ἔσαι τὸ πλημμελές.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εἰ τοιαύτη ἀπειλὴ κέται κατὰ τῶν προσιόντων ἀπλῶς εἰς τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἁγιαζόμενα, τί ἀντις εἶποι κατὰ τῆ εἰς τὸσάτον καὶ τοῖστον μυστήριον τολμήσαντος; ὅσω γὰρ πλεῖον Mat 5. 12. 6. τῆ ἱερῆ ὕδατος, κατὰ τὴν τῆ Κυρίῳ Φωνίῳ, τὸσάτω δεινότερον καὶ φοβερώτερον τὸ ἐν μολυσμῷ ψυχῆς τολμήσαι ἀψαδαί τῆ σώματος τῆ Χριστοῦ, παρὰ τὸ ἀψαδαί κριῶν ἢ ταύρων. Καὶ μετ' ἄλλα. Εἰ δὲ ὁ ἐν ἀκαθαρσίᾳ μόνῃ γενόμενος τῆς δὲ ἀκαθαρσίας τὸ ἴδιωμα τυπικῶς ἐκ τῆ νόμου μανθάνομεν ἔτω φοβερόν ἔχει τὸ κρῖμα, πόσω μᾶλλον ὁ ἐν ἁμαρτίᾳ ὢν, καὶ κατατολμῶν τῆ σώματος τῆ Κυρίῳ, δεινότερον ἐπιπάσεται τὸ κρῖμα;

κη. Καὶ ἄνθρωπος ἐκ τῆ σπέρματος Ἰσραὴλ τῆ ἱερέως, ἢ ἔτος λεπρᾶ ἢ γονορροεῖ, τῶν ἁγίων ἐκ ἔδεται, ἕως ἂν καθαρισθῇ. καὶ ὁ ἀπλόμενος πάσης ἀκαθαρσίας ψυχῆς, ἢ ἄνθρωπος ὃ ἂν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆ κοίτη σπέρματος, κθ. Ἡ ὅσις ἂν ἀψηται παντὸς ἐρπετῆ ἀκαθάρτου, ὃ μινεῖ αὐτὸν, ἢ ἐπ' ἄνθρωπον, ἐν ᾧ μινεῖ αὐτὸν κατὰ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν αὐτῆ.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Σύμβολον δὴ ἐν νεκρώσεως μὲν, ἢ λέπρα ἢ δαπανᾶ γὰρ καὶ καταβόσκεται τὴν σάρκα, μεθίστησι δὲ εἰς τὸ παρὰ φύσιν, καὶ ἄλλοιοι τῆ σώματος τὴν ὄψιν γονορροία δὲ, καρπογονίας

ἐστὶν ἀπόθεσις, ῥέσεως εἰς τὸ μηδὲν τῆς φύσεως ὅποιος ἀντις ὀρώτο καὶ ἀνθρώπων νῆς παρνεχθεῖς εἰς παραφθοράν, καὶ μονονεχθὶ δαπανώμενος εἰς ἀκαρπλίαν. Καὶ μετ' ἄλλα. Συγκαταδικάζει δὲ ὡσπερ αὐτοῖς, καὶ εἴ τις ἀψαίτο τυχόν τῶν ἡρώσσηκῶτων, λεπρᾶ λέγω καὶ γονορροεῖς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διδάσκει πάλιν ἡμᾶς ἀνιγματοδῶς, ὡς ἀκάθαρτοι μὲν ἐν ἐγκλήμασι μολυσμῶν οἱ ψυχικοῖς ἐνοχοὶ πάθει. συγκαταμιαίνονται δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ θιγγάνοντες, ἦτοι κολλώμενοι κατὰ χέσιν ταυτοβελίας ἢ ταυτοεργίας.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐρπετὰ δὲ πικρὰ καὶ ἰοβόλα λέγεσθαι τε καὶ εἶναι Φαμεν τῆς οἷς περ ἂν εἴη πρέπον ὁ λόγος ἰὸς Ψαλ. 13. 3. ἄσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν ὡς τὸ σῶμα ἄρας καὶ πικρίας γέμει. εἰς δ' ἂν ἔτοι καὶ πρόγε τῶν ἄλλων. οἱ τὰ ορθὰ διασρέφοντες, καὶ τοῖς ἀπληξέροις τὸν ὀλέθρου πρόξενον ἐνηχῶντες λόγον.

λ. Ἡ ψυχὴ ἣτις ἐὰν ἀψηται αὐτῆ, ἀκαθάρτος ἐστὶν ἕως ἐσπέρας. ἢ Φάγεται ἀπὸ τῶν ἁγίων, ἐὰν μὴ λάλασσηται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι, Καὶ δύη ὁ ἥλιος, καὶ καθαρὸς ἔσαι καὶ τότε Φάγεται ἀπὸ τῶν ἁγίων, ὅτι ἄρτος αὐτῆ ἐστί.

Δ ** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὡρα γὰρ εἰδᾶδε καταλέγεται, καθ' ἣν ἐπέφανεν ἡμῖν ὁ Ἐμμανηὴλ πρὸς αὐτῆ λοιπὸν τῆ ἐσπέρας. τρεῖς ἐν τῷ τέλει τῆ ἐσπέρας καιρῆ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Μέχρις ἐσπέρας ἀκαθάρτος ὁ μεμολυσμένος. ἀμέτοχος δὲ καὶ τροφῆς ἁγίας καὶ ζωοποιῆ, τὸν τῆς καθάρσεως περιμενῶν καιρὸν.] ὕδατι δὲ λυσάμενος τῷ ἐκ βαπτίσματος, καὶ δύναντος ἡλίου, καθαρὸς, καὶ ἴδιον ἔχων ἄρτον τὸν ἐξ ἔρανῆ καταβάντα.

λβ. Ἐνησιμαῖον καὶ θηριαλώτον ἢ Φάγεται, μινεῖται αὐτὸν ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ Κύριος.

** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐνησιμαῖον καὶ θηριαλώτον ἢ μείον ἢ λέπρα τοῖς ἐφαπτομένοις τὸν μολυσμὸν ἐνήσει νοητῶς τῆ μὲν θησιμαῖα, τὸ τελείως νεκρὸν καὶ ἀπεψυγμένον, ὡς ἐν ἐργοῖς τοῖς κατὰ τὴν σάρκα τῆ δὲ θηριαλώτη. τὴν ὑπὸ τῷ διαβόλῳ πεσῶσαν ψυχὴν ἀναφανδὸν σημαίνοντος. χρῆμα δὲ ὅτι σωτήριον ἀποφοιτᾶν ἄνδρος, νεκρὰ φρονεῖν ἐγνωκότος, καὶ ἀπεψυγμένον τὸν νῆν, καὶ τρέφοντος ὡσπερ ἐφ' ἑαυτῷ τὸν Σατανᾶν κατεδίει γὰρ ἂς ἂν ἔλοιτο ψυχᾶς πῶς ἐκ ἂν εἴη σαφές τοῖς γε ἀληθῶς ἀρτίφροσι, καὶ ἀπω-

(1) Τὸ, μὴ βεβηλόντων, ἀντὶ τῆ προσωνυμίας, μὴ βεβηλέτωσαν, ἐκληπτόν, ἢ εὐδοῶται ἢ εὐνοία. καὶ γὰρ καὶ ὁ Εὐστάθιος ὡς τῷ 46 καὶ 47. τῆς ἰ τῆ Ὀμήρου Ἰλιάδ. τὸ, εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ φλογόντων, ἀναπλήσσει λέγων. Τὸ δὲ, εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ φλογόντων, ἀντὶ τῆ, εἰ δὲ βέλονται φλογέτωσαν καὶ αὐτοὶ. καὶ ἐστὶ χῆμα σιγήθεις ἐκείσεως, ἢ μόνον γοργόν, ἀλλὰ καὶ σεμνὸν διὰ τὴν ἀποσιώπησιν τῆ πραγματικῆς ῥήματος. ἢ γὰρ καθαρῶς ἀνέχεται εἰπεῖν, εἰ βέλονται φλογέτωσαν. ὅτι δὲ τὸ, φλογόντων, προσωνυμίας ῥηθὲν κατὰ Ἀττικῆς, χῆμα καὶ αὐτό ἐστιν ἐκλειπτικόν, ἐκ ἀδελφόν ἐστι.

ἀπωτάτω χωρεῖν παντός τῆ καταβολῆναι εἰσδοτός ἀρῖσα διεσδακόςι;

λγ. Καὶ φυλάσσονται τὰ φυλάγματα, ἵνα μὴ λάβωσι δι' αὐτὰ ἀμαρτίαν, καὶ ἀποθάνωσι δι' αὐτὰ, [εἰάν βεβηλώσωσιν αὐτά.] ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιαζών αὐτῆς.

λδ. Καὶ πᾶς ἀλλογενῆς ἐκ ἔδετα ἀγία. πάροικος ἱερέως, ἢ μισθωτός, ἐκ ἔδετα ἀγία.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πάροικος δὲ ἱερέως καὶ μισθωτός εἰργεῖται τῶν ἀπαρχῶν. ὁ μὲν πάροικος, ἐπειδὴ μὴ πάντες γείτονες σωῆσιοι καὶ ὁμοτράπεζοι. θεός γὰρ μὴ πρόητάι τις τὰ καθιερωθέντα, προφάσει χρησάμενος εἰς ἀσέβειαν ἀκαίρῳ Φιλανθρωπία. Καὶ μετ' ὀλίγα. Γέρον τῶν ἱερέων ἐδοτέον, ὡς περ' ἄλλοις, εἰς τοῖς παροίκοις, ἔνεκα τῆ γειννίαν ἐφαψομένοις ὡς ἐ θεμῖς. ἔ γὰρ οἰκίας, ἀλλὰ γένους ἐσὶν ἢ τιμῆ. ὁμοίως μέντοι μηδὲ μισθωτῶ παρεχέτω, μήτε μισθόν, μήτε ὑπηρεσίας ἀμοιβῆν ἱερὸν γέρας. χρῆσεται γὰρ ἐσὶν ὅτε ὁ λαβὼν ἀνέρος πρὸς ἃ μὴ δεῖ. βέβηλα τὰ τῆς ὀργάνειας ἀθλα καὶ τῆς περὶ τὸν νεὼν λειτουργίας ἀπεργασάμενος. διὸ ἡ αἰτίαν εἰς ἀλλογενεῖ σωθῶς ὁ νόμος ἐπιτρέπει μεταλαμβάνειν τῶν ἀγίων, καὶ ὑπατριδῆς ἂν τυγχάνη τῶν αὐτοχθόνων, καὶ πρὸς ἀνδρῶν καὶ πρὸς γυναικῶν ἀνεπίληπτος ὡν, ἵνα αἰ τιμαὶ μὴ νοθδῶνται, μένωσι δὲ ἐν τῇ ἱερατικῇ τάξει βεβαίως φυλαττόμενοι.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ πᾶς ἀλλογενῆς, τρεῖς ἢ ἔνω πεπισθῶς, καὶ Θεὸν ἐκ εἰδῶς τὸν ἀληθινόν. [οἷς γὰρ ἐκ ἔνεσι τὸ διὰ τῆς ἐν πνεύματι καὶ νοητῆς οἰκειότητος σωθεῖσθαι Χριστῷ τῷ μεγάλῳ καὶ ἀληθῶς ἱερεῖ, πῶς ἂν οἱ τοιοῦδε γένοιτο μέτοχοι τῶν ἄρτων αὐτῆς;]

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Συναπτεῖ δὲ τῶν τὸν πάροικόν τε καὶ μισθωτόν. εἰς δ' ἂν ἔτοι πάλιν, κατὰ γε τὸ αὐτῶ μοι δοκῶν, οἱ κόσμῳ μὲν ζῶντες, καὶ αὐτῶ πολιτῶμοιοι, καὶ οἷον πατρίδα πεποιημένοι τῷ γλῶ, διὰ γε τῆ μόνῃ φρονεῖν τὰ σαρκός, ἐν ψιλῇ δὲ ὡς περ' καὶ μόνῃ παροικῶντες τῇ πίσει τῷ εἰς Χριστὸν ἀγάπησιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Μισθωτός δὲ αὐ, καὶ αὐτό περ' τάχα τὸ πισεῦσαι μόνον ἐκ αἰδοῖ τῇ πρὸς ἀληθείαν ἡρημῆνοι, μισθὸν δὲ ὡς περ' τινὰ τῆ δοκεῖν εἶναι Χριστιανοὶ τὸ ἀρέσκαι τισὶ θηρώμενοι, καὶ τὰς ἐκ τῶν ὀφελῶν διωκμένων αὐτῆς φροντίδας θωπυτικῶς ὑποτρέχοντες, καὶ πορισμὸν ποιῶμενοι τῷ ὀσέβειαν, καὶ φιλοκερδίας προκάλυμμα τὸ χρησοπέες, καθάπερ προσωπεῖον ἑαυτοῖς περιπλάττοντες.

λε. Ἐάν δὲ ἱερεὺς κλήσηται ψυχὴν ἐγκλήτου ἀργυρίῳ, ἔτος φάγεται τῶν ἄρτων αὐτῆς καὶ οἱ οἰκογενεῖς αὐτῆς, καὶ ἔτοι φάγονται τῶν ἄρτων αὐτῆς.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἰκογενεῖ δὲ φησὶ καὶ ἀργυρῶν ἡ μεταδιδότω δεσποτῆς ἱερέως σιτίων καὶ ποτῶν ἐκ τῶν ἀπαρχῶν. πρῶτον μὲν, ὅτι θεράποντι πόρος εἰς ὁ δεσποτῆς, ὁ δὲ τῆ δεσποτῆς κληρος, αἰ ἱεραὶ Φιλανθρωπία, ἐξ ὧν ἀνάγκη τὸν δεῖλον τρέφεσθαι· ὀβύτερον δ' ὅτι τὰ γενησόμενα πάντως ἀνάγκη μὴ δεῖν ἀκοντας· οἱ δ' οἰκέται, καὶ μὴ θέλωμεν, ἄτε αἰ σιώντες καὶ σωδαιτῶμοιοι, σιτία τε καὶ ποτὰ καὶ ὄψα τοῖς δεσποταῖς προδουτρεπιζόμενοι, καὶ τραπέζαις ἐφεςῶτες, καὶ τὰ λάψανα ἐκκομίζοντες, καὶ μὴ φανερῶς λαμβάνωσι, λάθρα γὰρ ὑφαιρήσονται, κλέπτειν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης βιαδίτες· ὡς ἀνδ' αἰὸς ἐγκλήματος, εἶπερ' ἐσὶν ἀδίκημα τὸ ἐκ τῶν δεσποτικῶν τρέφεσθαι, καὶ ἑτέραν προσαρρασκῶδαζεσθαι κλοπῆν ἵνα φωρὸς τρόπον πρὸς τῶν ἀνυπαίτιως ζώντων ἀπολαύσωσι τῶν καθιερωθέντων. ὅπερ ἐσὶν ἀτοπώτατον. τρίτον κακεῖνο χρῆ λογίζεσθαι, ὅτι τὰ τῶν ἀπαρχῶν ἐ παρ' ὅσον ἐπινέμεται τοῖς οἰκέταις ὀλιγορηθῆσθαι διὰ τὸν δεσποτικὸν φόβον. ἱκανὸς γὰρ ἔτος ἐπισομίζεν τῷ τινῶν ὀχέρειαν, ῥαθυμῆν ἐκ ἐφίαις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἐκκλητόν τε καὶ ἀργυρῶν ἡτον, καὶ οἰκογενεῖ περ' λέγων,] τὸν ἐν πίσει γνήσιον καὶ οἰκεῖον ἐν πνεύματι, καὶ τιμῆς ἡγορασμένον, κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον. Χριστὸς γὰρ ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τῆ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατὰρα.

Γαλ. 3. 13.

λς. Καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως εἰάν γένηται ἀνδρὶ ἀλλογενεῖ, αὐτῆ τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἀγίων ἐ φάγεται.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῷ ἱερέως θυγατέρα φησὶ, καὶ εἰ ἔχοι τυχὸν τὸ συγγενῆς ἄγιον, εἰδὲν ἀτεῦσθαι ὀφελῆθῆσθαι συνημμένῳ ἑτέρῳ, τρεῖς ἢ ἔνω ἀλλογενεῖ, τῷ μηδαμόθεν οἰκεῖῳ, μηδὲ μὴ ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θυγατέρα φησὶν ἱερέως τῷ ἐξ ὕδατος τε καὶ πνεύματος ἀναγεννηθεῖσαν ψυχῷ. ἀλλὰ καὶ αὐτῆ, φησὶν, εἰ γένοιτο ἀλλογενεῖ, τρεῖς ἢ ἔνω ἐκ ἔχοντι πρὸς Θεὸν πνευματικῶν, ἀμέτοχος ἐσὶ τῶν ἀγίων.

λζ. Καὶ θυγάτηρ ἱερέως εἰάν γένηται χήρα ἢ ἐκβεβλημένη, σπέρμα δὲ μὴ ἢ αὐτῆ, ἐπαναστρέφει ἐπὶ τὸν οἶμον τὸν πατρικὸν αὐτῆς κατὰ τὴν νεότητα αὐτῆς· ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆ πατρὸς αὐτῆς φάγεται. [καὶ πᾶς ἀλλογενῆς ἐ φάγεται] ἀπ' αὐτῶν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φιλανθρωπίας μετὸν νόμον ἐξῆς ἀναγράφει. εἰάν θυγάτηρ φησὶν ἱερέως γημῶμοιο ἱερεῖ, χηρῶμοιο, τελευτήσαντος τῆ ἀνδρός, ἢ καὶ ἐτι ζώντος ἀπαις καταληφθεῖσα, πάλιν ἐπὶ τὸν πατρῶν οἶκον ἀνερχέσθαι, μεταληφθῶμοιο τῶν ἀπαρχῶν. ὡν ἡνῆκα παρθεῖνος

θείος ἢ ἐκονῶναι. τρόπον γάρ τινα καὶ ἄνθρωπος ἀνθρώπος ἀπὸ τῶν ἰσραήλ, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν Ἰσραήλ, ὃς ἂν προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτῆ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῶν, ἢ κατὰ πᾶσαν αἵρεσιν αὐτῶν, ὅσα ἂν προσενέγκωσι τῷ Κυριῷ εἰς ὀλοκαύτωμα. Δεκτὰ ὑμῖν ἄρσενά ἄμωμα ἐκ τῶν βεκολίων, καὶ ἐκ τῶν προβάτων, καὶ ἐκ τῶν αἰγῶν. Πάντα ὅσα ἂν ἔχη μῶμος ἐν αὐτῷ ἔ προσάξωσι Κυριῷ, διότι ἔ δεκτόν ἐστιν ὑμῖν.

Δείκτε τῷ ἱερεῖ τὸ ἅγιον. **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Χήρα καὶ ἐκβεβλημένη διὰ τὴν εἰς Χριστὸν δυοσέβειαν ἢ τῶν Ἰσραήλων ἀνεδείχθη συναγωγή, καὶ μεμνημένοι ἀκαρπὸς εἰ τῷ μηδὲν κεκλήσθαι τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν. [ἀλλ' ἐπαναστρέφει ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρικοῦ αὐτῆς. κεκλήσεται γὰρ καὶ αὐτὴ διὰ πίστεως πρὸς Θεόν. ἐπιγράφεται δὲ σὺ ἡμῖν πατέρα τὸν τῶν ὄλων δημιουργόν, καὶ τῆς Χριστῶ γένειτ' ἂν ὀυλογίας μέτοχος.]

Λη. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν Φάγη ἅγια κατὰ ἄγνοιαν, καὶ προσθήσει τὸ ἐπίπεμπλον αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ, καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸ ἅγιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὰ εἰς ὀσμὴν ὀυδίας ἀνατεθειμένα, μόχοι τυχόν ἢ οἷς, ἀνεκομίζοντο μὲν ἐκ μέρους ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐξαιρετικῶν τῶν κντοδίων, ποδῶν τε καὶ κεφαλῆς καὶ πτελέης, ἐὰν ὅτε καὶ νεφρῶν, ἔτρεφον δὲ τοῖς λειψάνοις τῆς ἱερείας. οἱ γὰρ ἐοδιόντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τῆς θυσιαστήριος εἰσι, κατὰ καὶ ὁ θεασάσιος ἔφη Παῦλος. ἢ ἂν ἄρα ἀνάγκη καθιερεῖσθαι Θεῷ τὸ ὑπὸ τῆ προσκομιδαίτος, κατὰ τὸν ἐκάσῳ πρέποντα νόμον. παραμυθεῖσθαι δὲ τῷ λοιπῷ σώματι τῆς θυσίας τῆς ὑπεργῆς. εἰ δὲ δή τις ὄλον ἄπερ δι' ὄλε τὸ δῶρον ἀπονοσφίσαιτο, καὶ ταῖς ἰδίαις ἀπονεμένηκε χρεῖαις, τεθυμιακῶς ἔδει, ὡς ἅγια κατεδηδοκῶς ἐγράφετο νόμῳ.

1. Κορ. 10. 18.

»

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ τῆτο δεδράκασιν οἱ ἡοὶ Ἠλὶ τῆ ἱερείως, πρὸ θυσιῶν ἀρπάζοντες καὶ βεβηλῶντες τὰ ἱερά. ἀλλ' ἐκείνα μὲν ὡς ἐκείνα, καὶ γυμνῶ ἔχοντα τὴν ἄβριν, ἀναλόγως ἐκολάζετο. εἰ δὲ δὴ γένοιτο, Φησὶν, ἢ λήθη σωρηπασμῶν, ἢ τὸ τοῖς νόμοις δοκῆν ἐκ ἀκριβῶς ἐγνωκῶτα, δράσαι τί τοῖστον, ζημίαν ὑπομνετω. [καὶ ἀποτιννύτω μὲν τὸ ἴσον ἀμελητῆ, προσεπαγέτω δὲ τῆτω καὶ τὸ ἐπίπεμπλον, τατῆσι τὴν τῆ τιμῆματος πέμπλω μοῖραν.]

Λθ. Καὶ ἔ βεβηλώσασιν τὰ ἅγια τῶν ἰσραήλ, ἂ αὐτοὶ ἀναφέρωσι τῷ Κυριῷ. Καὶ ἐπάξωσιν ἐφ' ἑαυτῆς ἀνομίαν πλημμελείας ἐν τῷ ἐοδίειν αὐτῆς τὰ ἅγια αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτε τὸ ἀγνοησαὶ γραφῆς ἐκ ἐλοῦθερον, τί ἂν οἰοίτο τις τὸ ἐξ ἀπονοίας καὶ θράσους; παραιτητέον δὴ ἂν οἷς εἰ φροντίδι τὰ ἱερά, μηδὲν πρὸ θυσίας οἰκαῖσθαι ζητεῖν, ἢ ἰσῶν, ὅτι δεινὰ πεπλημμεληκότες, ὀφλήσασιν δίκλῳ, καὶ ὑπὸ θεῖαν ἔσονται κίνησιν.

μα. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, καὶ πάση συνα-

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοσαύτη γὰρ ἐστὶ πρόνοια ἔ μόνον τοῖς ἀνάγκαι τὰς θυσίας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἱερωμένοις. ὡσεὶ οἱ δοκιμῶτατοι τῶν ἱερέων ἀρισίνδλω ἐπὶ ποδῶν ἀκρῶν ἐρδυνῶσιν ὅσα τε ἐμφανῆ, καὶ ὅσα ἐπὶ γαστρὶ καὶ μηροῖς ἀνακέκρυπται, μή τις βραχεῖα λῶβη διαλέληθε. τὸ δὲ ἀκριβῆς καὶ περιττὸν τῆς ἐξετάσεως, ἔχ' ἔνεκα τῶν καταδυομένων, ἀλλὰ τῆ περὶ τῆς καταδύοντας ὑπαίτις γίνεται. βελεται γὰρ αὐτῆς ἀναδιδάξαι διὰ συμβόλων, ὅποτε προέρχοντο εἰς βωμῆς, ἢ ὀυξόμενοι, ἢ ὀυχαρισησοντες, μηδὲν ἀρρώσημα ἢ πάθος ἐπιφέρεσθαι τῆ ψυχῆ. πειραῖσθαι δ' ὄλλω δι' ὄλων ἀκηλίδωτον ἀγάζειν, ὡς ἰδόντα μὴ ἀποσραφίλωαι Θεόν.

με. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτῆ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῆ, ἢ κατὰ πᾶσαν αἵρεσιν αὐτῆ, θυσίαν σωτηρίε τῷ Κυριῷ, διασειλάς εὐχὴν ἢ κατὰ αἵρεσιν ἢ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν, ἔκτε τῶν βεκολίων ἢ ἐκ τῶν προβάτων, ἄμωμον ἔσαι εἰσδεκτὸν, πᾶς μῶμος ἔκ ἔσαι ἐν αὐτῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σημεῖον τῆ ἀμώμου θυμάτος. καὶ τὸ ὀτόμητον μὲν ἢ κολοβοκερκον εἰς τὴν ἰδίαν χρῆσιν ἀνείεις. θλαδίαν δὲ, ἢ ἐκλομίαν, ἢ ἀπεσασμῶν ἔτε εἰς τὴν ἱεράν, ἔτε εἰς τὴν ἰδίαν. ὅτι τὸ ἄγονον μοχθηρότατον.

μς. Τυφλὸν ἢ συντετριμμένον ἢ γλωσσόμητον ἢ μυρμηκίῶντα ἢ ψωραγριῶντα ἢ λιχθῆας ἔχοντα, ἔ προσάξωσι ταῦτα τῷ Θεῷ, καὶ εἰς κάρπωσιν ἔ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῷ Κυριῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τυφλὸν ἔοικε λέγειν τὸν ἄσοφον καὶ ἀσώετον, καὶ φῶς ἐκ ἔχοντα θεῖον εἰ ἑαυτῷ. σωτεριμῶν δὲ τὸν ὀλοτρόπως ἠρρώσηκῶτα, καὶ ὑγιῆς ἔδαν ἔχοντα, ἔτε μὲν ὀρδοποδεῖν διναμῶνον. γλωσσόμητον δὲ τὸν ὀρδοπεῖν ἐκ εἰδῶτα, ἔτε μὲν ἀναφωρεῖν ἰχύνοντα τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως. μυρμηκία δὲ καὶ ἀγρία ψῶρα καὶ λιχθῆ, αἰ πρὸς ἐπίδοσιν ἰόντα φαίνεται.

CC CC

καὶ

καὶ πρὸς τὸ χαῖρον διανενδύκασί πως, καὶ ὄλιω κατὰ βραχὺ διανέμεται τῷ σάρκα. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἐν ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς ἐκ ἀνακοπλόμυνα τῶν παιδῶν.

μζ. Καὶ μόχον ἢ πρόβατον ὠτόμητον, ἢ κολοβοκέρκον σφάγια ποιήσεις αὐτὰ σεαυτῷ, εἰς δὲ εὐχῆν σου εἰ δεχθήσονται.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ὤτόμητον δὲ καὶ πρὸς γε δὴ τῷ τὸν κολοβοκέρκον, τὸν δυσαπειθῆ καὶ ἀνήκοον, καὶ τὸν μὴ μέχρι παντὸς ὑπακούονα κατασημῶειν ἄν.

μη. Θλαδίαν καὶ ἐκλεθλιμμένον καὶ ἐκλομίαν καὶ ἀπεσπασμένον, εἰ προσάξετε αὐτὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν εἰ ποιήσετε.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Ἀπόβλητον δὲ ποιῆται τὸ ἄρσεν μὲν ὅσον ἦκει εἰς φύσιν, ἐνεργεῖν δὲ τὰ ἀρσένων εἰς δυνάμειον, θλαδίαν δὲ λέγω καὶ ἐκλομίαν. εἰς δ' ἂν οἱ τοιοῦδε πάλιν οἱ ἐν ὑπολήψει μὲν ἀνδρίας τῆς εἰς ἀρετῇ, εἰ μὴ ἐτι καὶ ἐνεργοὶ πρὸς ἀρετῆς ἀνυχήματα. Ξηροὶ δὲ ὡπερ καὶ ἀκαρποὶ, καὶ τὸ διώκοντα καρποφορεῖν πολυτρόπως παρερημαῖοι. πλείσος γὰρ ὅσος ἡμᾶς ἀνοσίων παιδῶν καταβιάζεται δῆμος εἰς τὸ ἀναλκίτε καὶ ἀδρανές· καὶ προσέτι τῷ τῷ, τὸ μὴ ἰχύσαι καρποφορεῖν. ταύτητοι, καθάπερ ἐγώμακ, καὶ πολλοῖς ὀνόμασι τὸ ὑπερβῆσαι ὁ νόμος ἀποκαλεῖ. θλαδίαν γὰρ φησὶ καὶ ἐκλεθλιμμένον καὶ ἐκλομίαν καὶ ἀπεσπασμένον. Παιμπούκιλα γὰρ τὰ ἐν ἡμῖν πάθη, δια πολλῆς ὡπερ ἄγοντα τρεῖς πρὸς τὸ ἀναλκίτε καὶ ἀδρανές.

μθ. Καὶ ἐκ χειρὸς ἀλλογενῆς εἰ προσοίσετε τὰ δῶρα τῷ Θεῷ ὑμῶν ἀπὸ πάντων τῶν ὅτι φθάρματα ἐσὶν ἐν αὐτοῖς, [μῶμος ἐν αὐτοῖς,] εἰ δεχθήσεται ταῦτα ὑμῶν.

**** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Μυσαρὸν δὲ ὅτι πρὸς τῆτοις ἐσὶ, καὶ διὰ χειρὸς ἀλλοτρίας τὰς ἱεροργίας καταδύειν Θεῷ, προσαπέφλωε, λέγων· καὶ ἐκ χειρὸς ἀλλογενῆς εἰ προσοίσετε τὰ δῶρα Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν. δι' εἰ σημαίνεται τυπικῶς, ὡς διὰ μόνου Χριστοῦ προσιτὸς ὁ πατήρ.

ν. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Μόχον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα, ὡς ἂν τεχθῆ, καὶ ἔσαι ἐπὶ ἡμέρας ὑπὸ τὴν μητέρα αὐτῆ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ οὐδόῃ καὶ ἐπέκεινα δεχθήσεται εἰς δῶρα, κάρπωμα τῷ Κυρίῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὰ πρωτότοκα τῶν θρεμμάτων εἰς τῷ οὐδόῳ ἡμέραν

A προσφέρεται διηγόρῳσιν; Ἦδει τῷ ἐνίων γαστριμαργίαν καὶ ὅτι τυχὸν ὑπερὰφες αὐτὸ καὶ ὑβριδῆς θεασάμενοι, τῷ μὲν κατέδεξαν, ἕτερον δὲ προσοίσασι. τῆς χάριν ὑπερῆν προσσνεχθῆναι προσέταξε.

*** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** [Τὸ ἀρτιγενῆς καὶ ὑπότιτον ἐτι σφάτλειν ἐκ ἐα.] δεικνύς ὅτι τὸ ἀτελές ἔπω μὲν ἱερὸν, ἐτι δὲ ἀπαράδεκτον διὰ τῷ Θεῷ.

Β **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Τὰ τοίνυν προσκομιζόμενα ζῶα καὶ ἀνατιθέμενα τῷ Θεῷ, δὲν μὲν εἶναι φησὶν ἐπὶ ἡμέρας ὑπὸ τῷ μητέρα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ οὐδόῃ καὶ ἐπέκεινα δῶρον ἔσεσθαι εἰς κάρπωμα τῷ Θεῷ. οὐδόῳ δὲ εἶναι φησὶν τῷ ἀνασάσιμον τῷ Σωτήρος ἡμέραν, καὶ ἀρχῇ ὡπερ αἰῶνος νέε, παριππύσαντος τῷ κατὰ τὸν νόμον ὡς ἐν ἡμέραις ἐπὶ ταῖς πρώταις. ἐκὲν ἀνίερν καὶ ἀπροσκόμισον τὸ ὡς ἐν χρόνῳ τῷ κατὰ νόμον, δῆλον δὲ ὅτι [τὸ] ἐν λατρεία σαρκικῇ. δῶρον δὲ ἤδη ὑπερσδεκλον τῷ Θεῷ πᾶν εἶτι λοιπὸν ἐν Χριστῷ κατὰ τῷ οὐδόῳ καὶ ἐπέκεινα. ἀκατάλληλος γὰρ ἢ ἐν Χριστῷ κλήσις, ἀρχῇ ἔχουσα τῷ ἀνάσασιν. (1)

νε. Καὶ μόχον καὶ ἐκ ποιμνὶς πρόβατον, αὐτὴν καὶ τὸ παιδίον αὐτῆς, εἰ σφάξεται ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

Δ **** ΚΥΡΙΛΛΟΥ.** Τὸ δέγε μὴ σωδιόλυθαι δὲν μητέρα τοῖς τέκνοις ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, τί ἂν εἴη; Νομοθετήσας εὐ μάλα τὰ ἐπὶ Χριστῷ, καὶ τῷ δι' αὐτῆ τελείωσιν προαναφωνήσας ἀσείως, ἐκ ἠγνόησιν, ὡς Θεός, τῶν Ἰουδαίων τὸ ἀπειθεῖν, καὶ τῆς Ἰερουσαλήμ τὸ δυσώδιον, καὶ ὅτι ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ὁλοθροῦθῆσονται μὲν ὡς Κυριοκτόνοι καὶ ἀγρίως πεπαρωνηκότες εἰς τὸν γόν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, πλὴν ἐκ εἰς ἅπαν ὁλοθρῖος Ἰερουσαλήμ οἰχθήσεται, μονεῖ δὲ ὡπερ ἔρημος τέκνων, τὸν τελούταῖον καὶ ἐν ἐχάτοις περιμένουσα καιρὸν, καθ' ὃν καὶ αὐτὴ σωθήσεται, κατοπιν τρέχουσα τῶν ἐθνῶν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν ταύτῳ δὲ οἰμαί τύπον ὡπερ τινὰ τὸ χρῆμα τιθεῖς εἰδήσεως ἀναγκαίας. ἦκιστα μὲν γὰρ οἰχθήσεται τὰ ὄντα πρὸς τὸ μηδὲν, ἀκρατῶ φθορᾷ τυραννιμένᾳ· διαμικεῖ δὲ ὡπερ ταῖς διαδοχαῖς τῷ ἐν ἐκείνῳ, κακῆνο τυχὸν ἐν τῷ σωζόμενα, κατὰ γε τὸ συγγενῆς ἢ ὁμοιδῆς, τὸν εἰς ἅπαν ὀλεθρον τῶν ἰδίων κλισμάτων ἀποσοβῆντος τῷ Θεῷ. Καὶ μετ' ἕτερα. Τετελούθηκε μὲν γὰρ ἡ ῥίζα τῷ ἀνθρωπείν γενῆς οἵατις μητῆρ, ὡς ἐν Ἀδάμ, πλὴν οἱ ἐξ αὐτῆς, τρεῖσιν ἡμῖς ἀνεθάλλομεν ἐν Χριστῷ, καὶ ἐσμεν καὶ σωζόμεθα. ζῶντες ἔχοντες αὐτὸν καὶ ῥίζαν ὡπερ τῷ γενῆς δούτεραν.

νγ. Ἐὰν δὲ θύσης θυσίαν εὐχῆν χαρμοσύνης Κυρίῳ, εἰσδεκλὸν ὑμῖν θύσατε

(1) Τὸ δὲ τὸ ὑπόμνημα ὅλον παρὰ τῷ κώδ. κῆται ἐν τῷ 23. κεφ. τῆς Ἐξοδ. μέρος δὲ τῆς πάλιν, εἶταν τὸ ἀπὸ τῆς οὐδόῳ δὲ εἶναι φησὶν, ἄχρι τῆς ἐπὶ ταῖς πρώταις, ἐν τῷ 22. κεφ. τῆς Ἐξοδ. τὰ δὲ ἐπόμενα ἐν τῷ δὲ τῷ κεφ. τῷ Δουίτ.

νδ. Θύσατε αὐτό. Τῇ τε ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄ
βρωθήσεται· καὶ ἐκ ἀπολείψετε ἀπό
των κρεῶν εἰς τὸ πρῶν. ἐγὼ Κύριος.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰ κρέα τῶν ὑπὲρ
αἰνέσεως θυσιῶν, ὡς τὰ τῶ πάχα, αὐ-
θημερὸν ἐδίεσθαι κελεύει, καὶ μὴ ὑπο-
λείπεισθαι. αἰνεσις γὰρ τῶ Θεῷ ἢ ἐν τῶ
μέλλοντι αἰῶνι ζωῇ, μηδὲν ἔχουσα νεκρό-
τητος λείψανον.

νε. Καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς-
μα, καὶ ποιήσατε αὐτάς. ἐγὼ Κύ-
ριος. Καὶ ἔμὴ βεβηλώσητε τὸ ὄνομα
τῶ ἁγίῳ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν μέσῳ
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. ἐγὼ Κύριος ὁ ἁγιά-
ζων ὑμᾶς, Ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ
γῆς Αἰγύπτου, ὡς εἶναι ὑμῶν Θεός.
ἐγὼ Κύριος.

Κ Ε Φ.

β. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, λέγων, Λά-
λησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἑορταὶ Κυρίου
ἃς καλέσετε αὐτάς κλητὰς ἁγίας,
αὐταί εἰσιν αἱ ἑορταί μου.

ΣΕΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ἑορτῆ ἐστὶ καθαρισ-
δianoias, καὶ σωειδὸς ἀνεπίληπτον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰσὶ τοίνυν
ἀριθμῷ δέκα ἑορταί, ἃς ἀναγράφει ὁ νό-
μος. πρώτη μὲν, ἢ ἀκέραια θουμάσαι τις
ἀν ἰσως. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡμέρα πάσα. δευτέ-
ρα δ', ἢ ἐξ ἡμερῶν ἐβδόμη, σάββατον αὐ-
τῶ Ἑβραῖοι παλῖν γλώττῃ καλεῖται. τρίτη
δὲ, ἢ μετὰ σιῶσον τῶ κατὰ τινὰ σελιῶν
νεῖαν νεομῖναια. τετάρτη δὲ, τῶν διαβατη-
ριῶν, ἢ καλεῖται πάχα. πέμπτη δὲ, ἢ τῶν
ἀσαχῶν ἀπαρχῇ, τὸ ἱερόν δραγμα. ἕκτη
δὲ, ἄζυμα, μεθ' ἢ (2) τῆς τῶν ἐβδομάδων
ὄντως ἐβδόμη. ὀγδόη δὲ, ἱερομῖναια. ἐνάτη
δὲ, νησεῖα. δεκάτη δὲ, ἢ τῶν σκλιῶν, ἢ τις
ἐστὶν ἢ τῶν ἐτησίων ἑορτῶν συμπέρασμα,
εἰς τέλειον ἀριθμὸν δεκάδα τελούτωσα.

γ. Ἐξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ
δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα ἀνά-
παυσις κλητῇ ἁγίᾳ τῶ Κυρίῳ. πᾶν
ἔργον ἔ ποιήσετε· σάββατά ἐστὶ τῶ
Κυρίῳ ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρῶτῳ τῶ σαββατικῶ
ἀνάπαυσιν ἁγίαν καλεῖ· ἢ τις ἐστὶ σκία τῶ
ἀποκειμένη σαββατισμῶ τῶ λαῶ τῶ Θεῷ·
εἶτα τῶ τῶ πάχα, ἢς καὶ αὐτῆς τῶ πλή-
ρωσιν ὁ Σωτὴρ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶ Θεῷ γε-
νησομένῳ προαγορεύει, ὅτε τῶ κοσμικῶ
ἀπολιπόντες Αἰγύπτου, διὰ τὸν ἁμνὸν τῶ
Θεῷ παρασησόμεθα Χριστῶ ἐλδύθεροι.

δ. Αὐταὶ αἱ ἑορταὶ τῶ Κυρίῳ κλη-
ταὶ ἁγία, ἃς καλέσετε αὐτάς ἑορτάς
ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

ε. Ἐν τῶ πρώτῳ μηνὶ ἐν τῇ τεσσα-
ρεσκαυδέκατῃ ἡμέρᾳ τῶ μηνός, ἀνα-
μέσον τῶν ἑσπερινῶν πάχα τῶ Κυρίῳ.
στ. Καὶ ἐν τῇ πεντεκαυδέκατῃ ἡμέρᾳ τῶ
μηνός αὐτῶ ἑορτῇ τῶν ἄζυμων τῶ Κυ-
ρίῳ. ἐπὶ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε.

(1) Ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ. 33. ἐστὶ.

Κ Β. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Σὺ τῶ προβάτῳ ἡδιον καὶ
ἄζυμα, ἔ μὴ καὶ τὸν ἁμνόν. ἀλλὰ τῶ
πάχα ἐστὶν ἢ ἑορτῇ, καὶ ἐκ τῶ κρατῆντος
ὀνομάζεται ἡμέρα. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ πεντε-
καυδέκατῃ ἡμέρᾳ ἡδιον ἄζυμα, ἔ μὴ καὶ
τὸν ἁμνόν, ἑορτῇ καλεῖται τῶν ἄζυμων.
διὰ τῶτο ἐν ἢ τεσσαρεσκαυδέκατῃ, τῶ πά-
χα ἢ δὲ πεντεκαυδέκατῃ, τῶν ἄζυμων
λέγεται.

ζ. Καὶ ἡμέρα ἢ πρώτη κλητῇ ἁ-
γία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν
ἢ ἔ ποιήσετε. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυ-
τώματα τῶ Κυρίῳ ἐπὶ ἡμέρας. ἢ ἢ
ἡμέρα ἢ ἐβδόμη κλητῇ ἁγία ἔσαι ὑμῖν·
πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε.

** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Λατρείαν ἐνταῦθα
τῶ δελεῖαν καλεῖ. ἐδὲν ἐν, Φησί, τῶν
δελοπρεπῶν, καὶ οἰονεῖ ἀνδραποδίζοντων
ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πρὸς Θεὸν ἀολῆς, ἐργάσε-
δε ἐν σαββάτῳ, ὁ καταφορτίζει ὑμᾶς βάρ-
ει ἀμαρτημάτων. ἀνέσεως γὰρ καὶ ἀφέ-
σεως ἐστὶν ἢ ἡμέρα· καὶ ἔ χρη σωδέσμοις
κακῶν τὸ ἀξίωμα αὐτῆς ἐνυβρίζεσθαι.

θ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν, λέγων, Εἶπον τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
ραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὅταν εἰ-
σέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἢν ἐγὼ δίδωμι
ὑμῖν, ἢ φερίζητε τὸν φερισμόν αὐτῆς,
ἢ οἴσετε δραγματα ἀπαρχῆν τῶ φε-
ρισμῶ ὑμῶν πρὸς τὸν ἱερέα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἑορτῇ δ'
ἐστὶν ἢ μετὰ τῶ πρώτῳ δὲ θυς ἡμέρα, ἢ τις
ἀπὸ τῶ συμβεβηκότος ὀνομάζεται δραγ-
μα. τῶτο γὰρ ἀπαρχῇ προαγορεύεται
τῶ βωμῶ, καὶ τῆς χώρας ἢ ἔλαχε τὸ
ἔθνος οἰκίον, καὶ τῆς συμπάσης γῆς. ὡς
εἶναι τῶ ἀπαρχῶ καὶ τῶ ἔθνους ἰδίαν, καὶ
ὑπὲρ παντός ἀνθρώπων γενέας κοινῶ· καὶ
τὸν ὄντα Θεὸν φεραπύειν ὑπὲρ τε ἑαυτῶ
καὶ τῶν ἄλλων, ὅτι πάμφορον γῶ ἔλαχον.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Πολλὰ μὲντοι διὰ τῆς ἀπαρ-
χῆς παρίσταται. πρῶτον μὲν, Θεῷ μνη-
μα· ἔπειτα, τῶ πρὸς ἀλήθειαν αὐτῶ τῆς
δύκαρπιας, ἀμοιβῆ δικαιοσύνης. κριτῆ δὲ
τὸ τῆς ἀπαρχῆς δραγμα, πρὸς τῶ τῶν
ὑποβεβιωκότων ἀνυπαίτιον χρῆσιν. ἐπειδὴ
γὰρ ἔτ' ὄναγες ἢ ἐκ πάντων ἀπάρχεσθαι.

CC CC 2

τῶν

(2) Μεθ' ἢ ἢ ἀνάγν.

τῶν πλείων πρὸς ἡδονῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀναγκαίων χρησίν γεγονότων· ἔθ' ὅσιον ἀπολαῦσαι καὶ μεταχειρῆν τινὸς τῶν πρὸς ἐδωδῶν, εἰ μὴ οἷς ὑπρεπὲς καὶ θέρμεις ὑπεχρησίσαστο, τὸ δὲ ὑπερβαίνει τροφῆς τετιμημένον εἶδος, κριθῶν ἀπάρξασθαι προσέταξεν ὁ νόμος. ἔ γὰρ τῶ σίτῃ τὰ πρεσβεία ἔλαχεν. ἔ πάλιν τῶ ἀπαρχῶν ἐπιφανεσέραν ἔσαν, εἰς ἐπιτηδειότερον ἀνατέθεικε καιρὸν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀσαχῶν γὰρ δίκῳ ἀνεθάλλομεν ἐν κόσμῳ, κατὰ τὸ εἰρημνόν· ὅτι
 Ἰωάν. 4. 35. ἐπάρατε τὰς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσαθε
 » τὰς χώρας, ὅτι λυθκαί εἰσιν ἡδὴ πρὸς θερισμόν. ἔκῃν οἷά τις σαχῶν ἀπαρχῆ, καὶ νέος ὡσπερ καρπὸς ἐν εἶδει δράγματος νοεῖται Χριστός, ὁ πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, ὁ πάντα πρὸς καινότητα μετασοικεῖων, καὶ παλαιότητος ἀπαλλάττων.

ια. Καὶ ἀνοίσει τὸ δράγμα ἐναντι Κυρίας δεκτὸν ὑμῶν· τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἀνοίσει αὐτῶ ὁ ἱερεὺς.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ὅρα ὅπως ἡμῖν ὁ νόμος καὶ τὸν τῇ ἀνασάσει πρέποντα προανετύπε καιρὸν, τῆς τῶ τρίτῳ ἡμέραν. τῇ γὰρ ἐπαύριον τῆς πρώτης, φησὶν ἀνοίσει τὸ δράγμα ὁ ἱερεὺς ἐναντι Κυρίας.]
 » τρίτη δὲ ἢ ἀπὸ τῆς πρώτης, ἔκ αὐριον, ἀλλὰ μεθαύριον. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δράγμα τοίνυν ὁ Χριστός, ὡς πάντας ἔχων ἐν αὐτῶ, καὶ ὑπὲρ πάντων ἀνακείμενος, καὶ ἀνδρωπότητος ἀπαρχῆ τετελειωμένης ἐν πίσει. καὶ ὀφελείης εἰς τὰς ἀνω καὶ ἐν ἔρανῶ συγκομιζέσθαι θησαυρός. προσκομιζέσθαι δὲ δαῖ τὸ δράγμα τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης, ὅ ἐστι τῇ τρίτῃ. ἀνεβίω μὲν γὰρ ἐκ νεκρῶν κατὰ τῶ τρίτῳ ἡμέραν, ἔτω τε ἀναπεφοιτηκεν εἰς τὸν ἔρανόν, εἰς τῶ σκλωτῶ τῶ ἀληθινῶ. (2)

ιβ. Καὶ ποιήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ ἂν φέρετε τὸ δράγμα, πρόβατον ἄμωμον ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα τῶ Κυρίῳ. Καὶ τὴν θυσίαν αὐτῆ δύω δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ· θυσία τῶ Κυρίῳ, εἰς ὄσμην εὐωδίας τῶ Κυρίῳ· καὶ σπονδὴν αὐτῆ τὸ τέταρτον τῆ εἰν οἶνον.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ γὰρ ὡς ἐν δράγματι καὶ ἀπαρχῆ καρπῶν οἶον εἰς ζωγραφόμενος, καὶ ὡς ἐξ ἀγγέλης ἀπαρχῆ λαμ-

βάνεται· ἀγγέλης δὲ ζωῆς ὡς ἐν πίότητι χάριτος, καὶ ἐν ὑφροσῶν πνύματος.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σεμιδάλις μὲν, σημαῖον ἂν γένοιτο ζωῆς· πίότητος δὲ, τὸ ἔλαιον· ὑφροσῶν δὲ, ὁ οἶνος.

ιδ. Καὶ ἄρτον, καὶ πεφρυγμένα χίδρα νέα ἔ φάγεσθε ἕως εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ταύτην, ἕως ἂν προσενέγκητε ὑμεῖς τὰ δῶρα τῆ Θεῶ ὑμῶν. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστι, πεφρυγμένα
 » νέα χίδρα ἔ φάγεσθε, ἕως ἂν προσενέγκητε ὑμεῖς τὰ δῶρα τῶ Θεῶ ὑμῶν; Τῆς Παλαιστίνης ἢ γῆ θερμότερα ἔσα, πρῶτῳ φέρει καρπός. κελδοὶ τοίνυν μὴ πρότερον τινα νέος ἀσάχουα ἀφεῦσαι. καὶ φρύξαι, καὶ φαγεῖν, ὡς ἂν ἐκ τέτων προσενέγκωσι τῶ Θεῶ δράγμα.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσάγεται δὲ καὶ ὡς ἐν ἄρτῳ, καὶ ἐν χίδροις πεφρυγμένοις. χίδρα δὲ τὰ ὄσπρια φησὶ, διὰ τὸ, οἶμα, τριβόμενα τοῖς ἀλοῦσιν αὐτὰ περιχεῖσθαι μύλοις. νοοῖτο δ' ἂν ἡμῖν καὶ διὰ τέτων Χριστός, ὡς νέον φύραμα, πρὸς ὃν ἡμεῖς μεμνησώμεθα.

ιε. Καὶ ἀριθμήσετε ὑμῶν ἀπὸ τῆς αὐριον τῶν σαββάτων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ δράγμα τῆ ἐπιθέματος, ἐπὶ ἑβδομάδας ὀλοκλήρης ἀριθμήσεις, ἕως τῆς ἐπαύριον τῆς ἐσχάτης ἑβδομάδος ἀριθμήσετε πενήτην ἡμέρας, καὶ προσοίσετε θυσίαν νέαν τῶ Κυρίῳ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τσαύτας ἔχουσα προνομίας ἢ ἐπὶ τῶ δράγματι πανήγυρις, προέορτός ἐστιν ἑτέρας εορτῆς μείζονος. ἀπὸ γὰρ ἐκείνης τῆς ἡμέρας πενήτηκος ἂν ἀριθμῆται, ἐπὶ ἑβδομάδων ἱερὸν ἀριθμὸν ἐπισφραγισομένης μονάδος. πρόσρησιν δ' ἔλαχεν ἢ κατὰ τὸν πενήτηκος ἀριθμὸν εἰσαμνή εορτῆ, πρωτογεννημάτων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Κελδοὶ δὲ τὸ δράγμα τῆτο προσνεχθῆναι τῇ τῆ πάχα ἡμέρα. (3) εἶτα ἐκ ταύτης ἐπὶ ἑβδομάδας ἀριθμῆσαι, καὶ τῆς πενήτηκος ἐπιτελέσαι τῶ εορτῶ. ἔτω γὰρ ἔφη· καὶ ἀριθμήσετε ὑμῖν ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῶν σαββάτων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ δράγμα τῆ ἀφορίσματος ἐπὶ ἑβδο-

(1) Μετ' αὐριον, ὁρθότ. ἐπαύριον δὲ ὡ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 612. (2) Ἐν τοῖς ἐκδομο. ἔχ εὐρηται.

(3) Τὸ κατ' αὐτῶ τῶ τῆ πάχα ἡμέραν τὸ δράγμα προσάγεσθαι, πάντῳ ἀπίθανον ἔοικεν. εἰδὲ γὰρ τῶ ἔρητῳ σωχίδες λέγοντι, ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῶν σαββάτων, εἰδὲ τοῖς τῶν ἄλλων ὑπομνήμασιν. ὁ μὲν γὰρ Φίλων ὁ Ἑβραῖος (ὡ τῶ προλαβόντι ὑπομνήμ.) φησὶν· ἐς τῆ δὲ ἐστὶν ἢ μετὰ τῶ πρώτῳ ὄσπριον ἡμέρα, ἢ τις ἀπὸ τῆ συμβιβαστικὸς ὀνομάζεται δράγμα. ὁ δὲ Ἰωσήπος, (ὡ κεφ. 10. τῆ 3. περὶ Ἰουδαίῳ. ἀρχαιολογ. βιβλ.) τῇ δὲ ὀσπρία τῶν ἀζύμων ἡμέρα, ἐκτὴ δὲ ἐστὶν αὐτῆ καὶ δεκάτῃ τῶν καρπῶν ἕς ἐθέρσαν· ἔ γὰρ ἠψαντο πρότερον αὐτῶν· μεταλαμβάνουσι. καὶ τὸν Θεὸν ἠγάμων τιμῶν δίκαιον εἶναι πρώτον, παρ' ἔ τῆς ὄσπριον τέτων ἔτυχον, τὰς ἀπαρχὰς τῆς κριθῆς αὐτῶ ἐπιφέρουσι, κτ. ὁ δὲ Ἐπιφάνιος, (ὡ τῶ προκειμ. ὑπομνήμ.) μετὰ τὸ φῦσαι τὸ πάχα, κτ. ἴσως δὲ τῆτο ὁ Θεοδώριτος εἶρηκε, συμβιβασθαι θέλων τὸ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ δράγμα, ἀριθμήσεις ἐπὶ ὀλοκλήρης ἑβδομάδας.

ἡ ἐβδομάδας ὀλοκλήρης. ἡ δὲ τῆς πεντηκοστής εορτὴ, μνήμη ἢ τῆς εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ἐπαγγελίας εἰσοδῶ. τότε γὰρ καὶ ἔπειρον, καὶ ἐξέριζον. εἰ γὰρ τῆ ἐρήμῳ τὸ μάννα ἠδῖον ἐρανόθεν φερόμενον.

**** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ.** Μετὰ τὸ θύσαι τὸ πάχα εἰς τριῶν ἡμερῶν, τρεῖς μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὰ προβάτα προσέτατε τὸ δράγμα εἰσφέρειν. ἵνα σημάνῃ τὸ ὄλογημένον δράγμα ἐγειρόμενον ἐκ τῶν νεκρῶν μετὰ τρίτῳ ἡμέραν, τῆς γῆς αὐτῷ προσφύσεως, καὶ αὐτὸ αὐτὸ πάλιν κομιζομένη ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν ἀναστάσει τῆς μνήματος, καὶ μένοντος σὺ τοῖς μαθηταῖς τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς πεντηκοστῆς εἰσφέροντος αὐτὸ εἰς τὰ ἐπεράνια τῷ πατρὶ, τὸ πρωτότοκον τῶν πρωτοτόκων, ἡ ἀπαρχὴ ἡ ἀγία, τὸ δράγμα ὃ ἐδράξατο ἀπὸ Μαρίας, ἡ ἀγκάλη ἡ ἀγκαλιόσα εἰς Θεῷ, ὃ καρπὸς τῆς κοιτίας, ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἄλλω.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. [Εἰσχεκόμενε παραχρημα τῆς ἀγίας ἡμῖν πεντηκοστῆς προανατύπωσιν ἐναργῆ, ἐπὶ τὰ χρωμα λέγων ἐπαριθμῶν ἐβδομάδας τῆ τῆ δράγματος εἰσκομιδῆ.] Μετὰ γὰρ τὴν ἀναστάσιμον ἡμέραν ἐπὶ τὰ σιμῶντες ἐβδομάδας, εορτάζομεν τὴν πεντηκοστήν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τῷ τύπῳ γὰρ ἀκολουθῶντες τῷ παλαιῷ, τὰς πενήκοντα ἡμέρας ἀριθμῶμεν· ἐκ ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐτέθη τὸ δράγμα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ τῆς ἀναστάσεως.

ΙΖ. Ἀπὸ τῆς κατοικίας ὑμῶν προσοίσετε ἄρτους ἐπίθεμα, δύο ἄρτους· ἐκ δύο δεκάτων σεμιδάλεως ἕσται ὁ ἄρτος ὁ εἷς, ἐξυμωμένοι πεφθῆσονται πρωτογεννημάτων τῷ Κυρίῳ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Δύο ἐξυμωμένους ἄρτους ἐκ πυρὸς γεγονότας ἕδος προσφέρειν, ἀπαρχῶν σίτης τῆς ἀρίστης τροφῆς· ἡ δὲ διότι πρὶν εἰς τὴν ἀνθρώπων χρῆσιν ἐλθεῖν τὸν ἐπέτειον καρπὸν τῆς νέας σίτης, πρῶτον γέννημα, καὶ ὁ πρῶτος περιφανῆς καρπὸς ἀπαρχὴ προσάγεται, ἵνα διὰ βραχέως συμβόλῃ παραφλύωσιν δὲ χάρισον ἡδῶς· ἡ δὲ διότι κατ' ἐξοχὴν πρῶτον καὶ ἀριστον γέννημα ὃ τῆ σίτης καρπὸς ἐστίν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Δύο δὲ ἄρτοι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς προσεφέροντο, καὶ ἔ τρεῖς, εἰς ἀνδείξιν τῆς τῶν δύο ὑποστάσεων φανερώσεως, τῆ ἡσθητικῆς καὶ τῆς πνεύματος. ὁ γὰρ πατήρ ἡδῶ προέγνωσο, πλὴν καὶ τῶν δύο τῶν γνωσθέντων, ἐγνωμεν τὴν εἰς Τριάδι Θεότητα.

**** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Πρωτόλειον τῆς εἰς καινότητῃ μελαπλάττομένης κλίσεως ὁ Ἑμμαυκήλ. νοεῖται δὲ πρῶτος εἰς ἡμῖν, ὡς ἄρτος καὶ νέον φύραμα. Καὶ μετ' ὀλίγα. Νέον ὡπερ τὸ καὶ ἡμεῖς κεκλήμεθα φύραμα, τύπος δ' ἂν εἴη καὶ τῆδε σαφῆς ὁ ἐκ νέων

Α καρπῶν προσκομιζόμενος ἄρτος. ἀλλ' ἐκ εἰς ὁ ἄρτος, δύο δὲ χρωμα προσάγεσθαι λέγει. δύο γὰρ οἱ λαοὶ, καὶ εἰς πρὸς ἐνότητα φαίνονται σιμωλεγεμένοι διὰ μεσίτη Χριστῶ. πλὴν ἐξυμωμένοι πεφθῆσονται, φησί. καὶ τὸ ἀνιγμα; φέρε λέγωμεν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ζύμη δὲ ἂν ὁ Σωτὴρ τῆς θείας τε καὶ ἀσθελετικῆς παιδύσεως τὴν δὲ κλεῖτε καὶ ὄνησιφόρον δὴ αὐμιν παρεκάζει, λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν Mat 9. 13. 35.
Β ἐρανῶν ζύμη, ἢ λαβῆσα γυνὴ ἐκρυψεν εἰς ἀλόβρη σατα τρία, ἕως ἔξυμωθῆ τὸ ἔλον. εἰσδύσσα γὰρ εἰς νέον καὶ καρδίαν τῆς ἀσθελετικῆς παιδύσεως ἡ ζωοποιὸς ἐνέργεια, ψυχλῶτε καὶ σῶμα καὶ πνεῦμα πρὸς ἰδίαν ὡπερ ποιότητα μετασοχηιοῖ. ἔχεν τῆ τοιαύδε ζύμη πρέποι ἂν ὑπονοεῖν ἐξυμῶσαι τὰς λαῖς, ὡς εἰς εἶδα τῶν ἄρτων προσκομιζομένων· καὶ ἐκ δύο δεκάτων ἕκαστος, τὸ οἶονε διτλὸν τῆς παιδύσεως καταγράφοντος ἡμῖν ἀνιγματωδῶς τῆ τύπος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ μὲν γὰρ πάχα, καὶ τὴν διαβατήριον εορτῶν εορτάζοντες, τὰς ἄρτους ἀζύμους προσφέρειν ἐκελεύομεθα· μετὰ δὲ τὸ ἐξωνηθῆναι ἡμᾶς τῆς ἀμαρτίας τῷ αἵματι τῆ Χριστῶ, καὶ δεξασθαι τῶν ἀσθελετικῶν μαθημάτων τὸν σπόρον. καὶ καρπὸν ἐνεγκῆν, ἄρτους λοιπὸν ἐξυμωμένους εἰς τῆ πεντηκοστῆ προτρεπόμεθα.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρωτογεννημάτων φησὶν ἕσαι ζύμη, καὶ διὰ τῆτο ταύτῳ ἐκ ἀποσρέφομαι.

ΙΗ. Καὶ προσάξετε μετὰ τῶν ἄρτων ἐπὶ τὰ ἀμνὸς ἐνιαυσίους ἀμώμους, καὶ μόσχον ἕνα ἐκ βεκολίας, καὶ κριὸς δύο ἀμώμους, καὶ ἔσονται εἰς ὀλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ· καὶ αἱ θυσαί αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν θυσία ὁσμῆ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν εἴεν οἱ μὲν ἀμνοὶ, τῆς ἀγέλης τῶν πισθυσάντων· ἰχθύς δὲ καὶ ἀνδρείας, ὁ μόσχος· ἡλικίας δὲ τῆς ἀντελῆς, ὁ κριός. ἔχεν οἱ πισθύνοντες διὰ τῆ κατανδρίζεσθαι φιλεῖν τῶν γεωδεσέρων, ἀναθρῶσκων εἰς τελειότητα τὴν εἰς Χριστῶ νοεμένην.

ΙΘ. Καὶ ποιήσετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρτίας, καὶ δύο ἀμνὸς ἐνιαυσίους εἰς θυσίαν σωτηρίας μετὰ τῶν ἄρτων τῆ πρωτογεννήματος.

*** ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Ὅρα τοίνυν σφραζομένῳ τῷ νοητῷ χιμάρῳ σιμωποθνήσκοντα τὰς ἀμνὸς, καὶ σιμωποθνήσκοντα τὰς ἄρτους. δεκτὴ γὰρ ἡμῶν ἡ καθιέρωσις, καὶ εἰς ὁσμὴν ὀσθίας ἡ νέα τε καὶ ἀσθελετικὴ ζωὴ, συμπλαττομένη τῶν τοῖς παιδημασι τῆ Χριστῶ, καὶ τὴν αὐτῆ μίμησιν ὑποτρέχουσα.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Σωτηρίας θυσία διακεκλήσθαι, φησὶν, ἡ τοιαύδε καλῶς σώζει

σώζει γὰρ τὰς ὑπὲρ ὧν τὴν σφαγὴν ὑπέ-
μεινεν ὁ Χριστός, ἕπερ ἐξέλιπον ἀμαρτίας
καὶ θανάτου, καὶ φθορᾶς ἀμείνων ἀπο-
τελεῖ τὰς σωτηριαμμένους αὐτῷ καὶ σωα-
ποδνήσκοντας.

κ. Καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς με-
τὰ τῶν ἄρτων τῆς πρωτογεννήματος
ἐπίθεμα ἐναντίον Κυρίου μετὰ δύο ἄρ-
νῶν, (1) ἅγια ἔσαι τῷ Κυρίῳ. τῷ
ἱερεὶ τῷ προσφέροντι αὐτὰ αὐτῷ ἔσαι.

κα. Καὶ καλέσεται ταύτην τὴν ἡμέραν κλη-

τὴν ἁγία ἔσαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λα-
τρευτὸν ἔποιήσετε ἐν αὐτῇ. νόμιμον
αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ
κβ. κατοικίᾳ ὑμῶν. Καὶ ὅταν θερίζητε
τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, ἔσυντε-
λέσετε τὸ λοιπὸν τῆς θερισμῆς τῆς
ἀγρῆς ἐν τῷ θερίζειν σε, καὶ τὰ
ἀποπίπτοντα τῆς θερισμῆς σου ἔσυν-
λέξεις· τῷ πλωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ
καταλείψεις αὐτά. ἐγὼ Κύριος ὁ
Θεὸς ὑμῶν.

Κ Ε Φ.

Κ Γ. (2)

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
β. Μωϋσῆν, λέγων· Λάλη-
σον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέ-
γων, τῆς μηνὸς τῆς ἑβδόμης μιᾶ τῆς μηνὸς
ἔσαι ὑμῖν ἀνάπαυσις, μνημόσυνον σαλ-
πίγγων· κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Μνημόσυνον σαλπίγγων, ἡ
τὴν τῆς σκλωποκίτας. (3)

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐξῆς δέ-
εσιν ἱερομυθία, καθ' ἣν ἅμα ταῖς ἀναγο-
μνάσις θυσιῶν ἐν τῷ ἱερῷ σαλπίζου ἔθος·
ἀφ' ἧς καὶ σαλπίζων ἔτυμος ἐορτὴ προ-
σαγορεύεται, διττὸν λόγον ἔχουσα· τὸν
μὲν, ἴδιον τῆς ἑβδου· τὸν δὲ, κοινὸν ἀν-
θρώπων ἀπάντων. ἴδιον μὲν, ὑπόμνησιν
τερασίων καὶ μεγαλουργηθέντος ἔργου, καθ'
ὃν χρόνον τὰ λόγια τῶν νόμων ἐθεσπίζετο.
τότε γὰρ ἀπ' ἕραν ἔφωγέ σάλπιγγος ἐξή-
χησεν, ἡ εἰκὸς ἄχρι τῶν τῆς παντὸς φθά-
σαι περάτων. Καὶ μετ' ὀλίγα. Κοινὸν δὲ πρὸς
πάντας ἀνθρώπους ἐκείνο· ἡ σάλπιγγος ὄρ-
γανόν ἐστι πολέμου, καὶ πρὸς ἀφόρμησιν,
καὶ πρὸς ἀνέκκλησιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερος
θεήλατος πόλεμος, ὅτε ἡ φύσις ἐν ἑαυτῇ
σασιάζει, τῶν μερῶν ἀντεπιτιθεμένων ἀλ-
λήλοις. Καὶ μετ' ὀλίγα. Διὰ τῆτο ἐπώνυμον
ἐορτῶν ὀργάνου πολεμικῆς, σάλπιγγος. ἀπέ-
φωκε ὁ νόμος, ἐπ' εὐχαριστία τῆς εἰρω-
ποιῆς Θεοῦ. ὅς καὶ τὰς ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ
τὰς ἐν τοῖς μέρεσι τῆς παντὸς θάσεις ἀνε-
λῶν, εὐθιμίας καὶ εὐετηρίας ἀπεργάσα-
το, μηδὲν ἐμπύρομα καρπῶν φθορᾶς ἐά-
σας ζωπυρηθῆναι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Οὕτω διδάξας ὅπως
χρητὴ καὶ τῆς πάσης ἐν τῆς παντηχοῦς ἐπι-
τελέσαι τὴν ἐορτῶν, διδάσκει καὶ τίνα χρὴ
πράξαι τῷ ἐβδόμῳ μῶνι. καὶ τῇ μὲν νεο-
μυθία, τῶν σαλπίγγων τὴν ἐορτῶν ἐπιτε-
λέσαι κελεύει· ἀνεμύνησκον δὲ αὐτὰ τῶν
ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει γεγεννημένων σαλπίγγων,
ἡνίκα τὸν νόμον ὁ τῶν ὄλων ἐδεδάκει Θεός.

Ἐξδδ. 19. 16. Φωνὴ γὰρ [Φησι] τῆς σάλπιγγος ἡχει μέ-
γα. τῇ δεκάτῃ δὲ τῆς μῶντος [τῆς ἑβδόμης]

νησεύσαι κελεύει. ταύτῃ γὰρ τὴν ἡμέ-
ραν, ἡλασμῆ ἡμέραν καλεῖ. ταπεινώσατε
γὰρ Φησι τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἀπὸ εἰνάτης
τῆς μῶντος ἑσπέρας. καὶ πᾶσα ψυχὴ ἡτις
μὴ ταπεινωθῆσεται ἐν αὐτῇ, ἐξολοθρευ-
θῆσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς λαβῆς αὐτῆς.
ἀλλ' [οἱ] Ἰσραῖοι κατὰ ταύτῃ τὴν ἡμέ-
ραν ἔσκυθροπάσσειν, ἀλλὰ γελαῶσι καὶ
παίξουσι καὶ χοροῦσαι, καὶ ἀκολάστοις ῥή-
μασι καὶ πράγμασι κέχρωται, ἀντικρὺς
τῷ νόμῳ μαχομένοι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Φέρε ἤδη καὶ ἐπὶ [τῶν]
τρίτῃ τῆς ἐορτῆς καιρῷ [τὰ] εἰκότα λέ-
ξωμεν. εἰκοτε τοίνυν ὁ ἐβδόμος μῶν τὸν ἐπὶ
σωτηλείας τε καὶ ἐπ' ἐσχάτοις ὑπαινίττεσθαι
καιρὸν. μῶνι γὰρ ἐβδόμῳ πάντα τὰ ἐξ
ἀγρῶν ἐκ εἰς τὴν ἄλλω ποδῶν συγκομιθεόν,
ὡ τὰν, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἤδη τοῖς ἐκάστῃ θη-
σαυροῖς εἰσκληῖσθαι πρέπει. ὅτι παροίχε-
ται μὲν ὁ τῆς εὐκαρπίας καιρὸς, ἀνίχε-
δὲ ἤδη χειμῶνος ἀρχὴ, φθίνει δὲ ἤδη φυ-
τὰ, καὶ ἀνθη μαραινεται. Φέρε δὲ ἔν ὡς
ἐπίγε σφίσι αὐτοῖς τὰ ἐκ τῆς καιρῆς με-
θισάντες, λέγωμεν· ὅτι πρὸς τέλος ἤδη
διέρποντος τῆς αἰῶνος τῆτος, καὶ ὡσπερ τι-
νὸς ἐπηρτημένους καὶ εἰσελαύνειν μέλλοντος
τῆ καθ' ὃν ἀνάγκη κολάζεσθαι τὰς Φιλα-
μαρτημονας, σωροῦσαι μὲν ἕκαστος τὸ ἐξ
ἰδίων πόνων, εἴ γε σωφρονοῖ, καὶ ἐν τοῖς
ἀνω θησαυροῖς εἰσκομιεῖ. μεμνήσεται δὲ
λέγοντος τῆς Χριστοῦ, μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν Ματθ. 6. 19,
θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπως σῆς καὶ βρω-
σις ἀφανίσει, καὶ ὅπως κλέψαι διορύττῃσι
καὶ κλέψῃσι θησαυρίζετε δὲ μάλλον ἐν
τοῖς ἕρανοῖς. ἐκὲν ἐπέπερ ἐγγηγερομένους
Χριστοῦ, τῆς σωτηλείας ἡμᾶς εἰς ἀνάμνη-
σιν οἱ τῶν ἀγίων μυσαγωγῶν ἀποφέρουσι
λόγοι· ἀνω γὰρ καὶ κάτω διακεκράγασιν,
ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ συγκομιζέσθω, Φησὶν ἐν 1. Ἰωάν. 2. 18.
τοῖς ἕρανοῖς τὰ παρ' ἐκάστῃ λοιπὸν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐοικεν ὁ ἐβδόμος μῶν
τὸν ἐπὶ σωτηλείας ἀνίττεσθαι καιρὸν. θη-
σαυρίζει γὰρ ἕκαστος τὰ ἐξ ἰδίων ἰδρώτων
ἀγαθὰ, καὶ τῆς εἰς αἰῶνα τρυφῆς τε καὶ ἀνα-

(1) Μετὰ τῶν δύο ἀρνῶν. αἰ πρὸς εἰρημ. ἐκδδ.

(2) Τὸ δὲ τὸ κεφ. ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδδ. σινηνῶται τῷ προτέρῳ.

(3) Ἡ τῆς σκλωποκίτας. ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τὴν Γραφίῃ, τὴν ἐν Φραγ. ἐκδδ.

1. Θεσ. 4. 16. ἀναπαύλης ἐπιμελήσεται. [μεμνημένος ὅτι,
 » Κύριος ἐν κελύβηματι, ἐν Φωνῇ Ἀρχαγγ-
 » γέλ, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεὸς καταβήσεται
 » ἀπὸ οὐρανῶν.]

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τινὲς (1) τὴν τῶν
 σαλπίνγων ἐορτὴν τὸ μέλλον δηλῶν. ἐν αὐ-
 τῷ γὰρ ἡμελλε τῷ μὴν ἢ Φωνῇ βοῶντος
 ἐν τῇ ἐρημῷ συλλαμβάνεσθαι. διὸ καὶ ἐν
 σκηναῖς βέλεται διάγειν τὸν Ἰσραὴλ τὰς
 ἐπὶ τῆς ἡμέρας, εἰς τύπον τῆς μονήρης βίβ.
 ἢ πρῶτος καὶ Ἰωάννης. καὶ ἔξοδον αὐτῷ
 καλεῖ, διὰ τὴν ἀπὸ τῆς νόμου ἔξοδον ἐπὶ
 τῷ χάριν· καὶ σάββατα σαββάτων, διὰ
 » τὴν παύσιν τῶν σαββάτων. καὶ ταπεινώ-
 » σετε, Φησὶ, τὰς ψυχὰς ὑμῶν· μονουαχί
 Ματθ. 3. 2. τὰ Ἰωάννης βοᾷ· μετανοεῖτε· ἡγγικε γὰρ
 » ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. διὸ καὶ ἐξίλασμά
 καλεῖ τὴν ἡμέραν· τέλος γὰρ ὁ Ἰωάννης
 τῆς παλαιᾶς, καὶ ἀρχὴ τῆς καινῆς, ὡς
 ὁ ἑωσφόρος. τὰ δὲ κάλλιπτρα τῶν Φοινί-
 κων, καὶ τὰλλα τὰ εἰρημικά φέρει τὸ Ἰορ-
 δάνη ἢ ἐρημος. ἐν ἣ ἐκέρυττε καὶ διήγειν
 ὁ βαπτιστῆς, ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτῆ,
 δῆλον ὡς ἐν σκηναῖς.

γ. Πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἐ ποιή-
 σετε· καὶ προσάξατε ὀλοκαύτωμα
 τῷ Κυρίῳ.

Λατρευτὸν. Ἄλλος Φησὶ, δελοῦτόν.

δ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 ε. σῆν, λέγων, Καὶ τῇ δεκάτῃ τῆς μηνὸς
 τῆς ἐβδόμης τέττα, ἡμέρα ἐξίλασμά,
 κλητὴ ἀγία ἔσται ὑμῶν. καὶ ταπεινώ-
 σετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ προσά-
 ζετε ὀλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ. Πᾶν
 ἔργον ἐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
 ταύτῃ· ἐστὶ γὰρ ἡμέρα ἐξίλασμά αὐ-
 τη ὑμῶν, ἐξίλασασθαι περὶ ὑμῶν ἐναν-
 τι Κυρίου τῆς Θεῷ ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν τῷ ἐβδόμῳ μὴν, ἡμέρα
 δεκάτῃ, νηστία· καὶ ἐν αὐτῇ ἔθνον τὰ περὶ
 ἁμαρτίας, καὶ τὰ περὶ καθαρισμῶν. καὶ αὐτῇ
 ἡμέρᾳ καλεῖται, σάββατα σαββάτων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διὰ μὲν τῆς νηστίας, τῶν
 σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν τὴν νέκρωσιν ὑποτυ-
 πῶν· διὰ δὲ τῶν ὀλοκαυτωμάτων, τὴν εἰς
 ὀσμὴν οὐρανίου ὀλοτελή ἀνάθεσιν· διὰ δὲ
 τῆς ἀργίας, τὸ, ὅτι προσήκει τῶν ἐπι-
 γείων ἕδν ἀποπεραίνειν ἐτι κατασημαί-
 νων ἀσείως.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡμέραν ἐξίλασμά
 τὴν τῆς ἀσιτίας ὀνομάζει [ὁ νομοθέτης, καὶ
 σφόδρα ὀρθῶς καὶ ἐννόμως, κατανεκρῶν
 μὲν τὴν σάρκα καὶ τὰ αὐτῆς, οὐρανιάζων
 δὲ δὴ τῆς ἀρετῆς τῆς τρόπης.]

ζ. Πᾶσα γὰρ ψυχὴ, ἣτις μὴ τα-
 πεινώθησεται ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
 τη, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τῆς λαῶ

η. αὐτῆς. Καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἣτις ποιή-
 σει ἔργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ,
 ἀπολεῖται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆς λαῶ
 αὐτῆς.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἔργον δὲ παντὸς μὴ
 καταλήγων κοσμικῶν, πάντη τε καὶ πάν-
 τως ἐν ἐσχάτοις ἔσαι κακοῖς. ὁ παρέδειξεν
 ἐναργῶς, ἐξολοθρευθήσεται λέγων ἐκ τῆς
 λαῶ αὐτῆ τὸν μῆτε νηστῶντα, μῆτε μὴ
 προσάγοντα τὴν ὀλοκαύτωσιν, καὶ τὸν ἐπὶ
 ταῖς ἀργίαις περιῦβρίζοντα νόμον.

θ. Πᾶν ἔργον ἐ ποιήσετε, νόμιμον
 αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις
 ταῖς κατοικίαις ὑμῶν.

ι. Σάββατα σαββάτων ἔσαι ὑμῶν·
 καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν,
 ἀπὸ ἐνάτης τῆς μηνὸς, ἀπὸ ἐσπέρας
 ἕως δεκάτης τῆς μηνὸς ἐσπέρας σαβ-
 βατιεῖτε τὰ σάββατα ὑμῶν.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ δὲ
 τὴν τῶν σαλπίνγων ἀγετα νηστίας ἐορτή-
 λῶ ἐορτῶν, τὴν μεγίστην Μωσῆς ἀνείπε,
 πατρίῳ γλώττῃ σάββατον σαββάτων ὀνο-
 μάσας. ὡς δ' ἂν Ἑλλῶνες εἴποιεν, ἐβδο-
 μάδες ἐβδομάδων, καὶ τῶν ἀγίων ἀγιώ-
 τερα, διὰ πολλὰ· πρῶτον μὲν ἐγκρά-
 τειαν, ἢ αἰεὶ παραγέλλαι δια τε γλώττης
 καὶ γαστρός καὶ τῶν μετὰ γαστέρα, ἐπι-
 δείκνυσθαι νυκτὶ διαφερόντως κελύβει. ἐξαι-
 ρετον ἡμέραν ἀνάθεσιν αὐτῇ. σιτίων γάρ-
 τοι καὶ ποτῶν μαδῶν ἀλογεῖν. τῶν ἔως
 ἀναγκαίων, τίνα ἐκ ἂν ὑπερίδοι τῶν πε-
 ρισῶν; ὀσύτερον δὲ, ἐπειδὴ πᾶς ἀνάκει-
 ται λιταῖς καὶ ἰκεσίαις, περὶ μηδὲν ἕτε-
 ρον ἄχρη ἐσπέρας ἐξ ἐωδινῶ ἀνθρώπων
 χολῶ ἀγόντων, ἢ δεκτικωτάταις οὐραῖς·
 αἷς σπεδάσσι τὸν Θεὸν ἐξομολογεσθαι,
 παραίτησιν ἁμαρτημάτων αἰτιμῶν, καὶ
 χρευσά ἐλπίζοντων, ἐ δὲ ἑαυτῆς. ἀλλὰ διὰ
 τὴν ἴλεων φύσιν, τῆ συγγνώμῃ πρὸ κο-
 λάσεως ὀρίζοντος. τρίτον δὲ διὰ τὸν και-
 ρόν, ἐν ᾧ συμβέβηκε τὴν νηστίαν ἀγεσθαι.
 κατὰ γὰρ τῆτον ἡδὴ συγκεκόμισαι πάν-
 τα, ὅσα δι' ἔτης ἕνεγκεν ἡ γῆ. καὶ μετ' ὀλίγῃ.
 Ἡ δ' ἡμέρα τῆς νηστίας ἀγετα δεκάτῃ
 μὴνός, ὅτι ἡ δεκάς παντελεία.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σάββατα δὲ σαβ-
 βάτων τὸν ἐπὶ τοῖς δε καιρὸν εἶναι λέγων,
 ἐφῆκε νοεῖν, ὡς ἐστὶ λοιπὸν ἀργίῶν, τέττεσιν
 ὀλοτελῶς καὶ ὡς ἐν ὀλοκλήρῳ μέτρῳ τῶν
 ἔργων ἀπόδεσις, δῆλον δὲ ὅτι τῶν εἰς
 Φαυλότητά τε καὶ ἁμαρτίαν. καταλήγον-
 τος δὲ τῆ αἰῶνος τέττε, καὶ μονουαχί κα-
 τάγηρᾶσπόντος τῆ καιρῶ, μοῖραν ὅλως ἐν
 ἡμῖν ποῖαν ἂν ἔχοι λοιπὸν ἢ εἰς ματαῖ-
 τητας σπεδῆ, καὶ ἐχὶ δὴ μᾶλλον τὰ ἀμεί-
 νω φρονήσομεν, τὴν τῷ Θεῷ θυμηρεσάτῃ
 ἐπιτελῶντες ἀργίαν, καὶ τῶν εἰκαίων πε-
 ρισασμῶν ἀποφοιτῶντες εἰς ἅπαν;

ΤΟΥ

(1) Ἐνοητέον τὸ, Φασί.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μορονχί τὰ τῶ Ἰωάν-
Ματθ. 3. 2. νη βοᾷ, μετανοήτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασι-
» λεία τῶν οὐρανῶν. (1)

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ιβ. Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, λέγων, τῇ πεντεκαδεκάτῃ
τῶ μηνὸς τῶ ἐβδόμῃ τῆς, εορτὴ σκη-
νῶν ἐπὶ ἡμέρας τῷ Κυρίῳ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Τελουταία
δέ ἐστιν εορτὴ τῶν αἰανσιαίων, προσαγο-
ροδομένη Σκηναί, καιρὸν ἔχουσα τὸν με-
τοπωρινῆς ἰσημερίας. ἔξ ἑ δὲ δύο παρίσα-
ται τό, τε τῷ ἰσότητι τιμᾶν, τῷ δικαιο-
σύνης ἀρχῷ, καὶ ἀσκήσῃ Φωτὸς συγγενῆ,
καὶ τὸ προσήκειν μετὰ τῷ ἀπάντων καρ-
πῶν τελείωσιν ὀψαρισεῖν τῷ τελεσφόρῳ.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ μὴν αἰ σκλωαῖς προσέ-
ταλαι διαταῖσαι τὸν χρόνον τῆς εορτῆς,
ἦτοι διὰ τὸ μηκέτι εἶναι χρεῖαν αἰ υπαί-
θρῳ διάγειν τὰ περὶ γεωργίαν ἐκπονῶν-
τας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Διὰ (2) τὰς εἰωθίας
βλάβας παρακολοῦθῆν ἔκτε Φλογώσεως
ἡλιακῆς, καὶ Φορᾶς ὑετῶν. τῷ δὲ ὑπόμνη-
σιν τῆς τῶν προγόνων μακρᾶς ὁδοπορίας,
τῷ δὲ ἐρήμῃ ποιῶμενοι, βαθείαις σκλωαῖς
πολυετῆς χρόνῳ καθ' ἕκασον σαθρὸν αἰ-
διατῶντο. προσήκει δὲ καὶ αἰ πλετω πε-
νίας μεμνηθῆναι, καὶ ἀδοξίας αἰ δόξῃ, καὶ
αἰ εἰρωτῆ κινδύων. πάλιν δὲ ταύτης τῆς
εορτῆς ἀρχὴ πεντεκαδεκάτῃ μὴνὸς εἰ-
σάται, διὰ τῷ λεχθεῖσαν καὶ ἐπὶ τῆς
ἐαρινῆς ὥρας αἰτίας. ἵνα μὴ μεθ' ἡμέραν
μόνον, ἀλλὰ καὶ νύκτωρ πλήρης ὁ κόσμος
ἢ τῶ παγκάλῃ Φωτὸς, ἡλίου καὶ σελιῶς
κατ' ἐκείνῳ τῷ ἡμέραν ἀλλήλοις ἐπανα-
τελλόντων ἀνγαῖς ἀδιασκόποις, αἰς μεθό-
ριον ἑ διακρίνει σκότος. ἐπὶ δ' ἡμέραις
ὀγδόλῳ ἐπισφραγίζεσθαι, καλέσας ἐξόδιον
αὐτῷ· ἐκ ἐκείνῳ, ὡς εἶοικε, μόνον τῆς
εορτῆς, ἀλλὰ πασῶν τῶν ἐτησίων, ὅσας
κατηριθμήσαμεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ. (3)
Σκηνοπηγίας δὲ ἄρα τριπόθητον εορτῷ
καλαλογισμέθ' αἰ τῷ τῶν σωμάτων ἀνά-
σασιν, ἀπαρχῷ ἐχόντων εἰς τῶτο Χριστόν.

ιγ. Καὶ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἀ-
γία· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἑ ποιήσετε.

ιδ. Ἐπὶ ἡμέρας προσάξετε ὀλο-
καυτώματα τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡ ἡμέρα
ἡ ὀγδοὴ κλητὴ ἀγία ἔσαι ὑμῖν. καὶ
προσάξετε ὀλοκαύτωμα τῷ Κυρίῳ·
ἐξόδιον ἐστὶ. πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἑ
ποιήσετε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τῇ δὲ πεντεκαδεκά-
τῃ τῷ εορτῷ τῶν σκλωῶν εορτάσαι νο-

μοδετῆ, ἑ μέχρι τῆς ἐβδόμης, καθάπερ
ἐπὶ τῶν ἄλλων εορτῶν, ἀλλὰ καὶ τῷ ὀγδόλῳ
» ταῖς ἐπὶ προσάξαι κελεύει. καὶ ἡ ἡμέρα
» γὰρ Φησὶν ἡ ὀγδοὴ κλητὴ ἀγία ἔσαι ὑμῖν.
» καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ·
» ἐξόδιον ἐστὶ. πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἑ ποιή-
» σετε. τὸ δὲ ἐξόδιον, τὸ τέλος σημαίνει
τῶν εορτῶν. ἡ δὲ τῶν σκλωῶν εορτὴ τῆς
αἰ ἐρήμῃ διαγωγῆς ἀνεμίμησε. τῶτο
» γὰρ καὶ ὁ νομοθετῶν ἔφη· ὅτι αἰ σκλωαῖς
B» κατώκισα τῆς γῆς Ἰσραὴλ αἰ τῷ ἐξάγα-
» γῆν με αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. τῶτο χά-
» ριν κλάδοις δαίδρων τὰς οἰκίας κοσμεῖν
διηγόρουσε. σιμηρίδμησε δὲ τοῖς ἄλλοις
κλάδοις καὶ τὸν ἄγνον, ὡς σωφροσύνης
δηλωτικόν, καὶ ἡδονῆς σβεσικόν. Φασὶ γὰρ
αὐτὸν καὶ ἐδιόμνον, καὶ ὑποσρωννύμενον
σβεννύειν τῷ Φλόγα τῶν ἡδονῶν. ἀλλὰ
τῶτοις ἐκ ἰατρικῶς προσέταξε χρῆσασθαι
τοῖς τῶ ἄγνῳ κλάδοις, ἀλλὰ διὰ τῶ ὀνόμα-
τος αἰεὶς τῆς σωφροσύνης τῷ μνημῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξόδιον αὐτῷ καλεῖ, διὰ
τῷ ἀπὸ τῶ νόμου ἐξοδὸν ἐπὶ τῷ χάριν,
καὶ σάββατα σαββάτων, διὰ τῷ παύσιν
τῶν σαββάτων. (4)

ιε. Αὐτὰ αἰ εορταὶ Κυρίῳ, αἰ
καλέσετε κλητὰς ἀγίας, ὡς προ-
σενέγκαι καρπώματα τῷ Κυρίῳ, ὀλο-
καυτώματα καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ ἀπον-
δάς (5) τοῖς καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πᾶσα ἡμέρα ἡμέρα, αἰ
ἢ προτέταλαι ὡς αἰ ἀγία τὰ δέτινα ποιῶν
παρὰ τὰς λοιπὰς ἐξαιρετα, εορτὴ καλεῖ-
ται· ἑ πᾶσα δὲ ἐστὶ πανηγυρίς, ἀλλὰ κατὰ
τῶνομα, ὅτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ σιναδοῖζοντα
πάνταχόρῳ. ὡς ἡ μὲν πανηγυρίς ἐστὶ καὶ
εορτὴ, ἐκ ἐπὶ δὲ ἡ εορτὴ καὶ πανηγυρίς.
οἷον σάββατα καὶ νημῶν, εορταὶ εἰσιν·
E ἄζυμα δὲ, καὶ ἡμέραι τῶν ἐβδομάδων, καὶ
σκλωποῖσαι, ἑ μόνον εορταὶ, ἀλλὰ καὶ
πανηγυρεῖς. (6)

ις. Πλὴν τῶν σαββάτων Κυρίῳ,
καὶ πλὴν τῶν δομάτων ὑμῶν, καὶ πλὴν
πασῶν τῶν εὐχῶν ὑμῶν, καὶ πλὴν τῶν
ἀκυσίων ὑμῶν, αἰ ἂν δώτε τῷ Κυρίῳ.

ιζ. Καὶ ἐν τῇ πεντεκαδεκάτῃ ἡμέ-
ρα τῶ μηνὸς τῶ ἐβδόμῃ τῆς, ὅταν
Z συντελέσητε τὰ γεννήματα τῆς γῆς,
εορτάσετε τῷ Κυρίῳ ἐπὶ ἡμέρας. τῇ
ἡμέρα τῇ πρώτῃ ἀνάπαυσις, καὶ τῇ
ἡμέρα τῇ ὀγδοῇ ἀνάπαυσις.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀνάπαυσις μὲν ἡ πρώτη
τῆς ἐβδομάδος ἡμέρα, τὸν αἰ ἀρχαῖς τῶ
ἀνθρώπων καιρὸν ὑποφαίνουσα. ἀνάπαυσις
δὲ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐκ εὐρηται. τὰ αὐτὰ δὲ ἀνωτέρω Φησὶ, καὶ ὁ Προκόπιος.

(2) Ἡ διὰ, ὁρθότ. διὰ τὸ ἀνωτέρω, ἦτοι.

(3) Τῶ Ἀλεξανδρείας ἐστὶ, (κείμενον. αἰ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 621.) καὶ ἕτως ἑκάτερος τῶν κωδικ.
ἐπιγράφη.

(4) Οὐ τῷ αὐτῷ καὶ ἐξόδιον καὶ σάββατα σαββάτων καλεῖ. ἀλλὰ τῷ μὲν τῆς νηστείας εορτῷ,
σάββατα σαββάτων· τῷ δὲ τῶν σκλωῶν, ἐξόδιον.

(5) Σπονδαὶ αὐτῶν τὸ καθ' ἡμέραν. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ.

(6) Ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐκ εὐρηται.

δὲ καὶ ἡ ὀγδόη, καὶ ἡ ἀνεβίω Χριστός, προσηλώσας τῷ σαυρῶ τὸ καὶ ἡμῶν χειρογράφον.

ιη. Καὶ λήψετε ἑαυτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καρπὸν ξύλα ὠραίου, καὶ κάλλιυθρα Φοινίκων, καὶ κλάδους ξύλα δασεῖς, καὶ ἰτέας, καὶ ἄγνη κλάδους ἐκ χειμάρρας, καὶ εὐφρανθήσεσθε ἐναντίον Κυρίου τῷ Θεῷ ὑμῶν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας τῷ ἐνιαυτῷ.

Ωραῖον. Ἄλλοι, ἀδοξον. Κάλλιυθρα Φοινίκων. οἱ Ἄλλοι, βαία λούκα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πάρσι διὰ τέτων νοεῖν, ὅτι πάλιν ἡμῖν ἐν Χριστῷ τὰς ἐν παραδείσῳ τρυφὰς ἀπονέμει Θεός. Φυτῶν δὲ τῶν

ἀειθαλῶν οἱ κλάδοι, τὸ διώκετες τῆς χάριτος, καὶ τὸ ἀμάρτανον τῆς ἐλπίδος ἐφ' ἑαυτοῖς σημαίνουσι.

ιθ. Νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐβδόμῳ κ. εορτάσατε αὐτήν. Ἐν σιηναῖς καταικήσετε ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. πᾶς ὁ αὐτοχθῶν ἐν Ἰσραὴλ κατοικήσει ἐν σιηναῖς, Ὅπως ἴδωσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν, ὅτι ἐν σιηναῖς κατώκησα τὰς ἡμέρας Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τὰς εορτάς Κυρίου τῷ Θεῷ τοῖς ἡμέραις Ἰσραὴλ.

Κ Ε Φ. Κ Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐντείλε τοῖς ἡγετοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέτωσάν σοι ἔλαιον ἐλαῖνον καθαρὸν κεκομμένον εἰς Φῶς, καὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἕως τῆς καταπέτασματος ἐν τῇ σιηνῇ τῷ μαρτυρίᾳ. καὶ καύσουσιν αὐτὸν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῷ ἅφ' ἐσπέρας ἕως πρωῆ ἐναντι Κυρίου ἐνδελεχῶς, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τετάρτην ἐκ ἐξ ἑτεροειδῶν σπερμάτων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἐλαίων. γνήσιον γὰρ ἀληθῶς, καὶ ἡ κεκαπηλωμένον ἐκ ἐκκλησιαστικῆς τοῦ Φῶς τῷ Χριστῷ, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀγίων διακονοῦτο Φωνῆς. καὶ πλείον μὲν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων τοῖς ἐν χάριτι, μείον δὲ τοῖς ἐν νόμῳ καὶ ἐλαχίστον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπολυπῆται διὰ τῆς ἀναγνώσεως καὶ καθαρῆς βίβης πεφωτισμένον (1) ἐν μέσῳ τῶν κοσμικῶν σκοτῶν εἰς ἐτοιμασίαν τῆς ἐπιφανείας τῷ Κυρίῳ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ὡς προσῆκε τὰς ἀρχιερεῖς, Φησί, λαμπρὸν ἐν διανοίᾳ περιφέρειν τὸν τῆς θείας ἀγάπης πυρσὸν, καὶ ἀδελεχῶς ἀπλόμενον, καὶ ἐναντι Κυρίου.

δ. Ἐπὶ τῆς λυχνίας τῆς καθαρῆς καύσετε τὰς λυχνίας ἐναντι Κυρίου ἕως εἰς τὸ πρωῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν μὲν γὰρ τῇ ἐσωτέρᾳ σκλήρᾳ λυχνίᾳ καίουσιν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐξαπλόμενοι τὸ πρωῆ, καὶ ἡ λυχνία Χριστός, ὡς ἐν τύπῳ πάλιν τὰς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων εἰσιόντας καταυγάζων Φωτὶ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ μὲν καὶ τὸ ἀνακαίεσθαι τὸ πρωῆ τὰς λυχνίας, κατασημιῶσιν ἐν τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν και-

ρὸν. διήγαγε γὰρ οἱά τις ἡμέρα, καὶ Φῶς ἀνέλαμψε νοητὸν, τῆς ἀρχαίας ἡμῶν ἀμαθίας ἐλαύνων τὸν σκοτόν, καὶ ὡς ἐν τάξει νυκτὸς τὴν ἐπισκήψασαν ταῖς ἀπάντων καρδίαις κατασκεδανύων ἀχλίῳ.

ε. Καὶ λήψετε σεμίδαλι, καὶ ποιήσετε αὐτήν δώδεκα ἄρτους· δύο δεκάτων ἕσασ ὁ ἄρτος ὁ εἰς. Καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτὰς δύο θέματα, ἐξ ἄρτους τὸ ἐν θέμα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν καθαρὰν ἐναντι Κυρίου.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν τῶν Ἀποστόλων προανατυπῶσι χορὸν, ἐξ αὐτῶν καὶ ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐν μέσῳ ἔχοντες τὸν αἶνα καὶ ἐξ ἑρανοῦ. τὸ δὲ, δύο δεκάτα ἕσασ ὁ ἄρτος, τὸ ἐπίσης τέλειον τῶν μαθητῶν δηλοῖ, κατὰ θεωρίαν καὶ πράξιν. (2)

Ε. ΑΔΗΛΟΥ. Χριστὸς μὲν ὁ ἀληθῆς ἄρτος, οἱ δὲ δύο λαοὶ ἐκλυπῆνται τοῖς δύο θέμασι, καὶ ταῖς δύο δεκάταις, ἐξ ὧν ἕκαστος ἄρτος.

ζ. Καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὸ θέμα λίβανον καθαρὸν καὶ ἅλα, καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκειμένοι τῷ Κυρίῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λίβανος δὲ καὶ ἅλας αὐτοῖς τὰ ἐπιπατῶμενα· τὸ μὲν λίβανος, τὸ δὲ ἅλας ἐν ἀγιασμῷ καὶ δωδία Χριστῷ· τὸ γὰρ μὲν ἅλας, τὴν φρονῆσιν ὑπεμφαίνοντος. ἡ γὰρ ἀσώματος ἡ μωρὸς τῶν ἀγίων ὁ λόγος, ἀλλ' ἐν χάριτί τε καὶ ἅλατι Κολασ. 4. 6. ἡστυμείρης, κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ χάριν διδὸς ταῖς ἀγκύραις.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ τὸ λίβανος καὶ τὸ ἅλας, σύμβολον τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ τῆς ἐπὶ πλείστον διηκῆσης δωδίας, καὶ τῆς σωματικῆς τῶν φθαρομένων φρονήσεως. δωδία γὰρ λίβανος ἐπὶ πλέον διαμνεῖται καὶ οἱ

(1) Ἰσ. πεφωτισμένους· ἀσαφῆς δὲ ἡ ἀνοία, καὶ μήτι κολοβόν ἐστι τὸ ὑπόμνημα.

(2) Ἄλλως πως ταῦτα ἐκπέφρασαι ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 346.

οὐ αὐτῶν κρεῶν φυλακτικοὶ καὶ τῶν ἐδεσμάτων ἀρτυτικοί.

η. Τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων προδῆσεται ἐναντι Κυρίου διαπαντός παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, διαθήκη αἰώνιος.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ἐν σαββάτῳ ἡ προσφορά, ἐπὶ πληρώσει κόσμος, δηλῶσα τὴν πρὸς Θεὸν προσαγωγίαν.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Σαββαλισμὸς νοητὸς καὶ ἀληθὴς ὁ τῆς τῆ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπιδημίας καιρὸς. ἐν ὀφθαλμοῖς δὲ Θεοῦ τῶν ἀρτῶν ἢ προθέσεις, καὶ μὴ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ· προδῆσεται γὰρ Φησι τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων ἐναντι Κυρίου διαπαντός παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, θεωμεῖν καὶ διωκεῖν ἀξίοντος τὰς ἀγίας ἐπισκοπῆς· ὀφθαλμοὶ γὰρ Κυρίου ἐπὶ δικαίαις, Φησί· τὸ δὲ Ἰσραὴλ, ὡς προσέχειν αὐτοῖς ὀφείλοντος, καὶ οἰονείπως ἐφισῶντος τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν, ἔ καὶ εἰς τύπον ἂν εἴη ὁ σωματικὸς.

θ. Καὶ ἔσαι Ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. καὶ φάγονται αὐτὰ ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ἔσι γὰρ ἅγια ἁγίων. καὶ τῆτο αὐτῶ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ Κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ Θεοῦ οἱ ἱερεῖς. βρωμάτων. 4. 34. μα δὲ αὐτῶ Χριστὸς καλεῖ τὴν πίσιν τῶν σωζομένων.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Πρόκειται γὰρ ἡμῖν εἰς τροφὴν τὰ τῶν ἁγίων Ἀποσόλων συγγράμματα, τοῖς ἐν πίσει δεικνυμένοις, ἁγίῳ τε καὶ ἱερῷ γένει, λαοῖς τοῖς εἰς περιποίησιν καὶ ἐξειλεγμένοις, καὶ τῆ τῆ ἀγίας πνεύματος χάριτι κατακεχρισμένοις.

ι. Καὶ ἐξῆλθεν υἱὸς γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος, καὶ ἕτος ἦν υἱὸς Αἰγυπτίης ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἐμαχέσαντο ἐν τῇ παρεμβολῇ ὁ ἐκ τῆς Ἰσραηλίτιδος, καὶ ὁ ἀνδρῶπος ὁ Ἰσραηλίτης.

ια. Καὶ ἐπονομάσας ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς Ἰσραηλίτιδος τὸ ὄνομα κατηράσατο. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς Μωϋσῆν. καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῶ Σαλωμείθ θυγάτηρ Δαβρι ἐκ τῆς φυλῆς Δάν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ὀνομάζειν ἀντὶ τῆ κατηράσασαι ἢ γένεσι κολάζει καὶ τὸ ἀκαίρως αὐτῶ φθέγγασαι τὸ ὄνομα. τινὲς δὲ ὀνομάσας, τὸ σαφῶς φασὶ τὸ τετραγράμματον παρ' Ἑβραίοις ὄνομα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Θεὸν καταρώμενος, τίνα κελθεῖ Θεὸν ἕτερον εἰς τὴν τῆς ἀρᾶς βεβαίωσιν; Ἡ δὴλον ὅτι αὐτὸν κατ' ἑαυτῶ. ἐχρῆν μὲν ἐν παρεῖδαι τῆ φθεγγασαμένη τὴν γλῶσσαν. προνοία δὲ τῆς δίκης, ἔτε ἀγαθὸν ὑπερβάλλον, ἔτε κακὸν ἐπισκιάζεται πρὸς ἔλεγχον ἀρετῆς

ἢ κακίας· ἵνα τὴν μὲν ἀποδοχῆς τὴν δὲ, τιμωρίας ἀξιώσῃ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐξ αἰγυπτίης ἀέρματος ὁ βλάσφημος. διὸ ἐχώριζε τῶν ἀλλοφύλων τὰς Ἰσραηλίτας ὁ Θεός, εἰς δὲ σέβειαν ἄγων αὐτὰς ἐξ αὐτῆς γενέσεως. ἐκ ἑκείνου δὲ νόμος κατὰ τῶν βλασφημῶν Θεὸν, ἀναβαλλομένη τῆ Θεοῦ, ἵνα ἐν ἔργῳ τὸν νόμον ἐξενέγκῃ.

ιβ. Καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακὴν διακρίνας αὐτὸν διὰ προσάγματος Κυρίου. καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐξάγαγε τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐπιθήσῃσιν ἅπαντες οἱ ἀκῆσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶ, ἢ λιθοβολήσῃσιν αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ.

ιγ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων πρὸς αὐτὰς, ἀνδρῶπος εἴαν καταράσῃται Θεὸν, ἀμαρτίαν λήψεται. ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατόδῳ· λίθοις λιθοβολεῖτω αὐτὸν πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ. εἴαν τε προσήλυτος εἴαν τε αὐτόχθων, ἐν τῷ ὀνομάσαι αὐτὸν τὸ ὄνομα Κυρίου, τελευτάτω.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὅς ἂν καταράσῃται Θεὸν, ἀμαρτία ἐνοχὸς ἔστω ὅς δ' ἂν ὀνομάσῃ τὸ ὄνομα τῆ Κυρίου, θνησκέτω. εὐγε, ὡ πάνσοφε, μόνος ἀμιγῆς ἢ (1) κρατεῖς σοφίας, τῆ κατηράσασαι χεῖρον τὸ ὀνομάζειν ὑπέληφας. ἔ γὰρ ἂν τὸν μὲν βαρύτερον ἀσέβημα εἰργασμῶν ἐπέκρῃσες, διημαρτηκόσιν ἐπιεικέστερον πράττων· κατὰ δὲ τῆ πρᾶυτερον ἠδίκηκέναι δόξαντος, τὴν ἀνωτάτω τιμωρίαν, θάνατον ὠρίζεσ· ἀλλ' ὡς εἶοικε, Θεὸς τὰ νῦν, ἐχρῆ τῆ πρῶτα καὶ ἀγεννήτα τῶν ὄλων, ἀλλὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι μέμνηται· ψυδδῶνυμοι δ' εἰσι, γραφέων καὶ πλασῶν τέχνων δημιουργοί. Ἑσάνων γὰρ καὶ ἀγαλμάτων, καὶ τοικτοτρόπων ἀφιδρυμάτων ἢ οἰκμένη μεσῆ γέγονεν, ὧν τῆς βλασφημίας ἀνέχειν ἀναγκαῖον, ἵνα μηδεὶς ἐδίξῃται τῶν Μωϋσεως γνωρίμων σωθῶς Θεοῦ προσήσεως ἀλογεῖν. ἀξιοκωτάτη γὰρ αἰεὶ καὶ ἐπαξιέρας ἢ κλησίς. εἰ δέ τις ἔ λόγῳ βλασφημήσειεν εἰς τῶν ἀνθρώπων καὶ Θεῶν Κύριον, ἀλλὰ καὶ τολμήσειεν ἀκαίρως αὐτῶ φθέγγασαι τὸ ὄνομα, θάνατον ὑπομεινάτω τὴν δίκην.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ὅς ἂν καταράσῃται Θεὸν, ἀμαρτίαν λήψεται, ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατόδῳ; Ἐάλω τις βλασφημίας τὸν τῶν ὄλων Θεὸν, ἐδέπω δὲ περὶ βλασφημίας ἐγγράφῳ νόμος. τῆτε χάριν ὁ νομοθέτης, τῆτον μὲν φυλακθῆναι προσέταξεν. ἤρετο δὲ τῆ ὑπερβαίει Μωσῆς τὸν

(1) Ἰσ. 40.

θεασότιω Θεόν, τὴν χρῆσιν παθεῖν τὸν ἀλάσορα. ὁ δὲ, τὸν μὲν καταλοδοθῆναι προσέταξε, τῶν ἀκηκοότων τῆς βλασφημίας πρώτων ἀφιστάτων τὴν λίθου. ἔθηκε δὲ τὸν περὶ τῆς βλασφημίας νόμον. καὶ Θεὸν μὲν ὁμωνύμως ἐκάλεσε τὸν ψυδώνυμον· τὸν δὲ τῷ λοιδορέμῳ ἀμαρτάνειν μὲν ἔφη, κολάσεως δὲ ἕκ ἐκρινεν ἄξιον. ἀμαρτάνει δὲ ἕκ ὁ ὕσεβης τὸν ψυδώνυμον βλασφημῶν Θεόν, ἀλλ' ὁ ἐκείνῳ πισθῶν μὲν, λοιδορέμῳ δὲ. βλασφημῆ γὰρ ὁ σέβει. ἀμαρτάνει τοίνυν τῷ τοιαύτῳ ἐκάλεσε βλασφημίαν, ἔτι δὲ τῷ τῆς βλασφημίας ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ τῷ τῆς βλασφημίας ὑπόληψιν. ἔτι γὰρ ὡς ψυδώνυμον, ἀλλ' ὡς ἀληθῆ Θεὸν βλασφημῆ. τὸν μὲν τοι τὸν ἀληθινὸν βλασφημῶντα Θεόν, λίθοις ἀνααιρεῖσθαι προσέταξε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ νόμος τῆς βλασφημίας κατὰ τῶν ψυδωνύμων Θεῶν, καὶ ἔς αὐτοὺς σέβοντες οἰονταί, ἀφῆκεν ἐν τῷ πονηρῷ σιωιδότι τὸ ἀμαρτήμα· ἢ γὰρ ὑπόληψις ἀσεβεῖ, καὶ εἰ μὴ Θεὸς ὁ λοιδορέμῳ· ἔτι μὲν κολάζει τῆς, εἰ τῆς μὴ Θεὸς ἐδυσφημησαν· τῆς δὲ τὸν ἀληθῆ δυσφημῶντα κολάζει, διὰ τῶν λίθων τῷ ἀνααιθεσίαν ἐλέγχων.

ιζ. Καὶ ἄνθρωπος ὅς ἂν πατάξῃ ψυχὴν ἀνθρώπου, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατέσθω.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μάλα δὲ ἐκότως τοῖς περὶ τῆς βλασφημίας νόμοις, καὶ τὸν περὶ τῆς Φόνος συνήψεν. ἐπειδὴ ὁ βλασφημῶν ἀνελεῖν μὴ δυνατός, τῆ γλώττῃ βαλεῖ τὸν ποιητήν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆ ἰσότητι τὸ δίκαιον ὀρίζεται, καὶ σωάπει τοῖς περὶ Θεῶν τὰ

Α περὶ ἀνθρώπων· ὡς καὶ ἐπὶ τῆ ἐναντίᾳ, τὰ περὶ ἀγάπης Θεῶ καὶ τῆ πλησίον. ἔδὲ γὰρ δυνατὸν ὕσεβεῖς εἶναι τῆς κατὰ ἀνθρώπων ἀδεμίτες.

ιη. Καὶ ὅς ἂν πατάξῃ κλῆνος, καὶ ἀποθάνῃ, ἀποτινάτω ψυχὴν ἀντιψυχῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δῆλον, ὅτι κλίως ψυχῶν, ὡς ἀντιδύναμι κλίως. (1) ἴση ἔν ἢ δικαιοσύνη πρὸς τῷ φονικῷ προαίρεσιν.

ιθ. Καὶ εἴαντις δῶ μῶμον τῷ πλησίον, ὡς ἐποίησεν αὐτῷ, ὡσαύτως ἀντιποιοιθήσεται αὐτῷ.

κ. Σύντριμμα ἀντι συντριμματός, ὀφθαλμὸν ἀντι ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντι ὀδόντος, καθότι ἂν δῶ μῶμον καὶ ἀνθρώπου, ἔτι δόσετε αὐτῷ. Ὅς

Γ ἂν πατάξῃ ἀνθρώπου, καὶ ἀποθάνῃ, κβ. θανάτῳ θανατέσθω. Δικαίως μίαν ἔσαι τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ἐγχωρίῳ, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ὀφθαλμὸν ἀντι ὀφθαλμοῦ ἐκκόπτεσθαι, καὶ ὀδόντα ἀντι ὀδόντος, καὶ ὅσα τοιαῦτα προσέταξε; Οὐχ ἵνα πάχῳσι ταῦτα νομοθετήσῃ, ἀλλ' ἵνα μὴ πράττωσι. τῆ γὰρ πάθος τὸ θεὸς τῷ πράξιν ἐκώλυσε.

κγ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ ἐξήγαγε τὸν καθαροσάμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν λίθοις πᾶσα ἡ συναγωγὴ. καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐποίησαν καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, σάββατα τῷ Κυρίῳ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σάββατα σαββάτων καλεῖται ἡ ἑορτὴ, καὶ ἡ ἐμελλεῖν ὁ τῆς ἀφῆσεως καὶ τῆς μετανοίας καιρὸς ἀρχεσθαι διὰ (2) τῆς συλλήψεως τῆ Προδρομῆ. ὅθεν καὶ κατ' ἐτυμολογίαν τῆ σαββάτη ἔστιν ἰδεῖν (3) ὅτι σάββαθα (4) καλεῖται ἡ ἀφῆσις. ἀφῆσι δὲ αὐτῷ ἱεράν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἐβδόμη ἔστιν, ὅ ἐστι σαββά. (5)

γ. Ἐξ ἑτῆ σπερεῖς τὸν ἀγρόν σου, καὶ ἐξ ἑτῆ τεμεῖς τὴν ἀμπελόν σου, καὶ συνάξεις τὸν καρπὸν αὐτῆς.

δ. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ ἐβδόμῳ σάββατα. ἀνάπαυσις ἔσαι τῆ γῆ, σάββατα τῷ Κυρίῳ. τὸν ἀγρόν σου ἔσπερεῖς, καὶ τὴν ἀμπελόν σου ἔτεμεῖς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κελεύει ἀργῶ καὶ ἀνάροτον τῷ χώρῳ εἰάν ἔτει ἐβδόμῳ, διὰ πολλὰ· πρῶτον μὲν, ἵνα τῷ ἐβδομάδα τιμῆση κατὰ πάντας χρόνους ἡμερῶν καὶ μιλῶν καὶ ἐνιαυτῶν. ἐβδόμη τε γὰρ πᾶσα ἡμέρα ἱερά, τὸ καλεῖσθαι παρ' Ἑβραίοις σάββατον· μιλῶν τε ὁ ἐβδομος κατὰ πᾶν ἔτος, ἑορτῶν ἔλαχε τῷ μεγίστῳ. ὡς εἰκότως καὶ ὁ ἐβδομος ἐνιαυτῶς τῆ περὶ τὸν ἀριθμὸν σεβασμῶ τυχῶν, ἐκλετίμηται. δούτερον δ' ἐκείνο· μὴ πάντα, φησὶν, ἴδι τῆ κέρδους, ἀλλὰ καὶ ἐκὼν ζημίαν ὑπόμεινον· ἵνα καὶ τῷ ἀκρίσιον βλάβῳ, εἴποτε γένοιτο, ῥαδίως ἐνέγκῃς, ἀλλὰ μὴ ὡς ἐπὶ καινῷ καὶ ἐκείνῳ δυσχεραίνων

Dd dd 2

(1) Τὰ ἐπόμενα ἔκαστα ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἐστὶν ὑπολαβεῖν. αὐτ.

(3) Σαββαθά. αὐτ.

(4) Ὑπό. αὐτ.

(5) Σαββά. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

ἀδύμη. Καὶ μετ' ἄλλα. Τρίτον κάκεινο αἰ-
νίτλοδαί μοι δοκεῖ, τὸ μηδεὶ προσήκειν τὸ
παράπαν ἀνθρώπου ἀχθεῖ βαρύνειν καὶ
πιέζειν. εἰ γὰρ τοῖς μέρεσι τῆς γῆς, ἃ
μήθ' ἠδονῆς μήτ' ἀλγηδόνος πέφυκε κοι-
νωεῖν μεταδοτέον ἀναπαύλης· πῶς ἔχι
μᾶλλον ἀνθρώποις, οἷς ἔ μόνον αἰδησις
πρόσεσιν ἢ κοινή καὶ τῶν ἀλόγων ζῶων,
ἀλλὰ καὶ λογισμὸς ἐξαίρετος, ὧ τὰ ἐκ
πόνων καὶ καμάτων ὀδυνηρὰ τραυτέραις
Φαντασίαις ἐντυπῶται;

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη (1)
απειράμ τῶ γῆ ἀπαγορεύει; Τὸ ἀπλησον
αὐτῶν κολάζει τῷ νόμῳ. ἐπειδὴ γὰρ τῆ
πλείονος ἐφείμενοι, διλωκῶς ἔπειρον, μὴ
διαναπαυομένη δὲ ἡ γῆ, ἐξιτήλας ἔφερε
τῆς καρπῆς· τῷ ἐβδόμῳ ἔτει ἀσπαρτον
ἔασαι τῶ γῆ διηγόρῳσε· τὰ δὲ αὐτομά-
τως φυόμενα τρυγᾶν ἢ θερίζειν ἐκάλυσε,
Φιλανθρωπίαν ἐκπαιδῶν αὐτῆς. ἐκέ-
λῳσε δὲ (2) σὺ αὐτοῖς καὶ χήρας, καὶ
ὄρφανῆς, καὶ προσηλύτης ἔξωθεν (3) με-
ταλαβεῖν τῶν καρπῶν. πρὸς δὲ τρίτοις
καὶ ἕτερον πραγματεύεται. καὶ γὰρ ἀφε-
σις ὀφλημάτων κατὰ τὸ δετὸ ἔτος ἐγίνε-
το, καὶ τῶν δαλῶντων Ἑβραίων ἐλύθε-
ρία. διὰ τοι τῆτο καὶ τὸν Ἰωβηλαῖον ἀρ-
γεῖν ἐνομοθέτησεν. ἐλύθεριαν δὲ καὶ
ἀφῆσιν σημαίνει τὸ ὄνομα. Ἰωβηλαῖον δὲ
τὸ πεντηκοστὸν προσαγορεύουσιν ἔτος. ἐπὶ
γὰρ Φησιν ἐβδομάδας ἐτῶν ἀριθμήσεις,
καὶ διαγγελεῖτε σάλπιγγος Φωνῆ ἐν πάσῃ
τῇ γῆ ὑμῶν τῇ δεκάτῃ τῆ μὴνός τῇ ἡμέρᾳ
τῆ ἐξίλασμη· ἐν ἣ, Φησιν, ἡμέρα ἰλεῖ-
μα ὑμῖν, καὶ τὰ πεπλημμελημένα ὑμῖν
ἀφίημι. ἐν ταύτῃ μίλυσσατε τὸ τῆς ἀφέ-
σεως ἔτος. εἴτα κελῶε ἐν τῆτῳ τῷ ἔτει,
καὶ τὸν ἀγρὸν ἀναλαμβάνειν τὸν πεπρα-
κότα, καὶ τὰς ἐν τοῖς ἀγροῖς οἰκίας, καὶ
χρεῶν ἀποκοπὰς γενέσθαι, καὶ παίδων
Ἑβραίων ἐλύθερίας. ἐπειδὴ δὲ εἰκὸς ἴω
τινάς ἐνοχλεῖν τοῖς ὀφείλουσιν, ὡς τῆ τῆς
ἀφέσεως ἔτους πελάζοντος, ἀπηγόρῳσε
καὶ τῆτο γίνεσθαι παρ' αὐτῶν. ὡσε δὲ περὶ
τῆς ἀναγκαίας μὴ ἐνδοιάζειν τροφῆς, ἄτε
δὴ μὴ γεωργῶντας τῶ γῆ ἐν τοῖς τῆς
ἀφέσεως ἔτεσι, ταῖς Φιλοτίμοις ἐψυχα-
γώγησεν ὑποχέσεσιν. ἐπηγγείλατο γὰρ
ἐν τῷ ἐκλῳ ἔτει ἔ διπλασίαν μόνῳ, ἀλλὰ
καὶ τριπλασίαν αὐτοῖς πρόσδοτον [χορηγή-
σεν, ἀποχρῶσαν] καὶ ἐν τῷ ἐκλῳ καὶ ἐβδό-
μῳ ἔτει διαθρέψαι, καὶ μέχρι τῆ ὀγδοῆς
διαρκῆσαν. ἀπερεῖτε γὰρ Φησι τὸ ἔτος τὸ
ὀγδοῶν, καὶ Φάγεσθε ἀπὸ τῶν γεννημάτων
παλαιὰ ἕως τῆ ἔτους τῆ ἐννάτης, ἕως ἂν
ἔλθῃ τὰ γεννήματα αὐτῆς. Φάγεσθε πα-
λαιὰ παλαιῶν. εἴτα τῇ μνήμῃ τῆς δεσπο-

A, τείας κρατῶει τὸν νόμον. ἐμὴ γὰρ ἐσί-
Φησιν ἡ γῆ, διότι προσήλυτοι καὶ πάροι-
κοι ὑμεῖς ἐσὲ ἀντίον μου. ἐγὼ Φησι ταύ-
τῳ ὑμῖν ἐδωρησάμην. τοιγάρτοι ὡς δε-
σπότης νομοθετῶ.

Ε. Καὶ τὰ αὐτόματα τὰ ἀναβαί-
νοντα τῆ ἀγρῶσθ ἐκ ἐκθερείς, καὶ
τῆν σαφυλῆν τῆ ἀγιάσματόςσθ ἐκ
ἐκτρυγήσεις. ἐνιαυτὸς ἀναπαύσεως
B ἔσαι τῇ γῆ.

Τῆ ἀγιάσματόςσθ. τὸ Σαμαρειτικόν,
τῶν χερσῶν σθ. (4) Ἄλλος, τῆς ναζηραίας.

Σ. Καὶ ἔσαι τὰ σάββατα τῆς γῆς
βρώματάσθ, καὶ τῷ παιδίσθ, καὶ
τῇ παιδίσκησθ, καὶ τῷ μισθωτῶσθ,
καὶ τῷ παροίκῳ τῷ προσκειμένῳ πρὸς
σέ. Καὶ τοῖς κήνεσίσθ, καὶ τοῖς θη-
ρίοις τῆς γῆς ἔσαι πᾶν τὸ γέννημα αὐ-
τῆ εἰς βρῶσιν.

Η. Καὶ ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ ἐπὶ
ἀναπαύσεις ἐτῶν, ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἐπλάκεις·
καὶ ἔσονταίσθ ἐπὶ ἑβδομάδες ἐτῶν
ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη.

ΔΗΛΟΥ. Τὸ ἑβδομον ἔτος ἠγιάζετο
παρ' Ἑβραίοις. εἴτα, ὡς παρήρχοντο
ἐπὶ ἑβδομάδες ἐτῶν, ὅ ἐσι τεσσαράκοντα
ἐννέα, ἀγιαδῶν τῆτον ἐῶντες, τὸν ἐξῆς
ἐνιαυτὸν, ἦτοι τὸν πεντηκοστὸν ἐόρταζον·
ὅς ἔχεν ἀρχὴν τῆς ὀγδοῆς, εἰς τύπον τῆ
μέλλοντος αἰῶνος τῆ μετὰ τὸν νῦν, τὸν εἰς
ἐβδομάδα εἰλέμενον· καθ' ὃν λύεται πᾶν
χρέος, καὶ ἐλύθερεῖται ἕκαστος, καὶ εἰς τῶ
παλαιᾶν αὐτῆ πατρίδα ἐπανέρχεται.

Θ. Καὶ διαγγελεῖτε σάλπιγγος
Φωνῆ ἐν πάσῃ τῇ γῆ ὑμῶν τῷ μνη-
τῷ ἐβδόμῳ τῇ δεκάτῃ τῆ μνηός. τῇ
ἡμέρᾳ τῆ ἐξίλασμη διαγγελεῖτε σάλ-
πιγγι ἐν πάσῃ τῇ γῆ ὑμῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. (5) Ὅθεν ἡ ἀρχὴ
τῆ ἐνιαυτῆ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις νενόμισται
ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆ αἰαυτῆ τῆς ἀφέσεως,
ἦτοι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆ ἐβδόμῃ μὴνός, ἐν
ᾧ ἡ ἐορτῆ τῆ ἐξίλασμη ἐπετελεῖτο. καθ'
ἴω (6) μόνῳ εἰσῆει ὁ ἱερεὺς εἰς τὰ ἅγια
τῶν ἁγίων. διὰ τῆτο κυρίως αὐτὸ καλεῖ-
σιν οἱ Ἰουδαῖοι φεσσαθὰ, (7) τριτέσιν ἀρχῆ
τῶν ἐξ ὑπολοίπων μὴνῶν τῆ αἰαυτῆ. κυ-
ρίως γὰρ ἡ ἀρχὴ (8) τῆ ἐνιαυτῆ, καὶ ὁ
πρῶτος μὴν ὁ Νισαὴν ἐσιν, ἦτοι ὁ Ἰαννουῖος,
ὁ καὶ Ἀπρίλλιος. ἀλλ' ἐπάπερ ἐνιαυτὸν
ὅλον κελεύονται σαββατίζειν τῶ γῆ, ἀρ-
χεται δὲ ἀναγκαίως ὁ σαββατισμὸς ἀπὸ
τῆ

(1) Ψευδὲς τὸ, ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη. καὶ μήποτε ἐν τοῖς χειρογράφοις, ἐξ ὧν ταῦτα οἱ τῶν ἡμετέρων δὴ
κωδίκ. γραφεῖς ἐλήφασιν, ἐγγεγραπτο ἔτω ζ' ἔτει. τριτέσιν τῷ ἐβδόμῳ ἔτει. ὅπερ ἔχει ἡ ἐν Χαλ. ἐκδ.

(2) Γάρ. ἢ αὐτ.

(3) Χέρσων, καὶ ναζηραίας. ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τῶ Γραφ. τῶ ἐν Φραν. ἐκδοθεῖς.

(4) Φησι δὲ τις ὡς ἡ ἀρχὴ τῆ αἰαυτῆ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις νενόμισται ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆ αἰαυτῆ τῆς ἀφέ-
σεως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆ ἐβδ. κτ. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.

(5) Ὅτε μόνον βατὰ τῷ ἱερεῖ τὰ ἅγια, κτ. ὁ αὐτ.

(6) Πρωτοθθά. ὁ αὐτ.

(7) Ἀρχὴ γὰρ ἔχει ὁ Ἰαννουῖος, Νισαὴν λεγόμενος παρ' αὐτοῖς· παρὰ δὲ Ῥωμαίοις, Ἀπρίλ. κτ. ὁ αὐτ.

τῶ καιρῷ τῶ σῶρον, ἔ δὲ δὲ σπείρειν εἰκό-
τως ἀπὸ τῆ ἐβδόμῃ μῶος, εἰ ὡ σῶριμος
ὁ καιρὸς, τὴν ἀρχὴν ποιῶνται τῆ ἐνιαυτῆ
τῆς ἀφέσεως. διὸ καὶ σάββαλα σαββάτων
καλεῖται ἢ τοιαύτη ἑορτῆ, καθ' ἣν, ὡς
εἴρηται, ἔμελλεν ὁ τῆς ἀφέσεως καὶ τῆς
μετανοίας ἀρχεῖσθαι καιρὸς.

ι. Καὶ ἀγιάσετε τὸ ἔτος τὸν πεν-
τηκοσὸν ἐνιαυτὸν, καὶ διαβοήσετε ἀφε-
σιν ἐπὶ τῆς γῆς πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν
αὐτήν. ἐνιαυτὸς ἀφέσεως σημασίας
αὕτη ἔσται ἐν ὑμῖν· καὶ ἀπελεύσεται
ἕκαστος εἰς τὴν κλῆσιν αὐτῆ, καὶ ἕκαστος
εἰς τὴν πατριὰν αὐτῆ ἀπελεύσεσθε.

ια. Ἀφέσεως σημασίας αὕτη ἔσται
ὑμῖν, τὸ ἔτος τὸ πεντηκοσὸν ἐνιαυτός-
ἔσιν ὑμῖν. ἔ σπερεῖτε, ἔ δὲ μὴ ἀμῆσητε
τὰ αὐτόματα ἀναβαίνοντα αὐτοῖς, (1)
ἢ ἔ τρυγήσητε τὰ ἡγιασμένα αὐτοῖς.

ΑΛΛΟΣ. Ἰωβὴλ, ἢ Ἰωβηλαῖος. Ἰω-
βὴλ ἐστὶν ὡσανεὶ διπλασιαζόμενος ὁ Θεὸς ὁ
Θεός. Ἰναὼ γὰρ καὶ Ἐλαὰ παρ' Ἑβραίοις
ὁ Θεὸς ὀνομάζεται· ἢ ἐκ τῆς μᾶθης
ἁγίου ἁγίων εἶναι τῆτο τὸ ἔτος.

ιβ. Ὅτι ἀφέσεως σημασία ἐστίν.
ἁγίου ἔσται ὑμῖν· ἀπὸ τῶν πεδίων φά-
γεσθε τὰ γεννήματα αὐτῆς.

ιγ. Ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως ση-
μασίας αὐτῆς ἐπανελεύσεται ἕκαστος
εἰς τὴν κλῆσιν αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰς ἄλλο-
τριωθεῖσας κλήσεις οἶεται δὲν ἀποδίδουσαι
τοῖς ἐξ ἀρχῆς κυρίοις, ἢ καὶ κληρονομίαι
τοῖς γένεσι διαφυλάττωνται, καὶ μηδαίς
τῶν λῆξιν εἰληχότων εἰς ἅπαν σερεῖται
τῆς δωρεᾶς.

ιδ. Ἐὰν δὲ ἀποδῶ πράσιν τῷ πλη-
σίον σου, εἰ καὶ κλήσῃ παρὰ τῶν πλη-
σίον σου, μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν

ιε. πλησίον. Κατὰ ἀριθμὸν ἐτῶν μετὰ
τὴν σημασίαν κλήσῃ παρὰ τῆ πλησίον,
κατὰ ἀριθμὸν ἐνιαυτῶν γεννημάτων

ις. ἀποδώσεται σοι. Καθ' ὅ,τι ἂν πλεῖον
τῶν ἐτῶν πληθυνεῖ τὴν κλῆσιν αὐτῆ,
καὶ καθ' ὅ,τι ἂν ἔλαττον τῶν ἐτῶν
ἐλαττονῆσθαι τὴν κλῆσιν αὐτῆ· ὅτι ἀ-
ριθμὸν γεννημάτων αὐτὸς ἀποδώσε-
ταί σοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἴτε, Φησὶ, πωλεῖς, εἴτε
ἀγοράσεις, μὴ κακῶ ἀνῆρ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπειδὴ
καιροὶ συμπίπλῃσι πολλὰκις ἀβέλῃτοι, δι-
ὅς ἀναγκάζονται τινες πιπράσκαι τὰ ἴδια
καὶ τῆς εἰ δέοντι τῆτων χρέας προνόησε,
καὶ τῆς ὠνυμίας ἐκώλυσεν ἀπατῶσαι
τοῖς μὴ πιπράσκαι ἐφίεις, τῆς δ' ἐφ' οἷς

Α ὠνήσονται μάλα σαφῶς ἀναδιδάξας. μὴ
γὰρ δίδοτε Φησὶ τὰς ἐπ' ἀκλήσια τιμὰς
ἀλλὰ πρὸς ἐνιαυτῶν ὠρισμὸν ἀριθμὸν,
οἱ αὐτὸς εἰσι πιπτηκονταετίας. ἔ γὰρ κλη-
μάτων αἱ πράξεις, ἀλλὰ καρπῶν ὀφείλ-
σιν εἶναι, διὰ δὴ τ' ἀναγκαῖοτάτα· εἰ μὲν,
ὅτι σύμπασα ἡ χώρα κλήμα κέκληται, (2)
τῶν δὲ Θεῶ κλημάτων ἔχ' ὅσιον ἄλλος ἐπι-
γράφουσα δεσπότης· ἕτερον δὲ, λῆξιν ἀπο-
νεύμεται ἕκαστῶ τῶν κληρῶν, ἧς σερεῖ-
σθαι τὸν λαχόντα ἐκ ἐδικαίωσεν ὁ νόμος.

ιβ. Μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν
πλησίον. καὶ φοβηθήσῃ Κύριον τὸν
Θεόν σου. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ιγ. Καὶ ποιήσετε πάντα τὰ δικαίωματά-
μα, καὶ πάσας τὰς κρίσεις μα, καὶ
φυλάξετε, καὶ ποιήσετε αὐτὰ, καὶ
κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς πεποιθότες.

ιδ. Καὶ δώσει ἡ γῆ τὰ ἐκφέρια αὐτῆς,
καὶ φάγεσθε εἰς πλησμονὴν, καὶ κα-
κοιήσετε πεποιθότες ἐπ' αὐτῆς. Ἐὰν
δὲ λέγητε, τί φαγόμεθα ἐν τῷ ἔτει

κα. τῷ ἐβδόμῳ τῆτω, εἰ μὴ σπείρωμεν
μηδὲ συναγάγωμεν τὰ γεννήματα

κα. ἡμῶν; Καὶ ἀποσελῶ τὴν εὐλογίαν μα
ὑμῖν ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐκτῷ, καὶ ποιήσῃ
τὰ γεννήματα αὐτῆς εἰς τὰ τρία ἔτη.

κε. Καὶ σπερεῖτε τὸ ἔτος τὸ ὄγδον, καὶ
φάγεσθε ἀπὸ τῶν γεννημάτων πα-
λαιὰ ἕως τῆς ἑνάτης· ἕως ἂν
ἔλθῃ τὰ γεννήματα αὐτῆς, καὶ φά-

κε. γεσθε παλαιὰ παλαιῶν. Καὶ ἡ γῆ ἔ
πραθήσεται εἰς βεβαίωσιν· ἐμὴ γὰρ
ἐστὶν ἡ γῆ, διότι προσήλυτοι καὶ πά-

κε. ροικοὶ ὑμεῖς ἐσὲ ἐναντίον μα. Καὶ κα-
τὰ πᾶσαν γῆν καταχέσεως ὑμῶν,
ε. λύτρα δώσετε τῆς γῆς.

κε. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου
ὁ μετὰ σὲ, καὶ ἀποδῶται ἀπὸ τῆς κα-
ταχέσεως αὐτῆ, καὶ ἔλθῃ ὁ ἀγγι-
σεύων ὁ ἐγγίζων αὐτῷ, καὶ λυτρώσε-

ταί τὴν πράσιν τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡδε μὲν ἔτος, εἰ δὲ τῷ 15'
ἀριθμῷ τὸν ἀγγισεῖα λέγει, τὸν ἀγρὸν
τὸν ὑποτελεσάμενα ἐκ τῆ πείρητος συγγε-
νῆς αὐτῆ, ὀφείλει λυτρώσασθαι. παρα-
κατιῶν δὲ, εἰ τῷ αὐτὸν ἑαυτὸν πωλεῖν
ἀλλογενεῖ ἢ φυλέτῃ ἑαυτῆ, Φησὶν ὁ λό-
γος, ὅτι εἰς τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ ὀφείλει

κε. αὐτὸν λυτρώσασθαι. καὶ καταλέγει Φανε-
ρὰ πρόσωπα, τὸν Θεὸν τὸν πρὸς πατρός,
τὸν ἀνεψιὸν ὁμοίως, καὶ τῆς κατιόντας
συγγενεῖς, οἷον ἡγῆς, ἢ τῆς ἐξ αὐτῶν. καὶ
μᾶλλον ἐτοί εἰσιν οἱ ἀγγισεῖς, ὡς κληρο-

κε. νόμοι τῆ τελουτήσαντος. καὶ εἰκότως αὐ-
τῆς βαρεῖ τῇ λυτρώσει, ὡς μέλλοντας δια-
δέχεσθαι τὸν κληρὸν ἐκείνης, εἰ ὡ ἀτεκνός

κε. ἀπο-

Dd dd 3

ἀπο-

(1) Αὐτῆς, καὶ ἔ τρυγήσετε τὰ ἡγιασμένα αὐτῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Πρόδες, Θεῶ.

ἀποθνήσκει· ἢ ὅτι μᾶλλον ἔτος ἐστὶ ἀγχισ-
σός. διὸ καὶ τὸ Σαμαρειτικὸν ἀντὶ τῆ εἰ-
πεῖν ἀγχισία, λυτρωτῶ ἐπεν. ἀγχιστός
γὰρ κυρίως ὁ ἐξ ἀρρονογονίας κατανόμε-
νος, πλησιέστερος ἐν τῷ κληρονομεῖν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ γὰρ ἰδιοκλησία
καλὸν, ἀδικίας ἀρχὴ καὶ κακουργίας· ἀλλ'
ἢ ἐν κοινῷ χρήσις, ἣτις ἴω καὶ ἐν παρα-
δείσῳ. λύεται ἐν τῷ ἐπιγεγονός κακόν, ἢ
λύσεως ἀρχή, κατὰ τὴν ἀποσολικὴν κοι-
νωνίαν, ὅτε ἴω αὐτοῖς πάντα κοινά.

Πράξ. 4. 32.

κ5. Ἐὰν δέ τιμι μὴ ἢ ἀγχισεύων,
καὶ εὐπορηθῆ τῇ χειρὶ, ἢ εὐρεθῆ αὐ-
κ2 τῷ τὸ ἱκανόν, λύτρα αὐτῆ. Καὶ
συλλογιεῖται τὰ ἔτη τῆς πράσεως αὐ-
τῆ, καὶ ἀποδώσει ὁ ὑπρέχει τῷ ἀν-
θρώπῳ, ὁ ἀπέδοτο αὐτὸ αὐτῷ, καὶ
ἐπανελεύσεται εἰς τὴν κατάχεσιν αὐ-
κη. τῆ. Ἐὰν δὲ μὴ εὐπορηθῆ ἢ χεῖρ αὐτῆ
τὸ ἱκανόν, ὡσε μὴ ἀποδῆναι αὐτῷ, καὶ
ἔσαι ἢ πράσις τῷ κλησαμένῳ αὐτὰ ἕως
τῆ ἐκλῆ ἔτης τῆς ἀφέσεως, καὶ ἐξε-
λεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει, καὶ ἐπανε-
λεύσεται εἰς τὴν κατάχεσιν αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸν μὲν ἐν
αὐτὸς τῆς πενηκονταετίας διωόμενον ἀ-
ναλαβεῖν τὰ οἰκεία, ἢ τινα τῶν ἐγγυτάτω
γένους ἀγχισίων, προσκαλεῖται πάση μη-
χανῇ κατατιθέναι ἴω ἔλαβε τιμῶν, καὶ
μὴ τῷ πριαμένῳ, καὶ ὃν ἐδέτο καιρὸν
ὠφελήσαντι, ζημίας αἴτιον γενέσθαι. τῷ
δὲ ἀπόρως ἔχοντι σιωπάδησε, καὶ με-
τέδωκεν ἐλέες, τῷ ἀρχαίαν δωρησάμενος
αὐτῶν περιεσίαν.

κθ. Καὶ ἐάν τις ἀποδῶται οἰκίαν
οἰκητὴν ἐν πόλει τετειχισμένη, ἢ ἔσαι
ἢ λυτρωσις αὐτῆς, ἐάν (1) πληρωθῆ·
λ. ἐνιαυτὸς ἡμερῶν ἔσαι ἢ λυτρωσις αὐ-
τῆς. Ἐὰν δὲ μὴ λυτρωθῆ ἕως ἀν
πληρωθῆ ἐνιαυτὸς ὅλος, κυρωθῆσε-
ται ἢ οἰκία ἢ ἔσαι ἐν τῇ πόλει τῇ ἐχῶ-
ση τείχος, βεβαίως τῷ κλησαμένῳ
αὐτὴν εἰς τὰς γενεὰς αὐτῆ, καὶ ἐκ
λα. ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει. Αἱ δὲ οἰ-
κίαί αἱ ἐν ἐπαύλεσιν, αἷς ἐκ ἔσιν αὐ-
ταῖς τείχος κύκλω, πρὸς τὸν ἀγρὸν
τῆς γῆς λογιωθήσονται· λυτρωταὶ
διαπαντὸς ἔσονται αὐταί, καὶ ἐν τῇ
ἀφέσει ἐξελεύσονται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ταῦτα μὲν
ἐπὶ ταῖς τῆς χώρας διανομαῖς καὶ κληρο-
χίαις διατέτακται· ἕτερα δὲ ἐπὶ ταῖς οἰ-
κίαις. ἐπειδὴ δὲ καὶ τῶν αἱ μὲν κατὰ
πόλεις τυχόν αὐτὸς εἰσιν, αἱ δ' αὐ ἀγρῷ
ἔξω τείχος ἐπαύλει· τὰς μὲν αὐ τοῖς
χωρίοις ἐπέτρεψεν ὁ νόμος αἰεὶ λυτρωθῆναι·
τὰς δὲ μὴ λυτρωθείσας ἄχρι τῆ πενη-

A. κοσῆ ἔτης, ἀποδίδοσθαι προῖκα τοῖς πάλαι
κυρίοις, καθάπερ καὶ τὰ κτήματα. μοῖρα
γὰρ ἐπαύλεις κλημάτων. ὅσαι δὲ τειχῶν
αὐτὸς εἰσι, μέχρι μὲν εἰαυτῆ τὴν ἀποπομ-
πὴν ἐπὶ τῆς πεπρακότας ἔχουσι, μετὰ δὲ
τὸν εἰαυτὸν, εἰς ἅπαν τοῖς ὠνησαμένοις
βεβαιῶνται, μηδὲν τῆ (2) πενηκοσῆ ἔτης
ἐκεχειρίας βλαπίσης τῆς πριαμένης. αἴ-
τιον δὲ τῆ βλάβει καὶ ἐπηλύταις ἰδρύ-
σεως τῆς εἰαυτῶν βεβαίαι παραχρῆν ἀ-
B. Φορμῶ. ἐπειδὴ γὰρ μελισσίαν γῆς ἐκ ἔχου-
σιν, ἄτε δὴ μὴ καταριθμηθέντες ἐν ταῖς
κληροχίαις, οἰκίῶν αὐτοῖς κτήσιν ὁ νόμος
ἀπαίειμε, φροντίσας τῆ μὴ μετανάσας
γενέσθαι τῆς τῶν νόμων ἰκέτας καὶ πρόσ-
σφυγας. αἱ γὰρ πόλεις ὅτ' ἐκκληροδοτεῖτο
ἢ χώρα, κατὰ φυλάς ἢ διακεμήθησαν,
ἀλλ' ἐδὲ τὴν ἀρχὴν ἦσαν σιωποδομημέ-
ναι, κατὰ τὰς ἐν ἀγροῖς ἐπαύλεις τῶν
οἰκητόρων ποιμαίνων τὰς διατριβάς. ἐξ
ἧν ὑπερον ἀνασάντες ἢ σιωελθόντες, ἐπί-
δοσιν κοινωνίας καὶ φιλανθρωπίας, ὡπερ
εἰκὸς, ἐν χρόνῳ μακρῷ λαμβανέσης, οἰ-
κίας ἐν ταυτῷ καὶ πόλεις ἐδείμαντο, ὧν
ἢ ἐπηλύταις, καθάπερ εἶπον, μετέδοσαν,
ἵνα μὴ πάντων ἀποροῖεν καὶ τῶν ἐν ἀγροῖς
καὶ τῶν κατὰ πόλεις.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πῶς δὲ τὰ μὲν ἐν
ἄσαι μέχρις ἔτης ἐνός, τὰ δὲ κατ' ἀγρὸν
διαπαντὸς λυτρωτά; Ἀλλ' ἐδέξαι τῷ νομο-
D. θέτῃ τῆς ἰσορίας ἔσαι λόγος, ἐς ἃν ἴοι
κατὰ ῥῆν αὐτῷ τὰ πνευματικά. ὀδάλωτοι
τοίνω οἱ ἐν ἀγροῖς διαζῶντες ἀτείχιστοι.
ζῶσι δὲ μᾶλλον ἐπιακῶς ἐν εἰδήσει νόμων
οἱ ἀσεκοί. καὶ οἱ μὲν ἀνδρῖσαιντο ἀν ὑπὲρ
ἑαυτῶν μαχόμενοι, οἱ δὲ κρεῖττον περὶ σω-
τηρίας βελούσαιντο. καὶ τοῖς μὲν ἀλῆσι
δι' ἀμφο συγνώμη, οἱ δὲ καὶ τειχῶν καὶ
βελῆς μετέχοντες ἀγαθῆς, ἢ τῆσιν αὐτῶν,
ἀσύγνωστοι. οἱ μὲν ἐν Ἰσραὴλ τὴν ἀγίαν

E. πόλιν οἰκῶντες· περὶ ἧς Φησὶν ὁ Θεός,
" καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῇ, λέγει Κύριος, τέ- Ζαχ. 2. 5.
" χος πυρὸς κυκλόθεν, καὶ εἰς δόξαν ἔσομαι
" ἐν μέσῳ αὐτῆς· καὶ νόμοις τραφέντες·
" τοιγαρῶν ἢ ἔφασκον, μακάριοί ἐσμεν Ἰσ- Βαβ. 4. 4.
" ραὴλ, ὅτι τὰ ἄρεσά Κυρίῳ γνωσά ἡμῖν
ἐσί· πῶς ἐν ἐκ ἀν εἰκότως ἦσαν ὑπὸ Δαι-
μόνων ἀνάλωτοι; ὀδπαράφοροι δὲ μᾶλλον
τῶν ἔθνων οἱ λαοὶ, μηδετέρω μετέχοντες.
ἀλλ' ὅμως εἰ μὴ νῆψαντες ἐκεῖνοι, καὶ τῆς
ἑαυτῶν ζημίας λαβόντες ἀόδησιν ἀνακο-
μίσαιντο τὰ οἰκεία, τῆ τῆς λυτρώσεως ἐνε-
σηκότος εἰαυτῆ, καὶ ὃν ὁ Σωτὴρ ἐπεδή-
μησε, διωκῶς ὑποκείσονται τῷ πριαμέ-

Z. νῳ, τῆσιν τῷ Σατανᾷ. ἰδὲ γὰρ Φησὶ ταῖς
" ἀνομίαις ὑμῶν ἐπράδητε, καὶ ταῖς ἀμαρ-
" τῆς ὑμῶν ἐξαπέσειλα τὴν μητέρα ὑμῶν.
ἢ δὲ τῶν ἔθνων ἀγέλη ἀνεπιπέρητος ἔσαι,
διαπαντὸς ἐσι λυτρωτῆ. καὶ οἰκείραντος
Θεῶ, τὸν ἴδιον ἀπολήψεται κληρὸν, κε-

H. κλημνή πρὸς ἐλδοθερίαν ἐν τῷ ἔται τῆς
ἀφέσεως, ὅτε πᾶσαν τὴν ὑφ' ἡλίῳ τῆς
τῶν Δαιμόνων πλεονεξίας ἀνῆκε Χριστός,
τῷ

Ζαχ. 2. 5.

Βαβ. 4. 4.

Ἦσ. 50. 1.

(1) Ἐως. αἱ εἰρημ. ἐκδῶ.

(2) Τῆς τῆ. ὀρθότερ.

τῷ ἰδίῳ σφυρῷ τὸ καθ' ἡμῶν καταργήσας χειρόγραφον.

λβ. Καὶ αἱ πόλεις τῶν Λευιτῶν, οἰκίαι τῶν πόλεων καταχέσεως αὐτῶν, λυτρωταὶ διαπαντός ἔσονται τοῖς

λγ. Λευίταις. Καὶ ὅς ἂν λυτρώσῃται παρὰ τῶν Λευιτῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἡ διάπρασις οἰκιῶν πόλεως καταχέσεως αὐτῶν ἐν τῇ ἀφέσει, ὅτι οἰκίαι τῶν πόλεων τῶν Λευιτῶν καταχέσεως

λδ. αὐτῶν ἐν μέσῳ ἧν Ἰσραὴλ. Καὶ οἱ ἀγροὶ ἀφωρισμένοι ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἔπραθήσονται, ὅτι κατάχεσις αἰώνιος τῆτο αὐτοῖς ἐστίν.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς ἀποτομῆς ἐκ ἀπείμε τοῖς νεωκόροις ὁ νόμος, ὑπολαβῶν αὐτάρκη πρόσδοτον εἶναι τέτοις τὰς ἀπαρχάς. ὁκλῶ δὲ καὶ τοσαυτάκοντα πόλεις ἀπεκλήρωσεν εἰς οἰκισιν, καὶ διχίλις ἐκάστη πήχαις προάσιον ἐν κυκλῶ. τὰς ἔν ἐν ταυταῖς οἰκίαις, ἔ τὸν αὐτὸν τρόπον ταῖς ἄλλαις, ὅσαι τειχῶν εἶσω τυγχάνουσιν, ἐβεβαίωσε τοῖς προαμένοις ἐντὸς ἐνιαυτῆ, τῶν ἀποδοδομένων κομισαδαὶ μὴ διωαμένων· ἀλλ' εἰς ἀπαν ἐφῆκεν αὐτάς λυτρωταὶ, καθάπερ καὶ τὰς ἀπὸ τῆ ἔθνης, τὰς ἐπαύλεις, αἷς ἰσοδωμῶσιν· ἐπειδὴ μόναις ἐκ τοσαύτης χώρας διεκλήρωσαντο τὰς οἰκίαις. ὦν ἐκ ὡετο δαὲν σερεῖσαι τὴς λαμβάνοντας, καθάπερ ἐδὲ τὴς κληρέχης τῶν ἐπαύλεων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Βεβαία τοῖς ἱεραργοῖς τε καὶ ἐλδοθεροῖς τῶν δωδωρημένων ἡ κλήσις· τοῖς δὲ δῆλον ἔχου πνεῦμα, τρετέσι τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, τῶ ἐλδοθερεσαν πῖσιν ἔ προσιεμένοις, ἀπόβλητος καὶ ἀφαιρετῆ καὶ ἡ δωθεῖσα χάρις δια Μωσέως, τρετέσιν ἡ ἐν νόμῳ γνώσις παιδαγωγῶσα πρὸς ἀλήθειαν. (1)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀνεκποίητα δὲ τὰ λδοιτικά τοῖς ἐρηρησμένῳ ἔχουσι τῶ ἐλπίδα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῇ φιλομαθεσάτῃ Μαριαμ ἐφῆκε ὁ Χριστός, ὅτι τῶ καλῶ μεριδα ἐξελέξατο, ἡτις ἐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς. πλῶ ἡ πάντων ἐλδοθερεία δια Χριστῆ, εἰ καὶ μείζω καθ' Ἐβραίων ἐπήρησε φόβον, μὴ θάττον ἐπανίσιν. ἔ γὰρ δὴ φῆσομεν, ὡς κεκώλυται μετὰ ταῦτα πάλιν ἐπανελθεῖν· ἀλλ' εἰς ἐμφασιν εἶρηται τῆ οφείλοντός τε καὶ πρέποντος.

λε. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σε ὁ μετὰ σε, καὶ ἀδυναμῆση ταῖς χερσὶ παρὰ σοὶ, ἀντιλήψη αὐτῆ ὡς προσηλύτη καὶ παροίκη, καὶ ζήσεται ὁ ἀδελφός σε μετὰ σε.

λς. Οὐ λήψη παρ' αὐτῆ τόκον, ἔδὲ ἐπὶ πλήθει· καὶ φοβηθήση τὸν

Α Θεόν σε. ἐγὼ Κύριος. καὶ ζήσεται ὁ λς. ἀδελφός σε μετὰ σε. Τὸ ἀργύριόν σε ἔ δώσεις αὐτῶ ἐπὶ τόκῳ, καὶ ἐπὶ πλεονασμῶ ἔ δώσεις αὐτῶ τὰ βρώματα σε.

Οὐδὲ ἐπὶ πλήθει. οἱ λοιποὶ, ἐδὲ ἐπὶ πλεονασμῶ.

Β ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀφοβία ἄρα Θεῆ τόκος καὶ πλεονασμός, καὶ φιλανθρωπίας ἐμπόδιον. καὶ τῆτο παράνομον μὲν ἰὼ τότε, ἀλλότριον δὲ τῆ πνδματος νῦ κα ἀτοπιώτερον ἢ ἐν νόμῳ· ὅτε κα πάντες οἰκείοι δυναμει δια τῶ κλήσιν. ὅθεν δικαίως εἶρηται εἰδωλολατρεία ἢ φιλαργυρία.

λγ. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, τῆ δὲνα ὑμῶν τὴν γῆν Χαναάν, ὡσεῖς εἶνα λδ. ὑμῶν Θεός. Ἐὰν δὲ ταπεινωθῆ ὁ Γ ἀδελφός σε παρὰ σοὶ, καὶ πραθήσοι, ἔ δαλεύσει σοὶ δαλείαν οἰκέτη.

μ. Ὡς μισθωτός ἢ παροίκος ἔσαι σοὶ· ἔως ἐνιαυτῆ τῆς ἀφέσεως ἐργαμαται παρὰ σοὶ, καὶ ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆ μετ' αὐτῆ, καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν γενεάν αὐτῆ, καὶ εἰς τὴν κατάχεσιν τὴν πατρικὴν ἀποδραμεῖται.

Δ * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰ πρὸς χρεώσας δανειῶν, καὶ πρὸς θεράποντας δεσποτῶν ὅμοια τοῖς πρὸθεν νομομοθέτηται. ὅπως οἱ μὲν δανεισά μὴ ἐκλέγωσι τόκος παρὰ τῶν ὁμοειδῶν, ἀλλ' ὅσον προήκαντο μόνον ἄσμενοι κομίζονται· οἱ δὲ δεσπῶται τοῖς ἀργυρωνήτοις μὴ ὡς φύσει δαλοῖς, ἀλλ' ὡς μισθωτοῖς προσφέρωνται, παρέρχοντες ἄδειαν ἐλδοθερείας· ὁδθὺς μὲν, τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν λύτρα καταδεῖναι διωαμένοις· αὐθις δὲ τοῖς ἀπόροις, ἢ ὅταν ἐπιγίνηται ὁ τῆς ἀπ' ἀρχῆς δαλείας ἐβδομος ἐνιαυτός, ἢ ὅταν ὁ παντηκοςός, καὶν προμίας ἡμέρας τύχη τις εἰς δαλείαν ὑπαχθεῖς. ἀφεις γὰρ ἐκείνος ἐστὶ τε καὶ νομῖσαι, πάντων ἐπὶ ταῖς ἀρχαίαις διαυλοδρομῆτων κα ἀνακαμπλόντων ὑπραγίας.

Ε * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῶ ἐβδόμῳ ἐνιαυτῶ ἀνάνα προσάττει, τὸν τῆς ἀπάντων ἀφέσεως τιμώντας καιρὸν, τῶ Χριστῆ παρθεῖαν· ὅς ὑπὲρ ἡμῶν ἀποδῆ, τὸ καθ' ἡμῶν ἀνήκε χειρόγραφον.

μβ. Διότι οἰκέται με εἰσίν, (2) ἔς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οἰκέται δὲ Χριστῆ πάντες ἄνθρωποι οἱ ἐξαχθέντες τῆς τῶν παθῶν δαλείας, καὶ τῶ δικαίῳ τῆς ὑπὸ Χριστῆ κλήσεως ἐξέρχονται τῆς δια τὰ οφείληματα δαλείας· ὅτι ὡ παρισάνετε ἑαυ- Ρωμ. β. 16. τῆς, δαλοὶ ἐσε εἰς ὑπακολῶ ὡ ὑπακῆτε.

μγ. Οὐ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐχ εἶρηται.

(2) Εἰσίν ἔτοι, ἔς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἔ πραθήσεται ὡ πράσει οἰκέτη. ἐη προσερημ. ἐκδοσ.

μγ. Οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ Ἀ μόχθῳ, ἢ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου.

μδ. Καὶ παῖς καὶ παιδίσκη ὅσοι εἰάν γένωνταί σοι, ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὅσοι κυκλώσῃσιν, ἀπ' αὐτῶν κήσεσθε δὲ με. λον καὶ δέλην. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν, ἀπὸ τῶν κήσεσθε καὶ ἀπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν τῶν ἐν ὑμῖν, ὅσοι ἂν γένωνται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, ἔσωσαν ὑμῖν εἰς κατάρχεσιν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ἐπιτρέπει ἐκ τῶν μὴ ὁμοφύλων, οἵτινες ἐτέρων ἐθνῶν εἰσίν, οἰκέτας κλάσασιν, βεβόμεινος πρῶτον μὲν διαφορὰν οἰκείων τε καὶ ἀλλοτρίων εἶναι· ἔπειτα δὲ μὴ κατὰ τὸ παντελὲς ἀναγκαιότατον κλήμα, θεράποντας, ἀνεῖρξαι τῆς αὐτῆς πολιτείας. μυρία γὰρ τῶν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτων ποθεῖ τὰς ἐκ δέλων ὑπηρεσίας.

μς. Καὶ καταμεριεῖτε αὐτὰς τοῖς τέκνοις ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς· καὶ ἔσονται ὑμῖν κατοχιμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα. τῶν δὲ ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕνα σος τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς ἔ κατατενεῖ ἐν τοῖς μόχθοις.

Οὐ κατατενεῖ ἐν τοῖς μόχθοις. Ἄλλος Φησὶν, ἔ παιδύσει ἐν αὐτῷ ἐμπαυμῶ.

μζ. Ἐὰν δὲ εὖρη ἢ χεῖρ τῆς προσηλύτου ἢ τῆς παροίκου τῆς παρὰ σοί, καὶ ἀπορηθεῖς ὁ ἀδελφός σου πρᾶθῃ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ παροίκῳ τῷ παρὰ σοί, ἢ ἐκ γενετῆς προσηλύτῳ, μη. Μετὰ τὸ πρᾶθῆναι αὐτῷ, λύτρωσις ἔσαι αὐτῷ· εἰς τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς λυτρώσεται αὐτόν.

μθ. Ἀδελφός πατρός αὐτῆς, ἢ υἱός ἀδελφῆ πατρός αὐτῆς λυτρώσεται αὐτόν, ἢ ἀπὸ τῶν οἰκείων τῶν σαρκῶν αὐτῆς ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῆς λυτρώσεται αὐτόν. εἰάν δὲ εὐπορηθεῖς ν. ταῖς χερσὶ λυτρώσεται αὐτόν, (1) Καὶ συλλογιεῖται πρὸς τὸν κησάμενον αὐτόν ἀπὸ τῆς ἔτης ἔ ἀπέδοτο ἑαυτὸν αὐτῷ ἕως τῆς ἐνιαυτῆς τῆς ἀφέσεως. καὶ ἔσαι τὸ ἀργύριον τῆς πράσεως αὐτῆς ὡς ἡμέρα μισθῆς· ἔτος ἔξ ἔτης ἔσαι μετ' αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥΤ. Ἐκ τῶν συγγενῶν αὐτῆς τῶν κατὰ σάρκα, ἢ τῶν ἔξ ἐπιγαμίας, ἢ τοὶ πᾶς ὀφειλέτης (2) αὐτῆς, ὡς συγγενῆς αὐτῆς εἰς τὸ λυτρώσασθαι, ὁ (3) κατὰ τὸ πρόχειρον, ἢ κατὰ τὸ ἀνέκαθεν.

Ὡς ἡμέρα μισθῆς. Ἄλλος Φησὶ, καθάπερ ὁ μισθὸς τῆς μισθωτῆς.

Β. ΑΔΗΛΟΥΤ. Μᾶλλον τῆτο λέγει· ἔτος ἐστὶν ἢ πρᾶσις αὐτῆς, ὡς μισθωσις. διὸ καὶ ἐπάγει· ἔτος ἔξ ἔτης ἔσαι μετ' αὐτῆς. οἱ ἐνιαυτοὶ τῆς πράσεως ὀλοκλήροι ψηφίζονται ὡς ἐπὶ μισθῶσι.

να. Ἐὰν δέ τι πλεῖον τῶν ἐτῶν ἢ πρὸς ταῦτα ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀργυρίας τῆς πράσεως αὐτῆς. β. Ἐὰν δὲ ὀλίγον καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν ἐτῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως, καὶ συλλογιεῖται αὐτῷ κατὰ γ. τὰ ἔτη αὐτῆς, καὶ ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτῆς. γ. Ὡς μισθωτῆς· ἐνιαυτὸν ἔξ ἐνιαυτῆς ἔσαι μετ' αὐτῆς. δ. κατατενεῖς αὐτὸν μόχθῳ ἐνώπιόν σου.

ιδ. Ἐὰν δὲ μὴ λυτρωθῆ κατὰ ταῦτα, καὶ ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως αὐτὸς ἢ τὰ παιδιά αὐτῆς μετ' αὐτῆς.

Δ. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥΤ. Εἰ δὲ καὶ μὴ διὰ λυτρώσεως διωθῆ, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἔξαισιν. ἀδελφός γὰρ ἔ λυτρώσεται, λυτρώσεται Κύριος. καὶ ὁ κρίσει μὴ λυεταί, ἢ χάρις ἀφίησιν· ἐν μὲν τῷ νόμῳ, μὴ διδομένῳ λύτρων· ἐν δὲ τῷ Χριστῷ, μὴ ἐξαρκέντων ἄτις ὑπὲρ ἑαυτῆς, ἢ ἄλλος ὑπὲρ αὐτῆς καταδείη. ὡς ἐκ ἡρεσκῆ ἢ Ἰωσὶς δικαιοσύνη ὑπὲρ τῆς Ἰσραὴλ· ἢ δὲ Μωϋσέως ἰσχυσεν, ἄρτι τῆ λαῖ κελημίας, καὶ κάρρον ἐκ ἔχοντος τελείας κολάσεως. διὸ τῷ Μωσέως δικαιοσύνη ὑπὲρ τῆ λαῖ διὰ συγγενεῖαν ἢ χάρις ἐδέχτο. Λοῦίτε δὲ ἔ λέγει δέλωσιν, ἔδὲ λυτρωσιν ὑπὲρ (4) συγγενῆς. ἔ γὰρ ἔσι τῆς ἐτέρων ἐλδοθερωτάς, αὐτῆς εἰς δέλειαν πεσεῖν, καὶ δι' ἐτέρων λυτρωθῆναι. ν. εἰάν γὰρ τὸ ἄλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀλιθῆσεται; δὲ ἂν ἔχεν τὸ ἀνέκπλωτον, εἰ δὲ μὴ ὡς ἀνιάτως ἔχων, ὡς ἔμπηρος ἀποβαλλεταί, καθάπερ ἐγνωκάμεν.

νε. Ὅτι ἐμοὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἰκέται, παῖδες μὲ αὐτοὶ εἰσιν, ἔς ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

(1) Λυτρώται ἑαυτόν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(3) Ἡ· ὁ Ἀλεξάν. κἀδ.

(2) Ὁ Φυλέτης, ὁρθέτερ.

(4) Ἰπό, ὁρθέτερ.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. ἔποιήσείε ὑμῖν ἑαυτοῖς χειροποίητα, ἔδὲ γλυπτά, ἔδὲ σήλην ἀναστήσετε ὑμῖν, ἔδὲ λίθον σκοπὸν σήσετε ἐν τῇ γῇ ὑμῶν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀγαλμάτων ἀπαγορεύει τῷ ἐπὶ σεβασμῷ ποιῆσιν· ἐπίτοιγε λέοντας ὁ Σολομῶν ποιεῖ καὶ Χερσβίμ καὶ Φοίνικας ἐν τῷ ναῷ, καὶ μέμψιν ἐκ εἶχεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σκοπὸν λέγει ὑψηλὸν, ὡς διὰ τῆ ὕψους δοκεῖ σκοπεῖν καὶ βλέπειν τὰς χθαρμαλωτέρας τόπας· ἦτοι ὄραδα δοκεῖ, ὡς διὰ τὸ μέγεθος Φόβον ἐμποιοῦν τοῖς ὄρωσι.

β. Τὰ σάββατά με φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων με φοβηθήσεσθε. ἐγὼ Κύριος.

γ. Ἐὰν τοῖς προσάγμασί με παρεύσησθε, καὶ τὰς ἐντολάς με φυλάσῃσθε, καὶ ποιήσητε αὐτάς, Καὶ δώσω τὸν ἕτερον ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτῷ, καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ γεννήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀποδώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν.

δ. **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μεταληπλέον ταῦτα πνευματικῶς, τῆ Θεῷ δίκῃ γῆς λιπαρῆς τὰς τῶν αὐτῷ πειθομαίων κατάρδοντος ἀνωθεν ψυχᾶς, ὡς ἀνελλειπῆ τὸν τῆς ὀβσεβείας Φέρειν καρπὸν, καὶ διδόντος θείαν εἰρήνην. περὶ ἧς ὁ Παῦλος Φησιν· ἡ εἰρήνη τῆ Χριστῷ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νῦν φραγῆται τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν. παντός ἐχθρῶ, καὶ πάσης διαβολικῆς ἐφόδου ἐκ ποδῶν γνωμομένης.

ε. Καὶ καταλήψεται ὑμῖν ὁ ἀλοητὸς τὸν τρυγητὸν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήψεται τὸν σπόρον. καὶ Φάγεσθε τὸν ἄρτον ὑμῶν εἰς πλησμονήν· καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλεμος ἔδιελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν.

ζ. Καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν· καὶ κοιμηθήσεσθε, καὶ ἔκ ἑσται ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν, καὶ ἀπολώ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλεμος ἔδιελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν.

η. **ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ.** Ἐπὶ τῷ νομίμῳ βίω Θεὸς ἐπαγγέλλεται ἔ μόνον καιρῶς ἀγαθῆς, ἀλλὰ καὶ εἰρῴνῃ ἐκ πολεμίων καὶ θηρίων.

θ. Καὶ διώξεσθε τὰς ἐχθρὰς ὑμῶν, καὶ πεσῶνται ἐνώπιον ὑμῶν θῶνα. Καὶ διώξονται ἐξ ὑμῶν πέντε ἑκατὸν, καὶ ἑκατὸν ὑμῶν διώξονται μυριάδας· καὶ

πεσῶνται οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν **θ.** μαχαίρα. Καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ αὐξάνω ὑμᾶς, καὶ πληθυνῶ ὑμᾶς, καὶ σήσω τὴν διαθήκην με μετ' ὑμῶν.

ι. Καὶ Φάγεσθε παλαιὰ καὶ παλαιὰ παλαιῶν, καὶ παλαιὰ ἐκ προσώπων νέων ἐξοίσετε.

Β **** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Ἐδίωμεν εἰ ὄλογια τὰ παλαιὰ, τὰς προφητικὰς λόγους, καὶ τῶν παλαιῶν τὰ παλαιὰ, τὰς νομικὰς· καὶ ἐλθόντων τῶν νέων καὶ δαγγελικῶν, ποιῶντες κατὰ τὸ δαγγέλιον, τὰ παλαιὰ τῆ γραμματος ἐκ προσώπων νέων ἐκφέρουσι. καὶ τίθησι τῷ ἑαυτῆ σκλιῶν εἰ ἡμῖν, πληρῶν ἡ εἶπεν ἐπαγγέλιαν, « εἰοικήσω καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν αὐτοῖς.

Γ **ια.** Καὶ θήσω τὴν σικηνὴν με ἐν ὑμῖν, καὶ ἔ βδελύξεται ἡ ψυχὴ με **ιβ.** ὑμᾶς, Καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν ὑμῖν. καὶ ἔσομαι ὑμῶν Θεός, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι λαός.

» **** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, Φησὶ, καὶ ἐμπεριπατήσω· εἰοικήσω ἐν ναοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, τῷ πλείονα πρὸς αὐτὰς ἀέσιν δηλῶν.

Δ **** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Οὐδὲν ἔτω τῶν ὄντων μέγα, ὡς τῷ σῶ μεγέθει παραμετρεῖται. ὁ ἔρανος ὅλος τῇ τῆ Θεῷ ἀπιδαμῆ περιλαμβανεται· γῆ δὲ καὶ θάλασσα τῇ δρακί τῆς χαρῆς αὐτῆ περιείργεται. ἀλλ' ὅμως ὁ τοῖστος καὶ τοσῆτος, ὁ πᾶσαν τῇ παλάμῃ περιεφίλων τῷ κλίσει, ὅλος σοι χωρητὸς γίνεται, καὶ ἐν σοὶ κατοικεῖ, καὶ ἐκ εἰς εἰς χωρεῖ πάση τῇ φύσει εἰδιοδῶν, ὁ εἰπὼν· **Ε** « εἰοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω.

» **** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** Ἐσομαι αὐτοῖς Θεός. ἔ μᾶλλον τότε γίνεται Θεός, ἔδὲ τότε ἀρχῶν ἔχει τῆ γίνεσθαι· ἀλλ' ὅπερ ἐστὶν αἰεὶ, τῆτο καὶ τοῖς δεομαίοις γίνεται, ὅταν αὐτῷ δοκῇ.

ιγ. Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὄντων ὑμῶν δέλων· καὶ συνέτριψα τὸν δεσμὸν τῆ ζυγῆ ὑμῶν, καὶ ἤγαγον ὑμᾶς μετὰ παρρησίας.

ιδ. Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσῃτε με, μηδὲ ποιήσητε τὰ προσάγματά με ταῦτα, **ιε.** Ἀλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς, καὶ τοῖς κήμασί με προσοχθήσῃ ἡ ψυχὴ ὑμῶν, ὡς ὑμᾶς μὴ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς με, ὡς διασκεδάσαι ὑμᾶς τὴν διαθήκην με, Καὶ ἐγὼ ποιήσω ἔτως ὑμῖν· καὶ ἐπισήσω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν, τὴν τε ψάραν, καὶ τὸν ἰκτερον σφακελίζοντας τὰς ὀφθαλμῶς ὑμῶν, καὶ τὴν ψυχὴν ὑμῶν ἐκλήκασαν· καὶ

ις. **Εε εε** σπερεῖτε

Φιλπ. 4. 7.
»
»

σπερείτε διακενῆς τὰ σπέρματα ὑμῶν, καὶ ἔδονται οἱ ὑπεναντίοι ὑμῶν.

Σφακελίζοντας. Ἄλλος Φησί, σωτε-
λῆντα, ἐντυφλῆντα.

ΑΔΗΛΟΥ. Παρανομοῖσι μετ' ἀπειλῆς τὰ
ἐναντία, ἕκ ἐξ ἰσχύος τῶν ἐχθρῶν καὶ θη-
ρίων, ἀλλ' ἐξ ἐπιτιμήσεως Θεῶν.

ιζ. Καὶ ἐπισηῶ τὸ πρόσωπόν μου
ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πεσεῖσθε ἐναντίον τῶν
ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ διώξονται ὑμᾶς οἱ
μίσθοντες ὑμᾶς, καὶ φεύξεσθε εἰς
διώκοντος ὑμᾶς. Καὶ εἰάν ἕως τέττα
μὴ ὑπακῆσθῆτέ μου, καὶ προσθήσω τῷ
παιδεύσαι ὑμᾶς πληγαῖς ἐπὶ τῆς
αἰμαρτίας ὑμῶν.

ιθ. Καὶ συντρίψω τὴν ὕβριν τῆς
ὑπερηφανίας ὑμῶν· καὶ θήσω τὸν ἔρα-
νον ὑμῖν ὡς σιδηρῆν, καὶ τὴν γῆν ὑμῶν
ὡσεὶ χαλκόν. Καὶ ἔσαι εἰς κενόν ἢ
ἰσχύς ὑμῶν· καὶ εἰ δώσει ἢ γῆ ὑμῶν τὸν
ἀπόρον αὐτῆς, καὶ τὸ ξύλον τῷ ἀγρῷ
ὑμῶν εἰ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐτι δὲ ἐνδιάσροφα
πραττόντων, ἀπειλῆς πρὸς καθάρσει τῆς
ὑπερηφανίας ἀπειθείας αὐτῶν ἀνομβρίαν,
καὶ ἀκαρπλίαν.

κα. Καὶ εἰάν μετὰ ταῦτα πορεύη-
σθε πλάγιοι, καὶ μὴ βέλησθε ὑπα-
κῆειν μου, προσθήσω ὑμῖν πληγαῖς ἐπὶ
κατὰ τὰς αἰμαρτίας ὑμῶν.

*** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ κρίνων κατὰ
βραχὺ Θεὸς τὰς κολαζομένους, δίδωσι τό-
πον μετανοίας, καὶ ἔχ' ἅμα τῷ ἀμαρτή-
σαι κολάζων, φέρει τὴν σωτέλειαν τῆς
κολάσεως ἐπὶ τὸν ἡμαρτηκότα. διὰ τῆτο
κατὰ βραχὺ κολάζων κολάζει. Καὶ μετ' ὀλίγα.
Ἐν γὰρ ταῖς τῶν παραβαινόντων τὸν νό-
μον ἀραῖς ἀναγέγραπται μετὰ τὰς κολά-
σεις τὰς προτέρας· καὶ ἔσαι, εἰάν μετὰ
ταῦτα μὴ ἐπιστραφῆτε, λέγει Κύριος, προ-
θήσω ὑμῖν κατὰ πληγαῖς ἐπὶ. καὶ πάλ-
ιν διηγείται ἄλλω κόλασιν, καὶ ἔσαι,
εἰάν μετὰ ταῦτα μὴ ἐπιστραφῆτε, ἀλλὰ πο-
ρεύσθε πρὸς με πλάγιοι, κατὰ πορῶ-
σομαι μετ' ὑμῶν θυμῷ πλάγιω. καὶ ὀρι-
σεις τὸν Θεὸν ἐπιμετρῶντα κολάσεις με-
τὰ φειδῆς, ὡς βελόμενον εἰς ἐπιστροφῶν
ἀγαγεῖν τὸν ἡμαρτηκότα, καὶ ἕκ ἀδρόως
πάσας ἀποδιδόντα. Καὶ μετ' ἕτερα. Σκοπῶ δὲ
μήποτε καὶ περὶ ἡμᾶς τοιαῦτά ἐστι, καὶ κολά-
σεις τινὲς γίνονται, ὡς τὰς μετ' ἡμῶν πει-
ραν ἔχειν δούτερον κολάσεων, ἀλλ' ἀρκεσ-
θῶμαι ταῖς προτέραις· ἄλλος δὲ ἦκειν καὶ
ἐπὶ τὰς δούτερας, εἰ μὴ καὶ ἐπὶ τὰς τρί-
τας· ἄλλος δὲ ἐλάβοσθαί καὶ ἐπὶ τὰς τε-
τάρτας. τὸ γὰρ, προσθήσω πληγαῖς ἐπὶ,
ὅτιποτε μυθήριον δηλοῖ μιᾶς πληγῆς γι-
νομίης, καὶ δούτερας καὶ τρίτης, μέχρι τῶν

Α εἰρημίων ἐπὶ ἐπίτινας. εἰ πάντες δὲ
ἐπὶ πληγαῖς πλήροσονται, ἀλλ' οἰμαίτινας
πληγήσεσθαί πληγαῖς ἕξ, ἄλλος πέντε,
ἄλλος τέσσαρας, ἄλλος τρεῖς, ἢ δύο· τὰς
δὲ πάντων ὑποδεεσέρας ἐν κολάσει πλη-
γῶ νομίζω πληγήσεσθαί μιαν. οἶδεν ἔν ὁ
Θεὸς καὶ τὰ περὶ τῶν πληγῶν.

ιβ. Καὶ ἀποσελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὰ
θηρία τὰ ἀγρία τῆς γῆς, καὶ κατέ-
δεται ὑμᾶς, καὶ ἐξανάλωσει τὰ κτήνη
ὑμῶν, καὶ ὀλιγοσθῆ ποιήσει ὑμᾶς, καὶ
ἐρημοὶ ἔσονται αἱ ὁδοὶ ὑμῶν.

ιγ. Καὶ εἰάν ἐπὶ τέτοις μὴ παι-
δευθῆτε, ἀλλὰ πορεύσθε πλάγιοι,
ιδ. Πορεύσομαι κατὰ μετ' ὑμῶν θυμῷ
πλάγιω, καὶ πατάξω ὑμᾶς κατὰ
ἐπὶ τῆς αἰμαρτίας ὑμῶν.

Γ θυμῷ πλάγιω. Ἄλλος, ἐναντιώσει. τὸ
Σαμαρειτικόν, ἐμφιλονείκως.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πλάγιω θυμῷ τῷ
κατ' ἀξίαν τῆ τῆς ἰσότητος ἀπαντήσει.
ὅπερ λέγει ἐπὶ τῆς πατάξει αὐτὰς ὑπὲρ
τῆς τιμωρίας διὰ νόμον.

κε. Καὶ πατάξω (1) ἐφ' ὑμᾶς μά-
χαίραν ἐκδικῆσαν δίκην διαθήκης, καὶ
κατὰ φεύξεσθε εἰς τὰς πόλεις ὑμῶν· καὶ
ἀποσελῶ θάνατον εἰς ὑμᾶς, καὶ παραδο-
θήσεσθε εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

κς. Ἐν τῷ θλίψαι ὑμᾶς σιτοδεία
ἄρτων, καὶ πέψοσι δέκα γυναῖκες τὰς
ἄρτας ὑμῶν ἐν κλιβάνῳ ἐνί, καὶ ἀπο-
δώσθῃ τὰς ἄρτας ὑμῶν ἐν σαθμῶν,
καὶ φάγεσθε, καὶ εἰ μὴ ἐμπλησθῆτε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀντὶ τῷ, ὅπερ μόνος
ἦσθε πρὸ τέττα ἕκαστος, μόλις τὸ δέκατον
αὐτῆς καὶ εἰς τροφῶν· ἦτοι ἀρκεσθῆ δέκα
μόναυ γυναῖκες ἀρτοποιῆσαι ὑμῖν, διὰ τὴν
ὀλιγανδρίαν.

Ζ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶ, πέψοσι δέκα
γυναῖκες τὰς ἄρτας αὐτῶν ἐν κλιβάνῳ
ἐνί; Ὡς περὶ τὴν γλῶν κεχλωῶσι, καὶ νο-
μοθετῆ, καὶ ἀπειλῆ. καὶ γὰρ ἐνόμως
πολιτοδομοσίοις, τῆς γῆς αὐτοῖς ἐπαγγελ-
λεται τὴν ὀκαρπλίαν· καὶ αὐτὸ πάλιν πα-
ραβαίνουσι, καὶ γῆς ἀκαρπλίαν, καὶ πολε-
μίων ἐφοδὸν ἀπειλῆ, καὶ πέναν ἐχάτιω.
τῆτο καὶ αἰταῦθα δηλοῖ, ὅτι τοσαύτη ὑμᾶς
καταλείψεται πέναν, ὡς δέκα γυναῖκας ἐν
ἐνί κλιβάνῳ τὰς ἄρτας ποιῆν διὰ τὴν σά-
νιν τῶν ἀναγκαίων. τῆτο γὰρ [καὶ] ἐπή-
γαγε· καὶ φάγεσθε, καὶ εἰ μὴ ἐμπλησθῆτε.

κζ. Ἐάν δὲ ἐπὶ τέτοις μὴ ὑπα-
κῆσθῆτέ μου, ἀλλὰ πορεύσθε πρὸς με
κη. πλάγιοι, καὶ αὐτὸς πορεύσομαι μετ'
ὑμῶν ἐν θυμῷ πλάγιω, καὶ παιδεύσω
ὑμᾶς ἐγὼ ἐπὶ τῆς αἰμαρτίας ὑμῶν.

κθ. Καὶ

(1) Καὶ ἐπάξω. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.

κθ. Καὶ Φάγεσθε τὰς σάρκας Α,, τῶν υἱῶν υμῶν, καὶ τὰς σάρκας τῶν θυγατέρων υμῶν Φάγεσθε.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο γέγονεν ἐπὶ τῷ Ναβχοδονόσορ, [ὡς Ἱερεμίας Φησὶ, (1)] καὶ ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τῶν Ῥωμαίων πολιορκίας, [ὡς Φησὶν Ἰωσήπος.] (2)

λ. Καὶ ἐρημώσω τὰς σῆλας υμῶν, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰ ξύλινα χειροποίητα υμῶν, καὶ θήσω τὰ κῶλα υμῶν ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων υμῶν, καὶ προσοχθήσει ἡ ψυχὴ μου ὑμῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο ἐποίησεν Ἐζεκίας, (3) ὡς ἡ τετάρτη (4) τῶν Βασιλείων δηλοῖ. ὁ δὲ Ἱερεμίας, (5) καὶ ἐπὶ τῷ Ναβχοδονόσορ ἔφη τῆτο γεγονήσθαι ἐν τῷ καλεσμένῳ Ταφείθ, ἐν Φάραγγι ὑπὸ Ἐνώμ.

λα. Καὶ θήσω τὰς πόλεις υμῶν ἐρήμους, καὶ ἐξηρημώσω τὰ ἅγια υμῶν, καὶ ἔσθ' ἡ ὄσφρανθῶ τῆς ὀσμῆς τῶν θυσιῶν υμῶν.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ ἅγια, ἀντὶ τῶν τὰ τεμένη υμῶν, καὶ τὰ ἱερά, καὶ τὰς λοιπὰς σεβασμίας τόπους.

λβ. Καὶ ἐξηρημώσω ἐγὼ τὴν γῆν υμῶν, καὶ θαυμάσουσιν ἐπ' αὐτῇ οἱ ἐχθροὶ υμῶν, οἱ ἐνοικῶντες ἐν αὐτῇ.

λγ. Καὶ διασπερῶ ὑμᾶς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἐπιπορευομένη ἡ μάχαιρα, καὶ ἔσθ' ἡ γῆ υμῶν ἐρημος, καὶ αἱ πόλεις υμῶν ἔσονται ἐρημοί.

λδ. Καὶ εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς, Καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν υμῶν· τότε σαββατιεῖ ἡ γῆ, καὶ εὐδοκήσει τὰ σάββατα αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς· σαββατιεῖ ἂν ἔκ' ἐσαββατίσεν ἐν τοῖς σαββάτοις υμῶν,

λε. ἢ ἵκα κατακίεστε αὐτήν. Καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ υμῶν ἐπάξω δειλίαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν υμῶν· (6) καὶ διώξεται αὐτὰς Φωνὴ Φύλλε Φερομένη, καὶ Φεύξονται ὡς Φεύγοντες ἀπὸ πολέμου, καὶ πείσονται ἔδενος διώκοντος.

ΑΔΗΛΟΥ. Εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα, ἀντὶ τῶν, πλέον ἀναπαύσεται ἡ γῆ υμῶν, διὰ τὰς ἀνομίας υμῶν ἐκβαλλομένων. ἦτοι μέλλουσι θεοτεβέεροι ἄνθρωποι οἰκῆσαι τὴν γῆν, ὅπερ ὄφραῖνε αὐτῷ· ὄφραῖνε γὰρ ἡ κτίσις ἐπὶ τοῖς θεοτεβέεσιν· ἦτοι ἐρημος γίνεται καὶ ἀργὴ ἡ γῆ υμῶν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐστὶ τὸ, εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς; Τὸ ἐπαγόμενον ἐρημνεία τῆς ἐσθ'. ἔφη γὰρ, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν υμῶν. ἐν Βαβυλῶνι γὰρ ἐβδομήκοντα ἔτη δελοῦντες διετέλεσαν. ἀπὸ δὲ τῆς τῷ Σαβλ βασιλείας, μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας, τετρακόσια καὶ ἐνενήκοντα σιμᾶνται ἔτη· τῶν δὲ τὸ ἐβδομον ἐβδομήκοντα. τῆτο τοίνυν Φησὶν, ὅτι ἀσπάρτος ἡ γῆ μενεῖ καὶ ἀνήροτος ἐβδομήκοντα ἔτη, υμῶν τὴν ἀλλοτρίαν οἰκῶντων· ἐπεὶ μετὰ τῶν αὐτῶν (7) νόμων παρέβητε καὶ τῷ σαββάτῳ τὴν εἰτολλῶν. τῆτο γὰρ ἐπήγαγε καὶ σαββατιεῖ ἡ γῆ ἂν ἔκ' ἐσαββατίσεν, ἵκα κατακίεστε ταύτην. (8) προσέθηκε δὲ καὶ ἑτέραν ἀπειλήν· καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ υμῶν ἐπάξω δειλίαν εἰς τὴν καρδίαν υμῶν· (9) ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ διώξεται αὐτὰς Φωνὴ Φύλλε Φερομένη, καὶ Φεύξονται ὡς Φεύγοντες ἀπὸ πολέμου, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ προρόησις πέραν ἔλαβεν. ἐν γὰρ τῇ τῶν Χαλδαίων πολιορκίᾳ, πολλῶν μὲν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς ἀναιρέθειτων, πολλῶν δὲ λιμῷ διαφθαρέτων, τῶν ἀνδραποδιασθέντων δὲ εἰς Βαβυλῶνα μετοικισθέντων· οἱ τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας διαφυγόντες, εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔφυγον, δέσαντες τῶν Χαλδαίων τὴν ἔφοδον. καὶ τῆτο σαφῶς ἡμᾶς ἡ τῷ θεοτάτῳ Ἱερεμῆι προφητεία διδάσκει.

λζ. Καὶ ὑπερόψεται ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφὸν ὡσεὶ ἐν πολέμῳ, ἔδενος κατατρέχοντος· καὶ ἔδ' ἰσχυροῦσθε ἀντισηθῆναι τοῖς ἐχθροῖς υμῶν. Καὶ ἀπολείθε ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ κατέδετα ὑμᾶς ἡ γῆ τῶν ἐχθρῶν υμῶν. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀφ' υμῶν, καταφθαρήσονται διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν· ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κατοικήσονται. Καὶ ἐξαγορεύσουσι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν, καὶ

Εεεε 2

τὰς

(1) Ἐν κεφ. 19. ἐδ. 9.

(2) Ἐν κεφ. 21. τῷ 7. λόγῳ. τῷ περὶ ἰσραηλῆος. ἀλώσ.

(3) Ὁ μὲν Ἐζεκίας, τὰς σῆλας καὶ τὰ χειροποίητα κατέλυσεν· (θεα τὸ 4. ἐδ. τῷ 18. κεφ. τῆς 4. τῶν Βασ. καὶ τὸ 14. ἐδ. τῷ 30. κεφ. τῆς 2. τῶν Παραλειπ.) ὁ δὲ Ἰωσίας καὶ τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων ἔθνηκε. (θεα τὸ 2. ἐδ. τῷ 13. κεφ. τῆς τρίτης τῶν Βασ. καὶ τὸ 14. τῷ 23. τῆς τετάρτης.) περὶ ἡ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (ἐν τῷ 21. σελῶν. τῷ 1. βιβλ.) τὰ δὲ Φησὶ· μετὰ δὲ Ἐζεκίαν ὁ υἱὸς αὐτῆς Μανασσῆς βασιλεύει ἔτη πενήκοντα πέντε. ἔπειτα ὁ τῆτος υἱὸς Ἀμὼς ἔτη δύο· μεθ' ὃν Ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ νομικώτατος ἔτη τριάκοντα καὶ ἐν. ἔτος ἐπέθηκε τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων, καθὰς ἐν τῷ Ἀδριτικῷ γέγραπται.

(4) Ὡς ἐν τῇ δ' τῶν Βασ. καὶ τῇ δευτέρῃ τῶν Παραλειπομένων. ὁ τῆς Αὐγ. κἀδ.

(5) Ἐν τῷ 32. ἐδ. τῷ 7. κεφ.

(6) Τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. ἀφ' εἰρημ. ἐκδός.

(7) Μετὰ τῶν ἄλλων. ἡ ἐν Χαλ. ἐκδ.

(8) Κατακίεστε αὐτήν. ἡ αὐτ. (9) Αὐτῶν. ἡ αὐτ.

τὰς ἀμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι παρέβησαν καὶ ὑπερέβησαν με, καὶ ὅτι ἐπορεύθησαν ἐναντίον ἐμοῦ πλάγιοι.

μα. Καὶ ἐγὼ ἐπορεύθην μετ' αὐτῶν ἐν θυμῷ πλαγίῳ· καὶ ἀπολώ αὐτὰς ἐν τῇ γῆ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. τότε ἐντραπήσονται αἱ καρδίαί (1) αὐτῶν αἱ ἀπερίτμητοι, καὶ τότε εὐδοκήσασιν τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

Αἱ ἀπερίτμητοι. τὸ Σαμαρειτικόν, ἡ ἀκρόβυσος. (2)

ΛΗΛΟΥ. Σημείωσαι πάλιν, ἡ περιτομή ἐν κρυπλῷ ἐστὶν ὡδε, καὶ ἐ προβαίνει τὸ γράμμα.

μβ. Καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης Ἰακώβ, καὶ τῆς διαθήκης Ἰσαὰκ, καὶ τῆς διαθήκης Ἀβραάμ μνησθήσομαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ μῆτις τὰς ἀπειλὰς ὑπέχετο καὶ χρησά, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον ἐπηγγείλατο, ἐ δὲ διὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν προγόνων δυσέβειαν. τὸτο γὰρ ἔφη· καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης Ἰακώβ, καὶ τῆς διαθήκης Ἰσαὰκ, καὶ τῆς διαθήκης Ἀβραάμ. καὶ μνησθήσομαι αὐτῶν διαθήκης προτέρας, ὅτε ἐξήγαγον αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαλείας ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν, τὰ εἶναι αὐτῶν Θεός. ἐγὼ εἰμι Κύριος. ἔδειξε δὲ διὰ τῶν τῆς Φιλανθρωπίας αἰτίας. διὰ γὰρ τὰς πρὸς τὸς πατέρας αὐτῶν ἐπαγγελίας, φησὶ, τῆς τῶν ἀνέχουμαι παρανομίας. καὶ ἐπειδὴ ἔγνω πάντα τὰ ἔθνη διὰ τῶν παραδόξων θαυμάτων, ὅτι διαφερόντως τῶν ἐπιμελεσθῆναι, καὶ λαὸς ἐμὸς χρηματίζεσθαι. τὰ μῆτις Ἰακώβ ἐμνημόνευσε πρώτῃ, ἐπειδὴ τῶν ἀπάντων μόνος ἦν πρόγονος. ὁ γὰρ Ἰσαὰκ, καὶ τῶν Ἰσραηλῶν· ὁ δὲ Ἀβραάμ, καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ τῶν ἀπὸ Χετθῶν. κατὰ τὸν τοίνυν ἀρχαῖος κατὰ τὰ ξιν, ἐπὶ τὸν Ἀβραάμ ἀνελήλυθε, πρὸς ὃν ἐξ ἀρχῆς ἐπεποιήτο τὰς σωθήκας.

Α μγ. Καὶ τῆς γῆς μνησθήσομαι, καὶ ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ ἀπ' αὐτῶν. τότε προσδέξεται ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς, ἐν τῷ ἐρημωθῆναι αὐτὴν δι' αὐτὰς. καὶ αὐτοὶ προσδέξονται τὰς ἐαυτῶν ἀνομίας, ἀνθ' ὧν τὰ κρίματά μὲ ὑπερέβησαν, καὶ τοῖς προσάγμασί μὲ προσώχθησαν τῇ ψυχῇ αὐτῶν.

Β Προσδέξονται τὰς ἐαυτῶν ἀνομίας. τὸ Σαμαρειτικόν, ἰλάσσονται, ἀντὶ τῶν καταδεξάμενοι ὁμολογήσιν τὰ ἐαυτῶν πλάίσματα.

μδ. Καὶ ἐδ' ὡς ὄντων αὐτῶν ἐν τῇ γῆ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ἐχ ὑπερέβησαν αὐτὰς, ἐδὲ προσώχθησαν αὐτοῖς ὡσεὶ ἐξαναλώσασα αὐτὰς τὴν διασκεδάσασα τὴν διαθήκην μὲ τὴν πρὸς αὐτὰς· ἐγὼ μὲ γὰρ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Καὶ μνησθήσομαι διαθήκης αὐτῶν προτέρας, ὅτε ἐξήγαγον αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαλείας ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν τὰ εἶναι αὐτῶν Θεός. ἐγὼ Κύριος.

με. Ταῦτα τὰ κρίματα, καὶ τὰ προσάγματα, καὶ ὁ νόμος ὃν ἔδωκε Κύριος ἀναμέσον αὐτῶν καὶ ἀναμέσον τῶν ἠμῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ὄρει Σινῶ ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

ΛΗΛΟΥ. Κρίματά ἐστι τὰ δικαιώματα· γήματα· τὸ, ἐ κατατοναῖς τὸν ἀδελφόν σου ἐν μόχθῳ· ἀπερ ἐκ Φιλαγαθίας νικᾷ τὴν τὴν νόμῳ ἀκρίβειαν. οἶον, τὸ ἀποδυναί τὰ ὑποχρεῖσθαι Θεῷ, τὸ ποιῆν νομίμως τὰς ἐορτάς, τὸ ἀποδεκατῆν τὴν ἐσθίαν, τὸ διὰ τῶν ἱερῶν (3) τὰς πρὸς Θεὸν λειτουργίας γίνεσθαι. νόμιμα δὲ ἐστὶ τὰ ἐξ ἀπειθείας ἐπάγοντα τιμωρίαν· οἶον, οἱ ἀπηγορευμένοι γάμοι, οἱ φόνοι, αἱ ἀρπαγαί, καὶ τὰ παραπλήσια.

Κ Ε Φ Κ Ζ

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὰς, ἄνθρωπος ὃς ἂν εὐξῆται εὐχὴν ὡσεὶ δῶνα τιμὴν τῆς ψυχῆς αὐτῆ τῷ Κυρίῳ, Ἔσαι ἡ τιμὴ τῆ ἀρσηνος ἀπὸ εἰκοσαετῶς ἕως ἐξήκοντα ἔτης, ἔσαι αὐτῆ ἡ τιμὴ πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίῃ τῷ σαθμῷ τῷ ἀγίῳ. τῆς δὲ θηλείας ἔσαι ἡ συντίμησις τριάκοντα δίδραχμα.

Ζ ΑΛΗΛΟΥ. Ἀντὶ, ἐάν τις ἀποδώται ἑαυτὸν τῷ Θεῷ, καὶ ἀνάδηται ἑαυτὸν, καὶ θέλη λυτρώσασθαι ἑαυτὸν, γίνεται μὲν ἡ διατίμησις τῆ ἀρσηνος καὶ τῆς θηλείας κατ' ἡλικίαν, ὡς ἐτάγη, ἐάν ὑπορῆ· ἐάν δὲ ἀπορῆ, ὡς ἂν διατιμήσῃται ὁ ἱερὸς, δίδωσιν ὁ ὑποχόμενος ἑαυτῆ, καὶ ἐλυθροῦται. ὅτι δὲ περὶ τῶν ἐν ὑποχέσει λέγει γεγονότων ὁ λόγος, καὶ ἐκ τῶν ἐπομένων ἐστὶ καταμαθεῖν. ἐξ ὧν, καὶ ἄλλα ζῶατις ὑπὸ χυμῶν ἀφορίσασθαι Θεῷ, λυτρεῖται αὐτὰ· ἀντὶ τῶν, ἐξαγοράσας ἐλυθροῖ αὐτὰ τῆς ὑποχρεώσεως ἀνάγκης

(1) Ἐντραπήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀπερίτμητος. ἐν ἐρημ. ἐκδοσ.
(2) Ἡ ἀκρόβυσος. ὁ Ἄλεξάν. κωδ.
(3) Ἰσ. ἱερῶν.

ἀνάγκης πάντως καὶ τὸ ἐπίπεμπλον τι-
θείς· σημαίνει δὲ, ὡς δεσπόζει τῶν ἰδίων
ὁ ἱερός, ἔτω καὶ τῶν ἀνατιθεμένων Θεῷ.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τίς ἐστιν, ὃς ἂν εὐξη-
» ται ὄχλῳ ὡσεὶ δεῦνα τιμῷ τῆς ψυχῆς
αὐτῆ τῷ Κυρίῳ; Εὐχλῶ καλεῖ τὴν ὑπό-
» χεσιν, ὃ πολλοὶ τάγμα προσαγορεύουσι.
τῆτον δὲ τὸν νόμον ἐστὶ καὶ νῦν παρ' ἀρίστοις
βαρβάροις δορεῖν φυλαττόμενον. οἱ γὰρ
πλείστοι τῶν νομαδῶν, λέγω δὲ τὰς ἀπο-
» γόνους τῆ Ἰσραήλ, ἀντιταλαντοῦσαι τοῖς
» ὀδύνησιν βρέφειν ἀργύριον, καὶ τῆτο
προσκομίζουσι τῷ Θεῷ. περὶ τῆτος νομο-
» θέτηκεν ὁ Θεός· καὶ γινώσκων ὡς Θεός,
ὅτι τῶν ὑπὸ χυμμένων τινὲς δώσουσιν ὑπὲρ
» ἑαυτῶν τιμῷ τῷ Θεῷ, παράβησονται τὴν
» ὑπόχεσιν, σμικρύνοντες τὴν τιμῷ. ἐκέ-
» λδσε πέντηκοντα εἶνα δίδραχμα τῆ ἀρ-
» ρενος τὴν τιμῷ, τῆς δὲ θηλείας τριάκον-
» τα, καὶ τῶν ἀκμαζόντων καὶ τῶν γεγηρα-
» κότεων ὑπεξηρημενῶν. τὴν γὰρ μέσῳ πε-
» ριῶρισι ἡλικίαν ἀπὸ ἀκοσαετῆς εἰρηκῶς
» ἕως ἐξήκοντα ἔτος. τοῖς γὰρ τῆτων νεω-
» τέροις, [καὶ πρεσβυτέροις,] ἄλλῳ ὤρισε
» τιμῷ. τῆς δὲ πνήτας ὑπὸ τὴν τῶν ἱερέων
» καταλέλοιπε κρίσιν· ἵνα ἐπείνοι πρὸς τὰς
» διδάμεις ὀρίζουσι τὰς τιμάς. τὰ δὲ ἀφιερέ-
» μανα ἄλογα ἀναλλάττεσθαι παρὰ τῶν προ-
» σφερόντων ἀπαγορεύει· καὶ ὡσεὶ μὴ τῆτο
» δραῖν, τὴν τῆς ζημίας αὐτοῖς ἐπιτίθεισιν
» ἀνάγκῳ. εἴαν γὰρ φησιν ἀλλόστων ἀλλά-
» ξη αὐτὸ, ἔσαι αὐτὸ καὶ τὸ ἀλλάγμα αὐτῆ
» ἄγιον. τῶν μόντοι ἀκαθάρτων κήλων ὀρί-
» σαι τὴν τιμῷ τὸν ἱερέα ἐκέλδσε. τῆτο
» καὶ ἐπὶ οἰκίας, καὶ ἀγρῶ γενέσθαι προσέ-
» ταξεν. ὤρισε δὲ καὶ τὴν τῆ δίδραχμα πέντο-
» τητά. εἴκοσι γὰρ ἐκέλδσεν ἔλκειν ὀβολῶς.
» τὸ δὲ δίδραχμον τινὲς τῶν ἐρμηνωτῶν (1)
» σατήρα ἐκάλεσαν. τὰ μόντοι ἀνατελειμέ-
» να τῷ Θεῷ προσέταξε μὴ λυτρεσθαι.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Προσίσταντινες ἑαυ-
» τὰς εἰς ἀγιασμὸν καὶ ἀνάθημα καταγρά-
» Φοντες τῷ Θεῷ, καὶ ἀνατιθέντες ἀσμέ-
» νως τὴν τῷ νόμῳ διωρισμένῳ τῶν δίδραχ-
» μων ποσότητά.

» **** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Προσίεμεν τῷ πάν-
» των σωτήρι Χριστῷ διὰ πίσεως καὶ ἀγιασμοῦ,
» τῶν εἰς ἡμᾶς παρ' αὐτῆ γεγονότων προ-
» σάγοντες τὴν ἀντέκλῆσιν, τῆς ἐν ὄσε-
» βεία ζωῆς τὴν ἀνάθεσιν. ἀλλὰ διάφορος
» καὶ ἕχ εἰς νοοῖτ' ἂν ὑπάρχειν, καὶ μάλα
» αἰκότως, τῆς προσαγωγῆς ὁ τρόπος. οἱ
» μὲν γὰρ, ἕκ ἄγαν ὀδονῶς· οἱ δὲ, θερ-
» μοτέροις ὡπερ προθυμίας εἰς τῆτο διατ-
» τῆσι. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἴαν δ' ἂν ἔτοι, κατὰ
» γε τὸ ἐκ τῆς ἰσορίας ὑποδηλέμενον, οἱ
» ἀπὸ ἀκοσαετῆς καὶ ἕως ἐξήκοντα ἔτος.
» ἀνέρχεται μὲν γὰρ ἕως ἐξήκοσθ λοιπὸν
» ἔτος, ὀδονῆς εἶνα τὸ σῶμα, καὶ ἐν τοῖς
» ἀκμαστοτάτοις κινήμασι. βέβηκε δὲ ἦδη καὶ
» ἔρρωτά πως ὁ νῆς, καὶ μάλα ἐπιτηδείως
» ἔχει πρὸς παραδοχλῶ ὧν ἂν ἔλοιτο μα-

A,» θείν. ὁ δὲ εἰδὼς τὸ πλάσμα ἡμῶν, κατὰ Ψαλ. 102. 14.
τὸ γεγραμμένον, ἔγνω περ πάντως τοιάν-
» δέ τινα καὶ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡλικίαν. ἐξ
» ὁμοιώσεων γὰρ ὁ λόγος τῶν σωματικῶν
» διέρπει περ πάντως ἐπὶ τὰ νοητά. εἴτ' ἐν
» ἄρσεν εἴη τυχόν, εἴτ' ἐν θηλεία, τῆς νοη-
» τῆς ἡλικίας ἐν ἀκμαῖς ἐτι κείμενοι, προ-
» σκομιζόντων τὰ ὄρισμένα, τῆτεςιν ἄρσῳ
» ὡς ἐν δίδραχμοῖς πενήκοντα, τὸν ἀρτίως
» ἔχοντα καὶ ὅτι μάλα τελειότατον τῆς
» πνευματικῆς λατρείας καρπὸν. ὡς διὰ τῶν
» ἐπλάκῃς ἐπλά, πρὸς λῆξιν ἦδη τὴν ἀνω-
» τάτω, καὶ εἰς τελειότητα μεμαρτυρημέ-
» νος ὀράται σαφῶς· ἡ δὲ γε θηλεία πάλιν,
» ὡς ἐν δίδραχμοῖς τριάκοντα. - μείον μὲν
» γὰρ ἡ τὸ ἄρσεν ὀδοκίμει. προσκομίζει δὲ
» ἐν ὁμως, ὡς κατ' ἴδιαν φύσιν, τὸν ἐν τε-
» λειότητι καὶ πόνῳ καρπὸν, ὡς διὰ τριῶν
» δεκάδων ὑποδηλέμενον.

» **Γ** ε. Ἐάν δὲ ἀπὸ πενταετῆς ἕως εἴκο-
» σι ἔτων, ἔσαι ἡ τιμῆ τῆ ἀρσενος εἴκοσι
» δίδραχμα· τῆς δὲ θηλείας, δέκα
» δίδραχμα.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐν πρώτε γὰρ, οἶμαι,
» καὶ μόλις ἔτων, ἀρχεται πως ὁ νῆς ἀνα-
» μναι ὡπερ εἰς σῶσιν, νηπιοπρεπῆ μὲν
» ἐτι καὶ ἀδονῆ, πλὴν ἴσσαν ὡς ἐπὶ τὸ ἀμει-
» νόν· ἐπίδοσιν δὲ τὴν εἰς τὸ αἰετῶς ὀδο-
» νῆς τὸ σῶμα ποιείται. συμμεμέρηται μὲν
» ἐν ταῖς πνευματικαῖς ὀδονῆσι καὶ ὁ παρ'
» ἐκάσθ καρπός. κατόπιν δὲ πανταχῆ τὸ
» θῆλυ τῆ ἀρσενος, καὶ ἐν ἡμίσει πολλακῆς.

» **δ.** Ἀπὸ δὲ μηνιαῖς ἕως πενταετῆς,
» ἔσαι ἡ τιμῆ τῆ ἀρσενος πέντε δίδραχ-
» μα ἀργυρεῖς· τῆς δὲ θηλείας, τρία
» δίδραχμα ἀργυρεῖς.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ ἀρτιγενὲς ἐν Χρι-
» στῷ παιδίον ὁ λόγος ἡμῖν ὑπαινίττεται, οἷς
» καὶ τὸ γάλα πρέπειν εἰς τροφῶ ὁ ἱερός 1. Κορ. 3. 2.
» ἔφη Παῦλος. τῶν γὰρ ἀρτι κεκλημένων
» διὰ τῆς πίσεως, καὶ νηπιαζόντων ἐτι, βρα-
» χυς ὁ καρπός.

» **ζ.** Ἐάν δὲ ἀπὸ ἐξήκοντα ἔτων καὶ
» ἐπάνω, εἴαν μὲν ἄρσεν ἦ, ἔσαι ἡ τιμῆ
» αὐτῆ πεντεκαίδεκα δίδραχμα ἀργυ-
» ρεῖς· τῆς δὲ θηλείας, δέκα δίδραχμα.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τὸ γὰρ ἦδη νενοσκόσ
» εἰς τὸ ἀναλκίτε καὶ ἀδρανες, ἕκ ἂν γέ-
» νοιτόπως ἐν ὀκαρπία πολλῆ, κατὰπερ
» ἀμέλαι καὶ τὰ γηράσκοντα τῶν φυτῶν,
» παλαιμείης αὐτῶν τῆς ῥίζης, κατοκνῆν-
» τα φαίνεται πρὸς τὴν ὀρίμων ἐκβολῆ.
» ἕκῆν ὁ δίκαιος ἀληθῶς καὶ φιλοκλήρω
» Θεός, ἀναλόγως ταῖς ἐκάσθ προθυμίας,
» καὶ τῆ κατὰ νῆν ἐπιτηδειότητι δέχεται τὰς
» καρπῆς, ἔτε τὸ ἀναλκί καὶ ἀφθρηκός ἔξω-
» τε λόγος τιθεῖς καὶ ἀποπέμπων ὡς ἀδρα-
» νῆς, ἔτε μὴ ἀγέραςον τὸ ὀδονῆς ἀνιείς·
» ἀνδρωῶν δὲ ὡπερ τοῖς ἐθέλκει τὸ ὀδο-
» κίμειν, κατ' ὄν ἂν ἐκάσθ ἔχοι τρόπον.

» E e e 3.

» η. Ἐάν

(1) Ὁ Ἐπιφάν. ἐν τῷ περὶ μέτρ. καὶ σαθ.

η. Ἐὰν δὲ ταπεινὸς ἢ τῇ τιμῇ, ἤσεται ἐναντίον τῆς ἱερέως· καὶ τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς· καθάπερ ἰχθυεὶ ἢ χεὶρ τῆς εὐξαμένης, ἔτω τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ δὴ τις εἴη τῶν ἐλίαν ὑδασιῶν, ἤγαν τῶν ἀσημοτέρων, ἐκ ἔτι μὲν κατὰ νόμους ἢ ἐκλήσεις ἢ δοκιμάζοντος δὲ τῆς κατὰ καιρὸς ἱερατοῦδουτος, ὁφλημάτι τοῖς αὐτῆς μέτροις τὸ ἰσοπαλὲς ὠρίζετο.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸς δὲ τὴν ἔξιν ἀδινεσέρως, τάχα δὲ πρὸς καὶ ὀλιγογνώμονας, αὐτὸς ἔξει, τὴν καρποφορίαν ἐπιμετρῶν ἐκάσῳ τὸ κατ' ἰχθυῶ. τῆτο γὰρ οἰμαί εἰσι τὸ, ἤσεται ἐναντίον τῆς ἱερέως, καὶ τιμήσει αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, καθ' ὅσον ἰχθυεὶ ἢ χεὶρ τῆς εὐξαμένης.

ΑΔΗΛΟΥ. Κατὰ δυνάμιν δὲ τὴν ἐκάσῳ τιμάται αὐτῆς ὁ ἀληθῶς ἱερεὺς, λέγων·
Ματθ. 19. 11. ἔ πάντες χωρῶσι τὸν λόγον. δέχεται γὰρ καὶ τὰς ἐν ἐλαττώμασι καθὼς χωρῶσι· καὶ τὰς λειτουργίας ἐν τῷ κατὰ δυνάμιν δοσιντι ἀργυρίῳ τὴν ἐπικαρπίαν ἀπαιτεῖ. (1)

θ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν κληνῶν τῶν προσφερομένων ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ Κυρίῳ, ὅς ἂν δῶ ἀπὸ τέτων τῷ Κυρίῳ, ἔσαι ἅγιον. Οὐκ ἀλλάξεις αὐτὸ καλὸν πονηρῶ, ἔδὲ πονηρὸν καλῶ. ἔάν δὲ ἀλλάσων ἀλλάξης αὐτὸ κληνὸς κληνῆι, ἔσαι αὐτὸ καὶ τὸ ἀλλάγμα ἅγια. Ἐὰν δὲ πᾶν κληνὸς ἀκάθαρτον, ἀφ' ὧν ἔ προσφέρεται ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ Κυρίῳ, ἤσεται τὸ κληνὸς ἐναντίον τῆς ἱερέως, καὶ τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρῆς· καὶ καθ' ὅτι ἂν τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱερεὺς, ἔτω ἤσεται. Ἐὰν δὲ λυτρώμενος λυτρώσεται αὐτὸ, προσθήσει τὸ ἐπίπεμπλον πρὸς τὴν τιμὴν αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ζῶν δὲ τῶν ἀνιεραμείων Θεῶ, καθαρῶν μὲν ἀλλαγῇ ἔ γίνεται, ἔτε εἰς ἤτιον, ἔτε εἰς κάλλιον· τὸ γὰρ οἰκείον ἐκ ἀποβάλλεται· τῶν δὲ μὴ καθαρῶν, ἔδωκεν ἀντεσάγεσθαι τὰς ὀριζομείας ὑπὸ τῆς ἱερέως τιμᾶς. ἔτοι δ' ἂν εἰσι οἱ μὴ δι' ἑαυτῶν, ἀλλὰ δι' ἐτέρων οἰκειόμενοι Θεῶ· ἔς ἂν εἰς ἑαυτῶν προσάγασιν, ἰδίως αὐτῆς ποιησάμενοι δι' ἀγάπης. καὶ ὁ ἱερεὺς προσίεται κατ' ἀξίαν τῶν ἀνταλλαγμάτων. ἔτοι εἰσι φίλοι, ἔς
Λακ. 16. 9. ἐκ τῆς μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας κλιώμεθα, ἵνα δέξωνται ἡμᾶς εἰς τὰς σκλίνας αὐτῶν.

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἐὰν δὲ τις μὴ τὴν τιμὴν, ἀλλ' αὐτὴν ἀγίασιν τὴν οἰκίαν ἢ τὸν ἀγρὸν, δώσει τὴν τιμὴν καὶ τὸ πέμπλον, καὶ καθίξει ταῦτα, ἔτέρω δὲ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Ἐὰν δὲ ἔτέρω ἀποδῶται, ὁ αὐτ.

(4) Ὁ δὲ ἀγίασας ἀγρὸν ἐκ ἀπὸ κλήρας ἰδίας, ἀλλ' ἐξ ἀγορασίας ἐκ ἀνεκ. κτ. ὁ αὐτ.

ιδ. Καὶ ἄνθρωπος ὅς ἂν ἀγίασιν τὴν οἰκίαν αὐτῆς ἀγίαν τῷ Κυρίῳ, καὶ τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρᾶς· ὡς ἂν τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, ἔτω ἤσεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ οἰκίας καὶ ἀγρῶ, ὧν τιμῶτις εὐξαιτο καταθήσασιν Θεῶ. ἐπὶ μὲν τῆς οἰκίας, κατὰ γνώμην τῆς ἱερέως ἢ τῆς τιμῆς· ἐπὶ δὲ ἀγρῶ, πρὸς τὸν τῶν καρπῶν λόγον. τὸ δὲ Σαμαρειτικόν, καὶ διατιμήσεται αὐτῷ ὁ ἱερεὺς, εἴτε καλῆ, εἴτε σαπρᾶ. ἔάν δὲ ξένος ἀγοράσῃ, ἔ δίδωσι τὸ ἐπίπεμπλον· ἔάν δὲ ὁ δεσπότης ἀγοράσῃ ἢ τὴν οἰκίαν, ἢ οἰονδηποτῆν, ὁ ὑπέχετο Θεῶ, πρὸς τῆ ἀληθείᾳ διατιμήσει καὶ τὸ ἐπίπεμπλον αὐτῆ δίδωσι. σημαίνει δὲ, ὅτι ἀπὸ παλαιῆ τὰ προσαγομένα Θεῶ, ἐν ᾧ μὴ δυνάμιν ἱεραργάσασιν, ἐπώλεον αὐτὰ οἱ ἱερεῖς.

ιε. Ἐὰν δὲ ὁ ἀγίασας αὐτὴν λυτρώται τὴν οἰκίαν αὐτῆς, προσθήσει ἐπ' αὐτῷ τὸ ἐπίπεμπλον τῆς ἀργυρίας τῆς τιμῆς, καὶ ἔσαι αὐτῷ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ δὲ μὴ (2) τιμὴν οἰκίας ἢ ἀγρῶ τις, ἀλλ' αὐτὰ ἀγίασιν Θεῶ, τὴν τιμὴν καταθήσει μετὰ τῆς πέμπτης, λυτρώμενος αὐτὰ, καὶ μεδέξει τὰς κλήσεις. ἔτέρω δὲ ἐκ ἀποδῶσεται, ἀλλὰ καὶ ἀποδῶται, (3) μέχρι τῆς Ἰωβηλαίας καθίξει ὁ πριάμενος, καὶ μετὰ τέτον ἔσαι Θεῶ.

ισ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς ἀγρῶ τῆς καταχέσεως αὐτῆς ἀγίασιν ἄνθρωπος τῷ Κυρίῳ, καὶ ἔσαι ἢ τιμὴ κατὰ τὸν σπόρον αὐτῆς, κόρος κριθῶν πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν δὲ ἐξ ἀγορασίας (4) ἀγρὸν ἐκ ἀνακλήσεται αὐτὸν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρὸς λόγον τῶν καρπῶν ἀποδῶς τῷ Θεῶ, ἐν τῷ Ἰωβηλ ἀποκαταστήσεται τὸν ἀγρὸν τῷ πεπρακότι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ ἀνατεθείς ἀγρὸς πρὸς τὴν πρόσδοτον πωλεῖται. ἔάν φέρη, Φησί, κόρον κριθῶν, πεντήκοντα δίδραχμων· ἔάν δὲ δύο κόρος, ἑκατὸν δίδραχμων, καὶ ἔτω τὸ κατὰ ἀναλογίαν.

ιζ. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς ἐνιαυτῆς τῆς ἀφέσεως ἀγίασιν τὸν ἀγρὸν αὐτῆς, κατὰ τὴν τιμὴν αὐτῆς ἤσεται. Ἐὰν δὲ ἔχατον μετὰ τὴν ἀφῆσιν ἀγίασιν τὸν ἀγρὸν αὐτῆς, προσλογισθῆται αὐτῷ ὁ ἱερεὺς τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα, ἕως εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέ-

αφέσεως, καὶ ἀνθυφαιρεθήσεται ἀπὸ
 ιθ. τῆς συντιμήσεως αὐτῆ. Καὶ εἰάν λυ-
 τρῶται τὸν ἀγρὸν ὁ ἀγιάσας αὐτόν,
 προαθήσει τὸ ἐπίπεμπλον τῆ ἀργυρίε
 πρὸς τὴν τιμὴν αὐτῆ, καὶ ἔσαι αὐτῶ.
 κ. Ἐάν δὲ μὴ λυτρῶται τὸν ἀγρὸν, καὶ
 ἀποδώται τὸν ἀγρὸν ἀνθρώπῳ ἑτέρῳ,
 κα. ἔκ' ἐτι μὴ λυτρώσεται αὐτόν. Ἀλλ'
 ἔσαι ὁ ἀγρὸς ἐξεληλυθίας τῆς ἀφέ-
 σεως ἅγιος αἰνετὸς τῷ Κυρίῳ, ὡσπερ
 ἡ γῆ ἢ ἀφωρισμένη τῷ ἱερεὶ ἔσαι κα-
 ταχεσις αὐτῆ.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐάν δὲ ἐν αὐτῷ τῷ
 εἰαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἀγιάση τις τὸν ἀγ-
 ρὸν, καὶ θέλη, τὸ πᾶν δίδωσι τῆς τιμῆς
 θέλων αὐτόν λαβεῖν οὐδὺς· εἰάν δὲ μετὰ
 τῆ Ἰωβὴλ εἰαυτὸν ἀγιάση τις τὸν ἀγρὸν,
 καὶ θελήσῃ αὐτόν ὁ δεσπότης λυτρώσασθαι
 ἐν τῷ μεταξὺ, διατιμήσεως γενομένης,
 ὑπολογίζεται ἑαυτῷ ὁ ἱερὸς τὴν προσο-
 δον, καὶ λαμβάνει τὸ λοιπὸν τῆς ἀξίας,
 καὶ τὸ ἐπίπεμπλον, καὶ ἀναδίδωσιν αὐτόν
 τῷ δεσπότη. εἰάν δὲ παρελθόντος τῆ Ἰω-
 βὴλ, μὴ λυτρώσεται αὐτόν ὁ δεσπότης,
 ἔξῃσι τῷ ἱερεὶ πωλήσῃ αὐτόν ἄλλῳ. καὶ
 ἔκ' ἐτι δυνάται ὁ δεσπότης ἀναλαβεῖν αὐ-
 τόν· μετὰ γὰρ τὴν ἀφῆσιν, ἀμελήσαντος
 τῆ δεσπότης, ἔτω γίνεται ὑπὸ τὸν ἱερέα ὁ
 ἀνατεθείς ἀγρὸς. διὰ δὲ τῆτο τὸ ἐπίπεμ-
 πλον δίδωσιν ὁ ἀναλαμβάνων ὃν ἀνέδηκιν
 ἀγρὸν, ὅτι ὡς μεταμεληθεὶς ὁράται.

κβ. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῆ ἀγρῆ ἔ κέλη-
 ται, ὅς ἔκ' ἔσιν ἀπὸ τῆ ἀγρῆ τῆς κα-
 ταχεσεως αὐτῆ, ἀγιάση τῷ Κυρίῳ,
 κγ. Λογιεῖται πρὸς αὐτόν ὁ ἱερεὺς τὸ τέ-
 λος τῆς τιμῆς αὐτῆ ἐκ τῆ εἰαυτῆ
 τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδώσει τὴν τιμὴν
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἁγίαν τῷ Κυρίῳ.
 κδ. Καὶ ἐν τῷ εἰαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἀπο-
 δοθήσεται ὁ ἀγρὸς τῷ ἀνθρώπῳ παρ'
 ἔ κέληται αὐτόν, ἔ ἦν ἢ κατάχεσις
 τῆς γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄλλος πάλιν λέγει, ὅτι
 εἰάν τις τὸν μὴ ἴδιον ἀνάθηται, ὃν παρ'
 ἄλλῃ ἠγόρασε, δίδωσι τὴν διατίμησιν αὐτῆ,
 λογιζομένης τῆ ἱερέως τὴν προσοδον τῆ
 ἀγρῆ εἰς τὸ τίμημα, τὴν φθάσανσαν ἕως
 τῆ εἰαυτῆ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἀποδίδο-
 ται ὁ ἀγρὸς, ἔ τῷ ἀναθεμνίῳ, ἀλλὰ τῷ
 δεσπότη. ὡσπερ γὰρ εἰ μὴ ἀνέθετο αὐτόν,
 ἀνεδίδα τῷ πωλήσαντι ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέ-
 σεως, λογιζόμενος ἑαυτῷ τὰς προσόδους·
 ἔτω καὶ γὰρ ἀναδίδεται μὲν τῷ δεσπότη,
 πλὴν εἰάν ὑσερήσῃ ἢ προσοδος πρὸς τὴν
 ἀξίαν τῆ χωρῆς, ὁ ἀγιάσας αὐτόν δίδωσι
 τὸ λοιπὸν. ἐκασίως γὰρ ὑπέχετο, καὶ
 ἔ κατὰ ἀνάγκην αὐτόν ὑπέθετο, ὡς ὁ
 δεσπότης.

κε. Καὶ πᾶσα τιμὴ ἔσαι σαθμίσις
 ἀγίοις· εἰκοσι ὀβολοὶ ἔσαι τὸ δί-
 δραχμον.

κς. Καὶ πᾶν πρωτότοκον ὃ εἰάν
 γένηται ἐν τοῖς κτήνεσί σε, ἔσαι τῷ
 Κυρίῳ, καὶ ἔκ' ἀλλάξει εἰς αὐτό.
 εἰάν τε μόσχος, εἰάν τε πρόβατον, τῷ
 κζ. Κυρίῳ ἐσίν. Ἐάν δὲ τῶν τετραπόδων
 τῶν ἀκαθάρτων ἀλλάξῃ κατὰ τὴν τι-
 μὴν αὐτῆ, καὶ προαθήσει τὸ ἐπίπεμ-
 πλον αὐτῆ πρὸς αὐτό, καὶ ἔσαι αὐτῶ·
 εἰάν δὲ μὴ λυτρῶται, πρᾶθήσεται κα-
 τὰ τὸ τίμημα αὐτῆ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐπὶ τῶν ζώων
 τῶν πρωτοτόκων καθαρῶν μὲν, εἰδὲ λύ-
 τρωσις· μὴ καθαρῶν δὲ, ἢ μετὰ τῆ πέμ-
 πτε λύτρωσις. (1)

κη. Πᾶν δὲ ἀνάθημα, ὃ εἰάν ἀνα-
 θῆ ἀνθρώπος τῷ Κυρίῳ ἀπὸ πάντων,
 ὅσα αὐτῷ ἐσίν, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως
 κτήνης, καὶ ἀπὸ ἀγρῆ καταχεσεως
 αὐτῆ, ἔκ' ἀποδώσεται, εἰδὲ λυτρώ-
 σεται. πᾶν ἀνάθημα ἅγιον ἀγίων ἔσαι
 τῷ Κυρίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄλλο ἐσίν ἀνάθημα, καὶ
 ἄλλο ἐσίν ἅγιον. τὸ γὰρ ἀνάθημα τελείως
 ἀφορίζεται, καὶ ἀνατίθεται τῷ Θεῷ, καὶ
 μετὰ τῆς ἱερατικῆς ἀναγράφεται κήσεως.
 ὡς εἶναι τὸ μὲν, κατ' ὑπόχεσιν ἅγιον, ὃ
 καὶ δυνάται λυτρωθῆναι, ὡς καὶ ἡ δεκά-
 τη· τὸ δὲ, τελείως ἀνατεθεὶς ἅγιον ἀγίων,
 ὅπερ ἔκ' ἐτι δυνάται ἐπανακάμψαι ἐπὶ
 τὴν δεσποτείαν τῆ ἀγιάσαντος αὐτό. ὅταν
 καὶ ὀπίσω, ὅτε παρήλθει ὁ εἰαυτὸς τῆς
 ἀφέσεως, καὶ ἔκ' ἐλυτρώσατο τὸν ἴδιον
 ἀγρὸν ὁ δεσπότης, ἐγένετο ὁ ἀγρὸς ἅγιος
 αἰνετὸς τῷ Κυρίῳ· ὡς μηκέτι ὦν μονον
 ἅγιος, ὅς δυνάται λυτρωθῆναι, ἀλλὰ καὶ
 ἑτέραν δεξάμενος προαθήκῃ ἐν ὀνόματι,
 τὸ, αἰνετὸς· καὶ ὑπὸ τὴν τῆ ἱερέως γνό-
 μιος δεσποτείαν, ἢτοι κατάχεσιν. τὸ δὲ
 ἀνάθημα ὑπερβαίνει καὶ τὸν ἅγιον αἰνετὸν
 καιρὸν. διὸ καὶ ἅγιον τῶν ἀγίων καλεῖται,
 καὶ ἔ λυτρώσει ὑπόκειται, ὡς αὐτῷ τῷ
 Θεῷ ἀφιερωθεῖ. ἔτοι δὲ εἰσι κατὰ πνεῦμα
 οἱ Θεὸς ἐξαιρετοὶ καὶ ἀχώριστοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶν προσφερομένων, τὰ μὲν
 καλεῖται ἅγια, τὰ δὲ ἀνάθηματα. καὶ
 τὰ μὲν ἀγιαζόμενά ἐσίν ὅσα τις προσφέρει
 καὶ καρποφορεῖ τῷ Κυρίῳ, ἔχοντος ἐν αὐ-
 τοῖς ἐξῆσιαν τῆ ἱερέως, εἴτε παρακατα-
 χεῖν, εἴτε πωλήσῃ, καὶ τὸ τίμημα εἰς
 χρεῖαν τῆ ἱερέως ἀναλώσῃ. ὅσα δὲ ἀνατί-
 θησι τις ἐπὶ τῆτω, ἵνα διαπαντὸς ἔσαι
 ἀνακείμενα τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς
 αὐτῆ, ταῦτα καλεῖται ἀνάθηματα τῷ Κυ-
 ρίῳ, μηκέτι δυνάμενα εἰς κοινὴν καὶ ἀν-
 θρωπίνην κατάγεσθαι χρῆσιν.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Λύτρωσις, ἢ πρᾶσις. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

δὲ ἔδει
εἰς ἕως
θεταί.

Α ΔΗΛΟΥ. Πάντα Φησὶ τὰ ἀριθμῶν
πολιτοδόμενα, καὶ ὑπονόμεα ὄντα, δεκά-
τα τέτω, εἰ καὶ λυτρώσει ὑπόκειται, ὡς περ
καὶ ἡ δεκάτη τῶν γεννημάτων.

ἐν ἀνα-
γνωσθῆ-
σεται.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Παντὸς
τῶ ἐλθόντος ὑπὸ τῷ ῥάβδον, λέγω δὲ τῷ
παιδείαν, ἡμέρας καὶ τιθασθῆ θρέμματος,
τὸ δεκάτον ἀποκρίνεται, νόμος προσάξει
γινόμενον ἅγιον. ἵνα ἐκ πολλῶν διδασκώ-
μεθα τῷ δεκάδος πρὸς Θεὸν οἰκειότητα,
Β καὶ τῷ τῶ εἰνάτη ἀριθμῶ πρὸς τὸ θνη-
τὸν ἡμῶν γένος. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὁραῖς, ὅτι
καὶ ἀπὸ τῶν εἰ ἡμῖν αὐτοῖς ζῶων ἀλόγων,
ταῦτα δ' εἰσὶν αἰδησίαι, πάλιν ἀπάρχε-
σαι διέριται; τὸ γὰρ ὄραῖν καὶ ἀκβεῖν καὶ
ὁσφραίνεσθαι καὶ γυβεσθαι, ἔτιτε ἀπλεσθαι,
δωρεαὶ θεῖαι, ὑπὲρ ὧν δὲ χαρισητέον.

τῶν πο-
ῶς ἐπὶ
εἰς ἕως
τῶ μελ-
Β τῶν οἰ-
μετα-
οτιζετε
τῶν Φη-
ξασθαι

ἀπὸ
τῶ
ἅγιον

Γ λγ. Οὐκ ἀλλάξεις αὐτὸ καλὸν
πονηρῶ, ἔδὲ πονηρὸν καλῶ· εἰάν δὲ
ἀλλάσων ἀλλάξης αὐτὸ, καὶ τὸ ἀλ-
λαγμα αὐτῶ ἔσαι ἅγιον, ἔ λυτρω-
σθαι θεῖται. Αὐταὶ αἱ ἐντολαί, ἃς ἐνε-
τείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ πρὸς τὰς
ἡγὰς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

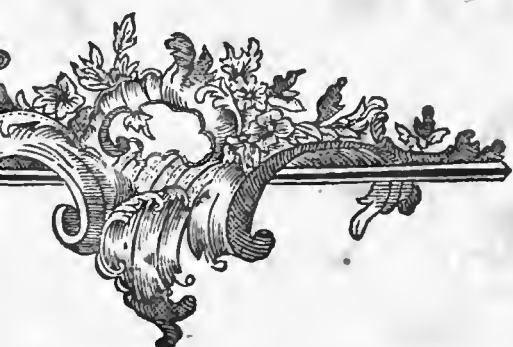
Ὁραῖς,
ωματι-
εἰν, οἰε-
καὶ ἡ
τῶ θεῖαι

Δ **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἐάν μίτοι ἀντὶ κακῶν
προσαγάγη τις, καὶ τὰ δύο ἀναγκάζε-
σθαι (5) δέναι, καὶ ἔτε ἔξουσιν αὐτῷ λυ-
τρώσασθαι αὐτά. ἡ γὰρ ἐπιτιμία τῶ ἀλ-
λάσωντος εἰ τέτω, καὶ τὸ καλὸν δίδωσι,
καὶ τὸ σαπρὸν ἀπόλλει, καὶ τῆς λυτρώ-
σεως σερεῖται, μὴ ἔχων ἔξουσίαν, ὡς ἀδι-
κος, δέναι τὸ τρίμημα καὶ τὸ ἐπίπεμ-
πλον, καὶ λαβεῖν τὸ ἴδιον, ὡς
πάντες ἔχουσιν ἐπὶ τοῖς
δεκάτοις.

τρώσθαι
τὸ ἐπί-
τῶ.
καὶ
ἐν τῷ
ἐκατον

ΤΟΥ ΛΕΥΙΤΙΚΟΥ.

Σίχοι β, ψ.

ΑΡΙΘ-

ε. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
λεξάν. κώδ. Ἐπὶ μὲν πολεμίων ἐπὶ θανάτω. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
καὶ ἰσ. ἀναγνωσ. ὅπερ. ὁ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. τὰ δ' ἔχει· τατέσιν
μέλλοντος. ἐπὶ δὲ, κτ.
τὸ μετὰ τῷ ἐφ' ἑαυτῶ βύχλω ἀνασκήψασθαι. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

ΑΡΙΘΜΟΙ

ΤΩΝ

ΥΙΩΝ ΙΣΡΑΗΛ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΜΩΣΕΩΣ ΠΡΟΦΗΤΟΥ.

**** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.** Λέγεται ἔτι τὸ βιβλίον, ἐπειδὴ καὶ τὸ λαὸς παντὸς ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν περιέχεται, ἐκάστης φυλῆς τῶν Ἰσραηλίων ἐκ προσάγατος Κυρίου μετρηθείσης. ἠριθμήθη δὲ ὁ λαὸς ἀπὸ εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω, πᾶς ἀνὴρ ἐκπορευόμενος εἰς πόλεμον, χωρὶς τῆς φυλῆς τῆς Λούβι· αὕτη γὰρ καὶ ἑαυτῷ ἐμετρήθη· καὶ ὄψεθη ὁ ἀριθμὸς τῶν μετρηθέντων, χιλιάδες ἑξακόσια καὶ τριχίλιοι πεντακόσιοι πενήκοντα. οἱ δὲ ἀριθμοὶ ἦσαν, τὸν μὲν λαὸν, Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν, καὶ σὺ αὐτοῖς ἐκάστης φυλῆς ἀρχῶν. Καὶ μετ' ὀλίγου. ἠριθμήθη δὲ καὶ τὰ ἀρσενικὰ πρωτότοκα πασῶν τῶν ἄλλων φυλῶν Μωϋσῆς μόνος· καὶ ὄψεθη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, χιλιάδες κβ', καὶ διακόσιοι ἑβδομήκοντα τρεῖς, καὶ ἀντὶ τῶν πρωτοτόκων τῶν ἐλογιάθησαν οἱ Λούβιται τῷ Θεῷ. τοσῶτοι γὰρ ἦσαν καὶ οἱ Λούβιται.

Κ Ε Φ Α

Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Σινᾶ, ἐν τῇ σινηῇ τῆς μαρτυρίας, ἐν μιᾷ τῆς μηνῶν τῆς δευτέρας, ἑτὸς δευτέρας ἐξελεβ. θόντων ἐκ γῆς Αἰγύπτου, λέγων, Λάβε ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν· πᾶς ἄρσεν ἄπο εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν δυνάμει Ἰσραὴλ, ἐπισκέψασθαι (1) αὐτὸς σὺν δυνάμει αὐτῶν· σὺ καὶ Ἀαρὼν ἐπισκέψασθαι αὐτὸς.

λιοι καὶ ἑξακόσιοι (2) πενήκοντα ἠριθμήθησαν ἐν ὀλίγοις ἔτεσιν ἄνδρες διωκόμενοι πολεμῶν, καὶ τῆς ἐξώρου ἡλικίας καὶ τῆς ἀώρου κευρωσιμῆς, καὶ μέτοι καὶ τῆς θήλειος γένους, καὶ τῆς λούβιτικῆς φυλῆς. ἐδὲ γὰρ αὕτη ταῖς λοιπαῖς σωρηιδήθη. ταύτῳ αὐτῆ διδάσκων τῷ δώαμιν ὁ δεσπότης Θεός, καὶ διὰ τῆ προφήτης Ἡσαΐα, **Ε**, ἔφη· βλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα υἱῶν, καὶ εἰς Σάρραν τῷ ὄδινσαν υἱὸς, ὅτι εἰς λῷ, καὶ ἐκάλεσα αὐτὸν, καὶ ὄλογησα αὐτὸν, καὶ ἐπλήθωσα αὐτόν. Ἡσ. 51. 2.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ δὲ, κατὰ συγγενείας, καὶ κατ' οἴκους πατριῶν, ἐκκαλύπτει τῷ ἀπὸ τῆ καθόλου διαβαίνεσαν εἰς τὸ καθ' ἕκαστον γνῶσιν· ὅτι ἐμπεριέχεται τῷ ὅλῳ τὸ μέρος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ προσετάξεν ἀριθμηθῆναι τὸν λαὸν ὁ Θεός; ἵνα τῆς οἰκείας ἐπαγγελίας δείξῃ τὸ ἀληθές. ὑπὸ ἀνῆμνος γὰρ τῷ Ἀβραάμ, ἔφη· πληθύνωσιν πληθύνω τὸ σπέρμα σε ὡς τῆς ἀσέρας τῆς ἕραν, καὶ ὡς τῷ ἄμμον τῷ παρατὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. ἔδειξε δὲ τῷ τῆς ἐπαγγελίας ἀληθεῖαν. ἐκ πάντε γὰρ καὶ ἑβδομήκοντα τῶν εἰς Αἴγυπτον κατεληλυθόντων, ἑξακόσια χιλιάδες καὶ τριχί-

Ζ **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Παρατηρητέον ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς, ὅτι ἔγνω ἀριθμεῖται, ὡς ἀδελφῆς· ἔ παιδίον, ὡς ὀκαταφρόνητον, πλὴν πρωτοτόκων καὶ Λούβιτων· ἔ δδλος, διὰ τὸ ἀτιμον· ἐκ ἐπίμικτος, διὰ τὸ ἀλλότριον· ἀλλ' οἱ ἀρσενες καὶ οἰκείοι, ἐλδοθεροῖτε καὶ ὄγενεῖς, καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἦγοντες τῆ πληρώματος τῆ Χριστῆ.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Ὅτι τὸ ἄρσεν καὶ μαχιμώτατον, καὶ εἰς ὄβεξίαν πνῶματικῶ ἀναβεβηκός, ἐν ἀπογραφῇ τῇ θείᾳ τέτακται. **Η** ἐπράτ-

(1) Ἐπισκέψασθε. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. ὡσαύτως καὶ κατωτέρω. σὺ καὶ Ἀαρὼν ἐπισκέψασθε.
 (2) Καὶ πεντακόσιοι καὶ πενήκοντα. ἢ ἐν Χάλ. ἐκδοσ. ὄρθως καὶ συμφάνως τῷ τε 46. ἐδ. τῆ δε τῆ κεφ. καὶ τῷ τῆ Ἀθανασ. ὑπομνήμ.

ἐπράττετο δὲ τὰ τῆς ἀπογραφῆς διὰ τε Α Μωϋσέως καὶ Ἀαρῶν, ἵνα δι' ἀμφοῖν νοώ-
μεν τὸν ἕνα Χριστόν, ὡς εἰ Μωσῆ νομοθέ-
την, ὡς εἰ Ἀαρῶν ἀρχιερέα. γέγονε γὰρ
ἐφ' ἡμᾶς νομοθέτης ἅμα καὶ ἀρχιερεὺς
καὶ διὰ τῆς αὐτῆς μεσιτείας τῶν ἀνδριζο-
μενίων καὶ ἐκπρεπεσέρων εἰς ἀρετῶν ἢ εἰ
δείαις βίβλοις ἀπογραφή.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τῆραι, Φησὶν, ὅτι εἰ
ἀριθμοῖς πρωτοτόκων καὶ Λυβιτῶν εἰδῆς
ἀριθμεῖται. πάντες μὲντοι οἱ ἄξιοι γρα-
φῆς γραφήσονται εἰς ζωὴν. μακάριος δὲ
ὁ τῆς εἰς Ἱερουσαλήμ καταγραφῆς ἀξιό-
μενος. (1)

δ. Καὶ μεθ' ὑμῶν ἔσονται ἕκαστος
κατὰ φυλὴν, ἕκαστος ἀρχόντων, κατ'
οἴκους πατριῶν ἔσονται.

Ψαλ. 33. 7. ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Φυλὴ ἕκαστη τὸν δὲ-
κλεέσερον καὶ μαχιμώτατον ἐφίσησιν ἠγε-
μόνα, καὶ προαπιστῶν, καὶ βελῆς ἐξάρ-
χοντα, καὶ τῶν πρακτέων εἰσηγητῶν. ὡν
ἂν εἴεν εἰς τύπον οἱ τοῖς ἀπολέκτοις καὶ εἰ
βίβλω ζωῆς κειμένους ἐφεσηκότες Ἄγγε-
λοι. γέγραπται γὰρ περὶ παντὸς δικαίου
παρεμβαλεῖ Ἄγγελος Κυρίου κύκλω τῶν
φοβεμένων αὐτῶν, καὶ ῥύσεται αὐτὸς.

Δδωτ. 32. 8. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Αριθμοῖς δὲ τοῖς
περὶ Μωσέα σιωπεργῆς ἔδωκε Φύλαρχον
εἶνα κατὰ φυλῶν. οἱ τῆς ἐφεσῶτας Ἀγ-
γέλους ἀνδράποισ κατασημαίνουσιν. ἐπεὶ
καὶ τὰ ὄρια τῶν ἐθνῶν εἰλήχασιν Ἄγγε-
λοι, κατὰ ἀριθμὸν ἡμῶν Ἰσραὴλ. τάττονται
δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς γενέσεως, ἢ κατὰ τὴν
ᾧδε τάξιν τῆς γενέσεως. εἰ οἷς δαίκνυται
ἢ τὸ πρεσβύτερον τιμιώτερον παρὰ Θεῶν,
εἰ δ' ὁ Ἰσραὴλ παρὰ τὴν ὑπέραν ἐκκλησίαν.

ε. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν
ἀνδρῶν, οἱ τινες εἴησονται μεθ' ὑμῶν.
τῶν Ρεβὶμ, Ἐλιζερ (2) υἱὸς Ἐδιεζ.
5. Τῶν Συμεῶν, Σαλαμιήλ υἱὸς Σερι-
ζ. σαδαί. (3) Τῶν Ἰδα, Ναασῶν υἱὸς
η. Ἀμιναδάβ. Τῶν Ἰσαάκ, Ναθα-
θ. ναήλ υἱὸς Σωγάρ. Τῶν Ζαβουλῶν,
ι. Ἐλιὰβ υἱὸς Ἀχαιλῶν. (4) Τῶν ἡμῶν
Ἰωσήφ τῶν Ἐφραὶμ, Ἐλκαμά (5)
υἱὸς Ἐμιεδ. τῶν Μανασσῆ, Γαμαλιήλ
ια. υἱὸς Φαδασέρ. Τῶν Βενιαμίν, Ἀβει-
ιβ. δάν υἱὸς Γαδεωνί. Τῶν Δάν, Ἀχιέζερ
ιγ. υἱὸς Ἀμισαδαί. Τῶν Ἀσηρ, Φαγαήλ
ιδ. υἱὸς Ἐχράν. Τῶν Γάδ, Ἐλισάφ υἱὸς
ιε. Ραγυήλ. Τῶν Νεφθαλί, Ἀχιρέ
υἱὸς Ἐνάν.

ις. Οὗτοι ἐπίκλητοι τῆς συναγω-
γῆς, ἀρχόντες τῶν φυλῶν κατὰ πα-
τριᾶς αὐτῶν, χιλίαρχοι Ἰσραὴλ εἰσι.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θελειῶν παντελῶς καὶ
μειρακείωδες ἡλικίας ἀλογήσας ὁ Προφη-
της ὁράται. καταγράφει δὲ ὄχλον τὸν
ἠβήσαντα. τίμιον γὰρ εἰ βίβλω Θεῶ πάν
ὅσον ἀνδρῶδες καὶ νεανικόν, καὶ ἢ νηπιάζον
εἰς φρόνησιν τὴν ἐπ' ἀγαθοῖς.

ις. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν
τῆς ἀνδρας τέττες τῆς ἀνακληθέν-
ιη. τας ἐξ ὀνόματος. Καὶ πᾶσαν τὴν συ-
Β ναγωγὴν ἐξεκκλησίασαν ἐν μιᾷ τῆ
μηνὸς τῆ δευτέρῃ ἔττις· καὶ ἐπεσκε-
πησαν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ
πατριᾶς αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνο-
μάτων αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαέττις καὶ
ἐπάνω, πᾶν ἀρσενικὸν κατὰ κεφα-
ιθ. λὴν αὐτῶν, Ὅν τρόπον συνέταξε

Κύριος τῷ Μωσῆ· καὶ ἐπεσκεπήσαν
κ. ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆ Σινᾶ. Καὶ ἐγένοντο
υἱοὶ Ρεβὶμ πρωτοτόκῃ Ἰσραὴλ κα-
τὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους
αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,
κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κα-
τὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ
ἀπὸ εἰκοσαέττις καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ

κα. ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπί-
σκειψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ρεβὶμ,
ἐξ κα τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεν-
κβ. τακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Συμεῶν κατὰ
συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐ-
τῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κα-
τὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ
κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ
ἀπὸ εἰκοσαέττις καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ

κγ. ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπί-
σκειψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Συμεῶν,
Ε ἐννέα καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ
τριάκοντα.

κδ. (6) Τοῖς υἱοῖς Ἰδα κατὰ συγ-
γενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν,
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ
ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κε-
φαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ
εἰκοσαέττις καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπο-
κς. ρευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκε-
ψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰδα, τέσ-
σαρες καὶ ἐβδομήκοντα χιλιάδες καὶ
ἑξακόσιοι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς ἐν τῇ τῆ Ἰδα
φυλῇ ὑπερέβαλε πᾶσας τῶ ἀριθμῶν. καί-
τοι εἶσα βασιλική; Ἐκ τῆς βασιλικῆς εἰς
αὐτῆς ἐβασίλευσαν οἱ δὲ τῆς λυβιτικῆς
ἀπαντες ἐλετήργον οἱ μὲν ἱερατῶντες,
οἱ δὲ τέτοις διακονῶντες. ἔδει δὲ καὶ τὴν
Βασι-

(1) Ἐν τοῖς ἐνδεδομ. εἶχ εὐρηται.
(2) Ἐλιζερ. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ.
(3) Σεριαδαί. αἰ αὐτ. (4) Χαιλῶν. αἰ αὐτ. (5) Ἐλκαμά. αἰ αὐτ.
(6) Ἰσέν, ὅτι αἰ εἰρημ. ἐκδοσ. αἰς ἐπόμενοι τὴν τῶν ἰδαφ. διαίρεσιν πεποιήκαμεν, τὸ μὲν 24. καὶ 25.
εἰδ. 26. καὶ 27. γράφουσιν· τὸ δὲ 28. καὶ 29. 24. καὶ 25. διὸ ἔτω καὶ παρ' ἡμῶν γέγραπται.

βασιλικῶ ὑπερέχειν τῷ ἀριθμῷ, καὶ διὰ τῷ ὄλογίαν τῆ δεσπότη Χριστῆ· ἐξ αὐτῶν γὰρ ἐμελλε τὸ κατὰ σάρκα λαμβάνειν [καὶ] ὡσεὶ τῆς ἐξ αὐτῶν χειροτονμίας βασιλεῖς ἀρχέσαν ἔχειν τῶν φυλετῶν τῷ επικεραίν. σωεταξε δὲ κἀνταῦθα τῇ βασιλικῇ φυλῇ τῆς ἱερέας. πρὸς ἥλιον γὰρ ἀνίσχοντα τῷ Ἰδδα τάξας φυλῶν, σωῆψεν αὐτοῖς τῆς ἱερέας μετὰ τῆς κιβωτῆ. τῷ μίτσι Δαν τὸ βόρειον ἀπεκλήρωσε κλίμα. ἀπὸ προσώπῃ γὰρ Φησι βορρᾶ ἐκκαυθήσεται τὰ κακὰ ἐπὶ πάντας τῆς κατοικίας κῆντας τῷ γλυῦ. εἴρηται δὲ ἡμῖν ἐν ταῖς τῆ Ἰακώβ ὄλογίαις, ὡς ἐκ τῆς Δαν φυλῆς ὁ ἀλάστωρ τεχθήσεται, ὁ Χριστὸν μὲν ἑαυτὸν ὀνομαζών, τἀναντία δὲ τῇ προσήγορίᾳ διαπραττόμενος, καὶ σφετεριζόμενος τὰ μηδαμόθεν αὐτῷ προσήκοντα. τῷ δὲ Ἰδδα μάλα εἰκότως τὸ εἶναι ἀπέναιμι. ἐπειδὴ καὶ περὶ τῆ δεσπότη Χριστῆ οἱ θεοὶ βοῶσι Προφήται· ἰδὲ ἀνήρ, ἀνατολῆ ὀνομα αὐτῷ· καὶ τοῖς φοβεμαίοις με ἀνατελεῖ ἡλιος δικαιοσύνης· καὶ ἰασις ἐν ταῖς πλέρυξιν αὐτῆ. καὶ, τοῖς ἀσκότοι καὶ σκιαῖ θανάτου καθημένοις φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Ἰερ. 1. 14.

Ζαχ. 6. 12.

Μαλαχ. 4. 2.

Ἠσ. 42. 7.

κα. Τοῖς υἱοῖς Ἰσαάχαρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσαάχαρ, τέσσαρες καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ λ. τετρακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ζαββλὼν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ζαββλὼν, ἐπὶ ἑπτὰ καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ λβ. τετρακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ἰωσήφ υἱοῖς Ἐφραῖμ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραῖμ, τέσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. λγ. Τοῖς υἱοῖς Μανασσή κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκο-

α. σαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Μανασσή, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι. λδ. Τοῖς υἱοῖς Βενιαμὴν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμὴν, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Γὰδ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Γὰδ, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πενήτηκοντα. Τοῖς υἱοῖς Δὰν κατὰ συγγενείας αὐτῶν, [κατὰ δήμους αὐτῶν,] κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν, δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ μ. ἐπτακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Ἀσήρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἀσήρ, μία καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ μβ. πεντακόσιοι. Τοῖς υἱοῖς Νεφθαλαῖμ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Νεφθαλαῖμ, τρεῖς καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις, ἣν ἐπεσκεψάτο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἀρχόντες Ἰσραὴλ, δώδεκα ἄνδρες· ἀνὴρ εἷς κατὰ φυλὴν μίαν, κατὰ φυλὴν οἴκων πατριᾶς αὐτῶν ἦσαν. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐπί-

ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ σὺν δυνά-
 μει αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω,
 πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι
 μς. ἐν Ἰσραὴλ, Ἑξακόσια χιλιάδες καὶ
 τριχίλιοι καὶ πεντακόσιοι καὶ πεν-
 τήκοντα.

μς. Οἱ δὲ Λευῖται ἐκ τῆς πατριάς
 αὐτῶν ἐσυνεπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς
 μη. Ἰσραὴλ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 μθ. Μωϋσῆν, λέγων, Ὅρα, τὴν Φυλὴν
 τῶ Λευὶ ἐσυνεπισκέψη, καὶ τὸν ἀριθ-
 μὸν αὐτῶν ἐλήψη ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ.

* * ΙΩΣΗΠΟΥ. Ἐπειδὴ καλῶς αὐτῷ
 τὰ περὶ τῷ νομοθεσίαν ἔχαι ἐδόκει, πρὸς
 ἐξέτασιν τῶ στρατῶ τὸ λοιπὸν ἐτρέπη, τῶν
 πολεμικῶν ἤδη κατὰ νῦν ἔχων ἀπλεοδα.
 προσάσκει δὲ τοῖς Φυλάρχοις, πλὴν τῆς
 λουβίτιδος Φυλῆς, ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν ἐκ-
 μαθεῖν τῶν στρατῶδεσθαι διωαμνῶν. ἱεροὶ
 γὰρ ἦσαν οἱ Λουῖται, καὶ πάντων ἀτε-
 λεῖς. γονομνῆς δὲ τῆς ἐξετάσεως, ἀρέ-
 θησαν μυριάδες ἐξήκοντα τῶν ὀπλιτῶν
 διωαμνῶν, ὄντων ἀπὸ εἰκοσι ἐτῶν ἕως πεν-
 τήκοντα, καὶ τριχίλιοι πρὸς ἑξακοσίοις καὶ
 πενήκοντα. ἀντὶ δὲ Λουὶ κατέλεξεν εἰς
 τὴν Φυλάρχου Μανασσῆ τὸν Ἰωσήφου παῖ-
 δα, καὶ Ἐφραίμω, ἀντὶ τῶ Ἰωσήφου. δέησις
 δὲ ἡ αὕτη Ἰακώβου πρὸς Ἰώσηπον, ποιη-
 τὴς αὐτῷ παραχεῖν τὴν παῖδα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀνεπικοινωνήτος ἡ
 λειτουργία. ὁ γὰρ Λουὶ ὑπεξήρει εἰς μέζο-
 να τάξιν, τῷ τῶ ἱερῶ δηλονότι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἱερατικός ἔτος ὁ ἀφο-
 ρισμός. καὶ τὸ ἀφανὲς ἐν τῇ καταριθμῆσει
 τῶ λαῶ, ἐπιφανὲς παρὰ Θεῶ.

ν. Καὶ σὺ ἐπίστησον τὴν Λευῖταις
 ἐπὶ τὴν σκηνὴν τῶ μαρτυρίαι, καὶ ἐπὶ
 πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάν-

Α τα ὅσα ἐσὶν ἐν αὐτῇ· αὐτοὶ ἀρῶσι
 τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη
 αὐτῆς· καὶ αὐτοὶ λειτουργήσουσιν ἐν
 αὐτῇ, καὶ κύκλω τῆς σκηνῆς πα-
 ρεμβάλοισι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἴδια γὰρ καὶ ἐξαί-
 ρετα τῶ Θεῶ καὶ ἀσύγχυτα πρὸς τὰ ἀν-
 θρωπικώτερα. διὸ ἐδὲ βασιλῆος ἱεράται,
 ἀλλ' ὁ ἐπιχειρήσας λεπρόται. ἔτω τῶν
 Β Λουβιτῶν τὸ ἀρεῖν τὰ σκόβη, τὸ πλησιάζειν
 τῇ σκηνῇ, τὸ λύειν καὶ τὸ σωπιθῆσαι.

να. Καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὴν σκηνὴν,
 καθελεῖσιν αὐτὴν οἱ Λευῖται, καὶ ἐν
 τῷ παρεμβάλλειν τὴν σκηνὴν, ἀνα-
 στήσουσι. καὶ ἀλλογενῆς ὁ προαπορευό-
 μενος, ἀπεθανέτω.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσα, ὅτι ἀλλογενῆ
 Γ καλεῖ τὸν ἀπὸ ἄλλης τῶν ἐνδεκα Φυλῶν.

νβ. Καὶ παρεμβάλοισι οἱ υἱοὶ Ἰσ-
 ραὴλ, ἀνὴρ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει, καὶ
 ἀνὴρ κατὰ τὴν αὐτῇ ἡγεμονίαν, σὺν
 δυνάμει αὐτῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἄριστον γὰρ ἡ τά-
 ξις. καὶ τὰ ἀγγελικὰ ἐν τάξει διάκειται,
 καὶ τὸ τῆς ὑπεροχῆς ἀμετακλήτων ἐκ δη-
 μιουργίας. διὸ καὶ ὑπόκεινται τοῖς μέζοισιν
 Δ οἱ κατώτεροι.

νγ. Οἱ δὲ Λευῖται παρεμβαλλέ-
 τωσαν ὑπεναντίοι κύκλω τῆς σκηνῆς
 τῶ μαρτυρίαι, καὶ ἐν ἑσῶ ἀμάρτημα ἐν
 υἱοῖς Ἰσραὴλ. καὶ Φυλάξουσιν οἱ Λευῖ-
 ται αὐτοὶ τὴν Φυλακὴν τῆς σκηνῆς

νδ. τῶ μαρτυρίαι. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ
 Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ἃ ἐνετείλατο
 Ε Κύριος τῷ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρῶν, ἔτως
 ἐποίησαν.

Κ Ε Φ. Β.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέ-
 γων, Ἄνθρωπος ἐχόμε-
 β. νος κατὰ τάγμα αὐτῶ, κατὰ ση-
 μαίας, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,
 παρεμβαλλέτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ·
 κύκλω τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίαι πα-
 ρεμβάλοισι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐ-
 τῶ· ἀντὶ τῶ, ἕκαστος ὡς διατάσσεται ὑπὸ
 τῶ ἀρχόντος αὐτῶ, ἔτω ποιείτω· καὶ ὅπως
 τάσσεται, ἐκεῖ μνέτω.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθὼς ἂν δοθῇ αὐτοῖς μαν-
 δάτα τῶ πορεύεσθαι, ἢ πολεμεῖν διὰ σαλ-
 πίγγων, ἢ σίγγων, ἢ μελῶν. κυρίως δὲ
 σημαίας τὰ σίγγα καλεῖ.

* * ΙΩΣΗΠΟΥ. Πηγνυῖτες τῷ σκη-
 νῷ, μέσῳ ἀπελάμβανον, τριῶν πλοδρῶν
 κατὰ πλοδρῶν ἐκάστω παρασκλωμενων,
 ὁδοὶ διὰ μέσων ἐτέμνωτο.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ κατὰ τόπους διά-
 σασις, ἢ ὁ πλησιασμός ὑπογράφει τὸ κατ'
 ἀρετῷ οἰκῆον μάλλον ἢ ἥτλον.

γ. Καὶ οἱ παρεμβαλλόντες πρῶ-
 ττοι κατὰ ἀνατολὰς, τάγμα παρεμ-
 βολῆς Ἰσραὴλ σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ
 ὁ ἀρχων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, Ναασῶν υἱὸς

δ. Ἀμιναδάβ. Δύναμις αὐτῶ ἢ ἐπε-
 Ησκειμένη, τέσσαρες καὶ ἐβδομήκοντα

ε. χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. Καὶ οἱ πα-
 ρεμβαλλόντες ἐχόμενοι Φυλῆς Ἰσά-
 χαρ, καὶ ὁ ἀρχων τῶν υἱῶν Ἰσάχαρ,
 Ναθα-

- 5. Ναθαναήλ υἱὸς Σωγάρ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, τέσσαρες καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.
- 6. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆς Ζαβελών, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ζαβελών, Ἐλιὰβ υἱὸς Χελών. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, ἐπὶ καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι.
- 7. Πάντες ἠριθμημένοι ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσάα, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι, σὺν δυνάμει αὐτῶν πρῶτοι ἕξαρχοί.

ΑΔΗΛΟΤ. Προτέτακται μὲν Ἰσάα καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, καὶ τὸν ἀπόλεκτον ἔχει τόπον, τὸν πρὸς ἑὼ καὶ νῶτον. εἰ Φωτὶ γὰρ οἱ εἰς Χριστῷ, καὶ εἰ τῷ πνεύματι ζέοντες. εἰσὶ δὲ Ἰσάα, Ἰσαάχαρ, Ζαβελών, τῆς βασιλικῆς Φυλῆς ἢ ἕξοχή, ἀφ' ἧς ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα.

- 8. Τάγμα παρεμβολῆς Ῥαβὶμ πρὸς νότον σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ῥαβὶμ, Ἐλισῆρ υἱὸς Σεδιέρ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, ἕξ καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ Φυλῆς Συμεών, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Συμεών, Σαλαμιήλ υἱὸς Σαρισαδαί. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, ἑννέα καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ Φυλῆ Γὰδ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Γὰδ, Ἐλισάφ υἱὸς Ραγκήλ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πενήτηκοντα. Πάντες οἱ ἠριθμηθέντες παρεμβολῆς Ῥαβὶμ, ἑκατὸν καὶ πενήτηκοντα μία χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι καὶ πενήτηκοντα, σὺν δυνάμει αὐτῶν δευτέροι ἕξαρχοί.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τάγμα δούτερον, (1) ἔτοι Ῥαβὶμ, Συμεών, Γὰδ. ὁ πρωτότοκος ἕξαρχεὶ μετὰ τὸν βασιλέα. πρωτότοκος γὰρ ὁ Χριστὸς εἰς σάρκι. δούτερον δὲ τὸ εἰς ὑπάρξει σεμνόν, ἢ τὸ βασιλικόν. σωεζόμενοι δὲ τοῖς ἐλδοτέροις τὸ δέλον, βοηθούμενοι τῇ συζύβει· καὶ τῆτο μά-
 Γαλ. 3. 28. λιστα παρὰ Χριστῷ, ὅπερ ἐκ αἰνὸ δέλος, εἰδὲ
 ,, ἐλδοτέρος.

9. Καὶ ἀρθῆσεται ἡ σικηνὴ τῆ μαρτυρία, καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν Λευιτῶν μέσον τῶν παρεμβολῶν. ὡς παρεμβάλῃσιν, ἔτω καὶ ἕξαρχοῖσιν ἑκατος ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐτῶν.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Τὰ περὶ τὴν σικηνὴν πρῶτοι μὲν οἱ ἱερεῖς κατέχον, ἕκαστα δὲ οἱ Λεβίται πάντες, ὄντες τὸ πλῆθος· ἐξητάθησαν γὰρ καὶ αὐτοί· τῆ μὲν ἄρσενος ὅσον τριακοσίω ἔχειν ἡμέραν γενόμενον, δυσμύριοι καὶ τριχίλιοι πρὸς τοῖς ὀκτακοσίοις ὀγδοήκοντα.

- 9. Τάγμα παρεμβολῆς Ἐφραὶμ κατὰ θάλασσαν σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, Ἐλισαμὰ υἱὸς Ἐμιῆδ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Μανασσῆ, Γακαμαλιήλ υἱὸς Φαδασέρ. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆ Βενιαμίν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Βενιαμίν, Αβιδὰν υἱὸς Γεδεωνί. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Πάντες οἱ ἠριθμημένοι τῆς Φυλῆς Ἐφραὶμ, ἑκατὸν χιλιάδες καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑκατὸν, σὺν δυνάμει αὐτῶν τρίτοι ἕξαρχοί.

Δ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τρίτον τάγμα ἔτοι Ἐφραὶμ, Μανασσῆς, Βενιαμίν. ἐκ πρωτοτόκου τῆς Ῥαχὴλ ὁ Ἐφραὶμ. ἀπὸ γὰρ τῆ Ἰωσήφ ἢ πρῶτος (2) τῆς Ῥαχὴλ. συνάπτεται δὲ καὶ ὁ ἕτερος, δούτερος αὖν, πρότερος εἰς τύπῳ τῶν ἐπισρεφόντων ἀπὸ τῆ Ἰσραήλ, ὄντων ἐχθρῶν, καὶ διὰ τῆς πατέρας ἀγαπητῶν.

- 10. Τάγμα παρεμβολῆς Δὰν πρὸς βορρᾶν σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Δὰν, Ἐλιέζερ υἱὸς Ἀμισαδαί. (3) Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτῆ Φυλῆ Ἀσήρ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἀσήρ, Φαγαγιήλ υἱὸς Ἐχράν. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, μία καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι Φυλῆ Νεφθαλεὶμ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Νεφθαλεὶμ, Ἀχαρέ υἱὸς Ἐνάν. Δύναμις αὐτῆ ἢ ἐπεσκιεμένη, τρεῖς καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Πάντες οἱ ἀριθμηθέντες παρεμβολῆς Δὰν, ἐπὶ καὶ πενήτηκοντα καὶ ἑκατὸν χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι, σὺν δυνάμει

Ff ff 3

(1) Δούτερον ὁ Ῥαβὶμ παρεμβολῆν ἔχει καὶ τάγμα. μετὰ γὰρ τὸν βασιλέα δούτερον τὸ εἰς προὔπαρξει σεμνόν· πρωτότοκος γὰρ ὁ Κύριος εἰς σάρκι· σωεζόμενοι δὲ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ κώδ.
 (2) Τιδὲς ὄντος ἢ πρῶτος. ὁ αὐτ.
 (3) Ἀχέζερ υἱὸς Ἀμισαδαί. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

δυνάμει αὐτῶν ἑκατοὶ ἑξαῤῥοι κατὰ τὰ τάγματα αὐτῶν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τέταρτον τάγμα (1) εἰσὶν οἳδε· Δάν, Ἀσηρ, Νεφθαλεμ. δὲ-λον τὸ γένος, ἀλλ' ἐκ ἀτιμάζεται (2) ἐδὲ ἐν νόμῳ.

λβ. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν παρεμβολῶν σὺν ταῖς δυνάμεσιν αὐτῶν, ἑξακό-

Α σια χιλιάδες καὶ τριχίλιοι καὶ πεντά-
λγ.κόσιοι καὶ πεντήκοντα. Οἱ δὲ Λευί-
του ἔσυνεπεσκέπησαν αὐτοῖς, καθὰ
λδ. ἐνετέλατο Κύριος τῷ Μωϋσῇ. Καὶ
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πάντα ὅσα
συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ· ἔτω
παρενέβαλον κατὰ τάγμα αὐτῶν,
καὶ ἔτως ἐξῆρον ἕκαστος ἐχόμενοι κα-
τὰ δῆμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν
αὐτῶν.

Κ Ε Φ Γ.

α. **Α**ὕτως αἱ γενέσεις δ. (3) Ἀα-
ρων καὶ Μωϋσῆ, ἐν ἡ ἡμέρᾳ
ἐλάλησε Κύριος τῷ Μωϋ-
β. σῇ ἐν ὄρει Σινᾶ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνό-
ματα τῶν υἱῶν Ἀαρῶν· πρωτότοκος
Ναδάβ, καὶ Ἀβιδὸ, καὶ Ἐλεάζαρ,
γ. καὶ Ἰθάμαρ. Ταῦτα τὰ ὀνόματα
τῶν υἱῶν Ἀαρῶν, οἱ ἱερεῖς οἱ ἠλειμμέ-
νοι, ἔς ἐτελείωσε τὰς χεῖρας αὐτῶν
δ. ἱερατεύειν. Καὶ ἐτελεύτησε Ναδάβ
καὶ Ἀβιδὸ ἐναντι Κυρίῳ, προσφερόν-
των αὐτῶν πῦρ ἀλλότριον ἐναντι Κυ-
ρίῳ, ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, καὶ παιδία ἐκ
ἦν αὐτοῖς. καὶ ἰδὲ ἱεράτευσαν Ἐλεά-
ζαρ καὶ Ἰθάμαρ μετὰ Ἀαρῶν τῶ πα-
τρός αὐτῶν.

ε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
ς. σῇ, λέγων, Λάβε τὴν φυλὴν Λευί,
καὶ σήσεις αὐτὸς ἐναντίον Ἀαρῶν τῶ
ζ. ἱερέως, καὶ λειτουργήσῃσιν αὐτῷ, καὶ
φυλάξῃσι τὰς φυλακὰς αὐτῶ, καὶ
τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐναντι
τῆς σικνηῆς τῶ μαρτυρίῳ, ἐργάζεσ-
η. θῶ τὰ ἔργα τῆς σικνηῆς. Καὶ φυ-
λάξῃσι πάντα τὰ σκεύη τῆς σικνηῆς
τῶ μαρτυρίῳ, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ πάντα τὰ ἔργα
θ. τῆς σικνηῆς. Καὶ δώσεις τὰς Λευίτας
Ἀαρῶν τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τοῖς υἱοῖς
αὐτῶ τοῖς ἱερεῦσι, δόμα δεδομένον
ἔστοιμοι εἰσὶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ Λευίται [συνεργά-
ται] τρόπον τινὰ [καὶ οἰουεὶ] συλλήγορες
» τοῖς ἱερεργοῖς ἐκνεμύτωται. [φυλάξῃσι
» γὰρ τὰς φυλακὰς αὐτῶ,] δηλονότι τῶ Ἀα-
» ρῶν, [καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς σικνηῆς τῶ
» μαρτυρίῳ, καὶ τὰ φυλάγματα τῶν υἱῶν
» Ἰσραὴλ.] καὶ μέχρι τῶτων αὐτοῖς τῆς συ-
νεργείας ὁ τρόπος.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνα ἡ τὰ ἔργα τῶν
ἱερέων, καὶ τίνα τῶν Λευιτῶν; Αὐτὸς ὁ

τῶν ὅλων διδάσκει Θεός. εἶπε γὰρ Φησι
» Κύριος πρὸς Μωϋσίῳ, λάβε τὴν φυλὴν
» Λευί, καὶ σήσεις αὐτὸς ἐναντίον Ἀαρῶν τῶ
» ἱερέως· καὶ λειτουργήσῃσιν αὐτῷ, καὶ φυ-
γ. λάξῃσι τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
» ἐναντίον τῆς σικνηῆς τῶ μαρτυρίῳ, ἐργά-
» ζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σικνηῆς. καὶ φυλά-
» ξῃσι πάντα τὰ σκεύη τῆς σικνηῆς τῶ μαρ-
» τυρίῳ, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
» καὶ πάντα τὰ ἔργα τῆς σικνηῆς. καὶ δώ-
» σεις τὰς Λευίτας Ἀαρῶν τῷ ἀδελφῷ σου,
» καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶ τοῖς ἱερεῦσι, δόμα δε-
» δομένοιοι ἔστοι ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ
» Ἀαρῶν καὶ τὸς υἱὸς αὐτῶ καταστήσεις ἐπὶ
Δ τῆς σικνηῆς τῶ μαρτυρίῳ· καὶ φυλάξῃσι
» τὴν ἱερατείαν αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ κατὰ
» τὸν βωμὸν, καὶ τὰ ἔσω τῶ καταπετάσμα-
» τος. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπλόμενος ἀποθα-
νεῖται. μεμαθήκαμεν ἐν ἐντεῦθεν, ὡς οἱ
μὲν ἱερεῖς τὰς θυσίας προσέφερον, οἱ δὲ
Λευίται τῶν μὲν ἱερέων ὑπεργοὶ, τῆς δὲ
σικνηῆς κατέστησαν φύλακες. διδάσκει δὲ
ἐν τοῖς ἐξῆς, τίνα μὲν ἔδει φέρειν τῶ Καάθ
τὸν δῆμον, τίνα δὲ τὸν Γεδσῶν, καὶ τίνα
τὸν Μεραρί.

Ε
ι. Καὶ Ἀαρῶν καὶ τὸς υἱὸς αὐτῶ
καταστήσεις ἐπὶ τῆς σικνηῆς τῶ μαρ-
τυρίῳ· καὶ φυλάξῃσι τὴν ἱερατείαν
αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ κατὰ τὸν βω-
μὸν, καὶ τὰ ἔσω τῶ καταπετάσμα-
τος. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπλόμενος ἀπο-
θανεῖται.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφίσησι δὲ τῆ σικνηῆ
Ζ τὸν τε Ἀαρῶν καὶ τὸς υἱὸς αὐτῶ. καὶ
» φυλάξῃσι γὰρ Φησι τὴν ἱερατείαν ἐαυτῶν
» καὶ πάντα κατὰ τὸν βωμὸν, καὶ τὰ ἔσωτε-
» ρα τῶ καταπετάσματος, τῶ τῆσι τὰ ἀπόρ-
» ρητά τε καὶ μυσικώτερα, καὶ ὅσα δρᾶν
ἔθος τῶ τῶν προσηδρόντας θυσια-
σηρίῳ. καὶ ἐστὶ μὲν ἀκραιφνῶς ὡς εἰς Χρι-
σὸν ὁ τύπος, ὃν κατέστησεν ὁ πατήρ ἐπὶ
τὸν οἶκον αὐτῶ, ἔσ' οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς. κα-
τασημῶσαν δ' ἂν ἐκ ἀσυμφανῶς οἱ τῶ
H Ἀαρῶν σμωιερατόβοντες, τῶν ἀγίων Ἀπο-
σόλων τὸν δαγαῆτε καὶ ἀξιάγασον χορὸν,
σμωερ-

(1) Τῶν ἀμφὶ Δάν. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἀλλ' ἐδὲ ἐν νόμῳ ἀποβλήτων. ὁ αὐτ.

(3) Τὸ, δ. ἡτοι κακῶς γραφῶν, ἀντὶ τῶ δ', ἡ δηλωτικὸν τῶ, τίςαρες, ἐν ταῖς σίρημ. ἐκδόσ. ἔ κῆται.

σωεργαζομένων ὡπερ καὶ συλλατρυγάντων τῷ Χριστῷ. Θεὸς γὰρ γεγονόασι σωεργοί, ταμίαι τε καὶ οἰκονόμοι μυσηρίων Θεῶ, καὶ μὴ καὶ διάκονοι, δι' ὧν πεπιστόκαμεν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δέ τις ἔλοιτο καὶ τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἐπιθεῖν τάξιν, ἱερατοῦσαι μὲν οἱ πρῶτοντες, συλλαμβάνοντα δὲ οἱ Λεβίται, [τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερατείας] τῷ τάξιν τῆ νομικῆ προαναφωνῆντος γραμματος. ἐξείργεται δὲ τὸ δημαγωγικὸν παντὸς ἱερέω πραγματος. καὶ ὁ περὶ τῶν ἐσχάτων ἐπήρηται λόγος τοῖς ἀρπάζουσι τῷ τιμῷ. [τεθνήξεται γὰρ Φησιν. ὡ αὐτόμολός τις ἐπ' αὐτῷ ἔλθῃ, τῷ θείαν ἐφ' ἑαυτῷ ψῆφον ἐκ ἔχων.]

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ιβ. Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ ἐγὼ ἰδὼ ἔληφα τὰς Λευίτας ἐκ μέσων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου διανοίγοντος μήτραν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. λύτρα αὐτῶν ἔσονταί μοι οἱ
ιγ. Λευῖται. Ἐμοὶ γὰρ πᾶν πρωτότοκον. ἐν ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, ἡγίασα ἔμοι πᾶν πρωτότοκον ἐν Ἰσραὴλ· ἀπὸ ἀνδρώπα εἰς κλήνας ἔμοι ἔσονταί. ἐγὼ Κύριος.

ΔΗΛΟΥ. Οἱ Λεβίται ἐπὶ (1) τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐδόθησαν εἰς ἱερατείαν, καὶ ἡγιασθήσαν. οἱ γὰρ πρωτότοκοι πάντες τῷ Ἰσραὴλ ἡγιασθήσαν. διὸ καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τῆ ὀλοθροῦ. ἐπεὶ ἐν κατ' ἀκριβείαν πάντας τὰς πρωτοτόκους ἔδει λειτῦργεῖν Θεῷ. πλὴν οἱ Λεβίται ἀξιόπιστοτεροὶ ἔδοξαν εἶναι, καὶ γέγονον ὡπερ ἀντικαταλλαγή.

ιδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, λέγων, Ἐπίσκειψαί τὰς υἱὰς Λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατὰ συγγενείας αὐτῶν· πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίας καὶ ἐπάνω, ἀρίθμησον αὐτὰς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπὶ τῶν Λεβιτῶν ἀπὸ μωυσαϊκῆς γέγονεν ἡ ἀπογραφὴ. προσίεται γὰρ ὁ πάντων δεσπότης τῷ αὐτῷ Χριστῷ νηπιότητα, καθάπερ ἀμέλει τὸ ἔμφρον. [τὸ γὰρ αὐτῷ ἀμφοῖν διαπρέπειν ἐξάρητον, αὐτῷ σωεσσετε Φημι καὶ ἀπλότητι τῇ κατὰ Χριστόν. Καὶ μετ' ὀλίγου. Δεκλή τοιγαροῦν ἡ τῶν ἀγίων ἀπλότης. κατ' ὄνομα δὲ, καὶ μόντοι καὶ κατὰ δῆμους καὶ πατριάς ἡ ἐπίσκεψις.] ἐπισκοπῆς γὰρ ἰδίας ἀξιοῖ ἔς αὐτῶν ἔλοιτο τιμᾶν, καὶ κατ' ἓνα, καὶ κατὰ πληθύν, καὶ κατὰ γένος.

ις. Καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰς Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ Φωνῆς Κυρίας, ὃν τρῶ-

ιβ. πον συνέταξεν αὐτοῖς Κύριος. Καὶ ἦσαν ἕτοι υἱοὶ Λευὶ ἐξ ὀνόματος αὐτῶν· Γεδσῶν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.

ιγ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Γεδσῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν· Λοβενὶ καὶ

ιδ. Σεμεί. Καὶ υἱοὶ Καὰθ κατὰ δῆμους αὐτῶν· Ἀμβραν, καὶ Ἰσαὰρ, (2) Χε-

ιβ. βρῶν καὶ Ὀζιήλ. Καὶ υἱοὶ Μεραρί κατὰ δῆμους αὐτῶν· Μοολὶ καὶ Ὀμσσί.

β. ἕτοι εἰσὶ δῆμοι τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους καὶ πατριῶν αὐτῶν. Τῷ Γεδσῶν δῆμος τῶ Λοβενί, καὶ δῆμος τῶ Σεμεί.

ιβ. ἕτοι δῆμοι τῶ Γεδσῶν. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν παντὸς ἀρσενικῆ ἀπὸ μηνιαίας καὶ ἐπάνω, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἐπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι.

ιγ. Καὶ υἱοὶ Γεδσῶν ὀπίσω τῆς σιηνῆς παρεμβάλασι κατὰ θάλασσαν.

Δ. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τόπος τοῖς Γηδσωνίταις ὁ ὀπιώδομος. δυτικὸς ὧν· τοῖς δὲ Κααδίταις, τὸ νότιον τῆς σκλιῆς· τοῖς δὲ Μεραρίταις, τὸ βόρειον· τοῖς δὲ ἱερεῦσι, τὸ ἀνατολικόν. ἵνα αὐτῶν κινήσει καὶ ὀδοπορίας κατὰρχῃ μὲν τὸ ἀνατολικόν πρὸς τῷ Ἰσραὴλ τάγματι. οἱ ἱερεῖς, τῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὧσιν αὐτῶν οἱ Κααδίται, φέροντες τὰ ἱερά σκόδη κεκαλυμμένα ὑπὸ τῶν ἱερέων, καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς φέρονσιν ἀδωρήτα.

ιδ. Καὶ ὁ ἀρχὸν οἴκων πατριῶν τῶ δῆμος τῶ Γεδσῶν, Ἐλισαφ υἱὸς Δαήλ.

ΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἡ πατριά μᾶλλον περιεκτικωτέρα εἰς τῆς προσηγορίας τῶ δῆμος. ὡς εἶναι τῷ μὲν πατριῶν, τῶ Γεδσῶν· κατὰγεωγῆ δὲ ἐξ αὐτῆς δῆμος τῶν υἱῶν αὐτῶν. ὁ δὲ ἀπονέμει αὐτῶν τοῖς δῆμοις εἰς Φυλακῶν, ταῦτα αὐτῶν ἐξῆς κεφαλαίῳ εἰς ἄρσιν. ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς Φυλακῆς, αὐτῶν παρεμβάλασιν τῷ σκλιῶν· τὰ δὲ τῆς ἀρσεως, αὐτῶν ἐπαίρειν.

ιε. Καὶ ἡ Φυλακὴ τῶν Γεδσῶν ἐν τῇ σιηνῇ τῶ μαρτυρίας, ἡ σιηνῇ καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σιηνῆς τῶ μαρτυρίας.

ΔΗΛΟΥ. Τὸ κατακάλυμμα, ὅπερ αὐτῶν Ἐξόδ. 26. 36. τῇ Ἐξόδῳ καλεῖ ἐπίσασρον.

ις. Καὶ τὰ ἱεῖα τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ καλαπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἕσης ἐπὶ τῆς σιηνῆς, καὶ [τὰ] καλάλοιπα πάντων τῶν ἔργων αὐτῶν.

ιβ. Τῷ Καὰθ δῆμος ὁ Ἀμβραν εἰς, [καὶ δῆμος ὁ Ἰσαὰρ εἰς, καὶ δῆμος ὁ Χεβρῶν εἰς,] καὶ δῆμος ὁ Ὀζιήλ εἰς. ἕτοι εἰσὶν οἱ δῆμοι τῶ Καὰθ, κατὰ ἀριθμὸν.

Πᾶν

(1) Ἰσ. ἀντὶ.

(2) Ἀμβράμ καὶ Ἰσαάκ. αὐτῶν εἰρημ. ἐκδῶ.

- κη. Πάν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω, ὀκτακίχλιοι καὶ ἑξακόσιοι, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων.
- κθ. Οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν Καὰθ παρεμβαλῶσιν ἐν πλαγίῳ τῆς σικηνῆς κατὰ νότον. Καὶ ὁ ἀρχὼν οἴκῃ πατριῶν τῶ δῆμῳ τῶ Καὰθ, Ἐλισαφάν υἱὸς λα. Ὁζιήλ. Καὶ ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἡ κιβωτὸς, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ λυχνία, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ σκεύη τῶ ἁγίῳ ὅσα λειτουργῶσιν ἐν αὐτῇ, καὶ τὸ κατακάλυμμα, καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ ὁ ἀρχὼν ὁ ἐπὶ τῶν ἀρχόντων τῶν Λευιτῶν, Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρῶν τῶ ἱερέως, καθεσταμένος φυλάσσει τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων.
- λγ. Τῷ Μεραρί δῆμος ὁ Ὀμολί, (1) καὶ δῆμος ὁ Ὀμκσί. καὶ ἑτοίεσι δῆμοι λδ. τῶ Μεραρί. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω, ἑξακίχλιοι καὶ πενήκοντα. Καὶ ὁ ἀρχὼν οἴκῃ πατριῶν τῶ δῆμῳ τῶ Μεραρί, Σεριήλ υἱὸς Ἀβιχαΐ. ἐν πλαγίῳ τῆς σικηνῆς παρεμβαλῶσι πρὸς βορρᾶν. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς φυλακῆς υἱῶν Μεραρί, τὰς κεφαλίδας τῆς σικηνῆς, καὶ τὰς μοχλὰς αὐτῆς, καὶ τὰς σύλῃς αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, λζ. Καὶ τὰς σύλῃς τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τὰς πασσαλῃς αὐτῶν, καὶ τὰς κάλῃς αὐτῶν.
- λη. Καὶ οἱ παρεμβαλλόντες κατὰ πρόσωπον τῆς σικηνῆς τῶ μαρτυρίᾳ ἀπὸ ἀνατολῶν, Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῶ ἁγίῳ εἰς τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ ὁ ἀπλόγενῆς ὁ ἀπλόμενος, ἀποθανεῖται.

λθ. Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν Λευιτῶν, ἧς ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν διὰ Φωνῆς Κυρίῳ κατὰ δῆμους αὐτῶν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ ἐλάτλων ἐσὶν ὁ τῶν Λευιτῶν ἀριθμὸς; Ὡς ἀρχόντων. δεῖ γὰρ τῶν ἀρχόντων ἐλάτῃς εἶναι τῶν ἀρχομένων. ἄλλως [τε] καὶ τῶν πολεμῶν ἦσαν ἀπληλαγμένοι, καὶ μόνῃ τῇ θεῷ λατρεία προσήδρουν.

μ. Καὶ ἔπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἐπίσκεψαι πᾶν πρωτότοκον ἀρσενῶν υἱῶν Ἰσραήλ ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω.

Α καὶ λάβε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἐξ ὀνόμα. μα. Καὶ λήψη τῶν Λευιτῶν ἐμοὶ, ἐγὼ Κύριος, ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ τὰ κλήνη τῶν Λευιτῶν ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων ἐν τοῖς κλήνεσι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος ἕνεκα προσέταξεν ὁ Θεὸς ἀριθμηθῆναι τῶν λαῶν τὰ πρωτότοκα; Ἐπειδὴ πᾶσαν τὴν φυλὴν τῶν Λευιτῶν τῶν θεῶν ἀφιέρωσε λειτουργίᾳ, καὶ τῶν πολεμῶν ἠλοῦθέρωσεν, εἰκὸς δὲ τῶν δυχεραίνων τῶν ἄλλων τιμᾶς, ὡς τῶν προτιμηθέντων· πείθει τῶν δυχεραίνοντα ὁ δεσπότης Θεὸς, ὡς εἶδεν προσέταξεν ἀδικον. ὡς γὰρ φησὶν ὑμῶν χάριν ἀνηρέθη τὰ τῶν Αἰγυπτίων πρωτότοκα, τὰ ὑμέτερα διεσώθη πρωτότοκα. ἀντὶ τῶν τοίνυν τῶν Λευιτικῶν φυλῶν ταῖς ἐμαῖς ἀπεκλήρωσα λειτουργίαις· καὶ ἀντὶ [τῶν] πρωτοτόκων τῶν ὑμετέρων κληῶν, τῶν Λευιτῶν τὰ πρωτότοκα. ἐπειδὴ δὲ πλείους ὠφθήσαν τῶν Λευιτῶν τῶν ἄλλων φυλῶν οἱ πρωτότοκοι. προσέταξεν ἕκαστον τῶν μετὰ τὸν ἴσον ἀριθμὸν πρὶν δὲναί σίκλῳ τοῖς ἱερεῦσιν· εἴκοσι ὀβολὸς ὀρίσας ἔχεν τὸν σίκλον, καὶ τὸν τοῖστον ἀριθμὸν ἁγίον ὀνομάσας, ὡς τοῖς θεοῖς ἀφωρισμένον, καὶ ἢ παρὰ πᾶσι πολιτοδόμητον. ἀλλαχῶς μάλιστα δίδραχμον ὀνομάζει τῶν εἴκοσι ὀβολῶν. τῶτο τὸ δίδραχμον καὶ ὁ Κύριος, ὡς Ματθ. 17. 24. πρωτότοκος ἀπητήθη.

μβ. Καὶ ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς ὃν τρόπον ἐνετάλατο Κύριος αὐτῷ πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο πάντα τὰ πρωτότοκα τὰ ἀρσενικὰ κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος ἀπὸ μηνιαίᾳ καὶ ἐπάνω καὶ (2) ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακόσιοι.

μδ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με. Μωϋσῆν, λέγων, Λάβε τῶν Λευιτῶν ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ τὰ κλήνη τῶν Λευιτῶν ἀντὶ τῶν κληῶν αὐτῶν, καὶ ἔσοντα ἐμοὶ [οἱ] Λευιταί. ἐγὼ Κύριος.

Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἔσοντα ἐμοὶ οἱ Λευιταί. ἐγὼ Κύριος. μακαρίζων τῶν ἐτοίμων καὶ δὲ χάρις εἰς τὰ θεῶν τῶν μόνων Κυρίῳ. νῦν δὲ ἔγινε σωματικῶ τὸ οἰκεῖον, ἀλλὰ προαιρέσει ὀρίζεται. καὶ πᾶς ἴδιος ὁ τὰ θεῶν ἐργαζόμενος.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προαιρέσει ὀρίζεται τὸ οἰκεῖον, ἢ συγγενεῖα σωματικῆ. καὶ πᾶς ἴδιος ὁ τὰ θεῶν ἐργαζόμενος.

μς. Καὶ τὰ λύτρα τριῶν καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίων τῶν πλεονάζοντων

(1) Μοολί. ἀνωτέρω τε, καὶ ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Τὸ, καὶ, ἢ κεῖται ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

ζόντων παρά τῆς Λευίτας ἀπὸ τῶν
 μζ. πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· Καὶ
 λήψη πέντε σίκλων κατὰ κεφαλὴν,
 κατὰ τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον λήψη,
 εἴκοσι ὀβολοὶ ὁ σίκλος.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ. τὸ αὐτὸ καὶ ὁ
 ΣΕΥΤΗΡΟΣ. (1) Ἰσέον, ὅτι τὸ δίδραχμον
 καὶ ὁ σίκλος ταυτὸν ἐσίν. ὡπερ γὰρ εἶπεν
 αἰταῦθα, εἴκοσι ὀβολὸς εἶναι τὸν σίκλον·
 ἕτως αὖ τῇ Ἐξόδῳ, (2) εἴκοσι ὀβολῶν εἶναι
 τὸ δίδραχμον διωρίσατο. ταύτῳ ἔν τῷ
 εἰσφορᾷ τῶν διδράχμων, τῷ ἀντὶ τῶν
 διακοσίων ἐβδομηκοντα καὶ τριῶν, εἰσφέ-
 ρεσθαι νομοθετῆ. ἔχει δέ τι μυσικώτερον.
 πᾶς πρωτότοκος τύπον ἐπέχει τῆς πρω-
 τοπλάσῃ Ἀδὰμ, πλάσαντος περὶ τὰς αἰ-
 διήσεις, δι' ἧς καὶ περὶ ἧς ὁ πόλεμος. παι-
 δόβει τοίνυν ὁ λόγος, ἐκ τῶν πρωτοτόκων
 τῶν ἀνθ' ἑαυτῶν δεδωκότων τῆς τῇ ἱερᾷ
 λειτουργίᾳ προσεδροῦεν ὀφείλοντας, ἢ πεν-
 τε σίκλους εἰσφερόντων τῷ Κυρίῳ, χρῆμα
 τῆς ἐξ Ἀδὰμ καταγομνίας, καὶ τὰς πέντε
 αἰδιήσεις τῇ ἀμαρτίᾳ δαυδόντας, ἢ ἀφιε-
 ρῆν ἑαυτὰς τῷ Θεῷ, ἢ πέντε σίκλους ἀρ-
 γυρίᾳ δίδοναι. τῆτο δ' ἀν' εἴη ἡ πύρωσις,
 καὶ οἱ πόνοι τῶν ἀρετῶν τὰς αἰδιήσεις κα-
 θαιρῶντες· ὡς ὅ γε μὴ ἕτως ἔχων, ὡς
 αἰγυπλιάζον πρωτότοκον ὑπὸ τῆς ὀλοθροῦ-
 τῆς Φονοθήσεται. διὸ καὶ ὁ Σδωήρος λέγει,
 ὅτι ὡς πρωτότοκος ὁ Χριστὸς ἀπητέτο τὸ
 δίδραχμον· ὡς καὶ ὁ Πέτρος διὰ τὸν λό-
 γον τῆτον· ὅτι πᾶς πρωτότοκος ἀπητέτο,

Α δίχα τῶν τότε εἰς ἀριθμὸν δρεχμῶν
 τοῖς Λδβίταις.

μη. Καὶ δώσεις τὸ ἀργύριον Ἀα-
 ρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, λύτρα τῶν
 πλεοναζόντων ἐν αὐτοῖς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ τῶν λοιπῶν λύ-
 τρα τοῖς ἱερεῦσι δίδονται, ὡσε δικαίως τῆς
 Λδβίτας ὑπὲρ αὐτῶν λειτουργεῖν, κομισαμέ-
 νης διὰ τῶν ἱερέων τὰ λύτρα. τῆ δὲ πλή-
 θος τῶν Λδβιτῶν τῆ ἀντιδομῆς τῶν πρω-
 τοτόκων διώαμιν ἔχει Χριστὸς πάντων ἀν-
 θρώπων ἀντιδομῆς τῶν ἀπὸ τῆς πρώτοπλά-
 σῃ. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἀντὶ τῆς λυτρώσεως τῶν
 περιτῶν, ὑπὲρ ὧν ἐκ ἦσαν Λδβίταις ἰσάριθ-
 μοι· ἔ μερικῶς, εἰδὲ διαφόρως, ἀλλ' εἰς ὑπὲρ
 πάντων λύτρον γινόμενος, κατατιθέντων
 αὐτῷ λύτρα τὸν λόγον τῆς πίστεως, ἐμπε-
 ριέχοντα τῷ τῆ ἐπλάμερῃ νόμῳ πλήρω-
 σιν, αὖ τοῖς πέντε σίκλοις σημαυνομένῳ.

Γ μθ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὸ ἀρ-
 γύριον τὰ λύτρα τῶν πλεοναζόντων
 ν. εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν Λευιτῶν, Πα-
 ρὰ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ
 ἔλαβε τὸ ἀργύριον, πέντε καὶ ἐξήκον-
 τα καὶ τριακοσίους καὶ χιλίους σίκλους,
 να. κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. Καὶ
 ἔδωκε Μωϋσῆς τὸ ἀργύριον λύτρα
 Δ τῶν πλεοναζόντων Ἀαρῶν καὶ τοῖς
 υἱοῖς αὐτῆ, διὰ Φωνῆς Κυρίᾳ, ὃν τρέ-
 πον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ. Δ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέ-
 β. γων, Λάβε τὸ κεφα-
 λαίον τῶν υἱῶν Καὰθ ἐκ μέσθ υἱῶν
 Λευι, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἰ-
 γ. κης πατριῶν αὐτῶν, Ἀπὸ εἴκοσι καὶ
 πέντε ἐτῶν καὶ ἐπάνω ἕως πενήκοντα
 ἐτῶν, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτερ-
 γεῖν, ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ἐν τῇ
 σικηνῇ τῆ μαρτυρίᾳ.

* ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἡ μὲν ἔν ἐκ μιλιαίων
 ἀπογραφῆ, καὶ αὐτῷ τῶν ἀγίων τῷ ἀκα-
 κίαν δὺπαράδεκλον εἶναι διδάσκει. τό γε
 μὲν τοῖς θείοις ἔργοις ἐκνεμῖσθαι μόνῳ
 τῷ τῷ νόμῳ διωρισμένῳ ἡλικίαν ἀπὸ πέν-
 τε καὶ εἴκοσι καὶ μέχρι τῶν πενήκοντα
 ἐτῶν, ἐκάνο οἶμαί δηλῆν, ὅτι Θεῷ λειτερ-
 γίαν ἀποπεραίνει τῷ ἐξάαιρετον καὶ ἀδια-
 βλήτως ἔχουσαν, πᾶν ὅσον ἐσὶν ἐμφορον τε
 καὶ ὄβαντες ἤδη τε καὶ ἔτι. [ἤδη μὲν γὰρ

αὖ τέτοις, ὁ αὖ εἴκοσι καὶ πέντε γεγονῶς
 αἰαυτοῖς· ἔτι δὲ, καὶ ὁ μέχρι πενήκοντα
 προελθῶν.]

Ε δ. Καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν
 Καὰθ, ἐκ μέσθ υἱῶν Λευι, κατὰ
 δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν
 αὐτῶν, ἐν τῇ σικηνῇ τῆ μαρτυρίᾳ·
 ἅγιον τῶν ἀγίων.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Λειτουργία τοῖς ἐκ δή-
 μους Καὰθ, τὰ ἅγια τῶν ἀγίων, προειρη-
 χόντων τῶν ἱερέων καὶ πυκαζόντων αὐτά.
 πανταχῆ γὰρ τιμιώτερον τὸ πρῶτον αὖ
 τάξει, καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν αὖ κόσμῳ παρὰ
 Θεῷ, ἀτακτῶν δὲ παντελῶς εἰδῆ. αὖ ὑπερ-
 γίαις δὲ τὸ λδβιτικόν, καὶ ταῖς τῶν ὑπερ-
 κειμένων ἱεραργίας ὑπερρωμῖον.

ε. Καὶ εἰσελεύσοντο Ἀαρῶν καὶ
 οἱ υἱοὶ αὐτῆ, ὅταν ἐξάρη ἡ παρεμ-
 βολή, καὶ καθελῶσι τὸ καταπέ-
 τασμα τὸ συσκιάζον, καὶ καταλέ-
 ψουσιν

(1) Οὐδὲ αὖ τοῖς τῆ Ἱεροσολύμ. εἰδὲ αὖ τοῖς τῆ Ἀλεξανδρ. ἐκδοδομ. ταῦτα εὑρηται. περὶ τῆ διδράχμης
 δὲ ὁ Ἀλεξανδρ. τῆτο καὶ μόνον (αὖ Τόμ. 6. μέρ. 1. σελ. 181.) φησὶν· ἐστὶ μὲν γὰρ ὁ σατήρ, ἦτοι τὸ δι-
 δραχμον, ἀκίβδηλον νόμισμα. εἰδὲν ἐκ τῶν τῆ Σδωήρως τυχόν ὁ τῷ συλλογῷ τῶν δε τῶν ὑπομνημάτων ποιῆ-
 σαι, ταῦτα κατ' ἄνοιαν σιωπερανίστατο· εἰ γὰρ κατὰ λέξιν, ἐκ αὖ πάλιν τῆ Σδωήρως ἐμμένητο.

(2) Ἐν τῷ 13. εἰδ. τῆ 30. κεφ.

ψασι ἐν αὐτῷ τὴν σικηνὴν (1) τῷ μαρτυρίῳ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ μὴ ὀραῖσαι τὰ ἱερά, τὸ ἀθεώρητον δηλοῖ τῆς Θεότητος τοῖς μὴ εἰς ἄκρον ἦκασιν. Ἀγγέλοις γὰρ τὸ θεάσασθαι τὸν Θεὸν ἀνάκειται πρὸς δόξαν· τὰς δὲ ἀνθρώπους, ὑπερόν ποτε θεάσασθαι Θεὸν φησὶν ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃσι καθαροὶ πρὸς τὸ τέλειον. τὸ δὲ ἱερόν σκεῦος, ὡς Θεὸς εἶσα τιμᾶται, καθὸ καὶ ἠνώθη σκεῦει ἡ θεία εἶσα κατὰ τὴν σάρκωσιν. μὴ θεωρημένη δὲ ἡμῖν ἡ θεία εἶσα, ὑπὲρ ἡμᾶς ἐστίν, ἀλλ' ἐπισκιάζει ἡμῖν ὑπερέχουσα.

Ματθ. 5. 8.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ κιβωτὸς καλύπτεται τῷ καταπετάσματι ὄντι ποικίλῳ, ἀνιτιομιῶ τὸ ἐπικεκαλυμμένον τῷ νόμῳ, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων τὴν ποικιλίαν. ὅθεν καὶ τὸ ὑακίνθινον δέρμα καὶ τὸ ὁμοιον ἱμάτιον, ἐνδειγμα τῷ μὴ ἐκλάμπειν τὸν ἐν τῇ κιβωτῷ νόμον, ἀλλὰ συνεσκιᾶσαι.

5. Καὶ ἐπιθήσασιν ἐπ' αὐτῷ τὰ καλύμματα (2) δέρμα ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλῶσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν, καὶ διεμβάλωσι τὰς ἀναφορεῖς.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Καταπυκνάζεται δερμασί τε καὶ ἱματίοις ὑακίνθιοις ἢ τε ἀγία κιβωτὸς καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον, λυχνία τε αὐτῆ καὶ τὰ σκεῦη τὰ λειτουργικὰ, τὸν ἄνωθεν ἡμῖν καὶ ἐξ ἔρανθ σημαίνοντος τῷ ὑακίνθινῳ. τοιςτόχως γὰρ ὁ ἄνωθεν καὶ εἰς βάθος αἰθέρ. ὅτι δὲ τύποι Χριστοῦ τῷ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἔρανθ τὰ σκεῦη τὰ ἱερά, διὰ μακρῶν ἡμῖν ἤδη προαποδέδεικται λόγων.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δὴποτε τισὶ μὲν τῶν ἱερῶν σκευῶν ὑακίνθινα προσέταξεν ἐπιβληθῶσιν καλύμματα, τισὶ δὲ πορφύραν; (3) Τῶν τιμιωτέρων ὑακίνθινα μόνον τὰ καλύμματα ἴσ. ἀντίκειται δὲ ἡ χροῶς τὸν ἔρανθ. τὰς χάριν τὰ μὲν ἐν τῷ καταπετάσματι, ἐπιβλήμασιν ὑακίνθινοῖς καλυφθῶσιν προσέταξε· τὰ δὲ ἐκλὸς, καὶ πορφύροις, καὶ τοιςτοῖς. ὁ μὲν γὰρ ἔρανθ τιμωρίας ἐκ ἔχει· ἡ δὲ γῆ διὰ τὰς τῶν νόμων παραβάσεις δέχεται καὶ κολάσεις. τῆς δὲ βασιλείας ἡ πορφύρα δηλωτική. θεία δὲ καὶ ἀναρχος καὶ ἀνώλεθρος ἢ τῷ Θεῷ βασιλεία. τὰς χάριν τὰ ἐξωτῆς σκλήης καὶ πορφύροις καὶ ὑακίνθινοῖς ἐπιβλήμασιν ἐκαλύπτετο. προμηθέμενος δὲ τῷ δήμῳ τῷ Καθ' ἡμᾶς, προσέταξε πρότερον τὰς ἱερέας εἶσω τῶν ἀδύτων γεινομένης, καλύπτειν τὴν κιβωτὸν καὶ τὰ ἄλλα

σκεῦη τοῖς προειρημένοις καλύμμασιν· εἰδ' ἔτω τῷ Καθ' ἡμᾶς τὸν δῆμον ταῦτα μετακομίζων, ἵνα μὴ τὰ ἄψαυσα καὶ ἀδέατα θεασάμενοι, ἐκ τῆς παραδόξου θείας ὑπομεινωσιν ὀλεθρον.

ζ. Καὶ ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐπιβαλῶσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον ὅλον πορφύρεν, καὶ τὰ τρυβλία, καὶ τὰς θυίσκας, καὶ τὰς κυάθους, καὶ τὰ σπονδεῖα ἐν οἷς σπένδει, καὶ οἱ ἄρτοι οἱ διαπαντὸς ἐπ' αὐτῆς ἔσονται. η. Καὶ ἐπιβαλῶσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψασιν αὐτὴν καλύμματι ὑακίνθινῳ δερματίνῳ, καὶ διεμβάλωσι τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ δὲ τράπεζα ὀλοπορφύρω ἱματίῳ καλύπτεται, εἶτα κοκκίνῳ, εἶτα δέρματι ὑακίνθινῳ. ἄπερ δηλοῖ λαμπρότητα· τὴν πορφύρας τύπῳ δεικνυμένῳ, καὶ αὐτὸ διὰ κοκκίνου δεικνυμένον· (4) ὑπὸ τῆς ἐξωθεν ἐπισκιάσεως χροῶς καλυπτόμενα, διὰ τὸ μὴ ῥαδίον εἶναι τὴν γνῶσιν τῆς ἐν τῇ θείᾳ τροφῇ λαμπρότητος, καὶ τῆς ἐν αἵματι Χριστοῦ σωτηρίας. (5)

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Σημαίνει ἡ τράπεζα, τὴν πρόθεσιν ἔχουσα τῶν ἄρτων, τὴν ἀνάμακλον θυσίαν, δι' ἧς ὀλογοῦμεθα τὸν ἄρτον ἐδίωντες τὸν ἐξ ἔρανθ, τῆς Χριστοῦ, ὅς καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς· ἀλλ' ἴωτε καὶ ἐστὶ καὶ ἔτω Θεὸς ἄνωθεν τε καὶ ἐκ πατρὸς ἐρχόμενος, καὶ ἐπάνω πάντων, ὡς τῶν ὅλων βασιλεὺς καὶ Κύριος. ἀνιγνῆμα δὲ τῆς τῷ Χριστοῦ βασιλείας εἶη ἂν, ὡς ἔμοιγε φαίνεται, τὸ ἐπιτεταυῖσαι τῇ τραπέζῃ τὸ ἀλεργὲς ἱμάτιον, ἢτοι τὸ περιβλήμα τὸ πορφύρεν.

θ. Καὶ λήψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψασιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τὰς λύχνους αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ τὰς ἐπαρυσφίδας αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ἀγγεῖα τῷ ἐλαίῳ αὐτῆς, ὅσοις λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἐμβάλωσιν αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ σκεῦη αὐτῆς, εἰς κάλυμμα δερματίνον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιθήσασιν αὐτὸ (6) ἐπ' ἀναφορέων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐκκλησίας γὰρ τύπος. μέλανα δὲ καὶ σκιώδη τὰ ἀνθρώπινα. (7)

ια. Καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐπικαλύψασιν ἱμάτιον ὑακίνθινον,

(1) Τὴν κιβωτὸν τῷ μαρτυρίῳ. ἀφ' προειρημ. ἐκδός. καὶ ὁ ἐν ἀγ. Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 458. καὶ ὁ Ἀπολιν. ὡς ἐκ τῷ προκειμ. ὑπομνήμ. δηλον.

(2) Ἐπ' αὐτὸ κατακάλυμμα. ἀφ' αὐτ. ἐκδός.

(4) Δηλόμενον. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(3) Πορφύρεα. ἢ ἐν Καλ. ἐκδ.

(5) Ταῦτα ἄλλως πως ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

(6) Ἀντίλ. ἀφ' εἰρημ. ἐκδός. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν τῷ εἰρημ. τόπῳ.

(7) Ταῦτα ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. πλατύτερον· ἡ λυχνία δέρματι καὶ ἱματίῳ ὑακίνθινῳ καλύπτεται. ἐκκλησίας γὰρ τύπος. μέλανα δὲ, κτ.

θινον, καὶ καλύψωσιν αὐτὸ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ διεμβάλῃσι τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆ. Καὶ λήψονται πάντα τὰ σκεύη τὰ λειτουργικά ὅσα λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἁγίοις· καὶ ἐμβάλῃσι εἰς ἱμάτιον ὑακινθίνον, καὶ καλύψωσιν αὐτὰ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐπιθήσωσιν ἐπὶ ἀναφορεῖς.

ιγ. Καὶ τὸν καλυπτήρα ἐπιθήσωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐπικαλύψωσιν ἐπ' αὐτὸ ἱμάτιον ὀλοπόρφυρον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ θυσιαστήριον καλύπτεται πορφυρῶ καὶ ὑακινθίνῳ. αἱ μὲν γὰρ αἰ τῷ θεῷ ἱμάτι τὸ λαμπρὸν καὶ βασιλικόν, αἱ δὲ ἐπικάλυψις.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Κατημφίεσο τὸ τῶν καρπωμάτων θυσιαστήριον ἱματίῳ κοκκίνῳ. ἱμάτιον δὲ κοκκινοβαφές, αἵματος τύπον παραδεξόμεθα. τέτυται γὰρ δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστός, καὶ ἄμνος οἷάτις ἐπὶ τὸ θεῖον ἀνέβη θυσιαστήριον, εἰς ὁσμῶν ὕδατος τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ.

ιδ. Καὶ ἐπιθήσωσιν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆ ὅσοις λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ τὰς Φιάλας, καὶ τὸν καλυπτήρα, καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆ θυσιαστήριος. καὶ ἐπιβάλῃσι ἐπ' αὐτὸ κάλυμμα δερματίνον ὑακινθίνον, καὶ διεμβάλῃσι τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆ. καὶ λήψονται ἱμάτιον πορφυρῶν, καὶ συγκαλύψωσιν τὸν λητήρα καὶ τὴν βάσιν αὐτῆ, καὶ ἐμβάλῃσι αὐτὰ εἰς κάλυμμα δερματίνον ὑακινθίνον, καὶ ἐπιθήσωσιν ἐπ' ἀναφορεῖς.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Πρὸς τοῖς ὑακινθίοις ἱμάτιον ὀλοπόφυρον τῷ λητήρι τὸ πέτασμα. γράφει δὲ ὁ λητήρ ἐφ' ἑαυτῷ τὸν τύπον τῆς ἀγίας βαπτίσματος, ὕδασι ἡμᾶς ἀγίοις ἀπολύοντες εἰς ἀπόθεσιν ἀμαρτίας, καὶ εἰς τὴν τῶν ἑρανῶν βασιλείαν ἀποκομίζοντες. ἀνωθεν δὲ καὶ ἐξ ἑρανῶν τὸ ἅγιον βάπτισμα. ἀνιγμα δὲ τέττα τὸ χρῶμα τὸ ὑακινθίνον.

ιε. Καὶ συντελέσωσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ καλύπτοντες τὰ ἅγια, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, ἐν τῷ ἔξοιζεν τὴν παρεμβολὴν· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ Καὰθ αἶρειν, καὶ ἔχ ἄψονται τῶν ἁγίων,

Α ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. ταῦτα ἀρῶσιν οἱ υἱοὶ Καὰθ ἐν τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἴνα μὴ ἐπὶ ξύλα βασιάζομενα τὰ ἅγια, ὄβρεθῇ ὀπιδοῖ τῆ βασιάζοντος, ἦτοι τῶν εἰαγόντων βοῶν, διὰ τέττο, Φησὶν, ὡμοῖς ἔφερον αὐτὰ οἱ Καὰθίται.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τοῖς μὲν Γεδσωνίταις ἐδόθησαν κατὰ πρόσαγμα Θεῷ ἅμαξαι δύω, καὶ τέσσαρες βόες· τοῖς δὲ Μεραρίταις, διπλᾶ καὶ βαρύτερα τέτων βασιάζματα· τοῖς δὲ Καὰθίταις, ἑσὶν, ὡς τιμωτέροις τὰ τιμιώτερα. εἰ δὲ μὴ ἔτω τιμία τὰ βασιάζματα αὐτῶν, οἱ μὴ βασιάζοντες ἂν ἦσαν σεμνότεροι, ὡς οἱ μὴ αἶροντες αἰ σαββάτω βασιάζματα, ἱερώτεροι καὶ νόμιμοι· οἱ δὲ βασιάζοντες, βέβηλοι καὶ ἀνίεροι. ἔττω ὁ κάμνων δι' ἐκκλησίαν τιμιώτερος τῆ τὸ ἄπονον, ὡς τιμιώτερον, αἰρεμῆς. ὁ δὲ κοσμῶδη κάμνων (1) ἱερώτερος τῆ κάμνοντος, ὡς ὁ σαββατίζων τῆ μὴ σαββατίζοντος.

ις. Ἐπίσκοπος Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρὼν τῆ ἱερέως, τὸ ἔλαιον τῆ Φωτὸς, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ ἡ θυσία ἡ καθ' ἡμέραν, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, ἡ ἐπισκοπὴ ὅλης τῆς σκηνης, καὶ ὅσα ἐσὶν ἐν αὐτῇ ἐν τῷ ἁγίῳ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσαμ τὸ τῆ ἐπισκόπου ὄνομα, ὅς ἐστιν ἀρχῶν ἀρχόντων, ὡς τὸ πρὸ τέττα κεφαλαίου.

ιζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων, Μὴ ὀλοθρεύσητε τῆς σκηνης (2) τὸν δῆμον τὸν υἱὸν Καὰθ ἐκ μέσων τῶν Λευιτῶν. Τέττο ποιήσατε αὐτοῖς, καὶ ζήσονται καὶ ἔ μὴ ἀποθάνωσι, προπορευομένων αὐτῶν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων· Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ εἰσπορευέσθωσαν, καὶ καταστήσωσιν αὐτῆς ἑκάστον κατὰ τὴν ἀναφορὰν αὐτῆ, καὶ ἔ μὴ εἰσελθῶσιν ἰδεῖν ἔξ᾽ ἄπεινα τὸ ἅγιον, καὶ ἀποθάνωσιν.

κα. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάβε τὴν ἀρχὴν τῶν υἱῶν Γεδσῶν, καὶ τέττα κατ' αἰκῶν πατριῶν αὐτῶν, κατὰ δῆμους αὐτῶν, ιγ. Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτης ἐπισκέψασθαι αὐτῆς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος (3) λειτουργεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίας.

G g g g 2

ΚΥΡΙΑ-

(1) Οὕτω μὲν ἑκάτερος τῶν κωδίκ. ὀρθῶς δὲ, μὴ κάμνων. εἰ δὲ γε τὸ κάμνω καὶ ἀντὶ τῆ, καμᾶτω κλῶμαι ληφθῆ, κατὰ τὸ, τὰς, (σὺχ. 341. τῆς σ. Ἰλ.) αὐτοὶ καμόμεθα βίη φίτε δερίτε μακρῶ· (ὁ καὶ ὁ Εὐσάθ. λουκαϊκῶν Φησὶν, εἶπερ αὐτὸς ἔκαμεν αὐτὰς, ἦγεν καμᾶτω ἔχων.) ἀναγνωστέον πάλιν, ὁ δὲ κοσμῶδη μὴ κάμνων ἱερώτερος τῆ κάμνοντος. ἔτω μὲν γὰρ ἐκ παραλήλε ἔσεται τὸ, κάμνοντος, καὶ μὴ σαββατίζοντος· καθ᾽ ἕπερ καὶ ὁ μὴ κάμνων, καὶ κατὰ τὴν κοινὴν τῆ κάμνω σημασίαν, καὶ ὁ σαββατίζων. Ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ Προκόπιος (αἰ τῷ τῆς Δύγ. κώδ.) τὰ αὐτὰ χερὸν αὐτολεξεί ἐκλιθέμενος, Φησὶν· ὁ δὲ κόσμω μὴ κάμνων.

(2) Τῆς φυλῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(3) Ὁ εἰσπορευόμενος. αἱ αὐτ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Γεδσωνῖται δὲ αὐ καὶ μίτοι καὶ Μεραρίται κατὰ τὸν ἴσον τρόπον ἀπεγράφοντο μὲν ἀπὸ εἰκοσι καὶ πέντε ἔτων καὶ μέχρι πενήκοντα, ὀνομασί δὲ κατ' οἴκας καὶ πατριάς.

κδ. Αὕτη ἡ λειτουργία τῶ δῆμος τῶν Γεδσῶν, λειτουργεῖν καὶ αἶρειν.
 κε. Καὶ ἀρεῖ τὰς δέξρας τῆς σικηνῆς, καὶ τὴν σικηνὴν τῶ μαρτυρίαι, καὶ τὸ κατακάλυμμα αὐτῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα τὸ ὑακίνθινον τὸ ὄν ἐπ' αὐτῆς ἄνωθεν, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς σικηνῆς (1) τῶ μαρτυρίαι. Καὶ τὰ ἰσῖα τῆς αὐλῆς, ὅσα ἐπὶ τῆς σικηνῆς τῶ μαρτυρίαι, καὶ τὰ περισὰ αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ λειτουργικὰ αὐτῶν, καὶ ὅσα λειτουργῶσιν ἐν αὐτοῖς ποιήσασι.

Κατακάλυμμα. τὸ Σαμαρειτικόν, ἐπίπαστρον, καὶ δέρματα ὑακίνθινα. ἄτινα καλεῖ τὸ ἐξηκοσόν (2) κεφάλαιον τῆς Ἐξόδου διφθέρας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Λειτουργία τῶ δῆμος Γεδσῶν, αἱ δέξρας τῆς σικωῆς, τὰ κάλυμματα, τὰ περιτανύσματα τῶν θυρῶν, καὶ τὰ ἰσῖα τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ περισὰ.

κη. Κατὰ νόμα Ἀαρῶν καὶ τῶν υἱῶν αὐτῶ ἕσασ ἡ λειτουργία τῶν υἱῶν Γεδσῶν κατὰ πάσας τὰς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀρετὰ-δισὰ (3) αὐτῶν. καὶ ἐπισκέψῃ αὐτῶς ἕξ ὀνομάτων, καὶ πάντα τὰ ἀρετὰ αὐτῶν. Αὕτη ἡ λειτουργία τῶν υἱῶν Γεδσῶν ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι, καὶ ἡ Φυλακῆ αὐτῶν ἐν χειρὶ Ἰθάμαρ τῶ υἱῶ Ἀαρῶν τῶ ἱερέως. Οἱ υἱοὶ Μεραρί κατὰ δῆμος αὐτῶν, κατ' οἴκας πατριῶν, ἐπισκέψασθε αὐτῶς, Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πενήκονταέτης ἐπισκέψασθε αὐτῶς, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν τὰ ἔργα τῆς σικηνῆς τῶ μαρτυρίαι.

λα. Καὶ ταῦτα τὰ Φυλάγματα τῶν αἰρομένων ὑπ' αὐτῶν κατὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι· τὰς κεφαλίδας τῆς σικηνῆς, καὶ τὰς μοχλὰς αὐτῆς, καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θυρας τῆς σικηνῆς, Καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς κύκλω, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, καὶ τὰς σύλκας

Α τῶ καταπετάσματος τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τὰς πασάλλας αὐτῶν, καὶ τὰς κάλκας αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ λειτουργήματα αὐτῶν· ἕξ ὀνομάτων ἐπισκέψασθε αὐτῶς, καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς Φυλακῆς τῶν αἰρομένων ὑπ' αὐτῶν.

Β **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ κάλυμμα. Ἔσικε κάλυμμα νῦν τὰ ἰσῖα τῆς αὐλῆς λέγειν, ἕχ ὅτι αὐτὸ ἐβάσαζον· τοῖς γὰρ υἱοῖς Γεδσῶν ἀπειρομέμητο· ἀλλὰ τὰς σύλκας τῶν. καὶ γὰρ ἐσιν ἐπινοήσασ ἕτερον κάλυμμα ἔχον σύλκας.

Γ ΣΕΤΗΡΟΥ. Καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θυρας τῆς σικωῆς. Καὶ μὴν τοῖς υἱοῖς Γεδσῶν πρὸ ὀλίγας τῶ ἀπαίειμιν. ἀλλὰ δῆλον, ὡς ἀντὶ τῶν σύλων αὐτῶ, αὐτὸ τὸ κάλυμμα τέθεικε. νῦν γὰρ ἐσιν ἡ θεία Γραφή, καὶ τὰς ἀδείξαις τῶν νοημάτων εἰσαργεῖς παραδηλοῖ τοῖς προσέχασι. καὶ τὰ μὲν ὑποσηρίζοντα τοῖς υἱοῖς Μεραρί ἀποδέδωκε, τὰ δὲ σκέποντα καὶ καλύπτοντα τοῖς υἱοῖς Γεδσῶν· τῶ μὲν αὖ τῇ ἀρσει, τῶ δὲ αὖ τῇ Φυλακῇ· καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τὰ ἅγια τῶν ἀγίων.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Ἰσέον, ὅτι αὖ τῇ Ἐξόδῳ κάλων ἕκ ἐμνημόνουςιν αὖ τῇ κατασκόβῃ τῆς σικωῆς. ἕκῃν μᾶλλον αὖ αὐτοῖς ἐδέσμεν τὰς σύλκας, καὶ τὰ ἄλλα βαρέα σκόβῃ ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν.

λε. Αὕτη ἡ λειτουργία δῆμος υἱῶν Μεραρί ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι, ἐν χειρὶ Ἰθάμαρ υἱῶ Ἀαρῶν τῶ ἱερέως. Καὶ ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν καὶ οἱ ἀρχόντες Ἰσραὴλ τὰς υἱῶς Καὰθ κατὰ δῆμος αὐτῶν, κατ' οἴκας πατριῶν αὐτῶν, Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος, καὶ ἐπάνω ἕως πενήκονταέτης, λειτουργεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι.
 λς. Καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκειψις αὐτῶν κατὰ δῆμος αὐτῶν, διχίλιοι ἐπτακόσιοι λς. πενήκοντα. Αὕτη ἡ ἐπίσκειψις δῆμος Καὰθ, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι, κατὰ ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν διὰ Φωνῆς λη. Κυρίαι, ἐν χειρὶ Μωϋσῆ. Καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ Γεδσῶν κατὰ δῆμος αὐτῶν, κατ' οἴκας πατριῶν αὐτῶν, λθ. Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πενήκονταέτης, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα μ. ἐν τῇ σικηνῇ τῶ μαρτυρίαι. Καὶ ἐγένετο

(1) Τῆς θυρας τῆς σικωῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.
 (2) Οὐχὶ τὸ 60, ἀλλὰ τὸ 39.
 (3) Ἄρετα δισὰ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. Ταῖ ἔργα αὐτῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Κατὰ πάντα τὰ ἐργαλεῖα δι' αὐτῶν. ἡ αὖ Ὄξεν. ἐκδ.

νετο ἢ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, μα. διχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα. Αὕτη ἢ ἐπίσκεψις δῆμος ἡὼν Γεδσῶν, πᾶς ὁ λατρυγῶν ἐν τῇ σιηνῇ τῆ μαρτυρίας, ἔς ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ Φωνῆς Κυρίας, ἐν χειρὶ Μωϋσῆ. μβ. Ἐπεσκέπησαν δὲ καὶ δῆμος ἡὼν Μεραρὶ κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, Ἐπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτης, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λατρυγεῖν πρὸς τὰ ἔργα τῆς σιηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ἐγένετο ἢ ἐπίσκεψις αὐτῶν, τῆς συγγενείας αὐτῶν κατὰ δῆμους, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, τριμγ. χίλιοι καὶ διακόσιοι. Αὕτη ἢ ἐπίσκεψις δῆμος ἡὼν Μεραρὶ, ἔς ἐπεσκέψα-

Α το Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν διὰ Φωνῆς Κυρίας, ἐν χειρὶ Μωϋσῆ. Πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι, ἔς ἐπεσκέψατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡὼν Ἰσραὴλ τῆς Λευίτας, κατὰ δῆμους αὐμζ. τῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, Ἐπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτης, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἔργων, καὶ τὰ ἔργα αἰρόμενα ἐν τῇ σιηνῇ τῆ μαρμυ. τυρίας. Ἐγενήθησαν οἱ ἐπεσκεμμένοι, οὐλαινχιλίοι πεντακόσιοι ὄγδοήμδ. κοντα. Διὰ Φωνῆς Κυρίας ἐπεσκέψατο αὐτῆς ἐν χειρὶ Μωϋσῆ, ἀνδρα κατ' ἀνδρα ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν, καὶ ἐπὶ ὧν αἴρουν αὐτοί. καὶ ἐπεσκέπησαν, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος Γ τῷ Μωϋσῆ.

Κ Ε Φ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς β. Μωϋσῆν, λέγων, Πρόσαξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔξαποσειλάτωσαν ἐν τῆς παρεμβολῆς πάντα λεπρὸν, καὶ πάντα γονορρῆν, καὶ πάντα ἀκάθαρτον ἐπὶ ψυχῆς, γ. Ἐπὸ ἀρσενικῆ ἕως θηλυκῆ, ἔξαποσείλατε ἔξω τῆς παρεμβολῆς. καὶ ἔμειναν οἱ τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, ἐν οἷς ἐγὼ καταγίνομαι ἐν αὐτοῖς. (1)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ τί δήποτε καὶ τῆς λεπρῆς καὶ τῆς γονορρῆς ἔξω τῆς παρεμβολῆς διάγειν ἐκέλευσαν; Ἐπὸ τῶν μικρῶν τὰ μεγάλα παιδιδῶν. εἰ γὰρ ὁ ἀπλόμομος νεκρὸς ἀκάθαρτος, πολλῶ μᾶλλον ὁ νεκρὸν ἐργασάμενος ἑαυτὸν διὰ μισοφονίας. καὶ εἰ ὁ λεπρὸς ἀκάθαρτος, πολλῶ μᾶλλον ὁ τὰ ποικίλα τῆς κακίας ἐργαζόμενος εἶδη. ἔτω διὰ τῆ γονορρῆς ἢ μοιχεῖα κατηγορεῖται. εἰ γὰρ τὸ ἀκέραιον μισαρὸν, πολλῶ δήπεσον τὸ κατὰ γνώμην τολμώμενον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίνα καλεῖ ἀκάθαρτον ἐπὶ ψυχῆς; Τὸν τῆ τεθνηκότος ἀψάμενον, ἢ ὁσέοις νεκρῶ πελάσαντα.

ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Οἶμαι δὲ ἔν, ὅτι τῶν ἐν πάθει (2) καὶ σωματικῶν πραγμάτων ἔσφοδρα πολλὴ παρα Θεῷ λόγος ἰσ, τῶν δὲ θείων ἡμῖν καὶ πνευματικῶν διὰ τῆτων διατυποῖ λατρείαν. σημαίνει μὲν γὰρ ὁ λεπρὸς τὸν τοῖς εἰς νεκρότητα πάθει ποικίλως κατεσιγμένον. ταῦτα δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός· ὁ δὲ γονορρῆς, τὸν αἰετὸ καὶ ἀχέτως ἐν μολυσμοῖς, καὶ τῶν τῆς φύσεως ἐπιτηδειότητα πρὸς καρπο-

φορίαν τῶν ἀρετῶν τε καὶ ἀξιάγασον δαπανῶντα πρὸς τὸ μηδὲν· ὁ δὲ ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῆς, τὸν πάντως τῆς ἐτέρων νεκρότητος μετεχρηκότα, καὶ πλημμελημάτων ἄλλοτριῶν ῥαθύμως ἀναπιμπλάμενον, πρὸς ὃν καὶ ὁ Παῦλος Φησι· σεαυ- Δ» τὸν ἀγνὸν τήρει, καὶ μὴ κοινῶναι ἀμαρ- τίας ἄλλοτριας. [τῆτο οἰμαίεσι τὸ ἐπὶ νεκρῶ μολυῦεσθαι νοητῶς.]

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἀκάθαρτος ἐναίτινας ἐπὶ ψυχῆς τοιόν δέτι δηλοῖ τὸ κατοικομομὸς θίγειν καὶ ἀγχεῖ γενέσθαι νεκρῶ σώματος εἰς μολυσμὸν τρόπον τοῖς ἀρχαιοτέροις ὁ νόμος κατελογίζετο, ἀπηχθῆμενίω Θεῷ τῶ πάντα ζωογονεῖν ἰχύνοντι τῶ νεκρότητα δεικνύς· καὶ μὴ καὶ ἐτέρως εἰς νε καὶ ψυχῆς νεκρωσιν, καθάπερ ἐν τύπῳ παχεῖ τὸ χρῆμα δεχόμενος. νεκρὸς δὲ νῆς καὶ ἀπεψυγμένος ὁ Φιλαμαρτήμων, καὶ τῶν εἰς ζωὴν ἀνδραγαθημάτων ἀμοιρεῖν εἰδισμένος. ἀλλ' εἰ τεθνήσαναι σιωέβη τινὰς, πᾶσα πῶς ἀνάγκη τῆς ἐξ αἵματος τε καὶ κατὰ γένος οἰκείας σιωικνίαι τε καὶ ὄραν ἐπ' αὐτῶ τὰ νενομισμένα· πλὴν ἀκάθαρτοι καὶ ἔτοι κατὰ τὸν νόμον, ἐκ εἰς ἅπαν δὲ καὶ μέχρι παντός, ἀλλ' ἰσ τις αὐτοῖς ἀποκαθάρσεως τρόπος.

δ. Καὶ ἐποίησαν ἔτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἔξαπέσειλαν αὐτῆς ἔξω τῆς παρεμβολῆς. καθὰ ἐλάλησε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἔτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

ε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, ἀνῆρ ἢ γυνὴ, ὅστις ἀν ποιήσῃ

(1) Τῶν δὲ τῶ τῶν ἀρετῶν μᾶλλον τὸ τῆ Ἰσιδάρε ὑπέμνημα τὸ ἐν τῶ 3. ἐδ. τῆ 15. κεφ. τῆ Λοίτ.
(2) Ἐν πάθει. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 481.

ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων, καὶ παριδῶν παρίδη καὶ πλημμελήσῃ ἡ ψυχὴ ἐκείνη, Ἐξαγορεύσει τὴν ἀμαρτίαν, ἣν ἤμαρτε, καὶ ἀποδώσει τὴν πλημμέλειαν τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἐπίπεμπλον αὐτῆς προσθήσει ἐπ' αὐτῶ, καὶ ἀποδώσει τίνι ἐπλημμέλησεν αὐτῶ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίςιν, ἀνὴρ ἢ γυνή, εἴ τις ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων; Τὰ μικροτάτα τῶν ἀμαρτημάτων ἀνθρώπινα κέκληκεν· ἐπειδὴ τρεπλῶ ἔσαν τῶν ἀνθρώπων τῶν φύσιν, πάντων ἀπηλλάχθαι τῶν ἀμαρτημάτων ἐχ οἶόν τε. ἔδει γὰρ Φησι κατὰ τὸν Ἰωάν. 14. 4, 5. τὰρὸς ἀπὸ οὐπέ, ἐδ' ἂν μία ἡμέρα ἢ ζωὴ αὐτῆ. τέττε χάριν καὶ ὁ Θεὸς Δαβὶδ βοᾷ· Ψαλ. 142. 2. μὴ εἰσελθῆς εἰς κρίσιν μετὰ τῆ δόλυσσ, ὅτι ἐδικαιώθησεται ἐνώπιόν σε πᾶς ὁ ζῶν. μόνος γὰρ ὁ δεσπότης Χριστός, καὶ ὡς ἀνθρώπος, καὶ ὡς Θεός, τὸ ἀμωμον ἔχει. Ἡσ. 53. 9, 4. καὶ τέττο προορῶν ὁ Προφήτης ἐβόα· ὅς ἀμαρτίαν ἐκ ἐποίησεν, ἐδὲ οὐρέθη ἐν τῶ σώματι αὐτῆ δόλος. - τέττε χάριν καὶ τὰς ἄλλων ἀμαρτίας ἀνέλαβεν, ὡς οικειᾶς μὴ ἔχων. ἔτος γὰρ Φησι τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυῶται. καὶ ὁ μέγας Ἰωάννης· ἴδε ὁ ἄμνος τῆ Θεῶ ὁ αἴρων Ψαλ. 87. 5. τὰς ἀμαρτίας τῆ κόσμος. διὰ τέττο καὶ ἐνεκροῖς ἐλύθηρος. διδάσκει τοίνω ὁ Θεὸς νόμος πῶς θεραπύειον τῆς τὰ μέτρια πλημμελῶντας. κελῶει γὰρ τὸν αἴτισι συμβολαίοις ἡδικηκότα, πρῶτον ἐξαγορεύσασαι τῶ ἀμαρτίαν, εἶτα τῶ ἡδικημένῶ τὸ ληφθῆναι ἀποδῶναι, προσεδεικότα τῶ κεφαλαίῳ τὸ πέμπλον. εἰ δὲ συμβαίῃ τὸν ἡδικημένον πρὸ τῆς τῆ ἡδικηκότος μεταμελείας καταλύσασαι τὸν βίον, ἐκλίσασαι ταῦτα τῶ ἀγχισθόντι. ἀγχισθόντα δὲ καλεῖ τὸν τῶ γὰει προσήκοντα. ἡ δὲ τάξις τῆ γὰει αὐτῆ· πρῶτος ἦος, εἶτα θυγάτηρ, εἶτα ὁ τῆ πατὴρ, ἀδελφός, ἔπειτα ὁ τῆ πάππ. εἰ δὲ τέτων μηδὲς εἴη, ὁ πλησιέστερος συγγενής· εἰ δὲ μὴ οὐρίσκοιτο συγγενής, τῶ Θεῶ τὰ προῖρηθέντα προσενεγκέιν διηγόρῳσε. τέττο γὰρ εἶπαν· ἐάν δὲ μὴ ἢ τῶ ἀνθρώπῳ ὁ ἀγχισθῶν, ὡσε ἀποδῶναι αὐτῶ τὸ πλημμέλημα τὸ πρὸς αὐτὸν, τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον τῶ Κυρίῳ, τῶ ἱερεῖ ἔσαι, πλῶ τῆ κριῖ τῆ ἰλασμοῦ, δι' ἧ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῆ ἐν αὐτῶ.

» ΣΕΤΗΡΟΥ. Καλῶς, τῶν ἀνθρώπων. τὰ γὰρ εἰς χρήματα φέροντα τῶ ζημίαν ἀμαρτημάτων ἐν τῶ Λυβίτικῶ (1) ἀριθμῶνται· ἦτοι τὸ εἰς παραθήκῃ ἀμαρτησῶν, ἢ περὶ κοινωνίας ἢ ἀρπαγῆς χρημάτων ἐγκληθῶν. τὰ δὲ μὴ ἀνθρώπινα, ἀλλ' ἄτινα εἰς ὕβριν ἀναφέρεται τῆ Θεῶ, ἐκ ἔχει ἐξιλιασμόν. τῶν ἀνθρώπων ἐν μόνον ἐκασίως ἐσὶν ἄφεις κατὰ τὸν νόμον.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Κῆφον τὸ ζημίωμα τῶν ἀποσερέντων παρανόμως. θυσία κριῖ

μετὰ προθήκης τῆ πέμπτη, ἀντὶ τῆ πενταπλασί, ὅπερ ἰὼ ἐπὶ κλοπῆς. ἐκεῖ μὲν γὰρ κολαστικῶς, ἐνταῦθα δὲ ἰατρικῶς ἐπὶ τῶν αἰδομένων τῆ ἀδικήματος, καὶ ζήτῶντων διόρθωσιν.

» Ἡ. Ἐάν δὲ μὴ ἢ τῶ ἀνθρώπῳ ὁ ἀγχισθῶν, ὡσε ἀποδῶναι αὐτῶ τὸ πλημμέλημα πρὸς αὐτὸν, τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον τῶ Κυρίῳ, τῶ ἱερεῖ ἔσαι, πλῶ τῆ κριῖ τῆ ἰλασμοῦ, δι' ἧ ἐξιλιάσεται ἐν αὐτῶ περὶ αὐτῆ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Δύω διδάσκει κάλλιπα ὁ νόμος· ὅτι πάντα τὰ τῶ Κυρίῳ προσεργόμενα ὁ ἱερός ἐλάμβανε· καὶ ὅτι, εἰ ἐχρεώσῃ τις ὑπὲρ πλημμελείας, καὶ ἀπέθανεν ὁ χρεωστέμενος μὴ ἔχων κληρονόμον, τῶ Κυρίῳ προσεκυρῶτο ὁ ἐχρεώσῃ δῶναι τῶ ἀδικηθέντι ὁ πλημμελήσας. τέττο δὲ ἐλάμβανεν ὁ ἱερός, ὡς ἱερωμένον, χωρὶς τῆ κριῖ. πρεσβῶει γὰρ ὁ ἱερός, καὶ δὲ χορηγεῖσθαι αὐτῶ παρ' ἐκείνων.

» Δ. Καὶ πᾶσα ἀπαρχὴ καὶ πάντα τὰ ἀγιαζόμενα ἐν ἡοῖς Ἰσραὴλ, ὅσα ἐάν προσφέρωσι τῶ Κυρίῳ, τῶ ἱερεῖ αὐτῶ ἔσαι. Καὶ ἐνάσω τὰ ἡγιασμένα αὐτῶ ἔσαι· καὶ ἀνὴρ, ὅσα ἐάν δῶ τῶ ἱερεῖ, αὐτῶ ἔσαι.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προσέταξε δὲ καὶ τὰς προσφερομένας ἀπαρχὰς τῆς ἱερέας ἐδίειν. ἀπαρχὴ γὰρ ἦσαν τῆ μὲν λαῶ οἱ Λυβίται, τῶν δὲ Λυβιτῶν οἱ ἀρχιερεῖς. (2) ὡς ἀπαρχαί τοίνω τὰς ἀπαρχὰς ἐκομίζοντο.

» ΑΔΗΛΟΥ. Πᾶσα προσφορά τῆ ἱερέως ἐσὶν. ἐάν δέ τις ὑπόχηται, λόγος χάριν, ἐν ἀγίῳ τόπῳ τόσα ἀναλίσκειν ἢ σφάζειν· ἐάν ἐλθῶν εἰς ἐκείνον τὸν τόπον, σφάζῃ τὸ ὑποχέσθαι, ἐκ ἀνάγκῃ ἔχει δῶναι αὐτὸ τῶ ἱερεῖ, ἀλλ' αὐτὸς ἐδίει. πλῶ ἐάν μέρος ἐξ αὐτῆ ἐκασία γνώμῃ δῶ τῶ ἱερεῖ, τῆ ἱερέως ἔσαι. διὸ καὶ οἱ υἱοὶ τῆ Ἠλὶ τῆ ἱερέως ἐπειδὴ κατὰ βίαν ἀπὸ τῶν ἀγιαζομένων ἐλάμβανον, εἰς λόγον Φησι τῆ ἱερέως, παρηνόμεν. ἔ γὰρ ἄκων τις δίδωσι τῶ ἱερεῖ ἐκ τέτων, ὡσερ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας.

» Ζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἰσραὴλ, λέγων, Πάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἐάν παραβῆ ἢ γυνὴ αὐτῆ, καὶ παρίδη αὐτὸν ὑπερίδσσα, καὶ κοιμηθῆ τις μετ' αὐτῆς κοίτην σπέρματος, καὶ λάθῃ ἐξ ὀφθαλμῶν τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ κρύψῃ, αὐτῆ δὲ ἢ μεμιασμένη, καὶ μάρτυς μὴ ἢ κατ' αὐτῆς, καὶ αὐτῆ μὴ ἢ συνειλημμένη, καὶ ἐπέλθῃ αὐτῶ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, αὐτῆ δὲ μεμίαν-

(1) Ἐν κεφ. 6.

(2) Οἱ ἱερεῖς. ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν Χαίλ. ἐκδόσ.

μεμίανται, ἢ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα
ζηλοτυπίας, καὶ ζήλωσῃ τὴν γυναῖκα
αὐτῆς, αὐτὴ δὲ μὴ ᾗ μεμιαμένη,

15. καὶ ἄξει ὁ ἄνθρωπος τὴν γυ-
ναῖκα αὐτῆς πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ προ-
σοίσει τὸ δῶρον περὶ αὐτῆς, τὸ δέκα-
τον τῆς ὕφει ἄλευρον κριθίνον· καὶ ἐπι-
χεῖ ἐπ' αὐτῷ ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσει
ἐπ' αὐτῷ λίβανον· ἔστι γὰρ θυσία
ζηλοτυπίας, θυσία μνημοσύνης, ἀνα-
μιμνήσκουσα ἁμαρτίαν. Καὶ προσά-
ξει αὐτὴν [ὁ ἱερεὺς, καὶ σήσει αὐτὴν]
ἐναντι Κυρίου.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Μοιχείας
τὰς μὲν αὐτοφώρως, ἀναργέσιν ἐλέγχοις
πιστευματίας, ἀνδραδέσιν ὑπαιτίως ἀπέφλυον ὁ
νόμος· τὰς δὲ κατ' ὑπόνοιαν, καὶ ἐδικαίω-
σαν ἐξετάζεσθαι πρὸς ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ
τῆς φύσεως ἠγάγε δικαστήριον· ἐπειδήπερ
ἄνθρωποι μὲν τῶν ἐμφανῶν ἐπιγνώμονες,
Θεὸς δὲ καὶ τῶν ἀδήλων, ὧ μόνω διωκτὸν
ψυχῶν ἀναργῶς θεάσασθαι. Καὶ μετ' ὀλίγα.
Ἐάν δ' ἀμφήρις ἢ τὰ λεχθέντα, καὶ μὴδ'
ἕτερον καθέλκῃ μέρος, ἴτωσαν εἰς τὸ ἱε-
ρόν, καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ εἰς ἀντικρὺ τῆ βω-
μῆς, παρόντος τῆ κατ' ἐκείνῳ τῷ ἡμέραν
ἱερωμίας, δηλῶτω τῷ ὑπόνοιαν ἅμα καὶ
κομίζων ἄλδρον κριθίνον, εἰδὸς τι θυσίας
ὑπὲρ τῆς γυναικὸς, εἰς ἀνδείξιν τῆ μὴ κατ'
ἐπήρειαν, ἀλλ' ἀπὸ γνώμης ὑγιᾶς κατ' ἐν-
δοιασμόν εὐλογον αἰτιάσθαι. Καὶ μετ' ὀλίγα.
Μήτε δ' ἔλαιον, μήτε λιβανωτὸν, ὡς ἐπὶ
τῶν ἄλλων θυσίων, προσέσω, διὰ τὸ μὴ
ἐπὶ χαρτοῖς, ἀλλ' ἀγὰν ὀδιωροῖς μέλλειν
τῷ θυσίαν ἐπιτελεῖσθαι. κριθίνον δ' ἐστὶ
τὸ ἄλδρον, ἴσως ἐπειδὴ ὑπαμφίβολός-
ἐστιν ἢ ἀπὸ κριθῆς τροφή, καὶ ἀλόγοις
ζώοις καὶ ἀτυχεῖσιν ἀνθρώποις ἐφαρμο-
ζεσθαι· σύμβολον τῆ τῷ μεμοιχθούμενῳ
ἐδὸν θηρίων διαφέρειν, ὧν ἀδιακρίτως εἶναι
καὶ ἀνεπιστάτως τὰς ὀχείας συμβέβηκε·
τῷ δὲ καθαρῶσσαν τῶν ἐγκλημάτων, οἰ-
κείον ἀνθρώπων βίον ἐζηλωκεία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥΤ. Ἀγεσθαι προσέταξε τῷ
γυναῖκα πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ δὴ καὶ ἐν
ὀφθαλμοῖς ἐσάναγ Θεῶ. καὶ τῆτο οἰμαί-
ἐστι τὸ μέλλειν ἅπαντας παρασήσεσθαι τῷ
Χριστῷ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥΤ. Νόθος δὲ ζωῆς καὶ κλη-
νοπρεπῆς σημεῖον τὸ κριθίνον ἄλδρον. διὸ
καὶ ἐπὶ νόθῳ ζωῇ κατηγορηματὴ γυνὴ τῆ-
το προσέφερε, λιβάνου τε καὶ ἐλαίου δίχα,
τῆτέσιν ὕδατος καὶ ἰλαρότητος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥΤ. Διατὶ ἄλδρον κριθί-
νον ὑπὲρ τῆς ὑποπίδοματίας μοιχούθῳ
προσεκομιζετο; Αὐτὸς ὁ δεσπότης ἡρμή-
νυθσαν. ἔστι γὰρ ἔφη θυσία ζηλοτυπίας,
θυσία μνημοσύνης, θυσία ἀναμιμνήσκουσα
ἁμαρτίαν. ὅθεν καὶ ἔλαιον αὐτῷ, καὶ
λίβανον ἔχειν προσέταξεν. ἐσέρηται γὰρ
καὶ τῆς ὕδατος, καὶ τῆς δικαιοσύνης
Φωτός. τῆτο μὲντοι γίνεσθαι νενομοθέτη-

Α καὶ ὁ δεσπότης Θεός, τῷ μισοφόνον αὐτῶν
ἐπισάμενος γνώμῳ. ἵνα γὰρ μὴ ἐξ ὑπο-
ψίας ἀποκλείωσι τὰς ὁμοζύγους, ἐκέλευσε
τῷ ὑποπίδοματῷ αὐτῷ προσνεχθῆναι,
ἄτε δὴ πάντα σαφῶς ἐπισαμῶ, καὶ τὰ
» λάθρα γινόμενα. προσάξει γὰρ φησὶν ὁ ἱε-
» ρεύς, καὶ σήσει τῷ γυναῖκα ἐναντι Κυρίου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥΤ. Τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν
» ἀναξίων δωροφορία, ἀνὸς ἐλαίου. ἰλαρόν 2. Κορ. 9. 7.
» γὰρ δότῳ ἀγαπᾷ ὁ Θεός. καὶ ἰλαρόν δὲ
B τὸ μὴ ἔχον ἐν Θεῷ τὸ φαιδρόν, καὶ ἀνὸς
» ὕδατος τῶν καθαρῶν ἔργων.

12. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ὕδωρ κα-
θαρόν ζῶν ἐν ἀγείῳ ὀσρακίνῳ, καὶ
ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἔσης ἐπὶ τῆ ἐδάφους
τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ λαβῶν
ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥΤ. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς
» ὕδωρ καθαρόν ζῶν ἐναντι Κυρίου ἐν ἀγείῳ
» ὀσρακίνῳ, καὶ τῆς γῆς τῆς ἔσης ἐπὶ τῆ
» ἐδάφους τῆς σικηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ λα-
» βῶν ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ σή-
» σει ὁ ἱερεὺς τῷ γυναῖκα ἐναντι Κυρίου, καὶ
» ἀποκαλύψει τῷ κεφαλῷ τῆς γυναικὸς,
» καὶ δάσει ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτῆς τῷ θυ-
» σίαν τῆ μνημοσύνης, τῷ θυσίαν τῆς ζη-
» λοτυπίας, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τῆ ἱερέως ἔσαι τὸ
» ὕδωρ τῆ ἐλεγμῆ τῆ ἐπικαταρωμίας τῆτος.

Δ ταῦτα πάντα γενέσθαι προσέταξε, τῷ
γυναῖκα τῷ ὑποπίδοματῷ ἐκδειματῶν,
ἵν' εἰ ἐξῆμαρτεν ὁμολογήσῃ, καὶ διὰ με-
ταμελείας λάβῃ τῷ ἄφρασι. τῆτος χάριν
ἀκάλυπτον αὐτῷ τῷ Θεῷ προσνεχθῆναι
κελεύει, διδάσκων ὅτι γυμνα πάντα καὶ
τετραχηλισμῶν ἀνώπιον αὐτῆς, καὶ ἐδὸν
αὐτὸν λέληθε τῶν παρ' ἡμῶν γυνομαίων.
ὅτι δὲ ταῦτα δεδιττόμενος αὐτῷ γενέσθαι
» κεκέλευσε, τὰ ἐξῆς δηλοῖ. καὶ ὀρκιστὶ αὐ-

Ε τῷ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐρεῖ τῇ γυναικί, εἰ μὴ
» κεκοίμηται τις μετὰ σῆς, εἰ μὴ παραβέβη-
» κας μιανθῆναι ὑπὸ τὸν ἄνδρα τὸν σεαυ-
» τῆς, ἀδῶος ἴδι ἀπὸ τῆ ὕδατος τῆ ἐλεγμῆ
» τῆ ἐπικαταρωμίας τῆτος. εἰ δὲ σὺ παρα-
» βέβηκας ὑπανδρος ἔσαι, ἢ σὺ μεμίανσαι,
» ἢ ἔδωκέτις τῷ κοίτῳ ἐ σοί, πλὴν τῆ
» ἀνδρός σε· δῶή σε Κύριος ἐν ἀρῆ καὶ ἀόρ-
» κιον ἐν μέσῳ τῆ λαῶ σε, ἐν τῷ δέναι Κύ-
» ριον τὸν μηρόν σε διαπεπλωκότα, καὶ τῷ

Ζ κοιλίαν πεπρησμένῳ. ἐκέλευσε δὲ καὶ τῷ
γυναῖκα σιωτῆσθαι τῇ ἀρῆ, καὶ λέγειν,
» γαίνοιτο, γαίνοιτο. καὶ γραφῆναι δὲ τῷ
» ἀρῆν προσέταξε, καὶ ἐξαλειφθῆναι ὕδατι,
καὶ πιεῖν τῷ γυναῖκα τὸ ὕδωρ· πρότερον
δὲ τῷ θυσίαν προσνεχθῆναι, τῆτέσι τὸ
κριθίνον ἄλδρον. εἶτα διδάσκει, ὡς ἀδῶος
μὲν ἔσαι, ὑγιῆς φυλαχθήσεται· εὐνοχος
δὲ ἔσαι καὶ κρύπτεσθαι, τῇ πείρα μαθήσεται
τῆς ἀρῆς τῷ ἰσχυρῷ, καὶ τῆς κοιλίας διαρ-
» ρηγνυμένης, καὶ τῆ μὴδ' ἀπὸ τῆς διαπίπλοντος. δι'
» ὧν γὰρ ἡ ἁμαρτία, διὰ τῆτων ἢ τιμωρία.

ΚΥΡΙΑΛΟΥΤ. Διὰ μὲν τῆ ὕδατος τῆ
ζῶντος καὶ καθαρῆς, τὸν ζωοποιὸν σωτή-
» ρα τῆ Θεῶ λόγον, ὅς ἐν σαρκὶ γέγονε,
καθά-

καθάπερ ἐν ὄσρακίνῳ σκόβει· χῆς γὰρ ὅτι καὶ ἀπὸ γῆς ἢ σαρκὸς· διὰ δὲ τῆς γῆς, τὸν ἐν θανάτῳ νοήσεις δι' ἡμᾶς.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ἐκάτερον ἐκ ἀπὸ σκοπῆ καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἐπεκόσμησε· τὸ μὲν ὕδωρ, εἰπὼν δεῖν καθαρὸν τε λαμβάνειν καὶ ζῶν, ἐπεὶ ἡ ἀνυπαίτιος γυνὴ καθαρὸν τὸν βίον, καὶ ζῶ ὀφείλει· τὴν δὲ γῆν ἐκ ἀπὸ τῆς τυχόντος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἱερῆς ἐδάφους, ὅπερ ἀναγκαῖον, ἀρετῶσαν, ὡς καὶ γυναικὰ τὴν σώφρονα.

ιη. Καὶ εἰσὶν ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἔναντι Κυρίας, καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικὸς, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς τὴν θυσίαν τῆς μνημοσύνης, τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τῆς ἱερέως ἔσται τὸ ὕδωρ τῆς ἐλεγγυῆς τὸ ἐπικαταρῶμενον τῆτο.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ὁ, θ' ἱερεὺς λαβὼν προτεινέτω τῇ γυναικί, καὶ τῆς ἐπίκρανον ἀφελὼν, ἵν' ἐπικρίνηται γεγυμνωμένη τῇ κεφαλῇ, τὸ τῆς αἰδῆς περιρηρημένη σύμβολον, ὡς ταῖς εἰς ἅπαν αἰτίαις ἔθος χρῆσθαι.

ΚΤΡΙΛΛΟΥΤ. Καὶ πρὸς γε δὴ τέτοις ἀκατακάλυπτος ἢ γυνὴ προσάγεται τῷ κριτῇ, τρεῖς ἐκ ἐν τῷ σωήθει καὶ πρέποντι κόσμῳ. ἀκοσμίας γὰρ τὰ ἐγκλήματα, καὶ βδελυρίας ἢ γραφῆς.

ΑΔΗΛΟΥΤ. Τῆτο λέγει, ἐπειδὴ ἀδηλόν ἐστι τὸ πλάισμα. διὰ δὲ τῆς ὕδατος τῆς ἐλεγγυῆς γίνεται σῆρα ἢ γυνή, καὶ ἀνάμνησις γίνεται τῆς ἀμαρτίας διὰ τῆτα.

ιθ. Καὶ ὀρκισθῆναι αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἔρεϊ τῇ γυναικί, εἰ μὴ κεκοίμηται τις μετὰ σῆ, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς, ἀθῶα ἴσθι ἀπὸ τῆς ὕδατος τῆς ἐλεγγυῆς τῆς ἐπικαταρῶμενης τῆτα. Εἰ δὲ σὺ παραβέβηκας ὑπανδρὸς ἔσθα, ἢ μεμίανσαι, καὶ ἔδωκέ τις τὴν κοίτην αὐτῆς ἐν σοί, πλὴν τῆς ἀνδρός σου.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Τῆτων προδύτρεπιδόντων, ἢ μὲν ἀκατακάλυπτος τῇ κεφαλῇ τὸ κριθίνον ἄλλορον κομίζουσα, καθάπερ ἐλέχθη, παρίτω· ὁ δ' ἱερεὺς ἀντικρὺ τὸ κεραμεῖν ἀσγέιον, ἐν ᾧ ὕδωρ ἐστὶ καὶ γῆ, σῆς ἐπιλεγέτω τάδε· εἰ μὲν τῆς ἐπὶ γάμοις θεσμὸς ἢ παραβέβηκας, εἰ δ' ἄνηρ ἕτερος ὠμίλησέ σοι καθυφιεμένη τὰ πρὸς τὸν νόμον σωεληλυθότα δίκαια, ἀνυπαίτιος καὶ ἀθῶα ἴσθι· εἰ δὲ ὠλιγόρηκας μὲν ἄνδρὸς, καινὰς ζηλώσασα ἐπιθυμίας, ἢ ἐραδείσα, μὴ ἀγνοῖ πάσαις ἀραῖς ἐνοχος γεγεννημένη.

κα. Καὶ ὀρκισθῆναι ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐν τοῖς ὀρκοῖς τῆς ἀραῆς ταύτης, καὶ ἔρεϊ ὁ ἱερεὺς τῇ γυναικί, δώη σε Κύριος ἐν ἀραῖ καὶ ἐνόρκιον ἐν μέσῳ

Α τῆς λαῖσθ, ἐν τῷ δέναι Κυρίου τὸν μηρόν σου διαπεπλωκότα, καὶ τὴν κοιλίαν σου πεπρησμένην.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥΤ. Τὸ δὲ ἐνόρκιον ἔτω νοητέον· ὅτ' ἀντις δεῖν καὶ ἀνήκεσα πάθη, εἰώθασίτινες, ὀμνύτες λέγειν· μὴ πάδοιμι ἢ ὁ δέναι πέπονθον.

Β ΑΔΗΛΟΥΤ. Ἀντὶ τῆς, ἕκαστος ὀρῶν τὰ συμβαίνοντά σοι, ἀντὶ ὀρκῆς ἔρεϊ· μὴ γένωμαι κατὰ τὴν δὲ, ἢ πάδῳ καθάπερ ἐκένη.

ιβ. Καὶ ἐσελεύσεται τὸ ὕδωρ τῆτο τὸ ἐπικαταρῶμενον εἰς τὴν κοιλίαν σου πρῆσαι γαστέρα, καὶ διαπεσεῖν μηρόν σου. καὶ ἔρεϊ ἢ γυνή, γένοιτο, γένοιτο.

Γ Γένοιτο, γένοιτο. Ἀκύλας, ἀμὲν, ἀμὲν. Σύμμαχος, πεπισωμένως, πεπισωμένως.

Δ ιγ. Καὶ γράψει ὁ ἱερεὺς τὰς ἀραῆς ταύτας εἰς βιβλίον, καὶ ἐξαλείψει εἰς τὸ ὕδωρ τῆς ἐλεγγυῆς τῆς ἐπικαταρῶμενης. Καὶ ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ τῆς ἐλεγγυῆς τῆς ἐπικαταρῶμενης· καὶ ἐσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπικαταρῶμενον τῆς ἐλεγγυῆς.

Δ *** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ταῦτα γράψας ἐν χαρτιδίῳ, καὶ ἀπαλείψας τῷ κατὰ ἀσγέιον ὕδατι, προτεινέτω τῇ γυναικί· ἢ δὲ πιῶν ἀπαλατέδῳ, προσδοκῶσα σωφροσύνης ἀθλον, ἢ ἀκολασίας τὴν ἀνωτάτω τιμωρίαν. εἰ μὲν γὰρ σεσυκοφάντηται, ἀπορᾶν καὶ γέννησιν ἐλπίζέτω, τῶν ἐπὶ σερώσει καὶ ἀγνοία φόβων καὶ φρονιδῶν ἀλογῆσαι· εἰ δ' ἐστὶν ἐνοχος, ἐφεδρῶσαν εἰς τὸν γαστρὸς ὄγκον οἰδῆσης καὶ πιμπλαμένης, καὶ τῶν περὶ μήτραν δεινῶν κάκωσιν, ἢ καθαρὰν ἐκ ἠέλιωσιν ἀνδρὶ διατηρεῖν, τῷ κατὰ πάτρια γήμαντι.

Ε ΚΤΡΙΛΛΟΥΤ. Διὰ δὲ τῶν λόγων τῆς ἀραῆς, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν γεγονότα καταρᾶν διὰ τὸ ἐπὶ ξύλῳ κρεμάσθαι, σωήσεις εὖ μάλα.

κε. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἐκ χειρὸς τῆς γυναικὸς τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας, καὶ ἐπιθήσει τὴν θυσίαν ἔναντι Κυρίας, καὶ προσοίσει αὐτὴν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ δράξεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ μετὰ ταῦτα ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ. Καὶ ἔσται εἰάν μὲν ἢ μεμιαμμένη καὶ λήθη λάθη τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ ἐσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τῆς ἐλεγγυῆς τῆς ἐπικαταρῶμενης, καὶ πρησθήσεται τὴν κοιλίαν, καὶ διαπεσεῖται ὁ μηρὸς αὐτῆς, καὶ ἔσται ἢ γυνή εἰς ἀρᾶν τῷ λαῷ αὐτῆς.

κη. Ἐάν

κη. Ἐὰν δὲ μὴ μιανθῇ ἡ γυνή, καὶ καθαρὰ ᾗ, καὶ ἄδῶα ἔσαι, καὶ ἐκσπερματιῖ σπέρμα.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅταν τολνω εἰς τὸ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας καθίκοιτο βάθος, Θεὸς κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὁ Χριστός, ἀόχως μὲν ὄντας πλάσμασιν, ἐλέγξει κολάζων καταλημμένους δὲ ἐκ αὐτῶν, καρποφόρος ἀποφανεῖ. τῆτο γὰρ οἰμαί ἐσι τὸ, ἐκσπερματιῖς (1) σπέρμα, (2) τῆς ψυχῆς τὸ καρπογόνον τῶ σωματικῶ σημαίνοντος πάθος.

Α. κθ. Οὗτος ὁ νόμος τῆς ζηλοτυπίας, ὃ ἂν παραβῇ ἡ γυνή ὑπανδρος

λ. ἔσαι, καὶ μιανθῇ. Ἡ ὁ ἀνδρωπος ὃ ἂν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτῶ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, (3) καὶ ποιήσῃ αὐτῇ ὁ ἱερεὺς

λαικατὰ τὸν νόμον τῆτον, Καὶ ἄδῶος ἔσαι ὁ ἀνδρωπος ἀπὸ ἀμαρτίας· καὶ

Β ἡ γυνή ἐκείνη λήψεται τὴν ἀμαρτίαν αὐτῆς.

Κ Ε Φ Ξ

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ἀνῆρ ἡ γυνή, ὃς ἂν μεγάλως εὐξήται εὐχὴν ἀφαγνισθῆναι ἀγνείαν Κυρίου,

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μηκέτι ἔχοντες ὕλας, ἐν αἷς διαθήσονται τὴν δὲ σέβειαν, αὐτῆς ἀνατιθέασι καὶ καθιερέσιν, ἀλεκλον ἐπιδακνύμενοι ὀσιότητα, καὶ ὑπερβολώτιστα γνώμης φιλοθέες. διὸ καὶ μεγάλη προσηκόντως ὄχη καλεῖται. κλημάτων γὰρ τὸ μέγιστον αὐτὸς τίς ἐστιν αὐτῶ, ἔ παραχωρεῖ καὶ ἐξίσταται.

β. **Θ**ΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστιν, ὃς ἂν μεγάλως εὐξήται ὄχη καλεῖται ἀφαγνισθῆναι ἀγνείαν τῶ Κυρίῳ; Πολλὰ τῆς ἐπαγγελίας εἶδη, οἱ μὲν γὰρ θυσίας ἐπηγγέλλοντο, οἱ δὲ χρήματα, οἱ δὲ ἑαυτῆς, οἱ δὲ ῥητῶν ἡμερῶν ἀριστὸν μὴ πίνειν οἶνον, μὴ κείρασαι τὴν κεφαλῶν. τοῖστοι ἦσαν, περὶ ὧν ὁ θεὸς εἶπεν Ἰακώβος τῶ θεασεῖῳ Παύλῳ,

Πράξ. 21. 24. εἰστί τις ὄχη ἔχοντες ἐφ' ἑαυτοῖς τῆς παραλαβῶν ἀγνισθῆναι αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον πρὸς αὐτῆς τῆς τῆς ὑπὲρ αὐτῶν προσφερομένας κατὰ νόμον θυσίας σὺ πάραχε, ἵνα λύσης τὴν ὑποψίαν. περὶ τῆτων ὁ νόμος αὐταῦτα διαγορεύει. καὶ κελόβει τῆς ταυτῶ ὑπὸ χρεμίνης τὴν ἐπαγγελίαν, καὶ ὄχως ἀπέχεσθαι, καὶ σαφυλῆς, καὶ σεμφύλων πάσας τῆς ὄχης τῆς ἡμέρας ὄχη δὲ καλεῖ τὴν ὑποχεσθῆναι καὶ τὴν κεφαλῶν μὴ κείρασαι ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέρας, ὅσας ἠύξατο τῶ Κυρίῳ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰσέον, ὡς τὸ ἐν μέρει χρόνῳ εὐχεσθῆναι τῶν εἰρημαίων τὴν ἀποχῶν, μερικῶν δὲ τὴν ἀφίερωσιν τὸ δὲ διαπαντός, καθολικῶν. ὅπερ ὄντως καὶ μεγάλῳ νοητέον ὄχη, αὐτελῆς πολιτείας δικαιοσύνην σημαίνουσαν.

γ. Ἀπὸ οἶνου καὶ σίκερα ἀγνισθῆσεται· καὶ ὄχος ἐξ οἶνου, καὶ ὄχος ἐκ

σίκερα ἔ πίεται· καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐκ σαφυλῆς ἔ πίεται· καὶ σαφυλῆν πρόσφατον καὶ σαφίδα ἔ φάγεται

δ. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτῆ· ἀπὸ πάντων ὅσα γίνεται ἐξ ἀμπέλου, οἶνον ἀπὸ σεμφύλων ἕως γιγάρτα ἔ φάγεται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ποίησα μὲν τὴν ὄχη τὰ δε διαγορεύει· πρῶτον μὲν ἀκρατον μὴ προσφάρασαι, μηδ' ὅσα ἐκ σαφυλῆς κατεργάζεται, μηδ' ἄλλο τὶ μέθυσμα πίνειν ἐπὶ καθαιρέσει λογισμῶν, νομίζοντα τὸν χρόνον ἐκείνου ἱεραδαί. καὶ γὰρ τοῖς λατρευοῖς τῶν ἱερέων, δίψαν ἀρκυμένοις ὕδατι, τὰ περὶ μέθῳ ἀπέρισταται.

Δ **Κ**ΤΡΙΑΛΟΥ. Εἶτω περ εἰ σκοπὸς ἀφαγνισθῆναι τῶ Θεῷ κατὰ τὴν μεγάλῳ ὄχη, τῆς κατὰ γε τὸν τῆς ἀνωτάτω πολιτείας τρόπον, καὶ δικαιοσύνης ἀτελῆς ὄχη καὶ ἀμώμητον τρίβον, οἶνον καὶ σικέρατος οἰχέδῳ μακρῶν, τῆς παντός τῆ καταμεθύσκειν ἰχύνοντος, καὶ καταθολῶν αἰσθότος, ἀπαλλατῆτω τὸν νῦν.

Ε **Τ**ΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐξείργει δὲ ἐν παντός τῆ καταμεθύσκειν εἰσθότος τῶν ἡγιασμένων τὸν νῦν. εἰν δ' ἂν οἰμαί [ταυτῆ] φρόνημα κοσμικόν, γεώδεις ἐπιθυμίας, μερίμνα σαρκός, καὶ οἱ περιπασμοί. καὶ μάντοι καὶ ὄχως ἀμέτοχον εἶναι δὲν εὐμάλα φησίν. ὄχος οἰμαί πῆ τὰς παρὰ φύσιν καὶ ἐκλετραμμίας ὀνομάζων ἡδονάς. σαφίδος δὲ καὶ γιγάρτων ἀπαγορεύει χρῆσιν, ἔδ' ὅσον εἶπεν εἰς ἀρχαῖα λείψανα τῶν ἐν ἡμῖν ἡδονῶν, καθικνεῖσθαι πῆ τὸν νῦν ἐφίεις. οἶνος μὲν ἐν καὶ πάντα τὰ ἐξ αὐτῆ διαβέβλωται νόμῳ, ταύτης καὶ ἔχ ἐτέρας αἰτίας ἀνεκα.

Ζ **Β**ΑΣΙΛΕΙΟΥ. Πρέπει γὰρ τοῖς θεραπυταῖς τῆ θεῖς νόμος (4) πάντων ἀπέχεσθαι τῶν τοῖστων, τῶ ἡγεμονικῶ θόλωσιν ἐμπαιόντων. διὰ τῆτο φησιν, οἱ διώσασαι οἶνον μὴ πινέτωσαν.

ε. Πάσας

(1) Ἐκσπερματιῖ. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 496.

(2) Σπέρματα. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(3) Καὶ σῆση τὴν γυναῖκα αὐτῆ ἀντι Κυρία, καὶ ποιήσαι, κτ. αἱ προειρημ. ἐκδοσ.

(4) Τῆ θεῖς λόγος. αὐ τῆ ἐρμῶν. τῆ εἰς τὸ 5. τῆ Ἡσ. κτφ. ὅπε ἀλλῶς ταῦτα σιωπῆται.

ε. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἀγνισ-
μῆς τῆς εὐχῆς αὐτῆς· ζυρὸν ἔνι ἐπε-
λεύσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, ἕως
ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι, ὅσας ἤ-
ξαστο Κυρίῳ· ἅγιος ἔσται τρέφων κό-
μην τρίχα κεφαλῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐλλίων μὲν ἀνέστατο
παῖδες ταῖς παρὰ σφίσι ἐπόμνοι σωτη-
ρίας, καὶ κλιῶν ἀλόγων διαβιόντες δί-
κλω, ἀνέσαν κόμην, δαμιονίοις αὐτῶ σκη-
πτόμνοι τρέφειν. καὶ ὁ μὲν τις αὐτῶ νύμ-
φαις ὀρεάσιν· οἱ δὲ, ποταμῶν κατὰ και-
ρὸς ἀπεκείροντο. καὶ λατρείας ἡ τῶ τρό-
πος τὸ χρῆμα αὐτοῖς. Μωσῆς γε μὲν ὁ σο-
φώτατος, μᾶλλον δὲ διὰ Μωϋσεὺς ὁ Θεός,
δυσσάπομπλον ἔχουσι τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ τῶ ἐν
Αἰγύπτῳ πλάνησιν, τὰ ἴσα νομοθετεῖ, τῶν
ἀρχαίων ἐδῶν κατὰ βραχὺ μεδίσα, εἰς-
γε τὸ δαίμοσι μὲν ἔκ ἐτι, Θεῷ δὲ τῶ πάν-
των, ὡς διὰ τύπε καὶ σκιάς, ἀνάπλειν τὸ
σέβας. τοιγάρτοι καὶ τὸς περι θυσιῶν ἐτί-
θει νόμος, καὶ τὰς δι αἱμάτων θυσίας ἀνε-
δελήτως ἐδέχετο. καὶ μὲν ἔφασκε διὰ
Φωνῆς Ἡσαΐδ, τις γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα
ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν, ἔκην εἰς νῆ τύπον
ἡμῶν ὁ λόγος ἐτίθει τῶ κεφαλῶν, ὡς ἀν-
διδάττημα νῆ. καὶ ὅτι τρίχες μὲν καρποὶ
κεφαλῆς, καὶ ἐμφύτων βλασημάτων ἀνί-
χουσι δίκλω. ἀνοοῖαί γε μὲν καὶ τὰ ἐκ νῆ
πάντα, καρπὸς ἂν εἴεν αὐτῆς, (1) νόμον
ἡμῶν ἀναβρῦσαι τῶν τριχῶν, καὶ οἰονεί-
πως αὐτῶ καλήτε καὶ θύανθῆς ἐμπρέπσσα
κόμη. χρῆ τοιγαρὲν ἡμᾶς ἔ γυμνὸν καὶ
ἐψιλωμένον ἀνοοῖων ἀγαθῶν ἐν ἑαυτοῖς
ἔχειν τὸν νῆν, ἀλλ' οἰονεί βρῦντα καὶ κο-
μῶντα Θεῷ τῶ εἰς πᾶν ὅτιεν τῶν ἀρίστων
εἰδήσιν ἀκριβῆ.

ΑΛΛΟΣ εἰς τὸ αὐτό. Ἐλλῆσι μὲν γὰρ
τοῖς ἀνέστατοις λατρείας ἡ τῶ τρόπος τὸ
χρῆμα. ὁ δὲ πάνσοφος Θεός διὰ Μωσέως
τὰ ἴσα νομοθετεῖ, διὰ τῶν ἀρχαίων ἐδῶν-
τε καὶ τρόπων κατὰ βραχὺ μεδίσα, εἰς-
γε τὸ δαίμοσι μὲν ἔκ ἐτι, Θεῷ δὲ τῶ πάν-
των ἀναφέρειν τὸ σέβας, ὡπερ καὶ ἐπὶ
τῶν θυσιῶν πεποίηκεν. εἰ δέτι καὶ ὑψη-
λότερον ἀνοοῖν δεῖ, ἔ χρῆ ἡμᾶς γυμνὸν
καὶ ἐψιλωμένον ἀνοοῖων ἀγαθῶν ἐν ἑαυτοῖς
ἔχειν τὸν νῆν, ἀλλ' οἰονεί βρῦντα καὶ κο-
μῶντα Θεῷ τῶ εἰς πᾶν ὅτιεν τῶν ἀρίστων
εἰδήσιν ἀκριβῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Κόμη δὲ ἀνετος ἡ
τῶν ἡγιασμένων, κόσμον τῆ κεφαλῆ προσ-
γινόμενον δηλοῖ, ὅ ἐστι δόξα ἀνδρῶπε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἄγιον δὲ καλεῖ τὸν
τρέφοντα κόμην, ὡς τῶ Θεῷ τῶ κόμην
ἀφιέρωσαντα. τῆτο γὰρ εἶπεν, ἅγιος ἔσται
ὁ τρέφων κόμην τρίχα κεφαλῆς πάσας
τὰς ἡμέρας τῆς ὀχλῆς αὐτῆς τῶ Κυρίῳ,
ἀντὶ τῆς, ὡς ἀφιέρωσας τῶ Θεῷ, μὴ κεί-
ρης ἕως ἂν δῶς τῆ ὑποχέσει τὸ πέρας.

ς. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς
Κυρίῳ· ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτη-
κῆα ἔνι εἰσελεύσεται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παντὸς τῆ καλαμιαί-
νειν πεφυκότος οἴχεδα μακρὰν τὸ θεῖον
ἡμῶν ἐπιτάττει χρησιμώδημα, καὶ σαρκι-
κῶν μὲν ἔργων ἀποχωρεῖν, τὰ δὲ ὅσα
βλέπει πρὸς νέκρωσιν καὶ φθορὰν, ὡς
ἀπατάτω ὀπίλειν. τοιγάρτοι μὴ χροῦσαι
τοῖς τεθνεῶσιν ἐπιφοιτᾶν, μητε μὲν ἐπὶ
νεκρῶ καλαμιαίνεδα φιλεῖν, τῆτο πᾶ πάν-
τως ἡμῶν ὑπαινίττεται.

ζ. Ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ, καὶ ἀδελ-
φῶ καὶ ἐπ' ἀδελφῆ, ἔ μιανθήσεται
ἐν αὐτοῖς ἀποθανόντων αὐτῶν, ὅτι
εὐχῆ Θεῷ αὐτῆ ἐπὶ κεφαλῆ αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατορθωμένης γὰρ ἀρε-
τῆς, ἐρρέτω φιλοσαρκία, καὶ τῆς ἐξ αἰ-
ματος οἰκειότητος ἀμείνων ἔσω Θεός.

η. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς
αὐτῆς ἅγιος ἔσται τῶ Κυρίῳ.

θ. Ἐὰν δέ τις θανάτῳ ἀποθάνῃ
ἐπ' αὐτῶ ἐξάπινα, παραχρῆμα μιαν-
θήσεται ἡ κεφαλὴ εὐχῆς αὐτῆ· καὶ
ζυρήσεται τὴν κεφαλὴν αὐτῆ ἡ ἡμέ-
ρα καθαρῶ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη
ζυρηθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Κελεύει δὲ αὐτὸν, μὴ
πατρὶ τετελευτηκῆτι πελάζειν, μὴ ἀδελ-
φῶ, μὴ ἐτέρῳ τινί. κἂν γὰρ ἐξαπίνης,
Φησὶ, τελευτήσαντος τινος, παραῖναί τῆ-
τον συμβῆ, ἀνάγκη πᾶσαν ἀφελεῖν τῶ
τρίχα· καὶ ἔ τῆ πρώτῃ μόνον ἡμέρα, ἀλ-
λά καὶ τῆ ἐβδόμη· ἵνα καὶ αἱ διαφυγῶσαι
τὸν ζυρὸν τρίχες, ἐν ταῖς ἐπὶ αὐξή-
θῆσαι ἡμέραις περιαιρεθῶσιν. ἔπειτα τῆ
ὀγδόῃ δὴ τρυγῶνας προσσνεγκῆν τῶ
μὲν περὶ ἀμαρτίας, τῶ δὲ εἰς ὀλοκαύτω-
σιν καὶ ἀμῶν ἐνα περὶ πλημμελείας. ἀν-
τεῦθεν δὲ μιανθάνομεν ἀκριβέστερον, ὡς πε-
ρὶ πλημμελείας, τῶ τῶν ἀκρίτων ἀμαρ-
τημάτων καλεῖ. ἀκρίτων γὰρ καὶ τὸ τῆ
συμβάν. ἐξαπίνης γὰρ τινος τελευτήσαν-
τος, ὑπέμεινε μολυσμὸν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύο φρασόν ἐσι τὸ ῥητόν.
δηλοῖ δὲ τῆτο, ὅτι ἐπὶ νεκρῶ μιανεται ὁ
ὀβξάμενος ὀχλῶ. ὀφείλει ἐν καθαρῶ τῶ
τὸν καθαρῶσμον, ὃν καθαρῶσονται οἱ ἐπὶ
νεκρῶ μιανόμενοι. καὶ ὅταν καθαρῶσῃ,
ὅ ἐστιν ἀφαγιῶσῃ, τότε τῆ ἐβδόμη ἡμέρα
κείρεται τῶ κόμην, καὶ τῆ ὀγδόῃ προσά-
γει τὸ ὄωρον, τὸ εἶδος τῆ καθαρῶσμῆ. (2)

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ γὰρ γένοιτο τὸν
ἡγιασμένον καταρῶσθῆσαι τῆ πρέπον-
τος, καὶ τοῖς εἰς νεκρότητα καταμιανθῆ-
ναι τροποῖς, ἀπονενδύκτοτα πρὸς τὰ σαρ-
κῶς, ἐψεται πᾶ πάντως αὐτῶ, τὸ ἀπεμπα-
λῆσαι

(1) Ἄν νῆ, νόμον ἡμῶν ἀναβρῦσαι, καὶ οἰονείπως, κτ. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 579.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδομα. ἔχ εὐρηται.

λῆσαι δὲ τῆς πανάγνης πολιτείας τὰ αὐ-
χήματα, καὶ ἀτιμωτάτῳ ὡπερ ἐργάσεται
τῷ ἑαυτῆ κεφαλῷ. ὑπαινίττεται γάρ τι
τοιῦτον ἢ Ζύρησις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐμιάνησαν οἱ Ἰσδαῖοι
ἐπὶ νεκρῷ. ἀπεκλόνασι γὰρ τὸν Ἐμμα-
νήλ. ἀλλ' ὁ μὲν θάνατος τῆ Χριστῆ ἁγίος.
μολυσμὸς δὲ τοῖς ἀπεκλονόσιν ἡ τὸ τῆς
κυριοκλονίας ἐγκλημα. Ζυράδα δὲ ἐν ὁ
νόμος αὐτοῖς ἐπιτάττει, οἷον τινα κόμῳ,
τῷ ἐν νόμῳ παίδευσιν καὶ τὰ ἐν τύποις
κατὰ τῷ ἐβδόμῳ, τρεῖσι τὰ πρὸ τῆς
ὀγδόης, καὶ ἡ ἀνεβίω Χριστός. ἀποκει-
ράμενος τοῖσι τὰ πρὸ τῆς ὀγδόης, ἀγιά-
ζει τῷ κεφαλῷ, καὶ ἀνακομᾷ πάλιν, ἐκ
ἐτι τύποις καὶ σκιαῖς, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἐν
πίσει καὶ ἀληθείᾳ δόγμασι τῆ δὲ ἀγγελικῆ
κηρύγματος.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐάν τις ἀποθάνῃ
» ἐπ' αὐτῷ αἰφνίδιον, παραχρῆμα μιανθῆ-
» σεται ἢ κεφαλῆ δυχῆς αὐτῆ, καὶ Ζυρή-
» σεται τῷ ἀκασίον ἀμαρτίαν, αἰφνίδιον
θάνατον προσειπών. μιᾶν δὲ αὐτὸν λέ-
γει κηλιδέντα τῷ ψυχῷ. διὸ καὶ τῷ
θεραπείαν ἢ τάχος ὑποτίθεται, Ζυράδα
παραχρῆμα τῷ κεφαλῷ συμβεβωτων,
τὰς ἐπισκιάζσας τῷ λογισμῷ τῆς ἀγ-
νοίας κόμας ἀποψηῆσθαι παραινῶν· ὡς
γυμνὸν δασείας καταλειφθέντα ὕλης, τῆς
κακίας, τὸν λογισμὸν ἐνθρονίζεται δὲ
ἔτος ἐν ἐγκεφαλῷ· ἐπὶ τῷ μετάνοιαν
παλινδρομῆσαι.

ι. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ οἶσαι δύο
τρυγόνας, ἢ δύο νεοσῶς περισερῶν
πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὰς θύρας τῆς
ια. σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ποιήσει ὁ
ιερεὺς μίαν περὶ ἀμαρτίας, καὶ μίαν
εἰς ὀλοκαύτωμα. καὶ ἐξιλάσεται περὶ
αὐτῆ ὁ ἱερεὺς περὶ ὧν ἡμαρτε περὶ
τῆς ψυχῆς· καὶ ἀγιάσει τῷ κεφα-
λῷ αὐτῆ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῷ γε μὴν τρέφοντι
τῷ κόμῳ, μετὰ τῷ ὀγδόῳ ἡμέραν, τρυ-
γόνας προσάγειν καὶ περισερῶς ὁ νόμος
προσέταξε. καθάριε γὰρ διὰ τῆ τύπε τῆς
μεμολυσμένης Χριστός. σημαίνεται γὰρ δι
ἀμφοῖν, ὡς δὲ φωνότατος μὲν, ἐν τρυγόνι·
πρῶτατος δὲ, διὰ τῆς περισερῶς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπὸ γὰρ τῆς ὀγδόης ἡμέ-
ρας, ἀφ' ἧς ἐκάθη, ἀρχονται ψηφίζεσθαι
αἱ ἡμέραι τῆς δυχῆς τῆς ἀγνεύσεως.

ιβ. Ἡ ἡγίασε Κυρίῳ πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς δυχῆς αὐτῆ. καὶ προσάξει
ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς πλημμέλειαν. καὶ
αἱ ἡμέραι αἱ πρότερον ἄλογοι ἔσονται,
ὅτι ἐμιάνη ἢ κεφαλῆ δυχῆς αὐτῆ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀναφέρεται δὲ καὶ
ἀμνὸς τοῖς σφραδίστοις ὁμῆ, ἵνα δια πάντων
νοῆται Χριστός. διὰ μὲν τῶν σφραδίστων, ἀνω-

Α θεν καὶ ἐξ ἔρανῆ· διὰ δὲ τῆ ἀμνῆ, κάτω-
θεν καὶ ἀπὸ γῆς, Θεὸς κατὰ φύσιν ὑπάρ-
χων, καὶ σάρκα δι' ἡμᾶς εἰληφώς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰκὴ δὲ πεπονηκῶς
τὸν παρωχηκότα χρόνον, τῷ τῶν ἰδρώ-
των θρωῆσαι ζημίαν. τὲτο γὰρ οἶμαι ἐστὶ
» τὸ, αἱ ἡμέραι αἱ πρῶται ἄλογοι ἔσονται.
[τοιῦτόν τί φησι καὶ διὰ φωνῆς Ἰεζεκιήλ.
» δικαιοσύνη δικαίη ἐ μὴ ἐξέληται αὐτὸν, Ἰεζ. 33. 12.
» ἐν ἡ ἡμέρᾳ ἀμαρτή, καὶ ἀνομία ἀνόμῆ
B » μὴ κακώση αὐτὸν, ἢ ἂν ἡμέρᾳ ἀποσρέψῃ
» ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτῆ.]

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἄνωθεν δὲ αὐτὸν ἀ-
ροθμῆσαι κελόβει τὸν τῶν ἐπηγγελμάτων
» ἡμερῶν ἀριθμόν. ἀλόγιστοι γὰρ φησὶν ἔσον-
» ται αὐτῶν αἱ πρότεροι ἡμέραι, ὅτι ἐμιάνη-
» θη ἢ κεφαλῆ τῆς δυχῆς αὐτῆ.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Αἱ δὲ ἡμέραι αἱ
» πρότεροι ἄλογοι· δι' ὧν δῆλον, ὅτι αἱ ἀ-
» μαρτίαι μιλύονται, αἱ μὴ γεγονῆσαι κατὰ
Γ λόγον. καὶ τὸ μὲν ἀκασίον, αἰφνίδιον προ-
» σέπει· τὸ δὲ ἀμαρτάνειν, ἄλογον.

ιγ. Καὶ ἔτος ὁ νόμος τῆ δὲ ξαμνῆ.
ἢ ἂν ἡμέρᾳ πληρώσῃ ἡμέρας δυχῆς
αὐτῆ, προσοίσει αὐτὸς παρὰ τὰς θύ-
ρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας.

ιδ. Καὶ προσάξει τὸ δῶρον αὐτῆ
Δ Κυρίῳ ἀμνὸν ἐνιαύσιον (1) ἓνα εἰς ὀλο-
καύτωμα, καὶ ἀμνάδα ἐνιαυσίαν ἀμω-
μον μίαν εἰς ἀμαρτίαν, καὶ κριὸν ἀμω-
ιε. μον ἓνα εἰς σωτήριον, Καὶ κανὲν ἄζύ-
μων σεμιδάλεως ἄρτης ἀναπεποιη-
μένους ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κε-
χρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ θυσίαν αὐ-
τῶν, καὶ σπονδῶν αὐτῶν.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἡκίσεως
τῆς προθεσμίας, τρεῖς ζῶα κελόβει προσά-
γειν ἐπὶ λύσει τῆς δυχῆς, ἄρνα καὶ ἀμνάδα
καὶ κριόν· τὸν μὲν εἰς ὀλοκαύτωσιν, τῷ
δὲ περὶ ἀμαρτίας, τὸν δὲ κριὸν εἰς θυσίαν
τῆ σωτηρίας· πᾶσι γὰρ τρεῖσι συμφέρε-
ταί πως ὁ δὲ ξαμνῆ· τῇ μὲν ὀλοκαύτω
θυσίᾳ, διὰ τὸ μὴ τῶν ἄλλων μόνον ἀπαρ-
χῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆ παραχωρῆν τῷ σω-
τήρι· τῇ δὲ περὶ ἀμαρτίας, διὰ τὸ ἀν-
θρωπος εἶναι· κἂν γὰρ ὁ τέλειος ἢ γεν-
νητός, ἐκ ἐκφύγει τὸ ἀμαρτάνειν· τῇ
Z δὲ τῆ σωτηρίας, διότι τὸν σωτήρα ὄντως
Θεὸν ἐπιγέγραπται τῆς σωτηρίας αἴτιον.
Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐκπλήττει δὲ με τὸ τῶν τριῶν
ζῶων προσαγομένων εἰς διαφόρους θυσίας,
μηδὲν εἶναι ἑτερογενῆς, ἀλλὰ ταῦτ' ἑνὸς
τα πάντα, κριὸν καὶ ἄρνα καὶ ἀμνάδα.
βέλεται γὰρ, ὅπερ ἐφ' ἡμῶν πρότε-
ρον, διὰ τῆ παρασηῆσαι, ὅτι ἀδελφαί-
εἰσιν αἱ τρεῖς ἰδέαι τῶν θυσιῶν, τῷ καὶ
τὸν μετανοῶντα σώζεσθαι, καὶ τὸν σωζο-
μενον ἐκ τῶν ψυχικῶν ἀρρώσθημάτων με-
τανοῶν, καὶ ἑκάτερον ἀσπύδειν πρὸς ὀλο-

Hh hh 2

κληροῦ

(1) Ἐνιαύσιον ἄμωμον. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 583.

κληρον καὶ παντελῆ διάθεσιν ἧς ἡ ὀλοκαυτος θυσία σύμβολον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐδίδαξε δὲ καὶ τίνας προσήκει θυσίας προσκνεγκῆν τον τῷ ἀγνισμῷ τῷ ἐπαγγελίαν πεπληρωκότα· ἀμνὸν μὲν, εἰς ὀλοκαύτωσιν· ἀμνάδα δὲ, ὑπὲρ ἀμαρτίας. θήλεα γὰρ τὰ ὑπὲρ ἀμαρτίας ἱερεῖα, ἐπειδὴ χαυνωμέναι τῷ λογικῷ, ἢ ἀμαρτία τολμᾶται. καὶ μάλιστα καὶ κριὸν ἀμωμον εἰς σωτηρίαν, καὶ κανῶν ἀζύμων προσκνεγκῆν διηγόρουσεν· ἔπειτα τῆς θυσίας ἐπιτελεσμένης, τὰς τρίχας ἐπιθεῖναι τῇ θυσίᾳ τῷ σωτηρίᾳ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Διὰ μὲν τῷ ἀμνῷ τῷ τῷ θυσίαν προσάγοντος νοοῖτ' ἂν εἰκότως ἢ ἐν Χριστῷ νηπιότης· διὰ δὲ τῷ κριῷ, τὸ ἐν
1. Κορ. 14. 20. Φρεσὶν ὡς ἐν καρποφορίᾳ τέλειον· μὴ παι-
» δια γὰρ φησι γίνεσθε ταῖς φρεσὶ· διὰ δὲ
τῆς ἀμνάδος, ὅτι καὶ τῶν ἀγῶν ἀγνισμο-
μείων ὁ βίος ἐκ ἀμώμητος παντελῶς. δαί-
» ται γὰρ πάντως καθαρισμῷ. μόνω γὰρ
τῷ Ἐμμανῆλ τετήρηται τὸ πάντη ἀμώ-
1. Κορ. 5. 7. μητον. ἐκκαθάρατε, φησί, τῷ παλαιῶν
» ζύμῳ, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐσε
ἀζύμοι. ἐν δὲ τῷ λαγάνῳ, τὸ ἦδυσμα καὶ
οἶνον γλυκὺ τῆς τῶν ἀγίων ζωῆς. ἐαυτὸς
ἐν ἄρα προσοίσομεν ὡς ἐν ἀμνῷ μὲν, διὰ
τὸ νηπιὸν ἐν Χριστῷ ὡς ἐν ἀμνάδι δὲ, διὰ
τὸ τῆς φύσεως ἀδενές· ἀδενείας γὰρ τύ-
πος τὸ θῆλυ· ὡς ἐν κριῷ [δὲ] δὴ, τέλειοι,
καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἐλάσαντες τῆς ἐν
Χριστῷ. καὶ ὡς ἐν ἄρτοις μὲν τοῖς ἀζύμοις,
καθαροί. ἠδῆς δὲ, ὡς ἐν λαγάνοις, πλὴν
ἠλεμῆνοι διὰ Χριστῷ. τὸ δὲ ἔλαιον παρα-
λαμβάνεται, ὡς ἀνηρημένης τῆς ἀμαρ-
τίας. ἢ γὰρ δέδοται ἔλαιον ἐπὶ θυσίαις
ταῖς ὑπὲρ ἀμαρτιῶν.

15. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς ἐναντί
Κυρίου, καὶ ποιήσει τὸ περὶ ἀμαρτίας
16. αὐτῶ, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα αὐτῶ. Καὶ
τὸν κριὸν ποιήσει θυσίαν σωτηρίας τῷ
Κυρίῳ ἐπὶ τῷ κανῶ τῶν ἀζύμων, καὶ
ποιήσει ὁ ἱερεὺς τῷ θυσίαν αὐτῶ,
καὶ τῷ σπονδῶ αὐτῶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Μεσιτῶναι πάλιν ὁ ἱερεὺς, καὶ προσκομίζει μὲν πρῶτον τὸ περὶ τῆς ἀμαρτίας, εἶτα τὸ ὀλοκαύτωμα, καὶ τρίτον ἐπὶ τῷ δε, τῷ σωτηρίᾳ τὸν κριόν. μεσιτῶντος γὰρ τῷ Χριστῷ, καὶ προσάγοντος ἡμᾶς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, δεκτοὶ μὲν ἐσόμεθα, ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτημάτων προσκομίζοντες λιτὰς, καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιμάτων ἐξαιτῶντες τῷ ἄφασιν· ὀλοκαυτέμεθα δὲ νοητῶς, τρεῖσιν εἰς ἅπαν καὶ ὀλοκλήρως ἅγιοι τε καὶ ἱεροί, καὶ εἰς ὅσῳ δωδίας ἀνακεῖσόμεθα τῷ Θεῷ, πρὸς τὰ ἐν κόσμῳ μὴ μεμερισμένοι· ὅλον γὰρ ἔδαπανᾶτο ἐν πυρὶ τὸ ὀλοκαυτέμενον· ἀναθήσομεν δὲ καὶ τὰ χαριστήρια, τὰ ὑπὲρ γε τῆς αὐτῶν σωτηρίας καὶ ζωῆς, ἢ φαρτοῖς καὶ γῆνις τιμῶντες Θεόν, ξένιον δὲ ὡπερ αὐτῷ προσάγοντες ἀξίοληπτον τῷ καθάρῳ τε καὶ ἀζύμον καὶ

A ἠδῆαν ζωῶ καὶ ἀγῶν. τοῖστοσι γὰρ πως ὁ τῶν ἀγίων βίος.

17. Καὶ ξυρήσεται ὁ ἠνυγμένος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῷ μαρτυρίᾳ τῷ κεφαλῶ τῆς τρίχης αὐτῶ, καὶ ἐπιθήσει τὰς τρίχας ἐπὶ τὸ πῦρ, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῷ θυσίαν τῷ σωτηρίᾳ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἐπεὶ αὐτὸν ἠύξατο προσαγαγεῖν, τὸν δὲ ἱερόν βωμὸν ἢ θέρμις αἵματι ἀνθρωπίνῳ μιαινεσθαι, ἔδει δὲ τι πάντως μέρος ἱεροσχηθῆναι, ἐσπῆδασε λαβεῖν ὅπερ ἀφαιρεθῆναι, ἢ ἀλγηδόνας, ἕτε λῶβῳ ἀπεργάσεται. τῷ γὰρ κατὰ σῶμα φυσικῷ καθάπερ δένδρον περιτλῆς κλάδος τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας ἀπέκειρε, καὶ παρέδωκε πυρὶ, ὡς τὰ κρέα τῆς τῷ σωτηρίᾳ θυσίας ἔψεται, προσσηκόντως· ἵνα τὶ τῶν ὀξέων μέρος, ὃ μὴ ἐπιφέρειν ἔξῃσι τῷ βωμῷ, θυσία γὰρ ἀνακραθῆναι, γίνηται ἕλη φλογὸς πυρός.

*** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Σημῶν δὲ τῷ δεδέχθαι παρὰ Θεῷ τῷ δωροφορίαν τὸ δαπανᾶσαι πυρὶ τῷ τρίχα. τὸ γὰρ εἶδος τῷ πυρὸς αἰετῇ θείᾳ περιτίθησι φύσει [τὸ γράμμα τὸ ἱερόν.] ὁ Θεὸς γὰρ φησι πῦρ
» καταναλίσκον. Λεβιθ. 4. 24.

18. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν βραχίονα ἐφθὸν ἀπὸ τῷ κριῷ, καὶ ἄρτον ἀζύμον ἓνα ἀπὸ τῷ κανῶ, καὶ λαγάνον ἀζύμον ἓν, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰς χεῖρας τῷ ἠνυγμένῳ μετὰ τὸ ξυρήσασθαι αὐτὸν τῷ κεφαλῶ αὐτῶ.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ τοίνυν ἀγγεῖαν τῷ ἀνωτάτω κατωρθωκῶς, καὶ τὰ ἐξ ἰχύος ἔργα, δηλονότι τῆς πνευματικῆς, προσκεκομικῶς ὡς ἐν βραχίονι τῷ κριῷ, καὶ ζωῶ ἀμωμον ὡς ἐν ἄρτῳ ἀζύμῳ νομικῶν, καὶ μάλιστα καὶ τὸ ἦδυν καὶ τὸ ἐπίχαρι τῆς ἐν ἀγιασμῷ ζωῆς ὡς ἐν λαγάνῳ, μοναρχικῶς χερσὶν ἰδίαις ἐπιθεῖς, ἀναφέρει Θεῷ διὰ μεσίτη Χριστῷ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐφθὸν δὲ προσέταχε λαμβάνεσθαι τὸν βραχίονα, τὸ οἰοῦναι πως ὤμων, καὶ τὸ τῷ καθήκοντος παρὰ λόγον τῆς τῶν ἀγίων ἰχύος ἀποσοβῶν. ἢ γὰρ ἀποτόμης εἶναι χρὴ τῆς ἀνακειμένης Θεῷ, ἕτε μὲν ἀκρατῶ κεχρησθῆναι τῷ νῷ, ἀλλ' ὀρθῶς τε καὶ ἀπαλῶς καὶ λίαν ὀυτέχνως κατορθῆναι ἐπαγγεσθαι τὰ εἰς ἀρετῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ δὲ βραχίον ὁ ἐφθός ὁ ἐπιτιθέμενος ταῖς τῷ ὀξέων χερσὶ, καὶ παρὰ τῷ ἱερέως λαμβανόμενος, δηλοῖ τελεθεῖσαν τῷ ἐπηγγελμένῳ πράξιν. πράξεως γὰρ γεγεννημένης ὁ ἐφθός βραχίον δηλωτικός. ταῦτα δὲ ἢ μάτῳ νονομοδέτηκον, ἀλλ' ἀκριβείας ἐπιμελείσθαι διδάσκων, καὶ μήτε ὡς ἔτυχε ἐπαγγεσθῆναι, καὶ ὑπὸ γυναικῶς τὰ ἐπηγγελμένα πληροῦν. παιδοῦναι δὲ καὶ ἡμᾶς διὰ τῶν καὶ τὸν ἀγιασμὸν φυλάττειν ἀμόλυντον. ὁ γὰρ κηλῖδα δεχόμενος, τῆς ἀνωθεν

ἀνωθεν δέεται καθάρσεως, καὶ τῆς δια-
μετανοίας τῶν μολυσμῶν ἀφαιρέσεως. τῆ-
το γὰρ καὶ Γαλάταις ἐπισέλλων ἔλεγεν ὁ
Γαλ. 4. 19. μακάριος Παῦλος· τεκνία μὲν, ἕς πάλιν
» ὠδίνω, ἄχρις ἔμορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν.

κ. Καὶ προσοίσει αὐτὰ ὁ ἱερθεὺς
ἐπίθεμα ἔναντι Κυρίου· ἅγιον ἔσται
τῷ ἱερθεῖ ἐπὶ τῆ σιθωίᾳ τῆ ἐπιθέμα-
τος, καὶ ἐπὶ τῆ βραχίονος τῆ ἀφαι-
ρέματος. καὶ μετὰ ταῦτα πίεται ὁ
ἠυγμένον οἶνον.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπίθεμα λέγεται,
λίκα τὸ προσκνεχθεῖν ἐπιτεθῆ τῷ θυσι-
σιθῶ· ἀφαιρέμα δὲ, ὅταν ἀπὸ τῆ τυ-
θούτος, ἢ ζυμωθούτος, ἢ τοῖστε τινὸς
ἀφαιρεθῆ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡπερ τὸν βραχίονα
μύνησιν ἐνάει Φαμεν τῶν ἐξ ἰχθῶς κατορ-
θωμάτων, ἔτω καὶ τὸ σιθωίον τῆ κριῆ,
Φρενός τε καὶ νῆ. κεκλήμεθα γὰρ ἐν σπλαγ-
χνοῖς καὶ ἐν τῷ σῆθει τὰς Φρένας. ἀδια-
φορεῖ δὲ πολλακίς ἡ θεία Γραφή, καὶ ποτὲ
μὲν εἰς νῆ τύπον τῷ κεφαλῷ, ποτὲ δὲ
τὸ σῆθος, εἰς Φρενὸς ποιῆται δήλωσιν.
ἱερά δὲ ἐν καὶ ἐξαιρέτα, μόνον δὲ ἕχι ἀπὸ
χειρὸς εἰς χεῖρα προσκομιζόμενα, καὶ ὀ-
παράδεκτα δι' αὐτῆ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, τῶν
ἀγνιζομένων ἰχθῶς τε ἢ πνευματικῆ, καὶ
μῆτοι καὶ Φρενῆς· εἴπερ ἐσὶν ἀληθῆς εἰ-
πεῖν, ὡς ἕκ ἂν ἐτέρως γινώσκοντες κα-
τορθῶν διώκοντες τὰς ἀγίας τὰ ἀνδάνοντα
Θεῷ, μὴ ἕχι δι' ἰχθῶς τῆς πνευματικῆς,
καὶ μῆτοι καὶ Φρενὸς ἀγαθῆς.

κα. Οὗτος ὁ νόμος τῆ ἀξαρμένης,
ὅς ἂν εὐξῆται Κυρίῳ δῶρον αὐτῆ Κυ-
ρίῳ περὶ τῆς ἀχῆς αὐτῆ, χωρὶς ὧν
ἂν εὐξῆ ἢ χεῖρ αὐτῆ, ἢς ἂν εὐξῆται
κατὰ νόμον ἀγνείας.

κβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
κγ. Μωϋσῶν, λέγων, Λάλησον Ἀαρὼν
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆ, λέγων, ἔτωσθε εὐ-
λογήσετε τὰς ὑψῆς Ἰσραὴλ, λέγοντες
πρὸς αὐτῆς· καὶ ἐπιθήσῃ τὸ ὄνομά-
μα ἐπὶ τῆς ὑψῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ
Κύριος εὐλογήσω αὐτῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ ταῦτα διδάσκει
πῶς εὐλογεῖν προσήκει τὰς ἱερέας, καὶ ὡς
τὸ θείον ὄνομα χορηγεῖ τοῖς προσεῖσι τῷ
» εὐλογίαν. ἐπιθήσῃ γὰρ Φησι τὸ ὄνομά-
» μα ἐπὶ τῆς ὑψῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ Κύριος
» εὐλογήσω αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσάττει μὲν ἐν εὐλο-
γεῖν τὸν λαὸν τὰς ἱερεῖς, [ἀφίσησι δὲ χρη-
σίμως εἰκαύτητος λογισμῶν, ἐκ ἀνθρώπου
χεῖρα τῷ εὐλογῆσαν δεικνύς, ἀλλ' ἐαυτὸν
ὡς Κύριον.] Χριστὸς δὲ τῆς εὐλογίας ἡ ὁδός,
καὶ αὐτὸς ἐσὶ τῶν θρανίων ἀγαθῶν ὁ διανο-
μὸς, ἐν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτῆ τὰ πάντα
παρὰ τῆ πατρὸς.

κδ. Εὐλογήσαι σε Κύριος, καὶ φυ-
λάξαι σε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Λέγει δὲ καὶ αὐτὰ
» τῆς εὐλογίας τὰ ῥήματα· εὐλογήσαι σε
» Κύριος, καὶ φυλάξαι σε. ἐπιφάναι Κύριος
» τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ σε, καὶ ἐλεῆσαι σε.
» ἐπάρα Κύριος τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ σοί,
» καὶ δώη σοι εἰρήνην. διδασκόμεθα δὲ διὰ
» τῶν, ὡς χρη πρότερον τὰς εὐλογημέ-
» νης τὰς θείας αἰτεῖν δωρεάς· τῆτο γὰρ
» σημαίνει τὸ, εὐλογήσαι σε· εἶτα τὰ διδο-
» μενα φυλαχθῶμεν. ἐπήγαγε γὰρ, καὶ
» φυλάξαι σε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Φυλάττει μὲν ἐν ἡ εὐλο-
γία, παραλύσσει τῷ ἀρᾶν, καὶ ἀναπλάτ-
τῆσα τὸ ἡμαρτηκός.

κε. Ἐπιφάναι Κύριος τὸ πρόσω-
κς. πον αὐτῆ ἐπὶ σε, καὶ ἐλεῆσαι σε. Ἐπά-
» ραι Κύριος τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ σε,
» καὶ δώη σοι εἰρήνην.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἡ δὲ δευτέρα εὐλο-
γία τῷ τῆ Θεῆ καὶ σωτήρος ἡμῶν ἐπιφά-
» νειαν προδεσπίζει. ἐπιφάναι γὰρ Φησι Κύ-
» ριος τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ σοί, καὶ ἐλεῆ-
» σαι σε. ἐλέες γὰρ μεσῆ ἢ κατὰ σαρκὰ τῆ
» Θεῆ καὶ σωτήρος ἡμῶν οἰκονομία. διὸ καὶ
» τὰς πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῖν καταλλαγὰς ἐδω-
» ρήσατο. τῆτο γὰρ ἡ ἐξῆς εὐλογία διδάσ-
» και· ἐπάρα Κύριος τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἐπὶ
» σοί, καὶ δώη σοι εἰρήνην. περὶ ταύτης τῆς
» εἰρήνης καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ἔφη· αὐ-
» τὸς γὰρ ἐσὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ
» ἀμφοτέρωθεν ἐν, καὶ τὸ μεσόταχον τῆ Φραγ-
» μῆ λύσας τῷ ἔχθραν ἐν τῆ σαρκὶ αὐτῆ. Ἐφισ. 2. 14.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιφάνεια δὲ προ-
σώπῃ Θεῆ προξενήσει ἐν αὐτίκα τὸ ἐλεῆ-
σαι δὲν, εἴπερ ἐσὶν ἀληθῆς, ὡς ἐν γε τῷ
γνώοναι Θεὸν, τὸ χροῦμαι μεταλαχεῖν τῆς
αἰωνίης ζωῆς εἰσβήσεται.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρόσωπον τῆ Θεῆ
καὶ πατρὸς ἐσὶν ὁ υἱός, ὅς καὶ ἐπέφανεν
ἡμῖν, καὶ ἠλεήμεθα πάντες τῆ ἐπιφάνειᾳ
αὐτῆ. καὶ μῆτοι καὶ ἐπαρσις τῆ προσώπῃ
» τῆ Θεῆ, πρόξενος εἰρήνης. εἰρήνην γὰρ· Ἰωάν. 14. 27.
» Φησι τῷ ἐμῷ δίδωμι ὑμῖν, ἀναλαμβάνου-
» μνος ἀπὸ γῆς· καὶ ὅταν ὑψωθῶ ἐκ τῆς Ἰωάν. 12. 32.
» γῆς, πάντας ἐλύσω πρὸς ἐμαυτὸν. (1)

κς. Καὶ ἐπιθήσῃ τὸ ὄνομάμα
ἐπὶ τῆς ὑψῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ Κύριος
εὐλογήσω αὐτῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁρᾶς, ὅτι τὸ ὄνο-
μα Κυρίαι τὰς εὐλογίας ἐνεργεῖ, ἐ τὸ εὐ-
μα τῆ λέγοντος; ὅταν καὶ ἀμαρτωλὸς
εὐλογῆ, ὁμοίως ἐνεργεῖται παρὰ τῷ πιστῶς
δεχομένῳ ἢ εὐλογία. καθάπερ ἀμελεῖ τῆ
Βαλαάμ εὐλογῆντος ἐν ὀνόματι Κυρίαι,
ἐνεργεῖτο ἡ εὐλογία τοῖς ἀξίοις. σημαῖ-
σαι δὲ, ὅτι τρίταν εὐλογεῖ διὰ τῆς ἀγίας
Τριάδος· ὡπερ ἐν καὶ ὁ Βαλαάμ.

Hh hñ 3

ΚΕΦ.

(1) Περίληψις εἰσι τῶν αὐ τῆ 405, καὶ 406. σελ. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

Κ Ε Φ Ζ.

α. **Κ**αὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ ἣ συνετέλεσε Μωϋσῆς, ὡσεὶ ἀναστῆσαι τὴν σκίθην, καὶ ἔχρισεν αὐτὴν, καὶ ἡγίασεν αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ ἔχρισεν αὐτὰ, καὶ ἡγίασεν αὐτὰ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐν γὰρ τῷ Χριστῷ σώματι, ὡς ἐν σκίθῃ ἁγία, περιεχόμεθα, καὶ ὡς ἐν θυσιαστήριῳ θυμᾷ τι προσαγομεθα· ὅτι ἅγιον τὸ σῶμα, ὡς ἡ σκίθῃ καὶ ὡς τὸ θυσιαστήριον ὁμογενὲς ἡμῖν ὄν, καθ' ὃ σῶμα, ὑπὲρ ἡμᾶς δὲ, καθ' ὃ ἅγιον, ἐν τῇ ἀγιότητι τὸ ζῶν ἔχον, καὶ ἑδέποτε χωρὶς ἀγιότητος πρὸ τῆς ἁγιασμῆ.

β. Καὶ προσώεγκαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ, δώδεκα ἄρχοντες οἰκων πατριῶν αὐτῶν· ἔτοι οἱ ἄρχοντες Φυλῶν, ἔτοι οἱ παρεστηότες ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς.

Ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς. Ἄλλος, ἀριθμῆσεως τῆς λαῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀναδεδειγμένης γὰρ τῆς ἁγίας καὶ ἀληθῆς σκίθης, τρεῖς τῆς ἐκκλησίας, πολυειδῶς ἐν αὐτῇ διαπρέπει Χριστός. ἐπειδὴ γὰρ γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς, ἐξ ἡμῶν εἰς ὁ πάντων ἀντάξιός, λύτρον ἑαυτὸν προσκεκόμικε τῷ Θεῷ καὶ πατρί. εἰς δὲ ὑπάρχων ὁ αὐτός, κατὰ πολλὰς ἐγράφετο τρόπος ἐν γὰρ τῶν ἀρχόντων προσκομιδῇ. ἱερουργεῖται δὲ ὡσαύτως καὶ νῦν διὰ τῶν κατὰ καιρὸς ἡγουμενῶν, πολυτρόπως νοόμενος, καὶ διαφοροῖς ὀνόμασι τιμώμενος. (1)

γ. Καὶ ὤεγκαν τὰ δῶρα αὐτῶν ἔναντι Κυρίου, ἕξ ἀμάξας λαμπινικάς, (2) καὶ δώδεκα βόας· ἀμάξαν παρὰ δύο ἀρχόντων, καὶ μόσχον παρ' ἐκάστου. καὶ προσώεγκαν ἑναντίον τῆς σκίθης.

Λαμπινικάς. Ἄλλος κατασκόβασας, ἀμαξοειδῆς, ἥτοι ὡς βερέδια, ὡς κεῖται ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν. (3) τὸ δὲ Σαμαρειτικόν, διωάμεως ἔχει.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΕΜΕΣΗΣ. Ἀμάξας λαμπινικάς, τὰς διατρόχους λέγει, ἅς τινες βηρώτια (4) καλεῖσιν, ὅτι ἡμίονοι ἔλκυσιν· Ἀκύλας δὲ, σκεπασὰς ἐρμιωδία.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάβε παρ' αὐτῶν, καὶ ἔσονταί πρὸς τὰ ἔργα τὰ λειτουργικὰ τῆς

σκίθης τῆς μαρτυρίας· καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς Λεβιταῖς, ἐκάστῳ κατὰ τὴν αὐτῆς λειτουργίαν. Καὶ λαβὼν Μωϋ-

σῆς τὰς ἀμάξας καὶ τὰς βόας, ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς Λεβιταῖς. Τὰς (5) δύο ἀμάξας καὶ τὰς τέσσαρας βόας ἔδω-

κε τοῖς υἱοῖς Γεδσὼν κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. Καὶ τὰς τέσσαρας ἀμάξας καὶ τὰς ὀκτώ βόας ἔδωκε τοῖς υἱοῖς Μεραρί κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν, διὰ Ἰθάμαρ τῆς υἱᾶς Ἀαρὼν

τῆς ἱερέως. Καὶ τοῖς υἱοῖς Καάθ ἐν ἔδωκεν, ὅτι τὰ λειτουργήματα τῆς ἁγίας ἔχουσιν· ἐπ' ὧμων ἀρῶσι.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκείας ὅπως τοῖς μὲν τὸ ἐφ' ἀμαξῶν ἄγειν τε καὶ φέρειν ἔθος, Κααδίταις δὲ μόνοις εἰς ὧμας τὰ ἱερά· αἰεὶ γὰρ πως ἐστὶν ἐν ἰδρωτὶ μείζονι τὸ πρῆχόν τε καὶ ἱερώτερον. παρέπετα δὲ αὐτῷ πάντη τε καὶ πάντως τὸ χρῆμα πονᾶν, καὶ πρὸς γε δὴ τῷ τῷ τληπαθεῖν, καὶ ἐκ ἐν ἰσῶ τοῖς ἄλλοις, οἵ περ ἂν εἴεν καὶ ἀγιώτεροι, καὶ ἀγγεῖ δὴ μᾶλλον οἰοεὶ πως Θεῶ. Καὶ μετ' ὅλγα. Ἐοίκασιν οἱ μὲν δύο δῆμοι, Γεδσὼν τε καὶ Μεραρί, τὰς ἐν νόμῳ λαὸς ὑπαινίττεται, Φημί δὲ τὸν Ἰσραὴλ· Κααδίταις δὲ γε, τὰς ἡγιασμένους ἐν Χριστῷ διὰ πίστεως. οἷς μὲν γὰρ ἡ ἐν φροντίδι τὰ ἴσια τῆς αὐτῆς, ἀνδρῶν τῆς σκίθης, τὰ καλύμματα καὶ οἱ σύλοι, κεφαλαί τε καὶ βάσεις, πάσσαλοί τε καὶ περιτανύσματα, καὶ ἡ Φησί τὸ γράμμα τὸ ἱερόν, πάντα τὰ περιεσὰ, δι' ἧ σημαίνεται τὸ τῆς λειτουργίας ἐκ ἀναγκαῖον. οἱ δὲ φέρειν ἐδαρσηθήσαν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ τὰ δι' ὧν Χριστός, ἐ καθ' ὅσα τρόπον, πολλαχῶς δὲ μᾶλλον καὶ πολυειδῶς σημαίνεται, ὡς κιβωτός, ὡς τράπεζα, καὶ ὡς χρυσοῦν λυχνία, καὶ χρυσοῦν θυμιατήριον. ἀπλῆς γὰρ ὑπάρχων κατὰ φύσιν ὡς Θεός, τῇ τῆς ἐργασίας διαφορᾷ πολυτρόπως γνωρίζεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅσοι ταῖς διὰ Μωσέως προσεδρῶσιν ἀντολαῖς λειτουργίαν ἔχουσι τὰ περιεσὰ τῆς σκίθης· ἀνωφελῆς γὰρ ὁ νόμος, εἰ μὴ νοῦτο πνευματικῶς· ὅσοι δὲ τεδάρσιν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἅγιοί πε πάντως εἰσὶν [ἐν Χριστῷ,] περιεσὸν ἔδον, ἀλλ' οἰονεὶ πως αὐτὸν ἐποχον ἔχοντες τὸν Ἐμμανήλ.

ε. Καὶ προσώεγκαν οἱ ἄρχοντες εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς θυσιαστηρίας, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἔχρισεν αὐτὸ, καὶ προσώεγκαν οἱ ἄρχοντες τὰ δῶρα αὐτῶν

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομοῖς. ἐχ' εὐρηται.

(2) Λαμπινικάς. ἀν' εἰρημ. ἐκδοσ. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 458.

(3) Ἐν κεφ. 1. ἐδ. 5, καὶ 7.

(4) Ζηρώτια. ἐν ταῖς σημ. τῆς Γραφ. τῆς ἐν Φραγκ. ἐκδοθ.

(5) Καὶ τὰς. ἀν' εἰρημ. ἐκδοσ.

ια. αὐτῶν ἀπέναντι τῆς θυσιαστηρίδος. Καὶ ἔπειτα Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἄρχων εἰς καθ' ἡμέραν, ἄρχων καθ' ἡμέραν προσοίσασσι τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς θυσιαστηρίδος. Καὶ ἡμεῖς ὁ προσφέρων τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ τὰ δῶρα αὐτῆς, Ναασωὺν υἱὸς Ἀμιναδάβ, ἄρχων τῆς φυλῆς Ἰούδα.

ιβ. Καὶ προσώψεν τὸ δῶρον αὐτῆς, τρυβλίον ἀργυρῆν ἓξ, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆς· Φιάλλω μίαν ἀργυρῆν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἔν ὡς ἐν τῷ τρυβλίῳ καὶ τῇ φιάλλῃ, καὶ ὡς ἐν ἄρτῳ τὸ ἐν ἀμφοῖν· πλήρη γὰρ ἡμῶν σεμιδάλεως· ὡς καὶ ἐν βρώσει καὶ πόσει, ζωὴ καὶ ζωοποιός ὁ Χριστὸς σημαίνεται. ἐλαίῳ δὲ τῷ σεμιδαλίῳ καταδεδοῦσθαι φησὶ, κατὰ τὸ, ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός σε ἐλαίου ἀγαλλιάσεως.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πλήρεις ἔν δὲ προσοίσει, λαμπρὰν ἐν ἀργύρῳ καὶ ἰλαρὰν ὡς ἐν ἐλαίῳ ζωὴν ἔχοντες. ἡ σύμβολον ἡ σεμιδάλις, ἄρτε τυγχάνουσα γένεσις. τὸ ἰλαρὸν γὰρ ἡμῶν ἢ εἰς Χριστὸν ἐλπίς ἀπεργάζεται, κατὰ τὸ, τῇ ἐλπίδι χαίροντες. ὅταν γὰρ φησὶ Χριστὸς φανερωθῆ ἢ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺ αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν ὁρῇ.

ιδ. Θύισκω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Θύισκη δὲ αὐτῆς ἁγία καὶ εἶδος θυμιατηρίδος, θυμίατος (1) ἐν ἴσῳ πεποιημένη. ἐπίμεσον δὲ καὶ αὐτὸ θυμιάματος. ὕδατος γὰρ καὶ θυμιατηρίου ὁ Χριστὸς, ἐκ ἑξωθεν τὸ ὕδωδες ἔχων, ἀλλ' οἰκοῦσθαι ὡς Θεός, καὶ ἐν ἰδίᾳ φύσει.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θύισκη δὲ θυμιαμάτων πλήρης, ὅ ἐστι θυμιατηρίου, θυμιατῆρος διὰ τὸ ἁγία λεχθέν, ὡς μὲν χρυσῆ, τὸ κάλλος καὶ τὸ ἀδιάφθορον δηλοῖ τῆς ζωῆς· ὡς δὲ θυμιαμάτων πλήρης, τὸ πρὸς Θεὸν ὕδωδες τῆς ἀγιότητος.

ιε. Μόσχον ἓξ ἐκ βοῶν, κριὸν ἓξ, ἀμνὸν ἓξ ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἓξ αἰγῶν ἓξ περὶ ἁμαρτίας.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μόσχος δὲ καὶ κριὸς καὶ ἀμνὸς καὶ χίμαρος ἓξ αἰγῶν τὰ πρὸς ταῖς εἰσκεκομισμαῖα, καὶ διὰ πάντων αὐτῶν ὁ γραφόμενος· ἐν μὲν τῷ μόσχῳ, διὰ τὸ ἄγαν ὀρθάνης, καὶ ὅτι τῶν ἡμερῶν καὶ καθαρῶν ζώων [τὸ πρῶτον ὁ μόσχος,] καὶ ὡς ἐν μεγέθει σώματος [τὸ ὑπερτερεῖν] ἐν ὑπεροχῇ δὲ πάντα τὰ τῆς Χριστοῦ· ἐν δὲ τῷ κριῷ, διὰ τὸ τέλειον, καὶ μὲντοι διὰ τὸ

ἀκακὸν ἐν τῷ ἀμνῷ· ἐν δὲ τῷ χίμαρῳ, διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ἡμαρτηκότων σφαιρίω.

ιζ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίδος δαμάλις δύο, κριὸς πέντε, τράγχις πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε, τῆτο τὸ δῶρον Ναασωὺν υἱὸς Ἀμιναδάβ.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δαμάλις δύο εἰς τύπον τῶν δύο λαῶν, σινεδραμηκότων εἰς ἓνα τὸν ἐξ ἀμφοῖν· κριοὶ δὲ πέντε, καὶ ἀμνοὶ ὁμοίως, καὶ χίμαροι ἓξ, ἡττις, τῷ τῶν πισυόδωντων πληθύνῃ ὑπεμφαίνουσιν, ὡς ἐν πέμπτῳ φησὶ σωκενιωεγμῶν καυρῶ, κατὰ ὃν ἡ ἐπιδημία τῆς Κυρίας. σημαίνεται δὲ τῶν πεπισυόδωντων ὡς καὶ ἐν τῷ Χριστῷ, (2) διὰ μὲν τῶν κριῶν, τὸ τέλειον ὡς ἐν φρονήσει τῆς ἐν Χριστῷ ἡλικίας· διὰ δὲ τῶν ἀμνῶν, τὸ ὡς ἐν ἀπλότητι καὶ ἀκακίᾳ· διὰ δὲ τῶν ὑπὲρ ἁμαρτίας χίμαρων, τὸ αἰεὶ δεῖσθαι καθαρισμῶ, καὶ πλημμελημάτων ἀφέσεως.

ιη. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ προσήνεγκε Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ, ἄρχων τῆς φυλῆς Ἰσάχαρ.

ιβ. Καὶ προσώψεν τὸ δῶρον αὐτῆς, τρυβλίον ἀργυρῆν ἓξ, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆς· Φιάλλω μίαν ἀργυρῆν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σύμβολον δὲ λαμπρότητος ὁ ἀργυρὸς· ζωῆς δὲ, ἡ σεμιδάλις· ἰλαρότητος δὲ, τὸ ἐλαίου.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προσαγέσθω δὲ ὁρχαῖον ἓξ καὶ πρὸς ἡμῶν αὐτῶν τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ, [τὸ] ὡς ἐν λαμπρότητι ζωῆς ἰλαρὸν ἐν ἐλπίδι τῇ ἐν Χριστῷ.

ικ. Θύισκω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Χρυσῆ δὲ θυμιατῆρος θυμιάματος πλήρης,] τὸ τῶν ἁγίων γραφῶσα κάλλος, καὶ ὡς ἐν σκόβουσιν ἐκλεκτοῖς τὸ ὕδωδες ἐν ἀγιασμῷ. δῶρον Θεῷ ὕδωδες ἀληθῶς· καὶ καθεξῆς, κατὰ προσημυλῶσθαι.

ια. Μόσχον ἓξ ἐκ βοῶν, κριὸν ἓξ, ἀμνὸν ἓξ ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύ-

τωμα. Καὶ χίμαρον ἓξ αἰγῶν ἓξ περὶ ἁμαρτίας.

Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίδος δαμάλις δύο, κριὸς πέντε, τράγχις πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ναθαναὴλ υἱὸς Σωγάρ.

Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν Ζαβουλὼν, Ἐλιάβ υἱὸς Χαι-

λων. Τὸ δῶρον αὐτῆς, τρυβλίον ἀργυρῆν ἓξ, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆς· Φιάλλω μίαν ἀργυρῆν, ἑβδο-

μήκοντα

(1) Θύιας. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 364. Αὐτῆ δ' εὐρηται καὶ τὸ ἐν τῇ ἀντικρῆς 1203 σελ. ὑπόμν. ὁ μὴ ὀρεθίωσθαι ἐκείσεσημείωται. (2) Τὸ, ὡς καὶ ἐν τῷ Χριστῷ ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐ κεῖται. περιτλὸν γάρ.

- μήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς κς. θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας. καθ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἐλισάβ ἡς Χαιλῶν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Ῥαβίμ, λα. Ἐλισάβ ἡς Σεδιέρ. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλική αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας. λαβ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἐλισάβ ἡς Σεδιέρ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Συμεὼν, Σαλαμιήλ ἡς Σαρισαδαί. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλική αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας. καμ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Σαλαμιήλ ἡς Σαρισαδαί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑκτῇ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Γαδ, μβ. Ἐλισάβ ἡς Ραγχήλ. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλική αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν σωτηρίας. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας. καμθ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Γαμαλιήλ ἡς Φαδασέρ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑνάτῃ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Βενιαμίν, Ἀβιδάμ ἡς Γαδεωνί. καξ. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλική αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν σωτηρίας. καζ. Θύσικω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας. καξθ. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλεις δύο, κριὸς πέντε, τράγος πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἀβιδάμ ἡς Γαδεωνί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δεκάτῃ ἀρχῶν τῶν ἡγῶν Δάν, Αχιέζερ ἡς Ἀμισα-

ξζ. Ἀμισαδαί. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θύσικλω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.

ξθ. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα.

ο. Καὶ χίμαρον ἑξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλαις δύο, κριῶς πέντε, τράγως πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἀχιέζερ ἢ Ἀμισαδαί. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐνδεκάτῃ ἀρχῶν τῶν ἡῶν Ἀσῆρ, Φαγεὴλ ἢ ὁσ.

ογ. Ἐχράν. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θύσικλη μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.

οε. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα. Καὶ χίμαρον ἑξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλαις δύο, κριῶς πέντε, τράγως πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Φαγεὴλ ἢ ὁσ.

οη. Ἐχράν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἀρχῶν τῶν ἡῶν Νεφθαλεὶμ, Ἀχιρὲ ἢ ὁσ.

οθ. Ἐνάν. Τὸ δῶρον αὐτῆ, τρυβλίον ἀργυρεῖν ἐν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτῆ· Φιάλλω μίαν ἀργυρεῖν, ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. Θύσικλω μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος.

πα. Μόχον ἓνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἓνα, ἀμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα.

πβ. Καὶ χίμαρον ἑξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας. Καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίας δαμάλαις δύο, κριῶς πέντε, τράγως πέντε, ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τῆτο τὸ δῶρον Ἀχιρὲ ἢ Ἐνάν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσάγοντες δὲ τὰ δῶρα, ἔκαστος ἡλικίαν προσφέρει· ἀλλὰ πρῶτος μὲν Ἰσάκας, καίτοι τέταρτος ὢν κατὰ χρόνον. ἔννατος δὲ μετ' αὐτὸν Ἰσαάχαρ, καὶ Ζαβελὼν δέκατος. ὀστέρα μετὰ τῆτος

Α συμμορία, Ῥεβὶμ [ὁ πρωτότοκος], καὶ ὀστέρος Συμεὼν σωῆπλαι δὲ καὶ ὁ Γαδ ἐκ δόλης. τάγμα τρίτον διὰ τριῶν ἐλδθθέρων, Ἐφραὶμ, καὶ Βενιαμίν, καὶ Μανασσῆς. τέταρτον καὶ ἑχάτον τὸ ἐκ θεραπαίνων. τρεῖς δὲ δὴ ἔτοι, Δάν, καὶ Ἀσῆρ, καὶ Νεφθαλεὶμ; καὶ τοὶ πρῶχοντες τῷ τῆς γενέσεως χρόνῳ [τῶν ὡς εἰ τάξει προτεταγμένων.] Ἐφραὶμτε Φημὶ καὶ Μανασσῆ, [καὶ Βενιαμίν.] ἀνιγμα τοίνυ τὸ χρημαῖσιν· ὅτι πρῶτῳ ἔχει τάξιν παρὰ τῷ Θεῷ τὰ διὰ Χρισθῶ τῶν εἰ νόμῳ· καὶ ὅτι τέθαινται μὲν οἱ πρῶτοι ἑχάτοι [οἱ δὲ ἑχάτοι πρῶτοι.] οἱ γὰρ εἰ χρόνῳ πρεσβύτεροι, διὰ [τε] τῆτο πρωτότοκοι, τῆτεςιν ὁ Ἰσραὴλ, κατόπιν ἔρχεται τῶν ἐθῶν· καὶ οἱ τὸ δόλον ἔχοντες πνεῦμα, καὶ τῆς δαλδύσεως Ἰερουσαλήμ ἡοί, τὸ πρῶχεν εἰ δόξη παραχωρήσει τοῖς τῆς ἐλδθθέρως· ἦτις ἐσὶ μῆτηρ ἡμῶν τῶν εἰ τῷ Χρισθῷ δεδικαιωμένων, καὶ εἰς ἐλδθθερὸν ἀξίωμα κεκλημένων δι' ἐλδθθέρων πνδύματος.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ χρήζει δέτινος ὁ Θεός, ἀλλ' ἡμεῖς Θεοῦ (1) χρῆζοντες δὲ, ὡπερ τὸ δίκαιον τῆ ἀντιτιμηθῆναι κατασκδαάζομεν διὰ τὸ τιμᾶν. τῶ δὲ ἐπιφάνειαν τῶν προσφερόντων ἐπεξεργαζόμενος ὁ Θεός εἰς τῶ ἐπίγνωσιν τῆ λαμπρὸν εἶναι τὸ τιμᾶν Θεὸν, εἰ καὶ ἐκάστῳ ἡμέραν ἐκελδύσε προσάγειν τὰ δῶρα· ὡπερ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἰδίων ποιημάτων μίαν ἀπένειμεν ἡμέραν, Φωτὶ, ἄρανῶ, γῆ, ἄσροισ, ζῶοισ. καὶ ἵνα ἡδέημεν, ὡς ἐλόγιμα Θεῷ τὰ προσαγόμενα, ἀναγραφή τῆτων ἀκριβῆς, (2) καὶ ἐπὶ σαθμῆ. ὢν ἡ καταρίθμησις καὶ τῶν προσαγόντων ἔχει τὰς ὀνομασίας, δι' ὢν καὶ μνημονδόμεθα. σκόβη δὲ προσάγοντες, ἔκαστος ταῦτα προσάγεισιν ἀνδρώπων οἱ τύποι, ἔς δὲ Θεῷ πληρεῖς προσίαι· ἔκαστος ὁφθῆση, Φησὶ, κενὸς ἔναντι Κυρίου. ζῶα δὲ σῶ τῆτοις ἐπὶ θυσία τὰ ἐκλεκτά. πολύτροπος γὰρ ἡ πρὸς Θεὸν οἰκείωσις, ἔξ ὢν ἔδωκε Θεός· ἡμεῖς ἐν τὸ τίμιον ὄντως δῶρον Θεῷ προσάγομεν, ὃ ὁ Θεός καὶ ἡμεῖς εἰ τοῖς τῆς ἀρετῆς πόνοις δρῆσομεν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, πῶς τὰ ἴσα πάντες ἀκροδύξως προσφέρουσιν· ἵνα μὴ τὸ ὑπερέχον τῆ εἰός, ὑβρίση τὰς τῶν λοιπῶν φιλοτιμίας. ὡς δὲ ἦσαν τεταγμένοι, ἔτω προσφέρουσιν.

πδ. Οὗτος ὁ ἐγκαινισμὸς τῆ θυσιασηρὶς ἡ ἡμέρα ἔχρισεν αὐτὸ, παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ· τρυβλία ἀργυρεῖα δώδεκα, Φιάλαι ἀργυρεῖαι δώδεκα, θυσικαὶ χρυσῆαι δώδεκα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Δῶρα προσφέρουσιν οἱ φύλαρχοι εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆ θυσιασηρὶς

(1) Θεοῦ. οἱ καὶ διὰ τῆ τιμᾶν τὸ τιμᾶσαι πραγματεύομενοι. τῶ δὲ ἐπιφ. κτ. εἰ τῷ τῆς Λύγ. κώδ.
 (2) Ἀκριβῆς, καὶ τῶν προσαγόντων ὀνομασία. ὡς δὲ ὢν τιμᾶμεν, καὶ μνημονδόμεθα. δηλῆται τοίνυ, ὅτι Θεῷ τὰς ἡμετέρας καθιερεῖν προσήκει ψυχᾶς. ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐπομένων εἰ τῷ εἰρημ. κώδ.

σιασηρίς. ἐπιφανῶν γὰρ τὸ δωροφορεῖν Θεῷ, καὶ δυναμῶν τὰς παρὰ Θεῶ λαβῆν ἀντιδόσεις.

πε. Τριάκοντα καὶ ἑκατὸν σίκλων τὸ τρυβλίον τὸ ἐν, καὶ ἑβδομήκοντα σίκλων ἢ Φιάλη ἢ μία. πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν σικλῶν, διχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι, ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἀγίῳ. [Θύσκειαι χρυσῆ δώδεκα πλήρεις θυμιάματος.] πᾶν τὸ χρυσίον τῶν θυσιῶν, ἑκοσι καὶ ἑκατὸν χρυσῶσι. Πᾶσαι αἱ βόες εἰς ὄλοκαύτωσιν, μόχοι δώδεκα, κριοὶ δώδεκα, ἄμνοι ἐνιαύσιοι δώδεκα, καὶ αἱ θυσία αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν καὶ χίμαροι ἐξ αἰγῶν δώδεκα περὶ ἁμαρτίας.

πη. Πᾶσαι αἱ βόες εἰς θυσίαν σωτηρίας, δαμάλαις ἑκοσιτέσσαρες, κριοὶ ἐξήκοντα, τράγοι ἐξήκοντα, ἄμνάδες ἐξήκοντα ἐνιαύσια ἄμωμοι. αὕτη ἢ ἐγκαίνησις τῆς θυσιασηρίς, μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτόν, δῆλον ὅτι τὸν Ἀαρών. περὶ αὐτῆς γὰρ μέλει διαλέγεσθαι τῷ Μωϋσῆ ὁ Θεός. κατὰ δὲ τῆς ἄλλης ἐρμηνεύσας, αὐτὸ ἐκδόντας, τὸ θυσιασηρίον φησί. προει-

Α, πᾶν γὰρ αὕτη ἢ ἐγκαίνησις τῆς θυσιασηρίς, ἐπήγαγε, μετὰ τὸ χρίσαι αὐτό. ὠβέλεια γὰρ τὰ ἐν μέσῳ.

πθ. Ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι Μωϋσῶ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας λαλήσαι αὐτῷ, καὶ ἤκουσε τὴν Φωνὴν Κυρίου λαλῆντος πρὸς αὐτὸν ἀνωθεν τῆς ἰλασηρίς, ὅς ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτῆς τῆς μαρτυρίας, ἀναμέσον τῶν δύο Χερσβίμ· καὶ ἐλάλει πρὸς αὐτόν.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ταῦτα περὶ τῆς ὀλογίας διδάχθεις ὁ Προφήτης, καὶ διηγησάμενος ὅπως καὶ τὴν σκηνὴν ἔχρησε, καὶ τίνα οἱ Φύλαρχοι προσεκόμισαν, ἐδίδαξεν ὅπως θείαν Φωνὴν τοῖς ὡσὶν εἰσεδέξατο, ἐκ τῆς ἰλασηρίς Φεροικίω. ὃ ἐπέκειτο μὲν τῇ κιβωτῇ, ταῖς δὲ τῶν Χερσβίμ συνεκαλύπτετο πλεονεξί. ταῦτα δὲ ἢ Φιλοτιμίας γέγραφε, ἀλλὰ διδάσκων ὡς ἐκείθεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀπαξ τῆς αἰωνιῆς εἰσεῖσαι τὴν οἰκίαν ἐπιδείξει δόξαν ὁ δεσπότης Θεός, ὅπως ἴδωμεν οἷα τε τῶν ἀνθρώπων ἢ Φύσις.

Γ ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τετελειωμένης ὡπερ τῆς σκηνῆς, ἦτοι τῆς ἐκκλησίας, τότε δὴ Φωνὴ γέγονε πρὸς ἡμᾶς τῆς Θεῶ καὶ πατρός. ἐλάλησε γὰρ ἡμῖν ἐν ἡμῶ. ἀνωθεν δὲ τῶν Χερσβίμ ἢ Φωνῆ. ἐπέκεινα γὰρ πάντων ὁ Θεός, ἐσιώδη καὶ ἐνυπάρχουσαν τὴν κατὰ πάντων ἔχων ὑπεροχὴν.

Εβρ. ι. ι.

Κ Ε Φ Η

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τῷ Ἀαρών, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, ὅταν ἐπιτιθῆς τὰς λύχνους ἐκ μέρης, κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας Φωτισθῶσι οἱ ἐπὶ τὰ λύχνοι.

β. **Κ**ΥΡΙΛΛΟΥ. [Κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας οἱ ἐπὶ τὰ τετραμμένοι λύχνοι τὸ Φῶς τοῖς ὁρώσιν ἀνέσαν.] ἢ γὰρ τοῖς κατόπιν καὶ οἰονεῖπως ἐν ἀποσοφῇ κειμένοις τῇ παρὰ Θεῷ τὸ θεῖον τε καὶ νοητὸν ἐπιλάμπει Φῶς, ἀλλὰ τοῖς εἰς ὄψιν ἡγμένοις δι' ἀγνισμῶ, καὶ ἀντιπροσώποις ἤδη γενοῦσι διὰ τῆς ἐν πίσει παρρησίας, καὶ τῆς ἐν τῷ βίβν σεμνότητος. τῆς δὲ λυχνίας ταύτης μέμνηται Ζαχαρίας ὁ προφήτης. (1)

γ. Καὶ ἐποίησεν ἔτι Ἀαρών. ἐν τῆ ἐνὸς μέρης κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας ἐξῆψε τὰς λύχνους αὐτῆς, κατὰ συνέταξεν Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

δ. Καὶ αὕτη ἢ κατασιδὴ τῆς λυχνίας· σερεὰ, χρυσῆ, ὁ καυλὸς

αὐτῆς, καὶ τὰ κρῖνα αὐτῆς σερεὰ ὅλη· κατὰ τὸ εἶδος ὃ εἰδείξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἔτι ἐποίησε τὴν λυχνίαν.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ σερεὰν αὐτῷ γεγονῆσαι, τὸ μὴ διάκνον (2) εἶναι δηλοῖ, ὡς Ὀργάνης (3) φησὶν. (4) ἀλλὰ καὶ χρυσῆ· ὃ ἐστὶ νοερά ὅλη. ὁ καυλὸς μὲν αὐτῆς, τῆς νῆς Φύσις τετελειωμένη· τὰ κρῖνα δὲ, οἰονεῖ τὰ ἀνθῆ τῆς νῆς.

ε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Λάβε τὰς Λυχνίας ἐκ μέσῳ τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀφάγνιαις αὐτὰς.

ζ. Καὶ ἔτι ποιήσεις αὐτοῖς τὸν ἀγνισμὸν αὐτῶν· περιέραναις αὐτὰς ὕδωρ ἀγνισμῶ καὶ ἐπελθίσεται ξυρῶν ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα αὐτῶν, καὶ πλυθῶσι τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ καθαροὶ ἔσονται.

Η ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Μυστικὸς μὲν ὁ τῆς ἀγνισμῶ τρόπος τοῖς Λυχνίαις ἐπεκλυεγμέναις, ἐν Χριστῷ

(1) Ἐν κ.φ. 4.

(2) Οὐδὲν τοῖστον ἐν τοῖς τῆς Ὀργάνης ἐκδοθῶ. ὄρεῖν ἐδωθήθημεν.

(3) Τὰ ἐπόμενα τὰ αὐτὰ τοῖς τῆς Προκοπίου τοῖς ἐν τῷ τῆς Λύχ. κώδ.

(4) Τὸ διάκνον. ὁ Ἀλεξάνδρ. κώδ.

Χριστῷ δέ. αὐτὸς γὰρ ἡμῶν ἡ ἀποκάθαρσις, καὶ ὁ ἀγνισμὸς, καὶ ῥύτις παντὸς ἀπονήψις. ὕδωρ δὲ ἀγνισμὸς τὸ ἀναμίξ τῆ ποδῶ τῆς δαμάλεως, τῆς λεγομένης νεκρώσεως τῆ Χριστῷ σύμβολον ἐναργὲς ἰδῶ, ὡς εἶπε τῷ ἀγίῳ βαπτίσματι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ πληρῶν ὑψόμεθα διὰ πίσεως.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ ἡ τῶν τριχῶν ἀφαίρεσις τῶν τῆ νε κάθαρσιν ὑπανίττεται, ἰδῶ εἰ ἡμῖν ὁ θεῖός τε καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίσομον τῆ Θεῷ λόγος ἐργάσατο, (1) ἔ πρόρριζον ὡπερ τῶ εἰς ἐμφύτης ἐπιθυμίας ἀναβοδρῶν κίνησιν· τετήρηται γὰρ τὸ τελείως ἅγιον εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα· κατανεκροῖ δὲ μᾶλλον ἀναφουομίῳ, ἢ ἀνίσχυσαν εἰ ἡμῖν.

* **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἀπόπλυσις δὲ ἱματίων, λαμπρᾶν καὶ ἀκίβδηλον πολιτείαν ἡμῖν ὑπεμφαίνει.

* **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἶναι δὲ ἔν ἀναγκᾶν τῆς ἀληθῶς ἀγίας καὶ ἱερᾶς ἔσωθῆτε καὶ ἔξωθεν καθαρῶς τῶ νεκρῶσιν τῆ Χριστῷ περιφέρειας εἰ τῷ ἰδίῳ σώματι, καὶ σιντεδαμμένους αὐτῷ τρόπον τινὰ διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τῆς Λοβίτας ἀγιασθῆναι κελεύσας, ἅπαν τὸ σῶμα τῶν τριχῶν γυμνωθῆναι προσέταξεν; Αἱ τρίχες, τῆς νεκρώσεως σύμβολον. νεκρᾶ γὰρ αὐτά, καὶ οὐκ αἰσθῆσιν ἔ δεχόμενα. τῶ ἀληθῆ τοίνυν ζωὴ ἔχειν κελεύει τῆς τῷ Θεῷ λειτουργῆσας, καὶ μηδὲν νεκρὸν ἔχειν, μηδὲ δυσῶδες. τῆτο γὰρ καὶ ὁ θεωσῆσιος ἡμᾶς διδάσκει Παῦλος· Χριστῷ γὰρ φησὶ σινεσαύρωμα· ζῶ δὲ ἔκ ἔτι ἐγώ, ζῆ δὲ εἰ ἐμοὶ Χριστός. ταῖς γὰρ θείαις φησὶν ἐνεργείαις ἐμαυτὸν ἀφιερωσα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Περιξυράσθαι κελεύων τῆς Λοβίτας, τὸ ὑλῶδες ἀφαιρέμενον δαίκνυσιν. ὅπερ ἔκ ἰδῶ κατὰ τῶ λαϊότητα, ἀλλ' ἐν Ἡσαῦ κατὰ τῶ δασύτητα.

η. Καὶ λήψοντα μόχον ἕνα ἐκ βοῶν, καὶ τέττε θυσίαν σεμίδαλιν ἀναπεποιημένῳ ἐν ἐλαίῳ· καὶ μόχον ἐνιαύσιον ἐκ βοῶν λήψη περὶ ἀμαρτίας.

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Προσκομίζεσθαι δαῖν τῶ ὑπὲρ αὐτῶν ἔφη θυσίαν εἰ μόχοις δυσὶ, τελείω τε καὶ ἐνιαυσίῳ, τετέτιν ἀπαλῶτε καὶ νέῳ. καὶ τέλειος μὲν ὁ εἰς ὀλοκαύτωμα, σινδυμιωμένης αὐτῷ σεμίδαλεως ἐλαίῳ δεδωμένης· ὅγε μὴ ἕτερος ὑπὲρ ἀμαρτίας ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἐπιπράται. τελαῖται γὰρ ἔτω τα ὑπὲρ ἀμαρτίας θυμάτα. καὶ ἐσι δὴ πάλιν ἐν ἀμφοῖν ὁ Χριστός, ἐν μόχῳ μὲν τῶ εἰς ὀλο-

Α καύτωσιν, ὀλος ἅγιος καὶ εἰς ὀσμῶ δωδίας ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, τῆς ἐν ἐλπίδι ζωῆς τὸ εὐχαρί τε καὶ ἰλαρὸν τοῖς ἀγίοις φέρων. σεμίδαλις γὰρ ἐλαϊόδοτος σινεκομίζετο τῷ μόχῳ. ἔψεται δὲ πᾶ πάντως τοῖς τῶ ἐν Χριστῷ τετιμηκόσι ζωῶ· καὶ μὴ καὶ ὡς μοχάριον πυρὶ δαπανώμενον. τῷ γὰρ μῶλωπι αὐτῆ ἰαθῆμεν, κατὰ τὰς Γραφᾶς.

Β **ΑΔΗΛΟΥ.** Πολλάκις ἠρμῶδεται ἡ κατὰ τὸν μόχον θεωρία. (2)

θ. Καὶ προσάξαι τῆς Λοβίτας ἐναντι τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ σινάξαι πᾶσαν σινεαγωγῶ ἡμῶν Ἰσραήλ.

ι. Καὶ προσάξαι τῆς Λοβίτας ἐναντι Κυρίας, καὶ ἐπιθήσασιν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τῆς Λοβίτας.

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὡπερ δὲ Λοβίται ταῖς τῶν θυμάτων κεφαλαῖς τὰς χεῖρας ἐπήγον καὶ τοῖς σφραζομένοις ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τύπον Χριστῷ ἔδρων δὲ τῆτο, ἔκ ὀλογῆντες ποδῆν, πολλῆγε καὶ δαῖ, ἀλλ' οἰονείπως τῆ τῶν χερῶν ἐπίθεσι παραδεικνύεται τὸν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αἴροντα Χριστῶν, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἱερουργέμενον, [ἵνα προσηλώσῃ τῷ ἰδίῳ σαυρῶ τὸ κατ' ἡμῶν χειρογράφον· ἔτω πεπράχθαι νοήσεις τῶ τοῖς Λοβίταις χειροτονίαν τῶν λαῶν. οἰονεί γὰρ πως ἀνθ' ἑαυτῶν τῷ Θεῷ πρὸς ἱερουργίαν προκαθίσαντες αὐτῆς, ὡς ἐξελεγεμένους, τὰς χεῖρας ἐπήγον.]

** **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐπράττετο μὲν ἡ τῶν χερῶν ἐπίθεσις τότε· μετερέυηκότων δὲ τῶν πραγμάτων νωὶ εἰς τὸ ἀμεινον ἄσυγκρίτως, τοῖς ἐπὶ ἱερουργίαν διὰ Χριστῷ καλεσμένοις ἐπιψηφίζοντα λαοί, τὸ, ὡς εἶν ἄξιοι παραφωνῆντες εὐ μάλα· καὶ τῆτο ἐν ἐκκλησίαις, καθάπερ ἀμέλει καὶ οἱ πάλαι παρὰ τῆ ἱερᾶτε καὶ θεία σκηνῆ τὰς ἐπὶ τοῖς Λοβίταις χειροθεσίας ἔδρων.

ια. Καὶ ἀφοριῖ Ἀαρὼν τῆς Λοβίτας ἀπόδομα ἐναντι Κυρίας παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἔσοντα ὡσεὶ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα Κυρίας.

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Τετελειωμένοι οἱ Λοβίται τῶν εἰς ἱερουργίαν ἀπλονται πάντων. ἔκῃν ὡς μὴ ἅγιος ἐν Χριστῷ, καὶ εἰ μὴ προαγγίζοιτο, κατ' ὄν ἂν πρέποι τρόπον, ἀποχωρεῖτω μακρᾶν.

ιβ. Οἱ δὲ Λοβίται ἐπιθήσασιν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν μόχων· ἢ ποιήσας τὸν ἕνα περὶ ἀμαρτίας,

lii 2

(1) Ὡπερ δὲ τὸ ζυρὸν ἔκ ἔξ αὐτῆς τῆς εἰσάπαν ἀναβοδρῶς εἰς τῶ εἰ ἡμῖν τρίχα, τέμνει δὲ ἀναφουομίῳ δίδεως· ἔτω καὶ εἰ ἡμῖν ὁ τῆ Θεῷ λόγος πρὸρριζον ὡπερ τῶ ὡς ἐμφυτον ἐπιθυμίας ἔκ ἀναβοδρῶς κίνησιν. τετηρ. κτ. εἰ τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 408.

(2) Ἐν τε τῷ 29. κηφ. τῆς Ἐξῆδ. καὶ εἰ τῷ 4 καὶ 16. τῆ Λοβίτ.

τίας, καὶ τὸν ἕνα εἰς ὄλοκαύτωμα Κυρίῳ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡσπερ δὲ οἱ Λεῖται προσαχθέντες ὑπὸ τῆ λαῶ ἀντὶ τῶν πρωτοτόκων, τῶν προσαγόντων ἐπιθεμάτων ἐπ' αὐτὰς τὰς χεῖρας, ἵνα τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν βασιάζωσιν, αὐτοὶ προσάγῃσι τὰς μόχους, ἐπιθεμάτων τέτοις τὰς χεῖρας· καὶ ἔτω γίνονται λειτουργοὶ Θεῷ ἀντὶ πρωτοτόκων, ὅς ἀπαρχῆν ὁ Θεὸς εἴλετο, προσιόντας ὑπὲρ τῆ λαῶ, ἧ εἰσὶν ἀπαρχαὶ οἱ πρωτότοκοι, ἀνθ' ὧν ἔτοι. ἡ δὲ ἀληθῆς ἀπαρχὴ Χριστός, ὁ πρωτότοκος τῆ Θεῶ, καὶ πρωτότοκος τῆς Παρθένου, ἀντὶ τῆ πρωτοπλάσε βασιάζει τὰς ἀμαρτίας τῆ κόσμου.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἐπιτήρει ὅτι τέλειος μὲν ὄλοκαύτωμα μόχος, ἐνιαύσιος δὲ ὑπὲρ ἀμαρτίας σφάζεται. ἵνα αὐ ταύτῃ νοῆς διὰ δυοῖν τὸν ἕνα ὡς εἰ τελειότητι μὲν ἀρετῶν, τὸν ἄλλο μόνον νοητῶς, ὡς εἰ ἀπλότητι δὲ καὶ ἀκακίᾳ σφάζομενον.

ιγ. Καὶ σήσεις τὰς Λεῖτας ἐναντι Κυρίῳ, καὶ ἐναντι Ἀαρῶν, καὶ ἐναντι τῶν υἱῶν αὐτῶ, καὶ ἀποδώσεις αὐτὰς ἀπόδομα Κυρίῳ. Καὶ διασελεῖς τὰς Λεῖτας ἐκ μέσων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἔσονται ἐμοί. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ Λεῖται ἐργάζεσθαι (1) τὰ ἔργα τῆς σιλωῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ καθαρῆς αὐτὰς, καὶ ἀποδώσεις αὐτὰς ἐναντὶ Κυρίῳ. Ὅτι ἀπόδομα ἀποδομένοι ἔστοιμοι εἰσὶν ἐκ μέσων υἱῶν Ἰσραὴλ· ἀντὶ τῶν διανοιγόντων πᾶσαν μήτραν πρωτοτόκων πάντων ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἴληφα αὐτὰς ἐμοί. Ὅτι ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον ἐξ υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρῶν παρ' ἕως ἡλιθίου. ἡ ἡμέρα ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ ἡγιασά αὐτὰς ἐμοί, Καὶ ἔλαβον τὰς Λεῖτας ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ. Καὶ ἀπέδωκα τὰς Λεῖτας ἀπόδομα δεδομένους Ἀαρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶ ἐκ μέσων υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ ἔσονται ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσεγγίζων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὰ ἅγια. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ

τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τοῖς Λεῖταις καθὰ ἐνετάλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ περὶ τῶν Λεῖτῶν, ἕτως ἐποίησαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Καὶ ἠγνίσαντο οἱ Λεῖται, καὶ ἐπλῶσαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς ἀπόδομα ἐναντι Κυρίῳ Ἀαρῶν, καὶ ἐξιλάσασθαι Ἀαρῶν περὶ αὐτῶν ἀφαιγνίσασθαι αὐτὰς. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσήλθον οἱ Λεῖται λειτουργεῖν τῷ λειτουργίαν αὐτῶ ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας ἐναντι Ἀαρῶν, καὶ ἐναντι τῶν υἱῶν αὐτῶ· καθὰ σωvéταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ περὶ τῶν Λεῖτῶν, ἕτως ἐποίησαν αὐτοῖς.

ιγ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆ, λέγων, Τῆτό ἐσι τὸ περὶ τῶν Λεῖτῶν· ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, εἰσελεύσονται λειτουργεῖν τῷ λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας. Καὶ ἀπὸ πενητηκονταέτης ἀποσῆσεται ἀπὸ τῆς λειτουργίας, καὶ ἔχι ἔργατα ἔτι. Καὶ λειτουργήσει ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας φυλάσσει φυλακὰς, ἔργα δὲ ἔχι ἔργατα· ἔτω ποιήσεις τοῖς Λεῖταις ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ μετὰ πέμπτον καὶ εἰκοσὸν ἔτος μέχρι τῆ πενητηκοστῆς λειτουργεῖν τὰς Λεῖτας κελεύει; Ἐπειδὴ ἡ μὲν πρώτη ἡλικία τελείαν ἔχει τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν τῷ διάκρισιν· ἡ τελειοτάτη δὲ ἀδελφότερον ἔχει τὸ σῶμα. ἀποκρίνει τοίνυν καὶ τῷ νεότητι, καὶ τὸ γῆρας· τῷ μὲν, διὰ τὸ ἀτελὲς τῆς ψυχῆς· τὸ δὲ, διὰ τὸ τῆ σώματος ἀδελφές.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω εἰσελεύσονται. Ἐργάζεται δὲ ὁ Λεῖτης ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτης ἕως πενητηκονταέτης ἀπὸ τὸ ἰχυρὸν (2) τῆς ἡλικίας· εἶτα φυλάσσει φυλακὰς ἀγίας μετὰ τῶν ἀγίων ἀδελφῶν, ὑπερβαῖνον (3) τὸν ὄρον τῆς ἐργασίας· ἐπεὶ καὶ ἔργα διωάμεως ἐσι τὰ αἰτεταλμένα τοῖς Λεῖταις.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ὁ πανόμοιος ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας μετὰ πενητηκοντα ἔτη σὺν ἤρχετο τῆς φυλακῆς. συνάψον δὲ ὅλλω τῷ φράσιν, καὶ δηλὸς ἔσται ὁ νόμος τῆ ῥητῆ. διὰ μέσων γὰρ ἐσι τὸ, καὶ λειτουργήσει ὁ ἀδελφὸς αὐτῶ ἐν τῇ σιλωῇ τῆ μαρτυρίας.

ΚΕΦ.

(1) Ἐργάζεσθαι. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. (2) Ἀπὸ τῆ ἰχυρῆ, ἀνάγν. (3) ὑπερβαίνων. ὁρμήτερ. ἵνα ὁ Λεῖτης ἰσχυρῆται.

Κ. Ε. Φ. Θ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ, ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, β. ἐν τῷ μῦθῳ τῷ πρώτῳ, λέγων, Εἰπον, καὶ ποιήτωσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ γ. πάχα καθ' ὅραν αὐτῶν, Τῇ τετάρτῃ δεκάτῃ τῶ μῦθου τῶ πρώτῳ πρὸς ἑσπέραν, ποιήσετε αὐτὸ κατὰ καιρὸς αὐτῶν· κατὰ νόμον αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν ποιήσεις αὐτό.

ΛΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος τὸ πάχα, Φασέκ ἐκδέδωκεν· ὁ δὲ Φίλων, (1) διαβατήριον· τὸ δὲ, (2) ἐκ τῶν αὐτοῖς ἐκ τῶν Αἰγυπτίων ὠθευμένων μεγάλα εἶναι τὰ διαβήματα, κατὰ πάντα τὸν νόμον αὐτῶν τῶ Φασέκ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ πάχα, τὴν ὑπέρβασιν ἀναμνηστικῶς τελεῖν. διότι αὐτῶν ὁ παῖων Ἄγγελος ὑπερβέβηκεν. ὅταν τὸ νόμα, καὶ τὸ κατ' ἔτος ἐπιτελεῖν εἰς ὑπερβασίας ὑπόμνησιν, καὶ εἰς δήλωσιν τῶ τὸν θάνατον μηκέτι θάνατον εἶναι ποιήσαντος διὰ τῆς ἀναστάσεως. ἀμνημονεσ δὲ τῆς ὑπερβασίας οἱ τὰ σαρκὸς προτιμῶντες, ὡς ἀποτρέπων Τιμόθεον ὁ Παῦλος-

2. Τιμ. 2. 8. Φησι· μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἐγηγεμένον· ἐκ ἀνάμνησιν, ὡς ἐπιλελησμένῳ κινῶν, ἀλλὰ μνημῶν ὡς μεμνημένῳ. ποιήσεις δὲ αὐτὸ Φησι, κατὰ καιρὸν αὐτῶν. ἔτε γὰρ ἐκλὸς καιρὸς τὸ πρᾶγμα γέγονεν, ἀλλ' ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τῶ χρόνῳ.

δ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ποιήσατε τὸ πάχα Ἐναρχομένῳ τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ τῶ μῦθου ἐν τῇ ἐρήμῳ τῶ Σινᾶ. καθὰ σωεταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

ε. Καὶ παρεγένοντο οἱ ἄνδρες οἱ ἦσαν ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, καὶ ἐκ ἠδυνᾶντο ποιήσατε τὸ πάχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ προσῆλθον ἐναντίον Μωϋσῆ καὶ Ἀαρὼν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι πρὸς αὐτούς, ἡμεῖς ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου· μὴ ἐν ὑπερῆσωμεν ὡς προσενέγκω τὸ δῶρον Κυρίῳ κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῶν ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Μωϋσῆς, σῆτε αὐτῶν, καὶ ἀκέσομαι ὁ, τι ἐντελεῖται Κύριος περὶ υἱῶν.

ΛΗΛΟΥ. Ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ, ἀντι τῶ οἱ μεμιασμένοι ἐπὶ νεκρῶν. ἔτω γὰρ

αὐτὸ ὀνομάζει ἐπὶ τῶ τὴν μεγάλῃ δὲ χλὴ ὠθευμένων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν ἐκ ἠδυνᾶντο ἐπιτελεῖσαι τὸ πάχα οἱ ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ; Σωτήριον ἢ αἰτία τῇ παρατηρήσει. ὡς γὰρ ἀπὸ κήδους ὄντες, καίτινας τῶν οἰκείων ταφῇ παραδεδωκότες, ἀκάθαρτοι κατὰ τὴν τῶ νόμον διαγόρυσθαι ἦσαν. δεδιότες τοίνυν, μὴ τῶ πάχα πληρῶντες τὴν ἀτολίῳ, παραβῶσι τὴν περὶ τῶν ἀκαθάρτων κεκρίῳ, καὶ ἀντινομία περιπέσωσι, τὴν αἰτίαν τὸν νομοθέτην ἐδοῦσαν· ἀλλ' ἐδὲ ἔτος ἐτόλμησεν ἀποκρίνασθαι, ἕως τὸν δεαστὴν ἠρώτησε. ταύτη γὰρ τῇ πλημμελείᾳ Ἰησοῦς ὁ τῶ Ναυῆ περιπέπλωκε, πρὸ τῆς ἐρωτήσεως τῶν Γαββαωνίτας δεξάμενος. προσέταξε τοίνυν ὁ δεαστὴς Θεός, τῶ τῷ μισμῶ τῶ τῶ περιπίπλωντας, ἢ πόρρωθεν οἰκέντας, καὶ τῶ χάριν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ τῶ πρώτῳ μῦθου ἐπιτελεῖσαι τὸ πάχα μὴ διωκόμενος, τῇ τεσσαρεσκαδεκάτῃ τῶ δευτέρῳ μῦθου ἐπιτελεῖσαι τὸ πάχα.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Ἀκάθαρτον ἐπ' ἀνθρώπου ψυχῇ τὸ γράμμα λέγει τὸ ἱερὸν, τὸν ἐπὶ νεκρῶ μεμολυσμένον. ἀπείρηται γὰρ καὶ ἀψύχῳ σώματος ἀποδίγειν, καὶ τοῖς περὶ τῶν ἀγγῶ καὶ ἐξ αἵματος τῆς ἀκαθαρσίας τὴν γραφῇ τὸ ἀρχαῖον ἐπετίθει θῆσιμα. τοιγαρτοὶ καὶ ἐξεπέμποντο τῆς παρεμβολῆς. ὑπετύπε δὲ αὐτὸν διὰ τῶν ὁ νόμος, ὡς ἀνίερος ἔσαι τις, καὶ νοητῆς ἀκαθαρσίας ἐμπλεως, τῆς ἐτέρῳ νεκρότητος μετεσχηκῶς, ὡς ἐν ἡδίετε καὶ τρόποις. νεκροὶ γὰρ τῶ τῶ τρόπῳ οἱ περὶ ὧν ἂν λέγοιτο παρὰ Χριστῶ, ἀφῆς

τῶ νεκρῶ θάπτεν τῶ ἐαυτῶν νεκρῶ. ἔξω δὲ ἐν τῆς θείας αὐλῆς, καὶ τῆς τῶν πρωτοτόκων ἐκκλησίας ἀπόπεμπλος ὁ τοῖς τῶ νεκρῶ φρονεῖν τε καὶ δρᾶν εἰωθῶσι κεκοινωνηκῶς, κατὰ γε τὸ ἐλέσθαι φημι τῶ ἴσα φρονεῖν τε καὶ δρᾶν.

ζ. Καὶ ἐλάλησε [Κύριος] πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, ἀνθρώπος ἀνθρώπου, ὅς ἐάν γενήτω ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, ἢ ἐν ὄδῳ μακρᾷ ἢ ἐν ὑμῖν, ἢ ἐν ταῖς γενεαῖς υἱῶν, καὶ ποιήσει τὸ πάχα Κυρίῳ. Ἐν τῷ μῦθῳ τῷ δευτέρῳ ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ ἡμέρᾳ· πρὸς ἑσπέραν ποιήσασιν αὐτὸ, ἐπ' ἀζύμων καὶ πικρίδων φάγονται αὐτό.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁς ἂν ἦ, φησὶν, ἐν ἀποδημίᾳ τὸν πρῶτον μῦθον, μὴ ποιῶν τῶ τῆς πόλεως ἔξω τὸ πάχα, ἀλλ' ἐν τῷ δευτέρῳ μῦθῳ ἵνα φθάσῃ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα.

(1) Ὁρα τὴν σημείωσιν. τὴν ἐν σελ. 682. καὶ τὸ ὑπόμν. τὸ ἐν τῶ 2. ἐδ. τῶ 22. κεφ. τῶ Δεῦτερον.
 (2) Τὸ δὲ, διαβατήριον, ἴσ. ἐννοητέον.

λυμα· καὶ παραβαινέτω τὸν καιρὸν, ἵνα μὴ τῆς πόλεως ἐκπέσῃ· [δεικνύς, ὅτι ἡ τῆ τόπῃ παρατήρησις, τῆς τῆ καιρῶ παρατηρήσεως ἐστὶν ἀναγκαιότερα. τί τοίνυν ἔχοισιν ἀν εἰπεῖν, οἱ τῆς πόλεως ἔξω ποιῶντες; ὅταν γὰρ τὸ ἀναγκαιότερον παραβῶσιν, εἰδὲ ἡ ἐν τῷ μικροτέρῳ παρατήρησις ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογήσασθαι δύναται.] ὡσεὶ καὶ μυριάκις δοκῶσι φυλάττειν τὸν καιρὸν, ἐσχάτῳ ποιῶσι παρανομίαν, ἔξω τῆ τόπῃ ποιῶντες.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἀκαθάartos ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, ταύτητοι καὶ ἐν μὲν τῷ δούτέρῳ τελέντας τῷ ἑορτῶ, σφάζοντάς τε τὸ ἱερεῖον εἰς τύπον Χριστοῦ κατὰ τὸν τῆ πάχα νόμον, ἐχ' ἐτέρος εἶναι νομιῶμον, ἢ ὅτι τῆς Ἰουδαίας ἐπὶ τῇ κατὰ Χριστὸν μυστηρια μεμολυσμένους, καὶ γραφῶν ἔχοντάς εἰς ἀκαθαρσίαν τὸ ἔμπροσθεν εἰς τὸν Ἐμμανηὴλ. οἱ γὰρ τοιοῦδε τῆς ἀγίας ἡμῶν ἑορτῆς ἀπόλιον ἀναγκαιῶς ὑπερίξιναι δὲ καὶ διημαρτήκασιν τῆ καιρῶ κατ' ὄν ὁ τῆς ἀπάντων ζωῆς ἀρχηγὸς τετελείωται διὰ παθημάτων. ἔλεος γε μὴ τῆ πάντα σώζειν ἐθέλοντος, ἐν τοῖς μετὰ τῆτο καιροῖς, ὡς ἐν μὲν δούτέρῳ, μεδέξασιν καὶ αὐτοὶ τῆ Χριστοῦ, καὶ σιωποῦντάς τε τοῖς ἀγίοις, τοῖς ἐν καιρῶ κεκλημένοις, δῆλον δὲ ὅτι τοῖς ἐξ ἔθνῶν. ἄθροι γὰρ ὅπως οἱ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ τὸν τῆς εἰδωλολατρίας οὐδὲς ἀποτριψάμενοι ὄντο, σφάζον τὸν ἀμνὸν ἐν πρώτῳ μὲν, καὶ εἰς τὰς τῆ πιστεύειν ἀρχὰς ἀναθρόσκασιν, οἱ δὲ κεχρισμένοι τῷ αἵματι τῆ Κυρίου παρ' ἑδὲν ἠγῆσονται τὸν ὀλοθροῦτῳ, καὶ ἀμεινῶν ἐσονται τῆς Φθορᾶς· οἱ δὲ, ὡς ἐν ἔτειτε καὶ ἐν μὲν δούτέρῳ, προσίασιν μόλις καὶ ὁμολογήσιν τὸν μόλυσμον, καὶ ὅτι γεγονῶσιν ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου διεβεβαῶντο σαφῶς, καὶ τῆς ὀβλογίας ἀξίῶσιν τυχαῖν, ὑπερον δὲ καὶ μετὰ τῆς πρώτης πληρῶσιν τῷ ἑορτῶ. ὅταν γὰρ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ, τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται.

Ρωμ. 11. 25, 26. ἢ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ, τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ ὁ Κυριοκλόνος Ἰουδαῖος. ἐν ὄδῳ δὲ μακρῶ καὶ ἔξω τῆς Ἰερουσαλήμ, ἢ τοῖς τῆς ἀγίας τῆ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἐκκλησίας ὁ τῆ κλίσαι λατρευῶν παρὰ τὸν κλίσαντα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κακῆνο οἶμα προσενεγκῆν [ἀναγκαῖον.] ὅτι κεκράτηκιν ἔθος ἐν ἐκκλησίαις ἀπό γε οἶμα τῆς τῆ νόμου, ὡς εἰ ἐκπίπτοι τῆ πρώτῃ μὲν ἢ κατὰ σελῶν τεσσαρεσκαίδεκάτη, τὸν δούτερον ἀγῆ περιεργάζεσθαι μὴα, καὶ ἐν αὐτῷ ζητεῖν τῷ ὀρισμένῳ ἡμέραν, ἵνα μὴ ἐξοχῶιτο τῆς ἀληθῆς ἑορτῆς ὁ καιρὸς.

ιβ. Οὐ καταλέψασιν ἀπ' αὐτῆ εἰς τὸ πρῶν, καὶ ὅσῃν ἔ σωτρίψασιν ἀπ' αὐτῆ· κατὰ τὸν νόμον τῆ πάχα ποιήσασιν αὐτό.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆ μὴ καδικῆσαι τῆς Χριστοῦ ὑπόσσεως τὸν θάνατον. εἰσὶς γὰρ καὶ ὑπόσσεσις τὸ ὅσῃν κατὰ τὸ ὄνομα.

ιγ. Καὶ ἀνθρώπος ἀνθρώπος ἐστὶν ἀκαθαρὸς ἢ, καὶ ἐν ὄδῳ μακρῶν ἐστὶ, καὶ ὑπερήσῃ ποιῆσαι τὸ πάχα. ἔξολοθροῦθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς, ὅτι τὸ δῶρον Κυρίου προσώεγκε κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆ ἀμαρτίαν αὐτῆ λήψεται ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Οἱ μὴτε ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου κατὰ τῆς Ἰουδαίας, μὴτε ἐν ὄδῳ μακρῶν ὄντες κατ' Ἑλλῶνας, ἢ αἰρετικῶν, σαρδαῖως προσοίσωμεν τῷ θυσίαν, καὶ τὰς ἑορτάς Κυρίου τιμήσωμεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὗτός ἐστιν ὁ καλῶμενος καὶ μὴ ὑπακῶν. ὁ γὰρ ἀπειθῶν, φησὶ, τῷ ἡῶ, ἐκ ὄψεται τῷ ζωῶ.

ιδ. Ἐὰν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ ποιῆσῃ τὸ πάχα Κυρίου, κατὰ τὸν νόμον τῆ πάχα, καὶ κατὰ τῷ σωταξίν αὐτῆ ἔτω ποιῆσῃ αὐτό· νόμος εἰς ἔσα ὑμῖν, καὶ τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ αὐτόχθονι τῆς γῆς.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Τῆς γάρτοι κατὰ καιρῶ τῆς ἐν Χριστῷ πίσεως προσιεμένους τὰ ἀρχήματα ποιῶμεθα κοινωνῶν τῆς ἀναμάρτης θυσίας. ἐκ ἐν γὰρ φησὶν ἐν Χριστῷ Ἰουδαῖος καὶ Ἑλλῶν, ἀλλ' ἡ κλήσις μία.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐκέλευσε δὲ καὶ τῆς προσηλύτους τῶν ἰσῶν μεταλαχεῖν. νόμος γὰρ φησὶν εἰς ἔσα ὑμῖν, καὶ τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ αὐτόχθονι τῆς γῆς. διὰ δὲ τῆτων, τῶν ἔθνῶν προμῶναι τῷ κλήσιν.

ιε. Καὶ τῇ ἡμέρῃ ἢ ἐσάθη ἡ σικηνῆ, ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τῷ σικιλιῶ, τὸν οἶκον τῆ μαρτυρίῃ· καὶ τὸ ἐσπῆρας ἡ ἐπὶ τῆς σικιλιῆς ὡς εἶδος πυρὸς ἕως πρῶν. Οὕτως ἐγένετο διαπαντός· ἡ νεφέλη ἐκάλυπτεν αὐτῷ ἡμέρας, καὶ εἶδος πυρὸς τῷ νύκτα.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Τῆς γὰρ ἐκκλησίας, ἢ τοῖς τῆς ἀληθῆς σικιλιῆς ἀνεγερθείσης, ἢ ὁδοῦ τῆ Χριστοῦ πεπληρωκῶν αὐτῷ. καὶ τοῖς μὲν ἐν πλάνῃ ἀγνοίας ὡς ἐν νύκτι διατρίβουσι, πυρὸς ἀναλάμπει δίκλι τὸν φωτισμὸν αἰεὶς ὁ Χριστός, τοῖς γε μὲν πεφωτισμένοις τῷ παρ' αὐτῆ σικιαν καὶ σικιλιῶ δωρῶμενος, [καὶ ὁδοῖσι αὐτῆς καταπαιῶνων πνευματικοῖς, τῆς ταῖς ἀνωθεν τε καὶ διὰ τῆ πνεύματος παρακλήσεσι. τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ, ὡς ἐν εἶδει μὲν πυρὸς ὁραῖσαι τῷ νύκτα, ἐν δὲ εἶδει νεφέλης τῷ ἡμέραν. ἔδα γὰρ ἔδα τοῖς μὲν ἐτι νηπίοις φωτισμῶ καὶ ἐλάμψεως, τῆς ἀποφθέσεως εἰς θεογνωσίαν· τοῖς δὲ τῆτων ἀνωτέρῳ καὶ λελαμπρυσμένοις διὰ τῆς πίσεως, σικιλιῆ καὶ ἐπικυρίας· ὡς ἀν δῶναιτο διενεγκῆν τῆ παρόντος βίβ τὸν καύσωνα, καὶ τῆς ἡμέρας τὸ βάρος.]

ιζ. Καὶ

12. Καὶ ἰώικα ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκλιῆς, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆρον [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἔσθη ἡ νεφέλη, ἐκεῖ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἀπαιρέσης τῆς νεφέλης, σωμαπαίρει καὶ ἡ σκλιῆ καὶ καταλυσεως, συγκαθίσταται. καὶ σὺ αὐτῇ τῆτο ἔδρων οἱ ἐξ Ἰσραὴλ. ἔπειτα γὰρ ἡ ἐκκλησία πανταχῇ τῷ Χριστῷ, καὶ ἡ τῶν πισθόντων ἀγία πληθὺς τῆ καλῆτος εἰς σωτηρίαν ἐκ ἀπονοσφίζεταί.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ γὰρ σιωεῖναι τῷ ποδηγῶντι, σωτήριον. καὶ τότε μὲν τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ ἡμῖν δὲ νυκτὶ τὸ μὴ χωρίζεσθαι Χριστῷ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Πρώτη μὲν ἀπαρσις ἡ ἐξ ἀπιστίας εἰς πίσιν, καὶ ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν, καὶ ἐκ τῆ μὴ εἰδῆναι τίς ὁ Φύσειτε καὶ ἀληθῶς Θεός ἐπὶ τὸ εἰδῆναι σαφῶς τὸν τῶν ὄλων δεσπότη καὶ ποιητῷ. ἀπαρσις δὲ ὡπερ μετ' ἐκείνῳ δούτερα καὶ ἐπωφελῆς, ἡ ἐκ φαυλότητος τε καὶ ἀσελγείας ἐπὶ τὸ θέλειν ἤδη πως τὰ ἀμείνω δρᾶν τε καὶ φρονεῖν· τρίτη δὲ, ταύτης προφερεςέρα καὶ ἐν δουλεία μείζονι, ἡ ἐκ τῆ ἀνδῆς ἐπὶ τὸ ἀρτίως ἔχον πρακτικῶς τε ἅμα καὶ δογματικῶς. καὶ μετ' ὀλίγα. Τὸ σιωεῖναι τε τῷ Θεῷ καὶ σὺ αὐτῷ πάντα δρᾶν ὑποφώγειν ἂν ἀνιγματοδῶς τό, τε σωμαπαίρειν ἀπαιρέση τῇ νεφέλῃ καὶ ἡρεμύση σωηρημῆν.

13. Διὰ προσάγματος Κυρίε παρεμβάλῃσιν [οἱ] υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ διὰ προσάγματος Κυρίε ἀπαρῆσιν. πάσας τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιαζοῖ ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκλιῆς, παρεμβάλῃσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Διὰ προσάγματος Κυρίε, φησὶν, ἀπαρῆσιν. καὶ τῆτο οἶμαί δηλοῖ τὸ καὶ λόγῳ δεῖσθαι τῆ παροτρυνόντος εἰς ἀλλήλῳ, καὶ εἰς τῷ τοῖς ἀγίοις πρέπσαν ὀκοσμίαν τὰς ἔπεδαί δεῖν οἰομένους Χριστῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὕτω καὶ τὰς ὁδοιπορίας ἀκόσμον τὰς τῶν Ἀποσόλων ἐπιτελε-

13. μίας· καὶ διὰ προσάγματος τῆ ἀγίε πνοῆματος χωρας καὶ τόπῳ διαμείβοντας. (1)

14. Καὶ ὅταν ἐφέληται ἡ νεφέλη ἡμέρας πλείους, καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ φυλακῷ τῆ Θεῷ, καὶ ἔ μὴ ἐξάρωσι. καὶ ἔσθη ὅταν σιεπάσῃ ἡ νεφέλη ἡμέρας ἀριθμῷ ἐπὶ τῆς σκλιῆς, διὰ φωνῆς Κυρίε παρεμβάλῃσιν, καὶ διὰ προσάγματος Κυρίε ἐξαρῆσιν.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἐφ' ὅσῳ μὲν ὑπὲρ τῷ σκλιῷ σιωεβαίνον ἐσάναι τῷ νεφέλῳ, μένειν αὐτοῖς ὡς ἐπιδημῆντος ἐδόκει τῆ Θεῷ· τρεπομῆς δὲ ταύτης, μελανίσταται.

15. Καὶ ἔσθη ὅταν γένηται ἡ νεφέλη ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωῆ, καὶ ἀναβῆ ἡ νεφέλη τὸ πρωῆ, καὶ ἀπαρῆσιν ἡμέρας ἡ νυκτός. καὶ ἐὰν ἀναβῆ ἡ νεφέλη, (2) ἀπαρῆσιν ἡμέρας, ἡ μηνὸς ἡμέρας πλεοναζέσης τῆς νεφέλης σκιαζέσης ἐπ' αὐτῆς, παρεμβάλῃσιν. (3) Ὅτι διὰ προσάγματος Κυρίε ἀπαρῆσιν. τῷ φυλακῷ Κυρίε ἐφύλαξαν διὰ προσάγματος Κυρίε ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ὁ λέγει τοιῶτόν ἐσιν· ἔτε ἀπὸ ἑσπέρας ἀναβῆ ἡ νεφέλη, ἔτε πρωῆ, ἔτε ἐν νυκτὶ, ἡμέρας ἀπαρῆσιν, καὶ (4) ἐν νυκτὶ ἀνάρχονται τῆς πορείας. καὶ μῶσα δὲ ἡμερῶν σκιαζέσης τῆς νεφέλης, καὶ ἐν τόπῳ ἰσαμῆς, καὶ μὴ παραπορδομῆς, ὑπομῆσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ παροκῷ, καὶ ἐκ ἐξαρῆσιν. ἀνάβασιν δὲ τῆς νεφέλης, τῷ πορείαν καλεῖ, καὶ τῷ ἐπὶ τὰ πρόσω πρόοδον. δοκεῖ μοι δὲ ἐμφαίνειν, ὅτι ἰώικα ἐβέλετο ὁ Θεός αὐτῆς ἀπαίρειν. ἀπὸ ἑσπέρας ἡ καὶ νυκτὶ διεδέχετο ἡ νεφέλη τὸν σύλον τῆ πυρός, προσδοποιῆσα ὡπερ τῷ Ἰσραὴλ· καὶ ἐκ τῆς δηλῆντος, ὅτι ἐν ἡμέρα δὲ αὐτῆς ἀπάρχεσθαι τῆς πορείας. αἰτεῦσθαι ἤδη προανακρομῆς τῆ Θεῷ, ὅτι χρονοτριβεῖν αὐτῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ βέλεται, διὰ τῷ μέλλεσαν ἔσεσθαι κατ' αὐτῶν ἀπειλῷ ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ἐξδονωσάντων αὐτῶν τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας, καὶ σραφόντων εἰς Αἴγυπτον.

ΚΕΦ.

(1) Ἡ, διαμείβοντων ἀναγωγῶν. ἡ προοτεῖον τὸ, αὐτῆς.

(2) Τὸ, καὶ ἐὰν ἀναβῆ ἡ νεφέλη, παρὰ μὲν τῷ ἀγίῳ Κυρίῳ. (ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 163.) κῆτομ· παρὰ δὲ ταῖς εἰρημῶν. ἐκδόσ. ἔ.

(3) Παρεμβάλῃσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔ μὴ ἀπαρῆσιν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Παρεμβάλῃσιν εἰ εἰς Ἰσραὴλ καὶ ἔ μὴ ἀπαρῆσιν. ὁ ἐν ἀγίοις Κυρίῳ. αὐτ.

(4) Οὕτω μὲν ἐκάττερος τῶν κωδίκ. παρὰ δὲ Προκοπίῳ (ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.) ἐκ ἐν νυκτὶ, ὁρῶσ.

Κ Ε Φ. Ι.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
β. Μωϋσῶν, λέγων, Ποίη-
σον σεαυτῷ δύο σάλπιγγας ἀργυρᾶς· ἐλατὰς ποιήσεις αὐ-
τάς· καὶ ἔσονται σοι ἀνακαλῆν τῷ
σωαγωγῷ, καὶ ἐξάξεν τὰς πα-
ρεμβολάς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Εὗρε καὶ βυκάνης
τρόπον ἐξ ἀργυρίας ποιησάμενος. ἔσι δὲ
τοιαύτη· μήκος μὲν ἔχει πηχυαῖον ὀλίγω
λεῖπον· σενή δ' ἐσὶ σύριγγε αὐτῆ βραχὺ
παχυτέρα· παρέχουσα δὲ εὖρος ἀρκῆν ἐπὶ
τῷ σώματι, πρὸς ὑποδοχῇ πνύματος, εἰς
κώδωνα ταῖς σάλπιγγι παραπλησίως τε-
λεῖν· ἀσώσα καλεῖται κατὰ τῷ Ἑβραίων
γλώσσῃ. γίνονται δὲ δύο. καὶ τῇ μὲν
ἐτέρᾳ, πρὸς παρακλήδωσιν καὶ συλλογῇ
ἐχρῶντο τῆ πληθὺς πρὸς τὰς ἐκκλησίας.
καὶ μίαν μὲν ἀποσημάναντος, ἔδει τὰς
ἀρχὰς σωελεθεῖν, σκεψομένης περὶ τῶν
οἰκείων· ἀμφοτέραις δὲ σωῆγε τὸ πλη-
θος. τῆς δὲ σκλιῆς μετακινεμένης, ταῦ-
τα ἐγένετο.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Δύο αἱ σάλπιγγες.
διπλῆν γὰρ αὐτὴ ἐκκλησία τὸ τῆς παρα-
κλήσεως κήρυγμα. αὐτὴ μὲν γὰρ εἰς ὀρθό-
τητα τῷ δογματικῷ ἀποφέρει τὰς πεπι-
στούκτας, καὶ τὸν τῶν διεσραμμένων κα-
τακιβδηλοῦει λόγον. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐτερον
δὲ, πρὸς ἡθικῶν ἐπανόρθωσιν ξαναγαῖ,
καὶ τῆς αὐτῆς Χριστῷ πολιτείας καταλοβαίνει
τῷ ὁδόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σάλπιγγε δὴ ἐν ὁ νό-
μος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δὲ ἀγγελικὸν κήρυγ-
μα. μεγάλη γὰρ ἡ διά γε τῶν ἀγίων Ἀπο-
στόλων ἀναφωνῆσα σάλπιγγε, ἐκ ἀθετῆσα
τῷ πρώτῳ, σιωπευδομένη δὲ καὶ αὐτῷ.
διὰ γὰρ νόμου καὶ Προφητῶν ἀναφωνῆσι
τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον. ἀργυρᾶ δὲ καὶ ἐλα-
τᾶ· τῆ μὲν ἀργύρε, σημαίνοντος τῷ
Φαιδρότητα· λαμπρὸς γὰρ ὁ περὶ Θεοῦ
λόγος, τῆς αὐτῆς κόσμῳ σοφίας τὸ σκοτεινὸν
ἐκ ἔχων· τῆ γὰρ μὲν ἐλάσματος πρὸς φαί-
νοντος, ὅτι προσβήσονται καὶ προκοψῶσιν
αἱ ἱεραὶ καὶ δεῖαι σάλπιγγες, ἦγυν τὸ ἀρ-
χαῖον τε καὶ νοερὸν κήρυγμα. (1)

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐν ταῖς σάλπιγγιν
ἀνακαλείδω, φησὶν, ἐπὶ τῷ σκλιῷ ὁ
λαός. κηρύγμασι γὰρ τῆς αὐτῆς σκλιῆς ὡ-
σπερ ἰδίαις σιωαγείρομεν εἰς ἐκκλησίας·
σωδεδραμηκότητας δὲ, καὶ ἀπαίρειν ἀνα-
παίδωμεν ἐκ τῶν αἰχλίων ἐπὶ τὰ πρέπον-
τα τοῖς ἡγιασμένοις, καὶ οἰονεὶ μεθορμι-
ζεδαί πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἐκ φαυλοτητος εὐ-
μάλα μεταπαιδύομεν.

(1) Λέπει ὡς εἶπε τοῖς ἐκδομένοις τὸ ὑπόμνημα τῆτο. προκεταί γὰρ αὐτοῖς (αὐτῶν. 1. μέρ. 2. σελ. 166.) τὸ δὲ τὸ ζήτημα· Τὶ δὴ ἐν αἰετα Φαμὸν τῷ τῶν σαλπιδίων εἶναι δυάδα, καὶ τὰς τῶν σημασιῶν διαφορὰς; ἐλατὰς δὲ ἀνθ' ὅτε καὶ ἐξ ἀργύρε δὲν παιδῶν προσέταχε; καὶ τῆ μὲν πρώτῃ μέρει ἡ λύσις αἰεσι· τῆ δὲ δευτέρῃ, αὐ μέρει. περὶ γὰρ τῆ, ἐλατὰς ἀνθ' ὅτε, ἔδει κείτα· περὶ τῆ ἐξ ἀργύρε δὲ, τὰ δὲ ἀργυρᾶ δὲ αἱ σάλπιγγες, τῷ ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν λόγοι λαμπρότητα, καὶ τὸ ἀγαθὸν εὐκρινῆς, ὡς αὐτῶν ἰδία φύσει τῆς ὑλῆς ἡμῶν ὑποφανῆσαι ἀξείως.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐλατᾶ δὲ αἱ σάλ-
πιγγες· ἐλαύνονται δὲ διὰ σφύρας. περὶ
ἧς Ἱερεμίας φησὶ, καὶ σωετριβῆ ἡ σφύρα Ἱερ. 50. 23.
πάσης τῆς γῆς. εἰ μὴ γὰρ ἦν διάβολος ἡ
σφύρα, σάλπιγγε ἐκ τῷ ἐλατῆ; ἡ διεγεί-
ρυστα ἐπὶ τὰς ἐορτὰς τῆ Θεοῦ· καὶ ἄς τὰ
σώματα θυσίαν προσάγομεν, λόγῳ τῷ
ἰδίαν ἀπολιπόντα ζωῇ, τὰς ψυχὰς Φαι-
δρωόμενοι· καὶ τῆς ἀκρόντας κινῆσα πρὸς
πόλεμον. πολλὰ ἡ σφύρα Παύλῳ σωῆρα-
το τῇ σάλπιγγι τῇ ἐλατῇ, διὰ τῶν ποικί-
λων αὐτὸν ἐλαύνουσα περασμῶν· δηλῆσα,
ὡς ἐλαύνεδα ἡδυνάτο, μηδὲν βλαπτόμε-
νος· καὶ αἴμα λαβεῖν σάλπιγγος μεγαλο-
φῶντῃ μὴ ἀδηλον δηλῆσης φωνῇ εἰς τῆς
ἀκρόντας, εἰς τὸν κατὰ τῆς κακίας κατα-
σκυβάζεδαί πόλεμον.

Γ γ. Καὶ σαλπιδίαι ἐν αὐταῖς, καὶ
σωαχθήσεται πᾶσα ἡ σωαγωγῆ
ἐπὶ τῷ θύραν τῆς σκλιῆς τῆ μαρ-
δ. τυρίας. Ἐὰν δὲ ἐν μιᾷ σαλπιδίῳσι,
προσελεύσονταί πρὸς σὲ πάντες οἱ
ἀρχόντες χιλίαρχοὶ Ἰσραὴλ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Δύο μὲν αἱ σάλπιγγες
αἱ συλλέγουσαι τὸν λαὸν ἐπὶ τῷ σκη-
νῷ. εἰάν δὲ μιᾷ σαλπιδίῳσι, φησὶ, προ-
Δ, σελεύσονταί πρὸς σὲ πάντες οἱ ἀρχόντες
ἀρχηγοὶ ἡμῶν Ἰσραὴλ. δὲν μὲν γὰρ ὑπο-
λαμβάνω παρακλήσεως τε καὶ προτροπῆς
καὶ τοῖς τῷ ἔξιν τελειοτέροις, πλὴν ἔ-
τοσαύτης ὁσῆς περὶ ἀν δέοιτο καὶ ἡ τῶν
ἐτέρων πληθὺς. διὰ τῆτο τῆς μὲν ἄλλης
ἀπανθῆς δύο μόλις ἀνακαλῆσι σάλπιγγες,
μία δὲ τῆς ἐξελεγεμένης. ἀρκῆ γὰρ ὀλί-
γον τῷ σοφῷ, καὶ ἀφορμῷ εἰ λάβοι, προ-
Δ, δῆσει τὸ λείπον, κατὰ τὸ, δίδω σοφῷ Παροιμ. 9. 9.
E, ἀφορμῷ, καὶ σοφώτερος ἔσαι.

ε. Καὶ σαλπιδίαι σημασίαν, καὶ
ἐξαρῶσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμ-
βάλλουσαι ἀνατολᾶς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἀποσημάναντος τὸ
πρῶτον, οἱ παρὰ ταῖς ἀνατολαῖς ἐσκλιω-
κότες ἀνίσταντο· καὶ πρὸς τῷ δευτέρῳ,
οἱ πρὸς τὸν νῶτον αὐτῆς καθεστῶτες· εἰθ
ἡ σκλιῆ λυομένη μέση τῶν προῖστων ἐξ
Ζ Φυλῶν ἐκομίζετο καὶ τῶν ἐπομῶν ἐξ.
Λοβίται δὲ περὶ τῷ σκλιῷ πάντες ἦσαν.
τρίτον δὲ σημάναντος τὸ μετὰ λίβα τε-
τραμμένον τῶν ἐσκλιωκότων μέρος ἐκινῆ-
το, καὶ τέταρτον τὸ κατὰ βορρᾶν. ταῖς
δὲ βυκάναις ἐχρῶντο καὶ ἐπὶ ταῖς ἱερου-
γίαις, πρὸς αἰς προσάγοντες ἦσαν τὰς
θυσίας, καὶ τοῖς σαββατοῖς καὶ ταῖς λοι-
παῖς ἡμέραις.

ΚΥΡΙΑ-

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Προσέταχε τέσσαρας ποιήσασθαι σημασιών διαφοράς, ὡς ἐδὲ αὐτῶν ἀναξοβγνῶναι τε καὶ ἀπαίρειν τὰς τε πρὸς ἡῶ καὶ λίβα, βορρᾶ καὶ νότον. οἶμα ἐν τὰς τέσσαρας ἡμῖν τῶν Εὐαγγελίων συγγραφαί· διὰ τὰς σημαίνεσθαι, δι' ὧν ὁ σύμπασις παιδαγωγεῖται κόσμος πρὸς δογματικῶν τε ἅμα καὶ ἡθικῶν ἐπιστήμῳ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Λόγος τῆ παρ' ἡμῖν τέσσαρας ὑβρήσομεν τὰς διαφοράς, δι' ὧν ἡ σύμπασις γῆ τὸν ἀριστὸν τε καὶ ὑπόκριτον ἀληθῶς κατορθώσῃ βίον. μίαν μὲν ἐν ἐσὶ καὶ πρώτῃ, δι' ἧς πρὸς ἐπίγνωσιν ἀληθείας καὶ εἰς ἀνάληψιν θείας φωτὸς καλῶν εἰδίσμεθα τὰς τῆ κλίσει παρὰ τὸν κλίσει λελατρωκότας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τοῖς γε μὴν ἤδη πεπισυκόσιν αἱ τρεῖς ἕτεροι τῆ λόγος διαφορᾷ πρέποιεν ἂν εἰκότως· ἐπειτοὶ καὶ τρεῖς εἶναι βίβη καὶ πολιτείας διαφορᾷς ἐδιδασκῶν ὁ Σωτήρ. ἔφη γὰρ ὅτι τὰ καταβληθέντα τῶν σπερμάτων ἐπὶ τῷ καλλῷ γῆ ἐποίησε καρπὸν, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. ἐκὼν ἐσὶ τις ἐκάσῳ τῶν τοιούτων ὁ αὐτῷ μάλιστα πρέπων λόγος.

Ματθ. 13. 23.

ἡ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. ἐκὼν ἐσὶ τις ἐκάσῳ τῶν τοιούτων ὁ αὐτῷ μάλιστα πρέπων λόγος.

5. Καὶ σαλπιατε σημασίαν δούτεραν, καὶ ἐξαρῶσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλεσθαι πρὸς νότον· καὶ σαλπιατε σημασίαν τρίτῳ, καὶ ἐξαρῶσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλεσθαι εἰς θάλασσαν· καὶ σαλπιατε σημασίαν τετάρτῳ, καὶ ἐξαρῶσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλεσθαι πρὸς βορρᾶν. σημασία σαλπιασιν ἐν τῇ ἐξάρσει αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ λέγει τῆτό ἐστιν ἡ δούτερον ἐσάλπιζον. καὶ ἐσιώπων, καὶ πάλιν ἄλλο ἅπαξ, καὶ ἐσιώπων, ὅ ἐστι τρίτον· ἡ φανερά τινα εἶχον μέλη, δι' ὧν οἱ ἀκούοντες ἠδῆσαν ποίῳ τάγματι τῆς σιναγωγῆς ἐσάλπιζον, ὡς ἄλλῃ ὄντος ἡχῆς τῆ σιναγωγῆς τὰς κατὰ ἀνατολᾶς, καὶ ἄλλῃ τὰς κατὰ βορρᾶν, ἢ νότον, ἢ δυσμᾶς. διὸ ὅτε σιμήγοντο πάντες ἅμα, μονοειδῆς ἦν τὸ μέλος τῆς σαλπίζου, καὶ μὴ ἔχον τινα κατακλασμόν.

6. Καὶ ὅταν σιναγάγητε τῷ σιναγωγῷ, σαλπιατε, καὶ ἔ σημασία.

1. Κορ. 14. 8.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, σημασία σαλπιατε ἐν τῇ ἐξάρσει ὑμῶν· καὶ ὅταν σιναγάγητε τῷ σιναγωγῷ, σαλπιατε, καὶ ἔ σημασία; Ὁ πάνσοφος λέγει Παῦλος· ἐὰν μὴ εὐσημον σάλπιγγε φωνῶν δῶ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; διαφορᾷ τοίνυν ἦσαν ἡχῆς, καὶ ἡ μὲν τῷ ἀνάπαυλαν, ἡ δὲ τῷ ὁδοιπορίαν ἐδήλῃ. καὶ μίαν μὲν ἡχῆσαν σάλπιγγε ἐκάλεσαν τὰς ἀρχοντας, αἱ δὲ δύο τὸν λαὸν καὶ τὰς ἀρχοντας. τὸ μάλιστα σαλπίζειν· μόνους

A ἀπνευμήθη τοῖς ἱερεῦσιν, ἐπειδὴ τῆ Θεῷ τῷ κλήσιν ἢ σάλπιγγε ἐμήνυε. τῆτο γὰρ ἢ ἐπήγαγον· ἐὰν ἐξέλθῃτε εἰς πόλεμον ἐν τῇ γῆ ὑμῶν πρὸς τὰς ὑπεναντίας τὰς ἀνθεσηκότας ὑμῖν, καὶ σημανεῖτε ταῖς σάλπιγγι, καὶ ἀναμνηθήσεσθε ἐναντι Κυρίου, καὶ διασωθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εὐφροσύνης ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς νεομυῖαις ὑμῶν σαλπιατε ταῖς σάλπιγγιν
B ἐπὶ τοῖς ὀλοκαυτώμασι, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ὑμῶν· καὶ ἔσται ὑμῖν ἀνάμνησις ἐναντίον τῆ Θεῷ ὑμῶν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. ἐπειδὴ γὰρ νομοθετῶν ὁ Θεὸς ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μεγίστη σαλπίζων ἡχῆ τὰς ἀκοὰς αὐτῶν κατεκλύπησε, τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἐκείνης ἀναμνήσκει διὰ τῆς τῶν σαλπίζων ἡχῆς. ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ μελωδῶν, ἔφη· σαλπιατε ἐν νεομυῖαις σάλπιγγι, ἐν ὁσῆμῳ ἡμέρα ἑορτῆς ὑμῶν. διὰ δὲ τῆτων καὶ ἡμεῖς διδασκόμεθα πᾶσαν ἀθροίζοντες τῆ λαῶ τῷ σιναγωγῷ σαλπίζειν, καὶ ἔ σημασίας. ἀσήμως γὰρ διὰ τὰς ἀμνήτας περὶ τῶν θείων διαλεγόμεθα μυστηρίων· τῆτων δὲ χωριζομένων, τὰς μεμνημένους διδάσκουμεν.

Ψαλ. 80. 3.

η. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς σαλπιασιν ταῖς σάλπιγγι. καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐπιτήρει, ὅτι μόνους ἀπονέμει τοῖς ἱερεῦσιν λαχῆσαι τὸ κεχρησθῆσαι ταῖς σάλπιγγιν, ἀνατιθεῖς, οἶμα πρὸς τοῖς κατὰ τὸν λαὸν παιδούταις καὶ ἡγιασμένοις εἰς ἱερωσύνην τὸν μυσταγωγῶντα καὶ μὴ καὶ εἰς ἔφῃσι ἀρετῆς ἐπαλείφοντα λόγον. διὰ τῆτο γὰρ, οἶμα, πρὸς μὲν Μωσέα φησὶ· ποιήσον σεαυτῷ δύο σάλπιγγας· νόμῳ δὲ ὡσπερ κατασφραγίζων τὸ χρῆμα, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν, φησὶν, οἱ ἱερεῖς σαλπιασιν ταῖς σάλπιγγι. καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

θ. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃτε (1) εἰς πόλεμον ἐν τῇ γῆ ὑμῶν πρὸς τὰς ὑπεναντίας τὰς ἀνθεσηκότας ὑμῖν, καὶ σαλπιατε ταῖς σάλπιγγι, καὶ ἀναμνηθήσεσθε ἐναντίον Κυρίου, καὶ διασωθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

ι. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εὐφροσύνης ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς νεομυῖαις ὑμῶν, σαλπιατε ταῖς σάλπιγγιν ἐπὶ τοῖς ὀλοκαυτώμασι, καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ὑμῶν· καὶ ἔσται ὑμῖν ἀνάμνησις ἐναντίον τῆ Θεῷ ὑμῶν. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡς περιττὴ νῦν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν σαλπίζων ἢ χρησις, τῶν ὀλοκαυτω-

(1) Ἐξέλθῃτε. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. καὶ ὁ Θεοδώρ. ἀνωτέρ.

kkkk

καυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν περιηρημέ-
νων, διὰ τὸ μὴ σωίσαθαι αὐτῶν τινὲ μη-
τρόπολιν, εἴθε τὰ τοιαῦτα ἐπιτελεῖν αὐ-
τοῖς ἐδίδοξ ὁ νόμος.

- ια. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνκαυτῷ τῷ
δελτέρῳ ἐν τῷ μίῳ τῷ δελτέρῳ ἐνά-
δι τῆ μίως, ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ
- ιβ. τῆς σκλιῆς τῆ μαρτυρίας. Καὶ ἐξῆ-
ραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν ἀπαρτίαις
αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ. καὶ ἔση ἡ
- ιγ. νεφέλη ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆ Φαράν. Καὶ
ἐξῆσαν πρῶτοι διὰ Φωνῆς Κυρίαι ἐν
- ιδ. χειρὶ Μωϋσῆ. Καὶ ἐξῆσαν τάγμα
παρεμβολῆς τῶν υἱῶν Ἰσδα πρῶτοι
σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυ-
νάμεως αὐτῶν, Ναασὼν υἱὸς Ἀμι-
ιε. ναδάβ. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυ-
λῆς υἱῶν Ἰσαάχαρ, Ναθαναὴλ υἱὸς
- 15. Σωγάρ. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως
Φυλῆς υἱῶν Ζαβελῶν, Ἐλιάβ υἱὸς
Χελῶν.

ιζ. Καὶ καθελῶσι τινὲ σκλιῶν,
καὶ ἐξαρῶσι οἱ υἱοὶ Γεδσῶν, καὶ οἱ υἱοὶ
Μεραρί ἀφροντες τινὲ σκλιῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μετὰ δὲ τῶν Λοβί-
τῶν καὶ τῶν στρατοπέδων ἡ σκλιῆ καὶ τὰ
σκυβῆ, προτρεχόντων, κυκλόντων, ἐπο-
μένων. μέγας γὰρ ὁ Κύριος καὶ φοβερός.
ἐπὶ πάντας τὰς περικύκλω αὐτῆ.

ΑΛΛΟΣ. Τινὲ αἰτίαν εἶπε, δι' ἧ προσ-
λαμβάνουσιν (1) οἱ υἱοὶ Γεδσῶν καὶ Μεραρί,
ἵνα προετοιμάσωσι τοῖς ἀγίοις.

- ιη. Καὶ ἐξῆσαν τάγμα παρεμβο-
λῆς Ῥεβὶμ σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ
ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, Ἐλισῶρ
- ιθ. υἱὸς Σεδιέρ. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως
Φυλῆς υἱῶν Συμεὼν, Σαδαμιῆλ υἱὸς
- κ. Σερῖσαδαί. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως
Φυλῆς υἱῶν Γὰδ, Ἐλισάφ ὁ τῆ
Ραγκήλ.

κα. Καὶ ἐξαρῶσι υἱοὶ Καᾶθ ἀφ-
ροντες τὰ ἀγία· καὶ σήσασιν τινὲ σκλι-
ῶν ἕως παραγένωνται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπαδὴ πρῶτοι ἔλυσαν τινὲ
σκλιῶν οἱ υἱοὶ Γεδσῶν καὶ οἱ υἱοὶ Μεραρί,
βασάσαντες προεπορεύθησαν· οἱ δὲ υἱοὶ
Καᾶθ ὑσέρησαν ἐν τῇ πορείᾳ, ἀναμείναν-
τες ἕως ἂν τὰ ἱερά συσείλωσι σκυβῆ· ἐση-
σαν τὰς προοδύσαντας, ἵνα ἅμα πάντες
ζούξαντες, ἅμα καὶ τινὲ πορείαν ποιῶ-
σονται.

- κβ. Καὶ ἐξαρῶσι τάγμα παρεμ-
βολῆς Ἐφραὶμ, σὺν δυνάμει αὐ-
τῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν,
- κγ. Ἐλισαμᾶ υἱὸς Ἐμιάδ. Καὶ ἐπὶ τῆς
δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Μανασσῆ, Γα-

κδ. μαλιῆλ ὁ τῆ Φαδασέρ. Καὶ ἐπὶ
τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Βενιαμίν,
κε. Ἀβιδὰν υἱὸς Γεδεωνί. Καὶ ἐξαρῶσι
τάγμα παρεμβολῆς υἱῶν Δάν, ἔχα-
τοι πασῶν τῶν παρεμβολῶν, σὺν
δυνάμει αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τῆς δυνά-
μεως αὐτῶν, Ἀχιέζερ ὁ τῆ Μισαδαί.

κς. Καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν
κζ. Ἀσῆρ, Φαγαῆλ υἱὸς Ἐχεράν. Καὶ
ἐπὶ τῆς δυνάμεως Φυλῆς υἱῶν Νεφ-
κη. Θαλεῖμ, Ἀχιρὲ υἱὸς Αἰνάν. Αὐτοὶ
αἱ στρατιαὶ υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἐξῆσαν
σὺν δυνάμει αὐτῶν.

κθ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς τῷ Ὀβαβ
υἱῷ Ραγκήλ τῷ Μαδιανίτῃ γαμβρῷ
Μωϋσῆ, ἐξαίρομεν ἡμεῖς εἰς τὸν τό-
πον ὃν εἶπε Κύριος, τέτον δάσω ὑμῖν.
δεῦρο μεθ' ἡμῶν, καὶ εὖσε ποιήσομεν,
ὅτι Κύριος ἐλάλησε καλὰ περὶ Ἰσ-
ραήλ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἔ πο-
ρεύσομαι, ἀλλ' εἰς τινὲ γλῶμα, καὶ
εἰς τινὲ γενεάν μα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ τὸν κηδεσὺν ὁ
θεὸς Μωϋσῆς Ἰσθῶρ ὀνομάσας ἐν τῇ Ἐξό-
δῳ, (2) νῦν αὐτὸν ἐκάλεσε Ῥαγκήλ; Δυνά-
νυμος μὲν, ὡς Ἰακώβ καὶ Ἰσραὴλ, ὡς Σί-
μων Πέτρος, ὡς Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυ-
μος, ὡς Θαδδαῖος ὁ καὶ Λεββαῖος. τότε
υἱὸς μὲν ὁ Ὀβαβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Δῆλον ἐντεῦθεν, ὅτι τῆ
Ἰσθῶρ ὑποσρέφαντος μετὰ τῶν τέκνων καὶ
τῆς γυναικὸς τῆ Μωϋσῆ, ὡς ἐν τῇ Ἐξόδῳ (3)
ἔχει, ἔτος ὁ Ὀβαβ γυναικάδελφος Μωϋσῆ
ἔμεινε σὺν αὐτῷ μέχρι τῆ νῦν, καὶ μάλλον
σωλήθη αὐτοῖς εἰς τινὲ γλῶ τῆς ἐπαγγελ-
σίας. ἔδαμῆ γὰρ λέγει ὅτι ἀπέσρεψε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δεῖ νοεῖν, ὡς Ἰσ-
θῶρ τῆ καὶ Ῥαγκήλ ἀποσρέφαντος, ἔτος
γυναικάδελφος ὢν αὐτῆ, μέχρι νῦν αὐτῷ
συνέμεινε. νῦν δὲ, ὡς εἶκος, τῆ πατρὸς
αὐτῷ τελευτήσαντος, ὤρμησεν ἀπελθεῖν,
τινὲ ἱερωσιῶν κατέχειν τινὲ πατρῶαν βε-
λόμενος. ὁ δὲ καταχεῖν ἐπειράτο ἐλπίδι
τῶν αὐτοῖς ἐσομένων καλῶν.

λα. Καὶ εἶπε, μὴ ἐγκαταλείψης
ἡμᾶς, ἔ ἐνεκεν ἧθα μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ
ἐρήμῳ, καὶ ἔση ἐν ἡμῖν πρεσβύτης.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φησὶ μὴ δὲν ἀπο-
λιπεῖν αὐτῆς, ἐπεὶ κατέμαθε τὰς στρατο-
πεδόσεις αὐτῶν τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ
ἔσεοθαι ἐν αὐτοῖς πρὸ ὀφθαλμῶν, ὡς δυ-
νάμενον προτετάχθαι καὶ καθηγεῖσθαι διὰ
τινὲ ἐμπειρίαν. καὶ ὡς εἰκεν ἐπειόδη. ἔδα-
μῆ γὰρ λέγει ὡς ἀπέσρεψε.

λβ. Καὶ ἔσα εἰάν πορεύθῃς μεθ'
ἡμῶν, καὶ ἔσα τὰ ἀγαθὰ ἐκείνα
ὅσα

(1) Προλαμβάνουσιν, ἀνάγν.

(2) Ἐν κεφ. 3, 4, καὶ 18.

(3) Ἐν κεφ. 18.

ὅσα εἰάν ἀγαθοποιήσῃ Κύριος ἡμᾶς, Α καὶ εὖ σε ποιήσομεν.

λγ. Καὶ ἐξῆραν ἐκ τῆς ὄρας Κυρίῃ ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν. καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίῃ προεπορεύετο πρότερα αὐτῶν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν κατασκέψασθαι αὐτοῖς ἀνάπαυσιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Χρησίμως μὲν καὶ τοῖς τότε, ἵν' εἰδῶν Θεὸν ἔχοντες ἠγεμονα· μουσικῶς δὲ εἰς Χριστὸν, ὅτι προαπήλθαι ἡμῶν τὰς τρεῖς ἡμέρας εἰς ἀνάπαυσιν, καθηγμένους τοῖς ἐξ ἄδῃ πρὸς ἑράνιον ἀνάπαυσιν ἐπομνοῖς.

λδ. (1) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξοίρειν τῷ κιβωτῶν, καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἐξεγέρθητι Κύριε, καὶ διασκορπίσθησαν οἱ ἐχθροί σου, Φυγέτωσαν πάντες οἱ μισῶντές σε. Καὶ ἐν τῇ καταπαύσει εἶπεν, ἐπίστρεφε Κύριε εἰς χιλιάδας καὶ μυριάδας ἐν τῷ Ἰσραήλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτε ἐγήγεραται πρὸς ἐπικυρίαν ἡμῶν ὁ μονογενής, καὶ ὁ πάλα λέγων διὰ τῆς τῆ ψάλλοντος Φωνῆς· ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πλωχῶν, καὶ τῆ συναγμῆ τῶν πνήτων νῦν ἀναστήσομαι, λέγει Κύριος· τότε πεπλώκασι οἱ ἐχθροί, καὶ πεφύβασιν οἱ ἀνδρασηκότες, καὶ τῇ θεῖα δόξῃ μαχόμενοι. τεθριάμβουκε γὰρ ἐν τῷ σαυρῷ ἀρχάσ τε καὶ ἐξουσίας, καὶ

κατήργηκεν ἀποθανῶν τὸν ἀρχοντα τῆ αἰῶνος τέττε, κατὰ τὸ γεγραμμένον. καταπαύσας δὲ ὡπερ καὶ εἰς τέλος ἐνεγκῶν τῷ ὄλλω οἰκονομίαν διὰ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν καὶ πορείας τῆς εἰς τὸ ἄνω πρὸς τὸν πατέρα, πᾶσαν ἐπέστρεψε τῷ γλῶ, καὶ χιλιάς μυριάδας τὰς ἰδίους ἐποίησεν το προσκυητάς. ὅταν γὰρ, ἔφασκεν, Ἰωάν. 12. 32. ἵψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν.

Β ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰς τῆ λαῶ λέγων ἐχθρὸς τῆ. Θεῶ· ἐχθρὸς καὶ μισῶντας Θεὸν λέγων τὰς μισῶντας αὐτὸν τὸν λαόν. διὸ καὶ ἡμᾶς ἐχθρὸς εἶναι δεῖ τῶν ἀσεβέωντων, καὶ μισῶν αὐτὰς, καὶ ὁ εἰσιν ἀσεβεῖς. καὶ πάλιν ἐν τῷ καταπαύειν τῷ πορείαν, τῷ παρεσίαν αὐτῆ τῆ Κυρίῃ· ἀνάστρεψον Κύριε εἰς χιλιάδας· ὡς ἐπαυκίσης τῆς κιβωτῆ πρὸς τὸ ἰδρωθίλωι τὸν λαόν· ἐναργῆ ποιῶν τῷ λαῷ τῷ τῆ Θεῶ σιωκσίαν, καὶ οἰονεῖ σιωδοιπόρον αὐτοῖς διδῶς τὸν Θεόν.

λδ. Καὶ ἡ νεφέλη ἐγένετο σκιαζοσα ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας, ἐν τῷ ἐξοίρειν αὐτὰς ἐκ τῆς παρεμβολῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ Μωσέως ὄχη, τύπος ἂν εἴη τῆς μεσιτείας Χριστοῦ, κατὰ γε τὸ ἄλλο τὸ ἀνθρώπινον, ὄχυρομένον τε καὶ ἐξαιτέντος ἡμῖν τὰ κάλλια παρὰ τῆ Θεῶ καὶ πατρός. Καὶ μετ' ἄλλα. Αὐτὸν ἔχομεν σκεπαστῶ, ὡς ἐν τῇ νεφέλῃ τῇ κατασκιαζοσῇ νοσμενον.

Κ Ε Φ. ΙΑ.

α. **Κ**αὶ ἡ λαὸς γογγύζων πονηρὰ ἐναντι Κυρίῃ. καὶ ἤκουσε Κύριος, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ. καὶ ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ Κυρίῃ, καὶ κατέφαγε μέρος τὴ τῆς παρεμβολῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίς ἡ τῆ λαῶ γογγυσμός; Τὸν τῆς ὁδοιπορίας ἐδυχεράναν πόνον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίνος εἴκεν ἀμαρτάνουσιν ὄδους ἐπάγει τὰς τιμωρίας; Ἀρχὴν εἶχαν ὁ νόμος. εἶδει τοίνυν τῇ τῶν παραβαινόντων τιμωρία σωφρονίζεσθαι τὰς λοιπὰς. ἀρμόδιος γὰρ τοῖς ἀρχομένοις ὁ φόβος. σωζέσθαι μὲν τῇ τιμωρία Φιλανθρωπία. μεταμελόμενοι γὰρ, ὄμεινείας ἀπήλαυον. αὐτίκα γὰρ τῆ θελάττε πυρὸς μέρος τὴ τῆς παρεμβολῆς ἀναλάσαντος, εἶτα πάντων σιωδεραμηκῶτων εἰς δέησιν, ἤτησε μὲν μόνον ὁ νομοθέτης τῷ ἄφειν, παρέχε δὲ ταύτῃ ὁ Φιλανθρωπος Κύριος. ὅτι δὲ αὐτοῖς ἀναγκαίως αἱ τιμωρία προσήγοντο, τὰ ἐξῆς μαρτυρεῖ. ὄδους γὰρ μετὰ τῷ παύλαι τῆς τι-

μωρίας, τῆς Αἰγύπτου τῷ μνήμῳ ἀνευεῶσαντο, καὶ τῶν κρομμύων, καὶ τῶν σκοροδῶν, [καὶ τῶν ἄλλων,] ὡν τῷ ἐπιθυμίαν τῆς γαστριμαργίας τὸ πάθος ἐπύρσωσε. μάλα τοίνυν εἰκότως τῇ ἐκείνων ἀχαρισία τῷ θεῖαν σιωῆψε Φιλοτιμίαν ὁ συλγραφὸς, τὰ περὶ τῆ μάννα διηγησάμενος, καὶ ὅτι ἔ μόνον ἄρτε χρειαν, ἀλλὰ καὶ ὄψα ἐπλήρη. ἤλεθον γὰρ αὐτὸ, Φησίν, ἐν τῷ μύλῳ, καὶ ἔτριβον ἐν τῇ θύτῃ, καὶ ἤψεν ἐν τῇ χύτῃ, καὶ ἐποίησαν ἐγκρυφίας. ἐκείνων δὲ ὄλοφυρομένων, χαλεπαίνει μὲν ὁ δεσπότης Θεός. δυσχεραίνει δὲ ὁ Προφήτης, καὶ βοᾷ λέγων· διατὶ ἐκάκωσας τὸν θεράποντά σου, καὶ διατὶ ἔχ εὐρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐπιθεῖνά μοι τῷ ὄρμῳ τῆ λαῶ τῆττε ἐπ' ἐμέ; μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τῆτον, ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτόν; ὅτι λέγεις μοι, ὅτι λάβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου, ὡσεὶ λάβοι τιθῶος τὸν θελάζοντα, εἰς τῷ γλῶ ἡ ὄμωσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν;

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐδὲ γὰρ ἐπίλελοι πάχεσιν, ἀλλὰ μέρος τὴ τῆς παρεμβολῆς· ἔ κρίσει διαιρέσῃ, ἀλλὰ τῇ τῆ συμφέροντος

(1) Τὸ μετὰ τὸ 33 ἐδ. ἐπεγράφη 35. διὰ τὸ ἔτω τετάχθαι ἐν τῇ ἐν Φραν. ἐκδόσ. καὶ ἐν αὐτῇ δὲ ἔτω τετάχθαι, διὰ τὸ ἐν τισιν ἐκδόσ. τὸ ἔχατον μετὰ τὸ 33. κείσθαι.

τος οικονομία, μικρᾶς ζημίας μείζον κέρδος ποιήσης. ὀλίγος γὰρ ἔδει παθεῖν ὑπὲρ τῶν πολλῶν.

β. Καὶ ἔκραξεν ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῶν. καὶ ἠύξατο Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, καὶ ἐνόησε τὸ πῦρ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εὐχῆ παύεται τὸ πῦρ ἵνα γνῶσιν, ὅτι χάρις αὐτοῖς, ἔκαστ' ἀξίαν ἢ σωτηρίαν.

γ. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῶ τῶν ἐκείνους, Ἐμπυρισμός· ὅτι ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ Κυρίου.

δ. Καὶ ὁ ἐπίμικλος ὁ ἐν αὐτοῖς ἐπεθύμησεν ἐπιθυμίαν· καὶ καθίσαντες ἔκλαιον καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ

ε. εἶπαν, τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέας; Ἐμνήστημεν τὰς ἰχθύδας, ἃς ἠδίομεν ἐν Αἰγύπτῳ δωρεάν, καὶ τὰς σικύδας, καὶ τὰς πέποννας, καὶ τὰ πράσα, καὶ τὰ κρόμμυα, καὶ τὰ σκόροδα.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τῷ Μωϋσῆ διπλῶν εἰ ἅπασιν τῷ ἀθυμίαν εἶναι σιωπεύουσαν, τῷ τε ἐκείνους ἀπόλλυσθαι, καὶ τῷ τὰς ὑπολειπομένους ἀδιορθώτους μένειν, καὶ μηδὲν ἐκ τῆς ἐκείνων κερδαίνειν συμφουρίας. ἔπω γὰρ τέλος εἶχεν ἐκείνος ὁ θάνατος, καὶ οἱ περιλειφθέντες τῶν κρομμύων ἐμέμνητο, καὶ τοῖς παρῶσιν ἐδυχεύουσαν.

ς. Νυνὶ δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν κατάξηρος. ἔδεν πλῶν εἰς τὸ μάννα οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μὰν ὀνομάδῃ ἀπὸ τῶ τὰς Ἑβραίων πρώτης θείαμα ξένον ὀρωντας εἰπεῖν πρὸς ἀλλήλους τῆ παλαιοῦ γλώττη, μὰν, τὰ τέσι τί τῆτο; ὅπερ ἐκ ἂν εἶπον, εἰ ἔθος ἴω, ὡς τινες τῶν ἐθνικῶν Φασί, τῷ φύσει τῶν τόπων ἀπ' αἰῶνος [τὰ τοιαῦτα φέρειν.] καὶ νυνὶ δὲ εἰ καταβαίνει μνήμης ἕνεκα μικρόν τι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Αἰτιῶνται τῷ μονοειδῆ τροφῶν τῶ μάννα, κατάξηρον ἔχουν λέγοντες τῷ ψυχῶν, καίτοι καὶ τὸ πολυειδὲς ἔχοντες εἰ τῷ ἐνί· ὅποτε καὶ ὡς σίτος ἠλείτο, καὶ ὡς ὑπότριμμα ἐτρίβετο, καὶ ὡς ἐψῆμα ἠψετο, ἄρτος ἅμα καὶ ὄψον γινόμενον· εἰ εἰκόνι τῶ νοεῶν βρώματος ἐνὸς ὄντος, καὶ τῆ διδάμει πολυειδὲς· ὅτι καὶ πολλῶν διαιρέσεις χαρισμάτων εἰ τῷ πνεύματι· καὶ εἰ ὄν τὸ πνεῦμα, πολλὰ πνεύματα λέγεται.

ζ. Τὸ δὲ μάννα ὡσεὶ σπέρμα κορίθου ἐστὶ, καὶ τὸ εἶδος αὐτῶ ὡσεὶ εἶδος κρουσάλλου.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ δὲ ὡσεὶ σπέρμα κορίθου, οἱ λοιποὶ, βδελλίς γεγράφασιν.

η. Καὶ διεπορεύετο ὁ λαὸς, καὶ συμέλεγον, καὶ ἠλυθον αὐτὸ ἐν τῷ

Α μύλῳ, καὶ ἔτριβον ἐν τῇ θύρῃ, καὶ ἠψεν αὐτὸ ἐν τῇ χύτρῃ, καὶ ἐποίησαν αὐτὸ ἐγκρυφίας. καὶ ἴω ἢ ἠδονὴ αὐτῶ ὡσεὶ γεῦμα ἐγκρυφίς ἐξ ἐλαίου.

Ἐξ ἐλαίου. Ἄλλος φησὶν, ἐκ μέλιτος. Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, μασῶ ἐλαιον, μασῶ εἰς λίπος.

θ. Καὶ ὅταν κατέβῃ δρόσος ἐπὶ τῷ παρεμβολῶν νυκτός, κατέβαινε τὸ μάννα ἐπ' αὐτῆς.

ι. Καὶ ἤκουσε Μωϋσῆς κλαιόντων αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν, ἕκαστος ἐπὶ τῆς θύρας αὐτῶ. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος· σφόδρα· καὶ ἐναντι Μωϋσῆ ἴω πονηρόν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ πάθος τὸ, ἐθυμώθη· εἰ γὰρ ἂν μετὰ τῷ δόσιν, ἅμα δὲ τῆ αἰτήσῃ τὸν θυμὸν ἐπεδείξατο. τὸ δὲ τῆς κολάσεως δίκαιον ἔστω ἐκάλεσε· μήτε τῷ βελῶ ἀναμεινάντων Θεῶ, τοσαύτω τε δειξάντων ἀσθῶν, ὡς καὶ ταριχεύουσαι, καίτοι κελδοσθέντας μηδὲ τὸ μάννα θησαυρίζειν. ἀλλὰ τῆτο μὲν ὄντο δίωκες, ἐκείνο δὲ πρόσκαιρον, μὴ ἀκολοθῆντες Θεῷ, καὶ εἰ χρόνῳ τινὶ τῷ δόσιν ἐπιμετρήσει.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Καὶ ἐναντι Μωϋσῆ ἴω πονηρόν.] ἔπετα γὰρ ταῖς τῶ Θεῶ ψήφους τῶν ἀγίων ὁ νῆς.

ια. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, ἵνα τί ἐνίκωσας τὸν θεράποντά σου, καὶ διατὶ ἔχ εὐρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐπιθῆναι τῷ ὀργῶν τῶ λαῶ τῶ τῶ ἐπ' ἐμέ;

ιβ. Μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον τὸν πάντα λαὸν τῶτον, ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτῶ; ὅτι λέγεις μοι, λάβε αὐτῶ εἰς τὸν κάλπον σου, ὡσεὶ ἄρα τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα, εἰς τῷ γλῶ ἴω ὄμοσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Δεδήλωκε δὲ διὰ τῶ τῶν τὸ ἀτελὲς αὐτῶν καὶ νηπιῶδες. θηλάζοντι γὰρ αὐτῶ ἀπέκασιν, ἄλλο μὲν ἔδον ἐργάσασθαι διωμένῳ, ἐκμυζᾶν δὲ μόνον βελομένῳ τὸ γάλα. ἐπειδὴ δὲ σφόδρα ἴω τὰ ῥήματα δυοχεραίνοντος· καὶ τὰ ἐξῆς γὰρ τῶτον ἔχει τὸν νῆν· διδάσκειται παρὰ τῶ δεσπότη Θεῶ, ὡς ἐκ ἀνθρώπινῃ διδάμει, θεία δὲ χάριτι τὸν λαὸν κυβερνᾷ. ἔφη γὰρ πρὸς αὐτὸν· σιωπάγαγέ μοι ἐβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, ἃς αὐτὸς οἶδας, ὅτι ἔστοί εἰσι πρεσβύτεροι τῶ λαῶ καὶ γραμματεῖς αὐτῶν· καὶ ἄξις αὐτῶ εἰς τῷ σκλιῶ τῶ μαρτυρίαι, καὶ σήσονται ἐκεῖ μετὰ σῶ. καὶ καταβήσομαι, καὶ λαλήσω ἐκεῖ μετὰ σῶ. καὶ ἀφελῶ ἀπὸ τῶ πνεύματος τῶ ἐπὶ σοὶ, καὶ ἐπιθήσω ἐπ' αὐτῶ· καὶ σιωπηλῶνται.

» λήφοντα μετὰ σὲ τὴν ὀρμὴν τῆ λαῶ τῆ-
» τῆ, καὶ ἐκ οἷσιν αὐτὲς σὺ μόνος.

ιγ. Πόθεν μοι κρέας δένοι παντὶ
τῷ λαῷ τῆτω; ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἐμὲ,
λέγοντες, δὸς ἡμῖν κρέας, ἵνα φά-
ιδ. γωμεν. Οὐ διωήσομαι ἐγὼ μόνος φέ-
ρειν τὸν λαὸν τῆτον, ὅτι βαρὺ μοι ἐστὶ
τὸ ῥῆμα τῆτο.

ιε. Εἰ δ' ἔτω σὺ ποιῆς μοι, ἀπόκλει-
νόν με ἀναρέσει, εἰ εὐρηκα ἔλεος πα-
ρὰ σοί, ἵνα μὴ ἴδω τὴν κἀκωσίν μου.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ταῦτα ἐκέλευσεν
Ἐξιδ. 31. 32. ἐφθέγγετο ὁ αἰπὴν· καὶ νῦν εἰ μὴ ἀφεί-
» αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν, ἀφες· εἰ δὲ μὴ,
» ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλου, ἧς ἔγραψας.
ἔτως αὐτὸν ἢ ἀθυμία περιέτρεψεν. ὅπερ
πάχυσσι καὶ γονεῖς πολλαίσι, δυσαναχε-
τῆντες τοῖς γινομένοις ὑπὸ τῶν παιδιῶν.
ὅτι γὰρ καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐκ
ἐπαύσατο τῆς συμπαιδείας τῆς πρὸς αὐ-
τῆς, ἐξ ἧν μετὰ ταῦτα ἐποίησε, δῆλον ἡμῖν.

ις. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν,
σωάγαθέ μοι ἐβδομήκοντα ἄνδρας
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, ἕς σὺ
αὐτὸς οἶδας, ὅτι αὐτοὶ εἰσι πρεσβύ-
τεροι τῆ λαῶ καὶ γραμματεῖς αὐτῶν·
καὶ ἄξις αὐτὲς εἰς τὴν σκηνὴν τῆ
μαρτυρίᾳ, καὶ στήσονται ἐκεί μετὰ σὲ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐντεῦθεν ἡ τῶν ἐβδο-
μήκοντα πρεσβυτέρων ἐκλογή κατ' ἐμπει-
ρίαν (1) τὴν Μωσέως. ἵνα μὴ ἴτω αὐ-
τῷ τὴν κατάστασιν ἔχουσιν ὑπὸ Θεοῦ αἰρε-
ταῖτες, ἀλλ' ὑπ' ἐκείνου, τῆ περὶ αὐτῆς
ὑπολήψει ὡς τιμιωτέρας ἐλομένους τῆτας,
ὡς (2) καὶ τῷ Ἀδὰμ τὸ ἡγεμονικὸν σώζων
ἐπὶ τοῖς ἀλόγοις ἔδωκε τὴν τῶν ὀνομά-
των θέσιν.

ις. Καὶ καταβήσομαι, καὶ λαλή-
σω ἐκεί μετὰ σὲ. καὶ ἀφελῶ ἀπὸ τῆ
πνεύματος τῆ ἐν σοί, καὶ ἐπιθήσω
ἐπ' αὐτῆς· καὶ σιωαντιλήφοντα με-
τὰ σὲ τὴν ὀρμὴν τῆ λαῶ, καὶ ἐκ
οἷσιν αὐτῆς σὺ μόνος.

ΑΔΗΛΟΥ. Πνεύματος ἀφαίρεσις, ἐδε-
μίαν ἐλάττωσιν ποιῆ. ἔμνε γὰρ ἐν ταυ-
τότητι Μωσῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀφελῶν δὲ λέγεται ἀπὸ
τῆ πνεύματος τῆ ὄντος ἐπὶ Μωσέως, καὶ
ἐκείνου τοῖς ἐξαλεγμένοις, ἐκ ἑτέρου χα-
ριν, ἢ ἵνα πισθώμεν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ καὶ
ἀγίῳ πνεύματι τῆς τε πρὸ ἡμῶν ἀγίας καὶ
ἡμᾶς αὐτῆς ἀγιάζει Θεός. ὡς γὰρ εἰς ἐστὶν
ὁ πατήρ, εἰς ὁ υἱός, ἔτω καὶ ἐν τῷ πνεύματι
τὸ ἅγιον, τὸ, τε ἐν Προφήταις καὶ ἐν ἡμῖν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Μεμάθηκε δὲ διὰ τῆ-
των τῶν λόγων ὁ νομοθέτης, ὡς ἀποχωρῶ-
σαν ἔλαβε τῆ οἰκονομία τὴν χάριν. διὰ

(1) Διὰ Μωσέως. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

Α,, τῆτο εἶπεν· ἀφελῶ ἀπὸ τῆ πνεύματος τῆ
ἐπὶ σοί. ἔ γὰρ σπινίζων ἑτέρας δυνάμεως
ἢ χάριτος τῆτο ἔφη, ἀλλ' ἐκείνον διδάσκων
ὡς εἰλήφει δυνάμιν ἀρκῶσαν τῆ χρείᾳ. ὅτι
δὲ καὶ τοῖς ἐβδομήκοντα δὲς, ἐκ ἐμάωσε
τῆτα τὴν χάριν, τὰ πράγματα μαρτυρεῖ.
τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ οἰκονομῶν, καὶ θαυμα-
τουργῶν διετέλει, ἢ καὶ πρότερον ἀπετέλει.
ὡπερ γὰρ ἐκ μιᾶς θρυαλλίδος μυρίας ἐξά-
πλων τις, ἔτε ταύτῃ μειοῖ, καὶ κείνους με-
ταδίδωσι τῆ φωτός· ἔτως ὁ τῶν ὄλων Θεός
τῆς τῆτα χάριτος τοῖς ἐβδομήκοντα με-
ταδὲς, τὴν τῆτω δοθεῖσαν ἐκ ἡλάττωσε
χάριν. τῆτο καὶ νῦν ὀρῶμεν γινόμενον.
πολλὰ γὰρ ἀνθρώπων μυριάδες ὑπὸ τῆ
αἰῶς ἱερέως βαπτίζονται, καὶ τὴν θείαν
δεχόμενοι δωρεάν, ἔ σμικρύνει τῆ ἱερέως
τὴν χάριν· καὶ πάνπολλοι παρὰ τῶν ἀρ-
χιερέων χειροτονέμενοι, καὶ τὴν ἱερατι-
κῶν ἀξίαν δεχόμενοι, τῆ χειροτονήσας ἐκ
ἐλάττωσι τὴν δωρεάν. μεμαρτύρηκε μόντοι
ὁ δεσπότης τῆ τῆ θεράποντος ψήφῳ. ἔφη
γὰρ αὐτῷ, ἐκλεξαί ἕς αὐτὸς οἶδας.

Β ταδίδωσι τῆ φωτός· ἔτως ὁ τῶν ὄλων Θεός
τῆς τῆτα χάριτος τοῖς ἐβδομήκοντα με-
ταδὲς, τὴν τῆτω δοθεῖσαν ἐκ ἡλάττωσε
χάριν. τῆτο καὶ νῦν ὀρῶμεν γινόμενον.
πολλὰ γὰρ ἀνθρώπων μυριάδες ὑπὸ τῆ
αἰῶς ἱερέως βαπτίζονται, καὶ τὴν θείαν
δεχόμενοι δωρεάν, ἔ σμικρύνει τῆ ἱερέως
τὴν χάριν· καὶ πάνπολλοι παρὰ τῶν ἀρ-
χιερέων χειροτονέμενοι, καὶ τὴν ἱερατι-
κῶν ἀξίαν δεχόμενοι, τῆ χειροτονήσας ἐκ
ἐλάττωσι τὴν δωρεάν. μεμαρτύρηκε μόντοι
ὁ δεσπότης τῆ τῆ θεράποντος ψήφῳ. ἔφη
γὰρ αὐτῷ, ἐκλεξαί ἕς αὐτὸς οἶδας.

Γ ἔλαττωσι τὴν δωρεάν. μεμαρτύρηκε μόντοι
ὁ δεσπότης τῆ τῆ θεράποντος ψήφῳ. ἔφη
γὰρ αὐτῷ, ἐκλεξαί ἕς αὐτὸς οἶδας.
ιη. Καὶ τῷ λαῷ ἐρεῖς, ἀγνίσασθε
εἰς αὐρίον, καὶ φάγεσθε κρέας· ὅτι
ἐκλαύσατε ἐναντίον Κυρίου, λέγον-
τες, τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέας; ὅτι κα-
λὸν ἡμῖν ἐστὶν ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ δώσα
Κύριος ὑμῖν κρέας φαγαῖν, καὶ φά-
ιδ. γεσθε κρέας.

Δ γασθε κρέας.
» ΑΔΗΛΟΥ. Καθὰ φησὶν Ἰερειῖας, ἀγνί-
» σον αὐτῆς εἰς ἡμέραν σφαγῆς αὐτῶν. Ἰερ. 12. 21

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἠγνίζοντο δὲ πρὶν
φάγωσιν. ἱερά γὰρ παρὰ Θεοῦ καὶ ἡ κρεο-
δοσία, καὶ καθαρῶν δεῖται τῶν ἐσθίωντων.
ὅτι δὲ ἐκ ἀναγκαιᾶ ἢ βρωσις, ἐπάγει· ὅτι
» ἐκλαύσατε ἐναντίον Κυρίου. διὰ γὰρ τὸ κλαῦ-
σαι τὰ κρέα δίδωσιν, ἔ διὰ χρείαν.

Ε ιθ. Οὐχ ἡμέραν μίαν φάγεσθε,
ἔδὲ δύο, ἔδὲ πέντε ἡμέρας, ἔδὲ δε-
» κα ἡμέρας, ἔδὲ ἑκοσι ἡμέρας, ἔως
μιῶς ἡμερῶν φάγεσθε, ἔως ἂν ἐξέλ-
θη ἐκ τῶν μυκλήρων ὑμῶν· καὶ ἔσω
ὑμῖν εἰς χολέραν, ὅτι ἠπειθήσατε Κυ-
ρίῳ, ὅς ἐστιν ἐν ὑμῖν, καὶ ἐκλαύσατε
ἐναντίον αὐτῆ, λέγοντες, ἵνα τί ἡμῖν
Ζ ἐξελθῆν ἐξ Αἰγύπτῃ;

* * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ Φιλάνθρωπος
καὶ ἀγαθὸς Θεός διδὲς αὐτοῖς τὸ ἐπιθυ-
μῆμενον, ἐκ, ἔτως ἐβέλετο δίδοναι, ὡς
καταλιπέσθαι ἐν αὐτοῖς ἐπιθυμίαν. διόπερ
» φησι, μὴ μίαν ἡμέραν φάγεσθαι αὐτῆς
κρέα· ἔμνε γὰρ ἐν τῷ πάθος αὐτῶν ἐν
τῆ ψυχῇ πεπορωμένη καὶ φλεγομένη ὑπ'
αὐτῆ, εἰ ἐπ' ὀλίγον τῶν κρεῶν μεταλήφε-
σαν· ἀλλ' ἐδὲ ἐπὶ δύο δίδωσιν αὐτοῖς τὸ
ἐπιθυμῆμενον ἡμέρας. βελόμενος δὲ αὐτὸ
προσκόρης αὐτοῖς ποιῆσαι, οἶονεῖ ἐκ ἐπαγ-
γέλλεσθαι, ἀλλὰ τῷ σιωκίᾳ δυναμῆν ἀπει-
λῆ

(2) Οὕτω καὶ τῷ Ἀδὰμ. ὁ αὐτ.

λαῖ δι' ὧν χαρίζεσθαι αὐτοῖς ἐδόκει, λέγων· ἔδδ' ἐπι τὰ κρέα, ἔδδ' ἐπι τὰς τρίτων διπλασίως, ἔδδ' ἐπι τὰς ἐκείνων διπλασίως· ἀλλ' ἐπι τοσῶτον Φάγεσθε, ἐφ' ὅλον κρεωφαγῶντες μίωα, ἕως ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκλήρων μετὰ χολερικῆ πάθης τὸ νοσημισμένον ὑμῖν κελόν, καὶ ἡ περι αὐτὸ ψεκλή καὶ αἰχρὰ ἐπιθυμία· ἵν' ὑμᾶς ἀπαλλάξω τῆ βίβ μηκέτι ἐπιθυμῶντας.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐδίδας καὶ τότε τὸ σαρκοφαγεῖν ἕκ εἰς μίαν, ἔδδ' εἰς δέκα τυχόν, ἀλλ' εἰς ἡμέρας τριάκοντα, δι' ἧ σημαίνεται τῆς ἐπ' αὐτὰς ὀργῆς ἡ παράτασις. ἐφίησι δὲ καὶ νῦν τοῖς ἀχέτως ἀπονευδύκοσιν εἰς κοσμικὰς ἡδονὰς τὸ καὶ μεταχεῖν, εἰ ἔλοιτό, τῶν σαρκικῶν, καὶ εἰς χρόνους ἐδ' ὅτε μακρὸς. ἔτω γὰρ λέγεται παραδῶναί τινας εἰς ἀδόκιμον νδν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. ἀλλ' ἐκείνοις γέγονεν εἰς χολέραν ἢ βρωσίς, καὶ τοῖς ἀγαπῶσι τὰ σαρκικά καὶ προτιμῶσι τῆ μάννα τῆ νοητῆ, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεῶ, τὰ Φάρμακα καὶ ἐπίγεια, καταλήξει πρὸς θάνατον τὸ ἐγχείρημα.

Ρωμ. 1. 28.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προσκορὲς αὐτοῖς ποιῶ τὸ ἔδεσμα τῷ πλήθει, καὶ τῷ διωκεῖ. τὸ δὲ, εἰς χολέραν, ἀπεισίαν, ὡς ἕτερος ἐρμηνεύει, ἀποσρέφει τῆς ἡδονῆς τὸ πολὺ τῶν κρεῶν· ἔτω καὶ τὸ ἐπὶ πλείον κακῆ προελθεῖν, βδελυγμὸν τῆς κακίας παιεῖ.

κα. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἑξακόσια χιλιάδες πεζῶν ὁ λαὸς, ἐν οἷς ἐμὶ ἐν αὐτοῖς· καὶ σὺ εἶπας, κρέας δώσω αὐτοῖς φαγεῖν, καὶ φάγονται μίωα ἡμερῶν. Μὴ πρόβατα καὶ βόες σφαγήσονται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς; ἢ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης σωμαθήσεται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς;

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ ἑξακόσια χιλιάδες ὁ λαὸς, καὶ μὴ πρόβατα καὶ βόες, καὶ πᾶν τὸ τῆς θαλάσσης ὄψον, εὐκόλος ἡ ὑπορία Θεῶ, τὰ μὴ ὀρώμενα παριστῶντι, καὶ τὰ μὴ ὄντα ποιῶντι. εἴτε γὰρ σωμαγαγεῖν ἔδει, εἴτε ποιεῖν, ἑκάτερον εὐκόλον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τῆ Θεῶ ὑποχομένους δώσειν κρέας, ὁ Προφήτης ἀμφεβάλλει; Ἐπειδὴ δὲ μόνον Προφήτης, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος κω. ἐδιδάχθη δὲ παρὰ τῆ δεσπότη Θεῶ μὴ εὐδοιάζειν ὑπὸ χυρμένους Θεῶ. Ἐφη γὰρ πρὸς αὐτόν· μὴ ἡ χεῖρ Κυρίου ἐκ ἐξαρκέσει; ἢ ἡ γνώση εἰ ἐπικαταλήψεται σε ὁ λόγος μου, ἢ ἔ. ὑπὸ χυρμένους μοῖτοι δώσειν, τῇ φιλοτιμίᾳ τιμωρίαν συνήψεν. εἰπὼν γὰρ, ὅτι ἕως μίωος φάγεσθε κρέας, ἕως αὖν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκλήρων ὑμῶν, ἐπήγαγε· καὶ ἔσα ὑμῖν εἰς χολέραν, ἢ ὡς ὁ σύμμαχος, εἰς ἀπεισίαν. ἢ γὰρ ἀδηφαγία τῷ νόσον ἐπήγαγε, καὶ πολλοὺς τὸν θάνατον ἢ θεήλατος ὀργῆ. διὸ καὶ ὁ

A, θεῶς ἔφη Δαβὶδ· ἐτι τῆς βρώσεως ἕσης Ψαλ. 77. 30, ἐν τῷ σώματι αὐτῶν, καὶ ὀργῆ τῆ Θεῶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὰς, καὶ ἀπέκλεισεν ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν. εἰκότως τοίνυν ὁ πάνσοφος παραινῆ Παῦλος· μὴ ποιεῖσθε τῆς σαρκὸς· Ρωμ. 13. 14· πρόνοιαν εἰς ἐπιθυμίαν.

ηγ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆ, μὴ ἡ χεῖρ τῆ Κυρίου ἐκ ἐξαρκέσει; ἢ ἡ γνώση εἰ ἐπικαταλήψεται σε ὁ λόγος μου, ἢ ἔ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ Μωϋσῆς ἀπίστω, τὸ πρᾶγμα μόνον ὀρῶν, ἐ τῆ Θεῶ τῷ δυνάμιν. διὸ φησιν αὐτῷ, μὴ χεῖρ Κυρίου ἐκ ἐξαρκέσει; μείζω Μωϋσῆ τῷ ὑεργεσίαν διδὸς γνώσιν, ὡς πάντα δυνάμεις Θεῶ. ὁ καὶ ὁ Χριστὸς ὁ τῷ αὐτῷ ἔχων τῷ πατρὶ δυνάμιν ἐπὶ τῶν τραφέντων ἐν ἐρημῷ πεποίηκε. καὶ μέμφεται τῆς ἐπὶ τροφῷ, ἀλλ' ἐκ ἐπίγνωσιν ἐλθόντας Θεῶ. τῆτο καὶ νῦν, καὶ Μωϋσῆς καὶ οἱ φαγόντες παιδύονται. πλὴν ἐνταῦθα μὲν διὰ τῷ ἐπιθυμίαν, ἐλεγκτικῶς· ἐκεί δὲ διὰ τῷ παραμονῷ, ἵνα μὴ ἐκλυθῶσι νησύοντες. τὰ αὐτὰ δὲ τῷ Μωϋσῆ καὶ Φίλιππος ἔλεγον εἰς εἰδείξιν τῆς θεῶς δυνάμεως τε καὶ ὑπορίας ἐν ἀνθρωπίνῃ ἐρωτήσῃ. πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν ἔτοι πάντες; δι' ὧν δὲ ἐπεθύμην ἔδεσμάτων οἱ πάλαι, δηλῆται τῆς αὐτῶν ἐπιθυμίας τὸ γεῶδες, καὶ κάκοσμον, καὶ δριμύ, καὶ ὑδαρῶς ἐκλελυμένον.

Γ. τῆτο καὶ νῦν, καὶ Μωϋσῆς καὶ οἱ φαγόντες παιδύονται. πλὴν ἐνταῦθα μὲν διὰ τῷ ἐπιθυμίαν, ἐλεγκτικῶς· ἐκεί δὲ διὰ τῷ παραμονῷ, ἵνα μὴ ἐκλυθῶσι νησύοντες. τὰ αὐτὰ δὲ τῷ Μωϋσῆ καὶ Φίλιππος ἔλεγον εἰς εἰδείξιν τῆς θεῶς δυνάμεως τε καὶ ὑπορίας ἐν ἀνθρωπίνῃ ἐρωτήσῃ. πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν ἔτοι πάντες; δι' ὧν δὲ ἐπεθύμην ἔδεσμάτων οἱ πάλαι, δηλῆται τῆς αὐτῶν ἐπιθυμίας τὸ γεῶδες, καὶ κάκοσμον, καὶ δριμύ, καὶ ὑδαρῶς ἐκλελυμένον.

Ἰωάν. 6. 5.

κδ. Καὶ ἐξῆλθε Μωϋσῆς, καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν λαὸν τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ συνηγάγεν ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῆ λαῶ, καὶ ἔστησεν αὐτὰς κύκλῳ τῆς σιλήνης.

κε. Καὶ κατέβη Κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτόν. καὶ παρέλατο ἀπὸ τῆ πνύματος τῆ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς ἑβδομήκοντα ἄνδρας τῆς πρεσβυτέρους.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅπερ ἐκ κω Μωσῆως. ἀεργήματος γὰρ ἰδίς μελαδιδόαμεν· τῆ δὲ εἰς ἡμᾶς ἀεργῆτος ἐ δυνάμεθα μεταδιδόαμεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μόνος γὰρ ἡμᾶς ὁ νόμος, ἐ εἰς τύπον νοοῖτ' ἀν Μωσῆς, παιδαγωγεῖν ἐχ' οἷός τε. ταύτη καὶ ἕτεροι χειροτονῶνται, τὸ ἐλλείπον πληρῶσόντες· καὶ ὡς ἐντελειῶ πεφύλασιν ἀριθμῷ, τῆ δὲ εἴη σημαντικὸν ὁ ἑβδομηκοσὸς ἀριθμὸς. νοοῖντο δὲ καὶ οἱ μετὰ (1) Μωσῆα διὰ Χριστῆ πρὸς τὸ καθηγεῖσθαι λαῶν παρρηνευγμένοι ὧν καὶ ἀπαρχαὶ καὶ πατέρες οἱ θεασέσιοι μαθηταί.

Η. Ὡς δὲ ἀνεπαύσατο ἐπ' αὐτὰς τὸ πνεῦμα, καὶ ἐπροφήτευσαν, καὶ ἐκῆτι προσέθεντο.

ΚΥΡΙΑ

(1) Καὶ ἕτεροι, καὶ οἱ μετὰ Μωσῆα. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ. Καὶ τίνες δὲ ἔτοι πάλιν; οἱ μετὰ Μωσῆα. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1, σελ. 294.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σαφῆ τὴν μετσίαν τῆ πνύματος ποιῆ δια τῆς δόξης προφητείας.

» **ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Καὶ ἐκ ἐτι προσέθεντο. Λέπει τῆ προφητείας. ἐκ ἐτι, Φησὶ, προεφήτευσαν. εἰσάπαξ γὰρ προφητεύσιν, ἵνα μὴ ἐξίσω Μωϋσῆ· ἀλλ' ὅσον γνωθῶμαι, ὅτι μετελήθασιν, καὶ πάντες ἅμα προφητεύσιν. ἐν γὰρ Χριστῷ (1) τὸ πνεῦμα, καὶ μία δια πάντων ἡ ἐνέργεια.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος χάριν δόξης μὲν προβληθείτες οἱ ἐβδομήκοντα προεφήτευσαν, μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ ἐτι; Ὅτι ἐκ προφητείας χάριν, ἀλλ' οἰκονομίας αὐτὰς πρόβαλετο· τῶν δὲ τῆ πνύματος χαρισμάτων καὶ τῆτο. ὅταν ὁ μακάριος Παῦλος τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ Προφήταις, καὶ τοῖς διδασκάλοις, καὶ τοῖς χαρίσμασι τῶν ἱερέων, τὰς ἀντιλήψεις καὶ κυβερνήσεις σωτέταξε. τῆτοι οἱ ἐβδομήκοντα τῆ χαρίσματος ἠξιώθησαν. ἵνα δὲ δηλοῖ γινώσκται τῷ λαῷ, ὅτι τῆς θείας ἀπήλαυσαν δωρεῆς, δόξης τινὰ προηγόρευσαν.

1. Κορ. 12. 28.

καὶ. Καὶ κατελείφθησαν δύο ἄνδρες ἐν τῇ παρεμβολῇ, ὄνομα τῷ ἐνὶ Ἑλλάδι, καὶ ὄνομα τῷ ὀστέρω Μωδάδ· καὶ ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτῆς τὸ πνεῦμα· καὶ αὐτοὶ ἦσαν τῶν καταγεγραμμένων, [καὶ ἐκ ἡλθον πρὸς τὴν σιλωλῶν] καὶ ἐπροφήτευσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιτηρητέον, ὅτι τὸν ἀριθμὸν ἐβδομήκοντα τῆς ἐξελεγεμένης σιναγώγης ἐκέλευσαν ὁ Θεός. ἀριθμίζεται δὲ ἐκ εἰς πληρῆς ὁ ἀριθμὸς. λελοίπασιν δὲ δύο, Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ. ὑπερίζοντας δὲ καὶ τῆτοις ἐπιπληθεύσας τῆ πνύματος. προεφήτευσαν γὰρ ἐν τῇ παρεμβολῇ.

ΑΛΛΟΣ. Φασὶ τῆτοις κατὰ ταπεινοφροσύνην ἀπομέναι, κρίναντας ἑαυτῆς ἀναξίους εἶναι τῆς τοιαύτης ἐπιλογῆς. διὸ καὶ ὁ Θεός ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτῆς. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ οἱ μὴ παρόντες προφητεύσιν, καταγραφάσιν ὑπὸ Μωσέως, παντὸς τόπου τῷ πνύματι ἐόντος, ὡς παντὸς ἀνθρώπου. ἔτως ὑπὲρ τὴν φύσιν τὴν ὑποκαμίνω ἡ θεία.

ΑΛΛΟΣ Φησὶ, τινὲς λέγουσιν ὑπὲρ τῆ Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ, ὅτι ταπεινοφρονῶντες ἔμειναν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀναξίους ἑαυτῆς τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς κρίναντες. διὸ καὶ ὁ Θεός αὐτοῖς ἐμαρτύρησε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ τίποτε προεφήτευσαν, μὴ σιναριθμηθέντες τοῖς ἐβδομήκοντα; Εἰκὸς αὐτῆς ἴσως εἶναι τὴν ἀξίαν τοῖς ἐβδομήκοντα, καὶ τῆτοι χάριν ἀπολαῦσαι τῆς δωρεῆς. αἰνίττεται δὲ ὁ λόγος, ὅτι πολλάκις τῆς ἀδοκίμης παρ' ἀνθρώποις λογιζομένης, δοκίμης οἶδεν ὁ τὰ κεκρυμμένα γινώσκων. ἔτως ἐπὶ τῆ

A Κορηλικὴ πρόλαβε τὴν τῶν ἀνθρώπων διακονίαν ἡ θεία φιλοτιμία. πρὸ γὰρ τῆ βαπτίσματος ἔδωκεν αὐτοῖς (3) τὴν χάριν τῆ πνύματος.

καὶ. Καὶ προσδραμὸν ὁ νεανίσκος, ἀπήγγειλε τῷ Μωσῆ καὶ εἶπε, λέγων, Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ προφητεύσιν ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησὺς ὁ τῆ Ναυῆ ὁ παρεσηκῶς **B** Μωσῆ ὁ ἐκλεκτὸς αὐτῆ, εἶπε, κύριέ μου Μωσῆ κώλυσον αὐτῆς.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἰησὺς ὁ καλέμενος τῆ Ναυῆ, Μωσῆ προσεδρόμων αἰ, καὶ τὴν τῆ μνηστῆρα διώκων ἀγνοήσας παραχρημα· οἰηθεὶς δὲ, ὅτι κατὰ μίμησιν Δαδαντε καὶ Ἀβειρῶν ἀντιπροφητεύσιν καὶ ἔτοι τοῖς σωστικῶσι δια Μωσέως, ἔφη πρὸς αὐτόν· Ἑλλάδι καὶ Μωδάδ προφητεύσιν ἐν τῇ παρεμβολῇ, κύριέ μου Μωσῆ κώλυσον αὐτῆς.

» *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐχ ὑπὲρ ἑαυτῆ φθονερῶς, ἀλλ' ὑπὲρ τῆ ἡγεμόνος τιμητικῶς, ἐξείρετον εἶναι τὴν προφητείαν αὐτῷ βεβλόμενος.

καὶ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Μωσῆς, μὴ ζηλοῖς σύ μοι; καὶ τίς δώοι πάντα τὸν λαὸν Κυρίως Προφήτας, ὅταν δῶ Κύριος τὸ πνεῦμα αὐτῆ ἐπ' αὐτῆς; **Δ**

ΑΔΗΛΟΥ. Μὴ ἀντὶ ἐμῆ σὺ ζηλοτυποῖς τῆτοις, καὶ δάκνη ὑπὲρ ἔ εἶποι, ὡς καγῶ, προφητεύσιν;

ΑΔΗΛΟΥ. Μόνον Φησὶ, ἵνα δια τῆ Κυρίως προφητεύσιν, καὶ μὴ ἐκ πλάνης δαιμονικῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐδείχθη δὲ κἀνταῦθα τῆ νομοθέτε τὸ ἀφθονον. τῆ γὰρ Ἰησὺς εἰρηκότος, κύριε Μωσῆ κώλυσον αὐτῆς, ὑπολαβὼν ἔφη, μὴ ζηλοῖς σύ μοι; καὶ τίς ἀν δῶ πάντα τὸν λαὸν Κυρίως Προφήτας, ὅταν δῶ Κύριος τὸ πνεῦμα αὐτῆ ἐπ' αὐτῆς; καὶ ὁ πανδύφημος δὲ Ἰησὺς ἐ τῆ φθόνος τὸ πάθος ἐδέξατο, ἀλλ' αὐθάδαιαν καὶ τυραννίδα τὸ πρῶγμα νομίσας, τοῖς δε τοῖς λόγοις ἐχρήσατο. ὅτι γὰρ τῆτοι τῆ πάθος ἐλόβηρος ἴω, ὁ ἔπανος μαρτυρεῖ. ἔτω γὰρ ἔφη καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησὺς ὁ τῆ Ναυῆ ὁ παρεσηκῶς Μωσῆ ὁ ἐκλεκτὸς αὐτῆ, εἶπε, κύριέ μου Μωσῆ κώλυσον αὐτῆς.

» **** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὅρας ὅπως ἐπιλαμβάνεται τῶν Ἰησὺ ῥημάτων ἐκ εἰδότης τὸ τετελεσμένον; εἶθε γὰρ, εἶθε, Φησὶν, ἐδόθη τὸ πνεῦμα παντὶ τῷ λαῷ· ἀλλ' ἔστω κατὰ καιρὸς, ὅταν αὐτοῖς ὁ πάντων δεσπότης, τῆτοι Χριστὸς, τὸ ἴδιον αὐτοῖς χαρίσται πνεῦμα, καθάπερ ἐν ἀπαρχῇ τῶν ὀφειλόντων λαβεῖν τοῖς ἁγίοις Ἀποστόλοις ἐμφυσήσας, καὶ λέγων, λάβετε τὸ πνεῦμα ἅγιον.

H» **Ιωάν. 20. 22.**

λ. Καὶ

(1) Ἐν γὰρ ἐν Χριστῷ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 270. τῆς τῆ ῤε. ἐκδόσ.

(2) Ὅμοια τῆτοις τῆ τῆ Προκοπ. τῆ ἐν τῷ τῆς Ἀγγ. κώδ.

(3) Αὐτῆ. ἡ ἐν Χάλ. ἐκδ.

λ. Καὶ ἀπῆλθε Μωϋσῆς εἰς τὴν παρεμβολὴν αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ.

λα. Καὶ πνεῦμα ἐξῆλθε παρὰ Κυρίου, καὶ ἐξεπέρασεν ὀρτυγομήτραν ἀπὸ τῆς θαλάσσης· καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν ὁδὸν ἡμέρας ἑντεῦθεν, καὶ ὁδὸν ἡμέρας ἑντεῦθεν, κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, ὡσὲν δίπληχρον ἀπὸ τῆς γῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὴν ἐπιθυμίαν τῶν λαῶν ἔχων ὡς ἀναγκαίαν πληροῖ, ἀλλ' εἰς ἐνδειξὴν μὲν τῆς θείας δυνάμεως, ἔλεγχον δὲ τῆς ἐκείνων ἀκολασίας.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο (1) μὲν τὴν αὐτὴν διώκωμεν ἐγνωρίσκει ὁ Κύριος, τὴν δὲ ἀκρᾶσιαν κολάζει μετὰ ταῦτα, ἵνα μὴ ἀποδεχθῶν τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν νοήσωσι. (2)

λβ. Καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς ὅλῳ τὴν ἡμέραν, καὶ ὅλῳ τὴν νύκτα, καὶ ὅλῳ τὴν ἡμέραν τὴν ἐπαύριον, καὶ συνήγαγον τὴν ὀρτυγομήτραν· ὁ τὸ ὀλίγον, συνήγαγε δέκα κόρους· καὶ ἔψυξαν ἑαυτοῖς ψυγμῶν κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς. Τὰ κρέα ἔτι ἐν τοῖς ὁδοῖσιν αὐτῶν πρὶν ἢ ἐκλιπεῖν· καὶ Κύριος ἐθυμώθη εἰς τὸν λαὸν, καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸν λαὸν πληγῶν μεγάλων σφόδρα.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ἡ ὀκλίση τῆς ἀγρίας, εἰς κόρον τὴν τῶν κρεῶν ἐπιθυ-

μῆσαν προήγαγον· ἢ δὲ ἀμετρία τῆς βρώσεως, ἀδρόως αὐτοῖς τὰς τῶν σωμάτων κράσεις εἰς φθοροποιὸς χυμῶν μετεσκόβασε· καὶ ἢ πλησμονὴ αὐτοῖς, εἰς νόσον καὶ θάνατον ἔληξεν. ὡν τὸ ὑπόδειγμα αὐτοῖς τε ἐκείνοις, καὶ τοῖς πρὸς ἐκείνας ὁρῶσιν, ἱκανὸν πρὸς σωφροσύνην ἐγένετο.

λδ. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῆς τοῦ ἐκείνου, μνήματα τῆς ἐπιθυμίας· ὅτι ἐκεῖ ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπιθυμητῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶπερ ἐβλήθησαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ ἀποχρῶσαν ἠγεῖσθαι τροφῶν (3) τὴν τῆς μάνας χορηγίαν, ὅτι ἐστὶν ἄρτος Ἀγγέλων νοητῶν, καὶ τύπος γλυκύτητος τῆς διὰ τῆς πνεύματος, ἔκ ἂν ἐτέλεσαν ἐπιθυμίαν σαρκῶς, [ἔδ' ἂν ἐξ αὐτῆς ἐθέρισαν τὴν φθορὰν.]

Γ ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπισημότερα τῆς λαῶν τὰ μνήματα· ἐκεῖ γὰρ φησὶν ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπιθυμητῶν. κατὰ τὸ, ἔσον· Ησ. 66. 24. τὰ εἰς ὅρασιν πάση σαρκί. καὶ λαὸς ἐπιθυμητῆς ὁ ἐκεῖνα παθῶν ὠνόμασαι, κατ' ἐκεῖνο οἰμαίπερ τὸ περὶ τινῶν εἰρημνίων· ὡν ἢ ὁδὸς ἐν τῇ αἰσχρῇ αὐτῶν. ἀπὸ γὰρ Φιλπ. 3. 19. τῆς ἀμαρτίας ἢ κλησίς, καὶ ἀτελεστέτης ἐπεγράφετο τοῖς τεθνεῶσιν οἰκλήως ὁ ἐπὶ ταῖς ἀναυδραῖς ὀνειδισμῶς, καὶ ἐξ ὧν κατεγινώσκετο τὸ ἐπίσημον.

λε. Ἀπὸ μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας ἐξῆρην ὁ λαὸς εἰς Ἀσσηρῶθ· καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς ἐν Ἀσσηρῶθ.

Κ Ε Φ. Ι Β.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Μαριάμ καὶ Ἀαρὼν κατὰ Μωϋσῆν, ἐνεκὴν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίουσιν ἧ ἔλαβε Μωϋσῆς, ὅτι γυναῖκα Αἰθιοπίουσαν ἔλαβε.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰώσηπος φησὶν, (4) ὅτι ὡς ἐν τοῖς βασιλείοις ἐτρέφετο Μωσῆς, στρατηγὸς χειροτονηθεὶς κατὰ τῶν Αἰθιοπίων, καὶ νικήσας, ἠγάγετο τὴν τῆς βασιλέως ἐκείνης θυγατέρα. ἐπὶ γὰρ πόδι τῷ πρὸς αὐτὸν προδίδωσιν αὐτῷ τὴν πόλιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Γελοιοῖσιν οἱ τὴν Μαδιανίτην, τὴν τῆς Ἰσθῶρ θυγατέρα φάσκοντες εἶναι τὴν Αἰθιοπιάδα· εἰ μετὰ ἔτη τῆς γάμου τεσσαράκοντα νομίζουσι τὴν αἰτίαν ἐπάγεσθαι Μωϋσῆν, καὶ πρὶν δοθῆναι τὸν γάμον γήμαντι, καὶ πρὶν ἀφοριθῆναι τῶν ἔθνων τὸν Ἰσραὴλ· ὅποτε καὶ τὰς Αἰγυπτίας ἐλάμβανον ἐν Αἰγύπτῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνα χρὴ νοῆσαι τὴν Αἰθιοπίουσαν γυναῖκα, ἧ ἔλαβε Μωϋσῆς;

Ἰώσηπος μὲν εἶπεν, ὡς ὡς ἐν τοῖς βασιλείοις ἐτρέφετο, στρατηγὸς εἰς τὸν κατὰ τῶν Αἰθιοπίων χειροτονηθεὶς πόλεμον, εἶτα νικήσας, ἠγάγετο τῆς βασιλέως ἐκείνης τὴν θυγατέρα. Ἀπολινάριος δὲ (5) μῦθον ἀνέπλασε πολλῶν μυθωδέτερον τῆτος. ἔφη γὰρ μετὰ τὴν Σεπφώραν ἄλλῳ αὐτὸν Αἰθιοπίουσαν γῆμας· ἵνα, φησὶ, γένηται τύπος τῆς δεσπότης Χριστῆ, ὅς μετὰ τὴν Ἰσραηλίτην, τὴν ἐξ ἔθνων ἐκκλησίαν ἐμνήσθουσαν. ἀλλὰ καὶ ἢ Σεπφώρα ἀλλόφυλος ἦν τὸ τοίνυ πλάττειν μῦθου, ἔτῃ θείῃ πνεύματος, ἀλλὰ τῆς ἀναντίθε. τοσαύτης γὰρ ἀγνείας μετὰ τὴν κλησίαν ὁ νομοθέτης ἐφρόντισεν, ὅτι καὶ τὴν Σεπφώραν κατέλιπον εἰς τὴν Αἰγύπτου εἰσὶν. μετὰ δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἔξοδον, ἀφίκετο πρὸς αὐτὸν ὁ κηδεὶς ἄγων ἐκεῖνῳ μετὰ τῶν παιδίων, καὶ προσέδεικνεν ὅτι μετὰ τὴν ἀφῆσιν ἠγάγετο αὐτῷ. τὴν Σεπφώραν τοίνυ ὠνόμασαν Αἰθιοπίουσαν. τὸ γὰρ Σαβὰ ἔθνος Αἰθιοπικόν ἐστιν. ὁ γὰρ Εὐαγγελιστῆς φησὶ· βασι-

(1) Ἰσ. διὰ τῆτος.

(3) Τρυφῶν, ὡς Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 162.

(5) Καὶ ὁ ὡς ἀγίους Κύριον. τῆτος φησὶν, ὡς ἐν τῆς ἐπομῆς. ὑπομνήμ. δῆλον.

(2) Νομίζουσι. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(4) Ἐν κεφ. 5. τῆς περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ. 2. βιβλ.

Λκκ. ιι. 31. Βασίλισσα Αιθιοπίων ἀνάσῃσεται, καὶ κα-
 » τακρινεῖ τὴν γενεάν ταύτην. ἀλλ' ἡ τῶν
 8. Βασ. ιο. 1. Βασιλειῶν ἰσορία, βασίλισσαν Σαβὰ προ-
 » σηγόρουσε ταύτην. Σαβὰ δὲ καλεῖται τῶν
 » Ομηριτῶν τὸ ἔθνος. τέτοις οἱ Μαδιλωαῖοι
 » πελάσθουσιν. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Ἀαρὼν Ἰσ-
 » ραηλίτην ἠγάγετο, ἀλλόφυλον δὲ ὁ Μωϋ-
 » σης, μικροψυχίας γενόμενης, ταύτην αὐ-
 » τῷ τὴν λοιδορίαν προσώεγκαν. μαρτυρεῖ
 » δὲ τῇ τελειοτάτῃ ἀρετῇ τῆ νομοθέτη τῶν
 » ἀδελφῶν ἡ παροινία. ἀπορήσαντες γὰρ
 » δηλονότι κατηγορίας ἐτέρας, τῆς γυναι-
 » κὸς αὐτῷ τὸν ψόγον ἐπίωεγκαν. μαρτυ-
 » ρεῖ δὲ μετ' αὐτῷ λόγῳ καὶ ἡ ψήφος τῆ δικαιο-
 » τᾶτος κριτῆ. Ἔφη γὰρ, εἰάν γένηται Προ-
 » φήτης ὑμῖν, εἰ ὄραματι αὐτῷ γνωσθῆσο-
 » μαί, καὶ εἰ ὑπὸν λαλήσω. εἴχ' ἔτιως ὡς ὁ
 » θεράπων με Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ με
 » πίσος ἐστίν. ζῶμα κατὰ ζῶμα λαλήσω αὐτῷ
 » εἰ εἶδει, καὶ εἰ δι' αἰνιγματῶν, καὶ τὴν δόξαν
 » Κυρίου εἶδε· καὶ διατι ἐκ ἐφοβήθητε κατα-
 » λαλήσαι κατὰ τῆ θεράποντός με Μωϋσῆ;
 » ἀληθῆς ἄρα ὁ λόγος ἐκείνος ὁ Φάσκων,
 » ἔμοι ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
 » Κύριος. διδασκόμεθα γὰρ καὶ διὰ τῶν, καὶ
 » δι' ἐκείνων, μὴ ἀμυνέσθαι τῆς ἀδικήσας,
 » ἀλλὰ τὴν θεῖαν ψήφον προσμαίνειν, ὡς
 » μάλα τῶν ἀδικημένων προμηθευμένῳ, ὡ-
 » ππερ ἀμέλει καὶ τότε Μωϋσῆ σιγῶντος, τῇ
 » Μαριάμ τὴν λέπραν ἐπίωεγκε.
 » ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δύο ταῦτα τῆς κατὰ
 » Μωσέως Ὀλυαρίας τὰ ἐγκλήματα. πρῶ-
 » τον μὲν, ὅτι γυναικα, φησί, τὴν Αἰθιο-
 » πισσαν ἔλαβε· δούτερον δὲ, τὸ εἰπεῖν· μὴ
 » Μωϋσῆ μόνῳ ἐλάλησεν ὁ Θεός, εἴ καὶ καὶ
 » ἡμῖν ἐλάλησεν; εἰ μὴ γὰρ τῷ πρώτῳ,
 » παρανομίας ὑπομένει γραφίῳ· εἰ δὲ τῷ
 » δούτέρῳ, τὸ μὴ εἰ μεγάλοις σφόδρα τε-
 » θεῖσθαι λέγεται, εἰ καὶ ἐτέροις λαλήσας
 » φαίνεται ὁ Θεός. ἐρῶμεν δὲ κατὰ τάξιν,
 » τῷ πρώτῳ κατηγορηματι τὸν πρῶτον ἀπο-
 » νέμοντες λόγον· ἔτιω τε τὰ ἐκ τῶν τύπων
 » εἰς αὐτὸν μεταληψόμεθα τὸν Χριστόν. γυ-
 » ναῖκα τοίνυν ἠγάγετο καὶ πάλαι Μωσῆς
 » τὴν Μαδιανῆτιν, τὴν θυγατέρα Ἰσθωρ.
 » χρόνῳ δὲ ἤδη παρῆλθοντος ἡ μικρῆ,
 » τὴν Αἰθιοπίσσαν ἐπεγάμει, καὶ εἰλογαῖν
 » καὶ μέλαιναν· καίτοι τῆ νόμος διαλεγέλον-
 » τος μὴ χρῆσθαι τοῖς ἀλλοφύλοις ἐπιμίγνυ-
 » σθαι. ἐπὶ τέτοις ἀνομήσας (1) ὁ μέγας
 » ἐκρίνετο Μωϋσῆς ὑπὸτε Ἀαρὼν καὶ Μα-
 » ριάμ, ἡ νενοηκότων κατὰ τὸ εἶκος τὸ δι'
 » αὐτῆ, ὡς εἰ τύπῳ, καλῶς οἰκονομηθῆν
 » μυσήριον· ὅπερ ἤδη σαφές ὡς ἐνὶ κατασῆ-
 » σομεν, τῷ Χριστῷ καὶ νῦν τὸ Μωσέως πε-
 » ριτεθέντες πρόσωπον. νομοθέτης γὰρ ὁ
 » Χριστός, καὶ μεσίτης Θεὸς καὶ ἀνθρώπων,
 » ὡπερ ἐν τῷ ἀμέλει καὶ κείνος. εἰς δὲ γε τὸ
 » ἄξιμα τῆς Ἰσθαιῶν ἱεροσωμῆς Ἀαρὼν ληφ-
 » θῆσεται, καὶ ἀναπληρώσει τῆς σωμαγω-
 » γῆς τὸ πρόσωπον [ἡ] Μαριάμ. κατηγό-
 » ρησαν τοίνυν τῆ σωμῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 » καὶ οἱ τῶν Ἰσθαιῶν πρεσβύτεροι, καὶ μετ'

A ἐκείνων αὐτῇ ἡ σωμαγωγῇ, τὴν τῶν θεῶν
 » ἐνταλμάτων παράβασιν, λέγοντες· εἰ Ἰωάν. 9. 15.
 » ἡ ἔτος παρὰ Θεοῦ ὁ ἀνθρώπος, εἴκ' ἀν-
 » ἔλυε τὸ σάββατον. διεπρόνοντο δὲ καὶ
 » κατ' ἕτερον τρόπον, ὅτι τὴν μὴ μέλαιναν
 » καὶ καλῶν, τῆς τῆ ἐξ ἔθνων ἐκκλη-
 » σίαν ἐμνησθόετο καὶ ἐπεγάμει τρόπον τινὰ
 » τῇ πρώτῃ, τῆς τῆ Ἰσραηλίτιδι, ἥτις
 » ἡ πάλιν ἡ σωμαγωγῇ.

B ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΛΟΥΓΔΟΥΤΩΝ. Διὰ
 » τῆ γάμῳ Μωϋσέως ὁ τῆ Χριστοῦ νοητὸς γά-
 » μος ἐδείκνυτο, καὶ διὰ τῆς αἰθιοπικῆς
 » νύμφης ἡ ἐξ ἔθνων ἐκκλησία ἐδήλωτο. ἡ
 » οἱ καταλαλῶντες καὶ ἐνδιαβάλλοντες καὶ
 » διαμωκώμενοι, εἴκ' ἔσονται καθαροί. λε-
 » πρήσασι γὰρ, καὶ ἐξαφορισθήσονται τῆς
 » τῶν δικαίων παρεμβολῆς.

β. Καὶ εἶπαν, μὴ Μωϋσῆ μόνῳ
 » ἐλάλησε Κύριος; εἴ καὶ ἡμῖν ἐλά-
 » λησε; καὶ ἤκουσε Κύριος.

Γ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξ ἀλαζονείας ὁ λόγος,
 » καὶ διακένε Φυσήματος.

ΚΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐννόει πάλιν τὸν
 » μὴ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, Φανερόν
 » τοῖς Ἰσθαιῶν κατισθῶντα τῆ Θεοῦ καὶ πα-
 » τρός τὸν αὐτῷ καὶ μόνῳ Φυσικῶς ἐγνωσ-
 » μένον σκοπόν, καὶ λέγοντα· ἀπ' ἐμαυτῆ Ἰωάν. 12. 49.
 » εἰ λαλῶ, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός-
 » μοι ἐντολὴν δέδωκε, τί εἶπω καὶ τί λαλή-
 » σω. καὶ πάλιν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ, Ἰωάν. 14. 10.
 » εἴκ' ἐστίν ἐμε, ἀλλὰ τῆ πέμψαντός με. εἶτα
 » πρὸς τῆ πάλιν ἀποθραυσθῆσθαι μελε-
 » τῶντας τῆς ἀνόμῳς Γραμματῆς τε καὶ
 » Φαρισαῖς, καὶ ἐπὶ τῷ λαλήσαι πρὸς
 » τῆς πατέρας αὐτῶν τὸν Θεόν, ἡ μετρίως
 » ἀπαυθαδαιαζομένῳ, ταύτης ἔνεκα τῆς
 » αἰτίας ἀπειθῆν ἡρημένῳ. λέγεται γὰρ,
 » ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσῆ λελάληκεν ὁ Θεός Ἰωάν. 9. 29.
 » τῆτον δὲ εἴκ' οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ὄρας ἔν,
 » ὅπως διὰ τῆ λέγειν ἐξεπίσταθαι λαλήσαι
 » τὸν Θεόν Μωσῆ· μονονεχί γὰρ τὸ ἀρχαῖον
 » ἐκάνθ Φασι, καὶ σκληροτέροις ῥήμασι
 » μὴ Χριστῷ μόνῳ λελάληκεν ὁ Θεός καὶ πα-
 » τῆρ, καὶ εἴ καὶ τοῖς ἡμετέροις πατράσιν;

Δ ΔΙΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἐκ τῆς ἀκοῆς ἡ
 » γνῶσις, ἀλλὰ πρὸ ταύτης. ἔδει δὲ ἀνθρω-
 » πινῷ ἡ λέξις, ὡσεὶ ἀνθρώπος ἀκῆσας
 » χαλεπώσασε.

Ζ γ. Καὶ ὁ ἀνθρώπος Μωϋσῆς πρᾶυς
 » σφόδρα παρὰ πάντας τῆς ἀνθρώπων
 » τῆς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΚ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ὁ ἀνθρώπος
 » Μωϋσῆς πρᾶυς σφόδρα. σιωπῆ γὰρ ἔφερε
 » τὴν αἰτίαν ἀπὸ πρᾶοτητος. καὶ ἀναγρά-
 » φει τὸ ἐγκώμιον ἑαυτῆ, ὡπερ καὶ τὸ
 » ἀμαρτήμα. Φιλαλήθῆς ὢν, καὶ μηδὲν ἀπο-
 » κρυπτόμενος, ὡπερ Δαβὶδ, καὶ πάντες οἱ
 » ἄλλοι.

Η ΚΚ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀλαζονείας, ὡς εἶο-
 » καν, ἀφορμῶν τὴν Μωσέως ἐποιοῦντα πρᾶο-
 » τῆτα Μαριάμ τε καὶ Ἀαρὼν.

δ. Καὶ

(1) Ὡς παρανομῆσας. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. Ὡς παρανομίας. α' τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 38c.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος παραχρῆμα πρὸς Μωϋσῶν καὶ Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ, ἐξέλθετε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Χαλεπαίνει Θεὸς, καὶ αὐτόκλητος ἐπὶ τὸ δικαίως ἀγανακτεῖν κατὰ τῶν ἐξυβρίσασα τετολημηκότων ἔρχεται, τὴν ἐπὶ τῷ γνησίῳ λειτουργῶ καταφρόνησιν, εἰς αὐτὸν οἰκειόμενος.

ε. Καὶ ἐξῆλθον οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας. καὶ κατέβη Κύριος ἐν σύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ ἐκλήθησαν Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ, καὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Χωρὶς Μωϋσέως καλῶνται ἐπιτιμητικῆ κλήσει, ἐπειδὴ καὶ λεπρωθεῖα ἢ Μαριάμ ἔμελλε, τῷ δὲ Ἀαρὼν καὶ ἢ διὰ λόγον μέμψις ἤρκεσε, καὶ ἢ περὶ τῆς ἀδελφῆς λύπη. ἢ δὲ συγγνώμη καὶ ὡς ἀνδρὶ, μᾶλλον εὐάγειν παρρησίαν ὀφείλοντι παρά τῷ ἀδελφῷ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὑπερφάινει πάλιν ὁ λόγος, ὅτι περὶ ἕσασα κριτῆς ὁ Θεὸς τῶν καταλαλέων τῆ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κατελοῦσεται πάντως ἐκ δίκης εἰς ὄργην τοῖς διαλοιδορεῖσασα τετολημηκοσι καὶ φιλονεικῆσασα πρὸς ἰσοτιμίαν αὐτῶ.

ς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς, ἀκούσατε τῶν λόγων μου. εἰάν γένηται προφήτης Κυρίου, ἐν ὄραματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, καὶ ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ.

ζ. Οὐχ ἔτι ὡς ὁ θεράπων μου Μωϋσῆς, ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ μου πισός ἐστι. Στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν ἴδα, καὶ ἐν αἰνιγματῶν, καὶ τὴν δόξαν Κυρίου εἶδε· καὶ διὰ τὴν ἐφοβήθητε καταλαλήσασα κατὰ τῆς θεράποντός μου Μωϋσῆ;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μωϋσῆ τὸ ἐξαιρετὸν εἰς θεοπλοίας παρά τῆς ἄλλης διὰ τῆς τετήρησας, καὶ τὸ ἐξηλασμένως διώσασα τῶν τοιούτων ἐπακροῶσασα λόγων ἐπεμαρτυρήθη καλῶς.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Εἰσφέρει γε μὴν καὶ πολλῶν ὁ λόγος τὴν ἐπὶ Χριστῷ διαφορᾶν, ὡς πρὸς ἅπαντας τῆς ἐτέρας. εἰ ὄλῳ γὰρ τῷ οἴκῳ μου πισός ἐστιν. ἢ ἔχει διὰ τῆς μερικῶν μὲν τινὰ καὶ συμμεμελημένῳ τὴν οἰκονομίαν ἐπιδεικνύει τὴν διὰ νόμον καὶ προφητῶν, γυνικῶν δὲ καὶ κατὰ δόξαν τὴν διὰ Χριστοῦ;

ζ. Καὶ ὄργην θυμῷ Κυρίου ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἀπῆλθε.

η. Καὶ ἡ νεφέλη ἀπέστη ἀπὸ τῆς σκηνῆς· καὶ ἰδὲ Μαριάμ λεπρωθεῖσα

ὡσεὶ χιών. καὶ ἐπέβλεψεν Ἀαρὼν πρὸς Μαριάμ, καὶ ἰδὲ λεπρωθεῖσα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λοιδορήσασα Μαριάμ τὸν Μωσέα, ἐλεπρωθεῖσα, ἔξω τῆς παρεμβολῆς γυνομένη, ἐπὶ ἡμέρας καθίσασα. τῆτο δὲ γέγονε πρὸς τιμῷ Μωσέως, καὶ φόβον τῆ λαῶ. εἰ γὰρ τῆς ἀδελφῆς ἐκ ἐφειδετο, εὐδὲ ἐτέρῃ. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Συγκατηγορησασα τῇ Μαριάμ ἐ λεπρωθεῖσα χρησίμως ὁ Ἀαρὼν, καίτοι τὴν ἴσῳ ἐποφλήσασα δίκῳ. ἐπειδὴ γὰρ τιμῇ παρά Θεῷ, καὶ μέγα τῆς ἱερωσύνης τὸ χρῆμα, ταύτητοι τὸ εἰ λέπρωθαι φαίνεσασα διαφυγῶν, λύπη μᾶλλον τῇ ὑπὲρ τῆς τῆτο παιδείας ἐκολαζέτο.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καταβεβηκὼς ὁ Κύριος εἰς σὺλῳ νεφέλης, ὡς νεφέλη πάλιν ἀποφοιτᾶ, κατὰ τὸν εἰ γραμμασι τύπον. ἐπειδὴ δὲ τῆς Ἰσραηλίων σιναγωγῆς εἰκότως ἀπειροσφίζετο, ἀκάθαρτος ἀνεδαίχθη παραχρῆμα· καὶ ἀκάθαρτος ἐκ ἀπλῶς, ἀλλ' εἰς ἀκρότητα δραμεῖσα τῆ πάθους. τὸ γὰρ σφόδρα καταλοῦκαίνεσασα τὸν λεπρωθεῖντα λέγειν, τῆς νόσου τὴν ἐπίτασιν ἔχει. τί δ' ἂν γείνοιτο χιόνος τὸ λυθκότερον;

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Διὰ τὴν κοινῇ μὲν κατελάλησαν Μωσέως Μαριάμ καὶ Ἀαρὼν, μόνῃ δὲ ἐκείνη τιμωρεῖται; Μὴ ποτε ἐν ἢ Μαριάμ καταρξαμένη τῆς καταλαλιᾶς, καὶ τὸν Ἀαρὼν σιναφελκυσάτο; διὸ περὶ δίδωσι δίκῳ, ἢ τις ἤρκει τῷ Ἀαρὼν εἰς σωφρονισμόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὴν δὴ ποτε τῶν δύο λοιδορησάντων, ἐκείνη δίκας ἔτισε μόνῃ; Πρῶτον ἐπειδὴ μείζον. ἢ τῆς γυναικὸς τὸ πλημμέλημα· τῷ ἄρρενι γὰρ καὶ ἡ φύσις καὶ ὁ νόμος ὑποτάττει τὸ θῆλυ· ἔπειτα εἰχέτινα μετρίαν συγγνώμῳ ὁ Ἀαρὼν, ὡς τῷ χρόνῳ πρεσβύτερος, καὶ ὡς ἀρχιερωσύνης ἡξιομύχιος. πρὸς δὲ τῆτοις, ἐπειδὴ ἀκάθαρτος ὁ λεπρός ἐδόκει εἶναι κατὰ τὸν νόμον, ῥίζα δὲ καὶ κρηπίς τῶν ἱερέων ἢ ὁ Ἀαρὼν, ἵνα μὴ εἰς ἅπαν διαβῆ τὸ γένος, τὸ ὄνειδος, τὴν ἴσῳ ἐκ ἐπήγαγεν αὐτῷ τιμωρίαν· ἀλλὰ διὰ τῆς ἀδελφῆς ἐφόβησασα ὄμῃ καὶ ἐπαίδευσασα. ἔτω γὰρ αὐτὸν τὸ πάθος ἰωῖσασα, ὅτι πρὸ τῆς τῆτο δεξαμενῆς αὐτὸς τὸν ἡδικημένον ἰκέτωσε λύσασα τῇ πρεσβείᾳ τὴν συμφορᾶν. ὁ δὲ ἐκ ἡμέλησασα, ἀλλ' αὐτίκα τὴν ἰκετηρίαν προσέλωεγκεν.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Διὰ τὴν Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ κατηγορησάντων Μωσέως, ἢ Μαριάμ μόνῃ ἐπετιμῆθη; Γράφω μὲν καὶ ὁ ἤκασα παρά τινος σοφῆ, ὑποτάξω δὲ καὶ τὸ ἐμαυτῷ νενοημένον, ἵν' αὐτὸς δοκιμασίας τὸ ἀληθέστερον. ἔφη μὲν ἐν ἐκείνῳ, ὅτι ἐπειδὴ ἀρχὴ ἱερωσύνης ἢ, ἐκ ἡδέλησον ὁ Θεὸς ὑβρίσασα τὸ προσημίον, ἵνα μὴ καὶ τὸ τέλος γένηται ἐπονείδισον. ἐγὼ δὲ ἔτ' ἀνατρέπων τῆτο, ἔτ' ἐγκρίτην ἔχω.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὐρηται.

ἐκ ἀνατρέπω μὲν, ἐπειδὴ ἐδὸν ἔτε τὴν ἀρετῶν, ἔτε τὴν ὑπέβειαν παραβλάπτει ἐκ ἐγκρίνω δὲ, ἐπειδὴ πρὸ τῶν Ἀαρῶν ἱερωσύῃ ἢ θειοτέρα καὶ ἀνάμακλος, ἢ τῶν Μελχισεδέκ· καὶ ὅτι ἐ κατὰ ἀδέκασον κριτῶν, διὰ τὸ ἀξίωμα τῶν πλάσαντος, τὸ δικαίον παριδεῖν, ἀλλ' ἐκείνο μᾶλλον Φημι ὅτι ἐπειδὴ ἡ Γραφή ἐν τῇ κατηγορίᾳ, τὴν Μαριάμ προέταξε τ' ἀνδρὸς καὶ ἀρχιερέως, οἶμαι, τὸ σπέρμα αὐτῶν δέδωκεναι, καὶ κείνον ἐπηκολυθῆσαι. ὁ δὲ τὸ σπέρμα παραχῶν, τῶν Φυτῶν δηλονότι αἴτιος. διὸ καὶ πάντων χροδὸν μοχοποιησάντων ἐν τῇ ἐρήμῳ, τινὲς μὲν ἔδοσαν δίκην, οἱ κατὰρξάντες ἴσως τῶν πλάσματος· τινὲς δὲ σιωπῶν ἠκούσαν, οἱ κατὰ παραλογισμὸν καὶ ἀπάτῃ ἀκολυθῆσαντες ἐκείνοις. ἔ γὰρ τὸ γεγεννημένον τούτων, ὅσον ἢ γνώμη μὲν ἢ γένηται, βασανίζεται. χωρεῖ γὰρ ὁ κριτῆς καὶ μέχρις ἐνοίων. οἶμαι ἔν, ὅτι τὸ προτετάχθαι μὲν τὴν Μαριάμ, ὑποτετάχθαι δὲ τὸν ἀρχιερέα, ἐν τοῖς ἄλλοις προταγῆναι μὲν τ' ἀνδρὸς, ὑποτεταγμένης δὲ τῆς γυναικὸς, ἐ κατὰ παρὰ ἑξῆσιν γέγονεν, ἀλλὰ κατ' αἰτιολογίαν. λάλον γὰρ ὡς τὰ πολλὰ τὸ γυναικείον γένος καὶ περιεργον. διὸ καὶ δίκας ἀπητήθη. ἐπεὶ ἐκ ἂν ἐν τοῖς ἄλλοις ἀπασὶ προτάξας τὸν Ἀαρῶν, ἐνταῦθα αὐτὸν ὑπέταξεν, εἰ μὴ αἰτιολογήσαι ἠθέλησεν.

** ΕΦΡΑΙΜ. Δι' ἓνα λόγον, ὃν εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἐλεπρώθη σύμπασα. εἰ δὲ ἀνθρώπων ἅγιον τούτων ἐκδίκησις, πόση τις ἐρόβνα γένηται διὰ Θεὸν αἰώνιον;

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ ἡ Μαριάμ προφήτις ἔσα, δίκην δέδωκε τῆς γλωσσαλγίας, τί; ἢ λίκον ἄρα τὸ εἶδος τῆς τιμωρίας τοῖς ἀδιαφόρως κεχρημένοις τῇ βλασφημίᾳ; καὶ τὸ ὃν λαλησάσης τῆς Μαρίας, ἀπεδοκιμάθη ἢ ἀληθεῖα, διότι μετὰ κατηγορίας ἔφρασεν. ὡσαύτως ἐὰν χρησιμαί τις δίκαιος τῇ κατηγορίᾳ, ἢ δικαιοσύνη αὐτῆ ἀνομίας μεσῆ. ἢ γὰρ ἔλεγον δικαίως, ἢ μὴ λάθρα κατηγορήσης. ἢ ἐπιτίμησον μετὰ παρρησίας, ἢ μὴ συσκοδάζε ἐν τῷ λανθάνοντι. ἐξεδενεῖται γὰρ ἢ δικαιοσύνη, ὅταν συγκεκέρασαι αὐτῇ ἢ τῆς δολιότητος φαυλότης.

ια. Καὶ εἶπεν Ἀαρῶν πρὸς Μωϋσῶν, δέομαι κύριε· μὴ σιωπῶν ἡμῖν ἁμαρτία, (1) διότι ἠγνοήσαμεν καθεὶ ἡμάρτομεν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ γὰρ μὲν ὄντες ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ τῇ κατὰ σάρκα χέσει τῆς Ἰσραὴλ σιναγωγῆς ἐκ ὄντες ἀλλότριον, μυσηρίων δὲ τῶν τῶν Σωτῆρος ἡμῶν ἀποδειγματικοὶ ταμίαι, τὰς ὑπὲρ τῶν ἐξ ἀγνοίας ἡμαρτηκότων ἀναφέρειν ἐμελλον προσδοχὰς, καί τοι συμπλάσαντες ἐν ἀρχῇ. μὴ σιωπῶν ἔσθαι δὲ τῇ τῶν πατρὸς ὀργῇ παρακαλῶσι Χριστόν. ὅπερ ἐποίησε λέγων ὁ Παῦ-

Α, λος· ἀδελφοί, ἢ μὲν ὑδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας; καὶ ἢ δέησις πρὸς τὸν Θεόν, ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. ἀλλ' ἢ τῶν λέγων, καὶ οἰκονόμος μυσηρίων Θεῶν, καὶ ἱερογῶς τῶν θεῶν κηρύγματος. ὅπερ ἢ τότε καὶ Ἀαρῶν.

ιβ. Μὴ γένηται ὡσεὶ ἴσον θανάτω, ὡσεὶ ἐκλωμα ἐκπορδύμενον ἐκ μητρὸς μητρὸς, καὶ κατεοδῆι τὸ ἡμῖν σου τῆς σαρκὸς αὐτῆς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅς γὰρ ἂν ἐκ σπλάγγων τῆς αὐτῆς μητρὸς διαφθάρῃ, ἡμῖν τῆς σαρκὸς τῶν ἐτέρων ἐσὶ.

ιγ. Καὶ ἐβόησε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, λέγων, ὁ Θεὸς δέομαί σε· ἴασαι αὐτῶν.

** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Θαυμάζον ἀξιὸν τῆς ἀνεξικακίας τὸν Μωϋσέα, ὅτι τῶν Θεῶν τὴν ἄλογον βασκανίαν τῶν γυναικῶν κολάζοντος, ἰχυροτέρων τὴν φύσιν τῆς ὀργῆς ποιησάμενος, τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἀδελφῆς ἰλεῦσατο.

ιδ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, εἰ ὁ πατήρ αὐτῆς πλύων ἐπέπυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, ἐκ ἐντραπήσεται ἐπὶ ἡμέρας; ἀφοριδῆται ἐπὶ ἡμέρας ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα ὁ Φιλάνθρωπος Κύριος ἐδίδαξεν, ὡς ἐ δικαστικῶς αὐτῶν, ἀλλὰ πατρικῶς ἐπαίδευσεν. ἔφη γὰρ, εἰ ὁ πατήρ αὐτῆς ἐμπύων ἐπέπυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, ἐκ ἐντραπήσεται; ἐπὶ ἡμέρας ἀφοριδῆσεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται. σιώεζδολκλα δὲ καὶ τιμῇ τῇ ἀτιμῆ. ἐκ ἀπῆρε γὰρ ὁ λαὸς, ἔως ἐ ἀπηλλάγη τῶν πατέρων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ταχέια μὲν εἰς τὸ ἐλεεῖν, καὶ τρόπον τινὰ πρὸς τὸ παρακαλεῖν ἑαυτῶν ἢ θεῶν φύσις. τῶν δὲ πληθῆ παλλάκων, ἢ τῶν μεγέθει τῶν ἡμετέρων πλάσματος ἀποτραχίωεται, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἐνόχοις Φιλάνθρωπιαν ἀναδύεται.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημαίνει δὲ καὶ κείνο, κατὰ γὰρ τὸν ἡμέτερον νῦν, ὅτι πολλῇ μὲν ὀρίων πρεσβεία ἀναβέβηκε πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῶν Ἰσραὴλ· ἐκ ἐνδεχομένων δὲ τῶν μὴ κολαδῆσθαι πρέπαι αὐτὸν, ἐκ ἐπὶ τοῖς τυχεῖσι κατεγνωσμένων, δούτερον ἐτίθει τῆς δίκης τὸν ἔλεον.

ιε. Καὶ ἀφοριδῆ Μαριάμ ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἐπὶ ἡμέρας, καὶ ὁ λαὸς ἐκ ἐξῆρεν ἕως ἐκαθαρῆ Μαριάμ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐμεινε δὲ ἡ σκλήρῃ ἐπὶ ἡμέρας ἐπὶ τὸν τόπον εἰς τιμῶν Μαρίας, ἵνα μὴ τοιούτη ἔσα ἀκολυθῆ.

(1) Ἀμαρτίαν. ἀφ' εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 385.

Οὐκ ἐξῆρε, Φησὶν, ἰδοὺ Μαριάμ. περιμε-
νοὶ πισθύνοντες εἰς Χρι-
στον καθαρισμόν, δῆλον
ἔστω τε λοιπὸν τὰς
καλιπόμενες σκωάς. ἐπὶ
ἐξοβόμεν, καὶ εἰς τὴν
ἀδράμα μεθὰ γλῶ.

ετὰ ταῦτα ἐξῆρεν ὁ
καὶ παρενέβαλον
Φαράν.

τε Κύριος πρὸς Μωϋ-
σῆν ἔπεμψε αὐτῶ ἀν-
θρώπων τὴν γλῶ
ἐγὼ δίδωμι τοῖς
κατάχεσιν ἄνδρα
κατὰ δῆμους πα-
τελεῖς αὐτὰς, πάν-
των.

ΤΣΣΗΣ. Τὸ σαθρὸν
ἔργον εἰς τὴν Φανῆς, καὶ
ἵνα γνωσθῶσιν οἱ ἀπόστο-
λοι, Φησὶν, ἐμοὶ ἀπισεῖτε,
ἀπατᾶν, ἀποδείξατε
ἐαυτοῖς. (2)

Ἀποσταλῶν κελδοὶ
ἰσχυροὶ καὶ τῆ Πα-
πίε τὸ τοῖς Ἑβραίοις
ἵνα τὸ ἀπίστον ἐξε-
τῶν τὴν ἐρημον ἀποπέμψαι,
ἰσχυροὶ. Ἰσχυροὶ γὰρ
ἵνα πλάνης αἰρέσει.

Τίνος χάριν κατασκο-
ποῦσαται ὁ Θεός; ἵνα
ἴδῃ τὴν ἀκαρπίαν, ἐπι-
θεῖν τῶν ἐπαυμασίων
καὶ ἰσχυροὶ, μη-
τέρισιν κολαζόμενοι.

πέμψεν αὐτὰς Μωϋ-
σῆς Φαράν διὰ Φωνῆς
ἄνδρες ἀρχηγοὶ ἦσαν
καὶ ταῦτα τὰ ὀνόμα-
τα Φυλῆς Ραβὶμ, Σα-
μυῆς. Τῆς Φυλῆς
Ἰσθρὶ. Τῆς Φυ-
βῆς Ἰεφοννῆ. Τῆς
Ἡγάλ Ἰωσήφ.
Ἰσθρὶμ, Αὐσῆ Ἰωσήφ.
Ἰσθρὶμ, Φαλτὶ Ἰωσήφ.
Ἰσθρὶμ, Γαλιήλ
Φυλῆς Ἰωσήφ τῶν
Ἰσθρὶμ Ἰωσήφ. Τῆς

Α Φυλῆς Δάν, Ἀμιήλ υἱὸς Γαμαλί.
καὶ Τῆς Φυλῆς Ἀσῆ, Σαθῆρ υἱὸς Μι-
λ. χαήλ. Τῆς Φυλῆς Νεφθαλεμ, Να-
λαβὶ υἱὸς Ἀβὶ. Τῆς Φυλῆς Γαδ, Γα-
διήλ υἱὸς Μαχί. (3)

λβ. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀν-
δρῶν, ὅς ἀπέστειλε Μωϋσῆς κατασκο-
πεῖν τὴν γλῶ. καὶ ἐπωνόμασε Μωϋ-
σῆς τὸν Αὐσῆ υἱὸν Ναυῆ, Ἰσθρὶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τὸν Αὐσῆ,
ὡς κατασκοπεῖν ἐπέμψεν, ἐκάλεσαν Ἰσ-
θρὶν; ὅτι τύπος τῆ ἀληθείας Ἰησοῦ, ὅς
τὸ τῶν κατασκοπῶν ἐμμήσατο ἄξιον. τὴν
ἡμετέραν οἰκονομίαν σωτηρίαν. κατὰ περ
γὰρ οἱ κατασκοποῦντες τῶ τῶν ἐθνῶν ἐκείνων,
κατασκοποῦσι, καὶ ἀκαρπίαν κέρωται
καὶ Φωνῆ. ἔτω καὶ ὁ Θεὸς λόγος τὴν ἀν-
θρώπων περιπέμψαι Φύσιν, καὶ τῆ ταύ-
της γλώττῃ χρησάμενος, τὴν ἡμετέραν
οἰκονομίαν σωτηρίαν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. (4) Ἰησοῦς ὡς
τῆς κρείττονος σκοπῆς κατηγήμενος. πρὸς
ὅν βλέπων Μωϋσῆς, βεβαίως εἶχε τὰς πε-
ρὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδας. (5) εἰ γὰρ ὡς
ὄνομα ἕτερον εἰς τὴν γλῶ ἐκάνω εἰσαγα-
γεῖν. ἦτις τύπον ἐπέθηκε τῆς βασιλείας
τῶν ἑβραίων.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπισημαντέον, ὅτι ὁ
τῆ Ναυῆ υἱὸς τύπος γέγονε τῆ Χριστοῦ. ὅς
τὸν οἰκιστὸν λαὸν πλανώμενον ἐλδοθερώ-
σας, εἰς ἑβραίων εἰσήγαγεν, ἐκ εἰς γλῶ
ἐδείξαντες τὰς ἀνοικῆντας.

λγ. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὰς Μωϋσῆς
κατασκοπεῖν τὴν γλῶ Χαναάν, καὶ
ἔπε πρὸς αὐτὰς, ἀναβῆτε ταύτη τῇ
ἐρήμῳ, καὶ ἀναβῆσατε εἰς τὸ ὄρος,

λδ. Καὶ ἴψατε τὴν γλῶ τίς ἐστὶ, καὶ τὸν
ε λαὸν τὸν ἐγκαθήμενον ἐπ' αὐτῆς, εἰ
ἰσχυροὶ ἐσὶν ἢ ἀσθενῆς, εἰ ὀλίγοι εἰσὶν
ἢ πολλοί. Καὶ τίς ἡ γῆ εἰς ἣν ἔσται

εγκάθωται ἐπ' αὐτῆς, εἰ καλή ἐστὶν
ἢ πονηρά· καὶ τίνας αἱ πόλεις εἰς αἷς
ἔσται κατοικῆσαι ἐν αὐταῖς, εἰ ἐν τει-
λε. καὶ τίς ἡ γῆ, καὶ τίς ἡ γῆ,
ἢ πῶν ἢ παρεμμένη· εἰ ἔσται ἐν αὐτῇ
δένδρα ἢ ἔ. καὶ προσκαρτερήσαντες

ζ λήψατε ἐν τῶν καρπῶν τῆς γῆς. καὶ
αἱ ἡμέραι, ἡμέραι ἔαρος, πρόδρομοι
λζ. σαφυλῆς. Καὶ ἀναβάντες κατασκο-
πεῖν τὴν γλῶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου Σινᾶ
εἰς Ρωθ, εἰσπορευομένων Αἰμάθ.

* * ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Οἱ μὲν ἐν ἀπόλελοι
τῶν φυλῶν ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν δυοκαί-
δεκα

ἀρχεται τὸ 13. κεφ. αὐτῆ αὐτῶν. ἐκδός. ἐκ τῆ ἐπομῆ. δὲ ἐδ. αὐτῆ αὐτῶν Κανταβε.
δὲ. ἐκ εὐρηται.

ε τῶν ὀνομάτων διαφέρει τῶν αὐτῶν εἰρημ. ἐκδός.
Ἀρειανῶν, πρόσκειται τοῖς κώδ. ἐκ εἰς δὲ ἐκ τῆ κατὰ Ἀρειαν. (εἰδὲ γὰρ εὐρηται
κατὰ Ἀρειαν. λόγος) ἀλλ' ἐκ τῆς θεωρίας εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον.

αὐτῶν ἐκδός. εἰ κώτα.

δεκά τῆς ἄλλης πληθύνος ἀπειροσφίζοντο. καὶ δὴ ἀνήσαν εὖ μάλα κατασκευάσιμοι, πότερόν ποτε πίων ἢ λεπλόγεως ἢ χώρα, εὐβοτός τε καὶ ἀγαθὴ καὶ γονιμωτάτη, ἢ γῆν ἑρράτε καὶ ἀκαρπός ἢ ξύλων τροφὸς ἡμέρων, ἢ καρπῶν ὠραίων λαχῆσα γίνεσιν, εἰ μὴ ἀμελέτητον ἔχει τὸ λήιον διώαδαι κομᾶν. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι, τίνες ἂν εἶεν οἱ κάτοικοι, πότερόν ποτε δεινοὶ πρὸς ἀλλήλῳ, καὶ ἀκαταγώνισοι τὰ πολεμικά, καὶ ἔ τοῖς τυχεῖσιν δβάντητοι, ἢ γῆν τοῖς ἀνδρίζεσθαι μεμελετηκόσιν δβκόλως ἀλώσιμοι. ὅσαι δὲ δὴ αὐ καὶ τίνες αἱ πόλεις, ἄρα ψιλαὶ καὶ ἀτείχισοι, ἢ γῆν ἀρισσα πεπυργωμένα. προσετίθει δὲ ὁ Μωϋσῆς, ὅτι καὶ αὐτῶν δεήσει τῶν καρπῶν ἀποδρεψαμείοις οἰοεὶ πρὸς ἀπόδειξιν, ἐπαυήκειν αὐτάς. ἀναβεβηκότες δὴ ἔν ἀποφαίνεν ἠπίγοντο τὸ κεκελδυσμένον.

λγ. Καὶ ἀνέβησαν κατὰ τὴν ἔρημον, καὶ ἦλθον ἕως Χεβρών, καὶ ἐκεῖ Ἀχιμαὴν, καὶ ἐκεῖ Σεσεὶ, καὶ Θαλαμί, γενεαὶ Ἐνάκ. καὶ Χεβρών ἐπὶ ἔτεσιν ὠκοδομήθη πρὸ τῆς Τάνιν Αἰγύπτου.

λδ. Καὶ ἦλθον ἕως Φάραγος βότρου, καὶ κατεσκέψαντο αὐτῷ καὶ ἔκοψαν ἐκεῖθεν κλημα, καὶ βότρω σαφυλῆς ἕνα ἐπ' αὐτῆ, καὶ ἦρον αὐτὸν ἐπ' ἀναφορεῦσι, καὶ ἀπὸ τῶν ῥοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν σύκων.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Ἐπιτηδεῖα ὄντος καιρῆ, κατεσκέπλοντότε τὴν γῆν, καὶ δὴ καὶ βότρω ἐπαναδέμενοι, χρημάτι παραδόξου καὶ ἀσιωήθεις, ἀληθῆς θαυμάτε, καὶ ἅμα παρήσαν ἀζήμιοι, καὶ ἐπανήκον ἐπὶ Μωσέα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δᾶγμα τῆς ἐκεῖθεν τρυφῆς ὁ Μωϋσῆς τὸν βότρω ἐποιεῖτο, τὸν ἐπ' ἀναφορέων παρὰ τῆς Ἰησῆ κομιζόμενον. Ἰησῆν δὲ πάντως ἀκέρων [περὶ τῆς γῆς ἐκείνης μιλῶντα.] καὶ βότρω ξύλων ἀπαιωρέμενον, νοεῖς πρὸς τι κἀκείνος βλέπων, ἀσφαλῆς τῷ ταῖς ἐλπίσι. βότρω γὰρ ἐπὶ ξύλων κρεμάμενος, αὐτὸς ὁ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐπὶ ξύλων δι' ἡμᾶς κρεμαδείς, καὶ τὸ αἶμα ποτὸν τοῖς πισύχοσι γίνεται. αἶμα γὰρ φησι σαφυλῆς ἐπινον οἶνον, δι' ἃ τὸ σωτήριον πάθος καταμιλύεται.

μ. Καὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐπωνόμασαν Φάραγα βότρου, διὰ τὸν βότρω, ὃν ἔκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἐπέσρεψαν ἐκεῖθεν κατασκευάμενοι τὴν γῆν μετὰ τεσσαμβ. ράκοντα ἡμέρας. Καὶ πορεύθεντες

Α εἰσῆλθον πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραήλ, εἰσὶν ἔρημον Φαράν Κάδης· καὶ ἀπειρίθησαν αὐτοῖς ῥῆμα καὶ πάση τῇ συναγωγῇ, καὶ ἔδειξαν τὸν μγ. καρπὸν τῆς γῆς, Καὶ διηγήσαντο αὐτῷ, καὶ εἶπαν, ἦλθομεν εἰς τὴν γῆν εἰς τὴν ἀπέσειλας ἡμᾶς, γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ ἔτος ὁ καρπὸς αὐτῆς.

Β μδ. Ἀλλ' ἢ ὅτι θρασὺ τὸ ἔθνος τὸ κατοικῆν τὴν γῆν, καὶ αἱ πόλεις ὀχυρὰ τετειχισμένα μεγάλα σφόδρα. καὶ τὴν γενεὰν Ἐνάκ ἐωράκαμεν ἐκεῖ.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνα λέγει γενεὰν Ἐνάκ; Ὀνομάζοτατος ἔτος τῷ καὶ πολυθρύλητος, ὡς εἶκος, διὰ τὸ τῆ σώματος μέγεθος. καὶ τὸ γένος δὲ πάντως ἐώκει τῷ πρωτογόνῳ.

Δ με. Καὶ Ἀμαλῆν κατοικῆ ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον· καὶ ὁ Χετταῖος, καὶ ὁ Εὐαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ Ἀμορραῖος κατοικῆ ἐν τῇ ὄρεινῃ· καὶ ὁ Χαναναῖος κατοικῆ παρὰ θάλασσαν, καὶ παρὰ τὸν Ἰορδάνην ποταμ. μόν. Καὶ κατεσιώπησε Χάλεβ τὸν λαὸν πρὸς Μωϋσῆν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔχι, ἀλλὰ ἀναβάντες ἀναβησόμεθα, καὶ κατακληρονομήσομεν αὐτῷ, ὅτι δυνατοὶ διωησόμεθα πρὸς αὐτάς.

μς. Καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ συναβάντες μετ' αὐτῶν, εἶπαν, ὅτι καὶ μὴ διωησόμεθα ἀναβῶναι πρὸς τὸ ἔθνος, ὅτι ἰχυρότερον ἡμῶν ἐστὶ μάλλον.

νε. Καὶ ἐξώεγκαν ἕκασιν τῆς γῆς τῷ κατεσκέψαντο αὐτῷ πρὸς τῆς υἱῶν Ἰσραήλ, λέγοντες, τὴν γῆν τῷ παρήλθομεν αὐτῷ κατασκευάσθαι, γῆ κατέσθρα τῆς κατοικῆντας ἐπ' αὐτῆς ἐστὶ· καὶ ὁ λαὸς ὃν ἐωράκαμεν ἐπ' αὐτῷ, ἄνδρες ὑπερμήκεις.

Ζ Ἐκασιν. τὸ Σαμαρατικόν, ὄνειδος κατὰ τῆς γῆς, κατάκρισιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ τὴν γῆν ψέγοντες, ψεύσω τὸν Θεὸν κατ' αὐτάς ἀσεβῶς ἔδειξαν, ἐπαινῶντα τὴν Παλαιστίνην.

μθ. Καὶ ἐκεῖ ἐωράκαμεν τῆς γίγαντας, καὶ ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ αἰετίδες· ἀλλὰ καὶ ἔτως ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν.

Κ Ε Φ. Ι Γ. (1)

α. **Κ**αὶ ἀναλαβῶσα πᾶσα ἡ συναγωγὴ, ἔδωκε Φωνῶν· καὶ ἔκλαιεν ὁ λαὸς ὅλῳ τῷ β. νύκτα ἐκείνῳ. Καὶ διεγόγγυζον ἐπὶ Μωϋσῶν καὶ Ἀαρῶν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὰς πᾶσα ἡ γ. συναγωγὴ, Ὁφελον ἀπεθάνομεν ἐν τῇ Αἴγυπτῳ, ἢ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, εἰ ἀπεθάνομεν. καὶ ἵνα τί Κύριος εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην πεσεῖν ἐν πολέμῳ; αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ τὰ παῖδιά ἡμῶν ἔσονται εἰς διαρπαγῶν. νῦν ἔν βέλτιον ἡμῖν ἐστὶν ἀποσραφεῖναι εἰς Αἴγυπτον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ πολλή τε καὶ ἀγελαία πληθὺς, οὐδὲν εἰς λήθῃ ὑπενεχθεῖσα Θεῶ, καὶ τῶν ἐν Αἴγυπτῳ σημείων ἀμνημονήσασα, πολὺ τὸ δαῖμα νοσεῖ, ὀκνεῖ πρὸς τὴν μάχην, ἀπέφλυε τὴν ἀντίστασιν, ἐρᾷ δὲ ἐκ ἐτι τῶν ἐπηγελημένων. καὶ τὴν τῆς βοηθῆντος διανοεῖτο χεῖρα τὴν παναλικῆ τε καὶ ἀμαχον, κατοιμῶζει δὲ μειρακιωδῶς, καὶ αὐτίκα δὴ μάλα γυναικίως τε ὁμῶς καὶ Φιλτάτοις τῶν πολεμίων ξίφει δαπανηθῆσεται προσδοκᾷ. καὶ δὴ καὶ Φάναυ τετολμήκασιν, ὡς ἡ ἀμείνων θητεία αὐτοῖς ἢ ἐν Αἴγυπτῳ, καὶ τὸ τῆς δαλείας ἀχθὸς δύφορητότερον. ὑπονοσήσαίτε ὅτι δεήσει πρὸς Αἴγυπτιῶν δακρυζῶντες ἔφασκον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Οἱ ἐξ Ἰσραὴλ γυναικῶν τε πέρι καὶ τέκνων ἄνω τε καὶ κάτω λέγουσι (2) ταῖς τῶν ἀπολέκτων Φωναῖς εἰς τοσούτον δαλείας τε καὶ ἀθλιότητος κατενηνεγμένοι.] ἀννοεῖ δέ μοι καὶ τῆς ἐν καιρῷ τῆς ἐπιδημίας τῆς πάντων ἡμῶν σωτηρίας Χριστὸς ταῖς τῶν ἡγεμενῶν Φωναῖς ζημιμαίνεις τὴν πίσιν.

δ. Καὶ εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, δώμεν ἀρχηγόν, καὶ ἀποσρέψωμεν εἰς Αἴγυπτον.

ε. Καὶ ἔπεσον Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν ἐπὶ πρόσωπον ἐναντίον πάσης συναγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν πεσόντες ἐπὶ τὴν γῆν, τὸν Θεὸν ἐκέκτον, ἐχὺ ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, ἀλλ' ὅπως τῆς ἀμαθίας παύσῃ τὸ πλῆθος, καὶ κατασήσῃ τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ὑπὸ τῆς ἀμηχανίας τῆς παρασάντος αὐτοῖς πάθους τεταραγμένῳ.

ζ. Ἰησοῦς δὲ ὁ τῆς Ναυῆ, καὶ Χάλεβ ὁ τῆς Ἰεφοννῆ τῶν κατασκευασμένων τὴν γῆν, διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, Καὶ εἶπαν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ἡμῶν Ἰσραὴλ, λέγοντες, ἢ

γῆν ἡμεῖς κατασκευάσαμεθα αὐτῷ, ἀγαθήν ἢ ἐστὶ σφόδρα σφόδρα. Εἰ αἰρετίζει ἡμᾶς Κύριος, εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ δώσει αὐτῷ ἡμῖν· γῆ ἢ τις ἐστὶ ῥέεσα γάλα καὶ μέλι. θ. Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς Κυρίας μὴ ἀποσάταί γίνεσθε. ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε τὸν λαὸν τῆς γῆς, ὅτι κατάβρωμα ὑμῖν ἐστὶν· ἀφῆσθε γὰρ ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ Κύριος ἐν ἡμῖν· μὴ φοβηθῆτε αὐτούς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Χάλεβ καὶ Ἰησοῦς ἔφασκον ἀναγῶς, ὡς [ἀγαθή τε] καὶ πίων ἢ γῆ. καὶ εἰ αἰρετίζει ἡμᾶς Κύριος, εἰσάξει ἡμᾶς ἐπ' αὐτῷ. περιέσσονται δὲ ὅτι τῶν κατωκηκότων, Θεῶ προασιζόντος, διεβεβαιῶντο πάλιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τοιγάρτοι καὶ ἡ πολλὴ τῶν Ἰσραῖων πληθὺς ἀπώλιε μὲν τῆς ἐπαγγελίας, ἀμέτοχος δὲ τῆς δια Χριστὸς χάριτος γέγονε, πλὴν σέσωσαι τὸ κατάλειμμα, καὶ ἐδίχα Χριστὸς. τύπος δ' ἂν εἴη καὶ τῆς σαφῆς Χάλεβ [ἡγὸς Ἰεφοννῆ,] καὶ Ἰησοῦς. διερμυδύεται δὲ Χάλεβ, πᾶσα καρδιά· Ἰεφοννῆ δὲ, ἐπισροφή. ἔκην οἱ τελείαν μὲν ἔχοντες μετὰ Θεῶ τὴν καρδίαν, υἱοὶ τῆς ἐπισροφῆς, σωόντος αὐτοῖς τῆς Ἰησοῦ. εἰς δ' ἂν οἱ πεπισδυκότες, καὶ ὡς ἐν ἀπαρχῇ νοόμενοι τοῖς ἀγίοις Ἀποστόλοις, [οἱ κεκλήκασιν τὸν Ἰσραὴλ· καὶ ἐν αὐτοῖς ἂν νοοῖτο τὸ κατάλειμμα.]

ι. Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ συναγωγὴ λιθοβολῆσαι αὐτὰς ἐν λίθοις. καὶ ἡ δόξα Κυρίας ὠφθη ἐν τῇ νεφέλῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας ἐν πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παραθῆγοντας πρὸς ἀνδρείαν τῆς ἀμφὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ χεῖν καταπασομένους καταλιθῶν ἐπεχείρουν. [ἠκόντων δὲ ἤδη πρὸς τῆτο λοιπὸν ἀθλιότητος τῶν πραγμάτων, ὠφθη, Φησὶ, δόξα Κυρίας· ἐν νεφέλῃ ἐπὶ τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας ἐν πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.]

ια. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, ἕως τίνος παροξύνει με ὁ λαὸς ἕτος (3) ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις, οἷς ἐποίησα ἐν αὐτοῖς;

ιβ. Πατάξω αὐτὰς θανάτῳ, καὶ ἀπολῶ αὐτούς· καὶ ποιήσω σε καὶ τὸν οἶκόν σου πατρός σου ἔθνος μέγα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῆτο.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς μοχοποιίας.

ιγ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, καὶ ἀνίσταται Αἴγυπτος, ὅτι ἀνήγα-

(1) 14. ἐστὶν ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Ἀντιλέγουσιν ὁ Λατῖν. μεταφράζει. καὶ ἕτως ἀναγνώσ.

(3) Καὶ ἕως τίνος ἐ πισθῶσιν μοι. αὐτ.

68. γες τὸν λαὸν τῆτον ἐν τῇ ἰχϋί σου ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατοικῶντες ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀκηκόασιν, ὅτι σὺ Κύριος ἐν τῷ λαῷ τῆτω, ὅσις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμὸς σὺ ὀπλάσῃ Κύριε, καὶ ἡ νεφέλη σου ἐφέσηκεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐν σύλῳ νεφέλης σὺ πορεύῃ πρότερος αὐτῶν τῷ ἡμέραν, καὶ ἐν σύλῳ πυρὸς τῷ νύκτα.

ΤΟΤ ΝΤΣΣΗΣ. Σοφὸς ὁ λόγος. ἄφ' ὧν ἔδωκεν ἤδη ὁ Θεὸς, ἐπιζητεῖ τῷ πληρωσιν τῷ ἑαυτῷ πρόπρασιν, εἰ καὶ μὴ τῷ λαῷ κατ' ἀξίαν. πρέπει γὰρ τῷ Θεῷ ἐπιτελεῖν ἃ ἐπήγγελται, καὶ ὡ ἀρχὰς δέδωκεν. ἐπηγγείλατο δὲ τῷ καθέξιν τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ ταύτης ἐξήγαγε. (1)

65. 1ε. Καὶ ἐνλήψεις τὸν λαὸν τῆτον ὡσεὶ ἄνθρωπον ἓνα, καὶ ἐρᾷσι τὰ ἔθνη ὅσοι ἀκηκόασιν τὸ ὄνομά σου, λέγοντες, Παρὰ τὸ μὴ διώσασθαι Κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτὸς εἰς τῷ γῶ λῶ ὡμοσεν αὐτοῖς, κατέσρωσεν αὐτὸς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡσανεῖ ἔλεγε τῆς σῆς, ὡ δέσποτα, δόξης μελησάτω σοι, καὶ μὴ δῶς τοῖς ἔθνεσι κατὰ σὲ βλάσφημον ἀγέρον Φωνῶν, ὡς ἀδελήσαντος τελείαν δουρῆσαν ποιῆσαι τοῖς τῇ σῆ λελυτρωμένοις χερσὶ.

7η. 1ζ. Καὶ νῦν ὑψώθητω ἡ ἰχϋς σου Κύριε, ὃν τρόπον εἶπας, λέγων, Κύριος μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινός, ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀδικίας καὶ ἀμαρτίας, καὶ καθαρῶν ἃ καθαρῶν τὸν ἔνοχον, ἀποδίδως ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄπερ ἀκήκοι ἐπιφανεία Θεῶν, ἐξ αὐτῶν εἰσαγωγῶν οἰκείως τῷ δέησιν.

7η. 1η. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπομιμνήσκει καὶ ὧν Θεὸς παρέδωκε περὶ ἑαυτῆς ἐν Σινᾶ, ὡς ἐλεήμων καὶ δίκαιος. εἰς μὲν τὸ ἔλεος, ἃ καὶ δέται, λέγων ὃν τρόπον εἶπας, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ τὰ ἐξῆς εἰς δὲ τὸ δίκαιος, ἔδδὲ τῆτο γὰρ ἀναίνεται, καὶ καθαρῶν ἃ καθαρῶν τὸν ἔνοχον, καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ πάλιν εἰς τὸν ἔλεον τὸ, ἡλάθητι δὴ τῇ ἀνομία τῆ λαῶ τῆτῃ, κατὰπερ ἡλεως αὐτοῖς ἐγένετο ἀπὸ Αἰγύπτου ἕως τῆ νῦν. καὶ λόγῳ μαθῶν ἄρα, καὶ ἔργῳ περαθεῖς, ὡς ἐλεήμων, δι' ἀμφοτέρων αἰτεῖται τὸν ἔλεον. τὸ δὲ περὶ τῆς κρίσεως ἐν ὑποθέσει διτλόν· ἢ ἄφῃσιν αἰτῶν, διὰ τὸ, ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀδικίας ἢ ὑπερθέσιν, ὡς ἐπὶ ἐνὸς ἀνδρώπε τῆ ὄλα γένετος. καὶ Ἐζεκίας γὰρ ἔφη, γενέσθω δὴ εἰρήνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου. ἢ μὲν γὰρ ἐν τέλει κρίσις μετὰ τὰς πράξεις, ἀνυπερ-

Α Δετος· νῦν δὲ καὶ μετὰ τῶν πράξεων ὑπερθέσιν εἰς ἐπιστροφῶν, ἢ τις εἰ μὴ γένοιτο, καὶ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν μετ' αὐτῆς ἢ τιμωρία, ὡς αὐτὸς ὄντας, εἰ μὴ ἐπιστρέφοιεν· καὶ πρὸς φόβον ἐτέρων αἰ εἰς ἐτέρας ἀπότομοι τιμωρία, ὡς καὶ ἡ Καῖν, καὶ ἐπὶ γίγαντας καὶ τῆς σὺ αὐτοῖς. ἔτοι ἐν ἐνοχοι, ἔς (2) καθαρῶν, οἱ κατάρχοντες κακῆ, οἱ ἐπὶ πληρῶσαι τῶν ἀμαρτιῶν, οἱοὶ Χαναταῖοι καὶ Ἀμορραῖοι.

Β ** ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Δυσωπεῖν ἔδοκε καὶ διὰ τῆτων αὐτῶν, καὶ μονονεχί πρὸς ὑπομνησιν ἀγειν ὧν αὐτὸς ἐφθέγγετο, ὅτε τῆς ἐνέσης αὐτῷ χρηστότητος ἐποιεῖτο τῷ παρρησίαν. ὅπως γὰρ αὐτὸς ἐστὶ μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ὅτι πέφυκεν ἀνομίας καὶ ἀμαρτίας ἀναρῶν, ἐν τῆτοις εὐ μάλα διαγνωθήσεται, ἐν οἷς μάλις δοκεῖ τις ἐναγ πικρός. τίνα τοίνυν προσήκε νοῆσαι τροπον τὰ εἰρημνία παρὰ Θεῶ, λοιπόν

Γ οἶμαγ πρέπειν εἰπεῖν. Κύριος, Φησὶ, μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀμαρτίας· εἶτα τὸ τῆτων κείμενον ἐφεξῆς ὡς ἐρωτήσῃ μετ' ὑποσιγμῆς ἀναγνωσόμεθα, καὶ καθαρῶν ἃ καθαρῶν τὸν ἔνοχον; ἵνα τί τοῖστον ἐνοήσῃς ὁ μακρόθυμος, Φησὶ, καὶ πολυέλεος Θεός, ὁ ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀμαρτίας, ἐκ ἂν καθαρῶν καθαρῶν τὸν ἔνοχον; ἀλλ' ἔστιν ἐκ ἀμφίβολον. καθαρῶν γὰρ πάντως· ἐπεὶ πῶς ἐστὶ μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀφαιρῶν ἀμαρτίας; πῶς δὲ εἰ μὴ καθαρῶν τὸν ἔνοχον; πρὸς δὲ γε τῆτω, τῆς ἐνέσης αὐτῷ πάλιν μακρόθυμίας τε καὶ ἀνεξικακίας εἰς ἀποδείξιν ἀποφέρει, καὶ ὅτι τὰς τῶν πατέρων ἀμαρτίας ἐπιθήσῃ τέκνοις ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς· ἔχ' ὑπερ πατρός κολάζων ἦν, μὴ τῆτο νομίσῃς, ἀλλ' ἔδδὲ ἐκ γόνων τῶν μακρῶν, καθάπερ τὶ φορτίον ἐπιβρίπλων τῶν προγόνων τὰ πλάσματα, σημαίνων δὲ τι τοῖστον· γέγονέτις τυχόν ἄνηρ παράνομος, καὶ μοχθηρίας ἀπάσης ἀνάμεσον ἔχων τῷ διάνοιαν, καὶ κολάζεται μὲν ὑπερθέσεως ἀπάσης δίχα τὸν ἔτω διαζῶν ἡρημνίον ἐχρῶν· ἐκαρτέρησε δ' ἐν ὅμως ὁ Θεὸς ἀνεξικακῶς, ἐκ ἐπικρυγῶν αὐτῷ τῷ αὐτῷ χρεωσμενῶν ὄργῶν, εἶτα τῆτω γέγονεν ὁ ἦος ταῖς τῆ πατρός δυοσεβείαις ἀμιλλώμενος, καὶ παρατρέχων ἐν κακία τὸν φύσαντα· καὶ ἐμακροθύμησε καὶ τῆτω Θεός· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆτῃ γέγονε τρίτος, ἢ καὶ ἐκ τῆ τρίτῃ τέταρτος, κατ' ἔδδὲνα τροπον ὅσον εἰς κακίας ἔδος τῶν πατέρων ἡτλώμενος, ἰσόρροπον δὲ ταῖς ἐκείνων ἐπιτηδύσας τῷ δυοσεβείαν, ἐπάγει λοιπόν ὁ Θεὸς τῷ ἀνωθεν καὶ ἀπ' ἀρχῆς ὅλα τῷ γενεὶ χρεωσμενῶν ὄργῶν, ἀνεξικακῆσας διαρκῶς, μάλλον δὲ καὶ ἡπερ ἐχρῶν. τὸ γὰρ ὑπερθέσαι τῷ τιμωρίαν καὶ μέχρι τετάρτης γενεᾶς, πῶς ἐκ ἂν γαίνοιτο θεοπρεπῆς ὄντως ἡμερότητος ἐγκώμιον;

Δ

Ε

Ζ Η

ΤΟΥ

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοτοῖς, ἔχ' εὐρηται.

(2) Οὐ καθαρῶν, ἀνάγει.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Ὅτι ἀνεξικακία ὁ Θεὸς τὴν ὀφείλσαν ἐπικρατῆσαι τὴν τιμωρίαν τοῖς πατράσιν ἐὰν ὅτε εἰς τὰς ἐργονίας ἐκλείνει; ὅταν καὶ αὐτοὶ ὡς τῆς τοιαύτης τοῖς πατράσι κακίας. (1)

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅταν τις, Φησὶν, ἐωρακὸς πολλὰς τιμωρμίας ἐπὶ ἀμαρτημασιν, οἷς ἐποίησαν, μὴ σωφρονισθῆ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀλῶ, χαλεπωτέραν δίδωσι τιμωρίαν, ἣς ὑπέστησαν οἱ πρὸ αὐτῶ. εἰς δὲ τὸ κατὰ Ἰωάννην Φησὶν, (2) ὅτι ἡ ἀποφασίς αὕτη πρὸς μόνους τὰς ἐξεληθόντας ἐξ Αἰγύπτου ἐστίν. ὁ γὰρ λέγει, τοῖσιν ἐστίν μετὰ τὰ σημεῖα (3) καὶ τέρατα, τῶν γονέων γεγονόσιν χείρας τῶν ἐδῶ τέτων θεασαμένων. διὸ ταῦτα πείσονται ἀπερ ἔπαθον ἐκεῖνοι.

ΙΘ. Ἄφες τὴν ἀμαρτίαν τῷ λαῷ τῷ τῷ κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, κατὰ τὸ ἴλεως ἐγένεθ' αὐτοῖς ἀπ' Αἰγύπτου ἕως τῆς νῦν.

Κ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἴλεως αὐτοῖς ἐμὶ κατὰ τὸ ῥῆμά σου.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο εἰς τὸ τέλος τείνει μᾶλλον ἢ εἰς τὴν τότε γενεάν. ἐδῶ γὰρ μέγα τὸ μὴ οὐδὲν ἀπολεῖσθαι, ἀλλὰ τεσσαρακοσὸν ἔτος πεσεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ τὰ πλῆματα αὐτῶν· μέγα δὲ τὸ μὴ ἐξαλειφθῆναι τὸ γένος, καίτοι τῶ κατὰ Χριστὸν ἐξαναφαντός λαῶ. ἅτος ὁ μέγας ἰλασμός, κατὰ τὸ, πατερ ἄφες αὐτοῖς, ἐκ οὐδασιν ὁ ποιῶσι. τοῖσιν καὶ παρὰ τῷ Προφῆτῃ μὴ ἀποκλείνης αὐτὰς.

Λευκ. 23. 34. Ψαλ. 58. 11.

ΚΑ. Ἀλλὰ ζῶ ἐγὼ καὶ ζῶν τὸ ὄνομά σου, καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν.

ΔΗΛΟΥ. Προλέγοντος ἐστὶ τὴν τῶν Ἰσραηλίων ἀποβολὴν, καὶ τὴν τῶν ἐδῶ κλήσιν καὶ σωτηρίαν. προσέειπεν δὲ ὄρκον τῇ προρῆσει, πισθίμως αὐτοῖς τὴν ἐκβασίν. ταύτη τῇ ἀποφασί παρὰ Θεοῦ χροῖω συμβαίνειν τὴν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις παραβολὴν τῆ Κυρίου. εἰ ἡ Φησὶν, ἀρθῆσεται ἅφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία, καὶ δοθήσεται ἔδναι ποιῶντι τὰς καρπὰς αὐτῆς. (4)

Ματθ. 21. 43.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί εἰσι, καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν; Προλέγει τὴν Ἰσραηλίων ἀποβολὴν, καὶ τῆς οἰκουμένης τὴν σωτηρίαν, καὶ ὄρκον τῇ προρῆσει προσέειπεν. ζῶ γὰρ Φησὶν ἐγὼ καὶ ζῶν τὸ ὄνομά σου, καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν. εἶτα ἐκφέρει τὴν ψῆφον κατὰ τῶν ἀριθμηθέντων πάντων, πλὴν

(1) Λῆμμα ἔσκε τῶν ὀπίσθιν.

(2) Ὁ Θεὸς Χρυσόστομος δηλαδὴ ἐν τῇ 56. ὁμιλίᾳ τῇ εἰς τὸ 9. τῶ Ἰωάν. κφ. τὰ πρότερα γὰρ (ἀπερ ἐν τοῖς ἐκδομο. ἐχ' ἐννομα) ἀλλοδίπε σικερανοσάμενος ὁ τὴν βίβλον τυχόν σιωπῆσαι, τοῖς ἐξῆς σιωπῆσε ῥήμασιν, εἰπών· εἰς δὲ τὸ κατὰ Ἰωάννην Φησὶ.

(3) Ἐπεσθὲ οἱ ἐξ Αἰγύπτου ἐξεληθόντες μετὰ τὰ σημεῖα καὶ τὰ θαύματα, τῶν γεγονόνων γεγονόσιν χείρας τῶν ἐδῶ τέτων θεασαμένων, τὰ αὐτὰ πείσονται Φησὶ, ἀπερ ἔπαθον ἐκεῖνοι. αὐτ.

(4) Περίληψις εἰσὶ τῶν ἐπομείων τῶ Θεοδωρίτ.

(5) Πάντες οἱ ἀνδρες. εἰ εἰρημ. ἐκδός.

Α. Χαλεβὺς ἢ Ἰεφοννή, καὶ Ἰησοῦς τῆ Νουῆ, οἱ πρὸς τῇ ἀληθείᾳ τῶν μωυμάτων, τὴν οὐσεβῆ παραίνεσιν προσώεγκαν τῷ λαῷ. ταύτη μόντοι παραβαλεῖν προσήκει τῇ ἀποφασί τὴν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις εἰρημὴν· ἀρθῆσεται ἅφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία, καὶ δοθήσεται ἔδναι ποιῶντι τὰς καρπὰς αὐτῆς. τύπος γὰρ τῶν μεν ἠπισθησῶν Ἰσραηλίων, οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ πεπλωκότες δὲ ἀπίσταν· τῶν δὲ πεπισθόκοτων ἐδῶν, οἱ ἀπερίτμητοι παῖδες, οἱ ἀντὶ ἐκείνων διὰ Ἰησοῦ τὴν γῆν ἀπαιλησῶτες τὴν τοῖς προγόνους ἐπίσημεν.

Ματθ. 21. 43.

Β. Ὅτι πάντες οἱ θρωῶντες τὴν δόξαν μου, καὶ τὰ σημεῖα ἀεποίησα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, καὶ ἐπεράσαν με τῆτο δεκάτον, καὶ ἐν εἰσηκῶσαν τῆς Φωνῆς μου.

ΔΗΛΟΥ. Πρῶτος πειρασμός, ὅτε εἶδον τὰς Αἰγυπτίους ἐρχομένους ἐν τῇ ἐρημῳ θαλάσῃ, καὶ ἐγόγγυζον κατὰ Μωϋσεως. β', εἰς Μερόαν, ὅπου τὸ πικρὸν ὕδωρ, γ', ὅτε γογγύσασιν ἐβρέξεν αὐτοῖς τὸ μάννα. δ', ὅτε ἀκῆσαντες μὴ Φυλάξαι ἐκ τῶ μάννα εἰς τὸ πρῶν, διετήρησαν. ε', ὅτε ἀκῆσαντες μὴ συλλεγεῖν ἐν σαββάτῳ μάννα, ἐξῆλθον. σ', ὅτε ἐν Ραφιδίῳ ἐδίψησεν ὁ λαός. ζ', ὅτε ἐμοχοποίησαν. η', ὅτε ἐγόγγυζον κατὰ Θεοῦ, καὶ ἐξεληθον πῦρ κατ' ἐσπερος μέρος τῆς παρεμβολῆς. θ', ὅτε ἐγόγγυζον, κρέας ζητῶντες, καὶ ἠλθον ἡ ὄρνυγομήτσα. ι', ὅτε ἀπεσάλησαν ἐκ κατασκοπήσαντες τὴν Παλαιστίνην. (6)

ΑΚΑΚΙΟΥ. Ἐπειράσαν με, Φησὶ τῆτο δεκάτον· ἀ μὲν, ἰδόντες τὰς Αἰγυπτίους στρατοπεδούσαντας ὀπίσθιν αὐτῶν, εἰπόντες· τε τῷ Μωϋσῇ, παρὰ τὸ μὴ ὑπάσχειν, μνημῶσα, καὶ τὰ ἐξῆς. β' δε, ἐν τῇ Μερόα, διὰ τὸ μὴ διψᾶσαι ἐκ τῶ ὕδατος πικρῶ. γ', ὅτε γογγύζοντες ἐπὶ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρῶν, μεμνημένοι τῶν λεβητῶν τῶν κρεῶν, καὶ τῶν ὄρνυ, κατ' ὄν καιρὸν ἐδόθη αὐτοῖς τὸ μάννα, καὶ ἡ προτέρω ὄρνυγομήτσα. δ', ἐκ εἰσακκῶσαντες Μωϋσεὺς τῶ μὴ καταλιπεῖν ἀπὸ τῶ μάννα εἰς τὸ πρῶν. ε', ὅτε καταλιπόντων τῶν, ἐξέβρεσε σκῶλη. ζ', ὅτε ἐπώρσε, τῶ παρακῆσαντες τῆς τῶ σαββάτῳ ἀντολή, ὡς ἐξεληθόντας τῶν ἐκ τῶ λαῶ συλλεγεῖν, μὴ ὄρειν. σ', παρὰ τῶν ῥεμβεβληκότες ἐν Ραφιδίῳ, καὶ μὴ ἐχόντες ὕδωρ πικρῶ, ἐλοιδόροντο πρὸς Μωϋσεα. ζ', ὅτε ἐδίψησαν, κατὰ τῶν Μωϋσεως τὴν πέτρην τὴν ἐν Χωρηβ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς ὕδωρ.

Ε. Ἐξοδ. 14. 11. Ἐξοδ. 15. 23. Ἐξοδ. 16. 3. Ἐξοδ. 16. 20. Ἐξοδ. 16. 27. Ἐξοδ. 17. 6.

(6) Σιωπῆσι τῶν ἐξῆς τῶ Ἀκακίῃ.

ὑδωρ, καὶ ἐπιεν ὁ λαός. ζ', ποιήσαντες
 Ἐξοδ. 32. 4. μόχον χρυσὸν ἐν Χωρηθ, καὶ προσκυνή-
 σαντες αὐτῷ. ἢ, γογγύζοντες πονηρὰ
 Ἐπιθ. 1. 11. 3. θείτος ὄργῃ, ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ, καὶ
 » κατέφαγε μέρος τῆς παρεμβολῆς. ὅθεν
 » ἐκλήθη τὸ ὄνομα τῆς τόπῃ ἐκείνῃ, ἐμπυ-
 » ρισμός. ζ', κλαύσαντες μετὰ τῶν ἐπιμικ-
 Ἐπιθ. 11. 4. 5. των, καὶ εἰπόντες· τίς ψωμίει ἡμᾶς κρέας;
 » ἐμνήθημεν τῆς ἰχθύας, ἧς ἠθίομεν ἐν Αἰ-
 » γύπτῳ δωρεάν, καὶ τὰ ἐξῆς. καθ' ὃν και-
 ρὸν ἐδόθη αὐτοῖς τὸ δούτερον ἢ ὀρτυγομή-
 τρα ἐπὶ μῶα ἡμερῶν. ι', πισύσαντες
 τοῖς δέκα τῶν κατασκοπῶν, ὡς φοβηθέν-
 τες μὴ θέλειν πολεμεῖν τῆς Χαναανίαις,
 ὧν καὶ τῷ γλῶ κληρονομεῖν ἔμελλον.

κγ. Ἡ μὲν ἐν ὄψοντα τῷ γλῶ,
 λῶ ὡμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν·
 ἀλλ' ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν ἄεσι μετ' ἐμῶ
 ὡδε, ὅσοι ἐν οἴδασι ἀγαθὸν ἢ κα-
 κόν, πᾶς νεώτερος ἀπειρος, τέτοις
 δώσω τῷ γλῶ. πάντες δὲ οἱ παρο-
 ξυώαντές με, ἐν ὄψοντα αὐτῷ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρατηρητέον, ὅτι τῶν
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐξελεθόντων εἰσηλθόν εἰς
 τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας τινές. εἰ δὲ γὰρ
 ὁ Θεὸς τῆτο ἀπηγέροβου, ἀλλὰ μόνως τῆς
 εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω τῶν ἐξελεθόντων ἐκ
 γῆς Αἰγύπτου μοχλοποιήσαντας ἀνεῖλεν ἐν
 τῇ ἐρήμῳ, δηλονότι συγγενῆς (1) τῆς νεότη-
 τος αὐτοῖς, οἷς ὁ τῆς ζωῆς χρόνος ἔπω εἰκο-
 σαετῆς λῶ. καὶ πολλῶ μᾶλλον τοῖς βρέφεσι,
 καὶ παιδίοις, ἕως τῆς ἐφήβῃ ηλικίας.

Ματθ. 18. 3. * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆτο τύπος τῆς ἀλη-
 θείας. εἴαν γὰρ μὴ στραφῆτε καὶ γενήθε
 » ὡς τὰ παιδία, ἔ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τῷ
 » βασιλείαν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἐν εἰς τύπον ἂν
 εἶεν τῆ νέε λαῆ τὰ καὶ αὐτῷ τῷ Χάλεβ
 σωεισκομιζόμενα βρέφη.

κδ. Ὁ δὲ παῖς μὲ Χάλεβ, ὅτι
 ἐγενήθη πνεῦμα ἕτερον ἐπ' αὐτῷ, καὶ
 ἐπηκολύθησέ μοι, καὶ εἰσάξω αὐ-
 τὸν εἰς τῷ γλῶ ἕς λῶ εἰσηλθῆν ἐκεῖ,
 καὶ τὸ σπέρμα αὐτῆ κληρονομήσει
 αὐτῷ.

** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Ἄλλη γὰρ διανοία
 παρὰ τῷ ἐκείνων αὐτὸς λαλήσας, δὴ
 ρεσὸς Θεῷ γέγονε.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Χάλεβ μόνον ἀπὸ
 τῆτων εἰσάξεν λέγει ἕτερω πνεύματι κι-
 νηθέντα τῷ πισῷ καὶ ὑπηκόῳ, καὶ ἀκολο-
 θήσαντα αὐτῷ, εἰς τόπον (2) τῆ λαῆ τὸν
 Χάλεβ εἰπὼν· τὸν δὲ Ἰησοῦν, ὡς ἀρχοντα,
 χωρίσας ἐν σιωπῇ, τύπον ὄντα τῆ ἀληθῶς
 Ἰησοῦ, δι' ἧ ὁ λαὸς σώζεται. τὸ δὲ κατὰ
 τὸν Χάλεβ δείκνυσι καὶ εἰς ἀνδρωπον
 ἀπειθῆς λαῆ προτιμότερον. ὅς ἂν εἴποι
 Γ δικάως· μὴ σωμαπολέσης μετὰ ἀσεβῶν
 » τῷ ψυχῶ μὲ· καὶ, τὸ σπέρμα αὐτῆ κλη-
 » ρονομήσει γλῶ, ἐ τῷ Ἰσραὴλ μόνω, ἀλλὰ
 » καὶ πᾶσαν. καὶ γὰρ οἱ πρᾶεῖς κληρονο-
 » μήσασι τῷ γλῶ, κατὰ τὸν Δαβ. δ, καὶ Ματθ. 5. 5.
 τὸν τῆ Κυρίε μακαρισμόν. ἀπερ γὰρ ἐπὶ
 τῆ Ἰσραὴλ μερικῶς, ταῦτα ἐπὶ πάντων
 καθολικῶς.

κε. Ὁ δὲ Ἀμαλήκ καὶ ὁ Χανα-
 ναῖος κατοικῆσιν ἐν τῇ κοιλάδι. αὐ-
 ριον ἐπιστράφητε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς
 εἰς τῷ ἐρημον, ὁδὸν θαλάσσαν ἐρυ-
 θραν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐποροφῶ εἰς τι-
 μωρίαν ἐπιβάλλει· ὡπερ ταῖς διανοίαις
 ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' ἐκ εἰς
 ἀπόλαυσιν ὧν ἐπόθησαν, ἀλλ' εἰς τιμωρίαν
 καὶ φθοράν. ἔτω καὶ Ἀδάμ ἀποστραφῆς
 ἀπὸ τῆ βλέπειν εἰς Θεόν, εἰς γλῶ ὑπέστρε-
 ψεν, ἀφ' ἧς εἰληπτο. τὰς γὰρ ὁδὸς αὐτῶν, Ἰεζ. 22. 41.
 » φησὶν, εἰς κεφαλῶ αὐτῶν δέδωκα.

Κ Ε Φ. ΙΔ. (3)

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σῶ καὶ Ἀαρὼν, λέγων,
 β. Ἔως τίνος τῷ σωμαγω-
 γλῶ τῷ πονηρὰν ταύτῳ; ἀ αὐτοὶ
 γογγύζουσιν ἐναντίον μὲ, τῷ γόγγυ-
 σιν τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, λῶ ἐγόγγυσαν
 περὶ ὑμῶν, ἀληθοῦς.

γ. Εἶπον αὐτοῖς, ζῶ ἐγὼ, λέγει
 Κύριος· ἢ μὲν ὃν τρόπον λελαλήμα-
 τε εἰς τὰ ὠτά μὲ, ἔτω ποιήσω ὑμῖν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύ-
 ριος, τάχα τῆ κυρίως ζῶ, μάλιστα ἐκ
 τῶν εἰρημίων περὶ τῆ ζῶ, παρὰ μόνω
 Η τυγχάνοντος τῷ Θεῷ, καὶ ὅρα εἰ διὰ τῆτο

διώκαται ὁ Ἀπόστολος τῷ εἰς ὑπερβολῶ
 ὑπεροχῶ νοήσας τῆς ζωῆς τῆ Θεῆ, καὶ
 » ἀξίως Θεῆ σωίαις τὸ, ζῶ ἐγὼ, λέγει Κυ-
 » ριος, εἰρηκεία περὶ Θεῆ, ὁ μόνος ἔχων ἰ. Τιμ. 6. 16.
 Ζ ἀθανάσιαν, εἰδὸς τῶν παρὰ τὸν Θεὸν
 ζώντων ἔχοντος τῷ ἀτρεπῆλον πάντη καὶ
 ἀναλλοίωτον ζωῶ. καὶ τι διαζόμεν περὶ
 τῶν λοιπῶν, ὅτε εἰδὲ ὁ Χριστὸς ἔχε τῷ τῆ
 » πατρὸς ἀθανάσιαν; ἐγούσατο γὰρ ὑπὲρ Ἐβρ. 1. 9.
 » παντὸς θανάτου.

δ. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πεσεῖται
 τὰ κῶλα ὑμῶν· καὶ πᾶσα ἡ ἐπισκο-
 πῆ ὑμῶν, καὶ οἱ κατηρηθῆμενοι ὑμῶν
 ἀπὸ εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω, ὅσοι
 ἐγόγγυσαν ἐπ' ἐμοί.

ΑΠΟ.

(1) Φαδόμενος συγγενῆς τῆς νεότη. α' τόμ. 1. σελ. 270. τῆς τῆ Ἐκ. ἐκδόσ. (2) Ἰσ. εἰς τύπον.
 (3) Σιωλωμίων ἐπὶ τὸ δε τὸ κεφ. τῶ ἀνωτέρω α' ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

M m m m

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ ἤλπισαν τὸ κράτ-
τον, πάχισι τὸ χεῖρον ὃ προσεδόκησαν.
καὶ πᾶς ὁ μὴ πισθῶν εἰς Θεόν, ἀπο-
τυγχάνει τῶν ἐκ πίσεως ἀγαθῶν. καὶ τῷ
λογισμῶν τι κοινόν, ἐκείνῳ κοινόν, (1)
ἔχ ὄρισκοντος τὴν κάθαρσιν, ἢ ἐκ ἐπί-
σθου.

ε. Εἰ ὑμεῖς ἀσελεύσεσθε εἰς τὴν
γῆν ἐφ' ἣν ἐξέτανα τὴν χεῖρά μου
κατασκηνώσασθε ὑμᾶς ἐπ' αὐτῆς. ἀλλ'
ἢ Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννή, καὶ Ἰησῆς
δ. ὁ τῆς Ναυῆ, Καὶ τὰ παιδία, ἃ ἐ-
πατε εἰς διαρπαγὴν ἔσεσθε, ἐσάξω
αὐτῆς εἰς τὴν γῆν· καὶ κληρονομή-
σασθε τὴν γῆν, ἢ ὑμεῖς ἀπέστητε ἀπ'
αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἱ μὲν, διὰ τὴν ἑαυτῶν πί-
σιν εἰσάγονται· οἱ δὲ, διὰ τὴν ἀκακίαν.

ζ. Καὶ τὰ κῶλα ὑμῶν πεσεῖται
ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τύπος τῶν ἠπισηκότων Ἰσ-
δαίων οἱ εἰς τῇ ἐρήμῳ πεσόντες· τῶν δὲ
πεπισθόκτων ἔθνων, οἱ ἀπερίτμητοι παῖ-
δες. οἱ αὐτ' ἐκείνων διὰ Ἰησῆ τὴν γῆν ἀπει-
ληφότες τὴν τοῖς προγόνοις αὐτῶν ἐπηγ-
γελμένῳ. (2)

η. Οἱ δὲ υἱοὶ ὑμῶν ἔσονται νεμό-
μενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη·
καὶ ἀνοίσχισι τὴν πορνείαν ὑμῶν, ἕως
ἂν ἀναλωθῇ τὰ κῶλα ὑμῶν ἐν τῇ
θ. ἐρήμῳ, Κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμέ-
ρῶν, ὅσας κατεσκύψασθε τὴν γῆν
τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν τῆ
ἐνιαυτῆ λήψεσθε τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν
τεσσαράκοντα ἔτη· καὶ γνώσεσθε τὸν
θυμὸν τῆς ὀργῆς μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Πορνείαν λέγει τὴν ἀπι-
σίαν, ἢ τοὺς ἀποσιῶσαι ἀπὸ τῆς Θεῶν. (3)

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βασάζει τὴν πορ-
νείαν εἰπὼν, ἀλλ' ἐκ ἀπολείσθαι, ἔδειξε
καὶ τὸ ἐκ κοινωρίας τῆς γυναικός, καὶ τὸ ἐκ
διαφορᾶς τῶν προαιρέσεων. ἔτω καὶ ἐπὶ
τῆς εἰαντίς, κοινωρία μὲν γυναικὸς τῇ πρὸς
Χριστὸν, ἢ πάντων ἀνάστασις· διαφορὰ δὲ
προαιρέσεως, ἢ ἀνταπόδοσις ἢ μετὰ τὴν
ἀνάστασιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡμέραν δὲ ἀντὶ ἐνιαυτῆ
πρὸς κόλασιν ὀρίσας κατὰ λόγον τῶν ὀ-
τελιθόντων ἀγαθῶν τὰς κόλασεις αὐτῶν πο-
λυπλασιασμῶ, ὅτι ἦσαν ὑπὲρ ἀγαθῶν τῆ
Ἰσραὴλ αὐτῶν τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἃς κα-
τεσκύπησαν.

ι. Ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα, ἢ μὴ
ἔτω ποιήσω τῇ σωμαγωγῇ τῇ πονη-

Α ρᾶ ταύτῃ, τῇ ἐπισωμισαμένη ἐπ' ἐμέ.
ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσον-
τα, καὶ ἐκεῖ ἀποθανέντα. Καὶ οἱ

ια. ἄνθρωποι, ἔς ἀπέσειλε Μωϋσῆς κα-
τασκύψασθαι τὴν γῆν, καὶ παρα-
γενηθέντες διεγόγγυζον κατ' αὐτῆς
πρὸς τὴν σωμαγωγίαν ἐξενέγκαι ῥή-
ματα πονηρὰ περὶ τῆς γῆς· Καὶ

ιβ. ἀπέθανον οἱ ἄνθρωποι οἱ κατειπόν-
τες πονηρὰ κατὰ τῆς γῆς ἐν τῇ πλη-
γῇ ἐναντι Κυρίου. Καὶ Ἰησῆς υἱὸς

ιγ. Ναυῆ καὶ Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννή ἐξῆσαν
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν πεπο-
ρδμένων κατασκύψασθαι τὴν γῆν.

ιδ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τὰ ῥή-
ματα ταῦτα πρὸς πάντας τὰς γῆς
Ἰσραὴλ· καὶ ἐπένησεν ὁ λαὸς σφό-
δρα. Καὶ ὀρθίσαντες τὸ πρῶτ' ἀνέ-
βησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῆς ὄρεις, λέ-
γοντες, ἰδὲ ἴδε ἡμεῖς ἀναβησόμεθα

ιε. εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπε Κύριος, ὅτι
ἡμάρτομεν. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἵνα
τι ὑμεῖς παραβαίνετε τὸ ῥῆμα Κυ-
ρίου; ἐκ εὐδοκίας ἔσοι ὑμῖν.

ιδ. ἡμάρτομεν. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἵνα
τι ὑμεῖς παραβαίνετε τὸ ῥῆμα Κυ-
ρίου; ἐκ εὐδοκίας ἔσοι ὑμῖν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. [Οὐκ εἰς ἀγαθὸν τὸ
πείθομαι. ἐπὶ γὰρ παράλυσιν τῶν ὀριθόν-
των ὀρμῶσιν· ὅπερ ἔδει ποιῆσαι πρὸ τῆς
ἀποφάσεως, μετὰ ταῦτα ποιῶντες θράσει
χρῶμενοι, ὡς τότε δαίλια· ἄπερ ἀμφω
κακὰ λέγοντες, ἰδὲ ἡμεῖς ἀναβησόμεθα
εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπε Κύριος. καὶ ταῦτα
Μωϋσῆος λέγοντος, ἵνα τι ὑμεῖς παραβαί-
νετε τὸ ῥῆμα Κυρίου; μὴ ἀναβαίνετε.] ἔτε
ἐν δέος, ἔτε τὸ δοκῆν θάρσος ἀρετῆ, χωρὶς
ὑπακοῆς Θεῶν, ἢ τις πολὺ μᾶλλον τῆς κα-
τὰ λογισμὸν κρίσεως.

ιζ. Μὴ ἀναβαίνετε, ἔ γάρ ἐσι
Κύριος μεθ' ὑμῶν· καὶ πεσεῖσθε πρὸ
προσώπων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅπερ εἶχον ἐμφανεσά-
τῳ ἀνδείξιν, ὡς φθαρτικὸν ἢ ἀμαρτία, ἢ
δὲ πίσις σωτήριον. (4)

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἐν τὸ ἰχυρὸν
ἡμῶν ἢ Θεῶν παρεσία.

ιη. Ὅτι Ἀμαλήν καὶ ὁ Χανα-
ναῖος ἐκεῖ ἐμπροσθεν ὑμῶν, καὶ πε-
σεῖσθε μαχαίρα, ἔ ἐνεκεν ἀπεστρά-
φητε ἀπειθήσαντες Κυρίῳ, καὶ ἐκ
ἔσοι Κύριος ἐν ὑμῖν.

ιβ. Καὶ διαβιασάμενοι, ἀνέβη-
σαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῆς ὄρεις. ἢ
δὲ κίβωτος τῆς διαθήκης. Κυρίῳ καὶ
Μωϋ-

(1) Καὶ τῷ λογισμῶν τι κοινόν ἐκ ὄρισκοντος. ὁ Ἀλαξάν. κἀδ. ὡσαύτως καὶ ὁ Περκόπ. αὐτῶν τῆς
Αὐγ. κἀδ. ὀρθότερον ὅμως, ἔχ ὄρισκοντι.

(2) Ἀπόστασμα ἐστὶ τῆ προλαβόντος ὑπομνήματ. τῆ Θεοδωρίτ.

(3) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Περκόπ. αὐτῶν τῆς Αὐγ. κἀδ. (4) Ἐν τοῖς ἐκδομο. ἔχ εὐρηται.

Μωϋσῆς ἐν ἐκινήθησαν ἐν μέσῃ τῆς παρεμβολῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁρᾷς, ὅτι Θεὸς λέγοντος, ἐκ εἰμὶ μετ' ὑμῶν, ἔσωσάναβαίνει τοῖς ἀπειθεῖσιν ἢ κιβωτός; αὐτὸ σαφῶς τοῖς ὀμμαθεσέροις ἐπιδεικνύσασα, τὸ τάξιν ἐπέχειν τῷ καθηγεμόνος Θεῷ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀνιάσι χωρὶς κιβωτῆ καὶ Μωϋσέως, ὅπερ ἰὼ καταφρονητικόν, καὶ δυνάμει καὶ πλήθει θαρρόντων

ἀνδρ Θεῷ. ἔτω καὶ τὰ πολεμίων εἰς θεοσέβειαν σωτέινεν, ἐπιδεικνύσασα, ὅτι κατὰ Θεὸν ἀνιέται αὐτοῖς. καὶ ἡ τῶν τότε πεσόντων φθορά, τοῖς ἄλλοις παιδύσιν ἰὼ ἀγαθῆ.

Καὶ κατέβη δὲ Ἀμαλῆ καὶ ὁ Χαναναῖος ὁ ἐγκαθήμενος ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ, καὶ ἐτρέψαντο αὐτῆς, καὶ κατέκοψαν ἕως Ἐρμάν· καὶ ἀπετραφῆσαν εἰς τὴν παρεμβολῆν.

Κ Ε Φ Ι Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατοικήσεως ὑμῶν, ἰὼ ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, καὶ ποιήσητε κάρπωμα τῷ Κυρίῳ, ὀλοκαύτωμα ἢ θυσίαν, μεγαλυῖα δούχλῳ, ἢ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν ποιῆσαι ὀσμῶν δωδίας Κυρίῳ, εἰ μὲν ἀπὸ τῶν βοῶν ἢ ἀπὸ τῶν προβάτων·

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατοικήσεως ὑμῶν, καίτοι ἐκ ἡμελλόν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἐν τῆτοις εἰσὶν οἱ παῖδες οἱ εἰσελθούμενοι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διάφοροι τρόποι τῆ τιμῆν τὸν Θεὸν, ἢ ἐξ ὄλων ἢ ἐκ μέρος ἀπονεμομαίς, κατὰ τὸ ὀλοκληρον ἢ μερικὸν τῆς ἀφιερώσεως· καὶ ἦτοι καθαρισμόν δούχλης, (1) ἢ ἐκασίῳ προσφορᾷ. (2) τὸ γὰρ ὑπὸ δούχλῳ ἦδη, καὶ ὑπὸ ἀπαύτησιν. δώδης δὲ πᾶσα τιμῆ. καὶ εἰ βραχύς τις ὢν τὴν οἰκείωσιν τὴν πρὸς Θεὸν, προσάγεται ἀρνίον ἢ μείζον, οἶον κριός ἢ μέγισον, οἶον βῆς. καὶ ἀνθ' ἐκάσῃ προηγμενη προσφορᾷ ὁ Χριστός, καὶ ὅσον ἐπιβάλλει ἐκάσῳ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε περὶ τῶν αὐτῶν θυσιῶν πολλακίς νομοθετήσαν; ἵνα τῆ συνεχείᾳ τῆς νομοθεσίας παγίαν τῶν νόμων τὴν μνήμην ἐργάσασται.

δ. Καὶ προσοίσει ὁ προσφέρων τὸ δῶρον αὐτῷ Κυρίῳ, θυσίαν σεμιδάλεως δέκατον τῷ οἴφι πεφυραμένης ἐν τετάρτῳ τῷ εἶν ἐλαίῳ. καὶ οἶνον εἰς σπονδίῳ τὸ τέταρτον τῷ εἶν ποιήσετε ἐπὶ τῆς ὀλοκαυτώσεως, ἢ ἐπὶ τῆς θυσίας. τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ ποιήσεις τὸσῶτον, κάρπωμα ὀσμῶν δωδίας τῷ Κυρίῳ. καὶ τῷ κριῷ, ὅταν ποιήτε αὐτὸν εἰς ὀλοκαύτωμα ἢ εἰς θυσίαν ποιήσεις θυσίαν σεμιδάλεως

δύω δέκατα ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ τὸ τρίτον τῷ εἶν. καὶ οἶνον εἰς σπονδίῳ τὸ τρίτον τῷ εἶν προσοίσετε ἢ εἰς ὀσμῶν δωδίας Κυρίῳ. Ἐὰν δὲ ποιήτε ἀπὸ τῶν βοῶν εἰς ὀλοκαύτωσιν ἢ εἰς θυσίαν μεγαλυῖα δούχλῳ, ἢ εἰς σωτήριον Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἐπὶ τῷ μόχθῳ θυσίαν σεμιδάλεως τρία δέκατα ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ ἢ ἡμισυ τῷ εἶν. καὶ οἶνον εἰς σπονδίῳ τὸ ἡμισυ τῷ εἶν, κάρπωμα ὀσμῶν δωδίας Κυρίῳ.

ΔΗΛΟΥ. Καὶ τὸ ἐλαιὸν ὡς ἡ σεμιδάλις δούεται (3) ὡσαύτως ἐπὶ τῷ μέτρῳ διαφορᾷ. τέταρτον τῷ εἶν ἐπὶ ἀρνίον· τέταρτον δὲ ἐπὶ τῷ εἶν δύω χροῶν ἀτλίχων· τρίτον ἐπὶ κριῷ, ἢ ἡμισυ ἐπὶ βοῖ. τὸσῶτον γὰρ καὶ τὸ ἰλαρόν, ὅσον καὶ τὸ τῆς τιμῆς. καὶ ὁ οἶνος ἐξ ἴσῃ. πρὸς γὰρ τὴν δούφροσυνίῳ ἢ ἰλαρότης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σεμιδάλις τε ἐπὶ ἐκάσῳ θυμάτι, ὅτι τὸ μὲν θυμά, θανάτε σημαῖον· ἢ δὲ σεμιδάλις, τροφῆς καὶ ζωῆς. ζῆ γὰρ τὰ κατὰ Θεὸν θυμάτα, καὶ προηγμενῶς Χριστός. μέτρον δὲ σεμιδάλεως πρὸς τὴν τῆς θυμάτος ἀξίαν. κατὰ γὰρ τὴν θυσίαν, ἢ ἐκ τῆς θυσίας ζωῆ· δέκατον τῷ οἴφι ἐπὶ ἀρνίον, δύω ἐπὶ κριόν, τρία ἐπὶ βοῖ. ἔτως ἔ πάντων ἰσότημος ἢ ζωῆ. (4)

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ. Εἰκὼν κἀνθάδε τῆς ὡς ἐπὶ δούκλειᾳ ζωῆς τῶν ἀγίων ἢ τῶν θυμάτων διαφορᾷ, τῆ τῶν ἐπομένων ποσότητι τὸ τῆς δούκλειᾳς ἡμῖν καταγράφσα μέτρον.

ια. Οὕτω ποιήσεις τῷ μόχθῳ τῷ ἐνὶ, ἢ τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ, ἢ τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ ἐκ τῶν προβάτων ἢ ἐκ τῶν αἰγῶν. Κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν εἰς ποιήσετε, ἔτω ποιήσετε τῷ ἐνὶ, κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Πᾶς ὁ αὐτόχθων ποιήσει ἔτω τοιαῦτα προσενέγ-

M m m m 2

(1) Ἡ δούχλης πληρώσει. ὁ Προκόπ. ἐπὶ τῷ τῆς Ἀγγ. κἀδ. τὰ αὐτὰ διαλαμβάνων. ἐπὶ τῷ τῷ Κυρίῳ ἐκδομα. ἐκ εὐρηται.
(2) Ἡ ἐκάσῃς προσφορᾷ. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ.
(3) Ἐν τῷ ἐκδομα. ἐκ εὐρηται.
(4) Ἐν τῷ ἐκδομα. ἐκ εὐρηται.

και καρπώματα εἰς ὄσμω δωδίας
 ιδ. Κυρίω. Ἐὰν δὲ προσήλυτος ἐν ὑμῖν
 προσγένηται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, ἢ ὃς ἂν
 γένηται ἐν ὑμῖν ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν,
 και ποιήσει κάρπωμα ὄσμω δωδίας
 Κυρίω, ὃν τρόπον ποιῆτε ὑμεῖς, ἔτω
 ποιήσει ἢ σωμαγωγῇ Κυρίω.

ιε. Νόμος εἰς ἔσα ὑμῖν και τοῖς
 προσηλύτοις τοῖς προσκειμένοις ἐν
 ὑμῖν, νόμος αἰώνιος εἰς τὰς γενεὰς
 ὑμῶν. ὡς ὑμεῖς, και ὁ προσήλυτος
 ιε. ἔσα ἔναντι Κυρίω. Νόμος εἰς ἔσα και
 δικαίωμα ἐν ἔσα ὑμῖν και τῷ προση-
 λύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐθνῶν ἰσότης ἐν τέ-
 τῳ και τῷ Ἰσραὴλ προηγορῶμετο, (1) [και
 δικαίωμα εἶ.] εἰς γὰρ Θεός, ὃς δικαιώσει
 περιτομῶν ἐκ πίσεως, και ἀκροβυστίαν διὰ
 τῆς πίσεως.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι ἔμελλον οἱ ἐξ
 ἔθνῶν ὁμῶ τοῖς ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ τοῖς
 τῷ Σωτήρος ζυγοῖς ὑπενεγκέν τον αὐχέ-
 να, και διὰ τῶν αὐτῶν ἰσῆαι θυσιῶν και
 πνευματικῶν ὀδοκιμήσεων παρεδείξε προ-
 δαίς. ἐκ ἑτέροις δὲ τον προσήλυτον κε-
 χρηθαι νόμοις. μία γὰρ ἡ πάντων ὁδὸς
 εἰς οἰκειότητα τῷ ὡς πρὸς Θεὸν και πα-
 τέρα· και ἔσιν αὕτη Χριστός.

ιζ. Και ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σῶν, λέγων, Λάλησον τοῖς ἰσῆαι Ἰσ-
 ραὴλ, λέγων πρὸς αὐτῶς, ἐν τῷ εἰσο-
 ρθεσθαι ὑμῶς εἰς τῷ γῆν, εἰς τῷ
 ιθ. ἐγὼ εἰσάγω ὑμῶς ἐκεῖ, Και ἔσα ὅταν
 ἐσθῆτε ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς γῆς,
 ἀφελῆτε ἀφαίρεμα ἀφορίσμα τῷ
 Κυρίω, ἀπαρχῶν Φυράματος ὑμῶν.

κ. Ἄρτον ἀφαίρεμα ἀφοριεῖτε
 αὐτό. ὡς ἀφαίρεμα ἀπὸ ἄλωνος,
 κα. ἔτως ἀφελῆτε αὐτόν. Ἄρτον ἀπαρ-
 χῶν Φυράματος ὑμῶν, και δώσετε Κυ-
 ρίω ἀφαίρεμα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Περὶ μὲν ἂν τῷ ὡς ἐν
 μόχῳ νοεῖσθαι Χριστόν, ὀλοκαυτέμενον, και
 εἰς ὄσμω δωδίας ἀνατιθῆτα τῷ Θεῷ και
 πατρὶ, και ὡς ἐν εἶδει χιμάρω γεγονότα
 δι ἡμῶς ἀμαρτίαν, και ὑπὲρ ἀμαρτιῶν (2)
 θυόμενον, πολλάκις εἴρηται. νοεῖται δὲ και
 ὡς ἐν ἄρτῳ, ὡς ζωῆ και ζωοποιός. (3)
 ληίοις γε μὴν τοῖς ἐν ἀγρῷ παρεικασέον
 εὐ μάλα τῶς ἐπὶ τῆς γῆς. γέγονε δὲ κατ'
 ἡμῶς ὁ Χριστός, ἀσαχῶς δίκῳ ἀναφύς ἐκ
 τῆς ἀγίας Παρθένου. ἀσαχῶς γε μὴν νοέ-
 μενος εἰς, και δὲ και ἡμεῖς αὐτοί. ἐκ ἀσα-
 χῶς δὲ εἰς, ἀλλ' ὡς δράγμα προσάγεται,

Α. τετέσιν ἐκ πολλῶν ἀσαχῶν δέσμη μία. εἰς
 γὰρ ἐσιν Ἰησὺς ὁ Χριστός, πλὴν ὡς ἐν εἶδει
 δράγματος πολλοῦ νοεῖται, και ἔσι, διὰ
 τὸ πάντας ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τῶς πισθόντας,
 κατ' αἴωσιν δὲ δηλονότι τῷ πνευματικῷ.

ιβ. Ὅταν δὲ διαμάρτηται, και
 μὴ ποιήσῃε πάσας τὰς ἐντολάς ταύ-
 τας, ἂς ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σῶν, Καθὰ σωέταξε Κύριος ὑμῖν
 Β ἐν χειρὶ Μωϋσῆ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς
 σωέταξε Κύριος πρὸς ὑμῶς και ἐπέ-
 κεινα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, Και ἔσα
 ἐὰν ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς σωμαγωγῆς
 γενηθῆ ἀκισίως, και ποιήσῃ ἢ σωμα-
 γωγῇ πᾶσα μόχον ἕνα ἐκ βοῶν ἀμω-
 μον εἰς ὀλοκαύτωμα εἰς ὄσμω δω-
 δίας Κυρίω, και θυσίαν τέτρα και σπον-
 δῶν αὐτῷ κατὰ τῷ σωτάξιν αὐτῷ,
 και χιμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρ-
 τίας. Και ἐξιλιάσεται ὁ ἱερδὺς περὶ
 πάσης σωμαγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ, και
 ἀφελῆσεται αὐτοῖς, ὅτι ἀκισίον ἐσιν
 και αὐτοὶ ἠέγκαν τὸ δῶρον αὐτῶν
 κάρπωμα Κυρίω περὶ τῆς ἀμαρτίας
 αὐτῶν ἐναντίον Κυρίω, περὶ τῶν ἀκισ-
 σίων αὐτῶν. Και ἀφελῆσεται πάση
 Δ σωμαγωγῇ ἡμῶν Ἰσραὴλ, και τῷ προση-
 λύτῳ τῷ προσπροβλομένῳ πρὸς ὑμῶς,
 ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκισιον.

Γ και χιμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρ-
 τίας. Και ἐξιλιάσεται ὁ ἱερδὺς περὶ
 πάσης σωμαγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ, και
 ἀφελῆσεται αὐτοῖς, ὅτι ἀκισίον ἐσιν
 και αὐτοὶ ἠέγκαν τὸ δῶρον αὐτῶν
 κάρπωμα Κυρίω περὶ τῆς ἀμαρτίας
 αὐτῶν ἐναντίον Κυρίω, περὶ τῶν ἀκισ-
 σίων αὐτῶν. Και ἀφελῆσεται πάση
 Δ σωμαγωγῇ ἡμῶν Ἰσραὴλ, και τῷ προση-
 λύτῳ τῷ προσπροβλομένῳ πρὸς ὑμῶς,
 ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκισιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει ὅπως ὁ νομο-
 θέτης τῆς ἐν νόμῳ λατρείας ὑπερκειμένῳ
 ἀσυγκρίτως τῷ διὰ Χριστὸν καθάρσιν ἐκά-
 λεσε σαφῶς. εἰ γὰρ παρέλθῃτε, Φησί,
 τὰ Μωσέως· και τῆς νομικῆς λατρείας ἂν
 ἀλογήσαντες ἐντολῆς κατεφορῶντότινες,
 τότε δὴ τότε τῷ δι αἱμάτων ὑμῖν ἀμνη-
 σίαν ἐπικυρῶσαν ὀρθήσετε, μόχῳ κατα-
 θυομῆς, και χιμάρω προσσηνεγμῆς. τῷ
 δὲ τῷ εἰς τύπον τῷ Χριστῷ. ἐκὲν καθα-
 ρίζει μὲν ὁ νόμος τῶν παραβαίνόντων τῷ
 κόλασιν· ἀπαλλάττει δὲ δίκης, και τῶν
 ἐξ ἀγνοίας αἰτιαμάτων ἐλδοθεροὶ τὸ τί-
 μιον αἶμα Χριστῷ. τέτακε γὰρ τῷ ψυχῶ
 ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα τῷ κόσμῳ καταλύσῃ τῷ
 ἀμαρτίαν.

Ε. και χιμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρ-
 τίας. Και ἐξιλιάσεται ὁ ἱερδὺς περὶ
 πάσης σωμαγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ, και
 ἀφελῆσεται αὐτοῖς, ὅτι ἀκισίον ἐσιν
 και αὐτοὶ ἠέγκαν τὸ δῶρον αὐτῶν
 κάρπωμα Κυρίω περὶ τῆς ἀμαρτίας
 αὐτῶν ἐναντίον Κυρίω, περὶ τῶν ἀκισ-
 σίων αὐτῶν. Και ἀφελῆσεται πάση
 Δ σωμαγωγῇ ἡμῶν Ἰσραὴλ, και τῷ προση-
 λύτῳ τῷ προσπροβλομένῳ πρὸς ὑμῶς,
 ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκισιον.

Ζ. και χιμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρ-
 τίας. Και ἐξιλιάσεται ὁ ἱερδὺς περὶ
 πάσης σωμαγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ, και
 ἀφελῆσεται αὐτοῖς, ὅτι ἀκισίον ἐσιν
 και αὐτοὶ ἠέγκαν τὸ δῶρον αὐτῶν
 κάρπωμα Κυρίω περὶ τῆς ἀμαρτίας
 αὐτῶν ἐναντίον Κυρίω, περὶ τῶν ἀκισ-
 σίων αὐτῶν. Και ἀφελῆσεται πάση
 Δ σωμαγωγῇ ἡμῶν Ἰσραὴλ, και τῷ προση-
 λύτῳ τῷ προσπροβλομένῳ πρὸς ὑμῶς,
 ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκισιον.

Ζ. και χιμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρ-
 τίας. Και ἐξιλιάσεται ὁ ἱερδὺς περὶ
 πάσης σωμαγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ, και
 ἀφελῆσεται αὐτοῖς, ὅτι ἀκισίον ἐσιν
 και αὐτοὶ ἠέγκαν τὸ δῶρον αὐτῶν
 κάρπωμα Κυρίω περὶ τῆς ἀμαρτίας
 αὐτῶν ἐναντίον Κυρίω, περὶ τῶν ἀκισ-
 σίων αὐτῶν. Και ἀφελῆσεται πάση
 Δ σωμαγωγῇ ἡμῶν Ἰσραὴλ, και τῷ προση-
 λύτῳ τῷ προσπροβλομένῳ πρὸς ὑμῶς,
 ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκισιον.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Περὶ τῆς κατὰ ἀγ-
 νοίαν ἀμαρτίας τὸν πάντα κελθεῖ λαὸν
 βῆν

(1) Προκηρύττεται. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(2) Ἀμαρτωλῶν. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(3) Τῶν ἐπομένων ὁ κατάλληλος τόπος τὸ 10. ἐδ. τῷ 22. (ἢ 23. κατὰ τινὰς ἐκδόσ.) κεφ. τῷ Δοσί-
 τικῷ. ἔπει και τὰ μετὰ ταῦτα κῆται, ἔτταν τὸ, Δράγμα τῆνῳ ὁ Χριστός, κτ. ὁ μὴ ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ὀρε-
 θίωμ σεσημείωται. εὑρηται δὲ ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 397.

βῆν ὀλοκαυτῆν καὶ χίμαρον· ἀνώχευθι γὰρ εἰς ὄσμῳ δὴδίας Χρισὸς, ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν τῶν ἡμετέρων παθῶν· εἷα δὲ ἕκασον, αἶγα μίαν· ἔλαττον γὰρ αἶξ βοῶς, καὶ θήλεια ἄρρῶνος· αἶος γὰρ τὸ πλήθος

Εβρ. 10. 26.

μείζον καὶ ἰχυροτερον. ἕκαστως γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν, ἕκ ἑτι περὶ ἀμαρτίας ἀπολείπεται θυσία. τῆς παρελθόντας δὲ τὰ Μωϋσέως τῇ δι' αἵματος ἐπικερία προσάγει, τὰ Χριστῷ κρείττω τῶν ἐν νόμῳ δεικνύς.

κθ. Τῷ ἐγγχωρίῳ ἐν ἰοῖς Ἰσραὴλ, καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς νόμος εἰς ἕσασ αὐτοῖς, ὅς ἂν ποιήσῃ ἀκασίως.

λ. Καὶ ψυχὴ ἦτις ποιήσῃ ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας ἀπὸ τῶν αὐτοχθόνων ἢ ἀπὸ τῶν προσηλύτων, τὸν Θεὸν ἔτος παροξυῖα, καὶ ἐξολοθρευθήσεται ἢ λα. ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῶ αὐτῆς. Ὅτι τὸ ῥῆμα Κυρίε ἐφάυλισε, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτῆ διεσκέδασεν. ἐκλείψει ἐκλείβησεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη, ἢ ἀμαρτία αὐτῆς ἐν αὐτῇ.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ τὰ ἀκασία τῶν ἀμαρτημάτων ἀπαριθμησάμενος, καὶ τὰς ἐπ' αὐτοῖς θυσίας διαλαζάμενος ὁ Θεός, ἔμελλεν ἤδη καὶ περὶ τῶν ἕκαστων νομοθετεῖν τῷ λαῷ τὰ προσήκοντα, ἔτως ἄρχεται· καὶ ψυχὴ ἦτις ποιήσῃ ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας· χείρα ὑπερηφανίας καλῶν τῷ τόλμαν τῶν ἕκαστως ἀμαρτανόντων, ὅπερ

2. Κορ. 10. 5.

ὁ Ἀπόστολος, ὑψωμα ἐπαυρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τῆ Θεῶ ὀνομάζει· ψυχὴ ἐν φησὶν ἦτις ποιήσῃ, καὶ τὰ ἐξῆς. παρατηρητέον εἰταῦτα ἐκείνο, ὅτι εἰάν μὴ ἐκτρίψει ἐκλείβῃ ἢ ψυχὴ ἐκείνη, ἢ ἀμαρτία αὐτῆς ἐκ ἐν αὐτῇ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς μὴ ἐπιδειξαμένης τὸν ἀγαθὸν ζῆλον, καθὼς πολλαχῶ γέγραπται, καὶ πολλακίς γέγονε.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τέτο νόησον περὶ τῶν εἰς αὐτὸ τὸ θεῖον σέβας τεινόντων ἀμαρτημάτων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅσις εἰάν ποιήσῃ, φησὶν, ὑπέροπλον πρᾶγμα, τὸν Θεὸν παροργίζει. διὸ καὶ ὡς πρὸς θάνατων ἀμαρτῶντι δίκῳ ὀλεθρον ἠπέλιπσε.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς μέγα πνέοντας ἐπὶ τοῖς τῆς ἀλαζονείας, καὶ ἀθεραπύτως εἰς ἅπαν ἔχοντας, ὁ νόμος παγκάλως ἐκ ἠγαγεν εἰς κρίσιν ἀνθρωπίνῳ, ἀλλὰ μόνῳ τῷ θεῷ παρέδωκε δικασηρίῳ. φησὶ γὰρ, ὅς ἂν ἐγχειρῇ τι

πράττειν μεθ' ὑπερηφανίας, τὸν Θεὸν παροξυῖα. διατί; ὅτι πρῶτον μὲν ἀλαζονεία, ψυχῆς ἐσὶ κακία· ψυχὴ δὲ ἀόρατος, ὅτι μὴ Θεῷ· κολασῆς δὲ, ὁ μὲν τυφλὸς, ἐπίμεμπτος, ἀγνοίαν κατήγορον ἔχων· ὁ δὲ βλέπων, ἐπαινετός, ἐπισήμη πάντα ὄρων. ἔπειτα δ' ὅτι φρονήματος ὑπόπλεως ἀλόγως γινόμενος πᾶς ἀλαζῶν, ἔτε ἀνδρα, ἔτε ἡμίθεον, μᾶλλον ἢ δαίμονα κατὰ Πίνδαρον, (1) ὑπολαμβάνει ἑαυτὸν, ὑπὲρ τῆς ὄρας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως βαίνειν ἀξίῳν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσὶ, ψυχὴ ἦτις ποιήσῃ ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας; Περὶ τῶν ἀκασίως ἡμαρτηκῶτων νομοθεήσας, ὅποιαν χρὴ θυσίαν προσκευχεῖν, καὶ περὶ τῶν ἐκόντων ἡμαρτηκῶτων νομοθετεῖ. διάφορα γὰρ τὰ ἀμαρτήματα. οἱ μὲν γὰρ ἐφέρουσι διὰ τὴν τῆς ψυχῆς ἀδείειαν τὴν τῶν παθῶν ἐπανάσασιν. καὶ εἰδιδόντες ἠτλῶνται· οἱ δὲ, καὶ ἐξ ἑτέρας περιστάσεως ἀμαρτήμασι περιπίπτουσιν. εἰσὶ δὲ, οἱ καὶ καταφρονητικῶς περὶ τῆς θεῆς διάκεινται νόμους. τῆς ἐξ ὑπερηφανίας ἀμαρτάνειν ἔφη, ὡς ἐκόντας τῶν νόμων καταφρονήσας. τὸν τοῖστον ἐξαλαφθήσεται ἔφη, καὶ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν· ὅτι τὸ ῥῆμα Κυρίε ἐφάυλισε, καὶ τὰς εἰτολάς αὐτῆ διεσκέδασεν. ἐκλείψει ἐκλείβησεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη, ἀμαρτία γὰρ αὐτῆς ἐν αὐτῇ.

Δ θῶν, εἰτα σῶν καὶ ὀδυρόμενος, ἔχει τινὰ γῆν σμικρὰν συγγνώμῳ· ὁ δὲ τὰ ποιηρὰ ἀσασζόμενος, καὶ τῶν θεῶν καταφρονῶν εἰτολῶν, πάσης ἀπολογίας ἀπεσέρηται.

λβ. Καὶ ἦσαν οἱ ἰοῖ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ εὖρον ἀνδρα συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τῆ σαββάτῃ.

λγ. Καὶ προσήγαγον αὐτὸν οἱ δυρόντες αὐτὸν συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τῆ σαββάτῃ πρὸς Μωϋσῶν καὶ Ἀαρὼν καὶ πρὸς πᾶσαν σωμαγωγῶν ἰῶν Ἰσραὴλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀλογήσας τῆς τῆ διατάγματος, ἔτι τῆς χρησμάς ἀνάυλης ἔχων τῆς περὶ τῆς ἱεράς ἐβδόμης· ἔς ἐθέσπισεν ἀνὸς Προφήτης ὁ Θεός, καὶ διὰ φωνῆς, τὸ παραδοξότατον, ὀρατῆς τῶν παρατυγχανόντων ὀφθαλμῶς ὄτων ἐπήγαγε μᾶλλον· ἐπὶ φρουγανισμόν ἐξῆε διὰ μέσας τῆ στρατοπέδου, πάντας εἰδῶς ἐν ταῖς σκλωαῖς ἠρεμῶντας· καὶ ὄρων ἔτι ταδίκημα, καταφανῆς ὑπὲρ τῆ μὴ λαθεῖν γίνετα. πυλῶν γὰρ ἔξω προελθόντες τινὲς εἰς ἠρεμίαν, ἰν' ἐν τῷ καθαρῳτάτῳ καὶ

M m m m 3 ἡσυχία-

(1) Μοῖρα. τὸ δ' ἐκ Διὸς ἀνθρώποισι σαφεῖς ἐχ' ἔπεται τέκμαρ. ἀλλ' ἔμπαν μεγαλανορίας ἐμβαινόμεν, ἔργα τε πολλαῖ μνοιγάντες. δέδετα γὰρ ἀναιδέι ἐλπίδι γῆα, προμαθεῖας δ' ἀπόκεινται ῥοαί. ἐν τῇ ἐπῳδ. τῆς 11. ὠδ. τῶν Νεμ.

ἡσυχάζοντι εὐξωνται, θεῶν ἔκνομον ἰδόντες, ξύλων ὕλῃ συγκομίζοντα, καὶ δυσαναχετήσαντες, ἐμέλησαν μὲν αὐτὸν ἀνελεῖν, λογισμῷ δὲ τὸ παρακεκινημένον τῆς ὀργῆς χόντες· ἵνα μὴ ἰδιῶται πρὸ ἀρχόντων κολάζειν τινὰ δοκῶσι, καὶ ταῦτ' ἀκριτον, καὶ ἄλλως τὸ παρανόμημα ἢ ἐμφανές, μήτε τῆ περὶ τῷ ἡμέραν ὕαγῶς μίασμα φόνος, καὶ δικαιοτάτος ἢ, προσάψηται· συλλαβόντες δ' ἀγασιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἀρχοντα, ὃ συηδρόβον μὲν ἱερεῖς, παρεισηκει δὲ σύμπασα ἢ πληθὺς πρὸς ἀκρόασιν. ἔθος γὰρ ἢ, αἰ μὲν κατὰ τὸ παρεῖκον, προηγμεσίως δὲ ταῖς ἐβδόμαις, ὡς ἐδήλωσα καὶ πρόοδιν, φιλοσοφεῖν· τῆ μὲν ἡγεμόνος ὑφηγεμενὸς καὶ διδάσκοντος ἄτε χρῆ πρᾶττεν καὶ λέγειν, τῶν δ' εἰς καλοκαγαθίαν ἐπιδιδόντων καὶ βελτιωμένων τὰ τε ἡθῆ καὶ τὸν βίον.

λδ. Καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακῆν, ὃ γὰρ σωέκριναν τὴ ποιήσασιν αὐτόν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τότε μὲν ἔν εἰς ἐρκλῶ ὁ τηλικῆτος ἀσέβημα δράσας ἀπάγεται· Μωϋσῆς δὲ ἀπορῶν ὅ, τι χρῆ παθεῖν τὸν ἄνθρωπον· ἦδει γὰρ ἄξια θανάτου διαπεπραγμένον, ἀλλὰ τίς ἂν γένοιτο τρόπος ἀρμόζων τῆς τιμωρίας· ἀφικνεῖται πρὸς τὸ ἀόρατον ἀοράτω ψυχῆ δικαστήριον, καὶ πρὶν ἀκῆσαι πάντ' ἐπισαμεία δικασῆ, τὴ κέκρικε.

λε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, θανάτω θανατῶσθω ὁ ἄνθρωπος· λίθοβολήσατε αὐτὸν λίθοις πᾶσα ἢ σωμαγωγῆ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀποφαίνεται ὁ Θεός, ὅτι θνήσκαι ὀφείλει, καὶ ἔχ ἑτέρως ἢ καταλοδοεῖς, ἐπειδὴ περ ὁ νῆς αὐτῷ εἰς κωφῶν (1) λίθον μετέβαλεν, εἰργασμένῳ τελεωτάτον παρανόμημα· [ὡ χεδὸν πάντα τᾶλλα ἐμφέρεται, ὅσα περὶ τῆ σεβασμῆ τῆς ἐβδόμης νενομοθέτηται. διατί; ὅτι ἔχ αἱ βάνουσοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι τέχναι καὶ πραγματεῖαι, καὶ μάλιστα αἱ περὶ πορισμὸν καὶ βίβη ζήτησιν, ἢ διὰ πυρός εἰσιν, ἢ ἔχ ἀνθ τῶν διὰ πυρός. ὅθεν ἀπαγορεύει πολλάκις ἐν ταῖς ἐβδόμαις πῦρ ἀναύειν, ὡς ἀρχητικώτατον αἴτιον καὶ πρεσβύτατον ἔργον, ὃ ἡσυχάσσαντος, ἀνενοήθη καὶ τὰ κατὰ μέρος, ὡς εἰκός, σωησυχάζειν. ὕλη δὲ ξύλα πυρός. ὡσε τὸν ξυλιζόμενον, ἀδελφὸν καὶ συγγενῆς ἀμαρτήματα τῷ καίοντι δρᾶν, τὸ παρανόμημα διπλασιάζοντα· τῆ μὲν, ὅτι προσαχθεῖν ἡρεμεῖν συνεκόμιζε· τῆ δ' ὅτι καὶ τοιαῦτα συνεκόμιζεν, ἃ πυρός εἰσιν ὕλη τῆς τῶν τεχνῶν ἀρχῆς.]

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατί τὸν ἐν σαββάτῳ συλλέξαντα ξύλα καταλοδοῦμαι προσέταξεν; Ὡς πρῶτον τῆτον παραβεβη-

Α κῶτα τὸν νόμον, ἵνα μὴ γαίηται παρανομίας ἀρχέτυπον. ἢ γὰρ τῆτε τιμωρία θεός ἀνέδηκεν ἅπασιν.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Μωσῆς ὁ θεασέσιος τὰ τῆ νόμος ἐκ προοιμίῳν παραβαθῆντα θεώμενος, εἰ καὶ ἐπὶ βραχέϊ ἀμαρτήματι, καταλοδοῦμαι ἐν σαββάτῳ ξυλλογῆντα ἐκέλευσε· τῆτο Θεὸν γεγραθῶς ἀποφῆνασθαι. ἐπὶ μικρῷ γὰρ καὶ μείζονι ἢ παραβασίς κρίνεται, ὡς καὶ οἱ πρῶτοι τῆ γένεος προπάτορες ξύλα γούσαι τὸν πολυωδιῶν κατεδικάσθησαν καὶ βίον καὶ θάνατον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λιθόλοδοσον ἐκλεθνῶναι δᾶν ἐκέλευσε Θεός τὸν ἐν σαββάτῳ συλλέγοντα ξύλα. ἢ δὲ ἐπ' ἐκείνῳ δίκῃ, νοητῆ καὶ ἀναγκαῖα πράγματος ὑποτύπωσις ἢ. τὸ γὰρ ἐκ τῆς οἰκείας εἰζῆς ἐκκεκαρμένον καὶ ἀνανθῆ ἡθῆ ξύλον, νεκρότητος ἂν εἴη σύμβολον· εἴη δ' ἂν καὶ ἑτέρως πύρος διατροφή. τοιαῦτη ἐστὶ καὶ ἡ καμμοχθῆρος ἀμαρτία, νεκρότης ὡπερ τίς, καὶ τῆς ἀνημέρος φλογος ἀνοσία τροφή τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτῷ.

λς. Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν πᾶσα ἢ σωμαγωγῆ ἔξω τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐλιθοβολήσαν αὐτὸν πᾶσα ἢ σωμαγωγῆ ἐν λίθοις ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καθὰ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν.

ΑΛΛΟΣ. Διὰ ξύλα ξηρὰ ἀθετήσας ἐλιθοβολεῖτο, τῆς τε ὑπερηφανίας κολαθῆς, καὶ τῷ ὑποτύπωσιν ἔχων τῶν κατὰ σάρκα ζώντων καὶ ἀπολλυμένων. ἔπω δὲ ἢ τιμωρίας ὀρισμὸς κατὰ τῆ παραβαίνοντος τὸ σαββατου. ἐπὶ γὰρ ταῖς κατὰ φύσιν (2) πράξεσιν ἐκόλαζεν ὁ Θεός, φόνοις, μοιχείαις, φαρμακείαις, καὶ τοιῶτοις, ἐφ' ὧν καὶ τὸ εὐλογον τῆς κολάσεως ἢ φύσις ἐγνωρίζεν. ἢ δὲ τῆ συμβόλῃ παραβασίς, ὃ πρόδηλον φύσει ἔχει τῷ ἀτοπίαν· ἐπὶ μὲν τῆς πράξεως ἐξεφάνη τὸ ἀτοπον, αἶα ἐκ παντός τῆ πλήθους ἐναντία τολμᾶν τῷ νόμῳ. καὶ ἢ τῆς κακίας περιφάνεια, τὸ τῆς δίκῆς εὐλογον ὄν, ἐπεδεικνυσι, εἰ καὶ τὸ δηλῆμενον ἐξ αὐτῆς ἐληλύθει. (3)

λς. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς λη. Μωϋσῆν, λέγων, ἐλάλησον τοῖς υἱοῖς

Ζ Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, καὶ ποιησάτωσαν ἑαυταῖς κρασπέδα ἐπὶ τὰ πτερύγια τῶν ἱματίων αὐτῶν· καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὰ κρασπέδα τῶν πτε-

λθ. ρυγῶν κλωσμα ὑακίνθινον. Καὶ ἔσαι ὑμῖν ἐν τοῖς κρασπέδοις, καὶ ὄψεσθε αὐτά· καὶ μνησθήσεσθε πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου, καὶ ποιήσετε αὐτάς·

Η καὶ ὃ διασραφήσεσθε ὀπίσω τῶν διανοιῶν ὑμῶν, καὶ ὀπίσω τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν

(1) Εἰς κωφόν. ὁ Ἀλεξάν. κῶδ.

(2) Παρὰ φύσιν ἀνάγν.

(3) Ἐλελύθει. ὀρθότ. τὰ δὲ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κῶδ.

ὑμῶν ἐν οἷς ὑμεῖς ἐκπορνύετε ὀπίσω **A**
 μ. αὐτῶν, Ὅπως ἂν μνησθῆτε καὶ ποιή-
 σητε πάσας τὰς ἐντολάς μου, καὶ
 ἔσεσθε ἅγιοι τῷ Θεῷ ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Κλῶσμα ὑακίνθινον, βίβλος
 ἢ ὑπομνήσκησα τὸν νομοθέτην.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε προσέτα-
 ξεν ὁ Θεὸς αὐτοῖς τοῖς κρασέδοις τῶν ἱμα-
 τίων κλῶσμα ὑακίνθινον ἐπιθέσθαι; Τὸ ὑα-
 κίνθινον κλῶσμα, τὸ ἔραν ἢ μιμῆται τῷ

Ψαλ. 113. 16. δὲ οἰκῆν τὸν ἔρανόν. ὁ ἔρανός γάρ φησι
Ψαλ. 2. 4. τὸ ἔραν ἢ τῷ Κυρίῳ καὶ, ὁ κατοικῶν ἐν
 ἔρανοῖς ἐγγελάσεται αὐτὸς. τὸτο δὲ καὶ ὁ
 νόμος διδάσκει ὅψεδε γάρ φησι τὰ κρά-
 σεδά, καὶ ἀναμνήσεσθε πάσας τὰς ἐντο-
 λὰς Κυρίου, ποιῆσαί αὐτάς καὶ ἐ δια-
 σραφήσεσθε ὀπίσω τῶν διανοιῶν ὑμῶν, καὶ
 τῶν ὀφθαλμῶν ἐν οἷς ὑμεῖς ἐκπορνύετε
 ὀπίσω αὐτῶν.

* **ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Χαλεπὸν ἀρρώστημα νῆ-
 τῶ λήθῃ ἀδῶς, οἷά περ ἐν πίνακι, ταῖς
 Φλιαῖς ἀποσημαίνεσθαι δεῖν ἐπιτάττει τὰς
 ἐντολάς καὶ τῆς δεξιᾶς ἀφάπτεν χειρὸς
 δέλτια (1) τάχα περ τὸν νόμον ὠδίνοντα,
 καὶ ἐγγεγραμμένον ἔχοντα τὸ χρησμώδη-
 μα. καὶ αὐτῶν ἀπηρητῆσθαι τῶν ἐδημάτων,
 ἐκ ἀσωτελεῶς εἶναι φησὶν εἰς ὄνησιν τά τε
 κράσεδά καὶ τὸ κλῶσμα τὸ ὑακίνθινον.
B αἰνίγμα δὲ ἐν τῷ δεῖν ἐλέσθαι, φρονεῖν τε
 καὶ δρᾶν τὰ ἐξ ἔρανον, καὶ τῶν ἀνωθεν δια-
 μεμνήσθαι νόμων, τὸ κρασέδων τε καὶ αὐ-
 τῆς ἀφάπται χειρὸς τὸ κλῶσμα τὸ ὑακίν-
 θινον. λήθῃ γὰρ οἷμα τῇ ἰνδικῇ, τῷ ὑακίν-
 θίνῳ φημί, τὸ αἰθέριόν πως εἰκάζεται σώ-
 μα. αὐγῆ τε καὶ σκότῳ συμμιγῆς, καὶ ἐν βιά-
 θαι πως ἔχων τὸ ὑδαροειδές, ὑποτρέμεισάν-
 τε καὶ ὑδιδάχυτον ὑποφαῖνον τῷ ὄψιν.

μα. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὁ
Γ ἔξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἶναι
 ὑμῶν Θεός. ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κορὲ ἕως Ἰ-
 σαακ ἕως Κααθ ἕως Λουί,
 καὶ Δαθάν καὶ Ἀβειρών
 καὶ (2) ἕως Ἐλιὰβ, καὶ Αὐνάν ἕως
 Φαλὲθ ἕως Ρεβίμ.

* * **ΙΩΣΗΠΟΥ.** Κορῆς Ἑβραίων ἐν
 τοῖς μάλισα καὶ γίνει καὶ πλέτω διαφέ-
 ρων, ἱκανὸς δ' εἶπεν καὶ δήμοις ὁμιλεῖν
 πιθανότατος, ὁρῶν ἐν ὑπερβαλλέσθαι τιμῇ
 τὸν Μωϋσῆν καθεσῶτα, χαλεπῶς ἔχον
 ὑπὸ φθόνου καὶ γὰρ φυλέτης ὦν ἐτύγγα-
 ρον αὐτῷ καὶ συγγενῆς ἀχθόμενος ὅτι
 ταύτης τῆς δόξης δικαιότερον αὐτῷ πλε-
 τεῖν ἐκείνῳ μάλλον, μὴ χείρων ὦν κατὰ
 γένος αὐτὸς ὑπέλαβε. παρά τε τοῖς Λούι-
 ταις, φυλέται δ' ἦσαν, καὶ μάλισα παρὰ
 τοῖς συγγενέσι κατεβόα δεινὸν εἶναι λέ-
 γων Μωϋσῆν δόξαν αὐτῷ θηρώμενον κα-
 τασκιδάσαι, καὶ κακουργῶντα κήσασθαι
 ταύτῳ ἐπὶ προφάσει τῷ Θεῷ περιορᾶν,
 παρὰ τὴν νόμῳ μὴ τὰ δελφῶ τῷ ἱερω-
 σιῶν Ἀαρῶνι δόντα, μὴ τῷ κοινῷ δόγ-
 ματι τῷ πλήθους, ἀλλ' αὐτῷ ψηφισαμένῳ.
 τυράννε δὲ τρόπῳ καταχαριζόμενον τὰς
 τιμὰς οἷς ἂν θελήσῃ. Καὶ μετ' ὀλίγου. Καὶ ὁ
 μὴ ταῦτα κακοήθως μετ' ὑπερηφάνειας πρὸς
 τὴν φυλέτας ἔλεγε προϊόντος δ' εἰς τὴν
 πλείονας κατ' ὀλίγον τῷ λόγῳ, καὶ τῶν
 ἀκρωμένων προσιδεμένων ταῖς κατὰ Ἀα-
 ρῶνος διαβολαῖς, ἀναπίμπλαται τῶν
 ἅπας ὁ στρατός.

β. Καὶ ἀνέστησαν ἔναντι Μωϋσῆ,
 καὶ ἄνδρες τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πεντή-
 κοντα καὶ διακόσιοι, ἀρχηγοὶ σωμα-

γωγῆς σύγκλητοι βελῆς, καὶ ἄνδρες
 ὀνομαστοί.

Ὄνομαστοί. Ἄλλοι, καλέμενοι εἰς καιρὸν.

* * **ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἦσαν οἱ σωτισταγ-
Δ μένοι τῷ Κορῆ πενήκοντα καὶ διακόσιοι
 τῶν πρώτων ἄνδρες, ἀσπύδοντες ἀφελέ-
 σθαι τῷ ἱερωσιῶν τὸν Μωϋσέως ἀδελφόν,
 καὶ τῶν αὐτὸν ἀτιμῶν.

* **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τὸ μὴ σασιάσαι
 τὸν Κορὲ κατὰ τὸ νομοθέτην ἔχει τινα λο-
 γον ἐκ γὰρ τῆς Λούιτικῆς ὑπῆρχε φυ-
 λῆς Δαθάν δὲ, καὶ Ἀβειρών, καὶ Ἐλιὰβ,
 ἐκ τῶν Ρεβίμ τὸ γένος καταγόμενοι, (3)
 ποῖαν ἔχουσι τῆς σάτεως ἀφορμῆς; Πρω-
E τότοκος ἢ Ρεβίμ, καὶ ᾤθησαν πρωτοτό-
 κοις τῷ ἱερωσιῶν ἀρμόττειν καὶ ἐκ ἐσκό-
 πησαν, ὡς ὁ πρόγονος αὐτῶν, τῶν πρωτο-
 τοκίων διὰ τῷ παρανομίαν ἐξέπεσε.

γ. Σωῆσθησαν ἐπὶ Μωϋσῆ καὶ
 Ἀαρῶν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸς, ἐχέ-
 τω ὑμῖν ὅτι πᾶσα ἡ σωμαγωγὴ πάν-
 τες ἅγιοι, καὶ ἐν αὐτοῖς Κύριος. καὶ
Z διατὶ κατανίσασθε ἐπὶ τῷ σωμαγω-
 γῶν Κυρίῳ;

* * **ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἀνηρέθισο καὶ τὸ
 πλήθος, καὶ βάλλειν τὸν Μωϋσῆν ὠρη-
 κεσαν, εἰς τε ἐκκλησίαν ἀκόσμως μετὰ
 θορύβου καὶ ταραχῆς σιωπέγοντο, καὶ πρὸ
 τῆς σκλήρης τῷ Θεῷ πάντες ἐβόων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ
 τὸν Κύριον ἦλθον. οἱ μὴ ἐπιφανεῖς, φθό-
 νῳ τὰ δὲ πλήθη, τῶν ἀρχόντων τῇ ἀκο-
H ληθῆσαι.

ΚΥΡΙΑ-

(1) Εἰς τὸ 18. ἐδ. τῆ 11. κεφ. τῆ Δελτερον ἀφορᾶ. ἐκείνο γὰρ τοῖς προκειμένοις ἐπισυναψας, ἡμιώδους.
 (2) Ἀβειρών υἱὸς Ἐλιὰβ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.
 (3) Ἐκ τῶν Ρεβίμ τὸ γένος καταγόμενοι. ἢ ἐν Κάλ. ἐκδ.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Μόνον δὲ ἐχὶ κοινῶ εἶναι Φασί, καὶ ἐχὶ δήμοις τοῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν τῶ τῆ ἀρχιερέως τιμῶ, καὶ ἐδὲν ὅλως τὸ περιττόν, ἢ περιφανέστερον, καὶ εἰ ὑπερκαῖδα λέγοντο, ψήφω τὸ χρέμα λαχόντες τῆ παρὰ Θεῶ. ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς ταῖς ἀνωθεν ψήφοις ἐπιτιμᾶν, καὶ ἐδὲν εἶναι λογίζεσθαι τὸ τῶ νομοθέτῃ δοκῆν.

δ. Καὶ αἰξάσας Μωϋσῆς, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. Καὶ ἐλάλησε πρὸς Κορὲ καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτῆ τῶ συναγωγῶν, λέγων, ἐπέσειε πᾶσι ὁ Θεὸς καὶ ἐγνω τὰς ὄντας αὐτῆ, καὶ τὰς ἀγίας προσηγάγετο πρὸς ἑαυτὸν· καὶ ἔς ἐκ ἐξελέξατο ἑαυτῶ, ἢ προσηγάγετο πρὸς ἑαυτὸν.

ε. Τῆτο ποιήσατε· λάβετε ὑμῖν ἑαυτοῖς πυρεῖα Κορὲ, καὶ πᾶσα ἢ συναγωγῶν αὐτῆ, Καὶ ἐπίθετε ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπίθετε ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα ἔναντι Κυρίου αὐρίου· καὶ ἔσοι ὁ ἀνὴρ ὃν ἀν ἐκλέξεται Κύριος, ἔτος ἅγιος. ἱκανῶσω ὑμῖν υἱοὶ Λοῦ.

ἱκανῶσω. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, πολὺ ὑμῖν ἀρκείτω.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Πρῶτ' ὅσοι τῆς ἱερωσύνης ἀντιποιεῖσθε κομίζων ἕκαστος θυμιατήριον οἰκοδοῦν σὺ θυμιάμασι καὶ πῦρ, παρῆτε. Καὶ μετ' ὄλγα. Καὶ θυμιαμάτων ὑμῶν, ἔπερ ἀν τῶ θυσίαν ἠδέω κρινοῖσιν ὁ Θεὸς, ἔτος ὑμῖν ἱερῶς κεχειροτονήσεται.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀξιοὶ παρὰ Θεῶ γινέσθαι τῶ κρίσιν, μὴ δεχθείσης τῆς θυσίας αὐτῶν, ὡς ἐπὶ μίας συστάσεως τῶ θυσίαν τῶν περὶ Κορὲ λέγων εἶναι τῶν περὶ Δαθάν. Φησὶ γὰρ καὶ μετὰ ταῦτα, ῥαγεῖσα ἢ γῆ, κατέπιε πάντας τὰς μετὰ Κορὲ, λέγων τὰς μετὰ Δαθάν καὶ Ἀβερῶν. ἔτω μακάριον ὑπὸ Θεῶ πολιτοῦεσθαι ἐπιτρέποντας Θεῶ τὰ Θεῶ.

η. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κορὲ, θ. εἰσακῆσατέ με υἱοὶ Λοῦ. Μὴ μικρόν ἐστιν ὑμῖν τῆτο, ὅτι διέσειλεν ὑμᾶς ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐκ συναγωγῆς Ἰσραὴλ, καὶ προσηγάγετο ὑμᾶς πρὸς ἑαυτὸν λατρεῖν τὰς λατρεῖας τῆς σινηνῆς τῆ Κυρίῃ, καὶ παρίστασθαι ἔναντι τῆς συναγωγῆς λατρεῖν αὐτῶ; Καὶ προσηγάγετό σε καὶ πάντας τὰς ἀδελφῆς σε ἕως Λοῦ μετὰ σε, καὶ ζητεῖτε ἱερατεύειν;

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὁ μὲν Θεωπέσιος Μωϋσῆς ἠπίοτητι τῆ σωῆσαι χράμενος, ὡς ἠρώσηκότας παρεκάλει, καὶ τῶ ὅσω ἔπω κατ' αὐτῶν ἐσομῶν ὀργῶ ἀνενοηκῶς, ἐπιπλήττει, λέγων· ἱκανῶσω ὑμῖν

Α, υἱοὶ Λοῦ. ἢ γὰρ μικρόν, Φησὶν, ὑμῖν, ὅτι ὑμᾶς ἐκ πάντων ἀπολέκεις ἐποίησατο πρὸς τῶ ἔτω σεπλῶ καὶ ἀξιάγασον λατρεῖαν ὁ τῶ ὅλων Θεός. οἱ δὲ ἦσαν ἔτι πικροὶ καὶ ἀτεράμονες, καὶ ἀχάλινοι πρὸς ὑπεροψίαν.

ια. Οὕτω σὺ καὶ πᾶσα ἢ συναγωγῶν ἢ συναθροισμένη πρὸς τὸν Θεόν. καὶ Ἀβερῶν τίς ἐστιν, ὅτι δια-

ιβ. γογγύζετε κατ' αὐτῆ; Καὶ ἀπέσειλε Β Μωϋσῆς καλέσασθαι Δαθάν καὶ Ἀβερῶν ἕως Ἐλιάβ· καὶ εἶπαν, ἐκ ἀναβαίνομεν. Μὴ μικρόν τῆτο, ὅτι ἀνήγαγες ἡμᾶς ἐκ γῆς ἑβραίας γάλα καὶ μέλι, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῆ ἐρήμῳ, ὅτι κατάρχεις ἡμῶν;

» ΑΔΗΛΟΥ. Κατάρχεις ἡμῶν. κατατρυφάνομεν γὰρ ἡμῶν βιαίως.

Γ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Δυσφημία κατὰ τῆ Θεῶ, ὃς γλῶ ἐπηγγείλατο ἑβραίας γάλα καὶ μέλι. οἱ δὲ τῆναντίον Φασίν, ὡς ἐκ τοιαύτης ἀνήχησαν γῆς εἰς ἔρημον τόπον.

ιδ. Ἀρχῶν εἰ καὶ σὺ εἰς γλῶ ἑβραίας γάλα καὶ μέλι εἰσήγαγες ἡμᾶς, καὶ ἔδωκας ἡμῖν κληρὸν ἀγρῶ καὶ ἀμπελώνος. τὰς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἀνέκοψας. ἐκ ἀναβαίνομεν.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπίτιψοι καλεῖς ἡμᾶς; ἢ δέδωκας ἡμῖν ἢ ἐπηγγείλω, μὴ καὶ προσεκληθῶσιν ἡμᾶς ἐπιθυμῆς;

ιε. Καὶ ἐβαρυθύμησε Μωϋσῆς σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς Κύριον, μὴ πρόχης εἰς τῶ θυσίαν αὐτῶν. ἐκ ἐπιθυμῆμα ἔδενος αὐτῶν εἴληφα, ἔδὲ ἐκάκωσα ἔδενά αὐτῶν.

Ε **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Βαρυθύμησας ὁ Μωϋσῆς, μὴ πρόχης, Φησὶν, εἰς τῶ θυσίαν αὐτῶν. ἐκ ὄνον (1) αἰὸς αὐτῶν ἔλαβον, ἔδὲ ἐκάκωσα ἔδενά αὐτῶν. Διαρῆ εἰ ἐν ὁ μὴ ἀδικήσας, ὡς Δαβὶδ, ἀνδρ' ἀνο- Ψαλ. 58. 4. ἢ μίας ἔδραμον καὶ κατόβησα· καὶ, εἰ ἐστὶν Ψαλ. 7. 3. ἢ ἀδικία ἐν χερσὶ με.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ.** Τί ἐστὶ, μὴ πρόχης εἰς τῶ θυσίαν αὐτῶν; Ἀγῶν περὶ τῆς ἱερωσύνης ἐγένετο καὶ μέλλοντες κακῆνοι καὶ ἔτοι προσφῆρην θυμίαμα. κριτῆ ἐχρῶντο τῶ δεσπότη Θεῶ. ἀθυμῆσας τολμῶ ὁ Προφήτης διὰ τὰς τῆς σύστασεως ἀρχηγῆς, ἱκετόθει τὸν κριτῶ, μὴ δέξασθαι τὸ παρὰ νόμῳ ὑπὸ τῶν σασιασῶν προσφερόμενον. καὶ εἰς μαρτυρίαν αὐτὸν τῆς οἰκείας ἢ ἐπιεικείας καλεῖ μὴ πρόχης γὰρ Φησὶν εἰς τῶ θυσίαν αὐτῶν. ἐκ ἐπιθυμῆμα ἔδενος αὐτῶν εἴληφα, ἔδὲ ἐκάκωσα ἔδενά αὐτῶν. ἔργῳ δὲ τῶ μαρτυρίαν αὐτῶν ἐβεβαίωσεν ὁ κριτῆς. ἀποχρίθητε γὰρ Φησὶ ἐκ μέσε τῆς συναγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξαναλώσω ἢ αὐτῆς εἰσάπαξ.

15. Κοῖ

(1) Σημείωσον τὸ, ὄνον, ἀντὶ τῆ, ἐπιθυμῆμα, πάνυ κατάλληλον ὄν.

15. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κορὲ, ἀγίασον τὴν σωμαγωγὴν σου, καὶ γίνεσθε ἔτοιμοι ἔναντι Κυρίου σὺ καὶ αὐτοὶ καὶ Ἀαρῶν αὐριον. Καὶ λάβετε ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῶ, καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτῶ πῦρ, καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτῶ θυμίαμα, καὶ προσάξετε ἔναντι Κυρίου αὐριον ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῶ, πεντήκοντα καὶ διακόσια πυρεῖα, καὶ σὺ καὶ Ἀαρῶν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῶ. Καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῶ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα· καὶ ἔψησαν πα-

Α ρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίαι Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν.

19. Καὶ ἐπισωῆθησαν ἐπ' αὐτῶ Κορὲ τὴν πᾶσαν σωμαγωγὴν αὐτῶ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίαι. καὶ ὠφθη ἡ δόξα Κυρίου παση τῇ σωμαγωγῇ.

” ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπισωῆθησε, Φησὶν, ἐπ' αὐτῶ Κορὲ τὴν πᾶσαν αὐτῶ σωμαγωγὴν. ἐπ' ἀνδράπης ἔθεντο τὰς ἐλπίδας. τί γὰρ ἔδει πλήθους, Θεὸς διακρίνοντος τὸς ἀρέσκοντας;

” ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτε λαὸς ἐπήλθεν ἀνελεῖν Μωϋσέα, καὶ ἐπεσκίασεν ἡ δόξα Κυρίου. ἡ δὲ ὄσιον, τὸς ἐπέλθοντας ἐχθρῶν δίκην, ἀναιρέσθαι.

Κ Ε Φ. ΙΖ. (Ι)

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, Ἀποσχίσθητε ἐκ μέσων τῆς σωμαγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξαναλώσω αὐτῶ εἰσάπαξ.

β. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θανάτῳ δέκνυσιν ὑποκειμένους. πολὺ γὰρ ἡ αὐτοῖς σιωδιεφθαρμένον, καὶ μὴδὲ σωμαγανακτῆν τοῖς ἡγεμόσι κατὰ τῶν ἐπανασάντων. ὡς καὶ μετὰ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν χαλεπαίνειν κατὰ τῶν περὶ Μωϋσέα, ὡς αὐτῶν κατεσκόδακόντων τὴν τῶν τοσάντων φθοράν. διὸ καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ἀπειλεῖ, ἐπιτρέπων τοῖς ἱερεῦσι καὶ παρατεῖσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, δι' ὧν Φησὶν· ἀποσχίσθητε, καὶ ἐξαναλώσω αὐτῶ· ὡς δι' αὐτῶ μὴ ἀπολεμμένων. τί γὰρ ἡ τὸ κωλύον εἶπερ ἡβέλετο; δέκνυσιν ἔν μετὰ τῶ δικαίαι τὸ ἀγαθόν, κατ' ἰκεσίαν τῶν ἰδίων τῶ Θεῷ διδομένον. ὅθεν τὸ σωμαπολέσθαι τοῖς ἀσεβέσι τὸς ἄλλους ἀνήσει, γινόμενον ἐντοτε, ὡς ἐπὶ τῶ Ἀχαρ, συμφερόντως τῶ λαῷ, εἰς τὸ χαλεπαίνειν τοῖς αὐτοῖς. ὅθεν κελδοῖ τοῖς ἄλλοις ἀποσιῶν τῶν ἀσεβάντων, μήπως σωμαναρεθῶσιν αὐτοῖς. ἔτῳς ἐπικίνδυνον ἢ τῶν κακῶν ἐταιρεία.

γ. Καὶ ἐπέσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν, Θεὸς, Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός· εἰ ἄνθρωπος εἰς ἡμαρτεν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν σωμαγωγὴν ἡ ὀργὴ Κυρίου;

” ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Δεδήλωκε δὲ ὁ πακόβημος Μωϋσῆς τὴν οἰκείαν πραότητα. προκυλινδόμενος γὰρ τῶ κριτῶ, ἐβόα· ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός· εἰ ἄνθρωπος εἰς ἡμαρτεν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν σωμαγωγὴν ἡ ὀργὴ Κυρίου; δεξάμενος δὲ ὁ Φιλάνθρωπος Κύριος τὴν τῶ θεράποντος ἰκεσίαν, τῶν μὲν σασιασῶν ἀποκριθῶναι

Γ κελδοῖ τὸς ἄλλους· χλωὴ δὲ κελδοῖσας τὴν γλῶσσαν, αὐτάνδρες τὰς σκηνῶν ὑποβρυχίαις ἀπέφλωε. καὶ οἱ διὰ μέσης θαλάσσης ὁδοῦσαντες, ἐν τῇ γῇ κατεπόδησαν. ῥάδιον γὰρ τῶ ποιητῇ καὶ ξηρῶν ὁδὸν ἐν τῇ θαλάττῃ δημικροῦν, καὶ τῇ γῇ πάλιν εἰς τιμωρίαν ἀντὶ θαλάσσης κεχρηῖσθαι. τοῖς μὲν γὰρ Αἰγυπτίοις τὸν δι' ὕδατος ἐπήγαγον ὀλεθρον· τὸν δὲ Δαθᾶν καὶ Ἀβειρῶν, καὶ τὸς ἄλλους, τοῖς τῆς γῆς σωμακάλυψεν ὕδασι. (2) τῶ τῶ μὲν ἐν ζῶντας τῶ ἀδῆ παρέπεμψε, τῶ δὲ Κορὲ τὴν σωμαγωγὴν πυρὶ κατὶλώσθαι.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Χαρίζεται τῇ δεήσει ὁ Θεὸς τῇ διακρίσειν ἀξίωσιν, ἐπειδὴ πᾶσαν αἰ ψυχῆ καὶ αἰ σάρκες αὐτῶ εἰσί. καὶ τὸ σωμαπολέσθαι τοῖς ἀσεβέσι τὸς ἄλλους ὀνήσει, γινόμενον ἐντοτε, ὡς ἐπὶ τῶ Ἀχαρ.

Ε δ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τῇ σωμαγωγῇ, λέγων, ἀναχωρήσατε κύκλῳ ἀπὸ τῆς σωμαγωγῆς Κορὲ, Δαθᾶν, καὶ Ἀβειρῶν.

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Σωθήτωσαν, Φησὶ, δι' ἡμᾶς τῶ τοῖς σωμαμμένοι, καὶ μὴ κοινωνήτωσαν τῶ πᾶσιν οἱ κοινωνήντες τῶ γίνεις, καὶ τῆς ἄλλης κακίας· χωριζάντες μόντοι τῶν προηγεμένων, ὡς κατακρινόμενων.

5. Καὶ ἀνέστη Μωϋσῆς, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαθᾶν καὶ Ἀβειρῶν, καὶ σωμαεπορεύθησαν μετ' αὐτῶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ.

” ** ΙΩΣΗΠΟΥ. Πέμψας Μωϋσῆς πρὸς Ἀβίραμον καὶ Δαθᾶμνῳ ὑπηρέτας, ἐκέλευσεν ἡκεν κατὰ τὰ συγκείμενα, καὶ περιμένειν τὴν ἱεραρχίαν. ὡς δ' ἔτε ὑπακχέσθαι τοῖς Ἀγγέλοις ἔφασαν, καὶ Μωϋσῆν ἐπερίψεσθαι, κατὰ τῶ λαῶ πάντος ἐκ

(1) Ἰσραὴλ, ὅτι τὰ 31. ἐδ. τῶ δὲ τῶ κριτῶ, ἐπισωμμένην εἰσὶ τῶ προλαβόντι ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδῶ.
(2) Κύμασιν. ἢ ὡ Χάλ. ἐκδ.

κακουργίας αὐξανόμενον· ἀκῆσας τὰ παρ' αὐτῶν ὁ Μωϋσῆς, ἀκολυθῆν αὐτῷ τὰς προβόλους ἀξιώσας, ἀπῆει πρὸς τὰς περὶ Δαθάμνῳ, ἔχ' ἠγέμενος εἶναι δεινὸν βαδίζαν πρὸς τὰς ὑπερηφανήσαντας.

ζ. Καὶ ἐλάλησε πρὸς τὴν σωμαγωγὴν, λέγων, ἀποχιάσθητε ἀπὸ τῶν σκλιῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τέτων, καὶ μὴ ἀπλησθε ἀπὸ πάντων ὅσα ἐσὶν αὐτοῖς, μὴ σωμαπόλησθε ἐν πάσῃ τῇ ἀμαρτίᾳ αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἰκανὸν ἢ τῶν κακῶν ἐταιρεία πρὸς τὸ σωμαπολέσθαι αὐτές.

η. Καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς σκλιῆς Κορὲ καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβερῶν κύκλω. καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβερῶν ἐξῆλθον, καὶ εἰσήκισαν παρὰ τὰς θύρας τῶν σινηνωμάτων αὐτῶν, καὶ αἱ γυναικες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἡ ἀποσιδὴ αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὑπολαμβάνονται μέσοι, ἵνα ὑπὸ τοῖς πάντων ὀφθαλμοῖς ἀπόλωνται, καὶ γείνηται τὸ ἐκείνων παιδος ἀπάντων παιδοῦμα τῶν κύκλω. (1)

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Οἱ περὶ Δαθάμνῳ πυθόμενοι τὸν Μωϋσῆν μετὰ τῶν ἀξιολόγων τῆς πληθύος πρὸς αὐτὰς παραγινόμενον, προελθόντες γυναιξίν ἅμα καὶ τέκνοις πρὸ τῶν σκλιῶν, ἀπέβλεπον τί καὶ μέλλει ποιεῖν ὁ Μωϋσῆς· οἷτε θεράποντες ἦσαν περὶ αὐτὰς, ὡς εἰ βίαν τινα προσφέροι Μωϋσῆς, ἀμωόμενοι.

θ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἐν τέτῳ γνώσεσθε ὅτι Κύριος ἀπέστειλέ με ποιῆσαι τὰ ἔργα ταῦτα πάντα, ὅτι ἐκ ἀπ' ἐμαυτῆ.

ι. Εἰ κατὰ θάνατον πάντων τῶν ἀνθρώπων ἀποθανέντων ἔσθι, εἰ καὶ κατ' ἐπίσχεψιν πάντων ἀνθρώπων ἐπισκοπῆ ἔσθαι αὐτῶν, ἔχι Κύριος ἀπέστειλέ με. Αἰὲν ἢ ἐν χάσματι δάξαι Κύριος, καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ σῶμα αὐτῆς καταπίεσθαι αὐτὰς, καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν, καὶ τὰς σκλιῆς αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν αὐτοῖς, καὶ καταβήσονται ζῶντες εἰς ἅδην, καὶ γνώσεσθε, ὅτι παρώξισαν αἱ ἀνθρώποι ἔσθι τὸν Θεόν.

** ΙΩΣΗΠΟΥ. Ποίησας φανερὰν τὴν ἐπ' αὐτοῖς δίκην, ἔτω μεμλωτότων κατὰ τῆς σῆς δόξης, μὴ κοινῶς ἐκ τῆ ζῆν αὐτὰς μετασήσας, μηδ' ὡς ἀποθανόντας κατ' ἀνθρώπινον ἐξεληλυθότας τῆ βίβη φανέντας νόμον. ἀλλὰ χάνοι περὶ αὐτὰς ἅμα τῇ γενεᾷ καὶ τοῖς ὑπάρχουσιν, ἢ πατῆσι γῆν.

Α τῆτο γὰρ σῆς ἐπίδαξις ἀν' ἰαχύος ἀπασί γένοιτο καὶ διδασκαλία, σωφροσύνης δὲ εἰς τὰς ταῦτα πείσεσθαι περὶ σὲ δοξάζοντας ἔχ' ὅσια.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐδαῖτο (2) καὶ λόγος προδηλῆντος τὸ ἔργον· ἵνα ἐμφανίσῃ Θεῶν γνῶμῳ, καὶ μὴ σιμάντημα νομίζηται.

ιβ. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν πάντας τὰς λόγους τέτῃς, ἐρῆγάγῃ ἡ γῆ ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν.

ιγ. Καὶ ἠνοιχθή ἡ γῆ, καὶ κατέπιεν αὐτὰς, καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν, καὶ πάντας τὰς ἀνθρώπους τὰς ὄντας μετὰ Κορὲ, καὶ τὰ κλιῶν αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰς τῆτο κακῆ τὰ τῆς ἀπονοίας εἰσβέβηκεν, ὡς διανοίξασαν τὴν γῆν τὸ σῶμα, αὐτοῖς γείσει καὶ σκλιῆς ἐλαῖν, καὶ ὀλέθρῳ ξένῳ περιβαλεῖν. κα-

Γ» τέβησαν γὰρ εἰς ἅδην ζῶντες, κατὰ τὸ γε-
γραμμῆον. ἀνόσιον ἐν ἅρᾳ καὶ θανάτῳ
γραφῆν ἔχει παρὰ Θεῶν, τὸ κατανίστασθαι
κεφαλῆς, καὶ τὸ μὴ ὑπέκειν τοῖς προτε-
ταγμένοις, καὶ τὴν πρῶχσαν παρὰ Θεῶν
λαχῆσι τιμῆν. σιμῆσεως δὲ τῆς ἀνωτάτω
καρπός, τὸ, ἐφ' ᾧ ἄν τις ἔχοι, σιμνωέ-
σαι καὶ δὲχαρισεῖν, καὶ μὴ τοῖς ἐπέκεινα
μέτρον ῥιψοκινδύνως ἐπιπηδᾶν, μήτε μὴ
ἐφίεσθαι τῶν ἔπω δεδωρημένων αὐτοῖς, οἰο-
μῆς εἶναι κοινὰ καὶ βᾶσιμα τοῖς πολλοῖς,
ἢ μόνοις τοῖς ἀνωθῶν διοικεῖται νόμῳ.

Δ ** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ταπεινὸν εἶναι κρίνοντες τὸ φυλάσσειν ἐφ' ἑαυτῶν τὴν τάξιν ἐφ' ἧς ἐτάχθησαν, εἰσωθῆσιν ἑαυτὰς εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, παρώσασθαι τὰς παρὰ τῆ Θεῶν τὴν λειτουργίαν ταύτῃ λαχόντας φιλονεικήσαντες. οἱ χάσματι ὑπολειφθέντες, ἐξηφανίσθησαν. τὸ δ' ὅσον ὑπὲρ γῆς ἢ τῆ τοιῆς σιωτάγματος, κεραυνοῖς κατεπερήθη. διδάσκοντος, οἶμα, τῆ λόγος διὰ τῆς ἰσορίας, ὅτι πέρας ἐστὶ τῆς κατ' ὑπερηφανίαν ἐπάρσεως ἢ εἰς τὸ ὑπόγειον κάδοδος. καὶ τάχα τις διὰ τέτων ὀρμώμενος, ἔκ ἀπεικότως ἀνοδὸν ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν ὑπερηφανίαν ὀρίσαιτο. εἰ δὲ πρὸς τὸ ἀνάντιον τῇ τῶν πολλῶν ὑπολήψει φέρεται ἡ διάνοια, μηδὲν θαυμάσης. τοῖς γὰρ πολλοῖς δοκεῖ τὸ ὑπὲρ τῆς ἄλλης εἶναι. τῷ ὀνόματι τῆς ὑπερηφανίας σημαίνεσθαι. ἢ δὲ τῶν ἰσορηθῆτων ἀλήθεια βεβαιοῖ τὸν ἡμέτερον ὄρον. εἰ γὰρ οἱ ὑπὲρ τῆς ἄλλης ἑαυτὰς ἄραντες, κατὰ πῶ κατέδυσαν, χάσματι τῆς γῆς διαχῆσης· ἔκ ἄν τις καταγνοίῃ τῆ ὄρη, τῆ τὴν ὑπερηφανίαν, τὴν κατωτάτω πλῶσιν εἶναι ὀρίζομῆς. πρὸς ταῦτα βλέποντας, μετρίάζειν παιδοῦσι ὁ Μωϋσῆς, καὶ μὴ ἐπαίρεσθαι τοῖς κατορθώμασιν, ἀλλ' αἰετὸ παρὸν εὐ διατίθεσθαι.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε μὲν τὸν Θεὸν ἐπέειρασαν ἐν ἀνύδρῳ, ἔδωκεν αὐτοῖς ὡς ἀμνησίκακος

Ζ Φανίας σημαίνεσθαι. ἢ δὲ τῶν ἰσορηθῆτων ἀλήθεια βεβαιοῖ τὸν ἡμέτερον ὄρον. εἰ γὰρ οἱ ὑπὲρ τῆς ἄλλης ἑαυτὰς ἄραντες, κατὰ πῶ κατέδυσαν, χάσματι τῆς γῆς διαχῆσης· ἔκ ἄν τις καταγνοίῃ τῆ ὄρη, τῆ τὴν ὑπερηφανίαν, τὴν κατωτάτω πλῶσιν εἶναι ὀρίζομῆς. πρὸς ταῦτα βλέποντας, μετρίάζειν παιδοῦσι ὁ Μωϋσῆς, καὶ μὴ ἐπαίρεσθαι τοῖς κατορθώμασιν, ἀλλ' αἰετὸ παρὸν εὐ διατίθεσθαι.

Η ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτε μὲν τὸν Θεὸν ἐπέειρασαν ἐν ἀνύδρῳ, ἔδωκεν αὐτοῖς ὡς ἀμνησίκακος

(1) Ὅμοια τέτοις τὰ τῆ Προκοπ. τὰ ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἐδεε γὰρ καὶ λόγος. ἐ τῆς Λύγ. κώδ.

κακος τὰ αἰτήματα αὐτῶν ὅτε δὲ παρώρ-
γισαν τὸν Μωϋσῶν, τλιικαῦτα ἠλοῖχθη ἡ
γῆ, καὶ κατέπιεν αὐτὰς. ἔδει γὰρ μὴ κα-
Ρωμ. 11. 22. ταφρονηθῶναι τὰς θεράποντας. ἴδε ἔν,
» Φησὶν ὁ Ἀπόστολος, χρηστότητα Θεῶ καὶ
» ἀποτομίαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπανίσταται ἡ κλι-
σις τοῖς ἐπανισαμείοις Θεῶ καὶ ὁ θάνα-
τος πικρότατος, οἷος ὁ δαίμωνων· οἱ ζῶν-
τες εἰς ἄδης καταβήσονται. τοῖς δὲ προη-
γυμείοις σωέλκεται τὰ ἀκολυθήματα, οἷ-
Ματθ. 13. 49. και καὶ κλήν. ἐξελεύσονται, Φησὶν, οἱ Ἄγ-
50. » γελοι καὶ ἀφοριῶσι τὰς ἀσεβεῖς ἐκ μέσ-
» τῶν δικαίων, καὶ ἐκβαλῶσιν αὐτὰς εἰς τὸ
» σκότος τὸ ἐξώτερον. αἰδεύμα γὰρ ταῦτα
τῆ τέλως.

ιδ. Καὶ κατέβησαν αὐτοὶ, καὶ πάν-
τα ὅσα ἐσὶν αὐτοῖς ζῶντες εἰς ἄδης,
καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰς ἡ γῆ, καὶ ἀπώ-
λοντο ἐκ μέσ- τῆς σωμαγωγῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημαίνει σαφῶς, ὅτι πόμα
ἐστὶ τῆ ἄδης ἡ γῆ.

ιε. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κύκλω αὐ-
τῶν ἐφυγον ἀπὸ τῆς Φωνῆς αὐτῶν,
ὅτι εἶπαν, λέγοντες, μήποτε κατα-
πίη ἡμᾶς ἡ γῆ.

ισ. Καὶ πῦρ ἐξῆλθε παρὰ Κυρίου,
καὶ κατέφαγε τὰς πεντήκοντα καὶ
διακοσίους ἄνδρας τὰς προσφέροντας
τὸ θυμίαμα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ ὁ Ὄζιας τῆτο
ποιήσας, ἐλεπρώθη.

ισζ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν,

ιη. Καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν Ἀαρῶν
τὸν ἱερέα, ἀνέλεθε τὰ πυρεῖα τὰ
χαλκᾶ ἐκ μέσ- τῶν κατακεκαυμέ-
νων, καὶ τὸ πῦρ τὸ ἄλλότριον τῆτο
σπείρον ἐκεῖ, ὅτι ἠγίασαν τὰ πυρεῖα

ισθ. Τῶν ἀμαρτωλῶν τῆτων ἐν ταῖς ψυ-
χαῖς αὐτῶν, καὶ ποιήσον αὐτὰ λεπί-
δας ἐλατὰς περίθεμα τῷ θυσιαση-
ρίῳ, ὅτι προσλήχθησαν ἐναντι Κυ-
ρίου καὶ ἠγιάσθησαν. καὶ ἐγένοντο εἰς
σημεῖον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἄλλότριον πῦρ
διασπείρεται· οἱ γὰρ γῆνοι λόγοι τῶν ἐπα-
νισαμίων ἀπορρίπτονται· οἱ δὲ θεοὶ, κρα-
Λεκ. 12. 49. τῆσι. πῦρ γὰρ Φησὶν ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ
» τὴν γῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ προσέταξεν ὁ
Θεὸς τὰ τῶν θασιασῶν πυρεῖα τῷ θυσια-
σηρίῳ ὑπενόσαι περίθεμα; Εἰς ἔλεγχον
τῶν κατὰ τῆς ἱερωσύνης θρασυομένων,
καὶ βεβαίωσιν τῶν ἱερουργεῖν προσεταγμέ-
νων. τῆτο γὰρ ἐπήγαγε μνημόσιον τοῖς
» υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὅπως ἂν μὴ προσθῆ μηδεὶς
» ἀλλογενῆς, ὅς ἐκ ἐσὶν ἐκ τῆ σπέρματος
» Ἀαρῶν, ἐπιθέσθαι θυμίαμα ἐναντι Κυρίου.
τῆτε χάριν καὶ τὴν βλασῆσασαν ράβδον
ἀντεθῶναι προσέταξεν εἰς τὴν κιβωτόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡς περὶ ὁ χαλκῆς ὄφει
σημεῖον τῆς ἀπιστίας αὐτῶν, ἔτω καὶ τὰ
πυρεῖα τῶν περὶ Κορὲ καὶ Δαθάν [καὶ Ἀβι-
ρῶν,] περίθεμα ὄντα τῷ θυσιασηρίῳ.

ι. Καὶ ἔλαβεν Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀα-
ρῶν τὰ ἱερέως τὰ πυρεῖα τὰ χαλκᾶ,
ὅσα προσλήεγκαν οἱ κατακεκαυμέ-
νοι, καὶ προσέθησαν αὐτὰ περίθεμα
τῷ θυσιασηρίῳ.

Β ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θεὸς προσάξει τὰ
τῶν ἀσεβῶν θυματήρια τῷ θυσιασηρίῳ
περιβάλλεται· γέγονε γὰρ ἅγια διὰ τὸ
προσνεχθῆναι Θεῶ, καίτοι τῆς προσα-
γωγῆς αὐτῶν κατὰ Θεὸν γινόμενης. μέ-
γα ἐν τῷ προσφέρειν Θεῶ τῷ ἔτω τιμῶντι
τὰ προσφερόμενα.

ια. Μνημόσιον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
ὅπως ἂν μὴ προσέλθῃ μηδεὶς ἄλλο-
γενῆς, ὅς ἐκ ἐσὶν ἐκ τῆ σπέρματος
Γ Ἀαρῶν, ἐπιθέσθαι θυμίαμα ἐναντι
Κυρίου· καὶ ἐκ ἐσὶν ὡς περὶ Κορὲ, καὶ
ἡ ἐπισύσασις αὐτῆ, καθὰ ἐλάλησε
Κύριος ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μνημόσιον τῆς τι-
μωρίας τῶν ἀθέσμως προσνεγκόντων, ὡς
ἅγια γινόμενα, διὰ τὸ προσνεχθῆναι
Θεῶ, καίτοι τῆς προσαγωγῆς αὐτῶν κα-
Δ τὰ Θεὸν γινόμενης.

ιβ. Καὶ ἐγόγγυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
τῆ ἐπαύριον ἐπὶ Μωϋσῶν καὶ Ἀαρῶν,
λέγοντες, ὑμεῖς ἀπειλάγκατε τὸν
λαὸν Κυρίου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐνταῦθα ἐξελέγγε-
ται τῆ λαὸ ἡ πρὸς τὰς ἐπανισαμίας ὁμό-
νοια. εἰπόντες γὰρ, οἱ περὶ τὸν Μωϋσῶν
ἀπειλάγκασι τὸν τῆ Θεῶ λαὸν, ἐπισωμά-
γονται κατ' αὐτῶν, καὶ Θεὸς τὸ ἔργον εἶναι
Ε λέγοντες, ἀλλ' ἐξ ἐπιβελῆς αὐτῶν. ὅπερ
ἐστὶ μαγείας ὑποψία.

ικγ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπισυρρέ-
φῆσαι τὴν σωμαγωγίαν ἐπὶ Μωϋσῶν
καὶ Ἀαρῶν, καὶ ὤρμησαν ἐπὶ τὴν
σκίωλιν τῆ μαρτυρίαν· καὶ τὴν δε ἐκάλ-
λυψεν ἡ νεφέλη, καὶ ὠφθη ἡ δόξα
ικδ. Κυρίου. Καὶ εἰσῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἀα-
ρῶν κατὰ πρόσωπον τῆς σκίωλης τῆ
μαρτυρίας.

ικε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
ικς. Μωϋσῶν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, Ἐκχω-
ρήσατε ἐκ μέσ- τῆς σωμαγωγῆς ταύ-
της, καὶ ἐξαναλώσω αὐτὰς εἰς ἅπαξ,
καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πάλιν ἡ κατὰ πάντων ἀπέ-
Η λῆ τῆς κατὰ κοινωνίαν ἀπωλείας.

ικζ. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Ἀα-
ρῶν, λάβε τὸ πυρεῖον, καὶ ἐπίθε-
ἐπ' αὐτῷ πῦρ ἀπὸ τῆ θυσιασηρίαν, καὶ

ἐπίβαλε ἐπ' αὐτῷ θυμίαμα, καὶ ἀπέ-
νευγε τὸ τάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν,
καὶ ἐξήλασεν περὶ αὐτῶν. ἐξῆλθε γὰρ
ὄργη ἀπὸ προσώπου Κυρίου, ἤρξατο
θραύειν τὸν λαόν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄρχοντας γὰρ τὸ
μὴ ἀποσείεσθαι (1) τὸν λαόν, μὴδ' ἂν πά-
χῃ (2) ὑπ' αὐτῆ. καὶ ὁ ἀληθὴς ἄρχων, ὁ

Λευκ. 23. 34. Κύριος ἡμῶν, πᾶτερ ἄφες αὐτοῖς.

κη. Καὶ ἔλαβεν Ἀαρὼν καθάπερ
ἐλάλησεν αὐτῷ Μωϋσῆς. (3) καὶ ἤδη
ἐνήρητο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ. καὶ
ἔλαβε, καὶ ἐπέβαλε τὸ θυμίαμα,
καὶ ἐξήλασατο περὶ τῆς λαῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτως ἀναργῶς ἐδείχθη ὁ
ἀρχιερεὺς ὁ ἐκλελεγμένος ὑπὸ Θεοῦ πρὸς
ἰλασμόν ὑπὲρ τῆς λαῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. (4) Ἐδείχθη καὶ δύ-
ναμις δυνάμεις δυνάμεις, πρὸς τὴν ἀνάλογον
ἔχει τὸ θυμίαμα ἀναχωρεῖσθαι πρὸς Θεόν.
τὸ γὰρ θυμίαμα τύπος ἐστὶ τῆς δυνάμεις καὶ
Ψαλ. 140. 2. καθαρῶς προσδοχῆς. ὡς τὸ, καθύψι-
» θήτω ἡ προσδοχὴ μου, καὶ τὰ ἔξῃς.

κθ. Καὶ ἔση ἀναμέσον τῶν τεθ-
νηκότων καὶ τῶν ζώντων, καὶ ἐκόπα-
σεν ἡ θραῦσις.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διαλεχίσει τῷ θυ-
μιάματι μέσον ζώντων καὶ τεθνηκότων ὁ
Ἀαρὼν, καὶ δέκνυται τοῖς ἔργοις ἐξελεγ-
μένος ὑπὸ Θεοῦ πρὸς ἰλασμόν τῆς λαῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μέρος ἀπόλυται,
καὶ τὸ πλεόν μέρος παιδύεται, καὶ ἡμῖν
παράδειγμα καταλέλειπται.

λ. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν
τῇ θραύσει τέσσαρες καὶ δέκα χιλιά-
δες καὶ ἑπτακόσιοι, χωρὶς τῶν τεθνη-
λά. κότων ἕνεκεν Κορέ. Καὶ ἐπέσειψεν
Ἀαρὼν πρὸς Μωϋσῆν ἐπὶ τῷ θυμῶν
τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας, καὶ ἐκόπα-
σεν ἡ θραῦσις.

λβ. (5) Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
λγ. Μωϋσῆν, λέγων, Λάλησον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, καὶ λάβε παρ' αὐτῶν ῥάβδον
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν παρὰ πάν-
των τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, καὶ κατ'
οἴκους πατριῶν αὐτῶν, δώδεκα ῥάβ-
δος, καὶ ἐκάστω τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐπί-
γραψον ἐπὶ τῆς ῥάβδος αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι ψήφω τῇ ἀνωθεν,
καὶ ἐκὶ θελήματι Μωσέως τὴν τῆς ἱερωσύ-
νης τάξιν Ἀαρὼν ἐκλήρωσατο, [διατρανῆν
ἐθέλων ὁ νομοθέτης, εἰς τὸν πανάριστον
» ἔφη Μωσέα· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
» καὶ λάβε παρ' αὐτῶν ῥάβδον.]

(1) Τὸ μὴ προίεσθαι. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Πάχῃ κακῶς. ὁ αὐτ.

(3) Μωϋσῆς, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν συναγωγὴν. καὶ εἰρημ. ἐκδόσ.

(4) Κυρίως ψαλμῶς ἐπιγράφει ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(5) Ἐντεῦθεν ἀρχεται τὸ 17. κεφ. ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδόσ.

(6) Ἄλλως σωτηραγωγία εἰσὶν ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 343.

A ** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ὡς δ' ἂν μᾶλλον
παιδῶν οἱ ἄνθρωποι θεοῦ παραγίνε-
σθαι τῆς ἱερωσύνης τὴν χάριν τοῖς ἀξιμέ-
νοις, ῥάβδος ἐξ ἐκάστης φυλῆς παρὰ τῶν
ἐξεχόντων κομίζεται, γραμμασίῳ ἰδίῳ ἐκά-
στω κατασημειωμένῃ τῆ δεδωκότος, ἐν αἷς
τῷ καὶ ἡ Ἀαρὼν τῆ ἱερέως. ταύτας δὲ προ-
δαῖς τῷ ναῷ, διὰ τῶν Φανεροῖ τῷ λαῷ
τῷ περὶ τῆς ἱερωσύνης τῆ Θεοῦ ψήφον.

B ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκάστη ῥάβδω κε-
λεύει ἐπιγραφῶναι τὸ τῆ ἀρχόντος ὄνομα
ἀντὶ τῆς φυλῆς ἀπάσης, ἧς ἀρχαί, πρὸς
τὸ μηδὲν ἕτερον ἀντιποιεῖσθαι τῆς ἱερω-
σύνης, πλὴν τῆ ἐπιγεγραμμένης. τὸ δὲ
πάν τῆτο διὰ τὴν τῆ Λοῦ Φυλῆν, ὡς ἂν ὁ
ταύτης ἀρχων Ἀαρὼν ἔχη τὸ γέρας.

λδ. Καὶ τὸ ὄνομα Ἀαρὼν ἐπίγρα-
ψον ἐπὶ τῆς ῥάβδος Λοῦ. ἐστὶ γὰρ
ῥάβδος μία· κατὰ Φυλῆν οἴκους πα-
λε. τριῶν δώσασσι. Καὶ θήσεις αὐτὰς ἐν
τῇ σκηνῇ τῆ μαρτυρίας, κατέναντι τῆ
μαρτυρίας, ἐν οἷς γνωσθήσομαι σοὶ ἐκά.

λε. Καὶ ἔσομαι ὁ ἄνθρωπος ὃν ἂν ἐκλέξω-
μαι αὐτὸν, ἡ ῥάβδος αὐτῆ ἐκβλα-
σήσει. καὶ περιελῶ ἀπὸ σῆ τὸν γογ-
γυσμὸν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅσα αὐτοῖ γογ-
λζ. γύξασιν ἐφ' ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησε Μωϋ-
σῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. καὶ ἔδωκαν αὐ-
τῷ πάντες οἱ ἀρχόντες αὐτῶν ῥάβ-
δον· τῷ ἀρχοντι τῷ ἐνὶ ῥάβδον κατ'
ἀρχοντα, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,
δώδεκα ῥάβδος. καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν
λθ. ἀναμέσον τῶν ῥάβδων αὐτῶν. Καὶ
ἐπέθηκε Μωϋσῆς τὰς ῥάβδος ἐν τῇ
σκηνῇ τῆ μαρτυρίας.

λθ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ
εἰσῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν εἰς τὴν
σκηνὴν τῆ μαρτυρίας. καὶ ἰδὲ ἐβλάστη-
σεν ἡ ῥάβδος ἡ Ἀαρὼν εἰς οἶνον Λοῦ,
καὶ ἐξέλιπε βλαστὸν, καὶ ἐξέλιθησεν
ἄνθη, καὶ ἐβλάστησε κάρυα.

οἱ ἑβδομήκοντα, κάρυα· οἱ δὲ λοιποὶ,
ἀμύγδαλα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἐξανθήσασθαι τὴν
ῥάβδον κάρυα, πρῶτον μὲν ἔδει ἀπεικὸς ἐκ
κάρυας εἰληφέναι τὴν ῥάβδον· τὴν γὰρ οὐ
ἔδει τοῖς παλαιῶν τὴ καὶ τοιοῖς δέ τισιν ἀπο-
κεχρησθῆναι σκηπτοῖς· ἔπειτα δὲ καὶ ἀγ-
ρυπνίας σύμβολον νοοῖ· ἂν ἐκότως ἡ κα-
ρυῖνη ῥάβδος· ὡς καὶ Ἰερεμῆα ὁρῶντι ῥάβδον
» καρυῖνι Φησὶν ὁ Θεός, ὅτι καλῶς ὄρας· Ἰερ. 1. 12.
» ἰδὲ γὰρ ἐγὼ ἐγγήγορα ἐπὶ τῆς λόγους μου.
ἐγγήγορσις δὲ ὡσπερ ἐξ ὑπνους γέγοναι ἡ
ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσις τῆ Χριστοῦ. (6)

ΣΕΥΤΗ.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Τῆ λόγῃ δηλέντος, ὡς ὁ Χρισὸς ἐν ἑαυτῷ, καθάπερ κιβωτὸς, περιέχων τὸν νόμον, καὶ τῷ λυδίτικῷ ἱερῶσι μὲν ἐπέκρυψε· καὶ ἀτονήσαντα ταῦτα ἤδη καὶ ἀποξηρανθέντα, καρπὸς ἐνεργεῖν διὰ τῆ ἀνδρείας τῆς οὐρανοῦ πολιτείας ἐποίησε. τίνες δὲ οἱ καρποὶ; κάρυα. τῆς γὰρ νομικῆς καὶ παιδευτικῆς ῥάβδος κάρυον ὁ καρπός. τῆ δὲ κάρυος, τὸ μὲν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ λέπος, συμπλίκον πῶς ἐστὶ καὶ δρυμύ· τὸ δὲ μετὰ τῆτο, σερόν· ἀμφοῦ δὲ περιέχοντα τὸ ἀπαλόν, καὶ πρὸς βρωσὶν ἐπιτήδειον καὶ ἀπόλαυσιν. καὶ αὕτη δὲ καθ' ἑαυτῷ ἢ ῥάβδος ἀνθήσασα, διὰ τὸ πλῆσιον τῶν πνευματικῶν νοημάτων, ἐτέρως ἡμῖν προμυλῶναι Χριστὸν τὸν ἐξ Ἰεσοῦ καὶ Δαβὶδ κατὰ σάρκα βλαστήσαντα, ἐν ᾧ τὸ μαρτυρῆσαι ἡμῶν γένος ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἠνθίσθη καὶ ἀνήθησε.

**** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.** Αἱ μὲν τῶν ἄλλων ῥάβδοι, ὅπερ ἦσαν, διέμεναν· ἢ δὲ τῆ ἱερέως, αὕτη ἐν ἑαυτῇ ῥιζωθεῖσα, ἔδιδε ἀλλοτρίας ἱμαῶδες, ἀλλὰ τῆς θεοῦ ἐν αὐτῇ ἀπεδείχθη δυνάμεως, κλάδους καὶ καρπὸς ἀνεβλάθησε· καὶ προήλθεν ὁ καρπὸς εἰς τελείωσιν. κάρυον δὲ ἡ ὁ καρπός. ἔστι γινόμενα, πρὸς οὐρανόθεν ἐπαιδευθῆσαι πᾶν τὸ ὑπήκουον. νοεῖν δὲ προσήκει διὰ τῆ καρπῆ, ὅν ἢ ῥάβδος ἐβλάθησε τῆ ἱερέως, οἷον χρῆμα εἶναι τὸν ἐν ἱερῶσι μὲν βίον ἐγκρατῆ τινα καὶ κατεσυμμένον, καὶ περιεσκληρότα τῇ φαινομένη ζῳῇ· ἐνδοθεῖν δὲ τὸ ἐδωδίμον ἐν τῷ κρυπλῷ καὶ ἀφανεί περιέχοντα. ὁ τότε ἀνακαλύπτεται, ὅταν πεπανθῇ τῷ χρόνῳ ἢ βρωσὶς, καὶ περιεργαγῇ τὸ σφόδρον περιβόλαιον, καὶ περιτριβῇ τὸ ξυλῶδες ἐκείνο τῆ ἐδωδίμῃ προκαλύμματι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Δόξαν ἐδήλα τὸ σημεῖον ἐπὶ τῶν ἱερῶσι μὲν ἀξιώθεντων κατὰ χάριν Θεοῦ. καὶ τῆτο ἀναλογίαν ἔχει πρὸς νεκρῶν ἀναβίωσιν. τὸ δὲ τῆ κάρυος εἶδος, εἰς ἀγαθὸν ἄνδρα· ὅτι τὸ ἐδωδίμον αὐτῆ κεκαλύπτεται, καθάπερ ἢ ἀρετῆ ἐν ψυχῆς ἔξει, καὶ ἐκ ἐν σώματος ὄψει. δυσθεωρητὸς δὲ ἢ καρδία, καὶ Θεὸς τὸ γινώσκαι καρδίαν· καὶ μάλιστα τῆτο ἠρμῶσεν ἱερεῦσι· λαῷ δὲ σύκα καὶ συκῆ παραβάλλεται, καθὸ ἐπιπόλαιον αὐτῶν τὸ καλόν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τελείαν ἀρετῶν ἀνιτίζεται. ὡπερ γὰρ ἐν κάρυῳ

A ταυτόν ἐστιν ἀρχὴ καὶ τέλος, ἀρχὴ μὲν ἢ σπέρμα, τέλος δὲ ἢ καρπός· ἔτις ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν. ἐκάστη γὰρ συμβέβηκεν εἶναι καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος· ἀρχὴ μὲν, ὅτι ἐκ ἐξ ἐτέρας δυνάμεως, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς φύεται· τέλος δὲ, ὅτι πρὸς αὐτῷ ὁ κατὰ φύσιν βίος σπύδα. μία μὲν αἰτία, ἢ δὲ· λέγεται δὲ καὶ ἐτέρα τῆς προτέρας ἐμφαντικώτερα· κάρυος τὸ μὲν, φλοιῶδες ἐστὶ πικρὸν, τὸ δ' εἶσω περιέμενον ὡσανεὶ ξύλινον ἔρκος, σφυρῶν εὐμάλα καὶ κραταῖον. οἷς ἀμφοτέροις ὁ καρπὸς ἐγκατακεκλεισμένος, ἐκ εἰς εὐληπτός. τῆτο ποιῶνται σύμβολον ἀσκητικῆς ψυχῆς· ἀφ' ἧς προτρέπεται αὐτῷ οἶεται δὲ ἐπ' ἀρετῶν, ἀναδιδάσκων ὅτι πόνῳ προετυχεῖν ἀναγκαῖον· πικρὸν δὲ καὶ ἀντιτυπὲς καὶ σκληρὸν ὁ πόνος, ἐξ ἧς φύεται τὰ γαθόν, ἔστι χάριν ἢ μαλακισέον. ὁ μὲν γὰρ τὸν πόνον φεύγων, φεύγει τὰ γαθὰ. ὁ δ' αὐτὸν τλητικῶς καὶ ἀνδρείως ὑπομείνων τὰ δυσκαρτέρητα, σπύδα πρὸς μακαριότητα.

μ. Καὶ ἐξέλεγε Μωϋσῆς πᾶσας τὰς ῥάβδους ἀπὸ προσώπου Κυρίου πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ. καὶ εἶδον, καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τῷ ῥάβδον αὐτῆ.

μα. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἀπόθευ τῷ ῥάβδον Ἀαρῶν ἐνώπιον τῶν μαρτυριῶν εἰς διατήρησιν, εἰς σημεῖον τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνηκόων· καὶ παυσάτω ὁ γογγυσμὸς αὐτῶν ἀπ' ἐμῆ, καὶ μὴ ἀποθάνωσι. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς καὶ Ἀαρῶν ὅσα συνέταξε Κύριος μωϋσῆ, ἔτις ἐποίησε. Καὶ εἶπὸν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Μωϋσῆν, λέγοντες, ἴδὲ ἐξανηλώμεθα, ἀπολώλαμεν, παρανηλώμεθα.

μδ. Πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῆς σκλήρης Κυρίου, ἀποθνήσκει. ἔως εἰς τέλος ἀποθάνωμεν;

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ ῥάδιον τὸ πλησιάζειν Θεῷ. διὰ τῆτο μετὰ τῷ κρίσειν ἐξωθῆνται οἱ πονηροί· πρὸ δὲ τῆς κρίσεως εἰσὶν ἐν κόσμῳ, ἐκ ὡς ἀξιοί, ἀλλ' ἀνδιδόμενός χρόνος πρὸς μετάνοιαν.

Κ Ε Φ . Ι Η .

α. **Κ**αὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἀαρῶν, λέγων, σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σε καὶ ὁ οἶκος τῆ πατρός σε μετὰ σε λήψετε τὰς ἀμαρτίας τῶν ἁγίων, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σε λήψετε τὰς ἀμαρτίας τῆς ἱερατείας ὑμῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σε καὶ ὁ οἶκος τῆ πατρός σε συμβασάσετε τῷ παρανομίαν τῆ ἁγιασματος. Ἀπρόσιτα,

πλὴν τῶν ἱερέων, τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τοῖς Λυδίταις δὲ εἰναίφθισι, προαναίρων πάλιν τῷ ἀταξίαν, καὶ τὰς λειτουργίας κατ' ἀξίαν διαιρέμενος. τὸ μὲν γὰρ λειτουργεῖν Θεῷ, κοινὸν Λυδίτων· τὸ δὲ προσεῖναι τοῖς τῶν ἁγίων ἁγίοις, μόνον ἱερέων. **Η.** Καὶ μετ' ἐλίγη. Τὸ δὲ, λήψετε τὰς ἀμαρτίας τῆς ἱερατείας ὑμῶν, τὰς ἐκ παραβάσεως δηλαδὴ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο λέγει, ὅτι ἢ ὑπηρεσία τῆς ἱερατείας ὑμῖν δέδοται. καὶ εἶτι παρὰ τὸ

τὸ προσήκον γίνεται ἐν τῇ λειτουργίᾳ, ὑμεῖς τὸν ὑπὲρ τῶν ἀμελῶν, ἢ ἀπαιδούτων καὶ ἀμαρτῶν ἱερέων παρεῖχετε λόγον. 1. Τιμ. 5. 22. ἄνθρωποι καὶ ὁ Ἀπόστολος Φησί, χεῖρας ταχέως » μηδὲν ἐπιτίθει· ὡς τῶ χειροτονέντος ἢ καὶ τῶ προβαλλομένου, κοινωνέντος ταῖς ἀμαρτίας τῶ χειροτονουμένου.

β. Καὶ τῶν ἀδελφῶν σου φυλῆς Λαβὶ δῆμον τῶ πατρός σου προσάγαγε πρὸς σεαυτὸν, καὶ προσεδήτωσάν σοι, καὶ λειτουργήτωσάν σοι· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου μετὰ σὲ ἀπέναντι τῆς σκιῆς τῶ μαρτυρίας.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τετέσι πάντα τὰ ἄρσενά ἐκ τῶν ἱερέων καταγόμενα, ὡς δηλοῖ τὸ 5' κεφάλαιον τῶ Λαβίτικῶ.

γ. Καὶ φυλάξονταί τὰς φυλακάς σου· (1) πλὴν πρὸς τὰ σκόλη τὰ ἅγια, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἔπροσελεύσονται, καὶ ἐκ ἀποθανέντων καὶ ἔσονται καὶ ὑμεῖς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ πάλιν ἐνομοθέτησε, τῶν μὲν ἱερέων ἱεραργεῖν, τῶν δὲ Λαβίτικῶν ὑπεργεῖν, μήτε τῶ θυσιαστηρίῳ, μήτε τοῖς ἱεροῖς πελάζοντας σκόδρασι.

δ. Καὶ προσεδήσονται πρὸς σέ, καὶ φυλάξονταί τὰς φυλακάς τῆς σκιῆς τῶ μαρτυρίας, κατὰ πάσας τὰς λειτουργίας τῆς σκιῆς. καὶ ὁ ἄλλογενὴς ἔπροσελεύσεται πρὸς σέ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Γένος δὲ νῦν τὸ θεῖον ἐπιζητᾶται, καθὼ εἰσὶν ἀδελφοὶ Χριστοῦ οἱ ἅγιοι· ὧν ὁ διεσῶς ἔπρόσσει πρὸς Χριστὸν, ἔδὲ τοῖς ἁγίοις κοινωνεῖ τῆς λειτουργίας.

ε. Καὶ φυλάξασθαι τὰς φυλακάς τῶν ἁγίων, καὶ τὰς φυλακάς τῶ θυσιαστηρίων, καὶ ἐκ ἔσται ἔτι θυμὸς ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Καὶ ἐγὼ εἴληφα τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν Λαβίτικῶν ἐκ μέσων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ δόμα δεδομένοι Κυρίῳ, λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς σκιῆς τῶ μαρτυρίας.

ζ. Καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου μετὰ σὲ διατηρήσετε τὴν ἱερατείαν ὑμῶν, κατὰ πάντα τρόπον τῶ θυσιαστηρίων, καὶ τὸ ἔνδοθεν τῶ καταπετάσματος· καὶ λειτουργήσετε τὰς λειτουργίας δόμα τῆς ἱερατείας ὑμῶν. καὶ ὁ ἄλλογενὴς ὁ προσπορευόμενος ἀποθανεῖται.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ Σαμαρειτικὸν ἔτις ἔχει· » καὶ δόματι δώσω τὰς ἱερατείας ὑμῶν, ἀντὶ τῶ, ὅφειλετε φυλάσσειν τὰς λειτουργίας ὑμῶν. ἐπειδὴ ὡς κατὰ δωρεάν, καὶ κατ' ἐξαιρέτην ἐδόθη ὑμῖν ἡ ἱερατεία.

ΑΔΗΛΟΥ. Αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς μόνοι οἱ ἐιλημμμένοι καὶ κεχρισμένοι. δοκεῖ δὲ μοι ἐταῦθα περὶ τῆς θυσίας τῆς τελειώσεως λέγειν, ὡς ἐν τῇ Ἐξόδῳ (2) Φησί. τὰ γὰρ κρέα τῆς θυσίας ταύτης ἡδίων οἱ ἱερεῖς αὐτοὶ οἱ τελειούμενοι. τὸ γὰρ περὶ ἀμαρτίας τῶν ἱερέων ὅλον κατακαίεται ὡς τὸ Λαβίτικόν περιέχει. (3)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διήρηται γὰρ τὰ τῶν ἱερέων καὶ τὰ τῶν Λαβίτικῶν. καὶ οἱ μὲν ὑπεργεῖαν ἐν ταῖς λειτουργίαις, οἱ δὲ πρωταρχεῖαν ἰχύουσι.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ὅτι ὁ ἱερεὺς δόμα καὶ δῶρον δοκεῖ προσφέρειν τῶ Θεῷ τὴν λειτουργίαν τῆς ἱερωσύνης, ἢ τετίμηται παρὰ Θεοῦ. ὡς ὁ τὰς λειτουργίας δι' οὐλάθειαν παραπεμπόμενος, ἀγνοεῖ μείζονι περιπίπτων ἀμαρτήματι, μὴ ἀμοιβόμενος τὸν τιμήσαντα.

η. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν καὶ Ἀαρὼν, καὶ ἐγὼ ἰδὼ δέδωκα ὑμῖν τὴν διατήρησιν τῶν ἀπαρχῶν μου ἀπὸ πάντων τῶν ἡγιασμένων μοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· σοὶ δέδωκα αὐτὰ εἰς γέρας, καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σὲ νόμιμον αἰώνιον.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰδὼ δέδωκα ὑμῖν » τὴν διατήρησιν τῶν εἰσολῶν μου. τῶ ἱερῶ γένει πᾶν εἶδος ἀπονέμει θυσίας, τὰ ἀπὸ πλημμελείας, τὰ ἀπὸ ἀμαρτίας. ὄνομα γὰρ τῇ ὑπὲρ ἀμαρτίας θυσίᾳ, ἀμαρτία. καὶ Παῦλος γὰρ νομικῇ χρησάμενος λέξει, Φησί· τὸν μὴ γνόντα ἀμαρτίαν, ὑπὲρ 2. Κορ. 5. 21. » ἡμῶν ἀμαρτίαν ἐποίησε. τέθειται γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ὡς ἀρνίον ἄκακον. » τοῦτον καὶ τὸ, ἀμαρτίας λαβὲ μου φάγον· Ὡς. 4. 8. » τὰς, τετέσι τὰ ὑπὲρ ἀμαρτίας τῶ λαβὲ μου, βρωσὶς ἔσται τοῖς ἱερεῦσι.

θ. Καὶ τῶτο ἔσω ὑμῖν ἀπὸ πάντων ἡγιασμένων ἁγίων τῶν καρπωμάτων ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θυσιασμάτων αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πάσης τῆς πλημμελείας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν, ὅσα ἀποδιδόασί μοι ἀπὸ πάντων τῶν ἁγίων, σοὶ ἔσται καὶ τοῖς υἱοῖς σου. Ἐν τῶ ἁγίῳ τῶν ἁγίων φάγεσθε αὐτὰ· πᾶν ἄρσενικὸν φάγεσθε αὐτὰ· σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου. ἅγια ἔσται. Καὶ τῶτο ἔσται ὑμῖν ἀπαρχῶν δωματίων αὐτῶν, ἀπὸ πάντων τῶν ἐπιθεμάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· σοὶ δέδωκα αὐτὰ καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς θυγατράσι σου νόμιμον αἰώνιον. πᾶς καθαρὸς ἐν τῶ οἴκῳ σου ἔδεσται αὐτὰ.

Η ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὰ μὲν τῶν θυσιῶν λείψανα, μόνοις ἂν πρέποι τοῖς ἡγιασμένοις εἰς

(1) Τὰς φυλακάς σου, καὶ τὰς φυλακάς τῆς σκιῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδῶ.

(2) Ἐν κεφ. 29.

(3) Ἐν κεφ. 8.

εἰς χρεῖαν, καὶ ὡς βρωῖσις ἔσαι κοινή, καὶ τόπος ἅγιος ὁ πρέπων αὐτοῖς· τὰ δὲ ὅσα περ ἐστὶν ἐν δωροφορίας τάξει προσε-
 ἠνευγμένα παρὰ λαῶν, δούτερον πως ἐφ'
 ἑαυτοῖς ἔχει λόγον, καὶ παντὶ προσκεί-
 σεται τῷ οἰκείῳ τοῖς ἱεροῦργοις, εἰ μόνον
 εἴη καθαρὸς, τετῆσιν ἀβέβηλος· κατὰ
 μὲν τὸν νόμον, εἰ μὴ ἀπερίτμητος, εἰ μὴ
 ἀλλογενῆς, εἰ μὴ λεπρὸς καὶ γονορροῦχός·
 κατὰ δὲ τὸ δόξαγγέλιον καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς
 ἐκκλησίαν, εἰ μὴ ἀνιέρως τε καὶ ἄπιστος,
 εἰ δούσεβης καὶ Φιλόθεος.

ιβ. Πᾶσα ἀπαρχὴ ἐλαίω, καὶ
 πᾶσα ἀπαρχὴ οἴνου καὶ σίτου, ἀπαρ-
 χὴ αὐτῶν ὅσα ἂν δώσι τῷ Κυρίῳ, σοὶ
 δέδωκά αὐτά.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα διδάσκει ἢ τίνα
 χρῆ τῆς ἱερέας λαμβάνειν. τὰς γὰρ αὐ-
 τῷ προσφερομένης ἀπαρχὰς οἴνου, καὶ σί-
 του, καὶ ἐλαίου, καὶ ἄρτων, αὐτὰς ἐδίαιεν
 ἐκέλευσε. καὶ μῆτοι καὶ τὰ ἀναθήματα
 καὶ τὰ πρωτότοκα αὐτὰς πάλιν λαμβά-
 νειν διηγόρδουσε. τῶν μὲν ἀκαθάρτων κλη-
 νῶν ὀρίσας τὰ λύτρα· ἢ λύτρωσις γὰρ
 αὐτῆ, Φησὶν, ἀπὸ μιλιαῖς· ἢ σωτήμησις
 πᾶντε σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον.
 ἑκοσι ὀβολοί εἰσι. τῶν δὲ καθαρῶν πρω-
 τοτόκων, τὸ μὲν αἷμα ἐκχεθῆναι προ-
 σέταξε παρὰ τῷ τῆ θυσιασθηρῆς βᾶσιν,
 [τὸ δὲ σῆαρ προσνεχθῆναι.] τὰ δὲ κρέα
 αὐτὰς λαμβάνειν. ὡπερ δὴ τὸ σηθωῖον,
 καὶ τὸν βραχίονα, ἀπὸ τῶν ἄλλων θυ-
 ματων κομίζονται.

ιγ. Τὰ πρωτογενήματα πάντα
 ὅσα ἐν τῇ γῆ αὐτῶν, ὅσα ἀνεπέγκωσι
 Κυρίῳ, σοὶ ἔσαι. πᾶς καθαρὸς ἐν τῷ
 οἴκῳ σε ἔδετα αὐτά. Πᾶν ἀνατεθε-
 ματισμένον ἐν ἡοῖς Ἰσραὴλ, σοὶ ἔσαι.

ιδ. Καὶ πᾶν διανοῖγον πᾶσαν μή-
 τραν ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ὅσα προ-
 σφέρουσι Κυρίῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως
 κτηνῆς, σοὶ ἔσαι. αἷμα ἢ λύτρωσις
 λυτρωθήσεται τὰ πρωτότοκα τῶν
 ἀνθρώπων, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν
 κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων λυτρώση.

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ τῆς θυσίας τῆ σωτη-
 ρῆς Φησί.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ μὲν τῶν ἀνθρώ-
 πων, διὰ τιμῶν· ἔ γὰρ σφακλίον τὰ λο-
 γικὰ ἐν ἴσῳ τοῖς ἀλογοῖς· τὰ δὲ τῶν κτη-
 νῶν, δι' ἀτιμίαν, ὅτι ἀκαθάρτα, καὶ τῆς
 εἰς Θεὸν ἀνόδοσ τῶν καλῶς μεδισαμένων
 ψυχῶν ἔκ ἔχει σύμβολον. τὸ δὲ λύτρον (1)
 μὴ ἐπὶ Φθορᾷ πάθῶν, ἀλλ' ἐπὶ ζωῇ κόσμῳ
 ὅτι πέπονθεν ἀντὶ δικαίων καὶ ἀδίκων, κα-
 θαρῶν καὶ μὴ καθαρῶν.

ιε. Καὶ ἡ λύτρωσις αὐτῆ, ἀπὸ
 μιλιαῖς· ἢ σωτήμησις πέντε σίκλων,

(1) Χριστὸς δὲ τὸ λύτρον. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(2) Ἄλλα θύματα γίνονται εἰς ἀπαρχὰς. ὁ τε Ἀλεξάν. κώδ. καὶ ὁ τῆς Λύγ.

Α κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον εἰκοσι
 ὀβολοί εἰσι.

ιζ. Πλὴν πρωτότοκα μόχων καὶ
 πρωτότοκα προβάτων καὶ πρωτότο-
 κα αἰγῶν ἔ λυτρώση· ἅγια εἰς· καὶ
 τὸ αἷμα αὐτῶν προχεεῖς πρὸς τὸ θυ-
 σιασθηρῆον, καὶ τὸ σῆαρ ἀνοίσεις κάρ-
 πωμα εἰς ὄσμῳ δωδίας Κυρίῳ.

Β ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπὶ τῶν καθαρῶν
 ζῶων ἔ ζητεῖται λύτρωσις, ἀλλὰ θύμα-
 τα. (2) γίνεται δὲ εἰς ἀπαρχὰς, καὶ εἰς
 δωχίαν τῶν τεθυκότων. ταῦτα δὲ αὐτῆ
 τύπον ἐπέχει τῆ ὄντος καθαρῆς πρωτοτό-
 κης, καὶ τῶν κατ' αὐτῶν ἄκρως τετυπω-
 μένων. ὅς ἔ δώσει, Φησὶν, ἐξέλασμα ἑαυ-
 τῆ, καὶ τῷ τιμῶ τῆς λυτρώσεως τῆς ψυ-
 χῆς αὐτῆ. ταῦτα γὰρ καὶ ἀντὶ τῶν πρω-
 τοτόκων τῶν ἀνθρώπων ἐν τύπῳ Χριστοῦ
 προσήγετο. τῆτων τὸ αἷμα, τῷ ἄνω χώ-
 ρησιν ἐδήλω τῶν ἁγίων ψυχῶν, προσχεό-
 μνον τῷ θυσιασθηρῶ, ἐπόμνον τῷ δωά-
 μει ἀναβάντι Χριστῷ, δεχομένῳ τὰ πνύδ-
 ματα τῶν ἐπομένων.

Γ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ, σῆαρ ἀνοίσεις, τῷ
 ποιότητα τῆς ἀρετῆς οἰκειωμένῳ Θεῷ.

ιη. Καὶ τὰ κρέα ἔσαι σοι, καθὰ
 ἢ τὸ σηθωῖον τῆ ἐπιθέματος· καὶ κα-
 τὰ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν, ἔσαι σοι.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ δὲ τῶν κρεῶν
 βρωῖσις, τὸν ἁγιασμόν τὸν ἐκ τῆ ἁγίης
 θύματος.

ιθ. Πᾶν ἀφαίρεμα τῶν ἁγίων,
 ὅσα ἐὰν ἀφέλωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ Κυ-
 ρίῳ, δέδωκά σοι καὶ τοῖς υἱοῖς σε καὶ
 ταῖς θυγατράσι σε μετὰ σε, νόμι-
 μον αἰώνιον. διαθήκη ἀλὸς αἰώνις ἐστὶν
 ἐναντι Κυρίῳ, σοὶ καὶ τῷ σπέρματί-
 σε μετὰ σε.

Ε ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διαθήκη ἀλὸς· ἐπι-
 δὴ ἐπὶ παντὸς βαλλομένη ἐν τῷ βωμῷ
 ἐπερρίπτετο ἅλας ἐπὶ τὸν βωμόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ δὲ ἅλας ἐπὶ ταῖς
 θυσίαις προσεῖναι κελύθει, ὅ ἐστι χάρις. ὁ
 λόγος γὰρ ὑμῶν, Φησὶ, πάντοτε ἐν χά-
 ριτι, ἅλατι ἡστρυμένος. Κολασ. 4. 6.

Ζ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διαθήκῳ δὲ ἀλὸς,
 τῷ κοινωνίαν ἐκάλεσαν, ἐπειδὴ κατὰ τὸν
 θεῖον Ἀπόστολον, οἱ τῷ θυσιασθηρῶ προ-
 σεδροῦντες, τῷ θυσιασθηρῶ συμμερίζον-
 ται. τινὲς δὲ φασὶν, ἐπειδὴ ταῖς θυσίαις
 ἐπιβάλλεσθαι τῆς ἅλας προσέταξεν ὁ Θεός,
 διαθήκῳ ἀλὸς τὰ ἀφιερωμένα τοῖς ἱερεῦ-
 σιν ἰνόμασε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κατεπάτετο γὰρ ἅλας
 ἢ θυσία, τῆ τύπε σημαίνοντος τὸ ἐμφορ-
 νως χρῆσθαι καθιερωθῆσαι Θεῷ, καὶ οἰονεῖ
 ποιῆσθαι νοσιμωτάτω αὐτῷ τῷ πρόσδοτον.
 ἔ γὰρ

Ἰαβ. 6. 6. ἔ γὰρ βρωθήσεται ἄρτος ἀνθρώπου· καὶ
 Ματθ. 5. 13. ὑμεῖς ἐστέ τὸ ἅλας τῆς γῆς, [τοῖς ἁγίοις
 Ἀποστόλοις προσεφώνηκεν ὁ Χριστός.]

κ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Ἀαρων, ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἔ κληρονομήσεις, καὶ μερίς ἐκ ἔσαι σοι ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ μερίς σε καὶ κληρονομία σε ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Λαβὶ ἰδὲ δέδωκα πᾶν ἐπίδεκατον ἐν Ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, ὅσα αὐτοὶ λειτουργῶσι λειτουργίαν ἐν τῇ σιλῳῇ τῆ μαρτυρίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα διδάσκει καὶ τὰς ἱερέας καὶ τὰς Λαβίτας, ὡς ἔ βέλεται αὐτὰς κληρον λαβεῖν, ὡς τὰς ἄλλας φυλάς, ἀλλὰ παρὰ παντός κομίζεσθαι τὴ λαῖ τὰς ἀπαρχάς, (1) καὶ τῶν ἀπὸ γῆς φυομένων τὰς δεκάτας, καὶ τῶν ἐκ τῶν ποιμνίων καὶ βεκόλλων προσγινομένων κερδῶν, καὶ τῶν ἐξ ἐμπορίας, ἢ ἐτέρας τιμῆς χρείας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰκότως ἀπονέμεμύλας τοῖς ἱερεῦσιν αἱ ἀπαρχαί, ἐπεί περ ἔ κληρονομεῖ ἡ Λαβὶ φυλή, ἔδὲ κληρον λαμβάνει ὡς αἱ λοιπαί. τῆτο πρόξενον τῆς ἀκλήμοσῶς τοῖς ἱερεῦσιν ὁ κληρὸς τῆ τῷ θυσιασθῆναι συμμερίζεσθαι. δεκάτας ἐδίδδεν ὁ λαὸς τοῖς Λαβίταις, καὶ οἱ Λαβίταις τοῖς ἱερεῦσι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄθρει δὲ ἐν ὅπως ἀσώτακτον τῷ λαῷ τὸ ἱερόν ἐστι γένος, καὶ διεχοίνισαί πως τῶν ἄλλων, καὶ ἐχὶ δὴ μόνοις τοῖς κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐπιτηδύμασιν, ἀλλὰ γὰρ ἦδη καὶ τῇ τῆς ἐλπίδος διαφορᾷ. τοῖς μὲν γὰρ τὸν χαμαιπετῆ διαζῶσι βίον, καὶ τοῖς ἐπιγείοις προσετηκόσι, καὶ δεδιψηκόσι τὰ πρόσκαιρα καὶ ἐν ἴσῳ σκιαῖς παρελαύνοντα, λέγοιτ' ἂν εἰκότως· αὕτη ἢ μερίς σε. ἔτος ὁ κληρὸς σε. μερίς τῆ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοί, λέγει Κύριος. τοῖς δὲ τὴν ἁγίαν καὶ ἀμώμητον ἐκτετιμηκόσι ζωῷ, καὶ ἀπολέκτοις ἦδη δι' ἀρετῶν, εὐ μάλα ῥητέον· ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἔ κληρονομήσεις, καὶ μερίς ἐκ ἔσαι σοι ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ μερίς σε καὶ κληρονομία σε, φησὶ Κύριος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνάγκη δὲ ἐν τὰς ἀπεριωράσως Θεῷ λειτουργεῖν ἐθέλοντας, ἐπεσθαίτε δὲ οἰομένους αὐτῷ, ἀποφοιτᾶν μὲν τῶν ἐπιγείων, κληρον δὲ αὐτῷ ποιῆσθαι μόνον, καὶ τῇ εἰς αὐτὸν ἐλπίδι καταπιαίνεσθαι, κατὰ τὸ ἐν ψαλμοῖς ἀδόμνον, κατατρυφήσον τῆ Κυρίῳ, καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτὸν, καὶ αὐτὸς ποιήσει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀφορίζει τοίνυν τὰ δέκατα τοῖς Λαβίταις εἰς ἀντίδοσιν τῆ πόνε τῆς λειτουργίας αὐτῶν. ἔ γὰρ ἀμωδι τοῖς ἁγίοις ὁ πόνος.

κβ. Καὶ ἔ προσελθόντων ἔτι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς τὴν σιλῳῇ τῆ μαρτυρίας λαβεῖν ἁμαρτίαν θανατηφόρον. καὶ Λαβὶ γῆσεν ὁ Λαβίτης αὐτὸς τὴν λειτουργίαν τῆς σιλῳῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ αὐτοὶ λήφοντα τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. καὶ ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ ἔ κληρονομήσασιν κληρονομίαν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. (2) Ἄνθ' ἑαυτῆ τὸν Λαβίτῳ παρίσθην ὁ δημοτικὸς λειτουργῆσόντα Θεῷ. ἔ γὰρ προσελθόντων, φησὶν ἐκεῖνοι· ἀλλ' ὁ Λαβίτης λατρεύσει τὰ περὶ τὴν σιλῳῇ λατρεύματα· καὶ ἀντὶ λαῖ ἁμαρτίας σῆσεται, τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας δεχόμενος. διὸ ἔ κληρονομήσει μεταξὺ τῆ λαῖ. ἔ δὴ ἀφώρισαι ταῖς δεκάταις τρεφόμενος ταῖς ἀποδεκατημύαις Θεῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄμαρτήματα ὀνομάζει τὰ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν σφασόμενα. τύπος δ' ἂν εἰσι καὶ ταῦτα τῆ Χριστῆ, τῆ δι' ἡμᾶς τεθυμῆς. ἐδεσά δὲ μόνοις τοῖς ἱερεργοῖς τὰ ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας. πρέποι γὰρ ἂν ἔ ταῖς ἀνιέροις ψυχαῖς τὸ χρωῶν μεταλαχεῖν τῆ ἀγία σώματος τῆ Χριστῆ.

κδ. Ὅτι τὰ ἐπίδεκατα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὅσα ἂν ἀφορίσωσι τῷ Κυρίῳ, ἀφαίρεμα δέδωκα τοῖς Λαβίταις ἐν κλήρῳ, διὰ τῆτο ἔργον αὐτοῖς, ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἔ κληρονομήσασιν κληρον. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Καὶ τοῖς Λαβίταις λαλήσεις, καὶ ἔρῃς πρὸς αὐτὰς, ἐὰν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τὸ ἐπίδεκατον, ὃ δέδωκα ὑμῖν παρ' αὐτῶν ἐν κλήρῳ, καὶ ἀφελάτε ὑμεῖς ἀπ' αὐτῆ ἀφαίρεμα τῷ Κυρίῳ ἐπίδεκατον ἀπὸ τῆ ἐπίδεκατα. καὶ λογιθήσεται ὑμῖν τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν ὡς σίτος ἀφ' ἄλλωνος, καὶ ὡς ἀφαίρεμα ἀπὸ λωῆ.

κη. Οὕτως ἀφελάτε καὶ ὑμεῖς ἀπὸ πάντων τῶν ἀφαιρεμάτων Κυρίῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐπίδεκατων ὑμῶν, ὅσα ἂν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἀφαίρεμα Κυρίῳ Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰς δὲ Λαβίτας τῶν δεκατῶν τὰς δεκάτας προσφέρει τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τῆτων μὲν ἐν παντὶ τόπῳ κελδοῖ μεταλαγχάνειν· τὰ δὲ γε ἐκ τῶν θυσιῶν ἀφορισμένα αὐτοῖς, ἐδὸν ἐδίδδεν ἐν τῷ ναῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. (3) Οἱ μὲν κατὰ νόμον Μωϋσέως ἱεράσθαι κεκλημενοὶ δεκάτας

(1) Τῆ λαῖ τὰς Λαβίτας. ὁ, τε Ἀλεξάν. κώδ. καὶ ἡ ἐν Χαλ. ἐκδοσ. ἀπροσφωῆς.

(2) Οὕτως ἐπιγράφει ὁ Ἀλεξάν. κώδ. Κυρίῳ. δὲ ὁ Αὐθῶν. ψαλμοῖς.

(3) Ὁ μὲν Ἀλεξάν. κώδ. ἔτος· ὁ δὲ Αὐθῶν. Κυρίῳ. ἐν δὲ τοῖς ἐκδοσ. ἐχ εὐρηται.

τας ἐδέχοντο παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς μερίδα καὶ κληρὸν Θεοῦ. προσεπεκομίζοντο δὲ καὶ αὐτοὶ τὸ ἐπιδέκατον τῷ κατάρχοντι καὶ ἡγεμῖνῳ τῆς ἱερωσιῶς, τρεῖσι τῷ Ἀαρῶν ὅς καὶ εἰς τύπον τέθειται τῷ Χριστῷ, ἕκ ἐν τῇ πρώτῃ σκλιῇ τῇ τῷ ἑσῶσιν ἐχέσῃ λειτουργῶν, ἀλλ' ἐν τῇ ἑσωτέρῃ καὶ κεκρυμμένῃ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ μὴ τῆς δεκάτης τῶν Λοβίτων ληφθῆναι ἀπαρχή, ἕχ ἀγιάζεται. ὅπερ ἔν ἐσὶ τῷ λαῷ ὁ Λοβίτης, τῆτο τῷ Λοβίτῃ ὁ ἱερός. ἕτως οἱ ἅγιοι οἱ Χριστὸν εἰδότες ἀπαρχῶν ἀγίαν, ἀντ' ἑαυτῶν ἐσῶτα, καὶ τὰς ἀμαρτίας βασάζοντα, καὶ μιμηταὶ γενόμενοι Χριστῷ, παρεπίδημοι ἀνθρώποι εἰσι καὶ ἐ συγκληρονόμοι ὅτι εἴλετο αὐτὰς ἀπαρχῶν, τῆτο ἑσομένους ἐν τῷ κόσμῳ, ὅπερ αὐτοῖς ὁ Χριστός. τύπος ἄρα τέτων οἱ Λοβίται, δεκάτῳ ἀπὸ τῆς δεκάτης ἀναφέροντες τοῖς ἱερεῦσιν, ἢ ἡ δεκάτη ἀγιάζεται. ἴσοι γὰρ τέτοις οἱ ἀγιάζοντες τὸν ἑαυτῶν βίον, τὸν ἐξάιρετον ἀπὸ τῆ λαῶ δια τῆς ἐπὶ Χριστῷ ἀναφορᾶς.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ὁρᾶς τὸ Χριστῷ μυστήριον ὡς ἐν σκιαῖς ἐστὶ, καὶ προαναλαμβάνον ἐν τύποις; ὁ γάρτοι δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται, κατὰ τὴν τῆ μακαρίῃ Παύλῃ Φωνίῳ. ἀλλὰ τότε μὲν ὁ τύπος ἐν Μελχισεδέκ, ἐν δὲ γε καιροῖς κατὰ Μωσέα τετηρητῶν πάλιν ὡς ἐν Ἀαρῶν, τὸν τῶν ἱσρέων ἱερέα Χριστὸν ἐφ' ἑαυτῷ σημαίνοντι, τὸν ἡγέμενον καὶ προσηκότα τῆς ἀγίας σκλιῶς, τρεῖσι τῆς ἐκκλησίας, τὸν ἅγιον τῶν ἀγίων, καὶ Θεὸν τῶν Θεῶν, ὃ πᾶσα καρποφορία πρὸς ἡμῶν ὀφείλεται. γέγραπται γὰρ, ὅτι πάντες οἱ κύκλω αὐτῷ οἴσασσι δῶρα. ἀλλ' ἐν τύποις μὲν ἐστὶ τὰ

Εβρ. 7.9.

»

Ψαλ. 75. 11.

»

A μωσαϊκῶν, πνευματικαῖς δὲ νυνὶ καρποφορίας τὸν ἑαυτῶν κατόφραίνεσι λυβρωτῶν οἱ τῶν θιαγγελικῶν θεασισμάτων γνήσιοι Φύλακες.

κθ. Ἀπὸ πάντων τῶν δομάτων ὑμῶν ἀφελῆτε ἀφαίρεμα Κυρίῳ, ἀπὸ πάντων (1) τῶν ἀπαρχῶν τὸ

λ. ἡγιασμένον ἀπ' αὐτῷ. Καὶ ἐράτε πρὸς αὐτὰς, ὅταν ἀφαιρῆτε τῷ ἀπαρχῶν ἀπ' αὐτῷ, καὶ λογιθήσεται τοῖς Λοβίταις ὡς γέννημα ἀπὸ ἄλλωνος, καὶ ὡς γέννημα ἀπὸ λωῖθ.

λα. Καὶ ἐδεσθε αὐτὰ ἐν παντὶ τόπῳ ὑμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ οἱ οἴκοι ὑμῶν, ὅτι μισθὸς ἕτος ὑμῖν ἐστὶν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑμῶν τῶν ἐν τῇ σκλιῇ τῆ μαρτυρίῃ.

Γ **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Καλῆ δὲ καὶ τὰς δεκάτας μισθὸν εἰς τὴν τῆ λαῶ ὀφείλειαν. ὑμῶν γὰρ φησὶν ἡ γεωργόντων, ἡ ἐμποροδομῶν, ἡ οἴκοι διαγόντων, ἕτοι ἀντὶ πάντων ὑμῶν τῇ ἐμῇ προσεδρόμῃσι λειτουργία. τῆτο γὰρ ἐφη ὅτι μισθὸς ὑμῶν ἕτος ἐστὶν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑμῶν τῶν ἐν τῇ σκλιῇ τῆ μαρτυρίῃ.

Δ **λβ.** Καὶ ἐλήψεσθε δι' αὐτὸ ἀμαρτίαν, ὅτι ἀν ἀφαιρῆτε τῷ ἀπαρχῶν ἀπ' αὐτῷ, καὶ τὰ ἅγια τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐ βεβηλώσετε, ἵνα μὴ ἀποθάληνητε. (2) Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς λδ. Μωϋσῶν καὶ Ἀαρῶν, λέγων, Αὕτη ἡ διασολὴ τῆ νόμος, ὅσα σινέταξε Κύριος, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

Κ Ε Φ. Ι Θ.

α. **Κ**αὶ λαβέτωσαν πρὸς σὲ δάμαλιν πυρρᾶν καὶ ἄμωμον, ἣτις ἔν ἔχει ἐν αὐτῇ μῶμον, καὶ ἡ ἔν ἐπέβληθη ἐπ' αὐτῷ ζυγός.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὰ περὶ τῆς πυρρᾶς δαμάλεως διηγοροδομῆς; Προσνεχθῶναι μὲν ταύτῳ ὑπὲρ τῆς τῆ λαῶ ἀμαρτίας νομοθετήκε προτυποῖ δὲ τὸ σωτήριον πάθος, ὃ τῆ κόσμος παντὸς ἤρε τῷ ἀμαρτίαν. πυρρᾶν δὲ προσκομιθῶναι δάμαλιν κελδοῖ, ἵνα προτυπώσῃ τὸ γήινον σῶμα. καὶ γὰρ τῷ Ἀδὰμ ἡ προσηγορία τῷ ἐρυθρῶν ἀντίτρεται γλῶ, ἐξ ἧς αὐτῷ διεπλάσθη τὸ σῶμα. καὶ τὸ ἄμωμον δὲ τῆς δαμάλεως, τὸ ἀναμάρτητον προδηλοῖ τῷ δεσπότη Χριστῷ. καὶ τὸ ἄζυγα εἶναι τῷ δάμαλιν, τῷ τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἐλδοθερίαν ἀντίτρεται ὁ γὰρ ζυγός τῷ δολοφίαν δηλοῖ ὁ δὲ Κύριος τὸ δίδραχμον

» ἀπαιτέμενος, ἐφη ἄρα γε ἐλδοθεροῖ εἰσὶν Ματθ. 17. 26. οἱ υἱοὶ ἡ δὲ ἐξωθῶν τῆς παρεμβολῆς σφαγῆ τῆς δαμάλεως, τὸ ἐξω τῆς πύλης γενόμενον τῷ Σωτήρος πάθος. ταῦτα δὲ σαφέστερον διδάσκει ὁ θεὸς Ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ. (3)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ποτὲ μὲν μόχος, ποτὲ δ' αὖ δάμαλις ὁ Χριστὸς παρὰ γε τοῖς ἱεροῖς ὠνόμασαι λογίσις. ἵνα διὰ μὲν τῷ ἀφῆτος, ὡς καθηγητῆς, διὰ δὲ τῷ θήλεος, ὡς ἐν μείονί τε καὶ ὑποταγῇ σημαίνεται. καθηγέμενος γὰρ τῶν ὄλων ὡς Θεός, γέγονεν ἐκὼν ὑπὸ νόμον, τετήρηκε δὲ τὰ Μωσέως, ὡς πρῶχοντος, εἰ καὶ ἡ οἰκέτης. πυρρᾶ δὲ ἡ δάμαλις. τετέλεσαι γὰρ ἐφ' αἵματι τῆς ἀνανθρωπήσεως τὸ μυστήριον, καὶ σέσωκε τῷ ὑπ' ἕρανόν τῷ ἰδίῳ αἵματι. αἵματος δὲ σημεῖον ἡ πυρρᾶότης. ἄμωμος δὲ, διὰ τὸ ἀναμάρτητον. [ἔργα

Η δὲ καὶ ζῶντης ἀπείρατος, διὰ τὸ ἐλδοθερον ἐν Θεότητι, καὶ τὸ ἀήδες τῆς δολοφίας,

(1) Ἀπὸ πᾶσῶν. ἢ ἐν Ὄξον. ἐκδ.
 (2) Ἐντεῦθεν ἀρχεται τὸ 19. κεφ. ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδός.
 (3) Ἐν κεφ. 13.

λείας, εἰ καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς καὶ ἐν δέ-
λα μορφῇ.]

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐδήλω γὰρ τὸ σῶμα τῆ
Χριστῶ. καὶ γὰρ ἡ τῆ Ἀδάμ προσηγορία,
τῷ πυρρᾶν ἀνίττεται γινῶ, ἐξ ἧς διεπλά-
θη τὸ σῶμα τῆ Ἀδάμ. (1)

β. Καὶ δώσεις αὐτῷ πρὸς Ἐλεά-
ζαρ τὸν ἱερέα· καὶ ἐξάξῃσιν αὐτῷ
ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον κα-
θαρὸν, καὶ σφάξῃσιν αὐτῷ ἐνώπιον
αὐτῶν. (2)

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος δ' ἂν εἴη τῶν
ιερῶν καὶ ἡγιασμένων καὶ τῷ ἀγίῳ πνύ-
ματι κατακεχρισμένων ὁ ἱερεὺς· ἐπίειται
καὶ πρὸς ἡμᾶς τῆς πεπισθυκότας εἰρηταί-
πρ δια Φωνῆς ἀγίης· ὑμεῖς δὲ γινῶς ἐκλε-
κτὸν, βασιλείον ἱεράτοδμα, ἔθνος ἅγιον.
ἡμῖν ἄρα τοῖς ἱεροῖς, τῷ ἀπολέκτῳ γινῶ,
καὶ τῷ ἀγίῳ ἔθνει δέδοται Χριστὸς παρὰ
Θεῷ καὶ πατρὸς, ἁγιασμός καὶ ἀπολύ-
τρωσις.

1. Πέτρ. 2. 9.

Ἐβρ. 13. 12.

13.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Παῦλος φησιν, ἔξω
τῆς πύλης ἔπαθεν. ἅπαντα καὶ ἡμᾶς ἰεναί
δεῖν ἔφη, τὸν ὀνειδισμόν αὐτῆ φέροντας,
τρετέσι τὸν ἱερόν σαυρόν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι καὶ τοῖς ἱεροῖς
καὶ ἡγιασμένοις προπεωδέσατον τε καὶ οἰ-
κείον εἰς ὄνησιν, μονονεχί καὶ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς ἔχειν τὸν ἀποθανόντα Χριστόν, ὑπεμ-
φύκειν ἂν τὸ ὡς ἐν ὄψει ἱερέως κατασ-
φάττεσθαι δὲν νομοθετήσασιν δάμαλιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πάρεσιν ὁ ἱερεὺς τῆ
σφαγῆ, ὃν ἐκ ἔξεσι νεκρῶ θῆα μολωέ-
σαι ἵνα τὸ καθαρὸν τῆτε τῆ νεκρῶ φαί-
νηται, ὃς ἡν ἐν νεκροῖς ἐλδύθερος, καὶ ἔ-
βδελυρός, ὡς οἱ δι' ἁμαρτίαν νεκροί· ἀλλὰ
τῆναντίον ἐπὶ καθάρσει ἀκαθάρτων νε-
κρέμνος, καὶ ἐλδύθερέμνος ἐπ' ἐλδύθε-
ρώσει δελων.

γ. Καὶ λήψεται Ἐλεάζαρ ἀπὸ τῆ
αἵματος αὐτῆς, καὶ ῥανεῖ ἀπέναντι τῆ
προσώπῃ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίῃ
ἀπὸ τῆ αἵματος αὐτῆς ἐπ' ἅλκισ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (3) Ἀγιάζει γὰρ ὁ Χρι-
στὸς τῷ ἰδίῳ αἵματι τῷ ἀληθεσέρων σκη-
νῷ, τρετέσι τῷ ἐκκλησίαν· αγιάζει δὲ τε-
λείως. τῆτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἐπ' ἅλκισ [τῷ
αἵματι καθαρρᾶίνεσθαι τῷ σκηνῷ.] ὁ γὰρ
ἐπ' ἅλκισ ἀριθμὸς ἐστίν.

δ. Καὶ καθαραύσασιν αὐτῷ ἐναν-
τι αὐτῆ· καὶ τὸ δέρμα αὐτῆς καὶ τὰ
κρέα καὶ τὸ αἷμα αὐτῆς σὺ τῆ κό-
πρῳ αὐτῆς κατακαυθήσεται.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πᾶσαν δὲ τῷ δάμα-
λιν σὺ τῷ δέρματι καὶ τοῖς ἄλλοις κατα-

καυθῶσαι προσέταξεν, ἐπειδὴ πάντα κα-
θαρὰ τὰ τῆ δεσπότη Χριστῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (4) Τὸ δέγε πυρὶ τῷ δά-
μαλιν καθαρρᾶίνεσθαι μετὰ τῷ σφαγῶ,
ὑπεμφαίνεσθαι ἔοικε τῷ μέχρῃ θανάτῃ δοκι-
μασίαν, ἡν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέστη Χριστὸς. δο-
κιμάζεται γὰρ ἐν πυρὶ τὸ ἀργύριον· πῶ
ὅτι ἐδοκίμησεν τῆς δαμάλεως ἀπόβλητον· ὅλος
γὰρ ἅγιος ὁ Χριστὸς· καὶ τὰ κρέα καὶ τὸ
δέρμα, τρετέσι τὰ τε ἐν κατακαλύψει κε-
κρυμμένα, καὶ τὰ ἐμφανῆ καὶ πρόχειρα.
Θεὸς γὰρ ἡν φύσει, γεγονώς καθ' ἡμᾶς,
πῶ ἐκ εἰδῶς ἁμαρτίαν.

ε. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ξύλον
κέδρινον καὶ ὑσώπον καὶ κόκκινον, καὶ
ἐμβαλῶσιν εἰς μέσον τῆ κατακαύ-
ματος τῆς δαμάλεως.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ δὲ κέδρινον ξύ-
λον, τῆ σαυρῶ τὸ σύμβολον ἡν ὡσπερ γὰρ
τῆτο ἄσηπτον, ἔτως ἐκείνο ζωοποιόν· τὸ
δὲ κόκκινον, τῆ δεσποτικῆ αἵματος· τὸ δέ-
γε ὑσώπον, ὅτι ἡ ζωτικῆ θερμότης διέλ-
σε τῷ τῆ θανάτῃ ψυχρότητα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κέδρον μὲν, ὡς ἄσηπτον
καὶ ἀφθαρτόν, ὅτι καὶ τῆ σαυρῶ σύμβο-
λον ἔφερα· ὑσώπον δὲ, διὰ τῷ καθαρ-
σιν· σημηλικῆ γὰρ ἡ πῶα, καὶ τὰς ἐν
σπλάγχθοις ἀκαθαρσίας ἐκλήκασα. Φυσι-
κῶς· τῆ κοκκίνα κλώσματος, τῷ πρὸς
σάρκα τῆ λόγῃ σινδρόμῳ εἰ μάλα κατα-
σημαίνοντος. ἀνεπλάκη γὰρ ὡσπερ ὁ λόγος
σαρκὶ καὶ αἵματι· δεδοκίμασαι δὲ δι' ἡμᾶς
διὰ πυρὸς καὶ μέχρῃ θανάτῃ. ὅτι δὲ δι'
ὑπακοῆς τῆς μέχρῃ θανάτῃ δεδοκίμασαι
Χριστὸς, ἐκδέξαται ἂν τὸ διὰ Φωνῆς Ζα-
χαρίας ῥηθῆν τάχα πρὸς τῆς ἐν πίσει
δεδοκίμαμένους, ἡγῆν ὑπὲρ ὧν ἀπέθανε.

καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτῆς, εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν
ἐστίν, ὅτε σῆσαντες τὸν μισθόν μου, ἡ ἀπεί-
παθε. καὶ ἔσησαν τὸν μισθόν μου τριάκοντα
ἀργυρίους. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, κάθες
αὐτῆς εἰς τὸ χωνδύτηριον, καὶ σκέψαι εἰ
δοκίμῶν ἐσίν, ὃν τρόπον ἐδοκίμάδῃ ὑπὲρ
αὐτῶν. (5)

Ζαχ. 11. 12.

13.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὑσώπος δὲ, ὅτι ὄβω-
δία τῷ δυσωδίαν τῆ θανάτῃ κατέπαυσε.

ς. Καὶ πλυνῆ τὰ ἱμάτια αὐτῆ ὁ
ιερεὺς, καὶ λῶσεται τὸ σῶμα αὐτῆ
ὁ ἱερεὺς ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰ-
σελεύσεται εἰς τῷ παρεμβολῶ, καὶ
ἀκάθαρτος ἔσασιν ὁ ἱερεὺς ἕως ἐσπέρας.

ζ. Καὶ ὁ κατακαύων αὐτῷ, πλυ-
νῆ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λῶσεται τὸ
σῶμα αὐτῆ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος
ἔσασιν ἕως ἐσπέρας.

ΘΕΟΔΩ-

(1) Ἀποσπασμά ἐστι τῆ ὀπίθεν ὑπομν. τῆ Θεοδωρίτ. ὁ καὶ ὁ Προκόπ. ἄλλως πως ἐν τῷ τῆς Λύγ.
κώδ. ἐκτίθησιν. (2) Ἐνώπιον αὐτῆ. ἀν. ἀν. ἐκδόσ. καὶ ὁ ἐν ἀγίοις Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 402.

(3) Ἀπολιναρίῳ ψευδῶς ἐπιγράφει ἑκάτερος τῶν κώδ. ὄρα τῷ 403. σελ. τῆ 1, μέρ. τῆ 1. Τόμ.

(4) Ὁμοίως καὶ τῆτο Ἀπολιναρίῳ ἐπιγράφεται.

(5) Ἄλλως ταῦτα ἐν τοῖς ἐκδοθῶ. σιωπηταγμαῖα εἰσίν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν μύθοι καλάκαίου-
τα τὴν δάμαλιν, ἀκάθαρτον μέχρις ἑσπέ-
ρας Φησὶν εἶναι, εἰς τύπον τῶν τὸν δεσπό-
τῳ ἐσαυρωκότων Χριστόν.

Ἡσ. 9. 2.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Εἰς τύπον τῶν τὸν
δεσπότην ἐσαυρωκότων. ἢ δὲ ἑσπέρα, τὸν
μέχρι τῆς τέλους τῆς νόμῃ καιρὸν δηλοῖ. ὅρ-
θρω γὰρ εἴκειν ἢ τῆς Χριστοῦ παρθεσία. τοῖς
γὰρ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθήμε-
νοῖς Φῶς ἔλαμψε, καὶ ὡς Φησὶν Ἡσαΐας.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ δὲ καταπιμπρᾶς δά-
μαλιν, καὶ ἀναμίσθων τῇ ποδιᾷ τὸ κέδρι-
νον ξύλον, [τὴν τε ὑσώπον καὶ τὸ κόκκι-
νον,] καὶ μύθοι καὶ ὁ συλλέγων τὴν πο-
διάν, ἀκάθαρτοί εἰσι, Φησὶν, ἕως ἑσπέρας
καίτοι Φαιδρωόμενοι τὰ ἄμφια, καὶ ὑπάρ-
χοντες καθαρὸι καταδικαίνωτος τάχα
πρὸς τῆς νόμῃ τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως
ἀδανές· καὶ ὅτι περ, εἰ ἀκριβῶς διερο-
νῶτο τὰ καθ' ἡμᾶς, ἀνεπιτίμητος ἔσαι
παντελῶς ἄδεις τῶν τεταγμένων εἰς λει-
τουργίαν, δηλὸν δὲ ὅτι τὴν θείαν καὶ ἱεράν.
ἀλλὰ κἄν τις εἴη τυχὸν τῶν ὡς ἄριστα βιβλ.
εἰρημίων, καὶ εἰς ὅσον οἶόν τε καθαρὸς,
ἐκ ἀμώμητον ἔξει τὴν λειτουργίαν. ἄξιός
γὰρ ἄδεις τῶν τῆς Σωτήρος ἡμῶν μυσηρίων
ἀποδίγειν. καὶ θανμασὸν ἔδει. ἀναπέσει
γὰρ ἡμᾶς ὁ λόγος ὁ ἱερός ἔτις ἔχων ἄσρα
δὲ ἔκ καθαρά ἐνώπιον αὐτῆ. ἔκῃν εἰ συγ-
κρίνοιτο τὰ καθ' ἡμᾶς τῇ καθαρότητι τῆς
Χριστοῦ, ἀκάθαρτα καὶ μεμολυσμένα, καὶ
ὑπὸ δίκῃ ἔσαι τὴν θείαν.

Ἰωβ. 15. 15.

η. Καὶ σινάξει ἀνθρώπος καθα-
ρὸς τὴν σποδὸν τῆς δαμάλεως, καὶ
ἀποθήσει ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς
τόπον καθαρὸν· καὶ ἔσαι τῇ σινα-
γωγῇ ἡμῶν Ἰσραὴλ εἰς διατήρησιν· ὕ-
δαρ ῥαντισμῶ ἀγνισμά ἐσι.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐξὼ δὲ τῆς παρεμβολῆς
ἀποκεῖσθαι (1) δὲν ἔφη τὸ ὕδαρ τῆς ἀγνισ-
μῶ, καὶ ἐκ δὴ μᾶλλον ἐν αὐτῇ τῇ παρεμ-
βολῇ. ἔξω γὰρ ὡπερ τῆς Ἰσραὴλ σινα-
γωγῆς ἢ ἐν Χριστῷ καθαρῶσι. μετερῶνκε
δὲ ὡπερ ἐπὶ τὰ ἔθνη λοιπὸν ἢ ἀφαγνί-
ζουσα χάρις.

θ. Καὶ ὁ σινάγων τὴν σποδὸν τῆς
δαμάλεως, πλυεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ,
καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. καὶ
ἔσαι τοῖς ἡοῖς Ἰσραὴλ καὶ τοῖς προ-
σηλύτοις τοῖς προσκειμένοις ἐν μέσῳ
ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ δὲ μετέχειν ἀκα-
θαρσίας τῆς περὶ τὴν καθαρῶσι τῶν ἀκα-
θάρτων λειτουργήσας ἕως τῆς ἐξέως
ἡμέρας, τὴν ἐν τῷ παρόντι βίῳ συμπλο-
κῶν δηλοῖ. καθ' ἡμῶν καὶ ἄρχοντες ὑπηκόοις
συγκακῶνται, ὡς Ἰωσὶας τῷ λαῷ, καὶ συ-

Α νεξαμαρτάνει πολλὰ καὶ ὁ Μωϋσῆς
ὑπὸ τε ἀπιστίας τῆς λαῶ πικρανθεῖς, προαχ-
θεῖς εἰς λόγον ἀπιστον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ δὲ τῆς σποδῆς καθαρ-
σις ἴση καὶ τῷ Ἑβραίῳ καὶ τῷ προση-
λύτῳ. (2)

1. Ὁ ἀπλόμενος τῆς τεθνηκότος
πάσης ψυχῆς ἀνθρώπου, ἀκάθαρτος
ἔσαι [ἐπὶ τῆς ἡμέρας. Οὗτος ἀγνισθή-
σεται] τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ καθαρὸς ἔσαι
ἔάν δὲ μὴ ἀφαγνισθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, ἔ
καθαρὸς ἔσαι.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὅτι δὲ πᾶν εἶδος ἀκα-
θαρσίας διασμήξειν ἐν καὶ λίαν δὲ κόλως
τὸ ὕδαρ τῆς ἀγνισμῶ, διεσαφει λέγων ὡς
ἔτις ἀψαιτο νεκρῶ καταμιανθήσεται μὲν,
ἀπαλλαχθεῖ δ' ἐν ἐτέρως τῆς συμβε-
βηκότος, εἰ μὴ καταρραίνοιτο τῷ ὕδατι τῆ
ἀγνισμῶ κατὰ τε τὴν τρίτῃ καὶ ἐβδόμῃ
ἡμέραν. καὶ νεκρότης μὲν σωματικῆς. Φθο-
ρᾶς καὶ ἀκαθαρσίας σύμβολον· ὁ δὲ τῆ
ὑδατος ῥαντισμῶ, ἀναμεμιγμένης αὐτῷ
τῆς σποδῆς τῆς δαμάλεως καὶ τῶν ἐτέρων,
τύπος ἐν αὐτῷ τῆς ἀγνισμῶ βαπτίσματος. ἔκῃν
ὁ νεκρῶς ἐργοῖς ἀνεχόμενος, ἔργα δὲ νε-
κρότης τὰ σαρκὸς πάθη. ἔκ ἐτέρως ἐν
ἔχοι τὸ καθαρὸν, εἰ μὴ ἀφαγνισθῆι διὰ
τῆς βαπτίσματος κατὰ τε τὴν τρίτῃ καὶ
ἐβδόμῃ ἡμέραν. καὶ σημαίνει μὲν ἢ τρίτῃ
τὸν τῆς ἀναστάσεως καιρὸν, τὸν ἔχατον
δὲ ἢ ἐβδόμῃ, καθ' ὃν γέγονεν ἀνθρώπος
ὁ μονογενής.

ιβ. Πᾶς ὁ ἀπλόμενος τῆς τεθνη-
κότος ἀπὸ πάσης ψυχῆς ἀνθρώπου,
ἔάν ἀποθάνῃ, καὶ μὴ ἀφαγνισθῇ,
τὴν σικηνὴν τῆς Κυρίας ἐμίανεν. ἐκτρι-
βήσεται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραὴλ,
ὅτι ὕδαρ ῥαντισμῶ ἔκ περιεῖρῃαντίσθ
ἐπ' αὐτόν. ἀκάθαρτός ἐστιν· ὅτι (3)
ἢ ἀκαθαρσία αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ ἐσί.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ταύτη δὲ τῇ σποδῷ
μετ' ὕδατος χρωμίνης ἐκέλευσε περιεῖρῃαι-
νεδαί τῆς τῷ τεθνηκότι πελάζοντας, ἢ
ὄσων ἀπλομίνης, ἢ ἄλλῳ τινὶ τοιστῷ μολυ-
νομίνης. καὶ ἀνθρώπος, Φησὶν, ὅς ἐάν
μὴ ἀφαγνισθῇ, ἐξολοθροθήσεται ἢ ψυχὴ
ἐκείνη ἐκ μέσῃ τῆς σιναγωγῆς, ὅτι ὕδαρ
ῥαντισμῶ ἔκ περιεῖρῃαντίσθ ἐπ' αὐτόν. ἔτω
καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς δὲ ἀγγελίοις ἔφη
ἔάν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύμα-
τος, ἔ μὴ εἰσελθῇ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
ἁγίων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτο ἰαχυρὸν σφό-
δρα κατὰ Σαμαρειτῶν. εἰ γὰρ μὴ ἡμῶν καὶ
μετὰ θάνατον λόγος καθαρότητος καὶ
ἀκαθαρ-

Ο ο ο ο 2

(1) Ἀποκεῖσθαι, ὁρθότ. αὐ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 405.
(2) Ὅτι δικαίεται περιτομῇ καὶ ἀκροβυστία ἐκ πίστεως. καὶ τὰ δὲ πρόσκειται ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.
(3) Ἐτι. αὐ εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Ἀπολιν. ὡς ἐκ τῆς προκειμ. ὑπομν. δηλόν.

ἀκαθαρσίας, ἔκ ἂν ἔφησε περὶ τῆς ἡδῆ
 » τελευτήσαντος, ἀκάθαρτός ἐστιν· ἔτι ἢ
 » ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐν αὐτῷ ἐστὶ.

ιγ. Καὶ ἕτος ὁ νόμος· ἄνθρωπος
 εἰάν ἀποθάνῃ ἐν οἰκίᾳ, πᾶς ὁ εἰσο-
 ρθόμενος εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ὅσα ἐστὶν
 ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτα ἔσονται ἐπὶ
 ιδ. ἡμέρας. Καὶ πᾶν σκεῦος ἀνεωγμέ-
 νον ὅσα ἔχει δεσμὸν καταδέδετα ἐπὶ
 αὐτῷ, ἀκάθαρτά ἐστι.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εἰ δὲ δὴ καὶ οἶκος κατα-
 μιάνοιτο, φησὶ, τεθνεώτος τινος ἐν αὐτῷ,
 ἀκάθαρτοι μὲν οἱ εἰσβαίνοντες ἐν αὐτῷ·
 βδελυρὸν δὲ καὶ σκεῦος ἅπαν καὶ ἀγεῖον ἔ-
 πεπωπασμένον. πλὴν τῷ ὕδατι τῆς ἀγνισ-
 μῆς καὶ ταῦτα διακαθαίρεται κατὰ τὸν ἴσον
 τρόπον, κατὰ τὴν τρίτην καὶ ἐβδόμην
 ἡμέραν. οἶκον δὲ τὸν μεμολυσμένον, σκεύη-
 τε τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ ἀγεῖον ἔπεπωπασμέ-
 νον, ὁ νομοθέτης ἡμῖν ἐν τέτοις ὑποδηλῶν
 ἔοικε τὴν κυριοκλίονον τῶν Ἰσραηλίων συναγω-
 γῶν· συλλήβδην μὲν ἅπασαν ὡς ἐν οἴκῳ
 νομοκλίῳ, κατ' ἕκαστον δὲ διὰ τῶν σκευῶν.
 σκεῦος γὰρ ἐπὶ γῆς ὁ ἄνθρωπος. ὅτι δὲ
 αὐτοῖς ἐκ ἀσφαλῆς ὁ νόμος, ἕτοιμος δὲ εἰς
 μολυσμῶς, καὶ πρὸς τὸ πᾶν ὅτι ἐν εἰσδέ-
 ξασθαι τῶν ἀδικῶν εἰσόδων, ὑπαινίττε-
 ται διὰ τῶν ἀγείων τῶν ἔπεπωπασμένων,
 εἰς ἃ τοῖς θέλουσι καλολιδοῦν εὐκόλον· καὶ
 εἴτε ἀσκαλαβώτης, ἢ ἕτερόν τι τῶν ἐνο-
 κιδίων ὑπάρχη ζώων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐδὲν ἕτερον δηλοῖ
 ἢ ἄνθρωπον τὸ σκεῦος ἢ οἶκον· (1) ἐπεὶ
 καὶ σκεύη καὶ οἶκοι Θεοῦ οἱ ἄνθρωποι.

ιε. Καὶ πᾶς ὃς ἂν ἀψηται ἐπὶ
 προσώπῳ τῆς παιδείας (2) τραυματίς
 ἢ νεκρὸς ἢ ὅσες ἀνθρώπων ἢ μνήματος,
 ἐπὶ ἡμέρας ἀκάθαρτος ἔσται.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τραυματίαν εἰναίφαμεν
 τὸν ἔχει ὑγιῆ τὴν καρδίαν· τετραυματισ-
 μένον δὲ, (3) τὸν ταῖς ἐπιθυμίαις κεκρα-
 τημένον σαρκικαῖς. νεκρὸς δὲ ὅσων παρα-
 δεξαίμεθα ἂν εἰς ἀκαθαρσίας λείψανον·
 μνήμα δ' αὐτῶν, εἰς ἀνάμνησιν τεταμμένης
 τρόπου τινὰ καὶ ἀποθανέσης ἀκαθαρσίας.
 πλήττει γὰρ ἐὸν ὅτε [τὴν] καρδίαν ὁ Σα-
 τανᾶς. [ἠτλώμενοι δὲ ἀνά μέρος τοῖς τῆς
 σαρκὸς πάθεσι καὶ ἡμεῖς αὐτοῖς, νοσῶμεν
 ἐκ εἰς ἅπαν τὴν ἐφ' ὅτι ἐν ἀμαρτίαν, ἐν
 λειψάνοις δὲ αὐτοῖς ἔτι ζάντες διατελέμεν
 ἐν κόσμῳ. οἷον, τί φημι, κρατεῖν ἐπέγε-
 ταῖς ὀργῆς; ἢ φιλαργυρίας, διαφύλαξαι
 δὲ ἐκ εἰς ἅπαν τὴν ὑπερβολῆν. τῆτο οἰμαί-
 ἐστι τὸ ἐν λειψάνοις εἰναίτινας ἀκαθα-
 ρσίας· ἔ σημεῖον ἂν γινώσκον τῆ νεκρῶν τὸ
 ὅσων· ἀλλὰ καὶ πάθος ἡδῆ νενικημένους πρὸς
 ἀνάμνησιν καθιέντες τὸν νόμον, καὶ τεταμ-
 μμένης ἡδονῆς ἐργῶς ἰόντες ἐὸν ὅτε, πλημ-
 μελέμεν ἔ μικρῶς.]

15. Καὶ λήφοντα τῷ ἀκαθάρτῳ
 ἀπὸ τῆς σποδίας τῆς κατακεκαυμέ-
 νης τῆς ἀγνισμῆς, καὶ ἐκχεῶσιν ἐπὶ
 ιζ. αὐτῷ ὕδωρ ζῶν εἰς σκεῦος. Καὶ λή-
 φεται ὕσωπον, καὶ βάψα εἰς τὸ ὕσ-
 σωπον ἀνήρ καθαρός, καὶ περιῤῥα-
 νῆ ἐπὶ τὸν οἶκον, καὶ ἐπὶ τὰ σκεύη,
 καὶ ἐπὶ τὰς ψυχὰς, ὅσα εἰάν ὦσιν
 ἐκεῖ, καὶ ἐπὶ τὸν ἡμμένον τῆ ὅσες τῆ
 ἀνθρωπίνης, ἢ τῆ τραυματίς, ἢ τῆ
 Β τεθνηκότος, ἢ τῆ μνήματος. Καὶ
 ιη. περιῤῥανῆ ὁ καθαρός ἐπὶ τὸν ἀκά-
 θαρτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ ἀφαγνι-
 σθήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ
 πλυνῆ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ ἀκά-
 θαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

Γ * * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀπαλατόμεθα δὲ
 τῶν τοιούτων αἰτιαμάτων, διασμήχοντος
 ἡμᾶς τῆ Χριστῆς, καὶ τῷ ἰδίῳ πάθει διακα-
 θαίροντος. ἀπέθανε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ
 τῷ μῶλωπι αὐτῆς ἡμεῖς ἰάθημεν.

ιδ. Καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν μιανθῆ,
 καὶ μὴ ἀφαγνισθῆ, ἐξολοθρευθήσε-
 ται ἢ ψυχὴ ἐκάνη ἐκ μέσων τῆς συνα-
 γωγῆς; ὅτι τὰ ἅγια Κυρίου ἐμίανεν,
 Δ ὅτι ὕδωρ ῥαντισμῆς ἔ περιεῤῥαντίσθη
 ἐπ' αὐτόν· καὶ ἀκάθαρτός ἐστι.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐν γὰρ τοῖς Εὐαγ-
 » γελίοις ὁ Κύριός φησιν, εἰάν μή τις γαννη· Ἰωάν. 3. 5.
 » ἢ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, ἔ μὴ εἰσελ-
 » θῆ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἔρανῶν. (4)

κ. Καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον·
 καὶ ὁ περιῤῥαίνων ὕδωρ ῥαντισμῆς,
 πλυνῆ τὰ ἱμάτια αὐτῆς· καὶ ὁ ἀπλό-
 Ε μενος τῆ ὕδατος τῆ ῥαντισμῆς, ἀκά-
 θαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

* ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ ἀκάθαρτον
 εἶναι λέγει μέχρις ἑσπέρας καὶ τὸν περιῤῥ-
 αίνοντα, καὶ τὸν περιῤῥαινόμενον; Ἐπει-
 δὴ κατὰ τὸν νόμον ἀκάθαρτος ἴσθαι ὁ ἀπλό-
 μενος ὅσες νεκρῶν. ἐκέν ἢ καθαριστῆ τῇ
 ἀληθείᾳ συμβαίνει· διὰ Χριστῆ γὰρ ἢ κα-
 θαρσις· τὸ δὲ ἀκάθαρτον εἶναι, τῷ νόμῳ·
 ὁ δὲ νόμος προετύπη τὴν χάριν. καὶ ἔτοι
 Ζ δὲ ἀκάθαρτοι ἦσαν μέχρις ἑσπέρας, τετέ-
 σι μέχρι τῆ τέλους τῆ νόμου. ὁρθρῶ γὰρ
 » εἰκοιεν ἢ δεσποτικῆ παρρησία. τοῖς γὰρ ἐν Ἠσ. 9. 2.
 » σκότει καὶ σκιᾶ θανάτου καθήμενοι φῶς
 » ἀνέτελεν, ἢ φησὶν ὁ προφήτης Ἠσαΐας.
 » καὶ ἀλλαχῆ δὲ αὐτὸς εἶρηκεν ὁ Θεός· τοῖς Μαλαχ. 4. 2.
 » δὲ φοβημένοις με ἀνατελεῖ ἡλίας δικαιο-
 » σωγῆς, καὶ ἰασίς ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτῆς.
 » καὶ πάλιν, ἰδὲ ἀνήρ ἀνατολῆ ὄνομα αὐτῷ. Ζαχ. 6. 12.

Η κα. Καὶ παντὸς ὃ εἰάν ἀψηται
 αὐτῆ ὁ ἀκάθαρτος, ἀκάθαρτον ἔσται·
 καὶ

(1) ἢ τοῖς ἢ οἰκίᾳ, ἢ καὶ ἢ οἰκίᾳ ἀναγν.

(2) Πεδίαι. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(3) Δὲ ὅσων, ἢ ἐπιθυμίας κοσμικαῖς ἢ θελήμασι κοσμικοῖς ἔστιν σαρκικαῖς. νεκρῶν, κλ. ἐν Τόμ. 1.
 μέρ. 1. σελ. 406.

(4) Ἰσ. ἐκ τῶν ὑπιδων τῆ Θεοδωρίτ. εἰσί.

καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἀπλομένη ἀκάθαρτος ἄσαι ἕως ἐσπέρας.

*** ΕΦΡΑΙΜ. Ὁ ἀκάθαρτος εἰς ἀψή-
ται καθαρῶ, κοινοὶ αὐτό· καὶ χρῆζει κατ'
ἐκείνους καθαρισμῶ. ἡ δὲ πορνεία καὶ ὁ φθό-
νος καὶ ἡ ἀδικία ἀκάθαρτα εἰκότως εἰσίν.
εἰς ἐν ποιῆς τὸ κακόν, καὶ ἄλλος κοινοῖς·
εἰς δὲ συγκατάθεθι διὰ λογισμῶν τῆι πρά-
ξει, κοινώσῃ εἰς αὐτῆι τῆι ἀκαθαρσίᾳ. ἐπε-
σκέψω ὅτι ὁ κοινωθεὶς, ἄλλον κοινώσῃ εἰς
εἰρηται· ὁ δὲ κοινώσας, πάντα ὅσα εἰς

ἄψηται ὑπ' αὐτῶ κοινῶνται. αὐτῆ ἡ δια-
φορὰ καὶ παρ' ἡμῖν εἰσίν. εἰς γὰρ τις πρά-
ξι πορνείαν, ἢ σκανδαλίζων, ἢ τύπος γι-
νόμενος, πολλὰς ποιῆται κοινωνῶς· εἰς δὲ
εἰς μόνοις ἐμπέσῃ τοῖς λογισμοῖς, ἄλλος
μὲν εἰς κοινοῖ, διότι εἰς εἶδον· αὐτὸς κοινῶ-
ται καὶ κρίνεται. τίς εἰς ἡ τῆς κρίσεως εἰς
τοῖς δυοῖ διαφορὰ; πολλή· ὅτι ὁ πράξας,
κοινωνεῖ πᾶσι τοῖς σκανδαλιθεῖσι καὶ μι-
μησαμένοῖς· ὁ δὲ λογισάμενος, περὶ ἑαυτῶ
μόνον δίδωσι τὴν ἀπολογίαν.

Κ Ε Φ Κ.

α. **Κ**αὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
πᾶσα ἡ σιναγωγὴ εἰς
τὴν ἔρημον Σιν, ἐν τῷ
μυῖ τῷ πρώτῳ, καὶ κατέμενον ὁ
λαὸς ἐν Κάδης. καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ
Μαριάμ, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ.

*** ΙΩΣΗΠΟΥ. Μαριάμνῳ τελευτῶν
τῶ βίος καταλαμβάνει, τεσσαρακοσὸν ἔτος
πεπληρωκῆσαν, ἀφ' εἰς τὴν Αἴγυπτον κατέ-
λιπε. μὲν δὲ ξανθικῶ νεμυῖα κατὰ σε-
λιῶν. θάπτεσι δ' αὐτῷ δημοσίᾳ πολυ-
τελῶς, ὑπέρτινος ὄρος, ὁ καλῶσι, Σείν.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ὡς ἀπροσδιωρι-
σως [Φησὶν εἰς τῷ μυῖ τῷ πρώτῳ,] καὶ εἰς
προσέδηκον, ἐξεληλυθότων αὐτῶν ἐκ γῆς
Αἴγυπτος. ἀνὼ γὰρ Φησὶν εἰς τῷ πέντε καὶ
δεκάτῳ, καὶ εἰς τῷ εἰκοσῷ κεφαλαίῳ, (1)
ὅτι δούτερον εἰσεῖκει ἔτος. ἀλλ' εἰ ταῦτα
μυῖα πρώτον Φησὶ τὸν τῶν τεσσαράκοντα
ἔτων, ἢ ἠπέλησεν αὐτῶς ὁ Θεὸς ἐσεῖσαι
εἰς τῆ ἐρήμῳ, εἰς τῷ εἰκοσῷ πρώτῳ κεφα-
λαίῳ. (2) ἰδὲ γὰρ πάλιν ὑπέσρεφον εἰς
τὴν ἔρημον Σινά, ὅθεν Φησὶν ἀπηρεκῆσαι
αὐτῶς, εἰς τῷ εἰκοσῷ κεφαλαίῳ· (3) καὶ
πολλὰ πλανηθεῖτες, παραγίνονται εἰς Κά-
δης· ὅπερ ἦσαν οἱ καλῶσκοποι, ὑποσρέψαν-
τες πρὸς Μωϋσῆν καὶ τὴν σιναγωγῶν, εἰς
τῷ εἰκοσῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ. (4)

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τεθνεώσης τῆς Μα-
ριάμ μυῖ τῷ πρώτῳ, τετέστιν εἰς ἀρχῆι τῶ
ἔτους, κατὰ τῶς Ἑβραίων νόμους, ὅτε καὶ
αὐτὸ τῶ ἀγίῳ πάχα τελεῖται μυσῆριον,
δεδῖψηκον ὁ λαὸς. εἰς γὰρ τοῖ τῷ πρώτῳ
μυῖ τῶ εἰσαυτῶ, ὅς καὶ τῶν νέων ὠνόμα-
σαι, μονοναχὶ καὶ τετελευτήθηκον ἢ εἰς σκιαῖς
καὶ τύποις λατρείᾳ, σιναγῶν τε τρόπον
τινα καὶ ἐκ μέσων γέγονε. πῶς ἢ τίνα τρό-
πον; ἐπέλαμψε γὰρ ἡμῖν ὁ μονογενῆς τῶ
Θεὸς λόγος εἰς εἶδει τῷ κατ' ἡμᾶς, ὡς εἰς
μυῖ τῶν νέων.

β. Καὶ εἰς τὴν ὕδωρ τῆ σιναγωγῆ.
καὶ σινηθροισῆσαν ἐπὶ Μωϋσῆν καὶ
Ἀαρών.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τότε γὰρ τότε τῆς εἰς
σκια λατρείᾳ σιναγῶν, καὶ οἰονεῖ
τεθνεώσης τῆς Μαριάμ, δεδῖψηκον ὁ λαὸς,
καὶ ὕδατων εἰς σῶσαι γέγονε νοητῶν· ἀλλ'
ἐκπέπωκε πλυσίως τὸ νῆμα Χριστῶ, Φημὶ
δὲ δὴ πάλιν τὰ δι' αὐτῶ θεασίματα, καὶ
τὴν εἰς πνεύματι τε καὶ ἀληθείᾳ μυσικῶ
παιδαγωγίαν.

γ. Καὶ ἐλοιδωρεῖτο ὁ λαὸς πρὸς
Μωϋσῆν, λέγοντες, ὅφελον ἀπωλό-
μεθα εἰς τῆ ἀπωλείᾳ τῶν ἀδελφῶν

δ. ἡμῶν ἐναντι Κυρίου. Καὶ διατι ἀνη-
γάγετε τὴν σιναγωγῶν Κυρίου εἰς
τὴν ἔρημον ταύτῳ ἀποκλῆσαι ἡμᾶς,

ε. καὶ τὰ κλήρη ἡμῶν; Καὶ ἵνα τί τῶτο;
ἀνηγάγετε ἡμᾶς ἐξ Αἴγυπτος, παρα-
γενέσθαι εἰς τὸν τόπον τὸν πονηρὸν τῶ-
τον· τόπος εἰς εἰς σπείρεται, εἰς δὲ συκοῖ,
εἰς δὲ ἄμπελοι, εἰς τε ῥοαῖ, εἰς τε ὕδωρ εἰς

ς. πῖν. Καὶ εἰσῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἀα-
ρῶν ἀπὸ προσώπων τῆς σιναγωγῆς
ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σικωῆς τῶ μαρ-
τυρίου, καὶ ἐπεσον ἐπὶ πρόσωπον. καὶ

ε. ὤφθη ἡ δόξα Κυρίου πρὸς αὐτῶς.

ζ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
σῆν, λέγων, Λάβε τὴν ῥάβδον, καὶ
ἐκκλησῖασον τὴν σιναγωγῶν σὺ καὶ
ὁ Ἀαρών ὁ ἀδελφός σου, καὶ λαλή-
σατε πρὸς τὴν πέτραν ἐναντίον αὐ-
τῶν, καὶ δώσει τὰ ὕδατα αὐτῆς, καὶ
ἐξοίσετε αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας,

ζ. καὶ ποτιῖτε τὴν σιναγωγῶν, καὶ τὰ
κλήρη αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐνταῦθα κατηγορεῖ αὐ-
τῶν τὴν μικροψυχίαν, καὶ ἀπιστίαν, καὶ
γαστριμαργίαν· καὶ ὡς διαπύοντας αὐτῶς
τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

θ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς τὴν ῥάβ-
δον τὴν ἀπέναντι Κυρίου, κατὰ συ-
νέταξε Κύριος.

Οοοο 3 ι. Καὶ

(1) Οὐδὲ ταῦτα τὰ κεφάλαια, εἰς τὰ ἐξῆς μνημονοῦμενα εἰς τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. κείται. ὅπερ δὲ
Φησὶν εἰς τῷ 1. τῶ 1, καὶ εἰς τῷ 1. εἰς τῶ 9. κεφ. τῶν Ἀριθ. εἰσίν.
(2) Ἐν τῷ 8. εἰς τῶ 14. κεφ. τῶν Ἀριθ. τῆς δε τῆς ἐκδόσ.
(3) Ἐν τῷ 13. εἰς τῶ 10. κεφ. τῶν Ἀριθ.
(4) Ἐν τῷ 42. εἰς τῶ 12. κεφ. τῶν Ἀριθ. ταύτης τῆς ἐκδόσ.

ι. Καὶ ἐξεκκλησιάσατο Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς τὴν συναγωγὴν ἐναντί Κυρίου ἀπέναντι τῆς πέτρας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς, ἀκούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς· μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καίτοι τῆ τῆ Θεῶ κατα-
 θαρσήσαυ δέον Φωνῆ, ἠτόνησεν ὁ Μωϋσῆς.
 » ἔφη γὰρ, ἀκούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς· μὴ ἐκ
 » τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ;

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Προϊόντων διὰ τῆς ἐρήμου, πάλιν αὐτοῖς ἐπιλιπόντος τῆ ὕδατος, καὶ ἡ μνήμη τῆς τῆ Θεῶ διωμέως συναπέλειψεν. ἔ γὰρ τῷ προλαβόντι παρὰ τὴν πέτραν θαυματι, τὸ μηδὲ νῦν αὐτοῖς εἰδεῖσθαι τὴν χρεῖαν ἐπίσδουσαν· ἀλλ' ἀποσάντες τῶν χρησιωτέρων ἐλπίδων, κατ' αὐτῆ τῆ Θεῶ καὶ τῆ Μωϋσέως ταῖς λοιδορίαις ἐχώρεν· ὡς καὶ τὸν Μωϋσέα δόξα τῆ ἀπιστία τῆ λαῶ συνοκλάσασα, πλὴν πάλιν αὐτοῖς θαματοποιήσασα τὴν ἀκρότομον ἐκείνῳ πέτραν εἰς ὕδατων φύσιν μεταβαλόντα.

ια. Καὶ ἐπάρας Μωϋσῆς τὴν χάρα αὐτῆ, ἐπάταξε τὴν πέτραν τῆ ῥάβδῳ δίς· καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολὺ, καὶ ἔπιεν ἡ συναγωγὴ, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἶτα πλήττει τῆ ῥάβδῳ τὴν ἀκρότομον δίς. ὡς γὰρ ἐσομένης μηδενὸς τῶν προσδοκωμένων, καὶ εἰ καταπαύοιτο τυχὸν ἡ πέτρα τῆ ῥάβδῳ, πέπληχε δίς· καίτοι τὸν ποταμὸν ἐν Αἰγύπτῳ μετασοικειώσας εἰς αἷμα, διὰ τῆ τὴν ῥάβδον ἀνατέναι προσάπαξ. πλὴν ἐδίδα τὸ νῆμα Θεοῦ, καίτοι διὰ τῆτων ἔ μετρίως παρωρογισμῶς· ἵνα μὴ δόκησις ἀδελφείας αὐτῆ καταγράφοιτο παρὰ γε ταῖς τῶν ἀσωέτων ψυχῆς.

*** ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Πάλιν διὰ τῆς ἐρήμου οδοῦ, καὶ καταπονέται τῷ δίψει ὁ τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐπαγγελίας ἀπελπίσας λαός. ὁ δὲ Μωϋσῆς πάλιν αὐτοῖς κατακλύζει διὰ τῆς πέτρας τὴν ἔρημον. ὁ δὲ τοιαῦτος λόγος, τῆτο ἂν ἡμᾶς διὰ τῆς νοητῆς θεωρίας διδάξειν, οἷον ἐστὶ τὸ τῆς μετανοίας μυήριον. οἱ γὰρ πρὸς γαστέρα

καὶ σάρκα καὶ τὰς αἰγυπίας ἠδονὰς μετὰ τὸ ἀπαξ γούσασαι τῆς πέτρας παρατραπύτες, τῷ λιμῷ καὶ τῶν λογισμῶν τῆς τῶν ἀγαθῶν μετνοίας καταδικάζονται· ἀλλ' ἐστὶν αὐτοῖς πάλιν ἐκ μεταμελείας τὴν πέτραν ὄρεῖν, ἢ κατέλιπον, καὶ πάλιν ἑαυτοῖς ἀνασομῶσαι τὴν Φλέβα, πάλιν ἐμφορηθῆναι τῆ νάματος.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν τῆ ὕδατος ἐκ τῆς πέτρας φύσιν, οἱ μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι Φασί (1) τῆ ἐν τῆ Ἐξόδῳ· οἱ δὲ (2) ἑτέραν, εἶγε καὶ οἱ χρόνοι διάφοροι. πλὴν εἰ μὴ λέγοιεν οἱ πρῶτοι, ἐπανάληψιν εἶναι.

ιβ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, ὅτι ἐκ ἐπισδύσατε ἀγιάσαι με ἐναντίον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, διὰ τῆτο ἐκ εἰσάξετε ὑμῖς τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν ἣν ἐξέδωκα αὐτοῖς.

Γ ΣΕΤΗΡΙΟΥ. Οὐκ ἐδόξασάς με. (3) τί δὲ ἢ τὸ δοξάσαι; τὸ μὴ λογισμοῖς ἐξετάζειν τὰ παρ' αὐτῷ γινόμενα. ἀπολο-

» γῆται δὲ Δαβὶδ ὑπὲρ Μωϋσέως. καὶ πα- Ψαλ. 105. 32.

» ῥώρησαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας,

» καὶ ἐκακώθη Μωϋσῆς δι' αὐτῆς· ἔ δι' ἑαυ-

» τὸν, τρεῖς ἔ παρὰ τὴν οἰκίαν γνώμῳ

» τὴν ἀπιστίαν ἐδειξεν, ἀλλὰ θολωθεὶς ὑπὸ

» τῆς ἀντιλογίας τῆ λαῶ, ἔχ εὔρε λογισμὸν

» καθαρὸν· καὶ ὡς τῆ συγχύσει τῶν ἀν-

» τιλεγοντῶν καὶ βλασφημιῶν ὠλίδησε

» τοῖς χείλεσι, καὶ λέγει, λαὸς ἀπειθεῖς,

» καὶ τὰ ἐξῆς. λέγει ἐν Δαβὶδ, ὅτι παρε-

» πίκραναν τὸ πνεῦμα αὐτῆ, καὶ διέσειλεν

» ἐν τοῖς χείλεσι, τρεῖς μεμερισμῶν ἔχε

» τὴν γλώσσαν.

Δ ΟΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μωσῆς μὴ δοξάσας τὸν

» Θεὸν ἐπὶ τῆ λαῶ, ἐκωλύθη παρελθεῖν

» μετ' αὐτῶν. ἵνα μὴ ὄν ἐτίμων ζῶντα, ἐν

» Θεῶ θεραπείαις τιμῆσωσιν. ὅθεν καὶ ἐκ

» τῆ βίβ ἀπελθόντα, ἀφανῆ τὸν τόπον πε-

»ποίηκε. (4)

Ε ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴν δὴποτε ὠργίσθη

» τῷ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρὼν ὁ δεσπότης Θεός,

» ἠίκα τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας ἐξήγαγον;

» Ἀδύμῃσιν αὐτοῖς διὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς

» τελευτῆ ἐπέκειντο, διὰ τὴν τῆ ὕδατος

» σασιάζοντες πάντιν. δυσχεραίνοντες ἐν τῷ

» πόλλῳ αὐτῶν ἀκρασίαν, ἀμφιβόλοις ἐχρή-

»σαντο

(1) Τὸν Ἀλεξάνδρ. Κύριλλον ἴσως λέγει, αὐτὸς μὲν γὰρ (ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 310.) τὰ ἐν τῷ 17. κεφ. τῆς Ἐξόδ. ἐκθεῖς, ταῦτα προσέθησι· καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῆ Ἐξόδῳ τὸ θεῖον ἔφη χρησιμώδημα. κατακερματιστὴ δὲ ὡπερ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς βρυτέραν ἀφήγησεν, ἢ, κτ. ἐκ τῆτων ἐν καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς δῆλον, ὅτι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι βέλεται τὴν ἐκ τῆς πέτρας φύσιν. ἀλλὰ γὰρ καὶ Φίλων (ἐν τῷ 1. περὶ Μωϋσ. βιβλ. σελ. 635.) τῆς μετὰ τὴν ὀρθογώνησαν μόνον μνημονεύοντα εἴσεως εὔρομεν· ὡσαύτως καὶ Ἰωσήπον (ἐν τῷ 1. κεφ. τῆ 3. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ. βιβλ.) τῆς ἐν Ραφιδεῖν μόνον.

(2) Ὁ Νύσσης, ἔ καὶ τὰ ῥήματα, δηλονότι τὰ προκείμενα, αὐταῖς λέξεσιν ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κωδ. ἐκλήθησι. συναδέσφω δὲ τῷ Νύσσης καὶ ὁ Ἡσύχιος, λέγων (ἐν τῆ τῶν Ψαλ. σειρά) δούτερον αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ πέτρας ὁ Μωσῆς ἐξήγαγον. ἀπαξ μὲν ἐν τῆ ἐρήμῳ Χωρήβ· τὸ δούτερον δὲ, ἐν Κάρης. ἡθα Μαριάμ ἐτάφη τελευτήσασα.

(3) Ἀντὶ τίνος ἄρα τὸ, ἐδόξασάς με, καὶ τὸ, δοξάσαι, ἀναγνώσκει ὁ Σαθηριανός, μὴ δοξάσας δὲ ὁ Ὀριγῆνης; μήτιγε ἀντὶ τῆ ἀγιάσαι με;

(4) Ἐν τῷ 2. τόμ. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ. σελ. 271. τῷ ὑπομνήματι τέτω τὰ δε προστέταται· μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ; ἐξ ὧν δῆλον ὅτι ἀναγαγεῖν αὐτὸ βέλεται εἰς τὸ 10. ἐδ. ὅτε ἐδομῶν ἔχεν ἔοικε χεῖσιν.

σαντο ῥήμασι, τὸ ὕδωρ ἐξαγαγόντες. ἔφη
 » γὰρ ἔτις ὁ νομοθέτης· ἀκέσατέ με οἱ
 » ἀπειθεῖς· μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξά-
 » ξω ὑμῖν ὕδωρ; τέτῃ χάριν ὁ δεσπότης Θεὸς
 τῷ κατ' αὐτῶν ἐξενλώχε ψῆφον. ἔφη δὲ
 » ἔτις· ὅτι ἐκ ἐπισύσατέ μοι ἀγιάσαι με
 » ἐναντίον τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ, διὰ τῆτο ἐκ εἰ-
 » σάξετε ὑμεῖς τῷ συναγωγῶν ταύτῳ εἰς
 » τῷ γλῶττῳ ἔδωκα αὐτοῖς. τῆτο καὶ μελω-
 » δῶν ὁ Θεὸς εἶπε Δαβὶδ· ἢ ἐκακώθη Μωϋ-
 » σῆς δι' αὐτὰς, ὅτι παρεπίκραναν τὸ πνεῦ-
 » μα αὐτῆ, καὶ διέσειλιν ἐν τοῖς χεῖλεσιν
 αὐτῆ. ὀργιζόμενος γὰρ ἐκείνοις, ἀμφιβό-
 λως τὸν λόγον προσώεγκε. καὶ ἡ ψῆφός τῆς
 ψυχῆς, ἀλλὰ τῆς γλώττης ἢ ἀμφιβολία.
 » τῆτο γὰρ ἔφη· διέσειλιν ἐν τοῖς χεῖλεσιν
 αὐτῆ. ἰσέον μείτοι, ὡς ἕτερον οἰκονομῶν
 ὁ Θεὸς, ταύτῳ ἐξενλώχε τῷ ἀπόφασιν·
 ὅπερ εἰς καιρὸν δηλώσομεν.

Ψαλ. 105. 32.
33.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸν μακάριον
 Μωϋσέα εἰδὼν ἕτερον ἐκάλυσε μετὰ τὰς
 πολλὰς ταλαιπωρίας ἐκείνας, καὶ τὰ μυ-
 ρία κατορθώματα, τῆς ἐπαγγελίας τυ-
 χεῖν, ἢ τὸ σκανδαλίσαι τὴν συνώντα αὐ-
 τῷ ἐπὶ τῆ ὕδατος. καὶ τῆτο αἰνιτλούμενος
 » ὁ Θεὸς ἔλεγεν· ὅτι ἐκ ἐπισύσατέ μοι ἀγι-
 » ἀσαι με ἐναντίον τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ, διὰ τῆ-
 » το ἐκ εἰσάξετε τῷ συναγωγῶν ταύτῳ εἰς
 » τῷ γλῶττῳ ἔδωκα αὐτοῖς. καίτοι καὶ πρὸ
 τῆτο τινὰ παρήκασε. καὶ γὰρ αὐτεῖπε
 τῷ Θεῷ, καὶ ἀπαξ καὶ δις, πεμπόμενος
 εἰς Αἴγυπτον. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς ἐρή-
 » μῃ διηπόρησε, λέγων· ἐξακόσια χιλιάδες
 » εἰσὶ περὶ τῶν, καὶ σὺ εἶπας κρέα δώσω αὐτοῖς,
 καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ ταῦτα δὲ πάλιν
 ἀπεδυσπέτησε, καὶ τῆ δῆμῳ τῷ προσασίαν
 παρητήσατο. ἀλλ' ὅμως εἰδὼν τῆτων ἰχυ-
 σαι αὐτὸν ἀποσερῆσαι τῶν ἄθλων τῶν
 προκειμένων, ἀλλ' ἢ τὸ ἐπὶ τῆ ὕδατος συμ-
 βάν μόνον. τῆ μὲν γὰρ φύσει, ἐκείνο ἐλαλ-
 του ἡ τὸ δὲ μετὰ τῆς ἐτέρων γενέσθαι
 βλάβης, πολλῶ μείζον ἐγκρίετο. ἐκείνα μὲν
 γὰρ ἰδία· καὶ λανθανόντως σιωπέθη· τῆτο
 δὲ φανερώς, καὶ ἐπὶ τῆ δῆμῳ παντὸς φα-
 νερώς ἡμαρτάνετο. διὰ τῆτο καὶ ἐγκαλῶν
 » ὁ Θεὸς τῆτο ἠνίξαστο εἰπὼν· ὅτι ἐκ ἡγιά-
 » σατέ με ἐναντίον τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ· τῆς ἀ-
 μαρτίας τῷ φύσιν ἐγκαλύπτων αὐτῷ, καὶ
 ὅταν γέγονεν ἀσύγνωστον παραδελῶν.

Ἀρι. 11. 21.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ταῖς γὰρ τῶν δῆμων ἐ-
 πανασάσεσιν ὀλιγοψυχήσας βραχὺ, καὶ
 αὐτὸς ἀκλάσε περὶ τῷ πίσιν. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ εἰ ὁ τῶτος ὑπάρ-
 χων ἐπετιμήθη Μωϋσῆς, τίνος ἐτι φείσε-
 ται Θεός; τίνι δὲ ἐκ ἐποίησε τὸν ἐφ' οἷς ἀν-
 ἀπιστήσῃ θυμὸν, ὁ ἔτις ἀπροσωπόληπτος,
 ὡς μηδὲ αὐτὸν ἐβελήσῃ δυσωπεῖσθαι Μωϋ-
 » σῶν, πρὸς ὃν ἐρήταται παρ' αὐτῆ, οἰδᾶ σε
 » παρὰ πάντας, καὶ χάριν εὖρες παρ' ἐμοῖς

Ἐξὸδ. 33. 17.

*** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅταν ἴδω Μωϋσέα
 τὸν τῆ Θεῷ θεράποντα, τὸν μέγαν ἐκεί-

νον, τὸν τῶσαύτης μὲν καὶ τηλικαύτης
 ἀξιώσαντα τιμῆς παρὰ Θεῷ, ἔτις δὲ πολ-
 λάκις ὑπ' αὐτῆ μαρτυρηθέντα, ὡς ἀκῆ-
 » σα· οἰδᾶ σε παρὰ πάντας, καὶ εὖρηκας
 » χάριν ἐνώπιόν μου· τῆτον ὅταν ἴδω ἐπὶ τῆ
 ὕδατος τῆς ἀντιλογίας εἰδὼν ἐνεκα ἐτέ-
 ρου, ἢ ἵνα μόνον εἶπη τῷ λαῷ γογγύζοντι
 » δι' ἀπορίαν ὕδατος, μὴ ἐκ ταύτης τῆς πέ-
 » τρας ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ; τέτῃ μόνον ἐνε-
 κῆν ὁδὸς ἀπειλῶ δεχόμενοι, εἰς τῷ γλῶ-
 » τῆς ἐπαγγελίας μὴ εἰσελθῶμεθα, ἢ τις
 ἡ τότε τῶν πρὸς Ἰσραὴλ ἐπαγγελῶν τὸ
 κεφάλαιον· ὅταν ἴδω τῆτον παρακαλῶντα
 καὶ μὴ συγχωρόμενον· ὅταν ἴδω μηδεμίας
 συγγνώμης διὰ τὰ τῶσαῦτα κατορθώματα
 ἐπὶ τῷ βραχέῃ ἐκείνῳ ῥήματι καταξείμε-
 » νον, ὅντως μὲν ὀρῶ Θεῷ ἀποτομίαν κατὰ
 τὸν Ἀπόστολον, ὄντως δὲ ἐκείνο ἀληθῆς
 » εἶναι πείθομαι, τὸ, εἰ ὁ δίκαιος μόλις
 » σώζεται, ὁ ἀσεβῆς καὶ ἀμαρτωλὸς πῶς
 Γ » Φανείται;

Ἐξὸδ. 33. 17.

Ῥωμ. 11. 22.

Παροιμ. 11. 31.

14. Τῆτο τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας,
 ὅτι ἐλοιδορήθησαν υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐναντι
 Κυρίου, καὶ ἡγιάσθη ἐν αὐτοῖς.

ιδ. Καὶ ἀπέστειλε Μωϋσῆς ἀγγέ-
 λους ἐν Κάδης πρὸς βασιλέα Ἐδῶμ,
 λέγων, τάδε λέγει ὁ ἀδελφός σου
 Ἰσραὴλ· σὺ ἐπίση πάντα τὸν μόχ-
 θον τὸν δειρόντα ἡμᾶς.

Δ » ΛΗΛΟΥ. Ὁ ἀδελφός σου Ἰσραὴλ. καὶ
 γὰρ ἦσαν ἐξ Ἡσαῦ ἀδελφοὶ Ἰακώβ.

» *** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὁ ἀδελφός σου Ἰσ-
 ραὴλ. ὁ γὰρ Ἐδῶμ, τετέστιν οἱ Ἰσραῖοι ἐξ
 Ἡσαῦ, ὅς καὶ Ἐδῶμ ὠνομάζετο. ἀδελ-
 φός δὲ ἔτος Ἰακώβ τῆ καὶ Ἰσραὴλ. οἰκεία
 δὲ καὶ συγγενική πρὸς τὸ πείθειν ἢ προσ-
 φώνησις.

Ε » ιε. Καὶ κατέβησαν οἱ πατέρες
 ἡμῶν εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρεκλήσα-
 μεν ἐκεῖ ἐν Αἴγύπτῳ ἡμέρας πλείους,
 καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι καὶ
 τῆς πατέρας ἡμῶν.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς
 οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τῆς πατέρας ἡμῶν· ἐλεει-
 νῆ φωνή. καὶ αὐτὸ τῆτο πρὸς τὸ μὴ πο-
 λεμείσθαι.

Ζ » ις. Καὶ ἀνεβοῆσαμεν πρὸς Κύριον,
 καὶ εἰσήκασε Κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν,
 καὶ ἀποσείλας Ἄγγελον ἐξῆγαγεν
 ἡμᾶς ἐξ Αἴγύπτου. καὶ νυῖ ἐσμὲν ἐν
 Κάδης πόλει, ἐκ μέρας τῶν ὀρίων σου.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὕτω τὸ, κατέβην, Ἐξὸδ. 3. 2
 δι' Ἄγγελου γεγονὸς, οἶδε Μωϋσῆς εἰς πρό-
 σωπον Θεῷ ἐπιφαινόμενον, τὸν Ἄγγελον
 » δηλοῖ τὸν λέγοντα, κατέβην ἐξελεῖσθαι.

Η » ιζ. Παρελθόμεθα διὰ τῆς γῆς-
 σου· ἢ διελθόμεθα δι' ἀγρῶν, εἰδὲ
 δι'

(1) Οὐ σφόδρα τοῖς τῆ προσάτιοντος ἀναπεπεισμένους λόγοις, ὀλιγοψυχήσας δὲ πῶς διὰ τὸ ἀνθρώπινον,
 ἀκλάσετέ με, φησὶν οἱ ἀπειθεῖς, κτ. ταῦτα ἐν Τόμ. 4. σελ. 280. κῆται. ὅπερ καὶ τὸ ἐξῆς τῆ Κυρίῳ ὑπόμνημα.

δι' ἀμπελώνων, ἔδδ' πιόμεθα ὕδωρ ἐν λάκκῳ σε· ὁδῶ βασιλικῇ πορευόμεθα. ἔκ ἐκκλινωμεν εἰς δεξιά ἔδδ' δύνυμα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὄριά σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπεὶ μὴ ὕδωρ εἶχον ἐκ Φρεάτων ἀνελαίπες, ἔ πιόμεθα Φησιν ἐκ λάκκου σε, προῖκα δηλονότι. τῆτο γὰρ ἐπλώεγκεν ὕσερον.

* ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτο εἶπεν, ἵνα μὴ ἔφοδον, ἀλλὰ πάροδον ἠγήσονται. ἔ γὰρ τὸ Φρέαρ ἀναλῆται. (1)

** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Οὐκ ἐκκλινωμεν σιτεῦσαι. ὁδῶ βασιλικῇ βαδιῶμεν. ἐσι γὰρ ὁδὸς βασιλικῇ, ἣτις ἐστὶν ἡ τῆ Θεῶ ἐκκλησία, καὶ ὁδοιπορία τῆς ἀληθείας.

ιη. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐδῶμ, ἔ διελύθη δι' ἐμῆ· εἰ δὲ μὴ, ἐν πολέμῳ ἐξελύσομαι εἰς σιπάντησί σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὔτε ὡς τυγκαῖη τιμῆ τὸν Ἰσραὴλ, ἔτε ὡς ἀβλαβῆ τὴν δίοδον ἐπιτρέπει. εἰ δὲ ἠπίσει, ὅρκος ἔδει· ἀλλ' ἠὲ πονήρος.

ιθ. Καὶ λέγασιν αὐτῶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, παρὰ τὸ ὄρος παρελθόμεθα· εἰ δὲ τῆ ὕδατος σε πῖωμεν ἐγώ τε καὶ τὰ κλιώμη, δώσω τιμῶ σοι. ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἔδδεν ἐσι· παρὰ τὸ ὄρος παρελθόμεθα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διότι τῶν πονησάντων ἐπὶ λάκκοις ἴδιον τὸ ὕδωρ. εἰ ἔν τῆτο δέδοικας Φησιν, ἀνήσομαι καὶ τὸ ὕδωρ.

κ. Ὁ δὲ εἶπεν, ἔ διελύθη δι' ἐμῆ. καὶ ἐξῆλθεν Ἐδῶμ εἰς σιπάντησιν αὐτῶ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐν χειρὶ ἰχυρᾷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Φθόνος τὸ ἔργον, ἴσως καὶ πρὸς τὴν δόξαν Φθονόντων.

κα. Καὶ ἔκ ἠθέλησεν Ἐδῶμ δύναι τῶ Ἰσραὴλ παρελθῆν διὰ τῶν ὀρίων αὐτῆ. καὶ ἐξέκλιεν Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῆς κακονοίας ἀνακαλυφθείσης ἐκείνων, ἐκωλύθησαν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ὑπὸ τῆ προεσώτος, ἐπιδειξαμένους δύναι τὰ κάλλια, Φρόνησιν ἐν ταύτῳ καὶ χρησότητα. τὸ μὲν γὰρ μηδὲν μηδὲν παθεῖν Φυλάξασθαι, σωσέως· τὸ δὲ μηδ' ἀμυνάσθαι συγκατεῖς ὄντας θελήσασθαι, Φιλανθρωπίας ἔργον.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ γένος τιμῆ, καὶ μὴ τιμώμενος. τῆτο γὰρ ἔδοκει Θεῶ (2) μηδ' ὅτε δοκῶσιν οἱ πρὸς γένος ἀρνείσθαι τὴν Φιλίαν τὴν ἀπὸ τῆ γένος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐκ ἔν τὸ θυμὸς ἀνακόπλιαν, καὶ ἀνασυράζαν ὀργὰς, καὶ ἐπιμε-

τρῆν ἀναλόγως τὰς δίκας τοῖς ἐπάσθαι πλάσμασιν, ἀγάπης εἶναι λογιόμεθα τῆς εἰς ἀδελφὸς καρπὸν τε καὶ ἀποτελέσμα.

ιβ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Κάδης· καὶ παρεγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσα ἡ σιναγωγῆ εἰς Ὠρ τὸ ὄρος.

κγ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μαυσιλῶ καὶ Ἀαρὼν ἐν τῶ Ὠρ τῶ ὄρει ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς γῆς Ἐδῶμ, λέγων, καδ. Προσεδήτω Ἀαρὼν πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ, ὅτι ἔ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν γλῶσσιν ἔδωκα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν κατασχέσει, διότι παροξυνάτε με ἐπὶ τῆ ὕδατος τῆς λοιδορίας.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Λέγων, προσεδήτω, δείκνυσιν τὴν τῶν ψυχῶν διαμονήν. ὡσεὶ λοιπὸν εἶναι καὶ αὐτῶν καθάπερ τῶν ζώντων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπέρχονται, τὸ ἀτελὲς αὐτῶν ἐπιγνόντες οἱ Θεῶ Φίλοι. τὸ γὰρ μεγαλαυχεῖν ὡς ἐπὶ κατορθώσαι τελείας ἀρετῆς, Ἐκλιῶν σοφίας· καὶ τοιμηδὲ τελείαν ἢ ἀπλοῦσον ἐρηγότων, καὶ ἔδοξαν κατορθῶν. ἔ γὰρ ἐκ φύσεως τὸ κατ' ἀρετῆν ὀφείλεται τέλειον, ἔδδ' τὸ μὴ δυχεραίνειν ἐπὶ θανάτῳ. ὅπερ αὐτῶν οἱ μαθηταὶ τοῖς διδασκάλοις χαρίζονται, μηδὲ τὸ κατὰ φύσιν πληρῶν διωμνύοις. Θεὸς δὲ βέλεται καὶ ζώντας καὶ ἀπίοντας ἐπιγνώσθαι τὸ ἑαυτῶν εἰδέες. αἰτεῖσθαι δὲ παρ' αὐτῆ τὴν τελείωσιν. ἀτελής γὰρ ἡ φύσις ἐν τῶ πρώτῳ ἀνθρώπῳ γεννημένη, καὶ ἀτελής ζῆ, καὶ ἀτελής καταλήγει, προσδομημένη τῆ τελειωτῆ. ὄν καὶ οἱ ἐν ἄδ' ἐπόθῃν, οἱ καὶ τὴν τελειωτῆ ἐπιγνώσει τῆς ἰδίας εἰδέας ὑπομέναντες. ἐπ' ὀφείλει ἔν τὸ ἀκῆσθαι δι' ἠὲ αἰτίαν ἐκ ἐφικνῶνται τῆ προκειμένη σκοπῆ. ὡς καὶ Παῦλος ἔγνω, καταπονέμενος ὑπὲρ τῆ μὴ μεγαλαυχεῖν. δηλοῖ δὲ τῶν ψυχῶν τὸ ἀθάνατον τὸ, προσεδήτω πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ. λαὸν γὰρ εἶναι καὶ αὐτῶν, ὡς τῶν ζώντων. κατ' οἰκειότητα δὲ τρόπων ἢ σιτώταξιν. καὶ Λάζαρος γὰρ ἐν κόλποις Ἀβραάμ· ὁ δὲ πλῆσιος χωρὶς, καὶ τοὶ πατέρες καλῶν τὸν Ἀβραάμ.

κε. Λάβε τὸν Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σε, καὶ Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτῆ, καὶ ἀναβίβασον αὐτῆς εἰς Ὠρ τὸ ὄρος ἐναντίον πάσης τῆς σιναγωγῆς, Καὶ ἐνδυσον Ἀαρὼν τὴν στολὴν αὐτῆ, καὶ ἐνδυσον Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτῆ. καὶ Ἀαρὼν προσεδεῖς ἀποθανέτω ἐκεῖ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καλασημίωει δὲ τὸ ὄρος, τὸ περίοπλον τε καὶ τὸ ὑψῆ, καὶ τὸ ἐν δόξῃ περιφανὲς τῆ τε τεθνηξομνῆς τῆτε ἀνθεξομνῆς. λελέχθω δὲ ἐν παντὶ τῶ τὸ λοι-

πὸν πρὸς ἱερουργίαν ἠγμενῶ· ἔ δυνάται Ματθ. 5. 14. ἢ πόλις κρυβίωαι ἐπάνω ὄρους κειμένη.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῶ β. ἐδ. τῆ 2. κεφ. τῆ Δόλιτερον. ὅθεν καὶ τῆνομα τῆ Ἀπολ. ἐλήφθη.
(2) Ἀντὶ τῶν ἐπομ. ταῦτε ἔχει ὁ τῆς Ἀλύ. κωδ. μὴ τὸ γένος ἀρνείσθαι καὶν ἀδικῆ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τῷ πρεσβυτέρῳ τῆ γένεος παρέπεμψε τὴν διαδοχίῳ. τιμιώτερον γὰρ φύσει τὸ πρεσβύτερον, εἰ μήτι τὴν ἐκ φύσεως ἐμποδίζοι τιμῶν, ὡς ἐπὶ τῆ Ἡσαῦ καὶ τῆ Μανασσῆ. ἐφ' ὧν καὶ οἱ τύποι τῶν λαῶν οἰκείως ὑποτυπῶνται. εἰ δὲ προαχθεῖν τι διὰ τὸ μέλλον ἔσεσθαι, ὡς ὁ κόσμος πρὸ ἀνθρώπων καὶ τὰ ἄλογα, εἰς προτιμότερα ταῦτα τῶν δι' αὐτὸ γέγονε. φύσει γὰρ ταῦτα τιμιώτερα, εἰ καὶ δόύτερα. Καὶ μετ' ἄλλα. Τῆς δὲ κατὰ γένος τιμῆς ἰαχυσῆς ἐπὶ τῆ σαρκικῆ νόμῳ, ἢ κατὰ πνεῦμα ἐπὶ τῆς πνευματικῆς θεοσεβείας ἰαχίαι, ὡς περὶ γένεος ὄντος τῆς ὁμοτροπίας, ὡς εἶναι τῆς τύπον ἐκείνου, καθὸ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ πίστεως ὁμοιότητι. καὶ τῆτο δικαιοτέρον τε καὶ ἰαχυρότερον, ὡς καὶ ψυχῆς ὑγίαια, σωματικῆς τιμιώτερον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἴνα δείξῃ, ὅτι χρητὸν ἀκολοθεῖντα, καὶ δόύτερον ἐπὶ τὴν ἀξίαν ἐρχόμενον, καὶ βίῳ καὶ λόγῳ τὸν προηγησάμενον αὐτὸν, ὡς περὶ ὅλον ἐδύσασθαι. καὶ τῆτο δὲ ἐπαινος ἢ ἀληθῆς τῆ προτετελεσθηκότος τὸ ζῶν ἐν τοῖς ἔργοις τῆ περιόντος, καὶ ὡς περὶ διάτινος ἐμψύχῃ καὶ λογικῆς εἰκότος ὁραῖσθαι καὶ φαίνεσθαι. (1)

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν ὄρει τελούτων καὶ τὸν Ἀαρῶν καὶ τὸν Μωϋσῆν προσάττει, καθὸ εἰς ὕψος ἦσαν ἀνιωγεμενοὶ τὰς ψυχὰς.

καὶ. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς καθὰ Δ σωμέταξε Κύριος αὐτῷ, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸς εἰς ὄρε τὸ ὄρος, ἐναντίον πάσης τῆς σωμαγωγῆς.

**** ΙΩΣΗΠΟΥ.** Ἐλθὼν εἰς χωρίον, ὃ μητρόπολιν αὐτῶν Ἀραβες νομομήκασι, πρότερον μὲν Ἀρκίῳ λεγομένῳ, Πέτραν δὲ νῦν ὀνομαζομένῳ, ἐνταῦθα ὑψηλῆ περιέχοντος ὄρος αὐτὸ, ἀναβάς Ἀαρῶν ἐπ' αὐτὸ, Μωϋσέως αὐτῷ δεδηλωκότος ὅτι μέλλει τελούτων, ἀποδύεται τὴν ἀρχιερατικῶν σολίῳ, καὶ παραδὸς αὐτῷ Ἐλεαζάρῳ τῷ παιδί, πρὸς ὃν διὰ τὴν ἡλικίαν ἢ ἀρ-

A χειρώσων παραγίνεται, θνήσκει, τῆ πλήθους εἰς αὐτὸν ἀφορῶντος· τῷ μὲν αὐτῷ τελούτῃσας ἔτει. ὡ καὶ τὴν ἀδελφῶν ἀπέβαλε. βίος δὲ ἔτη τὰ πάντα τρία πρὸς τοῖς ἄκοσι καὶ ἑκατὸν. ἀποθνήσκει δὲ κατὰ σελῶν νεμλίῳ, μὴ ὄντος παρὰ μὲν Ἀθλωαίοις Ἐκατομβαιῶνος καλῆμενος, Λῶς δὲ παρὰ Μακεδόσι, Σαββά δὲ παρ' Ἑβραίοις.

B καὶ. Καὶ ἐξέδυσεν τὸν Ἀαρῶν τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὰ Ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτῆ· καὶ ἀπέθανεν Ἀαρῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆ ὄρος. καὶ κατέβη Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ἐκ τῆς Κορυφῆς τῆ ὄρος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Στολή πνευματικῆ, τῆς σωματικῆς ἀφρημενῆς, ἀρμόζει ψυχῆ χωρίζομένη τῆ σώματος, καὶ τῶν ἀτεῦσθαι ἐλαττωμάτων. διὸ καὶ ποθεῖ τὸ οἰκητήριον ἐπιδύσασθαι τὸ ἐξ ἔρανθ, λυο- 2. Κορ. 5. 2. μείνης τῆς ἐπιγείας σκλωῆς· ἔχ. ὡς γυμνῆ σώματος γενέσθαι, καθὰ τῷ Παύλῳ δοκεῖ, ἀλλὰ τῆ βαρῆντος. διὸ καὶ σναζόμεν τῷ βάρει.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Κρίσεως καὶ ὁ χρόνος, κατὰ τὴν ἀξίαν ἐπαγομένη θανάτῃ πρώτη μὲν τῇ Μαριάμ, δόύτερῳ δὲ τῷ Ἀαρῶν, τρίτῳ δὲ τῷ Μωϋσῆι. ἐπειδὴ καὶ μακρομερία μισθὸς ἀρετῆς ἔκειτο κατὰ τὸν νόμον. πρώτη ἐν τελούτῃ ἢ ἐπιτιμηθεῖσα μᾶλλον ἐφ' οἷς κατὰ Μωϋσέως ἐτόλμησε. γυναικί γὰρ μᾶλλον ἢ περὶ ἀνδρὶ τὸ σιωπᾶν τε καὶ μετριάξαι προσήκει. ἐλάττων δὲ προδήλως τῆ Μωϋσέως ὁ Ἀαρῶν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐμφανῆς δὲ ἢ τελούτῃ τῆ ἱερέως, ἵνα γνῶς ὅτι Κύριος ζῶης καὶ θανάτῃ ὁ Θεός.

E καὶ. Καὶ εἶδε πᾶσα ἢ σωμαγωγῆ ὅτι ἀπελύθη Ἀαρῶν, καὶ ἐκλαυσαν τὸν Ἀαρῶν τριάκοντα ἡμέρας πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ.

Κ Ε Φ. Κ Α.

α. **Κ**αὶ ἦκεσεν ὁ Χανάνις βασιλεύς Ἀραδ ὁ κατοικῶν καθὰ τὴν ἔρημον, ὅτι ἦλθεν Ἰσραὴλ ὁδὸν Ἀθαρεῖμ, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς Ἰσραὴλ, καὶ κατεπερνόμισαν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Βασιλεύς δέ τις τῆς ὁμοχώρῃ, Χανάνης ὄνομα, τῶν σκοπῶν ἀπαλγειλάντων τὸν ὁδοπορεῖντα στρατὸν εἰ μακρὰν πᾶν ἀφρηκότα, νομίσας ἀσωτακίον τε εἶναι, καὶ ῥαδίως, εἰ προεπίθοντο, νικήσειν, ἄρας μετὰ τῆς οἰκείας νεότητος ὀπλοπλοίας, ἐπέξεδει· καὶ τῆς πρώτης ὑπαντιάσαντας, ἄτε μὴ πα-

Z ρεσκόθασμῆς εἰς μάχῳ, τρέπεται· καὶ λαβὼν αἰχμαλώτῃς, ἐπὶ τῷ παρ' ἐλπίδα ὀδημερήματι Φυσηθεῖς, προῆει. καὶ τῆς ἄλλῃς ἀπαντας χειρώσασθαι νομίζων.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ ἦκεσεν ὁ Χαναναῖος βασιλεύς Ἀραδ. Πῶς ὁ τῆ κατὰ Θεὸν ἐναντικῆς πορεία καὶ πολεμῆ καὶ νικᾶ; Ὅτι διὰ πόνων αἰ κατορθώσεις· καὶ πρὸς Θεὸν ἐπιστρέφει τὸ πάχειν κακῶς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πολλὰς γὰρ καὶ ἐκ πόνων αἰ κατορθώσεις, καὶ ἐκ ἀνθ' ἀγῶνος.

H β. Καὶ ἠύξατο Ἰσραὴλ δὶχλῳ τῷ Κυρίῳ, καὶ εἶπεν, εἰάν μοι παραδῶς τὸν λαὸν τῆτον ὑποχέριον, ἀναθεματιῳ

(1) Καὶ φθίγγεσθαι. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ.

ματιῶ αὐτὸν καὶ τὰς πόλεις αὐτῶ. **Α**
γ. Καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς Φωνῆς Ἰσραήλ, καὶ παρέδωκε τὸν Χανάνιν ὑποχείριον αὐτῶ, καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν καὶ τὰς πόλεις αὐτῶ. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῶ τόπος ἐκείνος, ἀνάθεμα.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἦνξάντο τῆς χώρας ἀπαρχὰς ἀναθήσαν τῷ Θεῷ τὰς πόλεις τῆ βασιλείως, καὶ τὰς ἐν ἐκάστη πόλιντας· ὁ δὲ ἐπινοῦει ταῖς δὴχαις, καὶ θάρσος ἐμπνύσας Ἐβραίοις, τῶ τῶν ἀντιπάλων στρατιᾶν ἀλῶνα παρεσκώδασεν· οἱ δ' ἀνακράτος ἐλόντες, τὰς χαρισηρίους ὁμολογίας ἐπετέλεον, ἔδον ἐκ τῆς λείας νοσφισάμενοι· τὰς δὲ πόλεις αὐτοῖς ἀνδράσι καὶ κειμηλίοις ἀνιερώσαντες, ἀπὸ τῆ συμβεβηκότος ὄλλω τῶ βασιλείαν ὠνόμασαν Ἀνάθημα. καθάπερ γὰρ εἰς ἕκαστος τῶν ὀυσεβέντων ἀπὸ τῶν ἐτησίων ἀπάρχεται καρπῶν, ἔς ἂν ἐκ τῶν ἰδίων συγκομιζήται κλημάτων· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὄλον τὸ ἔθνος μεγάλης χώρας, εἰς τῶ μετανίστατο, μέγα τμήμα τῶ ὀυδὺς αἰρεθεῖσαν βασιλείαν ἀνέθηκεν, ἀπαρχώτινα τῆς ἀποικίας. ἔ γὰρ εἰμίσιον ὄσιον εἶναι διανείμασθαι γλῶ, ἢ πόλεις κατοικῆσαι, πρὶν καὶ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων ἀπάρεσθαι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐξ ὧν ἔπαθεν, ἐγήγευεταί πρὸς τῶ τῶν βλαψάντων τιμωρίαν. ταυτῶ δὲ παρὰ Θεῶ ἐξαιτεῖ· ἔδον δὲ κερδαίνειν ἀπὸ τῆς νίκης βέλεται, ἀλλ' αἰφιερῶν Θεῶ τὰ ἐκ τῆ πολέμου.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνατίθενται τῆ τῆ Θεῶ κρίσει τὰ δι' ἐπικυρίας ληφθέντα· καὶ τὸ ὄν τῶ ἀφίερωσιν ἀείμνησον ποιῶ.

δ. Καὶ ἐπάραντες ἐξ ὄρου τῆ ὄρου ὄδον ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθρᾶν, περιεκύκλωσαν τῶ γλῶ Ἐδώμ. καὶ ὠλιγοψύχησεν ὁ λαὸς ἐν τῆ ὄδῳ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οἱ πρότερον ἐπ' ἀγαθοῖς βαδίζοντες, διὰ τῶ ἀπειθείαν ἐν πόνοις αἰσίν, ἐφ' οἷς ὀλιγοψύχησι.

ε. Καὶ κατελάλει ὁ λαὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ κατὰ Μωϋσῆ, λέγοντες, ἵνα τί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῆ ἐρήμῳ; ὅτι ἐκ ἔσιν ἄρτος, ἔδὲ ὕδωρ· ἢ δὲ ψυχὴ ἡμῶν προσώχθισε τῶ ἄρτῳ τέτρω τῶ διακένω.

Προσώχθησεν. Ἀκύλας, σιγχαίνας. (1)
 Σύμμαχος, ἀνεκάκισε.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Διάκνον καλῶσιν ἄρτον τὸν ἐξ ἔρανῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Φιλόσαρκος ὁ τρόπος, καταπίπλων ἐπὶ τῶ τῶν σαρκῶν ἐπιθυμίαν, καὶ τῶ καλλίονα τροφῶ αἰτιώμενος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τῆτο ἐπιτείνει τῶ τιμωρίαν. ἀγαθὸν γὰρ τῶ παιδοβομῆν τὸ σιωπῆσαι παρ' ἑαυτὸν ἔσαν αἰτίαν, καὶ μὴ Θεῶ καταμέμφεσθαι, παρ' ἔ τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἔδον. (2)

β. Καὶ ἀπέσειλε Κύριος εἰς τὸν λαὸν τῆς ὄφεις τῆς θανατῶντας, καὶ ἔδαινον τὸν λαὸν, καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν ἡῶν Ἰσραήλ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τιμωρία δὲ δικαίως ἐπὶ τέτοις ὄφεις ἐπαποσέλλονταί θανατῶντες, καὶ ἢ φθορὰ πολλή. τοῖστον καὶ τῆ Ἀδὰμ ἐξ ἀρχῆς τὸ πάθος, καταπέσοντος μὲν ἐπὶ τῶ τῶν μικρῶν ἐπιθυμίαν, καὶ τῶ περὶ ταῦτα μέριμναν ἀπὸ τῆς πρὸς Θεὸν ὀμιλίας ἀπεριπάσθαι, κατενεχθέντος δὲ εἰς θάνατον τῆ τῆ ὄφews συμβεβη. ὡσε καὶ δῆγμα τῆ ὄφews εἰκότως ἂν ὁ ἐπελθῶν θάνατος τῶ Ἀδὰμ λέγοιτο.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ποικίλον ἔσα ἡδονῆ, ποικίλω ζῶν παρεβλήθη. διὰ τῆτο καὶ τὸ λαῶδες καὶ ὄχλον ἔχον ἐν ἡμῖν μέρος, ὅτε τῶν ἐν Αἰγύπτῳ. τετέσι τῶ σωματικῶ οἴκῳ, οἰκίῶν ἐφίεται, περιπίπτει θάνατον ἐπαγῶσαις, ἔ χωρισμὸν ψυχῆς ἀπὸ σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς ὑπὸ κακίας ὄφθορᾶν. φησὶ γὰρ, καὶ ἀπέσειλε Κύριος εἰς τὸν λαὸν τῆς ὄφεις τῆς θανατῶντας, καὶ ἔδακνον τὸν λαὸν, καὶ ἀπέθνησκε λαὸς πολὺς τῶν ἡῶν Ἰσραήλ. ὄντως γὰρ ἔδον ἔτω θάνατον ἐπάγει ψυχῆ, ὡς ἀμετρία τῶν ἡδονῶν. τὸ δὲ ἀποθνήσκον, ἔ τὸ ἄρχον ἐσὶν ἐν ἡμῖν, ἀλλὰ τὸ ἀρχόμενον, τὸ λαῶδες.

ζ. Καὶ παραγενόμενος ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῶν, ἔλεγεν, ὅτι ἡμαρτήσαμεν, ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ τῆ Κυρίως, καὶ κατὰ σῶ. εὐξομαι ἔν πρὸς Κύριον, καὶ ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄφιν.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Οὐχ ὅτι κατελαλήσαμεν, ἡμάρτομεν· ἀλλ' ὅτι ἡμάρτομεν, κατελαλήσαμεν. ὄταν γὰρ ἀμάρτη καὶ ἀπαρτηθῆ ὁ νῆς ἀρετῆς, αἰτιῶται τὰ θεῶ, τῶ ἰδίαν τροπῶ προσάπτων Θεῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὀν ἡτιῶντο, τέστον προβάλλονταί πρεσβυτιῶ, καλλίως γινόμενοι μετὰ τὸ πάθος.

η. Καὶ ἤνυξτο Μωϋσῆς πρὸς Κύριον περὶ τῆ λαῶ. καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, ποίησον σεαυτῶ ὄφιν, καὶ θῆς αὐτὸν ἐπὶ σημεῖα, καὶ ἔσαι εἰάν

(1) Σιγχαίνας. ὀρθῶς, καὶ ἀνεκάκισεν. ἐν ταῖς σημειῶσι. ταῖς εἰς τῶ Γραφ. τῶ ἐν Φραν. ἐκδοθ.

(2) Ἀγαθὸν καὶ κακὸν, ἔ τὸ προαιρετὸν πάντως φησὶ, τετέσι τῶ ἀρετῶ καὶ κακίαν· εἰ μὲν γὰρ ταῦτα ἔδον τῶ, ἔδὲ τῆς ἀγαθῆς ὁ Θεὸς ἐδόξαζεν ἂν, ἔδὲ τῆς κακῆς ἐδόξαζεν· ἀλλὰ τὸ κατὰ φύσιν καὶ συμβεβηκός, εἶον ζῶν καὶ θάνατον, ὑγίαν καὶ νόσον, πλῆστον καὶ πέναν, καὶ τὰ παραπλήσια. ἀπερ ἔδον εἰκότως παρὰ τῶ Θεῶ, εἶγε δὴ καὶ ὁ Ἀπόστολος σκύβαλα τὰ πάντα ἡγάτο.

εάν δάκη ὄφεις ἄνθρωπον, πᾶς ὁ δε-
δηγμένος ἰδὼν αὐτὸν ζήσεται.

Δδβτ. 21. 23. γάσας· ἐπικατάρατος γὰρ πᾶς ὁ κρεμά-
μνος ἐπὶ ξύλῳ· πῶς ἢ εἰκὼν τῆ ὄφews τῆ
Γα. 3. 14. ἔπικατάρατ, ὡς ἦκασεν, ἐπικατάρατος
σὺ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, ἠέγεκε τῷ
λαῷ ἐν συμφορᾷ κειμῖω τῷ σωτηρίαν;
ἄρα ἐκ τῷ ἀξιοπιστότερον εἰπεῖν, ἐάντις
ἡμῶν δηχθῆ, ἀναβλέψῃ εἰς τὸν ἔρανὸν
ἀνω ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ σωθῆσεται; ἵνα δὲ
καὶ τὸ προσέχειν ἔρανῷ παραλείπη, ἐκ
ἡδυνάτο εἰπεῖν, ἐάντις δηχθῆ, ἀποβλέψῃ
εἰς τῷ λυχνίαν τῆ φωτός, καὶ σωθῆσεται;
ἢ ἀποβλέψῃ εἰς τῷ τράπεζαν τῆς προ-
θέσεως τῶν ἀγίων ἄρτων, καὶ σωθῆσεται;
ἢ εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἢ εἰς τὸ καταπέτασ-
μα, ἢ εἰς τῷ κιβωτὸν, ἢ εἰς τῷ εἰκόνα
τῶν Χερσβιμ, ἢ εἰς τὸ ἱλαστήριον; ἀλλ' εἰδὲν
τέτων εἰσήγαγεν ὁ νομοθέτης ὁ μέγας,
ἀλλὰ μόνῳ ἔπηξε τῆ σαυρῆ τῷ εἰκόνα,
καὶ ταύτῳ διὰ τῆ ἐπικατάρατ ὄφews.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πῶς γίνε-
ται ἴασις τῆ πάθης; Ὅταν ἕτερος ὄφεις
κατασκυβαθῆ, τῷ τῆς Εὐας ἐναντίος, ὁ
σωφροσύνης λόγος· ἡδονὴ γὰρ ἐναντίον
σωφροσύνης· ποικίλῳ πάθει, ποικίλῃ ἀρε-
τῇ καὶ ἀμυνομένη πολεμίαν ἡδονῷ. τὸν
κατὰ σωφροσύνην ἔν ὄφιν κελόβα ὁ Θεὸς
Μωσῆ κατασκυβάσασαυ, καὶ φησὶ· ποιή-
σον σεαυτῷ ὄφιν, καὶ θῆς αὐτὸν ἐπὶ ση-
μαίς. ὁρᾷς, ὅτι ἐκ ἄλλῳ τινὶ κατασκυβα-
ζεται τῆτον ὁ Μωϋσῆς τὸν ὄφιν, ἢ ἐαυτῷ.
προσάττει γὰρ ὁ Θεός, ποιήσον σεαυτῷ
ἵνα γνῶς, ὅτι ἐ παντός ἐστὶ κλήμα σωφρο-
σύνη, ἀλλὰ μόνῳ τῆ θεοφιλῆς.

Ζ. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς ὄφιν χαλ-
κῆν, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐπὶ σημαίς. καὶ
ἐγένετο ὅταν ἔδακεν ὄφεις ἄνθρωπον,
καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλ-
κῆν, καὶ ἔζη.

ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ὡς πισότατε τῆ
Θεῶ θεράπων, ὁ ἀπαγορεύεις ποιείς; ὁ
ἀνατρέπεις, παρασκυβάσεις; ὁ λέγων, ἐ
Λδβτ. 26. 1. ποιήσεις γλυπτόν, εἰδὲ χωνυτόν, σὺ χων-
υθείς καὶ γλύφεις ὄφιν; ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν
ἐνομοθέτησα, φησὶν, ἵνα τὰς ὕλας ἐκ-
κόψω τῆς ἀσεβείας, καὶ τὸν λαὸν τῆτον
ἀπαγάγω πάσης εἰδωλολατρείας· νυκτὶ δὲ
χωνυθῶ τὸν ὄφιν, ἵνα προσηπύσω τῷ εἰκό-
να τῆς τῆ σαυρῆ οἰκονομίας. προομαλίζω
τὸν δρόμον τοῖς Ἀποσόλοις, προογυμνάζω
τὸ μέγα καὶ ἕκρον ἐκεῖνο, τὸ τῆ σαυρῆ
σύμβολον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰκὼν τῷ τῆς τῆ
σαυρῆ οἰκονομίας ὁ τύπος. κατὰ δὲ τὸν
τρόπον, ὡπερ ἐκεῖνος ὁ τύπος εἰκόνα μὲν
καὶ ὄφιν εἶχεν ὄφews, ἰὸν δὲ καὶ πονηρίαν
ἐκ εἶχεν ὄφews· ἔτω καὶ ὁ Σωτῆρ, κατὰ
Ρωμ. 8. 3. τὸν Θεὸν Ἀπόστολον, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς
ἀμαρτίας ἐπιφανείς, ἔξω γέγονε πάσης
ἀμαρτίας. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄλλοι οἱ δάκνοντες

ὄφεις, καὶ ἄλλος ὑπὲρ αὐτῶν σαυρέμνος. τί
βέλεται τὸ αἰνίγμα; τί ἐπαγγέλλεται ἢ
σκιά τῆ μυσηρίε; Ὡπερ ἐκεῖ, φησὶν, ὁ τύ-
πος, ἄλλων δακνόντων ὄφews, ὁ μὴ δάκνων
μηδὲ πλήξας προσήλωται τῷ ξύλῳ· ἔτω καὶ
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀμαρτανόντων, ὑπὲρ
πάντων μέλλει πάχειν ὁ Ἰησῆς ὁ ἀναμάρ-
τητος, ὑπὲρ τῶν δακνόντων ὄφews, ὄφεις
ἀναμάρτητος σαυρέται· ὑπὲρ ἡμῶν τῶν
ὑποκειμένων θανάτῳ, ὁ ἀμαρτία μὴ ὑπο-
κείμνος προσηλῆται. Καὶ μετ' ὀλίγα. Διὰ τί
σαυρέται χαλκῆς ὄφεις; ἵνα καταργηθῆ
τὰ δῆγματα τῶν ὄφews. ἄλλο ἔν τὸ σαυ-
ρέμνος, καὶ ἄλλα τὰ καταργέμνα. ἐκ
ὁρᾷς τῷ ἐμφασιν τῆς ἀληθείας; ἐ βλέ-
πεις ὡς ἐν κρυπτῷ γραμματι τῷ δυνάμιν
τῆς οἰκονομίας; ἐσαυρώθη φησὶν ὄφεις, ἵνα
καταργηθῆ τῶν δρακόντων τὰ δῆγματα·
ἐσαυρώθη Χριστός, ἵνα καταργηθῶσι τῶν
δαϊμόνων αἱ ἐνέργειαι. ἄλλος ὁ ὄφεις ὁ πη-
γνύμνος, καὶ ἄλλοι οἱ καταργέμνοι δρᾶ-
κοντες· ἄλλος ὁ ἐπὶ σαυρῆ Χριστός, καὶ
ἄλλοι οἱ καταργέμνοι δαίμονες. καὶ ὡπερ
ἐκεῖ ἢ εἰκὼν τῆ ὄφews τῆ φαινομένης κα-
τήργησε τὰ δῆγματα τῶν ὄφews· ἔτω καὶ
εἰταῦτα ἢ τῆ Χριστῆ νέκρωσις. τῆ θανάτῃ
γέγονε νέκρωσις, καὶ τῶν δαϊμόνων κα-
θαίρεισις. εἰκότως ἔν ὁ Χριστός τῷ εἰκόνα
πρὸς ἑαυτὸν ἀρμόζων ἔλεγε· καὶ καθῶς Ἰωάν. 3. 14,
Μωϋσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτω
15. δεῖ ὑψωθῆναι τὸν ἰὸν τῆ ἀνθρώπῃ· ἵνα
πᾶς ὁ πισθῶν εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται,
ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Ὁ
χαλκῆς ὄφεις κρεμάται [μὲν] κατὰ τῶν
δακνόντων ὄφews, [ἐκ ὡς τύπος δὲ τῆ
ὑπὲρ ἡμῶν παθόντος, ἀλλ' ὡς ἀντίτυπος·
καὶ σώζει τῆς εἰς αὐτὸν ὀρώντας, ἐκ ὅτι
ζῆ πισθόμενος, ἀλλ' ὅτι νεκρῶται, καὶ
συνεκροῖ τὰς ὑπ' αὐτῷ δυνάμεις, κατα-
λυθεῖς ὡπερ τῷ ἄξιός.]

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δῆποτε διὰ τῆ χαλ-
κῆ ὄφews θεραπύεσθαι προσέταξεν ὁ Θεός
τὰ τῶν ὄφews δῆγματα; Προτυποῖ καὶ τῆ-
το τὸ σωτήριον πάθος. διὰ γὰρ τῆ ὄφews
ἢ ἀμαρτία ἐβλάστησεν. ὅθεν καὶ τῷ κα-
τάραν παρὰ τῆ Θεῶ τῶν ὄλων ἐδέξατο.
τύπος τοίνυ καὶ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς
κατάρας ὁ ὄφεις. ἐπειδὴ τοίνυ ὁ δεασότης
Χριστός, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας, Ρωμ. 8. 3.
ἢ φησὶν ὁ Θεὸς Ἀπόστολος, ἐπεφάνη· σῶ-
μα μὲν γὰρ ἀληθῶς ἔλαβεν, ἀμαρτίαν δὲ Ἦτ. 53. 9.
ἐκ ἐποίησεν, εἰδὲ δὲ ἄρεθῃ δόλος ἐν τῷ σώμα-
τι αὐτῆ· προτυπῆται τὸ σωτήριον πάθος
ἐν τῷ ὄφει τῷ χαλκῷ. ὡπερ γὰρ ὁ χαλ-
κῆς ὄφεις ἵνδαλμα μὲν τῶν ὄφews τῷ, ἐκ
εἶχε δὲ τῶν ὄφews τὸν ἰὸν· ἔτως ὁ μονογε-
νῆς ἰὸς, σῶμα μὲν εἶχεν ἀνθρώπειον, κηλί-
δα δὲ ἀμαρτημάτων ἐκ εἶχε. καὶ καθᾶπερ
οἱ ὑπὸ τῶν ὄφews δακνόμενοι, τὸν χαλκῆν
ἀποβλέποντες ὄφιν σωτηρίας ἀπῆλαυον·
ἔτως οἱ ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας πληττόμενοι,
τῷ πάθει τῆ Σωτῆρος ἡμῶν ἀνευδοιάσας
πισθόντες, κρείττες ἀποφάνονται τῆ θ-
νάτῃ, καὶ τῆς αἰώνις ζωῆς ἀπολαύσοι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁφιν ἀργάζετο χαλκῶν ἢ Μωϋσῆς, ὑψῆτε ἐτίθει, καὶ τοῖς πληττομένοις ἐκέλευσεν ἀταίξιν εἰς αὐτόν. ὁ δὲ καὶ δρώντες ἐσώζοντο. ἔκῃν Φέρε λέγωμεν, ὡς ἐκ τύπῃ πάλιν ἐπὶ τὸ καθόλου μεταπλάττοντες τὸ διήγημα. προσκεκράκαμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τῷ ἡμιουργῷ. ταῦτητοι πεπλώκαμεν ὑπὸ τὰ τῶν ὄφειων διήγηματα τῶν νοητῶν. οἱ διὰ πάσης ἡμᾶς πληττόντες ἀμαρτίας, τοῖς τῆ θανάτου δεσμοῖς ὑποφέρουσιν. ἐξάρχει δὲ ὡπερ τῆς τῶν ἰσβολῶν θηρίων πληθύος ὁ δράκων ὁ ἀποσάτης, τῆ τῆς Σατανᾶς ἢ τοῖς διήγημασι διόλωλεν ὁ Ἀδάμ· ἔρπει δὲ λοιπὸν καὶ εἰς ἡμᾶς καθάπερ ἐκ ῥίζης τὸ κακόν. σεσώσμεθα δὲ τινα τρόπον. τεθεάμεθα γὰρ καὶ ἡμεῖς τὸν ὄφιν, τῆ τῆς Χριστόν. πῶς ἔν ὄφει, ὁ ἀγαθὸς κατὰ φύσιν ὡς Θεός; ὅτι γέγονε κατ' ἡμᾶς ὁ ἀγαθός, τῆς ἐκ προαιρέσεως πονηρῆς, γέγονεν ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας· καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογιάθη. ὅτι δὲ ἡμεῖς πονηροὶ γεγονότες μὲν ἔχ' ἔτω παρὰ Θεοῦ, κατεργύηκαί τε εἰς τῆτο διὰ τῆς ἀμαρτίας. διατρανῆ λέγων αὐτὸς ὁ Χριστός· εἰ ἔν ἡμεῖς πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν. ὄφει δὲ ἔν πονηρός, (1) ὡς ἐν ὁμοιώματι πονηρίας, ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁφει δὲ ἔν ὁ Χριστός, ὅτι γέγονε κατ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς, πλὴν ἀμαρτίας· ἀλλ' εἰ τις αὐτὸν θεάσασθαι νοηῖας. ἀμείνων ἔσαι φθορᾶς, καὶ ὑπεραλεῖται θανάτου, καὶ ἀλογήσει διηγημάτων.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπὶ σημείω γε μὴν ὄφει. ὑψώθη γὰρ ὁ Χριστός ἐπὶ τῆ τιμῆς καὶ τῆτο αὐτὸς Ἰσραηλίου προσεφώρει λέγων· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπων, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι. ὅτι δὲ τὸς εἰς τὸ αὐτῆ βλέπει μυστήριον. ἀναμάρτοις, αὐτῆ λέγοντος ἀναργῶς· ὡπερ γὰρ ὁ Μωσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῆ ἐρημίᾳ, ἔτως ὑψώθη καὶ τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπων. χαλκῶς δὲ ὁ ὄφει μὴ, διὰ τὸ εὐημερῆς τε καὶ ὠφυνότατον τῆ θείας τε καὶ ἀναγγελικῆς κηρύγματος.

** ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Θεῖα συμβεβηλὴ σαρορμηθεῖς ὁ νομοθέτης, χαλκῶν ἐν ὁμοιώματι ὄφειος χέας, ὑπερφαινέσθαι τῆ φρατοπέδῃ παντός, ἐπίτινος ὑψῆς, ἐποίησε. καὶ ἔτως ἔησεν ἐν τῷ λαῷ τῷ ἐκ τῶν θηρίων φθορᾶν. ὁ γὰρ πρὸς τῷ εἰκόνα ἔν ὄφειος τῷ ἐν τῷ χαλκῷ βλέπων, ἔδεν δεδοίκαί τε ὄντως ὄφειος τῆ ἀληθινῆ τὸ διήγημα, ἐξ ἀντιπαθείας τινὸς ἀπορρήτης, τῆς ὄφειος τὸν ἰὸν ἀμβλωσῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ὁ μέγας νομοθέτης ὄφειος εἶδει τῷ δυνάμιν τῶν κατ' ἀλήθειαν

θηρίων ἠχρεῖωσεν. καιρὸς δ' ἄν εἴη, σαφέστερον ἐκκαλύψαι τὸ ἀίνιγμα. εἴ τι τῶν πονηρῶν τῆτων παθημάτων ἐστὶν ἀλεξητήριο ἢ διὰ τῆ μυστηρίῃ τῆς ὠσεβείας γινομεῖν τῶν ψυχῶν ἡμῶν καθαρῆς.] κεφάλαιον δὲ τῶν ἐν τῷ μυστηρίῳ πεπισθυμένων. ἢ εἰς τὸ πάθος πῆσις (2) ἐστὶ τῆ ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδεξάμεν τὸ πάθος. σαυρὸς δὲ τὸ πάθος ἐστὶν. ὡς τὸν πρὸς αὐτὸν βλέποντα, καθῶς ὑφηγεῖται ὁ λόγος, ὑπὸ τῆ ἰσ τῆς ἐπιθυμίας μὴ βλάπτεισθαι. τὸ δὲ πρὸς τὸν σαυρὸν βλέπειν, ἐστὶ τὸ πάντα τὸν ἑαυτῆ βίον ὡς νεκρὸν τῷ κόσμῳ καὶ ἐσαυρωμένον ποιῆσαι, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀμαρτίαν ἀκίνητον. (3)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἐπὶ ζύλου φαινόμενον ὁμοίωμα μὲν ὄφειος, καὶ ἐκ ὄφειος ἐστὶν· ὁ δὲ ἀληθινὸς ὄφειος, ἢ ἀμαρτία ἐστὶ· καὶ ὁ πρὸς τῷ ἀμαρτίᾳ ἀντομολήσας, τῷ τῆ ὄφειος ὑποδύεται φύσιν. ἐλθὼν δὲ ἐν τῆς ἀμαρτίας ὁ ἄνθρωπος, διὰ τῆ ὑπελθόντος τὸ τῆς ἀμαρτίας εἶδος, καὶ γινομεῖν κατ' ἡμᾶς τῆς πρὸς τὸ εἶδος μεταστροφῆς τῆ ὄφειος· δι' ἢ ὁ μὲν θάνατος ὁ ἐκ τῶν διηγημάτων κωλύεται· τὰ δὲ θηρία, ἢτοι αἱ ἐπιθυμίαι, ἐκ ἀφανίζονται. τῶν γὰρ εἰς τὸν σαυρὸν βλέπόντων, ὁ μὲν πονηρὸς τῶν ἀμαρτωλῶν θάνατος ἐκ ἀεργεῖται· ἢ δὲ ἐγκειμένη τῆς σαρκὸς ἐπιθυμία κατὰ τῆ πνύματος, εἰς τὸ παντελὲς ἐκ ἀπόλωλε. καὶ γὰρ (4) ὁ κατ' ἡμᾶς πιστὸς τὸν ἐπὶ ζύλου ὑψώθησθαι βλέπων, ἀπωθεῖται τὸ τῆς ἐπιθυμίας πάθος, οἷον τινι φαρμάκῳ τῷ τῆς ἐπιτολῆς φόβῳ τὸν ἰὸν διαχέων.

ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ. (5) Ὁ γὰρ ἐπιστροφῆς, ἢ διὰ τὸ θεωρούμενον ἐσώζετο, ἀλλὰ διὰ σὲ τῶν πάντων Σωτήρα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ παιδούτικῶς ἔπαχον, ἀννομῆς τῆς παιδούσεως, ἢ ἐπικέρια ταχῆα.

Ε. ι. Καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ παρηνέβαλον ἐν Ὠβώθ. Καὶ ἐξάραντες ἐξ Ὠβώθ, παρηνέβαλον ἐν Ἀχαλχαῖ τῷ πέραν ἐν τῆ ἐρήμῳ, ἢ ἐστὶ κατὰ πρόσωπον Μωᾶβ, κατὰ ἀνατολὰς ἡλίου. Καὶ ἐκῆθεν ἀπῆραν, καὶ παρηνέβαλον εἰς Φάραγα Ζαρέδ. ιγ. Καὶ ἐκῆθεν παρηνέβαλον εἰς τὸ πέραν Ἀρνῶν ἐν τῆ ἐρήμῳ, τὸ ἐξέχον ἀπὸ τῶν ὄρειων τῶν Ἀμορρῶν· ἐστὶ γὰρ Ἀρνῶν ὄρια Μωᾶβ, ἀπὸ ἀναμέσον Μωᾶβ καὶ ἀναμέσον Ἀμορρῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τέτοις ἐπάγει τῷ πορείαν ἀχρὶ τῆς Ἀμορρῶν γῆς. ἔδεν γὰρ τῶν κατὰ Θεὸν γινομεῖν ἀμελῶς ἰσορῆσθαι (6) δεῖ. κατὰ Θεὸν δὲ μὴ ἢ πορεία, ὡπερ καὶ ἢ τῶν Ἀποσόλων.

ιδ. Διὰ

(1) Ὁφει δὲ ἔν ὁ Χριστός. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 409.

(2) ἢ εἰς τὸ πάθος ἀπόβλεψις. ἐν τῆ θεωρ. εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον.

(3) Ἀκίνητον. αὐτ.

(4) Καὶ γὰρ καὶ ἐν τοῖς πιστοῖς ἀεργεῖται πολλὰκις τῆς ἐπιθυμίας τὰ διήγηματ' ἀλλ' ὁ πρὸς τὸν ἐπὶ ζύλου, κτ. αὐτ.

(5) Ὁρα τὰ περὶ τῶν ὑπομνηματιστῶν τὰ ἐν τῆ ἀρχῇ τῆς δε τῆς βίβλε.

(6) Ὑπερῆσθαι. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

ιδ. Διὰ τῆτο λέγεται ἐν βιβλίῳ, πόλεμος τῆ Κυρίας τῷ Ζωὸβ ἐφλόγισε, καὶ τὲς χαμαῖρῶς Ἀρνῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι καὶ ἐν τοῖς χρόνοις Μωϋσέως ἦσαν καὶ ἄλλαι βίβλοι, αἱ νῦν εἰσὶν ἀπόκρυφοι, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ τῆ Ἰδοῦ ἐπιστολή ὅπως διδάσκει καὶ περὶ τῆ Μωϋσέως σώματος, καὶ ἅπαντα μνησθῆναι ὡς ἐκ παλαιᾶς Γραφῆς, ἰδὲ Κύριος ἦξει, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἰδ. 14. »

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημαίνει καὶ ἀπογραφῶν τῶν πολέμων ἐν βιβλίῳ τότε γινόμενῳ ἀκριβῆ. Κυρία δὲ οἱ πόλεμοι λέγονται, δι' ὧν ἐξαιρέται τὰ ἀσεβῆ γένη, ὅτι Θεὸς κρίσεως τῆτο.

ιε. Καὶ τὲς χαμαῖρῶς κατέστησε κατοικῆσαι Ἡρ' καὶ πρόσκειται τοῖς ὄρεισις Μωάβ.

ις. Καὶ ἐκείθεν τὸ Φρέαρ· τῆτό ἐστι τὸ Φρέαρ, ὃ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, σιμάγαγε τὸν λαὸν, καὶ δώσω αὐτοῖς ὕδωρ πηιῖν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐντεῦθεν ὡς ἀπήρην ἐπὶ τὸ Φρέαρ, ἔ τὸ ὕδωρ ἐβλυσσε κατ' ἐπαγγελίαν Θεῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετράκις φαίνονται γογγύσαντες ἐν ὕδατι. ἅπαξ, ἐλθόντες εἰς Μερρῶν δούτερον ἐν Ραφιδίῳ ἀμφοτέρω ἐν τῇ Ἐξόδῳ (1) τρίτον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σιναι ἐν Κάδης (2) τέταρτον ἐπὶ τῆ παρόντος Φρέατος. κέτω ἀμφοτέρω ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅτε ἐγόγγυσαν ἀπάραντες ἐξ ὧν τῆ ὄρεσις περικυκλώσαντες τῷ γλῶ Ἐδῶν ἐν τῷ πρὸ τῆτε κεφαλαίῳ. (3) ὡς τετράκις (4) φαίνονται γογγύσαντες ἐφ' ὕδατι ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ἅπαξ, εἰς Μερρῶν, ὡς ἐν τῷ εἰκοσῷ ἐβδόμῳ κεφαλαίῳ τῆς Ἐξόδου (5) δούτερον, ἐν Ραφιδίῳ, ὡς ἐν τῷ τριακοσῷ δούτέρῳ (6) τρίτον, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Κάδης, ὡς ἐν τῷ τριακοσῷ δούτέρῳ τῶν Ἀριθμῶν (7) ὅπερ ἐστὶν ὕδωρ ἀντιλογίας· τέταρτον ἐπὶ τῆ παρόντος Φρέατος.

» * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σιμάγαγε, Φησὶ, τὸν λαὸν, καὶ δώσω αὐτοῖς ὕδωρ πηιῖν. βέλεται γὰρ Θεὸς τὰς θυμασίαις ἐργείας αὐτῆ μνημονόεσθαι ὡς ὠφελείδαι μὴ μόνον τὲς παρόντας τῇ θεᾷ, ἀλλὰ καὶ τὲς ὑπερόν ἀκοῆ ὡς καὶ Ἰωάννης, ταῦτα, Φησὶ, γέγραπται, ἵνα πισθώσητε, ὅτι Ἰησῆς ἐστὶν ὁ Χριστός. ἔ γὰρ κενῆς ἰσορίας μνήμῳ ὁ Θεός, ἀλλὰ τῷ ἐξ αὐτῆς ὠφελειαν χαρίζεται. διὸ καὶ μάταιον τὸ σημεῖα ζητεῖν αἰ, καὶ παρὰ γνώμῳ τῆτο

Ἰωάν. 20. 31. »

(1) Ἐν κεφ. 13. ἐδ. 14, καὶ 16. 3.

(3) Ἄλλῃ ὡς εἶκε κατ' αὐτὸν ἡ τῶν κεφαλαίων διαίρεσις.

(5) Ἐν τῷ 15. ὃ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. ὡς ἐν τῇ Ἐξόδῳ.

(6) Ἐν τῷ 17. ὃ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. ὡς ἐκεῖ πάλιν.

(7) Ἐν τῷ 20. ὃ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. ὡς ἐν Ἀριθμοῖς.

(9) Τὸ πᾶν ἔργον ἀνύστα. ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐπομ. ὃ αὐτ.

A Θεῶ. ὅς βέλεται τῇ μνήμῃ τῶν εἰς ἅπαξ γεγονότων ὠφελείδαι.

ιζ. Τότε ἦσεν Ἰσραὴλ τὸ ἄσμα τῆτο ἐπὶ τῆ Φρέατος, ἐξάρχετε αὐτῷ Φρέαρ,

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πηγῶν ἐνυδρον ἀνυδρόντες, ἢ παντὶ τῷ πλήθει ποτὸν ἐχορηγήσασιν· ἐν Φρέατι δ' ἢ πηγῆ, καὶ ἐπὶ τῶν τῆς χώρας ὄρων ὡπερ ἐχ' ὕδατος, ἀλλ' ἀκράτῃ σπᾶσαντες, τὰς ψυχὰς ἀνεχύθησαν, ὑπὸ τε δούφροσύνης καὶ χαρᾶς ἄσμα καινὸν οἱ θεοφιλεῖς, χορῶς ἐπὶ τὸ Φρέαρ ἐν κύκλῳ σῆσαντες. ἦδον εἰς τὸν κληροῦχον Θεὸν, καὶ τὸν ἀληθῶς ἡγεμόνα τῆς ἀποικίας· ὅτι πρῶτον ἐπιβάντες ἐξ ἐρημίας μακρᾶς τῆς οἰκισμῆς, καὶ ἢ ἐμελλον κατέξειν, ποτὸν ἀφθονον ἀνεῦρον, ἀρμότιον ἡγησάμενοι, μὴ ἀσημείωτον τῷ πηγῶ παρελθεῖν.

Γ ΑΔΗΛΟΥ. Ἄσματος ἀπομνημονόει, ὅπερ ἐπ' δούφροσύνῃ τῆς τότε δοθείσης δούργεσίας ἦδετο.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄσματος μεμνημένος τῆ ἐπὶ τῆ ὕδατος, δείκνυσιν, ὅτι δεῖ Φαυδρᾶς δούχαρισίας ἐπὶ ταῖς δούργεσίαις ἀνάγεσθαι.

ιη. Ὄρουξαν αὐτὸ ἀρχόντες, ἐξελατόμησαν αὐτὸ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ἐν τῷ κυριεῦσαι αὐτῶν. καὶ ἀπὸ Φρέατος εἰς Μανθανεῖν, καὶ ἀπὸ Μανθανεῖν εἰς Νααλιήλ, καὶ ἀπὸ Νααλιήλ εἰς Βαμῶθ, καὶ ἐν Βαμῶθ εἰς Νάπῳ, ἢ ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ ἀπὸ κορυφῆς τῆ λελαξθῶμεν, τὸ βλέπον κατὰ πρῶσωπον τῆς ἐρήμῃ.

Δ * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀντὶ τῆ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ὃ μὲν Ἀκύλας Φησὶν. ἐν τῇ βακλήριᾳ ὃ δὲ Θεοδοσίῳ, ἐν ταῖς ῥάβδοις αὐτῶν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πολὺς μὲν ὁ πόνος ἐπὶ ταῖς Φρεωρυχίαις, Θεὸς δὲ βελήσει ἐν λατομίας ἐπιπόνου (8) δυνωτώτερον περιχάραξις ἐν βακλήριαις ὑπὸ τῶν ἀγίων γινομένη, (9) λατομίας καὶ ὠρύξεως δώμῳ ἐκπληρῶσα.

Z * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐτυχεν ἔ χερσὶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ βασιλέων, ἀνατετμήσθαι Φιλοτιμηθέντων, ὡς λόγος, ἔ μόνον περὶ τῷ εὔρεσιν τῆ ὕδατος. ἀλλὰ καὶ περὶ τῷ τῆ Φρέατος κατασκόβῳ ἢ ἐκ τῆς πολυτελείας βασιλικὸν φαίνηται τὸ ἔργον, καὶ ἢ τῶν κατασκόβασάντων ἀρχῆσθαι μεγαλόνοια.

P P P P 3

κ. Καὶ

(2) Ἀριθ. 20. 3.

(4) Τετράκις δὲ. ὃ τῆς Αὐγ. κώδ.

(8) Τῶν ἐν λατομίας πόνων. ὃ αὐτ.

Καὶ ἀπέστειλε Μωϋσῆς πρέσ-
πρὸς Σιών, (1) βασιλέα Ἀμορ-
ραίων, λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων,
ἐλθούμεθα διὰ τῆς γῆς σου, τῆ
πορεύσομεθα ἐκ ἐκκλινόμενοι ἕτε
μπελῶνα·

* ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰς τὴν τῶν
Ἀμορραίων χώραν ἐμβαλὼν, πρέσβεις ἐξέ-
τε πρὸς τὸν βασιλέα Σιών δὲ ἄνο-
το· προτρέπων ἐφ' αὐτὸν καὶ τὸν συγγε-
ρότερον.

β. Οὐ πίομεθα ὕδωρ ἐκ Φρέα-
τος· ὁδῶ βασιλικῆν πορεύσομεθα,
ἂν παρέλθωμεν τὰ ὄριά σου.

* ΤΟΥ ΝΤΣΣΗΣ. Ἐπισφαλῆς ἦ
τὰ πλάγια παρατροπῆ τῶ ὁδούοντι.
εὐλίγα. Δόγμα δὲ ἐστὶν ἕτος ὁ λόγος,
εσοτήτι θεωρεῖσθαι τὰς ἀρετὰς ὀριζό-
ς. διότι πέφυκε πᾶσα κακία ἢ κατ'
ψιν, ἢ κατ' ὑπέρπλωσιν ἀρετῆς ἀρε-
αι.

γ. Καὶ ἐκ ἔδωκε Σιών τῷ Ἰσ-
ραὴλ παρελθῆν διὰ τῶν ὄριων αὐτῶ·
σωθήγαγε Σιών πάντα τὸν λαὸν
αὐτῶ, καὶ ἐξῆλθε παρατάξασθαι
Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον· καὶ ἦλ-
εἰς Ἰαωὰ, καὶ παρετάξατο τῷ
αὐτῶ.

δ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰσραὴλ
μαχαίρας, καὶ κατεκυρίδυσαν
τῆς αὐτῶ, ἀπὸ Ἀρνῶν ἕως Ἰα-
ωὰ, ἕως ἡμῶν Ἀμμάν, ὅτι Ἰαζήρ
ἡμῶν Ἀμμάν ἐστὶ.

ε. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πρὸς μὲν τὰς συγ-
γῆς ἐκ ἠβελήθη ὁ Θεὸς πόλεμον ἀνε-
τε δὲ Σιών μὴ δεξαμένη τὴν εἰρη-
νὴν πρεσβείαν, ἀντικαθίστανται, καὶ
εμῆσι, καὶ κρατῆσι ῥαδίως. (2)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν Ἰαβὼκ τῶ
μαὶν ἔσαν, ἐξαίρει. ἢ γὰρ τῶν ἐκ τῶ
γεγονότων. πανταχῶ γὰρ τὰς πολέ-
τὰς συγγενικὰς περιῖσταται. αὕτη δὲ
ἢ τῶν Ἀμορραίων τῶν ἠλωκότων.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰαζήρ ἐτύγχανε μὲν
τῆς Μωαβιτῶν ἔσα γῆς ἐξ ἀρχῆς, ἢ τῶ
γεννομένη ὕπερον. ἀφαιρῶνται δὲ αὐ-
τῶν ἀδικησάντων οἱ Ἰσραηλίται, τῶν
λομμένων τὰς πρότερον ἀνοικῶντας.

κε. Καὶ ἔλαβεν Ἰσραὴλ πάσας
τὰς πόλεις ταύτας, καὶ κατώκησεν
αὐτῶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν
Ἀμορραίων, ἐν Ἐσεβῶν, καὶ ἐν πά-
σαις ταῖς συγγενέσσι αὐταῖς. Ἐστὶ
ἡ πόλις Σιών τῶ βασι-
λεως Ἀμορραίων. καὶ ἕτος ἐπολέ-

Α μνησε βασιλέα Μωαβ τὸ πρότερον·
καὶ ἔλαβε πᾶσαν τὴν ἑαυτῶ, (3) ἀπὸ
Ἀροῆρ ἕως Ἀρνῶν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐστὶν Ἐσεβῶν πό-
λις Σιών, τετῆσι μητρόπολις.

κζ. Διὰ τῆτο ἔρῃσιν οἱ ἀνιγμα-
τισαὶ, ἔλθετε εἰς Ἐσεβῶν, ἵνα οἰ-
κοδομηθῆ καὶ κατασιδιαθῆ πόλις
ἡ ἡμῶν, (4) Ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐξ
Ἐσεβῶν, φλόξ ἐν πόλει Σιών, καὶ
κατέφαγεν ἕως Μωαβ, καὶ κατέπιε
σῆλας Ἀρνῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Δυσχερὲς τὸ χωρίον· ὁ δὲ
νῆς, ὡς οἶμαι, ἕτος· ὁ Σιών βασιλεὺς ἐπο-
λέμησε τὸν Μωαβ. καὶ λαβὼν τὴν γλῶ αὐ-
τῶ, κατέχει αὐτῶ. οἱ δὲ ἀνιγματοδῶς
λέγοντες, τῆτο λαλῶσιν· ἐπειδὴ ἐπορθῆ-
θη ὑπὸ Σιών ἢ Ἐσεβῶν, ἔλθετε ὑμεῖς οἱ
τῶ Σιών, οἰκήσατε αὐτῶ, ἵνα οἰκοδομηθῆ·
ὅτι ἔ μόνον αὐτῆ ἐπορθῆθη ὑπὸ τῶ Σιών,
ἀλλὰ καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ τῶ Μωαβ, ἕως
τῶ τόπῃ τῶν σῆλῶν Ἀρνῶν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διὰ τῆτο ἔλεγον
οἱ παροικιζόμενοι· δικαιοσύνη σωίσαται
Θεὸς κατὰ διαδοχὴν γενεῶν ὕπερον ἀντα-
ποδοθεῖσα εἰς ἀφαιρέσιν τῆς γῆς, ἢ ἔ
δικαίως Ἀμορραῖοι κατέλαβον, οἰκήσαν
ἐργασάμενοι τὴν Μωαβιτῶν πόρθησιν· ὡς
καὶ εἰ παροικίαις ἀνθρώπων ἀδεῖσαι τὴν
κατάκαυσιν τῶν προνοικησάντων. καὶ
» γὰρ καὶ ὄδυρμόν ἐπάγει· εἰσὶ Μωαβ,
ἀπώλε, καὶ τὰ ἐξῆς. ἀνασάτης γὰρ δη-
λοῖ γεγονῆσθαι τῆς Μωαβίτας καὶ διασκε-
δαδίτας νέες τε καὶ νέας. ἔς νῦν Θεὸς
ἐξεδίκησεν· ἐπειδὴ ὅλως ἀσεβείας καὶ ἀκα-
θαρσίας ἀνεκα τὰ ἔθνη τὰ ἀνοικῶντα
δέδωκεν ἐξελεῖν τοῖς Ἰσραηλίταις.

κθ. Οὐαί σοι Μωαβ, ἀπώλε
λαὸς Χαμῶς, ἀπεδόθησαν οἱ υἱοὶ
αὐτῶν διασώζεσθαι, καὶ αἱ θυγατέ-
ρες αὐτῶν ἀρχμάλωτοι τῷ βασιλεῖ
λ. τῶν Ἀμορραίων Σιών, Καὶ τὸ σπέρ-
μα αὐτῶν ἀπολέται, Ἐσεβῶν ἕως
Δαυβῶν· καὶ αἱ γυναικες αὐτῶν ἔτι
προσεξέκαυσαν πῦρ ἐπὶ Μωαβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀνασάτης δηλοῖ γενέσθαι
τῆς Μωαβίτας ὁ θρῆνός, καὶ διασκεδα-
δίτας. διόπερ τὴν ἀδικον νίκη καὶ κλη-
σιν ἀφαιρέται τῶν ἕτω κακῶς ἠτήσα-
μένων.

λα. Κατώκησε δὲ Ἰσραὴλ ἐν πά-
σαις ταῖς πόλεσι τῶν Ἀμορραίων.

λβ. Καὶ ἀπέστειλε Μωϋσῆς κατασκεύα-
σαι τὴν Ἰαζήρ, καὶ κατελάβοντο
αὐτῶ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐξέ-
ηβαλον τὸν Ἀμορραῖον τὸν ἄντα ἐκεῖ.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Σπὼν γράφουσιν αἱ εἰρημονία ἐκδόσ. ὠδὲ τε καὶ αὐ τῶ 11. ἐδ. τῶ 134. Ψαλ.

(2) Μέρος τῶ αὐ τῶ 26. ἐδ. τῶ 2. κεφ. τῶ Δεύτερονομ. ἐξ ἔ καὶ τένομα ἐλήφθη.

(3) Τὴν γλῶ αὐτῶ αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(4) Πόλις Σιών. αἱ αὐτ.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ κατώκησεν Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν Ἀμορραίων. διόπερ ὁ Δαβὶδ ἐν ἕμνοις, κατεσκύωσεν, Φησὶν, ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν τὰς φυλαῖς τῆς Ἰσραὴλ, ἐπὶ δυνάμει καὶ δικαιοσύνῃ τὸν Θεὸν ἀνυμνῶν. λέγων γὰρ περὶ τῆς ἐσχάτης πόλεως τῆς Ἰαζήρ, κατέλάβοντο, Φησὶν, αὐτῶν, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐξέβαλον τὸν Ἀμορραῖον τὸν κατοικῆντα ἐκεῖ. τὸτο ἐφ' οὗτος ἔθνη καὶ δούτερος γενόμενον ὑπὸ Μωϋσέως, τῶν καθ' ὅλης γῆς γενησομένων πόρθησιν ἀσεβῶν, καὶ κατοίκησιν ὑπὸ δικαίων, προφητῶν. χρηστοὶ γὰρ Φησὶν ἔσονται οἰκήτορες γῆς, καὶ ὅσοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ. οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσονται ἐξ αὐτῆς.

λγ. Καὶ ἐπιστρέψαντες, ἀνέβησαν ὁδὸν τῶν εἰς Βασάν. καὶ ἐξῆλθεν Ὠγ βασιλεὺς τῆς Βασάν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν εἰς πόλεμον εἰς Ἐδραεῖν.

ΛΑΗΛΟΥ. Οὗτος ἔτε πρεσβείαν ἀνέμεινε παρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἀλλ' ἐπήγαγε τὸν πόλεμον.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δεύτερος Ὠγ ὁ τῆς Βασάν. ὃς δεδιὼς ὅμοια παθεῖν, εἰς πρεσβείαν ἀνέμεινε. θάρρει μὲν ἐν δυνάμει. Θεὸς δὲ καὶ τὴν ἰσχυρὰς ὑποτάσσει

Α τοῖς ἀδελφεοῖς, ὡς ἐν Δευτερονομίᾳ Φησὶν· ὅτι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα ἑαυτῶν ἔλαβον παρὰ Θεοῦ. καὶ εἶπε τὸν νόμον, ἐφ' ᾧ κατωκίδησαν, ἐφύλαξαν, ἐμφανῆς τὸ τῆς ἀγαθῆς προνοίας ἐγίνετο ἄν, αἰχμῶν τὰς ἐπὶ τοῖς πολέμοις τὸν δημιουργὸν διαβάλλοντας. Θεὸς γὰρ ἄξιον τὸ πολιτεῖαν ἀγαθῶν ἀντὶ πονηρῶν εἰσάγειν ζωῆς. ὁ καὶ δι' ὀχλῆς τοῖς ἀγίοις, λέγεται, ἐκλίποιν ἀμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἄνομοι, ὡς μὴ ὑπάρχειν αὐτῆς. πῶς δὲ καὶ ἐ σωτήριον τῷ κόσμῳ τὸ γινώσκειν Θεόν; ὁ πρόδηλον ἐκ τῆς τῶν πονηρῶν ἐξαίρεσως γίνεται.

λδ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, μὴ φοβηθῆς αὐτὸν, ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτὸν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τῶν γλῶσσῶν αὐτῶν, καὶ ποιήσεις αὐτῶν καθὼς ἐποίησας τῷ Σιών βασιλεῖ τῶν Ἀμορραίων, ὃς κατώκει ἐν Ἐσεβών. λε. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ τὴν ἕβαν αὐτῶν, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῶν, ἕως τῆς μη καταλιπεῖν αὐτῶν ζωγρείαν, καὶ ἐκληρονόμησεν τῶν γλῶσσῶν αὐτῶν.

* ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Παραδίδοται διὰ τῆς ἰδίας θρασυτήτος καὶ ἔτος, αὐτὸς ἑαυτῷ γενόμενος αἴτιος ἀπωλείας. (1)

Κ Ε Φ. Κ Β.

α. **Κ**αὶ ἀπάραντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, παρενέβαλον ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ Ἰεριχώ.

β. Καὶ ἰδὼν Βαλαὰμ υἱὸς Σεπφὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰσραὴλ τῷ Ἀμορραίῳ, καὶ ἐφοβήθη Μωάβ τὸν λαὸν σφόδρα ὅτι πολλοὶ ἦσαν· καὶ προσώχθησε Βαλαὰμ (2) ἀπὸ προσώπων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰς τῶν ἀσυγγειτόνων βασιλέων ὀνόματι Βαλαάκης, μεγάλῳ καὶ πολυάνθρωπον τῆς ἐώας μοῖραν ὑπηγμείος, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἀπειπῶν, ἀντικρὺς μὲν ὑπαντῶν ἐκ ἐδοκίμασε, τὸν ἐκ πορθείσεως δι' ὄπλων ἐλθόντα πόλεμον διαδιδράσκων.

Εξὸδ. 15. 14, 15. ΛΑΗΛΟΥ. Ἦκσαν ἔθνη καὶ ὠργισθήσαν· ἐν οἷς καὶ τὸ, ἄρχοντες Μωαβιτῶν· ἔλαβον αὐτῶν τρόμος.

δ. Καὶ εἶπε Μωάβ πρὸς τῶν γερεσιῶν Μαδιάμ, νῦν ἐκλείξει ἡ σωμαγωγὴ αὐτῆς πάντα τὰς κύκλῳ ἡμῶν, ὡς ἐκλείξει ὁ μόχθος τὰ χλωρὰ ἐν τῆ πεδίᾳ. καὶ Βαλαὰμ υἱὸς Σεπφὼρ

βασιλεὺς Μωάβ ἦν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διττὸν ἔθνος ταράττεται, τότε Μωαβιτικὸν καὶ τὸ Μαδιαντικόν. καὶ ἀπειπῶντες τὸν πόλεμον, ἐπὶ τῶν μαγείαν ἐτρέποντο.

Ε ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸτο παράδειγμα ἔλαβεν. ὡς περὶ ὁ μόχθος ἐν τῷ σώματι ἔχει τὰ ὄπλα εἰς τὸ ἐκλείπειν τὰ χλωρὰ, ἔτω καὶ ὁ ἅγιος λαὸς τοῖς χεῖλεσι στρατεύμενος, ἐν τοῖς σώμασιν ἔχει τὰ ὄπλα διὰ τῶν ὀχλῶν. καὶ τὸτο εἶδος ὁ Βαλαὰμ ἐν τοῖς προτέροις πολέμοις ἀναργῶς γενόμενον, βέλεται καὶ αὐτὸς τοῖς διὰ χεῖλων ὄπλοις στρατεύεται· καὶ καλεῖ τὸν Βαλαὰμ τὸν ἔχοντα ὄπλα τῆς ἐναντίας δυνάμεως ἐν τοῖς χεῖλεσι, τὰς ἀράς. οἱ γὰρ ἅγιοι ἄγγελοι συμπράττεισι τοῖς δικαίοις εἰς τὰ σωτήρια καὶ ἀγαθὰ ἔργα, καὶ οἱ πονηροὶ δαίμονες τοῖς ἀσεβέσι καὶ ἀμαρτωλοῖς ἀνθρώποις εἰς τὰ πονηρὰ καὶ βλαβερὰ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἔργα. οἱ μὲν γὰρ ἅγιοι στρατεύονται λόγοις ὀχλῶν, οἱ δὲ ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς λόγοις μαγείων.

Η ε. Καὶ ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς Βαλαὰμ υἱὸν Βεὼρ Φαθραῖ, ὃ ἐστὶν ἐπὶ

(1) Μέρος τῆς ὑπομνήματ. τῆς εἰς τὸ 3. ἐδ. τῆς 3. κεφ. τῆς Δευτερον. (2) Καὶ προσώχθησε Μωάβ. αἰ εἰρημ. ἐκδέσ.

ἐπὶ τῷ ποταμῷ γῆς ἡνὼν λαῶν αὐτῶν, καλέσασα αὐτὸν, λέγων, ἰδοὺ λαὸς ἐξελέλυθεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἰδοὺ κατεκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἔστος ἐγκάθηται ἐχόμενός με.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄνθρωπος ἦν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐπὶ μαντεία περιβόητος, Μεσοποταμίαν οἰκῶν, ὃς ἅπαντα μὲν ἐμεμύητο τὰ μαντικῆς εἶδη ὠνοσοκοπίαν δὲ ἐν τοῖς μάλισα συγκεκροτηκώς, ἐθαυμάζετο, πολλοῖς καὶ πολλάκις ἐπιδειξάμενος ἄπιστα καὶ μεγάλα. Καὶ μετ' ἐλίγη. Ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐξέπεμπε τῶν ἐταίρων τινῶν, παρακαλῶν ἡκεῖν καὶ δωρεὰς τὰς μὲν ἡδὴ παρεῖχε, τὰς δὲ δώσειν ὠμολογεῖν, τὴν χρῆσιν ἧς εἴνεκα μεταπέμποιτο δηλῶν.

5. Καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι τὸν λαὸν τῷ ποταμῷ, ὅτι ἰσχυρότερός με ἐστίν· ἐὰν δὲ διωώμεθα πατάξω ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκβαλῶ αὐτὰς ἐκ τῆς γῆς· ὅτι οἶδα ὅτι ἐὰν βυλολογήσῃς, βυλόγηται, καὶ ὅτι ἐὰν καταράσῃς, καταράσεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἔτε Μωϋσῆς εἶπεν ἐξ οἰκείων προσώπων τὴν μαρτυρίαν ταύτην, ἔτε μὲν τὸν Θεὸν ἔφησε μαρτυρηκῆσαι τὴν τοῖστον τῷ Βαλαάμ· ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς Βαλακ τῆς Φησιν. ὑπελάμβανε γὰρ τὸν Βαλαάμ ἀδιαπλάως διώσασα, καὶ ἀραῶσαι καὶ βυλογεῖν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ ἡ κατ' αἰδίσειν τῶν πραγμάτων ἰσορία μεγάλης ὠφελείας πεπληρωται. ἐκ δὲ τῆς προκαμίνης ἰσορίας μανθάνομεν πολλὰ, καὶ ὅτι ἐστὶ στρατοβουλαῖς λόγοις, καὶ μεγάλα πράγματα οἰκονομεῖσθαι, καὶ κατορθῶσθαι διὰ λόγων. καὶ οἱ μὲν ἅγιοι στρατοῦνται λόγοις ὀψίων, οἱ δὲ ἀσεβεῖς καὶ ἀμαρτωλοὶ λόγοις μαγείων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ ἐναντία δυνάμις ἐδέποτε ποιεῖ ἔργον καλόν, ἀλλὰ πάντα χείρισα ἐνεργεῖ. καὶ ὅπερ ἐνεργῆσαι κακόν, ἐδύναται ἀποκαταστῆσαι εἰς τὸ βέλτιον. ἐ γὰρ ἔχει τάξιν τῆς κρείττονος. τῇ δὲ κρείττονι δυνάμει πάντα διωκτά. ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν ἀλγεῖν ποιεῖ, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν· ἐνεργῆσαι δὲ κακόν ἐκ ἔχει. ἐ γὰρ κατ' ἔξιν μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐσίαν ἀγαθός ἐστι.

6. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γερασία Μωὰβ, καὶ ἡ γερασία Μαδιάμ, καὶ τὰ μαντεῖα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ ἦλθον πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπον αὐτῷ τὰ ῥήματα Βαλαάμ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐν τοῖς Ἀρμανίταις ἦν τινὰ μαντεῖα (1) τετελεσμένα, καὶ θυσιάαι, καὶ τινὰ δῶρα προσφερόμενα τοῖς δαίμοσιν· ὡς διὰ τῶν προσφερομένων μαντοβουλαῖς τῆς βυλομάντις. μαντεῖα δὲ

ἔσιν ἕκαστον πρᾶγμα. ἐ γὰρ ἀληθῆς ἡ πρόρρησις. (2)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι ὡς μάντιν (3) τὸν μισθὸν ταύτης ἔφερον, προσαγαγεῖν αὐτόν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀποδέμενοι τὰ ὅπλα, τῇ μαγείᾳ προσφύβησι. καὶ εἰς τῷ ποταμῷ συμβῶσιν Μωαβίταις καὶ Ἀρμανίταις. (4)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ τῶν Δαιμόνων ἰσχύς κατὰ τῶν ὑποκαμίνων αὐτῆ· κατὰ δὲ τῶν τῷ Θεῷ οἰκειμένων, ἐδεμῖα δυνάμις αὐτῶν ἰσχυρά.

7. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς, καταλύσατε αὐτῶν τὴν νύκτα, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν πράγματα ἃ ἂν λαλήσῃ Κύριος πρὸς με. καὶ κατέμειναν οἱ ἄρχοντες Μωὰβ παρὰ Βαλαάμ.

* * ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οὐρανόθεν ψυχρὰ δαιμωνιώδη ζιτητῶν, καὶ ἐξ ἐπώδης τάχα περὶ καὶ μαγανείας αὐτῷ συμβῶντο προσδοκῶν, Κύριον ἔφη λαλήσειν αὐτῷ. Θεοκλήτεον γὰρ ἐσκηπτετο. ἀλλ' εἰ καὶ ταῖς σωθήσεται τῶν γοήτων Φωνῶν τὸ γράμμα χρῆται τὸ ἱερόν, ἐκ ἂν οἰηθείμεν ὁρῶντες Φρονῶντες, Θεὸν τὸν Φύσει καὶ ἀληθῶς ταῖς βεβήλων αἰκίαι ψυχραῖς, ὡς ἐξ ἀγάπης, τὸ ἀληθές· καὶ ἀνδρὶ μισαρῶ καὶ γοήτῃ καὶ εἰδωλολάτρη προσλαλεῖν.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰ μάντις ἦν ὁ Βαλαάμ. τί δήποτε τὸν Κύριον ἠρώτα; Ἐκεῖνος μὲν ἐτὸν ἀληθινὸν ἠρώτα Θεὸν· ἀπεκρίνατο δὲ αὐτῷ, ἐκ ὅτι παρ' αὐτῶν καλέμενος. ἀλλ' ὁ παρ' αὐτῶν ἀγνωσκόμενος. ἦλθε γὰρ Φησιν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί οἱ ἄνθρωποι ἔτοι παρὰ σοί; ἐκ ἐπειδὴ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκείνων παρεστίας ἠγνόει, ἀλλ' ἵνα παρὰ τῆς μαντεως λαβῶν ἀφορμῶν, τὸ πρακτικόν κελύσῃ.

Ε. ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπερωτήσω γὰρ Φησιν τὸν Θεὸν, ἐτὸν ὄντα μαντεῖα γὰρ ἦν· ἀλλὰ τὸν ἐξ ἔθους αὐτῷ φαινόμενον δαίμονα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ παρὰ τῆς ἀληθῆς Θεῶν ταύτῃ ζιτητῶν, εἰ καὶ Κύριον ὀνομάζει, ἀλλὰ παρὰ τῶν ψευδωνύμων Θεῶν. οἱ ποτὲ μὲν δι' ὀνείρων, ποτὲ δὲ δι' ὀρνίθων, ποτὲ δὲ ἐτέροις τρόποις ἐκφέρουσιν εἰς ἀνθρώπους τὰ παρ' ἐαυτῶν. λέγει ἔνδεκα μετὰ ταῦτα, ὅτι ἐκ ἐπορεύθη Βαλαάμ, κατὰ τὸ εἰρηθός, εἰς σωάντησιν τοῖς οἰωνοῖς· ὅτι οἶδεν ἀπρακτὸν αὐτῷ τὴν ἐπιβουλικῶν γνώμῃν ἔσαν, καὶ τὴν γλώσσαν ἐμποδίζομεν ὡς ἐβλήτο φθέρεισθαι.

8. Καὶ ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί οἱ ἄνθρωποι ἔτοι παρὰ σοί;

9. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ λέγειν, ὅτι ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί

(1) Ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ τινὰ καὶ μαντεῖα τετελεσ. κτ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 272. τῆς τῆς Ἰσ. ἐκδῆς.

(2) Περὶ ῥημάτων, ἀνδρῶν ἄρθεα. αὐτῶν.

(3) Ἰσ. μάντις, ἢ εἰς μάντιν. ἐν τοῖς ἐκδομ. δὲ ἐκ εὐρημάτων.

(4) Ἰσ. Μαδιανίταις.

» τί οἱ ἄνθρωποι ἔτοι παρὰ σοί; καὶ τὸ προ-
 ζήτησον τὸν λαὸν μὴ ἀράσασθαι· ἔσι γὰρ
 ὄβλογημένος· Ἄγγελος ἐπιφάνειαν δηλοῖ,
 καθάπερ εἶπεν ὀνόματι Θεῶ τῶν Ἄγγε-
 λων ἡ Γραφή δηλῶν. ἐπεὶ καὶ τῷ Λάβαν
 ὁμοίως ὠφθη, εἰς κώλυσιν τῆς πρὸς τὸν
 Ἰακώβ μάχης.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐπιφάνεται δὲ ὁ Θεὸς
 αὐτῷ, ἔχων ὡς δικαίω, εἰδὼς ἅξιον· ἀλλὰ
 διὰ τὸ οἰκτεῖον εἶναι. καὶ γὰρ ἔτος δη-
 μιόργημα Θεῶ, εἰ καὶ ἄλλοτριος διὰ τῷ
 προαίρεσιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κατὰ ἀλήθειαν θεία
 δυνάμις παρεγένετο πρὸς Βαλαάμ, ἡ κλη-
 θεῖσα ὑπ' αὐτῶ. παρεγένετο ἔν, ἵνα ἀπο-
 τροπιασμὸν ποιῆσῃ τῶν καλεσμένων ὑπὸ
 τῶ Βαλαάμ Δαιμονῶν, καὶ τὰς θείας προφ-
 ρήσεις οἰκονομήσῃ.

1. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς τὸν
 Θεὸν, Βαλαάμ υἱὸς Σεπφὼρ βασι-
 λῆος Μωάβ, ἀπέστειλεν αὐτὸς πρὸς-
 1α. με, λέγων, Ἴδὲ λαὸς ἐξελέλυθεν
 ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκάλυψε τῷ ὄφιν
 τῆς γῆς, καὶ ἔτος ἐγγιάθηται ἐχόμε-
 νός μου, καὶ νῦν δεῦρο ἀρσάσω μοι αὐ-
 τὸν, εἰ ἄρα διωήσομαι πατάξω αὐ-
 τὸν, καὶ ἐκβαλῶ αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς.

1β. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Βα-
 λαάμ, ἡ πορεύσῃ μετ' αὐτῶν, εἰδὼς
 καταράσῃ τὸν λαόν· ἔσι γὰρ ὄβλο-
 γημένος.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐχ ὅτι φοβόμενος ὁ
 Θεὸς, μὴ ἢ κατὰρα τῆς ἀνατρέψῃ αὐ-
 τῶ τῷ ὄβλογίαν· ἀλλ' ἦδει ὁ Θεὸς, ὅτι
 βάνουτος ἡ ὁ λαὸς καὶ ἀδελφῆς, καὶ ὅτι
 εἰάν ἀκέρση, ὅτι κατηράσατο αὐτὸς αὐτῷ,
 καταφρονήσει τῆς ὄβλογίας τῶ Θεῶ. τῆς
 δὲ γενομένης, καὶ πισθουμένης τῶ μάντεως
 μάλλον ἢ τῶ Θεῶ, ἀσέβεια ἐγένετο. καὶ
 σιμῆβαινε κυρωθῆναι τῷ κατάραν, ἡ διὰ
 τῷ ἰσχυρῷ αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ τῷ ἀπισίαν
 τῶν ἀπισησάντων μετ' Θεῶ, φοβηθέντων
 δὲ ἄνθρωπον. ἡ μόνον δὲ τῆτο, ἀλλὰ καὶ
 οἱ μετασειλάμενοι πισθούσαντες τῷ ἐλθόν-
 τι, θάρσος ἐλάμβανον. ὁ δὲ λαὸς ἀπιστῶν
 τῷ Θεῶ, ὑπονοῶν τῷ κατάραν, δειλότε-
 ρος ἑαυτῶ ἐγένετο.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Ἴδὲ δὴ σαφῶς ἐκ
 προσώπων τῶ Θεῶ ὁ μακάριος Ἄγγελος τὸν
 ἀπαταῖωνα καὶ ἐκαϊόμυθον ἀποτρέπει γόη-
 τα, τὸν ὄβλογημένον παρὰ Θεῶ μὴ ἐπα-
 ράσασθαι ζητεῖν, μηδὲ ταῖς ἀνωθεν ἀντεξά-
 γεναι ψήφοις τὰ ἐξ ἀνθρώπων δυσβελίας
 ὄβρέματα· ἔχων ὡς τῆς ἀράς ἰσχυρῆς ἀδι-
 κείν, ἀλλ' ἵνα σαφῶς τε καὶ εὐαργῶς ὁ τῷ
 τοιαύτῳ ἐλπίδα· παραλόγως εἰσδεδεγμέ-
 νος, πληροφοροῖτο καὶ δι' αὐτῶ, ὡς ἐκ
 ἀν γένοιτο ποτε Μωαβίταις ἢ Μαδιυαίοις
 ἀλώσιμος ὁ Ἰσραήλ, προασιζόντος τε καὶ
 ὑπεραθλῆντος Θεῶ, καὶ ταῖς ὀμνείαις
 ἀναταχίζοντος τὸν αὐτῷ προσκείμενον καὶ
 ὄβλογηθέντα λαόν.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Οὐ περὶ τῶ λαῶ ἀντί-
 τεταί· πάντες γὰρ κατεσφάθησαν· ἀλλὰ
 διὰ τὸ προδηλόμενον τῶ Χριστῶ μυστήριον.
 ἐπειδὴ γὰρ ἐμελλεν ἐκ τῶν πατέρων κατὰ
 σάρκα γενναῖσθαι, προδιδάσκει τὸ πνεῦμα
 τὸν ἄνδρα, μήποτε κατὰ ἀγνοίαν πορευ-
 θῆις, καταράσῃται τὸν λαόν.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐχ ὡς τῆς ἀράς ἰσχυρῆς
 παρὰ τῷ τῶ Θεῶ βελῶ, ἀλλ' εἰς εὐδειξὴν
 τῆς τῶ Θεῶ προνοίας, ἡ ἔχε διὰ τῆς
 προπάτορας εἰς αὐτῶ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διαλύει ταῖς αὐτῶν
 ἐλπίδας Θεὸς, μηδ' ὅσον φθέγγασθαι συγ-
 χωρήσας τῷ Βαλαάμ. ἔχων ὅτι κατὰρα μὴ
 δικαία λυμάνεται· κατὰ γὰρ τὸν Σολο-
 11 μῶντα, ἀρὰ ματαία ἐκ ἐπελῶσεται ἑδενί· Παροιμ. 26. 2.
 τῷ δὲ ἰδίαν ἐπικερσίαν ἐμφανῆ τῷ λαῶ
 καταστῆσαι βελομένο, ὡς ἂν μὴ τῆς ὀυσε-
 βείας σαλεύωνται, καὶ ἵνα καὶ τὰ λοιπὰ
 ἔθνη ἐπιγνώσι τὸν Θεόν, καθάφησι καὶ
 12 διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ
 τὰ σημεῖα γὰρ ἐποίησεν καὶ διὰ τὸν Ἰσραήλ,
 καὶ διὰ τὰ ἔθνη, ὡς ἂν ἐπιστραφῆ. πολ-
 λά γὰρ Θεῶ κατορθῶσιν οἰκονομίαι, δοκῶ-
 σαι μόνον αἰὸς ἔχεσθαι πράγματος.

13. Καὶ ἀναστὰς Βαλαάμ τὸ πρῶτον,
 εἶπε τοῖς ἀρχεσσι Βαλαάμ, ἀποτρέχε-
 14. τε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν, καὶ ἀφίησί-
 με ὁ Θεὸς πορεύεσθαι μετ' ὑμῶν. Καὶ
 Δ ἀναστάντες οἱ ἀρχοντες Μωάβ, ἦλ-
 θον πρὸς Βαλαάμ, καὶ εἶπον αὐτῷ,
 ἡ θέλει Βαλαάμ πορεύθῃ μετ'
 15. ἡμῶν. Καὶ προσέθετο ἔτι Βαλαάμ
 ἀποσῆλαι ἀρχοντας πλείους, καὶ ἐν-
 15. τιμότερους τῆτων. Καὶ ἦλθον πρὸς
 Βαλαάμ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, τὰ δὲ
 λέγει Βαλαάμ υἱὸς Σεπφὼρ· ἀξιῶ σε
 16. μὴ ὀκνήσῃς ἐλθεῖν πρὸς με. Ἐντίμως
 Ε γὰρ τιμήσω σε, καὶ πάντα ἃ εἶπης-
 μοι ποιήσω σοι· καὶ δεῦρο ἐπικατά-
 17. ρασάσω μοι τὸν λαόν τῆτον. Καὶ ἀπε-
 κρήθη Βαλαάμ, καὶ εἶπε τοῖς ἀρχεσσι
 Βαλαάμ, εἰάν δῶ μοι Βαλαάμ πλήρη
 τὸν οἶκον αὐτῶ ἀργυρίαι καὶ χρυσίαι,
 ἡ διωήσομαι παραβῆναι τὸ ἔθνη Κυ-
 ρίαι τῶ Θεῶ, ποιῆσαι αὐτὸ μικρὸν ἢ
 Ζ μέγα ἐν τῇ διανοίᾳ μου.

18. Καὶ νῦν ὑπομείνατε αὐτῶ καὶ
 ὑμεῖς τῷ νύκτα ταύτῃ, καὶ γνώ-
 σομαι τί προθήσει Κύριος λαλήσω
 πρὸς με.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Σχηματισάμενος τῷ
 πνεῦσιν διὰ τῷ γενομένῳ ὀπλασίαν, ἐφο-
 βήθη ἀπελθεῖν.

19. Καὶ ἦλθεν ὁ Θεὸς πρὸς Βα-
 Η λαάμ νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ καλέ-
 σομαι σε πάρεσιν οἱ ἄνθρωποι ἔτοι, ἀνα-
 στὰς ἀκολούθησον αὐτοῖς· ἀλλὰ τὸ ἔθ-
 μα ὁ λαλήσω πρὸς σέ, τῆτο ποιήσεις.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Συγχωρεῖ δὲ αὐτῷ ἀπελθεῖν, ἵνα μὴ νομισθῇ ὁ Βαλαάμ, ὅτι εἰ ἤλθε καὶ κατηράσατο, ἴχουε· καὶ ὅτι ὃν μετεπέμψατο, ὡς διωάμενον βλάψαι τὸν λαὸν τῶ Θεῷ, αὐτὸς ὁλογῆται τὸν Ἰσραὴλ· μᾶλλον δὲ ὅτι ὁλογημένος ἐστὶ παρὰ Θεῷ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν κελύσας αὐτῷ μὴ ἀπελθεῖν, πάλιν ἐκέλευσε ἀπελθεῖν; Ἐπειδὴ τῶν ἐπαγγελσιῶν χρημάτων ὁ Βαλαάμ ἐραδίς, ἤρετο πάλιν, εἰ χρὴ τοῖς ἀποσαλεῖσι σιωπελθεῖν, νομισσας μεταμελεία κεχρηῆσθαι τὸν δεσπότην Θεόν, ἐπέτρεψεν ἀπελθεῖν, μονονεχὶ λέγων· ἀπελθε μὲν ἐπειδὴ πράξαι τῆτο ποθεῖς, ἴδι μὲντοι, ὡς ἄπερ ἂν ἐδελήσω λαλήσεις.

ΛΗΛΟΥ. Δείκνυσι διὰ τῆτος ὁ Θεός, ὡς καὶ προνοῶν εἶργει τῶν βλαπτόντων ἡμᾶς, καὶ τῶν ἀπαρεσκόντων αὐτῷ· φιλονείκως δὲ ἐγκειμένους ἐκ ἐκβιάζεται. βέλεται γὰρ εἶναι τὸ αὐτεξέσιον ἡμῶν ἀτυράννητον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπιθυμῶν ἰὼ ἀπελθεῖν διὰ τὸν ἔρωτα τῶν χρημάτων, διὸ καὶ προσέθετο πάλιν ἐρωτήσαι τὸν Θεόν, καίτοι γε ἄπαξ λαβὼν ἀπόκρισιν· ἔπειτα ῥύση μετ' αὐτῶν. ἐπεὶ ἔν ἐπέειρασε τὸν Θεόν, ἐξαπέειλεν ὁ Θεός κατὰ τὸ θελήμα αὐτῷ. βέλεται γὰρ εἶναι τὸ αὐτεξέσιον ἡμῶν ἀτυράννητον, καὶ ἔπειτα ἀναγκῆς ἀγόμενον· ἵνα καὶ τὰ αὐτῷ φίλα πράττοντες μισθῶν τύχωμεν, καὶ τὰ λυπῆντα αὐτὸν ἀνδραρῆμοι κολαδείημεν. καὶ ποροδομίων δὲ ἡμῶν τῷ ἐπὶ τῷ κακίαν ὁδῶν, ἐμποδὸν γίνεται πολλακίς· ἵνα καὶ ἔτιως ἐπιγνοίημεν τὸ ἀσύμφορον, καὶ ἀνακόψωμεν ἡμᾶς αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὸ τέλος ἐλθεῖν (1) τῶν παροξυνόντων αὐτόν.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ. Διωάμενος ὁ Θεός ἄκυρον ποιῆσαι καὶ ψυδῆ τῷ ἀρὰν τῶ μάντεως, τῆτο μὲν ἔποιε· βελομένος, μὴ διὰ τῆς ἐν πολέμῳ νίκης μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῶν εἰδῶν τῷ περισσίαν ἀδειξάσθαι τῆς οἰκείας διωάμεως. παρασκυβάσει μὲν αὐτόν ὡς ἀρασόμενον ἐλθεῖν· διὰ δὲ θειοτέρας (2) ὁλογῆσαι μᾶλλον ἢ ἀράσασθαι. ἵνα τὸ σῶμα τῶ ψυδῆς διάκονον ὑπὸ τῶν σιωήθων καὶ σιωπεθραμμιῶν τῆ πλάνη πισυῆται.

κα. Καὶ ἀνασῆς Βαλαάμ τὸ πρῶτον, ἐπέσαξε τῷ ὄνον αὐτῷ, καὶ ἐπορεύθη μετὰ τῶν ἀρχόντων Μωάβ.

ιβ. Καὶ ὠργιάθη θυμῷ ὁ Θεός ὅτι ἐπορεύετο αὐτός· καὶ ἀνέστη ὁ Ἄγγελος τῶ Θεῷ ἐνδιαβάλλειν αὐτόν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· καὶ ἔτος ἐπιβεβήκει ἐπὶ τῆς ὄνου αὐτῷ, καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτῷ μετ' αὐτῷ.

A * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν Ἄγγελον, Φασί, Μιχαὴλ εἶναι τὸν ἐγκεχειρισμένον τὸν Ἰσραὴλ. τὸ δὲ διαβαλεῖν, τὸ μὲν ἐβραϊκὸν καὶ Ἀκύλας, Σατὰν ἔχει· ὁ δὲ Θεοδοτίων, ἀντικείσθαι.

B **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Διατὶ κελύσας ἀπελθεῖν, διὰ τῶ Ἄγγελο τῷ πορείαν κωλύει; Δεδίττεται αὐτόν καὶ τῆ τῆς ὄνου Φωνῆ τῆ παρὰ φύσιν γεγεννημένη, καὶ τῆ τῶ Ἄγγελο θεωρεῖ· ἵνα γινῶ πόσω ὁ Θεός τῶ λαῷ ποιῆται κηδεμονίαν. Φασί δέτινες τὸν Ἄγγελον τὸν Μιχαὴλ εἶναι, τὸν τῶ λαῷ προσατόβοντα.

Π **ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ.** Ἀναγκαῖον ἐν τὸ εἰς φόβον καταβαλεῖν τὸν μάγον· ἀπείργοντα μὲν ἀπάσης ἐνείας μαγικῆς, ὄτρειζοντα δὲ πρὸς ὑπεργίαν προφητείας θεϊκῆς. Φοβεῖ ἐν ἡ τῶ Ἄγγελο ἐπιφάνεια. εἶτα καὶ δῆλον, ὅτι Θεὸν ἀντὶ Ἄγγελο λέγει, καὶ δι' Ἄγγελο τῶ χρηματισμῶς γυνομίας ἰσορεῖ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ ἀνδιαβάλλων ἐν τῆ ὁδῷ Ἄγγελος τὸν Βαλαάμ, ἀρα μὴ ἔτος-εἶσι, περὶ ἔπειτα ὁ Θεός πρὸς τὸν Μωυσῆν, ὅτι ὁ Ἄγγελός μου προπορεύσεται ἔμπροσθεν ὑμῶν διαφυλάσων ὑμᾶς ἐν τῆ ὁδῷ; Ἐξοδ. 23. 23.

Δ **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Ἐνανθρωπήσας ἐν ὁ Σωτῆρ, ἀπέσειλε τῶ μαθητῶν αὐτῷ, ἵνα λύσῃ τῷ ὄνον, τῆτες ἐκ τῶν δεσμῶν ὧν ἔδυσεν ἡ ἀντικειμένη διώμας, ὁ νοητός Ματθ. 21. 7.
Βαλαάμ· καὶ λύσαντες ἤγαγον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιθῶντες τῆ ὄνω τὰ ἱμάτια, τῆτες τῶ ἀρετῶν τῶ Εὐαγγελίῳ. καὶ ἐπικαθήσας αὐτῆ ὁ Σωτῆρ, εἰσήλθεν εἰς τῷ ἀγίαν πόλιν.

Ε **ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ.** Ἡ μὲν ὄνος, τύπον περιεῖχε τῶ σώματος τῶ Χριστῷ, ἐφ' ὃν πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐκ καμάτων ἀναπανόμενοι, ὡς ὑπὸ ὀχήματος βασάζονται· τὸ γὰρ φορτίον τῶν ἡμετέρων ἀμαρτημάτων ἐν τῷ ἰδίῳ σώματι ὁ Σωτῆρ ἀνεδέξατο· ὁ δὲ Ἄγγελος ὁ ὀφθαλμῶν τῷ Βαλαάμ, αὐτὸς ὁ λόγος ἰὼ· ἰὼ δὲ εἶχεν ἐν τῆ χειρὶ μάχαιραν, ἰὼ εἶχεν ἀνωθεν ἐξουσίαν.

Z καὶ ἰδῶσα ἡ ὄνος τὸν Ἄγγελον τῶ Θεῷ ἀνθεσηκότα ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ τῷ ῥομφαίαν ἐσπασμένῳ ἐν τῆ χειρὶ αὐτῷ, καὶ ἐξέκλινεν ἡ ὄνος ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπορεύετο εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἐπάταξε τῷ ὄνον ἐν τῆ ῥάβδῳ. (3)

H * * **ΚΤΡΙΑΛΟΥ.** Ἐπειδὴ ταῖς τῶν δώρων ὑποχέσεις ἐπὶ τῷ χρωῶν βαδίζαν ὁ μάντις ἐδελεάζετο, τάχα περὶ καὶ αἰληθῶς ἰχύσαν ὑπεληθῶς, ἵνα μὲν ἐφίησιν ὁ μακάριος Ἄγγελος, κατὰ μέσῳ δὲ ὀφθη τῷ ὁδῶν σὺ ἀσραπλίσση ῥομφαία, διδάσκων ἐναργῶς, ὡς ὁ πόλεμος αὐτῷ πρὸς τε Θεὸν καὶ Ἄγγελο, εἰ ἐπαράσθαι βέλοιο τῶ ὁλογῆμενος.

ΦΙΛΩ;

(1) Ἐλθομεν, ἢ ἐλθωμεν, ἢ ἐλθεῖν ἀποδύωμεν.

(2) Λέπει τὸ ἔσιαστικόν. ὁ τυχόν τὸ, Φωνῆς, ἢ διωάμεως, ἢ ἐπινοήσεως, ἢ ἄλλο τι ὁμοίον ἐστὶ.

(3) Ἐν τῆ ῥάβδῳ αὐτῷ τῶ εἰδῶν αὐτῷ ἐν τῆ ὁδῷ. αἱ εἶρημ. ἐκδοῦ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἦν, ὡς εἶπε, θεία τις ὄψις, ἧ τὸ μὲν ζῶον ἐπιφοιτῶσαν ἐκ πολλῆ θεασάμενον, ὑπέπληξεν· ὁ δ' ἄνθρωπος ἐκ εἶδεν, εἰς ἔλεγχον ἀναιδησίας. ὑπὸ γὰρ ἀλόγου ζῶος παρεδημερεῖτο τὰς ὄψεις, ὁ μὴ μόνον τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ τὸν κοσμοποιὸν αὐχῶν ὄραν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐτύπλετο ἡ ὄνος. ἄρ' ἐκ ἠδυνάτο ὁ Ἄγγελος καὶ ὀπίσθεν ἐλθεῖν ὅτε ἔπεσον ἡ ὄνος, ἢ ὅτε ἐξέκλινε φθάσαι αὐτῆς τὸν περίπατον, ἢ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἀπὸ ὑψὺς χρησαδά; ἀλλ' εἰ θέλει φονεῦσαι, ἀλλὰ φοβῆσαι διὰ τὸ δὴμετάβολον τῆ ἀνδρός· ἵνα ὁ φόβος τὸ δὴμετάσατον αὐτῆ διακρατήσῃ. ὕπερον βλέπει τὸν Ἄγγελον καὶ τὸ ξίφος γυμνόν. ὡς δὲ λέγει, ὅτι χῆμα ἧ τὸ θεωρέμενον, ὡς πρᾶγμα. εἰδὲ γὰρ μάχαιρα, φησὶ, παρ' Ἄγγελοις, εἰδὲ σίδηρος αὐ ἐρανῶ· ἀλλ' εἰς φόβον ὁ τῆς ῥομφαίας χηματισμός, καὶ ταύτης ἐπασσμένης.

ιδ. Καὶ ἔση ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ ἐν ταῖς αὐλαξί τῶν ἀμπελώνων, φραγμὸς ἐντεῦθεν καὶ φραγμὸς ἐντεῦθεν.

κε. Καὶ ἰδῶσα ἡ ὄνος τὸν Ἄγγελον τῆ Θεῶ, προσέθλιψεν ἑαυτῷ πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ἀπέθλιψε τὸν πόδα Βαλαάμ πρὸς τὸν τοῖχον. καὶ προσέ-

κς. θετο ἔτι μασιζοῖ αὐτῷ. Καὶ προσέθετο ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ, καὶ ἀπελθὼν ὑπέση ἐν τόπῳ ξενῶ, εἰς ὃν ἐκ ἧ ἧ

κς. ἐκκλίνας δεξιὰν ἢ ἀρισεράν. Καὶ ἰδῶσα ἡ ὄνος τὸν Ἄγγελον τῆ Θεῶ, συνεκάλυψε ὑποκάτω Βαλαάμ. καὶ ἐθυμώθη Βαλαάμ, καὶ ἔτυπτε τῷ ὄνον τῆ ῥάβδῳ.

κη. Καὶ ἠόριξεν ὁ Θεὸς τὸ σῶμα τῆς ὄνος, καὶ εἶπε τῷ Βαλαάμ, τί πεποίηκά σοι, ὅτι πέποιμάς με τρίτον τῆτο;

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ τῆ ὄνω δοθεῖσα φωνή, τὸ ξέρον καὶ παράδοξον τῆ γεγονότος ὑπέδειξεν, εἰ μόνον αὐ τῷ φθέγγεσθαι τῷ εἰ πεφυκῆσαν, ἀλλὰ καὶ τῷ δεῖξαι διὰ τῶν ῥημάτων, ὅτι παρὰ Θεῶ τὸ καινέργημα.

ΝΥΣΣΗΣ. Τὸ τῷ οἰωνοσκοπικῶ ἐπιτηδύειν μαντείαν τὸν Βαλαάμ μαρτυρεῖται παρὰ τῆς ἰσορίας, αὐ οἷς φησὶ, τὰ τε μαντεῖα διὰ χειρὸς ἔχουν αὐτὸν, καὶ παρὰ τῶν οἰωνῶν συμβεβηκόσθαι. καὶ πρό γε τῆτων, ὅτι διὰ τῆ ὄγκηθμῆ τῆς ὄνος τὰ περὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ σπεδῆς ἐδιδάσκετο ἡς τὸν φθόγγον, διὰ τὸ σιωπῆσθαι αὐτὸν ταῖς τῶν ἀλόγων φωναῖς κατατινα δαιμονικῶ ἀέργεσθαι συμβεβηκόσθαι, ὡς εἰρηθρον ἢ Γραφῆ διηγῆσατο, ἀνδρακνυμένη τὸ τῆς προειλημμένης τῆ τοιαύτη τῶν Δαιμόνων ἀπάτη μέχρι τῆτων φθάνειν, ὡς ἀντὶ λόγου δεχεσθαι τῷ ἐκ τῆς ποιᾶς παρατηρήσεως γινομένη αὐτοῖς ἐκ τῆς φωνῆς

νῆς τῶν ἀλόγων διδασκαλίαν· ἢ προχῶν, δι' αὐτῶν ὧν ἠπατάτο, τὸ ἀμαχον τῆς καθ' ὧν ἐμιθῶθη δυνάμεως ἐξεπαιδύθη. καὶ γὰρ αὐ τῆ θβαγγελικῆ ἰσορία παρεσκύβασο μὲν εἰς ἀντίσασιν τῆς τῆ Κυρίε ἐξουσίας ἢ Λεγεῶν τῶν Δαιμόνων· πλησιάζαντος δὲ τῆ ἔχοντος κατὰ πάντων τὸ κράτος, βοᾶ τῷ ὑπερέχουσιν δυνάμιν· ὅτι ἔτος-ἔστιν ὁ αὐ τοῖς καθήκασιν χρόνοις ἐπάξων τοῖς ἡμαρτηκόσι τῷ κόλασιν· οἶδαμὲν σε Μάρ. 1. 24. γὰρ τις εἶ, ὁ ἅγιος τῆ Θεῶ· καὶ ὅτι ἦλθες Μαρθ. 8. 29. πρὸ καιρῆ βασανίσαι ἡμᾶς. ὁ δὲ καὶ τότε ἐγίνετο, τῆς παρεπομένης τῷ μάντι δαιμονίας δυνάμεως, τὸ ἀνταγωνίζον τῆ λαῆ τὸν Βαλαάμ διδασκᾶσης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ ὄνος τῆ Βαλαάμ κατακρίνει αὐτὸν· ὅτι ὑπήκουσε τῷ Ἄγγελῳ, αὐτὸς δὲ ἐκ ἠκασεν αὐτῆ. ὅθεν καὶ διδάσκαλος αὐτῆ γίνεται ἡ ὄνος. καὶ κριθεῖσα πρὸς αὐτὸν, ἐδικαιώθη ὑπὲρ αὐτὸν. ἔχει δὲ καὶ σύμβολον· ἡ μὲν ὄνος, τῶν ἐθῶν· ὁ δὲ Βαλαάμ, τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως, ἡτις ἐπωχεῖτο τοῖς ἐθνεσι πρὸ τῆς εἰανθροπήσεως τῆ Σωτῆρος.

κθ. Καὶ εἶπε Βαλαάμ τῆ ὄνω, ὅτι ἐμπέπαιχάς μοι, καὶ εἰ ἔχον μάχαιραν ἐν τῆ χειρί μου, ἢδη ἂν ἐξεκέντησά σε.

λ. Καὶ λέγει ἡ ὄνος τῷ Βαλαάμ, ἐκ ἐγὼ ἡ ὄνος σε ἐφ' ἡς ἐπέβαινες ἀπὸ νεότητός σε, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας; μὴ ὑπεροράσει ὑπεριδῶσα ἐποίησά σοι τῆτο; ὁ δὲ εἶπεν, εἰχί.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Εἶτα σὺ μὲν ἀπαιτεῖς με φυλάξαι σοι ὑπακοῶν, αὐτὸς δὲ παρακῆσαι τῆ Θεῶ εἰ φοβῆ; καὶ σὺ μὲν ἀγανακτεῖς. ὡς ὑπερορώματος παρ' ἐμῆ. αὐτὸς δὲ ἰδῶν τῷ κέλευσιν τῆ Θεῶ ἐκ ἠυλαβήθης; διόπερ ὁ Ἀπόστολος φησὶ αὐ τῆ Καθολικῆ ὑποζύγιον ἄφωνον. ἀνθρώπων φωνῆ φθέγγεσθαι, ἠλεγχε τῆ Προφήτη τῷ ἀφροσιῶν. 2. Πέτρ. 2. 16.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀποφαίνει διὰ τῆς ἀποκρίσεως τῷ κρείττονα αἰτίαν, ἐκ ἐξ αὐτῆς λέγεται εἶναι τῆτο.

λα. Ἀπεκάλυψε δὲ ὁ Θεὸς τῆς ὀφθαλμοῦ τῆ Βαλαάμ, καὶ ὄρα τὸν Ἄγγελον τῆ Θεῶ ἀνθεσηκότα ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ τῷ μάχαιραν ἐπασσμένῳ ἐν τῆ χειρί αὐτῆ, καὶ κύψας προσεκινήσῃ τῷ προσώπῳ αὐτῆ.

λβ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἄγγελος τῆ Θεῶ, διατὶ ἐπάταξας τῷ ὄνον-σε τρίτον τῆτο; καὶ ἰδῶ ἐγὼ ἐξῆλθον εἰς διαβολῶσθαι, ὅτι ἐκ ἀσεία ἡ ὁδός-σε ἐναντίον ἐμῆ, καὶ ἰδῶσά με ἡ ὄνος, ἐξέκλινεν ἀπ' ἐμῆ τρίτον τῆτο.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἴδε ἐν, ὡς δι' Ἄγγελων λαλεῖ ὁ Θεὸς τῷ Βαλαάμ, καὶ λέγεται αὐτὸς

αὐτὸς λαλεῖν· ἐπειδὴ αὐτοῖς λαλεῖ, καὶ ἅ
κατὰ τὸ θέλημα αὐτῶ ἔτις ὑπηρετεῖσι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διδάσκει διὰ τῶν λό-
γων ὁ Ἄγγελος, ὅτι εἰς ἐναντίωσιν αὐτῶ,
καὶ τῆς πορείας ἧς ἐποιοῖτο, προῆλθεν.
αὐτὸς περὶ ἑτοῦ ἄν, ὁ τὸν Ἰσραὴλ ἐγκεχει-
ρισμένος Μιχαὴλ.

λγ. Καὶ εἰ μὴ ἐξέκλινεν ἀπ' ἐμῶ
τρίτον τῆτο, νῦν ἂν σὲ μὲν ἀπέκλει-
να, ἐκείνῳ δ' ἂν περιεποισάμην.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Καὶ νῦν εἰ μὴ ἐξέ-
κλινεν ἀπ' ἐμῶ. Τὸ ὄνειδος ἐκείνης γέ-
γονέσοι σωτήριον. ἔτις ἀπόλλυσι τὸ πρὸς
Θεὸν ἐναντίωμα, καθάπερ ἀπόλλυται σκό-
τος ὑπὸ φωτός.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἐκείνῳ δ' ἂν περιεποισ-
σάμην. Οὐχὶ τὴν ὄνον κερδάναι θέλων,
ἀλλὰ φοβῶν τὸν Βαλαάμ.

λδ. Καὶ εἶπε Βαλαάμ τῷ Ἄγ-
γέλῳ τῶ Κυρίῳ, ἡμάρτηκα. ἔ γὰρ
ἠπισάμην, ὅτι σύ μοι ἀνθέστησας εἰς
σωάντησιν ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ νῦν εἰ μή-
σοι ἀρέσκη, ἀποσραφήσομαι.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐ γὰρ ἠπισάμην,
ὅτι σύ μοι ἀνθέστησας. Εἰ μὴ ψόδεταί ὡς
ἀληθείας ἐχθρός, δῆλός ἐστιν, ὡς ἔχ ἔτις
ἀπὸ τῶν εἰρημνῶν λόγων ἐγνώκει Θεόν.
ὅθεν ἀναγκαῖον τῶ Ἄγγελοῦ τὸ θέαμα.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τὶ γὰρ ἔδει
πωθάνεσθαι περὶ πράγματος ἔτις ἐμφα-
νῆς, ὃ τὰς ἀποδείξεις εἶχεν ἐξ ἑαυτῶ, καὶ
μὴ δεομένης τῆς ἐκ λόγων ἀληθεύσεως πί-
σεως; εἰ μὴ ἄρα ὁφθαλμῶν ὡτα πισότε-
ρα, καὶ πραγμάτων ῥήματα.

λε. Καὶ εἶπεν ὁ Ἄγγελος τῶ Θεῷ
πρὸς Βαλαάμ, συμπορεύθητι μετὰ
τῶν ἀνθρώπων· πλὴν τὸ ῥῆμα ὃ ἂν
εἶπω πρὸς σὲ, τῆτο φυλάξῃ λαλή-
σαι. καὶ ἐπορεύθη Βαλαάμ μετὰ τῶν
ἀρχόντων Βαλαάμ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Βάδιζε,
εἶπεν, ἐφ' ἧ ἀσπίδι ὁδόν. ὀνήσεις γὰρ
ἔδει, ἐμῶτε λεκτεία ὑπηχῆντος ἀνδρὸς τῆς
σῆς διανοίας, καὶ τὰ φωνῆς ὄργανα τρέ-
ποντος, ἢ δίκαιον καὶ συμφέρον. ἰσχυρή-
σω γὰρ ἐγὼ τὸν λόγον, θεοσίζων ἕκαστα
διὰ τῆς σῆς γλώττης, ἔ σιωπῆτος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ ἐπέτρεψε τῷ Βα-
λαάμ ὁ Θεὸς ἀπελθεῖν πρὸς τὸν Βαλαάμ.
ἐπειδὴ δὲ ἀπελθεῖν ἐβέλετο, συγχωρεῖ.
παραγγέλλει δὲ αὐτῷ μόνον τὰ ἀποκαλυ-
πτόμενα εἶπεν. καὶ ὁ Ἄγγελος δὲ φανείσ
καὶ φοβήσας, τῆτο βεβαιοῖ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Ἐπετρέπετο μὲν πορεύε-
σθαι, λαλήσαι δὲ ὅσα ἂν αὐτῷ δοθῆναι λα-
λεῖν, καὶ μὴ τῆς τῶ μισθῶ δόσεως ἠτήσῃ-
ναι, καί τι τῶν τῆς Φιλαργύρου Φλυαρῆ-
σαι μαντείας ἀπὸ καρδίας αὐτῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐχ ὅτι διωκτὸν ἦν
ἐκείνῳ τὸ φθέρξασθαι τῶν μὴ δοκῶντων
Θεῷ· ἀλλ' ὅτι τὴν ψυχῆν αὐτῶ διαδίωκαί
τῷ φόβῳ, πρὸς ὑποδοχῆν θείας προφη-
τείας, ἐβέλετο.

ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ πρὸς
χάριν ἡμελλε λέγειν τῷ Βαλαάμ ἅπαντα.
τῆτο δὲ εἰς ἀπιστίαν καθίστησι τὸν λαόν, ἔ
βεβαίον περὶ τὴν ὁσέβειαν τυγχάνοντα.
οχηματίζει δὲ διαφόρως τὸν φόβον, ὡς
μὴ ἐναντία τῇ τῶ Θεῷ γνώμῃ φθέρξασ-
θαι τὸν μάντιν.

ΕΦΡΑΙΜ. Οὐ δεδιώς ὁ Θεὸς τὸν Βα-
λαάμ, μετέβαλε τὰς ἀράς· ἀλλ' ἵνα δείξῃ
τοῖς Ἑλλήσιν, ὅτι ἀδυνάειν εἰδώλοισι σέ-
βονται.

λς. Καὶ ἀνέσας Βαλαάμ, ὅτι ἦκει
Βαλαάμ, ἐξῆλθεν εἰς σωάντησιν
αὐτῶ, εἰς πόλιν Μωᾶβ, ἣ ἔστιν ἐπὶ
τῶν ὄρειων Ἀρνῶν, ἣ ἔστιν ἐν μέρῳ
τῶν ὄρειων.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπαντῶ τῷ μάγῳ ὁ
βασιλεύς. ἱκανὸν τῆτο ἐπαῖρα τὸν μάγον.
ἀλλ' ἔκ ἐπιτρέπει τὰ προὑπάρξαντα.

λζ. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς Βα-
λαάμ, ἔχὶ ἀπέσειλα πρὸς σὲ καλέ-
σαι σε; διατὶ ἐκ ἤρχῃ πρὸς με; ὄν-
τως ἔ διωήσομαι τιμῆσαι σε.

λη. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς Βα-
λαάμ, ἰδὲ ἦκω πρὸς σὲ νῦν. διωκτὸς
ἔσομαι λαλήσαι τι; τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν
ἐμβάλη ὁ Θεὸς εἰς τὸ στόμα μου, τῆ-
το λαλήσω.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐμπεφραγμένῳ
ἑαυτῶ τὴν γλῶσσαν δηλοῖ, καὶ κωλυομένη
τὴν ἐπιβελῆν. ἀλλ' ὁ Βαλαάμ ἐλπίδι τῆς
ὠφελείας ἐκ ἀφίσταται τῆς ἐγχειρήσεως.

λθ. Καὶ ἐπορεύθη Βαλαάμ με-
τὰ Βαλαάμ, καὶ ἦλθον εἰς πόλεις
ἐπαύλεων.

μ. Καὶ ἔθυσεν Βαλαάμ πρόβατα
καὶ μόσχους, καὶ ἀπέσειλε τῷ Βαλαάμ
καὶ τοῖς ἀρχῆσιν τοῖς μετ' αὐτῶ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Εὐνοχία
ἦσαν καὶ πολυτελεῖς ἐσιάζσεις, καὶ ὅσα
ἄλλα πρὸς ὑποδοχῆν ἑξίων ἔδος ὄντροπι-
ζεσθαι φιλοτιμίαις βασιλικαῖς, πάντα πρὸς
τὸν μεγαλειότερον ἐπιδιδόντα, καὶ σεμνό-
τερον ὄγκον.

μα. Καὶ ἐγενήθη πρῶτον. καὶ πα-
ραλαβὼν Βαλαάμ τὸν Βαλαάμ, ἀνε-
βίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν σῆλῳ τῶ
Βαλαάμ, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ἐκείθεν μέ-
ρος τὸ τῶ λαῶ.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Τῇ ἕσε-
ραία ἅμα τῇ ἑῷ τὸν μάντιν ὁ Βαλαάμης
παραλαβὼν, ἐπὶ γεωλόφον ἀνήγαγεν,
ἀπὸ

αὐτὰ καὶ σήλλω σωέβαινον ἰδρύσασθαι Δαιμονίε τινός, ἡ οἱ ἐγχώριοι προσεκυών. μέρος δ' αὐτὸνδε καθέωρατο τῆς τῶν Ἑβραίων στρατοπαιδείας, ὃ καθάπερ ἀπὸ σκοπιᾶς ἐπεδείκνυτο τῷ μάγῳ.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τῷ σήλλῳ τῷ Βαάλ, αὐτὰ αἱ δυσ-

Α σεβεῖς θυσίας ἔκαντο· μηχανήματα τὸ κατὰ τῷ Ἰσραὴλ αὐτοῖς ὑψώμασι τῷ Βαάλ. ὡσεὶ καὶ τῷ τῶν Δαιμόνων ἰσχυρὸν ἀδελφῶσαν ἐξελεγχθῆναι. καὶ ἔτε ὁ Δαίμων ὁ Βαάλ, ἔτε τὸ πλῆθος τῶν θυσιῶν, ἔτε ἡ μαγεία τῷ Βαλαάμ ἰσχύσιν, ἔδ' ὅσον ῥήματι κατὰ τῷ λαῷ ῥηθῆναι.

Κ Ε Φ. Κ Γ.

α. **Κ**αὶ εἶπε Βαλαάμ τῷ Βαλαάν, οἰκοδόμησόν μοι ἐνταῦθα ἐπὶ τὰ βωμοὺς, καὶ ἐτοίμασόν μοι ἐνταῦθα ἐπὶ τὰ μόχθους, καὶ ἐπὶ τὰ κριεῖς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐστὶ καὶ διὰ σώματος ἑτέρου ἔργα γινόμενα καὶ αὐτοῖς κρείττοις καὶ αὐτοῖς [χειροσιν.] οἷον ὡς τὰ γινόμενα αὐτῷ Αἰγυπτίῳ ὑπὸ Μωσῆ καὶ Ἁαρὼν καὶ τῶν ἐπαοιδῶν. ἀλλὰ συγκρινομένη ἡ θεία δυνάμις πρὸς τῷ ἀντικειμένῳ κατὰ πρόσωπον τῶν ἀμφιβαλλόντων αὐτῆ ἡ θεία δυνάμις νικᾷ· ὡς ἡ ῥάβδος Μωσῆ τὰς τῶν ἐπαοιδῶν ῥάβδους κατέπιε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰώθει ὁ Βαλαάμ ταῖς τοιαύταις θυσίαις θεραπεύων προσκαλεῖσθαι τὰς Δαίμονας. τοιαῦται γὰρ αἱ θυσίας ἐτελέοντο αὐτῷ κόσμῳ τοῖς Δαίμοσι. διὰ τῆτο ἐν ὁ Θεὸς θυσίας ἀπαλεῖ τὸν πρῶτον λαόν, ἵνα διὰ τὸ προσφέρειν τῷ Θεῷ, καταργηθῆ τὸ προσφέρειν τοῖς Δαίμοσιν· εἰ καὶ τὰ μάλιστα σύμβολα ἦσαν.

β. Καὶ ἐποίησε Βαλαάν ὃν τρόπον εἶπεν αὐτῷ Βαλαάμ· καὶ ἀνῴεγε γ. μόχθον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς τὸν Βαλαάν, παρὰ τῆς θυσίας σε, ἐγὼ δὲ πορεύσομαι εἰς μοι Φανείται ὁ Θεὸς ἐν σιωντῆσει, καὶ ῥῆμα ὃ ἐάν μοι δείξῃ, ἀναγγελῶ σοι. καὶ παρέστη Βαλαάν ἐπὶ τῆς θυσίας αὐτῆ.

δ. Καὶ Βαλαάμ ἐπορεύθη ἐπερωτήσασθαι τὸν Θεόν. καὶ ἐπορεύθη αὐτῶν. καὶ ἐφάνη ὁ Θεὸς τῷ Βαλαάμ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βαλαάμ, τὰς ἐπὶ τὰ βωμοὺς ἡτοίμασα, καὶ ἀνεβίβασα μόχθον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ μὲν ἔς εἰώθει ποιητῆς Δαίμονας, τῆτος ἐξήτα. ἑδὲ δὲ ἐκείνων ἐπιτρέπεται Φανείται· ἀλλ' ὁ τῷ Θεῷ Ἄγγελος ἐπιφαίνεται, καὶ λέγει μὲν ἑδὲν, ἀνεργεῖ δὲ τὸν ῥηθῆσομένον λόγον.

ε. Καὶ ἐνέβαλεν ὁ Θεὸς ῥῆμα εἰς τὸ σῶμα Βαλαάμ, καὶ εἶπεν, ἐπιστραφείς πρὸς Βαλαάν, ἔτω λαλήσεις.

Β. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ εἶπεν, ἀντὶ τῆς ἀνῴεγης. εἰ γὰρ ἐρρέθη ῥήματα, ἀλλὰ παρεσκυάθη ἡ ψυχή. μάλλον δὲ νοητέον, ὡς ἐκ ἐχρήσατο σιωντῆτος τοῖς οἰωνοῖς, θάρσυν αὐτῷ σιωντῆτῶν τὸν εἰπόντα, ὅτι ὁ ἄν εἶπω σοι, λαλήσεις.

Γ. ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ τὸν Βαλαάμ ἠάγκασέ ποτε τὰ μέλλοντα εἰπεῖν, τῷ οἰκείῳ δυνάμιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ δηλῶν ὅτι ἐχρὶ αὐτοῖς οἰκείοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις κρατεῖν δυνάτα.

δ. Καὶ ἀπεγράφη πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ δὲ ἐφεσήκει ἐπὶ τῶν ὀλοκαυτωμάτων αὐτῆ, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Μωάβ μετ' αὐτῆ. καὶ ἐγενήθη πνεῦμα Θεῷ ἐπ' αὐτῷ.

Δ. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ τῷ ἐλπίδα τῆς νίκης παρήσαν πολλοί. ἅπαντα δὲ αὐτῶν τὰ τῆς ἐλπίδος ἀναντία.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ πεφοβημένη ψυχή τῷ μάγῳ δεκτικὴ τῷ θεῷ πνύματος ἐγένετο· καὶ εἰ θαῦμα, ὅποτε καὶ ἡ ὄνος ἀεργεῖαν ἐδέξατο, ἄλογος ἔσα, βεβλήσει Θεῷ, πρὸς ἄπερ εἶπε (1) ῥήματα.

Ε. ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐνθὺς αὐτίκα γίνεται, προφητικῆ πνύματος ἐπιφοιτήσαντος· ὃ πᾶσαν αὐτῷ τῷ αὐτεχνον μαντικῶ σοφισίαν ὑπερόριον τῆς ψυχῆς ἤλασε. θεμῖς γὰρ ἐκ τῷ ἱερωτάτῳ κατακωχλῶ σιωντῆτῶν μαγικῆ.

Ζ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Καὶ τὶ θαυμάζεις, εἰ ἀνδράσι πεπισυκόσι μὲν εἰς αὐτόν, βίον δὲ ἐκ ἐχρὶ τῆ πίσει συμβαίνοντα. χαρίσματα ἔδωκεν· ὅπερ γε καὶ εἰς τὰς ἀμφοτέρων τῆτων ἐκπεπλωκότας ὑβρίσεται ἀεργῶν; καὶ γὰρ ὁ Βαλαάμ πίσεως καὶ πολιτείας ὀρθῆς ἀλλότριος ἡ· ἀλλ' ὅμως ἀνῴεγῃ εἰς αὐτόν ἡ χάρις, διὰ τῷ ἑτέρων οἰκονομίαν. καὶ Φαραῶ τοῖτος ἡ· ἀλλὰ κἀκεῖνω τὰ μέλλοντα ἔδειξε. καὶ ὁ Ναβαχοδοσόσορ παρανομώτερος. (2) καὶ τῆτω πάλιν τὰ μετὰ πολλὰς γενεὰς μέλλοντα ἀπεκάλυψε· καὶ τῷ παιδίῳ πάλιν ἐκεῖνη νικῶντι τῆ παρανομία τὸν πατέρα. [τὰ μέλλοντα ἔδειξε, θαυμασὰ καὶ μεγάλα οἰκονομῶν πράγματα.]

Η. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀνάξιός μὲν ἡ, ὡς ἀλλότριος πολιτείας καὶ πίσεως ὀρθῆς, ἀλλ'

(1) Πολλὰ προῖεσα ῥήματα. ὁ Ἀλεξάν. καθ.

(2) Παρανομώτατος. αὐτὸν. 7. σελ. 301. τῆς τῷ Μοντφρακον. ἐκδόσ.

ἀλλ' ὅμως ἀήργησεν εἰς αὐτὸν ἡ χάρις, ἅ
διὰ τὴν ἐτέρων οἰκονομίαν. (1)

ζ. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτῆς, εἶπεν, ἐν Μεσοποταμίας μετεπέμψατό με Βαλαὰν βασιλῆος Μωάβ ἐξ ὁρέων ἀπὸ ἀνατολῶν, λέγων, δεῦρο ἀρασαί μοι τὸν Ἰσραήλ.

η. Τί ἀράσωμαι ὃν μὴ ἀράται Κύριος; ἢ τί καταράσωμαι ὃν μὴ καταράται ὁ Θεός;

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Παραβολῶν, τὸν σοφὸν λόγον εἶπεν ἡ Γραφή λέγειν, [κατὰ Ψαλ. 77. 2. τὸ, ἀνοίξω ἐν παραβολῇ τὸ στόμα μου.]

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπιτρέψας, καὶ τὰς τε θυσίας ἰδὼν, καὶ τὰς βωμὸς φλέγοντας, ὡπερ ἐρμυλῶδες, ὑποβάλλοντος ἐτέρου θεασίσει τὰ δεῖ ἐκ Μεσοποταμίας μετεπέμψατό με Βαλαάκης, μακρὰν τὴν ἀπ' ἀνατολῶν σειλάμενον ἀποδημίαν, ἵνα τίσηται τὰς Ἑβραίας ἀραῖς. ἐγὼ δὲ τίνα τρόπον ἀράσωμαι τοῖς μὴ καταράτοις ὑπὸ Θεῶ;

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Καὶ ποῖαν ἰσχύϊν εἶχεν ἡ τῆς μάντεως ἀρά, μὴ βελομένη Θεῶ; Ἰσχύϊν εἶχεν ἐδεμίαν. ψευδοῦς γὰρ ἡ περὶ αὐτῆς κατέχευσα δόξα. ἐπειδὴ δὲ συνεχῶς παρανομῶν ὁ λαὸς ὑπέμεινε θεηλάτρως ὄργας, πρὸς τὴν ἐκείνων ἀδελφείαν τὰ κατὰ τὸν Βαλαάμ ὠκονόμησεν ὁ δεσπότης Θεός· ἵνα γὰρ μὴ νομίσει παρά τῆ Θεῶ παιδιδόμενοι, διὰ τὰς τῆς μάντεως ἀραῖς συμφορὰς περιπίπτειν, ἐκ ἑάσε τὸν μάντιν χρῆσασθαι ταῖς ἀραῖς, τὰς τῶν ἀνοήτων ἀφορμὰς περικόπιων. ὅτι γὰρ εἰ καὶ ἰσχυρῶς εἶχον αἱ τῆς μάντεως ἀραῖς, ἔαδιδον ἡ τῶν τὰ πάντα τεκλιωαμένῳ ταυτασ ἀποφιλῶν ματαίας, ὄντων τοῖς τὰ θεῖα

» πεπαιδωμένοις. Κύριος γὰρ φησὶ διασκεδάσει βελαῖς ἐθνῶν, ἀθετεῖ δὲ λογισμὸς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βελαῖς ἀρχόντων· ἡ δὲ βελη τῆ Κυρίας εἰς τὸν αἰῶνα μένει. ὁ μόντοι Βαλαάμ καὶ τῆ Θεῶ τὴν κηδεμονίαν μεμαθηκῶς, ταῖς θυσίαις μεταπέσαι περῶνται, εἴνα τῶν ψευδωνύμων εἶναι τοπάζων, ἔς καὶ σρεπίλως ὀνομάζουσιν οἱ τῶν θεραπύωνται. τὸ δὲ, ἐπορεύθη ἐπ' ὀδῶν, δηλοῖ ὅτι τὸ πρακτικὸν ἀληθῶς ἠβελήθη μαθεῖν. τῆς χάριν τὸ ἀκάθαρτον σῶμα τῆ παναγίᾳ πνεύματος διεδέξατο τὴν ἐργεῖαν, καὶ φθέγγεται ἂ μὴ βέλεται, καὶ βοᾷ· τί ἀράσωμαι ὃν μὴ ἀράται Κύριος; καὶ τί καταράσωμαι ὃν μὴ καταράται Θεός; καὶ προαγορεύει τὰ ἐσόμενα· ἰδὲ λαὸς μόνος κατοικήσει, καὶ ἐν ἐθνεσιν ἔσσυλλογιθήσεται. τίς ἐξηκριβώσατο σπέρμα Ἰακώβ, καὶ τίς ἐξαριθμήσεται δῆμις Ἰσραήλ; εἴτα αἰτεῖ τῆς ἐκείνων μεταχείρις κοινωνίας· ἀποθάνοι ἡ ψυχὴ μου ἐν ψυχαῖς δικαίων, καὶ γένοιτο τὸ σπέρμα μου ὡς τὸ σπέρμα τῶν.

θ. Ὅτι ἀπὸ κορυφῆς ὁρέων ἔψομα αὐτὸν, καὶ ἀπὸ βενῶν προσνοήσω αὐτόν. ἰδὲ λαὸς μόνος κατοικήσει, καὶ ἐν ἐθνεσιν ἔσσυλλογιθήσεται.

B ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Θεάσομαι μὲν αὐτὰς ὀφθαλμοῖς ἀφ' ὑψηλοτάτων ὁρέων, καὶ τῆ διανοίᾳ καταλήψομαι, βλάψαι δ' ἐκ ἀνδιωαίμῳ λαὸν, ὃς μόνος κατοικήσει, μὴ στωαριθμῶμενος ἐτέροις ἐθνεσιν; ἔκατὰ τόπων ἀποκλήρωσιν καὶ χώρασ λατομῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν ἐξαίρετων ἐθνῶν ιδιότητα, μὴ σταναναμιγνυμένων ἄλλοις εἰς τὴν τῶν πατρίων ἐκδιαιτήσιν.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ ἀπὸ βενῶν προσνοήσω αὐτῶν. ἐκ γὰρ τῶν ὑψηλῶν τῆ Βαλαὰ ἐθεώρει τὰ ἄκρα τῆ λαῶ.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἰδὲ λαὸς μόνος κατοικήσει. ἐξαίρετος γὰρ ἡ, ἐξηρημῶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ νόμων, καὶ τῶ ποδὶ ὠραῖσμένος. ὅπερ ἐφ' ἡμῶν πνευματικῶς γίνεται, μικρὸν ἰσχύοντος τῆς τόπῃ πρὸς διαίρεσιν γνώμης· τῆς δὲ γνώμης καὶ τὴν τῆς τόπῃ στωικήσιν ἀβλαβῆ κατασκυδαζέσης, κατ' ὃν ἡμεῖς ἀγομέμεθα, σὺν ἐθνεσιν ὄντες, τὰ ἐθνῶν ἔσσηλῶντες.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι τὰ νῦν πνεύματι Θεῶ ἐλάλει καὶ ἠυλόγει. τὰ γὰρ ἀρεσὰ τῶ Θεῶ ἐλάλει. καὶ καθάπερ εἶπεν ὁ Ἀπόστολος, εἰδὲς διώματα εἶπεν Κύριον, εἰ μὴ ἐν πνεύματι Θεῶ. καὶ μὴ θαυμάσῃς. τὸ γὰρ φῶς ἐν τῆ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ ἔκατέλαβεν. εἰ γὰρ δι' ὄνσ ἐκ ἀπηξίωσιν αὐτὸν λαλήσασ, πῶσω μᾶλλον δι' ἀμαρτωλῆ ἀνθρώπῃ, ὡς καὶ τῆ Καϊάφα καὶ ἄλλων πολλῶν; ταῦτα εἰς ἀκοῆς τῆ Ἰσραήλ ἀναγκαίως ἐλέγετο, μέλλοντα διαδρυλλεῖσθαι, πολλῶν ἐργαζομένων (2) πρὸς Θεὸν διάθεσιν. διὸ καὶ ἀναμνήσκει τῶν ὁ Θεὸς διὰ Μιχαῖς τῆ προφήτησ, πολλῶν τὴν ἀγάπῳ ἐμφαίνων· λαὸς μου τί ἐποίησά σοι, ἢ τί ἐλύπησά σε;

E ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὡπερ τὴν ἄφωνον ἔσαν, πρὸ τῆς ἐποίησε λαλήσασ· ἔτω καὶ τῆτον ἀνεργῶμενον ὑπὸ Δαιμονῶν τὸ προτερον, νῦν ἐποίησε πνεύματι Θεῶ τὴν ἀλήθειαν προφητεῦσασ.

Z ** ΚΥΡΙΑΔΟΥ. Προφήτης ἡ δῶθις, ἐκ ὁ σωήθης καὶ ψευδογῶρος, ἀλλὰ θεῖα τε καὶ ἀπορρήτῳ διώματι παρετρέπετο παρ' ἐλπίδα πρὸς τὸ ἐναντίον. ἐπηράτο μὲν γὰρ ἔδαμῶς, ἠυλόγει δὲ μᾶλλον τὸν Ἰσραήλ, καὶ πικραῖς εἴησι λύταισ τὸν Βαλαάμ.

1. Τίς ἐξιχνιάσεται τὸ σπέρμα Ἰακώβ, καὶ τίς ἐξαριθμήσεται δῆμις Ἰσραήλ; ἀποθάνοι ἡ ψυχὴ μου ἐν ψυχαῖς δικαίων, καὶ γένοιτο τὸ σπέρμα μου ὡς τὸ σπέρμα τῶν.

H Τὸ σπέρμα μου, ὡς τὸ σπέρμα τῶν. Ἄλλοσ, τὰ ἔχατά μου ὅμοια αὐτῶν.

ΑΠΟ.

(1) Λῆμμα τῆ προλαβόντος μικρόν τι παρηλαγμένον.
(2) Ἐργαζομένη, ἢ ἐργαζόμενα· ἢ καὶ ἔτασ· εἰς ἀκοῆς τῶ Ἰσραήλ, κτ.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Καὶ τίς ἐξαριθμῆ-
» σεται δῆμὸς Ἰσραὴλ; Ἐξ ἑκατέρων ἢ τι-
μη, καὶ τῆς κατ' ἰδίαν οἰκίσεως ἀπονε-
μηθείσης, καὶ τῆς εἰς πλῆθος αὐξήσεως
οἰκονομικῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ πρὸς ἐπιβελῶ
ἦκων, κοινωρίας εὐχεταί τῆς πρὸς τέρας
τυχεῖν, οἷς ἦκεν ἐπιβελούσων. καὶ τοιάυ-
τε ἔλεος ἐφίεται, οἷς τῶν ἐκείνοι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀποθά-
νοι μὴ ἢ ψυχὴ τὸν σωματικὸν βίον, ἵνα
ψυχῆς δικαίων κεταριθμηθῇ, οἷας ἕνα
συμβέβηκε τὰς τέτων.

ια. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βα-
λαὰμ, τί πεποίηκας μοι; εἰς κατά-
ρασιν ἐχθρῶν μὲ κέκληκά σε, καὶ ἰδὼ
δύλογησας δύλογίαν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπὶ κα-
τάρας ἐχθρῶν μετακληθεῖς, δὴχὰς τιθέ-
μενος ἐκείνοις ἐκ ἐρυθρίας. ἐλελήθην ἄρ'
ἐμαυτὸν ἀπατῶν, ὡς ἐπὶ Φίλω σοι τῷ
ὑπὲρ τῶν πολεμίων ἀφανῶς τεταγμένῳ
τάξιν, ἢ νῦν γέγονε δήλη.

ιβ. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλαὰμ,
ἔχι ὅσα ἂν ἐμβάλῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸ σῶ-
μα μὲ, τῆτο φυλάξω λαλήσω;

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Λέγω ἔδαι
ἴδιον, ἀλλ' ἄτ' ἂν ὑπηχῆσῃ τὸ θεῖον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἀδύνατός εἰμι,
Φησὶ, ποιῶν ὅπερ τοι σῴηδες καὶ κατὰ
τέχνῳ, ἀλλ' ἐπικρατεῖ τὸ παρά Θεῷ πρό-
σαγμα.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἔδος γὰρ τῷ Θεῷ τὰς
πεπλανημένας, ἐξ αὐτῶν τῆς πλάνης ὁδῶν
ἐπιστρέφει πρὸς τῷ ἀλήθειαν. Καὶ τέλος.
Οὐκ ἔντε Βαλαὰμ ὀσεβῆς, ἀλλὰ καὶ
θεομάχος, καὶ τοῖς ἀσεβείας βρόχοις ἀνα-
πομείνας, εἰ καὶ ὁ Θεὸς πρὸς ἀδείξειν τῆς
ἀληθείας καὶ τῷ τῶν πεπλανημένων ἐπι-
ξροφῶν τῇ αὐτῆ Φωνῇ σιωεχρήσατο.

ιγ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Βαλαὰμ,
δεῦρο ἔτι μετ' ἐμῆ εἰς τόπον ἄλλον ἐξ-
εἶ ἔν ὅψαι αὐτὸν ἐκείθεν, ἀλλ' εἰ μέρος
τὶ αὐτῆ ὄψαι, πάντας δὲ εἰ μὴ ἴσῃς,
καὶ κατάρασαί μοι αὐτὸν ἐκείθεν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ δυσχεράνας
ὁ Βαλαὰμ, καὶ τοπάσας ὅτι τῶν Ἑβραίων
τὸ πλῆθος ἰδῶν, τῷ δύλογίαν προσλίε-
κεν, εἰς ἕτερον αὐτὸν ἀπήγαγε τόπον, ἐξ
εἰ μέρος οἷον τε ἰδῶν τῆ λαῶ.

ιδ. Καὶ παρέλαβεν αὐτὸν εἰς ἀγρῶ
σκοπιᾶν ἐπὶ κορυφῆς λελαξομένῃς,
καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ ἐπὶ βωμῆς, καὶ
ἀνεβίβασε μόσχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν
βωμόν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Νομίσας ὁ
βασιλεὺς ἢ τὸν μάντιν ἀπατῶν, ἢ τὸ θεῖον
τρέπεσθαι, καὶ ταῖς τῶν τόπων μεταβο-
λαῖς τὸ τῆς γνώμης ἐχυρὸν ἀλλάττειν, εἰς

ἕτερον ἀπαγαγὼν χωρίον, ἐκ λόφου πάν-
τε περιμήκως ἐπεδείκνυτο μέρος τὶ τῆς ἀντι-
πάλαι στρατίας.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τοιάυτες γὰρ τόπους
ἐξελέγοντο εἰς τὰς τῶν εἰδώλων ποιήσεις
καὶ θυσίας, τὸ ταπεινὸν τῆς εἰδωλολατρίας
ὑψαί τῶν τόπων ἐπαίρειν νομίζοντες.

ιε. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βα-
λαὰμ, παράστηθι ἐπὶ τῆς θυσίας σε,
ἐγὼ δὲ πορεύσομαι ἐπερωτήσω τὸν
15. Θεόν. Καὶ σωλήτησεν ὁ Θεὸς τῷ
Βαλαὰμ, καὶ ἐνέβαλε ῥῆμα εἰς τὸ
σῶμα αὐτῆ, καὶ εἶπεν, ἀποστρέφῃθι
πρὸς Βαλαὰμ, καὶ τὰ δε λαλήσεις.

16. Καὶ ἀπεστρέφῃ πρὸς αὐτὸν· καὶ ὁ δὲ
ἐφείκει ἐπὶ τῆς ὀλοκαυτώσεως αὐ-
τῆ, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Μωῶβ
μετ' αὐτῆ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βαλαὰμ,

17. τί ἐλάλησε Κύριος; Καὶ ἀναλαβὼν
τῷ παραβολῶν αὐτῆ, εἶπεν, ἀνά-
στηθι Βαλαὰμ, καὶ ἄκουε, ἐνώτισε μά-
τυς υἱὸς Σεπφῶρ.

18. Οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς
διαρτηθῆναι, εἰδὲ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου
ἀπειληθῆναι. αὐτὸς εἶπας, ἔχι ποιή-
19. σει; λαλήσει, καὶ ἔχι ἐμμενῆ; Ἰδὼ
Δ δύλογεῖν παρέλημμαι· δύλογῆσω,
καὶ εἰ μὴ ἀποστρέψω.

Διαρτηθῆναι. Ἀκύλας, διαψύσεται.
Θεοδοτίων, ψύσεται ἵνα μετανοήσῃ.

ΛΗΛΟΥ. Διαρτηθῆναι, τετέστιν ὑπερ-
τεθῆναι καὶ παροφθῆναι. βλέπεις ὅσον
ὠφέλησεν ἢ ἀπειλή τῆ Ἀγγέλου;

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐχ ὡς
ἄνθρωπος διαψύσθῃ διώχεται, εἰδὲ ὡς
υἱὸς ἀνθρώπου μετανοεῖ, καὶ ἀπαξ εἰπὼν,
20. ἐκ ἐμμενῆ. Φθέγγεται τὸ παράπαν ἔδαι,
ὁ μὴ τελειωθῆσεται βεβαίως. ἐπεὶ ὁ λό-
γος ἔργον ἐστὶν αὐτῆ. παρελήφθῃ δὲ ἐκ
δύλογίαις, εἰ κατάραις ἐγώ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐχ ὡς ἄνθρωπος
» ὁ Θεὸς διαρτηθῆναι. οἱ λοιποὶ ἐξέδωκαν,
ἵνα ψύσθῃται. τινὲς δὲ ὑπερτεθῆναι καὶ
παροφθῆναι ἐξηγήσαντο. ἔτως ὠφέλησεν
21. αὐτὸν ἢ ἀπειλή τῆ Ἀγγέλου. καὶ πονηροῖς
δὲ καὶ ἀπίστοις δι' οἰκονομίαν τὸ μέλλον ἀπο-
καλύπτεται, ὡς καὶ τῷ Φαραῶ, καὶ Να-
βεχοδοσόσῳ, καὶ τῷ τέτῳ παιδί.

» ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐχ ὡς ἄνθρωπος,
» ὁ Θεὸς διαρτηθῆναι, εἰδὲ ψεύδος παρὰ
Θεῷ· ἵνα ὅπερ εἶπε, μὴ ἐπιτελέσῃ· εἰδὲ
μετάνοια, ἵνα μὴ ἐξαλλάξῃ τὸν λόγον,
ἐναντία τῇ πράξει. ἦκω μὴ Φησιν ἐπὶ τὸ
καταράσθαι, τέταγμα δὲ δύλογεῖν, καὶ
22. ἐκ ἔσθαι μετάραις.

» ΛΗΛΟΥ. Διαρτηθῆναι. Ἄλλος, σα-
λβθῆναι ὡς τὰ κρεμάμενα. ἀντὶ τῆ, πά-
για ὁ Θεὸς λαλεῖ καὶ ἡδρασμαίνα. εἰ μετέω-
ρα καὶ ἄσατα καὶ ψυδῆ, ὡς τὰ μαντεῖα
καὶ

καὶ οἱ οἰωνισμοὶ, ὡς παρακατιῶν Φησὶν·
 » ἔ γάρ ἐστιν οἰωνισμὸς ἐν Ἰακώβ, ἔδὲ μαν-
 » τεία ἐν Ἰσραήλ. βλέπεις ὅσον ὠφέλησεν
 αὐτὸν ἢ ἀπειλή τῆ Ἀγγελῆ;

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰκότως πάλιν τὸ
 » πανάγιον πνεῦμα δι' ἐκείνους Φησὶν· ἔχ ὡς
 » ἄνθρωπος ὁ Θεὸς διαρτηθῶμαι, ἔδὲ ὡς υἱὸς
 » ἄνθρωπος ἀπειληθῶμαι· αὐτὸς εἰπὼν, ἔχι
 » ποιήσει; λαλήσει, καὶ ἐκ ἐμμεναί; ἀτρε-
 » πλος, Φησὶν, ὦ Βαλακ, καὶ ἀναλλοίωτος
 ἢ τῆ Θεῆ Φύσις. ἐκ ἔχει γνώμην τρεπλῶν,
 » τοῖς ἀνθρώποις παραπλησίαν. ἰδὲ ὄλο-
 » γεῖν παρείλημμα· ὄλογησώ, καὶ ἔ μὴ
 » ἀποσραφῶ.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Δείκνυσιν, ὡς πάντες
 μὲν ἄνθρωποι ψεύδονται μεταφερόμενοι,
 ὁ δὲ Θεὸς ἔχ ἔτως. αἶ γὰρ μὲναι ἀλη-
 θῆς, διατελῶν ὅσα βελεται.

κα. Οὐκ ἔσαι μόχθος ἐν Ἰακώβ,
 ἔδὲ ὀφθήσεται πόνος ἐν Ἰσραήλ. Κύ-
 ριος ὁ Θεὸς αὐτῆ μετ' αὐτῆ, τὰ ἐν-
 δοξα ἀρχόντων ἐν αὐτῶ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ ἐνδοξα ἀρχόν-
 » των ἐν αὐτῶ. Ἀκύλας, ἀλαλαγμὸς βασι-
 λέως ἐν αὐτῶ. Σύμμαχος, σημασία. Θεο-
 δοτίων, σαλπισμός. δείκνυσι δὲ, ὡς πρὸς
 τῶ μὴ βλάβῃ νικηθήσεται ὁ Βαλακ, πά-
 ρων ἀ ποιῆν αἰενοῆσε· καὶ τοι τῆ Θεῆ
 εἰπόντος, μὴ ἐχθραίνετε τοῖς Μωαβίταις,
 ἐπειδὴ τοῖς υἱοῖς Λωτ δέδωκε ταύτῃ τῶ
 γλῶ. ἐκ μὲν ἐν τῆ γένεσ ἔχον τὸ μὴ ἀνά-
 σατοι γενέσθαι· καὶ ἄρξαντες δὲ ἀδικίας,
 ἀντιπεπόνθασιν κατακριθέντες ὑπὸ Θεῆ
 τῆ δίδοντας τὰς ἀδικίας ἐκείνων εἰς τὰς
 κεφαλὰς αὐτῶν. σημασίας δὲ τὰς σάλ-
 πιγγας νοητέον τὰς ἐπὶ σημείῳ τῆ ἔρα-
 νίς βασιλέως αἰρομένης. ὅς μετὰ σάλ-
 πιγγων ἐξ ἔρανῆ παρέσαι, ἀποκαθίστας
 τῶ ἐπαγγελίαν.

» **ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ.** Τὰ ἐνδοξα, τὰς ση-
 μασίας λέγει, τῆς τῆς τὰς σάλπιγγας.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡ γὰρ ὁ Θεὸς πά-
 ρεσιν, ἄνθρωπος τέττε ἐκ ἄν κατιχύση.

ΤΟΥ ΛΥΤΟΥ. Τῆς τῆς ἰχύσεως, (1)
 ὦ Βαλακ, ἀλλὰ μάταια κακουργεῖς. διότι
 Κύριος αὐτῆ μετ' αὐτῆ.

» **ΕΦΡΑΙΜ.** Ἀρχόντων ἐν αὐτῶ. (2) Ἀ-
 ποσόλων, Προφητῶν, Μαρτύρων, καὶ τῶν
 λοιπῶν δικαίων, καὶ τῶν Ἀγγέλων.

κβ. Ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν αὐτὸν
 ἐξ Αἰγύπτου, ὡς δόξα μονοκέρως
 αὐτῶ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐκ ἔσαι
 πόνος ἢ μόχθος ἐν Ἰσραήλ. ὁ Θεὸς αὐ-
 τῶν προαπίζει φανερώς, ὅς καὶ τῶ τῶν
 αἰγυπτιῶν ὄντων κακῶν ἀπεσκέδασεν,
 ὡς εἶνα ἄνδρα τὰς τοσαύτας μυριάδας
 ἀναγαγῶν.

(1) Οὐκ ἰχύσεως, προσφύει τῆ ἀνοία.

(2) Τῶ νῦν τῆς τῆς καὶ κατὰ πνεῦμα Ἰσραήλ. τέττε γὰρ καὶ ἔ τῆ κατὰ σάρκα ἀρχοντες οἱ
 Ἀπόστολοι καὶ οἱ λοιποὶ δικαιοί.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀκράτητον ὑπ' ἄν-
 θρώπων ὁ μονόκερως. τὸ ἐν ἀήτητον τῆ
 λαῶ, διὰ τῆ παραδείγματος δείκνυται.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τί ἐστιν, ὡς δόξα μο-
 » νοκέρως αὐτῶ; Ὁ μονόκερως ζῶν ἐστιν,
 ἐν ἔχων κέρασ ἐν τῆ κεφαλῇ. περὶ τέττε
 καὶ πρὸς τὸν Ἰακώβ ὁ δεσπότης ἔφη Θεός·
 » βελησεται δέ σοι μονόκερως δελεῦσαι; διὰ Ἰακ. 39. 9.
 τέττε διδάσκων καὶ τῶ δῶαμιν τῆ ζῶα,
 καὶ τὸ ἀδελῶτον. τινὲς μὲν ἐν τέττω ἀπεί-
 » κασαν τὸν δεσπότην Θεόν. ἐγὼ δὲ οἶμαι
 περὶ τῆ λαῶ τέττο εἰρηθῆαι. ὅτι κατὰ περ
 ὁ μονόκερως ἐν ἔχει κέρασ, ἔτως ὁ ὄσε-
 βῆς λαὸς εἶνα προσκωῖ Θεόν. διὸ καὶ ὁ
 » μακάριος Δαβὶδ λέγει· ἐν σοὶ τῆς ἐχθρῶς Ψαλ. 43. 5.
 » ἡμῶν κερατιῶμα. πῶς δὲ νοητέον τὸν εἶνα
 Θεόν, πολλακίς εἰρηθῆαμεν.

κγ. Οὐ γάρ ἐστιν οἰωνισμὸς ἐν Ἰα-
 κώβ, ἔδὲ μαντεία ἐν Ἰσραήλ· κατὰ
 καιρὸν ῥηθήσεται Ἰακώβ, καὶ τῶ Ἰσ-
 ραήλ, τί ἐπιτελέσει ὁ Θεός.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οἰωνῶν
 ἀλογῆσι, καὶ πάντων τῶν κατὰ μαντικῶν,
 ἐν τῶ τῆ κόσμῃ ἡγεμόνι πισθόντες.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τὸ δὲ, ἐκ ἔσαι οἰω-
 » νισμὸς ἐν Ἰακώβ, ἔδὲ μαντεία ἐν Ἰσραήλ·
 » κατὰ καιρὸν ῥηθήσεται τῶ Ἰακώβ, καὶ
 » τῶ Ἰσραήλ, τί ἐπιτελέσει ὁ Θεός, ἔτω
 νοητέον· ὅτι κατὰ τῆ Ἰσραήλ, τί ἐπιτε-
 » λέσει ὁ Θεός, ἔτε μαντεία ἰχύει, ἔτε οἰω-
 νῶν παρατηρήσεις προεπίειν. ὁ γὰρ δεσπό-
 τῆς Θεός διὰ τῶν οἰκείων Προφητῶν καὶ
 τὰ ἐσόμνα αὐτῶ προλέγει, καὶ ὑποτίθε-
 » ται τὸ πρακτέον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μαντεία μὲν γὰρ
 αἶ διὰ Δαιμόνων ἐκ εἰς τὸ χρησίμον· τὸ
 δὲ παρὰ Θεῆ πρὸς τὸ συμφέρον.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὁμολόγη Βαλααμ
 τὰς ἑαυτῆ τέχνας ἠτήθησθαι ὑπὸ τῶν μὴ
 χρωμένων αὐταῖς. ἀλλ' ἐκ ἔρημος, Φησὶ,
 διὰ τέττο μελλόντων προγνωσεως· ἀλλὰ
 πρὸς τὸ χρησίμον ἀκῆσονται τὰ μέλλον-
 » τα. κατὰ καιρὸν, Φησὶ, ῥηθήσεται τί
 » ἐπιτελέσει ὁ Θεός. τὰ γὰρ Δαιμόνων ἐ
 πρὸς τὸ χρησίμον. ὁ μὲν γὰρ Ἀχαάβ
 μαντείας ἀπατόμενος, τῆς ἀληθῆς τῆ
 Μιχαῖς προφητείας ἐξεκρετο· ὁ δὲ Δα-
 » βὶδ προακῶν τῶν πολέμων τὰ τέλη καὶ
 τῶ πρόρρησιν, ἐκινεῖτο. ἔτω καὶ Ἰωσα-
 » φὰτ ἔλεγει· ἐμπισθῶσατε τῶ Θεῶ καὶ τῶ 2. Παρ. 20. 20.
 » Προφήτῃ αὐτῆ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Βεληθῆς ὁ Θεός
 δι' οἰωνοσκοπῆ ἀποτρέψαι ἀπὸ τῆς οἰωνι-
 στικῆς, πεποίηκε πνεῦμα ἐν τῶ οἰωνοσκο-
 » πῶ εἰπεῖν· ἔ γάρ ἐστιν οἰωνισμὸς ἐν Ἰακώβ,
 » ἔδὲ μαντεία ἐν Ἰσραήλ· κατὰ καιρὸν ῥη-
 » θῆσεται τῶ Ἰακώβ καὶ τῶ Ἰσραήλ, τί ἐπι-
 » τελέσει ὁ Θεός.

κδ. Ἰδὲ

κδ. Ἰδὲ λαὸς ὡς σκύμνος ἀναστή-
σεται, καὶ ὡς λέων γαυριωθήσεται·
ὃ κοιμηθήσεται ἕως Φάγῃ θήραν, καὶ
αἷμα τραυματιῶν πίεται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁρῶ λαὸν
ὡς σκύμνον ἀνίσταμενον, καὶ ὡς λέοντα γαυ-
ριόμενον· ὄβωρηθήσεται θήρας, καὶ ποτῶ
χρήσεται τραυματιῶν αἵματι, καὶ κορε-
δαίς ἐτρέφεται πρὸς ὕπνον, ἀλλ' ἐγρη-
γορῶς τὸν ἐπινίκιον ἀσεται ὕμνον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὴν ἰαχὴν δηλοῖ τὴν
παρὰ Θεῶ δοθησομένην τῷ Ἰσραὴλ, ὡσπερ
λέοντι κατὰ τῶν θηραδέντων· ὡς μὴ ἂν
ἀποκωλυθῶμαι διώκαδα, πρὸ τῆς κρεῶν
καὶ αἵματος ἐμπληθῶμαι.

κε. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βα-
λαάμ, ἔτε κατάραις καταράσῃ μοι
αὐτὸν, ἔτε ὄλογῶν μὴ ὄλογήσῃς
αὐτόν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χαλεπῶς
εἰεγκῶν ἐπὶ τῷ παρ' ἐλπίδας αὐτῷ τῆς
τῆς μαντικῆς ἀπαντᾶσαι, ἀνδρωπε, εἶ-
πε, μήτε ἀράς τίθεςο, μήτε ὄχας ποιῶ.
βελτίων γὰρ τῶν μὴ καθ' ἡδονὴν λόγων ἢ
ἀκίνδυνος ἡσυχία.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡ δευτέρα τῆς Βα-
λαάμ ὄλογία καταπλήθει τὸν Βαλαὰμ,
αἰδομένον ὅτι τοσῶτον ἀπέχε τῆς προκει-
μένης τυχαῖν, ὅσον καὶ τάναντία πάσχειν
τῶν ἐλπιδέντων.

κς. Ἀποκριθεὶς δὲ Βαλαάμ, εἶπεν
ἐν Βαλαὰμ, (1) ἐν ἐλάλησά σοι, λέ-
γων, τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν λαλήσῃ ὁ Θεὸς,
τῆτο ποιήσω;

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἀβέβητον αὐτῆ ὁμολο-
γεῖ, ἐκ ὄσεβεί προθέσει, ἀλλὰ τὴν κω-
λυτικῶν ἀνάγκη. (2)

κζ. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βα-
λαάμ, δεῦρο παραλάβώ σε εἰς τό-

πον αἶλλον, εἰ ἀρέσει τῷ Θεῷ, καὶ κα-
τάραι μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ ἀρέσει τῷ Θεῷ.
Οὐ Θεὸν (3) εἰδὲ ἔτως εἰδὼς· εἰ γὰρ ἂν
ἐκάλε τὸν μάγον, εἰδὲ διὰ τῆς τὴν βοή-
θειαν προσεδῶκα· (4) ἀλλ' ἐκείνης μὲν
εἰναι ἡγέμενος τῆς παρ' Ἑλλήσι νενομισ-
μένης· οἱ θυσίαις μετατίθεσθαι (5) λέ-
γονται παρ' αὐτοῖς.

Β κη. Καὶ παρέλαβε Βαλαὰμ τὸν
Βαλαάμ ἐπὶ τῷ κορυφῶ τῆς Φο-
γῶρ, τὸ παρατεῖνον εἰς τὴν ἔρημον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὑπελάμβανεν ὁ Βαλαὰμ
μεμετρημένην τὴν τέχνην τῆς Βαλαάμ ἐν
τόποις. διὸ παρελάμβανεν αὐτὸν εἰς τὴν
κορυφῶ τῆς Φογῶρ, οἰόμενος ἰαχῆν τὸν
μάγον ἐκεῖθεν ἀράσασθαι τὸν λαὸν τῆς Θεῶ
τὸν Βαλαάμ. Φογῶρ δὲ ἐρμηνεύεται ἡδυσ-
μὸς· ἢ φόμαλος δέρμα, τῆς ἐν ἀκρότης Φι-
ληδονίας, καὶ νεκρότης λόγος. ἐξ ὧν ἐπαρᾶ-
το ἀράσασθαι τὸν λαὸν τῆς Θεῶ ὁ Βαλαάμ.

Γ * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δύω εἰσὶ κορυφαί,
τῆς ἐν ἀκροτάτης ἀρετῆς καὶ τῆς κα-
κίας. καὶ ὁ μὲν Μωϋσῆς ἐπὶ τὸ ἀκρον
τῆς ἀρετῆς ἀναβέβηκεν, ὁ δὲ Βαλαάμ
ἐπὶ τὸ ἀκρον τῆς κακίας.

κθ. Καὶ εἶπε Βαλαάμ πρὸς Βα-
λαὰμ, οἰκοδόμησόν μοι ὡδε ἐπὶ τὰ βω-
μῆς, καὶ ἐτοίμασόν μοι ὡδε ἐπὶ τὰ μύ-
λα. καὶ ἐπὶ τὰ κριῶν. Καὶ ἐποίησε
Βαλαὰμ καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Βα-
λαάμ, καὶ ἀνῴεγενε μύλον καὶ κριὸν
ἐπὶ τὸν βωμόν.

Δ * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παραγε-
νόμενος εἰς ὄρος μείζον τῶν προτέρων,
ἀχρι πολλῆς κατατεῖνον, κελοῦται μὲν τὴν
αὐτῶν ἐπιτελεῖν θυσίαν, βωμῆς πάλιν
ἐπὶ τὰ κατασκευάσαντας· καὶ ἱερεῖα τεσσα-
ρεσκαίδεκα προσαγαγοντας, ἐκάσῃ βω-
μῶ δύω, μύλον τε καὶ κριόν.

Κ Ε Φ. Κ Δ.

α. **Κ**αὶ ἰδὼν Βαλαάμ ὅτι κα-
λὸν ἔστιν ἐναντι Κυρίου ὄ-
λογεῖν τὸν Ἰσραὴλ, ἐν
ἐπορεύθῃ κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ εἰς
σιωπῆσιν τοῖς οἰωνοῖς, καὶ ἀπέσρεψε
τὸ πρόσωπον αὐτῆ εἰς τὴν ἔρημον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Αὐτὸς ἐκ
ἔτι κατὰ τὸ εἶκος ἐπὶ κληδόνας καὶ οἰωνῶς

ἔτετο, πολλὰ τὴν αὐτῆ τέχνην κακίας,
ὡς χρόνῳ καθάπερ γραφῶν ἐξέτηλον γε-
νομένην, καὶ τῆς ὀδυρόλης σοφασμῆς
ἐξαμαυρωθείσαν. ἄλλως δὲ καὶ μόλις εἰε-
νόησεν, ὅτι εἰ σιωπᾶται τῷ τῆς Θεῶ βελή-
ματι ἢ τῆς μισθωσαμένης προαίρεσις αὐτὸν
βασιλέως. τραπόμενος ἐν κατὰ τὴν ἔρη-
μον, ὅρα κατὰ Φυλάς ἐσρατοπεδούκοτας
τῆς Ἑβραίας.

ΑΠΟ-

(1) Τῷ Βαλαάμ. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Τῆ κωλυτικῆ ἀνάγκη, ἢ διὰ τὴν κωλυτικῶν ἀνάγκη. ὀρθότ.

(3) Οὐχ ὡς Θεὸν εἰδὼς ὁ Βαλαάμ· εἰ γὰρ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

(4) Λέγων δὲ περὶ τῶν νενομισμένων παρ' Ἑλλήσιν. οἱ, κτ. ὁ αὐτ.

(5) - - - Στρεπτοὶ δὲ τε καὶ Θεοὶ αὐτοῖ,

Καὶ μετ' αὐτῶ θύεσσι καὶ ὄχλησιν ἀγαθήσιν,

Λοιβῆτε, γνίσθητε, παρατρωπῶσ' ἀνθρώποι

Λισόμενοι, ὅτε καί τις ὑπερβῆη καὶ ἀμάρετη.

Ὅμηρ. ὦ σίχ. 493, 495, 496, καὶ 497. τῆς Ἰλιάδ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἔτι ἐπὶ ἐρώτη-
σιν ὄρμα ὁ Βαλαάμ. ἐπέχε γὰρ τῷ κα-
κοτεχνίαν ἢ θεία κάλυσις.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσιν, ἐκ ἐποροδύθη
» Βαλαάμ κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰς σιωάντησιν
τοῖς οἰκνοῖς; Τῇ πείρα μαθῶν, ὡς εἰδὲν
ὀνίνησι τῇ ματαια χρωόμενος τέχνη· ἀπεί-
ρω γὰρ τῷ μέτρῳ δυνατώτερος ὁ μετα-
Φέρων αὐτῆ τῷ γλωτταν εἰς ἄπερ ἐθέλει·
ἐκ ἔτι τοῖς σιωήθεσι συμβόλοις ἐχρήσα-
το, ἀλλ' εἰς ὑπεργίαν τῆ Θεῶ τῷ γλωτ-
ταν ἀΦώρισαν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σύμβολόν ἐσιν ὁ Βα-
λαάμ ἔτος τῆ ἐκ τῶν ἐθνῶν λαῶ, ὅσις ἐπη-
κολέθει τοῖς οἰκνοῖς τὸ πρότερον· γνῶς δὲ
ὅτι ἐκ ἀρεσὸν ἐσι Κυρίῳ, ἔ προσέθετο·
ἀλλὰ μὴ καὶ ἐρμηνύεται μάταιος λαός.
ἡδὲ Βεῶρ ἐρμηνύεται δερμάτινος. τὸ
μὲν μάταιον ἴω κατὰ τὸ πρότερον τῶν
ἐθνῶν· Βεῶρ δὲ, τῆ ἐν ματαιότητι, τῆ ἐν
νεκρότητι, κατὰ τὸ πρότερον δηλονότι.

β. Καὶ ἐξάρας Βαλαάμ τὰς ὀφ-
θαλμὰς αὐτῆ, καθορᾶ τὸν Ἰσραὴλ
ἔσρατοπεδδικότα κατὰ Φυλάς· καὶ
γ. εἰγένετο ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα Θεῶ. Καὶ
ἀναλαβὼν τῷ παραβολῶν αὐτῆ,
εἶπε, Φησὶ Βαλαάμ ἡδὲ Βεῶρ, Φη-
σὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς ὄρων,

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τό, τε
πλήθος καὶ τῷ τάξιν, ὡς πόλεως, ἀλλ'
ἔ στρατοπέδω καταπλαγαῖς, αἰθερὸς γενό-
» μινος ἀναφθέργεται· τάδε Φησὶν ὁ ἄν-
» θρωπος ὁ ἀληθινῶς ὄρων, ὅσις κατ' ὑπνον
ἀναργῆ Φαντασίαν εἶδε Θεῶ τοῖς τῆς ψυ-
χῆς ἀκοιμήτοις ὄμμασιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐγὼ ὁ ποτὲ Βαλαάμ,
ὁ λαὸς ὁ μάταιος, διανοίξας τὰς ἔσω με
ὀφθαλμὰς τῆ νοῦς, καὶ ἰδὼν τῷ πνεύματι
τὸν ποτὲ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ κατ' αὐτὸν οἰ-
κονομίαν, τῆς τῆ ἀγίας πνεύματος χάρι-
τος ἀξίωμα. ἐχ ἀρμόζει τῷ ποτὲ Βα-
» λαάμ τὸ, Φησὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς
ὄρων, καὶ τὰ ἐξῆς, ἀλλ' ἀρμόζει τῷ νῦν
Βαλαάμ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ θεία Γραφή ἐν τισι
τόποις προκρίνει καὶ προτίθησι τὸν συμ-
βολικὸν νῦν τῆς ἰσορικής διηγήσεως ἐν τῇ
αὐτῆ (1) ὑποθέσει.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. (2) Ἰσέον μόντοι, ὡς
τισὶν ἔδοξε μηδὲν αὐτὸν περὶ τῆ Σωτήρος
ἡμῶν προειρηκίαι. ἔς ἐχρῶ σιωδεῖν, ὅτι
καὶ τῷ Ναβεχοδοσόρ ἄγαν ὄντι δυσεβεῖ,
τῷ τῆ Θεῶ καὶ Σωτήρος ἡμῶν ἀπεκαλυ-
» ψε παρσαίαν. εἶδε γὰρ λίθον τμηθέντα
ἀνδρῶ χειρῶν, καὶ πατάξαντα τῷ εἰκόνα,
καὶ σιωτρίψαντα τὸν χρυσόν, τὸν ἀργυ-
ρον, τὸν χαλκόν, τὸν σίδηρον, τὸν ὄσρα-
κον, καὶ γενόμενον ὄρος μέγα, καὶ καλύ-
ψαντα πᾶσαν τῷ γλῶ. ὁ τολίω ἐκεῖνα
δι' ἐκεῖνα προσαγορεύσας, καὶ διὰ τέτε

Δαν. 2. 34, 35.

(1) Ἰσ. αὐτῆς. ἐν δὲ τοῖς ἐκδοτέμ. ἐχ εὐρηται.
(3) Κατὰ τῆ Θεῶ. ἢ ἐν Χαλ. ἐκδ.

Α προείρηκε τῆς οἰκμενῆς τῷ σωτηρίαν·
ἵνα καὶ παρὰ τοῖς ἐθνεσιν αἱ τοιαῦτα
προρρήσεις φυλάτλωνται. μαρτυρεῖ δὲ τῇ
τῶν πραγμάτων προρρήσει τὸ τέλος. ὁ
γὰρ ἐξ Ἰδα κατὰ σάρκα βλασήσας, ἔ
μόνον τὰς ἀρχηγὰς Μωάβ, ἀλλὰ καὶ πάν-
τας τὰς ἡδὲ Σηθ προσνόμασαν. ἡοὶ δὲ τῆ
Σηθ ἅπαντες ἄνθρωποι. ἀπόγονος γὰρ
ὁ Νῶε τῆ Σηθ· ἐκ δὲ τῆ Νῶε ἅπαντα τῶν
ἀνθρώπων ἢ φύσις. προεῖπε δὲ καὶ τῷ

Β Μακεδόνων κατὰ Περσῶν νίκῳ. ἐξελεύ-
» σεται γὰρ Φησὶν ἐκ χειρὸς Χετιάμ, καὶ
» κακώσασιν Ἀσῶρ, καὶ κακώσασιν Ἐβραῖος.
Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ τῷ Περσῶν κατέ-
λυσε βασιλείαν· Ἀντίοχος δὲ Ἰδαίοις ἐπι-
στρατεύσας, καὶ τῷ μητροπόλιν αὐτῶν εἶλε,
καὶ τὸν θεῖον ναὸν ἀπέφωλιν ἔρημον. αἱ
μόντοι προρρήσεις [αὐτῶν] ἔ τῆς ψυδὸς
εἰσι μαντείας, ἀλλὰ τῆς τῆ παναγία πνεύ-
ματος ἀεργείας. ὁ γὰρ τῷ ὄνον ἀνθρω-

Γ πεία χηρήσαδαί Φωνῆ παρὰ φύσιν κελού-
σας, ἔτος καὶ διὰ τῆς γλωττῆς τῆ μάν-
» τεως τὰ ἐσόμενα προηγόρευσεν. ἐγένετο
» γὰρ Φησὶ πνεῦμα Θεῶ ἐν αὐτῷ. τέτο γέ-
γονε καὶ ἐν τῷ παρανόμῳ Σαῦλ. ὅθεν διὰ
τὸ παράδοξον καὶ ἡ παροιμία ἐγένετο, εἰ
» καὶ Σαῦλ ἐν Προφήταις. τσαύτῳ μόν. 1. Βατ. 10. 12.
τοὶ πείραν λαβὼν ὁ ψυδὸμαντις παρὰ τῆ
Θεῶ, ἔτερας ἐτεκλιώατο κατὰ τῆ λαῶ (3)
μηχανάς. σιωνοήσας γὰρ ὡς ἀμαχον ἔχ-
» σι δυνάμιν ὑπὸ τῆ Θεῶ τειχιζόμενοι, τῷ
διὰ τῆς ἀκολασίας αὐτοῖς ἀσέβειαν ἐπε-
νόησαν· ἵνα διὰ τῷ ἀσέβειαν τῆς θείας
γυμνάμενοι συμμαχίας δυνάτωι γένων-
ται. καὶ τοῖς Μαδιανίταις ὑπέθετο, μὴ
τὰς ἄνδρας κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ τὰς γυναι-
κας ὀπλίσαί, καὶ γενέδαί αὐτοῖς ὄπλον·
τῷ τῆ σώματος ὄραν, καὶ τῶν λόγων τὸ
δέλεαρ· ἵνα δελεαδίαιτες ὑπὸ τῆ κάλλης,
καὶ τοῖς λόγοις καταθελχθίαιτες, τοῖς ἐκέ-
» νων αἰδώλοισ λατρεύσασιν. καὶ τέτο ἡμᾶς
ὁ μακάριος ἐδίδαξε Μωυσεῆς, μετὰ τῷ κα-
τὰ τῶν Μαδιανιτῶν νίκῳ ἐπιμεμψάμενος
τοῖς τὰς γυναικας ζωγρήσασιν. ἔφη γὰρ

Δ ἔτως· ἵνα τὶ ἐζωγρήσατε πᾶν θῆλυ; αὐ-
» ται γὰρ ἦσαν τοῖς ἡοῖς Ἰσραὴλ, κατὰ τὸ
» ῥῆμα Βαλαάμ, τῆ ἀποσιῶα καὶ ὑπεριδεῖν
» τὸ ῥῆμα Κυρίε ἐνεκον Φογῶρ. καὶ ἐγένετο
» πληγῆ ἐν τῇ σιωαγωγῇ Κυρίε. Φογῶρ δὲ
τῆ αἰδῶλε τὸ ὄνομα. ταύτης τῆς ἀσεβείας

Ε καὶ ὁ θεῖος ἐμνήθη Δαβίδ· καὶ ἐτελέθη-
» σαν τῷ ΒεελΦεγῶρ, καὶ ἔφαγον θυσίας
νεκρῶν. τέτε χάριν καὶ ἐχθραίνειν τοῖς
» Μαδιλωαίοις προσέταξεν ὁ Θεός, ὅτι ἐχ-
» θραίνεσι, Φησὶν, αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι
διὰ Φογῶρ. τῆ μόντοι λαῶ ἡμαρτηκότος,
οἱ ἀρχοντες ἐκρεμάθησαν, ὡς ὁ Σύμμα-
» χος ἔφη, ὡς μὴ ἐξάσαντες τὸν πονηρὸν
» ἐξ αὐτῶν. τὸ δὲ, ὑψωθήσεται ἡ Γῶν βα-
» σιλεία αὐτῆ, ὁ Σύμμαχος ἔτως ἡρμηνύσε·

Η καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ Ὠγ βασιλεύσασα (4)
αὐτῆ. δηλοῖ δὲ ὁ λόγος, ὅτι καὶ τῆ Ὠγ ἐπι-
στρατεύ-

στρατεύ-

(2) Διοδώρε. ὁ Ἀλεξάν. κιά.
(4) Βασιλεύσ. ἢ αὐτ.

στρατεύσαντος περιέσονται διὰ τὸν ἐξ αὐ-
τῶν κατὰ σάρκα βλασφήσοντα βασιλέα.

δ. Φησὶν ἀκῶν λόγια ἰχυρῶ,
ὅσις ὄρασιν Θεῶ εἶδεν ἐν ὕπνῳ ἀπο-
κεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶ.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀποκεκαλυμμένοι
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶ. οἱ λοιποὶ ἐξέδωκαν,
ἐμπεφραγμένοι ὡς ἐν ὕπνῳ, δηλονότι κε-
κλεισμένοι ὅπερ ἐκ αἰδητῶ, προφητι-
κῶ δὲ σημαίνει τῶ ὄρασιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῶ προφητικῶ ὄρα-
σιν δηλοῖ, τῶ εἰ δὲ ὀφθαλμῶν (1) ἀλλ'
ἐν ψυχῇ, τῶν ὀφθαλμῶν μόντων, τῆς
δὲ ψυχῆς ἀποκαλυπτομένης εἰς τῶ τῶν
μελλόντων πρόρρησιν.

ε. Ὡς καλοὶ οἱ οἰκοὶ σκ' Ἰακώβ,
αἱ σκλιωαῖ σκ' Ἰσραήλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὡς καλοί-
σθ οἱ οἰκοὶ στρατιᾶ Ἐβραίων, αἱ σκλιωαῖ σκ'
ὡς νάπαυ συσκιάζουσα, ὡς παράδεισος ἐπὶ
ποταμῶ, ὡς κέδρος παρ' ὕδατα.

ΑΔΗΛΟΥ. Οἶκος νοητὸς τῶ αἰδητῶ
Ἰακώβ ἐστὶν ὁ νόμος· σκλιωὴ δὲ νοητὴ τῶ
αἰδητῶ Ἰσραήλ ἐστὶν ἡ προφητεία, ἡ γεν-
λόγος πραγμάτων, ἐκ αὐτὰ τὰ πράγ-
ματα.

* ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ ὄνομα τῶ Ἰακώβ,
εἰ τῶ εἰκοθεντὸς ἐστὶν, ἀλλὰ τῶ οἶκ'· τὸ δὲ
τῶ Ἰσραήλ ὄνομα, τῶ εἰκοθεντὸς ἐστὶ. τῶ
» γὰρ σωματικῶ ὀνόματός (2) ἐστὶ τὸ, Ἰακώβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅταν ἐν τῇ σκλιωῇ καὶ κα-
λύμματι οἰκῇ ὁ Θεὸς, ἐτι τὰ λογικὰ ἐν
ταῖς αἰδητοῖς ἐστὶν.

ς. Ὡσεὶ νάπαυ σκιάζουσα, καὶ
ὡσεὶ παράδεισοι ἐπὶ ποταμὸν, καὶ
ὡσεὶ σκιναῖ, ὡς ἐπήξεν ὁ Κύριος, ὡσεὶ
κέδροι παρ' ὕδατα.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Νάπαυ νοηταῖ εἰσι σκιά-
ζουσα τὸ ἐν ᾧ λογικὰ ἐγκαρπα καὶ κατὰ-
κομα τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παράδεισοι ἐπὶ ποτα-
μῶν εἰσι νοητοὶ, τόπος ἐν ᾧ λογικὰ πεφύ-
τῶνται ἀρδόμενα ἢ τοι τῇ θεωρίᾳ τῶν γεγο-
νότων, ἢ τῇ θεωρίᾳ τῆς ἀγίας Τριάδος.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ἐν σκλιωῖς παροι-
κῆντες, (3) τῶν ὀδοδόντων εἰσί. καὶ ἐστὶν
ἐξω τῶ κόσμῳ τέττα ὁδὸς μεγάλη καὶ πολ-
λαὶ σκλιωαί. οἱ εἰκοθήσοντες (4) ἐκ εἰσι
τῶν ὀδοδόντων, ἀλλὰ τῶν ἰσαμενῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Κέδροι εἰσι νοηταῖ παρ'
ὕδατα φυεῖσθαι ψυχῶν λογικῶν, ἀρδόμενα
τῇ γνώσει τῆς ἀληθείας.

ζ. Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τῶ
σπέρματος αὐτῶ, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν
πολλῶν· καὶ ὑψωθήσεται ἡ Γῶν βα-

σιλέα αὐτῶ, καὶ ἀυξηθήσεται ἡ βα-
σιλέα αὐτῶ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐξελεύσε-
ταί ποτε ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν, καὶ ἐπικρα-
τήσῃ πολλῶν ἐθνῶν, καὶ ἐπιβαίνουσα ἡ τῶ-
δε βασιλεία κατ' ἐκάστῳ ἡμέραν πρὸς ὕ-
ψος ἀυθήσεται.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Παρέοικεν αὐτῇ τῇ
» τῶ Ἰακώβ προφητεία. τῶ μὲν, ἐκ βλα- Γεν. 49. 9,
» σῶμα ἡ ἐμὴ ἀνέβησ, τὸ, ἐξελεύσεται ἐκ 10, 8.
» τῶ σπέρματος αὐτῶ, δηλονότι ὅτι τῶ Ἰα-
» κώβ· τῶ δὲ, αὐτὸς ἔσθαι προσδοκία ἐθνῶν,
» τὸ, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν· καὶ τῶ,
» αἱ χεῖρές σου ἐπάνω τῶν ἐχθρῶν σου, τὸ,
» καὶ ἔδεται ἔθνη ἐχθρῶν αὐτῶ, καὶ ταῖς
» βολίσιν αὐτῶ κατατοξούσει ἐχθρῶν· καὶ
» τῶ, σκύμνος λέοντος Ἰῶδα, καὶ τὰ ἐξῆς,
» τὰ παρόντα πάλιν, ὡς περὶ λέοντος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Κύριός ἐστιν ὁ ἐξουσιασι-
κῶς προσάσων, δῆλος δὲ ὁ δελτικῶς ὑπα-
κῶν. κύριός ἐστιν ὁ τοῖς ἰδίῳις πόνοις ὀνέ-
μενος, καὶ τῇ κυριότητι πεποιημένος ἐλδύ-
θερος πάθης. δῆλος ἐστὶν ὁ ἐμπαθῆς καὶ
ἐπίδειξ τῶ κρείττονος, καὶ χρηζῶν τῆς
ἐπιστάσιος τῶ ἰδῆς κυρίσ. εἰσι δὲ κύριοι πολ-
λοὶ. μακάριοι δὲ οἱ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰη-
σοῦν Χριστὸν ἔχοντες κύριον. κυριεύουσι
γὰρ κυρίας πολλὰς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βασιλεία Γῶν ἐρμη-
νοῦεται δόματα. κατὰ μίαν μὲν ἐκδοχῆ
» δόματα ἐστὶν αἱ δωρεαὶ τῶ ἀγίῳ πνύματος·
» κατὰ δὲ ἄλλῳ, ὁ ἐπὶ τῶ δώματος, μὴ κα- Ματθ. 24. 17.
» ταβήτῳ εἰς τῶ οἰκίαν αὐτῶ. ἐστὶν ἐν βα-
» σιλείᾳ τῆς τοιαύτης ἔξεως.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀυξηθήσεται ἡ βασιλεία
αὐτῶ, τῆς Χριστῶ διωάμεως σιωαυξέσης.
τῶτον δὲ φησὶν εἰταῦθα ἀνίτλεσθαι κατ'
Ἐβραῖος τρόπον τῶ τῶν Ῥωμαίων βασι-
» λείαν, ἢ σιωήκμασεν ἡ τῶ Χριστῶ διδα-
» σκαλία.

η. Ὁ Θεὸς ὠδήγησεν αὐτὸν ἐξ
Αἰγύπτῳ, ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐ-
τῶ. ἔδεται ἔθνη ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐ-
τῶ, καὶ τὰ πάχη αὐτῶν ἐκμυελίῃ,
καὶ ταῖς βολίσιν αὐτῶ κατατοξούσει
ἐχθρῶν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ λαὸς
ἔτος ἡγεμόνι τῆς ἀπ' Αἰγύπτῳ πάσης ὁδῶ
» κέχρηται Θεῶ, κατ' ἐν κέρασ ἀγοντι τῶ
» πληθῶ. τοιγαρῶν ἔδεται ἔθνη πολλὰ ἐχ-
» θρῶν, καὶ ὅσον ἐν αὐτοῖς πῖον. ἀχρημυε-
» λῆ λήψεται, καὶ ταῖς ἐκηβολίαις ἀπολεῖ
» τῶς δυσμενεῖς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ τὸν Σωτῆρα κατὰ
» τὸ, ἐξ Αἰγύπτῳ ἐκάλεσα τὸν ἡόν μου, καὶ Ὡσ. 11. 1.
» τὸν Ἰσραήλ. τὸν μὲν ἐκβάλλει, τὸν δὲ Ματθ. 2. 15.
» καλεῖ.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ χρηματισμὸς τὸν
» Κύριον ἦξεν εἰς Αἰγυπτον ἐδήλῃ τῶ τῶ
» Ρ Γ Γ Γ 2 Σωτῆ-

(1) Τῶ εἰ δὲ ὀφθαλμῶν μόντων, τῆς δὲ ψυχῆς ἀποκαλ. κλ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.
(2) Τῶ σωματικῶ πράγματος. ἐν τόμ. 2. σελ. 273. τῆς τῶ Ῥε. ἐκδόσ.
(3) Οἱ οἰκῆντες. αὐτ.
(4) Ἐνοικῆντες. αὐτ.

ζωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διακομιδῶν, τὴν ἕνα τοῖς γονεῦσιν αὐτῶ γεννησομῆν. Αἰνυῖται δὲ καὶ ὁ κόσμος ἕτος παραβάλλεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μονόκερως ἐστὶ νοητός ὁ Χριστός κατὰ τὸ συμβεβηκός. ἐξ ἑκτονόκεροι πολλοί. ἀπὸ γὰρ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ, πολλοὶ μετέχον ἕνα χριστοί. τινὲς δὲ Φασι καὶ τὴν ἑλάφον μονόκερον εἶναι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Περὶ τῆς Χριστοῦ. ἔδνη ἐχθρῶν αὐτῆ ἡμῶν ποτε ἡμεῖς. ἔδετα ἔν ἡμᾶς ὁ Χριστός, ἡ ἐσιώδης ἀρετὴ νεμομένη ἡμᾶς, καθὰ λέγει· ἐμὸν βρῶμά ἐστὶ τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα τῆ πέμψαντός με.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ τὰ πάχη αὐτῆ ἐκμυελιῆ. Τότε Φησὶν, ὅτε τὴν σαρκικῶν κατὰσασιν εἰς πνευματικῶν διὰ τῆς πραγματικῆς μεταποιῆ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Τὰ πάχη, δῆλον ὡς ἀνεδέξατο οἰκονομίαν, καθὰ ὡς ἄνω τὴν βασιλικῶν καὶ θαρσαλέως ἐποίησατο θῆραν, μηδενὸς αὐτῆ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν βασιλείαν μετασησεδαμ δωμαμέν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὰ πάχη καὶ τὸ τῆς σαρκὸς φρόνημα λεπτιῶν τῶν ἐθνῶν, ἐπὶ τὴν σενὴν ὁδὸν τῆς αἰωνίης ζωῆς ἐπιτηδείας κατασκυάζει.

θ. Κατακλιθεὶς ἀνεπαύσατο ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἀναστήσει αὐτόν; οἱ δὴ λογῶντες σε, δὴ λόγῶνται· καὶ οἱ καταρῶμενοί σε, κεκατήρανται.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἀναπαύσεται κατακλιθεὶς, ὡς λέων, ἢ σκύμνος λέοντος, μάλα καταφρονητικῶς δεδιώς ἕδεια, φόβον τοῖς ἄλλοις ἐναργασμείος. ἄλλιος δ' ὅς ἂν αὐτὸν παρακινήσας ἐγείρη. οἱ μὲν δὴ λογῶντες σε, δὴ φημίας ἄξιοι· κατάρως δ' οἱ καταρῶμενοι.

**** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.** Ἐπεὶ διὰ μὲν τῆς λέοντος, τὸ βασιλικὸν ὁ λόγος ἐνδείκνυται· διὰ δὲ τῆς κατακλίσεως, τὸ πάθος· διὰ δὲ τῆς τῆ δὴ λογῶν διωμάεως, τὴν Θεότητα· ἀκολοῦθῶντες τῇ προφητεία οἱ μάγοι, ὡς μὲν βασιλεῖ τὸν χρυσόν, ὡς δὲ τεθνησομῆν τὴν σμύρναν προσώλεγκαν, ὡς δὲ Θεῶ τὸν λίβανον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ δὴ λογῶντες σε ἠλόγῶνται. Δύο πρόσωπα σημαίνει ἐπὶ τῆς εἰσὶ δὲ τῶν πισῶν καὶ τῶν ἀπίστων ἐπὶ τῆς Χριστοῦ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐν τέτοις μὲν ἀνατέτραπται καὶ ἡ τῶν ἐναντικμῶν τῆ Ἰσραὴλ ἐγκλήσεις, καὶ ἡ τῆς μαγείας μακοτεχνία.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Πάντες οἱ τὸν Χριστὸν δὴ λογῶντες, καὶ βίω σεμνῶντες τὴν ἀρετῶν τῆ διδασκάλω, τῆς ἐκ Θεοῦ μετελήφατιν δὴ λογίας.

ι. Καὶ ἐθυμώθη Βαλαὰμ, καὶ συμεκρότησε ταῖς χερσὶν αὐτῆ. καὶ εἶπε

Α Βαλαὰμ πρὸς Βαλαὰμ, καταράσασθαι τὸν ἐχθρόν μου κέκληκά σε, καὶ ἰδοὺ δὴ λόγῶν δὴ λόγησας αὐτὸν τρίτον **ια.** τῆτο. Νῦν ἐν Φεῦγε εἰς τὸν τόπον σου. εἶπα, τιμήσω σε, καὶ νῦν ἐξέρησέ σε Κύριος τῆς δόξης.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Σφόδρα ἐπὶ τέτοις ἀγανακλήσας ὁ βασιλεύς, ἐπ' ἀραῖς, εἶπεν, ἐχθρῶν μετακληθεὶς, δὴ χάς ἡδὴ τρεῖς τὰς ὑπὲρ ἐκείνων πεποίησα. Φεῦγε δὴ θάττον, ὅξυ πάθος ἐστὶ θυμὸς, μή τι καὶ νεώτερον ἐργάσασθαι βιασθῶ. πόσον πλήθος χρημάτων, ἀνοητότατε, καὶ δωρεῶν, πόσω δ' ὀφημίαν καὶ δόξαν ἀφῆρησαι σεαυτὸν, φρονοβλαβῆς ὢν.

ιβ. Καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς Βαλαὰμ, ἐχὶ καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου ἕς **Γ** ἀπέσειλας πρὸς με ἐλάλησα, λέγων, **ιγ.** Ἐάν μοι δὴ Βαλαὰμ πλήρη τὸν οἶκον αὐτῆ ἀργυρίων καὶ χρυσίων, ἐδυήσομαι παραβλώσας τὸ ἔημα Κυρίου ποιῆσαι καλὸν αὐτῶ ἢ πονηρὸν παρ' ἐμαυτῆ· ὅσα ἂν εἶποι μοι ὁ Θεός, ταῦτα ἐρῶ.

**** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Σώηθες τοῖς ψυδομάντεσι, καὶ ταῖς ἕτως ἀπατηλαῖς κεχρηθῶν φωναῖς, σκεπτομένοισι ὅτι πάντητε καὶ πάντως τοῖς φιλοπόδωσιν ἐθέλωσιν, ἐρῶσι τὸ ἀληθές.

ιδ. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀποτρέχω εἰς τὸν τόπον μου. δεῦρο, συμβελεύσω σοι, τί ποιήσει ὁ λαὸς ἕτος τὸν λαόν σου ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἄ ποιήσει ὁ λαὸς ἕτος τῶ λαῶ σου, ἐπ' ἐσχάτα τῶν ἡμερῶν. **Ε** Ἄλλ' ἐ μόνον τὰ περὶ Μωαβιτῶν λέγει, ἀλλὰ τὰ περὶ πάντων ἀνθρώπων, πρόσωπον μὲν λαβῶν τὸ προκείμενον, ἐν αὐτῶ δὲ τὸ κατὸς προδηλῶν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐνταῦθα ἐπιτεκαλυμμένως λέγει περὶ τῆς Βαλαὰμ. ἐπειδὴ γὰρ εἶδε τὸν Θεὸν ὑπερασίζοντα τῆ Ἰσραὴλ, ἔλεγεν ὠργισμένῳ τῶ Βαλαὰμ· ἀήθητος ὁ Ἰσραὴλ, ἔχει Θεὸν ὑπερασιστῶν. πῶς ἐν ἡτήθησεται, εἰ μὴ εἰς τὸν ὑπερασίζοντα Θεὸν ἀμαρτήσῃ; κόσμησον Μωαβιτίδας γυναικάς, καὶ πρόσησον ὡς πόρνας, καὶ ὅταν παραγίνωνται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μιγνῶσιν ταῖς γυναιξίν, ἐρῶσιν αἱ Μωαβιτίδες· εἰ μὴ τῶ Θεῶ ἡμῶν προσκινήσῃτε τῶ Βεελφεγῶρ. (1) καὶ ἕτω, Φησὶν, ἀποσάντες Θεοῦ, καὶ μὴ ἔχοντες τὴν ἐκείθεν βοήθειαν, ἡτήθησοντα. καὶ ἐποίησεν ἕτως ὁ Βαλαὰμ.

ιε. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτῆ, εἶπε, Φησὶ Βαλαὰμ υἱὸς Βεῶρ, Φησὶν ὁ ἀνθρώπος ὁ ἀληθινῶς

(1) Ἐλεψίς. ἀνητέον δὲ τὸ, ἐ μὲν γινόμεθα.

15. νῶς ὄρων, Ἀκίων λόγια Θεῶ, ἐπι-
 ζάμενος ἐπισήμω ὑψίς, καὶ ὄρασιν
 Θεῶ ἰδὼν ἐν ὑπνῷ· ἀποκεκαλυμμέ-
 νοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ.

16. Δείξω αὐτῷ, καὶ ἐχὶ νῦ· μα-
 ναρίζω, καὶ ἐκ ἐγγίξει. ἀνατελεῖ
 ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἀναστήσεται ἄν-
 θρωπος ἐξ Ἰσραήλ· καὶ θραύσει τὸς
 ἀρχηγὸς Μωάβ, καὶ προνομεύσει πάν-
 τας τὸς ὑψὲς Σηθ.

17. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δείξω αὐτῷ, καὶ
 ἐχὶ νῦ, ὁ μὲν Ἀκύλας, ὁ ψομαί, Φησί·
 ὁ δὲ Σύμμαχος, ὄρων, ὡς ἂν μακροῖς ὑπε-
 ρον χρόνοις μελλόντων τῶν ἐπιτελεῖσθαι.
 μετὰ γὰρ διὰ χίλια τῆς προρρήσεως ἀπλώ-
 τηκεν ἔτη.

18. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄλλ' ἐπὶ τῇ τῆ ἄ-
 στρο ἐπιτολῇ θραύσει ἔσεσθαι, Φησί, τῆ
 Μωάβ· ἕς κατ' ἰδίαν ἀνόμασεν, ὡς ἀντι-
 καθεστῶτας τότε τῷ Ἰσραήλ, καὶ ὅτι τοῖς
 εἰδώλοις αὐτῶν ἀκολούθησας ὁ λαὸς, ἐτε-
 λέθη τῷ Βεελφεγὼρ Θεῷ τῆ Μωάβ. διὸ
 καὶ ἀρχηγὸς αὐτῆ τὸς παρ' αὐτῆ τιμωμέ-
 νος ἐδήλωσε Δαίμονας, ὅτε καὶ ἐξεπόρ-
 νῶσαν εἰς τὰς Μωαβίτιδας. διὸ προφη-
 τῶν τῶν εἰς τὸναντίον τῶν πραγμάτων
 μεταβολῶν, δεικνύς τὸς μεγαλαυχῆσαν-
 τὰς ποτε κατὰ τῆ Ἰσραήλ Δαίμονας τῶν
 Μωαβιτῶν ἐπὶ τῆ μέλλοντος ἄστρο θραύσει
 παῖδιν. ὧν πεσόντας τὸς ὑψὲς Σηθ καὶ
 Ἐδὼμ καὶ Ἡσαῦ, καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ
 τῶν δηλέμενα, μᾶλλον δὲ πάντα μὲν
 ἀνθρώπους διὰ τῶν ὑψὲς Σηθ ἐδήλωσεν, ἰδίαν
 δὲ τὸς Ἰδαμαίους, ἐπὶ τὸν αὐτὸν τρόπον
 προσωλέχθησαν τῷ Ἰσραήλ. πάντας ἔν
 Φησί τῆς ἰδίας παύσεσθαι δαισιδαμονίας.

19. ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Σαφὲς ἂν γαίνοιτο, ὅτι τὸ
 Φῶς τῆ Σωτήρος ἡμῶν ἐκ τῆ Ἰακώβ ἀνα-
 τέλλαν, τετέστιν ἀπὸ τῆ ἐκ περιτομῆς λαῶ,
 πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐπεφάνη.

20. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ θραύσει τὸς ἀρ-
 χηγὸς Μωάβ. Ὡσαί σαφέερον ἔλεγε,
 τὸς μεγαλαυχῆσαντας κατὰ τῆ Ἰσραήλ
 Δαίμονας τῶν Μωαβιτῶν. προσεκινήθη-
 σαν γὰρ ὑπὸ τῆ Ἰσραήλ.

21. ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσαί, ὅτι ὃν καλεῖ
 ἄστρον, τῆτον καὶ ἄνθρωπον.

22. ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οἱ ἔν μάγοι
 οἱ ἐπὶ τῆ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλθόν-
 τες, καὶ τὰ δῶρα κομίσαντες, ἐκ τῆ γέ-
 νος τῆ Βαλαάμ ὀρμώμενοι, καὶ κατακο-
 λυθῆσαντες αὐτῆ ταῖς βίβλοις, καὶ ταῖς
 προφητείαις, καὶ νοήσαντες ὅτι, ὅτε ἀνα-
 τελεῖ τὸ ἄστρον, τότε ἀναστήσεται ἄνθρω-
 πος, δῆλον ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
 ὅστις ἔ μόνον τὸς ἀρχηγὸς Μωάβ σωτρί-
 ψαι, ἀλλὰ καὶ πᾶσας τὰς βασιλείας τῆ

23. ΔΑΝΙΗΛ. Διαβόλες λεπτιωεὶ καὶ λικηίσει, κατὰ τὸν
 Δανιήλ, παρετήρησεν τὸν καιρὸν, καὶ θεω-

24. ῥήσαντες τὸν ἀέρα ξάνον παρὰ τὸς ἄλλας
 ἀνατέλλαντα. ἔγνωσαν αὐτὸν ἄναι τὸν πάλαι
 προφητῶν δυνάτα· καὶ κατακολυθῆσαν-
 τες καὶ δρόντες τὸν τεχναίτα, ἐχά-
 ρησαν. (1)

25. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἄνθρωπον, διὰ τὸ
 συμβᾶν περὶ αὐτὸν πάθος, ὡς ἂν πεπλω-
 κῶτα ἀναστήσεσθαι θεασίζεσθαι.

26. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ
 Ἰδαμαῖοι προσωλέχθησαν τοῖς Ἰσραηλι-
 ταῖς, ὃν περ καὶ Μωαβίται, τὰ αὐτὰ προε-
 λόμνοι, καὶ εἰπόντες καὶ πράξαντες. διὸ-
 περ αὐτῆς ἀκολούθως παραζῶνυς τοῖς
 Μωαβίταις, καὶ περὶ αὐτῶν διαγορεύει.
 ἰχυρότερον δὲ ἐπ' ἐσχάτων τὸν Ἰσραήλ
 ἀποφάνων, εἰδὲ λείψανον τὸν ἐχθρὸν ἀπο-
 φαίνοντα.

27. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡς ὑπὸ τῆ ἐρχομῆς
 βασιλέως κρατηθῆσομεν. οἱ τινες εἰσὶ
 πάντες ἄνθρωποι. πάντες γὰρ ἀπὸ τῆ
 Σηθ τῶν καθόλου διωασείαν τῆ Σωτήρος
 προηγόρῶσαν.

28. ΟΡΙΓΕΝΟΥΣ. Φασὶ τὸν Βαλαάμ ἔχειν
 Φοιτητὰς τῆ τέχνη μαθητῶσαντας αὐτῷ
 τῆ μαγικῆ, καὶ δόξαν περὶ αὐτῆ ἔχοντας,
 ἀναγράφουσά τὰς προφητείας αὐτῆ, καὶ
 καταλιπεῖν. ἐν αἷς καὶ τὸ ἀνατελεῖ ἄστρον
 ἢ (2) καὶ ἐκ πατρικῆς παραδόσεως τῆτο
 καὶ διαδοχῆς παραλαβόντες οἱ μάγοι, ἐπὶ
 τῷ Βηθλεέμ παρεγίνοντο.

29. ΑΔΗΛΟΥ. Τὸς ἀρχηγὸς Μωάβ. ἔτοι
 δὲ ἦσαν Ἐδὼμ καὶ Ἡσαῦ. τί δὲ ἠνέξατο
 διὰ τῶν; ἢ διὰ μὲν τῶν ἀρχηγῶν Μωάβ,
 τῶν τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν καθάρσεις, αὐ-
 τῶν δὲ τῶν πάλαι περὶ τοῖς Μωαβίταις (3)
 θεολογεμῶν Δαιμόνων.

30. Καὶ ἔσα Ἐδὼμ κληρονομία,
 καὶ ἔσα κληρονομία Ἡσαῦ ὁ ἐχθρὸς
 αὐτῆ. καὶ Ἰσραήλ ἐποίησεν ἰχυῖ.

31. ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οἱ γὰρ πάλαι ἐχθροὶ τῆ
 Θεῶ καὶ Ἰσραήλ, γενήσονται Φησι κλη-
 ρονομία τῆ προφητῶν δυνάτα. αὐτὸς ὡς ἔρη-
 το πρὸς τῆ Θεῶ καὶ πατρός, αἰτήσασθαι παρ'
 ἡμῶ, καὶ δώσω σοι ἔθνη. Ψαλ. 2. 8.

32. Καὶ ἐξεγερθήσεται ἐξ Ἰακώβ,
 καὶ ἀπωλεῖ σωζόμενον ἐκ πόλεως.

33. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐξεγερθήσεται
 ἐξ Ἰακώβ. Τὸς ἔθνος; ὁ προφητῶν δυνάτα
 τῆ Θεῶ λόγος. [ὅς καὶ ἀπώλεσε σωζόμε-
 νον ἐκ πόλεως.] οἶμα δὲ τῷ Ἰερουσαλήμ
 ἀντίτρεσθαι (4) ἐξ ἧς ἄλετο πᾶς σωζόμενος,
 ἢ καὶ τὸ πᾶν τῆ ἔθνος αὐτῶν πολιτόμα.

34. Καὶ ἰδὼν τὸν Ἀμαλήκ, καὶ
 ἀναλαβὼν τῶν παραβολῶν αὐτῆ,
 εἶπεν, ἀρχὴ ἔθνων Ἀμαλήκ, καὶ τὸ
 σπέρμα αὐτῶν ἀπολείται.

35. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μέμνηται καὶ τῆ
 Ἀμαλήκ, ὡς ἐλθόντος τῷ Ἰσραήλ πρότε-
 ρον

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομαῖς ἐχ εὑρηται.

(2) Ὁ. ἐν Τόμ. 2. σελ. 321. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.

(3) Ἰσ. παρὰ τοῖς Μωαβ. ἢ παρὰ τὸς Μωαβ.

(4) Αἰνιτόμενος. ὁ τῆς Αὐγ. κούδ.

ρον, καὶ νικηθέντος ἐκλάσει τῶν Μωυ-
σέως χειρῶν.

κα. Καὶ ἰδὼν τὸν Κεναῖον, (1) καὶ
ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτῆς,
εἶπεν, ἰχυρὰ ἡ κατοικία σου. καὶ εἰάν
ιβ. θῆς ἐν πέτρᾳ τὴν νοσσιάν σου, Καὶ
εἰάν γένηται τῷ Βεὼρ νοσσιὰ πανουργίας,
Ἄσσυριοὶ αἰχμαλωτύσασί σε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τελούταϊον καὶ περὶ
τῆς Κεναίης προφητεύει πολέμῳ, τέττε (2)
καὶ τῆς Ἰσραὴλ γενουαίης. οἱ καὶ τῷ γενεὶ
προσήκουτες ἐτύγχανον τῷ Μωϋσῆϊ ὡς
λέγεται περὶ τῆς Χαβέρ τῆς Κεναίης ἐν τοῖς
Κριτ. 4.11. Κριταῖς, ὅτι ἦν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰωβαβ πανθε-
ρεῦ Μωϋσῆϊ. (3)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προφητεύεται καὶ ἔτος
ἐκπεσόμενος τῆς ἀδίκως ὑπ' αὐτῆ καταχε-
θείσης γῆς, καὶ εἰς Ἀσσυρίαν ἐξοικισθη-
σόμενος.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐξέτεινε τὴν σκη-
νὴν αὐτῆ ἕως Βασωνί τῆς παρὰ τὴν Κεδές.
κατέχε γὰρ μέρος τῆς ἀγίας γῆς, καὶ
ἐπὶ πολὺ παρέτεινε. διὸ λέγει περὶ αὐτῆ,
» ἰχυρὰ ἡ κατοικία σου.

ιγ. Καὶ ἰδὼν τὸν Ὠγ, καὶ ἀνα-
λαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτῆς, εἶπεν,
ὦ ὦ, τίς ζήσεται, ὅταν θῆ ταῦτα
ὁ Θεός;

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Ταῦτα πάλα δια πα-
ραβολῶν λαλῶν ὁ Βαλαάμ, ἐκ ἐγινώσκε-
το· καὶ νῦν ὁ Χριστὸς παρών, καὶ ταῦτα
πληρῶν, ἐκ ἐπιστέτο. ὅθεν καὶ προβλέ-
» πων καὶ θαυμάζων, λέγει ὦ ὦ τίς ζήσε-
» ται, ὅταν θῆ ὁ Θεὸς ταῦτα;

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅταν ἐκεῖνα δηλα-
» δῆ πληρωθῆ τῆς Ζαχαρίας· διὰ τῆτο εἰ Φεί- Ζαχ. 11. 6.
» σομαι ἐπὶ τῆς κατοικίας σου τὴν γῆν. καὶ
» ἰδὼς ἐγὼ παραδίδωμι ἕκαστον εἰς τὰς χεῖρας
B, τῆς πλησίον αὐτῆς, καὶ κατακόψουσι τὴν γῆν,
» καὶ ἐμὴ ἐξέλωμαι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.

ιδ. Καὶ ἐξελεύσεται ἐκ χειρῶν
Κιτιαίων, καὶ κακώσασιν Ἀσσυρίαν, καὶ
κακώσασιν Ἑβραίους, καὶ αὐτοὶ ὁμο-
θυμαδὸν ἀπολύνται.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆς ἐχθρῆς τῆς Ἰσ-
ραὴλ ἀπολεμίας δηλοῖ, ὅπερ ἐπ' ἐσχάτῃ
ἔσται τῆς αἰῶνος.

Γ κε. Καὶ ἀναστὰς Βαλαάμ ἀπῆλ-
θεν ἀποσραφεὶς εἰς τὸν τόπον αὐτῆς.
καὶ Βαλαάμ ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Οὐκ εἰς τὴν χώραν, ἔτε
εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆς, Φησὶν, ἀπῆλθεν,
ἀλλ' εἰς τὸ κατάλυμα, ἐν ᾧ ἔμεινον ἐλθὼν
» πρὸς Βαλαάμ, εἰς πόλιν Ἐπαύλεων, ὡς Α'ριθ. 22. 39.
ἀνωτέρω Φησὶν. ἐπεὶ πῶς ἀναιρεῖται μετὰ
Βαλαάμ ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὡς κατωτέρω
ἐν τῷ δε τῷ σωτάγματι (4) ἰσόρηται;

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. **Κ**αὶ κατέλυσεν Ἰσραὴλ εἰς
Ἄτλειν, (5) καὶ ἐβεβη-
λώθη ὁ λαὸς ἐκπορνεύ-
σαι εἰς τὰς θυγατέρας Μωάβ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἡ δὲ γνώμη τῆς πορ-
νεύσαι τῆς Ἑβραίας, καὶ προσκωῆσαι τῷ
ΒεελΦεγῶρ, τῆς μάντεως ἰω. διὸ Φησὶ Μωϋ-
» σῆς· αὐταὶ δὲ ἦσαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, κα-
» τὰ τὸ ῥῆμα Βαλαάμ τῆς ἀποσιῶσαι καὶ ὑπε-
» ριδῆν τὸ ῥῆμα Κυρίου, ἐνεκεν ΒεελΦεγῶρ.

* * ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Δοκεῖ δέ μοι συμ-
βηλυτίνα ψυχωφελῆ κατατίθεσθαι τοῖς
ἀνθρώποις ἡ ἰσορία, δι' ἧς διδασκόμεθα,
ὅτι πολλῶν ὄντων παθῶν, ἀ τῆς λογισμῆς
τῶν ἀνθρώπων καταγωνίζεται, κδεμίαν
καθ' ἡμῶν ἰχυρὸν ἕτερον πάθος ἔχειν το-
σαύτῳ, ὡς πρὸς τὴν νόσον τῆς ἡδονῆς
ἐξισάζεσθαι. τὸ γὰρ ἀθρόως τῆς Ἰσραη-
λίτας ἐκείνης, τῆς καὶ τῆς αἰγυπτίας ἵππε
κρείττους ἐπιδειχθέντας, καὶ τῶν Ἀμαλη-
κιτῶν ὑπερχόντας, καὶ τῷ μετ' αὐτῆς
ἔδνει φοβερῆς φανέντας, καὶ μετὰ ταῦτα

τῆς τῶν Μαδιανιτῶν ὑπεριχύσαντας Φά-
λαθγος, τέττε ὁμῆ τῆς Ἰεῶ τῶν ἀλλοφύ-
λων γυναικῶν καταδεδωθῆσαι τῆ νόσω·
ἐδὸν ἕτερον, καθὼς εἴρηται, δέκνυσιν, ἢ
τὸ δύσμαχόν τε εἶναι καὶ δυσκαταγώνισον
πολέμιον ἡμῶν τὴν ἡδονὴν. ἢ τῶν ἀητή-
των τοῖς ὅπλοις ὁμῆ τῷ Φανίω καλακρα-
τήσασα, τὸ τῆς ἀτιμίας ἠγερε κατ' αὐ-
τῶν τρόπαιον, ὑπὸ μάρτυρι τῷ Φωτὶ τὴν
αἰχμῶν αὐτῶν σηλιτόσασα. βοσκήματα
γὰρ δι' ἑαυτῆς τῆς ἀνθρώπου ἀπέδειξεν,
ἢς ἡ κλιώδης καὶ ἄλογος πρὸς τὴν ἀκο-
λασίαν ὁρμὴ ἐκλαδέσθαι τῆς ἀνθρωπίνης
ἀνέπεισε φύσεως· μηδ' ἐπικρυπτομίας τὸ
ἄγος, ἀλλ' ἐμπομπύοντας τῆ ἀτιμία τῆ
πάθους, καὶ ἐγκαλλωπιζομίας τῷ τῆς αἰ-
» χμῶς μιάσματι, συῶν δίκλῳ ἀναφανδόν
» ἐν ταῖς ἀλλήλων ὄψεσι τῷ τῆς ἀκαθαρ-
σίας βορβόρῳ ἐγκαλινδεμίας. τί ἐν τῷ
διηγῆματι παιδοδόμεθα; τὸ μαδόντας ἡ-
μῶς ὄσιω ἰχυρὸν πρὸς τὸ κακὸν ἢ τῆς ἡδο-
νῆς ἔχει νοσος, ὡς ὅτι μάλιστα πόρρω τῆ
τοιῆς γειτονήματος, τὸν ἑαυτῶν ἀποικί-
» ζειν

(1) Κεναῖον. αἰ εἰρημ. ἐκδός. Κεναῖον. ἢ τῆ Ἄλδ. (2) Καὶ τέττε τῆ Ἰσραὴλ. ὁ Ἄλεξάν κἀδ.
(3) Ταῦτα ὀρθότερ. καὶ σαφέτερ. σωτητάγματά ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κἀδ. κῆται. Μέννηται καὶ τῆ
Κεναίης δυσμενῆς τῷ λαῷ γεγονότος· ὅς καὶ κατὰ γενεὴν προσῆκε τῷ Μωϋσῆϊ, ὡς ἐν Κριταῖς περὶ Χαβέρ τῆ
Κεναίης Φησὶν, ὡς ἦν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰωβαβ τῆς πανθερεῦ Μωϋσεως. (4) Ἐν κεφ. 31.
(5) Σατλειν. αἰ εἰρημ. ἐκδός. καὶ ὁ Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 492. Σατγείμ. ἢ τῆ Ἄλδ.
Σαβετείμ. ἢ ἐν Ὄξον.

ζεν βιον· ὡς ἂν μήτινα πάροδον καθ' Α,,
 ἡμῶν λάβη ἢ νόσος, οἷόν τι πῦρ διὰ τῆ
 προσεγγισμῆ τῷ πονηρᾷ Φλόγα κατερ-
 γαζόμενον.

β. Καὶ ἐκάλεσαν αὐτὰς εἰς τὰς
 θυσίας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἔφα-
 γεν ὁ λαὸς τῶν θυσιῶν αὐτῶν, καὶ προ-
 γ. σεκιδώθησαν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, Καὶ
 ἐτελέσθη Ἰσραὴλ τῷ ΒεελΦεγῶρ. καὶ
 ὠργιάθη θυμῷ Κύριος τῷ Ἰσραὴλ.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρατήρει, ὅτι ἐκ
 ἄρηται· καὶ ἐλάτρωσαν τοῖς εἰδώλοις αὐ-
 τῶν. ἐδὲ γὰρ οἷόν τε ἰὼ μετὰ τοσαῦτα ση-
 μεῖα καὶ τέρατα ὑπὸ μίαν καιρῶ ῥοπῶ
 παιδιῶν ὑπὸ τῶν γυναικῶν μετ' ὧν ἐξε-
 πόρνοσον, πρὸς τὸ νομισαί Θεὸς τὰ εἰδώ-
 λα. τάχα δὲ ἔτω καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἐξό-
 δῳ μοχοποιίαν προσεκιδώθησαν, ἢ λατρεύ-
 σαντες τῷ μόχῳ, ὃν γινόμενον ἐθεάσαντο.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μαθόντες δὲ Μωα-
 βίται, ὡς ἀνάλωτος ὑπὸ πάσης ἐπιβε-
 λῆς Ἰσραὴλ, πλὴν εἰ μὴ προσκροσῆ Θεῷ,
 τὴν τῶν γυναικῶν παγίδα σινέστησαν. κα-
 τὰ γνώμην, ὡς Φησι, (1) Βαλαάμ. αἱ γὰρ
 γυναικες τοῖς πρὸς αὐτὰς εἰσίστην, ἔλε-
 γον· ἐὰν μὴ τῷ Θεῷ ἡμῶν προσκιδώθητε·
 ὃν καλεῖ ΒεελΦογῶρ καὶ Φογῶρ.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐδὲν ἔξωθεν ἰχίει
 κατὰ τῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ παρ' αὐτῶν
 μορφωθεῖν τὸ βλάβος, ἐκκρίσις ὑπαχ-
 θείτων εἰς τὸ κακόν, καὶ διὰ ἡδονῆς ἐλκυ-
 θείτων· ὡπερ ἢ παρὰ τὰς γυναικας ἡδο-
 νῆ τότε λήθην ἀέβαλε τῶν παρὰ τῆ ζῶν-
 τος Θεῷ ὑβεργείων, καὶ μυηθῶναι πε-
 ποίηκεν ἐπ' ὀνόματι τῆ νεκρῆ Φογῶρ, ὃν
 καὶ ΒεελΦεγῶρ καλεῖ. ἔφαγον γὰρ Φησι
 θυσίας νεκρῶν. καὶ παρώξωσαν αὐτὸν ἐν
 τοῖς ἐπιτηδύμασι αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος λέ-
 γει, (2) ὅτι τῷ τοῖστῳ τρόπῳ ἐξεπόρνο-
 σαν ὁ λαὸς ἀνεκκν τῆ σὺναι γυναικα ἐξω-
 ραῖσμένα πρὸς ὀμιλίαν αὐτῶν. ἐκ ἐπιλέ-
 γει (3) δὲ ὅτι κατὰ συμβεβηκὸς τῆ Βαλαάμ
 γέγονεν, ὡς οἱ λοιποὶ ἐρμηνεύονται ἐν τῷ
 προσηρημένῳ πρὸ μικρῆ ὁμοίῳ ῥητῶ.

δ. Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Μωϋσῆ,
 λάβε τὰς ἀρχηγὰς τῆ λαῶ, καὶ πα-
 ραδειγματίσον αὐτὰς τῷ Κυρίῳ κα-
 τέναντι τῆ ἡλίας, καὶ ἀποσραφήσεται
 ὀργῇ θυμῷ Κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ.

Παραδειγματίσον. Ἀκύλας, ἀνάπλυ-
 ξον. (4) Σύμμαχος, κρέμασον.

(1) Φίλων ὁ Ἑβρ. ἐν σελ. 647. καὶ ὁ Ἰωσήφ. ἐν κεφ. 6. τῆ 4. περὶ Ἰεδ. ἀρχ. βιβλ. καὶ ὁ Θεοδώριτ.
 ἐν τῷ 3. καὶ ὁ Εὐσέβ. ἐν τῷ 14. ἐδ. τῆ προλαβόν. κεφ. καὶ ὁ Ὠργ. ἐν τῷ περὶ. ὑπομνήμ.

(2) Ἐν σελ. 493. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

(3) Οὐδὲ ὁ Νύσσης ἐπιλέγει ἢ προλέγει τῆτο, ἐδὲ ἐν τῷ περὶ τῆ βίβ. Μωϋσ. λόγ. ἐδὲ ἐν τῇ θεωρίᾳ
 εἰς τὸν τῆ Μωϋσ. βίον. ἀλλὰ τί ἐκ τῆτο; ἢ παρασιώπησις ἐκ ἐξιν ἀρητις. ἢ γὰρ ἐπειδὴ ἐκ ἔπον, διὰ
 τῆτο ἠνήσαντο. πῶς γὰρ; ὅπερ γε αὐτὸς ὁ προφήτης καὶ θεόπτης Μωϋσῆς προφανῶς λέγει· αὐτὰι γὰρ
 ἦσαν (ἐν κεφ. 31. ἐδ. 16. τῶν Ἀριθ.) τοῖς ἡοῖς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα Βαλαάμ τῆ ἀποσῆσθαι καὶ ὑπεριδέειν
 τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὡς ἐκ Φογῶρ· καὶ ἐγνώετο ἢ πληγῇ ἐν τῇ σωμαγωγῇ Κυρίου.

(4) Ἀνάπληξον. ἐν ταῖς σημειώσ. εἰς τὴν Γραφ. τὴν ἐν Φραν. ἐκδοθεῖσ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Παραδειγματίσον,
 ἐπὶ ξύλῳ ὑψηλῆ βαλῶν, Φόνδουσον, καὶ ποιή-
 στον αὐτῶν τὰ σώματα πᾶσιν ὀραθῶναι.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Παραδειγματίζονται τῷ
 Κυρίῳ ἀπέναντι τῆ ἡλίας.] τετέστιν ὀρθῶν
 ἀπῆρτωταξ ξύλων, τετραμμοῖοι πρὸς ἀνα-
 τολάς. καὶ ἰὼ ἔτος αὐτοῖς ὁ τῆς κολάσεως
 τρόπος, [μονονεχὶ διακεκραγῶτος ἀναρ-
 γῶς τῆ τύπε, καὶ Φωνῶ ἀνιέντος, ὅτι
 τὸν πανδερχῆ καὶ ἀπαρραλόγισον ὀφθαλ-
 μὸν τῆ κρινόντος, ἐκ ἂν διαδράσειέ τις,
 τοιοῖς δε πλάσμασι ἀναλῆς, ἐδὲ ἂν οἴχοι-
 το νηποινί· προσκείσεται δὲ κατὰ τὴν τῆ
 Προφήτη Φωνῶ, εἰς ὄρασιν πάσῃ σαρκί, Ἦσ. 66. 24.
 πικρὰς τῶν αὐτῶ πεπλημμελημένων ὑπέ-
 χων τὰς δίκας.]

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἐμφανὲς ἐν
 ἄρα κολάζεσθαι, καὶ τὸ οἰονεῖ πως εἰ ὀφ-
 θαλμοῖς τῆ Θεῷ, παραδειγματιδιῶναι Φη-
 σιν ἀπέναντι τῆ ἡλίας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τοῖς ἀρχεσιν, οἷς
 καὶ ῥάδιον τὰς ἡμαρτηκότας ὑβρῆν, τὴν
 τιμωρίαν ἐπέτρεψε, καὶ τὴν ἀνακρέμασιν
 αὐτῶν πρὸς τὰς τῆ ἡλίας ἀγῶας, ὡς ἂν
 φοβοῖσιν ὀρώμενοι. ὅπερ μυσαρὸν νομίζε-
 σιν Ἑλλῆνες ἡλίῳ δακνῶναι σῶμα νεκρὸν,
 ἀγνοῶντες ὡς ἀδίκια μόνῃ μολῶναι ἐπίσα-
 ται, ἢ πρᾶγμα παιδούτικόν καὶ ὀφέλιμον.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Φαδομῆς καὶ τῆτο
 τῆ Θεῷ· ἐλάτῳν τιμωρία πρὸς τὴν τῆς
 μέζονος ἀποφυγῶν, κατὰ τὸ, παιδούτων
 ἐπαίδουσέ με ὁ Κύριος, τῷ δὲ θανάτῳ ἢ
 παρέδωκέ με. μέρος τῆ λαῶ κολάζει ἐπὶ
 σωφρονισμῷ τῆ παντός.

ε. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς ταῖς Φυλαῖς
 Ἰσραὴλ, ἀποκλείνατε ἕκαστος τὸν οἰ-
 κῆον αὐτῆ τὸν τετελεσμένον τῷ Βεελ-
 Φεγῶρ.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ Μωϋσῆς τὴν
 τοσαύτῳ ὀρῶν ἀίχμῶν καὶ τὸν γέλωτα,
 πάλιν αὐτὰς ἀλλήλῃς κατακόπῳν ἐκέλυ-
 σε, λέγων· ἀποκλείνατε ἕκαστος τὸν πλη-
 σίον αὐτῆ τὸν τετελεσμένον τῷ ΒεελΦε-
 γῶρ. καθάπερ ἐπίτινος τραύματος πολ-
 λὰς μὲν λαβόντος τομὰς καὶ καύσεις, ἐδὲ
 δὲ ἄμεινον ταύτη διατεθέντος, κελούει τις
 πάλιν τέμνειν καὶ καίειν τὸ περιλειφθέν.

ζ. Καὶ ἰδὲ ἄνθρωπος τῶν ἡῶν Ἰσ-
 ραὴλ ἐλθὼν προσήγαγε τὸν ἀδελ-
 Φὸν αὐτῆ πρὸς τὴν Μαδιανίτιν ἐναν-
 τίον Μωϋσῆ καὶ πάσης σωμαγωγῆς
 ἡῶν Ἰσραὴλ, αὐτοὶ δὲ ἐκλαμον παρὰ
 τὴν θύραν τῆς σιλωῆς τῆ μαρτυρίσ.

ΠΡΟΚΟ-

” ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προσήγαγε τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ πρὸς τὴν Μαδιανίτιν. ἄδηλον εἰ προσήγγειλε κατηγορῶν, ἢ εἰ προεξέκησε τῷ ἀδελφῷ τὴν γυναικᾶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ πολὺ τῆς ἀναιδείας προσκαλεῖται τὴν δικαίαν ὀργὴν. εἰ δὲ ἐπικρύπτεται πρὸς τὴν Μαδιανίτιν βαδίζων, εἰδὲ Μωϋσῶν αἰδεῖται, εἰδὲ τὰ δάκρυα τῶν ἀρχόντων. ἐπιτρέπεται γὰρ τοῖς ἀρχαῖσι τέτο ποιεῖν, ὡς ῥάδιον ἐπ’ αὐτῶν γινώσκειν τὰς ὑφ’ ἑαυτῶν ἀσεβῆντας. (1)

ζ. Καὶ ἰδὼν Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱῶν Ἀαρὼν τῆ ἱερέως, ἐξάνεση ἐν μέσῃ τῆς σωμαγωγῆς, καὶ λαβὼν στρομάσιον (2) ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ, ἤλαθεν ὀπίσω τῆ ἀνθρώπου τῆ Ἰσραηλίτις ἕως τὴν κάμινον, (3) καὶ ἀπεικέντησεν ἀμφοτέρους, τὸν τε ἀνθρώπον τὸν Ἰσραηλίτην, καὶ τὴν γυναικᾶ διὰ τῆς μήτρας αὐτῆς. καὶ ἐπαύσατο ἡ πληγὴ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φινεὲς ἐπὶ τοῖς γινωμῆσι σφόδρα χαλεπώνας· δεινότατον γὰρ αὐτῷ κατεφαίνετο, εἰ ὑφ’ αὐτῆ καὶ καιρῶν ἀμφο τὰτε σώματα καὶ τὰς ψυχὰς ἐπιδεδώκασιν, τὰς μὲν ἡδοναῖς, τὰ δὲ τὸ παρανομεῖν καὶ ἀνοσιουργεῖν· εἰσενιθῆσατο νεανείαν ἀνδρὶ καλῷ καὶ ἀγαθῷ προσήκσαν. ἰδὼν γὰρ τινα τῶν ἀπὸ τῆ γένεος θύοντα καὶ εἰσιόντα πρὸς πόρνην, μήτε κεκυφῶτα εἰς τὸ δάφος, μήτε λυθάνειν τὰς πολλὰς περῶμενον, μηδ’ οἷα Φιλῆ, κλέποντα τὴν εἰσοδὸν, ἀλλὰ μετ’ ἀναισχῆτος θράσους τὴν ἀκοσμίαν ἐπίδεικνύμενον, καὶ φρουαττόμενον ὡς ἐπὶ σεμνῷ πράγματι τῷ καταγελάσω, πάνυ πικρανθεῖς, καὶ πληρωθεῖς ὀργῆς δικαίας, ἐπεισδραμῶν, ἔτι καὶ κατ’ ὄβνῳ κειμένους ἀμφοτέρους τὸν τε ἑρασιῶν καὶ τὴν ἐταίραν ἀναρῆ, προσανατεμῶν καὶ τὰ γυννητικὰ, διότι ἀποραῖς ὑπηρετήσαν ἐκθέσει.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁξὺς ὁ θυμὸς ὁ ὑπὲρ ὕσεβείας γινόμενος· ἐκ ἠρώτησε τὸν ἀρχόντα, ἐκ ἀνέμεινε συμβεβηλῶ, ἐκ ἠδέθη· θεῶν πράγματος αἰαχρῆ· εἴδα τὸ ὕσεβημα, ἐκεῖ καὶ ἡ κόλασις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὑπεργὸς τῆς προνοίας ὁ Φινεὲς τὸ μερικὸν ἐργασάμενος, ἵνα μὴ τὸ καθόλου γένηται. ἔτω μὲν γὰρ τὸ μὲν δίκαιον εἰ τῷ φόβῳ γεγνήσθαι, τὸ δὲ ἀγαθὸν ἐπὶ τὸ ἔργον πεπλήρωται· φοβήσαντος μὲν τῆ Θεῆ τῆ τῶν εἰκοσιτεσσάρων χιλιάδων φθορᾶ, μετανεγκόντος δὲ τῆ Φινεὲς εἰς τὸ μέρος τὴν κόλασιν. καὶ γέγονε μετὰ θεοῖς τῆς δικαίας διωξάμεως ἐπὶ τὴν Φιλάνθρωπον παίδουσιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐχ ὡς θυμῶ τινὸς ἀποσβεσθέντος, οἷος εἰ ἀνθρώποις γίνε-

ται, κατὰ δοκεῖ ταῦτα ἐμφαίνειν, ἀλλ’ ὡς εἰ καιρῷ τῆς μερικῆς τιμωρίας προχωρησάσης εἰς ἀποχλῆ τῆς καθολικῆς.

θ. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ, τέσσαρες καὶ ἑκοσι χιλιάδες.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τέτο θεασάμενοι τινες τὸ παράδειγμα τῶν τὴν ἐγκράτειαν καὶ θεοσέβειαν ἐξηλωκότων, προσάξαντος Μωϋσέως, ἐμιμήσαντο· καὶ πάντας τὰς τελεθειτάς τοῖς χειροποιήτοις συγγενεῖς καὶ φίλους ἠβηδὸν ἀνελόντες, τὸ μὲν μῖασμα τῆ ἔθνης ἐκκαθαίρουσι διὰ τῆς τῶν προηδικηκότων ἀπαραίτητος τιμωρίας· τὰς δὲ ἄλλας παρασχόντας ἀπολογίαν εἰσαργεσάτω ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ὕσεβείας, περιεποίησαντο, μηδένα τῶν ἀφ’ αἵματος κατακρίτων οἰκιστάμενοι, μητ’ ἐλαίω τὰ ἀδικήματ’ αὐτῶν παρελθόντες, ἀλλὰ καὶ καθαρῶ νομίσαντες τὰς αὐτοχαιρας. ὅθεν εἰς παρεχώρησαν τὴν ἐπ’ ἐξοδὸν φέρουσαν τοῖς ὄρωσιν ἀψυδῆσατον ἔπαινον.

ια. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱῶν Ἀαρὼν τῆ ἱερέως κατέπαυσε τὸν θυμὸν μου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ζήλωσά μου τὸν ζῆλον ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκ ἐξάνηλωσα τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζήλω μου. Οὕτως εἶπον, ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ τὴν διαθήκην μου, διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἔσται ἔτω (4) καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆ μετ’ αὐτὸν διαθήκη ἱερατείας αἰωνία, ἀνθ’ ὧν ἐξήλωσε τὴν Θεῶν αὐτῆ, καὶ ἐξήλασατο περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φθάνει χρησιμοῖς δωρησάμενος ὁ Θεὸς Φινεῆ τὸ μέγιστον ἀγαθόν, εἰρήνην· ὃ μηδεὶς ἰκανὸς ἀνθρώπων παρασχέν· πρὸς δὲ τῇ εἰρήνῃ, καὶ παγκρατησίαν ἱερωτικῆς αὐτῷ, καὶ γένει κληρονομίαν ἀναφαίρετον.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐκ οἶδα πόθεν κινῆμενοι οἱ Ἑβραῖοι παραδιδόσασιν, Φινεὲς τὸν Ἐλεάζαρον υἱὸν ὁμολογημένως παρατήσαντα τὴν ζωὴν ἕως πολλῶν Κριτῶν, ὡς εἰ τοῖς Κριταῖς ἀνέγνωμεν, αὐτὸν εἶνα Ἡλίαν, καὶ τὸ ἀθάνατον εἰ τοῖς Ἀριθμοῖς διὰ τῆς ὀνομαζομένης εἰρήνης ἐπηγγέλθη, ἀνθ’ ὧν ζήλωσας θεῶν ζῆλῳ κεινημένους, ἐξεκέντησε τὴν Μαδιανίτιν καὶ τὸν Ἰσραηλίτην, καὶ κατέπαυσε τὸν λεγόμενον θυμὸν τῆ Θεῆ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱῶν Ἀαρὼν κατέπαυσε τὸν θυμὸν μου, ἀνθ’ ὧν ἐξήλωσε τὸν ζῆλόν μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἱερωτικῆ σφραγῆς ἀμοιβή· εἰ γὰρ ἡ τῆ αἵματος χύσις μουσαρόν. τὸ δὲ δίκαιον ἐπάξιον τιμῆς.

ιδ. Τὸ

(1) Τέτω τε καὶ τοῖς ἐπομ. τέσσαρσι τῆ Ἀδῆλ. ὑπομν. ὁμοια τὰ τῆ Προκοπ. τὰ εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κωδ.
 (2) Ἀκύλας, κόντον. Σύμμαχος, ὄρω. ὡ τὰς εἰρημ. σημειώσ.
 (3) Ἀκύλας, τὸ τέγος. Σύμμαχος, τὸ πυρίνιον. αὐτ.
 (4) Ἐσται αὐτῷ. καὶ εἰρημ. ἐκδόσ.

ιδ. Τὸ δὲ ὄνομα τῶ ἀνθρώπου τῷ Ἰσραηλίτῃ τῷ πεπληγότῳ, ὃς ἐπλήγη μετὰ τῆς Μαδιανίτιδος, Ζαμβρί, υἱὸς Ἀλῶν, (1) ἀρχὸν οἴκου πατριᾶς Συμεῶν. Καὶ ὄνομα τῆς γυναικὸς τῆς Μαδιανίτιδος τῆς πεπληγῆς, Χασβὶ, θυγατὴρ Σερ, ἀρχὸν τοῦ οἴκου Συμῶν, οἴκου πατριᾶς ἐστὶ τῶν Μαδιάμ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπιφανῆς δὲ οἱ ἀνηρημένοι. καὶ αἱ τῶν περιφανῶν τιμωρία περιφανέστεροι.

ις. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιναίοις, (2) καὶ πατάξατε αὐτούς, ιη. Ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι, ὅσα δολιῶσιν ὑμᾶς διὰ Φογῶρ, καὶ διὰ Χασβὶ θυγατέρα ἀρ-

χοντος Μαδιὰμ ἀδελφῶν αὐτῶν, τῶν πεπληγῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ Φογῶρ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἔστι κατὰ Μαδιανιτῶν ὠρισμῶς, (3) ὡς κατὰ Χαναναίων καὶ Ἀμορραίων. αὐτοὶ δὲ ἑαυτοῖς ἐπήγαγον τὴν Φθορὰν, ἐξ ἧν ἐγνωθήσαν δολιῶντες τὸν Ἰσραὴλ. ἔτι γὰρ διελάσθησαν Θεὸν ἢ βελή· ἔτι καὶ δηλώσας, ἡγεῖται ἐπὶ τὸν πόλεμον τῶν Ἰσραηλιτῶν, δὴ τὰς αἰτίας λέγων, διὰ τὸς χαλεπαίνουσι, τῶν τε τῶν εἰδῶλε Φογῶρ καὶ τῆς ἀνηρημένης γυναικὸς. ὁργὴ γὰρ ὑπὲρ τῶν σεβασμάτων μεγάλη παρίσταται, ἐπειδὴν ταῦτα καταλύονται, καὶ δίκαιος δίδωσιν οἱ προσήκοντες αὐτοῖς.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Πρὸς γὰρ πορνείαν καὶ εἰδωλολατρείαν διὰ τῆς δοκῆσης Φιλίας ἦσαν αὐτοὶ ὑποκλέψαντες.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὸ ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιναίοις, διδάσκοντός ἐστι κεχρησθῆαι τῷ Συμῶ ὡς ὄπλῳ.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. **Κ**αὶ ἐγένετο μετὰ τῶν πληγῶν, καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν καὶ Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, λέγων, Λάβε τῶν ἀρχῶν τὴν πάσιν σωμαγωγῆς ἡμῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τίνος αἴτιον πάλιν ἀριθμηθῆναι προσέταξεν ὁ Θεὸς τὸν λαόν; Ἐπειδὴ κατὰ τῶν ἀριθμηθῆσάντων ἤδη τῶν ψήφων ἐξέμειναν, ἡμελλε δὲ τῶν ἐκείνων παῖδας εἰς τῶν ἐπιγεγενημένων εἰσαγαγεῖν γλῶ, περὶ ἧν εἶπον ἐκεῖνοι ὅτι αἰχμάλωτοι ἔσονται· ἐκέλευσεν ἀριθμηθῆναι καὶ τέτταρας, ἵνα δείξῃ τῆς οἰκείας δολιότητος τῶν δυνάμιν, ὅτι καὶ τῶν πατέρων ἀναίρεσάντων, ὁ αὐτὸς διέμενεν ἀριθμῶς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἴρηται πολλάκις περὶ τέτων, ὅτι διὰ τὸ δόξαν καὶ ἀνδρείον κατὰ τῶν πατέρων τῶν ἀπὸ τοῖσδε χρόνων ἡλικίαν ἀριθμεῖν εἴωθε, καὶ δι' ἄλλας δέτινας αἰτίας κατὰ προεγραφήν. (4)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ ἡβηκὸς δὴ πάλιν, καὶ τῶν ἐμπειροπόλεμον ἡλικίαν ἀπαριθμεῖσθαι δὲν προσάττει Θεός. ὡς γὰρ ἤδη φθάσαντες εἶπομεν, εἰ γνώσειτε καὶ ἀπογραφήν τῆς παρα Θεῷ, καὶ εἰ βίβλῳ ζώντων, ἔτι τὸ ἀναλκὶ καὶ ἀδρανῆς, ἔτι μὲν τὸ ἐτι νηπιάζον κατὰ τῶν φρονήσιν, ἀλλὰ πᾶν ὅσον ἐστὶν δόξαν τε ἤδη καὶ ἔτοιμον εἰς παρατάξιν. τῶν κατὰ πατέρων τε καὶ ἀμαρτίας, καὶ βεβηκὸς εἰς σῴσεις,

ὅπρ' ἐπὶ τῆς ἡλικίας πρὸς τὸ χρωσθῆαι δρᾶν, καὶ δυνάμει κατορθῶν ἂν βέλτοιο Θεός.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῶν στρατοδύσμων ἡλικίαν ἐκλέγεσθαι κελεύει, ὡς καὶ τὸ πρότερον, καὶ τὸν ταύτης ἀριθμὸν ἀναζητεῖν. ἐξαριθμῶνται δὲ κατὰ φυλάς. ἡ δὲ ἐξαριθμῶσις ἔτι κατὰ τῶν προτέρων τάξιν. οὐ γὰρ ἀναμίγνυσι τὰς τε τῶν δυνάμιν φυλάς καὶ τὰς ἐκ τῶν δέλων. καὶ εἴη ἂν σύμβολον τῆς ἀναμίξεως τῆς Ἰσραὴλ τῆς πρὸς ἡμᾶς, κατὰ τὸν λόγον τῆς Κυρίου· ἔσονται μία ποιμνὴ, εἰς ποιμνίον. καὶ ὁφθαλμοῦν, Μωσῆς φησὶν, ἔδνη μετὰ τῶν λαῶν αὐτῶν.

γ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς αὐτοῖς ἐν Ἀραβῶν Μωὰβ ἐπὶ τῆς Ἰορδάνης κατὰ Ἰεριχώ, δ. λέγων, Ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπάνω, ὃν τρόπον σωέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐξελεθόντες ε. ἐξ Αἰγύπτου, Ραβὶμ πρῶτότοκος Ἰσραὴλ. υἱοὶ δὲ Ραβὶμ, Ἐνώχ, καὶ δήμος τῶ Ἐνώχ· τῷ Φαλλῆ, δῆμος τῶ 5. Φαλλῆ. Τῷ Ἀσρῶν, δῆμος τῶ Ἀσρῶν· τῷ Χαρμί, δῆμος τῶ Χαρμί. 6. Οὗτοι δῆμοι Ραβὶμ. καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσνεψις αὐτῶν, τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἐπτακόσιοι καὶ 7. πενήκοντα. Καὶ οἱ υἱοὶ Φαλλῆ, Ἐλιὰβ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἐλιὰβ, Ναμῆλ, καὶ Δαθὰν, καὶ Ἀβειρών· ἔτι ἐπὶ 8. κλητοὶ τῆς σωμαγωγῆς· ἔτι εἰσιν οἱ ἐπι-

(1) Σαλμών. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. Σαλώ. ἢ τῶ Ἀλδ. Σαλώμ. ἢ αἱ Ὁξον. (2) Μαδιναίοις. αὐτ. (3) Ἐλεάζαρ τί. Ἰσ. δὲ ἐνοητέον τὸ φθασθῆναι. ἐπάγει γὰρ, αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐπήγαγον τὴν Φθορὰν. (4) Ἐν τοῖς ἐκδοθῶν. ἐχ. εὑρηται.

- ἐπισυάντες ἐπὶ Μωϋσῶ καὶ Ἀαρὼν ἐν τῇ σωμαγωγῇ Κορὲ, ἐν τῇ ἐπισυ-
 ι. σάσει Κυρίσ. Καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ
 σόμα αὐτῆς, κατέπιεν αὐτὸς καὶ Κο-
 ρὲ, ἐν τῷ θανάτῳ τῆς σωμαγωγῆς
 αὐτῆς, ὅτε κατέφαγε τὸ πῦρ τῆς
 ια. πεντήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐγε-
 νήθησαν ἐν σημείῳ. Οἱ δὲ υἱοὶ Κορὲ
 ιβ. ἐκ ἀπέθανον. Καὶ οἱ υἱοὶ Συμεὼν,
 ὁ δῆμος τῶν υἱῶν Συμεὼν· τῷ Να-
 ιγ. μμηλ, δῆμος Ἀναμμηλεί· (1) τῷ Ἰα-
 μείν, δῆμος ὁ Ἰαμεινί· τῷ Ἰαχέμ,
 δῆμος ὁ Ἰαχινεί· τῷ Ζωρά, (2) δῆ-
 ιδ. μος ὁ Ζωραί· τῷ Σαχλ, δῆμος ὁ
 Σαχλί. Οὗτοι δῆμοι Συμεὼν ἐκ τῆς
 ιθ. ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ ἑκοσι χι-
 λιάδες καὶ διακόσιοι. Υἱοὶ δὲ Ἰέδα,
 Ἡρ, καὶ Αὐνάν, καὶ Σηλὼν, καὶ Φα-
 ρῆς, καὶ Ζαρά. καὶ ἀπέθανεν Ἡρ καὶ
 ιι. Αὐνάν ἐν γῇ Χαναάν. Καὶ ἐγένοντο
 οἱ υἱοὶ Ἰέδα κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ
 Σηλῶμ, δῆμος ὁ Σηλωνί· τῷ Φα-
 ρῆς, δῆμος ὁ Φαρῆς· (3) τῷ Ζαρά,
 ια. δῆμος ὁ Ζαραί. Καὶ ἐγένοντο υἱοὶ
 Φαρῆς, τῷ Ἀζρὼν, δῆμος ὁ Ἀζρωνί·
 ιβ. τῷ Ἰαμμηλ, δῆμος ὁ Ἰαμμηλεί. Οὗ-
 τοι δῆμοι τῆς Ἰέδα κατὰ τὴν ἐπίσκε-
 ψιν αὐτῶν, ἕξ καὶ ἐβδομήκοντα χι-
 ιγ. λιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ υἱοὶ
 Ἰσαάχαρ κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Θω-
 λα, δῆμος ὁ Θωλαί· τῷ Φα, δῆ-
 ιδ. μος ὁ Φαί. Τῷ Ἰασβ, δῆμος ὁ
 Ἰασβί· τῷ Ἀμβραμ, δῆμος ὁ Ἀμ-
 ιε. βραμί. Οὗτοι δῆμοι Ἰσαάχαρ ἕξ ἐπι-
 σκέψεως αὐτῶν, τέσσαρες καὶ ἑξή-
 ις. κοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. Υἱοὶ
 Ζαβουλὼν κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ
 Σαραϊδ, (4) δῆμος ὁ Σαραϊδί· τῷ
 Ζαμβρεί, δῆμος ὁ Ζαμβρεί· τῷ Ἀλ-
 λῶν, δῆμος ὁ Ἀλλωνί· τῷ Ἀλλήδ, (5)
 ιζ. δῆμος ὁ Ἀλληδί. Οὗτοι δῆμοι Ζα-
 βουλὼν ἕξ ἐπισκέψεως αὐτῶν, ἑξή-
 ιε. κοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Υἱοὶ
 Γὰδ κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Σαφὼν,
 δῆμος ὁ Σαφωνί· τῷ Ἀγγεί, δῆμος ὁ
 ις. Ἀγγεί· τῷ Σενεί, δῆμος ὁ Σενεί· τῷ
 Ἀζανεί, δῆμος ὁ Ἀζανεί· τῷ Ἀδδαί,
 ιζ. δῆμος ὁ Ἀδδαί· τῷ Ἀροαδεί, δῆμος ὁ
 Ἀροαδεί· τῷ Ἀριήλ, δῆμος ὁ Ἀριλί.
 ιθ. Οὗτοι δῆμοι τῆς Γὰδ ἕξ ἐπισκέψεως
 αὐτῶν, τέσσαράκοντα χιλιάδες καὶ
 μδ. τετρακίχλιοι καὶ πεντακόσιοι. Υἱοὶ
 Ἀσῆρ κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Ἰαμείν,
 δῆμος ὁ Ἰαμεινί· τῷ Ἰεσθεῖ, δῆμος ὁ
 Ἰεσθεῖ· τῷ Βαρειά, δῆμος ὁ Βαρεαί.
 με. Τῷ Χοβεέρ, δῆμος ὁ Χοβερί· τῷ Μελ-
 μς. χιήλ, δῆμος ὁ Μελχιήλι. Καὶ τὸ
 ὄνομα τῆς θυγατρὸς Ἀσῆρ, Σάρα.
 μς. Οὗτοι δῆμοι Ἀσῆρ ἕξ ἐπισκέψεως αὐ-
 τῶν, τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα χιλιά-
 ιθ. κες καὶ ἑξακόσιοι. Υἱοὶ Ἰωσήφ κατὰ
 δῆμους αὐτῶν, Μανασσῆ καὶ Ἐφραΐμ.
 ιθ. Υἱοὶ Μανασσῆ, τῷ Μαχεέρ, δῆμος ὁ
 Μαχερί. καὶ Μαχεέρ ἐγέννησε τὸν
 Γαλααδ· τῷ Γαλααδ, δῆμος ὁ Γα-
 λ. λααδί. Καὶ ἔσται υἱοὶ Γαλααδ, τῷ
 Ἀχιέζερ, δῆμος ὁ Ἀχιεζερί. τῷ Χε-
 λαλέν, δῆμος ὁ Χελεκί· τῷ Ἐσρεήλ,
 Γ δῆμος ὁ Ἐσρεηλεί· τῷ Συχέμ, δῆμος
 ιθ. ὁ Συχεμί. Τῷ Συμέρ, δῆμος ὁ Συ-
 μερί· καὶ τῷ ὈΦέρ, δῆμος ὁ ὈΦερί.
 λγ. Καὶ τῷ Σαλπααδ ἡ ὈΦέρ ἐκ ἐγέν-
 οντο αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλὰ θυγατέρες.
 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν θυγα-
 τέρων Σαλπααδ· Μααλά, καὶ Νεά,
 καὶ Ἐγλά, καὶ Μελχά, καὶ Θερσά.
 λδ. Οὗτοι δῆμοι Μανασσῆ ἕξ ἐπισκέψεως
 Δ αὐτῶν, δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες
 λε. καὶ ἑπτακόσιοι. Καὶ ἔσται οἱ υἱοὶ Ἐφ-
 ραΐμ· τῷ Σεθαλα, δῆμος ὁ Σεθα-
 λαί· τῷ Βαχάρ, δῆμος ὁ Βαχαραι·
 λς. τῷ Τανάχ, δῆμος ὁ Ταναχί. Οὗτοι
 υἱοὶ Σεθαλά. τῷ Ἐδίν, δῆμος ὁ Ἐδινί.
 λζ. Οὗτοι δῆμοι Ἐφραΐμ ἕξ ἐπισκέψεως
 αὐτῶν, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες
 Ε καὶ πεντακόσιοι. ἔσται δῆμοι υἱῶν Ἰω-
 λη. σῆφ κατὰ δῆμους αὐτῶν. Οἱ υἱοὶ Βε-
 νιαμὴν κατὰ γένος (6) αὐτῶν· τῷ Βα-
 λῆ, δῆμος ὁ Βαλεΐ· τῷ Ἀσυβῆρ,
 δῆμος ὁ Ἀσυβηρί· τῷ Ἀχειρὰν, δῆ-
 λθ. μος ὁ Ἀχειρανί. Τῷ Σοφάν, δῆμος
 μ. ὁ Σοφανί. Καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ Βα-
 λῆ, Ἀδερ, καὶ Νοεμάν. τῷ Νοεμάν,
 Ζ δῆμος ὁ Νοεμανί· τῷ Ἀδερ, δῆμος
 μα. ὁ Ἀδερί. Οὗτοι οἱ υἱοὶ Βενιαμὴν κα-
 τὰ δῆμους αὐτῶν ἕξ ἐπισκέψεως αὐ-
 τῶν, πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες
 μβ. καὶ πεντακόσιοι. Καὶ οἱ υἱοὶ Δὰν κα-
 τὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Σαμεῖ, δῆμος
 ὁ Σαμεΐ. ἔσται δῆμοι Δὰν κατὰ δῆ-
 μους αὐτῶν. Πάντες οἱ δῆμοι Σαμεΐ
 κατὰ ἐπισκοπῶν αὐτῶν, τέσσαρες καὶ
 ἑξή-

(1) Ὁ Ναμμηλί. αἱ ἐρημ. ἐκδοσ.

(2) Ζαρά, δῆμος ὁ Ζαραί. αἱ αὐτ. Σαάρ, - - Σαάρ. ἢ ἐν Ὄζον.

(3) Ὁ Φαρεσί. αἱ αὐτ.

(4) Σαρεδ, δῆμος ὁ Σαρεδί. αἱ αὐτ.

(5) Ἀλλήλ, δῆμος ὁ Ἀλληλί. αἱ αὐτ. Ἐήλ, δῆμος ὁ Ἐήλ. ἢ ἐν Ὄζον.

(6) Υἱοὶ Βενιαμὴν κατὰ δῆμους. αἱ αὐτ.

μη. Ἐξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. Υἱοὶ Νεφθαλαὶμ κατὰ δῆμους αὐτῶν· τῷ Ἀσιήλ, δῆμος ὁ Ἀσιηλί· τῷ Γωῦνί, μθ. δῆμος ὁ Γωῦνί. Τῷ Ἰεσέρ, δῆμος ὁ Ἰεσεραί· τῷ Σελλείμ, δῆμος ὁ Σελλη- ν. μεί. Οὗτοι δῆμοι Νεφθαλαὶμ ἐξ ἐπι- σκέψεως αὐτῶν, πέντε καὶ τεσσαρά- κοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι.

να. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις ἡν Ἰσ- ραήλ, ἑξακόσιοι χιλιάδες καὶ χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁ τῶν φυλῶν ἀριθ- μὸς ἠλάττωται παρὰ τὸν πρότερον. τότε μὲν γὰρ ἦσαν χιλιάδες ἑξακόσια καὶ ἑξα- κισχίλια καὶ πεντακόσια καὶ πενήκοντα· νῦν δὲ χιλιάδες ἑξακόσια καὶ χίλιοι πεν- τακόσιοι (1) τριάκοντα. τὸ δὲ Λεβιτικὸν πεπλεόνακε μᾶλλον παρὰ τὸν πρῶτον. τό- τε μὲν γὰρ ἦν χιλιάδων ἑκοσι καὶ δύο· μετὰ ταῦτα δὲ, ἑκοσι καὶ τριῶν. τὸ μὲν γὰρ ἐκλεχθεὶς γένος εἰκότως ἐκ ἐλαττώ- ται, ἀλλὰ καὶ ἐπαύξεται· τὸ ἐπιτιμηθεὶς δὲ, εἰς ἔλαττον ἔρχεται. γενεὰ δὲ ἑτέρα πα- ρὰ τὴν τότε, (2) ὡς ἡ Γραφή σημαίνει.

Ψαλ. 77. 6.

νβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς νγ. Μωϋσῶν, λέγων, Τέτοις μεριθῆσε- ται ἡ γῆ, κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμῶ ὀνο- νδ. μάτων. Τοῖς πλείοσι πλεονάσεις τὴν κληρονομίαν, καὶ τοῖς ἐλάττωσιν ἐλατ- τώσεις τὴν κληρονομίαν αὐτῶν· ἐκά- στω καθὼς ἐπεσκεπήσαν, δοθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τὸ γὰρ ὡς ἐν ἀριθμῶ τῶν ὀνομάτων πλεῖον, καὶ τύπος ἀν γέ- νοιτο σαφῆς τῆ ὑπερκειμένη καὶ πλεονά- ζοντος ὡς ἐν ἀρετῇ.

νε. Διὰ κλήρων μεριθῆσεται ἡ γῆ τοῖς ὀνόμασι· κατὰ φυλὰς πα- τριῶν αὐτῶν κληρονομήσασιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὴν δὴποτε κλήρω με- ριδιῶναι τὴν γῆν προσέταξεν ὁ Θεός· Ὡς πᾶσαν ἔριν καὶ φιλονεικίαν σβέσαι, ὡς τῆ Θεῶν διὰ τῆ κλήρω τὴν γῆν νέμοντος. ἔτε γὰρ τύχη τινὶ τὸ πρᾶγμα πιεῦσαι προ- σέταξε. τῆτο πεποίηκασιν καὶ οἱ θεοὶ Ἀπό- στολοι πρὶν ἐπιφοιτήσασιν τὸ πανάγιον πνεῦ- μα. κλήρω γὰρ βαλόντες, ἐκέλευσαν τὸν ἅπαντα σαφῶς ἐπιστάμενον, δάξασιν τὸν ἀξιώτερον. ἔτω καὶ ὁ θεὸς Παῦλος περὶ ἡμῶν ἔφη· ἐν ᾧ ἐκκληρώθημεν προοριθεῖ- ντες κατὰ πρόθεσιν τῆ πάντα ἐνεργήσαντος κατὰ τὴν βελίω τῆ θελήματος αὐτοῦ.

Ἐφισ. 1. 11.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ γὰρ τύχη τὰ πρᾶγματα ἐπιτρέπεται παρὰ τοῖς θεο- σεβέσιν· ἀλλ' ὁ μὲν κλήρος, εἰς δῆλωσιν·

(1) Καὶ ἑπτακόσιοι τριάκοντα. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.
(3) Ὁ Μωσὶς· αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.
(5) Καὶ ἐν κακίᾳ νηπιάζον. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 136.

Α τὸ δὲ αἴτιον, ἡ τῆ Θεῶν βέλησις. κλήρω δὲ καὶ οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἀντικατάστασιν τὴν ἀντὶ τῆ Ἰσραὴλ ἐποίησαντο· ἐ τῆ συμβάσει τῆ κλήρω τὴν αἴρεσιν τῆ ζητημένης πι- στεύοντες· ἀλλὰ τῆ βελήσει τῆ Θεῶν, ἡ καὶ ἠτήσαντο λέγοντες· σὺ Κύριε καρδιογνώ- Πραξ. 1. 24. σα. ἐκ ἄρα κατὰ τὸ συμβάν ὁ κλήρος, ἀλλὰ κατὰ τῶ Θεῶν δοκῶν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Κληρωτῆ δὲ ἡ γῆ, κατ' ἡ ἐκεῖνὸ πρὸ τῶν τάχα τὸ, ἐν ταῖς χερσὶν οἱ Ψαλ. 30. 15. κληροί μᾶ, πρὸς Θεὸν εἰρημαῖον. [θεῖα γὰρ ψήφω γεινήσεται τῶν ἐσομένων ἀγα- θῶν ἢ ἀπλανῆς διανέμησις, ἐκάστῳ τὸ πρέ- πον εἰς ἀποκλήρωσιν ὀρίζοντος τότε τῆ πάντα εἰδότης τὰ κατ' ἡμᾶς.]

νε. Ἐκ τῆ κλήρω μεριεῖς τὴν κλη- ρονομίαν αὐτῶν ἀναμέσον πολλῶν καὶ νς. ὀλίγων. Καὶ οἱ υἱοὶ Λαὶὶ κατὰ δῆ- μους αὐτῶν· τῷ Γεδσῶν, δῆμος ὁ Γεδ- Γ σωνί· τῷ Κααθ, δῆμος ὁ Κααθί· νη. τῷ Μεραρί, δῆμος ὁ Μεραρί. Οὗτοι δῆμοι ἡν Λαὶ· δῆμος ὁ Λοβενί, δῆ- μος ὁ Χεβρωνί, δῆμος ὁ Κορὲ, καὶ δῆμος ὁ Ὀμσεί. (3) καὶ Κααθ ἐγέν- νησε τὸν Ἀμβραν. (4)

νθ. Τὸ δὲ ὄνομα τῆς γυναικὸς Ἀμβραν Ἰωχαβέθ, θυγάτηρ Λαὶ, ἡ ἔτεκε τέτταρ τῷ Λαὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἔτεκε τῷ Ἀμβραν τὸν Ἀαρὼν καὶ Μωϋσῶν, καὶ Μαριάμ τὴν ἀδελ- Φίω αὐτῶν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἡ καὶ συγγενὴς ὡς ὀμόφυλος, ἡ καὶ ὀμώνυμος ἡ τῆ φυλάρχ- χος Λαὶ ὁ πατὴρ τῆς Ἰωχαβέθ.

ξ. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Ἀαρὼν, ὁ, τε Ναδάβ, καὶ Ἀβιθδ, καὶ Ἐλεά- ξα. ζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Καὶ ἀπέθανε Να- δάβ καὶ Ἀβιθδ ἐν τῷ προσφέρειν αὐ- τὰς πῦρ ἀλλότριον ἐναντι Κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ.

ξβ. Καὶ ἐγενήθησαν ἐξ ἐπισκέ- ψεως αὐτῶν, τρεῖς καὶ ἑκοσι χιλιά- δες, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μωιαίας καὶ ἐπάνω. ἔ γὰρ σιωπεπεσκεπήσαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, ὅτι ἔ δίδοται αὐ- τοῖς κλήρος ἐν μέσῳ ἡν Ἰσραήλ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἀπὸ μωιαίας τε τῶν ἱε- ρωτέρων ἡ ἀπογραφή. ἔ γὰρ δὴ μόνον τὸ ἐν ἰσχυρί πνευματικῇ καὶ ἐν σοφίᾳ περι- Φανέσερον, ἀλλὰ καὶ ὅσον ἐσὶν ἐν ἀπλό- τητι τῆ κατὰ Χριστὸν, καὶ ὡς ἐν ἀκακίᾳ νήπιον. (5)

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀγιώτερον αἰεὶ πρὸ τὸ ἱερώτερον γένος. διὸ καὶ ἐξηρημαῖα τῶν ἄλλων

Ss ss 2

(2) Παρὰ τὴν πρῶτῳ. ὁ αὐτ.
(4) Τὸν Ἀμράμ. αἱ αὐτ. τὸν Ἀμβράμ. ἡ ἐν Ὄζον.
(5) Καὶ ἐν κακίᾳ νηπιάζον. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 136.

ἄλλων ἢ ἀπογραφῆ περὶ αὐτῶ. καὶ κλη-
ρος αὐτοῖς ἔ μετα τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ
ἐπίσκεψις ἰδική. μερὶς δὲ αὐτοῖς καὶ κλη-
ρος, αὐτὸς ὁ τῶν ὅλων Θεός.

Ξγ. Καὶ αὕτη ἡ ἐπίσκεψις Μωϋ-
σῆ καὶ Ἐλεάζαρ τῶ ἱερέως, οἱ ἐπε-
σκέψαντο τὰς ἕξ Ἰσραὴλ ἐν Ἀρα-
βωθ Μωάβ, ἐπὶ τῶ Ἰορδάνη κατὰ
Ἰεριχώ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιτήρη πανταχῆ
τῶ τῶν ἀγίων ἀπογραφῶ καὶ κληροδο-
σίαν. πρᾶτλεται γὰρ διὰ τε Μωσῆως, καὶ
τῶ πρῶχοντος αὐ ἱερωσιῶν, ἵνα τὸν εἶνα δι
ἀμφοῖν νοήσης Χριστὸν, ὡς ἀρχιερέα καὶ
νομοθέτη, δι ἧ πᾶσα χάρις καὶ τὸ αὐ
ταῖς ἀνω Φέρεται βίβλοις.

Ξδ. Καὶ ἐν τέτοις ἐν τῶ ἀνθρω-
πος τῶν ἐπεσιεμμένων ὑπὸ Μωϋσῆ καὶ
Ἰααρὼν, ἕξ ἐπεσκέψατο τὰς ἕξ Ἰσ-
ραὴλ ἐν τῆ ἐρήμῳ Σινᾶ. Ὅτι εἶπε
Κύριος αὐτοῖς, θανάτῳ ἀποθανῶν-
ται ἐν τῆ ἐρήμῳ· καὶ ἔ κατελέφθη
ἕξ αὐτῶν ἕδὲ εἷς, πλὴν Χάλεβ ἕξ
Ἰεφοννὶ, καὶ Ἰησῆς ἕξ Ναυῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δείκνυσιν ἀναργῶς, ὅτι
μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν ἡ κληρονομία, καὶ τὸ
αὐ βίβλῳ γεγράφθαι Θεῶ. πρέποι δ ἂν
μᾶλλον τοῖς τῶ πῖσιν εἰσδεδεγμένοις. (1)
τοῖς δὲ ἀπειθήσασιν δηλεται πεπληρωμέ-
νον τὸ ἐπιτίμιον, τὸ πεσῶσαι τὰ πλάματα
αὐτῶν αὐ τῆ ἐρήμῳ, ὡς καὶ Δαβὶδ Φησιν·
» εἰ εἰσελεύσονται εἰς τῶ κατάπαυσίν μῃ, ψα
» καὶ τῶ αὐτίαν δηλῶν, ὅτι ἐξεδάωσαν γλῶ ψα
» ἐπιθυμητῶ, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Περὶ μὲν τῶν ἠπειθη-
» κόντων, τὸ, ἐξάλειφθήτωσαν ἐκ βίβλῳ ψα
» ζώντων, [καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτω-
σαν, ὁ Θεωσιος εἶφη Δαβὶδ. ὑπεμφαίνει
δὲ ἡμῖν καὶ τὸ θεῖον αὐ τέτοις λόγιον,]
ὅτι τοῖς πισύσασιν ἡ χάρις. διὰ γὰρ τῶ-
το καὶ πρὸς τῶ Ἰορδάνη μουικωτέρῳ λόγῳ
ἡ ἀπογραφῆ γίνεται. ἀνάγραφῆς γὰρ ὁ
βεβαπισμένος, πλὴν ἕξ ὁλοκλήρως ἀπο-
πέπλωκε τῆς ἐλπίδος ὁ Ἰσραὴλ. σέσωσα ψα
» γὰρ τὸ κατάλειμμα, [κατὰ τῶ τῶ Προ-
φήτη Φωνῶ· ἔ τύπος] ἂν εἶεν [οἱ ἐκ
πάντων καταλελειμμένοι μόνου,] Χάλεβ
καὶ Ἰησῆς, συγκληρονομῶντές τε καὶ ἀπο-
γραφόμενοι, ὡς τοῖς τῆς ἀπιστίας ἐγκλή-
μασιν ἐκ ἀεχόμενοι.

Κ Ε Φ Κ Ζ.

α. **Κ**αὶ προσελθῶσαι αὐ θυγα-
τέρες Σαλπαὰδ ἕξ Ὁ-
Φέρ, ἕξ Γαλαὰδ, ἕξ Μα-
χαρ, τῶ δῆμα Μανασῆ, τῶν ἕξ Ἰω-
σῆφ, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν,
Μααλὰ, καὶ Ναὰ, καὶ Ἐγλα, καὶ
β. Μελλὰ, καὶ Θερσὰ, Καὶ εἶσαι ἐναν-
τίον Μωϋσῆ, καὶ ἐναντίον Ἐλεάζαρ
τῶ ἱερέως, καὶ ἐναντίον τῶν ἀρχόν-
των, καὶ ἐναντι πάσης τῆς συναγω-
γῆς ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ
μαρτυρίας, λέγεσιν,

γ. Ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπέθανεν ἐν
τῆ ἐρήμῳ, καὶ αὐτὸς ἐν τῶ ἐν μέσῳ
τῆς συναγωγῆς τῆς ἐπισυστάσης ἐναν-
τι Κυρίῳ ἐν τῆ συναγωγῆ Κορὲ, ὅτι
δι ἁμαρτίαν αὐτῶ ἀπέθανε, καὶ ἕξ
ἐξ ἐγένοντο αὐτῶ. μὴ ἐξάλειφθήτω
τὸ ὄνομα τῶ πατρὸς ἡμῶν ἐκ μέσῳ τῶ
δῆμα αὐτῶ, ὅτι ἐξ ἐσιν αὐτῶ ἕξ·
δοτε ἡμῖν κατάχεσιν ἐν μέσῳ ἀδελ-
φῶν πατρὸς ἡμῶν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὡς ἔ φησὶ
ναί πλῆτον προσῆλθον τῶ ἠγεμόνι μετὰ
τῆς ἀρμοτλέσης κόραις αὐδῆς, ἀλλὰ τῶνο-
μα καὶ ἀξίωμα γλιχόμενα διασῶσαι τῶ
πατρὸς, καὶ Φασιν· ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐτε-
λῶθησεν, [ἐτελεθῆθησεν δὲ] αὐ ἕξ ἐξ ἐξ
γνώμενος, ἕξ ὧν σινέβη διαφθαρῶν

Δ μωρῆς, ἀλλ' ἐξήλωσε βίον ἀπράγμονα.
εἰ μὴ ἄρα [αὐ ἁμαρτία θετέον] τὸ γενεῶς
ἕξ ἕξ ἀμοιρῆσαι, πάρεσμεν δὲ ἡμεῖς τὸ
μῆ δοκεῖν ὄρφαναί, τὸ δὲ ἀληθῆς σοὶ χρη-
σόμενα πατρὶ. [τῶ γὰρ γοννήσαντος ὁ
νόμιμος ἀρχῶν οἰκαότερος ὑπηκόου.] ὁ
δὲ θανούσας τῶ φρόνησιν τῶν παρθέ-
νων, καὶ τῶ πρὸς τὸν γενάμενον εὐνοίαν,
ἐπέχεον, ἕξ ἕξ ἀκατέρας ἐλκόμενος φαντα-
σίας· καὶ τῶ τῶ κληρονομίας ἀνδρες ὄφει-
λον διανέμεσθαι, γέρας ληψόμενοι στρα-
τείας καὶ πολέμων· γυναικὶ δὲ ἡ φύσις
ἀστυλιαν τῶν τοιῶτων ἀγωνισμάτων παρέ-
χεσθαι, δῆλον ὅτι καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῖς θεμενῶν
ἁδλων ἔ μεταδίδωσιν. ὅθεν εἰκότως τῆς
διανοίας ἀμφοκλιῶς ἐχέσης καὶ ἀντισω-
μῆς, ἀναφέρει Θεῶ [τῶ διαπόρησιν.]

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπειδὴ τῶ νόμῳ μα-
κροημερία προσέκετο κατ' ἐπαγγελίαν τῶ
Θεῶ· εἰ δὲ καὶ ἁμαρτία, φησὶ, περιπέ-
πλωκεν, ὡσε θᾶτον ἀποθανεῖν· ἀλλ' ἔ
τοιαύτη ἁμαρτία, οἷα καὶ ἀνώνημον αὐτὸν
ἐξάλειφθῶναι. δεινὸν δὲ ἐδόκει τὸ ἀμνη-
μόνητον. διὸ καὶ τῶ προδότῃ τῶτο ἐπη-
» εῖσατο ἡ προφητεία· ἐξάλειφθή ἐκ γῆς ψ
» τὸ μνημόσυνον αὐτῶ.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ἔτω διεσῶδασο
τοῖς τότε ἀνθρώποις ἡ τῶν ἀρρένων παι-
δοποιία, ὡς τῶ ἀπαιδῶν, ἁμαρτίαν προσ-
» λογιζέσθαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τινὲς νομίζοντες ἀναντίωσιν
εἶναι τῶ σκοπῶ τῶ ῥητῶ, προσιδέασιν τῶ
ἀρνη-

(1) Τὰ ἐπόμενα αὐ τοῖς ἐκδοθῶ. ἔ κατᾶ.

ν ἄρνησιν ὅτι ἐ δι ἁμαρτίαν αὐτῆ ἀπέθανε· νοθεύοντες τὴν ἀληθῆ γραφίῳ· ὁ γὰρ λέγουσιν αἱ θυγατέρες τῆ Σαλπαὰδ, τῆτο-
 ἐσιν ὅτι μετὰ τῆς Κορὲ μὲν θεομάχε συ-
 ναγωγῆς ἐκ ἀπέθανε τὸν ἐκ τῆς θείας
 ὀργῆς θάνατον ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἀλλὰ δι
 ἁμαρτίαν ἰδίαν ἕως μὴ ἔχων, ἀπέθανεν.
 ἔτω γὰρ διεσάδαο τοῖς τε (1) ἀνθρώποις
 ἢ τῶν ἀρρένων παιδοποιία ὡς τὴν ἀπαι-
 διάν, ἁμαρτίαν προσλογίζεσθαι.

δ. Καὶ προσίωεγκε Μωϋσῆς τὴν κρίσιν αὐτῶν ἔναντι Κυρίου.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἐπιτρέπει δὲ τὴν κρίσιν ἐαυτῷ Μωϋσῆς. τὸ γὰρ πρᾶγμα καθολικόν, ἐπὶ πάντας διαβαῖνον τὰς ἀ-
 παιδας. διὸ ἐπαναφέρει Θεῷ.

ε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σίῳ, λέγων, Ὁρθῶς θυγατέρες Σαλπαὰδ λελαλήηασι. δόμα δώ-
 σεις αὐταῖς κατὰ χεσιν κληρονομίας ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς αὐτῶν, καὶ περιθήσεις τὸν κληρὸν τῆ πατρὸς αὐ-
 τῶν αὐταῖς.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ δὲ ποιητῆς τῶν ὄλων ὁ τῆ κόσμος Σωτήρ, (2) καὶ τὰ πάντα σωέχων, ἐκ ἀπηξίωσε χρημα-
 τίσαι κόραις ὀρφανῶν. ἐπαινον γὰρ διε-
 ξῆλθε τῶν παρθένων. [ὀρθῶς. Φησὶν,
 ἐλάλησαν αἱ θυγατέρες Σαλπαὰδ. ἐπαι-
 νέσας δὲ Μωσῆς τὴν ἐντολὴν τῶν παρθέ-
 νων,] ἐκ ἀγεράσεως ταύτας κατέλιπεν,
 [ἔτε εἰς τὴν ἰσὺ τιμὴν τοῖς ἀγωνισαῖς ἀν-
 δράσι περιήγαγεν.] ἀλλὰ τοῖς μὲν, ὡς ἀθ-
 λα οἰκεία ἀπνευμε τὰς κληρονομίας, [ἀνθ'
 ὦν ἠνδραγαθήσαντο] τὰς δὲ, χάριτος καὶ Φιλανθρωπίας, [ἐ γέρας] ἠξίωσεν.
 ὁ καὶ εὐαργῶς παρίστησι, [διὰ τῶν ὀνομά-
 των] δόμα λέγων δώσεις, ἀλλ' ἐκ ἀπόδομα,
 ἐδὲ ἀποδώσεις. ταῦτα μὲν γὰρ ἴδια τῶν
 λαμβανόντων, ἐκεῖνα δὲ τῶν χαριζομένων.

ζ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλή-
 σεις, λέγων, Ἄνθρωπος εἰάν ἀπο-
 θάνῃ, καὶ ἕως μὴ ἦ αὐτῷ, καὶ περι-
 θήσεται τὴν κληρονομίαν αὐτῆ τῇ
 θυγατρὶ αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Θεώσας περὶ ὧν εὐετύχανον αἱ ὀρφαναὶ παρθέ-
 νοι, καὶ καθολικώτερον τίθησι νόμον πε-
 ρὶ κληρῶν διαδοχῆς, πρῶτον μὲν ἕως ἐπὶ
 μετῴσιαν καλῶν τῶν πατρῶων· εἰ δὲ μὴ
 εἶεν υἱοὶ, δευτέρας θυγατέρας. αἷς Φησὶ
 δᾶν περιτιθεῖται τὸν κληρὸν, ὡσανεὶ κόσ-
 μον ἔξωθεν, ἀλλ' ἐκ ὡς ἰδίου καὶ συγγε-
 νῆς κλήμα. τὸ γὰρ παρατιθέμενον ἕδεμίαν
 οἰκείωσιν ἔχει πρὸς τὸ διακοσμέμενον, ἀρ-
 μονίας καὶ ἀνώσεως ἀλλοτριέμενον.

Α θ. Ἐάν δὲ μὴ ἦ θυγάτηρ αὐτῷ, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτῆ τῷ
 1. ἀδελφῷ αὐτῆ. Ἄν δὲ μὴ ὦσιν αὐτῷ
 ἀδελφοὶ, δώσετε τὴν κληρονομίαν
 τῷ ἀδελφῷ τῆ πατρὸς αὐτῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ δὲ
 θυγατέρας, τρίτες, ἀδελφὸς καλεῖ· καὶ
 τετάρτῳ δὲ, θεοῖς πρὸς πατρὸς ἀπονέ-
 μει τάξιν, ἀνιτιτόμενος ὅτι καὶ πατέρες
 γίνονται ἂν ἕων κληρονόμοι. πάνυ γὰρ
 εὐηθῆς ὑπολαβεῖν, ὅτι πατρὸς ἀδελφῷ
 νέμων κληρὸν ἀδελφιδῆ, διὰ τὴν πρὸς
 τὸν πατέρα συγγένειαν, αὐτὸν ἀφείλετο
 τὸν πατέρα τῆς διαδοχῆς. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ
 νόμος Φυσεῶς ἐστὶ, κληρονομεῖσθαι τὰς γο-
 ναῖς ὑπὸ παίδων, ἀλλὰ μὴ τέτρες κληρονο-
 μῆν· τὸ μὲν ἀπόκλιᾶον καὶ παλίμνημον
 ἠσύχασεν· ἵνα μὴ πατὴρ καὶ μήτηρ προ-
 σοδύεσθαι δοκῶσι τὰ ἐπὶ ὠκυμόροις τέ-
 κνοις ἀπαρηγόρητα πένθη· πλαγίως δ'
 1 αὐτῆς ἐκάλεσε, τοῖς θεοῖς ἐφίει, ἵνα
 καὶ ἀμφοτέρων σοχάσθαι, καὶ τῆ πρέ-
 ποντος, καὶ τῆ μὴ τὴν ἑσῖαν ἀλλοτριω-
 θῶσιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ πατέρων ποιῆ-
 ται τὰς διαδοχὰς, ἐ διὰ μητέρων, ἐδὲ
 λέγων ἀδελφὸν μητρός, ἀλλὰ πατρός. τὸ
 γὰρ ἡγεμονικὸν τιμάται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὸ καὶ τὸ ἅγιον δῶρον,
 τὸ σωτήριον γέννημα, τὸν Κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστὸν τῇ τῆ Ἰωσήφ γενεαλογίᾳ
 προσεκλήρωσεν, ἐπὶ τῆτον προελθῆσα,
 καὶ ἐ τὸ τῆς Μαρίας ἴδιον γένος διεξελ-
 θῆσα. (3)

ια. Ἐάν δὲ μὴ ὦσιν ἀδελφοὶ τῆ
 πατρὸς αὐτῆ, δώσετε τὴν κληρονο-
 μίαν τῷ οἰκείῳ τῷ ἔγγιστῳ αὐτῆ ἐκ
 τῆς φυλῆς αὐτῆ, κληρονομήσει τὰ
 αὐτῆ. καὶ ἔσται τῆτο τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραὴλ δικαίωμα κρίσεως, καθὰ συ-
 νέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μετὰ δὲ
 θείας πέμπτη τάξις ἐστὶν οἱ ἔγγιστῳ γένος.
 ὦν αἱ τοῖς πρώτοις δίδωσι τὰς κληρονομίας.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μετὰ δὲ γοναῖς καὶ
 θυγατέρας καὶ ἀδελφὸς καὶ θείας πέμπτη
 τάξις οἱ συγγενῆς.

Ζ ιβ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋ-
 σίῳ, ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος ἐν τῷ πέ-
 ραν τῆ Ἰορδάνη, τῆτο τὸ ὄρος Να-
 δάβ, καὶ ἴδε τὴν γλῶ Χαναάν, ἣν
 ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν κα-
 1 γ. ταχέσει. Καὶ ὄψη αὐτῷ, καὶ προ-
 σεθήσεται πρὸς τὸν λαόν σου, (4) κα-
 θὰ προσετέθη Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου

S s s s 3 ἐν

(1) Τοῖς τότε ὀρθότερ. ὡς αὐ τῷ προλαβόντι ὁ Σωτήρ. μήτι γε δὲ καὶ τῆτο τῆ αὐτῆ ἐστὶ. μέρος
 γὰρ τῆτε τὸ προλαβόν.

(2) Πατῆρ. αὐ τῷ 3. περὶ βίβλ. Μωϋσ. λόγ. σελ. 688.

(3) Ἐνοητέον ἴσ. τὸ, ἢ Γραφή.

(4) Λαόν σου καὶ σύ, καθάπερ. αἱ εἰρημ. ἐκδῆ.

ιδ. ἐν τῷ ὄρει. Διότι παρέβητε τὸ ῥήμά μου ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν, ἐν τῷ ἀντιπίπῳ τῷ σιναγωγῷ τῆ ἀγιασάσαι με, ἔχ ἡγιασάτε με ἐπὶ τῷ ὕδατι ἐν μέσῳ (1) αὐτῶν· τῆτό ἐστὶ τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας Κάδδης ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν.

* ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πλέον τὶ τῷ Μωϋσῇ παρὰ τῷ Ἀαρὼν ἀποδίδωσι, τὸ θεάσαθαι τῷ γῶ ἐξ ἀπόπτε. τῷ δὲ εἰσοδὸν εἰ δίδωσι, τῇ τῆς πίσεως ἐνδεία ταύτῳ δίκῳ ἐπιτεθεῖς. (2)

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κρείττων ὁ Μωϋσῆς Ἀαρὼν. διὸ καὶ βλέπει τῷ γῶ, καὶ τῷ αὐτίαν μανθάνει, δι' ἣν εἰσελθεῖν ἐκ ἡζιώται. καὶ τῷ ἰδίαν τελούτῳ προακήκοε, μᾶλλον δὲ καὶ τῷ Ἀαρὼν, ἐκείνῃ μηδενὸς τῶν εἰρημίων ἀξιώθεται. ἔτω καὶ Παῦλος μανθάνει τῷ αὐτίαν, τῆς χάριτος εἰς ἴασι μὴ τυχῶν. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν αἰτίαν τὸ συμφέρον. ἡ γὰρ δυνάμις μου ἐν ἀδενεία τελειῖται. ἐπὶ δὲ Μωϋσεως τὸ δίκαιον, ὅτι παρέβητε τὸ ῥήμά μου. ὁ δὲ καὶ σύμβολον εἰς τὸν νόμον τελειῶν μὴ δυναμικον, ἐδὲ τῷ ἐπαγγελίαν ἀποκαταστήσαι· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίσεως ζῆσεται. τιμὴ δὲ ἢ αὐτῇ τὸ προγνώσασθαι τὰ εἰρημία.

2. Κορ. 12. 9.

Ψωμ. 1. 17.

ιε. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς Κύριον, 15. Ἐπισκεψάσθω Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνυμάτων καὶ πάσης σαρκὸς ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς σιναγωγῆς ταύτης, 16. Ὅσιν ἐξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὅσιν εἰσελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὅσιν ἐξάξει αὐτούς, καὶ ὅσιν εἰσάξει αὐτούς, καὶ ἐν ἑσῶ ἢ σιναγωγῇ Κυρίου ὡσεὶ πρόβατα οἷς ἐκ ἔστι ποιμῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μωσῆς αἰτεῖ παρὰ Θεοῦ τὸν μετ' αὐτὸν ἡγεμονόσοντα, καὶ λαμβάνει τὸν Ἰησοῦν. Χριστὸς δὲ αὐτὸς τὸν ἡγεμόνα καθίστησι, τῷ Πέτρῳ λέγων, βόσκει τὰ πρόβατά μου. (3)

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν συμπαιδείᾳ τελούτων φεῖδεται τῆ λαῶ, καὶ ἀξιοὶ κατασῶσαι διάδοχον. καὶ ὄντως, θελήμα τῶν φοβημένων αὐτῶν ποιήσει, κατὰ τὸ, αἰτεῖτε, καὶ λήψετε. ἐπινύσας γὰρ Θεὸς αὐτῷ, προάγει τὸν Ἰησοῦν ἤδη μὲν ἡγιασμένον ἐκ τῆς παραμονῆς Μωσέως, τὸ ἀρχικὸν δὲ παρ' αὐτῆ μέλλοντος πνεῦμα λαβεῖν πρὸς τὸ οἰκείως ἀντ' αὐτῆ καταστήσει. ὡς Ἰωάννης ἐν πνυμάτι παρῶ Ἡλιῆ πράξων ἴσα, καὶ προδραμεῖν μέλλον Κυρίου, καὶ ὑπηρετῆσαι τὸν λαόν. ἐν γὰρ

Ψαλ. 144. 19.

Ματθ. 7. 7.

Ἰωάν. 21. 17.

(1) Ἐναντι αὐτῶν. αἰ αὐτ. (2) Μέρος ἐστὶ τῆ αὐ τῷ 27. ἐδ. τῆ 3. κεφ. τῆ Δούτερονομ. (3) Σημείωσον, ὅτι τὸ, τῷ Πέτρῳ, μὴ συντακτικὸν ἐν τῆ, καθίστησιν, ἀλλὰ τῆ, λέγων, ἐκ ἐμφαίνει τὸν Πέτρον μόνον ἡγεμόνα. εἰ γὰρ Φησι καθίστησιν ἡγεμόνα τὸν Πέτρον, ἀλλὰ καθίστησι τὸν ἡγεμόνα, λέγων τῷ Πέτρῳ. ἡγεμὸν ἄρα πᾶς ὁ βόσκων τὰ πρόβατα, καὶ εἰ μόνος ὁ Πέτρος. (4) Τῷ χειροτονίαν τῆς ἡγεμονίας. ἢ αὐ Χαλ. ἐκδ. (5) Ἀπόσπασμα τῆ αὐ τῷ 18. ἐδ. τῆ 3. κεφ. τῆ Δούτερον.

Α τῷ αὐτῷ πνυμάτι τὰ αὐτὰ κατεργάζεσθαι δεῖ. τὸ κηδεμονικὸν δὲ τῆ ἀρχοντος ὡς ἐπὶ προβάτων δηλοῖ. διὸ καὶ ὁ Χριστὸς τῷ Πέτρῳ Φησι, βόσκε τὰ πρόβατά μου. Ἰωάν. 21. 17.

ιη. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, λάβε πρὸς ἑαυτὸν τὸν Ἰησοῦν υἱὸν Ναυῆ, ἀνθρώπον ὃς ἔχει πνεῦμα ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς χεῖράς σου ἐπ' αὐτόν.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε μαρτυρήσας ὁ δεσπότης Θεὸς τῷ Ἰησοῦ, ὅτι ἔχει πνεῦμα Θεοῦ ἐν αὐτῷ, προσέταξε τῷ Μωϋσῇ ἐπιθεῖναι αὐτῷ τὰς χεῖρας; Τῆτο καὶ ἐπὶ τῆ Κορηλίᾳ ἐγένετο. μετὰ γὰρ τὸ λαβεῖν τῷ χάριν τῆ πνυμάτος, τότε τῆ βαπτίσματος ἡζιώθησαν. καὶ μῆτοι καὶ ὁ δεσπότης Χριστὸς πάντα τῆ πνυμάτος τὰ χαρίσματα κατὰ τὸ ἀνθρώπειον πρὸ ὀδίνων δεξάμενος, τῷ Ἰωάννῃ βαπτίσματι προσεληλυθε, καὶ ἐπιθεῖναι αὐτῆ τῇ κεφαλῇ τῷ τῆ θεράποντος προσέταξε χεῖρα καὶ εἰδείξε τὸ πανάγιον πνεῦμα ἐν εἶδει περιεργᾶς ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν. καὶ οἱ Ἀπόστολοι πνεῦμα ἅγιον διὰ τῆ δεσποτικῆ λαβόντες ἐμφυσήματος, ἐδέξαντο τῷ ἔρανόθεν ἐπιφοιτήσασαν χάριν. τῆτο καὶ ἐπὶ Ἰησοῦ τῆ Ναυῆ γεγνήσθαι, εἶχε μὲν γὰρ τῷ χάριν τῆ πνυμάτος· ἵνα δὲ καὶ ὁ λαὸς πισύση θεόθεν αὐτόν τῆς ἡγεμονίας τῷ χάριν (4) δεδέχθαι, ἐπετέθησαν αὐτῷ τῆ νομοθέτῃ αἰ χεῖρες. καὶ τῆτο δέδρακεν ὁ θεὸς Μωϋσῆς ὑπὸ τῆ Θεοῦ προσαχθεῖς. ἐπιθήσεις γὰρ Φησι τὰς χεῖρας σου ἐπ' αὐτόν. ἢ σήσεις ἐναντίον Ἐλεάζαρ τῆ ἱερέως, καὶ ἐτελή αὐτῷ ἐναντίον πάσης τῆς σιναγωγῆς. καὶ δώσεις τῆς δόξης σου ἐπ' αὐτόν, ὅπως εἰσακῶσιν αὐτῆ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

Γ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προάγει τὸν Ἰησοῦν ὁ Θεὸς καὶ ἤδη προηγιασμένον ἐκ τῆς ἀκολουθήσεως Μωϋσεως· τὸ δὲ ἀρχικὸν πνεῦμα διὰ Μωϋσεως μέλλοντα κομίζεσθαι πρὸς τὸ καὶ οἰκείως ἀντ' αὐτῆ κατασῶσαι. ἔτω καὶ οἱ Ἀπόστολοι πνεῦμα ζωοποιὸν ἔχοντες ἀπὸ τῆς ἐμφυσήσεως τῆ Κυρίου, πνεῦμα κομίζονται τὸ ἀρχικὸν, τὸ ἐξ ἔρανῃ καταπεμπόμενον· εἰ πνεῦμα ἐπὶ πνυμάτι ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ, ἀλλ' ἐνεργεῖαν ἕτεραν αὐ τῷ αὐτῷ πνυμάτι, ὡς ὁ Ἀπόστολος διδάσκει. (5)

Δ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Ἔδει γὰρ ἐξ Αἰγύπτῃ Μωϋσῶν τὸν λαὸν ἐξαγαγεῖν, τὸν δὲ Ἰησοῦν εἰς τῷ κληροδοσίαν εἰσαγαγεῖν. καὶ τὸν μὲν Μωϋσῶν, ὡς νόμον, ἀνάπαυλαν λαμβάνειν· Ἰησοῦν δὲ, ὡς λόγον, καὶ τῆ ἐνυποσάτῃ λόγῃ τύπον ἀψυδοῆ, τῷ λαῷ δημηγο-

1. Κορ. 12. 9.

δημηγορεῖν· καὶ τὸν μὲν Μωϋσῶν τὸ μάννα τοῖς πατράσι τροφῶν διδόναι, τὸν δὲ Ἰησοῦν τὸν νέον (1) ἄρτι ἀπαρχῶν τῆς ζωῆς, τύπον τῆς σώματος τῆς Χρ. 58, καθάφησι καὶ ἡ Γραφή, ὅτι τότε ἐπαύσατο τὸ μάννα Κυρίως μετὰ τὸ φαγεῖν σίτον τὸν λαὸν ἀπὸ τῆς γῆς.

1ης. 5. 12.

ιδ. Καὶ εἶπας αὐτὸν ἔναντι Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως, καὶ ἐντελῆ αὐτῷ ἔναντι πάσης συναγωγῆς, καὶ ἔνταλαοι περὶ αὐτῶ ἑναντίον αὐτῶν.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Στήσεις δὲ αὐτὸν, καὶ φησὶν, εἰς αὐτὸν Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως. διὰ τῆς ἱερέως Θεῶ προσάγεται ὁ ἄρχων· καὶ ὅσω μᾶλλον ἐγγίζει Θεῶ, μᾶλλον χρίεται παρά Θεῶ. Καὶ ἔμπροσθεν πάσης συναγωγῆς. Μέσος ἱερέως καὶ λαῶ ὁ ἄρχων ἴσεται, τῆτε πλησιέστερος Θεῶ καὶ τῆ διεσῶτος· ἵνα δι' αὐτῶ τῷ λαῶ χορηγηῖται ἅπερ ὁ ἱερεὺς κομίζει παρά Θεῶ.

κ. Καὶ δώσεις τῆς δόξης σε ἐπ' αὐτὸν, ὅπως ἂν εἰσακίσωσιν αὐτῶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

» ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν Μωϋσεως ἐδοξάσθη τὸ πρόσωπον Ἰησοῦ· ἔχ' ἔως δέ, διὰ καὶ μερικῶς τυχόντι τῆς χάριτος, εἶπε· καὶ δώσεις τῆς δόξης σε ἐπ' αὐτὸν. ἔ γὰρ ἀφίσταται τῶ διδόντος τὸ δίδόμενον. (2)

» ΑΔΗΛΟΥ. Δίδωσι δὲ ἐκ ἐμφυσήσεως, καθάπερ ὁ Χριστός· ὅτι μή ἐστι πηγὴ τῆς πνεύματος. (3)

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Μανθάνομεν δὲ εἰ τεύθειν, ὅπως οἱ παρά τῶν ἀρχιερέων τῶ χειροτονίαν δεχόμενοι, τῆς πνευματικῆς μεταλαγχάνουσι χάριτος. καὶ γὰρ εἰ ταῦτα ὁ δεσπότης ἔφη Θεός· δώσεις τῆς δόξης σε ἐπ' αὐτὸν. θαυμάσαι δὲ ἄξιον τὸν Προφήτην, ὅτι καὶ παῖδας ἔχων καὶ ἀδελφῶν, (4) καὶ ἀδελφῶν, ἔδρα τῶν ἡγεμόνα πρόβάλλετο, ἀλλὰ τὸν Θεὸν ἤρετο,

(1) Τὸν σίτον. ἢ αὐ' Ἐνετ. ἐκδ. ἐν σελ. 345. ἢ καὶ ὀρθότερ.

(2) Τῶ τότε καὶ τὸ ἐπόμενον ὑπόμν. τῶ Εἰρηναιῶ ἐπιγέγραπται παρά τισι χειρογράφοις, ὡς ἰδέν ἐστὶν αὐ σελ. 346. τῶν τῶ Εἰρηναιῶ ἐκδομ. Ἐνετίησι ποιημάτων. τὰ αὐτὰ δὲ τῶ ἐπομένῳ καὶ ὁ Προκόπιος αὐ τῶ τῆς Αὐγ. κἀδ. διαλαμβάνει. ἐπεὶ δ' αὐτὸ σωάφειάντινα τῶ προλαβόντι τῶ Απολιναρίου ἔχει, καὶ ἀνεπιγράφον ἐστὶν ἐν ἑκατέρῳ τῶν ἡμετέρ. κωδικ. τῶ Αθήλω ἐπιγέγραπται.

(3) Πηγῶν τῆς πνεύματος τὸν Χριστὸν φησὶν, ὡς παρ' ἑαυτῶ τὸ πνεῦμα δίδοντας, καὶ ἐκ ἐξ ἄλλῳ καθάπερ ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ ἄλλοι τῶν πνευματοφόρων ἅπαντες, πρὸς τὸ δίδοναι λαμβάνοντα· εἰ αὐτῶ γὰρ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς. (Κολασ. 2. 9.) παραπαίων δ' αὐν ἐστὶ τὸν ὑπόμνηματιζῶν οἴωμος πηγῶν τῆς πνεύματος τὸν Χριστὸν εἰρηκῶν, ὡς τῆς ἀρετῆς καὶ αἰδῆς ἐκπορεύσεως αἰτίου. ἔ γὰρ αὐτῶ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως, ἀλλὰ περὶ τῆς δόσεως ὁ λόγος. εἶτα, εἰ διὰ τῶτο ὁ Χριστὸς πηγὴ τῆς πνεύματος λέγεται, διὰ τὸ παρ' αὐτῶ τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεσθαι· καὶ ἡ ζωὴ ἅρα πάντων τῶν ζώντων τῆ αὐτῆ παρὰ τῆς Θεότητος ἐκπορεύσει ἐκπορεύεται, καθότι πηγὴ ζωῆς ἡ Θεότης λέγεται. ὅτι παρὰ σοί, γὰρ φησι, πηγὴ ζωῆς· (Ψαλ. 35. 9.) καὶ, ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγῶν ὕδατος ζωῆς. (Ἰερ. 2. 13.) ἄλλως τε, διαρρήδιωτε καὶ ἀαργῶς τῶ ἱερῶ Ευαγγελίῳ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παρὰ τῶ πατρὸς ἐκπορεύεσθαι κηρύττοντες, καὶ τῶ ἐν Νικαίᾳ συμβόλῳ, καὶ τῶν λογαίων τῶν θείων πατέρων τὰ αὐτὰ αὐταῖς λέξεσι θεσιζόντων, ἐπιπαλέστατον ἀ τοιαύτη ὑψηλῆ καὶ ἀκατανοήτω ὑπόθεσι, οἷα ἡ τῶ πνεύματος ἐκπορεύσεως, μὴ αὐταῖς λέξεσι καὶ ἐνοίαις ταῖς θεολογικαῖς καὶ πατρικαῖς ἐμμένειν, ἀλλὰ ταῖς ῥήσεσι ἐκβιάζοντας καὶ ταῖς ἐνοίαις καταστρέφοντας, ἔ τὰ ἀσαφῆ διὰ τῶν σαφῶν ἀναπύσσειν, ἀλλὰ τῶμπαλιν διὰ τῶν ἀσαφῶν καὶ τὰ σαφῆ καταμαυρῆν, καὶ ἀλλόκοτα καὶ τερατώδη προτείνειν εἰς ἀναίρεσιν τῆς προφανῆς ἀληθείας, καὶ δογμάτων καινῶν καὶ τύχη παρεπιδύτων σύστασιν, ὧν καὶ ὁ πατὴρ ἀφανῆς καὶ ἀόλητος.

(4) Καὶ ἀδελφῶν καὶ ἀδελφίδων. ἢ αὐ' χαλ. ἐκδ.

(5) Φωτισμῶς. αὐ ταῖς σημειῶσ. εἰς τῶν ἐν Φραν. ἐκδοθεῖσ. Γραφίω.

(6) Ὅρα τὰ ἐν τῶ 875, καὶ 876. σελ. καὶ ταῖς ἐν αὐταῖς σημειῶσ.

Α καὶ τὸν ὑπ' αὐτῶ ψηφιδάτα κεχειροτονήκε.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅπως εἰσακίσωσιν αὐτῶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Ὁ γὰρ μὴ τῶ φύσει ἄρχοντος μεταχῶν, τῶ τῆσι τῶ ἀγῶ πνεύματος, ἔ διώταται ἄρχειν. χωρὶς ἐμὲ φησὶν, ἔ διώταδε ποιῶν ἔδρα. καὶ ὁ Ἀπόστολος, δι' ἔ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολῶν εἰς ὑπακομῶ πίσεως. διὸ σοφοὶ καὶ διωτατοὶ βασιλεῖς ἄρχειν ἐκ ἡδωμένησιν ἀληθῶς· οἱ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων ἐσεσημασμένοι ἤρξαν καὶ κεκρατήκασι κόσμου πάντος, οἱ Ἀπόστολοι.

Β κα. Καὶ ἑναντίον Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως εἶπεται, καὶ ἐπερωτήσασιν αὐτὸν τῶ κρίσιν τῶν δήλων ἑναντίον Κυρίως. ἐπὶ τῶ σώματι αὐτῶ ἐξελεῖσονται, καὶ ἐπὶ τῶ σώματι αὐτῶ εἰσελεύσονται καὶ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὁμοθυμαδόν, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ.

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Καὶ εἰς αὐτὸν Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως εαθήσεται. ἀντὶ τῶ τῶ ἰσῶ ἐκένω χήσει τιμῶ. καὶ διὰ τῶ λογίῳ τῆς κρίσεως, ὁ τοῖς ἐκένω εἶρηνοῖς ἐπέκειντο, τὸ πρακτέον μαθήσεται.

» ΑΔΗΛΟΥ. Δοκεῖ πως ἀσαφῆς εἶναι τῶ ῥητὸν, πλὴν ἔτω νοητέον· ὅτι ὁ μὲν Ἰησοῦς ἴσεται ἀναντὶ τῶ ἱερέως Ἐλεάζαρ· καὶ λοιπὸν ἐρωτήσιν τὸν ἱερέα διὰ τῶν δήλων εἰ ἄρα ὑδοκεῖ ἐν αὐτῶ ὁ Θεός. καὶ ὅτι ὁ ἱερεὺς χρηματιζέσθαι περὶ τῶ τῶ, διαμαρτύρηται τῶ λαῶ, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἡγέμενος, καὶ τῶτον προχειρίζεται ὁ Θεός εἰς ἄρχηγόν, τότε ὁ προβληθεῖς ἄρχων, αὐτὸς προηγῶται τῶ λαῶ ἐν πᾶσι. τὸ δὲ τῶν δήλων οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύσεται. Φωτισμὸν (5) ἐκδοδάσεται. καὶ λέγασθαι τινες, ὅτι ἐν τῶ εἶπεται τῶ ἱερέως ἡ λῆψις. δι' ἔ ἡδωτατο νοήσασιν περὶ ἔ ἐχρηματιζέτο. εἰ δὲ καὶ διὰ τῆς νεφέλης ἐφωτίζετο, ἢ δι' ἑτέρου τινὸς εἶδους.

είδεις, τὸ τί δεῖ εἰπεῖν, σαφές μὲν ἐκ τῶ, πλὴν ἐγίνωσκον. ὁ δὲ λίθος ἔκειτο ἐπάνω τῆ λογίᾳ, ὃς ἐκαλεῖτο δῆλωσις καὶ ἀλήθεια· ὅπερ οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύουσι, Φωτισμὸς καὶ τελειότητος λέγουσιν· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸ δῆλα ἐγίνετο τῷ ἱερεῖ τὰ περὶ ὧν ἠρώτα, ἦτοι διὰ τῶν δῆλων ἐγνώριζεν ὁ Θεὸς τῷ ἱερεῖ τὸ ζητούμενον. ἐπεὶ ἔν ἐν τῷ σῆμα ἔσωθεν ἔχοντες οἱ μαθηταὶ τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἐγίνωσκον

2. Κορ. 5. 7. τί δεῖ ποιεῖν, καθά φησιν ὁ Παῦλος. ἡμεῖς
» ἔ δια εἶδες περιπατοῦμεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐρωτᾷ μὲν Θεὸν διὰ τῆ ἱερέως, καὶ δηλοῦται αὐτῷ τὰ συμφέροντα. κατὰ καιρὸν γὰρ φησι ῥηθήσεται τῷ Ἰσραὴλ ὁ ποιῆσει Κύριος. αὐτὸς δὲ ἐπιτάξει τῷ λαῷ, καὶ τῷ λόγῳ αὐτῆ πᾶς ὁ λαὸς ἀκολουθήσει, καὶ διαβήσεται εἰς

Α τὸν λαὸν ἢ ἐκ τῆ ἱερέως ὠφέλεια διὰ τῆ ἀρχοντος.

ιβ. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς, καθὰ ἐνετάλατο αὐτῷ Κύριος· καὶ λαβὼν τὸν Ἰησοῦν ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον Ἐλεάζαρ τῆ ἱερέως, καὶ ἐναντίον πάγκλησης συναγωγῆς, Καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπ' αὐτὸν, καὶ σωῆσεν αὐτὸν καθάπερ σωέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐδὲν γὰρ ἀνθρώπος παρ' ἑαυτῆ, εἰ μὴ παρὰ Θεῆ φωτίζοιτο καὶ διδάσχοιτο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὡσε μὴ ἐπιλείπειν ἀρχοντα τῷ λαῷ. ὡπερ γὰρ ἀκέφαλον σῶμα, ἴεμα ἐλεεινὸν καὶ αἰσχρὸν, ἔτω λαὸς, ἀνδρ ἡγεμονύοντος.

Κ Ε Φ. Κ Η.

α. **Κ**αὶ ἐλάληλε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Ἐντείλαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, λέγων, τὰ δῶρά μου δόματα μου καρπώματά μου εἰς ὄσμω δωδίας διατηρήσετε προσφέρειν μοι ἐν ταῖς ἑορταῖς μου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐξῆς ἀναλαμβάνει τὴν περὶ τῶν θυσιῶν διάταξιν, τῶν τε καθ' ἡμέραν καὶ τῶν κατὰ τὰς ἑορτάς· διδάσκει (1) γινώσκων σαθῆς ἀξίᾳ τὰ προσάγματα τῆς λατρείας· ἐγχειρίζων δὲ καὶ Ἰησοῦ τῷ νέῳ ἀρχοντι τῆς διαδοχῆς τὴν κατάστασιν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Περὶ τῶν θυσιῶν τῶν καθ' ἡμέραν, καὶ σάββατον, καὶ νημυλίαν ἐπανέλαβεν αὐτίς, καὶ πολλάκις τῆτο ποιεῖ, τὸ τῆς νομοθεσίας σαθδαῖον δαικνὺς καὶ νῦν ὡπερ τὴν διαδοχὴν τῆς λατρείας ἐγχειρίζων τῷ νεοκαταστάτῳ ἀρχοντι.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τῶν θυσιῶν τὴν ἀναφορὰν ταῖς ἑορταῖς ὅτι μάλιςα πρέπαι, τῆτοις ἡμῖν ὁ Θεὸς διᾶχυρίζεται νόμος. καὶ γὰρ οἴμα πάντη τε καὶ πάντως δωδιάζειν ἡμᾶς ἐν αὐταῖς τῷ Θεῷ τῆς ἐν Χριστῷ πολιτείας τῆς τρόπης, οἰονεῖ πως ἐν τάξει ποικίμενης θυμιαμάτων, καὶ δωσμότατον ὀλοκαύτωμα προσφέροντας. ἐαυτῆς τῷ Θεῷ. παρασήσατε γὰρ φησι τὰ σῶματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ὄσμερον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.

γ. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτῆς, ταῦτα τὰ καρπώματα ὅσα προσάξετε Κυρίῳ, ἀμνὸς ἑνιαυσίος ἀμώμης δύο τὴν ἡμέραν εἰς ὀλοκαύτωσιν ἐνδελεχῶς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ τῆς λατρείας ἐνδελεχῆς ἐκ ἐξ τὴν θεοσέβειαν ἀποψυ-

Γ γλιῶν. διὸ καὶ Παῦλος φησι· τῷ πνῦματι ῥωμ. 12. 11. ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλῶντες.

δ. Τὸν ἀμνὸν τὸν ἑνα ποιήσετε τὸ πρῶτῳ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον

ε. ποιήσετε τὸ ἐσπέρας. Καὶ ποιήσεις τὸ δέκατον τῆ οἴφι σεμίδαλιν εἰς θυσίαν ἀναπεποιημένῳ ἐν ἐλαίῳ ἐν τε-

ς. τάρτῳ τῆ ἴν. Ὀλοκαύτωμα ἐνδελεχισμῆ, ἢ γενομένη ἐν τῷ ὄρει Σιζ.

ζ. νᾶ εἰς ὄσμω δωδίας Κυρίῳ. Καὶ σπονδῶ αὐτῆ τὸ τέταρτον τῆ ἴν τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνί. ἐν τῷ ἀγίῳ ποιήσεις

η. σπονδῶ σίκερα Κυρίῳ. Καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ πρὸς ἐσπέραν· κατὰ τὴν θυσίαν αὐτῆ [καὶ κατὰ τὴν σπονδῶ αὐτῆ] ποιήσετε εἰς ὄσμω δωδίας τῷ Κυρίῳ.

Ε

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τὴν τῆ ἐνδελεχισμῆ θυσίαν ἀποπεραίνεσθαι δὲν εὔ μάλα φησιν, ἀνὸς μὲν ἀμνῆ σφαζομένης τὸ πρῶτῳ, ἀνὸς δὲ αὐτὸ πρὸς ἐσπέραν, σωθυμωμικής αὐτοῖς σεμιδάλεως, ἐλαίω τε καὶ οἶνε προσεπενωεγμένῳν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δῆλον ἀντεῦθεν, ὡς διὰ πάσης τῆς ἡμέρας ἀδιαλείπτως ἡμᾶς προσφέρειν τὰς ἀνέσεις καὶ τῷ Θεῷ. (2) τὸ γὰρ πρῶτῳ τε καὶ πρὸς ἐσπέραν καπνίζεσθαι τῆς ἀμνῆς, ὑποτύπωσις ἀν' εἶη τῆ δι' ἡμᾶς ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὄσμω δωδίας ἀναθρῶσκοντος τῷ πατρὶ, [συνανακομίζοντος δ' ὡπερ αὐτῷ καὶ τὴν τῶν εἰς αὐτὸν πισθόσαντων ζωῶν, τὸ ἱλαρὸν ἔχουσιν ὡς ἐν ἐλπίδι βεβαίας δόξης τε καὶ βασιλείας· καὶ πρὸς γε δὴ τῆτω, τὸ κατῶφραίνεσθαι δὲν ταῖς εἰς αἰῶνά τρυφαῖς. σημεῖον δ' ἀν' γνέοιτο τῆς τοιαῆς δε ζωῆς, σεμιδάλις ἐλαιόδοτος καὶ οἶνοβραχίης. θυσία δὴ ἐν σωτηρίῳ

ῥωμ. 12. 1.,
»
»

(1) Ἰσ. ἀναγνωσ. διδάσκων.
(2) Τὰ ἀχρὶ τῆδε ἄλλως ἔχουσιν ἢ τὰ ἐν τῆ 623. σελ. τῆ 2. μέρ τῆ 1. Τόμ.

σωτηρίας τὸ χρῆμα, καθὰ καὶ ἡ τετελεσ-
μένη διὰ Μωυσέως ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.] νομί-
το δ' ἂν καὶ ὁ τῆς ἀνθρωπότητος χρόνος
εἶναι μὲν δυνάμει πρὸ τῆς παραβάσεως τῆς
ἐν Ἀδάμ τοῦτον δὲ γενέσθαι πάλιν τὸν
ἐπ' ἐσχάτοις καὶ ἐν Χριστῷ.

θ. Καὶ τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων
προσάξετε δύο ἀμνὸς ἐνιαυσίους ἀμώ-
μους, καὶ δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀνα-
πεποιημένης εἰς θυσίαν ἐν ἐλαίῳ. (1)

ι. Καὶ σπονδῶν ὀλοκαυτώματος σαβ-
βάτου ἐν τοῖς σαββάτοις, ἐπὶ τῆς
ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, καὶ
τῶν σπονδῶν αὐτῶν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἡ μὲν τῶ ἀνδραγαθίᾳ
θυσία διωκεῖται τῶν ἱερουργιῶν ἔχει, καὶ ἐν
ἡμέρᾳ πάση τελεῖται κατὰ τὸν νόμον· ἡ
δὲ τῶν σαββάτων, ἐν αὐτοῖς τοῖς σάββα-
σιν. ἵνα μὴ τοῖν τε ἀρκῶσαν νομίσωσι τῶν
τῶ ἀνδραγαθίᾳ θυσίαν, καὶ ῥαθυμώτε-
ροι πῶς περὶ τὸ προσάγειν ἐν σαββάτω
γίνονται, προσέειπεν· ἔσω, Φησὶν, ὀλο-
καυτώματα σαββάτου ἐν τοῖς σάββασι.

ια. Καὶ ἐν ταῖς νεμηνίαις προσά-
ξετε ὀλοκαυτώματα Κυρίῳ, μόχθους
ἐκ βοῶν δύο, καὶ κριὸν ἓνα, ἀμνὸς
ἐνιαυσίους ἐπὶ ἀμώμους.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀληθῆς νεμηνία νοοῖτ'
ἂν ὁ νέος αἰὼν ὁ ἐν Χριστῷ, παρωχηκότος
τῶ πρώτου [τῶ] κατὰ τὸν νόμον. εἴη δ'
ἂν καὶ τῶ μετὰ τὸν δε μέλλοντος αἰῶνος,
καὶ ὅσον ἐδέπω παρεσομένους, πλὴν ἀρχὴν
ἔχοντος τῶ ἀνάστασιν τῶ Χριστῷ.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τίς ἐν ἡ πρέπεται
ταῖς νεμηνίαις θυσία, τέττις τῆ ἐν Χρι-
στῷ τε καὶ νοητῆ, καὶ μὴ καὶ ζωῆ τῆ κατ'
αἰῶνα τὸν μέλλοντα; Τὸ ἀπονδύνησκειν Θεῷ,
καὶ ζῶν μὲν ἐκ ἐτι ταῖς ἀμαρτίαις ἐνεχό-
μένους, πολιτείας δὲ τῆς γεωδεύρας ἀπο-
φοιτῶντας εἰς ἅπαν, ἵνα Χριστῷ συζήσωμεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Διὰ τέτων ἀπάντων
ἡμῖν ἡ τῶν ἀγίων πληθὺς καταγράφεται,
ὡς ἐν ἀρετῇ μὲν τῆ ὑπερτάτῃ διαπρέπ-
σα, διὰ γε τῶν μόχθων, (2) καὶ τοῖς ἄλλοις
ζώδεις ἀναλόγως. δύο γε μὴν οἱ μόχοι·
δύο γὰρ οἱ λαοί· καὶ εἰς διὰ μέσους κριός,
διὰ τῶν εἰς ἐνότητα τοῖν δυοῖν ἔνωσιν ἐν
Χριστῷ. ἐπὶ δὲ ἀμνοί. ἐν πληρώματι γὰρ
τελειοτάτῃ τῶν ἀγίων ὁ δῆμος.

ιβ. Τρία δέκατα σεμιδάλεως ἀ-
ναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῶ μόχθῳ τῶ
ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀνα-
πεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῶ κριῷ τῶ

ιγ. ἐνὶ. Δέκατον σεμιδάλεως ἀναπε-
ποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῶ ἀμνῷ τῶ ἐνὶ,
θυσίαν ὀσμὴν δυνάμεις κάρπωμα Κυ-
ρίῳ. Ἡ σπονδὴ αὐτῶν τὸ ἡμισυ τῶ
ἐν ἔσῳ τῶ μόχθῳ τῶ ἐνὶ· καὶ τὸ τρί-
τον τῶ ἐν ἔσῳ τῶ κριῷ τῶ ἐνὶ· καὶ
τὸ τέταρτον τῶ ἐν ἔσῳ τῶ ἀμνῷ τῶ
ἐνὶ οἴνῳ. τῶτο ὀλοκαύτωμα μὴ εἰς
μὴ μὴ εἰς τῶν μὴ τῶ ἐνιαυτῶ.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. [Ἐκαστῶ τῶν ἀμνῶν ἐν
μὲν δέκατον σεμιδάλεως ἡ θυσία. καὶ ἐν
τετάρτῳ τῶ ἐν ἡ σπονδῇ, τέττις ἐλαιόντε
καὶ οἶνος.] ἰσοσάθμως γὰρ τοῖς ἐκαστῶ
πόνοις καὶ μὴ καὶ δυνάμει ταῖς κατ' ἀρε-
τῶν τὸ τῆς ζωῆς μέτρον, τῆς ὡς ἐν δὴ-
κλείᾳ καὶ μακαριότητι Φησὶ, καὶ μὴ καὶ
ἐνότητι παρὰ Θεῷ, καὶ πνευματικῆς δὴ-
φρασίας, ἀπονδύνησκειται παρὰ τῶ τῶ
δικαία κρίνοντος.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημείωσον, ὅτι τὸ ἡμισυ
τῶ ἐν, ἔξ λέγει ξεσῶν εἶναι ὁ ἅγιος Κύ-
ριλλος. (3)

ιε. Καὶ χίμαρον ἓνα ἐξ αἰγῶν πέ-
ρὶ ἀμαρτίας Κυρίῳ, ἐπὶ τῆς ὀλοκαυ-
τώσεως τῆς διαπαντός ποιηθήσεται,
καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Χίμαρος δὲ πάλιν
προσεπάγεται ταῖς θυσίαις, ὑπὲρ ἀμαρ-
τιῶν σφάζομενος, εἰς τύπον Χριστῷ. δεκτὴ
γὰρ ἡμῶν ἡ θυσία καὶ ἀνδάνεσσα τῶ Θεῷ,
διὰ τὸ πάθος τῶ Χριστῷ τὸ σωτήριον.

ις. Καὶ ἐν τῶ μὴ τῶ πρώτῳ τεσ-
σαρεσκαιδεκάτῃ (4) τῶ μὴ τῶ τέττις

ιζ. πάχα Κυρίῳ. Καὶ τῆ πεντεκαιδε-
κάτῃ ἡμέρᾳ τῶ μὴ τῶ τέττις ἑορτῆ.

ιη. ἐπὶ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα. Καὶ ἡ
ἐν ἡμέρᾳ ἡ πρώτη ἐπίκλητος ἀγία ἔσῳ

ιθ. ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρεύτων ἐ ποιήσε-
τε. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα

κάρπωμα Κυρίῳ, μόχθους ἐκ βοῶν
δύο, κριὸν ἓνα, ἐπὶ ἀμνὸς ἐνιαυ-
σίους· ἀμνοί εἰσονται ὑμῖν. Καὶ ἡ

θυσία αὐτῶν σεμιδάλις ἀναπεποιη-
μένη ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῶ μόχθῳ

κβ. τῶ ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα τῶ κριῷ τῶ
ἐνὶ ποιήσετε. Δέκατον δέκατον ποιή-
σεις τῶ ἀμνῷ τῶ ἐνὶ, τοῖς ἐπὶ ἀμ-
νοῖς. Καὶ χίμαρον ἓξ αἰγῶν ἓνα περὶ

κγ. ἀμαρτίας, ἐξιλιάσασθαι περὶ ὑμῶν.
Καὶ πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς δια-
παντός τῆς πρωϊνῆς, ὁ εἰς ὀλοκαυ-
τώματα

(1) Ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν καὶ σπονδῶν. ἀφ' εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ ἐν ἀγ. Κύριλλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 623.
(2) Διὰ γε τῶν μόχθων· ἐνυφιστάμενος δὲ ὡσπερ καὶ ἐν δούλοισι, ὡς ἐν τῶ κριῷ· ἐν δὲ γε τῆ μέσῃ καὶ
χθαρμαλωτέρα πάλιν ἐν τοῖς ἀμνοῖς. δύο γε, κβ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 625.
(3) Ἐν τῶ ἀρετῇ εἰρημ. τόπ. μετὰ τῶτο δὲ καὶ τὰ δε ἐν τῶν κωδίκων κῆται· Περὶ τῶ χίμαρος πολλαίς
εἰρηται, καὶ διὰ τῶτο παρεάθη νῶ.
(4) Τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ. ἀφ' εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ ἐν ἀγ. Κύριλλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 606.

T t t t

τωμα ἐνδελεχισμῶ. Ταῦτα κατὰ Α ταῦτα ποιήσετε τῷ ἡμέραν εἰς τὰς ἐπὶ ἡμέρας, δῶρον κάρπωμα εἰς ὄσμῳ δῶδιος Κυρίῳ, ἐπὶ τῷ ὀλοκαυτώματος τῷ διαπαντός ποιήσεις τῷ σπονδῳ αὐτῷ. Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἐβδόμη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε ἐν αὐτῇ.

κς. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν νέων, ὅταν προσφέρετε θυσίαν νέαν Κυρίῳ τῶν ἐβδομάδων, ἐπίκλητος ἁγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε ἐν αὐτῇ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἡ τῶν ἐβδομάδων ἑορτὴ ἐστὶν ἡ πεντηκοστή. ἐπεὶ μετὰ τὸ πάχα ἀριθμῶντες ἐπὶ ἐβδομάδας, ἕως ἑορτάζουσι καὶ ἄλλως, τῶν ἐπὶ, αὐτὴν ψη-

Φίζονται ἀπὸ τῆς ἡμέρας κατ' ἡμέραν προσκινῶν τὸ δράγμα, μᾶλλον δὲ ἀπὸ τῆς αὐρίου, μετὰ τὸ προσκινῶν.

κς. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα εἰς ὄσμῳ δῶδιος Κυρίῳ, μόχον ἐκ βοῶν δύο, κριὸν ἕνα, ἀμνὸς ἑνιαυσίος ἐπὶ ἀμώμω. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ, τοῖς ἐπὶ ἀμνοῖς. καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα. Περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν· πλὴν τῷ ὀλοκαυτώματος τῷ διαπαντός. καὶ τῷ λα. θυσίαν αὐτῶν ποιήσετέ μοι, Ἄμωμοι ἔσονται ἡμῖν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

Κ Ε Φ. Κ Θ.

α. **Κ**αὶ τῷ μῶ τῷ ἐβδόμῳ, μιᾷ τῷ μῶ, ἐπίκλητος ἁγία ἔσται ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε· ἡμέρα σημασίας ἔσται ὑμῖν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἡμέρα σημασίας. τὸ Σαμαρειτικόν, ἡμέρα ἀκροῦ. σημασίαν δὲ εἰ πολλοῖς τὸν σαλπισμὸν ὑρίσκομεν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δ' ἂν νοοῖτο τῆς ἑορτῆς ἡ δῶαμις, ὑπέφωσεν, εἰπὼν· ἡμέρα σημασίας ἔσται ὑμῖν. σημαίνει [γὰρ] ἡμῖν τῷ ἐχάτω σάλπιγγα, τῷ διὰ τῷ Ἀγγέλου εἰ τῇ κοινῇ ἀνασάσει γενησομεῖν.

β. Καὶ ποιήσετε ὀλοκαυτώματα εἰς ὄσμῳ δῶδιος Κυρίῳ, μόχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνὸς ἑνιαυσίος ἐπὶ ἀμώμω. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ, τοῖς ἐπὶ ἀμνοῖς. Καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν.

ς. Πλὴν τῶν ὀλοκαυτώματων τῆς νεμλίας· καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα τὸ διαπαντός. καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν κατὰ τῷ σύγκρισιν αὐτῶν εἰς ὄσμῳ δῶδιος Κυρίῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καλῶς τῷτο εἰ ταύτη τῇ ἑορτῇ μόνον ἐπεσημῶατο. ἐπεὶ κατ' αὐτῷ τῷ νεομῶα ἡ ἑορτὴ τῶν σαλπίγγων τελεῖται· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων, περιττὸν ἡ τῷτο προτιθέναι, μὴ εἰ νεομῶα γυνομεῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Περὶ γὰρ τῆς τῷ ἐνδελεχισμῷ ὀλοκαυτώσεως κατ' ἑκάστῳ ἑορτῷ εἰκότως ἐπισημαίνεται, ὅσημέραι γυνομεῖται.

ζ. Καὶ τῇ δεκάτῃ τῷ μῶ τῷ ἐπὶ κλητὸς ἁγία ἔσται ὑμῖν. καὶ καθώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προσέταχε δὲ καὶ ἐν τῇ δεκάτῃ τῷ αὐτῷ μῶ, κατ' ἡ νηστεία, τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν τῷ νέκρωσιν, καὶ τῷ ἐκ τῶν ἐπιγείων παθῶν ἀποφοίτησιν ἐφ' ἑαυτῇ καταγράφουσα, τῷ αὐτῷ θυσίαν ἀποπεραίνουσα δεῖν, κατὰ τὸν ἴσον τῇ πρώτῃ τρόπον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ κακῶσαι τὰς ψυχὰς ἐστὶ τὸ νηστεῖν, καὶ ἀσκήσασθαι, καὶ εἰ τι τέτοις ὅμοιον.

η. Καὶ προσοίσετε ὀλοκαυτώματα εἰς ὄσμῳ δῶδιος Κυρίῳ, κάρπωματα Κυρίῳ, μόχον ἐκ βοῶν ἕνα, κριὸν ἕνα, ἀμνὸς ἑνιαυσίος ἐπὶ ἀμώμω. Ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ, εἰς τὸς ἐπὶ ἀμνός.

ια. Καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν, πλὴν τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας τῆς ἐξιλάσεως, καὶ ἡ ὀλοκαύτωσις ἡ διαπαντός. ἡ θυσία αὐτῆς, καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῆς κατὰ τῷ σύγκρισιν εἰς ὄσμῳ δῶδιος κάρπωμα Κυρίῳ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Περὶ ἧς ἐκλήθηται εἰ τῷ ἱερέω κεφαλαίῳ τῷ Λευϊτικῷ· ὅπως καὶ τοῖς δύο τράγοις

τράγοις επιτιθείαι κλήρος κελύβει, κλη-
ρον εἶα τῷ κυρίῳ, καὶ κληρον εἶα τῷ ἀπο-
πομπαίῳ.

ιβ. Καὶ τῇ πεντεκαδεκάτῃ ἡμέ-
ρα τῆ μωὸς τῆ ἑβδόμῃ τέττα ἐπί-
κλητος ἀγία ἐσὶν ὑμῖν· πᾶν ἔργον
λατρευτὸν ἔποιήσετε, καὶ ἑορτάσετε
αὐτῷ ἑορτῶ Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῇ πεντεκαδεκάτῃ
ἡμέρᾳ, τεττέσιν αὖ τῇ σκλωπηγία. τῇ μὲν
γὰρ πρώτη ἡμέρᾳ, δεκατρεῖς τάττα μό-
χος εἰς θυσίαν· τῇ δὲ δευτέρα, δωδεκα.
καὶ ἕτως ὑφειμαίνως μόχον εἶα περὶ (1)
τῆς ὀγδοῆς, ὡς ἐπίχεσιν ὀνομάζει, μὴ ἔχε-
σαν ἐξόδιον, ἀλλὰ [ἀνάπαυσιν] παντελή,
σημαῖον τῆς τελείας καὶ μονίμῃ μελλέσης
ιδρύσεως παρὰ Θεῷ.

ιγ. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώμα-
τα κάρπωμα εἰς ὄσμω δωδίας Κυ-
ρίῳ, τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ μόχος ἐκ
βοῶν τρεῖς καὶ δέκα, κριὸς δύο, ἀμ-
νὸς ἐνιαυσίος δεκατέσσαρας· ἀμῶμοι

ιδ. ἔσονταί. Αἱ θυσίαι αὐτῶν σεμίδα-
λις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ· τρία
δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἐνὶ, τοῖς τρισ-
καίδεκα μόχοις· καὶ δύο δέκατα τῷ

ιε. κριῷ τῷ ἐνὶ, ἐπὶ τῆς δύο κριῶν. Δέ-
κατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἐνὶ, ἐπὶ

ις. τῆς τέσσαρας καὶ δέκα ἀμνῶν. Καὶ
χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρ-
τίας· πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς
διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ
σπονδαὶ αὐτῶν.

ιζ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρα μό-
χος δώδεκα, κριὸς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυ-
σιος τεσσαρεσκαίδεκα ἀμῶμος. Ἡ

ιη. θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς
μόχοις καὶ τοῖς κριῶν καὶ τοῖς ἀμνοῖς
κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγ-
ιν. κρισιν αὐτῶν. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν
ἕνα περὶ ἀμαρτίας· πλὴν τῆς ὀλο-
καυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι
αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

» * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἄνθ' ὅτι δὲ δὴ μό-
χοι μὲν αὖ ἀρχαῖς τρισκαίδεκα, αὖ ὑφέσει
δὲ κατ' ἡμέραν, εἰς ὑποκλεπτομίας, κριοὶ
δὲ δὴ πάλιν δύο, καὶ ἀμνοὶ δεκατέσσαρες,
χίμαρον τοῖς θυμασιν ἐπικλυεγμένους· Ἔσι-
κε τὸ θεῖον ἡμῖν χρησιμώδημα τῷ τε τῶν
ἐξ Ἰσραὴλ αὖ νόμῳ παιδαγωγίαν, καὶ τῶν
διὰ πίσεως εἰσκεκομισμένων εἰς ἀγιασμὸν
ἀνατυπῶν τῷ κλησιν. δηλοῖ δὲ, οἰμαί περ,
τῆς θυσίας τὸ ἀνιγμα, ὅτι δύο μὲν ἦσαν
καιροὶ, κατ' ἕνα αὖ νοοῖντο πεπαιδαγωγῆ-
σαι πρὸς θεογνωσίαν καὶ εἰς νομικῶν πο-
λιτείαν αὖ τῶν Ἰσρααίων ἀγέλας. τίνες δ'

Α ἂν εἴεν οἱ τοιοῖδε καιροὶ, ἢ ἐκεῖνοί περ πάν-
τως, κατ' ὃν ὡς ἔτι περ Μωϋσῆς, Ἰησῆς τε
καὶ Κριτᾶς, καὶ κατ' ὃν οἱ Προφῆται μέ-
χος Ἰωάννης τῆ βαπτισῆ, τῆ καὶ περισ-
σοτερον ἔχοντος κατὰ τὴν τῆ Σωτήρος
Φωνῶν, ἀποστολῆς δηλονότι καὶ λειτουργίας
προφητικῆς. ἀλλ' αὖ καιροῖς τοῖς εὐσὶν
ὑπεμφαίνει τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν γεγενῆ-
σαι τινὰς βίβ μὲν τρίβον ἰόντας τῷ ἐπαι-
νεμῶν αὖ νόμῳ, πλὴν ἕκ αὖ ἴσῳ μέτρῳ,
καὶ εἰς ἅπαν ἐμφανεσάτω διυάμειτε καὶ
Β ὑβεξία πνευματικῆ. οἱ μὲν γὰρ ἦσαν τῆς
ἀνωτάτω τυχόν, ἦς αὖ τύπος ὁ μόχος·
ἕτεροι δὲ αὖ, τῆς ὡς αὖ μεσοτητι νοσημέ-
νης· σημαῖον δ' αὖ γαίνονται περ καὶ τῆ δε,
κριός· καὶ τρίτοι πρὸς τέτοις, τῆς ἐπὶ
βραχὺ μειονεκτικῆς καὶ αὖ ὑφίστασιν
μέτρῳ, κατὰπερ ἀμέλει παρέσαι νοεῖν,
ὡς αὖ μεγέθει σωματικῶ τοῖς ἀμνοῖς. ἢ
Γ γὰρ ἔχι μείων μὲν μόχος κριός, ὑποκάθη-
ται δὲ τῆ κριῶ μέγεθος, ὁ ἀμνός; ἔχεν
τῆς ἐκάστῃ ποσότητος, δηλονότι ὅτι τῆς ἐν
ἐπιεικείᾳ, τύπος αὖ εἶη καὶ μάλα σαφῆς
τὰ ὀνομασμένα τῶν ζώων. ἐπειδὴ δὲ τὸ
πρῶτον αἰ καὶ ἀπόλεκτον, μείον πως ἐν
ἀριθμῷ τῆ δευτέρῃ τε καὶ τρίτῃ· σπάνιον
γὰρ· ταύτητοι τρισκαίδεκα μόχοι. δέκα
δὲ οἱ κριοὶ, καὶ δεκατέσσαρες οἱ ἀμνοὶ. ἐπει-
δὴ δύο τῆς κριῶ εἶναι φασιν, ἐν διπλῶ
τῶν θυμάτων ὁ ἀριθμός. ἀντὶ γὰρ ἀμνῶν
Δ ἐπὶ δέκα, δεκατέσσαρες οἱ μόχοι, δύο γε μὴν
οἱ κριοὶ. ἢ ἕκ εἰκός σεπλῆς τε καὶ ἱερῆς γε-
νέσαι πολλὰς, καὶ κατὰ γε τῷ ἐν νόμῳ
δικαιοσύνῳ ἀρχῶντας τὸ ἀμεμπτον;

» * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἦν ἄρα δικαιοσύνη
κατὰ τὸν νόμον, κατ' ὡς καὶ εἰκός γενέσθαι
δοκιμωτάτης ἐν ὑπακοῇ Θεῷ, καὶ ἔχι δὴ
πάντως τελειῶντος εἰς ἀγιασμὸν τῆ νόμῳ.
ἔχεν τῷ τῆ Ἰσραὴλ κλησιν ὑποσημαίνον-
τες, ὡς ἐν ὑπερτάτοις τε καὶ μέσοις καὶ
Ε τοῖς ἔτι μείοσι μόχοιτε καὶ κριοὶ καὶ μὴ
καὶ αὐτοὶ οἱ ἀμνοὶ κατεδύοντο τῷ Θεῷ.
καὶ ἐν ἐλάττωσιν αἰ τῶν μόχων ὁ ἀριθμός,
ὡς ἐκλεπόντων αἰ τῶν ἐξελεγεμένων, καὶ
τῶν ἐν ὑπεροχαῖς δοκιμωτάτων, τῷ σπα-
νιν αἰ νοσῶντος τῆ κοῦρῆ, καὶ μέχρι τῆς
ἑβδόμης, τεττέσι τῆς τῆ Σωτήρος ἡμῶν
ἐπιδημίας, κατ' ὃν ὁ σαββατισμὸς ἡμῶν
ἐν πνεύματι.

Ζ ι. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ μόχος ἐν-
δεκα, κριὸς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίος
κα. τεσσαρεσκαίδεκα ἀμῶμος. Ἡ θυ-
σία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς
μόχοις καὶ τοῖς κριῶν καὶ τοῖς ἀμνοῖς
κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγ-
ιν. κρισιν αὐτῶν. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν
ἕνα περὶ ἀμαρτίας· πλὴν τῆς ὀλο-
καυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυ-
γιαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. Τῇ
ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ μόχος δέκα, κριὸς
Tt tt 2 δύο,

(1) Μέχρι τῆς ὀγδοῆς. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.

- δύω, ἀμνὸς ἐνιαυσίος τεσσαρεσκαίδε-
 κδ. κα ἀμώμης. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ
 αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις ἢ τοῖς
 κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν
 αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν.
 κε. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρ-
 τίας· πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς
 διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ
 κς. σπονδαὶ αὐτῶν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ
 μόχως ἑνέα, κριοῦς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυ-
 κς. σίος τεσσαρεσκαίδεκα ἀμώμης. Αἱ
 θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν
 τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς
 ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ
 κη. τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. Καὶ χίμαρον
 ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας· πλὴν
 τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός·
 αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐ-
 κς. τῶν. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ μόχως ὀκτώ,
 κριοῦς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίος τεσσα-
 λ. ρεσκαίδεκα ἀμώμης. Αἱ θυσίαι αὐ-
 τῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις
 καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ
 ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρι-
 λα. σιν αὐτῶν. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν
 ἓνα περὶ ἀμαρτίας· πλὴν τῆς ὀλο-
 καυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυ-
 σίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.
 λβ. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ μόχως ἑπτὰ,
 κριοῦς δύο, ἀμνὸς ἐνιαυσίος τεσσα-
 λγ. ρεσκαίδεκα ἀμώμης. Αἱ θυσίαι αὐ-
 τῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις
 καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ
 ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν
 λδ. αὐτῶν. Καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα
 περὶ ἀμαρτίας· πλὴν τῆς ὀλοκαυ-
 τώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐ-
 τῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

λε. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξό-
 διον ἔσται ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν
 ἔ ποιηθήσεται ἐν αὐτῇ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ Σαμαρειτικὸν ἀντὶ τῆ
 " εἰπεῖν ἐξόδιον, Φησὶ. τελείωσις ἐπιχέσεως.
 ὁ δὲ νῦν τῆτο δοκεῖ πως· ὅτι τέλος καὶ
 κατάπαυσις πασῶν τῶν ἐνιαυσιαίων ἐορ-
 τῶν ἐστὶν αὕτη ἡ ἡμέρα. διὸ καὶ ἐξόδιος
 γίνεται ἐορτὴ, ὡσανεὶ ἐξελεῖθσῶν τῶν ἐτη-
 σίων πανηγύρεων, ἔ τῶν κατ' οἶκον. ἐν δὲ

Α ταῖς Βασιλείαις πάλιν κείται, ὅτι ἐποίη-
 " σαν ἐορτὴν ἐξόδιον. (1)

2. Παρ. 7. 9.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Ἀκρίαι τῆ νόμος λέ-
 " γοτος ἀναργῶς, ἐξόδιον ἐστίν.] ἐκβέβηκε
 γὰρ ἢ ὡς ἐν σκιαῖς λατρεία, καὶ ἢ ἐν τύ-
 πῳ παιδῶσις, κατὰ τὴν ὀγδόην, καὶ ἢ
 ἀνεβίω Χριστὸς, καὶ τῆς ἐν πνεύματι περι-
 τομῆς εἰσπέπαικον (2) ὁ καιρὸς.

λς. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώμα-
 Β τα εἰς ὀσμὴν θυωδίας κάρπωμα τῷ
 Κυρίῳ μόχον ἓνα, κριὸν ἓνα, ἀμνὸς
 ἐνιαυσίος ἑπτὰ ἀμώμης.

* * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξεκλείδη μὲν ἡ ἀρ-
 χαία τῶν κεκλημενῶν πληθῶς, ἐγκλημα
 νοσῶσα τὴν ἀπισίαν, ἀντανέφου δὲ ὡπερ
 λαὸς ὁ νέος, καὶ διαπρέπων μὲν ἰσχυρὴ πνεύ-
 ματικῇ· τῆτο γὰρ ὁ μόχος· ὀδοκιμῶν δὲ
 τελείως, ὡς ἐν ἡλικίας πληρώματι· τῆτο
 γὰρ ὁ κριός· τῆς δὲ ἐν Χριστῷ νηπιότητος
 καὶ ἀκακίας τὸ ἐξαίρετον κάλλος· τῆτο
 γὰρ ὁ ἀμνός, εἰ καὶ ἐν πληθύνει νοοῖτο τῇ
 τελειοτάτῃ. τὸ γὰρ εἶναι λέγειν ἑπτὰ τῶν
 ἀμνῶν, τῆτό πε πάντως ὑποδηλοῖ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Εἰς μὲν ἓν ὁ μόχος
 ἀντὶ πολλῶν. καὶ κριός εἰς ἀντὶ τῶν δύο,
 τὴν εἴωσιν διώεται προσημαίνειν ἑκατέρω
 λαῶ, ἐπ' ἐσχάτων γεννησομένῳ, ὡς ὁ Κύ-
 ριος βέλεται.

Δ ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐπὶ ἀντὶ δεκαῖς
 σάρων ἀμνοὶ τὴν ἄφωσιν ἀν σημαίνοισιν τὴν
 ἐν ἑβδόμῳ κατὰ νόμον γεννομένῳ ἔται, ὅτε
 καὶ τελείως προσαχθήσεται Θεῷ τὰ δε-
 λούσαντα τοῖς ἀγίοις ἔθνη, διὰ τῆς τῶν
 ἀμαρτιῶν ἀφέσεως οἰκειόμενα, καὶ ἐκ τῆς
 δελείας εἰς ἐλδοθερίαν ἀγόμενα, ὅτε καὶ
 ὁ δῆλος ἐβδόμῳ ἔται τὴν ἐλδοθερίαν κο-
 μίζεται. (3)

Ε λς. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπον-
 δαὶ αὐτῶν τῷ μόχῳ καὶ τῷ κριῷ καὶ
 τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν,
 λη. κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. Καὶ χί-
 μαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας·
 πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς δια-
 παντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ
 λθ. σπονδαὶ αὐτῶν. Ταῦτα ποιήσετε τῷ
 Κυρίῳ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν, πλὴν
 Ζ τῶν θυγῶν ὑμῶν, ἢ τὰ ἐκείσια ὑμῶν,
 καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν, ἢ τὰς
 θυσίας ὑμῶν, καὶ τὰς σπονδὰς ὑμῶν,
 καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν.

ΚΕΦ.

(1) Ἐν τοῖς ἐκδομο. ἔχ εὐρηται.

(2) Οὕτω μὲν ἐν ἑκατέρω τῶν κωδίκ. καὶ ἐν σελ. 629. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ. προσφύετες. δὲ,
 εἰσπέπαικον.

(3) Τὰ αὐτὰ ἀπαραλλήλως καὶ ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Λύγ. κωδ.

Κ Ε Φ. Λ.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετάλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς τὰς ἀρχοντας τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων, τῆτο τὸ ῥῆμα ὃ σκέταξε Κύριος.

γ. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς ἂν εὐξήται εὐχῶν Κυρίου, ἢ ὁμώσει ὄρκιον, ἢ ὀρίσηται ὀρισμῶν περὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ βεβηλώσῃ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ· πάντα ὅσα ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ποιήσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ ταῦτα τῶν ἐορτῶν καὶ τῶν θυσιῶν ἀναμνήσας, νομοθετεῖ περὶ τῶν ὑπιοχνημάτων τι προσφέρειν τῷ δεωότη Θεῷ. καὶ πρῶτον μὲν διηγόρδουσε πάντα ὑπιοχνημένον ἔργῳ τῷ ὑπόχεσιν ἐμπεδῶν· τῆς δὲ ὑπὸ τῷ τῆ πατρὸς τελείσεως ἐξέσταν ὑπιοχνημένης, τὸν πατέρα βεβαῖν τῷ ὑπόχεσιν. καὶ ἐκείνος, ταύτης ὑπιοχνημένης, ἀνανδύσῃ, μὴ ὑποκάσῃ τῷ ὑποχομένῳ ἐγκληματι· εἰ δὲ ταύτης ἐπαγγελιομένης, ἢ συγκατάσῃται ὁ πατήρ, ἢ σιγήσῃ, τὰ ἐπηγγελμένα πληροῦσαι. τῆτο δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀνδρὸς σιωπημένης νομοθετήθηκε, καὶ τῷ τῆ ἀνδρὸς συγκατάσσειν βεβαῖν ἐκέλευσε τῷ ὑπόχεσιν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ περὶ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, τρεῖσιν ἢ τροφῶν ἀποχρῶν εὐξαιτο, ἢ ἀπόκαρσιν, ἢ πρόβατον, ἢ μόχον.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ἔχει Θεὸς μίμησιν, τῆ λέγοντος· ἢ μὴ βεβηλώσῃ τῷ διαθήκῳ. ἀψυδαῖν ἐν κελδοῖς πρὸς Θεόν, εἴτε λόγος τις ἐπηγγέλατο, εἴτε ὄρκους τῷ ἐπαγγελίαν δεσμύσει περὶ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς.

δ. Ἐὰν δὲ γυνὴ εὐξήται δὺχλῶ Κυρίου, ἢ ὀρίσηται ὀρισμὸν ἐν τῷ οἴκῳ τῆ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς, καὶ ἀκῆσῃ ὁ πατήρ τὰς δὺχὰς αὐτῆς, καὶ τὰς ὀρισμὰς αὐτῆς, ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῆς ὁ πατήρ, καὶ σήσονται πᾶσαι αἱ δὺχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ ὀρισμοὶ ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μενῶσιν αὐτῇ· Ἐὰν δὲ ἀνανδύων ἀνανδύσῃ ὁ πατήρ αὐτῆς, ἢ ἂν ἡμέρα ἀκῆσῃ πᾶσας τὰς δὺχὰς αὐτῆς καὶ τὰς ὀρισμὰς, ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ἢ σήσονται· καὶ Κύριος καθαρῶν αὐτῷ, ὅτι ἀνένδυσεν ὁ πατήρ αὐτῆς.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Παροδείων καὶ γυναικῶν τὸ περὶ τὰς δὺχὰς αὐτοκρατῆς ἀφείλετο, τῶν μὲν τὰς πατέρας κυ-

ρίσας, τῶν δὲ γυναικῶν τὰς ἀνδρας ἀποφύσας, εἰς βεβαίωσιν ὄρκων καὶ λύσιν, τῆς μὲν πατρὸς, τῆς δὲ ἀνδρὸς εἶναι· καὶ μὴ εἰκότως. αἱ μὲν γὰρ διὰ νεότητα, δυνάμιν ὄρκων ἐκ ἴσασιν, ὡς χρῆζεν τῶν ἐπιπρινῶντων· αἱ δὲ πολλάκις ὑπὲρ δύχερας ὀμύσασιν ἢ μὴ τοῖς ἀνδράσι σιωποῖσι. διὰ περ αὐτοῖς ἀνέθηκε τῷ ἐξέσταν τῆ τὰ νομοθετεῖα διαφυλάττειν, ἢ τὲναντίον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Γυναικὸς δὺχλῶ ἐν οἴκῳ πατρὸς γενομένη ἐν νεότητι, συχωρηθεῖσαν μὲν ὑπὸ τῆ πατρὸς παρασιωπήσαντος, ἴσασαι κελδοῖς· μὴ βεβαῖωθεῖσαν δὲ ὑπὸ τῆ πατρὸς, ἐκ ἐπιζητεῖ Θεὸς, ὡς διαμείνῃ καὶ πληροῦσαι ὀφείλσασιν πάντως.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εὐχῶν ἢ δεῖ λαβεῖν τῷ ἐπ' ἀτιμία γονέων ὑπὸ παίδων γενομένη, κατὰ τὰς πονηρὰς διδασκάλους λέγειν παρασκυβάζοντας, Κορβὰν ἂν ἐξ ἐμῶν **Μάρκ. 7. 11.** ὠφελήσῃς, Θεὸς καθόλου τιμῶν πατέρα καὶ μητέρα προσάξαντος. ὃς καὶ ἀκυροῖ γυναικὸς νέας δὺχλῶ, μὴ σιωπῶσαντος τῆ πατρὸς· καὶ πάλιν ὑπ' ἀνδρῶν, μὴ τῆ ἀνδρὸς ἐπινδύσαντος. τὸ γὰρ ψυδαῖν ὑπ' ἐξέσταν ἀνέγκλητον. καὶ μετὰ ταῦτα χηροῦσῃ, Φησὶν, ἢ καὶ χωρισθῇ τῆ ἀνδρὸς. **Δ** βεβαῖωται δὲ διὰ τῆτων τὸ ἐξ ἀρχῆς· ὅτι διὰ τὸν ἀνδρα γέγονε ἡ γυνή, καὶ προσήκόν ἐστιν ὑποτάττειν, καὶ κατὰ Παῦλον **Ἐφεσ. 5. 53.** λέγοντα, ἡ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἀνδρα.

ζ. Ἐὰν δὲ γενομένη γένηται ἀνδρὶ, καὶ δὺχαὶ αὐτῆς ἐπ' αὐτῷ κατὰ τῷ διασολῶ τῶν χελῶν αὐτῆς, ὅσα ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ ἀκῆσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῇ ἢ ἂν ἡμέρα ἀκῆσῃ, καὶ ἔτω σήσονται πᾶσαι αἱ δὺχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ ὀρισμοὶ ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, σήσονται. Ἐὰν δὲ ἀνανδύων ἀνανδύσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἢ ἂν ἡμέρα ἀκῆσῃ, πᾶσαι αἱ δὺχαὶ αὐτῆς, καὶ οἱ ὀρισμοὶ αὐτῆς ἢ ὠρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ἢ μενῶσιν, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἀνένδυσεν ἀπ' αὐτῆς, καὶ Κύριος καθαρῶν αὐτῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀνδρῶν. ἐν γὰρ τῇ βελήσει τῆ ἀνδρὸς τίθεται τῷ πληρωσιν τῆς δὺχῆς, εἰ παρασιωπήσειε κατ' ἰὼ ἡμέραν ἢ κῆσε τῶν τῆς γυναικὸς δὺχῶν· καὶ τὸ ἀκυρον τῆς ἐπαγγελίας, εἰ ἀνανδύσειε. καὶ Κύριος γὰρ Φησὶ καθαρῶν αὐτῷ. ὁ γὰρ ὑπὸ ἐξέσταν μείζονος κωλυόμενος, ἀνέγκλητον ἔχει τῷ ἔλαψιν.

ι. Καὶ δὺχὴ χήρας καὶ ἐμβεβλημένης ὅσα ἂν εὐξήται κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μενῶσιν αὐτῇ.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χίρα μὴ ῥαδίως ὀμνύτωσαν· ἔ γὰρ ἔχουσι τὰς παραιτητάς, ἔτ' ἄνδρας ὧν διεζούχθησαν, ἔτε πατέρας ἀφ' ὧν μετανέστησαν, ὅτε τὴν πρὸς γάμον ἀποικίαν ἐπέβουλον· ἐπειδὴ μόνον τὰς τῶν ὄρκων ἀναγκαῖον, ἐρημιά τῶν κηδομένων βεβαιούσης.

- ια. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τῆς ἀνδρὸς αὐτῆς ἢ δούλη αὐτῆς, ἢ ὁ ὄρισμός κα-
 ιβ. τὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μεθ' ὄρκου, καὶ ἀκίσθη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῷ, (1) καὶ μὴ ἀνανδύσῃ αὐτῆς, καὶ ζήσονται πᾶσαι αἱ δούλαι αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ὄρισμοὶ ἕως ὠρίσαστο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ (2)
 ιγ. ζήσονται κατ' αὐτῆς. Ἐὰν δὲ περιελῶν περιέλῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἢ ἂν ἡμέρα ἀκίσθη, πάντα ὅσα ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς κατὰ τὰς δούλας αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς ὄρισμους τὰς κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ἔ μὲν αὐτῆ· ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περιῆλε, καὶ Κύριος καθαρῶς αὐτῷ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἀνδρὸς, ἢ συγχωρεῖται, ἢ ἀπαιτεῖται. εἰ μὴ παρασιωπήσῃ καὶ μὴ ἀνανδύσῃ, ἰσαμείνης τῆς δούλης καὶ ἀπαιτεμείνης· εἰ δὲ διαλύσῃ ὁ ἀνὴρ τὸ παρέγκλημα κατ' αὐτῆ ἡμέραν ἢ κατ' αὐτῆς, ἀνανδύσῃ τῆς γυναικὸς γνομένης καὶ μετὰ τὸν χωρισμόν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βεβαίωσι τὸ τῆς φύσεως ὁ νόμος, ἐφ' οἷς ἐξ ἀρχῆς ἢ γυνὴ δεδημιούργηται. διὸ καὶ ὑποτάσσεται ἀπαιτεῖ.

ιδ. Πᾶσα δούλη, καὶ πᾶς ὄρκος δεσμὸς κακῶσαι ψυχῷ, ὁ ἀνὴρ αὐ-

τῆς ζήσῃ αὐτῷ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περιελεῖ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ κακῶσαι ψυχῷ, τὸ νησεῦσαι, ἢ ἄλλως ἀσκήσαι. ὅθεν καὶ περὶ τῆς μιλῆς τῆς νησεῖας φησὶν, εἰ αὐτῷ κακώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ἀριθ. 29. 7.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι εἰ ἂν γυνὴ ἢ θυγάτηρ ὑπόχηται ποιῆν ἀόρκως, ἢ ἀνδρὸς ὄρκου, ὃ δοκεῖ εἶναι λατρείας ἔργον· οἷον τὸ ἀπελθεῖν εἰ τῷ δε τῷ ἀγίῳ τόπῳ, ἢ δέναι εἰς ὀβολοῖαν τόδε, ἢ νησεῦσαι· διώκται ὁ ἀνὴρ λύσαι τὰ ἀμαρτήματα αὐτῆ, ὁμοίως καὶ πατὴρ, εἰ μὴ συγχωρήσῃ αὐτῆ ποιῆσαι ὃ ὑπέχετο.

ιε. Ἐὰν δὲ παρασιωπῶν παρασιωπήσῃ αὐτῆ ἡμέραν ἕξ ἡμέρας, καὶ ζήσῃ αὐτῆ πᾶσας τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ τὰς ὄρισμους τὰς ἐπ' αὐτῆς ζήσῃ αὐτῆ, ὅτι ἐσιώπησεν αὐτῆ τῆ ἡμέρα
 ις. ἢ ἤκασεν. Ἐὰν δὲ περιελῶν περιέλῃ αὐτῆ μετὰ τὴν ἡμέραν ἢ ἤκασε, καὶ λήφεται τὴν ἀμαρτίαν αὐτῆ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπίκειται δὲ καὶ τῷ ἀνδρὶ νόμος, ὁμοίως ἀπαιτῶν καὶ τῆτον τὴν πρὸς Θεὸν βεβαιότητα. εἰ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐπιτρέψας, ὑπερον μεταδοῖτο, καὶ ἕτος τρόπον τινὰ παρέβη τὴν πρὸς Θεὸν ἐπαγγελίαν· βεβαιώσας μὲν τὴν δούλην τῆ σιωπῆς, ἀνατρέπων δὲ τῆ παραβάσει τὴν μετάνοιαν, ἢτοι τῆ ἀνανδύσει.

ιζ. Ταῦτα τὰ δικαιώματα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ, ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ ἀναμέσον γυναικὸς αὐτῆ, καὶ ἀναμέσον πατρὸς καὶ θυγατρὸς ἐν νεότητι ἐν οἴκῳ πατρὸς.

Κ Ε Φ. Λ Α.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, Ἐκδί-
 β. και τὴν ἐκδίκησιν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῶν Μαδιανιτῶν, καὶ ἔχατον προσεδήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τελούταιαν ταύτην πρᾶξιν ἐπιτάττει Θεὸς τῷ Μωϋσεῖ. ὄργην γὰρ ἑαυτῆς ἐδησαύρισαν οἱ ἐκ Μαδιάμ. καλὸν δὲ παράγγελμα, μέγα τὶ πρᾶτταν πρὸς τελούτης, ὡπερ ἐφῶδιον πρὸς τὴν ἔξοδον. ἀρέσκων δὲ τῷ Θεῷ ταύτῳ παρῖσησι τὸ παρατάξασθαι λέγειν ἐναντι Κυρίου ἐπὶ Μαδιάμ. κατὰ Θεὸν γὰρ οἱ πρὸς ἐκκοπὴν ἀσεβῶν γινόμενοι πόλεμοι, τῆς γῆς ὄντες καθαρτικοί· καὶ βλασφημῶσιν οἱ τὴν κακίαν ἐνυπόστατον λέγοντες.

γ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν, λέγων, Ἐξοπλίσατε ἕξ

ὑμῶν ἀνδρας, καὶ παρατάξαθε ἐναντι Κυρίου ἐπὶ Μαδιάμ, ἀποδῶναι ἐκδίκησιν Κυρίου τῆ Μαδιάμ.

δ. Χιλίους ἐκ φυλῆς, καὶ χιλίους ἐκ φυλῆς, ἐκ πασῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἀποσείλατε παρατάξασθαι.

ε. Καὶ ἐξηρέθμισαν ἐκ τῶν χιλιάδων Ἰσραὴλ χιλίους ἐκ φυλῆς, δώδεκα χιλιάδες ἐνωπλισμένοι εἰς παρατάξιν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παντὶ μὲν τῷ στρατῷ πολεμεῖν ἐκ ἐδοκίμαζεν, εἰδὼς τὰ ὑπερόρια πλήθη (3) πλείοντα περὶ αὐτοῖς, καὶ ἅμα λυσιτελεῖς ἠγόμενος ἐφεδρείας εἶναι συμμαχῶν, (4) τοῖς προκαμῆσι βοηθός. ἀρῖσίνδω δὲ τὰς ἡβώντας ἐπιλέξας χιλίους ἐκ φυλῆς ἐκάστης, δώδεκα χιλιάδας. τοσαῦτα γὰρ ἦσαν αἱ φυλαί.

ΚΤΡΙΑ.

(1) Αὐτῆ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Τὸ, καὶ, λείπει. αὐτ.

(3) Πλείοντα ὄντα παρ' αὐτῆς. εἰ ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰ σελ. 129. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ. μήτι γε δὲ τὸ περὶ αὐταῖς ποιητικόν, ἀντὶ τῆ περὶ αὐτά.

(4) Συμμαχῶν. αὐτ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐκ πάσης Φυλῆς τὸ ὅτι Α
 μάλισα ἐπίλεκτον καὶ μαχιμώτατον προ-
 σώσει, ἵνα τὸ ἀφ' ἐκείνης ὑδοκιμῶν, αὐ-
 χημα γινῆται τῷ παντός, [καὶ ἡ τῷ μέρεος
 λαμπρότης εἰς ὅλον ἴοι τὸ πλήρωμα.]

5. Καὶ ἀπέσειλεν αὐτὸς Μωϋσῆς
 χιλίους ἐκ Φυλῆς (1) σὺ δυνάμει
 αὐτῶν, καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱὸς
 Ἀαρὼν τῷ ἱερέως· καὶ τὰ σιδή τὰ
 ἅγια, καὶ αἱ σάλπιγγες τῶν σημα-
 σιῶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.

11 ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ σκόβη τὰ ἅγια, τὸ Ἐ-
 φθὸ λέγει μᾶλλον καὶ τὰ ἱερατικά ἀνδύ-
 ματα.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Στρατη-
 γὸν ἐλόμανος τῷ πολέμῳ Φινεὲς, πείραν
 ἤδη δεδωκότα στρατηγικῆς ὑπολμίας, ἐπὶ
 καλοῖς ἱεραίοις ἐξέπεμπε τὸς ὀπλίτας.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡσε μηδὲν ἀπειοικέ-
 ναι πράξεως ἱερατικῆς τὴν πολεμίαν ταύ-
 τῳ. καθαρὸν γὰρ τὸ δίκαιον παρὰ Θεῷ.
 καὶ δὴ καὶ ἅγιον τὸ ὑπὲρ δικαιοσύνης καὶ
 ἀδικίας γινόμενον.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὑποτύπωσις Χριστοῦ
 μὲν, ὁ ἱερεὺς, τετέστιν ὁ Φινεὲς· Ἀγγέ-
 λων δὲ, σκόβη τὰ ἅγια, τῶν δὲ τὸν Θεῖον
 ἡμῖν διακεκραγόντων λόγον, αἱ σάλπιγγες
 τῶν σημασιῶν. ἔτω γὰρ ἀμογητὶ περιε-
 σόμεθα τῶν ἀνδραγαθῶν ἐν Χριστῷ, λέ-
 γοντες τὸ ἐν ψαλμοῖς ἀδόκμον· ἐν σοὶ

Ψαλ. 43. 5. ἔχθρὸς ἡμῶν χερσὶν ἵμῶν,
 ὀνόματί σου ἐξεδυνάσωμεν τὸς ἐπανισταμέ-
 νους ἡμῖν.

ζ. Καὶ παρετάξαντο ἐπὶ Μαδιάμ,
 καθὰ ἐνετέλατο Κύριος Μωϋσῆ· καὶ
 ἀπέκλειαν πᾶν ἀρσενικόν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὸ δὲ τοσαύτῳ ἐρ-
 γάσασθαι φθορὰν ἐκ Θεῖς προσάγματος,
 εἰκότως εἰς ὄργην Θεῷ ἀναφέρουσιν αἱ Θεῖαι
 Τραφαί, πρὸς ἔμφασιν τῆς ὀλοθροδτικῆς
 τῷ κακῷ δικαιοσύνης, οἰκείως ἀπεικαζόμε-
 νης ὄργῃ. ὄργῃ γὰρ τὸ ἀφαιδὲς ἐμφανί-
 ζει· ὅπερ ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ κατὰ τῆς κα-
 κίας ἢ παθητικόν, ὡς ἐπ' ἀνθρώπων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐκ τέττε σιωπίας προ-
 σήκει, μηδὲν πλήθος ἀνθρώπων παρὰ
 Θεῷ λελογισμένον, εἰ κακία παρείη.

η. Καὶ τὸς βασιλεῖς Μαδιάμ ἀ-
 πέκλειαν ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐ-
 τῶν· καὶ τὸν Εὐεῖν, καὶ τὸν Ροβὸμ,
 καὶ τὸν Σαρ, καὶ τὸν Οὐρ, καὶ Ρο-
 βὸκ, πέντε βασιλεῖς Μαδιάμ. καὶ τὸν
 Βαλαάμ υἱὸν Βεὼρ ἀπέκλειαν ἐν ῥομ-
 Φαία σὺν τοῖς τραυματίαις αὐτῶν.

11 ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Καὶ τὸν Βαλαάμ υἱὸν
 Βεὼρ ἀπέκλειαν ἐν ῥομΦαία. Ὁ γὰρ μη-
 κέτι ἐν πνύματι Θεῷ λαλῶν, ἀλλὰ κατέ-

ναντι νόμῳ Θεῷ ἕτερον πορνείας νόμον ἰσά-
 νων, ἔτος ἐκ ἑτιώως Προφήτης, ἀλλ' ὡς
 μάντις λογιώθησεται. μὴ ἐμμένειν γὰρ
 τῇ τῷ Θεῷ ἐπιτολῇ, ἄξιον τῆς αὐτῷ κακο-
 μηχανίας ἀντελάβετο μισθόν.

θ. Καὶ προενόμισαν τὰς γυναῖ-
 κας Μαδιάμ, καὶ τὴν ἀποσιδὼν
 αὐτῶν, καὶ τὰ κλιῶν αὐτῶν, καὶ
 τὴν δυνάμειν αὐτῶν ἐπρονόμισαν,
 1. Καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς ἐν
 ταῖς κατοικίαις αὐτῶν, καὶ τὰς ἐπαύ-
 λαις αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρὶ. Καὶ
 ἔλαβον πᾶσαν τὴν προνομίαν, καὶ
 πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν ἀπὸ ἀνθρώ-
 πῳ ἕως κλιῶν.

ιβ. Καὶ ἤγαγον πρὸς Μωϋσῆ καὶ
 πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ πρὸς
 πάντας τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ τὴν αἰχμα-
 λωσίαν, καὶ τὰ σκῦλα, καὶ τὴν
 προνομίαν εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Ἀ-
 ραβὼθ Μωάβ, ἣ ἔστιν ἐπὶ Ἰορδάνῃ
 κατὰ Ἰεριχώ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παρεκομίζοντο πρὸς
 Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν
 σωμαγωγίαν υἱῶν Ἰσραὴλ τὴν αἰχμαλωσίαν.
 ἱερά γὰρ ὡσερ ἀναθήματα τῷ Χριστῷ τῷ
 πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ ἐκ ἀσυμφανῆ τοῖς
 λαοῖς τὰ τῶν ἀγίων κατορθώματα.

11 γ. Καὶ ἐξῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεά-
 ζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἀρχοντες
 τῆς σωμαγωγῆς εἰς σιβάντησιν αὐ-
 τοῖς ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προηπλώτα τοῖς
 ἀριεῦσιν ὁ Μωϋσῆς· καὶ τῆτο μὲν τιμῆς·
 ἔπετιμα δὲ περὶ τῶν ζωγραφεύτων. εἰδὲς Ἰωβ. 14. 4.
 11 γὰρ καθαρὸς ἀπὸ ῥύπῃ.

ιδ. Καὶ ὠργίσθη Μωϋσῆς ἐπὶ τοῖς
 ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, χιλιάρ-
 χους καὶ ἑκατοντάρχους τοῖς ἐρχομέ-
 νοις ἐκ τῆς παρατάξεως τῷ πολέμῳ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἡ μέμψις ἢ παρὰ Μω-
 σῆος ἢ πρὸς ἅπαντας ἀπλῶς, ἀλλὰ πρὸς
 μόνους ἐπράττετο τὸς τῆς δυνάμεως ἐπι-
 σκόπους, καὶ πρὸς χιλιάρχους καὶ ἑκατον-
 τάρχους.] διωλοῖ γὰρ διωκτικῶς ἐταδῆσοντα. Σοφ. 6. α.
 11 διὸ κατ' αὐτῶν μάλισα τὸ ἀκριβὲς τῷ
 νόμῳ. ὃ γὰρ πολὺ παρέδουτο, Φησί, πολὺ Δεκ. 12. 48.
 11 ζητήσασιν ἀπ' αὐτῷ. Φέρειται τοίνυν ἐπὶ τῷ
 ἐπισκόπῳ καὶ τῶν ταγματῶν προεσηκό-
 τας ἢ κατὰ πάντων αἰτίας. αἱ γὰρ ταῖς
 νῆψει τῶν καθηγεμενίων ὑδοκιμῆ τὸ ὑπὲρ
 11 χεῖρα λαοῖς· πείθεθε τοῖς ἡγεμενίοις. Ἐβρ. 13. 17.

11 ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐκ ἀκαταίτητοι
 μεμενῆκασιν οἱ ἀπόλεκτοι τῶν Φυλῶν, καί-
 τοι

(1) Χιλίους ἐκ Φυλῆς, χιλίους ἐκ Φυλῆς. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. χιλίους ἐξ ἐκείνης Φυλῆς. ἢ ἐν Ὄξον. χί-
 λίους ἐκ Φυλῆς, καὶ χιλίους ἐκ Φυλῆς. ὁ ἐν ἀγ. Κύριλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 130.

τοι τὴν νίκην ἀράμενοι. δι' ἧς σημαίνεται καὶ μάλα σαφῶς, ὡς τὸ εἰσάπαν ἀνώμητον, ἔδ' ἂν αὐτοῖς τοῖς ἀνδριζομένοις ὑπάρξει ποτέ.

ιε. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωϋσῆς, ἵνα τὶ ἐζωγρήσατε πᾶν θῆλυ;

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ἐπετίμα Μωϋσῆς τοῖς νεοκλήσιον, ὡς ἔκατά λόγον τὸν ἀκριβῆ καὶ ἀδιάβλητον παντελῶς τὸ πρᾶγμα σωτηρικόν. ἔλαβον γὰρ, Φησί, ζωγρησάμενοι τὸ ἄρσεν, ἔδ' ἂν αὐτὸ θῆλυ τὸ ἐμπειρογάμον. ἔδει γὰρ τῆς ὅσον ἐδέπω μελλασθῆναι ὑπὲρ αὐτοῖς ἐσεσθαι γῆς ἀποκείρεσθαι τὸ ἄρσεν, ὡς ἦξον μετὰ βραχὺ πρὸς ἡβλυτε καὶ ἀλκίω, καὶ πολέμιον ἐσόμενον τῷ λαῷ, σταναιρεῖσθαι δὲ καὶ τὸ θῆλυ, σκανδάλως παραίτιον γεγονός.

ις. Αὐτοὶ γὰρ ἦσαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα Βαλαὰμ τῷ ἀποσῆσαι καὶ ὑπεριδεῖν τὸ ῥῆμα Κυρίου ἔνεκεν Φογῶρ· καὶ ἐγένετο ἡ πληγὴ ἐν τῇ σωμαγωγῇ Κυρίου.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐ μόνον ὁ Βαλαὰμ γέγονεν αἴτιος ἐκπορευῆσαι τὸν Ἰσραὴλ· διὸ καὶ ἀπέκλειναν αὐτὸν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· ἀλλὰ καὶ ὁ Φογῶρ. ὁ μὲν γὰρ σιβεβλάθυσεν, ὁ δὲ καὶ σιωήρησε τῇ πράξει τῇ ἀτόπῳ, προτρεπόμενος τὰς γυναῖκας Μαδιαμ ἀσελγήσαι μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. διὸ καὶ τὸν Σαρ ἀπέκλειναν, ὅς μὲν ἄρχων Μαδιαμ· ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς σιβεπράξε τῷ ἔργῳ τῷ ἀθέσμῳ, προσησάμενος τῷ ἑαυτῷ θυγατέρα. καὶ γὰρ καταγελαῖν τῶν ἐν ἀξίαις θέλῃσι μᾶλλον οἱ ἀσελγεῖς. καὶ ἠρήσατο βασιλεὺς ὢν, προσῆσαι τῷ ἑαυτῷ θυγατέρα, ἵνα παρολιθίσαντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, προσκρῶσσι Θεῷ. τὸ δὲ Σαμαρειτικόν, σαφέστερον Φησί, λέγον· διὰ λόγῳ Φογῶρ.

ιζ. Καὶ νῦν ἀποκλείνατε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν πάσῃ τῇ ἀπαρτίᾳ, καὶ πᾶσαν γυναῖκα, ἣτις ἐπέγνω κοίτῃ τῷ ἀρσενος ἀποκλείνατε. Καὶ πᾶσαν τῷ ἀπαρτίαν τῶν γυναικῶν, ἣτις ἔκ οἶδε κοίτῃ τῷ ἀρσενος, ζωγρήσατε αὐτάς.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπετίμα δὲ περὶ τῶν ζωγρηθειῶν γυναικῶν· τὰς πολλῶν αἰτίας κακῶν, καὶ τὰς ἐπὶ τιμωρίᾳ κωλύει σῶζεσθαι· ἐξαλείφει δὲ καὶ ὅσον νῆπιον ἄρσεν, ὡς πολέμιον ἐσόμενον ὑπὲρ τῆς τῶν γονέων ἀναιρέσεως. ἐξαλείφει δὲ καὶ τὰς γυναῖκας, διὰ τὴν ἀσεβῆ πορνείαν· τὰς δὲ ἀπίστευτος ἔσας, ἀπολείπεσθαι κελύβει, ὡς ἀναιτίες τῆ κακῆ ταύτας περιποιῶν, δελεῖας ἔργον πληρῶν διωαμνίας, ὡς εἶναι τῆτο κέρδος τοῖς πολεμισαῖς, καὶ τῇ λοιπῇ σωμαγωγῇ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τῶν Μαδιανιτῶν τὰς ἀνδρὶ σινημνίας ὁ νομοθέτης

Α,, ἀναιρεθῆναι προσέταξεν; Ὡς πεπαιδευμένης τῆς ἀσεβείας τὰ δόγματα, καὶ διαφθεῖρειν τὴν ἐξανδραποδίσαντας διωαμνίας.

ιδ. Καὶ ὑμεῖς παρεμβαλάτε ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἐπὶ τὴν ἡμέραν. πᾶς ὁ ἀνελὼν καὶ ὁ ἀπλόμενος τῆ τετραμένον ἀγνισθῆσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ὑμεῖς καὶ ἡ αἰχμαλωσία ὑμῶν.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Προσάττει τὴν μὲν ἔξω τῆ στρατοπέδου καταμένειν τινὰς ἡμέρας· τῷ δὲ μεγάλῳ ἱερεὶ καθάραι τῆ φόνος τὴν ἀπὸ τῆς παρατάξεως ἦκοντας τῶν συμμάχων. καὶ γὰρ εἰ νόμιμοι αἱ κατ' ἐχθρῶν σφαγαί, ἀλλ' ὅγε κλείνων ἀνδρῶν, εἰ καὶ δικαίως, καὶ ἀμυνόμενος, καὶ βιασθεῖς, ὑπαίτιος εἶναι δοκεῖ, διὰ τὴν ἀνωτάτω καὶ κοινῶν συγγένειαν. ἔλαβον καθαρῶν ἐδέσθη τοῖς κλίμασι πρὸς ἀπαλλαγῆναι τῆ νομιματίας ἄγας γενήσθαι.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Τῆς μὲν ἡμέρας τῆς τρίτης, ἢ τὸν τρίτον ἡμῖν σημαίνουσης καιρὸν, κατ' ὃν ἡ διὰ Χριστοῦ γέγονε καθαρῶν μετὰ χρόνον τὸν μετὰ Μωσέα, καὶ κατ' ὃν ὁ τῶν ἀγίων Προφητῶν ἀνεδείχθη χορὸς· ἦτοι τὸν τῆς ἀναστάσεως, κατ' ὃν ἀνεβίω Χριστὸς, προσηλώσας τῷ τιμῷ σαυρῶ τὸ κατ' ἡμῶν χειρόγραφον, καὶ λυτικὸν ἀμαρτίας τὸ δι' ἡμᾶς ὑπομείνας πάθος. τῆς γε μὲν ἐβδόμης τὸν ἐπὶ τῇ σωματελείᾳ τῆ παρόντος αἰῶνος καιρὸν ἀναπειθήσεως νοεῖν, κατ' ὃν ὀλοτρόπως τὸ τῆς ἀμαρτίας ἄχθος ἀποσεισάμενοι, καὶ εἰς λῆξιν ἰόντες ἀγιασμῶ, σιωεσόμεθα τῷ Χριστῷ, καθάρων καὶ ἡγνισμῶν, καὶ ἐν μακαριότητι τῇ κατὰ Χριστὸν τρίβοντες ζῶντες.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, διὰ Χριστὸν τὸν τριήμερον ἀναστάντα· τῇ ἐβδόμῃ, διὰ τὸ τέλος τῆ κόσμου, ἐβδομαία χιλιάδι συμπληρωμένων· ἐν ἣ καθαρότης εἰσάγεται διὰ Χριστοῦ, ἀνατελέσεως δικαιοσύνης ἐν ἡμέραις αὐτῆ.

ιη. Καὶ πᾶν περίβλημα καὶ πᾶν σκεῦος δερμάτινον, καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγίας, καὶ πᾶν σκεῦος ξύλινον ἀφαινεῖτε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐκ περισίας τὸ καθαρὸν εἰσάγων, ὡς μηδαμῶς ἐν μολυσμὸς ἐν ἀνθρώποις.

ια. Καὶ εἶπεν Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὴν ἀνδρῶν τῆς διωαμνίας τὴν ἀρχομένους ἐν τῆς παρατάξεως τῆ πολέμου, τῆτο τὸ δικαίωμα τῆ νόμου ὁ σιωέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σκεδῶν ἐκ περισίας εἰσήγαγε καθάρων διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος. τῆτο γὰρ τῷ λόγῳ Μωϋσεως Ἐλεάζαρ προσέθηκε κατὰ τὸ σιωπῶμενον μαθῶν

μαθῶν ἐκ Θεῶ. ὡς καὶ Μωϋσῆς τοῖς περὶ τῆ πάρα προσέειπε τὸ τῆ ὑσώπῃ, καὶ τὸ μὴ ἐξιστάει τὴν ἴδραν ἕως πρῶτῃ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ἐπιλήρησον, ὅτι Μωσῆς μὲν πρότερος τοῖς νενικηκόσι τὸν τῆ διασμήχεσθαι κατεδήλα καιρὸν, ἐκ ἔτι δὲ καὶ τὸν τρόπον· προανακηρύττει γὰρ ὁ νόμος τῆς διὰ Χριστὸν καθάρσεως τὸν καιρὸν· δεύτερος δὲ καὶ μετὰ Μωσέα προσεφώνηκεν ὁ ἱερεὺς, τῆ ἐξιν ὁ Ἐλεάζαρ. διατάττει μὲν γὰρ μετὰ Μωσέα Χριστὸς, καὶ τὸν καιρὸν μὲν ἐκ ἔτι τῆ καθαρισμῆ τοῖς ἀνδριζόμενοις καταδηλοῖ· αὐτὸς γὰρ ἡ ὁ καιρὸς· τὸν δὲ τρόπον εἰσηγεῖται. καὶ αὐτὸς πῶς ἤδη λοιπὸν ἐν ὄψει τίθησι τὸ μυστήριον, τὸν ἀκριβῆ τῆ νόμος διερωμυθῶν σκοπὸν.

κβ. Πλὴν τῆ χρυσίῃ καὶ τῆ ἀργυρίῃ καὶ χαλκῆ καὶ σιδήρῃ καὶ μόλυβδῃ καὶ κασιτέρῃ· Πᾶν πρᾶγμα ὃ διελύσεται ἐν πυρὶ, καὶ καθαρῶν ἴσεται, ἀλλ' ἢ τῷ ὕδατι τῆ ἀγνισμῆ ἀγνισθήσεται· καὶ πάντα ὅσα μὴ διαπορεύονται διὰ πυρὸς, διελύσεται δι' ὕδατος.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Προσέταχεν ὅσα μὲν ἡ ἐν τοῖς σκῦβῃ τὴν πυρὸς ἀκμῶ δῆκειν οἶά τε, παρενεχθῶν διὰ πυρὸς, τὰ δὲ ὅσα μὲν ὑδάτιναι ἐκ ἔχοντα φυσικῶ, σαθρὰ δὲ καὶ ἐτοιμότερα πῶς εἰς τὸ παθεῖν διώκαται τὸν εἰς ἅπαν ἀφανισμόν, ἐδήτῃ δὲ λέγων καὶ τὸ ἐκ δερμάτων καὶ ξύλων, δι' ὕδατος φέρεσθαι· ὡς ἐν σκῦβῃ ἡμᾶς χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς καὶ ἐν τοῖς ἑτέροις αἰνιγματωδῶς ὑποφαίνων, οἷς ἢ διὰ Χριστὸν γέγονε καθαρῆς ὡς ἐν πυρὶ τε καὶ ὕδατι. βεβαπισμεθα γὰρ ἐν πνύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ. ἐκέν τὸ δοκιμάζεσθαι διὰ πυρὸς τε καὶ ὕδατος τὰ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας σωηλεγεμένα, τὴν ἡμῶν ἀρτίως ὑποδηλοῖ καθαρῆς, ἕς ὄντας ποτὲ πλετον ὡσπερ τινὰ διαβολικὸν, ἑαυτῷ περιεποιήσατο Χριστὸς, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τῆ ἰχυρῆ, καὶ τὰ σκῦβῃ αὐτῆ διαρπάσας, καὶ δῆσας τὸν ἰχυρόν.

Ματθ. 3. 11.

Ματθ. 22. 29.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Τὸ ἐκάστῃ τῶν νενικηκότων σκεῦος, εἴτε χρυσοῦν εἴη τυχόν, εἴτε ἀργυροῦν, εἴτε καὶ ἐκ χαλκῆ, καὶ ἐξ ἑτέρας ὕλης πεπονημένον, διὰ πυρὸς ἰέναι] ὡς γὰρ ὁ μακάριος [γράφει] Παῦλος, ἐκάστῃ τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει.

1. Κορ. 3. 13.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Προσέταχε δὲ καὶ δι' ὕδατος ἔρχεσθαι τινὰ. δοκιμάζεσθαι γὰρ ἐκ ἑτέρως ὁ τῆς ψαλμωδίας ἡμῶν ὑπαντίτεται λόγος τῆς τῶν ἁγίων ψυχῆς, πλὴν ὅτι κατὰ τοιαύτας δέτινας τρόπους. καὶ γὰρ ὁ Δαβὶδ ἔψαλλεν· ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ἐπίρρωσας ἡμᾶς ὡς πυρῆται τὸ ἀρ-

Ψαλ. 65. 10. 12.

Α,, γύριον. δῆλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχῶν.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Τῆ ἐξιν τὰ διαπορεύόμενα διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος ἀγνισθήσεται. ἂ δὲ τῷ πυρὶ προσομιλῶντα φθίρεται, ἀρκεθήσεται τῷ τῆ ὕδατος ἀγνισμῶ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Σύμβολον τῶν διὰ πυρὸς διερχομένων, ὡς ὁ Παῦλος ἔφη· σωθήσεται, ὡς διὰ πυρὸς δέ. 1. Κορ. 3. 15.

Β καδ. Καὶ πλυνῶτε τὰ ἱμάτια τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη, καὶ καθαρῶν ἴσεται· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεσθε εἰς τὴν παρεμβολῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρῶτον περὶ τῆ καθαρισμῆ διατάττει, καὶ τότε περὶ τῆ μερισμῆ. εἰ γὰρ καὶ δικαίας εἰργάσαντο σφαγῆς. αὐτῆ γε ἢ τῶν ὁμογενῶν ἀναίρεσις δάται καθαρῆς, ὅτι μὴ ἐκ Θεῶ τὸ φθίρεσθαι τῆς ἀνθρώπων ἤρξατο, ἕς ἐπὶ ζωῆ ἐπλασε. (1)

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Εἰσελεύσεσθαι τότε μόλις εἰς τὴν παρεμβολῶν τῆς νενικηκότας ὁ Ἐλεάζαρ φησιν, ὅταν ἀποπλυνεῖαν τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη τὰ ἱμάτια, καὶ ἔτωσ ἔσεσθαι καθαρῆς. ἢ γὰρ τελεία καθαρῆς, ἢ ῥύπῃ παντὸς ἀπόθεσις ἐκ ἑκάστοις ἔσῃ τῆς σωτελείας καιροῖς, ἀνασχεμῆς εἰς ἅπαν τῆς ἀμαρτίας, καὶ εἰς τὸ ἀνωθείτε καὶ πρεσβύτατον κάλλος τῆς ἀνθρώπων φύσεως ἀναφερομῆς.

κε. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Λάβε τὸ κεφάλαιον τῶν σκῦλων τῆς αἰχμαλωσίας ἀπὸ ἀνθρώπων ἕως κλιῶν σὺ καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῆς σωμαγωγῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Λάβε τὸ κεφάλαιον. τὸ Σαμαρειτικὸν, λάβε τὸ τέλος, ἔχει.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τύπος ἂν εἶεν Μωσῆς τε καὶ Ἐλεάζαρ τῆ μόνῃ ἀρχιερέως καὶ νομοθέτῃ Χριστῆ, διανέμοντος τῷ λαῶ τὰ σκῦλα, συμπαρασηκῶν ἁγίων Ἀγγέλων, ὧν καὶ τύπος οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῆς σωμαγωγῆς.

κς. Καὶ διελῆτε τὰ σκῦλα ἀναμέσον τῶν πολεμιστῶν τῶν ἐκπεπορευμένων εἰς παράταξιν, καὶ ἀναμέσον πάσης σωμαγωγῆς. Καὶ ἀφελῆτε τὸ τέλος Κυρίῳ παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῶν πολεμιστῶν τῶν ἐκπεπορευμένων εἰς τὴν παράταξιν, μίαν ψυχῶν ἀπὸ πεντακοσίων, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν κλιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων. καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσεως αὐτῶν λήψεσθε. Καὶ δώσεις Ἐλεάζαρ τὰ

κζ. τῶν λήψεσθε. Καὶ δώσεις Ἐλεάζαρ τὰ

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πῶς καὶ ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. V V V V

καὶ οἱ ἀριθμῶ πλείονι τὰ προσκομιζόμενα ὑπὲρ αὐτῶν, ἀναλόγως τοῖς ἐκάσθ' ἑκάστῃ πλάσμασι τὰ ὑπὲρ αὐτῶν προσφέρεται.

λα. Καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καθὰ συνέταξε.
 λβ. Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Καὶ ἐγενήθη τὸ πλεόνασμα τῆς προνομῆς ὃ ἐπρονόμισαν οἱ ἄνδρες οἱ πολεμιστὰ ἀπὸ τῶν προβάτων, ἑξακόσια χιλιάδες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακίχλιοι.
 λγ. Καὶ βόων, δύο καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες.
 λδ. Καὶ ὄνων, μία καὶ ἐξήκοντα χιλιάδες.

λε. Καὶ ψυχὰν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν γυναικῶν αἱ ἔτι ἐγνώσαν κοίτῳ ἀνδρῶς, πᾶσαν ψυχὰν, δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀνθρώπος νῦν, τὰς γυναικῶν λέγει. ἔδεν γὰρ ἀρσενικὸν ὑπελείφθη.

λς. Καὶ ἐγενήθη τὸ ἡμισόμα ἡ μερὶς τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὸν πόλεμον ἐκ τῶ ἀριθμοῦ τῶν προβάτων, τριακόσια χιλιάδες (1) καὶ ἐπτάκισ χίλια καὶ πεντακόσια. (2) Καὶ ἐγενήθη τὸ τέλος Κυρίῳ ἀπὸ τῶν προβάτων, ἑξακόσια ἑβδομήκοντα πέντε.
 λη. Καὶ βόες, ἑξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες, καὶ τὸ τέλος Κυρίῳ, δύο καὶ ἑβδομήκοντα.
 λθ. Καὶ ὄνοι, τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι, καὶ τὸ τέλος Κυρίῳ, μία (3) καὶ ἐξήκοντα.
 μ. Καὶ ψυχὰν ἀνθρώπων, ἑκαταίδεκα χιλιάδες, καὶ τὸ τέλος αὐτῶν Κυρίῳ, δύο καὶ τριάκοντα ψυχὰν.
 μα. Καὶ ἔδωκε Μωϋσῆς τὸ τέλος Κυρίῳ τὸ ἀφαίρεμα τῶ Θεῷ Ἐλεάζαρ τῷ ἱερεῖ, καθὰπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

μβ. Ἀπὸ τῶ ἡμισόματος τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ἔς διείλε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τελείων ἑξ αὐτῶ τῶ ἡμισόματος τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, ἔς διείλε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ λοιπῶ Ἰσραὴλ ὡς ἂν ἐποιεῖς ἀπὸ τῶ ἡμισόματος, ὃ συνέσθησε Μωϋσῆς ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, διελὼν αὐτῶ τῶν ἄλλων τῶν μὴ ἐκπορευομένων εἰς τὸν πόλεμον.

μγ. Καὶ ἐγένετο τὸ ἡμισόμα τὸ τῆς σιναγωγῆς ἀπὸ τῶν προβάτων,

Α τριακόσια χιλιάδες (4) καὶ ἐπτάκισ χίλια καὶ πεντακόσια. Καὶ βόες, ἑξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες. Ὀνοι, τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. Καὶ ψυχὰν ἀνθρώπων, ἑξ καὶ δεκά χιλιάδες.

μδ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς ἀπὸ τῶ ἡμισόματος τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ ἐν ἀπὸ τῶν πενήκοντα, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀπὸ τῶν ἡλιωτῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς Λεβίταις τοῖς φυλάσσοις τὰς φυλακὰς τῆς σιναγωγῆς Κυρίῳ, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ αὐτὰ ἄλλοι πάλιν τὸ ἐν ἀπὸ τῶν πενήκοντα, κατὰ τὸν τύπον, ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν νοητέον. ὡπερ γὰρ ἐκεῖ εἶπε, μίαν ψυχὴν ἀπὸ πεντακόσιων, καὶ ἀπὸ ἐκάστης χιλιάδος ἔλαβε μίαν ψυχὴν ἐκ πάσης τῆς προνομῆς, ὡς δηλοῖ σαφῶς ὃ τῆς ψήφου συλλογισμὸς. ἔτω καὶ αὐτὰ ἄλλα, εἰπὼν ἕνα ἀπὸ τῶν πενήκοντα, ἑξ ἐκάστης ἑκατοντάδος ὡ βέλεται λαμβάνεσθαι, τῆς πάσης προνομῆς ἀμὰ σκοπεμένης.

μη. Καὶ προσῆλθον πρὸς Μωϋσῆ πάντες οἱ καθεσσεμένοι εἰς τὰς χιλιαρχίας τῆς δωιάμεως, χιλιαρχοὶ καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ εἶπαν πρὸς Μωϋσῆ, Οἱ παῖδες σε εἰλήφασι τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν παρ' ἡμῶν, καὶ εἰ διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν ἔδεν εἰς.

ν. Καὶ προσεννώσαμεν τὸ δῶρον Κυρίῳ, ἀνὴρ ὃ εὖρε σκεῦος χρυσοῦν καὶ χλιδῶνα καὶ ψέλλιον καὶ δακτύλιον καὶ περιδέξιον καὶ ἐμπλοκίον, ἑξίλασασθαι περὶ ἡμῶν ἐναντι Κυρίῳ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χιλιαρχοὶ δὲ καὶ ἑκατόνταρχοι καὶ ὁ ἄλλος ὁμιλος λοχαγῶν καὶ ταξιαρχῶν, ὑπὲρ τε τῆς αὐτῶν σωτηρίας καὶ τῶν στρατόδουσαμένων, καὶ τῆς παντὸς λόγου κρατῆρος νίκης, ἔδελοντὰ κομίζεσθαι ἐξαιρέτως ἀπαρχὰς κόσμον τε χρυσοῦν ὅσον ἕκαστος ἐκ τῆς λείας ἀνεῦρε, καὶ σκεῦη πολυτελέστατα, ὧν πάλιν ὑλὴ χρυσοῦς ἔστι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐθελῶσιον ποιῶνται προσκομιδῶν τὰ οἱ καμιλλοὶς ἐξαιρέτως, καὶ νικῶσι ταῖς φιλοτιμίαις τῶ νόμου τὸν ὅρον οἱ τῶν ἀπολέκτων ἡγεμόνοι.

να. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρ' αὐτῶν πάν σκεῦος εἰργασμένον.

V V V V 2

ΠΡΟΚΟ-

(1) Τριακόσια καὶ τριάκοντα χιλιάδες. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. τριακόσια χιλιάδες καὶ τριάκοντα χιλιάδες. ἢ τῶ Ἄλδ.

(2) Καὶ ἐπτάκισ χίλια. ὁ Ἀλεξάν. καθ.

(3) Εἰς καὶ ἐξήκοντα. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.

(4) Τριακόσια καὶ τριάκοντα. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. τριακόσια χιλιάδες καὶ τριάκοντα χιλιάδες. ἢ τῶ Ἄλδ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῷ χρυσῷ, ἢ μὲν ὕλη κοσμική, ἢ δὲ χρῆσις πνευματικῆ κα-
τάπερ καὶ τῶν δώρων, ὕλικός μὲν ὁ χρυ-
σός, τὸ δὲ ἐν αὐτοῖς εἶδος ἀπὸ τῆς τέχνης
ἐκ ὕλικόν, ἀλλὰ νῦν καρπός.

β. Καὶ ἐγένετο πᾶν τὸ χρυσίον
τὸ ἀφαίρεμα ὃ ἀφῆλον Κυρίῳ, ἐξ
καὶ δέκα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ
πεντήκοντα σίκλοι παρὰ τῶν χιλιάρ-
χων καὶ παρὰ ἑκατοντάρχων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπογράφεται τὰ
δῶρα. δι' ὧν γὰρ καρποφορῶμεν εἰς ἀρε-
τῷ, διὰ τῶν μνημονοδόμητα παρὰ Θεῷ.
ἐδὲ γὰρ ἄλλως τίμιον τὸ Φυτόν, εἰ μὴ διὰ
τῷ καρπῷ. τοιοῦτος ὁ τῶν Ἀποστόλων καρ-
πός, ὡς πρὸς Φησί· ἵνα γένηται ἡ προσφο-
ρὰ τῶν ἐθνῶν ὑπὸ πρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
πνεύματι ἀγίῳ.

γ. Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ πολεμιστοὶ
ἐπρονόμησαν ἕκαστος ἑαυτῷ.

ΔΗΛΟΥ. Ἐπρονόμησαν, ἀντὶ τῷ,
ἕκαστος ὃ ἤρπασεν, ἐκλήσατο, ἐκ ἐκοινο-
ποίησε.

δ. Καὶ ἔλαβε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεά-
ζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρὰ τῶν
χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρ-

χων, καὶ εἰσώλεγκεν αὐτὰ εἰς τὴν σκη-
νὴν τῷ μαρτυρίῳ, μνημόσμων τῶν
ἠῶν Ἰσραὴλ ἐναντι Κυρίου.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μωσῆς λα-
βὼν, καὶ τὴν ὑπέβησαν τῶν Φερόντων ἀγά-
μενος, ἀνατίθησιν ἐν τῇ καθιερωμένῃ σκη-
νῇ, τῆς δωχαριστίας τῶν ἀνδρῶν ὑπόμνημα.
παγκάλῃ δὲ ἡ διανομὴ τῶν ἀπαρχῶν. τὰς
μὲν τῶν μὴ πεπολεμηκότων, ἡμίσειαν ἀρε-
τῆς τῷ χωρὶς ἔργων προθυμίαν αὐτὸ μόνον
ἐπιδείξαμεν, τοῖς νεωκόροις ἀπείει-
με· τὰς δὲ τῶν ἀγωνισαμένων, οἱ σώμασι
καὶ ψυχαῖς ἐκινδύνωσαν, ὀλοκλήρον ἀν-
δραγαδίαν παραχόμενοι, τῷ προεσηκότι
τῶν νεωκόρων ἱερεὶ τῷ μεγάλῳ· τὰς δὲ
τῶν ταξιαρχῶν, ἀτέληγεμονικὰς, τῷ συμ-
πάντων μεγάλῳ ἡγεμόνι Θεῷ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Λαβόντες Μωσῆς τε
καὶ Ἀαρὼν, εἰσκεκομίσασιν μὲν εἰς τὴν ἀγίαν
σκηνὴν, ἀπόδετα δὲ ποιῶντες, μνημόσυ-
νον ἐναντι Κυρίου. οἱ γὰρ τοὶ λαῶν ἡγέ-
μοιοι, καὶ εἰς ἀρχοντας τετάγμενοι, λαμ-
προὶ καὶ ὑπερπεπέροις ἀναθήμασι τιμῶσι
Θεόν, κόσμον ὡς περὶ τινὰ προσάγοντες καὶ
ἀνατιθέοντες Θεῷ τὸ πολυαίδες ἐν ἀρετῇ,
καὶ οἶονε καὶ αὐτὸ τῷ νόμῳ τὸ μέτρον ὑπερ-
θεόντες, ὑδοκιμῶσι λαμπρότερον.

Κ Ε Φ. Λ Β.

α. **Κ**αὶ ἠλὴν ἡ πλῆθος τοῖς
ἠοῖς Ρεβὶμ καὶ τοῖς ἠοῖς
Γὰδ, πλῆθος πολὺ σφό-
δρα. καὶ εἶδον τὴν χώραν Ἰαζήρ, καὶ
τὴν χώραν Γαλαὰδ· καὶ ἡ ὁ τόπος,
τόπος ἠλῶσι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν αἴτιαν προ-
λέγει, δι' ἣν τῆς ἔξω τῷ Ἰορδάνῳ γῆς ἐπε-
θύμησαν· ἐκ ὧς ἀπολιπεῖν προηρημένοι
τὰς ἄλλας φυλάς. ὁ δὲ Μωϋσῆς ἀνθρω-
πίνως αὐτῶν ἠγνόησε τὴν διάνοιαν. ἔ γὰρ
πάντα Προφῆταις ἀποκαλύπτεται· ἀλλ'
ἀγνοοῦσιν ἐὰν ὅτε πρὸς τὸ συμφέρον. ὅθεν
αὐτοῖς ἐπετίμησιν ἀρχικῶς, καὶ τῶν περὶ
ἀπειθήσαντων πρὸς τὸ μὴ εἰσελθεῖν εἰς
τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὑπέμνησιν, οἷα
πεπόνθησιν. τὸ δὲ ἀκριβὲς μαθῶν, σωε-
χώρησιν ἐπὶ σωθήκαις τῷ συμμαχήσαι
τοῖς ἄλλοις. ὃ καὶ δείκνυσιν, ὡς πρὸς τὸ
συμφέρον ἠγνόησε.

β. Καὶ προσελθόντες οἱ ἠοὶ Ρε-
βὶμ καὶ οἱ ἠοὶ Γὰδ εἶπον πρὸς Μωϋ-
σῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ
πρὸς τῷ ἀρχοντας τῆς σωμαγωγῆς,

γ. λέγοντες, Ἀταρῶν, καὶ Δουβῶν,
καὶ Ἰαζήρ, καὶ Ναμβραν, καὶ Ἐσε-
βαν, καὶ Ἐλεαλή, καὶ Σεβαμά, καὶ

δ. Ναβάβ, καὶ Βαιάν, Τὴν γῆν ἡ
παρέδωκε Κύριος ἐνώπιον τῶν ἠῶν Ἰσ-

ραὴλ, γῆ ἠλωτρόφος ἐστὶ, καὶ τοῖς
παισίσιν ἠλῶν ὑπάξει.

ε. Καὶ ἐλέγισαν, εἰ εὖρομεν χά-
ριν ἐναντίον σου, δοθήτω ἡ γῆ αὐτῇ
τοῖς παισίσιν ἐν καταχέσει, καὶ μὴ
διαβιβάσης ἡμᾶς τὸν Ἰορδάνῳ.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Κτλωτροφίας ἐνεκα
καὶ ἐπαύλεων καὶ τῆς εἰς γυναικάς τε καὶ
παῖδας ἀγάπης, ἐδ' ἂν ὅπως παρηλθόν
οἱ τοιοῖδε τὸν Ἰορδάνῳ, ἀλλ' ἐδ' ἂν ὅσον
ὅπως ἀποθήγειν ἠέχοντο πολέμου καὶ μά-
χης, ἐδ' ἂν ὀκλείας τοῖς ἄλλοις συμμε-
ταχεῖν ἠθέλησαν, καὶ τῶν ἐπ' ἐλπίσιν
ἀγαθῶν· ἄριστον δὲ καὶ πολυὺν ἐδόκει
τὸ μέγαν αὐτῶν, μηδ' ὅσον εἶπεν τοῖς Ἰορ-
δάνῳ νόμοισιν ἐνδείξαι τὸν πόδα. κατω-

νειδίζοντος δὲ τῷ Μωσέως καὶ ὀργωθέν ἀνα-
πέθοντος ὑποβλέπεδαίτε τὴν θείαν ὀρ-
γῆν, ὑπὸ γῆρας μόνις συμπαρελθῶσεδα
μὲν τοῖς ἄλλοις τὸν Ἰορδάνῳ, καὶ συμμε-
ταχεῖν ἰδρωτῶν αὐτοῖς τῶν ἐν πολέμῳ καὶ
μάχῃ· ἔ μὲν ὅτι καὶ συμεριθῶνται Φασι
διὰ τὸ ἀπέχειν ἢ ἀποχεῖν τὸν κληρον ἐν
τῷ πέραν τῷ Ἰορδάνῳ. τοιοῦτοι τινὲς τὸν
τρόπον εἰσὶν οἱ ταῖς τῷ παρόντος βίβ με-
ρίμναις κατεσφιγμένοι, καὶ ὄλλω μὲν ὡς περὶ
ἀπονέμοντες τὴν καρδίαν τῷ Φρονεῖν ἐλέ-
δαί τα ἐπὶ τῆς γῆς· ὀλίγα δὲ μόνις τῶν
ἀναγκαίων Φροντίζοντες, καὶ ἐκ ἐν σπαθῇ

ποιεμένοι τα Θεῷ. πολλοὶ γὰρ Φησι κλη-
Ματθ. 20. 16.
ταί,

• τοι, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. οἱ τοίνυν τελέν-
τες μὲν ἐν τοῖς κεκλημένοις διάγε τὴν πί-
σιν, ἔ μὴ ἐτι τοῖς ἐξαιλεγμένοις ἀναρίθ-
μοι, διὰ τὸ ἀνεῖδαι πρὸς τὸ ἡδὺ, βραδεῖς
ἔδ' ὅτε καὶ ὀκνηροὶ λίαν εἰσι καὶ περὶ αὐ-
τὴν τάχα πρὸς τὴν τῆ ἀγίης βαπτίσματος
χάριν καταπεφρίκασι δὲ τὸ ὑπὲρ ὀβ-
κλείας Θεῶ καὶ ὠφελείας τῆς σφῶν αὐτῶν
τῆς ἀγίης πρέποντας ἀνατλιῶσαι πόνας,
καὶ σιωδιώκεσαι τοῖς γνησίους, εἰ καὶ πρὸς
τῆτο ἀγοι καιρός. κατονειδίζοντος δὲ αὐ-
τῆς νόμου τῆ θείας, καὶ καταπλοῦσης ἔδ'
ὅτε τῆς θείας ὀργῆς, ἵκανται μὲν ὀκνηρῶς
ἐπὶ τὸ θείον βάπτισμα, καὶ συμμετέχουσι
πόνων τοῖς ἐξαιλεγμένοις, ἢ μετρωότερον
σωνησδύοντες, ἢ καὶ συζητῶντες ἔδ' ὅτε
τῶν πολεμμενίων ἐκκλησιῶν, ἔ μὴ ἐτι
καὶ καταφρονεῖν τῶν ἐν κόσμῳ παιδόμενοι,
ἀλλ' ὡσπερ ἴδιον καὶ ἐκνεμηθῆναι αὐτοῖς
ὑπονοσδύτες κληρον τὰς ἐπὶ τοῖς ἐπιγείοις
ἡδονὰς τε καὶ τέρψας.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ Κτιωτροφίας
εἴνεκα παίδων τε καὶ γυναικῶν ἐπαυλεῶν τε
καὶ οἰκοδομημάτων τὸν ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις
ὄκνον εἰσδεδεγμένοι, Ρεβαμέσι καὶ Γὰδ.
καὶ τί δὴ τῆτό ἐστιν; Ὁ μὲν γὰρ ἡ πρω-
τότοκος ἐξ Ἰακώβ, ὁ δὲ Θεραπαίνης ἐξέφυ
τῆς Ζελφᾶς. εἰκὲν πρωτότοκοι μὲν διὰ
τὴν πίσιν οἱ κεκλημένοι, καὶ κληρον λα-
χόντες παρὰ Θεῶ τὸν ἐξαιρέτον, ὅσον
ἦκεν εἰς τὴν χάριν ἔ Φιλελῶθεροι δὲ,
διὰ γε τὴν εἰς τὰ αἰχλῶ ῥοπλῶ. ἐκκλη-
σίαν δὲ πρωτότοκων ἀπογεγραμμένων ἐν
ἐρανοῖς, τῆς ἐν πίσει δεδικαιωμένους δια-
κεκληθῆναι Φαμεν ἄλλ' ἔ Φιλελῶθερος ὁ
πρωτότοκος, κοινωνός δὲ μᾶλλον καὶ σιμε-
ρατῆς τοῖς τὸ τῆς ὀβλείας αἰχος ἔ πε-
φροῦσι.

ς. Καὶ εἶπε Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Γὰδ
καὶ τοῖς υἱοῖς Ρεβιμ, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν
πορεύονται εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὑμεῖς
ζ. καθίσεσθε αὐτῆ; Καὶ ἵνα τί διασρέ-
φετε τὰς καρδίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
μὴ διαβλιῶσαι εἰς τὴν γλῶ, ἡ ἔδωκε
η. Κύριος αὐτοῖς; Οὐχ ἔτως ἐποίησαν
οἱ πατέρες ὑμῶν, ὅτε ἀπέσειλαν (1)
αὐτῆς ἐκ Κάδδης Βαρνή κατανοῆσαι
θ. τὴν γλῶ. Καὶ ἀνέβησαν Φάραγγα
βότρυος, καὶ κατενόησαν τὴν γλῶ,
καὶ ἀπέσεισαν τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
ι. γλῶ, ἡ ἔδωκε Κύριος αὐτοῖς; Καὶ
ὠργιάθη θυμῶ Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ια. ἐκάνη, καὶ ὠμοσε, λέγων, Εἰ ἄφον-
ταται οἱ ἄνθρωποι ἔτοι οἱ ἀναβάντες
ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσαέτης καὶ ἐπά-
νω, οἱ ἐπιστάμενοι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ
κακὸν, τὴν γλῶ ἡ ὠμοσα τῶ Α-

A βραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ἔ γὰρ
σωσεπηκολέθησαν ὀπίσω μῆ,

ιβ. Πλὴν Χάλεβ υἱὸς Ἰεφωνὶ ὁ
διακεχωρισμένος, καὶ Ἰησῆς ὁ τῆ Ναυῆ,
ὅτι σωσεπηκολέθησαν ὀπίσω Κυρίου.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ διακεχωρισμένος. τὸ
Σαμαρείτικόν ὁ Κονεζαῖος, ἦτοι ὁ ἀποχω-
ρήσας ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς βελῆς τῆ Ἰσραὴλ,
B λέγοντος, (2) ἔ πορεύσόμεθα εἰς τὴν γλῶ
τῆς ἐπαγγελίας.

ιγ. Καὶ ὠργιάθη θυμῶ Κύριος ἐπὶ
τὸν Ἰσραὴλ καὶ κατερόμβυθυσεν αὐ-
τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη,
ἕως ἂν ἐξαναηλώθη πᾶσα ἡ γενεὰ, οἱ
ποιῶντες τὰ πονηρὰ ἐναντὶ Κυρίου.

ιδ. Ἴδὲ ἀνέστητε ἀντὶ τῶν πατέρων ὑμῶν,
σύστημα ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν,
Γ προδῆναι ἔτι ἐπὶ τὸν θυμὸν τῆς ὀρ-
γῆς Κυρίου ἐπὶ Ἰσραὴλ.

ιε. Ὅτι ἀποσραφήσεσθε ἀπ' αὐ-
τῆ προδῆναι ἔτι καταλιπεῖν αὐτὸν
ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἀνομήσετε εἰς ὄλιω
τὴν συναγωγὴν ταύτην.

Δ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀπέλθετε, ἀναχω-
ρήσατε ἀπὸ τῆ λαῶ ἵνα μὴ πάλιν ὀργι-
θῆ Κύριος, καὶ κατάσχη ἡμᾶς ἐτι ἐν τῇ
ἐρήμῳ.

ΑΔΗΛΟΥ. Δίκαια μὲν ἐν τὰ ἐγκαλέ-
μενα πρὸς τὴν ὑπόνοιαν ἐκ ἀληθείας δὲ ἡ
ὑπόνοια, ὅτι μὴ πάντα τοῖς Προφήταις
κατάδηλα. εἰδὲ γὰρ ἅπαντα γινώσκων
συμφέροι.

ις. Καὶ προσῆλθον αὐτῶ, καὶ ἔλε-
γον, ἐπαύλαις προβάτων οἰκοδομή-
σομεν ὡδε τοῖς κλιώεσιν ἡμῶν, καὶ πό-
λαις ταῖς ἀποσιδουαῖς ἡμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπολογῶνται γὰρ πρὸς
τὴν ὑπόνοιαν, καὶ σιγαῖ Μωϋσῆς διδάσκει
τὸ νόημα.

ιζ. Καὶ ἡμεῖς ἐνοπλισάμενοι προ-
φυλακίῳ πρότεροι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
ἕως ἂν ἀγάγωμεν αὐτῆς εἰς τὸν ἑαυ-
τῶν τόπον. καὶ κατοικήσει ἡ ἀποσιδουή
Z ἡμῶν ἐν πόλεσι τετεχισμένοις διὰ
ιη. τῆς κατοικῶντας τὴν γλῶ. Οὐ μὴ
ἀποσραφῶμεν εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν
ἕως ἂν καταμεριώσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ, ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν
ιδ. αὐτῆ. Καὶ ἐκ ἐτι κληρονομήσομεν
ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τῆ πέραν τῆ Ἰορδάνης
καὶ ἐπέκεινα, ὅτι ἀπέχομεν τῆς κλη-
ρης ἡμῶν ἐν τῶ πέραν τῆ Ἰορδάνης ἐν
H κ. ἀνατολαῖς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῆς
V V V V 3 Μωϋ-

(1) Ἀπέσειλα. καὶ εἰρημ. ἐκδέσ.

(2) Λέγοντες. ὁ Ἀλεξάν. κωδ.

Μωϋσῆς, εἰάν ποιήσητε κατὰ τὸ ῥῆμα
 τῆτο, εἰάν ἐξοπλίσητε ἔναντι Κυρίε
 εἰς πόλεμον, Καὶ παρελδύσεταί υμῶν
 πᾶς ὀπλίτης τὸν Ἰορδάνω ἐναντί Κυ-
 ρίε, ἕως ἂν ἐκτριβῆ ὁ ἐχθρὸς αὐτῆ
 ἀπὸ προσώπου αὐτῆ,

κβ. Καὶ κατακυριεύσῃ ἡ γῆ ἔναν-
 τι Κυρίε, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστρά-
 φήσεσθε, καὶ ἔσεσθε ἀδῶοι ἔναντι Κυ-
 ρίε, καὶ ἀπὸ Ἰσραήλ· καὶ ἔσοι ἡ γῆ
 αὐτῆ ὑμῖν ἐν καταχέσει ἔναντι Κυρίε.
 κγ. Ἐάν δὲ μὴ ποιήσητε ἔτως, ἀμαρτή-
 σεσθε ἔναντι Κυρίε· καὶ γνώσεσθε τὴν
 ἀμαρτίαν ὑμῶν, ὅταν ὑμᾶς κατα-
 λάβῃ τὰ κακά.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πάντα γὰρ εἰς Θεὸν
 ἀναρτᾶ, τὴν τε ἀπόσασιν, ἀμαρτίαν λέ-
 γων, ἔναντι Κυρίε, καὶ τὴν δοθησομένην
 κατάχρῃσιν, ἔναντι Κυρίε.

κδ. Καὶ οἰκοδομήσετε ὑμῖν ἑαν-
 τοῖς πόλεις τῆ ἀποσιδῆ ὑμῶν, καὶ
 ἐπαύλεις τοῖς κλιώεσιν ὑμῶν· καὶ τὸ
 ἐκπορδύμενον ἐκ τῆ σῶματος ὑμῶν
 ποιήσετε.

κε. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ρεβίμ καὶ
 οἱ υἱοὶ Γὰδ πρὸς Μωϋσῆν, λέγοντες,
 οἱ παῖδες σὺ ποιήσῃσιν καθὸ ὁ κύριος
 ἡμῶν ἐντέταλται.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐμφρών καὶ ἡ τέτων ἀπό-
 κρισίς. διὰ τῆτο καὶ Μωϋσῆς δίδωσι τὸ βέ-
 λημα χρῆσά ἐπαγγελομένοις.

κς. Ἡ ἀποσιδῆ ἡμῶν, καὶ αἱ γυ-
 ναῖκες ἡμῶν, καὶ πάντα τὰ κλιώη ἡμῶν
 ἔσονταί ἐν ταῖς πόλεσι Γαλαὰδ. Οἱ
 δὲ παῖδες σὺ παρελδύσονταί πάντες
 ἐνωπλισμένοι καὶ ἐντεταγμένοι ἔναντι
 Κυρίε εἰς τὸν πόλεμον, ὃν τρόπον ὁ
 Κύριος λέγει.

κη. Καὶ σιωῆσεν αὐτοῖς Μωϋ-
 σῆς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ Ἰησῆν
 τὸν υἱὸν Ναυῆ, καὶ τὸς ἄρχοντας πα-
 τριῶν ὑῶν Ἰσραήλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῷ Ἰησῆ καὶ τῷ ἀρ-
 χιερεῖ περὶ αὐτῶν ἀνετέλατο, ὡς ἀρχῶν
 ἀγαθὸς, καὶ μὴ τῆ χρόνε μόνε τῆ καθ'
 ἑαυτὸν προνοόμενος.

(1) Τό, κατὰ σῶματι μνήμω, ψυχρὸν, ἀήθεσ, καὶ ἀσιώτακτον. μήτι γε δὲ ἀναγνώσ. κατὰ σῶματι,
 ἀντὶ τῆ κατὰ τι πράγμα. ὡσανεὶ λέγοι, τὸν ἀρχοντα τὴν ἐπὶ πράγματι τινὶ μνήμω ἐπιζητεῖν δεῖ.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπιος (ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.) ἔτα· Καὶ τῷ ἡμίσει Φυλῆς Μανασῆ. τέτων
 νῦν ἐμνήθη, μὴ προδηλώσας. ἐν δὲ τῷ Σαμαρειτικῷ κῆταμ κᾶν τοῖς προσηρημένοις. τινὲς δὲ φασί, Ρεβίμ
 καὶ Γὰδ εἰκὸς εἶναι τὸς διαλεχθέντας περὶ τῆ πράγματος ἐξ ἀρχῆς· ἐν δὲ τῇ κληροδοσίᾳ καὶ τὸ ἡμισὶ
 τῆς Φυλῆς Μανασῆ προσεληλύθε. διὸ ἐπὶ τῇ δόσει, καὶ ἔ· πρότερον συγκατηρηθῆναι τὸ ἡμισὶ τῆς Φυ-
 λῆς Μανασῆ.

(3) Ἀταρώθ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Ἀσαρώθ, ἡ τῆ Ἄλδ.

(4) Ναμεράμ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Ἀμεράν. ἡ τῆ Ἄλδ. Βηθναμεράμ. ἡ ἐν Κομπλετ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ἀρχοντος ἀγαθῆ, μὴ
 τὴν ἐν τῷ ἀρχῶν δόξαν, ἀλλὰ τὴν ἐν τῷ
 κατὰ σῶματι μνήμω (1) ἐπιζητεῖν.

κθ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῆς Μωϋ-
 σῆς, εἰάν διαβῶσιν οἱ υἱοὶ Ρεβίμ καὶ
 οἱ υἱοὶ Γὰδ μετ' ὑμῶν τὸν Ἰορδάνω,
 πᾶς ἐνωπλισμένος εἰς πόλεμον ἔναν-
 τι Κυρίε, καὶ κατακυριεύσῃτε τῆς
 γῆς ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ δώσετε αὐ-
 τοῖς τὴν γῆν Γαλαὰδ ἐν καταχέσει.

λ. Ἐάν δὲ μὴ διαβῶσιν ἐνωπλισμένοι
 μετ' ὑμῶν εἰς πόλεμον ἔναντι Κυρίε,
 καὶ διαβιβάσετε τὴν ἀποσιδῆ αὐ-
 τῶν, καὶ τὰς γυνοῖκας αὐτῶν, καὶ τὰ
 κλιώη αὐτῶν πρότερα ὑμῶν εἰς γῆν
 Χαναάν, καὶ συγκατακληρονομηθή-
 λασονταί ἐν ὑμῖν ἐν γῆ Χαναάν. Καὶ
 ἀπεικρίθησαν οἱ υἱοὶ Ρεβίμ καὶ οἱ υἱοὶ
 Γὰδ, λέγοντες, ὅσα ὁ κύριος λέγει
 τοῖς θεράπεσιν αὐτῆ, ἔτω ποιήσο-
 μεν ἡμεῖς. Διαβησόμεθα ἐνωπλισ-
 μένοι ἔναντι Κυρίε εἰς γῆν Χαναάν,
 καὶ δώσετε τὴν κατάχρῃσιν ἡμῖν ἐν
 τῷ πέραν τῆ Ἰορδάνε.

λγ. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς Μωϋσῆς
 τοῖς υἱοῖς Ρεβίμ, καὶ τοῖς υἱοῖς Γὰδ,
 καὶ τῷ ἡμίσει Φυλῆς Μανασῆ ὑῶν Ἰω-
 σῆφ, τὴν βασιλείαν Σιών βασιλέως
 Ἀμορραίων, καὶ τὴν βασιλείαν Ὠγ
 βασιλέως τῆς Βασάν, τὴν γῆν καὶ
 τὰς πόλεις σὺ τοῖς ὄρειοις αὐτῆς,
 πόλεις τῆς γῆς κύκλω.

ΑΔΗΛΟΥ. Νῦν ἐμνήθη τῆ ἡμίσεως
 τῆς Φυλῆς Μανασῆ, ἐν τοῖς προσηρημέ-
 νοις ἔ· μνημονύσας· ἐν δὲ τῷ Σαμαρει-
 τικῷ μνημονύεται.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡς εἰκὸς τέτρε εἶ-
 ναι τὸς ἐξ ἀρχῆς διαλεχθέντας περὶ τῶν
 πραγμάτων· ἐν δὲ τῇ κληροδοσίᾳ καὶ ἔτοι
 προσεληλύθασιν. καὶ διὰ τῆτο ἐπὶ τῇ δόσει,
 καὶ ἔ· πρότερον συγκατηρηθῆναι τῶν.

λδ. Καὶ ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ Γὰδ
 τὴν Δαιβῶθ, καὶ τὴν Ταρώθ, (3)
 λε. καὶ τὴν Ἀροῆρ, καὶ τὴν Σοφάν, καὶ
 λς. τὴν Ἰαζῆρ, καὶ ὕψωσαν αὐτὰς, καὶ
 τὴν Ἀμβραμ (4) καὶ τὴν Βουθαράν,
 πόλεις ὀχυρὰς, καὶ ἐπαύλεις προβά-
 των.

λζ. των. Καὶ οἱ υἱοὶ Ῥαβὶμ ὠκοδόμησαν τὴν Ἐσεβῶν, καὶ Ἐλεαλή, καὶ Καριαθαὶμ, καὶ τὴν Ναβῶ, καὶ τὴν Βεελμεῶν, περιέκαλυμμένας, (1) καὶ τὴν Σεβαμά· καὶ ἐπωνόμασαν κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ὡς ὠκοδόμησαν.

Ψαλ. 4. 8. ,
Σοφ. 3. 3. »

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰς οἰκοδομηθείσας πόλεις ἐπὶ τέτοις ἀπαριθμῆι. ἀλλά τταται γὰρ γένος οἰκητόρων ὕσεβων, ἀντὶ τῶν ἀσεβῶν. ὡσεὶ κατὰ μόναν αὐ εἰρήνην τῆς δικαίας οἰκῆν κατὰ Δαβὶδ καὶ τὸν Σολομῶνα. ἐπὶ δὲ τέλος καὶ ὁ τῆς κακίας ἀρχηγὸς διάβολος ἐκβάλλεται, λυεταί τε ἡ τῆ κακῆ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἀντίσαςις, καὶ ἄλυτον εἶναι φαντάζονται Ἐλλῶες οἱ μάττω φιλοσοφῶντες.

λθ. Καὶ ἐπορεύθη υἱὸς Μαχίρ υἱὸς Μανασῆ εἰς Γαλαὰδ, καὶ ἔλαβεν

Α αὐτῷ, καὶ ἀπώλεσε τὸν Ἀμορρῶϊον τὸν κατοικῆντα ἐν αὐτῇ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπώλεσε τὸν Ἀμορρῶϊον. Ἐπὶ πάσης δαίν. (2) γενέσθαι τῆς γῆς. τῆς γὰρ κακίας ἐξαιρεμένης, οἱ ἀνίατοι σωεξαίρενται.

μ. Καὶ ἔδωκε Μωϋσῆς τὴν Γαλαὰδ τῷ Μαχίρ υἱῷ Μανασῆ, καὶ κατώκησεν ἐν αὐτῇ.

Β » ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῷ Μαχίρ υἱῷ Μανασῆ, τρεῖσι τῷ ἐκ τῆ Μαχίρ.

μα. Καὶ Ἰαῆρ ὁ τῆ Μανασῆ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπαύλεις αὐτῶν, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτάς, ἐπαύλεις Ἰαῆρ. Καὶ Ναβαῦ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβε τὴν Καναὰθ (3) καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτάς Γ. Ναβῶθ ἐκ τῆ ὀνόματος αὐτῆ.

Κ Ε Φ. Λ Γ.

α. **Κ**αὶ ἔτοι οἱ σαθμοὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς ἐξῆλθον ἐν γῆς Αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν ἐν χειρὶ Μωϋσῆ καὶ Ἀαρῶν.

β. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς τὰς ἀπάρσεις αὐτῶν, καὶ τὰς σαθμὰς αὐτῶν, διὰ ῥήματος Κυρίου. καὶ ἔτοι οἱ σαθμοὶ τῆς πορείας αὐτῶν.

* ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὰς σαθμὰς ἀναγράφει ὁ νομοθέτης πεποίηκεν; Ὡσε τὰς εἰς ὑπερον ἐσομένας γινῶναι τὴν τῆ Θεῶ κηδεμονίαν. δι' ἀβάτων γὰρ αὐτὰς καὶ ἀνύδρων ὁδηγήσας χωρίων, ἀφθόνως αὐτοῖς τὴν τῶν ἀναγκαίων χρῆσαν ἐχορήγησεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πάρεργον εἶδαν, εἰδὲ ἀμνημόνυτον τῶν κατὰ Θεὸν οἰκονομημένων, ἔτε Θεὸς βέλεται εἶναι, ἔτε οἱ ἅγιοι ποιῶσιν.

γ. Ἀπῆραν ἐν Ῥαμεσῆ τῷ μίλι τῷ πρώτῳ δεκάτῃ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆ μίλιος τῆ πρώτῃ. τῇ ἐπαύριον τῆ πάχα ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ὑψηλῆ ἐναντίον πάντων τῶν Αἰγυπτίων.

» ΑΔΗΛΟΥ. Ἀπῆραν, ἐκ ἐπικρυπτόμενοι τὴν ἔξοδον, εἰδὲ οἷον ἀποδιδράσκοντες. νικητῶν γὰρ ἐξουσία. ἡ δὲ τῶν ἀγίων νίκη περιφανής.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μίλιος δὲ καὶ ἡμέρας ἀναγράφουσιν οἱ Προφῆται, ὡς ἰκα τῶν

προφητειῶν (4) ἤκον παρὰ τῆ Θεῶ. εἰ γὰρ μὴ τὰς λόγους ἐπίσταται ῥῶδιον τῶν οἰκονομημένων (5) πραγμάτων· ἀλλ' ὅμως ὅπως γε οἰκονομεῖται καὶ γινώσκων καὶ μεμνηθῆναι δεῖ.

Δ » ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ, ἀναντι πάντων τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι μὴ δραπετῶνες. ἐξεπέμποντο γὰρ, καὶ κατείχοντο, διὰ τὴν χεῖρα τὴν ὑψηλῆ. ἔτω καὶ ὁ Κύριος, εἰ καὶ ὑποχωρήσεις ἐποιεῖτο, τύπον ἐπιεικείας διδῶς, ἀλλ' ἐμφανῆς τὰς δυνάμεις ἐποίησε, δεικνύς τὸ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ἀφοβόν· ὡπερ τὸν Λάζαρον ἐπὶ πλήθους ἀνίστη μετὰ τὴν ὑποχώρησιν.

Ε δ. Καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἔθαπτον ἐξ αὐτῶν τὰς τεθνηκότας πάντας, ὥσπερ ἐπάταξε Κύριος, πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν τοῖς Θεοῖς αὐτῶν ἐποίησε τὴν ἐκδίησιν Κύριος.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἔθαπτον τὰς τεθνηκότας αὐτῶν. Παρῆσα γὰρ ἡ πληγὴ, τὴν τόλμαν ἐκάλυψε, καὶ ἀσμανίζαν ἐποίησε τὴν ἔξοδον, μὴ καὶ πάντες ἀπόλοιτο. ἔτω καὶ ἡ νίκη τῶν ἀγίων ἐμφανῆς, ἐπειδὴν τὰ τῶν γυμνασίων ἰκανῶς οἰκονομηθῆ. Θεὸς ἐκδικήσων. Φησὶ, Ψαλ. 93. 1. » Κύριος ἐπαρῶσισάσατο. Θεὸς ἐν ἀποκρύπτεται πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ὠφέλειαν. ὡς Ψαλ. 30. 19. » πολὺ γὰρ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου » Κύριε, ἧς ἐκρυψας τοῖς φοβημένοις σε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τὰ δὲ πρωτότοκα τῶν θρεμμάτων, ἅπερ ἔσεβον ὡς Θεὸς Αἰγύ-

(1) Περιεκεκλωμασίας. αὐ εἰρημ. ἐκδοσ. περιεκεκλωμασίας. ἡ αὐ Κομπλετ.

(2) Δεῖ, ἴσ. ἐρθότερ.

(3) Τὴν Κανάθ. αὐ εἰρημ. ἐκδοσ. τὴν Κανάθ. ἡ τῆ Ἄλλ.

(4) Τῶν ἐκ Θεῶ λεγομένων αὐτοῖς. εἰ γὰρ, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κῶδ.

(5) Καθ' ἑς οἰκονομεῖ Θεὸς ἕκαστον τῶν πραγμ. ὁ αὐτ.

Αιγύπτιοι, ἐπὶ τῶν ἄλλων πρωτοτόκων ἐφείροτο, πρὸς δήλωσιν τῆς τῶν εἰδώλων μελέσεως καὶ καταρτίσεως.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὅτι ἔ μόνον τὴν Αἰγυπτίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ σεβάσματα αὐτῶν ἀπέκλειον, ἦτοι τὰ παρ' αὐτῶν σεβόμενα κλήρη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐν γὰρ τῇ κατὰ τῶν ἀσεβῶν νίκη ἐξολοθροβήσονται πάντες οἱ Θεοὶ τῶν ἐθνῶν. (1).

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἔσεβον οἱ Αἰγύπτιοι τὸν βῆν, καὶ ἄλλα τινὰ ζῶα, καὶ τὸν τράγον τινὲς αὐτῶν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἰδῶτα, λάττον καὶ ἀλαμῆτιν, τῆτό φησιν ὁ λόγος· ὅτι ἔ μόνον τὴν Αἰγυπτίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ σεβάσματα αὐτῶν. (2)

ε. Ἀπάραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Ραμεσῆ, παρενέβαλον εἰς Οικχώθ. (3)

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ μὴ ἀνω εἰ τῷ λέ καὶ λς κεφαλαίῳ (4) μετὰ τῷ πληγῶ τῶν ὄφρων, μετ' ὃ (5) ἦλθον ἐπὶ τὸ Φρέαρ καὶ ἐπιον, καὶ ἐτέρων τόπων ὀνόματα καταλέγει. καὶ λέγομεν, ὅτι εἰ ταῦτα μόνων τῶν τόπων μέμνηται, εἰ οἷς παρενέβαλον, καὶ ἐξ ὧν ἐποιῶντο τὰς ἐπάρεσεις· ἐκεῖ δὲ καὶ τῶν, καὶ ἔς διὰ τῆς πορείας παρεμείβον. (6)

ς. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Οικχώθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Βεθάν, ὃ ἐστὶ μέρος τῆς ἐρήμου.

ζ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βεθάν, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ σῶμα Εἰρώθ, ὃ ἐστὶ ἀπέναντι Βεελσεπφῶν, καὶ παρενέβαλον ἀπέναντι Μαγδάλ. Καὶ ἀπῆραν ἀπέναντι Εἰρώθ, καὶ διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης εἰς τῷ ἐρημον· καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν διὰ τῆς ἐρήμου αὐτοὶ, καὶ παρενέβαλον ἐν Πικρίαις.

ΑΔΗΛΟΥ. Τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔτως ἔχει· καὶ ἀπῆραν ἀπὸ σῶματος ἐπὶ (7) Εἰρώθ, καὶ παρενέβαλον ἀπέναντι Μαγδάλ. (8) καὶ ἀπῆραν ἐκ Μαγδάλ, καὶ διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης.

θ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Πικριῶν, καὶ ἦλθον εἰς Αἰλείμ. καὶ ἐν Αἰλείμ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ ἐβδομήμοντα σελέχη Φοινίκων, καὶ παρενέβαλον ἐκεῖ παρὰ τὸ ὕδωρ. Καὶ ἀπῆ-

ραν ἐξ Αἰλείμ, καὶ παρενέβαλον εἰς θαλάσσαν ἐρυθρὰν. Καὶ ἀπῆραν ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου Σίν, καὶ παρενέβαλον εἰς Ραφακά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ραφακά, καὶ παρενέβαλον ἐν Αἰλῆς. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Αἰλῆς, καὶ παρενέβαλον ἐν Ραφιδίν· καὶ ἐκ τῷ ἐκεῖ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ραφιδίν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου Σινᾶ, καὶ παρενέβαλον ἐν μνημασι τῆς ἐπιθυμίας. Καὶ ἀπῆραν ἐκ μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀσηρώθ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἀσηρώθ, καὶ παρενέβαλον ἐν Ραθαμά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ραθαμά, καὶ παρενέβαλον ἐν Ρεμμῶν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ρεμμῶν Φαρές, καὶ παρενέβαλον ἐν Λεβόνα. (9) καὶ ἀπῆραν ἐκ Λεβόνα, καὶ παρενέβαλον εἰς Ρεοσά. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Ρεοσά, καὶ παρενέβαλον εἰς Μακελλάθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μακελλάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἀρσαφάρθ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἀρσαφάρθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Χαραδάθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Χαραδάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Μακκλώθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μακκλώθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Καταάθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Καταάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Θαράθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Θαράθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Μαθκεικάθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μαθκεικάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἀλσελμῶνα. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἀλσεμῶνα, καὶ παρενέβαλον εἰς Μασχερέθ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Μασχερέθ, καὶ παρενέβαλον εἰς Βανιακάν. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βανιακάν, καὶ παρενέβαλον εἰς τὸ ὄρος Γαδγὰδ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῷ ὄρους Γαδγὰδ, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἰεταβαθάν. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἰεταβαθάν, καὶ παρενέβαλον εἰς Ἐλεβρωνᾶ. Καὶ ἀπῆραν ἐξ Ἐβρωνᾶ, καὶ παρενέβαλον εἰς Γεσιῶν Γάβερ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Γεσιῶν Γάβερ, καὶ παρενέβα-

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπ. εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κωδ.

(2) Πρόδοτες τὸ, ἐπάταξεν, ἢ ἀπέκλειον, ἢ ἄλλο τι τοῖστον.

(3) Σοκχώθ. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

(4) Ἐν τῷ 21.

(5) Μετ' ἡ, ἐρδότερ.

(6) Ταῦτα ὁ Προκόπιος (εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κωδ.) ἐκλήθησεν ἔτως· Ἄνω μᾶτοι ἐτέρων τόπων ὀνόματα καταλέγει ἀναγραφόμενος τὴν σαθμῆς. ἀλλ' εἰ ταῦτα μόνων τῶν τόπων μέμνηται, εἰ οἷς παρενέβαλον, καὶ ἐξ ὧν ἐποιῶντο τὰς ἐπάρεσεις· ἐκεῖ δὲ, καὶ ἔς διὰ τῆς πορείας παρεμείβοντο.

(7) Ἀπὸ σῶματος Εἰρώθ. εἰ ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τῷ Γραφ. τῷ εἰ Φρανεκ. ἐκδοθεῖς.

(8) Μαγδάλ. καὶ ἀπῆραν ἐκ Μαγδάλ. αὐτ.

(9) Εἰς Λεβωνᾶ. αἰ εἰρημ. ἐκδός. Λεμβωνᾶ. ἢ τῷ Ἄλλ.

ρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ Σίν. καὶ ἀπῆ-
 ραν ἐν τῆς ἐρήμου Σίν, καὶ παρενέβα-
 λον εἰς τὴν ἐρημον Φαράν· αὕτη ἐστὶ
 λζ. Κάδδης. Καὶ ἀπῆραν ἐν Κάδδης, καὶ
 παρενέβαλον εἰς ὄρε τὸ ὄρος πλησίον
 λη. γῆς Ἐδώμ. Καὶ ἀνέβη Ἀαρὼν ὁ ἱε-
 ρεὺς διὰ προσάγματος Κυρίε, καὶ
 ἀπέθανεν ἐκεῖ ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ
 ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν
 γῆς Αἰγύπτου τῷ μὲν τῷ πέμπτῳ
 λθ. μῆτι τῆς μὲν. Καὶ Ἀαρὼν τῶν τριῶν
 καὶ ἑκοσὶ καὶ ἑκατὸν ἔτων, ὅτε ἀπέ-
 μ. θνησκεν ἐν ὄρει τῷ ὄρει. Καὶ ἀνέ-
 σασ ὁ Χανάνις βασιλεὺς Ἀραβ, καὶ
 ἔστος κατώκει ἐν γῆ Χαναάν, ὅτε εἰσε-
 μα. πορεύοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Καὶ ἀπῆ-
 ραν ἐξ ὄρει τῆς ὄρει, καὶ παρενέβα-
 μβ. λον εἰς Σελμωνάν. Καὶ ἀπῆραν ἐν

Α Σελμωνάν, καὶ παρενέβαλον εἰς Φα-
 ραν. Καὶ ἀπῆραν ἐν Φεινῶν, καὶ πα-
 ρενέβαλον ἐν ὄρει ὄρει. Καὶ ἀπῆραν
 ἐξ ὄρει ὄρει, καὶ παρενέβαλον ἐν Γαί,
 ἐν τῷ πέραν ἐπὶ τῶν ὄρειων Μωάβ.
 με. Καὶ ἀπῆραν ἐν Γαί, καὶ παρενέβα-
 λον εἰς Δαυβὼν Γαδ. Καὶ ἀπῆραν
 ἐν Δαυβὼν Γαδ, καὶ παρενέβαλον
 μζ. εἰς Γελμὼν Δαυβλαθαίμ. Καὶ ἀπῆ-
 Β ραν ἐν Γελμὼν Δαυβλαθαίμ, καὶ
 παρενέβαλον ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀβα-
 μηραίμ, ἀπέναντι Ναβαῦ. Καὶ ἀπῆ-
 ραν ἀπὸ ὄρειων Ἀβαράμ, καὶ παρενέ-
 βαλον ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ, ἐπὶ τῆ
 μθ. Ἰορδάνη κατὰ Ἰεριχώ. Καὶ παρενέ-
 βαλον παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἀναμέσον
 Ἀσιμὼθ, ἕως Βελσατλαίμ κατὰ δυσ-
 Γ μῶν Μωάβ.

Κ Ε Φ. Λ Δ.

α. (1) **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 Μωϋσῶν ἐπὶ δυσμῶν
 Μωάβ ἐπὶ τὸν Ἰορδά-
 β. νην κατὰ Ἰεριχώ, λέγων, Λάλη-
 σον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
 αὐτούς, ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδά-
 νην εἰς γῆν Χαναάν.

γ. Καὶ ἀπολεῖτε πάντας τὰς κα-
 τοικῆντας ἐν τῇ γῆ πρὸ προσώπου
 ὑμῶν, καὶ ἐξαρεῖτε τὰς σιοπίας αὐ-
 τῶν, καὶ πάντα τὰ εἰδωλά τὰ χυ-
 νούτα αὐτῶν ἀπολεῖτε αὐτά, καὶ
 πάσας τὰς σήλας αὐτῶν ἐξαρεῖτε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἦνίκα τὰς ἀναγε-
 γραμμένους σαθρὰς διήλθον, καὶ παρενέ-
 βαλον εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἐπίταγμα δίδο-
 ται Θεῷ, πάντας ἀνελεῖν τὰς ἐνοικῆντας
 τῷ γῆν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἄμα μὲν γὰρ καὶ κα-
 θάραι τῷ γῆν, ἄμα δὲ καὶ φυλάττειν τὸν
 λαόν, μὴ τοῖς εἰδώλοις αὐτὸν περιπεσεῖν,
 διὰ τὸ τῆς διανοίας ἀβέβαιον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σινεῖς ὅπως τὰς παρελ-
 θόντας τὸν Ἰορδάνην ἐκ μέσου ποιεῖται
 χρηθωμὸς καὶ τεμαίη, καὶ αὐτοῖς εἰδώ-
 λοῖς καὶ σήλαις ἀναμοχλῶσαι ἀμελητή.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἔ-
 θουσιν τόποις, παρακελεύεται ὁ Θεὸς τὰς
 βωμῆς, ἡτοὶ τὰ ἱερά, ἃ εἶχον ἐν τοῖς ὄρε-
 σιν, ἐξολοθροῦσθαι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸτο μὲν τὸ, ἔ παροί-
 ψαλ. 5. 4. κῆσει σοι πονηροῦμένος.

δ. Καὶ ἀπολεῖτε πάντας τὰς κα-
 τοικῆντας τῷ γῆν, καὶ κατοικήσετε
 ἐν αὐτῇ, ὑμῖν γὰρ ἔδωκα τῷ γῆν
 αὐτῶν ἐν κληρῶν.

Δ ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ ἴσον φυλάσων, καὶ τῷ
 ἀταξίαν ἀναίρων.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φησὶ γὰρ τῷ Ἀ-
 βραάμ, σοὶ δώσω αὐτῷ, καὶ τῷ ἀσέρ- Γα. 12. 7.
 ματί σου.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὕτως ἐκ ἀνάξιον
 Θεῷ γίνεται διὰ τὸν προπάτορα, καὶ τοῖς
 ἐκ ἀγαθοῖς προεγνωσμένοις ἀπονείμαί τῷ
 γῆν, εἰς ἀναργίαν προτύπωσιν τῆς ὑπὸ τῶν
 αἰώνων μελλούσης κατοικεῖσθαι γῆς.

ε. Καὶ κατακληρονομήσετε τῷ
 γῆν κληρωτὶ κατὰ φυλὰς ὑμῖν (2)
 τοῖς πλείοσι πληθυνῆτε τῷ κατὰ-
 χεσιν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐλάττωσιν ἐ-
 λαττώσετε τῷ κατὰ χεσιν αὐτῶν. εἰς
 ὃν (3) ἂν ἐξέλθῃ τὸ ὄνομα αὐτῶν, ἐκεῖ
 αὐτῶν ἔσται, κατὰ φυλὰς πατρίδος
 ὑμῶν κληρονομήσετε.

Ζ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὡσε πολλῶν εἰναί τῷ
 δύκοσμίαν, καὶ γινώσκουσαι τὰς φυλὰς,
 ἔ ἐκάστη τέτακται καὶ οἰκεῖ.

ς. Ἐὰν δὲ μὴ ἀπολέσητε τὰς κα-
 τοικῆντας ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ προσώπου
 ὑμῶν, καὶ ἔσται ὅσους ἂν καταλίπητε
 ἐξ αὐτῶν, σκόλοπες ἐν τοῖς ὄφθαλ-
 μοῖς ὑμῶν, καὶ βολίδες ἐν ταῖς πλου-
 ραῖς

(1) Ἐν μὲν τῇ τῆ Ἀλδ. ἐκδόσ. ἀπεῖθαι ἀρχεται τὸ 34. κεφ. καθάπερ καὶ ἐν ἑκατέρῳ τῶν ἡμετέρων
 κωδίκ. ἃ δὲ ταῖς εἰρημνῶν. ἐκδόσ. ἀπὸ τῆ 8. ἐδ. ἐν αὐταῖς γὰρ τὰ 7. ἐδ. συνῆπται τῷ προλαβόντι κεφ.

(2) Ἰμῶν. αὐτ. (3) Εἰς ὃ ἂν. αὐτ.

X x x x

αἷς ὑμῶν, καὶ ἐχθρεύσασιν ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐφ' ᾧ ὑμεῖς κατοικήσετε.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προσιδῶς ὁ Θεὸς τὴν λαὸν ἀνηκούσαν, ἀνεβάλετο, πρὸς τὸ μφέρον ὄρων, ἔργω τὴν ὑπόχρῃσιν πληρῶσαι. ἐντελάμειος γὰρ αὐτῷ ἐξαλαΐψαι ἐβῆ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ περ ὀυάμειος ἐποίησε. καὶ τῆτο δάκνυσι, τὸν μὲν ἐόν, παρέχοντα ἄπερ ὑπέχετο· τὸν δὲ, καταλιμπάνοντα ἑαυτῷ σκόλοπα τὸν γετῶντα ἐχθρόν. ὁ καὶ μάλισα τὸν Θεὸν ἐκασε παραδῶναι αὐτοῖς, ὡς ἐπηγγείλατο, ὡ γλῶ ἕως τῆ παταμῆ τῆ Εὐφράτη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀσυνάρμοσον δάκνυσι ὁ ἀγίω τὸν ἀγαθῷ, πολέμιον μᾶλλον ἢ ὄμοικον, λυπηρόν, ἐπιβελούτικόν.

ζ. Καὶ ἔσαι καθότι διεγνώκειν ποιῆσαι αὐτοῖς, ποιήσω ὑμῖν.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἀπειλεῖ αὐτοῖς, εἰ ἢ πρὸς τὸ δίκαιον τῆ Θεῷ, ἀλλὰ πρὸς Φικανθρωπίαν τινὰς ἀπολείπωσιν. ἀσυνάρμοσον γὰρ τῷ ἀγίω τὸ μὴ ἄγιον. οἷς δέτις ῥέσκεται παρὰ γνώμῳ Θεῷ, τέτοις ἐκδοται. καθάπερ Ἰδοαῖοι τῷ Καίσαρι, τῶν ἐλόμειοι μᾶλλον βασιλέα, ἢ τὸν σωτῆρα Χριστόν. ὑπὸ γὰρ τῶν Ῥωμαίων ἀπώλοντο.

η. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Ἐνταλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτῆς, ὑμεῖς πορεύεσθε εἰς τὴν γλῶ Χαναάν, αὐτῆ ἔσαι ὑμῖν εἰς κληρονομίαν, γῆ Χαναάν σὺ τοῖς ὀρείοις αὐτῆς.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Προφητικῶς Μωϋσῆς τὰ ὄρια προλέγει τῆς γῆς. εἰδὲ γὰρ ὁ ἐπιμιξία πρὸς ἀπαγγελίαν ἢ γνώσιν. ἢ μέμνηται τῶν δύο ἡμίσεος Φυλῶν, ἢ μὴ ὕσερον ἀντιποιοῖντο τῆς ἕσῳ γῆς, ἢ φυτεῖαι δένδρων, καὶ ἢ κατὰ νόμον κτρεῖα.

ι. Καὶ ἔσαι ὑμῖν τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ ἐρήμῃ Σιν ἕως ἐχόμενον Ἐδῶμ, καὶ ἔσαι ὑμῖν τὰ ὄρια πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους τῆς θαλάσσης ἢς ἀλυκῆς ἀπὸ ἀνατολῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀπὸ τῆ ποταμῆ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆ ποταμῆ Εὐφράτη ἐπηγγείλατο τῷ Ἀβραάμ. διατὶ ἐν ἐκ ἔδωκεν αὐτοῖς; οἱ γὰρ Ἀριθμοὶ ἐλαττοτέραν διδομῆναι σημαίνουσι. Οἶμα γὰρ ὅτι δέδωκεν αὐτῶν, κατὰ τὸν λαβόντα τὰς ἐπαγγελίας πισοῖσαν. καὶ τῆτο εἰκότως. πολλὰκις γὰρ ἀκὰ ἀπειλήσας, ἐκ ἐπήγαγε. [μετνοήκων γὰρ, ὡς ἐπὶ τῶν Νινωῖτων.]

(1) Ἐνναί. ἀφ' ἐρημ. ἐκδῶ. Σενάχ. ἢ ἐν Ὄζον.

(2) Σαρεδάκ. ἀφ' ἐρημ. ἐκδῶ. Σαδαδά. ἢ τῆ Ἄλδ.

(3) Ἐπὶ νότῃ. αὐτ.

Α **ια.** Καὶ κυκλώσει ὑμᾶς τὰ ὄρια ἀπὸ Λιβῶς πρὸς ἀνάβασιν Ἀραβῶν, καὶ παρελδύσεται Σενναῖ, (1) καὶ ἔσαι ἢ διέξοδος αὐτῆ πρὸς λίβα Καδδῆς τῆ Βαρνὶ, καὶ ἐξελδύσεται εἰς ἔπαυλιν Ἀράδ, καὶ παρελδύσεται

ιβ. Ἀσελμονά. [Καὶ κυκλώσει τὰ ὄρια ἀπὸ Ἀσελμονά] χεμαρῶν Αἰγύπτου,

ιγ. καὶ ἔσαι ἢ διέξοδος ἢ θάλασσα. Καὶ

Β τὰ ὄρια τῆς θαλάσσης ἔσαι ὑμῖν, ἢ θάλασσα ἢ μεγάλη ὀρειῖ, τῆτο ἔσαι

ιδ. ὑμῖν τὰ ὄρια τῆς θαλάσσης. Καὶ τῆτο ἔσαι ὑμῖν τὰ ὄρια πρὸς βορρῆαν,

ιε. ὄρος. Καὶ ἀπὸ τῆ ὄρος τὸ ὄρος ὑμῖν καταμετρήσετε ἑαυτοῖς, εἰσπορεύο-

Γ μενον εἰς Ἐμάθ, καὶ ἔσαι ἢ διέξοδος

ισ. αὐτῆ τὰ ὄρια Σαδάκ. (2) Καὶ ἐξε-

ις. τῆτο ἔσαι ὑμῖν ὄρια ἀπὸ βορρῆα. Καὶ καταμετρήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς τὰ ὄρια ἀνατολῶν ἀπὸ Ἀρσεναῖν ΣεπΦαμάρ.

ιη. Καὶ καταβήσεται τὰ ὄρια ΣεπΦαμάρ Βηλὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ πη-

Δ γᾶς, καὶ καταβήσεται τὰ ὄρια Βηλὰ ἐπὶ νότῃ (3) θαλάσσης Χενερέθ

ιθ. ἀπὸ ἀνατολῶν. Καὶ καταβήσεται τὰ ὄρια ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἔσαι ἢ διέξοδος θάλασσα ἢ ἀλυκῆ. αὐτῆ ἔσαι ὑμῖν ἢ γῆ καὶ τὰ ὄρια αὐτῆς κύ-

κ. κλῶ. Καὶ ἐνετέλατο Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, αὐτῆ ἢ γῆ ᾧ

Ε κατακληρονομήσετε αὐτῷ μετὰ τῆ κλήρης, ὃν τρόπον συνετάξε Κύριος

δῶναι αὐτῷ ταῖς ἐννεα Φυλαῖς καὶ

κα. τῷ ἡμίσει τῆς Φυλῆς Μανασσῆ. Ὅτι ἔλαβε Φυλὴ ἡμῶν Ῥαβὶμ, καὶ Φυλὴ ἡμῶν Γὰδ κατ' οἴκῃ πατριῶν αὐτῶν·

καὶ τὸ ἡμισυ Φυλῆς Μανασσῆ ἀπέλα-

κβ. βον τῆς κλήρης αὐτῶν. Δύο Φυλαὶ καὶ ἡμισυ Φυλῆς ἀπέλαβον τῆς κλή-

Ζ ρης αὐτῶν πέραν τῆ Ἰορδάνῃ κατὰ Ἰεριχὼ ἀπὸ νότῃ πρὸς ἀνατολᾶς.

κγ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς

κδ. Μωϋσῶν, λέγων, Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, οἱ κληρονομήσασιν ὑμῖν τὴν γλῶν. Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ Ἰησῆς ὁ τῆ Ναυῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Πρότερον τὸν ἱερέα ὀνομά-

Η σασ, καὶ δῶτερον τὸν Ἰησῆν· ὅτι προηγείται

γείται τῶ ἀρχοντος ὁ ἱερός, διὰ τὸ μάλ-
λον πλησιάσειν Θεῷ. (1)

κε. Καὶ ἀρχοντα ἓνα ἐκ τῆς Φυ-
λῆς λήψατε κατὰ κληρονομίαν ὑμῖν
τῷ γλῶ.

ΛΑΗΛΟΥ. Ἄρχοντα δὲ κατὰ Φυλῶν
ἓνα τάττει, τὰς ὀνομαζομένας τῶν ἐδέπω
κληρονομησάντων Φυλῶν τάξας, καὶ τὰ
ὀνόματα.

κς. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα· (2)

της Φυλῆς Ἰσάα, Χάλεβ υἱὸς Ἰε-
κς. Φοννή. Τῆς Φυλῆς Συμεὼν, Σαλα-
κη. μὴλ υἱὸς Ἐμιάδ. Τῆς Φυλῆς Βενια-
κθ. μὴν, Ἐλδάδ υἱὸς Χασλῶν. Τῆς

Α Φυλῆς Δάν, ἀρχων Βοκκὶ υἱὸς Ἰεκλί.
λ. Τῶν υἱῶν Ἰωσήφ Φυλῆς υἱῶν Μανασ-
λα.σῆ, ἀρχων Ἀνιήλ υἱὸς Σαφιδ.

Τῆς Φυλῆς υἱῶν Ἐφραὶμ, ἀρχων Κα-
λβ.μὴλ υἱὸς Σαφιδάν. Τῆς Φυλῆς
Ζαβουλὼν, ἀρχων Ἐλισαφάν υἱὸς

λγ. Χαρνάχ. Τῆς Φυλῆς υἱῶν Ἰσαάχαρ,
λδ. ἀρχων Φαλτιήλ υἱὸς Ὀζά. Τῆς
Φυλῆς υἱῶν Ἀσῆρ, ἀρχων Ἀχιῶρ υἱὸς

λε. Σελεμεί. Τῆς Φυλῆς υἱῶν Νεφθα-
λάμ, ἀρχων Φαδαήλ υἱὸς Ἰαμιάδ.

λς. Οὗτοι ἔς ἐνετείλατο Κύριος κατα-
κληρονομησάτω (3) τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν
γῆ Χαναάν.

Κ Ε Φ Λ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς
Μωϋσῆν ἐπὶ δυσμῶν Μωαβ
παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ

β. Ἰεριχώ, λέγων, Σιώταξον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, καὶ δώσασι τοῖς Λοβίταις
ἀπὸ τῶν κληρῶν καταχέσεως αὐτῶν
πόλεις κατοικεῖν· καὶ τὰ προάστια
τῶν πόλεων κύκλῳ αὐτῶν δώσασι
τοῖς Λοβίταις.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφῆται τοῖς ἀγίοις
καὶ ἐν τῷ δε τῷ κόσμῳ κεκλήθηται τὰ ζωάρ-
κῆ, καὶ ὅσα περ ἀν αὐτοῖς, ὡς πρὸς γε
τῷ ἀναγκαίαν τῆ σώματος χρεῖαν, ἀρ-
κείσιν ἀν. ἔχοντες γὰρ Φησι διατροφῆς
καὶ σκεπάσματα, τῆτοις ἀρκεαθησόμεθα.
καὶ τὸ ἐτι περιττὸν ἐκ ἀζημίον.

ε. Τιμ. 6. 8.

καὶ σκεπάσματα, τῆτοις ἀρκεαθησόμεθα.
καὶ τὸ ἐτι περιττὸν ἐκ ἀζημίον.

γ. Καὶ ἔσονταί αἱ πόλεις αὐτοῖς
κατοικεῖν, καὶ τὰ ἀφορίσματα αὐ-

δ. τῶν ἔσαι τοῖς τετράποσιν αὐτῶν. Καὶ
τὰ συγκυρῆντα τῶν πόλεων, ἄς δώ-
σατε τοῖς Λοβίταις, ἀπὸ τέχης τῆς
πόλεως καὶ ἔξω διχιλίεσ πήχεις κύ-

ε. κλω. Καὶ μετρήσεις ἔξω τῆς πόλεως
τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς διχι-
λίεσ πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς

λίβα διχιλίεσ πήχεις, καὶ τὸ κλίτος
τὸ πρὸς θάλασσαν διχιλίεσ πήχεις,
καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν διχι-
λίεσ πήχεις. καὶ πόλις μέσον τετρα-
ἔσαι ὑμῖν, καὶ τὰ ὄμορα τῶν πόλεων.

** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πολίχνα καὶ δωμά-
τια περισπείρατε, καὶ τῆτο μεμετρημένα
τοῖς ἀγίοις ἐκνεκέμλωται λειτουργοῖς. ἐδι-
καίεσ γὰρ ὡδε Θεός, ἔτε τοῖς ὑπὲρ τῷ
χρεῖαν ἢ εἰς τρυφῶν ἀνιείεσ, ἔτε μὴ τῷ
λίαν καλεσφίγμηνω καταθλίβων ἀμέτρως·

Η

καὶ τὰ ὄμορα τῶν πόλεων.

καὶ τὰ ὄμορα τῶν πόλεων.

καὶ τὰ ὄμορα τῶν πόλεων.

καὶ τὰ ὄμορα τῶν πόλεων.

καὶ τὰ ὄμορα τῶν πόλεων.

καὶ τὰ ὄμορα τῶν πόλεων.

Γ ἀφισᾶς δὲ χρησίμως, καὶ τὸ πολὺ λίαν
ἐνδεές, καὶ τὸ λυπῆν ἀφανίζων. σωμαμέ-
τρη γὰρ τῆ χρεῖα τῷ αὐτάρκεια.

ς. Καὶ τὰς πόλεις ἄς δώσετε τοῖς
Λοβίταις, τὰς ἔξ πόλεις τῶν Φυγα-
δόλυθριῶν ἄς δώσετε Φυγεῖν ἐκῆ τῷ
Φονδύοντι, (4) καὶ πρὸς ταύταις τεσ-
σαράκοντα καὶ δύο πόλεις.

Δ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄξιον μὴ
παρέργως σκέψασθαι, τί δήποτε τὰς πό-
λεις τῶν Λοβιτῶν ἀνήκε τοῖς Φυγάσι. τοῖς
ιερωτάτοις τῆς ἀνιέρης ἀναγ δοκῆντας συ-
νοικεῖν ἀξιώσας· ἔτοι δ' εἰσιν οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες. λεκλίον ἐν πρῶτον
μὲν ὅτι ἀποδοῖος τῆ Φαύλα λύτρον· ὡσε
εἰκότως πρὸς τῆς ἱερωμείεσ οἱ διαμαρτόν-
τες ἀφίξονται, τῆ καθαρθῶναι χάριν·
ἐπειδ' ὅτι Φυγάδας οἱ Λοβίταις προσέρχεται,
καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

Ε

καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

Ζ

καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

Η

καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

Θ

καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

Κ

καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

Λ

καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

Μ

καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

Ν

καὶ αὐτοὶ δυνάμει Φυγάδες ὄντες. ὡς γὰρ
ἐκεῖνοι τῶν πατρίδων ἐλαύνονται. ἔτω καὶ
ἔτοι καταλελοίπασι τέκνα, γονεῖς, ἀδελ-
Φῆς, τὰ οἰκειότατα καὶ Φίλλαλα, ἢ ἀντὶ θνη-
τῆ τὸν ἀθάνατον κληρὸν εὐρωνται. διαφέ-
ρσαι δὲ, ὅτι ἐκεῖνοις μὲν ἀββλητος ἢ Φυγή
δι' ἔργον ἀκῆσιον, τῆτοις δ' ὁ δρασμὸς ἐκῆ-
σιος δι' ἔρωτα τῶν ἀρίστων· καὶ ὅτι τοῖς μὲν
Λοβίταις καταφυγή, τοῖς δὲ Λοβίταις ὁ
πάντων ἠγεμῶν ἐσιν· ἢ οἱ μὲν ἀτελεῖς,
νόμον ἔχουσι τὸν ἱερὸν λόγον· ἔτοι δὲ. τὸν
ἢ ἱερῶνται Θεόν. ἔτι γε μὴ οἱ τὸν ἀκῆ-
σιον Φόνον δράσαντες, τὰς αὐτὰς τοῖς
Λοβίταις πόλεις ἔλαχον οἰκεῖν. ὅτι καὶ ἔτοι
διὰ Φόνον ὅσιον προνομίας ἠξιώθησαν.

(1) Τὰ αὐτὰ σωτομώτερ. καὶ ὁ Προκόπ. ὡ τῷ τῆς Λύγ. κῶδ.

(2) Τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδός.

(4) Τῷ Φονδύοντι αἱ αὐτ.

(3) Καταμερίσαι. αἱ αὐτ.

ἰδαὶ δεσμίων. μνημονύετε γὰρ Φησι A,, δεσμίων, ὡς σιωδεδεμένοι τῶν κακείων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

Πάσας τὰς πόλεις αἷς δώσετε Λαίταις τεσσαράκοντα καὶ ὀλίω

αἷς ταύτας, καὶ τὰ προάσια αἷων. Καὶ τὰς πόλεις αἷς δώσετε

τῆς καταχέσεως ἡμῶν Ἰσραὴλ, τῶν τὰ ποῖλά, ποῖλά· καὶ ἀπὸ

ἐλατλόνων, ἐλάτλω· ἕκαστος κατατλῶ κληρονομίαν αὐτῷ ἢ κατα

κληρονομήσῃ, δώσῃ ἀπὸ τῶν κληρονομίων Λαίταις. Καὶ ἐλάλη

Κύριος πρὸς Μωϋσῶν, λέγων, Λάττω τοῖς ἡσίοις Ἰσραὴλ, καὶ ἔρεῖς

αὐτῶν, ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰσραὴλ εἰς γῆν Χαναάν. Καὶ δια

βασίτε ὑμῖν αὐτοῖς πόλεις· Φυγαδδλήρια ἕσῃ ὑμῖν Φυγεῖν ἐκεῖ τὸν

Ἰσραὴλ, πᾶς ὁ πατάξας ψυχῶν Ἰσραὴλ. Καὶ ἔσονται αἱ πόλεις ὑμῖν

γαδδλήρια ἀπὸ ἀγγιζούοντος τὸ Ἰσραὴλ, καὶ ἔσονται ἀπὸ ἀποθάνῃ ὁ Φονδύων ἕως

τῆς ἐναντι τῆς σιων ἕως εἰς κρήνην. Καὶ αἱ πόλεις αἷς δώσετε τὰς ἕξ

πόλεις, Φυγαδδλήρια ἕσονται ὑμῖν. αἱ πόλεις δώσετε πέ

ντα πόλεις, καὶ τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε ἐν γῆ Χαναάν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τρεῖς καὶ τρεῖς ἀφορίζεται εἰς καταφυγῶν, ἡ πόλις τῆς ἀγίας πόλιος τὸν ἀριθμὸν τῆς καταφυγῆς ποιησάμενος. αὐτὴ γὰρ ἀποπίπτει καταφυγῶν καὶ πρὸς ἐπάνοδον σωτηρίας ἐλπίς.

αἱ πόλεις. Φυγαδδλήρια ἕσῃ τοῖς ἡσίοις Ἰσραὴλ, καὶ τῶν προσηλύτων καὶ τῶν πα

ροσηλύτων ἐν ὑμῖν· ἕσονται αἱ πόλεις ἕσονται εἰς Φυγαδδλήριον, Φυγεῖν ἐκεῖ

ἐκεῖ πατάξῃ ψυχῶν ἀκασίως. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἰσὼ τῶν Φιλαν

θίων νέμων ὄντων καὶ ἐξῆς, προσηλύτων ἡδὴ τῶν ἔθνων πρὸς τὸν Ἰσραὴλ ἰσοτιμίαν. πολλὰς δὲ τὰς κατα

φυγὰς δίδωσιν, ἵνα μὴ μηκωμομένης τῆς πόλιος, καθάπερ ἐν τῷ Δεύτερονόμιῳ (1) ἔσται, ἐκκαλυφθῆναι πρὸς τὸν συγγενῆ ὁ

ὁμογενὴς, ἕως ἡ διακρίσις γενήται. ** ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Τίνος ἕνεκα, Φυγῶν δὲ κατεψηφίσαστο; Οὐ διὰ τὸ γεγεννησέναι ἢ γὰρ ἀν' ἕξω τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας πάντη αὐτὸν ἀφώρισεν, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ὑπὸ τῶν συγγενῶν τῶν ἀναιρεθέντων ἀναιρεθῆναι, νικῶντος τῶν θυμῶν λογισμῶν, καὶ τῆς ὀργῆς τὸ ἀκριβὲς ἀναιρεθῆναι. ἀλλ' ἕως αὐτὸν ἀφῆκεν. ὅρον γὰρ αὐτῷ τῆς

Φυγῆς ὀρίζει τὸν τῶν ἀρχιερέων βίον· καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνῃ, καθόσον αὐτῷ χαρίζεται, καὶ ἀποδίδωσιν αὐτὸν τῇ πατρὶδι.

15. Ἐὰν δὲ σιδήσῃ σιδήρεα πατάξῃ αὐτὸν, καὶ τελευτήσῃ, Φονδύτης ἕσι, θανάτῳ θανατέσῃ ὁ Φονδύτης.

16. Ἐάντε ἐν λίθῳ ἐκ χειρὸς ἐν ᾧ ἀποθανῆται ἐν αὐτῷ, πατάξῃ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, Φονδύτης ἕσι, θανάτῳ

θανατέσῃ ὁ Φονδύτης. Ἐὰν δὲ ἐν σιδήρῳ ἐκ χειρὸς ἐξ ἧς ἀποθανῆται, πατάξῃ αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, Φονδύτης ἕσι, θανάτῳ ἀποθανῆται

ὁ Φονδύτης. Ὁ ἀγγιζούων τὸ αἷμα, ἕτος ἀποκλεινῆ τὸν Φονδύσαντα· ὅταν σιωντῆσῃ αὐτῷ ἕτος, ἀποκλεινῆ αὐτόν.

Γ * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σαφῶς αἰδῶς, ὅτι περιττὸν ὄνομα ἔδει τίθησιν ὑπὸ τῆς τῶν πραγματολογεῖν ἀμυθήτης Φορᾶς, ἠγόρευεν κατ' ἑμαυτὸν, διὰ τὸν ἀκασίως κλείναντα, ἐκ εἶπε θανατέσῃ μόνον, ἀλλὰ θανάτῳ θανατέσῃ. τίς γὰρ ἄλλω ἀποθνήσκων ἢ θανάτῳ τελευτᾷ; Φοιτήσας ἐν παρὰ γυναικὰ σοφῶν, ἢ σκέψας ὄνομα, τῶν ζητῶν ἀπηλλάγῃ. ἐδίδαξε

γάρ με, ὅτι καὶ ζῶντες ἐνιοὶ τεθνήσκουσι, καὶ τεθνηκότες ζῶσι. τὰς μὲν γὰρ Φαύλας ἀχρι γῆρας ὑσάτε παρατένοντες, νεκρῶν ἕλεγχον εἶναι, τὸν μετ' ἀρετῆς βίον ἀφῆρημαίως· τὰς δὲ ἀσείως, καὶ τῆς πρὸς σῶμα κοινωνίας διαζούουσι, ζῶντες εἰς ἀθανάτη μοίρας ἐπιλαχόντας.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐν τῶν τῶν ἐκείνων ἀνασῆλων καὶ θυμῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπιβλητῶν ἐμφανῶν, ἢ τοῖς τεκμηρίοις ἕλεγχόμενος, ὡς μὴ ἐξῆναι λέγειν, ὅτι ἀκων ἐποίησε, τὸν ἕξοντα θυμῶν πρὸς Φόνον, ἢ κατασκόβασαντα δι' ἐπιβλητῆς. εἰ γὰρ τὰ ἐπιβλητῆς ἵκανα πρὸς τὸ ἀποκλείναι φαίνονται, εἴτε σιδήρεος, εἴτε λίθου, εἴτε ξύλου, ὡρίσῃ τὸ ἐκείσιον, καὶ ἀντιλέγειν ἐκ ἕνεσιν· ἕδὲ ἐπὶ τῷ κριτῇ καταλείπειν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν νόμων διήρηται. καὶ δίδωσιν γὰρ τῶν κόλασιν τῶν Φονδύσαντων τῶν συγγενῶν τῶν πεφονδευμένων.

Δ Ζ α. Ἐὰν δὲ δι' ἕχθραν ὡσῆ αὐτὸν, καὶ ἐπιβλήσῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν σικεῦος ἐξ ἐνέδρου, καὶ ἀποθάνῃ, ἢ διὰ μύλων ἐπάταξεν αὐτὸν τῇ χειρὶ, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατέσῃ ὁ πατάξας, Φονδύτης ἕσι, θανάτῳ θανατέσῃ ὁ Φονδύων. ὁ ἀγγιζούων τὸ αἷμα ἀποκλεινῆ τὸν Φονδύσαντα ἐν τῷ σιωντῆσῃ αὐτῷ.

Η ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῷ συγγενῇ τῷ τῶν θυμῶν ἐφῆσι, Φαινομένης τῆς ἕχθρας ὡσεὶ καὶ ἐξεπίτηδες γεγενῆσθαι τὸν Φόνον.

κβ. Ἐὰν

(1) Ἐν κρφ. 19.

κβ. Ἐὰν δὲ ἐξαπίνης, ἢ δι' ἐχθραν ὡση αὐτὸν, ἢ ἐπιρρίψῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκεῦος, ἢ ἐξ ἐνέδρου, ἢ παντὶ λίθῳ, ἐν ᾧ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, ἢ εἰδώς, καὶ ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἀποθάνῃ, αὐτὸς δὲ ἐκ ἐχθρὸς αὐτῷ, ἢ δὲ ζήτων κακῶσαι αὐτόν·

κδ. Καὶ κρινῆ ἢ σωμαγωγὴ ἀναμέσον τῶ πατάξαντος καὶ ἀναμέσον τῶ ἀγχισθύντος τὸ αἷμα, κατὰ τὰ κρίματα ταῦτα.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆτο δὴ μόνον καταλέλειπται τῷ κριτῇ, τὸ διὰ μαρτύρων ἀναζητήσαι ἢ τις ἐχθρὰ προῦπέκετο, ἢ ἄκων καὶ ἐκ ἐνιδῶν ἐπάταξεν. ὅπερ Φαίνοι τὸ, κωλυθήσεται, ὅτι ἀκρίσιον, ἢ τιμωρία.

κε. Καὶ ἐξελεῖται ἢ σωμαγωγὴ τὸν Φονδύσαντα ἀπὸ τῶ ἀγχισθύντος τὸ αἷμα, καὶ ἀποκαταστήσει αὐτὸν ἢ σωμαγωγὴ εἰς τὴν πόλιν τῶ Φυγαδδληθρῆς αὐτῶ, ἢ κατέφυγε, καὶ κατοικήσει ἐκεῖ ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερὸς ὁ μέγας, ὃν ἔχρισεν αὐτὸν τῷ ἐλαίῳ τῷ ἁγίῳ.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Διατὶ τῷ ἀκρίσιως Φονδύσαντι ὅρος Φυγῆς ἢ τῶ ἀρχιερέως ὑπάρχει ζώῃ; Διὰ τῆτ' οἶμαι τῶ ἀρχιερέως τὸν βίον ὅρον τῆς Φυγῆς τῶ ἀκρίσιως Φονδύσαντος ἐδέασσαν εἶναι, μιλῶν ἀναργῆ τεκμηρίῳ, ὅτι εἰ ἀκρίσιος τῶ ἀρχιερέως θάνατος τῶ ἀκρίσιως Φονδύσαντος τῆ πατρίδι ἀποδίδωσι, καὶ καθόδον αὐτοῖς χαρίζεται τῶ μεγάλῃ ἀρχιερέως ὁ ἐκρίσιος θάνατος, ὁ ὑπὸ τῆς ἀναστάσεως σβεδαίς, καὶ τὰ ἀκρίσια πλημμελήματα ἀφανιεῖ, καὶ ἀποδώσει πάντας τῶ πισθύνοντας αὐτῷ τῆ ἄνω Ἱερουσαλήμ. ἢ γὰρ ἄνω Ἱερουσαλήμ, Φησὶν ὁ θεασέσιος Παῦλος, ἐλθῶν θέρρα ἐσὶν, ἢ τις ἐσὶ μήτηρ ἡμῶν.

Καλ. 4. 26.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σχήμα μὲν τῆτο τοῖς τύποις. ὠδίνεσι δὲ τὸ Χριστῶ μυστήριον τρόπον τινὰ ἀσκησίῃ, καὶ ἐκ ἀπίθανον τό γε οἶεσθαι τυχόν τῶ ταῖς ἀμαρτίαις ἐγκατελημμένῃς, Φονδύτας ὡπερ τινὰς τῆς ἰδίας ὑπάρχον ψυχῆς, καὶ κατολιθαίνου εἰς τῆτο ταλαιπωρίας ἐκ ἐθελουσίας, ἐκβεβιασμένως δὲ ὡπερ εἰς παράβασιν, καὶ εἰς τὸ προσκρῆσαι Θεῷ, διὰ τὸ ἐγκεισθαι τὴν διάνοιαν τῶ ἀνθρώπῳ ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος, καὶ διὰ τὸν εἰ τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς τῆς ἀτιθάσεως Φίληδονίας τυραννήσαντα νόμον. Φυγῆ τοιγαρὲν τῆ ἀπὸ τῶ κόσμου καὶ σώματος ἢ ἀθλία ψυχῆ τῶ ἀνθρώπῳ ζημιεῖται, καὶ ὡπερ εἰς πόλιν τινὰ τῶ Φυγαδδληθρῆς τοῖς τῶ θανάτῳ μυχκοῖς ἀνιζήσασα, μακρὸς διετέλει χρόνος. ἢ ἀνείθη δὲ μόλις ἀποθανόντος Χριστῶ τῶ

μεγάλῃ ἱερέως, (1) ὃς τὸν ὑπὲρ πάντων θάνατον ἀνατλάς, καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ἄδῃ πύλας, (2) ἀνῆκε δὲ τοῖς κάτω, καὶ ὡ δεισμῶν ἢ Φίαι, λέγων, ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἢ τῷ σκότει ἀνακαλύπτεσθε. Ἡσ. 49. 9.

κς. Ἐὰν δὲ ἐξόδῳ ἐξέλθῃ ὁ Φονδύσας τὰ ὄρια τῆς πόλεως εἰς τὴν κατέφυγεν ἐκεῖ, Καὶ εὔρη αὐτὸν ὁ ἀγχισθύν τὸ αἷμα ἔξω τῶν ὄριων τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐτῶ, καὶ Φονδύσῃ ὁ ἀγχισθύν τὸ αἷμα τὸν Φονδύσαντα, ἢ ἐνοχὸς ἐσὶν.

κη. Ἐν γὰρ τῆ πόλει τῆς καταφυγῆς αὐτῶ κατοικεῖτω ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερὸς ὁ μέγας, καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, ἐπαναστραφήσεται ὁ Φονδύσας εἰς τὴν γῆν τῆς καταχέσεως αὐτῶ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Χρόνον ὠρισε τῆς καθόδῃ τὴν μεγάλῃ ἱερέως τελούτῳ, αἰτίας ἀνεκα τοιαῦς δὲ ὡπερ εἰδὸς ἐκρίσι τῶν δολοφονηθέντων συγγενῆς εἰσὶν ἐφεδροὶ τῆς κατὰ τῶν δολοφονηθέντων δίκης καὶ τιμωρίας· ἔτω τῶ σύμπαντος ἔθους συγγενῆς καὶ ἀγχισθύν κοινὸς ὁ ἀρχιερέως ἐσὶ. τῆτον ἢ ἐν δὲλαβείδῳ πᾶς ὁ ἀκρίσιως ἀνελῶν, ὡς ὑπέρμαχον καὶ προαγωνιστῶ τῶ ἀναρεθέντων, καὶ εἰσω τῆς πόλεως εἰς τὴν κατέφυγε κατακεκλεισθῶ, μηκέτι θάρρῶν ἔξω προέρχεσθαι. εἰ δὲ τινα ποιεῖται λόγον ἀσφαλείας καὶ τῶ ζῶν ἀκινδύως. ὅταν ἢν λέγῃ, μὴ ἐπανίτω ὁ Φυγῆς ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερὸς ὁ μέγας, ἢ ἴσόν τι τῆτω Φησὶν, ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερὸς ὁ μέγας, ὁ πάντων κοινὸς ἀγχισθύν ὢν, ὡ μόνῳ καὶ τῶ τῶν ζώντων καὶ τῶ τῶν τετελευτηθέντων ἐφεῖται βραβύειν. Καὶ μετ' ἐλίγα. Τῶν μὲν ἐκρίσιων ἀδικημάτων αὐτὸ μόνον ἰδιώτας καθαρῶν ἐφεῖδῳ· λεγέτω δ' εἰ βέλοῖτό τις καὶ τῶ ἄλλῃς ἱερεῖς· ἀμφοτέρων δ' ἐκρίσιων τε καὶ ἀκρίσιων κατὰ τὸν ἐξαίρετον λόγον τὸν ἀρχιερέα. προσάπτεσθαι γὰρ αὐτῷ μιάσματος σιωλῶς ἢ θεμιτόν, ἔτ' ἐκ προνοίας, ἔτε κατὰ τρόπον τῆς ψυχῆς ἀβέλητον· ἢν ἱεροφάντης ὢν κοσμηθῆται καθ' ἐκάτερον, διανοίᾳ τε χρώματος ἀνεπιλήπῳ, καὶ ὄπραγία βίῃ, ὡ μηδὲν ὄνειδος πρόσσει. τῷ δὲ τοιαῦτω γίνεοτ' ἀκόλῃδον ὑποβλέπεσθαι καὶ τῶ ἀκρίσιως ἀπεκλονότας, ἔχ ὡς ἀναγῆς, ἀλλ' ὡς καθαρῆς καὶ πάντως ἀμετόχῃς ἀμαρτήματος.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὶ δῆποτε τῷ ἀκρίσιως πεφονδύκῳ μετὰ τὴν τῶ ἀρχιερέως τελούτῳ ὀρίζε τὴν καθόδον; Ὅτι τῶ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδεκ ἀρχιερέως ὁ θάνατος, λύσις τῆς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο. ἔτος εἰς τὸν παράδεισον ἐπα-

(1) Ἀρχιερέως. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. (2) Πύλας δὲ λῦοιζε τοῖς κάτω. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 282.

ἐπανήγαγε τὸν ἐκεῖθεν ἐξοριθεῖντα. καὶ κατ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐμάλατται ἡ Φυγὴ τῆ πεφονδύκότητος τὸν τῶν ἀγχισυόντων θυμὸν, καὶ τὴν Φοινικὴν ὄρμιν αὐτῶν ἐχαλίνε. τὸ δὲ μετὰ τὴν τελευτὴν τῆ ἀρχιερέως λυθῆναι τοῖς Φόβγοι τὴν τιμωρίαν, ἰκανὸν ἦν πᾶσαι τὰς ἀγχισυόντας σβέσαι λοιπὸν τὴν ὄργην, ὡς τῆ ἀρχιερέως τετελευτηκότος, ἐφ' ἧ τὸ πλημμέλημα γέγονε· καὶ τῆ νομοθέτου ταύτης ὀρίσαντος, καὶ τῆ πλημμελείας, καὶ τῆ τιμωρίας τὴν λύσιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὅρος τῆς Φυγῆς τῶ πεφονδύκότητος θάνατος ἀρχιερέως, δηλαδὴ τὸν τῆ Σωτήρος θάνατον ἀνιτιόμνος, τῆ ὄντος ἱερέως (1) μεγάλα. εἰδὲ γὰρ ἄλλως ἔχει τινὰ λόγον, ἀποθανόντος τῆ πρεσβύειν διωμείας, τὸν ὑπόθτυον ἀπολύει· ὃ μᾶλλον εἰκὸς ἦν ζῶντος καὶ πρεσβύοντος. εἰδὲ μὴ ἐξ ἴσης τὸ τῆς ἀνέσεως ἐπὶ τῆ πάλαι, καὶ πρὸ ὀλίγου Φυγόντος. ὑποδηλῆται δὲ καὶ κατὰ τῆτο παλαιότερον χρόνος καὶ νέος τῶν ἐν αὐτῇ καταχευόμενων, ἐφ' ὃν ἅπαντα ἡ Χριστὸς ἦκει διώμεις, τὰς κατόχους ἀνιείσα. πρεσβεία γὰρ μεγίστη πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐξωρίστων ἐν παραδείσῳ, Χριστὸς, ὁ τὸν ἐκβλητὸν ἐπανάγων ἐκ θανάτου.

κθ. Καὶ ἔσα ταῦτα ὑμῖν εἰς δικαίωμα κρίσεως εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
λ. ἐν πάσαις ταῖς κατοικίαις ὑμῶν. Πᾶς πατάξας ψυχῶν, διὰ μαρτύρων φονύσει τὸν φονύσαντα, καὶ μαρτυρῶν εἰς ἑμαρτυρήσει ἐπὶ ψυχῶν ἀποθανεῖν.

λα. Καὶ ἑ λήψεθε λύτρα περὶ ψυχῆς παρὰ τῆ φονύσαντος τῆ ἐνόχου ὄντος ἀναρεθῆναι, θανάτῳ γὰρ θανατωθήσεται.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Μήτε εἰς ἄφροσιν, φησὶ, παντελῆ τῆ ἐνόχου δῶρα δέχεσθαι, μήτε εἰς ἀποφυγῶν, τὴν τῶ ἀκρίως φονύσαντι δίδομένῳ. διάφορον γὰρ τῆτο ἐκείνου. καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν τὰ πράγματα κρίνεσθαι δεῖ, ἐτέρας ἕσης τῆς πράξεως, ὅταν καθ' ἐτέραν προαίρεσιν γνήηται.

λβ. Οὐ λήψεθε λύτρα τῆ μὴ φυγεῖν (2) εἰς πόλιν τῶν φυγαδύτη-

Α ρίων, τῆ πάλιν κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Γράφεται τῶν ἀντιγράφων ἐν αἰτοῖς, μὴ φυγεῖν. ἵνα ἢ μὴ δεῖν λαβεῖν δῶρα ἐπὶ τῶ συγχωρηθῆναι τὴν οἰκίαν οἰκῆσαι γῶν, καὶ μὴ φυγεῖν.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἐκ ἔχει τὸ, μὴ. κατ' ἐκείνου ἐν νοητέον, ἵνα ἢ ἕτως· ἑ λήψεθε λύτρα τῆ διασωσάμεν αὐτὸν, διὰ τῆ παραχεῖν ἄδειαν φυγεῖν εἰς πόλιν τῶν φυγαδύτηριων· ὡς καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν τῆ ἱερέως ἀποκατασταθεῖντα πάλιν κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς τῆς καταχευόμενης αὐτῆ. προσκείμεναι δὲ τῆ, μὴ, ἐκλήψομεθα αὐτὸ ἐπὶ τῆ ἀκρίως φονύσαντος, ἵνα ἢ ἕτως· ἑ λήψεθε δῶρα συγχωρησάμεν αὐτῶ τὸν περιορισμὸν, τὸν ἐν ταῖς πόλεσι τῶν φυγαδύτηριων, τῆ ἐφῆνα αὐτὸν κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆ, καὶ τὸν ἕως τῆς τελευτῆς τῆ ἱερέως χρόνον.

λγ. Καὶ ἑ μὴ φονοκλονήσητε τὴν γῶν ἐφ' ἧς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς· τὸ γὰρ αἷμα τῆτο φονοκλονεῖ τὴν γῶν, καὶ ἐκ ἐξίλασθῆσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ ἐκχυθέντος ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῆ αἵματος τῆ ἐκχέοντος.

Δ λδ. Καὶ ἑ μιανεῖτε τὴν γῶν ἐφ' ἧς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' ἧς ἐγὼ κατασκλώσω ὑμῖν· ἐγὼ γὰρ εἰμι Κύριος κατασκλώων ἐν μέσῳ τῶν ἡμῶν Ἰσραήλ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τὸ λέγειν ἄνοχον εἶναι τὴν γῶν ἐπὶ τοῖς ἀδίκους αἵμασι, καὶ ἱλασμὸν χρῆζειν διὰ τῆς δικαίας κολάσεως, ὡς μαινομένῳ λέγει, καὶ ἕως αἰτίαν. **Ε**, ἑ μιανεῖτε γὰρ φησὶ τὴν γῶν ἐφ' ἧς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς. τίμιος δὲ ἡ γῆ, διὰ τὴν, ἐφ' ἧς ἐγὼ κατασκλώσω ἐν ὑμῖν. γῆ γὰρ γῆς ἀδιάφορος περὶ καθαρότητά. Θεὸς δὲ παρθεσίαν ὑποδεξαμένη, καθαρὰ τῆ ἀγία.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆς γῆς μiasμός, ἀδικία· ὡπερ καθαρῶν, δικαιοσύνη.

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο καὶ καθαρὰν δεῖ αὐτὴν φυλάττεσθαι, διὰ τὸν παρ' αὐτῆ ζιόντα Θεόν.

(1) Ἀρχιερέως. ὁ Ἀλεξάν. κωδ.

(2) Τῆ φυγεῖν. ὁ Ἀλεξάν. κωδ. ὡσαύτως καὶ αἱ εἰρημ. ἐκδοτ.

Κ Ε Φ. Λ Ξ.

α. **Κ**αὶ προσήλθον οἱ ἄρχοντες πατριῶν Φυλῆς υἱῶν Γαλαὰδ υἱὸς Μαχαίρ υἱὸς Μα-
νασῆ ἐκ τῆς Φυλῆς υἱῶν Ἰωσήφ, καὶ ἐλάλησαν ἔναντι Μωϋσῆ, καὶ ἔναντι Ἐλεάζαρ τῆς ἱερέως, καὶ ἔναντι τῶν ἀρχόντων οἰκῶν πατριῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,

β. Καὶ εἶπαν, τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἐνετέλατο Κύριος ἀποδεῖναι τῷ γλῶ τῆς κληρονομίας ἐν κλήρῳ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ τῷ κυρίῳ συνέταξε Κύριος δεῖναι τῷ κληρονομίαν Σαλπαὰδ τῆς ἀδελ-
γ. Φῶ ἡμῶν ταῖς θυγατέρας αὐτῆς. Καὶ ἔσονται ἐνὶ τῶν Φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ γυναικες· καὶ ἀφαιρεθήσεται ὁ κλη-
ρος αὐτῶν ἐκ τῆς καταχέσεως τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ προσεθήσεται εἰς τῷ κληρονομίαν τῆς Φυλῆς, ἧς ἀν γένωνται γυναικες, καὶ ἐκ τῆς κλή-
ρος τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἀφαιρεθή-
σονται. (1)

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐτερος ἐκ μερικῆ πράγματος καθολικὸς ἐκφέρεται νόμος, ἔχῃ ὡς Θεὸς τῷ χρεῖαν προαγνοήσαντος, τῷ ἐπὶ καιρῷ δὲ περιμείναντος θέσει, ὡς ἐπὶ τῆ βλασφημίᾳ, καὶ τῆ τὸ σάββατον μὴ τηρήσαντος, καὶ τῶν τῆ Σαλπαὰδ θυγατέρων. ἀλλὰ τότε μὴ ἐσιώπησαν οὐλαβῶς οἱ τέτων ὁμόφυλοι, δείσαντες τῷ ἐρώτησιν, μὴ καὶ δόξη κάλυμα τῆ ἐπιτάγματος· νῦν δὲ ταύτῳ προσάγχι προνοία τῆ μέλλοντος, μὴ καὶ πρόφασις γένηται συγχύσεως τῶν Φυλῶν, εἰ θυγατέρες κληρονομήσασιν μὴ γαμοῖντο τοῖς ὁμοφύλοις· ὅτε μὴδὲ χώραν εἶχεν ἢ ἐκ τῆ Ἰωβηλαίς τῶν κλήρων ἀνασροφή. διὸ νομοθετεῖ Θεὸς, καίτοι προγενῆς πάλαί τῆ νόμος τῷ χρεῖαν. ἔτω Χριστὸς πρὸς τῷ Ἰακίβ κληθεὶς θυγατέρα εἰς προλέγει ταύτης τὸν θάνατον, ὃν γεγονότα ἰάσατο· εἰ γὰρ εἰς ἐπίδειξιν ἀνδρώπε τὰ παρὰ Θεῶ Φυλάττει δὲ τὸ οἰκίον τῆ ἀξιώσει, νῦν μὴ ἰὼν Φιλανδρώπως ὡς ἐπισκεψόμενος, νῦν δὲ ἀνισῶν τελοβτήσασαν.

δ. Ἐὰν δὲ γένηται ἢ ἀφαιρέσει τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ προσεθήσεται ἢ κληρονομία αὐτῶν ἐπὶ τῷ κληρονομίαν τῆς Φυλῆς, ἧς ἀν γένωνται γυναικες, καὶ ἀπὸ τῆς κληρονομίας Φυλῆς πατριᾶς ἡμῶν ἀφαιρεθήσεται ἢ κληρονομία αὐτῶν.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Ἐὰν δὲ, φησὶν, ἐπὶ πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῆτο κραλήση, τὸ προ-

Φάσα τῆς ἐπιγαμίας μελάτιθεσθαι κληρονομίαν ἀπὸ Φυλῆς ἐπὶ ἑτέραν Φυλῶν, καὶ ἡμεῖς σέρξομεν τῷ ἀφαιρέσειν.

ε. Καὶ ἐνετέλατο Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ διὰ προσάγματος Κυρίου, λέγων, ἔτω Φυλῆ υἱῶν Ἰωσήφ λέγῃσι.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προνοητικὸν μὴ ἐν τὸ τῶν προσελθόντων, οὐλαβῆς δὲ τὸ Μωσέως. ἐδὲ γὰρ ἀφ' ἑαυτῆ τῷ ἀπόκρισιν ἔδωκεν, ἀλλ' ἐπερωτᾷ Θεὸν εἰκότως. Θεὸς γὰρ τὸν νόμον δόντος, ἀκόλαστον μὴ ἀνοθεῖ Θεὸς καὶ τὰ τοιαῦτα διαπραττέσθαι. (2) ἐσφάλησάν γε μὴ ποτὲ μὴ ἐπερωτήσαντες, ὡς ἐπὶ τῶν Γαβαωνιτῶν. δεόν ἐν πᾶσιν ὁδηγημίας κατὰ πρόσαγμα Θεῶ, μὴ δὲ τῆτο ἀνοθεῖ ποιῶν. Μωϋσῆς μὴ ἐν ἐπερωτᾷ, Θεὸς δὲ πρόσαγμα δίδοται.

ς. Τῆτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε Κύριος ταῖς θυγατέρας Σαλπαὰδ, λέγων, εἰ ἀρέσκει ἔναντιον αὐτῶν, ἔσωσαν γυναικες, πλὴν ἐκ τῆ δῆμς τῆ πατρὸς αὐτῶν ἔσωσαν γυναικες.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐ διὰ τὰ συμβαίνοντα καὶ τὰς ἐρωτήσεις νομοθετεῖ Θεὸς, καθάπερ ἄνθρωπος ἀγνοῶν· ἀλλὰ προειδὼς ἀναμείνει τῆς καιρῶς, ἵνα πρὸς τὸ πρᾶγμα νομοθετήσῃ, καὶ εἰ πρὸς τῷ χρεῖαν ὀρίσῃ τὰ τοιαῦτα πρᾶγματα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Βεβιασμένη γὰρ σιωπῆ φησὶ πρὸς διάλυσιν ὁδοῦ. ὃ δὲ Θεὸς συ-
νέξουξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Χριστὸς ῥῆμα. πλὴν περιορίζει τῷ ἐξέσειαν τῆ Φυλῆ, μὴ ὑπερβαίνειν κελότων εἰκότως. ὅποτε παρεκτός τῆ ἔθνης ἐκ ἔδωκεν ἐπιγαμίας, προνοημένος μείνειν αὐτῆς ἐπὶ τῆς θεοσεβείας, καὶ μὴ διὰ τῶν γυναικῶν μεθίστασθαι πρὸς εἰδωλα· ἀκόλαστον καὶ τῆς διαιρέσεως ἐνεκα τῆς τῶν Φυλῶν, ὡσεὶ ἀσυγχυτον αὐτῷ εἶναι, καλύσαι τὰς ἔξω Φυλῆς ἐκάσης ἐπιγαμίας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Προσάττει ἐν ὃ Θεὸς, πλὴν τῆς Ἰσδα καὶ τῆς Λοδὶ, μὴ ἐξῆναι ἀπὸ Φυλῆς εἰς Φυλῶν σιωπῆσθαι, ἵνα μὴ ξένον τῆ Σωτήρος δαχθῆ ἀνωθεν ἐρχόμενον, τὸ βασιλεύς καὶ ἱερός κατὰ τῷ τάξιν Μελχισεδέκ.

ζ. Καὶ ἔχι περιτραφήσεται ἢ κληρονομία τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ Φυλῆς ἐπὶ Φυλῶν, ὅτι ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ τῆς Φυλῆς τῆς πατριᾶς αὐτῆ προσκολληθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

ΣΕΥΗ-

(1) Ἀφαιρεθήσεται. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Διατάττεισθαι. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Διὰ τῆτον τὸν νόμον καὶ ὁ Ἰωσήφ, φύλαξ τῶν τῶ Θεῶ προσαγμα-
των ὑπάρχων· τῆτο γὰρ ἐπεσημείωτο ἡ
Ματθ. 1. 19. ὁ Εὐαγγελιστὴς, εἰπὼν, ὡς ἀνὴρ δίκαιος
Λυκ. 2. 4. ὢν· καὶ ἐκ τῆς Ἰσδα φυλῆς, καὶ ἐξ οἴκου
» καὶ πατριάς Δαβὶδ, ὡς γέγραπται, κα-
ταγόμενος, ἐκ τῆς φυλῆς καὶ συγγενείας
ἐμνησθῆσατο τῷ Παρθένον. ὡς τῷ γε-
νεαλογίαν αὐτῆ, τῆς Μαρίας ἕνα γενεα-
λογίαν· ἐξ ἧς ἀπόρως ἐτέχθη Χριστὸς ὁ
σωτὴρ ἡμῶν. καὶ ἔτω καὶ τὸ τῆς Γραφῆς
ἔθος ἐφυλάχθη, μὴ γενεαλογῆσαι γυναι-
κας· καὶ ἐκ τῆς παραβεβλάφθαι μηδὲν
τῷ ἀλήθειαν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἀπὸ ἀνδρῶν ἤρξα-
το· προηγόμενον γὰρ τῆτο· ἐπάγει δὲ καὶ
τὸ προκειμενον, τὸ τῶν γυναικῶν.

η. Καὶ πᾶσα θυγάτηρ ἀγχιστεύ-
σα κληρονομίαν φυλῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ,
ἐνὶ τῶν ἐν τῷ δήμῳ τῶ πατρὸς αὐτῆς
ἔσοντα γυναικῆς, ἵνα ἀγχιστεύσωσιν
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος τῷ κληρονο-
μίαν τῷ πατρικῷ αὐτῆ.

θ. Καὶ ἔ περιγραφήσεται ὁ κλη-
ρος ἐκ τῆς φυλῆς ἐπὶ φυλῷ ἑτέραν,
ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτῆ
προσκολληθήσονται αἱ φυλαὶ τῶν
ἡμῶν Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν τὰς φυ-
λας διακεκρίθαι προσέταξεν; ἵνα ἀκέ-
ραιον διαφυλάχθῃ τῆ Ἰσδα τὸ σπέρμα; δι-
ὅ τῷ δόλοισιν τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς ἐπιγ-
γείλατο. ἐκοινώνησαν μόντοι ἀλλήλοις ἡ
βασιλικὴ καὶ ἡ ἱερατικὴ φυλή· ἐπειδὴ καὶ
ἀρχιερεὺς κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, καὶ βα-
σιλεὺς ὁ δεσπότης Χριστὸς.

ΑΔΗΛΟΥ. Δεῖ γὰρ τὰ τεχθεῖα μέ-
νειν ἀκίνητα. μὴ συγχύθαι δὴ κελθεῖ
τὰς τῶν φυλῶν διαιρέσεις.

Α. 1. Ὁν τρόπον σωτέταξεν Κύριος
πρὸς Μωϋσῶν, ἕτως ἐποίησαν θυ-
ια. γατέρες Σαλπαδ. Καὶ ἐγένοντο
Μααλὰ καὶ Θερσὰ καὶ Αἰγλὰ καὶ
Μεχλὰ καὶ Νεὰ θυγατέρες Σαλ-
ιβ. παδ τοῖς ἀνεψιοῖς αὐτῶν, Ἐκ τῶ
δήμῳ Μανασῆ ἡμῶν Ἰωσήφ ἐγενήθη-
σαν γυναικῆς. καὶ ἐγενήθη ἡ κλη-
ρονομία αὐτῶν ἐπὶ τῷ φυλῷ δήμῳ
B τῶ πατρὸς αὐτῶν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἰσορῆται δὲ αὐτῶ-
δα, ὅτι πεφύλακται τὸ πρόσαγμα, καὶ
τοῖς ἀνεψιοῖς αἱ γυναικῆς ἐγαμήθησαν. καὶ
» ἐγενήθη. Φησὶν, ἡ κληρονομία αὐτῶν ἐπὶ
» τῷ φυλῷ τῶ δήμῳ τῶ πατρὸς αὐτῶν.

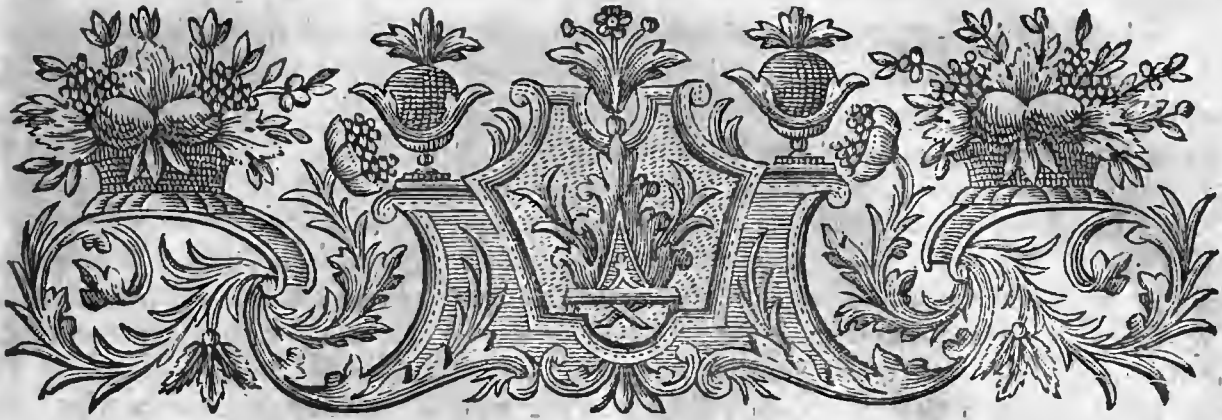
ιγ. Αὐταὶ αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δι-
καιώματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνε-
Γ τέλατο Κύριος ἐν χειρὶ Μωϋσῆ ἐπὶ
δυσμῶν Μωάβ ἐπὶ τῶ Ἰορδάνῳ κατὰ
Ἰεριχώ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἰσραὴλ ταῦτα
διὰ τῶ θεασεῖς Μωϋσέως δεξάμενος παρὰ
τῶ Φιλανθρώπου Θεῶ, ἐκ ἐφύλαξεν, ἀλλὰ
παραβάτης γέγονε τῶν θείων ἐντολῶν·
ἡμεῖς δὲ τὰς παρὰ τῶ Κυρίου καὶ Θεῶ καὶ
σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶ τῆς πα-
Δ λαιῆς καὶ καινῆς διαθήκης σὺν τῷ πατρὶ
νομοθέτῃ, ἐντολὰς καὶ δικαιώματα φυ-
λάξωμεν, καὶ ἀξίως αὐτῆς ἀπεργασώμε-
θα πρὸς τῷ τῶν μελλόντων αἰώνων καὶ
ἀπεράντων ἀγαθῶν ὑποδοχῶν. χάριτι καὶ
Φιλανθρωπίᾳ τῶ Κυρίου καὶ Θεῶ, βασι-
λέως πάντων ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετ' ἑ τῶ
πατρὶ πρέπει δόξα, τιμὴ, κράτος, μεγα-
λοπρέπεια ἅμα τῷ ἀγίῳ καὶ ζωοποιῷ
πνεύματι, νῦν, καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς
τῶς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ.

ΔΕΥ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ

ΜΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΘΕΟΠΤΟΥ

ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸ πέμπτον βιβλίον τῆ νομοθέτου Δεύτερονόμιον ἐκλήθη· Ἐξαγαγὼν ἐξ Αἰγύπτου τὸν λαὸν ὁ δεσπότης Θεὸς, ἔδωκεν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει τὸν νόμον, κατ' ὃν ἐχρῆτο αὐτὰς πολιτεύεσθαι. εἶτα τῷ δευτέρῳ ἔτι προσέταξε παραλαβεῖν τὴν γῆν, ἣν τοῖς προγόνοις αὐτῶν ἐπηγγέλατο δώσειν. ἐκείνων δὲ ἀνταρρηκῶτων, καὶ τῆτο δράσαι μὴ βεληθύντων, ὤμοσε μηδὲν τῶν ἀριθμηθέντων δώσειν ἐκείνῳ τῷ γῆν, ἀλλὰ τῆτας ἀπαντας ἐν τῇ ἐρήμῳ καταναλώσειν. τεσσαράκοντα τοῖνυ διεληλυθότων ἐτῶν, ἐκέλευσε τῆς ἐκείνων ἀριθμηθῆναι παῖδας, τῷ αὐτῷ ἄγοντας ἡλικίαν, ἣν περ ἦγον ἐκείνοι κατ' ὃν ἀριθμῆθησαν χρόνον. τῆτας μέλλων εἰσαγαγεῖν ὁ Θεὸς εἰς ἣν ἐπηγγέλατο γῆν, διδάσκει αὐτὰς διὰ τῆ Προφήτου τὸν νόμον, ὃν τοῖς παρὰ νόμοις αὐτῶν ἐδεδώκει πατράσι. τὸ τοῖνυ Δεύτερονόμιον ἀνακεφαλαιώσιν ἔχει τῶν ἐν τῇ Ἐξόδῳ, καὶ τῷ Λευιτικῷ, καὶ τοῖς Ἀριθμοῖς νομοθετημάτων τε καὶ πεπραγμένων. λέγει δὲ καὶ τὸν χρόνον, καὶ τὸν τόπον, κατ' ὃν καὶ ἐν τῇ νεολαίᾳ ταύτῃ τῷ διδασκαλίᾳ προσώλεγκε. πέραν γὰρ Φησι τῆ Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς, ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ ἔτι ἐν τῷ ἀνδεκάτῳ Δεβτ. 1. 1, 3, 4. μιλίᾳ μιᾷ τῆ μιλίᾳ, μετὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν τὸν Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμορραίων, καὶ τὸν Ὠγ βασιλέα τῆς Βασάν. καὶ ὅτι ὁ δευτέρου νόμον δέδωκεν, ἀλλὰ τῆς προτέρας ἀναμνηστικῆς νομοθεσίας, αὐτὸ διδάσκει τὸ τῆ βιβλίου προοίμιον. ἦρξατο γὰρ Φησι Μωυ- Δεβτ. 1. 5, 6. σῆς διασαφῆσαι τὸν νόμον τῆτον, λέγων, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Χωρήβ. εἶτα εἰρηκῶς, καὶ ὡς προσέταξεν αὐτὰς κληρονομήσαι τὴν γῆν, ἐπήγαγεν ὡς κατ' ἐκείνον εἰρηκε τὸν καιρὸν, ὅτι μόνος ἐγὼ τούτων προσάτοβαν ἢ δυνάμει μυριάδων· καὶ διὰ τῆτο κατέστησά Φησι χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους, ὡσε ἔχειν αὐτὰς τῆς ἀρχῆς Δεβτ. 1. 15. κοινωνῆς. τῆτων δὲ τῶν λόγων ἀνέμνησεν, ἐπειδὴ περ Ἰησοῦν τὸν τῆ Ναυῆ κατέστησε τῆς ἡγεμονίας διάδοχον· διδάσκων, ὡς καὶ ἐτι περιῶν, ἑτέροις τῷ προσάσαν ἐπίσδουσε, καὶ ὅτι χρῆ καὶ τῆτω προθύμως ὑπακῆειν, καὶ τὰ κελεύουσα δρᾶν. ἀναμνηστικῆ δὲ αὐτὰς, ὅπως μὲν ὁ Θεὸς προσέταξε παραλαβεῖν αὐτὰς ἣν ἐπηγγέλατο γῆν· ὅπως δὲ κατασκόπησεν αὐτοὶ πεμφθῆναι προτέρας ἡξίωσαν· καὶ ὅτι ἐκείνων ἐπανελθόντων, καὶ τὰ περὶ τῆς γῆς μεμνηκῶτων, ἠπίσησαν μὲν τῷ σεσωκῶτι Θεῷ, ἀπολαβεῖν δὲ τῷ γῆν ἐκ ἡθέλησαν· ὡς χαλεπῶς μὲν τὸν δεσπῶτι Θεόν, ἀποφύλασαι δὲ κατὰ πασῶν ἐκείνων τῶν μυριάδων, ὡσε μηδὲν ἐκείνων εἰς ἐκείνῳ τῷ γῆν εἰσελθεῖν, πλὴν Χάλεβ Δεβτ. 1. 36, ἡ Ἰεφοννη. ἔτος, Φησιν, ὄψεται αὐτῷ, καὶ τῆτω δώσω τῷ γῆν ἐφ' ἣν ἐπέβη, καὶ 37. τοῖς ἡοῖς αὐτῆ, διὰ τὸ προσκῆσαι αὐτὸν τὰ πρὸς τὸν Κύριον. τῆτας μὲντοι ἐμνημόνευσε μόνος, καὶ τὸν Ἰησοῦν ἢ σωέταξεν, (1) ὡς ἀρχοντα, καὶ στρατηγόν, καὶ προφήτῳ. τῆτο γὰρ δηλοῖ τὰ ἐξῆς. εἰπὼν γὰρ, ὅτι καμοὶ ὠργισθὲ δι' ἡμᾶς ὁ δεσπότης Θεὸς ἡμῶν· ὑμῶν γὰρ με θορυβησαντων, ἢ κατὰ λόγον τῷ θεῷ προσάγματι διηκόνησα, καὶ τῆτας χάριν εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ἐκείνῳ κενώλυμα. ἀνέμνησε δὲ τῶν παρὰ Θεῷ πρὸς αὐτὸν εἰρημένων· Ἰησοῦς ἡὸς Ναυῆ ὁ παρεσηκῶς σοι, ἔτος εἰσελδύσεται ἐκεῖ. αὐτὸν κατῆχυσον, Δεβτ. 1. 38. ὅτι αὐτὸς κατακληρονομήσει αὐτῷ τῷ Ἰσραὴλ. ταῦτα δὲ λέγει διδάσκων αὐτὰς, ὡς θεόθεν ὁ στρατηγὸς τῷ χαροτονίαν ἐδέξατο, ἵνα μὴ πάλιν περὶ τῆς ἀρχῆς σασιάσῃ. διηγῆται δὲ αὐτοῖς, ὅπως μὲν ὑπερον μεταμεληθέντες, ἐβληθῆσαν πολεμῆσαι τοῖς Χαναναιοῖς· ὅπως δὲ αὐτὰς ὁ Θεὸς διεκώλυσε. καὶ ὅτι θρασυώμενοι, καὶ παρὰ τῷ θεῷ ἐπιτολλῶ ἀνάβάντες καὶ ἠτήθῆσαν ἐπανῆλθον. καὶ ὅσον ἐν τῇ ἐρήμῳ κατηνάλωσαν χρόνον, τῷ ἄβατον ἐκείνῳ γῆν καὶ ἀνυδρον περιῶντες. τίνα τε Ἰδαμαίοις καὶ Μωαβίταις δεδηλώκότες, Φιλικῶν ἐκ ἔτυχον ἀποκρίσεων. καὶ ὅπως τὸν Σηων καὶ τὸν

(1) Καὶ τὸν Ἰησοῦν ἔταξεν ὡς ἀρχοντα. ἢ ὡς Χάλ. ἔκδοσ.

Ὡς, τὰς βασιλέας τῶν Ἀμορραίων πανσρατιᾶ μετὰ τῶν τὰς πόλεις καὶ κώμας οἰκόντων
 τῶν πανωλεθρία παρέδωσαν. εἶπε δὲ αὐτῶν καὶ τὸ τῆς σώματος μέγεθος. ἡ γὰρ κλίνη,
 Φησὶν, Ὡς σιδηρᾶ. εἰνέα πηχῶν τὸ μήκος αὐτῆς, καὶ τεσσάρων πηχῶν τὸ εὖρος αὐτῆς.
 ἔπειτα παρῴωσε καὶ σιβεβλόωσε φυλάττειν ἐπιμελῶς τῆς δεωότες τὰς ἀντολάς. ἄκκε
 γὰρ Φησὶν Ἰσραὴλ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον
 ποιεῖν, ἵνα ζήτε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων
 ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. εἶτα ἀναγκαιῶς τῆς Βεελφεγῶρ εἰς μέσον φέροι τὴν μνήμην,
 καὶ τῶν δι' ἐκείνῳ τὴν ἀσέβειαν ἐν τῇ ἐρήμῳ διολωλῶτων. ἔπειτα ἐκ παραλλήλου δείκνυσι
 τὰς θείας οὐρογενείας. ποῖον γὰρ Φησὶν ἔθνος μέγα, ὃ ἐστὶν αὐτῷ Θεῷ ἐγγίζων αὐτοῖς,
 ὡς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν ἅπασιν οἷς ἐάν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα; κελθεῖ δὲ μὴ μόνον
 αὐτὸς φυλάττειν τῆς Θεῆς τὰς νόμους, ἀλλὰ καὶ τὰς παῖδας καὶ τὰς ἐκγόνους ἐν ὕσεβείᾳ
 ἀνατρέφειν, καὶ παιδοῦσαι τὰς θείας ἀντολάς ἐκπαιδεύειν. εἶτα ἐπάγει, ὡς ὁ τῶν ὄλων
 αὐτοῖς ἐπέφανε Θεός, λόγους μὲν διὰ πυρὸς ἀφίεις, ἕδον δὲ εἶδος ἐπιδεικνύς. τῆτο γὰρ
 ἔφη ἐκ μέσων τῆς πυρὸς φωνῶν ῥημάτων ὑμεῖς ἠκέσατε καὶ ὁμοίωμα ἐκ ἴδετε, ἀλλ' ἡ
 φωνὴ. ταῦτα δὲ λέγει παιδοῦσαν αὐτὰς μηδὲν ἰνδαλμα τεκλίνουσα, μηδὲ πειραδιωαί-
 ποτε θείαν εἰκόνα κατασκυβάσαι, ἐπειδὴ τῆς ἀρχετύπου τὸ εἶδος ἔχῃ ἐωράκασιν. ὅθεν
 πάλιν ἐπήγαγε· μὴ ἀνομήσητε, μηδὲ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπλὸν ὁμοίωμα, πᾶσαν
 εἰκόνα, ὁμοίωμα ἀρσενικῆ ἢ θηλυκῆ. ὁμοίωμα παντὸς κλίως τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς·
 ὁμοίωμα παντὸς ὄρνέου πετομαῖος, ὃ πέταται ὑπὸ τὸν ἔρανον· ὁμοίωμα παντὸς ἐρπετῆ,
 ὃ ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς· ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος, ὅσα ἐστὶν ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς.
 ταῦτα πάντα Φησὶν εἰς χρεῖαν ἡμετέραν πεποίηκεν ὁ Θεός. ἀνοίας τοίνυν ἐχάτης τὸ
 τὰς εἰκόνας τῶν ὑπηκόων θεοποιεῖν. προσέθεκε δὲ καὶ ταῦτα· μὴ ἀναβλέψας εἰς τὸν
 ἔρανον, καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελλίω, καὶ πάντα τὸν κόσμον τῆς ἔρανος, πλανηθεῖς
 προσκωήσης αὐτοῖς, ἃ ἀπείναιμε Κύριος ὁ Θεός σε ταῦτα (1) πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑπο-
 κάτω τῆς ἔρανος. ταῦτα [γὰρ] Φησὶν εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων κατεσκυβάσε χρεῖαν ὁ ποιη-
 τῆς. μὴ τοίνυν ὑπολάβης Θεὸς τὰς ὑπὸ τῆς Θεῆς τῶν ὄλων ἀφοριδίτης, ὡσεὶ ταῖς
 χρεῖαις τῶν ἀνθρώπων διακονεῖν. ἔτω γὰρ καὶ οἱ λοιποὶ ἠρμυλῶσαν ἄτινα διεκόμησεν
 ὁ Θεός εἰς τὰς λαὸς ὑφ' ὅλον τὸν ἔρανον. εἶτα δεδίττεται αὐτὰς ταῖς ἀπειλαῖς, ὡς εἰ
 τολμήσασιν τὸν θεῖον παραβιῶσαι νόμον, καί τινος τῶν ὄντων ὁμοίωμα κατασκυβάσαι καὶ
 θεοποιῆσαι, εἰς πᾶσαν αὐτὰς διαπερεῖ τὴν γῆν, καὶ ὡς δεδύοντες τοῖς ψυδωνύμοις
 Θεοῖς προσκωήσασιν. ἔπειτα πάλιν ἀπὸ συγκρίσεως δείκνυσι τὸ παντοδύναμον τῆς Θεῆς.
 ἐπερωτήσατε γὰρ Φησὶν ἡμέρας ἀρχαίας, τὰς γνωμείας προτέρας σε ἀπὸ τῆς ἡμέρας
 ἧς ἐκλίσει ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ἔρανος ἕως ἄκρου τῆς ἔρανος,
 εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τῆτο, εἰ ἠκέσατε τοῖς τῶν. εἰ ἀκήκοον ἔθνος φωνῆ Θεῆς ζῶντος
 λαλῶντος ἐκ μέσων τῆς πυρὸς, ὃν τρόπον ἀκήκοας σὺ καὶ ἔζησας. ἔφη δὲ καὶ ὅπως αὐτὰς
 ἠλυθέρωσε τῆς πικρᾶς τῶν Αἰγυπτίων δουλείας. συνεχῶς μῆντοι διδάσκει αὐτὰς, καὶ
 ὡς ἔρανοῦσαι αὐτοῖς ὁ τῶν ὄλων διηλέχθη Θεός, ἐκ μέσων τῆς πυρὸς φωνῆ κεχρημένος
 νομοθετήκεν, ἵνα μηδεμίαν εἰκόνα κατασκυβάσῃ τῆς ἀοράτης Θεῆς. διδάσκει δὲ καὶ ὡς
 πᾶμπαν ἀμήχανον θείαν εἰκόνα κατασκυβάσαι. ἔ γὰρ μόνον ἀόρατον ἔχει τὴν φύσιν,
 ἀλλὰ καὶ πᾶμπαν ἀπερίγραφον. Κύριος γὰρ Φησὶν ὁ Θεός σε, ἔτος Θεός ἐν τῷ ἔρανω
 ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, καὶ ἐκ ἑσὶ πλὴν αὐτῆς. ἰσέον μῆντοι, ὡς ἐκ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ
 ταῦτα πάντα ὁ Προφήτης τῷ λαῷ διηλέχθη, ἀλλ' ἐν πολλαῖς αὐτοῖς ἡμέραις τὴν δι-
 δασκαλίαν προσλίεγκεν. ὅθεν πολλάκις τὰς αὐτὰς λόγους ἀνακυκλοῖ, ἵνα τῇ συνεχείᾳ
 παγίαν τὴν μνήμην ἐργάσηται. αὐτίκα γὰρ μετὰ τὴν διάλεξιν ταύτην, τὰ περὶ τῶν
 πόλεων ἰσόρηκεν, εἰς ἃς καταφύγουσιν τὰς ἀκείαις περιπεπλωκότας φόνους ἐκέλευσεν.
 εἶτα ἐδίδαξεν ὅτι πάλιν συνήθροισε τὸν λαόν, καὶ τῶν θεοσδότην ἀνέμνησε νόμων. καὶ
 ὅτι ἔχῃ ἕτερον δέδωκε νόμον, ἀλλὰ τὸν πρότερον ἐκπαιδεύει τὰς τῆς νομοθεσίας ἐκείνης
 διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελὲς ἐπακῆσαι μὴ δυναθῆναι, αὐτὰ διδάξει τῆς Προφήτης τὰ ῥῆ-
 ματα. Κύριος γὰρ Φησὶν ὁ Θεός ἡμῶν διέθετο πρὸς ὑμᾶς διαθήκην ἐν Χωρῆβ. ἔχι τοῖς
 πατράσιν ὑμῶν διέθετο Κύριος τὴν διαθήκην ταύτην, ἀλλὰ πρὸς ὑμᾶς. ἐπειδὴ γὰρ
 ἐκείνοι παραβάντες διάλοντο, τῆτοις δὲ τὴν τοῖς πατράσιν ἐπιηγελευμένῳ ἐδίδε γῆν,
 τῆτοις ἔφη τὸν νόμον δεδόσθαι. εἶτα λέγει τὰς ἀντολάς, ὡν τὸν νῦν ἀνεπλύσαμεν, τὴν
 Ἐξοδὸν ἐρμυλῶδοντες. ἔδειξε δὲ κἀνταῦθα τὸν τῆς ἀργίας τῆς σαββάτου σκοπὸν. ἔφη
 γὰρ, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη σε, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σε. κατὰπερ,
 Φησὶ, σὺ τῆς ἀπολαύεις διαπαντός, ἔτως ἅπαξ γὰρ ἀπολαυσάτωσαν ἐν ταῖς ἐπὶ τῆς
 ἑβδομάδος ἡμέραις οἱ θεράποντες, καὶ αἱ θεραπαιναι, καὶ τὰ ὑποζύγια. ἔπειτα
 τῇ μνήμῃ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ δουλείας τὴν συμπάθειαν πραγματεύεται. ὅτι οἰκέτης, Φησὶν,
 ἦθα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγέ σε Κύριος ἐκείθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι
 ὑψηλῷ. διὰ τῆτο σωεταῖσε Κύριος ὁ Θεός σε ὡσεὶ φυλάττεσθαι σε τὴν ἡμέραν τῶν σαβ-
 βάτων καὶ ἀγιάζειν αὐτὴν. τῇ πείρᾳ μεμάθηκας τὸ τῆς δουλείας πικρὸν ἐκείνων ἀνα-
 μιμνησκομένος, ἡμερὸς γὰρ τοῖς ὑπηκόοις καὶ πρῶτος, καὶ ἧς ἀπολαύεις ἀναπαύλης
 διωλεκῶς, μετὰδος τῆτοις ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῆς ἑβδομάδος ἡμέρᾳ. ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα
 τὸ πνευματικὸν ἐκ ἀπηγόρευσεν ἔργον. ἔφη γὰρ, πᾶν ἔργον λατρευτὸν ἔ ποιήσετε,
 πλὴν

(1) Αὐτά. ἢ ἐν Χάλ. καὶ ἐν εἰρημ. ἐκδοσ.

πλήν ὅσα ποιηθήσεται ἐπὶ τῇ ψυχῇ, οἷον ἀναγνώσεις, θείων λόγων ἀκροάσεις, μωδίας, ἱερουργίας, καὶ τὰ τέτοις ὅμοια.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ Δεύτερονόμιον πέμπτον μὲν ἐστὶ βιβλίον τῆς μωσαϊκῆς ἀναγωγῆς ἀνόμασται δὲ Δεύτερονόμιον. ἔκ ἐπειδὴ Μωϋσῆς δευτεροῖ τὰ τῷ Θεῷ, αἱ καὶ δευτεροῖ ἐπειδὴ τῇ δευτέρᾳ γενεᾷ τῇ μετὰ τῆς ἀνηρημένους Ἰσραηλίτας ἔρηται, τέττα Δεύτερονόμιον λέγεται. τὰ πολλὰ δὲ τῶν προειρημένων ἀναλαμβάνει, καὶ ἕτερα τοῖς ἀναγκαίως προσίθῃσιν, ὡς καιρὸς ἰὼ πρὸς ἀσφάλειαν τῶν νομοθετημένων παρῖσιναι μελλόντων τὸν Ἰορδάνω. ἐδόθη δὲ τὸ Δεύτερονόμιον πέραν τῆ Ἰορδάνου ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, μετὰ τῷ ἀναίρεισιν τῶν διαισιν, τέττα Σηὼν καὶ τῷ "Ωγ. χρόνος δὲ ἰὼ ὁ τεσσαρακοσὸς, ἀφ' ἧ ἐξῆλθον Αἰγύπτῳ καὶ τέττα δέκατος πρῶτος μῶ, ὅτε Μωϋσῆς ἐλάλησε πρὸς τῆς ἡγῆς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος πρὸς αὐτῆς εἰπῶν. αἱ μὲν ἐλάλησαν Χωρήβ ἐκ μέσσω τῆ πυρὸς, αἱ ἀρχῇ τῆ τεσσαρακοσῆ ἔτῃς ἐφθέγγετο. πάντω δὲ σέχειν δεῖ, ὅτι ἔκ ἐπειδὴ τὰ τῷ Θεῷ ἐλάλησε Μωϋσῆς, Δεύτερονόμιον λέγεται. τέττω ἰὼ, ἔδω ἐκώλυε καὶ τὰ ἄλλα βιβλία ταύτῳ ἔχειν τῷ ἐπιγραφῶ. Θεῷ γὰρ καλύψει μικρῶ πάντα τὰ Μωσαϊκά.

* * ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Καὶ τέττω τὸ βιβλίον Μωϋσῆς ἐλάλησε καὶ ἔγραψε ἕτως, ἐπειδὴ μετὰ τὰ γεγραμμένα ἐν ταῖς πλαξί, δευτερον ὡπερ νόμον τῆς λόβιβλίς τέττα ἐλάλησε Μωϋσῆς τῷ Ἰσραὴλ ἐκ προσάγματος Κυρίου. μετὰ γὰρ τὸ λ Μωϋσῶ τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τέττω, γέγραπται ἕτως ἐν αὐτῷ τέττω τῷ Δεύτερονομίῳ λόγοι τῆς διαθήκης, ὅσα ἐνετείλατο Κύριος Μωϋσῆι εἰπῶν τοῖς ἡγῆς Ἰσραὴλ ἐν γῆ πλῶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν Χωρήβ. διὰ τέττω γὰρ αἱ μὲν πλάκες, ἐν ἔρημῳ, καὶ ἐν μέσσω τῆς κιβωτῆ ἐτέθησαν· τὸ δὲ βιβλίον τέττω ἐνετείλατο τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἰρεσι τῷ κιβωτὸν θῆναι ἐκ πλαγίων τῆς κιβωτῆ, εἰς μαρτύριον καὶ κατὰ ἐπὶ ἕτη ἐνετείλατο ἀναγινώσκεσθαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀφύσεως. ὅτε καὶ ἡ ποῖα ἐγείτο. αὕτη μὲν πρώτη αἰτία τῆς ὀνομασίας τῆ βιβλίς. δευτέρᾳ δὲ πάλιν ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ δευτεροῖ, καὶ διεσάφησε πάντα τὰ προειρημένα ἐν τε Ἐξόδῳ καὶ ττικῷ καὶ τοῖς Ἀριθμοῖς, νόμιμά τε καὶ δικαιώματα καὶ προσάγματα καὶ ὑπομ, πάλιν τὸν λαὸν, ἵνα φυλάξῃ αὐτά. καὶ ἐπαναλαμβάνει δὲ ἐν αὐτῷ τῶ τε ἀπ' ἔξοδον, καὶ πάσας τὰς γεγεννημένας αὐτοῖς ὑβεργείας, καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰ τῶ ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῆ ποιήσαντος αὐτῆ Θεῷ. ὀρίζει δὲ ἐν αὐτῷ περὶ τε τῆς δε τοῖς φυλάσκει τὸν νόμον, καὶ τῆς κατάρρας τοῖς παραβαίνουσιν αὐτόν· ἵνα ἡ μὲν λέγηται ἐν τῷ ὄρει τῷ Γαριζὴν διὰ τέτων, διὰ Συμεὼν, Λοῦ, Ἰδα, Ἰσαχαρ, καὶ Βενιαμίν· ἡ δὲ κατάρρα, ἐν τῷ ὄρει Γαβαλ, ἀπὸ Ῥεβίμ, Γὰδ, Ἀσηρ, Ζαβελών καὶ Νεφθαλαίμ. πρὸς ὑπόμνησιν δὲ καὶ τῷ διὰ παντὸς μελέτῳ ἔγραψεν ἐκ προσ τος Κυρίου τῷ μεγάλῳ ἁδῶ. ἵνα ταύτῳ ἐκμαθόντες αἰετὲ μελετῶντες αὐτῆ ἐπιλάθωνται τῆ Θεῷ. ὑλογήσας τε ἐκάστῳ φυλῶ, καὶ γράψας τῷ ὑλογίαν, κα θείς τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὸν Ἰησὲν τῆ Ναυῆ, εἰς τὸ δεξασθαι αὐτόν κατὰ πρὸ Θεῷ, ἀνέβη λοιπὸν εἰς τὸ ὄρος τὸ Ἀβαρεῖμ, τετέσιν Ἀβαῦ, καὶ ἐτελεσθήσεν ἐκ ῥήματος Κυρίου. ἐτῶν ρκ', μὴ ἀμυρωθέντων αὐτῆ τῶν ὀφθαλμῶν, ἢ τῆ προσώπ. Φθαρῆτος. καὶ ἐκ οἴδων ἔδειξεν τῷ ταφῶ αὐτῆ ἕως ἡμέρας ταύτης.

Κ Ε Φ Α.

α. ὅτοι οἱ λόγοι ἔς ἐλάλησε Μωϋσῆς παντὶ Ἰσραὴλ πέραν τῆ Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς (1) ἀναμέσον Φαράν Τοφὸλ, καὶ Λοβῶν, καὶ Αὐλῶν, καὶ καταχρῦσεα.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ. Ἄνωθεν τὸν νόμον τῇ μετὰ τῆς ἀνηρημένους ἐν τῇ ἐρήμῳ γενεᾷ ἐπεξηγῆμενος, ἐκδιδάσκει τὸ Δεύτερονόμιον· ἔκ ὡς ἕτερον νόμον διδῆς παρὰ τὸν πάλαι τοῖς πατράσιν αὐτῶν ὀρισμῶν, ἀλλ' αὐτὸν τέττον ἀνακεφαλαίμενος· ἵνα ἀκῆσαντες τὰ συμβάντα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐξ ὀλης τῆς καρδίας φοβηθῶσι τὸν Θεόν.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Τὸ προοίμιον δὲ τὸν τόπον, αἱ ὡ ἐλέχθη· πέραν γὰρ τῆ Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δὲ καὶ Σύμμαχος, ἐν τῇ ὀμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ἕτω γὰρ καλεῖται ταξὺ πεδία τῶν τῆς Ἀραβίας καὶ ὀρέων· ἐπισημαίνεται δὲ καὶ τὸν χε

β. Ἐνδεκα ἡμερῶν ἐν Χωρήβ ὀδὸς ἐπ' ὄρεος Σηεῖρ ἕως Κάδδης Β

γ. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοσῶ ἕτει ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ μῶ τῆ μῶδος, ἐλάλησε Μωϋσῆς πᾶντας ἡγῆς Ἰσραὴλ, κατὰ τὰ ὅσα ἐνετείλατο Κύριος αὐτῷ

δ. αὐτῆς, Μετὰ τὸ παλάξαι αὐτῆ

Υ y y y 2

(1) Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. αἱ εἰρημ. ἐκδῆς.

(2) Ἐκ Χωρήβ. αἱ αὐτ.

Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμορραίων τὸν
κατοικήσαντα ἐν Ἑσεβῶν, καὶ τὸν
Ἐργ βασιλέα τῆς Βασάν τὸν κατοί-
κησαντα ἐν Ἀσαρῶθ καὶ ἐν Ἐδραϊν,

» ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς
» πάντας ἕως Ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα εἶ-
» ταίλατο Κύριος αὐτῷ. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Θεὸς
τῷ δυνάμει ἀπεκάλυπεν, ὁ δὲ Προφήτης
τῇ ἑαυτῆ γλώτῃ ἐκέχρητο πρὸς παραύσα-
σιν τῶν δεδηλωμένων, κίνησιν λέγει. (1)
τῷ προφητικῷ Φωνῷ οἷα παρισῶσαν τὰ
ὑπὸ τῆ Θεῶ εἰρημνία.

ε. Ἐν τῷ πέραν τῆ Ἰορδάνη ἐν γῆ
Μωάβ, ἤρξατο Μωϋσῆς διασαφῆσαι
τὸν νόμον τέτον, λέγων,

ΔΙΟΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ ὁ μὲν Θεὸς τῷ
δυνάμει ἀπεκάλυπεν, ὁ δὲ Προφήτης τῇ
ἑαυτῆ γλώτῃ ἐκέχρητο πρὸς παραύσασιν
τῶν δεδηλωμένων, διασαφῆσιν λέγει τῷ
προφητικῷ Φωνῷ, οἷα παρισῶσαν τὰ ὑπὸ
τῆ Θεῶ εἰρημνία. (2)

ς. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν
ἡμῖν ἐν Χωρηβ, λέγων, ἱκανόσω ὑμῖν
κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τέτῳ.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὅρος τὸ Χωρηβ εἶη ἂν
ἡ νομικὴ λατρεία κατὰ τὸν τῆς πρωτολο-
γίας λόγον· ἐκεῖ γὰρ αὐτοῖς διέδετο δι-
καιώματα καὶ κρίματα· ἐξ ἧς ἀπαίρειν
αὐτῆς βέλεται ὁ νομοθέτης, καὶ μηκέτι
καλοικεῖν αὐτῇ· ἀλλ' ἐπιστρέφειν καὶ ἀπαί-
ρειν ἀπὸ τῆς σκιάς ἐπὶ τῷ ἀλήθειαν, ἀπὸ
τῶν τύπων ἐπὶ τὰ πράγματα.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰκανόσω ὑμῖν κα-
» τοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τέτῳ. ἔδαμῃ προείρη-
ται τέτο σαφῶς, εἰ μὴ κατὰ τὸ σαμα-
ρειτικὸν μόνον ἀντίγραφον αὐτοῖς Ἀριθ-
μοῖς μετὰ τὸν περὶ τῶν δύο σαλπύγγων
νόμον· αὐτῶν γὰρ εἰπεῖν μετὰ τὰς σάλπιγ-
» γας, καὶ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, δηλοῖ ὡς
» τῆ Θεῶ κωλύσαντος ἐπὶ πλέον ἐνδιατρι-
ψαι τῷ τόπῳ.

Ἀρι. 9. 10. 12.

ζ. Ἐπιστρέψατε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς
καὶ εἰσπορεύσατε εἰς τὸ ὄρος Ἀμορραίων,
καὶ πρὸς πάντας τὰς περιοικίας Ἀρα-
βα, καὶ εἰς ὄρος καὶ πεδίον, καὶ πρὸς
Λίβα, καὶ παραλίαν γῆν Χαναάν,
καὶ ἀντιλίβανον ἕως τῆ ποταμῆ τῆ
μεγάλῃ Εὐφράτῃ.

η. Ἴδετε παραδεδωκα ἐνώπιον ὑμῶν
τῷ γῆν, εἰσελθόντες κληρονομήσα-
τε τῷ γῆν, ὡς ὅσα τοῖς πατρά-
σιν ὑμῶν τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ Ἰσαὰκ,
καὶ τῷ Ἰακώβ, δένα αὐτοῖς καὶ τῷ
σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτῆς.

Α ΔΗΛΟΥ. Εἰ ἔγω κληρονομήσαν, πε-
» ριτὸν τὸ, ἴδετε παραδεδωκα· ἀλλ' ἀπὸ
μέρους τῆ παραδόξως γεγονότος, καὶ τῆς
καλῆς ἀρχῆς πέραν τῆ Ἰορδάνη γενηθη-
μνίας, καὶ τὸ ἐξῆς ὡς ἤδη γεγονός, τὸ
πάντως γενησόμενον, παραδεδωκῆναι λέ-
γει αὐτῷ αὐτοῖς.

θ. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ και-
ρῷ ἐκείνῳ, λέγων, εἰ διωθήσομαι μόνος
Φέρετε ὑμᾶς.

Β ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς ἐν
» τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Οὐχ ἀπλῶς ὁ Μωϋσῆς
» φησὶν, εἶπον ὑμῖν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐμελλεν αὐ-
τῆ ἀναχωρήσαντος, διαδέχεσθαι αὐτὸν Ἰη-
σῆς ὁ τῆ Ναυῆ, ἐκ ἀτοπὸν φησὶ τὸ πράγ-
μα, ἀλλὰ καὶ ἐπόμενον. προλαβὼν γὰρ,
φησὶ, παρεκάλεσα, καὶ ὡς ἐπειθύσατε,
ἐπέσησα κριτᾶς· ὥστε καὶ τῷ κατὰ προφη-
τικῷ χάριν καὶ ὁδηγητικῷ διαδεχομένῳ
» με Ἰησοῦ τῷ τῆ Ναυῆ πάθειδε.

Γ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ διωθήσομαι μόνος
» Φέρετε ὑμᾶς. Ταῦτα αὐτῷ τῇ Ἐξόδῳ
» πρόσκειται τοῖς σαμαρειτικοῖς ἀντιγρα-
» φοις, ὅτε καὶ ὁ πενήτερος αὐτῷ σιωπεῖ-
» λῶσε μερικωτέρως ἀρχοντας καταστήται.
» καὶ καθόλα, τὰ λεγόμενα μὲν εἰρηθῆναι,
» μὴ εἰρημνία δὲ φακερῶς, ἐν τοῖς σαμα-
» ρειτικοῖς ἀντιγραφοῖς ὁρίζεται· καὶ τὸ
» περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς αὐτῶν εἰρηκό-
» των τῷ Μωϋσῆ περι τῶν κατασκοπῶν.
» εἰκὸς γὰρ ὡς ἀποσατέντας αὐτῆς τῷ Θεῷ,
» τῷ γῆν ἐδελήσασιν μαθεῖν. διὸ καὶ ἐρωτή-
» σαντος Μωϋσεὺς τὸν Θεὸν, μετ' ἐμβριμῆ-
» σεως φησὶν, ἀπόσειλον σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ ἄρ-
» κατασκευάσωσαν τῷ γῆν, ὡς δὴ ἀπι-
» στέμενος.

ι. Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐπλήθυνεν
ὑμᾶς, καὶ ἰδὲ ἔσε σήμερον ὡς εἰ τὰ ἄσπρα
ια. τῆ ἔραν τῷ πλήθει. Κύριος ὁ Θεὸς
τῶν πατέρων ἡμῶν (3) προσείη ὑμῖν
ὡς ἐσὲ χιλιοπλασίως, καὶ διλογῆσαι
ὑμᾶς καθότι ἐλάλησεν ὑμῖν.

» ** ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Εἰς πλήθος μέγα καὶ
» ἀναρίθμητον τὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξεταίνε-
» το γένος. καὶ δὴ καὶ τέτο δικαίως ὑπερ-
» θαυμάσας ὁ ἱεροφάντης Μωϋσῆς ἐπέθυγε-
» ται, λέγων αὐτοῖς· καὶ ἰδὲ ἔσε σήμερον ὡς
» τὰ ἄσπρα τῆ ἔραν τῷ πλήθει. Κύριος ὁ
» Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν προσείη ὑμῖν, ὡς
» ἦτε χιλιοπλασίως.

ιβ. Πῶς διωθήσομαι μόνος Φέρετε
τὸν κόπον ὑμῶν καὶ τῷ ὑπόσασιν ὑμῶν
καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν;

ιγ. Δότε αὐτοῖς (4) ἄνδρας σο-
φῆς καὶ ἐπισήμονας καὶ σωετῆς εἰς
τὰς φυλὰς ὑμῶν, καὶ καταστήσω αὐ-
» τῆς ἐφ' ὑμῶν ἡγχεμένους ὑμῶν.

ΔΗΛΟΥ.

(1) Κίνησις· ἐν λέγεται ἡ προφητικὴ Φωνὴ οἷα παρισῶσα. αὐτὸν τὸν 2. σελ. 387. τῆς τῆ Ἐκδόσ.

(2) Οὐδὲν τῶν ἀνωτέρω τῆ Ἐργῶν διαφέρεισιν, εἰ μὴ κατὰ τὰ διασαφῆσιν. ὁ καὶ προσφύεσεν.

(3) Ὑμῶν. αὐτῆ εἰρημ. ἐκδόσ.

(4) Ἐαυτοῖς. αὐτῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Διδασκάλως, ἤτοι ἀπογραφομένους τὰ συμβαίνοντα, ἢ τὰ δοκῶντα ἐν ταῖς δίκαις. ὁ δὲ Κύριος ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, Γραμματεῖς καλεῖ τὸς διδασκάλως. (1)

ιδ. Καὶ ἀπεκρίθητέ μοι, καὶ εἶπατε, καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ποιῆσαι. Καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν ἄνδρας σοφῆς καὶ ἐπισήμονας καὶ σωτηρῆς, καὶ κατέστησα αὐτοὺς ἡγεῖσθαι ἐφ' ὑμῶν χιλιάρχως, καὶ ἑκατοντάρχως, καὶ πεντηκοντάρχως, καὶ δεκάρχως, καὶ γραμματοεισαγωγῆς τοῖς κριταῖς ὑμῶν. Καὶ ἐνετείλαμιν τοῖς κριταῖς ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, διακρίσατε ἀναμέσον τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, καὶ κρίνατε δικαίως ἀναμέσον ἀνδρῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν προσηλύτων αὐτῶν. Οὐκ ἐπιγνώσῃ πρόσωπον ἐν κρίσει, κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν κρινεῖς, ἢ μὴ ὑποσέλη πρόσωπον ἀνθρώπου, ὅτι ἡ κρίσις τῶν Θεῶν ἐστίν. καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν σιληρὸν ἢ ἀφ' ὑμῶν, ἀνοίσετε αὐτὸ ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἀκρίσομαι αὐτῶν.

ιη. Καὶ ἐνετείλαμιν ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πάντας τῶν λόγων, ἃς ποιήσετε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ τῶν προτέρων μνημονεύσας, ἐκ ἀπ' Αἰγύπτου ἀρχεται, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἔδωκεν αὐτοῖς δικαστὰς σοφῆς, καὶ παιδουτῆας.

ιθ. Καὶ ἐπάραντες ἐν Χωρῆβ ἐπορεύθημεν πᾶσαν τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβεράν ἐκείνην, ἡμεῖς ἰδοῦμεν, ὁδὸν ὄρους τῶν Ἀμορραίων, καθότι ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμῖν, καὶ ἦλθομεν ἕως Κάρδης Βαρνή.

κα. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, ἦλθατε ἕως ὄρους τῶν Ἀμορραίων, ὃ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν. Ἴδετε, παραδέδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν γῆν, ἀναβάντες κληρονομήσατε ὃν τρόπον εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμῖν. μὴ φοβησθε, μηδὲ δαλιάσητε.

ιβ. Καὶ προσήλθατέ μοι πάντες, καὶ εἶπατε, ἀποσέλατε (2) ἄνδρας προτέρους ἡμῶν, καὶ ἐφοδισάτωσαν ἡμῖν τὴν γῆν, καὶ ἀναγγελάτωσαν ἡμῖν ἀποκρισὶν τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἀναβήσομεθα ἐν αὐτῇ, καὶ τὰς πόλεις εἰς ἃς ἐσπορευσομεθα εἰς αὐτάς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἴσως γὰρ αὐτοὶ μὴ προήρξαντο, ὡς ἀπισθῆντες τὴν ὑπόθεσιν τῶν Θεῶν

τὴν περὶ τῆς γῆς, καὶ ὡς μὴ ἔχοντες ἐν ἡμέρᾳ μὲν ὀδηγῶσαν τὴν νεφέλῃ, ἐν νυκτὶ δὲ τὸν σὺλον τῶν πυρῶν αὐτῶν καταυγάζοντα, καὶ ἐν ἅπασιν τὸν Θεὸν πρὸς τὸ πρᾶκτον αὐτῶν κυβερνῶντα. Μωϋσῆς δὲ τὸν Θεὸν ἐπερώτησε, καὶ ἔτω μετ' ἐμβρομῆσεως ἐδέξατο τὴν ἀπόκρισιν.

ιγ. Καὶ ἤρρεσεν ἐνώπιόν μου τὸ ῥῆμα. καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν δώδεκα ἄνδρας, ἄνδρα ἓνα κατὰ φυλῆν. Καὶ ἐπιστραφέντες ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἦλθον ἕως Φάραγος βότρυος, καὶ κατεσκόπισαν αὐτὴν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἐμοὶ, Φησὶν, ἀπιστεῖτε, καὶ νομίζετε ὑμᾶς ἀπατᾶν, καὶ ὡς ἀέχουρα καὶ ἀποδείξεις μὴ ἔχοντες τῆς ἐμῆς παρουσίας τε καὶ ἐπικουρίας. ἐμοὶ ἐπιτρέπειν ἢ βέλεσθε τὰ προκείμενα, ἀποσείλατε καὶ κατασκέψασθε ἑαυτοῖς.

ιδ. Καὶ ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, καὶ κατώλεγον πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔλεγον, ἀγαθὴ ἡ γῆ, ἡμεῖς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν. Καὶ ἐν ἡμετέροις ἀναβῶσιν, ἀλλ' ἠπειθήσατε τῷ ῥήματι Κυρίου τῶν Θεῶν ἡμῶν. Καὶ διεγογγύσατε ἐν ταῖς σιλωαῖς ὑμῶν, καὶ εἶπατε, διὰ τὸ μισεῖν Κύριον ἡμᾶς, ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου παραδόναι ἡμᾶς εἰς χεῖρας Ἀμορραίων, ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς. Πῶς ἡμεῖς ἀναβαίνομεν; οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν ἀπέστησαν ὑμῶν τὴν καρδίαν, λέγοντες, ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ δυνατώτερον ἡμῶν, καὶ πόλεις μεγάλαι καὶ τεταχισμέναι ἕως τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς γιγάντων ἐωράκαμεν ἐκεῖ.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Πλὴν ἐμερίζοντο ταῖς γνώμας. ἐπαινεῖν μὲν γὰρ ἤξιον, καὶ ἀπήγγελλον ἅπαντες, ὡς ἀγαθὴ καὶ πῖον ἡ γῆ, καὶ τέτα μάρτυρα παρεκόμιζον τὸν ἕξ αὐτῆς ληφθεῖσα καρπὸν. ἀλλ' οἱ μὲν θρασυ τὸ ἔθνος τὸ ἐπ' αὐτῆς ὠνόμαζον, ὀδύνηδες τε καὶ μαχιμώτατον, καὶ ταῖς τῶν πάντων ὑπεροψίαις ὀλίγα παραχωρῶν. ἡμεῖς γὰρ φασὶ γιγάντων ἐωράκαμεν ἐκεῖ. ὑψηλὸς δὲ ἔτω καὶ ὀυμεγέθεις, ὡς ἀκρίδων οἰμαίπῃ διανεγκεῖν ἔδον τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ, εἰ ταῖς ἐκείνων ὑπεροχαῖς συγκρίνοιτο.

ιθ. Καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, μὴ πλησθητε, μηδὲ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν. Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου ὑμῶν, αὐτὸς σωσει πόλιν αὐτῶν μετ' ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν ἐν γῆ Αἰγύπτῳ.

Υ γ υ γ 3

λα. Καὶ

(1) Ματθ. 7. 29.

(2) Ἀποσείλωμεν. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ.

λα. Καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, ἡ ἴδετε ὡς ἐτροφοφόρησε (1) Κύριος ὁ Θεός σου, ὡς ἐτροφοφόρήσῃ (2) ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἡ ἐπορεύθητε ἕως ἤλθατε εἰς τὸν τόπον τῆτον.

ΑΔΗΛΟΤ. Ὡσεὶ τροφοφόρήσῃ. Ἀκύλας, ὡσεὶ ἄρα· Σύμμαχος, ἐβάσασεν, (3) ἠρμωύθησαν. Ὡριγάνης δὲ ἐν ταῖς εἰς τὸν Ἱερουσαλὴμ ὁμιλίαις (4) φησὶ· συμπεριενέχθη, καὶ συγκατέβη ἡμῖν, τὴν ἡμετέραν ἀδελφείαν οἰκειόμενος, ὡς διδάσκαλος συμψελίζων παιδίοις, ὡς πατὴρ ἰδίως τιθλυόμενος παῖδας, καὶ τὰς τρόπους αὐτῶν ὑποδύμενος, καὶ κατὰ μικρὸν ἄγων αὐτὰς ἐπὶ τὰ τελεώτερα καὶ ὑψηλότερα.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅταν ἐπιπλέκηται ἄνθρωποις πράγμασιν ἢ θείᾳ οἰκονομίᾳ, φέρει τὸν ἀνθρώπινον νόον, καὶ τρόπον, καὶ λέξει. καὶ ὡς περὶ ἡμεῖς ἐὰν διηγεῖται παιδίῳ διαλεγόμεθα, ψελίζομεν διὰ τὸ παιδίον· ἔτι γὰρ οἶόν τε ἐστὶ τῆροντας ἡμᾶς τὸ ἀξιωμα τῆς τελείας ἀνδρὸς ἡλικίας, καὶ λαλῶντας τοῖς παιδίοις, μὴ συγκαταβαίνοντας αὐτῶν τῇ διαλέκτῳ, νοῆσαι τὰ παιδία· τοιοῦτόν τί μοι νοεῖ καὶ περὶ τὸν Θεόν, ὅταν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, καὶ μάλιστα τῶν ἐτι νηπίων οἰκονομῇ. ὅρα πῶς καὶ μεταποιῶμεν τὰ ὀνόματα οἱ τέλειοι ἄνδρες πρὸς τὰ βρέφη, καὶ τὸν μὲν ἄρτον ἰδίως (5) ὀνομάζομεν αὐτοῖς, τὸ δὲ πλεονεξία λέξει ὀνομάζομεν, τελείων ἢ χρωόμενοι διαλέκτῳ, ἢ χρωόμεθα πρὸς τὰς τελείας ὁμιλικίας, ἀλλὰ λέξει τινὶ παιδικῇ καὶ βρεφώδει. καὶ τὰ ἀνδύματα ἐὰν ὀνομάζωμεν τοῖς παιδίοις, ἀλλὰ ὀνόματα ἐπιτιθέαμεν αὐτοῖς, οἰονεῖ ὄνομα παιδικὸν πλάσαντες. ἄρ' ἐν τότε ἀτελεῖς ἐσμὲν· καὶ εἴ τις ἡμῶν ἀκέη παιδίοις διαλεγόμενων, εἰρήνῃ ὅτι ἀνόητος γέγονεν ὁ γέροντος ἔτος, ὁ ἀνὴρ ἔτος ἐπιτέλειται τῆ γενεᾷ αὐτοῦ, τῆς ἡλικίας τῆ ἀνδρὸς; ἢ δέδοται κατὰ συμπεριφοράν παιδίῳ ὁμιλῶντα μὴ λαλῆσαι διαλέκτῳ πρεσβυτικῇ, μηδὲ σιτελεῖ; ἀλλὰ παιδικῇ καὶ ὁ Θεὸς δὴ

Ητ. 8. 18.

λαλεῖ παιδίοις· ἰδὲ, φησὶ καὶ ὁ Σωτὴρ, ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. λέγοιτο ἂν τῷ γέροντι τῷ λαλῶντι πρὸς τὸ παιδίον παιδικῶς, ἢ ἵνα ἐμφαντικώτερον εἴπω βρεφωδῶς· ἐτι ἐτροφοφόρησας τὸν υἱόν σου, καὶ τρόπον ἐφόρησας τῆ βρέφους, καὶ τὴν κατάστασιν αὐτοῦ ἀνείληφας. ἔτις ἐν νοεῖ μοι καὶ τὴν Γραφὴν λέγεται· ἐτροφοφόρησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου, ὡς εἴ τις τροφοφόρήσει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ εἰκόασιν οἱ ἀπὸ ἐβραϊσμῶν ἠρμωύθησαντες, μὴ ὑβρίζοντες τὴν λέξιν κειμένην παρ' Ἑλλήσιν ἀναπεπλακῆσαι, ὡς ἐπ' ἄλλων πολλῶν, καὶ ταύτῃ, καὶ πεποιηκῆσαι τὴν,

Α,, ἐτροφοφόρησέ σε Κύριος ὁ Θεός σου, τρεῖς τὰς τρόπους σου ἐφόρησεν· ὡς εἴ τις τροφοφόρησει ἄνθρωπος, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆτο ὁ ἔρηκα, τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

λβ. Καὶ ἐν τῷ λόγῳ τῆτω ἐκ λγ. ἐπιβύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὅς πορεύεται πρότερος ἐν τῇ ὁδῷ ὑμῶν ἐκ λέγεσθαι ὑμῖν τόπον, ὁδηγῶν ὑμᾶς ἐν πυρὶ νυκτὸς, δεικνύων ὑμῖν τὴν ὁδὸν κατὰ τὴν πορεύεσθε ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐν νεφέλῃ ἡμέρας.

λδ. Καὶ ἤκουσε Κύριος τῆς φωνῆς τῶν λόγων ὑμῶν, καὶ παροξυνθεὶς λέγει ἡμῶς, λέγων, εἰ ὄψεται τις τῶν ἀνδρῶν τῆτων τὴν γλῶσσαν ὑμῶν, Πλὴν Χάλεβ υἱὸς Ἰεφοννῆ, ἔτος ὄψεται αὐτῷ, καὶ τῆτω δώσω τὴν γλῶσσαν ἐφ' ἡμῶν ἐπέβη, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ τὸ προσκεῖσθαι αὐτὸν τὰ πρὸς τὸν Κύριον.

ΑΔΗΛΟΤ. Δείκνυσι ταῦτα τὸν Χάλεβ καὶ Ἰησὺν ἕνα ἄνθρωπον ἢ δύο, ἀπειθεῖς λαῷ προτιμότερον, καὶ μὴ σωμαπολύμενον, ὅτι ἡ δικαιοσύνη κρίνει. ὁ καὶ ζητῶν ὁ δίκαιος εὐχεται· μὴ σωμαπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου. (6)

λζ. Καὶ ἐμοὶ ἐθυμώθη Κύριος δι' ὑμᾶς, λέγων, ἔδὲ σὺ ἔμῃ ἐσέλθης ἐκεῖ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐγὼ γὰρ φησὶν ἐκ ἠπειθήσῃ τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τὴν ἡμετέραν ἀντιλογίαν μὴ φέρων καὶ ἀπειθεῖαν, ὀλιγώρως περὶ ὑμᾶς διηγεῖται, καὶ ῥήματα ἐφ' ἡμετέροις τὴν ἀπόφασιν ταύτῃ κινήσαντα κατ' ἐμῆ.

λη. Ἰησὺς υἱὸς Ναυῆ ὁ παρεσηκῶς σοι, ἔτος ἐσελεύσεται ἐκεῖ. αὐτὸν κατίχυσον, ὅτι αὐτὸς κατακληροδοτήσῃ αὐτῷ τῷ Ἰσραὴλ.

λθ. Καὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ἃ ἐπάτατε εἰς διαρπαγῶν ἐσεσθαι, καὶ πᾶν παιδίον νέον ὅστις ἐκ οἴδε σήμερον ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἔτοι ἐσελεύσονται ἐκεῖ, καὶ τῆτοις δώσω αὐτῷ, καὶ αὐτοὶ κληρονομήσῃ αὐτῷ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Τύπος τῶν ἠπισηκῶτων Ἰουδαίων οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ πεπλωκότες δι' ἀπιστίαν· τῶν δὲ πεπισθόκωτων ἐθνῶν οἱ ἀπερίτμητοι παῖδες, οἱ ἀντ' ἐκείνων διὰ Ἰησὺ τὴν γλῶσσαν ἀπειληφότες τὴν τοῖς προγόνους αὐτῶν ἐπηγγελμένῃ. (7)

ΑΛΛΟΣ.

(1) Ἐτροφοφόρησέ σε. ἢ ἐν Ὄξον. ἐκδοσ.

(2) Τροφοφόρήσῃ. ἢ αὐτ.

(3) Βαβάσασ. ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς Γραφ. τῆς ἐν Φραν. ἐκδοθείσ. ὅπερ ἐστὶν ἀντὶ τῆ, τροφοφόρήσῃ· τὸ δὲ, ἐβάσασεν, ἀντὶ τῆ, ἐτροφοφόρησε.

(4) Ἐν τῇ 18. ὁμιλ. Αὐτὰ δὲ τῆ Ὡριγάν. τὰ ῥήματα εἰσι τὰ ἐν τῷ ἐξῆς ὑπομνήμ.

(5) Ἰσ. ἐκ ἰδίως. αὐτ. ἐν ταῖς σημ. ὁ καὶ κατάλληλ.

(6) Ἐκ τῶν τῆ Προκοπ. εἴκει τῶν ἐν τῇ 1258. σελ.

(7) Ταῦτα ὁ Θεοδώριτος ἐν σελ. 1256.

ΑΛΛΟΣ Οἱ μὲν διὰ τῶν ἐαυτῶν πίσειν εἰσάγονται, οἱ δὲ διὰ τῶν ἀκακίαν.

μα. Καὶ ὑμεῖς ἀποσραφέντες ἐστρατοπεδύσατε εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν τῆς ἐπι τῆς ἐρυθραῆς θαλάσσης. Καὶ ἀπεκρίθητε, καὶ εἶπατέ μοι, ἡμέρομεν ἐναντίον Κυρίου τῷ Θεῷ ἡμῶν. ἡμεῖς ἀναβάντες πολεμήσομεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμῖν. καὶ ἀναλαμβάνοντες ἕκαστος τὰ σιδῆρα τὰ πολεμικὰ αὐτῶν, καὶ σωμαθροισθέντες ἀνεβαίνετε εἰς τὸ ὄρος. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, εἶπον αὐτοῖς, ἐκ ἀναβήσεσθε εἰς τὸ πολεμήσετε, ἔ γάρ ἐμι μεθ' ὑμῶν, καὶ ἔ μὴ σωτρευθῆτε ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. Καὶ ἐλάλησα ὑμῖν, καὶ ἐκ εἰσηκίσατέ με· καὶ παρέβητε τὸ

ῥῆμα Κυρίου· καὶ παραβιάσαμενοι, ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος.

μδ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἀμορραῖος ὁ κατοικῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ εἰς σωάντησιν ὑμῖν, καὶ κατεδίωξεν ὑμᾶς ὡσεὶ ποιήσαισαν ὁδὸν (1) μέλισσαι, καὶ ἐτίτρωσκον ὑμᾶς ἀπὸ Σηεὶ ἕως Ἐρμαῖ.

Β ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ταῦτα εἰς τοῖς Ἀριθμοῖς (2) κεῖται· ὡς καὶ κατεδίωξεν αὐτῶν ὁ Ἀμορραῖος, ἦγεν ὁ Ἀμαλήκ καὶ ὁ Χαναναῖος.

με. Καὶ καθίσαντες ἐκλοίετε ἐναντίον Κυρίου τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκ εἰσηκίσσε Κύριος τῆς Φωνῆς ὑμῶν εἰς τὸ προσέχεν ὑμῖν. Καὶ ἐνεκάθητε ἐν Κάδδης ἡμέρας πολλὰς, ὅσας ποτὲ ἡμέρας ἐνεκάθητε.

Κ Ε Φ Β.

α. Καὶ ἐπισραφέντες ἀπήραμεν εἰς τὴν ἔρημον, ὁδὸν θαλάσσαν ἐρυθράν, ὃν τρόπον ἐλάλησε Κύριος πρὸς με, καὶ ἐκυκλώσαμεν τὸ ὄρος τὸ Σηεὶ ἡμέρας πολλὰς. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, Ἰκανόσω ὑμῖν κυκλῆν τὸ ὄρος τῷτο· ἐπισράφητε ἔν πρὸς βορρῆαν. β. Καὶ τῷ λαῷ ἔντειλε, λέγων, ὑμεῖς παραπορεύεσθε διὰ τῶν ὄρειων τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ἡσᾶν Ἡσαῦ, οἱ κατοικῶσιν ἐν Σηεὶ, καὶ φοβηθήσονται ὑμᾶς, καὶ δὺλαβηθήσονται ὑμᾶς σφόδρα. Μὴ σωμαθήσθε πρὸς αὐτῶν πόλεμον, ἔ γάρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν εἰς βῆμα ποδῶν, ὅτι ἐν κληρῶ δέδωκα τοῖς υἱοῖς Ἡσαῦ τὸ ὄρος Σηεὶ.

γ. Ἀργυρεῖς βρώματα ἀγοράσατε παρ' αὐτῶν καὶ φάγεσθε, καὶ ὕδωρ μέτρῳ λήψεσθε παρ' αὐτῶν ἀργυρεῖς καὶ πίεσθε.

δ. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὑδωρ μέτρῳ λήψετε. ἐπεὶ μὴ τὸ εἰς φρέασιν ἀναλῆται. (3) ἀναγκαίως δὲ ταῦτα, ἵνα μὴ ἔφοδον, ἀλλὰ πάροδον ἠγγήσωνται.

ε. Ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δὺλόγησέ σε ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου. διὰ γινώθι πῶς διήλθες τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβε-

ράν ἐκείνην. ἰδὲ τεσσαράκοντα ἔτη Κύριος ὁ Θεὸς σου μετὰ σου· ἐκ ἐδεήθη. ζ. τῆς ῥήματος. Καὶ παρέλθομεν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἡσᾶν Ἡσαῦ τῶν κατοικῶντας ἐν Σηεὶ, παρὰ τὴν ὁδὸν Ἀραβα ἀπὸ Αἰλῶν καὶ ἀπὸ Γησῶν (4) Γάβερ· καὶ ἐπιστρέψαντες παρέλθομεν ὁδὸν ἔρημον Μωάβ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, μὴ ἐχθραίνετε τοῖς Μωαβίταις, καὶ μὴ σωμαθήσθε πρὸς αὐτῶν πόλεμον, ἔ γάρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κληρῶ, τοῖς γὰρ υἱοῖς Λῶτ δέδωκα τὴν Ἀραβὴν κληρονομίαν. Οἱ Ὀμμείν πρότερον ἐνεκάθλωτο ἐπ' αὐτῆς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ ἰχυρόν, ὡς περ οἱ Ἐνακέμ.

ια. Ῥαφαὲν λογιώθησονται καὶ ἔστοι, ὡς περ οἱ Ἐνακέμ· καὶ οἱ Μωαβίταις ἐπονομάζουσιν αὐτῶν Ὀμμείν.

Ζ ΔΗΛΟΥ. Ῥαφαὲν ἐρμηνεύεται γίγαντες. καὶ ἔστοι ἐν. Φησί, γίγαντες καλεῖνται, ὡς οἱ Ἐνακέμ οἱ ἀπόγονοι τῶν γιγάντων.

ιβ. Καὶ ἐν Σηεὶ ἐνεκάθητο ὁ Χορραῖος τὸ πρότερον, καὶ οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ ἀπώλεσαν αὐτῶν, καὶ ἐξέτριψαν αὐτῶν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ κατωκίαθησαν ἀντ' αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐποίησεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν τῆς κληρονομίας αὐτῶν, ἣν ἔδωκε Κύριος αὐτοῖς.

ιγ. Νυῦ

(1) Αἰ μέλισσαι. αἰ εἶρημ. ἐκδός.

(2) Ἐν κεφ. 14.

(3) Μήτιγε ἀναγνωζέον ἔτιως· Ὑδωρ μέτρῳ λήψετε, ἐστὶ, μὴ τὸ εἰς φρέασιν ἀναλῆτε. ὡς τὸ, ἀναλῆτε, προσεκτικὸν εἶναι, καὶ τὸ, ἐστὶ μὴ τὸ εἰς φρέασιν ἀναλῆτε, ἐπεξηγηματικὸν τῶν, ὕδωρ μέτρῳ λήψετε. ἄλλως γὰρ, ἀνανταπόδοτον τὸ, ἐπεὶ. σαφέστερον δὲ τὰ αὐτὰ εἰς σελ. 1303. κεῖται.

(4) Γεοσιάν. αἰ εἶρημ. ἐκδός.

- ιγ. Νῦν ἔν ἀνάστητε καὶ ἀπάρατε ὑμᾶς, καὶ παραπορεύεσθε τῷ Φάραγμα
 ιδ. Ζαδέρ. (1) Καὶ αἱ ἡμέραι αἷς παρεπορεύθημεν ἀπὸ Κάδδης Βαρνή ἕως ἔπαρθητομεν τῷ Φάραγμα Ζαδέρ, τριάκοντα καὶ ὀκτώ ἔτη, ἕως ἔδιεπεσε πᾶσα γενεὰ ἀνδρῶν πολεμιστῶν ἀποθνήσκοντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ἵνα ἴδῃτε ὅτι ὁμοσε Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῖς.
 ιε. Καὶ ἡ χεὶρ τῆς Θεῶ ἡ ἐπ' αὐτοῖς ἐξαναλώσασα αὐτὰς ἐκ μέσσω τῆς παρεμβολῆς, ἕως ἔδιεπεσον. Καὶ ἐγενήθη ἐπειδὴ ἔπεσον πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμιστῶν ἀποθνήσκοντες ἐκ μέσσω
 ις. τῆ λαῶ, Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με, λέγων, Σὺ παραπορεύσῃ σήμερον τὰ ὄρια Μωὰβ τῷ Ἀροήρ,

ιδ. Καὶ προσάξατε ἐγγὺς ὑμῶν Ἀμμων. (2) μὴ ἐχθραίνετε αὐτοῖς, μηδὲ σιμώσῃτε αὐτοῖς εἰς πόλεμον, ἔτι γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν Ἀμμων σοὶ ἐν κλήρῳ, ὅτι τοῖς υἱοῖς Λὼτ δέδωκα αὐτῷ ἐν κλήρῳ.

Τὸ, προσάξατε ἐγγὺς, Ἄλλος, ἐγγίσεις ἐναντίον.

κ. Γῆ Ῥαφαὴν λογιώθησεται, καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς οἱ Ῥαφαὴν κατώκην τὸ πρότερον. καὶ οἱ Ἀμμωνῖται ἐπονομάζουσιν αὐτὰς, Ζομζομμίμ.

ΛΗΛΟΥ. Καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς οἱ Ῥαφαὴν κατώκην, ἀντὶ τῆς ἀπασαν (3) ἔλαβον τῷ γλῶ τῶν ὑμῶν Λὼτ· ἐπειδὴ ἐκ ἔστι τῆς γῆς, ἧς ἐπηγγειλάμην δέναι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. τῷ γὰρ τῶν Ῥαφαὴν ἐκαθυπεχώμην αὐτοῖς.

κα. Ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ δυνατώτερον ὑμῶν, ὡς περ καὶ οἱ Ἐνακίμ. καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰς Κύριος πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν, καὶ κατωκίωθησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ὡς περ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἡσαὺ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν Σηεῖρ, ὃν τρόπον ἐξέτριψαν τὸν Χορράϊον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν, καὶ κατωκίωθησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ιγ. Καὶ οἱ Εὐαῖοι οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀσηρῶθ ἕως Γάζης, καὶ οἱ Καππαδοκίαι οἱ ἐξελθόντες ἐκ Καππαδοκίας, ἐξέτριψαν αὐτὰς, καὶ κατωκίωθησαν ἀντ' αὐτῶν.

Α ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τῆς Καππαδοκίας λέγει οἰκηκίαι ἀπὸ Ἀροήρ ἕως Γάζης, ἐκβαλόντας ποτὲ τῆς Ἐβραίας.

ιδ. Νῦν ἔν ἀνάστητε καὶ ἀπάρατε, καὶ παρέλθετε ὑμᾶς τῷ Φάραγμα Ἀρνῶν. Ἰδὲ παρέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν Σηὼν βασιλεῖα Ἐσεβῶν τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τῷ γλῶ αὐτῆ. ἐνάρχος κληρονομεῖν· σιώσῃτε πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
 κε. Ἐνάρχος δέναι τὸν φόβον σου καὶ τὸν τρόμον σου ἐπὶ πρόσωπον τῶν ἔθνων πάντων τῶν ὑποκάτω τῆ ἔρανθ, οἵτινες ἀκύνονται τὸ ὄνομά σου, καὶ ταραχθήσονται, καὶ ὠδύνας ἔξουσιν ἀπὸ προσώπου σου.

κς. Καὶ ἀπέστειλα πρέσβεις ἐκ τῆς ἐρήμου Κεδμῶθ πρὸς Σηὼν βασιλεῖα Ἐσεβῶν λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων, κς. Παρελύσομαι διὰ τῆς γῆς σου· ἐν τῇ ὁδῷ παρελύσομαι, ἐκ ἐκκλινῶ ἀριστερὰ ἐδὲ δεξιά.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ταῦτα δὲ ἡ αὐτὴ καὶ πρὸς Ἰδαμαίους διεπρεσβόσαντο. ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἐδόντων τῷ δίοδον, ἀλλὰ πρὸς τὰς εἰρηνικὰς παρακλήσεις ἀπειλῶν ἀντιθρόντων πόλεμος, καὶ παραταξαμείων, ὁδὸς παρελθὼν εἰς Ὄρ τὸ ὄρος, ἐκ ἐδελέσαντος τῆ Θεῶ συγγενικὸν γενέσθαι πόλεμον αὐτοῖς πρὸς τῆς ἐξ Ἡσαὺ γεγονότας. τῆ δὲ Σηὼν μὴ δεξαμένη τῷ εἰρηνικῷ πρεσβείαν, ἀλλὰ καὶ στρατεία ἀφροίσαντος καὶ παραταξαμεία πρὸς αὐτὰς, ἀντικαθίσαντα, καὶ πολεμισί, καὶ κρατῶσι ῥαδίως, καὶ τῷ γλῶ κατέχουσιν ἀπὸ τῆ Ἀρνῶν μέχρι τῆ Ἰαβὸκ ἕως ὑμῶν Ἀμμων· ἡ ἡμεῖς καὶ αὐτῷ πάλιν ὑπεξάγει διὰ τῷ συγγενείαν, ἐκ ἐδελέσας ἀλῶναι πολέμῳ πρὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν τῷ χώρῳ, ἐκ τῆ Λὼτ γεγονότων.

κη. Βρώματα ἀργυρεῖς ἀποδώσημοι, καὶ Φάγομαι· καὶ ὕδωρ ἀργυρεῖς ἀποδώσημοι, καὶ πίομαι· πλὴν ὅτι παρελύσομαι τοῖς ποσὶ· Καθὼς ἐποίησάν μοι οἱ υἱοὶ Ἡσαὺ οἱ κατοικοῦντες ἐν Σηεῖρ, καὶ οἱ Μωαβῖται οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀροήρ· ἕως ἂν παρέλθω τὸν Ἰορδάνην εἰς τῷ γλῶ, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσιν ἡμῖν.

λ. Καὶ ἐκ ἠθέλησε Σηὼν βασιλεὺς Ἐσεβῶν παρελθεῖν ἡμᾶς δι' αὐτῆ, ὅτι ἐσιλήρωσε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τὸ πνεῦμα αὐτῆ, καὶ κατίχυσεν τῷ καρδίαν αὐτῆ, ἵνα παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖράς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

ΑΠΟ-

(1) Ζαρέτ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. Ζαρέθ. ἡ ἐν Κομ. καὶ Ὄζον. Ζαρέθ. ἡ τῆ Ἄλθ.

(2) Καὶ προσάξατε ἐγγὺς ὑμῶν Ἀμμων. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. (3) Οὐ πᾶσαν. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ.

Ἐξοδ. 7. 3. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ὁμοιον τὸ εἰρημικόν
 » τὴν καρδίαν Φαραώ. ἐπειδὴ δέ τινες ἐκ
 τῆς θέλειαν αἰτίον τῶν κακῶν λέγουσι τὸν
 Θεόν· ἰδὲ γὰρ φησὶν αὐτὸς σκληρῶς τὰς
 ἀνθρώπους ἐπὶ τὸ πλημμελεῖν· πρὸς εἰς
 σωτομώτατα δὲ εἰπὲν, ὅτι ἐκείνης ὁ Θεὸς
 δοκεῖ σκληρῶς τὰς εἰς τὸ τέρας τῆς κα-
 κίας φθασαντας· ἵνα ἐπικαταλάβῃ αὐ-
 τὰς ὁ θάνατος, καὶ παύσωνται λοιπὸν τὰ
 ἀμαρτάνειν. ἰδὲ γὰρ καὶ νῦν μετὰ τὸ δη-
 μοσιεύθῃαι αὐτὰ τὴν κακίαν, μετὰ τὴν τὰ
 εἶνα εἰδωλολάτρῳ, ἐλέχθη τῆτο.

- λα. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, ἰδὲ
 ἔργον παραδόναι πρὸ προσώπου σου
 τὸν Σιών (1) βασιλέα Ἐσεβῶν τὸν
 λβ. Ἀμορραῖον, καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῆ. Καὶ
 ἐξῆλθε Σιών βασιλεὺς Ἐσεβῶν εἰς
 σιωνίτησιν ἡμῖν, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ
 λαὸς αὐτῆ εἰς πόλεμον εἰς Ἰαωᾶ.
 λγ. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς
 ἡμῶν πρὸ προσώπου ἡμῶν. καὶ ἐπα-

Α τάξ
 πάντ
 λδ. ἐκείν
 πόλε
 ἐξωλ
 ἧς κε
 τέκν
 λε. γράφ
 σαμ
 λς. ἐλάτ
 τὸ χ
 πόλε
 ἔως
 ἧτις
 ρέδω
 λζ. χεῖρα
 μῶν
 Γ κυρῆ
 πόλε
 το ἡ

Κ Ε Φ.

- α. **Κ**αὶ ἐπιρραφέντες, ἀνέβη-
 μεν ὁδὸν τὴν εἰς Βασάν·
 καὶ ἐξῆλθεν Ὁυ βασι-
 λεὺς τῆς Βασάν εἰς σιωνίτησιν ἡμῖν,
 αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆ εἰς πό-
 λημον εἰς Ἐδραῖν. Καὶ εἶπε Κύριος
 πρὸς με, μὴ φοβηθῆς αὐτὸν, ὅτι εἰς
 τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτὸν,
 καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτῆ, καὶ πᾶ-
 σαν τὴν γλῶσσαν αὐτῆ. καὶ ποιήσεις αὐ-
 τῷ, ὡς περὶ ἐποίησας Σιών τῷ βασι-
 λεῖ τῶν Ἀμορραίων, ὃς κατῴκει ἐν
 Ἐσεβῶν.
 γ. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ
 Θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν, καὶ
 τὸν Ὁυ βασιλέα τῆς Βασάν, καὶ
 πάντα τὸν λαὸν αὐτῆ· καὶ ἐπατά-
 ξαμεν αὐτὸν, ἕως τῆ μὴ καταλιπεῖν
 αὐτῆ σπέρμα.

Ἐπατάξαμεν. Ἀκύλας, ἀνεθεματί-
 σαμεν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Παραδίδεται διὰ τῆς
 οἰκείας θρασυτήτος καὶ ἔτος, αὐτὸς ἐαυ-
 τῷ γινόμενος αἰτίος, ὡς περὶ καὶ ὁ Σιών.
 καὶ ὑπολείπεται τῆς τῆς βασιλείας ἐδραῖς,
 καθαιρομένης τῆς γῆς ἀπὸ ἀσεβῶν οἰκητό-
 ρων, εἰς ἐνοίκησιν τῷ νομοθετημένῳ λαῷ.

- δ. Καὶ ἐκρατήσαμεν πασῶν τῶν
 πόλεων αὐτῆ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· ἐκ
 τῆ πόλις, τῷ ἐκ ἐλάβομεν παρ' αὐ-

τῶν
 περι
 ε. τῆ Β
 τέχε
 πλω
 ς. πολλ
 αὐτῆ
 βασι
 σαμε
 γνω
 ζ. τῶν,
 Ε τα τ
 η. μέσ
 ἐν τῶ
 ρῶν α
 οἱ ἡσ
 θ. χειμα
 Φοίν
 Σαν
 ι. σεν α
 Ζ Μισ
 σα Β
 πόλε
 ια. σάν.
 σάν
 ἰδὲ ἡ
 αὐτῆ
 ἐννεα
 Η τεο
 πήχε

(1) Ἄποτε μὲν Σιών, ἄποτε δὲ Σιών γράφει ἑκάτερο
 τὸ αὐτὸ ἄλλως. (2) Ἐπ

εένλω ἐκληρο-
 ῶ ἐκένω ἀπό
 εἶλος χειμάρ-
 τῃ ὄρεος Γα-
 αὐτῆ ἔδωκα

ες πόλεις αὐτῆ
 Γαδ. Οἱ ὑπο-
 ἀγγελία γίνον-
 βράδιον ἀπο-
 πὸ Μωσέως, (2)
 νομίαν· οἱ δὲ
 ἡμὲν περὶ πάντων
 τυχόντων· ὡς
 οἱ πάντες μαρ-
 ρες ἐκ ἐχομίσαν-
 Θεῷ κρείττον τι
 ἵνα μὴ χωρὶς

οἰπον τῆ Γα-
 Βασάν βασι-
 ἡμίσει Φυλῆς
 ῶ περιχώρον
 ασάν ἐκένω.
 α. Καὶ Ἰαῆρ
 ταν τῷ περι-
 ὄρειον Γαργα-
 σεν αὐτὸ ἐπὶ
 Βασάν Αὐὰθ
 αὐτῆς. Καὶ
 τῷ γῶ Γα-
 καὶ τῷ Γαδ-
 Γαλαὰδ ἕως
 μέσον τῆ χει-
 αβάν· ὁ χει-
 Αμμάν. Καὶ
 ορδάνης ὄριον
 ες θαλάσσης
 κῆς ὑπὸ Ἀση-
 νατολῶν.

υ ὑμῖν ἐν τῷ
 Κύριος ὁ Θεὸς
 γῶ ταύτῳ
 ι, προπορεύε-
 δελφῶν ὑμῶν
 υτός. Πλὴν
 ἀ τέκνα ὑμῶν
 α ὅτι ποῖλα
 ωσαν ἐν πά-
 ὶν, αἷς δέδω-
 απαύση Κύ-
 δελφῶς ὑμῶν,
 ληρονομήσασι
 Κύριος ὁ Θεὸς

A ἡμῶν δίδωσι αὐτοῖς ἐν τῷ πέραν τῆ
 Ἰορδάνη. καὶ ἐπαναστραφῆσαθε ἕκα-
 στος εἰς τῷ κληρονομίαν αὐτῆ, ὡς δέ-
 δωκα ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα λέγει τῇ Φυλῇ Ῥα-
 βὶμ, καὶ τῇ Φυλῇ Γαδ, καὶ τῷ ἡμίσει Φυ-
 λῆς Μανασσῆ.

κα. Καὶ τῷ Ἰησοῦ ἐνετείλαμῳ ἐν
 τῷ καιρῷ ἐκένω, λέγων, οἱ ὀφθαλ-
 μοὶ ὑμῶν ἐώρακασι πάντα ὅσα ἐποίη-
 σε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τοῖς δυοῖν βα-
 σιλεῦσι τῆτοις. ἔτω ποιήσῃ Κύριος
 ὁ Θεὸς ἡμῶν πάσας τὰς βασιλείας
 κδ. ἔφ' αἷς σὺ διαβαίνεις ἐκῆ. Οὐ φο-
 βηθήσατε ἀπ' αὐτῶν, ὅτι Κύριος ὁ
 Θεὸς ὑμῶν ἔτος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν.

κγ. Καὶ ἐδεήθῳ Κυρίε τῆ Θεῷ ἐν τῷ και-
 κδ. ρῷ ἐκένω, λέγων, Κύριε Κύριε, σὺ
 ἤρξω δάξω τῷ [σῷ] θεράποντι τῷ
 ἰχίω σα, καὶ τῷ δυνάμιν σα, καὶ τῷ
 χεῖρα τῷ κραταιὰν καὶ τὸν βραχί-
 να τὸν ὑψηλόν. τίς γάρ ἐστι Θεὸς ἐν
 τῷ ἔρανῳ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ποιήσει
 κατὰ ἐποίησας σὺ, καὶ κατὰ τῷ
 κε. ἰχίω σα; Διαβὰς ἐν ὄψομα τῷ
 γῶ τῷ ἀγαθῷ ταύτῳ τῷ ἔσαν
 Δ πέραν τῆ Ἰορδάνη, τὸ ὄρος τῆτο τὸ
 ἀγαθόν, καὶ τὸν Ἀντιλίβανον.

κς. Καὶ ὑπερέδε Κύριος ἐμὲ ἐνε-
 κεν ὑμῶν, καὶ ἐκ ἐσῆκασέ με. καὶ εἶπε
 Κύριος πρὸς με, ἵκανάσω σοι, μὴ προ-
 ἄτης ἔτι λαλήσω τὸν λόγον τῆτον.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ Μωϋσεὺς
 δικιωτέρον; ἀλλ' ἔδὲ ἐκείνος ἠκέετο, λέ-
 γοντος τῆ Θεῷ ἵκανάσω σοι. ἐπειδὴ γὰρ
 ἦτε εἰς τῷ γῶ τῆς ἐπαγγελίας εἰσελ-
 θῆν, ἀσύμφορον δὲ τῆτο ὡς, ἐκ ἐπέτρε-
 ψαν ὁ Θεός.

κζ. Ἀνάβηθι ἐπὶ κορυφῷ λε-
 λαξάμενα, καὶ ἀνάβλεψον τοῖς ὀφ-
 θαλμοῖς σα κατὰ θαλάσσαν καὶ βορῆ-
 ῆαν καὶ νότον καὶ ἀνατολὰς, καὶ ἴδε
 τοῖς ὀφθαλμοῖς σα, ὅτι ἐ διαβήσῃ
 Z τὸν Ἰορδάνῳ τῆτον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Πλέον τῷ Μωϋσῆ
 παρὰ τῷ Ἀαρὼν δίδωσι τὸ θεόσάδα τῷ
 γῶ ἐξ ἀπόπῆ· τῷ δὲ ἔξοδον ἐ δίδωσι,
 τῆ τῆς πίσεως οἰδέα ταύτῳ δίκῳ ἐπι-
 τιθεῖς, κατ' ὡς ἀμφοτέρως ἐκλὸς τῆς γῆς
 τῆς ἐπηγγελμῆς μεδίσησιν ἀπὸ τῆ βίβ,
 ὡς διωαμῆς ἀφικέδα τῆ τέλας, ἄτε
 διὰ πίσεως διδομῆς. ὁ δὲ καὶ σύμβολον
 εἰς τὸν νόμον, ἐ διωάμκνον τελειῶσα, ἔδὲ

H, τῷ ἐπαγγελίαν ἀποκαταστήσα· ὅτι ὁ δι-
 καιος

Ρωμ. ι. ιγ.

2. σελ. 387. τῆς τῆ Ρα. ἐκδόσ.

ἔμκνοι, πρῶτοι, κτ. ὁ Προκόπ. αὶ τῷ τῆς Αὐγ. κἀδ. τὰ αὐτὰ ἐκθέμενος.

(4) Ἡ Ἀραβία. αὶ αὐτ. (5) Φασγία. αὶ αὐτ.

» καιος εκ πίσεως ζήσεται. τιμή δὲ καὶ αὐτὴ τὸ γυνῶνα κρίσιν Θεῶ, καὶ προγυνῶνα τῷ ἰδίαν τελούτῳ.

κη. Καὶ ἔνταλα Ἰησοῦ καὶ παραβάλεσον αὐτὸν καὶ κατίχυσον αὐτὸν, ὅτι ἔτος διαβήσεαι πρὸ προσώπου τῆ λαῶ τῆτε, καὶ ἔτος κατακληρονομήσει αὐτοῖς πᾶσαν τῷ γλῶ τῷ ἑώρανας.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Προάγει τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤδη μὲν ἡγιασμένον ἐκ τῆς ἀκολουθήσεως καὶ παραμονῆς, τῆς Μαυσέως· τὸ δ' ἀρχικὸν πνεῦμα διὰ Μαυσέως μέλλοντα κομίζεσθαι πρὸς τὸ καὶ οἰκείως ἀντ' αὐτῆ κατασλῶαι, ὡπερ καὶ Ἐλισαῖος ἐν πνύ-

A ματι Ἠλιῶ παρῶ, τῷ Ἠλιῶ πράξων ἔργον. ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ πνύματι τὰ αὐτὰ κατεργαζέσθαι δεῖ. λάβε πρὸς ἑαυτὸν, ὡς Ἀριθ. 27. 18. » Φησὶν ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς, τὸν Ἰησοῦν ὡς Ἐραῖ, ἀνδρωπον ὃς ἔχει πνεῦμα Θεῶ ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς χεῖράς σου ἐπ' αὐτῷ. ἔτω καὶ οἱ Ἀπόστολοι πνεῦμα ζωοποιὸν ἔχοντες ἀπὸ τῆς ἐμφυσήσεως τῆ Κυρίῃ, πνεῦμα κομίζονται τὸ ἀρχικὸν ἐξ ἑραῦ καταπεμπόμενον· ἔ πνεῦμα ἐν πνύματι, ἕτερον ἐφ' ἑτέρω, ἀλλ' ἀέργειαν ἐτέραν ἐν τῷ αὐτῷ πνύματι, καθάπερ ὁ Παῦ- 1. Κορ. 12. 9. λος διδάσκει.

κθ. Καὶ ἐνεκαθήμεθα ἐν νάπη σῶεγγυς οἴκῃ Φογῶρ.

Κ Ε Φ. Δ.

α. **Κ**αὶ νῦν Ἰσραὴλ ἄκουε τῶν δικαιοματῶν καὶ τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον ποιῆν, ἵνα ζήτε καὶ πολλαπλασιασθῆτε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τῷ γλῶ, τῷ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν.

β. Οὐ προδῆσετε πρὸς τὸ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καὶ ἐκ ἀφελῆτε ἀπ' αὐτῆ. φυλάσσεσθε πᾶσας τὰς ἐντολάς Κυρίῃ τῆ Θεῶ ἡμῶν, ὅσα ὑμῖν ἐγὼ ἐντέλλομαι σήμερον.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ προδῆσετε πρὸς τὸ ῥῆμα. καὶ μετ' ὀλίγον ἔρει, ἐκ Δευτ. 5. 32. ἐκκλινεῖς δεξιὰ ἢ δεξιὰ ὀνόμα. καὶ ἐν Πα- Παροιμ. 30. 6. ροιμίας φησὶ, μὴ προδῆς τοῖς λόγοις τῆ Θεῶ, ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε, καὶ ψυδῆς γαίῃ. ἔ δέχονται γὰρ προδῆκῳ οἱ λόγοι Κυρίῃ, πληρεῖς ὑπάρχοντες. εἴρηται γὰρ περὶ τῆ Χριστῆ, ἐπειδὴ ἐπλήρωσε τὰ ῥήματα αὐτῆ εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτῶν.

» * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπειδὴ τῶν ἐν ἡμῖν σρεφομεῖων πραγμάτων ἢ ῥημάτων τὰ μὲν ἐσιν ὑπὸ τῆς ἐντολῆς τῆ Θεῶ ἐν τῇ ἀγία Γραφῇ διεσαλμῆνα, τὰ δὲ σεσιωπημένα· περὶ μὲν τῶν γεγραμμένων, ἔδεμία ἐξέσῃα δέδοται καθόλου ἐδῆσι, ἔτε ποιησάτι τῶν κεκωλυμένων, ἔτε παραλείψατι τῶν προσεταγμένων· τῆ Κυρίῃ ἀπαξ παραγγείλαντος, καὶ εἰπόντος· καὶ φυλάξῃ τὸ ῥῆμα ὃ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἔ προδῆσεις ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐκ ἀφελῆς ἀπ' αὐτῆ. φοβερά γὰρ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζήλος ἐδῆσιν μέλλοντος τῆς τοῖς τόντι τολμῶντας· περὶ δὲ τῶν σεσιωπημένων κανόνα ἡμῖν ἐξέδετο ὁ Ἀπόστολος 1. Κορ. 10. 23. Παῦλος εἰπών· πάντα μοι ἔξέσιν, ἀλλ' ἔ 24. » πάντα συμφέροι· πάντα μοι ἔξέσιν, ἀλλ' ἔ πάντα οἰκοδομαῖ. μηδαῖς τὸ ἑαυτῆ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τῆ ἑτέρω ἕκαστος.

γ. Οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἐώρανασι πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς

Γ ἡμῶν τῷ Βεελφεγῶρ, ὅτι πᾶς ἀνδρωπος ὅστις ἐπορεύθη ὀπίσω Βεελφεγῶρ, ἐξέτριψεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐξ ὑμῶν. Ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ε. ζήτε πάντες ἐν τῇ σήμερον. Ἴδετε, δέδειχα ὑμῖν δικαιώματα καὶ κρίσεις καθά ἐνετέλατό μοι Κύριος, ποιῆσαι ἔτως ἐν τῇ γῆ εἰς τῷ εἰσαπορβύεσθε ἐκῆ κληρονομεῖν αὐτῷ.

δ. Θεὸς ἡμῶν ἐξ ὑμῶν. Ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ε. ζήτε πάντες ἐν τῇ σήμερον. Ἴδετε, δέδειχα ὑμῖν δικαιώματα καὶ κρίσεις καθά ἐνετέλατό μοι Κύριος, ποιῆσαι ἔτως ἐν τῇ γῆ εἰς τῷ εἰσαπορβύεσθε ἐκῆ κληρονομεῖν αὐτῷ.

ε. Καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσετε· ὅτι αὐτὴ ἡ σοφία ὑμῶν καὶ ἡ σῴσεις ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἀν ἀκῆσωσι πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα· καὶ ἔρῃσιν, ἰδὲ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα τῆτο.

ε. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σοφῶν γὰρ καὶ συνετῶν ἢ φυλακῆ τῶν ἀτολῶν Κυρίῃ. τὸ δὲ εἰρημαῖον, ἐναντίον τῶν ἐθνῶν, συμφωνεῖ τῷ, λαμψάτω τὸ Φῶς ὑμῶν ἐμπροσθεν Ματθ. 5. 16. » τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἀν ἴδωσι, καὶ τὰ λοιπά.

ε. ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἡ γὰρ σοφία καὶ ἡ σῴσεις τῶν φοβημένων τὸν Κύριον, τὸ φυλάττειν καὶ ποιῆν τὰς ἐντολάς Κυρίῃ, ἔ τὸ ἀκῆεν καὶ λαλεῖν μόνον. ὅμοιον τῷ ὄναγγελικῷ ῥητῷ, ἔτω λαμψάτω τὸ Φῶς ὑμῶν Ματθ. 5. 16. » ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ ἐξῆς.

ζ. Ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα, ὃ ἐσιν αὐτῷ Θεὸς ἐγγίζων αὐτοῖς, ὡς ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐάν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα; Καὶ ποῖον ἔθνος μέγα, ὃ ἐσιν αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίματα δίκαια κατὰ πάντα τὸν νόμον τῆτον, ὃν ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον;

η. θ. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ φύλαξον τῷ ψυχλῷ σε σφόδρα. μὴ ἐπιλάθῃ πάντας τῆς λόγους, ἐς ἐώρανασιν οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ μὴ ἀποσή- τωσαν

τωσαν ἀπὸ τῆς καρδίας σε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σε. καὶ συμβιβάσεις τὰς ἕξ σε καὶ τὰς ἕξ τῶν ἕων σε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐχ ὅτι ὁρατὴ ἡ Φωνή, ἐδ' ὅτι φύσει Φωνὴ ἔχει ὁ Θεός· τὸ γὰρ καὶ σιωπῆτος φύσεως ἀν' εἴη· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αἱ σάλπιγγες, καὶ αἱ Φωναί, ὡς αὐτὸς οἶδεν ὁ Θεός, ἐπετελέοντο ἐκ τῆς τῶν ὁρωμένων σιωχείας δημικρογέμεται σοικείων, τὴ πυρὸς λέγω καὶ τὴ γνόφου. ὡσε καὶ ἀκέεται Φωνή, καὶ ἔχ' ὁράται· ἀλλ' ἐν ἐπὶ τῶν τῶ Θεῷ θαυμάτων, καὶ ἡ Φωνὴ ὁράται.

ΑΛΛΟΣ Φησὶ, δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς θεωρεῖ τις καὶ ἀκεία τὰ νοήματα.

ι. Ἡμέραν ἡμεῖς ἐστήτε ἐνώπιον Κυρίου τῶ Θεῷ ἡμῶν ἐν Χωρῆβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας· ὅτε εἶπε Κύριος πρὸς με, ἐκκλησίασον πρὸς με τὸν λαόν, καὶ ἀκυσάτωσαν τὰ ῥήματά μου, ὅπως μάθωσι φοβεῖσθαι με πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὰς ἕξ αὐτῶν διδάξωσι. Καὶ προσήλθετε καὶ ἔστητε ὑπὸ τὸ ὄρος. καὶ τὸ ὄρος ἐκοίετο πυρὶ ἕως τῶ ἔρανε· σκότος, γνόφος, θύελλα, Φωνὴ μεγάλη.

ιβ. Καὶ ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῷ ὄρει πρὸς ὑμᾶς ἐκ μέσσω τῶ πυρὸς Φωνῶν ῥημάτων, ἡμεῖς ἠκέσατε· καὶ ὁμοίωμα ἐκ ἴδετε, ἀλλ' ἡ Φωνὴ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐνταῦθα τὸ κατὰ φύσιν εἶρηκεν· ὅτι ἀκοὴ δέχεται τὴν Φωνήν. ὅσον γὰρ ἀπὸ τῆς ἀκριβείας τῶ γραμματος, μόνῃ ἢ δεκάλογος ἡ αὐτῆς πλαξὶ γεγραμμένη· τὰ δὲ λοιπὰ διὰ προσάγαματος Θεῷ ὁ Μωϋσῆς ἐδίδαξε. (1)

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Θεῷ τῷ παντοκράτορι, καὶ μηδενὸς ὄντος ὑποκειμένης, Φωνῆ καὶ φαντασίαν ἐγγενῆσαι ἀκοῇ δυνατὸν, ἀδεικνυμένῳ τῷ ἑαυτῷ μεγαλειότητα παρὰ τὰ εἰωθότα φυσικῶν ἔχειν τὴν ἀποκρίσιν, εἰς ἐπιστροφῆν τῆς μηδέπω πιστεύσεως ψυχῆς, καὶ παραδοχῆν τῆς διδομένης ἀποκρίσεως. νεφέλης δ' ἔσης καὶ ὄρος ὑψηλῆ, πῶς ἔδωκεν διαφόρον ἡχόν ἐξακρέσθαι, πνέματος κινεμένης διὰ τῆς ἀνεργείας αἰτίας; διὸ καὶ Φησὶν ὁ Προφήτης· Φωνῶν ῥημάτων ἡμεῖς ἠκέσατε, καὶ ὁμοίωμα ἐκ ἴδετε. ὄρας ὅπως ἡ κυριακὴ Φωνή, λόγος ἀχηματίστος, ἢ τῶ λόγος δυναμὶς, ῥῆμα Κυρίου Φωτεινόν, ἀλήθεια ἔρανονόου, ἀνωθεν ἐπὶ τῷ σωμαγωγῆν τῆς

ἐκκλησίας ἀφίγησιν, διὰ Φωτεινῆς τῆς προσεχῆς διακονίας αἰήρηται.

ιγ. Καὶ ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν διαθήκην αὐτῆς, ἡ ἐνετείλατο ὑμῖν ποιῆν, τὰ δέκα ῥήματα, καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας. Καὶ ἐμοὶ ἐνετείλατο Κύριος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, διδάξαι ὑμᾶς δικαιώματα καὶ κρίσεις, ποιῆν ὑμᾶς αὐτὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἡμεῖς ἐασορβύεσθε ἐκείνη κληρονομίαν αὐτῆς. Καὶ φυλάξατε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι ὁμοίωμα ἐκ ἴδετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν Χωρῆβ ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσσω τῶ πυρὸς.

ιδ. Μὴ ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς ὁμοίωμα γλυπτόν, πασαν εἰκόνα ὁμοίωμα ἀρσενικῆ ἢ θηλυκῆ. Ὅμοίωμα παντὸς κλιώσεως τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς· ὁμοίωμα παντὸς ὄρνέου πτερωτῆ, ὃ πέταται ὑπὸ τὸν ἔρανον· Ὅμοίωμα παντὸς ἐρπετῆ, ὃ ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς· ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος, ὅσα ἐσὶν ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐβέλετό γε ὁ νόμος τῆ περι ἐκάστου ἀληθείᾳ ὁμιλῆντας αὐτῶς, μὴ ἀναπλάσσειν ἕτερα παρὰ τῷ ἀληθείαν, ψεῦδος τὸ ἀληθῆς ἀρσενικόν, ἢ τὸ ὄντως θηλυκόν, ἢ τῷ κτιωῶν φύσιν, ἢ τὸ ὄρνέων, ἢ τὸ ἐρπετῶν γένος, ἢ τὸ ἰχθύων.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐλλίως δὲ πλανώμενοι, τὰ ὁμοιώματα Θεῷ δοξάζουσιν, οἷς καὶ θύσει. (2)

ιθ. Καὶ μὴ ἀναβλέψας εἰς τὸν ἔρανον, καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον, (3) σελιώσω, καὶ τὰς ἀστέρας, καὶ πάντα τὸν κόσμον τῶ ἔρανε, πλανηθεὶς προσκυώσης αὐτοῖς, καὶ λατρεύσης αὐτοῖς, ἀπέπειμε Κύριος ὁ Θεός σε πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τῶ ἔρανε.

Πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τῶ ἔρανε. Ἀκύλας, πᾶσι τοῖς λαοῖς ὑποκάτω παντὸς τῶ ἔρανε.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἐδωκε τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελιώσω καὶ τὰ ἀστέρα εἰς θρησκείαν, ἀ ἐποίησεν ὁ Θεός, τοῖς ἔθνεσι. Φησὶν ὁ νόμος· ἵνα μὴ τέλειον ἄθεοι γινόμενοι, τέλειος καὶ διαφθαρεῶσιν. οἱ δὲ καὶ ταύτην γινόμενοι τῇ ἀποκρίσει ἀγνώμονες, γλυπτοῖς προσερχηκοῖς ἀγαλμασι, καὶ μὴ μετανοήσωσι, κρινόμενοι· οἱ μὲν, ὅτι διωθησύντες, ἐκ ἠθέλησαν πειθεῖσθαι τῷ Θεῷ· οἱ δὲ, ὅτι

(1) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔχ' εὐρηται.

(2) Ὁρα τὰ εἰς τὸ 4. ἐδ. τῶ 20. κεφ. τῆς Ἐξῆς. ὑπομνήματα, τὰ αὐτῶν σελ. 768. ἔτεν τὸ τῶ Ἀθήλα καὶ τὸ τῶ Κυρίλας. αὐτῶν γὰρ τοῖς κώδ. καὶ ὡδε τὰ αὐτὰ πάλιν κείται· τὸ μὲν, τῶ Ἀθῶ· τὸ δὲ, τῶ Ἀνεπιγράφω ἐπιγεγραμμένα· τὸ προσκείμενον μόνον πλεῖον ἔχοντα προσκείμενον τῶ τέλει τῶ ὑπομνήματι ἐπισφαλῶς ἐπιγεγραμμένου Κυρίλας.

(3) Καὶ τῷ σελ. αἱ εἰρημ. ἐκδοδομ.

ὅτι καὶ θελήσαντες, ἔκ ἐξεπότησαν περιγε-
νέσθαι (1)· πῖσι. καὶ μὴ κἀκείνοι οἱ ἀπὸ
τῆς τῶν ἄσρων σεβήσεως μὴ ἐπαναδραμόν-
τες ἐπὶ τὸν τέτων ποιητῶν· ὁδὸς γὰρ ἡ
αὕτη δοθεῖσα τοῖς ἔθνεσιν, ἀνακύψαι πρὸς
Θεὸν διὰ τῆς τῶν ἄσρων θρησκείας· οἱ δὲ
μὴ ἐπὶ τέτοις θελήσαντες ἐπιμέναι τοῖς
δοθεῖσιν αὐτοῖς ἄσρασιν, ἀλλὰ καὶ τῶ-

«**Ησ. 40.** 15. τῶν ἀποπεσόντες, εἰς λίθους καὶ ξύλα, ὡς
» χυρῆς, Φησὶν, ἐλογιάθησαν, καὶ ὡς σαγῶν
» ἀπὸ κάδου.

**** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Πῶς ἀπείμαμε πᾶ-
σι τοῖς ἔθνεσιν ἡλίον καὶ σελλῶν καὶ πάν-
τα τὸν κόσμον τῶ ἔθραν ὁ Θεὸς, ἔκ ἔτω
δεδωκώς αὐτὰ τῶ Ἰσραήλ; Τῶ τῆς μὴ δυ-
ναμείας ἐπὶ τῶ νοητῶ ἀναδραμεῖν φύσιν,
δι' αἰδητῶν θεῶν κινημείας περὶ Θεότητος,
ἀγαπητῶς καὶ ἐν τέτοις Ἰσαάκ, καὶ μὴ
πίπτειν ἐπὶ εἰδῶλα καὶ δαιμόνια.

*** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Δύο τὰ αὐτῶντα
» λεγόμενα· ἄλλο τὸ προσκωήσεις αὐτοῖς,
» καὶ ἄλλο τὸ, λατρεύσεις. ὁ μὲν γὰρ ἐξ
» ὅλης ψυχῆς δαλδύων τέτοις, ἔ μόνον
» προσκωεῖ, ἀλλὰ καὶ λατρεύει· ὁ δὲ καθυ-
» ποκρινόμενος, καὶ διὰ τὰ ἔθνη ποιῶν, ἔ
» λατρεύει μὲν, προσκωεῖ δέ. τοῖστας δὲ θῆ-
» σεις τῆς ἐν τοῖς Ἄριθμοῖς εἰδωλολατρή-
» σαντας, καταχαρισσομένης ταῖς γυναιξίν,
» ἕφ' ὧν ἐπέσθησαν. (2)

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Οὐκ ἔδωκε δὲ λέγει, ἀλλ'
» ἔκ ἐκάλυψεν, ἀλλὰ σιωπῶν ἔσεν. ἔ γὰρ
» μακροθυμῶν μὴ κωλύων, αἰτίας· καὶ ἐπέ-
» δῆ τὸν Ἰσραήλ ἐξελέξατο, ἔχε χώρον τῶ
» εἰπεῖν, ἀπείμαμεν. καὶ Ἄλλος Φησὶ, τῶ
» συγχώρησιν τῶ Θεῷ σημαίνει διὰ τῶ αὐ-
Ρωμ. 11. 3. **τεξασιότητα,** κατὰ τὸ εἰρημῶν· ἔδωκεν
» αὐτοῖς πνεῦμα κατανύξεως, ὁφθαλμῶν
» τῶ μὴ βλέπειν, καὶ ὧτα τῶ μὴ ἀκείν, ἔως
» τῆς ἡμέρας ταύτης· καίτοι γε προειπῶν,
Εξῆδ. 19. 4. ἔ μὲν ἐώρακατε ὅσα ἐποίησε Κύριος ἐν γῆ
» Αἰγύπτῳ Φαραῶ καὶ πᾶσι τοῖς θεράπυσιν
» αὐτῶ καὶ πάσῃ τῇ γῆ αὐτῆ. διὸ καὶ θαν-
» μάξεν χρῆ τὸ ἐν τῶ Ἰωβ σαφῶς εἰρημῶν·
Ἰωβ. 36. 12. ἀσεβῆς δὲ ἔ σώζει, παρὰ τὸ μὴ βέλεσθαι
» αὐτῆς, καὶ ὅτι νεθεταιμοῖ, ἀνήκοοι ἐγέ-
» νοντο. ἐπεὶ πῶς προσέταξε τῆς προσηλυ-
» τῆς ἀπὸ τῶν ἔθνων δέχεσθαι, εἰ τὸ, ἀπέ-
» νειμε, κατὰ κληροδοσίαν Θεῷ νοήσωμεν
1. Τιμ. 2. 4. ἀσεβῶς; ὃς θέλει πάντας ἀνθρώπους σω-
» θῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΠΗΛΟΥΣΙΩΤΟΥ. Τί-
» ἐσιν, ἔφης, τὸ περὶ τῶν ἔθρων Φωσή-
» ρων εἰρημῶν, ἔ ἀπείμαμε Κύριος ὁ Θεός·
» σε πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; Ἄκκε τοίνυν, ἀπέ-
» νειμε πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς παιδύσιν,
» πρὸς γνῶσιν, ἔν ἐκ τῶ μεγέθους καὶ τῆς
» καλλονῆς τῶν κλισμάτων ὁ γενεσιουργὸς ἀό-
» ρατος ὧν, καθοράται. τέτο δὲ ἔφη, ἐπα-
» δῆ τοῖς Ἑβραίοις μετὰ τῆς κλίσεως καὶ ἢ
» τῶ νόμου διδασκαλία ἐδόθη, ἀνακηρύττισσα

A τὸν δημιουργὸν καὶ τεχνίτῳ. εἰ δέ τινες
οἶοντα ἀπονέμεσθαι πρὸς τὸ προσκωή-
σαι αὐτοῖς, τῶ οἰκείαν ἀπαιδύσιν σηλι-
τόβουσι, πάσης τῆς Γραφῆς αἰτιωμῆς,
καὶ κατηγορήσεως (3) τῶν τέτο ποιῶν
τολμησάντων.

κ. Ἰμας δὲ ἔλαβεν ὁ Θεός, καὶ
ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνος τῆς
σιδηρᾶς, ἐξ Αἰγύπτου, εἶνα αὐτῶ

B λαὸν ἔγυλῆρον, ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
κα.τῆ. Καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἐθυμώθη μοι
περὶ τῶν λεγομένων ὑφ' ὑμῶν· καὶ
ἔμοσεν ἔνα μὴ διαβῶ τὸν Ἰσραήλ
τέτον, καὶ ἔνα μὴ εἰσέλθω εἰς τῶ
γῆν, ἔν Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι
ἐν κλήρῳ.

κβ. Ἐγὼ γὰρ ἀποθνήσκω ἐν τῇ
Γ γῆ ταύτῃ, καὶ ἔ διαβαίνω τὸν Ἰσρα-
δάντῳ τέτον. ὑμεῖς δὲ διαβαίνετε,
καὶ κληρονομήσετε τῶ γῆν τῶ ἀγα-
θῶ ταύτῳ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Μωϋσῆς μὴ δοξάσας τὸν
Θεὸν ἐπὶ τῶ λαῷ, ἐκωλύθη παρελθεῖν μετ'
αὐτῶν· ἔνα μὴ ὄν ἐτίμων ζῶντα ἐν Θεῷ
θεραπείας, τιμῆσων ἀπελθόντα. διὸ
δὴ καὶ ἀποθανόντος, ἀφανῆ τὸν τάφον
ἐποίησε. (4)

Δ **κγ.** Προσέχετε ὑμεῖς, μὴ ἐπιλά-
θηθε τῆς διαθήκης Κυρίως τῶ Θεῷ
ἡμῶν, ἔν διέθετο πρὸς ὑμᾶς, καὶ
ἀνομήσητε, καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἔαυ-
τοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πάντων ὧν
σωῆταξέ σοι Κύριος ὁ Θεός σε.

κδ. Ὅτι Κύριος ὁ Θεός σε πῦρ
καταναλίσκον ἐσὶ, Θεός ζήλωτής.

E **** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.** Ὅταν ὁ Θεός λέ-
γηται πῦρ καταναλίσκον, ἔ κακίας, ἀλλὰ
δυνάμεως ὄνομα καὶ σύμβολον ἐκλεκτέον. (5)
ὡς γὰρ τὸ πῦρ ἰχυρότατον πάντων τῶν
σοικείων, καὶ πάντων κρατῶν· ἔτω καὶ ὁ
Θεός παντοδύναμος καὶ παντοκράτωρ, ὁ
δυνάμενος κρατῆσαι, κλίσαι, ποιῆσαι, τρέ-
φαι, αὔξαι, σώζειν, σώματος καὶ ψυχῆς
ἐξουσίαν ἔχων. ὡς ἐν τῶν σοικείων ὑπερέ-
χει τὸ πῦρ, ἔτω Θεῶν τε καὶ δυνάμεων
Z καὶ ἀρχῶν ὁ παντοκράτωρ. διπλήτε ἢ
δύναμις τῶ πυρὸς, ἢ μὲν πρὸς δημιουργίαν
καὶ πέπανσιν καρπῶν, καὶ ζῶων γαστρῶν
καὶ τροφῶν ἐπιτηθείος· ἢ εἰκῶν ὁ ἥλιος·
ἢ δὲ πρὸς ἀνάλωσιν καὶ φθοράν, ὡς τὸ
πῦρ τὸ ἐπίγειον. πῦρ ἐν ὅταν λέγηται ὁ
Θεός καταναλίσκον, δύναμις ἰχυρὰ καὶ
ἀπροσάντητος, ἢ μηδὲν ἀδύνατον· ἀλλὰ
καὶ τὸ ἀπολέσαι δυνατὸν. περὶ τοιαύτης
» δυνάμεως καὶ ὁ Σωτῆρ λέγει, πῦρ ἦλθον

H, βαλεῖν ἐπὶ τῶ γῆν, δηλονότι δύναμιν, τῶν
» μὲν
Z z z z 3

Λεκ. 12. 49.

(1) Ἰσ. περὶ τὸ γενέσθαι. (2) Μικρόν τι διαφέρει τῶ ἐν σελ. 769.
(3) Καὶ καταφορικῶς κατηγορήσεως. ἐν τῇ 391. ἐπισ. τῶ 3. βιβλ.
(4) Μικρόν τι διαφέρει τῶ ἐν σελ. 1300. (5) Ἐκκλησίαν. ἀνάγν.

μὲν ἀγίων καθαρτικῶ, τῶν δὲ ὑλικῶν, ὡς
μὲν ἐκείνοι Φατίν, ἀΦανισικῶ ὡς δὲ ἡμεῖς
ἀν Φαίημεν, παιδοδοτικῶ. ἔχει δὲ καὶ
Φόβον τὸ πῦρ, καὶ διάχυσιν τὸ Φῶς.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐπεὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν
» πῦρ καταναλίσκον ἐστὶ, καταναλίσκει δη-
» λονότι τὴν ὕλην, καὶ τὰ ἀπὸ ὕλης ἐλθόν-
» τα πάθη, τῆ μὴ ἐν πνύματι, ἀλλ' ἐν σάρ-
» κὶ διατριβέσῃ ψυχῆ.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ
» καταναλίσκον ἐστὶ, διδῶς ἐκδίκησιν ἐν πυρὶ
» Φλογὸς τοῖς μὴ εἰδόσιν αὐτὸν, καὶ τοῖς μὴ
» ὑπακῆσαι τῷ Εὐαγγελίῳ αὐτῷ.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ
» καταναλίσκον καταναλίσκον δὲ δηλονότι τὰ
» κακίαν ὑποσάντα,

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ
» καταναλίσκον, ἐπεὶ περ ὅσον μὲν ἐστὶ τὰ τῷ
» καταναλίσκεσθαι [ἀξια,] (1) ἐπὶ τοῦτον
» ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ ἐστὶ καταναλίσκον ἐκείνα
» ἐπὶ δὲ ἀναλωθῆ ὑπὸ τῷ καταναλίσκον-
» τος πυρὸς τὰ πεφυκότα ὑπ' ἐκείνου ἀνα-
» λίσκεσθαι, τότε ἐκ ἐτι μὲν ἔσται ὁ Θεὸς
» ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον, μόνον δὲ ὡς εἶπεν

Ἰωάν. 1. 1. 5. Ἰωάννης Φῶς, λέγων ὁ Θεὸς Φῶς ἐστὶ.

κε. Ἐὰν δὲ γεννήσῃς ἡδὲ καὶ ἡδὲ
τῶν ἡμῶν σα, καὶ χρονίσῃτε ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ ἀνομήσῃτε, καὶ ποιήσῃτε
γλυπτὸν ὁμοίωμα παντός, καὶ ποιή-
σῃτε τὸ πονηρὸν ἐναντὶ Κυρίῳ τῷ Θεῷ
κς. ἡμῶν παροργίσαι αὐτὸν, Διαμαρ-
τύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε ἔρανον
καὶ τὴν γλῶσσαν, ὅτι ἀπωλεία ἀπολείθε
ἐκ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε
τὸν Ἰσραὴλ ἐκείνη κληρονομήσαι αὐ-
τῷ ἔχι πολυχρονιάτε ἡμέρας ἐπ'
αὐτῆς, ἀλλ' ἢ ἐκλεῖβῃ ἐκτριβήσεσθε.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὁ Θεὸς τὴν αὐτὸν
» προσκυῶντας ἐ συγχωρῶν δαίμοσι σινά-
» πτεσθαι, ἀλλὰ τὴν ἀπαξ αὐτὸν ἐπεγνωκό-
» τας ἐκλὸς εἶναι κελδῶν τῆς πρὸς ἐκείνας
» διαδέσεως, καὶ παραζηλῶν ἐν τῇ ἀποσα-
» σία τὸν λαόν, (2) τὰς μελλέσας αὐτοῖς
» προλέγει τιμωρίας διὰ τὴν πονηρίαν τῶν
» ἐπιτηδωμάτων αὐτῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προλέγει τὰ ἐκ
» παραβάσεως αὐτοῖς ἐσόμενα δεινὰ, καὶ ὡς
» ἔσται διὰ μετανοίας σωθῆναι. καὶ τῶν ση-
» μείων ὑπομνήσκει, καὶ τῆς ἐπιφανείας
» τῆς ἐν Σινᾷ. καὶ ὅτι τοιαῦτα ἐκ ἐποίησε
» παντὶ ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτῶν ἐκ ἐδή-
» λωσεν αὐτοῖς, κατὰ τὸν Δαβίδ.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Κἂν μηδὲν ὠ-
» Φελῶμεν, λέγειν δεῖ. τὸ γὰρ διαμαρτύ-
» ρασθαι τῷτό ἐστιν, ὅταν πρὸς τὴν μὴ προσέ-
» χοντας λέγωμεν. τὸ γὰρ διαμαρτύρασθαι,
» ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῷτό ἐστὶ. διαμαρτύρομαι,
» Φησὶν, ὁ Μωϋσῆς τὸν ἔρανον καὶ τὴν γλῶσσαν.

Α κς. Καὶ διασπερῆ Κύριος ὑμᾶς ἐν
πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, [καὶ καταλειφ-
θήσεσθε ὀλίγοι ἀριθμῶ ἐν πᾶσι τοῖς
ἔθνεσιν,] εἰς ἧς εἰσάξει Κύριος ὑμᾶς
κη. ἐκεῖ. Καὶ λατρεύσετε ἐκεῖ Θεοῖς

ἐτέροις, ἔργοις χειρῶν ἀνθρώπων,
ξύλοις καὶ λίθοις, οἳ ἐκ ὄψοντα, ἐδὲ
μὴ ἀκῆσωσιν, ἐδὲ μὴ Φάγωσιν, ἐδὲ
κθ. μὴ ὀσφρανθῶσι. Καὶ ἐκζητήσετε

ἐκεῖ Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, καὶ διρή-
σετε αὐτὸν ὅταν ἐκζητήσῃτε αὐτὸν ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας σα, καὶ ἐξ ὅλης τῆς

λ. ψυχῆς σα ἐν τῇ θλίψει σα. Καὶ διρή-
σασί σε πάντες οἱ λόγοι ἔσται ἐπ' ἐχά-
τη τῶν ἡμερῶν, καὶ ἐπισραφήσῃ πρὸς

Κύριον τὸν Θεόν σα, καὶ εἰσακῆσῃ
λα. τῆς Φωνῆς αὐτῆ. Ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς

Γ. οὐκίρμων Κύριος ὁ Θεός σα ἐκ ἐγ-
καταλείψει σε, ἐδὲ μὴ ἐκλεῖψει σε.
ἐκ ἐπιλήσεται τῆς διαθήκης τῶν πα-
τέρων σα, ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς Κύριος.

λβ. Ἐπερωτήσατε ἡμέρας τὰς γενομένας
προτέρας σα ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐκλι-
σεν ὁ Θεὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς,

καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῷ ἔρανον ἕως ἄκρον
τῷ ἔρανον, εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα
λγ. τὸ μέγα τῷτο, εἰ ἤκασθαι τοῦτον. Εἰ

ἀκήκοεν ἔθνος Φωνῶν Θεῷ ζῶντος
λαλῶντος ἐκ μέσθ τῷ πυρὸς, ὃν τρό-
λδ. πον ἀκήκοας σὺ καὶ ἔζησας. Εἰ ἐπέ-
ρασεν ὁ Θεὸς εἰσελθεῖν λαβεῖν ἑαυτῷ

ἔθνος ἐκ μέσθ ἔθνης ἐν παρασμῶ,
καὶ ἐν σημείοις, καὶ ἐν τέρασι, καὶ
ἐν πολέμῳ, καὶ ἐν χειρὶ κρᾶταιᾷ, καὶ
ἐν βραχίονι ὑψηλῶ, καὶ ἐν ὄραμασι

Ε. μεγάλοις, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν
ὑμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ
λε. ἐνώπιόν σα βλέποντος. Ὡσε εἰδέναι-
σε ὅτι Κύριος ὁ Θεός σα ἔτος Θεός-

λς. ἐστὶ, καὶ ἐκ ἐστὶν ἐτι πλῶ αὐτῷ. Ἐκ
τῷ ἔρανον ἀκῆσῶ σοι ἐποίησε τὴν Φω-
νῶν αὐτῷ παιδεῦσαί σε, καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς ἔδειξέ σοι τὸ πῦρ αὐτῷ τὸ μέγα,

Ζ. καὶ τὰ ῥήματα αὐτῷ ἤκασθαι ἐκ μέσθ
λζ. τῷ πυρὸς. Διὰ τὸ ἀγαπήσθαι αὐτὸν
τῷ πατέρας σα, καὶ ἐξελέξατο τὸ
σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτῷ ὑμᾶς, καὶ

ἐξήγαγέ σε αὐτὸς ἐν τῇ ἰαυῖ αὐτῷ
λη. τῇ μεγάλῃ ἐξ Αἰγύπτου, Ἐξολο-
θρεῦσθαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰχυρότε-
ρά σα πρὸ προσώπῃ σα, εἰσαγαγεῖν-
σε δεναί σοι τὴν γλῶσσαν αὐτῶν κληρονο-

λθ. μῆν, καθὼς ἔχεις σήμερον. Καὶ
γνώση

(1) Τὰ ζῆα προσεθέμην πρὸς τῷ κελυμῶτος ἀναπλήρωσιν.

(2) Τῶν λαῶν. ἐν Τόμ. 2. σελ. 385. τῆς τῷ Γα. ἐκδόσ.

γνώση σήμερον καὶ ἐπιστραφήσῃ τῇ
 διανοίᾳ, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ἔτος
 Θεός ἐν τῷ ἔρανω ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς
 γῆς κάτω, καὶ ἐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐ-
 μ. τῶ. Καὶ φυλάξῃ τὰ δικαιώματα
 αὐτῶ, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτῶ, ἃς
 ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, ἵνα εὖ-
 σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ,
 ὅπως μακροήμεροι γενήσεσθε ἐπὶ τῆς
 γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι
 πάσας τὰς ἡμέρας.

μα. Τότε ἀφώρισε Μωϋσῆς τρεῖς
 πόλεις πέραν τῆς Ἰορδάνης ἀπὸ ἀνα-
 μβ. τολῶν ἡλίας, Φυγαῖν ἐκεῖ τὸν Φο-
 νότιν, ὃς ἂν φύγῃ ἐκεῖ ζήσεται,
 ὃς ἂν φονεύσῃ τὸν πλησίον ἐκ ἐ-
 δῶς, καὶ ἔτος ἔμισῶν αὐτὸν πρὸ
 τῆς χθῆς καὶ τῆς τρίτης, καὶ κα-
 ταφύξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τῶ-
 μγ. των, καὶ ζήσεται. Τῷ Βοσόρ ἐν
 τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ τῷ
 Ῥαβίμ, καὶ τῷ Ραμὼθ ἐν Γαλαὰδ
 τῷ Γαδδί, καὶ τῷ Γαυλῶν ἐν Βα-
 σάν τῷ Μανασσῆ.

Α ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Τρεῖς ἀφωρίζει πόλεις
 κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἁγίας Τριάδος, ἐκ εἰς
 ἐρημίαν τε ἐξοικίζων τὸν μεθιστάμενον, ἵνα
 ἐκ τῆς τῶν Λοβιτῶν μετέχῃ ἐπικερίας.

μδ. Οὗτος ὁ νόμος, ὃν παρέθετο
 με. Μωϋσῆς ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραὴλ. Ταῦ-
 τα τὰ μαρτύρια, καὶ τὰ δικαιώμα-
 τα, (1) ὅσα ἐνετάλατο Μωϋσῆς τοῖς
 υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἐξελεθόντων αὐτῶν ἐκ
 μς. γῆς Αἰγύπτου, Ἐν τῷ πέραν τῆς Ἰορ-
 Β δάνης, ἐν Φάραγι, ἐγγὺς οἴκου Φο-
 γῶρ, ἐν γῇ Σικὼν βασιλέως τῶν Ἀ-
 μορραίων, ὃς κατόκει ἐν Ἐσεβῶν, ὃν
 ἐπάταξε Μωϋσῆς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ,
 ἐξελεθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

μς. Καὶ ἐκληρονόμησαν τῷ γλῶ αὐτῶ,
 καὶ τῷ γλῶ Ἐγγ. βασιλέως τῆς Βα-
 σάν, δύο βασιλέων τῶν Ἀμορραίων,
 Γ οἱ ἦσαν πέραν τῆς Ἰορδάνης κατὰ ἀνα-
 μη. τολάς ἡλίας, Ἀπὸ Ἀροῆρ, ἧ ἔστιν ἐπὶ
 τῆς χείρας χειμάρρου Ἀρνῶν, καὶ ἐπὶ
 μδ. τῆς ὄρας Σηῶν, ὅεςιν Ἀερμών. Πᾶ-
 σαν τῷ Ἀραβα πέραν τῆς Ἰορδάνης
 κατὰ ἀνατολάς ἡλίας ὑπὸ Ἀσηδῶθ
 τῷ λαξδουτῷ.

Κ Ε Φ Ε.

α. **Κ**αὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς πάν-
 τα Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς
 αὐτούς, ἄκουε Ἰσραὴλ πάν-
 τα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα
 ἐγὼ λαλῶ ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ μαθήσεσθε αὐτά,
 β. καὶ φυλάξεσθε ποιῆν αὐτά. Κύριος
 ὁ Θεός ὑμῶν διέθετο πρὸς ὑμᾶς δια-
 θήκην ἐν Χωρήβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅλον τὸ κεφάλαιον ἀνά-
 γει αὐτῶν τῷ διάνοιαν πρὸς τὸ μεμνηθῆναι
 τῶ ὕπερθε καὶ ἐλευθερωτῶ Θεῶ καὶ
 πάσας τὰς ὑπερβασίας καὶ τὰ θαυμάσια
 τὰ δι' αὐτῶ ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενα, καὶ δι-
 δάσκων τῶς ἐξ αὐτῶν.

γ. Οὐχὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν διέ-
 θετο Κύριος τῷ διαθήκην ταύτην,
 ἀλλ' ἢ πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ζῶντες (2)
 πάντες σήμερον.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οὐχὶ τοῖς πατράσιν
 ὑμῶν. Οὐ τοῖς περὶ τὸν Ἀβραάμ διέθετο
 τῷ πρὸς Μωϋσέα διαθήκην ὁ Θεός, ἐπεὶ
 1. Τιμ. 1. 9. μηδὲ ἐδέοντο αὐτῆς. δικαίω γὰρ νόμος
 2. καίτοι.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἄρα τὰ ἐν τῷ
 νόμῳ Μωϋσέως οἱ πρὸ Μωϋσέως ἐφύλατ-
 τον δίκαιοι.

δ. Πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐ-
 λάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει
 ε. ἐκ μέσων τῶ πυρός. Καὶ ἐγὼ εἰσήκου
 ἀναμέσον Κυρίω καὶ ἀναμέσον ὑμῶν
 ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναγγέλλω ὑμῖν
 τὰ ῥήματα Κυρίω, ὅτι ἐφοβήθητε
 Ε ἀπὸ προσώπου τῶ πυρός, καὶ ἐκ ἀνέ-
 5. βητε εἰς τὸ ὄρος, λέγων, Ἐγὼ εἰμι
 Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις ἐξήγαγέ σε
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.
 ζ. Οὐκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἕτεροι πλὴν
 η. ἐμῶ. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ γλυπτῶν,
 ἕτε παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ ἔρα-
 νῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν γῇ κάτω, καὶ
 ὅσα ἐν τῷ ὕδατι ὑποκάτω τῆς γῆς.

Ζ θ. Οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, ἕδὲ
 μὴ λατρεύσης αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ εἰμι
 Κύριος ὁ Θεός σου, Θεός ζηλωτῆς,
 ἀποδίδὼς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέ-
 κνα ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεᾶν
 ι. τοῖςμισθίμε, Καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς
 χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς
 φυλάσσουσιν τὰ προστάγματά με.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ δὲ λέγοι τις,
 Η, πῶς ἐν ἄρηται, ἀποδίδὼς ἀμαρτίας πατέ-
 ρων ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεᾶν, ἐκείνο
 [ἀν]

(1) Τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα. αἱ εἰρημ. ἐκείνα.

(2) Ὑμεῖς ὡς πάντες ζῶντες. αἱ αὐτ.

[ἀν] ἔποιμεν· ὅτι ἐκ ἐστὶ καθολικὴ [ἡ] ἀπόφασις, ἀλλὰ ἐπὶ τινῶν εἴρηται τῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐξεληθόντων. ὁ δὲ λέγει τοῖσ' ἐστίν. [ἐπειδὴ οἱ ἐξ Αἰγύπτου ἐξεληθόντες,] μετὰ τὰ σημεῖα καὶ θαύματα τῶν προγόνων γεγόνασι χεῖρας τῶν ἑδὲ τῶν θεασαμένων, τὰ αὐτὰ φησι πέσοντα ἄπερ ἔπαθον ἐκεῖνοι, ἐπειδὴ τὰ αὐτὰ τετολμηκασι. (1)

» ** ΜΑΞΙΜΟΥ. Τί ἐστὶ τὸ ἀποδίδας ἀμαρτίας γονέων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς τοῖς μισοῖς με; Πρῶτῳ γενεᾶν ὑπελήφασιν εἶναι τῷ σποράν τῆ κακῆ, τρεῖσι τῷ προσβολῷ· δευτέραν δὲ, τῷ ἐπιθυμίαν· τρίτῳ δὲ, τῷ ἔξιν τῆ κακῆ γενεᾶς, τρεῖσι τῷ συγκατάθεσιν· τετάρτῳ δὲ, τῷ αἰέργειαν, τρεῖσι τῷ πρᾶξιν. ἀποδίδεται ἔν ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς, τρεῖσιν ὑπὲρ τῆς συγκαταθέσεως καὶ τῆς πράξεως. ἡ γὰρ προσβολὴ καὶ ἡ ἐπιθυμία, ἀνθρώπου ἐστίν, ὡς μὴ εἰς πέρας τῆ κακῆ προελθόντος.

» ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Πρόσεχε ἀκριβῶς. τῷ τιμωρίαν ἠπλώσεν ἐπὶ τέσσαρας γενεᾶς, τῷ δὲ Φιλανθρωπίαν ἕως τίνος; καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλίας γενεᾶς. (2)

ια. Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τῆ Θεῶσ σου ἐπὶ ματαίῳ, ἔ γὰρ μὴ καθάρισις Κύριος ὁ Θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐπὶ ματαίῳ.
 ιβ. Καὶ Φύλαξαι τῷ ἡμέραν τῶν σαββάτων ἁγιάζειν αὐτῷ, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου. Ἐξ ἡμέρας ἔργα καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. ἔ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, (3) καὶ τὸ ὑποζυγίόν σου, καὶ πᾶν κτηνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοὶ, ἵνα ἀναπαύσῃται ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ τὸ ὑποζυγίόν σου, ὡπερ καὶ σὺ. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐκ αἰθέρων ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. διὰ τῆτο σωέταξεν Κύριος ὁ Θεός σου ὡσεὶ φυλάσσει αὐτὸν τῷ ἡμέραν τῶν σαββάτων, καὶ ἁγιάζειν αὐτῷ.

15. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τῷ μητέρα σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

» ** ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τῷ μητέρα σου, ἧτις ἐστὶν ἀνὴρ τὴ πρώτη, ἵνα εὖ σοι γένηται, ἐπὶ ἐπαγγελίας κειμένη· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. ὁμοίως καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐτίμησε, καὶ τὸ κακὸν ἐκόλασε. καὶ, ὁλόγια πατρὸς ζηρίζει οἴκος τέκνων. κατὰρα δὲ μητρὸς ἐκρίζει θεμέλια. ὁράτε τὸ ἴσον τῆς νομοθεσίας· εἰς ποιητῆς ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, εἰς χεῖρας ἀμφοτέροι, εἰκὼν μία, νόμος εἰς, θάνατος εἰς, ἀνάστασις μία. ὁμοίως ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς γεγόναμεν. ἐν χρέος παρὰ τῶν τέκνων τοῖς γονεῦσιν ὀφείλεται.

ιζ. Οὐ φονύσεις. ιη. Οὐ μοιχούσεις.

» ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τίνος αἵεκεν εἰπὼν, ἔ φονύσεις, ἔ προσέθηκεν ὅτι κακὸν ὁ φόνος; Ἐπειδὴ προλαβὼν τὸ σωματὸς ἡμᾶς ἐπαίδευσεν τῆτο, καὶ ὡς εἰδοῖσι καὶ ἐπισαμένοις τῆτο διαλέγεται. ὅταν γένῃ περὶ ἐτέρας ἀντολῆς λέγη τῆς ἔ γνωρίμης ἡμῖν ἀπὸ τῆ σωματὸς γονομένης. ἐκ ἀπαγορεύει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ αἰτίαν προσείθησι. περὶ σαββάτου γένῃ νομοθετῶν καὶ λέγων, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἔ ποιήσεις ἔργον, καὶ τῷ αἰτίαν ἐπήγαγε τῆς ἀργίας. ποῖαν δὴ ταύτῃ; ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ κατέπαυσεν ὁ Θεός ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτῆ ὡν ἤρξατο ποιῆσαι. καὶ πάλιν, ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. τίνος ἔν ἕνεκεν, εἰπέ μοι, ἐπὶ μὲν τῶν σαββάτων τῷ αἰτίαν προσέθηκεν, ἐπὶ δὲ τῆ φόνος ἑδὲ τοῖσ' ἐποίησεν; ἐπειδὴ αὐτῇ μὲν ἡ ἀντολή ἔ τῶν προηγμενῶν ἡμῶν, ἑδὲ τῶν ἐκ τῆ σωματὸς ἡμῖν ἠκριβωμένων, ἀλλὰ μερικῆτις καὶ πρόσκαιρος, διὰ τῆτο καὶ κατελύθη μετὰ ταῦτα· αἱ δὲ ἀναγκαῖαι καὶ συνεχῆσαι τῷ ζῶν τῷ ἡμετέραν, ἐκεῖναί εἰσιν, ἔ φονύσεις, ἔ μοιχούσεις, ἔ κλέψεις. διόπερ ἑδάμῃ αἰτίαν ἀταῦθα τίθησιν, ἑδὲ διδασκαλίαν εἰσάγει, ἀλλ' ἀρκέται ψιλῇ τῇ ἀπαγορεύσει.

» ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Τῆς Μωσέως γραφείσης νομοθεσίας, ἔ φονύσεις, λεγῆσης, Χριστὸς ὁ τῆ νόμος νῆς, καὶ τῆ ἐν αὐτῷ πνεύματος χορηγὸς τὸ, ἐκ ὀργισθῆσῃ τῷ ἀδελφῶσ σου εἰκῆ, διετάξατο. ταύτῃ γὰρ μάλλον

(1) Ὅρα τῷ 1255. σελ. ἐν ἧ τὰ αὐτὰ ἄλλως σιωπηραῖς ἀρήσεις. ὅρα δὲ καὶ τὰ ὑπομνήματα τῆ Κυρίλ. καὶ τῆ Σολῆρ. τὰ ἐ σελ. 771, καὶ 772. τὰ αὐτὰ γὰρ αὐταῖς λέξεσι καὶ ἐ τῷ δε τῷ τόπω πάλιν κείται παρὰ τοῖς κώδ. πλὴν ὅτι τὸ μὲν τῆ Κυρίλ. ἐχ' ὄλον, ἀλλ' ἀχρη τῆ, ὀφειλομένῳ ἀργίῳ· τὸ δὲ τῆ Σολῆρ, Σοληριανῶ ὡδὲ ἐπὶ γέγραπται. ἐξ ἧ δὴ ἔλον, ὅτι ὁ αὐτὸς καὶ Σολῆρος καὶ Σοληριανὸς λέγεται.

(2) Μικρὸν τέτα διαφέρει τὸ ἐ τῇ 777. σελ. εἰς δὲ τὸ ἐξῆς ἐδ. ὅρα τὸ τῆ Κυρίλ. ὑπόμν. τὸ ἐ τῇ αὐτῇ σελ. καὶ πάλιν εἰς τὸ 15. ἐδ. ὅρα τὸ ὑπόμν. τῆ αὐτῆ τὸ ἐ σελ. 779. ἔ ἡ ἀρχὴ· τὸ σάββατον. εἰς δὲ τὸ 16. πάλιν τὸ τῆ αὐτῆ τὸ ἐ σελ. 781. ἔ ἡ ἀρχὴ· χεῖμα. τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ εἰς τῆς δε τῆς τόπος παρὰ τοῖς κώδ. πάλιν κείται.

(3) Ἡ παιδίσκη σου, ὁ βῆς σου καὶ τὸ ὑπόζ. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.

μᾶλλον πληρῶν τῶ νόμου τὸ βῆλημα· τὴν γὰρ ὀργὴν, ἐξ ἧς ὁ Φόνος φύεται, προανελεῶν, καὶ τὸ ἐκείνῳ σπαραζόμενον ἐπραξε· καὶ περιτλὸν τὸ, ἢ Φονεύσεις, ἀπέδειξεν, ἀμαυρώσας αὐτὸ διὰ τῆς μείζονος ἐπιτάσεως. ὁρῶν γὰρ ἂν ἔλθῃ πρὸς Φόνον ὁ μηδὲ ὀργισθῆναι συγχωρηθεῖς. ἔτω καὶ τὸ πρὸς ἐπιθυμίαν ἀκόλασον βλέμμα καταδικάσας, τὸ, ἢ μοιχούσεις, καὶ πεπλήρωκε, καὶ ἠφάνισε. πνευματικὸν γὰρ ὄντα τὸν νόμον ὁ Κύριος πεπλήρωκεν ἐν καινότητι πνεύματος· λέλυκε δὲ τῇ τῶ γραμματος παλαιότητι. τὸ δὲ παλαιόμενον καὶ γηράσκον ἐγγύς ὑπάρχον ἀφανισμῶ, καὶ Παύλῳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ δοκεῖ. καλῶς δὲ σφόδρα εἶπεν, ἐγγύς ἀφανισμῶ γεννηθεῖσαι, καὶ ἢ τελείως ἠφανίθαι. τὸ γὰρ πληροῦσαι τὸν νόμον, δοκεῖ μένειν ὁ νόμος· ἠφανίθαι δὲ, τὸ περιτλῶ δειχθῆναι τὴν τῶ γραμματος ἀιτολίαν. καθάπερ ἄντις καὶ τὸν ἐκ σκιογραφίας ἐπὶ σκηνίδος ἐσημαυθῆναι κύκλον ἠφανίθαι εἶποι, διὰ τῆς τῶν χρωμάτων ἐπιβολῆς. ἠφάνισαι μὲν γὰρ, τὸ μὴ διὰ τῶ προτέρου χήματος δεικνυθῆναι· μένει δὲ ὅμως, τὸ λαμπρότερον διὰ τῆς ἐπικαλυψάσης ὀχροίας ἐκφαίνεσθαι.

Ἐβρ. 8. 13.

ιθ. Οὐ κλέψης. κ. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τῶ πλησίον σα μαρτυρίαν ψευδῆ. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναικῆ τῶ πλησίον σα· ἐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τῶ πλησίον σα, ἔδδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτῶ, ἔδδὲ τὸν παῖδα αὐτῶ, ἔδδὲ τὴν παιδίον αὐτῶ, ἔτε τῶ βοῦς αὐτῶ, ἔτε τῶ ὑπόζυγόν αὐτῶ, ἔτε παντὸς κτηνῶς αὐτῶ, ἔτε πάντα ὅσα τῶ πλησίον σα ἐσὶ. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησε Κύριος πρὸς πᾶσαν σιναγωγὴν ὑμῶν ἐν τῶ ὄρει ἐν μέσσω τῶ πυρός· σιότος, γνώφος, θυεῖλλα, Φωνὴ μεγάλη, καὶ ἢ προσέθηκε. καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας, καὶ ἔδωκέ μοι Κύριος. Καὶ ἐγένετο ὡς ἠκούσατε τὴν Φωνὴν Κυρίου ἐν μέσσω τῶ πυρός, καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ, καὶ προσῆλθον πάντες πρὸς με οἱ ἠγόμενοι τῶν Φυλῶν ὑμῶν, καὶ ἠ γερουσία ὑμῶν, (1) κδ. Καὶ ἐλέγετε, ἰδοὺ ἔδειξεν ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν δόξαν αὐτῶ, καὶ τὴν Φωνὴν αὐτῶ ἠκούσαμεν ἐν μέσσω τῶ πυρός· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἴδομεν (2) ὅτι λαλήσει ὁ Θεὸς πρὸς ἄνθρωπον, κε. καὶ ζήσεται. Καὶ νῦν μὴ ἀποθάνωμεν, ὅτι ἔξαναλώσει ἡμᾶς τὸ πῦρ τὸ

μέγα τῶτο, εἰάν προσθῶμεν ἡμεῖς ἀκούσασαι τὴν Φωνὴν Κυρίου τῶ Θεῶ ἡμῶν καὶ ἔτι, καὶ ἀποθάνωμεθα. Τίς γὰρ σὰρξ ἦτις ἠκούσε Φωνὴν Θεῶ ζώντος, λαλήντος ἐκ μέσσω τῶ πυρός, ὡς ἡμεῖς, καὶ ζήσεται; Πρόσελθε σὺ καὶ ἀκούσον πάντα ὅσα ἂν εἴποι Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα εἰάν λαλήσῃ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ, καὶ ἀκούσωμεθα καὶ ποιήσωμεν. Καὶ ἠκούσε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν Φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λαλήντων πρὸς με, καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, ἠκούσα τὴν Φωνὴν τῶν λόγων τῶ λαῶ τῶτα ὅσα ἐλάλησαν πρὸς σέ. ὀρθῶς κθ. πάντα ὅσα ἐλάλησαν. Τίς δώσει ἔτις εἶναι τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ὡς φοβείσθαι με καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς μου πάσας τὰς ἡμέρας, ἵνα εὖ ᾦ αὐτοῖς, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν δι' αἰῶνος; Βάδισον, καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἀποσράφητε ὑμεῖς εἰς τὰς οἰκὰς ὑμῶν·

λα. Σὺ δὲ αὐτῶ εἶπεν μετ' ἐμοῦ, καὶ λαλήσω πρὸς σέ τὰς ἐντολάς καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα διδάξεις αὐτῶς, καὶ ποιήτωσαν ἔτις ἐν τῇ γῆ, ὡς ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς ἐν κλήρῳ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐ Φησί τις ἡμῶν, ὅτι μετέχει χήματος ὁ Θεός, ἢ χρώματος· ἀλλ' ἔδδὲ κινήσεως μετέχει ὁ, διὰ τὸ ἐσημαῖναι καὶ βεβαίαν εἶναι τὴν φύσιν αὐτῶ, προσκαλόμενος καὶ τὸν δίκαιον ἐπὶ τὰ παραπλήσια, καὶ λέγων, σὺ δὲ αὐτῶ εἶπεν μετ' ἐμοῦ. εἰ δέ τινες λέξεις οἰοῦναι κινήσιν τινα παρισῶσιν αὐτῶ, ὡς καὶ ἠ λέγουσα, ἠκούσαν Κυρίου τῶ Θεῶ περιπατῆντος ἐν τῶ παραδείσῳ τὸ δαιμόνιον· ἔτις ἀκούσει τῶν τοιῶτων, ὡς κινεμεῖς νομαίς τῶ Θεῶ τοῖς ἡμαρτηκόσιν· ἢ ἔτις ἀκούσει τῶν τοιῶτων, ὡς καὶ ὑπὸς Θεῶ τροπικῶς λεγομεῖς, ἢ ὀργῆς, ἢ τινος τῶν παραπλησίων.

Γα. 3. 10.

λβ. Καὶ φυλάξατε ποιῆν ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός· ἐκ ἐκκλινεῖτε δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ, Κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ὡς ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σα, πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, ὅπως καταπαύσῃ σε, καὶ εὖ σοι ᾦ· καὶ μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς κληρονομήσητε. (3)

ΚΕΦ.

(1) Ὅρα τὸ αὐτῶ τῇ 782. σελ. τῶ Κυρίλ. ὑπόμνημα. ὅπερ καὶ ὡς παρὰ τοῖς κώδ. κεῖται.
 (2) Εἶδομεν. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.
 (3) Κληρονομήσητε. αἰ αὐτ.
 Ααα αα

Κ Ε Φ. Ξ. (1)

α. **Κ**αὶ αὐτὰ αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα ἐνετέλατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν διδάξαι ὑμᾶς ποιῆν ἕτως ἐν τῇ γῆ, εἰς ἧν ὑμεῖς ἐσπορεύσατε ἐκεῖ κληρονομήσατε.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΤ. Ἐν τῇ γῆ προσάτει ποιῆν, ἀλλ' ἐκ ἔξω τῆς γῆς· ἐπεὶ μὴ δυνατὸν ἰσχυροῦσι τοῖς ἔξω τῆς γῆς οἰκῆσαι φυλάττειν τὰ ἐν τῷ νόμῳ. μόνοις ἄρα Ἰσραηλίοις τοῖς τὴν γῆν οἰκῆσιν, ἀλλ' ἐκὼς πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἤρμοσε τὰ ἀναγεγραμμένα. (2)

β. Ἴνα φοβῆσθε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν, φυλάσσετε πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῆ, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτῆ, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σοῦ, ἵνα μακροημερεύσητε. Καὶ ἀκούσον Ἰσραὴλ, καὶ φυλάξον ποιῆν, ὅπως εὖ ἦ σοι, καὶ ἵνα πληθωθῆτε σφόδρα, καθάπερ ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σοῦ δὲναί σοι γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετέλατο Κύριος ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελεθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

δ. Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστίν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεός, Κύριος εἷς ἐστίν; Πολλὰκις εἰρήκαμεν, ὅτι τὸ Θεὸς ὄνομα καὶ τὸ Κύριος, τῆς θείας ἐστὶ φύσεως, ἔστι τῆς τῶν προσώπων διαίρεσως δηλωτικὰ· τὸ δὲ, πατήρ, καὶ υἱός, καὶ ἅγιον πνεῦμα, τῶν ιδιοτήτων σημαντικὰ. ἀλλὰ τοῖς ἀτελέσι Ἰσραηλίοις τὴν ἀκριβῆ θεολογίαν προσνεχθῆναι ἐχούσιν ὡς τὸν τῆς ταύτης γὰρ ἂν πολυθείας ἀφορμὴν ἐποίησαντο. ἔστι δὲ χάριν μοναδικῶς τὸ θεῖον ἐν τῇ παλαιᾷ προφέρεται ὄνομα. ἔχει δὲ ὅμως τὰ τῆς τριάδος αἰνίγματα. τὸ γὰρ, Κύριος ὁ Θεός, Κύριος εἷς ἐστίν, καὶ τὸ τῆς ἐσίας διδάσκει μοναδικόν, καὶ παραδηλοῖ τῶν προσώπων τὸν ἀριθμὸν. ἀπαξ γὰρ τὸ Θεός, δις δὲ τὸ Κύριος τέθεικε.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἀποτρέπων εἰδωλολατρίας ἀπάσης ὁ θεωπέσιος παγκάως ἀνακέκραγε Μωϋσῆς· ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεός σοῦ, Κύριος εἷς ἐστίν· καὶ, Κύ-

ριον τὸν Θεόν σοῦ προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

ΜΑΞΙΜΟΥ. Καὶ ἡ παλαιὰ διαθήκη οἶδε τὰς τρεῖς ὑποστάσεις· καὶ ἐκ ἐπιλανθανομένη τῶν προερρημένων, λέγει, Κύριος ὁ Θεός σοῦ, Κύριος εἷς ἐστίν, ἀλλ' ἀκούσα τὴν Θεότητα.

ΧΡΗΣΟΣΤΟΜΟΥ. Πρὸς ἀντιδιαβολῶν τῶν ἐκ ὄντων Θεῶν τὸ, εἷς, ἐδήκην, ἔτι πρὸς ἀθέτησιν τῆ μονογενῆς. ἐπεὶ τίνος ἐνεκεν ἐν προομιόις εἴρηται ὁ θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ κατ' ὁμοίωσιν ἡμετέραν; καὶ πάλιν, δεῦτε καὶ καταβάντες συγγέμεν τὰς γλώσσας αὐτῶν· καὶ πάλιν ὁ Δαβὶδ, διὰ τὸ ἐχρησέ-
σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σοῦ ἔλαον ἀγαλλιάσεως παρὰ τὴν μετόχην σοῦ.

ε. Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σοῦ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σοῦ, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σοῦ, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σοῦ.

ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Ὁ γὰρ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ἀγαπῶν τὸν Θεόν, πλήρης θεοσεβῆς γνώμης ὑπάρχων, ἐδύναται ἄλλον τιμήσει Θεόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ, ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σοῦ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σοῦ, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς, πῶς νοητέον; Σαφῶς ἡμᾶς ὁ Κύριος ἐδίδαξεν, ὅτι ἐδύναται δυοὶ κύριοις δολοῦναι. καὶ ἀνταῦθα τοίνυν διδασκόμεθα, μὴ μερίζειν τὴν ἀγάπην εἰς Θεὸν καὶ χρυσοῦν, εἰς Θεὸν καὶ γυναικα, εἰς Θεὸν καὶ παῖδας, εἰς Θεὸν καὶ φίλους, ἀλλὰ πᾶσαν τῆς ἀγάπης τὴν δυνάμιν ἀφιερῶν τῷ πεποιητοῦ Θεῷ. μετὰ δὲ γε τὸν ποιητὴν ἀπονέμειν ἐκάσῳ τὰ προσφωρα, καὶ γονεῦσι, καὶ γυναικί, καὶ παισὶ, καὶ ἀδελφοῖς, καὶ φίλοις. τῆς γὰρ τῆς Θεῆς ἀγάπης καὶ τὰ ταῦτα πληρῶν. ὁ ἀγαπῶν με γάρ-
φῃσι, τὰς ἐντολάς μου τηρήσει· αἱ δὲ τῆς Θεῆς ἐντολαὶ καὶ περὶ τῶν διαγορεύσει.

ζ. Καὶ ἔσαι τὰ ῥήματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ σοῦ καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ. Ἔσαι γὰρ οἶμαι καὶ μάλα σαφῶς, ὡς ὅτε περὶ (3) ἂν ὁ θεός εἷς ἕν ὑπάρχει νόμος, προσέσαι περὶ πάντως [καὶ] τὸ ἐρηρεῖσθαι καλῶς, καὶ τὸ ἐν βεβαίῳ (4) κείσθαι τῆς ἀρετῆς. ἡ γὰρ μακρὰ καὶ διωκεῖ τὴν νόμον μελέτησις, ἀποκομίζει πρὸς τὸ εὐδύ· τὸ δ' ἂν εἴη τὸ τῷ Θεῷ δοκῆν· θόλον ὡπερ τινὰ καὶ ὁμίχλην τῆς ἀνθρώπου διανοίας, τὴν λήθην ἐκπέμπουσα.

ζ. Καὶ

(1) Ἰστέον, ὅτι αἱ τῶν ἐξῆς κεφαλαίων διαίρεσεις γεγονόσαι κατὰ τὴν ἑφῆραν. τῆς Γραφῆς ἕκδοσιν, διὰ τὸ ἀδιαίρετον εἶναι τὸ ἐξῆς κείμενον τῆς Γραφῆς. παρ' ἑκατέρω τῶν κωδ.

(2) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κωδ.

(3) Ἐστὶ γὰρ οἶμαι καὶ μάλα σαφῶς, ὡς ὅτε περὶ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 220.

(4) Ἐν βίῳ. αὐτ. ἀπερσοφῶς.

ζ. Καὶ προβιβάσεις αὐτὰ τοῖς υἱοῖς σε, καὶ λαλήσεις αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ, ἢ πορεύομενος ἐν ὁδῷ, κοιταζόμενος, καὶ διανιστάμενος.

Ψαλ. 36. 31. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Βλέλειαι αὐτὸς μελετᾷν αἰετὸν νόμον, καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν διδάσκειν. περὶ παντὸς γὰρ δικαίης Φησὶν ὁ Δαβὶδ, ὁ νόμος τῷ Θεῷ αὐτῷ ἐν καρδίᾳ αὐτῷ, ἔχ' ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐτῷ.

* * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Κοιταζόμενοι καὶ διανιστάμενοι μνημονόβετε Κυρίως τῷ Θεῷ ὑμῶν. Εἶδες πῶς εἰδέποτε ἡμᾶς προσήκει τὴν μνήμην ταύτην ἐκβαλεῖν τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐγκεκολλημένῳ ἔχειν τῷ σιωπῶντι, καὶ διωκεῖν ἐναγωνίως ἕνα, καὶ μηδέποτε ἀνακωχῶν ἑαυτοῖς παρέχειν, ἀλλὰ τὴν μανίαν εἰδότες τῷ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν ἀραμίς, νήφειν καὶ ἐργηγορεύειν, καὶ ἀποτειχίζαν αὐτῷ τὰς ἐφόδους, καὶ μηδέποτε ἀμελεῖν τροφῆς πνευματικῆς.

η. Καὶ ἀφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σε, καὶ ἔσαι ἀσάλευτα πρὸ ὀφθαλμῶν σε. Καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς Φλιας τῶν οἰκιῶν ὑμῶν,

ι. καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν. Καὶ ἔσαι ὅταν εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι σε τῷ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, δευαῖ σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλὰς ἅς ἐκ ὑποδομήσας, Οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν ἅς ἐκ ἐνέπλησας, λάκκους λελατομημένους ἅς ἐκ ἐξελατόμησας, καὶ ἀμπελώνας καὶ ἐλαιῶνας ἅς ἐκ ἐφύτλισας, καὶ Φαγῶν καὶ ἐμπληθεῖς,

ιβ. Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάθῃ Κυρίως τῷ Θεῷ σε τῷ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δευαίας.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καὶ γὰρ ἀληθῶς τὰ σωματικὰ πράγματα καὶ ὑλικά, οἴκος ἐστὶ δευαίας, ὡσπερ ἐκ τῶν ἐναντίων οἴκος ἐστὶν ἐλευθερίας.

ιγ. Κύριον τὸν Θεόν σε φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῷ ὁμῆ.

ΣΕΥΤΗΡΙΑΝΟΥ. Ἄλλ' ἐρεῖ πρὸς ταῦτα ὁ ἀκροώμενος· δοκεῖ μοι μὴ ἔξω τῷ εἰκότως τὸν περὶ τῆς Θεότητος λόγον διεξιέναι· ταραττομαὶ δὲ τὴν θείαν ἀναγινώσκων Γραφῶν, καὶ μηδαμῶς τῆς παλαιᾶς διαθήκης δὲρισκων τὴν Τριάδα παραδηλεμένῳ, ἀλλ' ἐν πρόσωπον, καὶ εἷνα Θεόν, καὶ ἀμφίβολός ἐμι λοιπὸν ὁμολογεῖν εἷνα, τὸν ἐν νόμῳ καὶ Προφήταις καὶ Εὐαγγελίοις λαλήσαντα. Ἀλλὰ μάλις μετ' ἀσπιδῶν εἶχε διὰ Μωυσέως λαλῶν ὁ τῶν ὄλων Θεός, τῇ αἰγυπτικῇ δεσπομονίᾳ σωτρα-

Α Φαίτα τὸν Ἰσραὴλ, τῆς πολυθείας ἀπαγαγεῖν, καὶ παρασκύβασα βλέπειν πρὸς εἷνα Θεόν· καὶ ἐκ εὐκαιρον ἔκρινε, νηπιάζεσι καὶ χωρήσασα μὴ διωαμενοῖς διαρρήσασα λαμπρῶς τὴν ὁμίλιαν τὴν ἐν μιᾷ Θεότητι καὶ ἐν τρισὶν ὑποστάσειν, ἵνα μὴ πάλιν πρὸς τὸ πολλὰς νομίζαν Θεὸς ἀποκλίνωσιν· ἀλλ' ἐξ ἡμισείας τὴν διδασκαλίαν αὐτοῖς προσέθηκε, τὸ μὲν εἷνα δὲν προσκυνεῖν Θεόν, ὡς ἀντίπαλον ὄν τῇ πολυθείᾳ,

Β εἰπὼν διαρρήδῳ· τὴν δὲ τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἐν ἀρχῇ δήλωσιν σαφῶς, ἐπικρύψασα ταμιδύσασαμος. ἀμέλει τὴν τῷ δε τῷ κόσμῳ παραδιδῶς ποιήσιν, ἣν Μωυσῆς συνεγράψατο, τὴν τῶν Ἀγγέλων κλίσην καὶ δημιουργίαν ἀπεσιώπησε, διὰ τὸ πρὸς τὴν πολυθείαν ὀλιθηρὸν, καὶ τὴν τῶν κλισμάτων προσκυνῆσιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἐπειτα δὲ καὶ ἀναντίρρητά τινα καὶ τοῖς Μωσέως ἐμφέρεται γραμμασι, τὸν Ἰσραὴλον ἐντρέποντα· καὶ πῆ μὲν ὑποφαίνοντα τὸν ὕον καὶ λόγον, πῆ δὲ συμπαραδηλῶντα καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ πληθυστικῶς σημασίαν ἐμφαίνοντα τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἐν ἰσότητι καὶ δόξῃ μοναδικῇ· καὶ τέως

Γ » ἐκείνο· καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ κατ' ὁμοίωσιν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τῷ λόγῳ Κυρίως οἱ ἄγγελοι ἐσερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι τῷ σωματος αὐτῷ πᾶσα ἡ δυνάμις αὐτῶν. Γεν. 1. 26. Ψαλ. 52. 6.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε κατὰ τῷ Θεῷ ὁμνῶν διαγορῶν οὗ νόμος; Ἴνα μὴ κατὰ τῶν ψυδωνύμων ὁμνῶσι Θεῶν. τῷ » το γὰρ καὶ διὰ τῷ Προφήτῃ ἔφη· εἰάν ἐξάρθῃς τὰ [ὀνόματα τῶν] Βααλαῖμ ἐκ τῷ σωματός σε, καὶ ὁμόσης, ζῆ Κύριος. μετὰ » ἀληθείας. καὶ αὐτὰυτὰ δὲ εἰρηκῶς. Κύριον τὸν Θεόν σε φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ » λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ τῷ ὀνόματι αὐτῷ ὁμῆ. ἐπήγαγεν· ἔπορεύσεδε ὀπίσω Θεῶν ἀλλοτριῶν ἀπὸ τῶν Θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλω ὑμῶν. Ὡσ. 2. 17.

ιδ. Οὐ πορεύσεσθε ὀπίσω Θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν Θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλω ὑμῶν. Ὅτι Θεός ζηλωτῆς Κύριος ὁ Θεός σε ἐν σοί· μὴ ὀργισθεῖς θυμῷ Κύριος ὁ Θεός σε ἐν σοί, ἐξολοθρεύσῃ σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Ζ

ιε. Οὐκ ἐκπεράσεις Κύριον τὸν Θεόν σε, ὄν τρόπον ἐξεπεράσατε αὐτὸν περασμῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ τοῖς περάζεσι χαρίζεται ὁ Θεός τὰς ἐπικερίας, ἀλλὰ τοῖς πισύεσιν εἰς αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ἐκ » ἐκπεράσεις Κύριον τὸν Θεόν σε; Ὁ Κύριος αὐτὸ ἐν τοῖς ἱεροῖς δὲ ἀγγελίοις ἡρμήνευσε. τῷ γὰρ Διαβόλῳ εἰρηκότος, βάλε Ματθ. 4. 6. » σεαυτὸν ἀνωθεν κάτω, εἶπεν· ἐκ ἐκπεράσεις Κύριον τὸν Θεόν σε. πειράζει δὲ Θεὸν ὁ δίχα λογισμῷ ῥιψοκινδύως τὶ πράττων.

ιζ. Φυλάσων Φυλάξῃ τὰς ἐντο-
λὰς Κυρίε τῷ Θεῷ σε, καὶ τὰ μαρ-
τύρια αὐτῶ, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ
τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατό σοι.

Τὰ δικαιώματα, Ἀκύλας, ἀκριβάσματα.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον τί ἐσι μαρτύ-
ρια, καὶ δικαιώματα, καὶ κρίματα. (1)

ιη. Καὶ ποιήσεις τὸ καλὸν καὶ τὸ
ἀρεστὸν ἐνώπιον Κυρίε τῷ Θεῷ σε, ἵνα
εὖ σοι γένηται, καὶ ἀσέλθῃς καὶ κλη-
ρονομήσῃς τῷ γλῶ τῷ ἀγαθῷ, ὡς
ιδ. ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσι σε, Ἐκ-
διώξαι πάντας τὰς ἐχθράς σε πρὸ
προσώπου σε, καθὰ ἐλάλησε Κύριος.
κ. Καὶ ἔσοι ὅταν ἐρωτήσῃ σε ὁ ὕψος
αὐρίου, λέγων, τίνος τὰ μαρτύρια
καὶ τὰ δικαιώματα, (2) ὅσα ἐνετεί-
λατο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡμῖν; Καὶ

Α. ἐρεῖς τῷ ὕψος, οἰκέται ἡμεῖς τῷ Φα-
ραῶ ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐξήγαγεν
ἡμᾶς Κύριος ἐκᾶθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ,
κβ. καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. Καὶ ἔδωκε
Κύριος σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα
καὶ πονηρὰ ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραῶ. καὶ
κγ. ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶ ἐνώπιον ἡμῶν, Καὶ
ἡμᾶς ἐξήγαγεν ἐκᾶθεν, ἵνα εἰσαγάγῃ
Β. ἡμᾶς ὄνομα ἡμῖν τῷ γλῶ ταύτῳ, ὡς
κδ. ὡμοσε τοῖς πατράσι ἡμῶν. Καὶ ἐνε-
τείλατο ἡμῖν Κύριος ποιῆν πάσας τὰς
ἐντολὰς καὶ τὰ κρίματα. Φοβεῖσθαι
Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, ἵνα εὖ ἡμῖν ᾖ
πάσας τὰς ἡμέρας, ἵνα ζῶμεν ὡς περ
κε. καὶ σήμερον. Καὶ ἐλεημοσύνη ἔσοι
ἡμῖν εἰάν Φυλασώμεθα ποιῆν πάσας
τὰς ἐντολὰς ταύτας ἐναντίον Κυρίε
Γ. τῷ Θεῷ ἡμῶν, καθὰ ἐνετείλατο ἡμῖν
Κύριος.

Κ Ε Φ Ζ.

α. **Κ**αὶ ἔσοι ἐν τῷ εἰσαγαγαῖν-
σε Κύριον τὸν Θεόν σε εἰς
τῷ γλῶ, εἰς ὡς εἰσπορεύῃ
ἐκᾶ κληρονομήσῃς, καὶ ἐξαρεῖς ἔθνη
μεγάλα καὶ ποικίλα ἀπὸ προσώπου σε,
τὸν Χετταῖον καὶ τὸν Γεργεσαῖον καὶ
τὸν Ἀμορραῖον καὶ τὸν Χαναταῖον καὶ
τὸν Φερεζαῖον καὶ τὸν Ἐβραῖον καὶ
τὸν Ἰεβουσαῖον, ἐπὶ ἅ ἔθνη μεγάλα
καὶ ἰσχυρότερα ὑμῶν. Καὶ παραδώσει
β. αὐτὰς Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τὰς χε-
ραῖς σε, καὶ πατάξεις αὐτὰς. καὶ ἀφα-
νισμῶ ἀφανιῖς αὐτὰς. καὶ διαθήσεις
πρὸς αὐτὰς διαθήκην, καὶ μὴ ἐλεή-
σης αὐτὰς,

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀσύμβατον γὰρ καὶ ἀσυ-
ναφές τῷ ἡγιασμένῳ τὸ βέβηλον ἔτι, τῷ
πεφωτισμένῳ τὸ σὺ ὁμίχλη καὶ σκότω, τῷ
εἰσδεδεγμένῳ τὸ ἀπαράδεκτον, τῷ πρὸς
ιεράν τε καὶ θείαν ἐπιφοιτῶντι σκλήρῳ τὸ
ταύτης ἐξωθήμενον. πολὺ γὰρ δὴ λίαν
τὸ δέος, μὴ ἄρα πως καὶ τό γε ὁρθῶς ἐσά-
ναι δοκῶν, τὸν ἐφ' ᾧ μὴ προσήκει εἰσδέξε-
ται κλόνον, καὶ παροκχευεῖ τῶ πρέπον-
τος ὑπὸ τῶ τυχόν ἐκβεβιασμένῳ, ἢ ἐρε-
δισίας τῆς ἡδονῆς, ἢ κατωθέσης εἰς τὸ
πλημμελές τῆς ἀνάσης τῆ φύσει πρὸς τῶ-
το ροπῆς. ἀπονείδωκε γὰρ αἰεί πως ἐπὶ τὸ
Φαῦλον. καὶ θείος ἡμῖν ἐπιμαρτυρεῖ λό-
γος. ἐπιμελῶς γὰρ ἔγκαιται, φησὶν, ἢ
διάνοια τῶ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ
νεότητος.

Γεν. 8. 21.

» γος. ἐπιμελῶς γὰρ ἔγκαιται, φησὶν, ἢ
» διάνοια τῶ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ
» νεότητος.

γ. Οὐδὲ μὴ γαμβρεύσητε πρὸς
αὐτὰς. τῷ θυγατέρα σε καὶ δώσεις
τῷ ὕψος αὐτῶ, καὶ τῷ θυγατέρα αὐ-
δ. τῶ καὶ λήψῃ τῷ ὕψος. Ἀποσῆσθαι γὰρ
τὸν ὕψος ἀπ' ἐμῶ, καὶ λατρεύσει
Θεοῖς ἑτέροις. καὶ ὀργισθήσεται θυ-
μῷ Κύριος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐξολοθρεύ-
σει σε τὸ τάχος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε ἀπαγο-
ρεῖται ὁ νόμος τὰς πρὸς τὰς ὁμόρους ἀλλο-
φύλους ἐπιγαμβρίας; Οὐ δέεται σαφη-
νείας ὁ νόμος. ἑαυτὸν γὰρ ἐρμηνεύει. ἔφη
γὰρ, ὅτι ἀποσῆσθαι τὸν ὕψος ἀπ' ἐμῶ,
καὶ λατρεύσει Θεοῖς ἑτέροις.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Προειδὼς ὁ Θεὸς τὸ
πρόχειρον εἰς ἀπάτην τῶ ἰσδαὶκ λαῶ, τῶν
ἀλλοφύλων αὐτὰς ἐχώρισε γυναικῶν.

ε. Ἀλλ' ἔτω ποιήσετε αὐτοῖς. τὰς
βωμὰς αὐτῶν καταλεῖτε, καὶ τὰς
σηλας αὐτῶν συντρίψετε, καὶ τὰ ἀλ-
ση αὐτῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ
Ζ. αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ.

» ** ΝΕΙΛΟΥ. Τὰ ἀλση αὐτῶν ἐκκό-
ψεις, τετέσι τὰ τῶν παθῶν καὶ τῶν ἡδο-
νῶν σίφη δι' ἐγκρατείας καὶ προσδοχῆς
ὀλέθρου παραδώσεις.

ς. Ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ Κύριῳ τῷ
Θεῷ σε. καὶ σὲ προείλατο Κύριος ὁ
Θεός σε εἶναι αὐτῷ λαὸν περιέσιον
παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ προ-
Η. σῶμα πάσης τῆς γῆς.

ζ. Οὐχ

(1) Τμήμα ἴσ. ἐπὶ τῶ σελ. 787. τῶ Ὀργισθῶ. ὑπομνήμ. ὅπερ ἔρα.

(2) Καὶ τὰ κρίματα. αἰ εἰρημ. ἐκδῶ.

ζ. Οὐχ ὅτι πολυπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη προέλατο Κύριος ὑμᾶς, καὶ ἐξελέξατο ὑμᾶς· ὑμεῖς γάρ ἐσε ὀλιγοσοὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. Ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν Κύριον ὑμᾶς, καὶ διατηρῶν τὸν ὄρκον ὃν ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐξηγαγεν ὑμᾶς Κύριος ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐλυτρώσατό σε Κύριος ἐξ οἴκου δαλίας, ἐν χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Καλῶς τοῖς ἀπὸ τῆς μερίδος εἶρηται ὀλιγοσοὶ ἐσε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη· συληγνῶστε τὸ, ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι, καὶ τὸ, ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς σενῆς πύλης.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Αναγκαίως μέντοι καὶ τῷ αὐτίαν αὐτὸς τῆς θείας διδάσκει κηδεμονίας. ἔ γάρ διὰ τὸ πλείους ἄναγ, Φησί, τῶν ἔθνων προέκρινεν ὑμᾶς ὁ Θεός, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν προγόνων δυσέβειαν, καὶ τῷ γεγεννημένῳ πρὸς ἐκείνης ὑπόχεσιν.

ζ. Καὶ γνώση, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σε, ἔτος Θεός· Θεός πιστός, ὁ φυλάσων τῷ διαθήκῃ αὐτῆ καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσῃσι τὰς ἐντολὰς αὐτῆ εἰς χιλίας γενεάς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα τὸ ἀληθὲς αὐτῶν δεικνύς, ἐπήγαγεν ὅτι Θεός πιστός, φυλάσων διαθήκῃ καὶ ἔλεον τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσῃσι τὰς ἐντολὰς αὐτῆ εἰς χιλίας γενεάς.

ια. Καὶ ἀποδίδὸς τοῖς μισῶσι κατὰ πρόσωπον ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸς. καὶ ἔχι βραδυεῖ τοῖς μισῶσι· κατὰ πρόσωπον ἀποδώσει αὐτοῖς. Καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κριματά ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον ποιᾶν. ιβ. Καὶ ἔσαι ὡς ἂν ἀκέσητε τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ φυλάξῃτε καὶ ποιήσητε αὐτὰ, καὶ διαφυλάξῃ Κύριος ὁ Θεός σε τῷ διαθήκῃ καὶ τὸ ἔλεος, καὶ ὁ ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν.

ιγ. Καὶ ἀγαπήσει σε, καὶ δύλογησει σε, καὶ πληθυσίσει, καὶ δύλογησει τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σε, καὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς σε, τὸν σίτον σε, καὶ τὸν οἶνον σε, καὶ τὸ ἔλαιόν σε, καὶ τὰ βελόλια τῶν βοῶν σε, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν σε δεναί σοι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ ἐπειδὴ ἀτελεῖς ἦσαν, καὶ τροφῆς γαλακτώδους ἐδέοντο, καὶ

Α ἀκένεν περὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐκ ἡδύναντο, ὑπικνεῖται αὐτοῖς πολυγονίαν, καὶ γῆς ὄκαρπλαν, καὶ ποιμνίων καὶ βελόλιων ὄβεξίαν, καὶ σώματος ὑγίειαν, καὶ τῷ εἰ πολέμοις νικῶ, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

ιδ. Εὐλογητὸς ἔση παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἔχι ἔσαι ἐν ὑμῖν ἄγονος, ἐδὲ σῆρα, καὶ ἐν τοῖς κλιώσεσί σε.

ιβ. Καὶ περιελῆ Κύριος ὁ Θεός σε ἀπὸ σε πᾶσαν μαλακίαν, καὶ πάσας νόσους Αἰγύπτου, τὰς πονηρὰς ἃς ἐώρακας, καὶ ὅσα ἐγνως, ἐχι ἐπιθήσει ἐπὶ σέ, καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπὶ πάντας τὰς μισῶντάς σε.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Μυσικὸς ὁ λόγος καὶ βαθύς. τοῖς γέν Θεῷ γνησίοις πρὸς δύλογίας ἔσαι πνευματικὰς τῶν τῆ Χριστὸ μυστηρίων ἢ μέθεξις, καὶ ἡ διὰ τῆ ἀγίης πνεύματος χάρις· τοῖς γε μὴ δὴψυχῶσιν, ἐτι κεκνημένοις εἰς ἀπόσασιν, ὄρη καὶ κατάκριμα. καὶ τί γὰρ ἔχι τῶν δεινῶν; ἀπαλλαχθῆσονται δὲ καὶ μαλακισμῶ, τῆτέσι τῆ νοσῆν ἐτοίμως τὸ ἀδικεῖν πεφυκός, κατακομίζον εἰς ἀνανδρίαν. ἀλλ' ἐδὲ ἄγονος ἔσαι, Φησὶν, εἰ αὐτοῖς, ἐδὲ σῆρα. γονιμωτάτη γὰρ πᾶσα θεοφιλῆς καὶ ὅσια ψυχῆ, καὶ καρποῖς ἀγίοις κατάκομος, Φημὶ πάλιν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀνχήμασιν. ἐγκατάσειον δὲ τῷ καρδίαν ἔχειν ἐκ ἐῶν, δὴμηχάνως περιτρέπει πρὸς τὸ δεῖν ἐλέειν τὸ βεβηκός εἰς πίσιν, καὶ δυσέβειαν ἀσφαλές· ποτε μὲν τὸν λογισμὸν τοῖς καθήκασιν μεταπαιδῶσιν, ἐπὶ τὸ ἀμεινον ἀποσπᾶ δάξεν κελύβει, μᾶλλον δὲ δυσεβείας τῆς ἀνωτάτω δεικνύς ἀνάπλεων τῷ τοιάνδε νόσον· ποτε δὲ καὶ φόβον τῆ κολάζεσθαι, λέγω παιδαγωγὸν ὡπερ τινὰ καὶ γυναικίον ἡμῖν σήτας φύλακα, περιτρέπειν πανταχοῦ ἐπὶ τὸ ἀρέσκον αὐτῷ.

ιγ. Καὶ φαγῆ πάντα τὰ σκυῖλα τῶν ἔθνων, ἃ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι· ἔ φέσεται ὁ ὀφθαλμός σε ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἔ μὴ λατρεύσης τοῖς Θεοῖς αὐτῶν· ὅτι σκυῶλον τῆτό ἐσί σοι. Ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ διανοίᾳ σε, ὅτι πολὺ τὸ ἔθνος τῆτο ἢ ἐγὼ, πῶς δυνήσομαι ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸς; Οὐ φοβηθήση αὐτὸς· μνεία μνησθήση ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός σε τῷ Φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις.

ιδ. Τὰς περασμὰς τὰς μεγάλας, ἔς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σε, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκείνα, τῷ χῆρα τῷ κραταίαν, καὶ τὸν

Ααα αα 3 βρα-

Εξόδ. 14. 14. ἔφασκε Κύριος πολεῖ μῆσαι ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσεσθε. ἐνταῦθα δὲ τῶν ἡδὴ διδάμει Θεῷ κατήγωνισμένων ὑπέμνησε.

Η ιθ. Τὰς περασμὰς τὰς μεγάλας, ἔς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σε, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκείνα, τῷ χῆρα τῷ κραταίαν, καὶ τὸν

βραχίονα τὸν ὑψηλόν. ὡς ἐξήγαγέ-
σε Κύριος ὁ Θεός σε, ἔτω ποιήσει
Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν πᾶσι τοῖς ἔθ-
νεσιν, ἕς σὺ φοβῆ ἀπὸ προσώπου
αὐτῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πειρασμὸς λέγει τὰ συμ-
βάντα τοῖς Αἰγυπτίοις, δι' ὧν ἐπέειραξεν ὁ
μόνον τῶν πάχοντα ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ
τῶν ὀρώντα Ἰσδαίους· ἵνα καὶ ἔτως ἐπι-
γνώσι τὸν δημιουργὸν καὶ Κύριον.

κ. (1) Καὶ τὰς σφηκίας ἀποσελεῖ
Κύριος ὁ Θεός σε εἰς αὐτὰς, ἕως ἂν
ἐκλειβῶσιν οἱ καταλελειμμένοι, καὶ
κα. οἱ κερκρυμμένοι ἀπὸ σε. Οὐ τρωθή-
σῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι Κύριος
ὁ Θεός σε ἐν σοὶ, Θεός μέγας καὶ
κβ. κραταῖός. Καὶ καταναλώσει Κύριος
ὁ Θεός σε τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προ-
σώπου σε κατὰ μικρόν. ἔδυνήσῃ ἐξα-
ναλώσασα αὐτὰς τὸ τάχος, ἵνα μὴ

Α γένηται ἡ γῆ ἔρημος, καὶ πληθυσθῆ
κγ. ἐπὶ σε τὰ θηρία τὰ ἄγρια. Καὶ
παραδώσει αὐτὰς Κύριος ὁ Θεός σε
εἰς τὰς χεῖράς σε, καὶ ἀπολεῖς αὐτὰς
ἀπωλεία μεγάλη, ἕως ἂν ἐξολοθρευ-
κδ. σῆτε αὐτὰς. Καὶ παραδώσει τὰς

βασιλεῖς αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν,
καὶ ἀπολεῖ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐν τῷ τό-
πῳ ἐκείνῳ, ἕκ ἀντισησεται ἕδεις κατὰ

Β πρόσωπόν σε, ἕως ἂν ἐξολοθρευθῆς
κε. αὐτὰς. Τὰ γλυπτὰ τῶν Θεῶν αὐ-
τῶν καταναύσετετε πυρί. ἕκ ἐπιθυ-
μήσεις ἀργύριον, ἢ χρυσίον ἀπ' αὐ-
τῶν λαβεῖν σεαυτῶ, μὴ πλῆσις δι'
αὐτὸ, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ

κς. σε ἐστίν. Καὶ ἕκ εἰσοίσεις βδέλυγμα
εἰς τὸν οἶκόν σε, καὶ ἔσῃ ἀνάθεμα

Γ ὡσπερ τῆτο· προσοχθίσματι προ-
σοχθίεις, καὶ βδελύγματι βδελύ-
ξη, ὅτι ἀνάθεμά ἐστι.

Καὶ ἕκ εἰσοίσεις βδέλυγμα
εἰς τὸν οἶκόν σε, καὶ ἔσῃ ἀνάθεμα

ὡσπερ τῆτο· προσοχθίσματι προ-
σοχθίεις, καὶ βδελύγματι βδελύ-
ξη, ὅτι ἀνάθεμά ἐστι.

Κ Ε Φ Η.

α. άσας τὰς ἐντολάς ταύ-
τας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλο-
μα ὑμῖν σήμερον, Φυ-
λάξαθε ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ πολλα-
πλασιασθῆτε, καὶ εἰσελθόντες κληρο-
νομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν
ᾠμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐκ ἄλλαι αὐταὶ
παρὰ τὰς προτέρας αἱ ἐντολαί, ἀλλ' αὐ-
ταὶ μετὰ πλείονος σαφιλείας λεγόμεναι.
ὡς ἀδελφεὶς δὲ καὶ πρὸς θεοσέβειαν εἰσα-
γομείας, καὶ βασιλείας ἑρανῶν καὶ μελ-
λόντων ἀγαθῶν ὡς αἰδίων ὑποχέσεις μή-
πω ἀκείναι δωμαμείας, ἀπὸ τῶν αἰδητῶν
καὶ προσκαίρων προτρέπεται. (2)

β. Καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδὸν,
ἣν ἔγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν τῇ
ἐρήμῳ, ὅπως ἂν κακώσῃ σε καὶ ἐκ-
πειράσῃ σε, καὶ διαγνωσθῆ τὰ ἐν τῇ
καρδίᾳ σε, εἰ φυλάξῃ τὰς ἐντολάς
αὐτῆ ἢ ἔ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Μέννησο τέττα δια-
παντός, καὶ ἐν τοῖς ἐπισυμβαίνουσι πειρασ-
μοῖς ἔραδίως ὀκλάσεις. ἐπεὶ καὶ ὁ Θεός
Δαβὶδ τῇ πρὸς Θεὸν ἀγάπῃ ἐρηρυσμῆτος
Ψαλ. 138. 23. ἔψαλλε, λέγων· δοκίμασον με Κύριε, καὶ
,, γνῶθι τὴν καρδίαν μου.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οἱ γὰρ πειρασμοὶ γί-
νονται πρὸς δοκιμασίαν τῶν ἐν ἡμῖν λό-
γισμῶν.

(1) Ὅρα τὸ τῆ Φίλων. καὶ τὸ τῆ Εὐσεβ. καὶ τὸ τῆ Ἀλε. ὑπόμν. τὰ α' σελ. 423. τὰ αὐτὰ γὰρ
καὶ ἄλλοι παρὰ τοῖς κώδ. κεῖται. πλὴν ὅτι ἀνταῦθα τὸ τῆ Εὐσεβίου σιωπηρῶς ἐστὶ τῶ τῆ Ἀλε.

(2) Τὰ αὐτὰ σωτομάτερ. ὁ Περκόπ. ἐν τῶ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Κυρίλλ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

ΣΕΥΗΡΟΥ. Διὰ γὰρ τὴν ἡμῶν ὠφέ-
λειαν συμβαίνει τὰ παιδύτικα πρὸς νεθε-
σίαν ἡμῶν καὶ δοκιμασίαν.

Δ γ. Καὶ ἐκάκωσέ σε, καὶ ἐλιμαγ-
χόνησέ σε, καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα ἐν
τῇ ἐρήμῳ, ὃ ἐκ ἠδαισαν οἱ πατέρες σε·
ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, ὅτι ἕκ ἐπ' ἄρτω
μόνῳ ζῆσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν
παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ σώ-
ματος Θεῷ ζῆσεται ὁ ἄνθρωπος.

Ε ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὴν προσαγομείῳ
κάκωσιν τοῖς ἀμαρτάνουσι ἐπὶ διορθώσει
τῶν πλημμελημάτων ὁ λόγος αἰνίσκεται.
,, ἐκάκωσα γὰρ σε, Φησὶ, καὶ ἐλιμαγχόνη-
σα, ἵνα εὖ σε ποιήσω· πρὶν εἰς ἀμετρον ἐκ-
χυθῆναι τὴν ἀδικίαν ἰσῶν, ὡσπερ ρεῦμα
ἕρκα τινὶ κρατερῶ καὶ διαφράγματι κα-
τεχόμενον.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐπειτα πάλιν αὐτὰς
ἀνέμνησε τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ διαγωγῆς, καὶ
,, τὰς ταύτης αἰτίας ἐδίδαξεν. ἐκάκωσέ σε
Ζ,, γὰρ Φησὶ, καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε, καὶ ἐψώ-
,, μισέσε τὸ μάννα· ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, ὅτι
,, ἕκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζῆσεται ἄνθρωπος, ἀλλ'
,, ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ σώμα-
τος Θεῷ. διὰ μῆτοι τέτων καὶ ἡμεῖς παι-
δύόμεθα, μὴ δυσχεραίνεν δυσκολίας τισὶ
περιπεσόντες, ἀλλὰ ἔργον τὰς θείας οἰ-
κονομίας, καὶ προσμύειν τὴν λύσιν τῶν
πειρασμῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (3) Πάλιν τε αὐτὸ ὅτι τὸ
Η μάννα λόγος ἴσῳ, εἰ καὶ ἄρτος δηλῆται ἐν
τῇ

Ἐξδδ. 16. 15, τῆ Ἐξόδω. (1) ἄρτος γάρ φησιν ὁ ἄρτος ὄν
 16. ἔδωκε Κύριος ὑμῖν φαγεῖν. τῆτο τὸ ῥῆμα
 ὁ σωεταξε Κύριος. διὰ τῆτο δὲ τὸ μάννα
 λεπτόν ἢ ὡσεὶ κόριον, λυβκὸν ὡσεὶ πάγος
 ἐπὶ τῆς γῆς· ἐπειδήπερ ὁ λόγος, ἔ· σύμ-
 βολον ἢ τὸ μάννα ἐκείνο, λεπτόν ἐστι τῆ
 αὐτῆ φύσει, καὶ διήκον διὰ πάντων, πνυδ-
 μάτων νοερῶν, καθαρῶν, λεπτοτάτων.

Σοφ. 7. 22. ἐστὶ καὶ ἡ σοφία πνεῦμα νοερὸν, ἅγιον, μο-
 νογενές, πολυμερές, λεπτόν, καὶ τὰ ἐξῆς.
 ἢ δὲ καὶ ὡσεὶ κόριον πρὸς τὸ εἶναι λεπτόν·
 Φασὶ δὲ τὴν τῆ κορία φύσιν ὄλλω δι' ὄλων
 λόγον ἔχαιν ἀέριματος, καὶ (2) μηδὲ εἰ
 τῶ κατακόπτεσθαι τὸ τῆ κορία ἀέριμα, ἐξα-
 Φανίζεσθαι αὐτῆ τὴν δυνάμιν, ὡς ἐκ ἐτι
 ὀνωμαίνεσθαι ἀέριμα. τοῖστος δὲ δι' ὄλλω ὁ
 λόγος· καὶ πᾶν μέρος αὐτῆ γεωργεῖσθαι
 πέφυκεν εἰ καλῆ καὶ ἀγαθῆ γῆ, τρεῖσι
 ψυχῆ. ἐστὶ δὲ τὸ μάννα λυβκὸν· Φῶς γάρ
 ὁ λόγος· καὶ λαμπρόν, καὶ κατὰ τῆτο
 λυβκὸν τῶ αὐτὸν σωικίτι καὶ τρεφομείω
 ἀπ' αὐτῆ. (3) ἐστὶ δὲ καὶ ὡσεὶ πάγος. σωε-
 στραμμικός γάρ, καὶ ἔδαμῃ πλάδων, ἐδὲ
 διερέθηκως, ἀλλὰ πάγιος, ἂ δὴ ἔρανῃ
 λόγος, καὶ ἀπαγγέλλων ἡμῖν τὰ ἔρανια.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ εἶπε δὲ, ἀλλὰ
 καὶ ἐπὶ παντὶ ῥήματι, ἀλλ' ἀνθ' τῆ, καί
 ὡς ἔλεγει, ἐκ ἐπὶ τῶ δε, ὡ οἶεθε μόνω,
 ἀλλ' ἐπὶ τῶ δε. καὶ δῆλον, ὅτι τὸ μάννα
 τὸ ἐκπορδύομενον ἐκ τῆ σώματος ῥῆμα ἢ.
 ἐπεὶ τί κοινὸν ἔχει τὸ μάννα ἐξ ἔ διδασκό-
 μεθα, ἐκ ἐπ' ἄρτω μόνω ζῶν τὸν ἀνθρω-
 πον, πρὸς τὸ τῆ Θεῶ ῥῆμα, ἐφ' ὡ ζῶμεν;

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Οὐ γὰρ ἐπ' ἄρτω
 μόνω ζῆσεται ὁ δίκαιος, ἀλλ' εἰ τῶ ῥήματι
 Κυρίῃ· ὅς ἐστιν ἄρτος ἀληθινός, ἄρτος
 ἔρανῶν. ἐκ ἄρα ποτὲ ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ
 ἄπορος, ἕως ἀν' ἔχη σῶαν τὴν πρὸς Θεὸν
 ὁμολογίαν.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ
 τῆ σώματος ἢ τροφῆ, τῆτο ἐπὶ τῆς ψυχῆς
 ἢ τῶν θείων λογίων διδασκαλία. ἔ γὰρ
 ἐπ' ἄρτω μόνω ζῆσεται ἀνθρωπος, φησὶν,
 ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορδύομεν ἐκ
 σώματος Θεῶ.

δ. Τὰ ἱμάτιά σου ἔ κατερίβησαν
 ἀπὸ σῆ· οἱ πόδες σου ἔ ἐτυλώθησαν,
 ε. ἰδὲ τεσσαράκοντα ἔτη. Καὶ γνώση
 τῆ καρδιά σου, ὅτι ὡς εἶ τις ἀνθρωπος
 παιδύσει τὸν υἱὸν αὐτῆ, ἔτω Κύριος
 5. ὁ Θεός σου παιδύσει σε. Καὶ φυλά-
 ξη τὰς ἐντολάς Κυρίῃ τῆ Θεῶ σου
 πορδέσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ, καὶ
 φοβεῖσθαι αὐτόν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐπιδείκνυσι δὲ καὶ τὰς
 ἄλλας ὀβρυγείας. τὰ ἱμάτιά σου ἐκ ἀπε-
 τρίβη ἀπὸ σῆ· οἱ πόδες σου ἐκ ἐτυλώθησαν,
 ἰδὲ τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ γνώση τῆ καρ-

A, διὰ σε, ὅτι ὡς εἶ τις παιδύσει ἀνθρωπος
 τὸν υἱὸν αὐτῆ, ἔτω Κύριος ὁ Θεός σου παι-
 δύσει σε. καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολάς Κυρίῃ
 τῆ Θεῶ σου πορδέσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ,
 καὶ φοβεῖσθαι αὐτόν. μετὰ τὸν πειρασμὸν
 ἢ παρακλήσις· μετὰ τῆς παιδείας ἢ ψυ-
 χαγωγία· λιμὸς καὶ τροφῆ, ὀδοπορίας
 πόνος καὶ σώματος ὀπάθεια, σπάνις ἀναγ-
 καίων καὶ τῶν ἀφθάρτων ἱματίων καὶ ὑπο-
 δημάτων τὸ διαρκές. εἶτα παρανεῖ νικῶν-
 τας μὴ τῆ οἰκεία ῥώμη τὴν νίκην ἐπιγρά-
 φειν, ἀλλὰ τῶ ἐπικέρω ἢ προμάχῳ Θεῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἰκανὴ μαρτυρία
 τοῖς βελομένοισι ζῶ ἀπερισπᾶσως. ἢ περ ὁ
 Σωτῆρ εἰς Εὐαγγελίοις ἔ κέχρηται πρὸς
 ἀνδρας τὸν νόμον μελετῶντας διακονῆς.
 ἢ γὰρ ἐπισύβετε, φησὶ, Μωϋσεῖ, ἐπισύβε-
 ἢ τε ἀν καὶ ἐμοί. ὅταν ἐκ τῶν πᾶσι προδή-
 ἢ λῶν αὐτῆς ἐκτρέπει, τὰ πετεινά καὶ τῆ
 28. ἀγρῆ τὰ κρινα προαίεις. ἐκ ἐδεήθησαν δὲ
 ὑποδημάτων οἱ πάλα, μηδεμίαν λύμης
 ἐκ τῆς ὁδῆ πρὸς ριβομείης αὐτῶν τοῖς πο-
 σίν· εἶχον δὲ καὶ ἀτριβεῖς ἐδίητας, καὶ
 τὸ μάννα, καὶ τῆς ἀκροτόμῃ τὸ ὕδωρ, πᾶν-
 τα πρὸς ζῶν αὐτάρκη. περιτῆ δὲ καὶ
 ἀνόνητος ἐπιθυμία τὸν ὄλεθρον αὐτοῖς
 προεξέκρησεν, ὡς καὶ ἡμῖν τὰ σαρκικά πε-
 28. ριέπασιν. ἔ δυνάδε γὰρ φησὶ δυσὶ κυρίοις
 δελθῶν: εἰ δὲ καὶ πρὸς βραχὺ παιδύοτι-
 κῶς τῶν ἐπιτηδείων ὑσερηθῶμεν, δῆλον ὡς
 ἢ να περιεχωμέθα εἰ ἄπασι τῆ Θεῶ. κόρος
 γὰρ πατήρ ὕβρεως· ὕβρις δὲ, ὑπερηφα-
 νίας· ἢ δὲ, πλώτεις.

Γ. ἢ ἀγρῆ τὰ κρινα προαίεις. ἐκ ἐδεήθησαν δὲ
 ὑποδημάτων οἱ πάλα, μηδεμίαν λύμης
 ἐκ τῆς ὁδῆ πρὸς ριβομείης αὐτῶν τοῖς πο-
 σίν· εἶχον δὲ καὶ ἀτριβεῖς ἐδίητας, καὶ
 τὸ μάννα, καὶ τῆς ἀκροτόμῃ τὸ ὕδωρ, πᾶν-
 τα πρὸς ζῶν αὐτάρκη. περιτῆ δὲ καὶ
 ἀνόνητος ἐπιθυμία τὸν ὄλεθρον αὐτοῖς
 προεξέκρησεν, ὡς καὶ ἡμῖν τὰ σαρκικά πε-
 ριέπασιν. ἔ δυνάδε γὰρ φησὶ δυσὶ κυρίοις
 δελθῶν: εἰ δὲ καὶ πρὸς βραχὺ παιδύοτι-
 κῶς τῶν ἐπιτηδείων ὑσερηθῶμεν, δῆλον ὡς
 ἢ να περιεχωμέθα εἰ ἄπασι τῆ Θεῶ. κόρος
 γὰρ πατήρ ὕβρεως· ὕβρις δὲ, ὑπερηφα-
 νίας· ἢ δὲ, πλώτεις.

Δ. ἢ να περιεχωμέθα εἰ ἄπασι τῆ Θεῶ. κόρος
 γὰρ πατήρ ὕβρεως· ὕβρις δὲ, ὑπερηφα-
 νίας· ἢ δὲ, πλώτεις.

Ζ. Ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεός σου ἐσα-
 γάγει σε εἰς γλῶ ἀγαθῶ καὶ πολ-
 λῶ, ἔ χέμαρροι ὕδάτων, καὶ πηγῶν
 ἀβύσσων ἐκπορδύομενα διὰ τῶν πε-
 η. δίων καὶ διὰ τῶν ὀρέων. Γῆ πυρῆ καὶ
 Ε κριθῆς, ἄμπελος, καὶ συκῆ, καὶ
 ῥοαί· γῆ ἐλαίας ἐλαίς καὶ μέλιτος.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰς γλῶ ἀγαθῶ
 καὶ πολλῶ. τὸ μεί, τὸ γόνιμον δηλοῖ·
 τὸ δὲ, μήκος καὶ πλάτος τῆς χώρας. ἔ το-
 σαύτη γὰρ ἢ Αἴγυπλος πρὸς... (4) πᾶ-
 λιν διασέλλων, φησὶν, ὕδωρ ἔχειν ἐξ ἔρανῆ
 καὶ πηγῶν. τὸ γὰρ ἐκείνης ἐπέισακλον.
 εἶτα πεδίων μνηδαῖς, ἐπειδὴ τῆτο κοινὸν
 πρὸς τὴν Αἴγυπλον, τὸ τῶν ὀρέων προσέ-
 28. δηκε. πάλιν εἰπὼν κοινὰ, πυρῆς καὶ κρι-
 θᾶς, τῆς ἰδιάζοντας ἐπιφέρει καρπῆς,
 δάξαι βελόμενος, τὰ μεί ἐκείνης παρὰ
 ταύτη, ἀλλ' ἐκ ἀνάπαλιν. ὀλίγη δὲ τῆς
 Αἴγυπλις καὶ ἐλαία, ἢ τις ἐδὲ πρὸς ἔλαιον
 ἐπιτηδείος, καὶ ἄμπελος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (5) Ἡμῖν ὁ Χριστὸς ἔ
 ταῦτα δώσειν ὑπέχετο, ἀλλ' ἔρανῶν βασι-
 λαίαν, καὶ γλῶ ἀγαθῶ καὶ αἰδίων, ἢς χεί-
 Η μαρῆρος ὁ Χριστὸς, ποτίζων τοῖς τῆς σοφίας
 ναμασιν

(1) Τὰ ἐπόμενα κείται καὶ ἐ σελ. 733. τῶ ὑπομνήμ. τῆ Κυρίλ. σωλωμαία. ἢ ἐ τῶ τῆ Κυρίλ.
 ἐκδεδομ. μὴ ὀβρυθῶσαι οἰσημαίωται. (2) Ὡς μηδὲ. ἐ τὸμ. 2. σελ. 388. τῆς τῆ Ρε. ἐκδοσ.
 (3) Ὑπ' αὐτῆ. αὐτῆ. (4) Ἰσ. πρὸς αὐτίλ. (5) Κυρίλ. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

νάμασιν. ἐκπορεύονται δὲ οἱ χείμαρροι διὰ τῶν πεδίων καὶ ταπεινῶν καὶ γονίμων ἀνθρώπων, καὶ διὰ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, τῶν ἀκατεινομίων διὰ τὸ ὕψος τῆς θεωρίας εἰς ἔρανος. ἐκεῖ ὁ σίτος ὁ σπρίζων καρδίαν ἀνθρώπου, καὶ κριθὴ τὰς ὑποδεεσέρας τρέφουσα. ἐκεῖ ἡ ἀληθινὴ ἀμπέλος ὁ Χριστός. ἐκεῖ τὸ ἔλαιον τὸ λιπαῖνον τῶν ὀσίων τὰς κεφαλὰς. ὁμοίως καὶ ῥοαί, τὸ γλυκὺ μὲν εὐδοξίαν φέρουσαι, τῆς πολιτείας δὲ τὸ αὐσηρὸν ἐξώθειν εὐδυσάμεναι. ἐκεῖ ἡ συκὴ, ἢ ἡ ἀκαρπος καὶ Φύλλοις κομῶσα, ἀλλ' ἡ πλετῆσα τῆς πνεύματος τὴν γλυκύτητα. ἐκεῖ ὁ γλυκασμὸς τῆς φάρυγγος τῆς Σωτηρίου ὁ ἐπιθυμητός, καὶ τὰ χεῖλη τῆς αὐτῶν ἄσματινύμφης κηρίον ἀποσάζοντα, καὶ οἱ λίθοι οἱ ἅγιοι, οἱ ἐπὶ γῆς κυλιζόμενοι πρὸς περασμὸς ἀνένδοτοι, καὶ φύσιν σιδήρου ἀπομιμήμενοι. ἐκεῖ τὰ μέταλλα τῆς χαλκῆ, ἐξ ἧς τὴν νοητὴν πανοπλίαν κατεσκεύασαν. καὶ τὸ τρίτων κεφάλαιον ἀπαύτως δύλογεῖν τὸν Θεόν.

Ζ. Γῆ ἐφ' ἧς ἔ μετα πτωχίας φαγῆ τὸν ἄρτον σε, καὶ ἐν ἐνδεηθῆσῃ εὐδὲν ἐπ' αὐτῆς· γῆ ἧς οἱ λίθοι σιδήρεος, καὶ ἐν τῶν ὀρέων αὐτῆς μεταλλεύσεις χαλκόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (1) Οὐκ ἔστι, φησὶ, πηλῶ καὶ πλινθία μοχθεῖν ἢ ταλαιπωρεῖν· ἀλλὰ λίθος ἔχει, (2) καὶ τρίτος ἰταμωτάτης καὶ μὴ ῥαδίως διαλυομένης, ὡς καὶ οἰκοδομίαις ἐξαρκεῖν, καὶ ἐπὶ πολὺ διαμενεῖν. ταῦτα δὲ λέγει, τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἀποσησάμεν τῆς Αἰγύπτου βελομένης. διὰ γὰρ τῆς εἰπεῖν, ἀγαθῶν, τὸ γόνιμον εὐδαίε· διὰ δὲ τῆς πολλῶν, τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλάτος. ἔχει χείμαρροι ὑδάτων· τῆτο ἔκ αὐτῆς Αἰγύπτου· καὶ πηγαὶ ἀβύσσω· ὅπερ ἐξαίρετον τῆ γῆ τῆς ἐπαγγελίας. προσέδηκε δὲ, καὶ διὰ τῶν ὀρέων· ὅπερ τῆ Αἰγύπτου ἔ πρόσεσιν· ἀλλ' εὐδὲ ἀμπέλοις κομῶ, εὐδὲ ἀφθονίαν ἔχει ἐλαίω. ἡ δὲ τῆς ἐπαγγελίας γῆ πάντα πλεσιώσ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐχει φησὶ καὶ μέταλλα χαλκῆ. πάλα γὰρ εἶπε. δηλοῖ δὲ ἢ μέχρι καὶ νῦν αὐτῆς Παλαιστίνης τῶν χαλκικῶν ἰσβῶν ἀτέλεια· ἔστι δὲ μέτρον γῆς ἴσως τοῖς πάλα μεταλλοταῖς χορηγέμενον.

ι. Καὶ φαγῆ καὶ ἐμπληθῆσῃ, καὶ δύλογῆσαι Κύριον τὸν Θεόν σε ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκέ σοι Κύριος ὁ Θεός.

** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁρᾷς πῶς καὶ τότε μάλιστα προσήκει μετὰ τὴν τῆς τροφῆς ἀπόλαυσιν, τὴν πνευματικῶν ἐστιασιν ἑαυτοῖς παρατιθέσθαι· ἵνα μηδὲ μετὰ τὴν πλησμονὴν τῆς σωματικῆς τροφῆς ῥαθυμύσασα ἢ ψυχῆ, εἰς ὄλεθρον τινα ἐκπέσῃ,

Α καὶ χώραν δῶ ταῖς τῆς Διαβόλου μηχαναῖς, πάντα καιρὸν ἐπιτηροῦντος, καὶ βελομένης καιρίαν ἡμῖν δῆναί τὴν πληγῶν;

ια. Πρόσεχε σεαυτῶ μὴ ἐπιλάθῃ Κυρίω τῆ Θεῶ σε, τῆ μὴ φυλάξαι τὰς ἐντολάς αὐτῆ, καὶ τὰ κρίματα καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον.

Β ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (3) Μετὰ τὴν τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελίαν εἰς νῆψιν αὐτῆς διανίησι, τῆς δευρογέτης μεμνηθῆσαι, καὶ μὴ ἐξυβρίζειν τῶ κόσμῳ, μηδὲ περιφρονεῖν τῆ ταῦτα δωρησαμένης, καὶ ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆ Αἰγύπτου δολείας εἰς ἐλδοθερίαν αὐτῆς μετεκόμισε.

ιβ. Μὴ φαγῶν καὶ ἐμπληθῆσῃς ἢ οἰκίας καλὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας ἐν αὐταῖς, Καὶ τῶν βοῶν σε καὶ τῶν προβάτων σε πληθύνθῃν τῶν σοι, ἀργυρίω καὶ χρυσίω πληθύνθῃν σοι, Ὑψωθῆσῃ τῆ καρδίᾳ, καὶ ἐπιλάθῃ Κυρίω τῆ Θεῶ σε, τῆ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δολείας.

ιγ. Τῆ ἀγαγόντος σε διὰ τῆς ἐρήμου τῆς μεγάλης καὶ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης, ἢ ὄφεις δάκνων, καὶ σκορπίος, καὶ δίψα, ἢ ἐκ τῆς ὕδατος τῆ ἐξαγαγόντος σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγῶν ὕδατος.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡστερ ἔτοι μετὰ τὸ διελθεῖν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, καὶ ἢ φησὶν ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸν Μωϋσῶ βα- 1. Κορ. 10. 2. πηλοδῶσαι, διήλθον τὴν ἐρημον τὴν φοβεράν, ἢ ὄφεις δάκνων καὶ σκορπίος, τύπος ὄντες τῆ νοητῆ ὄφεις, ἐφ' ὃν καὶ πατεῖν ὁ Κύριος ἡμῶν ἐδωρήσατο· ἔτω καὶ μετὰ τὸ ἀληθινὸν βάπτισμα διὰ περασμῶν ἐξαγόμενοι εἰς τὴν ἐρημον οἱ πιστοὶ, περαδῶσαι ὑπὸ τῆς Διαβόλου, ὡν τύπος Χριστός· μεθ' ἢ λέγεται τῶν περάζοντι, ἔκ ἐπ' ἄρτω μόνω Ματθ. 4. 4. ἢ ζῆσεται ἀνθρώπος.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Κατὰ τὸν τύπον τῆ νοητῆ ὄφεις. ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνομίαν τῶν ἐθνῶν Κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτῆς. (4)

Ζ ις. Τῆ ψωμίσαντός σε τὸ μάννα ἐν τῆ ἐρήμῳ, ὃ ἐκ ἡδῆς σὺ, καὶ ἐκ ἡδῆσαν οἱ πατέρες σε, ἵνα κακώσῃ σε, καὶ ἐκπειράσῃ σε, καὶ εὖ σε ποιήσῃ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν σε. Μὴ εἴπῃς ἐν τῆ καρδίᾳ σε, ἢ ἰχύς μου, καὶ τὸ κράτος τῆς χειρός μου ἐποίησέν μοι τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην.

ιζ. Καὶ

(1) Κυρίως. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(2) Ἐχεν. αὐτῶν Τόμ. 2. σελ. 388. τῆς τῆ Ῥο. ἐκδόσε.

(3) Κυρίως. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(4) Ὁρα καὶ τὸ αὐτῶν σελ. 774. τῆ Κυρίως. ὑπόμν. καὶ ὡς γὰρ πάλιν τὸ αὐτῶν παρὰ τοῖς κώδ. κείται.

ιη. Καὶ μνησθήσῃ Κύρις τῷ Θεῷ· Ἄσῃ, ὅτι αὐτός σοι δίδωσιν ἰσχύ τῷ ποιῆσαι δυνάμιν, καὶ ἵνα σήσῃ τῷ διαθήκῃ αὐτῷ, ὡς ὅμοσε Κύριος τοῖς πατράσι σου ὡς σήμερον.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Οὗτος δίδωσιν ἰσχύ ποιῆσαι δυνάμιν. Ἐάν δὲ Φωτιώησοι τὰ πράγματα, λαβῶν καὶ κησάμενος ἰσχύ, ἐν γνώσει ποιεῖ δυνάμιν. ἐμφαίνει γὰρ διὰ τῶν τῶν ἀγαθῶν, τὰς τε δωρεὰς παρὰ τῷ Θεῷ χορηγεῖσθαι. καὶ δεῖν ἡμᾶς διακόνους γενόμενους τῆς θείας χάριτος, σπείρειν τὰς τῷ Θεῷ ὑποποιίας, καὶ τὴν πλησιάζοντα κατασκοπεύειν καλῶς τε καὶ ἀγαθῶς· ἵνα ὡς ὅτι μάλιστα ὁ μὴ σὺφρων τὴν ἐγκρατείαν, ὁ δὲ ἀνδρείος τὴν γενναίαν, σωετὴς τε ὁ φρόνιμος, καὶ δίκαιος τὴν δικαίαν ἐκλελῇ.

ιθ. Καὶ ἔσῃ ἐάν λήθῃ ἐπιλάβῃ Κύρις τῷ Θεῷ σου, καὶ πορεύῃς ὀπίσω Θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύῃς αὐτοῖς, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν ἔθρονόν σου καὶ τῷ γῶ, ὅτι ἀπολείψῃς ἀπολείψῃς.

» ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΤ. Εἰ γὰρ ταῦτα, φησὶν, ἐπιλάβῃσθε, καὶ τοῖς ἐκ ἑσσι Θεοῖς λατρεύσῃτε, μάρτυρας τὰς ἐν ἔθρονῳ ποιῶμαι δυνάμεις, καὶ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἀπαντας, ἢ καὶ αὐτὰ τὰ σοιχεῖα τὰ σινεκπολημήσαντα ὑμῖν τῷ Αἴγυπτον, ὡς ἀπώλεια ὑμᾶς καταλήψεται. (1)

κ. Καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη ὅσα Κύριος ὁ Θεὸς ἀπολλύει πρὸ προσώπου ὑμῶν, ἔτις ἀπολείψῃ, ἀντὶ ὧν ἐκ ἡμέσατε τῆς Φωνῆς Κυρίου τῷ Θεῷ ὑμῶν.

Κ Ε Φ Θ.

α. **Α**νεῖς Ἰσραὴλ· σὺ διαβαίνεις σήμερον τὸν Ἰορδάνην εἰσελθεῖν κληρονομήσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα σου, πόλεις μεγάλας καὶ τειχίους ἕως τῷ ἔθρονῷ, Λαὸν μέγαν καὶ πολὺν καὶ δμῆκην, ἕως Ἐνάκ, ἕως σὺ οἶδα, καὶ σὺ ἀκήκοας, τίς ἀντιστήσεται κατὰ πρόσωπον ὑμῶν Ἐνάκ; Καὶ γνώσῃ σήμερον, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ἔτος προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου· πῦρ καταναλίσκει ἐσὶν· ἔτος ἐξολοθρεύσει αὐτὴν πρὸ προσώπου σου, καὶ ἀπολείψῃ αὐτὴν ἐν τάχει, καθάπερ εἶπε Κύριος. Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἐν τῷ ἔξαναλῶσαι αὐτὴν (2) Κύριον τὸν Θεόν σου πρὸ προσώπου σου, λέγων, διὰ τὰς δικαιοσύνας μου εἰσήγαγέ με Κύριος κληρονομήσαι τῷ γῶ τῷ ἀγαθῷ ταύτῃ. ἀλλὰ διὰ τῷ ἀσέβειαν τῶν ἔθνων τῶν Κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτὴν πρὸ προσώπου σου.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνας λέγει ἕως Ἐνάκ; Ἀπόγονοι Γιγάντων ἦσαν, ὡς ἡ ἰσορῖα διδάσκει. τῷτο γὰρ εἶπῃ· λαὸν πολὺν καὶ δμῆκην, ἕως Ἐνάκ, ἕως σὺ οἶδα, καὶ σὺ ἀκήκοας, τίς ἀντιστήσεται κατὰ πρόσωπον ὑμῶν Ἐνάκ; τὸ δὲ, σὺ οἶδα καὶ ἀκήκοας τέθεικε, τῶν λόγων ἀναμνησκῶν τῶν ἐκείνων κατασκοπησάντων τῷ γῶ.

» Αριθ. 12. 49. ἐκείνοι γὰρ ἔλεγον, ὅτι ἡμεῖς ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ ἀκρίδες. ἔτω τὸν ἐπὶ τῇ ῥάμῃ κατασεύλας τύφον, διδάσκει αὐτὴν, μηδὲ ἐπὶ τοῖς τῆς ψυχῆς κατορθώμασι μέγα

» φρονεῖν. μὴ εἴπῃς γὰρ φησὶν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι διὰ τὰς δικαιοσύνας μου εἰσήγαγέ με Κύριος κληρονομήσαι τῷ γῶ τῷ ἀγαθῷ ταύτῃ. διὰ γὰρ τῷ ἀσέβειαν τῶν ἔθνων τῶν Κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτὴν ἀπὸ προσώπου σου. ἐχὶ διὰ τῷ δικαιοσύνη σου, ἐδὲ διὰ τῷ ὁσιότητι τῆς καρδίας σου σὺ εἰσπορεύῃ κληρονομήσαι τῷ γῶ. ταῦτα δὲ εἶπῃ, δύνω κατὰ ταῦτον πραγματοδύμενος, καὶ μετριάξεν διδάσκων αὐτὴν, καὶ τῷ τῷ Θεῷ βοηθεῖ τὸ πᾶν ἐπιγράφει καὶ προλέγων, ὡς τὰ παραπλήσια πείσονται τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις, εἰ τὰ ὅμοια δράσαιεν.

» ε. Οὐχὶ διὰ τῷ δικαιοσύνη σου, ἐδὲ διὰ τῷ ὁσιότητι τῆς καρδίας σου σὺ εἰσπορεύῃ κληρονομήσαι τῷ γῶ αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τῷ ἀνομίαν αὐτῶν Κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτὴν ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἵνα σήσῃ τῷ διαθήκῃ αὐτῷ, ὡς ὅμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐ γὰρ διὰ τῷ δικαιοσύνη σου. Χαυνῶσαι διὰ τῶν ἀποτρέπει· καὶ δαίκνυσιν ἐκβάν τὸ προσηρμένον πρὸς Ἀβραάμ. ἀναπεπλήρωνται Γα. 15. 16. γὰρ λοιπὸν τῶν Ἀμορρῶν ἀφ' ἀμαρτίας. ὅτι δὲ ἐπὶ τῷ δικαιοσύνη αὐτῶν ταῦτα, ἀναμνησκῆκε πάντων ὧν ἡμαρτήκασιν, ἀφ' ἧ ἐξῆλθον ἐξ Αἰγύπτου, ἐ κατὰ τάξιν, ἀλλ' ὡς ἐν κεφαλαίῳ πρὸς τὸ χρησίμον, χειραγωγῶν αὐτὴν πρὸς ὁσέβειαν ἀπειλαῖς καὶ ἀγαθῶν ὑποχέειν.

» ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΤ. Πεπλήρωνται γὰρ Γα. 15. 16. λοιπὸν ἀφ' ἀμαρτίας τῶν Ἀμορρῶν καὶ τὸ

(1) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Αἰγ. κἀδ. πλατύτερον, προαίει καὶ τὰ δε. ὁ γέγονε διὰ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων πολυτοκίας, ἀφρημαίων τῆς γῆς διὰ τῷ ἀσέβειαν.

(2) Ἐν τῷ ἔξαναλῶσαι Κύριον τὸν Θεόν σου τὰ ἔθνη ταῦτα πρὸ, κτ. ἀφ' εἰρημ. ἐκδόσ.

Bbb bb

τὸ εἰρημῖον ἐν τῇ Γενέσει τὴν ἔκβασιν εἴληφε.

5. Καὶ γνώση σήμερον, ὅτι ἐχὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην σου Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι τὴν γλῶσσην τὴν ἀγαθὴν ταύτην κληρονομήσαι, ὅτι λαὸς σκληροτραχὴλος εἶ. Μνήσθητι, μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρωξίας Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήλθετε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἕως ἡλθετε εἰς τὸν τόπον τῆτον, ἀπειθῶντες διατελεῖτε τὰ πρὸς Κύριον.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰς καιρὸν δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ παρανομησάντων ἀνέμνησε, τὸν λόγον ἐκεῖνον κρατῶν, ὡς δὲ διὰ τὰς δικαιοσύνας αὐτῶν κληρονομήσασιν τὴν γλῶσσην. μνήσθητι γὰρ ἔφη, καὶ μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρωξίας Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6. Καὶ ἐν Χωρήβ παρωξιάσατε τὸν Κύριον, καὶ ἐθυμώθη Κύριος ἐφ' ὑμῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς, ἀναβῶντος μου εἰς τὸ ὄρος λαβῆν τὰς πλάκας τὰς λιθίνας, πλάκας διαθήκης, ἃς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς, καὶ κατεγινόμενῳ ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ἄρτον ἐκ ἔφαγον καὶ ὕδωρ ἐκ ἔπιον.

7. Καὶ ἔδωκε Κύριος ἐμοὶ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας γεγραμμένας ἐν τῷ δακτύλῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπ' αὐταῖς ἐγγέγραπτο πάντες οἱ λόγοι ἃς ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει. ἐκ μέσσω τῶν πυρῶν ἡμέρα ἐκκλησίας.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Καὶ πλαξὶ λιθίνας ἀεγγραφον, ἐπειδὴ γενομένοις ἀναιδήτοις, καὶ λίθοις εἶναι ὡσπερ, αὐτοῖς διελέγετο· μάλλον δὲ ἵνα καὶ λίθοις θεοχαράκτοις, καὶ δακτύλῳ Θεοῦ γεγραμμένοις, ὡς φησὶν ἡ θεία Γραφή, τῶν λιθίνων καὶ ἀναιδήτων ἀπόσῃση Θεῶν.

8. Καὶ ἐγένετο διὰ τεσσαράκοντα ἡμερῶν καὶ διὰ τεσσαράκοντα νυκτῶν ἔδωκε Κύριος ἐμοὶ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας, πλάκας διαθήκης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπὶ μὲν τῆς γλώττης τὸν Θεὸν εἶχον οἱ Ἰσραηλίται, ἐπὶ δὲ τῆς γνώμης τὰς Αἰγυπτίων Θεοῦ, ὡς ἔδειξε τὸ τέλος. ταῦτα Μωϋσῆς μὲν ἠγνόει, ὁ Θεὸς δὲ προεώρα· ὅτι γε εἰ μὴ θύειν αὐτοῖς συγχωρήσειε, προσοίσασιν ὄψιν τῇ τῶν Αἰγυπτίων πολυθείᾳ. τί ἐν ὁ πάνσοφος ποιεῖ Θεός; (1) κατέχει τὸν Μωϋσῆν ἐν τῷ ὄρει ἡμέρας τεσσαράκοντα, καίτοι γε

Α διωκτῶς ἔχων ἐν τρισὶν ἡμέραις δεῦνα τὸν νόμον· ἵνα τὸ κεκρυμμένον ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας τῶν Ἰσραηλίων, λέγω δὲ τὸ τῆς ἀσεβείας, ὁ χρόνος τῆς ἀπιστίας ἐλέγξῃ, ὃ δὲ καὶ γέγονε.

9. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, ἀνάστηθι, καὶ κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεύθει, ὅτι ἠνόμησεν ὁ λαός σου, ἃς ἐξηγάγεσθε ἐκ γῆς Αἰγύπτου· καὶ παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλατο αὐτοῖς, ἐποίησαν ἑαυτοῖς χωνόμα.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὅδον λέγει τὴν διδασκαλίαν, ἣν ἐμάθομεν παρ' αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, λέγων, λελάληκα πρὸς σὲ ἅπαξ καὶ δις, λέγων, ἐώρακα τὸν λαόν τῆτον, καὶ ἰδὼν λαὸς σκληροτραχὴλός ἐστιν.

11. Ἐασόν με ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτωθεν τῶν ἑβανῶν, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα, καὶ ὑψηλόν, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῆτον.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὡς ὀψιλαγχνίας ὑπερβολή. εἰδὼς ὁ Θεός, ὅτι ὄρων Μωϋσῆς, ὡς συγγνώμης μείζονα τοῖς Ἰσραηλίταις ἡμάρτηται, καὶ ἐκ ἀντολήσειε παρακαλέσαι τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν, αὐτὸς αὐτὸν εἰς τῆτον προσκαλεῖται, δι' ὧν ἀπειλεῖ λέγων· ἔασόν με καὶ θυμώθεις ὀργῆς, Ἐξὸδ. 32. 10. ἔξαλείψω αὐτούς· μονοεχὶ λέγων, μὴ ἐντραπίης παρακαλέσαι με. (2)

12. Καὶ ἐπιστρέψας, κατέβην ἐκ τῶν ὄρων· καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ. καὶ αἱ δύο πλάκες τῶν μαρτυριῶν ἐπὶ ταῖς δυοῖν χερσίν μου. Καὶ ἰδὼν ὅτι ἡμάρτετε ἐναντὶ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐποίησατε ὑμῖν ἑαυτοῖς χωνόμα, καὶ παρέβητε ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλατο Κύριος ὑμῖν· (3) Ἐπιλαβόμενος τῶν δύο πλακῶν, ἔρριψα αὐτὰς ἀπὸ τῶν δύο χειρῶν μου. (4)

13. Καὶ ἐδεήθην ἐναντὶ Κυρίου δευτέρου, καθάπερ καὶ πρότερον τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ἄρτον ἐκ ἔφαγον καὶ ὕδωρ ἐκ ἔπιον, περὶ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν ὑμῶν ὧν ἡμάρτετε ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντὶ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν παρωξιάσατε αὐτόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τεσσαράκοντα ἡμέρας ἄρτον ἐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ ἐκ ἔπιεν, ἀντὶ τῶν ἔτε ξηρῶν, ἔτε ὑγραῶν μετέληφε τροφῆς.

14. Καὶ

(1) Τὰ ἐπόμενα κεῖται καὶ ἐν σελ. 911. τῷ Ὁριγένη ἐπιγεγραμ.

(2) Μικρὸν τι τῶν διαφέρει τὰ ἐν σελ. 912.

(3) Ὅρα τὸ τῆ Προκοπ. ὑπόμν. τὸ ἐν σελ. 913. ὃ καὶ ἄλλοι παρὰ τοῖς κώδ. κεῖται.

(4) Τῶν χειρῶν μου, καὶ σιμῆται ἀναντίον ὑμῶν. αἱ εἰρημ. ἐνδύσ.

ιθ. Καὶ ἐκφοβός εἰμι διὰ τὸν θυμὸν καὶ τὴν ὀργὴν, ὅτι παρωξύνθη Κύριος ἐφ' ὑμῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ εἰσήκασε Κύριος ἐμὲ ἐν (1) καιρῷ τῷ τῷ. Καὶ ἐπὶ Ἀαρῶν ἐθυμώθη Κύριος σφόδρα ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἠυξάμην καὶ περὶ Ἀαρῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

ΔΗΛΟΥ. Ἐν πολλοῖς τόποις τῆς Γραφῆς ὑβρήσεις τὰ τοιοῦτότροπα αἰήματα. ἔστι γὰρ ὡς παραβαίνων τὸν λόγον, ἔπειθ' ὁ λέγει, ἀλλ' ὡς πολυέλεος συγχωρεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἦγαγε δὲ εἰς μέσον καὶ νῦν τὴν τῆ μόχον λατρείαν· καὶ ὅτι διὰ τὴν ἐκείνων ἀσέβειαν τὰς Θεοδότους συνέτριψε πλάκας· καὶ ὡς ἀσπιδάως ἰκεταίαν προσαγαγῶν, ἰλεώσατο τὸν Θεὸν μάλα καὶ αὐτοῖς καὶ τῷ Ἀαρῶν ὀργισθῆναι. καὶ ἐπὶ Ἀαρῶν γὰρ Φησὶν ἐθυμώθη Κύριος σφόδρα ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἠυξάμην περὶ Ἀαρῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

κα. Καὶ τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν, ἧς ἐποίησατε, τὸν μόχον ἔλαβον αὐτὸν, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἃ ἐγένετο λεπτὸν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἐξέριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρην τὸν καταβαίνοντα ἐκ τῆ ὄρεος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. Ταῦτα μάλιστα καὶ περὶ τῶν νῦν ἐν τῷ καιρῷ ἡμᾶς χρόνω γεγονημενίων τότε ἡ ἰσορῶα προφητικῶς ἀνεφώνησε. πᾶσα γὰρ ἡ περὶ τὰ εἰδῶλα πλάνη τέλειον ἐξηφανίσθη τῆ βίβ, καταποθεῖσα διὰ τῶν ὑσεβῶν σωματων, τῶν διὰ τῆς ἀγαθῆς ὁμολογίας τὸν ἀφανισμόν τῆς ἀσεβῆς ὕλης ἐν ἑαυτοῖς ποιησαμένων. (2)

ιβ. Καὶ ἐν τῷ ἐμπυρισμῷ, καὶ ἐν τῷ πειρασμῷ, καὶ ἐν τοῖς μνήμασι τῆς ἐπιθυμίας καὶ (3) παροξυναντες ἤτε Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν. Καὶ ἀπέσειλεν ἐκ Κάρδης Βαρνή, λέγων, ἀνάβητε καὶ κληρονομήσατε τὴν γῆν, ἧς δίδωμι ὑμῖν, καὶ ἠπειθήσατε πρὸς ἐμάτι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκ

ἐπιστάσατε αὐτῷ, καὶ ἐκ εἰσηκασατε τῆς Φωνῆς αὐτῆ. Ἀλλ' ἀπειθήντες ἤτε τὰ πρὸς Κύριον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγνώσθη ὑμῖν. Καὶ ἐδεήθην ἐγὼ ἐναντίον Κυρίῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ὅσας ἐδεήθην. εἶπε γὰρ Κύριος ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. Καὶ ἠυξάμην πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπα, Κύριε Κύριε βασιλεῦ τῶν Θεῶν, μὴ ἐξολοθρεῦσης τὸν λαόν σου καὶ τὴν κληρονομίαν σου, ἧς ἐλυτρώσω ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ σου τῇ κραταίᾳ, καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ.

Μνήθητι τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν Θεραπόντων σου, οἷς ὤμοσας κατὰ σεαυτῆ. μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν σκληρότητα τῆ λαῶ τῆς τῆς, καὶ ἐπὶ τὰ ἀσεβήματα, καὶ ἐπὶ τὰ ἀμαρτήματα αὐτῶν. Μὴ εἰπωσιν οἱ κατοικῶντες τὴν γῆν ὅθεν ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐκεῖθεν, λέγοντες, παρὰ τὸ μὴ διώσθαι Κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτῆς εἰς τὴν γῆν ἧς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ παρὰ τὸ μισῆσαι αὐτῆς, ἐξήγαγεν αὐτῆς ἀποκτείνου ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἔτος λαός σου καὶ κληρὸς σου, ἧς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ.

Καὶ ἐπὶ τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν, ἧς ἐποίησατε, τὸν μόχον ἔλαβον αὐτὸν, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἃ ἐγένετο λεπτὸν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἐξέριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρην τὸν καταβαίνοντα ἐκ τῆ ὄρεος.

Καὶ ἐπὶ τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν, ἧς ἐποίησατε, τὸν μόχον ἔλαβον αὐτὸν, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἃ ἐγένετο λεπτὸν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἐξέριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρην τὸν καταβαίνοντα ἐκ τῆ ὄρεος.

Καὶ ἐπὶ τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν, ἧς ἐποίησατε, τὸν μόχον ἔλαβον αὐτὸν, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν ἐν πυρὶ, καὶ συνέκοψα αὐτὸν καταλέσας σφόδρα ἕως ἃ ἐγένετο λεπτὸν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτὸς, καὶ ἐξέριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρην τὸν καταβαίνοντα ἐκ τῆ ὄρεος.

Κ Ε Φ Ι

α. **Ε**ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ εἶπε Κύριος πρὸς με, λάξθουσιν σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας ὡπερ τὰς πρώτας, καὶ ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ποιήσεις σεαυτῷ κιβωτὸν ξυλίνην. Καὶ γράψω ἐπὶ τὰς πλάκας τὰ ῥήματα, ὅσα ἧ ἐν ταῖς πλάξι ταῖς πρώταις ὡς συνέτριψας, καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰς εἰς τὴν κιβωτὸν. Καὶ ἐποίησα κιβωτὸν ἐκ ξύλων ἀσήπλων, καὶ ἐλάξθουσα τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας ὡπερ αἱ πρώται, καὶ ἀνέβην εἰς τὸ ὄρος, καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ ταῖς χερ-

δ. σίμη. Καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὰς πλάκας κατὰ τὴν γραφὴν τὴν πρώτην τὰς δέκα λόγους, ἧς ἐλάλησε Κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσσης τῆς πυρῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς Κύριος ἐμοί. ε. Καὶ ἐπιστρέψας κατέβην ἐκ τῆ ὄρεος, καὶ ἐπέβαλον τὰς πλάκας εἰς τὴν κιβωτὸν ἧς ἐποίησα· καὶ ἦσαν ἐκεῖ, κατὰ ἐνετάλατό μοι Κύριος.

ζ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπῆραν ἐκ Βηρῶθ υἱὸν Ἰακὼμ Μισαδαί. ἐκεῖ ἀπέθανεν Ἀαρῶν, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ, καὶ ἱεράτωσεν Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτῆ ἀντ' αὐτῆ. Ἐκεῖθεν ἀπῆραν εἰς Γαδγαδ.

(1) Καὶ ἐν τῷ καιρῷ. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.
 (2) Τὸ, καὶ, ἐν ταῖς εἰρημ. ἐκδοσ. ἐκ ἐστ.

Bbb bb 2 καὶ
 (2) Ὅμοια τέτοις τὰ ἐν σελ. 915.

καὶ ἀπὸ Γαδγαδ εἰς Ἰετεβαθά, γῆ
 7. χειμάρρῃς ὑδάτων. Ἐν ἐκείνῳ τῷ και-
 ρῷ διέειλε Κύριος τῷ Φυλλῷ τῷ
 Λαβί, αἶρειν τῷ κιβωτὸν τῆς διαθή-
 κης Κυρίου, παρασιῶν (1) ἐναντι Κυ-
 ρίῃ, λατρεῦν καὶ ἐπιδύχεσθαι ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι αὐτῆ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ Βη-
 ρῶθ. Ἄνω εἰ τοῖς Ἀριθμοῖς καταλέγων
 τὰς σαθμὰς καὶ τὰς ἐπάσεις τῶν ἡμῶν Ἰσ-
 ραήλ, ἐκ ἐμνήθη τὸ τόπος τῆς τῆς· ἀλλ' εἶπε
 Αριθ. 20, 27. τὸν Ἀαρῶν εἰ Ὡρ τῷ ὄρει τετελεσθηκυίας.
 εἰ ταῦτα γὰρ εἰ ἐπιτομῇ ἀνακεφαλαίμε-
 νος, ἔ μνήμηται κατὰ τάξιν τῶν τόπων, ἢ
 τῶν καιρῶν. καὶ γὰρ πρὶν εἰλθεῖν εἰ Ὡρ τῷ
 ὄρει καὶ τελεσθῆσαι τὸν Ἀαρῶν, ἦλθον εἰς
 Γαδγαδ καὶ εἰς Ἰετεβαθά. εἰ ταῦτα δὲ εἰ αὐ-
 λαῖ Φησί, καὶ πάλιν ἐπανατρέχει ἐπὶ τὰ
 » πρότερα, λέγων· εἰ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ διέει-
 » λε Κύριος τῷ Φυλλῷ Λαβί. τῆτο δὲ ἐποίη-
 » σαν εἰ τῷ ὄρει Σινᾶ. ὅπως καὶ εἰ μὴ ἡμέραις
 καὶ νυκτὶν ὑπερηύξατο τῆ λαῖ πλάσαντος.

θ. Διὰ τῆτο ἐκ ἕσαι τοῖς Λαβί-
 ταις μερίς εἰδὲ κληρος ἐν τοῖς ἀδελ-
 φοῖς αὐτῶν· Κύριος ὁ Θεὸς κληρος
 αὐτῷ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ.

ι. Καὶ γὰρ ἔστω ἐν τῷ ὄρει τεσσαρά-
 κοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύ-
 κτας, καὶ εἰσήκουσε Κύριος ἐν (2) τῷ
 καιρῷ τῆτω, καὶ ἐκ ἠθέλησε Κύριος
 ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς.

» ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἦσαν τινες ἐσῶτες
 ὅπως ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐρημισμίας ἔχοντες
 τὰς τῆς ψυχῆς βάσεις παρὰ τῷ Ἰησοῦ.
 καὶ ὡ αὐτῶν ἢ τῶν ποδῶν σάσις συλγανῆς
 τῆ περὶ ἧς εἶπε Μωσῆς σάσει εἰ τῷ, καὶ γὰρ
 » ἔστω εἰ τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ
 τεσσαράκοντα νύκτας, ἀξιοῦσιντι δὲ καὶ τῆ,
 Δδβτ. 5. 31. σὺ δὲ αὐτῆ σῆθι μετ' ἐμῆ, λεγομένης.

ια. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με, βά-
 δισον, ἀπαρον ἐναντίον τῆ λαῖ τῆτω,
 καὶ εἰσπορεύεσθωσαν καὶ κληρονομή-
 τωσαν τῷ γλῶ, ὡ ἄμοσε τοῖς πα-
 τράσιν αὐτῶν δένον αὐτοῖς.

ιβ. Καὶ νῦν Ἰσραήλ, τί Κύριος ὁ
 Θεὸς σε ζητεῖ παρὰ σε, ἀλλ' ἢ φο-
 βεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν σε, παρεύ-
 εσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ, καὶ
 ἀγαπᾶν αὐτὸν, καὶ λατρεῖν Κυρίῳ
 τῷ Θεῷ σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε,
 ιγ. καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε, φυλάσ-
 σεσθαι τὰς ἐντολάς Κυρίου τῆ Θεῶ-
 σε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆ, ὅσα
 ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἵνα εὖ-
 ιδ. σοι ἦ; Ἰδὲ Κυρίῃ τῆ Θεῶ σε ὁ ἔρανος
 καὶ ὁ ἔρανος τῆ ἔρανος, καὶ (3) ἢ γῆ

ιε. καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν ἐν αὐτοῖς. Πλῶ
 τὰς πατέρας ὑμῶν προείλετο Κύριος
 ἀγαπᾶν αὐτὰς, καὶ ἐξελέξατο τὸ
 σπέρμα αὐτῶν ὑμᾶς παρὰ πάντα τὰ
 ἔθνη, κατὰ τῷ ἡμέραν ταύτῳ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο καὶ ὁ Σωτῆρ Φησιν·
 » ὁ γὰρ ζυγὸς με χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον με Μαρτ. 11. 30.
 » ἔλαφρόν ἐστι.

» Β. ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Οὕτω καὶ τὰ ἄλλα γε-
 ννημένα διεξελθῶν, Φησί· καὶ νῦν Ἰσ-
 » ραήλ, τί Κύριος ὁ Θεὸς αἰτεῖ παρὰ σε,
 » ἀλλ' ἢ φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν σε, καὶ
 » παρεύεσθαι εἰ πάσαις ταῖς ἐντολαῖς αὐτῆ,
 » τῆ λατρεῖν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε ἐξ ὅλης
 » τῆς καρδίας σε; καὶ ἵνα μὴ τοπάσσωσι τὸν
 » Θεόν ταῦτα νομοθετεῖν, ὡς θυμάτων δεό-
 » μων, ἐπήγαγεν· ἰδὲ Κυρίῃ τῆ Θεῶ σε ὁ
 » ἔρανος τῆ ἔρανος, ἢ γῆ καὶ πάντα ὅσα
 » ἐσὶν εἰ αὐτοῖς. πλῶ τὰς πατέρας ὑμῶν
 Γ. προείλετο Κύριος ἀγαπᾶν αὐτὰς, καὶ ἐξε-
 » λέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτὰς, ὑμᾶς
 » παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. διδασκόμεθα δὲ διὰ
 τῆτων, ὡς ἀπολαύσει παῖδες ἀγαθῶν διὰ
 τῷ τῶν προγόνων εὐσέβειαν.

ις. Καὶ περιτεμεῖσθε τῷ σιληρο-
 καρδίαν ὑμῶν, καὶ τὸν τράχηλον ὑμῶν
 εἰ σιληρωεῖτε ἐτι.

» Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐδίδαξε δὲ καὶ ποῖα
 Δ. περιτομῇ τῷ Θεῷ προσφιλής. περιτεμεῖ-
 » δε γὰρ ἔφη τῷ σκληροκαρδίαν ὑμῶν, καὶ
 » τὸν τράχηλον ὑμῶν εἰ σιληρωεῖτε ἐτι. καὶ
 » ταῦτα ἐλέγετο τοῖς μηδέπω τῷ ἀκροβυ-
 » σίαν περιτμηθεῖσιν. Ἰησοῦς γὰρ ὁ τῆ Ναυῆ
 μετὰ τὸ διαβλῶναι τὸν Ἰορδάνῳ εἰ Γαλγά-
 λοις αὐτὰς περιέτεμεν. ἀλλ' ὅμως καὶ ἀπε-
 ριτμήτοις ἔσιν. ἐκ ἐκέλευσε τῷ ἀκροβυ-
 σίαν παριτμηθῆναι, ἀλλὰ τῷ σκληροκαρ-
 δίαν καὶ τὸν τράχηλον τὸν σκληρον. τοῖ-
 Ε. γάρτοι τιμιωτέρα ἢ τῆς καρδίας περιτομή-
 ταύτῳ δὲ αὐτῶν τῷ κατηγορίαν καὶ διὰ τῆ
 προφήτη Ἰερεμῆ ὁ δεσπότης Θεὸς ἐποίη-
 » σατο. πάντα γὰρ ἔφη τὰ ἔθνη ἀπερίτ- Ἰερ. 9. 26.
 » μητα σαρκί, ὁ δὲ οἶκος Ἰσραήλ ἀπερίτμη-
 » τος καρδία αὐτῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Σιωπᾶ νῦν τῷ
 αἰδητῷ περιτομῷ, ἐπεὶ ἀκρόβυσοι ἦσαν·
 Ἰησοῦς γὰρ αὐτὰς εἰ Γαλγάλοις περιέτε-
 με· τῷ δὲ τῆς καρδίας, ὡς τιμιωτέραν
 ὑπέβαλεν.

» Ζ. ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι καὶ
 ὁ Μωϋσῆς εἰ κρυπλῷ θέλει γενέσθαι περι-
 τομῷ εἰ καρδία.

ις. Ὁ γὰρ Κύριος καὶ Θεὸς ὑμῶν,
 ἔτος Θεὸς τῶν Θεῶν, καὶ Κύριος τῶν
 κυρίων, ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ Φοβερός,
 καὶ ἰσχυρὸς, ὅσις εἰ θαυμάζει πρόσωπον
 ἀνθρώπων, εἰδ' εἰ μὴ λάβῃ δῶρον.

» Η. ** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Οὐ γὰρ ὡς ὄντων
 Θεῶν ταῦτα λέγεται, ἀλλ' ὡς τῆ λόγος δι-
 δάσκοντος ἡμᾶς, ὅτι τῶν νομιζομένων Θεῶν
 καὶ

(1) Παρεσάναι. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Καὶ εἰ. αἰ αὐτ.

(3) Τὸ, καὶ, λάπει. αὐτ.

ἢ κυρίων ὁ τῶ ὄντι Θεὸς ὁ τὰ πάντα ποιή-
σας, Κύριος μόνος ἐστίν. ἵνα γὰρ καὶ τὸ
ἐλέγξῃ τὸ ἅγιον πνεῦμα, διὰ τῆς ἁγίας Δα-
Ψαλ. 134. 15. βιδ εἶπεν· οἱ Θεοὶ τῶν ἐθνῶν, νομιζόμενοι.

» Θεοί, εἰδῶλα Δαιμονίων εἰσίν, ἀλλ' ὁ Θεός·
καὶ ἐπάγει κατάραν τοῖς ποιῶσιν αὐτὰ καὶ
προσκύβοι.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πῶς νοητέον, ὁ γὰρ
» Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἕτος Θεὸς τῶν Θεῶν,
» καὶ Κύριος τῶν κυρίων; Θεὸς τῆς κριτικῆς.

» **Ἐξοδ. 22. 28.** ὀνομάσαι. Θεὸς γὰρ Φησὶν ὁ κακολογή-
» σεις, καὶ ἄρχοντα τῆ λαῶν ἐκ ἐρεῖς κα-
» κῶς. καὶ ἄνδρα δὲ εἶπον οἱ Ἑβδομήκοντα,

» **Ἐξοδ. 21. 6.** ἄξις αὐτὸν εἰς κριτήριον, οἱ περὶ τὸν Ἀ-
» κύλαν καὶ τὸν Σύμμαχον, ἄξις αὐτῆς (1)
» πρὸς τῆς Θεῶς, ἠρμυλώσαν, Θεὸς τῆς κρι-
» τικῆς ὀνομάσαντες. τῶν αὐτῶν εἶπε Θεὸν
» τῶν Θεῶν. ὁ γὰρ τοῖ τῶν ψευδωνύμων. ἢ
» ἤδη δὲ διὰ πλείονων ἠρμυλώσαμεν ταῦτα.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Περὶ τῶν κριτῶν λέγει, ὅτι
» Θεὸς Θεῶν ἐστίν. εἰσὶ δὲ (2) οἱ τὸ τῆ Ἀπο-
» σόλις προκομίζοντα· καὶ αὐτῆς λεγομένης
» παρὰ τῶν προσκυνῶντων αὐτῆς, ἐκ ὄντας
» δὲ Θεῶς.

» **1. Κορ. 8. 5.** Ποιῶν κρίσιν προσηλύτῳ καὶ ὄρ-
» Φανῶ καὶ χήρα, καὶ ἀγαπᾷ τὸν προσή-
» λυτον ὄνομα αὐτῶ ἄρτον καὶ ἱμάτιον.

» **** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Πατὴρ τῶν ὄρφανῶν,
» καὶ κριτῆς τῶν χηρῶν καλεῖσθαι χαίρει.
» ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ὑψηλῶν, τὸ τῆς δεσπο-
» τείας ὄνομα τάττει· ἐπὶ δὲ τῶν ταπεινῶν,
» τὸ τῆς κηδεμονίας. ἐκείνων μὲν δεσότης
» εἶναι διαβεβαιῶται, τῶν δὲ πατῆρ. μη-
» δὲίς τοιγαρὲν ὄρφανὸν ἀδικεῖτω, τὸν πα-

» **Α** τέρα εἰνοῶν· μηδὲ χήραν καταπονεῖτω,
» τὸν κριτικῶ Φανταζόμενος· μηδὲ ἄλλον τινα
» πλεονεκτεῖτω, τὸν ἀδέκασον κριτικῶ ὄνει-
» ροπολῶν.

» **ΙΘ.** Καὶ ἀγαπήσετε τὸν προσή-
» λυτον, προσήλυτοι γὰρ ἦτε ἐν γῆ

» **κ. Αἰγύπτῳ.** Κύριον τὸν Θεὸν σε φο-
» βηθήσῃ, καὶ αὐτῶ μόνῳ λατρεύσεις,
» καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ

» **κα. τῶ ὀνόματι αὐτῆ ὀμῆ.** Οὗτος καύ-
» χημά σε, καὶ αὐτὸς Θεὸς σε, ὅστις
» ἐποίησέ σοι τὰ μεγάλα καὶ ἔνδοξα
» ταῦτα, ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σε.

» **ιβ.** Ἐν ἑβδομήκοντα ψυχαῖς κα-
» τέβησαν οἱ πατέρες σε εἰς Αἴγυπτον,
» νωτὶ δὲ ἐποίησέ σε Κύριος ὁ Θεός σε
» ὡσεὶ τὰ ἄστρα τῆ ἔραντ τῶ πλήθει.

» **Γ ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** (3) Καὶ Ἀκύλας καὶ τὸ
» Σαμαρειτικὸν ἑβδομήκοντα μόνος λέγει.
» εἰδὲ γὰρ ἀριθμῆ τῆς ἡς Ἰωσήφ, Μανασ-
» σῆ καὶ Ἐφραῖμ, ὡς μὴ κατελθόντας εἰς
» Αἴγυπτον· ὡς εἰν ὑβρεῖν ἀπὸ τῆς ἐν Γενέ-
» σει γενεαλογίας. οἱ δὲ ἑβδομήκοντα ἐρ-
» μωλώται κακείνης ἠρμυλώσαν. τὸ γὰρ ἐξ
» Ἰακώβ γένος κατέλεξαν, ὁ τῆς σιωελθόν-
» τας ἐν Αἰγύπτῳ. ἀμέλει γέν καὶ οἱ δύο
» ἡοὶ Ἰσάα ἠρμυλώθησαν εἰσελθόντες ἐν Αἰ-
» γύπτῳ· ὅπως καὶ πρὸ τῆς εἰς Αἴγυπτον κα-
» τῶδος ἀπέθανον ἐν γῆ Χαναάν.

» **Δ ΣΕΥΤΗΡΟΥ.** Ἀπὸ μόνης τῆς ψυχῆς
» ὠδε ὀνόμασε τὸν ἄνθρωπον. ἐστὶ δὲ ὅπως
» ἡ Γραφή (4) καὶ ἀπὸ μόνος τῆ σώματος
» σημαίνει τὸν ὅλον ἄνθρωπον.

Κ Ε Φ Ι Α.

» **α.** **Κ**αὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν
» Θεόν σε, καὶ φυλάξῃ
» τὰ φυλάγματα αὐτῆ,
» καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆ, καὶ τὰς
» ἐντολάς αὐτῆ, καὶ τὰς κρίσεις αὐτῆ

» **β.** πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ γνώσεθε
» σήμερον, ὅτι ἐχὶ τὰ παιδία ὑμῶν,
» ὅσοι ἐκ οἴδασιν, εἰδὲ εἶδον τὴν παιδείαν
» Κυρίου τῆ Θεῶς, καὶ τὰ μεγαλεῖα
» αὐτῆ, καὶ τὴν χεῖρα τὴν κραταιάν,
» καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν,

» **γ.** Καὶ τὰ σημεῖα αὐτῆ, καὶ τὰ
» τέρατα αὐτῆ, ἃ ἐποίησεν ἐν μέσῳ
» Αἰγύπτῳ Φαραὼ βασιλεῖ Αἰγύπτῳ,

» **δ.** καὶ πάση τῇ γῆ αὐτῆ, Καὶ ὅσα ἐποίη-
» σε τὴν δυνάμει τῶν Αἰγυπτίων, τὰ

» **Ε** ἄρματα αὐτῶν, καὶ τὴν ἵππον αὐ-
» τῶν, ὡς ἐπέκλυσε τὸ ὕδωρ τῆς θα-
» λαύσης (5) ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, κα-
» ταδιωκόντων αὐτῶν ἐκ τῶν ὀπίσω ὑ-
» μῶν, καὶ ἀπώλεσεν αὐτῆς Κύριος ἕως

» **ε.** τῆς σήμερον ἡμέρας, Καὶ ὅσα ἐποίη-
» σεν ὑμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως ἤλθετε εἰς
» τὸν τόπον τῆτον,

» **Ζ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Πάλιν ὑπέμνησε
» τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῇ ἐρήμῳ, μνήμῳ ἄ-
» λησον αὐτοῖς ἐμποῖσσαι σπιδάζων κατὰ τὸν
» λέγοντα Παῦλον· ἀδελφοί τὸ τὰ αὐτὰ **Φιλιπ. 3. 1.**
» λέγειν, ἐμοὶ μὲν ἐκ ὀκνηρῶν, ὑμῖν δὲ ἀσ-
» φαλές.

» **ς.** Καὶ ὅσα ἐποίησε τῶ Δαθάν
» καὶ Ἀβαρῶν ἡοῖς Ἐλιὰβ καὶ Ραββαμ,
» εἰς ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ εἶμα αὐτῆς κα-
» **Bbb bb 3** τέπειν

(1) Αὐτόν. ἢ ἐν Χαλ. ἔκδ.
(2) Ἐπεὶ καὶ ὁ Ἀπόστολος λεγομένης αὐτῆς, ἐκ ὄντας Φησὶν εἶτε ἐν ἔραντ, εἶτε ἐπὶ γῆς. ὁ Προκόπ.
ἐν τῶ τῆς Αὐγ. κώδ. τὰ αὐτὰ πλατύτερον διαλαμβάνων.
(3) Ἄνδρ ὀνόματος κῆται παρὰ τῶ Ἀλεξάν. κώδ. καὶ ἰσ. εἰκότως, ὡς εἰδήλας ὄντας τῆ συγγραφῆς,
ὁ γὰρ ἐστὶ τῆ Κυρίλ.
(4) Γεν. 34, 29. καὶ 36, 6. καὶ 47, 12.
(5) Τῆς θαλάσσης τῆς ἐρυθρῆς. καὶ εἰρημ. ἐκδός.

τέπιεν αὐτὰς, καὶ τὰς οἴκας αὐτῶν, καὶ τὰς σιλῶας αὐτῶν, καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν ὑπόστασιν τὴν μετ' αὐτῶν ἐν μέσῳ παντὸς Ἰσραὴλ.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Ἐπανίσταται γὰρ ἡ κλίσις τοῖς ἐπανισαμένοις Θεῷ, καὶ μαρτυρία γίνεται Μωϋσῆ, ὅτι ἐκ ἐξ ἐπιδρομῆς τὴν ἱερῶσύνῳ περιέσπασεν εἰς τὸν ἀδελφὸν, ἀλλὰ Θεὸς ἡ δωρεά. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἄμα λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐρμηνεύει ὁ λόγος, καὶ ἡ μαρτυρία τὸ ἔργον· καὶ ὁ θάνατος πικρότατος, οἷος ὁ δαιμονῶντων, οἱ ζῶντες εἰς ἄδ' καταβήσονται. (1) καὶ προείπεν αὐτοῖς ἕνα κατὰ Θεὸν Μωσῆς, ὡσεὶ τὸ δαιμονῶντων κατὰ Χριστὸν πάθος ἐν αὐτοῖς ὑποτυπῆται. τοῖς δὲ προηγουμένοις συνεφέλκεται τὰ ἀκολυθήματα, οἴκοι καὶ κλήνη καὶ τὸ πέρασ, ἐκάλυψεν αὐτὰς ἡ γῆ.
Ματθ. 9. 13. 49. ἐξελεύσονται γὰρ Φησὶν οἱ Ἄγγελοι, καὶ 50. ἄφοριῶσι τὰς ἀσεβεῖς ἐκ μέσθ τῶν δικαίων, καὶ ἐκβαλῶσιν αὐτὰς εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. ἀδειγμα ἔν ταῦτα τὰ τέλους. (2)

ζ. Οἱ ὀφθαλμοὶ (3) ὑμῶν ἐώρων πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὰ μεγάλα, ἡ. ἃ ἐποίησεν ἡμῖν σήμερον. Καὶ φυλάξαθε πᾶσας τὰς ἐντολὰς αὐτῆ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἵνα ζῆτε, καὶ πολυπλασιασθῆτε, καὶ κληρονομήσητε τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσατε αὐτήν. Ἴνα μακροήμεροῦσθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτὰς, γῆν ἡ. ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι. Ἔσι γὰρ γῆ εἰς ἣν σὺ ἐσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσῃ αὐτήν, ἔχ ὡσπερ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐστίν, ὅθεν ἐκπορεύεσθε ἐκεῖθεν, ὅταν σπέρωσι τὸν σπόρον, καὶ ποτίζωσι τοῖς ποσὶν αὐτῶν, ὡσεὶ κῆπον λαχανίας. Ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν σὺ ἐσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσῃ αὐτήν, γῆ ὄρεινῃ

A καὶ πεδινῇ, ἐκ τῆς ὑετῆς τῆς ἔρανης πίεται ὕδωρ.

ιβ. Ἦ, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς ἐπισκοπεῖται αὐτῷ διαπαντός, οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου τῆς Θεῆς ἐπ' αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐνιαυτῆς ἕως σιωτελείας τῆς ἐνιαυτῆς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. [Ἐπισκοπεῖται τῆς ἐπαγγελίας τὴν γῆν διαπαντός, ἦγεν ἐκζητεῖ αὐτῷ, κατὰ τὰς ἄλλας ἐρμηνεύστας.] ταῦτα δὲ λεγόμενα, τὸν μὲν μερακιώδη προτρέπεται Ἰσραὴλ, ἡμῖν δὲ νοητῶς ἐπιβάλλειν δίδωσι (4) τοῖς λεγομένοις. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ πάσης τῆς κλίσεως ποιητῆς, καὶ τῆς ἐλέως αὐτῆς πληρῆς ἡ γῆ· καὶ ἔ μάλλον (5) ταύτῳ ἐφορεῖ ἢ ἐκείνῳ, εἰ μή τι διὰ τὴν τῶν οἰκητόρων βουβείαν. ὅπερ δὲ εἶπον, δίδωσιν εἰνοεῖν, ὡς ἔ περὶ γῆς αἰδητῆς αὐτοῖς διελέγετο, ἀλλὰ περὶ νοητῆς καὶ τοῖς ἐξ ἔρανης ὄμβροισ πιαυομένης, καὶ μηδὲν ἐκ τῆς τῆς κόσμου σοφίας καὶ γῆινης μεταλαμβάνουσης, τῆς ὑπὸ πόδας κειμένης, διὰ τὸ ταπεινὸν καὶ χαμαιζήλον. ταύτῳ τὴν γῆν, εἶπεν τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ. διαπαντός ἐφορεῖ ὁ Θεὸς, ἀπ' ἀρχῆς τε τῆς ἐνιαυτῆς (6) καὶ ἕως τῆς σιωτελείας τῆς ἐνιαυτῆς. τῆτον γὰρ καὶ ἐκάλεσεν Ἡσαΐας ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτὸν, κατ' ὃν ἐπέλαμψεν ὁ Ἠσ. 61. 1. μονογενῆς τῆς Θεῆς λόγος, καὶ ὡς ὑετὸς κατέβη ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐπιβλέπει ἐπὶ πάντας τὰς κατοικῶντας τὴν οἰκουμένην, ἡ. τρετέσι τὴν αὐτῆ Ἐκκλησίαν. οἱ ὀφθαλμοὶ
Ψαλ. 33. 15. ἡ. γὰρ αὐτῆ, Φησὶν, ἐπὶ δικαίους, καὶ ὡτα αὐτῆ εἰς δέξιν αὐτῶν.

ιγ. Ἐὰν δὲ ἀκοῆ ἀκούσητε πᾶσας τὰς ἐντολὰς αὐτῆ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου.

ιδ. Καὶ δώσει τὸν ὑετὸν τῇ γῆ σου κατ' ὄραν ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆ πρῶτον καὶ ὄψιμον, καὶ εἰσοίσεις τὸν σιτόν σου, καὶ τὸν οἶνον σου, καὶ τὸ ἔλαιόν σου.

ΠΡΟΚΟ-

(1) Περὶ τῶν δαιμονῶντων τὰ δε λέγει ὁ Θεὸς Χρυσόστομ. (ἐν τῇ 477. σελ. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆς Μοντφ. ἐκδόσ. ἐν τῷ 4. περὶ Ἀκαταλήπ. λόγ.) Καὶ τί δῆποτε τὰς δαιμονῶντας, καὶ τῆς μανίας πονηρᾶ κατεχομένης εἰσαγάδει κελδεῖ τότε ὁ διάκονος, καὶ κλίνει τὰς κεφαλὰς; τίος ἕνεκεν τῆτο ποιεῖ; ἄλλοις πονηρᾶ καὶ χαλεπῆ τῶν δαιμονῶν ἐστὶν ἡ ἀέργεια, ἄλλοις παντὸς σιδήρε διακατωτέρα. κατὰπερ ἐν δικαστῆ προόδοι ἔχοντες, καὶ ἐφ' ὑψηλῆ τῆ βήματος καθέζεσθαι μέλλοντος, οἱ δεσμοφύλακες τὰς τὸ δεσμωτήριον εἰκέντας ἀπαντας ἐξαγαγόντες τῆ οἰκῆματος, πρὸ τῶν κινηθῶν καὶ τῶν τῆ δικαστῆς παρὰπετασμάτων καθίζωσιν αὐχμῶντας, ῥυπῶντας, κομῶντας, βράκια περιβεβλημένους· ἔτω δὲ καὶ οἱ πατέρες εὐνομητήσαν, τῆ Χριστῆ μέλλοντος ὡσπερ ἐφ' ὑψηλῆ προκαθεζεσθαι βήματος, καὶ ἐπ' αὐτῶν φαίνεσθαι τῶν μυστηρίων, τὰς δαιμονῶντας κατὰπερ δεσμῶτας τινὰς εἰσαγάδει, ἔχ ἵνα βουβείας ὑπέχωσι τῶν πεπλημμελημένων, κατὰπερ ἐκεῖνοι οἱ δεδεμένοι, ἔδ' ἵνα κόλασιν ὑπομένωσι καὶ τιμωρίαν, ἀλλ' ἵνα τῆ δῆμιε καὶ τῆς πόλεως ἀπάσης ὄδον παρέσθης, κοιναὶ περὶ αὐτῶν ἱκετηρία γίνωνται, πάντων ὁμοθυμαδὸν τὸν κοινὸν δεσπότην ὑπὲρ αὐτῶν ἐξαιτημένων, καὶ ἐλεῆσαι παρακαλῶνταν μετὰ σφοδρᾶς τῆς βοῆς. ἐκ τέτων ἐν δήλον, ὅτι ἔ ζῶντες εἰς ἄδ' καταβάνωσιν οἱ δαιμονῶντες, ὡς Φησὶν ὁ Ἀπολίναρ.

(2) Τὰ αὐτὰ ἐν ἐπιτομῇ καὶ ὁ Προκόπ. ἐν σελ. 1277.
(3) Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ. ἀ' εἰρημ. ἐκδόσ.
(4) Ἡμᾶς δὲ νοητῶς ἐπιβάλλειν ποιεῖ. αὐτὸς γὰρ, κλ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.
(5) Πλέον δὲ γῆν ἐφορεῖ διὰ τὴν τῶν οἰκητόρων βουβείαν. ἡ νοητῆ δὲ γῆ ἔρανοις ὄμβροισ πιαίνεται, μηδὲν ἐκ τῆς, κλ. ὁ αὐτ.
(6) Τῆ ἐκλεκτῆ, κατὰ τὸν Ἡσαΐαν, ἐνιαυτῆ, ἕως τῆς σιωτελείας, κατ' ὃν, κλ. ὁ αὐτ.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρώϊμον κ' ὄψιμον ἡμῖν δὲ τοῖς τελειότεροις τὸν διὰ τῶν Προφητῶν πρώϊμον ὄντα, καὶ τὸν ἐπὶ τῆς αὐτῆς εἰσαρχῆς παρουσίας ὄψιμον ἐκπεμφθέντα ἐπ' ἑσχάτη τῶν ἡμερῶν. ἔτω γὰρ καὶ τῶν πνευματικῶν ἀπολαύσομεν χαρισμάτων.

15. ιε. Καὶ δώσει χορητάσματα ἐν τοῖς ἀγροῖς σε τοῖς κλιώσεσί σε. καὶ Φαγῶν, κ' ἐμπληθεῖς, Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ πλατωθῆ ἡ καρδιά σε, καὶ παραβῆτε, καὶ λατρεύσητε Θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

ιζ. Καὶ θυμωθεῖς ὀργισθῆ Κύριος ἐφ' ὑμῖν, καὶ συχῆ τὸν ἔβρανόν, καὶ ἐκ ἔσαι ὑετός, καὶ ἡ γῆ εἰδώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ ἀπολείψετε ἐν τάχει ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ὑμῖν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐὰν δὲ παραβῆτε, Φησί, χήσει τὸν ὑετὸν, κατὰ τὸν Ἠσαΐαν, εἰτελεῖται ταῖς νεφέλαις τῆ μη δῆνα ὑετόν. ἰδὲ γὰρ νῦν παρ' αὐτοῖς, εἰ προφητεῖαι, εἰ πνευματικὰ χαρίσματα, λιμὸς δὲ ἀγαθῶν καὶ ἐκ τῆς γῆς ἀπόλωντο, πάλα μὲν ἐξ εἰδωλολατρείας παραδοθέντες Βαβυλωνίοις, νῦν δὲ διὰ τὸ σαυρῶ παραδῆνα Χριστόν.

ιη. Καὶ ἐμβαλεῖτε τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν, καὶ ἀφάψετε αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἔσαι ἀσάλατα πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν.

» ΚΥΡΙΑΛΟΥ. [Ἔργα σύμβολον ἢ χάρι. τὰ δὲ σωνόμως δρώμενα πρὸς ἡμῶν, πάντως περὶ ἀνεπίπληκτα, καὶ τὸ εἰ Φαυ-
 Ματθ. 23. 5. λότητι σκαῖον ἐκ ἔχα.] Ἐμεγάλωσον [ἐν]
 » οἱ Φαρισαῖοι τὰ κρασπεδα αὐτῶν, κ' ἐπλά-
 » τῶσαν τὰ Φυλακήρια, τρεῖσι τὰ τῆς δε-
 » ξιάς ἀπηρητημένα δέλτια· πλὴν ἐγγελῶντο
 » παρὰ Χριστῆ, [εἰς] Φιλοδοξίας ἀφορμῶν,
 » καὶ ἐκ εἰς ἀνάμνησιν τῆ νόμου τὸ χρεῖμα
 » πεποιημένοι. ἐσιν ἐν ἄρα καὶ ἐνόμως ἀνο-
 » μείν, εἰ μήτις ὀρθῶς χρωτὸ τῷ νόμῳ. κ' ἔ-
 » κλη. 7. 16. τῆτό ἐσιν οἶμαι ὅπερ ἔφη Σολομών· ἐσι δὲ-
 » καιος ἀπολλύμενος εἰ δικαίω αὐτῆ.

» ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ ἔσαι ἀσάλατον πρὸ
 » ὀφθαλμῶν ὑμῶν. Μακάριος γέν ὁ μελε-
 » Ψαλ. 1. 2. τῶν τὸν νόμον Κυρίου ἡμέρας καὶ νυκτός·
 » Ψαλ. 36. 31. καὶ πάλιν περὶ παντός δικαίος, ὁ νόμος τῆ
 » Θεοῦ αὐτῆ εἰς καρδίαν αὐτῆ, καὶ τὰ ἐξῆς·
 » Ψαλ. 50. 13. καὶ, διδάξω ἀνόμως τὰς ὁδοὺς σε, καὶ ἀσε-
 » βείς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι. τὸ γὰρ ἔτω τὸν
 » Θεὸν ἀγαπᾶν, ἐκ εἰ τῷ μόνον τὸν νόμον
 » αὐτῆ μελετᾶν, ἀλλὰ καὶ εἰ τῷ πορεύεσθαι
 » εἰ πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ. ἐκβαλεῖ πάντα
 » τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, τῆς τε αἰδή-

» Α τῆς καὶ τῷ λαῷ τῆ Θεοῦ ἀντικειμένης, καὶ
 » τῆς νοητῆς, πρὸς εἰς ἡ πάλῃ εἰ πρὸς αἴμα Ἐφεσ. 6. 12
 » καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς
 » τὰς ἐξουσίας, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς
 » πονηρίας, καὶ τὸν ὄχλον ἡμῖν τῶν παθῶν
 » ἐμποιοῦντα διὰ τὴν ἡμετέραν ἀπροσεξίαν.
 » ἀνδρὸ γὰρ αὐτῆ ἡμεῖς εἰδὸν διωάμεθα ποιεῖν, Ἰωάν. 15. 5.
 » κατὰ τὴν τῆ Σωτῆρος Φωνίῳ. καὶ γάρ-
 » εἰσιν ἔθνη μεγάλα καὶ ἰχυρότερα ἢ μάλ-
 » λον ἡμεῖς. (1)

» Β ιθ. Καὶ διδάξετε αὐτὰ τὰ τέκνα
 » ὑμῶν λαλεῖν αὐτὰ καθήμενος ἐν οἴ-
 » κῳ, καὶ πορεύομενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοι-
 » ταζομενος, καὶ διανισταμένος.
 » ΑΔΗΛΟΥ. Λαλεῖν αὐτὰ, ὅμοιον τῷ, 1. Θεσ. 5. 17,
 » ἀδιαλείπτως προσβύχεσθε, καὶ εἰ παντὶ 18.
 » ὀψαρισεῖτε.

» κ. Καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς
 » Γ Φλιας τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ τῶν πυ-
 » καλῶν ὑμῶν, ἵνα πολυημερεύσητε, κ' ἡ
 » αἰ ἡμέραι τῶν ἡῶν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς,
 » ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν
 » δῆνα αὐτοῖς, καθὼς αἰ ἡμέραι τῆ
 » κβ. ἔβρανῶ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἔσαι εἰάν ἀ-
 » κοῆ εἰσακῆσητε πάσας τὰς ἐντολάς
 » ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σῆ-
 » μερον ποιεῖν, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν
 » Δ Θεὸν ἡμῶν, καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις
 » ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ, καὶ προσκολλησάσθαι
 » κγ. αὐτῷ, Καὶ ἐκβαλεῖ Κύριος πάντα
 » τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν,
 » καὶ κληρονομήσετε ἔθνη μεγάλα καὶ
 » ἰχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς.

» κδ. Πάντα τὸν τόπον ὃν ἂν πα-
 » τήση τὸ ἴγνος τῆ ποδὸς ὑμῶν, ὑμῖν
 » Ε ἔσαι ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ Ἀντιλιβά-
 » νος, καὶ ἀπὸ τῆ ποταμῆ τῆ μεγάλῃ
 » ποταμῆ Εὐφράτης, καὶ ἔως τῆς θα-
 » λάσσης τῆς ἐπὶ δυσμῶν ἔσαι τὰ ὄρια
 » ὑμῶν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ κατοικεῖ ἀπὸ
 » τῆς ἐρήμου ἔως τῆ Ἀντιλιβάνος καὶ τῆ Εὐ-
 » φράτης. εἰ ψυχαῖς νοσέντων ἀγνωστίαν
 » Θεοῦ, καὶ προσκειμένων εἰδώλοις.
 » Ζ κε. Οὐκ ἀντισησεται ἔδεις κατὰ
 » πρὸσωπον ὑμῶν· καὶ τὸν φόβον ὑμῶν
 » καὶ τὸν τρόμον ὑμῶν ἐπιθήσει Κύριος
 » ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐπὶ πρὸσωπον πάσης
 » τῆς γῆς, ἐφ' ἧς ἂν ἐπιβῆτε ἐπ' αὐ-
 » τῆς, ὃν τρόπον ἐλάλησε Κύριος πρὸς
 » ὑμᾶς.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὶ γὰρ δικαίαι φο-
 » βερώτερον ἀνθρώποις ἢ Δαίμοσιν; ὦ καὶ
 » Η, θῆρες ἀγριοί, Φησὶν, εἰρωδύουσι, τὸν Ἰωβ. 5. 23.
 » κατ' εἰκόνα τῆ Θεοῦ ἐπιγιγνώσκοντες χα-
 » ρακλήρα.

κς. Ἰδὲ

(1) Τὰ αὐτὰ σιωτόμως καὶ ὁ Προκόπ. εἰ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ

κς. Ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν
 κς. σήμερον δύλογίας ἢ κατάρας. Τὰς
 δύλογίας, εἰὰ ἀκῆσητε τὰς ἐντολάς
 Κυρίου τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὡς ἐγὼ ἐντέλ-
 κη. λομαὶ ὑμῖν σήμερον. Καὶ τὰς κατάρ-
 ρας, εἰὰ μὴ εἰσακῆσητε τὰς ἐντο-
 λάς Κυρίου τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ
 ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καὶ πλα-
 νηθῆτε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλαμι
 ὑμῖν, πορευθέντες λατρεύειν Θεοῖς
 ἑτέροις, ὃς οὐκ οἴδατε.

Δδβτ. 30. 15. ΑΔΗΛΟΤ. Καὶ ἐτέρωθι Φησι, τὴν ζωὴν
 καὶ τὸν θάνατον. ἕκαστος γὰρ Φησι διὰ τῶν
 αὐτῶν ἔργων ἐπιλαμβάνεται, καὶ περι-
 δράττεται ἕπερ καὶ βέλεται.

Δδβτ. 30. 15. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν δύλογίαν καὶ
 τὴν κατάραν, καὶ ἀλλαχῶς, τὴν ζωὴν καὶ
 τὸν θάνατον· ἐπεὶ καὶ διὰ πυρὸς αὐτοῖς
 ἐχρημάτισε, δηλῶν, εἰὰ μὴ ὑπακῆση,
 τὸ Φῶς· εἰὰ δὲ παρακῆση, τὸ πῦρ.

κθ. Καὶ ἔσα ὅταν εἰσαγάγῃ σε
 Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τὴν γῆν ἣν δια-
 βαινεις ἐκεῖ κληρονομήσῃ αὐτῷ, καὶ
 δώσεις τὴν δύλογίαν ἐπ' ὄρους Γαρι-
 ζίν, ἢ τὴν κατάραν ἐπ' ὄρους Γαιβάλ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐρμηνεύεται τὸ
 μὴ Γαριζίν, ὄρος λευκωμένων, ἢ δια-
 τομῆ παροικίας αὐτῶν· τὸ δὲ Γαιβάλ, ὄρος
 μεματαιωμένων, ἢ ὠδίνων αὐτῶν. εἰκότως
 ἄρα ἐφ' ὃ μὴ αἰ δύλογίαν, ἐφ' ὃ δὲ αἰ κα-
 τάραν. καίτοι δὲ ταῦτα κατὰ τὸ ἀνατο-
 λικὸν μέρος Ἰεριχῆς ἐπέκεινα τῶν Γαλαλ
 τόπων. οἱ δὲ Σαμαρεῖται νομίζουσιν αὐτὰ
 παρακῆσαι Σικίμοις πόλει τῇ καὶ Συχέμ,
 εἰσα παρὰ τῷ Φρέατι διελέχθη Κύριος
 τῇ Σαμαρείτιδι. ἢ νῦν καλεῖται Νεάπο-
 λις, καλεῖται δὲ καὶ Σαμάρεια· (1) ἐπεὶ τὸ
 ὄρος, ὃ Φασι Γαριζίν ἢ τῶν Σωμῆρ, ὃς ἦν
 ἔχει τὸν Σομορῶν. ἐβεβαιώθη δὲ τὸ νομα
 μετὰ τῆς ἀποσταλείας ἐκ τῆ βασιλείας τῶν
 Ἀσσυρίων ἐγκαθίσταται τῇ γῇ. τὰ δὲ τῶν πα-
 ροικόντων (2) ἔθνη, οἱ ἀπέσρεψαν τὴν καρ-
 δίαν τῶν Σαμαρειτῶν, ὡς ἀποσρεφομένης

Α εἰ ταῖς δὲχαῖς ὄραν πρὸς τὸ ὄρος, ὡς ἂν
 ἔχοι τῶν δὲχομένων ἢ γῆ κλίμακός τε καὶ
 θέσεως. οἱ γὰρ ἱερεῖς τῶν ἔθνων τῶν ὀ-
 γνόντες, ὡς ἀνεδήμησαν Ἐσδρας βδελυτῆ-
 ματος τὰ εἰδῶλα, νόμον ἔχων Θεῷ τὸν κε-
 λούοντα τὸν εἰδωλολατρεῦντα λιθοβολεί-
 δαι, σπύσαντες ἐπῆραν ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν
 οἰκῶν τὰ εἰδῶλα, καὶ εἰ μυχῷ τινὶ τῶν Γα-
 ριζίν κατέκρυψαν ὄρος, ὡς ἢ παραδόσις
 ἔχει. καὶ κειμένων κάτω τῶν εἰδῶλων, οἱ
 Β Σαμαρεῖται προσδύχοντα, καὶ ἠγνοήκα-
 σι τῆτο. ἀδύνατον γὰρ ψόσσασαι τὴν Γρα-
 φῶν λέγυσαν, ἔμειναν ποιῆντες τὸν νόμον·
 τῶ Θεῷ, καὶ προσκινῶντες τὰ αὐτῶν εἰδῶ-
 λα. ἐπὶ δὲ τῶ ὄρος, ὅπερ ἀνόμισαν Γαρι-
 ζίν, καὶ κατασκυβάσαντες ἠύχοντο· καί-
 τοι εἰ μὴ Γαριζίν καὶ Γαιβάλ ὄρη τὰ πα-
 ρακείμενα Νεάπολι, ἄπερ εἰσὶν ὑψηλό-
 τατα, πῶς ἂν κάτωθεν ἢ τῆς δύλογίας ἢ
 τῆς κατάρας ἦκον, ἕκατέρας ἀνω λεγο-
 μείης, καὶ πλείεσ τῶ ὕψος, ὡς νῦν ὄρα-
 Γ ται, τυγχάνοντος; εἰς γὰρ τὸ παρ' αὐτῶν
 λεγόμενον Γαριζίν, ἢ καὶ Φ, ὡς Φασι,
 βαθμίσι ἀνέρχονται. ἔχει δὲ καὶ ἢ ἀκο-
 ληθία τῆς βίβλου τῶ Ἰησῶ, ὡς κατὰ ἀνα-
 τολῶν Ἰεριχῆς τὰ δύο καθέστηκαν ὄρη, εἰ-
 σα καὶ τόπος τὰ Γάλαγαλα δύο σημείοις
 ἀπέχοντα τῆς πόλεως. ἢ δὲ Σικίμα τῆς
 Ἰεριχῆς βορειότερα τε καὶ δυτικωτέρα ση-
 μείοις αὐτῆς ἀπέχουσα νβ.

Δ λ. Οὐκ ἰδὲ ταῦτα πέραν τῶ Ἰορ-
 δάνη, ὀπίσω ὁδὸν δυσμῶν ἢ λίξ ἐν γῇ
 Χαναάν, τὸ κατοικῆν ἐπὶ δυσμῶν
 ἐχόμενον Γολγολ πλησίον τῆς δευτέ-
 λα. ρης ὑψηλῆς; Ὑμεῖς γὰρ διαβαίνε-
 τε τὸν Ἰορδάνην, εἰσελθόντες κλη-
 ρονομήσαί τὴν γῆν, ἢ Κύριος ὁ Θεός
 ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας
 Ε τὰς ἡμέρας, κληρονομήσετε αὐτῷ,
 λβ. καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ. Καὶ φυ-
 λάξαθε τῶ ποιῆν πάντα τὰ προ-
 ςάγματα αὐτῶ, καὶ τὰς κρίσεις αὐ-
 τῶ, ὡς ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σῆ-
 μερον.

Κ Ε Φ. Ι Β.

α. **Κ**αὶ ταῦτα τὰ προσάγματα
 καὶ τὰ κρίματα, ἃ φυ-
 λάξαθε ποιῆσαι ἐπὶ τῆς
 γῆς, ἢ Κύριος ὁ Θεός τῶν πατέ-
 ρων ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ, πά-
 σας τὰς ἡμέρας, ὡς ὑμεῖς ζήσετε ἐπὶ
 β. τῆς γῆς. Ἀπωλεία ἀπολεῖτε πάν-
 τας τῆς τόπων ἐν οἷς ἐλάτρευσαν
 ἐκεῖ τὰ ἔθνη τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ὃς
 ὑμεῖς κληρονομεῖτε αὐτῶ, ἐπὶ τῶν

ὄρεων τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν θι-
 νῶν, καὶ ὑποκάτω δένδρον δασέως.
 γ. Καὶ κατασκάψετε τῆς βωμῆς αὐ-
 τῶν, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε,
 καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν Θεῶν αὐτῶν κα-
 τακαύσετε πυρὶ, καὶ ἀπολεῖτε τὸ
 δ. ὄνομα αὐτῶν ἐκ τῶ τόπων ἐκείνων. Οὐ
 ποιήσετε ἔτι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν.
 Η ε. Ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν
 ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν ἐν μιᾷ
 τῶν

(1) Ἐπὶ τῶ Γαριζίν ὄρος τῶ κατὰ τὴν Σαμάρειαν, ὃ τῶν ἄλλων ὄρων ἐστὶν ὑψηλότατον. Ἰωσήφ. α
 β. κεφ. τῶ 11. βιβλ. περὶ Ἰουδαϊκ. ἀρχαιολογ.
 (2) Ἰσ. ἀναγνωστ. ἔτω· τῇ γῇ τὰ τῶν παροικόντων ἔθνη, ἢ ἀπίστ.

τῶν Φυλῶν ὑμῶν ἐπονομάσαυ τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκῆ ἐπικληθῆναι, καὶ ἐκζητήσετε καὶ ἐλδύσεσθε ἐκῆ. Καὶ οἴσετε ἐκῆ τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν, καὶ τὰς δύχας ὑμῶν, καὶ τὰ ἐκίσια ὑμῶν, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν ὑμῶν, καὶ τὰ πρόβατα ὑμῶν. (1)

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Κατὰ βραχὺ χειραγωγεῖ αὐτὰς πρὸς ὀσέβειαν. θύειν γὰρ ὄντας σιωνισμῶν ἐξ Αἰγύπτου, ἐπιτρέπει μὲν θύειν, ἀλλ' ἐν τόπῳ ἐν ἴνα ὕπερον ἀφαιρημῶν τῆ τόπῳ, παύσωνται καὶ τῆ προσάγειν θυσίας. ἔδὲ γὰρ βέλεται ὁ Θεὸς τὰς σωζομῶν βιάζεσθαι, ἀλλὰ παιδοῖ προσέρχεται αὐτὰς βέλεται.

ζ. Καὶ Φάγεσθε ἐκῆ ἔναντι Κυρίῳ τῆ Θεῶ ὑμῶν, καὶ ἀφρανθήσεσθε ἐπὶ πᾶσιν, ἔ ἐὰν ἐπιβάλητε τὰς χεῖρας ὑμῶν ὑμῶν, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ οἱ δούλοισί σε Κύριος ὁ Θεὸς σε.

η. Οὐ ποιήσετε πάντα ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε ὡδε, ἕκαστος τὸ ἀρετὸν ἔναντιόν αὐτῆ. Οὐ γὰρ ἤκατε ἕως τῆ νυκτὸς εἰς τὴν κατάπαυσιν, καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, ὡς Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσιν ὑμῖν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ζῶντος ἄρα Μωϋσέως παρέβαινον, καὶ ὁμοῦ σιωνισμῶν νάσκοντο. ἔ γὰρ ἤκατε, Φησὶν, ἕως τῆ νυκτὸς εἰς τὴν κατάπαυσιν. ὅθεν ἐπ' ἀκριβείας ἐκ ἀπητῆντο φυλάττειν τὸν νόμον, ἔδὲ θυσίας προσφέρειν ἐξίω. νυκτὸς δὲ, κατὰ τὸν Προφήτῳ, ἐν παντὶ τόπῳ θυμιάματα προσφέρεται τῷ ὀνόματι αὐτῆ, καὶ θυσία καθαρὰ.

Μαλαχ. 1. 11.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἐδειξεν ὡς ἔδὲ αὐτῆ περιόντος, φυλακῆ ἀκριβῆς ὑπῆρχε τῆ νόμου, ἀλλ' ἐν πολλοῖς αὐτὸν παρέβαινον, καὶ ὁμοῦ σιωνισμῶν νάσκοντο. ἔ γὰρ ἀπητῆντο ἐν τῇ ἐρήμῳ κατὰ ἀκριβείαν φυλάττειν τὸν νόμον.

θ. Οἴσετε πάντα ἃ ἡμεῖς ποιεῖμεν ὡδε σήμερον, ἕκαστος τὸ ἀρετὸν ἐνώπιον αὐτῆ; Ἐν ἀπασι οἷς κατεσκύωσαν τόποις θυσίας προσκλήθησαν τῷ δεσπότη Θεῷ, πρὶν μὲν τὴν σκηνὴν κατασκευάσαι, ἐκ λίθων αὐτοφυῶν οἰκοδομῶντες θυσιαστήρια, μετὰ δὲ τὴν ταύτης κατασκευῆν, ἐν ταύτῃ τὰς θείας λειτουργίας ἐπιτελῶντες, ἐκ ἐν ἐν μόντοι τόπῳ ταύτας ἐπετέλεον, ἀλλ' ἐν ἐκάσῳ σταθμῷ. σιωνισμῶν γὰρ μετέβαινον, ἄτε δὴ τεσσαράκοντα χρόνους (2) ἐν τῇ ἐρήμῳ καταναλώσαντες. ἀπαγορεύει τοίνυν ἐν τῇ γῆ τῆς ἐπαγγελίας τὰ παραπλήσια δρᾶν, ἵνα

μη πρόφασιν λάβωσι τοῖς ψυδωνύμοις θύειν Θεοῖς. παρεγγυᾷ δὲ ἐν ἐκείνῳ μόνῳ τῷ τόπῳ τὰς θείας ἐπιτελεῖν λειτουργίας, ὅν τόπον ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός, ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ καὶ θύειν καὶ δώχεσθαι παρακελεύεται. ἔσα γὰρ Φησὶν [ὁ τόπος,] ὅν ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν ἐπικληθῆναι ἐκῆ τὸ ὄνομα αὐτῆ, ἐκῆ οἴσετε πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ι. Καὶ διαβήσεσθε τὸν Ἰορδάνην, καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν κατακληρονομήσει ὑμῖν, καὶ καταπαύσει ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ, καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας.

ια. Καὶ ἔσα ὁ τόπος, ὅν ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκῆ, ἐκῆ οἴσετε πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν, καὶ τὰ δόματα ὑμῶν, καὶ πᾶν ἐκλεκτὸν τῶν δώρων ὑμῶν, ὅσα ἂν εὕξησθε τῷ Θεῷ ὑμῶν.

θ. Οἴσετε πάντα ἃ ἡμεῖς ποιεῖμεν ὡδε σήμερον, ἕκαστος τὸ ἀρετὸν ἐνώπιον αὐτῆ; Ἐν ἀπασι οἷς κατεσκύωσαν τόποις θυσίας προσκλήθησαν τῷ δεσπότη Θεῷ, πρὶν μὲν τὴν σκηνὴν κατασκευάσαι, ἐκ λίθων αὐτοφυῶν οἰκοδομῶντες θυσιαστήρια, μετὰ δὲ τὴν ταύτης κατασκευῆν, ἐν ταύτῃ τὰς θείας λειτουργίας ἐπιτελῶντες, ἐκ ἐν ἐν μόντοι τόπῳ ταύτας ἐπετέλεον, ἀλλ' ἐν ἐκάσῳ σταθμῷ. σιωνισμῶν γὰρ μετέβαινον, ἄτε δὴ τεσσαράκοντα χρόνους (2) ἐν τῇ ἐρήμῳ καταναλώσαντες. ἀπαγορεύει τοίνυν ἐν τῇ γῆ τῆς ἐπαγγελίας τὰ παραπλήσια δρᾶν, ἵνα

ιβ. Καὶ ἀφρανθήσεσθε ἔναντι Κυρίῳ τῆ Θεῶ ὑμῶν ὑμεῖς, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, οἱ παῖδες ὑμῶν, καὶ αἱ παιδίσκαι ὑμῶν, καὶ ὁ Λοιπὸς ὁ ἐπὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν, ὅτι ἐκ ἔσιν αὐτῷ μερὶς ἢ κληρὸς μεθ' ὑμῶν.

ιγ. Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ἀνευέγκης τὰ ὀλοκαυτώματά σε ἐν παντὶ τόπῳ ἔ ἐὰν ἴδῃς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπιλέγει σιωνισμῶν τὸ, πρόσεχε σεαυτῷ. ὅπερ οἱ τῆς ἐξω φιλοσοφίας μεταβαλόντες εἰς τὸ, γνῶθι σεαυτὸν, πολυθρύλητον, ὡς ἴδιον ἀπόφθεγμα πεποιήκασιν. [καὶ ἐπ' αὐτῆς δέφησιν αὐτὸ τῆς λέξεως ἢ Γραφῆ. οἱ δὲ Παροιμ. 13. 10. ἑαυτῶν ἐπιγνώμονες σοφοί. καὶ πάλιν, ἐὰν ἄσμ. 1. 8. μὴ ἐπιγνώως σεαυτῷ ἢ καλῇ ἐν γυναιξί. τῆτο δὲ Θεὸς παρακελεύεται σιωνισμῶν, εἰδὼς τῆς ἀμαρτίας τὸ πλήθος ἐν τῇ ὁρμῇ πληροῦσθαι τῇ κατὰ πρόθεσιν. ἐπὶ νῆ γὰρ ὁ λόγος πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφοντος. ὅπερ ὀφθαλμῶν τῆ ἐξῶθεν ὁρῶντος ἀλλότριον.]

ιδ. Ἐπειὶ ὡς εὐδὴλον, ὅτι μὴ εἰσιν ἀφορίσματα ἢ θυσιάσματα.

ιδ. Ἄλλ'

(1) Καὶ τῶν προβάτων ὑμῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Τεσσαράκονταετῆ χρόνον. ἢ ὡς Χαλ. ἐκδ. ὀρθότερ.

ιδ. Ἄλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὸν, ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ἐκεῖ ἀνοίσεις τὰ ὀλοκαυτώματά σου, καὶ ἐκεῖ ποιήσεις πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Πρόσεχε Φησί, μὴ ἀνεγκέλης τὸ ὀλοκαυτώματά σου ἐν παντὶ τόπῳ· ἀλλ' ἐν τῷ τόπῳ, ὃν ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου. Ποῖον ἔν ἐσὶν ὀλοκαυτώματι πνευματικόν; Ἡ θυσία τῆς αἰνέσεως. ἐν ποίῳ δὲ τόπῳ ταύτῃ προσφέρομεν, ἢ ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ; πᾶς τῆτο μεμαθήκαμεν; παρ' αὐτῆ τῆ Κυρίας λέγοντος· Ἰωάν. 4. 23. ὅτι οἱ ἀληθινοὶ προσκυνῶνται ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ. τῆ Γεν. 28. 16. ὅτι οἱ ἀληθῶς τῶν ἀγίων. καὶ ὁ ἅγιος τόπος οἰκίος τῷ πνεύματι, ἐμπαρέχων ἑαυτὸν πρὸς οἰκίησιν τῷ μετὰ Θεῶ, καὶ ναὸς αὐτῆ χρηματίζων.

ιε. Ἄλλ' ἢ ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ σου θύσεις, καὶ φαγῆ κρέα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς σου, κατὰ τὴν βυλογίαν Κυρίας τῆ Θεῶ σου, ἧ ἔδωκέ σοι ἐν πάσῃ πόλει. ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ φάγονται αὐτὸ, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἄλλ' ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ ψυχῆς σου θύσεις, καὶ φαγῆ κρέα, ὅσα δηλοῦσι μὴ εἶσιν ἀφωρίσματα, ἢ θυσιάσματα Κυρίῳ τῷ Θεῷ. ὡς ἐπιθυμῆς δέ φησιν ἐψήσεις καὶ φαγῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα ἀπαγορεύσας τὸ ἐν παντὶ τόπῳ τὰς θυσίας προσφέρειν, κρεῶν μεταλαβεῖν, εἰ ἐπιθυμήσαιεν, συνεχώρησαν ἐν αἷς κατοικῆσι πόλεσι· τῆ μὲν ἱερέως θύοντος, τῆ δὲ αἵματος εἰς τὴν γλῶττιν ἐκχεομένη. ἐκέλευσε δὲ καὶ τὸν ἀκάθαρτον σὺ τῷ καθαρῷ τῶν τοιούτων ἀδιαφόρως ἀπολαῦσαι κρεῶν. διδάσκων ὡς τὰ τοιαῦτα θύματα κοινά εἰσι. καὶ ἔθει. τῶν γὰρ δὴ θυσίων ἐκ ἐξόν ἡ τῶν τοῖς ἀκαθάρτοις μεταλαμβάνειν. ὅθεν εἰκότως ἐπήγαγε· Φάγετε αὐτὸ ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον. ταῦτα μὲν καθαρὰ ἡ, εἰς δὲ θυσίαν ἔπροσεφέρετο.

» ΑΔΗΛΟΥ. Μᾶλλον προφητεύει περὶ τῶν ἀληθῶς Ἰσραηλιτῶν, λέγων δὴ περὶ τῶν Χριστῶ δούλων, τῶν καὶ κρέα ἕτερα ἐδιόντων παρὰ τὰ εἰρημικά καθαρά. διό φησιν ὁ λόγος, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον φάγεται αὐτὸ· πρῶτον ἀκέσαντος τῆ Πέτρος,

A, ἀνασῶς, Πέτρος, θύσον καὶ φάγε· καὶ, ἃ ὁ Πραξ. 11. 7, ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνω.

» ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Εὐσέβιος ὁ Ἐμέσης φησί· τινὲς τὴν δορκάδα καὶ τὴν ἔλαφον, τῶν λοιπῶν εἶναι καθαρώτερα ὑπελήφασιν. τὸ δὲ αἴτιον λέγει· καὶ γὰρ καθαρώτερον ζῶντες, τότε ταῦτα ἐκ ἡδίων. πρόβατον ἢ βῆν προσέφερον ἐμπροσθεν τῆ θυσιαστηρίου, ἵνα ἀγιασθῆ, καὶ ἔτις ἡδίων. δορκάδα δὲ, λέγει, ἢ ἔλαφον ἐκ ἕξιαν προσεγκέειν. διό φησιν, ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον αὐτὸ φάγεσθε. ταῦτα γὰρ ἔπροσφέρετε. (1)

ις. Πλὴν τὸ αἷμα ἔφαγεσθε, ἐπὶ τῷ γλῶττιν ἐκχεῖτε αὐτὸ, ὡς ὕδωρ.

» ** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ δὲ ὡν ἢ σὰρξ, διὰ τῆτων καὶ τὸ αἷμα σωρίζεται, διατὶ τὴν μὲν βρώσιν τῆς τῶν ζώων σαρκὸς ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει, τὴν δὲ ἐν τῷ αἵματι ἀπαγορεύει μετὰ ληψιν, πλὴν κρέας, λέγων, ἐν αἵματι ἔφαγεσθε; ἵνα καὶ ἐν τῆτω χωρίσῃ ἡμᾶς ὁ Θεὸς τῆς τῶν θηρίων ὁμοιότητος. τῶν σὺ τῆ βρώσει τῆς σαρκὸς λαπλόντων καὶ τὸ αἷμα, ὡν τὰς σάρκας ἐδίδοσι.

ις. Οὐ διώσῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσί σου τὸ ἐπιδέκατον τῆ σίτου, καὶ τῆ οἴνου, καὶ τῆ ἐλαίου σου, τὰ πρωτότοκα τῶν βουῶν σου, καὶ τῶν προβάτων σου, καὶ πάσας τὰς βουχάσσας, ὅσας ἂν εὐξήσῃ, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὰς δεκάτας τοῖς ἱερεῦσι προσφέρειν νομοθετήσας, πῶς ἔφη, ἢ διώσῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσί σου τὰ ἐπιδέκατα τῆ σίτου, καὶ τῆ οἴνου, καὶ τῆ ἐλαίου, καὶ τὰ ἐξῆς; Δύο δεκάτας ἀφιερῶσαι τῶν ὄντων προσέταξε· καὶ τὴν μὲν τοῖς Λυβίταις προσφέρειν, τὴν δὲ ἄλλῃ διαπιπράσκειν, καὶ τὴν ταύτης τιμὴν εἰς τὴν αὐτῶν δόχαιαν, καὶ τὴν τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν ὄρφανῶν, καὶ τῶν προσηλύτων ἀναλίσκεσαι θεραπεῖαν.

ιη. Ἄλλ' ἢ ἐναντι Κυρίας τῆ Θεῶ σου φαγῆ αὐτὰ ἐν τόπῳ, ὃ εἰ ἐὰν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτῷ, σὺ καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου. καὶ ἀφρανθήσῃ ἐναντι Κυρίας τῆ Θεῶ σου ἐπὶ πάντα, ἢ ἐὰν ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου.

ΘΕΟΔΩ.

(1) Ταῦτα ὁ Πρεκόπιος (ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.) ἔτω· Τινὲς τὴν δορκάδα καὶ τὴν ἔλαφον τῶν λοιπῶν εἶναι καθαρώτερα ὑπελήφασιν. τὴναντίον δὲ φησιν. καὶ γὰρ καθαρώτερον ζῶντες, τότε ταῦτα ἐκ ἡδίων. τί ἐν λέγειν ἐθέλει; οἱ πρόβατον ἢ βῆν ἐδίοντες ἢ τί τοιούτων, προσέφερον ἐμπροσθεν τῆ θυσιαστηρίου, ἵνα ἀγιασθῆ, καὶ ἔτις ἡδίων. δορκάδα δὲ, λέγει, ἢ ἔλαφον ἐκ ἕξιαν ἔτε θύσαι ἔτε προσεγκέειν. προσέφερον γὰρ οἱ ἐν τῆ πόλει ὅπερ ἡ ναὸς, ἢ γὰρ ἢ κισσῶτος. ἐπ' ἐλάφου δὲ καὶ δορκάδος καὶ ψιλῶς ἀγιασθῆαι μόνον ἀπέεργετο, πόσα μᾶλλον τὸ θύειν; ὅσα ἐν, φησὶ, μὴ παρὰ τὴν σκικιλῶ ἢ τὸν ναὸν θύειτο, βρώσιμα μὲν, ἀλλ' ἐδὲ τῶν ἀνιέρων ζώων διέφερον, εἰ καὶ τύχοι ὄντα τῶν ἱερῶν. ταῦτα μὲν ἐν ἐν παντὶ τόπῳ τρώγειν ἐξῆν· τὰ δὲ ἅγια ἐν μίῳ τῷ ἐπιλεγέντι τόπῳ ὑπὸ Θεῶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εὐωχέσθαι δὲ αὐτὰς ἐκέλευσε παρὰ τὸν θεῖον νεών. ταῦτα δὲ ὁ πάνσοφος νομοθέτης Κύριος τῆς τῶν ψυδωνύμων αὐτὰς Θεῶν πλάνης ἐλάβθε-
ρων. ἐπειδὴ γὰρ ὁ τῆς ἀσεβείας διδάσκα-
λος διὰ γαστριμαργίας καὶ φιληδονίας ἐξαν-
δραποδίζων τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, ταῖς
τῶν Δαιμόνων ἐορταῖς πολλὰς ἀνέμιξε παι-
γνίας, ἐκείνης τὸν Ἰσραὴλ ἀπαλλάττων τῆς
πλάνης ὁ δὴμήχανος Κύριος, καὶ τὰ περὶ
τῶν ἐορτῶν νόμοθέτησε, καὶ τὰς θυσίας
συνεχώρησε, καὶ τῶν μουσικῶν ὀργάνων
ἠνέχετο, καὶ δὴωχέσθαι προσέταξε, ταῖς
τοιαύταις ψυχαγωγίαις τῶν τῶν αἰδῶλων
ἐκκόπιον ἀσεβειαν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐκείνα, Φησὶ, τὰ
μὴ ἀφοριδίστα εἰς θυσίαν Κυρίῳ τῷ Θεῷ
συγκεχώρηταί σοι ἐδίειν· τὰ δὲ ἅγια ἐν
μόνῳ τόπῳ αἰ τῷ ἐκλεγομένῳ ὑπὸ τῆ Θεῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ γὰρ ἅγια καὶ ἀνωτέρω
Φησὶν, ὁ καθαρὸς μόνος ἐδίει. τῶν δὲ αἰ-
τίαν τῆ κωλύειν αὐτὰς αἵματος ἐδίειν πα-
ρεδίκαμεν ἐν τοῖς εἰς τὸ Λαβιτικόν. (1)

ιβ. Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐγνατα-
λίπης τὸν Λαβιτικὸν πάντα τὸν χρόνον
κα. ὅσον ζῆς ἐπὶ τῆς γῆς σου. Ἐὰν δὲ ἐμ-
πλατύνῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὰ ὄριά-
σου, καθάπερ ἐλάλησεν ἐν σοὶ, καὶ
ἐρεῖς, Φάγομαι κρέα, εἴαν ἐπιθυμή-
σῃ ἢ ψυχὴ σου ὡσεὶ φαγεῖν κρέα, ἐν
πάσῃ ἐπιθυμίᾳ τῆς ψυχῆς σου φαγεῖν
κα. κρέα. Ἐὰν δὲ μακρότερον ἀπέχησῃ
ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ
Θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῶ
ἐκεῖ, καὶ θύσεις ἀπὸ τῶν βοῶν σου, καὶ
ἀπὸ τῶν προβάτων σου, ὧν ἂν δῶῃ σοι
Κύριος ὁ Θεός σου, ὃν τρόπον ἐνετει-
λάμην σοι, καὶ φαγεῖν ἐν ταῖς πό-
λεσί σου κατὰ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς
καβ. ψυχῆς σου. Ὡς ἐδεται ἡ δορκὰς καὶ
ἡ ἔλαφος, ἔτω φαγεῖν αὐτό· ὁ ἀκά-
θαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύ-
τως ἐδεται αὐτό.

ιγ. Πρόσεχε σεαυτῷ ἰχυρεῶς τῶ
φαγεῖν (2) αἷμα, τὸ γὰρ αἷμα αὐτῶ
καδ. ψυχῆ· ἐβρωθήσεται ἡ ψυχὴ μετὰ
καδ. τῶν κρεῶν. Οὐ φαγεῖτε, ἐπὶ τῶν
καδ. γλῶ ἐκχεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ. Οὐ φα-
γαγεῖ αὐτό, ἵνα εὐσοὶ γένηται καὶ τοῖς
ἰσίοις σου μετὰ σὲ εἰς τὸν αἰῶνα, εἴαν
ποιήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρετὸν ἐναν-
τι Κυρίῳ τῶ Θεῶ σου.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε συνεχώρη-
σεν ἀπαγορθεῖ τῶ τῶ αἵματος βρωσίν; Ἐφη
» μὴ καὶ αὐτὸς ὁ νομοθέτης, ὅτι τὸ αἷμα
» αὐτῶ ψυχὴ αὐτῶ ἐστὶ. πλὴν οἶμα τὸν νό-

Α μὴ καὶ ἕτερον πραγματεύεσθαι. τῶ μιαι-
φόνον γὰρ αὐτῶν ἰατροῦσι γινώσκω. εἰ γὰρ
τὸ τῶν ἀλόγων αἷμα φαγεῖν, ψυχῶ ἐστὶ
φαγεῖν, πολλῶ μᾶλλον ἀνόσιον τὸ τῶ λο-
γικῶ ψυχῶ χωρίσαι τῶ σώματος.

ικ. Πλὴν τὰ ἅγια σου, ἃ ἄνσοι
γένηται, καὶ τὰς δὴχάς σου λαβῶν
ἔξεις εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃται
Κύριος ὁ Θεός σου αὐτῶ ἐπικληθῆναι
Β τὸ ὄνομα αὐτῶ ἐκεῖ.

ικ. Καὶ ποιήσεις τὰ ὀλοκαυτώ-
ματά σου, τὰ δὲ κρέα ἀνοίσεις ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον Κυρίῳ τῶ Θεῶ σου, τὸ
δὲ αἷμα τῶν θυσιῶν σου προχεεῖς πρὸς
τῶ βάσιν τῶ θυσιαστηρίῳ Κυρίῳ τῶ
Θεῶ σου, τὰ δὲ κρέα φαγεῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Διασέλλει δὲ καὶ τῶ θυσίαν
τῆς ὀλοκαυτώσεως καὶ τῶ σωτηρίῳ. ἐπὶ
Γ μὴ ἐκείνης, ἀνάγεσθαι τὰ κρέα βεβλόμε-
νος ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ἐπὶ δὲ ταύτης, τὸ
μὴ αἷμα προχεῖν ἐπὶ τῶ βάσιν τῶ θυ-
σιαστηρίῳ, τὰ δὲ κρέα ἐδίεισθαι.

*** * ΜΑΞΙΜΟΥ.** Τὶ ἐστὶ τῶν ἀλόγων
ζῶων σώματα καὶ αἷματα, δι' ὧν λατρεύον-
τες οἱ Ἰσραηλιταί, τὰ μὴ σώματα ἡδίων,
τὰ δὲ αἷματα ἐκ ἔτι, πρὸς δὲ τῶ βάσιν
κύκλῳ τῶ θυσιαστηρίῳ προσέχεον; τῶν
Δ εἰσαγομένων πρὸς ὀσέβειαν τύπον ἔφε-
ρον οἱ πάλα τῶ Θεῷ κατὰ νόμον ἐν σκιᾷ
λατρεύοντες, μόλις καὶ αὐτὰ τὰ φαινό-
μενα τῶ τυπικῶν συμβόλων διατάγματα
νοῆσαι διδάσκοντο. ἐπειδὴ ἔν ἐκ ἐκείνοις
προηγουμένως, ἀλλ' ἡμῖν ὁ νόμος ἐδόθη,
κατὰ Χριστὸν πνευματικῶς δι' ἡμῶν τελει-
μνος, σκοπήσωμεν τῶν τότε θυμάτων
μετ' ὀσεβείας τὸν λόγον. Ὁ πρὸς ὀσε-
βειαν εἰσαγόμενος, περὶ τῶν ἔργων διδασ-

Ε κόμος τῆς δικαιοσύνης, τῶ πρᾶξιν μό-
νῳ ἐπιτελεῖ μετὰ πάσης ὑπακοῆς καὶ πί-
σεως, καθάπερ σάρκα ἐδίει τῶν ἀρε-
τῶν τὰ φαινόμενα· τῆς δὲ τῶν αἰτολῶν
λόγος, αἰ οἷς ἢ τῶν τελείων ὑπάρχει γινώ-
σις, τῶ Θεῷ παραχωρεῖ διὰ τῆς πίσεως,
μὴ δινώμενος τέως συνεπεκλανθῆναι τῶ
μῆκει τῆς γνώσεως. Θεῶ γὰρ σύμβολόν-
ἐστὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃ πάντες πνευματι-
κῶς θυόμεθα, καὶ τῶν ὑπὲρ διώκων πα-
Ζ ραχωρῶμεν τῶ εἰδήσιν, ἵνα ζήσωμεν. τῆς
δὲ κατ' αὐτὸν πίσεως τόπος ἐστὶν ἢ τῶ θυ-
σιαστηρίῳ βάσις. θεμελίον γὰρ ἢ πίσις
ὑπάρχει, πᾶσαν τῶ οικοδομῶν τῶν θεῶν
ἔργων καὶ νοημάτων βασιλεύσασα· πρὸς μὴ
πᾶς μὴ δινώμενος τῆς ἐκ τῶ θεῶ τῆς σο-
φίας κρατήρος κατὰ τῶ γινώσιν σωφρό-
νως ἀπολαῦσαι μέθης τῶν ἐκ ἐφικλῶν αὐ-
τῶ γνῶσεων, καλῶς ποιῶν προχεεῖ τῆς λό-
γος, τὰ τέσι τῶν ὑπὲρ διώκων λόγων τῶ
γινώσιν τῆ πίσει παραχωρεῖ. ὡς ἐν τύπον
τῶν κατ' ὀσεβειαν εἰσαγομένων ὁ παλαιὸς

CCC CC 2

λαὸς

(1) Ἐν κεφ. 7. σελ. 997. καὶ 17. σελ. 1075, καὶ 1076. ὅρα δὲ καὶ τὰ ἐν σελ. 156.

(2) Τῶ μὴ φαγεῖν. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

λαὸς φέρων, ἐδίοντες τῶν θυομείων τὰς σάρκας, τὸ αἷμα πρὸς τὴν βασίαν τῆς θυσιαστηρίας προσέχεον, ἔδιωκον δὲ διὰ τὸν νηπιάζοντα λογισμὸν, τῆς τῆς θυομείας μουσικῆς ἐφικέσθαι γνώσεως. Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, τὴν ἀπόρρητον θύων θύσαν, ἑαυτὸν, μετὰ τῆς σαρκὸς καὶ τὸ αἷμα δίδωσι τοῖς τὰ αἰδητήρια τῆς ψυχῆς διὰ τὴν τελειότητα γεγυμνασμένα ἔχουσι πρὸς διάκρισιν καλῆ τε καὶ κακῆ. ὁ γὰρ τέλειος ἔστι μόνον τὴν τῶν εἰσαγομείων τάξιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν προκοπιόντων διαδραμῶν, ἐκ ἀγνοῖας τῶν ὑπ' αὐτῆ κατ' ἐντολὴν γενομένων τῆς λόγος· ἀλλ' ἐκείνος πνευματικῶν πρῶτον διαπιῶν, πᾶσαν ἐδίει διὰ τῶν ἔργων τὴν σάρκα τῶν ἀρετῶν, πρὸς τὴν κατὰ τὴν γνώσιν ἀναβιβάζων τὴν τῶν θυομείων κατ' αἰδησιν νόσιν.

κη. Φυλάσσε καὶ ἄκε καὶ ποιήσεις πάντα τῆς λόγος, ἔσ' ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου δι' αἰῶνος, εἰὰ ποιήσης τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρετὸν ἐνώπιον Κυρίου τῆς Θεῶν σου. Ἐὰν δὲ ἐξολοθρεύσῃ Κύριος ὁ Θεός σου τὰ ἔθνη, εἰς ἃς σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσῃ τὴν γῆν αὐτῶν, ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτὰς, καὶ κατοικήσῃς ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐκζητήσης ἐπακολοθεῖν αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξολοθρευθῆναι αὐτὰς ἀπὸ προσώπου σου, λέγων, πῶς ποιῶσι τὰ ἔθνη ταῦτα τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ποιήσω καὶ γὰρ.

λα. Οὐ ποιήσεις ἔτω Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. τὰ γὰρ βδελύγματα ἃ Κύριος ἐμίσησεν, ἐποίησαν τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, ὅτι τῆς ἕως αὐτῶν, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν κατακαύσιν ἐν πυρὶ τοῖς Θεοῖς αὐτῶν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἰτιάται τὸ θύειν τὰ ἑαυτῶν τέκνα τῆς ἀνθρώπου τοῖς Θεοῖς τῶν ἔθνων, ὡς ὠμὸν καὶ ἀπάνθρωπον, ὡς βδελυκτόν. καὶ τῆς λέγοντας θύσαι Θεοῖς τῶν ἔθνων ἔστι μόνον ἀποσρέφουσα δεῖ. ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκοίῳ τοῖς λόγοις αὐτῶν μὴ ὑπέχειν.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Εὖ γε ὁ νομοθέτης ἀποφάσκει παντελῶς τῶν πλανωμένων τὴν μίμησιν, καὶ ἀποφοιτῶν εὖ μάλα κελούβη τῆς ἀνηλεῆς τῶν τέκνων σφαγῆς. Φθο-

ρὰς δὲ καὶ λυμαιῶνας τῆς ἀνθρωπότητος τῆς Φιλαιμάτης τε καὶ ψυδωνύμης ἐλέγχει Θεός, καὶ αὐτὰς ἀγρίως τῆς τῆς ἀναγκαιῆς Φιλοσοφίας ἀτιμάζοντας νόμους διὰ τό γε σφίσι δοκῶν. (1) ἐκλίσε γὰρ εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα, καὶ σωτήριοι αἱ γενέσεις τῆς κόσμου, καὶ ἐκ εἶναι ἄδὲ βασιλεῖον ἐπὶ γῆς. Φθόνῳ δὲ διαβόλῃ θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. καὶ ἡ μὲν θεία θέλησις ἀνατρέπει θάνατον, καὶ καταλύει Φθορὰν, καὶ τὸ ἐκ εἶναι τὰ ὄντα μισεῖ· οἱ δὲ ταῖς τῶν Δαιμόνων πλεονεξίαις σεσαγλωδωμένοι πρὸς πλάνησιν, καθάπερ ἡδύσματα καὶ τῶν ὅτι μάλιστα χρησῶν καὶ δόξασμάτων προσκομίζουσι τῷ Σατανᾷ τῶν ἐπὶ ζωῇ γεγονότων τὸν ὄλεθρον, καὶ τῶν ἐκλισμένων εἰς τὸ εἶναι τὸν θάνατον. δόξασματα τοῖσι τῆς ἐσχάτης ἐδαίξε διαβολῆς τὰ παρ' ἐκείνης ἐμπλεω, καὶ φύσιν ἀδικημένῳ, καὶ τῆς τῆς πολυδουκῆς πολυπαιδίας πεπατημένης θεσμῶν· μετασβῶν εὖ μάλα τὸν ὄλεθρον καὶ μισόκακον ὡς τῶν ἀκρωμείων ἐπὶ τὸ χρυῶν τιμῶν καὶ ἀνδελείῳ γοργῶς ἀπερᾷ αὐτὸς βέλτοίτε καὶ λέγοι. ἔτω δὲ πάλα μὴ τὸ ἔθος καὶ ἀσεβές, ὅτι ἐξ ἐκείνου μεχρὶ τῆς τῆς Χριστοῦ ἐπιδημίας ἔδιελετε.

λβ. Πᾶν ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, τῆτο φυλάξῃ ποιῆν. ἔσ' ἐπὶ αὐτῆ, ἔσ' ἀφελῆς ἀπ' αὐτῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οἱ ἀνθρώποι ἀμαρτάνοντες γενικῶς λόγω διχῶς ἀμαρτάνουσιν, ἢ ὑπερβαίνοντες τὰς ἐντολάς, ἢ ὑποβαίνοντες. ὅταν γὰρ μὴ ἀπὸ ἐπισημῆς πολιτοδωμέδα, μηδὲ γνώσκοντες τὰ μέτρα τῆς δικαιοσύνης, σφαλλόμεθα· καὶ ἐδ' ὅτε ὑπερβαίνοντες τὸν κανόνα, φαντασίᾳ τῆς ποιῶν τὴν κρείττον, ἐκπίπλομεν τῆς προκαιμίας.

Ε ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ἔν μὴ ποιῶντες πάντα, ἢ οἱ πλείοντι ποιῶντες, παράνομοι.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Διτλὸν τὸ ἀμαρτάνειν· ἢ τὸ ὑποβαίνειν, ἢ τὸ ὑπερβαίνειν τὰς ἐντολάς. οἱ μὲν γὰρ ἐγκρατεῖς, τῷ ποιῶναι σάθμιον μέγα, ἀφωρίκασιν ἑαυτῆς τῆς Ἐκκλησίας· οἱ δὲ ὑδαρέτερον τὰ περὶ τῆς γάμης καὶ τῆς τροφῆς οἰκονομήσαντες, τῷ σάθμιον ἑαυτοῖς πεποιθηκῆναι μικρὸν, ἔτι βούλονται τῆς βασιλείας τῆς Θεῶν. δέδεσαι μετὰ γυναικός; εἰὰ σάθμιον σεαυτῷ μέγα ποιήσης, ἔσ' φροντίσεις τῆς γυναικός· ἀλλ' ὅρα μὴ τῇ σῆ ἀπόληται σωφροσύνη, δι' ἣν Χριστὸς ἀπέθανε. τῶν δὲ τῆς δικαιοσύνης μέτρων ἐκπίψις τέτων ἑκάτερον.

ΚΕΦ.

(1) Τὰ ἀπὸ τῆς ἐκλίσεως, ἀφρὶ τῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, κεταμὲν τῇ 554. σελ. τῆς 2. μέρ. τῆς 1. Τέμ. τὰ δ' ἄλλα ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐκ εὐρηται.

Κ Ε Φ. Ι Γ.

α. **Ε**άν δε ἀναστῆ ἐν σοὶ προφήτης ἢ ἐνυπνιαζόμενος ἐνύπνιον, καὶ δώσῃ σοι ση-

β. μείον ἢ τέρας, καὶ ἔλθῃ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε πρὸς σέ, λέγων, πορεύσωμεν καὶ λατρεύσωμεν

γ. θεοῖς ἑτέροις ἢς οὐκ οἴδατε, οὐκ ἀκούσατε τῶν λόγων τῶν προφήτῃς ἐκεῖνος ἢ τῶν ἐνυπνιαζομένων τὸ ἐνύπνιον ἐκεῖνο, ὅτι περᾶζει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμᾶς εἰδέναι, εἰ ἀγαπᾶτε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκ ποίας δυνάμεως ὁ τάναντία διδάσκων προφήτης θαυματουργεῖ; Τῶ Θεῷ συγχωρῆντος, ἀεργῶσιν οἱ Δαίμονες. ἔτω καὶ τῶ Φαρμάκῳ οἱ Φαρμακοὶ, καὶ τὸ τῆς ράβδος, καὶ τὸ τῶ ποταμῷ, καὶ τὸ τῶν βατράχων ἐργάσαντο, ἀδεδωκότος τῶ πανσόφου Θεῷ, διὰ τὴν τῶ προσάτιοντος ἀνοιαν. ἐπιτέλειεν γὰρ αὐτοῖς ἐκέλευσε τὰς θεηλάτας πληγὰς, λύειν μύτοι τὰς τιμωρίας ἐκ ἰσχυρῶν, ἕτε μὴ τὸν σκνῖπα ἐξαγαγαῖν ἐδουληθησαν. ἂ γὰρ σιωπῶνται ὁ Θεὸς ἐργάσαντο μόνον. τῆτο καὶ ἐνταῦθα δεδήλωκεν. εἰρηκῶς γὰρ, ἐάν ἀναστῆ ἐν σοὶ προφήτης ἐνυπνιαζόμενος ἐνύπνιον, καὶ δῶσῃ σοι σημεῖον ἢ τέρας, καὶ ἔλθῃ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε πρὸς σέ, καὶ εἶπῃ, πορεύσωμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις ἢς οὐκ οἴδατε, ἐκ εἰσακούσατε τῶν προφήτῃς ἐκεῖνος ἢ τῶ ἐνυπνιαζομένων τὸ ἐνύπνιον ἐκεῖνο, ὅτι περᾶζει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὑμᾶς, εἰ ἀγαπᾶτε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ὑμῶν. τοιγάρτοι τῶ Θεῷ συγχωρῆντος, ὁ ψεύδοπροφήτης τερατουργεῖ. διδασκόμεθα δὲ μὴ προσέχειν σημεῖοις, ὅταν ὁ ταῦτα δρῶν ἐναντία τῆ ὀυσεβείᾳ διδάσκει.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁ λέγει, τοιῶτόν ἐστιν· ἐάν τις Προφήτης φησὶν, ὅτι δυνάμα νεκρὸν ἐγείρω, ἀλλὰ παιδιήτιμοι, καὶ προσκινήσωμεν Δαίμοσιν· εἴτα ὁ ταῦτα λέγων διωκθῆν ἀναστῆσαι νεκρὸν, μηδὲ ἔτω παιδῆς αὐτῷ, φησί. διατί; ὅτι περᾶζων σε ὁ Θεὸς σιωπῶνται ἐκεῖνω διωκθῆναι τῆτο. ἐκ ἐπειδὴ αὐτὸς ἠγνόεισε τὴν γνώμην, ἀλλ' ἵνα σοὶ δοκιμῶν παράσχῃ, εἰ φιλεῖς τὸν Θεὸν ὄντως· φιλεῖντος δὲ ἐστὶ, καὶ νεκρὸς ἀνίστασιν οἱ ἀσπάζοντες ἡμᾶς ἀφελκύσαι τῶ Φιλημῆς, μηδὲ ἔτως ἀφίστασαι. (1)

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. [Διὰ γὰρ τῆτο εἰ πισθῶ, ἐπειδὴ Δαίμονες λέγουσιν. ἀπατῶσιν γὰρ τῶν ἀκούοντα.] διὰ τῆτο καὶ ὁ Παῦλος, καίτοιγε ἀληθῶντας αὐτῶν. ἐπεσόμισεν,

ἵνα μὴ πρόφασιν λαβόντες, τοῖς ἀληθεῖσι ψεύδοι πάλιν ἀναμίξωσι. καὶ ἀξίοπισοι γένωνται. [ἐπειδὴ γὰρ ἔλεγον, ἔτσι οἱ ἀν- Πράξ. 16. 17. Ἰρωποὶ δὲλοὶ τῶ Θεῷ τῶ ὑψίστου εἰσί, καταστέλλοντες ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας, διαπονήσας τῷ πνεύματι, ἐπετίμησε τῷ Πύθωνι, καὶ ἐξελθεῖν ἐκέλευσε. καὶ μετ' ἄλλων.]

Β Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἐπετίμησε τοῖς Δαίμοσιν μετὰ πολλῆς τῆς σφοδρότητος. νομοθετῶν ἡμῖν, μηδαμῶς Δαίμονι παιδεσθῆναι, μηδ' ἂν ὑγιῆς λέγη. ἀπερ' ἐν μαθόντες, μὴ παιδῶμεθα Δαίμονι κατ' ὄλως· ἀλλὰ καὶ ἀληθῆς τι φθέρηται, φθῶμεν αὐτὸν καὶ ἀποσρεφώμεθα. τὰ γὰρ ὑγιῆ δόγματα καὶ σωτήρια εἰ παρὰ Δαιμονῶν, ἀλλὰ παρὰ τῆς θείας Γραφῆς ἐστὶ μετὰ ἀκριβείας μαθεῖν.

Γ δ. Ὅπισω Κυρίῃ τῶ Θεῷ ὑμῶν πορεύσατε, καὶ αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτῶ φυλάξεσθε, καὶ τῆς φωνῆς αὐτῶ ἀκούσατε, καὶ αὐτῷ δευδύσετε, καὶ αὐτῷ προσεθήσεσθε.

Δ ** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὸ ἰσῆναι πρὸς τὸν Θεὸν εἰ σωματικῶς προσέταλαι ἡμῖν· τὸ ὀπίσω Κυρίῃ τῶ Θεῷ σε πορεύσῃ· εἰδὲ σωματικῶς ὁ Προφήτης κολληθεῖς τῷ Θεῷ. φησὶν ἐν τῆ ὀυκῆ, ἐκολληθή ὀπίσω σε ἡ ψυχὴ μου. ἡ Ψαλ. 62. 8.

Ε ** ΚΑΗΜΕΝΤΟΣ. Ὅπισω Κυρίῃ τῶ Θεῷ ὑμῶν πορεύσατε, καὶ τὰς ἐντολὰς μου φυλάξετε. τὴν μὲν γὰρ ἐξομοίωσιν ὁ νόμος ἀκολουθίαν ὀνομάζει· ἡ δὲ τοιαύτη ἀκολουθία, κατὰ δυνάμιν ἐξομοιοῖ. γίνεσθε. φησὶν Ἀπκ. 6. 36. ὅτι ὁ Κύριος, ἐλεήμονες καὶ οἰκλήριμονες, ὡς ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐράνιος οἰκλήριμων ἐστὶ.

Ζ ε. Καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἢ ὁ τὸ ἐνύπνιον ἐνυπνιαζόμενος, ἀποθανῆναι· ἐλάλησε γὰρ πλανησαίσε ἀπὸ Κυρίῃ τῶ Θεῷ σε τῶ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, τῶ λυτρωσαμένους σε ἐκ τῆς δεθείας, ἐξῶσαίσε ἐκ τῆς ὀυδῆ, ἧς ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σε πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ· καὶ ἀφανιεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐκέλευσε δὲ καὶ τὸν ψεύδοπροφήτῃν ἀποκτανθῆναι, καὶ τὸν λαὸν τῆς πονηρῆς διδασκαλίας ἀπαλλαγῆναι. ἀφανιεῖτε γὰρ φησὶ τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ς. Ἐάν δε παρακαλέσῃ σε ὁ ἀδελφός σε ἐκ πατρός σε ἢ ἐκ μητρός σε, ἢ ὁ υἱός σε, ἢ ἡ θυγάτηρ σε, ἢ ἡ γυνή σε ἢ ἐν τῷ κόλπῳ σε, ἢ ὁ φίλος σε ὁ ἴσος τῆ ψυχῆ σε λάθρα, λέγων, ἄφιστασθαι.

(1) Ἄλλως ταῦτα ἔχουσιν ἐν τῷ κατὰ Ἰερ. 1. λόγ. ἐν σελ. 598. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῶ Μοντφραν. ἐκδόσ.

πορεύσῃμεν καὶ λατρεύσωμεν Θεοῖς
 ἄλλοις, ὡς ἐκ ἡδῆς σὺ καὶ οἱ πατέ-
 ρες σου, Ἀπὸ τῶν ἔθνων τῶν περικύ-
 λω ὑμῶν, τῶν ἐγγιζόντων σοὶ ἢ τῶν
 ἀπὸ σὲ, ἀπ' ἀκρῆς τῆς γῆς
 ἀκρῆς τῆς γῆς, Οὐ σωθελήσεις
 αὐτῶ, καὶ ἐκ εἰσακίσῃ αὐτῶ, καὶ ἔ-
 λείπεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῶ,
 καὶ ἐπιποθήσεις ἐπ' αὐτῶ, ἔδὲ μὴ
 κενώσῃς αὐτόν. Ἀναγγέλλων ἀναγ-
 γελῆς περὶ αὐτῶ, καὶ ἡ χεὶρ σου ἔσται
 ἐπ' αὐτῶ ἐν πρώτοις ἀποκτεῖναι αὐ-
 τόν, καὶ ἡ χεὶρ παντὸς τῶ λαοῦ ἐπ'
 αὐτῶν. Καὶ λιθοβολήσασιν αὐτόν
 οἱ λίθοι, καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι ἐξή-
 σεν ἀποσησαί σε ἀπὸ Κυρίου τῶ
 Θεοῦ σου τῶ ἔξαγαγόντος σε ἐκ γῆς
 Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δαυλαίας. Καὶ πᾶς
 ἄνθρωπος ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ
 προσθήσασιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ
 ῥηθὲν τὸ πονηρὸν τῶτο ἐν ὑμῖν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ σωθέβαινον,
 ἀδελφόν, ἢ φίλον, ἢ συγγενὴ πλάνη δε-
 λουκότα, πειραδιῶμαι φενακίσαι καὶ
 ἄλλας, ἀναγκάως καὶ περὶ τῶτο νενομο-
 τήκει, καὶ προσέταξε δῆλον ἀποφαν-
 ῶμαι τὸν τῆς ἀσεβείας διδάσκαλον, καὶ
 ῥῶτον ἀφείναι λίθον τῶν τοιῶτων ὑπα-
 ρέσαντα λόγων· εἶθ' ἔτω πάντα τὸν λαὸν
 καταλεῦσαι τὸν ἀλιτήριον, καὶ τῇ τῶτο
 μωρίᾳ σωφροσιδιῶμαι τῶ ἄλλας.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. (1) Ταῦτά ἐστι τὰ μέλη,
 καὶ ἐκλεμῖν προσέταξεν ὁ Σωτήρ, λέγων,
 δὲ ὁ ὀφθαλμός σου, ἢ ἡ χεὶρ σου, ἢ ὁ πῶς-
 σκανδαλίζῃ σε, ἐκκοψον αὐτά. καὶ τῶτο
 περὶ τῶν φιλήτων ἐν τάξει χεῖρος καὶ
 ὀφθαλμῶν τεταγμένων. Ἐγὰρ ῥημάς κατὰ
 τὸν οἰκείων ὀπλίζει μελῶν.

* **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** [Πίσεως ἀδικημάτων,
 ῥέτω φύσις καὶ γένος, οἷον τὸ τῶ Σωτή-
 ρος, ὁ φίλων πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ
 ἐπιμαρτυροῦμαι.] καλὸν δὲ ἀρμόσαι τῶτοις
 (2) τὰ εἰρημικά τῶ μακαρίῳ Ἰερεμίᾳ,
 ῥοντα ἔτως· ἕκαστος ἀπὸ τῶ πλησίον αὐ-
 τοῦ φυλάξαδε, καὶ ἐπ' ἀδελφοῖς αὐτῶν
 ἐπιποιεῖτε, ὅτι πᾶς ἀδελφὸς πλέρην
 ἐργασίαν, καὶ πᾶς φίλος δολίως πορεύεται.
 (3) ἕκαστος κατὰ τῶ φίλον αὐτῶ πορεύεται κα-
 τὰ τὸν νόμον, ἀλήθειαν ἢ μὴ λαλήσῃ.

Α. ἰβ. Ἐὰν δὲ ἀκίσῃ ἐν μιᾷ τῶν
 πόλεών σου, ὧν Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί-
 σοι κατοικεῖν σε ἐκεῖ, λεγόντων, Ἐξῆλ-
 θον ἄνδρες παράνομοι ἐξ ὑμῶν, καὶ
 ἀπέστησαν πάντας τῶς κατοικεῖντας
 τῶ πόλιν αὐτῶν, λέγοντες, πορεύ-
 σῃμεν καὶ λατρεύσωμεν Θεοῖς ἑτέ-
 ροις, ὡς ἐκ ἡδῆς, Καὶ ἐτάσεις καὶ
 ἐρωτήσεις, καὶ ἐρδυνήσεις καὶ ἐξερδυν-
 ῆσεις σφόδρα, καὶ ἰδὲ ἀληθείης σα-
 φῶς ὁ λόγος, γεγένηται τὸ βδέλυγ-
 μα τῶτο ἐν ὑμῖν.

Β. ἰε. Ἀνελὼν ἀνελεῖς πάντας τῶς
 κατοικεῖντας ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἐν
 φόνῳ μαχαίρας, ἀναθέματι ἀναθε-
 ματιεῖτε αὐτῶ, καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν
 ἐν αὐτῇ.

Γ. **ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ.** Εἰ γὰρ ἀδελφῶ, καὶ
 τῶν λοιπῶν μηδεμίαν ποιῶσαι παρακε-
 λυεῖται φειδῶ, μήτι γε ἄλλοτριῶν; τῶτων-
 γε τῶν ἀπειλῶν καὶ τιμωριῶν ἔχρησον οἱ
 πάλα, ἀδενεῖς οὔτε καὶ ὑβόλιδοι, καὶ
 ἐκ τῆς μακρᾶς σωτηρίας ῥαδίως ἐκτρέπο-
 μνοι πρὸς εἶδωλα.

Δ. ἰς. Καὶ πάντα τὰ σκυῖλα αὐτῆς
 σωάξῃς ἐπὶ τὰς διόδους αὐτῆς, καὶ
 ἐμπρήσεις τῶ πόλιν ἐν πυρὶ, καὶ πάν-
 τα τὰ σκυῖλα αὐτῆς πανόημι ἐναντι
 Κυρίου τῶ Θεοῦ σου· καὶ ἔσται ἀοίκητος
 εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἀνοικοδομηθήσε-
 ται ἔτι.

Ε. ἰζ. Οὐ προσκολληθήσεται ἐν τῇ
 χερί σου ἔδεν ἀπὸ τῶ ἀναθέματος,
 ἵνα ἀποσραφῇ Κύριος ἀπὸ τῶ θυμῶ
 καὶ τῆς οργῆς αὐτῆς, καὶ δώσει σοὶ ἔλεος,
 καὶ ἐλεήσει σε, καὶ πληθυνεῖ σε, κα-
 θὼς ἐλάλησε Κύριος τοῖς πατρά-
 ρισ σου, Ἐὰν δὲ εἰσακίσῃτε τῆς Φω-
 νῆς Κυρίου τῶ Θεοῦ σου, φυλάσσειν
 πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτῶ, ὡς ἐγὼ
 ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, ποιῆν τὸ κα-
 λὸν καὶ τὸ ἀρετὸν ἐναντι Κυρίου τῶ
 Θεοῦ σου.

Ζ. **ΑΔΗΛΟΥ.** Σημειωτέον, ὅτι ἀπείρη-
 ται πλησιάσαι ἢ ἀψαδαί τῶ ἀναθεμα-
 τισμῶν.

Κ Ε Φ Ι Δ.

Α. ἰοί. Ἐσε Κυρίου τῶ Θεοῦ ὑμῶν.
 καὶ φοιθήσετε, καὶ ἐπιθή-
 σετε φαλάκρωμα ἀνα-
 θέσον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῶ.

Β. **ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ἐλλώων οἱ λογάδες, Ἄ-
 πόλωνά τινα μυθολογοῦσι Θεὸν, ὃν καὶ
 Φοῖβον ὀνομάζουσι, τῶτεσι καθαρὸν καὶ
 ἀμίαντον. τὸν αὐτὸν δὲ τὸν ἥλιον εἰνά-
 φασιν. (3) Φοῖβον ἔν ἔφασκον, καὶ Φοι-
 βῶσαι

(1) Σολῆς. ὁ Ἀλεξάν. κώδ.

(2) Ἰσ. καὶ. ὁ δὲ τῆς Αὐγ. κώδ. τοῖτον καὶ τὸ Ἰερεμίᾳ. ἕκαστος, κλ.

(3) Τὸν αὐτὸν δὲ εἶναι τῶ ἥλιῳ Φοῖβῳ. Φοιβάζειν ἔν ἔφασκον, κλ. σὺ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 196.

βαδάει πάλιν κατὰ σωήθειαν τὴν ἐλλω-
κίω, τὸ καθαίρειν τε καὶ καθαίρεσθαι κα-
τάγε τὸ αὐτοῖς δοκῆν, καὶ τὰς παρ' αὐτοῖς
σφίσι νόμους. ἀπέρχεται δὲ ἐν ἡμᾶς τὸ θεῖον
χρησμάδιον τῶν ἔως αἰχρῶν καὶ ἀκαλ-
λεσάτων ἐπιτηδωμάτων. ἔ γάρτοι προ-
σῆκει μολυσμὸν ἠγεῖσθαι ψυχῆς τὸν σω-
ματικὸν θάνατον, ἔτε μὲν οἶεσθαι ταῖς
τῶν ὀρώτων καρδίας ἀναπομάττεσθαι ῥύ-
πον, τὴν ἐπὶ νεκρῶ θεῖαν· ἔδ' αὖ ἐπὶ τῆ-
τω προσῆκει τὴν τρίχα ψιλῆν. κομιδῆ
γὰρ ἔωλον, καὶ τῆς χαμαιζήλης δόξης τὸ
χρήμα μεσόν. εὐγε δὲ ἐν ὁ νόμος τὸ, ἔ
» Φοιβήσετε, Φησὶν. ἔ γὰρ ἡ τοιαύδε κά-
θαρσις ὀνήσει ψυχῶν.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Τί ἐστιν, ἔ Φοιβήσετε,
» καὶ ἐκ ἐπιθήσετε Φαλάκρωμα ἀναμέσον
» τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῶ; τῶν δυσ-
σεβῶν ἐθνῶν ἀπαγορεύει τὰ ἔθνη· καὶ διὰ
» μὲν τῆ, ἔ Φοιβήσετε, τὰς μαντείας ἐξέ-
» βαλε· Φοῖβον γὰρ τὸν ψυδδόμεντον ἐκά-
» λην τὸν Πύθιον· διὰ δὲ τῆ, ἔ ποιήσετε
» Φαλάκρωμα ἀνάπιον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν
» ἐπὶ νεκρῶ, τὴν τῆ πένθης ἀπηγορεύσει
» ἀμετρίαν. τινὲς μὲν γὰρ τῶν ἀλοφύλων
» ἐθνῶν τὰς τῆς κεφαλῆς ἀπέκειρον τρίχας,
» καὶ ταύτας προσέφερον τοῖς νεκροῖς· τινὲς
» δὲ τὰς τῶν γενεῶν, ἄλλοι τὰς τῶν ὀφρῶν.
» ταῦτα γίνεσθαι ὁ θεῖος ἀπηγορεύσει νόμος.

» **** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Οὐ Φοιβήσετε. Ἐξ
» ἐλλωκίης σωήθειας ἡ λέξις παρῆσασα.
» Ἀπόλλωνα γὰρ τινὰ μυθολογῶσι Θεόν, τὸν
» αὐτὸν εἶναι λέγοντες τῷ ἡλίῳ, ὃν περ ὀνο-
» μάζουσι Φοῖβον, τὸν καθάρων δητῶν ση-
» μαίνοντες. δηλοῖ ἐν ἡ λέξις τὸ μὴ περι-
» καθαίρεσθαι. ἔ γὰρ οἶδε σώματος καθάρ-
» μὸς μολυσμὸς ἀπονήσαι ψυχῆς. τὴν ἀρ-
» χὴν δὲ μολῶειν ἐκ οἶδε νεκρὸς, ἡ λεχῶ,
» καὶ τὰ τοιαῦτα. Θεῶ δὲ μόνε περικαθά-
» ραι ψυχῶν, ἀφῆσιν τε δῆναί πλημμελημά-
» των. ὁ πεποληκὸν ὁ Χριστὸς, τὸ θεῖον ἡμῖν
» δωρησάμενος βᾶπτισμα. ὡπερ γὰρ νόμον
» τὴν παραβάς κοσμικόν, ἐκ ἀν Φύγοι τὴν
» δίκην, μὴ βασιλέως ἡμέρε χαρισματῆς
» τὴν ἀφῆσιν· ἔτω τὴν προσίῶν τῷ φύσει

» **Ησ. 43. 25.** Θεῶ, ἀκῆσεται λέγοντος, ἐγώ εἰμι ὁ ἐξα-
» λείφω τὰς ἀνομίας σου, καὶ ἔ μὴ μνησθή-
» σομαι. τί ἐν ἐρεῖμον περὶ τῶν κατὰ νόμον
» καθάρσεων; πρῶτον μὲν, τύπον εἶναι κα-
» θάρσεως κρείττονος· ἔτι δὲ διαφέρει τῶν
» ἐλλωκίῶν, αἵτινες μετ' ἐπωδῶν ἐγίνοντο
» ἀλῶν τε καὶ δάφνης, κριθῆς τε καὶ θα-
» λάσσης, καὶ παρόδε διὰ πυρός. ἐφ' ὧν κυ-
» ρίως τὸ, Φοιβήσετε. τῆς γὰρ εἰδωλολα-
» τρείας τὸ χρήμα.

» **** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ.** Τάχα τῆ ἐπὶ τοῖς
» ἀμαρτήμασι πένθης σύμβολον ἡ τοιαύτη
» λέξις. ὡπερ γὰρ εἰσιν οἱ ποῖσι Φαλά-
» κρωμα ἐπὶ νεκρῶ, ἔτωσ οἱ αἰχμώμενοι ἐπὶ

» τοῖς ἰδίοις πλάσμασιν, ἀποθέμενοι τὸν
» κόσμον τῆς νοητῆς αὐτῶν κεφαλῆς καὶ
» ξυράμενοι, Φορῶσι ἐπ' αὐτῆς τὸ σημεῖον
» τῆ πένθης. τοῖς δὲ ἀγίοις ἔδει οἰκείον πρὸς
» ἐχθρῶς ἔχουσι ἐνομοθέτησιν ὁ νόμος μὴ
» ποιῆν Φαλάκρωμα ἐπὶ νεκρῶ, ὅτι, Φησὶν,
» ἄγιος ἔ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

» **β.** Ὅτι λαὸς ἄγιος ἔ Κυρίῳ τῷ
» Θεῷ σου, καὶ σε ἐξελέξατο Κύριος ὁ
» Θεός σου γενέσθαι αὐτῷ λαὸν περιέ-
» σιον ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπὶ
» προσώπῃ τῆς γῆς.

» **γ.** Οὐ φάγεσθε πᾶν βδέλυγμα.
» **δ.** Ταῦτα τὰ κλιῶν ἄ φάγεσθε· μόχον
» ἐκ βοῶν, καὶ ἀμνὸν ἐκ προβάτων,
» καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν.

» **ΕΥΣΕΒΙΟΥ.** Ὑπαγορεύει (1) τὰ μὲν
» ἐδίειν, τὰ δὲ μὴ ἐδίειν· ἔχ' ὅτι κοινόν τι,
» ἀλλὰ διὰ δύο προφάσεις. μίαν μὲν, ὅσα
» ἐν Αἰγύπτῳ προσεκυῶν ἐδίεισθαι προσάττει,
» ἵνα διὰ τῆς καταφρονῶσιν αὐτῶν, καὶ μὴ
» Θεῶς νομίζωσιν, ἐν οἷς ἐστὶν ὁ βῆς, καὶ τὸ
» πρόσβατον, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ὅσα δὲ ἐν
» Αἰγύπτῳ ἡδίων ἀτάκτως καὶ λαίμαργως,
» ἀπαγορεύει· οἶον, τὸ ὕιον, (2) ὁ καὶ ἡτη-
» σαν ἐν τῇ ἐρήμῳ. δι' ἐτέραν δὲ προφασιν
» τοιαύτῳ· ἡ κοινὴ φύσις πολλάκις προλα-
» βῆσα ἐβδελύξατο, τὰ μὲν, διὰ τὸ μέγε-
» θος· τὰ δὲ, διὰ τὸ δυσειδές· τὰ δὲ, διὰ
» τὸ νεκρῶν ἀπογοῦεσθαι· τὰ δὲ, κατὰ πρό-
» ληψιν μίσους. ὅσα ἐν προέλαβεν ἡ σωή-
» θεια, ἐκ ἀνέτρεψεν ὁ νόμος. ἐκείνα δὲ
» μόνε ἠάγκασεν, ὧν τὰ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ
» προσεκυῶν, τὰ δὲ λαίμαργως ἡδίων. πᾶν
» δὲ νεκρομαῖον ἀπαγορεύει ἐδίειν, ὅτι καὶ
» πρὸ νόμος ἡ σωήθεια.

» **ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** Ἐστὶ δὲ ἐν ἐκ ἀσυμφα-
» νῆς, ὅτι βεβηλοῖ μὲν τι τῶν ὄντων ἡκίσα
» ὁ νόμος· πάντα δὲ καθάρὰ τοῖς καθάροις·
» ἀλλ' εἰς ἡθῶν ποιότητος ἀνθρωπίνων τὸ
» ἐκάστῃ τῶν ζώων φυσικὸν εὖ μάλα παρα-
» λαβῶν ὀνήσειν ἔ μετρίως. (3)

» **ε.** Ἐλαφον, καὶ δορκάδα, καὶ
» βῆβαλον, καὶ τραγέλαφον, καὶ πύ-
» γαργον, καὶ ὄρυγα, καὶ καμηλο-
» πάρδαλιν.

» **ζ.** Πᾶν κλιῶν διχληλῆν ὀπλιῶν,
» καὶ ὀνυχισηρᾶς ὀνυχίζον δύο χηλῶν,
» καὶ ἀνάγον μηρυκισμὸν ἐν τοῖς κλιῶ-
» σι, ταῦτα φάγεσθε.

» **ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ.** (4) Τὸ μὲν διχληλεῖν ἐπὶ
» τῆς ὀπλῆς, τὴν πορείαν, κατ' ἰὼ πρὸς
» πᾶν ὅτι ἐν ἐρχόμεθα τῶν ἀγαθῶν σπασ-
» μάτων ἐμφανῆ ἄν· ὁ δὲ μηρυκισμὸς, τὸ
» ἄνω τε καὶ κάτω ποιῆν τῆς θεοπυδῆς
» Γραφῆς τὰς λόγους, καὶ οἶον ἀναμασάσθαι
» καὶ

(1) Ἀπαγορεύει. ἐν σελ. 1013. ὅπερ τὸ αὐτὸ περιληπτικότερ. κεῖται, καὶ ἐλλειπέστερ.

(2) Ὡς τὸν ὕν αὐτ. ὁρθότερ. εἰ γὰρ ὕιον ἀναναγνωσέον, προθετέον τὸ, κρέας.

(3) Μικρὸν διαφέρει τῆς τῆς αὐ σελ. 1017.

(4) Τῆ Ὁριγένους ἐστὶ, κείμενον ἐν Τόμ. 2. σελ. 589. τῆς τῆ Ρα. ἐκδότ.

καὶ καταλεπθῶναι ἐρδύνας τὰ κεκρυμμένα τῶν θεωρημάτων.

ζ. Καὶ ταῦτα ἔφαγετε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν διχηλόντων τὰς ὀπλάς, καὶ ὄνυχίζοντων ὄνυχισῆρας· τὸν κάμηλον, καὶ δασύποδα, καὶ χοιρογρύλιον· ὅτι ἀνάγκησι μηρυκισμῶν ταῦτα, καὶ ὀπλῶν ἔδιχηλῶσιν, ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἐσὶ.

* * ΝΕΙΛΟΥ. Χοιρογρύλιοι εἰσιν ἔθνη ἀκάθαρτα, τὰς σίτολας δεξάμενα τῆ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ.

η. Καὶ τὸν ὄν, ὅτι διχηλεῖ ὀπλῶν τῆτο, καὶ ὄνυχίζει ὄνυχας ὀπλῆς, καὶ τῆτο μηρυκισμῶν ἔμηνυαται, ἀκάθαρτον τῆτο ὑμῖν ἐσὶν. ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν ἔφαγετε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἔχ' ἄψαθε.

θ. Καὶ ταῦτα φάγετε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι, πάντα ὅσα ἐσὶν ἐν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες φάγετε.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. (1) Τῶν πτερωτῶν, οἷμα, ὅσα μὲν σκόλοπας ἔχει κατωτέρω τῶν γονάτων ὑπὲρ τὰς βάσεις, καθαρὰ εἶναι βέλεται· ὅσα δὲ μὴ, ἀκάθαρτα.

- ι. Καὶ πάντα ὅσα ἔχ' ἐσὶν ἐν αὐτοῖς πτερύγια ἔδὲ λεπίδες, ἔφαγετε ἀκάθαρτα ταῦτα ἔσα ὑμῖν. Πᾶν ἰβ. ὄρνεον καθαρὸν φάγετε. Καὶ ταῦτα ἔφαγετε ἀπ' αὐτῶν· τὸν ἀετὸν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἀλκίαιετον, ιγ. Καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἰλιόνα, καὶ ιε. τὰ ὅμοια αὐτῶ, (2) Καὶ σαρδόν, καὶ γλαῦνα, καὶ λάρον.

- ις (3) Καὶ ἰέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, καὶ ἐρωδιὸν, καὶ κύκνον, καὶ ιζ. ἴβιν, καὶ καταράκλιω, καὶ ἔποπα, καὶ πορφυρίωνα, καὶ νυκλιόρακα, ιη. Καὶ πελεκάνα, καὶ χαράδριον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, (4) καὶ νυκτερίδα.

Λδοιτ. ιι. 17,

18.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. (5) Εἶτα φησὶν, ὅτι καὶ ἰέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, καὶ νυκλιόρακα, καὶ καταράκλιω, καὶ ἴβιν, καὶ πορφυρίωνα, καὶ πελεκάνα, καὶ κύκνον. καταγράφει δ' ἂν ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ τόδε τῆς ὡμῶς καὶ ἀγρίως ἑτέροις ἐπιβελδύοντας,

(1) Κυρίλλου. ὁ Ἀλεξάν. κώδ. ἐπιστολῶν.

(2) Καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. ταῦτα ἀντὶ τῆ 14. ἐδ. καὶται ἐν ταῖς σημειῶσ. τῆς πολλακίς ῥηθείσ. ἐκδόσ.

(3) 16. Καὶ ἐρωδιὸν, καὶ κύκνον, καὶ ἴβιν, καὶ ἔποπα, καὶ νυκλιόρακα· αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

(4) Καὶ πορφυρίωνα, καὶ νυκτερίδα· αἱ αὐτ.

(5) Ταῦτὰ πρὸ τῆτων ὄρα ἐν σελ. 1020. ὅπερ παρ' ἡμῶν ἐτέθησαν, διὰ τὸ ἐκεῖ ἀνήκειν, ὡς ἐκ τῶν ἐκδομ. τῆ ἐν ἀγίαις Κυρίλλ. δῆλον.

(6) Ταῦτὰ ἐπόμενα καὶται ἐν σελ. 1021. πλὴν τῆ ἐχάτε κόμματος.

(7) Ὅρα τὸ τῆ Εὐσεβίε ὑπόμν. τὸ ἐν σελ. 817. ὅπερ καὶ ὡδε πάλιν παρὰ τοῖς κώδ. καὶται.

καὶ ἀχέτως ἐπιφουμισίς οἷς ἂν διώκοντο τυχόν, ὡς καὶ αὐτὸν ἐπιφέρειν ἔπραξι τείδαιτίσι τὸν ἐπὶ ζωῇ κινδυνώντε καὶ φόβον. (6) ὁ μὲν γὰρ ἰέραξ καταδρώσκει τε δαινῶς παντὸς ἀδενεσέρη πλῶξ, καὶ κατὰ σαρδίων ἴεται, καὶ διόλλυσι λαβῶν. καταράκλιω γε μὴ, καὶ ἴβιν, καὶ πορφυρίων, προδείλω δ' ἂν ὅτι καὶ πελεκάν ἐπιμαίνοντα τοῖς ἰχθύσι, καὶ τροφῶν ποιῶνται τὸν ἐκείνων ὄλεθρον. τοῖστοι δὲ πάντες, ὅσον ἦκεν εἰς τρόπας καὶ ἡθῶν ἀγριότητα. οἱ παρ' ἑδὲ ἡγέμενοι τὸ διολυθαίτινας, διάγε τὸ σφίσι αὐτοῖς ἡδὲ, οἱ τὸν τῆς φιλαλληλίας παρωσάμενοι νόμον, καὶ τοῖς τῆς ἀγάπης προσκεκρηκότες θεσμοῖς.

ιθ. Πάντα τὰ ἐρπετὰ τῶν πετεινῶν, ἀκάθαρτα ἔσα ὑμῖν· ἔφαγετε ἀπ' αὐτῶν. Πᾶν πετεινὸν καθαρὸν φάγετε. (7) Καὶ πᾶν θνησιμαίων ἔφαγετε· τῶ παροίω τῶ ἐν ταῖς πόλεσι σα δοθήσεται καὶ φάγετα, ἢ ἀποδώσει τῶ ἀλλοτρίω, ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ Κυρίω τῶ Θεῶ σα. ἔχ' ἐψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτῆ. ὅς γὰρ ποιῆ τῆτο, ὡσεὶ ἀπάλανα φύσει, ὅτι μίασμά ἐστι τῶ Θεῶ Ἰακώβ.

κβ. Δεκάτῳ ἀποδεκατώσεις πάντοσ γεννήματος τῆ ἀπέρματός σα, καὶ τὸ γέννημα τῆ ἀγρῆ σα ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν. Καὶ φαγῆ αὐτὸ ἐναντι Κυρίε τῆ Θεῶ σα ἐν τῶ τόπῳ, ὃ ἐὰν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός σα ἐπικληθῶναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ. οἴσετε τὰ ἐπιδέκατα τῆ σίτα σα, καὶ τῆ οἶνα σα, καὶ τῆ ἐλαία σα, καὶ τὰ πρωτότοια τῶν βοῶν σα, καὶ τῶν προβάτων σα, ἵνα μάθης φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν σα πάσας τὰς ἡμέρας. Ἐὰν δὲ μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σα, καὶ μὴ δύῃ ἀναφέρειν αὐτὰ, ὅτι μακρὰν ἀπὸ σα ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός σα, ἐπικληθῶναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ, ὅτι δὴλόγησέ σε Κύριος ὁ Θεός σα, καὶ ἀποδώσει αὐτὰ ἀργυρίε, καὶ λήψη τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσί σα, καὶ πορεύσει εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξεται Κύριος ὁ Θεός σα αὐτὸν, ἐπικληθῶναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ. Καὶ δώση τὸ ἀργύριον ἐπὶ

ἐπὶ παντός ἔάν ἡ ψυχὴ σε ἐπιθυ-
 μῆ, ἐπὶ βυσσίν, ἢ ἐπὶ προβάτοις, ἢ
 ἐπὶ οἴνω, ἢ ἐπὶ σίκερα, ἢ ἐπὶ παντός
 ἔάν ἐπιθυμῆ ἡ ψυχὴ σε, καὶ Φαγῆ
 ἐκεῖ ἔναντι Κυρίου τῶ Θεῶ σε, καὶ ὁ-
 κζ. Φρανθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σε, Καὶ ὁ
 Λοιτῆς ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σε, ὅτι ἐκ
 ἔσιν αὐτῷ μερίς ἔδὲ κληρὸς μετὰ σε.
 κη. Μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπι-
 δεκάτον τῶν γεννημάτων σε, ἐν τῷ
 ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς
 κθ. πόλεσί σε. Καὶ ἐλθύσεται ὁ Λοι-
 τῆς, ὅτι ἐκ ἔσιν αὐτῷ μερίς ἔδὲ κλη-
 ρὸς μετὰ σε, καὶ ὁ προσήλυτος καὶ
 ὁ ὄρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἢ ἐν ταῖς πό-
 λεσί σε, καὶ Φάγονται καὶ ἐμπλη-
 θήσονται, ἵνα ὀλογήσῃ σε Κύριος
 ὁ Θεὸς σε ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις οἷς
 ἔάν ποιῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὅτι δὲ δύο δεκάτας
 προσάγειν νομοθετήκε τῷ λαῷ, σαφῶς
 » ἐνταῦθα δεδήλωκε. δεκάτῳ γὰρ Φησὶν ἄ-
 » ποδεκατάσεις παντὸς γεννημάτος τῶ ἀέρ-
 » ματός σε, τὸ γέννημα τῶ ἀγροῦ σε ἐνιαυτὸν
 » κατ' ἐνιαυτόν. καὶ Φαγῆ αὐτὸ ἐναντίον Κυ-
 » ρίου τῶ Θεῶ σε ἐν τῷ τόπῳ, ὃ ἔάν ἐκλέ-
 » ξηται Κύριος ὁ Θεὸς σε ἐπικληθῆναι τὸ
 » ὄνομα αὐτῶ ἐκεῖ. εἰ δὲ μία δεκάτῃ λῷ, πῶς
 οἶον τε λῷ καὶ τῶ Λοιτῆς λαμβάνειν, καὶ

τῶ προσκομίζοντας ὀλωχῆσαι; ἀλλὰ δη-
 λον, ὡς τοῖς μὲν Λοιτῆς μίαν δεκάτῳ
 ἀπείμει, ταῖς δὲ τῶν προσφερόντων ὀλω-
 χῆσαι ἐτέραν. τῆτο δὲ δηλοῖ καὶ τὰ ἐπα-
 γόμενα. ἐάν γὰρ Φησὶν ἢ ἡ ὁδὸς μακρὰν
 ἀπὸ σε, διαπώλησον, καὶ λαβὼν τῷ τι-
 μῷ, εἰς ἐκείνον ἴθι τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκ-
 » λέξηται Κύριος ὁ Θεὸς σε. καὶ δὲ τὸ ἀρ-
 » γύριον εἰς πᾶν ὃ ἐπιθυμῆ ἡ ψυχὴ σε, ἐπὶ
 » βυσσίν, ἢ ἐπὶ προβάτοις, ἢ ἐπὶ οἴνω, ἢ
 Β » ἐπὶ σίκερα, ἢ ἐπὶ παντὶ ὃ ἐπιθυμῆ ἡ ψυ-
 » χὴ σε, καὶ Φαγῆ ἐκεῖ ἔναντι Κυρίου τῶ
 » Θεῶ σε, σὺ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ ὁ Λοιτῆς
 » ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σε, ὅτι ἐκ ἔσιν αὐτῷ με-
 » ρὶς ἔδὲ κληρὸς μετὰ σε. εἶτα περὶ τῶν
 ὀφειλόντων δοθῆναι τοῖς Λοιτῆς νομοθε-
 » τῆ. μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπι-
 » δεκάτον τῶν γεννημάτων σε ἐν τῷ ἐνιαυ-
 » τῷ ἐκείνῳ, καὶ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πό-
 » λεσί σε. καὶ ἐλθύσεται ὁ Λοιτῆς, ὅτι ἐκ
 Γ » ἔσιν αὐτῷ μερίς ἔδὲ κληρὸς μετὰ σε. καὶ
 » ὁ προσήλυτος καὶ ὁ ὄρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἢ
 » ἐν ταῖς πόλεσί σε, καὶ Φάγονται καὶ ἐμ-
 » πληθῆσονται, ἵνα ὀλογήσῃ σε Κύριος ὁ
 » Θεὸς σε ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σε οἷς ἂν
 ποιῆς. ἰσέον δὲ, ὡς Ἰωσήπος ἀτεῦθαι λα-
 βὼν ἀφορμῷ, μᾶλλον δὲ καὶ τὸ Ἰσραὴλ
 ἐπιστάμενος ἔθος ὡς Ἰσραὴλ. τρεῖς ἔφη (1)
 δεκάτας προσεταχῆσαι τὸν νόμον προσφέ-
 ρεσαι, τῷ μὲν τοῖς Λοιτῆς, τῷ δὲ τοῖς
 Δ ὄρφανοῖς καὶ ταῖς χήραις, τῷ δὲ ἄλλῳ
 ταῖς τῶν προσφερόντων ὀλωχῆσαι.

Κ Ε Φ. Ι Ε.

α. ἰ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτων ποιήσεις ἀφε-
 β. σιν. Καὶ ἔτω τὸ πρόσαγ-
 μα τῆς ἀφέσεως. ἀφή-
 σεις πᾶν χρέος ἰδίων, ὃ ὀφείλει σοὶ ὁ
 πλησίον, καὶ τὸν ἀδελφόν σε ἐκ ἀπαι-
 τήσεις· ὅτι ἐπικέκληται ἀφεςὶς Κυ-
 γ. ρίῳ τῷ Θεῷ σε. Τὸν ἀλλότριον ἀπαι-
 τήσεις ὅσα ἔάν ἦ σοὶ παρ' αὐτῷ, τῷ
 δὲ ἀδελφῷ σε ἀφεςὶν ποιήσεις τῶ
 χρέος σε.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅρας ἀναπασράπισαν
 ταῖς σκιαῖς τῷ ἀλήθειαν; ἀναργέστατα
 γὰρ τῶ Σωτήρος ἡμῶν τῷ οικονομίαν πα-
 ραδείξειν ἂν καὶ τὸδε. τῶ μὲν γὰρ ἀγχε
 γεγονότας αὐτῷ διὰ τῆς πίσεως, οἰκείσ-
 τε ἦδη καὶ ἀδελφῶς ἀναδεδειγμένους διὰ τῶ
 μεταχῆν ἀγίῃ πνύματος, θείας τε φύ-
 σεως γενέσθαι [κοινωνῶς,] ὀφλημάτων
 ἀνῆκον, ἐκλεκτικὸτας ἔδει. ἔ γὰρ ἐξήτησε
 παρ' αὐτῶν τὰς τῶν παραβάσεων δίκας,
 καίτοι τῶ λόγος τῶν σφίσι βεβιωμένων
 ἐπωφληκότας αὐτῷ. τῶ δὲ ἀλλοτρίους ἔτι,
 μονονεχὶ δὲ καὶ ἀλλογενεῖς διὰ τῷ ὀλέ-
 θριον αὐτῶν ἀπισίαν, καὶ ὡς ἀπωτάτω

γεγονότας τῆς εἰς αὐτὸν οἰκειότητος, ἐνό-
 χος κατέστησε τοῖς ὀφλήμασι, καὶ ὡς ἀνα-
 πόνητον ἔχοντας τῷ ἀμαρτίαν, ἔτι ὑπο-
 χρέος τῆτε δίκη καὶ τῷ κολάζεσθαι δεῖν
 εἰκότως εἰργάσατο.

δ. Ὅτι ἐκ ἔσιν ἐν σοὶ ἐνδεής, ὅτι
 διὰ τὸ ῥῆμα τῆτο ὀλογῶν ὀλογή-
 σαι σε Κύριος ὁ Θεὸς σε ἐν τῆ γῆ, ἢ
 Κύριος ὁ Θεὸς σε δίδωσί σοι ἐν κληρῷ
 κατακληρονομήσαι αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆτο καὶ ἐν ταῖς Πρά-
 Ξεσι Φησὶν ὁ Λοκῆς περὶ τῶ πλήθους τῶν
 Ζ » πεπισθόκωτων Χριστῷ· χάρις τε λῷ ἐπὶ Πράξ. 4. 33,
 » πάντας αὐτῶς. ἐδὲ γὰρ ἐνδεῖς τις λῷ ἐν 34.
 » αὐτοῖς. (2)

ε. Ἐάν δὲ ἀκοῆ εἰσακῆσητε Κυ-
 ρίῳ τῶ Θεῶ ὑμῶν φυλάσσειν καὶ ποιῆν
 πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἄς ἐγὼ
 ς. ἐντέλλομαί σοι σήμερον, Ὅτι Κύριος
 ὁ Θεὸς ὀλόγησέ σε ὃν τρόπον ἐλά-
 λησέ σοι, καὶ δανειῶς ἔθνεσι πολλοῖς,
 Η σὺ δὲ ἔ δανειῆ, καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν
 ζ. πολλῶν, σε δὲ ἐκ ἄρξεσιν. Ἐάν δὲ
 γένηται

(1) Ἐν κεφ. 8. τῶ 4. βιβλ. περὶ Ἰσραὴλ. ἀρχαιολογ.

(2) Τὰ αὐτὰ μὲν καὶ ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Λύγ. κεί. ἐν δὲ ταῖς τῶ Κυρίλ. ἐκδοθῶ. ἐκ εὐρηται.

Ddd dd

γένηται ἐν σοὶ ἐνδεὴς ἐν τῶν ἀδελ-
Φῶν σου ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σου ἐν τῇ
γῆ, ἢ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι,
ἐκ ἀποσρέψεως τῆς καρδίας σου, ἔδὲ
μὴ συσφίγξης τῆς χεῖράς σου ἀπὸ τῶ
7. ἀδελφῶ τῶ ἐπιδεομένων. Ἀνοίγων ἀ-
νοίξεις τὰς χεῖράς σου αὐτῶ, καὶ δάνειον
δανιῆς αὐτῶ ὅσον ἂν ἐπιδέηται, καὶ
καθ' ὅσον ὑπερεῖται.

8. Πρόσεχε σεαυτῶ μὴ γένηται
ῥῆμα κρυπτόν ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνό-
μημα, λέγων, ἐγγίξει τὸ ἔτος τὸ
ἑβδομον, ἔτος τῆς ἀφέσεως, καὶ πο-
νηρεύσεται ὁ ὀφθαλμός σου τῶ ἀδελ-
Φῶ σου τῶ ἐπιδεομένῳ, καὶ ὡς αὐτῶ,
καὶ βοήσεται κατὰ σὲ πρὸς Κύριον,
καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἁμαρτία μεγάλη.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Εὐκολοί-
εσμεν πρὸς τὰς κατὰ διάνοιαν ἁμαρτίας
οἱ ἄνθρωποι. διόπερ ὁ πλάσας κατὰ μό-
νας τὰς καρδίας εἰδὼς, ὅτι τὸ πλεῖστον
τῆς ἁμαρτίας ἐν τῇ ὁρμῇ πληρᾷται τῇ κα-
τὰ πρόθεσιν, τῶ ἐν τῷ ἡγεμονικῷ καθαρ-
ρότητα πρώτῳ ἡμῖν διετάξατο. ὧ γὰρ
μάλις προθύμως (1) ἔξαμαρτάνομεν, τῶ-
το πλείονος ἐπιμελείας ἠξίωσε.

1. Μεταδιδὼς δώσεις αὐτῶ, καὶ δά-
νειον δανιῆς αὐτῶ ὅσον ἂν ἐπιδέηται,
καὶ ἐλυπηθήσῃ τῇ καρδίᾳ σου διδόν-
τος σου αὐτῶ, ὅτι διὰ τὸ ῥῆμα τῶτο
ὀυλογῆσαι σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις σου, καὶ ἐν πᾶσιν οἷς
ἐὰν ἐπιβάλῃς τῆς χεῖράς σου.

Ματθ. 5. 42. ΑΔΗΛΟΥ. Ὅτι Φησὶν ὁ Κύριος παντὶ
τῶ αἰτηντί σοι δίδε, καὶ τῶ θέλοντι ἀπὸ
2. Κορ. 9. 7. σὲ δανείσασθαι, μὴ ἀποσραφῆς. ἰλαρὸν
γὰρ δότω ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

1α. Οὐ γὰρ μὴ ἐκλίπη ἐνδεὴς ἀπὸ
τῆς γῆς σου. διὰ τῶτο ἐγώ σοι ἐντέλ-
λομαι ποιῆν τὸ ῥῆμα τῶτο, λέγων,
ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου τῶ
ἀδελφῶ σου τῶ πένητι τῶ ἐνδεομένῳ
τῶ ἐπὶ τῆς γῆς σου.

1β. Ἐὰν δὲ πρᾶθῃ σοι ὁ ἀδελφός-
σου ὁ Ἑβραῖος ἢ Ἑβραία, δαλύσει-
σοι ἔξ ἔτη, καὶ τῶ ἑβδόμῳ ἔξαποσε-
λαῖς αὐτὸν ἐλθόντα ἀπὸ σῶ.

** ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Οἱ πάλας τῇ ἁμαρ-
τία δαλύσαντες, καὶ ἠδονῇ τῇ πρὸς τὸ
Φαῦλον ἑαυτὰς τρόπον τινὰ τῶ Διαβόλῳ
καταπώλησαντες, δικαιωθεῖντες ἐν Χριστῶ
διὰ τῆς πίσεως, εἰς τὸν ἀληθῆ καὶ ἅγιον
ἀναβησόμεθα σαββατισμὸν, τῶ διὰ τῆς
χάριτος ἐλθόντα ἡμφιεσμένοι, καὶ ἀγα-
θοῖς τοῖς θεοῖς λελαμπρυσμένοι.

(1) Προχέρως. ὡ τῇ ἀρχῇ τῆς εἰς τὸ, πρόσεχε σεαυτῶ, ὁμιλ.

(2) Οὐκ ἔστι τῶ Κυρίλ. ἀλλ' ἄλλε τινός, ἴσ. τῶ τῶ σερραῖν σωτᾶξαντος.

A ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ δὲ κατὰ νόμον
τὸν σωματικόν, ἀδελφὸν προσῆκεν ἐλθόν-
τα, πόσω γε τὸν κατὰ πνεῦμα μάλλον
ἡμῖν; καὶ δὲ τοῖς τοῖστοις ὡς ἐλθόντα
σωεῖται, καὶ κἀκεῖνος ὡς ἀγαπητοῖς ὀνοᾶν
τοῖς δεσπόταις, μὴ τὸ ὄθλον αἰχμηστικῆς,
ἀρετῶ δὲ διώκοντας ἐν ὧπερ ἔτυχον ἀχί-
ματι. ἔς οἱ τελείως ἐλθόντα ἄντες, ἀμεί-
2. νους, κατὰ τὸ, ἔξαποσελαῖς αὐτὸν ἐλθόν-
τα ἀπὸ σῶ, ἐκ ἐν ὀρισμῶ τινὶ χρόνῳ.
B χρόνῳ γὰρ κρείττον τὸ πνευματικόν, καὶ
ἀεὶ τέτοις ἑβδόμη πάρεσιν ἢ τῶ κόσμῳ
σωτέλεια.

1γ. Ὅταν δὲ ἔξαποσελάσῃ αὐτὸν
ἐλθόντα ἀπὸ σῶ, ἐκ ἔξαποσελαῖς
1δ. αὐτὸν κενόν. Ἐφῶδιον ἐφῶδιάσεις αὐ-
τὸν ἀπὸ τῶν προβάτων σου, καὶ ἀπὸ
τῶ σίτε σου, καὶ ἀπὸ τῆς λῆνῆς σου,
καθὰ ὀυλογῆσαι σε Κύριος ὁ Θεός σου,
δώσεις αὐτῶ.

G ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ὅπως ἐναργῶς τῶ κατὰ
Χριστὸν μυσηρῆς τῶ διώκων ἐν γε τέτοις
διαλάμπσαν; λευτρώμεθα γὰρ, καὶ ἀνή-
2. καν ἡμᾶς ἐλθόντα ὁ πάντων ἡμῶν Σω-
τήρ, δωρεάν. ἐκ ἐξ ἔργων δικαιοσύνης ἀ-
3. ἐποίησαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ πολὺ αὐ-
τῶ ἔλεος, κατὰ τὸ γεγραμμένον. τῆς γῆν
ἔτως ὑπερφυῖς ἡμερότητας μετεχρήκαμεν.
Δ ἀνιῆς δὲ ἡμᾶς ἐλθόντα, τῶ ἐξ ἀπαλ-
λάξας ἁμαρτιῶν, καὶ τῇ τῆς ὑποθεσίας κα-
τακαλλυῖας χάριτι, καλὸν ἡμῖν ἐφῶδιον
ἑαυτὸν προσέδεικνεν ὡς ἁμωμον ἱερεῖον, καὶ
ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῶν δι' ἡμᾶς ἡγμεῖος,
καὶ χαρισάμενος τὸ μετασχῆν ὀυλογίας τῆς
ζωοποιῆς, τῶ ἐξ τῆς ἀγίας αὐτῶ σαρκος-
[τε καὶ αἵματος. τῶ οἰμαῖ ἐστὶ τὸ ἐφῶδιζε-
2. δαι δὲν ἀπὸ τῶν προβάτων, ἀπὸ τε σίτε
καὶ οἶνε τῶ ἐν ἑβδόμῳ καιρῶ, τῶ ἐξ ἐν
E τῶ νοητῶ σαββάτῳ κεκλημένους εἰς ἐλθόν-
τα ἀπὸ σῶ ἐκ ἡμερότητας τῆς δεσποτικῆς.]

1ε. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα
ἐν γῆ Αἰγύπτου, καὶ ἐλυτρώσατό σε Κύ-
ριος ὁ Θεός σου ἐκᾶθεν. διὰ τῶτο ἐγώ-
σοι ἐντέλλομαι ποιῆν τὸ ῥῆμα τῶτο.

15. Ἐὰν δὲ λέγῃ πρὸς σὲ, ἐκ ἐξε-
2. λύσομαι ἀπὸ σῶ, ὅτι ἠγάπησά σε
Z καὶ τῶ οἰκίαν σου, ὅτι εὐ ἐστὶν αὐτῶ
15. παρὰ σοί. Λήψῃ τὸ ὀπήτιον, καὶ
τρυπήσεις τὸ ἔς αὐτῶ ἐπὶ τῶ θυραν
ἐπὶ τῶν σαδμῶν, καὶ ἔσαι σοι οἰκέτης
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ τῶ παιδίσκῳ σου
ὡσαύτως ποιήσεις.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. (2) Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
σῆς Χριστὸς ἀφῆσιν παρεργησας γενέσθαι
τοῖς ὑποδυνάοις. αὐτὸς πρώτος ἡμῖν τοῖς
2. ὑποδυνάοις καὶ ἐπεγνωκόσιν αὐτῶ τῶ ἀλη-
θῆαν ἐδωρήσατο ὑποθεσίας ἀξίωμα. ὅσοι
τοῖνω

τοίνω μετὰ τὴν τῶν ἀμαρτιῶν ἀφεσιν, καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἀφέσεως εἰς ἐλυθέριαν φθάσαι μὴ διωθῶσιν· ἀγάπη δὲ τῇ πρὸς αὐτὸν τὸν καλέσαντα δελοῦν ἐθέλῃσι, καὶ ἐν μέσσοις ἐξετάζεσθαι, ἢ τελεία κρατήσῃτες ἀγάπη, πρὸς τὴν θύραν ἐπὶ τῶν σαρκῶν, ἐπειδήπερ εἰς τέλος ἐκβιῶμαι μὴ ἠδωθήσασιν τῆς δελείας τὸ πνεῦμα· ὀπητίω τρυπῶνται τὸ ἔσ. δι' ἧς ὀπῆς κατηχήμενοι καὶ ὑπακόντες, δελοῦν διώσονται ἕως ἂν τὸν τῆς δελείας αἰῶνα διαδραμόντες, καὶ εἰς μισθωτὰ καταγραφείητε, ἐπιδώσασιν εἰς τὸ τῆς ὑποθεσίας ἀξίωμα. τοῖς γὰρ δελοῦσασιν ἐξ ἔτη, μισθὸς μισθωτῆ ἢ δελεία κατελογιάθη. ἔτοι καὶ εἰς ἐλυθέριαν ἀχθῶμαι διώσονται. τρεῖς γὰρ οἶδα, Φησί, τάξεις τῶν σωζομένων, ὁ μακάριος Γρηγόριος, (1) δελείαν, μισθωτῶν, ὑπόθετα. εἰ δὲ ἄλλος εἶ, τὰς πληγὰς φοβήσῃτι· εἰ δὲ μισθωτὸς, πρὸς τὸ λαβεῖν βλέπε μόνον· εἰ δὲ ὑπὲρ τῆς εἰ, καὶ ὑπὸς, τὸν πατέρα αἰδέσῃτι, τὸ καλὸν ἐργασαί· ὅτι καλὸν τῷ πατρὶ κείσθαι, καὶ εἰ σοι μηδὲν ἔσθαι μέλλοι, τῆτο αὐτὸ μισθὸς τὸ τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι.

ΝΕΙΛΟΥ. [Καλῶς ὁ παρ' Ἑβραίοις νόμος συμβολικῶς τῆ δέλτα τῆ τὴν ἐλυθέριαν μισήσαντος] μετατρυπᾶσθαι τῷ ὀπητίω κελοῦναι τὸ ἔσ· ἵνα μὴ τῇ φυσικῇ τῆς ἀκοῆς ὀπῆ δέξῃται ποτε λόγον ἐλυθέριας, (2) ἀλλὰ δέλος μείνη διλυεκῶς, τὰ παρόντα ἠγαπηκῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημείωσαι δὲ, ὡς αἰῶνα οἶδε πολλάκις καλεῖν ἢ Γραφή ὅλον τῆ εἰς ἂν ἀνθρώπων τὸν βίον. καὶ ἔσαι σοι, Φησὶν, οἰκέτης εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ πάλιν ὁ Ἀπόστολος, εἰ διὰ κρέας σκανδαλίζεται ὁ ἀδελ-

A,, Φός με, ἢ μὴ Φάγ...
... τρετέσιν ὅλον τὸν τ

ιη. Οὐ σιλκ...
ἐξαποσελλομένω...
ἀπὸ σῶ, ὅτι ἐπ...
ἐδδλοσέσοι ἐξ...
σε Κύριος ὁ Θεός

ιδ. ποιῆς. Πᾶν πρ...
ἐν τοῖς βεσί σ...
Β τοῖς σ... τὰ ἀρ...
ρίω τῷ Θεῷ σ...
τοτόκω μόχω σ...

ι. πρῶτότοκον τῶν...
τι Κυρίε τῶ...
ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνια...
ἐὰν ἐκλέξῃται Κ...
ὁ οἰκός σ...

Γ κα. Ἐὰν δὲ...
χῶλὸν ἢ τυφλὸν...
πονηρὸς, ἢ θυ...
Θεῷ σ...

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ...
νον πρῶτότοκον...
Διὰ τῶν ἀλόγων...
ἄρτιον ἔχαι τὸ Φ...
γον ἀγαθὸν ἐξηρ...

Δ κβ. Ἐν τῷ...
αὐτὸ ὁ ἀκάθαρ...
θαρὸς ὡσαύτως...
ηγ.δα ἢ ἔλαφον.

ἢ Φαγῆ, ἐπὶ τῷ...
ὡς ὕδωρ.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Δ**ύλαξαί τὸν μῶα τὸν νέον, καὶ ποιήσεις τὸ πάχα Κυρίω τῷ Θεῷ σ, ὅτι ἐν μῶα τῶν νέων ἐξήλθε ἐξ Αἰγύπτου νυκτός.

β. Καὶ θύσεις τὸ πάχα Κυρίω τῷ Θεῷ σ πρόβατα καὶ βόας ἐν τῷ τόπῳ, ὃν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὸν, ἐπικληθῶμαι τὸ ὄνομα αὐτῶ ἐκεῖ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν μὲν ἐν Αἰγύπτῳ θύειν αὐτοῖς μόνον προσέτακται τὸν ἀμνόν· ἐν Ἀριθμοῖς δὲ καὶ ἐνταῦθα προσέθηκε βόας καὶ πρόβατα.

γ. Οὐ φαγῆ ἐπ' αὐτῶ ζύμῳ. ἐπὶ ἅ τῆς ἡμέρας φαγῆ ἐπ' αὐτῶ ἄζυμα, ἄρτον κικώσεως, ὅτι ἐν σκεδῆ ἐξήλθε-

τε ἐκ γῆς Αἰγύπτου...
... θῆτε τὴν ἡμέραν...
... ἐκ γῆς Αἰγύπτου...
... τῆς ζωῆς ὑμῶν.

δ. σοὶ ζύμη ἐν πάσῃς...
... ἡμέρας, καὶ ἢ κα...
... κρεῦν ὧν ἂν θύσῃ...
... ρα τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ

Ζ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ...
... γος; Ὁ νόμος ἡμ...
... ἐπὶ ἅ τῆς ἡμέρας φαγ...
... ἐν σκεδῆ ἐξήλθετε...
... τως δὲ περὶ τῆς ε...
... δον ἐρμιωδόντες.

ε. Οὐ διωήσ...
... ἄδερμιᾶ τῶν πόλ...
Ddd dd 2

(1) Ὁ Ναζιανζ. ὡ τῷ εἰς τὸ ἅγιον βαπτισμα λέγω.
(2) Ὅπερ βλέπομεν γινόμενον ὑπὸ σῶ. δέλος γὰρ τῆ Σατανᾶ αἰώνιος πέ...
καὶ τὸν παρόντα βίον, μηδέποτε δὲ βεβλόμενος, καὶ ἄπαξ θείας Γραφῆς...
τῆ μέλλοντος αἰῶνος. ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐπομ. ὡ τῆ 236. ἐπισ. τῆ 2. βιβλ. τῆ...
(3) Ἐν τοῖς ἐκδοσμ. ἔχ εὔρηται.

5. Θεός σε δίδωσί σοι. Ἄλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σε ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεί. ἐκεῖ θύσεις τὸ πάχος ἐσπέρας πρὸς δυσμὰς ἡλίου, ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐξήληθες ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

*** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὁρᾷς πῶς εἰς μίαν πόλιν συγκλείσας τὴν εορτήν, ὕπερον καὶ τὴν πόλιν καθῆλκε αὐτῷ, ἵνα καὶ ἀκούσας αὐτῆς ἀπαγάγῃ τῆς πολιτείας ἐκείνης; ὅτι γὰρ προεῖδε τὸ ἐσόμεινον ὁ Θεός, παντί περ δῆλόν ἐστι. τίνας ἐν αἰεκεν ἐκεῖ σωθήλασεν αὐτῆς ἀπὸ τῆς οἰκουμενῆς ἀπάσης, προειδὼς ὅτι ἀπολείται ἡ πόλις; ἐκ εὐδελόν, ὅτι καταλυθῆναι βεβλόμενος τὴν εορτήν;

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰς γὰρ τόπος, καὶ μία πόλις, ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, ἡ καὶ νομίμως ἔχουσα τὰς ἱεραρχίας, ἀλλ' ἐκ αὐτοῖς ἀρπάζοντας τὴν τιμὴν κατὰ τὰς ἀποσταθῆντας τῆς Ἐκκλησίας. οἵ περ ὡς ταυροίτινες ὑβριστὰς πρὸς τὸ σφίσι δοκῆν ἴκονται. αὐτῆ τοίνυν ἡ πόλις ἐπιτηδεῖα μόνη πρὸς τὴν τῆ πάχος θυσίαν. αἱ γὰρ τῶν αἰρέσεων μάνδρα κατὰ νόμον ἀποβλητοί.

ζ. Ἐψήσεις καὶ ὀπλήσεις καὶ Φαγῆ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σε αὐτόν. καὶ ἀποσραφήσῃ τὸ πρῶν, καὶ ἀπελθῆσῃ εἰς τὰς οἰκίας σε.

*** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἐψήσεις καὶ ὀπλήσεις εἰς πρὸς τὸν ἀμνὸν ἀποδεδόται. ὅπλα γὰρ μόνον ἔφη δαῖν ἐδίειν ἐκείνης τὰ κρέα. πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ τὰ μετὰ τὸν ἀμνόν, καὶ τὰς ὑπολοίπας θυσίας τὰς τλικαῦτα προσαγομείας, εἰς ἰδικῶν βρωσιν θύομενα.

η. Ἐξ ἡμέρας Φαγῆ ἄζυμα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἐξόδιον, εορτὴ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε. εἰ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται πάσης ψυχῆ.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τετῆςιν ὡς ἐν ἐκάτῃ ἡμέρᾳ ὄντας, ἀπεγνωσκῆσαι τὸν βίον. (1)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Διὰ τῆτο καὶ τὸ ἐμπεπλωκὸς βόθρω πρόβατον ἢ ὑποζύγιον ἐξῆν αὐ σαββάτῳ διανιστῆν. τῆτω τῷ τρόπῳ καὶ ἡ περιτομὴ πρὸς ψυχῆς ἀφέλειαν ὀρῶσα, καὶ πνευματικῆς ἕσα πράξεις ἀρηγῆτο, καὶ μάλα δικαίως. ὁ γὰρ περιτεμνόμενος τὸν ἐξ ἡδονῆς καὶ ὕπνου, τὸν φθαρόμενον ἀνθρώπον, ἀποτίθει τῇ τῆς ἀκροβυστίας ἀποβολῇ, τύπον ἐπεχέσῃ τῆ ἀγίας βαπτίσματος, ἐν ᾧ τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον ἀποτιθέμενοι καὶ ἀποδύμενοι, τὸν πνευ-

ματικὸν καὶ νέον ἀμφιεννύμεθα, Χριστὸν ἀνδυσάμενοι. (2)

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἀντὶ τῆ, εἰ μὴ ὅσα εἰς ψυχῶν συμβάλλεται. ὅσα ἐν ἐσὶ ψυχῶφελῆ γίνεται αὐ σαββάτῳ, καὶ ὅσα εἰς τὸ ζῶν σωτελεῖ. διὰ τῆτο καὶ τὸν παράλυτον αὐ σαββάτῳ ἐθεράπευσε, καὶ τὸ ἐμπεπλωκὸς πρόβατον ἢ ὑποζύγιον ἐξῆν αὐ σαββάτῳ ἀνιστῆν.

θ. Ἐπὶ ἐβδομάδας ὁλοκλήρως ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ. ἀρξαμένους σε δρέπανον ἐπ' ἀμῆτον, ἀρξῆ ἐξαριθμῆσαι ἐπὶ ἐβδομάδας.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐν τῷ Δεύτερονόμιῳ ὡς ἀνακεφαλαίμενος τὰ ἐν πλατεῖ ἡδὴ ἐκλεθῆναι, παραγγέλλει (3) ἐν τῆσι τῆς ἀκριβέστερας ἀφηγήσεως. καὶ γὰρ ἀφ' ἐπιβάλλῃ τὸ δρέπανον τῇ τομῇ τῆ δράγματος ὁ τὸν θερῆσμον θερῶν, ἀριθμῆνται αἱ ἐπὶ ἐβδομάδες, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαύριον μετὰ τὸ λαβεῖν τῇ χθῆς ἡμέρᾳ τὸν ἱερέα τὸ δράγμα, καὶ τῇ ἐξῆς ἀγαγεῖν αὐτὸ τῷ Κυρίῳ. ἔτω γὰρ ἐν τῷ Λυβίτικῷ (4) διηγοῦσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ εορτῇ τῆς σκλωπηγίας, ἐκ ἐπὶ μόνον εἰσιν αἱ ἡμέραι, ὡς αἰταῦθ' ἀφῆσιν ἐν ἐπιδρομῇ. ἀλλ' οὐκ ἔτι, κατὰ ἐν τῷ Λυβίτικῷ, (5) καὶ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς (6) γέγραπται, διὰ τὸ ἐξόδιον αὐτῶν εἶναι, καὶ ὅπως λελέχθαι, πασῶν τελευταῖαν ἕσαν τῶν εορτῶν. τύπος γὰρ ἡ ὀγδόη τῆ μέλλοντος αἰῶνος, ὅ ἐστιν ὀγδόη ἡμέρα, κατὰ τὴν σκλωπηγίαν, καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν ἡμετέρων σωμάτων, καὶ ἀληθῆς καὶ τελευταῖα εορτὴ, καὶ Φαιδρότης ἀδιάδοχος. (7)

ι. Καὶ ποιήσεις εορτῶν ἐβδομάδων Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε, κατὰ ὅτι ἰχῦει ἡ χεὶρ σε, ὅσα ἂν δῶ σοι, κατὰ ὅτι ἡλύθη γῆ σε Κύριος ὁ Θεός σε. Καὶ ἀφρανθήσῃ ἐναντι Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε σὺ, καὶ ὁ υἱός σε, καὶ ἡ θυγάτηρ σε, ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη σε, καὶ ὁ Λαίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σε, καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ ὀρφανός, καὶ ἡ χήρα ἢ ἐν ὑμῖν ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σε αὐτόν, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεί. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ φυλάξεις καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολάς ταύτας.

ιγ. Εορτῶν σκλωπῶν ποιήσεις σεαυτῷ ἐπὶ ἡμέρας ἐν τῷ σωμαγαγεῖν σε ἐκ τῆς ἀλωνός σε καὶ ἀπὸ τῆς λωῆς σε.

ΣΕΤΗ.

(1) Οὐδὲ τῆτο, ἐδὲ τὰ ἐπὶ. τά τε τῆ Βασιλ. τρία, καὶ τὸ τῆ Χρυσος. ἐν τοῖς ἐκδομο. εὐρηται.

(2) Τὰ αὐτὰ περιληπτικώτερ. κῆται καὶ ἐν σελ. 685. τῷ Σόφρω ἐπιγεγραμμένα. εἰ τινος τυχόν ἐσσι.

(3) Ἰσ. παρεκβαίνεις.

(4) Ἐν κεφ. 23. ἐδ. 17.

(5) Ἐν κεφ. 22. ἐδ. 36.

(6) Ἐν κεφ. 29. ἐδ. 12, 35.

(7) Ἀνεπιγράψ. Τὰ περὶ τῆς εορτῆς ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ ἐξήτασαι. καὶ ταῦτα πρὸ τῆς ἐν τῇ ὑπομνήμ. παρὰ τῶν κωδίκ. κῆται.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τῆτο τοίνυν ἐστὶν ἑορτῆ, καὶ θάρσις διανοίας, καὶ σιωπῆς ἀνεπιληπτον. (1)

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἡ ἀληθὴς ἑορτῆ, ἢ τῶν ψυχῶν σωτηρία, εἴθ' α βιωτικὴ πᾶσα φαντασία ἀπελήλαται. αἱ ἐπὶ αἱμέραι τόπον ἐπέχουσι τῆς σωτελείας τῆ αἰῶνος.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Οὐχὶ τακτῶν ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον τῆς παροικίας ἡμῶν, ἀναμερόντες τὴν ἀληθινὴν πατρίδα, ἣς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.

ιδ. Καὶ δ' ὀφρανθήσῃ ἐναντι Κυρίῃ τῆ Θεῶς σου, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίσκη σου, καὶ ὁ ἀδελφός σου, καὶ ὁ προσήλυτος, καὶ ὁ ὀφθαλμῶν σου, καὶ ἡ χήρα ἢ ἡ ἔσσα ἐν ταῖς πόλεσί σου. Ἐπὶ αἱμέρας ἑορτάσας Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὸν, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ, εἰάν δὲ ὀφραθῆσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς γεννήμασί σου, καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου, καὶ ἔσῃ δ' ὀφρανόμενος.

ιε. Τρεῖς καιρὸς τῆ ἐνιαυτῆ ὀφραθήσεται πᾶν ἄρσενικόν σου ἐναντι Κυρίῃ τῆ Θεῶς σου ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἐβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς σκωποηγίας. ἐν ὀφραθῆσῃ ἐνώπιον Κυρίῃ τῆ Θεῶς σου κενός.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὸ δὲ τρεῖς τὴν περὶ Θεῶ θρωρίαν ἐκλείνεσθαι, δηλοῖ τὴν ἐν Τριᾷδι τῆς θεολογίας ἐπίγνωσιν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εὐρίσκομεν ἐν ταῖς Γραφαῖς τὸ ὄνομα τῆς ἑορτῆς καὶ τῆς πανηγύρεως, ὡπερ παρὰ τῷ Προφήτῃ λέγοντι, τί ποιήσετε ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς Κυρίῃ; ζητητέον τὴν διαφορὰν ἑορτῆς καὶ πανηγύρεως. πᾶσα μὲν ἐν, ἢ ἔως ἐπιπῶ, ἰλαρὰ ἡμέρα, ἐν ἢ προτέτακται ὡς ἐν ἀγία τὰ δέτινα παρὰ τὰς λοιπὰς ποιεῖν ἐξαιρέτα, ἑορτῆ καλεῖται. ἢ πᾶσα δὲ ἐστὶ πανηγύρις, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὄνομα, ὅτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ σιωθροίζονται οἱ πανταχόθεν Ἑβραῖοι. ὡσε κατὰ τῆτο, τὴν μὲν πανηγύριν εἶναι καὶ ἑορτῆ, ἐκ ἐστὶ δὲ πάντως τὴν ἑορτῆ, πανηγύριν οἶον, σάββατα καὶ νεομωλία, ἑορταί εἰσιν. ἀζύμα δὲ καὶ αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων (2) καὶ σκωποηγίας, ἢ μόνον ἑορταί, ἀλλὰ καὶ πανηγύρις, ὅτε προσέτακται πᾶν ἄρ-

A, σενικὸν φαίνεσθαι ἐνώπιον Κυρίῃ τῆ Θεῶ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἂν ἐκλέξῃται.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τρεῖς ἐν καιρὸς, ὡ ψυχῆ, τετέσι τὸν τριμερῆ χρόνον, σύμπασα ἐμφανῆς αἰεὶ γίνεσθαι Θεῷ, μὴ τὸ θεῖον αἰδητὸν πάθος ἐφελκομένη, ἀλλὰ τὸν ἀνδρείον καὶ καρτερίαν ἀσκητῶ λογισμὸν ἐκδυμῶσα. τρεῖς γὰρ καιροῖς τῆ ἐνιαυτῆ ὀφραθῆσθαι πᾶν ἄρσενικόν ἐναντίον Κυρίῃ τῆ Θεῶ Ἰσραὴλ ὁ ἱερός λόγος προσάττει.

ιβ. Ἐκαστος κατὰ τὴν δυνάμιν τῶν χειρῶν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὴν δόλογιαν Κυρίῃ τῆ Θεῶ σε ἡ ἐδωκέ σοι.

ιγ. Κριτὰς καὶ γραμματοεισαγωγῆς καταστήσεις σεαυτῷ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου, αἷς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι κατὰ φυλάς; καὶ κρινῶσι τὸν λαὸν κρίσιν δικαίαν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὡσε μὴ χαρίζεσθαι τι, φησὶν, ἀλλ' ἀδεκάως τὸ δίκαιον διακρίνειν ἐκάσῳ.

ιδ. Οὐκ ἐκκλινῶσι κρίσιν, ἐδὲ ἐπιγνώσονται πρόσωπον, ἐδὲ λήψονται δῶρα. τὰ γὰρ δῶρα ἐκλυφλοῖ ὀφθαλμῶς σοφῶν, καὶ ἐξαιρεῖ λόγους δικαίων.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὰ δῶρα, φησὶν ὁ νόμος, πηροῖ μὲν ὀφθαλμῶς κλέποντας, τὰ δὲ δίκαια λυμάνεται, τὴν δὲ διάνοιαν ἐκ ἐὰν διαλεωφῶς βαίνειν ἐπὶ ὀφθαλμῶν. καὶ τὸ μὲν δωροδοκεῖν ἐπὶ ἀδίκους, παμπονήρων ἐστὶν ἀνθρώπων ἔργον. τὸ δ' ἐπὶ δίκαιους, ἐφ' ἡμισία πονηροδομῶν. εἰσὶ γὰρ ὀφθαλμοίτινες, ἡμιμόχθηροι, δικαιοδικοί, τὴν περὶ τῶν πεπλημμελημένων τεταγμένοι τάξιν κατὰ τῶν πλημμελησάντων, προῖκα δ' ἐκ ἀξιδυτες νικῶντας γράφειν, ἔς νικᾶν ἀναγκαῖον, ἀλλὰ τὴν γνώσιν ὄνιον καὶ ἐμμυδον ἀποφαίνοντες. εἰτ' ἐπειδάν τις αἰτιάται, φασὶ μὴ παρατρέψασθαι τὸ δίκαιον. ἢ τῆθῶ μὲν γὰρ ἔς ἀρμόττον ἡ ἡθῆσθαι, νεικηκαίαι δὲ ἔς ἐχρῆν περιγενέσθαι. κακῶς ἀπολογύμενοι. δύω γὰρ δὲ προσφέρεσθαι τὸν ἀγαθὸν δικαστῶ, νομικωτάτῳ γνώσιν, καὶ τὸ ἀδεκάσον. ὁ δ' ἐπὶ δῶροις βραβυότης τῆ δικάις, καλὸν φύσει πράγμα λέληθεν αἰχμῶν. ἐπεξαρμαρτάνει δὲ καὶ δὴ ἕτερα. τὸ μὲν, ἐθίζων ἑαυτὸν εἶναι φιλοχρημάτων, ὅπερ ὀρμητήριον τῶν μεγίστων παρανομημάτων ἐστὶ τὸ δὲ, βλάπλων ὄν ἀξιον ἡ ὀφθαλμῶν, τιμῶν τῆ δικάις κατατιθάτα.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὡσε δὲν ὁ νόμος, καὶ μάλα εἰκότως, τῆς οἵπερ ἂν εἶεν εἰς τὸ δικάζειν ἡγμῆοι, καὶ τῆ χρηματίζεσθαι

Ddd dd 3 Φιλῆν

Ωσ. 9. 5.,

(1) Μικρὸν διαφέρει τῆ ἐν σελ. 812.
(2) Τῶν ἐβδομάδων ἐν σελ. 390. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Ρε ἐκδόσ. καὶ ἐν σελ. 1128. τῆς δὲ τῆς βίβλ. ὅσπ μέρους τῆς κεῖται. ὁ ἐν αὐτῇ τῇ 390. σελ. τῆ εἰρημ. Τόμ. τῆς εὐρηται, καίτοι μὴ ἐν τοῖς ἐκδόδομ. ἀφραθῆσθαι ἐκεῖ, ἢται ἐν τῇ εἰρημ. 1128. σελ. σεσημαῖται.

Φιλεῖν ὄρασαί βελτίους, καὶ τῇ πρὸς τινὰς αἰδοῖ μὴ χαριζομένους τῶ καλῶς καὶ ἀδιαβλήτως ἔχοντος τὴν παράβασιν, καὶ μὴ καὶ τὸ ἑτεροκλινές, ὡς ἀνόσιον ἀποσειομείς, ταλαντοῦντάς τε συννόμως ἕκαστα τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν τῶν ὄλων ἀπομιμῆσαι κριτῶν, τρεῖσι Χριστὸν ὃν καὶ αὐτὸς ὁ νόμος προαναπεφώνηκεν ἐναργῶς καὶ κριτῶν ὄντα εἰδώς, ὡς Θεόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐδὲ ἐπιγνώσονται πρόσωπον. τὸν γὰρ κριτῶν προσήκει τυποῦν σώζειν Χριστῶ.

ν. Δικαίως τὸ δίκαιον διώξει, (1) ἵνα ζητε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γλῶσσαν, ἡ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Σφόδρα παιδούτικῶς Μωϋσῆς, δικαίως τὸ δίκαιον προσάγει μεταδιώκειν· ἀνιττόμενος ὅτι καὶ ἀδίκως ἐνεσι, διὰ τὴν ἐπὶ δώροις τῶ δικαίως βραβούτως, ἢ μόνον ἐν δικαστηρίοις, ἀλλὰ καὶ πανταχῶς κατά τε γλῶσσαν καὶ θάλατταν, καὶ ἐν ἅπασιν, ὀλίγη δέω φάνα, τοῖς τῶ βίβρα πράγμασιν. ἤδη γὰρ ὀλιγοχρημάτων τις παρακαταθήκην λαβὼν, ἀπέδωκεν, ἐπὶ ἐνέδρῳ μᾶλλον τῶ λαμβανόντος, ἢ ὠφελείᾳ, ἵνα τὴν ἐν ὀλίγοις πῖσιν δέλεαρ καθίς, ἀγκιστρούσῃται τὴν ἐν μείζονσι ἀπισίαν, ὅπερ ἔδεν ἡ ἕτερον, ἢ τὸ δίκαιον μὴ δικαίως ἐπιτελεῖν. δίκαιον μὲν γὰρ, ἢ τῶν ἀλλοτρίων ἀπόδοσις, ἢ δικαίως δὲ γίνεται, παρ' ὅσον ἐπὶ θήρα πλειόνων.

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστι, δικαίως τὸ δίκαιον διώξει; (2) Κατὰ τὸν τῶ δικαίως, φησὶ, σκοπὸν, μὴ διὰ δόξαν κενῶν, μὴ διὰ θεραπεῖαν ἀνθρώπινον, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, μετέρχεται τὸ ἀγαθόν. εἰσι γάρ τινες, γνῶμη μὲν ἢ τιμῶντες τὸ δίκαιον, διὰ δὲ τὴν ἀληθῶς τιμῶντας τὸ δίκαιον, ὑποκρινόμενοι τιμᾶν τὸ δίκαιον.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἀντὶ τῶ, γὰρ δικαίως δι' αὐτὸ τὸ καλόν· μὴ μὴ διὰ τὸ ἀφοσιῶσαι τὸν νόμον, τὸ δίκαιον φυλάσσειν τοῖς ἀδικημαίοις.

» ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δικαίως τὸ δίκαιον διώξει, τρεῖσι μετὰ τῶ λόγῳ τῆς δικαιοσύνης ἐπιτελεῖν τὴν πράξιν. οἷον, ποιῶ μὲν γάρ τι ἰατρικὸν πρὸς ὠφελείαν φέρων τῶν ἀδανέντων ὁ ἰδιώτης, ἀλλ' ἔχει καὶ ἰατρικῶς ἐποίησεν ὁ τοιοῦτος, τῶ μὴ ἔχειν τὴ τῆς τέχνης τῆ ἀνεργείᾳ σιωπεόμενον.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Δικαίως, φησὶ, τὸ δίκαιον διώξει, τρεῖσι μετὰ τῶν περὶ δικαιοσύνης λόγων τὴν δικαίαν πράξιν ἐπιτελέσει. ὡς γὰρ ἐστὶ ποιῆσαι ἰατρικόν, ἀλλ' ἔκ ἰατρικῶς ἔτῳ ἐστὶ ποιῆσαι δίκαιον, καὶ μὴ δικαίως. οἷον, ἰατρικὸν μὲν

A αὐτὴ ἢ τῆς βοτάνης χρῆσις· ἰατρικῶς δὲ ὁ λόγος, καὶ τὴν διώκειν τῆς βοτάνης, καὶ τῶ πάθος τὴν ιδιότητα, καὶ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ μέτρον, καὶ τὸν τρόπον τῆς χρήσεως ἐπεσκεμμένος. διαφέρει δὲ τὸ κατ' ἐπισήμῳ τῶ αὐτομάτῳ. ὁ μὲν γὰρ κατὰ τὴν τέχνῳ ποιῶν, αἰετὰ αὐτὰ ποιῶν, ἕως ἂν ἔχη τὸν λόγον· ὁ δὲ αὐτομάτως, ἔκ αἰετῶ σιωτρέχοντα ἔξει τὰ ὠφελῆντα, ἀλλ' εἰ σήμερον ἔσωσε, τοῖς αὐτοῖς ποτε καὶ διέφθειρον· ἔτῳ καὶ ἢ τῶ καλῶς πραγματεία κατ' ἐπισήμῳ ἀνεργεμείῃ ὁμαλῶς ἀποδίδοται, ἕως ἂν ἀνοικῶν ὁ λόγος ἔτος ἕκαστῳ τῶν γιγνομένων ἐπιστατῆ.

B ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τίς γὰρ τὸ δίκαιον ἢ δικαίως διώκει; Διαλαβόντες δὲ ἐκείνο, ὄχρητῶς καὶ ἐπὶ τῶ μετελθούσμεθα, ὅτι ἐστὶ δικαίως τὸ ἀδικὸν διώκειν. ἐξηγήσεις μὲν τῶ, δικαίως τὸ δίκαιον διώκειν αὐτῆ· ἐπὶ καὶ τὸ πραττόμενον καθήκον ἢ. καὶ ὑγιᾶ διαφέρει ἀνεργεῖται· ὡς εἰ τις σωφροσύνῳ δι' ἑδὲν ἄλλο ἢ δι' ἑαυτῶν κατορθώσει, καθάπερ Ἰωσήφ ἀναγέγραπται πεποιηκέναι. τῶ δὲ ἀδίκως τὸ δίκαιον διώκειν, ἢ σαφηνεῖα ἐστὶ τοιαύτη· ἐπὶ τὸ καθήκον μὲν τις ἐπιτελεῖ, προθέσει δὲ μοχθηρῶ· ὡς εἰ τις δόξαν τὴν παρ' ἀνθρώποις θηρομικτος κοινωνήσει τῶν ὑπαρχόντων πένησι· ὅπερ ἀπαγορεύων ὁ Σωτῆρ φησιν· ἐὰν Ματθ. 6. 2.

» ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίζης ἔμπροσθεν σου, ὡπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξαζῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. τὸ δὲ δικαίως τὸ ἀδικὸν ποιῶν, νοηθεῖ ἂν, ὅταν προθέσει τὰ κρείττονα ποιῶν τις προελομένος, παρ' ἀγνοίαν τῶ καλῶ πράττει τὰ χείρονα. ὅποιος ποτε γέγονε Παῦλος, προδίδὸς τὰς ἐκκλησίας κατὰ ζῆλον ὄσεβείας. ἀδίκως δὲ τὸ ἀδικὸν, ὅταν καὶ τὸ πραττόμενον ἀδικὸν ἢ, καὶ ἢ προαίρεσις κακοποιητικῆ.

E ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (3) Τρεῖσι μετὰ τὸ γινώσκων καὶ πεπαιδευθῆναι τὴν τῆς δικαιοσύνης λόγῳ, διώξει καὶ ἐπιζητήσει τὸ δίκαιον καθαρῶν πάσης προσαθείας. καὶ ταύτη τῶ δικαίως δίκαιος ὡν ζητήτης, καὶ πανταχόθεν περιπεφραγμένος, καὶ ἔσω τῶν ὄρων τῆς δικαιοσύνης ἰσάμενος. πολλοὶ γὰρ αὐτὸ τὸ ἐθέλειν δίκαιοι εἶναι μεθυοθέντες τὸν νῦν διὰ τῆς δοκίμης ἀκριβῆς αὐτῶν δικαιοσύνης, τὴν δικαιοσύνην ἠδίκησαν. ὅταν καὶ ὁ σωετός Ἐκκλησιαστής, μᾶλλον δὲ ὁ τῆς σιωέσεως παιδούτης· Χριστὸς γὰρ ἐστὶ ὁ ἀληθῆς Ἐκκλησιαστής, τῆς Ἐκκλησίας ἢ κεφαλῆ, καὶ τῶ Θεῶ πατρός ἢ ἀνωτάτω καὶ ἀνυπόστατος σοφία καὶ λόγος· ἀγχαν τὸ πέραν μέτρον, καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέρηται, παραινεῖ μὴ γίνε· Ἐκκλ. 7. 17.

» δίκαιος πολὺ, καὶ μὴ σοφίς περιούσι.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ μὲν τίς ἐστὶ δίκαιος, τὸ δίκαιον διώκει· ἢ μὴ εἰ τις τὸ δίκαιον

(1) Διώξει. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

(2) Διώξετε; ἢ ἐν Χάλ. ἐκδ.

(3) Ἐκ τῆς πρὸς Φάτιον καὶ Ἀνδρέαν πρεσβυτέρους ἐπιστολῆς. καὶ ταῦτα προσκεται παρὰ τῶν κωδ. δίκ. ἰσόν δὲ, ὅτι ὁ Μοντφρακόνιος (παρὰ Ἐ. ἐν σελ. 2. τῶ 1. Τόμ. τῶν Ὀριγ. συγγραμ.) τῶ Σβλήρη ἐναι φησὶ τὴν ἐπιστολῶν.

δικαίον διώκει, δίκαιός ἐστιν. ἐκείνο (1) ἵππερ σωήσεις ἐπισήσας τῷ· δικάως τὸ δικάιον διώξῃ, ἔπερ μὴ μάτῳ, τὸ, δικάως, προτέτακται τῷ, τὸ δικάιον διώξῃ. διωατὸν γὰρ οἶμαι τὸ δικάιον διώκειν, ἀλλ' ἔ δικάως. καὶ γὰρ οἱ ποιῶντες πρὸς τὸ δοξαδιῶμα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἔργον καθ' αὐτὸ καθήκον, φέρε εἰπεῖν, εἰς κρίντας, δικάιον μέτοι πεποιήκασιν. ἔ μὲν ἀπὸ ἔξεως δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀπὸ κενοδοξίας. οἶμαι δ' ὅτι ἀνάλογον τῷ, δικάως τὸ δικάιον διώξῃ, λέγοιτ' ἂν, σωφρόνως τὸ σωφρον διώξῃ, καὶ ἀνδρείως τὸ ἀνδρείον διώξῃ, καὶ σοφῶς τὸ σοφὸν διώξῃ, καὶ τὰ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν.

κα. Οὐ φυτῶσαι σεαυτῷ ἄλλος. πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστήριον Κυρίε τῷ Θεῷ σε καὶ ποιήσεις σεαυτῷ.

** ΩΡΙΠΕΝΟΥΣ. Ἐξ ἀκάρπων τὰ ἄλση δένδρων, τέρψεως χάριν φυτῶμενων, οἷς εἰκόασι τῶν ἑτεροδόξων οἱ λόγοι, κάλλος ἔχοντες πιθανότητος, ἔ τῶν ἀκρόν-

Α των ἐπισροφλί· οἷς ὁ ἐπίδὸς ἑαυτὸν ὑποκάτω πορῶεται παντὸς ξύλου ἁλσῶδες, δι' ἔ δῆλον ὅ φησιν ὁ νομοθέτης· ἔ φυτῶσαι πᾶν ξύλον ὑπὸ τὸ θυσιαστήριον Κυρίε τῷ Θεῷ σε, καὶ ἔ ποιήσεις ἄλλος.

ιβ. Οὐ σήσεις σεαυτῷ σήλλω, ἔ ἐμίσησε Κύριος ὁ Θεός σε.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μάταιος ὅσις μὴ Θεῷ σήλλω ἀνατίθῃσιν, ἀλλ' ἑαυτῷ τὰ γενέσεως ἰσᾶς τῆς πάντη σαλδομείης, καὶ ἐπιγραμμάτων καὶ ἐπαίνων ἀξίων, ἔ ψόγῃ καὶ κατηγορίας μετὰ ὄντα, καλὸν ἢ ἢ μὴ γραφίωαι τὸ παράπαν, ἢ γραφόντα οὐδὲς ἀπαλαφθίωαι. διὸ καὶ φησιν ἀντικρὺς ὁ ἱερός λόγος, ἔ σήσεις σεαυτῷ σήλλω. ἔσηκε γὰρ τῶν ἀνθρώπων (2) πρὸς ἀλήθειαν ἔδν. καὶ διαφραγῶσίτινες ψυδόμενοι. ἀλλὰ γὰρ ἐκ οἶοντα μόνον παγίως ἐρηρεῖσαι, ἀλλὰ καὶ τιμῶν ἀξιοὶ καὶ ἐπιγραμμάτων εἶναι, τῷ μόνῃ τιμῆς ἀξίε καὶ ἐσῶτος ὄντος ἐπιλελησμενοί.

Κ Ε Φ. Ι Ζ.

α. **Θ**ὺ προσοίσεις Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε μόχον ἢ πρόβατον, ἐν ᾧ ἐσὶν ἐν αὐτῷ μῶμος, πᾶν βρώμα (3) πονηρὸν, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε ἐσὶν. β. Ἐὰν δὲ εὐρεθῇ ἐν σοὶ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σε, ᾧν Κύριος ὁ Θεός δίδωσί σοι, ἀνὴρ ἢ γυνή, ὅσις ποιήσει τὸ πονηρὸν ἐναντι Κυρίε τῷ Θεῷ σε, παρελθῆν τῷ διαθήκῳ αὐτῷ, καὶ ἐλθόντες λατρεύσωσι Θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσωσιν αὐτοῖς, τῷ ἡλίῳ, ἢ τῇ σελλῳῇ, ἢ παντὶ τῷ ἐκ τῷ κόσμου τῷ ἔρανῷ, ἔ ἔ προσέταξε, καὶ ἀναγγελεῖσιν, καὶ ἐκζητήσεις σφόδρα, καὶ ἰδὲ ἀληθῶς γέγονε τὸ ῥῆμα, γεγένηται τὸ βδέλυγμα αὐτῷ (4) ἐν Ἰσραήλ.

ε. Καὶ ἐξάξῃς τὸν ἀνθρωπον ἐκείνον, ἢ τῷ γυναικῆ ἐκένῳ, οἱ τινες ἐποίησαν τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρὸν τῷ ἐπὶ τῷ πύλλῳ, καὶ λιθοβολήσετε αὐτῶς ἐν λίθοις, καὶ τελευτήσωσιν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ λιθοβολήσωσιν αὐτῶς. ἀσεβείας γὰρ προκειμένης, καὶ δι' οὐσεβῆς σκληρότητος θρασυπέδῳ Θεός.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ. Ἐπ' ἐκείνοις μὲν, ἔπερ τίς ἀσεβῆς περὶ Θεῷ ἐφθέγγεατο, λιθοβολεῖσθαι τὸν τοῖστον ὁ

νόμος ἐκέλευσεν ἡμεῖς δὲ τοῖς σερόροις τῆς πίσεως ἡμῶν λόγοις αὐτὸν καταλούσομεν.

Δ. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (5) Τῷτό ἐσὶν ὅπερ εἶπεν ὁ Χριστός· ὁ Φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα Ματθ. 10. 37 ἢ ὑπὲρ ἐμέ, ἐκ ἐσὶ με ἀξιος.

ε. Ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν ἢ ἐπὶ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθανῆται. ὁ ἀποθνήσκων ἐκ ἀποθανῆται ἐφ' ἐνὶ μάρτυρι. καὶ ἢ χεῖρ τῶν μαρτύρων ἔσαι ἐπ' αὐτῷ ἐν πρώτοις θανατώσαι αὐτὸν, καὶ ἢ χεῖρ παντὸς τῷ λαῷ ἐπ' ἐχάτων. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

η. Ἐὰν δὲ ἀδωατήσῃ ἀπὸ σε ῥῆμα ἐν κρίσει ἀναμέσον αἵματος αἵμα, καὶ ἀναμέσον κρίσις κρίσεως, καὶ ἀναμέσον ἀφῆ ἀφῆς, καὶ ἀναμέσον ἀντιλογία ἀντιλογίας, ῥήματα κρίσεως ἐν ταῖς πόλεσί σε, καὶ ἀνασᾶς ἀναβήσῃ ἐς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐγλήξῃται Κύριος ὁ Θεός σε, ἐπικληθῆτω τὸ ὄνομα αὐτῷ ἐκᾶ,

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐὰν δὲ ἀδωατήσῃ ἀπὸ σε ῥῆμα ἐν κρίσει. Ταῦτα τοῖς κατὰ πόλιν κριταῖς. τὸ δὲ, ἀναμέσον αἵματος αἵμα, περὶ μάχης ἀκρῶσον προελθῆσης εἰς αἵμα, ἢ τραύματος καὶ φονῆ, παρὰ τοῖς κριταῖς διαφῶρος κρινομένη. ὅπερ σαφῶνίζει τὸ, ἀναμέσον κρίσεως κρίσις· ἢ γὰρ ἰδικόντι λέξας, εἶτα πρὸς τὸ γένος ἀναδραμῶν, αὐτίς ἰδικώτερον διατάττεται, εἰπῶν,

(1) Τὸ, ἐκείνο, περιττόν. (2) Τῶν ἀνθρώπων, ἀνάγν. (3) Πᾶν ῥῆμα. ἀφ' εἰρημ. ἐκδῶς. (4) Τὸ βδέλυγμα, τῷτο. καὶ αὐτ. (5) Διονυσίε, ἢ Κυρίε. ὁ Διῶων. κῶδ.

» εἰπὼν, ἀναμέσον ἀφῆς ἀφῆ· οἶόντις εἰ μάχη πληγῶν πρῶτος ἐπλώεγκε, τῆ πλησίον ἀψάμενος. καὶ ἀναμέσον ἀντιλογίας ἀντιλογία. οἶον, εἰ μάχη γίνοιτο λογικῆ εἰς ζήτησιν τυχὸν νομικῶν ἢ καὶ ὕβριν τείνῃσα.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Τῆτέσι τῆς μέχρις αἵματος προελθῆσης μάχης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ ὅταν ἐξετάζηται, τίς ἦψατο πρῶτος, τίς ἐπέβαλε χεῖρα.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσιν, ἐὰν ἀδυνατήσῃ ἀπὸ σῆ ῥήματι εἰ κρίσει ἀναμέσον αἵμα αἵματος, καὶ τὰ ἐξῆς; Ἐὰν, Φησί, μὴ διωθῆσθαι ὄρεῖν τὸ ἀληθῆς δικάζων, ἢ τὸ σῶμα τὸ λεπρὸν δοκιμάζων· τῆτο γὰρ ἀφῶν καλεῖ· μηδὲ διαγνώσῃ εἴτε ἀλφός ἐσιν, εἴτε λέπρα· μήτε κρίνης, μήτε δικάσης ἐξ ὑποψίας, ἀλλ' εἰς τὸν θεῖον νεὼν ἀπιθῆ, καὶ διδάξον ταῦτα τὸν ἱερέα, ἢ τὸν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν τῶν δημαγωγίαν πεπισθόμειον, καὶ τὸ κελεύμενον πληρώσων.

θ. Καὶ ἐλδύση πρὸς τῆς ἱερεῖς τῆς Λουίτας, καὶ πρὸς τὸν κριτῶν, ὅς ἂν γένηται ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, καὶ ἐκζητήσαντες ἀναγγελοῦσίν σοι τῶν κριτῶν.

» ** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁρᾶς ἐπισκήπτοντα σαφῶς τὸν νόμον τοῖς κατὰ πᾶσαν αἰτίαν ἐγκαλεῖν ἡρημένους, κριτῶν τε καὶ διαγνώμονα ποιῶν τὸν ἱερουργόν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐλδύση, Φησί, πρὸς τῆς ἱερεῖς τῆς Λουίτας, καὶ τὸν κριτῶν. τύπον γὰρ εἶχεν, ὁ μὲν κριτῆς Μωυσέως, οἱ δὲ ἱερεῖς οἱ Λουίται τῶν ὀπρεσβυτέρων, ἐφ' ὅς τὰ βαρύτερα τῶν κριμάτων ἀνέφερον. σύμφωνον δὲ τῶ παρόντι τὸ, ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τῆς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐρῶσίν σοι.

» ι. Καὶ ποιήσεις κατὰ τὸ ῥήμα ὃ ἂν ἀναγγελοῦσίν σοι οἱ ἐκ τῆς τόπης, ἃ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ, καὶ φυλάξῃ σφόδρα ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἂν νομοθετηθῆσίν σοι.

» ** ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Νομοθετεῖ μὲν γὰρ ἡκιστα μὲν αὐτὸς, ἀποκομίζει δὲ μάλλον εἰς τὸ ὄντι τὸ τῶ νομοθέτη δοκῶν ἀδεκάσως ἀφηγόμενος· καὶ δικαιοσύνης ὑπάρχων ἀριστος βραβυδότης, τῶ ἐφ' ἐκάσῳ κρίσιν ταλαντῶν λεπλῶς.

» ια. Κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τῶν κριτῶν ὡς ἂν εἰπωσίν σοι ποιήσεις. καὶ ἐκκλινεῖς ἀπὸ τῆ ῥήματος ἃ ἂν ἀναγγελοῦσίν σοι δεξιά σου ἀριστερά.

(1) Οὐκ ἐκκλινεῖς, ἀνάγν.

(2) Σωωνύμων. ὁρθῶς. ἢ ταῖς σημείωσ. ταῖς ἐν σελ. 244. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ.

(3) Περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ αὐτὸν ὁρίσασθαι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τῆς εἰς τὸν θεὸν τὸν νόμον αἰδέσθαι. προσεφάνει γὰρ ὡς τοῖς Ἰουδαῖον λαοῖς· ἐπὶ τῆς Μωσέως, κλ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 476.

(4) Πάχει. αὐτ. ἐν σελ. 477.

Α * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πᾶς γὰρ κρίνει τὸν λαὸν ἐγκεχειρισμένος, τῶν ἔχει τῆ πάντων νομοθέτη καὶ κριτῆ. διόπερ ἢ τῆς ἀπειθείας ὕβρις εἰς Θεὸν ἀναφέρεται.

» * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῶ βασιλικῶ ὁδῶν, ὡς ἀληθῆ καὶ γνήσιον ἔφαμεν εἶναι φιλοσοφίαν, ὁ νόμος καλεῖ ῥήμα Θεῶ καὶ λόγον. γέγραπται γὰρ, καὶ ἐκκλινης (1) ἀπὸ τῆ ῥήματος, ἃ ἐγὼ ἀντέλλομαι σοὶ σήμερον, δεξιά σου ἀριστερά. ὡς ἐμφανῶς ἐπιδεδείχθη, ὅτι ταῦτόν ἐστι τῆ βασιλικῆ ὁδῶ τὸ Θεῶ ῥήμα, εἰ γε προτρέπει, μὴτ' ἀπὸ τῆς βασιλικῆς ὁδῶ, μὴτ' ἀπὸ τῆ ῥήματος, ὡς σωομένων (2) ὄντων ἀποκλίνοντας, ὁρθῆ διανοίᾳ τῶ ἐπ' ὄψιαν ἀγασαν ἀτραπὸν μέσῳ τε καὶ λεωφόρον βαδίζειν.

» * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Δεῖ τὸν διὰ τῆς σευῆς καὶ τεθλιμμένης εἰσελθεῖν εἰς τῶ ζωῶ προδόμενον. φυλάσσειν ἑαυτὸν ἀπὸ πάσης παρεκβάσεως καὶ παρεκτροπῆς τῶν ἐπιτολῶν τῆ Κυρίου, πληρῶντα τὸ γεγραμμένον, καὶ μὴ ἐκκλινης εἰς δεξιά μηδὲ ἀριστερά.

» ιβ. Καὶ ἄνθρωπος ὅς ἂν ποιήσῃ ἐν ὑμῖν ἐν ὑπερηφανία, τῆ μὴ ὑπακούσῃ τῆ ἱερέως τῆ παρεσηκότος λειτουργῶν ἐπὶ τῶ ὀνόματι Κυρίου τῆ Θεῶ σου, ἢ τῆ κριτῆ ὅς ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀποθανῆται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ ἐξαίρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ Ἰσραὴλ. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ καὶ ἀσεβήσῃ ἐτι.

» ΔΕΥΤΕΡΟΥ. Εἰ δέ τις τῶ ἡρώμενος, τοῖς ὑπὸ τῆ ἀρχιερέως ἢ τῆ κριτῆ λεγομένοις ἀντίποι, θανάτῳ ζημιώσῃ, καὶ γινέσῃ τοῖς ἄλλοις ὀφείλει ἀρχέτυπον.

» ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὁ γὰρ τὸν τῆ Θεῶ λειτουργῶν ἀτιμάσας, ὑπὸ δίκῳ ἔσῃ καὶ κόλασιν. καὶ ὁ τὸ θεῖον ἀξίωμα περιπύων, πικρῶς τῆς ὑπεροψίας ἀποτίσει λόγους. καὶ ἔτω (3) καὶ ὁ Κύριος Φησιν, ὅτι ἐπὶ τῆς Μωσέως καθεδρῶν ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. διό Φησι, πάντα ὅσα λέγασιν ὑμῖν ποιεῖν ποιεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε.

» ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μηδεὶς ἐν κρινέτω τὸν ἱερουργόν, καὶ εἰ παρειμένος ὁρῶτό πως, καὶ εἰ τὸ ὄντιμον ἔχει πρὸς γε τὸ βίβν ἐλέσθαι σὺ νόμῳ. διερωτῶνται δὲ τὸν νόμον, προσκομιζέτω τῶ ὀπίθειαν. πρᾶται (4) μὲν γὰρ τὰ ἀπὸ γνώμης οἰκείας, ἐξηγᾶται δὲ τὰ τῆ Θεῶ. καὶ ἀτιμασέων δὲ τὰ τῆ Θεῶ διὰ τὰ ἀνθρώπινα.

» ιδ. Ἐὰν

ιδ. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἡ Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτῷ, καὶ κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἴπῃς, καταστήσω ἐπ' ἑμαυτὸν ἄρχοντα, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔδνη τὰ κύκλωμα.

ιε. Καθιστῶν καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ὃν εἰς ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σου αὐτόν. ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα· ἔδωξεν καταστήσει ἐπὶ σεαυτὸν ἄνθρωπον ἄλλότριον, ὅτι ἐκ ἀδελφός σου ἐστί.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Φησὶ, καὶ τασήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ἐκ ἄλλοτριον, ἀλλ' ἐκ τῶν σῶν ἀδελφῶν· δηλῶν ἐδελύσσιον αἵρεσιν, καὶ δοκιμασίαν ἀνεπίληπτον ἄρχοντος, ὃν σύμπασα ἡ πληθὺς ὁμογνωμονέσα ποιήσεται. προσεπιψηφίζεται δὲ τῷ αἵρεσιν ἐπισφραγιζόμενος καὶ ὁ τῶν κοινωφελῶν ἀπάντων βεβαιωτής Θεός, ἐκλογίῳ τινι τῷ γένει ὑπολαβῶν εἶναι τὸν ἄνθρωπον, ὡς ὄψιν ἐν σώματι. τὰς δὲ αἰτίας τῆς μὴ δῆν ἄλλότριον αἰρεῖσθαι πρὸς ἀρχὴν, διττὰς ἐπιγράφει· τῷ μὲν, ἵνα μὴ πληθὺς ἀργυρίῃ καὶ χρυσίῃ καὶ θρημμάτων συναγαγῇ, πολὺ πλεονεξία παντάδικον ἐκ τῆς πείρας τῶν ὑπηκόων θησαυρισάμενος· τῷ δ', ἵνα μὴ τὸ ἔθνος ἐκ τῆς οἰκείας χώρας ἀναστήσας, ἀνεκα τῶν ἰδίων πλεονεξιών, ἀναγκάζῃ μετακίνασθαι, πλάνον ἀνύπυτον ὡς ἐκείσε φερόμενον, ὑποβαλὼν ἀτελεῖς ἐλπίδας μαιζόνων ἀγαθῶν κήσεως, εἰς ἀφαιρέσιν ὧν ἤδη βεβαίως ἐκαρπύετο. προπέλαβε γὰρ, ὡς εἰκός, τὸν ὁμόφυλον καὶ συγγενῆ, μετέχοντα τῆς πρὸς τῷ ἀνωτάτῳ συγγενείῃ οἰκειότητος· ἡ δ' ἀνωτάτῳ συγγενείᾳ ἐστὶ πολιτεία μία, καὶ νόμος ὁ αὐτός, καὶ εἰς Θεός, ὃ πάντες οἱ ἀπὸ τῆς ἑθνεῖς προσκεκλησῶνται· μηδέποτε τὰ παραπλήσια τοῖς λεχθένσι διαμαρτεῖν, ἀλλ' ἐμπαλιν, ἀντὶ μὲν τῆς μεθομιζέμενης οἰκίτηρας, καὶ τοῖς ἐν τῇ ξείνῃ ἀσφαλίᾳ κάθοδον παρεῖξαι· ἀντὶ δὲ τῆς τῶν ἄλλων ἀφαιρέσθαι χρήματα, προσεπιδώσειν τοῖς δεομένοις, τῷ ἰδίῳ ἐστὶν ἀποφιλῶντα κοινῷ.

» ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ δὲ γὰρ ἡμᾶς τῇ κλίσει λατρεύειν παρὰ τὸν κλίσαντα Θεόν, ἰσότητος ὡς ἐσωλάτῳ τοῖς τῆς ἀληθείας προσκλίνεσθαι λόγοις, καὶ εἰτὴ καλέσαι μὴ ὡς πρὸς εἰς γῆν τῷ ἀγίῳ, τρεῖς τῷ ἐπαγγελίῳ τῆς Θεῷ τῷ διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ· καταστήσει δὲ ἔτι εἰς ἑαυτοῖς ἄρχοντα καὶ κριτῶν τὸν ἐκ Θεοῦ πεφυκότα υἱόν, καὶ ἐν αὐτοῖς μετὰ σαρκός· λέγει τε περὶ ἡμῶν

Ψαλ. 2. 6, 7. ἐγὼ δὲ κατεσάθην βασιλεύς ὑπὸ αὐτῆς ἐπὶ Σιών ὄρος τὸ ἅγιον αὐτῆς, διαγγέλλων τὸ

A, πρόσαγμα Κυρίου. ἕτερόν γε μὴ ἐπ' αὐτῷ τὸ σύμπαν ἔδωκε παραδεξόμεθα, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ζυγοῖς ἐχ' ὑποίσομεν τὸν αὐχένα. ὡς γὰρ ἡμῖν ἐστὶ καθηγητής ὁ Χριστός. Ματθ. 23. 8.

15. Πλὴν ἔ πληθύνεις (1) ἑαυτῷ ἵππον, ἔδδ' μὴ ἀποσρέψῃς (2) τὸν λαὸν εἰς Αἴγυπτον, ὅπως μὴ πληθύνῃ ἑαυτῷ ἵππον· ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, ἔ προσθήσεσθε ἀποσρέψου ταύτη τῇ ὁδῷ ἔτι.

B ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Βάλεται γὰρ αὐτὸς ὁ Θεός τῆς παρ' αὐτῆς βοηθείας ἐξηρητῆσαι, καὶ μὴ ταῖς οἰκείαις παρασκυδαῖς ἐλπίζεν ἐν τοῖς πολέμοις. (3)

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τὴν δὴ ποτε κελδοῖα τὸν ἄρχοντα ἵππος μὴ πληθύνειν; Βάλεται αὐτὸς τῷ Θεῷ θαρρῆν μόνω. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Δαβὶδ ὁ μακάριος βοᾷ· ἔ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλῶν δυνάμιν, καὶ γίνεσθαι σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτῆς. ψαλ. 17. δὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν, ἐν δὲ πλήθει δυναμῶς αὐτῆς ἔ σωθήσεται.

Δ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἴσως ἐπειδὴ, ἵππον καὶ ἀναβάτῳ ἔρρηψεν εἰς θάλασσαν. ἄτινα ἐστὶ τῆς ἀτιμίας τὰ πάθη. διὰ τοῦτο, ἐκ ἀλλογενῆ καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, πληθύνοντα ἑαυτῷ ἵππον, καὶ πρὸς τῷ νοητῷ Αἴγυπτον καὶ τὸν ταύτης βασιλεύοντα Φαραῶν, τρεῖς τὸν Σατανᾶν, ἡμᾶς ἀποσρέφοντα. Ἐξὸδ. 15. 1.

E ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ γὰρ ἀπολυτρωθεὶς ἐκ τῆς τῶν Αἰγυπτίων δουλείας, καὶ τῆς καταδυναστεύοντος Φαραῶν διὰ τῆς ἀγίας βαπτίσματος, ἔ δυνάται διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ αὐτομολῆσαι πάλιν εἰς Αἴγυπτον. ἀδύνατον γὰρ τὸς ἀπαξ φωτισθέντας, γούσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπερανίας, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἀγίου, καὶ καλὸν γούσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζεν εἰς μετάνοιαν, ἀνασῶντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τῆς Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. Ἐβρ. 6. 4, 5, 6.

Z ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Διότι ἔ πληθύνει ἑαυτῷ ἵππον, ἔδδ' ἔ μὴ ἀποσρέψῃ τὸν λαὸν εἰς Αἴγυπτον. Οὐκ ἐν τῶν ἵπποτρόφων πρὸς ἀρχὴν πέφυκεν ἔδδεις κατὰ τὸν ἱερώτατον Μωϋσῆν· καὶ τοι φαῖη τις ἐν ἴσως, ὅτι μεγάλη χεὶρ ἐστὶ βασιλέως ἱππικῆς δυνάμεις. Καὶ μετ' ὀλίγου. Ἀλλὰ γὰρ ἐκ' ἐστὶ νῦν ὁ λόγος αὐτῷ περὶ δυνάμεις ἱππικῆς, ἡ συγκροτεῖσθαι πρὸς ἄρχοντος ἐπ' ἀναίρεσιν δυσμενῶν καὶ σωτηρίᾳ φίλων ἀναγκαῖον, ἀλλὰ περὶ τῆς κατὰ ψυχῶν ἀλόγῃ καὶ ἀμέτρῃ καὶ ἀπειθῆς φορᾶς· ἡ ἐπισημίζεν λυσιτελεῖν· μήποτε τὸν λαὸν αὐτῆς ἀπαντα εἰς Αἴγυπτον, τῷ τῆς σώματος χώραν, ἀποσρέψῃ, καὶ Φιλιθόνον καὶ Φιλοπαθῆ μᾶλλον ἢ Φιλάρετον καὶ Φιλόθεον ἀνακράτος ἐργάσεται.

16. Καὶ

(1) Διότι ἔ πληθύνει. αἰ εἰρημ. ἐκδοσ. (2) Ἀποσρέψῃ. αἰ αὐτ. (3) Οὐδὲ τοῦτο, ἔδδ' τὰ ἐξῆς 3. τῆς Κυρίλ. ἐν τοῖς ἐκδοδομ. εὐρηται.

Εεεεε

ιζ. Καὶ ἔ πληθυσθεῖ ἑαυτῶ γυναικας, ἵνα μὴ μεταστῆ αὐτῆ καρδία. καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον ἔ πληθυσθεῖ ἑαυτῶ σφόδρα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Αἱ γὰρ περὶ πολλὰς γυναικας ὁμιλία παντός ἐπέκεινα μολυσμῶ, ὡς (1) τῆ Σολομώντος τέλους ἐστὶν ἰδεῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀλλὰ τὸν ἔτω ὀκλειᾶ καὶ αἰδιμον καὶ σοφίας εἰς τῆτο διεληλακότα λοιπόν, ὡς ἀμετρήτω γενέσθαι θαύματι καὶ παρὰ τοῖς ἄλλαν διωκισμένοις, ἡδονῆ γυναικῶν ἐξεμόχλυσε πονηρῶν, καὶ οἰονεπως ἐξελεῖσα τῆς θείας σκληρῆς, τοῖς τῆς εἰδωλολατρείας ἀήκε βόθροις, ὡς γέγραπται ἐν τῇ γ' τῶν Βασιλειῶν. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Δῆλον, ὅτι ἀπὸ πλεονεξίας καὶ ἀδίκων πόρων.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὗτος γὰρ Φησὶν ἐστὶ κατὰ Ψαλ. 51. 7. τὸν Δαβὶδ, ὃς ἐκ ἔθετο τὸν Θεὸν βοηθόν, καὶ τὰ ἐξῆς.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀλλ' ἐδὲ ἀργύριον, ἢ χρυσίον πληθυσθεῖ ἑαυτῶ σφόδρα, μετρίως δὲ δηλονότι διὰ τὰς ἀπαραιτήτας δαπάνας. τὸ δὲ παρὰ τῆτο, πλεονεξία, ἐξ ἀδίκων πόρων, ἢ ἀπανθρώπως γνῶμης, μὴ διορθωμένης τοῖς ἐν χρεῖαι τῶ ἀνδριαν, μηδὲ τιθεμένης ἐπὶ Θεὸν τῶ ἐλπίδα, κατὰ Ψαλ. 51. 7. τὰ τὸ, ἰδὲ ἀνδραπος, ὃς ἐκ ἔθετο τὸν Θεὸν βοηθόν αὐτῆ, ἀλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ πλῆθει τῆ πλῆττα αὐτῆ.

ιη. Καὶ ἔστω ὅταν καθίσῃ ἐπὶ τῆ δίφρου τῆς ἀρχῆς αὐτῆ, καὶ γράψῃ ἑαυτῶ τὸ Δευτερονόμιον τῆτο εἰς βιβλίον παρὰ τῶν ἱερέων τῶν Λευιτῶν,

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἄφ' ἧς δ' ἂν ἡμέρας παρέλθοι τις ἐπὶ τῶ ἀρχῶ, κελύθει τῶ ἐπινομιδα γράψαι αὐτοχειρία, κεφαλαϊώδη τύπον περιέχσαν ἀπάντων τῶν νόμων· βεβλόμενος ἐγκολλᾶ τῇ ψυχῇ τὰ διατεταγμένα γενέσθαι. τῆ μὲν γὰρ ἀναγιγνώσκοντος ὑπορρεῖ τὰ νοήματα τῇ φρονῆ παρασυρόμενα, τῶ δὲ γραφοντι κατὰ σχολῶ ἀσφραγίζεται καὶ ἀνδρῦεται, τῆς διανοίας ἀσφραγισθῆς ἐκάσω, καὶ ἐπεριδύσης ἑαυτῶ, καὶ μὴ μελίσης ἐφ' ἕτερον, πρὶν ἢ περιδράξασθαι τῆ προτέρω βεβαίως.

A, * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Γράψαι (3) ἑαυτῶ τὸ Δευτερονόμιον. Τῆτο (4) ἔδωκε ἄλλω μεμαρτύρηκεν ἢ Γραφῇ, πλὴν Ἰωσία τῶ βασιλεῖ, [μόλις ὄρεθεύτος ἐν οἴκῳ Θεῶ τῆ βιβλίῃ· καὶ ἀναγνῶς διέρρηξε τῶ ἐδῆτα δι' ἃ παρηνόμησαν, καὶ ἀνέγνω τὸ βιβλίον ἐν τοῖς ὡσὶ παντός τῆ λαῶ.]

ιθ. Καὶ ἔστω μετ' αὐτῆ, καὶ ἀναγνώσεται ἐν αὐτῶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆ, ἵνα μάθῃ φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῆ, καὶ φυλάσσει πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆ (4) ποιῆν.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὅταν μὲντοι γράψῃ, παρὰ δὲ κατ' ἐκάσω ἡμέραν ἀνυγχανεῖν καὶ ἀναγιγνώσκων, ὑπέρ τε συνεχῆς καὶ ἀδιαστάτῃ μνήμης καλῶν καὶ συμφερόντων ἅπασι διαταγμάτων, καὶ ὑπὲρ τῆ βέβαιον ἔρωτα καὶ πόσον αὐτῶν αὐτῶ ἐγγενέσθαι, τῆς ψυχῆς αἰ διδασκομένης καὶ ἐξετιζομένης ἀνομίαι ἐν νόμοις ἱεροῖς.

κ. Ἴνα μὴ ὑψωθῆ ἡ καρδία αὐτῆ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ, ἵνα μὴ παραβῆ ἀπὸ τῶν ἐντολῶν δεξιά ἢ ἀριστερά, ὅπως ἂν μακροχρόνιος ἦ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ μετ' αὐτῆ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

Δ ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Βασιλικῶ ἐῶθεν ὀνομάζειν Μωσῆς ὁδόν, τῶ μέσῳ, ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως ἔσαν μεθόριον καὶ ἄλλως, ἐπειδὴ τὸ μέσον ἐν τριάδι τῶ ἡγεμονίδα τάξιν εἴληφεν, ἀρμοζόμενον τὰ παρ' ἐκάτερα εἰς ἀνωσιν ἀδιαλύτω δεσμῶ, ὑφ' ὧν καὶ ὄρουσφορεῖται τρόπον βασιλείως. νομίμω δ' ἀρχοντος ἰσότητα τιμῶντος ἀδέκασον, τὰ δίκαια κρίνοντος δικαίως, ἐμμελετῶντος αἰ τοῖς νόμοις, ἀθλον εἰναί· Φησι τῶ μακροχρόνιον ἡγεμονίδα· ἐχ' ἵνα πολυετῆ ζωῶ αὐτῶ χαρίσθαι μετὰ τῆ τὰ κοινὰ πρυτανθεῖν, ἀλλ' ἵνα ἀναδιδάξῃ τῆς ἀγνοῦντας, ὅτι νόμιμος ἀρχων καὶ ἀντελευτήσῃ, βίον ζῆ μακροαίωνα διὰ τῶν πράξεων, ὡς ἀθανάτῃς καταλέλοιπε, μνημεῖα καλοκάγαθίας ἀκαθαίρετα.

Κ Ε Φ. Ι Η.

α. ἵνα ἔστω τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις ὅλη φυλῆ Λευι μερὶς ἐδὲ κληρος μετὰ Ἰσραὴλ· καρπώματα Κυρίῃ ὁ κληρος αὐτῶν, φάγονται αὐτά. Κληρος δὲ ἐστὶν ἑστω αὐτοῖς ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν· Κύριος αὐτὸς κληρος αὐτῆ, καθότι ἔπεν αὐτῶ.

γ. Καὶ αὕτη ἡ κρίσις τῶν ἱερέων παρὰ τῆ λαῶ παρὰ τῶν θυόντων τὰς θυσίας, εἴαντε μόνον, εἴαντε πρόβατον· καὶ δώσεις τῶ ἱερεῖ τὸν βραχίονα, καὶ τὰ σιαγόνια, καὶ τὸ ἐνυθρον,

Η ** ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐξήρλωται τοῖς εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐπιτεταγμένοις ὁ τε βραχίων καὶ τὰ σιαγόνια καὶ μὴ τὸ ἐνυθρον. ἐνείναι

(1) Ἐκ τῆ, ἀνάγν.

(2) Σιωπῶμενον εἶναι δεῖν ἔοικε τῶ προτέρω, ἀλλὰ κεχωρισμένον κείται παρὰ τοῖς κώδ.

(3) Μελετήσῃ. ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(4) Ὅπερ. ὁ αὐτ.

(5) Τὰ δικαιώματα ταῦτα. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

ειέναι γὰρ δεῖ τῷ ἀπολέκῳ γίνεαι τὸ πρακτικὸν καὶ δραστήριον· καὶ τὲτό ἐστὶν ὁ βραχίων· καὶ μόντοι καὶ λόγον, δῆλον δὲ ὅτι τὸν διδασκλικόν, ἔ τύπος τὰ σιαγόνια· προσέτι δὲ καὶ τὸ αἷμα, δι' ἃ τὸ καρπογόνον εὐ μάλα σημαίνεται.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Ἀπὸ τῶν ἕξω τῶ βωμῶ θυομένων εἵνεκα κρεωφαγίας, τρία προσέτακται τῷ ἱερεῖ δίδουσαι, βραχίονα, καὶ σιαγόνας, καὶ τὸ καλέμενον ἰώμαρον· (1) τὸν μὲν βραχίονα, διὰ τὴν ὀλίγην πρότερον εἰρημνίαν αἰτίαν· (2) τὰς δὲ σιαγόνας, τῆ τε κυριωτάτῃ τῶν μελῶν, κεφαλῆς καὶ λόγῃ τῆ κατὰ προφορὰν, ἀπαρχίω. καὶ γὰρ τῆς τὸ νῆμα ῥεῖ ἕξω, καὶ δίχα τῆς κινήσεως τῶν ἐκ αὐτῶν διώκται. σειομένων γὰρ, ἀφ' ἃ τῆ προσηνομασίῃσαν ἐτύμως, ὅταν πληχθῶσιν ὑπὸ γλώττης, ἀπασα ἡ τῆς φωνῆς ὄργανοποιία σωηθεῖ. τὸ δὲ ἰώμαρον, ἐκφυσις κοιλίας ἐστὶ· κοιλίαν δὲ φάτνῳ ἀλόγῃ θρέμματος, ἐπιθυμίας, εἶναι συμβέβηκεν· ἥτις ὑπὸ οἴνοφλυγίας ἢ ὀψοφαγίας ἀρδομένη, τροφῆς ἐπαλλήλοισι σιτίων ὁμῶ καὶ ποτῶν, αἰεὶ κατακλύζεται, καὶ συὸς τρόπον ἐν βορβόρῳ διατωμένη χαίρει. παρ' ὃ καὶ τόπος ἐπικρατήσῃ σφόδρα οικειότατος, ὁ τῶν περιττωμάτων, ἀκολάσῃ καὶ ἀπρεπεσάτω θρέμματι. ἀντίπαλον δὲ ἐπιθυμίας ἐγκράτεια, ἡ ἀσκητέον καὶ διαπονητέον καὶ σπαστάσειον πάσῃ μηχανῇ περιποιεῖσθαι, ὡς μέγιστον ἀγαθὸν καὶ τελειότατον, ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ συμφέρον. ἐπιθυμία μὲν ἐν βέβηλος καὶ ἀκαθάρατος καὶ ἀνίερος ἔσα, πέραν τῶν ἀρετῆς ὄρων ἐλήλαται καὶ πεφυγάδδεται δεόντως· ἐγκράτεια δὲ, καθαρά καὶ ἀκηλιδωτος ἀρετῇ, πάντων ὅσα πρὸς βρωσίν καὶ πόσιν ἀλογῆσα, καὶ ἐπάνω τῶν γαστρὸς ἡδονῶν ἀυχῆσα ἴσαδαι, βωμῶν ἱερῶν ψαυέτω, καὶ τὴν πρόσφυσιν (3) ἐπιφερομένη τῆς κοιλίας, ὑπόμνημα τῆ καταφρονητικῶς ἔχειν ἀπλησίας καὶ λαυμαργίας, καὶ πάντων ὅσα τὰς εἰς τῆ ἐπιθυμίας ἀναφλέγει.

δ. Καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῆ σίτης σε, καὶ τῆ οἴνου σε, καὶ τῆ ἐλαίου σε· καὶ τὴν ἀπαρχίω τῶν κερῶν τῶν προβάτων σε δώσεις αὐτῷ. Ὅτι αὐτὸν ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεὸς σε ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν σε, παρεσάνα ἐναντι Κυρίου τῶ Θεῶ σε, λειτουργεῖν καὶ βιλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου, αὐτοὶ (4) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας.

ε. Ἐὰν δὲ παραγένηται ὁ Λαίτης ἐκ μιᾶς τῶν πόλεων ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν ἱσραήλ, ἔ αὐτὸς παροι-

A καὶ, καθότι ἐπιθυμῆ ἡ ψυχὴ αὐτῆ, εἰς τὸν τόπον ὃν αὐτὸν ἐκλέξεται Κύριος
 Z ὁ Θεός, λειτουργήσῃ τῷ ὀνόματι Κυρίου τῶ Θεῶ αὐτῆ, ὡσεὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ οἱ Λαῖται οἱ παρεσηκότες ἐκεῖ ἐναντι Κυρίου τῶ Θεῶ σε.
 η. Μερίδα μεμερισμένῳ φαγεῖται, πλὴν τῆς πράξεως τῆς κατὰ πατριάν.

**** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἐνὸς γὰρ ὄντος Θεῶ πανταχῇ τῶν ἱερῶν ἀπλεῖσαι χρῆ τῆς εἰσγε τῆτι παρηνελεγμίας, καὶ ψήφῳ τῆ ἀνωθεν ἀπολελεγμίας. τῆτότοι καὶ νῦν ἐκκλησιαίς τετήρηται, καὶ τετίμηται καὶ πρὸς ἡμῶν ὁ νόμος. πόλις μὲν γὰρ ἐκάσω καὶ κληρὸς ἴδιος τῶν ἐξειλεγμίων εἰς ἱερωσίω, συμπαραλαμβάνεται δὲ πρὸς ἱερουργίαν, καὶ εἰ ἐξ ἐτέρας εἰς ἐτέραν ἴοι τυχόν ἢ πόλιν ἢ χώραν, καὶ σκεδίει μετὰ τῶν ἱερῶν, καὶ τοῖς τῆς ἀγάπης τιμάται νόμοις. εἶοικε δέτι καὶ μυσικόν, καθάπερ ἐγῶμαι πάλιν ὁ νόμος ὑποδῆλῆν. μυρία μὲν γὰρ ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμενίω χωραί τε καὶ πόλεις, εἰ αἰς ἀγιάιτε καὶ θεοφιλεῖς ἀνθρώπων ψυχὰς λειτουργῶσι Θεῷ, διὰ γε τῆ ζῶν ἐννόμως· καὶ πολιτεύεσθαι μὲν δαδγελικῶς, καταθύειν δὲ ὡσεὶ αὐτῷ τὰ εἰς ὁσμὴν δωδίας, δῆλον δὲ ὅτι τῆς πνευματικῆς, πῖσιν, ἐλπῖδα, ἀγάπῳ, ὑπομονῆ, πραότητα. Φι-

λοτιμίαν. τοιαύταις γὰρ θυσίαις δαδ-
 Δ » ρεεῖται Θεός, κατὰ τὰς Γραφὰς. ἀλλ' οἱ δὲ δὴ πάντες καθάπερ εἰς μίαν καὶ κοινὴν μητέρα σωθέσει τὴν ἐπερᾶνιον ἱερουσαλήμ, τὴν τῶν πρωτοτόκων ἐκκλησίαν, τὴν ἀνω καλλίπολιν, τὴν σκλιω τὴν ἀληθινῶν, ἡ ἐπηξεν ὁ Κύριος, καὶ ἐκ ἀνθρωπος. ἐκεῖ καθαρώτερον λειτουργήσομεν, ἐξαιρεθείσης μὲν ἡμῶν τῆς ἀμαρτίας εἰς ἅπαν, πεπαυμῆς δὲ λέοντος καὶ δράκοντος, βασιλίσκῃ καὶ ἀσπίδος. ἔσαι γὰρ-
 E » Φησὶν ἐκεῖ ὁδὸς καθαρὰ, καὶ ὁδὸς ἀγία καὶ κληθήσεται. καὶ ἔ μὴν ὑρεθῆ ἐκεῖ λέων, ἔδὲ τῶν θηρίων τῶν πονηρῶν ἔδαι ἔ μὴ ἀναβῆ ἐκεῖ. μεμερισμένῳ ἐκεῖ μερίδα φαγόμεδα. γέγραπται γὰρ, τῆς καρπῆς τῶν φωνῶν σε φαγεσῃ. ἡ ἐκ ἀνάλογος τοῖς ἐκάσε πόνοις ἢ τῶν ἀγαθῶν ἀντέκλῃσις, εἰ καὶ ἐν μέτρῳ πλείονι διὰ τὴν τῆ δεσπότη Φιλοτιμίαν;

Z θ. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γλῶ, ἡ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι, ἔ μαθήσῃ ποιεῖν κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ἐκείνων.

ι. Οὐχ ὑρεθῆσεται ἐν σοὶ περικαθαίρων τὸν ἱὸν αὐτῆ καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆ ἐν πυρὶ, μαντεύμενος
 Ecce ee 2 μαν-

(1) Σιαγόνας καὶ αἷμα καλέμενον· ἰώμαρον, τὸ ἀντερον λέγει. αἰ τῆς σημ. τῆς αὐ σελ. 235. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Μαργ. ἐκδός.
 (2) Βραχίονα μὲν ἀπὸ χειρὸς δεξιᾶς, ἀπὸ δὲ τῆ σῆθῆς ὅσον πῖον· τὸ μὲν, ἰχῦος καὶ ἀνδρείας, καὶ πάσης νομίμῃς πράξεως, αὐτε τῷ δίδουσαι καὶ λαμβάνειν καὶ ἀνεργεῖν σύμβολον· τὸ δὲ, τῆς περὶ τὸν θυμὸν ἴλεω πραότητος. ταυτὰ εἰσιν ἢ πρότερον εἰρημνῆ αἰτία.
 (3) Ἰσ. ἐκφυσίν, ὡς καὶ ἀνωτέρω.
 (4) Αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆ. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

μαντείαν, κληρονομούμενος, καὶ οἰωνι-
ζόμενος μαντείαν, Φαρμακὸς ἐπά-
δων ἐπασιδῶν, ἔργαστριμυθος καὶ τερα-
τοσκοπός, ἐπερωτῶν τὰς νεκρῶν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Εὐγε, ὦ Φιλότης, ἐφό-
μεθα ἐχθὴ τερατοσκοποῖς τε καὶ νεκρομάν-
τεσιν, ἀλλ' ἐδὲ πλήρεις τὰς οἰωνῶν ὡς ἀλη-
θές τι χρῆμα παραδεξόμεθα, καὶ εἰ φέ-
ροιντο πρὸς δεξιόν, εἴτε ἐν πρὸς ὑβώνυ-
μον, καὶ εἰ πρὸς ἐσπέραν τε καὶ πρὸς ἡώ-
μωρίας γὰρ οἶμαι ταῦτα ἐχάτης ἡγε-
μόνα δὲ τὰ παντός ποιῆμενοι Χριστὸν τὸν
δι' ἡμᾶς καθ' ἡμᾶς Προφήτῳ, παρ' αὐτῆ
ληψόμεθα τῶν ἀναγκαίων τῶν γινώσκων,
[καὶ] αὐτῶ προσεδρόσομεν, οἰμώζην μα-
κρά ταῖς τῶν Δαιμόνων ψυδοεπέαις, καὶ
τὸ ἐρρώσασθαι, λέγοντες. μόνω γὰρ ὡπερ
τὸ χριῶν ζωοποιεῖν, καὶ καταρχειν τῶν
ὄλων φυσικῶς τε καὶ ἰδικῶς ἀνακείσεται
τῷ Θεῷ, τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον καὶ τὸ
πάντων ἔχειν τῶν γινώσκων. ἴδιον δὲ τῆς φύ-
σεως τῆς αὐτῆ εἰδέναι σαφῶς τὰ ἐσόμενα,
καὶ σπειλεγμένῳ ὡπερ ἐν ἑαυτῷ τῶν
ὄλων εἰδήσιν ἔχειν. εἰς αὐτὸν ἄρα πλημ-
μελήσομεν, καὶ εἰς τῶ ἀνωτάτω δόξαν ἢ
γραφή, εἰ βεβήλοισ τε καὶ ἀκαθάρτοις
πνεύμασιν εἶναι πισυόσομεν τὰ δι' αὐ-
τὸς κατακαλιώοιτό τε καὶ ὑπάρχοι λίαν
ὑπρεπής. (1) ὡρα γὰρ ἤδη διακειμένους
ὡδὶ φλυάφως ὑπονοεῖν, καὶ ζωοποιεῖν δύ-
νασθαι, καὶ μὴ καὶ δημιουργὸν τὸν Σατα-
νᾶν ὑπάρχειν, εἰ τὰ πάντων ἐξαίρετα καὶ
ἰδικῶς ἀνακείμενα τῇ τῷ Θεῷ φύσει χαρισ-
μεθ' αὐτῶ καὶ προσεφυκνάαι Φαμί.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἄτοπον
γὰρ τὸν ἔχοντα τῶ ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῷ
Θεῷ συμβελίαν πρὸς τὰ ὑπὲρ τῶν πρακ-
τέων σκέψιν, συμβέλλει ἑαυτῷ παραλαμ-
βάνειν τὰ ἄλογα· μᾶλλον δὲ ἐδὲ συμβέ-
λλοις, ἀλλὰ διδασκαλοῖς χρῆσθαι καὶ νομο-
δέταις. καὶ τὸν μὲν ἑαυτῆ κίνδυνον παρα-
κείμενον, καὶ εἰ ὀφθαλμοῖς ὄντα ἐκ οἴδεν
ὁ ὄρνις, σοὶ δὲ τὸ μέλλον προσαγορεύει.
καὶ τῆς μὲν καλιᾶς ἀποπλᾶς, τροφῶν πο-
ρίσαι τοῖς νεοσοῖς, ἀπρακτοῖς ἐπανήλθε
πολλάκις, σοὶ δὲ μαντεῖον γέγονεν ἀψυ-
δὲς, καὶ τῷ μέλλοντος ἀποκάλυψις ἢ μα-
ταῖα τῷ ὄρνιθος κίνησις. εἰ δὲ ἀπὸ Δαι-
μόνων ἐνεργείας ἀπατηλὰ περιπέτονται,
μή μοι καθέξω Δαιμόνων ἀπάταις προ-
σκεχλωῶς, μηδὲ γίνω διαβολικῆς ἐκδοτος
ἐνεργείας. ὅς ἐπειδὴν λάβη ψυχῶν διά-
γωγὸν εἰς ἀπώλειαν, πάντα τρόπον αὐτῇ
παραχρῶμενος ἐκ ἀνίησιν. ἀλλὰ καὶ κρά-
ζοντες κόρακες, καὶ ἀλύοντες ἀετοὶ δι'
ἀπορίαν θήρας τῶ δεισιδαίμονα καρδίαν
πλήσσει. (2)

ιβ. Ἔστι γὰρ βδέλυγμα Κυρίῳ
τῷ Θεῷ παῖς ποιῶν ταῦτα· ἔνεκεν
γὰρ τῶν βδελυγμάτων τῶν Κυ-

ριος ὁ Θεός σε ἐξολοθρεύσει αὐτὰς
ἀπὸ προσώπου σε.

ιγ. Τέλειος ἔσθι ἐναντι Κυρίῳ τῷ
Θεῷ σε.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τελειότης πνευματι-
κῆ, τὸ ἰδρυμένον ἐν πίσει, καὶ ἀμώμητον
εἰς λατρείαν, καὶ τῆς εἰς Θεὸν ἀγάπης τὸ
ἀδιάβλητον κάλλος.

ιδ. Τὰ γὰρ ἔθνη ταῦτα, ἔς σὺ
κατακληρονομήσεις αὐτὰς, αὐτοὶ κλη-
ρονομαῖν καὶ μαντεῶν ἀκύνονται· σοὶ
δὲ ἔχ' ἔτιως ἔδωκε Κύριος ὁ Θεός σε.

ιε. Προφήτῳ ἐν τῶν ἀδελφῶν
σε, ὡς ἐμὲ, ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεός
σε. αὐτῷ ἀκύνεσθε.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Προφήτῳ ὑμῖν
ἀναστήσει, φησὶν, ὁ Θεός ὡς ἐμὲ ἐκ τῶν
ἀδελφῶν ὑμῶν, τὸν Ἰησοῦν τὸν τῷ Ναυῆ
ἀνιτήλομος, διὰ τὸν Ἰησοῦν τὸν τῷ Θεῷ
ἰόν. σκιαγραφία γὰρ τῷ Κυρίῳ τὸ ὄνο-
μα τῷ Ἰησοῦ προκηρυσσόμενον ἐν νόμῳ. ἐπι-
φέρει γέν, τὸ λυσιτελεῖ τῷ λαῷ συμβα-
λῶν· αὐτῷ ἀκύνεσθε, λέγων.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.
Μωσῆς λέγει ὁ προφήτης, Προφήτῳ ὑμῖν
ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεός ἐκ τῶν ἀδελφῶν
ὑμῶν, ὡς ἐμὲ. τετηρηθῶ δὲ τέως τὸ, ὡς
ἐμὲ, ἐν οἰκείοις δὲ τόποις ἐξεταζόμενον.
ἀλλὰ πότε ὁ Προφήτης ἔτος ἔρχεται ὁ
προσδοκώμενος; ἀνάδραμε, φησὶν, ἐπὶ τὰ
ὑπ' ἐμὲ γεγραμμένα· πολυπραγμότησον
τῷ τῷ Ἰακώβ τῷ Ἰσάα ρηθεῖσαν προφη-
τεῖαν. Ἰσάα σε αἰνέσειαν οἱ ἀδελφοὶ σε,
καὶ τὰ ἐξῆς, ἵνα μὴ ἅπαντα λέγωμεν· ἐκ
ἐκλείψει ἀρχῶν ἐξ Ἰσάα, ἐδὲ ἡγέμενος ἐκ
τῶν μνηρῶν αὐτῆ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ ὡ ἀποκει-
ται· καὶ αὐτὸς προσδοκία, ἐκ Ἰσδαίων,
ἀλλὰ ἐθῶν. σημείον ἐν ἔδωκε τῆς Χριστῆ
παρσίας, τὸ παύσασθαι τῶ ἀρχῶν τῶν
Ἰσδαίων. εἰ μὴ νῦν ὑπὸ Ῥωμαῖς εἰσιν,
ἔπω ἡλθὲν ὁ Χριστός· εἰ ἔχρησι τὸν ἐκ γέ-
νης Ἰσάα καὶ τῷ Δαβὶδ, ἔπω ἡλθὲν ὁ προσ-
δοκώμενος.

ΝΕΙΛΟΥ. Λέγεις τὸν Μωσέα εἰρη-
καίαι ἐν Δουτερονομίῳ, ὅτι Προφήτῳ ὑμῖν
ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελ-
φῶν ὑμῶν, ὡς ἐμὲ. Προφήτῳ ἔπει, ἐχθὴ
Θεόν. πῶς ἐν Θεὸν εἶναι τὸν Ἰησοῦν λέ-
γετε; Ὡς νηπίω σοι, ὦ Ἰσάα, συμφελ-
λίζει ὁ πάνσοφος Μωσῆς, ἔπω τρανώτα-
τα τολμῶν σοι δεῖξαι τῷ Χριστῷ τῷ Θεό-
τητα. ὅταν τοίνυν δεῖξαι αὐτὸν ὡς Προ-
φήτῳ, κατὰ τὸν Μωσέα, καὶ βασιλέα,
καὶ ποιμένα πραῦν, καὶ ἀκλήμονα, τότε
αὐτὸς ὁ μέγιστος Προφήτης καὶ ἔγκριτος
ἀποκαλύψει σοὶ αὐτὸν Θεὸν ὑπάρχειν ἀλη-
θινόν, ἀσωμάτως καὶ ἀχρόνως πρὸ πάν-
των τῶν αἰῶνων γεννηθέντα ἐκ Θεῷ ἀλη-
θινῷ. ἔχρησι δὲ μαρτυρῶντας τῇ Θεότητι
τῷ

(1) Ἐκπεπής. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 184.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδόδοι. ἐχ' εὐρηται.

τῆ Χριστῆ καὶ τῆ οἰκονομία πάντας τὰς αἰοδίμους Προφήτας, οἵτινες ἐξηγηταὶ τῆ νόμου τυγχάνουσι.

**** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.** Ὡσπερ ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν Μωϋσέα παραπέμπει, ἵνα δι' ἐκείνου πρὸς ἑαυτὸν ἐπιπαύσηται, ἔτως ὁ Μωϋσῆς τῷ διδασκάλῳ παραδίδωσι τὰς μαθητάς, κελθῶν αὐτῷ κατὰ πάντα πείθεσθαι.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Εἶπε τῷ πρὸς σέ διε-
νεχθέντι Ἰσδαίῳ, καὶ μηδὲν μὲν γενναῖον
μηδὲ νεανικὸν φράσαντι, ἀγρυπτικὰς δὲ
λογοποιίας ἐμέσαντι καὶ φήσαντι περὶ τῆ
" παιδὸς Ναυῆ εἰρηθῆαι τὸ, Προφήτῳ ὑμῶν
" ἀναστήσει ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς
ἐμέ· ὅτι κατὰ πολλὰ πλημμελεῖς, καὶ
νοῶν ἔχ' ὑγιῶς, καὶ φεύγων τὸ μαθεῖν, καὶ
κρύπτων τὰ μείζονα ἢ κατὰ Μωσέα. εἰρη-
" ται γὰρ, αὐτῆ ἀκῆσεσθε κατὰ πάντα, ὅσα
" ἂν αἰτεῖσθε. ἔσα δὲ ψυχῆ, ἥτις ἂν μὴ
" ἀκῆσῃ τῆ Προφήτε ἐκείνου, ἐξολοθρευ-
" θήσεται ἀπὸ τῆ λαῶ αὐτῆς. πρῶτον μὲν
γὰρ, μετὰ τῷ χειροτονίᾳ ἐκείνου, ταυθ'
ὁ Μωϋσῆς ἀνδρὸς γενόμενος ἐθέσπισε. δού-
τερον, ὅτι εἰ μὲν ὁ τῆ Ναυῆ παῖς ὑπερέβη
τὸν Μωσέα, πιθανὸν ἔστω τὸ λεγόμενον, ἐκ
ἀληθῆς δὲ· εἰ δὲ πολλῶ αὐτῆ καταδέεσερος
ἔστω, ἀδρανῆς αὐτῆ ἢ ἐννοία φαίνεται. τρί-
τον, ὅτι εἰδὲ προσέθηκέ τι νόμῳ, ἀλλὰ
τοῖς ἐκείνου ἐπολιτεύετο θεσμοῖς. τέταρ-
τον, ἐχρῆν εἶγε περὶ αὐτῆ ἢ ὁ λόγος, εἰ-
πεῖν, ἐκ ἀναστήσει. ἀλλ' ἀνέστησε. πέμπτον,
ὅτι εἶδε φράσαι· ἔσα δὲ πᾶσα ψυχῆ. ἥτις
ἂν μὴ ἀκῆσῃ τῆ Προφήτε τέτε· τῷ δ' εἰ-
πεῖν ἐκείνου, τῆτον παρεγράψατο. ἔκλον,
πῶς πρὸς τὸν Ἰωάννῳ μετὰ πολλὰς γε-
νεὰς τεχθεῖτα ἀπέσειλαν. πῶς οὖν, εἰ
αὐτὸς εἶη ὁ Προφήτης· καὶ ἐκείνου ἔφη, ἐκ
Ἰωάν. 1. 21. εἰμί. Προφήτης μὲν γὰρ ἔστω ὁ Προφήτης
δὲ ἐκ τῶ. ἔβδομον, πῶς τῆ Σωτῆρος δευρο
Φοιτήσαντος, οἱ τὰ θαύματα θεώμενοι

Ἰωάν. 6. 14. ἔλεγον· ἔτος ἐσιν ἀληθῶς ὁ Προφήτης.
σιωράτω ἔν ποσα αὐτῷ εἰαντιστάται, καὶ
τὸν ἀληθῆ προγνώσιω τε καὶ βασιλέα προ-
σκωεῖτω.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ὅπερ ἔ διωατὸν ἐπὶ τὸν
Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ λαβεῖν διὰ πολλὰς αἰτίας,
καὶ μάλιστα ὅτι ἤδη ἔστω ἀναστήσας αὐτὸν,
καὶ συστήσας ἐναντίον πάσης τῆς συναγω-
γῆς, ὡς αὐ τοῖς Ἀριθμοῖς περὶ τὰ τελού-
ταῖα. (1) ἔπειτα, ὅτι ἔτε νομοθέτης ἐγέν-
ετο κατὰ Μωϋσέα, ἔτε τῆς τοιαυτοτρόπε
χάριτος τυχῶν· ἀλλὰ μόνον τῷ ἡγεμονίαν
παραλαβῶν, καὶ εἰσαγαγῶν τὸν λαὸν εἰς
τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας. καὶ γὰρ καὶ κα-
τὰ τὸ αὐ αὐτῷ τῷ τέλει τῆ Δούτερονομίας
Δούτ. 34. 10. διαρρήθῳ τῆτο κατὰ καὶ ἐκ ἀνέστη Προ-
φήτης ἐν Ἰσραὴλ, ὡς Μωσῆς. διὰ τῆτο
Ἰωάν. 14. 10. καὶ ὁ Σωτῆρ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ φησὶν, ὅτι
" ἐγὼ ἀπ ἑμαυτῆ λαλῶ εἰδὲν.

15. Κατὰ πάντα ὅσα ἠτήσω πα-
ρὰ Κυρίε τῆ Θεῆ σε ἐν Χωρηθ τῆ

A ἡμέρα τῆς ἐκκλησίας, λέγοντες, ἔ
προσθήσομεν ἀκῆσαι τῆς Φωνῆς Κυ-
ρίε τῆ Θεῆ ἡμῶν, καὶ τὸ πῦρ τὸ μέ-
γα τῆτο ἐκ ἀφόμεθα ἔτι, εἰδὲ μὴ
15. ἀποθάνωμεν. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς-
με, ὅρθως πάντα ὅσα ἐλάλησαν
17. πρὸς σέ. Προφήτῳ ἀναστήσω αὐτοῖς
ἐκ μέσε τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὡσπερ
σέ· καὶ δώσω τὸ ῥῆμά μου ἐν τῷ στό-
B ματι αὐτῆ, καὶ λαλήσει αὐτοῖς κα-
θότι ἂν ἐντέλωμαι αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ μὲν προφητεία κῆται
αἰταῦθα· ἐλέχθη δὲ ἔ κατ' ὄν ἀνεγράφη
χρόνον, ἀλλὰ κατ' ὄν αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς δια-
σαφεῖ. ὡς γὰρ φησὶν ἀγνοῦσαντες ἐκ-
κλησίαν ἐποιήσαμεθα, ἐπὶ τὸ ἀκῆσαι τῆς
Φωνῆς τῆ Θεῆ, τῷ δεκάλογον τῆ Θεῆ εἰς
ἐπήκοον πᾶσιν ἡμῖν νομοθετήντος, ὡς καὶ
ἐν Ἐξόδῳ ἀναγράφεται, μὴ φέροντες
Γ τῷ δυνάμει τῶν ὀρωμαίων ὑμεῖς, προσελ-
θόντες ἠξιώτέ με λέγοντες, ἔ προσθήσο-
μεν ἀκῆσαι τῆς Φωνῆς Κυρίε τῆ Θεῆ ἡμῶν.
κατ' ἐκείνο τοίνω καιρῆ τῆς τοιαύτης ὑμῶν
ἐνεκεν παρατήσεως, ἀνδρωπον ὑμῖν ἀνα-
στήσει, Προφήτῳ ἑτερον, ἐμοὶ τῷ Φύσιν
παραπλήσιον, ὁ χρηματίζων ἐπιγείλα-
το. τίνα δὲ ἄλλον ἔχει τις ἐκ τῆ Ἰσραὴλ
Μωϋσῆ παραπλήσιον Προφήτῳ, τῆτε
Δ τῆ τῶν ἀνθρώπων γένε ἀναδεδαγμένον,
ἐπιδείξαι, ἢ μόνον Ἰησοῦν τὸν σωτῆρα καὶ
Κύριον ἡμῶν, ὅσις καινῆς διαθήκης, τῆ
κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον βίε, νομοθέτης πᾶ-
σιν ἀναπέφῳε τοῖς ἔθνεσι τοῖς εἰς αὐτὸν
πεπισθούχοις;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Προανεφῶνε γὰρ τῆ ἰδίε
γεννήματος τῷ ἀνθρώπῳ ὁ Θεὸς καὶ
πατήρ, ὅτι δούτερον (2) ἐφ' ἡμᾶς νομοθέ-
της ἀναδειχθήσεται.

Ε **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** [Καὶ θῆσω τὰ ῥήματά-
" μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ λαλήσει αὐτῷ κατὰ πάν-
" τα, ὅσα ἂν αἰτεῖλωμαι αὐτῷ. Φέρει γὰρ] Ἐβρ. 1. 9.
" ἅπαντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως ὁ ἦος,
ὡς ὁ Παῦλος φησὶ, καὶ τὰς τῆ πατρός
[ἡμῶν] ἀναγγέλλει Φωνῆς, ἄτε δὴ μεσί-
της παρ' αὐτῆ κεχειροτονημένος.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ὅτι δὲ εἰδὲ ἄλλον
τινὰ δηλοῖ τῶν Προφητῶν, δηλὸν ἐκ τῆ
πολλὰς γεγονέναι Προφήτας, ὡς περὶ εἰδὲ
Z δὲ κατ' ἐξαιρετον λέγεσθαι. ὄν δὴ καὶ κατ'
αὐτὸν γενήσεσθαι φησὶ Μωϋσῆς. ὄν περ καὶ
προσδοκῶντες Ἰσδαῖοι μετὰ τούτερος γεγο-
νότας Προφήτας ἠρώτων τὸν Ἰωάννῳ, σὺ
" εἰ ὁ Προφήτης; ὁ δὲ φησὶν ἐκ εἰμί. καί-
τοι Προφήτης ὄν. πῶς ἐν κατὰ τὸν Μωϋ-
σέα Χριστὸς, καὶ μείζων ἐκείνου; Ὁ μὲν γὰρ
ἠλδοθέρωσαν ἐξ Αἰγυπλίων λαὸν ἕνα· Χρι-
στὸς δὲ τῆς τῆ Διαβόλε διωασείας πᾶσαν
τῷ γλῶ. ὅς ὑποχειρίε πάντας ἔχων ἀν-
θρώπος, νεανιδόμενος ἔλεγε· τῷ οἴκῳ-
H " μείζων ὄλλω καταλήψομαι τῆ χειρὶ μου ὡς
Eee ee 3 105-

(1) Ἐν κεφ. 27.

(2) Ἰσ. δούτερος.

„ νοσίων, καὶ ὡς καταλελειμμένα ὡὰ ἀρῶ·
 „ καὶ ἔκ ἔστιν ὅς διαφύξεται με, ἢ ἀντίπαι-
 „ μοι. αὐτίς ὁ μὲν τὸν λαὸν διὰ θαλάσσης
 διεβίβασεν ἐρυθρᾶς καταποντίσας τὰς Αἰ-
 „ γυπλίας· ὁ δὲ τὰ ἔθνη πάντα διὰ βαπίσ-
 „ ματος, καταποντίσας μετὰ τῷ Διαβόλῳ τὰς
 „ Δαίμονας· ὅπερ ἔτι δηλοῖ καὶ ἡ διὰ τῷ Ἰορ-
 „ δάνῃ διάβασις, σώσασα μὲν ὑσεβεῖς, ἀσε-
 „ βεῖς δὲ διώκοντας φθείρασα. ὁ μὲν μάννα
 „ δέδωκεν αἰδητόν· ὁ δὲ Χριστὸς ἑαυτὸν, ἄρ-
 „ τον ἐξ ἔρανθ καταβάντα. μεσίτης ἡ ὁ
 „ Μωϋσῆς Ἰσραὴλ καὶ Θεῶ· ἔθνων δὲ πάν-
 „ των καὶ τῷ πατρὸς ὁ Χριστὸς. νομοθέτης
 „ ἐκεῖνος ὑπηρετῆς τῷ Θεῷ· ὁ δὲ κατ'
 „ αὐθεντίαν ὡς Θεὸς εἰκότως νομοθετεῖ, λέ-
 „ γων· ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις,
 „ 22. „ ἔφονόσεσθε· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μηδὲ ὀρ-
 „ „ γίζεσθε αἰκῆ, καὶ τὰ ἐξῆς. ἐφ' οἷς ἐπιλέ-
 „ „ γεται, ὅτι ἐξεπλήτηντο πάντες ἐπὶ τῇ
 „ „ διδαχῇ αὐτῶ. ἡ γὰρ διδάσκων αὐτῶς, ὡς
 „ „ ἐξουσίαν ἔχων· ἔτι τῷ νομοθεσίαν οἱ ἔθνηκοὶ
 „ „ παρεδέξαντο. διὸ προλέγει Δαβὶδ, κα-
 „ „ τάσησον Κύριε νομοθέτῳ ἐπ' αὐτῶς. γνώ-
 „ „ τωσαν ἔθνη ὅτι ἀνθρωποὶ εἰσιν. ὅπερ ὁ
 „ „ Μωϋσῆς ἔκ ἠγνόηκεν, ὡς Θεὸς καὶ νομο-
 „ „ θέτης ἐστὶν ὁ Χριστὸς. καίτοι γὰρ περὶ τῶν
 „ „ ἰδίων νόμων εἰπὼν, ἔκ ἔστι προδεδίχθαι, καὶ
 „ „ ἀπ' αὐτῶν ἔκ ἔστι ἀφελῆν, ἐννοήσας τῷ
 „ „ τῶν θεσποτικῶν ἀξιωματικῶν ὑπεροχῇ πα-
 „ „ ρεῖν, λέγων, αὐτῶ ἀκούσατε κατὰ πάν-
 „ „ τα ὅσα ἐὰν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς, τρεῖσι
 „ „ κἂν τὸν δι' ἐμῶ νόμον ἐθέλῃ μεταποιεῖν.
 „ „ ἵνα δὲ μὴ μόνον Μωϋσεὺς ὁ λόγος ὑπάρχῃ,
 „ „ βεβαιοῖ τῷ πατρί, λέγων, ὅσῳ
 „ „ πάντα ὅσα ἐλάλησας, Προφήτῳ ἀναστή-
 „ „ σω αὐτοῖς ὡπερ σὲ, καὶ ὄσω τὸ ῥῆμά μου
 „ „ ἐν τῷ σώματι αὐτῶ. ἀλλ' ἐρεῖ τις, ὡς καὶ
 „ „ τοῖς ἄλλοις Προφήταις ῥῆμα παρέχετο αὐ-
 „ „ τός. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὴ δαλοπρεπῆ τῷ δια-
 „ „ κονίαν ποιῆμενοι, τὰ δὲ λέγει Κύριος ἔλε-
 „ „ γον· ὁ δὲ, ὡς ἂν φύσει Θεὸς, τῷ μὴ λε-
 „ „ γῶ φησὶ, θέλω καθαρῶς τῷ δὲ
 „ „ νεανίσκῳ νεκρῷ, σοὶ λέγω ἐγέρθητι· καὶ
 „ „ Ἰωάν. 11. 43. Λαζάρω, δεῦρο ἔξω. ὡς δὲ δημιουργὸς ἐπε-
 „ „ Μάρκ. 4. 39. τίμα θαλάσση, καὶ πνύμασι, σιώπα λέ-
 „ „ γων· πεφίμωσο. ὅρας πῆ μὴ ἐσιῶδες ῥῆ-
 „ „ μα, πῆ δὲ κατ' ἔλλαμψιν μερικῶ. διό-
 „ „ Ἐβρ. 1. 3. φησὶν ὁ Παῦλος, φέρων τε τὰ πάντα τῷ
 „ „ ῥήματι τῆς διωάμεως τῷ πατρὸς. ἐπίπεγ-
 „ „ κε δὲ καὶ τῆς ἐνσάρκῃ παρουσίας τῷ αἰτίαν
 „ „ ὁ Μωϋσῆς, αὐτῶ δέξας τὰς ἐξ Ἰσραὴλ
 „ „ παραιτησαμένους τῷ ἐν Σινᾷ τῷ Θεῷ διὰ
 „ „ Ἐξῆδ. 20. 19. πυρὸς ἐπιφάνειαν, λέγοντας Μωϋσεῖ, λά-
 „ „ λαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς
 „ „ ὁ Θεὸς, μὴ ποτε ἀποθάνωμεν. διὸ τῆς
 „ „ ὑλαθείας Θεὸς αὐτῶ ἀποδεξάμενος, Προ-
 „ „ φῆτῳ φησὶν αὐτοῖς ἀναστήσω. ὡς γὰρ
 „ „ ἀδινεσέροις τῆς κρείττονος θεωρίας τῷ
 „ „ ἀνθρωπίνῳ αὐτοῖς ἐπιφάνειαν ἐπηγάγα-
 „ „ το. ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐκ περιτομῆς ὁ Προφή-
 „ „ τῆς ἀναστήσειν προθεσπίζεται, εἰκότως
 „ „ Ματθ. 15. 24. φησὶν ὁ Σωτῆρ, ἔκ ἡλθον εἰ μὴ εἰς τὰ
 „ „ ἀπολωλότα πρόβατα οἴκου Ἰσραὴλ. διὸ
 „ „ Ἰατθ. 10. 5, 6. καὶ τοῖς Ἀποσόλοις παρήγγελλεν· εἰς ὁδὸν
 „ „ ἔθνων μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σα-

Α,, μαριτῶν μὴ εἰσέλθῃτε. πορεύεθε δὲ μάλ-
 „ λον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα
 „ οἴκου Ἰσραὴλ· δηλῶν, ὡς αὐτοῖς προηγ-
 „ μύως κατὰ τῷ προφητείαν ἀπέσαλτο.
 „ τοιγαρῶν μὴ δεξαμένων ἀπελέγχει μὴ
 „ αὐτῶς ἐν ἑτέροις, λέγων, διότι ἡλθον· Ἦσ. 50. 2.
 „ καὶ ἔκ ἀνθρωπος, ἐκάλεσα καὶ ἔκ ἡ
 „ ὁ ὑπακῶν, καὶ φησὶ πρὸς αὐτῶς, ἀρθῆ-
 „ „ σεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τῷ Θεῷ, καὶ
 „ „ δοθήσεται ἔθνη ποιῶντι τὰς καρπὰς αὐ-
 „ Β,, τῆς, πορεύθεντες μαθητεύσατε πάντα Ματθ. 28. 19.
 „ τὰ ἔθνη.

ιθ. Καὶ ἀνθρωπος ὅς ἂν μὴ ἀκού-
 „ σῃ τῶν λόγων αὐτῶ, ὅσα ἂν λαλή-
 „ σῃ ὁ Προφήτης ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
 „ ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτῶ.

* * ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Ἦτις ψυχὴ ἔκ ἀ-
 „ κέσεται τῷ Προφήτῳ ἐκεῖνος, ἐξολοθρευ-
 „ θήσεται ἀπὸ τῆς φυλῆς αὐτῆς, καὶ ἐξ
 „ Ἰσραὴλ, καὶ ὑποκατασθῆναι τῷ ἔρανθ· ὡς
 „ τῷ Κυρίῳ μέλλοντος τὰ διὰ τῷ νόμῳ μουσι-
 „ κῶς παραδοθέντα, τελείως καὶ σωτηριω-
 „ δῶς ἐπασφαλίσειν. τὸν δὲ μὴ ἀκούοντα
 „ αὐτῶ, μηδὲ ἀνεχόμενον, μὴ ἔχειν σωτη-
 „ ρίαν, κἂν τε τὸν νόμον ποιῆσῃ, τῷ νόμῳ
 „ μὴ διωαμένῳ τελείν τὸν ἀνθρωπον, διὰ
 „ τὸ σωματικῶς τὰ ἐν αὐτῷ δικαίωματα γε-
 „ γραφθῆναι, καὶ ἐν Κυρίῳ Χριστῷ ἀληθινῶς
 „ πληρωθῆναι.

Δ ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐκδεδίχεται ἐν τῷ
 „ λαῷ ἐκεῖνος πᾶν αἷμα ἐκχυθῆναι ἀπὸ τῷ αἰ-
 „ „ ματος Ἀβελ, ἕως τῷ αἵματος Ζαχαρίας, καὶ αὐτῶ γε ἐπὶ πᾶσι τῷ Χριστῷ. ἔτι τὸ αἷμα
 „ „ κατ' ἑαυτῶν ἐξαίτησάμενοι, καὶ ἀπὸ τῶν
 „ „ ἰδίων παιδίων, εἰσέτι καὶ νῦν τῆς τολμη-
 „ „ θείσης αὐτοῖς ἀσεβείας τῷ τιμωρίαν ἐπέ-
 „ „ χρισιν. αὐτὸς γὰρ ἡ ὁ Θεὸς λόγος. διὰ
 „ „ τῷ ὁ Κύριος πανταχῶ τῷ πατρὶ τὰς οἰ-
 „ „ κάς λόγους ἀνατίθησι, λέγων, ἀπ' ἐμαυ-
 „ „ τῷ λαλῶ ἔδει· αἰτολῶ ἔλαβον παρὰ τῷ
 „ „ πατρὸς μου. ἐκδεδίχεται τὸ αἷμα ἀπὸ τῆς
 „ „ γενεᾶς τῆς κατὰ τῷ Σωτῆρος ἐπισυναΐσης,
 „ „ καὶ μάλιστα τῶν τολμησάντων ἀφείναι τῷ
 „ „ κατ' αὐτῶ φωνῶν, τῷ, σαύρα σαύρα αὐ-
 „ „ τόν· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοῖστον· τὸ
 „ „ αἷμα αὐτῶ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν·
 „ „ ἅμα τε μετελθῆσῃς αὐτῶ τῆς δίκης, ὡς
 „ „ ἐκεῖνος εἰς δεῦρο μηδὲ ἄρα κεφαλῶν
 „ „ τὸ πᾶν ἔθνος διωηθῆναι, πληρωθείσης
 „ „ καὶ τῆς τῷ Ὄσην προφητείας τῆς φασκε-
 „ „ σης, ὁ οἶκος τῷ Ἰσραὴλ πέπλωκεν, ἔκ ἔτι-
 „ „ μοι προδήσει τῷ ἀνασῶναι.

κ. Πλῶ ὁ προφήτης ὅς ἂν ἀσε-
 „ βήσῃ λαλήσῃ ῥῆμα ἐπὶ τῷ ὀνόματί-
 „ „ μου, ὃ ἔ προσέταξα λαλήσῃ, καὶ ὅς
 „ „ ἂν λαλήσῃ ἐπ' ὀνόματι Θεῶν ἑτέρων,
 „ „ ἀποθανεῖται ὁ προφήτης ἐκεῖνος.

Η * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ὅς ἂν λαλήσῃ
 „ ἐπ' ὀνόματι Θεῶν ἑτέρων, ἀποθανεῖται ὁ
 „ „ προφήτης ἐκεῖνος. διὸπερ ὁ Κύριος παν-
 „ „ ταχῶ τῷ πατρὶ τὰς οἰκείας ἀνατίθησι λό-
 „ „ γους,

Ἰωάν. 14. 10, γὰρ, ἀπ' ἐμαυτῶ, λέγων, λαλῶ ἑδού· αὐ-
18. » τοῦ ἔλαβον παρὰ τῶ πατρός μου. (1)

κα. Ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ καρδίᾳ-
σας, πῶς γνωσόμεθα τὸ ῥῆμα, ὃ ἐκ
ἐλάλησε Κύριος;

κβ. Ὅσα εἰάν λαλήσῃ ὁ προφή-
της ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου, καὶ μὴ
γένηται τὸ ῥῆμα, καὶ μὴ συμβῆ, τῶ-
το τὸ ῥῆμα ὃ ἐκ ἐλάλησε Κύριος ὁ
Θεός. ἐν ἀσεβείᾳ ἐλάλησεν ὁ προ-
φήτης ἐκείνος· ἐκ ἀφέξεσθε ἀπ'
αὐτῶ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκούεις, ὅτι τὰς αὐ τοῖς
προηγοροῦσιν ἀποδόσεις, ἀπόδειξιν ἔσε-
δαί φησιν ἀναργῆ τῶ μὴ ἐκ Θεοῦ κεχρη-
σμοῦ δειδῆαι τι. Φιλεῖ γὰρ ἀλήθειαν ἢ ἀλή-
θεια. τοιοῦτόν τι φησὶ καὶ διὰ τῆς Ἱερε-

Ἱερ. 23. 23, μὴ φωνῆς· Θεὸς ἐγγίζων ἐγὼ εἰμι, λέγει
25, 28. , Κύριος. ἤκουσα ἃ λαλῶσιν οἱ Προφῆται, ἃ
» προφητεύουσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου ψυδῶ.
εἶτα διὰ μέσων τῶν θείων νόμων κατα-
φρονητὰς ἐπαυσιάζουσιν ἢ μικρῶς, ἀναρ-

A γῆ τὴν ἀπόδειξιν τῶν τε ἐκ Θεοῦ καὶ μὴ δι-
δῶσι τὴν ἀλήθειαν. ἔφη γὰρ πάλιν, ὁ
» Προφήτης αὐτῶ τὸ ἀνύπνιον αὐτῶ, καὶ αὐτῶ
» ὁ λόγος μου πρὸς αὐτόν, διηγησάσω τὸν
» λόγον μου ἐπ' ἀληθείας. ὡς εἶπερ τι φαί-
νοιο τῆς ἀληθείας ἡμαρτηκός, ἐκδείξαι
αὐτῶ ὁδοῦ ψυδοεπῆ τὸν γεννήτορα, καὶ
ἀπὸ τῆς ἐαυτῶ λαλῶντα καρδίας, ἐκ ἀπὸ Ἱερ. 23. 16.
» σώματος Κυρίου, κατὰ γέγραπται. (2) τί
» ἐρεῖσιν ἐπὶ τῶ Ἰωάνᾳ προειπόντος ὃ μὴ
B γέγονε, καὶ ἐπὶ τῶ Ἡσαΐᾳ προειπόντος
Ἐζεκία τελευτῶν παρῶσαν, εἰ (3) μὴ γέ-
γονε; καὶ τοιαῦτα δ' αὐτῶ εὐροῖς ἕτερα. ἀλλ'
ἐξ ὃ λόγος ψυδῶς· τὰ δὲ πράγματα. πε-
ρὶ ὧν ὁ λόγος, μεταβολῶν ὑπεδέξαντο. καὶ
Νινωῖται γὰρ καὶ Ἐζεκίας μετανοῶντες,
ἐδάκρυσαν. καὶ ἰατρός γὰρ φησὶν, ὡς ὁ
νοσῶν φθαρείη, μὴ τμηθείσης αὐτῶ τῆς
φλεβός· ἐσώθη δὲ πολλάκις, αὐτομάτως
γεννομένης κενώσεως. ἢ τῆς ἐν τέχνῃς τὸ
Γ ψεῦδος, ἢ δὲ τροπῆ παρὰ τὸ ὑποκαίμενον.
κακείνης ἔδει παθεῖν διὰ τὴν πρόρρησιν,
εἶπερ δὴ μὴ μετέγνωσαν. μᾶλλον δὲ διὰ
τὴν μετάνοιαν ἢ πρόρρησις γέγονεν.

Κ Ε Φ. Ι Θ.

α. ἂν δὲ ἀφανίσῃ Κύριος ὁ
Θεός σας τὰ ἔθνη, ἃ ὁ
Θεός σας δίδωσί σοι τὴν
γλῶσσάν, καὶ κατακληρονομήσετε
αὐτῶς, καὶ κατοικήσετε ἐν ταῖς πό-
λεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς οἴκοις αὐ-
β. τῶν, Τρεῖς πόλεις διασελεύσονται
ἐν μέσῳ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός-
γ. σας δίδωσί σοι. Στόχασαί σοι τὴν
ὁδόν, καὶ τριμεριεῖς τὰ ὄρια τῆς γῆς-
σας, ὡς καταμερίζουσι Κύριος ὁ Θεός-
σας, καὶ ἔσονται καταφυγὴ ἐκεί παντὶ
δ. φονεῦ. Τῶτο δὲ ἔσονται τὸ πρόσαγ-
μα τῶ φονεῦ, ὃς ἀνὰ φύγῃ ἐκεῖ, καὶ
ζήσεται, ὃς ἀνὰ πατάξῃ τὸν πλησίον
ἀκροῖως, καὶ ἔτος ἢ μισῶν αὐτόν
πρὸ τῆς χθῆς καὶ πρὸ τῆς τρίτης.
ε. Καὶ ὃς ἀνὰ ἐσέλθῃ μετὰ τῶ πλησίον
εἰς τὸν δρυμὸν σωμαγαγεῖν ξύλα, καὶ
ἐκκεραθῆ ἢ χεῖρ αὐτῶ τῆ ἀξίνῃ κό-
πλοντος τὸ ξύλον, καὶ ἐκπεσόν τὸ
σιδήριον ἀπὸ τῶ ξύλου τύχη τῶ πλη-
σίον, καὶ ἀποθάνῃ, ἔτος καταφύ-
ξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τέτων, καὶ
5. ζήσεται. Ἴνα μὴ διώξας ὁ ἀγχι-
σθῶν τῶ σώματος ὀπίσω τῶ φονεῦ-
σαντος, ὅτι παρατεθέρμανται τῆ

καρδία, καὶ καταλάβῃ αὐτόν, εἰάν
μακροτέρα ἢ ἡ ὁδός, καὶ πατάξῃ αὐ-
Δ τῶ ψυχῶ. καὶ τῶ τῶ ἐκ ἐστὶ κρίσις
θανάτου, ὅτι ἢ μισῶν ἰω. αὐτόν πρὸ
5. τῆς χθῆς, καὶ πρὸ τῆς τρίτης. Διὰ
τῶτο ἐγὼ σοι ἐντέλλομαι τὸ ῥῆμα τῶ-
το, λέγων, τρεῖς πόλεις διασελεύ-
η. σονται. Ἐὰν δὲ ἐμπλατῶν Κύριος
ὁ Θεός σας τὰ ὄριά σας, ὃν τρόπον ὤμο-
σε Κύριος ὁ Θεός τοῖς πατράσι σας,
καὶ δῶσιν σοι Κύριος πᾶσαν τὴν γλῶσ-
θ. ῶν εἶπε δὲναί τοῖς πατράσι σας, Ἐὰν
ἀκροῖως ποιῶν πάσας τὰς ἐντολὰς
ταύτας, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι
σήμερον, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν-
σας, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶ πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ προ-
δῆσαι σεαυτῶ ἔτι τρεῖς πόλεις πρὸς
ι. τὰς τρεῖς ταύτας. Καὶ ἐκ ἐκχυθή-
Z σεται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ γῆ σας, ὡς
Κύριος ὁ Θεός σας δίδωσί σοι ἐν κλήρω,
ια. καὶ ἐκ ἐσονται ἐν σοὶ αἵματι ἐνοχός. Ἐὰν
δὲ γένηται ἄνθρωπος μισῶν τὸν πλη-
σίον, καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτόν, (4) καὶ
πατάξῃ αὐτῶ ψυχῶ, καὶ ἀποθάνῃ,
καὶ φύγῃ εἰς μίαν τῶν πόλεων τέτων,
ιβ. Καὶ ἀποσελεύσῃ ἢ γερασία τῆς πό-
λεως

(1) Μέρος τῶ προλαβόντος, αὐτῶ ὡς ἔτυχε παρεξήγηται, ἑδμῖαν χεθὸν τοῖς προλαβῶσιν ἔχων
σωσάφειαν.
(2) Τὰ ἐπόμενα αὐ τοῖς ἐκδοδομ. ἢ κείτω. εἰ μὴ ἐξ ἄλλης τινὸς τόπου ἐλήφθη, ἢ ὅπως τὰ πρότερα τὰ
αὐ σελ. 186. τῶ 2. μερ. τῶ 1. Τόμ. ἀλλ' ἐκ τοῖς τῶ Κυρίλ. εἶναι
(3) Ἰσ. ἦ.
(4) Καὶ ἐπαναστῆ ἐπ' αὐτόν, καὶ πατ. αὐ εἰρημ. ἐκδόσ.

λεως αὐτῶ, καὶ λήψοντα αὐτὸν ἐκεί-
θεν, καὶ παραδώσῃ αὐτὸν εἰς χε-
ρας τῷ ἀγγιζδύοντι τῷ αἵματος, καὶ
17. ἀποθανεῖται. Οὐ φείσεταί ὁ ὀφθαλ-
μὸς σε ἐπ' αὐτῷ, καὶ καθαρῆς τὸ
αἷμα τὸ ἀνάτιον ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ
εὖ σοι ἔσαι.

ιδ. Οὐ μετακινήσεις ὄρια τῶ πλη-
σίον σε, ἃ ἔσησαν οἱ πατέρες σε ἐν τῇ
κληρονομίᾳ σε, ἢ κατεκλήρονομήθης
ἐν τῇ γῆ, ἧ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί-
σοι ἐν κλήρῳ κληρονομῆσαι αὐτῷ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πλησίον ὁ πᾶς ἀνθρω-
πος εἶρηται.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. (1) Οὔτε γὰρ δεῖ τῶς
πέλας πλεονεκτεῖν, ἔδὲ τῶς τῶν πατέρων
ὄρας ὡς καλῶς παγκύτας παρασαλοῦεν.
τῶτο γὰρ αἴτιον πάσης συγχύσεως ἔσαι,
τῶν μὲν ὁμορῶντων ὡς ἀδικεμένων, περι-
φρονεμένων δὲ τῶν ὀρισάντων. πλησίον
δέτινες πάντα ἀνθρώπον λέγῃσι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐτι δὲ τῶ-
το προσδιατέτακται κοινωφελὲς παράγ-
γελμα, μὴ μετακινεῖν ὄρια τῶ πλησίον,
ἃ ἔσησαν οἱ πρότεροί σε. τῶτο δὲ ὡς εἰσικεν
ἔ περὶ κλήρων αὐτὸ μόνον καὶ γῆς ὄρα νο-
μοθετεῖται, πρὸς πλεονεξίας ἀποκοπῆν,
ἀλλὰ καὶ πρὸς φυλακῆν ἀρχαίων ἡθῶν.
ἔδη γὰρ ἀγραφα νόμοι, δόγματα παλαιῶν
ἀνδρῶν ἔ σήλαις ἐγκεχαραγμένα καὶ χαρ-
τιδίοις ὑπὸ σπητῶν ἀναλισκομένοις, ἀλλὰ
ψυχῆς μετεληφόντων τῆς αὐτῆς πολι-
τείας. ὀφείλῃσι γὰρ παῖδες παραγονέων
τῶν ἐσιῶν (2) κληρονομεῖν ἔδη πάτρια,
οἷς ἐνετρέφθησαν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπαργά-
νων σινεβίωσαν, καὶ μὴ καταφρονεῖν παρ'
ὅσον ἀγραφος αὐτῶν ἢ παραδόσις. ὁ μὲν
γὰρ τοῖς ἀναγραφεῖσι νόμοις πειθαρχῶν
ἐκ ἀν δέοντως ἐπαινοῖτο, νεθετέμειος ἀ-
νάγκη καὶ φόβῳ κολάσεως ὁ δὲ τοῖς ἀγρά-
φοις ἐμμένων, ἐκυσίαν ἐπιδεικνύμενος τῷ
ἀρετῷ, ἐγκωμίων ἀξιος.

ιε. Οὐκ ἐμμενῆ μάρτυς εἰς μαρ-
τυρησῃ κατὰ ἀνθρώπῃ κατὰ πᾶ-
σαν ἀδικίαν, καὶ κατὰ πᾶσαν ἀμαρ-
τημα, καὶ κατὰ πᾶσαν ἀμαρτίαν,
ἧ ἀν ἀμαρτή. ἐπὶ σώματος δύο
μαρτύρων, καὶ ἐπὶ σώματος τριῶν μαρ-
τύρων, σαθρήσεται πᾶν ῥῆμα.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ἐπὶ τῶν ὄρωμένων, ἐπὶ δὲ τῶν λανθανόν-
των μάρτυς Θεός καὶ τὸ σινειδὸς, δύο
ταῦτα καὶ τρεῖς δὲ μάρτυρες ἢ ἀγία Τριάς.
ἧς ὀρώσεως καὶ ἀκυσέσης, ὁ Ἄβελ καὶ ἀπο-
17. θανῶν, ἐτι λαλεῖ. μάρτυς γὰρ πιστὸς ὁ
» Θεός, λέγων, μὴ ἀπ' ἐμῶ κρυβήσεται τι;

Ἰερ. 32. 27.

A πάντα γὰρ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα
» εἰώπιον τῶ Θεῶ, τῶν λογισμῶν κατηγο- Ῥωμ. 2. 15.
» ρῶντων, ἢ καὶ ἀπολογεμένων, καὶ ἐκ ἔσι 11.
» προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ, ἔδὲ τέρεπε- Σοφ. 1. 13.
» ται ἐπ' ἀπώλειαν ζώντων.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ταῦτα μὲν ἐπὶ αἰδητῆ
καὶ τῶν κατὰ κόσμον, ἐπὶ δὲ τῶν ἡμαρτη-
μένων ἡμῖν, ἔδανὸς δαῖται Θεός. αὐτὸς
γὰρ ἐποπλῆς ἀπάντων καὶ κριτῆς.

B 15. Ἐὰν δὲ κατασῆ μάρτυς ἀδι-
κος κατὰ ἀνθρώπῃ, καταλέγων αὐ-
12. τῶ ἀσέβειαν, Καὶ σῆσοντα οἱ δύο
ἀνθρώποι, οἷς ἐσὶν αὐτοῖς ἢ αντιλο-
γία, ἐναντι Κυρίῃ, καὶ ἐναντι τῶν
κριτῶν, οἱ ἀν ὡσιν ἐν ταῖς ἡμέραις

17. ἐκείναις. Καὶ ἐξετάσῃ οἱ κριταὶ
ἀκριβῶς, καὶ ἰδὲ μάρτυς ἀδικος ἐμαρ-
τύρησεν ἀδικα, ἀντέση κατὰ τῶ ἀ-
17. δελφῶ αὐτῶ.

ιδ. Καὶ ποιήσετε αὐτῷ ὄν τρόπον
ἐπονηρῶσατο ποιῆσαι τῷ ἀδελφῷ
αὐτῶ, καὶ ἐξαρῆτε τὸν πονηρὸν ἐξ
ὑμῶν αὐτῶν.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μάρτυς δὲ πιστὸς ἔ Παροιμ. 14. 7.
» ψῦδεται, ὡς ἢ σοφία φησὶν, οἱ δὲ ψῦδ- Παροιμ. 21.
» δῆς ἀπολένται, κατὰ τῶς ἀδικῆς ἐπὶ Σα- 28.
» σάνη δικασίας τε καὶ μάρτυρας. μάρτυς Παροιμ. 19. 9.
» γὰρ ψῦδῆς ἐκ ἀτιμώρητος ἔσαι, κατὰ
» τῷ παροιμίαν. λάκκον γὰρ ὠρυξε καὶ Ψαλ. 7. 15
» ἀνέσκαψεν αὐτὸν, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βό-
» θρον ὄν εἰργάσατο.

ι. Καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκύναντες
Φοβηθήσονται, καὶ ἔ προθήσῃ
ἐτι ποιεῖν κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν
τῶτο ἐν ὑμῖν.

E ια. Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς σε
ἐπ' αὐτῷ, ψυχῷ ἀντὶ ψυχῆς, ὀφ-
θαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμῶ, ὀδόντα ἀν-
τὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρὸς, πόδα
ἀντὶ ποδός· καθότι ἀν δῶ μῶμον τῷ
πλησίον, ἔτω δώσετε αὐτῷ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ταῦτα μὲν ὀνόμος πρὸς
ἀδικαῖς τῶς Ἰσραηλίτας ὁ δὲ Κύριος ὁ
Z ταῦτα νομοθετήσας ταῖς ἑαυτῶ μαθηταῖς,
» φησὶν ἠκούσατε ὅτι ἐρῶ ἐδῆ, ὀφθαλμὸν Ματθ. 5. 38.
» ἀντὶ ὀφθαλμῶ, [καὶ τὰ ἐξῆς] ἐγὼ [δὲ]
» λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντισιῶαι τῷ πονηρῷ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν τῆς νομοθεσίας
σκοπὸν καὶ Ἰερεμίας ἐδήλωσέ, λέγων,
» ἀγαθὸν ἀνδρὶ ὅταν ἀρη ζυγὸν ἐν νεότητι, Θρη. 3. 27.
» ὅτι ἦρον ἐφ' ἑαυτῷ. δώσει ἐν χῶματι σῶμα 30.
» αὐτῶ. εἰ ἄρα ἐσὶν ἐλπίς δώσει τῷ παιόντι
» αὐτὸν σιαγόνα, χορταθήσεται ὀνειδισμῶ
H, ὅτι ἐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται Κύριος.
τοῖστων

(1) Ὁριγῶν. ἀ Τόμ. 2. σελ. 390. τῆς τῶ Ῥα. ἐκδόσ.
(2) Ἰσ. πρὸ τῶν ἐσιῶν. (ἐν ταῖς σημειῶσ. ταῖς ἐν σελ. 361. τῶ 2. Τόμ. τῆς τῶ Μαγγ. ἐκδόσ.).
» καὶ ἡμῖν ἀρέσκεσ.

Ματθ. 5. 43. τοῖς τὸν καὶ τὸ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
 καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ὁ γὰρ καταργήσας τὰ τῶν νηπίων Δαβὶδ, καὶ εἰς τὴν τέτρω παραπλήσιος ἴω, ἐχθρόν ἔχων τὸν Σαβλ,

Α ἔκ ἐμίσει αὐτόν. διὸ καὶ δὴ ἀγγελικῶς ἄγαυ
 Β Φησὶν, εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδέσι- Ψαλ 7. 4.
 Β μοι κακὰ, ἀποπέσοιμι ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχ-
 Β θρῶν μου κενός.

Κ Ε Φ. Κ.

α. **Κ** ἂν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τὴν ἐχθρὸν σου, καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονά σου, καὶ φοβήσῃς ἀπ' αὐτῶν, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου μετὰ σοῦ, ὁ ἀναβιβάσας σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐμὲν γὰρ καὶ ἐπιθυμίας καὶ σωθῶν ἀπάντων παθῶν, ἢ καὶ τῶν ὄλων (1) ἐποχρυσίων, ὡσπερ ἵπποις ἐκάσους λογισμῶν, καὶ ἀμάχω ῥώμῃ κεχρησάμενοι νομίζωσιν, ἀλογητέον, τὴν ἔχοντα τὴν τῆς μεγάλης βασιλείας Θεοῦ δυνάμειν ὑπερασπίδισαν καὶ προαγωνισομένω αἰεὶ καὶ πανταχῶ.

β. Καὶ ἔσται ὅταν ἐγγίξῃς (2) τῷ πολέμῳ, καὶ προσεγγίσας ὁ ἱερεὺς, λαλήσει τῷ λαῷ, καὶ ἐρεῖ πρὸς αὐ-

γ. τὴν, Ἄκουε Ἰσραὴλ· ὑμεῖς πορεύεσθε σήμερον εἰς πόλεμον ἐπὶ τὴν ἐχθρὸν ὑμῶν· μὴ ἐκλυέσθω ἡ καρδία ὑμῶν, μὴ φοβείσθε μηδὲ θραύεσθε μηδὲ ἐκ-

δ. κλίνετε ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Ὅτι Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν ὁ προπορεύόμενος ὑμῶν εἰσπολεμήσῃ ὑμῖν τὴν ἐχθρὸν ὑμῶν, καὶ διασῶσῃ ὑμᾶς.

ε. Καὶ λαλήσῃσιν οἱ Γραμματεῖς πρὸς τὸν λαόν, λέγοντες, τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν κωνίω, καὶ ἐκ ἀνεκάνισεν αὐτῷ; πορεύεσθω καὶ ἐπισραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄν-

5. θρωπος ἕτερος ἐγκαινίει αὐτῷ. Καὶ τίς ἄνθρωπος ὅστις ἐφύτλισεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ διφρανθῆ ἐξ αὐτῆς; πορεύεσθω καὶ ἐπισραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος διφραν-

ζ. θήσεται ἐξ αὐτῆς. Καὶ τίς ἄνθρωπος ὅστις μεμνήσθηται γυναικα, καὶ ἐκ ἔλαβεν αὐτῷ; πορεύεσθω καὶ ἐπισραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος λήψεται αὐτῷ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εἰ γὰρ τις, νεωστὶ δαιμάμενος οἰκίαν, ἐκ ἐφθῆ

εἰσοικίσασθαι· ἢ ἀμπελῶνα φυτεύσας νεὸν Φυτόν, αὐτὸς εἰς γῆν τὰ κλήματα καθῆς, μήπω τῆς ἐπικαρπίας καιρὸν ἔχεν· ἢ παρθένον (3) ἐργυησάμενος, ἐκ ἐγγίμην, ἀφιέδω πάσης στρατείας· Φιλανθρωπίας ὁμῶν τῷ ἀδελφῶν ἀνδρικομένους, ἐνεκα δυοῖν εἰδὸς μὲν, ἢ ἐπειδὴ τὰ κατὰ πολέμου ἀδελφά, μὴ τὰ τῶν πονησάντων, ἀταλαιπώρως ἄλλοι λαμβάνωσι. χαλεπὸν γὰρ ἔδοξεν εἶναι τῶν ἰδίων τινα μὴ ἀπόνασθαι δυνηθῆναι, ἀλλ' οἰκοδομεῖν μὲν ἕτερον, εἰοικεῖν δ' ἄλλον· καὶ φυτεύειν μὲν τινα, τὸν δὲ μὴ φυτεύσαντα καρπῶσθαι· καὶ μνάσθαι μὲν ἄλλον, γαμεῖν δὲ τὸν μὴ μνώμενον. ὡς καὶ δὲν (4) ἀτελεῖς τὰς ἐλπίδας κατασκυιάζουσιν τοῖς χρησά τῶν κατὰ τὸν βίον προσδοκῆσασιν. ἕτεροι δὲ, ἵνα μὴ σώματι στρατεύομενοι, ταῖς ψυχαῖς ὑπερίδωσιν. ἀνάγκη γὰρ αὐτῶν τῷ διάνοιαν ἐκεῖ τετάσθαι, πῶς τῆς ἀπολαύσεως ὧν ἀφελκύθησαν. ὡς γὰρ οἱ πεινῶντες ἢ διψῶντες, ὅταν σιτίον ἢ ποτόν πε παραφανῆ, διώκῃσι καὶ ἐπιτρέχουσιν ἀμετασρεπῆ, γλιχόμενοι μεταλαβεῖν· ἕτως οἱ περὶ νομίμω γυναικός, ἢ οἰκίας, ἢ χωρὶς κλήσεως πονηθῆσιν, καὶ ὅσον ἔπω τῇ ἐλπίδι νομίζοντες εἰς τὸν ἐκάσθ τῆς χρησεως ἀφίχθαι καιρὸν, ὅταν ἀφαιρεθῶσι τῷ ἀπολαύσειν, σφραδάζουσιν, ὡς παρόντας μὴ παρεῖναι τῷ κρείττονι μέρει ψυχῆς, δι' ἃ συμβαίνει κατορθῶν, ἢ τέναντίον.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τύπος ἔν ἄρα τῆ παροικίαν ἠγεῖσθαι μὴ ἀνεχομένης τῷ παρεῖναι ζωῷ, ὁ οἰκίαν οἰκοδομῶν, καὶ ταῖς περὶ ταύτῃ φιλεργασίαις σπασδαῖς ἐγκείμενος· τῆ δὲ φιλοκλήμονος καὶ φιλοκερδῆς, ὁ ἀμπελῶνα φυτεύων· τὸν δὲ γυναικομανῆ καὶ ἐκλεθρομμῆνον, καὶ ταῖς τῆς σαρκὸς ἐπιθυμίας ἐπιδιδόντα τὸν νέον κατασημῆναι ἂν γυναικὸς μνησεία ὁ προσιών. τοιγάρτοι τῇ τῆ στρατοκέρυκος Φωνῇ τῆς ἱερῆς καὶ μαχίμωτάτης ἀποχωρῶσι πληθύος. ἃ δὲ ἴω εἰκὸς τῆς τοιοῦς δε [πάθει] στωιλημμένους εἰνοεῖν τε καὶ λέγειν. ταῦτα δὴ φθῆσας ὁ κήρυξ ἀναφωεῖ. ἢ ἐκ ἀληθῆς, ὡς τοῖς τὰ τοιαῦτα νομίζουσιν (5) εἰωθῶσι φίλον πως εἰ διωγμοῖς τὸ ἀφερέπονον ἀγαπᾶν, καὶ ταῖς ὑπὲρ τῆς εἰς Θεὸν ἀγάπης [μὴ] κατακολεθῆναι σπασδαῖς; εἰνοεῖντας, ὅτι εἴτι γνίσοιτο παθεῖν ἀγωνισομένους, οἰκῶντε καὶ κλήσεων καὶ τῶν παρὰ σφίσι τετιμημένων ἐκπίπτουσιν ἐπιθυμιῶν. [εἴτε]

(1) Τὸ ὄλον. ἐν ταῖς σημ. ταῖς ἐν σελ. 312. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ.
 (2) Ἐγγίσις. ἐν εἰρημ. ἐκδόσ. (3) Οὐ παρθένον φησὶν ὁ νόμος, ἀλλὰ γυναικα.
 (4) Οὐ δὲν. ἐν ταῖς εἰρημ. σημ. ὁ καὶ καταληπότερ.
 (5) Νοσεῖν, ὀρθότερ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 149.

Fff ff

[αἰτεῦσθαι γὰρ αὐτοῖς συμβαίνει τὸ ἀπολ-
μοτάτες ὄρασθαι καὶ ἀγνοεῖς. ἅπερ ἐν
εἰκὸς φροῦντε καὶ λέγειν ἐκείνους, ταῦ-
τα διακέκραγεν ὁ γραμματεὺς, πλαγίως
ὡπερ ἐλέγχους καὶ ἀσεβοῖς ὀνειδισμοῖς κα-
ταπλήτων τὸν ἀγνοῦν, καὶ προφασίζο-
μενον πρόφασιν ἐν ἀδελφαῖς, καὶ τρωθῶν
ὡπερ τινὰ τῇ δαίλει, κοσμικῆς ἡδονᾶς
συλλέγοντα.]

η. Καὶ προσηύχουν οἱ Γραμμα-
τεῖς λαλήσαντες πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἔρε-
σι, τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ φοβόμενος καὶ
δειλὸς τῇ καρδίᾳ; πορεύεσθω καὶ ἐπι-
σραφήτω εἰς τὴν αἰκίαν αὐτῆς, ἵνα μὴ
δαλιάνῃ τὴν καρδίαν τῶ ἀδελφῶ αὐ-
τῆς, ὡπερ ἡ αὐτῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. (1) Ὁ τοῖς γηϊνοῖς ἐγ-
κέμενος, καὶ οἰκίας οἰκοδομῶν, καὶ φυ-
τούων ἀμπελώνων, [καὶ] ταῖς τῆς φιλο-
σαρκίας ἡδοναῖς ἠτιώμενος, ἕσται πρὸ πάν-
τως δειλὸς τε καὶ ἀναλκίς. [ἀδόκιμος δὲ
παντελῶς ὁ τοιοῦτος, καὶ πρὸς ζημίαν ἕσται
τοῖς ἄλλοις.]

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημειωτέον δὲ ὅτι
καὶ τῶν κεκλημενῶν εἰς τὸν γάμον παραί-
τησις ἴσθι τὸ, ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ γυναι-
κα ἐγήμα. Λεκ. 14. 18, 20.

** ΝΕΙΛΟΥ. Διώματα γάρ τις δειλὸς
ὑπάρχων πρὸς πειρασμοὺς καὶ πόλεμον
Δαιμόνων παραλύσῃ τὴν προθυμίαν τῶ
εὐζώνος πρὸς ἀριστείαν.

θ. Καὶ ἕσται ὅταν παύσωνται οἱ
Γραμματεῖς λαλήσαντες πρὸς τὸν λαόν,
καὶ καταστήσωσιν (2) ἀρχοντας τῆς
στρατιᾶς προηγουμένους τῶ λαῷ.

ι. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς πρὸς πόλιν
ἐμπολεμησῇ αὐτῇ, καὶ ἐκκαλέσῃ
αὐτῆς μετ' εἰρήνης.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅμοιον τῷ, εἰς ἡ πόλιν
εἰσέλθετε, ἐξετάσατε τίς ἐξ αὐτῶν ἀξίος-
ἐστὶ τὸ δὲ, μετ' εἰρήνης, ὅμοιον τῷ ἀποσο-
2. Τιμ. 2. 24. λικῷ, ὅτι ὄσλον Κυρίως ἐ δὲ μάχεσθαι. (3)

ια. Καὶ ἕσται εἰάν μὲν εἰρηνικὰ ἀπο-
κριθῶσί σοι, καὶ ἀνοίξωσί σοι, ἕσται
πᾶς ὁ λαὸς οἱ ὄρεθόντες ἐν αὐτῇ
ἔσοντά σοι φορολόγηται καὶ ὑπήκοοί-
ισ. σα. Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσῃ σοι, καὶ
ποιήσῃ πρὸς σὲ πόλεμον, καὶ περι-
καδιεῖς αὐτῇ,

ιγ. Καὶ παραδώσει (4) αὐτῇ Κύ-
ριος ὁ Θεὸς σε εἰς τὰς χεῖρας σε, καὶ
πατάξῃς πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν Φό-
ιδ. νῳ μαχαίρας, Πλὴν τῶν γυναικῶν
καὶ τῆς ἀποσιδῆς· καὶ πάντα τὰ

Α κτιῶν, ὅσα (5) ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ
πόλει, καὶ πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν προ-
νομιούσῃς σεαυτῷ, καὶ φαγῇ πᾶσαν
τὴν προνομίαν τῶν ἐχθρῶν σε, ὡν Κύ-
ριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ γὰρ
κατὰ πάντων καὶ τῶν ἐλάχισα ἢ μηδὲν
ἡμαρτηκότων φροῦν, εἶποιμι ἂν ἀνημέροσ
καὶ ἀτιθάσεσ ψυχῆς, καὶ τὸ προσηύκλι
Β ἀνδρῶν πόλεμον κατασκώσασάντων ποιῶ-
σαι γυναικῆς, ὡν ὁ βίος εἰρηνικὸς φύσει
καὶ κατοικίδιος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μαχαίρα δὲ τῆ πνύμα-
τος εἶη ἂν ὁ λόγος τῆ Θεῶ. καὶ τὴν μά-
Χαιραν τῆ πνύματος, ὅ ἐστι ρῆμα Θεῶ. ὡ-
τινι οἱ θεασέσιοι μαθηταὶ ἀπέκλεινον ἅπαν
ἀρσενικὸν τῆς ἀντικειμένης διωάμεως, ὡς
Σίμων καὶ Ἐλύμαν τὰς μάγας, καὶ τὰ
Γ ἰσχυρὰ δὲ αὐτῶν κατέλυον δόγματα· πε-
ριποιῶντο δὲ τὰς γυναικῆς, καὶ ὠδύνας
ψυχᾶς. διὰ τὸν φόβον σε Κυρίε ἐν γαστρὶ
» ἐλάβομεν, [καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτη-
» ρίας σε, ὃ ἐποίησαμεν] ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
» τὰ νῆπια δὲ ὡσαύτως, οἷς καὶ Παῦλος
» γράφει· παιδία μὴ ταῖς φροσὶ νῆπιοι γί-
» νεσθε· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε. καὶ κλιῶν
» δὲ φησι περιποιήσατε· δίκαιος γὰρ οἰκεί-
» ρει ψυχᾶς κτιῶν αὐτῆς· τὰς ἀλογωτέρας
» διὰ τῶν κλιῶν ἀντιτόμενος. κλιῶσ ἴσθι
» ὁ Κορνήλιος κατὰ τὴν ὀπλισίαν τὴν περι-
» τῶν τετραπόδων φανῆσαν τῷ Πέτρῳ.

Δ ἌΔΗΛΟΥ. Καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει πάντα
» προνομιούσῃς· ἀιχμαλωτίζοντες γὰρ φησι
» πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τῆ Χριστῶ. τύ-
» πος γὰρ ἡ παλαιὰ νομοθεσία τῆς καινῆς.
» ἌΔΗΛΟΥ. Μακρὰν δὲ εἰσι καὶ πόρρω
» αὐτῶν αἰρέσεων πόλεις τε καὶ τὰ συσημα-
» τα· ἄς τινὰς καὶ ἀπ' αὐτῶν ζωγήσῃ πᾶμ-
» παν ἔμπνεον ἀπέργει ὁ νόμος.
» ἌΔΗΛΟΥ. ἀναθέματι ἀναθεμα-
» τιᾶτε αὐτῆς, τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν
» Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χαναταῖον, (6) καὶ
» τὸν Ἐβραταῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, ὃν
» τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεὸς,
» ἵνα μὴ διδάξῃς ὑμᾶς ποιῆν πάντα
» τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὅσα ἐποίη-
» σαν τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἀμαρτή-
» σεσθε ἔναντι Κυρίως τῆ Θεῶ ὑμῶν.

Ε ἌΔΗΛΟΥ. Καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει πάντα
» προνομιούσῃς· ἀιχμαλωτίζοντες γὰρ φησι
» πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τῆ Χριστῶ. τύ-
» πος γὰρ ἡ παλαιὰ νομοθεσία τῆς καινῆς.
» ἌΔΗΛΟΥ. Μακρὰν δὲ εἰσι καὶ πόρρω
» αὐτῶν αἰρέσεων πόλεις τε καὶ τὰ συσημα-
» τα· ἄς τινὰς καὶ ἀπ' αὐτῶν ζωγήσῃ πᾶμ-
» παν ἔμπνεον ἀπέργει ὁ νόμος.

Ε ἌΔΗΛΟΥ. ἀναθέματι ἀναθεμα-
» τιᾶτε αὐτῆς, τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν
» Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χαναταῖον, (6) καὶ
» τὸν Ἐβραταῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, ὃν
» τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεὸς,
» ἵνα μὴ διδάξῃς ὑμᾶς ποιῆν πάντα
» τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὅσα ἐποίη-
» σαν τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἀμαρτή-
» σεσθε ἔναντι Κυρίως τῆ Θεῶ ὑμῶν.

Ε ἌΔΗΛΟΥ. Μακρὰν δὲ εἰσι καὶ πόρρω
» αὐτῶν αἰρέσεων πόλεις τε καὶ τὰ συσημα-
» τα· ἄς τινὰς καὶ ἀπ' αὐτῶν ζωγήσῃ πᾶμ-
» παν ἔμπνεον ἀπέργει ὁ νόμος.

Ζ ἌΔΗΛΟΥ. ἀναθέματι ἀναθεμα-
» τιᾶτε αὐτῆς, τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν
» Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Χαναταῖον, (6) καὶ
» τὸν Ἐβραταῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, ὃν
» τρόπον ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεὸς,
» ἵνα μὴ διδάξῃς ὑμᾶς ποιῆν πάντα
» τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὅσα ἐποίη-
» σαν τοῖς Θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἀμαρτή-
» σεσθε ἔναντι Κυρίως τῆ Θεῶ ὑμῶν.

Ιθ. Ἐὰν

(1) Ὁριγῶες, ψυδῶς. ἐν Τόμ. 2. σελ. 390. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.
(2) Καταστήσῃ. αὐ εἰρημ. ἐκδόσ. (3) Οὐδὲ τῆτο, εἰδὲ τὸ ἐξῆς τῆ Κυρίλ. ἐν τοῖς ἐκδοσ. εὔρηται.
(4) Ἐως ἂν παραδῶ σοι. αὐ εἰρημ. ἐκδόσ. (5) Καὶ πάντα ὅσα. αὐ αὐτ.
(6) Καὶ Φερεζαῖον, καὶ Εὐαῖον, καὶ Ἰεβραταῖον. αὐ αὐτ.

ιθ. Ἐὰν δὲ περικαθίσῃς περὶ πόλιν ἡμέρας πλείους ἐκπολεμῆσαι αὐτῷ εἰς κατάληψιν αὐτῆς, ἐκ ἐξολοθρεύσεις τὰ δένδρα αὐτῆς, ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὰ σίδηρον, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς Φαγῆ, αὐτὸ δὲ ἐκ ἐκκόψεις. μὴ ἀνθρώπος τὸ ξύλον τὸ ἐν τῷ δρυμῷ εἰσελθεῖν ἀπὸ προσώπου σε εἰς τὸν χάρακα;

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοσῶτον ἔρωτα δικαιοσύνης ἐνεργάζεται τοῖς κατ' αὐτὸν πολιτοδομοῖσι, ὡς εἰδὲ πόλεως ἐχθρῶς τῷ ἀρετῶσαν γλῶ ἐφίησι λυμαινεῖσθαι, δηέντας ἢ δεινδροτομεέντας ἐπὶ φθορᾷ καρπῶν. τί γὰρ φησι τοῖς ἀψύχοις μὲν, τῷ δὲ φύσιν ἡμέροις καὶ ἡμέρας καρπὸς ἀπογεννώσι, μνησικακῆς; μὴ γὰρ, ὡς ἔτος, ἀνθρώπων πολεμῆς δυσμενῆσαν ἐπιδείκνυται δένδρον, ὡς ἀνδρῶν διατίθησιν, ἢ διατιθέσθαι παρεσκύβασαι, ῥίζαις αὐταῖς ἀνασπᾶσαι; τέναντίον δὲ ὠφελῆ, παρέχον τοῖς νεικηκόσι ἀφθονίαν τῶν ἀναγκαίων, καὶ τῶν πρὸς ἀβροδίαιτον βίον. εἰ γὰρ ἀνθρώποι μόνον δασμὸν φέρουσι τοῖς κυρίοις, ἀλλὰ καὶ φυτὰ τῆς ὠφελιμότητος κατὰ τὰς ἐτησίους ὥρας, ὧν ἀνὸς ζῶν ἐκ ἐστὶ.

A. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐχὶ ἐξολοθρεύσεις τὰ δένδρα αὐτῆς, ὡς ἂν μὴ ἀχρηστὸς γαίηται κεκρατηκόσιν ἢ γῆ. εἰδὲ γὰρ τὸ δένδρον πολέμιόν φησιν, ὡς ἀντιβῶν πολιορκῆσι τῷ πόλιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον τῆτο κατὰ τῶν λεγόντων μετεμψύχωσιν. εἰδὲ γὰρ ἐμψύχον τὸ ξύλον, ἢ ζῶον λογικόν, ἵνα καὶ φυγῆν διωηθῆ, καὶ ἀντιβῶν ὑμῖν πολιορκῆσι τῷ πόλιν.

B. ΑΔΗΛΟΥ. Κατὰ θεωρίαν δρυμοῖς πολυλάκις καὶ ἀκάρποις φυτοῖς ἀπεικάζει τῶν ἐθνῶν τὰς ἀγέλας ἢ θεία Γραφή ὡσερ αὐτὸν τέναντίον, καρποφόροις ξύλοις τῆς δικαίας, ἀμπέλω τε καὶ συκῆ καὶ ελαία.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἀκαρπα δὲ δένδρα ὑπῆρχον οἱ Ἀθιωμαῖοι, πρὸς εἰς καὶ ὁ Ἀπόστολος φησι κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονε- Πράξ. 17. 22, 21. σέρου ὑμᾶς θεωρῶ. εἰδὲ γὰρ, φησὶν, ἠνκαίρου, ἢ λέγειν τί καὶ ἀκκεν καινότερον.

Γ. ι. Ἀλλὰ τὸ ξύλον ὃ ἐπίστασιν ὅτι εἰ καρπόβρωτόν ἐστι, τῆτο ἐξολοθρεύσεις καὶ ἐκκόψεις καὶ οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τῷ πόλιν, ἥτις ποιῆ πρὸς σὲ πόλεμον, ἕως ἂν παραδοθῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα γὰρ καὶ εἰς πολιορκίαν στωίσει ὑμῖν.

K E Φ. K A.

α. ἂν δὲ ὄρεθῆ τραυματίας ἐν τῇ γῆ σε, ὡς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι κληρονομήσαι, πεπλῶνως ἐν τῷ πεδίῳ, β. καὶ ἐκ οἴδας τὸν πατάξαντα, Ἐξελεύσεται ἡ γεργασία σε καὶ οἱ κριταῖς σε, καὶ ἐκμετρήσασιν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλω τῆς τραυματίαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τετραυμάτισαι μὲν δι' ἡμᾶς ὁ Ἐμμανυὴλ μεμαλάκισαι γὰρ διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, κατὰ τὰς Γραφάς εὑρηται δὲ τῆτο παθῶν ἐν τῇ τῶν Ἰσραηλίων γῆ, καὶ ἔξω τῆς πόλεως Ἰερουσαλήμ. πλὴν ἐκ ἠδαισαν τὸν πατάξαντα πῶς καὶ τίνα τρόπον. τί δὴ ἄρα φησὶν ὁ νόμος; καί τοι τῆς Ἰσραηλίων ἀνοσιότητος ἔργον εἶναι φημι τὰ κατὰ τῆς Χριστοῦ τολμημάτων. αὐτοὶ γὰρ Πιλάτῳ προσήγον· αὐτοὶ διακεκρα- Λουκ. 23. 18. γότες ἀλοῖον [ἀν], αἶρε, σταύρωσ αὐτόν. Ιωάν. 19. 6. Καὶ μετ' ὀλίγου. Τί ἂν ἄρα φησὶν ὁ νόμος; ὅτι ἐκ οἴδασι τὸν πατάξαντα. μουσικὸς ὁ λόγος, καὶ εἰ πᾶσιν ἀπλῶς ἐγκείμενος, μόνοις δὲ τάχα πε γνῶριμος τοῖς νοῦσιν ὀρθῶς τὸ Χριστοῦ μουσῆριον. ὦντο μὲν γὰρ οἱ τῶν Ἰσραηλίων καθηγηταί, καὶ οἱ τοῖς ἀνοσιόις αὐτῶν κοινωνῶντες σκέμμασιν, ὅτι κεκρατήκασι ἐκ ἔχοντος ἐλπίδα (1) Χριστοῦ καὶ ταῖς ἐαυτῶν δυσροπίαις τὸ χρῆμα προσνέμοντες, ἔχαιρον μὲν ὡς νεικηκότες, ἐκ

ἠδαισαν δὲ ὅτι πέπονθεν ἐκὼν, καὶ τοῖς τῆ πατρὸς ἐπόμνος νόμοσιν, ἐαυτὸν δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν.

γ. Καὶ ἔσαι ἡ πόλις ἢ ἐγγίζουσα τῷ τραυματία, καὶ λήψεται ἡ γεργασία τῆς πόλεως ἐκείνης δάμαλιν ἐκ βοῶν, ἥτις ἐκ ἐργασίαι, καὶ ἥτις ἐκ δ. εἴλκυσε ζυγόν, Καὶ καταβιβάσασιν ἢ γεργασία τῆς πόλεως ἐκείνης τῷ δάμαλιν εἰς Φάραγμα τραχεῖαν, ἥτις ἐκ ἐργασίαι εἰδὲ σπείρεται, καὶ νεδροκοπήσασιν τῷ δάμαλιν ἐν τῇ Φάραγμα. ε. Καὶ προσελύσοντα οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, ὅτι αὐτῆς ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεός σε παραστῆσαι αὐτῷ, καὶ διλογῆν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῆ· καὶ ἐπὶ τῷ σώματι αὐτῶν ἔσαι πᾶσα ἀφή καὶ 5. πᾶσα ἀντιλογία. Καὶ πᾶσα ἢ γεργασία τῆς πόλεως ἐκείνης οἱ ἐγγίζοντες τῷ τραυματία νύφοντα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῷ κεφαλῷ τῆς δαμάλεως τῆς νεδροκοπημένης ἐν τῇ Φάραγμα. 2. Καὶ ἀποκριθέντες, ἔρῃσιν, αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐκ ἐξέχεαν τὸ αἷμα τῆτο, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐκ ἐώρασασιν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Δάμαλις μὲν ἐν ὡς ἐν τύπῳ Χριστοῦ, καθάπερ ἠδὴ προείπομεν. fff ff 2 δάμα-

(1) Καὶ ἐκ ἐκόντος Χριστοῦ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 413.

δάμαλις δὲ ἀνδρὶς κὶ ζυγῆ ἀπείρατος, (1) ὅτι καὶ ὑπὸ ζυγὸν ὡς ἀνθρώπος, καὶ μὴ καὶ ἔξω ζυγῆ. διάτοι τὸ εἶναι κατὰ Φύσιν Θεός. ἐλύθηρον γὰρ τὸ θῆον, καὶ ἔδει τῶν ὄντων ὑπερβυγμείον· κατακρατῆν δὲ μᾶλλον τῶν ὄλων, καὶ ὑπὸ χεῖρας ἔχον τὴν σύμπασαν κλίσιν. ἀλλ' ἐλύθηρος ὢν κατὰ Φύσιν ὁ υἱὸς ὡς Θεός, γέγονε μετ' ἡμῶν ὡς ἀνθρώπος καὶ ὑπὸ ζυγόν. τοιγαρτοί μετ' ἡμῶν Θεὸν ἐπεγράφετο τὸν πατέρα. ὑπερβυγμεία δὲ ἡμεῖς τῇ τῆς Θεότητος ἕκαστα. ἔκην δάμαλις μὴ ἢ ὑπὸ ζυγόν ὅσον ἦκεν εἰς τὴν Φύσιν, ἔξω δὲ ζυγῆ διὰ τὴν τῆς Θεότητος δόξαν, καὶ τὸ εἰς ἅπαν ἐλύθηρον. ἀλλ' ὅρα τὴν δάμαλιν εἰς τραχεῖαν καὶ ἀνήροτον ἀποφερομένῳ Φάραγγα. μετὰ γάρ τοι τὸν τίμιον σαυρὸν, ὅτε καὶ τραυματίας εἴρηται Χριστός, τῆς Ἰσραήλων ἀποπεφοίτηκε γῆς, μετακεχώρηκέ τε λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῶν ἐθνῶν χώραν, ἥτις ἐκ ἐργασίας εἰς ἑσπάρται. πρὸ γάρ τοι τῆ καὶ αὐτοῖς ἐθνεσιν ἐπιλάμψαι Χριστὸν, διετέλεν ἐν κόσμῳ, γῆτις ὡπερ ξηρὰ καὶ ἀνήροτος, καὶ τῆς κατὰ Θεὸν ὀκαρπίας ἐρημῆ. καὶ γὰρ ὁ προφήτης Ἡσαΐας περὶ αὐτῆς, ὄφραν θῆτι ἐρημος, Φησί, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. ἀγαλλιάδω ἐρημος, καὶ ἀνθείτω ὡς κρίνον. ἔκην τραχεῖα τινὶ καὶ ἐκ ἐργασμαίῃ καὶ ἀκάρπῳ παντελῶς τὴν τῶν ἐθνῶν χώραν, ἥτοι πληθῶν, εὐ μάλα παρειασέον. ἐκά διὰ τῶν θείων ἱερουργῶν νύδροκοπέειται δαῖν ἔφη τὴν δάμαλιν. τελεῖται γὰρ, ὡς ἔφω, παρ' ἡμῖν τοῖς ἐξ ἐθνῶν τὸ μέγα Χριστὸν μυστήριον· καὶ ὁμολογῶντες αὐτῆ τὸ πάθος, καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, ταῖς μυστικαῖς προσίεμεν ὀλογίαις. τῆτο οἰμαί ἐσι τὸ νύδροκοπέειται τὴν δάμαλιν. καταγγέλλοντες γὰρ, ὡς ἔφω, τὸν θάνατον αὐτῆ, καὶ μὲντοι καὶ τὴν ἀνάστασιν, τὸ σεπλὸν τελεῖμεν μυστήριον. ἀλλ' ὅσον τῆς Ἰσραήλων ἀνοσιότητος ἀποφοιτῶσι μακρὰν, ἀφείτε τὴν πόλιν, ἐν ἣ τερραυματισαίτε καὶ ἡυρηται πεπονθῶς, ἐπὶ τὴν τραχεῖαν καὶ ἀνήροτον ἦκοντες Φάραγγα· ἐκά νίψοντα τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτῷ τῷ Χριστῷ. ἀπολέσονταί γὰρ εἰς τὸν αὐτῆ θάνατον βαπτίζόμενοι. τῆτι γὰρ οἰμαί ἐσι τὸ ἐπ' αὐτῷ νίψαδαί τὰς χεῖρας. ὁμολογῶντες δὲ, ὅτι τῆς Ἰσραήλων ἀνοσιότητος ἐ γεγονάσι (2) κοινωνοὶ, κομιῶνται τὴν ἀφεισιν. Ἰσραῆλοι μὴ γὰρ ἐμπαροινῆσαντες τῷ Χριστῷ, τῆς ἐαυτῶν κεφαλῆς καταγράψουσι τὸ δυσέβημα, λέγοντες· τὸ αἷμα αὐτῆ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. οἱ δὲ τῆς παρ' αὐτῆ χάριτος ληψόμενοι, (3) καὶ τὴν διὰ τῆ ἀγίας βαπτίσματος ζητῶντες κάθαρσιν, δι' ὧν ἐγνώκασι τιμᾶν, μονουαχί καὶ ἀνακεκράγασι λέγοντες· αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐκ ἐξέχεαν τὸ αἷμα τῆτο. ἐν Χριστῷ δὲ ἐν ἣ κάθαρσις· καὶ εἰ τις ἐξ Ἰσραήλων ἔλοιτο

Ἡσ. 35. 1.

Ματθ. 27. 25.

Α Φρονεῖν ὀρδα. [ὁ δὲ καὶ δεδράκασι καὶ πρό γε τῶν ἄλλων οἱ θεωέσιοι μαθηταί, καὶ οἱ δι' αὐτῶν πισυόσαντες. οἷς ἂν τις εἰκότως καὶ τὸ τῆς γερασίας περιδείῃ προσωπον. τίμιοι γὰρ καὶ ἀπόλεκτοι, τὴν τῆ Ἰσραήλ ἀνοσιότητα παραιτέμενοι διὰ πίσεως τῆς ἐν Χριστῷ.]

η. Ἰλεως γενῆ τῷ λαῷ σε Ἰσραήλ, ἐς ἐλυτρώσω Κύριε ἐν γῆς Β Αἰγύπτῃ, ἵνα μὴ γένηται αἷμα ἀνοάτιον ἐν τῷ λαῷ τῆ Ἰσραήλ. καὶ ἐξί-
θ. λαθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα. Σὺ δὲ ἐξαρεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀνοάτιον ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ εὐσοι ἔσαι, (4) ἐὰν ποιήσῃτε τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρετὸν ἐναντι Κυρίε τῆ Θεῶ σε.

ι. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τῆς ἐχθρῆς σε, καὶ παραδῶ σοι αὐτῆς Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τὰς χεῖρας σε, καὶ προνομύσης τὴν προνομῶν αὐτῶν, Καὶ ἴδῃς ἐν τῇ προνομῆ γυωαῖκα καλῶ τῷ εἰδα, καὶ ἐνθυμηθῆς αὐτῆς, καὶ λάβῃς αὐτῷ σεαυ-
ιβ. τῷ εἰς γυωαῖκα, Καὶ εἰσάξῃς αὐτῷ ἐνδον ἐν τῇ οἰκίᾳ σε, καὶ ξυρήσεις τὴν κεφαλῶν αὐτῆς, καὶ περιουχιᾶς αὐ-
ιγ. τὴν, Καὶ περιελῆς τὰ ἱμάτια τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῆς, καὶ καθιῖται ἐν τῇ οἰκίᾳ σε, καὶ κλαύσεται τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μὴδὸς ἡμέρας· καὶ μετὰ ταῦτα ἐσελεύσῃ εἰς αὐτῷ καὶ σωοικιοθήσῃ αὐτῇ, καὶ ἔσαι σε γυωή.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἦν ἐκ προνομῆς ὀμόρφῃς γυωαῖκος εἰς ἐπιθυμίαν ἔλθῃς, μὴ ὡς αἰχμαλῶτῳ, Φησίν, ἐπαπερυγῆς τὸ πάθος, ἀλλ' ἡμερώτερον, οἰκλισαμενος τῆς μεταβολῆς, ἐπικαφίσει τὴν συμφορὰν, μετάρμοσαμενος πάντα πρὸς τὸ βέλτιον. ἐπικαφίσεις δὲ, τὰς μὲν τῆς κεφαλῆς χαίτας ἀποκαίρας, περιελῶν δὲ ὀνυχας, ἀπαμφίσεας δὲ τὴν εἰδητα, καὶ ἔχουσα ἐξωγρηθή. τριάκοντα δ' ἡμέρας ἀνεῖς, καὶ ἐπιτρέψας αὐτῇ πενθήσαι καὶ δακρύσαι μετ' ἀδείας πατέρα καὶ μητέρα καὶ τῆς ἄλλῃς οἰκείας, ὧν ἀπερβυχθη τεθνεῶτων, ἢ θανάτῃ χείρας ὑπομνοντων τὰς ἐν δολία συμφορας, μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς γαμετῇ νομίμῳ σωέρχε. τὴν γὰρ μέλλουσαν ὀνῆς ἀνδρὸς ἐπιβησεδαί, μὴ κατὰ μισαρνίαν, ὡς ἐταύραν τὸ τῆς ὄρας ἀνδρος καπηλοῦσαν, ἀλλ' ἢ δι' ἐρωτα τῆ συμβάντος, ἢ διὰ τέκνων γάρεσιν, ὅσιον θεσμῶν τῶν ἐπὶ τελείοις γάμοις ἀξίεδαί. πᾶνυ καλῶς ἔκαστα διαταξάμενος. πρῶτον μὴ γὰρ ἐκ εἰασου ἀχάλιον φέρεδαί τὴν ἐπιθυ-

(1) Ἰσ. ἀπείρατος; ἐρωτημ. καταπληρότερ. ἐν δὲ τῇ 414. σελ. τῆ 1. Τόμ. 870· δάμαλις μὴ, ἀνδρὶς καὶ ζυγῆ ἀπείρατος, καὶ ὑπὸ ζυγόν, κτ.

(2) Ἀνοσιότητος γεγονάσιν. αὐτ. ἐν σελ. 415. κατάπληρον δὲ τὸ, ἐ γεγονάσιν, ὡς ἐν τῶν ἐπαμειβάνων δῆλον.

(3) Γλυχόμενοι. αὐτ.

(4) Τὸ, εὐσοι ἔσαι, λέπει τὰς εἰρημ. ἐκδῶ.

ἐπιθυμίαν ἀπαυχνίζουσαν, ἀλλ' ἀνέσπελε τὸ σφοδρὸν αὐτῆς, ἡμέρας τριάκοντα ἐάσας. δούτερον δὲ, τὸν ἔρωτα βασανίζει, πότερον ἐπιμανῆς καὶ ἀψίκορος καὶ ὅλως τῆ πάθους ἐστίν, ἢ μετέχει τῆς καθαρῶτατης ιδέας, ἀνακεκραμένε λογισμῶ. λογισμὸς γὰρ πεδήσει τὴν ἐπιθυμίαν, εἰδὲν ὑβριστὸν ἐάσας αὐτῷ ἐργάσασθαι, ἀλλὰ τὴν μύθωιαν προθεσμίαν ἐπιχρῶν. τρίτον δὲ ἐλεῖ τὴν αἰχμαλωτον, εἰ μὲν παρθένος ἐστίν, ὅτι γονεῖς ἐκ ἐγγυῶσι, τὴν δὲ κλειστοτάτῳ σπύροδον ἀρμοζόμενοι· εἰ δὲ χήρα, διότι τῆ κεριδίε σερραμένη, κῆραν ἐτέρον λαβεῖν μελήσει, καὶ ταῦτα ἐπανατειναμένε ἐτι δεσποτικὸν φόβον, κῆν ἰσότητα ἐπιτηδῶν. τὸ γὰρ ὑπακῶν, αἰετὶ τὴν τῆ κρατῆντος, κῆν ἡμερώτερος ἢ, δέδοικεν ἰχμῶ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Διὰ τῆτο κελῶει αὐτῷ ὁ νόμος ξυραῶσαι κεφαλῶν καὶ ὀφρύας, καὶ περὶ τῆσαι τριάκοντα ἡμέρας τῆς ἐαυτῆς· ἵνα ἢ μὲν ξύρησις, ἀηδεσάτῳ αὐτῷ ἀποδείξῃ, παύση δὲ τὸν πόθον· ὁ δὲ τῆ πύθης χρόνος παύση τὸ φίλτρον, ἢ δὲ κειμένη ζημία ἢ πρὸ τῆ χρόνε ταπεινώση αὐτῷ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὴν αἰχμάλωτον θρῶεῖν τῆς οἰκείε κελῶει ῥητὸν ἀριθμῶν ἡμερῶν, εἰδ' ἔτω σωμαφθῶσαι τῷ ταύτῳ ἀνδραποδίσαντι; Οὐ βέλεται ἀναμιγλῶν θρῶων δὲ φροσῶν, εἰδὲ μειδιάματι δάκρυον. τῆτε χάριν προσέταξε κειρόν αὐτῷ τῆ πύθης λαβεῖν, (1) καὶ ἀπαλλαγῆσαν, τότε μεταλαχεῖν τῆς γαμικῆς ὀμιλίας. πρὸς δὲ τῆτω καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ἐκείνε κολάζων, ἐκέλευσε (2) μὴ τῆς ἡδονῆς τὸ πάθος, ἀλλὰ τὸν λογισμὸν τῆς κοινωσίας ἡγήσασθαι.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Οὐκῆν, καθάπερ ἡδὴ προεῖπον, οἷα τις αἰχμάλωτος ἐδήτῶσεν Αἰγυπτοῖς ἢ τῶν Ἰσραήλων σωμαγωγῆ. [καθῆκοντο μὲν γὰρ οἱ πατέρες εἰς Αἰγυπτον, λιμῆ κατωδήσαντος αὐ ἀρχαῖς.] ἐπειδὴ δὲ μακρὸς διήπῶσε χρόνος, ἀδρῆς καὶ αὐτολμοτάτες καὶ ἀριθμῶν κρείττονας ἀπέτελει λοιπὸν. εἶτα ἀδικεμένε ἠλέα Θεός. πεπολέμηκε γὰρ, ὡς ἐφῶν, πλεονεκῆσιν εἰ φροητῶς τοῖς Ἰσραήλων δήμοις, (3) ἐξείλετο καὶ νενίκηκεν. εἶδεν αὐ τῆ προνομῆ τὴν δορυκλήτον Ἰερουσαλήμ, ἦτοι τὴν τῶν Ἰσραήλων πληθῶ τῆς συλγείας (4) διασῆλβασαν κάλλει· καλῆ γὰρ καὶ ἀξιάγασος πρὸς (5) τῆς πατέρας· ἐπειδὴ δὲ τεθέατο καὶ ἀνεθυμῆθη αὐτῆς, τῆτέσιν ἀξίερασον ἐποίησατο, μονονεχὶ δὲ καὶ σιωπικῆσαι θελήσας, καὶ ἀγαθῶν σπασμαμάτων αὐτῷ ἀποδείξαι μητέρα, εἰσηγαγεν εἰς τὸν ἴδιον οἶκον. καὶ τί δὴ τῆτο ἐστίν; ἐπηξεν αὐ τῆ ἐρήμῳ τὴν ἀγίαν σκῆλῳ, ἵνα

A ταῖς κατὰ νόμον θυσίαις, καὶ ταῖς αὐ τῆτω λατρείαις παιδαγωγικῆ, μανθάνη κατὰ βραχυτὸ τῆ Χριστῆ μυστηριον. παιδα- Γαλ. 9. 24.

» γωγὸς γὰρ ὁ νόμος ἐπὶ Χριστὸν. εἰσοικισάμενος δὲ, καὶ ἐξύρησε, καὶ ὀνύχων ἀπήλλαξε, καὶ τῶν τῆς αἰχμαλωσίας ἀμφίων. κεφαλῶν μὲν ἐν τῷ γράμματι τὸ ἱερόν κατέεισαι πῶς εἰς νῆ ποιῶσαι δήλωσιν· τριχῆς δὲ δὴ τῆς αὐτῆ τοῖς εἰς νῆν παρκαζῆν νοήμασιν. ἐκῆν ἢ ξύρησις τῶν τριχῶν τὴν ἐννοῶν ἀπόθεσιν [εἰ] μάλα παραδηλοῖ. ὁ δὴ καὶ λελυτρωμένος ὁ ἀρχαῖος Ἰσραήλ πληρῶν ἐπετάτλετο, Θεὸς λέγοντος ἀαργῶς, ἐκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἔτεροι, Ἐξὸδ. 20. 5.

» πῶν ἐμῆ, καὶ τὰ ἐξῆς: τὸ μὲν ἐν ψιλῶσαι τὴν κεφαλῶν ταῦτα δὴ πάντως ὑπεμφῶσαι ἂν· τὸ δὲ δὴ καὶ ὀνύχων ἀπαλλάτῆσαι μακρῶν, ῥύπε καὶ ἀκαθαρσίας ἀποβολῶν ὑπαινίττεται· ὅτι δὲ τῆς ἀρχαῖας ἀκαθαρσίας ἀποφοιτῶν εἶδει τὸν

Γ Ἰσραήλ, τῆς πρὸς Θεὸν οἰκειότητος ἡξιωμένον, ἐκ ἂν ἐνδοιασεί τις· τὰ δὲ τῆς αἰχμαλωσίας ἰμάτια, φαίλω ἂν ἐγω γε τῆς δελείας τὸ χῆμα, καὶ τῆς αὐ φαυλότητι πολιταίας ἀναγράφαι τῆς τύπε· ὑπανηνεγκῆ γὰρ τοῖς τῆ Διαβόλῃ θελήμασι, ταῖς ἐκείνε πλεονεξίας ὑποφέρουσα τὸν αὐχῆα, ἀμφιον ὡπερ τὶ διεβρωγὸς καὶ ῥυπῆν τὴν φιλοσαρκίαν ἐδέχετο· ἐπειδὴ δὲ λελυτρωτο νόμος, καὶ δὴ τὰ ἀμείνω κατεπαιδῶετο φρονεῖντε καὶ δρῶν, τῆς ἀρχαῖας φαυλότητος ἀπεδύσατο τὰ ἐγκλήματα, καὶ οἷατινα χιτῶνα λαμπρὸν τὴν διὰ νόμος παιδῶσιν αὐτῷ περιθεῖς διέτελει λοιπὸν. ἀποδυόμεθα δὲ καὶ αὐ τῷ ἀγίῳ βαπτίσματι, μονονεχὶ παραρῶσιντες τῷ Σατανᾷ τῆς αἰχμαλωσίας ἰμάτια· ἔτωτε αὐτὸν ἀνδυσάμενοι τὸν Ἐμμανηὴλ, ἀνατίθεμεν τῷ Θεῷ τὰ χαρισῆσια, λέγοντες·

» ἀγαλλιάσω ἢ ψυχῆ με ἐπὶ τῷ Κυρίῳ· Ἡσ. 61. 10.

Ε» ἀνέδουσε γὰρ με ἰμάτιον σωτηρίας, καὶ τὰ ἐξῆς. κατεψιλωμῆ δὴ ἐν τὴν τριχῆα, καὶ περιηρημῆ, φησὶν, ὀνυχῆς τε τῆς μακρῆς καὶ ῥυπῆντας, καὶ τὰ τῆς αἰχμαλωσίας ἐδήματα, τότε δὴ τότε τὸ σὸν οἰκήσει δωμάτιον, καὶ εἰσοικιδήσεται μὲν ὡς

» ἐντάξει τῆς γεγαμημένης· πῶν κλαύσειαι τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μῶν ἡμέρας, τῆτέσιν τῶν οἶκοι διαμενήσεται. καὶ μετὰ τῆτο εἰσελῶση πρὸς αὐτῷ, καὶ ἐσαι σπ

Z γωῆ. εἶν γὰρ οἶμα τῆς εἰς οἰκειότητα κεκλημένε τὴν ὡς πρὸς Θεὸν, ἐκλόπων μὲν ἐννοῶν καὶ ἐνθυμημάτων εἰκαίων. τῶν ἐπὶ γε τῷ πεπλανῆσαι (6) φημὶ, καὶ ῥύπε παντὸς τὸν νῆν ἀπαλλάττοντας, προσεδρῶεν ἀπερισῶσως τῷ τῆτιμηκῶτι, καὶ εἰς οἰκειότητα πνευματικῶν παραδεξαμένῳ Θεῷ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Τὶ τοίνυν φησὶν ὁ νόμος;

» κλαύσειαι τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα

» μῶν ἡμέρας, τῆτέσιν ἐκ δὲ δὲ ἀσπασῶν

» ποιήσε-

fff ff 3

(1) Λαβεῖν τριάκοντα ἡμέρας, εἰδ' ἔτω τῆ πύθης ἀπαλλαγῆ. ἢ ὡς Χάλ. ἐκδ.

(2) Κολάζει, κελῶει. ἢ αὐτ.

(4) Τῷ τῆς πατρῶας δὲ γονείας. αὐτ.

(6) Τῷ πλημμελεῶσαι. αὐτ.

(3) Τοῖς Αἰγυπτῶν δεσμοῖς. αὐ τῆμ. 1. μέρ. 1. σελ. 417.

(5) Διὰ. αὐτ. ὁρθότερ.

ποιήσεται τὸ τὴν σὺν ἐσίαν οἰκῆν· διαμε-
 μνησεται δὲ τῶν οἴκοι βραχύ. συμβαίνει
 δὲ τῆτο τοῖς ἐμπίπλυσιν εἰς αἰχμαλωσίαν,
 καὶ μείζονων τύχῳσι τιμῶν. τῆτο σιωβῆ
 παθεῖν ταῖς Ἰσραηλίων ἀγέλαις. λελύτρων-
 ται μὲν γὰρ ἐξ Αἰγύπτου καὶ πικρᾶς δουλείας
 ἐξηρημασίον, κέκληνται δὲ παρὰ Θεοῦ πρὸς
 τὴν ἀνοθεῖν αὐτοῖς καὶ ἐκ πατέρων ἐλυ-
 θερῖαν, ἀλλ' ἦσαν καὶ ἔτι τῶν ἐν Αἰγύπτῳ
 Ἐξοδ. 16. 3. μνήμονες, καὶ ἔκλαιον, λέγοντες, ὄφε-
 λον ἀπεθάνομεν πληγῶν ὑπὸ Κυρίου ἐν
 Αἰγύπτῳ. κατεμέμφομεντο δὲ καὶ Μωϋσέως,
 λέγοντες, ἵνα τί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐν τῇ
 ἐρήμῳ ταύτῃ; ὅτι τοίνυν ἀνάγκη τῆς ἐπα-
 ρατῆς Φιλοσαρκίας, καὶ τῆς εἰς κόσμον ζωῆς
 ἀπαλλαττομίας, δυσάποσπασως ἔχειν ἐν
 ἀρχαῖς, καὶ ζητεῖν ἐὰν ὅτε τὰ ἐν αὐτῷ,
 πλαγίως ἡμῖν ὑπεμφαίνει, λέγων ὁ νομο-
 δότης· ὅτι κλαύσεται τὸν πατέρα καὶ τὴν
 μητέρα μιλῶς ἡμέρας. καὶ ἐ δὴ περὶ Φαρισαῖ,
 ὅτι κλαίειν αὐτὸς προσέταχε· συγχωρεῖ
 δὲ μᾶλλον, καὶ ἀδελφόντων ἀνέχεται.

ιδ. Καὶ ἔσαμ ἐὰν μὴ θέλῃς αὐτῷ,
 ἐξαποσελεῖς αὐτῷ ἐλυθέραν, καὶ
 πράσει ἐπραθήσεται ἀργυρίῳ· (1)
 ἐκ ἀφειθήσει αὐτῷ, διότι ἔταπένω-
 σας αὐτῷ.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐὰν δέ τις
 τῆς ἐπιθυμίας πληρωθεῖς, καὶ διακορῆς
 γνόμενος, μηκέτι κοινωνεῖν ὁμιλίας ἀξιοῖ
 τῆς πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐζημιῶ μᾶλ-
 λον αὐτόν, ἢ νουθετεῖ καὶ σωφρονίζει πρὸς
 βελτίωσιν ἡδῶν. κελύθει γὰρ μήτε πι-
 πράσκειν, μήτ' ἔτι δόλῳ ἔχειν, ἀλλὰ
 χαρίζεσθαι μὲν ἐλυθέραν αὐτῇ, χαρίζε-
 σθαι δὲ καὶ τῷ ἐκ τῆς οἰκίας ἀπαλλαγῶν
 ἀδεᾶ, ὡς μὴ γυναικὸς ἐτέρας ἐπεισελεθῆ-
 σης, ἐξ ἐριδος, οἷα Φιλῆ κατὰ ζηλοτυ-
 πίαν, πᾶσιν τι τῶν ἀνηκέσων· ἅμα καὶ τῷ
 δεσπότη καὶ νεωτέροις φίλοις ὑπηγμείας,
 καὶ καταφρονῶντος τῶν παλαιτέρων.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἐὰν δὲ μετὰ τὴν
 κοινωνίαν παρατήρηται τὸν γάμον, ἀπο-
 λυθῶσιν προσέταξε, μισθὸν τῆς κοινωνίας
 τῷ ἐλυθέρῳ λαβῆσαν.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Ἀλλ' ἔσαμ, φησὶν, ἐὰν
 μὴ θέλῃς αὐτῷ, ἐξαποσελεῖς αὐτῷ ἐλυ-
 θέραν, καὶ πράσει ἐπραθήσεται ἀργυρίῳ.
 ὅτε γὰρ δεδουσέβηκεν ἡ τῶν Ἰσραηλίων σινα-
 γωγῇ, καὶ αὐτῷ τὰς χεῖρας ἐπαφείσα
 Χριστῷ, ὅτε πεπαρώνηκεν εἰς τὸν ἑαυτῆς
 δεσπότην, τότε μεμίσηται, καὶ γέγονεν
 ἀνεθέλητος, μονονοχὶ καὶ τῆς θείας τε
 καὶ ἱερᾶς ἐσίας ἀπεπέμπετο· πλὴν εἰς δε-
 λείαν ἐ παραδέδοται, ἐδὲ οἶον καταπε-
 πραμένη τῷ Σατανᾷ τοῖς ἐκείνης θελήμασι
 παντελῶς ὑπακώειν. [ἐ γὰρ λελάτρω-
 καν εἰδώλοισι, καίτοι τῆς εἰς Χριστὸν οἰκειό-
 τητος ἀπολιθῆσας ὁ Ἰσραηλ.] προσμε-
 μνήσθη δὲ τὸν ἕνα καὶ φύσει Θεὸν ὁμολο-

Α γῶν ὁ Ἰσραηλ καὶ προσκυῶν, καὶ ἀγάπῳ
 τῷ πρὸς Μωσέα τετήρηκε καὶ νόμον. ἐ
 γὰρ ἠθέτησεν αὐτῷ εἰς ἅπαν ὁ τῶν ὄλων
 Θεός, ὅτι τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος ἠ-
 ξιώθη ποτέ. [τῆτο γὰρ ἡμᾶς διδάσκει
 λέγων, ἐκ ἀφειθήσει αὐτῷ, ὅτι ἔταπέ-
 νωσας αὐτῷ. ταπεινώσιν γὰρ εἰταυθῆ-
 φησι τῷ διαπαρθένουσιν, ἡτοι τῆς πνυθ-
 ματικῆς σιναφίας τὸν τρόπον, δῆλον δὲ
 ὅτι τῆς ἐν Χριστῷ.]

Β ιε. Ἐὰν δὲ γένωνται ἀνδρῶν δύο
 γυναικῆς, μία αὐτῶν ἡγαπημένη,
 καὶ μία αὐτῶν μισαμένη, καὶ τέκω-
 σιν αὐτῷ ἡ ἡγαπημένη καὶ ἡ μισαμέ-
 νη, καὶ γένηται ἕως πρωτότοκος τῇ
 ις. μισαμένη, Καὶ ἔσαμ ἡ ἡμέρα κληρο-
 δοτῆ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ τοῖς υἱοῖς
 αὐτῷ, ἐ διωθήσεται πρωτοτοκεῦσα
 Γ τὸν υἱὸν τῆς ἡγαπημένης τὸν πρωτό-
 τοκον,

ΚΥΡΙΛΛΟΥ. Τῆς ῥητῆς διανοίας τὸ
 δίκαιον ἐμφανέσης τῶ νόμου, τὸν κεκοι-
 μῆτον σκοπήσωμεν νῦν. δύο γυναικῆς ἐχρη-
 μάτισαν τῷ τῶν ὄλων σωτήρι Χριστῷ· ἡ τε
 σιναγωγῇ τῶν Ἰσραηλίων, καὶ ἡ ἐξ ἐθνῶν
 Ἐκκλησίᾳ. ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη μισηθεῖσα
 διὰ τὴν ἀποσάσιν αὐτῆς, ἐξαπεσάλη.
 ταύτη δὲ υἱὸν γεγονόασιν οἱ ἀμφὶ τὸν θεσπέ-
 σιον Ἀβραάμ, ἐ καὶ πατέρες αὐτῆς πά-
 λιν ἐχρημάτισον, καὶ ὅσοι μετ' ἐκείνης
 τῷ πολιτείαν ἐφάμιλλοι πρὸ τῆς χάριτος,
 οὐδ' ἀγγελικῶς βιώσαντες, καὶ ἄπρωτον τὸ
 κατ' εἰκόνα τηρήσαντες. περὶ τῆς ἐξ ἐθ-
 νῶν ἐκκλησίας ὁ Δαβὶδ· ἄκροισιν ἰσχυροῦ,
 καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ὁ μακάριος δὲ Παῦλος,
 ἡ ἡμοσάμῳ γὰρ ὑμᾶς ἐν ἀνδρὶ παρθεῖον
 ἀγνῶν παρασηῖσαι τῷ Χριστῷ. (2)

Ε *** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δύο ἐκά-
 σω σιωοικῆσι γυναικῆς, ἐχθραὶ καὶ δυσ-
 μενεῖς ἀλλήλαις, τῶν ζηλοτυπίας τὸν ψυχι-
 κὸν οἶκον ἀναπιμπλάσασιν Φιλονεικῶν. τῶ-
 των τῷ μὲν ἐτέραν ἀγαπῶμεν, χειροφύθη
 καὶ τιθασὸν καὶ φιλάτῳ καὶ οἰκειοτάτῳ
 αὐτοῖς νομίζοντες, καλεῖται δὲ ἡδονῇ· τῷ
 δὲ ἐτέραν ἐχθραῖνομεν, ἀτίθασον, ἀνή-
 μερον, ἐξηγρωμασίῳ, πολεμιωτάτῳ ἡγῶ-
 μοι· ὄνομα δὲ καὶ ταύτης ἐστίν, ἀρετῆ.

Ζ *** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πρώτιστα γὰρ ἐστὶ
 καὶ τελειότατα τὰ τῆς μισαμένης ἀρετῆς
 γυνήματα, τὰ δὲ τῆς ἀγαπωμένης ἡδονῆς,
 ἔφατα.

ιζ. Ἀλλὰ τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς
 μισαμένης ἐπιγνώσεται δένον αὐτῷ
 διπλᾶ ἀπὸ πάντων ὧν ἀνδρῶν αὐ-
 τῷ, ὅτι ἔτος ἐστὶν ἀρχὴ τῶν τέκνων αὐ-
 τῷ, καὶ τῆτο καθήκει τὰ πρωτοτόκια.

Η * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὅτε ἀποδώσει δηλο-
 νότι ἐκάσῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῷ, ἐκ ὑπε-
 ρόψεται

(1) Ἀργυρίῳ. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ.

(2) Οὐδὲ τῆτο, ἐδὲ τὸ ἐξῆς εὐρηται ἐν τοῖς ἐκδομο.

» ρόψεται τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς μισαμένης, ἀλλ' ἐπιγνώσεται δέναι αὐτῷ διπλᾶ ὅτι τε πρὸ τῆς χάριτος γεγονάσι, καὶ πολιτείαν δὲ αὐτῶν ἐπεδείξαντο, καὶ διὰ πίσεως ἐμαρτυρήθησαν. ὡσεὶ (1) καὶ Ματθ. 8. 11. εἰς κόλπας αὐτῶν, Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τὰς σωζομένους ἀπαντας ἀναπάνευδα, κατὰ τὴν τῆς Σωτῆρος Φωνίαν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Φησὶ δὲ καὶ Παῦλος, Ρωμ. 4. 11, ἔλαβε δὲ Ἀβραάμ περιτομῶν σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίσεως τῆς ἐν ἀκροβυσσίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πισθόντων δι' ἀκροβυστίας· εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην καὶ πατέρα περιτομῆς, ἔτι τοῖς ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σοιχοῦσι τοῖς Ἰουδαίοις τῆς ἐν ἀκροβυσσίᾳ πίσεως τῆς πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. ὁρᾷς ὡς διπλῆν παρὰ τῆς πατρὸς ἔχει τὸν κληρὸν, καὶ περὶ ὧν τῆς μισαμένης, πατὴρ χρηματίζων ἐθνῶν καὶ τῶν ἐκ περιτομῆς.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ πάλιν τοῖς εἰς τὸν Ματθ. 20. 2. ἀμπελῶνα κληθεῖσιν ἐργάταις ἀνά διώριον δεδωκέναι ἢ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις διδάσκει παραβολή, τοῖς τε περὶ τὴν πρώτην καὶ τοῖς περὶ τὴν δεκάτην πρώτην ὁμοίως, διὰ τὸ τῆς θείας χάριτος ἴσον τε καὶ ὁμοίον ἀλλ' ἴσμεν αὐτὸν πάλιν ἑτέρα παραβολή,

Λευκ. 19. 17. τῷ μὲν λέγοντι, ἴδι ἐπάνω δέκα πόλεων, 19. ἑτέρῳ δὲ, ἐπάνω πεντε πόλεων. ἐκάστῳ γὰρ διανέμει τὰ κατ' ἀξίαν, ἀντιταλαντῶν τῆς ποιότητι καὶ ἰσότητι τῶν πραττομένων, καὶ τῷ καιρῷ ἀπλῶς εἰπεῖν, πᾶσι τὸ δίκαιον.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τῶν γυναικῶν τὴν μὲν σεργομένῳ ἡδονῆς, τὴν δὲ συρμένῳ φρονήσεως εἶναι φασὶν σύμβολον. Καὶ μετ' ἄλλα. Τίτλις δ' ἀμφοτέρων, ἢ μὲν τὸν Φιλήδονον, ἢ δ' αὐτὸν Φιλάρετον ἐν ψυχῇ· ἀλλ' ὁ μὲν Φιλήδονος ἀτελής καὶ ὄντως αἰεὶ παῖς, καὶ εἰς πολυετίας αἰῶνα μήρισον ἀφίκοιτο· ὁ δ' αὐτὸς Φιλάρετος ἐν γερασίᾳ τῆς φρονήσεως ἔξ' ἑτι σαργάνων, τὸ τῆς λογικῆς δὴ τῆς ἀγῆρωσ ὡν τάττεται. παρ' ὃ καὶ λίαν ἐμφαντικῶς εἶρηκεν ἐπὶ τῆς μισαμένης ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀρετῆς γεγονότος, ὅτι ἔτος ἐστὶν ἀρχὴ τέκνων, καὶ τάξει καὶ ἡγεμονίᾳ δῆπερ πρώτος ὢν, καὶ τῆτι καθεῖται τὰ πρωτοκίαι, νόμῳ φύσεως, ἐκ ἀνομίᾳ τῆ παρ' ἀνθρώποις.

ιη. Ἐὰν δέ τινα υἱὸς ἀπειθῆς ἦ καὶ ἐρεθιστῆς, ἔχ' ὑπανέει τῆς Φωνίᾳ πατρὸς καὶ Φωνίᾳ μητρὸς, καὶ παιδύσωσιν αὐτὸν, καὶ μὴ εἰσακῆσθαι αὐτῶν, Καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς, ἄξουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γερασίαν τῆς πόλεως αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὴν πύλῳ τῆς πόλεως αὐτῆς. Καὶ ἐρῶσι τοῖς ἀνδράσι τῆς πόλεως αὐτῆς, λέγον-

Α τες, ὁ υἱὸς ἡμῶν ἔτος ἀπειθεῖ καὶ ἐρεθίζεται, καὶ ἔχ' ὑπανέει τῆς Φωνίᾳ ἡμῶν, καὶ συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγεί. Καὶ λιθοβολήσωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανέται. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκῆσαντες φοβηθήσονται.

Β ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐχ ἀπλῶς βέλεται ἀναιρεῖσθαι τὰς παραπικραίνοντας τὰς γονεῖς· ἀλλ' ὅταν ἀμφοτέρω συμβωνήσωσιν οἱ γονεῖς κατὰ τῆς παιδός. ἐπειδὴ γὰρ ἀντε ὁ πατὴρ ὀργισθῆ, καὶ ἀνελεῖν ὀρμήσῃ τὸν υἱόν, ἢ μήτηρ ἐπέχει· ἀντε αὐτῆ παροξυνθῆ, ὁ πατὴρ ἐκ ἑα· καὶ ἀπαιεῖν ἐσι συμβωνήσῃ τὰς γονεῖς κατὰ τῆς ἰδίᾳ αὐτῶν τέκνης, προσάττει ὁ Θεὸς, ὅταν ἀμφοτέρω συμβωνήσωσιν κατὰ τῆς παιδός, τότε καταλάβειν αὐτὸν, ἔτι τὰς γεννήσαντας, ἀλλὰ τὰς λοιπὰς.

Γ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διαλί κοινῶν εἶναι βέλεται τὴν τῶν γονέων κατηγορίαν κατὰ παιδὸς γεννομένην; Ἐπειδὴ μαρτυρεῖ τῆς κατηγορίας ἀληθείᾳ τῶν κατηγορούντων ἢ συμφωνία. συμβαίνει γὰρ πολλάκις μάτῳ τῆς πατρὸς κατηγορήσας, ἀνταπεῖν τὴν μητέρα· ἢ τῆς μητρὸς αἰτιωμένης, ἀνταπεῖν τὸν πατέρα. ταῦτα μάλιστα ἀμφοτέρων κατηγορούντων, δῆλον ἐστὶ τῆς κατηγορίας τὸ ἀληθές. ἔτι δὴ χάριν ἀναιρεῖσθαι κελεύει τὸν ἔτω κατηγορούμενον.

Δ ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐφη πρὸς πάλιν, ὅς τύπται Ἐξὸδ. 21. 15. 16. πατέρα αὐτῆ ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα αὐτῆ ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. ἀρεῖ δὴ ἐν, ὅτι πάντα μὲν τρόπον τῆς εἰς αὐτὰς ἀμαρτίας ἐν ἴσῳ κολάζει μέτρῳ· ἀγῆρ δὲ δὴ πάλιν τοῖς περὶ Θεὸς τὰ γονέων δίκαια τιθεῖς, ὁρᾷται σαφῶς. ὡπερ γὰρ τὸ περὶ Θεὸς γλώσσης πλημμέλημα τιμάται θανάτῳ, καὶ ταῖς εἰς ἄκρον ὀργαῖς, ἔτω καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν γεγεννηκότων. καὶ τὴν θεῖαν μόνις ἀδελφῆσας ἀπολλίω, καὶ ταῖς παραβάσεσι καταλυπεῖν ἡρημένους τὸν παιδαγωγόν, χωρὶς οἰκτιρῶν ἀποδύσκει· πατρὸς δὲ τυχόν ἢ μητρὸς ὑποδύσκει ἀλογήσας, λιθολύσας τελευτάτω, [νόμῳ τῆς θεῖας καὶ τὸ δε προσεταχότος.] ἀρασοὶ λοιπὸν ὑδοιάσεν ἔτι καὶ μετὰ τῆτι, ὡς ἐστὶ (2) κατ' ἴχνοσ τῆς τῆς Θεὸς τιμῆς ἢ εἰς πατέρα καὶ μητέρα τιμῆ; ἐκδύσωπεί γὰρ ἡμᾶς εἰς γε τὸ χροῖωαι τιμᾶν, καὶ τὸ ὑπὸ τῆ

Ε [Θεὸς] σοφῶς εἰρημένον· μνησῆτι. ὅτι δι' Σερ. 7. 28. αὐτῶν ἐγεννήθησ· καὶ μὴ καὶ ὁ πατριάρχης Ἰακώβ ἐπικέσασα λέγων, εἰ μὴ ὁ Γεν. 31 42. φόβος Ἰσαὰκ τῆ πατρὸς με λῶ μοι. ἀρ' ἐν εἰπέμοι. τὸ δι' αὐτῶν γεγεννησθαι λέγειν, ἔτι κατ' εἰκόνα (3) τῆς δημιουργῆσ. καὶ τῆ πρὸς τὸ εἶναι καλεῖτοσ τὰ ἐκ ὄντα, δαίσειν

(1) Ὡσ εἰς κόλπας αὐτῶν ἀπαντας ἀναπ. ὁ τῆς Αὐγ. κἀδ
 (2) Εἶσι. ὀρθότερ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 236.
 (3) Οὐκ εἰκόνα. αὐτ.

δείξειν ἂν ἐναργῶς ὄντας αὐτὰς; τῷ δὲ δὴ καὶ φόβῳ τῷ πρὸς ἡμῶν τετιμῆσθαι πρέπεν, μόνονεχι (1) καὶ ἐν αὐτῷ τῷ δεσποτικῷ τέθεικεν ἀξιώματι.

κβ. Ἐὰν δὲ γένηται ἐν τινὶ ἁμαρτία, κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθάνη, καὶ κρεμάσῃτε αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ ἐπικιομηθήσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ἐπὶ τῆς ξύλου, ἀλλὰ ταφῇ θάψετε αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κατηραμένος (2) ὑπὸ Θεῆ παῖς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. καὶ ἔ μὴ μιανείτε τὴν γλῶσσαν, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι ἐν κληρῷ.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τιμωρίαν ἄλλω προσδιατάττεται, κελδῶν τὰς ἀνελόντας ἀνασκοποῖσθαι. καὶ τῆτο προσάξας, ἀνατρέχει πάλιν πρὸς τὴν ἑαυτῆς Φιλανθρωπίαν, ἡμερέμενος πρὸς τὰς ἀνήμερα εἰργασίας, καί φησι, μὴ ἐπιδύετω ὁ ἥλιος ἀνεσκοποῖσθαι, ἀλλ' ἐπικρουπέδωσαν γῆν, πρὸ δύσεως καθαιρεθέντες. ἡ γὰρ ἀναγκαῖον τὰς ἅπασιν τοῖς μέρεσι τῆς κόσμου πολεμίας μετεωρίσαντες εἰς τὸ μφανές, ἐπιδείξασθαι μὲν αὐτὰς ἡλίῳ καὶ ἔρανῳ καὶ ἀέρι καὶ ὕδατι καὶ γῆν κολαδίτας· πάλιν δὲ εἰς τὸν νεκρῶν χῶρον ὑποσύραιτε καὶ καταχῶσαι, ὅπως μὴ τὰ ὑπὲρ γῆς μιανῶσι.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πρῶτον ὑπερόνεσι τὸ, καὶ ἀποθάνη, καὶ κρεμάσῃτε αὐτὸν ἐπὶ ξύλου. ἔ γὰρ μετὰ τελευτῆς τῆς σαυρῆται, δια δὲ τῆς σαυρῆς τελευτῆς.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ Θεῆ παῖς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων ἐξέδωκαν, κατὰρα Θεῆ κρεμάμενος. ὁ δὲ Θεὸς Ἀπόστολος, ἔτε ὑπὸ Θεῆ, ἔτε Θεῆ φησὶ, μνηθεῖς τῆς ῥητῆς πρὸς Γαλάτας, (3) ἔς ἀνοήτους καλεῖ. καὶ ἴσως διὰ τῆτο παρέλειπεν, ὡς ἔσαν ὑπὲρ αὐτὰς τὴν προδήλιον. ἡ τάχα τις, ὡς βλάσφημον, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐξείλε βιβλίων. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἀλλὰ πῶς

κατάρατον τὸν διὰ σαυρῆ μόνον ἐκάλεισε θάνατον, καὶ ἐκ παροράματος γείνηται δικασῶν; ἐφ' ὁμοίοις ἢ καὶ χείροσιν ἁμαρτήμασιν ἄλλων ἐπαγομένων ἐὰν ὅτε τιμωρίων δικαίως. πῶς δὲ ἔ δόξει τὸ τῆς αἰτίας ἀλλόκοτον, τὸ διὰ τῆτο καθελείν αὐτὸν τῆ σαυρῆ καὶ θάψαι, ἐπειδὴ κατάρατος ἐσιν ὑπὸ Θεῆ; ὡς δέον ἐπιμένειν, εἰ μὴ κατάρατος ἡ καίτοι τέναντιον ἐχρῶν. πῶς δὲ ἔδεμιᾶς ἁμαρτίας ἢ ἀσεβείας σαυρὸν εἰπὼν δεῖν εἶναι τὴν δίκην, νῦν τῆτο παρῥέριψεν; ἐκὲν πανταχόθεν σωάγεται τὸ διὰ τὸν Χριστὸν μόνον εἰρηθεῖν τὸν λόγον. ὅστις ἡμελλεν ὑπὲρ ἡμῶν κατὰρα γενέσθαι. καὶ ἐπεὶ Θεὸς ἡ, εἰκότως εἴρηται, κατὰρα Θεῆ. Θεὸς γὰρ ὑπάρχων, ἔχον ὑπὲρ ἡμῶν τὴν κατάραν. ὅτι γὰρ ἔχ ἑτέρως κατὰρα σαυρὸς ὀνομάζεται, δηλοῖ τὸ περὶ Πέτρος εἰρηθεῖν τῆτο δὲ εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. εἰ γὰρ φύσει κατὰρα, διατὶ δοξάσει τὸν Θεόν ἔφη, καὶ μὴ ἀπλῶς τελευτήσῃ; ἔ γὰρ δόξα Θεῆ τὸ φύσει θανόν ὄν, καὶ κατὰρα Θεῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸ δὲ ἐφ' ᾧ περ ἔμελλε σαυρῆσθαι ξύλον ἐπωμάδιον ἔχων, πρόσσει (4) λοιπὸν κατακεκριμένος ἦδη, καὶ τὴν ἐφ' αἵματι ψῆφον ἐπ' ἔδειν παντελῶς ὑπομείνας κακῶ, καὶ τῆτο δι' ἡμᾶς. τὰς γὰρ τοῖς ἡμαρτηκόσιν ἐπηρητημίας δίκας ἐκ τῆ νόμου εἰς αὐτὸν ἐκομίζετο. γέγονε

γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν, κατὰ τὸ γεγραμμένον, κατὰρα.

ΣΕΤΗΡΟΥ. Χριστὸς τοίνυν ταπεινώσας ἑαυτὸν διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, ἅπαντα τὰ ἡμέτερα ὠκειώσατο. καὶ ἡμῶν ὑπὸ κακίαν γνομείων, τὴν ἄραν εἰς αὐτὸν ἔλκυσαν, ἐπὶ τῷ λύσαι ταύτην. λέγει δὲ Παῦλος, Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τῆ νόμου. τῆτω τῷ λόγῳ καὶ ἁμαρτίαν αὐτὸν ὀνομάσαι φαμεν. τὸν γὰρ μὴ γνόντα, φησὶν, ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γνωμέσθαι Θεῆ δικαιοσύνην.

Κ Ε Φ. Κ Β.

α. **Μ** ἢ ἰδὼν τὸν μόχον τῆ ἀδελφῆ σ, ἢ τὸ πρόβατον αὐτῆς πλανώμενον ἐν τῇ ὁδῷ, ὑπερίδης αὐτὰ. ἀποσροφῆ ἀποσρέψαι αὐτὰ τῷ ἀδελφῷ σ, καὶ ἀποδώσει αὐτῷ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σιωπῆς ἐν, ὅπως ἡμᾶς ἀσειότατα παιδαγωγῆ πρὸς τὸ ἄγαν ἠδῆπως καὶ τελείως ἀγαθόν, μελέτησιν ὡσπερ ἀμνησικακίας ποιείσθαι προσάτων τὴν εἰς

τὰ κλιῶν φειδῶ τῆ λελυπηκότος, ὃν καὶ ἄνω καὶ κάτω τῷ τῆς ἀδελφότητος ὀνόματι σεφανοῖ, κατακωλύων οἰμαίπτα τὸ ἐντονον εἰς ὄργας, καὶ τὸ περιττόν εἰς μικροψυχίας, καὶ τὸν τῆς φύσεως νόμον, βραβυτῶ ὡσπερ τινὰ τῆς ἀγάπης εἰσφέρων. εἰ γὰρ εὐρησ, φησὶ, πλανώμενον κλιῶς, ἢ ἀπολωλὸς ἱμάτιον, περισώσεις τῷ ἀδελφῷ. (5)

β. Ἐὰν δὲ μὴ ἐγγίξῃ ὁ ἀδελφός σ πρὸς σέ, μηδὲ ἐπίσῃ αὐτὸν, σωάξεις

(1) Οὐ μονονεχι... ἀξιώματι; αὐτ.

(3) Ἐν κεφ. 3. ἐδ. 13.

(5) Τὸ αὐτὸ παρὰ τῷ Λύθωντ. κώδ. κέται καὶ εἰς τὸ 4. ἐδ. τῆ 33. κεφ. τῆς Ἐξῆδ. ἔ τέθειται δὲ ἐκεῖ ἐν τοῖς ἐκδεδομ. διὰ τὸ ἀκατάλληλον.

(2) Κεκατηραμένος. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

(4) Πρόσεισιν. ἐν Τόμ. 4. σελ. 1057.

Ξεις αὐτὰ ἔνδον ἐν τῇ οἰκίᾳ σκ, καὶ ἔσαι μετὰ σδ ἕως ἀν ζήτηση αὐτὰ ὁ ἀδελφός σκ, καὶ ἀποδώσεις αὐτὰ γ. αὐτῷ. Οὕτω ποιήσεις τὸν ὄνον αὐτῆ, καὶ ἔτω ποιήσεις τὸ ἱμάτιον αὐτῆ, καὶ ἔτω ποιήσεις κατὰ πᾶσαν ἀπώλειαν τῆ ἀδελφῆ σκ ὅσα ἀν ἀπόληται παρ' αὐτῆ καὶ εὐρης, ἔδωκ' ἡ σὺ ὑπερίδεν.

δ. Οὐχ ὑπερόψη τὸν ὄνον τῆ ἀδελφῆ σκ ἢ τὸν μόχον αὐτῆ πεπλωκότα ἐν τῇ ὁδῷ, μὴ ὑπερίδης αὐτὰ, ἀνισῶν ἀνασήσεις αὐτῆς μετ' αὐτῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καὶ εἰ γινώσκῃς τῶν ἀχθοφορέων εἰσόδων καλολιθῆσαν [εἰς γλῶ.] ὡσεὶ ὑπ' αὐτῷ σωτηρίβειαν τῷ φορτίῳ, συνεργάση καὶ σιωγερεῖς. ἕτερον δὲ τῆτό-εσιν ἔδον, ἢ τὸν κεκλημμένον ὠφελῆν, [καὶ] μελέτη πρὸς ἔλεον, καὶ παιδαγωγία πρὸς φιλοικειότητα, καὶ τὸ λυπεῖσθαι ζητεῖν μακρὰ παρωδεῖσθαι, καὶ παραιτεῖσθαι διαφορὰς ὑπὲρ γε τῆ μη δοκεῖν προσκρῆν ἀγάπη καὶ νόμοις τοῖς εἰς φιλαδελφίαν· εἰκὸς δὲ καὶ ἕτερον ὑπαινίττεσθαι [τὸ] χρησιμώδημα. (1) εἰ γὰρ τοσαύτη γέγονε τῷ νομοθέτῃ φροντίς, ὡς εἰ καί τι τῶν ἀλόγων εἴη πεπονθὸς, ὀρέγεται ἡμᾶς τὴν ἐπιχειρίαν, πῶς ἔκ ἀν μειζόνως αὐτῷ ἀρέσειν ἢ εἰς ἀνθρώπους φειδῶ, καὶ [ἢ] τοῖς ὁμογενέσιν ὀφειλομένη φιλαλληλία; ἔκ' εἰ ἐχθρὸς πλανῶτο τυχόν, μανθανέτω τὴν ἐπ' ὀδῶν, καὶ δι' ἡμῶν νυδέτω πρὸς τὸ συμφέρον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ εἰ ἐν πόνῳ τις καὶ περιπασμοῖς (2) ἐνθλίβηται τῶν προσκεκρηκότων, καὶ οἰονείπως εἰς γλῶ ἐρριμένος ἀφύκτοις ἀνάγκαις καταπιέζοιτο, φησὶν, ἐπιχειρίσθω πρὸς ἡμῶν, καὶ ἔσω λυπῆς ἀμείνων ὁ διάφορος. (3) ἢ ἐχθρὸς τῆτό-εσιν τὸ, εὐ ποιῆτε τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν, καὶ προσδύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπιπρασούντων ὑμᾶς; ἀγιοπρεπὲς ἐν ἄρα τοῖς κάμνῃσι σιωαλγεῖν, καὶ ἐχθρὸς δὴ μᾶλλον τὰ ἐφ' οἷς ἡ ἀμεινον ἐποικλιερεσθαι δεῖν, πλεονεξίας τῆς κατ' αὐτῶν ποιῆσθαι πρόφασιν, ἐπιπρασούντας τὴν ἐπιμυλιῶντας ἐτι τοῖς ἡδικημένοις.

ε. Οὐκ ἔσαι σκεδὴ ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί, ἔδὲ μὴ ἐνδύσηται ἀνὴρ σολῶν γυναικίαν, ὅτι βδέλυγμα Κυρίου τῷ Θεῷ σκ ἐστὶ πᾶς ποιῶν ταῦτα.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοσαύτη δὴ τις ἐστὶ τῷ νόμῳ σκεδὴ καὶ φιλοτιμία περὶ τῆ γυμνάσαι καὶ συγκροτῆσαι ψυχῶν πρὸς ἀνδρίαν, ὡσεὶ καὶ περὶ ἐσθμημάτων,

ἃ ὅποια ἐχρῶ ἀμπεχεσθαι, διετάξατο· ἀπειπὼν ἀνα κράτος ἀνδρὶ γυναικὸς ἀμπεχόνῳ ἀναλαμβάνειν, ἀνεκα τῆ μηδὲν ἰχθὺς ἢ σκιάν αὐτὸ μόνον τῆ θήλειος ἐπὶ λύμη τῆς ἀρσενος γενεᾶς προσάψασθαι. βέλεται γὰρ αἰεὶ ἐπόμενος τῇ φύσει, τὰ οἰκία καὶ σιωπὰ ἀλλήλοις ἀχρὶ τῶν ἐχθρῶν, καὶ δι' ὀφελειαν ἀφανεσέων εἶναι δοκῶντων, νομοθετεῖν. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ἡρόνῳ δὲ γὰρ τὸν γε πρὸς ἀλήθειαν ἀνδρὰ καὶ τῆτοῖς ἡξίωσε, καὶ μάλιστα ἐν ἐσθμῆσιν, ἃς ἐπιφερόμενος μετ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ, ὀφείλει μηδὲν ἔχειν ἀνανδρίας ὑπόμνημα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τῆτέσιν ἔθη καὶ γυναικὸς τρόπος μὴ, ὡς ἱμάτιον, ἀνὴρ ἀνδυσάδω· μηδ' αὐ γυνὴ τὴν τείνα (4) τῆς προσέσης αὐτῇ φύσεως ἐπιτηδύετω. τὰ τῶν ἀνδρῶν ἢ θη ἀπομιμείσθαι. (5) βδέλυγμα γὰρ ἐν ἴσῳ παρὰ Θεῷ καὶ ἀκαλλέστατον θέσμα, γυναικίαν ὑπόληψις ἐπὶ μαλακισμοῖς. τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ εἶναι σκεδὴ ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί, καὶ τὸ νοσεῖν ἐν ἀνδράσι (6) τὸν μαλακισμόν. τῆτο γὰρ ὁμοίως τὸ ἐνδύσασθαι τὸν ἀνδρὰ σολῶ γυναικίαν.

ζ. Ἐὰν δὲ σιωαντήσης νοσιᾶ ὀρνεῶν πρὸ προσώπου σκ ἐν τῇ ὁδῷ, ἢ ἐπὶ παντὶ δένδρῳ, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, νοσοῖς ἢ ὤοις, καὶ ἢ μήτηρ θάλπη ἐπὶ τῶν νοσῶν ἢ ἐπὶ τῶν ὤων, ἔλψη τὴν μητέρα μετὰ τῶν τέκνων. Ἀποσολῆ ἀποσελεῖς τὴν μητέρα, τὰ δὲ παιδιὰ λήψη σεαυτῷ, ἵνα εὐσοι γένηται καὶ πολυήμερος ἔσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε τὸν νεοτῆς ὀρνίθων ὀρνηκότα, τῆτες μὲν κελύβει λαβεῖν, τῆς δὲ γεγεννηκότας ἀφῆσαι; Φιλανθρωπίαν παιδεύει. εἰ γὰρ τις τῆς τεκόντας λάβει, καὶ καταλίποι τῆς νεοτῆς, ἀπολῶνται πάντως, ἔκ ὄντος τῆ τρέφοντος· ἀ δὲ καὶ τῆτες κακίους θηροῦσοι, διαφθαρήσεται δηλονότι τὸ γένος, εἰ πάντες τὰ ὅμοια δράσαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἡ ἔκ ἀναργῶς ἐπαίεις; ὡς ἔπερ τις ἔλοιτο νεοτοκομεῖσαν (7) ἐτι τὴν ὀρνίθον, ἢ γυνὴν ἐπαύξασαν, ποιῆσθαι μὲν ὀνησιν καὶ εὐρημα τὰ ἐξ αὐτῆς· ἀποπεμπέτω γε μὴ ἔδον ποιήσας βλάβος. ἔκ' εἰ ἀθροῖ τὸ κεκρυμμένον, καὶ οἰονεί διάπληξαι τὴν σκιάν, καὶ κατασκέπτε νοητῶς τὴν ἀλήθειαν. ἐκάσῃ μὲν γὰρ ἀρετῇ μήτηρ οἷά τις ἐστὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀγαθῶν καὶ γενεσις· οἷον, εἰ τις λέγοι τὴν χρησότητα, τὴν φιλοπρωχίαν, τὴν πραύτητα, τὴν μακροθυμίαν. χρησάβεται γὰρ τις ἐκ ἑαυτῷ ἢ ἑτέρῳ

(1) Τὰ ἐπὶ. κῆται παρὰ τῷ Ἀδθεντ. κῶδ. καὶ ἐν τῷ προσηρημ. τόπῳ.

(2) Περιπασμοῖς. ὀρθότερ. ἐν σελ. 270. τῆ 2. μέρ. τῆ 1. Τόμ.

(3) Τὰ μὲν ἀχρὶ τῆ δὲ εἰ μόνῳ τῷ εἰρημ. τόπῳ παρὰ τῷ κῶδ. κῆται, τὰ δὲ ἀχρὶ τῆ, ὑμᾶς, ὡδε κακίους· τὰ δὲ μετὰ τὸ, ὑμᾶς, ὡδε μόνον.

(4) Ἰσ. τεινῶν, ἢ τεινῶν. ἐστὶ δὲ παρὰ Βαρίων τεινῶν ζῶναι.

(5) Ἰσ. θέλωσα, ἢ σπαδάξωσα, ἢ ἄλλο τί ὅμοιον. ἰσέον δὲ, ὅτι τὰ ἀχρὶ τῆ δὲ ἐν τοῖς ἐκδεδομ. ἔ κῆται.

(6) Ἐν ἀνδράσι. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 147.

(7) Νεοτῆσσαν. αὐτ. ἐν σελ. 268.

ἐτέρω μᾶλλον· μετὰ καὶ πραότητος χοῖον δ' ἂν τῆς φιλοπλοχίας οἱ ταύτης δεδεημένοι, ὁμοίως καὶ μακροθυμίας. ἐκὲν ἀρετῇ μὲν ἐκάστη μήτηρ ἂν νοοῖτο, καὶ οἰονείτις ἀρχὴ τῶν ἐν αὐτῇ τε καὶ ἐξ αὐτῆς ἀγαθῶν· νοσοῖα δὲ ὡπερ ἀρετῶν αἱ ταύτας ἀδίνουσαι, [καὶ] ἐν σφίσι αὐταῖς ἐλθεῖν ψυχῆς. χροῖωαι δὲ ἐν [ἄρα φησὶν ὁ νόμος, τῆς] ἀνδράσι περιτυγχάνοντας, ἐν οἷς ἂν εἴεν ἀρεταί, καθάπερ εἰς νοσοῖαν συγκεκομισμένα, ποιῶναι μὲν κέρδη τὰ ἐξ αὐτῶν, μὴ μὲν ἔτι κατασίνασαι φιλεῖν ἀρετῶν τῶν ἀρίστων κατορθωμάτων μητέρα. ἀδικεῖται δὲ ἀρετῇ κατασινομένη (1) πρὸς τίνος, κατὰ γε τῆς ἡδὴ προσημασίας τρόπου. ἵνα δὴτι φῶμεν (2) ταῖς τῆ μακαρίας Παύλου φωναῖς συμβαῖνον, μὴ τῶν σφραδίων μέλει τῷ Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; τύπος γὰρ ἡμῖν πραγμάτων σαφῶς ἐξηγεῖται τῆς διὰ Μωσέως ἐπιτολῆς ὁ λόγος.

1. Κορ. 9. 9.

” ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οὐ λήψη μητέρα, ἐπειδὴ μὴ διώταται ἑαυτὰ τὰ τέκνα θρέψαι, τῆς μητρὸς ληφθείσης. (3)

η. Ἐὰν δὲ οἰκοδομήσης οἰκίαν καινὴν, ποιήσεις σεφάνῳ τῷ δώματί σου, καὶ ἐ ποιήσεις φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, εἰάν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ' αὐτῆ.

” * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ποιήσεις σεφάνῳ τῷ δώματί σου. Τρίγων δὲ γενέσθαι, φησὶν, ὑπερανεσηκότα τῆ καταστροφῆς· ὡς αὐτῆς τύπον ἔχαι τὸ δῶμα, βραχυτέροις τοίχοις περιφραττόμενον. δὲ δὲ καὶ τὰς εἰς ὕψος ἀγνάσας ἀρετάς ταπεινοφροσύνη τειχίζεσθαι. ψυχῆς γὰρ πλώσις ἀλαζονεία.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν σεφάνῳ τῷ δώματι γενέσθαι παρεκελεύσατο; Ἐδίδαξε τὰ ἐξῆς. ἔφη γὰρ, καὶ ἐ ποιήσεις φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, εἰάν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ' αὐτῆ. λόγῳ γὰρ ἡμᾶς τιμήσας, βέλεται τῆτιν εἰς δέον κεχρησθαι, καὶ πάντων προμηθεύσθαι, καὶ μὴ ἀνοήτως πάντων παραχωρεῖν τῷ Θεῷ· ἀλλὰ τὰ παρ' ἑαυτῶν σωσεφύροντας, ἀναμείναι τῷ ἐκείθιν βοήθειαν. ἔτω σπείροντες, ἐ θάρραμεν τῇ γῇ, ἀλλὰ τῷ θεῷ φιλανθρωπίαν προσμενόμεν· καὶ χρώμενοι ἰατροῖς, ἴσμεν ὅτι τῆ Θεῷ τὸ διὰ τῆτων ἰᾶσθαι. τοσαῦτα γὰρ ἢ τέχνη διώταται, ὅσα περ ὁ ταύτῳ δεδωκὼς βέλεται.

ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ὡπερ γὰρ ἐσὶν ἀκαλλῆς οἰκία, [ταυρίας ἐρήμη, καὶ] τῶν ὑπεροδρομίων ἐκ ἐπιπλωγμῶν αὐτῇ, ἔτως (4) ἀπειθείας πᾶν ἔργον ἡμῶν ἀγαθόν, εἰ μὴ πρὸς πέρας ἀγοῖτο τὸ πρέπον αὐτῷ. [καὶ ἐ μέχρι τῆτων, ἀλλ' ἔψεται τοῖς ῥαθυμῶσι καὶ κίνδυνος. τῆτο γὰρ οἰμαί ἐσὶ τὸ κατολισθεῖν ἐκ τῆς οἰκίας τινά.]

ΑΛΛΟΣ δὲ φησὶν, ὅτι σεφάνῳ ἐσὶν ἢ ταπεινοφροσύνη ἐκάστης ἀγαθῆς πράξεως.

(1) Κατασινομένη. ἐ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 268.

(2) Ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἐ κῆται.

(4) Τὸν αὐτὸν οἰμαί τρόπον ἀπίθανον κομιδῇ πᾶν, κτ. αὐτ. ἐν σελ. 285.

A ὁ μὴ ταύτῃ ἐπιβάλλων τῷ ὕψει τῶν ἀρετῶν, ῥαδίως ἀποθανεῖται τὸν τῆς ἀμαρτίας θάνατον.

ΔΗΛΟΥ. Καὶ τίς ἢ οἰκία ἢ καινῆ; Πάντως ἢ τῆς φιλοσοφίας ἀγωγή, καὶ ἢ διὰ τῶν καινῶν ἔργων τῆς δικαιοσύνης οἰκοδομή. τίς δὲ ἢ ἐπὶ τῆ δώματος σεφάνῳ; ἢ ἐπ' ἀλλοδαπῆς δηλονότι διατριβῆ. ἡ δὲ τῷ εὐσέβειαν ὑπομείνσι τινες, μὴ βελομένοι κλῖναι γόνυ τῇ Βάαλ, καὶ ἀποθανεῖν τὸν τῆς ψυχῆς θάνατον, καὶ φόνον ποιῆσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ. φόνος γὰρ ἐσὶν ὁ πάντων ἐλεεινότατος, καὶ οἰκίας πλώσις, τὸ μετὰ τῆς τῆς φιλοσοφίας πόνου καὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἰδρωτῆς ὑποκλῖναι τοῖς διώκσει, καὶ τῷ τοσαύτῳ οἰκοδομίαν τῆ πύργου τῶν ἀρετῶν, προτιμῆσαι βραχείας ἡδονῆς, καὶ τῆς ἐλπίδος τῆς μακαρίας ζωῆς.

θ. Οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου διάφορον, ἵνα μὴ ἀγιασθῇ τὸ γέννημα, καὶ τὸ σπέρμα ὃ ἐὰν σπείρης μετὰ τῆ γεννήματος τῆ ἀμπελωνός σου.

” ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί ἐσὶν, ἐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου διάφορον, ἵνα μὴ ἀγιασθῇ τὸ γέννημα, καὶ τὸ σπέρμα ὃ ἐὰν σπείρης μετὰ τῆ γεννήματος τῆ ἀμπελωνός σου; Καὶ τῷ ἀπλησίαν ἐκκόψει, καὶ αὐτῶν προμηθεύεται τῶν γεωργῶντων. πλείονα γὰρ ἢ γῆ σπέρματα δεχομένη, ἐξήληθες δίδωσι τῆς καρπῆς. κελθεῖ τοίνυν, μήτε ἀναμειγμένα σπέρματα καταβάλλειν, μήτε μὲν τὰς ἀμπελῆς σπείρειν. εἴτα τῷ παραβαίνοντι δίδωσι ἐπιτίμιον, τῷ τῆ κέρδου κολάζων ἐπιθυμίαν. ἐκέλευσε γὰρ αὐτῷ τὰ τοιαῦτα προσφέρεσθαι. τῆτο γὰρ εἶπεν, ἵνα μὴ ἀγιασθῇ τὸ γέννημα.

” ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου διάφορον· ἵνα μὴ ἀτρωτέρη γενήται ἢ γῆ, ὡς μήτε τὸ σπέρμα πλήρες ἀποδιδόναι, μήτε τῆς ἀμπελῆς τὸν καρπὸν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτῆ ἕκαστον.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡπερ ἀνάθημα λέγεται πᾶν ἀνατιθέμενον τῷ Θεῷ· λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῆ Φούκῆ καὶ κεκατηραμένῃ, διὰ τὸ κατάρατον εἶναι τὸν ἀνάθημάτων ἀπλόμενον· καὶ ὅτι τὸ μὲν ὡς ἅγιον ἀφορίζεται, μὴ ἀπλόμενῃ τινός· τὸ δὲ, ὡς ἀναγῆς· ἔτω τὸ ἅγιον κατὰ διτλὸν λέγεται τρόπον. καὶ τὸ μὲν ἐπὶ καλῆ, περιτλὸν ἀποδεικνύει· ὅτι δὲ καὶ ἀσεβεῖς ὡσίτινες, ἀφοριδῶσι δὲ πρὸς τινὰ διακομίαν, ἅγιοι λέγονται, δηλοῖ Σοφονίας, λέγων·

” Ὑλαβείθε ἀπὸ προσώπου Κυρίου τῆ Σοφον. 1. 7. ὅτι Θεῷ. διότι ἐγγύς ἢ ἡμέρα τῆ Κυρίου. ὅτι ἠτοίμασε Κύριος τῷ Ἰουσίαν αὐτῆ, ἡγίακε τῆς κλητῆς αὐτῆ, τῆς Βαβυλωνίως ἔτω καλῶν. καὶ Μιχαίας δὲ φησὶν· ἡγίασεν ἐπ' αὐτὸν πόλεμον. καὶ τὸ, ἐγὼ δὲ σιωτάσσω, Ἡσ. 13. 9. καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτῆς. ἡγιασμένοι εἰσὶ, καὶ ἐγὼ

H, αὐτὸν πόλεμον. καὶ τὸ, ἐγὼ δὲ σιωτάσσω, Ἡσ. 13. 9. καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτῆς. ἡγιασμένοι εἰσὶ, καὶ ἐγὼ

(2) Ἄλλ' ἵνα τὶ φῶμεν. αὐτ.

» ἐγὼ ἄγω αὐτὰς. γίγαντες ἔρχονται πλη-
» ρῶσαι τὸν θυμὸν μου, περὶ τῶν μετὰ Κύριον
κατὰ Βαβυλῶνος στρατοδομείων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀμπελώνων ὁ μελεδω-
νός, ἔπερ εἶη ννερχίης καὶ γηπονέν ἄρισα
μεμελετηκώς, ἐκ ἀναχοιτό ποτε τὰ ξηρὰ
τῶν σπερμάτων ὑπ' αὐταῖς Φύεδαί ταῖς
ἀμπέλοις, ἵνα μὴ δαπανώμεν αὐταῖς τῆς
ικμάδος εἰς τὸ ἀλλότριον, ὑπερίζοιεν αὐταί
περὶ τὸ οἰκείον. Ἰδι δὴ ἐν ὧς ἐξ εἰκόνοσ ἠδη-
πως ἐπὶ τὸ πνευματικόν. (1) ἀμπελώνασ
ὄντας ἡμᾶς, καὶ αὐ ὀρχάτων τάξει κειμένεσ,
μονοείδει τρόπον τινα προσήκει σεΦανῆσαι
καρπῶ, καὶ τὸν διΦυᾶ παραιτεῖσαι τρόπον.
λόγοσ γὰρ ἔδει εἰς ὁμοιότητα Φυσικῶ σί-
τῳτε καὶ βότρυσιν. ἀλλοτριῶν δὴ ἐν σπερ-
μάτων μηδείσ αὐ ἡμῖν ἔσω τόποσ.

ι. Οὐκ ἀροτριάσεισ ἐν μόχῳ καὶ
ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό.

* * ΦΙΛΩΝΟσ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἀπαγο-
ρῆει αὐ ταῦτῳ ζῶγγυῶσι πρὸσ ἄρσραν βῆν
καὶ ὄνοσ ἔ μόνον τῆ περὶ τὰ ζῳα ἀνοικείσ
σοχασάμενοσ· διότι τὸ μὲν εἰσ καθαρόν,
ὄνοσ δὲ τῶν ἔ καθαρῶν, τὰ δὲ ἔτωσ ἠλ-
λοτριωμένα σιῳάγειν ἐκ ὀπρέπεσ· ἀλλ'
ἐπειδὴ καὶ ἰαυῶ εἰσιν ἀνισα, προμηθεῖται
τῶν ἀδανεσέρων, ὧσ μὴ πρὸσ διῳατωτέ-
ρασ βίεσ θλίβηται καὶ πιέζηται. καίτοι
τὸ μὲν ἀδανεσέρον, ὄνοσ, ἔξω περιόρραν-
τηρίων ἐλαύνεται· τὸ δὲ ἐρῳωμενεσέρον,
βῆσ, αὐ ταῖσ τελειοτάταισ θυσῖασ ἱερορ-
γεῖται. ἀλλ' ὁμωσ ἔτε τῆσ τῶν ἀκαθάρ-
των ἀσφαλείασ ὀλιγῳρησεν, ἔτε τοῖσ κα-
θαρῶισ ἐΦῆκεν ἰαυῶ πρὸ δίκησ χρῆσαι·
μονοεκ ἀντικρυσ βοῶν καὶ κεκραγῳσ τοῖσ
ὤτα ἔχουσιν αὐ ψυχῆ, μηδεία τῶν ἔτεροεθ-
νῶν ἀδικεῖν, ἔδὸν ἔχοντασ αἰτιάσασαι, ὅτι
μὴ τὸ ἀλλογενέσ, ὀπερ εἰσιν ἀνάιτιον. ὅσα
γὰρ μήτε κακία, μήτε ἀπὸ κακιῶν, ἔξω
παντόσ ἐγκλήματοσ ἴσεται.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. (2) Τετέσι, τὸ γαῦ-
ρον τῆσ ψυχῆσ καὶ Φιλόπονον τῳ Φιληδόνῳ
καὶ παιδητικῳ μὴ συζῶξησ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Μόχοσ εἰσιν ὁ κατὰ
νόμον καθαρόσ, καὶ εἰσ θυσῖασῆριον ἀνα-
Φερόμενοσ· ὄνοσ δὲ, ὁ κατὰ νόμον ἀκά-
θαρτοσ. παρεγυᾶ τοίνῳ τοῖσ τῳ ψυχῳ
ὀτρεπισμένοισ εἰσ ὑποδοχῳ θείσ ἀορσ
τῳ τῶν ἀκαθάρτων μὴ δέχεσθαι διδασκα-
λίαν, οἶα εἰσιν ἠ τῶν Ἐλλῳων, καὶ ἠ τῶν
» γῆσαντό μοι παράνομοι ἀδολεσχίασ, ἀλλ'
» ἔχ ὧσ ὁ νόμοσ σεσ Κύριε. (3)

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἠσαΐασ δὲ πάλιν γρά-
» Ησ. 32. 20. Φει, μακάριοι οἱ ἀσείροντεσ ἐπὶ πᾶν ὕδωρ.

Α ποῖον ὕδωρ, ἐΦ ὧ δὲ ἀσείρειν τὸ καλὸν
ασέρμα; εἶη δὲ σεσ (4) τὸ βᾶπίσμοσ τῆσ
σωτηρίασ, τὸ λστρον τῆσ παλιγνεσίασ.
ασείρει ἐπὶ τὸ μυσῆριον τῆ λστροσ, καὶ γίνη
μακάριοσ. ἐκαὶ βῆσ καὶ ὄνοσ πατέι· βῆσ
ὁ καθαρόσ [ὁ] Ἰσραηλίτησ, καὶ ὄνοσ ἀκα-
θαρτοσ ἐκ γένεσ ὁ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν· ἵνα
σύμβολον ἠ ἀμφότερα τὰ ζῳα τῆ λόγσ τῆ
τοῖσ ἔθνεσι κεκηρυγμένεσ. πατέι ἐν βῆσ
καὶ ὄνοσ, Φησί, τῆτο τὸ ὕδωρ ὀπῆ ἀσεί-
B ρειν θέλομεν.

ια. Οὐκ ἐνδύση κίβδηλον, ἔρια
καὶ λῖνον ἐπὶ τὸ αὐτό.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀκύλασ τὸ κίβδη-
λον παρέδωκεν, ἀντικείμενον· ὁ δὲ Σύμ-
μαχοσ, ἔτερογενέσ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐδὲ γὰρ προσήκει
τῆσ Χριστόν ἐνδυομένεσ καὶ τὸν τῆ ἀληθινῆ
προβάτεσ καρπὸν τὸ ἔριον, τὸ λῖνον καὶ
γεῳδεσ καὶ αὐ ταῖσ ψεκλαῖσ γεωργῳμένονον
χώραισ σιῳενδύεσθαι. τοῖσ τοῖ εἰσιν οἱ πε-
ριεχόμενοι αὐ ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν
δὲ ὄντεσ λύκοι ἀρπαγεσ, καὶ τῳ μὲν πλη-
σίον λαλῆντεσ εἰρῳικᾶ, ἔχοντεσ δὲ τῳ
ἔχθραν αὐ ἑαυτοῖσ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀμφίον γε μῶ ἔχειν
ἡμᾶσ ἐκ ἔᾶ τὸ ἐκ δυοῖν ὑΦασμένον, ἀνιγ-
μά πῆσ τὸ χρῆμα τιθείσ τῆ μὴ ἀνέχεσθαι,
διπλόῳ ὡπερ εἰσ νῆν ἔχειν. διπλόῳ δὲ
εἶναι Φημι τῳ ἔσω καὶ νοητῳ ἐπάρσaton
ἀνδρωπαρέσκειαν, ἠ ἐκ δυοῖν ὡπερ ἀπο-
πλέκεται σπασασμάτοιν, τῳ εἰσ ἀλληλα
διαΦορᾶν ἔ μερίαν ἠρῳωσηκότοιν. τισ γὰρ
ἠ ποῖοσ τῶν ὑποκριτῶν ὁ βίοσ; ἀρ' ἔχι τὸ
αὐ ὄψει μὲν ἀνδρῳπῶν ὀρᾶσθαι χρῆσεσ, καὶ
δοκέιν μὲν εἶναι, μὴ μῶ ἔτι κατὰ ἀλη-
θεῖαν ἀγαθῆσ; διτλοσ ἐν ὁ τρόποσ ἔξ ἀνο-
μοῖων ἡμῖν θελημάτων ἐξυΦασμένοσ. ἀλλ'
ὁ γε θείοσ Δάβιδ ἀποδέχεται τὸν μονό-
E τροπον, καὶ Φειδῆσ ἠξῳῳδαί Φησι τῆσ ἀνω-

» θεν. Κύριοσ [γὰρ] κατοικίζει μονοτρόπεσ, Ψαλ. 67. 6.
» [Φησιν,] αὐ οἰκῳ· διασκορπίζειν δὲ καὶ Θεόσ Ψαλ. 52. 5.
» λέγεται ὅσα ἀνδρωπαρέσκων.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ. (5) Ἐπειδὴ γέγραΦασ τὶ
βελόμενοσ ὁ Μωϋσῆσ ἀομοθέτησε, λῖνον
μὲν καὶ ἔριον μὴ σιῳυΦαίνεσθαι· αὐ δὲ τοῖσ
λῖνοῖσ ἱματίοισ πορΦύραν μὴ σιῳυΦαίνειν,
λέπραν τε ἱματίων καὶ λίθων πολυπραγ-
μονεῖν, εἶχον μὲν καὶ τᾶσ θεωρίασ αὐ-
Z τῶν μῳύσασ. ἔχουσιν γὰρ ἀρίσασ ἀλλη-
γορίασ. (6) ἀλλ' ἐπειδὴ οἶδα πολλῆσ χαί-
ροντασ μόνῃ τῆ ἐρμῳείᾳ τῶν ΓραΦῶν,
ὀθῆᾶν τῳ ἀπόκρισιν ποιῆσομαι. οἶμαῖ
τοίνῳ, [ὅτι] εἰσ ΦιλοσοΦίαν τῆσ ὑπηκόεσ
αἰάγων, καὶ τῆσ χρείασ μόνῆσ γενέσθαι
βελόμενοσ, πᾶσαν βλακείαν ἐξωσράκῖτε·
Ggg gg 2 δια

(1) Τῶν ἐπομῳ. τὸ πλεῖστον μέρ. κῆται καὶ αὐ σελ. 1089. ὀπε ὁ προσΦυέσερ. τῆ ὀλα τόποσ.
(2) Ὀρειγένεσ. ψαδῆσ. αὐ σελ. 390. τῆ 2. Τόμ. τῆσ τῆ Ρε. ἐκδόσ.
(3) Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Προκόπιοσ αὐ τῳ τῆσ Λύγ. κῳδ. (4) Δὲ τῆτο. αὐ τῳ ἠδὴ εἰρημ. τόποσ.
(5) Ἐπισολῆ πδ' καὶ ταῦτα πρόσκειται παρὰ τοῖσ κῳδ. ἐπὶ δὲ ἀληθῳσ ἠ ἐπισολῆ αὐτῆ ἠ 84. τῆ 3. Βιβλ.
(6) ὈΦελῆσαι διῳαμείασ τῆσ μὴ ἀγῳμῳασον ἔχοντασ πρὸσ θεωρίαν τὸν νῆν· ἀλλ' ἐπειδὴ οἶδα πολλῆσ
μᾶ νομίζοντασ, τῆσ τᾶ τοιαῦτα λέγοντασ, ἀμαθία τῆσ ἀγῳμῳασ ἐκλύειν· σὲ δὲ τοῖσ πράγμασι, καὶ μόνῃ τῆ
ἐρμῳείᾳ τῶν ΓραΦῶν χαίροντα, ὀθῆᾶν τῳ ἀπόκρισιν ποιῆσομαι, κύκλων ἀπηλαγμῳίῳ. οἶμαῖ, κῳ. αὐτ.

ἀ μὲν τῆ μη σιωπαίνεν λίνον καὶ ἔριον, ὡ ποικιλίαν ἐξορίζων· δια δὲ τῆ πορφύ-
 ρην μὴ σιωπαίνεν τοῖς λινόις ἱματίοις,
 ὡ πολυτέλειαν καὶ τὸν καλλωπισμὸν· δια
 τῆ λέπραν ἱματίων καὶ λίθων περιερ-
 χέσθαι, τὸ πλεόν τῆς χρείας κήσασθαι,
 ἀποδέσθαι, ἀπαγορεύων. τοῖς γὰρ χρο-
 οῖς ἱματίοις καὶ οἰκίαις τῆτο συμβαίνειν
 ὡδε· τῆς γὰρ χρείας ἔσο, Φησί, μηδὲν
 ἐριτίων μῆτε κλώμενος· μῆτε ἀποκλώμε-
 ρς, (1) μῆτε καλλωπιζόμενος, ἀλλὰ πᾶ-
 ρην τῷ Φροντίδα εἰς τῷ τῆς ψυχῆς ἐπι-
 ἔλαιαν μετάσθαι. εἰ δὲ βάλῃ καὶ παρὰ
 ὡν ἔξωθεν ὠφελήσῃ· Φασὶ γὰρ τὰς
 ὡν κερπῶν ἀποφρέσας ἡμέρας σὺκᾶς,
 ἀ τῶν ὀλυθῶν τῶν ἀγρίων σισφίγγε-
 ραι· Φαίλω, ὅτι καὶ Ἰσωκράτης ὅτε Δη-
 ονικῶ τῆς παραινετικῆς ἐπεμπε λόγους,
 κερπῶν, ἔσο περὶ τῷ ἐδῆτα Φιλόκαλος,
 ἀ μὴ καλλωπισίης. Φιλοκάλε μὲν γὰρ
 ὁ μεγαλοπρεπὲς, καλλωπισθὲ δὲ τὸ πε-
 ἔργον. (2) ἀλλὰ καὶ Διογάνης Θεασάμε-
 ρς τινα μερακίσκον ἀσελγέσερον ἢ κατ'
 ὄρα κεκοσμημένον, ἔφη αὐτῷ· εἰ μὲν
 ὁρὸς ἄνδρες, ἀτυχῆς· εἰ δὲ πρὸς γυναι-
 ρας, ἀδικῆς. εἰ τοίνυν οἱ ἔξωθεν τῆ πρέ-
 οντος ἐπεμελήθησαν, πῶς ἐκ ἑμελλεν ὁ
 ὁρὸς ἐκείνος καὶ Θεοφίλης ἀνὴρ εἰς Φιλο-
 Φίαν ἀνάγων, πᾶσαν μὲν ποικιλίαν καὶ
 λακείαν καὶ καλλωπισμὸν ἐκ τῶν ὑπη-
 ὡν ἐξορίζεν, κοσμιότητα δὲ καὶ σεμνό-
 ῃτα νομοθεταῖν, εἰ ὡν ὁ ἄριστος κατοσ-
 ῃτα βίος;

ιβ. Στρεπλὰ ποιήσεις σεαυτῷ ἐπὶ
 ὡν τεσσάρων κρασπέδων τῶν περιβο-
 αίων σα, ἀ ἂν περιβαάλη ἐν αὐτοῖς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Στρεπλὰ ποιήσεις
 σεαυτῷ ἐπὶ τῶν δ' κρασπέδων. πρὸς διωκεῖ
 νήμιω τῆ νόμος, πῆ μὲν, ἀφαίψαις αὐτὰ,
 ῆσιν, ἐπὶ τῶν χειρῶν σα· πῆ δὲ, καὶ
 ῆσιν σεαυτῷ κρασπέδα ἐπὶ τῶν πλευ-
 ὡν ἐξ ὑκίνθου κεκλωσμένης· ὡς ἂν ἢ
 ἑἴα τῷ μνήμιω ἐργάζοιτο.

ιγ. Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναικα καὶ
 ῆσιν αὐτῇ, καὶ μισήσῃ αὐτῷ,
 αὐτῇ ἐπιθή αὐτῇ προφασιστικῆς λό-
 γους, καὶ κατενέγκῃ αὐτῆς ὄνομα πα-
 ῆρον, καὶ λέγῃ, τῷ γυναικα ταύ-
 ῃ εἴληφα, καὶ προσελθὼν αὐτῇ
 εἶρηνα αὐτῆς παρθενίαν· Καὶ
 ῆρον ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς καὶ ἢ μῆ-
 ῆς ἐξοίσχῃ τὰ παρθενία τῆς παι-
 ῆς πρὸς τῷ γερασίαν ἐπὶ τῷ πύ-
 ῃ. Καὶ ἔρεῖ ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς
 ῆ γερασία, τῷ θυγατέρα με ταύ-
 ῃ δέδωκα τῷ ἀνθρώπῳ τέτῳ γυ-
 ῃκα, καὶ μισήσας αὐτῷ Νῦν αὐ-
 ῆς, ἐπιτίθεισιν αὐτῇ προφασιστικῆς

Α λόγους, λέγων, εἶρηνα τῇ θυ-
 γατρί σα τὰ παρθενία· καὶ ταῦτα
 τὰ παρθενία τῆς θυγατρός με. καὶ
 ἀναπτύξῃ τὸ ἱμάτιον ἐναντίον τῆς
 ιη. γερασίας τῆς πόλεως ἐκείνης. Καὶ
 λήψεται ἢ γερασία τῆς πόλεως ἐκεί-
 νης τὸν ἄνθρωπον ἐκείνου, καὶ παιδέ-
 ιθ. σῃσιν αὐτὸν, Καὶ ζημιώσῃσιν αὐτὸν
 ἑκατὸν σίλλας, καὶ δώσῃσιν τῷ πα-
 Β τρι τῆς νεάνιδος, ὅτι ἐξωίεγεν ὄνο-
 μα πονηρὸν ἐπὶ παρθενίον Ἰσραηλι-
 τῷ, καὶ αὐτῆ ἔσαι γυνή· εἰ δὴν ῆ-
 σεται ἑξαποσῆλον αὐτῷ τὸν ἅπαν-
 τα χρόνον.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Κόρας οἱ
 ἀγόμενοι νόμῳ, καὶ γάμος δύσαντες καὶ
 ἔσιαστίτες, μηδὲν οἰκείον ἐπὶ ταῖς γαμε-
 ταῖς πάθος σώζοντες, ἀλλ' ὑβρίσαντες,
 Γ καὶ ὡς ἐταίραις ταῖς ἀσῆς προσερχόμε-
 ῆς· ἐὰν διάζώξιν τεχνάζωσι, μηδεμίαν
 ἀπαλλαγῆς πρόφασιν ἀνυβρίσκοιτες, εἴ-
 ἐπὶ τὸ συκοφανταῖν τραπόμενοι· σπάνει
 τῶν φανερῶν ἐγκλημάτων, πρὸς τὰ φανῆ
 τρέπωσι τὰς αἰτίας, καὶ παρελθόντες κα-
 τηγορῶσιν, ὅτι ὡς παρθενοῖς δόξαντες συ-
 νελήλυθίκα, γυναικας εἰ ταῖς πρώταις
 ὀμίλαις ἐφώρασαν· ἀθροίζεδω μὲν ἢ γε-
 ρασία πᾶσα πρὸς τῷ κρίσιν, παρήτωσαν
 Δ δὲ οἱ τῶν κατηγορουμένων γονεῖς, ἀπολο-
 γησόμενοι περὶ κοινῆς κινδύως. κινδύως γὰρ
 εἰ ταῖς θυγατράσι μόνον περὶ τῆς τῶν σω-
 μάτων ἀγνείας εἰσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιμε-
 ληταῖς· εἰ μόνον ὅτι εἰς τὸν ἀναγκαιοτά-
 του τῆς ἀκμῆς καιρὸν εἰ παρεθύλαξαν,
 ἀλλ' ὅτι τὰς παρθενοῖς τὰς ὑφ' ἐτέρων
 ἐφθαρμασίας εἰεγγύησαν, ἀπατῶντες καὶ
 Φενακίζοντες τῆς λαμβάνοντας. εἴτ' ἐὰν
 περιγινώσκται τοῖς δικαίοις, τιμάτωσαν οἱ
 Ε δικασαὶ κατὰ τῶν τὰς ψυδῆς αἰτίας πλασ-
 σομαίων, χρημάτων ζημίας, καὶ τὰς διὰ
 πληγῶν εἰς τὰ σώματα ὑβρεις. καὶ τὸ πάν-
 των ἐκαίνοις ἀηδέσατον, τῷ τῶν γάμων
 βεβαίωσιν, ἐὰν ὑπομείωσιν αἱ γυναικες
 αὐτοῖς ἐτι σωρικεῖν. ταῖς μὲν γὰρ ἐφίη-
 σιν ὁ νόμος θελῆσαις καὶ μένειν καὶ ἀπαλ-
 λάτθῃσθαι, τῆς δ' ἕτερες κυρίως ἀπέφη-
 ραι, ἀνθ' ὡν ἐσυκοφάντησαν.

ΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὅτι ἐπὶ τῆ προ-
 σώπῃ τῆ διαβάλλοντος τῷ ἑαυτῆ γυναικα,
 ὡς μὴ ὑρεθῆσαν παρθενοῖν, ἐκ ἰαχῆς βι-
 βλίον ἀποσασθε.
 ΔΗΛΟΥ. Σημειωτέον, ὡς ἐκ ἀζήμιον
 παντελῶς ἀφίησι τὸν ἀδίκως ὀλιγορῆσαν-
 τα τῆς ἔπω κατεγνωσμοῖης.
 ι. Ἐὰν δὲ ἐπ' ἀληθείας γένηται
 ὁ λόγος ἔτος, καὶ μὴ ὑρεθῆ παρ-
 κα. θενία τῇ νεάνιδι, Καὶ ἔξαρῃσιν τῷ
 νεάνιν ἐπὶ τὰς θύρας οἴκου πατρῶος
 αὐτῆς,

(1) Μῆτε ἀποτιθέμενος, ἀλλὰ μὴδὲ καλλωπιζ. αὐτ.
 (2) Καὶ ὅτι, τῆτο ἀληθές ἐστι, εἰ ὡν Διογάνης εἶπε, σαφῶς δέκνεται. Θεασάμενος γὰρ τινα, κτ. αὐτ.

αὐτῆς, καὶ λιθοβολήσασιν αὐτῷ ἐν λίθοις οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἀποθανείτω, ὅτι ἐποίησεν ἀφροσύνη ἐν ἡοῖς Ἰσραὴλ ἐμπορευθεὶς τὸν οἶκον τῆς πατρὸς αὐτῆς. καὶ ἐξαρῆς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ιβ. Ἐὰν δὲ εὐρεθῇ ἄνθρωπος μετὰ γυναικὸς (1) σωωμισμένης ἀνδρὶ, ἀποκλείνατε ἀμφοτέρους, τὸν ἄνδρα τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυναικὸς, καὶ τὴν γυναῖκα. καὶ ἐξαρῆς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὡς περὶ τοῖς εἰς γυναῖκα πλημμελήμασι τὸ πάντων ἀνείη παγχάλεπον, ἢ μοιχεία, τὸν ἕτερον τινὸς παραλύσασα γάμον, καὶ τῶν ἤδη σωωμισμένων ποιῶσα διάζωξιν, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμα τριτονί ττρόπον, τῶν εἰς ἀνθρωπίνης ψυχᾶς αἰτιαμάτων τὸ πάντων μάλιστα ἐσιδουσεβέστερον τε καὶ ἀφορητότερον τὸ ἐπιτηδεύσασα τὴν παραφθοράν, ἢ εἰς τὴν τυχεύσαν ἀπλῶς, ἀλλ' εἰς τὴν ἤδη ττρόπον τινὰ σωωμισμένην καὶ ἐνωθεῖσαν Χριστῷ τῷ ἀνωθέντι καὶ ἐξ ἑρανοῦ νυμφίῳ. ἐνεμεθα γὰρ αὐτῷ διά τε τῆς πίσεως, καὶ προσέτι τῆ μεταλαχρεῖν ἀγία πνύματος. ὁ γὰρ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνευμά- ἐσι, κατὰ τὰς Γραφάς. θανάτῳ δὲ ἐν ὁ νόμος τιμαῖται δικαίως ὁμῶς τῷ μοιχεύσαντι τὴν πεπορνυμένην ἢ τὸν μετ' αὐτῆς ἐνιάντα τῆς ἀέσεως αὐτῷ δουσεβείας τὰ σπέρματα, τὴν δὲ ὅτι τὸν τῆς γνησιότητος ἀτιμάζεσσα νόμον, ἕτερον γέγονε, καὶ ταῖς ἐκείνης παραφθοραῖς ἀπλῶς τὸν νῦν, τὸν ἐξ ἀνθρωπίνων ὀρημάτων εἰσεδέξατο μολυσμὸν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Γυναικὶ μὲν ἐν κατὰ νόμον σωωμισμένην παρεκασέον εὖ μάλα τὴν διὰ πίσεως καὶ πνύματος Χριστῷ σωωμισμένην καὶ ἐνωθεῖσαν ψυχῷ.

κγ. Ἐὰν δὲ γένηται παῖς παρθένος μεμνησθμένη ἀνδρὶ, καὶ δῶρον αὐτῷ ἄνθρωπος ἐν πόλει κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, Ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλιν τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ λιθοβοληθήσονται ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανέντω τὴν νεάνιν, ὅτι ἐν ἐβόησεν ἐν τῇ πόλει· καὶ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἐταπείνωσε τὴν γυναῖκα τῆς πλησίον. ἢ ἐξαρῆς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. (2)

(1) Κοιμώμενος μετὰ γυναικός. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(2) Ἰσέον, ὅτι τὸν τόπον τῆτον, ὅ, τε Ὀριγίνης (ἐν τῷ κατὰ Κέλσιν βιβλ. 1. σελ. 352. τῆ. 1. Τόμ. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.) καὶ ὁ μέγας Βασίλειος (ἐν τῷ εἰς τὸ 7. τῆ Ἦσ. κεφ. ὑπομνήμ. σελ. 529. τῆ 1. Τόμ. καὶ ἐν τῇ εἰς τὴν Χριστ. γὰ. ὁμιλ. σελ. 599. τῆ 2. Τόμ. τῆς ἐν Παρισ. ἐκδόσ.) πάντῳ ὄφθαλμῳ ἐσημείωσαν, δεῖξαι βεβλόμενοι, ὅτι ταυτὸν παρὰ τῆ Γραφῆς τὸ, νεάνιν καὶ παρθένος, κατὰ τῶν λεγόντων, τὸν Ἠσαΐαν μὴ εἰρηκῶσαι ἰδὲ ἢ παρθένος, ἀλλ' ἰδὲ ἢ νεάνιν.

(3) Σημείωτον τὸ, Θεοτόκε, καὶ παρ' Ὀριγίνης κείμενον. εἴ γε δὴ ἀναμφιλέκτως τῆ Ὀριγίνης ἐστὶ τὸ ὑπόμν. ἔτω δὲ ἐπιγράψασιν ἐκάτερος τῶν ἡμετέρων κωδικ. ἐστὶ δὲ καὶ ὁ 2. Τόμ. τῆς τῆ Ρε. ἐκδόσ.

(4) Ἐχασ. ἐν Τόμ. 1. μερ. 2. σελ. 258.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μεθ' ὅριον ὑπολαμβάνουσι τινες ἀδίκημ' εἶναι φθορὰς καὶ μοιχείας, ὑπογάμιον· ὅταν ὁμολογία μὲν ὑπερεγγυήσασιν, μήπω δὲ γάμων ἐπιτελεσθέντων, ἕτερος ἀπατήσας ἢ καὶ βιάσάμενος εἰς ὁμιλίαν ἔλθῃ. παρ' ἐμοὶ κριτῆ, μοιχείας καὶ τῆτ' εἰς εἶδος. αἰ γὰρ ὁμολογία γάμοις ἰσοδυναμεῖται, αἰς ἀνδρὸς ὄνομα καὶ γυναικὸς καὶ τὰλλα τὰ ἐπὶ συνόδοις ἐγγράφεται. ὡν χάριν καταλύειν ὁ νόμος ἀμφοτέρους προσέταξεν, ἐὰν ἀπὸ μιᾶς ἢ τῆς αὐτῆς γνώμης ἐπιθῶνται τοῖς ἀδικήμασι συμφρονήσαντες. ἔχ' οἶόν τε γὰρ ἀπὸ μὴ τῶν αὐτῶν ὀρηθέντας βεβλόμενῶν, νομίζεσθαι συναδικεῖντας.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ μοιχῷ παραπλησίως κολλάεσθαι κελθεῖ τὸν φθείροντα τὴν ἄλλῳ μεμνησθμένην· ἐπειδὴ τὰ τῆς μνησείας αὐτῆς σωήροσε συμβολα. ὅθεν καὶ γυναικα αὐτῷ προσηγόρευσεν. ἐταπείνωσε γὰρ τὴν γυναῖκα τῆς πλησίον. ἔτω καὶ ἡ ἀγία Παρθένος γυνὴ τῆ Ἰωσήφ ἐχρημάτισε. μὴ φοβηθεῖς γὰρ φησι παραλαβείν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου.

ΣΙΡΙΓΕΝΟΥΣ. Τὴν ἤδη μεμνησθμένην γυναῖκα καλεῖ· ἔτω καὶ ἐπὶ τῆ Ἰωσήφ καὶ τῆς Θεοτόκε ἐλέχθη. (3)

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παρθένον δὲ εἶναι μεμνησθμένην λογίμεθα τὴν κεκλημένην εἰς ἀρχαῖς γνώσεως ἀληθῆς, ἔπω δὲ ὀλοτελῶς ἐνωθεῖσαν Θεῷ· περιμνήσαν δὲ ἐτικαθάπερ τινὰ γάμον καὶ σωωθείας ττρόπον τὸν ἀληθέστερον, τὴν διὰ τῆς ἀγίας βαπτίσματος χάριν, καὶ τὴν τῆς ἀγίας πνύματος μέθεξιν, ἀρραβωνά γε μὴν καὶ ὁμιλίας ὡπερ ἀρχίῳ τὸν τῆς κατηχήσεως λόγον εἰσδεδεγμένην. ἔτω τὴν ἐξ ἐθνῶν Ἐκκλησίαν ὁ θεὸς ἡμῖν μυσταγωγὸς παρεκόμισε τῷ Χριστῷ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ τοίνυν γίνοιτο, φησι, τῆς παραφθορᾶς τὰ ἐγκλήματα καὶ ἐπὶ τινὶ τοιαῦτα ψυχῆ, μοιχεία γεγραφθῶ τὸ χρεῖμα. ὑποχρεως γὰρ ἢ μεμνησθμένη, καὶ ὑπὸ χεῖρα λοιπὸν τῆ μετὰ βραχὺ νυμφίς. ἀλλ' εἰ μὲν [ἐν πόλει] γίνοιτο τὸ ἀδίκημα, φησι, τῆτῆσιν ἐν Ἐκκλησίᾳ Χριστῆ, καὶ ἐν πόλει Θεοῦ ζῶντος, ἢ κατοικῆσθαι Ἄγγελοι καὶ ἄνδρες ἄγιοι, καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι, τοῖς κινδυνώεσσι καὶ ἀπατωμασίς ἐπαμύειν οἰοῖτε, συναποτεθνάτω τῷ φάνακι καὶ ἢ παθῆσα παρθένος. ἔξον γὰρ ἐτοιμῶς διαδράναί τὴν παραφθοράν, εἰ τοῖς διασώζαν εἰδοσί καταμεμλῶκε διδασκάλοις, ἐθελῆσιον ἠρρώσθησε τὸ παθῆν, καὶ ἐκ ἐξ ἀνάγκης ἔξει (4) τὴν εἰς τὸ φαῦλον ἀπαγωγίῳ.

Ggg gε 3 με. Ἐὰν

κε. Ἐάν δὲ ἐν πεδίῳ εὖρη ἄνθρωπος τὴν παῖδα τὴν μεμνησθεμένην, καὶ βιασάμενος κοιμηθῆ μετ' αὐτῆς, ἀποκλενεῖτε τὸν κοιμώμενον μετ' αὐτῆς μόνον. Τῇ δὲ νεάνιδι ἔκ ἐσιν ἀμάρτημα θανάτου. ὡς ἦτις ἐπανασῆ ἄνθρωπος ἐπὶ τὸν πλησίον, καὶ φονεύσῃ αὐτὴ ψυχῶν, ἔτω τὸ ῥῆμα τῆτο,

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς αὐξεσθαι συμβέβηκε καὶ μαιεσθαι τὰ δίκαια. κείρον μὲν γὰρ, οἷα εἰκός, ἐσίν, εἰ πραχθεῖη κατὰ πόλιν, ἔλαττον δὲ τειχέων ἔξω κατ' ἐρημίαν. αἰταῦτα μὲν γὰρ βοηθὸς ἐδείξεν ἐστὶ τῇ παιδί, πάνθ' ὅσα περὶ τῆ διατηρήσεως τὴν παρασίαν ἀψαυσον καὶ ἀνεπιβλήτου λεγέσθητε καὶ δρώση· αἰ ἄσαι δὲ βελουτήρια, αὐτὴ δικαστήρια στρατηγῶν, ἀγορανόμων, ἀσυνόμων, ἄλλων ἀρχόντων ὅμιλοι μεγάλοι, αὐτὴ τῶν τῆτοις ὁ δῆμος. Καὶ μετ' ὅλην. Τῶ μὲν ἔν διαπραξαμείῳ τὴν βίαν ἐπειτα δίκη πανταχοῦ, μηδὲ ἐκτῆς τῶν χωρίων διαφορὰς οὐρισκομείῳ πρὸς ἐπανόρθωσιν ὧν ὑβρίστε καὶ παραλώμισε· τῇ δὲ παιδί, καθάπερ ἔφην, τότε μὲν ἔλεος καὶ συγγνώμη, τότε δ' ἀπαραιτήτος τιμωρία παρακολυθῆσει.

**** ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἐάν τις βιάσθῃ παρασίον αἰ ἐρήμῳ, τὸν μὲν ἀποκλείατε, τὴν δὲ περιποιήσαδε. ἐβόησε γὰρ ἡ νεάνις, καὶ ἔκ τῶ βοηθῶν· τῇ δὲ αἰ πόλει τῆτο παῖδα, καὶ μὴ βοηθῶσα ἀπαραιτήτος ἢ τιμωρία, καὶ μάλα αἰκότως. αἰ μὲν γὰρ ἐρημία ὁ βοηθῶσιν ἔκ τῶ. καὶ διὰ τῆτο ἢ παρορηθῆσα συγγνώμης ἀξία εἶναι κέκριται· ἢ δὲ αἰ πόλει τῆτο παῖδα, καὶ τῇ σιγῇ συγκαταθεμείη, καὶ μὴ βοηθῶσα, μηδὲ καλέσασα τῆς ἀνασειλαί τὴν βίαν διωαμένως, θανάτῳ αἰκότως κατακέκριται. ἔκ τῶ παντὶ σθένει χρεὶ τὴν γνώμην καθάσαι διατηρεῖν καὶ ἀμόλωτον, μηδεμιᾶ ὀρμη, μηδὲ συγκαταθεσε τοιαυτῇ μεμιασμένῳ. ἵνα καὶ, ὁ μὴ γείνοιτο, γείνοίτο τι τοῦτον, ἀκέραιον ἔχουσι τὴν ἀπολογίαν παρὰ τῶ ἀδεκάτω κριτῇ, τῶ καὶ τὰς καρδίας ἐμβρατόουσι, καὶ μαρτύρων μὴ δεομένων.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Εἰ δὲ μὴ γείνοιτο, Φησὶν, ἐν Ἐκκλησίᾳ, μηδὲ ἐν πόλει Θεὸς ζῶντος, ἀλλ' ὡπερ ἐν πεδίῳ καὶ ἀγρῶ, ἢ μυσαγωγὸς ἐπαμύων ἔκ τῶ, καὶ τῶν μεταπίδεν ἐπὶ τὸ ἀμεινον ἐπιχειρόντων ἐρημία πολλή, καὶ ὡς ἐν πάντι παιδαγωγῶν ὁ φανακισμός, κινδιδουσατῶ μόνον ὁ βιασάμενος. πλεονεξία γὰρ ἦδη τὸ δρώμενον, καὶ πάθος ἀνεπικέρητον. καὶ ἀνάγκη τις δυσδιάφυκλος παρακρῆσει τὴν γραφίῳ· ἢ τοῖς ἀβδελήτως ἐπενώλεγεμείοις, ὡς ἐκαστοῖς (1) ἐπιτιμῶν, ἢ περιτλὸν ἀναγφῆσομεν;

καὶ. Ὅτι ἐν τῶ ἀγρῶ εὖρεν αὐτῶν ἐβόησεν ἡ νεάνις ἢ μεμνησθεμένη, καὶ ἢ βελουτῶν ἔκ τῶ αὐτῇ.

Α ΔΗΛΟΥ. Καὶ ἀντὶ τῆ, παρθένο νεάνις Φησὶ, καθὼς καὶ Ἀκύλας ἐκδέδωκε. δῆλον γὰρ, ὡς ἰώκα ἐβόα, ἔκ τῶ φθαρῆσα.

**** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ.** Πολυπραγμονητέον τῶ δικασῆ, μὴ πάντ' ἐπὶ τῆς τόπης ἀναφέροντι. δῶαται γὰρ κατὰ μέσῳ τὴν πόλιν, ἀκρῶ βεβιάσασαι, καὶ ἔξω πόλεως ἐκῆσα πρὸς ὁμιλίαν ἐκθεσμον ἐκδῶναι. διὸ παρατετηρημένως καὶ σφῶδρα καλῶς ἀπολογύμενος ὑπὲρ τῆς ἐν ἐρημίᾳ φθειρομένης, Φησὶν ὁ νόμος· ἐβόησεν ἢ νεάνις, καὶ βοηθὸς ἔκ τῶ αὐτῇ. ὡς εἰ μὴτ' ἐβόησε, μὴτ' ἠναντιώθη, βελουμένη δὲ σωμαπῆρε. γείνοιτ' ἂν ἐνοχος, σοφισμα τῆ βεβιάσασαι δοκεῖν προσησαμένη τὸν τόπον. καὶ μὴ ἐν πόλει τί γείνοιτ' ἂν ὄφελος τῇ πάντ' ἐθελῶσῃ ποιῆν ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐπιτιμίας, ἀδωατῆσῃ δ' ἔνεκα τῆς περὶ τὸν ὑβριστῶν ἰχῦος; τί γὰρ εἰ μετὰ τῶν κάλων ἀποθήσειν, ἢ τὸ σῶμα ἀποφράξειν, ὡς μὴδὲ Φωνῶν ῥῆξαι διώασαι, γείνοιτ' ἂν ὄφελος ἐκ τῶν σωμακέντων; τρόπον γάρ τινα ἢ δε καὶ περ ἐν πόλει διατρέβασαι κατ' ἐρημίαν ἐσίν, ἢ τε βοηθῶν ἐρημος ἢ δὲ, καὶ μὴδὲ παρατυγχάνη, τῶ δ' ἐκῆσα σωμαπῶσαι, λέγοιτ' ἂν ἔδεν διαφῆρεν τῆς ἐν ἄσαι.

καὶ. Ἐάν δέ τις εὖρη τὴν παρθένον τὴν παῖδα, ἢ τις ἐμνησθεσθαι, καὶ βιασάμενος κοιμηθῆ μετ' αὐτῆς, καὶ ἀφῆσθῃ, Δώσει ὁ ἄνθρωπος ὁ κοιμηθῆσ μετ' αὐτῆς τῶ πατρὶ τῆς νεάνιδος πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίων, καὶ αὐτὴ ἔσαι γυνή, ἀνδρῶν ἑταπένωσεν αὐτῶν· ἢ διωῆσεται ἕξαποσεσθαι αὐτῶν τὸν ἅπαντα χρόνον.

*** ΚΥΡΙΑΛΟΥ.** Ἰχνοτέραν τῶν δρωμένων ποιῆται τὴν βίασανον. καὶ ἐπιμετρεῖ τὸν τρόπον τινὰ τοῖς πλημμελήμασι τὰς ὀργὰς, ἔτε τὸ κολάζεσθαι δεῖν ἀπαλλάττων εἰς ἅπαν τὸ ἐπὶ τοῖς μέσοι πλημμελῆς, ἔτε μὴ αἰ ἴσω τοῖς ὑπὲρ τῆτο τιθείς, ἴσομεγέθη δὲ ὡπερ τοῖς αἰτιάμασι ἀποτοροῦσων τὴν κίνησιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἰ δὲ δὴ φαίνοιτο καὶ ἀσιωφῆς ἔτι, κατελγυηθῆσα δὲ ἔπω τῶ Χριστῶ διὰ τῆς πίσεως, ὡς αἰ εἶδει παρθένο ψυχῇ, εἴτα τις αὐτῶ τοῖς ἐκ δυσεβείας νόμοις (2) καταμίνας ἀλῶ, καὶ παρνεγκῶν ἐκ πλάνης [αἰς πλάνησιν,] ὁποῖόν τι δρωσιν αἰρετικοί. τῆς ἐξ ἐδνῶν ἐδ' ὅτε καὶ Ἰουδαίων ἀρπάζοντες, ἐπεδαί τε σφίσι αὐτοῖς ἀναπίδοντες, ἔκ ἀζήμιον ὀρήσει τὸ ἐγγχῆρημα. ἀποτίσαι γὰρ τῶ πατρὶ τῶν πνυμάτων. τῆσι τῶ Θεῶ, τῆς πλημμελείας τῆς λόγης, ὡς αἰ ζημίαις χρημάτων ὑποτυκαμείης εὐ μάλα. αὐτὴ δὲ ἔσαι γυνή, (3) μέχρι νήφασα μεταχωρήσῃ πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

ΤΟΥ

(1) Ἀνεσίαι. αἰ Τέμ. 1. μέρ. 2. σελ. 258. ἀκαταλλήλ.

(2) Λόγοις. αὐτ. αἰ σελ. 259.

(3) Τὸ δὲ, αὐτὴ ἔσαι γυνή, τῇ ἰσοσίᾳ χρεῖσιμον. αὐτ.

Μάρκ. 10. 9. ναϊκός. ὁ ἐν Θεῷ συνέζοβεν, ἄνθρωπος
 » μὴ χωριζέτω. αὐτὸς γὰρ ἔσω γυνῆ, Φησὶν,
 » ἀνδρῶν ἐταπείνωσεν αὐτῷ· ἐ διωθήσεται
 » ἕξαποσίλαι αὐτῷ τὸν ἅπαντα χρόνον.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Σημειώλεον, ὅσον (1)
 τῆς πανάγνης παρθενίας τὸ ἐν αὐχῆμασιν

ἕψος. ταπένωσιν γὰρ ὀνομάζει (2) τῷ
 διαπαρθένωσιν, καὶ οἰονεὶ τῆς σεμνότητος
 τῷ ἀπόδωσιν.

λ. Οὐ λήψεται ἄνθρωπος τῷ
 γυναικῶν τῶ πατρὸς αὐτῆ, καὶ ἐν
 ἀποκαλύψει συγκαλύμμα τῶ πα-
 τρὸς αὐτῆ.

Κ Ε Φ. Κ Γ.

α. ὐκ εἰσελεύσεται θλαδίας
 καὶ ἀποκεκομμένος εἰς ἐκ-
 κλησίαν Κυρίῃ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπισάμε-
 νος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐκ ὀλίγης τῶν μοχ-
 θηρῶν ἐπεισεύοντα, καὶ διὰ τὸ σωμαλεγ-
 μείον πληθὸς λανθάνοντα, ἵνα μὴ τῆτο
 γνήτητα, προανείργει πάντας τῆς ἀναξίτης
 ἱερῶ συλλογῆ, τῷ ἀρχῶ ποιέμενος ἀπὸ
 τῶν νοσάντων τῷ ἀληθῆ νόσον ἀνδρογύ-
 νων. οἱ τὸ φύσεως νόμισμα παρακόπτον-
 τε, εἰς ἀκολάσων γυναικῶν πάθος, καὶ
 μορφῆς εἰσβιάζονται. θλαδίας γὰρ καὶ
 ἀποκεκομμένος τὰ γεννητικὰ ἐλαύνει, τό-
 τε τῆς ὥρας ταμιδόντα ἀνδρῶ, ἵνα μὴ
 ῥαδίως μαραινῶτο, καὶ τὸν ἀρρετικὸν τύπον
 μεταχαράττοντα εἰς θηλύμορφον ἰδέαν.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὁ τῆς τῶν δυνάμων
 ποιήσεως τρόπος, ἐχ εἰς, διπλὸς δὲ τις
 εἶναι λέγεται. οἱ μὲν γὰρ εἰσι τομίαι καὶ
 ἕξεασασμῶν τὰ ἀρρετικὰ· οἱ δὲ τεθλασ-
 μῶν καὶ ἀχρεῖα παντελῶς φέρουσιν ἐτι-
 ῶμῶς δὲ καὶ ἀνοσίως τέμνονταί [τινες ἐδ'
 ὅτε τὸ παιδοποιῶν τῶ σώματος μόριον, καὶ
 εἰσιν ἀπρακτοὶ πρὸς τὰ ἀνδρῶ, καίτοι τε-
 λῶντες ἐν ἀνδράσι φύσει τε καὶ ἡλικίᾳ·
 ἀνδρείας δὲ σύμβολον τὰ ἀρρετικὰ.] τὸν
 τοίνυν θλαδίαν ὑποτοπήλεον, τὸν οἰονεὶ πως
 ἐκ ἕξεασασμένον εἰς ἅπαν ψυχῶν τε καὶ
 νῆν, σιωτεθραυσμῶν δὲ μᾶλλον σώζον-
 τὰ πως ἐν ἑαυτῷ τῷ ἐπ' ἀγαθοῖς ἀνδρείαν·
 ἀποκεκομμένον γε μὴ τὸν ὀλοκλήρωσιν αὐ-
 τῷ ἀποβεβληκότα, καὶ τῶν ἀνδράσι πρε-
 πωδεςάτων ἐσερημῶν. ἐν ἴσω δ' ἐγκλή-
 ματι τὸ μηδ' ὅλας ἀνδρίζεσθαι θέλειν τῷ
 μὴ ὑγιῶς ἀνδρίζεσθαι φιλεῖν, οἷον τί Φημι.
 ἀποπεπλάκασί τινες εἰς ἐπιθυμίας σαρκι-
 κάς, ὅλας ὡπερ λώϊας ἀνάγτες τῷ παθεῖ,
 σαθρόν τε καὶ ἀνανδρον ταῖς εἰς ἀσέλγειαν
 ἡδοναῖς παραρρίπτοντες τὸν νῆν. ἕτεροι
 δ' αὐθαρμᾶσσι μὲν τῷ ἐγκράτειαν, ἐκ-
 δεδίασι δὲ τῷ ἀντίτασιν, καὶ τῷ τῆς ἡδο-
 νῆς προσβολῶν ἐ φέροντες, κατανοῦσσι
 πρὸς τὸ ἀναλακῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν θλαδίαν
 καὶ τὸν ἐκκομίαν εἰσελθεῖν εἰς ἐκκλησίαν

ἀπαγορεύει; Τὸ ἄγονον τῆς ψυχῆς ἀντί-
 τεταὶ διὰ τέτων. ἄλλοτρια γὰρ Θεῷ καὶ
 τῶν ἀρετῶν, ἀκαρπία. ἄλλως τε δὲ, ἐ
 μόνον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
 τῶν κηλῶν ἀπαγορεύει τὰ τοιαῦτα ποιῶν.
 εἰς γὰρ τῷ τῶ γενεῆς αὐξῆσιν τὰ γεννητι-
 κά δεδημιῶρηται μόρια.

β. Οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ πόρνης
 εἰς ἐκκλησίαν Κυρίῃ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐλαύνει
 ἐ μόνον πόρνας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκ τῆς πόρ-
 νῆς, ἐπιφερομένης μητρῶν αἵμας, διὰ
 τὸ τῷ πρώτῳ σποράν καὶ γενεσιν αὐτοῖς
 κεκιβδηλεῦσαι. τόπος γὰρ ἔτος, εἰ καί-
 τις ἄλλος ἐπιδέχεται ἀλληγορίαν, φιλο-
 σόφως θεωρίας ὡν ἀνάπλεως.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὡπερ δὲ τῷ ἀκαρ-
 πῶν ἀπαγορεύει, ἔτω καὶ τὸν πονηρὸν
 » ἐκβάλλει καρπὸν. ἐκ εἰσελεύσεται γὰρ-
 » Φησὶν ὁ ἐκ πόρνης εἰς ἐκκλησίαν Κυρίῃ.

γ. Οὐκ εἰσελεύσεται Ἀρμανίτης
 καὶ Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν Κυρίῃ,
 ἕως δεκάτης γενεᾶς ἐν εἰσελεύσεται
 εἰς ἐκκλησίαν Κυρίῃ, καὶ ἕως εἰς τὸν

δ. αἰῶνα, Παρὰ τὸ μὴ σιμαντήσασαυ-
 τῆς ὑμῖν μετὰ ἄρτων καὶ ὕδατος ἐν
 τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ Αἰ-
 γύπτῃ, καὶ ὅτι ἐμιώσαντο ἐπὶ σὲ

ε. τὸν Βαλαάμ ἡὸν Βεῶρ ἐκ τῆς Μεσο-
 ποταμίας καταράσασαθαί σε. Καὶ
 ἐν ἠθέλησε Κύριος ὁ Θεός σε εἰσα-
 κῆσαι τῶ Βαλαάμ· καὶ μετέσρεψε
 Κύριος ὁ Θεός σε τὰς κατάρας εἰς
 ζ. ὀυλογίαν, διότι ἠγάπησέ σε Κύριος
 5. ὁ Θεός σε. Οὐ προσαγορεύσεις εἰρη-
 νικὰ αὐτοῖς ἐδὲ (3) συμφέροντα αὐ-
 τοῖς πάσας τὰς ἡμέρας σε εἰς τὸν
 αἰῶνα.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ ἔτως
 » εὔρομον· ἐκ εἰσελεύσεται Ἀρμανίτης καὶ
 » Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν Θεῆ, καὶ ἕως εἰς
 » τὸν αἰῶνα, καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς ἐκ εἰ-
 » σελεύσονται. (4) ὡσε κατ' αὐτῷ τῷ γρα-
 φῶ

(1) Διανοῆ τῆς πανάγνης παρθενίας ὁπόσον ἐπὶ τὸ ἄς ἐν αὐχ. αὐτ. ἐν Τόμ. 1. μερ. 2. σελ. 259.

(2) Οἶδέ τε καὶ ὀνομάζειν εἰς τὴν Θεοπνεύστη Γραφῆς ὁ λόγος, τῷ διαπαρ. αὐτ.

(3) Καὶ συμφ. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.

(4) Τὰ ἄχει τῶ δὲ κείται καὶ ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς εἰς τῷ Γραφ. τῷ ἐν Φραν. ἐκδοθ. τῷ Θεοδω-
 ρίτῳ ἐπιγεγραμ.

Φῶ δοκεῖν κείσθαι τῷ προσηγορίαν τῆ
 αἰῶνος ἐπὶ χρόνῳ πεπερασμένῳ. πῶ τῶ-
 » τόφαρκεν, ὅτι εἰπὼν, ἕως εἰς τὸν αἰῶνα,
 συνεκέραιον οὐδὲν τῆ ἀποτομία τὸν ἔλεον,
 » ἐπικνεγκῶν τὸ, καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς.
 ἀμέλει Ῥεθ ἢ Μωαβίτης εἰσηλθῆναι εἰς ἐκ-
 κλησίαν, ὡς ἐξ αὐτῆς κατάγεσθαι πρῶτον
 μὲν τὸν Δαβὶδ, ἔπειτα δὲ τὸν Χριστόν. Πέ-
 τρος δὲ ἐν ταῖς Πράξεσι γενικώτερον Φη-
 σιν· ἐν παντὶ ἔδει οὐ φοβέμενος αὐτόν,
 » καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐ-
 » τῶ ἐσίν.

Πράξ. 10. 35.

• ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπειδὴ καὶ ἔτοι ἐκ πορ-
 νεῖας εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῆ Λωτ·
 ἔ μοιον δὲ ἕως γενεᾶς δεκάτης ἀδελφοὶ τῆ
 συναγωγῆ τῆ Ἰσραηλίστιν, ἀλλὰ καὶ εἰς
 τὸν αἰῶνα. ἔτω βέλεται αὐτοῖς τῷ ἔχ-
 θραν αἰδῖον εἶναι· κατὰ μὲν τὸ νόημα καὶ
 τῷ ἀληθῆναι αἰτίαν τῆς θείας Γραφῆς, ἐπει-
 δὴ τὸν Βαλαὰμ ἐμιδώσαντο, ἐφ' ὧτε κα-
 τάρασασαι τοῖς Ἑβραίοις, ἀλλὰ καὶ τὰς
 αὐτῶν γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας, ὅσαι
 ἦσαν ὠραῖαι τῆ ὄψει καὶ καλαὶ τῶ εἶδει,
 προέστησαν τῆ γὰρ, ὡς αὐτὰς δεῖναι πρὸς
 πορνείαν τοῖς Ἰσραηλίταις, καὶ πορνείαν
 διὰ τῆς χαλεπωτάτῳ προξενήσαι τοῖς
 Ἑβραίοις· αὕτη δὲ ἡ τὸ ἀποσιῶσαι μὲν τῆ
 Θεῶ, τελεωθῆναι δὲ τῶ Βεελφεγῶρ· ὅπερ
 καὶ γέγονε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δήποτε τῷ πρὸς
 Μωαβίτας καὶ Ἀμμωνίτας ἐπιμιξίαν κω-
 λυεῖ, ἔ κατὰ ἐρητόντινα χρόνον, ἀλλ' ἕως
 εἰς τὸν αἰῶνα; Πρῶτον διὰ τῷ παράνομον
 αὐτῶν ῥίζαν· ἐκ παρανόμου γὰρ γενεῖναι
 τῶ σωσῆσας· ἔπειτα διὰ τῷ ἀσέβειαν,
 ἧς καὶ τῆς Ἰσραηλίτας μεταλαχῆναι παρε-
 σκώσασαν, ὠραῖσαντες τὰς γυναῖκας, καὶ
 διὰ τῆτων αὐτῆς εἰς τῷ τῶν εἰδώλων λα-
 τρείαν ἀγρῶσαντες.

* ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Σωεῖργεται (1) δὲ τῆ-
 τοῖς Ἀμμωνίτης τε καὶ Μωαβίτης, ὡς ἀνό-
 σοιότε καὶ βδελυρώτατοι, καὶ λεόντων δί-
 κῳ τοῖς ἀγίοις ἐπιφύομενοι, καὶ τοῖς εἰω-
 θῶσιν οὐδοκιμεῖν τὰ ἐκ Φθόνου καὶ βασκα-
 νίας ἐπιχέοντες βέλη. τύπος δ' ἂν εἶναι,
 Ἀμμωνίται μὲν, τῶν ἀφιλοκλειρομένων
 αἰρετικῶν· Μωαβίται δ' αὐ, τῶν ἐν πλά-
 ναις ἐπι ταῖς εἰδωλικαῖς, καὶ ταῖς τῶν Δαι-
 μόνων μοχθηραῖς ὑπερωμενίων· θεοσυ-
 γεῖς γὰρ ἀμφῶ, καὶ ἀδελφὰ ὡπερ κατὰ
 τῶν ἀγίων νοσῶντες τὸ θράτος. Καὶ μεθ' ἕτερα.
 Ἀλλ' ὁ μὲν Ἀμμωνίτης ἕως τρίτης ἐργε-
 ται γενεᾶς· Μωαβίτης δὲ καὶ μέχρι δεκά-
 της, ἀπόγε τῆ χρόνῳ, καθάπερ ἐγῶμαι
 τῆς ἐπ' ἀμφοῖν ἀνακαλήσεως τὸ μέγεθος
 ὑπεμφαίνοντος τῆ Θεῶ. μένων γὰρ κατὰ
 τὸ εἶκος ἢ αἰρετικῶν δίκη. Φαίτοι γὰρ ἄν-
 τισ [καὶ ἐπ' αὐτοῖς,] καθάπερ ἀμέλει καὶ
 ἐπὶ τοῖς Ἰδαίοις· ὅτι ζῆλον Θεῶ ἔχουσιν,
 ἀλλ' ἔ κατ' ἐπίγνωσιν. οἴομενοι γὰρ ὀρθο-
 εῖς εἶναι καὶ σοφοὶ, λεληθάσι σφῶς αὐ-

Ρωμ. 10. 2.

τῆς τοῖς τῆς ἀληθείας μαχόμενοι δόγμασι,
 καὶ τοῖς ὀρθοποδοῦσιν ἀντιταττόμενοι. Μωα-
 βίται δὲ γε, τῆς τὰ Ἑλλήνων εἰσηλθῆναι,
 γυμνῶς καὶ ἀναφανδόν, ὑποσολῆς ἀπάσης
 δίχα τῆ θείας μάχονται δόξη. τοιγάρτοι
 καὶ Φορτικώτεραν ἐπήρησέπως αὐτοῖς
 τῷ δίκῳ ὁ νόμος· πῶ ἀμφῶ τῶν ἱερῶν
 ἀποπέμπονται τόπων, ὡς βέβηλοι καὶ
 θεομισεῖς.

Ζ. Οὐ βδελύξῃ Ἰδαμαῖον, ὅτι ἀ-
 δελφός σε ἐσίν· ἔ βδελύξῃ Αἰγύ-
 πλιον, ὅτι πάροικος ἐγένεθ ἐν τῆ γῆ
 η. αὐτῆ. Ὑιοὶ εἰάν γεννηθῶσιν αὐτοῖς,
 γενεὰ τρίτη (2) εἰσελεύσοντα εἰς ἐκ-
 κλησίαν Κυρίου.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν μάλιστα Ἰδαμαῖον
 καὶ τὸν Αἰγύπλιον μετὰ τρίτῳ κελθεῖ προ-
 σείσαι γενεάν· τὸν μὲν ὡς ἀδελφόν, τὸν
 δὲ ὡς ὑβεργέτῳ ἐν καιρῷ γεγεννημένον.
 Γ. λιμὲ γὰρ προσεσόντος, εἰς Αἰγύπτιον εἰ-
 σελθόντες οἱ πατέρες αὐτῶν διετράφησαν.
 διδάσκει τοίνυν ἡμᾶς ὁ νόμος, μηδὲ πα-
 λαιᾶς ὑβεργείας ἀμνημονεῖν.

Ζ. Ἐάν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον
 παρεμβαλεῖν ἐπὶ τῆς ἐχθρῆς σε, καὶ
 Φυλάξῃ ἀπὸ παντὸς πονηρῆς ῥήματος.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀκείεις ὅτι τῆς κατανεα-
 νισθεῖσαι τῶν ἐχθρῶν καὶ οὐδοκιμεῖν ἐδέ-
 λοντας, ἀπαλλάττεσαι χρῆ παντὸς μο-
 » λυσμῆ. ἢ πάλῃ γὰρ ἡμῖν ἔ πρὸς αἶμα καὶ
 » σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς
 ἐξουσίας, καὶ τὰ ἐξῆς. δεῖ δὴ ἐν ἀμώμη-
 τόν τε καὶ ἀνεπίληπτον ἡμᾶς ποιεῖσθαι τῷ
 πολιτείαν, ἵνα μὴ τοῖς παρ' ἐκείνων ἐγκλή-
 μασι ὑποφέρηται. καὶ γὰρ ἐχθρὸς καὶ
 ἐκδικητῆς ἐσίν ὁ τῆς ἀμαρτίας πατήρ. οἱ
 μὲν ἐν ἐν τῶ δε τῶ κόσμῳ νόμῳ πολέμου καὶ

Ε. μάχης ἀντεγειρομένοι τοῖς ἐχθροῖς, τὰς
 εἰς σῶμα πληγὰς ἢ αὐτοὶ δέχονται τυχόν,
 ἢ γὰρ ἐτέροις ἐπάγασιν· ἡμεῖς δὲ ἐχ' ἔτω.
 » τὰ γὰρ ὅπλα ἡμῶν ἔ σαρκικά, κατὰ τὸ
 γεγραμμένον. ἐκέν ἐδὲ εἰς σάρκα πλητ-
 τόμεθα, ἀλλ' εἰς νῆν καὶ καρδίαν δεχόμε-
 νοὶ τὰς ἐπιθυμίας, καὶ εἰς τὰ τῆς Φιλο-
 σαρκίας διαπίπτοντες πάθη. χρῆ τοίνυν
 ἡμᾶς παντοχραῖς εἰρημώσθαι ταῖς πνεύ-
 ματικαῖς, καὶ τῆ ἀνωθεν χάριτι περιφρατ-
 τεσθαι, καὶ εἰς ὅσον οἶον τε τὸν νῆν ἔξω
 βέλῃς νοητῆ ποιεῖσθαι παντός. περιεσό-
 μεθα γὰρ ὡδὶ τῶν ἀνδρσηκότων, καὶ πέρα
 παντός ἴοντες πάθῃς, ἀδιαλύβητον τῷ
 Θεῷ τὸ τῆς ἐαυτῶν ψυχῆς τηρησομεν κάλ-

Ζ. λος. [ταύτητοι Φησὶν ὁ νόμος· ἐάν δὲ ἐξέλ-
 » θῃς παρεμβαλεῖν εἰς πόλεμον ἐπὶ τῆς ἐχ-
 » θρῆς σε, καὶ Φυλάξῃ ἀπὸ παντὸς ῥήμα-
 » τος πονηρῆ, τῆς εἰς αἰτίας ἀπάσης ἀπω-
 τάτω ποῖα σαυτὸν, μηδαῖς ἔσαι κατὰ σῆ

Η. λόγος ἀληθῆς ἐπ' αἰχίῳ τε καὶ διαβεβλη-
 μίνῳ πράγματι, παραιτῆ τῷ κατάρρησιν
 τῷ

(1) Σωεξείργετο, ἐμφαντικώτερον. ἐν Τόμ. 1. μερ. 2. σελ. 484.

(2) Γενεᾶ τρίτη. καὶ εἰρημ. ἐκδός.

τῷ ἐφοτῶεν, καὶ ἀργείτω κατὰ σὲ πᾶν ῥήμα πονηρόν.]

ι. Ἐὰν ἢ ἐν σοὶ ἄνθρωπος ὃς ἐν ἕσῃ καθαρὸς ἐν ῥύσεως αὐτῆς νυκλὸς, ἐξελεύσεται (1) ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐν εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολῆν. Καὶ ἕσῃ τὸ πρὸς ἐσπέραν λήσεται τὸ σῶμα αὐτῆς ὕδατι, καὶ δεδουκότος ἡλίξ εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολῆν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι δὲ ἡμᾶς καὶ τῆς σαρκικῆς ἀκαθαρσίας ἀποφορτίζεσθαι δεῖ τὰ ἐγκλήματα, παρέδειξεν ἀνιγματωδῶς, τὸν ἐκ ῥύσεως αὐτῆς μεμολυσμένον ἔξω μὲν ἵεναι τῆς παρεμβολῆς ἐπιτάτων, ἀπολύεσθαι δὲ δεῖν ὕδατι πρὸς ἐσπέραν, ὑπνοσεῖν τε ἕτως οἴκοιτε λοιπὸν καὶ εἰς αὐτῶν, εἰ βέλοιο, τὴν παρεμβολῆν. εἶτα τὸ χρημα, καὶ τίς ἂν γείνοιτο τῶν τοιούτων ὁ νῆς, διαπῆν παράσομαι. εἰ γὰρ γείνοιτό τις ἀνθρώπινος μολυσμὸς, βραχὺ πρὸς τὸ ἀναλκεῖς τῆ νῆ διανενδοκότες, καὶ ἀνείτος εἰσβολῆν ταῖς εἰς τὸ Φαῦλον ἐπιθυμίαις, ὅσον μὲν ἦκεν εἰς τῆτο τῆς τῶν ἀγίων πληθύνος ἀπονοσφίζεσθαι δεῖν, δεδουκίωκεν ὁ δεσποτης, καὶ τοῖς ἀκαθάρτοις τὸν καθαρὸν ἐκ ἐᾶ σωμαλιζεσθαι. ἀφίησι γὰρ ἑδαιμῶς ἀνεπίπληκτον εἰ ἡμῖν τὴν καταφθείρεσαν ἀμαρτίαν. ἀλλ' ὀρήσομεν. ἐν Χριστῷ τὴν καθαρῶν ὕδατι τε διαγιγνώσκοντες, κατὰ γε

Ἦσ. 1. 16.

ιβ. Καὶ τόπος ἔσω σοὶ (2) ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐξελεύσῃ ἐκεῖ ἔξω. ιγ. Καὶ πάσαλος ἔσω σοὶ ἐπὶ τῆς ζώνης· καὶ ἕσῃ ὅταν διακαθίζάνης ἔξω, καὶ ὀρύξεις ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπαγαγὼν καλύψεις τὴν ἀχρημοσιώλωσιν ἐν αὐτῷ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τόπος ἔσω σοὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, παρεμβολῆν καλῶν τὴν ἀρετῶν, ἐν ἣ ἐσράτοπέδωκεν ἡ

ψυχὴ. ἔ γὰρ διώεται τὸν αὐτὸν κρατεῖν χωρὸν φρονήσις, καὶ σωματικῆς ἀνάγκης ἀπόλαυσις. εἶτα, ἐξελεύσῃ, φησὶν, ἐκεῖ ἔξω. διὰ τί; ὅτι ἐ διώεται ἡ ψυχὴ καταμύσσα μετὰ φρονήσεως, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ διατρέβεται τῆς σοφίας, χρησθαί τινι τῶν φίλων σώματος. Καὶ μετ' ἐλίγα. Πάσαλος ἔσω σοὶ, φησὶν, ἐπὶ τῆς ζώνης σε, καὶ ὀρύξεις ἐν αὐτῷ· τῆτες λόγος ἐπὶ τῆ πάσης ἐξορύτων καὶ ἀνασέλλων, καὶ ἀπαμφιαννύς αὐτό. ἀνεξώσθαι γὰρ βέλεται ἡμᾶς τὰ πάθη, ἀλλὰ μὴ ἀναιμῶν καὶ κεχαλασμένα φορεῖν. διὸ καὶ ἐπὶ τῆς διαβάσεως αὐτῶν, ὁ καλεῖται Πάσαλος, προσάττει τὰς ὁσφύς περιεξώσθαι, ἢτοι σιωεσάλλθαι τὰς ἐπιθυμίας. Πάσαλος ἔν, τῆτες λόγος, ἐπέδω τῷ πάθει, κωλύων αὐτὸ χρησθαι. ἔτω γὰρ αὐτοῖς μόνοις χρησόμεθα τοῖς ἀναγκαίοις, τῶν δὲ περιττῶν ἀφεξόμεθα. Καὶ μετ' ἐλίγα. Ὀρύξεις, φησὶ, γὰρ τῷ πασάλῳ, τῆτες ἰνὼ ἕκασον ἔχει φύσιν, τὸ φαγεῖν, τὸ πιεῖν, τὸ τοῖς μετὰ γαστέρα χρησθαι, τῷ λόγῳ γυμνώσεις, καὶ διασειλής, ἵνα διακρίνας γνῶς τ' ἀληθές. τότε γὰρ εἴση, ὅτι ἐν ἑδαι τῆτων ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ ἀναγκαῖον μόνον καὶ χρησίμον. Καὶ ἐπαγαγὼν καλύψεις τὴν ἀχρημῶν σε, πάνυ καλῶς. ἀγαγε γὰρ, ὡ ψυχῆ, τὸν λόγον ἐπὶ πάντα, ὡ καλύπτεται καὶ συσκιάζεται καὶ συγκρύπτεται πᾶσα ἀχρημοσιώ σαρκὸς καὶ πάθους. τὰ γὰρ μὴ σὺ λόγῳ, πάντα ἀχρημῶν ὡπερ τὰ σὺ λόγῳ, κόσμια.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παρατιθεῖσθαι μετὰ γὰρ πᾶν εἶδος ἀκαθαρσίας πρέπει τῆς κατανοήσεσθαι τῶν νοητῶν ἐπιθυμῶν ἐχθρῶν. ἐπειδὴ δὲ πολλὰ πλαιομεν ἅπαντες, καὶ νοσεῖ μὲν ἡ ἀνθρώπος φύσις τὸ ὀβλιθῶν εἰς τὸ πλημμελές, σιωῖσι δὲ ἐδεῖς παραπλώματα, κατὰ τὴν τῆ ψάλλοντος φωνῶν· εἰ δὲ γείνοιτο, φησὶ, μὲν τῶν ἐμφύτων καὶ ἐν ἡμῖν ἀκαθαρσιῶν περιθραύεσθαι μονορχί, καὶ ἀλίσκεσθαι τὴν νεροσηκότας τῶν ἔξω νόμου καὶ ζωῆς ἀγιοπρεπῆς· οἰοικεῖ γὰρ τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς τῆς ἀμαρτίας ὁ νόμος· πρῶτον μὲν μὴ ἀναργῶς καὶ ἀκρύπτως, μήτε μὴ ἐν ὄψει πολλῶν τὰ ἐκ τῆς ἀρρώστιας πραττέσθαι (3) πλαιοματά, ἀλλ' οἷον ἔξω, καὶ λεληθότως, καὶ ὡς ἀπώτατῳ τῆς παρεμβολῆς. εἶτα ταῖς ἐπανορθώσεσι κατακαλύπτέσθαι φησὶ. σο-

φοὶ γὰρ κρύψουσι τὰς ἐαυτῶν ἀχρημῶν, κατὰ τὸ γεγραμμένον. καταλήγοντες γὰρ (4) τῶν πλημμελημάτων, καὶ ταῖς εἰς τὸ ἀμεινον ῥοπαῖς ἀνασοιχῶντες τρόπον τινὰ τὸν νῆν εἰς τὸ δεῖν ἐλέσθαι τὸ ὠφελῆν, ἐκ μέσε ποιόμεθα τὰ προεπλαισμένα, (5) καὶ τὴν κάκοσμον ἀμαρτίαν ταῖς τῶν ἐφεξῆς ὀωδῶν νικήσαντες, εἰσελεύσομεθα πάλιν εἰς τὴν τῶν ἀγίων παρεμβολῆν, τῆτες εἰς τὴν τῶν πρωτοτόκων Ἐκκλησίαν. ἐν Χριστῷ δὲ καὶ τῆτο πληρεσθαι, εἰ λάβοιμεν τὸν ἐαυ-

Ψαλ. 18. 12.

Παροιμ. 10. 14.

(1) Καὶ ἐξελεύσ. ἀφ' εἰρημ. ἐκδός. (2) Ἐσαι σοὶ. ἀφ' αὐτ. καὶ ὁ Κύριος. αὐτὸν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 423. (3) Παρακατέσθαι. αὐτὸν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 424. (4) Δέ. αὐτ.

Hhh hh

τῶν σαυρὸν, γοργῶ καὶ ὀβριζοτάτῳ Φρο-
νήματι κεχρημένοι. τὸ γὰρ ἔχεν ἡμῶς
ἐπὶ τῆ ζωῆρος πάσαλον, ἦγαν τὸ ξύλον,
τῆτο πλαγίως ὑπαινίττεται. πνύματικὸς
ἔν ὁ νόμος, τῶν νοητῶν ὑποτύπωσιν ποιῶ-
ματος τὰ σωματικά. ἔ γὰρ ἐσμεν ἐν ἀκα-
θαρσίαις, ἐν ὀφθαλμοῖς τῆ πεποικηκός
Θεῶ, εἰς ἀφεδρώνας ἰόντες, καὶ περιτλω-
μάτων τῶν ἀπὸ γασρὸς ἐαυτῶς ἀπαλλάτ-
τοντες· ἀλλ' ὡς ἔφω ἀρτίως, τύποι καὶ
εἰκόνες τῶν νοητῶν εἰν ἂν τὰ ἐν αἰδήσει
κείμενα. δεῖ δὴ ἐν ἡμῶς κἀλαχωννύειν ἀκα-
θαρσίας, (1) ὀβριζοτάτῳ κεχρημένους Φρο-
νήματι, καὶ τῆ τῆ ζωοποιῆ ξύλα ἐνεργεία.
τῆτο γὰρ ὁ πάσαλος, τὰ ἀχήμενα τῶν
παθῶν ἐξωθεῖσθαι καὶ συμπνίγειν· ὅτι Κύ-
ριος περιπατεῖ ἐν τῆ παρεμβολῇ. εἰοικεῖ
γὰρ ἐν ἡμῖν καὶ ἐμπεριπατεῖ Χριστός.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν τῆς περὶ γα-
σέρα πρὸς αὐτάρκειαν χρείας ἀνορευκτικὸν
πάσαλον δεῖν τῆς ζωῆς ἠρηθῆσθαι Φησι, δι-
ὲ γινώσκωμεν, ὡς πάσης ἡδονῆς βρωμά-
των πέρας ἐστὶν ὁ λαιμός. τὰ τυχόντα γὰρ
πληρῆντα τῷ χρείαν πάσης ἀκαίρως ἐπι-
θυμίας ἐπικάμπει ἀχημοσύνη. παντα-
χόθεν δὲ δῆλον, ὡς Φυσικῶν περιτλωμά-
των ἐκ ἂν ἐμέλησε τῷ Θεῷ.

ιδ. Ὅτι Κύριος ὁ Θεός σε ἐμπε-
ριπατεῖ ἐν τῆ παρεμβολῇ σε ἐξελέ-
σθαι σε καὶ παραδῆναι τὸν ἐχθρόν σε
εἰς τὰς χεῖράς σε. καὶ ἔσαι ἡ παρεμ-
βολή σε ἀγία, καὶ ἐν ὀφθῆσεται ἐν
σοὶ ἀχημοσύνη πράγματος, καὶ ἀπο-
σρέψει ἀπὸ σε.

» ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστὶν, ὅτι Κύριος ὁ
» Θεός σε ἐμπεριπατεῖ ἐν τῆ παρεμβολῇ σε;
» Οἶδε πολλάκις δυσσομίας ὁ ἀγὼ ἐμπιπλά-
» μνος, λοιμὸν ἐμποῖαν. ἐκέλευσε τοίνυν
» αὐτοῖς στρατοπεδοδομένοις τῷ ἐκκρινόμε-
» νῳ κἀλαχωννύειν κόπρον. ἵνα δὲ μὴ ἀπει-
» θήσαντες βλάβῃ εἰσδέξωνται, ἀναγκαίως
» ἐπήγαγεν· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σε ἐμπερι-
» πατεῖ ἐν τῆ παρεμβολῇ σε. καὶ τῷ αἰτίαν
» διδάσκει· ἐξελέσθαι σε καὶ παραδῆναι τὸν
» ἐχθρόν σε πρὸ προσώπου σε. διὰ δὲ τῆς
» παιδῶν μὴδὲν πράττειν παράνομον. τῆτο
» γὰρ ἐπάγει· ἔσαι ἡ παρεμβολή σε ἀγία,
» καὶ ἐκ ὀβριζήσεται ἐν σοὶ ἀχημοσύνη
» πράγματος.

ιε. Οὐ παραδώσεις παιδα τῷ κυ-
ρίῳ αὐτῷ, ὃς προσέθεταί σοι παρὰ
τῆ κυρία αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐὰν ἡ δεσπότης ἀπλῆς,
τῆτω μὴ παραδῶς οἰκέτῳ, καὶ μέλιστα
τῆς ἀπὸ τῶν προσοικάντων ἐδνῶν δραπε-
τόντας δέλης, καὶ τοῖς ὑοῖς Ἰσραὴλ προ-
σφύγοντας. τῆτες, Φησὶν, ἐ παραδώσεις
τοῖς κυρίοις αὐτῶν, παρανόμοις καὶ εἰδω-
λάτραις ὑπάρχασιν. ἔ γὰρ περὶ τῶν

Α παιδῶν ὑῶν Ἰσραὴλ λέγει. εἰ γὰρ περὶ
τῶν κλιῶν πλανωμένων ἐπιστρέφειν κε-
λεύει, πόσω γε μάλλον καὶ παιδα διαλλάτ-
τειν ἐχρῶν δεσότη, καὶ ἡμερον ποιῆν τὸν
δεσότη τῆς παρακλήσεσι περὶ τὸν οἰκέ-
τῳ; εἰρηται δὲ καὶ τῆτο καὶ περὶ τῶν ἐκ
τῆς πλάνης τῆ Διαβόλης ἐπὶ Κύριον ἐπι-
σφρόντων· ἔς ἐχρῶν προσλαμβάνεσθαι
ὡς ἐκ τινος δεσότης πικρῆ τῆ μετανοία
προσφύγοντας.

Β ις. Μετὰ σε κατοικήσει, ἐν ὑμῖν
κατοικήσει, ἐν παντὶ τόπῳ ἔ ἐκλέ-
ξεται ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σε, ἔ ἐὰν
ἀρέσῃ αὐτῷ· ἔ θλίψεις αὐτόν.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τόποι τῆ Ἰσραὴλ
γνώστως ὀυσεβείας, καὶ ἀρετῶν ἐπιτηδῶσις.
» οἱ δὲ λοιποὶ, ἐν μιᾷ τῶν πυλῶν σε, ἐξέ-
» δωκαν, οἰκειότερον. οἱ γὰρ νεωστὶ προσερ-
» χόμενοι ἐκ ἐν τόποις οἰκεῖν, ἀλλ' ἐν πύ-
» λαις κυρίως λεχθήσονται. τὸ δὲ, ἔ θλί-
» ψεις αὐτόν, πρὸς τὸ μὴ ἐπιθεῖναι Φορ-
» τίον ὑπὲρ αὐτόν· οἷον περιτέμνων μὴ βα-
» λόμενον, ἀναγκάζων τῆ νόμῳ τηρεῖν τὰ
» λοιπά. ἔδοξε γὰρ Φασιν οἱ Ἀπόστολοι τῷ
» ἀγίῳ πνύματι καὶ ἡμῖν μὴδὲν πλέον ἐπι-
» τίθεσθαι βάρος ὑμῖν, ἀπέχεσθαι δὲ μόνον
» εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικῆ καὶ
» πορνείας.

Δ ις. Οὐκ ἔσαι πόρνη ἀπὸ θυγατέ-
ρων Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἔσαι πορνῶν ἀπὸ
ὑῶν Ἰσραὴλ.

* * ΙΣΙΔΩΡΟΥ. Ἐπειδὴ τῷ μοιχείαν
μόνῳ ἐνόμισας αὐτόν (2) ἀπηγορεύσθαι,
δοκεῖ μοι ἢ μὴ ἀνεγνωσκῆναι τὸ Δεύτερο-
νόμιον, ἢ μὴ νενοηκῆναι, καὶ τοι σαφῶς
» κείμενον· ἐκ ἔσαι γὰρ, ἔφη, πόρνος ἀπὸ
» ὑῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἔσαι πόρνη ἀπὸ θυ-
» γατέρων Ἰσραὴλ. εἰ γὰρ καὶ χαλεπωτέρα
Ε πολλῶ ἢ μοιχεία τῆς πορνείας, καὶ συγ-
γνώμης μείζων, ἀλλὰ καὶ ἡ πορνεία τιμω-
ριῶν ἀξία· εἰ καὶ τῆτο τοῖς ἔξωθεν νομο-
θέταις ἐκ οἷδ' ὅπως παραλέλειπται. τοῖς
γὰρ ὀρθῶς βίβσι καθαρῶτερον καὶ ἀπὸ
» ταύτης. πορνεία γὰρ Φησι καὶ ἀκαθαρσία
» μὴδὲ ὀνομαζέσθαι ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει
» ἀγίοις. καὶ πάλιν Φησὶ περὶ τῆς ἀγνείας,
» ὅτι μεγίστων ἀγαθῶν πρόξενος γίνεταί·
» εἰρῶν διώκετε καὶ τὸν ἀγιασμόν, ἔ χω-
Ζ» ρίς ἔδει ὄψεται τὸν Κύριον.

ιη. Οὐκ ἔσαι τελεσφόρος ἀπὸ θυ-
γατέρων Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἔσαι τελισ-
κόμενος πρὸς πᾶσαν δούλῳ ἀπὸ ὑῶν
Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐστὶ, τελεσφόρος,
καὶ τελισκόμενος, καὶ τελισκομένη; Ὡσαυ-
τῶς πρὸς ὀνομαζόμεν τῆς τῶν θείων μυ-
σηρίων μετέχοντας, ἔτω τετελεσμένους
Η ἐκάλει τὰ ἐδνη τῆς Δαιμόνων τινῶν δι-
δάσκομένους μυσηρία. τελεσφόρον τοίνυν
καλεῖ

(1) Τὰ ἀπὸ τῆ, ὀβριζοτάτῳ, ἀχρὶ τῆ, συμπνίγειν ἐν τοῖς ἐκδοδομ. ἔ κείται.

(2) Τὸ νομοθέτῳ δηλονότι Μωυσίῳ, ὡς ἐκ τῶν προτέρων τῆς ἐπιστολῆς δῆλον.

καλεῖ τὸν μυσαγωγῆντα, τελισκόμενον δὲ τὸν μυσαγωγῆμενον.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Οὐκ ἔσσι τελεσφό-
 » ρος ἀπὸ θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἔσσι
 » τελισκόμενος ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ. σημαίνει
 γὰρ εἶνα πορνοβοσκῆς, φόρος ὡπερ ἀπὸ
 τοιστῶν μισθωμάτων συλλέγοντας. διὸ καὶ
 προανέειλε τέττα τῶ πρόφασιν, τῶ πορ-
 νείαν ἀποκηρύξας ἐξ Ἰσραὴλ. καὶ τὸ, κυ-
 » νὸς δὲ ἀλλαγμα, τῶ ἀνέδλω πορνείαν δη-
 λοῖ. τελεσφόρον γὰρ ἐ συγχωρεῖ νοεῖν τὸν
 τελῆντα Δαίμοσιν, ὡπερ εἶδὲ τὸν τελισκό-
 μενον, τῶν ἐκατέρωθεν παρακειμένων ἀπα-
 γορῶσεων τὸ ἀνοίκειον. τί γὰρ. . . εἶδὲ
 τὸ ἐπὶ μὲν θυγατέρων εἰπεῖν τελεσφόρον,
 » ἐπὶ δὲ μερικίων τὸ, τελισκόμενον. ἀλλ'
 ἔτος μὲν ὁ λόγος καὶ τὸ περὶ πορνείας νοη-
 θῆν ἀνοίκειον δεικνυσι. τί γὰρ ἐκώλυε καὶ
 ἐπὶ ἀρρέων ἐταυρέντων τὸ τελεσφόρον
 εἰπεῖν; μήποτε ἐν ἐκ ἀτοπον τῆ πορνεία
 τὸν περὶ τελῆντων καὶ τελικμίων προτερ-
 ρίφθαι λόγον; ἐκπορνύεσαι γὰρ ἐκ Θεῶ.
 καὶ τὰς ἐθνικῆς ἢ Γραφῆ κινῶς Φησὶν.
 Ματθ. 15. 26. ὡπερ τὸ, ἐ καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
 » τέκνων, καὶ δῆναί τοῖς κωαρίοις. τῶ γὰρ
 ΣυροΦοίνιασαν ἐθνικῶ ἔσαν ἔτως ἐκαλε-
 σαν. εἶδαν ἐν ἐκκλησιασικὸν εἰς ἐθνικὸν ἀλ-
 λακλίον δόγμα. ἐπὶ θηλειῶν δὲ τὸ τελεσ-
 φόρον Φησὶν. ὡς τὰ πολλὰ γὰρ γυναικα
 ταῖς τοιαύταις μαγανείαις προσέκειτο.

Ματθ. 15. 26.

Ἰωηλ. 3. 3.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὶ δὲ, ἐκ αἰσχροῦν λημ-
 μάτων ἠτῶνταίτινες, καὶ προδέντες τοῖς
 ἐθέλκοι τὰς σφῶν Ἰεραπαίνας, ἢ γῆν τῶν
 ἀρρέων ἔς ἂν ἐκπρίαντο τυχόν, ἀργυ-
 ρολογῆσιν οἱ δέλαιοι; [περὶ ὧν καὶ ὁ Προ-
 » φῆτης Φησὶ, καὶ τὰ κοράσια ἐπώλην ἀντὶ
 » οἴνου, καὶ ἔπινον.] ἀληθῆς γὰρ, ὅτι πρὸς
 τῆτο φαυλότητος καὶ ἀκαθαρσίας μέτρον
 καδικνῆνταίτινες, ὡς ἀνοσίως ἀποτολμᾶν
 δασμολογῆν εἶδ' ὅτε καὶ τὰ τοιάδε τῶν
 αἰσχροῦν.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τελεσφόροι γε μὴν
 εἶν ἂν οἱ φόρος τελῆντες ὡς ἐξ ἀνάγκης
 ἑτέροις, καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀσελγείας μισθώ-
 ματα τοῖς πριαμείοις συλλέγοντες. ἀπο-
 φάσκει δὴ ἐν ὁ νόμος τὸ χρῆμα πανταχῆ,
 καὶ ἀνόσιον ποιῆται τὸν εἰαλόντα γραφῆ,
 ἔξω τε εἶργει σκλήης ἱεράς, καὶ ἀπροσι-
 τον αὐτῶ τὸ θεῖον ἀποφαίνει θυσιασηριον,
 ἀπαραδέκλον ἔσεσθαι τὸ θυμα λέγων, καὶ
 ἀπρόσδεκλον τῶ δόχλῳ. ἀληθῆς γὰρ, ὅτι
 ἐκ ἀγνῶν δόχλῳ ἀπὸ μισθώματος πόρνης.

ιθ. Οὐ προσοίσεις μισθωμα πόρ-
 νης, εἶδὲ ἀλλαγμα κινῶς εἰς τὸν οἶκον
 Κυρίῃ τῆ Θεῶ σε πρὸς πᾶσαν δόχλῳ,
 ἄτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῶ Θεῶ σε ἐσὶ
 καὶ ἀμφότερα.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Πάνυ κα-
 λῶς ἐν ταῖς ἱεραῖς τῆ νόμῳ σήλαις κἀκῆνο
 ἀναγέγραπται, μισθωμα πόρνης εἰς τὸ ἱε-
 ρὸν μὴ προσδέχεσθαι, πεπρακῆας τῶ ἰδίαν

ἄραν, ἐλομείης εἴεκα λημμάτων αἰσχροῦν
 ἐπονείδισον βίον. εἰ δὲ τὰ παρά γυναικὸς
 ἠταιρηκῆας δῶρα ἀνίερα, πῶς ἐχὶ μᾶλ-
 λον τὰ παρά ψυχῆς πεπορνυμένης; ἢ
 παρῥέρησαν ἑαυτῶ ἐπ' αἰσχύῃ καὶ ὕβρεσι
 ταῖς ἐσχάταις, οἰνοΦλυγίας, οἰνοΦαγίας,
 Φιλαργυρίας, Φιλοδοξίας, Φιληδονίας,
 ἀλλαις μυρίαις παιδῶν τε καὶ νοσημάτων
 καὶ κακιῶν ἰδέαις.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παγκάλως διήρη-
 ται, μηδὲν μισθωμα πόρνης κομίζειν εἰς τὸ
 ἱερὸν· καίτοιγε τὸ νόμισμα κατ' αὐτὸ ἐκ
 ἐνοχον, ἀλλὰ διὰ τῶ λαβῆσαν, καὶ τῶ
 πράξιν ἐφ' ἢ δέδοται.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἐν ἴσῳ δὲ τρόπῳ συνη-
 τὸν ποιῆται καὶ βδελυρώτατον τὸ ἀλλαγμα
 τῆ κινῶς. κινῶ [δὲ] οἰμαί Φησι τὸν εἰς
 ἀκαθαρσίαν εὐκόλον, καὶ τοῖς προσίεσιν
 ἀπλῶς ἐγκείμενον. ἀλλαγμα δὲ κινῶς τὸ
 [αὐτῶ] τυχὸν ὑπὲρ αὐτῆ προσαγόμενον.

κ. Οὐκ ἐλτοικίαις τῶ ἀδελφῶ σε
 τόκον ἀργυρίαις, καὶ τόκον βρωμάτων,
 καὶ τόκον παντὸς πράγματος ἔ εἰαν
 κα. ἐκδανέσης. Τῶ ἀλλοτρίῳ ἐλτοικίαις,
 τῶ ἀδελφῶ σε ἐκ ἐλτοικίαις, ἵνα ἐ-
 λογήση σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν πᾶσι
 τοῖς ἔργοις σε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἡ ἐκ-
 παρθεση ἐκῆ κληρονομήσαι αὐτῶ.

Δ * ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Πάλιν (1) εἰς τῶ τῆ
 νομοθέτῃ κίνησιν πρῆκειτο ἂν ἀφθόνως
 ὀδυνῆτε καὶ ἀδελφοῖς ὁμῶ τὸ τῶν ἐν πλά-
 τει περισσίας δεξιὸν καὶ φιλότιμον. παντὶ
 Δεκ. 6. 30.

» γὰρ τῶ αὐτῆντίσε διδῆ, Φησὶν ὁ Χριστός.
 ἐπαδῆ δὲ ἐκ ἄγαν ὀδυνηῆς τῶν ἐν ἀρχαῖς
 ἐπὶ δικαιοσύῃ ὁ νῆς εἰς γε τὸ παρανεῖν
 ἀμωμητῶς δῶκαθαι τὸ ἀγαθόν, κατὰ βρα-
 χύ προεσιν ἐπ' αὐτὸ παιδαγωγῶν ὁ νόμος,
 καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης τρόπον ἐπιμετρέι-
 ται ὡς εἰς ἀδελφὸν καὶ γάιτονα, τῆς ὀ-
 πηλαγγῆας τὸ ἀκριβῆς, καὶ τὸ εἰς ὀδυνηῆς
 ἀφθονον, καὶ τὸ εἰς ἀπαντας κοινωνικὸν
 παιδαγωγία τηρῶν τῆ τελεωτέρα. μέχρη
 γὰρ καιρῶ διορθώσεως αἰ σκια. καιρὸς δὲ
 ἡ ἔτος ὁ τῆς Χριστῆ παρθεσίας.

κβ. Ἐὰν δὲ εὐξῆ δόχλῳ Κυρίῳ τῶ
 Θεῶ σε, ἔ χρονίαις ἀποδῆναι αὐτῶ,
 ὅτι ἐκζητῶν ἐκζητήσῃ Κύριος ὁ Θεός-
 σε παρὰ σε, καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἀμαρτία.

» * * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐὰν εὐξῆ
 δόχλῳ, ἔ χρονίαις ἀποδῆναι αὐτῶ. Εὐχῆ
 μὲν ἐν ἐσὶν αἰτησίς ἀγαθῶν παρὰ τῆ Θεῶ
 ἢ δὲ πρόσαξις, ἐπιτυχόντα τῶν ἐλπιωδέ-
 των σεφανῶσαι Θεόν, μὴ ἑαυτὸν, καὶ εἰ
 οἶόντε, ἀχρόνως καὶ ἀμελλητῆ σεφανῶσαι.
 τῶν δὲ μὴ κατορθῶντων ἐν τῆτω, εἰ μὲν
 διὰ λήθῃ ὧν εὐ πεπόνθασι, μεγάλα καὶ
 καλῆ κλήματος, ὀχχαριστίας, ἐσφάλησαν.
 οἱ δὲ ὑπὸ σφοδρῆς οἰήσεως ἑαυτῆς τῶν σι-
 βεβηκότων ἀγαθῶν αἰτίαις ἐνόμισαν, ἀλλ'

Η Hh h h 2

(1) Ὅσον μὲν γὰρ ἦκεν εἰς τῶ τῆ νομοθέτῃ βέλησιν, πρῆκ. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 273. ὀρθῶς.

τὸ ὄντως αἴτιον. τρίτοι δέ εἰσιν, οἱ τέτων
 μὲν κενώτερον ἀμάρτημα, τῶν δὲ προτέρων
 βαρύτερον ὁρῶσιν. ἀναγράφοντες γὰρ αἴ-
 τιον τῶν καλῶν τὸν ἡγεμόνα, φασὶν εἰκότως
 τυχεῖν αὐτῶν. εἶναι γὰρ Φρόνιμοι καὶ ἀν-
 δρείοι καὶ σώφρονες καὶ δίκαιοι, ὥστε ἄξιοι διὰ
 ταῦτα καὶ παρὰ Θεῷ χαρίτων νομιθῶναι.

κγ. Ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς εὐξασθαι,
 ἐκ ἔσιν ἐν σοὶ ἁμαρτία.

κδ. Τὰ ἐκπορεύόμενα διὰ τῶν χει-
 λέων σε φυλάξῃ, καὶ ποιήσεις ὃν τρό-
 πον ἠύξω Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε δόμα, ὃ
 ἐλάλησας τῷ σώματί σε.

» ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τί εἰσι, τὰ ἐκπορεύο-
 » μена διὰ τῶν χειλέων σε φυλάξῃ; Ἐπαγ-
 » γελλόμενος τῷ Θεῷ, χρέος νόμιζε τὴν ὑπό-
 » χεσιν. σπῆδασον τοίνυν ταύτῃ ἀποδῶναι
 » σωτόμως. τῆτο γὰρ ἔφη, ἔχρονιείς ἀπο-
 » δῶναι τὴν ὑπόχλω σε, ὅτι ἐκζητῶν ἐκζητήσῃ
 » Κύριος ὁ Θεός σε παρὰ σε, καὶ ἔσαι ἐν σοὶ
 » ἁμαρτία. εἶτα διδάσκων, ὅτι τῆς ἐξουσίας
 » ἐστὶ τῆς γνώμης τὸ ὑποχεῖσθαι ἢ μὴ, ἐπή-
 » γαγεν· εἰ δὲ μὴ θέλησῃς εὐξασθαι, ἐκ
 » ἔσῃ ἁμαρτία. ὅθεν καὶ ὁ μακάριος βοᾷ
 Ψαλ. 65. 13. Δαβὶδ· ἀποδώσω σοὶ τὰς ὑσχάς μου, ἃς
 » διέσευλε τὰ χεῖλη μου, καὶ ἐλάλησε τὸ σώμα-
 » μου ἐν τῇ θλίψει μου.

κε. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμη-
 τὸν τῆ πλησίον σε, καὶ συλλέξῃς ἐν
 ταῖς χερσί σε σάχυν, καὶ δρέπανον ἔ-
 μὴ ἐκβάλης (1) ἐπ' ἀμητὸν τῆ πλη-
 κς. σίον σε. Ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμη-
 πελῶνα τῆ πλησίον σε, καὶ φαυλῆ
 σαφυλῶ, ὅσον ψυχλῶ σε ἐμπλησθῆ-
 ναι, εἰς δὲ ἄγγος ἐκ ἐμβάλης.

Β ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Ὑπόδειγμα τῆτο σαφές
 τῆ μὴ κατακεχρηῖσθαι δεῖν ταῖς τῶν ἀδελ-
 φῶν ἀγαπήσῃσι, τιμᾶν δὲ ταῖς αὐταρ-
 κείαις καὶ τὸ φιλάλληλον.

» * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ τὰς ἐν ταῖς
 Ἐκκλησίαις τῶν διδασκόντων φωνάς, αἰ-
 περ ἂν ἐκ τῆ παραχρηῖα καὶ προχείρου
 γίνοντο, καθάπερ τινὰ τροφῶν δρεπόμε-
 νοι νοητῶ, ἔ μέχρη τῆτα μέναι ἀνέχον-
 ται, πέρα δὲ ὡπερ ἰόντες τῆ μέτρον, καὶ
 Γ οἷά περ εἰς ἄγγος ἐμβάλλοντες, καὶ δέλ-
 τοις ἀναποτίθενται, χρησομαθεῖς μὲν ὄν-
 τες λίαν, ἀδικῶντες δὲ πῶς εἰς ὑπόληψιν
 ἀδελφῶν, ὅτι τὸ ἐχεδιασμένον ὄντως, ὡ-
 περ τὶ τῶν ἄγαν κατεσκευασμένων. ἀνα-
 ποτίθενται γραφῆ. ἀλλ' ὁ γε νόμος, ὡ
 βέλτιστοι, φαίλω ἂν αὐτοῖς, τὸ μηδὲν εἰς
 ἄγγος ἐμβάλλειν προσέταχεν ἀναργῶς.

Κ Ε Φ. Κ Δ.

α. ἂν δέ τις λάβῃ γυναικα,
 καὶ σιωικήσῃ αὐτῇ, καὶ
 ἔσαι εἰάν μὴ εὖρη χάριν
 ἐναντίον αὐτῆ, ὅτι εὖρηκεν ἐν αὐτῇ
 ἄχημον πρᾶγμα, καὶ γράψῃ αὐτῇ
 βιβλίον ἀποσασίς, καὶ δώσει εἰς τὰς
 χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποσελεῖ αὐτῷ
 ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆ,

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπὶ πάσῃ αἰτίᾳ
 ἀπολύεσθαι τὴν γυναικα κελούει, τῶν Ἰσ-
 δαίων τὸ ματικὸν ἐπιστάμενος, καὶ προορῶν
 μὴ ἀποκλείνας αὐτῷ προσάποληται. ἄλ-
 λως γὰρ ἔ βέλεται τῆτο Θεός ὁ ἐξ ἀρχῆς
 » ἄρρεν καὶ θῆλυ ποιήσας αὐτῆς, κατα τὴν
 τῆ Σωτήρος φωνῶν καὶ τὸ παρ' Ἰερεμίου
 » δὲ κατὰ τὸν νόμον ἐστὶ, τὸ, εἰάν ἐξαποσε-
 » λη ἀνὴρ τὴν γυναικα αὐτῆ, καὶ ἀπέλθῃ
 » ἀπ' αὐτῆ, καὶ γίνῃται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, μὴ
 » ἀνακάμψῃ ἀνακάμψῃ πρὸς αὐτὸν ἔτι;
 καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Πολλοὶ νομίζουσιν, ὅτι ὁ νέος
 νόμος ὁ κωλύων λύεσθαι τὸν γάμον, ἀναν-
 τιεῖται τῷ παλαιῷ. ἐκ ἔστι δὲ ἔτως· ἀλλ' εἰς
 ἐστὶν ἀμφοτέρων ὁ νέος. καὶ γὰρ ὁ Κύριος τὴν
 μοιχαλίδά ἔ κωλύει ἐκβάλλειν, ὁμοίως καὶ
 ὁ μωσαϊκὸς νόμος. ὅρα γὰρ πῶς ὁ παλαιὸς
 » νόμος, κἂν μισή τις τὴν ἑαυτῆ γυναικα, ἔ
 » λυεται αὐτῷ ἀπολύσαι, εἰ μὴ πῶς ὄρεθῃ
 αὐτῇ ἄχημον πρᾶγμα, ἢ γὰρ πορνεία.

» * * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Εἰ περ ἡ κατὰ νό-
 μον μοιχωμένη λιθοβοληθήσεται, δηλονό-
 » τι ἔ κατὰ τῆτο νοεῖται τὸ ἄχημον πρᾶγ-
 μα. ἔ γὰρ ἐπὶ μοιχείᾳ δὲ γράφειν βιβλίον
 ἀποσασίς, καὶ δίδοναι εἰς τὰς χεῖρας τῆς
 γυναικός, ἢ τινι τηλικαύτῃ ἀχημοσῶν.
 ἀλλὰ γὰρ τάχα Μωϋσῆς πᾶν ἀμάρτημα,
 » ἄχημον εἶπε πρᾶγμα, ὅπερ εἰάν ὄρεθῇ
 ὑπὸ τῆ ἀνδρὸς ἐν γυναικὶ μὴ ὄρεθῃ
 χάριν ἀνώπιον τῆ ἀνδρὸς, γράφεται τὸ τῆ
 ἀποσασίς βιβλίον, καὶ ἐξαποσελέεται ἐκ
 τῆς οἰκίας τῆ ἀνδρὸς ἢ γυνῆ.

β. Καὶ ἀπελθῆσα γένηται ἀνδρὶ
 γ. ἑτέρῳ, Καὶ μισήσῃ αὐτῷ ὁ ἀνὴρ ὁ
 ἔχατος, καὶ γράψῃ αὐτῇ βιβλίον
 ἀποσασίς, καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας
 αὐτῆς, καὶ ἀποσελεῖ αὐτῷ ἐκ τῆς
 οἰκίας αὐτῆ, καὶ ἀποδάνῃ ὁ ἀνὴρ αὐ-
 τῆς ὁ ἔχατος, ὅς ἔλαβεν αὐτῷ ἑαυ-
 τῷ γυναικα,

δ. Οὐ διωθήσεται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὁ
 πρότερος ὁ ἐξαποσείλας αὐτῷ ἐπα-
 νασρέψας λαβεῖν αὐτῷ ἑαυτῷ γυ-
 ναῖκα, μετὰ τὸ μιανθῶναι αὐτῷ,
 ὅτι βδέλυγμα ἐστὶν ἐναντίον Κυρίου τῆ
 Θεῶ σε, καὶ ἔ μιανεῖτε τὴν γυνῶ, ἢ Κύ-
 ριος ὁ Θεός δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ.

ΚΤΡΙΑΛ.

(1) Ἐπιβάλης. αἰ. εἰρημ. ἐκδόσ. καὶ ὁ Κύριος. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 267.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὴν γὰρ ἐπ' αἰτίας δὲ λόγους ἀνδρὸς διεχρονισμῶν, καὶ ἀνατλάσαν ὑβρίν τὴν ἐφ' ἑτέρῳ ποιῆσαι σύνοικον ἐκ ἀσφαλῆς, μᾶλλον δὲ καὶ εἰς ἅπαν ἀμαθῆς. ὁ γὰρ κατέχων, Φησί, μοιχαλίδα ἀφρον καὶ ἀσεβῆς. ὡσαυτὸν δὲ ἀποφάσκει τοῖς ἐμφανῶς αἰχροῖς καὶ ἀναμφιβόλως κατεγνωσμένοις τὸ ἐφήδεσθαι δεῖν, ἔτω δὴ πάλιν ἐκ ἐξ τὰ σεμνὰ διαβάλλειν ὡς ἀσεμνα.

Παροιμ. 18.
22.

ε. Ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα προσφάτως, ἐκ ἐξελεύσεται εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐκ ἐπιβληθῆσεται αὐτῷ ἔδεν πρᾶγμα. ἀθῶος ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς, ἐν αὐτὸν ἕνα δὲ φρανεῖ τὴν γυναῖκα αὐτῆς ἡ ἔλαβεν.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προοράται μὴ καὶ πῆσῃ μαχομένου, μηδὲ σπέρμα καταλιπὼν ἑλεῖ δὲ καὶ τὴν αἷμα νύμφῳ καὶ χήρῳ. ἔτω ὁ κατορθῶν ἀρετῶν ἀρετῶν, ἔπω πρὸς τὴν ὑπὲρ αὐτῆς μάχῳ εἰς ἱκανός. ἔπω κατ' ἀκρατὸν σοφίαν τὰ ψυδῶν διελέγξαι διδάσκοντες δόγματα, ἔτε τῷ μὴ λίαν εἶναι πρᾶος ἀνδρισάμενος πρὸς ὀργῶν, καὶ πὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν γὰρ ἀρτιπαγῆ. Φησί, πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν πίειν, ἔ δὲ καταφορτίζεσθαι πόνοις τε καὶ διωγμοῖς. [τοιῶντι πεπραχότας ὀρησόμεν τὰς ἀγίας Ἀποστόλους, οἱ τοῖς ἐξ ἔθνων ἐπιστρέφουσι, καὶ νεωστὶ κεκλημένους εἰς ἐπίγνωσιν Θεοῦ, σοφῶς ἐπισέλλουσιν] ἔδοξε, Φησί, τῷ ἀγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδεὶν πλέον ἐπιτιθεῖσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπάναγκες, καὶ τὰ ἐξῆς.

Πράξ. 15. 28.

ς. Οὐκ ἐνεχυράσεις μύλον, ἔδὲ ἐπιμύλιον, ὅτι ψυχλῶ ἔτος ἐνεχυράζει.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παρὰ χρεωσῶν ἀπαγορεύει μύλον ἢ ἐπιμύλιον ῥύσιον αἰτεῖν, ἐπειπὼν ὅτι ὁ τῆτο δρῶν ψυχλῶ εἰνεχυράζει. ὁ γὰρ τὰ τῆ ζῶν ὄργανα ἀφαιρέμενος, ἐπ' ἀνδροφονίαν ἵεται, μέτρι καὶ ψυχῆς ἐπιβεβῶεν διανοηθεῖς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ὅτι μονόλιθον, Φησὶν, ἀδύνατον σωτρίψαι τὸν σῖτον. δίδυμος δὲ ἀρρόνθῆλος κατασκοδάζεται μύλος. ἐπεὶ ἂν καὶ οἱ Ἰσδαῖοι μίαν διαθήκῳ ἔχουσι, ὁμοίως δὲ καὶ πᾶσαι αἱ αἰρέσεις δοκῶσαι ταύτῳ μόνῳ τὴν καινῶν ἔχειν, ἐκ ἀλήθειας ἐν τῷ μύλῳ τῆτω, ἵνα γῶσωνται τῆ ἐπεφανίε ἀρετῆ. ἐὰν γὰρ Φησὶ μὴ σωτρίβῃ καὶ ἀληθῆ ὁ σῖτος, ἄσιτοι μανθῶσι. ἐκ τῆτω ἂν καὶ αὐτὸς ὀρμώμενος τὸν προκείμενον σαφῶν ἵκω νόμον. ἐκ εἰνεχυράσεις, Φησὶ μύλον, τῆτες ἢ μὴ βεβηλώσεις τὴν παλαιάν, καὶ ἔξω ποιήσεις αὐτὴν τῆς γῆς οἰκίσεως. ἔδὲ ἐπιμύλιον, ἀντὶ τῆ, [τὴν] καινῶν. ὅτι ψυχλῶ ἔτος εἰνε-

χυράζει, ἐξ ὧν (1) ἀποτρέφεται ἡ ψυχὴ ἀπολαύουσα νοητῶν ἑδουμάτων.

ΑΛΛΟΣ. Οὐκ ἐστὶ μύλος, ἔδὲ ἐπιμύλιον ψυχῆ, ἀλλὰ πρὸς ἐργασίαν σωτελεῖ ἀρετῆ, δι' ἣ μάλιστα ζῶσιν οἱ ἀνθρωποὶ σημαυτέον διὰ (2) τὸ αἷμα. καὶ γὰρ καὶ περὶ αὐτῆ ἐλέχθη, ὅτι τῆ σώματος (3) αἷμα ψυχῆ ἐστὶ. καταχρηστικῶς ἐν ταῦτα νοητέον. ἔτε γὰρ τὸ αἷμα, ἔτε ὁ μύλος ψυχῆ, ἀλλὰ πρὸς τὸ ζῶν συμβαλλόμενα.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ἀμφότερα δὲ παραδέχουσα εἰς τὴν τῆ νοητῆ ἀρετῆ κατασκοδῶν, ἦτοι θεωρίαν. διὰ τῆτο καὶ ὁ Κύριος Φησὶ. ἔ δὲ εἰσονται ἀλήθειας, καὶ τὰ ἐξῆς. μία Ματθ. 24. 41. παραλαμβάνεται ἡ πισθῶσα εἰς Χριστὸν, καὶ μία ἀφίεται τῆ νομικῆ παρατηρήσει.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μύλον μὲν εἰοικε τὴν παλαιάν διαθήκῳ καλεῖν, ἐπιμύλιον δὲ τὴν νέαν. ἐξ ὧν ἀμφοτέρων τὸν ἀληθινὸν κόκκον τῆ σῖτε πρὸς ἀρτοποιίαν ἀλήθειας οἱ πῖσοι. ἔ γὰρ ἀλέσει χωρὶς θάτερος τὸ ἕτερον. ἔτ' ἐν Ἰσδαῖοι τὴν παλαιάν μόνον δεχόμενοι, ἔτε παῖδες αἰρετικῶν μόνῳ τὴν νέαν, ἀλήθειας, ἵνα γῶσωνται τῆ ἐπεφανίε ἀρετῆ. διόπερ ὁ Κύριος ἐν τοῖς περὶ σωτελείας λόγοις περὶ τῶν καλῶς ἢ κακῶς ἀλήθειας Φησὶν. ἔσονται δὲ ἀλήθειας ἐν τῷ μύλῳ, μία Ματθ. 24. 41. παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. ἔδὲ ἑτέραν ἐν εἰνεχυράσει, ἔδὲ ἐκπονητέον. ψυχλῶ γὰρ ἀμφῶ τρέφουσι βρώμασι νοητοῖς.

ζ. Ἐὰν δὲ ἀλῶ ἀνδρῶπος κλέπτῳ ψυχλῶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ τῶν ἡῶν Ἰσραὴλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδῶται, ἀποθανεῖται ὁ κλέπτῆς ἐκείνος. καὶ ἔξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Οὐ γὰρ τοὶ θῆμις τὸ ἱερόν ἐν Χριστῶ καταδησῶσαι γένος, [καὶ εἰς δελείαν ἐκ ἐντριβῆ κατακομίζουσαι ποι παρά γε τῶν τῆτο δρῶν εἰωθῶτων. ὡσαυτὸν γὰρ οἱ τὰ μεράκια φενακίζοντες, πόλεως τε καὶ οἰκῶν ἀπονοσφίζουσι, καὶ αὐχημάτων αὐτὰ τῶν ἐλευθέρων ἐκπέμποντες, τοῖς τῆς ἀναγκαίας δελείας ὑποφέρουσι ζυγοῖς τὸν αὐτὸν οἶμα τῆτο, οἱ τῆς ὀρθῆ φρονεῖν ἐλομείας, καὶ τὸν ἐλευθέρους πρέποντα βίον ἐπιτηδῶντας, ἐπὶ τὸ σφῖσιν αὐτοῖς ἀνοητότατα δοκῶν πολυπλόκοις ἐννοῶν ἀπάταις ἀποκομίζοντες.] ληθείας τῆς ἐπὶ ψυχῆς ἀνδρῶπων ὑπομενεῖσι τὴν γραφῶν. ποινη δὲ αὐτοῖς ὁ θάνατος, ἵνα μὴ καθάπερ ἐκ πατρώας ἐσίας, τῆς Ἐκκλησίας τῆ Θεοῦ, καθαρπάζοντες, ἢ εἰς Ἐκκλησίαν ἀποφέρουτο πονηρομείων. φθέρουσι γὰρ ἡθῆ χρηστὰ 1. Κορ. 15. 53. ὁμιλία κακαῖ.

η. Πρόσεχε σεαυτῶ ἐν τῆ ἀφί τῆς λέπρας. Φυλάξῃ σφόδρα ποι

Hhh hh 3 κατα

(1) Τῆτες τῆτοις τρέφεται ἡ ψυχῆ, κλ. ὦ Τόμ. 2. σελ. 391. τῆς τῆ ῤε. ἐκδῶ.
(2) Ἰσ. δῆ.
(3) Πᾶσης σαρκός. Λεβίτ. 17. 11.

κατὰ πάντα τὸν νόμον, ὃν ἂν ἀναγ-
γάλωσιν ὑμῖν οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, ὃν
τρόπον ἐνετείλαμιν ὑμῖν, Φυλά-
ξατε ποιῆν.

Ζ. Μνησθητι ὅσα ἐποίησε Κύριος
ὁ Θεός σε τῇ Μαριάμ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκ-
πορευομένων ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ γὰρ ἐκείνη κατα-
λαλήσασά μιν αἰ ὄψεσι πάντων ἐσηλιτοῦθη
τῷ παθεῖ, καὶ τῆς παρεμβολῆς ἔξω γε-
γνήσθαι, πῶσω μᾶλλον ὑμῖν ὀλιγοῦντες
τῆ νομοθεσίᾳ καὶ μετὰ τὸ παράδειγμα;

ΑΔΗΛΟΥ. Ἴνα μᾶλλον ὀβλαβόμενοι τὸ
παράδειγμα, Φύλακες τῆ νόμου γίνωσθαι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πάλαι μόντοι τὸν πε-
ρι τῆς λέπρας τεθεικὸς νόμον, τῆς Μα-
ρίας ἀνεμνήσθη, λέγων· μνησθητι ὅσα ἐποίη-
σε Κύριος ὁ Θεός σε τῇ Μαριάμ αἰ τῇ ὁδῷ
διδάσκων, ὡς θεήλατος ἢ πληγή, καὶ ταύ-
την αὐτοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐπέφερεν ὁ Θεός·
καὶ αὐτὸν πάλιν μεταβαλλομένων, ἔπαυσεν.

1. Ἐὰν δὲ ὀφείλημα ἢ ἐν τῷ πλη-
σίον σε, ὀφείλημα ὅτις, καὶ εἰσελεύ-
σῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς ἐνεχυράσῃ τὸ
1α. ἐνεχυρον. Ἐξω σῆσῃ, καὶ ὁ ἀνδρω-
πὸς ἔ τὸ δάνειον (1) ἐστὶν ἐαυτῷ, ἐξοί-
σαι τὸ ἐνεχυρον ἔξω.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Δανεισθῆς
μὴ αἰσῖτω χρεωσῶν οἰκίας, ἐνεχυρόν τι
καὶ ῥύσιον ἐπὶ τῷ δανείῳ μετὰ βίας ληψό-
μενος, ἀλλ' αἰ προθύροις ἔξω παρεσῶς ἀνα-
μενέτω, κελούων ἡσυχῇ προφέρειν. οἱ δ'
ἂν ἔχῃσι, μὴ ἀναδύετωσαν· εἰ γὰρ ἀρμόττει
τὸν μὲν μὴ τῷ διώκασαι καταχρησάσαι πρὸς
τὸ αὐθαδέερον, ἐφ' ὕβρει τῶν δανεισαμέ-
νων· τὰς δὲ πρὸς ὑπόμνησιν τῆς τῶν ἄλλο-
τρίων ἀποδόσεως ἄξια παρασχῆν ἐνεχυρα.

ΑΔΗΛΟΥ. Παρελθὼν μὴ ὡμῶς καὶ θη-
ριωδῶς ἐπιπηδᾷ τοῖς οἰκοῖς τῶν πονητῶν.

1β. Ἐὰν δὲ ὁ ἀνθρωπος πένηται,
1γ. ἔ κοιμηθήσῃ ἐν τῷ ἱματίῳ. (2) Ἀπο-
δόσαι ἀποδώσεις τὸ ἱμάτιον αὐτῆς περὶ
δυσμᾶς ἡλίου, καὶ κοιμηθήσεται ἐν
τῷ ἱματίῳ αὐτῆς, καὶ ὀλογήσῃ σε,
καὶ ἔσαι σοι ἐλεημοσύνη ἐνώπιον Κυ-
ρίου τῆ Θεῶ σε.

1δ. Οὐκ ἀποσερήσεις μισθὸν πένη-
τος καὶ ἐνδεῆς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σε, ἢ
ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν ἐν ταῖς πό-
λεσί σε.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Φιλάνθρωπον μὲν
καὶ τῆτο ἢ δὲ νεα, τελειότερον· πωλήσατε
τὰ ὑπάρχοντα, Φησί, καὶ δότε ἐλεημο-
σύνην, καὶ ἰδὲ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἔσαι.
ἢ πολλοὶ ποιήσαντες παρὰ τὰς πόδας

Λεκ. 12. 33.
Λεκ.

Α τῶν Ἀποστόλων ἐτίθεντο τὰς τιμὰς, καὶ
διεδίδοτο ἐκάσῳ, καὶ ὅτις χρεῖαν εἶχεν.

1ε. Αὐθήμερον ἀποδώσεις τὸν μι-
σθὸν αὐτῆς, καὶ ἐπιδύσεται ὁ ἥλιος ἐπ'
αὐτῷ, ὅτι πένης ἐστὶ, καὶ ἐπ' αὐτῷ
ἔχει τὴν ἐλπίδα, καὶ ἔ καταβεθήσε-
ται (3) κατὰ σε πρὸς Κύριον, καὶ
ἔσαι σοι ἀμαρτία.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπεὶ Φι-
λεργίας ἀδελφὰ μισοὶ πρόκεινται τοῖς δη-
μιουργοῖς, δημιουργοῖς δ' οἱ αἰ αἰδέσθαι, ἀλλ'
ἔχουσιν ἀφ' ὧν περιεσῖα κελούει μὴ ὑ-
περτίθεσθαι τὰς δόσεις. ἀλλ' αὐτῇ παρέ-
χειν ἡμέρα τὸν διομολογηθέντα μισθόν.
ἄτοπον γὰρ τὰ μὲν ἐκ τῆς τῶν πονητῶν
ὑπηρεσίας ἀπειληθεῖν τὰς ὑπόμνησ, τὰς
δ' ἀντὶ τῆτων ἀμοιβὰς μὴ ἀντιπαρασχῆν
ἀπόροις ὑδύς, περιεσῖα ζώντας, ἀρ' ἐκ
ἐναργῆ δείγματα ταῦτ' ἐστὶ προφυλακῆς
1γ. μείζονων ἀδικημάτων; ὁ γὰρ μὴδὲ μισθὸν
τὸν πάντως ἀποδοθησομένου ἐὼν ἐκπρο-
θεσμον γινέσθαι, προθεσμίαν ὀρίσας ἐπέ-
ραν, αἰ ἢ δεήσει τὸν δημιουργὸν ἀπαλατ-
τόμενον οἰκαδε κομίσασθαι τὴν ἀμοιβήν,
ἔτος ἔ πολὺ πρότερον ἀρπαγῆ ἀπαγο-
ρεῖται καὶ κλοπῆ καὶ χρεωκοπίαν, καὶ ὅσα
τῆτοις ὁμοιότροπα διαπλάτων καὶ δια-
μορφῶν τὴν ψυχῆν πρὸς δοκιμασίαν κα-
λοκαγαθίας αὐτῆς;

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Παραιτητέον ἄρα τῆ πέν-
νητος τὴν κατάρρησιν, προσήκει γὰρ κοι-
νωνικῶς εἶναι, καὶ τὴν Φιλοπρωχίαν ἀσπα-
ζεσθαι.

1ς. Οὐκ ἀποθανένται πατέρες
ὑπὲρ τέκνων, καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἀποθα-
νένται ὑπὲρ πατέρων. ἕκαστος τῆ ἑαυ-
τῆ ἀμαρτία ἀποθανεῖται.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παγκάλως
καὶ κἄν διατέτακται, πατέρας ὑπὲρ υἱῶν
μὴ ἀποδνήσκαι, μὴδ' ὑἱὸς ὑπὲρ γονέων,
ἀλλ' ἕκαστος τῶν ἄξια θανάτου δεδρακότων,
αὐτὸν ἰδίᾳ μόνον ἀναιρεῖσθαι, διὰ τῆς ἢ
βίαν τῆ δικαίης προτιμώντας, ἢ πάντι Φι-
λοσόφους. ἔτοι μὲν γὰρ διὰ περιττῶν καὶ
ὑπερβάλλουσιν εὐνοίαν ἐδελήσθησι πολλῶν
ἄσμενοι προσαποδνήσκαι, αὐτῆς ἐπιδι-
δόντες ὑπὲρ τῶν ἐνόχων οἱ ἀνυπαίτιοι μέ-
1ζ. γα κέρδος νομίζοντες τὸ μὴ ἰδῆν κολαζο-
μῆνας ἢ τῆς γεννήσαντας υἱοὶ, ἢ καὶ τῆς
παίδας γονεῖς, ὡς ἀβίωτον καὶ παντὸς
ἀργαλεώτερον θανάτου τὸν αὐτῆς χρόνον
βιωσόμενοι.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ μόντοι καὶ περὶ
τῆς τῶν παίδων ἀπειλῆς τὸ ἀμφίβολον
1η. ἔλυσεν. ἔφη γὰρ, καὶ ἀποθανένται πα-
1η. τῆρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ οἱ παῖδες ὑπὲρ πα-
1η. τῆρων. ἕκαστος τῆ ἑαυτῆ ἀμαρτία ἀποθα-
1η. νεῖται. εἰκὸς γὰρ καὶ πατέρας συμβλεῦ-
σαι μὲν παισὶ τὰ συμφέροντα, μὴδὲν δὲ
διὰ

(1) Τὸ δάνειόν σε ἐστὶν αἰ αὐτῷ ἐξοίσει σοι τὸ, κλ. αἰ εἴρημ. ἐκδός.
(2) Ἐν τῷ ἐνεχυρῷ αὐτῆς. αἰ αὐτ.
(3) Καὶ καταβεθήσεται. αἰ αὐτ.

διὰ τῶν ἐκείνων ἀπέδειξαν ὀνήσαι, καὶ παῖ-
δας κρείττους τῶν πατέρων γενέσθαι.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Αὐτὸς ἐν ὀ Μωϋσῆς τὸ ἐν
τῇ Ἐξόδῳ παρ' αὐτῆ εἰρημίων ἀνατρέπει.
Ἐξόδ. 20. 5. μὴ νοήσαντες γάρτινες αὐτὸ, τὸ, ἀμαρ-
» τίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, κατηγοροῦν τῆ
Τεζ. 18. 3, 4. Θεῶ. περὶ δὲ τῆς Φησὶν Ἰεζεκιήλ· ζῶ
» ἐγὼ λέγει Κύριος, ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ
» ἐμαί εἰσι, καὶ ὄν τρόπον ἡ ψυχὴ τῆ πατρὸς,
» ἔτω καὶ ἡ ψυχὴ τῆ υἱῆ ἐμαί εἰσιν. ἡ ψυχὴ
» ἡ ἀμαρτάνουσα, αὕτη ἀποθανεῖται. πολλὴ
ἐν ἐν ἀπασὶ τῆς θείας Γραφῆς ἡ συμφωνία.

ιζ. Οὐκ ἐκκλινῆς κρίσιν προση-
λύτη καὶ ὀρφανῶ καὶ χήρας. καὶ ἐνε-
χυράσεις (1) ἱμάτιον χήρας.

ιη. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦ-
δα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐλυτρώσα-
τό σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐκείθεν· διὰ
τῆτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι τῆτο τὸ ἐν-
μα ποιῆν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Καλὸν γὰρ τὸ ἐν ὀ θυ-
μίας διαμενηθῆσαι πόνων, καὶ θλίψεως
τῆς ἀρχαιοτέρας. καλεῖ γὰρ τὸ χρῆμα
πρὸς φιλοπλῶχειαν, καὶ τῆς ὀυμερίας
τὸ πλάτος ἀμνημονεῖν ἐκ ἐκ τῶν ἐν ἀνδία
κακῶν. θεία δὲ ἡμᾶς ὀπως ὀυτεχνέστατα
ἀπεδίξει μὲν τῶν χειρόνων, καὶ ἀποσπ-
δάξεν ἀναπέδει τὸ ἀσυμπαθές, προάγει
δὲ τοῖς ἀμείνοσι, καὶ τῆς τῆς φιλαλληλίας
ἐμβιβάζει τρόπος.

ιθ. Ἐὰν δὲ ἀμῆσης ἀμῆτον ἐν τῷ
ἀγρῷ σε, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν
τῷ ἀγρῷ σε, ἐκ ἀνασραφήσῃ λαβεῖν
αὐτό· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ
καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσαι, ἵνα
ὀυλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σε. Ἐὰν
δὲ ἐλαιολογήσῃ, ἐκ ἐπανασραφήσῃ
καλαμῆσασαι τὰ ὀπίσω σε· τῷ
προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ
χήρᾳ ἔσαι, καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης

Α ἦδα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ· διὰ τῆτο ἐγώ-
σοι ἐντέλλομαι ποιῆν τὸ ἐνμα τῆτο.

ΦΙΛΩΝΟΣ ἘΒΡΑΙΟΥ. Τίς ἐκ ἐν
ἀγάσαιο τῆ περὶ τῆς θερσίας καὶ τρυγη-
τάς κηρύγματος ἡ διατάγματος; κελούει
γὰρ ἐν μὲν ἀμῆτῳ, μήτε τὰ ἀποπίπλοντα
τῶν δραγμάτων ἀνασραῖσαι, μήτε πάντα
τὸν ἀόρον κείραι, ἀλλ' ὀυπολίπέσαι τὸ τῆ
κλήρα μέρος ἀτμητον· ἀμα μὲν τῆς ὀυπό-
ρος μεγαλόφρονος καὶ κοινωνικῆς κατα-
σκυβάξων, ἐκ τῆ τῆ περιούια τῶν ἰδίων,
καὶ μὴ πᾶσι προσκεχλωσάαι, μηδὲ πᾶν
συμφορεῖν ἡ συγκομίζεαι οἰκαδε θησαυρο-
φυλακήσοντας· ἀμα δὲ καὶ τῆς πείρητας
ὀυθυμοτέρως ἀπεργαζόμενος. ἐπειδὴ γὰρ
κλήματων ἰδίων ἀπορῆσαι, ἐφίησιν αὐτοῖς
εἰς τὰ τῶν ὀμοφύλων εἰσιναίαι, καὶ τῶν
ὀυπολειφθεῖτων, ὡς ἰδίων ἀμᾶν. ἐν δὲ τῷ
καιρῷ τῆς ὀπώρας, πάλιν ὀρεπομοίσι τοῖς
κλήρῳχοις προσάτλει, μήτε ῥάγας ἀπο-
πιπίσας συλλέγειν, μήτε ἀνατρυγαῖν ἀμ-
πελώνας. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς ἐλαιολογῆ-
σι διατάττεται, καθάπερ φιλοσοφώτα-
τος πατήρ, ἐκ τῆς αὐτῆς ὀυπραγίας
κεχρημῶν τῶν παίδων, ἀλλὰ τῶν μὲν ἐν
περισία ζώντων, τῶν δ' εἰς ἀπορίαν ἐσχά-
τῳ περιηκόντων· ἔς ἐλεῶν καὶ οἰκείρων,
ἐπὶ τὰ κλήματα τῶν ἀδελφῶν καλεῖ, μεθέ-
ξοντας ὡς ἰδίων τῶν ἀλλοτρίων, ἐκ εἰς
ἀνασραφῆσαι, ἀλλ' εἰς ἐπανόρθωσιν ἀνδίας,
καὶ ἔ μόνον καρπῶν μετῆσας, ἀλλὰ καὶ
κλήματων ὀσα τῷ δοκεῖν.

Β καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦ-
δα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ· διὰ τῆτο ἐγώ σοι ἐν-
τέλλομαι ποιῆν τὸ ἐνμα τῆτο.

Γ Ἐὰν δὲ ἀμῆσης ἀμῆτον ἐν τῷ
ἀγρῷ σε, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν
τῷ ἀγρῷ σε, ἐκ ἀνασραφήσῃ λαβεῖν
αὐτό· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ
καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσαι, ἵνα
ὀυλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σε. Ἐὰν
δὲ ἐλαιολογήσῃ, ἐκ ἐπανασραφήσῃ
καλαμῆσασαι τὰ ὀπίσω σε· τῷ
προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ
χήρᾳ ἔσαι, καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης

Δ Ἐὰν δὲ ἀμῆσης ἀμῆτον ἐν τῷ
ἀγρῷ σε, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν
τῷ ἀγρῷ σε, ἐκ ἀνασραφήσῃ λαβεῖν
αὐτό· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ
καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσαι, ἵνα
ὀυλογήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σε. Ἐὰν
δὲ ἐλαιολογήσῃ, ἐκ ἐπανασραφήσῃ
καλαμῆσασαι τὰ ὀπίσω σε· τῷ
προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ
χήρᾳ ἔσαι, καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης

κα. Ἐὰν δὲ τρυγήσῃ τὸν ἀμπε-
λῶνά σε, ἐκ ἐπανατρυγήσῃ αὐτὸν
τὰ ὀπίσω σε· τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ
ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσαι,

Λ ΔΗΛΟΥ. Οὐκ ἐπανατρυγήσεις. Ἀκύ-
λας Φησὶν, ἐκ ἐπιφυλλίσεις. ἐπιφυλλίς γὰρ
ὁ μικρὸς βότρυς, ἡ οἱ ἀποπίπλοντες ῥώγες,
καὶ ὀυπὸ τὰ φύλλα ὀυρισκόμενοι.

κβ. Καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦ-
δα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ· διὰ τῆτο ἐγώ σοι ἐν-
τέλλομαι ποιῆν τὸ ἐνμα τῆτο.

Κ Ε Φ. Κ Ε.

α. Ἐὰν δὲ γένηται ἀντιλογία
ἀναμέσον ἀνθρώπων, καὶ
προσέλθωσιν εἰς κρίσιν,
καὶ κρίνωσι, καὶ δικαιοῶσιν τὸ δί-
καιον, καὶ καταγνώσιν τῆ ἀσεβῆς.

β. Καὶ ἔσαι, ἐὰν ἄξιος ἡ πληγῶν ὁ ἀσε-
βῶν, καὶ καθίεις αὐτὸν ἐναντι αὐ-
τῶν, (2) καὶ μασιγῶσῃ αὐτὸν ἐναν-
τίον αὐτῶν κατὰ τῶν ἀσέβηαι αὐτῆ.

γ. Καὶ ἀριθμῶ τεσσαράκοντα μα-
σιγῶσῃ αὐτὸν· ἔ προσθήσῃ· ἐὰν

Ζ δὲ προσῶσι μασιγῶσαι αὐτὸν ὀπὲρ
ταύτας τὰς πληγὰς πλείους, ἀχη-
μονήσει ὁ ἀδελφός σε ἐναντίον σε.

Θ ΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε τῆ Θεῶ κε-
λούσαντος τεσσαράκοντα λαμβάνειν τὸν
πλημμελήσαντα μάστιγας, παρὰ μίαν πλη-
γῶν ἐπιφέρεισιν οἱ Ἰσραῖλοι; Ἐπειδὴ ὁ πλείων
ἀριθμὸς τὸν ἀικίζομενον ἀτιμοῖ· ἐὰν γὰρ
» προσῶσι μασιγῶσαι αὐτὸν, ἀχημονήσει
» ὁ ἀδελφός σε ἐναντίον σε· παρὰ μίαν δι-
» δόασιν, ἵνα μὴ τὸν ἀκριβῆ φυλάττον
» ἀριθμὸν, καὶ ἄκοντες τὸν τυπτόμενον
» μάσῃσι, τὸ περιττὸν ἐπιφέροντες.

ΚΤΡΙΛ-

(1) Καὶ ἐκ ἀνεχυράσεις. αἱ εἰρημ. ἐκδός.

(2) Ἐναντι τῶν κριτῶν. αἱ αὐτ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Τὸν τεσσαράκοντα ἀριθμὸν εἰς τὸ παντάκτις ὀκλίω κατατεμῶν, χρησιμον ὀρήσεις τῇ τῆ καιρῶ σημασία τὸν πέντε καὶ τὸν ὀκλίω. ἐπιδοδήμηκε γὰρ ὁ μονογενὴς εἰ πέμπτω καιρῶ, κατὰ γε τὴν ὀραγγελικῶ παραβολῶ. ἐμιδῆτο γάρ τις εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῆ ἐργάτας, ἐξελθὼν περὶ ὄραν πρῶτῳ καὶ τρίτῳ καὶ ἕκτῳ καὶ ἐνάτῳ καὶ δέκατῳ. ἐγήγερα δὲ κατὰ τὴν ὀγδόῳ, καταλύσας τῆ θανάτῃ τὸ κράτος, καὶ τῆς ἐπεισάκτις Φθορᾶς τὴν μητέρα σιωδιολλῶ αὐτῶ, τῆ τῆ τὴν ἀμαρτίαν ἢ ἀνηρημαίης, ἀργεῖν ἀνάγκη καὶ μάστιγας, καὶ τὰς δι' αὐτῶ ποινὰς καὶ κολάσεις. ἐκ ἐὰ τοιγαρῶν ὁ νόμος ἐπιτρέχειν (1) ἐπὶ τὰς μάστιγας τὸν τεσσαράκοντα ἀριθμὸν, μέχρι τῆς Χριστῆ παρουσίας οἰκονείπως ἰσᾶς τὰ κολασήρια, καὶ τὸν τῆς ἀφέσεως κατασημαίνων καιρὸν. τῆς γὰρ ἀληθείας οἱ τύποι τὸ κάλλος ὀδίνεσιν. ἰσῆον δὲ ὅτι προσκρῖσας ὁ Ἰσραὴλ, τεσσαρακοσὸν ἔτος ἐπλανᾶτο τὴν ἔρημον. [ὄρω γὰρ ὄμοσαν ὁ Θεὸς, μὴ εἰσάξειν αὐτῆς εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. καὶ ἡ ὄρος ἔτος αὐτοῖς τῆς ὄργης. παρωχηκότος δὲ τῆ καιρῶ, λέλυται μὲν ἡ ὄργη, διέβησαν δὲ τὸν Ἰορδάνῳ οἱ ἐξ αὐτῶν, καὶ εἰσέφρησαν εἰς τὴν γῆν, ἐκ ὑποδραμῆς τῆς ἀγανακλήσεως τὸ τεσσαρακοσὸν ἔτος.] τύπος ἄρα καὶ τῆ δε [σαφῆς] τὸ μέχρι πληγῶν τεσσαράκοντα καταπαύεσθαι τινος. ἀφέσεως γὰρ ὁ μετὰ τῆτο καιρὸς, διάβασιν εἰσφέρων ἡμῖν τὴν [τῆ] Ἰορδάνῃ τὴν μουσικῶ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἀεὶ γε τετηρήκαμεν κακωτικὸν ὄντα τὸν [μ'] ἀριθμὸν. ὅθεν Μωσῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀνήστῃσε, καὶ μετὰ τῆτον Ἠλίας. ἀλλὰ καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν περαζόμενος ὑπὸ τῆ Διαβόλῃ ἐκ ἔφαγε τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. καὶ ὁ μέγας δὲ κατακλυσμὸς ἐπὶ τῆς γῆς γίνεται, ὄντος τῆ Θεῶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

167. 29. 13.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἐν Ἰεζεκιήλ Φησι, μετὰ μ' ἔτη σπᾶξω Αἰγυπτίους ἀπὸ τῶν ἔθνων ἃ διεσκορπίδισαν ἐκεῖ. ὁ μὲν γὰρ εἰς τὸν Θεὸν τῆς ἐβδομάδος ἀμαρτήσας λαός, καὶ εἰς τὸ τῆ σαββάτῃ μουσῆριον, τῶ ἐπὶ τῶν δεκάδων ἀριθμῶ κολάζεται· ὁ δὲ Αἰγύπτιος καὶ κοσμικὸς μηδὲν πλέον σωμάτων καὶ τῶν σοικείων ἐπισάμενος· ἄπερ ἐσὶ τὸν ἀριθμὸν δ' τέσσαρσι δεκάσιν ἔτων ἀπολαμβάνει τὰ ἀμαρτήματα. καὶ ἐπὶ ὁ μ' ἀριθμὸς Αἰγυπτίων ἐσὶ κολάσεις, διὰ τῆτο οἶμα τὸν Ἰσραὴλ, ἢ τὸν ἀμαρτῶντα λαμβάνειν μ' παρὰ μίαν. καὶ ἐπιφέρει γε ὁ νόμος· ἃ προδήσεις πληγὰς πλείους, ἵνα μὴ ἀχρημονῆ ὁ ἀδελφός σε. ἀχρημοσύνη γὰρ ἡ Ἰσραηλίτη κατοικῆντι τὴν ἀγίαν ἀριθμῶ κολάζεσθαι Αἰγυπτίων. ἐπλανῶν δὲ καὶ μ' ἔτη κατὰ τὴν ἔρημον ὁ λαός.

(1) Ὑπερέτρεχεν ἐπὶ τὴν μάστιγα τὸν τεσσαρακοσὸν ἀριθμ. ὠ Τόμ. 1. μέρ. 2. σελ. 277. συμφῶνως τῶ τῆς Γραφ. ἔφη.

(2) Ἰσ. ἡμῖν, ὀρθότερ.

Α ἐχρῶν γὰρ αὐτὸν ἐξελθόντα ἐκ τῆς Αἰγυπτίς, τῶ μ' ἀριθμῶ ἀποδέσθαι τὸν ὀνειδισμὸν Αἰγυπτίς. μ' γὰρ ἔτων πεπληρωμῶν, ἢ ἔπε Κύριος πρὸς Ἰησὺν, καθίσας περιτέτῃ Ἰησ. 5. 2, 9. ἢ με τῆς ἕως Ἰσραὴλ. καὶ μετὰ τὴν περιτομῶν Φησὶ πρὸς αὐτὸν, νῦν ἀφείλον ἀφ' ὑμῶν τὸν ὀνειδισμὸν Αἰγυπτίς. καὶ πρὸς Ἀβραὰμ δὲ λέγεται περὶ τῶν ἐκγόνων, ὡς ὀδλώσσειν αὐτῆς, καὶ κακώσσειν αὐτῆς Γεν. 15. 13. ἢ ἔτη. ὅς ἐσιν ἀριθμὸς δ' ἑκατοντάδων, ἢ μ' δεκάδων. καὶ πανταχῆ τῆς Γραφῆς κακωτικὸς ἀριθμὸς ὁ τῶν μ'.

δ. Οὐ Φιμώσεις βῆν ἀλοῶντα.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί ἐσιν, ἃ Φιμώσεις βῆν ἀλοῶντα; Τὸ μὲν τῆς ἀναγωγῆς νόημα σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν ὁ Θεὸς Ἀπόστολος, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πρόχειρον ὀσεβές. ἀδικον γὰρ τὸν ἀρόσαντα τὴν γῆν, καὶ τὰ δράγματα σὺ πόνῳ τέμνοντα μὴ μεταχεῖν τῆ καρπῆ.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Μόχθῃς ἡμῖν τῆς ἀλοῶντας ὁ διὰ Μωσέως νόμος τῆς ἀγίας ὀνόμασε μαθητᾶς. ἔφη γὰρ ἀνιγματοῶς, ἃ Φιμώσεις βῆν ἀλοῶντα. ὁ δὲ καὶ μάλα σαφῶς ἐννεοηκῶς ὁ μακάριος Παῦλος, μὴ τῶν βοῶν μέλει τῶ Θεῶ; ἢ δι' ἡμᾶς 1. Κορ. 9. 9. πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφέλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τῆ μετέχειν. μόχοι τοιγαρῶν κατ' εἰκόνα τῆ πρῶτῃ, τῆ τῆ Χριστῆ καὶ οἱ μακάριοι μαθητᾶί. μόχος δὲ καὶ ἔτέρως ἀλωητῆς ὁ Χριστός. δι' αὐτῆ γὰρ ἡ καθαρσις, καὶ ἡ τῶν περιτῶν πραγμάτων ἀπόδεσις, περιουσιῶν τε Φημῖ, καὶ τῶν κατὰ τὸν κόσμον Φρονημάτων σαρκικῶν, ἃ καὶ Φλογός ἐσὶ τροφή, καθάπερ καὶ τὸ ἀχυρον.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο ὁ μακάριος Παῦλος ἡρμιώδισεν, ὡς δοκεῖν ἡμᾶς (2) βῆν ἀλοῶντα τὸν διδάσκαλον, καὶ ἀποτρέφεσθαι ὀφέλλοντα ἐξ αὐτῆ τῆ διδασκαλικῆ ἔργῃ, καὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων μαθητῶν.

ε. Ἐὰν δὲ κατοικῶσιν ἀδελφοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἀποθάνῃ εἰς ἐξ αὐτῶν, σπέρμα δὲ μὴ ἢ αὐτῶ, ἐκ ἔσται ἢ γυνὴ τῆ τεθνηκότος ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐγγίζοντι· ὁ ἀδελφὸς τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰσελεύσεται πρὸς αὐτῶ, καὶ λήψεται αὐτῶ ἑαυτῶ εἰς γυναικα, καὶ σπυοικήσει αὐτῆ. Καὶ ἔσται τὸ παιδίον ὃ ἂν τεχθῆ, κατασαθήσεται ἐκ τῆ ὀνόματος τῆ τετελευτηκότος, καὶ ἐκ ἔξαιφθῆσεται τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐξ Ἰσραὴλ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Μήπω Φανερωθείσης τῆς ἀναστάσεως, ἢ τῶν παιδῶν διαδοχῆ, καὶ διὰ ταύτης ἢ μνήμη, παραμυθία τοῖς πρὶν ἀνθρώποις ἐτύγγανεν, ἄμα δὲ καὶ

καὶ τύπον ἐπαίχε τῆς ἀναστάσεως. ὃν ὁ Α παραβάς Εὐνάν, (1) καὶ τῆ Θάμαρ συγκαθιδέειν μὴ βεληθείς, εἰκότως ἀπόλλυται, τὸ σπέρμα χέας ἀνὰ μὴ νόμος· ὁ δὲ Βοός τηρήσας, καὶ τὴν Ῥαδ ἀγαγόμενος, τέρας εἴληφε τὸ πρόγονος εἶναι Χριστῶ, γεννήσας Ἰεσαὶ τῷ Δαβὶδ τὸν πατέρα, τὴν μέλλουσαν ἐπαγγελίαν ἀναστήσει θνητῆ μιμησάμενος. ἔδει γὰρ τὸν δωρησάμενον ἡμῖν τὴν ἀνάστασιν διὰ τῶν φυλαξάντων αὐτῆς τὸν τύπον κατὰ σάρκα κατάγειται, καὶ παύσαντα τῆς τύπης, αὐτὴν ἡμῖν χαρίσαται τὴν ἀλήθειαν.

ζ. Ἐὰν δὲ μὴ βέληται λαβεῖν ὁ ἄνθρωπος τὴν γυναικα τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, καὶ ἀναβήσεται ἢ γυνὴ ἐπὶ τὴν πύλιν ἐπὶ τὴν γεργσίαν, καὶ ἐρεῖ, καὶ θέλει ὁ ἀδελφὸς τῷ ἀνδρὸς με ἀναστήσασαι τὸ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἠθέλησεν ὁ ἀδελφὸς τῷ ἀνδρὸς με.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐν τῇ πύλιν Φησίν. ἀταῦθα γὰρ οἱ παλαιοὶ τὰς διατριβὰς ἐποιῶντο, καὶ ἕξιν ἴσως πρὸς ὑποδοχὴν θηραδαί βελόμενοι, καθάπερ ὁ Λωτ, ὃς καὶ παρσσίας Ἀγγέλων ἠξίωται. ἠρμολε δὲ καὶ ἄλλως τῷ Ἰσραὴλ διὰ σκιῶν εἰσαγομῆν πρὸς θεοσέβειαν, ἐν πύλαις, ἀλλ' ἐκ ἐν μέσῳ καθήσασαι τῆς πόλεως.

η. Καὶ καλέσασιν αὐτὸν ἢ γεργσία τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ ἐρῶσιν αὐτῷ· καὶ εἰς εἶπη, καὶ βέλομαι λαβεῖν αὐτῷ.

θ. Καὶ προσελθῶσα ἢ γυνὴ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ ἐναντίον τῆς γεργσίας, ὑπολύσει τὸ ὑπόδημα αὐτῷ τὸ ἐν ἀπὸ τῷ ποδὸς αὐτῷ, καὶ ἐμπύσει εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῷ, καὶ ἀποκριθεῖσα ἐρεῖ, ἔτω ποιήσασαι τῷ ἀνθρώπῳ, ὃς ἐκ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν μὴ βελόμενον, ἐχρῶ εἰς τὴν πύλιν ἀχθείτα, παρὰ τῆς γυναικὸς ἐμπύσειτα, τῶν ὑποδημάτων θάτερον ὑπολύσειτα· ὡς χωλαίνοντα περίτε νόμον καὶ σοργίῳ ἀδελφῷ, καὶ τὴν ἐκείνου νέκρωσιν ἐκβεβηκότα τῆς διανοίας.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Τί δήποτε ἐμπύσειτα κελδοῖ τὸν τῷ ἀπαίδος ἀδελφῷ τὴν γυναικα μὴ βελόμενον γῆμα; Ἀνάγκη αὐτοῖς διὰ τῆς ἀτιμίας Φιλαδελφίας ἐπιτιθείς. ἄμεινον μὲν γὰρ ἴδιον διὰ τὴν φύσιν προμηθεῖσασαι τῷ τεθνηκότος. ἐπειδὴ δὲ ἐκ ἀπαντες αἰδέντα τὸν τῆς φύσεως νόμον, τὴν τῆς ἀτιμίας αὐτοῖς ἀνάγκη ἐπέστηκεν.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὕτω ποιήσασαι, τῶν ἄλλοτριωθῶσιν ἐξ αὐτῷ, καὶ ἐμπύσει αὐτὸν πάντες οἱ ἄνθρωποι· ἢ, μὴ θελήσασιν οἰκωθῶσαι αὐτῷ.

ι. Καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, οἶκος τῷ ὑπολυθέντος τὸ ὑπόδημα.

ια. Ἐὰν δὲ μάχωνται ἄνθρωποι δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἄνθρωπος μετὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, καὶ προσέλθῃ ἢ γυνὴ ἐνὸς αὐτῶν ἐξελέσασαι τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐκ τῆς χειρὸς τῷ τύπλοντος αὐτὸν, καὶ ἐκλείνασα τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπιλάβηται τῶν διδύμων αὐτῷ, β. Ἀποκόψει τὴν χεῖρα αὐτῆς· καὶ φέσεται ὁ ὀφθαλμὸς σε ἐπ' αὐτῆς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τὸ λοιδορμενίων ἢ συμπλεκομένων ἀνδρῶν ἐπελθεῖν τολμᾶν κατὰ πρόφασιν συμμαχίας ἢ βοηθείας γυναικας, ἐπιληπτον καὶ ἐμετρίως ἀναίχωντον· ὡς ἐδ' ἐν πολέμοις καὶ στρατείαις καὶ τοῖς ὑπὲρ πάσης τῆς πατρίδος κινδύοις, ἐδικαίωσεν ὁ νόμος ἐξετάζειν, τὸ πρέπον ἰδῶν, ὅπερ ἀκίνητον αἰεὶ καὶ πανταχῶς φυλάττειν διανοήθη· νομίσας αὐτὸ τῷ εἶναι κατὰ αὐτὸ νίκης καὶ ἐλευθερίας καὶ πάσης ἀμεινον οὐτυχίας. ἐὰν μὲν τις καὶ πυθομένη ἐξυβρίζεσασαι τὸν ἄνδρα, πόθῳ τῷ πρὸς ἐκείνον, ἠτήθεισασαι Φιλανδρίας, ὑπὸ τῷ παρασάντος πάθους ἐξορμησασαι βιασθῆ, μὴ πλέον τῆς φύσεως ἀρρενέδῳ θρασυνομίῃ, μενέτω δὲ καὶ ἐν οἷς βοηθεῖ γυνὴ. πάνδεινον γὰρ εἰ βελομένη τις ὑπεξελέσασαι τὸν ἄνδρα ὑβρεων, ὑβριδῆσεται παρ' αὐτῆς, κατὰ πλεων ἀποφάινεσσαι τὸν ἴδιον βίον αἰχμῆς, καὶ μεγάλων ὀνειδῶν τῶν ἐπ' ἀνιάτῳ θρασυτητι. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα οἷσα καὶ φέρειν ἄν τις διώαιτο· χαλεπὸν δ' ἐκείνο, εἰ τις γυνὴ τοσῶτον καταθρασιώετο, ὡς διαδράξασασαι τῶν τῷ διαφορομένων γεννητικῶν. μὴ γὰρ παρ' ὅσον ἀνδρὶ βοηθεῖσασαι δοκεῖ τῷ πρᾶτῳ, ἀφιδῶ· τῆς δὲ ἀγανθρασύτητος ἐπεχέδῳ τίνεσσαι δίκην. ὕφ' ἧς αὐτῆ μὲν τὰ ὅμοια ἐξαμαρτάνειν ἐθέλεισ' αὐτῆς, ἐκ ἄν διώαιτο, τῶν δ' ἄλλων ὅσα προπετέερα φόβῳ μετρίωσασιν. ἔσῳ δ' ἢ δίκη, χειρὸς ἀποκοπή τῆς ἀψαμῆς ὡν ἐθέμις.

Δ οἷς βοηθεῖ γυνὴ. πάνδεινον γὰρ εἰ βελομένη τις ὑπεξελέσασαι τὸν ἄνδρα ὑβρεων, ὑβριδῆσεται παρ' αὐτῆς, κατὰ πλεων ἀποφάινεσσαι τὸν ἴδιον βίον αἰχμῆς, καὶ μεγάλων ὀνειδῶν τῶν ἐπ' ἀνιάτῳ θρασυτητι. Καὶ μετ' ὀλίγα. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα οἷσα καὶ φέρειν ἄν τις διώαιτο· χαλεπὸν δ' ἐκείνο, εἰ τις γυνὴ τοσῶτον καταθρασιώετο, ὡς διαδράξασασαι τῶν τῷ διαφορομένων γεννητικῶν. μὴ γὰρ παρ' ὅσον ἀνδρὶ βοηθεῖσασαι δοκεῖ τῷ πρᾶτῳ, ἀφιδῶ· τῆς δὲ ἀγανθρασύτητος ἐπεχέδῳ τίνεσσαι δίκην. ὕφ' ἧς αὐτῆ μὲν τὰ ὅμοια ἐξαμαρτάνειν ἐθέλεισ' αὐτῆς, ἐκ ἄν διώαιτο, τῶν δ' ἄλλων ὅσα προπετέερα φόβῳ μετρίωσασιν. ἔσῳ δ' ἢ δίκη, χειρὸς ἀποκοπή τῆς ἀψαμῆς ὡν ἐθέμις.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀξία γὰρ κολάσεως διὰ τὸ Φονικόν τε καὶ ἀναιδές.

ΛΗΛΑΟΥ. Ἰσέον, ὅτι ἐδὲν πλέον ἢ τὸ ἀναίχωντον τῆς γυναικὸς κολάζει.

Ζ. ΝΕΙΛΟΥ. [Τὴν χεῖρα τῆς ἐπιλαβομένης τῶν διδύμων γυναικὸς, ἐν τῷ μάχεσασαι τῶν δύο ἀνδρας, ἀποκόπειν ὁ νόμος ἐκέλευσεν,] ὅτι μάχης ἕσης τῶν λογισμῶν περὶ τῆς αἰρέσεως τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν θρανίων [ἀγαθῶν, τῶν ἀφείσα τὴν αἰρεσιν, τῶν τῆς] γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐπεδράξατο. διὰ γὰρ τῶν γεννητικῶν τὰ γενέσεως ἐδήλωσε πράγματα.

Η γ. Οὐκ ἔσαι ἐν τῷ μαρσίππῳ σάθμιον καὶ σάθμιον, μέγα καὶ μικρόν.

ιδ. Οὐκ ἔσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ σε μέτρον καὶ μέτρον, μέτρον,

(1) Ἀνάν. ἐν τῷ 38. κεφ. τῆς Γφ.

ιε. μέτρον, μέγα ἢ μικρόν. Στάθμιον ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι, καὶ μέτρον ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι, ἵνα πολυήμερος γένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Μωσῆς σάθμιον καὶ μέτρον καὶ ἀριθμὸν τῶν ὅλων ὑπέλαβεν εἶναι τὸν Θεόν, ἀλλ' ἔ τὸν ἀνθρώπινον νῦν. δηλοῖ δὲ διὰ τέτων Φάσκων·
 » ἐκ ἔσαι εἰ μαρσίππω σε σάθμιον καὶ σάθμιον, μέγα ἢ μικρόν. ἐκ ἔσαι εἰ τῆ οἰκίαν σε μέτρον καὶ μέτρον, μέγα ἢ μικρόν.
 » σάθμιον ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι. ἀληθὲς δὲ δίκαιον μέτρον, τὸ τὸν μόνον δίκαιον Θεὸν ὑπολαβεῖν πάντα μετρεῖν καὶ σαθμάδα, καὶ ἀριθμοῖς καὶ πέρασι καὶ ὄροις τῶ τῶν ὅλων περιγράψαι φύσιν· ἀδίκον δὲ ψεῦδος τὸ νομίσαι κατὰ τὸν ἀνθρώπινον νῦν ταῦτα συμβαίνειν.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ὁ ἱερός ὄντως Μωσῆς, ἐκ ἔσαι, Φησὶν, εἰ τῷ μαρσίππω σε σάθμιον καὶ σάθμιον, μέγα ἢ μικρόν, ἀλλ' ἢ σάθμιον ἄληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι, σάθμιον καὶ μέτρον καὶ ἀριθμὸν τῶν ὅλων, ὑπολαμβάνων τὸν Θεόν. τὰ μὲν γὰρ ἀδίκαια καὶ ἀνίστα εἶδωλα οἴκοι, εἰ τῷ μαρσίππω σε, καὶ εἰ τῆ, ὡς ἔπος εἶπεν, ῥυπάση ψυχῇ κατακέκρυπται· τὸ δὲ μόνον δίκαιον μέτρον, ὁ μόνος ὄντως Θεός, ἴσος αἰ, κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχων, μετρεῖται πάντα καὶ σαθμάτα οἰονεῖ τρυτάνη καὶ δικαιοσύνη, τῶ τῶν ὅλων ἀρρεπῶς περιλαμβάνων καὶ ἀνέχων φύσιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐν τέτρω τὸ δίκαιον ἐξυφαίνει τῆς πρὸς ἀλλήλους κρίσεως.

ιε. Ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε πᾶς ποιῶν ταῦτα, πᾶς ποιῶν ἀδίκαια.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐκ ἔν ὁ Φιλοδίκαιος Θεός ἀδικίαν μεμίσηκε καὶ βδέλυται, σάσεως καὶ κακῶν ἀρχῶν.

ιζ. Μνήσθητι ὅσα ἐποίησέ σοι Ἀμαλήκ ἐν τῇ ὁδοῦ, ἐκποροδομένε σε ἐν γῆς Αἰγύπτου, Πῶς ἀντέστη σοι ἐν τῇ ὁδοῦ, καὶ ἔκοψε τῶ βραγίαν σε τῆς κοπιῶντας ὀπίσω σε, σὺ δὲ ἐπάνας καὶ ἐκοπίας· καὶ ἐκ ἐφοβήθη τὸν Θεόν.

ιθ. Καὶ ἔσαι ἰωῖκα ἀν καταπαύσησε Κύριος ὁ Θεός σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σε τῶν κύκλω σε ἐν τῇ γῆ, ἢ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κληρονομήσασα αὐτῶ, ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα Ἀμαλήκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν ἔρανόν, καὶ ἔ μὴ ἐπιλάθη.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα Ἀμαλήκ. τῆτο ποιῆσαι διὰ Σαμὴλ ὁ Σαδλ προστετέτακτο, καὶ μὴ τελείως ποιήσας, τῆς βασιλείας ἐξέπεσε.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Διατὶ πανωλεθρία κελδοὶ παραδέναι τὸν Ἀμαλήκ; Καὶ δυσσεβᾶς ἦσαν, καὶ μισαδέλφοι. καὶ γὰρ ἐκ τῆ Ἡσαῦ τὸ γένος κατάγοντες, πρῶτοι τὸν κατὰ τῆ Ἰσραὴλ ἀνεδέξαντο πόλεμον, καὶ ταῦτα πόρρωθεν ὄντος, καὶ τοῖς ὄροις αὐτῶν μήπω πελάσαντος.

Κ Ε Φ. Κ Ξ.

α. **Κ**αὶ ἔσαι εἰάν εἰσέλθῃς εἰς τῶ γῶ, ἡ Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομήσασα αὐτῶ, καὶ κατοικήσεις ἐπ' αὐτῶ, Καὶ λήψῃ ἀπὸ τῆς ἀπαρχῆς τῶν καρπῶν τῆς γῆς σε, ἧς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι, καὶ ἐμβαλεῖς εἰς κάρταλλον, καὶ πορεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἀν ἐκλέξῃται Κύριος ὁ Θεός σε ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτῆ ἐκεῖ. Καὶ ἐλθῶς πρὸς τὸν ἱερέα ὃς ἀν ἦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, ἀναγγελῶ σήμερον Κυρίῳ τῷ Θεῷ μου, ὅτι εἰσελήλυθα εἰς τῶ γῶ, ἡ ὡμοσε Κύριος ὁ Θεός τοῖς πατέρασιν ἡμῶν. (1)
 β. Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν κάρταλλον τῶν χειρῶν σε, καὶ θῆσει αὐτὸν ἐναντι τῆ θυσιασθῆς Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. Καὶ ἀποκριθήσῃ καὶ ἐρεῖς

Ε ἔναντι Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, Συρίαν ἀπέλιπεν ὁ πατήρ μου, καὶ κατέβη εἰς Αἰγύπτου, καὶ παρώκησεν ἐκεῖ ἐν ἀριθμῶ βραχῆ, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πλῆθος πολὺ καὶ μέγα.
 ς. Καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐταπείνωσαν ἡμᾶς, καὶ ἐπέθησαν ἡμῶν ἔργα σιληρά. Καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ εἶδε τῶ ταπείνωσιν ἡμῶν, καὶ τὸν μόχθον ἡμῶν, καὶ τὸν θλιμμὸν ἡμῶν. Καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς Κύριος ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς ἐν ἰχθὺι μεγάλῃ, καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῶ αὐτῆ, καὶ ἐν ὄραμασι μεγάλοις, καὶ ἐν σημείοις, καὶ ἐν τέρασι. Καὶ εἰσήγαγεν ἡμᾶς εἰς τὸν τόπον τῆτον, καὶ ἔδωκεν ἡμῶν τῶ γῶ ταύτῃ, γῶ ῥέεσαν γάλα καὶ

(1) Ἡμῶν δέναι ἡμῶν. καὶ εἰρημ. ἐκδοσ.

ται, ἀποκατασταθῆς ἐξ ἑ λω. καλεῖται Α
δὲ καὶ ἐκ μέρους τὸ πᾶν. αὕτη δὲ ἡ σύγ-
νευσις ἐν τῷ ἐλέει καὶ σιωασκῆσαι τὰ κάλ-
λιςα διαδέκνυται.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ αὐτὸς Φησιν ἐξελέξα-
το ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἔθνων.

ΙΘ. Καὶ εἶναί σε ὑπεράνω πάντων
τῶν ἔθνων, ὡς ἐποίησέ σε ὀνομασθὸν
καὶ καύχημα καὶ δόξασθον, εἶναί σε
λαὸν ἅγιον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε, κα-
θὼς ἐλάλησε.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

α. **Κ**αὶ προσέταξε Μωϋσῆς καὶ Β
ἡ γερουσία τῶ λαῷ Ἰσ-
ραήλ, λέγοντες, Φυλάσ-
σατε πάσας τὰς ἐντολάς, ἃς ἐγὼ
ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον.

β. Καὶ ἔσαμ ἢ ἂν ἡμέρα διαβῆτε
τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν, ἣν Κύριος
ὁ Θεὸς δίδωσί σοι, καὶ σῆσεις σεαυ-
τῷ λίθους μεγάλους καὶ κονιάσεις αὐ-
τὸς κονία.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα ἐκέλευσεν ὁ δε-
σπότης Θεὸς μετὰ τὸ διαβῆναι τὸν Ἰορδά-
νην, δύο σῆσαι λίθους μεγάλους, καὶ κο-
νιάσαι αὐτὸς, καὶ αὐτοῖς ἐπιγράψαι τὰς
ἐντολάς. ἔπειτα ἐκ λίθων αὐτοφωτῶν οἰκο-
δομήσαι θυσιαστήριον ἐν τῷ ὄρει Γεβὰλ, καὶ
τὰς νεομισμίας ἐπιτελέσαι θυσίας. καὶ
πρὸς ταῖς ἄλλαις, οἷον τινα χαριστήριον τῷ
τῶ σωτηρίῳ καὶ μετὰ ταῦτα ὑποκηθῆναι
καὶ ὑφρανεθῆναι, τὸν ὑπεργέτω ἀνυμνεύ-
τας Θεόν.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Λίθοι μὲν ἔν οἱ μεγάλοι
καὶ ὑψὲς τεταμένοι, τῶν ἁγίων ἡμῖν Ἀπο-
στόλων σημαίνουσι τὸν χορὸν. οἱ μεγάλοι
καὶ ὑψηλοὶ καὶ περιστοίχοι κατὰ τὸ ἀλη-
θές εἰσιν. ὅσον γὰρ ἦκεν εἰς ἀρετῶν, καὶ
εἰς ἀντήματα πολιτείας τῆς ἐν Χριστῷ,
τὸ ἴσος αὐτὸν ἐκείνοις (1) ἔδει. ὑβρήσομεν
γὰρ ἀσυγκρίτοις ταῖς ὑπεροχαῖς ἀνεση-
κότας τὰ κατ' ἡμᾶς, (2) καὶ πολὺ δὴ
λίαν ὑπερκειμένους.

γ. Καὶ γράψαις ἐπὶ τῶν λίθων
πάντας τὰς λόγους τῶ νόμου τῆς
ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην, ἡμῖνα
ἂν ἐσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν Κύ-
ριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σε δίδωσί-
σοι, γῆν ῥέεσαν γάλα καὶ μέλι, ὃν
τρόπον εἶπέ σοι Κύριος ὁ Θεὸς τῶν
πατέρων σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἔδει γὰρ πλησιάσαντα τὸν
νόμον τῷ Ἰορδάνη φωτίζεσθαι, καὶ πνεύ-
ματικὸν ἀποφαίνεσθαι.

ΚΤΡΙΛΛΟΥ. Κεκονιαμένοι δὲ οἱ λίθοι
γραφῶν ἔχουσι τὸν νόμον σαφῶς σφόδρα.
ἐν γὰρ τοῖς ἁγίοις Ἀποστόλοις λυθικῶς καὶ
αφανδὸν τὰς ἐν νόμῳ θεωρίας ὑβρήσο-

μον, ἐκ ἐπὶ τῷ γράμματι κατεσκευασμέ-
νας, ἃδὲ ἀμυδρὸν ἔχουσαι ἐπίβλημα τῷ
σκιαν, λαμπρὰς δὲ καὶ καθαρὰς. πνεύ-
ματικὴ γὰρ τῶν ἁγίων ἡ παιδύσις.

δ. Καὶ ἔσαμ, ὡς ἂν διαβῆτε τὸν
Ἰορδάνην, σῆσετε τὰς λίθους τῆς
ἔς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐν ὄρει
Γεβὰλ, καὶ κονιάσεις αὐτὸς κονία.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Τὸ σῆσαι τὰς ὄρους, (3)
ἐκ ἐπὶ ὄρει Γεβὰλ ἔχει τὸ Σαμαρειτικόν,
ἀλλ' ἐν τῷ Γαριζίν, (4) ἐπὶ καὶ τὰς ὑ-
λογίας ἐκέλευσε λεχθῆναι, τὰς δὲ κατά-
ρας ἐν Γεβὰλ. εἰ δὲ αἱ κατάρας ἐν Γεβὰλ
ἐλέγοντο, πῶς ἐκείνους ἐν αὐτῷ τῷ θυσιαστή-
ριον ἀναστήσαι προσάτθεσθαι; ἐν [δὲ] τῇ
βίβλῳ τῶν Κριτῶν, (5) Γαριζίν ὀνομάζει
τὸ περὶ Νεάπολιν ὄρος, ὃ σέβουσι οἱ Σα-
μαρείται, ἐφ' ᾧ σὰς ὁ Ἰωάσαμ, υἱὸς Γε-
δεών, κατηράσατο τὸν λαὸν τὸν βασιλεύ-
σαντα ἐφ' ἑαυτὸν Ἀβιμέλεχ τὸν ἀπὸ δα-
λης υἱὸν Γεδεών τὸν ἀδελφοκτόνον. εἰ μὴ-
τις εἶποι, ὅτι νεώτερος ὢν ὁ συλλέξας τὰς
ἀγίας Γραφὰς Ἐσδρας ὁ προφήτης, ἢ
ἕτερός τις, ἀπὸ τῶν ἐπὶ αὐτῶ πολιτῶ-
μένων ὀνομάζει τὰς τόπους ὡσαύτως ἐν καὶ
Ἱερουσαλήμ καλεῖ τὴν Ἰεβὺς καλεσμένην
ἐπὶ τῶν ἀρχαίων, καὶ Βηθλεὲμ τὴν Εὐ-
φραθὰ. Γαριζίν ἐρμηνεύεται διατομή, ἢ
διαίρεσις, ἢ περιτομή. οἱ ἄξιοι ὑλογίων
ἐν τῷ τῷ τόπῳ εἰσί. Γεβὰλ δὲ ἐρμη-
νύεται χάσμα παλαιόν, ἢ Φάραγξ πα-
λαιά. οἱ ἄξιοι ἀρῶν ἐν τῷ τῷ τόπῳ εἰσί.
καὶ δηλοῖ τὸ ὁ πλάσιος καὶ ὁ Πάσσαρος.
εἰς χάσμα ἐν παλαιότητος ἀπελεύσονται
οἱ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον μὴ ἀποδυσάμε-
νοι σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτῶ. οἱ δὲ περι-
τομῶν καρδίας λαβόντες, καὶ διαρεθίνοντες
τῶν σωματικῶν, καὶ διακοπέντες ἐκ τῆς
κακίας, ἀπελεύσονται εἰς ὄρος Γαριζίν.

ε. Καὶ οἰκοδομήσεις ἐκεῖ θυσιαστή-
ριον Κυρίῳ τῷ Θεῷ σε, θυσιαστήριον
ἐκ λίθων. ἐν ἐπιβαλεῖς ἐπ' αὐτοῖς
σίδηρον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ζητητέον διατὶ σίδηρον
ἐκ ἐπὶ τῶν λίθων ἀψαδαίων εἰς τὴν οἰκο-
δομῶν τῶ θυσιαστήριου χρησιμούντων. ἀλ-
λά καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν οἰκοδομῶν τῶ
ναῶ λίθους ἀπελεκήτους προσάττει σινα-
γαγεῖν,

(1) Ἐν τῷ τῷ Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 426.

(2) Τὸς κατ' ἡμᾶς. αὐτ.

(3) Τὸς λίθους ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. τὰ αὐτὰ ἐν ἐπιτομῇ ἄχει τῶ, τὴν Εὐφραθὰ,
διαλαμβάνων.

(4) Ἐν κεφ. 9.

γαγειν, και οικοδομησαι. ει γαρ αποτον το σιδηρον απλεοται τε λιθω τε προς οικοδομω αρμοτλοντος, πως εν αρα οι κιονες, πως εν αι σανιδες, και αι τετων κεφαλιδες εργοαδησαν; η πως οσα εκ χαλκω γεγονεν η χρυσω η αργυρω κατεσκευααθη; αρα ανθω σιδηρω; και πως ολον τε; δια τετων Φανερον μιν, οτι εκ απλωσ απαγορβει το σιδηρον απλαοται των λιθων. τις εν η αιτια; λεγομεν ε διαχυριζομενοι. ταυτα δη τοινω, σκληρον σκληρω επιβαλλαν και συγκρουν, κωλυει. μεγαλα γαρ Φιλει τικλεοται κακα εκ της των σκληρων συμμιξεως και συγκρουνσεως. η τον Φονον ως πορρωτατω της καρδιας των ανθρωπων εκβαλλει και μαλα δικαίως. ει γαρ ε χρη λιθω τω οικοδομικω εις τλω τε δυσιασηριε κατασκευω, η τε ναε; σιδηριον επιβαλλαν, πως ε μαλλον απαγορβυτεον το σιδηρον αρπαζαν, και κατα τε πλησιον Φωναν;

5. Λιθωσ ολοκληρωσ οικοδομησαι το δυσιασηριον Κυριω τω Θεω σα, και ανοισαισ επ αυτω ολοκαυτωμα Κυριω τω Θεω σα.

ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Λιθοι δη εν η ημεις αυτοι, πλω ολόκληροι η απληγεις. οι γαρ αυτον, ως εφλω, δωδιαζοντες τον Χρισον, ολοτελη ποιουντα της εαυτων διανοιας τλω καθιερωσιν, ε μεμερισμω προς τα α κοσμω; δε μλω τα εκ της βεβηλεσ η βδελυρας αμαρτιασ ετι φορουντες τραυματα. αλλ ωπερ εν ανμερισωσ ο Χρισωσ, ετω και ετοι μονοτροποι τε και αληθεισ. (1)

ζ. (2) Καυ Φαγη, και εμπληθηση εναι, και διφρανθηση εναντι Κυριεσ τε Θεεσ σα.

* * ΚΤΡΙΑΛΟΥ. Τοις γαρ εις τετο λοιπον αφιγμωσισ δυκλειασ, ως δωδιαζεν δωιαοται τον Χρισον, αρμοσειε η σφοδρα εικοτωσ και το της ιερωσ και θειασ αναπιμπλαοται τροφης, και μλω και δωφρανεοται νοητωσ εν οφθαλμοισ τε Θεεσ. διαπεραίνεται δε και τετο ταισ μυσικαισ δολογλαισ κεχηρικων εν Εκκλησιαισ των πεπισδοκοτων εις τον Κυριον ημων Ιησεν τον Χρισον.

η. Καυ γραφεισ επι των λιθων τετων παντα τον νομον τετον σαφωσ σφοδρα.

θ. Καυ ελαλησε Μωυσησ και οι ιερεισ οι Λωιται παντι τω λαω, (3) λεγοντες, σιωπα και ακε Ισραηλ εν τη ημερα ταυτη γεγονασ εις λαον Κυριω τω Θεω σα, Καυ εισακησ η

Α της Φωνης Κυριεσ τε Θεεσ σα, και ποιησαισ πασασ τασ εντολασ αυτε, και τα δικαιωματα αυτε, α εγω εντελλομαι σοι σημερον.

* * ΦΙΛΩΝΟσ ΕΒΡΑΙΟΥ. Εισι μιν εν, οισ ακειν, αλλ ε λεγειν δωπρεπεσ; εφ ων λεγεται, σιωπα η ακε; παγκαλον παραγγελμα. κακισον γαρ και θρασυτατον αμαθια, ησ πρωτον μιν εν ακοησ (4) ησυχια; δωυτερον δε προσοχη των αξιον τι ακοησ προφερομεων. μηδεις μιντοι νομισατω τετο αυτο μονον εμφαινεοται δια τε, σιωπα και ακε; αλλα η προτρεψαοται δωατωτερον ετερον. ε γαρ παραινει γλωσση μονον σιωπαν, η ωσιν ακειν, αλλα και ψυχη ταυτα παθειν αμφοτερα. πολλοι γαρ επ ακροασιν ηκοντες τιωσ. εκ ελληλυδασι ταισ διανοιαισ, αλλ εξω πλανωνται, και μυρια περι μυριων εαυτοισ διεξερχοντα. Και μετ ολιγα. Εαν εν μηδενι των εξωθεν επιφοιτωνων, η ενδον ταμιδομεων πραγματοων, ο νεσ αξιωθη προσομιλειν, αλλ ηρεμιαν αγαγων και ησυχιασ, εαυτον αποτεινη προς τον λεγοντα, σιωπησασ κατα το Μωυσηωσ παραγγελμα, δωησεται μετα της πασησ προσοχησ ακροασαοται, ετερωσ δε εκ αν ισυση. τοις μιν εν αμαθεισ συμφερον ησυχια. τοις δ επισημησ εφιεμωσισ, και αμα φιλοδεαποτοισ, αναγκαιοτατον η παρησηια κλημα.

Γ Δ λεγεται γεν εν Εξωδω, Κυριωσ πολεμησει Εξωδ. 14. 14, 15. υπερ ημων, η ημεις σιγησεται. και χρησμοσ δωδυσ υποκειται τοιωσ δε, και ειπε Κυριωσ προς Μωυση, τι βοωσ προς με; ως δεον και σιωπαν τεσ μηδεν αξιον ακοησ ερυντασ, η λεγειν τεσ ερωτι σοφιασ Θεω πεπισδοκοτασ, και μη μονον λεγειν σω ηρεμια, αλλα και μετα κραυγησ μειζονωσ εκβοαν, ε σωματι και γλωτλη, δι ων αερα

Ε λογωσ εχει σφαιρικωμον αιδητον ακοη γινεοται, αλλα τω παμμεσω και μεγαλοφωνοτατω Φωνησ οργανω, ε θυητοσ μιν ακροατησ εδεις, ο δε αγκνητοσ η αφθαρτοσ μωνοσ.

ια. Καυ ενετειλατο Μωυσησ τω λαω εν τη ημερα εκεινη, λεγων, ιβ. Ουτοι εησοντα δολογειν τον λαον εν ορει Γαριζειν διαβαντες τον

Ζ Ιορδανω, Συμεων, Λωι, Ιδαω, Ισραηλ, και Βενιαμιν. Καυ ετοι εησοντα επι της καταρας εν ορει Γεβαλ, Ρεβαμ, Γαδ, και Ασηρ, Ζαβελων, Δαν, και Νεφθαλειμ.

ιγ. Ουτοι εησοντα επι της καταρας εν ορει Γεβαλ, Ρεβαμ, Γαδ, και Ασηρ, Ζαβελων, Δαν, και Νεφθαλειμ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τι δηποτε καταραισ αυτεσ η δολογλαισ υπεβαλεν; Ο δεαδοτης Χρισωσ τα τελεια μαθηματα τοις τελειοισ

(1) Μετα τετο παρα τοις κωδ. και τα δε κωταμ. Τιω αρμοτλωσησ ενεν ερμωειαν τετι το κωταμ εν τοις εις τλω Εξωδω ειρημωσισ. δωησεισ δε ταυτα α σελ. 784, και 785. της δε της βιβλ. (2) Καυ θυσεισ εκω θυσιαν σωτηριεσ και φαγη. αι ειρημ. εκδωσ. και ο Κυριω. α Τωμ. 1. μερ. 1. σελ. 42. (3) Παντι Ισραηλ. αι ειρημ. εκδωσ. (4) Ακωσ, ορθωσ. α ταισ σημειωσ. ταε α σελ. 474. τε 1. Τωμ. της τε Μαγγ. εκδωσ.

ἐπιμεγκῶν, βασιλείαν μὲν ἑρανῶν τοῖς ταῦτα πληροῦσιν ὑπέχετο, ἠπέλησε δὲ τοῖς παραβαίνεσσι γένεσθαι. Ἰσδαίοις δὲ χαμαιπετέες ἔχουσι καὶ χαμαίζηλον φρόνημα, τὰς τῆ γῆ προσηκείας ἀράς καὶ ὄβλογίας ἀπένειμν. οἱ γὰρ μηδὲ τοῖς ὀραμένοις πισθόσαντες θαύμασι, πῶς ἂν ἐδέξαντο τὰ τῶ μέλλοντι βίῳ προσήκοντα; ἐπισημιώσασθαι δὲ χρῆ, ὡς τὰς μὲν ὄβλογίας τὰς ἐκ τῶν ἐλθούδερων βεβλασηκείαις φυλαῖς ἀπείναιμε, καὶ τὴν ἱερατικῶν ἀταῦθα τῶ λαῷ σωτηρίδμησε, καὶ τὴν τῆ Ἰωσήφ διπλῶ ἔσαν, ὡς μίαν προσέταξεν ὄβλογεῖν. τὰς δὲ κατάρας τοῖς ἡμιδέλοις ἐκλήρωσε, σωτάξας αὐτοῖς διὰ τὸν τῶν φυλῶν ἀριθμὸν, τὸν Ῥεβίμ καὶ τὸν Ζαβελών· τὸν μὲν ὡς ἀμαρτία περιπεπλωκότα, τὸν δὲ ὡς ἔλατον τῶν τῆς Λείας ἡν. ἐπαράσασθαι δὲ πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐκέλευσε τοῖς εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖσι, καὶ τὰ χειροποίητα προσκωῖσιν ἀγάλματα. εἶτα τοῖς εἰς πατέρας παρανομήσι. μετὰ γὰρ τὰ θεῖα δίκαιον θεραπύειν τέτρεσ δι' ὧν εἰς τὸ εἶναι παρήχθημεν. ἔπειτα τοῖς ἐπικερτομέσι τοῖς τὸ βλέπειν ἀφρημένοις, καὶ τῆς ὀβείας αὐτὸς ἐκλέπειν ὁδὸν πειρωμένοις· καὶ ἀπαξάπλωσ τοῖς τὰς προειρημένας παραβαίνεσιν ἀτολάς. ταῦτα δὲ τῶν ἱερέων λεγόντων, ἐκέλευσε τὸν λαὸν ἐπιλέγειν, γένοιτο οἶον ὑπογραφή τινὰ γραμματεῖς ταύτην παρ' αὐτῶν κομιζόμενος τὴν φωνὴν.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ὅσα φυλαῖ, ἀφ' ἧ ἐξήλθον ἐξ Αἰγύπτου ἠδοκίμησαν παρὰ Θεῶν, ἐπὶ τὸ ὄβλογεῖν τάττονται. ὅσα δὲ ἐπλασαν, ἐπὶ τὸ καταράσασθαι.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΛΟΥΓΔΟΥΝΩΝ. Ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς προετυπώθη, καὶ ἐπεγνώθη, καὶ ἐγεννήθη. ἐν μὲν γὰρ τῷ Ἰωσήφ, προετυπώθη· ἐκ δὲ τῆ Λουῖ καὶ τῆ Ἰσδα, τὸ κατὰ σάρκα, ὡς βασιλὸς καὶ ἱερεὺς, ἐγεννήθη· διὰ δὲ τῆ Συμεῶν, ἐν τῷ ναῷ ἐπεγνώθη· διὰ δὲ τῆ Ζαβελών, ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐπισθῆθη, ὡς φησὶν ὁ Προφήτης· γῆ Ζαβελών· διὰ δὲ τῆ Βεριαμίν, τῆ Παύλα, εἰς πάντα τὸν κόσμον κηρυχθεῖς, ἐδοξάσθη.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Παρατηρητέον, ὅτι οἱ ὄβλογεῖν προσηκείαι ἀπὸ τῶν ἐλθούδερων γυναικῶν καὶ συγγενῶν τῆ Ἰακώβ ἐγεννήθησαν αὐτῷ· οἱ δὲ καταράσασθαι ἀφορισθέντες ἀπὸ τῆ ὄρας Γεβαλ, ἀπὸ τῶν παιδικῶν ἦσαν, πλὴν τῆ Ῥεβίμ καὶ τῆ Ζαβελών. τέτακται δὲ ὁ Ῥεβίμ μετὰ τῶν καταρωμένων, ὡς κεκατηραμένος ὑπὸ τῆ πατρός. εἰ δὲ καὶ τὸν Λουῖ κατηράσασθαι, ἀλλὰ λελύτρωται αὐτὸς τῆ ἱερατικῆ ἀξία, μάλιστα γὰρ ἱερέως ἐστὶ τὸν λαὸν ὄβλογεῖν. ἀλλὰ καὶ ὁ Συμεῶν, ὡς ἐν μέσῳ τῆς φυλῆς οἰκήσας, καὶ ὡς μελὸς αὐτοῦ γεγονώς, διὰ τῆ ὄρας Ἰσδα, ἐκεῖ αὐτὸς ἀριθμεῖται.

Α. ἰδ. Καὶ ἀποκριθέντες οἱ Λουῖται ἔρῃσι παντὶ Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ,

ΙΕ. Ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὅστις ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνδύον, βδέλυγμα Κυρίῳ, ἔργον χειρῶν τεχνίτης, καὶ θῆσαι αὐτὸ ἐν ἀποκρύφῳ. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, ἔρεῖ, γένοιτο.

Β. ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. [Ἐπικατάρατος πᾶς ὅστις ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνδύον ἔργον χειρῶν τεχνίτης, καὶ θῆσαι αὐτὸ ἐν ἀποκρύφῳ,] ὅτι κακὸν ἑαυτῷ θησαύρισμα διὰ τῆ γλυπτῆ τὸν ἐπακολούθουντα αὐτῷ Δαίμονα ἐπηγάγετο, καὶ κατ' αὐτῆ (1) κακὸν σῴοικον διὰ τῆ Δαίμονος ἐπεσάσατο.

Γ. * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ψυδῆεις περὶ Θεῶν ὑπολήψεις ἔχοντες, τινὰ νοητικῶν εἰδωλολατρείαν εἰδωλοποιούντες ἐν ἑαυτοῖς, τὰ μὴ ὄντα ἔχουσι· καὶ ὑπόδοκοι ἔτοι γίνονται τῆ καλάρῃ τῆ λεγασῆ· ἐπικατάρατος πᾶς ἄνθρωπος, καὶ τὰ ἐξῆς.

Δ. ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ εἰκὸς ἴω τινὰς φόβῳ τῆς τιμωρίας ἀσπάζεσθαι λαυθάνειν, καὶ ἐν παραβύσῳ καὶ λαυθάνοντως τὴν ἀσέβειαν ἐπιτηδύειν, πρὸς μείζονα φόβον καὶ ἀπειλῶν τῶν ταῦτα ποιόντων, καὶ ἀράς ὑποβάλλει τὸς ἀμαρτυρῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐργαζομένους. τοιαῦτοί εἰσι καὶ οἱ ὀβλάβειαν ἐπιπλασον ὑποκρινόμενοι, ἄνδρον δὲ τὰ πάθη κατορύττοντες, καὶ ἐν τῷ τῆς διανοίας κινήματι πρὸς πᾶν εἶδος ἀτοπίας ἐκβακχουόμενοι· ἔτοι εἰσιν οἱ ἐν ἀποκρύφῳ τιθεῖτες τὰ εἰδωλα.

Ε. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰδωλα, πᾶσα πεπλασμένη θεολογία. ἀλλ' αἱ μὲν νοερὰ πιδανότητες, καὶ ὀξυτέρως ἀπατήσαι δυναίμεσαι, λέγοντο ἂν ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου χωνδύματα· τὰ δ' ἀπιδανως ἠλίθια δόγματα, γλυπτά. πλὴν καὶ ταῦτα ἔργα χειρῶν τεχνίτη τροπικῶς λέγεται, τινεῖς μὲν ἐν ἀποκρύφῳ, ὡς ἐν μυστηρίῳ παραδιδόμενα.

Ζ. * * ΝΕΙΛΟΥ. Δοκεῖ δὲ πως ἐναντίον φαίνεσθαι τὸ κατακρύπτειν ἐν Σικήμοις τὰς Θεῶς, καὶ τὸ τιθεῖν εἰδωλὸν ἐν ἀποκρύφῳ. τὸ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐπαινετὸν, τὸ ἐν Σικήμοις κατακρύπτειν· τὸ δὲ ψεῦδον, τὸ τιθεῖν εἰδωλὸν ἐν ἀποκρύφῳ. ἔτω γὰρ καὶ μετὰ κατάρας ἔθηκε τῆτο, εἰπὼν· ἐπικατάρατος ὁ τιθεὶς εἰδωλὸν ἐν ἀποκρύφῳ. ἐταῦτον γὰρ ἐστὶν ἐν γῆ πρὸς τὸ παντέλες κατακρύπτειν, καὶ τὸ θεῖον ἐν ἀποκρύφῳ. τὸ μὲν γὰρ ἐν γῆ κατακρυφθῆν, καὶ μηκέτι τῆ αἰδήσει φαινόμενον, τῷ χρόνῳ καὶ τῆς μνήμης ἀπαλείφεται· τὸ δὲ ἐν ἀποκρύφῳ τεθεῖν, τὰς μὲν ἔξωθεν ἴσως λαυθάνει, παρ' αὐτῆ δὲ τῆ τεδεικτότος ὀρώμενον σιωπῶς, τὴν μνήμην ἀνάκαινίζει, ἀγαλματοφορέμενον λαυθραῖως. πᾶς γὰρ λογισμὸς αἰχρὸς μορφόμενος ἐν τῇ διανοίᾳ, γλυπτὸν ἐστὶν ἀποκρύφον. ἔτω γὰρ αἰχρῶν

(1) Καὶ κατάραν σῴοικον. ἐν Τόμ. Ι. σελ. 559. τῆς ἐν Παρισ. ἐκδόσεως.

αἰχμή ἐσιν εἰς μέσον προδῆναι τὰς τοιαύ-
 τας ἐννοίας. ἐπισφαλές γένεσθαι τὸ ἐν ἀπο-
 κρύφῳ θῆναι γλυπτόν, ἐπισφαλέςερον
 δὲ τὸ ἐπακολοθεῖν καὶ ἐκζητεῖν τὰς ἤδη
 ἐξαφανισθείσας μορφάς, διχερῶς τῆς δια-
 νοίας πάλιν ῥεπέσας ἐπὶ τὸ ἐκβληθὲν πά-
 ρος, καὶ τῶν τῶν εἰδώλων πλάσιγχα ἐπι-
 ἐπιβριθεύσας ἕως ἑδάφος. τοιαύτη γὰρ ἡ
 ἔξις ὀξυρρέπης τίς ἐστὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ
 ἄγαν ὀκώλως, εἰ ἀμελοῖτο, ἐπὶ τάναν-
 τία ταλαντοῦσα.

15. Ἐπιπατάρατος ὁ ἀτιμάζων
 πατέρα αὐτῆ ἢ μητέρα αὐτῆ. καὶ
 ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.

16. Ἐπιπατάρατος ὁ μετατιθεῖς
 ὄρια τῆ πλησίον. καὶ ἔρῃσι πᾶς ὁ
 λαός, γένοιτο.

» ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ἐπιπατά-
 » ρατος ὁ μετατιθεῖς ὄρια τῆ πλησίον. κα-
 » λεί δὲ πλησίον καὶ ἑγγύς τὸ ἀγαθόν. ἔ γὰρ
 » ἀπεινά, Φησὶν, εἰς ἕρανὸν εὐδὲ πέραν θα-
 » λάττης ἀφικέσθαι δεῖ, κατὰ ζήτησιν τῆ
 » καλῆ ἑγγύς γὰρ καὶ πλησίον ἴσαται ἐκάσῳ.

ΛΗΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ὅρια τῆ πλησίον
 μετατίθεισιν καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ἀληθείας θεογνω-
 σίας καὶ τῆς ἀνθρώπου πολιτείας παρασαλῶν
 τὸν ἐντὸς ὀριζόμενον. καὶ δηλοῖ τὰ ἐπα-
 γόμενα.

17. Ἐπιπατάρατος ὁ πλανῶν τυ-
 φλὸν ἐν ὁδῷ. καὶ ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός,
 γένοιτο.

ΛΗΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Τοιοῦτοί εἰσι καὶ οἱ
 τῆς ἀπὸ εἰδωλολατρίας καὶ τῆς ἐκ περι-
 τομῆς ἐπὶ μυσαρὰς αἰρέσεις ἐφελκόμενοι.
 τυφλὸς γὰρ ὄντας αὐτῆς, καὶ μήπω τὸ
 φῶς τῆς ἀληθείας ἐχρηκότας καὶ τῆς θεο-
 γνωσίας, ἀπατῶσίν τε καὶ πλανῶσιν, ἐτέραν
 ἀντὶ τῆς ἀποσολικῆς ὑποδεικνύτες ὁδόν.

18. Ἐπιπατάρατος ὁς ἀν ἐκκλίνῃ
 κρίσιν προσηλύτῃ καὶ ὀρφανῆ καὶ χή-
 ρας. καὶ ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.

ΛΗΛΟΥ. Ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἀρὰν τίθει-
 σιν καὶ τῆς ὡσαύτως ἐκκλίνοντες κρίσιν
 προσηλύτῃ καὶ ὀρφανῆ καὶ χήρας, ἄλλως-
 πως πάλιν τὸ αὐτὸ εἰπών. εἰ γὰρ τὸ ῥη-
 τὸν ἔχει τὸ ὠφέλιμον, ἀλλὰ καὶ ἡ θεωρία
 τὸ ὑψηλότερον. προσήλυτοι γὰρ εἰσιν οἱ
 ἐξ ἐθνῶν εἰσιόντες τῇ ἀγίᾳ τῆ Θεῆ Ἐκκλη-
 σία. ἔτοι καὶ ὀρφανοὶ κυρίως εἰσιν, ἀπο-
 ταξάμενοι μὲν τῷ ἑαυτῶν πατρὶ τῷ Σατα-

» ἄ, μηδέπω δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐνδυσάμενοι, ἀλλ'
 » ἐτι κατηχεμένοις ἐναρίθμιοι. ὁμοίως δὲ
 » καὶ ἔτοι χήραί εἰσιν, ἀποσραφεῖσαι μὲν τὸν
 » ἐγκαταπεύροντα αὐτοῖς τὰ τῆς ἀπωλείας
 » σπέρματα, ἔπω δὲ τῷ Χριστῷ ἀρμοσθέντες,
 » ὡς ἀγνή παρθένος, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπό-
 » σολον. οἱ ἐν ἐκκλίνοντες τῷ κρίσιν τῆτων,
 » καὶ μὴ παραδιδόντες αὐτοῖς ἀνόρθον τὸ
 » τῆς ὀυσεβείας μυστήριον ὑπὸ κατάραν εἰσί.
 » καὶ τὰ ἄλλα δέ τις φιλοπόνως ἐπεξιῶν, δυ-
 » νῆσεται πνευματικῶς θεωρεῖν, σωζομένης
 » τῆς ἀρμονίας. (1)

» κ. Ἐπιπατάρατος ὁ κοιμώμενος
 » μετὰ γυναικὸς τῆ πατρὸς αὐτῆ, ὅτι
 » ἀπεκάλυψε συγκαλύμμα τῆ πα-
 » τρὸς αὐτῆ. καὶ ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός,
 » καὶ γένοιτο. Ἐπιπατάρατος ὁ κοιμώμε-
 » νος μετὰ παντὸς κλιώσ. καὶ ἔρῃσι
 » κβ. πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. Ἐπιπατάρα-
 » τος ὁ κοιμώμενος μετὰ ἀδελφῆς ἐκ
 » πατρὸς ἢ μητρὸς αὐτῆ. καὶ ἔρῃ πᾶς
 » κγ. ὁ λαός, γένοιτο. Ἐπιπατάρατος ὁ
 » κοιμώμενος μετὰ πενθερᾶς (2) αὐτῆ.
 » κδ. καὶ ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. Ἐπι-
 » πατάρατος ὁ τύπλων τὸν πλησίον ὀ-
 » λῳ. καὶ ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.
 » κε. Ἐπιπατάρατος ὁς ἀν λάβῃ δῶρα πα-
 » Δ τάξαι ψυχῷ αἵματος ἀθώσ. καὶ
 » ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.

» κς. Ἐπιπατάρατος πᾶς ἀνθρώ-
 » πος ὁς ἐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις
 » τῆ νόμῳ τῆτῃ τῆ ποιῆσαι αὐτῆς. καὶ
 » ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο.

» * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ, ἐν πᾶσι, κείμε-
 » νον παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα, κυρεται ἀπὸ
 » τῆ σαμαρειτικῆ ἀντιγράφου. ἐν ᾧ τὸ χολ'
 » ὅπερ ἐστὶ, πᾶσιν, ἢ πάντα φερόμενον
 » εὔρομιν. οἷς σινάδει καὶ ὁ Ἀπόσολος, λέ-
 » γων. ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμῳ εἰσιν, ὑπὸ
 » κατάραν εἰσιν. ὅθεν οἱ ἐκ περιτομῆς ἐλέγ-
 » χονται ὑπὸ κατάραν ὄντες, τὸ μὴ πάντα
 » ποιῆν.

» * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Διὰ Μωσέως πολλὰ
 » τῶν ἐν τῷ νόμῳ γράψαντος, ἀνθὲ τῆ προ-
 » δῆναι τῷ ἀπειλῷ κατὰ τῆ παραβαίνον-
 » τος ἢ ἀμελῆντος, γενικῶ κατὰ πάντων
 » ἐπήγαγε τῷ κατάραν, ἥτις ἐστὶ τῆς δαινο-
 » τᾶτης τιμωρίας προκαταρκτικῆ, εἰπών
 » ἐπιπατάρατος πᾶς ὁς ἐκ ἐμμένει πᾶσι τοῖς
 » γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τῆ νόμῳ τῆτῃ.

(1) Τα αὐτὰ σιωπομώτερες, καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Δύγ. κώδ.
 (2) Μετὰ νύμφης αὐτῆ: καὶ ἔρῃσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. Ἐπιπατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ τῆς ἀδελ-
 φῆς τῆς γυναικὸς αὐτῆ. καὶ ἔρῃσι, κβ. αἰ εἰρημ. ἐκδός.

Κ Ε Φ. Κ Η.

α. **Κ**αὶ ἔσοι ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνιόν εἰς τὴν γῆν τὴν ἡμετέραν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, εἰὰν ἀκοῇ ἀκέρσητε τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆ Θεοῦ ὑμῶν, φυλάσσει καὶ ποιῆν πάσας τὰς ἐντολάς αὐτῆ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον, καὶ δώσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ ἔξουσιν ἐπὶ σὲ πάσαι αἱ δὺλογίαι αὐτῶν, καὶ δρῆσασί σε. εἰὰν ἀκοῇ εἰσακήσῃ τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆ Θεοῦ σου,

γ. Εὐλογημένος σὺ ἐν πόλει, καὶ δὺλογημένος σὺ ἐν ἀγρῶ.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Πόλις καὶ ἀγρὸς εἴη ἂν ἡ Ἐκκλησία τῆ Θεοῦ, ἐν ἣ καὶ κατὰ Θεόν τις ἀνασρέφεται, καὶ πολιτεύεται, καὶ σπείρει, καὶ θερίζει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον. (1)

δ. Εὐλογημένα τὰ ἔργα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σου, καὶ τὰ βεκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου.

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Τὰ ἔργα τῆς κοιλίας σου, ἐκ ἄλλο τι νομίζομεν εἶναι, ἢ τὰς καρπὸς τῆς ψυχῆς, ἢ τοὺς θεοσεβεῖς λογισμῶν. ἀπὸ γὰρ τῆ φόβου σου, Κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν, καὶ ᾠδινήσαμεν, καὶ ἐτέκομεν, καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τὰ βεκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου. Ταῦτα ὡς καθαρὰ καὶ εἰς θυσίαν δεκτὰ δὺλογεῖ. (2)

ε. Εὐλογημένοι αἱ ἀποθήκαι σου, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματα σου.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀποθήκαι Φησὶν, Ματθ. 6. 20. ἐκ ἐνθά σῆς ἀφανίζεις, ἐδ' αἷς κλέπτει διορύττεισιν, ἀλλὰ τὰς ἀπαγύσας ἡμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐγκαταλείμματα δὲ, τὰ μέλλοντα καὶ τὰ ἔσχατα. ἔτω γὰρ ἐξέδωκαν οἱ λοιποὶ, ἐν τῷ, τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθροῦθησόνται, ἐν ἧ ψαλμῶ λεγόμενον.

ς. Εὐλογημένος εἶ (3) ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι σε, καὶ δὺλογημένος εἶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε.

Β. ΑΔΗΛΟΥ. Τοῖτόν ἐστι καὶ τὸ ὑπὸ τῆ Δαβὶδ, Κύριος φυλάξει τὴν εἰσοδὸν σου, καὶ τὴν ἐξοδὸν σου. εἰσοδος δ' ἂν εἴη καὶ ἡ εἰς τὴν αἰληθῆς δόσεβείας ἀποφυγῆ, καὶ ὁ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆ Θεοῦ γινόμενος πόλεμος· καὶ πάλιν ἡ ἀπαρασάλατος τῆς γνώσεως τῆ Θεοῦ φυλακῆ, καὶ ἡ πρὸς τὰς ἀδυνατέρας συγκατάβασις, χεραγωγῆσα τῆς πρὸς τὰ τελεώτερα. ὅταν καὶ ἐπάγει· παραδώσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου. (4)

Ζ. Καὶ παραδώσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου τὰς ἐχθρας σου τὰς ἀνθεστηκότας σοι· σωτηρηθήσονται πρὸ προσώπου σου· ὁδὸν μίαν ἐξελεύσεται πρὸς σὲ, καὶ ἐν ἐπτά ὁδοῖς φάσεται ἀπὸ προσώπου σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Καθὰ φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, Κύριος σωτηρήσει τὸν Σατανᾶν Ῥωμ. 16. 20. ὑπὸ τὰς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

Δ. * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν γὰρ κατὰ σὲ γινομένην αὐτῶν κακῶν συμφωνίαν, καὶ τὴν διαθήκην αὐτῶν, ἡ κατὰ σὲ ἐν ὁμοιοῖα διέδαντο, διασκεδάσει Κύριος, καθὰ φησὶν ὁ Δαβὶδ, διασκόρπισον ἐθνη τὰ τὰς πολέμους θέλοντα.

η. Ἀποσελεῖ Κύριος ἐπὶ σὲ τὴν δὺλογίαν ἐν τοῖς ταμίαις σου, καὶ ἐν πάσῃ ἧ εἰὰν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν χεῖρα ἡ θεῖα Γραφὴ παραλαμβάνει ἐπὶ πράξεως. σὲ τοίνυν φυλάττοντος τὰς ἐντολάς τῆ Θεοῦ, ἔξεις αὐτὸν σύμμαχον καὶ ἐν τοῖς κατὰ διάνοιαν λογισμοῖς. τὰ γὰρ φανερὰ σὲ ποιῶντος, αὐτὸς τὰ κρυπτὰ καθαρίζει. ἔτω καὶ Δαβὶδ φησὶν, ἐκ τῶν κρυφίων με καθάρισόν με. (5)

θ. Ἀναστήσαι σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐαυτῷ εἰς λαὸν ἅγιον, ὃν τρόπον ᾤμοσε τοῖς πατέρας σου. εἰὰν εἰσακήσῃ τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆ Θεοῦ σου, καὶ πορεύθῃς ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩ.

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.
 (2) Ὅμοιος τοῖς τῆ Προκόπ. τοῖς ἐν τῷ αὐτ. κώδ.
 (3) Εὐλογημένος σὺ. αἱ εἰρημ. ἐκδοσ. ὁμοίως καὶ κατωτέρ.
 (4) Ταῦτά τε καὶ τὰ ἐπόμε. ὁ Προκόπιος ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. ἔτω· Σωωδαὶ καὶ Δάβιδ, Κύριος φυλάξει τὴν εἰσοδὸν σου, καὶ τὴν ἐξοδὸν σου. δεῖ γὰρ ἀναχωρῆντα τῆς ἀσεβείας, χεραγωγῆσθαι πρὸς τὴν εἰρήνην. ἐξίτητον δὲ καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆ Θεοῦ πρὸς πόλεμον. εἰποις δ' ἂν καὶ εἰσοδὸν μου, τὴν ἀκριβοῦς γνώσεως φυλακῆν· ἐξοδὸν δὲ, τὴν πρὸς τὰς ἀδυνατέρας συγκατάβασις, ἐξίτητον ὡπερ τῆς ἀκριβοῦς ἐπάγει· παραδώσει σοὶ Κύριος ὁ Θεός σου τὰς ἐχθρας σου τὰς ἀνθεστηκότας σοι σωτηρηθήσονται πρὸ προσώπου σου, κατὰ τὸ ἀποστολικόν, Κύριος σωτηρήσει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τὰς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.
 (5) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ αὐτ. κώδ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τοῖς δὲ τὰς θείας ἐπιτολάς φυλάττει, τὰς παντοδαπὰς δέδωκεν ὀβλογίας. καὶ τοῖς τὰς πόλεις καὶ τοῖς τὰς κώμας οἰκῶσιν ὀβπαϊδίαν καὶ πολυπαϊδίαν, ποιμνίων καὶ βουκολίων πολυγονίαν, τὴν ἀπὸ γῆς ὀβκαρπίαν, τὴν ἐν εἰρήνῃ διαγωγῆν, τὴν ἐν πολέμοις νίκην, καὶ τὰ τῶν προσόμοια. ταῖς δὲ σωματικαῖς καὶ πνευματικαῖς ὀβλογίαν προσέθεικεν· ἀναστήσαι σε Κύριος ἐάντῳ λαὸν ἅγιον, ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατράσι σε. καὶ τῶν δὲ προσέθεικε τὸν διορισμόν· ἐάν εἰσακέρης τῆς Φωνῆς Κυρίῃ τῆ Θεῶ σε, καὶ πορεύθῃς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ. ταῦτα γὰρ οἱ μὲν ὀρῶντες, οἱ δὲ ἀκέρητες φοβηθήσονται, λογιζόμενοι τὴν θείαν κηδεμονίαν, ἧς ἀπολαύετε.

Ρωμ. 9. 4, 5. ΑΔΗΛΟΥ. Αὐτοῖς γὰρ ἐδόθη ἡ ἰσοθεσία, καὶ ἡ διαθήκη, καὶ ἡ λατρεία· ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς ὀβλογητὸς εἰς τὰς αἰῶνας. Ἰσέον ὡς τὴν αὐτὴν διαθήκην ἀπῆται ὁ Ἐσδρας τὸν Ἰσραὴλ διαθέσθαι πρὸς Κύριον μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῆς αἰχμαλωσίας μετ' ὑπογραφῶν καὶ σφραγίδων ἱερέων τε καὶ Λωβιτῶν. (1)

ι. Καὶ ὀφρονταί σε πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι τὸ ὄνομα Κυρίῃ ἐπικέκληται σοι, καὶ φοβηθήσονται σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὡσπερ γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι λαὸς τῆ Φαραῶ, καὶ ἄλλα ἔθνη βασιλέων ἐτέρων· ἔτω καὶ ὁ λαὸς τῆ Ἰσραὴλ, τῆ Κυρίῃ ἐχρημάτισεν. Ἰσραὴλ γὰρ ἐστὶ νῆς ὀρῶν Θεόν.

ια. Καὶ πληθύνῃ σε Κύριος ὁ Θεὸς σε εἰς ἀγαθὰ ἐπὶ τοῖς ἐργασίαις τῆς κοιλίας σε, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐργασίαις τῶν κλιμῶν σε, καὶ ἐπὶ τοῖς γεννήμασι τῆς γῆς σε, ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατράσι σε δέναί σοι.

ιβ. Ἀνοίξαι σοι Κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτῆ τὸν ἀγαθόν, τὸν ἔρῶν, δέναν τὸν ὑετὸν τῆ γῆ σε ἐπὶ καιρόν. ὀβλογῆσαι πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σε. καὶ δανιῆς ἔθνεσι ποίλοις σὺ δὲ ἐ δανιῆ, καὶ ἄρξῃς σὺ ἔθνων ποίλων, σὲ δὲ ἐν ἄρξῃσι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ τίς ἐστὶν ἔτος [ὁ ἀγαθὸς θησαυρός;] Ἡ παρ' ὧ εἰσὶν οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀποκρυφοί. αὐτὸς γὰρ καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελεῖται, ἦγεν τοῖς Προφήταις δέναν τὸν ὑετὸν τὸν ἔρῶνιον. αὐτὸς γὰρ δώσει χρησότητα. καὶ ἡ γῆ ἡμῶν δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς. Δανιῆς πολλοῖς ἔθνεσι τὸ δεδοκι-

μασμένον ἀργύριον, σὺ δὲ ἐ δανιῆ. ἐ γὰρ παρ' αὐτοῖς ἐπισήμη καὶ σῴσεις.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Εἴρηται μὲν πρὸς τὰς ἡμέρας Ἰσραὴλ, ἀρμόττει δὲ κυρίως τοῖς Χριστῆ μαθηταῖς· ὡς (2) λέγαν αὐτὰς, διὰ τὸ τῆτο ὑπέταξε λαὸς ἡμῖν, καὶ ἔθνη ὑπὸ Παλ. 46. 9. τὰς πόδας ἡμῶν.

ιγ. Καταστήσαι σε Κύριος ὁ Θεὸς σε εἰς κεφαλῶν καὶ μὴ εἰς ἔρῶν, καὶ ἔσῃ τότε ἐπάνω καὶ ἐν ἔσῃ ὑποκάτω. ἐάν εἰσακέρης τῶν ἐντολῶν Κυρίῃ τῆ Θεῶ σε, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον φυλάσσειν καὶ ποιῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸ μὲντοι γενέσθαι εἰς κεφαλῶν καὶ μὴ εἰς ἔρῶν, ἀρχόντα λέγει καὶ μὴ δευδόντα. τῆτο γὰρ ἐπήγαγε· ἔσῃ τότε ἐπάνω, καὶ ἐν ὑποκάτω.

ΑΔΗΛΟΥ. Ζητήσῃ ἀξιον, τί δήποτε ἐπὶ μὲν τῶν ἀρῶν τὸ, γένιτο γένιτο, ἐπεφύετο· ἐπὶ δὲ τῆς ὀβλογίας, ἔδαμῶς; Ἀλλ' ὁ Ἀπόστολος ἡμῖν τὸ ζητέμενον λυεῖ λέγων· ὅτι ὁ τῆ Θεῶ ἡμῶς ἐκ ἐγενετο καὶ καὶ ἐ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ὅσα γὰρ ἐπαγγελία Θεῶ, ἐν αὐτῷ τῷ καὶ ἐ, διὰ τῆτο ἀμῶν. αὐτὸς ἐν ἐστὶν ὁ ὀβλογῆσας ἡμῶς ἐν πάσῃ ὀβλογία πνευματικῆ. (3)

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ἀναξίως ἐαυτὰς ἐποίησαν τῶν ἐπαγγελιῶν, ἦλθον ἐπὶ τὰς μακαρίους Ἀποστόλους, δι' ἐκείνων δὲ καὶ εἰς ἡμῶς τὰς ἐχρηκότας τὸν Χριστὸν κεφαλῶν· τὰς δὲ μὴ πισύσαντας, κατέστησαν εἰς ἔρῶν. ἔθνεκε γὰρ αὐτὰς νῶτον, ὡς φησὶν Παλ. 20. 12. ὁ μακάριος Δαβίδ.

ιδ. Οὐ παραβήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν λόγων, ὧν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον δεξιά ἢ ἀριστερά, πορεύεσθαι ὀπίσω Θεῶν ἐτέρων λατρεύειν αὐτοῖς.

15. Καὶ ἔσομαι ἐάν μὴ εἰσακέρης τῆς Φωνῆς Κυρίῃ τῆ Θεῶ σε, φυλάσσειν καὶ ποιῆν πάσας τὰς ἐντολάς αὐτῆ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ ἐλδύσονται πρὸς σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὐτῆ, καὶ καταλήφονται σε. Ἐπικατάρματος σὺ ἐν πόλει, καὶ ἐπικατάρματος σὺ ἐν ἀγρῷ. Ἐπικατάρτοι αἱ ἀποθνήσκῃς, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου. Ἐπικατάρματα τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας σε, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σε, καὶ τὰ βουκόλια τῶν βουῶν σε, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σε.

16. Ἐπικατάρματος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι σε, καὶ ἐπικατάρματος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε.

17. Ἐπικατάρματα τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας σε, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σε, καὶ τὰ βουκόλια τῶν βουῶν σε, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σε. 18. Ἐπικατάρματος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι σε, καὶ ἐπικατάρματος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε.

κ. Ἐξ

(1) Λωβιτῶν καὶ ἀρχόντων ἐ τῷ β' βιβλίῳ. ἔθνε δὲ δοκεῖ νῦν ἀντέχεσθαι τῆ νόμῃ διὰ τὸν φόβον παραβάσεως· ἀγνοῦντες ὅτι Χριστὸς ἡμῶς ἠλυθῆρασαν ἐκ τῆς κατάραι τῆ νόμῃ, γένιτος ὑπὲρ κατάραι. καὶ ταῦτα κατὰ τὴν τῆς Αὐγ. κῶδ τῷ καὶ τὰ πρότερα πλατύτερ. περιέχοντι.
(2) Αὐτὸς γὰρ κατέστησαν ἀρχόντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. οἱ καὶ φασιν, ὑπέταξε, κτ. ὁ αὐτ. κῶδ.
(3) Τὰ αὐτὰ ἐ ἐπιτομῆ καὶ ὁ Προκόπ. ἐ τῷ αὐτῷ κῶδ.

Kkk kK

κ. Ἐξαποσείλω Κύριος σοι τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν καὶ τὴν ἀνάλωσιν ἐπὶ πάντα ἃ ἂν ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου, ὅσα ἂν ποιῆς, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ἐν τάχει διὰ τὰ πονηρά σου ἐπιτηδύματα, διότι ἐγκατέλειπας με.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τέτο νῦν ἐξαιρέτως Ἄνω 8. 12, τως (1) νοσῶσι. περιδραμῆνται γὰρ Φησι 11. " ζητῶντες τὸν λόγον τῶ Θεῶ, καὶ ἔ μὴ εὐρωσιν. ἔ γὰρ λιμὸν ἄρτε αὐτοῖς ἀπειλεῖ, εἰ καὶ τέτο σωέβη ποτέ, ἔδδ διψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τῶ ἀκῆσα λόγον Κυρία. ἀντὶ δὲ τῶ, ἐκλιμίαν, ὁ Σύμμαχος, ἀχορτασίαν ἐξέδωκε. μελετῶσι γὰρ κενά, μηδενὸς ἀπολαύοντες τῶν λεγομένων.

κα. Προσκοπήσω Κύριος εἰς σὲ τὸν θάνατον, ἕως ἂν ἐξαναλώσῃ σε ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς ἣν σὺ ἐσπορεύῃ ἐκῆ κβ. κληρονομήσω αὐτὴν. Πατάξαι σε Κύριος ἀπορία, καὶ πυρετῶ, καὶ εἴγῃ, καὶ ἐρεθισμῶ, καὶ φόνῳ, καὶ ἀνεμοφορία, καὶ τῇ ὄχρᾳ, καὶ καταδιώξονται σε ἕως ἂν ἀπολέσωσί σε.

κγ. Καὶ ἔσαι σοι ὁ ἔρανος ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκῆς, καὶ ἡ γῆ ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἶτα πάλιν ἐπιφέρει τὰς ἀράς, τὰναντία τῶν προρρήθαισῶν ἐχῆσας ὄβλογιῶν, ἀγονίαν, δυσκληρίαν, ἐνδειαν, νόσους, τάλαιπωρίαν, λιμὸν, λοιμὸν, πόλεμον, ἡτταν, ἀνομβρίαν, γῆς ἀκαρπύϊαν. τέτο γὰρ ἡ σιδηρᾶ γῆ δηλοῖ, καὶ ὁ χαλκῆς ἔρανος.

" ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἔσαι σοι, Φησὶν; ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς ἔρανος χαλκῆς. τί τέτο λέγων; Τὴν παντελῆ ξηρασίαν καὶ ἐπιλειψιν τῶν ἀερίων ὕδατων, δι' ὧν τῇ γῆ τὸ γόνιμον τῶν καρπῶν εἰσπάρχει.

" ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Θῆσω, Φησὶ, τὸν ἔρανον ὑμῖν χαλκῶν, καὶ τὴν γῆν σιδηρᾶν ἀνιττόμενος τὸ μὴ ἕτερον αὐτῶν τὰ οἰκεία καὶ πρὸς ἄ γέγονεν ἐπιτελέσειν ἔργα. πῶ γὰρ ἡ σιδηρὸς ἐσαχυφύρησεν, ἡ χαλκὸς ὑετὸν ἰώεγκεν, ἂν χρῆια τὰ ζῶα, καὶ μάλιστα τὸ ἐπίκτηρον καὶ πολλῶν ἐπιδέες, ἀνθρώπος. μιλῶει δὲ ἔ μόνον ἀφορίαν καὶ τῶν ἐτησίων ὠρῶν φθορᾶν, ἀλλὰ καὶ πολέμων γενέσεις, καὶ τῶν εἰς τέτοις ἀφορήτων καὶ ἀμυδῆτων κακῶν. χαλκὸς γὰρ καὶ σιδηρὸς πολεμιστηρίων ὄπλων ὕλα.

κδ. Δώη Κύριος τὸν ὑετὸν τῆς γῆς σου κωνιορτόν, καὶ χῆς ἐν τῶ ἔρανε καταβήσεται ἐπὶ σε, ἕως ἂν ἐκτρέψῃ σε, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε.

" * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Καὶ γῆ σου κωνιορτόν οἶσαι, καὶ χῆς ἀνωθεν ἐξ

Α ἔρανε καταχθήσεται, βαρύτατον ἐπιφέρων καρπὸν εἰς τὴν διὰ πύγης ἀπώλειαν, ἵνα μηδὲν παραλειφθῇ τῶν ἐκ' ὀλέθρου.

κε. Δώη σε Κύριος ἐπικοπῶν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου· ἐν ὁδῶ μιᾷ ἐξελεύσῃ πρὸς αὐτὰς, καὶ ἐν ἑπτά ὁδοῖς φύξῃ ἀπὸ προσώπων αὐτῶν· καὶ ἔσῃ ἐν διασπορᾷ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς.

Β * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπικοπῶν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου, τετῆσι θραυόμενον καὶ προσκοπῶντα, [ὡς ἐξέδωκαν οἱ Λοιποί.]

κς. Καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ ὑμῶν κατὰ βρωμα τοῖς πετεινοῖς τῶ ἔρανε, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ἐν ἔσαι κζ. ὁ ἀποσοβῶν. Πατάξαι σε Κύριος ἐν ἔλκει αἰγυπλίῳ ἐν ταῖς ἔδραις, καὶ ψώρα ἀγρία, καὶ κνήφῃ, ὡσε μὴ δύνασθαι σε ἰαθῶσαι. Παλάξαι σε Κύριος παραπληξία, καὶ ἀορασία, καὶ ἐκσάσει διανοίας.

κθ. Καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημβρίας, ὡσε ψηλαφῆσαι ὁ τυφλὸς ἐν τῷ σκοτει, καὶ ἐν δροδώσει τὰς ὁδὸς σου. καὶ ἔσῃ τότε ἀδικέμενος, καὶ Δ διαρπαζόμενος πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἐν ἔσαι σοι ὁ βοηθῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τέτο εἰς ἔργον ἐξέβη ἐπὶ τῆς Χρισῆ παρσίας, πάντων τῶν ἐθνῶν εἰ μεσημβρία φωτὸς διαγόντων, ὁ Ἰσραὴλ εἰ σκοτία τυγχάνει, διὰ τὸ μὴ βέλεσθαι αὐτὰς καταυγάζεσθαι τῷ φωτὶ τῆς γνώσεως τῶ Χρισῆ. περὶ τῶτων Φησὶν· ὅτι προσήλυτος ὅσις ἐσὶν εἰ σοι, ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἀνω ἀνω, σὺ δὲ καταβήσῃ Ε κατὰ κατὰ· περὶ τῶν ἐξ ἔθνῶν πισυδῶντων εἰσαργῶς προφητῶων. (2)

λ. Γνωαῖκα λήψῃ, καὶ ἀνῆρ ἕτερος ἔξει αὐτῷ· οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ ἐν οἰκήσεις ἐν αὐτῇ· ἀμπελῶνα φυτεύσεις, καὶ ἔ τρυγήσεις αὐτόν. λα. Ὁ μόχος σου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου, καὶ ἔ μὴ φάγῃ ἐξ αὐτῆ· ὁ ὄνος σου ἤρπασμένος ἀπὸ σῆ, καὶ ἐν ἀποδοθήσεται σοι· τὰ πρόβατά σου δεδαμένα τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἐν ἔσαι σοι ὁ βοηθῶν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπάλα τὰ εἰς πολιορκία γνώμενα· γνωαῖκα λήψῃ, καὶ ἀνῆρ ἕτερος ἔξει αὐτῷ· οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ ἐν οἰκήσεις εἰ αὐτῇ· ἀμπελῶνα φυτεύσεις, καὶ ἔ τρυγήσεις αὐτόν. ὁ μόχος σου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου, καὶ ἔ μὴ φάγῃ ἐξ αὐτῆ. καὶ τὰ ἐξῆς δὲ τὴν αὐτῷ τετοις ἔχει διανοίαν.

λβ. Οἱ

(1) Διαφερόντως. ὁ τῆς Λύγ. κῶδ.

(2) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως ὁ Προκόπ. εἰ τῷ αὐτ. κῶδ.

λβ. Οἱ υἱοὶ σὲ καὶ αἱ θυγατέρες-
 σε δεδομένοι ἔθνη ἕτέρω, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ σὲ ἐκ ὄψοντα (1) σφαιε-
 λίζοντες εἰς αὐτὰ, καὶ ἐκ ἰχύσει ἡ
 λγ. χεὶρ σὲ. Τὰ ἐκ Φόρτια τῆς γῆς σὲ,
 καὶ πάντας τὰς πόνας σὲ Φάγεται
 ἔθνος, ὃ ἐκ ἐπίσασα· καὶ ἔσῃ ἀδι-
 κήμενος ἢ τεθραυσμένος πάσας τὰς
 λδ. ἡμέρας. Καὶ ἔσῃ παράπληκτος διὰ
 τὰ ὄραματα τῶν ὀφθαλμῶν σὲ ἅ
 λε. βλέψη. Παλάξαι σε Κύριος ἐν ἔλκει
 πονηρῶ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰς
 κνήμας, ὥσε μὴ διώσασθαι ἰαθῶμαι
 ἀπὸ ἰχνης τῶν ποδῶν σὲ ἕως τῆς κο-
 λς. ρυφῆς σὲ. Ἀπαγάγοι Κύριός σε καὶ
 τὰς ἀρχοντάς σε, ἅς εἰν καταστήσῃς
 ἐπὶ σεαυτὸν, εἰς ἔθνος ὃ ἐκ ἐπίσασα
 σὺ καὶ οἱ πατέρες σὲ, καὶ λατρύσεις
 ἐκῆ Θεοῖς ἕτεροις, ξύλοις ἢ λίθοις.
 λζ. Καὶ ἔσῃ ἐκῆ ἐν ἀνίγματι καὶ ἐν πα-
 ραβολῇ ἢ ἐν διηγήματι ἐν πᾶσι τοῖς
 ἔθνεσιν, εἰς ἅς ἂν ἀπαγάγῃ σε Κύ-
 λη. ριος ἐκῆ. Σπέρμα πολὺ ἐξοίσεις εἰς
 τὸ πεδῖον, καὶ ὀλίγα ἐσοίσεις, ὅτι
 λθ. κατέδετα αὐτὰ ἡ ἀκρίς. Ἀμπελῶ-
 να φυτεύσεις καὶ κατεργᾶ, καὶ οἶνον
 ἔπιεσας, ὅτι καταφάγεται αὐτὰ ὁ
 μ. σκῶληξ. Ἐλαῖα ἐσονταί σοι ἐν πᾶ-
 σι τοῖς ὄρεσι σὲ, καὶ ἔλαιον ἔχρησῃ,
 μα. ὅτι ἐκρηῖσεται ἡ ἐλαία σὲ. Ὑἱοὶ ἢ
 θυγατέρας γεννήσεις, ἢ ἐκ ἔσονταί-
 σοι, ἀπελεύσονται γὰρ ἐν αἰχμα-
 μβ. λωσίᾳ. Πάντα τὰ ξυλινά σὲ, καὶ
 τὰ γεννήματα τῆς γῆς σὲ ἐξαναλώ-
 σει ἡ ἐρυσίβη.

μγ. Ὁ προσήλυτος ὃς ἐστὶν ἐν σοὶ
 ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω ἄνω, σὺ δὲ
 καταβήσῃ κάτω κάτω.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ μὲν ἔπη-
 λυς ἄνω ταῖς δόρυχαις μετέωρος ἀρθεῖς
 περίβλεπλος ἔσαι, θαυμαζόμενος καὶ μα-
 καριζόμενος ἐπὶ δυσὶ τοῖς καλλίστοις, τῷ τε
 αὐτομολήσῃ πρὸς Θεὸν, καὶ τῷ γέρας
 λαβεῖν οικειότατον, τῷ ἐν ἔρανῳ τάξιν
 βεβαίαν; ἢ ἔθιμος εἶπᾶν· ὁ δ' ὀπατρι-
 δης παρακόψας τὸ νόμισμα τῆς ὀγενείας,
 ὑποσυρήσεται κατωτάτω, πρὸς αὐτὸν τάρ-
 ταρον ἢ βαδὺ σκότος ἀνεχθεῖς· ἵνα ταῦ-
 τα ὀρῶντες τὰ παραδείγματα πάντες ἄν-
 θρωποι, σωφρονίζωνται· μανθάνοντες ὅτι
 τῷ ἐκ δυσγενείας ἀρετῶν Φυομελίω Θεὸς
 ἀπαύξεται, τὰς μὲν ῥίζας ἐὼν χαίρειν, τὸ

Α δὲ σελεχῶθεν ἔρνος, ὅτι μετέβαλον ἡμε-
 ρῶθεν πρὸς ὀκαρπίαν, ἀποδεχόμενος.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προσίθησι δὲ καὶ ἐλ-
 κῶν ἀπειλὰς, ἢ παθημάτων διαφορὰς, ἢ
 ἀνδραποδισμὸς, καὶ τὸ πάντων χαλεπώ-
 » τaton, ὁ προσήλυτος, φησὶν, ὅσις ἐσί σοι
 » ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω, σὺ δὲ καταβήσῃ
 » κάτω. ἀντίκειται δὲ διὰ τῶν τῶν ἔθνων
 τῷ ὀσέβειαν, καὶ τῷ αὐτῶν ἀπισίαν.

Β * * ΝΕΙΛΟΥ. Βλέπε μοι τὰς ἐξ Ἐ-
 βραίων πισύοντας, πῶς προσέρχονται τῷ
 κηρύγματι τῶν Ἀποστόλων, ἢ νοήσεις πῶς
 οἱ πρῶτοι δούτεροι ἀποδείκνυλαι ἵνα πλη-
 ρωθῇ ὁ λόγος τῆ Μαυσέως προφητεύσαν-
 τος τοῖς ἀπογόνοις τῆ Ἀβραάμ, καὶ λέ-
 » γοντος· ὅτι ἔσαι ὁ προσήλυτος ὁ ἐν σοὶ
 » ἄνω ἄνω, σὺ δὲ κάτω κάτω. ἐκεῖνος ἄρ-
 » ξει σε, σὺ δὲ ἀρχήσῃ. ἐκεῖνος γενήσε-
 » ται εἰς κεφαλῶν, σὺ δὲ εἰς ἔραν. προσή-
 Γ λυτον δὲ φησι τὸν ἐξ ἔθνων τῷ Χριστῷ πε-
 πισυκότα λαόν.

μδ. Αὐτὸς δανιῖ σοι, σὺ δὲ τέτω
 ἔ δανιῖς· ἔτος ἔσαι κεφαλῆ, σὺ δὲ
 με. ἔσαι ἔρα. Καὶ ἐλεύσονται ἐπὶ σὲ
 πᾶσα αἰ κατάρα αὐτῶν, καὶ κατα-
 διώξονται σε, καὶ καταλήψονται σε,
 ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν
 ἀπολέσῃ σε, ὅτι ἐκ εἰσῆκσας τῆς
 Δ Φωνῆς Κυρία τῆ Θεῶ σὲ, τῆ φυ-
 λάσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτῆ, ἢ τὰ
 δικαιώματα αὐτῆ, ὅσα ἐνετείλατό-
 μς. σοι. Καὶ ἔσαι ἐν σοὶ σημεῖα, καὶ τέ-
 ρατα ἐν τῷ σπέρματί σε ἕως τῆ αἰῶ-
 μς. νος, Ἄνθ' ὧν ἐκ ἐλάτρεσας Κυρίῳ
 τῷ Θεῷ σὲ ἐν ὀφροσυῇ καὶ ἐν ἀγα-
 θῇ καρδίᾳ διὰ τὸ πλῆθος πάντων.

Ε μη. Καὶ λατρύσεις ἐκῆ τοῖς ἐχ-
 θροῖς σε, οἷς ἀποσελεῖ Κύριος ὁ Θεός-
 σε ἐπὶ σὲ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν δίψει, καὶ
 ἐν γυμνότητι, καὶ ἐν θλίψει (2) πάν-
 των· καὶ ἐπιθήσει κλοῖον σιδηρῶν ἐπὶ
 τὸν τράχηλόν σε, ἕως ἂν ἐξολοθρεύ-
 μθ. σῃ σε. Ἐπάξει Κύριος ἐπὶ σὲ ἔθνος
 μακρόθεν ἀπ' ἐγάτῃ τῆς γῆς ὡσεὶ
 Ζ ὄρημα ἀετῆ, ἔθνος ὃ ἐκ ἀκῆσῃ τῆς
 ν. Φωνῆς αὐτῆ, ἔθνος ἀναιδῆς προσώ-
 πω, ὅσις ἔ θαυμάσει πρόσωπον πρεσ-
 βυτέρῃ, καὶ νέον ἐκ ἐλεήσει.

ΑΔΗΛΟΥ. Κλοῖος σιδηρῆς ἡ ἐπίμοχ-
 θος δαλεία, ἢ ἀντὶ ξυλίνων κλοῖων καὶ
 ὁ μακάριος Ἰερεμίας ἐαυτῷ ἐπιθεῖναι κε-
 λύεται, τῷ βαρυτάτῳ αὐτοῖς αἰχμαλω-
 σίαν δηλῶν. (3) καὶ οἱ λοιποὶ δὲ Προφῆται
 Kkk kk 2

(1) Βλέπονται. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ. ὀψοντα. ἢ τῆ Ἄλλ. (2) Ἐν ἐκλείψει. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.
 (3) Ἀντὶ τῶν ἐπομένων ταῦτα αἰ τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. κεῖται· Ἦν καὶ προαναφώνων φησὶ, ἐπάξει Κ
 ἐπὶ σὲ ἔθνος μακρόθεν. ἔτως Ἰερεμίας καὶ οἱ λοιποὶ Προφῆται τὰς Ἀσσυρίους καὶ Βαβυλωνίους ἐδήλουν
 διακόντων τὸ κῆρον δηλῶν καὶ τὸ διωκτὸν ἐπιπέγχε Μαυσῆς, ὡς ὄρημα ἀετῆ. ἀναιδῆς δὲ πρόσωπα δηλοῖ
 τὸ πρὸς μηδεμίαν ἔχειν ἡλικίαν φειδῶ.

τὴν τλιωκαῦτα συμβᾶσαν αἰχμαλωσίαν δη-
 Θρήν. 4. 19. λέντες, ὡσεὶ ὄρμημα ἀετῆ· κῆφοι γὰρ
 » ἐγκύνοντο οἱ διώκοντες· ἔθνος ἀναιδὲς προ-
 σῶπῳ, πᾶσαν ἡλικίαν ἐπίσης ληϊζόμενον,
 καὶ μηδενὸς ποιέμενον Φειδῶ.

να. Καὶ κατέδετα τὰ ἐκγονα τῶν
 κλιωῶν, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς-
 σα, ὡσεὶ μὴ καταλιπεῖνοι σῖτον, οἴ-
 νον, ἔλαιον, βελόλια βοῶν σα, καὶ
 ποιμνία προβάτων σα, ἕως ἂν ἀπο-
 νβ. λήσῃ σε, Καὶ ἕως ἂν ἐκλείψῃ σε ἐν
 πάσαις ταῖς πόλεσί σου· ἕως ἂν κα-
 θαρεθῶσι τὰ τέχη σα τὰ ὑψηλὰ
 καὶ τὰ ὄχυρά, ἐφ' οἷς σὺ πέποιθας
 ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῆ σα. καὶ
 θλίψῃ σε ἐν ταῖς πόλεσί σου, αἷς ἔδω-
 κέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου.

νγ. Καὶ φαγῆ τὰ ἐκγονα τῆς κοι-
 λίας σα, κρέα ὑῶν σα καὶ θυγατέ-
 ρων σα, ὅσα ἔδωκε Κύριος ὁ Θεός σου,
 ἐν τῇ σενοχωρίᾳ σα καὶ ἐν τῇ θλίψει-
 σα, ἢ θλίψῃ σε ὁ ἐχθρός σου ὁ ἐν ταῖς
 πόλεσί σου.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Τοσαύτη
 ἐφέξει σπάνις τῶν ἀναγκαίων, ὡσεὶ ἄλλο-
 τρωθεῖτες τῶν, τρέψονται ἐπ' ἀλλη-
 λοφαγίας, ἔ μόνον ἔθνῶν (1) καὶ μηδὲν
 προσηκόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκειοτάτων
 καὶ φιλάτων. ἄψεται γὰρ καὶ πατὴρ ἢ
 σαρκῶν, καὶ μήτηρ ἀπλάγχμων θυγατρὸς,
 καὶ ἀδελφῶν ἀδελφοί, καὶ γονέων παῖδες·
 αἶε δὲ οἱ ἀδυνάεστοι τῶν δυνατωτέρων κα-
 καὶ καὶ ἐπάρατοι τροφῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο καὶ ἐν θρώοις (2) ὁ
 συμπαθέστος οὐδύρεται Προφήτης, καὶ
 εἰς ὑπερον Ἰώσηπος ἰσορεῖ, (3) τὰ τλιωκαῦ-
 τα ὑπὸ Ῥωμαίων συμβάντα τῷ ἔθνει ἐκ-
 τραγωδῶν. (4)

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Προεῖπεν αὐτοῖς καὶ
 τὴν ὑπ' Ἀσσυρίων, καὶ Βαβυλωνίων, καὶ
 Μακεδόνων, καὶ τὸ τελευταῖον τὴν ὑπὸ
 Ῥωμαίων γεγεννημένῳ πολυορκίαν, καὶ
 » τῆς πολυορκίας τὰς συμφοράς. φαγῆ γὰρ
 » ἔφη τὰ ἐκγονα τῆς κοιλίας σα, κρέα ὑῶν-
 » σα καὶ θυγατέρων σα, καὶ ἐν τῇ θλίψει σα,
 » ἢ θλίψῃ σε ὁ ἐχθρός σου· καὶ τὰλλα ὅσα
 » μετὰ τὴν πῆραν ὁ προφήτης Ἰερεμίας
 ἔφη, τὰς θρώους συγγράφων. ἠπέλησε
 δὲ ἔ μόνον ταύτας, ἀλλὰ καὶ ἑτέρας πολ-
 λαπλασίας ἐποίησαν αὐτοῖς τιμωρίας, τὰς
 θείας παραβαίνουσι ἐντολάς.

νδ. Ὁ ἀπαλὸς ἐν σοὶ καὶ ὁ τρυ-
 Φερός σφόδρα, βασιανεῖ τῷ ὀφθαλ-
 μῷ αὐτῆ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ, καὶ τὴν

Α γωῶνα τὴν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆ, καὶ
 τὰ καταλελειμμένα τέκνα, ἃ ἂν
 νε. καταλειφθῆ αὐτῷ· Ὡσεὶ δὲνα ἐνὶ
 αὐτῶν ἀπὸ τῶν σαρκῶν τῶν τέκνων
 αὐτῆ, ὧν ἂν κατεδίη διὰ τὸ μὴ κα-
 ταλειφθῶν αὐτῷ μηδὲν ἐν τῇ σενο-
 χωρίᾳ, καὶ ἐν τῇ θλίψει, ἢ ἂν θλί-
 ψώσῃ σε οἱ ἐχθροί σου ἐν πάσαις ταῖς
 νς. πόλεσί σου. Καὶ ἡ ἀπαλή ἐν ὑμῖν καὶ
 Β ἡ τρυφερὰ σφόδρα, ἣς ἔχει πῆραν
 ἔλαβεν ὁ πῆρ αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς
 γῆς διὰ τὴν ἀπαλότητα καὶ διὰ τὴν
 τρυφερότητα, βασιανεῖ τῷ ὀφθαλ-
 μῷ τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν ἐν τῷ κόλπῳ
 αὐτῆς, καὶ τὸν ὑῖον καὶ τὴν θυγατέ-
 νς. ρα αὐτῆς, Καὶ τὸ κόριον αὐτῆς τὸ
 ἐξελεθὸν διὰ τῶν μηρῶν αὐτῆς, καὶ
 Γ τὸ τέκνον αὐτῆς ὃ ἂν τέκη· καταφά-
 γεται γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν ἐνδύαν πάν-
 των κρυφῆ ἐν τῇ σενοχωρίᾳ, καὶ ἐν
 τῇ θλίψει, ἢ ἂν θλίψῃ σε ὁ ἐχθρός-
 νη. σα ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου, Ἐὰν
 μὴ εἰσακῆσθε ποιῆν πάντα τὰ ῥή-
 ματα τῆ νόμου τῆτος, τὰ γεγραμμέ-
 να ἐν τῷ βιβλίῳ τῆτω, φοβεῖσθαι
 τὸ ὄνομα τὸ ἐντιμον καὶ τὸ θαυμαστὸν
 Δ τῆτο, Κύριον τὸν Θεόν σου.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Βλέπεται εἰπεῖν, ὡς
 ὁ ἐν σπατάλαις καὶ τρυφῆς ἐντετραμμέ-
 νος πονηροῦσεται, καὶ βάσκανον ἔξει ὀφ-
 θαλμῶν, τὰς οἰκείας ὁρῶν κατεδίοντας
 σάρκα τῶν διασωθέντων αὐτοῖς (5) τέ-
 κνων, διὰ τὸ μὴ καταλελειφθῆν αὐτῶν
 μηδὲν, τὴν εἰδειαν παρακαλέσαι διωάμε-
 νον· καὶ λιμὲ παρανάλωμα γενέσθαι διὰ
 τὴν ἐπικειμένῳ ἀνάγκῃ. ὁμοίως δὲ καὶ
 Ε γυνὴ ἐκ τῆς φύσεως ἐπικλινομένη πρὸς
 οἶκλον, γενήσεται τῆς φύσεως ἐπιλήσιμων
 καὶ ἀσυμπαθῆς ἐπὶ τέκνα, καὶ τροφῶν
 ποιήσεται τὸ τικτόμενον.

νθ. Καὶ παραδοξάσαι Κύριος τὰς
 πληγὰς σου, καὶ τὰς πληγὰς τῆ
 σπέρματός σου, πληγὰς μεγάλας
 καὶ θαυμασὰς, καὶ νόσους πονηρὰς
 Ζ καὶ πιάς.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ τὰς σωθήεις, [τῆ-
 τέσι πληγὰς,] ἐπιτείνων, ἢ καινοτέρως
 ἐπινοῶν.

Ξ. Καὶ ἐπισρέψῃ ἐπὶ σὲ πᾶσαν
 τὴν ὀδύνην Αἰγύπτου τὴν πονηρὰν, καὶ
 διδουλαβῆ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ
 Ξα. κολληθήσονται ἐν σοὶ. Καὶ πᾶσαν
 μαλα-

(1) Ὀθνηίων. (ἐν ταῖς σημειώσ. ταῖς ἐν τῇ 430. σελ. τῆ 2. Τόμ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ.) καταλι-
 ἄλλα καὶ τὸ, ἔθνῶν, ἔ πάντη ἀνοίκισον.

(2) Θρήν. 4. 10.

(3) Ἐν κεφ. 21. τῆ περὶ ἀλώσ. γ. λόγ.

(4) Τὰ αὐτὰ σιωτομώτερ. καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ.

(5) Ἰσ. αὐτῶ. σιωτομώτερ. δὲ ταῦτα ὁ Προκόπ. ἐν τῷ αὐτ. κώδ.

μαλακίαν, καὶ πᾶσαν πληγὴν τῶν
 μὴ γεγραμμένων, καὶ πᾶσαν τῶν γε-
 γραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς νόμου
 τῆς, ἐπάξει Κύριος ἐπὶ σέ, ἕως ἂν
 ξβ. ἐξολοθρεύσῃ σε. Καὶ καταλείψει-
 σε ἐν ἀριθμῷ βραχῆ, ἀνθ' ὧν ὅτι
 ἦτε ὡσεὶ τὰ ἄσπρα τῆς ἔρανθ εἰς πλη-
 θος, ὅτι ἐκ εἰσηκῆσατε τῆς Φωνῆς
 ξγ. Κυρίου τῆς Θεῶ ὑμῶν. Καὶ ἔσα ἂν τρέ-
 πον ἠυφρανθῆ Κυρίως ἐφ' ὑμῖν εὖ
 ποιῆσαι ὑμᾶς, καὶ πληθύωσιν ὑμᾶς,
 ἕτως ὡφρανθήσεται Κύριος ἐφ' ὑμῖν
 ἐξολοθρεύσασιν ὑμᾶς· καὶ ἐξαρθήσε-
 θε ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς τὴν ὑμῶν εἰσπορεύε-
 θε ἐκεῖ κληρονομήσασιν αὐτῶν. Καὶ
 διασπερῆσε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πᾶν-
 τα τὰ ἔθνη, ἀπ' ἀκρῶ τῆς γῆς ἕως
 ἀκρῶ τῆς γῆς, καὶ δαλύσεις ἐκεῖ Θεοῖς
 ἐτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις, οἷς ἐκ ἠπί-
 σω σὺ καὶ οἱ πατέρες σου.

ξδ. Ἐκεῖ ἀναπαύσει σε, ἕδ' ἕ μὴ γένη-
 ται σάσις τῷ ἴχνει τῆς ποδός σου. καὶ
 δώσει σοι Κύριος ἐκεῖ καρδίαν ὡφθυμῆ-
 σαν, (1) καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμούς,
 καὶ τηνομένῳ ψυχῶν.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁ μὲν προ-
 σιῶν Θεῶ, σάσεως ἐφίεται· ὁ δὲ ἀπαλατ-
 τόμοσ, ἄτε γανέσει τῆ τρεπομένη προ-
 σιῶν, κατὰ τὸ εἶκος φέρεται. διὰ τῆτο
 » ἐν ταῖς ἀραιῖς γέγραπται· ὅτι ἐκ ἀναπαύ-
 » σεως, ἕδ' ἕ μὴ γένηται σάσις τῷ ἴχνει τῆ
 » ποδός σου· καὶ μικρὸν ὕσερον· ὅτι ἔσαι ἡ
 » ζωῆ σου κρεμαμένη ἀπέναντι τῶν ὀφθαλ-
 μῶν σου. πέφυκε γὰρ ὁ ἄφρων αἰεὶ περὶ τὸν
 ὀρθὸν λόγον κινῆμενος· ἡρεμία καὶ ἀνα-
 παύσει δυσμενῆς εἶναι, καὶ ἐπὶ μηδενὸς ἐσά-
 ναι παγίως καὶ ἐρηρεῖσασιν δόγματος· ἀλλ'
 ὅτι (2) γέν ἀλλοῖα δοξάζει, καὶ περὶ τῶν
 ἀσῶν ἔσιν ὅτε μηδὲν ὡς περὶ αὐτὰς συμβε-
 βηκότος καινοτέρω· τάναντία μέγας καὶ
 μικρός, καὶ ἐχθρός καὶ φίλος, καὶ πάνθ,
 ὡς ἔπος εἶπεν, τὰ μαχόμενα ἐν ἀκαρεῖ
 χρόνῳ γινόμενα, καὶ ἔσιν αὐτῶ ὅπερ ἔφη
 ὁ νομοθέτης, πᾶσα ἡ ζωῆ κρεμαμένη, βᾶ-
 σιν ἐκ ἔχουσα ἀκράδαντον, ἀλλὰ πρὸς τῶν
 ἀντισπώντων μεθελκόντων αἰεὶ φορβικήν
 πραγμάτων.

ξε. Καὶ ἔσαι ἡ ζωῆ σου κρεμαμένη
 ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου· καὶ φο-
 βηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ ἕ πι-
 σῶσεις τῆ ζωῆ σου.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτο κατὰ τὸ αἰδηλὸν εἰρη-
 ται μὲν περὶ τῆς ἀπειλαμένης αὐτοῖς συμ-

φορᾶς, καὶ ὡς ἐφ' ἐκάστης ἔξει τὸν θάνα-
 τον παρὰ πόδας τιθέμενον, καὶ μηδεμίαν
 ἐλπίδα σωτηρίας παρελθύνοντα. τῆτο γὰρ
 ἐσι τὸ μὴ πισεῦσαι τῆ ζωῆ αὐτῆ. κατὰ
 δὲ τὸ ἀληθῆς νοηθήσεται καὶ περὶ τῆς τῆ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆ εἰπόντος, ἐγώ-
 » εἰμι ἡ ζωῆ. κρεμαμένοι γὰρ αὐτὸν ἐπὶ ξύ-
 λῳ θρωῶντες πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐκ ἐπίσθ-
 σαν τῆ ζωῆ. (3)

*** ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Μωϋσῆς προαναφω-
 νῶν, ἔλεγεν· ὄψεσθε τὴν ζωὴν ὑμῶν κρε-
 » μαμένην ἀπέναντι ὑμῶν ἐπὶ ξύλῳ. ζωὴ δὲ
 ἡμῶν ὁ ὑπὲρ ἡμῶν πεπονθὼς, ἵνα τὰ ἡμέ-
 » τερα πάθη διαλύσῃ· καὶ θανάτων σαρκί,
 θάνατος θανάτῳ γένηται, ἵνα τὸ κέντρον
 τῆ θανάτου κλάσῃ, καταβάς εἰς τὰ κα-
 ταχθόνια, ἵνα τῆς ἀδαμαντίνης μοχλῆς
 σωτρίψῃ. ὅπερ ποιῆσας, ἀνήγαγε τῶν
 ψυχῶν τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐκνωσέτε τὸν
 ἄδῳ.

Γ *** ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. Ὁ σημαίνόμενος ἐκ
 τῶν Γραφῶν ὑπὲρ πάντων πάσχειν, ἐκ
 ἀπλῶς ἀνθρώπος, ἀλλὰ ζωὴ πάντων λέ-
 » γεται, καὶ ὁμοῖος κατὰ τὴν φύσιν τοῖς
 » ἀθρώποις ἐτυγχάνει. ὄψεσθε γὰρ φησι
 » τὴν ζωὴν ὑμῶν κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν
 » ὀφθαλμῶν ὑμῶν.

ξζ. Τὸ πρῶτ' ἐρεῖς, πῶς ἂν γένοι-
 το ἑστέρας, καὶ τὸ ἑστέρας ἐρεῖς, πῶς
 Δ ἂν γένοιτο πρῶτ'· ἀπὸ τῆ φόβῃ τῆς
 καρδίας σου ἀφοβηθήσῃ, καὶ ἀπὸ τῶν
 ὀραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν σου ὡν ὄψῃ.

ξη. Καὶ ἀποσρέψει σε Κύριος εἰς
 Αἴγυπτον ἐν πλοίοις, καὶ ἐν τῆ ὁδῶ
 ἡ εἶπα, ἕ προδήσεσθε ἐπὶ ἰδεῖν αὐ-
 τῶν. πράθησεσθε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς
 ὑμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ
 ἐκ ἔσαι ὁ κλώμενος.

Ε ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Οὐχ ὁ Θεός τῆτο
 πεποίηκεν, ἀλλ' αὐτοῖ, πῆ μὲν αὐτόματοι
 πρὸς ἐκείνας τὴν συμμαχίαν αὐτῶν αἰτῆν-
 τες κατὰ τῶν Ἀσσυρίων, πῆ δὲ καὶ ὑπὸ
 Νεχαῶ, Φαραῶ, καὶ ἐτέρων βασιλέων
 Αἰγύπτῃ ἀλόντες ὑδραποδίασαν, τῆ Θεῶ
 μὴ τῆτο θελήσαντος, ἀλλ' ἐκείνων ἐπιπα-
 σαμένων τὰς συμφορὰς. ἐπεὶ καὶ διὰ τῆ
 Προφήτη αἰτιαται αὐτῆς, λέγων· οἱ κα-
 » ταβαίνοντες ἐν πλοίοις εἰς Αἴγυπτον τῆ
 » βοηθηθῶσιν ὑπὸ Φαραῶ βασιλέως Αἰγύ-
 » πτῃ, ἐμὲ δὲ ἐκ ἐπηρώτησαν· καὶ πάλιν, ἱερ. 2. 18.
 » τί σοι καὶ τῆ γῆ Αἰγύπτῃ πῆσιν ὕδωρ Γηῶν;

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ἠπέλησεν αὐτοῖς καὶ
 τὴν Αἰγυπτίων δαλίαν, ἡς πῆσαν λαβόν-
 τες, ἐναυλον εἶχον τὴν μνήμη. οἱ γὰρ
 ἐξανδραποδίζοντες σε, φησὶν, ἐκεῖνοί σε
 ἀποδώσουσιν.

(1) Καρδίαν ἐτέραν ἀπειθῶσαν. αἰ εἰρημ. ἐκδόσ.
 (2) Ἄλλοτε γέν ἀλλοῖα δοξάζει καὶ περὶ τῶν αὐτῶν ἔσιν ὅτε, μηδενὸς περὶ αὐτὰ συμβεβ. αἰ
 σημαῖωσ. ταῖς ἐν σελ. 230. τῆ 1. Τομ. τῆς τῆ Μαγγ. ἐκδόσ. αἰ καὶ κατὰ ἀλλῃ.
 (3) Ταῖ αὐτὰ σωτηριώτερ. ὁ Προφῆτ. αἰ τῶ τῆς Αὐγ. κωδ.

Κ Ε Φ. Κ Θ.

α. **Ο**ὗτοι οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο Κύριος Μωϋσῆ σῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν γῆ Μωὰβ, πλὴν τῆς διαθήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν χωρήβ.

* **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** (1) Ταύτας τὰς ἀράς καὶ τὰς δόλοιας τοῖς τέτων ἐκ ἔδωκε πατράσιν. ἔχει τοίνυν ἡ βίβλος αὐτῆ καινύτινα παρὰ τὰς ἄλλας διδασκαλίαν. Ἐπεσημύατο τῆτο καὶ ὁ Προφήτης. πεπληρωκὼς γὰρ τὸν περὶ τῶν ἀρῶν καὶ τῶν δόλογιῶν λόγον, ἐπήγαγεν ἔτσι οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, ὅσα (2) ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ σῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν γῆ Μωὰβ, πλὴν τῆς διαθήκης ἧς ἔθετο (3) αὐτοῖς ἐν Χωρήβ. ἐπειδὴ γὰρ ἤμελλον αὐτὸς εἰσάγειν εἰς τὴν ἐπισημύατο γῆν, ἀναγκαίως καὶ ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἐπαγγελίας προτρέπει, καὶ ταῖς τῶν τιμωριῶν ἀπειλαῖς καταπλήττει, καὶ πάντα κινεῖ πόρον εἰς τὴν τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἰατρούαν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὶ δῆποτε πλείους τῶν δόλογιῶν αἱ ἀράς; Τὴς πονηρὰς οἰκέτας ἔτοςτον ὠφελῶσαι αἱ τῆς ἐλευθερίας ἐπαγγελία, ὅσον τῶν μασιγῶν αἱ ἀπειλαί.

β. Καὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς πάντας τὴς υἱὸς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς, ὑμεῖς ἐωράκατε πάντα ὅσα ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, πάντα τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐνώπιον ὑμῶν, Φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς θεράπυσιν αὐτοῦ, καὶ πάση τῇ γῆ αὐτοῦ, Τὴς πειρασμὸς τὴς μεγάλης ἔς ἴδον οἱ ὀφθαλμοί-σθ, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκείνα, τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν.

γ. **δ.** Καὶ ἐκ ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν (4) καρδίαν εἰδέναι, καὶ ὀφθαλμὸς βλέπειν, καὶ ὠτα ἀκθεῖν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, ἐκ ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν (5) καρδίαν εἰδέναι, καὶ ὀφθαλμὸς βλέπειν, καὶ ὠτα ἀκθεῖν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; Ὡς τὸ, **Ρωμ. 1. 28,** παρέδωκεν αὐτὸς εἰς ἀδόκιμον νῦν καὶ, **26.** παρέδωκεν αὐτὸς εἰς πάθη ἀτιμίας καὶ, **Ἐξὸδ. 10. 22.** ἐσκλήρωσε τὴν καρδίαν Φαραὼ. ἀγαθῶν γὰρ αἰτίος ὁ Θεὸς, κακῶν δὲ ἀναίτιος. ἐπιδαίνυσσι γὰρ τὸ πρακτέον, ἀποτρέπει (6) τῶν ἐναντιῶν, ἔβιάζεται δὲ τῶν ἀνθρώπων τὴν γνώμην, ἀλλὰ τῷ αὐτεξέσῳ πα-

ραχωρεῖ. ἐπεὶ ἐν συγχωρεῖ γενέσθαι τὰναντία κωλύσαι δυνάμενος, ἐκ ἀνέχεται δὲ κωλύειν, ἵνα μὴ βία καὶ ἀνάγκη γαίηται τὸ πρακτέον τὸ γὰρ ἐδελῆσιον τῆς ἀρετῆς ἀξιεπαῖνον τὴν συγχώρησιν αἰτίαν ἐκάλεσε. τῆτω ἔοικε τὸ ἐν τοῖς θεοῖς εἰρη-

Β μόνον Εὐαγγελίοις τετύφλωκεν αὐτῶν τὴς **Ἰωάν. 12. 40.**

» ὀφθαλμὸς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν. καὶ μὴ πάντα πόρον ἐκίνησεν, ὡς αὐτὸς ἀπολαῦσαι τῆς σωτηρίας. θαυματουργῶν, τὰ πεπηρωμένα μέλη θεραπείων, ἐν ἐρήμῳ τρέφων, τοῖς σοικείοις κελούων. ἔ τοίνυν αὐτὸς τῆς ἐκείνων αἰτίος ἀπιστίας. τὶ δῆποτε τοίνυν ὁ Εὐαγγελιστὴς τὴν προφητικῶν τέθεικε μαρτυρίαν; ἵνα δείξῃ, ὡς ἔδεν τέτων ἠγνοήσεν ὁ δεσπότης Θεὸς, ἀλλὰ

Γ πόρρωθεν αὐτὰ προηγόρυσεν. ἀκοῆ γάρ- **Ἡσ. 6. 9.**

» Φησιν ἀκθεῖτε, καὶ ἔ μὴ σιωπῆτε, καὶ βλέποντες βλέψητε καὶ ἔ μὴ ἴδητε. ἔτω νοητέον καὶ τὸ ἐνταῦθα κείμενον ἐκ ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν καρδίαν εἰδέναι, καὶ ὀφθαλμὸς βλέπειν, καὶ ὠτα ἀκθεῖν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. εἰ δὲ αὐτοῖς ἐκ ἔδωκε τὸ βλέπειν, καὶ τὸ ἀκθεῖν, καὶ τὸ λογιζέσθαι, τὶ δῆποτε καὶ ἐπαράται καὶ τιμωρεῖται τὴς ἐκόντας παρανομήσαντας;

Δ ἀλλὰ περιττὸν οἶμαι περὶ τέτων μηκύνειν. δῆλον γὰρ καὶ τοῖς ἄγαν ἀνοήτοις, ὡς ὁ τοσαύτῳ διδασκαλίαν προσενεγκῶν, ἐκ ἀφαιρέται τὸ βλέπειν, ἀλλὰ ποδηγεῖ, καὶ φωτίζει, καὶ τὴν οὐσίαν οὐδὲν ἐπιδαίνυσσι. διδάσκει δὲ τῆτο καὶ τὰ ἐξῆς. ἐκ ὑμῶν γάρ- **Φησι** μόνοις ἐγὼ διατίθημι τὴν διαθήκην καὶ τὴν ἀρὰν ταύτην, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὡδε ἔσι μετ' ὑμῶν σήμερον ἐναντι Κυρίου τῆ Θεὸς ὑμῶν, καὶ τοῖς μὴ ἔσιν ὡδε μετ' ὑμῶν σήμερον. ὁ δὲ καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι προμηθεύμενος, πῶς ἂν τῶν παρόντων καὶ δεχομένων τὸν νόμον ἠμέλησε; τὶ δῆποτε δὲ καὶ ἀνομοθέτει τοῖς σιωπῆσαι μὴ ἀνωμενοῖς; ἰσέον δὲ καὶ τῆτο, ὡς καὶ τοῖς ἀνθρώπινους πολλάκις οἱ Προφῆται κέχρωται λόγοις, ὡς μᾶλλον γνωριμωτέροις. εἰώθασι δὲ τινες καὶ οἰκέταις ἐγκαλῶντες καὶ μαθηταῖς, λέγειν ἐτύφλωσεν ὁ Θεὸς τὴν καρδίαν σθ, ἐκώφωσε τὰ ὠτά σθ. τοῖσ-

Ζ τόντι ἐνταῦθα καὶ ὁ Προφήτης πεποίηκε, καὶ διὰ τῶν σιωπῆτων λόγων τῆς ἀνοίας αὐτῶν κατηγόρησεν. **ΑΔΗΛΟΤ.** Ὡσπερ γὰρ Φησιν ὁ μακάριος Ἰωάννης, (7) ἐάν τις στρατοπέδον προηγύμενος, τῆ πολέμου βαρύναντος, ἀναχωρήσας ἀπέλθῃ, παραδίδωσι τοῖς πολεμίοις τὴς στρατιώτας, ἐκ αὐτοῦ ὡδῶν, ἀλλὰ γυμνώσας τῆς ἐαυτοῦ βοηθείας. ἔτω καὶ **Η** Θεὸς, τὴς μὴ βεληθείας δέξασθαι τὰ παρ'

(1) Διατὶ ταύτας τὰς ἀράς. ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν Χάλ. ἐκδόσ. ὁ τὸ τῆ Θεοδωρίτ. ἔθει κατὰλληλ. (2) Ἡσ. ἡ αὐτ. τῷ κειμῶ. σιωπῆσσα. (3) Διέθετο. ἡ αὐτ. (4) Ὑμῶν. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. (5) Ὑμῶν. Ἡ ἐν Χάλ. ἐκδ. (6) Καὶ ἀποτρέπει μὴ. ἡ αὐτ. ὀρθότερ. (7) Ἰσ. ὁ Χρυσός. ἀλλ' ἐν τοῖς τέτων ἐκδόσ. ἔδεν τοῖστων ὄρεσιν ἐδωθήθημεν.

παρ' αὐτῆ, ἀλλὰ πρῶτες ἀποπήδησαντας, ἀφῆκεν αὐτῆς, τὰ παρ' αὐτῆ πληρώσας. τοῖς ἔν αἰδητοῖς ὀφθαλμοῖς τὰ γινόμενα θεωρῶντες, τοῖς τῆς διανοίας ἐκ ἀνητήζον τῷ ταῦτα ποιῶντι. ἔτα τὰ συμβάντα αὐτοῖς ἐν μέσῳ προδείς, ἐπαγγέλλεται ἄλλο μὲν τοῖς κατορθῶσι, τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν· τιμωρίαν δὲ καὶ ἄραν τοῖς ἀπειθεῖσιν. ἕκαστος γὰρ ὡν πράττει κομίζεται τὰ ἐπιχειρα. (1)

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἔθος γὰρ τῷ Θεῷ τυφλῶν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων. ἢ ἔν ἀπιστία συγκλείει τὰς ψυχικὰς αἰδησεις. ἢ δὲ εἰς Θεὸν πίσις καὶ ἀνοίγει, καὶ φωτίζει αὐτάς. ἢ τέτα ἔν αἰτίος αὐτὸς ὁ Θεός, ἀλλ' ἢ τῶν ἀνθρώπων σκληροκαρδία.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Δοκεῖ ἐναντίον πως εἶναι τὸ λεγόμενον. εἰ γὰρ αὐτοὶ ἐδεάσαντο πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις, ἢ πάσας τὰς παραδόξους θεοσημείας, πῶς ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἐκ ἔδωκε καρδίαν εἰδέσθαι; εἰ δὲ ὁ Θεὸς ἐκ ἔδωκεν, οἱ μὴ δεξάμενοι ἐκ ὑπαίτιοι. ἀλλὰ δῆλον, ὅτι πᾶσι δίδωσι Φωτισμὸν τοῖς δεξασθαι βελομένοις. ἀλλ' ἔτις ἐκὼν μύσειε τῆς ὀφθαλμῆς, καὶ ἀνάξιον ἑαυτὸν τῆς δωρεᾶς κατασήσειν, ἐκ ὁ Θεὸς αἰτίος, ἀλλ' ὁ μὴ δεξασθαι βεληθείς. τέτοις λέγεται μὴ δίδοναι, ἐπειδὴ περ μὴ ἔλαβον ἐκόντες. ἢ γὰρ βιάζεται ὁ Θεὸς τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ἕκαστον τὸ ἀγαθὸν βέλεται.

ε. Καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐκ ἐπαλαιώθη τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐκατετριβή ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Πρὸς τὸ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐδημάτων ἐντρέπεσθαι τὴν καρδίαν αὐτῶν τὴν ἐπιλήσιμονα τῶν σημείων.

Γαλ. 9. 27. * * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐδεύσαθε. τέτα τῆ ἱμαλισμῆ σύμβολα ἢ τὰ ἱμάτια τῆ Ἰσραὴλ τὰ μὴ κατατριβόντα· ὅτι τὰ ἱμάτια ὑμῶν ἐκατετριβή, καὶ τὰ ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν ἐκ ἐπαλαιώθη· ἐπεὶ καὶ τὰ ὑποδήματα σύμβολα ἢ τῆς ἐτοιμασίας τῆ εὐαγγελίας τῆς εἰρήνης. ἢ γὰρ δέδωκε διαθήκῃ καὶ τὴν Χριστὸς Ἰησοῦς, μὴ κενὴν μηδέποτε παλαισματῆ. ὅσον γὰρ χρωμεῖα τέτω καὶ τοῖς ὑποδήμασι, τοσῶτω καινότερα γίνεται, αἰε προσφάτα καὶ νέας ἐπιγινομείης ἡμῖν τῆς ἐτοιμασίας τῆ εὐαγγελίας ἐν τῇ προκοπῇ τῆς εἰς Χριστὸν πίσεως.

5. Ἄρτον ἐκ ἐφάγετε, καὶ οἶνον καὶ σίκερα ἐκ ἐπίετε, ἵνα γνῶτε ὅτι ἔστος Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Καὶ ἤλθετε ἕως τῆ τόπῃ τέτα. καὶ ἐξῆλθε

Α Σηὼν βασιλῆς Ἐσεβῶν, καὶ Ὠγ βασιλῆς τῆς Βασάν εἰς σιωνήσιν ἢ ὑμῖν ἐν πολέμῳ. Καὶ ἐπατάξαμεν αὐτῆς, καὶ ἐλάβομεν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ἐν κλήρῳ τῷ Ρεβὶμ, καὶ τῷ Γαδδί, καὶ τῷ ἡμίσα

Φ. Φυλῆς Μανασῆ. Καὶ φυλάξεσθε ποιῶν πάντα τὰς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, ἵνα σωῆτε πάντα ὅσα

1. ποιήσετε. Ὑμεῖς ἐσήκατε ὡδε σήμερον πάντες ἐναντίον Κυρίου τῆ Θεῶ ὑμῶν, οἱ ἀρχίφυλοι ὑμῶν, καὶ ἡ γενεσσία ὑμῶν, καὶ οἱ κριταὶ ὑμῶν, καὶ οἱ γραμματοσάσωγῆς ὑμῶν, πᾶς

1α. ἀνὴρ Ἰσραὴλ. Αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν, ἀπὸ ξυλοκόπῃ ὑμῶν ἕως ὑδροφόρῃ

1β. ὑμῶν, Παρελθεῖν ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίου τῆ Θεῶ ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς ἀραῖς αὐτῆ, ὅσα Κύριος ὁ Θεὸς σῃ διατίθει

1γ. ται πρὸς σέ σήμερον· ἵνα σῆσῃ σε αὐτῷ εἰς λαὸν, καὶ αὐτὸς ἔσαι σῃ Θεός, ὃν τρόπον εἶπε σοι, καὶ ὃν τρόπον ὤμοσε τοῖς πατέράσι σῃ τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Καὶ

1δ. ἐκ ὑμῖν μόνοις ἐγὼ διατίθειμι τὴν διαθήκῃ ταύτῃ καὶ τὴν ἄραν ταύτῃ

1ε. τῃ, Ἀλλὰ καὶ τοῖς ὡδε ἔσι μεθ' ὑμῶν σήμερον ἐναντι Κυρίου τῆ Θεῶ ἡμῶν, καὶ τοῖς μὴ ἔσιν ὡδε μεθ' ὑμῶν

15. σήμερον. Ὅτι ὑμεῖς οἴδατε ὡς κατεκλήσαμεν ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ ὡς παρήλθομεν ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν, ἐς

16. παρήλθετε. Καὶ ἴδετε τὰ βδελύγματα αὐτῶν, καὶ τὰ εἰδῶλα αὐτῶν, ξύλον καὶ λίθον, ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἃ ἔσι παρ' αὐτοῖς. Μὴ τίσειςιν (2) ἀνὴρ ἢ γυνὴ ἢ πατριὰ ἢ φυλῆ, τίνος (3) ἢ διάνοια ἐξέκλινεν ἀπὸ Κυρίου τῆ Θεῶ ὑμῶν, πορεύεσθαι λατρεύειν τοῖς Θεοῖς τῶν ἐθνῶν ἐκείνων· μὴ τίς ἐσιν ἐν ὑμῖν ῥίζα ἄνω φύσσα

Ζ ἐν χολῇ καὶ πικρίᾳ·

17. Καὶ ἔσαι εἰάν ἀκῶσητε (4) τὰ ῥήματα τῆς ἀρᾶς ταύτης, καὶ ἐπιφημίσητε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆ, λέγων, ὅσιά μοι ἐγένετο, (5) ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσῃ τῆς καρδίας με πορεύσομαι, ἵνα μὴ σωμαπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀναμάρτητον· Οὐ μὴ φελλήσῃ ὁ Θεὸς εὐίλατῶν αὐτῷ, ἀλλ'

18. ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσῃ τῆς καρδίας με πορεύσομαι, ἵνα μὴ σωμαπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀναμάρτητον· Οὐ μὴ φελλήσῃ ὁ Θεὸς εὐίλατῶν αὐτῷ, ἀλλ'

19. ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσῃ τῆς καρδίας με πορεύσομαι, ἵνα μὴ σωμαπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀναμάρτητον· Οὐ μὴ φελλήσῃ ὁ Θεὸς εὐίλατῶν αὐτῷ, ἀλλ'

(1) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Αὐγ. κώδ. τὸ δὲ ὁ μακάριος Ἰωάννης παρ' αὐτῶν ἔκειται. (2) Ἐσιν ὡ ὑμῖν. αἰ εἰρημ. ἐκδῶ. (3) Τίνος. αἰ αὐτ.

(4) Ἀκῶση... καὶ ἐπιφημίσηται. αἰ αὐτ.

(5) Γώστο. αἰ αὐτ.

τότε ἐκκαυθήσεται ἡ ὄργη Κυρίου καὶ ὁ ζῆλος αὐτῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, καὶ κολληθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἀραὶ τῆς διαθήκης ταύτης, αἱ γεγραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς τέτης· καὶ ἐξαλείψει Κύριος τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Καὶ διασελεῖ Κύριος αὐτὸν εἰς καιὰ ἐν πάντων τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ, κατὰ πάσας τὰς ἀράς τῆς διαθήκης τῆς γεγραμμένης ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς νόμου τέτης.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Πῶς νοητέον, εἰάν τις ἀκῆσῃ τὰ ῥήματα τῆς ἀράς ταύτης, καὶ ἐπισημωσῆται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, λέγων, ὅσαί μοι γένοιτο, ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσει τῆς καρδίας μου πορεύσομαι; Τὸν κατὰ τῶν θείων θρασυώμενον αἰτολῶν ὁ λόγος διέγραψε. πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ φαντασίαν τὸν θεῖον παραβαίνουσι νόμον· πολλοὶ δὲ δι' αὐθάδειαν καὶ τύφον καταφρονεῖσι τῶν αἰτολῶν. τῆτον αὐταῦθα δεδήλωκεν, ὡς τῷ ἀναντιῶν ὁδὸν προαίρεμενον, καὶ τῷ πλανῶσαν τῆς δόξης προκρίνοντα. τέτῳ τὸν ἕχατον ἠπέλησεν ὄλεθρον· ὥσε καὶ τοῖς ὁρώσι καὶ τοῖς ἀκῆσιν, ὀσεβείας (1) γενέσθαι παράδειγμα.

κβ. Καὶ ἐρῶσιν ἡ γενεὰ ἡ ἐτέρα οἱ υἱοὶ ὑμῶν, οἱ ἀναστήσονται μεθ' ὑμᾶς, καὶ ὁ ἀλλότριος ὃς ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ ὄψονται τὰς πληγὰς τῆς γῆς ἐκείνης καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, αἷς ἀπέσειλε Κύριος ἐπ' αὐτῷ,

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Γενεὰν ἐτέραν φησὶ, περὶ ἧς καὶ ὁ ψαλμωδός· διηγῆσαοδε εἰς γενεὰν ἐτέραν. λέγει δὲ ταύτῳ εἶναι τῷ ἐξ ἔθνῶν Ἐκκλησίαν. αὕτη γὰρ ἐτέρα ἐστὶ παρά (2) τῶν ἡγῶν Ἰσραὴλ. ἡτις καὶ μετ' ἐκείνης ἀνέστη, ἀλλότριοι ὄντες Θεῶν, καὶ εἰς γῆν πορευθέντες μακρὰν κατὰ τὸν ἄσωτον ἦόν· ἀλλ' ἐπιστρέψαντες πρὸς Κύριον ἐκ γῆς μακρόθεν, ὄψονται τὰς πληγὰς τῆς Ἰσραὴλ γῆς καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, αἷς ἀπέσειλε Κύριος ἐπ' αὐτῷ. (3)

κγ. Θεῶν καὶ ἄλλα κατακεκαυμένον· πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς ἔσπαρῆσεται, ἔδὲ ἀνατελεῖ, ἔδὲ μὴ ἀναβῆ ἐπ' αὐτῷ πᾶν χλωρόν· ὡσερ κατεσράφη Σόδομα καὶ Γόμορρα, Ἀδαμὰ καὶ Σεβωῖμ, αἷς κατέσρεψε Κύριος ἐν θυμῷ καὶ ὄργῃ.

» * **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τῷ ἔ τῷ αἰδητῷ· [ἐτέρα γὰρ ἔχ' ἰσόρηται γῆ, πλὴν Σοδόμων καὶ Γομορρας τὰ τῆ πυρὸς καὶ τῶν ἡγῶν ὑπομείνασα πάθη] ἀλλὰ τῷ τροπικῷ λεγομένῳ γῆ· ἡτις καὶ πάλα κακός ὁρος ὑπάρχουσα, μετεσράφη εἰς ἄλ-

» **Α.** μὴ ἀπὸ κακίας τῶν οἰκόντων ἐν αὐτῇ, [καὶ γέγονε κατακεκαυμένη, ἐπειδὴ ταῖς Ἡσ. 5. 6. νεφέλαις ἐπέειλατο Κύριος τῆ μὴ βρέχειν ὑετὸν ἐπ' αὐτῷ. καὶ διαπορεύεται τὸ ἀκά- Mat. 9. 12. 43. θαρτον πνεῦμα γῆν ὑπάρχουσαν ἀνυδρον καὶ ἔρημον Θεῶ. ἡτις ἔσπαρῆσεται ἔδὲ ἀνατελεῖ, καὶ σπαρῆ πᾶν χλωρόν ἐν αὐτῇ,] τὸ νέον βλάσημα τῆς δολοφονικῆς πολιτείας, διὰ τῷ κακίαν αὐτῆς δηλονότι, τῶν πετεινῶν ἀρπαζόντων τὸν σπόρον.

» **Β.** κδ. Καὶ ἐρῶσιν πάντα τὰ ἔθνη, διατὶ ἐποίησε Κύριος ἔτῳ τῇ γῆ ταύτῃ; τίς ὁ θυμὸς τῆς ὄργῆς ὁ μέγας ἔτος; Καὶ ἐρῶσιν, ὅτι κατέλειπον τῷ διαθήκῳ Κυρίου τῆ Θεῶ τῶν πατέρων αὐτῶν, ἃ διέθετο τοῖς πατέρας αὐτῶν, ὅτε ἐξήγαγεν αὐτὰς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,

» **Γ.** * * **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Ἐσαμ δὲ ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, μᾶλλον δὲ ἀνελετότερον ἔσαμ ταύταις, ἢ τῇ γῆ ἐκείνῃ, ἡ ὁρῶντες ἐκ γῆς μακρόθεν, τῆς ἐν οἱ ποτὲ μακρὰν ἔθνηκοι τῆ Θεῶ, ἐρῶσι τοῖς εἰδωλολάτραις, ὁρῶσί τε καὶ πωθανομίσις, ὅτι κατέλειπον τῷ διαθήκῳ Κυρίου.

» **κς.** Καὶ πορευθέντες ἐλάτρευσαν Θεοῖς ἐτέροις, καὶ προσεκωλύσαν οἷς ἐκ ἡπίσαντο, ἔδὲ διένειμεν αὐτοῖς·

» **Δ.** **ΑΔΗΛΟΥ.** Τὸ, ἔδὲ διένειμεν αὐτοῖς, ἡρμύωσεν ὁ Σύμμαχος, ἔδὲ προσήκον αὐτοῖς. ἔδὲ γὰρ δεῖν προσήκει τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καταλιμπάνειν, καὶ προσκυνεῖν εἰδώλοις.

» **κε.** Καὶ ὠργίσθη Κύριος θυμῷ ἐπὶ τῷ γῆ ἐκείνῳ ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτῷ κατὰ πάσας τὰς ἀράς τῆς διαθήκης τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τῆ νόμου τέτης.

» **κη.** Καὶ ἐξῆρῃ αὐτὰς Κύριος ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν θυμῷ καὶ ὄργῃ καὶ παροξυσμῷ μεγάλῳ σφόδρα, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὰς εἰς γῆν ἐτέραν ὡσεὶ νῦν.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Τῆτο γέγονε πάλας μὲν ἐπὶ τῆ Ναβυχοδονόσορ πρὸς βραχὺ, νῦν δὲ διωκεῖ καὶ εἰς ἅπαν.

» **κθ.** Τὰ κρυπὰ Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, τὰ δὲ φανερά ὑμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιῶν πάντα τὰ ῥήματα τῆ νόμου τέτης.

» **ΕΤΣΕΒΙΟΥ.** Τὰ κρυπὰ εἰς ὅσα μὴ τοῖς ἀνθρώποις ἐφάνερωσε. μετὰ ταῦτα προτρέπεται πάλιν αὐτὰς, καὶ δίδωσιν ἀγαθῶν ἐπαγγελίας, εἰς ἀπόγνωσιν τὰς ἀμαρτάνοντας μὴ συγχωρῶν καταπίπτειν.

» **ΘΕΟΔΩ.**

(1) Ἀσεβείας. ἢ ὡς Χάλ. ἐκδ.

(2) Παρά τῷ τῶν. ἐξότιον.

(3) Ταῦτα αὐτὰ ὁ Προκόπ. πλατύτε. ἐν τῷ τῆς Αἰγ. κῶδ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διδάσκων δὲ αὐτὰς, ὡς ἔδει ἀγνοεῖ τῶν λάθρα γινομένων, ἐπήγαγε τὰ κρυπτά Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, τὰ δὲ φανερά ὑμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν. ὡσαύτως, φησὶν, ὑμεῖς γινώσκετε τὰ προφανῶς γιγνόμενα, ἕτως ἔμοι δὴλα καὶ αὐτὰ τῶν λογισμῶν τὰ κινήματα.

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Εἰ δὲ βαρέα τὰ ἐπιτάγματα ταῦτα· τὸ μὴ ἀντιβίβωαι τῷ πονηρῷ, τὸ δδῆναι τῷ ἄλλῳ σιαγόνα, τὸ προσάφειναι τὸ ἱμάτιον, τὸ ἀγαπᾶν τὰς ἐχθρὰς· ἀνόησον, ὅτι διὰ τῆτο παρεγένετο ὁ Χριστός, ἵνα ταῦτα ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἐμφυτόβῃ διανοίῃ· ἵνα (1) ἐχθρὰς ὄντας, φίλους χρησίμως κατασῃ, καὶ διὰ τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς λοιπῆς ἀρετῆς, Ἀγγέλους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀπαδείῃ ἐν παθητῷ σώματι. ταῦτα, φησὶν, ἐστὶ τὰ κρυπτά τῶ νόμου.

ΛΑΛΩΣ. Τὰ κρυπτά τὰ πνευματικά· φησὶ τῷ ἐν Χριστῷ πολιτείαν, τῷ ἐν πνεύ-

ματι ἀγίῳ λατρείαν. τῆτο ἐν κατὰ προφητείαν, ὡς ἐν ἀπειλῇ κεῖται. ὅτι ἄλλοτριοὶ ἔσονται διὰ τῷ σφῶν ἀπειθείαν τῆς νοερᾶς καὶ θειοτέρας τῆ νόμου παιδείας, περὶ τὸ γράμμα μόνον, καὶ τὰς σωματικὰς παρατηρήσεις εἰλόμενοι, καὶ τῷ ἐξ ἐπιπολῆς ἀνάγνωσιν τῆ νόμου. καὶ τῆτο σαφηνίζων ὁ Παῦλος ἐν τῇ δευτέρῃ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ, φησὶ καὶ ἕ κατὰ ἄπερ 2. Κορ. 3. 13. Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆ, πρὸς τὸ μὴ ἀτρεῖσαι τὰς ὕψος Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τῆ καταργεμένων, καὶ τὰ λοιπὰ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὰ κρυπτά Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, ἃ Χριστός ἐλθὼν εἰς ἀναπλήρωσιν τῆ νόμου παρέδωκε, τὸ ἀγαπᾶν τὰς ἐχθρὰς, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἄπερ ἰὼ πάλαι τοῖς Ἰσραηλίταις ἀπόρητα. δι' ἃ καὶ τὸ κάλυμμα τῷ προσώπῳ Μωϋσῆς 2. Κορ. 3. 13. ἐπετίθετο, ὡς καὶ Παῦλος ἐν τῇ δευτέρῃ πρὸς Κορινθίους φησὶ.

Κ Ε Φ Λ

- α. **Κ**αὶ ἔσοι ὡς ἂν ἔλθωσιν ἐπὶ σὲ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἡ βύλογια καὶ ἡ κατάρα, ἡ δέδωκα πρὸ προσώπου σε, καὶ δέξῃ εἰς τῷ καρδίαν σε ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ἕ εἰάν σε διασκορπίσῃ
- β. Κύριος ὁ Θεός σε ἐκεῖ, Καὶ ἐπιστραφήσῃ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σε, καὶ ὑπακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτῆ κατὰ πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε, Καὶ ἰάσεται Κύριος τὰς ἀμαρτίας σε, καὶ ἐλεήσει σε, καὶ πάλιν σωθήσῃ σε ἐκ πάντων ἔθνων, εἰς ἃς διεσκορπίσέ σε Κύριος ἐκεῖ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εἰσάγει καὶ τὸν περὶ μετανοίας λόγον. εἰάν γάρ φησὶ τὰς θείας παραβεβηκῶς ὀτολάς, ταύταις ταῖς ἀραῖς περιπέσης, καὶ δορυάλωτος γινόμενος, τὸν τῆς δελείας δέξῃ ζυγόν· εἴτα σώφρονι χρησάμενος λογισμῷ, τὰς τῆς δελείας αἰτίας ἐπιζητήσῃ, καὶ ἐξίλεώσῃ τὸν νομοθέτῳ, οἰκτῶ χρωόμενος ἐπαναθήσῃ σε, καὶ τῷ πατρῷαν ἀποδώσει σοι γλῶ. καὶ τῆτο πολλὰς γεγαήται. καὶ διδάσκει σαφῶς καὶ τῶν Κριτῶν ἢ βίβλος, καὶ τῶν Βασιλειῶν καὶ τῶν Παραλειπομένων ἢ ἰσορία. ὕσερον μεντοὶ κατὰ τῆ Σωτήρος λυτήσαντες, εἰς ἀπασαν μὲν γλῶ καὶ θάλατταν διεσπάρησαν· τετρακοσίων δὲ διεληλυθότων ἐτῶν, ἐκ ἔτυχον ἀνακλήσεως.

- α. ΛΑΘΛΟΥ. Καὶ πάλιν σωθήσῃ σε ἐκ πάντων τῶν ἔθνων. Ταῦτα γέγονεν ἐπὶ Κύριε τῆ Καμβύσε, ὅτε καὶ τῷ ἀπὸ Βαβυλῶνος αὐτοῖς ἐπανήκεν ἐπάνοδον νοητῶς δὲ τοῖς πισύσασσι γέγονεν ἀληθῶς. αὐτὸς γὰρ ἰάσατο τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ ἠλέησεν ἡμᾶς, καὶ σωθήσῃ ἐκ πάντων τῶν ἔθνων, εἰς ἃς ἐσκορπίσεν ἡμᾶς· ἐκ αὐτῆ τῆτο θελήσαντος, ἀλλ' ἡμῶν τῆτο προειλομένων, αὐτὸς συνεχώρησε· καὶ συναγαγὼν δέδωκεν ἡμῖν τῷ γλῶ, ἡ ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καθαρίας ἡμᾶς τῷ λειτρω τῆς παλιγενεσίας. (2)

- δ. Ἐάν ἡ ἢ διασπορά σε ἀπ' ἀκρῆ τῆ ἔρανῆ ἕως ἀκρῆ τῆ ἔρανῆ, ἐκεῖθεν σωθήσῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε, καὶ ἐκεῖθεν λήψεταιί σε Κύριος ὁ Θεός σε.
- ε. Καὶ εἰσάξῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε εἰς τῷ γλῶ, ἡ ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες σε· καὶ κληρονομήσεις αὐτῷ, καὶ εὖ σε ποιήσει, καὶ πλεονασόν σε ποιήσει ὑπὲρ τῆς πατέρας σε.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Μᾶλλον ἐκ τῆτος τῆ ῥητῆ ἀπαλόμενοι ἐλπίζουσιν οἱ Ἰσραῖοι κρατῆν τῆς γῆς αὐτῶν, πάντα πρὸς τὸ γράμμα νοῦντες.

ζ. Καὶ περικαθαριεῖ Κύριος τῷ καρδίαν σε, καὶ τῷ καρδίαν τῆ σπέρματός σε, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε, ἵνα ζήσης σὺ

(1) ἵνα καὶ ἐχθροῖς καὶ φίλοις χρησίμως κατασκάσῃ. ὡ τῇ 18. Ὀμιλ. τῇ εἰς τὸ 5. καὶ Ματθ. ὅπε τά τε ἀπὸ τῆ, τὸ μὴ ἀντιβίβωαι, ἄχρι τῆ, τὰς ἐχθρὰς, καὶ τὰ ἀπὸ τῆ, διὰ ἀνεξικακίας, ἄχρι τέλους, μόνον κεῖται.

(2) Τὰ αὐτὰ κατ' ἐπιτομίῃ καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.

ζ. τὸ σπέρμα σε. Καὶ δώσει Κύριος ὁ Θεός σε τὰς ἀρὰς ταύτας ἐπὶ τὰς ἐχθρὰς σε, καὶ ἐπὶ τὰς μισθντάς σε, οἱ ἐδίωξαν σε.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἄγει ἐπὶ μετανοίαν, σωτηρίας χάριν τῆς ἡμῶν. διὰ τῆς τῶν Φησιν· εἰς μετάνοιαν, περικαθαριῶν Κύριος τὴν καρδίαν σε, καὶ τὴν καρδίαν τῆς σπέρματός σε.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἴνα ζῆς σύ. Ζωὴ γὰρ αἰδίου τὸ εἶναι καθαρὴς τῆς καρδίας, καὶ ἀγαπᾶν τὸν Θεὸν ἀδυσκάλως. ὅτε καὶ δίδωσι τὰς ἀρὰς ἐπὶ τὰς ἐχθρὰς ἡμῶν, *Ψαλ. 53. 7.* ἵνα ψάλλωμεν· ἐξομολογήσομαι σοι Κύριε, ὅτι ἐκ πάσης θλίψεως ἐρύσω με, καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπαίδει ὁ ὀφθαλμὸς μου· καὶ, αὐτὸς ἀποσρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου, δηλαδὴ τοῖς νοητοῖς.

η. Καὶ σύ ἐπιστραφήσῃ καὶ ἑσακίσῃ τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆς Θεῆς σε, καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολὰς αὐτῆς, ὡς *Ψαλ. 53. 7.* ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον. Καὶ πολυορίσει σε (1) Κύριος ὁ Θεός σε ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σε, καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλίας σε, καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτιλιῶν σε, καὶ ἐν τοῖς γεννήμασι τῆς γῆς σε, ὅτι ἐπιστρέψῃ σε Κύριος ὁ Θεός σε ἀφραδύων ἐπὶ σὲ εἰς ἀγαθὰ, καθότι ἀφρανί. *Ψαλ. 53. 7.* ἐπὶ τοῖς πατράσι σε· Ἐὰν ἑσακίσῃ τῆς Φωνῆς Κυρίου τῆς Θεῆς σε, φυλάσσεσθαι καὶ ποιῆν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτῆς, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆς, καὶ τὰς κρίσεις αὐτῆς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς νόμου τῆς· εἰς ἐπιστραφῆς ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε.

ια. Ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη, ἡ ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἔχῃ ὑπέρογκος ἐσιν, ἔδὲ μακρὰν ἀπὸ σὲ ἐσιν.

ιβ. Οὐκ ἐν τῷ ἔρανω ἄνω ἐσὶ, λέγων, τίς ἀναβήσεται ἡμῶν εἰς τὸν ἔρανον, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτῷ, καὶ ἀκίσαντες αὐτῷ ποιήσομεν;

ιγ. σάντες αὐτῷ ποιήσομεν; Οὐδὲ πέραν τῆς θαλάσσης ἐσὶ, λέγων, τίς διαπεράσει ἡμῖν εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτῷ, καὶ ἀκίσαντες αὐτῷ ποιήσομεν;

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Φησὶν ὁ Ἰωάννης ὁ τῆς βροντῆς· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτῆς Ματθ. 11, 30. βαρεῖαι ἐκ ἐσὶ· καὶ ὁ Χριστὸς, ὁ ζυγὸς μου ἁπλοῦς ἐσὶ, καὶ τὰ ἑξῆς.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἐπέδαξε δὲ καὶ τῆς ἡμῶν φυλακῆς τὴν ὀχολίαν· ἡ ἀντιφάσῃ γὰρ Φησὶν αὕτη, ἡ ἐγὼ ἐντέλλομαι·

Α. σοὶ σήμερον, ἔχῃ ὑπέρογκος, ἔδὲ μακρὰν· ἐσὶ ἀπὸ σὲ. ἐκ ἐν τῷ ἔρανω ἐσὶ, λέγων, τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν ἔρανον, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτῷ, καὶ ἀκίσαντες αὐτῷ ποιήσομεν; ἔδὲ πέραν τῆς θαλάσσης, λέγων, τίς διαπεράσει εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτῷ, καὶ ποιήσομεν; ἔτε πλεῶν σοι, Φησὶ, χρεῖα εἰς πλῆσιν, ἔτε πλοίων εἰς ἀποδημίαν, ἵνα διδάχθῃς τὸ πρακτέον.

Β. ἰδ. Ἐγγύς σε ἐσὶ τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ σώματί σε, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, καὶ ἐν ταῖς χερσί σε αὐτὸ ποιῆν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἄλλ' ἐγγύς σε τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ σώματί σε, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε, καὶ ἐν ταῖς χερσί σε ποιῆν αὐτό. Δηλοῖ δὲ διὰ μὲν τὸ σώματος, τὴν τῶν θείων λόγων μελέτην· διὰ δὲ τῆς καρδίας, τὴν τῆς ψυχῆς προθυμίαν· διὰ δὲ τῶν χειρῶν, τὴν πρᾶξιν τῶν ἐπιτολῶν. ταύτη τῇ μαρτυρίᾳ καὶ ὁ θεὸς ἐχρησάτο. Παῦλος· εἰς γὰρ Φησὶν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ σώματί σε Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πισθῆσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σε, ὅτι ὁ θεὸς ἠγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδία γὰρ πισθῆσεται εἰς δικαιοσύνην, σώματι δὲ ὁμολογῆσεται εἰς σωτηρίαν. τέθεικε δὲ καὶ τῆς τῶν νόμων φυλακῆς, καὶ τῆς παραβάσεως τὰ ἄλλα, καὶ τὴν ζωὴν, καὶ τὸν θάνατον.

Δ. ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐγγύς σε ἐσὶ τὸ ῥῆμα ἐν τῷ σώματί σε, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε. καὶ ὁ Κύριος δὲ ἡμῶν, ἡ βασιλεία τῆς Θεῆς, *Λευκ. 17. 21.* Φησὶν, ἐν τῷ ὑμῶν ἐσὶ. τὰ μὲν ἐν κρείττονα, καὶ δι' ὧν ἡ σωτηρία, ἐγγύς ἡμῶν ἐσὶ καὶ ἐν τῷ· τὰ δὲ ἐναντία, ἡμῖν πόρρωθεν ἔρχεται, ἐκτὸς ἡμῶν τυγχάνοντα. ἔ γὰρ τῇ κατασκυβῇ ἡμῶν ἐνπάρχει ἡ ἁμαρτία, ἀλλ' ὑπερον ἐπιγεγνήσθαι.

Ε. ** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Παγκάλης καὶ τὰς εἰς μετάνοιαν ὑψηλῆς ποιῆται, αἷς διδασκόμεθα μετὰρμωσθεσθαι τὸν βίον ἐξ ἀναρμοσίας εἰς τὴν ἀμείνω μεταβολῆν. Φησὶ γὰρ, ὅτι τῆς τὸ πρᾶγμα ἔχῃ ὑπέρογκος ἐσιν, ἔτε κατὰ τὸν αἰθέρα ἄνωτάτω, καὶ ἐχατῆς τῆς μεγάλης θαλάσσης, ὡς ἀδιωατήσθαι λαβεῖν· ἀλλ' ἐσὶ ἐγγυτάτω, τρισὶ μέρεσι τῶν κατ' ἡμᾶς ἐνδιδαιτώμενον, σώματι, καὶ καρδίᾳ, καὶ χερσί· διὰ συμβόλων, λόγοις καὶ βελῆς καὶ πράξεσι. λόγος μὲν σῶμα σύμβολον, καρδία δὲ βελῆμάτων, πράξεων δὲ χεῖρες. ἐν οἷς τὸ ὑδαμονεῖν ἐσὶν. ὅταν μὲν γὰρ οἶος ὁ λόγος, τοιαύτη ἡ γνώμη, καὶ οἶον τὸ βέλῆμα, τοιαύτη ἡ πράξις, ἐπαινετὸς καὶ τέλειος ὁ βίος· ὅταν δὲ σασιάζῃ ταῦτα ἐν ἀλλήλοις, ἀτελής τε καὶ ψεκός. εἰ μή τις τῆς ἀρμονίας ταύτης ἐπιλάσθῃτο, ὑβάρεσθῃ Θεῷ, γενόμενος ὁμῆ καὶ θεοφιλῆς καὶ φιλόθεος.

Η. ἰε. Ἴδὲ δέδωκα πρὸ προσώπου σε σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν.

ΩΡΙΓΕ-

(1) Πολυορίσει σε. ἡ τῆς ἁλῆς ἐκδ. ἐν ταῖς σημειώσ. τῆς ἐν Φραν.

** ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Ἐπὶ λέγεται ἐν τῷ νόμῳ δέδωκα πρὸ προσώπῃ σε τὴν ζωὴν, περὶ τῆς ἀπόνοτος, ἐγὼ εἶμι ἡ ζωὴ, ταῦτά φησιν ἡ Γραφή, καὶ περὶ τῆς ἐχθρῆς αὐτῆς θανάτου. ὡν τὸ ἕτερον ἕκαστος ἡμῶν δι' ὧν πράττει αἰεὶ ἐκλέγεται.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Οὐκ ἐν τὸ μὲν ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀρετὴ ἐστὶν ἡ ζωὴ, τὸ δὲ κακὸν καὶ ἡ κακία ὁ θάνατος.

** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἰδὲ τέθεικα πρὸ προσώπῃ ὑμῶν, φησὶ, τὸν θάνατον καὶ τὴν ζωὴν. Πειράζει σε ὁ Κύριος ἐκλέξασθαι τὴν ζωὴν συμβεβηκυῖαι σοὶ ὡς πατήρ παιδεύει τὸν Θεῶ.

** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ἐδήκα πρὸ προσώπῃ σε τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· ὅτι φύσεις ἀντικειμέναι ἀλλήλαις· ἀντιπαραστήσαντες αὐτὰς ἐπὶ τῆς οἰκείας σεαυτῆς κριτηρίῃς· ζυγασάτησον ἀκριβῶς τί σοὶ λυσιτελέσῃ, τὴν προσκαιρον ἐλέσθαι ἢ τὴν αἰώνιον λαβεῖν θάνατον, ἢ τὴν ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ζωῆς ἐλόμενον κακοπάθειαν, ταύτην προξενῶ χρήσασθαι τῆς αἰωνίης τρυφῆς.

15. Ἐάν δὲ εἰσακήσῃτε τὰς ἐντολάς Κυρίου τῆς Θεῆς ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σας, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς, καὶ φυλάσσειν τὰ δικαιώματα αὐτῆς, καὶ τὰς κρίσεις αὐτῆς, καὶ ζήσεσθε, καὶ πολλοὶ ἔσεσθε, καὶ βλοσυρῶσαι σε Κύριος ὁ Θεός σας ἐν πάσῃ τῇ γῆ, εἰς τὴν ποίησιν.

16. Ἐάν μεταστῇ ἡ καρδία σας, καὶ μὴ εἰσακήσῃτε, καὶ πλανηθεῖς προσκυνήσεις Θεοῖς ἑτέροις καὶ λατρεύσεις αὐτοῖς,

17. Ἀναγγελεῖ σοὶ σήμερον, ὅτι ἀπωλεία ἀπολεῖσθε, καὶ ἔσθε μὴ πολυήμεροὶ γενήσεσθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός δίδωσί σοι, εἰς τὴν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσατε αὐτήν.

18. Διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε θρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπῃ ὑμῶν, τὴν βλοσυρίαν καὶ τὴν κατάρταν. ἐκλεξάμενος τὴν ζωὴν, ἵνα ζήσῃς σὺ καὶ τὸ σπέρμα σας.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Διατὶ τὸν θρανὸν καὶ τὴν γῆν διαμαρτύρομαι προσετάχθη; Οὐκ ἐπειδὴ ἐμψυχα ταῦτα καὶ λογικά, ἀλλ' ὅτι πάντων ἐστὶ τῶν κλισῶν περιεκτικά. τῆτο καὶ Ἡσαΐας ὁ προφήτης πεποίηκεν. ἄκουε Ἡσ. 1. 2.

» γὰρ φησὶ θρανὸν, καὶ σὴν τὴν γῆν, ὅτι Κύριος ἐλάλησε. τῆτο καὶ ὁ Θεός Ἰερεμίας· ἐξέστη γὰρ φησὶν ὁ θρανὸς ἐπὶ τῆτω, καὶ ἔφριξεν ἐπὶ πλείον ἢ τῆ γῆ, λέγει Κύριος. ἐπειδὴ γὰρ εἰς μαρτυρίαν αὐτῆ τῆς ἀπειλῆς ὁ νομοθέτης ἐκάλεσεν, εἰκότως μετὰ τὴ τῶν νόμων παράβασιν, καὶ φριξάμενος λέγεται καὶ ἐκλιῶναι. ἔτω καὶ ὁ Ἰακώβ καὶ ὁ Λάβαν τὸν βενὸν ὠνόμασαν, βενὸν τῆς μαρτυρίας· καὶ Ἀβραάμ· ὁ πατριάρχης, καὶ Ἀβιμέλεχ τῶν Γεράρων ὁ βασιλεὺς, φρέαρ τῆς ὄρκου, ὡς ἐκεῖ μετ' ὄρκου ποιησάμενοι τὰς σὴν τῆσ.

» ὁ Λάβαν τὸν βενὸν ὠνόμασαν, βενὸν τῆς μαρτυρίας· καὶ Ἀβραάμ· ὁ πατριάρχης, καὶ Ἀβιμέλεχ τῶν Γεράρων ὁ βασιλεὺς, φρέαρ τῆς ὄρκου, ὡς ἐκεῖ μετ' ὄρκου ποιησάμενοι τὰς σὴν τῆσ.

» φρέαρ τῆς ὄρκου, ὡς ἐκεῖ μετ' ὄρκου ποιησάμενοι τὰς σὴν τῆσ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀμέλει διὰ τῆτο, παραβάντων αὐτῶν καὶ εἰδωλολατρόςαντων, αἰ τοῖς Κριταῖς (1) δὴκαίως ὁ συγγραφεὺς ἐπιμέμηται, λέγων· καὶ χεῖρ Κυρίου εἰς κακὰ ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὰ ἐξῆς.

19. Ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σας, εἰσακήσῃτε τῆς φωνῆς αὐτῆς, καὶ ἔχεσθαι αὐτῆς, ὅτι τῆτο ἡ ζωὴ σας καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν σας, κατοικεῖν σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε Κύριος τοῖς πατεράσι σας Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ δένασιν αὐτοῖς.

** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Ὁρος ἀθανάτης βίης κάλλιστος ἔτος, ἔρωτι καὶ Φιλίᾳ Θεῆ ἀσάρκῃ καὶ ἀσωμάτῃ κατεχηθῆσαι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆτο ἐν ἐστὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἡ ἀγάπη τῆς Θεῆ· ὡπερ ἐν τὸ ξύλον τῆς θανάτου ἡ παρακοή.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐ γὰρ ὁ ἐπικυλισμὸς τῶν τῶν ἡμερῶν μακρότητα ζωῆς τῷ σοφῷ ἀπαρτίζει. ἀλλὰ γὰρ καὶ ταύτας ἐκδιώκει ἀσώδων, τρόπον τινὰ δυσχεραίνει, λέγων· οἱμοὶ ὅτι ἡ παροιμία με ἐμακρύνει. ἐκῆν (2) τὸ ἀγαθὸν τῆς ζωῆς, καὶ μακρὸν τῶν ἡμερῶν τῆ δικαίης κατὰ χρόνον προσήκει νοεῖν. ἔ πάντες οἱ πολυχρόνιοι μακρύνουσιν ἡμέραν, ἀλλ' οἱ μεγαλυῶντες αὐτὰς τῷ μεγέθει τῆς καλῆς πράξεως. διὸ καὶ ὁ Ἰακώβ ὡπερ ἐξομολογῆμενος, φησὶν· αἱ ἡμέραι με μικραὶ καὶ πονηραὶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ὅτε παρέστη τῷ ὄγδοῦντα ἑτῶν ἡ τῆσ, τῆσ δὲ ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῃ ἐποίησε. τῆσ LII II 2

Κ Ε Φ Λ Α

α. **Κ**αὶ συνετέλεσε Μωϋσῆς λαλῶν πάντα τὰς λόγους τῆσ πρὸς πάντας ἡσ Ἰσραὴλ.

β. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῆς, ἐκατὸν καὶ ἑκοσι ἑτῶν ἐγὼ εἶμι σήμερον· ἔ

διωήσομαι ἔτι εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι. Κύριος δὲ εἶπε πρὸς με, ἔ διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τῆτον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ ὅτε παρέστη τῷ ὄγδοῦντα ἑτῶν ἡ τῆσ, τῆσ δὲ ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῃ ἐποίησε. τῆσ LII II 2

(1) Ἐν τοῖς Κριταῖς λέγεται, καὶ χεῖρ, κτ. ὁ τῆς Αὐγ. κώδ.
(2) Οὐκ ἐν. κατάλληλ. ἄλλως γὰρ προδετέον τὴν ἀρετήσιν· ἔ κατὰ χρεῖνον.

Αιγύπτω σημεῖα, ἦγγεν ἀφ' ἧς ἡμέρας συνέτυχον οἱ περὶ Μωϋσῶν τῷ Φαραῶ, ἕως τῆς τῶν πρωτοτόκων τελευτῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας διήλθον. ὅτε ἐν ὁ ἀμνὸς ἐσφάζετο, καὶ ἐξήλθον ἐξ Αἰγύπτου, τότε καὶ τῆ ἐξῆς ἔφαγον τὰ ἄζυμα. ἔσι δὲ ἔτι μία ἡμέρα, ἐν ἣ σιωέτυχον Φαραῶ οἱ περὶ Μωϋσῶν· δούτερά δὲ δὲ τῆ ἐξῆς διεσάρη ὁ λαὸς συλλέξαι ἄχυρα· τρίτῃ τῆ ἐξῆς ἦλθον καταβοῶντες πρὸς Φαραῶ, διὰ τὸ ἀπαιτεῖσθαι ἄχυρον· τετάρτῃ τῆ ἐξῆς, δὲ ξάμενος Μωϋσῆς ἐκ προσάγματος τῷ Θεῷ, εἶπε τῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐξάξει ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἐξ Αἰγύπτου· πέμπτῃ δὲ δὲ οἱ περὶ Μωϋσῶν εἰσῆλθον πρὸς Φαραῶ, ὅτε ἐποίησε τῷ ῥάβδον ὄφιν· ἔκλῃ τῆ ἐξῆς, τὸ ὕδωρ εἰς αἶμα· εἶτα ἀνεβάλλοντο τὰς μέσας ἡμέρας, ὅ ἐστι δωδεκάτῃ καὶ δεκάτῃ τρίτῃ· τότε ἀνέβη ὁ βάτραχος· δεκάτῃ τετάρτῃ ἀπέθανον οἱ βάτραχοι· δεκάτῃ πέμπτῃ, σκνίπες· δεκάτῃ ἔκλῃ σιωέτυχον οἱ περὶ Μωϋσῶν Φαραῶ· δεκάτῃ ἑβδόμῃ ἡ κνώμα ἦλθε· δεκάτῃ ὄγδοῃ ἀπέσι ἡ κνώμα· δεκάτῃ ἐνάτῃ ἐθανατώθη τὰ κλίω· εἰκοστῇ ἀναζέουσι Φλυκίδες· εἰκοστῇ πρώτη ἀπειλαί τῆς ἐπομενῆς χαλάσης αὐρίον· εἰκοστῇ δούτερά ἡ χάλασα· εἰκοστῇ τρίτῃ ἡ ἀκρίς· εἰκοστῇ τετάρτῃ ἕως τῆς εἰκοστῆς ἑβδόμης τὸ τριήμερον σκότος. λοιπὸν ὁ πρῶτος μῶ, ὡς ὁ Κύριός Φησιν ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἀριθμῷ τῆς Ἐξόδου, ὁ μῶ ἕτος

Ἐξόδ. 12. 2, 3.
 » ἀρχὴ μῶων.
 » λέγων, τῆ δεκάτῃ τῷ μῶος τῷ λαβέ-
 » τωσαν ἕκαστος πρόβατον· ὅ ἐστι τριακοστῇ ἔκλῃ ἡμέρα. εἶτα μετὰ τεσσαράς ἡμέρας ἐσφάζαν τὸ πρόβατον, καὶ ἔφαγον ὡς εἶναι τῆ τεσσαρακοστῇ καὶ ὡς ἐθανατώθησαν τὰ πρωτότοκα Αἰγύπτου περὶ μέσας νύκτας. τότε ἐξήλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

- γ. Κύριος ὁ Θεὸς ὁ προπορεύομενος πρὸ προσώπου σου, αὐτὸς ἐξολοθρεύσει τὰ ἔθνη ταῦτα πρὸ (1) προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσεις αὐτῆς· καὶ Ἰησοῦς ὁ προπορεύομενος πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε Κύριος.
- δ. Καὶ ποιήσει Κύριος αὐτοῖς, καθὼς ἐποίησε Σηὼν καὶ Ὠρὺ τοῖς δυοῖ βασιλεῦσι τῶν Ἀμορραίων, οἵ ἦσαν πέραν τῆ Ἰορδάνου, καὶ τῆ γῆ αὐτῶν, κα-
- ε. ὅτι ἐξολοθρεύσει αὐτῆς, Καὶ παρέδωκεν αὐτῆς Κύριος ἐνώπιον ὑμῶν· καὶ ποιήσετε αὐτοῖς, καθὰ ἐνετείλας.
- ς. μῶ ὑμῖν. Ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, μὴ φοβῆ, μηδὲ δειλία, μηδὲ πλοηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου ὁ προπορεύομενος μετ' ὑμῶν ἐν ὑμῖν, καὶ ἐάνη, ἐδ' ἐ μῆσε ἐγκαταλίπη.

Καὶ ἐκάλεσε Μωϋσῆς Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐναντίον παντὸς Ἰσ-

Α ραὴλ, ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τῷ λαῷ τῷ τῆς εἰς τῷ γῶν, ὡς ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτῆς.

Α ραὴλ, ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τῷ λαῷ τῷ τῆς εἰς τῷ γῶν, ὡς ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτῆς.

Α ραὴλ, ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τῷ λαῷ τῷ τῆς εἰς τῷ γῶν, ὡς ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτῆς.

Α ραὴλ, ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τῷ λαῷ τῷ τῆς εἰς τῷ γῶν, ὡς ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτῆς.

Α ραὴλ, ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τῷ λαῷ τῷ τῆς εἰς τῷ γῶν, ὡς ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτῆς.

Α ραὴλ, ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τῷ λαῷ τῷ τῆς εἰς τῷ γῶν, ὡς ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτῆς.

Α ραὴλ, ἀνδρίζε καὶ ἴχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τῷ λαῷ τῷ τῆς εἰς τῷ γῶν, ὡς ὡμοσε Κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δεῖνα αὐτοῖς, καὶ σὺ κατακληρονομήσεις αὐτῆς.

(1) Ἀπό. αἰ εἰσημ. ἐκδόσ.

11 καὶ Κύριος ὁ συμπορεύομενος μετὰ σὲ ἐκ
12 ἀνήσει σε, ἐδ' ἔ μὴ ἐγκαταλίπη σε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Παναλκῆς μὲν ἔν ὁ ἦος, καὶ ἄμαχον ἔχει τὴν ἐξουσίαν· ἐπέπερ ἐς ἑκαστὴν Φύσιν Θεός· ἐπικρατοῦσα δὲ λέγεται παρὰ τὴν πατρὸς διὰ τὸ ἀνθρώπινον· πρέποντος τῆς λόγου, καὶ αὐτὴ δὲ τῆς πράγματος τῷ τῆς δευτείας χήματι, καὶ τῷ τρώπῳ τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας.

9. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς πάντα τὰ ῥήματα τῆς νόμου τῆς εἰς βιβλίον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ἱερεῦσιν υἱοῖς Λαὸὶ τοῖς ἀρχαῖς τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις υἱῶν Ἰσραὴλ.

10. Καὶ ἐνετάλατο Μωϋσῆς αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἐν καιρῷ ἐνιαυτῷ ἀφέσεως ἐν ἑορτῇ σκιωποηγίας, Ἐν τῷ συμπορεύεσθαι πάντα Ἰσραὴλ ὁφθῆναι ἐνώπιον Κυρίου τῆς Θεῶν, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξῃται Κύριος, ἀναγνώσεσθε τὸν νόμον τῆτον ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν,

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δὴποτε μετὰ ἑπτὰ ἔτη προσέταξεν ὁ νομοθέτης ταύτῃ αὐτοῖς ἀναγνωθῆναι τὴν βίβλον; Οὐκ ἦγον γολλῶν πολεμῶντες, καὶ τὰς πόλεις πολιορκῶντες· καὶ μὲντοι καὶ μετὰ τὴν νίκην, κατὰ Φυλαῖς τὴν γλῶσσαν μεριζόμενοι, καὶ κατὰ πατρίδας, καὶ κατὰ ἕνα ἕνα οἰκοδομῶντες, καὶ γεωργῶντες, καὶ τ' ἄλλα ποιῶντες, ὅσα πράττειν ἀνάγκη τῆς ἐξῆς γῆς τὴν δεσποσίαν παρεληφότας. τῆς χάριν τῷ ἐβδόμῳ ἔτει, μετὰ τὴν τῆτων ἀπαλλαγὴν, προσέταξε γινέσθαι τὴν ἀνάγνωσιν.

ΚΥΡΙΑΛΟΥ. Ὅτι γὰρ ἐμελλον πολλοὶ καὶ ἐκ θρασύθητοι παρὶπτόμενοι χρόνοι, ἀχρὶς ἂν ἐπιλάμψῃ Χριστός, καὶ ὁ τῆς εὐανθρωπίας ἀναδειχθεῖς καιρὸς, ἀναμάθοι τίς ἂν διὰ γε τῆς δαίν δι' ἑπτὰ ἔτων ποιῆν τὴν ἀνάγνωσιν. ὁ γὰρ ἐπὶ ἀριθμὸς, πληθύνος ἂν εἴη σημαντικὸς παρὰ τῆς θεοπνεύτου Γραφῆς, [κατ' ἐκείνο δὲ οἰμαίπε, τὸ, σῆρα δὲ ἔτεκεν ἐπὶ τῆς καὶ πάλιν, μὴ καταπισθῆσθαι τῷ ἐχθρῷ σε εἰς τὸν αἰῶνα· ἐπὶ γὰρ εἰσι πονηρίας ἐν καρδίᾳ αὐτῶν. Ἐφ' ἡ δὲ περὶ καὶ ὁ Παροιμιαστῆς· ἐπὶ τῆς πεσεῖται ὁ δίκαιος, καὶ ἀναστήσεται.]

1. Ιερ. 15. 9.,
2. Παροιμ. 26.
25.
3. Παροιμ. 24.
16.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐπιλήρει δὲ, ὅτι ἀέτεσι τοῖς ἐπὶ τοῖς πρὸ τῆς ἀφέσεως, τῆς εἰς ἐν χρόνοις τῆς πρὸ τῆς ἐπίδημίας, ὁ νόμος ἐκ ἀνεγνωσκέτο. ὁμοιον γὰρ τὸ μὴ ὅπως ἀναγινώσκων αὐτὸν τῷ μὴδὲν δυνάσθαι νοεῖν, κἂν εἴτις αὐτὸν ἀναγινώσκων τυχόν. [γνώριμος δὲ, ὡς ἔφω, τότε δὴ γέγονε μικροῖς καὶ μεγάλοις, ὅτε καὶ ὁ τῆς ἀφέσεως ἐνέση καιρὸς.]

16. Ἐκκλησιάσατε τὸν λαόν, τῆς ἀνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ἔκγονα καὶ τὸν προσήλυτον τὸν ἐν πόλεσίν τε, ἵνα ἀκούσωσι, καὶ ἵνα μάθωσι φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν υἱῶν· καὶ ἀκούσονται ποιῆν πάντα τῆς λόγου τῆς νόμου τῆς.

17. Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν οἱ ἔν οἴδασιν ἀκούσονται (1) φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν υἱῶν πάσας τὰς ἡμέρας αἷς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἃς ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην

18. ἐκεῖ κληρονομήσονται αὐτῷ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἰδὲ ἠγγίκασιν αἱ ἡμέραι τῆς θανάτου σου· κάλεσον Ἰησοῦν, καὶ σῆτε παρὰ τὰς θύρας τῆς σιλωῆς τῆς μαρτυρίας, καὶ ἐντελέσωμαι αὐτῷ. καὶ ἐπορεύθη Μωϋσῆς καὶ Ἰησοῦς εἰς τὴν σιλωῆν τῆς μαρτυρίας, καὶ ἔστη ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σιλωῆς τῆς μαρτυρίας.

19. Καὶ κατέβη Κύριος ἐν σύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη παρὰ τὰς θύρας τῆς σιλωῆς τῆς μαρτυρίας. καὶ ἔστη ὁ σύλος τῆς νεφέλης ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σιλωῆς τῆς μαρτυρίας.

20. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, ἰδὲ σὺ κοιμήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς ἔστος ἐκπορεύσει ὀπίσω Θεῶν ἀλλοτρίων τῆς γῆς, εἰς ἃς εἰσπορεύεται εἰς αὐτῷ, καὶ ἐγκαταλείψομαι, καὶ διασκειδάσῃ τὴν διαθήκην μου, ἃς διεθέμην αὐτοῖς.

Δ. ΑΔΗΛΟΥ. Σημειώτεον πῶς ἔρηται κατὰ τὴν παλαιὰν ὁ θάνατος κοίμησις. πατέρων δὲ, ἔ τὴν κατὰ σάρκα, ἀλλὰ τὴν πνευματικῶν συγγένειαν λέγει. (2)

21. Καὶ δεγιδήσωμαι θυμῷ αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐγκαταλείψω αὐτῶν, καὶ ἀποσρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔσται κατὰ βρωμα· καὶ δερήσῃ αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις. καὶ ἔρε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, διότι ἔν ἐς Κύριος ὁ Θεὸς μου ἐν ἡμῖν εὐροσάν με τὰ κακὰ ταῦτα. Ἐγὼ δὲ ἀποσροφῆ ἀποσρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, διὰ πάσας τὰς κακίας αὐτῶν, αἷς ἐποίησαν, ὅτι ἐπέσρεψαν ἐπὶ Θεῶν ἀλλοτρίων.

22. Καὶ νῦν γράψατε τὰ ῥήματα τῆς ψῆς ταύτης, καὶ διδάξατε τὴν τὴν τοῖς υἱοῖς (3) Ἰσραὴλ, καὶ ἐμύλατε αὐτῷ εἰς τὸ σῶμα αὐτῶν.

ΕΠΙΛΗΡΕΙ ΔΕ, ὅτι ἀέτεσι τοῖς ἐπὶ τοῖς πρὸ τῆς ἀφέσεως, τῆς εἰς ἐν χρόνοις τῆς πρὸ τῆς ἐπίδημίας, ὁ νόμος ἐκ ἀνεγνωσκέτο. ὁμοιον γὰρ τὸ μὴ ὅπως ἀναγινώσκων αὐτὸν τῷ μὴδὲν δυνάσθαι νοεῖν, κἂν εἴτις αὐτὸν ἀναγινώσκων τυχόν. [γνώριμος δὲ, ὡς ἔφω, τότε δὴ γέγονε μικροῖς καὶ μεγάλοις, ὅτε καὶ ὁ τῆς ἀφέσεως ἐνέση καιρὸς.]

(1) Καὶ μαθήσονται. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ. (2) Τὰ αὐτὰ ἄλλως πως ὁ Προκόπ. ἐ τῷ τῆς (3) Τὰς ἡμέσ. αἱ εἰρημ. ἐκδόσ.

γένηταί μοι ἢ ὡδή αὐτὴ εἰς μαρτύριον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Τὸ γράψατε, καὶ τὰ ἐξῆς ἀναφέρειται κατὰ τὸ δεικτικὸν ἐπὶ τῷ μέλλουσιν λέγεσθαι. (1)

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Γράψατε τὰ ῥήματα τῆς ὡδῆς ταύτης. Τὸ δεικτικὸν αἰταῦθα περὶ τῶ μέλλοντος, ὡς ἐν Εὐαγγελίῳ ὅς Ματθ. 5. 19. ἂν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν τέτων.

κ. Εἰσάξω γὰρ αὐτὰς εἰς τὴν γλῶτταν ἀγαθῶν καὶ ὡμοσῶ τοῖς πατέρας αὐτῶν, δέξομαι αὐτοῖς γλῶτταν ῥέξασαν γάλα καὶ μέλι· καὶ Φάγονται, καὶ ἐμπληθέντες κορήσασιν, καὶ ἐπιστραφήσονται ἐπὶ Θεῶν ἀλλοτρίων, καὶ λατρεύσασιν αὐτοῖς, καὶ παροξυνώσιν με, καὶ διασκεδάσασιν τὴν διαθήκην μου, καὶ διεθέμην αὐτοῖς.

» ** ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Διὰ Μωσέως προὔπιχναίται δωρεάν, διὰ τὴν ὑπάρχουσαν Φιλανθρωπίαν, τοῖς ἀποδόξασιν εἰς πωτηρίαν. Φησὶ γὰρ, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γλῶτταν ἀγαθῶν, καὶ ὡμοσε Κύριος τοῖς πατέρας ὑμῶν.

κα. Καὶ ἔσονται ὅταν εὕρωσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ, καὶ θλίψεις, καὶ ἀντιπαλαστήσει αὐτὴ ὡδή αὐτὴ κατὰ πρόσωπον αὐτῶν μαρτυροῦσα· ἔγὰρ μὴ ἐπιληθῆσεται ἀπὸ σώματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ σώματος τῶ ἀσέματος αὐτῶν. Ἐγὼ γὰρ οἶδα τὴν πονηρίαν αὐτῶν, ὅσα ποιῶσιν ὡδὲ σήμερον, πρὸ τῶ εἰσαγαγεῖν με αὐτὰς εἰς τὴν γλῶτταν ἀγαθῶν, καὶ ὡμοσῶ τῶ πατέρας αὐτῶν. **κβ.** Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς τὴν ὡδήν ταύτην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ **κγ.** ἐδίδαξεν αὐτὴν τῶ υἱοῖς Ἰσραὴλ. Καὶ ἐνετείλατο Μωϋσῆς τῶ Ἰησοῦ καὶ Ναυῆ, καὶ εἶπεν αὐτῶ, ἀνδρίζεσθε καὶ ἴχουε, σὺ γὰρ εἰσάξετε τῶ υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς τὴν γλῶτταν, καὶ **κδ.** αὐτὸς ἔσται μετὰ σῶ. Ἦνίκα δὲ συνετέλεσε Μωϋσῆς γράφειν πάντας τῶ λόγους τῶ νόμου τέτους εἰς βιβλίον **κε.** ἕως εἰς τέλος, καὶ ἐνετείλατο τοῖς Λαίταις τοῖς ἀρχαῖς τῶ κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, λέγων,

κς. Λαβόντες τὸ βιβλίον τῶ νόμου τέτους, θύσετε αὐτὸ ἐν πλαγίῳν τῆς κιβωτῆς τῆς διαθήκης Κυρίου τῶ υἱοῖς ὑμῶν· καὶ ἔσται ἐκεί σοι εἰς μαρτύριον,

» **ΓΡΙΑΛΟΥ.** Σιώεσθε ἔν, ὅπως εἰς αὐτὴν τῆς κιβωτῆς, καὶ ἐκ αὐτῶ τῶ μέ-

(1) Ἐννοητέον πάντως τὸ, ὡδή.

» **Α** ὡς προσέταχεν ἀποκαῖσαι τὸν νόμον ὡς ὅσον ἐδέξατο παρεσομείων τῶν νέων καὶ διὰ Χριστῶ Θεωσιμάτων, οἷς καὶ ἀνάγκη παραχωρεῖν τὴν ἀρχαιοτέραν ἐντολήν, μόνον δὲ ἐκί καὶ δίδοναι τόπον, ἢ ἐκ μέσων χωρεῖν, ἵνα τὸ ἀμεινον ἐπεισφέρηται. ἐκ ἀποβάλλεται μὲν γὰρ τῆς ἀγίας κιβωτῆς δεκτός γὰρ ἐν ἐκκλησίαις ὁ διὰ Μωσέως νόμος· πλὴν ἐκ ἐν πρώτῳ τέθειται τόπος, σιωεσάλη δὲ ὡσπερ καὶ μεμνήσκει ἐκ πλαγίων παρ' αὐτοῖς, (2) ὡς ἐφίω, τοῖς ἀσυγκρίτως ὑπερκειμένοις. τέτῃσι τοῖς θείοις τε καὶ οὐραγγελικοῖς Θεωσιμασι· δι' ὧν ἡμᾶς εἰς Θεογνωσίαν, καὶ εἰς πᾶσαν εἰδῆσιν ἀρετῆς πεπαιδαγωγῶνται ὁ Χριστός.

» **κζ.** Ὅτι ἐγὼ ἐπίσταμαι τὸν ἐρεθισμὸν σῶ, καὶ τὸν τράχηλόν σῶ τὸν σκληρόν. ἔτι γὰρ ἐμὲ ζῶντος μετ' ὑμῶν σήμερον, παραπικροῦντες ἦτε τὰ πρὸς τὸν Θεόν· πῶς ἐκί καὶ ἔχατον τῶ θανάτῳ με;

» **κη.** Ἐκκλησιάσατε πρὸς με τῶς Φυλάρχους ὑμῶν, καὶ τῶς πρεσβυτέρους ὑμῶν, καὶ τῶς κριτὰς ὑμῶν, καὶ τῶς γραμματοεισαγωγὰς ὑμῶν, ἵνα λαλήσω εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν πάντα τῶς λόγους τέτους· καὶ διαμαρτύρομαι αὐτοῖς τὸν τε ἔρανὸν καὶ τὴν γλῶτταν.

» **Δ** **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἐπειδὴ τοῖς τῶν ἡγεμονίων νόμοισιν ὡς ἐπίπαν παιδαρχεῖ τὸ ὑπήκοον, βέλεται προηγεμονίως ὡς πρὸς αὐτὰς εἰπεῖν τῆς ὡδῆς τὰ ῥήματα.

» ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐνωτικὴ γὰρ ἡ Θεῶ Φωνὴ τῶν ὅσοι παιδόμενοι ταῖς αὐταῖς ἀρεταῖς καὶ δόγμασιν ὑποβάλλονται. πρώτης δὲ καὶ κατ' ἐξαιρέτον τῶς πρῶχοντας ἀξιοῖ συλλεγίωσθαι, προσεκλικῶς αὐτὰς τῶν λεγομένων ἀποτελῶν. τοῖς γὰρ τέτων νόμοισιν ἐχρῆν ἀκολοθεῖν τὸ ὑπήκοον.

» **κθ.** Οἶδα γὰρ ὅτι ἔχατον τῆς τελότητος με ἀνομία ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλινῶτε ἐν τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλαμην ὑμῖν, καὶ σιωανθήσεται ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπ' ἑκάστη τῶν ἡμερῶν, ὅτι ποιήσετε τὸ πονηρὸν ἐναντὶ Κυρίου τῶ Θεῶ ὑμῶν, παροργίσατε αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν.

» **ΑΔΗΛΟΥ.** Ἀποθνήσκει Μωϋσῆς, ὡς ἀπέθανε, καὶ διὰ τῶτο ἀνομήσασιν μετὰ τῶ Μωσέως τελότητῶ, καὶ ἐκκλινῶσιν ἐκ τῆς ὡδῆς, ἧς ἐνόμως αὐτοῖς ἐνετείλατο. τότε καὶ σιωανθήσεται αὐτοῖς τὰ κακὰ γενόμενα ἐπ' ἑκάστῳ ἡμερῶν. ταῦτα δὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν πρώτῃν τῶ Χριστῶ παρὰσίαν προφητῶν. τότε γὰρ μάλιστα ἐποίησαν τὸ πονηρὸν, καὶ ἀφῆκαν τολμήσαντες **η** τὴν κατ' αὐτῶ Φωνὴν, τὴν, σαύρα σαύρα **θ** αὐτὸν αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοῖστον.

» **λ.** Καὶ

(2) Παραχωρῶν. ἐν Τόμ. 1. μέρ. 1. σελ. 433.

λ. Καὶ ἐλάλησε Μωϋσῆς εἰς τὰ ὄτα πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα τῆς ὠδῆς ταύτης ἕως εἰς τέλος.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὡδή ἐστὶν ὅσα θεωρίας ἔχεται ὑψηλῆς καὶ θεολο-

γίας. καὶ πάλιν, ὠδή ἐστὶ [Φωνή] ἔμμελος ἀποδομένη ἐναρμονίως χωρὶς τῆς ἐνηχησεως τῶ ὄργανε. (1) ἔ γὰρ ἐπιληθῆσεται ἀπὸ σώματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶ σώματος τῶ σπέρματος αὐτῶν. καὶ τῶτο θαυμαστῶς προφητεύεται. εἰσέτι γὰρ σήμερον διὰ σώματος αὐτὰ φέρουσιν οἱ Ἰσραῖτοι.

Κ Ε Φ. Λ Β.

α. **Π**ρόσεχε ἔρανε, καὶ λαλήσω, καὶ ἀικέτω γῆ ῥήματα ἐκ τῶ σώματος μου.

** ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ. Εἰ τοῖς σοιχείοις ἔ πρόσεν ἀιδῆσις, διατὶ Μωσῆς μὲν ἔρανον καὶ γλῶ τῷ λαῷ διαμαρτύρεται. Ἡσαίας δὲ κατηγορῶν τῶ αὐτῶ λαῷ, τῶτοις ἀκείεν ἐγκελεύεται; (2) Τὰ λεγόμενα πρὸς τὸν ἔρανον καὶ τῷ γλῶ, πρὸς τῶς ἐν αὐτοῖς λέγεται λογικῶς, ὡς τὰ λεγόμενα πρὸς τῷ πόλιν, πρὸς τῶς πολίτας λέγεται. **Ματθ. 23. 37.** ὡς τὸ, Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ ἡ ἀποκλείουσα τῶς Προφῆτας, καὶ λιθοβολῶσα τῶς ἀπεσαλμένους πρὸς αὐτῷ. ἔ γὰρ ἡ πόλις ἀπέκλεινε καὶ ἐλιθοβολῆσεν, ἀλλὰ οἱ πολῖται.

ΑΔΗΛΟΥ. (3) Σιωεκάλει ἐπὶ μάθησιν τῶν ὑπὸ Κυρίε λεγομένων τὰ σιωεκλικὰ μέρη τῶ παντὸς κόσμου, ἔρανον αὐτὸν, τὸν τῶς θείας δυνάμεις ἀπειληφότα, καὶ γλῶ, τὸ τῶν θνητῶν οἰκητήριον. καὶ ἔρανον μὲν προσέχειν, γῆ δὲ ἀκείεν παρακελεύεται. ἐπειδὴ περ καὶ ἀκοῆς ὀφθαλμοὶ τιμιώτεροι, καὶ ὡς εἰς ὀφθαλμὸς αἰ νοεραὶ πᾶσαι τυγχάνουσι δυνάμεις, διορατικαὶ ἔσται, καὶ ἀκριβέστερον ἢ περ ἡμεῖς ἀντιλαμβάνομενα τῶν νοητῶν τε καὶ ὁρωμένων ἢ ἐπειδὴ τὰ θεασιζόμενα μακροῖς ὕσερον χρόνοις δι' ἔργων ἡμελλε χωρεῖν, τῆς θνητῆς φύσεως ὀλιγοχρονίε τυγχανέσσης, τῶς θείας καὶ ἀθανάτης δυνάμεις, ἢ (4) καὶ τὰ διαωνίζοντα τῶ κόσμω μέρη, ὡπερ εἰς μαρτυρίαν τῶν ὑπ' αὐτῶ λεγομένων, καὶ ἀποβησομένων μακροῖς ὕσερον χρόνοις πραγμάτων ἀνακαλείται, τῷ μηδενὸς ἀνθρώπων διαρκεῖν τῷ ζῶν ἐπὶ τῶν τῶν θεασιζομένων ἔκβασιν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θεὸς διὰ Μωϋσεῶς λαλῶντος καὶ τῶν πάντων ἐπικαλεσμένους τὸν ποιητῶν, τῷ κλίσειν ἐχρῶν εἰς ὑπήκοον ἀγεῶσαι. μήποτε δὲ καὶ ὡς τῶν τοιαύτων

Φωνῶν κατ' Ἰσραῖτων προφερομένων, ἔρανος εἰκότως ἀνακαλεῖται καὶ γῆ, τὰ καθόλου τῆς οἰκουμένης ἔθνη δηλῶντα, καὶ τῆς ἐν ἔρανοις διατριβῆς ἀξία;

β. Προσδοκάτω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπόφθεγμα μου, καὶ καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήματά μου.

Γ. * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἡρεμαῖον καὶ μὴ κατασύρων τῶν ῥημάτων δηλῶν κατὰ βραχυδιωόντων, καὶ τῷ καρδίαν ἀπαλωτέραν πρὸς καρποφορίαν ἐργαζομένων, δρόσον ταῦτα καλεῖ. ὅποια καὶ ἡ καταβαίνουσα κατὰ Δαβὶδ ἐπὶ τὰ ἔρη Σιών, ὅτι ἐκεῖ **Ψαλ. 132. 3.** ἐνετείλατο Κύριος τῷ δούλοῖαν, ζῶν ἕως τῶ αἰῶνος. καὶ αὐτοὶ τοῖνυ ὡς δρόσον δεχόμενοι τῶς λόγους δόλογηθήσονται.

Δ. * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. νεφέλας (5) πολλαῖς τῶς ἀγίας ἀπεικάζεν οἶδαν ἢ θεία Γραφῆ. τὸ γὰρ ἡ ἀλήθεια σε ἕως τῶν νεφελῶν ἔδωκατα ἐπὶ αἰψύχων νοείδαι. ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια τῶ Θεῷ ἕως τῶν νεφελῶν ἐστὶν, αἱ τινες ἀκείουσιν ἐντολῆς Θεῷ, καὶ οἶδασι πῶ ἐκπέμψουσιν ὑετὸν, καὶ ἀπὸ τίνων κωλύσωσιν. (6) ὡς [ἔσων γὰρ νεφελῶν αἰς αἰτέλλεται ὁ Θεὸς μὴ βρέχειν. ἢ βρέχειν.] **Ψαλ. 35. 5.** γέγραπται τῶς νεφέλαις ἐντελέμαί τῶ **Ἠσ. 5. 6.** μὴ βρέξαι ὑετὸν ἐπ' αὐτὸν. ἔκῃν ἕκαστος τῶν ἀγίων νεφέλη ἐστὶ. (7) Βέλεται δὲ εἰπεῖν διὰ τῶ, προσδοκάτω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπόφθεγμα μου, ποιήσατε δοχεῖα ἐν αὐτοῖς πρὸς τῷ τῶν λεγομένων ὑποδοχῶν.

Ὡς ὄμβρος ἐπ' ἀγρῶσιν,
** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἡ ἀγρῶσις πᾶσα τίς ἐστὶν ἐπινεμομένη τῇ γῆ καὶ βαθείαις ῥίζαις λεπταῖς τε καὶ πολλαῖς καὶ πυκναῖς, οἷον τισὶ ζῶναις τῷ γλῶ περισφίγῃσθα ὡς ἀντέχουσιν ταῖς ἐπομβρίαις, μὴ παρασύρεσθαι, πλέον αἰε ριζομένω. ἔτως ἐν ἀξιοῖ τὸν λογικὸν ὄμβρον τῷ τῆς διανοίας παραπέμ-

(1) Τὰ ἀχρι τῶ δε κῆται καὶ ὡ σελ. 715. (ὡ ἢ ὄρα καὶ τὸ τῶ Σδῆρε, ὁ παρὰ τοῖς κῶδ. καὶ ὡδὲ πάλιν αὐτολεξῶ κῆται) τὰ δὲ ἐπόμ. ὡ τοῖς ἐκδοσμ. ἔχ εὔρηται. (2) Ἠσ. 1. 2.

(3) Ἀνωνύμ. ὡ σελ. 864. τῶ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῶς ψαλ. σερ. παραπλήσια δὲ τῶτοις καὶ τὰ τῶ Προκοπ. τὰ ὡ τῶ τῆς Λύγ. κῶδ.

(4) Καὶ τὰ, ἀνθ' τῶ, ἢ. αὐτ.

(5) Λέγομεν δὲ τῶς ἀγίας εἶναι νεφέλας. τὸ γὰρ ἡ ἀλήθεια σε ἕως τῶν νεφελῶν ἔ δωῖταται ἀναρεδαί ἐπὶ τῶς αἰψύχων νεφέλας, ἀλλὰ κλ. ὡ τῆ 8. εἰς τὸν Ἱερεμ. ὁμιλ. τῆ ὡ σελ. 173. τῶ 3. Τόμ. τῶ Ψα. ἐκδοσ.

(6) Κομίσωσιν αὐτ.

(7) Τὰ ἐπόμ. αὐτῶ ἔ κῆται. ὡ δὲ τῆ 865. σελ. τῶ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῶς ψαλ. σερ. Κυρίδω ἐπιγεγράφαι. οἷς καὶ τὰ δε πρόσκειται ὑποδοχῶν. ἔτω γὰρ οἱ ἔμπεροι τῶν γηπῶν, μελλόντ καταβῆν, ἀρῆσι τῷ γλῶ, καὶ φιαλῶσιν ἐπιμελῶς τὰ ἐπίδουδρα, πρὸς τὸ μηδὲν δραπετεῦσαι ἔτω καὶ ἡμᾶς βέλεμαί, φησί, μηδὲν τῶν λεγομένων διαλαθεῖν. ἔπερ δὲ ἡ δρόσος καταπιάνει ἔτω καὶ ὁ θεὸς λόγος καταφραίνει καρδίαν.

Νσ. 9. 18. ραπέμπεδα βαβα, μήποτε και ξηραν-
 θωσι, μη δεχόμενοι, και ως άγρωσις ξηρα
 » βρωθωσιν υπό πυρός, κατα τλω τῆ Ησαίῃς
 Φωνίω.

ΑΔΗΛΟΥ. Διά τῶν ακάρπων τέτων
 βοτανῶν τλω τῶν ακρωμένων ακαρπίαν
 και άνηκοίαν ο Μωυσης υπεμφαίνει.

Ματθ. 6. 90. * * ΑΝΩΝΤΜΟΥ. Η άγρωσις και ο
 χορτος βοτάνας εισιν ακαρποι, και ως Φη-
 σιν ο Σωτηρ εις κλίβανον βαλλόμενα, ανε-
 » σι δε μαλιστα εις κεχερωμένα και άγεώρ-
 γητα χωρια. ειδως εν ο Μωυσης τῶν ακρω-
 μένων το ακαρπον και άγεώργητον, Φησιν
 » ως ομβρος επ άγρωσιν; και ως ει νιφετος
 » επι χορτον, αντι τῆ; εις ωτα μη ακού-
 των, και μηδένα εκ τῆς ακροάσεως ποιέν-
 των καρπον.

Και ως ει νιφετος επι χορτον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ο χορτος επιπόλαιον μεν
 εχει τλω ρίζαν, θαλλει δε και εις βλασίω
 έτοιμωσ επιδίδωσιν υπό τῶν νιφετῶν παι-
 νόμοσ. εκ εσοντα τοίνω δύσαυξαισ εν
 υμιν οι ήμέτεροι λόγοι, άλλ' ως χορτος μεν
 ραδίωσ αυξησασιν εν υμιν, ως η άγρωσις
 δε ριζώσασιν.

γ. Οτι όνομα Κυρίσ εκάλεσα.
 δότε μεγαλωσιώλω τῶ Θεῶ ήμῶν.

Νσ. 40. 26. ΑΔΗΛΟΥ. Δότε μεγαλωσιώλω τῶ Θεῶ
 υμῶν. Μηδεν ταπεινον περι αυτῆ εννοήση-
 τε, Φησιν, αλλά μεγαλιώατε τον Κυριον
 σιω έμοι. (1)

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ει γάρ έμεγαλιώ-
 δη τα έργα αυτῆ, πόσω μάλλον αυτος ο
 τέτων δημιουργός; εκ μεγέθουσ γάρ και
 καλλονῆσ κλισμάτων αναλόγωσ ο γνεσισρ-
 γός αυτῶν θεωρετασ. και Ησαίῃσ δε Φη-
 σιν, επάρατε τῆσ οφθαλμῆσ υμῶν, και
 » ιδετε τῆσ κατέδαξε ταυτα; μέγεθουσ δε
 αυτῶ εσωματικόν, κατα δε τῆσ απέρουσ-
 τε ενεργείασ και διωάμεισ. επεί και μικρός
 ανηρ τῶ σώματι, μέγασ κατα σοφίαν επο-
 νομάζετασ.

δ. Θεός αληθινά τα έργα αυτῆ,
 και πασαυ αι οδοι αυτῆ κρίσεισ.

ΑΔΗΛΟΥ. Αντι τῆ, άμωμοι η άμεμ-
 πλοι και ανεπιληπτοι [τῆσ αυτῆ προνοιάσ
 οι λόγοι, ει και τον ήμέτερον διαφύβουσ
 σι νεν.]

Ρωμ. 11. 33. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Και πασαυ αι οδοι
 αυτῆ κρίσεισ, τῆτεσι σοφιάσ και κρίσειωσ
 οι περι προνοιάσ γεμεισ λόγοι, καν το τε-
 των ήμιν μη φαίνητασ δίκαιον, δι ων τλω
 » πασαν ωπερ διαπορεύετασ κλισιν, βάθουσ
 » πλέτεσ και σοφιάσ έχων, και κρίματα, κα-
 » τα τον Παυλον, ανεξεροδύνητα.

Θεός πισός, και εν εσιν αδικία
 τῶ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῆτεσιν ε διαφύβουετασ ο (2)
 τῆσ κρίσεισ ποιόμενος. εδε γάρ εσι προ-
 σωποληψία εν αυτῶ, εδε αδικωσ ποιετασ
 τῆσ ψήφουσ. εσι γάρ αδέκαουσ, και κατ'
 αξίαν εκάσω διδῆσ. (3)

Β * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εν τῶ δικαίω πι-
 σός, μη τλω ορθίω κρισιν ψυδόμενος, η
 αληθῆσ επαγγελόμενος, εκ αδικῶν τλω
 υποχεσιν. το δε πισον διπλον κατα τλω
 » θείαν Γραφίω, η το αξιόπισον, οπερ κυ-
 » ρίωσ επι μονε Θεῶ, ως το, πισός γάρ ο Εβρ. 10. 23.
 » επαγγελάμενος, οσον και το παρα Πέτρῶ
 » ωσε και οι πάχοντεσ κατα το θελημα τῆ 1. Πέτρ 4. 19.
 » Θεῶ, πισῶ κλιση παρατιθέδωσαν τῆσ εαυ-
 » τῶν ψυχῆσ, πισός δε και ο πισδῶν, ως
 » Αβρααμ πισός, οτι τῶ λαλῶντι πεπισδῶ-
 » κε, καθο και ήμεισ πισοι λεγόμεδα. Θεός
 » δε ψυδῶνυμοσ απισός και τῶ ειναι και τῶ
 » επαγγέλλεδασ. περι ων ερητασ, πισις εκ Ιερ. 15. 18.
 Γ » Ιχυσαι εν αυτοις; και υδωρ ψυδῆσ εσι.

Δίκαιος και οσιος ο Κύριος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ου κατα μετοχίω, ως τα
 κλισματα, ως ειναι παρ αυτῶ το μάλλον
 και το ητλον, άλλ' αυτος εσιν ο τῆσ δικαιο-
 σιῆσ ορος τε και νόμοσ, και τῶν αρετῶν
 το ακροτατον.

ε. Ημαρτωσαν εν αυτῶ τέκνα
 μωμητά.

Δ * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ημαρτωσαν εκ αυ-
 » τῶ τέκνα μωμητά. Ακίλασ εξεδωκε, διεφ-
 » θησαν αυτῶ εκ υοι αυτῆ. Συμμαχος δε,
 » διεφθησαν προς αυτον εκ υοι αυτῆ το
 » σιωλον.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Πῶσ γάρ αμαρτάνων, Φησιν 1. Ιωάν. 3. 2.
 » ο Σωτηρ, εκ τῆ διαβόλουσ γεγενήτασ. κατα
 » παντα εν τλω υοθεσίαν ηρησαντο, και
 » οτι εκ τῆ μη οντοσ εις το ειναι ακηθιῆτεσ,
 » και κατ' εικονα Θεῶ γνεόμενοι, ετε ως ποιη-
 » τῶ εσεβάδησαν, άλλ' ελάτρωδωσαν τῆ κλι-
 » σει παρα τον κλισαντα, άλλ' εδε δια τῆσ
 » πνυδματικῆσ οικειώσεωσ εαυτῆσ ωμοίωσαν
 » τῶ πατρι, αλλά δια τῆσ επι το χειρον ερο-
 » φῆσ ηθετησαν μεν τον Θεον, πατέρα δε
 » εαυτῶν εποήσαντο τον Διάβολον. ως μη
 » οντεσ εν υοι Θεῶ ημαρτωσαν αυτῶ, και
 » διεφθειραν. (4)

Γενα σκολια και διεσραμμένη,

Ζ ΑΔΗΛΟΥ. Οτι οι τῆ Διαβόλουσ υοι και
 οι τῆ νοητῆ οφειωσ, ατε δη υπ αυτῆ γνη-
 θιῆτεσ, τῆ προς αυτον ομοιώσει σκολιοι-
 εισι και διεσραμμένοι, τλω οβθεαν οδον μη
 βαδίζουτεσ, αλλά αλαγίωσ περιεσρεφόμενοι.

ς. Ταυτα Κυρίω ανταποδίδοτε;

ΑΔΗΛΟΥ. Τῶ εκ τῆ μη οντοσ εις το
 ειναι υμασ αγαγόντι, [τῶ εκλεξαμείω
 υμασ παρα παντασ εις λαον περιεσιον,
 Η τῶ λυτρωσαμείω υμασ εκ τῆσ καταδωπα-
 σιάσ

Ομοια ταυτά τε και τα επόμ. τῶν Αδηλ. τοις τῆ Προκοπ. τοις ω τῶ τῆσ Αδγ. κωδ.
 ο, ο, ε κατασ ω τῆ 866. σελ. τῆ ερημ. 3. Τόμ. τῆσ σειρ. (3) Αποδιδῆσ. αυτ.

σίας τῶ Φαραῶν, τῷ δια θαλάσσης ὑμᾶς ἀγαγόντι, καὶ ἔξιπῶ ὑμῖν ὁδὸν καὶ ἄβατον δεδωκότι, καὶ μετ' ὑμᾶς τὴν διώκοντα Αἰγυπτίαν ὑποβρυχίαν ποιήσαντι, καὶ τὰ ἐξῆς θαύματα εὐδειξάμεν.]

Οὗτος λαὸς μωρὸς καὶ ἐχθρὸς σοφός;

ΑΔΗΛΟΥ. Οὐδαὶ ὑμᾶς εἰς σωαίδησιν τῶ ὑπεργέτα ἡγαγεῖ, (1) ἀλλὰ πάσης ἀλογίας γεγόνατε χείρας· καὶ ἔτε παιδοῦσιντες ἐπέσρεψατε πρὸς Κύριον, [τὸν] ὡς ἕως μασιγῶσαντα, ἔτε τῷ πλήθει τῶν ὑπεργεσιῶν ἐπεγνώκατε τὸν δεσπότην· καίτοι ἔγνω βῆς τὸν κησάμενον, καὶ ὄνος τῷ Φάτνῳ τῶ Κυρία αὐτῶ· Ἰσραὴλ δὲ με ἐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαὸς με ἐσωῆκε.

Ἡσ. 1. 3.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ. Μωυσῆς κατηγορῶν τῶν Ἰσραηλίων, μακρὰν ὡδὴν τὰ ἐγκλήματα πεποίηκε, λέγων· ταῦτα τῷ Κυρίῳ ἀνταποδίδοτε; ἔτος ὁ λαὸς μωρὸς καὶ ἐχθρὸς σοφός· καὶ πολλὰς σωθεῖς κατηγορίας, ἄδοντας αὐτὰς ταῦτα λέγαν ἰσομοδετεῖ· καὶ ἔτι καὶ νῦν ἄδοντας ταῦτα λέγομεν καὶ ἡμεῖς. τίνας ἐν εἴκειν τὰς κατηγορίας ὡδὴν ποιῶσι; Σοφία κεχηρμεῖοι πνοματικῆ, καὶ πολὺ τὸ κέρδος εὐθεῖναι ταῖς τῶν ἀκρόντων βελόμενοι ψυχαῖς. ἐπειδὴ γὰρ εἶδεν ἔτω χρησίμων, ὡς τὸ πλημμελημάτων μεμνηθῆσαι διωκεῖς, μνήμῃ δὲ εἶδεν ἔτω μόνιμον ὡς μελωδία ποιῶ· ἵνα μὴ διὰ τῷ ὑπερβολῶ τῶν κατηγοριῶν ἀκρόντες ἀναδύομενοι Φθόγῳσι τὸ σιωπῶς μεμνηθῆσαι τῶν οἰκείων ἀμαρτημάτων, τῷ μέλει τῆς ὡδῆς ὑποκλέπῳν τῷ ἀπὸ τῆς μνήμης ἀκρόντων, καὶ τῷ ἀφῶρητον ἀδύμιαν παραμυθόμενος, ἄσματα αὐτὰ πεποίηκεν, ἵνα τῷ πόθῳ μελωδίας ἀναγκασόμενοι σιωπῶς αὐτὰ Φθῆγεσθαι, σιωπῶς αὐτῶν ὡς μεμνημεῖοι, καὶ διωκεῖς ἔχῳσι τινα διδασκαλίαν ἀρετῆς τῷ διωκεῖ τῶν ἀμαρτημάτων μνήμῃ. ἴσε γῆν, ὅτι καὶ νῦν τὰ μὲν ἀλλὰ εἶδεν ἐξ ὀνόματος τοῖς πολλοῖς ἐπὶ ββλία γνώριμα· τῷ δὲ τῶν ψαλμῶν πραγματεῖαν ἐπὶ νόματος ἀπαντες Φέρουσι, καὶ αὐτὰς ταύτας τὰς ὡδᾶς· ἔτω δὲ αὐτῶν τῶν πραγμάτων δάκρυτα, πόσον ἀπὸ τῆς μελωδίας τὸ κέρδος ἐπὶ.

Οὐκ αὐτὸς ἔτος σε πατὴρ ἐκλήσατό σε καὶ ἐποίησέ σε καὶ ἐπλάσέ σε.

ΑΔΗΛΟΥ. Τηλέσι κησάμενός σε δῆλον, ἄτε δὴ τὴν ἐχθρῶν ὑμῶν καταπολεμήσας καὶ τροπώσαντος, ἐχθρῶς δῆλον ἐκλήσατο, ἀλλ' ὑπότητα ἐχαρῆσατο, καὶ πατὴρ ἐχρημάτισε, μεταποιήσας σε καὶ ἀνακαινίσας εἰς ὑπόθεσιν, ὡς καὶ πρωτότοκον ἀποκαλεῖν.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ. Σαφῶς εἰταῦθα μετὰ τῷ ποιῆσιν ἢ κλίσις ταχθεῖσα, διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τέτακται, ὡς τὰ πολλὰ, τὸ τῆς κλίσεως ὄνομα.

Α ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ δὲ μείζον ἐπήνεγκε τὸ, ἐποίησέ σε καὶ ἐκλίσε σε. ὁ καὶ τῷ αὐτῶ δημουργίαν δηλοῖ, κατ' ὡ πάλιν ἀξιοῖ καλεῖσθαι πατὴρ, ὁμῶ καὶ διασέλλει τῶ Φύσει ἕξ τὸ, ἐποίησέ σε καὶ ἐκλίσε σε, προδῆς· ὡς ἂν κατὰ χάριν, ἀλλὰ μὴ Φύσει νοεῖται πατὴρ. προῖων δὲ τὸ, ἐγέννησαν, εἰπὼν, ἐ τὸ πατὴρ, ἀλλὰ τὸ Θεός, πρῆταξεν ὄνομα, λέγων· Θεὸν τὸν γεννησάντα σε ἐγκατέλειπε· ἵνα μὴ δηλώσῃ Φυσικῶ ἢ γεννήσις τῷ ὑπότητα. καὶ Ἰωάννης δὲ, ἐ πρότερον τὸ, ἐγεννήθησαν, Φησί, Ἰωάν. 1. 13. πρὶν τὸ κατὰ χάριν προεταξεν, εἰπὼν· ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι. οἱ ἐκ ἐξ αἱμάτων, εἶδεν ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ τῶ Θεοῦ ἐγεννήθησαν. ὡς μὴ σοφιστῶσαν αἰρετικοὶ πρὸς ἴσον ἀγοντες τῆ ποιῆσαι καὶ κλίσει τῷ γεννήσιν. τὸν ἕπον τὸν Φύσει κλίσημα δοξάζοντες. ποιῆσις δὲ κλίσις καὶ ἐπὶ μεταποιήσεως λέγεται χωρὶς τῆς ἐξ ἀρχῆς ἐσιώσεως, κατὰ τὸ ἐν ψαλμοῖς· καὶ λαὸς ὁ κλιζόμενος αἰνέσει τὸν Κύριον· καὶ πάλιν, καρδίαν καθάραν κλίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεός. καὶ πάλιν ὁ Παῦλος πρὸς Ἐφεσίους Φησί· τὸν νόμον τῶν αἰτωλῶν ἐν δόγμασι καταργήσας· ἵνα τὴν δύναμις κλίση ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν κλιθεῖται ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. καὶ Ἰσαὰκ δὲ Φησι τῷ Ἡσαῦ· ἰδὲ κύριον αὐτὸν ἐποίησά σε. τῷ Ἡσαῦ· ἰδὲ κύριον αὐτὸν ἐποίησά σε. Δ εὐχῆς δὲ ἄξιον τὸ μεταποιηθῆναι, καὶ κλίσημα χρηματίσαι Θεοῦ. κατὰ τὸ παρ' Ἡσαῖα, Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν κλίσημα ἡμᾶς.

Ζ. Μνήθητι ἡμέρας αἰῶνος, σύννετε δὴ ἔτη γενεᾶς γενεῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀναδράμετε, Φησί, τῆ μνήμη ἐπὶ τὰς ἐξ αἰῶνος ἡμέρας, σκοπήσατε κατ' ἑαυτὰς λαβόντες εἰς ἔννοιαν πάσας τὰς γενεὰς ἀφ' ἧς γεγονόσιν οἱ ἄνθρωποι, εἰ γέγονεν ἔτω παντὶ ἔσθαι, καὶ τιμῆς ἡξιώθη τοιαύτης. καὶ ὑὸς Θεοῦ ἐχρημάτισε, καὶ λαὸς αὐτῶ, καὶ πρόβατα νομῆς αὐτῶ.

Ἐπερώτησον τὸν πατέρα σε καὶ ἀναγγεῖσαι, τὴν πρεσβυτέρους σε καὶ ἐρεῖσί σοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰ νέοι ἐσὲ χριζοῖ τε καὶ πρῶτοι, [καὶ] ἀγνοεῖν ὑποπλάττεσθαι· ἐπερώτησον τὸν πατέρα σε καὶ ἀναγγεῖσαι σοι, τὴν πρεσβυτέρους σε καὶ ἐρεῖσί σοι. πατὴρ δὲ ὑμῶν ἐγὼ Μωυσῆς, ὡς ἀρχῶν, νομίζομαι, καὶ δύναμαι ὑμῖν τὰ ἀληθῆ ἀναγγεῖλαι· προφητείας ἡξιώθῃ. μεσίτης ὑμῶν γέγονα καὶ Θεοῦ, εἶπον ὅπως συνέση τὸδε τὸ πᾶν ἐξ ἀρχῆς, καὶ αἴτι γέγονε Φθῆσας διηγησάμεν.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ. Τοῖς χριζοῖσιν ἢ ἐκ τῶν θείων διδασκάλων οἰκοδομῆσιν· Μωσῆως παραινῆ λέγων· ἐπερώτησον τὸν πατέρα σε καὶ ἀναγγεῖσαι σοι· τὴν πρεσβυτέρους σε καὶ ἐρεῖσί σοι.

έρκεις καὶ ἐρᾶσί σοι. διόπερ ἀνάγκη
 ἰς μὲν τὴν τὴν διακονίαν τῆς λόγος πε-
 ρισμῶν, ἐν παντὶ καιρῷ προθύμως εἶναι
 ἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ψυχῶν· καὶ
 ἡμῶν, ἐν κοινῷ τῇ Ἐκκλησίᾳ πάσῃ δια-
 τύραδα· τὰ δὲ, ἰδίᾳ ἐκάσῳ τῶν προ-
 βλῶν παρέχειν ἑαυτὸς κατ' ἐξουσίαν ἐπε-
 ῶν, τὰ τε πρὸς ὑγίαν τῆς πίστεως καὶ
 θεῖαν τῆς κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Κυ-
 ῆμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πολιτείας, ἐξ ὧν ἀμ-
 ἔρων ὁ τῆς Θεοῦ ἀνθρώπος βεβαίως τε-
 ῆται· ὑμᾶς δὲ μηδὲν ἀκαρπὸν παρισία,
 ἐν ἀργὸν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρὸς οἷς ἐν τῷ
 ῶ μανθάνετε, καὶ ἰδίᾳ περὶ τῶν συμ-
 ῶντων ἐπερωτᾶν, καὶ πᾶσαν χολῶν
 βία πρὸς τὸ χρήσιμον διατίθεσθαι.

η. Ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη,
 διέσπειρεν ἕως Ἀδάμ, ἔστησεν ὅρια
 ῶν κατὰ ἀριθμὸν Ἀγγέλων Θεοῦ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος ἀντὶ
 εἶπεν, Ἀγγέλους, τὴν ἕως Ἰσραὴλ,
 ῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀντὶ τῆς εἶπεν, Ἀγγέλους,
 ῶν καὶ τὸ Σαμαρειτικὸν, ἕως Ἰσραὴλ,
 ῶν. καὶ μητι εἰς δώδεκα διεμερίσθη-
 ῶν τότε τὰ ἔθνη, οἱ υἱοὶ Νῶε· ἐξ ὧν πολ-
 ῶν γέγονεν ἔθνη. δώδεκα γὰρ εἰσὶν οἱ υἱοὶ
 ῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ ἀρχὴ τῆς μερισμῶν τῶν
 ῶν ἐπὶ τῇ διαπορᾷ τῶν ἕως Ἀδάμ γε-
 ῶν κατὰ ἀριθμὸν Ἀγγέλων Θεοῦ πρό-
 ῶν ἐχρησάσαι δοκεῖ τὴν ἐπὶ τῆς πύργου
 ῶν (1) ὅτι καὶ ὁ κατάλογος τῶν
 ῶν καὶ ἐγγόνων τῆς Νῶε ἐβδόμηκοντα ῶν
 ἀριθμὸν. ἀλλὰ καὶ οἱ υἱοὶ Ἰακώβ οἱ εἰσελ-
 ῶντες εἰς Αἴγυπτον, ὡς γέγραπται ἐν τῷ
 ῶντερονομῶν· ἐν ἐβδόμηκοντα ψυχαῖς κα-
 ῶν ῶν [δὲ] καὶ οἱ λοιποὶ ἐκδεδώκασιν ἐρμη-
 ῶνται, κατὰ ἀριθμὸν ἕως Ἰσραὴλ.

ΣΕΤΗΡΟΥ. [Τὸ, ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψι-
 ῶν ἔθνη, ὡς διέσπειρεν ἕως Ἀδάμ, ἔστησεν
 ῶν ἔθνων κατὰ ἀριθμὸν Ἀγγέλων Θεοῦ,
 ῶν ἕως ἕως ἔχει τὴν αἴνοιαν· ὡς] πᾶσι τοῖς
 ῶντες διαμερισθῆσιν ἰσαριθμῶν Ἀγγέλους
 ῶν ἔστησεν, Φησὶν, ἐκάσῳ πρὸς Φυλακίῳ
 ῶν κληρώσας εἷνα τινά. [καὶ γὰρ εἶναι
 ῶν πνεύματα λειτουργικὰ εἰς διακονίαν
 ῶν ῶν ῶν δια τῆς μέλλοντας κληρονο-
 ῶν σωτηρίαν, πάλιν παρὰ τῶν θεοπνεύ-
 ῶν Γραφῶν ἀκρόαται. ἐπεὶ καὶ ἐκάσῳ
 ῶν Φυλακίῳ δεδόσθαι Ἀγγελον ἢ τῶν
 ῶν ῶν πνεύματων φωνῆ, τῆς Κυρίου περὶ
 ῶν παιδίων λέγοντος· μὴ καταφρονή-
 ῶντες ἐνὸς τῶν μικρῶν τῶν· λέγω γὰρ

Α,, ὑμῶν, ὅτι οἱ Ἀγγελοὶ αὐτῶν διαπαντὸς
 ῶν βλέψασιν τὸ πρόσωπον τῆς πατρὸς μου, τῆ
 ῶν ἐρανοῖς. πρόσωπον δὲ αὐταῦτα, τὴν
 ῶν ἀκραν ἐπισκοπῶν καὶ τὴν κηδεμονίαν κα-
 ῶν λει, καὶ ἔδηκεν σωματικὸν χαρακτῆρα καὶ
 ῶν τύπον· καθὰ καὶ ὁ ψάλλον Προφήτης Φη-
 ῶν σὶν· ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν δὲ-
 ῶν σου. εἰ δὲ τοῖς κατ' ἕκαστον Ἀγγελον, ὡς
 ῶν ἔφαμεν, ἐπέστησεν ὁ Θεός, πῶς ἔχει μάλ-
 ῶν λον καὶ ἔθνησι, καὶ δήμοις, καὶ πόλεσιν;

Β ὁ τοῖνυν Φησὶ Μωσῆς, τῆτό ἐστιν· ὅτι δια-
 ῶν μερίσας ὁ ὕψιστος τὰ ἔθνη, καὶ ὅρια πη-
 ῶν ξάμνος, ἐκάσῳ τῷ τῶν ὁρίων μέτρῳ καὶ
 ῶν ἀριθμῷ Ἀγγέλους ἐπιδιείκεν.] ἔ γὰρ δὴ
 ῶν ταῖς ἀναριθμήτοις μυριάσι τῶν Ἀγγέλων
 ῶν ἰσαριθμὰ πεποίηκε καὶ τὰ ὅρια τῶν ἔθνων,
 ῶν ἀλλὰ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἐπιστάτων Ἀγ-
 ῶν γέλων τὰ ὅρια σιωδιδίεμε. κατὰ ταῦτι
 ῶν γὰρ τὴν πρόνοιαν, τὴν τὸ εἶναι καὶ τὸ ζῶν
 ῶν σιωδέχασαν ἀπάντων ἀνθρώπων, ὁμοτιμᾶ-
 ῶν πως ὑπῆρχε πάντα τὰ ἔθνη, προφυλα-
 ῶν κίω (2) ἔχοντα τὴν ἀναλόγως ἀρκύντας
 ῶν Ἀγγέλους ἐκάσῳ. μετὰ ταῦτα δὲ τὸ ἐξ
 ῶν Ἰσραὴλ ἔθνος διὰ τῆς ἐπιγνωσεως οἰκειω-
 ῶν σάμνος, μερίδα (3) καὶ κληρὸν οἰκείον
 ῶν τῆτο ὠνόμασε. [τῆτο γὰρ ἐν ἀργῶς δι' ὧν
 ῶν εἶπεν ὁ Μωσῆς ἀδεύκνεται· καὶ παρῆση-
 ῶν σιν, ὡς πάντων τῶν ἔθνων τὴν ὁμοτιμίαν
 ῶν ὑπεραναβάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ἐκαρπώ-
 ῶν σαντο διὰ τῆς ἐπιγνωσεως, ὡς ἔφω, τὸ
 ῶν πρὸς τῇ Φυλακίῳ τῶν Ἀγγέλων, καὶ μερίς
 ῶν Κυρίου καὶ κληρονομία προσαγορευθεῖσθαι.]

Γ τὸ μὲν γὰρ τῆς ὁμοτιμίας, (4) κοινόν· τὸ
 ῶν δὲ, ἰδιάζον ἀθλον ἀρετῆς. (5) [ὅθεν καὶ ὁ
 ῶν τῷ Δαυιδῶν χρηματίζων Ἀγγελος ἔλεγε·
 ῶν Μιχαὴλ ὁ ἀρχὼν ὑμῶν· ὡς αὐτὸς πεπισθῶ-
 ῶν μόνος τῆ ἐξ Ἰσραὴλ ἔθνος τὴν Φυλακίῳ,
 ῶν ἀρχῶντος τὸ καὶ ἐν κλήρῳ καὶ μερίδι τε-
 ῶν ταιχῶν Θεοῦ, δι' ὧν ἐπέγνω Θεόν.]

Δ ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ ἔν τὸ, κατὰ
 ῶν ἀριθμὸν Ἀγγέλων Θεοῦ; Τὰς νοεράς διωά-
 ῶν μεις ὑπεραπίζειν ἐκέλευσε τῶν ἔθνων ὁ
 ῶν Θεός, καὶ εἰς λατρείαν ὀδηγήσασιν τὴν ἑαυ-
 ῶν τῆ, καὶ ταῦτας ὠφέλειαν προξενῶν τὴν
 ῶν μεγίστῳ ὀδηγήσασιν εἰς σωτηρίαν.

Ε ** ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Ὅτι εἰσὶ τινες Ἀγ-
 ῶν γελοὶ καὶ ὅλων ἔθνων προεσῶτες, Μωσῆς
 ῶν ἡμᾶς διδάσκει διὰ τῆς ὁδοῦ, λέγων· ὅτε
 ῶν διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη, ὡς διέσπειρεν
 ῶν ἕως Ἀδάμ, ἔστησεν ὅρια ἔθνων κατὰ ἀριθ-
 ῶν μόν Ἀγγέλων αὐτῶν.

Ζ ** ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ πρῶτον κα-
 ῶν τὰ ἀριθμὸν ἔθνων ἦσαν οἱ Ἀγγελοὶ· νῦν
 ῶν δὲ ἔ κατὰ ἀριθμὸν ἔθνων, ἀλλὰ κατὰ
 ῶν ἀριθμὸν πνεύματων. πόθεν δὴλον; ἄκουε τῆ
 ῶν Χριστοῦ λέγοντος· ὁράτε μὴ καταφρονή-
 ῶν σιητε

(1) Οἰκοδομῆ τῶν διαλέκτων σύγχυσις· ὅτι καὶ ἔ μακρὸν ὁ κατάλογος ἀναγεγραπταῖς τῶν ἕως καὶ
 ῶν ῶν τῆς Νῶε, περιέχων τὴν λόγους τῶν ἔθνων ὄντων τὸν ἀριθμὸν ἐβδόμηκοντα. ἀλλὰ καὶ οἱ υἱοὶ Ἰακώβ
 ῶν οἱ υἱοὶ ἕως σιωάγονται εἰς τὸν ἐβδόμηκοντα ἀριθμὸν, οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον, καθὰ ὡ Δαυιδ
 ῶν γέγραπται· ἐν ἐβδομ. κτ. α' σελ. 867. τῆ 3. Τόμ. τῆς εἰς τὴν ψαλ. σιμ. καὶ παρὰ Περκοπ. α'
 ῶν Ἀγγ. κώδ.

(2) Πρὸς Φυλακίῳ. αὐτ. α' τῷ εἰρημ. Τόμ.

Μερίδα οἰκείαν καὶ χοίνισμα καὶ κληρὸν. αὐτ.

» σπητε εἰς τῶν μικρῶν τέτων. οἱ γὰρ Ἄγ-
» γελοι αὐτῶν διαπαντός βλέπασαι τὸ πρό-
» σωπον τῆ πατρός με, τῆ εἰ τοῖς ἕρανοῖς.

Ζ. Καὶ ἐγενήθη μερίς Κυρίου λαὸς αὐτῆ Ἰακώβ.

** ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ. (1) Οὐ τῆτό φησιν, ὅτι οἱ μὲν Ἰσραῖοι αὐτῆ, οἱ δὲ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐκ ἐτι, ἀλλ' ἔρημοι τῆς προνοίας εἰσιν αὐτῆ, καὶ τῆς δημιουργίας ἀπεσέρωται ἄλλὰ κοινὸς ἀπάντων ἐσί, κέχρηται δὲ τῷ λόγῳ τέτω, δεικνύς τὸν πόσον τὸν περὶ αὐτῆς ἐπειδὴ ὅπως τῶν ἄλλων ἐδόκεν εἶναι ἀμείνως.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀλλὰ πῶς Ἰσραήλ-γένονεν ἐκλογή; Ἀπὸ Ἀδάμ εἰς Νῶε τὸν ἀπ' αὐτῆ δέκατον, ἐτῶν ὄντων ἀμφὶ τὰ βιβ, ἐδαῖς πρὸς πολυθεῖον πλάνῳ ἀποκλίνας ἰσότηται ἄλλ' ἐφ' ἐτέροις ἀπώλοντο πλημμελήμασιν, ἐπνεχθῆντος κατακλυσμῆ. τῶν δὲ ἀπὸ τῆ Νῶε πανταχῆ σκεδασθέντων εἰς τὰ πρὸς ἡῶ μέρη, σὶνακοσίῳ τεσσαρακονταῶν παρωχηκότων εἰσιν αὐτῶν, πρῶτος τῆς Ἀσσυρίῳν βεβασί-λδοκε γῆς Ἀρβηλος, ἀνὴρ ἀλαζῶν, καὶ Θεῆ πρῶτος ὄνομα παρὰ τῶν ὑπὸ χεῖρα λαβάν. ὦ κα προσκυῶντες, θυσίας προσέφερον. ἐξ ἔ Νίνος ἔ Νινύας. ὦ Νινυβὴ πόλις ἐπωνόμασα. ἡ ἀρράγαε περιβόλω τετείχιχε Σεμίραμις ἡ τέτα γυνή. ἐπὶ δὲ Νίνος γέγονεν Ἀβραάμ, ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ τῶν Ἀσσυρίῳν τῷ κοινῷ ἀσέβειαν βδε-λυττόμενος. ὅθεν ἐκ μέσων τέτων ἡσπάζε-το, Θεῆ πρὸς ἑαυτὸν ὀδηγήσαντος, καὶ ἐκ-λεξαμένης τῆς ἐξ αὐτῆ μετ' αὐτόν.

** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Μερὶς γίνεται τῆς Θεῆ, τῆς ἐκλογῆς αὐτὸν ἀξίον ἐργαζόμε-νος, καὶ μετὰ Δαβὶδ διὰ τέτω βοῶν, μέ-
Ψαλ. 118. 57. ρίς με ὁ Κύριος. κατὰ γὰρ τῷ ἐκλογῷ ἀγαπήσοι διὰ τῆς πατέρας ἐγένοντο. φησὶ
Ὡς. 9. 10. γὰρ δι' αἰὸς τῶν Προφητῶν ὁ Θεός ὡς
» σαφυλλῷ εἰ ἐρήμῳ εὔρον τὸν Ἰσραήλ, καὶ
» ὡς σκοπὸν εἰ συκῆ πρῶμον εἶδον πατέρας
αὐτῶν, τὸ παρ' ἐλπίδα δεικνύς, καὶ τὸ τῶν
ὄβρεθῆντων τριπόδητον, πάντων εἰδωλο-
λατρῆντων εἰ Ἀσσυρία. οἱ δὲ τοῖς Δαί-
Ψαλ. 62. 10. μοσιν οἰκεῖοι, μερίδες ἀλωπέκων εἰρωται
εἰ ψαλμοῖς.

Σχοίνισμα κληρονομίας αὐτῆ Ἰσ-ραήλ.

ΑΔΗΛΟΥ. Σχοίνῳ γὰρ ἐποῖεν τὰς διαμετρήσεις τῆς γῆς. ἔτω διεμετρήθη καὶ διεμερίσθη ἡ γῆ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. ἀπὸ τῆς σωτηρίας ἐν εἰρήτῃ τὸ σχοίνισμα.

1. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν δίψει καύματος, ἐν ἀνύδρῳ.

Α. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, εὔ-ρον αὐτόν, ἐκδεδώκασιν, κατὰ τὸ, ὡς 5α-
Ὡς. 9. 10
» Φυλλῷ εἰ ἐρήμῳ εὔρον τὸν Ἰσραήλ.

» ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐν δίψει καύματος εἰ ἀνύδρῳ. ἔ γὰρ εἶχε ποταμὸν τὸν ὀβ-φραίνοντα τῷ πόλιν τῆ Θεῆ, ἐδὲ τῷ πη-γῷ τῆς ζωῆς, ἐδὲ τὸν χειμάρρον τῆς τρυ-φῆς. (2) ὅθεν εἰ δίψῃ ἡ συγκαιομένη ὑπὸ τῆ Διαβόλου.

Β. ** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁ Σύμμαχος ἐξέ-
» δωκεν ἐτι σαφέστερον καὶ εἰ ἀτάκῳ καὶ
» ἀοικήτῳ ἡφάνισμῳ. ποία γὰρ τάξις πα-
» ρὰ τοῖς τῇ κλίσει παρὰ τὸν κλίσιω λα-
» τρῶν; ἡτις ἀοικήτος τῆς ἀγίας Τριά-
» δος. ἔ γὰρ κατοικεῖ εἰ σώματι καταχρέω
» ἀμαρτίας, εἰ ἀνθρώποις ποῖσι παρανο-
» μίαν. ἡ δὲ ἔρημος ἔ φύσει τοιαύτη, ἀλλ'
» ἡφάνισμα ὑπὸ τῆς ἀντικειμένης διωάμεως.
Γ. νοοῖτο δ' εἰ καὶ ἔτω τὸ, αὐτάρκησεν αὐ-
» τάρκεις γὰρ αὐτῆς πεποίηκε, μηδενὸς ὑσε-
» ρεῖσθαι παρασκόβασας εἰ ἐρήμῳ πάντων
» νοσῆση τῷ εἰδειαν.

Ἐκύκλωσεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτόν,

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐδοκίμασε γὰρ τῆς πα-τέρας αὐτῶν, (3) καὶ διὰ πολλῶν ἐπί-ρωσε θλίψεων. πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσ-συρίας (4) εἰς γῆν Χαναάν μετασῆσας, καὶ
Δ. πάλιν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἴγυπτος πάλιν εἰς Χαναάν, καὶ μυρίοις πειρασμοῖς περιέβαλε, παιδεῦσαι αὐτῆς βελόμενος. τὸν Ἰακώβ δὲ καὶ εἰς Μεσοποταμίαν ἀπή-γαγε, καὶ δαλεῦσαι πεποίηκεν ὅπως διὰ τῆς ὑπόμονῆς καὶ τῆς εἰς Θεὸν ἐλπίδος κα-τεργάσωνται τῷ ἑαυτῶν σωτηρίαν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀλλὰ καὶ τῆς νῦν ἀκόντας ἐκύκλωσε μ' ἔτη τῷ ἐρημον, ὡς
Ε. λέγειν Μωσῆα καὶ μνησῆση πάσαν τῷ Δόβτ. 8. 2, 5.
» ὁδόν, ἡ γαγάσε Κύριος ὁ Θεός σε τέτω
» τεσσαρακοσὸν ἔτος εἰ τῇ ἐρήμῳ ὅπως εἰ
» κακῶσῃ σε, καὶ ἐκπειρασῃ σε, καὶ διαγνω-
» σῇ τὰ εἰ τῇ καρδίᾳ σε, εἰ φυλάξῃ τὰς
» αἰτολάς αὐτῆ, ἡ ἔ καὶ πάλιν, ὡς εἶτις
» παιδῶσαι ἀνθρώπος τὸν υἱὸν αὐτῆ, ἔτω
» Κύριος ὁ Θεός σε παιδῶσαι σε.

Καὶ διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρῳ ὀφθαλμῆ.

Ζ. ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ὡς λέγειν τὸν Ἰα-
» κώβ, ὁ Ἄγγελος ὁ ἐνόμενός με ἐκ πάντων Γα. 48. 16.
» τῶν κακῶν με καὶ πάλιν, εἰ μὴ ὁ Θεός τῆ Γεν. 31. 42.
» πατρός με Ἀβραάμ ἡ μοι, καὶ ὁ φόβος
» Ἰσαὰκ, νῦν εἰ κερὸν με ἐξαπέσειλας.

1α. Ὡς αἰτὸς σκεπάσαι νοοσιὰν αὐτῆ, καὶ ἐπὶ τοῖς νεοσοῖς αὐτῆ ἐπε-

M m m m m 2 πόθῃ-

(1) Ἐκ τῆ εἰρημ. 3. Τόμ. τῆς εἰς τὰς ψαλ. σειρ. ἐλήφθη. εἰ δὲ τοῖς ἐκδεδομ. τῆ ἀγία συγ-
ἐκ εὔρηται.

(2) Εὔρον εἰ αὐτόν, ἡκέρθη αὐτῶ. ἔ γὰρ ἡ ἔττος ἰκανὸς εἰς αὐτάρκειαν, καὶ εἰς πίσ-
τισμῶς. ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐξῆς ὁ τῆς Λύγ. κώδ.

(3) Ἰακώβ καὶ διὰ πειρῶν καὶ διὰ πολλῶν ἐπειράσας θλίψῃ. εἰ σελ. 260. τῆ 2. τῆς εἰς τὰς ἰστο-

πόθησε· διὰς τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἔδεξατο αὐτὴς, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴς ἐπὶ τῶν μεταφρένων αὐτῆς.

ΛΔΗΛΟΥ. Δάκνυσι διὰ τέτων τὴν πολλὴν περὶ αὐτὴς γενομένην κηδεμονίαν, καὶ ὡς ἀναγαγεῖν αὐτὴς εἰς ὕψος ἠβελήθη πνευματικῆς θεωρίας, καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἀκρότατον τῶν ἀρετῶν. Φασὶ γὰρ τὴς αἰετὸς πολλὴν ἔχειν περὶ τὰ ἴδια τέκνα φιλοσοφίαν, καὶ ἀναλαμβάνειν αὐτὰ ταῖς πτέρυξι, καὶ κατὰ βραχὺ εἰς ὕψος ἀναγεῖν. εἰκότως ἐν Μωϋσῆς ἐχρήσατο τῇ αἰετῇ παραβολῇ, ἀρηκῶς τὸν Θεὸν ὡς αἰτὸν τὰ ἴδια τέκνα τὴς Ἰσραηλίτας ἀρεῖν ἐπ' ὤμων, καὶ εἰς ὕψος μετεωρίζειν, καὶ ἔρανοπολίτας ποιεῖν, σκέπλω τε αὐτοῖς καὶ ἀντίληψιν παρεχόμενος.

ιβ. Κύριος μόνος ἤγεν αὐτὴς, ἐκ τῶν μετ' αὐτῶν Θεὸς ἄλλοτριος.

ΛΔΗΛΟΥ. Καθὼς Φησὶν ὁ Θεωπέσιος 2. Κορ. 6. 14, Παῦλος· ποία κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15. ἢ τίς συμφωνήσις Χριστῷ πρὸς Βελίαν.

ιγ. Ἀνεβίβασεν αὐτὴς ἐπὶ τὴν ἰσχυρὰν τῆς γῆς.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Κατὰ τὴν ἰσορίαν, τὴν γλῶσσαν Φησὶ τῆς ἐπαγγελίας, ὡς γεγονότα λαμβάνων τὰ μέλλοντα, εἰ καὶ τὰ μέγιστα ἐπέβησαν ἤδη μέρες αὐτῆς. συμφωναί δὲ τὸ ἐπαγόμενον· ἐψώμισεν αὐτὴς γεννήματα ἀγρῶν. ἔπω γὰρ ἔφαγον τῶν γεννημάτων τῆς γῆς· τῷ δὲ μάννα πρὶν διαπεραιωθῆναι τὸν Ἰορδάνην ἐτρέφοντο. ἀλλ' ἔδδ' ἐμέλι ὄρειον ἔπω ἦσαν δρεψάμενοι, ἔδδ' ἐτῶν ἐλαιῶν· αἱ Φιληδέσι πέτρας καὶ ὄρεσιν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἀνεβίβασε, τρεῖς ἕψηλοτέρως αὐτὴς τῶν γηίνων πεποίηκεν. ὡς γὰρ Ἀκύλας Φησὶν, ἐπὶ τὸ ὕψωμα τῆς γῆς αὐτὴς ἀνεβίβασε, μηδὲν ταπεινὸν ἢ χαμαίσηλον αὐτὴς ἀνθυμείσθαι βεβλόμενος.

Ἐψώμισεν αὐτὴς γεννήματα ἀγρῶν.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἴποις δ' ἂν ἀλληγορῶν, ἀγρῶν αὐτὴς ἐψωμικαίαι γεννήματα τῶν πεπληρωμένων ὕδατος πνευματικῆς, ἔς ἠυλογήσε Κύριος.

Ἐθῆλασαν μέλι ἐκ πέτρας,

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐν μὲν τῇ ἐρήμῳ τὸ ἥδιστον αὐτοῖς ἐκ τῆς πέτρας ἐξήγαγον ὕδωρ· ὃ διψῶσιν αὐτοῖς μέλιτος ἀνομίωδη γλυκύτητα μιμῶσθαι· ἐπειδὴ πολλῶν ἦσαν καταργασμένοι καμάτω καὶ τῇ ὁδοπορίᾳ, καὶ σφόδρα κατεχόμενοι τῇ δίψῃ, ψυχροῖς τοῖς νάμασι προσέπιπτον. τὴν ἐν ἡδονῇ τῶν νάματων ἐκείνων παραστήσασιν βεβλόμεν μέλι τὸ ὕδωρ ἐκάλεσαν· ἔχ' ὡς τῆς ἡδονῆς μεταβληθείσης, ἀλλ' ὡς τῆς ἡδονῆς νάματος ἀμιλλωμένης ἐκείνῳ τῇ γλυ-

κότητι. εἰ δὲ τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας τὴς ἀπὸ τῆς γῆς ἀφθόνως ἐδωρήσατο καρπὸς· ἀπὸ γὰρ τῆς μέρας τὸ πᾶν παρεδήλωσε.

Καὶ ἔλαιον ἐκ σερεῶς πέτρας.

ΛΔΗΛΟΥ. Φωτιζόμενοι τὰς ψυχὰς, ἐλεόμενοι [τε δωρεάν] τῇ αὐτῇ χάριτι, καὶ [τῇ] δαδαχίᾳ τῆς πνεύματος λαμπρότεροι γινόμενοι καὶ ἐπίδοξοι, καὶ ὀδηγούμενοι πρὸς ὕψος βίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον, τῆς ἰλαρυῶν Ψαλ. 103. 15.

Β. πρόσωπον εἰ ἐλαίω.

ιδ. Βῆτυρον βοῶν, καὶ γάλα προβάτων,

ΛΔΗΛΟΥ. Βῆτυρον, νηπίοις πρόβρα καὶ αὐτῇ ἢ τροφῇ, καθὰ Φησὶν ὁ Ἀπόστολος, ὡς νηπίοις εἰς Χριστῷ γάλα ὑμᾶς ἐπότισα. 1. Κορ. 3. 1, 2. βόας δὲ Φησὶ, περὶ ὧν [ὁ] αὐτὸς Παῦλος· μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει, καὶ τὰ ἐξῆς. 1. Κορ. 9. 9. πρόβατα δὲ καλεῖ τῆς Κυρίου εἰς Εὐαγγελίοις· ἰδὲ ἐγὼ ἀποσέλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα Ματθ. 10. 16. τα εἰς μέσῳ λύκων· τέτων ἐθῆλασον τὸ γάλα οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. ἢ ἐκ τῶν Μωϋσῆς βῆς ἀλοῶν καὶ ἀροτριῶν τὰς ψυχὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, Ααρῶν τε, καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Φινεῆς, καὶ Ἰησοῦς ὁ τῆς Ναυῆ, καὶ τῶν πρεσβυτέρων οἱ ἐβδομήκοντα; καὶ πρόβατον δὲ τῷ Μωϋσῆς, πρᾶυς ὑπάρχων παρὰ πάντας τὴς ἀνθρώπων.

Δ. Μετὰ σέατος ἀρνῶν καὶ κριῶν, ὑῶν ταύρων καὶ τραγῶν,

ΛΔΗΛΟΥ. Τῆς νόμῳ διαγορευθέντος εἰ τῷ Λυβιτικῷ, μὴ δεῖν ἐσθίειν σέαρ, ἀλλ' εἰς ὄσμιν ὕδατος ἀναφέρεσθαι αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, πῶς εἰταῦθ' αὐτῶν ἐμπειπλήσασιν τῶν σέατων αὐτὴς, ἐπάτωσαν ἡμῖν οἱ τῷ ῥητῷ παριστάμενοι; Πρόδηλον ἐν, ὅτι τῆς τῶν ἀγίων ὑπεξίας ἐνεπλήθησαν, ἀπολαύσαντες πνευματικῶς τῆς αὐτῶν εἰδέων διδασκαλίας. οἱ γὰρ αὐτοὶ ἦσαν καὶ ἄρνες διὰ τὴν εἰς Χριστῷ νηπιότητα, καὶ κριοὶ, καὶ ταῦροι (1) τῆς ποιμνῆς ἡγούμενοι, καὶ υἱοὶ ταύρων, δαμάλεις ὄντες, καὶ Θεῷ ὑπέχοντες τὸν αὐχένα.

Ε. Μετὰ σέατος νεφρῶν πυρῆ, καὶ αἷμα σαφυλῆς ἔπινον οἶνον.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐ μόνον Φησὶ τῆς πνευματικῆς τῆς Χριστῷ διδασκαλίας ἀπήλανον, καὶ πνευματικῆς πέτρας, καὶ τῶν ὀδηγῶν αὐτὴς διδασκάλων, ἀλλὰ καὶ τῆς μουσικῆς ἠξιώθησαν ὀβλογίας, ὡς εἰ τύπῳ μεταλαμβάνοντες. σῶς (2) γὰρ νεφρῶν πυρῆ, ἄρτος ἐστὶν ὁ πνευματικὸς, ὁ σφριζῶν καρδίαν ἀνθρώπου· καὶ αἷμα σαφυλῆς, ὁ οἶνος ὁ ὑψοσώης ποιητικὸς, ὁ ἐκ τῆς ἀληθινῆς ἀμπέλου γινόμενος. (3)

Η. Καὶ ἔφαγεν Ἰακώβ καὶ ἐνεπλήθη, καὶ ἀπελάλησεν ὁ ἡγαπημένος.

ΛΔΗΛΟΥ.

καὶ τραγοὶ. εἰ σελ. 871. τῆ 3. Τόμ. τῆς εἰς τὴς ψαλ. σέρ.

ταρ. αὐτ.

(3) Γενόμενος. αὐτ.

ΛΔΗΛΟΥ. Εἴρηται τῷ σοφῷ Σολομῶν-
 Παροιμ. 27. 7. τι, ψυχὴ ἐμπεπλησμένη, κηλοῖς ἐμπαίξει.
 Παροιμ. 25, καὶ πάλιν παρεγγυᾷ· μέλι δούρων, Φάγες
 16. τὸ ἱκανόν, μηποτε πληθεῖς ἐξεμέσης.

Ἐλιπάνθη, ἐπαχυώθη, ἐπλα-
 τυώθη, καὶ ἐγκατέλειπε Θεὸν τὸν
 ποιήσαντα αὐτὸν, καὶ ἀπέστη ἀπὸ
 Θεῶ σωτήρος αὐτῆ.

ΛΔΗΛΟΥ. Οὐδὲ γὰρ ἤκασαν, ὡσε κα-
 ταχεῖν καὶ πέψαι τὰ εἰρημεία, ἵνα καὶ
 καρποφορήσῃ διωηθῶσιν· ἀλλ' ἐπαχυώθη
 αὐτῶν ἡ καρδιά καὶ ἐλιπάνθη, δὲκλῆντος
 τῆ σώματος, καὶ πολυσαρκία βαρυνομένη·
 καὶ ἀπελάκτισαν ὡς χοῖροι, τῆς καλῆς κα-
 ταπατήσαντες μαργαρίτας, καὶ ὡς ἵπποι
 τὰ χαλινὰ ἀπορρίψαντες, καὶ τῆς ἐπιχεῖν
 βελομένης ἀποσρέφοντες, τοῖς ποσί. μα-
 κρωῖαντες γὰρ ἑαυτῆς ἀπ' αὐτῆ, παρεδό-
 θησαν τῇ ἀπωλείᾳ, μήτε ὡς ποιητῶ ἐπι-
 γνόντες, μήτε ὡς σωτήρα καὶ λυτρωτῶ
 αἰδεσθέντες.

*** ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΤ. Ὡσε εἰ ἡ
 ἐπὶ πλέον ἀνεσις τὸ μέγιστον κακόν, ἀσε-
 βειαν, ὠδίνεα, τῆναντιον ἢ μετὰ νόμῃ κά-
 κωσις, ἀγαθὸν τέλειον ἀποτίκλει, τῶ αἰο-
 δίμον νῆθεσίαν.

15. Παρωξυῶν με ἐπ' ἄλλοτριόις,
 ἐν βδελύγμασι αὐτῶν ἐξεπίκρανάν-
 16. με. Ἐθύσαν Δαιμονίοις, καὶ ἔ Θεῶ.
 Θεοῖς, οἷς ἐκ ἤδαισαν. καινοὶ καὶ πρό-
 σφατοι ἤκασιν, ἔς ἐκ ἤδαισαν οἱ πα-
 τέρες αὐτῶν.

ΛΔΗΛΟΥ. Πάντα κατὰ ποιήματα δὲ-
 λα καὶ οἰκεία Θεῶ· κατὰ δὲ χειρίζω προαί-
 ρεσι καὶ πονηρίαν ἐπιτηδουμάτων ἄλλο-
 τριῶντα Θεῶ οἱ ὡς κλισματα μὴ ὑποκεί-
 μνοι. ἔτως ὁ Διάβολος καὶ τῶν Δαιμόνων
 τὸ ἀκάθαρτον σῖφος ἠλλοτριώθη Θεῶ, καὶ
 ἀνδρωποι δὲ οἱ τέτοις ἐπόμενοι. ἐγκατα-
 λιπόντες τὸν τῶ πηγῶ τῆς ζωῆς, καὶ
 τὸν τῆ παντός δεσπότη, καὶ τῶν ἀγαθῶν
 τὸν χορηγόν, καὶ προσεδάτες τοῖς ἑαυ-
 τῆς ἀπαλλοτριώσασιν ἀπὸ Θεῶ, παρωξυ-
 ναν αὐτὸν εἰς δικαίαν ὀργῶ. ἡ ἐκ ἀκῆ-
 σέον παθητικῶς ἀπαθῆς γὰρ τὸ θεῖον·
 ἀλλὰ κατ' οἰκονομίαν ἀνδρωπίνως λεγο-
 μένῳ πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀμαρτημάτων.
 βδελύγματα δὲ καλεῖ τὰ τῶν εἰδώλων σε-
 βάσματα. καὶ διδάσκων τίνες οἱ ἄλλοτριοι,
 17. ἐπάγει· Ἐθύσαν Δαιμονίοις, καὶ ἔ Θεῶ
 ἀντὶ τῆ ποιητῆ τοῖς κλισμασι προσεκκῶν,

A καὶ ἀντὶ τῆ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν δο-
 τήρος, τῆς πονηρῆς, καὶ τῶν ψυχῶν λυ-
 μεῶνας καὶ φθορέας τῆς ψυδωνύμης [αἰρε-
 τησάμενοι.] καὶ τὸ τῆ Θεῶ σέβας εἰς ἑαυ-
 τῆς μεταδύτας, [τῆς χθῆς καὶ πρώτῳ
 σχεδιασάτας Θεῶς, καὶ] τοῖς πατράσιν
 αὐτῶν ἀγνώστῃς. εἴα γὰρ μόνον ἐγίνωσκον
 [Κύριον.] καὶ Θεὸν τὸν ὑψιστον, ὃς ἐκλίσε
 τὸν ἔρανόν καὶ τῶ γλῶ.

B 17. Θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγ-
 κατέλειπες, καὶ ἐπελάθῃ Θεῶ τῆ
 τρέφοντός σε.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἐλεγκτικὸς ὁ λόγος, ἐκ
 προσώπῃ Μωϋσέως λεγόμενος, ονειδίζον-
 τος αὐτοῖς τῶ ἀποσασίαν, καὶ ὅτι ἔτε ὡς
 ποιητῶ ἐτίμησαν, ἔτε ὡς δὲεργέτῳ καὶ
 τροφέᾳ ἠμείψαντο. ἔ μόνον γὰρ σε εἰς τὸ
 εἶναι παρήγαγον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ εἶναι
 αὐτός σοι δώσει τὰς τῆς ζωῆς ἀφορμὰς,
 τὰ ζωαρχῆ χορηγῶν.

Γ 18. Καὶ εἶδε Κύριος, καὶ ἐξήλωσε·

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. [Καὶ γὰρ ὁ
 Θεὸς λέγεται ζήλων.] ἔχ ἵνα πᾶσος ὑπο-
 πλοῖση τίς· [καὶ γὰρ ἀπαθῆς τὸ θεῖον.]
 ἀλλ' ἵνα δηλωθῆ τὸ σφοδρὸν τῆς ἀγάπης.
 ζήλοῖ δὲ ὁ Θεὸς, ἔχ ἵνα αὐτός τι κερδάνῃ,
 ἀλλ' ἵνα τῆς ζήλοτυπικῆς διασώσῃ. (1)

Δ ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ. Ζηλωτῶ Θεὸν εἰ λέγοι
 τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν, σκανδαλιζέσθω μη-
 δαῖς. ἔ γάρτοι κατ' ἡμᾶς ἡ θεῖα τε εἰς καὶ
 ἀπόρρητος φύσις· ἀνώκισαι δὲ τοσῶτον καὶ
 ὑφαιρέται (2) νοητῶς, ὡς καὶ ἀσυγκρί-
 τῃς εἶναι τὰς διαφορὰς. (3) αἰ μὲν γὰρ
 ἐφ' ἑκάσῳ τῶν πραγμάτων διαθέσεις ἐμ-
 παθῶς εἰ ἡμῖν· νοσεῖ γὰρ ἡ φύσις τὸ
 ἀνάγκη, καὶ τὸ λίαν ἔτοιμον εἰς τὸ πλημ-
 μελές· εἰ δὲ τῶ πάντων ἡμῶν Θεῶ σημαί-
 νοντα [μὲν] τὰ τοιαῦτα φωναῖς καὶ λόγοις
 Ε τοῖς κατ' ἡμᾶς, νοῦνταί γε μὴ ἔχ ἔτω
 ποθῶ. ἀπαθῆς γὰρ τὸ θεῖον. ζήλῶν δὲ
 λέγεται, διὰ τὸ θέλειν ἐδείνα τῶν ἀπαξ
 ἐπεγνωκότων τῶ δόξαν αὐτῆ ταῖς εἰς τὰ
 αἰχίῳ κατασείεσθαι ῥοπαῖς.

Καὶ παρωξυώθη δι' ὀργῶν ἡμῶν αὐ-
 τῶν καὶ θυγατέρων,

ΛΔΗΛΟΥ. Θεασάμενος ἔ σωματικοῖς
 ὀφθαλμοῖς· ἀσώματον γὰρ τὸ θεῖον καὶ
 Ζ ἀχρηματισον· καὶ εἰδὼς τὰ πάντα πρὶν
 γενέσεως αὐτῶν τὰ πραττόμενα παρ' αὐ-
 τῶ, (4) ἐξήλωσε καὶ διανέση πρὸς τιμω-
 ρίαν τῶν ἡμῶν αὐτῆ καὶ θυγατέρων. ὀργῶ
 M m m m m 3 γὰρ

(1) Ἀντὶ τῆτων ταῦτα εἰ τοῖς ἐκδοδοῖ. (α' σελ. 258. τῆ 1. Τόμ. τῆς τῆ Μοντφ. ἐκδόσ.) εἴρηται·
 εἰδὲ γὰρ πᾶσος εἶναι ὁ ζήλος ἐπὶ Θεῶ· ἀλλὰ τῶ ἀφατον αὐτῆ φιλοσοφίαν ἐρμηνεύσαι βελομένης, τῆτων
 πολλαῖς ἀποκέρχεται τῶ ὀνόματι. ἐτι δὲ καὶ τὰδε· (α' σελ. 469. τῆ 11. Τόμ. τῆς αὐτ. ἐκδόσ.) Θεὸς γὰρ
 εἰς ζήλωτης, καὶ πάντων μάλιστ' ἀβέλεται παρ' ἡμῶν φιλεῖσθαι· καὶ τῆτων ἐπεσθῆ σφοδρὰ ἡμᾶς φι-
 ἴσε γὰρ ὅτι τῆτων τῶν μακρῶς φιλέντων τὸ ἔθος. σφοδρὰ εἰσὶ ζήλοτυποι, καὶ αἰροῖντο ἀν τῶ ψυ-
 πρεσέσθαι, ἢ παρεδδοκμηθῆσαι ἀπό τῶν ἀντερεσῶν. ἴσ. ἐν ἐκ τῆτων τὸ προκείμενον ἐλήφθη
 παραλόγως εἰ τῆ 873. σελ. τῆ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σερ. τῶ ἐξῆς σωήνωται· καὶ γὰρ α
 Κυρίλλῃ εἰς, κείμενον καὶ α' σελ. 112. τῆ 7. Τόμ.

(2) Καὶ ὑψῆ φέρεται. αὐτ.
 (3) Τῆς διαφορᾶς τῆς λόγῃς. αὐτ.
 (4) ἴσ. αὐτῶν. τῆτων δὲ τὸ, τὰ πραττόμενα παρ' αὐτῶ. ἔ κῆται α' τῶ εἰρημ. τῆς ψαλ. Τόμ.

γάρ τὴν εἰς τιμωρίαν κίνησιν νοητέον. ὡσαυτὸν καὶ τὸ παρωξύνθη, τὴν εἰς τὸτο σημαίνει ὀρμὴν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ παρωξύνθη δι' ὀργὴν ἡμῶν αὐτῆ καὶ θυγατέρων. Κατ' ἀμφω γὰρ ἡοὶ καὶ θυγατέρες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, κατὰ δὴμιουργίαν τε καὶ κατ' οἰκείωσιν τὴν παρὰ τὰ λοιπὰ ἔθνη. γράφεται δὲ καὶ ἔτις ἡμῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων ὅτι καὶ τέτοις πρὸς τὴν ὁμοίαν καθηγήσαντο πλάνην ἢ γὰρ προαναφανεῖ τὸς ὑπερον ἐσαυρωκότας Χριστὸν, περὶ ὧν ὁ Προφήτης Φησὶν ἂν χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις ὡ καὶ τῶν πατέρων γεγονάσι πονηρότεροι, καὶ δίκην ἔτισαν τὴν προσήκσαν.

Ἦσ. 1. 15.

κ. Καὶ ἔπεν, ἀποσρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ δείξω τὴν ἔσση αὐτοῖς ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν. ὅτι γενεὰ ἐξεσραμμένη ἐστίν ἡοὶ οἷς ἐν ἐστὶ πίστις ἐν αὐτοῖς.

» * * ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ. Ἀποσρέψω, Φησὶ, τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ δείξω τὴν ἔσση αὐτοῖς. ἔ γὰρ τὸ πρόσωπον Κυρίου ἐπιβλέπει, εἰρήνη καὶ ἀγαλλίασις ἔ δὲ ἀπέσραμται, παρείσδυσσις γίνεται πονηρίας. ἔ βέβηλα ἐν ἐφορᾷ τὰ κακά. ἀγαθὸς γὰρ ἐστὶ. παρορῶντος δὲ αὐτῆ ἐκοντί, διὰ τὴν ἀπιστίαν τὴν ἀνδρωπίνην, γένεσιν ἴχει κακία.

Ἦσ. 1. 15.

ΑΔΗΛΟΥ. Νοητέον καὶ ἔτις πονηροὶ μὲν γὰρ καὶ διεσραμμένοι οἱ μέχρι τῆς νῦν, (1) τὰ τοιαῦτα διαπραξάμενοι. πονηρότεροι δὲ καὶ οἱ κατὰ τὴν Κυρίαν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸ ἀχέτως λυτήσαντες, οἷς καὶ ἐρεῖ ὅταν τὰς χεῖρας ἐκλείνητε πρὸς με ἀποσρέψω τὸς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν. ἂν γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἱμάτων πλήρεις.

Ματθ. 17. 17.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταύταις ταῖς λέξεσι καὶ ὁ Σωτῆρ ἀνὲν Εὐαγγελίοις ἐχρήσατο, εἰπὼν πρὸς αὐτῆς ὡ γενεὰ ἀπίστος καὶ διεσραμμένη ἔως ποτε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς; ἔως ποτε ἀνέξομαι ὑμῶν; ἔδὲ γὰρ ἕτερον ἐστὶ τὸ λεγόμενον, ἢ ὅτι ἀποσρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν. γενεὰ γὰρ ἀπίστος ἐστὶ, μὴ ἔχουσα πίστιν, καὶ ἐξεσραμμένη ἀπὸ τῆς ἀληθείας. ἡμεῖς δὲ σὺν τῷ ψαλμῶδῳ βοήσωμεν μὴ ἀποσρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμῶν.

Ψαλ. 142. 7.

κα. Αὐτοὶ παρεξήλωσαν με ἐπ' ἔ Θεῶ, παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἡ γὰρ παρεξήλωσω αὐτῆς ἐπ' ἐκ ἔθνη, ἐπὶ ἔθνη ἀσωτέτω παροργισῶ αὐτῆς.

* * ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Πρόφητικῶς δηλῆται ἢ διὰ τὰ ἀμαρτήματα τῆ προτέρη λακμική τῶν ἀσωτέτων ἔθνων ἐκλογή, ἔ ἢ τινός ἢ τῆ Ἰησοῦ γεγονημένη. αὐτοὶ ἡσοὶ παρεξήλωσαν με ἐπ' ἔ Θεῶ, παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἡ γὰρ

Α » παρεξήλωσω αὐτῆς ἐπ' ἐκ ἔθνη, καὶ ἐπὶ ἔθνη ἀσωτέτω παροργισῶ αὐτῆς. καὶ ἐστὶ σφόδρα τρανῶς καταλαβεῖν διωκτὸν, τίνα τρόπον οἱ λεγόμενοι παρεξήλωσαν τὸν Θεὸν Ἐβραῖοι ἐπὶ τῷ ἔ Θεῶ, καὶ παρωργισαὶ αὐτὸν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. παρωξύνθησαν εἰς ζήλοισυπίαν ἐπὶ τῷ ἐκ ἔθνη τῷ ἀσωτέτω ὅπερ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο διὰ τῆς ἐπιδημίας Χριστὸ Ἰησοῦ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῆ. βλέπομεν γὰρ τὴν κλήσιν 1. Κορ. 1. 26,

Β » ἡμῶν; ὅτι ἔ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, ἔ πολλοὶ δυνατοὶ, ἔ πολλοὶ ὀυγκνεῖς ἄλλὰ τὰ μωρὰ τῆ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα καταιχωῖ τὸς σοφῆς. καὶ τὰ ἀγνοῖ καὶ ἐξεδινημένα ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα ἐκείνα τὰ πρότερον ὄντα καταργῆσῃ καὶ μὴ καυχήσῃται ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ, καλέμενος ὑπὸ τῆ Ἀποστόλου σαρκὸς, ἐνώπιον Θεῶ.

27, 28, 29.

Γ * * ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὴν προτέρην ὀυτέλειαν τῆ λακμ λέγων, διὰ τῆ, ἐπ' ἔθνη, εἰπεῖν. ἔδὲ γὰρ ἔθνος ἀναμ ἐνομιζέτο διὰ τὴν πολλὴν ὀυτέλειαν, διὰ τὴν μωρίαν, διὰ τὴν ἀνοίαν ἄλλ' ἀπὸ τῆς πίσεως τοσαύτη γέγονεν ἢ μετὰβολῆ, ὡς ἐκείνων τῶν τιμωμένων πολλῶ τιμωτέρας φανῆσαι. ὅτι ἐμελλε δάκνειν Ἰουδαίους τὸτο αὐτὸ, καὶ ἐκ τῆς βελτίης γίνεσθαι, καὶ τὸτο αἰτεῦθον δηλῆται. ἔ γὰρ ἀπλῶς εἶπε, προτιμήσω, ἄλλ' ὁμῆ καὶ τὸτο δηλῶν, καὶ τὴν ἐκ παρεξήλωσεως γενησομένην αὐτοῖς ὀπασδήποτε δόξωσιν, παρεξήλωσω ὑμᾶς, Φησὶν, ἐπ' ἐκ ἔθνη ὡσεὶ ἔλεγε, τοσαῦτα δώσω αὐτοῖς ἀγαθὰ, ὡς ὑμᾶς δηχθῆωαι. τὸτο γὰρ αὐτῆς καὶ βελτίης ἐποίησε.

Δ ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, καὶ γὰρ παρεξήλωσω ὑμᾶς ἐπ' ἐκ ἔθνη ἀσωτέτω παροργισῶ αὐτῆς; (2) Οὐχὶ ἔθνος ἐν οἱ τῷ σωτῆρι Χριστῷ πεπισθυκότες, ἀλλὰ μωρία. καὶ ταῦτα δὲ ποτε ἀσωτέτω καὶ ἀνόητα, ἢ Φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος ἡμεῖς γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δολῶντες ἡδοναῖς, καὶ ἐπιθυμίας ποικίλαις, καὶ τὰ ἐξῆς. ὡσαυτὸ τοῖνυν, Φησὶν, ὑμεῖς τὸν ἐνα καταλιπόντες Θεὸν, πολλὰς ψυδωνύμους προτετιμήκατε ἔτις ἐγὼ τὸν ἐνα λαὸν ἀπορῆψας, πᾶσι τοῖς ἔθνεσι παρέξω τὴν σωτηρίαν. ἄλλ' ὑμεῖς μὲν τῆς ἐκ ὄντας τετιμηκότες Θεὸς, ἐκ ἀπεφῶατε Θεῶς ἔγὼ δὲ τὰ ἀσωτέτω ἔθνη θείας ἐμπλήσω σοφίας ὑμεῖς δὲ ὀρῶντες, τῷ φθόνῳ τακήσεσθε.

Ε ΑΔΗΛΟΥ. Ταύτη τῆ ῆσει ἐχρήσατο Ῥωμαίοις ἐπισέλλων ὁ μακάριος Παῦλος. ἀσωτέτης δὲ ἡμᾶς προσηγορεύσε, τὴν πρὸ τῆς πίσεως ἡμῶν ἀφροσιῶν ἐπιδεικνύς, τὸτο γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ θείος Ἀπόστολος ἔφη ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ποτε ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δολῶντες ἐπιθυμίας, καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακία καὶ φθόνῳ διάγοντες, συνητοὶ, μισῶντες ἀλλήλους. ταῦτα

Τίτ. 3. 3.

Ζ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ποτε ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δολῶντες ἐπιθυμίας, καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακία καὶ φθόνῳ διάγοντες, συνητοὶ, μισῶντες ἀλλήλους. ταῦτα

ΑΔΗΛΟΥ. Ταύτη τῆ ῆσει ἐχρήσατο Ῥωμαίοις ἐπισέλλων ὁ μακάριος Παῦλος. ἀσωτέτης δὲ ἡμᾶς προσηγορεύσε, τὴν πρὸ τῆς πίσεως ἡμῶν ἀφροσιῶν ἐπιδεικνύς, τὸτο γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ θείος Ἀπόστολος ἔφη ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ποτε ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δολῶντες ἐπιθυμίας, καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακία καὶ φθόνῳ διάγοντες, συνητοὶ, μισῶντες ἀλλήλους. ταῦτα

Τίτ. 3. 3.

ἔχει τοῖς νῦν. ἐν τῷ εἰρημ. 3. Τόμ. προσφῶες δὲ τὸ, οἱ μέχρι τῆς νῦν, ἀνοσμένη τῆ, γενεᾶς. Ἰμᾶς; ἢ ἂν Χάλ. ἐκδ.

ταῦτα (1) διαφερόντως ὠίασον ὁ Θεὸς Ἀ
 Ἰσδαίως. εἰδὲ γὰρ ἔτως αὐτὸς ἀλγύνει ἢ
 δαλεία καὶ ἢ διασπορά, ὡς ἢ τῆ νὰ εἰρη-
 μία, ὡς ἢ τῶν ἐθνῶν οὐσέβειά τε καὶ περι-
 Φάνεια. παρακνίξει γὰρ αὐτὸς, καὶ εἰς
 ζῆλον ἄγει.

κβ. Ὅτι πῦρ ἐνκέκαυται ἐν τῆ
 θυμῷ μου, καυθήσεται ἕως ἄδης κα-
 τωτάτης· καταφάγεται γλῶσση καὶ τὰ
 γεννήματα αὐτῆς· φλέξει θεμέλια Β
 ὄρεων.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν δικαίαν κατὰ τῶν ἀ-
 μαρτανόντων ἐμφαίνει κίνησιν, ἢ μέχρι
 παιδείας ὑπερον ἐπαγομύλω, ἀλλ' ἕως τῶν
 τῆ ἄδης πυλῶν ἀπάγασαν εἰς ἀπώλειαν·
 [καθάπερ ἤδη προεῖπεν, ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ
 καταναλίσκον τῆς ἀσεβείας, τιμωρόμενος
 τῆς ἀνδισαμύνης, ὅταν ἐκ τῆς ἀνοχῆς καὶ
 τῆς μακροθυμίας ἐπιστρέψω μὴ βεληθῶσι.
 τὴν ἐν Ἰσδαίων τελοδοταίαν ἀταῦθα προ-
 θεαρίζει ἀπώλειαν, ἢ καὶ ὑπέστησαν ὑπὸ
 Ῥωμαίων μετὰ τὴν εἰς Χριστὸν παρουσίαν,
 καὶ τὴν τῶν ἐθνῶν κλήσιν.]

Δ66τ. 9. 3.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀλλὰ καὶ τροπικῶς λεγό-
 μινον πῦρ ἅπαν τὸ γεῶδες γίνεται φρόνη-
 μα, καὶ κατεδίει τῆς προσετηκότας τῆ
 γῆς, καὶ τὰ γεννήματα δὲ τῆς γῆς, πορ-
 νειαν, μοιχείαν, εἰδωλολατρείαν, καὶ τὰ
 ἐξῆς. ταῦτα γὰρ τῆς ἐν ἡμῖν γῆς τὰ γεν-
 νήματα. [ἔσι καὶ τὸ πῦρ τὸ αἰδητὸν λα-
 βεῖν. καὶ γὰρ] τὴν αἰδητὴν γλῶσση τῶν Ἰσ-
 δαίων διώσασιν οἱ πολέμιοι, καὶ πυρκαυ-
 στον ἀποτελέσασιν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ.
 καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὄρεων, τροπικῶς λε-
 γομύων ὄρεων τῶν καὶ ἐπαγομύων κατὰ
 τῆς γνώσεως τῆ Θεῶ, φλέξει τῆς θεμελίως,
 [καὶ] καταργήσει τὸν ἀρχοντα τῆ αἰῶνος
 τέτης, καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν πονηρὰς δυνά-
 μεις. καὶ [ἀπλῶς] τῶν αἰδητῶν ὄρεων
 [τῆς θεμελίως] καταφλέξει ἢ ὄρη τῆ
 Θεῶ, ὡς διὰ τὴν ἐκ τῆ πολέμου ἀνάγκη
 εἰς φέρια καταφύγασιν οἱ Ἰσδαῖοι ὑψηλό-
 τατά τε καὶ ὀχυρώτατα· ἀλλ' ὅμως καὶ
 ταῦτα κατήγαγον οἱ πολέμιοι, ὡς φησὶν
 Ἰώσηπος, τὴν ἐσχάτῃ αὐτῶν διηγέμενος
 ἐρημίαν.

κγ. Σιωάξω εἰς αὐτὸς κακὰ, καὶ
 τὰ βέλη μου σιωτελέσω εἰς αὐτὸς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ μακροθυμῶν,
 σιωάγειν λέγεται κατὰ τῶν ἀπειθῶντων
 κακὰ. ἢ κυρίως κατ' ἑαυτῶν οἱ μὴ παι-
 δάστες σιωάγασιν, ὅλον ἐπὶ τέλει κατ'
 ἑαυτῶν ἐκκινῶντες τὸ τῆ ἀκράτη πολήριον,
 πάσης ἐπ' αὐτὸς τιμωρίας σιωτελεμύνης.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅπερ αὐτοὶ ποιεῖσιν ἀνιάτ-
 ροῦτοι διαμύοντες, τῆς ἀνοχῆς τῆ Θεῶ
 καὶ μακροθυμίας καταφρονῶντες, καὶ θη- Ῥωμ. 9. 5.
 σαυρίζοντες ἑαυτοῖς ὀργλῶ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς.
 Βέλη δὲ Κυρίου [τὰ] πρὸς ἐπιστροφῆν καὶ
 παιδείαν ἐπαγομύνα, καθὼς καὶ ὁ Ἰωβ
 λέγει· βέλη Κυρίου ἐν τῷ σώματί μου εἰσὶν· Ἰωβ. 6. 4.
 ὡν ὁ θυμὸς ἐκπίνει με τὸ αἷμα. αἷμα γὰρ 1. Κορ. 15. 50.
 καὶ σὰρξ βασιλείαν Θεῶ ἐ κληρονομῆσασιν.

κδ. Τηκόμενοι λιμῶ καὶ βρώσει
 ὄρεων,

ΑΔΗΛΟΥ. Λιμῶ ἐτάκησαν αἰδητῶ
 πολιορκέμενοι· καὶ προηγησαμύνης τῆ πο-
 λέμου ἀδείας, ἐπὶ τε τῆ Ναββαχοδονόσορ,
 καὶ ἐπὶ τῆς τελοδοταίας πολιορκίας, ἢ
 ὑπέμειναν μετὰ τὴν τῆ Σωτήρος ἡμῶν καὶ
 Θεῶ Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίαν, ἐτάκησαν τῷ
 λιμῶ. ἀλλὰ καὶ τῷ νοητῷ λιμῶ παρεδ-
 ῖθησαν. ἐκ ἐτι γὰρ παρ' αὐτοῖς λόγος Θεῶ
 καὶ Προφήτης αὐτοῖς λέγων, τὰ δὲ λέγει
 Κύριος. βρώσει δὲ ὄρεων ἐξετάκησαν. ἐν
 γὰρ τοῖς τοιαῖτοις εἰκὸς ἀγροδονίας ὄρεοις,
 μόλις ἐπανέχων τὰς τέτων τροφῆς.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἶποι δ' ἀντις καὶ
 κατὰ ἀναφορὰν τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ εἰρηθῶν
 τὸ, βρώσει ὄρεων· ὅτε περ εἰς χολέραν
 αὐτοῖς μετεβλήθη φαγῶσι.

Καὶ ὀπισθότονος ἀνιάτος.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ ὀπισθότονος ἀσασμὸς
 τῶν ἐν ῥάχει (2) μυῶν, ὅλον εἰς τῆ πίσω
 ἔλκων τὸ σῶμα, καὶ ὡς ἀντεταμύον τόξον
 ἀπεργαζόμενος. εἰσὶ δὲ ταῦτα καὶ πάθη
 ψυχῆς, τὴν ἀπὸ τῆ Θεῶ ἀποστροφῆν ἐπι-
 δεικνύμενα, μηδεμίαν εἰς αὐτὸς ὑποφαί-
 νοντα σωτηρίας ἐλπίδα. λιμὸν μὲν γὰρ
 νοήσομεν, καθ' ὃν ἐκ ἐσι παρ' αὐτοῖς λό-
 γος Θεῶ· βρώσει δὲ ὄρεων, τῆς κενῆς λό-
 γος καὶ μάτῳ εἰς ἀέρα διπλάμύνης. ἢ
 παύσονται γὰρ ἐν τέτοις μελετῶντες μα-
 ταιῶς, ὡς φησὶν ὁ Δαβὶδ· ἐμελέτησαν Ψαλ. 2. 1.
 κενὰ, εἰς τῆ πίσω χωρῶντες ἀμετασρεπί.

Ὀδόντας θηρίων ἐπαποσελῶ εἰς
 αὐτὸς, μετὰ θυμῶ συρόντων ἐπὶ γῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸ, ἀποσελῶ, ἀντὶ τῆ,
 ἀπέσειλα· ὡς ἔφει αὐτοῖς ἀπέσειλε
 θανατῶντας ἐν τῇ ἐρήμῳ. θηρία, τῆς πο-
 λέμου νοητέον, δίκῃ θηρίων αὐτὸς κατε-
 διόντας, καὶ μονονυχὶ τοῖς ὄδοι κατανα-
 λίσκοντας, πονηρῶς τε ὄντας ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 καὶ μηδὲν εἰς αὐτὸς ἡμερον ἐπιδεικνύμενης·
 οἱ τὴν τῆ Θεῶ παρισῶσιν ἐγκατάλειψιν. (3)
 τοῖς ἑαυτῶν δὲ παραδιδόμενοι πάθεισιν ὑπὸ
 τῶν θηρίων τῶν νοητῶν κατηδύοντο.

κε. Ἐξω-

(1) Ἦτοι τέτοις ἀναγνώστ. ἢ ἀφαιρετέον τὸ, Θεός. ὅπερ εἰδὲ ἐν τῷ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σειρ. κέται.
 (2) Βραχῆ. οἱ ἡμέτεροι κώδ. βραχῆ. ἐν σελ. 876. τῆ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σειρ. ἐπιστ.
 πάντες. ἀντὶ τῆ ῥάχει· ὅπερ καὶ ἐτέθη.
 (3) Ἐν μὲν τῷ 3. Τόμ. τῆς εἰς τῆς ψαλ. σειρ. (σελ. 876, 877.) ὅτι τὴν τῆ Θεῶ παρεσίαν
 λειψαν. τοῖς ἑαυτῶν γὰρ παραδιδόμενοι, κτ. ὁ δὲ Προκόπιος (ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ.) ἔτως· ὀδόν-
 ἀποσελῶ εἰς αὐτὸς. ἢ ἀντὶ τῆ ἀπέσειλα· ἵνα πάλιν τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ δηλώσῃ, ἐν ἢ πολεμίας
 θηρίων αὐτοῖς ἐπιτρέχοντας· ἢ τὴν τῆ Θεῶ παρῶσιν ἐγκατάλειψιν, δι' ἢ τοῖς ἑαυτῶν, κτ.

κε. Ἐξώθεν ἀτεκνώσει αὐτὰς μά-
χαιρα, καὶ ἐκ τῶν ταμιείων φόβος

ΑΔΗΛΟΥ. Τὰ ἐν τῇ πόλιορκίᾳ συμ-
βάντα κατὰ μέρος ἐκτραγωδεῖ. ἄπερ καὶ
διὰ Ἰερεμίᾳ καὶ Ἰεζεκιήλ ὁ θεὸς διηγῆσα-
το λόγος. οἱ μὲν γὰρ ἐξώθεν ὑπὸ πολε-
μίων βαλλόμενοι, οἱ δὲ εὐδον φόβῳ καὶ νόσῳ
καὶ λιμῷ διεφθάροντο. Θεὸς δὲ μάχαιρα
τὰς πονηρὰς πράξεις τιμωραμένη, τῷ φό-
βῳ συσέλλει, καὶ τὰς τίκλοντας αὐτὰς λο-
γισμῶς, ὥσε μῆκέτι τοιαῦτα τεκείν. το-
ἔστ. 4. 12. μώτερος γὰρ ὁ τῷ Θεῷ λόγος, καὶ κριτι-
» κὸς ἐνδυσμῆσεων.

Νεανίσκος σὺ παρθένω, θηλά-
ζων μετὰ καθεστηότος πρεσβύτου.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἄρδῳ αὐτοῖς ἐγίνετο ἡ
ἀπώλεια, ἐπειδὴ περ καὶ ὁμοθυμαδὸν τὴν
ἁμαρτίαν εἰργάζοντο. ἡ ἐχὶ ὄρας, Φησὶν
Ἰερ. 7. 17. » ὁ τῶν ὄλων Θεὸς τῷ προφήτῃ Ἰερεμίᾳ, τί
» ἔτοι ποιῶσιν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰερὺ καὶ ἐν
» ταῖς αὐλαῖς Ἱερουσαλήμ; καὶ ψυχὰς δὲ τὰς
» διαφόρους ἡλικίας νοητέον.

κς. Εἶπον, διασπερῶ αὐτὰς, παύ-
σω δὲ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσμων
καὶ αὐτῶν. Εἰ μὴ δι' ὀργῶν ἐχθρῶν, ἵνα
μὴ μακροχρονήσωσι, καὶ ἵνα μὴ συ-
νεπιθῶνται οἱ ὑπεναντίοι· μὴ εἴπω-
σιν, ἡ χεὶρ ἡμῶν ἡ ὑψηλὴ, καὶ ἐχὶ
Κύριος ἐποίησε ταῦτα πάντα.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἶπα, διασπερῶ αὐτὰς. δια-
σπαρούτες γὰρ ἀπ' ἀκροῦ τῆ ἔρανῃ καὶ ἕως
ἀκροῦν αὐτῆ, καὶ ἐκ βίβλου ζώντων ἐξη-
λείφθησαν, μῆκέτι λαὸς Θεῷ χρηματί-
ζοντες. ἐκ ἀπώλοντο δὲ παντελῶς, (1)
διὰ τῆς ἐξ ἔθνων. ἐπέμεινον γὰρ τῇ δυσ-
σεβείᾳ, (2) τὴν ἐκείνων ἀπώλειαν τοῖς
ἑαυτῶν Θεοῖς ἐπιγράφοντες, ἢ ταῖς τῶν
ἀπολωλότων ἀμαρτίαις.

Τερ. 51. 51, 52. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ταῦτα λεγόντων
τῶν Βαβυλωνίων, ἀκρόντες οἱ ἐπὶ τῆ Ἰε-
» ρεμίᾳ, Φασὶν, ἠεχμῶθημεν, ὅτι ἠκῆσαμεν
» ὀνειδισμόν ἡμῶν. κατεκάλυψεν ἀτιμία τὰ
» πρόσωπα ἡμῶν, εἰσῆλθον ἀλλογενεῖς εἰς
» τὰ ἅγια Κυρίου. πρὸς ἕς ἀποκρίνεται, λέ-
» γων· διὰ τὸ τοῦτο ἰδὲ ἡμέρας ἔρχονται λέγει
» Κύριος, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ αὐ-
» τῆς. διὰ ταῦτα τοίνυν, καὶ διὰ τὴν πρὸς
» τῆς πατέρας αὐτῶν διαθήκην ἢ πάντες
» ἀπώλοντο. καὶ Γολιάθ δὲ παρεμβολῶν
» ὀνειδίσας ζώντος Θεῷ, δίκην κινῶς ὑπὸ μα-
» ρακίᾳ διεφθάρτα. εὐηγγελίζοντο δὲ καὶ
» ἀλλόφυλοι τὸν θάνατον τῆ Σαβλ τοῖς εἰδώ-
» λοις αὐτῶν.

κη. Ὅτι ἔθνος ἀπωλολενὸς βε-
βήσει, καὶ ἐκ ἔσιν ἐν αὐτοῖς ἐπισήμη.

ΑΔΗΛΟΥ. Μετὰ βελῆς δὲ πάντα
ἔτι γὰρ βελῆ θεία τις δυνάμις ἐπὶ-

Α. » ράνιός ἐστιν. ἐκράτησας γὰρ τῆς χειρὸς
» τῆς δεξιᾶς με, καὶ ἐν τῇ βελῆσιν ὠδήγη-
» σάς με, καὶ μετὰ δόξης προσελάβε με,
» Φησὶν ὁ Προφήτης.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Θεῖαν γὰρ ἔσαν
ἀπώλεσαν τὴν βελῆν. περὶ ἧς Δαβὶδ ἐν
» ὀβ' ψαλμῷ Φησὶν· ἐκράτησας τῆς χειρὸς
» τῆς δεξιᾶς με, καὶ ἐν τῇ βελῆσιν ὠδήγη-
» σάς με. περὶ ταύτης Ἡσαΐας Φησὶ· καὶ
» καλεῖται μεγάλης βελῆς Ἄγγελος. ἐπ'
» αὐτῷ γὰρ τὸ πνεῦμα βελῆς καὶ ἰσχύος. ἡ
» ἀπώλεσαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ὡς καὶ τὴν ἐπι-
» σήμην. περὶ ἧς Φησὶ Σολομῶν, μύσις γάρ-
» ἐστι τῆς τῆ Θεῷ ἐπισήμης. μύσιν δὲ Φησι
» τὴν σοφίαν. καὶ Ἰωβ δὲ ταύτῃ ἀποθαι-
» μάσας, Φησὶ· ποῖος δὲ τόπος ἐστὶ τῆς ἐπι-
» σήμης; εἰ δὲ ταύτῃ εἶχον οἱ ἐξ Ἰσραὴλ,
» μὴ παραδεξάμενοι Χριστὸν, Θεὸς σοφίαν, καὶ
» τὴν βελῆν τῆ ὑψίστης, παρ' ἧς τῆς γνώσεως
» οἱ θησαυροὶ, καὶ τῶν ὄντων ἡ ἐπισήμη.

Γ. κθ. Οὐκ ἐφρόνησαν σωλιέναι ταῦ-
τα καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπίοντα
χρόνον.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀκύλας ἔως ἐξέ-
» δωκεν· ἐκ ἔσιν ἐν αὐτοῖς φρόνησις· ὄφε-
» λον ἐσοφίσθησαν ἐπίσταται αὐτῷ. σιωπι-
» δήτωσαν εἰς ἐσχάτῃ αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ
» ἐκ ἔγνωσαν τὰ εἰρημικά, ἐν ἐσχάταις ἡμέ-
» ραις γνώσκονται, κατὰ τὴν τῶν ἔθνων κλη-
» σιν ἀποβαλλόμενοι, μὴ πιστεύσαντες Χριστῷ,
» τῇ τῆ πατρὸς ἐπισήμη τε καὶ βελῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπειδὴ περ, Φησὶν, ἐκ ἔγ-
νωσαν εἰδὲ σιωπήσαν τὰ εἰρημικά, ἐν ταῖς
ἐσχάταις ἡμέραις γνώσκονται αὐτὰ, ὡς κατὰ
τῆς ἐνσάρκα παρουσίας τῆ μονογενῆς ἐλού-
σεται ὁ καιρὸς, καὶ τῶν ἔθνων ἡ κλήσις γε-
νήσεται, αὐτῶν δὲ ἡ ἀποβολὴ, διὰ τὸ μὴ
βελῆθῆναι αὐτὰς δεξάσθαι τῆ πατρὸς τὴν
βελῆν, μὴδὲ σιωπῆσαι τὴν ἐπισήμην αὐτῆ.

λ. Πῶς διώξεται εἰς χιλίους, καὶ
δύω μετακινήσει μυριάδας, εἰ μὴ ὁ
Θεὸς ἀπέδοτο αὐτὰς, καὶ ὁ Κύριος
λα. παρέδωκεν αὐτὰς; Οὐ γὰρ εἰσιν οἱ
Θεοὶ αὐτῶν, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν. οἱ δὲ
ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τητέσιν, ἐκ ἂν δυνάτωι
ἐγίνοντο τοῖς ἐχθροῖς, καὶ ὑπὸ τῆ τυχόν-
τος πλοῦμενοι, ὡς εἶα τῶν πολεμίων διώ-
κειν χιλίους, καὶ δύω ἀριθμῶν (3) πλη-
θος, εἰ μὴ εἰς τὸναντίον αὐτοῖς ἐσράφη
τὰ πράγματα· καὶ ὅπερ αὐτοὶ πάλας διε-
πράττοντο, ῥαδίως καταγωνιζόμενοι τῆς
ἐχθρῆς, τὸν Θεὸν ὀμνηνῆ κεκλημένοι, ταῦ-
τα ἐκ ἂν ὑπέμεινον, εἰ μὴ γυμνοὶ τῆς αὐ-
τῆ ἐπικυρίας ἐτύγχανον, πραδαίτες ταῖς
ἀμαρτίαις.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆς τῆ Θεῷ γὰρ
σκέπης γυμνωθέντες, ὑφ' ἐνός, ὡς ὑπὸ πλη-
θῆς, ἐδιώκοντο. ὡν περ ἡ τῆναντίον ἰσχύος
» τῆ

» ντελῶς. ἐκάτερ. τῶν ἡμετέρ. κωδ. καὶ ὁ Προκόπ. αὐ τῷ τῆς Λύγ. κωδ. ὁ δὲ εἰρημ. 3. Τόμ. ῥαδίως.
» ἔσιν γὰρ δυσσεβεία μεγαλαυχῆν, τὴν, κτ. αὐτ. (3) Ἀνάριθμον πληθ. αὐτ.

τῆ ὕσεβεία προσέκειντο. ἔ γὰρ ἔσιν εἰπεῖν, ἄ ὡς οἱ ἀλόφουλοι διὰ τὴν ἰσχύ τῶν εἰδώλων αὐτῶν τῆς ἐδύκων. ἔδεμια γὰρ ὁμοιότης πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ ἄφρο-
 νες οἱ τῆς λατρεύοντες, λέγοντες τῷ
 Ξύλω, πατήρ μου εἶ σύ, καὶ τῷ λίθῳ, σύ με ἐγέννησας. διωκτὸν δὲ καὶ περὶ νίκης τῶν ἐξ Ἰσραὴλ ὕσεβέντων προλέγεσθαι ὅτε καὶ τῷ νίκῳ ἀκοντὶ πολλακίς ἐλάμβανον.

Ιερ. 2. 27.

λβ. Ἐκ γὰρ ἀμπέλων Σοδομῶν ἢ ἀμπελος αὐτῶν, καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομόρρας ἢ σαφυλῆ αὐτῶν σαφυλῆ χολῆς, βότερος πικρίας αὐτοῖς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφη πῶς καὶ ὁ μακάριος Ἰερεμίας πρὸς τὴν τῶν Ἰσραηλίων σωμαγωγίαν, ὡς ἐκ προσώπου τῶ Θεοῦ ἐγὼ ἐφύτυσά σε ἀμπελον καρποφόρον πῶς ἐσράφης εἰς πικρίαν ἢ ἀμπελος ἢ ἀλλοτρία; ζηλώσαντες γὰρ Σοδομιτῶν τὰ ἔργα, καὶ τὰ ἐπιτηδύματα τῶν Γομόρρας πολιτῶν ἀπαζόμενοι, τὸ γένος ἐκείνῳ λέγονται κατέγειν. ὡπερ γὰρ οἱ τὰ ἔργα ζηλῶντες τῷ Ἀβραάμ καὶ μεταδιώκοντες, υἱοὶ Ἀβραάμ ἐκ ἀπεικότως ἀναγορεύονται ἄτω καὶ οἱ τὰ Σοδομιτῶν ἐπιτηδύμαλα φιλοτιμύμενοι πάνδεινα, ἀπόγονοι τῶ ἀποστάτη γίνονται (1) Διαβόλου.

Ιερ. 2. 21.

λγ. Θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν, καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὴν ζέσιν τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν οἶνον δρακόντων φήσας, καὶ τῆς παρακοῆς τὴν τυραννικὴν καὶ ὑπερηφανικὴν καταφρόνησιν καλέσας οἶνον ἀσπίδων. τῆτο γὰρ, ὡς Φασί, τὸ θηρίον παρὰ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς ἐμφράττει τὰ ὦτα πρὸς ἐπάσματα, ὑπερηφανία τυραννῶν τῆς ἐπάδοντας.

λδ. Οὐκ ἰδὲ ταῦτα πάντα σιωπῆλαι παρ' ἐμοὶ, καὶ ἐσφράγισαι ἐν τοῖς θησαυροῖς μου;

ΑΔΗΛΟΥ. Ὁ Σύμμαχος σαφέστερον ἐρμηνεύων ἐξέδωκε μὴ ἔχι τῆτο ἀπόκειται παρ' ἐμοὶ; τῆτεςι τὸ θηριώδες αὐτῶν καὶ μισθόνον; καὶ ἂ (2) μέλλουσιν ἐγχερεῖν λυτῶντες κατὰ τῆ Σωτῆρος αὐτῶν ἀλλ' ὅμως ἀναβάλλομαι, καὶ δίδωμι χώραν τῷ αὐτεξσίῳ, ἀναμνήων τὴν πράξιν.

λε. Ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω, ὅταν σφαλῆ ὁ πῆς αὐτῶν,

ΑΔΗΛΟΥ. Τότε γὰρ φησὶν εἰσράξομαι δίκην, ὅταν ὀρθῶς μὴ θέλῃσι βαίνειν, ἀλλὰ τῆς οὐθείας παρατραπῶσιν ὁδῶ, καὶ ἐγγυὺς γινώνται τῆ ἐκχέαι αἷμα.

Ὅτι ἐγγυὺς ἡμέρᾳ ἀπωλείας αὐτῶν, καὶ πάρεσιν ἔτοιμα ὑμῖν.

ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ προφητικῷ πνεύματι τὰ πολλοῖς ὑπερον ἐσόμενα χρόνοις, ὡς παρόντα καὶ ἐγγίζοντα θεωρεῖται, (3) ἐγγυὺς λέγων τῆς ἀπωλείας αὐτῶν τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν κλήσιν τῶν ἐθνῶν ἔτοιμοτάτῳ ἐσεῖσαι.

λς. Ὅτι κρινεῖ Κύριος τὸν λαὸν αὐτῶ, καὶ ἐπὶ τοῖς δέλοισ αὐτῶ παρακληθήσεται.

ΑΔΗΛΟΥ. Καταψηφιεῖται γὰρ τῆ ἰδίᾳ λαῶ, φησὶ, καὶ ἐγκρινεῖ αὐτῶ, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐξ ἐθνῶν πισθῶσιν παρακληθήσεται. δέλος γὰρ αὐτῶ ἐκείνους φησὶν ἢ καὶ τῆς Ἰσραηλίτας ἐλεήσει, καὶ ἐκ εἰς τέλος ἀπώσεται τὸν λαὸν αὐτῶ.

Εἶδε γὰρ αὐτῶ παραλελυμένους, καὶ ἐκλελοιπότες ἐν ἐπαγωγῇ, καὶ παρεμμένους.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐπαγωγὴ ἐστὶ τῆς ἐκδικήσεως ὁ καιρὸς, κατὰ φησὶ δι' αἰὸς τῶν Προφητῶν (4) τί ποιήσεις ἐν ἡμέρᾳ ἐπαγωγῆς; ἐθεάσατο τοίνυν αὐτῶ κατ' ἐκείνο [τῆ] καιρῶ δίκας αὐτῶ εἰσπραττομένης, καὶ μηδεμίαν ἔχοντας ἰσχύ. ἔ γὰρ ἐδύκωντο λέγειν, πάντα ἰσχύ ἐν τῷ σὺδωαμῆντι με Φιλ. 4. 13. Χριστῷ καὶ, ἐν τῷ Θεῷ μου ποιήσομαι δύ- Φιλ. 59. 12. ναμιν. ἐπηκολέθησε δὲ τῇ τῆς ψυχῆς παρέσει ἢ τῆς δωάμεως νέκρωσις.

λς. Καὶ εἶπε Κύριος, πῶ εἰσὶν οἱ Θεοὶ αὐτῶν, ἐφ' οἷς ἐπεποιθήσαν ἐπ' αὐτοῖς,

ΑΔΗΛΟΥ. Μήποτε δὲ ἔτι περι τῶν πρὸ τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος, ὅτε περ αὐτῶ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀνεκαλέσατο; καὶ δῆλον ἐκ τῶ ὄνειδίζεν αὐτοῖς τὴν πρὸ ταύτης εἰδωλολατρείαν, λέγων πῶ εἰσὶν οἱ Θεοὶ αὐτῶν; μετὰ γὰρ ἐκείνῳ ἔ φαίνονται λοιπὸν εἰδωλολατρήσαντες.

λθ. Ὡν τὸ ζέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἠαδίετε, καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν; ἀνασήτωσαν καὶ βοηθησάτωσαν ὑμῖν, καὶ γενηθήτωσαν ὑμῶν σκεπασαί.

ΑΔΗΛΟΥ. Ταῦτα καὶ οἱ λοιποὶ Προφῆται, καὶ μάλιστα Ἰερεμίας εἰς ἔλεγχον τῆς ἀσεβείας [αὐτῶν,] ὄνειδίζων προέ- Φερ. (5) φησὶ γὰρ, διὰ τῆτο τὰ δε λέγει Κύριος ἰδὲ ἐγὼ ἐπ' αὐτῶ ἐπάγω κα- κα, ἐξ ὧν ἔ διωθήσονται ἐξελεῖν ἐξ αὐτῶν καὶ κεκράξονται πρὸς με, καὶ ἐκ εἰσακῆσομαι αὐτῶν. καὶ πορεύσονται πρὸς πόλιν Ἰδα καὶ οἱ κατοικῆντες Ἰερουσαλήμ, καὶ κεκράξονται πρὸς τῆς Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔ μὴ σώσασιν αὐτῶ ἐν καιρῷ κακῶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐξῆς.

λθ. Ἰδετε ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι ἐκ ἐστὶ Θεὸς πλὴν ἐμῶ.

(1) Δέκνυται. ὠ σελ. 879. τῆ εἰρημ. Τόμ.

(2) Οἷς. αὐτ.

(3) Θ.

ΑΔΗΛΟΥ. Τετέσι, παιδιδάσει σε ἢ ἀπο-
 ρία σε, καὶ ἡ κακία σε ἐλέγξει σε. καὶ
 ἀδὴ περ [εὐ πράτων] ἐκ ἔγνωσ τὸν
 οργέτιω, καὶ τῶν ἀγαθῶν τὸν χορη-
 , τιμωρέμενος μάνθανε τὸν ἀπάραι-
 ρες ὑμῖν ἐπάγοντα τὰς πληγὰς, ἐξ ὧν
 αὐς ἔδειξ ἐρρύσατο τῶν δοξάντων ὑμῖν
 μ Θεῶν.

Ἐγὼ ἀποκλιεῶ, καὶ ζῶ ποιήσω
 τάξω, καὶ γὰρ ἰάσομαι.

* ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Πάντα γὰρ Φησὶν εἰς
 ἡριάν ὑμῶν πραγματοῦμαι. [καὶ] διὰ
 ο [εἰσπραττομαι δικας αἰταῦτα τῆς ἀ-
 τάνοντας, ἵνα διὰ τῆς μετανοίας αὐ-
] χαρίσωμαι τῷ ζῶντι, ἥτις ἐστὶ τῆς
 εβρίας ἢ γνώσις.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τοῖστος γὰρ ὁ ἀγαθὸς
 ρ, ἀποκλείνυσιν, (1) ἵνα ζωοποιήσῃ, καὶ
 ἰάσοσῃ, ἵνα ἰάσῃται τὰς τεθνατωμένους
 ἄσεβεία, τῷ μηκέτι τὸ κακὸν ποιεῖν.
 αὐτὸς λέγομαι ζωοποιεῖσθαι διὰ [τῆς
 ἡς] πίστεως καὶ ἀγαθοεργίας.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν
 ἔειπεν, καὶ πάλιν ἐγκαθίστησι, (2) τὰς ἐπε-
 ρείσας ἐπανορθέμενος συμφορὰς, καὶ
 ψυχῆς τὰς νόσους ἰάμενος, μηδεὶνος
 ταραπὰν διωαμεία, τὰς ὑπ' ἐμὲ τιμω-
 εἰσπραττομείας ἐξελέδαυ αὐτὰς.

* * ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. Σωθήδες τῇ Γραφῇ
 τῆσιν τὰ σκυθρωπά τῶν χρηστοτέ-
 ῶν διότι ἡδίων ἐστὶν ἢ ἀπόλαυσις, προκα-
 ἡσαμείων αὐτῆς τῶν λυπέντων. ἐγὼ
 ἀποκλιεῶ, Φησὶ, καὶ ζῶ ποιήσω. δόξ-
 ῃ ἢ ὕπερβασία μετὰ τῷ κόλασιν. πα-
 ῶ καὶ γὰρ ἰάσομαι. αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν
 ἔειπεν, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν. ἔπεισε,
 αὐτὸς χεῖρες αὐτῶ ἰάσαντο. παραλαμ-
 ῆ τὰ κακῆντα, ἵνα μονιμάτερα ἡμῖν
 ἰάριτες γένωνται, σφοδρῶς ἀντιποη-
 ῶν ἡμῶν τῆς φυλακῆς τῶν δοξάντων.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀποκλιεῖ γὰρ τὸν
 ῶς ζῶντα, ἵνα μετὰ τῷ κἀδαρσιν
 χεῖρονος ζωῆς, τῷ καννῷ αὐτῷ χα-
 ται.

* * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἐγὼ ἀποκλιεῶ, καὶ
 ποιήσω. ἀποδάνωμι ἔν, ἵνα ζήσω-
 ἀποκλείνωμι τὸ φρόνημα τῆς σαρ-
 τὸ μὴ διωάμενον ὑποταγῶμαι τῷ νό-
 τῷ Θεῷ, ἵνα τὸ φρόνημα τῷ πνεύματος
 ῶν ἡμῖν ἐγγεγῆται, δι' ἧς ζωῆς καὶ εἰρήμῃ
 γίνεσθαι πέφυκε.

Καὶ ἐκ ἔστιν ὅς ἐξελεῖται ἐκ τῶν
 ῶν μὲ.

* ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τὶς γὰρ ἂν ἰαχύσειν,
 τος αὐτῶ, τῶν αὐτῶ χειρῶν (3) ῶσα-
 τὸν ἀπαξ παραπεπλωκότα βιαίως;

Α μ. Ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν ἕρανὸν τῷ
 χεῖρά μου, καὶ ὄμμαί τῇ δεξιᾷ μου·
 καὶ ἔρῳ, ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα.

ΑΔΗΛΟΥ. (4) Δεξιὰ καὶ χεῖρ τῶ πα-
 » τρός ὁ ὕψος, ὡς Φησὶ καὶ Δαβὶδ· δεξιὰ Ψαλ. 117. 16.
 » Κυρίως ἐποίησε διώαμιν· καὶ πάλιν, ἐμὲ Ψαλ. 62. 8.
 » δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σε. τὸ δὲ, ἀρῶ εἰς
 » τὸν ἕρανὸν τῷ χεῖρά μου, ὅμοιον ἐστὶ τῷ
 » λεγομένῳ ὑπὸ τῶ μακαρίω Δαβὶδ· ὑψώ- Ψαλ. 88. 13.

Β ἴητω ἡ δεξιὰ σε. ἔδει γὰρ κατὰ τὸ ἀν-
 θρώπινον τὸν ὕψος τῶ ἀνθρώπου ὑψώθῃαι,
 δεξιὰν ὄντα τῶ πατρός. δείκνυσι δὲ αὐτὸν
 κατὰ τὸ ἴδιον ἢ δεξιὰ Θεὸν ἐκ Θεῶ μόνον, καὶ
 ὁμοῖον καὶ μίαν διωάμεως καὶ ἐξουσίας
 » καὶ κυριότητος. τὸ γὰρ, ὄμμαί τῇ δεξιᾷ- Ἐβρ. 6. 13.
 » μου, τῶτο ἐμφαίνει. ἐπεὶ γὰρ ἐκ εἰχε κα-
 » τὰ μείζονος ὁμοῖον, ἔφη (5) ὁ Ἀπόστολος,
 » ὡμοσε κατ' ἑαυτῶ. χαρὰ κτλ γὰρ ἐστὶ τῆς Ἐβρ. 1. 3.
 » τῶ πατρός ὑποστάσεως ὁ ὕψος, καὶ εἰκὼν

Γ ἀπαραλλάκτος, ὅλον ἐν ἑαυτῷ δεικνύς τὸν
 πατέρα. ἀποδείκνυσι δὲ αὐτὸν καὶ σιωαί-
 διον, καὶ ζῶντα εἰς τὸν αἰῶνα μετ' ἡς ὑψοῖ
 δεξιᾶς. ταῦτα δὲ γινώσκονται Φησὶν, ὅταν
 ὑμᾶς τιμωρήσωμαι, τῷ ἐμῷ προσωηλα-
 κίσαντας δεξιάν. ἵνα γινώσῃτε, ὡς ἐκασίας
 βεβλήσει ἐμῇ ἐταπεινώσασα αὐτῷ (6) δι'
 ὑμᾶς τῆς ἀποσραφείας αὐτῷ, καὶ μὴ
 δεξαμείας αὐτῷ.

Δ μα. Ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀσραπῶ
 τῷ μάχαιρά μου, καὶ ἀνδέξεται κρί-
 ματος ἢ χεῖρ μου, καὶ ἀνταποδώσω
 δύνω τοῖς ἐχθροῖς, καὶ τοῖς μισέσι-
 με ἀνταποδώσω.

ΑΔΗΛΟΥ. Μάχαιραν Φησὶ τῷ τιμω-
 ριάν. (7) πολεμικὸν γὰρ καὶ ἐκδικητικὸν
 σκεῦος ἡ μάχαιρα ἐπὶ τῆς ἐχθρότης. ἡ δὲ
 τῶ Θεῷ μάχαιρα ἀόρατος ἐστὶ καὶ πνευμα-
 » τική. Φησὶ γὰρ ὁ Προφήτης· ἐμεθύθη ἡ Ἡσ. 34. 5.

Ε μάχαιρα Κυρίως ἐν τῷ ἕρανῷ. ταῦτῳ Φη-
 σὶ παροξυνεῖ ὡς ἀσραπῶ, τὸ λαμπρὸν
 αὐτῆς καὶ ἐπιφανές ἐπιδεικνύμενος, καὶ
 » πᾶσι καταδήλον. τότε ἀνδέξεται κρίμα- Ἰωάν. 5. 22,
 » τος ἢ χεῖρ. ἀπασαν γὰρ τῷ κρίσιν δέδω- 23, 27.
 » κε τῷ ὕψ. ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν ὕψος, κα-
 » θὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. καὶ ἐξουσίαν δέ-
 » δωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν. ποῖε δὲ κρί- Ἰωάν. 16. 11.
 » ματος, αὐτὸς αἰ Εὐαγγελίοις Φησὶ· περὶ
 » δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἀρχὼν τῶ κόσμῳ τῶτα
 κέκριται. καταγωνίσας δὲ (8) τὰς ἀορά-
 τας διωάμεις, καὶ τὸν τῶτον πρωτοεἰρη
 Διάβολον, ἀνῆκεν ἡμᾶς ἐλδοθέρως.

Ζ μα. Μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ'
 αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου Φάγε-
 ται κρέα ἀφ' αἵματος τραυματιῶν
 καὶ αἰχμαλωσίας ἀπὸ κεφαλῆς ἀρ-
 χόντων ἐθνῶν.

ΑΔΗΛΟΥ. Μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ'
 αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου Φάγε-
 ται κρέα ἀφ' αἵματος τραυματιῶν
 καὶ αἰχμαλωσίας ἀπὸ κεφαλῆς ἀρ-
 χόντων ἐθνῶν.

Ἐβρ. 6. 13. Ἐβρ. 1. 3. Ἡσ. 34. 5. Ἰωάν. 5. 22, 23, 27. Ἰωάν. 16. 11. (1) Ἀποκλιεῖ. αὐτ. σελ. 881. τῶ εἰρημ. Τόμ. (2) Ἀποκαθίστησιν. αὐτ. (3) Ἐβρ. 6. 13. (4) Ἐβρ. 1. 3. (5) Ἡσ. 34. 5. (6) Ἰωάν. 5. 22, 23, 27. (7) Ἰωάν. 16. 11. (8) Ἰωάν. 16. 11.

ΑΔΗΛΟΤ. Τιμωρέμενος γὰρ τὸς Ἰσ-
δαίους ἐμπαρονήσαντας αὐτῷ, καὶ ἐκδὸς
αὐτὸς Καίσαρι, ὃν ἐπεγράψαντο βασιλέα,
ἐπέπλησεν αὐτὸς τὰ βέλη αἵματος, τὴν
ἐσχάτην ὑπομεινάντων ἄλωσιν. καὶ εἶη ἂν
αἰδητὴ μάχαιρα τῶν Ῥωμαίων τὰ ξίφη,
ἅπερ καὶ ὡς ἐμψυχα τὰ κρέα κατήδιον,
δαπανῶντα τὸς προσυγκανοντας. νοητὴ
δὲ μάχαιρα ὁ λόγος τῶ Θεῶ. ἔφη γὰρ ὁ
Εφ. 6. 17. Ἀπόστολος καὶ τὴν μάχαιραν τῶ πνύ-
» ματος ὁ ἐστὶ ῥῆμα Θεῶ. αὐτὴ τὰ ἐν ἡμῖν
πάσῃ κατὼ ἀλώσει, καὶ κατέφαγεν, ἔργα
Γα. 6. 3. » σαρκὸς ὄντα. ἔ μὴ γὰρ καταμείνη τὸ πνεύ-
» μὰ μὲ ἐν αὐτοῖς, ἔφη ὁ Θεὸς, διὰ τὸ εἶναι
» αὐτὸς σάρκα, τὰ ἐστὶ σαρκικὸν φρόνημα
ἔχειν καὶ ἕδον ἕτερον εἶναι ἢ κρέα, ἅπερ
ἐπιδημήσας ὁ λόγος ἔδαπανησε, πνύμα-
τικὸς ἡμᾶς ἀπεργασάμενος.

ΑΔΗΛΟΤ. Δείκνυσι (1) τὴν τε νοητὴν
καὶ τὴν αἰδητὴν μάχαιραν τὴν μετὰ Φάσ-
κων ἀπὸ τῶ αἵματος πεπληρωθῶσιν πε-
σόντων ἐν πολέμῳ, καὶ παραδοθέντων αἰχ-
μαλωσίᾳ τὴν δὲ, νοητὴν φημι, μεμεθύ-
σασιν ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐθνῶν. κε-
φαλὴ δὲ ἀρχόντων ἐστὶν ὁ Διάβολος ἀρ-
χόντες δὲ ἐθνῶν, αἱ ὑπὸ αὐτῶν πονηραὶ
Ἡ. 27. 1. » δυνάμεις. διὰ τὸτο ἔφασκεν Ἡσαίας ἐν
» τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ ἐπάξει ὁ Θεὸς τὴν μά-
» χαιραν τὴν ἀγίαν, τὴν μεγάλην καὶ ἰχυ-
» ράν ἐπὶ τὸν δράκοντα τὸν ὄφιν. διὸ πα-
ραγενόμενος ὁ τῶ Θεῶ ζῶν λόγος, τομώ-
τερος ὢν ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίσομον,
τὰς ἀοράτους κατεπολέμησε δυνάμεις, ἐν
Κολ. 2. 14, 15. τῷ σαυρῷ τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον ἀφα-
» νίσας, καὶ καθελὼν πᾶσαν ἀρχὴν καὶ ἐξου-
» σίαν, καὶ θριαμβύσας ἐν παρρησίᾳ, καὶ
Ψαλ. 67. 18. λαβὼν αἰχμαλώτους ἡμᾶς, ἔδωκε καὶ δό-
» ματα ἐν ἀνθρώποις.

μγ. Εὐφράνθητε ἔρανοὶ ἅμα αὐ-
τῷ, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάν-
τες Ἄγγελοι Θεῶ.

ΑΔΗΛΟΤ. Εὐφροσύνης γὰρ ἀληθῶς
ὑπόθεσις καὶ θυμηδίας πάσης τὸ ἐκ ποδῶν
γενέσθαι τὰς ἀποστατικὰς δυνάμεις, καὶ τὸν
μισόκαλον καλαρογηθῆναι Διάβολον, καὶ τὸς
ἀνθρώπους ἐλευθέρους γενέσθαι τῆς πάλαι
κρατείας κατ' αὐτῶν τυραννίδος, καὶ ὁδὸν
γενέσθαι καθαρὰν, πάσης ἀμαρτίας ἀνη-
ρημένης, τοῖς προσεῖσιν αὐτῷ διὰ τῶ Κυρίᾳ
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐπὶ τούτοις χαίρουσιν οἱ
Ἄγγελοι, καὶ πᾶσαι αἱ τῶν ἔρανον δυνά-
μεις, ὁρῶσαι τὴν παλαιὰν ἐχθρὰν διαλυ-
θεῖσαν, καὶ εἰρωμένῳ τοῖς ἐπὶ γῆς βραβού-
θεισαν, καὶ τὸς ἐπὶ γῆς ἀνθρώπους πο-
λίτας ἔρανον γανομίνας, καὶ τὴν γλῶσ-
σιν

Αναφθῆσαν τῷ ἔρανον. καὶ προσκυῶσιν
ἅπαντες τὴν ἀήτητον δυνάμιν, ὅσοι κατε-
λογίσθησαν ἐν τέχνοις Θεῶ. Καὶ μετ' ὀλίγα. (2)
Εἰ γὰρ κατὰ τὴν τῶ Σωτῆρος Φωνῆν, χα-
» ρὰ ἐν ἔρανον γίνεται ἐπὶ αἰὶ ἀμαρτωλῶ
» μετανοῦντι, πόσω μᾶλλον ἐπὶ τοσαύτῃ καὶ
τηλικαύτῃ τῶν ἀνθρώπων διεργασία τε
καὶ σωτηρίᾳ.

Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τῶ λαῶ
αὐτῶ, καὶ ἐνιχυσάτωσαν αὐτῷ πάν-
τες υἱοὶ Θεῶ,

Β * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Εἰ γὰρ καὶ διὰ τὰ
πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκῃ Ἰσραὴλ πα-
ραγενομένηδαίφησιν, (3) ἀλλ' ὁ αὐτὸς πά-
» λιν ἐν Εὐαγγελίοις ἐρεῖ ἄλλα πρόβατα Ἰωάν. 10. 16.
» ἔχω, ἃ ἐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, καὶ
» κενά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς Φωνῆς μὲ
» ἀκέσσοι, καὶ γαρήσεται μία ποιμνὴ, εἰς
» ποιμνίῳ. ἔφη δὲ καὶ ὁ Θεὸς Ἀπόστολος ἵνα Ἐφ. 2. 15.
Γ » τὸς δύο κλίση λαῶς εἰς εἷνα καινὸν ἀνθρω-
» πον, ποιῶν εἰρωμένῳ, καὶ ἀποκαταλλάσων
» τὸς ἀμφοτέρους ἐν αἰὶ πνύματι πρὸς τὸν
» πατέρα. Ἀκύλας δὲ ἀντὶ τῶ, εὐφράνθη-
» τε, φησὶν, εἰσπονήσατε ἔθνη λαῶς αὐτῶ.

ΑΛΛΟΣ. (4) Εἰρηταί πρὸς Ἑβραίους
» γράφοντος τῶ Σεβαστίᾳ Παύλῳ ἐχὶ πάν- Ἐβρ. 1. 14.
» τες ἀσὶ λειτουργικὰ πνύματα, πρὸς δια-
» κούσαν ἀποσελλόμενα διὰ τὸς μέλλοντας
Δ » κληρονομεῖν σωτηρίαν; ἔφη δὲ καὶ ὁ Θεὸς
» Δαβὶδ παρεμβαλεῖ Ἄγγελος Κυρίᾳ κύ- Ψαλ. 33. 7.
» κλω τῶν φοβημένων αὐτῶν, καὶ ῥύσεται
αὐτῶ. ἐνιχυσατε τοῖνυ τὸς προσεῖσιν
τῷ ἑαυτῶν ποιητῇ, καὶ ὡς ὁμοδόλους τιμή-
σατε, χαίροντες καὶ ἐπὶ αἰὶ ἀμαρτωλῶ
μετανοῦντι, μήτι γε δὴ ἐπὶ τοσούτοις ἀγα-
θοῖς καὶ τοιούτοις. καὶ ἕτερα δὲ γραφὴ ἔχει
» ἐνιχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ Θεῶ. ἡμεῖς
δὲ Θεῶ τὸς ἀγίους νοήσεις Ἀποστόλους, καὶ
Ε » τὸς μετ' ἐκείνας τῆς Ἐκκλησίας διδασκα-
λῶς, οἵτινες παρακελεύονται ἐνιχυεῖν τὸν
λαὸν ταῖς παρανέσεσι, καὶ ταῖς τῆς θείας
Γραφῆς ἐρμηνείαις.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Πῶς νοητέον τὸ, εὐ-
» φράνθητε ἔθνη μετὰ τῶ λαῶ αὐτῶ. καὶ
» ἐνιχυσάτωσαν αὐτῶν (5) πάντες οἱ υἱοὶ (6)
Θεῶ; Καὶ ἐξ Ἰσραὴλ πολλὰ μυριάδες ἐπι-
σῶσαν τῷ δεσπότη Χριστῷ, καὶ τὸ πλεῖστον
τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐθνῶν ἄλλὰ τοῖς

Ζ ἔθνεσι τὴν διδασκαλίαν οἱ ἐξ Ἰσραὴλ πα-
ρέδωκαν. ἐξ Ἰσραὴλ γὰρ οἱ Θεοὶ Ἀπόστο-
λοι. ταῦτα τοῖνυ προδεδασίωσεν ὁ Προφή-
» τῆς ἔφη εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τῶ λαῶ
αὐτῶ, τὰ ἐστὶ τῶν ἐξ Ἰσραὴλ πεπισθόκω-
» των καὶ ἐνιχυσάτωσαν αὐτῶ πάντες οἱ
» Ἄγγελοι (7) Θεῶ, τὸς εἰς αὐτὸν πεπισθό-
κωτας.

Νηη ηη 2

(1) Μιγνυσιν. αὐτ. (2) Τὰ, καὶ μετ' ὀλίγα, ἐν τῷ εἰρημ. Τόμ. ἔ κεῖται.
(3) Παραγενομένηδαί φησὶν, ἀλλ' ἐν αὐτῶς ἔλεγε, καὶ ἄλλας, κτ. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.
(4) Τῶ ἄλλ. ἐν σελ. 383. τῶ εἰρημ. Τόμ. (5) Αὐτῶς. κατωτέρω καὶ ἢ ἐν Χάλ.
(6) Κατὰ παραδρομὴν πάντως τὸ, υἱοὶ, ἀντὶ τῶ, Ἄγγελοι, ὡς δῆλον ἐστὶ τῶ κατωτέρω
αὐτῆς τῆς τῶ ὑπομνήμ. ἀνοίας, καὶ τῆς ἐν Χάλ. ἐκδόσ. καὶ παρὰ Ἰσραὴλ. δὲ τῶ μάρτ. ἐν τῶ π.
διαλ. καὶ ἐνιχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες Ἄγγελοι Θεῶ, καὶ παρ' ἄλλ. περὶ ὧν ὄρα τὰς σημειώσ.
αὐφραν. ἐκδοθῆσ. Γραφ. ὅτι δὲ αἱ περὶ τῶ δε τῶ ἔρητῶ γραφ. διαφοραὶ, μαρτυρεῖ καὶ ὁ Δ.
(7) Ἄγγελοι, χωρὶς ἀρθε. ἢ ἐν Χάλ. ἐκδ.

κότας. καὶ γὰρ τῷ Σωτήριος ἡμῶν γεννη-
 θέντος, χορὸς Ἀγγέλων ἤμει τῷ θεῷ
 Δεκ. 2. 14., Φιλανθρωπίαν, βοῶν· δόξα ἐν ὑψίστοις
 Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐ-
 δοκία. καὶ τὰς ἀσάφους δὲ καὶ ἀλογό-
 τας ἐκείνας ἰδὼν Γαβριὴλ προείρηκεν ὁ
 Ἀρχάγγελος· καὶ τῷ πρὸς τὸν Διάβολον
 ἀγωνίᾳ παρήσαν τῶν Ἀγγέλων οἱ δῆμοι.
 Ματθ. 4. 11. προσελθόντες γὰρ φησὶ αἱ Ἀγγελοὶ διη-
 κόνων αὐτῷ. καὶ τῷ πάθει δὲ παρήσαν,
 καὶ μετὰ τῷ ἀνάστασιν τῷ τάφῳ προσή-
 Δεκ. 24. 5., δρόβον, καὶ ταῖς γυναιξὶν ἔλεγον, τί ζη-
 τεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; καὶ
 μετὰ τῷ εἰς ἔρανος ἀνοδὸν τοῖς ἱεροῖς
 Πράξ. 1. 11. ἔφασαν Ἀποστόλοις, τί ἐσήκατε βλέπον-
 τες εἰς τὸν ἔρανον; ἔτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀνα-
 ληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν ἔρανον, ἔτος
 ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσαθε νῦν αὐ-
 τὸν πορεύομενον εἰς τὸν ἔρανον· καὶ τῷ
 Κορινθίῳ Ἀγγελος τὰ κατὰ τὸν μέγαν
 Πέτρον ἐμίλησε. καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος ἐν
 Πράξ. 27. 23. τῷ πλοίῳ τοῖς συμπλέουσιν ἔφη· ἄφθνη-
 μοι Ἀγγελος τῷ Θεῷ ἔειπεν. καὶ πολλὰ δὲ
 τοιαῦτα εὔροι τις ἄν, εἴπερ ἐθέλοι.

Ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἡμῶν αὐτῷ ἐκδι-
 κῆται· καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει
 δίκην τοῖς ἐχθροῖς, καὶ τοῖς μισῶσιν
 αὐτὸν ἀνταποδώσει.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἐφη ἐν Ἐὐαγγελίοις ὁ Κύ-
 ριος τοῖς Ἰουδαίοις διαλεγόμενος· καὶ ὑμῖς
 Δεκ. 23. 32., 33. . . 36., ἐπληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγετε
 ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενέσεως; διὰ τῆτο,
 ἰδὲ, ἐγὼ ἀποσέλω εἰς ὑμᾶς Προφήτας,
 καὶ σοφῆς, καὶ Γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐ-
 τῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σαυρώσετε, καὶ ἐξ αὐ-
 τῶν μασιγῶσατε ἐν ταῖς σιναγωγαῖς ὑμῶν,
 καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως
 ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυ-
 μένον ἐπὶ τῷ γῆ, ἀπὸ τῶ αἵματος Ἀβελ
 τῶ δικαίου, ἕως αἵματος Ζαχαρίου ἡ Βα-
 ραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τῶ νῆα καὶ
 τῶ θυσιαστηρίου. ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν,
 ἡξεῖ ταῦτα πάντα ἐπὶ τῷ γενεᾷ ταύτῃ.
 ἐκδεδίκηται τὸν αἷμα. καὶ αὐτῇ μὲν
 ἡ μητρόπολις αὐτῶν ἀνάστατος γέγονε, κα-
 θήσεται δὲ καὶ ὁ ναὸς, καὶ αὐτοὶ αἰχμα-
 λωτοὶ καὶ ἀληθῶς γεγόνασι. καὶ ἀνταπέδω-
 κεν αὐτοῖς τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν, εἰσπρα-
 ξάμενος αὐτοῖς δίκας ὡς ἐπλημμέλησαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ταῦτα μάλιστα περὶ
 τῶν πεπισθόκωτων αἰπῶν ὁ Προφήτης, προ-
 λέγει καὶ τῶν ἀπίστων τὰς τιμωρίας, καὶ
 δήλας τῶτων τὰς αἰτίας ποιεῖ. ἔφη γὰρ
 ἔως· ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἡμῶν αὐτῷ ἐκδικῆ-
 ται· καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην
 ἐχθροῖς αὐτῷ, καὶ τοῖς μισῶσιν αὐ-
 τὸν ἀνταποδώσει. καὶ ἐκκαθαριεὶ Κύριος
 τῷ λαῷ αὐτῷ. ἕως δὲ τῷ Θεῷ κέ-
 ραις ἀγίαις, ἕως ἀνεῖλον οἱ μισοφύλοι.
 τῶν Προφητῶν τὰς σφαγὰς κα-

Α ταλαίῳ, καὶ τῷ δεσπότη τὸ σωτήριον πά-
 θος, τὸν μὲν καλλίνικον κατέλοβον Στέ-
 φανον, ἔλυον δὲ τὸν μέγαν ἀνεῖλον Ἰακώ-
 βον· εἰς θεραπίαν δὲ αὐτῶν καὶ [τὸν]
 ἕτερον Ἰακώβον Ἡρώδης ἀπετυμκάνισε.
 καὶ πολλὰς δὲ ἄλλας μισοφύλιας ἐτόλμη-
 σαν, καὶ τῶν τῷ Κυρίῳ πεπισθόκωτων τὰς
 οἰκίας ἐξεπόρθησαν. καὶ τῆτο δὲ δεδήλω-
 κεν ὁ θεὸς Ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους
 ἐπιστολῇ· καὶ τῷ ἀρκαλίῳ γὰρ φησὶ τῶν
 Β ὑπαρχόντων ὑμῶν μεθ' ἡδονῆς (1) προσε-
 δέξαδε. καὶ Θεσσαλονικεῦσι δὲ ἐπισέλλων
 ἔως ἔφη· μιμηταὶ γὰρ ἐγενέσθε τῶν ἀγίων
 τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ ὑμεῖς
 ἐπάθετε ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, κα-
 θάπερ ἐπένοι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων· τῶν καὶ
 τὸν Κύριον ἀποκλεισάντων Ἰησοῦν, καὶ τῶν
 ἰδίαις Προφήταις, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων,
 καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσάντων, (2) καὶ πᾶσιν ἀν-
 θρώποις ἀναντίων. ταῦτα καὶ ὁ Κύριος αὐ-
 τῶν κατηγορήσεται ἐν τῇ τῷ ἀμπελώνος πα-
 Γ ραβολῇ· ὅτι τῶν δέλων, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν
 δὲ ἀπέκλειαν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. τῆ-
 τα χάριν αὐτῶν εἰς πᾶσαν τῷ οἰκουμενῷ
 διέσπειρε.

Καὶ ἐκκαθαριεὶ Κύριος τῷ γῆ
 τῷ λαῷ αὐτῷ.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐκδεδίκηται δὲ καὶ
 ἀπὸ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν, καὶ ὡς τὸ θάρ-
 Δ σος εἰλήφασκεν, τῷ θεῷ καθαρῶν αἰ-
 ματι καὶ λατρῶν· ὡς ἂν γῆ γενόμενοι κα-
 θαρὰ, καρποφορῶμεν ἀνα λ καὶ ἔ καὶ ρ,
 ἐκ ἀκάνθιας καὶ τριβόλης ἐπι βλασάνοντες,
 γεγονότες ἀρεῶς τῆς ἀρχαίας ἐλευθεροί.

μδ. Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς τῷ ὄδῳ
 ταύτῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐδί-
 δαξεν αὐτῷ τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ· καὶ
 προσήλθε Μωϋσῆς, καὶ ἐλάλησε πάν-
 Ε τας τῶν λόγων τῶ νόμου τῆτος εἰς τὰ
 ὦτα τῷ λαῷ, αὐτὸς καὶ Ἰησοῦς ὁ τῷ
 Ναυῆ.

ΑΔΗΛΟΥ. Εἰπὼν ἰδίαις τοῖς Φυλάρχοις,
 καὶ πρεσβυτέροις, καὶ κριταῖς. καὶ Γραμ-
 ματοεισαγωγέσι τῷ λαῷ, ἀσπῆλθε καὶ εἰς
 αὐτῷ τῷ παρεμβολῆ, καὶ παντὶ τῷ λαῷ
 τὰ αὐτὰ διηγῆσατο. σιωπῶ δὲ αὐτῷ καὶ
 Ἰησοῦς ὁ τῷ Ναυῆ, τύπος ὡς τῷ ἀληθινῷ
 σωτήριος Ἰησοῦς, τῷ πληρώσαντος τὸν νό-
 μον καὶ τῶν Προφητῶν, καὶ εἰς πέρας ἀγα-
 γόντος τὰ ὑπὸ Μωϋσεως, καὶ τῶν λοιπῶν
 Ζ Προφητῶν ἀρημεῖα. καὶ αὐτὸς γὰρ φησὶ
 Ἰησοῦς ὁ τῷ Ναυῆ μετὰ Μωϋσεως ἐλάλη-
 σεν εἰς τὰ ὦτα τῷ λαῷ πάντας τῶν λόγων
 τῶ νόμου τῆτος.

με. Καὶ σιωπέτεσε Μωϋσῆς λα-
 λῶν παντὶ Ἰσραὴλ.

μς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτῶν, προσέ-
 χετε τῇ καρδίᾳ ὑμῶν ἐπὶ πάντας τῶν
 λόγων τῆτος, ἕως ἐγὼ διαμαρτύρομαι
 ὑμῖν

ὑμῖν σήμερον· ἃ ἐντελεῖσθε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντα τὰς λόγους τῆ νόμου τῆς τῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Βέλεται δὲ τὸν λαὸν προσέχειν τοῖς ἐρημίαις, καὶ σωσίαι, καὶ φυλάττειν, καὶ ποιεῖν τὰ λεγόμενα, καὶ τοῖς ἑαυτῶν παραδίδοναι παισὶ, κατὰ τὸ

Ματθ. 5. 19. ἐρημίον· ὅς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ μίαν τῶν ἐπιτολῶν τῶν ἐλαχίστων, αὐτὸς μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἔθρων.

μζ. Ὅτι ἐστὶ λόγος κενὸς ἔτος ὑμῖν· ὅτι αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν, καὶ ἔνεκεν τῆς (1) μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἧ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνῳ ἐκεῖ κληρονομήσαυ αὐτῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὔτε ἐν ἀλόγως εἶρηται, Φησὶν, ὁ λόγος ἔτος; ἢ ψευδοῦς καὶ μάταιός ἐστιν, ἀληθείας ὑπερημῖνος· ἀλλὰ ζωὴ ἐστίν, ἢ Φησὶν ὁ Σωτὴρ· αὕτη δὲ ἐστίν ἡ ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ὅταν ἐπισυνάπτει, ὅτι ἐνεκεν τῆ λόγου τῆς μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἧ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνῳ ἐκεῖ κληρονομήσαυ αὐτῷ. ἀμέλει μὴ φυλάξαντες, μηδὲ θελήσαντες τῷ ζωῷ, καὶ τῆς ἐπηγγελμαίης ἐξέπεσον γῆς τῆς τε αἰδητῆς καὶ τῆς πατρῶσι ἐπηγγελμαίης, μηδὲ τὸν νοητὸν Ἰορδάνῳ διαπεράσαντες.

Ἰωάν. 17. 3. ἡ ζωὴ ἐστίν, ἢ Φησὶν ὁ Σωτὴρ· αὕτη δὲ ἐστίν ἡ ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ὅταν ἐπισυνάπτει, ὅτι ἐνεκεν τῆ λόγου τῆς μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἧ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνῳ ἐκεῖ κληρονομήσαυ αὐτῷ. ἀμέλει μὴ φυλάξαντες, μηδὲ θελήσαντες τῷ ζωῷ, καὶ τῆς ἐπηγγελμαίης ἐξέπεσον γῆς τῆς τε αἰδητῆς καὶ τῆς πατρῶσι ἐπηγγελμαίης, μηδὲ τὸν νοητὸν Ἰορδάνῳ διαπεράσαντες.

μη. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, (2) λέγων,

μθ. Ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ Ἀμαραῖμ, (3) τῆτο ὄρος Ναβαβ, ὃ ἐστίν ἐν γῇ Μωάβ, κατὰ πρόσωπον Ἰεριχῶ, καὶ ἴδε τῷ γλῶ Χαναάν, ἧ ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς κατάχεσιν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὶ δῆποτε διὰ σμικρὰν πλημμέλειαν πόρρωθεν ἰδεῖν ὁ Μωϋσῆς προσετάχθη τῷ γλῶ, εἰσαγαγεῖν δὲ τὸν λαὸν ἐκωλύθη; Διδάσκει ἡμᾶς ὁ Θεσπότης διὰ τῶν, ὡς τὰς ἐν ἀρετῇ τελείας τῷ ἄκραν ἀκριβειαν ἀπαιτεῖ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις μεγάλα παρανομήσι μακροθυμῶν, τοῖς ἀγλοῖς ἔ μεταδίδωσι ταύτης τῆς συγγνώμης. τῆτο καὶ σοφός τις ἔφη· ὁ μὲν γὰρ ἐλάχιστος συγνωσός ἐστίν ἐλέος, δυνατοὶ δὲ δυνατῶς ἐταδῆσονται. καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις, ὡ μὲν γὰρ ὀλίγον δοθήσεται, καὶ ὀλίγον ἀπαιτήσασι παρ' αὐτῆ, ὡ δὲ πολὺ δοθήσεται, πολὺ ἀπαιτήσασι παρ' αὐτῆ.

Σοφ. 6. 6. ὁ μὲν γὰρ ἐλάχιστος συγνωσός ἐστίν ἐλέος, δυνατοὶ δὲ δυνατῶς ἐταδῆσονται. καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις, ὡ μὲν γὰρ ὀλίγον δοθήσεται, καὶ ὀλίγον ἀπαιτήσασι παρ' αὐτῆ, ὡ δὲ πολὺ δοθήσεται, πολὺ ἀπαιτήσασι παρ' αὐτῆ.

Α ἰεὸν μῆτοι καὶ τῆτο, ὡς ἕτερα δι' ἐτέρων ὁ Θεσπότης οἰκονομεῖ. ὡπερ ἀμέλει καὶ τῆτον τὸν μέγαν Προφήτῳ ἐκ ἑασεν εἰς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν, ἵνα μὴ ὡς Θεὸν αὐτὸν σέβωσιν οἱ Ἰσραηλίται. οἱ γὰρ τὰ ἀψυχα θεοποιήσαντες, καὶ μόχα εἰκόνα Θεὸν ὀνομάσαντες, δῆλον ὅτι πολλῷ μᾶλλον ὡς Θεὸν ἐσεβάθησαν τὸν τσῆτων αὐτοῖς ἀγαθῶν γεγενημῖον διάκονον. τῆτα χάριν αὐτῆ καὶ τὸν τάφον ἀδελον πεποιήκειν ὁ σοφῶς τὰ κατ' ἡμᾶς πρυτανδῶν Θεός. εἰδεῖται δὲ καὶ τῆτο προσήκει, ὡς Μωϋσῆς τύπον ἐπέχει τῆ νόμου. διὸ καὶ Μωϋσῆς τῷ προσηγορίαν ὁ νόμος ἔχει. ἔχασι γὰρ Φησι Μωϋσεῖα καὶ τὰς Προφήτας· καὶ, ἕως σήμερον λῶικα 2. Κορ. 3. 15. ἢ ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τῷ καρδίαν αὐτῶν κείται· καὶ, ἐβασιλεύσῃ ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσεῶς. ὡπερ γὰρ Ἡσαίαν καλεῖμεν, ἔ τὸν προφήτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείναις βιβλίον· καὶ Ἰερεμίαν, καὶ Ἰεζεκιήλ, ἔ τὰς ἀνδρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκείνων βιβλία· καὶ τὸν Ἀπόστολον, ἔ μόνον αὐτὸν τῆς ἀληθείας τὸν κήρυκα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείναις βιβλίον· ἔτω καὶ Μωϋσῆς ὁ νόμος ὀνομασας, Ἰησῆς δὲ ὁ τῆ Ναυῆ, τύπος τῆ Σωτῆρος τῆς οἰκμείης. ὡπερ τοῖντω Μωϋσῆς μὲν ἐξήγαγε τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου. Ἰησῆς δὲ αὐτὸν εἰς τῷ ἐπηγγελμαίῳ εἰσηγαγε γλῶ ἔτως ὁ νόμος μὲν, τῆς ἀσεβείας ἀπαλλάττει τὰς παιδομαίης· ἢ δὲ τῶν Εὐαγγελίων χάρις, εἰς τῷ βασιλείαν εἰσάγει τῶν ἔθρων.

Β τὸν τάφον ἀδελον πεποιήκειν ὁ σοφῶς τὰ κατ' ἡμᾶς πρυτανδῶν Θεός. εἰδεῖται δὲ καὶ τῆτο προσήκει, ὡς Μωϋσῆς τύπον ἐπέχει τῆ νόμου. διὸ καὶ Μωϋσῆς τῷ προσηγορίαν ὁ νόμος ἔχει. ἔχασι γὰρ Φησι Μωϋσεῖα καὶ τὰς Προφήτας· καὶ, ἕως σήμερον λῶικα 2. Κορ. 3. 15. ἢ ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τῷ καρδίαν αὐτῶν κείται· καὶ, ἐβασιλεύσῃ ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσεῶς.

Γ ὡπερ γὰρ Ἡσαίαν καλεῖμεν, ἔ τὸν προφήτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείναις βιβλίον· καὶ Ἰερεμίαν, καὶ Ἰεζεκιήλ, ἔ τὰς ἀνδρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκείνων βιβλία· καὶ τὸν Ἀπόστολον, ἔ μόνον αὐτὸν τῆς ἀληθείας τὸν κήρυκα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκείναις βιβλίον· ἔτω καὶ Μωϋσῆς ὁ νόμος ὀνομασας, Ἰησῆς δὲ ὁ τῆ Ναυῆ, τύπος τῆ Σωτῆρος τῆς οἰκμείης. ὡπερ τοῖντω Μωϋσῆς μὲν ἐξήγαγε τὸν λαὸν ἐξ Αἰγύπτου. Ἰησῆς δὲ αὐτὸν εἰς τῷ ἐπηγγελμαίῳ εἰσηγαγε γλῶ ἔτως ὁ νόμος μὲν, τῆς ἀσεβείας ἀπαλλάττει τὰς παιδομαίης· ἢ δὲ τῶν Εὐαγγελίων χάρις, εἰς τῷ βασιλείαν εἰσάγει τῶν ἔθρων.

Δ Καὶ τελῶτα ἐν τῷ ὄρει εἰς ὃ ἀναβαίνεις ἐκεῖ, καὶ προσέθητι πρὸς τὸν λαὸν σε, ὃν τρόπον ἀπέθανεν Ἀαρῶν ὁ ἀδελφός σε ἐν ὄρει τῷ ὄρει, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆ.

Ε * * ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ. Ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος, καὶ κεί τελοῦτα. τὸ μὴ γινώσκειν ἀνθρώπον τῷ αὐτῆ ταφῷ· σημαίνοντος τῆ θείαις γραμματος, ὡς ὑπὸ ἀνθρώπων τὸ σῶμα Μωϋσεῶς μὴ κεκηδεῦσθαι· ἀλλὰ καθῶς ὑποτίθεται ἢ διάνοια ὑπὸ ἀγίων Ἀγγέλων.

Ζ * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τῆ γὰρ λαῆ μέλουτος διαπερᾶν τὸν Ἰορδάνῳ, τέλος ἐπιτίθησι τῷ νόμῳ Θεός.

να. Διότι ἠπειθήσατε τῷ ἐρήματί μου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆ ὕδατος τῆς ἀντιλογίας Κάδδης ἐν τῇ ἐρήμῳ Σιν, διότι ἐχ ἠγιασάτε με ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ἀπέναντι ὄψα τῷ γλῶ, καὶ ἐκεῖ ἐν εἰσελεύσει.

Κ Ε Φ. Λ Γ.

α. **Κ**αὶ αὕτη ἡ δόλογία ἡ δό-
λόγησε Μωϋσῆς ἀνθρο-
πος τῷ Θεῷ τὰς ὑἱὸς Ἰσ-
ραὴλ πρὸ τελούτης αὐτῆ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Αἱ γὰρ τῷ πατριάρχῃ
Ἰακώβ προεῖρησαι, ἔτε πᾶσαι δόλογίαι
ἦσαν, ἔτε πᾶσαι ἀπειλαί. (1) αἱ δὲ τῷ
Μωϋσέως, πᾶσαι ἀπειλαί. (2)

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Κληρονομῆσι μὲν
πατρικῶν ἀνθρωποι χρημάτων, κληρονο-
μῆσι δὲ καὶ τῷ μείζονος κλήρῳ οἱ τῶν ἀγίων
πατέρων, (3) ὅτε μεθισαμάνων ἀπὸ τῆς
γῆς, δόλογίας δέχονται παρ' αὐτῶν. ἔτως
ὁ Ἰσαὰκ ὅτε προσεδόκα πλησιάζαν τῇ τε-
λούτῃ ὅσον ἀπὸ τῷ χρόνῳ, ἐπὶ τῷ δόλο-

Γαλ. 27. 2.

γίαν τῷ παιδὸς ἐπετράπετο, λέγων· ἰδὲ
ἐγὼ γεγήρακα, καὶ ἔ γινώσκω τῷ ἡμέ-
ραν τῆς τελούτης μου, καὶ τὰ ἔξῃς. καὶ ὁ
Ἰακώβ τὰς ἐγγονὰς δόλογεῖ, τὰς ὑἱὸς Ἰω-
σηφ προσαχθέντας αὐτῷ, ὅτε ἤδη τῷ
τελούτῃαν ἀρρώστῃαν ἠνοχλεῖτο· καὶ κοινῇ
περὶ τῶν παιδῶν ἐπὶ τῇ τελούτῃ πρῆελεγε
τὰ ἀποβησόμενα, ὅτε τῷ μετέσασιν ἐμελ-
λαν ἤδη τῷ ἀπὸ κόσμῳ ποιῶναι. δόλογεῖ
δὲ καὶ Μωϋσῆς τὰς Φυλάς, μέλλων ἀπο-
λιπεῖν ἀνθρώπων. (4) τὸ γὰρ ἴδιον αὐτοῖς
δοθεὶ ἀγαθὸν εἰς τὸ γένος παραπέμπασιν
οἱ πατέρες, ὅτε τῷ βίβ μεθίσανται, κατὰ
τὸν τῶν κληρονομῶν τρόπον, παραπέμ-
ποντες τὸ εἰ αὐτοῖς ἀγαθὸν εἰς τὰς μετ'
αὐτῶν. ὅτι δὴ ἐκ μιᾶς ἀρχῆς εἰς τὸ πλη-
θος ὁ Θεὸς προάγει τῷ χάριν. καὶ ἡ
τῷτο εἰς τῷ ἀληθινῷ ἀρχῇ ἤδη προει-
σαγόμενος τύπος, ἡ τις ἐστὶ Χριστός· ὃς ἀφ'
ἑαυτῆ τὸ ἀγαθὸν εἰς τὰς ἰδίους διαπέμπει,
καὶ ἤδη, καὶ κατὰ τῷ μετέσασιν τῷ εἰς
ἔρανὸν τὸ ὅλον ἀγαθὸν ἀνεχέρισε, πνύ-
ματος ἀγίῃ δωρεάν, κατ' ἡ ὑἱὸς τὰς ἀν-
θρώπων ἀπετέλεσε τῷ Θεῷ, εἰκόνας ἑαυτῆ
καταστήσας· ἵνα διὰ τῶν μαθητῶν παρῆ,

Ματθ. 10. 40.

κατὰ τὸ, ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται.
καὶ οἱ μὲν οἴκῳ ἀνὸς ἀρξάντες, εἰς τὸν οἶκον
ἀπολείπασιν τὰ ἀγαθὰ· ὁ δὲ ἔθνης ἀρξας,
εἰς τὸ ἔθνος. ὃς δὴ καὶ μάλλον ὁμοιοῦται
Χριστῷ, μὴ σὰρκικῆ γένεος ἀρξάντι, ἀλλὰ
τῷ ὑπηκόῳ. Καὶ μετ' ὀλίγα. Ὁ δὲ Μωϋσῆς πε-
ρὶ ἑαυτῆ γράφων, Φησὶν· αὕτη ἡ δόλογία
ἡ δόλόγησε Μωϋσῆς ἀνθρωπος τῷ Θεῷ
τὰς ὑἱὸς Ἰσραὴλ πρὸ τῆς τελούτης αὐτῆ.
δόλογία δὲ Κυρίε, κατάρρας λυτικῆ. ὡσε
καὶ τῷ κατάρραν ἡ ὑπέθηκε τῇ Συμεῶν
Φυλῇ καὶ τῷ Λούβι προφητῶν ὁ Ἰακώβ,
εἰς δόλογίαν μετέστησεν ὁ Μωϋσῆς. καὶ εἶπ
ἂν τῷτο τύπος εἰς τὸν Ἰσραὴλ λύειν ἀπὸ

νόμῳ κατάρρας μέλλοντά διὰ τῆς δόλογίας
τῆς παρ' ἑαυτῆ. ἰδὲ γὰρ Μωϋσῆς λύει τῷ
ἀπὸ τῷ Ἰακώβ κατάρραν, τελειότερον ὑπὸ
Χριστῷ λυομένῳ, εἰ ὡπερ τῶν ἀγαθῶν ἡ
τελείωσις. ἐπειδὴ, Φησὶ, μηδὲν ἐτελείω-
σεν ὁ νόμος. πρὸς τῷτο χρη σκοπεῖν τὸν
Ἰσραὴλ, ἵνα ἀπὸ τῷ λοιπῷ μανθάνῃ τῷ
ἀλήθειαν· ὅτι ἡ κατάρρα μὲν λύεται, καὶ
εἰς δόλογίαν μεθίσταται· καὶ μὴ προτείνεν
ἐπὶ βλασφημίᾳ τῷ Σωτῆρος τῷ κατάρραν,
ἡ εἰς δόλογίαν λέλυκε, δόλογίαν ποιήσας
αὐτῆ τῷ ἐπὶ ξύλῳ γεγεννημένῳ. διὸ καὶ
τῶν δόλογιῶν τῶν τε προτέρων, καὶ τῶν
ἐπὶ τέλῳς, ἔκ εἰς μόνον τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλὰ
καὶ εἰς πᾶσας τὰς βασιλείας. (5)

β. Καὶ εἶπε, Κύριος ἐκ Σινᾶ ἦκει,
γ καὶ ἐπέφανεν ἐκ Σηείρ ἡμῖν, καὶ κα-
τέσπασεν ἐξ ὄρους Φαράν, σὺ μυ-
ριάσι Κἀδης, ἐκ δεξιῶν αὐτῷ Ἄγ-
γελοι μετ' αὐτῆ.

* * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸ Σινᾶ ὄρος ἐστὶ
τῆς Φαράν· ἡ τις ἐστὶ τῆς Ἀραβίας, ὡς ὁ
Παῦλός Φησιν. (6) ἡ δὲ Φαράν ἐστὶ Κἀδης,
ὡς Φησὶν εἰ τοῖς Ἀριθμοῖς. (7) Σηείρ δὲ
καὶ Ἐδώμ ἐστὶν ὁ Ἡσαῦ. ἔ τὸ ὄρος πλησίον
Φαράν. ἐκ Σινᾶ δὲ Φησιν ἦκει Κύριος, ἀλλ'
ἔκ εἰς Σινᾶ, καὶ ἐπέφανεν ἐκ Σηείρ, ὑπο-
φαίνων τῷ κατὰ σάρκα αὐτῆ γέννησιν,
τῷ καὶ εἰ Σινᾶ φανέντος εἰ εἶδει πυρός,
καὶ δωκότος αὐτοῖς τὸν νόμον. ὡς ἀναγ-
καῖον γὰρ αὐτοῖς καὶ σωτήριον τῷτο τὸ
μάθημα παραδίδωσιν, ὅτι οφθῆσεται ἐκ
Σηείρ· ὃς ἐστὶν Ἐδώμ· Ἐδώμ δὲ, ὁ γῆνιος.
Καὶ κατέπαυσε, Φησὶν, ἐξ ὄρους Φαράν,
τῷ νόμῳ τῷ παῦλαν δηλῶν. ἔ γὰρ ἐστὶ
μόνῳ χρηματίζει τῷ προτέρῳ λαῷ, ἀλλὰ
καὶ πᾶσιν ἤδη τοῖς ἔθνεσι. γράφεται δὲ,
καὶ κατέπαυσεν, ὡπερ δηλοῖ τὸ σκεδάξεν
αὐτὸν κατὰ λυπεῖν τῷ σκιᾷ, πρὸς τῷ ἀλή-
θειαν ἐπαγομένον. ὁ δὲ Ἀκύλας ἐξέδωκεν,
ἀνεφάνη. πέφλιπε γὰρ ἐκ τῷ λαῷ τῷ δε-
ξασμένῳ τὸν νόμον. ἐξ Ἰσδα γὰρ ἀνατέ-
ταλκεν ὁ Κύριος, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόσο-
λον. διὸ καὶ ὁ Σωτῆρ Φησιν, εἰ ἐπισθῆτε
Μωϋσῆ, ἐπισθῆτε ἀν' ἀμῶι. περὶ ἐμῶ γὰρ
ἐκείνος ἔγραψε, γέγραπταί τε πάλιν, ὅτι ἡ
ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰσδαίων ἐστὶ.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Πᾶς νοητέον τὰς τῶν
Φυλῶν δόλογίας; Πρῶτον ἀνεμνησεν ὁ
Προφήτης τῆς θείας ἐπιφανείας τῆς εἰ
τῷ Σινᾶ ὄρει γεγεννημένης. Κύριος γάρ-
Φησιν ἐκ Σινᾶ ἦκει, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν
ἐκ Σηείρ, καὶ κατέπαυσεν ἐξ ὄρους Φαράν,
σὺ

) Ἀραβ. αὐ σελ. 392. τῷ 2. Τόμ. τῆς τῷ 78. ἐκδόσ.
(2) Πᾶσαι δόλογίαι. αὐτ.
Οἱ τῶν ἀγίων παῖδες μεθισαμάνων τῷ βίβ. ὁ Προκόπ. εἰ τῷ τῆς Λύγ. κώδ.
ἐπόμενα ἄχρι τῷ, μετ' ὀλίγα, κατὰ παρὰ τῷ Λύθων. κώδ. καὶ εἰ τῷ 49. τῆς Γενέσ. κωφ.
ἐκεί, ὡς ἀκατάλληλα, ἐκ ἐτέθῃ. δι' ἐκείνων δὲ ταῦτα διάρθωται.
τὶ πάντως.
(6) Γαλ. 4. 25. (7) Ἀριθ. 13. 27.

» σὺ μυριάσι Κάδης, ἐκ δεξιῶν αὐτῆ Ἄγ-
 γελοι μετ' αὐτῆ. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Φα-
 ραὶν, καὶ ἐν τῷ Σηείρ τῆς θείας κηδεμο-
 νίας ἀπήλαυσαν. Κάδης δὲ ἀνταῦθα ἐ τὴν
 ἔρημον λέγει, ἀλλὰ τὴν τῆ ὀνόματος ἐρ-
 μιλώσαν. τὸ γὰρ Κάδης τῇ Ἑβραίων Φωνῇ
 τὸν (1) ἅγιον δηλοῖ. ἔφη τοίνυν, ὅτι πολ-
 λαὶ μυριάδες Ἀγγέλων τῷ ἁγίῳ δεωότη
 σωήσαν, τῆς οἰκείας αὐτῆς ἀξίῃντι κη-
 δεμονίας.

ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ. Οὐκ
 » εἶπεν ἀνταῦθα εἰς Σινᾶ ἦλθεν, ἀλλ' ἐκ Σι-
 » νᾶ ἦκει, ἐπέφανεν ἐκ Σηείρ, ἀνιγματο-
 » δῶς ὑποφαίνων τὴν κατὰ σάρκα αὐτῆ γέν-
 » νησιν· τρεῖςιν ὁ πρῶτῳ ὀφθαίς ἐν Σινᾶ
 » ἡμῖν ἐν εἶδει πυρός, αὐτὸς ὁ λαλήσας τὸν
 » νόμον ἦξει, καὶ μετὰ σαρκὸς ὀφθῆσεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (2) Τρεῖςιν τῷ μηκέτι
 τῷ Ἰσραὴλ χρηματίζεν, ἀλλὰ τοῖς ἐξ ἔθ-
 » νῶν. καὶ τὸν νόμον ἔσησε. τῆτο γὰρ κα-
 » τέπαυσεν. (3) ἐξ ὄρους Φαράν, ἦγεν κατέ-
 » σπύσεν. ὅπερ ἑτέρα περιέχει γραφή· ἀν-
 » τὶ τῆ, σπυδαῖως τὴν σκιάν καταλείψει, καὶ
 » τὴν ἀλήθειαν ἡμῖν φανερώσει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἀντὶ τῆ, ὑπὸ νοερῶν
 καὶ ἁγίων δυνάμεων κυκλάμενος παρεγέ-
 » νετο. καὶ Ἀκύλας φησὶν, ἀπὸ μυριάδων
 » ἁγιασμῶ, ἀπὸ δεξιᾶς αὐτῆ. τὰς γὰρ ἁγ-
 » γελικὰς καὶ ἀρχικὰς δυνάμεις καταλιπὼν,
 » ἐκείνωσεν ἑαυτὸν μορφῶν δέλε λαβῶν, καὶ
 » ἐπέφάνη ἡμῖν, μὴδὲ ἐκείνων χωρισθεῖς, ὡς
 » πάντα πληρῶν.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Κύριος ἐκ Σινᾶ ἦκει,
 » καὶ ἐπέφανεν ἐκ Σηείρ, καὶ τὰ ἐξῆς. Ἐπι-
 » φάνειαν Κυρίᾳ λέγει γεγονῆσθαι τὴν ἐπὶ
 » τῆς νομοθεσίας ἐν τῷ Σινᾶ μετὰ στρατιᾶς
 » Ἀγγέλων· δι' ὧν καὶ τὸν νόμον ἐκπεφω-
 » νηκεῖναι δίδοντα τῷ Μωϋσῇ τὸν κληρον τῷ
 » Ἰσραὴλ ἐξαίρετον, κατὰ τὸ, ἐκ ἐποίησεν
 » ἔτω παντὶ ἔθνη, καὶ τὰ κρίματα αὐτῆ ἐκ
 » ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τρεῖςιν ἐκ τῆς γῆς.
 Ἐδῶμ γὰρ ὁ γῆνιος, ὅς καὶ καλεῖται ἐκ
 Σηείρ.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ. Σὺ μυριάσι Κάδης.
 » Νῦν Κάδης ἐ τὸν τόπον λέγει, ἀλλὰ τὰς
 » ἁγίους. Κάδης γὰρ τὸ ἅγιον λέγεται τῇ
 » Ἑβραϊδί γλώττῃ.

ΜΑΞΙΜΟΥ. Διὰ τῆς ὑπομονῆς
 τῶν πειρασμῶν δοκιμαζόμενος ὁ ἀσκητῆς,
 καὶ διὰ τῆς σωματικῆς παιδαγωγίας κα-
 » θαιρούμενος, καὶ διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν
 » ὑψηλῶν θεωρημάτων τελειόμενος, ἀξίεται
 » τῆς θείας παρακλήσεως. Κύριος γὰρ φη-
 » σιν ὁ Μωϋσῆς, ἐκ Σινᾶ ἦκει, τρεῖςιν ἐκ τῶν
 » πειρασμῶν· καὶ ἐπέφάνη ἡμῖν ἐκ Σηείρ,

Α τρεῖςιν ἐκ τῶν σωματικῶν πόνων· καὶ κα-
 » τέπαυσεν ἐξ ὄρους Φαράν σὺ μυριάσι Κά-
 » δης, τρεῖςιν ἐξ ὄρους τῆς πίσεως, (4) σὺ
 » μυριάσιν ἁγίων γνώσεων.

γ. Καὶ ἐφείσατο τῆ λαῶ αὐτῆ,
 καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς
 χεῖράς σε· καὶ ἔτοι ὑπὸ σὲ εἰσί. καὶ
 ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτῆ.

Β **ΒΙΚΤΟΡΟΣ.** (5) Καὶ ἐφείσατο τῆ λαῶ
 αὐτῆ. Τρεῖςιν ἔσωσε γενόμενος ἀνδρω-
 » πος τῆς ἐ λαὸς ποτὲ, νῦν δὲ λαὸς Θεῶ, 1. Πέτρ. 2. 10,
 » τὰς ἐκ ἡλεημονίας, νῦν δὲ ἐλεηθῆντας. ἐν
 » τῆτω γὰρ φησὶν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος (6)
 » ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τῆ Θεῶ ἐν ἡμῖν. καὶ 1. Ἰωάν. 4. 9.
 » ὁ ἅγιος Ἰωάννης λέγει ἐν τῇ Καθολικῇ,
 » ὅτι τὸν ἵόν αὐτῆ τὸν μονογενῆ ἀπέστειλεν ὁ
 » Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτῆ.
 » καὶ ὁ μακάριος Παῦλος φησὶν· ὅς γε τῆ ἰδίᾳ Ῥωμ. 8. 32.
 » ἦν ἐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων
 » παρέδωκεν αὐτόν. ἐφείσατο ἐν τῆ λαῶ.

Γ **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** (7) Καὶ πάντες οἱ
 » ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖράς σε. Πάντων
 » γὰρ κρατεῖ, ὡς βασιλεὺς ἐρανῆ καὶ γῆς.
 » ὡς βασιλεὺς παριστάμενος, ὡς Θεῶ λειτερο-
 » γῆντες, ὡς ποιητῆ προσκωῆντες. καὶ ὑπ'
 » αὐτόν εἰσιν. αὐτὸς γὰρ καὶ τὰ πάντα ὑπέ- 1. Κορ. 15. 27.
 » ταξεν ὑπὸ τῆς πόδας αὐτῆ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ἀναγκαίως δὲ προ-
 Δ, σέθεικε· καὶ πάντες ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς
 » χεῖρας αὐτῆ, καὶ ἔτοι ὑπὸ σὲ εἰσίν. εἰ
 » γὰρ καὶ ἀόρατον ἔχουσι φύσιν, ἀλλ' ὑπὸ
 » τῷ σὺ δεωοτεῖαν τελῶσι. σὲ γὰρ ἔχουσι
 » ποιητῶ.

δ. Νόμον, ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν Μωϋ-
 σῆς, κληρονομίαν συναγωγῶς Ἰακώβ.

ΒΙΚΤΟΡΟΣ. Αὐτοῖς γὰρ ἐξαιρέτως ὁ
 διὰ Μωϋσέως ἐδόθη νόμος, τρεῖςιν αὐτὸς
 ὁ ἐπιφάνεις ἡμῖν καὶ νομοθέτης ἐστὶ· Μωϋ-
 » σῆς δὲ μεσίτης καὶ διάκονος, καὶ τὰς αὐτῆ
 » διαπορθμόσας λόγους.

ε. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ ἡγαπημένῳ ἄρ-
 χων, συναχθέντες ἄρχοντες (8) λαῶν
 ἅμα φυλαῖς Ἰακώβ. (9)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Προλέγει δὲ, ὅτι ὁ
 νῦν τὸν Ἰσραὴλ ἐκλεξάμενος, μικρὸν ὕπε-
 ρον καὶ πάντα καλέσει τὰ ἔθνη, καὶ τῆ-
 » των κακείνων αὐτὸς ἐστὶν (10) ἄρχων καὶ
 » βασιλεὺς. ἔσαι γὰρ φησὶν ἐν τῷ ἡγαπη-
 » μῶν ἄρχων, συναχθέντων λαῶν ἅμα φυ-
 » λαῖς Ἰσραὴλ.

ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΥ. Εἶτα ἡ περὶ τῆ Σω-
 τῆρος προφητεῖα δακνύσασα, ὅτι Χριστὸς-
 ἐστὶν αὐτὸς Κύριος, ἔσεσθαι αὐτόν βασιλεῖα

(1) Τό. ἢ ὁ Κάλ. ἐκδ.
 (2) Ὁριγῶν. ὡ σελ. 392. τῆ 3. Τόμ. τῆς τῆ Ῥε. ἐκδ.
 (3) Κατέσπύσεν. ἐξ ὄρους Φαράν, εἶπεν κατέπαυσεν. αὐτ.
 (4) Τῆς πίσεως. ὡ ταῖς σημειῶς. ταῖς ἐν τῇ 471. σελ. τῆ 1. Τόμ. καὶ πλήσεως. αὐτ.
 (5) Ὁριγῶν. ὡ τῷ προειρημ. τόπω.
 (6) Κακῶς σωτήταίλα. τὸ γὰρ, ἐ λαὸς, φησὶν ὁ Πέτρ. τὸ δὲ ἐξῆς, ὁ Ἰωάν.
 (7) Ὁριγῶν. αὐτ. ἀλλ' ἂν εἴποιτο ἐλὲ τῆτω. ἐλὲ τὰ πρότερα. ἢ δὲ τὸ ἐστὶν.

τῷ ἡγαπημένῳ λαῷ· ὅτε ἐκ εἰς τέτον· μόνον, ἀλλ' εἰς πάντας λαὸς ἢ δόλοισι ἤξει, ἀγαθότητι σιναπλομοίῃς τῷ Ἰσραήλ. ἄρχοντας γὰρ λαῶν εἰπὼν, τὰς λαὸς δεδήλωκεν, ἕς καὶ Δαβὶδ, ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τῷ Θεῷ Ἀβραάμ.

ΒΙΚΤΟΡΟΣ. (1) Ἄρχοντες δὲ λαῶν οἱ Θεασέσιοι μαθηταί, ἢ Φησί καὶ ὁ Δαβὶδ ἐκ προσώπων αὐτῶν· ὑπέταξεν ἡμῖν λαὸς, καὶ ἔδνη ὑπὸ τὰς πόδας ἡμῶν. καὶ πάλιν, ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τῷ Θεῷ Ἀβραάμ. τὴν κλήσιν ἐν δηλοῖ τῶν ἐδνῶν, ὡς τῷ Θεῷ μέλλοντος ἄρχειν ἐν ταύτῳ καὶ τῷ Ἰσραήλ καὶ τῶν ἐδνῶν. ἡγαπημένος Ματθ. 3. 17. [δὲ] λέγεται ὁ υἱός. ἕτος γὰρ ἐστὶ Φησιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, καὶ δι' αὐτὸν (2) ἄρχει ἡμῶν ὁ πατήρ καὶ βασιλεύει.

5. Ζήτω Ῥεβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω, καὶ ἔσω πολὺς ἐν ἀριθμῷ.

ΑΔΗΛΟΥ. (3) Τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἕτως ἔχει· Ζήτω Ῥεβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω· Συμεῶν πολὺς ἔσω ἐν ἀριθμῷ. τὰ δὲ ἀκριβῆ ἀντίγραφα ἐκ ἔχει μνήμῳ τῷ Συμεῶν. διὸ καὶ ἐν ζητημαίοις ἐτάγη τὸ κεφάλαιον τῆτο. εἰ δὲ καὶ παρέλειψεν αὐτὸν, ὡς ἀποβλήσεται παρὰ Ἰακώβ, ἀκολυθῆσας τῷ πατριάρχῃ, ἐδὲ τῆτο ἀνδρόλογον. εἰ δὲ καὶ τὸν Λοβὶ καὶ τὸν Ῥεβὶμ ἐπαρεῖδαν, ὡς καὶ αὐτὰς ἐκ Φαυλιδαίτας ὑπὸ Ἰακώβ, μὴ εἰς τέλος ἰχύσαι κατ' αὐτῆ, τί δὲ εἶπεν; ὁ μὲν Ἰακώβ κατηράσατο τὸν Ῥεβὶμ, διότι ἐμίγη Βάλλα τῇ παλλακῇ αὐτῆ· ὁ δὲ Μωϋσῆς ἐκ δόλοισι σεν αὐτὸν, ἀλλ' ἠύξατο μὴ εἰς τέλος ἰχύσαι κατ' αὐτῆ τὴν ἀράν τῷ πατρὸς, ἵνα μὴ ὀλορῆστος ἀπόληται, λέγων· Ζήτω Ῥεβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω· ἅμα τε καὶ τὸ Φιλοσοφον αὐτῆ πάλιν ἐπιδεικνύμενος. αἰ γὰρ ἕτος τῷ Μωϋσῆ εὐχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἐν προσκρούσει γεγονότων. ἔπειτα ἕτε τῷ Ἰακώβ μάχεται. καὶ γὰρ κακάινος ἐκ ἠύξατο ὀλοτελῶς αὐτὸν ἀπολέσται· ἀλλὰ ζῶ μὲν, ψυχρῶς δὲ καὶ ταπεινῶς, λέγων· μὴ ἐκζέσης ὡς ὕδωρ· ἀνιπτόμενος, ὅτι ὁ πρωτότοκος λαὸς ἐδεμίαν μέλαι ζέσιν ἔχειν ἀγία πνεύματος, ἐκπορνύσας μετὰ τῶν ἐθνικῶν, καὶ σὺν τῆτοις γεγονῶς, καὶ ἀδελφῆσας τὴν γνησίαν πῖσιν τῷ Θεῷ καὶ πατρὸς, καὶ ἀποκλείνας τὸν υἱόν. εὐχεται ἐν ὁ Μωϋσῆς ζῶ αὐτὰς, ἵνα πῆ μὲν μερικῶς ἐν τῷ μεταξὺ σωθῶσι τινες μετανοήσαντες, πῆ δὲ καὶ ἐν ταῖς ἐχάταις ἡμέραις γνόντες τὴν τῆ ἀντιγράψα πλάνῳ.

Γου. 49 4.

Α. ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Διὰ τῆτο Φησι, Ζήτω Ῥεβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω, καὶ ἔσαι πολὺς ἐν ἀριθμῷ, ἐπειδὴ ὁ Ἰακώβ εἶπεν αὐτῷ· ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης, τῆτεςι μὴ θερμανθῆς εἰς πολυγονίαν. ἐπηύξατο τοίνυν αὐτῷ ὡς ἀρχιεροῦς εἰκότως τὴν πολυγονίαν ἀφορμῶν δὲ ἔχον ἕτος τῆς πολυγονίας (4) τῆς πρὸς τὸν Ἰωσήφ Φιλαδελφίας.

Β. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὴν ἐπαχθεῖσαν κατὰ τῷ Ῥεβὶμ κόλασιν ὑπὸ τῷ Ἰακώβ παραμυθεται διὰ τῆς δόλοισι προφητῶν ὁ Μωϋσῆς. Καὶ πάλιν. Ἐπερζέσας ὡσπερ ὕδωρ ἐκ ἔση περιωότερος, ἐδήλα μὴ βασιλεύειν τὴν Φυλῶν, μηδὲ ἔχον περιωόν ὑπὲρ τὰς ἄλλας φυλάς.

Γ. ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Ταῦτα εἰπὼν, πρῶτον δόλοισι τὸν Ῥεβὶμ, καὶ λυεῖ τὴν πατριῶν ἀράν, ἀντιτάξας τὴν Φιλαδελφίαν τῇ περὶ τὸν πατέρα παρανομία. ἐξὼ δὲ ὡς νομοδέτη εἰς δόλοισι τὴν ἀράν μεταθῆναι. Ζήτω Ῥεβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω, καὶ ἔσαι πολὺς ἐν ἀριθμῷ. ἐπειδὴ γὰρ ὁ πατήρ εἶπεν· ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης, τῆτεςι μὴ θερμανθῆς εἰς πολυγονίαν, εἰκότως αὐτῷ τῶν ἀπογόνων τὸ πλῆθος ἐπηύξατο.

Δ. ΔΙΟΔΩΡΟΥ. (5) Ζήτω Ῥεβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω. ἐπειδὴ Ἰακώβ ἀποθνήσκων, κατηράσατο τῷ Ῥεβὶμ, λέγων· ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης, ζήσεις· ὁ Μωϋσῆς δόλοισι γῶν, Φησί· Ζήτω Ῥεβὶμ, καὶ μὴ ἀποθανέντω. ἀμφοτέρα δὲ καλῶς. ὁ, τε γὰρ πατήρ καταράται (6) αὐτῷ ὡς τῇ παλλακῇ σιωελθόντι, τὰς ἐξῆς παιδοῦν καὶ Φοβῶν καὶ Μωϋσῆς δικαίως δόλοισι μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ μόνος ἐφείσατο τῷ Ἰωσήφ, ὅτε ἀνελεῖν αὐτὸν ἐβέλοντο οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ αὐτῆ. ἀτοπον δὲ (7) ἴν, κατάραν μὲν προχωρησά κατὰ ἡμαρτηκότος, δόλοισι δὲ μὴ δοθῆναι κατορθώσαντι.

Ε. * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν Ἰακώβ ἐν μέρει κατάραν ἐκ τῆς φυλῆς ἀπατρίβεται τὸ μὲν αὐτῆς ἀναλύων, τὸ δὲ καταλιπὼν ἐπὶ οὐχίματος. ἔφη γὰρ, μὴ ἐκζέσης, τῆτεςι μὴ ἐκθερμανθῆς εἰς πολυγονίαν. ὅπερ ἔλυσεν εἰκότως, διὰ τὴν πρὸς Ἰωσήφ Φιλαδελφίαν. τὸ δὲ μὴ βασιλεύσαι τὴν φυλῶν, ἐκ ἀνελευσεν. εἶρητο γὰρ κατὰ μὲν τὰς ὁ, σκληρὸς φέρεσται, σκληρὸς καὶ αὐθάδης, καὶ τὰ ἐξῆς· κατὰ δὲ τὸν Ἀκύλαν, περιωὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περιωῆ κρατῆσαι. ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, ἐκ ἔση περιωότερος, τὸ περιτὸν καὶ ὑπερέχον τῆς βασιλείας δηλῶν, ὡς καὶ ὁ Σωτήρ, ἐγὼ ἠλθον; Φησὶν, ἵνα ζῶν ἔχωσι, καὶ περιωὸν ἔχωσι· τὸ δὲ περιωὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περιωῆ κρατῆσαι,

(1) Ὁριγῶες. ἐ τῷ εἰρημ. τόπα.

(2) Καὶ διὰ τῆτο. αὐτ. ἐ σελ. 393.

(3) Ἰσ. τῷ Ἀπολιναρίῳ ἐστὶ. καὶ γὰρ ἐ ταῖς σημειῶς. ταῖς εἰς τὴν Γραφ. τὴν ἐ Φραν. ἐκδοθ. τὰ δὲ Ἀπολιναρίῳ· τὰ δὲ ἀκριβῆ ἀντίγραφα ἐκ ἔχει μνήμῳ τῷ Συμεῶν. παρὰ δὲ τοῖς ἡμετ. κώδ. ἐ ὀνόματι. μετὰ τὸ ἐξῆς τὸ τῷ Ἀπολιν. ἐπιγεγραμμένον.

Τῆς οὐχίης τῆς πολυγονίας τὴν πρὸς τὸν Ἰωσήφ Φιλαδελφίαν. ἕτω τυχὸν ὀρθότερ.

Ἐπαχθεῖσα τῷ δὲ τῷ ὑπομνήματι δὴν ἔτι παρὰ τοῖς κώδ. κῆται· τὸ μὲν, Ἀπολιναρίῳ· τὸ ἡγεγεγραμμένον.

Ἄρα αὐτ. ἐ τῷ ἐπιγεγραμ. τῷ Ὁριγῶ.

(7) Μοί. αὐτ.

1. Βατ. 11. 13. τῆσαι, αἰτίαν παρέχει δι' ἡ ἀράται, πα-
ρασατικῶ τῆς περιτῆς ἡδονῆς, δι' ἡ ἐπὶ
τῶ κοίτῳ ἐπαναβέβηκε τῆ πατρός. ἔτω
ὁ Νάθαν Φησι, τὸν ἐκ τῆ νόμου θάνατον
ἀφαιρῶν τῶ δὲ τῶν αἱμάτων καταλιπὼν
ἀπειλιῶ καὶ τοι καὶ περὶ ταύτης οὕσα-
Ψαλ. 50. 14. μὲν Δαβὶδ ῥύσαι με ἐξ αἱμάτων ὁ Θεός,
» ὁ Θεός τῆς σωτηρίας μου. ἔ γὰρ ἴσον ἐπὶ
πάντων τῆς τιμωρίας τὸ μέτρον.

ζ. Καὶ αὕτη Ἰδα· εἰσάκησον Κύ-
ριε Φωνῆς Ἰδα, καὶ εἰς τὸν λαὸν αὐ-
τῆ εἰσέλθοισαν· αἱ χεῖρες αὐτῆ δια-
κρινοῦσιν αὐτῶ, καὶ βοηθός ἐκ τῶν
ἐχθρῶν αὐτῆ ἔσῃ.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἀκύλας, (1) ἀνδράσι τι-
νὲς εἰς τὸν λαὸν Ἰδα εἰσέλθοισαν ἐκ ἀνό-
μασε. μήποτε ἐν ἐμφάνει τῆς ἀπὸ τῶν
ἐθνῶν πισύοντα εἰς τὸν πνευματικὸν Ἰ-
δαν εἰσέρχεσθαι, διὰ τῶ εἰς Χριστὸν ὁμο-
» λογίαν; ἔτω γὰρ αἱ χεῖρες αὐτῆ διακρι-
» νῶσι καὶ τέτω βοηθός ἐκ τῶν χειρῶν (2)
αὐτῆ γέγονεν ὁ Θεός.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Βασιλικὰ δὴ ταῦτα
προφητεύεται, μήπω βασιλείας Φανείσης
ἐν Ἰσραὴλ, ὡς δηλοῖ τὰ ἐπαγόμενα. εἴρη-
» ται δὲ περὶ τῆ καὶ ἐν τῇ Γενέσει.

ΘΕΟΔΩΡΙΟΥ. Εἶτα τῶ τάξιν ὑπερ-
βάς, τῶ Ἰδα τῶ ὀβλογίαν προσφέρει, διὰ
τὸν ἐκείθεν κατὰ σάρκα βεβλασηκοτα Δε-
» σπότη. πρόδηλον γὰρ Φησι ὁ Θεός Ἀπό-
» σολος, ὅτι ἐξ Ἰδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος
» ἡμῶν. προλέγει δὲ καὶ τῶ δαβιτικῶ βα-
» σιλίαν. εἰσάκησον γὰρ Φησι Κύριε Φωνῆς
» Ἰδα, καὶ εἰς τὸν λαὸν αὐτῆ ἔλθοισαν· αἱ
» χεῖρες αὐτῆ διακρινοῦσιν αὐτῶ, καὶ βοη-
» θός ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆ ἔσῃ. ἔτω τῶ
βασιλικῶ ὀβλογήσας Φυλῶ, εἰς τῶ ἱερα-
τικῶ μεταβαίνει.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Παρέλειπε τὸν Συ-
μεῶνα τὸν ἄμα Λοῦ τῶ κατάραν δεξάμε-
νον διὰ τῶ πόρθησιν Σικίμων. ὅταν ἔλε-
» γεν Ἰακώβ, διαμεριῶ αὐτῆς ἐν Ἰακώβ, καὶ
» διασκορπίσω αὐτῆς ἐν Ἰερουσαλήμ. ἀλλ' ὁ
» μὲν Λοῦ τῆς ἀράς διὰ τῆς ἱερουσινης ἐπαύ-
» σατο, καὶ τῶ διασπορᾶν αὐτῶ τῶ ἐν ταῖς
» Φυλαῖς ὀβλογημείω ποιεῖ. ὡς γὰρ ξένος
» ἐν ταῖς ἐκ τῶν Φυλῶν ἀπαρχαῖς κατακί-
» ζεται, κατὰ τῆς ἐν Χριστῶ τελειωθείτας,
» ξένος ἢ παρεπίδημος ὢν. ἡ γὰρ καὶ κα-
» θωμολογημείος Θεῶ πρὸ γενέσεως, εἰπόν-
» τος Ἰακώβ, καὶ πάντων ὧν ἂν δῶς μοι δε-
» κάτῳ ἀποδεκατώσω. δέκατος δὲ ἀπὸ τῆ
» τελουταῖς παιδὸς ὁ Λοῦ, τῆ τέλῃς εἰς ἀρ-
» χικῶ κατασάντος διὰ Χριστὸν. ὅς ἀρχικῶ τὸ
» τέλος ἀπέφλωσεν, ἐπ' ἐσχάτῃ τῆ αἰῶνος ἐλ-
» θῶν, καὶ τῶ ὀβλογίαν ἀπὸ τῆ τέλῃς εἰσα-
» γαγῶν. ὁ δὲ Συμεῶν τῶ Κυρίῳ καταλέ-
» λειπται, καὶ ἡ τέτῃ διορθώσις. ὅς ἅπαν

Λ τὸ ἐλειφθὲν τῶ νόμῳ διὰ τῆς χάριτος
ἀναπληροῖ. ὡπερ καὶ τὰς δέκα Φυλαῖς,
Ἐφραὶμ ὀνομαζομένης ἐκ ἀναγαγῶν ὁ Θεός
ἐν ἀφῆσει τῆ παρὰ Κυρίῳ, ἐπαγγέλλεται
διὰ τῆ Ἰερεμίας ταύτας ἀνάξαι, διὰ Χρι-
» σῆ δηλαδὴ τῆς ὀβρυγείας ἐφ' ἅπαντας
» ἀπλαμείης. ἡ προεδίη, λέγων· ἐκίσε Ἰερ. 31. 22.
» Κύριος καινὸν ἐν τῇ γῆ. θῆλεια περικυ-
» κλώσει ἄνδρα. καινὸν γὰρ τὸ κυνηθῶν
» ἄνδρα χωρὶς πατρός, δι' ἔ πάντες ἀνεκαι-
» νίδημεν. εἰς ὁ καὶ Συμεῶν σιωπηθεῖς με-
» τὰ τῶν ἄλλων παρεπέμφθη Φυλῶν. κοινῇ
» γὰρ περὶ τῆ ἔθνης ἐπαγγελία τὸ μὴ παύ-
» σεσθαι τὸν Ἰσραὴλ, ἔθνος ὄντα αἰώπιον
» τῆ Θεῶ. τινὲς δὲ Φασιν, ὡς Μωϋσῆς τὰς
» ὀβλογίας δίδος, τῶ ἰδίαν Φυλῶ ἐκ ἂν κχ-
» τέλειπον ἀνὸβλογητον. δι' αὐτὸν δὲ Θεός
» ὀβλόγησε τῶ Φυλῶ, ὡς καὶ διὰ τῶ Φι-
» λαδελφίαν τῶ τῆ Ῥαβίμ. ὁ δὲ Συμεῶν ἐκ
» ἔχε πρόΦασιν τῆς ὀβλογίας τυχεῖν. 50-

Γ χάζονται δὲ αὐτὸν καὶ ἀρχηγέτω τῆς κα-
» τὰ τῆ Ἰωσήφ ἐπιβεληῖς γεγενῆσθαι. καὶ ἐκ
» τῆ τὸν Ἰωσήφ τῆς μὲν ἄλλῃς ἀπολύσαι,
» αὐτὸν δὲ καθεῖρξαι. τινὲς δὲ καὶ ἐν τῇ
» τῶν ἀλλοφύλων πορνεία Φασιν ἀρχηγὸν
» γεγενῆσθαι τὸν Συμεῶνα, ὅτε διὰ ζήλον ὁ
» Φινεὲς δεδικαίωται. τινὲς δὲ Φασιν, ὡς τῇ
» Φυλῇ Λοῦ σὺβλόγηται. ὡς γὰρ τὰ τῆς
» ἀράς, ἔτω καὶ τὰ τῆς ὀβλογίας κοινά. τὸν
» δ' ἐν Συμεῶνα παρασιώπησας ὁ Μωϋσῆς,
» ἐκ ἐπὶ τὸν Λοῦ κατὰ τάξιν ἔρχεται, ἀλλ'
» ἐπὶ τὸν Ἰδαν, ὅτι μὴ ἀπὸ κατάρας εἰς
» ὀβλογίαν ταύτῳ ἄγει τῶ Φυλῶ, ὡς τῶ
» Λοῦτικῶ καὶ ὅτι ἐκ ἐξ ἱερέων, ἀλλ' ἐκ
» βασιλέων ἡμελε βλασήσαν τὸ σῶμα τὸ
» δεσποτικόν. καὶ δὴν ἔσῶν ἐν τῶ νόμῳ τι-
» μῶν, τῆς ἱερατικῆς ἢ βασιλικῆς δι' αὐτὸ
» προτετίμηται. διεσάρη δὲ κατὰ τῶ Ἰα-
» κώβ προφητεῖαν ὡς ὁ Λοῦ καὶ ὁ Συμεῶν,
» πλάγιον τόπον λαβῶν, διὰ πασῶν τῶν

Δ Φυλῶν ἐφεξῆς διατρέχοντα. τὰ δὲ νῦν
» περὶ Ἰδα παρὰ Μωϋσέως λεγόμενα, σύμ-
» Φωνα τοῖς παρ' Ἰακώβ πρότερον εἰρημέ-
» νοις. ὡς γὰρ βασιλεῖ δίδωσι τῶ ἐν πο-
» λέμοις βοήθειαν, κατὰ Φησι ὁ Δαβὶδ ὁ
» τῶ βασιλείαν κληρωσάμενος ὁ ὑποτάσ-
» σων τὸν λαὸν μου ὑπ' ἐμέ. ὅμοιον δὲ τῶ,
» Ἰδα σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σε, τὸ, ἐπὶ
» τὸν λαὸν αὐτῆ ἐξάξαι αὐτὸν, κατὰ τὸν
» Σύμμαχον· ἢ τῶ, αἱ χεῖρες σε ἐπὶ νῶτα
» τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
» μαχηθεῖσιν αὐτῆ. τῶ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
» λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
» Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
» νης αὐτῶ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
» νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
» ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν. Λευ. 1. 71.

Ε Φυλῶν ἐφεξῆς διατρέχοντα. τὰ δὲ νῦν
» περὶ Ἰδα παρὰ Μωϋσέως λεγόμενα, σύμ-
» Φωνα τοῖς παρ' Ἰακώβ πρότερον εἰρημέ-
» νοις. ὡς γὰρ βασιλεῖ δίδωσι τῶ ἐν πο-
» λέμοις βοήθειαν, κατὰ Φησι ὁ Δαβὶδ ὁ
» τῶ βασιλείαν κληρωσάμενος ὁ ὑποτάσ-
» σων τὸν λαὸν μου ὑπ' ἐμέ. ὅμοιον δὲ τῶ,
» Ἰδα σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σε, τὸ, ἐπὶ
» τὸν λαὸν αὐτῆ ἐξάξαι αὐτὸν, κατὰ τὸν
» Σύμμαχον· ἢ τῶ, αἱ χεῖρες σε ἐπὶ νῶτα
» τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
» μαχηθεῖσιν αὐτῆ. τῶ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
» λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
» Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
» νης αὐτῶ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
» νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
» ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν.

Ζ τῶν ἐχθρῶν σε, τὸ, αἱ χεῖρες αὐτῆ ὑπερ-
» μαχηθεῖσιν αὐτῆ. τῶ δὲ παρ' Ἰακώβ δη-
» λωθεῖσαν βοήθειαν ἐξ ἔρανθ σινελῶν ὁ
» Μωϋσῆς ἔφη· βοηθός ἐπὶ τῆς ἐπανισαμέ-
» νης αὐτῶ ἔσῃ. περὶ Χριστῆ δὲ τὸ λεγόμε-
» νον κατὰ Ζαχαρίαν εἰπόντα, σωτηρίαν
» ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν.

Η. Καὶ τῶ Λοῦ εἶπε, δότε Λ
» δῆλῃς αὐτῆ, καὶ ἀλήθειαν αὐτῆ
» ἡ ἀνδρὶ τῶ ὀσίῳ, ὃν ἐπέρασαν

(1) Τὶ βέλεται τὸ, Ἀκύλας; μήτιγῃ παρέλειπται τὰ τῆ Ἀκύλα ἔρηματα; ἀλλὰ καὶ
» τινὲς ἀσιώτακτον. ἀναγναστῶν δὲ ἀνδρῶν τινῶν. ἔτω μὲν γὰρ καὶ ἡ σὺνταξις καὶ ἡ ἔ-

ἐν πείρα· ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδα-
τος ἀντιλογίας.

» **ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ.** Δότε Λοβὶ δῆλος αὐ-
» τῆ καὶ ἀλήθειαν αὐτῆ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ.
» Τῷ σέρῳ τῆ ἱερέως τὸ λόγιον ἐπέκειτο·
» εἶχε δὲ τῆτο τῷ δῆλωσιν καὶ τῷ ἀλήθειαν.
» πολλὰ γὰρ ἐκείθεν παρεδῆλδο. σιωπήλαι
» δὲ τοῖς δῆλοις ἢ ἀλήθεια, διὰ τὸ ἀψόβδῆς
» τῶν δηλαμενῶν. Ὁν ἐπείρασαν αὐτὸν ἐν
» πείρα· ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀν-
» τιλογίας· τῶν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν
» γεγεννημένων ἀνέμνησαν.

ΛΔΗΛΟΥ. Ἀρῶς ἐπιτεθείσης ἀμφο-
τέροις διὰ τῷ πόρθησιν τῶν Σικιμιτῶν,
τὸν μὲν Λοβὶ τῆς κατάρρας ὑπεξάγει Μωϋ-
σῆς διὰ τῆς ἱερατείας· τὸν δὲ Συμεῶν πα-
ρασιωπήσας, ἀπολέλοιπε τῷ Θεῷ τῷ ὑπὲρ
αὐτῆ ἐπανόρθωσιν. ὅς ἅπαν τὸ ἐλλείπον
τῷ νόμῳ, διὰ τῆς χάριτος ἀναπληροῖ.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ. Ἀνακαλεῖται Μωϋσῆς τῷ
κατάρραν ἀπὸ τῆ Λοβί, ὑπομιμνήσκων ὅταν
εἰ Ραφιδεὶν ἐλοιδορήθη ὑπὸ τῆ λαῶ ἐπὶ
τῆς τῆ ὕδατος ἀντιλογίας, καὶ ἐπὶ τῆς
μοχοποιίας· ὅτε ἕκαστος λαβῶν μάχαι-
ραν, ἐκ ἐφείσατο ἕτε ἀδελφῶν ἕτε ἡῶν,
ὡς ἐπισημαίνεται ὄβλογῶν αὐτῆς. ἐνεκεν
τῆς μετέσχεψε τῷ κατάρραν τῆς διασπο-
ρᾶς εἰς ὄβλογίαν. διεσπάρησαν γὰρ ἐν πά-
σαις ταῖς φυλαῖς. μεταβαλλομένης δὲ τῆ
Λοβί τῆς κατάρρας, ἀναντιρρήτως καὶ τῆ
Συμεῶν. κοινῇ γὰρ καὶ τῆς Σικιμιτάς ἀπέ-
σφαξαν, καὶ κοινῇ τῷ κατάρραν ἔλαβον.
ἔδει ἐν καὶ τῆς ὄβλογίας κοινωνήσαι. διὸ καὶ
ὁ Μωϋσῆς ἔ λέγει περὶ τῆ Συμεῶν ἔδει.

* **ΘΕΟΔΩΡΟΥ.** Τοῖς πτωχνομένοις τὶ
δήποτε τὸν Συμεῶν ἐκ ὄβλογησιν ὁ Μωϋ-
σῆς, λεκλέον· ὅτι ὁ Ρεβίμ ἔχει ἀφορμῶν
ὄβλογίας τῷ φιλαδελφίαν. διὰ γὰρ ἐκεί-
νω (1) τῆς ἀρᾶς ἀπηλλάγη. καὶ ὁ Λοβὶ
δὲ διὰ Μωϋσίῳ τὸν μέγαν τῆς ὄβλογίας
τετύχηκεν. ὁ γὰρ τοῖς ἄλλοις λῦων τὰς
ἀρᾶς, πολλῶ μᾶλλον ἔλυε τῷ οἰκίαν. ὁ δὲ
Συμεῶν ἔδεμιαν ἔχε πρόφασιν, ὡσε τῆς
ὄβλογίας τυχεῖν. (2) οἶμαι δὲ αὐτὸν καὶ
ἀρχηγέτῳ τῆς κατὰ τῆ Ἰωσήφ ἐπιβρ-
λῆς γεγεννηθῆαι. καὶ τῆτο τεκμήριον, τὸ
τὸν Ἰωσήφ τῆς μὲν ἄλλης ἀπολύσαι, αὐ-
τὸν δὲ κατάρρα.

» **ΛΔΗΛΟΥ.** Ἀντὶ τῆ, δότε Λοβὶ τῷ δῆ-
» λωσιν καὶ τῷ ἀλήθειαν, ἅπερ ἐστὶν αὐτῆ
» ἴδια σκώπη. τοῖς γὰρ ἱερεῦσι μόνοις ἐπε-
» τράπη φορεῖν ἐπὶ τῆ λογίᾳ τῷ δῆλωσιν
» καὶ τῷ ἀλήθειαν.

ΛΔΗΛΟΥ. Τῆτο λέγει διὰ Μωϋσίῳ καὶ
Ἀαρὼν τῆς ἱερέας, οἷς ἐπανέστη ὁ λαὸς ἐν
Κάδης, καὶ ἐλοιδοροῦντο αὐτῆς, μὴ ἔχον-
τες ὕδωρ.

* **ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Μέσων τῶν ἰβ λῶ-
ν ἐπὶ τῆ λογίᾳ δῆλωσις ἡ καὶ ἀλή-

Α θεια, δι' ἑτέρων δύο λίθων δακνύμεται.
δηλοῖ δ' ἐν προφητείας τὰς διὰ τῆς φυλῆς
γινόμενας κατὰ ἀπακάλυψιν καὶ . . λῶ (3)
ἱερὰν διαπαντὸς ἀπονεμηθεῖσαν αὐτῆ. κα-
ταλιμπανύση τὸ γένος καὶ Θεὸν αἰσχυρῶν,
καὶ τῷ τῶν νόμων ἀκρίβειαν. ἡ ἀγνοοῦσιν
ἔδ' ὅτε τοῖς δικασταῖς παρεδίδουσαν, πρὸς
» ἔς ἀρηται· φυλάξεις σφάδρα ποιεῖν κατὰ
» πάντα τὸν νόμον, ὃν ἀναγγάλλωσιν ὑμῖν
» οἱ ἱερεῖς οἱ Λοβίται. διὰ δὲ τῆς θείας ἱε-
» ρουργίας καὶ τῷ λαῷ τιμωρίαν ἐπαγομενῶν
Β ἀπέσχερον. διὸ καὶ, ὄβλογησὸν Φησι Κύ-
» ριε τῷ ἰαχῷ αὐτῆ. δέονται γὰρ αἱ θυσαί
» θυάμεως, δι' ὃν καὶ ἡ τῶν ἐχθρῶν ἰαχὺς
κατεβάλλετο. τὰ γὰρ συμπύπλοντα τῷ
λαῷ πρὸς τὸ ἡγεμονικὸν ἀνάγεται γένος
κατὰ καὶ τῷ Μωϋσῆ τῶν Λοβιτῶν ἀρχοντι
» λέγεται τὸ, ἔ μὴ σταναναβῶ μετὰ σῆ, διὰ
» τὸ λαὸν σκληροτράχηλόν σε εἶναι. καὶ ἀνά-
» παλιν τῇ φυλῇ προσήψε τὰ τοῖς ἡγεμόσι
Γ γενόμενα. τῆτο γὰρ σαφῶς ἐξέδωκε Σύμ-
» μαχος, αἰπῶν· τελειότης σε καὶ διδασχῆ σε
» τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ, ὃν ἐπείρασας ἐν δοκι-
» μασίᾳ. ἔδοκίμασας αὐτὸν ἐπὶ τῆ ὕδατος
τῆς ἀντιλογίας. ἐκ ὠκνήσε γὰρ αὐτὸς
Μωϋσῆς περὶ ἑαυτῆ καὶ τῆ ἀδελφῆ λέγειν·
ὅτι ἔδοκίμασθη ἐπὶ τῆ ὕδατος τῆς ἀντιλο-
γίας, καὶ κατεδικάσθησαν μὴ εἰσελθεῖν εἰς
τῷ γῶ τῆς ἐπαγγελίας. νοηθεῖν δ' ἂν
κατὰ τῆς ὁ καὶ ἐπὶ Χριστῷ τὸ λεγόμενον.

Δ», περὶ ἔ Φησὶν ὁ Παῦλος, τοῖστος γὰρ ἐπρε-
» πον ἡμῖν ἀρχιεροῦς, ὄσιος, ἀκακος, καὶ τὰ
» ἐξῆς. καὶ πάλιν, κατανοήσατε τὸν Ἀπό-
» σολὸν καὶ ἀρχιερέα τῆς ὀμολογίας ἡμῶν.
» πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν. χρημα-
» τίζει γὰρ ἔτω διὰ τὸ ἀνθρώπινον. αὐτῷ
» ἐν Φησι δότε τῷ δῆλωσιν καὶ τῷ ἀλή-
» θειαν. διὸ καὶ τῆτον τοῖς ἐξῆς ἐσαφώμισε,
» τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ αἰπῶν. ἔ γὰρ ἐπόρησιν
» ἀμαρτίαν, ὡς καὶ τῆ Ἀποσολῆ δεδήλωκε
Ε τὰ ρητά. καὶ ὃν εἶπεν ἄνδρα, Θεὸν ἀπο-
» δέκνυσιν αἰπῶν, ὡς ἐξεπείρασαν αὐτὸν,
κατὰ Φησι καὶ Δαβὶδ μετὰ τῷ χορηγίαν
» τῶν ὕδατων. καὶ ἐξεπείρασαν αὐτὸν ἐν τῇ
» καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ κατελάλησαν τῆ Θεῆ,
» καὶ τὰ ἐξῆς. ὁ δὲ καὶ νοήσας ὁ Παῦλος-
» Φησιν· ἐπινον καὶ ἐκ πηδωματικῆς ἀκο-
» λασίας πέτρας· ἢ δὲ πέτρα ἡ ὁ Χρι-
» στός· ὁ αὐτὸς γὰρ πρὸ σαρκός τε καὶ μετὰ
ταύτης ἐτύχησε.

Ζ θ. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ
τῇ μητρὶ αὐτῆ, ἔχ ἑώρακά σε, καὶ
τῆς ἀδελφῆς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ
τῆς ἡῆς αὐτῆ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ
λόγια σε, καὶ τῷ διαθήκῳ σε διε-
τήρησε.

* **ΙΣΙΔΩΡΟΥ.** Ἐπειδὴ ἐπελύτησε
τῇ πατρῷα ὄβνη ὁ Ρεβίμ, διὰ τῆτο ἕτε
βασιλείας ἕτε ἱερωσύνης ἡξιώθη, καὶ τοῖ
» πρῶ-

Ἐκείνης τῆς ἀρᾶς πολλῶ μᾶλλον ἔλυσε τῷ οἰκίαν. ὁ δὲ Συμεῶν, κτ. (ὡ τῶς σημειώσ. τῶς εἰς
αὐ Φραν. ἐκδοθ. ὅθεν καὶ τῆνομα τῆ Θεοδῶρε ἐλήφθη.) ἔδεικτε. πάντως τῆ προκειμ.
» γὰρ δὲ ὁμοῦ καὶ ἕτος τῆς ὄβλογίας. ἔ γὰρ μόνον ἴδια ἐκάστη φυλῇ δέδωκεν ὄβλογίαν, ἀλλὰ
» ταῦτα ἀντὶ τῶν ἐξῆς. αὐτ.
» καὶ ἔτε λέγουσιν βυβλί.

πρωτότοκος ὢν· ἀλλ' ὁ μὲν Λυβὶ τρίτος ὢν, ἔ μόνον διὰ τὸ ἐπαγγελιαδοῦναι τὸν πατέρα δεκάτῳ ἀφιερῶσαι· κάτωθεν γὰρ ἀριθμύμενος δέκατος ἦν, ἀνωθεν δὲ εἰ ἠριθμήθη, εἰς τῶν παιδιασκῶν ἠυρίσκειτο· ἀλλὰ καὶ δι' ὁσιότητα, καὶ τὸ συγγενικῶν αἰμάτων διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον τιμὴν τὰς χάρας ἐμπλήσαι, ἱεροσωμῆς ἠξιώθη. ὃν περ καὶ θαυμάζων ὁ Μωϋσῆς, ἐν ταῖς ὕβλογίαις ἔλεγον· ὁ λέγων τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, ἔχ' ἐώρακά σε, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω. ἐφύλαξε τὰ λόγια Κυρίου. ὁ δὲ Ἰάδας τέταρτος ὢν, διὰ τὴν ἀδέκασον κρίσιν, καὶ τὴν ὀρθὴν ψῆφον, βασιλείας ἠξιώθη. ἐπειδὴ γὰρ πολλοὶ τὰ οἰκεία κρύπτοντες πλημμελήματα ἑτέρας καταδικάζουσιν, ἕτος δὲ ἑαυτῆ μὴ κατεψηφίσατο, τὴν δὲ πεπορνευῶσαι νομιοῦσαν ἀπήλλαξε τῆς τιμωρίας, διὰ τὸ εἰκότως τῆς βασιλείας ἠξίετο. ἱερῶντο γὰρ οἱ ἐκ Λυβί, ἐβασιλεύον δὲ οἱ ἐξ Ἰάδα, ἔ κατὰ ἀποκλήρωσιν, ἀλλ' ἀρετῆς γέρας εἰληφότες.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἠρόησαντο γὰρ αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς τὰς ὁμοφύλους, καὶ ἀφωρίθησαν ἐκ μέσων αὐτῶν, μήτε κληρον ἔχοντες, μήτε μερίδα, μήτε τινα σωματικῶν ὁμοιοτροπῶν αὐτοῖς· ἀλλὰ μόνῳ Θεῷ χολάζουσαι.

ΑΔΗΛΟΥ. Τὸν Χριστὸν Λυβὶ πρόσαγορθεῖα διὰ τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα. καὶ γὰρ καὶ ἐκ τῆς αὐτῆ φυλῆς κατὰγεται ὁ Χριστός, ὡς ἢ τῆ Λεκαῖ γενεαλογία. Φησὶ, (1) παρίσησι. καὶ ἐξ ἀρχῆς δὲ ἢ τῆ Ἰάδα καὶ ἢ τῆ Λυβί φυλῆ ἐπεμείμιλλο. καὶ γὰρ Ἀαρῶν τὴν θυγατέρα Ἀμιναδάβ, ὡς ἡ τῆς φυλῆς Ἰάδα, ἠγάγετο. καὶ τὸ εἰταῦθα δὲ εἰρημασίον, ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆ ἔχ' ἐώρακά σε, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ τὰς ἡμῶν αὐτῆ ἀπέγνω, ὁ Χριστὸς πεπλήρωκε. Φήσας μὲν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, τίς ἐστὶν ἢ ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνας οἱ ἀδελφοί μου; ἀπογνῶς δὲ τῶν ἡμῶν αὐτῆ, οἱ τινὲς εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. κατὰ τὸ εἰρημασίον ἐν τῇ Ἐξόδῳ· υἱὸς πρωτότοκος μου Ἰσραὴλ.

Ματθ. 12. 48.

Ἐξὸδ. 4. 22.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Ὁ λέγων τῷ πατρὶ αὐτῆ καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆ ἔχ' ἐώρακά σε, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, καὶ τὰς ἡμῶν αὐτῆ ἀπέγνω. ἐφύλαξε τὰ λόγια σε, καὶ τὴν διαθήκην σε διετήρησε. Τὸ τέλειον τῶν ἱερέων ὁ λόγος διδάσκει. πάντων γὰρ τῶν κατὰ τὸν βίον καταφρονεῖν προσήκει τὸν ἱερέα, καὶ τῇ θεῷ προσεδροῦναι ἱερουργία. τὰς χάριν εἰδὲ κληρον αὐτοῖς ἀπένειμεν, εἰδὲ κλήσιν ἔχον ἐνομοθέτησαν, ἀλλὰ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας παρὰ πάντος κομίζεσθαι τῆ λαῶ, ἵνα τῶν βιωτικῶν ἀπηλλαγμένοι φροντίδων, ἀγίως τὴν ἐγκρατισμῶν ἀγιστεῖαν ἐπιτελῶσιν. αὐτίκα γὰρ Ἀαρῶν ὁ πρῶτος ἀρχιερεὺς, εἰδὲ κηδεύσας τὰς τεθνηκότας σωματικῶν παιδῶν.

(1) Τὸ, Φησὶ, περὶ τὸν.
 (2) Τὸν ἱερέον. ἢ ἐν Χάλλ. ἔκδ.

Α ** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἐπήγαγε Μωϋσῆς, ὁ λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ ἔχ' ἐώρακά σε, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ ἐκ ἐπέγνω, προφητῶν τὰ ἐν Εὐαγγελίοις· ὅτε τινὲς τῶν μαθητῶν εἰπόντες Χριστῷ, ἰδὲ ἢ μήτηρ σε καὶ οἱ ἀδελφοί σε ἐσήκασιν ἔξω, ἰδὲ σε θελοντες. ἔφησεν· ἢ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου οἱ ἐστὶν οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τῆ Θεῶ, καὶ ποιῶντες.

Λυκ. 8. 20, 21.

Β 1. Δηλώσασσι τὰ δικαιώματά σε Ἰακώβ, (2) καὶ τὸν νόμον σε τῷ Ἰσραὴλ· ἐπιθήσασσι θυμίαμα ἐν ὀργῇ σε διαπαντὸς ἐπὶ τῆ θυσιαστήριον σε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Οὕτω δὲ φησιν αὐτὰς τελειώσαντες, δηλώσασσι τὰ δικαιώματά σε τῷ Ἰακώβ, καὶ τὸν νόμον σε τῷ Ἰσραὴλ· ἐπιθήσασσι θυμίαμα ἐν ὀργῇ σε διαπαντὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον σε. Τὸ καὶ τῆ λαῶ τιμωρῆμας γενεήσασσι. ὁ γὰρ Ἀαρῶν προσονεγκῶν τὸ θυμίαμα, τὸν θεῖον ἐκώλυσε θάνατον.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Τύπος οἱ πάλαι Λυβίται, χολάζοντες τῷ Θεῷ, τῶν ἱερέων Ἀποδόλων Πέτρον λέγοντος, ἡμεῖς δὲ τῇ προσδοκῆ καὶ τῇ διακονίᾳ τῆ λόγος προσκαρτερήσωμεν, ἐπὶ τὸ πνευματικώτερον μεταίτερωμα τῶν κατὰ τὸν νόμον. ἕτε γὰρ ὁ λόγος αὐτοῖς περὶ κρίσεως καὶ δίκης πραγμάτων, περὶ δὲ μυστηρίων ἐξηγήσεις τῶν ἀποκεκρυμμένων ἐξ αἰῶνος παρὰ Θεῷ.

Πράξ. 6. 4.

Δ 1α. Εὐλόγησον, Κύριε, τὴν ἰσχὺν αὐτῆ, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῆ δέξαι, κατὰ τὸν ὅσφω ἐπανεσηκότων ἐχθρῶν αὐτῆ, καὶ οἱ μισῶντες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Εὐλόγησον, Κύριε, τὴν ἰσχὺν αὐτῆ, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῆ δέξαι. χρῆμα γὰρ καὶ σωματικῆς δυνάμεως τοῖς λειτουργῶσιν, ἵνα μηδὲν ἐμποδῶν γίνηται τῇ προθυμίᾳ. Κατὰ τὸν ὅσφω ἐπανεσηκότων ἐχθρῶν αὐτῆ, καὶ οἱ μισῶντες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν. Δια δὲ τῶν χαλινοῦ τῶν τυραννῶν τὸ θράσος. ἀναμνήσκει δὲ καὶ ὡν ἐπαθε Κορὲ, καὶ Δαθάν, καὶ Ἀβιρων, τὴν εὐαίαν κατὰ τῶν ἱερέων κινήσαντες.

Ζ 1β. Καὶ τῷ Βενιαμὶν εἶπεν, ἠγαπημένος ὑπὸ Κυρίου καλασινωῶσαι πεποιδῶς, καὶ ὁ Θεὸς σκιάζει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτῆ κετέπαυσε.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τίνος χάριν ἔχατον ὄντα, τέταρτον ἔταξε τὸν Βενιαμίν; Ταύτης ἡ τῆς φυλῆς ἢ μητρόπολις· ἐν ἐκείνῃ δὲ ὁ ναὸς ἐδομήθη. τοιγάρτοι εἰκότως ἱερατικῆ φυλῆ τὸν ἱερατικὸν (3) σφ

Η τόπον. καὶ ἢ ὕβλογίᾳ δὲ τῶ π

ἠγαπημένος γὰρ φησιν ὑπὲρ τῶ
 Οοοοο 2 γ. κώδ. σ

σκιώσει πεποιθώς. ἔδειξε δὲ καὶ τὴν αἰ-
 τίαν τῆς πεποιθήσεως· καὶ ὁ Θεὸς σκιάζει
 ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀνα-
 μέσον τῶν ὤμων αὐτῆ κατέπαυσε. πελά-
 ζων γὰρ τῷ θεῷ ναῶ, διωκεῖς κηδεμο-
 νίας ἀπήλαυσε. τὸ δὲ, ἐν μέσῳ τῶν ὤμων
 αὐτῆ κατέπαυσε, περὶ τῆ Θεῶ ἔφη, ὅς
 ἐν Ἱερουσαλήμ τὸν ναὸν οἰκοδομηθῆναι κε-
 λύσας, ἐν ἐκείνῳ τῷ οἰκίαν ἐπιφάνειαν
 ἐποιᾶτο.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Προφητεύεται περὶ
 τῆς Ἱερουσαλήμ (1) ἢ τὴν τῆ Βενιαμίν. ἐν
 δὲ τῇ Ἱερουσαλήμ ὁ ναὸς καὶ ἡ τῆ Θεῶ κα-
 τάπαυσις, καθὰ καὶ (2) Δαβὶδ, ἐξελέξα-
 το, Φησὶ, Κύριος τῷ Σιών, [ἤρετίσατο
 αὐτῷ εἰς κατοικίαν ἐαυτῷ. καὶ ἄλλα καὶ,
 ὁ Θεὸς ἐδεμελίωσεν αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα.
 οἶον ἀταῦθα τὸ, σκιάσει ἐπ' αὐτῷ πάσας
 τὰς ἡμέρας. ἀλλὰ καὶ, ἀνάστηθι Κύριε εἰς
 τῷ ἀναπαυσίῳ σου καὶ ἡ κιβωτὸς τῆ
 ἀγιάσματος σου. συγκεκλήρωται δὲ τῇ Ἱε-
 ρουσαλήμ ἢ βασιλεία ἢ ἐν Κυρίῳ κυραμένη·
 περὶ ἔφησιν ἐξῆς ὁ ψαλμὸς· ἐκεῖ ἐξανα-
 τελεῶ κέρας τῷ Δαβὶδ, ἠτοιμάσα λύχνον
 τῷ Χριστῷ μὲ. καὶ ὡς ἀπαυσις ἢ βασιλεία,
 τὸ σπέρμα αὐτῆ εἰς τὸν αἰῶνα μνηεῖ, καὶ ὁ
 θρόνος αὐτῆ ὡς ἥλιος ἀναντίαν μὲ, καὶ ὡς
 ἡ σελήνη κατηρητισμένη εἰς τὸν αἰῶνα. συ-
 νῆπται δὲ διὰ τῆτο τῇ βασιλείᾳ καὶ τῇ ἱερω-
 σῶν ὁ τόπος τῆς Ἱερουσαλήμ. ἢ μὲν γὰρ
 βασιλεία, τῇ τῆ Ἰσδα Φυλῆ· ἢ δὲ ἱερωσύ-
 νη, τῇ Λουὶ δέδοται. ὡν ἀμφοτέρων ἅμα
 κατὰ τὸ ἐξῆς ἐμνημόνευσε. μετὰ δὲ ταύ-
 τας ἀμφοτέρας τὰς Φυλὰς ὁ Βενιαμίν ὀ-
 λογοῖται, καὶ τοὶ τῆ Ἰακώβ τελευταῖον,
 κατὰ τῷ τάξιν, Βενιαμίν προφητεύσαν-
 τος· Βενιαμίν λυκὸς ἄρκαξ, καὶ τὰ ἐξῆς.
 ἀλλ' ὁ μὲν Ἰακώβ εἰς τὰς οἰκήτορας προ-
 φητεύει, ὁ δὲ Μωϋσῆς εἰς τὸν τοπὸν, ὡς
 ἐν τῆτω καταπαύσαντος Θεῶ, καθὰ ἐπὶ
 τῶν ἑρανῶν Χερυβὶμ ἐπεζδουγμένῳ αὐτῷ.
 τοῖστον γὰρ καὶ τὸ, ἀνὰ μέσον τῶν ὤμων
 αὐτῆ κατέπαυσε. ὅμοιον τῷ παρὰ τῷ
 Ὄση. Ἐφραὶμ δάμαλις δεδιδαγμένη ἀ-
 λοῶν· ἐγὼ δὲ ἐπιβήσομαι ἐπὶ τὸ κάλλισον
 τῆ τραχήλῃ αὐτῆς. ὁ δὲ Κύριος ἐπὶ ὄντα
 καθήμενος εἰς τῷ Ἱερουσαλήμ εἰσηε, τῷ
 τῶν ἐδνῶν ἀκαθάρτων ὄντων δεικνύων προ-
 τήμῃσιν.]

ΑΔΗΛΟΥ. Διὰ τῆτο ἐν ταῖς πράξεσιν
 εἶρηται. αὐτὸς γὰρ βασάσει τὸ ὄνομά μὲ
 ἐν τοῖς ἔθνεσι, περὶ τῆ ποία Φυλακῆ,
 λέγων. (3)

14. Καὶ τῷ Ἰωσήφ εἶπεν, ἀπ' Ἀ-
 λογίας Κυρίε ἢ γῆ αὐτῆ, ἀπὸ ὄρων
 ἑρανε καὶ ὄροσα, καὶ ἀπὸ ἀβύσσων

14. πηγῶν κάτωθεν, Καὶ καθ' ὥραν γεν-
 νημάτων ἡλίε τροπῶν, καὶ ἀπὸ συ-
 15. νόδου μιλῶν, Ἀπὸ κορυφῆς ὄρων ἀρ-
 χῆς, καὶ ἀπὸ κορυφῆς βενῶν ἀεννάων,

15. Καὶ καθ' ὥραν γῆς πληρώσεως. καὶ
 τὰ δεκτὰ τῷ ὀφθέντι ἐν τῇ βάρῳ
 ἔλθοισαν ἐπὶ κεφαλῷ Ἰωσήφ, καὶ
 ἐπὶ κορυφῆς δοξασιε ἐν ἀδελφοῖς.

Β ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Μετὰ ταύτας τὰς Φυ-
 λὰς τὸν Ἰωσήφ ὀβλόγησε, καὶ ταῖς δύν-
 Φυλαῖς κατὰ ταῦτο τῷ ὀβλογίαν προσή-
 » νεγκεν· ἀπ' ὀβλογίας Κυρίε ἢ γῆ αὐτῆ,
 » καὶ ἀπὸ ὄρων ἑρανε καὶ ὄροσα, καὶ ἀπὸ
 » ἀβύσσων πηγῶν κάτωθεν, καὶ καθ' ὥραν
 » γεννημάτων ἡλίε τροπῶν, καὶ ἀπὸ σινώδου
 » μιλῶν, καὶ ἀπὸ κορυφῆς βενῶν ἀεννάων.
 ἤτησεν αὐτῷ τὰ ἑρανόθεν δωρέματα ἀγα-
 θὰ. τὰς ἀπὸ τῆς γῆς παρεχομένης καρ-
 πῆς· ἑς ἄροσα μὲν ἕτοι, τρέφουσι δὲ ὄρο-
 16. σοι, πεπαιναι δὲ ἥλιος κατὰ τὰς τῶν ὄρων
 καὶ μιλῶν περιόδου· Φέρει δὲ τέτραις ἑ μὲ-
 νον ἢ ὑπὲρ γῆ, ἀλλὰ καὶ ἡ ὄροσι. εἰς βε-
 βαῖωσιν δὲ τῆς ὀβλογίας ἀνέμνησε τῆ ὀφ-
 θείτοσι ἐν τῇ βάρῳ Θεῶ.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὸν Ἰωσήφ τῆ Βε-
 νιαμίν προέταξεν Ἰακώβ, τῆ χρόνι Φυ-
 λάτων τῷ τάξιν· ὁ δὲ Μωϋσῆς μετέτα-
 ξεν, ἵνα σινάψη τῇ βασιλείᾳ καὶ τῇ ἱερω-
 17. σῶν τὸν τοπὸν. καὶ ὁ μὲν προέταξε τῷ
 ἐπιβελῶ τῷ κατὰ τῆ Ἰωσήφ, καὶ τῷ
 ἐκ Θεῶ βοήθειαν, καὶ ἔταξεν ἐπάγει τῷ ὀ-
 βλογίαν, μισθὸν τῆς περὶ τὰς ἀδελφῆς ἀνε-
 ξικακίας· ὁ δὲ προτάττει τῷ ὀβλογίαν.

* ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Γλῶ τοίνυν εὐφορον
 αὐτῷ προφητεύει, διὰ τε τῶν ἀνωθεν ὄρο-
 σων, καὶ τῶν κάτωθεν πηγῶν, τῆ τε τῆ
 ἡλίε θέρμη καὶ τῆ τῆς σελήνης ὑγρότητι
 18. τρεφομαῖων τῶν καρπῶν, καὶ τῶν ὄρων
 καρποφορούντων, καὶ τῶν πεδίων, κατ'
 ὀβδοκίαν Θεῶ τῆ θεωρηθείτοσι ἐν τῇ βάρῳ
 διὰ τῆς ἀγγελικῆς ὀπασίας· (4) ἀποδε-
 ξάμενος (5) τῷ πρὸς τὰς ἐπιβελούσαν-
 τας ἀνεξικακίαν, καθ' ἡμῶν ἐκ ἡμῶνλο πρα-
 θεῖς, ἀλλὰ τὰς τὰ ἐχθρῶν πράξαντας πε-
 ριεποιήσατο ὡς ἀδελφῆς.

19. Πρωτότοκος ταύρε τὸ κάλλος
 αὐτῆ· κέρατα μονοκέρωτος τὰ κέ-
 20. ρατα αὐτῆ· ἐν αὐτοῖς ἔθνη κερατιῆ
 ἅμα, ἕως ἀπ' ἀκρε γῆς. αὐτὰ μυ-
 ριάδες Ἐφραὶμ, καὶ αὐτὰ χιλιάδες
 Μανασῆ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Τῆ Ἐφραὶμ γὰρ ἀφείλετο
 τὰ πρωτότοκία ὁ Ἰακώβ μετὰ τὸ κοιμη-
 θῆναι

(1) Τῆς Ἱερουσαλήμ ἢ τὴν τῆ Βεν. κτ. ὁ τῆς Δύγ. κἀδ.
 (2) Περὶ ἧς καὶ. ὁ αὐτ.
 (3) Ἀνύγμα τῆτο καὶ εἰς τὸν Παῦλον ἐκ τῆς Βενιαμινίδου ὄντα Φυλῆς. Καὶ μὲν ὀβλογ. Νοοῖτο δ' ἐν
 τῷ μέσον τῶν ὤμων αὐτῆ κατέπαυσε, διὰ τὸ εἰρημῶν ὁ ταῖς Πράξεσιν. αὐτὸς γὰρ βασάσει
 ἐν τοῖς ἔθνεσι. ταῦτα ἀντὶ τῶν προκειμ. ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Δύγ. κἀδ.
 (4) τῆς ἀγγελικῆς ὀπασίας ἀποδεξάμενος. ὁ Ἀλεξάν. κἀδ. ἐκ ἑρθῶσι. Διὰ τῆς ἀγγελικῆς
 τῆς ἐκ ἡμῶνλο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πωλήσαντας θεωρηθήσονται. ὁ τῆς Δύγ. κἀδ.
 (5) ἑρθότερ. ἵνα ἦ, αὐτῷ ἀποδεξάμενος.

θῶμα αὐτὸν μετὰ Βάλλας. καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὰ τῷ Ἰωσήφ, ὡς φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν
Παραλειπομένων. (1)

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Λέγει δὲ αὐτὸν ἐν τῶν
πρωτοτοκίων τετυχηκέναι. καὶ τέτρα χά-
ριν διχῆ τῷ Φυλλῷ μεριδιῶμα, καὶ οὕτω
τῷ μιᾷ γενέσθαι ἐπειδὴ διπλῶ μοῖραν
ἐλάμβανον οἱ πρωτότοκοι. καὶ τὸ διω-
τὸν δὲ τῶν Φυλλῶν διδάσκων, μονοκέρωτι
καὶ ταύρω ἀπέκασε. καὶ προτέταχε τῷ
Μανασσῇ τὸν Ἐφραὶμ κατὰ τῷ τῷ προ-
πάτρωσ ὀβλογίαν.

ΑΔΗΛΟΥ. Διῶαμιν δὲ αὐτῷ τῷ ἐν
» πολέμοις ὑπαρξίω Φησί. κέρατα μονοκέ-
» ρωτος τὰ κέρατα αὐτῷ, κατωκισμένα καὶ
» εἶπω Ἰορδάνη, καὶ ἐκλὸς ἕως τῶν ἀκρῶν
» τῆς Ἰεραίας. ἐκλὸς (2) μὲν γὰρ ὁ Ἐφραὶμ
» καὶ τὸ ἡμισυ τῆς Φυλλῆς Μανασσῆ, ἐν τῷ-
» δε λοιπὸν τὸ ἡμισυ. εἰπὼν δὲ, αὐτὰς αἱ
» μυριάδες Ἐφραὶμ, καὶ αὐτὰς αἱ χιλιάδες
» Μανασσῆ, ἐφύλαξε τῷ μετὰθεσιν τῆς τά-
» ξεως, τῷ ὑπὸ Ἰακώβ. ὅς ἐπέδηκε τὸν
» Ἐφραὶμ ἔμπροσθεν Μανασσῆ, λέγων· ἐν
Γεν. 48. 20, ὑμῖν ὀβλογηθήσεται Ἰσραὴλ, λέγοντες,
19. » ποιήσαι σε ὁ Θεὸς ὡς Ἐφραὶμ καὶ Μα-
» νασσῆ. τῶν τύπων δὲ τῶν τῶν αἰς τῆς
» δύω λαῶν ὧν ὁ νεώτερος, τιμιώτερος, μεί-
» ζων τε καὶ πλείων, ὡς ὁ μακάριος ἔλεγεν
» Ἰακώβ· ὅτι ἔσαι μείζων ὁ νεώτερος, καὶ
» τὸ σπέρμα αὐτῷ ἔσαι πλῆθος ἐθνῶν. συμ-
» φώνως δὲ καὶ ἡ τάξις ἡ αἰς τῆς λαῶν ἀπο-
» Φανθῆσα πεφύλακται καὶ παρὰ τῷ Μωϋ-
» σῆ. βασιλείαν μὲν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἱε-
» ρωσιῶν ἐν τῷ Λοβί, καὶ βασιλείας ὑπο-
» δοχῶν ἐν τῷ Βασιμῖν ἐνδόξως ἔτας προεί-
» ρηκε, καὶ τὸ τῷ Ἰωσήφ ἐγκώμιον ἐκ τῶν
» προειρημένων ἀνεκέρυξεν. ἀπονείμας αὐτῷ
» γλῶ ἀγαθῶν, καὶ τῷ αἰς πόλεμον διῶαμιν.

ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ. Οἱ ἐκ τῷ Θεῷ χριό-
μενοι πρὸς ἱερατείαν καὶ προφητείαν ὀφεί-
λονται πῖσαι καὶ βίω διαπρέπειν, καὶ ὡς ἐν
κέραις οὐκ ἔχον αὐτὰ, καὶ μὴ διατέμνε-
σαι ἐν τῷ ποίειν ἀγαθῶν καὶ Φαῦλον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ταῦτα δὲ ἱστορικῶς μὲν
καὶ τυπικῶς αἰς τὸν Ἰωσήφ εἰρηται· προ-
φητικῶς δὲ καὶ προηγόρουται, καὶ ἐκβέ-
βηκαν αἰς Χριστὸν, ὁ τύπος ἢ Ἰωσήφ, ὁ
πραθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, ὡς ὑπὸ τῷ
Ἰσραὴλ ὁ Χριστὸς· ὁ βληθεὶς ἐν λάκκῳ καὶ
ἀναχθεὶς, ὡσερ Ἰησὺς ἐν τῷ τάφῳ καὶ
ἀναστὰς· ὁ τὸν ποικίλον ἐκδυθεὶς χιτῶνα,
κατὰ καὶ ὁ Σωτὴρ τὸν ἄρραφόν τὸν ἐκ
τῶν ἀνωθεν ὑφαντόν· ὁ αἰς Αἴγυπτον κα-
ταβάς, ὡς ὁ Ἐμμανὴλ αἰς τὸν δε τὸν κόσ-
μον· ὁ δεσμωτηρίῳ παραδοθεὶς, καὶ τὸν
καθειργημένον ἐξαγαγὼν ἀρχιεπινοχόον καὶ
δῆλον τῷ Φαραῶ, καὶ βασιλεύσας Αἴγυπτον,
καὶ πρὸς τῷ γλῶ τῆς ἐπαγγελίας ἐπανελ-
θῶν, καὶ πάλιν αἰς Αἴγυπτον καταβάς, ὡς
ὁ Κύριος τοῖς ἐν ἄλλοις χωρίοις ἐπιφανείς,

A καὶ πύλας χαλκᾶς σωτηρίας, καὶ μοχλῶς
σιδηρῆς σιδηράσας, καὶ τοῖς ἐν δεσμοῖς
ἔστι καὶ βασιλευσμένοις ὑπὸ τῷ θανάτῳ βοή-
» τας. ἐξέλτετε καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει ἀνα-
» καλύψετε.

17. Καὶ τῷ Ζαβελῶν εἶπεν, ὁ-
Φρανθῆτι Ζαβελῶν ἐν ἐξοδία σε, καὶ
Ἰσαάχαρ ἐν τοῖς σιλωμάσιν αὐτῷ.
18. Ἐθνη ἐξολοθρεύσασιν· καὶ ἐπικαλέ-
B σαθε ἐκεῖ, καὶ θύσατε θυσίαν δικαιο-
σιῶης, ὅτι πλῆθος θαλάσσης θηλά-
σασε, καὶ ἐμπορία παραλίαν κα-
τοικέντων.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τῷ δὲ Ζαβελῶν, καὶ
τῷ Ἰσαάχαρ, τῷ μὲν ὡς τῷ παραλίαν οἰ-
κῆντι, τῷ δὲ ὡς γειτονόοντι, καὶ τῷ ἐν
πολέμοις ἐπηύξατο νίκῳ, καὶ τῷ θάσαν
ἐπικερίαν, καὶ τὰ ἀπὸ θαλάσσης ἀγαθὰ.
Γ Ἐθνη γὰρ φησὶν ἐξολοθρεύσασιν, καὶ ἐπι-
» καλέσονται ἐκεῖ, καὶ θύσασιν θυσίαν δικαιο-
» σιῶης, καὶ πλῆθος θαλάσσης θηλάσασιν,
» καὶ ἐμπορίαν παραλίαν κατοικέντων. οἱ
» γὰρ τῇ θαλάτῃ πελάζοντες, ἐ μόνον τῶν
» οἰκείων καρπῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πάντοθεν
» φερομένων ἀγαθῶν ἀπολαύσασιν.

ΑΔΗΛΟΥ. Δηλῶται ἐν ταῖς τῷ Ἰακώβ
» ὀβλογίαις, ὅτι Ζαβελῶν παρ' αἰγιαλῶν θα-
» λαῶν σιλωμάσει· ὁ δὲ αὐτὸς παρὰ λιμέσι
» πλοίων. ὁ Φρανθῆσειδαι ἐν τῇ λήξει
Δ τῆς γῆς ὁ Μωϋσῆς προφητεύει. οἰοῦναι προ-
κλήθειν καὶ προσεληλυθότα αἰς τὸ θα-
λάσσης μέρος τῆς γῆς· καὶ τῷ ἐκατέρω-
θεν χορηγίαν τῶν τε ἐκ γῆς καὶ τῶν ἐκ
θαλάτῃς προδηλοῖ.

**** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ.** Εὐφρανθῆτι Ζα-
» βελῶν ἐν τῇ προελούσει σε. εἰκότως, ὡς
» καρπῶν μέλων γλῶ τε καὶ θαλάτταν.
» μέχρι γὰρ ταύτης προήλθε παρ' αἰγιαλῶν
E θαλαῶν, ὡς Ἰακώβ προεφήτευσεν· ταῦ-
τα δὲ αὐτῷ ἔσαι λατρεύοντι Θεῷ.

**** ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** Καὶ τῶν ὀφραῖ-
νεῶν βέλεται, μέσον ἔχοντα κληρῶν τῶν
παραλίαν, Ζαβελῶν τε καὶ Νεφθαλεμ δυ-
τικωτέρων ὄντων, καὶ τῷ κατ' ἠπείρον καὶ
πρὸς ἀνατολαῖς Ἰωσήφ, ὅθεν ἀμφοτέρων
ἀπέλαυσε, γλῶ ἔχων πῖονα, καὶ γεωργία
προσκέμενος, κατὰ πρῆλεγεν Ἰακώβ.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τῷ Ἰσαάχαρ, καὶ τῷ
Γαδ, καὶ τῷ Δάν, ὡς πολεμικωτάτας, κλη-
ρονομήσαι τῷ γλῶ λέγει.

ΑΔΗΛΟΥ. Θεῷ λατρεύοντας, καὶ θυ-
σίας ἐπιτελόντας φησὶν, ὀπορήσασιν καὶ
ταῖς ἀπὸ θαλάσσης χορηγίαις, διὰ τὸ προ-
σοικον εἶναι τοῖς τῷ παράλιον εἰληχόσι.
τῆς γὰρ δὴ Γαλιλαίας τὰ μὲν πρὸς θα-
λάσση καὶ δύσει Ζαβελῶν ἐκληρώσασιν
Νεφθαλεμ· τὰ δὲ ἀνατολικωτέρω
H ὁ Ἰσαάχαρ. ἀνταῖοι μεταξὺ τῶν

Γεν. 48. 20,
19.

Ἡσ. 49. 9.

Γεν. 49. 13.

Γεν. 49. 13.

(1) Ἐν κεφ. 5. ἐδ. 1.

(2) Ἐντὸς μὲν γὰρ ὁ Ἐφραὶμ καὶ τὸ ἡμισυ Φυλλῆς Μανασσῆ, ἐκλὸς δὲ τὸ λ

ἀναπαύσεσθαι καὶ ὁ Ἰακώβ ἔλεγεν αὐτῷ. ἄλλος γὰρ τῆς Ἰωσήφ καὶ τῆς Ζαβουλῶν μεκληροδότηται. γεοπονία δὲ προσανέχεν αὐτὸν ἢ τῆς Ἰακώβ ἔλεγε προφητεία. ἰδὼν γὰρ Φησι τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλή, καὶ τὴν γῆν ὅτι πῖον, ὑπέδηκε τὸν ὤμον αὐτῆς εἰς τὸ πονεῖν καὶ ἐργασθῆ ἀνὴρ γεωργός.

κ. Καὶ τῷ Γαδ εἶπεν, ἀλογημέ-
 ρος ἐμπλατυῶν Γαδ. ὡς λέων ἀνε-
 παύσατο, σωτρίψας βραχίονα καὶ
 ἄρχοντα. Καὶ εἶδεν ἀπαρχῶν αὐτῆς,
 ὅτι ἐκεῖ ἐμερίσθη γῆ ἀρχόντων σωτη-
 γμένων ἅμα ἀρχηγοῖς λαῶν. δικαιο-
 σωῶν Κύριος ἐποίησε, καὶ κρίσιν αὐ-
 τῆ μετὰ Ἰσραὴλ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὸν δὲ Γαδ ἀπέκασε
 λέοντι. ἔτω γὰρ καὶ ὁ πατριάρχης Ἰα-
 κώβ ἔφη· Γαδ, πειρατήριον πειρατόβσα
 αὐτὸν καὶ αὐτὸς δὲ πειρατόβσα αὐτὸν
 κατὰ πόδας.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Πολεμικῶ τὴν Φυ-
 λῶν καὶ ὁ Ἰακώβ ἐδήλα, καὶ κρατήσασαν τῶν
 προσπολεμησόντων αὐτῷ, λέγων· Γαδ,
 πειρατήριον πειρατόβσα αὐτὸν· αὐτὸς δὲ
 πειρατόβσα κατὰ πόδας. ὁ δὲ Μωϋσῆς καὶ
 ἀρχοντας ἐξ αὐτῆ γενέσθαι προείρηκε. δι-
 καιοσωῆς δὲ προσάτης ὁ ἀρχων, ἧς ἐστὶν
 ἀρχηγός καὶ προσάτης ὁ Θεός. διὸ καὶ
 ἐπήγαγεν, ὅτι δικαιοσωῶν ὁ Κύριος ἐποίη-
 σε, καὶ κρίσιν μετὰ Ἰσραὴλ.

κβ. Καὶ τῷ Δάν εἶπε, σκύμνος
 λέοντος, καὶ ἐκπηδήσεται ἐκ τῆ Βασάν.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Σκύμνον δὲ τὸν Δάν
 ὠνόμασε ἐκπηδῶντα ἐκ τῆς Βασάν· ἐπει-
 δὴ ἐξαπίνης τῇ Λαῖσᾶ προσβαλόντες πό-
 λει, καὶ αὐτῷ εἶλον, καὶ τῆς οἰκιστάς
 ἀνείλον, καὶ οἰκεῖον ἀπέφλωσαν οἰκητήριον.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ περὶ τῶν Κριτῶν ἰστορία
 δηλοῖ (1) τὸ τὴν Δάν Φυλῶν διὰ πόλεμον
 κλησαμένῳ τὸν παράλιον κληρὸν· ὅτε δὴ
 καὶ τὸ Ἐφθδ καὶ τὸ γλυπλὸν ἐπεκομίζον-
 το, λαβόντες ἐξ οἴκῃ Μιχαῆ.

κγ. Καὶ τῷ Νεφθαλαὶμ εἶπε,
 Νεφθαλαὶμ πλησμονὴ δεκλόν. (2) καὶ
 ἐμπλησθήτω ἀλογίας παρὰ Κυρίσ.
 θάλαοσαν καὶ Λίβρα κληρονομῆσαι·

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ τῷ Νεφθαλαὶμ
 δὲ τὴν ἀπὸ γῆς καὶ θαλάσσης ὑπορίαν
 ἐπήγγειλε. πρόσσοικος γὰρ καὶ ἔτος τῆς
 θαλάττης, ἔχων ἀπὸ νότου τὴν Γαλιλαίαν.
 τῆτο δὲ καὶ ὁ Προφήτης, καὶ ὁ Εὐαγγε-
 λιστὴς ἔφη, γῆ Ζαβουλῶν, καὶ γῆ Νεφθα-
 λαὶμ, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τὴν παραλίαν κα-
 τὰ τῆς Γαλιλαίας τῶν ἐθνῶν. ὁ λαὸς
 πλησμονὴ ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα. τὸ
 πλησμονὴ δεκλόν, πλησμονὴ ὑδο-

κίας ὁ Σύμμαχος ἠρμύδωσε. τὴν δὲ αὐτῷ
 ἔχει διάνοιαν. δεκλὰ γὰρ τὰ ὑδοκόμενα.

ΑΔΗΛΟΥ. Καὶ τῆτο τὴν ἑκατέρων ὑ-
 πορίαν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ θαλάσσης προ-
 δηλοῖ· διὰ τὸ πρόσσοικον εἶναι θαλάσσης,
 ὑποκείσθαι δὲ αὐτῷ καὶ τὴν Γαλιλαίαν κα-
 τὰ τὸν νότον. (3)

κδ. Καὶ τῷ Ἀσήρ εἶπεν, ἀλο-
 γημένος ἀπὸ τέκνων Ἀσήρ· καὶ ἔσται
 δεκλὸς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆ· βάψαι
 ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτῆ. Σιδήρος
 καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα αὐτῆ. ὡς αἱ
 ἡμέραι σα, ἢ ἰχύς σα.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Καὶ μεῖτοι καὶ τῷ
 Ἀσήρ καὶ τῆς γῆς τὴν ὑπορίαν, καὶ τὴν
 ἀπὸ θαλάττης ὑπορίαν αἰτᾶ. τὸ γὰρ βά-
 ψαι ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτῆ, καὶ σιδήρος
 καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα αὐτῆ, τὴν ἀφθο-
 ρίαν τῶν ἀναγκαίων δηλοῖ.

ΑΔΗΛΟΥ. Πάλιν τῷ παρὰ θάλαοσαν
 κληρωθέντι λαμπρῶν ὑπαρξιν, τὴν ὑπο-
 ρίαν προφητεύει, καὶ διὰ τῆς τῶν πραγμά-
 των ἀφθορίας δεκλὸν τοῖς ἀδελφοῖς ὑπαρ-
 χεν· σιδήρωτε καὶ χαλκῶ πρὸς ὑπηρε-
 σίαν, ὡς ὑπόδηματι χρῆσασθαι, εἰσαγω-
 γίμων τῆτων διὰ θαλάσσης γινομένων.

** ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Τὴν ἀπαλότητα καὶ
 τὴν τῶν πραγμάτων τρυφῶν ἀπέκασεν
 ἐλαίῳ· σιδήρωτε καὶ χαλκῶ, Φησί, πρὸς
 ὑπηρεσίαν αὐτὸν, ὡς ὑπόδηματι χρῆσα-
 σθαι, διὰ θαλάττης εἰσαγομένοις, παρα-
 μένειν τε αὐτῷ μέχρι παντός τὴν ἰχῶν.
 χρῆ δὲ εἰδεῖναι, ὡς οἱ ἄγιοι πατέρες προη-
 γασμένως τὰς πνευματικὰς παρέχονταί δω-
 ρεας. τῶν γὰρ διαφόρων ἐν ἔρανῳ πρὸς
 τὰς καταστάσεις μόνων οἱ ἐπὶ γῆς τῶν Φυ-
 λῶν γεγονάσι κληροῖ, τὴν ἄνω τυπείσης.
 ἐν περὶ ἧς εἴρηται· μακάριοι οἱ πραεῖς ὅτι Ματθ. 5. 5.
 » αὐτοὶ κληρονομήσασιν τὴν γῆν καὶ ταῦτα
 » Παῦλος δηλῶν, ἐπλετίθητε, Φησὶν, ἐν 1. Κορ. 1. 5.
 » αὐτῷ ἐν παντὶ λόγῳ καὶ γνώσει· καὶ, πολ-
 » λὰ μοναὶ παρὰ τῷ πατρὶ, Φησὶν ὁ Χρι-
 » στός· πλὴν καὶ τὰ ἐν γῆ δωρῶνται καλά
 δημιουργήσαντος τῆς Θεῆ.

κς. Οὐκ ἔστιν ὡσπερ ὁ Θεὸς τῆ ἡγα-
 πημένα, ὁ ἐπιβαίνων ἐπὶ τὸν ἔρανὸν
 Ζ βοηθός σα, καὶ ὁ μεγαλοπρεπῆς τῆ
 κς. σερειώματος. Καὶ σιεπάσαι σε Θεῆ
 ἀρχῆ, καὶ ὑπὸ ἰχῶν βραχιόνων ἀεν-
 νάων. καὶ ἐνβαλεῖ ἀπὸ προσώπου σα
 ἐχθρὸν, λέγων, ἀπόλοιο.

ΑΔΗΛΟΥ. Οὕτω μὲν ὄντως τῆ ρήτῆ,
 ὑνόητον τὸ κῶλον. ἄλλα δὲ ἀντίγραφα
 ἔσως ἔχει· καὶ σκέπασις Θεῆ ἀρχῆς. ἐάν
 » δὲ ἢ ἔτω, πρὸς τὸ ἄνω συντάττεται. ὁ ἐπι-
 » βαίνων ἐπὶ τὸν ἔρανὸν βοηθός, καὶ ὁ μεγα-
 » λοπρεπῆς

κεφ. 18. (2) Δεκλῶν. αἱ εἴρημ. ἐκδοσ. καὶ ὁ Θεοδώριτ. κατὰ τὴν ἐν Χάλ. ἐκδ.
 ἡμεῖς ὡς πῶς ὁ Προκόπ. ἐν τῷ τῆς Λύγ. κώδ. καὶ τοῖς ἀνωτέρω δὲ τῆ Ἀθήλε ὁμοίως

λοπρεπής τῆ σεραύματος, καὶ ἡ σκέπαις τῆς τῆ Θεῆ ἀρχῆς ἀντὶ τῆς, ἡ σκέπη τῆς Θεῆς πνεύματος. ἵνα διὰ τῶν τριῶν σημαύη τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, τὸ ἐκ τῆς πρώτης τῆ Θεῆ καὶ πατρός ἀρχῆς καὶ μόνης ἐξιών προερχόμενον (1) μὲν ἐκ πατρός, διδόμενον δὲ δι' υἱὸς καὶ χορηγούμενον. ἐκ ἀπεικότως δὲ τὸ πνεῦμα ἐκ τῆς τῆ Θεῆ ἀρχῆς καλέσει τίς. πνεῦμα γὰρ ὁ Θεὸς ἐν τρισὶν ὑποστάσει γνωρίζομενος, ὁ πατήρ, ὁ υἱός, τὸ πνεῦμα. εἰ γὰρ καὶ πρωτοτύπως τὸν Θεὸν καὶ πατέρα ὁμολογῶμεν, ἀλλ' ἐν αἰῶ ἐστὶν αὐτὸς υἱός καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ αἰῶ ἐξ αὐτῆς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον χορηγῆται τοῖς ἀγίοις. ὁ ἐστὶ Τριάς ἀγία ἐκ μίας ἑσίας. τρεῖς γὰρ ὑποστάσεις ἰσοῦσποι.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. [Τμῆσις αὐτῆ Θεῆ, εἰς τὴν παρ' αὐτῆ δύναμιν Φέρουσα] τὰ προειρημῆα [τῷ Ἰσραὴλ ἀγαθὰ. ἔ καὶ οἴκησιν τὸν αἰθέρα λέγει, διὰ τὴν καθαρότητα,] ὑπεράνω δυνάμεων ἀπασῶν, ὡς λέγει βραχίονας αἰώνους ὑποκειμένης Θεῶ. ἀ δηλοῖ τὸν Ἰσραὴλ, ἔχ ὑπὸ λειτουργικαῖς δυνάμεσι κείμενον, ὡπερ τὰ ἄλλα ἔθνη. [ἀλλ' εἰς τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν ἀνήκοντα. ὡπερ τῆ Ἐκκλησίᾳ Χριστὸς πρόσθεν.] ἀληθέστερον δὲ καὶ οἰκειότερον κατὰ τὸ, αὐτὸν ἔδωκα κεφαλῶν ὑπὲρ πάντα τῆ Ἐκκλησίᾳ. ὡς ἐστὶν ἀρχὴ πάσης δυνάμεως, καὶ πάσης ἀρχῆς.

** ΤΟΥ ΑΙΤΟΥ. Ὅμοιον δὲ τὸ, ἐκ ἔστιν ὡπερ ὁ Θεὸς τῆ ἡγαπημῆς, τῷ ἐν τῷ προοιμίῳ, καὶ ἔσα ἐν τῷ ἡγαπημῆν βασιλεύς. καὶ ὡς αἰταῦθα, ὑποκάτωθεν αὐτῆ βραχίονες αἰώνιοι ἔτως ἐκεῖ καὶ σαφέστερον, πάντες ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χάριτάς σε, καὶ ἔτοι ὑπὸ σέ εἰσι. Χριστὸς δὲ προδηλεῖται, βασιλεύς ἐν τῆ λαῶ, ὡπερ εἴρηται παρὰ τὴν γένεσιν τῆ Σωτῆρος ὑπὸ τῶν ἐλθόντων Μαγῶν, πῆ ἐστὶν ὁ τεχνεὶς βασιλεύς τῶν Ἰσραηλίων; καὶ διὰ τῆ Μιχαὶς λέγεται, ἐκ σῆ μοι ἐξελεύσεται ἡγεμῆνος τῆ ἑναὶ εἰς ἀρχόντα τῷ Ἰσραὴλ. δηλον γὰρ, ὅτι τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ Θεῆ, τὴν ἐν ἡμῶ Φανέρωσιν ἔχει, τῆ πατρός ἐν αὐτῷ θεωρημῆς τε καὶ δοξαζομῆς.

κα. Καὶ κατασκλιώσει Ἰσραὴλ πεποιδῶς μόνος ἐπὶ γῆς Ἰακώβ, ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ· καὶ ὁ θρανὸς σιωνεφῆς δρόσω.

ΛΔΗΛΟΥ. Καὶ κατασκλιώσει Ἰσραὴλ ἀφόβως κατὰ μόνους. Τὴν ἔξαρσιν λέγει κατοίκησιν, ἐκβαλλομῆων τῶν ἐθνῶν προκατεχρηκῶτων τὴν Ἰσραὴλιαν, περὶ ἧς καὶ ὁ ψαλμωδὸς τὸ, ἐξέβαλεν ἔθνη ἀπὸ προσώπων αὐτῶν, καὶ ἐκληροδότησεν αὐτῆς ἐν χροινίῳ κληροδοσίας, καὶ κατεσκλιώσεν ἐν

τοῖς σκλιώμασιν αὐτῶν τὰς φυλάς τῆ Ἰσραὴλ. ἡ δὲ τῶν ἐθνῶν ἔξαρσις, ἀφ' ἧς τὴν κατοίκησιν ἐποίησεν τῷ λαῷ μὴ συνοικῆντι τοῖς πολεμῆσιν, ἀλλὰ κατὰ μόνους οἰκῆντι. (2)

ΑΔΗΛΟΥ. Τοῖστον ἡ καὶ τὸ λεγόμενον πρὸς τὸν Ἰσραὴλ, διαπαντός εἶναὶ Δδδτ. 11. 12. τὰς ὀφθαλμῆς Κυρίου ἐπὶ τὴν Ἰσραὴλιαν γῆν, τῆς ὑετῆς ἀποσέλλοντος. παραπλήσιον γὰρ καὶ τὸ τῶν δρόσων ἰκανῶς ὑγρανεστῶν τὰ ἐν τῇ γῆ.

καθ. Μακάριος σὺ Ἰσραὴλ. τίς ὅμοιός σοι λαὸς σωζόμενος ὑπὸ Κυρίου; ὑπερασιεὶ ὁ βοηθός σε, καὶ ἡ μάχαιρά σε καύχημά σε. καὶ ψόσονταί σε οἱ ἐχθροί σε, καὶ σὺ ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτῶν ἐπιβήσῃ.

* ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Δῆλος δὲ ὁ μακαρισμὸς κατὰ τὸ ἐξαιρετὸν τῆς παρὰ Θεῆ τιμῆς καὶ δυνάμεως, ἡ εἶχαν ὁ Ἰσραὴλ τότε. λέγει δὲ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν ἐν τέλει προφητῶν ὁ Ἀββακῆμ ἐπὶ τῆς ἐχθρῆς μῆ (3) ἐπιβιβῆμε. ἡμῶ μὲν γὰρ τὸ ἀγωνιστικὸν τοῖς δικαίοις ὄρσις Θεῆς, ἐπιβιβάζει ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἵνα (4) τὰ προσήκοντα δικαίοις πάσχοντες, τῆς δὲ δικαιοσύνης μὴ ἐκστάντες διὰ τὰ πάθη, δικαίαν τὴν ἐπὶ δικαιοσύνη κομισῶνται τιμῆν.

ΑΔΗΛΟΥ. Μάχαιραν καυχῆσεως καλεῖ τὸν Θεὸν, ἐφ' ᾧ ἐκαυχῶντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. αὐτὸς γὰρ ἐπολέμει ὑπὲρ αὐτῶν τῆς ἐχθρῆς.

** ΝΕΙΛΟΥ. Τὴν τῆς ὀσεβεῖας κλητέον μάχαιραν, χρησιμῶν ἐσομῆν πρὸς φυλακῆν τῶν ὑπαρχόντων καὶ ἀσφάλειαν. αὐτῆ καὶ καύχημα γίνεται ἡ μάχαιρα, καύχημα ἐκ ἀλαζονικῆς ἀπονοίας ὀλέθριον φρούαγμα, βοηθείας δὲ Θεῆ ὀχάρσις διάθεσις, ὡς εἴρηται πρὸς τινὰ ὑπερασιεὶ ὁ βοηθός σε, καὶ ἡ μάχαιρα καύχημά σε. καὶ ψόσονταί σε οἱ ἐχθροί σε, καὶ σὺ ἐπὶ τῆς τραχήλης αὐτῶν ἐπιβήσῃ.

ΘΕΟΔΩΡΙΤΟΥ. Τὴν δῆποτε τὸν Συμεὼν ἐκ ἡυλόγησεν; Ὁ Ῥεβῆμ ἔχε τὴν Φιλαδελφίαν ἀφορμῶν ὀβλογίας. διὰ γὰρ ἐκείνης τῆς ἀρῆς ἀπηλλάγη. καὶ ὁ Λυδὸς διὰ Μαυσιῶ τὸν μέγαν τῆς ὀβλογίας τετύχηκεν. εἰ γὰρ τοῖς ἄλλοις ἔλυσε τὰς ἀρῆς, πολλῶ μᾶλλον ἔλυσε τὴν οἰκίαν. ὁ δὲ Συμεὼν ἐδεμίαν ἔχε πρόφασιν, ὡσε τῆς ὀβλογίας τυχεῖν. οἶμα δὲ αὐτὸν, (5) ἀρχηγὸν τῆς κατὰ τῆ Ἰωσήφ ἐπιβελῆς γεννηῆσαι. καὶ τῆς τεκμήριον. τὸ τὸν ἀξίαγασον ἀνδρὰ ἐκείνον. τῆς μὲν ἄλλης ἀπαντας ἀπολύσαι. τῆστον δὲ μόνον καὶ συλληφθῆναι, καὶ δεθῆναι, καὶ καθαιροῦν κελεύσαι. μετέχε δὲ ὀμως καὶ ἐτ

(1) Προερχόμενον. ὁ Ἀλεξάν. κωδ. Σημείωσ. δὲ τὸ, καὶ μόνης, ἐναντίαν ἐν τῇ ἐν τῇ Θεῆ προοιμῆν συμβόλω. (2) Ταῦτα καὶ ὁ Προκόπ. ἐν τῇ τῆς Α' γ. κωδ. σ

(3) Ἐπὶ τῆς τραχήλης τῶν ἐχθρῶν μῆ. ὁ τῆς Λύγ. κωδ.

ὄβλογίας. εἰς γὰρ μόνον ἰδίαν ἐκάσθη Φυ-
 λῆ δέδωκεν ὄβλογίαν, ἀλλὰ καὶ κοινῶ παν-
 » τὶ τῷ λαῷ. κατασκλιώσει γὰρ Φοῖν Ἰσ-
 » ραὴλ πεποιθὼς μόνος ἐπὶ γῆς Ἰακώβ, ἐπὶ
 » γῆς σίτου καὶ οἴνου, καὶ ἔρανος σοι συννεφῆς
 » δρόσω. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλα τῇ κοινῇ ὄβλο-
 » γία προσέειπε. μετὰ μάλιστα τὰς ὄβλογίας

Α ἔδειξεν ὁ δεσπότης Θεὸς τῷ Προφῆτῃ τῷ
 γλῶσσοις ἀπάσαν· εἰσελθῶν δὲ αὐτὸν ἐκάθισεν
 » κώλυσε. προτυποὶ δὲ τῆτο τὸ παρὰ τῆ
 » Σωτῆρος ἡμῶν εἰρημαῖον. πολλοὶ Προφῆ-
 » ται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέ-
 » πετε, καὶ ἐκ εἶδον, καὶ ἀκῆσαι ἃ ἀκῆτε,
 » καὶ ἐκ ἤκουσαν.

Κ Ε Φ. Λ Δ.

α. **Κ**αὶ ἀνέβη Μωϋσῆς ἀπὸ Ἀ-
 ραβῶθ Μαὰθ ἐπὶ ὄρος
 Ναβαῦ, ἐπὶ καρυφίῳ
 Φάσγα, ἣ ἐστὶ κατὰ πρόσωπον Ἰερι-
 χῶ. καὶ εἰδείξεν αὐτῷ Κύριος πᾶσαν
 τὴν γλῶσσαν Γαλααδ ἕως Δάν,

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Ἀπὸ Ἀραβῶθ
 » Μαὰθ Ἀκύλας, τὸ Ἀραβῶθ, ἀπὸ ὀμα-
 » λῶν, ἐξέδωκεν, ὃ ἐστὶν ἀπὸ τῆς πεδιάδος.
 » καὶ εἰδείξεν αὐτῷ Κύριος πᾶσαν τὴν γλῶ-
 » Γαλααδ. καλῶς τὸ, Κύριος, προτέτακται.
 » σωματικοῖς γὰρ ὀφθαλμοῖς τὰ τοσαῦτον
 » διεσῶτα ὁμῶς βλέπειν ἀδύνατον.

ΑΔΗΛΟΥ. Σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς ταύ-
 τῳ ἀπάσαν τὴν χώραν ἀπὸ τόπου εἰς εἰς
 » μιᾶ καὶ ἑποπῆ θεωρεῖν, ὑπερβαίνει. προ-
 » σκεμνὸν δὲ τῆ, εἰδείξεν αὐτῷ Κύριος, παυ-
 » σάδῳ μὴ πᾶσα περιέργως ζήτησις. ὅπως
 » γὰρ βέβηται Θεός, νικᾷται φύσεως τάξις.

ΑΔΗΛΟΥ. Ὅπερ εἶπεν Ἑβραίοις ἐπι-
 » Ἑβρ. 11. 13. ζέλλων ὁ Θεὸς Ἀπόστολος· κατὰ πίσιν ἀπέ-
 » θανον ἔτοι πάντες, μὴ κομιτάμενοι τὰς
 » ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόν-
 » τες, καὶ ἀπασάμενοι. ὅπερ καὶ ὁ μακά-
 » ριος πέπονθε Μωϋσῆς.

β. Καὶ πᾶσαν τὴν γλῶσσαν Νεφθα-
 λέμ, καὶ πᾶσαν τὴν γλῶσσαν Ἐφροαίμ,
 καὶ Μανασσῆ, καὶ πᾶσαν τὴν γλῶσσαν Ἰσ-
 » δα ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης,
 γ. Καὶ τὴν ἔρημον, καὶ τὰ περίχωρα
 Ἰεριχῶ, πόλιν Φοινίκων ἕως Σηγῶρ.
 δ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν, αὕτη
 ἡ γῆ ἡ ὅμοσα Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
 καὶ Ἰακώβ, λέγων, τῷ σπέρματι ὑμῶν
 ε. δώσω αὐτήν. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ
 Μωϋσῆς οἰκέτης Κυρίου ἐν γῆ Μαὰθ
 δια ῥήματος Κυρίου.

5. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Γαὺ ἐγγύς
 οἴκου Φογῶρ. καὶ ἐκ εἶδον εἰς
 τὴν ταφὴν αὐτῆ ἕως τῆς ἡμέρας
 ταύτης.

* * ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥ. Θαυμα-
 » ρον καὶ τὸ τέλος τῶν ἱερῶν γραμμά-
 » τω καθάπερ αὐτῷ ζῶν κεφαλῆ τῆς
 » ἀποδείξεως ἐστὶ. ἤδη γὰρ ἀναλαμ-
 » νῶν καὶ ἐπὶ αὐτῆς βαλλίδος ἐσῶς,
 » ἔρανον δρόμον διανύη διπλά-
 » τως καὶ ἐπιθείσας ζῶν
 » ὄντι ἐαυτῷ προσηπύει

δεξιῶς, ὡς ἐτελεύτησε, μήπω τελευτή-
 » σας, ὡς ἐτάθη. μηδὲν παρόντος, δη-
 » λουσι χερσὶν ἐκείνης, ἀλλ' ἀδύνατοις
 » διωκῆσαι, ὡς ἐδ' αὐτῶ προπατόρων
 » ἐκείνων. τυχῶν ἐξαιρέτα μνημάτων. ὁ
 » μηδὲν εἶδον ἀνθρώπων· ὡς σύμπαν τὸ ἔθ-
 » νος αὐτὸν ὅλον μῦθα δακρυόροον ἐκείνη-
 » σαν, ἴδιον καὶ κοινὸν πάντος ἐπιδειξάμενον,
 » ἕνεκα τῆς ἀλέκτερος καὶ πρὸς αὐτὰ ἕκαστον,
 » καὶ πρὸς ἀπαντας ὀνομασίας καὶ κληρονομίας.
 » τοῖστος μὴ ὁ βίος, τοιαύτη δὲ καὶ ἡ τε-
 » λούτη τῆ βασιλείας καὶ νομοθέτου καὶ ἀρ-
 » χιερέως καὶ προφήτου Μωϋσέως διὰ τῶν
 » ἱερῶν γραμμάτων μνημονόδοται.

* * ΙΩΣΗΠΟΥ. Ὡς δὲ ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ
 Ἀβαρεὶ καλεσμένῳ ἐγένετο, τῆτο ὁ ὑψη-
 » λὸν Ἰεριχῶντος ἀντικρυς καίται, γλῶσσοι
 » τῶν Χανααίων καὶ πλείω παρέχων
 » τοῖς ἐπ' αὐτῆ κατοπίθων, ἀπέπεμπε τὴν
 » γερασίαν, ἀπαζομένῃ δὲ καὶ τὸν Ἐλεάζα-
 » ρον αὐτῆ καὶ Ἰησὲν, καὶ προσομιλῶντος
 » αὐτοῖς ἐτι, νέφεος αἰφνίδιον ὑπὲρ αὐτῆ
 » σάντος, ἀφανίζεται κατὰ τινος φάραγ-
 » γος. γέγραφε δ' αὐτὸν αὐτῆς ἱερῆς βί-
 » βλοῖς τελευτῶτα, δέσας μὴ δι' ὑπερβολῶν
 » τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς, πρὸς τὸ θεῖον αὐ-
 » τὸν ἀναχωρήσαι τολμησῶσιν εἰπῶν.

» * * ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
 Ε ἐγγύς οἴκου Φογῶρ· ὡς ἀν' ἐγγύς κατα-
 » λύση τὴν τῆ Δαίμονος πλάτῃ. καὶ οἱ προ-
 » σαικῆντες δὲ τῆ Ἰσραὴλ εἰς τὸν νομοθέτην
 » ὄρωντες, ἀπεσκόδαζοντο τὴν ἀσέβειαν.

» * * ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Καὶ ἐκ εἶδον εἰς
 » τὴν ταφὴν αὐτῆ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
 Οἰκονομίας καὶ τῆτο Θεὸς, μήπως αὐτὸν
 » ὑπερθαυμάζοντες, προσκωήσωσιν· ἀλλ'
 » εἰ δὲ τῶν ἀγίων ὁ θάνατος τοῖς ἀνθρώποις
 » καταλαμβάνεται, τίμιος ὢν ἐναντὶ Κυρίου.
 Ζ τῷ δὲ φασίτινες καὶ μετασκόδαζον τὸ σῶ-
 » μα Μωϋσέως ὑπὸ τῆ πνοῦματος. πῶς γὰρ
 » ἀνέστη. ἐφ' ἡμέρας μὴ μὴ Φαγῶν, μὴ πῶν,
 » μὴ καθοδδῆσας, εἶπερ εἰμένει ἀνθρώπος;
 » καὶ ἐπὶ τοῖστος τῷ αὐτῆ τὸ σῶμα, εἰς
 » εἰς τὴν αὐτῆ ταφὴν ἔγνω.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ. Ἐπειδὴ γὰρ τῆς ψυχῆς
 » χωριζομένης ἀπὸ τῆ σώματος μετὰ τὴν
 » αἰδέου ἀπαλλαγῶν, προσπαυτῶσιν αὐ-
 » τῇ καὶ ἀγγελικῆ διωκῆσαι ἀγαθῶν, καὶ
 Η Δαίμονων σίφους πονηρότατον, ὅπως τὴν
 » ποιότητα τῶν ἔργων, ὡν ἔπραξε, πονη-
 » ρῶν τε καὶ ἀγαθῶν, ἐπὶ τὰς προσφῶρας
 » τόπας, ἢ ἔτοι, ἢ ἐκείνοι ταύτῳ ἀποκομι-
 » σωσιν. Φυλακιστικῶν μὲν αὐτῆς τελευτῆς

ταίας ἡμέρας, καὶ ἡ εἰς κρίσιν πάντες παρασησόμεθα, καὶ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, ἢ εἰς τὴν ἀπέραντον Φλόγα τῆς πυρὸς ἀπαχθισόμενοι (1) βελλόμενος ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ τὸτο ὑποδάξαι, διὰ σωματικῆς τινὸς παρεσκύβασεν ἐν τῇ τῆς Μωϋσέως ταφῇ φανῶναι εἰς τὰς ὀφθαλμῶν αὐτῶν πρὸς τὴν περιβολὴν τῆς σώματος, καὶ τὴν ἐν τῇ γῆ νεομισμῶν ἀπόδρασι· ἀνδισάμενος ὡπερ τὸν πονηρὸν Δαίμονα, καὶ ἀντιπράττοντα· καὶ τὴν τὸν Μιχαὴλ ἀγαθὸν Ἄγγελον ὄντα προσυπαντήσασαι, καὶ ἀποσοβῆσαι, καὶ μὴ ἐξουσιαστικῶς ἐπιτιμῆσαι, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ τῶν ὅλων παραχωρήσασαι τῆς κατ' ἐκείνους κρίσεως, καὶ εἰπῆν· ἐπιτιμῆσαι σοὶ Κύριος· ἵνα διὰ τῶν μάρτυρων οἱ παιδαγωγούμενοι, ὡς ἔστι τὰς ψυχῶν ἀγωνία μετὰ τὴν ἀντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι· καὶ ὅτι χρὴ διὰ τῶν ἀγαθῶν ἔργων παρασκευάζεσθαι πρὸς τὸ τῆς ἀγγελικῆς ἡμᾶς συμμαχίας μεταλαχῆναι, τῶν Δαιμόνων καὶ ἡμῶν ἐπιτριζόντων φθοροερὸν καὶ πικρὸν. καὶ ταύτης ὑπὸ ὀφθαλμῶν φανείσης τῆς θείας εἰκόνος, καίτινα νεφέλλῳ, ἢ φωτὸς ἔλαμψιν γεννηθῆσαι κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀμαυρῆσαν καὶ ἀποταχίζεσαν τῶν περιεσηκῶτων τὴν θείαν, ἵνα μὴ γινώσκουσιν αὐτὴν τὴν ταφῆν. διὸ καὶ φησὶν ἡ Γραφή· καὶ ἐκ εἰδῶν ἐδείξεν τὴν τελευτῆν, ἢ τὴν ταφῆν αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ταῦτα δὲ ἐν ἀποκρύφῳ βιβλίῳ λέγεται καὶ ὁμοίως, λεπιοτέραν ἔχοντι τῆς Γενέσεως, ἢτοι τῆς κλίσεως, τὴν ἀφήγησιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (2) Λέγεται δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Μιχαὴλ τὴν τῆς Μωϋσέως σῶματος διηκονησάμενος ταφῆν, τῆς Διαβόλου πρὸς τὸτο ἀνδισάμενος, συγχωρῆντος τῆς Θεῆς, καὶ βελλόμενος δεῖξαι διὰ τῆς φαινομένης τοῖς τότε μικρὰ βλέπειν, καὶ παχύτερον διακειμένους τὸ ἀφανές· ὅτι μετὰ τὴν ἀντιδεδεῖσθαι ἀπαλλαγῆναι τὰς ἡμετέρας ψυχῶν ἀνδισάντα πορδομενίας ἐπὶ τὴν ἀνω πορείαν ὅ, τε Διάβολος καὶ αἱ σὺ αὐτῷ πονηρὰ δυνάμεις, ἐγκόψασαι τὸν δρόμον βελλόμενα· καὶ τῶν μὲν Φαῦλα ἐργασαμένων κατιχύσει, τῶν δὲ δικαίων ἠτῶνται διὰ τῆς ἀγγελικῆς συμμαχίας.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. (3) Γέγραπται ἐν μιᾷ τῶν καθολικῶν ἐπιστολῶν ἔτσι· ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ὅτε τῷ Διαβόλῳ διελέγετο διακρινόμενος περὶ τῆς Μωϋσέως ἐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν, ἐπιτιμῆσαι σε Κύριος. βελλόμενος γὰρ ὁ Θεὸς παρασησάμενος τὴν ἐν τῷ ἀφανεί τῆς Διαβόλου κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν τυραννίδα, ἡ ἔχεν, ὡς ἔφω, ἐκ τῆς παραβάσεως τῆς Ἀδάμ, σιωπῶ-

ρησεν αὐτῷ περὶ τὴν ταφῆν τῆς σώματος Μωϋσέως ἀντιβῶναι. ἵνα οἱ κατὰ τὴν παλαιὰν διαθήκην ἀτελέερον διακείμενοι, καὶ πάντα τὰ νοητὰ διὰ σωματικῶν τύπων παιδοδύμενοι, μάθωσιν ὡς καὶ πρὸς τὰς τῆς ἀναπαύσεως τόπῳ ὁ Διάβολος μετὰ τῶν σὺ αὐτῷ πονηρῶν καὶ ἀποστατικῶν δυνάμεων ἐργαὶ πορδοῦσαι τὰς ψυχὰς. διὸ καὶ Ἄγγελοι παραλαμβάνουσιν αὐτὰς ἐξίσσας ἀπὸ τῆς σώματος, ἵνα τῷ προσεγγισμῷ καταλύσωσι τὴν τῆς Δαίμονος πλάνην· καὶ ἵνα οἱ προσοικεῖντες υἱοὶ Ἰσραὴλ μηδεμίαν ἔχωσιν ἄνοιαν τῆς ἐκείσε γενομένης ἀπάτης, πρὸς τὸν νομοθέτην ἀποσκοπεῖντες.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Δικαίως, ἵνα μὴ πάλιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πέρα φύσεως ἀνθρωπίνης φανταζόμενοι τῶν ἀπαρεσκόντων Θεῶ ἐπιδάξωσιν (4) τὸν τόπον σεβόμενοι. ἀλλ' ἐδὲ τῶν ἀγίων ὁ θάνατος τοῖς ἀνθρώποις καταλαμβάνεται, τίμιος ὡν ἐναντι Κυρίου. διὰ τὸτο γὰρ ὁ Ἐνώχ μετετέθη, καὶ ἐκ εὐρίσκετο.

3. Μωϋσῆς δὲ ἡ ἐκατὸν καὶ εἰκοσι ἔτων ἐν τῷ τελευτῶν αὐτόν. ἐκ ἡμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς, ἐδὲ ἐφθάρησαν τὰ χελῶνια αὐτῆς.

ΑΔΗΛΟΥ. Ἡ πεντάβιβλος Μωϋσέως ἰσορῶν πράξεις ἔτων, κατὰ τὴν τῶν Ἑβδομήκοντα ἐρμηνείαν, ἀπὸ μὲν Ἀδάμ μέχρι Νῶε, ἔτη διὰ ἑξήκοντα τεσσαράκοντα καὶ δύο· ἀπὸ δὲ τῆς κατακλυσμῆς ἕως τῆς πυργοποιίας, ἔτη πεντακόσια πενήκοντα καὶ ὀκτώ· καὶ ἀπὸ τῆς πυργοποιίας ἕως ἔργονησεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ, ἔτη ἑξακόσια δεκαεννέα· καὶ ἀπὸ Ἰσαὰκ ἕως Ἐξόδου τῶν Ἰσραὴλ διὰ Μωϋσέως, ἔτη τετρακόσια τρία. γίνονται δὲ ἕως εἰκοσι ἔτη Μωϋσέως ἔτη τετρακόσια τρία. γίνονται δὲ ἀπὸ Ἀδάμ ἕως τῆς Ἐξόδου τῶν ἡμῶν Ἰσραὴλ, ὄγδοηκοσὶ ἔτη Μωϋσέως, ἔτη τριῶντα ὀκτακόσια εἰκοσι δύο. ἐποίησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. ὅμως γίνονται τὰ πάντα ἀπὸ Ἀδάμ ἕως τῆς τελευτῆς Μωϋσέως, ἔτη τριῶντα ὀκτακόσια ἑξήκοντα δύο.

4. Καὶ ἐκλαυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ Μωϋσῶν ἐν Ἀραβῶν Μωὰβ ἐπὶ τῆς Ἰορδάνης κατὰ Ἰεριχὼν τριάκοντα ἡμέρας. καὶ σιωπητέαθησαν αἱ ἡμέραι πένθους κλαυθμῶν Μωϋσῆ.

ΣΕΥΤΗΡΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Οὕτω καὶ τὸν Ἀαρῶν ἐν Ὄρ τῷ ὄρει, ὡς ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς. (5) τὸν μάντιν Ἰακώβ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπείδησαν, ὡς κείται ἐν τῷ Αριθμοῖς. (6) λοιπὸν τῆς Γενέσεως. (6)

(1) Ἦτοι ἀπαχθισόμεθα, ἀναγνώστ. ἢ τὸ ἀνώτερον. καὶ, περιττόν.

(2) Ἀπελογία εἰς. καὶ τὸτο παρὰ τοῖς κώδ. προσκεῖται.

(3) Ἐκ τῶν κατὰ κωδικῶν Ἀλεξάνδρου σιωπῶντος. καὶ ταῦτα παρὰ τοῖς κώδ.

(4) Ἰσ. γραπτόν ἔστι· φανταζόμενοι, τῶν ἀπαρεσκόντων Θεῶ ἐπιδάξωσιν.

(5) Ἀριθ. 20. 29.

(6) Γεν. 50. 3.

Καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ ἐνεπλή-
 ρυματος σωέσεως, ἐπέθηκε
 Μωϋσῆς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἐπ'
 καὶ ἤκισαν αὐτῷ [οἱ] υἱοὶ Ἰσ-
 καὶ ἐποίησαν καθότι ἐνετέ-
 ληκεν τῷ Μωϋσῇ.

ΠΡΟΤΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ. Ἡ ἐννομος
 νία δίδωσι πνεύματος σοφίαν τοῖς
 υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ δεινὸν αὐτὸς ἐμπι-
 ρισμάτων, βεβαιήσας τὸ Θεοῦ
 αὐτῶν χειροθεσίας.

ΑΥΤΟΥ. Πάντες γὰρ ἀδιστάκτως
 ἔχουσιν τούτοις, τὸ Θεῶν σωδοκῆν
 κατὰ τὸν θεῖον μελωδὸν ὑποτάσσ-
 αὐτοῖς τὸν λαόν.

ΑΥΤΟΥ. Νόμος ἐστὶ λόγος προσακλι-
 ῶν ποιητέον, ἀπαγορευτικὸς δὲ
 ποιητέον. καὶ προσακλικὸς μὲν ἐστὶ
 ἀκλήσεις Κύριον τὸν Θεὸν σε· καὶ
 ὄν πατέρα σε καὶ τὴν μητέρα σε·
 ἀδελφικὸς δὲ τὸ, ἔ μοιχθῶσεις. καὶ
 νόμος ἐστὶ λόγος προσακλικὸς καὶ
 ἀδελφικὸς περὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ γε-
 νηθέντων ὅποιοι, καὶ πότε, καὶ
 ὁράττοντες ἔξισιν εὖ καὶ συμφερόν-
 τας ὅποιοι, καὶ πότε, καὶ πᾶς πρά-
 κτως καὶ ἀνωφελῶς. ἀρμόζει δὲ
 τούτῳ καὶ περὶ τῶν βίβων δικαίων
 ἐλάττω ὡς δῆλον ἐκ τῶ, μὴ οἱ τὸν νό-
 μον ἀγνοήσαντες, τῶν νόμων ἐκ ἀκέραι-
 ας γὰρ ὅτι, Ἀβραὰμ δυνάμει υἱὸς
 Θεοῦ ἐκ τῆς παιδείας καὶ εἶνα ἐκ τῆς
 φωνῆς.

A ι. Καὶ ἐκ ἀνάγκης ἐτι προφήτης ἐν
 Ἰσραὴλ ὡς Μωϋσῆς, ὃν ἔγνω Κύ-
 ριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσω-
 παν, Ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις καὶ τέ-
 ρασιν, ὃν ἀπέστειλε Κύριος ποιῆσαι
 αὐτὰ ἐν Αἰγύπτῳ Φαραῶ, καὶ πᾶσι
 τοῖς θεράπρασιν αὐτῷ, καὶ πᾶσι τῇ
 γῆ αὐτῷ, Καὶ τὰ θαυμάσια τὰ
 μεγάλα, καὶ τὴν χεῖρα τὴν κρα-
 ταίαν, ἃ ἐποίησε Μωϋσῆς ἐναντι παν-
 τὸς Ἰσραὴλ.

B ΑΔΗΛΟΥ. Τῷ κληρωτῷ ἔχειν τὴν
 ἀρχὴν, μήτε ἐκ πατρῴας διαδοχῆς, μήτε
 ἐκ ψήφου τῶν ἀρχομένων, ἀλλ' ἐκ τῆ ἀνω-
 θεῖου νουμάτος, ὡς ἀχθῆσαι πρὸς τὸτο φθῶ-
 νοντας, καὶ ἀποπηδώντας, καὶ τρέμον-
 τας τὸ τῷ πράγματι μέγεθος. ἐπιγνώ-
 μων γὰρ τῶν ἑαυτῶ ὁ εὐάρετος, καὶ πρὸς
 τὸ ἥττον συσελλόμενος.

Γ ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΥ. Ἐμφρατῆσιν λοι-
 πὸν Μαρκίωνος, καὶ Μανικαίων, καὶ τῶν
 ὁμοίων αὐτοῖς αἰρετικῶν τὸ σῶμα, βλασ-
 φημύτων Μωϋσεῖα, καὶ τὸν τῆς παλαιᾶς
 διαθήκης Θεόν. Θεὸς γὰρ ὁ δικαίων, τίς
 ὁ κατακρίνων; ἡμεῖς δὲ τὸν τῆς παλαιᾶς
 διαθήκης ἡ νεῆας εἶδοτες τὸν τῶν ἀγα-
 θῶν δοτῆρα Θεόν, δοξάζομεν αὐτὸν τε καὶ
 τὸν μονογενῆτε αὐτῷ υἱὸν τὸν Κύριον ἡμῶν
 Δ Ἰησοῦν Χριστὸν σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ζωο-
 ποιῷ καὶ ὁμοσίῳ αὐτῷ πνεύματι.
 νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τὰς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ ΣΤΗΝ ΘΕΩΝ ΜΩΥΣΕΩΣ ΣΤΙΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΔΕ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΜΗ ΚΑΘ' ΑΥΤΟ ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΟΜΕΝΩΝ.

Γ Ε Ν Ε Σ Ε Ω Σ.

Κεφ. 1. ἐδ. 11. Βλασησάτω ἡ γῆ. σελ. 949	Κεφ. 21. ἐδ. 19. Διμίωζαν ὁ Θεὸς τὰς ὀφθαλμὰς τῆς "Αγαρ. σελ. 86
22. Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε. 1018	31. Φρέαρ τῶ ὄρεα. 1614
26. Ποίσωμιν ἀνθρώπων. 1452, καὶ 1454	Κεφ. 22. ἐδ. 5. Μείνατε αὐτῆ. 260
28. Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε. 289, καὶ 907	17. Πληθύνων πληθύνω. 1161
32. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα. 1018	18. Ἐν τῷ σπέρματι σε ἀβλογηθήσονται. 338
Κεφ. 2. ἐδ. 17. Τὸ ξύλον τῆ γινώσκειν. 389	Κεφ. 23. ἐδ. 6. Βασιλεὺς εἶ σὶ παρὰ Θεῶ. 204
24. Ἀντὶ τῆτε κάλαίφει ἀνθρώπος. 1057	Κεφ. 24. ἐδ. 62. Ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο. 270
Κεφ. 3. ἐδ. 1. Ὁ ὄφις ἡ φρονιμώτατος. 53	Κεφ. 25. ἐδ. 23. Καὶ ὁ μείζων δελύσει τῷ ἐλάσσονι. 332, καὶ 690
10. Περιπατήντος ἐν τῷ παραδείσῳ. 1450	27. Ἰακώβ ἀπλαστος. 558
14. Ἐπικατάρατος σὺ. 1309	28. Ἡ γὰρ θῆρα αὐτῆ. 330
15. Ἐχθραν θῆσω. 534, καὶ 592	Κεφ. 27. ἐδ. 2. Ἴδὲ ἐγὼ γεγήρακα. 1651
16. Πρὸς τὸν ἀνδρα σε ἡ ἀποστροφή σε. 53, καὶ 269	37. Κύριον αὐτὸν ἐποίησά σε. 1626
Κεφ. 4. ἐδ. 4. Καὶ ἐπειδὴν ὁ Θεὸς ἐπὶ Ἄβελ. 956	Κεφ. 28. ἐδ. 3. Ἐση εἰς σιωπαγωγὰς ἐθῶν. 338
5. Ἐπὶ δὲ Καὶν. αὐτ.	4. Καὶ δώσει σοι Κύριος. αὐτ.
7. Οὐκ ἂν ὀρθῶς προσενέγκης. 967	13. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς τῶ πατέρες σε. 381
16. Καὶ ἐξῆλθε Καὶν. 66	16. Ὁ Κύριος ἐν τῷ τόπῳ τῆτε. 1483
26. Ἡρξάντο ἐπικαλεῖσθαι. 806	17. Ὡς φοβερὸς ὁ τόπος ἔτος. 926
Κεφ. 6. ἐδ. 3. Διὰ τὸ εἶναι αὐτὲς σάρκα. 496, καὶ 1645	22. Καὶ πάντων ἂν ἂν δῶς μοι. 1657
6. Καὶ ἀνεθυμήθην. 41	Κεφ. 30. ἐδ. 2. Μὴ ἀντὶ Θεῶ σοι ἐγώ εἰμι; 383
7. Ἀπαλείψω τὸν ἀνθρώπων. αὐτ.	11. Εὐτύχηκα. 447
13. Καίρος παντὸς ἀνθρώπου. αὐτ.	22-24. Ἐμνήθη ὁ Θεὸς Ῥαχὴλ. 383
Κεφ. 8. ἐδ. 21. Καὶ ὡσφράνθη Κύριος. 42, 49, καὶ 1455	27. Οἰωνισάμην ἂν. 1091
Κεφ. 9. ἐδ. 3. Ὡς λάχανα χόρτε. 56, καὶ 1032	Κεφ. 31. ἐδ. 8. Ἐὰν ἔτος εἶπη. 376
6. Ἐν εἰκόνι Θεῶ ἐποίησα. 49	11. Βασιλεὺς ἐκ τῆς ἐσφύος σε. 520
Κεφ. 10. ἐδ. 21. Ἀδελφῶ Ἰάφεθ. 504	12. Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σε. 376
Κεφ. 11. ἐδ. 7. Δεῦτε καταβάντες. 1452	13. Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς σε. αὐτ.
Κεφ. 12. ἐδ. 7. Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σε. 776	42. Εἰ μὴ ὁ φόβος Ἰσαὰκ. 1542, καὶ 1630
7. Σοὶ δώσω αὐτίκ. 1402	47. Βένον τῆς μαρτυρίας. 1614
11. Γυνὴ ἠραία. 260	Κεφ. 32. ἐδ. 26. Οὐ μή σε ἀποσείλω. 505, καὶ 912
Κεφ. 13. ἐδ. 6. Βασιλεὺς εἶ σὺ. 204	30. Εἶδος Κυρίου. 69, καὶ 505
10. Ὡς ὁ παραδείσος. 64	Κεφ. 35. ἐδ. 21. Πονηρὸν ἐφάνη. 511
16. Ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος. 366	Κεφ. 36. ἐδ. 12. Ἀπὸ Θαύνας. 745
Κεφ. 14. ἐδ. 13. Ἀπήγγειλὼν Ἀβραμ τῷ περσῶν. 174	Κεφ. 37. ἐδ. 7. Ὡμίλῳ ὑμῶν. 455
Κεφ. 15. ἐδ. 2. Ὁ δὲ υἱὸς Μωσέκ. 291	9. Ὡσπερ ὁ ἥλιος. αὐτ.
5. Ἀνάβλεψον εἰς τὸν οὐρανόν. 366	20. Ἄρα γε ἐλδυσόμεθα; 486
13. Δελώσθιν αὐτὲς καὶ κακάσθιν. 1576	29. Ἀπέστρεψεν ὁ Ῥεβίμ. 469
14. Μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται. 590	30. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῆ. αὐτ.
15. Σὺ δὲ ἀπελεύσῃ. 548, καὶ 776	35. Οὐκ ἠθέλησε παρακληθῆναι. 486
16. Τετάρτη γενεῶν. 137, 626, 693, 701, 774, 819, καὶ 1456	Κεφ. 39. ἐδ. 9. Καὶ ποιήσω τὸ ἔθνος. 459
Κεφ. 16. ἐδ. 2. Εἰσελθε εἰς τὴν παιδικίαν μου. 1014	14. Εἰσηγάγεν ἡμῖν παῖδας Ἑβραίων. 174
Κεφ. 17. ἐδ. 11. Καὶ ἔσται εἰς σημεῖον. 906	Κεφ. 40. ἐδ. 8. Οὐχὶ διὰ τῶ Θεῶ. 459
14. Πᾶς ἀπερίτμητος ἄριστος. 95, 769, καὶ 1059	9. Ἐν τῷ ὑπνῷ με. 455
17. Καὶ ἔπεσαν Ἄβραμ. 183	16. Ὡμίλῳ τρεῖς κανά. αὐτ.
Κεφ. 18. ἐδ. 19. Ἦδεν ὅτι σιωπάζει Ἄβραμ. 282, καὶ 436	Κεφ. 42. ἐδ. 21. Ναὶ ἐν ἀμαρτίας ἐσμεν. 486
21. Καταβάς ὄψομαι. 176, καὶ 282	22. Καὶ ἐπιπᾶς Ῥεβίμ. αὐτ.
27. Ἐγώ εἰμι γῆ καὶ σποδός. 287	Κεφ. 45. ἐδ. 5. Μὴ λυπᾶσθε. αὐτ.
Κεφ. 19. ἐδ. 23. Ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τῷ γυν. 22	Κεφ. 46. ἐδ. 4. Ἐπιβαλᾶ τὰς χεῖρας αὐτῶ. αὐτ.
Κεφ. 20. ἐδ. 4-7. Κύριε ἔθνος αἰγνοῦν. 190	Κεφ. 47. ἐδ. 9. Αἱ ἡμέραι με μικραί. αὐτ.
	Κεφ. 48. ἐδ. 5. Ἐμεῖ εἰσιν Ἐφραὶμ καὶ Μ. αὐτ.
	16. Ὁ Ἄγγελος ὁ ἑσταμένος. αὐτ.
	19. Ποίσομαι σε ὁ Θεὸς ὡς αὐτ.
	20. Εὐλογηθήσεται Ἰσραὴλ αὐτ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 49. εδ. 4. Μὴ ἐκζέσης.	1655, καὶ 1656	Κεφ. 19. εδ. 4. Ὑμεῖς ἐώρακατε.	1441
7. Διασκαρπιῶ αὐτὸς ἐν Ἰακώβ.	166, καὶ 1657	8. Πάντα ὅσα εἶπε Κύριος.	333
8. Αἱ χεῖρές σε.	1342, 1520, καὶ 1558	9. Ἴνα ἀκούσῃ ὁ λαός.	710, καὶ 920
9. Ἐκ βλαστῆ ἡμέμ.	1342	10. Καταβάς διαμάρτυρα.	787
10. Προσδοκία ἐθνῶν.	1342, καὶ 1520	16. Φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἤχου.	1123
13. Ἐπὶ θαλασσῶν σκλιώσεις.	1666	19. Ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίνατο.	641
14. Μεταξὺ κληρῶν.	αὐτ.	Κεφ. 20. εδ. 2. Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός.	827
15. Ὑπέθηκε τὸν ὄμνον αὐτῆ.	868, καὶ 1667	3. Οὐκ ἔσονται σοι Θεοὶ ἕτεροι.	41, 787, 908, 1066, καὶ 1538
19. Γαδ, πειρατήριον.	1667	4. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλόν.	908, καὶ 1066
27. Βενιαμὴν λύκος.	1663	5. Οὐ προσκυνήσεις εἰδὼ λατρεύσεις.	1066, 1538, καὶ 1578
Κεφ. 50. εδ. 24. Ἐγὼ ἀποθνήσκω.	498	9. Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ.	11
25. Καὶ ὤρισεν Ἰωσήφ τὰς ἡμέρας Ἰσραὴλ.	αὐτ.	10. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ.	αὐτ.

ΕΞΟΔΟΥ.

Κεφ. 3. εδ. 6. Ἐκάλεσεν αὐτὸν Ἄγγελος Κυρίου.	219	Κεφ. 19. εδ. 6. Ἄξεις αὐτὸν εἰς κριτήριον.	1473
8. Κατέβην ἐξ ἐλεῶδα.	1302	15. Ὅς τύπεις πατέρας.	1542
11. Τίς εἰμι ἐγώ.	612	16. Ὁ κακολογῶν πατέρα.	αὐτ.
12. Καὶ τῆτό σοι τὸ σημεῖον ἔσται.	160	Κεφ. 22. εδ. 28. Θεὸς ἐ κακολογήσεις.	128, καὶ 1473
14. Οὕτως ἔρεῖς, ὁ ὄν ἀπέσαλκέ με.	1, 160, 598, καὶ 622	Κεφ. 23. εδ. 23. Ὁ Ἄγγελός με.	1324
19. Ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι ἐ προήσεται.	603	33. Ἐάν γὰρ δελοῦσης.	828
Κεφ. 3. εδ. 20. Καὶ ἐλέγας τὴν χεῖρά με.	αὐτ.	Κεφ. 24. εδ. 7. Πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεός.	909
22. Ἦτησε γυνή.	937	10. Εἶδον τὸν τόπον.	926
Κεφ. 4. εδ. 22. Τίος πρωτότοκός με.	690, 806, 918, καὶ 1661	11. Ὁφθαλμοὶ ἐν τῷ τόπῳ τῆ Θεῆ.	927
Κεφ. 5. εδ. 1. Ἀπόλυσον τὸν λαόν με.	603, καὶ 604	Κεφ. 26. εδ. 31. Ἐπίσασσον.	1173
2. Οὐκ οἶδα τὸν Κύριον.	368, 604, καὶ 653	Κεφ. 28. εδ. 38. Ἴνα καλύψῃ.	786
Κεφ. 7. εδ. 3. Ἐγὼ δὲ σκληρωθῶ.	1433	Κεφ. 30. εδ. 26. Τῆ μαρτυρίε.	905
11. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἐπασιδοί.	181, καὶ 882	Κεφ. 32. εδ. 1. Ποίησον ἡμῖν Θεός.	835
13. Καὶ κατήχυσεν ἡ καρδία Φαραῶ.	604	4. Οὗτοι οἱ Θεοὶ σε.	835, καὶ 1257
14. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν.	αὐτ.	10. Ἐασάν με.	134, 398, καὶ 1468
Κεφ. 8. εδ. 2. Εἰ δὲ μὴ βάλῃ.	610	18. Φωνὴ ἐξ οἴου.	929
8. Προσβύξαθε περὶ ἐμῆ.	604	32. Καὶ νῦν εἰ μὴ ἀφείε.	1233
19. Δάκρυλος Θεῆ.	134, καὶ 908	33. Ἐξαλείψω αὐτῆς.	1013
32. Ἐβάρισε τὴν καρδίαν αὐτῆ.	605	34. Ἦ δ' ἂν ἡμέρα ἐπισκέψωμαι.	899
Κεφ. 9. εδ. 7. Καὶ εἶδε Φαραῶ ὅτι ἐκ ἐτελοῦτησε.	605	Κεφ. 33. εδ. 3. Οὐ μὴ σωαναβῶ μετὰ σε.	1660
12. Ἐσκληρωσε Κύριος.	αὐτ.	11. Ὁ φίλος φίλου.	641
16. Ἐιεκεν τέτρα διτηρηθήης.	605, 607, καὶ 1322	17. Οἶδά σε παρὰ πάντας.	1301, καὶ 1302
27. Ὁ Κύριος δίκαιος.	604	20. Τὸ πρόσωπόν με.	400
34. Ἰδὼν Φαραῶ ὅτι πέπειται.	605	21. Σὺ ἔ αὐτῆ εἴηθι.	234
35. Καὶ ἐσκληρωσε ἡ καρδία Φαραῶ.	αὐτ.	Κεφ. 34. εδ. 1. Λάξουσιν σεαυτῶ.	831
Κεφ. 10. εδ. 3. Ἔως τίνος ἐ βέλει.	610, καὶ 1603	Κεφ. 36. εδ. 8. Καὶ ἐποίησε τὸ λόγιον.	877
20. Καὶ ἐσκληρωσε Κύριος.	1603		
29. Οὐκ ἔτι ὀφθήσομαι σοι.	691		
Κεφ. 12. εδ. 2. Ὁ μὴ ἔτος ἀρχὴ μινῶν.	1615		
3. Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.	αὐτ.		
16. Πᾶν ἔργον ἐ ποιήσετε.	780		
36. Καὶ ἐσκύλευσαν τὰς Αἰγυπτίους.	937		
38. Ἐπίμικτος λαός.	607		
41. Μετὰ ὑ τριάκοντα ἔτη.	209		
Κεφ. 13. εδ. 18. Πέμπτη γενεᾶ.	210, 626, 693, καὶ 770		
Κεφ. 14. εδ. 11. Παρὰ τὸ μὴ ὑπάσχειν μνήματα.	1256		
14. Κύριος πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν.	1458, καὶ 1586		
15. Τὶ βοᾶς πρὸς με;	1586		
21. Ἐπήγαγε Κύριος τὴν θάλασσαν.	719		
Κεφ. 15. εδ. 1. Ἴππον καὶ ἀναβάτιον.	1514		
5. Κατέδυσαν εἰς βυθόν.	604, καὶ 641		
6. Ἡ δεξιὰ σε Κύριε.	641		
10. Ἐδυσαν ὡσεὶ μόλυβδος.	604, καὶ 641		
14. Ἦκασαν ἐθνη.	1317		
15. Ἐλαβεν αὐτῆς τρόμος.	αὐτ.		
23. Πικρὸν γὰρ ἔω.	1256		
Κεφ. 16. εδ. 3. Τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν.	1256, καὶ 1539		
15. Οὗτος ὁ ἄρτος.	1461		
6. Τῆτο τὸ ἔσμα.	αὐτ.		
Καὶ ἔξεζεσε σκάληκας.	1256		
Ἐξεληθόντες τινὲς ἐκ τῆ λαῶ.	αὐτ.		
Ἡμέρας τῆ σαββάτου.	926		
Ἐξ αὐτῆς ὕδαρ.	1256		
Ἡ Φαίσα.	566, καὶ 885		
Ἄρ.	612		

ΛΕΥΙΤΙΚΟΥ.

Κεφ. 1. εδ. 2. Ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν.	965
11. Κύριος ὁ Θεὸς προεθέη ὑμῖν.	63
Κεφ. 2. εδ. 1. Ἐάν ψυχῆ.	957
Κεφ. 3. εδ. 1. Θυσία σωτηρίας.	955
Κεφ. 4. εδ. 24. Ὁ Θεὸς πῦρ.	1200
Κεφ. 7. εδ. 23. Στέαρ.	1632
Κεφ. 8. εδ. 6. Καὶ προσήγαγε Μωϋσῆς.	877
7. Οὐκ ἀποκαλύψεις ἀχρημοσύνην.	257
8. Καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λόγιον.	877
Κεφ. 11. εδ. 17. Καὶ ἱέρακα.	1495
18. Καὶ νυκτιμόρακα.	αὐτ.
21-23. Ταῦτα Φάγεθε.	53
Κεφ. 14. εδ. 34. Ὡς ἂν ἐπέλεθητε.	1042
Κεφ. 16. εδ. 4. Λινὴ κίδαριν.	1000
8. Κληρον ὡς τῶ Κυρίου.	1373
Κεφ. 17. εδ. 6. Εἰς ὀσμὴν βωμῆος τῶ Κυρίου.	1632
11. Παντὸς ζῶος ἡ ψυχῆ.	39, καὶ 156
Κεφ. 18. εδ. 5. Ὁ παίητας αὐτῶ ζήσεται.	136
18. Οὐ λήψῃ γυναικὰ ἐπὶ ἀδελφῆ.	363
Κεφ. 20. εδ. 18. Μετὰ γυναικὸς ἀποκάθαρσης.	1058
Κεφ. 22. εδ. 29. Ἐάν θύσης θυσίαν.	1085
30. Οὐ καταλέψετε.	αὐτ.
Κεφ. 23. εδ. 36. Πᾶν ἔργον λατρευτὸν.	1420
Κεφ. 24. εδ. 16. Ὀνομάζων τὸ ὄνομα Κυρίου.	792
Κεφ. 25. εδ. 40. Οὐ καταταεῖς αὐτῶν.	1152
Κεφ. 26. εδ. 1. Οὐ ποιήσεις γλυπτόν.	1309
12. Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς.	813, καὶ 834

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Α Ρ Ι Θ Μ Ω Ν.

Κεφ. 1. ἐδ. 1.	Ἐν μιᾷ τῇ μίῳ τῇ δουτέρῃ.	945
Κεφ. 6. ἐδ. 25.	Ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτῆ.	925
	26. Ἐπάραμ τὸ πρόσωπον αὐτῆ.	αὐτ.
Κεφ. 7. ἐδ. 19.	Τρυβλίον ἀργυρῆν.	860
	20. Καὶ θυίσκιω μίαν.	843
Κεφ. 10. ἐδ. 12.	Καὶ ἐξῆραν αἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.	1423
Κεφ. 11. ἐδ. 1.	Ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ.	1257
	3-5. Ἐλήθη τὸ ὄνομα.	αὐτ.
	16. Σιωπάγαγε μοι ὁ ἀνδρας.	307
	21. Ἐξακόσια χιλιάδες.	1301
Κεφ. 12. ἐδ. 18.	Ἀπόσειλον σεαυτῶ ἀνδρας.	1424
Κεφ. 13. ἐδ. 16.	Καὶ μετανόμασεν αὐτόν.	745
	34. Ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν.	132, καὶ 1465
Κεφ. 15. ἐδ. 38.	Ποίσεις σεαυτῶ κρέαπεδα.	1551
Κεφ. 16. ἐδ. 46.	Λάβε τὸ θυμιατήριον.	134
	48. Ἐν μέσῳ τῶν τεθνηκότων.	αὐτ.
Κεφ. 20. ἐδ. 5.	Οὐδὲ σῦκα, ἐδὲ ἀμπελοι.	744
	10. Μὴ ἐκ ταύτης τῆς πέτρας;	745
	13. Ὑδωρ ἀντιλογίας.	69
	27. Ἐν Ὄρ τῶ ὄρει.	1471
Κεφ. 22. ἐδ. 23.	Εἰ μὴ ἐξέκλινεν ἡ ὄνος.	612
	39. Πόλεις Ἐπαύλεων.	1348
Κεφ. 23. ἐδ. 23.	Κατὰ καιρὸν φηθήσεται.	1367
	24. Οὐ κοιμηθήσεται ἕως φάγῃ.	542
Κεφ. 25. ἐδ. 18.	Ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοί.	1340
Κεφ. 27. ἐδ. 18.	Λάβε πρὸς ἑαυτόν.	1438
Κεφ. 29. ἐδ. 7.	Κακώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.	1380
Κεφ. 31. ἐδ. 15.	Ἴνα τί ἐζωγήσατε;	1340
	16. Αὐταὶ δὲ ἦσαν.	1340, καὶ 1347
Κεφ. 33. ἐδ. 5.	Εἰς Σοκχῶθ.	698
	7. Ἀπὸ Βεθᾶ.	703

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΥ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1.	Πέραν τῆ Ἰερδάνη.	1418, καὶ 1422
	3. Ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει.	1418
	5-6. Μετὰ τὸ πατάξαι.	αὐτ.
	11. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν προδεῖη.	63
	15. Καὶ κατέστησα αὐτὰς.	1418
	17. Ὅτι ἡ κρίσις τῆ Θεῶ ἐστὶ.	808
	36-38. Πλὴν χάλιβ.	1418
Κεφ. 2. ἐδ. 9.	Μὴ ἐχθραίνετε.	1335
Κεφ. 3. ἐδ. 11.	Ἡ κλίνη αὐτῆ σιδηρᾶ.	1420
Κεφ. 4. ἐδ. 1.	Ἄκουε Ἰσραὴλ.	1420
	7. Ποῖον ἔθνος;	αὐτ.
	9. Πρέσεχε σεαυτῶ.	782
	12. Ἐκ μέσῳ τῆ πυρός.	1420
	16-19. Μὴ ἀνομήσητε.	αὐτ.
	24. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.	575, 762, καὶ 769
	32. Ἐπερωτήσατε ἡμέρας.	1420
	33. Εἰ ἀκήκων ἔθνος.	αὐτ.
	35. Κύριος ὁ Θεὸς σε.	αὐτ.
	38. Ἐθνη μεγάλα.	1318
Κεφ. 5. ἐδ. 2.	Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.	1420
	3. Οὐχὶ τοῖς πατέρασιν ὑμῶν.	αὐτ.
	9. Ἀμαρτίαν γονέων.	1099
	14. Ἴνα ἀναπαύσῃται.	906, καὶ 1420
	15. Ὅτι οἰκέτης ἦθα.	1420
	16. Τίμα τὸν πατέρα σε.	1675
	18. Οὐ μοιχῶσαι.	αὐτ.
	31. Σὺ δὲ αὐτῆ σῆθι.	1471
	32. Οὐκ ἐκκλινῆς δεξιᾷ ἐδὲ ἄνωμα.	1437
Κεφ. 6. ἐδ. 4.	Ἄκουε Ἰσραὴλ.	707, καὶ 908
	5. Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σε.	αὐτ.
	7. Καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς.	826
	8. Ἀφάψεις αὐτά.	1551
Κεφ. 8. ἐδ. 2.	Καὶ μνηθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδόν.	606, καὶ 1630
	3. Καὶ ἐκάκωτέ σε καὶ ἐλιμαγρόνησέ σε.	606
Κεφ. 8. ἐδ. 5.	Ὡς εἶτις παιδύσασα ἀνδρωπος.	1630

Κεφ. 9. ἐδ. 3.	Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.	1637
	14. Ἐασόν με καὶ ἐξαλείψω αὐτὰς.	359
	20. Ἐδεήθην περὶ Ἀαρῶν.	909, καὶ 910
Κεφ. 10. ἐδ. 22.	Ἐν ἐβδομήκοντα ψυχαῖς.	1627
Κεφ. 11. ἐδ. 12.	Τὰς ὀφθαλμοὺς Κυρίου.	1670
Κεφ. 12. ἐδ. 32.	Οὐκ ἐστὶ προδεῖναι.	1523
Κεφ. 16. ἐδ. 6.	Θύσεις τὸ πάχα.	689
	16. Οὐκ ὀφθήσῃ κενός.	1210
Κεφ. 18. ἐδ. 18.	Προφήτῳ ἀναστήσω.	601, καὶ 1210
Κεφ. 20. ἐδ. 1.	Ἐὰν ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον.	716
Κεφ. 21. ἐδ. 23.	Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος.	1309
Κεφ. 22. ἐδ. 9.	Τὸν ἀμπελῶνά σε ἐ κατασπερεῖς.	1035
Κεφ. 23. ἐδ. 3.	Οὐκ εἰσελεύσονται εἰς Ἐκκλησίαν.	255, καὶ 256
Κεφ. 24. ἐδ. 8.	Φυλάξεις σφόδρα.	1660
	16. Οὐκ ἀποθανῆνται παῖδες.	770-774
Κεφ. 25. ἐδ. 5.	Ἐὰν κατοικῶσιν ἀδελφοί.	1098
Κεφ. 27. ἐδ. 1.	Φυλάσσεθε ποιεῖν.	1581
Κεφ. 28. ἐδ. 44.	Ἐσαὶ ὁ προσήλυτος.	1076, καὶ 1077
Κεφ. 29. ἐδ. 1.	Οὗτοι οἱ λόγοι.	1422
Κεφ. 30. ἐδ. 15.	Τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον.	1479
	19. Διαμαρτύρομαι ὑμῖν.	787
Κεφ. 32. ἐδ. 7.	Ἐπερωτήσον τὸν πατέρα σε.	1511
	8. Ὅτε διεμέριζον ἔθνη ὁ ὕψιστος.	3, καὶ 1163
	14. Λίμα σαφυλῆς.	1249
	26. Εἶπον, διασπερῶ αὐτὰς.	915
	32. Ἐκ γὰρ ἀμπέλῃ Σοδάμων.	252, καὶ 523
	35. Ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως.	918
	43. Εὐφρανθήτε ἔθνη.	1354
Κεφ. 33. ἐδ. 6.	Ζήτην Ῥεβίμ.	509
	18. Εὐφρανθήσεται Ζαβελών.	528
	22. Σκύμνος λέοντος Δάν.	533, καὶ 535
Κεφ. 34. ἐδ. 10.	Καὶ ἐκ ἀνέστη προφήτης.	1521

Ι Η Σ Ο Υ.

Κεφ. 2. ἐδ. 9.	Ὅτι ὁ φόβος ὑμῶν.	607
	10. Ἠκέσαμεν γὰρ ὅπως κατεξήραμεν.	αὐτ.
Κεφ. 5. ἐδ. 2.	Κατίσας περιτέμε.	1576
	9. Νιῶ ἀφῆλον.	1576
	12. Ἐξέλεπε τὸ μάννα.	1365
	16. Λύσαν τὸ ὑπόδημα.	581
Κεφ. 10. ἐδ. 12.	Στήτω ὁ ἥλιος.	35
Κεφ. 13. ἐδ. 12.	Ἡ κλίνη αὐτῆ σιδηρᾶ.	132
Κεφ. 18. ἐδ. 28.	Καὶ Ἰεβῆς.	745

Κ Ρ Ι Τ Ω Ν.

Κεφ. 2. ἐδ. 15.	Καὶ χεῖρ Κυρίου.	1614
Κεφ. 4. ἐδ. 11.	Ἐκ τῶν ἡῶν Ἰωθάβ.	1347
Κεφ. 5. ἐδ. 13.	Τὸ κατάλειμμα.	506
Κεφ. 6. ἐδ. 21.	Κρέας καὶ ἀζύμης.	234
Κεφ. 13. ἐδ. 15.	Παραβιασώμεθα σε.	234
	16. Οὐ φάγω ἀπὸ τῶν ἄρτων σε.	αὐτ.
Κεφ. 14. ἐδ. 6.	Κατῶθων ἐπ' αὐτόν.	447

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α.

Κεφ. 2. ἐδ. 5.	Στείρα ἔτεκεν ἐπίᾳ.	421
Κεφ. 4. ἐδ. 8.	Οὐαὶ ἡμῖν ἀλόφουλοι.	607, καὶ 721
Κεφ. 8. ἐδ. 5.	Κατάσῃσον ἐφ' ἡμᾶς βασιλέα.	819
	7. Οὐ σὲ ἐξεδνώκασι.	αὐτ.
Κεφ. 9. ἐδ. 2.	Σαβλ ἀγαθός.	79
Κεφ. 10. ἐδ. 12.	Καὶ Σαβλ ἐν προφήταις.	1340
Κεφ. 12. ἐδ. 13.	Οὐ μὴ ἀποθάνῃς.	
Κεφ. 14. ἐδ. 18.	Προσάγαγε τὸ Ἐφῶδ.	
	19. Σιωπάγαγε τὸ Ἐφῶδ.	
	27. Καὶ ἀπέστρεψε τὴν χεῖρά.	
	29. Ἀπήλασεν ὁ πατήρ μου.	
Κεφ. 15. ἐδ. 35.	Μεταμεμέλημα.	
Κεφ. 17. ἐδ. 4.	Τεσσαρῶν πηδῶν.	
Κεφ. 26. ἐδ. 10.	Ἐὰν μὴ ἔλ.	

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β.

4. Παῖξάτωσαν τὰ παιδία. 267
1. Ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον. 12

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ.

7. Καὶ προσεκύωσεν ὁ βασιλεὺς. 499
1. Βασίλισσα Σαβὰ. 1241
5. Ζῆ Κύριος. 920, καὶ 921
3. Θεὸς ὀρέων. 651

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ.

1. Μονόζανοι. 680
32. Ἐμειναν ποιῆντες. 1480
6. Ἄνοιξον πρὸς ὀφθαλμούς σε. 42
5. Χιλιάδες ῥπέ. 690
1. Ἄνεστρεψε. 35
9. Γενέσθω δὴ εἰρήμη. 1253

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α.

- Τὰ πρωτότοια ῤεβίμ. 509

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β.

1. Ἐορτίω ἐξοδία. 1376
20. Ἐμπισθύσατε τῷ Θεῷ. 1336

Ι Ω Β.

- Ἄνθρωπος ἰὼ εἰς χώρα τῆ Αὐσίτιδι. 420
1. Θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις. 126, καὶ 689
1. Νεσοῦν γυπός. 762, καὶ 1020
1. Ὁ δρασομόνος τὸς σοφές. 535
1. Ὅθρες ἀγριοὶ εἰρήδωσαν. 1478
1. Βέλη Κυρίου εἰς τὰ σώματί μου. 1638
1. Οὐ γὰρ βρωθήσεται ἄρτος. 1287
1. Ἀληθινὸν δὲ νόμα. 265
3. Αἱ χεῖρές σε ἐποίησάν με. 41
1. Οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ βύπτου. 891, 1187, καὶ 1382
1. Οὐδ' ἂν μία ἡμέρα. 1187
5. Ἄσρα εἰ καθαρά. 1293
7. Ἴνα τί δι' ἀσεβείας ζῶσι; 774
5. Γῆ ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος. 828
2. Ποῖος τόπος ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης; 1640
12. Ἀσεβείας δὲ εἰ σώζει. 1441
2. Τίς ἔστος ὁ κρύπτων με βελίω; 275
3. Περίλωσαι τὴν ὀσφύ σου. 679, καὶ 680
7. Ὅτε ἐποίκην ἄσρα. 4, καὶ 7
9. Βαλήσεται δέ σοι. 1336
5. Καρδία αὐτῆ πέπηγε. 655
6. Εἶδε ὑὸς ἕως τετάρτης γενεᾶς. 773

Ψ Α Λ Μ Ο Ι.

1. Μακάριος ἀνὴρ. 1477
1. Ἡμέρας καὶ νυκτός. αὐτ.
1. Οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβείας εἰ κρίσει. 91
1. Ἐμελέτησαν κενά. 1638
1. Ἀρχοντες σωήχθησαν. 512
1. Ὁ κατοικῶν εἰ βραχίονα. 1269
1. Ἐγὼ δὲ κατεσάθην βασιλεὺς. 1313
1. Διαγγέλων τὸ πρόσταγμα Κυρίου. αὐτ.
3. Αἴτησαι παρ' ἐμῆ. 529, καὶ 1346
5. Ἐγὼ ἐκνομήθην καὶ ὑπνώσω. 51
1. Ἄ λέγετε εἰ ταῖς καρδίαις ὑμῶν. 19
3. Κατὰ μόνους. 1397
4. Οὐ παροικήσει σοι πονηροδόμος. 1401
1. Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με. 776
1. Εἰ ἐστὶν ἀδικία εἰς χεῖράς μου. 1272
1. Εἰ ἀνταπέδωκα. 1530
1. Καὶ ὁ τῶν αὐτῆ σέβασεν. 885
1. Καὶ ἠτάμισεν αὐτό. αὐτ.
1. Ἐκνον ὠρυξέ. 1528
1. Ἐκνον ὠρυξέ ἡμῶν. 399
1. Ἐκνον ὠρυξέ. 515

Ψαλ. 8. ἐδ. 6. Πάντα ὑπέταξας. 53

7. Πρόβατα καὶ βόας. αὐτ.
8. Τὰ πετεινά τῶ ἔρανε. αὐτ.

Ψαλ. 9. ἐδ. 15. Σωτήρησον τὸν βραχίονα τῶ ἀμαρτωλοῦ. 192

20. Κατάστησον Κύριε νομοθέτην. 1523

37. Τίω ἐτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν. 302

Ψαλ. 11. ἐδ. 5. Ἀπὸ τῆς ταλαπωρίας τῶν πτωχῶν. 1229

Ψαλ. 13. ἐδ. 3. Πάντες ἐξέκλιπον. 430, 559, καὶ 1110

Ψαλ. 16. ἐδ. 18. Ἐν σέπτη τῶν πτερυγῶν σε. 839

Ψαλ. 17. ἐδ. 10. Ἐπέβη ἐπὶ Χερουβίμ. 106

11. Ἐθετο σκότος ἀποκρυφίω αὐτῆ. 761, καὶ 784

12. Ἀπὸ τῆς τηλαυγίσσεως. 761

17. Ἀνατελεῖ εἰ ταῖς ἡμέραις αὐτῆ. 671

32. Ὁ περιζωνίω με διῶμαμιν. 680

43. Λαὸς ὃν ἐν ἔργων. 318

44. Εἰς ἀκλὴν ὡς ὑπέκασέ με. αὐτ.

47. Ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου. 1658

Ψαλ. 18. ἐδ. 4. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν. 764

6. Ἀπ' ἀκρῶ τῶ ἔρανε. 20, καὶ 23

9. Τὰ κρίματα Κυρίου ἀληθινά. 529

12. Παραπτώματα τίς σωήσει; 1562, καὶ 1592

Ψαλ. 20. ἐδ. 12. Ἐθήκων αὐτὸς νότον. 1594

Ψαλ. 21. ἐδ. 16. Ὄρουσαν χεῖράς μου. 518, καὶ 561

22. Δηγήσομαι τὸ ὄνομά σε. 514

Ψαλ. 22. ἐδ. 4. Ἡ ἑξάβδος σε καὶ ἡ βακίληρία σε. 591

5. Ἐλίπαιτες εἰ ἐλαία. 968

Ψαλ. 23. ἐδ. 6. Αὐτὴ ἡ γενεὰ ζήτηντων τὸν Κύριον. 136

Ψαλ. 24. ἐδ. 13. Τὸ σπέρμα αὐτῆ. 1258

Ψαλ. 25. ἐδ. 9. Μὴ σιωπολήσῃς. 688, 1258, καὶ 1428

10. Ὡς εἰ χερσὶν αἰ ἀνομία. 688

Ψαλ. 26. ἐδ. 2. Ἐν τῷ ἐγγίσειν ἐπ' ἐμὲ κἀκέντας. 1014

4. Μίαν ἠτησάμην παρὰ Κυρίου. 406

5. Ἐν πέτρῃ ὑψώσας με. 926

Ψαλ. 29. ἐδ. 9. Τίς ἀφέλας εἰ τῷ σώματί μου; 997

Ψαλ. 30. ἐδ. 15. Ἐν ταῖς χερσὶ σε εἰ κληροῖ με. 529, καὶ 1358

19. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος. 1398

Ψαλ. 31. ἐδ. 5. Εἶπα, ἐξαγορεύσω. 903, καὶ 982

10. Πολλὰ εἰ μάστιγες. 608

Ψαλ. 32. ἐδ. 5. Τῶ ἐλέος Κυρίου πλήρης ἡ γῆ. 924

6. Τῷ λόγῳ Κυρίου εἰ βραχίονα. 591, καὶ 1454

10. Κύριος διασκεδάσει βελίας. 1331

15. Ὁ πλάσων κατὰ μόνους. 599

16. Οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλῶν διῶμαμιν. 152, καὶ 1514

17. Ψαλμὸς ἵππος εἰς σωτηρίαν. 1514

Ψαλ. 33. ἐδ. 7. Παρεμβάλῃ Ἄγγελος Κυρίου. 391, 1163, καὶ 1646

15. Ὁφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους. 49, 117, 398, 1131, καὶ 1476

21. Θάνατος ἀμαρτωλῶν ποηρέας. 774

Ψαλ. 34. ἐδ. 23. Ἐξεγέσθητι, καὶ πρόχες. 367

Ψαλ. 35. ἐδ. 5. Ἡ ἀλήθεια σε ἕως τῶν νεφελῶν. 1622

6. Ἄνθρωπος καὶ κτήνη. 148, 774, καὶ 981

7. Ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἐλεός σε. 148

9. Παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς. 418, καὶ 927

10. Παράτεκνον τὸ ἐλεός σε. 924

Ψαλ. 36. ἐδ. 4. Κατατρέψῃσον τῶ Κυρίου. 1287

5. Ἐλπίσον ἐπ' αὐτόν. αὐτ.

7. Ὑποτάγηθι τῷ Κυρίῳ. 604

9. Οἱ δὲ ὑποκύνοντες τὸν Κύριον. 583

11. Οἱ δὲ πραεῖς. 583, καὶ 1258

17. Ὑποσηρίζει τὸς δικαίους. 591

19. Οὐ κατακλιθήσονται. 322

22. Οἱ δολοφόντες αὐτόν. 583

29. Οἱ δικαιοκλήρονομοί σου γῆν. αὐτ.

31. Ὁ νόμος τῶ Θεοῦ αὐτῆ. 1453, καὶ 1477

34. Ὑπόκεινον τὸν Κύριον. 583

38. Οἱ δὲ παράνομος. 1317, καὶ 1591

Ψαλ. 37. ἐδ. 4. Αἰ ἀνομίαί μου ὑπερέσαν. 604, 641, καὶ 738

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Ψαλ. 38. ἐδ. 3. Καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου.	674	Ψαλ. 72. ἐδ. 10. Διὰ τὸτο ὁ λαὸς μου ἐπιτρέψαι.	488
11. Ἐξέτηξάς ὡς ἀράχνην.	880	23. Ἐκράτησας τῆς χειρός.	248, καὶ 1640
12. Πάροικός εἰμι ἐν τῇ γῆ.	116	24. Καὶ ἐν τῇ βελῆσιν ὠδήγησάς με.	1640
13. Ἄνε μοι ἡνὰ ἀναψύξω.	αὐτ.	Ψαλ. 74. ἐδ. 8. Ποτήριον ἐν χειρὶ Κυρίου.	524
Ψαλ. 39. ἐδ. 2. Ἐσησας ἐπὶ πέτραιν τὰς πόδας μου.	926	Ψαλ. 75. ἐδ. 2. Ἐν εἰρήνῃ ἀγά.	583, καὶ 926
6. Θυσίαν καὶ προσφορὰν.	284, καὶ 1085	11. Πάντες οἱ κύκλω αὐτῶ.	1289
11. Σὺ δὲ Κύριε μὴ μακρυνῆς.	924	Ψαλ. 76. ἐδ. 18. Φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῶ.	20
Ψαλ. 40. ἐδ. 1. Μακάριος ὁ σιωπῶν ἐπὶ πλῶχόν.	51	Ψαλ. 77. ἐδ. 2. Ἀνοίξω ἐν παραβολῇ.	1331
Ψαλ. 41. ἐδ. 4. Ὅτι διεδύσομαι.	186, καὶ 920	6. Γενεὰ ἑτέρα.	1357
Ψαλ. 43. ἐδ. 5. Ἐν σοὶ τὰς ἐχθρὰς ἡμῶν.	1336, καὶ 1387	18. Ἐξεπέρασαν αὐτόν.	1660
19. Ἐταπεινώσας ἡμᾶς.	465	19. Καὶ κατελάλησαν.	438, καὶ 1660
25. Ἐταπεινώθη εἰς χθὲν ἡ ζωὴ ἡμῶν.	αὐτ.	24. Ἄρτον ἔραν ἔδωκαν αὐτοῖς.	729, καὶ 734
Ψαλ. 44. ἐδ. 2. Ὁραῖος κάλλει.	559, 844, 896, καὶ 901	25. Ἄρτον Ἀγγέλων.	αὐτ.
7. Ἐχρησέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς σε.	351, 414, 1205, καὶ 1452	30. Ἐτι τῆς βρώσεως ἔσης.	1236
9. Παρέστη ἡ βασιλεία σου.	847	31. Καὶ ἀργὴ τῆ Θεῶ.	αὐτ.
10. Ἄκυσσον θυγάτερ.	306, 382, 776, καὶ 1540	49. Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτὰς ἀργιῶν.	246, καὶ 719
11. Ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς σου.	306, 359, καὶ 537	55. Καὶ κατεσκιύωσεν αὐτόν.	1317, καὶ 1669
13. Ἐν κροσσωτοῖς.	874	67. Ἀπάσαστο τὸ σκιδώμα Ἰωσήφ.	507
16. Ἀντὶ τῶν πατέρων σου.	533	68. Καὶ ἐξελέξατο τὴν Φυλὴν Ἰσραὴλ.	αὐτ.
Ψαλ. 45. ἐδ. 10. Σχολάσατε καὶ γινώτε.	619	Ψαλ. 78. ἐδ. 8. Ταχύ προκαταλαβέτωσαν.	924
Ψαλ. 46. ἐδ. 3. Ἰπέταξε λαὸς ἡμῖν.	1594, καὶ 1655	Ψαλ. 79. ἐδ. 1. Ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ.	587, καὶ 840
9. Ἀρχοντες λαῶν.	704, 825, καὶ 1655	8. Ἀμπέλον ἐξ Αἰγύπτου.	522
Ψαλ. 47. ἐδ. 1. Μέγας Κύριος.	583	10. Καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς.	446
2. Εὐρίξω ἀγαλλιάματι.	583, καὶ 961	Ψαλ. 80. ἐδ. 3. Σαλπίζατε ἐν νεομηνίᾳ.	1226
8. Ὁ Θεὸς ἐδεμελίωσεν αὐτῶν.	1663	5. Γλώσσαν ἡν ἐκ ἔγνω.	173
13. Δηγήσασθε εἰς γενεὰν ἑτέραν.	1607	13. Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη.	823
Ψαλ. 48. ἐδ. 7. Ἀδελφός ἐλυτρώται.	1144, καὶ 1286	14. Ἐν τῷ μηδνὶ ἂν τὰς ἐχθρὰς.	αὐτ.
8. Καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως.	1286	Ψαλ. 81. ἐδ. 1-7. Ὁ Θεὸς ἔστη ἐν σιναγωγῇ.	128, καὶ 806
11. Ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα.	116	5. Οὐκ ἔγνωσαν, ἔδὲ σιωπήσαν.	
Ψαλ. 49. ἐδ. 1. Θεὸς Θεῶν Κύριος.	128	6. Ἐγὼ ἔπα Θεοῖ ἔξε.	806
14. Θυσία ἀνέσεως.	1483	Ψαλ. 82. ἐδ. 18. Ὅτι ὄνομά σου Κύριος.	578
Ψαλ. 50. ἐδ. 1. Ἐλέησόν με ὁ Θεός.	924	Ψαλ. 83. ἐδ. 4. Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες.	186
5. Ἰδὲ γὰρ ἐν ἀνομίαις.	1027	10. Ἐξελεξάμην παραρρηπίεσθαι.	190
10. Καρδίαν καθαρὰν.	1626	Ψαλ. 84. ἐδ. 8. Ἀκούσασθε τὴν λαλήσει.	921
13. Διδάξω ἀνέμους.	1477	12. Αὐτὸς δώσει χρηστότητα.	1593
14. Ῥύσαι με ἐξ αἱμάτων.	1657	Ψαλ. 87. ἐδ. 5. Ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος.	1187
Ψαλ. 51. ἐδ. 7. Ὅς ἐκ ἔθετο τὸν Θεὸν βοηθόν.	1515	Ψαλ. 88. ἐδ. 7. Μέγας καὶ φοβερός.	1327
Ψαλ. 52. ἐδ. 5. Διασκορπίζει ὅσα.	1550	13. Ἰψωθήτω ἡ δεξιὰ σου.	1644
Ψαλ. 53. ἐδ. 5. Ἀποτρέψει τὰ κακά.	1611	19. Τότε ἐλάλησας.	782
7. Ἐξομολογήσομαι σοὶ Κύριε.	αὐτ.	30-33. Ἐάν ἐγκαταλείπωσιν.	608
Ψαλ. 54. ἐδ. 15. Εἰς ἅδᾳ ζῶντες.	1276	32. Ἐπισκέψομαι ἐν βιβλῶν.	776
Ψαλ. 56. ἐδ. 1. Ἐλέησόν με ὁ Θεός.	924	33. Τὸ δὲ ἔλεός μου.	αὐτ.
4. Τίσι ἀνθρώπων οἱ ὀδόντες αὐτῶν.	527	34. Οὐ μὴ βεβηλώσω.	1377
Ψαλ. 58. ἐδ. 4. Ἄνθ' ἀνομίας ἔδραμον.	1272	36. Τὸ σπέρμα αὐτῶ.	1663
11. Μὴ ἀποκλείνης αὐτὰς.	1255	37. Καὶ ὡς ἡ σελῶν.	αὐτ.
Ψαλ. 59. ἐδ. 6. Ἰψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ.	506	Ψαλ. 89. ἐδ. 4. Ὅτι χίλια ἔτη.	74
12. Ἐν τῷ Θεῷ μου ποιήσομαι δυνάμειν.	1642	8. Ὁ αἰὼν ἡμῶν.	130, καὶ 788
Ψαλ. 62. ἐδ. 1. Ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου πρὸς σὲ ἀρξάμενος.	398	10. Αἱ ἡμέραι τῶν ἔτων ἡμῶν.	821
8. Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου.	929, 1490, καὶ 1644	17. Ἡ λαμπρότης Κυρίου.	862
10. Μέρειδες ἀλωπέκων.	1629	Ψαλ. 90. ἐδ. 1. Ὁ κατοικῶν ἐν βεθθαῖα.	822
Ψαλ. 64. ἐδ. 9. Ἐπλήθυνας τὴν πλετίσασ.	536, καὶ 541	4. Ἰπὸ τὰς πλέουγας αὐτῶ.	50
Ψαλ. 65. ἐδ. 10. Ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ Θεός.	1385	7. Πεσεῖται ἐκ τῆ κλίτης σου.	822
12. Δηλόθησαν διὰ πυρός καὶ ὕδατος.	αὐτ.	11. Ὅτι τοῖς Ἀγγέλοις αὐτῶ.	396
13. Ἀποδώσω σοὶ τὰς ὀχλὰς μου.	1567	Ψαλ. 91. ἐδ. 12. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ.	726
Ψαλ. 67. ἐδ. 6. Κύριος κατοικίζει μονοτρόπους.	314, καὶ 1550	Ψαλ. 92. ἐδ. 1. Δυνάμειν καὶ περιεζώσατο.	680
7. Ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε.	1066	Ψαλ. 93. ἐδ. 1. Θεὸς ἐκδικήσεων.	1398
8. Γῆ ἐσεῖδη.	αὐτ.	9. Ὁ φυτεύσας τὸ ἔσ.	60
11. Δώσει βῆμα τοῖς βλαγγελισμένοις.	863	Ψαλ. 94. ἐδ. 4. Ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶ.	42, καὶ 157
13. Ἐάν κοιμηθῆτε ἀνά μέσον τῶν κλήρων.	515, καὶ 516	7. Ἰμεῖς δὲ λαὸς νομῆς αὐτῶ.	378
18. Δόματα ἐν ἀνθρώποις.	1645	11. Εἰ εἰσελεύσονται.	1360
27. Ἐκεῖ Βνιαμίν.	544	Ψαλ. 96. ἐδ. 4. Ἐφάναν αἱ ἀστραπαὶ σου.	761
30. Διασκορπίσεν ἔθνη.	1592	Ψαλ. 98. ἐδ. 1. Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ.	126
Ψαλ. 68. ἐδ. 26. Ἐν Ἐκκλησίᾳς ἀλογεῖτε τὸν Θεόν.	728	Ψαλ. 101. ἐδ. 18. Λαὸς ὁ κλιζόμενος.	511, 613,
28. Ἐξάλειψθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων.	1360	23. Τὴν ἐλιγότητα τῶν ἡμερῶν.	
Ψαλ. 70. ἐδ. 24. Ἡ γλώσσα μου μελετήσει.	962	24. Μὴ ἀναγάγῃς με.	
Ψαλ. 71. ἐδ. 6. Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον.	338	Ψαλ. 102. ἐδ. 14. Ὅτι αὐτὸς ἔγνω.	
10. Βασιλεῖς θαρσεῖς καὶ νῆσοι.	αὐτ.	15. Ἀνθρώπος ὡσεὶ ἄστρον.	
11. Πάντα τὰ ἔθνη δεδύσασιν αὐτῶ.	αὐτ.	Ψαλ. 103. ἐδ. 4. Ὅποιον τὰς Ἀγγέλων.	
		14. Καὶ χλόην.	
		15. Τῆ ἰλαρίαν.	
		20-24.	
		32. Ὁ.	

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

35. Ἐκλίποιον ἀμαρτωλοί. 1318
 04. ἐδ. 15. Μὴ ἀπλευθε. 445
 16. Καὶ ἐκάλεσε λιμόν. 466
 17. Ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. αὐτ.
 23. Καὶ εἰσήλθεν Ἰσραήλ. 165
 05. ἐδ. 3. Μακάριτοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν. 871
 9. Καὶ ᾠδήγησαν αὐτὲς ἐν ἀβύσσῳ. 711
 24. Ἐξεδάωσαν γλιῶ. 1360
 28. Καὶ ἐτετέλεθον. 1340, καὶ 1349
 29. Καὶ παρώξυνον αὐτόν. 1349
 30. Ἔση Φινεές. 334, καὶ 565
 32. Καὶ παρώξυνον αὐτόν. 1300, καὶ 1301
 33. Ὅτι παρεπίκραναν. αὐτ.
 31. Καὶ ἐμίγησαν τοῖς ἔθνεσι. 128
 37. Ἔθυσαν τὰς ἕως αὐτῶν. 275
 38. Καὶ ἐξέχεαν αἷμα. αὐτ.
 40. Ἐβδελύξατο. 1084
 06. ἐδ. 34. Ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούντων. 1607
 08. ἐδ. 13. Ἐξάλειψέ τὴν ἐκ γῆς. 1360
 18. Ἐνεδύτατο κατάραν. 915
 09. ἐδ. 1. Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου. 251, 515, καὶ 539
 4. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. 199
 12. ἐδ. 9. Ὁ κατοικῶν σέβαν. 370
 13. ἐδ. 5. Ὁφθαλμοὶ ἔχουσι. 336
 15. Εὐλογημένοι ἡμεῖς. 528
 3. ἐδ. 10. Ὁ ἕρανός τῃ ἕρανῳ. 8, 21, 855, καὶ 1269
 17. Οὐχ οἱ νεκροὶ ἀλέουσι. 1009
 5. ἐδ. 13. Ποτήριον σωτηρίας. 993
 7. ἐδ. 15. Δεξιά Κυρίου ἐποίησε δυνάμιν. 593
 16. Δεξιά Κυρίου ὑψώσέ με. αὐτ. καὶ 1644
 18. Παιδοῦν ἐπαίδουσέ με ὁ Κύριος. 1350
 23. Λίθον ὃν ἀπέδοξίμασαν. 351, καὶ 414
 24. Αὕτη ἡ ἡμέρα. 760
 27. Θεὸς Κύριος. 834, καὶ 852
 8. ἐδ. 11. Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρηψα. 826, καὶ 839
 18. Ἀποκάλυψόν τὰς ὀφθαλμούς μου. 954
 32. Ὅδον ἀτολῶν σε ἔδραμον. 367
 57. Μερὶς μου εἶ Κύριε. 1629
 73. Αἱ χεῖρές σε ἐποίησάν με. 41
 85. Δηγήσαντό μοι παρανόμοι. 1549
 97. Ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σε. 1015
 105. Λύχνος τοῖς ποσὶ μου ὁ νόμος σε. 644
 135. Ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σε. 1628
 9. ἐδ. 5. Οἱ μοι ὅτι ἡ παροικία μου. 1614
 10. ἐδ. 8. Κύριος φυλάξει τὴν ἐσοδόν σε. 1592
 12. ἐδ. 2. Ὡς ὀφθαλμοὶ δέλων. 921
 16. ἐδ. 3. Ἰδὲ ἡ κληρονομία Κυρίου. 529
 7. ἐδ. 2. Τὰς πόδας τῶν καρπῶν σε. 1518
 1. ἐδ. 8. Ἀνάστηθι Κύριε. 1663
 13. Ἐξελέξατο Κύριος τὴν Σιών. 1663
 16. Τὰς ἱερεῖς αὐτῆς. 880
 17. Ἐκεῖ ἔξανατελῶ. 1663
 2. ἐδ. 3. Ὅτι ἐκεῖ ἀπέστειλατο Κύριος. 1622
 4. ἐδ. 6. Πάντα ὅσα ἠθέλησεν. 18
 15. Οἱ Θεοὶ τῶν ἔθνων. 1473
 19. Οἶκος Ἰσραήλ. 4, καὶ 558
 5. ἐδ. 1. Εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτῆς. 924
 6. Τῷ σερεάσαντι τὴν γλιῶ. 19
 8. Τὸν ἥλιον εἰς ἔξοσίαν. 49
 13. Τῷ καταδιελόντι. 711, καὶ 712
 6. ἐδ. 9. Τὰ νηπιά σε. 691
 8. ἐδ. 7. Πᾶ περιβιάω; 42
 13. Ἀντελάββε με ἐκ γαστρός. 362
 23. Δοκίμασόν με Κύριε. 1459
 7. Υἱὸς ἀσπίδων. 173
 Κατὰ θωπήτω ἡ προσοχή μου. 1279
 Μὴ ἀσέλγης εἰς κρίσιν. 1187
 ἀπέστρέψης τὸ πρόσωπόν σε. 1635
 τῶν φεβουσιανῶν. 1363
 Θεὸς Ἰακώβ. 11
 ἐν ἕρανόν. αὐτ.

Ψαλ. 147. ἐδ. 9. Οὐκ ἐποίησεν ἔγω. 1443, καὶ 1653
 18. Πνεῦμα αὐτῆς. 16, καὶ 17
 Ψαλ. 148. ἐδ. 2. Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι. 2
 4. Οἱ ἕρανοὶ τῶν ἕρανῶν. 21, καὶ 24
 5. Αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγένηθησαν. 2, καὶ 57
 Ψαλ. 148. ἐδ. 12. Νεανίσκοι καὶ παρθένοι. 655

ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ.

Κεφ. 3. ἐδ. 9. Τίμα τὸν Κύριον. 966
 11. Παιδείας Κυρίου ἢ μὴ ἐλιγύρει. 216
 12. Ὅν γὰρ ἀγαπᾷ. 216, 608, καὶ 776
 Κεφ. 4. ἐδ. 18. Ὁμοίως φωτὶ λάμπει. 242
 Κεφ. 5. ἐδ. 2. Μὴ πρόσχε φαύλη γυναικί. 967
 3. Μέλι γὰρ ἀποσάζει. αὐτ.
 Κεφ. 8. ἐδ. 18. Πλῆτος καὶ δόξα ἐμοὶ ὑπάρχει. 536
 22. Κύριος ἐκίσω με ἀρχὴν ὁδὸν αὐτῆς. 7
 Κεφ. 9. ἐδ. 2. Ἐκέραιον εἰς κρατῆρα. 927
 5. Ἐλθετε φάγετε τὸν ἐμὸν ἄρτον. 796
 9. Δίδω σοφῶ ἀφορμί. 1224
 Κεφ. 10. ἐδ. 14. Σοφοὶ κρύψουσι. 1019, καὶ 1562
 31. Στόμα δικαίου. 903
 Κεφ. 11. ἐδ. 29. Δελοῦσαι γὰρ ἀφρων φρονίμου. 312
 31. Εἰ ὁ δικαίος μόλις σάζεται. 1302
 Κεφ. 12. ἐδ. 5. Λογισμοὶ δικαίων. 963
 10. Δικαίος οἰκίσεις. 1532
 Κεφ. 13. ἐδ. 9. Φῶς δικαίοις διασπαντός. 15
 10. Οἱ δὲ ἑαυτῶν ἐπιγνώμονες σοφοί. 1482
 Κεφ. 14. ἐδ. 5. Μάρτυς πιστὸς ἐ ψεύδεται. 1528
 Κεφ. 15. ἐδ. 1. Ἀποκρίσεις ὑποπίπτεσα. 392, καὶ 395
 13. Καρδίας ἀφρανομένης. 94, καὶ 96
 Κεφ. 16. ἐδ. 31. Στέφανος καυχήσεως γῆρας. 210
 Κεφ. 18. ἐδ. 22. Ὁ κατέχων μογχαλίδα. 1569
 Κεφ. 19. ἐδ. 9. Μάρτυς ψεύδης ἐκ ἀτιμώρητος. 1528
 Κεφ. 20. ἐδ. 6. Ἄνδρα πιστὸν, ἔργον δόξην. 248
 29. Δόξα πρεσβυτέρων πολιῶν. 1093
 Κεφ. 21. ἐδ. 28. Οἱ δὲ ψεύδεις ἀπολλύνται. 1528
 Κεφ. 24. ἐδ. 13. Φάγε μέλι ἢ. 967
 16. Ἐπίκαις πεσέται ὁ δικαίος. 1617
 37. Οἱ διώσαντες οἶνον μὴ πινέτωσαν. 1194
 Κεφ. 25. ἐδ. 10. Χάρις καὶ φιλία. 923
 16. Μέλι θύρων φάγε τὸ ἱκανόν. 1633
 Κεφ. 26. ἐδ. 2. Ἄρα ματαία. 1322
 27. Ἐπὶ πονηρίαν. 1617
 Κεφ. 27. ἐδ. 7. Ψυχὴ ἐμπεπλησμένη. 1633
 Κεφ. 30. ἐδ. 6. Μὴ προδῆς τοῖς λόγοις τῆς Θεῆς. 1437

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΟΥ.

Κεφ. 1. ἐδ. 5. Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύει ὁ ἥλιος. 33
 Κεφ. 3. ἐδ. 5. Καίρὸς βαλεῖν λίθου. 388
 Κεφ. 5. ἐδ. 4. Ἀγαθὸν τὸ μὴ εὐξάσθαι. 1159
 Κεφ. 7. ἐδ. 3. Ἀγαθὸν πορεύεσθαι εἰς οἶκον πατρός. 1104
 16. Ἔστι δικαίος ἀποθνήσκων. 808, καὶ 1477
 17. Μὴ γίνῃ δικαίος πλού. 1508
 Κεφ. 12. ἐδ. 5. Λογισμοὶ δικαίων κρίματα. 963

ΑΙΣΜΑΤΟΣ.

Κεφ. 1. ἐδ. 8. Ἐὰν μὴ ἐπιγνῶς σεαυτῷ. 1482
 15. Οἱ ὀφθαλμοὶ σε περιτερεῖ. 359
 Κεφ. 2. ἐδ. 12. Φωνὴ τρυγόνος. 962
 14. Δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σε. 359
 16. Ἀδελφίδες μοι ἐμοί. 511
 Κεφ. 5. ἐδ. 13. Φύσσαι μυρεψικά. 902
 14. Κοιλία αὐτῆς πυξίον. 829
 Κεφ. 7. ἐδ. 8. Ἀναβήσομαι ἐπὶ τῷ φοίνικι. 726

ΗΣΑΙΟΥ.

Κεφ. 1. ἐδ. 2. Υἱὸς ἐγέννησα. 129, 515, καὶ 1614
 3. Ἔγνω βῆς τὸν κησάμενον. 1625
 12. Τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα; 1195
 15. Ὅταν τὰς χεῖρας ἐκλείνητε. 1635
 Κεφ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 1. εδ. 16. Λήσασθε. 272, 597, καὶ 1561
 20. Τὸ εἶμα Κυρία. 42, καὶ 49
 21. Πῶς ἐγενήθη πόρνη πάλαι. 365, καὶ 1102
 22. Τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδοκίμων. 290, καὶ 674
 Κεφ. 5. εδ. 1. Ἀμπελων ἐγενήθη. 523
 2. Φρεγγὸν παρενέβαλε. 819
 5. Νῦν δὲ ἀναγγελοῦ. αὐτ.
 6. Ταῖς νεφέλαις ὠτελέμα. 1477, 1608, καὶ 1622
 7. Ὁ γὰρ ἀμπελων Κυρία. 523, καὶ 1088
 Κεφ. 6. εδ. 9. Ἀκοῦ ἀκούσατε. 1604
 Κεφ. 7. εδ. 13. Ἀκούσατε δὴ οἶκος Δαβίδ. 558
 Κεφ. 8. εδ. 3. Ὁξέως. 582, καὶ 669
 13. Κύριον αὐτὸν ἀγιάσατε. 390
 18. Ἴδὲ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία. 503, καὶ 1427
 20. Νόμον εἰς βοήθειαν. 597
 Κεφ. 9. εδ. 1. Γῆ Ζαββελών. 1587, καὶ 1667
 2. Τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιά. 1293, καὶ 1296
 6. Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη. 44, 281, 505, 578, 709, καὶ 1640
 18. Ὡς ἀγροῦσι. 1623
 Κεφ. 10. εδ. 14. Τίω οἰκεμίνω ὄλλω. 1522
 22. Τὸ κατάλειμμα σωθήσεται. 1360
 Κεφ. 11. εδ. 1. Ράβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί. 517, 591, καὶ 856
 9. Ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτόν. 845, 856, καὶ 1640
 5. Καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐξωσμάνος. 679
 8. Παιδίον νήπιον. 981
 Κεφ. 12. εδ. 3. Ἀντλήσατε ὕδωρ. 295, καὶ 726
 Κεφ. 13. εδ. 3-5. Ἐγὼ ἄγω αὐτὰς. 58, 131, 133, 1548, καὶ 1626
 4. Κύριος Σαββαΐθ. 20
 5. Ἐρχεσθαι ἐκ γῆς. αὐτ.
 Κεφ. 26. εδ. 16. Κύριε ὦ θλίψει ἐμνήθημόν σε. 723
 18. Διὰ τὸν φόβον σε Κύριε. 442, 794, 1532, καὶ 1591
 Κεφ. 27. εδ. 1. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 80, καὶ 1645
 Κεφ. 28. εδ. 16. Λίθος ἐκλεκτός. 347, 388, καὶ 748
 Κεφ. 30. εδ. 2. Οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον. 1602
 15. Ἀποστραφεῖς σανάξαις. 94
 22. Καὶ ἔξαρες τὰ εἶδωλα. 386
 Κεφ. 32. εδ. 20. Μακάριοι οἱ ἀπείροντες. 1549
 Κεφ. 33. εδ. 2. Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε. 924
 Κεφ. 34. εδ. 5. Ἐμεθύθη ἡ μάχαιρα. 1644
 Κεφ. 35. εδ. 1. Εὐφραίνθητι ἐρημός. 579, καὶ 1535
 8. Ἐσαῖ ἐκεῖ ὁδὸς καθαρά. 1518
 9. Καὶ ἐ μὴ δῖρεθῆ ἐκεῖ λέων. αὐτ.
 10. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν. 464
 Κεφ. 37. εδ. 10. Μήσε ἀπατάτω ὁ Θεός σε. 368
 Κεφ. 39. εδ. 7. Λήψονται ἀπὸ σέ. 446
 Κεφ. 40. εδ. 15. Ὡς χνῆς ἐλογίσθησαν. 1441
 22. Ὁ σῆσας τὸν ἕρανὸν ὡσεὶ καμάραν. 5, 20, καὶ 22
 26. Ἐπάρατε τὰς ὀφθαλμούς. 1623
 Κεφ. 41. εδ. 18. Καὶ ἀνοιξάτω ἐπὶ τῶν ὀρέων πηγὰς. 41
 23. Ἀναγγελάτε ὑμῖν. 84, καὶ 88
 Κεφ. 42. εδ. 2. Οὐδὲ ἀκωδήσεται. 524
 3. Κάλαιμον σωτετριμμύον. αὐτ.
 5. Κύριος ὁ ποιήσας τὸν ἕρανόν. 19, καὶ 62
 7. Τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιά. 1165
 Κεφ. 43. εδ. 10. Γίνεσθε μοι μάστρες. 149
 19. Ἴδὲ ἐγὼ ποιῶ καινά. 41
 25. Ἐγὼ εἶμι ὁ ἐξαλείφω. 1493
 26. Λέγε σὺ ταῖς ἀμαρτίας σε. 118, καὶ 982
 Κεφ. 45. εδ. 1. Τῷ χριστῷ με τῷ Κύριω. 446
 7. Ὁ ποιήσας Φῶς. 14
 Κεφ. 47. εδ. 13. Στήτωσαν, καὶ σωσάτωσάν σε. 31
 Κεφ. 48. εδ. 4. Γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ. 313
 14. Σπέρμα Χαλδαιῶν. 691
 Κεφ. 49. εδ. 9. Ἐξέλθετε. 1410, καὶ 1666
 12. Ἴδὲ πῶρρωθεν ἔρχονται. 370
 18. Ἄρον κύκλω τὰς ὀφθαλμούς σε. 370

Κεφ. 50. εδ. 1. Ποῖον τὸ βιβλίον τῆ ἀποστασί. 769, καὶ 1140
 2. Ἦλθον καὶ ἐκ τῷ ἄνθρωπος. 1524
 11. Πορεύεθε τῷ φωτὶ τῆ πυρὸς ὑμῶν. 14
 Κεφ. 51. εδ. 3. Βλέψατε εἰς Ἀβραάμ. 1162
 6. Ὁ φρεῶσας τὸν ἕρανόν ὡσεὶ καπνόν. 5
 Κεφ. 53. εδ. 2. Οὐδὲ γὰρ ἔχεν εἶδος. 168
 4. Οὗτος ταῖς ἀμαρτίας. 595, 974, 1068, καὶ 1187
 5. Ἐτραυματίσθη. 1068, 1214, καὶ 1533
 7. Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγίω. 280, καὶ 281
 9. Ὅς ἀμαρτίαν ἐκ ἐποίησεν. 784, 887, καὶ 1316
 12. Ἀμαρτίας πολλῶν. 1068, καὶ 1316
 Κεφ. 54. εδ. 1. Εὐφραίνθητι σῆρα. 370, 383, καὶ 733
 2. Πλάτωσον τὸν τόπον. 863
 3. Ἐτι εἰς τὰ δεξιά. αὐτ.
 8. Ἐλαίω αἰωνίω ἐλεήσω σε. 924
 Κεφ. 57. εδ. 16. Πνεῦμα γὰρ παρ' ἐμὲ ἐξελεύσεται. 62
 Κεφ. 58. εδ. 9. Ἐτι σὲ λαλέντος. 296
 Κεφ. 59. εδ. 2. Ταῖς ἀμαρτήματα ὑμῶν. 878
 Κεφ. 61. εδ. 2. Ἐνιαυτὸν Κυρία δεξιόν. 1476
 10. Ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ με. 866, 880, καὶ 1538
 Κεφ. 62. εδ. 5. Καὶ ἔσα ὃν τρόπον. 306
 Κεφ. 63. εδ. 9. Οὐ πρόβους ἐκ ἄγγελος. 584, καὶ 783
 Κεφ. 64. εδ. 6. Πᾶσα ἡ δικαιοσύνη. 595
 8. Ὅτι ἡμεῖς πηλός. 41
 Κεφ. 65. εδ. 16. Ἐπιληθήσονται τὴν θλίψιν αὐτῶν. 464
 Κεφ. 66. εδ. 24. Ἔσονται εἰς ὄρασιν. 1240, καὶ 1350

Ι Ε Ρ Ε Μ Ι Ο Τ.

Κεφ. 1. εδ. 11. Τὶ σὺ ὄρας Ἰερεμία; 375
 12. Ἴδὲ ἐγὼ ἐγήγγυρα. 375, καὶ 1280
 14. Ἀπὸ προσώπου Βορῆα. 1165
 17. Καὶ σὺ περιζώσασθαι. 679
 Κεφ. 2. εδ. 12. Ἐξέστη ὁ ἕρανός. 1614
 13. Ἐμὲ ἐγκατέλειπον. 68, 294, καὶ 799
 18. Τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ Αἰγύπτου; 71, καὶ 1602
 21. Ἐγὼ δὲ ἐφύττωσα ἀμπελον. 523, καὶ 1641
 27. Λέγοντες τῷ ζύλω. 1641
 30. Μάττω ἐπάταξα. 773
 Κεφ. 3. εδ. 1. Ἐάν ἐξαποστείλῃ ἀνὴρ. 769, 1102, καὶ 1567
 20. Καθὼς ἀθετεῖ γυνή. 769
 Κεφ. 4. εδ. 5. Ἀναγγελάτε ἐν τῷ Ἰσραὴ. 679
 6. Ἀναλαβόντες φύγετε. αὐτ.
 22. Σοφοὶ εἰσι τῆ κακοποιήσασθαι. 79
 Κεφ. 5. εδ. 1. Περιδράμετε ἐν ταῖς ὁδοῖς. 242
 8. Ἰπποὶ θηλυμανεῖς. 680, καὶ 1016
 14. Ἴδὲ δέδωκα. 676
 21. Ὀφθαλμοὶ γὰρ αὐτοῖς. 359
 Κεφ. 7. εδ. 17. Οὐχ ὄρας τί ἔτοι παιῶσι; 1639
 Κεφ. 8. εδ. 16. Ἐκ Δάν ἀκροσόμεθα. 533
 Κεφ. 9. εδ. 4. Ἐκαστος ἀπὸ τῆ πλησίον αὐτῆ. 1491
 5. Ἐκαστος κατὰ τῆ φίλῃ αὐτῆ. αὐτ.
 25. Ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας. 562
 26. Ἐπ' Αἴγυπτον. 562, καὶ 1472
 Κεφ. 11. εδ. 11. Ἴδὲ ἐγὼ ἐπ' αὐτὰς ἐπάγω κακά. 1642
 12. Καὶ κενεράζονται πρὸς με. αὐτ.
 15. Τὶ ἡ ἠγαπημένη; 645
 Κεφ. 12. εδ. 3. Ἀγνιστον αὐτὰς. 1234
 7. Ἐγκατέλειπον τὸν οἶκόν με. 345
 8. Ἐγενήθη ἡ κληρονομία με. αὐτ.
 Κεφ. 13. εδ. 25. Αὐτὴ ἡ μερίς σε.
 Κεφ. 15. εδ. 9. Στεῖρα ἔτεκεν ἐπ' αὐτά.
 18. Πίσις ἐκ ἰχθυε.
 Κεφ. 18. εδ. 6. Ὅτι ἡμεῖς πηλός.
 9. Πέρασ λαλήσω.
 Κεφ. 19. εδ. 13. Καὶ αἰελεύετε τὴν σκία
 Κεφ. 22. εδ. 17. Ἴδὲ ἐκ εἰσὶν εἰς ὀφθαλμῶν
 Κεφ. 23. εδ. 16. Οὐκ ἀπὸ σκία
 23. Θεὸς ἐγγύς
 25. Ἦκαστος

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 23. ἐδ. 28.	Ὁ προφήτης ἐν ᾧ τὸ εὐπνιον.	1526
Κεφ. 31. ἐδ. 21.	Δὸς καρδίαν σε εἰς τὰς ἄμους σε.	430
	22. Ἐκτίσε Κύριος κανόν.	1658
	33. Διδὸς νόμους με εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν.	372
Κεφ. 32. ἐδ. 18.	Ἀποδίδὸς ἀμαρτίας πατέρων.	773, καὶ 924
	27. Μὴ ἀπ' ἐμὲ κρυβήσεται τι.	1527
Κεφ. 50. ἐδ. 23.	Καὶ σωτηρίῃ ἡ σφύρα.	1224
Κεφ. 51. ἐδ. 51.	Ἠχιώθημεν.	1639
	52. Διὰ τῆτο ἰδὲ ἡμέρας.	αὐτ.

Θ Ρ Η Ν Ω Ν.

Κεφ. 3. ἐδ. 27.	Ἀγαθὸν ἀνδρὶ.	1528
	30. Δώσει τῷ παίοντι.	αὐτ.
Κεφ. 4. ἐδ. 19.	Κεῖνοι ἐγγύοντο οἱ διάκοντες.	1599

Ι Ε Ζ Ε Κ Ι Η Λ.

Κεφ. 1. ἐδ. 10.	Πρόσωπον λέοντος.	840
Κεφ. 3. ἐδ. 2.	Κεφαλίδα βιβλίου.	336
	20. Τῇ ἰδίᾳ ἀμαρτίας ἀποθανεῖται.	931
Κεφ. 4. ἐδ. 6.	Ἡμέραν εἰς αὐτὸν.	1053
Κεφ. 9. ἐδ. 6.	Ἐφ' ἃ δὲ τὸ σημεῖόν ἐστι.	684
Κεφ. 11. ἐδ. 19.	Καὶ ἐκατάσω τὴν καρδίαν.	604, καὶ 641
Κεφ. 16. ἐδ. 6.	Εἶδόν σε πεφουρμάλω.	954
	20. Καὶ ἔλαβες τὰς ἕβς σε.	275
	22. Τῆτο παρὰ πᾶσαν τὴν πορνείαν σε.	αὐτ.
	42. Καὶ ἐξαρθήσεται ὁ ζῆλος με.	769
Κεφ. 18. ἐδ. 2-4.	Οἱ πατέρες ἔφαγον.	770, 771, 773, 964, καὶ 1573
	4. Ψυχὴ ἡ ἀμαρτάνεσα.	664, 964, 982, 1104, καὶ 1573
	7. Γυναικὶ ἐν ἀφῆδρῳ.	1058
Κεφ. 20. ἐδ. 25.	Ἐδῶκα αὐτοῖς προσάγματα ἔ καλὰ.	973
	32. Λατρῶσιν ξύλοις καὶ λίθοις.	840
	37. Διάξω αὐτὰς.	591
Κεφ. 22. ἐδ. 30.	Ἐζήτην ἐξ αὐτῶν ἀνδρα.	242
	31. Τὰς ὁδὸς αὐτῶν.	1258
Κεφ. 29. ἐδ. 13.	Μετὰ μ' ἔτη.	1575
Κεφ. 33. ἐδ. 12.	Δικαιοσύνη δικαίε.	1198
Κεφ. 34. ἐδ. 3.	Ἰδὲ τὸ γάλα κατέδρατε.	423
Κεφ. 47. ἐδ. 4.	Ἰδὼρ ἀφέσεως.	283

Δ Α Ν Ι Η Λ.

Κεφ. 2. ἐδ. 34.	Ἐξ ὄρεος ἀνὰ χειρῶν.	354, καὶ 1339
Κεφ. 2. ἐδ. 35.	Τὸν χρυσὸν τὸν ἀργυρον.	αὐτ.
	44. Λεπίωε καὶ λικμήσει.	1345
Κεφ. 7. ἐδ. 10.	Χίλια χιλιάδες.	3
	13. Ἐθεώρων ἐν ὁράματι τῆς νυκτός.	14
Κεφ. 10. ἐδ. 13.	Ἄρχων Περσῶν.	3, καὶ 49
	21. Μιχαὴλ ὁ ἀρχων ὑμῶν.	391, καὶ 1628

Ω Σ Η Ε.

Κεφ. 2. ἐδ. 2.	Αὐτὴ ἔ γυνή με.	1105
	17. Ἐὰν ἐξάρης τὰ Βασιλέμ.	1454
	19. Καὶ μνησθώσομαι σε.	361
	20. Καὶ μνησθώσομαι σε ἑμαυτῷ.	αὐτ.
Κεφ. 3. ἐδ. 4.	Ἡμέρας πολλὰς καθήσονται.	876
Κεφ. 4. ἐδ. 8.	Ἀμαρτίας λαῖ με.	966, 980, 1014, καὶ 1284
	14. Οὐκ ἐπισκέψομαι τὰς θυγατέρας σε.	769, καὶ 776
Κεφ. 9. ἐδ. 5.	Τὶ ποιήσετε ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως;	1505
	10. Ὡς σαφυλλῶ ἐν ἐρήμῳ.	1629, καὶ 1630
Κεφ. 10. ἐδ. 11.	Ἐφραὴμ δάμαλις.	1663
	12. Φωτίσατε ἑαυτοῖς Φῶς.	878
Κεφ. 11. ἐδ. 1.	Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν ἰόν με.	1342
	ἐδ. 3. Λάβετε μεθ' ἑαυτῶν λόγους.	389

Ι Ω Η Λ.

Εἰσελεύσονται κλέπται.	688
καὶ τὰ κοράσια ἐπώλεν.	1565

Μ Ω Σ.

782	
-----	--

Κεφ. 2. ἐδ. 9.	Οὐ τὸ ὕψος ἰῶ ὡς κέδρε.	132
	12. Ἐποτίζετε τὰς ἡγιασμένους οἶνον.	1159
Κεφ. 4. ἐδ. 13.	Ὁ σερεῶν βροντῶ.	21
Κεφ. 5. ἐδ. 1-2.	Ὁ οἶκος τῆ Ἰσραὴλ πέπλωκε.	1524
	8. Ὁ ποιῶν πάντα καὶ μετασκαβάζων.	26
	25. Μὴ σφάγια καὶ θυσίας;	1082
	26. Καὶ ἀνελάβετε.	917
Κεφ. 7. ἐδ. 3, καὶ 6.	Μετανόησον Κύριε.	135
Κεφ. 8. ἐδ. 11.	Οὐ λυμὸν ἄρτε.	1595
	12. Περιδραμύνται ζητῶντες.	αὐτ.

Α Β Δ Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1.	Ὅρασις Ἀδιῆ.	782
----------------	--------------	-----

Ι Ω Ν Α.

Κεφ. 1. ἐδ. 4.	Καὶ ἐξήγαγε Κύριος πνεῦμα.	149
Κεφ. 3. ἐδ. 4.	Ἐτι τρεῖς ἡμέρας.	509

Μ Ι Χ Α Ι Ο Υ.

Κεφ. 3. ἐδ. 5.	Ἠγίασον ἐπ' αὐτὸν πόλεμον.	1548
Κεφ. 5. ἐδ. 2.	Ἐκ σῆ μοι ἐξελεύσεται.	1669
Κεφ. 6. ἐδ. 3.	Λαός με τί ἐποίησά σοι;	1332
	8. Τί καλόν;	68

Α Β Β Α Κ Ο Υ Μ.

Κεφ. 1. ἐδ. 16.	Καὶ τὰ βρώματα αὐτῆ ἐν κελιά.	717
Κεφ. 2. ἐδ. 1.	Ἀποσκοπῶσα τί λαλήσει.	921
Κεφ. 3. ἐδ. 19.	Ἐπὶ τὰς ἐχθρὰς με ἐπιβιβῶ με.	1670

Σ Ο Φ Ο Ν Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 2.	Ἐκλείψει ἐκλεπέτω.	531
	7. Εὐλαβείθε ἀπὸ προσώπου Κυρίου.	1548
Κεφ. 3. ἐδ. 9.	Ἰπὸ ζυγὸν αἶα.	355

Α Γ Γ Α Ι Ο Υ.

Κεφ. 2. ἐδ. 8.	Ἐμὸν ἐστὶ τὸ χρυσίον.	663
	14. Ὅς ἂν ἀψηται, μιανθήσεται.	989

Ζ Α Χ Α Ρ Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 8.	Ἐώρακα τὴν νύκτα.	14
Κεφ. 2. ἐδ. 5.	Καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῇ.	1140
	8. Ὁ ἀπίθμενος ὑμῶν.	1089
Κεφ. 4. ἐδ. 10.	Ὅτι ἐπὶ ἅ ὀφθαλμοὶ Κυρίου.	50
Κεφ. 5. ἐδ. 7.	Εἶδον γυνῆκα μολίβδα τάλαντος.	604, καὶ 641
	8. Ἐν τῷ σώματι.	αὐτ.
Κεφ. 6. ἐδ. 12.	Ἰδὲ ἀνὴρ ἀνατολὴ ὄνομα αὐτῷ.	1165, καὶ 1296
Κεφ. 9. ἐδ. 9.	Μὴ φοβῆ θυγατερ Σιών.	522
	16. Λίθοι ἄγιοι κυλιόνται ἐπὶ τῆς γῆς.	938
Κεφ. 11. ἐδ. 6.	Διὰ τῆτο ἔ φέσομαι.	1348
	9. Οὐ ποιμανῶ ὑμᾶς.	359
	12. Εἰ καλὸν εὐπνιον ὑμῶν ἐστὶ.	1292
	13. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με.	αὐτ.
Κεφ. 12. ἐδ. 1.	Ὁ πλάσας πνεῦμα ἀνθρώπων.	10, καὶ 599

Μ Α Λ Α Χ Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 11.	Ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα.	1481
Κεφ. 2. ἐδ. 15.	Γυνῆκα νεότητός σε.	1032
	10. Εἰς γὰρ ὑμᾶς ἐήλθε Θεός.	798
	16. Ἐὰν δὲ μισήσας.	1032
Κεφ. 3. ἐδ. 2.	Ὡς πῦρ χωνώθητε.	763
Κεφ. 4. ἐδ. 2.	Ἀνατελεῖ ἥλιος.	1165, καὶ 1296

Σ Ο Φ Ι Α Σ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1.	Ἀγαπήσατε δικαιοσύνην.	695
	13. Οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπώλεια.	700, καὶ 1528
Κεφ. 3. ἐδ. 3.	Ἐν εἰρήνῃ.	1397
Κεφ. 4. ἐδ. 9.	Πολιά ἐστὶ φρόνησις.	210, καὶ 1093
Κεφ. 6. ἐδ. 6.	Διωατοὶ διωατῶς ἐταθήσονται.	1382, καὶ 1649
Κεφ. 7. ἐδ. 22.	Πνεῦμα νοερόν.	732, καὶ 1461

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Σ Ε Ι Ρ Α Χ.

Κεφ. 3. ἐδ. 9.	Εὐλογία πατρὸς ζηρίζει οἴκους.	1448
21.	Ἰχυροτέρα ἔσθε μὴ ἐρῶνα.	678
22.	Οὐ γὰρ ἔστι σοι χρεῖα τῶν κρυπλῶν.	αὐτ.
Κεφ. 7. ἐδ. 6.	Μὴ ζήτετε γενέσθαι κριτῆς.	600
28.	Μνήσθητι ὅτι δι' αὐτὰ ἐγεννήθησθε.	1542
Κεφ. 9. ἐδ. 8.	Μὴ καταμαίνθητε κάλλος.	129
Κεφ. 12. ἐδ. 10.	Μὴ πιεθῆσθε τῶ ἐχθρῶ σε.	824
Κεφ. 13. ἐδ. 15.	Πᾶν ζῶον ἀγαπᾶ τὸ ὅμοιον αὐτῶ.	1013
16.	Καὶ τῶ ὁμοίῳ.	αὐτ.

Β Α Ρ Ο Υ Χ.

Κεφ. 4. ἐδ. 4.	Μακάριοι ἐσμεν Ἰσραήλ.	1140
----------------	------------------------	------

Μ Α Τ Θ Α Ι Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1.	Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.	292
19.	Ἀνὴρ δίκαιος ὢν.	1415
20.	Μὴ φοβηθῆτε παραλαβεῖν Μαριάμ.	1554
Κεφ. 2. ἐδ. 2.	Πῆ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεύς;	1669
15.	Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.	1342
Κεφ. 3. ἐδ. 2.	Μετανοεῖτε.	1091, 1125, καὶ 1127
9.	Ὅτι ἐκ τῶν λίθων τέτων.	373, καὶ 377
11.	Ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρὶ.	1385
17.	Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός.	1655
Κεφ. 4. ἐδ. 4.	Οὐκ ἐπ' ἄρτου.	1464
6.	Βάλε σεαυτὸν ἀνωθεν κάτω.	1454
11.	Προσελθόντες οἱ Ἄγγελοι.	1647
15.	Γῆ Ζαβεδών.	528, 537, καὶ 1667
16.	Καὶ τοῖς καθημένοις ἐν σκοτει.	αὐτ.
Κεφ. 5. ἐδ. 4.	Μακάριοι οἱ πενθῆντες.	455
5.	Μακάριοι οἱ πραεῖς.	337, 1258, καὶ 1668
7.	Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες.	924
8.	Μακάριοι οἱ καθαροί.	742, 925, 935, καὶ 1179
13.	Ἔμεῖς ἐσὲ τὸ ἄλας.	252, 967, 1144, καὶ 1287
14.	Οὐ διώεται πόλις κρυβιῶσα.	1304
16.	Λαμφάτω τὸ φῶς ὑμῶν.	203, καὶ 1438
17.	Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον.	335, καὶ 530
18.	Ἰῶτα αὐτῆς ἢ μία κεραία.	748
19.	Ὅς ἂν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν.	1619, καὶ 1649
20.	Ἐὰν μὴ περιορίσῃ ἡ δικαιοσύνη.	136
21.	Ἠκέσατε ὅτι ἐβρέθη.	1523
22.	Μὴ ὀργισθῆτε.	781, καὶ 1448
28.	Ἐμοίχασον.	742
38.	Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ.	1528
39.	Εἰς τὴν δεξιάν.	793
42.	Παντὶ τῶ ἀιτῆντί σοι δίδε.	1499
43.	Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε.	1529
44.	Εὖ ποιεῖτε τοῖς ἐχθροῖς.	1545
45.	Ἀνατέλλον τὸν ἥλιον.	924
48.	Ὡσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν.	50, καὶ 51
Κεφ. 6. ἐδ. 2.	Ἐὰν ποιῆς ἐλεημοσύνην.	1508
11.	Τὸν ἄρτον ἡμῶν.	728
19.	Μὴ θησαυρίζετε.	1124
20.	Θησαυρίζετε δὲ μαῦλον.	1124, καὶ 1591
24.	Οὐδεὶς διώεται.	69, 645, 1452, καὶ 1462
26.	Τὰ πετεινὰ τῆς ἐρανεῦ.	1462
28.	Τὰ κρῖνα τῆς ἀγρῆς.	αὐτ.
30.	Εἰς κλίβανον βαλλόμενον.	1623
Κεφ. 7. ἐδ. 6.	Μὴ δάτε τὰ ἅγια.	81, καὶ 903
7.	Αἰτέετε, καὶ λήψετε.	1363
11.	Εἰ ἐν ὑμῖν πονηροί.	592, καὶ 1311
12.	Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν.	1087
15.	Πολλοὶ ἐλεύσονται.	1015
16.	Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν.	815
23.	Οὐδέποτε ἔγνω ὑμεῖς.	817
Κεφ. 8. ἐδ. 3.	Θέλω καθαρίσθητι.	1523
11.	Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ.	1541

Κεφ. 8. ἐδ. 29.	Τὶ ἡμῖν καὶ σοί.	721, καὶ 1326
Κεφ. 9. ἐδ. 2.	Τέκνον, ἀφαιρούνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σε.	776
22.	Θύγατερ ἢ πῖσις σε σέσωκέ σε.	αὐτ.
Κεφ. 10. ἐδ. 5.	Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε.	1523
6.	Πορεύεθε δὲ μαῦλον.	1524
8.	Δωρεῶν ἐλάβετε.	735
11.	Εἰς τὴν πόλιν εἰσέλθετε.	1531
16.	Ἴδὲ ἐγὼ ἀποπέλα ὑμᾶς.	1632
23.	Ὅταν δὲ διώκωσιν.	323, 324, καὶ 343
28.	Καὶ ψυχῶν καὶ σώμα.	982
37.	Ὁ φιλῶν πατέρα.	182, 1491, καὶ 1510
40.	Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς.	1651
Κεφ. 11. ἐδ. 12.	Ἡ βασιλεία τῶν ἐρανεῶν βιάζεται.	395
28.	Δεῦτε πρὸς με πάντες.	530
29.	Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ.	962
30.	Ὁ γὰρ ζυγός μου χρεστός.	673, 1472, καὶ 1611
Κεφ. 12. ἐδ. 6.	Μεῖζον τῆς ἱερῆς ὁδοῦ.	1109
24.	Οὗτος ἐκβαλεῖ τὰ δαιμόνια.	567
28.	Ἐν πνεύματι Θεοῦ.	643, καὶ 908
29.	Εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἰχυρῆς.	1385
39.	Γενεὰ πονηρά.	597
40.	Ὡσπερ γὰρ ἰὼ Ἰωνᾶς.	αὐτ.
43.	Τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα.	1608
48.	Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου.	1661
50.	Ὅστις γὰρ ἂν ποιῆσῃ.	1106
Κεφ. 13. ἐδ. 11.	Τμῖν δέδοται.	762
16.	Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί.	358
17.	Πολλοὶ Περσῆται.	1672
23.	Ὁ μὲν ἑκατόν.	1225
33.	Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία.	1122
37.	Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα.	337
38.	Ἄγρος ἐστὶν ὁ κόσμος.	αὐτ.
47.	Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία.	378, καὶ 1016
49.	Ἐξελεύσονται οἱ Ἄγγελοι.	1277, καὶ 1475
50.	Καὶ ἐκβαλεῖσιν αὐτούς.	αὐτ.
Κεφ. 15. ἐδ. 4.	Ὁ κακολογῶν πατέρα.	1448
11.	Οὐ τὰ εἰσπορευόμενα.	69, 742, καὶ 1032
14.	Ἄφετε αὐτούς τυφλοὺς εἶσι.	358, καὶ 732
24.	Οὐκ ἀπεσάλλω.	505, 563, καὶ 1523
26.	Οὐ καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον.	1565
Κεφ. 16. ἐδ. 6.	Προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης.	674, καὶ 816
26.	Τὶ γὰρ ὠφελήθησεται ἄνθρωπος.	248
Κεφ. 17. ἐδ. 1.	Παραλαβὼν ὁ Ἰησοῦς.	930
2.	Μετεμορφώθη.	αὐτ.
17.	Ὡ γυνεὰ ἀπίστος.	1635
24.	Τὰ δίδραχμα.	1176
26.	Ἄρα γε ἐλεύθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί.	1290
Κεφ. 18. ἐδ. 3.	Ἐὰν γὰρ μὴ στραφῆτε.	1257
8.	Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου.	1491
10.	Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε.	3, 42, 1627, καὶ 1628
Κεφ. 19. ἐδ. 4.	Ἄβρον καὶ θῆλυ.	1567
5.	Ἔπονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.	77
11.	Οὐ πάντες χωρῆσι.	1155
Κεφ. 20. ἐδ. 1-7.	Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία.	667, καὶ 701
2.	Ἀνὰ δινάριον.	1541
16.	Πολλοὶ εἶτι κλητοί.	645, καὶ 825
18.	Ἴδὲ ἀναβαίνομεν.	445
22.	Διώαθε πιεῖν;	527
Κεφ. 21. ἐδ. 7.	Καὶ ἐπιθόντες τῇ ὄνῳ τὰ ἱμάτια.	1324
31.	Τὸ θέλημα τῆς πατρὸς.	538, καὶ 1324
35.	Ὅν μὲν ἔδεξαν.	αὐτ.
38.	Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος.	αὐτ.
43.	Ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βα	αὐτ.
Κεφ. 22. ἐδ. 4.	Ἴδὲ τὸ ἄριστόν μου.	αὐτ.
13.	Ἐμβάλετε αὐτὸν.	αὐτ.
16.	Διδάσκαλε σὺ δὲ Ἰσραήλ.	αὐτ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Οὐκ ἀνέγνωτε. 548
 Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ. αὐτ.
 Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας. 1512
 Πάντα ὅσα λέγουσιν ὑμῖν. αὐτ.
 Ἐμεγάλωσον οἱ Φαρισαῖοι. 1477
 Εἰς γὰρ ὑμῶν ὁ καθηγητής. 1514
 Καὶ ὑμεῖς ἐπληρώσατε. 774, καὶ 1647
 Γονήματα ἐχιδνῶν. 1016
 Ἦξει ταῦτα πάντα. 774
 Ὅν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις. 1030, καὶ 1621
 Καὶ κηρυχθήσεται. 761
 Ὁ ἐπὶ τῷ δόματος. 1342
 Ὅπως γὰρ ἂν ἦ τὸ πλῆμα. 1016
 Ἀπ' ἀκρῶν ἕρανῆ. 20, καὶ 22
 Δύο ἔσονται ἀληθῆσαι. 1570
 Ἀμὲν λέγω ὑμῖν. 116
 Καὶ σῆσει τὰ μὲν πρόβατα. 1066
 Δεῦτε εἰ βιολογημένοι. 64, καὶ 534
 Ἐφ' ὅσον ἐποίησατε. 45
 Καὶ ἐφ' ὅσον ἐκ ἐποίησατε. αὐτ.
 Πάτερ εἰ δυνατὸν. 527
 Ἐγείρεθε, ἄγωμεν. 382
 Τὸ αἷμα αὐτῆ. 513, 1524, καὶ 1535
 Πορεύσασθε μαθητεύσατε. 523, καὶ 1524
 Ἴδὲ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν. 350, καὶ 876

Μ Α Ρ Κ Ο Υ.

Καὶ ἐξεπλήτηντο πάντες. 1523
 Ζὺ τις εἶ ὁ ἄγιος τῷ Θεῷ; 1326
 Αφαινοῦνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι. 931
 Λίπα, πεφίμωσο. 1523
 Ἰουδαίαν. 1378
 Ὁ δὲ Θεὸς σιωπῶν. 766, 1414, καὶ 1557
 Καταάντι καμίω. 522, καὶ 523

Λ Ο Υ Κ Α.

Καίρε κευκαριτωμένη. 94
 Πνεῦμα ἅγιον. 929
 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν. 1658
 Ἔως ἡμέρας ἀναδείξω. 1125
 Εξ οἴκου καὶ πατρίας Δαβὶδ. 1415
 Δόξα αὐτῷ ὑψίστοις Θεῷ. 1647
 Ἴδὲ ἔτος κείται. 532, καὶ 606
 Γενηθήτω, τῷ Ἀδὰμ. 117
 Εκλείδῃ ὁ ἕρανός. 146
 Μακάριοι οἱ κλαίοντες. 265
 Οὐαὶ τοῖς ἐμπεπισθημένοις. 455
 Παντὶ τῷ αἰτηντί σοι διδῶ. 1566
 Γίνεθε οἰκλήμονες. 44, 50, καὶ 1490
 Σοὶ λέγω ἐγείρεθι. 1523
 Ἴνα βλέποντες μὴ ἴδωσι. 599
 Ἴδὲ ἡ μήτηρ σε καὶ οἱ ἀδελφοί σε. 1662
 Μήτηρ με καὶ ἀδελφοί μου. αὐτ.
 Παρακάλεν αὐτόν. 566
 Ἀνέδειξε καὶ ἑτέρας οἰ. 764
 Ἐθεώρην τὸν Σατανᾶν. 79
 Ἴδὲ δέδωκα ὑμῖν ἔξουσίαν. 79, 80, καὶ 93
 Τίω καλλιῶ μερίδα ἐξελέξατο. 1141
 Ἐγένετο αὐτῷ εἶναι αὐτόν. 926
 Εἰ δὲ ἐγὼ αὐτῷ δαυλίω Θεῷ. 643, καὶ 908
 Βασιλοῦσα Διθιόπων. 1241
 Ἴδὲ πάντα καθαρά. 1571
 Ἀπὸ τῆς αἵματος Ἀβελ. 1524
 Καὶ αἱ τρίχες ἡρῆμιωται. 117
 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα. 1571
 Ὡς πολὺ παρέδωτο. 801, 1382, καὶ 1649
 Ἦξοι ἡλθοὶ λαλεῖν. 763, 1277, καὶ 1442
 οἱ σωζόμενοι; 1457
 ἀπελθῶν. αὐτ.
 147
 240

Κεφ. 14. ἐδ. 18. Ἀγρόν ἠγόρασα. 317, καὶ 1531
 20. Γνωσκῶ ἐγῆμα. αὐτ.
 Κεφ. 15. ἐδ. 7. Χαρὰ αὐτῶν ἕρανῶ γίνεται. 1646
 24. Ὁ ἦος με ἔτος νεκρὸς ἴω. 74
 Κεφ. 16. ἐδ. 9. Κτησάμεθα αὐτοῖς φίλους. 663, καὶ 1155
 14. Ἦκουσθε δὲ ταῦτα οἱ Γραμματεῖς. 367
 26. Χάσμα μέγα. 210
 29. Ἐχέτω Μωσῆς καὶ τὰς Προφῆτας. 1650
 Κεφ. 17. ἐδ. 21. Ἴδὲ γὰρ ἡ βασιλεία τῶν Θεῶν. 878, καὶ 1612
 Κεφ. 18. ἐδ. 14. Ὁ ταπεινῶν ἑαυτῶν ὑψωθήσεται. 287
 Κεφ. 19. ἐδ. 17. Ἴδι ἐπάνω δεκά πόλεων. 1541
 19. Ἐπάνω πάντε πόλεων. αὐτ.
 Κεφ. 20. ἐδ. 9. Ἄνθρωπός τις ἐφύτρωσεν ἀμπελῶνα. 523
 Κεφ. 21. ἐδ. 34. Προσέχετε μήποτε βαρυνθῶσιν. 1011
 Κεφ. 23. ἐδ. 18. Αἴρε ἀπὸ τῆς γῆς. 1524, 1533, καὶ 1620
 34. Πάτερ ἄφες αὐτοῖς. 1255, καὶ 1279
 43. Ἀμὲν λέγω σοι. 593
 Κεφ. 24. ἐδ. 5. Τὶ ζητεῖτε τὸν ζῶντα; 1647
 32. Ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη. 676

Ι Ω Α Ν Ν Ο Υ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1. Ἐν ἀρχῇ ἴω. 7, 422, καὶ 927
 5. Τὸ φῶς αὐτῆ σκοτία. 1332
 13. Ἐδωκεν αὐτοῖς ἔξουσίαν. 1626
 14. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. 895
 16. Καὶ ἐκ τῆς πληρώματος αὐτῆ. 307, 542, καὶ 923
 18. Θεὸν εἶδεν ἑώρακε πάποτε. 914
 21. Οὐκ εἰμί. 1521, καὶ 1522
 29. Ἴδε ὁ ἄμνος τῷ Θεῷ. 359, 1066, καὶ 1187
 51. Ὁψέθε τὸν ἕρανόν ἀνεωρότα. 548
 Κεφ. 2. ἐδ. 19. Λύτατε τὸν ναὸν τῆτον. 351, καὶ 517
 Κεφ. 3. ἐδ. 5. Ἐάν μή τις γεννηθῆ. 1294, καὶ 1296
 14. Ὡστερ Μωυσῆς ὑψώσε. 594, 1067, 1310, καὶ 1311
 15. Ἴνα πᾶς ὁ πισθῶν. 1067, καὶ 1310
 16. Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον. 276, καὶ 284
 20. Πᾶς ὁ τὰ Φαῦλα πείσων. 693, καὶ 1021
 29. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην. 361
 30. Ἐκείνον δὲ αὐξάνεν. αὐτ.
 34. Ὅν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός. 382
 36. Ὁ ἀπειθῶν τῷ ἴω. 1220
 Κεφ. 4. ἐδ. 22. Ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων. 1652
 23. Οἱ ἀληθῖνοι προσκυνηταί. 1483
 24. Πνεῦμα ὁ Θεός. 42, 231, καὶ 588
 32. Ἐγὼ βρωσῶ ἔχω. 333
 34. Ἐμὸν βρωμά ἐστιν. 1131, καὶ 1543
 35. Ἐπάρατε τὰς ὀφθαλμῶν. 814, 815, καὶ 1119
 36. Καὶ ὁ θρησκῶν μισθὸν λαμβάνει. αὐτ.
 Κεφ. 5. ἐδ. 22. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ. 232, 240, καὶ 1644
 23. Ἴνα πάντες τιμῶσι τὸν ἦον. 1644
 27. Καὶ ἔξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ. αὐτ.
 37. Οὔτε φωνῶν αὐτῶ ἀκηκόατε. 783
 38. Καὶ τὸν λόγον αὐτῶ. 783
 46. Εἰ ἐπισθῶτε Μωσῆ. 685, 1462, καὶ 1652
 Κεφ. 6. ἐδ. 5. Πόθεν ἀγαράσομεν; 1236
 14. Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. 1521
 35. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρετος. 536
 50. Ὁ ἄρετος ὁ ἐξ ἕρανῶ καταβάς. 968
 Κεφ. 7. ἐδ. 37. Εἴ τις διψᾷ ἐρχέσθω. 569
 Κεφ. 8. ἐδ. 12. Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τῶ κόσμου. 667, καὶ 732
 24. Ἐάν μὴ πισθῶσητε. 747
 28. Ὅταν ὑψώσητε. 1311
 34. Πᾶς ὁ ἁμαρτωλῶν. 168, καὶ 168
 35. Ὁ δὲ δῆλος. 168
 36. Ἐάν ἂν ὁ ἦος ὑμῶν ἐλαθέρωσῃ. αὐτ. καὶ 665
 34. Ἦμεῖς ἐκ τῶ πατρὸς ὑμῶν. 80, 648, καὶ 775
 56. Ἀβραάμ ἐπεθύμησεν. 260
 Κεφ. 9. ἐδ. 4. Ὅτε εἶδεν δυνάται. 676

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 9. εδ. 16. Οὗτος ὁ ἄνθρωπος. 1242
 29. Ἡμεῖς οἴδαμεν. 1242
 39. Εἰς κρίμα εἰς τὸν κόσμον. 605, καὶ 609
 Κεφ. 10. εδ. 9. Ἐγὼ εἶμι ἡ θύρα. 352, καὶ 688
 11. Ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴ ἔχωσι. 1656
 15. Τὴν ψυχὴν μου τίθημι. 423
 16. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω. 356, 370, 1354, καὶ 1646
 27. Ταῦτά πρόβατα τὰ ἐμέ. 359
 30. Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ. 400, καὶ 841
 36. Ὁν ὁ πατήρ ἠγάπησε. 883
 Κεφ. 11. εδ. 25. Ἐγὼ εἶμι ἡ ζωὴ. 1602, καὶ 1613
 43. Δάξασθε δευρὸν ἔξω. 1523
 Κεφ. 12. εδ. 24. Ἐάν μὴ ὁ κόκκος τῆ σίτη. 121
 28. Πάτερ δόξασον σε τὸν υἱόν. 764
 30. Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὐτή. αὐτ.
 31. Νῦν κρίσις. 367, καὶ 746
 32. Ὅταν ὑψωθῶ. 367, 1202, καὶ 1230
 40. Τετύφλωκεν αὐτῶν. 1604
 42. Καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων. 431
 46. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον. 731
 49. Ἀπ' ἐμαυτῆ ε' λαλῶ. 1242
 Κεφ. 13. εδ. 27. Μετὰ τὸ ψωμίον. 775
 33. Τεκνία ἐτι μικρόν. 776, καὶ 1012
 34. Ἐντολὴν κενίω. 1087
 53. Πᾶς Γραμματέως. 739
 Κεφ. 14. εδ. 2. Πολλὰ μοι αἶ. 845, καὶ 1668
 6. Ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδός. 391, 422, 878, 879, καὶ 926
 9. Ὁ ἑσρακὼς ἐμέ. 400, 841, 925, καὶ 927
 10. Ταῦτά ἔρηματα ἀ' ἐγώ. 1242, 1521, 1524, καὶ 1525
 11. Ἐγὼ ἀ τῷ πατρί. 400
 18. Ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τῆ πατρός μου. 1525
 23. Ἐλθούμεθα. 744, καὶ 1452
 27. Ἐρῶν τὴν ἐμὴν. 566, καὶ 1202
 Κεφ. 15. εδ. 1. Ἐγὼ εἶμι ἡ ἀμπέλος. 522
 5. Χωρὶς ἐμῆ ε' διώσθε. 1366, καὶ 1478
 14. Ὑμεῖς φίλοι με ἐστέ. 877
 15. Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δέλεος. 381, καὶ 877
 Κεφ. 16. εδ. 11. Ὁ ἀρχὼν τῆ κόσμου τέτρε. 1644
 Κεφ. 17. εδ. 3. Αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἡ ζωὴ. 1649
 5. Πάτερ δόξασον με. 538
 6. Οὐς δέδοκός μοι. 529
 Κεφ. 18. εδ. 36. Ἡ βασιλεῖα ἡ ἐμὴ. 883
 Κεφ. 19. εδ. 6. Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. 1533, καὶ 1620
 26. Γινώσκω ἰδὲ ὁ υἱός σε. 781, καὶ αὐτ.
 27. Ἰδὲ ἡ μήτηρ σε. αὐτ.
 34. Ἐξήλθον αἶμα. 525
 Κεφ. 20. εδ. 22. Ἐνεφύσησε λέγων. 228, 860, καὶ 1238
 31. Ταῦτα γέγραπται. 1313
 Κεφ. 21. εδ. 17. Σίμων Ἰωάννη φίλος με; 1088, 1363, καὶ 1364
 19. Τέτο δὲ εἶπε σημαίνων. 1544

Π Ρ Α Ξ Ε Ω Ν.

Κεφ. 1. εδ. 11. Τὴ ἐσηκάτε βλέποντες. 1647
 24. Σὺ Κύριε καρδιογνώστης. 926, καὶ 1358
 25. Λαβὴν τὸν κληρὸν. 926
 Κεφ. 4. εδ. 32. Ἦν πάντων τῶν πισθόντων. 177, καὶ 1139
 33. Χάρις τε ἰω' ἐπὶ πάντας. 1498
 34. Οὐδὲ γὰρ αὐδὴς τις ὑπῆρχεν. αὐτ.
 Κεφ. 5. εδ. 28. Οὐ παραγγέλια παρεγγείλαμεν. 215, καὶ 405
 Κεφ. 6. εδ. 4. Ἡμεῖς δὲ τῇ προσόχῃ. 1662
 Κεφ. 7. εδ. 2. Ὁ Θεὸς ᾤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν. 180, καὶ 181
 5. Καὶ ἐκ ἑδωκεν αὐτῷ εἰδὲ βῆμα ποδός. 193
 6. Τετρακόσια ἔτη. 693
 22. Πᾶσι σοφία Αἰγυπτίων. 564
 42. Ἐσπεψε δὲ αὐτὸς ὁ Θεός. 917
 43. Καὶ ἀνελάβετε. αὐτ.
 51. Σκληροτραχηλοί. 509
 Κεφ. 8. εδ. 34. Δεσμάι σε περὶ τίνος. 668
 Κεφ. 9. εδ. 15. Βασιλεῖς τὸ ὄνομά μου. 1663

Κεφ. 10. εδ. 11-13. Τέτρασιν ἀρχαῖς. 1015
 35. Ἐν παντὶ ἔθνεσιν. 1559
 38. Ἰησὺν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 950
 Κεφ. 11. εδ. 7. Ἀνασῶς Πέτρος. 1484
 9. Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν. αὐτ.
 Κεφ. 15. εδ. 28. Ἐδοξε τῷ ἀγίῳ πνεύματι. 1564, καὶ 1569
 29. Ἀπέχεσθαι δὲ μόνον. 1564
 Κεφ. 16. εδ. 17. Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι. 1490
 Κεφ. 17. εδ. 21. Οὐδὲν ἠυκαίρεν. 1534
 22. Κατὰ πάντα. αὐτ.
 Κεφ. 20. εδ. 29. Οἶδα ὅτι μετὰ τὴν ἀφίξίν μου. 1016
 Κεφ. 21. εδ. 24. Εἰστίτινες διχλῶ ἔχοντες. 1193
 Κεφ. 27. εδ. 23. Ὡφθη μοι Ἄγγελος. 1647
 Κεφ. 28. εδ. 4. Ἰδόντες δὲ οἱ βάρβαροι. 53

Π Ρ Ο Σ Ρ Ω Μ Α Ι Ο Υ Σ.

Κεφ. 1. εδ. 5. Δι' ε' ἔλαβον χάριν. 1366
 17. Ὅτι ὁ δίκαιος. 1363, καὶ 1436
 26. Παρέδωκεν αὐτὸς εἰς πᾶσιν. 1603
 28. Παρέδωκεν αὐτὸς εἰς ἀδόκιμον νῆν. 1235, καὶ 1603
 Κεφ. 2. εδ. 4. Ἄγνωσθαι, ὅτι τὸ χρηστὸν. 604, 608, 627, καὶ 914
 5. Θεσσαυρίζοντες ἑαυτοῖς. 604, 608, 641, καὶ 1638
 6. Ὅς ἀποδώσει ἑκάστῳ. 604, 608, καὶ 914
 11. Οὐκ ἐστὶ προσωποληψία. 1528
 14. Ἐθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα. 319
 15. Τῶν λογισμῶν κατηγορούντων. 1528
 28. Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰσραὴλος. 405
 29. Ἀλλ' ὁ ἐν κρυπτῷ Ἰσραὴλος. αὐτ.
 Κεφ. 3. εδ. 25. Ὁν προέθετο ὁ Θεός. 838, καὶ 839
 30. Εἰς γὰρ Θεός, εἰς δικαιοσύνην. 1263
 Κεφ. 4. εδ. 11. Καὶ σημείον ἔλαβε περιτομῆς. 358, καὶ 1541
 12. Καὶ πατέρα περιτομῆς. 1541
 15. Ὁ γὰρ νόμος. 437, καὶ 438
 Κεφ. 5. εδ. 2. Τὴν προσαγωγὴν ἐχρήκαμεν. 503, καὶ 888
 14. Ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος. 1650
 20. Νόμος δὲ παρεσιήληθε. 445, 1047, καὶ 1056
 Κεφ. 6. εδ. 7. Ὁ γὰρ ἀποθανόντων δεικνύεται. 103
 13. Τὰ μέλη ὑμῶν δευρα. 819
 16. Ὡ παριστάνετε ἑαυτοῖς. 1142
 Κεφ. 7. εδ. 1-4. Ὅτι ὁ νόμος κυριεύει. 769
 14. Οἴδαμεν ὅτι ὁ νόμος. 830, καὶ 954
 Κεφ. 8. εδ. 3. Ἐν ὁμοιώματι σαρκός. 594, 1309, 1310, καὶ 1311
 9. Ὑμεῖς δὲ ἐκ ἐστὲ ἐν σαρκί. 130
 13. Εἰ κατὰ σάρκα ζῆτε. 1095
 Κεφ. 8. εδ. 15. Ἀββὰ ὁ πατήρ. 576, καὶ 860
 24. Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. 99
 32. Τῆ ἰδίᾳ ὑἱὸς ἐκ ἐφείσατο. 276, 284, καὶ 1654
 35. Τίς ἡμᾶς χωρίσει; 187
 Κεφ. 9. εδ. 2-4. Ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη. 269, καὶ 1593
 5. Ὡν οἱ πατέρες. 445, καὶ 1593
 16. Οὐ γὰρ τῆ θέλοντος. 924
 18. Ἄρα ἐν ὧν θέλει ἐλεεῖ. 641
 20. Μενῶν γε, ὦ ἄνθρωπε. αὐτ.
 22. Σκόνη ὀργῆς. 606, καὶ 609
 23. Σκόνη ἐλέους. 606
 Κεφ. 10. εδ. 1. Ἀδελφοί ἡ μὲν Ἰσραὴλ. 1246
 2. Ζῆλον Θεὸς ἔχουσι. 1559
 8. Ἐγγύς σε τὸ ἔθνος. 777
 9. Ἐάν ὁμολογήσης. αὐτ.
 10. Καρδία γὰρ πισθίεται εἰς δικαιοσύνην. αὐτ.
 Κεφ. 11. εδ. 1. Φυλῆς Βενιαμίν. αὐτ.
 5. Κατ' ἐκλογίᾳ χάριτος. αὐτ.
 8. Ἐδωκεν αὐτοῖς πνεῦμα. αὐτ.
 22. Χρηστότητα Θεῶν. αὐτ.
 25. Ὅταν γὰρ τὸ πλήρωμα. αὐτ.
 26. Πᾶς Ἰσραὴλ. αὐτ.
 33. Βάθος γλῶσσης. αὐτ.
 Κεφ. 12. εδ. 1. Παραστῆ. αὐτ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 12. εδ. 2. Τὸ θέλημα αὐτῆ. 877
 11. Τῷ πνύματι ζέοντες. 674, 675, καὶ 1368
 12. Τῇ ἐλπίδι χαίροντες. 1205
 14. Εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταραῖθε. 806
 15. Χαίρειν μετὰ χαϊρόντων. 800
 18. Εἰ διωκτὸν τὸ ἐξ ὑμῶν. 395
 19. Δότε τόπον τῇ ὀργῇ. 323, 927, καὶ 1241
 Κεφ. 13. εδ. 12. Ἡ νυξ προέκοψε. 672
 14. Ἐνδύσαθε τὸν Κύριον. 758, 866, 880, καὶ 887
 Κεφ. 14. εδ. 2. Ὁ δὲ ἄδων. 740
 9. Εἰς τῆτο Χριστὸς ἀπέθανε. 593
 13. Μὴ τιθῆναι πρόσκομμα. 798
 Κεφ. 15. εδ. 16. Ἴνα γνήται ἡ προσφορά. 1391
 Κεφ. 16. εδ. 20. Κύριος σωτρίψει τὸν Σατανᾶν. 1592

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

Κεφ. 1. εδ. 5. Ἐπλετίθητε ἐν αὐτῷ ἐν παντὶ λόγῳ. 1668
 20. Πῆ σοφός; 79
 23. Ἰδαίσις μὲν σκάνδαλον. 748
 24. Χριστὸς Θεὸς διώμας. 718
 26-29. Βλέπετε τίω κλησιν ὑμῶν. 373, καὶ 1636
 27. Ἐξελέξατο ὁ Θεὸς τὰ μωρά. 79
 Κεφ. 2. εδ. 9. Ἄ ὀφθαλμὸς ἐκ εἶδε. 1072
 10. Τὸ γὰρ πνεῦμα. 678
 Κεφ. 3. εδ. 1. Ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 740, καὶ 1632
 2. Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα. 1154, καὶ 1632
 6. Θεὸς ἠύξανε. 221
 9. Θεὸς ἐσμὲν σιωεργοί. 865
 13. Ἐκάτε τὸ ἔργον. 1385
 15. Σωθήσεται ἅς διὰ πυρός. 1386
 Κεφ. 4. εδ. 8. Χωρίς ἡμῶν ἐβασίλευσατε. 1388
 9. Ὅτι θεάτρον ἔγνηθημεν. 4, καὶ 84
 15. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ. 345
 Κεφ. 5. εδ. 7. Ἐκκαθάρατε. 685, 813, 839, καὶ 1199
 8. Ὡτε ἐορτάζομεν μὴ ἐν ζύμῃ. 674, 685, καὶ 813
 9. Ἐγραψα ὑμῖν. 1035
 10. Καὶ ἐ πάντως τοῖς πόροισι. αὐτ.
 11. Ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος. 1034, καὶ 1041
 Κεφ. 6. εδ. 7. Διατὶ ἐχὶ μάλλον ἀδικεῖθε; 1086
 10. Λοῖδοροι βασιλείαν Θεῶ. 806
 17. Ὁ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ. 1553
 Κεφ. 7. εδ. 1. Καλὸν ἀνθρώπων. 259
 5. Μὴ ἀποσερεῖτε ἀλλήλους. 967
 6. Ταῦτα δὲ λέγω. αὐτ.
 7. Ἐκατος ἰδιὸν ἔχει χάρισμα. 801
 15. Ἐν εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς. 846
 33. Μεμέρισται. 964
 34. Ἴνα ἡ ἀγία. 296
 40. Μακαριωτέρα ἐστὶ. 967
 Κεφ. 8. εδ. 5. Λεγόμενοι Θεοί. 1473
 13. Οὐ μὴ Φάγω κρέας. 1502
 Κεφ. 9. εδ. 9. Μὴ τῶν βοῶν; 956, 1547, 1576, καὶ 1632
 10. Ἡ δὲ ἡμᾶς πάντως λέγει; 956, καὶ 1576
 13. Οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ. 971, καὶ 1286
 16. Οὐαὶ δὲ μοι. 882
 Κεφ. 10. εδ. 2. Ἐν τῇ νεφέλῃ. 708, 744, καὶ 1464
 4. Ἡ δὲ πέτρα. 613, 744, 923, 926, 927, 928, καὶ 1660
 18. Κοινωνοὶ τῆ θυσιαστηρίε. 1113
 21. Οὐ διώαθε ποτήριον. 69, καὶ 1091
 23. Πάντα μοι ἔξεσι. 1437
 1. Μηδεὶς τὸ ἐαυτῆ ζητέτω. αὐτ.
 Ἐάν τις καλῆ ὑμᾶς. 1034
 Ἀνὴρ μὲν γὰρ. 43, 47, 49, καὶ 51
 πάντις γὰρ ἐδίετε. 672
 τῆτο ἐν ὑμῖν. 821
 εἰπεῖν ἀνάθεμα. 808, καὶ 1332
 845

Κεφ. 12. εδ. 10. Διακρίσεις πνύματων. 844
 11. Πάντα γὰρ ὠεργεῖ. 44
 28. Ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις. 1237
 Κεφ. 13. εδ. 12. Βλέπομεν νυῦ. 278, 673, καὶ 678
 Κεφ. 14. εδ. 8. Ἐάν μὴ εὐσημον. 1223
 20. Μὴ παιδία γίνεθε. 1199, καὶ 1532
 Κεφ. 15. εδ. 9. Τίω ἐκκλησίαν τῆ Θεῶ. 802
 27. Τα πάντα ὑπέταξε. 1654
 33. Φθέρεισιν ἦδη χρεσά. 83, καὶ 1579
 47. Ὁ δούτερος ἀνθρώπος. 538
 49. Καθώς ἐφορέσαμεν. 59
 50. Αἴμα καὶ σάρξ. 1638

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

Κεφ. 1. εδ. 19. Οὐκ ἐγνώετο καὶ, ἡ ἔ. 1594
 20. Ὅσα γὰρ ἐπαγγελία. αὐτ.
 Κεφ. 2. εδ. 14. Χάρις τῷ Θεῷ. 337, καὶ 904
 15. Χριστῷ δώδια ἐσμεν. 186, 336, 337, καὶ 904
 Κεφ. 3. εδ. 6. Τὸ γράμμα ἀποκρίσεις. 675
 13. Καὶ ἐ καθάπερ Μωϋσῆς. 1610
 14. Ἄχρι τῆς σήμερον. 601, καὶ 934
 15. Κάλυμμα ἐπὶ τίω καρδίαν. 732, 934-936, καὶ 1050
 16. Ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψη. 934, καὶ 936
 18. Ἀνακακαλυμμένα προσώπων. 582, καὶ 934
 Κεφ. 4. εδ. 10. Πάντοτε τίω νέκρωσιν. 225
 Κεφ. 5. εδ. 1. Οἰκίαν ἀχεροποίητον. 928
 2. Τὸ οἰκητήριον. 880, καὶ 1306
 7. Ἡμεῖς ἐ διὰ εἶδης. 1367
 13. Εἴτε ἐξέσημεν. 544
 17. Ὡτε ἐ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κλίσις. 686, 796, καὶ 1005
 21. Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἀμαρτίαν. 1284, καὶ 1544
 Κεφ. 6. εδ. 7. Διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης. 871
 11. Ἡ καρδία ὑμῶν πεπλάτυται. 367
 13. Πλατυώεθε καὶ ὑμεῖς. αὐτ.
 14. Τίς κοινωνία; 245, 367, 808, 812, 1088, καὶ 1631
 15. Τίς συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν; 1631
 Κεφ. 7. εδ. 10. Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη. 94
 Κεφ. 8. εδ. 9. Πλύσιος ἂν ἐπιώχλυσε. 536, καὶ 851
 13. Τὸ ὑμῶν περιούσια. 956
 Κεφ. 9. εδ. 7. Ἰλαρὸν γὰρ δότιω ἀγαπαῖ. 1499
 Κεφ. 10. εδ. 4. Τα ὄπλα ἡμῶν ἐ σαρκικά. 1560
 5. Πᾶν ὑψώμα ἐπαιρόμενον. 885, 1265, καὶ 1532
 Κεφ. 11. εδ. 2. Ἡμεσοάμιω γὰρ ὑμᾶς. 306, 356, 1105, 1540, καὶ 1590
 26. Κινδύοις ἐν ψυδαδέλφοις. 560
 27. Ἐν κόπῳ καὶ μοχθῳ. 674
 28. Χωρίς τῶν παρεπίθις. αὐτ.
 Κεφ. 12. εδ. 9. Ἡ γὰρ διώμας με. 1363
 Κεφ. 13. εδ. 4. Εἰ καὶ ἐσαυρώθη ἐξ ἀδωνείας. 534

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

Κεφ. 1. εδ. 15. Ὅτε ἠδούκησιν. 927
 16. Ἀποκαλύψαι τὸν ἵον αὐτῆ. αὐτ.
 Κεφ. 2. εδ. 16. Ἐξ ἔργων νόμου. 787, καὶ 1067
 20. Χριστῷ σιωεσάρωμα. 1213
 Κεφ. 3. εδ. 10. Ὅσοι ἐξ ἔργων νόμου εἰσι. 1590
 13. Χριστὸς ἐξηγόρασεν ἡμᾶς. 755, 1112, καὶ 1544
 17. Ἐτη τετρακόσια τριακόντα. 209, καὶ 223
 19. Διαταγεῖς δι' Ἀγγέλων. 2
 24. Ὁ νόμος παιδαγωγός. 739, καὶ 1538
 27. Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε. 523, 816, καὶ 1605
 28. Οὐκ ἐνὶ δόλος. 54, 546, 798, 1169, καὶ 1220
 Κεφ. 4. εδ. 4. Ὅτε ἦλθε τὸ πλῆρωμα τῆ χροῖε. 563, καὶ 1217
 9. Νυῦ δὲ γνόντες. 502
 16. Ἐπιθῆναι ἐν ἡμῖν. 152

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 4. ἐδ. 19. Τεκνία μου, ἔς πάλιν. 795, 1044, καὶ 1201
 21. Τὸν νόμον ἀναγινώσκοντες. 1675
 22. Ἀβραάμ δύο υἱὸς ἔχων. αὐτ.
 25. Τὸ γὰρ Ἄγαθ Σινᾶ ὄρος ἐστίν. 2
 26. Ἦτις ἐστὶ μήτηρ ἡμῶν. 1209, καὶ 1409
 29. Ἄλλ' ὡσπερ τότε. 267, καὶ 1032
 Κεφ. 5. ἐδ. 6. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ. 227, καὶ 1032
 22. Ὁ καρπὸς τῆς πνεύματος. 815, καὶ 982
 24. Οἱ δὲ τῆς Χριστοῦ τὴν σάρκα. 732
 Κεφ. 6. ἐδ. 7. Ὁ εἰς ἀπειρήν ἄνθρωπος. 814
 8. Ὁ ἀπειρῶν εἰς τὸ πνεῦμα. 738, καὶ 814
 14. Κόσμου ἐσαύρωμα. 1007
 17. Ταῦτά σίγματα τῆς Κυρίου. 452

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

Κεφ. 1. ἐδ. 2. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη. 505
 11. Ἐν ᾧ ἐκληρώθημεν. 1357
 22. Αὐτὸν ἔδωκε κεφαλῶν. 1669
 Κεφ. 2. ἐδ. 3. Ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκός. 1033
 5. Οἱ γὰρ νεκροὶ τοῖς παραπτώμασι. 1078
 13. Νυνὶ δὲ οἱ ποτὲ ὄντες μακράν. 502
 14. Αὐτὸς ἐστὶν ἡ εἰρήνη. 875, καὶ 1202
 15. Τὸν νόμον τῶν ἀποστόλων. 1620, καὶ 1646
 Κεφ. 3. ἐδ. 10. Ἴνα γνωστῇ νῦν. 49, καὶ 840
 Κεφ. 4. ἐδ. 5. Εἰς Κύριον, μία πίστις. 846
 26. Μὴ ἐπιδυέτω ὁ ἥλιος. 926
 27. Μὴδὲ δώτε τόπον. αὐτ.
 31. Πᾶσα κραυγὴ. 238
 Κεφ. 5. ἐδ. 3. Πορνεία καὶ ἀκαθαρσία. 1504
 8. Ἦτε γὰρ ποτε σκότος. 802
 27. Παρθένον ἀγνῶν. 356
 32. Τὸ μυστήριον τῆτο μέγα. 257
 33. Ἡ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα. 1378
 Κεφ. 6. ἐδ. 11. Πρὸς τὰς μεθοδίας. 630
 13. Οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ πάλιν. 49, 1478, καὶ 1560
 14. Στῆτε ἐν περιεζωσμένοι. 680
 15. Ὑποδυσάμνοι τὰς πόδας. 681, καὶ 1605
 16. Τὴν πανοπλίαν τῆς Θεῆς. 775
 17. Καὶ τὴν μάχαιράν. 1532, καὶ 1645

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

Κεφ. 1. ἐδ. 6. Ὁ ἀρξάμενος ἔργων ἀγαθῶν. 892
 21. Ἐμοὶ τὸ ζῆλον Χριστός. 827
 Κεφ. 2. ἐδ. 7. Ἐκένωσεν ἑαυτὸν. 1653
 8. Ὑπήκοος μέχρι θανάτου. 891
 9. Ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα. 538
 10. Πᾶν γόνυ κάμψει. 338, καὶ 537
 15. Ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες. 203
 Κεφ. 3. ἐδ. 1. Τὸ τὰ αὐτὰ λέγειν. 1474
 2. Βλέπετε τὰς κιώνας. 1016
 8. Διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως. 754, καὶ 1085
 14. Τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκλεινόμενος. 537
 19. Ὡς ἡ δόξα αὐτῆς αἰχμῶν. 1240
 21. Τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως. 465
 Κεφ. 4. ἐδ. 1. Χαρὰ καὶ ἐφάνος μου. 358
 7. Ἡ εἰρήνη τῆς Χριστοῦ. 1145
 13. Πάντα ἰχύω αὐτῶν ἀδυναμῶντι με Χριστῷ. 1642

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

Κεφ. 1. ἐδ. 12. Εὐχαριστῶντες τῷ πατρὶ. 15
 16. Ὅτι αὐτῶ ἐκλήθη τὰ πάντα. 49, καὶ 838
 Κεφ. 2. ἐδ. 3. Ἐν ᾧ πάντες εἰσὶν οἱ θεσμοὶ. 536, 762,
 928, 1593, καὶ 1640
 9. Πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος. 55, καὶ 836
 14. Τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον. 645
 15. Τὰς ἀρχαίς καὶ ταῖς ἐξουσίαις. 1229, καὶ 1645
 17. Σκιάν εἶχε τῶν μελλόντων. 955
 Κεφ. 3. ἐδ. 3. Ἀπεθάτε γὰρ. 415
 4. Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ. 415, καὶ 1205
 5. Πορνείαν ἀκαθαρσίαν. 732
 9. Ἀποδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον. 813
 10. Καὶ ἐδυσάμενοι τὸν νέον. 44, 50, καὶ 813
 Κεφ. 4. ἐδ. 6. Ὁ λόγος ὑμῶν. 967, 1130, καὶ 1286

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

Κεφ. 2. ἐδ. 14. Μιμηταὶ γὰρ ἐγένεσθε τῶν ἀγίων. 1648
 15. Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκλεινάντων. αὐτ.
 Κεφ. 4. ἐδ. 16. Αὐτὸς ὁ Κύριος αὐτὸν κελύσσει. 1125
 Κεφ. 5. ἐδ. 5. Ἄλλ' ὑποφωτῶ καὶ ἡμέρας. 952
 17. Ἀδιαλείπτως προσέχετε. 1478
 18. Ἐν παντὶ δὲ χαρίζεσθε. αὐτ.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

Κεφ. 2. ἐδ. 4. Κατ' ἐκεῖνο γὰρ ἔστα καιρῶ. 414
 Κεφ. 3. ἐδ. 6. Στέλλεσθε ὑμᾶς. 1035, καὶ 1041

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

Κεφ. 1. ἐδ. 3. Παράγγελλε τισί. 3
 9. Δικαίω νόμος ἐ κείται. 1445
 13. Διὰ τῆτο πλεθύνει. 544, καὶ 924
 19. Ἐχων πίσιν. 881
 Κεφ. 2. ἐδ. 4. Ὁ θάλων πάντας ἀνθρώπους. 606, καὶ 1441
 8. Ἐπαίροντας ὅσας χεῖρας. 194
 12. Γνωσκὶ διδάσκειν ἐκ ἐπιτρέπω. 95
 14. Ἀδάμ ἐκ ἠπατήθη. 83
 Κεφ. 3. ἐδ. 2. Νηφάλιον. 1011
 7. Ἴνα μὴ εἰς ὀνειδισμόν. 1105
 8. Μὴ οἶνω πολλῶν προσέχοντας. 1011
 13. Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες. 926
 15. Ἐδραῖωμα. 851
 16. Ἐφανερώθη αὐτῶ σαρκί. 338
 Κεφ. 5. ἐδ. 22. Μὴ κοινῶν ἀμαρτίας. 248, καὶ 1283
 23. Οἷον ὀλίγα. 1011
 Κεφ. 6. ἐδ. 8. Ἐχόντες τρεφάς. 1405
 16. Ὁ Φῶς οἰκῶν ἀπερσίτον. 573, καὶ 1258

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

Κεφ. 2. ἐδ. 8. Μιμητόνδε Ἰησοῦν Χριστόν. 1217
 14. Λογομαχεῖν. 4
 19. Ἐγὼ Κύριος τὰς ὄντας αὐτῶ. 923
 24. Δέλον Κυρίε. 394, καὶ 1531
 Κεφ. 3. ἐδ. 8. Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρη. 181
 12. Πάντες οἱ θέλοντες ζῆλον ὀσεβῶς. 673
 Κεφ. 4. ἐδ. 7. Τὸν δρόμον. 928
 10. Δημῶς με ἐγκατέλειπον. 1095

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

Κεφ. 3. ἐδ. 1. Ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις. 691
 3. Ἦμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς. 1636
 5. Οὐκ ἐξ ἔργων δικαιοσύνης. 1500

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

Κεφ. 1. ἐδ. 1. Ἐλάλησεν ἡμῖν αὐτῶ. 359, καὶ 1212
 3. Ταῦτά ῥήματι τῆς διωξέως. 1522, 1523,
 καὶ 1644
 14. Οὐχὶ πάντες εἰσὶ; 4, 42, 47, 48, 348,
 838, 1627, καὶ 1646
 Κεφ. 2. ἐδ. 2. Εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλων λαλήσεις λόγος. 2
 9. Ἐγούσατο ὑπὲρ πάντας. 1258
 11. Ὁ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι. 950
 Κεφ. 3. ἐδ. 1. Κατανοήσατε τὸν Ἀπόστολον. 1660
 2. Πισὸν ὄντα. αὐτ.
 17. Ταῦτά κῶλα αὐτῆς ἐρήμα. 438
 Κεφ. 4. ἐδ. 9. Ἀπολείπεται σαββατισμός. 738
 12. Τομώτερος τῆς Θεῆς λόγος.
 Κεφ. 5. ἐδ. 1. Δωράτε καὶ θυσίας. 108
 4. Οὐχ ἑαυτῶ τὶς λαμβάνει. 108
 12. Καὶ γὰρ ὀφείλοντες.
 Κεφ. 6. ἐδ. 4-6. Ἀδιώτον γὰρ τὰς ἀπίστους.
 13. Ἐπὶ γὰρ ἐκ εἶχε.
 19. Ἦν ὡς ἀγνοεῖν, ἔχοντες.
 20. Ὅπερ πρόδομα.
 Κεφ. 7. ἐδ. 3. Ἀποδοξάμενοι τὸν νέον.
 7. Τὸ δὲ...

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΡΗΣΕΩΝ.

Κεφ. 7. ἐδ. 9. Ὁ δεκάτος λαμβάνων. 1289
 14. Ὅτι ἐξ Ἰδα ἀνατέταλκα. 446, 1652, καὶ 1657
 19. Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος. 762
 26. Τοῦτος ἡμῖν ἔπρεπε Ἀρχιερέως. 1660
 Κεφ. 8. ἐδ. 2. Ἦν ἔπηξεν ὁ Κύριος. 1518
 5. Ὑποδείγματι καὶ σκιά. 955
 13. Τὸ δὲ παλαιόμενον. 1449
 Κεφ. 9. ἐδ. 3-5. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα. 857
 12. Αἰώνιον λύτρωσιν βράμνος. 1074
 15. Ἡ πρὸς Ἀβραάμ διαθήκη. 223
 24. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια. 855
 26. Ἐπὶ σωτελεία τῶν αἰώνων. 108
 28. Εἰς τὸ πολλῶν ἀνευεγκέν. 839
 Κεφ. 10. ἐδ. 1. Σκιὰν γὰρ ἔχεν ὁ νόμος. 973
 4. Ἀδιώατον γὰρ αἷμα ταύρων. 865
 12. Ἐκάθισεν αὐ δεξιᾷ τῆ Θεῆ. 839, καὶ 865
 14. Τετελείωκεν εἰς τὸ διλυκεῖς. 865
 20. Ἦν ἀεκαίνισε. 854
 23. Πίσις γὰρ ὁ ἐπαγγελάμενος. 1624
 26. Ἐκστίας γὰρ ἀμαρτανόντων. 1265
 28. Ἀθετήσας τίς νόμον. 723
 34. Καὶ τὴν ἀρπαγίω. 1648
 Κεφ. 11. ἐδ. 1. Ἔσι γὰρ πίσις. 601
 9. Πίσει παρώκησεν Ἀβραάμ. 287
 13. Κατὰ πίσιν ἀπέθανον. 1671
 21. Ἰακώβ ἔκασον. 500
 37. Ἐλιθάθησαν. 774
 39. Οὐκ ἐκομίσαντο. 494, 1388, καὶ 1435
 40. Τῆ Θεῆ κρεῖττόν τι. 494, καὶ 1388
 Κεφ. 12. ἐδ. 4. Οὐ πω μέχρισ αἵματος. 851
 11. Πᾶτα παιδεία. 881
 14. Εἰσιώλω διώκετε. 1564
 17. Μετανοίας γὰρ τόπον. 927
 21. Φοβερὸν ὑπήρχε. 761
 22. Ἀλλὰ προσεληλύθατε. 582
 23. Ἐκκλησίαν πρωτοτόκων. 918
 24. Τὸς αὐ πίσει δεδικαιωμένους. 111
 29. Ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ. 675
 Κεφ. 13. ἐδ. 3. Μνημονόετε τῶν δεσμίων. 1407
 4. Τίμιος ὁ γάμος. 1058
 12. Ἐξω τῆς πύλης ἔπαθε. 888, 889, καὶ 1291
 13. Τὸν ὀνειδισμὲν αὐτῆ. 976, καὶ 1291
 14. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὄδε. 116, 182, καὶ 572
 16. Τοιαύταις γὰρ θυσίαις. 1518
 17. Πείθεθε τοῖς ἡγαμένοις. 714, καὶ 1382

ΠΕΤΡΟΥ Α.

Κεφ. 2. ἐδ. 2. Ὡς ἀργυροῦνητα βρέφη. 740
 9. Ἔθνος ἅγιον. 503, 746, 755, καὶ 1291
 10. Τὸς ἐ λαὸς ποτὲ, νῦν δὲ λαός. 1654
 22. Ὅς ἀμαρτιαν ἐκ ἐποίησε. 1660
 Κεφ. 4. ἐδ. 19. Ὡσε καὶ οἱ πάχοντες. 1624

ΠΕΤΡΟΥ Β.

Κεφ. 1. ἐδ. 19. Ἡμέρα διαγύαση. 734
 Κεφ. 2. ἐδ. 5. Θυσίας πνευματικᾶς. 180
 16. Ὑποζύγιον ἁφωων. 1320

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

Κεφ. 1. ἐδ. 5. Ὁ Θεὸς φῶς ἐστίν. 1443
 Κεφ. 2. ἐδ. 13. Γράφω ὑμῖν νεανίσκοι. 740
 18. Ἐχάτη ἄρα ἐστίν. 1124
 Κεφ. 3. ἐδ. 8. Πᾶς ὁ ποιὸν τὴν ἀμαρτιαν. 262, καὶ 1624
 21. Ἐὰν γὰρ ἡ σωσέθησις ὑμῶν. 88
 22. Καὶ ὁ ἄν αἰτώμεθα. αὐτ
 Κεφ. 4. ἐδ. 9. Ὅτι τὸν ὄν αὐτῆ τὸν μονογαῖ. 1654
 10. Ἰλασμόν περὶ τῶν ἀμαρτιῶν. 839
 12. Θεὸν ἐδεῖς ἐώρακε πάποτε. 783
 Κεφ. 5. ἐδ. 3. Καὶ αὐ ἀτολαὶ αὐτῆ βαρεῖαι ἐκ εἰσι. 161
 17. Οὐ πᾶσα ἀμαρτία. 1033

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

Ἐδ. 10. Καὶ χαίρειν αὐτῶ μὴ λέγετε. 792, καὶ 1059

ΙΑΚΩΒΟΥ.

Κεφ. 2. ἐδ. 13. Κατακαυχᾶται ἔλεος. 791
 Κεφ. 3. ἐδ. 2. Πολλὰ πλαιοῖμι. 891, καὶ 1011
 Κεφ. 4. ἐδ. 7. Ἀντίστητε τῷ Διαβόλω. 651
 Κεφ. 5. ἐδ. 4. Ἰδὲ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν. 111

ΙΟΥΔΑ.

Ἐδ. 6. Τὴν ἰδίαν ἀρχίω. 1291
 9. Διελέγετο περὶ τῆ Μωσέως σώματος. 1671
 14. Ἰδὲ Κύριος ἦξει. 1311
 23. Μεμολυσμαῖον χιτῶνα. 1051

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ.

Κεφ. 1. ἐδ. 8. Ὁ Ὄν, ὁ ἰὼ, ὁ ἐρχόμενος. 671
 Κεφ. 5. ἐδ. 6. Ἐπὶ αὐ πνεύματα. 851

Τ Ε Λ Ο Σ.

Ο Τ Ω Ν

ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

αρώων τύπος Χριστῆ. σελ. 825. δ, 865. δ, καὶ 1289. β, δ. τραγωδικὸν τὸ χῆμα αὐτῆ. 885. β. οικονομικῶς ἐζήτησε τὰ ἐνώτια. 908. ζ. ἢ παντάπασι συγγνώμης ἐφερημαίος. 909. δ. διατὶ ἐκ ἐτιμωρήθη. αὐτ. η, καὶ 915. δ. διατὶ ἐτηρήθη ἐν τῇ ἱερωσίῳ. 910. γ. εἰκὼν τῆς τῆ Χριστῆ ἱερωσιῶν. 1063. η. ἀναγκασίᾳ ἢ ὑπὲρ ἑαυτῆ θυσία. 1064. ζ. τὶ ἐνέτυπε ὁ εὐλισμὸς αὐτῆ. 1065. β. οἱ αὐτῶ σιωπερατῶντες τίνος τύπος. 1172. η. τῶν ἱερέων κρηπίς. 1244. ε. ἱερωσιῶν ἀρχή. αὐτ. η. τῇ ἀνωθῶν ψήφῳ τὴν ἱερωσιῶν ἐκκληρώσατο. 1279. ζ. ἀρχῶν τῆς Φυλῆς Λαί. 1280. β. πῶσα ἔτη βεβίωκε, καὶ ἐν ποίῳ μίῳ ἐτελεύτησε. 1306. α. βῆς. 1632. γ. ἢ σιωπερῶν κηδεύσασα τὴν παῖδα. 1661. η. τὸν θεήλατον ἐκάλυψε θάνατον. 1662. γ.

Ἄβελ πόθῳ ἐπὶ τῇ ποιμαντικῇ ἐπετράπετο. 106. ζ.

Ἄβιμέλεχ κρείττων τῆ Φαραώ. 190. δ. διατὶ ἐζήτησε τὴν Σάρραν. 259. β. διατὶ φόβον αὐτῶ ὁ Θεὸς ἐπιτίθει. αὐτ. ε. κατὰ τὴ ψεκίος. 260. β. οἱ περὶ αὐτὸν ἐκ εἰδωλολάτραι. 261. ζ. ἠδίκησε τὸν Ἀβραάμ. 264. ε. ταῖς δούχαις τῆ Ἀβραάμ σώζεται. 244. δ.

Ἄβιμέλεχ ὁ ἐπὶ Ἰσαάκ ἕτερος παρὰ τὸν ἐπὶ τῆ Ἀβραάμ. 321. δ. οἱ παρ' αὐτῆ πρὸς Ἰσαάκ σαλῶτες, κατασκοποῖ. 325. ε.

Ἄβελήτοις περιττὸν ἐπιτιμῶν. 1555. ζ.

Ἄβραάμ τίνος θυγατέρα ἔχε γυναικα. 180. β. μετὰ τῆ πατρὸς κατοικεῖ. αὐτ. ε. πότε δούτερας ἀξίεται κλήσεως. 181. γ. καὶ 182. α. ἢ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτῆ ἔξοδος τὴ δηλοῖ. 181. η. δὴ πατρίδος. 182. δ. πλέσιος. αὐτ. ζ. πῶς οὐ ἔτῶν ἴω ὅτε ἐκ Χαβρῶν ἐξῆλθε. 183. δ. τελευτότατος ἦος. 184. α. τὰ οὐ τῆς ἡλικίας αὐτῆ ἔτη τὴ ἐδήλυν. αὐτ. γ. ὡς ξένος περιήει. αὐτ. ζ. πότε τῇ τῶν ἀστῶν προσέειχε πορεία. 185. β. διατὶ θεοπίλλας ἀξίεται. αὐτ. η. φιλόθεος τὴν γνῶμῳ. 186. δ. παρῶκε ἐν Αἰγύπτῳ. 187. δ. σιωπετὸς καὶ ἀνδρείος. αὐτ. η. τὸ μὴ διαφθαρεύειν αὐτῶ τὸν γάμον, γέρας. 188. ε. πλέσιος τῶ πνύματι. 189. ζ. ἡσυχίας ἐρασιῆς καὶ Θεῶ θεράπων. αὐτ. η. μεγάλη ἢ αὐτῆ φιλοσοφία. 191. ε. ἀποστολικὸν πληροῖ νόμον. 194. γ. διατὶ περῶτης ἀνομάθη. 195. η, καὶ 196. α, β. Ἀστρονομίας καὶ Ἀριθμητικῆς ὑπόδειγμα. 196. γ. διατὶ ἐπολέμησεν. αὐτ. η. Θεὸν ἔχε σύμμαχον. 197. γ. διατὶ συνώτησεν αὐτῶ ὁ βασιλεὺς Σοδόμων. αὐτ. ε. διατὶ ὤμοσε τῶ βασιλεῖ Σοδόμων, καὶ ἐδὲν παρ' αὐτῆ ἔλαβε. 200. β, δ. διατὶ τὴν νύκτα ἔφημα Κυρίε πρὸς αὐτὸν, καὶ διατὶ Φωνὴ Θεῶ πρὸς αὐτὸν. 199. η, καὶ 202. η. πῶς ἀνομάζεται πιστός. 204. β. ἀνδρωπίνος μετ' αὐτῆ ὁ Θεὸς σιωδήκας ἐποίησε. 205. β. θύειν ἐκ ὠμοθετήθη. 203. ε. ἢ τιμὴ αὐτῆ τῆς Αἰγυπτίας ἐκόλασε. 206. ζ. διατὶ ἐξέει. 208. δ. ὁ πατὴρ αὐτῆ ἀπίστος. 209. ζ. πατέρες αὐτῆ οἱ δικαιοί. 210. α. κρείττων αἰσχρῶς ἠδοίης. 214. β. ἢ πίστις δικαιοί, καὶ ἢ ἀρετὴ λαμπρὸν αὐτὸν κατεσκόλασε. 214. η. ἐγκατόγηρος ἴσχυε τὴν τῆς περιτομῆς ὁδῳ. 230. ε. ἢ φιλοξενία ἔργον αὐτῆ. 231. γ. ἢ αὐτῆ σκλιῆ αὐτῆ ἐπιφάνεια, τῆς Τριάδος τύπος. 231. δ, καὶ 233. α. ὅτε εἶδε τῆς Ἀγγέλως ἐμερίθη τὴν διάνοιαν. 232. ε. ἐκ ἔγνω τίνος ἦσαν οἱ ὀφ-

θάντες Ἄγγελοι. 233. δ. πάντα σιωτῶμα ἐν τῶ οἴκῳ αὐτῆ. αὐτ. ζ. ἢ συγχωρεῖ οἰκέταις τὴν λειτουργίαν. 234. ε. διατὶ ἢ σιωφάγει τοῖς Ἀγγέλοις. αὐτ. ζ. ἢ δει Θεὸν δεξάμενος. αὐτ. αὐτὸς τε καὶ ἢ Σάρρα πρῶτοι ἀνομάθησαν πρεσβύτεροι. 235. ζ. διατὶ ἐξῆται πρεσβύτερος. 236. δ. τιμὴ τὸ πῶδα Θεῶ αὐτὸν ἀνομαδίωαι. 237. ε. τίς ἢ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆ αἰτία. 238. β. καὶ ἄλλες δικαιοίς ἔσῳ ἀόμισε. 239. ζ. λῖαν τετίμηται. 240. ε. πολλὴ ἢ αὐτῆ ὕψονία. 241. β. διατὶ ὑπὲρ τῆ συγγενῆς ἐκ ἐδεδήθη. 242. γ. ἢ μεμπέτες ἐκ τὸν θάνατον ἐδεδόκει. 258. ζ. τῇ Σάρρα σύμφωνος. 259. η. πῆ φαίνεται προφήτης. 260. ε. ἐκ εἰκὶ τὰς μεταναστάσεις ἐποίητο. 261. β. δούθειαν ἐδίδαξε καὶ χρησοῦθειαν. αὐτ. η. τὰς ὁμομητρίδας μὴ δεῖν πρὸς γάμον ἀγεῖσθαι διδάσκει. 262. γ. Θεῶ πιστός, τὸν Ἰσραὴλ ἀπέλυσε. 270. δ. τοῖς τόποις ὀνόματα ἐπιτέθεικε. 274. ε. ἔδωκε τῇ πίστι τὰ νικητήρια. 275. δ. τίνος τύπος οἱ αὐτῶ ἀκλεθῶντες οἰκέται. 277. ζ. καὶ 279. α. ἀστῆρα εἶδεν. 278. α. ἀγνοῶν ἐπροφήτευσεν. αὐτ. ζ. μὴ εἶδὼς τὸ μέλλον προεμίμνη. 280. ε. ὁ ἦος τῆ Θεῶ αὐτῶ κερσημάτικα. 281. ζ. ἱερέως καὶ προφήτης καὶ εἶδὼς τὴν τῆ Κυρίε σιωθροπῆσεν. 283. ε. προφήτης. 284. γ. καὶ 292. γ. ἡμαξε τὴν διξίαν. 284. ε. ἐκ ἐκόψατο ἐπὶ τῶ τῆς Σάρρας θανάτῳ. 285. ζ. ἐκ ἔχεν ὅπως καταθῆ τὸ τῆς Σάρρας λείψανον. 287. β. ἠγάθη αὐτῆ ὁ Ἐφρών. 288. δ. πρεσῆθε τὸν Χριστὸν. 291. ε. διατὶ ἐκ ἠξίωσεν ἐκ τῶν Καριανῶν τὸν Ἰσαάκ λαβεῖν γυναικα. 292. δ. διατὶ τῶ παιδὶ παραγγέλλει. αὐτ. ε. περὶ γάμου νόμον ἐκ ἔλαβε. 293. γ. κλέος αὐτῆ τὸ τοῖστον ἔχεν παῖδα. αὐτ. ε. ὀλιγοχρονιατάτος τῶν ἑαυτῆ προγόνων. 307. γ. μετὰ τὸν γάμον Ἰσαάκ ἐξῆσεν ἔτη λέ. 309. δ. τὴν ἀδελφιδίῳ λέγει ἀδελφῳ. 357. γ. ἕξῆς γέγονεν ἐκκλησιῆς. 358. ε. ἴσως αὐτῶ δέδοται ὁ τῆς ἐπιγαμβροσύνης νόμος. 436. ζ. τὸ γένος αὐτῆ περιφανές. 439. γ. αὐ τοῖς αὐτῆ χρόνοις ἐφάνη ἢ ἐκκλησιαστικὴ πολιτεία. 446. β. ἀπὸ τῶν γνησιῶν πλείονα ἢ ἀπὸ τῶν νόθων αὐτῆ παίδων δῶρα τῶ Ἰωσήφ φέρεται. 473. ζ. διατὶ τὸ ἀπέρμα αὐτῆ ἐξῆλεκται. 755. γ. εἶδὲ ἄγιοι, εἶδὲ πιστοὶ οἱ πατέρες αὐτῆ. 776. β. τὸν τῆς περιτομῆς νόμον ἔλαβε. 907. δ. πατὴρ Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν ἀπὸ Χετῆρας. 1151. ε. πατὴρ ἡμῶν πίστεως ὁμοιότητι. 1305. β. ἐκ ἐδεδό τῆς πρὸς Μωυσῆα διαθήκης. 1445. ζ. διπλῆν ἔχε τὸν κληρον. 1541. γ. ἐπὶ Νίνε γέγονε. 1629. γ. υἱὸς αὐτῆ οἱ τὰ ἔργα αὐτῆ μεταδιῶκοντες. 1641. γ.

Ἄβραμ καὶ Ἀβραάμ τί δηλοῖ. 221. η.

Ἄβυσος τί. 15. γ.

Ἄγαθὸν ἀτεχνίας δέεται. 858. ε. ἀκαλλῆς ὁποῖον.

Ἄγαθὸς ἐκ ἀπορος. 1461. δ.

Ἄγαθῶν τῶν μελλόντων ἢ διανομῆς καὶ Φον. 1358. β.

Ἄγαλματα ἐπὶ σεβασμῳ ποιεῖν ἀπτη.

Ἄγανάκλῆσιν θεῖαν πῶς χρῆ ἰεῖν.

Ἄγάπη τί. 1614. δ. ἢ τῆς ἀγάπης.

τί τὸ αὐτῆς ἀπτελέσει.

εἶξεν. 1452. δ. γ. ε.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Ἀγάπη ὁ τρωθεὶς πάντα κέφως φέρεται. 360. β. τῷ ἀδελφικῇ ἢ καταχρηστέον. 1568. β.
 Ἀγάπης διαφορὰ. 1087. ζ. η.
 Ἀγαρ διατὶ ἐξ ὀνόματος ἐκλήθη. 217. γ. τί σημαίνει. αὐτ. ε. σαρδάρια. 219. β. διατὶ προνοίας ἀξιοῦται. 271. β.
 Ἀγγαλὴ τί σημαίνει. 187. α.
 Ἄγγελοι κτιστῶ ἔχουσι φύσιν. 2. γ. περιγεγραμμένοι τῷ ὑπόστασιν καὶ ἑστίαν. 3. β. τόπος δέονταί. αὐτ. ε. ἢ προὔπαρχον ἕρανῃ καὶ γῆς. αὐτ. ὑπεργῆσι Θεῶ. 4. α. σὺ ἕρανῶ καὶ γῆ ἐδημιουργήθησαν. αὐτ. γ. τὸ πρὸ ἕρανῆ αὐτῆς γεγενῆσθαι λέγειν ἢ λυμάνεται τῷ δισέβειαν. αὐτ. ε. πρὸ τῆ ἕρανῆ ἐγίνοντο. 6. η. καὶ 8. ζ. οἱ ἐν Σοδόμοις θουμασὸν ἔχον εἶδος. 243. ζ. θέλωσι σώζεσθαι τὰς μὴ θέλοντας. 246. β. τίνοι λόγῳ πονηροὶ λέγονται. αὐτ. ζ. οἱ ἐν Σοδόμοις τί ἐσημαίνον. 249. ζ. τί δηλοῦσι. 348. δ. ὡς τίνοι ἐπὶ χώρῳ. αὐτ. η. τίνοι λευτεργῆσι. 391. ε. τίνοι σωτηριῶσιν. αὐτ. ζ. τιμωροὶ τῶν ἀμαρτανέντων. 922. ζ. τίσιν ἐφεσήκασιν. 1163. β. τίσι συμπράττεισι. 1318. ζ. ὀνόματι Θεῶ δηλῆνται. 1321. α. τύπος αὐτῶν οἱ ἀρχόντες. 1386. ε. οἱ τῶ Ἀβραάμ ὀφθαλμοὶ ἐκ ἔφαγον. 234. β. δ. ἔφαγον. αὐτ. ε. τινὲς ἔλων ἐπιῶν προεσῶτες. 1628. ε. πρῶτον ἦσαν κατὰ ἀριθμὸν ἐθνῶν, νῦν δὲ κατὰ ἀριθμὸν πιστῶν. αὐτ. ζ. χαίρεισιν ἐπὶ τῷ τῶν αἰθεράπων σωτηρίᾳ. 1646. α.
 Ἄγγελος ὁ τῆ Ἄγκρῃ καλήσας τίς. 216. ε. καὶ 218. η. συμμαχῆ τῆ ἐκάστῃ ζωῆ. 614. ζ. ὁ ἐνδιαβάλλων τὸν Βαλαάμ τίς. 1324. α, β, κτ. εἰς ἐκάστῳ ἔθνεσ ἀποκεκλήρωται. 1627. ε. εἰς ἐκάστῳ φύλαξ. αὐτ. ζ.
 Ἀγγέλα μνεῖα πρῶτον ἐπὶ τῆς Ἄγαρ. 2. α.
 Ἀγγέλων διμμεργίας διατὶ ἐκ ἐμνήθη Μωϋσῆς. 1. ε, 6. β, ε, καὶ 1454. β. περὶ τῶν τῶ Ἀβραάμ ὀφθαλμῶν δόξα διάφοροι. 232. β, γ, δ. κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιστάντων διανεμήθησαν τὰ τῶν ἐθνῶν ὄρια. 1628. β. ὑπεργῆσι διάφοροι. 1647. α, β, κτ.
 Ἄγια αἰ προσφραγῆ. 1581. ε.
 Ἄγιασμός ὁ ὡς τῶ μέλλοντι αἰῶνι ἕτερος τῆ ὡς τῶ παρῶντι. 894. γ.
 Ἄγιοι εἰς νῦν καὶ καρδίαν Χριστῆ κείμενοι. 874. δ. σύμμορφοι Χριστῆ. 958. γ. τρυγόνες καὶ περιστεραί. 962. ε, ζ. μετὰ θάνατον πῆ καταλύσει. 1048. γ. ἢ λαμβάνουσι παρατυκία τὰ γέρα αὐτ. ἀδελφοὶ Χριστῆ. 1283. δ. ὡς τοῖς σώμασι τὰ ὄπλα ἔχουσι. 1318. ε, ζ. ἐδὲν πάρεργον, ἐδ' ἀμνημόνιστον ποιῶσι. 1397. ε. ἀσωτάρμοσοι τοῖς ὡραίοι. 1403. β. καὶ 1455. ε. ἐφῆται αὐτοῖς κεκλήσθαι τὰ ζωαρκῆ. 1405. δ. νεφέλαις ἀπεικάζονται. 1622. δ. ἄρνες, κριοί, ταῦροι, δαμάλεις. 1632. ε.
 Ἄγιον διτλῶς λεγόμενον. 1548. ζ.
 Ἄγιος τί ποιήσει ὡς τῶ μεταξὺ τῆς ἕω καὶ ἑσπέρας. 895. β. τόπος τῆ πνεύματος. 1483. γ.
 Ἄγιος πατὴρ τίς. 775. η. καὶ 776. α.
 Ἄγιος ὁποῖος δὲ ἕναί. 1213. γ. τὸ πλημμελεῖν εἰς αὐτῆς καὶ εἰς ἀμαρτωλῆς ἢ ταυτόν. 798. δ. καὶ 1089. ζ.
 Ἄγιότης ἢ τελεία ὡς τῶ μέλλοντι αἰῶνι. 1213. β.
 Ἄγιων ἔθος ὁποῖον. 253. δ. ἢ πρεσβεῖα ὀνήσιν. αὐτ. ζ. ἢ διάνοια βοᾷ πρὸς Θεόν. 708. γ. ὁ νῦν ὑψηλός. 825. γ. καὶ ἄγιος. 963. β. καὶ ἱερός. 964. ε. καὶ ὁμόσηφος Θεῶ. 1232. δ. ὁ χορὸς τίς. 829. α. τὰ ἀνδραγαθήματα ἀναριθμητά. 874. ζ. καὶ χερίσμα. 899. ε. πάντα σεμνά. 886. β. ὁ βίος εὐσμός. 988. ε. ὁ διεσῶς, ἢ πρόσσει Χριστῶ. 1283. δ. ὁ πόνος ἐκ ἀμίδος. 1287. η. τῆς πληθύνος σύμβολα τίνα. 1369. ε. τὰ κατορθώματα ἐκ ἀσυμφάνῃ. 1382. δ. αἱ ψυχαὶ ὁποῖοις δοκίμαται τρέποισ. 1385. ζ. δι' αὐτῶν αἱ διαφοροῖται. 1392. η. ἢ νίκη πότε ἐμφανῆς. 1398. ζ. ὁ θάνατος βάνεται. 1672. ε.
 Ἄγιος ὁποῖος. 574. γ.
 Ἄγιος. 1128. β.

Ἄγκισθῶν τίς. 118. ε. καὶ 1139. α.
 Ἀδὰμ Θεῶ σύμφωνος. 75. ζ. ἢ γυνὴ χρεωδετέρα αὐτῶ τῶν ἄλλων. 76. γ. διατὶ ἐξίσταται τῆς Εὐας πλατῆ μνήσ. αὐτ. ζ. πλήρης χάριτος. 78. α. προφητῶν αὐτ. β. καὶ 78. ζ. ἢ κατ' αὐτῆ ἀπόφασιν ἐκ ἀπληνῆς 97. ζ. ἢ σμικρὰ ἢ αὐτῆ παράβασιν. 98. β. διατὶ κατανατικῶ τῆ παραδείσῃ διάγει. 104. ε. ἢ διὰ τῆ γυναικὶ μιγνύσθαι, τῆ παραδείσῃ ἐξεβλήθη. 105. δ. μετὰ τῆ παρακαλῶ τῆ γυναικὶ ἐμίγη. 105. ε. ἀπ' αὐτῆ ἄχρι Χριστῆ ὡς διαδοχῆ. 118. γ. τί τὸ ὄνομα αὐτῆ δηλοῖ. 120. η. 1289. ζ. καὶ 1291. α. διατὶ ὀνόματα ἐπιτίθησι. 1233. δ. διατὶ εἰς γλῶ ἀπεσφάθη 1258. ε. ὁποῖον τὸ πάθος αὐτῆ. 1308. β. ἀπ' αὐτῆ ἄχρι τῆ Νῶε ἔδεις πρὸς πολυθείαν ἀπέκλινε. 1629. β.
 Ἀδελφογαμία διατὶ ὡς ἀρχῆ σιωχωρήθη, ἔτα ἀπὴ γερῶθη. 115. ε. καὶ 122. ε.
 Ἀδελφοκλόνος πρῶτερον τῆ φονεῦσθαι θήσκει. 344. β.
 Ἀδικία τίς. 1580. α.
 Ἀδικον πῶς δικαίως, καὶ πῶς ἀδικῶς διώκεται. 1508. δ.
 Ἀδικέμενοι πότε τῆς ἀνωθῶ ἀξιοῦσθαι συμμαχίας. 381. α.
 Ἀδικῶντας ἢ δὲ ἀμύεσθαι. 1241. γ.
 Ἀδολεσχῶ τὸ ὁμιλῶ περὶ τῶν θείων. 304. β.
 Ἄετοί περὶ τὰ τέκνα φιλόσοφοι. 1631. α.
 Ἀζύμων ὁ λόγος τίς. 1502. ζ.
 Ἄηρ ὁ περιέγειος ἕρανός. 146. ε. ἢ φυσικῆ αὐτῆ ιδιότης ὁποῖα. 16. α. λοιμὸν ἐμποῖε. 1563. δ. Ἐβραίοις καταλαμπόμενος, Αἰγυπτίοις μελανόμενος. 658. ε, ζ, κτ.
 Ἄθλωσιν δένδρα ἀκαρπα. 1534. γ.
 Ἄγες αἱ μέλανες ἐν Παλαιστίνῃ ζητῶνται. 376. η.
 Αἰγύπτιοι θεοποιεῖν τῷ κτίσιν. 1. δ. καὶ ζῶε. 955. α. διατὶ ἐβδελύττοντο τῆς ποιμαίας. 492. γ. διατὶ ὑπολεῖσθαι ἔφασαν τὸ ἴδιον σῶμα. 496. β. ἀντίον Φαραῶ θέλωσι ζῆν. αὐτ. γ. ὁ λιμὸς αὐτῶν, καὶ ἢ τῆ Ἰσραὴλ κρατῆ. αὐτ. ε. ἡμέρας ὁ καὶ μὴ πικρῶσι. 547. ε. σαρδῶν δεικνύεται διὰ τῶ εἰς Ἰωσήφ τιμῶν. 548. ε. νόμον περιτομῆς ποιῶντες. 562. β. τίνα τὰ ἐν τῆς σηκοῖς αὐτῶν ἰδρυμένα. 617. γ. ὁποῖον τὸ περὶ τῆς νεκρῆς αὐτῶν ἔθος. αὐτ. η. διατὶ πληγῶν ἐσμῆ ἔδθησαν. 630. ζ. τιμῶσι τὸ ὕδωρ. 631. ε. διατὶ πρῶτη πληγῆ ἐπ' αὐτοῖς ἢ τῆ αἵματος; 632. ε. σάρεξ εἰσι καὶ αἷμα. 640. ε. τίνα τὰ αὐτῶν σεβάσματα. 645. α, γ, 683. η, 909. δ. καὶ 1399. β. τριτίες Θεῶς εἶναι νομίζουσι. 652. β. χυδαία παρ' αὐτοῖς μαθήματα καὶ τίμα τίνα. 663. ε. ἐδ' ἴχθος τῆς αὐτῶν πολιτείας δὲ φέρεται. 674. δ. διατὶ οἱ ἀβρῶνες αὐτῶν ἀπεπνίγησαν; 713. ζ. ὁποῖα ἐπέκειν ἀρματα. 718. β. ἢ γῆ αὐτῆς κατέπιε. 720. γ. ἀναπλάττεισ τὰς ἐχ ὑφ' ἐσῶτας μορφώσεσ. 768. γ. αἱ ἱερομύσιδες αὐτῶν τοῖς ἱεροῖς πῶς εἰσφοιτῶν εἰσάδασι. 946. γ.
 Αἰγύπτιος γῆ ταπεινώσεως. 465. γ. σκατισμός. 617. δ. θερμοτάτη. 636. β. τίνες οἱ ὡς αὐτῆ θύοντες. 645. ζ. τίνες οἱ ἐξ αὐτῆς ἐκβεβηκότες. 646. β. πότε ψεκᾶσι λιπαίνεται. 652. γ. πῆ κῆται. 657. β. ἀμαρτία. 693. η. ὁποῖα τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξερχομένων τὰ ἀγαθά. 704. ζ, η, κτ. ὡς αὐτῆ πάντα τὰ ζῶα πλὴν τῆ χοίρε θεοποιεῖντο. 1018. δ. τίνος σύμβολον. 1077. ε.
 Αἰγύπτῃ καὶ Παλαιστίνῃ παράθεσις. 1462. ε, ζ. καὶ 1463. δ, ε.
 Αἷμα τὸ παγῶ εἰς ἀνάδυσιν βαρύτατον. 157. α. ψυχῆς τύπος. 970. α. καὶ 1076. ε. ζωῆς αἴτιον. 972. ζ. ἀντὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς προσάγεται. 1075. ζ, η, καὶ 1076. γ. λογικῆς ψυχῆς πληροὶ τάξιν. αὐτ. ζ.
 Αἷματος ἢ μετάληψιν διατὶ ἀπηνόρῶνται; 156. ε. τὸ ἀπέχεν τί ἐμφάνει. 1486. α. ἢ βρώσις κελώλυται. 1484. γ.
 Αἰνέσις παρ' ἡμῶν πῆ καὶ πότε προσάγεται. 993. ζ. η. πῆδω ἔλαχε τῆνομα; 995. γ. ἢ τῆ Θεῆ τί. 1117. α. ἀδαισιβίως δὲ αὐτῆ τῶ Θεῶ προσφέρεται. 1368. ζ.
 Αἶνος ὁ τῆ Κυρίε τίνων ἔργον. 1009. δ.
 Αἰρέσις τῆ κακῆ διαθήκῃ μόνον ἀπέκλινε. 1562. ε.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Αἱρετικοὶ τὰ τῆ λόγος ὅσα σωτηρίζοντες. 678. α. τὰν τῆ νόμος Θεὸν ἐδὲ δικαίον, ἐδ' ἀγαθὸν λέγοντες. 775. β. μύθους τοῖς θεοῖς προσιδόντες λογίοις. 1009. α. ἀνόμημα τὸ αὐτοῖς συναυλιζέσθαι. 1074. ζ. τὰς ἐξ ἑθῶν καὶ ἰεδαίων ἀρπάζοντες. 1556. ζ.

Αἱρετικῶν μαθηταῖς ζημίαι ὅποια. 803. γ. τὰ μυθάρια, σκοτία. 864. ε.

Αἰδάνεσθαι ἐν ὧ ταῖς αἰδήσεσι. 327. ζ.

Αἰδήσεις πλεῖς δούτερος. 347. γ. θύρα. 687. η. δουρεαί θεία. 1160. β. ὑπὸ τίνων καθαιρένται. 1177. γ.

Αἰδησις σώοικος. 760. δ.

Αἰσχμή διατὶ ἐντέθη ἀνθρώποις. 86. ε. καὶ 87. ε.

Αἰχμαλώτων συμβάντα τίνα. 1539. α.

Αἰών τί. 130. δ. καὶ 1501. δ. ὁ καθ' ἡμᾶς πενταχῶς διηρημένος. 666. ζ. ὁ ἀεὶς καὶ μέλλων τίνι παρενάξεται. 688. η. ἐ πανταχῆ τῆ ἀπέρις δηλωτικός. 788. ε.

Αἰώνια καθ' ἡμᾶς πρόσκαιρα γίνεται. 222. δ.

Αἰώνιον ἐ τὸ αἰδιον σημαίνει. 500. ζ.

Ἀκαθαρσίας λέξανα τίνα. 1295. ζ.

Ἀκάθαρτοι τίνες. 1110. β.

Ἀκάθαρτον φύσει ἐδὲ. 1024. α. καὶ 1100. β. ὁ περὶ αὐτῆ νόμος τί βέλεται. 1032. α.

Ἀκαρπία Θεῶ ἀποτρία. 1558. α.

Ἀκοή ἢ θεία ἐ δέται Φωνῆς. 707. 8.

Ἀκοή μαρτυρεῖν ἀπέρηται. 807. δ.

Ἀλαζῶν τίνι ὅμοιος. 1020. γ. τίνα ἑαυτὸν ὑπολαμβάνει. 1266. β.

Ἀλαζωνεία τί. 1266. α. καὶ 1547. δ.

Ἀλέξανδρος κατέλυσε τὴς Πέρσας. 1340. β.

Ἄλες κρεῶν φυλακτικοὶ καὶ ἀρτυτικοὶ. 1131. α. χάριτος συμβολον. 1286. ε.

Ἀλήθεια καὶ δήλωσις τί. 875. δ.

Ἀλήθεια πότε ἡμῖν ἐπιλάμψει. 570. β. ὁ λόγος αὐτῆς συμμεταβάλλεται. 633. β. ἢ τῶν ὄντων τίς. 855. ζ. περιέχει τῆ πνέματος τὰ χαρίσματα. 878. ζ. πέτρα. 926. α. φιλεῖ τὴν ἀλήθειαν. 1515. β.

Ἄλογα ὄρον οἶδν. 682. γ.

Ἄλφός τί. 1040. β.

Ἀμαλῆη τίς. 745. β. διατὶ ἀπώλετο. 749. δ.

Ἀμαλῆκῆται ὅποιοι. 1580. δ.

Ἀμαρτάνειν συμφυές. 1002. μετὰ τὴν κάθαρσιν περὶ ὑπόδικον. 1044. α. β. ἄλογον. 1198. γ. διχῶς ἀεσι. 1488. δ, ε.

Ἀμαρτάνομεν ἀκροῖως πότε. 973. γ.

Ἀμαρτανόντων τίνες ἔχουσι παραίτησιν, καὶ τίνες ἔ. 135. η. ὁ μὴ μασιγέμενος ἀδιέσθωτος. 608. γ. τίνες συγγνώμης τυγχάνουσι. 1053. δ. τίνες πολὺ τίνες ὀλίγον πληροσονται. 1148. α.

Ἀμαρτήματα πῶθεν κρῖνεται. 88. γ. ὅποια Θεὸς ἐ λογιζέται. 702. ε. τὸ μέτρον αὐτῶν πῶς πληρεῖται. 774. ζ. τὰ λαθεῖα τῶν ἐτέρων, ἐχ ἡμέτερα. 797. γ. ὁ μὴ τὰ τῶν ἐτέρων κωλύων ὑπόδικος. αὐτ. ε. καὶ τὰ κατ' ἀγνοίαν ἀπαραιτήτα. 986. ε. διάφορα ἐστὶ. 1031. ζ. ἢ δὲ αὐτὰ συνκρῖπεν. 1041. δ. τίνα ἀνθρώπινα.

βδελυρόν. 1036. γ. ἢ ἔμμονος περὶ κολάζεται. 1043. γ. ἢ μὴ πρὸς θάνατον θεραπόυεται. 1090. β. ἢ ἐξ ἀγνοίας ἐκ ἐλαθέρη γραφῆς. 1113. ζ. ἢ ἀκρίτος τί. 1197. γ. πότε τολμάται. 1199. α. νεκρότης. 1218. γ. φθαρτικός. 1260. ε. πῶς αὐτῆς ἐλαθέρημεθα. 1312. γ. τὸ πλῆθος αὐτῆς κατὰ πρόθεσιν. 1482. ζ. καὶ 1499. γ. ἢ κατὰ διάνοιαν εὐκόλης. 1499. γ. ὕψρον ἐπιγεγραμῆται. 1612. δ.

Ἀμαρτίας αἴτιον τί. 129. γ.

Ἀμαρτωλοὶ ἀχανεῖς μετὰ τὴν ἀμαρτίαν. 89. ε. ἐ δὲ ἐξ ἀκοῆς αὐτῆς καταδικάζειν. 239. δ. ὅποίων ἀγαθῶν ἐξέλιπται. 955. ε. στρατόδονται μαγείαις. 1318. ζ. πρὸς τὴς ἱερωμάς ἀφίξονται. 1406. δ. τῆς ἰδίας ψυχῆς φοβέται. 1409. ε.

Ἀμαρτωλὸς πρῶτος τίς. 775. ε. ὄχιθω αὐθαδέ κολαδίωται. 776. ζ. ἐκ ἔχει παρρησίαν αἰοῖσαι τὸ ἐόμα. 1041. δ. ἐκ ἔχει ἀπολογία. αὐτ. ε. πότε ἀνέγκλητος. 1036. β.

Ἀμαρτωλῶ πατέρες μύριαι. 776. α.

Ἀμαρτωλῶ ἐδὲν τὸ, ἠνξήθη, εἰρηται. 266. η. ἢ θεοσέβεια βδελυγμα. 476. ε.

Ἀμαρτωλῶν καὶ πονηρῶν διαφορὰ ὅποια. 192. ζ. ἕως πότε Θεὸς ἀνέχεται. 931. γ.

Ἀμβλωμα ἐξεκονιζόμενον ἐμψυχόν ἐστὶ. 794. α.

Ἀμμανῆται τίνος γῆς οἰκίτορες. 1258. δ.

Ἀμνημόνυτον δευόν. 1360. ζ.

Ἀμπελος ἐξ ἀρχῆς δεδημιεργηται. 162. ζ. τίνος ἀνεκὸς εἰς τὸν βίον εἰσιτέχθη. 163. γ.

Ἀμπελῶνες ἡμεῖς. 1549. β.

Ἀμπωτισμὸς ἐ τέμνει μέσον θαλάσσης καὶ κόλπον. 711. ζ.

Ἀμώμητοι ἐδ' οἱ ἀνδρίζουνοι. 1383. α.

Ἀμωμον ἐν ἐκάσῃ πολιτείᾳ ἀναγκάσιν. 971. γ, δ.

Ἀναβολὴ ἐκ ἐπαινετή. 676. ζ. ἢ τῆ βαπτισματος ἐπιβλαφής. 677. β.

Ἀναγνωσκόντος καὶ γραφόντος παραίτησις. 1515. ε.

Ἀναθεματισμὸς ἐδ' ἀψαθαί ἐξίτω. 1492. ζ.

Ἀνάθημα καὶ ἅγιον τί ἀλλήλων διαφέρεισι. 1158. δ, ε, κη.

Ἀνανδρία ἴση τῶ μὴ ὑγειῶς ἀνδρίζεσθαι. 1557. ε.

Ἀνάσασις ἢ τῶν θρανῶν βασιλεία. 757. δ. ἢ τῆ Χριστῆ ὑπὸ τῆ νόμος πρετυπεμένη. 1119. γ. ἢ τῶν σωμάτων τὸν Χριστὸν ἀπαρχίω ἔχει. 1127. ε.

Ἀνατολῆς ἀνδρες τίνες. 353. δ.

Ἀνεσις ἀσέβειαν ὠδίνε. 1633. γ.

Ἀνήρ ὅποια τῶν τῆς γυναικὸς αὐτῆ ἀμαρτημάτων λύσει. 1380. β.

Ἄνθρωποι πάντες ψύδονται. 1335. β. ἐδὲν κατ' αὐτῶν ἔχουσι ἰχῦες. 1349. δ.

Ἄνθρωπος βασιλεὺς τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. 53. δ. τὸ κατ' εἰκόνα φύσει, τὸ καθ' ἐμβλώσιν πρεσβερεῖται ἔχει. αὐτ. ζ. τῶν δὴν διεσηκότων μίσει. 54. δ. ζῶν ἀφῶς καὶ θεοειδέσασιν. 61. ζ. πῶς Φαγῆν ἐπιτέτραπται. 7. β. ὡ καίρω ἀρισμῶν βιβρώσκει. 81. γ. τῶ θνητῶ ἠτρέπεται βία. 98. ε. πῶς λέγεται. 119. η. εἶσμα ἀνθρώπου ἰδιαιτάτον. 429. α. βασιλεὺς, δικαστής, καὶ πρεσβερεῖται αὐτῶν βίος ἀπὸς τοῖς ἐν τῆ ἀναστάσει.

Βέροι

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

- Ἀντίοχος τὸν θεῖον κατὰ ἡρήματε. 1340. β.
 Ἀντίχριστος προφητεύμενος. 532. δ. ἐκ τίνος φυλῆς
 γωνηθήσεται. 533. α, καὶ 1165. β.
 Ἀπαιδία, ἀμαρτία τοῖς πάλαι ἐλογίζετο. 1361. α.
 Ἀπαρχὴ πόσα παρὶςησι. 1118. ζ, η.
 Ἀπάρσεις αἱ ἐν ἡμῖν τρεῖς. 1221. β.
 Ἀπάτης διώμις. 634. δ.
 Ἀπειθεῖς παιδιδόμενοι ὅποιοι γίνονται. 603. ε.
 Ἀπειλαὶ αἱ τῷ Θεῷ τῶν κολάσεων μείζεις. 759. η.
 τῖνας ὠφελῶσι. 1603. δ.
 Ἀπειλῆς μύθος λέγων τὰ τῆς Γραφῆς. 139. γ.
 Ἀπίσιος τὰ κεκερμμένα προσάγειν κηδυνώδες. 903. α.
 σιωναμίγνυθαι ἔξεσι. 1034. ζ, η, κτ. καὶ αὐτοῖς τὸ
 μέλλον ἀποκαλύπτεται. 1338. ζ.
 Ἀπίστων μαρτυρία ἀξιοπίστοι. 385. β.
 Ἀπλότης ἡ τῆς ἀληθείας ἀγαπητέα. 1035. γ. ἡ σω
 σωῖται δεκτὴ. 1173. ζ. περιφανής. 1358. ζ.
 Ἀπογραφή διατὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ γίνεται. 1360. β. αἱ
 τῇ παρὰ Θεῷ τίνες. 1353. ζ.
 Ἀποκαλύπτεται τὸ μέλλον καὶ πονηροῖς. 1338. ζ.
 Ἀποκαλύψεων πρέζανον τί. 879. β.
 Ἀπολιναριος μυθοπλάτης. 1240. ε.
 Ἀπόλωννα ὅποῖον ἠγῶνται Ἑλλῶες. 1492. η, δ.
 Ἀποσολῆς καιροὶ τρεῖς. 1090. η.
 Ἀπόσολοι τὲς διώκοντας ὑπέτρεχον. 346. β. ποιμαίνες.
 355. α. ὁ πόνος αὐτῶν ἐκ ἀμύθου. 358. γ. τὸν ἐν
 κρουπῶ περιφέροντες Ἰσδαῖον. 405. ε. ἔμποροι. 433. α.
 ἐξ Ἰσδαῖον. 533. δ. γεωργοί. 530. δ. καθηγηταί.
 533. ε. ὑπὸ τῶν ἰβ' πηγῶν καταγραφόμενοι. 726. β,
 καὶ 727. α. ἀναριθμητῶν ἔμμελον περᾶσαι κακῶν.
 αὐτ. ζ. δεῖλοι. 746. β. ὄργανα. 764. α. τῷ Εὐαγγ-
 γελίῳ ἱερουργοί. 827. α. τὲς κειμένους αἰρέσεις. 837. ε.
 τίνες. 838. α. φῶς. 863. η. σιωεργοὶ πρὸς ἱερουργίαν.
 865. γ. ὑπὸ τίνων δηλῶνται. 897. α. Χριστὸν περιέ-
 φερειν. αὐτ. γ. Θεῷ σιωεργοί. 905. β. ἔλαστον χρίσεως
 καὶ σωθῆσι θυμιάματος. 938. ζ. αὐτῶν τύπος οἱ
 ἰβ' ἄρτοι τῆς προτίσεως. 1130. δ. τροφή τῶν πιστῶν
 τὰ αὐτῶν συγγράμματα. 1131. δ. ἐν πνεύματι ὁδοι-
 ποροῦντες. 1222. α. τίνων ἀπαρχαὶ καὶ πατέρες. 1236. ζ.
 ἄρχοντες Ἰσραὴλ. 1335. ζ. τίνι τῷ τῷ ζητημένῳ ἐπί-
 στάσαν αἰρεσιν. 1358. α. ὅποῖον διὰ τῷ ἐμφυσήματος
 ἔλαστον πνεῦμα. 1364. ε, καὶ 1438. α. κερκατήκασι
 τῷ κόσμῳ. 1366. β. τὸ τῆς γενεσεῖας φέρειν προ-
 σωπον. 1536. α. μόχοι. 1576. γ. λίθοι περισπῶσι.
 1583. δ. ὑπέρεκονται τὲς κατ' ἡμᾶς. αὐτ. ε. ἐν αὐ-
 τοῖς αἱ ἐν νόμῳ θεωροῦνται. αὐτ. καὶ Θεῷ. 1646. ε. ἄρ-
 χοντες λαῶν. 1655. α. ὁ λόγος αὐτῶν περὶ μυση-
 ρίων. 1662. δ.
 Ἄρα ἡ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν γεγονότα κατάραν σημαίνουσα
 τίς. 1192. ε.
 Ἄραβες λησδόντες. 342. α.
 Ἀρβηλος πρῶτος βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ πρῶτος Θεῷ
 ὄνομα λαβῶν. 1629. γ.
 Ἀργία ἡ Θεῷ θυμηρεσάτη τίς. 1126. η.
 Ἀρεῖα βλασφημία. 588. δ. οἱ τῷ λάβλιω αὐτῷ περι-
 κείμενοι τὸν νόμον παραβαίνουσι. 767. ζ.
 Ἀρετὰς ταπεινοφροσύνη δὲς ταχιζεν. 1547. δ.
 Ἀρετὴ ἡ ἀληθῆς τί. 143. γ. μέση τῶν ἐδωτῶν. 212. ε.
 πότε πέφυκεν ἀτιμάζεσθαι. 215. ε. ἰχυρὰ καὶ ἀμα-
 ρτία. 549. ζ. οἶκος. 688. ζ. διχῆ κατορθῆται. 871. α.
 σιωαγέρεται. 881. δ. πολυειδής. 993. β. ἐν
 τῷ. 1281. ε. πᾶσα καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος.
 μεσότητι θεωρεῖται. 1315. γ. ἰσῶσαθ-
 ῶν. 1370. β. πᾶσα μήτηρ. 1546. ζ.
 γ. Θεῷ ὁπρὸς δειλός. 1597. ζ.
 α. 14. β.
 19. γ. τῇ ἐπιτολῇ δὲς
 Ἀρετῆς ἡ ἐπίτασις πολλή. 238. γ. τὸ ἀμελῶν ἀναστο-
 λόγητος. 463. ε. ὁ ἐν τοῖς προγυμνάσμοις καὶ πηλῶν
 ἐλεεῖται. 724. α. ἡ ἀκροῖσις διδάσκαλος. 756. γ.
 τὸν πόνον Θεῷ δὲ ἀνεργεῖν. 999. β. κατορθῆμε-
 νης, φιλοσαρκία ἐββέτω. 1196. γ. τὸ τέλειον ἐκ ἐ-
 φύσεως. 1304. γ. ὁ μισθὸς τίς. 1306. δ. τὰ γωνή-
 ματα τῶν τῆς κακίας πρότερα. 1540. ζ. ὁ ἀρξά-
 μενος ὁποῖος. 1569. γ.
 Ἀρμενιοὶ ἀργυρίῳ σιωναλάττοντες. 288. ζ.
 Ἀρξονομίξια τί. 1097. α.
 Ἀρξῶν παιδευοῖα τοῖς πάλαι περισσῶδατος. 1360. η.
 Ἀριθμῶν τίς τέλειος. 113. β. τίνες σημεῖα τελειό-
 τητος. 421. ζ.
 Ἀρσεν ἔσω μ' ἡμερῶν μορφεῖται. 129. γ.
 Ἄρτοι διατὶ δύο ἐξυμωμάσι προσεφῆροντο. 1121. ε. τίνος
 ἔτοι ἀδειξίς. αὐτ. ζ, καὶ 122. α.
 Ἄρτος ἀγιάζει. 103. η. ὁ ἐξ ἑρανῶ τὸ κατὰ τῷ Παρ-
 θεῖον προπαυδῶει μυστήριον. 729. β. καὶ γίνεται ὁ, τι
 περ ἂν ἡ καταθύμιον. αὐτ. γ. ὁ ἐν ταῖς ἱεραῖς τραπέ-
 ζαῖς ὑπὸ τίνος ἐδηλῶτο. 843. ζ. τύπος ζωῆς. 984. β.
 Ἄρτος καὶ ὕδωρ ἐ κατ' ἑαυτὰ τρέφουσι. 820. ε.
 Ἄρτης μετὰ τῷ Χριστῷ ἔλδοσιν ἐξυμωμάς προσφῆ-
 ρουσι. 1122. γ.
 Ἄρτων τῶν ἑρανίων τίνες ἐκ ἂν μεταίχοιν. 1111. ε.
 Ἄρχειν τέχνη ἀπασῶν ἀνωτέρα. 567. β. τίς ἐ δὲ
 ναται. 1366. α.
 Ἄρχὴ πσοαχῶς λέγεται. 7. δ.
 Ἄρχιερεῖα ὅποῖον εἶναι προσήκει. 875. β. 1103. ε, καὶ
 1129. ε. τὸν χειροτονήμενον τὶ ποιῆν εἰδίται. 886. α.
 Ἄρχιερεῖ ὁ λαὸς ὅμοιος. 977. ζ.
 Ἄρχιερός ἀρχοντας καὶ λαῷ μείζων. 977. γ, ζ. τῶν
 ἱεραῶν τελειότερος. 1071. ε, η. ἐκ τίνος ἠρῆτο φυλῆς
 1072. β. πότε ἐστὶν εἰς τὰ ἅγια. 1074. α. καὶ τὶ
 αὐτῷ ἐτέλδοσις προετύπε. αὐτ. β. ταξίαρχος. 1103. δ.
 συγγαῖης καὶ ἀγγιχῶς παντὸς τῷ ἔθνεος. 1410. γ.
 Ἄρχοντας ἐλάτῃς εἶναι δὲ τῶν ἀρχομαίων. 1175. ζ.
 Ἄρχοντες τοῖς ὑπηκόοις συγκακῆνται. 1293. η. δὶδο-
 κίμοσι λαμπρότερον. 1392. γ.
 Ἄρχοντας ἴδιον τί. 1279. α. τῷ αἰρεσιν αὐτῷ Θεῷ
 προσεπληφίζετα. 1513. γ. τῷ νομίμῳ ὅποῖον τ
 ἄθλον. 1516. ε.
 Ἄρχουσι τοῖς κατ' ἐπιστήμῳ δελδοῖν, δὶεργεσία 342. α.
 Ἄρχων ὑπηκόοις οἰκειότερος τῷ γωνήσαντος. 1360. δ.
 διὰ τῷ ἱερέως Θεῷ προσάγεται. 1365. β. μέσος ἱερέως
 καὶ λαῷ. αὐτ. ὁ ἀγαθὸς τὶ ἂν ἐπιζητήσεται. 1396. α.
 ὁ νόμιμος καὶ τελδοτήση, ζῆ. 1516. ε. δικαιοσύνη
 προσάτης. 1667. γ.
 Ἄρώματα διατὶ περὶ τὰ Ἰνδικὰ μέρη. 66. β.
 Ἄσεβῆς ἐν τῇ κρίσει ἐκ ἐξετάζονται. 91. δ.
 Ἄσεβῆς ἦται ἐκ αὐξεί, ἡ ἐκ ἀπὸ Θεῷ. 500. ε. διατ
 ἔ πρὸ ἄρας ἀπόλυται. 650. δ.
 Ἄσεβῶν ἐχθρὸς δὲ εἶναι. 1230. β.
 Ἄσηρ τί σημαίνει. 367. γ, καὶ 536. γ. τίνες ἐκκληρο-
 νόμησε τόπης. 556. α. τίνος τύπος. αὐτ. β.
 Ἄσκητῆς διὰ τίνων τῆς δέας ἀξιάται παρακλήσεως.
 1653. ζ.
 Ἄσις ἐμφράτῃς τὰ ὄτα. 1641. δ.
 Ἄσσυρία πᾶν ἔχει λίθων. 175. γ. πάντες ἐν αὐτῇ
 εἰδολολατρῶντες. 1629. ε.
 Ἄσεικοὶ ἐν εἰδήσει νόμων ζῶσι. 1140. δ. αὐτῶν τε καὶ
 τῶν ἐν ἀγροῖς παραδίται. αὐτ.
 Ἄσειοι αἱ ζῶσι. 1408. δ.
 Ἄσρα εἰς θρησκείαν ἐδῶθη. 1440. ζ. ἔδῶς πρὸς Θεόν.
 1441. α. ἐξ αὐτῶν ὁ γενεσιεργὸς ὄραται. αὐτ. ζ. ἔ
 πρὸς τὸ προσκωῖσθαι ἐδῶθη. 1442. α.
 Ἄσρολογίας τίς ὁ ὄρετής. 171. α. τίς ἡ ἐποχή. 172. α.
 Ἄσφαλτος ἐκ πηγῶν ἀναβλύζει. 175. β. εἰς οἰκοδο-

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Αύαν τι σημαίνει. 435. ε. τις ὁμοιος αὐτῶ. 437. β.
ἐκ τῶ τῆ Ἰακώβ ἀπέριμα. 488. δ. εἰκότως ἀπόλ-
λυται. 1577. α.
Αὐτεξέσιον ἀτυράνητον. 1323. γ. δ.
Αὐτός τις ἑαυτῶ κλημάτων μέγιστον. 1195. δ.
"Αφροίς μετὰ τῶ ἐπίγνωσιν. 978. ζ.
"Αφρων ὁποῖος. 1601. δ, ε.
"Αψοῦδεῖν δεῖ. 1377. ε.

B.

Βασιλῆλ διατὶ λέγεται Σύρος. 345. ζ.
Βασιλῆλ τι σημαίνει. 186. ζ, 352. ε, 411. γ, καὶ 412. β.
Βαλαάμ ἐπὶ τὸ ἀκρον τῆς κακίας ἀναβεβηκώς. 1338. γ.
τίνος σύμβολον. 1326. γ, καὶ 1339. β. τι σημαίνει.
αὐτ. ἢ τῆς οἰκονομίας σωτηρία δι' αὐτῆ προεῖρηται.
1340. ε. τις ἢ συμβολὴ αὐτῆ. αὐτ. δ, ε, καὶ 1344. ζ.
πότε ἢ πρέβησις αὐτῆ τέλος εἶληφε. 1345. β. οἱ
Φοιτηταὶ αὐτῆ ἐπὶ τῶ Βηθλεὲμ παρεγγύοντο. 1346. δ.
ἀξιον ἔλαβε τῆς αὐτῆ κακομηχανίας μισθόν. 1382. α.
Βαλακ πρῶτος βασιλεύς. 410. ζ.
Βάλλα τι σημαίνει. 414. β. οἱ υἱοὶ αὐτῆς τῆς Ἐκκλη-
σίας τρόφιμοι. 366. ζ. εἰκὼν τῆς Ἰεραίων σωμαγω-
γῆς. 416. β.
Βάπτισμα διατὶ ὕδαρ ζῶν λέγεται. 68. γ. οἱ ἀναβάλ-
λοντες αὐτὸ, καὶ ἐπιτιθέζονται ἐκ ἀσφαλῆ ἔχουσι τῶ
ἐλπίδα. 677. γ. τὸ εἰς μετάνοιαν, εἰσαγωγικόν. 864. β.
τίνος ἀγιάζει. 903. β. ὁ νόμος αὐτὸ προαναφώνει.
1034. α. τὸ Ἰεραϊκὸν τίνων ἀπῆλλαστε βύπων. 1059. ε.
λατρὸν τῶν νεκρῶν ἔργων. 1078. γ. διὰ τῆ λατῆρος
ἐμφαίνεται. 1181. ε. αὐ αὐτῶ τῶ Χριστῆ πληρῆν
δύχόμεθα νέκρωσιν. 1213. α. οἱ περὶ αὐτὸ βραβεῖς
ὁποῖοι. 1393. α, β, κτ. μετ' αὐτὸ οἱ πιτοὶ περᾶζον-
ται. 1464. ε. καθαρτήριον. 1493. ε. διατὶ αὐτῶ
ἀποδοῦμεθα. 1538. δ. ὁ ἐπ' αὐτὸ ἀπέριων μακά-
ριος. 1550. α.
Βαπτισματος καρῶ τι δεῖ ποιῆν. 411. ζ. τις ὁ τύπος
αὐτῆ. 704. γ, καὶ 1294. γ. ἀδωνεῖς χωρὶς τῆς αὐτῆ
χάριτος. 709. γ. πρὸ τῆς ἀδωνεῖς, μετὰ τῆτο
δωδωνεῖς ἢ ψυχῆ. αὐτ. ζ. τίνες δι' αὐτῆ, τῆ μυ-
σικῆ ἢ θίγασιν ὕδατος. 714. β. ἢ τῆς αὐτῆ καθάρ-
σεως καταγραφῆ. 757. ζ. δι' αὐτῆ τῶ ἀνωθεν πλε-
τῆμεν χάριν. 887. δ. διὰ τίνος σαφῶς δηλῆται. 900. γ.
τὶ τὸ τῆ ἐξ αὐτῆ καθαρισμῆ σύμβολον. 1022. ε, καὶ
1025. ε. δι' αὐτῆ ἀγιάζομεθα. 1047. ε. δι' αὐτῆ
πάντα ἀποτιθέμεθα τὰ πλάσματα. 1408. α. τὶ τὸ
βοῶν αὐτῆ τῶ δωάμιν. 1050. α. τῆς μὴ δι' αὐτῆ
προκαταγγινόμεναι, εἰς τῶ ἀληθινῶ σκλιῶ εἰσελθεῖν
ἀδωάτον. 1065. γ. ἐγγυς δι' αὐτῆ οἱ μακρῶν. 1561. ε.
Βαπτιστῆς λύχνος καίόμενος. 863. η, καὶ λύχνος νοη-
τός. 864. γ.
Βάρβαροι κατατεμνόμενοι ἐπὶ τοῖς τελευτάωσι. 1092. ζ.
ἀντιταλαντῶντες ἀργύριον τοῖς βρέφεισι, τῶ Θεῶ
προσάγουσι. 1153. β.
Βασιλεία ἐπὶ τίνος πρῶτος ἀνομάσθη. 170. ε. ἢ τῆ
Θεῆ τί. 722. δ.
Βασιλείας Χριστῆ τὸ ἀνιγμα τί. 1180. δ.
Βασιλεῖς οἱ Γεράρων Ἀβιμέλεχ καλέμενοι, καὶ οἱ Αἰ-
γύπτιοι Φαραῶ. 321. δ. οἱ Ἐδῶμ ἀποπότε ἔβασίλευ-
σαν. 410. δ. ἀξιώματα ἱερέων περιετίθεντο. 977. ζ.
ἐχρίοντο. 1003. ε, καὶ 1072. β.
Βασιλεύς εἰς ἐκ τῆς Ἰερα Φυλῆς ἔβασίλευσε. 1164. ζ.
ἔχ ἱεράται. 1168. α.
Βασιλεῖος καλῶς τὸν Αἰγύπτιον ἐμπορεῦσάμενος πλε-
τον. 662. δ.
Βασκανίας τίνα τὰ ἰδιώματα. 322. ε.
Βδελυγμα τί. 645. β, καὶ 1083. δ.
Βέβηλον τῶν ἔτων ἔδῶ. 1017. β.
Βενιαμὴν τίνων τύπος. 414. ζ, η, 543. α, β, κτ. καὶ
545. γ, ε. διατὶ ἐδῆ τῶ Ἡσαῦ, ἐδῆ τῶ Ἰωσήφ πρесе-
κώησε. 465. η. πότε ἐγγυς τῆ Ἰωσήφ ὄρεθη. 476. ζ.

διατὶ ἐμεγαλῶθη ἢ μερὶς αὐτῆ; 478. γ. πολεμικῆ
ἢ Φυλῆ αὐτῆ. 542. η. ἱστορία τις τῆς Φυλῆς αὐτῆ.
544. γ, δ, κτ. ἢ Φυλῆ αὐτῆ τῆ τῆ Ἰερα συγκεκλήρα-
ται. 545. α. τῆς Φυλῆς αὐτῆ ἢ μητρόπολις. 1662. ζ.
Βεσελεὶλ τύπος Χριστῆ. 903. η.
Βηθαγα ἢ Βηθαγαλὰ πῆ κῆται. 548. ζ.
Βηροαβεὲ τὰ ἀτιμώτατα τῆ λαῶ ὄρια. 285. δ.
Βιβλία τὰ μωσαικὰ τί. 1421. ζ, χ. 15. τοῖς τῶν συγ-
γραφέων ὀνόμασι καλέμεν. 1650. β, γ.
Βιβλίον τὸ τῆ ἀποστασίας κατὰ τίνος ἐκ ἰχθῆς. 1532. ζ.
ἔτι τὶ ἀπόκρυφον τῆς Γενέσεως. 1673. δ.
Βίβλοι ἀπόκρυφοὶ καὶ αὐ τοῖς χρόνοις Μωυσεῶς. 1313. α.
Βίβλω τῆ τῆ Θεῆ τί τὸ τίμιον. 1164. α.
Βίοι τῶν ἑαυτῆς τῶ Θεῶ προσφερόντων διάφοροι. 956.
α, β, κτ.
Βίος ὁ παρὰν σάδιον. 606. γ. ὁ μέλλων ἔ δεῖται συμ-
βόλων. 676. ζ. ὁ γὰρ ἀρετικῶ τίνι δὴρληπῆς καὶ ἀνάν-
της, καὶ τίνι γλυκύς. 725. α, β. ὁ κοσμικὸν καὶ ἐπιει-
κῆς τίνι ὁμοιος. 1022. β. ὁ τῶν ἀγίων τίς. 1200. α.
ὁ τῶν ἀπερισπᾶτων ἔχει Θεὸν ἀντιλήπτορα. 1462. β, γ.
Βίς ὁ περιπασημὸς ἐπίπρασ. 556. δ. τὶ τὸ ἐξῆδον. 560. ε.
τῆ νοσηρῆ καὶ τῆ κακῆ ἰδιώμα. 1035. η, καὶ 1036. α.
ὁ τῆ ἀθανάτη ὄρος τίς. 1614. δ.
Βίω τῶ νομίμῳ ἐπέια Θεὸς ἐπαγγέλλεται. 1145. ζ.
Βλασφημίας τῆς τῶν ψευδωνύμων Θεῶν διατὶ ἀπί-
χεν δεῖ; 1132. ε.
Βλασφημῶς ἐκ τίνος ἀπέριματος. 1132. α. διατὶ κατ'
αὐτῆ ἐκ ἕκετο νόμος; αὐτ.
Βοὸς Χριστῆ πρόγονος. 1557. α.
Βοσκόντων καὶ ποιμαίνοντων παράδεισις. 429. ε, ζ.
Βοτάναι αἱ ἐκ ἐδῶμοι διατὶ βλασάνουσι. 28. γ.
Βελλῆ τί. 1639. η.
Βῆς ἡ δασμῆς φέρεται. 801. β. τίνος σύμβολον. 1550. α.
ὁ τέλειος τίς. 1612. ζ.
Βέτυρον τροφὴ νηπίων. 1632. β.
Βρέφη οἱ πεντηκονταεταῖς αὐ τοῖς Ἀβραάμ χρόνοις.
270. α. τύπος τῆ νέε λαῶ. 1257. ε.
Βρόντης ψόφος πέθου σιωπῆται. 22. α.
Βρῶμα τὸ νεκρὸν αὐ καὶ πολυμεδῆς. 1231. ζ.
Βύσος ἐκ γῆς φύεται. 854. ε.

Γ.

Γὰδ τι σημαίνει. 367. δ, καὶ 535. ζ. πολεμικῆ ἢ Φυλῆ
αὐτῆ. 535. γ.
Γάλακτος ἐπιβροῆ τὸν ἀπέδαξις. 266. ζ.
Γαμετῆς καὶ παλλακίδος διαφορὰ. 215. η.
Γάμος εἰς αὐ σιωάγει τὰ γάη. 77. ε. σεμνῶς ὑπὸ τῶν
παλαιῶν τελέμενος. 360. δ. παιδοποιίας ἀνεκα. 1029. γ.
διατὶ κωλύεται ὁ ἐκ συγγενείας. 1080. γ, δ, κτ. καὶ ὁ
ἀδελφῆς καὶ θυγατρὸς σιωχωρήθη. 1098. β. τῆ μνη-
σεῖα ἴσος. 1554. α.
Γάμος σκοπὸν ὁποῖον εἶναι δεῖ. 1058. γ, καὶ 1536. ζ.
Γαριζεῖν καὶ Γεβαλ τι σημαίνει. 1479. δ, καὶ 1584. δ, ε.
πῆ κῆται. αὐτ. καὶ 1480. γ. ὄρη ὑψηλότατα. 1480. ε.
πόσον τὸ τῆ Γαριζεῖν ὕψος. αὐτ.
Γασηρ τὰ ἴδια ἔ διαβαίνει μέτρα. 736. β.
Γασηρμαχρῆς κακὰ. 911. β. οἱ αὐτῆς δῆλοι τίνι
ὁμοιοι. 1031. δ.
Γέλως ἀντὶ χαρῆς ἐλαμβανόμενος. 265. ε, ζ, η.
Γενεὰ ἐξ ἑτῶν ἔ σιωπῆται. 210. γ. πᾶσα τῶν
τῆς. 775. α.
Γενέθλιον πᾶσιν οἱ Φαῦλοι, ἀπογαλακτῆ
267. β.
Γαίνησις διαφέρει ποιήσεως καὶ ἴσεως
Γαίνητορες διατὶ τὸ τελευτάων
423. ζ.
Γαίνητος ἐκ ἐκφάγει
Γάος τῆ ἀπεδαξίς νος ἔ
136. δ. τὸ αἶγυθ
R 11 3

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

σφώτατον. 223. γ. ἱερὸν καὶ ἀνίερρον ποῖον. 799. δ. τιμητέον αὐτό. 1303. ζ.
 Γένος τάξις τίς. 1187. ε. τῆ ἱερωτέρη τὰ ἰδικά. 1359. α.
 Γῆ ἐπ' αἰδίου. 11. α. τρεφός, μήτηρ, πατερίς, τάφος. 12. γ. διατὶ ἀνομάδι ξηρα; 27. γ. διατὶ ψυχλὸν ἐξάγει; 39. ε. πολλὴ ἄχει τῆ κω ἀόικητος. 55. β. πῶς μιάινεται. 1084. δ. δέχεται κολάσεις. 1179. ε. στόμα τῆ ἀδ. 1277. γ. περὶ καθαρότητα ἀδιάφορος. 1412. ε. πῶς ἀγιάζεται. αὐτ. διατὶ αὐτὴ μᾶλλον ἢ ἐκείνη παρὰ Θεῷ ἐφορεῖται; 1476. β. χονίω τὸ πάλαι διεμετρεῖτο. 1629. ζ.
 Γλυ διατὶ καθαράν δεῖ φυλάττεσθαι. 1422. ζ. τίνα ὁ Χριστὸς ἡμῖν ὑπέχετο. 1462. η.
 Γηροσάμ τι σημαίνει. 572. α.
 Γῆς κατασκόλη τελεία τίς. 12. η. πάντα τὰ μέρη τῆς κατάρτας μετέχει. 582. ε. μισμός καὶ κάθαρσις τί. 1412. ε. ἢ τῆς ἀγίας περιγραφή. 1463. α, β, κτ. τὰ γυνήματα αὐτῆς τίνα. 1037. γ.
 Γηῶν ὁ Νεῖλος. 71. β.
 Γίγαντες οἱ ἰχυροί. 131. ζ. οἱ παμμεγέθεις. 132. β. οἱ ἀσεβεῖς καὶ ὑπερήφανοι. αὐτ. δ. οἱ μακρόβιοι καὶ θνητόφρονες. αὐτ. η. οἱ βρώστατοι. 135. β. οἱ τερατώδεις. αὐτ. γ.
 Γλυπτὸν τί. 1588. ε.
 Γλώσσα ποία ἀρχαιοτέρα. 173. γ. ἢ ἑβραία ἢδε ἑρανον, ἢδε ὕδωρ ἀνωκῶς ὀνομάζει. 21. γ. ὁμοίως καὶ ἢ Σύρων. 25. α. ἢ ἑβραία πέθον. 173. ε. καὶ 178. δ.
 Γλώσσα εἰς οὐβ' διανεμήθησαν. 171. γ.
 Γλώσσας διατὶ ὁ Θεὸς συγχέει. 176. γ. ἢ σύγχυσις αὐτῶν κακίας γνώρισμα. 177. α.
 Γνώθι σαυτὸν ἐκ τῆς Γραφῆς ἐλήφθη. 1482. ζ.
 Γνώμη μᾶλλον τῆ γεγονημάς βασιανίζεται. 1245. β. καθαράν αὐτῷ τηρητέον. 1555. γ.
 Γνώσει τῆ θεῖα πότε ἀξίως τίς προσεγγίζει. 908. β.
 Γνώσις αὐ τῷ σιωιδότι. 107. α. ἢ θεῖα ἀνεφίλος. 783. ζ. ἢ αὐ τῷ τῆς β' χαριστίας μυστηρίῳ ἢ ἔχθρος. 1180. γ. ἢ παρὰ τῷ Θεῷ ἢ ἐκ τῆς ἀκοῆς. 1242. ε.
 Γογγυσμός λυπεῖ τὸν Θεόν. 328. γ.
 Γολιάθ ὑπὸ μερακίῃ διέφθαρεται. 1639. ζ.
 Γονεῖς οἱ τῆ Κυρία πτωχοί. 1030. β. τὸ εἰς αὐτὲς ἀμαρτην ἴσον τῷ εἰς Θεόν. 792. ζ. ἢ εἰς αὐτὲς τιμὴ γείτων τῆ εἰς Θεόν. 781. α. καὶ ἴση. 1542. ζ. ἢ εἰς αὐτὲς τιμὴ εἰς τίνα ἐπαναστρέφει. 781. α. τὸ ἐπ' αὐτῶν πλημμέλημα θανάτῳ τιμᾶται. 792. ε. μετὰ τὰ θεῖα αὐτὲς δικαίον θεραπεύειν. 1587. γ.
 Γονεῦσιν αὐ χρέος ἀμφοτέροις ὀφείλεται. 1448. γ.
 Γονέων τὰ δίκαια ἴσα τοῖς τῷ Θεῷ. 1542. ε. τὸ ὑπ' αὐτῶν γεγονηῖσθαι τὶ δέκνυσι. αὐτ. η.
 Γονόρροια τί. 1109. ζ.
 Γονορρύης τίνα σημαίνει. 1185. ζ.
 Γράμματα τῆ τετραγράμμου ὀνόματος τίνα. 622. δ. καὶ 623. α.
 Γραμμάτων τινὲς χαρακτῆρες ἴδιοι αὐ τοῖς ἐλλωκοῖς ναοῖς. 173. δ.
 Γραφαὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ διαφορῶν δηλῶσαι παραδειγματῶν. 454. ε. τῶν θεῶν λόγων αἱ σάρκες. 675. δ. διατὶ ἢ πᾶσαι διηρηλωδμεῖαι παρεδόθησαν; 702. ε. αἱ αὐ ταῖς πλαξί τί. 828. α. ἢτε παλαιὰ καὶ ἢ νέα ἀναγκάσαι. 1570. γ.
 Γραφὴ τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ ἐπὶ ἐπαῖνε, καὶ ἐπὶ ψέγε λαμβάνει. 14. ζ. αὐτὴ ἑαυτῷ ἐρημώθει. 65. γ. μαρτυρεῖται λέγειν ἢ ποιῆν, καὶ ἄλλα ὀνομασθεῖσθαι. 368. α. αὐ ἢ ἐξηγήσατο διὰ τῆς ἀποστολῆς. 380. α. ἀνέχετο καλεῖ καὶ 6. ε. μὴ δεικνύει τίς βιάζεσθαι αὐτῷ ἐπὶ λόγων λαμβάνουσα. 678. ζ. ἀδιακρίτως αἰτίαν προίχεται. 678. ζ. ἀδια-

φορεῖ περὶ τὲς χρόνους. 721. γ. τὰ ἀποτελέσματα καλεῖ αἰτία. 741. α. ἀδιαφύρωσ τάττει τὰς αἰδησεις. 782. δ. κωῖα τὸν ἀναιδῆ ὀνομάζει. 808. α. πολλὰ τῶν γεγονημάτων ἢ ἀφηγῆται σαφῶς. 946. α. εἰ τρεῖς ἢ δύο κατατέμενε τὸν χρόνον. 1085. α. τίσι παρὰ τῶν θεῶν τὰ νήματα. 1184. γ. ὅτισι τὸν συμβολικὸν νῦν προκρίνει τῆς ἰστορίας. 1339. ε. ἢ γενεαλογεῖ γυναικάς. 1415. β. αὐ πολλοῖς τόποις ἔχει χήματα. 1469. β. καὶ ἀπὸ μόνου τῆ σώματος σημαίνει τὸν ἀνδραπον. 1474. δ.
 Γραφῆ μὴ πισθεῖν κινδυνώδες. 65. δ. εἰ αὐ αὐτῇ ἀντιχρονισμοὶ τῆς ἀσαφείας τὸ αἴτιον. 266. γ. τῆ παλαιᾶ καὶ νέα οἱ πιστοὶ ἀλήθεσι. 1570. γ.
 Γραφῆς ἔδος ὅποιον. 1. α. καὶ 129. β. καὶ 495. β. σκοπὸς τίς. 6. α. τῆ γραμματος ἢ δεῖ περιέχεσθαι. 60. η. ἰδίωμα τί. 150. β. τῆς κατὰ τὸ γράμμα καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα ἐρημώθει τίνα τὰ ἀποτελέσματα. 596. β. ἢ μόνου τῷ γράμματι προσβλέπομαι. 674. ε. τῆ β' λήματος τίς ὁ ἀκῶν. 696. ζ. γυνῶ τῷ γράμματι προσέχεν δυοσεβεί. 770. β. ἢ δεῖ γυνῶν προσέχεν τῷ γράμματι. 893. α.
 Γραφῶν αἱ λέξεις τί. 675. ζ. οἱ τῆς λέξεως δέλοι ἀλόγως ὁμοιοι. 676. β.
 Γνωαῖκα ἀπαγορεύει, καὶ ἀφίσην ἀπολύειν ὁ πάλα νόμος. 1032. γ. τῷ ἀνδρὶ δεῖ ὑποτάσσασθαι. 1379. δ. διατὶ ἐπὶ πᾶσιν αἰτία κελθεῖ ὁ νόμος ἀπολύεσθαι. 1567. ε. ἢ ὁ πάλα νόμος ἀπολύεσθαι ἀφίσην, εἰ μὴ ἐπὶ πορνεύει. αὐτ. η. ἐπὶ πᾶν ἀμαρτήματα ὁ νόμος συγχωρεῖ ἔξαπεσέλλεσθαι. 1568. ε.
 Γνωαῖκας ἢ πολὺ αὐτῶν νεωτέρας οἱ ἄνδρες τὸ πάλα ἐλάμβανον. 183. ε. ἐθνηκῶς ἢ δεῖ λαμβάνειν. 344. ζ.
 Γνωαῖκες αὐ ἀνάγκη τῶν ἀνδρῶν σπαδαίστερα. 610. ε. Φιλόσοφοι. 910. α. θῆλα τίθησθαι πλείονα ὑπομένει πόνον. 1029. β. δ. λάλοι καὶ περιεργαί. 1245. γ. ὡς τὰ πολλὰ ταῖς μαγγανείαις πρόσκεινται. 1565. γ.
 Γνωαῖκὴ τῆ ἰδία πλησιάζειν ἢ σφώδρα καθαρόν. 1061. ε.
 Γνωαῖκομανθῆς τύπος τίς. 1530. ε.
 Γνωαῖκὸς μὴ φροντίζειν ἐπικίνδυνον. 1487. ζ. ἢ συμφορῶν πολλή. 1573. β.
 Γνωαῖκῶν βίος ὁπίστος. 1532. β.
 Γνωῖ ἔχει τὸ κατ' εἰκόνα. 54. γ. ἐκπίπτει τῆς ἀρχῆς. 95. β. τῷ Ἀδάμ ὑποτασσομένη. 888. ε. ἢ αὐ εἴτε συλλαβῆσα, ἀδανῆ καὶ τῆ λέπρα ὑποκείμενα τίθηται. 1032. ε. ἢ πῆρα ἀνδρὸς λαβῆσα, ἀπειθεῖρα πρὸς μάθησιν. 1105. β. διὰ τὸν ἀνδρα. 1378. δ. ἢ αὐ πολέμου, ἢ αὐ στρατείαις κατὰ νόμον ἐξετάζεται. 1578. γ.
 Δ.
 Δαβὶδ τὸ γένος ἐκ γνωαῖκῶν ἀλλοφύλων. 446. β. διατὶ καλύεται ναὸν οἰκοδομῆσαι. 786. α. τὸ πάθος, τὴν ἀνάστασιν, καὶ τὴν ἀνάληψιν προδεσπίζει τῆ Σωτῆρος. 1066. ε. ὁ μὲν θάνατος ἀφῆρηται ἀπ' αὐτῆ, ἢ δὲ τῶν αἱμάτων ἀπειλή καταλέλοιπται. 1657. α.
 Δαίμονες διατὶ πάθει τὸν νῦν καταφορτίζεσι. 555. β. τριπλῶ τῆς ἀνδριζομένων πολεμῶσι τρόπον. 559. β. πᾶς ἢ πότε κατεδικάζοντο, ἀδελφον. 566. β. λυμάνου ψυχὰς καὶ σώματα. 1092. ζ. συμπράττεισι τοῖς ἀμαρτηλοῖς καὶ ἀσεβεῖσι. 1318. ε. ἀρχηγοὶ Μωαῖβ. 1345. γ. εἰ ἀπατάσι τῆς ἀκῶντας. 1480. η. διατὶ ὁ Παῦλος αὐ τῆς ἀπεστόμισε, καὶ ὁ Κύριος ἐπετίμησε. 1490. β. καὶ ἀληθῆς τι φθέρωνται, ἀποστρέφεται δεῖ αὐτῆς. αὐτῶν Θεῷ ἢ ἡσυχίασθαι. 1633. ε.
 Δαιμόνων δόξα καὶ πλῆτος τίς. 555. β. κατὰ τὴν ἰσχύ. 1320. β.
 Δαιμονῶντες εἰς ἄδου καταβήσονται. 1475. β. αἱ περὶ αὐτῶν ἰκασίαι ὅποιαι. αὐτ. (1)
 Δάκρυον ἀσφαλῆς φύλαξ. 562. α.
 Δαν τί σημαίνει. 366. ζ. καὶ 531. γ. ἢ Φυλὴ αὐτῆ τὴν Λαίοναν εἰδρῶστέτε καὶ εἰλε. 531. γ. η. τύπος τῆ πονηρῆ. 534. ε. καὶ τῆ Σαμφών. αὐτ. ζ.
 Δασμολόγοι τινὲς καὶ τῶν αἰχρῶν. 1565. ε.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Δειλὸς τίς. 1531. γ. παραλύει τὰς δυνάμεις. αὐτ. δ.
 Δεῖνα τύπος τῶν ἐκ περιτομῆς. 405. α. εἰκὼν ψυχῆς.
 αὐτ. ζ. πρὸς τῷ ἦν καὶ ὁ πατήρ αὐτῷ ἐμίανεν. 406. δ.
 διατὶ ὁ Θεὸς αὐτῆς ἐπροέση. αὐτ. ζ.
 Δεικάλωγος μὴν ἐν ταῖς πλαξὶ γεγραμμένη. 1439. ε.
 διαμέσεις αὐτῆς διαφόρων. 777. (1)
 Δεκάς ἀριθμὸς πληρέστατος. 666. ε. ἢ τὸν ἄνθρωπον
 σιωπέσσα τίς. 742. ε. οἰκεία Θεῷ. 1160. β.
 Δεκάτας δύο τὸ πάλαι προσέφερον. 1484. ε. ἢ 1497. γ.
 τρεῖς προσέφερον. 1498. δ.
 Δένδρα ἦτοι ἀέρματα ἢ τὰ ἰσοδιωμῆντα τοῖς ἀέρ-
 μασι ἔχει. 29. β.
 Δέρματα καὶ τὰ ἐκ τῶν δένδρων λέγεται. 102. β.
 Δεσπότης νέοι τισὶν ἔπονται. 292. ζ.
 Δεσπότης ἴδιον τί. 75. ε.
 Δεύτερονόμιον ἔχει κανὴν τινὰ διδασκαλίαν. 1603. β.
 Δημιουργία διατὶ προτέτακται θεολογίας. 1. α. καὶ
 νομοθεσίας. 6. δ. καὶ 7. β. ἐχ' ἅμα τῷ δημιουργῷ. 4. ζ.
 πρὸς ἐργαίτερον τῆς ἀπρεπείας. 1098. β.
 Διάβολος πρῶτος Θεὸν ὀνομάζει. 79. ζ. οἷος ἐστὶ ταῖς
 ἀνθρωπίναις εἰδέαι Φανάς. 81. α. τὸν τοῖς πρωτο-
 πλαστοῖς δοθέντα νόμον ἐκ ἐγνώσκων. αὐτ. β. λαλεῖ
 διὰ τῆς ἔφους. αὐτ. ε. ἐκ ἔχει τὴν τῶν μελλόντων
 γνώσιν. 84. β. ἐκ μικρῶν μεγάλα σιωδεῖν δεινός. αὐτ. γ.
 πόθεν ἔγνω τὴν πρὸς τὴν Εὐάν συμβεβληῖ. αὐτ. η. ἀε-
 γέτης κατὰ τινος. 85. γ. ὀξυτέραν ἔχει τῶν θνητῶν
 τὴν διάνοιαν. αὐτ. η. διατὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ἐποίησε. 90. η.
 διατὶ αὐτῆ ἀπατήσαντος, ὁ ἔφισ κολάζεται. 91. ε.
 τίνος σκοπὸν ἔχει. 572. ε. τίνος καταπολεμῆ. 619. ε. ζ.
 τίς ἢ ἀσπὴ αὐτῆ. 620. α. τίνος κατὰ γχει. 622. β.
 σοφιστικῶν οἶδον. 630. γ. ἐδοξάζετο. 770. ζ. διατὶ
 τῶν ἀπὸ Θεῆ κολάσεων ἀνάξιος. 776. ε. σφύρα. 1224. β.
 πότε ἐμβάλλεται. 1397. β. πάντα καιρὸν ἐπιτηρεῖ.
 1464. α. διὰ γαστριμαργίας ἐξανδροποδίζει. 1485. α.
 Θεῆ ἠλοιοτέρωθη. 1633. ε. τὸ αὐτόν τε καὶ τὰς ὑπ' αὐ-
 τὸν καταργηθῆναι διδάμεις ἀφροσύνη. 1645. ε. διατὶ
 τῆ Μωϋσεως ταφῆ ἀντίση. 1673. ζ.
 Διάδοχον ἀξίας ὁποῖον δεῖ εἶναι. 1305. γ.
 Διαθήκη τῆ Θεῆ τί. 225. γ. ἀντὶ ὄρκου. 326. γ. ὁποῖοις
 σωΐσεται ἡμάσι. 827. η. ἢ καινὴ μένει καινή. 1605. ζ.
 Διαζυγίς νόμος ὁ παλαιὸς σύμφωνος τῷ βιαγγελικῷ.
 1557. α.
 Διαλέκτω ποία ὁ Θεὸς ἐλάλησε ζητεῖν μάλιστα. 921. β.
 Διαμαρτύρομαι τί σημαίνει. 1443. ζ.
 Διδασκαλία ἢ τῶν θεῶν λογίων τί. 1461. ε.
 Διδασκαλίαν Ἐκκλησιῶν ἢ αἰρετικῶν ἐπροσεκλήθη. 1549. ζ.
 Διδάσκαλοι οἱ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ὑπὸ τῶν σημαίνον-
 ται. 864. γ. ἢ 905. β. οἱ Γραμματεῖς καλέμενοι. 1425. α.
 Διδάσκειν λαὸν τίνος καὶ πότε χρεῖ. 616. β. γ.
 Δίδραχμον καὶ σίκλος τὸ αὐτό. 1177. α.
 Δίδυμα συμβαίνει ἀπαραλλάκτως ὅμοια εἶναι. 443. ε.
 Δικάζοντας ὁποῖος δεῖ εἶναι. 90. β.
 Δικαιώτικοι τίνες. 1506. δ.
 Δίκαιοι καὶ ἀσεβεῖς πρὸ Χριστοῦ εἰς ἓνα τόπον μετὰ θά-
 νατον. 209. ζ. ὁ εἰς αὐτὸς ἀμαρτάνων, εἰς Θεὸν ἀμαρ-
 τάνει. 260. δ. οἱ πάλαι ἠραῖοι καὶ ἑραμαλαῖοι. 356. ε.
 διατὶ ὡδε τιμωρῆνται; 1009. ζ. καὶ τὸ ἀγωνιστικὸν
 αὐτοῖς ὤριση. 1670. γ.
 Δίκαιον τίνι ὀρθὸν φαίνεται. 810. β. πόθεν γνωσκέται
 καὶ φυλάττεται. 1087. α. πρὸς πάντας δεῖ τῆτο φυ-
 λάττειν αὐτ. β. γ. τῆς μὴ δικαιοσύνης ἀπὸ αὐτῶ τὰ

Δικαίαι ἔδω μέλος ἀρχιμον. 290. ε. ἔδω Φοβεράτε-
 ρον. 1478. η.
 Δικαιοσύνη τί. 203. ζ. καὶ 720. δ. θεὸν καὶ ἀδελφά-
 στον. 808. δ. τιμὴ Θεῆ. 1094. δ. ὄρος τῶν ἐν νόμῳ.
 αὐτ. ε. πότε ἐξεδναῖται. 1245. ε. ἢ δοκῆσα τίς.
 1508. ζ. ὑπὸ τίνων ἀδικεῖται. αὐτ.
 Δικαιοσύνης ἕρπαις Θεὸς πλημμελεῖν ἐκ ἔα. 190. γ.
 οἱ ἐπιμεληταὶ ὀλίγοι. 248. α. ἀρχὴ ἢ ἰσότης. 1127. ζ.
 Δικαιώματα τί. 787. β.
 Δικαίων διδάμεις μεγάλη. 241. δ. ἢ διαγωγή αὐτῶν
 ἀπέριττος. 257. ζ.
 Διογενὲς ἀπόφθεγμα. 1551. γ.
 Διόδωρος τὸ ἱστορικὸν τῆ ἀληγορικῆ προσιμῶν. 524. γ.
 Διπλοῖ τί. 1550. δ.
 Διόκωσιν ὑποκλῖναι ἔλεεινότερον. 1548. β.
 Δόγματα πρὸς τὰ ἔξω ὁ βλέπων μέσος δύο πολεμίων.
 563. ζ. τὰ τῶν αἰρέσεων πόθεν. 566. η. πόθεν τὰ
 τῆς ἀσεβείας μακράνομεν. 1490. β.
 Δόλος ἐπᾶς ὑπαίτιος. 340. α. ἰσοδιωμῆ τῆ τέχνη.
 αὐτ. β.
 Δόξα ἢ τῆ Θεῆ διτλή. 832. γ. ἢ τῆ βασιλείας τίς. αὐτ.
 Φυσικῶς μὲν τῷ Σωτῆρι, διαβαίνει δὲ καὶ ἐπὶ τῆς
 ἀγίας. 542. δ.
 Δόξης ἐσφαλμένης περὶ ἧ καὶ πνύματος παραι-
 τιον τί. 10. δ.
 Δοξολογίας τρόποι. 994. ζ.
 Δολία τί. 796. β. ὁ δεσμός αὐτῆς τίνι λόγῳ λύε-
 ται. αὐτ. ε.
 Δόλοι δεσποτῶν εἰκότως μὴ ἀνεχόμενοι. 796. ζ. ἐλθ-
 θεράζειν αὐτὰς δεῖ. 1095. ζ. τισὶ χρεῖσθαι πρέπον.
 1098. α. εἰς αὐτοῖς πέρος. 1112. α. τὴν ἀχέρειαν
 αὐτῶν ἐπισημίζει ὁ δεσποτικὸς φόβος. αὐτ. γ.
 Δόλον καὶ ἐλπίδον ἐκ πλεονεξίας. 798. β.
 Δόλος κῆμα ἀναγκαϊότατον. 1143. β. τίς. 1342. γ.
 πᾶς δεῖ σωεῖναι αὐτῶ, ὅπως τε αὐτὸς τοῖς δεσπό-
 ταις. 1500. α.
 Διδάμεις τίνες προσκυῶσιν εἰδώλων ἀνθ. 767. (1) αἱ
 ἐραῖαι ἐν Ἐκκλησίᾳ προσκυῶμεναι καὶ ἡμῖν σωδ-
 χόμεναι. 895. ζ.
 Διδάμειων ἐραῖων τίς ἢ τροφή. 724. δ.
 Διδάμεις ἢ ἀναντία χεῖρις ἀεργεῖ. 1319. ε. ἢ θεῖα
 νικᾷ. 1329. γ.
 Δυσκολίας περιπεσόντας δυσχεραίνειν ἐ δεῖ. 1460. ζ.
 Δωθαιμὲ τί δηλοῖ. 429. ζ. η.
 Δωροφορία ἀναξίων τίς. 1190. α.
 Δώρων πονηρὰ ἀποτελέσματα. 1506. δ.

Ε.

Ἐβδόμη ἱερά. 1134. ζ.
 Ἐβερ τί σημαίνει. 172. γ. πολλὰ ἔθνη ἐξ αὐτῆ. 174. β.
 αὐτῶ μόνον ἢ γλώσσα ἐφυλάχθη. 177. α.
 Ἐβραῖοι πόθεν κατὰγονται. 172. β. πόθεν ὀνομάθη-
 σαν. 173. η. διατὶ τῆς Αἰγυπτίας συσκόλαζοντο. 485. α.
 διατὶ τὸ τί δεῖ εὐχάσθαι ἐπελάθοντο. 660. δ. διατὶ
 διὰ μακροτέρας ὁδὸ ἀποκομίζοντα. 701. α. ἔχον ὄπλα
 ἐξελθόντες τῆς Αἰγύπτου. αὐτ. ε. ποιμένες θρεμμά-
 των ὑπὸ τῶν ἐβρέθησαν. 711. β. ἐν Αἰγύπτῳ ἐπε-
 ριετέμνωτο. 810. δ. Φιλέροτοι. 814. δ. πότε καὶ τῆς
 λατρείας ἐκπεσῆν ἐκινδύωσαν. 819. ε. Κρονικῶν
 τῶν ἐθνικῶν ὀνομαζόμενοι. 906. ζ. εἰδωλα π...

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Ἐπιθυμία ἐκ ἀφανίζονται. 1312. γ.
 Ἐπικατάρατος πῶς βυλογίαν πηγάζει. 1563. α.
 Ἐπιτορκία ὑπὸ τῆ νόμου ἀπηγορεύεται. 1086. β.
 Ἐπίσσιον ἢ λέξις παρὰ τίνων πεποιήται. 754. ε.
 Ἐπισκοπή ἢ τῆ Θεῷ Φοβερωτάτη. 1052. α.
 Ἐπίσκοπος τί. 1182. δ.
 Ἐπισκόπων σύνοδοι ὅποια. 355. ε.
 Ἐπισήμης ἐδεμίας θρίσκειται τέλος. 327. ε.
 Ἐπιστρέφοντας ἐκ πλάνης προσλαμβάνειν δεῖ. 1563. α.
 Ἐπιφυλλίς τί. 1514. ε.
 Ἐπὶ ἀριθμός μουσικώτατος. 685. α. τελειότητος σύμ-
 βολον. 975. β. τῶν σαξομάν τύπος. αὐτ. πληθύνος
 σημαντικός. 1617. ε.
 Ἐπίλαξις διλοὶ τὸ τελείως. 1291. ζ.
 Ἐργα τὰ δίχα ὀσεβείας ἀχρησα. 1018. α.
 Ἐργον ἀτολῆς ἀπρόσδειλον ποῖον. 109. γ. τὸ κατὰ τὸ
 ἴδιον θέλημα τῆς Θεοσεβείας ἀλλότριον. αὐτ. δ.
 Ἐρμηνεύται εἰ τῆς Γραφῆς λέξεως ἀναπεπλάνασι.
 1427. ζ.
 Ἐσθρας τὰς Γραφὰς συλλέξας. 1584. δ. διαδήκω ἀπῆ-
 τει παρὰ τῆ Ἰσραήλ. 1593. γ.
 Ἐσιάτωρ τί. 995. η.
 Ἐτεροδόξοι τῶν ἐκκλησιῶν ἀποσοβῶνται. 735. ε.
 Ἐτεροεθνεῖς ἀδικεῖν εἰ δεῖ. 1549. δ.
 Ἐτεροφρόνων ἀγγέλαις προσβάλλειν παραφυλακίον.
 406. α.
 Ἐτὸς ἀχρι τῆ ξ' ὀδωνὲς τὸ σῶμα, καὶ ἐξρωμῆος ὁ νῆς.
 1153. ζ. η. ἀπὸ τῆ εἰ ἀναμύειν ὁ νῆς ἀρχεται. 1154. γ.
 Εὐα Χριστὸ εἰκῶν. 76. η. διωατή καὶ τῆ ὄλε ἀδωνεζέρα.
 77. β. διατὶ ἀπὸ τῆς πλυσῆς διεπλάθη; αὐτ. δ.
 καὶ 78. γ. ἢ ἀνθρωπος καὶ εἰ γυνὴ ἄνωμάθη. 78. δ.
 ἀπατάται, ἀλλ' ἐκ ἀπατά. 83. γ. μετὰ προσθήκης
 τὰ τῆ Διαβόλης τῶ Ἀδάμ εἶπε. αὐτ. δ. δύο μετα-
 νοίας ἐφόδια ἔλαβε. 94. δ. ἢ λύπη αὐτῆς διὰ τῆ πρὸς
 τὴν Παρθένον χῆρε, ἐλύθη. αὐτ. η.
 Εὐαγγέλια πρὸς δογματικῶν καὶ ἠθικῶν παιδαγωγῶσιν
 ἐπισημίω. 1225. α.
 Εὐαγγέλιον νομικῶν διατάξεων ἐκ ἐργωδέσεων. 673. η.
 Εὐεργεσίας ἀμνημονεῖν εἰ δεῖ. 1560. γ.
 Εὐλογία τί. 541. α, β. ὑπὸ τῆ Θεῷ ὀνόματος χρεση-
 γεται. 1201. ζ. παραλύει τὴν ἀρὰν καὶ ἀναπλάττει
 τὸ ἡμαρτηκός. 1202. β. καὶ ὑπὸ ἀμαρτωλῶ ἀνεργεῖ-
 ται. αὐτ. ζ. κατάρτας λυτική. 1651. ζ.
 Εὐλογίας τῆς τῆ Χριστὸ ἐκ ἐπίσης πάντες μεταλαμ-
 βάνουσι. 1108. ε.
 Εὐλογεῖντα ὅποσον εἶναι δεῖ. 1007. δ.
 Εὐνομιανοὶ τὸν νόμον παραβαίνοντες. 767. ζ.
 Εὐνὸχιαδὸν πολλοῖς ὑπὸ τῆ νόμου καλεῖται ὀνόμασι.
 1115. δ.
 Εὐνὸχοι τὰ τιμιώτερα πισθόμενοι. 445. η. ἔχουσι ἐν
 γαμετῆς τάξει γυναικα. 446. ε.
 Εὐνὸχῶν τρόπος διπλός. 1557. δ.
 Εὐσεβεία καλεῖται φόβος. 390. γ.
 Εὐσεβείας ἐπικρατήσις ἐδῶλολατρείας θάνατος. 566. γ.
 Εὐσεβεῖς Ἐμέσης μαρτυρία. 1484. α.
 Εὐχαρισεῖν δεῖ ἐπὶ ταῖς Δεργεσίαις. 1314. γ.
 Εὐχὴ ἢ τῆ παιδὸς τῆ Ἀβραάμ εἰ συμβολική. 294. ε.
 ἢ συμβολική τί διαφέρει τῆς ἀπλῆς. 295. δ, ε. ἢ κατὰ
 διάνοιαν δραστήσιος. 296. β. πάντων τῶν ἐργων προση-
 γητέα. 487. β. τὸ θυμίαμο τύπος αὐτῆς. 1279. γ.
 ὄπλον. 1318. ε.
 Εὐχὴ τί. 1566. ζ.
 Εὐχὴ ἢ μεγάλη τίς. 1193. ζ.
 Εὐχὴν τὴν ἐπ' ἀτιμία γονέων εἰ δεῖ λαμβάνειν. 1378. γ.
 Ἐφεδροι τί τῶν ἀγανίζομένων ὑπερῖξουσι. 1387. β.
 Ἐφραῖμ τί σημαίνει. 464. γ. καὶ 465. β.
 Ἐχέων δῆγματα δυσδιάφοκία. 534. α.
 Ἐχθρῶν πῶς δεῖ περιγινεσθαι. 395. β.

Z.

Ζαββλὼν τί σημαίνει. 370. β. καὶ 528. ε. τὰ πρὸς
 θαλάσση καὶ δύσει ἐκκληρώσατο. 529. β.
 Ζακχαῖος τὸν νόμον πληρώσας. 985. ε.
 Ζαχαρίας κατὰ τίνα καιρὸν εἰς τὰ ἄγια εἰσελήλυθε.
 1069. ε.
 Ζελφᾶς ἦρι, Ἐκκλησίας ἐχθροί. 366. ζ.
 Ζῆλον εἰ μὴ ἐπιδεικνύμενοι ἀμαρτάνουσι. 1265. ε.
 Ζηλοτυπία πόθεν ἐγείρονται. 1082. α.
 Ζιῶ ἀναντίον Κυρία μακάριον. 229. γ.
 Ζύμη τί. 816. β.
 Ζῶα διατὶ μετὰ τῆς Φωτῆρας ἐδημιεργήθησαν; 36. δ.
 εἰ τὴν αὐτὴν ἀπαντα παρέχει χρεῖαν. 40. β. μετὰ
 τὴν κατακλυσμὸν ἔλαβε τὴν τῆ σαρκοφαγεῖν ἀδειαν.
 56. γ. πόθεν αὐτοῖς τὸ ζιῶ ἐδόθη. 63. γ. διὰ τὴν
 τῶν ἀνθρώπων χρεῖαν δεδημιεργηται. 136. β. καὶ 141. γ.
 τίνος χρεῖαν ἐν τῇ κιβωτῶ σώζεται. 142. γ. καὶ τί ἐν
 αὐτῇ ἦδον. αὐτ. ε. διατὶ ἀκάθαρτα προσηγόρευται.
 955. β. εἰ ἐαυτὰ γεγόνασι. 964. β. φύσει καθάρα.
 1018. β. διατὶ καθάρα καὶ ἀκάθαρτα λέγονται.
 αὐτ. δ. ἀντὶ ψυχῆς ἔχουσι τὸ αἷμα. 1075. ε. διατὶ
 ἀπηγορεύεται ἐδίδειν τὰ τεθνεῶτα. αὐτ. ζ. τίνος ἕνεκα
 ἢ περὶ τῆς μώμης αὐτῶν ἀκριβῆς ἐξέτασις. 1114. γ.
 διατὶ τινὰ μὴ ἐδίδειν, τινὰ δ' εἰ ὁ νόμος διδάσκει.
 1494. γ. διατὶ ἢ φύσις ἐβδελύξατό τινος. αὐτ. δ.
 Ζωδιακὸς ὑπὸ ἑκατέρη τῶν ἡμισφαιρίων δίχα τέμνεται.
 87. β. τὰς ἐτησίους ὥρας ἀποτελεῖ. 873. ε.
 Ζωὴ τί. 1615. α.
 Ζωὴ ἢ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Πεντατάδωχῳ εἰσηγυμῆ.
 487. η. ἢ ἐν σώματι λέγεται παροικία. 494. β. ἢ
 κατὰ νόμον μεμερισμένη. 602. ζ. ἢ ἐν Χριστῶ εἰ δίχα
 πικρίας. 673. ε. ἢ τῶν ἀνθρώπων ἀγαθοῖς κατακοσ-
 μεῖται ὑποδέγμασι. 870. ε. καὶ ἢ ἐν μέρει Θεῷ κα-
 θιερωμένη βιώσις. 989. α. ἢ βλαγγελική εἰς ὀσμὴν
 βωδίας. 1122. η. εἰ πάντων ἰσότιμος. 1262. ε. ἢ
 ἀναλλοίωτος παρ' ἐδνί. 1258. ζ. ἢ αἰδίοσ τί. 1611. β.
 Ζωὴ ἐν τῇ μελλέσῃ ἐδνί τῶν νῶν συγκεχωρημένων ἐπιτε-
 λείται. 738. α.
 Ζωὴν ἕκαστος ὡς ἂν ἔχει, τῷ Θεῷ δῶρον ἀνατίθεται.
 958. α.
 Ζωῆς τῆς αἰωνίης τὸν ἐπιθυμῶντα, φαγεῖν δεῖ τὸ σῶμα
 καὶ πιεῖν τὸ τῆ Χριστὸ αἷμα. 681. ζ. ὄρος, ποσότης,
 χρόνος ἐχ ὄρισται. 821. γ, δ, κτ. ἢ μακρότης ἐν τίνι.
 1614. ε.
 Ζῶς ἀρχὴ ἢ κεφαλή. 593. δ.

H.

Ἠγεμονία ἢ τῶν ἀνθρώπων χαλεπωτέρα τῶν ἄλλων.
 574. ε.
 Ἠγεμονικὸν ὁ καθάρα ἀποκαλύψεων ἀξιεῖται. 878. β.
 καὶ τῶ τῆς ἀληθείας Φωτὶ καταστράπτεται. 879. γ.
 Ἠδονὴ ποικίλην. 1308. γ. ἢ ἀμετρία αὐτῆς θάνατον
 ἐπάγει. αὐτ. δ. ἰχυροτέρα πάντων τῶν παθῶν. 1347. ζ.
 τίνα καὶ ὅποια τίθει. 1541. δ.
 Ἠθῆ τὰ ποικίλα ἐπίσημα. 378. β. τὰ τῆς ψυχῆς
 διὰ συμβόλων διερωδύμενα. 1021. ε, ζ.
 Ἠλὶ ἦρι ἀμαρτήματα ὅποσον. 1113. δ. - διατὶ περιωόμεν.
 1188. ε.
 Ἠλίας διατὶ ἐπ' αὐτοφυῶν λίθων τὴν θυσίαν προσή-
 γεγκν. 785. γ.
 Ἠλικία ἢ πρώτη διακρίσεως τῶν ἀγαθῶν
 ἀμέτοχος. 1216. δ.
 Ἠλιος ἐκ τῆ καθαρωτέρη Φωτὸς σύγκει-
 μα τῆ πρωτογόνου Φωτὸς. αὐτ. γ.
 αὐτ. ε. ἐχ ὑπὸ τὴν γλῶσσῃ διωεῖ
 τὰ ἀναντία ποιεῖ. 605. ζ.
 Ἠλιος καὶ σελῶν τίνα ἐ-
 σιν ἐν ἑρανῶ. αὐτ. δ. καὶ
 34. ε. διατὶ τῆ πρώτῃ
 588 58

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

ἔχ ὑπὸ τῆ ἑρανῆ κινεῖται. 35. α. τίνι λόγῳ ἡμέ-
ρας τε καὶ νυκτὸς ἀρχεσι. αὐτ. ε. εἰς θρησκείαν ἐδό-
θησαν. 1440. ζ.
 Ἡμέρα μία διατὶ ἐβρέθη. 19. γ. πῶς ἐγένετο πρὸ τῆ
γενεθαι ἡλιον. 25. ζ. τί ἐστὶ. 32. β. ἡ ἐβδόμη διατὶ
καταπαύσιμος. 57. γ. καὶ διατὶ ἠυλόγηται. αὐτ. η, καὶ
58. δ, καὶ διατὶ ἠγίασα. 58. γ. καὶ τί σημαίνει. 730. β.
ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἀρχεται. 686. δ. ἀντὶ αὐταυτῆ ἐκ-
λαμβάνεται. 1053. α.
 Ἡμέρα τῆ πρώτῃ ἢ ἐκ μὴ ὄντων ἡμιεργία. 19. δ.
 Ἡμέρας ἀρχὴ καὶ τέλος ὁποῖον. 25. ε.
 Ἡπερ ἐπιθυμίας πηγὴ. 971. α.
 Ἡρὶ τί σημαίνει. 435. ε. ἐκ τῷ τῆ Ἰακώβ σπέρμα.
488. ζ.
 Ἡράκλειτος τίνα παιδείαν λέγει παίζειν τὸν Δία. 320. γ.
 Ἡρώδης πότε τετραέρχης ὠνόμασα. 519. γ.
 Ἡσαῦ τί σημαίνει. 312. η, καὶ 313. β. τὸ εἶδος αὐτῆ
τίνι ὅμοιον. 313. α. διατὶ ὑπὸ τῆ πατρὸς ἠγαπάτο.
315. α, β, κτ. διατὶ Ἐδὼμ ἐκλήθη. 315. η. ὁποῖα
ἔχει πρωτοτοκία. 316. δ. καὶ διατὶ τῷ αὐτῶν ἀνάξιος.
αὐτ. ε. τί ἐδήλω ἢ τῶν πρωτοτοκίων αὐτῆ παραχώ-
ρησις. 317. α. εἰς ὄνειδος πρόκειται τοῖς μὴ ἐγκρα-
τομοῖσι. 318. γ. γυναικας λαμβάνει ἀπὸ τῆς τῆ
πατρὸς συμβλήης. 329. α. διατὶ ὁ τῶν ἐτῶν αὐτῆ
ἀριθμὸς σημαίνεται. αὐτ. ζ. ὁ λόγος αὐτῆ θρασύτε-
ρος. 339. γ. βάσκανος τῷ. αὐτ. ζ. οἱ υἱοὶ αὐτῆ τῷ
Ἰσραὴλ ἀντέστησαν. 342. γ. αἱ γυναῖκες αὐτῆ τοῖς
γονεῦσιν ἀηδίας ὑπόθεσις. 344. δ. τίος ὤκευ προ-
δοεῖ, ἔλαβε γυναῖκα. 346. ζ. εἶδεν βραβύειν τοῖς
τῆς φύσεως νόμοις. 401. ζ. πῶς αἱ ἔρει Σηεῖρ ἀναχω-
ρεῖ. 417. γ. διατὶ ἔχ εὔρε μετανοίας τόπον. 927. γ.
 Ἡσυχία βελτίων τῶν κατ' ἠδονῶν λόγων. 1337. γ.

Θ.

Θάλασσα ἡ ἐρυθρὰ ἀμπωτίζειν εἰώθε. 710. ζ. εἰς β'
διαρρέσεισ διηρέθη. 711. γ. διχῆ μόνον διήρηται. αὐτ.
εἰς ἔτι καὶ νῦν ἀμπωτίζει. αὐτ. ε. ἐκ ἀμπωτις ἐν
αὐτῇ ἐγένετο. 715. γ.
 Θάμαρ διατὶ τὸν κηδεστὴν ἐξηπάτησε. 439. γ. ψόγῃ
ἀπὸ πηλαγμῆ. αὐτ. η. ἔχ ὑπέμενε μέμφιν. 440. α.
τῆς τῶν Ἰουδαίων σωμαγωγῆς τύπος. 442. β.
 Θάνατος τί. 99. ε, καὶ 1615. β. ἰατρία ἢ τιμαρτία.
103. ε. σαθρὸν ἔχε θεμέλιον. 110. ζ. κέρδος τοῖς
κολαζομένοις 113. β. πότε κατέληξε. 415. γ. τοῖς
μὲν ἀνθρώποις ἀπόθεσις ζωῆς, τῷ δὲ Κυρίῳ μεταστάσις.
524. η. ὕπνος. 549. α. νεκίηται τῷ τῆ Χριστῆ αἵματι.
613. δ. ἀπέθερα τὴν αὐτῆ Χριστῶ τετιμηκὼς περιτομῶν.
614. γ. ἀφέλιμος καὶ μή. 997. ε. ἢ κατὰ ἡμιεργίαν
θεῶ. 1101. α. ὁ τῶν ἀσεβῶν ζωῆς αἰρετώτερος. 1247. δ.
ὁ σωματικὸς ἐκ ἔτι ψυχῆς μολυσμὸς. 1493. α. κοίμησις.
1618. ε. ὁ τῶν ἀγίων ἢ καταλαμβάνεται. 1674. γ.
 Θανάτῃς τρόποι δύο. 104. α. καταγελοῖσι νῦν καὶ κό-
ρα. 258. η. ὁ χρόνος κατὰ τὴν ἐκάστῃ ἀξίαν ἀπά-
γεται. 1306. ε. αὐτῆ καὶ τῆς ζωῆς κύριος ὁ Θεός.
αὐτ. δ. πρὸ αὐτῆ δὲ μέγα τί πράττειν. 1379. ζ.
 Θάυματα τὰ ὑπὸ Μωϋσεως κατὰ μεταβολῶν φύσεως
γεγώνηται. 634. β.
 Θάυματοποιίας ἀποδοῖ τίς. 633. α.
 Θεαμάτων ἀρχῶν ἀφελέειν. 163. η.
 Θεῶν θεωρῆντα καθαρὸν εἶναι δεῖ. 579. ζ. η.
 Ψυδάνυμι πῶς τὰ παρ' αὐτῶν ἐκφέρεσι. 1320. ε.
 Φιλίων θυσίας μετατίθενται. 1338. α.
 Φιλή. 925. α.
 Φορεῖται. 251. ε. πότε τίς δὲρῖσκε. 249. η.
 Φορεῖται. 260. β. τίς πρώτος Θεὸν Ἰσραὴλ
 Φορεῖται. πῶς δὲ δὴ χαριστῆν. 411. δ. τὸ
 Φορεῖται. 574. γ. καὶ σωτήριον.
 Φορεῖται ἀγαπαίῃ περιτάσει.
 Φορεῖται ἐπὶ. 783. ζ. ἐπ' αὐ-
 Φορεῖται ἀνακλίον. 904. δ. διχῶς

τὸ αὐτὸν εἶδοναι. 923. γ. δ. ἕδεις αὐτὸν καταλαβέ-
σαι δύνάται. 925. δ. τὸ ἰδῆν τί. 929. β. τίς ἐκ
αὐτὸν μεταδέσειν πῶς χρῆ νοῆν. 957. γ. πῶς δὲ αὐ-
τὸν δὴ χαριστῆν. 959. β, γ, κτ. ὁ καταράμενος τίνα
κελεύει εἰς τὴν ἀρετῆς βεβαίωσιν. 1131. η. ἡ πρὸς
αὐτὸν οἰκείωσις πολύτροπος. 1210. ε. τιμῶμεν τὸ ἀν-
τιτιμηθῆναι κατασκοιάζοντες. αὐτ. γ. διάφοροι τῆ
τιμῶν οἱ τρόποι. 1261. δ. ὡς προσκωῖ ὁ δὴσεβῆς
λαός. 1336. β. ὁ ἀγαπῶν εἰδὼν ἀλλαντιμῆσαι Θεὸν
1452. γ. τὸ ἀγαπῶν ἐν τίνι. 1477. η.
 Θεὸν τὸν ψυδάνυμιον τίς λοιδορέμενος ἀμαρτάνει. 1113. α.
 Θεὸς ἐκ αἰετῆ ἡμιεργός, εἰ μὴ διωόμε. 7. ε, καὶ δ. β.
καὶ πρὶν ἢ ἡμιεργόση, ἠπίσατο τῆ ἡμιεργόμειε τῆ
καίλας. 25. δ. καὶ ἐκ μὴ ὄντων καὶ ἐξ ὄντων ἡμιεργ-
γῆ. 29. ζ. εἰδὲ τὲς λόγους ἐκάστῃ τῶν ποιηθῶντων
36. ζ. πλείονα λόγον ποιῆται τῶν αἰδονομῶν ἢ τῶν
αἰδητῶν. 37. γ. οὐκὼς τὰ πλείονα λέγει. 41. α.
ἀπλῆς καὶ ἀσώφροτος. 42. δ. ὅφ' ἐν τὰ πάντα ἐδη-
μιεργῆσε. 56. η. ἐδὼν ὡ μεταμελεία ποιῆ. 96. ζ. ἀτρε-
πίος τὴν φύσιν. 97. α. τῶν τιμαρῶν μείζονα ἀπει-
λεῖν εἰώθε. 99. ε. ἐκ ὀργῆ ἢ μεταμελεία τὸν κατα-
κλυσμὸν ἐπήγαγε. 135. ε. τὰ ἐσόμενα ὀρεῖ ὡς ἠδὲ
γεγενημένα. αὐτ. ζ. δι' ἡμᾶς ἐπιμελεῖται καὶ τῶν ἡμε-
τέρων. 148. ζ. ἐκ ἔχει σωματικὰ μόρια. 153. ζ. ὄλο-
γόμενος ὄλογοῖ. 167. β. τὴν τῆς ψυχῆς ὀρεῖ διάθε-
σιν. 217. α. ἐκ ἔτι πάντων. 220. ζ. κατὰ τὴν Θεῶν
τῶν ἀγίων. αὐτ. ἐκ ἔχει ἀνδρείκλον εἶδος. 231. ε. συγ-
καταβατικῶς περὶ τῶν ἀμφιβόλων διαλέγεται. 240. γ.
ὄλογοῖ σὺν ἠδονῇ, τιμῶρεθ' διὰ τὴν ἀνάγκην. 242. ε.
ἐκ ἐδέλεε τὴν ἀτελεῖ πολιτείαν. 250. ζ. ἢ παρορῶ-
τῆς κατ' ἀγνοίαν πλάσαντας. 259. γ. ὄλογοῖ σὺν αἰ-
τοῖς λυπηροῖς παρέχει. 262. η. κατηγορεῖ τὰς ἀνθρώ-
πινας θυσίας. 275. ε. ἐδὼν αὐτὸν λαυθάνας. αὐτ. η.
ἡμέλει τῆς σατρὶ πρεπύσης φιλοσοφίας. 276. ε. ἐδοξέ-
τι τῶν ἀβυλῆτων ὑπομένειν. αὐτ. ζ. διατὶ τῷ Ἀβραάμ
ἄμωσε. 284. ε. αἶος ἀνθρώπου Θεὸς λέγεται διὰ Φι-
λαυθροπίας. 325. β. ἀπέθει τὰς ἀντιλήψεις. 327. η.
ἐρχεται πρὸς τὰς αὐτὸν ποθέσας ψυχὰς. 347. ε.
ἀνοίγει μῆτραν. 362. δ. διατὶ πρὸς τὲς χεῖρας ἐρχε-
ται. 384. ε. ἐκ αὐτῶν περιεκέλευται. 413. ζ. πα-
ρακαλεῖ πρὸς τὸ ἐλεῖσαι τὸ ἀγαθόν. 426. γ. ἀπαρά-
κλητος διὰ τὴν εἰς τὸν ἦν παροίαν. 435. β. βε-
λῆσεται τὴν σωτηρίαν. 483. δ. διατὶ τὲς Ἰσραηλίτας
πάθειν σωματῶρε. 555. ε, ζ. τῶν ὄντων ἐπὶ 581. δ. διατὶ
Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ λέγεται. αὐτ. ε.
ἀκατονόματος. 584. ζ. ἢ παρ' ἄλλῃς τὸ εἶναι ἔχει
585. α. Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ θεολο-
γία ἀκριβεστάτη. 587. γ. ἰνόματος ἢ δεῖται. 588. ε.
ἢ κολάζει ἐκ μόνῃς προγνώσεως. 589. δ. πάθος ἐκ
ἐποίησε. 599. α. δίδωσι τὰς ψυχὰς. αὐτ. ε. πότε
τὴν τιμαρῶν ἐπάγει. 603. δ. διατὶ ἐν τῷ δὲ τὰ βία
τινάς μὲν παιδῶρε, τινὰς δ' ἀρεγρεῖ. 606. δ. διατὶ
σωτηρῶρησε τοῖς φαρμακοῖς τὰ αὐτὰ δρασά τῷ Μωϋ-
σῇ. 629. β. τοῖς ἀτελεσι καὶ μικροῖς ἀμύεται. 642. γ.
τίνι πρὸς τὴν ἡμῶν κέρχεται ἐπανόρθωσιν. 646. ζ. η.
ἢ γίνεταί τινι τῶν κακῶν αἴτιος. 649. δ. πῶς τὴν ἑαυ-
τῆ γνωρίζει διώαμν. 650. γ. εἰλαῖο τὰς τιμαρῶρε κῆ-
ράνυσι. 651. α. ὡς κλισμάτων τῶν Αἰγυπτίων φείδε-
ται. αὐτ. δ. εἰκει τῇ αὐτῆ κελύσει ἢ φύσει. 653. β.
ἐκ ἀναρεῖ τὸ αὐτεξέσιον. αὐτ. η. ἢ ποιῆ τὰ λυπηρῶ
659. β. κολάζει τὲς μὴ Χριστῆ μετέχοντας. 684. β.
πρὸς μεμῶνυκε τὴν τῶν ἰδῶν σωτηρίαν. 687. α. τὴν
ἀνδραλῶνιαν παρατῆται. 700. β. πότε καὶ πῶς δοκι-
μάζει. 706. γ. ἀκείε δικαῖς αἵματος. 708. α. κελύσει
τῇ κλίσει. 715. ζ. ἀπαθῆς. 719. α, 779. α, καὶ
1634. ε. πάντων ὑπερανέστηκε. 720. α, καὶ 1212. δ.
ἐπ' ὠφελεία περῶζει. 725. γ. τίσι διανοίας ἐπιφοι-
τῶν φιλεῖ. 762. δ. δυσπρόσιτος. 765. δ. ἐτέρεις, καὶ
ἔχ' αὐτῶ νομοθετεῖ. 774. β. τοῖς ἐπλοῖς τῆς ψυχῆς
κινήμασιν ἐπιτέρπεται. 785. ζ. ἐκ ἀξίῃ τὰ σωματικὰ
βλέπειν. 815. ε. τίνων χάρεν τιμῶται. 822. δ. ἀχώ-
ρητος καὶ ἀχρημάτισος. 840. δ. σεβάσιμος διατὶ. αὐτ. ζ.
φύσις ὄλογοῖ ἐπὶ καὶ περικαλλεστάτη. 842. α. αἱ εἶδε

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

πυρός νοεῖται. 890. α. τίσι νομοθετεῖ. 913. η. ἐκ ἄλλων ἀντ' ἄλλων τιμωρεῖται. 918. β. τίσι λαλεῖ. 920. η. εἰδὲ διδάκλος, εἰδὲ ζήτηός. 922. δ. κατοικεῖ ἢ ἀταράχῃ ψυχῆ. 926. δ. ἀνενδείς. 954. ζ, καὶ 1210. γ. δι' ἀγαθότητα ἢ τιμωρεῖ. 981. α. διὰ τῶν μικρῶν τὰ μεγάλα θεραπεύει. 997. β. ἐν τῷ ἰλασηρίῳ ἐφαίνεται. 1063. ζ. Φεῖδεται τῶν ἀνθρώπων. 1076. α. μόνος ἀμαρτίας ἀφίησι. 1068. δ. Θεὸς ἀνάστασις. 1092. ζ. ὑπὲρ σωματικῶν εἶδος καὶ νῦν. 1083. δ. διατὶ ἢ μαινεταί. 1084. α. τὸ πρεσβύτατον. 1093. ε. διατὶ τὴν πολεμικὴν φεῖρειν ἐπέταττε. 1095. δ. ἢ ψέγει τὰ ἀνεθέλητα. 1106. γ. ὅπερ αἰεὶ ἐστὶ τοῖς θεομύθοις γίνεταί. 1146. ε. κατὰ βραχὺ κολάζει. 1147. ε. τίνους ἐπισκοπεῖ. 1173. ζ. ποτε ἀνθρώποις θεατός. 1179. α. τοῖς τὰς σαρκικὰς ἐλομύθοις ἐπιθυμίας ἐφίησι. 1235. β. δοκίμους οἶδε τὴν ἀδοκίμους. 1237. η. κατὰ τίνων αὐτόκλητος ἐρεχεται. 1243. α. κριτὴς τῶν Χριστῶ καταλαλέωντων. αὐτ. γ. ἐπὶ τίσι τὸ πάλας πράξουσιν ἐκόλαζε. 1268. δ. τὴν ἰδίαν μάχην, ἢ τὴν τῶν θεραπεύοντων αὐτῆ φέρει καταφρόνησιν. 1277. α. τιμᾷ τὰ αὐτῶ προσφερόμενα. 1278. β. ἀπροσωπόληπτος. 1301. ζ. βέλεται μνείαν ποιῆσαι τῶν θαυμάτων. 1313. ζ. τὴν ἰσχυρὴν τοῖς ἀδωμένοις ὑποτάττει. 1317. δ. πάντα δύναται. 1319. ε. διατὶ δι' Ἀγγέλων λαλῶν αὐτὸς λαλεῖν λέγεται. 1327. α. ἀπόλλυσι τὸ πρὸς αὐτὸν ἐναντιώμα. αὐτ. β. καὶ ἐν τοῖς ἀποτρίοις κρατεῖν δύναιται. 1330. γ. ἐπιτρέφει τὴν ἐκ πλάνης. 1333. δ. πάγκλι λαλεῖ. 1334. η. αἰεὶ ἀληθής. 1335. β. ὡ αὐτὸς πάρεστιν, εἰδὲς τὴν καταχύσει. αὐτ. ε. διατὶ ἀνεβάλλεται τὴν ὑπόχρῃ τῶ Ἰσραὴλ πληρώσει. 1403. α. τὴν περιέμνε πρὸς τὸ τινα νομοθετεῖται. 1413. δ, καὶ 1414. δ. ποτε καὶ νῦν, καὶ λέξιν, καὶ τρόπον ἀνθρώπων φέρει. 1427. γ. τίνους δοκεῖ σκληρωθῆναι. 1433. α. ἐκ ἔχει φωνίαν. 1439. α. φωνίαν ἐγγυνησάει δύναιται. αὐτ. ε. τὴν αὐτῶ προσκινῶντας, Δαίμοσι σιωπῆσαι εἰ συγχωρεῖ. 1443. ε. εἰδὲ χήματος, εἰδὲ χρώματος, εἰδὲ κινήσεως μετέχει. 1450. δ. τίσι ἐπικερεῖ. 1454. ζ. πατήρ ὁρφάνων καὶ κριτὴς χηρῶν χαίρει καλεῖται. 1473. δ. εἰς τὸ παρακληθῆναι προσκαλεῖται. 1468. δ. διατὶ διὰ πυρὸς τῶ Ἰσραὴλ ἐχρημάτισε. 1479. γ. ἢ βέλεται τὴν σωζομένους βιάζεσθαι. 1481. β. τὸ τὰ τέκνα θύειν, αἰτιάται. 1487. ε, ζ. ἀνατρέπει θάνατον. 1488. α. καὶ δι' ὀφθαλμοῦ σκληρότητος θεραπεύεται. 1509. ζ. μόνος τὴν πάντων ἔχει γνώσιν καὶ τὸ ζωοποιεῖν. 1519. γ. ἐπὶ τῆς ἀπάντων καὶ κριτὴς. 1528. α. κατακρατεῖ τῶν ὄλων. 1535. α. ἀντιπάλαντος πᾶσι τὸ δικαίον. 1541. δ. εἰς τὴν καὶ μέτρον. 1579. α, γ. τὴν τῶν ὄλων περιλαμβάνει φύσιν. αὐτ. δ. ἀγαθῶν αἰτίος, κακῶν ἀναίτιος. 1603. ζ. ἢ βιάζεται τὴν γνώμην. αὐτ. η, καὶ 1605. δ. τυφλοῖ τὰ τῶν ἀπίστων νόηματα. 1605. β. εἰδὲ ἀγνοεῖ. 1609. α. ὡς πατήρ συμβεβηκεῖ. 1613. β. σιωπήσασα τῶ ἡμῶν κατ' ἡμᾶς γεγονότι. 1616. η. πῶθεν θεωρεῖται. 1623. δ. ἐκ ἔχει σωματικὸν μέγεθος. αὐτ. ε. ἀδέκαστος. 1624. α. δικαιοσύνης ὄρος καὶ τῶν ἀρετῶν τὸ ἀερότατον. αὐτ. γ. κοινὸς ἀπάντων. 1629. β. διατὶ ζηλωτὴς καὶ ζηλῶν. 1634. γ, δ, κτ. ἀσάματος, ἀχημαίτιος, καὶ εἰδὲς τὰ πάντα. αὐτ. ζ. τὰ κακὰ διατὶ ἐφορεῖν ἢ βέλεται. 1635. γ. ποτε τιμωρεῖ. 1637. β. πάντων κρατεῖ. 1654. γ. ἐν τῶ ναῶ ἐπεφάνετο. 1663. εἰς. 9. δικαιοσύνης ἀρχηγός. 1667. γ. πνεῦμα ἐν τρισὶν ὑποστάσει. 1669. α. ὅπερ βέλεται νικάται φύσεως τάξις. 1671. δ.

- Θεὸς καὶ Κύριος τίνος δηλωτικά. 1451. ε.
- Θεὸς ὁ Σατήρ κατὰ τὴν Γραφίαν. 158. ζ.
- Θεὸς ὁ ψευδάνυμος ἀπίστος. 1624. β.
- Θεότης ἐν Τριᾷδι πῶθεν ἐγνωσται. 1121. ζ. τίσι θεωρητή, καὶ τίσι ἀθεώρητος. 1179. β.
- Θεοτόκος τῆ ἡμετέρας γῆρας ἐγκαλλώπισμα. 763. γ. τίνι λόγῳ γινῆ τῆ Ἰωσήφ. 1554. γ.
- Θεὸς πᾶν ἔργον ἔσιον, δικαίον, ἀγαθόν, Φιλάνθρωπον. 95. ε. ὁ χωρισμός τί. 112. ε, καὶ 1093. γ. χεῖρ, δακτύλος, πόδες, τόμα τί σημαίνει. 134. ε, ζ. ὄργη

καὶ μεταμέλεια τί δηλοῖ. 135. α, β. ἡ ἀγαθότης πάντα λόγον ὑπερβαίνει. 245. β. ἡ κηδεμονία ἐν ταῖς δυσπραγίαις δηλεῖται. 348. γ. πρόσωπον ὁ λόγος. 400. δ. τί τὸ ἔργον αὐτῆ. 430. γ. τῶν ἐχθρῶν αὐτῆ μηδεὶς ἔσω φίλος. 568. δ. τῆς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον φέρεται ἀνάστασις ἀπόδειξις καὶ τύπος. 576. ζ, καὶ 577. γ, δ. τὰ παιδευτήρια ἢ κατὰ τῶν παχόντων αἰδὲ ὑπὲρ αὐτῶν. 608. δ. τίς αὐτῆ δεικνύει. 744. β. ἡ περὶ αὐτῆ γνώσις τίσι ἀλώσιμος. 762. δ. αὐτῆ καλῆντος, ἀνεμῶν εἰς τὴν περὶ αὐτῆ γνώσιν. 765. β. τίς ὁ τόπος. 829. γ. πῶς οἶόν τε ἐν περινοίᾳ γενέσθαι; 846. ε. πῶς ἂν ἐν τῇ αὐτῆ ὤμῳ μνήμη. 875. α. μόνος τὸ ἀγιάζειν. 902. η. τῆς ἀπ' αὐτῆ ἀποστάσεως ὅποια τὰ ἐπέμνε. 911. α. τίς ὁ τὸ ἀπαθὲς καὶ Φιλάνθρωπον δηλῶν λόγος. 912. γ. τὰ εἰς δόξαν αὐτῆ πῶς δεῖ γίνεσθαι. 989. β. τὰ ἀπόβητα τίσι καθορεῖν ἐπιτρέπεται. 1010. γ. ἐπίστασις τῆ προσώπου αὐτῆ τί. 1095. ζ. τῶ ἀκαίρως φεγγομῶν τῆνομα θάνατος ἢ δίκη. 1132. ζ. οἱ ἐξάρητοι τίνες. 1158. ζ. πάντα γυμναῖ ἀνώπιον αὐτῆ. 1190. δ. ἡ ἀσάρκος οἰκονομία μετῆ ἐλέες. 1202. γ. ἡ ἐπιφάνεια τῆ προσώπου ἐλέες προέξουσ. αὐτ. ε. ἡ παρεσία τί. 1260. ζ. αὐτῆ τὸ γινῶναι καρδίαν. 1281. ε. ἡ τῆς ἀποτομίας ἀδείξις. 1302. β. ὁ λόγος ἔργον. 1334. ε. τὸν ὀφθαλμὸν εἰδὲς ἂν διαδράσει. 1350. β. εἰδὲς τῶν οἰκονομῶν πάρεργος. 1397. ε. τὰ παρ' αὐτῆ ἢ πρὸς ἐπίδειξιν. 1413. ε. τὸ ὅπισθον αὐτῆ πορεύεσθαι τὴ ἐμφάνει. 1490. δ. οἱ ψευδῆς περὶ αὐτῆ ὑπολήψεις ἔχοντες εἰδωλοποιεῖσι. 1588. β.

- Θεὸς καὶ ἀνθρώπου παράθεσις. 43. β.
- Θεοφιλής καὶ φιλόθεος τίς. 1612. ζ.
- Θεραπεία καὶ τὴν ὁμοτάτες ἐκμετρίσει. 330. δ.
- Θεὸς ὁ προσεγγίζων ὁρᾷ τὴν αὐτῆ ἀδωμένην. 240. ε. ἢ πρόσκειται ἰδικὸν ὄνομα. 400. ε. τὸ ἀνέβη καὶ κατέβη ἐπὶ αὐτῶ λεγόμενον τί δηλοῖ. 413. ζ. τὸ πάντως μέλλον, γεγενῆται παρ' αὐτῶ. 518. γ. ὁ ἀναγνος ἐκ ἂν ἐγγύσι. 579. δ. τὴν λατρεύοντας ὅποιος δεῖ εἶναι. 615. ζ, η. καὶ ἐπάγειν καὶ ἀπάγειν πληγῶ ὁμοίως ὄχερες. 640. α. ἀνὰ διψυχίας λατρευτέον. 644. η. πῶς ἂν τις ἀναδείη τὰ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Φαραῶ. 660. α. καὶ τὸ ἀτελεῖς ἐκ ἀπόβλητον. 829. γ. τί τὸ τίμιον. 898. γ. τὴν μὴ κεκαθαμένους ἐγγίξιν ἐπισφαλές. 900. ε. ὅποιος δεῖ εἶναι τὴν καθιερωμένους. 958. γ, δ, καὶ 1200. ε. τῶν αὐτῶ προσόντων ἢ ἐπαρτίθμισις. 959. α. διὰ τίνος αὐτῶ προσερχόμεθα. 965. δ. ἐμφρόνως χερὶ καθιερεῖσθαι. 967. ζ, καὶ 1286. η. εἰδὲν κεκρυμμένον. 1039. ε. τὸ προσερχεῖν ἄγιον. 1068. δ. ὅτε παρ' αὐτῶ κρίσις, ἐκ ἔτι ἔλεος. 1087. α. τίνες οἱ δι' ἑτέρων οἰκειμένοι. 1155. ζ. τίς ἴδιος καὶ οἰκείος. 1176. ζ. τίνες οἱ λειτεργῶντες. 1177. ζ. περὶ τῶν ἐν πάθει καὶ σωματικῶν ἢ πολὺς αὐτῶ ὁ λόγος. 1185. ζ. τὰ ἀνδάνοντα πῶς κατορθῶται. 1201. δ. τίνων τὸ αὐτῶ δωροφορεῖν. 1211. α. ἐν αὐτῶ τὸ κυρίως ζῆν. 1257. η. ὁ μὴ πισθῶν τῶν ἀγαθῶν ἀποτυγχάνει. 1259. α. τὸ ἐν αὐτῶ πολιτεύεσθαι μακάριον. 1271. ε. ἐξάδιον τῆ θαλάττης ὡς γῆ, καὶ τῆς παλιν χερῆσαι. 1274. γ. τὸ πλησιάζειν ἢ ἐξάδιον. 1282. ε. τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν εἰδὲν παρ' αὐτῶ. 1308. α. εἰδὲ ψεύδος παρ' αὐτῶ, εἰδὲ μετάνοια. 1334. ζ. πληθεὺς ἀνθρώπων παρ' αὐτῶ ἢ λογιζέται. 1381. ε. ὅποιος δεῖ εἶναι τὴν οἰκείας. 1538. ζ. ὁ προσίων, εἰσεως ἐφίεται, ὁ δ' ἀπαλαττόμενος φέρεται. 1601. δ.
- Θεωρία μεγίστη τίς. 1078. ζ.
- Θῆλυ τίνος τύπος. 698. β, καὶ 1199. γ. ἐν τάξεται. 957. ζ. εἰσὶν ἡμερῶν μορφῶν καὶ φύσις καὶ νόμος τῶ ἀρῆσαι ὑποτάττει.
- Θηρία διατὶ πεποιήται. 38. α. ὑπὸ αὐτῶ. αὐτ. γ. τὴν ἐρημοτέρας ἐκκληρώσασα αὐτῶν φάρμακα κατασκευάζοντα ὁ ἀνθρώπος δέδοικε. 52. γ.
- Θηρίον τὸ ἀδικησάν ἂν.
- Θλίψεων τὸ κέρδος πῶθεν ἐν ἀδωμύταις μεμνησθαι.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Θύαν τὰ τέκνα μέχρι τίνος ἐ διέλειπε. 1488. γ.
 Θύισκη τί. 843. β.
 Θυμός Θεῶ καὶ ἀνθρώπων τί. 134. γ. ὁ ὄξυς τίς. 1351. ε. ὡσπερ ὄπλῳ αὐτῷ χρησιέον. 1354. γ.
 Θυσία ἐ διαφέρει δῶρε. 108. β. ὁ σαυρός. αὐτ. γ. ἐκ ἐτι προσφέρεται. 839. ε. ἡ νοητὴ τίς. 894. η. ἡ τῆ σωτηρίας τὴ δηλοῖ. 955. γ. καὶ διτλή. 969. α, β. ἡ ἀνάμακλος ἀ Ἐκκλησία. 994. δ. ἡ ἀτέλετος τίς. 1014. α. ἡ θεία τὸ λαμπρὸν καὶ τὴν ἐπικάλυψιν ἔχει. 1181. β.
 Θυσίαι διατὶ συγχωρεῖνται. 153. β, 889. α, 911. ζ, καὶ 954. ζ. διατροφή τῶν ἱερέων καὶ σκιά τῆς δόσεβείας. 989. ε. διπλῆν τὸ ἐξ αὐτῶν κέρδος. αὐτ. ἀταμιεύτες δὲ αὐτάς εἶναι. 995. ζ. διατὶ παρὰ τῆ πρώτῃ λαῖ ἐζητήθησαν. 1329. δ. ἀ ἄπασιν τοῖς τῆς ἐρήμης τόποις ὑπὸ Ἰεδαίων προσήγοντο. 1481. ζ. ἀ κοινὰ καὶ ἐθεῖαι τίνες. 1483. ε.
 Θυσίας τῆς νοητῆς ἀπλεται Θεός. 108. ε. τῆς ἀναμάκλις τὸ σύμβολον τί. 1180. δ, καὶ τίνες κοινῶς ποιῆμα. 1219. γ. οἱ νόμοι τίνος χάριν. 1195. γ. τῆς ὑπὲρ ἀμαρτίας τὸ ὄνομα ἀμαρτία. 1284. δ. τῆς τῆ ἀδελειχισμῆ τίς ὁ καιρός. 1369. β.
 Θυσιασθίριον πρώτος ὁ Νῶε κωκοδόμησε. 153. α. τύπος Χριστοῦ. 750. γ. ἡ Ἐκκλησία Χριστοῦ. 826. ζ. τὸ ἡμέτερον, δόξης Θεῶ ἐπιμεσον. 987. γ. βατὸν καὶ μὴ ἱερεῦσι. 1011. β. τὸ τῆ θυμιάματος πῆ. 1009. δ. Θεῶ σύμβολον. 1486. ε.
 Θυσιασθίρις ἡ οἰκοδομὴ τί σημαίνει. 325. δ. ἡ βῆσις αὐτῆ τί. 1486. ζ.
 Θυσίων νόμον πῶς νοητέον. 956. δ. ἡ εἰς τρία εἶδη αὐτῶν διαίρεσις. 957. ε.

I.

Ἰακώβ τί σημαίνει. 312. η, καὶ 399. α, β, γ, κτ. ἡ ἀ αὐτῷ λεότης τίνος σύμβολον. 313. α. τὸ ἐπιλήπτορα εἶναι τῆς τῆ ἀδελφῆ πλήρης τὴ ἐδήλα. αὐτ. δ, ε, κτ. αὐτῆτε καὶ τῆ Ἡσαῦ παράθεσις. 314. γ. καὶ ἀλληγυρία. αὐτ. δ. φρόνιμος. αὐτ. ε, καὶ 374. β. εἶδεν ἔχον ἐπίπλαστον. αὐτ. ζ. διατὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς ἠγαπάτο. 315. α, γ. ξανθὴν ἠψήκει φακίω. αὐτ. ε. ἐ πλεονέκλις. 316. β. ἐ πονήρας ἀγοράζει τὰ πρωτόκια. 318. β. θαυμαστός τῆς πρὸς τῆς γονεῖς δόσεβείας. 331. ζ, καὶ 332. α. διατὶ τὴν τῆ ἀδελφῆ ἐνεδύθη σοφίω. 332. η. ἀ περιεβάλλετο δερματα τὴ ἐσημαινον. 333. β. τὸ προεισκομίσαι τῷ πατρὶ ἐδέσματα τί σημαίνει. αὐτ. δ. ἐκ ἐψόσατο τῷ πατρὶ. αὐτ. ζ, η, καὶ 334. α. τίνα ἐκάλεε θῆραν. αὐτ. τῷ ψόδεε αὐτῆ διατὶ ὁ Θεὸς σωθήρησε; 334. γ. τὸ ὁμοιον γενέσθαι τῷ Ἡσαῦ ἐτέραν δὲ Φωνίω ἔχον τί σημαίνει. 335. γ, δ. ἐκ ἀδῆτῆ ἡ ὁσμὴ τῶν ἱματίων αὐτῆ. 336. γ. ἡ ἐξοδος αὐτῆ καὶ ἡ τῆ Ἡσαῦ εἰσόδος τί σημαίνει. 339. α. τύπος Χριστοῦ. 340. δ, 353. ζ, καὶ 388. ζ. καὶ τῆ ἀ Χριστῷ λαῖ. αὐτ. καὶ 343. β. εἰς πρόσωπον τῆ Ἰεδα παραλαμβάνεται. 341. γ. ἀλύειν ἤρχετο τῆς πατρίδας ἀπαύρων ἐτίας. 346. δ. διατὶ ὑπαίθερος ἠυλιζέτο. 347. η. τὸ ἐφυπνῆν αὐτὸν τῷ λίθῳ τί δηλοῖ. αὐτ. τίνος ἐνεκεν μετὰ τῆς δολογίας ἀπόδιδράσκει; 348. γ. τί ἐμάνθανε διὰ τῆς κλίμακος. 350. β. τὸ σωματικὸν εἶδος καὶ τὸν τῆ Χριστοῦ σαυρὸν ὄρα. αὐτ. ζ. δεκάτιω ὑπέχετο. 352. ε. τίς ἡ δόχη αὐτῆ. αὐτ. η. φύσει τὰ τῆ νόμο ἐποίησε. 354. α. δηλοῖ τὸν Χριστόν. 355. δ. τῆς ἀγχιπαόροις χρησιμος. 356. ζ. τὸ περιεσπένεσθαι τῷ Λάβαν τί σημαίνει. 357. ε, η. γυνῆκα τὴν μὴ ἐβόθθησαν. 360. γ. διὰ τὸ ἀπλάστον παρὰ αὐτῆ. ζ. ὡς αὐτὸς ὑπὲρ τῆς Ῥαχὴλ, ἔτασε τὸ τῆς Ἐκκλησίας κέρμηκε. 361. γ. ἐ τῶν ὑπὸ δούῶν ἐμιλήσαι γάμον. 362. α. ὄλος τῆς ἠλ. ἀνοσῆως. 364. β. καὶ τεθυμωμένηται. 365. α. διατὶ τέτταρας τὸ ἔραν εἶχε μετὰ τὸν τῆ Ἡσαῦ. 372. γ. ἀ μὴδῶ εἶδεν διατὶ ἐποίησε τὰ ὁμοῖα ἐπεσχυλῆ. αὐτ. ζ. τί

δηλοῖται ἀ παρ' αὐτῆ λεπιδίωσαι τρεῖς ῥάβδοι. 375. α, β, κτ. καὶ τὸ περισύρειν τὸ χλωρόν. αὐτ. ε, ζ. διατὶ ἀ τοῖς λωοῖς ἐτίθει τὰς ῥάβδους. 376. β. καὶ διατὶ αὐτάς παρῆθηκε τοῖς πρεβάτοις. αὐτ. τί αὐτῆ πῆσιν ὁ Θεὸς ἀπέδεξατο. 377. γ. τὸ κατὰ νόμον ποιῆσαι ποιμίαια τί δηλοῖ. αὐτ. δ. ἐπίσημος ὁ πλάτος αὐτῆ. 378. ε. τύπος τῶν ἀ ἀρεταῖς πλατέντων. 379. γ, δ. Ἄγγελον τὸν τῆς μεγάλης βυβλῆς λέγει. 380. ζ. Ἄγγελον εἰρηκῶς, τὸν αὐτὸν εἶδει καὶ Θεόν. 381. γ. ὁ μὴ Θεὸς αὐτῶ, αὐτὸς δὲ τῆς νυμφῶς λαλεῖ. 382. α. τύπος τῆ τῶν ἄλων Θεῶ. 383. γ. ὡς δικαστὴ τῷ θυμῷ ἐχρηῖτο. 387. α. τύπον Κυρίου ἐπλήρη. 389. ε. εὐλόγως κατὰ τῆ φόβῃ ὄμνυσι. 390. γ. τίς ἡ παρεμβολὴ ἢ ἰώρακε. 391. β. διατὶ παρεμβολαῖς εἶδεν. αὐτ. γ. διατὶ παρεμβολαῖς τὸν τόπον ἐκάλεσον. αὐτ. η. διατὶ τὸν ἀδελφὸν κύριον ὠνόμασε. 392. γ. διατὶ περιδεῖς ἦν. αὐτ. ε, ζ. τὰ ἐλπίδος ἐπέκενα αὐτῷ ἀποβέβηκε. 393. β. Θεὸν τὸν Ἄγγελον ἐκάλεσον. αὐτ. τίς ὁ τῆς παρατάξεως αὐτῷ σκοπέ. 394. ε. μετὰ πάντων εἰρηκῶς. 395. α. εἰ ἐξ αὐτῆ ἐσέμνοι καὶ τὰ βράπλισμα ἠτίμασαν, καὶ τὸν Ἐμμανηὴλ ἔχον ἀντίπαλον. αὐτ. ε. τίς ὁ μετ' αὐτῆ παλαίσε. 396. α, β, καὶ 397. ε. τίνος ἀνεκα μετ' αὐτῆ παλαίσε ὁ Ἄγγελος. αὐτ. γ, δ. τί δηλοῖ τὸ ἀ νυκτὶ αὐτὸν παλαίσει. 398. β, γ, κτ. ἐπιτιμᾶται. 399. η. εἶδε Θεὸν ἀ εἶδε ἀνθρώπου. 400. ε. διατὶ τῷ ἀδελφῷ προσεκίωησε. 401. ε. τὸ μετὰ τῆ Ἡσαῦ ἀγαπηθῆναι τί σημαίνει. αὐτ. η. διατὶ ὁ μηρὸς αὐτῆ ἀράκησε. 402. α. σιωπᾶ ὁ βέβληται, λέγει ὁ μὴ πρᾶττε. 403. δ. τὸ ἀ σιωπᾶς οἰκῆν τί σημαίνει. 404. α, β. τίς ἡ τῆς ἀγιότητος αὐτῆ εὐδοξία. αὐτ. διατὶ ἀγρόν ἐκήσαστο. 404. ε. διατὶ εἰς Βαιθῆλ ἀναβίωσαι ἐπετάγη. 411. β. ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς Φιλῆθεος. αὐτ. δ. ἀπὸ τῶν συμβαινόντων τῆς τῆς ἀνομάσε. 412. ζ. διατὶ δις Ἰσραὴλ παρὰ Θεῶ ὀνομάζεται. 413. δ. ἐκ ἐπὶ τὸν Ἰωσήφ κατὰλαζονέσθαι. 428. α. διατὶ ἐκ ἀπεκαλύφθη αὐτῷ ὅτι ζῆ ὁ Ἰωσήφ. 434. β. ἔρχε καὶ ἄλλας θυγατέρας πλῆν τῆς Δείνας. αὐτ. ζ. ἀφατον περὶ τὸν Ἰωσήφ τὴν Φιλοσοφίαν ἐκέλητο. 474. α. ἀναστάσεως εἶδετο. 488. δ. διατὶ καὶ τῆς γαμβρῆς εἰς Αἴγυπτον σιωπάγετο. αὐτ. η. διατὶ τὸν Ἰωσήφ ἰδὼν ἐκλαυσε. 491. δ. εἶδεν τῶν πρὸ αὐτῆ πατριαρχῶν τοιαύτας ὑπέση θλίψεις. 493. η. ἀνάστασιν ὑπέβλεπε. 498. γ. διατὶ τῆς ἡς Ἰωσήφ εὐλόγησε. 501. β. προφητικὴ διανοία τῆς ἡς Ἰωσήφ εἶδε. 502. β. τὸ Φιλήσαι καὶ περιπλακίωσαι τῆς ἡς Ἰωσήφ τίνος τύπος. αὐτ. ἡ τῶν χειρῶν αὐτῆ ἀπαλαγῆ τὸν σαυρὸν ἐδήλα. 504. δ. ταπεινόφρων. αὐτ. ε. εὐχόμενος σιωπῆσε τὸν μὴ τῷ πατρὶ αὐτ. η, καὶ 505. β. διατὶ οἰκοποιοῖται τὸ τῶν ἡμῶν ἔργον. 506. ζ. λήθω τῶν βελούθων ὑπέμεινε. 508. α. οἱ τελούταιοι αὐτῆ λόγοι, προεβόησε. 545. η. πάντες οἱ ἡοῖ αὐτῆ ἐξ ἴσε τὴν κληρονομίαν ἐδέξαντο. 546. β. μεγίστω τοῖς διαδόχοις παραμυθίαν χαρίζεται. αὐτ. δ. ὡσπερ μετ' ἡδονῆς τὸν θάνατον ἐδέξατο. αὐτ. η. τὴν τῆς ἀναστάσεως ἐλπίδα ἠνίκατο. 547. α. ὅποιον ἐπίθετε Θεόν. 717. γ. ἐκ ἔχει τὸ ὑλῶδες ὡσπερ ὁ Ἡσαῦ. 1213. ε. ὅποιον ἀ αὐτῆ προεβόησε. 1651. β.

Ἰαμναῖοι πέθαν. 489. δ.
 Ἰατρικὸν, καὶ ἱατρικῶς τί. 1508. α.
 Ἰατρὸς ἐ ἰδιώτης ἐκ ἱατρικῶς ποιῆ. 1507. ζ. καὶ ἐ σήμερον ἔσασε, τοῖς αὐτοῖς ποτε καὶ διέφθερε. 1508. α.
 Ἰαφῆ τί σημαίνει. 125. β. πῆ ἡ τῶν ἡμῶν αὐτῆ κατόκησις. 169. β. ἐκ τῶν ἡμῶν αὐτῆ τίνες κατάγονται. αὐτ. γ. πῶς τῆ Σὴμ μείζων. 171. ε.
 Ἰδιοκλήσια τί. 1139. α.
 Ἰδιότης τί. 587. ε.
 Ἰδεμαῖοι ποτε τοῖς Ἰσραηλίταις δεδεδούκασι. 311. η. πᾶσαν κατάγονται. 721. β.
 Ἰερά βεβήλοισ ἀνεπαφα. 902. β.
 Ἰεράσαι ὁ βεβόμνος, κλησὶν περιμανέτω. 865. β. ἡ ἰεράσαι μέλων ἐπίσε ἀν εἶη. 880. δ.

Ἰεράσαι

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Ἱερέα νεκρῶν ἔργων ἀποφοιτῶν ἀναγκάσιον. 886. γ. καὶ βεβήλων. 1012. α. διατὶ φορῶντα ἱερουργεῖν χρῆ. 886. ε. αὐτόν τε καὶ λαϊκὸν ἀμαρτάνειν ἔταυτόν. 974. δ. τέλειον εἶναι χρῆ. 990. η. καὶ 1011. δ. ἀπέχεον δὲ ἀπὸ μέθης εὐαγγελῆς. 1011. α. τύπον εἶναι δὲ σωφροσιώης. 1105. ε. καὶ σιωπικῶσαν χρῆ ὁμότροπον ἔχεν. 1106. β. γόνιμον χρῆσιν εἶναι. 1108. β. ὁ ἀτιμάζων αὐτὸν ὑπὸ δίκλῳ. 1512. ε. μηδεὶς αὐτὸν κρινέτω. αὐτ. ζ. πάντων τῶν βιωτικῶν καταφρονεῖν δεῖ. 1661. δ.
Ἱερεὶ πότε ἐκ ἀνάγκῃ δύναι. 1188. ε. τὰ περὶ μέθλῳ ἀπέριστα. 1194. δ. ἢ αὐτῷ χάρις ἔσμεκρηώετα. 1234. β. λόγον καὶ πράξιν εἶναι προσήκει. 1517. α.
Ἱερεῖς εἰδώλων τιμώμενοι. 497. ζ.
Ἱερεῖς καὶ ἐκ τῆς Ἰσδα φυλῆς καταγόμενοι. 625. β. ὑπερέτερος εἶναι αὐτὸς δὲ τῶν γηήων. 757. γ. ἢ ἀγίος. 766. α. ταῖς μαχαίραις ἱερατῶν. 784. η. διατὶ τοῖς ἱερεῖσιν τὰς χεῖρας ἐπιτιθῶντες ἱερῶν. 888. γ. τινὰς αὐτὸς εἶναι προσήκει. 893. α. εὐδὲ ἐπίγειον κέντρωται. 998. ε. τὸς ἀρετὴ χριστιώτας ἔδὲ πνεύειν. 1010. ε. οἱ πάλαι κατὰ διαδοχὰς ἐλετῆργον. 1011. γ. ἀπονιζεσθαι αὐτὸς χρῆ. 1101. β. τίνων δὲ αὐτὸς ἀπέχεσθαι. 1102. γ. ἀντὶ Θεῷ εἰσί. 1131. δ. τὰ μὴ ἱερουργέμενα ἐπώλυν. 1156. γ. κριτὰς αὐτὸς ὁ νόμος καθίστησι. 1511. δ. πίσει καὶ βίῳ διαπρέπεν ὀφείλεισι. 1665. ε.
Ἱερούς δέεσθαι ὑπὲρ τῶν ὕφ' εαυτὸν ὀφείλει. 879. ε. μείζων τῷ ἀρχοντος. 977. ζ. αὐτὰ ὁ νόμιμος ἱερατῶν, ὁ τόπος ἀγίος. 991. ζ. δι' αὐτῶν αἱ χάριτες. 994. γ. πρότερον περὶ αὐτῶν δεῖ ἐξιλιάσασθαι. 1014. δ. κριτὴς ἀμαρτημάτων. 1031. ζ. ἐπίτροπος, πατήρ, διδάσκαλος. 1052. δ. δεσπότης τῶν ἀνατιθεμένων Θεῷ. 1153. α. ὡς πρεσβύτων τὰς χορηγίας λαμβάνει. 1188. γ. δόμα προσφέρει τὴν τῆς ἱερωσιώης λειτουργίαν. 1284. β. ἀσώτακτος τῷ λαῷ. 1287. δ. τίνος τύπος. 1291. β. καὶ 1381. γ. διατὶ τῷ ἀρχοντος προσηγῆται. 1405. α.
Ἱερεῦσι τίνες πείθονται. 714. ζ. ἐπιψηφίζονται λαοὶ, τὸ, ἄξιος, ἐπιφανεῖτες. 1214. ε.
Ἱερέων τῶν ἐν νόμῳ ὁποῖον τὸ ἀξίωμα. 311. α. ἢ τάξις ἀγίασι. 786. γ. αὐτῶν μένον τὸ τοῖς ἀγίων ἀγίοις προσίωαι. 1282. η. τῶν ἐκ πόλεως εἰς πόλιν μεταβαίνοντων νόμος. 1518. β, γ, κτ.
Ἱερέως τῷ νομικῷ τὰ ἀμφια τὶ σημαίνει. 867. ε, 868. α, καὶ 869. β, γ.
Ἱεροβοάμ τίνι σκοπῷ ἐποίησε τὰς χρυσᾶς δαμάλας. 909. γ.
Ἱερογλυφικὴ σοφία κατὰ τὶ σιωπασται. 929. δ.
Ἱερὸν γένος μάχιμον. 885. ε. ὑπὲρ ἀνθρώπων. 902. ε. ἀκίβδηλον. 1106. ε.
Ἱερουργίας ὁ μὴ ἀγίος ἀποχωρέτω. 1214. ζ. ὁ παραπεμπόμενος αὐτῷ δι' ὀλίβειαν ἀμαρτάνει. 1284. β. εἰδὲ τῶν εἰς αὐτῷ τεταγμαίων ἀνεπιτιμήτος. 1293. γ.
Ἱερουργῶντες ἔσμεκρηώετα Χριστὸν θύομεν. 839. α.
Ἱερσαλήμ ἢ ἐτυμολογία. 198. β.
Ἱερσαλήμ σκια τῆς ἐν ἕρανῳ γῆς. 582. ζ. ἀντίκειται αὐτῇ ὁ βορρᾶς. 961. ε. νοτιωτέρα εἶναι. αὐτ. ζ. ἐκ ὀλίριζος ὀλοθροθῆσεται. 1116. δ. μετωνομάσθη. 1584. δ. αὐτῇ ὁ καὶς. 1663. β. συγκεκλήρωται αὐτῇ ἢ βασιλεία. αὐτ. γ.
Ἱερωμόνον ὁποῖον εἶναι προσήκει. 786. ζ. καὶ λόγον δεῖ ἔχειν καὶ ἔργα. 874. γ.
Ἱερωσιώη εἰς ὕψος τὰς διανοίας ἀνάγει. 748. δ. ἢ κατὰ ἴκμον ἀτελής τὴν ἀγιότητα. 765. ε. καὶ ἔτιμη-τία, τῆς διὰ Χριστὸν ἀναδεχθείσης. αὐτ. ζ. ἢ λωβι-τικὴ ἐχωρεῖ τὸ τῷ νόμῳ κάλλος. 831. η. μέγα χρῆ-μα. 1244. β. ἢ τῷ Δελχιστικῷ ἀνάμικτος καὶ τῆς τῷ Ἀαρὼν θεοτέρας. 1245. α. θεῶν παρεκγίνετα. 1280. α. οἷος ὁ ἐν αὐτῇ βίος. 1281. δ. σφαγῆς ἀμοιβή. 1352. ζ.
Ἱερωσιώης γέρας ἠλίκον. 974. γ. τῆς τῷ Χριστῷ τὸς ὁ χρόνος. 1005. β. τὸς ὁ εἰς αὐτῷ ἀνεπιτήδειος. 1107. β.
Ἱεφοννή τὶ σημαίνει. 1252. γ.

Ἰησοῦς ὁ τῷ Ναυῆ τύπος τῷ ἀληθινῷ Ἰησοῦ. 745. ε, 830. ε, 831. ε, 1248. β, καὶ 1648. ζ. πλημμελεῖα περιπέπλωκε. 1218. β. ἐξαίρετον εἶναι ἐβέλετο τὴν προφητεῖαν Μωϋσῆ. 1238. γ. ἐλοθῆρος φθόνος. αὐτ. ε. τὸ ὄνομα αὐτῷ εἰς τὴν τῆς ἐπαγγελίας γλῶσσοισιν εἰσαγαγεῖν ἠδύνατο. 1248. γ. διατὶ ὁ Μωϋσῆς ἐπέθηκεν αὐτῷ τὰς χεῖρας. 1364. β, γ, κτ. τὸ ἀρχικὸν πνεῦμα ἐλαβεν. αὐτ. ε. ἐδοξάσθη. 1365. γ. τὸ ὄνομα αὐτῷ σκιαγραφία τῷ Κυρίῳ. 1520. γ. εὐδα τῷ νόμῳ προσέθηκε. 1521. γ. εὐδὲ νομοθέτης, εὐδὲ τῆς αὐτῆς τῷ Μωϋσῆ ἐτυχε χάριτος. αὐτ. ζ. ββ. 1632. γ.
Ἰλασηριον τί. 858. α.
Ἰμάτιον τί. 352. η. ὁ ῥύπος αὐτῷ ἐκ ἐμπέδιον τῆς πρὸς Θεὸν ἀνάσθ. 758. γ. ἐπὶ νεκροῖς κατ' εἶδος διεβ-βήγυτο. 1103. α.
Ἰοθάρ θεοσεβῆς καὶ Ἀβραάμ ἀπόγονος. 569. α. ἐ Θεῷ ἐλάτρευεν. αὐτ. β. τὶ σημαίνει. αὐτ. γ. αἱ θυγα-τέρες αὐτῷ τίνος τύπος. αὐτ. δ. τὸ κληθῆναι αὐτὸν Ῥαγεῆλ τὶ σημαίνει. 570. δ. εἰδωλολάτρης. 571. γ. ἱερουργὸς ἐδολοθησκείας. 751. β. πρόσωπον τῶν ἐξ εἰδῶν. 754. δ. δυνάμιος. 1228. δ.
Ἰσβῶν χαλκικῶν ἀτέλεια. 1463. ε.
Ἰσδα ἢ δυσφορία ἐπὶ τοῖς κατὰ τῷ Ἰωσήφ πολήμασι τὶ ἐσημανε. 433. ε. παράθεσις αὐτῷ τε καὶ τῷ Χριστῷ. 435. ζ, η. καὶ τῶν ἡῶν αὐτῷ καὶ τῶν τριῶν λαῶν. 436. δ. ἢ τῶν ἡῶν γνήσιος τὶ ἐμφαίνει. 437. η. ὁ θά-νατος τῶν δύο ἡῶν αὐτῷ τὶ δηλοῖ. 438. α, β, κτ. διατὶ ἢ ἰσορία αὐτῷ μεταξὺ τῆς περὶ τῷ Ἰωσήφ παρενεβλή-θη. 444. γ. ἢ φυλὴ ἀπασῶν προτιμοτέρα. αὐτ. ζ. διὰ τῆς ἀπολογίας αὐτῷ πάντα μανθάνει ὁ Ἰωσήφ. 482. α. ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῷ εἰδὲς ἤρξε μετὰ τὸν Ζο-ροβάβελ. 519. α. ἢ φυλὴ αὐτῷ ἀπὸ τίνος χρόνου τῶν ἄλλων ἠγεῖσθαι ἤρξετο. 520. ε. καὶ μέχρι τίνος ἠγεῖτο. 521. α. καὶ πᾶν τὸ κράτος ἔχον. αὐτ. δ. ἐξ αὐτῷ πᾶν τὸ εἶδος προσηγόρευται. αὐτ. α.
Ἰσδαῖοι διατὶ τοῖς πατέσιν ἔσμεκρηώετα. 163. δ. ἐκ τίνος τὴν κατὰ τὴν οὐδῶν περιτομὴν παρέλαβον. 265. β. ἀπεσκρητῆσθαι ἐλθόντος τῷ ἀντιχρίστῳ. 342. β. πρὸ τῶν εἰδῶν μεμυταγώγλυται. 369. γ. διατὶ τῆς ἰσθῆ-βρώσεως ἀπέχεσι. 401. β. Χαναανῶν ἐξ ἡμισείας. 444. δ. ὅσον εἰς αὐτῷ ἦεν ἐσέρηται τῷ ἡῷ ὁ πατήρ. 502. ζ. ἀπειθεῖς καὶ βραδέες. 596. ζ. μεγαλίῳ περὶ τῶν Δαιμόνων ἔχοντες δόξαν. 720. α. ἐκ ἀπηλαγ-μῶν σαρκικῆς ἐπιθυμίας. 731. ζ. εὐδὲ ἀμαθίας καὶ παρώσεως. 732. β. σκληρὸν τὸν Θεὸν νομίζεσι. 771. ε. ἔχαιρον ταῖς θυσίαις. 959. δ. λαγνίσαιτι καὶ κακί-μαχοι. 1062. δ. ὡς ἀσεβεῖς τῆς ἰδίας γῆς ἐξεβλή-θησαν. 1083. β. κεκλήσονται διὰ πίσεως. 1113. β. ὀλοθροθῆσονται ὡς Κυριοκίνοι. 1116. δ. ἀντικρὺ τῷ νόμῳ μάχονται. 1124. γ. ἐμιάσθησαν ἐπὶ νεκρῷ. 1197. α. μεμυταγώγλυται ἐπὶ τῇ κατὰ Χριστὸν μαιφονία. 1219. β. ἀμέτοχοι τῆς χάριτος. 1252. γ. πότε Χριστῷ μεδέεσσι. αὐτ. γ, δ. τετράκις ἐν ὕδατι ἐγόγυσαν. 1313. δ. ἐκ-δέδονται τῷ Καίσαρι. 1403. γ. ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπά-λοντο. αὐτ. δ. τὴν ἀκριβῆ θεολογίαν ἀνεγκέν ἐκ ἠδύ-νατο. 1451. ε. διατὶ χαρισμάτων ἐσέρηται καὶ τῆς γῆς ἀπώλοντο. 1477. γ. πότε μεμίσωται. 1539. ζ. μετὰ Χριστὸν εἰδώλοισι ἔλετατρούσασιν. αὐτ. η. διατὶ μὴ παρὰ μίαν ἐπιφέρουσι πληγὰς. 1574. ζ. χαμαι-πετεῖς ἔχουσι φρόνημα. 1587. α. τὴν τῶν Αἰγυπτίων συμμαχίαν ἀπῆταν. 1602. ε. εἰς ἀπασαν διεσπάρη-σαν γλῶσσοισιν ἐβάλασαν. 1609. ζ. περὶ τὸ τῷ νόμῳ γράμμα εἰλένται. 1610. α. πόθεν ἐλπίζεσθαι αὐτῶν κρατήσασιν. αὐτ. ζ. τῶν ἄλλων ἀμεί-κων. 1629. β. τυπικῶς τῆς μουσικῆς ἀ-γάθης. 1652. ζ. διτλῶ ἐτάκθησαν λιμῶ-ν.
Ἰσδαῖος ἄχρι τίνος εἶδὲ τὰ τῷ
τὶ τὸ ἀλγυμὸν πλεῖον τῶν ἄ
Ἰσδαίων
Ἰσ
Θη
ἔχθη.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

σύσασιν λέλυται. 1054. ε. τίς ὁ τῆς ἀκαθαρσίας αὐ-
των μέτοχος. αὐτ. ζ. ὁ ἱερεὺς θύει τὰ ἐδιόμνα.
1074. ε. τὸ κατώλειμμα σέσασαι. 1252. γ. ἡ ἀπο-
βολὴ μεθ' ὅρκου προλεγομένη. 1255. ε, ζ. τίς ὁ τῶν
ἠπισηκότων τύπος. 1256. α. οἱ πατέρες διατὶ ἐπα-
δόθησαν. 1630. δ. ἀπώλεα ἢ μετὰ Χριστὸν προφη-
τσομένη. 1637. γ. πολλαὶ μυριάδες τῶ Χριστῷ ἐπίσδυ-
σαν. 1646. ε. ἡ κατ' αὐτῶν ἐπιδίκησις ὅποια. 1647. ε.
οἱ ὑπ' αὐτῶν ἀναερεθέντες τίνες. αὐτ. η, κ, 1648. α, β, κλ.
Ἰδὸς ψόγος ἀπηλλαγμένος. 439. η. ἀνόθωτος. 440. α.
ὁ ἀβραάμ ὃν τῆ Θάμαρ δέδωκε τὴ ἐμφάνει. 440. η.
διὰ τῶν πραγμάτων ἔγνω τὸ τῆς Θάμαρ ἀναίτιον.
442. ε. τὸ ἴδιον ἀμάρτημα ἐξομολογήσατο. αὐτ. ἐπὶ
πολύ τιμῶ ἀνομίαν ἐπέδησε. 443. α. προφητῶες.
473. α, β. ὡς δεσπέτη τῶ Ἰωσήφ διαλέγεται. 480. ζ.
διατὶ ἀνόπιον τῆ Ἰωσήφ ψεύδεται. 481. α. σιωπῆσε
τὸν Ἰωσήφ τὰ ὑπ' αὐτῆ λεχθέντα. 482. ε. διατὶ ὑπὸ
τῆ Ἰωσήφ ἠγαπάτο. 491. α. πρῶτος ἐν τοῖς βίβλων
μύθοις ἐτάγη. 514. ε. διατὶ βασιλείας ἠζίαθη. 1661. β.
Ἰδὸς ὁ Ἰσκαριώτης ἐκ τῆς φυλῆς Δάν. 534. ε.
Ἰππος καὶ ἀναβάτης παιδῶν σύμβολα. 1514. γ. ζ.
Ἰπποτρόφος ἐ πρὸς ἀρχὴν πέφυκε. 1514. ζ.
Ἰρις θερμαντική. 901. ε.
Ἰσαὰκ τὴ σημαίνει. 229. ε, καὶ 264. η. πῶς ἐξ αὐτῆ
ἐθνῶν βασιλεῖς. 228. ζ. πρῶτος θεῖα προζάξει λαμ-
βάνει ὄνομα. 229. ε. πρῶτος ἐν τῇ οἰκῇ περιτέμνεται.
265. β. αὐτῆ τε καὶ τῆς Ἄγαρ παρὰθεσις. 270. ζ.
καὶ αὐτῆ τε καὶ τῆ Χριστῆ. 280. α, 281. β, δ, καὶ
283. γ. διατὶ εἰς τὸν τῆς μητρὸς οἶκον ἐπὶ γάμῳ εἰσέρ-
χεται. 305. β. ὡς αὐτὸς τιμῶ Ῥεβέκκαν, ἔτιω ὁ Χρι-
στὸς τιμῶ Ἐκκλησίαν ἠγάπησε. αὐτ. γ. ἡ ἐπὶ τῇ Σάρρα
λύπη, καὶ ἡ ἐπὶ τῇ Ῥεβέκκα παράκλησις αὐτῆ τὴ ση-
μαίνει. 306. β. ὑπομονῆς καὶ πρὸς Θεὸν ἰκεσίας πα-
ράδεγμα. 309. ε. διατὶ κωλύεται ἀποδημῆσαι εἰς Αἴ-
γυπτον. 318. ε. τὸ μετ' Ῥεβέκκας παιζειν τὴ δηλοῖ.
320. β, γ, κτ. δηλοῦντι διατὶ ἀδελφίῳ τιμῶ Ῥεβέκ-
καν ἐκάλεσε. 311. β. λυτρεται τῆ Φόβη τῆ θανάτου.
αὐτ. ε. ἑκατονταπλάσια θείξει. αὐτ. η. μέγας μαρ-
τυρεται. 322. β. πολλὴ ἢ αὐτῆ ἐπιείκεια. αὐτ. η, καὶ
324. α. θαγγελικὸν καὶ ἀποστολικὸν ἐπλήρη λόγιον.
323. β. φύσει φιλόφρωνος. αὐτ. δ. διατὶ τοῖς φρεσὶ
σιν ὀνόματα ἐπέδηκα. 324. β, γ, κλ. ἀληθῶς ἀπλαστος.
αὐτ. ζ. πολὺς τιμῶ πραότητα. 325. ζ. τῆς ἀνωθεν
βοηθῆς ἀπελάμβανε. 326. γ. διατὶ ἐφροβήθησαν αὐτὸν
εἰ περὶ τὸν Ἀβιμέλεχ. αὐτ. ζ. τίνες αἱ μεταξὺ αὐτῆ-
τε καὶ τῆ Ἀβιμέλεχ σιωπήκα. 327. α. εἰσήγεσε τῆ
Ἡσαῦ λαβόντος γυναικάς. 329. β. διατὶ τὸν Ἡσαῦ
βίβλωνται ἐβέλετο. 330. δ, ε, κτ. καὶ 331. δ. μέγας
καὶ βέλων τῶ σώματι. 331. β. διατὶ ἐκ ἀπεκάλυ-
ψεν αὐτῶ ὁ Θεὸς τὸ οἰκεῖον βέλημα. 334. ζ. ἔγνω
τιμῶ βίβλωνται τῆ Ἰακώβ φωνίῳ. 335. β. οἰκονομία Θεῶ
τὸ μὴ ἐπιγνώσκειν τὸν Ἰακώβ. αὐτ. ζ. διατὶ πρὸ τῆς
βίβλωνται ἐφίλησε τὸν Ἰακώβ. 336. β. διατὶ ἐκ ἡυλο-
γήθη ὑπὸ τῆ Ἀβραάμ. αὐτ. δ. τίνι λόγῳ ὡσφραίνθη
τῆς ὁσμῆς τῶν ἱματίων τῆ Ἰακώβ. αὐτ. ζ. ἡ βίβλωνται
αὐτῆ ἐπὶ τὸν Χριστὸν ἀναφέρεται. 338. ζ. τίνος ἀνεκ-
τιβεβαίωσι τιμῶ δοθῆσαν τῶ Ἰακώβ βίβλωνται. 339. δ.
ραθίγγει τὸν ἦν κατ' ἴχνος τῆς πατρῷας ἰαίαι ἀρε-
15. β. πατὴρ Ἰδεμαίων. 1151. ε.
ε καὶ σελίω ἀυγάξουν. 1127. δ.
σημαίνει. 218. α, 220. γ, καὶ 308. ε. τίνες
αὐτῆ παῖδες. 230. α. πότε ἐγεννήθη καὶ πε-
θη. 231. α. ἡ μετὰ Ἰσαὰκ αὐτῆ παιδιὰ τὴ
268. β. κρίσει Θεῶ ἀποβίβλωνται. 268. δ.
τῆ πλήρης ἢ ἔρημος. 269. ε. ἐρμύεια τῶν
γῶν αὐτῆ. 308. ε. οἱ ἦοι αὐτῆ φύλαξ-
ηλκωντα αἰῶνα. αὐτ. γ.
καὶ κρηεῖς 309. β. ἀκ. τες τὸν Ἰωσήφ
ἐν οἴκῳ
372. γ. ἐν μίῳ
διατὶ ἐπαίμανε τὰ γέλοις
ἐν ἐπιστήμῳ αἰ
γενοντι

οἶκος νοητός. 372. γ. τί σημαίνει. 390. α, β, κτ. καὶ
1593. δ. πολλαὶ κατὰ τῶν Προφητῶν δέξαται. 435. α.
διατὶ πρωτότοκος ἐκλήθη. 609. δ. τῆ μὴ ἀποπεπλή-
κότες τίς ὁ τύπος. 1360. γ. αὐτῆ τε καὶ ἐθνῶν τίνων
τῆς ἰσοτιμίας τὰ προδύμα. 1407. ε. τῶν ἀτολῶν πα-
ραβάτης. 1416. γ. ἔθνος ἀνόπιον τῆ Θεῶ. 1658. β.
Ἰσραηλιταὶ διατὶ ἐδὲ τὰ ἡμίση τῶν ὠρισμάτων ἐτῶν εἰς
Αἴγυπτον πεποιθήκασι. 209. γ, δ. ἔτε ἐν ἀρεταῖς, ἔτε
ἐν νόμῳ βυδοκίμηντες. 430. α. διατὶ τῆ ἰ τῆ ζ μὴδ
ἐαυτῆς κακῆσι. 434. δ. πενθῆσιν ἡμέρας λ. 547. α.
διατὶ ἐπάθη. 549. α. ὅποια ἐν Αἴγυπτῳ ἐπραττο
ἔργα. 556. β. σημεῖον αὐτοῖς δέδοται τῆ Σωτήρος
θανάτου. 597. α. διατὶ τοσαῦτα ὑπὸ Αἴγυπτίων πε-
πόνθησι. 620. ζ. ποῖοις ἐπολέμει ὄπλοις. 748. γ.
Θεὸν τὸν ἔρανον ἐκάλεν. 828. ζ. τίνες αὐτῶν ὑπὸ
Ἄσσυρ. καὶ Βαβυλων. καὶ Μακεδόν. ἐξηρέθησαν. 1042. γ.
διατὶ τῶν ἀλαφύλων ἐχωρίζοντο. 1132. α. οἱ ἐπιστρέ-
φοντες ἀγαπητοί. 1170. δ. ἡ πληγὴ αὐτῶν σωφρα-
σίως ὑπόδεγμα. 1240. α. ἀφθόνως τῶν ἀναγκασίω
μετέχον. 1397. ε. διατὶ ἐκ ἔλαβον αὐτὸ Θεὸς αὐτοῖς
ἐπηγγέλατο. 1403. ζ. ἐσφάλησαν 1414. γ. εἰς ἀνα-
βίβλωνται ἐξετείνοντο πλῆθος. 1424. ζ. ποῖα τὰ αὐ-
τοῖς ἀπόρητα. 1610. β. ἐδὲ βελίω, ἐδὲ ἐπιστήμῳ
ἔχον. 1640. β. πότε τιμῶ ἐνταρκον παρῆσαν γνο-
πονται. αὐτ. γ, δ, κτ. διατὶ ἠζίατο αὐτοῖς ὁ Μωυσῆς
1655. ζ.
Ἰσαάχασ τὴ σημαίνει. 370. β, καὶ 529. γ. τὰ ἀνατο-
λικώτερα ἐκλήρωσατο. 529. β. τῶν ἀ τάξει μὴδ
τύπος. αὐτ.
Ἰσορίας τὸ εἰκαῖον ἀποτμητέον. 1091. β.
Ἰσωκράτης παραίσεις. 1551. β.
Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἐν μεταωχμίῳ Ἀποστόλων καὶ Προ-
φητῶν 600. γ. λητήρ. 900. β. τέλος τῆς παλαιᾶς
καὶ ἀρχὴ τῆς καινῆς. 1125. β.
Ἰωβ διατὶ βίβλωνται. 172. δ. πόθεν κατὰγει τὸ γάος
420. α.
Ἰωβηλακίος τὴ σημαίνει. 1135. γ, καὶ 1137. β.
Ἰώσηπος τὸ Ἰεδαίων ἔθνος ἐπιστάμενος. 1498. γ. τιμῶ
ἐχάτιω τῶν Ἰεδαίων ἐρημίαν δηγέμενος. 1637. δ.
Ἰωσήφ τὴ σημαίνει. 370. δ. νέως ὢν, ὡς πρεσβύτερος
ἐπολιτεύετο. 421. β. ὁ τῶν ἐτῶν αὐτῆ ἀριθμὸς τῶ
διαγράφεσι. αὐτ. δ, καὶ 422. β. τὸ συμπιμαίνειν τῶ
πρόβατα τοῖς ἀδελφοῖς τὴ ἐδήλε. 422. ε, καὶ 423. α.
διέβαλε τῆς ἀδελφῆς τῶ πατρὶ. 423. δ. εἰλοδορεῖται
ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. αὐτ. ε. διατὶ ἠγαπάτο ὑπὸ τῶ
πατρὸς. 424. β, γ, κτ. ὁ ποικίλος αὐτῆ χιτῶν τὴ δη-
λοῖ. 425. β, γ. διατὶ ἐφθονήθη ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν
αὐτ. δ. διατὶ ἐδήλε τὰ ἐνύπνια. αὐτ. ζ. τὰ ἐνύπνια
αὐτῆ πρόκλιση. 426. β. ἡ τῶν δραγμάτων πρεσχύ-
νησις τὴ ἐδήλε αὐτῶ. αὐτ. δ, ε. τίνες αἱ τῆ ἀδελφικῆς
πρὸς αὐτὸν μίσος αἰτίαι. αὐτ. η. ἡ πρὸς τῆς ἀδελφῆς
ἀποστολὴ αὐτῆ τὴ ἐδήλε. 428. ζ. διατὶ ἀτελεῖν αὐτοῖς
ἐπεχέρεν εἰ ἀδελφεί. 430. δ. τίνες τῶν ἀδελφῶν ἀρι-
σα, καὶ τίνες κἀκίσι περὶ αὐτῆ ἐβυβλώσαντο. αὐτ. ε.
εἰκῶν Χριστῆ. 431. β. διατὶ κενὸς ὁ λακκος, ἐν ᾧ ἐτέ-
θη. αὐτ. καὶ διατὶ ἐν αὐτῶ τέθειται. αὐτ. γ, δ.
πολλὴ ἢ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆ ἀμότης. αὐτ. ζ. διὰ τῆ
Ἰεδα ἐπράθη. 432. γ. τὸ ἀναβίβλωνται ἐκ τῆ λακ-
κα, πρᾶθίωαί τε καὶ ἀπελθεῖν εἰς Αἴγυπτον τὴ ἐση-
μαίνει. αὐτ. ε, ζ, καὶ 433. γ. αὐτῆ τε καὶ τῆ ἡβ τῆ
Θεῶ παραθέσις. 434. γ, ε, 451. α, β, 452. β, δ, καὶ
461. ζ. ἡ εἰς τιμῶ Αἴγυπτον αὐτῆ κἀδοδος τὴ ἐμφάνει.
445. δ. ὡς σοφὸς τοῖς ἀνίγμασιν ἐπίβαλε. 447. β.
οἰεῖ ἐπετύχωνεν. αὐτ. δ. αὐτὸν ὁ οἶκος τῆ Αἴγυπτιᾶς
βίβλωνται. αὐτ. η. ἦλγει ὑπὲρ τῆς Αἴγυπτιᾶς. 448. η.
πολλὰκις κατ' αὐτῆς ἠγαπίσατο. 449. β. κ' ἔτος ἦγεν,
λυίκα ὑπ' αὐτῆς πρὸς τὸ ἀσελγῆς ἐξεκαλεῖτο. αὐτ. ε.
πρὸ τῆ νόμῳ, νόμον ἐτήρει. αὐτ. ζ. θαύματος ἀξιος.
αὐτ. η. μιμεῖται τὸ Χριστῆ σῶμα. αὐτ. ὁ κύριος αὐτῆ
ἐν ἐσφάλετο εἰς δεσμοτήριον ἐμβαλάν. 450. ζ. ἐδὲ
μετὰ τὰ δεσμά τιμῶ ἐπιβελίω ἠλεγχε. αὐτ. η. καὶ ἐν
τῶ δεσμοτηρίῳ ἀρχίω ἐπεδείκνυεν. 452. η. θαυμαστός,
σιωετός,

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

σιωπῆς, πισῶς, ταπεινῶφρων. 453. β. ἐκ ἐπὶ τῷ οἴσυχῳ ἤλπισεν. αὐτ. προλέγει τὸ μέλλον. 454. α. ἐδὲν τῶν Αἰγυπτίων ἐποίησεν. αὐτ. ἐδὲ μέχρι ἐφημάτων τῷ Αἰγυπτίῳ ἐξεπόμεθισεν. αὐτ. β. βαθείας εἶχε χαίτας. 458. γ. εὐλογος. 459. α. παιδοῦς τὸν Φαρυά. αὐτ. ἐ κατεπλάγη τῷ λέγοντος τὸ ἀξίωμα. αὐτ. ζ. αὐτῆτε ἢ τῶν Ἀποστόλων παράθεσις. 461. β. ἀντὶ δὲλε δρασότης. 462. β. τίνα λαμβάνει γυναικα. 463. α. πῶς ἐ παρὰ τὸν σκοπὸν τῶν προγόνων διέπραξεν, Αἰγυπτίαν λαβὼν γυναικα. αὐτ. γ. διατὶ ἐκ ἐπάλης τοῖς ἀδελφοῖς σίτον. 465. ζ. διατὶ ἐκ ἐγνωθῆ ἢ δαλεία αὐτῆ τῷ Ἰακώβ. αὐτ. η. οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἤμαρτεν. 466. η. διατὶ τὲς ἀδελφὸς ἐπείραζε. 467. γ, δ. διατὶ τὸν δούτερον ἀδελφὸν καθειρχθίωαι προσέταξε. 469. δ, η, καὶ 470. γ. ἄκοντας τὲς ἀδελφὸς διεργετῆ. 470. δ. ἢ πρὸς αὐτῆς ὑποδοχῆ αὐτῆ τὶ ἐδήλε. 474. ε. ὁ δὲλος αὐτῆ ἀφελήθη εἰς Θεοσέβειαν. 475. δ. καρτεριαν ἐπιδείκνυται. 476. β. πῶς τῷ κόνδῳ ἐχρήσατο. 477. α. διατὶ τὸ κατὰ τὸ κόνδῳ δρεῖμα κατεσκύασε. αὐτ. ζ, η. διατὶ κατὰ τῷ αὐτῶν ἀδελφῶν ἀναγνώρησιν ἐδύνα παρεῖναι ἐδικαίωσε. 481. η. εἰκότως οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἐταραχθῆσαν. 482. η. ὡσπερ αὐτὸς τοῖς ἀδελφοῖς, ἔτως ὁ Κύριος τοῖς φανρωταῖς ἐγνωθῆ. 483. α. παραμυθεῖ τὲς ἀδελφὸς πολλάκις. αὐτ. ε. θανμασὸν τὸ μὴ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων βλαβίωαι. 491. ε. διατὶ ποιμένας τὲς οἰκέτας ἐλεγε. 492. α. τὸ μὴ δεῖναι τοῖς ἀδελφοῖς κληῖρον πρὶν ἐλθεῖν τὸν πατέρα τὶ ἐσήμανε. 494. ε. διατὶ τὰ τῶν Αἰγυπτίων κτλήνῃ προσεκήσατο. 495. ε. καὶ διατὶ καὶ τῷ γλιῷ καὶ τὰ κτλήνῃ αὐτῶν τῷ Φαρυά προσεπόρισε. 496. ε. καλῶς δὲ ὑποτελεῖς αὐτῆς ποιῆ. 497. β. διατὶ ἀτελῆ τῷ ἱερατικῷ καταλέλοιπε γλιῷ. αὐτ. ἐξ ἀρχῆς τὲς ἕες αὐτῆ ἐπαίδευε. 503. β. ἢ δύλογια αὐτῆ ἐπὶ τίνας ἀναφέρεται. 505. γ. γηροκόμος. 540. ε. τύπος Κυρίῃ σαφέςατος. 542. β. φιλόσοφος. 547. γ. καὶ ἐ συμφοραῖς καὶ ἐ δῖπραγίαις τῆ Θεῆ μνημονεύων. 550. β. διατὶ ὤρεισε τὰ ὅσα αὐτῆ μετακομιθίωαι. αὐτ. ζ, η. μερισμὸς τῶν ἐτῶν αὐτῆ εἰς διαφορῆς καταστάσεις. 551, καὶ 552. φίλος Θεῶ ἐκ σπαργάνων. 587. α. διατὶ μετέταξεν αὐτὸν ὁ Μωϋσῆς. 1664. δ. ἐκ ἡμύνατο. αὐτ. ε. αὐτῆτε καὶ τῆ Χριστῆ ἀκριβῆς παράθεσις. 1665. ζ, η.

Ἰωσήφ ὁ μνήσων διατὶ τῷ Παρθάον ἐμνησθῆσατο. 1415. α. ἢ γενεαλογία αὐτῆ ἢ αὐτῆ τῆ Θεῆ Παρθά. αὐτ.

Ἰωσίβς δικαιοσύνη ὑπὲρ τῆ Ἰσραήλ μὴ ἀρεκέασα. 1144. ε. αὐτὸς τὸ δούτερονόμιον γραψαί μεμαρτύρηται. 1516. α.

Κ.

Κάδης τὸ ἄγιον. 1653. α, ε.

Καθαρὸι τίνες. 1015. δ.

Καθαρὸς κατὰ τε νόμον καὶ διαγγέλιον τίς. 1285. α.

Καθρότητι τῆ Θεῆ Χριστῆ τὰ καθ' ἡμᾶς συγκρινόμενα ἀκαθάρτα. 1293. δ.

Καθαρότητος λόγος καὶ μετὰ θάνατον αἰτέμνος. 1294. η.

Καθαρῆ καὶ ἀκαθάρτε περὶ διατὶ πολὺς ὁ λόγος. 1027. α.

Κάθαρσις ἀνάλογος τοῖς πλάισμασι. 977. δ. ἢ τῆς ψυχῆς διὰ τίνων ὑπὸ τῆ νόμου ἐμφάνεται. 1043. ζ. καὶ προκοπαῖ ἐν αὐτῆ. 1047. ε. ἢ τελεία τότε. 1386. δ. ἢ τῆ σώματος τῷ ψυχικῷ ἐκ ἀπονίπτε. 1493. δ. ἢ τῶν ἐθνῶν πῶς ἐπετελεῖτο, καὶ τὶ τῆς νομικῆς διέφερον. αὐτ. ζ.

Καὶν τῆ Ἀδάμ ἀμαρτωλότερος. 88. η. αὐτὸς τε καὶ ὁ Ἄβελ διδυμοί. 105. η. πόθῳ εἰς γεωργίαν ὤρησαν. 106. ε. ἐπὶ τὰ παρ' αὐτῆ ἡμαρτημένα. 113. δ. καὶ τὰ εἰς κέλασιν αὐτῶ ἐπαγόμενα. αὐτ. ε. πῶς δὲ ταῦτα. αὐτ. η. πῶς τὸ ἐπ' αὐτὸ σημεῖον. 114. η. τῷ ἀδελφίῳ ἔχε γυναικα. 115. γ, καὶ η. ἀπ' αὐτῆ ἄχρη τῆ κατακλυσμῆ γενεαί ἐπὶ. 118. γ. τίνος προσώπου ἔξω γέγονε. 925. β. ἢ θυσία αὐτῆ διακριτικῆ ἐτέρητο. 976. ε.

Καιρὸν ἐδὲς γινώσκει, καθ' ὃν ἄξια πεποίηκε. 137. ε.

Καιροὶ πρῶτοι τρεῖς. 1091. γ. οἱ τῷ παιδαγωγίαν τῶν ἐξ Ἰσραήλ, καὶ τῷ τῶν πισθόντων κληῖσιν σημαίνοντες τίνες. 1378. ζ.

Καιρῆ τῆ ἐπὶ τῆς σιωτελείας τὶ τὸ αἴνγμα. 1124. δ, η.

Κακία ἐαυτῷ ἀφανίζει. 908. δ. ἀρξάμνη τρέχει. 1093. α.

Κακίας τὶ τὸ βδελυγμὸν ποιῆν. 1235. δ. πράξεως καὶ συγκαταθέσεως διαφερά. 1298. α.

Κακὸν τὸ ἔλαττον τῆ μείζονος ἀρετώτερον. 702. δ.

Κακῆ ἢ ἀντίστασις λύεται. 1397. β.

Κακῆργοι τότε ἀποθνήσκουσι. 74. δ.

Κακῶν ἐτερεῖα ἐπικίνδυνος. 1273. ε. ἀπωλείας αἰτίον. 1275. β.

Κάκωσις τέλειον ἀγαθὸν ἀποτίθει. 1633. γ.

Κάλλος ἐκ ἀμαρτίας αἰτίον. 129. γ. ἐκ ἀσελγῆς. 196. ζ.

Καλὸν τί. 25. γ. καλὸν καὶ ποιηρὸν τί. 68. ζ. κατ' ἐπιτήμιω ἀεργῆσαι χεῖ. 1508. β.

Κάλων χρῆσις τίς. 1184. δ.

Κάμνησι σωμαλγῆν ἀγιοπρεπές. 1545. ε.

Κανόνες γυνικοὶ ἀμαρτημάτων τίνες. 782. α.

Καππαδοκῶν τίς ἢ οἰκῆσις. 1432. α.

Καρδία ἢ δούβεῆς ὑποτάσσεται, ἢ ἀντίτυπος σκληρωῖται. 604. δ.

Καρδία καὶ ἐγκέφαλος διατὶ ἐ προσεφέροντο τῷ Θεῷ. 970. γ, δ.

Καρπὸν πνευματικὸν πρῶτόν τε καὶ ὄψιμον τίνες οἱ ἀπολαμβάνοντες. 1477. α.

Καρύς περιγραφῆ. 1281. α, καὶ 1282. β.

Καοσιανὸς τοῖς πεπλανημένοις σιωτασόμενος. 101. β.

Κατακλυσμὸς ἐ κατὰ φύσιν. 146. γ. κατὰ τὴν ἰσημερίας καρῆν ἐπισκήπτε. 149. δ. εἰαυτὸν ἐπεκράτησε. 151. ζ. συνέχεε τῷ φυσικῷ διάταξιν. 154. ζ.

Καταλαμβάνειν ἐκ ἐ τῷ νῷ. 327. ζ.

Κατάρτα μὴ δικαία ἐ λυμάνεται. 1322. β. ἢ γενικῆ τίς. 1590. ζ.

Κατασκύθῆς διαφερά καὶ τὸ φρονεῖν διάφορον παρέχε. 85. ε.

Κατηγορία καὶ ἀληθῆς ὑπὸ δίκιω. 1245. ε.

Κατόρθωσις διὰ πένων. 1306. ζ.

Κέδροι νοπηαί τίνες. 1341. ζ.

Κεῖνοι προσθήκοντες τῷ γάμῳ Μωϋσῆ. 1347. β.

Κήρυγμα τὸ διαγγελικὸν σάλπιγγ. 764. α. τέτε Χριστὸς ἀρχεται. αὐτ. γ.

Κήτη τίνα. 36. ε.

Κιβωτὸς τίς. 839. β, καὶ 902. γ. τίνος τεκμήριον. 839. ζ. τὰ ἐ αὐτῆ τὶ ἐσήμανον. 857. β, γ, κτ. τάξιν Θεῆ ἐπέχεσα. 1261. α.

Κιβωτῆ χῆμα ποταπὸν. 138. γ. ἢ κατασκύθῆ ὅποια. αὐτ. ε. τῶν διαμετρήσεων τὸ πρῶτον. 139. γ. καὶ τὶ αὐταῖ ἐμφάνουσι. 140. β. τίνος σύμβολον. αὐτ. α. τὰ λείψανα τῆ σώζετα. 149. ε. οἱ ἐ αὐτῆ ἀνδρωπος σιωσεῖας ἀπέχον. 152. α, γ.

Κίνησιν ἐπὶ Θεῆ πῶς ἀκρῆσεν. 1450. ε.

Κίνησις καὶ ζάσις πῶς τὸ αὐτῆ. 925. ζ.

Κλέπται τίνι ἔμοιοι. 1023. δ. ἐπίσης κλέπται καὶ οἱ μικρὰ κλέπτοντες. αὐτ. ε.

Κλήμης ἀδελτῶν τῷ περὶ τῆ προεῖναι τὰς ψυχὰς δὲ. 101. γ.

Κληροχία ἀνδράσιν ἐφέλονται. 1360. ε.

Κληρω διατὶ μερίζεται ἢ γῆ. 1357. ζ.

Κλίμαξ ἢ τῆ Ἰακώβ τὶ ἐδήλε. 34. ε. φανρω προσέοικε. 351. α.

Κοινωνίων τῶν ποιηρῶν. 101. γ.

Κόκκῳ τῶν ποιηρῶν. 101. γ.

Κόκκῳ τῶν ποιηρῶν. 101. γ.

Κόκκῳ τῶν ποιηρῶν. 101. γ.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Κόρακες κρίζοντες τίνες πήσοσσι. 1519. ζ.
 Κόραξ διατί ἐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ κιβωτῶ. 150. β, γ.
 αὐτός τε καὶ ἡ περιστερά τίνων σύμβολα. αὐτ. ζ.
 Κορῆς πότε τῶ Μωϋσῆ ἐπανάστη. 945. ε. ὁποῖος. 1269.
 δ. ε. ἐκ Λαίτικῆς φυλῆς. 1270. δ.
 Κορινθίω πρὸ τῆ βασιλισμαῖος ἡ χάρις δέδοται. 1238. α.
 κατὰ τὴ αὐτὸς κτίως. 1532. δ.
 Κορτίνη τί. 847. ε.
 Κόχλος ὑπὸ τίνος τρέφεται. 854. ε.
 Κοσμικὰ ἀπὸ χρηστοτέρων ἀρχόμενα, εἰς πικρότερα κα-
 ταλήγει. 455. ε.
 Κόσμος Χριστῶ ἐπεμιώσει. 384. δ. πότε φίλος Χριστῶ
 γέγονε. 388. γ. διδάσκαλος τῆ εἶναι Θεόν. 922. α.
 Θάλασσα. 1019. δ. τῆ ἀνω τόπος τίς. 1056. η. πῶς
 μαινεται. 1084. δ.
 Κόσμος γενέσεως τὶς πρεσβυτέρη κατάστασις. 4. η. ἔξω
 εἶδος μεγάλη. 1341. ζ.
 Κρέα εἰ τῶ Χριστῶ δῶλοι τίνια ἐπίσσι. 1483. ζ.
 Κρεοδοσία ἡ παρά Θεῶ ἱερά, ἀλλ' ἐκ ἀναγκαία. 1234. δ.
 Κρεοφαγία ἐκ ἰῶ ἀπ' ἀρχῆς ἐπιτετραμμένη. 102. α.
 ἀπέχον αὐτῆς εἰ ἀνθρώποι καὶ τὰ ζῶα. 142. ζ. διατί
 ναυομοδέτηται. 155. ζ. χρῆσιμος. 156. β. τῶ Ἀδάμ
 ἐκ ἰῶ ἀναγκαία. αὐτ. δ. σωλιώχθη αὐτῆ ἡ οἰνοπο-
 σία. 162. η.
 Κριθὴ τὸ τῆς ἀπαρχῆς δράγμα διατί. 1118. η.
 Κρίμα τί. 787. β, καὶ 1152. δ.
 Κρίσις παρά τῆ Γραφῆ τί. 871. ζ. ἡ μὲν αὐ τέλει
 ἀνυπέροτος, ἡ δὲ μετὰ τῶν πράξεων μετὰ ὑπερ-
 θέσεως. 1253. η.
 Κριταὶ Θεοὶ ὀνομάζονται. 788. γ.
 Κριτῶ εἰ δὲ χαρίζεται τίσι. 1506. γ. τὸν ἀγαθὸν
 τῆα δὲ προσφέρειται. αὐτ. ε. ὁποῖον δὲ εἶναι. αὐτ. ζ.
 τύπον δὲ σώζειν Χριστῶ. 1507. β.
 Κριτήρια τὰ αὐ ἡμῶν τρία. 742. γ.
 Κριτῆς ὁ ἐπὶ δόξοις βραβυατῆς διτλῶς ἐξαμαρτάνει.
 1506. β. τύπος Μωϋσεως. 1511. δ. τάξιν ἔχει τῆ
 πάντων κριτῶ. 1512. α.
 Κρόνος ἐκίμων τὰ γεννητικὰ καὶ εἰς ἀρξονομίξιας ἄγων.
 907. γ. αὐ Περίδι ἐδεμία αὐτῶ μνήμη. αὐτ. δ.
 Κρωσωτὸν τί. 811. γ.
 Κτήματα Θεῶ τῆα. 755. ε, καὶ 818. η.
 Κτίσεως μέρος αὐτὸ καὶ αὐτὸ ἐξετάζειν ἐ χρεῖ. 39. β.
 Κτίσις καὶ παρά φύσιν ἐκπληροῖ τῆ δημιουργῆ τὸ θε-
 λημα. 716. β. μεθελικῶς ὅσα καὶ ὁ Χριστῶ. 877. β.
 τῶν ἐπανίσταται. 1277. α, καὶ 1475. α. ἐπὶ βελ-
 τιώσεως τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκλαμβάνεται. 1625. η, καὶ
 1626. β. αὐ ἔαρι ἐκίθη καὶ ἀνεκαινίσθη. 949. γ, δ.
 ἐπὶ τοῖς Θεοσεβέσιν ἐφραίνεται. 1150. α.
 Κτίσματα ὀπίδια Θεῶ λεγόμενα. 928. ζ.
 Κύαθος τί. 843. γ.
 Κύκλος χημάτων τελειότατον. 959. β.
 Κνωμῆας ἐτυμολογία καὶ ἰδιώματα. 644. α.
 Κύριος τί σημαίνει. 73. ε. ὄνομα μόνω Θεῶ ἀρξοτῶν.
 578. ε. τίς. 1342. γ.
 Κύρος λέγεται χριστῶ. 446. δ.
 Κύρος περὶ προφητεία. 1549. α. ἡ ἐπ' αὐτῶ τῶν Ἰε-
 ρουσαίου ἐπανάδος προσφωτῶται. 1610. α.

Λάμεχ δύο Φόνος ἐτόλμητε. 117. δ, ζ, κτ. ε δ
 ἀλλ' αὐα αὐτ. ε. τὸ ἀμάσθημα αὐτῶ τίνος δέται π
 Θεραπείαν. 118. γ. διατί ἐκ ἐκολάθη. αὐτ. δ.
 τῆ τῶ Νῶε γενήσας προσφωτῶται. 125. ε. πόθεν αὐ
 ἡ πρόβησις. 126. β.
 Λάκκω τί παρενάξει ἡ θεία Γραφή. 568. ζ.
 Λαλεῖν τίσι προσήκει. 1586. δ.
 Λαοὶ δύο πανταχῶ ἐκτεταμένοι. 312. γ.
 Λαὸς αὐ τίνος χήματα. 977. ζ. ὁ ἕρανῆ τίς. 978
 διατί σύκοις καὶ συκῆ παραβάλλεται. 1281. ε. ὁ αὐ
 ἡγεμόνος τίνι ὁμοιος. 1368. β. ὁ παλαιὸς τίνος τύπ
 1487. α. τίς ὁ ἐπ' ἴσης αὐτῶ τιμώμενος. 1580. η.
 πρωτόκοκος ἐδεμίαν ἔχει ζῆσιν πνύματος. 1655. ε.
 Λαῖ ἡγήσαται εἰ ῥάδιον. 927. ε.
 Λατρεία τί. 1118. δ. ἡ αὐ τύποις πότε τετελεύτη
 1297. ζ.
 Λατρείας ἔργα τῆα. 1382. β.
 Λατρευτὸν τί. 685. ζ, καὶ 686. α.
 Λαῶν τῶν δύο τύπος. 440. α, 1206. α, καὶ 1305.
 τῆς ἀώσεως αὐτῶν τὸ σύμβολον. 1376. γ.
 Λεῖα τί σημαίνει. 358. ε. εἰ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς τί ο
 λῆσι. αὐτ. ζ. διατί ἰωὶογη ἡ μήτρα αὐτῆς. 362.
 αὐμίξε μισείσαι ὑπὸ τῶ Ἰακώβ. 363. β. ἐγέννησε τ
 τῆς βύλογίας κληρονόμον. 364. δ. ἀκείωτατο τῆς
 τῆς παιδίσκης παῖδας. 368. δ. τίνος αἶνα εἰσηκῶ
 369. ζ. οἱ μετὰ τῆς μανδραγόρας ἐξ αὐτῆς τεχθ
 τες τί δηλῆσι. 370. γ. τῆς Ἰεδαίων σωμαγωγῆς τ
 πος. 405. α.
 Λειτρογυγντας Θεῶ ὁποῖος δὲ εἶναι. 1213. δ, καὶ 1287.
 καὶ σωματικῆς διασώσεως αὐτοὶ χρῆξασι. 1662. ε.
 Λεκίλια ὑπὸ ζύλων βασαζόμενα. 943. ζ.
 Λέξει ὁ δελδύων αὐ ταῖς μεταφράσεσι, τῆς διανοίας ἀπ
 σφαλῆσεται. 16. ζ.
 Λέπρα πάθος πάγχάλεπον. 1029. η. τίνος καρπ
 1032. δ. πόθεν γεννάται. 1062. γ. τῶν ἰματί
 καὶ οἰκίας συμβαίνει. 1551. α.
 Λέπρας περὶ διατί πολὺς ὁ λόγος. 1032. ζ. ἔρισμ
 1037. α. ἀποτελέσματα. 1109. ζ.
 Λεπρὸς ἡμῶν εἰ βδελυρός. 1101. α. τῆα σημαίνει. 1185. ζ.
 Λεπρῶν εἶδη ἔξ. 1031. β.
 Λοβὶ τί σημαίνει. 405. γ. εἰς βύλογίαν αὐτῶ συμβαίν
 ἡ τῶ πατρὸς πρόβησις. 166. δ. καθωμολογημέν
 Θεῶ πρὸ γενέσεως. 1675. ζ. πῶς δέκατος. 1661.
 διατί ἱερωσιῶν ἡξιώθη. αὐτ.
 Λοβίται τί. 1171. ζ. ἀντικατηλλάχθησαν τοῖς πρωτ
 τόκοις. 1173. δ. ὑπερηκοί. 1178. ζ. ἀπαρχαὶ τ
 λαῖ. 1215. α. ὅπερ αὐτοῖς ὁ λαὸς, τῆτο αὐτοὶ το
 ἱερεῦσι. 1289. β. τύπος τῶν ἀγίων. αὐτ. καὶ τῶν
 πρεσβυτέρων. 1511. δ. καὶ τῶν Ἀποστόλων. 1662. γ.
 Λοβίταις διατί γῆς ἀποτομή ἐκ ἀπνεμῆθη. 1141. β.
 Λοβίτα διατί ἐδὲ δέλωσις, ἐδὲ λύτρωσις λέγεται. 1144.
 Λοβιτῶν τὰ ἔργα τῆα. 1112. δ. ὁ ἀριθμὸς διατί ἐλάσ
 σων. 1175. ζ. ἡ Φυλὴ ταῖς θεαῖς ἀφίερωται λετε
 γίαις. 1176. β. αὐτῶν τε καὶ τῶν Φυγάδων παρο
 θεσις. 1406. ε, ζ.
 Λούκη τί. 1030. η.
 Λέων καὶ καθόδων φοβερός. 517. γ.
 Λύγαι τῶν ἐ Χριστῶ ἀνδρῶν τῶν ἀποστόλων τῶν

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Λογισμὸς τὴν θεωρίαν διατίθεισιν. 86. δ.
 Λογίς μέσον δύο λίθοι δήλωσις καὶ ἀλήθεια. 1660. α.
 Λόγοι τῆσι λίθοι. 759. ε. οἱ τῶν ἑτεροπίτων ἐπιπλα-
 βεῖς. 1089. α.
 Λόγοις τοῖς ἔξωθεν ὀμιλεῖντες τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐ δὲ
 χωρίζεσθαι. 563. α. αὐτοῖς ἐπὶ στρατεύεσθαι. 1319. δ.
 τὰς ἀσεβεῖς καταλλόμεν. 1510. δ.
 Λόγον ἐκκλησιαστικὸν ἐ δὲ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἐκφέρειν.
 695. δ. τὸν θεὸν πᾶς δὲ ποιῶσθαι. 799. γ. τὸν ἐξε-
 διαστικὸν εὐθὺς ἐ δὲ δέλοισι ἀναποτίθεσθαι. 1568. γ.
 Λόγος Θεὸς τῷ πατρὶ σωμαίδιος. 422. ε.
 Λόγος ὁ θεὸς ἐν βάθει πολλῶν κείμενος. 353. η. ὁ ἀβρω-
 τος τί. 677. ζ. ὁ τῶν δογμάτων τίς. 863. ε. ὁ ἐκ-
 Φωνητικὸς ἐπὶ Θεῷ τίς. 920. ε. ὁ τῶν ἀγίων ἀλατι
 ἡετυμένος. 1130. ζ. ὁ παρ' ἡμῖν δ' ἔχει διαφορὰς.
 1225. α. ὁ τῆ Κυρίας ἐ δέχεται προσηκίω. 1437. ε.
 παθῶν θεραπευτήριον. 1562. α, β, κτ.
 Λόγος τῆ θεῖς ὁποῖον μέρος βρωτέον. 675. γ. ὅσον ἀβρω-
 τον πυρὶ παραδοτέον. 677. ε.
 Λόγος μὴ παρόντος ἀνυπαίτια πάντα τὰ ἔργα. 1052. δ.
 Λόγος τῆ προφορικῆ καὶ ἀδιαθέτως ἀρετῆ δύο. 879. γ.
 Λόγος τὴν διακονίαν τὰς πεπιτωμένους προδύμους εἶναι
 δεῖ. 1627. α.
 Λόγος δὲ χρῆσθαι. 1547. ε. τὰ σὺ αὐτῶ κόσμια, τὰ
 μὴ σὺ αὐτῶ ἀίχρα. 1562. δ.
 Λόγων θεῶν καὶ γηίνων διαφορὰ. 1277. ε.
 Λοιμικῆς προαγῶν ἢ τῶν ζῶων φθορὰ. 648. γ.
 Λῶος ὁ ἐκασταμβαιῶν. 1306. α.
 Λῶτ πόθεν ἔχει τὴν περισσίαν. 190. η. τί σημαίνει.
 191. ζ. Φιλόξενος. 242. η. κατηρεθίζετο πρὸς τὸ
 φιλοξενεῖν. 243. γ. ἐκ τῶ οἶος ὁ Ἀβραάμ. αὐτ. δ, ε.
 μακρόδουμος καὶ ταπεινόφρων. 244. γ. πᾶσαν φιλο-
 ξενίας ἀρετὴν ἀίκησε. αὐτ. ζ. διατὶ παρῶκει τὰ Σόδο-
 μα. 245. γ. μισθὸν τὰς ἰδίας ἐδέξατο. 246. γ. ὡσπερ
 ὁ Ἀδάμ, ἔτω καὶ αὐτὸς ἀπολίω ἔλαβε. 247. ε. τύ-
 πος τῶν ἐπ' ἀρετῇ προβαλλόντων. 350. γ. ὅση ἢ πρὸς
 αὐτὸν τιμῆ. αὐτ. η. ἢ γινῆ αὐτῆ τί σημαίνει. 252. ζ.
 253. α, καὶ 254. γ. ἐν πλείοσι ἄκει πόλεσι. 254. α.
 πόθεν ἔχει τὸν οἶνον. αὐτ. ζ. αἱ θυγατέρες αὐτῆ εὐσὺγ-
 γνωσοι. 255. β. καὶ ἀδῶοι. 256. γ. μόνος οἶνος πο-
 τιθεῖς ἔσπειρον. 255. δ. ἢ μέθη αὐτῆ ἔχει τινὰ μέμ-
 ψην. 256. β. διατὶ ἐ κεκώλυται ἢ παρῶνομος αὐτῆ
 μίξις. αὐτ. ε. αὐτῆ τίνος τύπος. 257. β.

M.

Μάγοι πᾶς ἠύχοντο. 882. δ. τίνι ἀκολοθεῖντες τὰ δῶρα
 τῶ Χριστῶ προσέφερον. 1343. ε. οἱ τὰ δῶρα τῶ Χριστῶ
 προσεγαγόντες ἐκ τῆ Βαλαάμ ὤρμητο. 1345. ζ. πό-
 θω τὸν Χριστὸν ἔγνωσαν. 1346. α.
 Μάγων σημεῖον φαντασία. 628. δ.
 Μαδαῖ ὁ καὶ Μῆδος τὴν Μηδίαν κατέχε. 167. δ.
 Μαδιὰμ πῆ κέται, καὶ τίνες οἱ ἐπώνυμοι. 568. ε.
 Μαδιλωαίοις διατὶ ἐχθραίνεν προσέταλαι. 1340. ζ.
 Μαθησάλαγ δύο. 116. ε.
 Μαῖα αἱ τῶν Ἑβραίων ἀνδρικώτερον τῶν τὰ διαδήματα
 φορέντων. 763. γ.
 Μακροθυμεῖν τί. 1637. ζ.
 Μακροθυμία οἱ μὲν ὠφελῆνται, οἱ δὲ βλάπτονται. 605. ζ.
 Μαμβρη τὴν δηλοῖ. 194. β.
 Μάν πόθεν ἀνομάθη. 1231. δ. καὶ νῦν μικρὸν κατα-
 βάνει. αὐτ. ε. ἀρετος ἅμα καὶ ὄψιν. αὐτ. ζ. τί ἐστὶ.
 1240. β. αὐτῆ τε καὶ τῆ λόγος παραθέσις. 1461.
 α, β, κτ.
 Μανασῆς τί σημαίνει. 464. γ. αὐτὸς τε καὶ ὁ Ἐφραῖμ
 ἀντὶ τῆ Λαῖ καταλέγονται. 1167. γ.
 Μανδραγόρα ὑπὸν χρῆμα ὡ ἀγροῖς φυόμενον. 368. ζ.
 τῆ μυστηρῆς τῆ Χριστῆ ἐμφαντικῆ. 369. β.
 Μανεδωνᾶς μέμνηται Ἡρώων πόλεως. 491. γ.
 Μανθάνοντι ἐκ ἀθροῦν εἰσοικίεον τὴν ἐπιστήμην. 823. ζ.

Μάννα ἐκῶσω κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἀεγίνετο. 728. ε,
 καὶ 740. ε. τί ἐστὶ. 732. ε. τίνι ὅμοιον καὶ πόσον τὸ
 μέγεθος. αὐτ. ε. ψυχροτάτη ἢ αὐτῆ ἀεργεία. 733. γ.
 τίνος σύμβολον. αὐτ. δ. τίνος τύπος. αὐτ. ζ. συριακῆ
 ἢ λέξις. 734. γ. διατὶ ἀρετος Ἀγγέλων ἐκλήθη. αὐτ. ε.
 διατὶ ἐφθάρετο. 737. β. διατὶ ἐν τοῖς σάββασι ἐ
 παρείχτο. 739. ε. ἐτι ἕταμ. 740. γ. διατὶ ἔτω προ-
 σηγόρεται. αὐτ. τότε οἱ Ἰεδαῖοι αὐτῶ ἐτρέφοντο.
 1631. δ.
 Μανιχαῖοι τὸν Θεὸν ὕλης χρῆζεν λέγουσι. 763. γ.
 Μαντήλι ἐκ εἰς τὸ χρῆσιμον. 1336. δ, ε.
 Μαντεῖον τί. 1319. η.
 Μάνταις πᾶς ἀντὶ λόγος τὴν τῶν ζῶων φωνῶν δέχοντα.
 1325. ε.
 Μαρία πρώτη τὸν Μαυσεῖα ὕβρισε. 1245. α.
 Μαριάμ καὶ Ἰωσήφ προφητεύοντες. 427. ζ.
 Μάρτυρες οἱ ἄγιοι εἰς τὸν τῆ κόσμος ἰόμεν ἀμαρτάνειν
 δακῶσι. 451. ε. τὰς σεβόμενους αὐτῶ οἱ ἐγκαλῶντες
 ἀίχραῖσθαι. 703. α. οἱ τῶν κρυπλῶν τρεῖς. 1527. ζ.
 Μαρτύρια τί. 787. β.
 Μάχαρα τί. 1644. δ. ἢ αἰδητῆ καὶ νοητῆ τίς. 1645.
 α, β, κτ.
 Μεθύσκοντα τίνα. 1194. ε.
 Μελαγχολικῶν λόγοι καὶ πράξεις ἐχ ἀμαρτήματα.
 1036. β.
 Μελεδωνὸς νενεχῆς τίς. 1549. α.
 Μελίτων τὸν Θεὸν ἀσώματον δογματίζων. 49. ζ.
 Μελχισεδέκ τίνας ἔχει πατέρας. 197. η. τί σημαίνει.
 198. γ. διατὶ ἐ γενεαλογεῖται. αὐτ. πόθεν κατήγε
 τὸ γένος ἀδελφοί. αὐτ. δ. ἀρετος ἐν εὐαγγέλιον Θεῶ προσ-
 φέρειν. αὐτ. ε. ἱερεὺς ἀυτοχειροτόμητος. αὐτ. ζ. τύ-
 πος τῆς ἐν Χριστῶ λατρείας. αὐτ. η. διατὶ δεκάτας
 ἔλαβε. 199. β, ε. ἕως τότε τὸν βίον παρέτενε. 311. δ.
 ὅποῖος τὴν θερησκείαν. 751. β.
 Μελωδία μέμνηται ποιῆ μνήμην. 1625. δ.
 Μέμνηται πάντα ἐν πᾶσι. 5. β.
 Μεμολυσμῖος τὸν κολλώμενον αὐτῶ μιάνει. 1025. ε.
 Μερῖμναις τῆ παρόντος βίος οἱ κατεσφραγιστοῖ ὅποῖοι.
 1392. ζ, η, καὶ 1393. α.
 Μέρωπες τίνες ἐκλήθησαν. 177. γ.
 Μερρόν τί σημαίνει, καὶ τίνος τύπος. 723. δ.
 Μεταδιδόναι τῆος διωάμεθα. 1236. ε.
 Μεταμελεία ἴδιον τρεπῆς φύσεως. 96. η.
 Μεταμελείας Θεῶ καὶ ἀνθρώπων διαφορὰ. 134. γ.
 Μεταμορφώσεως Χριστῆ τύπος τίς. 756. ζ.
 Μετανοίας διώαμις. 831. γ. οἱ πόνοι καθαίρεσι. 1043. α.
 τὸ μέγεθος μέγα. 1053. ε. ὁ καιρὸς ὅθεν ἤρξατο ποῖος.
 1135. ζ. τὸ μυστήριον οἶον. 1299. ε.
 Μετανοῶντες τῶν ἀγίων ἐκ ἀπλότεροι. 991. β.
 Μετανοῶν τις σώζεται. 1198. η.
 Μετεμψυχώσεως κατά. 1534. α.
 Μετοίκων ἔθος ὅποῖον. 253. η.
 Μέτρον ἀληθινὸν καὶ δικαίον τί. 742. δ.
 Μῶ ὁ ἔβδος καὶ πρῶτος λέγεται. 149. δ.
 Μῶ ὁ πρῶτος τίς. 665. δ. ἄλλος ἄλλοις. αὐτ. ζ. ἀνό-
 ματα αὐτῆ διάφορα. 670. β.
 Μηρὸς παρὰ τῆ Γραφῆ τί σημαίνει. 397. γ.
 Μητρῶς καὶ μητρὸς εἶσμα συγκριτῆ. 1068. α.
 Μιαινότων πάντων μακρῶν οἰχραδῶν δεῖ. 1196. γ.
 Μισεῖν ἐδ' ἐξ ὑποψίας, ἐδὲ τῆ διανοῖα δεῖ.
 Μισωτὸς τίς. 694. η.
 Μισῶν εἰρωικῶ ἐ λαλεῖ. 425. ε.
 Μίτρα τίνος σύμβολον. 1103. α.
 Μιχαὴλ ὁ ἄγγελος ἐγγεχ...

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Μησιείας ἔθος παλιόν. 247. γ.
 Μησιῆρες οἱ ἄνδρες λέγονται. 247. β.
 Μοιχαλῖς ἐδὲν θηρίων διαφέρει. 1189. ε.
 Μοιχεία καὶ παρὰ βασιβάρους πονηρόν. 190. α. διὰ τῆς
 γοιθῶν κατηγορημένη. 1185. ε. ἢ καθ' ὑπένοιαν τίνι
 κριτηρίῳ ἀνακλίεα. 1189. γ. τὸ πάντων παγχαλέπον.
 1553. β. ἴση τῇ τῆς μεμηνησμένης φθορᾶ. 1554. α.
 χαλεπωτέρας πορνείας, καὶ συγγνώμης μείζων. 1564. ε.
 Μοιχὸς εἰς Θεὸν ἀμαρτάνει. 260. γ.
 Μολόχ τι. 917. ε.
 Μοναδικὸν βίον τίς πρῶτος ὑπέδω. 1125. β. τίς ὁ τύ-
 πος αὐτῆ. αὐτ.
 Μονόκερος ζῶον ἀκράτητον. 1336. α. ἀπακάζεται
 τῷ Χριστῷ. αὐτ. β.
 Μόνωσις Θεῷ Φίλη. 187. γ.
 Μοχοποιησάντων τίνες δίκλι ἐδοσαν. 1245. β.
 Μουσική πρὸς τὰ τῆ Κυρία ἔργα ἐμπόδιον. 385. ε.
 Μύθος πλάττειν τίνος πνύματος. 1240. ζ.
 Μύροις ἐπιτέρεται ἡ ψυχή. 337. β.
 Μύρα τῆ πιόματικῆ τι τὸ σύμβολον. 1050. α.
 Μυσαγωγεῖν διώσθαι τίνος. 827. β.
 Μυσηρία ἐγκαλύπτειν κακόν. 82. β. πῶς ἀμύητες καὶ
 μεμηνημένους διδάσκον. 1226. γ.
 Μυσηρίον τὸ τῆ Χριστῆ δυσκράτητον. 761. β.
 Μυσηρίων τίνες ὡς προβάτα, καὶ τίνες ὡς ἐρίφθ με-
 ταλαμβάνουσι. 669. α. πῆ μεταλαμβάνον. 695. ε.
 ἀποθίγειν ἕδεις ἄξιους. 1293. γ.
 Μωαβίται οἰκίτορες τῆς κοίτης Συρίας. 158. δ. πόθεν
 κατάγονται. 721. β. τίνος τύπος. 1559. ε.
 Μωυσέως ὁ πατήρ Ἄβραμ. 210. γ. ὁ πατήρ διατὶ σε-
 σίγηται. 559. δ. ὁ φόνος τι ἐδήλε. 566. ζ. ἡ φυγή,
 τῆς καινῆς διαθήκης ἀνίγημα. 567. β, γ. ἡ ζωὴ εἰς
 τρεῖς ἴσες ἀριθμῶς μεμέριται. 573. ζ. ἡ τῆς χειρὸς
 λέπτωσις διατὶ ἐθεραπέδθη. 595. γ. ἡ παραίτησις
 τίνος τύπος. 600. β. μέχρις αὐτῆ ἴχυσεν ὁ θάνατος.
 613. α. ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἡ τῆς σωτηρίας γνώσις.
 731. β. ἡ τῶν χειρῶν ἐκλάσις τι σημαίνει. 747. δ, ε, κτ.
 καὶ 748. β. ἡ τελειότης μεγάλη. 917. ζ. τὰ συγγράμ-
 ματα ἢ κατὰ χρόνον ἀκελευθίαν σιωπεράσθη. 957. γ.
 ἢ δι' αὐτῆ δοθεῖσα χάρις ἀφανετή. 1141. δ. ἡ δικαιο-
 συνὴ διατὶ ἴχυσεν ὑπὲρ τῆ λαῶ. 1144. ε. ἡ βίχη τῆς
 τῆ Χριστῆ μεσιτείας τύπος. 1230. γ. ὁ γάμος τὸν τῆ
 Χριστῆ ἐσημαίνει. 1242. β. ὁ τάφος διατὶ ἀφανῆς.
 1300. ε, καὶ 1650. β. ἐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἠμαυρώθη-
 σαν, ἐδὲ τὸ πρόσωπον ἐφθάρη. 1421. σ'χ. 40. ἡ δεπ-
 σις διατὶ ἐκ εἰσηκῆθη. 1436. ε. τὸ σῶμα ὑπ' Ἀγγέ-
 λων κενήδωται. 1650. ε. αἱ προερήσεις ὁποῖαι. 1651. β.
 τὸ σῶμα μετασινδασθῶν ἰω. 1672. ζ.
 Μωυσῆ ἀφθῆ ὁ Θεὸς ἢ ὁ Κύριος ἐδ' ἀπαξ ἐν τῇ Γραφῇ
 εὔρεσι. 575. η. πλέον τι ἢ τῶ Ἁαράν δεδοται. 1363. β.
 καὶ 1436. ε. ἢ δίδεται ἢ εἰς τὴν γλῶσσιν εἰσόδος ἀδεία
 τῆς πίστεως. 1363. β. παραπλήσιος προφήτης πλὴν
 Χριστῆ ἕδεις. 1522. δ. ἔθος ὑπὲρ τῶν προσκευασάντων
 εὔχεσθαι. 1655. ε.
 Μωυσίῳ τεθεῖσθαι ἐν θύβη τίνος τύπος. 360. δ. τὸ ἐν
 ψάμμα τὸν Αἰγύπτιον κρύψαι τι σημαίνει. 365. διατὶ
 ὁ Ἄγγελος ἀνελεῖν ἐβελήθη; 612. γ. τὸ γεγονῶσα
 Θεὸν Φαραὼ τι ἐμφαίνει. 625. ε, ζ, καὶ 628. α. ἡ
 ἀθυμία περιέτρεψε. 1233. β. Μαδιανίτιν γυναικα
 μόνον λαβεῖν, γελῶσι οἱ λέγοντες. 1239. ζ. τὸ μετὰ
 τῆ Σεπφώραν ἄλλω λαβεῖν μύθος. 1240. ε. τι τὸ κω-
 τυχεῖν τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. 1301. γ, δ, κτ.
 ὁμομετρικῶς ἐν ὀνομασίν. 139. δ. ἀδὲ μέλλοντα
 ἢ. διατὶ καταλέγει τὲς εἰς Αἰγύπτιον και-
 β. πρῶτος τῆ λαῶ ἠγήσατο. 520. α. τὸν ἀρξάν. αὐτ. διατὶ ἀριθμῶ τὲς
 ἡδὲ τῆς κληρῶν σο-

μαγωγῆς. 567. α. ἄνθρωπος καὶ Αἰγύπτιος ἐπ' αὐτῶ
 ἐηθάτα τι σημαίνει. 570. ζ. διατὶ ἀλόφουλον ἐγημη-
 571. β. Χριστῆ τύπος. αὐτ. γ, 602. γ, καὶ 929. ε, καὶ
 τῆ νόμος. 1236. β, καὶ 1650. α. ἐθνικῶ πωθερῶ σιω-
 ζη. 572. α. ἄχρι τίνος ἐποίμανε. 574. ζ. τὰς αἰτίας
 ἐξήτει, αἷς τὰναγκαιότατα ἐπιτελεῖται. 578. γ. ἐδ'
 ἀρχιερέως, ἐδὲ προφήτης ἰω ὅτε τὴν καιρομῶν βράτο
 ἕωρα. 581. β. διατὶ παρετήτο. 583. ε, ζ, κτ. καὶ
 584. β. ἠθέλα ἐλοθερῶσαι τὸν Ἰσραήλ. αὐτ. η. διατὶ
 ἐδεδίει. 589. η. διατὶ ἰχνοφάνες ἰω καὶ βραδύγλωσσος
 598. γ. πότε τὴν αὐτῆ ἀδύνασαν εἶδεν. αὐτ. δ. ἐχ-
 οῖος τὰ τῆς Τριάδος μυσαγωγεῖν. αὐτ. ζ. ἦδει τὸν μέλ-
 λοντα πέμπεσαι Ἰησῶν. 600. α. τῇ παρατήσει ἐδείκνυ
 ἄξιός ἐναί τῆ προσεάνα. αὐτ. ε. ἢ προσεχέσερος Θεῷ
 τῆ Ἐμμανηήλ. 601. ε. διατὶ κρύπτεται ἀπὸ τῆ πωθερῆ
 τὴν ἀποστολίω. 602. β. παρέβανε τὸν νόμον. 610. δ.
 ἀπέπεμψε πρὸς τὸν πωθερῆ τὴν γυναικα καὶ τα
 τέκνια. 611. α, δ, καὶ 612. δ. ἐδεδίει τὸν Φαραὼ
 612. ε, ζ. ἢ μαγγανεία τεθαυματέρηγη. 629. ε.
 πρὸς βερεγγεσίαν ἐτοιμότητα. 640. β. διατὶ πρὸ τῆ
 χαλάζης παρεγγυᾶ. 650. η. διατὶ τὸ ἐσόμενον προ-
 λέγει. 651. ε. ἢ πάντα τῇ ῥάβδῳ τερατεργεῖ. 653. β.
 διατὶ ὑπὸ τῆς Γραφῆς θαυμαζέται. 663. δ. τίνα τῶν
 μαθημάτων μετήλθε. αὐτ. η. ἕδυνα μισμὸν ἠγάτα
 τὸ ἐπιφέρειν τῆ Ἰωσήφ τὰ ὄσα. 702. β. ἔλυσε τὸν
 νόμον, ἵνα φυλάξῃ τὸν ὄρκον. αὐτ. δ. προέκρησε τῶν
 θησαυρῶν τὰ τῆ δικαίε λειψανα. αὐτ. η. ἀφ' ἢ προ-
 φητεῖται ἠρξάτο τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ ἐκ ἐμίγη. 749. ε. πρὸ
 σωπον τῶν κατὰ νόμον. 754. δ. ἐξηρημάτος τὴν ὄσαν.
 765. δ. διατὶ μ' ἡμέρας ἐησῶσε. 794. ε. διατὶ κατα-
 τὴν ἐβδόμην ἀνακαλεῖται. 832. δ. ἐ τῇ νεφέλῃ εἰσελ-
 θῶν τι εἶδεν ἠζιώθη. 833. β. πότε ὑπὲρ τῆ γῆς ἰκέ-
 τῶε. 834. β. πάσαις ταῖς τῶν ἐθνικῶν δόξαις ἐναν-
 τιεῖται. 908. β. τὰς τῶν πατριαρχῶν προσηγορίας
 προσλίεγκαν ἰκετηρίας. 912. δ. ἦδει βιβλίον ζώντων.
 918. α. ἔχε τὴν ἐκ προαιρέσεως; ἔτυχε καὶ τῆς ἀνα-
 χάρτες. 923. γ. ἐπιτεκαλυμμένως εἰδίδασκε τὸ περι-
 πατρῆς καὶ ἡ δόγμα. 924. α. ἀπολογία ὑπὲρ ἢ τὰ
 ὄσα τῆ Ἰωσήφ μετεκένισε. 1104. δ, ε, κτ. ἐκ ἐπαύ-
 σατο τῆς συμπαθείας. 1233. γ. ἀποχρῶσαν τῇ οικο-
 νομία ἔλαβε τὴν χάρη. αὐτ. η. διατὶ ἀμφέβαλλε
 Θεῷ ὑποχρομῆς. 1235. ζ. ἀπιστῆ. 1236. β. τὴν τῆ
 βασιλείας τῶν Αἰθίοπων θυγατέρα ἠγάγετο γυναικα.
 1239. ε. ἰχυροτέρων τῆς ὄρης τὴν φύσιν ἐποίησε.
 1246. γ. δύο γυναικας ἔλαβε. 1241. ε, ζ, κτ. Φιλα-
 λήθης. 1242. ζ. ἐφιλοσόφει ταῖς ἐβδόμαις. 1267. β.
 πρὸς τὲς ὑπερηφάνες ἐλθεῖν ἐ δεινὸν ἠγήσατο. 1275. α.
 ἠτάνητον. 1299. β. ὠκλασεν. αὐτ. γ, καὶ 1301. ζ. ἢ
 παρὰ γνώμῳ τὴν ἀπιστίαν ἔδειξε. 1300. γ. πότε φρο-
 νησιν καὶ χρηστότητα ἐπέδειξε. 1303. ζ. τὲς συγγεν-
 κῆς πολέμους περιύσταται. 1315. ε. ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς
 ἀρετῆς ἀναβέβηκε. 1338. γ. κρείττων Ἁαράν. 1363. β.
 προσέδηκε τοῖς περὶ τῆ πάχα. 1385. α. πάντα εἰς
 Θεὸν ἀναρτᾶ. 1395. γ. ἀρχὸν ἀγαθός. αὐτ. ε. προ-
 λέγει τῆς γῆς τὰ ὄρα. 1403. ε. καὶ αὐτῆ τὴν τῆς
 καρδίας περιτομῶν θέλει. 1472. ζ. διατὶ μ' ἡμέρας ἐν
 τῶ ὄρει κατεγέθη. 1468. α. διατὶ ἢ διετράνωσε τῆ
 Ἰησῆ τὴν Θεότητα. 1520. ζ. εἰς φιλοσοφίαν τὲς ὑπη-
 κῶς ἀόγει. 1550. η. περὶ τῆς πρώτης τῆ Χριστῆ
 παρεσίας προφητεῖαι. 1620. ζ. βῆς καὶ πρόβατον.
 1632. γ. διατὶ ἐκωλύθη εἰς τὴν γλῶσσιν τὸν λαὸν εἰσα-
 γαγεῖν. 1649. ε. 1650. α. κατὰ τὴ τῶ Χριστῆ ὁμοιος.
 1651. ε. τὴν τῆ Ἰακώβ καταῖραν εἰς βίβλογίαν μετέ-
 σταν. αὐτ. ζ. μεσίτης καὶ διάκονος. 1654. ε. τὰ ἐν
 διαγγελίαις προφητεῖαι. 1662. α. ζῶν τὰ ὡς ἐπὶ θα-
 νέντι ἑαυτῶ προφητεῖαι. 1671. η. γέγραφα ἑαυτὸν
 τεθνεῶτα. 1762. δ. διατὶ εἰγὺς Φογῶρ ἐτάφη. αὐτ. ε.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Νεβρώδ ἐκ τῆ κατῆραμίνε γένε. 170. γ. ἰχυρός. αὐτ. δ.
Νεκρά τῆ φρενέντος ἀποφαιτῶν σωτήριον. 1110. ζ.
Νεκρός ἢ βδελυρός. 1101. α. τὸ ἀρχιμονεῖν ἐπ' αὐτῶ
 ἀπόπληκτον. αὐτ. δ. ἢ μιάνει. 1104. γ. καὶ 1493. δ.
 ὁ τῆ Ἐλισαίε νεκρὸν ἀνέστησε. 1104. ζ.
Νεκρότης καθαρὰ καὶ μὴ, τίς. 1035. ζ. ἢ σωματικὴ
 τίνος τύπος. 1100. ε. τὶ τὸ σύμβολον αὐτῆς. 1109. ζ.
Νεότης δόλιος. 154. δ.
Νεφέλη σωματικὸν τῆ Κυρίε ὄργανον. 709. η. ὄνομα
 τῆ ὀδηγῆντος. 710. β.
Νεφθαλεῖμ τὶ δηλοῖ. 366. ζ. τὰ πρὸς θαλάσση καὶ
 δύσει ἐκλήρωσατο. 529. β. τύπος ἔθνων. 537. α.
Νηκιά τῆς τῶν ἐρηνητικῶν ἐστὶ φύσεως. 36. β. τίς ἢ αὐ-
 τῶν συγγνώμη πρὸς τὰ πετενά. αὐτ. γ.
Νηπιότης ἢ ἡ Χριστῶ δι' ἀμνῆ σημανομένη. 1199. β.
Νησεία νομοθεσίας πρόξενος. 911. β. κάκωσις ὀνομάζε-
 ται. 1083. α. διατὶ ἐσέρη λέγεται. 1126. γ.
Νίκη ἐκ τῶ πολυχρησία, ἀλλ' ἢ ἡ προθυμία. 197. β. πότε
 λαμπροτέρα. 629. α.
Νικῶντας Θεῶ δεῖ τὴν νίκην ἐπιγράφειν. 1462. β.
Νινυβί καὶ ἡ τῆ Ἀραβία ἐστὶ. 171. β. πόθεν ὀνομάσαται.
 1629. γ.
Νόμιμα τί. 1152. ε.
Νόμιμον καὶ παράνομον τί. 1011. ε.
Νομοθεσία ἢ ἡ ἐρήμω δι' Ἀγγέλων παραδεδόται. 575. β.
Νομοθέτης εἰς παλαιῶς καὶ καινῆς διαθήκης. 808. α.
Νόμοι παλαιῶς καὶ νέας διαθήκης ὡς Θεῶ 96. β. οἱ πρῶ-
 τοὶ αὐτῶν παραβάται ἀσύγγνωστα τιμωρῆνται. αὐτ. γ.
 τοῖς ὑπέκκοιν αὐτοῖς γνώσιν τῆς ἰδίας δόξης ὁ Θεὸς
 αἰήσει. 186. α. οἱ τῆ Θεῶ ἢ χρονηκῶς ἤξισαντο. 319. ε.
 ἀνέντων καὶ πιπρασόντων. 1137. η. καὶ 1138. α.
Νόμον τὸν τῆ Θεῶ εἰς νῆν καὶ καρδίαν ἐγκεχαράγμαιον
 δεῖ εἶναι. 826. γ. τὸν τῆ Μαυσίως ἐκ ἐφύλαττον αἱ
 πρὸ νόμου. 1445. η. διαπαντὸς μελετᾶν ὁ Θεὸς βλάεται.
 1453. α. τὸν πάλα τῶ νέω παραχωρεῖν εἶδε. 1620. α.
Νόμος, πάθος, κλίσις ἀπὸ ἕαρος ἀρχονται. 9 β. πᾶς
 τὴν ἴσιν ἔχει διώαμιν. 95. ε. τί ἐστὶ. 730. α. 779. δ.
 καὶ 1675. γ. δ. τίς ὁ πρόσκαιρος. αὐτ. ὁ αὐτῶ φίλος
 καὶ Θεῶ φίλος. 916. β. τίς ὁ πρῶτος. 1057. ζ. ὁ τῆ
 Θεῶ πρὸς τὸ ἀγαθὸν προτρέπει. 623. σ'χ. 37. ὁ τῆς
 φύσεως καὶ ὁ τῆ Εὐαγγελίε ἐπὶ τῆ καρδίᾳ ἐγράφει. 831. γ.
 ὁ τῆς φύσεως, βαβελίτης τῆς ἀγάπης. 1544. ζ.
Νόμος ὁ παλαιὸς τὰ ἀνάστα ἐκ ἀποφαίνει ἄσχα. 225. ε.
 ἀργότερος εἰς σωτήριον. 503. β. ἀδρανής. 581. η. ἐκ
 δωδεκά. 598. δ. σκοτεινός. 601. γ. παιδαγωγός. 701. δ.
 πικρὸς καὶ κλασής. 723. δ. καὶ 762. ε. ἀναβιβάζει
 πρὸς τὸ καθορᾶν τὰ Χριστῶ σρατηγήματα. 746. ζ.
 εἰσαγωγικός. 752. α. σχειωτής. αὐτ. γ. προδύτρε-
 πιστής. 758. β. ἢ διδάσκει τὸ τελείως ἀγαθόν. αὐτ. ζ.
 τῆμος ἢ Χριστῶ. 766. δ. ἢ ἀγῶνι. 774. ζ. εἰσηγῆται
 τὸ φιλάλληλον. 800. γ. ἀτιμίαν τῶν ἀμετανοήτων
 καταγράφει. 802. ε. ἡμερότης γέμει. 811. β. ἀτε-
 λῆς εἰς ἀγιασμόν. 827. ε. διπλῆς. 830. β. πνύμα-
 τος ἀγίε ἤκισα πρόξενος. 860. β. ἀδανής καὶ ἀτε-
 λῆς. 865. ε. διατέχισμα. 889. β. διατὶ ἢ μὴ ἡμέ-
 ραις δίδεται. 911. δ. κατασκίασμα ἔχει τὸ γράμμα.
 935. β. ἅγιος κατὰ τί. 950. γ. δ. καὶ τὸν τόπον
 τῆ πάθους παρέδειξε. 976. β. πρσαναπεφώηκε τῆς
 σωτηρίε ἐπιδημίας τὸν χρόνον. 1006. α. πνύματικὸς-
 ἐστὶ. 1012. γ. ἐκ ἔχει τὸ τέλος. 1067. ε. ἐξεπαί-
 δωσε τὸ Χριστῶ μυστήριον. 1068. γ. τὴν ἐκκλησιαστικὴν
 πρσαναφώνε τάξιν. 1173. β. παιδαγωγῆν ἔχ ὡς τε.
 1236. ζ. καθαρίζει. 1264. ε. οἶκος νοητός. 1341. γ.
 ἢ διώαται τελείων. 1363. γ. προκηρύττει τῆς δια Χριστῶ
 καθάρσεως τὸν καιρὸν. 1385. α. πᾶς καὶ ἠφάνισαι
 καὶ πεπλήρωται. 1449. γ. τοῖς ἔθνεσιν ἔχ ἡρμοτῆν.
 1451. β. ἢ τῆ ἐρήμω ἐκ ἐφύλαττετο. 1481. δ. ε. ἡμῖν
 πρσαναγεμῶς ἐδόθη. 1486. δ. ἐδὸν βεβηλοῖ. 1494. ε.
 διατὶ ἢ τελείω τὸν ἀνθρώπον. 1524. γ. ἢ Χριστῶ πλη-
 ρῆται. αὐτ. δ. τῆ καινῆ τύπος. 1532. δ. πρσανα-
 ἀνδρείας τὰς ψυχὰς καταστήσαι. 1545. ζ. κατὰ βε-

χὺ τὴν παιδαγωγίαν προέτεινε. 1566. δ. τὸ πρέπον
 φυλάττει. 1578. γ. δεκτὸς ἢ Ἐκκλησιαίς. 1620. α.
 ἀπαλλάττει ἀσεβείας. 1650. δ. πότε τέλος εἰληφαι.
 αὐτ. ζ.

Νόμος παλαιῶ οἱ τύποι πότε κατηργήθησαν. 729. ζ.
 ἐκ ἐστὶ δι' αὐτῆ ἰσῶν τοῖς ὑψηλοῖς περὶ Χριστῶ δόγμασι.
 766. ζ. καὶ τὰ δοκῆντα ἀπάνθρωπα ἡμερα. 795. ε.
 ἢ παιδούσις δεκτὴ ἢ Ἐκκλησιαίς. 847. ε. ἢ λατρεία ἐκ
 ἀπόχρη πρὸς κάθαρσιν. 900. δ. τὸ φῶς Ἰεδοίσις ἀπα-
 ράδεικτον. 934. β. καὶ 936. β. τῶ γράμματι οἱ προ-
 σέχοντες ἔχ ὁρῶσι τὴν δόξαν. 936. β. τὸ αἴτιον τῆς
 ἀσαφείας ποῖον. 935. γ. δ. τὸ αἰδητὸν καὶ πνύμα-
 τικὸν τίσι καταάλληλον. 956. ε. ἢ παιδούσις ἢ σεσίγηκεν.
 1005. γ. ἴδιον αὐτῆ τί. 1011. α. ὁ φύλαξ ἔχει ζωῆς
 ἐλπίδα. 1078. ζ. τὸ τῆς ἐπικαλύψεως ἀνίγμα τί.
 1179. β. τῆς θεραπεύτας τῶν δεῖ ἀπέχεσθαι. 1194. ζ.
 ἢ μελέτησις δίδωμι. 1452. ζ.

Νόμος τῆ παλαιῶ τε καὶ νέε εἰς ὁ νέε. 1567. ζ.

Νόμος τὸν σκοπὸν δεῖ ἐξετάζειν. 1029. α.

Νυμυλία ἀληθῆς τίς. 1369. δ. τίς ἢ ἡ αὐτῆ πρέπεια
 θυσία. αὐτ. ε.

Νῆς ἀκατάλληλος. 328. γ. ὁ τῶν πεποκότων ἰλαρός.
 526. ζ. διαγεσάτη θυσία. 958. α. πᾶς καταφθεί-
 ρεται. 1057. δ. ὁ νεκρὸς τίς. 1186. ε.

Νῦξ καιρὸς ἐραμάτων θεῶν. 14. ε. ἐπιτηδεία ἀνθρώ-
 ποις τε καὶ ζώοις. 19. α. διατὶ ἔται καλεῖται. αὐτ. β.
 ὁ πρὸ τῆς Χριστῶ ἐπιδημίας καιρὸς. 704. α. ἢ ἢ ἢ τὸ
 πάχα θύεται τίνος τύπος. 1085. δ.

Νῶε τὶ σημαίνει. 125. ε. διατὶ γὰ ἔτη αὐτῆ δηλοποιεῖ-
 ται. αὐτ. η. πᾶς διανέπαυσε τὸν Λάμεχ. 126. α. οἱ
 πῶ αὐτῶ δυοῖν ἀνεκα σώζονται. 141. ζ. ἐγκωμιάζεται.
 143. α. πᾶς τὰ καθαρὰ τῶν ἀκαθάρτων διέκρινε.
 144. δ. τίνι λόγῳ ἐκ τῶ ἐπὶ τῆς γῆς. 145. ε. ὑπὸ
 Θεῶ ἐσοφίθη. 147. α. τὴν πρὸ τῆς παραβάσεως τῆ
 Ἀδάμ ὄλογίαν ἐδέξατο. 152. ε. πρῶτος οἰκοδομῆς θυ-
 σιαστήριον. 153. α. ἢ προσετάγει προσαγαγῶν θυσίαν.
 αὐτ. δ. διατὶ ἔλαβε τῆ Ἀδάμ τὴν ὄλογίαν. 155. β.
 πᾶν ἐμψυχον αὐτῶ συγκεχώρητο. 150. ε. μεθῆ περι-
 πεσὼν διατὶ ἐκ ἐμέμφθη. 163. β. πόθεν ἔγνω ὅσα
 ἐποίησαν αὐτῶ ὁ Χαναάν. 164. β. ἢ περὶ τῆς ἡῆς
 προφητεία αὐτῆ πότε τέλος ἔχε. 165. δ. προφητῶν.
 166. ε. αἱ πρὸς τῆς ἡῆς ὄλογίαι αὐτῆ τί σημαί. ε. σι.
 167. η. οἱ τρεῖς ἡοὶ αὐτῆ τῆς τρεῖς λαὸς δηλῆσι.
 168. α. μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς κίβωτῆ ἐξοδῶ παιδοποιίας
 ἐκ τῶ ἔχετο. αὐτ. η. τῆς τρεῖς ἡῆς ἴσως τριδύμεις ἐγῶ-
 νησε. 179. γ. τῆς τρεῖσιν ἡῆσι τὸν κόσμον διέτλε. 211. α.
 μετεῖχε τῶν ἀκαθάρτων ἕως ἢ ἀφωρίθησαν. 1100. β.
 οἱ ἡοὶ αὐτῆ εἰς ἰβ' διμερίθησαν ἔθνη. 1627. γ. ἡοὶ
 αὐτῆ καὶ ἐγγονοί, σ'. αὐτ. δ.

Ξ.

Ξενίζοντα ἐποῖον δεῖ εἶναι. 233. β.

Ξενοί τίνες. 810. ζ. τῶν ἢ ἀνθρώποις οἱ τῆ Θεῶ ἴδιοι.
 1077. ζ. ἐλάττονας τῶν ἄλλων παρ' Ἀθλιωαίοις καὶ
 Πέρσαις, ὑπὸ δὲ Λακεδαιμονίων ἐλαυνόμενοι. 1094. α.
 ἀτιμάζονται παρὰ τοῖς ἔθνεσιν. αὐτ. γ.

Ξεῖνος φύσει ἕλες. 286. ζ.

Ξεῖνος προπέμπειν ἀγαθόν. 237. γ.

Ξηρότης πρσαναυτέρα τῆς τῆ ἡλίε γανέσεως. 27. β.

Ξοάνων μετῆ ἢ οἰκμνή. 1132. ε.

Ξύλα πᾶς τὰ δύο ἢ τῶ μέσω τῆ παραδείσε. 70. α.

Ξύλον ζωῆς καὶ γνώσεως ἐμοφυῆ τοῖς ἄλλοις

διατὶ ἔσως ὀνομάθη. 68. α. καὶ 69. ε.

γορβυμένων ἐκ τῶ συκῆ, ἢ ἄλλο τί τ

69. ζ. τὸ τῆς γνώσεως θεωρία. 73.

μόνον διατὶ ἀρεῶν. 82. η. καὶ διατὶ

συμβεληῆς ἀιότης αὐτῆ ἀδελ

καν

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Ο.

Ὁβολός τί. 899. β.
 Ὁγδόη ἢ ἀναστάσιμος. 1116. β. τίνος τύπος. 1504. δ.
 Ὁδὸν τὸν τὴν ἐνὶ τῷ βαδίζοντα ὁποῖον δεῖ εἶναι. 1512. γ.
 Ὁδὸς βασιλικὴ τίς. 1303. β, καὶ 1516. δ. ταυτὸν τῷ
 τῷ Θεῷ ἡμάτι. 1512. β.
 Ὁδὸς τῆς πρὸς ἡδονῶν καὶ τῆς πρὸς ἐγκράτειαν παρὰ-
 θεσις. 1019. γ.
 Οἰκετῶν ἕθες ὁποῖον. 214. ε.
 Οἰκίαν ὁ οἰκοδομῶν τίνος τύπος. 1530. ε.
 Οἰκονομική αἰ τῷ Θεῷ πολλά καταρθεῖσι. 1322. γ. τὸς
 λόγους αὐτῶν ἐ βράδιον ἐπίσταθαι. 1398. δ. δεῖ γινώσκεν
 τὸ ὅπως γίνονται. αὐτ.
 Οἶκος ὁ τῷ Θεῷ ἡμέτε. 1172. ζ.
 Οἶκω τῷ τῷ Θεῷ πῶς δεῖ προσεῖσαι. 411. ζ. αἱ γυναῖ-
 κες εἰτερχόμεναι τὰς τρίχας ἀπολύσει. 412. δ.
 Οἶνος μολυέει τὰ ἱμάτια. 524. δ. αὐτῷ παρεκάζεται
 ἢ τιμωρία. αὐτ. ε. τῷ αἵματος τῷ Χριστῷ σύμβολον.
 525. β. ὁ μυτικὸς αἷμα κέκληται. αὐτ. δ.
 Οἶφι τί. 990. γ.
 Ὀλυρα τί. 654. β.
 Ὀμιήρος τὰ περὶ τῆς κινήσεως τῷ ἡλίῳ περιγραφῶν. 34. ζ.
 Ὀμιλία τί. 809. ε.
 Ὀμογενεῖσι καὶ ὁμοτρόποις πότε σιωπηροῖς χρηστέον. 668. δ.
 Ὀμοίωμα τί. 768. β, γ.
 Ὀμοιώσεις φρεσῶματος καὶ ἱματίου. 20. α. σώματος λα-
 λήντος περὶ εἰδώλων καὶ σώματος ὄψεως. 82. ε. αἴρος
 νοσερῆ καὶ σιωπῆσι Φαύλης. 92. η. Θεῷ καὶ ἰατρῷ.
 606. ε, ζ, κτ. καὶ 607. γ, δ, κτ. φλογὸς καὶ οὐσίας
 Θεῷ. 832. ζ. θείας φαιδρότητος καὶ φωτός. 842. α.
 χαλκῆ καὶ λόγῳ διαγγελικῆ. 862. ε, ζ. σμαραγδῆ
 καὶ ἔρανε. 869. δ, ε. βίβη φιλοσόφῳ καὶ βραχίονος καρπῷ.
 881. ε. πόλεως καὶ βροίτῳ. 882. α, β. σφραγίδων
 ποιμνῆς καὶ ἐξαίρετων πολιτείαις Ἑβραίων. 906. β. κα-
 τὰ πλεων καὶ ψυχῶν. 934. η. Ἰεδοῖ καὶ τῷ προσεῖοντος
 τῷ χάριτι. 905. α. αἱ ἡλίῳ καθεζομέναι καὶ Θεῷ προ-
 σεδεδόντος. αὐτ. β. ζώων καὶ ἀνθρώπων. 1015. β, γ,
 κτ. καὶ 1016. δ, ε. ἰκτινὸς καὶ ἀρπακτικῆ. 1020. ε.
 σφραγίδων καὶ ἀνθρώπων ἀγγείων. 1021. α. ληστῶν καὶ
 θηρίων. 1023. γ. πάρεων αἰγῶν καὶ προβαίων, ἀμπε-
 λῶνος καὶ τῶν ὑπὸ χεῖρα. 1088. ε, ζ. φυτῶν καὶ ἀν-
 θρώπων. 1154. ζ. θρυαλλίδος καὶ χάριτος. 1234. β.
 τῶν κατηγέρων Μωϋσέως καὶ τῶν τῷ Χριστῷ. 1242. γ,
 δ, κτ. ὑακίθῃ καὶ αἰθερίας σώματος. 1270. β. καρπῷ
 καὶ ἀρετῆς. 1282. α. ὄψεως καὶ Χριστῷ. 1309. η, καὶ
 1310. α, β, κτ. τῆς βίβλου τῷ Ἰακώβ καὶ τῆς τῷ
 Βαλαάμ. 1342. β. Παύλῳ καὶ Μωϋσέως. 1363. γ.
 Χριστῷ καὶ Μωϋσέως. αὐτ. ε. Θεῷ καὶ πυρός. 1442. ε, ζ.
 λόγων ἐτεροδέξων καὶ δούδρων ἐν ἀλλοσι. 1509. γ. δύο
 γυναικῶν καὶ σιωπηροῦς τε καὶ Ἐκκλησίας. 1540. γ.
 δύο γυναικῶν καὶ ἡδονῆς τε καὶ ἀρετῆς. αὐτ. ε. πεινω-
 τῶν τε καὶ διψῶντων καὶ τῶν περὶ τίνος τῷ κλήσιν ποτη-
 σάντων. 1530. γ. σιωπηροῦς Ἰεδαίων καὶ αἰχμαλιάτε
 γυναικός. 1537. ε, ζ. μοιχαλίδος καὶ ψυχῆς. 1556.
 γ, δ, κτ. τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν πολέμων.
 1560. ε, ζ, κτ. τῶν πλανῶντων τυφλὸν καὶ ἀπὸ αἰρέ-
 σεως εἰς αἵρεσιν ἐφελκομένων. 1589. δ. Θεῷ καὶ τῷ
 ποδηγεμένῳ στρατῷ. 1604. ζ.
 Ὀμόνοια ἐξελεγχομένη. 1637. δ.
 Ὀμόφρονες τίνες. 73. ζ.
 Ὀμύμων σημασία. 267. ζ.
 Ὀν τὸν τί. 585. γ. τὸ ὄντως ὄν ποῖον. αὐτ. ε, ζ.
 Ὀν τὸν ποῖον. 399. ζ. πῶς ἀδικεῖται. 273. γ.
 Ὀν τὸν τῷ γὰρ λαῶ. 400. β. τὸ ἀφραστον
 τὸ τῷ Κυρίῳ τίς ἐκ ἀξίως ὀνομάσαι.
 αὐτὸ ἐξ ἑπιπροθέσει. 778. α. καὶ

Ὀνος ἢ τῷ Βαλαάμ τύπος τῷ σώματος τῷ Χριστῷ. 1324. δ.
 ἢ αὐτῆ τίνος σύμβολον. 1326. γ, καὶ 1550. α. ζῶν
 ἀκαθάρατον. 1549. γ.
 Ὀντα οἰχῆσεται εἰς τὸ μηδαῦν. 1116. ε.
 Ὀνω διατὶ ὁ Κύριος ἐπέβη. 1663. ε.
 Ὀπίσθια Θεῷ τί. 914. δ, 929. α, καὶ 930. β.
 Ὀπιότονος τί. 1637. δ.
 Ὀρᾶν δεῖ καὶ ἔτω πισθεῖν. 239. β.
 Ὀργῆ πᾶθεν ἐτυμολογεῖται. 515. η. ἢ τῷ Θεῷ τίς
 719. α. ἢ δικαία ὑπὸ τίνος προσκαλεῖται. 1351. α.
 ἐπὶ Θεῷ λεγομένην τὴν ἐμφάνει. 1381. ε.
 Ὀρθῶς μὴ δεῖν τῷ μὴ δεῖν ἴσον. 1107. δ.
 Ὀρκος τί. 319. β, γ. ἵνα μὴ λυθῆ, ἐλύθη νόμος
 702. δ. ἀπαγορεύεται ὑπὸ τῆς χάριτος. 1086. β.
 Ὀρώμενον πιστέρον. 756. ε.
 Ὀρνεως ἀγνοία. 1519. ε.
 Ὀσῆν πᾶθεν. 1219. η.
 Οὐλαί τί. 1101. η. μάστιγιν ἐν τοῖς μετανοῶσι. 1102. α.
 Οὐρανοὶ δύο. 21. β. πλείονες ἢ δύο. αὐτ. ε. ἐ πολ-
 λῶν. 25. β.
 Οὐρανὸς διατὶ πρότερον τῆς γῆς πεποίηται. 5. ε. ἡμι-
 σφαιρῶν εἰκότως. 20. β. ἐξ ὑδάτων. 22. γ. ὡσεὶ κα-
 μάρα. αὐτ. δ. ἐδὲ δονεῖται, ἐδὲ σφαιροειδῆς ἐστίν. αὐτ. ζ.
 τὸ ἀνογιῶν αὐτὸν καὶ κλειδιῶν τι σημαίνει. 146. α.
 ἐκ αἰτίου τῶν καρπῶν. 252. α. ἀκατάληπτον ἔχει τὴν
 φύσιν. 328. β. τίνι εἴκει. 828. δ.
 Οὐρανὸς καὶ γῆ πάντων περιεκλικῶν. 1614. α, καὶ 1621. α.
 μέρη τῷ κόσμῳ διακονίζοντα. αὐτ. ε. τὰ ἔστη δηλοῦ-
 1622. α.
 Οὐρανῶν χῆμα καὶ φύσιν ἱκανῶς περιγράφει ὁ Ἡσαίας
 5. δ. ἢ ποιήσιν ἀναγκαῖα. 23. β.
 Οὐσία πᾶθεν προσηγέρθηται. 586. δ. τὴν τῷ Θεῷ ἰδέ-
 ἀδύατον. 914. δ.
 Ὀφθαλμοὶ τῶν ἐξουιωμένων ὁποῖοι. 526. β.
 Ὀφίς φίλος. 79. α. ὁ Σατανᾶς ἐστίν. αὐτ. β. διατὶ
 φρόνιμος. αὐτ. γ, καὶ ε. ἐ μετέχε λόγῳ. αὐτ. η. ὄρ-
 γανον τῷ ἔχθρῷ. 80. β. διατὶ δεδημιεργηται. 90. α.
 ἐρώμενος ἀφελῆ. 91. ζ. ἐκ ἔχε φωνῶν ἀναθρον. 92. β.
 ὄρθιος τῷ Εὐὰ διελέγετο. αὐτ. γ. τίς ἢ αὐτῷ τρωφ-
 αὐτ. ε. τῆς πρὸς αὐτὸν ἔχθρας τίς ὁ λόγος. 93. β.
 πᾶν ἀνθρώπινον μέλος βλάπτει. 94. β. τῆς διαβολ-
 κῆς ἐπιβελῆς ὑπεργός. 1025. γ. ὁ ἐναντίος τῆς Εὐὰ
 τίς. 1309. γ. ὁ ἀληθὴς ἢ ἀμαρτία. 1312. β.
 Ὀφίς ὁ χαλκῆς σημεῖον ἀπιστίας. 1278. α. ἀντίτι-
 πος τῷ ὑπὲρ ἡμῶν παθόντος. 1310. δ, καὶ τύπος τῷ
 πᾶθεν, καὶ τῆς ἀμαρτίας, καὶ τῆς κατάρας. αὐτ.
 διατὶ χαλκῆς ὁ ὑψωθεῖς. 1311. ε. ἐξ ἀντιπαθείας
 τὸν ἰὸν ἡμβλωσιν. αὐτ. ζ.

Π.

Πάθη κλιμακίηδες καλέμενα. 350. η. τῶν ἐν ἡδονῇ τέ-
 σαρα. 1026. γ. τὰ μὲν ἐκ λογισμῶν ἀνεπιτήμητα, τὰ
 δὲ ἐξ ἐπιθυμίας ἔ. 1037. ε, ζ. τὰ μικρὰ μὴ ἀνο-
 κοπήσιμα μεγάλα καθίσταται. 1041. β. τὰ ἀκέραια
 ἀτιμώρητα. 1043. ζ. τὰ τῶν ψυχῶν ὁποῖα. 1115. α.
 παμποικίλια. αὐτ. δ.
 Πάθος τὸ σωτήριον τῆς οἰκουμένης βίφροσιώη. 527. γ.
 εἰς ἀπεικάθαρον ἀμαρτίας. 890. β. ἢ ἐπὶ τῷ ἀμαρτία
 1289. ζ. τὸ κεφάλαιον τῶν πεπιστωμένων. 1312. α.
 Πάθος τῷ σωτηρίῳ τύπος. 277. β, 279. ζ, 1003. β.
 καὶ 1045. δ, ε, κτ. σύμβολα. 850. ζ. διὰ τίνων δι-
 λῆται. 1046. η.
 Πάθων χολή, θεραπείας ἀρχή. 573. β. οἱ δὲλοι τῶν
 ὁμοιοι. 1021. δ. ὁ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐστὶ ἐκ ἀλόγητων
 Θεῷ. 1039. γ. καὶ τῶν ἐν ψιλῶς ἐπιθυμίας ἀποβλε-
 δεῖ. 1033. ζ. ἀπηλλάχθαι εἰς ἀπαν τίνος καρπῷ
 1040. ε. τίνος δεῖ ἀλογεῖν. 1529. β.
 Παῖδες οἱ ἀπερίτητοι τίνος τύπος. 1256. β. ἀπολαύ-
 σιν ἀγαθῶν διὰ τῶν προγόνων βίβεισθαι. 1472. γ.
 Παιδεία τῷ ἔξω ὁ τῷ μυστηρίῳ ναὸς καλλωπίζεται. 662. β.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

- Παιδείας καὶ ἀπαιδεύσεως ἴδιον τί. 1011. η.
 Παιδία ἐκ ἐρυθρίᾳ τῆς ἐδῆτος γυμνάματα. 83. ζ. προ-
 σαχόμενα εἰσακέεται. 271. ε.
 Παιδία τῆ μάχη ἐμώνυμος. 267. ε.
 Παιδίοις λαλῆντες ὅποιοι γινόμεθα. 1427. γ.
 Παιδίς τῆ αὐ Χριστῷ βραχὺς ὁ καρπός. 1154. ε.
 Παίξω παρὰ τῆ Γραφῆ τὸ μάχομαι. 268. β.
 Παῖς ὁ τῆ Ἀβραάμ ἐγγηγορῶς καὶ Θουμασός. 300. β.
 τύπος τῶν Ἀποστόλων. αὐτ. ε. σπεδαῖος ὑπηρέτης. 302. ε.
 διατὶ τῷ Ἰσαὰκ ἀποπρεσβόει. 304. η.
 Παλαιὰ τύπος τῶν νέων. 744. γ. παλαιὰ παλαιῶν
 τίνα. 1146. β.
 Παλαιοὶ διατὶ πολὺ ἔζων χρέονον. 131. ε.
 Παλαισίνη ὑπὸ τῶν ἐκ τῆ Χαναάν πάλαμ οἰκιστή.
 165. β. πόθεν ἔτος ἐκλήθη. 211. β. πρώτους φέρει
 καρπός. 1120. β.
 Πανεὰς ἢ πρότερον Λαῖσα. 532. β.
 Πανήγυρις τί. 1128. δ.
 Πάπποι τὰς ἐγγένες ἕως λέγουσι. 161. ζ.
 Παράβασις πῶς κρινεται. 1268. α.
 Παραβολή τί. 1331. β.
 Παραγγελημάτων θείων τίνα μετρίαι προσήκει, καὶ τίνων
 τῷ ἀγίῳ πνεύματι συγχωρεῖν τίω γνώσιν. 678. δ, ε.
 Παραδόσεις νοητοὶ τί. 1341. ε.
 Παραδόσιος διατὶ ἐφυτεύθη. 64. α. ἐκ αὐ τῷ ἔρανῳ
 ἐστίν. αὐτ. γ, καὶ 65. ζ. πᾶ ἐφυτεύθη αὐτ. δ. αἰδη-
 τός ἐστιν. αὐτ. ε, 72. γ, καὶ 192. α. αὐ γῆ ἐστίν. 65. α.
 διατὶ κατὰ ἀνατολὰς ἐφυτεύθη. αὐτ. ε. ἐκ αὐ Ἰερου-
 σαλήμ ἐστίν. αὐτ. ζ. τόπος ἐκ πάσης τῆς γῆς ἔσχατος.
 66. ε. πότε ἐφυτεύθη. 67. α. μέσος ἐστὶ τῆ κόσμου.
 αὐτ. β. ὑπὸ τὸν ἔρανον ἐστίν. αὐτ. γ. κατὰ τί μέσος
 ἔρανον καὶ κόσμου. αὐτ. δ. τὰ αὐ αὐτῷ φυτὰ ὑπερον
 πεφιλότηχνηται. αὐτ. ε.
 Παραδόσεις ἀγράφες φυλακίον. 1527. δ, ε.
 Παραθέσει τῶν χειρῶν θαυμαζέειν τὰ κρείττονα. 12. α.
 Παραίνεσις ἀνδρὲς βιάθυμον ἔχοντος γιωαῖκα. 769. ε.
 Παρανόμοι τίνες. 1488. ε.
 Παραπέμπειν ἀμεινον τῆ πέμπειν. 237. γ.
 Παραπλώματα ἐκ εἰς θάνατον τίνα. 1040. γ.
 Παρασκυβή ἢ κυρίως τίς. 738. γ.
 Παρέθηκε τραπέζης ἐμφασιν ἔχει. 755. η.
 Παρθενία ὑποπίπτει τίω σάρκα. 849. β. τὸ ὕψος αὐ-
 τῆς ὅποσον. 1558. α.
 Παρθένος ἢ ἀγία προεφητεύθη σαφῶς. 1027. γ, δ.
 διέδρα τίω ἐκ τῆ νόμος καταβολή. αὐτ. τίω λόγῳ
 γυνή τῆ Ἰωσήφ. 1554. γ.
 Παρθένος καὶ νεάνις ταυτόν παρὰ τῆ Γραφῆ. 1553. (2)
 Παρθένος τῆς ἀγίας ὁ τοκετός διὰ τῆ κρεῖ ἀποδεικνύ-
 μνος. 283. ζ. τὸ μυθήριον ἢ βάτος διδάσκει. 576. δ,
 καὶ 577. β, ε, κτ. τὸ ἀγιον σῶμα ὑπὸ τίνος δηλῆται.
 828. η.
 Παρθένων διάνοιαι πρὸς ἀρετῶν δάσκαλοι. 1105. β.
 Παροικοὶ τίνες. 572. α, καὶ 694. ζ.
 Παρρησία τίω ἀρμόδιος. 707. ε.
 Παρὰ τί σημαίνει. 682. δ, 683. α, ε, καὶ 1217. β, γ.
 τρεῖς οἱ περὶ αὐτῆ νόμοι. 687. β, 694. δ. Θυσία ἐστίν.
 689. ε. διατὶ ὁ τρίτος περὶ αὐτῆ νόμος ἐκ εἰρητῆ αὐ
 ἀρχῆ. 694. δ. τῆς μεταλαμβάνοντας ὅποιος δὲ εἶναι.
 696. γ. ἢ πλήρωσις πότε. 1117. ε. διατὶ καλεῖται
 ἑορτῆ τῶν ἀζύμων. 1118. γ. οἱ ἔξω τῆς Ἰερουσαλήμ
 ποιῆντες παρανομῶσι. 1219. β. πόθεν αὐ Ἐκκλησίας
 τὸ ἔθος ἐκ τῆ πρώτα μιλίως εἰς τὸν δεύτερον αὐτὸ ἐπι-
 τελεῖν. αὐτ. ζ. καταλυθῆναι ὁ Θεὸς ἐβέλετο. 1503. β.
 πῶς καλεῖται. 1562. β.
 Πατέρας τῆς ἕως κληρονομῆν διατὶ ὁ νόμος σεσίγηκε.
 1362. β, γ.
 Πατέρες παισὶ τὸν ἴδιον παραπέμπει κληρον. 507. γ.
 τῆ βίαι μεθιστάμενοι βίολογῶσι τὰς παῖδας. 1651. β.
 ἄγιοι τὰς πνευματικὰς παρέχουσι δωρεὰς, καὶ τὰ αὐ
 γῆ καλὰ. 1068. δ, ε.
 Πατέρων δίχα ἐν ἀποδοθήσεται ἡμῖν ἡ ἐλπίζόμενος
 κλήρος. 494. ζ. δι' αὐτῶν καὶ ἐ δια μῆτρων αὐ δια-
 δοχά. 1362. γ.
 Πατήρ καὶ Θεὸς τί ἐξάρετον ἔχει καὶ ἀμειγές. 587. δ.
 Πατήρ ἕως καὶ πνεῦμα τίνων σημαντικά. 1451. ε.
 Πατήρ τῆς θυγατρὸς λύει τὰ ἀμαρτήματα. 1380. β.
 Πατρῶσι τιμωρία ὁ τῶν παιδίων ὄλεθρος. 216. α, καὶ
 1059. α.
 Πατριὰ ὄνομα τῆ δήμω περιεκτικώτερον. 1174. δ.
 Πατριαρχῶν ζωὴ εἰς τὸν ε' κατετάθη χρόνον. 130. ε.
 ἔθος ὅποιον. 311. γ.
 Παῦλος ὁ Ἀπόστολος βίολογίαι ἀμειβων. 330. ε. πῶς
 πικρίδας ἦθιε. 671. β. ὅποιον ἰὼ θυμίαμα. 904. ε.
 ὁ πατήρ τὸν υἱὸν αὐτῷ ἀπεκάλυψε. 927. ε. διὰ πει-
 ρασμῶν ἔλαυνόμενος. 1224. β. τῷ Ἀαρῶν παραβαλ-
 λόμενος. 1246. α. διατὶ αὐ τῆ πρὸς Γαλάτ. κατέλειπε
 τὸ, κατὰρα Θεῶ. 1543. ε.
 Πειράζει Θεὸν τίς. 1454. η.
 Πειρασμοὶ οἱ δέκα τίνες. 1256. γ, δ, κτ. τίνος ἀνεκα
 γίνονται. 1459. η, καὶ 1460. δ. ὁ αὐ αὐτοῖς δευλιά-
 σασ ἀνωθεν ἐδηγεῖται. 710. β.
 Πειρασμῶν Θεῶ καὶ Διαβόλου διαφορὰ. 725. γ, δ. αὐ
 προσβελαὶ τίω ἐπακολεθεῖσι. 707. α.
 Πελαγῶν διαιρέσεις καὶ ὀνόματα. 26. ζ, καὶ 27. ε.
 Πενθέρους καλεῖται καὶ γαμβρός. 573. ε.
 Πείρητας κωνωνὲς βίολογίαι εἶναι δεῖ. 996. ε.
 Πενία πότε ἐκ ἀν εἶη δικαία ἐλεείδαι. 809. α. ἀτίθασ-
 σον καὶ δυσθετήτων θηριον. αὐτ. β. καὶ αὐ πλέτω
 μεμνηθῆναι αὐτῆς χρεῖ. 1127. γ.
 Πεντηκοστὴ ἀπὸ τίνος ἀριθμεῖται ἡμέρας. 1120. ε, ζ,
 καὶ 1121. δ. τί ἐστίν. 1121. α. προανατύπωσις αὐτῆς
 αὐ νόμῳ. αὐτ. γ.
 Περισίαις πλήθος διαστάσεως αἴτιον. 191. α.
 Περιτεμνομένοι ἐλέγχονται. 1590. ε.
 Περιτομή παρ' ἑτέροις ἔθνεσι σπεδαζομένη. 223. γ. τέτ-
 ταρα τὰ τίω αὐτῆς προτρέποντα διατήρησιν. αὐτ. δ.
 τίω σύμβολον. 224. α. σημείον. αὐτ. δ, καὶ 225. α.
 ε δεῖ ἐπὶ αὐτῆ μεγαλοφρονεῖν τῆς Ἰουδαίας. αὐτ. ε.
 σφραγίς. 225. α, καὶ 291. β. ἐκ ἀναγκαία. αὐτ. ζ,
 καὶ 226. γ. Ἰουδαίων γνώρισμα. 226. ε. τῆς πρεσι-
 ρέσεως κατηγορία. αὐτ. ζ. δούτερα τῆς πίστεως. αὐτ.
 ἐνβάλλεται, τῆς πνευματικῆς φανείσης, αὐτ. ἢ ὅτως
 τίς. 227. α. ἢ ὁμοῦ αὐτῆς ἡμέρα τίνος σύμβολον. αὐτ.
 διατὶ ἐπὶ τῆς γυνήσεως Ἰσαὰκ δέδοται. αὐτ. γ. ἐν
 ἀρετῆς διδασκαλία. αὐτ. δ. σημείον μέιον. αὐτ. διατὶ
 ἐπὶ τῆ παιδογόνω μορῆ. αὐτ. ε. τύπος τῆς αὐ πνεύ-
 ματι. αὐτ. ζ. τίω λόγῳ παρὰ τῶν Ἀποστόλων τετί-
 μητο. 405. δ. διατὶ τῆς Σικιμίτας ἐκ οἰφίλησιν. 409. β.
 Ἐβραίους καὶ αἰλοφύλους διακρίνει. 610. δ. εἰκὼν τῆ
 βαπτίσματος. 696. β. καὶ τύπος. 780. ε, καὶ 1503. ζ.
 ἢ τῆ λόγῳ τίς. 696. δ. ἢ τῷ Θεῷ προσφιλεῖς ποία.
 1472. δ, ε.
 Πέρσαι ἀργυρίω σιωαλλάττοντες. 288. ζ. ἀδελφαῖς καὶ
 μητρῶσι καὶ θυγατρῶσι μίγνυται. 1079. γ. τῆς ἐκ
 τῶν μητέρων φωτῆς ἀγνωστῆτες νομίζουσιν. αὐτ. ε.
 Πέτρος ὁ Ἀπόστολος λητήρ. 900. β. ἡ ὁμολογία αὐ-
 τῆ, θεολογία. 926. β. ὁ πατήρ τὸν υἱὸν αὐτῷ ἀπε-
 κάλυψε. 927. ε.
 Πηγή τί. 60. γ. ταυτόν τῷ φέεται παρὰ τῷ
 298. α.
 Πηλὸς τί. 620. α.
 Πισδύοντες βίολογίαι. 888. ζ. ἀνα-
 λειότητα. 1122. ε.
 Πισδύοντες βίολογίαι. 888. ζ. ἀνα-
 λειότητα. 1122. ε.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

τί ἐστιν. αὐτ. ζ. αὐτῆς ἀδικημάτων, ἐξέβητο φύσις. 1491. ε.
 δι' αὐτῆς Χριστῶ ἀνέμεθα. 1553. γ. τὸν πρὸς αὐτῶ
 ἀρετιπαγῆ πόνους ἐ δὲ καταφορτίζεσθαι. 1569. ε. τὸς
 ἐν αὐτῇ νεωστὶ προσηχομένους πῶς δὲ προσδέχεσθαι.
 1564. γ. Φωτίζει. 1605. β.
 Πισοὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων καθαρισμὸν περιμένει. 1247. α.
 Πισοῖς ἀμαρτάνουσι σιωναμίγνυσθαι ἐκ ἕξεσι. 1034.
 ζ, η, κτ.
 Πισὸν διπλόν. 1624. β.
 Πλαξί λιθῆαις διατὶ ὁ Θεὸς ἔγραψε. 1467. ε.
 Πλάσις ἐπ' ὀπρεπείας λέγεται. 60. ε.
 Πλάτων παρὰ Μωυσέως παραλαβάν. 278. γ, δ. τίνες
 τῶν μύθων αὐτῆ ὀπαδοί. 9. γ. δόγμα αὐτῆ περὶ νοητῶν
 καὶ ψυχῆς, ἐνστάσεις τε καὶ λύσεις. αὐτ. καὶ 10. α, γ.
 Πληθύνειν διπλόν. 221. γ.
 Πλημμελημάτων μεμνησθαι χρῆσιμον. 1625. γ.
 Πλησίον τίς. 1527. β, καὶ 1589. β.
 Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τῆ πατρὸς ἐκπερφέεται. 44. β,
 587. ε, καὶ 588. α. τῆς αὐτῆς ἰσῆας καὶ φύσεως τῆ
 πατρὸς. 587. ζ. τί τὸ τῶν κατάβασιν αὐτῆ σημαί-
 νον. 1007. γ. ἐν, πολλά λέγεται. 1231. ζ. ἡ ἀφαι-
 ρεσις αὐτῆ ἐδεμίαν ποιῆ ἐλάττωσιν. 1233. ζ. ἐν τῷ, τε
 ἐν Προφήταις καὶ ἐν ἡμῖν. αὐτ. ζ. ἐν Χριστῶ. 1237. α.
 ἐν ἡ οἰκονομία τῶν αὐτῆ χαρισμάτων. αὐτ. β. πᾶς
 τόπος καὶ ἀνδρῶπος αὐτῶ ἀνέσι. αὐτ. ε. δέδοται τοῖς
 Ἀποστόλοις. 1238. ζ. τόπος τῆ ἀγίας. 1483. γ. ἐκ
 τῆς πρώτης καὶ μόνης ἀρχῆς τῆ Θεῆ καὶ πατρὸς ἐξῆν.
 1669. α. ἐκ πατρὸς προχοόμενον καὶ δι' ἡε χορηγέ-
 μενον. αὐτ.
 Πνεῦμα Θεῆ ζωογονεῖ. 17. ζ.
 Πνεῦμα λέγεται ὁ ἄνεμος. 12. β, 17. α, καὶ 149. α.
 καὶ ἡ χύσις τῆ ἀέρος. 16. γ. καὶ ἡ ἀνεργῆς δυνάμις.
 αὐτ. ε. καὶ ἡ ζωτικὴ ἀνεργεία. αὐτ. ζ. καὶ ὁ παρὰ-
 κλητος. 17. β.
 Πνεῦμα καὶ πνεῦ ἀλλήλων διαφέρει. 62. ζ.
 Πνεῦμα θυμῆ τί. 719. γ, ζ.
 Ποιημάτων ἐκάστῳ ἰδίᾳ ἀπονειμήται ἡμέρα. 1210. δ.
 Ποικίλον Θεοσυγές. 1035. ε.
 Ποιμῆος καλῆ Φωνῆ. 387. δ. ἀρετῆ τίς. 1088. ζ.
 Πολεμίων ἀεράτων πῶς παρεσόμεθα. 1560. ζ.
 Πόλεμοι διατὶ λέγονται Κυρία. 1313. β. ἀκριβῆς αὐ-
 τῶν ἀπογραφή ἐγνώετο. αὐτ. οἱ κατὰ Θεὸν τίνες.
 1379. ζ.
 Πόλις τί. 116. α.
 Πολυγαμία τὸ πάλας ἐκ ἀπηγόρευτο. 366. δ.
 Πολυπαιδία ὁ τῶν πάλας σκοπός. 362. α.
 Πονηρία τί. 1077. ζ.
 Πονηροὶ διατὶ ἐν κόσμῳ. 1282. ε.
 Πόνοι πρὸς Θεὸν συλλέγουσι. 723. γ, ε. τὰ δι' αὐτῶν κλη-
 θάτα τίμια. 823. ζ. ἡ ἀντέκλισις αὐτῶν τίς. 1179. ζ.
 ὁ φάτων αὐτῆς, φάγει τὰγαθά. 1282. γ.
 Πορνεία ἐ κατὰ φύσιν. 1093. α. τιμωριῶν ἀξία. 1564. ε.
 παραλέλειπται τοῖς ἕξωθεν νομοδέταις. αὐτ.
 Πορνύειν χήραν ἀσύγνωστον. 441. ζ. ἀμάρτημα μέ-
 γα. αὐτ.
 Πορνύσσα ἀκάθαρτος. 1067. ε.
 Πορφύρα τίνες δηλωτικῆ. 1179. ζ.
 Πορφυρία μαθητῶν ἀπορία καὶ λύσις. 69. α.
 Ποταμῶν τῶν τῆ παραδείσου μερισμός. 71. γ. διατὶ
 δι' ὑπὸνόμε μερίζονται. αὐτ. δ. διατὶ ὁ πόρος
 ἀλλήλος. αὐτ. ζ. τὰ ἑβραϊκά καὶ ἑλληνικά αὐ-
 τῶν. 72. β.
 Προσηγορία. 394. α.
 Προσβύτερος τίς. 307. γ, ε.
 Προσβυτικὸν ἐ φωνήσει τίμιον. 1093. ε.
 Προαίρεσις τιμωρεῖται. 792. β. τὰ πράγματα καὶ
 1411. ε.
 Πρόβατον δατὶ ὑπὲρ ὄνθ προσάγεται. 700. α. δατὶ
 δ' φέρε. 801. β.
 Προβατῶν τὰ μονοειδῆ αἰρετώτερα. 373. α. τὰ
 λαυὰ καὶ λυκά καὶ Φαία τί δηλῶσι αὐτ. γ. τὰ λυ-
 ἐν Μεσοποταμία ζητεῖται. 376. η. τὸ ἐκ λυκῶν
 λαυὰ τίλεισθαι ζῖνον. 377. β.
 Πρόγνωσις ἐκ ἔσιν ὄρεσι. 822. β.
 Προσηγορία διατὶ φέρεται ἡ κατὰ πάντων αἰτία
 1382. ζ. τὸ μὴ αὐτοῖς ὑπέκειν θάνατος. 1276. γ.
 Πρόναος τί. 859. γ.
 Προναός οἱ λόγοι ἀνεπίληπτοι. 1623. ε.
 Προσδύχας μὴ ποιῆντες ὑπὲρ τῆ προσφύροντος
 δικοί. 1014. β.
 Προσδύχῃ ὁ τιμώτερος ἐμπροσθεν ἵσταται. 506. β.
 Προσήλυτοι τίνες. 810. δ, ε, 1589. ζ, καὶ 1593. γ.
 Προσκιώσις διαφέρει λατρείας. 769. α, καὶ 1349.
 Προσκιώσῃ τινες, ἀπ' ἐ λατρεύουσι. 768. δ.
 Πρόσαγμα τί. 787. β.
 Προσάγματα ἐ καλὰ τίνα. 973. ε, ζ.
 Πρόσφορα πᾶσιν ἀπονεμητέον. 1452. ε.
 Πρόσωπον Θεῆ τί. 924. η, καὶ 928. ζ. διατὶ λέγει
 ἐπὶ Θεότητος. 586. ε. τὸ τῆ Κυρία ἐ ἀν' ἡ ἐρίων
 δὲ μὴ, ποιηρία. 1635. γ.
 Προφήται ἐλάλησαν ἀ ἐκ ἠπίσαντο. 279. ε. τὰ
 λοντα ὡς γεγνωμένα προλέγουσι. 518. β. ὄρεσι
 764. α. ἐξηγγέλλον τῶν Ἰουδαίων τὰ πάθη. 1051.
 οἱ ἐκκλησίᾳ ἐχρίοντο. 1072. β. διατὶ μίνας καὶ ἡμέ-
 ἀναγράφουσι. 1397. ζ. ἐξηγητῆ τῆ νόμου. 1521.
 ἀνδρωπῆνοις κέχρηται λόγοις. 1604. ε.
 Προφήταις ἐ πάντα ἀποκαλύπτεται. 1391. ε. ἐ π
 τα αὐτοῖς κατάδηλα. 1394. δ.
 Προφήταις τινες διατὶ ἐκ ἔλαβον ἔκβασι. 1526.
 Προφήτειας εἶδος δι' ἔργων. 724. ε.
 Προφήτης τί. 818. ε.
 Προφήτης προσδύχῃς ἰχθῆς. 260. η.
 Πρωτόπλαστοι ἔχον τῶν τῆ ἀγαθῆ καὶ κακῆ γνώ-
 68. ε. τῶν τῆ ἀγαθῆ ἔχον. 69. γ. τῶν τῆ κα-
 καὶ πονηρῆ γνώσιν μετὰ τῶν τῆ ζύλων γνώσιν ἔμα-
 72. ε. πρὸ τῶν ἀ ἐτῶν ἐτεθνήκεισαν. 74. ζ. δ
 γυμνοὶ ἐκ ἠχύνοντο. 78. η. ἐκ ἐβεβρώκεισαν πρὸ
 παρακοῆς. 80. ε.
 Πρωτότοκα διατὶ Θεῶ ἀφιερῆνται. 697. β, γ, κτ. δ
 ὑπὸ τῆ Θεῆ ἀγαπῶνται. αὐτ. ζ. διατὶ καὶ τὰ
 ζῶων προσφύρεται. 699. δ. τὰ τῶν ἀνθρώπων δ
 λυτεῖται. 700. β. τὰ τῶν θερημάτων διατὶ ἐν
 γύπῳ ἐφθέρετο. 1399. α.
 Πρωτότοκοι οἱ τῆ Ἰσραὴλ πάντες ἡγιασθήσαν. 117
 διατὶ ἠερίσθηται. 1176. β. τύπον ἐπέχουσι τῆ π
 τοπλάτῃ. 1177. β. ἐ φιλελεύθεροι. 1393. δ. διπ
 μοῖραν ἐλάμβανον. 1665. α.
 Πρωτότοκος τί. 690. δ.
 Πρωτοτόκῃ ἀξιώματα τίνα. 316. ζ.
 Πρωτοτόκων οἱ μετ' αὐτῆς προτιμῶνται. 504. β.
 Πύλαις οἱ πάλας τὰς διατριβὰς ἐποιῶντο. 1577. γ.
 Πῦρ κολάσεως σημεῖον. 704. γ. μυρίας ἀναμεμῶσαι
 ρας. 1008. δ. τί ἐστι. 1267. ε, ζ. ὑπερέχει τῶν
 χείων. 1442. ζ. ὅποια τὰ αὐτῆ ἰδιώματα. αὐτ.
 Πύργος τῆ ἐν Βαβυλωνίαι ἀν διαμετρήσεις. 175. ε.
 Πυλῶν ἐπαινεῖ τὸ πωλέμενον. 430. γ.

Πρᾶβδος ἡ τῆ Μωυσέως πληροφωρία ἀναστάσεως. 59
 τύπος τῆ ἡε καὶ λόγος. αὐτ. ζ, καὶ 592. α, β. δ
 ἡ αὐτῆς τὸ πρῶτον ἐγνώετο σημεῖον. 592. ε. διατὶ
 λιν ἐγνώετο ζύλον. 593. α. σύμβολον τῆς πίστεως. 60
 Βλαιοθήκη Βερούσιος

P.

Ράβδος ἡ τῆ Μωυσέως πληροφωρία ἀναστάσεως. 59
 τύπος τῆ ἡε καὶ λόγος. αὐτ. ζ, καὶ 592. α, β. δ
 ἡ αὐτῆς τὸ πρῶτον ἐγνώετο σημεῖον. 592. ε. διατὶ
 λιν ἐγνώετο ζύλον. 593. α. σύμβολον τῆς πίστεως. 60

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

ἡ εὐαγγελία τύπος. 628. β. διήλεγξε τὸ ὑπόπλον. 630. α, β. πάντα δι' αὐτῆς τὰ σημεῖα. 632. ζ.
 Ῥάβδος ἡ καρυὴ τίνος σύμβολον. 1280. ζ. ἡ ἀνθή-
 σασα τὸν Χριστὸν προμύσει. 1381. β.
 Ῥαββὴν ἡ Ἰαβὼκ πᾶς κέεται, πᾶς καλεῖται καὶ τίνος
 τύπος. 395. δ.
 Ῥαχὴλ τι σημαίνει. 355. η, καὶ 370. ε. τύπος τῆς ἐξ
 ἔθνων Ἐκκλησίας. αὐτ. καὶ 386. β, 405. α, καὶ 415. δ.
 τὸ κάλλος αὐτῆς τι δηλοῖ. 358. ζ. ἡ καθαρότης τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτῆς τι ἐμφαίνει. 359. β. ἠπέλειε ἑαυτὴν
 ἀναρῆσεν. 363. η. ἀπερίσκεπτος ἡ αὐτῆς αἵτησις.
 364. β. πᾶς οἱ υἱοὶ Βάλλας αὐτῆς ἐπεγράφοντο. 365. δ.
 γυναικα, ἡ παλακίω παρέχε τὴν Βάλλαν. αὐτ. γ. τὸ
 τεκεῖν τὸν Ἰωσήφ μετὰ τὴν τῶν μανδραγορῶν ἐδωδὴ
 τὴν αἰνίττεται. 370. γ. διατὶ ἐκλεψε τὰ τῆ πατρὸς
 εἶδωλα. 382. η. Ὀσεβὴς ἰω. 383. α. τῆ τῆ πατρὸς
 αὐτῆς δόξη μεμάνηκεν. αὐτ. ε. ἐθεράπευε τὰ εἶδωλα.
 αὐτ. η. κέκλωκεν αὐτὰ, τῆ Ἰακώβ μὴ εἰδότες. 384. α.
 προσεβῆθη, ὅτι μέλλει θνήσκειν. 386. β. ὁ θάνατος
 αὐτῆς τι σημαίνει. 415. α. ὁ αὐτῶ τάφω αὐτῆς λί-
 θος τίνος ἀνιγμα. αὐτ. γ.
 Ῥαφαὴν τι σημαίνει. 1430. ζ.
 Ῥεβέκκα τῆ Ἐκκλησία παραβαλλομένη. 294. α, 295. η,
 καὶ 302. η. τι δηλοῖ. 296. γ, ε. μιμητὴς τῆ Ἀβραάμ.
 αὐτ. γ. παρθένος κατὰ τε ψυχῶν καὶ σώμα. αὐτ. δ, ζ.
 Φιλόζωος καὶ σόφρων. 297. β. ὁ παρ' αὐτῆς ποτιζο-
 μενος οἰκίτης ἢ αἰ κάμηλοι τίνος τύπος. αὐτ. ε. Ὀγνώ-
 μων. 298. ζ. οἱ συγγενεὶς προμύσει τὰ περὶ αὐτῶν.
 303. γ. ἀνδρεία. αὐτ. ε, καὶ 304. ε. αἰχωτηλή. αὐτ. ζ.
 διατὶ σῆρα. 310. β, καὶ 312. ε. οἱ ἐξ αὐτῆς τεχθεῖ-
 τες τίνος εἰκονίζουσι. αὐτ. δ. καὶ τὴν αὐτῶν σκιρτή-
 ματα. αὐτ. ε. πᾶς ἐπορεύθη πυθέσθαι. 311. α, β, κτ.
 ἐπ' αὐτῆς ἔρηται τὸ ἐπὶ ἁγίων μόνον λεγόμενον. 312. ζ.
 ἀποσελικὴν ἔχε μεγαλοφυχίαν. 332. β. πόθεν τε-
 θάρβηκεν ὅτι τὸ βῆται τῆς δόλογίας ὁ Ἰακώβ. αὐτ. δ.
 εἰθάρβει καὶ ἐφοβετο. αὐτ. ε. δι' οὐραράτων ἡ ἀποκα-
 λύψας ἀπηγγέλη αὐτῆς ἡ Ἡσαῦ αὐτῆς διανοίας ἔχον.
 342. δ, ε. ἀσφαλίζεται τὸν Ἰακώβ. αὐτ. η. τύπος
 Ἐκκλησίας. 343. δ. ἐκ ἀπεσρέφεται τὸν Ἡσαῦ. 344. β.
 ἐμίσει τὰς θυγατέρας Χέτ. αὐτ. δ. ἀτέχνως ἀνέπεισε
 τὸν Ἰσαάκ. αὐτ. ζ.
 Ῥεβὴμ τι σημαίνει. 363. γ, καὶ 416. β. διατὶ τὸν Ἰω-
 σήφ τῆ θανάτου ἀπῆλαξε. 430. ζ. διατὶ ἐκ εἰθάρβη-
 σεν αὐτῶ ὁ πατήρ τὸν Βενιαμίν. 472. δ. διατὶ τῶν
 πρωτοτοκίων ἐξέπεσον. 1270. ε. ὁ μὲν Ἰακώβ κατηρά-
 σατο, ὁ δὲ Μαυσιῆς ἠύξατο. 1655. δ. ὀχλῶν ἔχε πο-
 λυγονίας. 1656. α, γ, ε. διατὶ ἐδὲ βασιλείας, ἐδὲ
 ἐρωσιώης ἠξιώθη. 1660. ζ. ὁ Ἰακώβ ἀφείλετο ἀπ'
 αὐτῆ τὰ πρωτοτόκια. 1664. ζ.
 Ῥεθ διατὶ ἐτιμάτο ὑπὸ τῆ Βοός. 1061. α. Δαβὶδ καὶ
 Χριστὸς πρόγονος. 1559. α.
 Ῥύσεως σώματος ἀποτελέσματα. 1057. γ. τὰ σύμ-
 βολα αὐτῆς τι σημαίνουσι. 1063. α, β.
 Ῥύσις θελητὴ καὶ ἀνεθέλητος τίς. 1061. α.
 Ῥωμαῖοι ἐκ τῆ Ῥώς. 490. δ. νόμος αὐτῶν περὶ ἀθεμι-
 τογαμίας. 1099. β.

Σ.

Σαβὰ αἰθιοπικὸν ἔθνος. 1240. η. τῶν Ὀμηρικῶν ἔθνος.
 1241. α.
 Σάββατον τῶ δικαίω τί. 738. ε. τὸ αὐτῶ Χριστῶ τί.
 739. β. αὐτῶ ἡ καλύπεται ὁ τῆς φύσεως δόμος.
 αὐτ. ε. διατὶ ἀργία τετίμηται. 779. β, γ. τι σημαίνει.
 αὐτ. ε. τύπος τῆς εἰς Χριστὸν καταπαύσεως. 780. α.
 καὶ τῆ αὐτῶ εἰς αἰῶνος καιροῖς. 787. δ. τίνος ση-
 μεῖον καὶ τύπος. 906. β, γ. διατὶ τῆτο δέδοται καὶ
 ἐχ ἡ κυριακή. 907. α. αὐτολή πρόσκαιρος. 1448. ε.
 τίνα αὐτῶ γίνεται. 1504. α.
 Σαββατισμὸς νοητὸς καὶ ἀληθὴς τίς. 1131. β.
 Σάλπιγγες καὶ φωναὶ αἱ αὐτῶ Σινᾶ ἐκ τῶν σοφεί-
 δημογγέμενα. 1439. β.

Σάλπιγγος ἱερῆς μέγεθος, χῆμα, ὄνομα καὶ χρῆσις.
 1223. β, γ. πότε αὐτῆ ἐχρῶντο. 1224. ζ. αἱ δια-
 φοραὶ τῆς ἡχῆς ὅποιαι. 1225. ζ. τι δὲ αὐτῆς μιλύεται.
 1226. β. ἡ χρῆσις περὶ τῆ Ἰσραήλ. αὐτ. η. μετ' αὐ-
 τῆς ὁ ἐράνιος παρέται βασιλεύς. 1335. δ. τῆς ἐχά-
 τῆς σύμβολον τί. 1371. δ.
 Σάλπιγγε τί. 1123. δ. ἡ τῆς σημασίας τίνος τύπος.
 1381. γ.
 Σαλπίζειν διατὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀπνευμήθη. 1226. α, δ.
 Σαμαρείται διατὶ πρὸς τὸ ἔρος Γαριζὴν ὄρωντες εὐχον-
 ται. 1480. α.
 Σαμαρειτικά ἀντίγραφα περιέχουσι τίνα μὴ αὐ τοῖς Ἰε-
 δαίοις κείμενα. 1424. γ.
 Σαμαρέων δόξα περὶ Θεῶ. 775. β.
 Σάπφειρος τίνι ἐμφερής. 829. β.
 Σαῦλ ἡ παρετάξατο ἕως ἡ εἶδε τὰ τῆς νίκης μιλύματα.
 876. α. πόθεν ἡ παροιμία. 1340. γ. διατὶ τῆς βα-
 σιλείας ἐξέπεσον. 1580. γ. ὁ θάνατος αὐτῆ διαγγε-
 λιζόμενος. 1639. ζ.
 Σαρακῆνοὶ ποιῶσι κρόβυλον. 1092. β.
 Σαρκοῦς μέλη διὰ λόγων νεκρέμενα. 901. β. ἡμισυ τίς.
 1246. β.
 Σαρκικῶν ἀκαθαρσιῶν ἀποφορτίζεσθαι δεῖ. 1561. β.
 Σάρξ καὶ πνεῦμα ἡ πεφύκασιν ἀμαρτάνειν. 982. γ.
 Σάρρα διατὶ σῆρα. 213. β. πολλὴ ἡ αὐτῆς φιλοσοφία.
 213. δ. ἐτῶν οὗ ὄντι τῶ Ἀβραάμ σιωπῆσε. 220. ε.
 Σάρα καὶ Σάρρα τί δηλοῖ. 228. γ. πρώτη αὐ γυναι-
 ξὴν δόλογικήν. αὐτ. ε. ἀτελεστέρα τῆ Ἀβραάμ. 275. α.
 ὑπογραμμὸς τῶν ἐθελουσῶν Ὀσεβῶν. αὐτ. δ. ὁ γέλωσ
 αὐτῆς αἰδώς. 236. β. διὰ τῆ ἐλέγχου εἰς πῆσαν σωε-
 λαίνεται. αὐτ. ε. ὁ φόβος τὴν διάνοιαν αὐτῆς κατέ-
 σεσε. 237. α. πολλὴ αὐτῆς ἡ ἄρα. 258. ζ. διατὶ τὸν
 Ἰσαάκ ἐξέβαλεν. 268. ε. ἡ ἀρχὴ αὐτῆς τὴν τάξιν
 ἀνέστρεψε 269. δ. τὴν περὶ τῆς Ἰσαάκ θυσίας πρό-
 σαξὴν ἠγνόηκε. 277. δ.
 Σεμίδαλις διατὶ ἐφ' ἐκάστῳ θυμάτι. 1262. δ.
 Σεμίραμις τὴν Νινωὶ τετέθηκε. 1629. γ.
 Σενναρ πᾶς κέεται. 174. ε. τι σημαίνει. αὐτ. η.
 Σεπφώρα τι σημαίνει. 556. ε, καὶ 571. ε. ἐφύλαττε
 τὰ πατέρα. 613. γ. τύπος τῆ πνεύματος. αὐτ. πρό-
 σωπον τῆς ἐξ ἔθνων Ἐκκλησίας. αὐτ. η.
 Σεραφὶμ τί. 841. η.
 Σηγῶρ τί δηλοῖ. 251. α. οἱ αὐτῆ κατεπόθησαν.
 254. ε.
 Σηθ υἱοῦ, Θεῶ υἱοῦ ὀνομάζονται. 129. α, β, κτ. τίνος οἱ
 υἱοὶ αὐτῆ. 1340. α.
 Σηλῶμ τι σημαίνει. 435. ε. τὸ ἀσωμαφῆ αὐτὸν εἶναι
 τῆ Θάμαρ τί δηλοῖ. 438. ε.
 Σημ τι ἐμφαίνει. 127. β. τὸ σπέρμα αὐτῆ ἁγιον. 166. η.
 τίνος οἱ ἐξ αὐτῆ καταγόμενοι. 169. ε. πότε οἱ υἱοὶ αὐτῆ
 τὴν ἰδίαν γλῶ ἔλαβον. 211. ε.
 Σημεῖα ζητεῖν μάταιον. 1313. ζ. διὰ τὸν Ἰσραὴλ καὶ
 τὰ ἔθνη ἐγένοντο. 1322. γ. πότε ἡ δὲ αὐτοῖς προ-
 σέχεν. 1489. ε. τὰ αὐτῶ ἀγύπτῳ αὐτῆ ἡμέρας μ' ἔγεγε.
 1615. α, β, κτ.
 Σιαγὼν πόθεν ὀνομάσθη. 1517. β.
 Σίκερα τί. 1011. α.
 Σίκιμα τίνος τύπος. 508. α. πόσον τῆς ἱερῆς ἀπέχει.
 1480. γ.
 Σικιμιτῶν κόλασις εἰς σατηρίαν παιδαγωγῆσα
 ὁ Ἰακώβ Ὀσεβῶς αὐτῆς ἀδύμισυ. 410. γ.
 Ἰακώβ σωφροσύνης ἀεκα αὐτῆς ἡμῶν.
 Σίκλος τί. 901. ε.
 Σίτος καὶ οἶνος μυστηρίων ἀνιγμα.
 Σιωπῶν τί. 707.
 Σι...

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

- Σκόβη θεα διατι τιμαται. 1179. β. τύποι Χριστ. αυτ. δ. τα αγια τινα. 1381. β. Αγγελων τυπος. αυτ. γ. τα καθαιρευμενα τι σημαίνει. 1385. ε, και 1386. α.
- Σκλωη τυπος της κλισεως. 835. α. ο Χριστος. αυτ. η. το τε Χριστ σημαίνει σωμα. 949. β. τε κοσμος εκλυπωμα. αυτ. δ. η νοητη τι. 1341. γ.
- Σκλωης διατυπωσις τι. 828. α. τα ανδον τινων συμβολα. 855. γ, δ.
- Σκηπηροις καρυνοις οι παλαι εχρωντο. 1280. ζ.
- Σκιαν τρια σιωωσι. 15. γ.
- Σκληρος τις. 626. ζ. η συμμιξις αυτε κακων ποιητικη. 1585. β.
- Σκοπος κρινει τα διαπραττομενα. 213. ζ. πανταχθ ζητητος. 334. γ. α εκασω εξεταστος. 366. β.
- Σκοτος συμβεβηκος. 13. δ, και 14. β. σκια. 13. ζ. χησις αναγκαια. 14. α. προτερον τε φωτος. αυτ. γ. αναπαυσις. αυτ. δ. παθος περι τον αερα. 15. α. φωτος απεσια. αυτ. δ. ε νοητον τι. αυτ. ε.
- Σκυδαμ ποθεν ανομαδισαν. 174. ε.
- Σκυθροπα των χρηστοτερων διατι προτετακται παρα τη Γραφη. 1643. δ.
- Σοδομα και Γομορρα τι σημαίνει. 194. β. διατι ερθε κατακαυθη. 151. γ, δ.
- Σοδομιται εκ τινων και διατι ηχμαλωτιδισαν. 194. η. μετα της αφατε παρανομιας και ετερας ειργαζοντο. 238. ε. οποια τα αυτων αμαρτηματα. αυτ. η, και 241. ζ. διατι αποτετυφλωνται. 245. ε.
- Σοδομιτων η υπερβολη της κακιας ηρται. 245. α. οι τα εργα αυτων επιτηδοντες διαβολα απογοισι. 1641. γ.
- Σοδωμων χωρα καρπεσ σαπρεσ αποδιδουσα. 192. β.
- Σολοικισμος α τη Γραφη υποδιασολη επιδιορθωμενος. 28. ζ.
- Σολομων γλυπια α τω ναω ποιησας εκ εμεμφθη. 1145. β. η ηδονη των γυναικων αυτον εξεμιχλωσε. 1515. β.
- Σοφια και σωσεις τι. 1438. ε.
- Σοφιας εργον, προσηγοριας επιθεται. 76. β.
- Σοφος ελω τω εθνεσ αμιθωμενος. 1582. ζ.
- Σοφω τα παντα εσι. 403. α.
- Σπαθαριος τις. 446. ζ.
- Σπονδειον τι. 843. γ.
- Στινειν δικαιωσ ποτε αρχομεθα. 574. α.
- Στατηρ τι. 289. α.
- Σταυρον οι φοροντες τω διαβωλω ανάλωτοι. 747. α. τι το προς αυτον βλέπειν. 1306. β.
- Σταυρος ε φυσεσ καταρα. 1544. γ.
- Σταυρω τυπος τις. 723. ε, 724. δ, 898. ε, και 1311. ε. το χημα τις διεγραφε. 747. β, και 748. ε. η σφραγις επι τε μετωπε τρεπει τεσ Δαιμονα. 748. α. το μυσηριον α τω νόμω ορωμενον. αυτ. δ. το ανιγμα η λυχνια. 856. ε. τι το προσαναπλαττον το χημα 896. ε. το συμβολον τι. 1292. γ. η εικων τι. 1309. γ, ζ.
- Σταυρωσαι τιω σαρκα τι εσι. 332. α.
- Στειρα διατι των πατριαρχων αι γυναικεσ. 362. γ.
- Στερωμα και η γη λεγεται. 19. ζ. εδεσ πεπηγοτι υδατι, εδεσ κρυαλα, εδεσ απεκλω εμφερεσ. 22. β. διατι ετωσ ανομαδη. 23. ζ, και 24. δ.
- Ι. Στηλα τι. 820. α.
- Στηλασ των καλων τινεσ εκ απολιπεσι. 323. ε.
- Στηλασ η πνθματικη τινη αεμιζεσ. 1306. β.
- Στηλασ αφρα πως σφάζεται. 983. δ.
- Στηλασ ανωτατω τι. 1513. ε.
- Στηλασ αγίων τι. 750. α. τα των πονηρων ανωτατω τι. 1513. ε.
- Συμεων τι σημαίνει. 363. δ, και 405. γ. διατι αυτος εκει και ο Ιδα. 1587. η. διατι υπο Μα εκ ηυλογηται. 1657. ε, ζ, η, 1658. α, β, κτ. β, δ, κτ. και 1670. ε. και ετωσ της δολογιασ χηκε. 1671. α.
- Σωαφεια η βεβιασμη λυεται. 1414. δ.
- Σωειδησις δικασησ αδεκατος. 468. η.
- Σωηθεια η πονηρα βλαβερον. 244. β.
- Σωηθειαν προλαβουσαν εκ ανετρεψα ο νόμοσ. 10. και 1494. δ.
- Σωθηκασ οι παλαιωσ πως εποιον. 205. γ.
- Σωτριβησ σημεια τινα. 966. α.
- Συρια σωζεσ μνημεια τε α αυτη αλεκληε παθου. 259. β.
- Συρων φωνησ ιδιωματα. 16. δ, η.
- Συχημ τι σημαίνει. 404. δ, και 429. η.
- Σφηκεσ τινωσ συμβολον. 823. β.
- Σωμα το ανθρωπινον δια τινων σιωεθηκε. 39. α. ψυχεται. 794. α, δ. το εκ ευκρατον παθου γεται. 1058. ε.
- Σωματα τα απο των θηριων καταναλωθαιτα ανι. 157. δ. εξορωκλια εις τα των αιδησεων ερω. 347. α.
- Σωματοσ μαθηματικη και σερεε διαφορα. 21. ζ.
- Σωφροσμη θεοσδοτοσ. 259. δ. μονη τε θεοφιλεσ μα. 1309. δ.

Τ.

- Τάγμα η αρχη. 1153. α.
- Ταλαντον εβραϊσ πως καλεται. 846. β.
- Ταξεισ σωζομενων τρεισ. 1501. β.
- Ταξις η α τοισ εσι τις. 157. η. αριζον. 1168. η. εκκλησιαστικη οποια. 1173. β. το α αυτη πε τιμωτερον. 1178. ζ. η δια Χρισεσ πρωτη των α. 1310. β.
- Ταπεινοφροσμη τι. 1547. η.
- Ταπεινωσεωσ σημαινομενον παρα τη Γραφη. 1540.
- Ταυροσ γαυροσ και αγερωχοσ και πανδεινοσ. 797. β.
- Τεχνον εσι τε πατροσ ο δεινα κατα παρομιαν. 772. β.
- Τελειοσ τασ αρετασ αυτασ δι εαυτασ επιτηδουε. 69. και λογω και εργα και βια καθαρουε. 1002. ζ. αγνοεσ τεσ αν ποιεσ λογησ. 1487. ζ. τιω ακραν α τετα ακριβειαν. 1649. ε.
- Τελειοτεροι παρακλησεωσ ολιγοτερεσ των ατελεσ δεονται. 1224. δ. σιωδοκιμησεσιν αυτοισ και οι δεετεροι. 1388. β, γ. ελαττω οφειλεσιν. αυτ. η.
- Τελειοτησ η α φρεσ δια κεισ σημαινομη. 119. η πνθματικη τι. 1520. α.
- Τελειοτητοσ τροποι πολλοι. 136. ζ.
- Τεσαρακοντα εις τον 5 η 8 τεμων, χησιμον βη. 1575. α. κακωτικωσ αριθμοσ. αυτ. δ, και 1576. β.
- Τετραγγραμμιατε χημα. 882. η, και ερμουεα. 88. β.
- Τετρασ επι κακωσεων κειμηνη. 208. ε. αυτη τε κ εκατοντασ κακωτικη. 289. α.
- Τεχνη εκαση παρα των αλων ερανειζεται. 43. γ.
- Τιμη περι τον ανθρωπον το, ανεταλω. 74. α. υπανεγκειν αυτω μεγα. 214. ε. η τε γε γειεσ ιχυεσ τεσ σαρκικησ νόμου. 1305. β.
- Τιμωριασ ανασεμωσ των κακων τασ επιδρομασ. 77. α. αποτομοι προς φοβον. 1254. α. η υπερεθεσι των ημεροτησ. αυτ. η. α. χαλεπατερα ποτε. 125. α. περιφανεισ τινων. 1353. β.
- Τοκοσ τι. 1142. α. παρανομοσ παλαι, αποπατω νω. αυτ. β.
- Τοξον το α νεφελη τι. 160. α. οποιον εσι σημαινομη. αυτ. γ. οτε φαίνεται εδεποτε ολοκληροσ κατακλυ γινεται. αυτ. δ. ανεσση και επιτασιν μλωεσ. 161. α.
- Τοποι οι τε Ισραηλ τινεσ. 1564. β.
- Τοχοσ ο της τε Κυριεσ σαυρωσεωσ πε. 277. α, β, και 281. α. καλεται ο Κυριοσ. 352. β. ο τε φαυλωσ

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

τῆ προκόπλοντος τίς. 390. ζ. διὰ τίνος ἀγιάζεται. 902. β. πολλά τὰ τέττε σημαίνοντα. 926. γ, δ, κτ. ἀνδραπον ἀνδρώπῃς ἐκ ἐλάττονα ποιῆ. 1094. β. μικρὸν ἰχθύς πρὸς διαίρεσιν γνάμης. 1332. γ. τίς ὁ εἰς τὰς τῶν εἰδώλων δυσίας ἐκλεγόμενος. 1334. α, καὶ 1401. ζ.
Τράπεζα ἡ μουσική αὐ εἴπει Θεῶ. 752. ε.
Τριάδος τῆς παναγίας μία ἡ εἶσα. 588. γ. ἡ σκιαγραφία αὐ τῶ λογίῳ. 873. β. αὐτῆ τῶν καταπιπτότων ἡ καταφυγή. 1407. δ. κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῆς αἱ τῶν φυγαδύκτηριων πόλεις. 1446. α. διατὶ τὰ περὶ αὐτῆς ἐ σαφῶς δεδήλωται τῶ Ἰσραήλ. 1454. α. ἐμφανέται δὲ ὑπὸ τῶν Μωσείας συγγραμμάτων. αὐτ. γ. ἡ ἐπίγνωσις πόθεν. 1505. ε.
Τριτάται τίνες κατὰ τὸ γράμμα. 705. γ, καὶ 718. β. τίνες κατὰ τὸ πνεῦμα. 705. δ.
Τρίχες αἰδήσεως ἀνεπίδειχοι. 1213. δ. ἡ ἀφαίρεσις αὐτῶν τί. 1092. β.
Τροφῆς τῆς πνευματικῆς ἐδέποτε δεῖ ἀμελεῖν. 1453. γ. καὶ μετὰ τὴν σωματικῶν δεῖ αὐτῶν προτιθέναι. 1463. ζ. τῆς θείας τίσιν ἐμπίπλασθαι ἀρμέζει. 1585. ε.
Τύμπανον τί σημαίνει. 723. α.
Τύπων χρῆσις κολάζει. 736. α.

Τ.

Τάτα τὰ διμερηθέντα εἰς τρία διηρέθησαν. 24. β. πότε τὰ ἀγγεῖα, καὶ πῶς καὶ πότε οἱ ὑποδέξάμενοι αὐτὰ κολποὶ κατεσκευάσθησαν. 26. β, δ. ἔ τὴν τυχεῖσαν παρέχει χρεῖαν. 27. ζ.
Τάτων διαίρεσις τίνων δηλωτική. 23. ε.
Τῶν δίδωσιν ἀμαρτιῶν ἄφεσιν. 103. η.
Τῶν ἀνέμοις ἐ μεῖστα. 148. η. τὸ ζῶν ποῖον. 323. ζ. τί τὸ ἴδιον αὐτῆ. 510. δ. ἀναγκαῖον. 597. β. ἐκ ἔχει φύσιν ζῶσα. 712. α. τὸ ἐκ πέτρας τίνος τύπος. 744. δ. τῆ ἴδιον. 1303. δ.
Τῶν καὶ Θεὸς τί ἐξείρεται ἔχει καὶ ἀμιγῆς. 587. δ. τῆς αὐτῆς εἰσίας καὶ φύσεως τῆ πατρός. αὐτ. ζ. οἰάπερ ἐκ ποταμῆ ἐξέου τῆ πατρός. 597. β. δεξιά, βραχιῶν, χεῖρ. 718. ζ. πεφανερώκε τὸν πατέρα. 733. η. ἐβάπλισεν ἡμᾶς. 762. η. φωνὴ τῆ Θεῶ. 764. ζ. Θεὸς καθὰ καὶ ὁ πατήρ. 818. α. βεβλή, σοφία, θέλπισις τῆ πατρός. 805. δ. διατὶ τὸ τῆς ἀνδραπότητος πρῶσωπον ἀνέλαβε. 925. δ. πότε θεωρητὸς γέγονε. 927. ζ. τὴν τῆς Παρθενῆς σάρκα κεφόρηκε. 1046. α. κεινωσ ἀσπερ τῆ πάθεσ. 1047. ζ. τὸ, Κύριος, ἴδιον αὐτῆ. 1077. δ. πρόσωπον τῆ Θεῶ καὶ πατρός. 1202. ε. κατὰ φύσιν Θεός. 1617. α. κατὰ τὴ ἐπιμυρεῖται παρὰ τῆ πατρός. αὐτ. δεξιά ἢ χεῖρ τῆ πατρός. 1644. α. Θεὸς ἐκ Θεῶ. αὐτ. β. ὁ πατήρ αὐτῶ θεωρεῖται καὶ δεξιάζεται. 1669. ε.
Τῶν ἀποκοῆ μυρίων ἀγαθῶν πρόξενος. 285. γ. πρώτη ἀτολή. 725. ζ.
Τῶν ἀρχοὶ ἢ στρατηγοὶ πληθυστικῶς λαλεῖν εἰώθασι. 40. η.
Τῶν ἀρχόντων καὶ δομάτων τίς ἡ διαφορὰ. 307. α.
Τῶν ὑπεραιώνιον τί. 722. γ.
Τῶν ὑπερηφανίας χεῖρ τί. 1265. δ. τὸ πέρασ καὶ ὁ ὄρος τί. 1276. ε. αὐτῆ πλώσεως πατήρ. 1462. δ.
Τῶν ὑπὸ ἡκού ἠγεμόσις περὶ αὐτῆσ. 1620. δ.
Τῶν ὑποκριτῶν ὁποῖοι. 1550. γ, καὶ 1588. δ. ὁποῖος ὁ αὐτῶν βίαις. 1550. δ.
Τῶν ὑποστάσεις θείας καὶ ἡ παλαιὰ διαθήκη τρεῖς εἶδεν. 1452. β. ἐπὶ ἐκάστῳ αὐτῶν καὶ τὸ, ὦν, καὶ τὸ, Θεός, καὶ τὸ, Κύριος ἐκλείνεται. 588. β. τρεῖς αὐτῶ καὶ ἰσάβητοι. 1669. β.
Τῶν ὡσωπος τί. 687. ε, 1046. β, ε, καὶ 1292. γ.

Φ.

Φαραὼ ὁ ἐπὶ Ἀβραάμ καὶ Ἰωσήφ διατὶ ἐτάζεται. 188. γ. διατὶ ὁ οἶκος αὐτῆ συμπαῖχει. αὐτ. ε. ἐκ ἐμίγη τῆ Σάρρα. 189. γ. τὴν τῆ εὐπνίεσ διήγησιν εἶδεν. 457. ε. ἰωαγκάσθη αὐα Θεὸν εἰπεῖν. 460. ζ. ἐγνω ἔξ ἀποκαλύψεως ὁ Ἰωσήφ ἠεμίβωσε τὰ εὐπνία. αὐτ

διατὶ ἐπὶ τῆ τῶν ἀδελφῶν τῆ Ἰωσήφ ἐλβῶσει ἐχάρη. 484. δ. φροντίζει περὶ τῆς τῆ Ἰακώβ ἐπανόδεσ. αὐτ. ζ.
Φαραὼ ὁ ἐπὶ Μωυσέως διατὶ ἀποκλείνει τὸ ἄρτεν καὶ ζωογενεῖ τὸ θῆλυ. 558. ζ, η. ἡ θυγάτηρ αὐτῆ τίνος τύπος. 561. δ, καὶ 563. γ. διατὶ ἠγαπάει. 567. η. διατὶ ἐξ ἀρχῆς ἐκ ἐκολάσθη. 589. δ. ἐκ ἄλλοσ ὁ τελευτήσας πρὶν φανῆ ὁ Θεὸς Μωυσῆ. 602. β. οἱ διάδοχοι αὐτῆ καὶ τῆ γνώμη ἐφάμιλλοι. 603. β. ἔ φύσει ποιητές. 604. ζ, καὶ 605. ε. διατὶ θαυματουργεῖν ἐκέλευσε. 628. ζ. διατὶ ἐκ ἔλεγε τοῖς ἐπασιδοῖς εἰζαθε ὑπὲρ ἐμῆ. 639. γ. τὴν θεῶν διεργασίαν ἀπαξιοῖ. 640. β. διατὶ προλέγεται αὐτῶ ὁ ὄλεθρος. 650. α. διατὶ ἀνίσπει τῆσ ἀνδρας. 656. γ. ἐκ ἔχεν εὐλογον τῆσ σκληρότητες πρὸφασιν. 704. γ. διατὶ παντρεατικῆ κατεποντίσθη. 711. ε. μάχεται Θεῶ καὶ θαλάσση. 712. δ.
Φαρῆς γαίος ἔχων βασιλικὸν, ἐξ ἔ ὁ Χριστός. 443. η, καὶ 445. γ. διατὶ ἐτέχθη πρὸ τῆ Ζαρά. 444. β. τύπος Χριστῆ. αὐτ. η. αὐτὸσ τε καὶ ὁ Ζαράσ τύπος τῶν δύο λαῶν. 445. α, β.
Φαῦλοι ἐ παροικῶσιν, ἀλλὰ κατοικῶσι τὴν γλῶ. 191. γ. τίνι ὁμοιοι. 1021. β. καὶ τῆ σωθεῖται αὐτοῖσ χρεῖ ἀποφοιτῶν. 1026. α. νεκροί. 1408. δ.
Φαῦλος τίς. 454. η. ἡ ἀποδοχὴ αὐτῆ ὀλιγοχρόνιος. 315. δ.
Φαίδω ἡ εἰς ἀνδρώπῃς ἀρετῆ. 1545. γ.
Φαισῶν ὁ Δανῆβις. 70. δ.
Φθόνος τί. 427. α. ἡ ἰχὺς αὐτῆ πῖση. 110. ε.
Φιλανθρωπία τί. 996. α.
Φιλαργυρία διατὶ ἐρηται εἰδωλολατρεία. 1142. β.
Φιλιθόνοσ τίνι ὁμοιοσ. 1026. γ.
Φιλίας προειχέθη ἡ τῶν πρεσβυτέρων κλήσις. 395. β.
Φίλιππος ὁ ἀπέστολος τὰ αὐτὰ τῶ Μωυσῆ λέγων. 1236. γ.
Φιλοκερδῆσ τύπος τίς. 1530. α.
Φιλόξενοι καὶ οἱ εἰδωλολάτρη. 199. ζ.
Φιλοσοφία τὸ παλαιὸν ἐπολιτεύετο. 214. γ. τὸ σαρκῶδε. αὐτῆσ περιαιρετέον. 614. α. τὸ πρακτικὸν αὐτῆσ τῶ θεωρητικῶ σιωπλέον. 872. ε. ὁδὸσ βασιλικῆ. 1512. α.
Φιλοσόφων βαρβάρων δόξα. 8. δ.
Φιλῆντοσ ἴδιον τί. 1489. ζ.
Φινεῆσ ἐνεανιδύσατο. 1351. γ. τῆσ προνοίας ὑπεργός. αὐτ. ζ. αὐτὸσ ἐσιν ὁ Ἡλίας. 1352. ζ. βῆσ. 1632. γ.
Φογῶρ καὶ Σῆρ σωεργοὶ τῆσ τῆ Ἰσραήλ πορνείας. 1353. γ, δ.
Φόβος ἀγάπῃσ πρότερος. 822. δ. τίνι ἀρμείδις. 1229. ζ.
Φοιβήσετε πόθεν παρῆσασα. 1493. δ. τί σημαίνει. αὐτ.
Φοίνικησ τῆσ ὁ μαθητῆσ ἐμφαίνοντες. 726. γ, καὶ 728. α.
Φόνος ὁ διὰ Θεὸν εἰσέβεια. 565. γ, ε. ὁ γνώμη γινόμενος κολάσεων ἀξιος. 791. ζ. πόρρω τῆσ καρδίας ἐκβάλλεται. 1585. β.
Φῶα τί σημαίνει. 556. ε.
Φρέαρ τί. 26. γ. τὸ τῆ ἔρηε τόπε ὄνομα. 328. ζ, καὶ 270. ζ. τὸ τῆσ ὀράσεωσ πόθεν ὀνομάσθη. 303. η.
Φρέατα διατὶ ἐπιουμίας ἐτυχον. 68. α. τίνα Φιλιππητέον ὀρύξα. 323. ζ. τίνα τῆ παντὸσ τὰ μέση σημαίνουσι. 328. δ.
Φρεῶν τόπος τίς. 1201. γ.
Φρεωρυχία ἐπίπονον. 1314. ε.
Φρόνημα ὁποῖον ἔχεν δεῖ. 1502. γ.
Φρόνησις ὁποῖα τίλει. 1541. δ. αὐτῆ καὶ ἡ σωματικὴ ἀπόλαυσις ἐχ ἄμα. 1562. α.
Φυλαὶ αἱ τῆ Λοῦ καὶ Ἰῆδα διατὶ σιωπήσιν αὐτῶν αἱ δέκα Ἐφραῖμ ὀνομαζόμεναι διὰ Χρῆστῆ. 1658. α. ἀπ' ἀρχῆσ ἐμίγοντο. 1669. β.
Φυλαὶ Ἰσραήλ διατὶ διακεκρίσθη. 1415. δ.
Φυλῶν τί. 1415. δ.

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

675. γ. Θύρα τῆς αἰκίας ἡμῶν. 688. γ. ὀλοκλήρως ὁ αὐτός ἐν πᾶσι. 695. ζ. πρωτότοκος τε καὶ ἀρσίω. 698. β. Θύμα ὑπὲρ ἡμῶν. 700. β. λύτρον. αὐτ. δ. καὶ 1178. β. σύλος καὶ νεφέλη. 703. γ. μεσίτης. 708. ε. καὶ 1522. ε. τῆς ἐρυθρᾶς διαρέτης. αὐτ. ζ. ὡς ἂν Ἀγγέλω καὶ σύλω νεφέλης σημανόμενος. 709. β. τέλος νόμου. 724. δ. καὶ Προφητῶν. 733. α. καὶ 847. ζ. ζῶν ζύλον. αὐτ. ζ. μάννα καὶ ἄρτος. 729. ε. καὶ 741. γ. κατάκησεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 734. δ. διατὶ παρεκιάθη καὶ ἀνομάσθη πέτρα. 744. α. ε. ὑπετάγη ταῖς Μωσέως ἐντολαῖς. 746. α. δ. λίθος τίμιος, ἐκλεκτός, ἀκρογωνιαίος. 748. η. καὶ 785. δ. κριτῆς καὶ ἀρχιερέως. 749. α. τῶν ἐθνῶν κατεκράτησε. 750. δ. τελειοὶ τὲς διὰ νόμου κατηχημένους. 752. γ. τελειοὶ ἄρτω ζῶντι. αὐτ. δ. ἔδθημα. 758. α. καὶ 866. β. τίω τριπέδητον ἡμέραν ἀνέδειξε. 760. ζ. σάλπιγγε μεγάλη. 761. ε. ἀρχιερέως ὅσιος ἀκκατος. 766. δ. τίω εἰς τὲς φύσαντας αἰδῶ ἀναγκαίαν ἀπέφλωε. 781. β. διατὶ κατ' ἡμᾶς γέγονε. 783. δ. ἀρχιερέως, Θύμα, θυσιάζηριον. 784. γ. εἰς ἐκ δυοῖν. αὐτ. δ. καὶ 836. ζ. διατὶ ἀνήσθυσεν ἡμέρας μ'. 794. ζ. εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τίω γλῶττῆς ἐπαγγελίας. 818. β. συμπροσκιωεῖ ἡμῖν τὸν Θεόν. 825. δ. μακρὰν μετ' ἡμῶν δι' ἡμᾶς. αὐτ. ζ. μόχος παρεκιάζεται. 827. γ. καὶ 1576. δ. ἐκκλησία ἐπιφαίνεται. 834. ε. εἰς τὸ ἐξαιρέτην ἔχει. 836. ε. ἰλασθῆριον. 838. ε. ζ. καὶ 841. δ. κιβωτός. 841. γ. Φῶς, ζωὴ, δυνάμις, ἀφθαρσία. 844. δ. αὐτόχρημα Θεός. 845. α. τῆς Ἐκκλησίας ἀραισμός. 847. α. καὶ σκεπασίης. 850. ε. διφωα τίω γνώσιν ἔχει. 852. δ. ὅπερ ἐστὶ φαίνεται. 863. ζ. Μαρίαν ἀντὶ τῆς ἀνεργασίας γῆς μητέρα ἔχει. 867. β. σώσει τοῖς ἀγίοις. 876. ε. καὶ 877. β. ἀλήθεια καὶ δόξα. 877. α. καὶ 879. β. ἐσιωδῶς ἔχει τὸ πνεῦμα. 879. β. Θεός κατὰ φύσιν. 880. γ. καὶ 1292. β. πεπολέμηκεν ὑπὲρ ἡμῶν. 885. β. πολυτρόπως τὰ περὶ τὸν Ἀαρῶν κόσμῳ πλάττεται. 887. ε. τίνος χάριν ἔξω τῆς πύλης ἐπαθε. 888. ε. κατὰ μυρίαις ἀγιάζει τρόπους. αὐτ. ζ. ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀπέθανεν. 889. α. ὑπὸ τῆς σεφάνης δηλέμενος. 897. α. αἶψα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διωδιάζει. 898. α. τὰ ἐν νόμῳ κατηγήσων. αὐτ. β. ἅγιος τῶν ἁγίων. αὐτ. ε. σιωπῆτος. 903. ε. τίω ἀνοθεῖν ὀργίω ἀπεσέβησε. 912. ζ. περιεκλικὸς παντὸς ἀγαθῆ. 928. δ. τῆς ἰδίας σαρκὸς λατόμος. 929. ε. τίνος τοῖς πνευματικαῖς φαίνει χαρίσματα. 952. ε. ἀληθῆς δῶρον. 957. β. ἀρσίω καὶ ἀμωμος. 958. γ. τρυγῶν καὶ περιπερῆ. 962. δ. 1060. ζ. καὶ 1197. ε. ἢ ὑπὲρ ἡμῶν θυσία. 968. β. διατὶ ἀπέθανεν. αὐτ. ζ. ἐμνήθη ἡμῶν. αὐτ. η. τίω ψυχῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τέθεικε. 970. α. καθάρσιον. 974. ζ. πάντα ἔχει δῶδη. 975. ζ. προσάγεται πρὸς τίω ἀζίαν ἐκάστῃ. 977. ε. ὑπὲρ ὅλα δέδοται τῷ κόσμῳ. 978. β. διατὶ τὰς ἀκαθάρτας ἐφόρεσε. 980. α. τίνι λόγῳ ἀμαρτία καλεῖται. αὐτ. β. καὶ 1544. η. ἀγιάζει τίω Ἐκκλησίαν. 983. δ. ε. καὶ 1291. δ. ἀντάλλαγμα τῆς ἀπάντων ζωῆς. 984. α. ἱερεῖον, ἄμνος, ἀγιασμὸς χορηγός, Θεός Θεῶν. 991. γ. δ. τὸν ἐκ Μαρίας καὶ ἀνελάβετο. 999. ζ. κριὸς τελειόσεως. 1002. β. βασιλεύς καὶ ἱερεὺς. 1003. ε. συμβιβάζει τὸν κατὰ σάρκα Ἰσραήλ. 1012. γ. ἐποπτεύει τὰ κατ' ἡμᾶς ἅπαντα. 1033. η. καὶ 1039. α. ὁδὸς σωτηρίας, ἀπαλλαγὴ κολάσεως, λυτρωτῆς καὶ σωτῆρ. 1044. ζ. οἰκειῖται τὸν θάνατον. 1046. ε. λόγος ζῶν καὶ ἀεργῆς καὶ τομῶτατος. 1048. α. διὰ τίνων ὀλοκλήρως ζωγραφεῖται. 1056. γ. ὑπέδειξε τίω καθάρσιν. 1063. β. μόχος καὶ κριός. 1064. ζ. η. τέθεται ὡς μόχος, ὀλοκαυτῆται ὡς κριός, διωδιάζει ὡς θυμίαμα. 1069. ζ. ὑπὸ τραγῶν τυπόμενος. 1066. δ. καὶ 1068. α. β. κτ. πάνανγος ἱερέως. 1102. γ. ἀναπόβλητον ἔχει τίω τῆς δικαιοσύνης δόξαν. αὐτ. η. καὶ διωκεῖ τίω βασιλείαν. 1103. α. αἰεὶ ὡσαύτως ἔχει. 1104. β. πότε ἐπέφανε. 1110. δ. ζωὴ καὶ εἴσα τῶ γάμος. 1116. ζ. ἐν εἴδει δραγματός νοεῖται. 1119. β. δ. ὡς αἰ ἀπαρχὴ ζωγραφεῖται. αὐτ. ζ. νέον φύραμα. 1120. γ. καὶ 1121. η. τὸ δολογημένον δράγμα. 1121. β. σώζει. 1123. α. λυχνία. 1125. ζ. δέχεται καὶ τὲς ἐν ἐλατῶμασιν. 1155. γ. ἐξ Ἰεθὸν κατὰ σάρκα. 1165. α. καὶ 1169. γ. ἀνατολή

ταί. 1165. β. νομοθέτης καὶ ἀρχιερέως. 1163. α. καὶ 1350. β. ὡς πρωτότοκος ἀπρηγήτη το δίδραχμον. 1176. δ. καὶ 1177. δ. ὑπὲρ ἡμῶν τέθεται. 1181. γ. καὶ ὡς ἀνδραπὸς τὸ ἀμῶμον ἔχει. 1187. γ. ἐν σαρκὶ ὡς ἐν ὄσρακίω σκόλει γέγονε. 1190. η. πότε κολάζει, πότε καρποφόρος ἀποφαίνεται. 1195. α. διὰ φρεθῶν καὶ ἀμνῶ σημανόμενος. 1197. η. μόνος πάντη ἀμώμητος. 1199. γ. ὁδὸς δολογίας. 1201. η. πολυτρόπως νοεῖται καὶ διαφόροις τιμᾶται ὀνόμασι. 1203. δ. καὶ 1264. α. ζωὴ καὶ ζωοποιός. 1205. γ. θυσιάζηριον. αὐτ. ε. διὰ μόχου, κριῶ, ἀμνῶ, καὶ χιμᾶρος γραφόμενος. αὐτ. ἀγιωμός ἡμῶν. 1213. α. ἐν ὄσῳ μόχοις νοέμενος. αὐτ. ζ. ἀπαρχὴ καὶ πρωτότοκος. 1215. α. καθηγόμενος τοῖς ἐξ ἄδ. 1229. β. τίω σωτηρίαν ἀκονόμησε. 1248. γ. βότερός. 1249. β. σώζει τίω τῷ πατρὶ ἀθανάσιον. 1258. ζ. ὁδὸς πρὸς Θεόν. 1263. δ. ἄσαχος. αὐτ. ζ. ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἐπαθε. 1265. α. περιέχει τὸν νόμον καὶ τίω λουτικῶν ἱερωσιῶν. 1281. α. μόχος καὶ δάμαλις ὀνόμασται. 1290. ζ. ἀγιασμός καὶ ἀπελύτρωσις. 1291. γ. καθάρος ἐν νεκροῖς. αὐτ. δ. πάντα ἔχει καθάρᾳ. 1292. α. ὅλος ἅγιος. αὐτ. πᾶς ἔφῃς λέγεται. 1311. β. ἐκ τῶν πατέρων γενεᾶδαι ἐμῆκε. 1322. α. μονόκερος. 1343. α. ἐκ τῷ Ἰακώβ ἀνέτειλε. 1345. ε. διατὶ τῇ τῷ Ἰωσήφ γενεαλογίᾳ προσκεκλήρωται. 1362. δ. πηγὴ τῷ πινύματος. 1365. δ. ὑπὸ χιμᾶρος τυπόμενος. 1370. δ. ὁ καιρὸς τῆς καθάρσεως. 1385. β. ὑπὸ Μωσέως καὶ Ἐλεάζαρος σημανόμενος. 1386. ε. καὶ 1388. ε. διατὶ ἐμφανῆς τὰς δυνάμεις ἐποίησε. 1398. δ. εἰς ἄδ καταπεφοίτηκε. 1410. α. διατὶ ἐπρολέγει τῆς Ἰαίρε θυγατρὸς τὸν θάνατον. 1413. ε. ἀρχιερέως καὶ βασιλεύς. 1415. δ. πῶς καὶ ἐπλήρωσε καὶ κατήργησε τὸν νόμον. 1449. α. β. κτ. ὁ ἀληθῆς ἐκκλησιαστής, τῆς Ἐκκλησίας κεφαλὴ, σοφία ἀνύστατος. 1508. ζ. τοῖς μὲν πιστοῖς ἀφῆκε τὰ ὀφειλήματα, τὲς δὲ ἀπίστους ἀόχους κατέσκησεν. 1497. ζ. η. ὑποθεσίας ἀξίωμα ἐδωρήσατο. 1500. η. αὐτὸς πρὸς Μωυσῆα, καὶ Μωυσῆς πρὸς αὐτὸν παραπέμπει. 1521. α. Ἰεραῖς προηγμενάως ἀποσελλόμενος. 1524. α. διατὶ τῷ πατρὶ τὲς οἰκείαις ἀνατίθησι λόγους. αὐτ. ε. η. πῶς ἐπαθε. 1523. ε. δαμάλει διατὶ εἰκάζεται. 1535. α. β. κτ. μετὰ τὸν σαυρὸν τῆς Ἰεραῖων γῆς ἀποπεφοίτηκεν. αὐτ. β. διατὶ κατὰρα Θεῷ ἐρηται. 1544. β. δ. ἐν τῷ εἰ καιρῷ ἐπεδήμησε. 1575. α. τέλει μαθήματα τοῖς τελείοις ἐπίωγκε. 1586. η. διὰ τίνος προσετυπώθη, ἐγινήθη, ἐπεγνώθη, ἐπισδύθη, ἐδοξάθη. 1587. ε. δολογήσων ἡμᾶς. 1594. γ. ζωὴ. 1602. β. γ. διατὶ κατέβη εἰς τὰ καταχθόνια. αὐτ. β. πάντα πόρον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἐκίνησε. 1604. β. διατὶ παρεγένετο. 1609. β. λέλυκε τίω κατάραν. 1652. β. Δεῦν λέγεται. 1661. γ. βασιλεύς. 1669. δ. Χριστὸς Ἰῆος καὶ ἐκ ἴδιος ὁ κόσμος. 353. ε. τὸ γινώσκον πέναν. 440. α. μεσιτέοντος οἰκείου Θεῷ καὶ ἁγίων γεγένηται. 501. γ. δ. κτ. καὶ δεῖλοι τῷ πατρὶ. 1199. ζ. τί τὸ τίω ἀνάληψιν ἐμφαίνον. 538. β. τί τὸ τίω ἀναρχον καὶ χρονικῶν σημαῖων γάνησιν. 541. γ. δι' αὐτῆς οἰκονομῆτο τὰ ἀποβρῆτότερα. 566. β. ἀναμόρφωσις μέχρις Ἀδάμ. 593. ε. ἀντιλήψεις αἱ τρεῖς τίνες. 597. ε. ζ. κτ. τῇ ἐπιφανείᾳ οἱ μὲν ἐτυφλώθησαν, οἱ δὲ ἀνέβλεψαν. 606. β. τῇ μετῆσιν ἢ ψυχῇ σάζεται. 665. ε. τὸ μυστήριον ἐκ τῆς τῆς κόσμου καταβολῆς προσεγνωσμένον. 667. δ. τίνες μεθίξουσι τῇ τῶν ὁμοπίστων σιωπεργείᾳ. 668. β. τὸ πάθος ἐπὶ τῇ τῶν αἰώνων σωτελείᾳ. 670. ε. αἱ μέτοχοι ὅποιοι εἶναι ὀφείλουσι. 673. δ. 683. γ. καὶ 996. ζ. καὶ οἱ δι' αὐτῆς ἡγιασμένοι ὅποιοι. 685. β. μυστήριον ὅλας τῆς οἰκουμένης. αὐτ. ε. τύπος ὁ αἰώνιος. ζ. καὶ τὸ πρόβατον. 695. ζ. μὴ καθῆται εἰς τίω ἀνω ἀφῆσται πῆλον. 706. β. σοφία καὶ γνώσει τέλειον. 762. β. μεσιτέας Θεῷ ἐγγίζου. 845. γ. ἀνατολή

Ο ΤΩΝ ΑΞΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΩΝ ΠΙΝΑΞ.

Σύμβολα. 1046. β, γ. τὸ τὸ τιῶ ἐκ ἐπι ἔχουσαν τὰ
 φητικὰ σάρκα προσητεῦον. 1047. β. τῆς εἰς ἔρανον
 αναβάσεως τὸ τὸ σύμβολον. 1050. α. καὶ τὸ τὸ ἀνιγ-
 μα. 1084. η. τῆς φύσεως ἡμεῖς κοινῶν. 1106. ζ. δι'
 αὐτῆ μόνη προσιτὸς ὁ πατήρ. 1115. ζ. ἡ ἀνάνθρωπησις
 Φῶς. 1:29. ζ. καὶ ὑπὸ τῆ πατρὸς προαναφωτισμένη.
 1522. δ. δι' αὐτῆ ἡ πάντων ἐλοδθέρια. 1141. ε. ἡ πα-
 ρετία καιρὸς ἀφέσεως. 1142. ζ. καὶ ἔρθεω ὁμοία. 1293. α.
 καὶ τὸ τὸ αὐτῆς σημεῖον. 1520. ε. οἰκέται τίνες. αὐτ.
 δι' αὐτῆ ἡ αὐταῖς θεαῖς βίβλοις ἀπογραφή. 1163. α.
 τῆς ὑποστάσεως ἐ καθικνεῖται ὁ θάνατος. 1219. η. τῇ
 ἐγέρσει οἱ ἐχθροὶ πεπλώκασι, καὶ ἡ οἰκεμένη ἐπέτρεψε.
 1229. δ. γυνική ἡ δι' αὐτῆ οικονομία. 1243. ζ. ἡ ἀνα-
 βιώσις ὡσπερ ἐξ ὕπνου ἐγρηγορησις. 1280. ζ. ἡ διδασκα-
 λία τῇ τῶν Γαυμαίων σωθήκασι Βασιλεία. 1342. ε. ὁ
 τιῶ εἰς Αἴγυπτον διακομιδῶ δηλῶν χρηματισμός τις.
 1343. α. τῶν ἐχθρῶν αὐτῆ ἔθνη πότε ἐσόμεθα. αὐτ.
 τιῶ βασιλείαν ἐδέξαι ἀν μεταστῆσιν. αὐτ. γ. τῇ ἀνα-
 στασει ἡ ἐν πνύματι περιτομή εἰσῆχθη. 1376. α. διὰ
 τὸ πάθος δεκτῆ ἡμῶν ἡ θυσία. 1370. δ. ἡ διώαμις τῆς
 αὐ ἀδῆ ἀνίστι. 1411. γ. ἡ πρεσβεία τῶν ἐξωρίσων
 σωτηρία αὐτ. παρ' αὐτῆ τῶν ἀναγκαίων ἡ γυνῶσις.
 1519. β. τῆς Θεότητος μάρτυρες οἱ Προφήται. 1520. η.
 αὐτῆ τε καὶ τῆ Μαυσέως παράθεσις. 1522. ζ. η, κτ. δι'
 αὐτῆ εἰς τιῶ τῶν ἔρανον βασιλείαν εἰσκομισμέθα.
 1616. ζ. δι' αὐτῆ ἡ τῶν ἔθνων ἐκλογή. 1635. ζ.

Χρῖσθ ἡ σῶρξ ἔχει μέλι καὶ γάλα. 530. γ. ἀληθῆς
 βρωσις. 671. β. τῶ τῆς θείας ἐσίας πρὶ συμπεπλεγ-
 μῆ. 672. ε. δι' αὐτῆς αὐτῆ παχυτέρως μεταλαμβάνο-
 μεν. αὐτ. ζ. τρεφή. 673. β. ὁποῖος δὲ εἶναι τῆς αὐ-
 τῆ μεταλαμβάνοντας. 674. ζ. ἀφθαρτος. 836. γ. καὶ
 895. ε. τῆς ἐκ τῆς ἀμαρτίας φθορᾶς ἐλοδθέρια. 837. α.
 πάθος δεκτῆ. αὐτ. β. τῆς ἐν ἀδῆ φθορᾶς ἀμέτοχος.
 αὐτ. γ. ἐδέποτε χωρὶς ἀγιότητος. 1203. β. τίσι με-
 ταληπτόν αὐτῆς. 1288. γ. μετ' αὐτῆς καὶ τὸ αἶμα
 δίδοται. 1487. α. αὐτῆς τε καὶ τῆ αἵματος μεταχῆν
 δεδωρηται. 1500. δ.

Χρῖσθ τὸ αἶμα ἵποια ἀποτελεῖ. 111. ε. ἀγιάζει τιῶ
 γλυτῆν καὶ τὰ χεῖλα. 671. β. ἀσφαλίζει τὸ σῶμα.
 αὐτ. δ. σφραγίζει πρᾶξιν καὶ λόγον. αὐτ. ζ. φυλακῆ
 τῶ αὐτῶ κατασημῶσθαι. αὐτ. ἀπαλλάττει φθορᾶς.
 684. γ. καὶ ἀκαθαρσίας. 687. ζ. τίς ὁ τύπος αὐτῆ.
 684. γ. καὶ 1046. δ. ἀνὸς τέτρα ἐκ ἐπι σωτηρία. 684. δ.
 φυλακῆ. 688. β. πάντας ἐρβάντισε. 827. ζ. καὶ 828. γ.
 δικῆς ἀπαλλάττει. 1264. ε.

Χρῖσθ ὁ θάνατος τιῶ τῶν ἀνθρώπων ἀνέπλασε φύσιν.
 121. ε. τί σημεῖον ἔχει. 597. δ. ἱερός. 889. γ. ἔρπει
 εἰς θεοπρεπῆ δῖξαν. 890. α. ἀνδρωῖει τιῶ εἰς τὰ ἀγία
 εἰσδραμῆ. 969. ζ. ἐκ εἰς μερισμόν, ἀλλ' εἰς ἄωτον.
 983. δ, ε. ἱερός καὶ ἅγιος. 993. α. ὑπὲρ τίνος. 1060. ζ.
 θανάτου λύσις. 1100. ζ. καὶ τὰ πλημμελήματα ἀφα-
 νισ, καὶ τῇ ἀνω ἱερουσαλήμ ἀποδώσει. 1409. δ, ε. λύ-
 σις τῆς ἀμαρτίας. 1410. η. ὑπὸ τῆ θανάτου τῆ ἀρ-
 χιερείας ἀντιτόμος. 1411. β.

Χρῖσθ εἰ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ἐπεφύοντο. 534. γ.
 αὐτὸ μὴ λεπτιῶντες τὸν ἐπ' αὐτῶ λόγον τίσιν ὁμοιοι.
 674. η. ὁποῖος δὲ εἶναι τῆς ἀκαθαρσίας. 708. δ. ἐν
 αὐτῶ τὸν πατέρα τεθεάμεθα. 834. ζ. αὐτῶ πᾶσα
 δικαιοσύνη. 884. γ. καὶ 993. γ. ἐ πρόσσει τὰ ἐπόμονα
 ἀνθρώπων φύσιως. 961. α. ἐν αὐτῶ καὶ τῶν εἰς Θεὸν
 αἰτιαμάτων ἡ ἀφῆσις. 986. γ. ἐν αὐτῶ τὸ πνεῦμα τὸ
 ἕνιον μεμῆκε. 987. γ. διαφῆρας αὐτῆς προσάγεμεν.
 1060. ζ. αὐτῶ αὐτῶ αὐτῶ. 1169. α. διὰ τῆς ἐν
 αὐτῶς λυτῆνται τῆς ἀμαρτίας εἰ δέλοι. 1499. ζ.
 ἀκαθαρσίας. 1535. η, καὶ 1561. δ.

Χρῖσθ ἡ ἀκαθαρσία τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀίχμαλα-
 σιῶν.

Χρῖσθ ὅλη καὶ χρῆσις τις. 1391. α.
 Χώνδωμα τί. 1588. ε, η.
 Χωρήβ τί σημάει. 1423. γ.
 Ψ.
 Ψαλιμὸς ἐπὶ σώματος ἅπαντες φέρει. 1625. ε.
 Ψυδοπροφήται καὶ ψυδοδιδάσκαλοι λίθοι καλέμοιοι.
 1053. δ.
 Ψυδοπροφήτης ἐκ ποίας διωάμεως θανατωρεγῆ.
 1489. γ.
 Ψυδορξία μολυσμὸς ἐξείσιος. 979. ζ.
 Ψεῦδος ὁ μὴ διελέγχων κοινῶς τῆς ἀμαρτίας. 981. α.
 Ψυδοαὶ τὸ ὑπὸ ἔξῆτιαν ἀνεγκλητον. 1318. γ.
 Ψυχαὶ αἱ θεοφιλεῖς ὁποῖαν θύει θυσίαν. 1518. γ. εἰς
 τιῶ ἀνω ἱερουσαλήμ πᾶσα θυσία θύει. αὐτ. δ. ἀντὶ ἡλι-
 κῶν ἐκλαμβανόμενα. 1639. γ. ἄγγελοι αὐταῖς πα-
 ραλαμβάνουσιν ἐξίσσας τῆ σώματος. 1674. α.
 Ψυχᾶς ἱεραῖς τί πρέπει. 893. η. ἐπι τῆς ἀγωνίας μετὰ
 τιῶ ἀνέυθιν ἀπαλλαγῆ. 1673. β. ἐπὶ τιῶ ἀνω πορείαν
 πορευομέναις ἀνθίστανται αἱ πονηραὶ διωάμεσι. αὐτ. ε.
 Ψυχῆ ἐκ τῶν ἀνεργῶν γωριζομένη. 52. β. ἐκ ἐκ τῆς
 ἐσίας τῆ Θεῆ ἐσι. 61. α, καὶ 62. δ. τί ἐστιν. αὐτ. γ. καὶ
 62. β. διατὶ μετὰ τὸ σῶμα ἐπλάσθη. 61. δ, 62. δ. ἐκ
 ἐσι τῆ Θεῆ ἐμφύσημα. 62. α. ἡγῆται πάσης τῆς τῆ
 ἀνθρώπου ὑποστάσεως. 62. ε. αὐτῶ αἵματι ἀνεργῆ. 157. ζ.
 ἐ πᾶσα νεθεσιαν δῆχεται. 216. γ. κινεῖται πολλῶν
 ἀφ' ἑαυτῆς. 347. β. ἐπεισάγεται τῶ σώματι. 599. δ.
 εἰς τίνα τριμερῶς διαρεῖται. 718. α. ἡ θεοφιλῆς σκευὸς
 τίμιον. 741. δ. ἡ Θεῶ ἀνακειμένη ἀνεξάλειπτον ἔχει
 τὸ ἔλεος. 773. ζ. ἡ βράθυμῆσασα ὑπὸ τῶν πονηρῶν πε-
 ρισχυρίζεται πνύματων. 824. β. πότε κωλύεται τιῶ
 τῆς ὕπερβείας ὀδὸν ἀνύειν. 826. α. ἐν τοῖς κρείττοις
 διαρεῖται ἐ διώαται ἐ τῶ σώματι ἔστα. 895. α. τίς ἀν
 εἶη λυχνία. 902. γ. ἐκ τίνων σωῖση. 957. ζ. τιμία
 παρὰ τῶ Θεῶ. 964. ε. πότε σῶζεται. 999. β. ἐρχο-
 μῆν εἰς γυῖσιν μολύεται. 1028. γ. τίς μικρὰ τῶ νό-
 μω. 1037. δ. ἐκ ὁμοίως τῶ σώματι διαλύεται. 1076. γ.
 εἰ μὴ ἐτεθῆρῆτε, τῆ σώματος ἐκ ἐχωρίζετο. αὐτ. δ.
 ἡ ἐξ ὕδατος καὶ πνύματος ἀναγεννηθεῖσα πότε τῶν
 ἀγίων μετέχει. 1112. ε. ἡ θεοφιλῆς γονιμοτάτη.
 1457. γ. ἡ ἀνήμερος καὶ ἀτίθασος τις. 1532. β. ἡ
 κατηχημένη τίνι ὁμοία. 1554. δ, ε, κτ. φυλάττεται
 μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας. 1672. η.

Ψυχῆ τῇ τεταραγμένη τις ὁ ἀνοικῶν. 926. δ. τῇ δικαίᾳ
 ἀναποσημαίνεται σφραγὶς θεία. 933. ε, ζ. τῇ τραυμα-
 τιδέση μῆναι ἐλή. 1031. γ. τῇ παρῆνῶ σωῖσιν ὁ
 Χρῖσθ. 1106. α. τῆ σώματος χωριζομένη ἄγγελοι
 σικαντῶσι καὶ Δαίμονες. 1672. ζ, η.

Ψυχῶ πῶς δὲ καθιερωθῆναι. 599. ε. πῶς δὲ τιμᾶν τὸ
 ὄν. αὐτ. η. λεπρῶν ἡ κακία ἀπεργάζεται. 1031. ζ.
 πρὸς ἡδονὰς διαχῆσθαι βδελυρόν. 1043. η. πεπυρω-
 μῶν τίνα χρῆ ἔχειν. 1069. ζ.

Ψυχῆς διαίρεσις. 672. α. ὁ θάνατος τις. 795. δ. ἐδὴ
 ἀμεινον. 796. ε. τὰ ἐκ διαγῆ βελδύματα πότε γνω-
 ρίζεται. 1052. ε.

Ψυχῶν διαμονῆς ἀπόδειξις. 1304. β. τῆς ἀθανασίας
 δήλωσις. αὐτ. ε.

Ω.
 Ὠδὴ τί. 715. β, 1621. α, καὶ 1622. α.
 Ὠδὴν παρὰ τῇ Γραφῇ τί. 721. α.
 Ὠμόσας τίς κακοποιῆται, καὶ λαθῶν διατὶ ἀμαρτάνει.
 982. α.
 Ὠν τίνος δηλωτικόν. 1. δ, καὶ 585. α, β, κτ. διατὶ ὁ Θεὸς
 ἔσται ὀνόμασαι. 585. α. διατὶ προτέτακται τῆ, Θεῆς.
 586. γ. ἐτίας καὶ ὑπάρξειως ὄνομα. αὐτ.
 Ὠρ ἀνῆρ Μαρίας. 748. γ. κριτῆς ἀθέκαστος. 749. α.
 ἐκ ποῖε γυνῆς. 831. ζ.
 Ὠρας ἔπαχεν ὁ Σωτῆρ, ὅσαι διήλθον ἀφ' ἑ ὁ Ἄδάμ
 ἔφαγον, ἕως τῆς παραβάσεως καὶ κρίσεως. 89. β.
 Ὠυ γυνῆς ἡ περὶ ψυχῶν ἡμαρτημῆ δόξα. 63. ε.
 τῆς.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ .

Τῶν ἐν τῇ δε τῇ βιβλῷ εἰς τὴν Γένεσιν ὑπομνημάτων ἕνα τῷ Προκοπίῳ ἢ τῷ Ἀδήλῳ ἐπιγραφόμενα, ἐκδοθέντα ἤδη, ταῖς ἐσχάταις τῶν τῷ Φίλωνος καὶ Ὁριγενῆς συγγραμμάτων ἐκδόσεων εὑρηται. διὸ δὴ καὶ σημειώσασθαι ταῦτα ἐκ ἀπεικὸς ἡμῖν ἔδοξε.

Τὰ ἐν τῷ 2. Τόμ. τῶν τῷ Φίλωνος συγγραμμάτων, τῶν κατὰ τὸ 1742. ἔτος ἐν Λονδίῳ ἐκδοθέντων ὑρεθέντα.

Τὸ ἐν σελ. 141. τῆς δε τῆς βιβλῆς, ἢ ἡ ἀρχή· Ζητεῖται διατὶ, κλ. Καὶ τὸ ἐν σελ. 332. τὸ ἀρχόμενον· Ἐθάρξεν μὲν, κλ. Καὶ τὸ ἐν σελ. 340. τῷ Ἀδήλῳ, τὸ ἀρχόμενον. Ἀλλ' εἴ γε μετὰ δόλε. Ἐτι δὲ καὶ τὰ τῷ Φίλωνος, τὰ ἐν σελ. 325, 326, 330, καὶ 331. ἃ ἐν ταῖς ἐκδοτέμοις μὴ ἀνεπισημασμένα ἐκείνη σσημειώται. ἐν τῷ τέλει δὲ τῷ ἐσχάτῳ, εἴτεν τῷ ἐν τῇ 331. σελ. ἀντὶ τῷ, ἔξω, ἄξω, γέγραπται ἐν αὐτῷ τῷ 2. Τόμ.

Τὰ ἐν τῷ 2. Τόμ. τῶν τῷ Ὁριγενῆς συγγραμμάτων τῶν κατὰ τὸ 1733. ἔτος ἐν Παρισίῳ ἐκδοθέντων ὑρεθέντα.

Τὸ ἐν σελ. 28. τῷ Προκοπίῳ. Καὶ τὸ ἐν σελ. 59. τῷ Ἀδήλῳ. τὸ ἀρχόμενον. Τὸ, βίβλος, κλ. ὃ δὴ καὶ ἐπιδιορθώσων, εἴτεν ἀντὶ τῷ, καθόλου κείται, γρ. καθόλου ἔ κείται. καὶ ἀντὶ τῷ, παραλελειφθῆται, παραλελειφθῆται. ἃ δὴ ὁρθῶς ἔχει ἐν αὐτῷ τῷ 2. Τόμ.

Τὸ δὲ ἐν τῇ 67. σελ. τῷ Ἀδήλῳ ἀπόσπασμα δοκεῖ τέτε· (κείται ἐν τῇ 28. σελ. τῷ εἰρημ. Τόμ.) Τέθειται ἐν τῇ ἐρμιωείᾳ, κῆπον ἐν Ἐδέμ, κυρίως, ἡδύ. ἐκὲν παραδεδωκασιν Ἐβραῖοι, ὅτι ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐφύττωσε τὸν παράδεισον, ἢ τὸν κῆπον, Κύριος ὁ Θεός, Ἐδέμ καλεῖται· καὶ φαίνεται αὐτὸν μέσον εἶναι τῷ κόσμῳ, ὡς κέρυον ὀφθαλμῶ. διὸ καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Φιστὸν ἐρμιωεύσασθαι ζῶμα κέρυον, ὡς ἐν τῷ Ἐδέμ ἐκπορευόμενε τῷ ποταμῷ τῷ πρώτῳ. ὃ δὲ παραδιδόσασιν τοῖτον ἐστίν. Ἐδέμ, ὡς ἐρμιωεύσασθαι ἡδύ, ἢ πρὶν τὸν κῆπον γενέσθαι. ἐν αὐτῷ γὰρ καὶ ὁ κῆπος ἐφύττωσθαι. Ὁμοίως καὶ τὸ ἐν σελ. 123. τῷ Προκοπίῳ. ἢ τὸ ὅλον τόδε· (ἐν σελ. 30. τῷ αὐτ. Τόμ.) Εἰ μετὰ τὸ γενέσθαι τὸν Μαθουσαλά ἀνερέσθησε, πρὸ τέτε κατὰ τὴν Γραφίαν ἐκ τῷ ἀνάστατος. δηλον, ὅτι ἐκ μετανοίας ἀνερέσθησε, ὅτε ἐγέννησε τὴν τῷ θανάτῳ ἐξαποστολίῳ, ὃν εἶχον πρὶν γενέσθαι αὐτόν.

Καὶ τὸ ἐν σελ. 136. τῷ Προκοπίῳ. τὸ ἀρχόμενον. Εἰ κοινότερ. ὅπερ ἀντὶ τῷ, ἐπιφέρει, ἐπιφέρεται ἔχει ὁ Τόμ. Καὶ τὸ ἐν τῇ σελ. 138. τῷ Προκοπίῳ. καὶ τὸ ἐν τῇ 147. τῷ Ἀδήλῳ. τὸ ἀρχόμενον. Θεοτέρως τινός. Καὶ τὸ ἐν τῇ 144. τῷ Προκοπίῳ. τὸ ἀρχόμενον. Ζητήσασθαι δ' ἂν τις, προσεδείξασθαι αὐτῷ καὶ τῆς ἐκεῖ σημειώσασθαι.

Τὸ δὲ ἐν τῇ 146. σελ. τῷ Ἀδήλῳ. σαφέστερον ἐν τῷ Τόμ. (ἐν σελ. 31.) ἔτω· Μήποτε πρὸς ἀντιδιαστολίῳ μέλλοντος κατακλυσθῆναι γενέσθαι πυρὶ, πρόκειται ἐνταῦθα, τῷ ὕδατος. Τὸ δὲ ὑπὸ τῷ Ἀδήλῳ. ἐν σελ. 157. μνημονοῦμενον τῷ Ὁριγενῆ. ὑπόμ. ἐστὶ τόδε· (ἐν σελ. 32. τῷ Τόμ.) Ἀπεμφανίοντος τῷ ἔργῳ, λεκίλον, ὅτι θηρία διωάμεν ἀντικείμεναί εἰσι, τῷ ἀμαρτανύσαν τὴν ψυχὴν ἀποθνήσκον, ἀφ' ὧν τῆς χειρὸς ἐκζητηθήσασθαι ὁ θάνατος τῷ ἡμαρτανύκωτος. διωάτον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κλητῶν αὐτὸ ἐκλαβεῖν, ἀφ' ὧν τὸν κεραιτιστὴν ταῦρον λιθοβολεῖσθαι προσέταξεν. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῷ Ἀδήλῳ. τὸ ἐν σελ. 158. τῷ Ὁριγενῆ. ἐστὶ. Τὸ δὲ ἐν σελ. 173. τῷ Ἀδήλῳ. μέρος τῷ δε· (ἐν σελ. 34. τῷ Τόμ.) Τοῖς μὴ νοῦσι τὸ, ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἔσμων, καὶ διὰ τῷτο ἀνεμμένοις ὑπόσασθαι ἰδίαν ἡδύ, προσοίσωμεν τὸ, ἢ πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἐν, καὶ φωνή μία πᾶσι. ζητῶντες δὲ διαφορὰν χεῖλος, κλ. ἀντὶ δὲ τῷ, τὸ δὲ χεῖλος, τάχα δὲ τὸ χεῖλος, ὁ Τόμ. γράφ. Ὁμοίως καὶ τὸ ἐν σελ. 177. τῷ Ἀδήλῳ. μέρος τῷ δε· (ἐν τῇ αὐτ. τῷ Τόμ. σελ.) Γνώρισμα κακίας τὸ συγχυθίωσθαι τὰς γλώσσας· γνώρισμα ἀρετῆς, ὅτε ἢ πάντων τῶν πιστεύοντων καρδία καὶ ψυχὴ μία. καὶ ἔτω τῶν τῷ Γραφίᾳ ἀνερέσθησε, ὅτι ὅπερ πλῆθος ἀριθμῶ, ὅπερ χίσμα, ὅπερ διαίρεσις καὶ διαφωνία, καὶ ὅσα τοιαῦτα, κακίας ἐστὶ γνώρισμα· ὅπερ δὲ ἐνότης καὶ ὁμόνοια, καὶ πολλὴ διωάμις ἐν λόγοις, ἀρετῆς γνώρισμα.

Καὶ τὸ ἐν σελ. 196. τῷ Ἀδήλῳ. ἢ ἡ ἀρχή· Περαιτὶς ἐκαλεῖτο. τῷ Ὁριγενῆ. ἐστὶ. Τὸ δὲ ἐν σελ. 205. μέρος τῷ δε· (ἐν σελ. 35. τῷ Τόμ.) Οὐκ ἢ κατὰ τὸν πιστεύσαντα πίστιν λελογισμένῳ αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην ἀπιστεῖν, ὡς ἂν τις οἰθεῖται. ἀλλὰ μήποτε πιστεύσας πρότερον, νῦν καὶ γινώσκει αἰτεῖ περὶ τῶν πεπιστευμένων. ἢ νομοθετεῖ δὲ τῷ Ἀβραάμ θύειν ὁ Θεός, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ παλαιότατοι τὰς ἐκνομίας διὰ τέτων ἐβεβαίωσαν. Ὁμοίως καὶ τὸ ἐν σελ. 209. τῷ Προκοπίῳ. μέρος τῷ δε· (ἐν σελ. 36. τῷ αὐτ. Τόμ.) Διὰ τὴν δὲ περιουσίαν ἔτη λέγει ὁ Ἀπόστολος λ', τὰ τε τῆς διαθήκης, ἢ ἐπαίσησασθαι μετὰ τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου πορείας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ τῆς τῷ νόμου δόσεως; Οὐ μάχεται τὰ ἐνταῦθα τοῖς ἐν τῇ Ἐξέδῳ γεγραμμένοις. ἐκεῖ γὰρ εἴρηται, μετὰ ὑλ' ἔτη ἐξῆλθον ἡ διωάμις Κυρίου ἐκ τῆς Αἰγύπτου· ἐνταῦθα δὲ, μετὰ ὑ φησὶν. ἀλλ' ἐπιστήσασθαι δεῖ, ὅτι ἐκ ἐρρέθη, ὡς πληρωθέντων τῶν ὑ ἐτῶν ἐξῆλθον, ἀλλὰ μετὰ ὑ ἔτη, ὅπερ ἐμφαίνει καὶ τὰ λ'.

Καὶ τὸ τῷ Ἀδήλῳ. τὸ ἐν σελ. 215. τῷ Ὁριγενῆ. ἐστὶ. Τὸ δὲ ἐν σελ. 218. τῷ Ἀδήλῳ. ἐν τῷ εἰρημ. Τόμ. σωτήρα κλ. ἔτω· Τὰς ἐρμιωείας τῶν ὀνομάτων ζήτες· διωάμις γὰρ ὀνομάσθησαν ὑπὸ τῷ ἀγίῳ πνεύματι· ἀλλὰ μὴ καὶ τῷτο χρεῖ ἐιδέναι, ὅτι τὰ ὀνόματα ἔξων ἐστὶ, καὶ καταστάσεων, καὶ πισοτήτων δηλωθέντων ὧν ἐστὶν ἰδεῖν τὴν ἐπιτηδεύοντα τῷ ὀνομαζομένῳ.

Καὶ τὸ ἐν σελ. 239. τῷ Ἀδήλῳ. ἢ ἡ ἀρχή· Ἐξαιρέτον. γράφ. δὲ Ἐξαιρέτον τι, ἢ ἄλλο (ἐν σελ. 36.) καταλληλότερον γάρ. Τὸ δὲ ἐν σελ. 242. τῷ Ἀδήλῳ. μέρος ἐστὶ τῷ δε· (ἐν σελ. 36.) Οὐκ ἢ ἔνδον Σοδόμων Λῶτ, ἀλλὰ παρὰ τὴν πύλιν. εἴπαμι δ' ἂν αὐτός, ὅτι Ἐξαιρέτον τὸ ἔξω τῶν Ἐξαιρέτων τῶν Ἀβραάμ ἐκάθητο ἐπιτηδῶν διὰ φιλοξενίαν καὶ παρὰ κερσῶν ἐκείνη συγγνής καὶ μιμητῆς τῶν τρέπων ἐκαθέζετο παρὰ τὴν πύλιν· ἐσπέρας ἤδη καταλαβέσθαι· εἰδὼς μάλιστ' αὐτῶν ἐν Σοδόμοις ἀνάπαυσις.

Τὸ δὲ ἐν σελ. 243. τῷ Ἀδήλῳ. ἐν τῷ Τόμ. ἢ ἡ ἀρχή· Ἐξαιρέτον. γράφ. δὲ Ἐξαιρέτον τι, ἢ ἄλλο (ἐν σελ. 36.) Οὐκ ἢ ἔνδον Σοδόμων Λῶτ, ἀλλὰ παρὰ τὴν πύλιν. εἴπαμι δ' ἂν αὐτός, ὅτι Ἐξαιρέτον τὸ ἔξω τῶν Ἐξαιρέτων τῶν Ἀβραάμ ἐκάθητο ἐπιτηδῶν διὰ φιλοξενίαν καὶ παρὰ κερσῶν ἐκείνη συγγνής καὶ μιμητῆς τῶν τρέπων ἐκαθέζετο παρὰ τὴν πύλιν· ἐσπέρας ἤδη καταλαβέσθαι· εἰδὼς μάλιστ' αὐτῶν ἐν Σοδόμοις ἀνάπαυσις.

Καὶ τὸ τῆ Προκοπ. τὸ ἐν σελ. 252. τῆ Ὀργυέν. ἐστίν. ὡσαύτως καὶ τὸ ἐν σελ. 259. ἔῃ ἀρχή· Ἐμ-
Φασιν ἔχει. Καὶ τὸ τῆ Κυρίλ. τὸ ἐν σελ. 279. ἔῃ ἀρχή· ἐπαμάδιον γὰρ ἔχων. Καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ τῶ
Ἀδύλῳ ἐπιγραφεύοντα, καίπερ τῶ εἰρημένῳ Τόμ. μὴ κείμενα, τῆ Ὀργυένες εἴκει.

Διόρθωσις τῶν ἐσφαλμένων.

Σελ. 14. ΒΑΣΙΛΙΟΥΤ. γρ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥΤ. σελ. 16. β. κὰν... εὐρε. γρ. κὰν... εὐρε. σελ.
26. (1). γρ. (2). σελ. 28. ζ. ὑπολειψομένων. γρ. ὑποληψομένων. σελ. 50. δ. Σινᾶ. γρ. Σινᾶ. σελ. 56.
ε. λείπον. γρ. λείπον. σελ. 82. δ. κόμω. γρ. κόσμω. σελ. 85. ζ. κὰν. γρ. κὰν. σελ. 86. δ. ἔ. γρ. ἔ
σελ. 88. α. παρασδείσθ. γρ. παραδείσθ. σελ. 96. α. ὀργιζόμενον. γρ. ὀργιζόμενον. σελ. 116. α. σπηθερ.
γρ. σιδήρ. σελ. 118. ζ. ἐβδομικοντάκις. γρ. ἐβδομηκοντάκις. σελ. 120. β. ἐλυμήνατο γρ. ἐλυμήνατο.
σελ. 125. ε. κατησάσατο. γρ. κατηράσατο. σελ. 134. ζ. οἶόντε. γρ. οἶοντε. σελ. 149. Ἡσ. 4. 11. γρ.
43. 10. σελ. 151. ε. ἔξεισει. γρ. ἔξεισι. σελ. 153. α. προσεταχθη. γρ. προσεταχθη. αὐτ. β. δέξονται.
γρ. δέξονται. σελ. 159. α. ἐπαγγέληται τι. γρ. ἐπαγγέληται τι. αὐτ. δ. ἦς γρ. ἦς. σελ. 160. ἐπαγγέ-
λεται. γρ. ἐπαγγέλεται. σελ. 174. η. κατοικήτωσαν. γρ. κατοικέτωσαν. σελ. 176. β. (1) γρ. (2).
σελ. 177. α. γλώσας. γρ. γλώσας. αὐτ. δ. ἐξ ἔ γρ. ἐξ ἔ. σελ. 189. δ. σωφῶς. γρ. σοφῶς. σελ. 206.
β. τετραπόδια. γρ. τετράποδα. αὐτ. δ. διχῆ. γρ. διχῆ. σελ. 208. δ. ἀπαγγέλεθαι. γρ. ἀπαγγέλεθαι.
σελ. 216. α. τιμῶ γρ. τιμῶ. σελ. 219. ΑΛΗΔΟΥΤ. γρ. ΑΔΗΛΟΥΤ. σελ. 228. γ. ἐμίωσα. γρ. ἐμή-
τυσα. σελ. 235. γ. Ἀραάμ. γρ. Ἀβραάμ. σελ. 249. (1) ἄν. γρ. ὄν. σελ. 254. Δότ. 32. 31. γρ.
31. 32. σελ. 273. γ. ὀμῆμα. γρ. ὀμῆμα. σελ. 288. ζ. σωήλατον γρ. σωήλαττον. σελ. 290. α.
κύκλω. γρ. κύκλω. ὁμοίως καὶ ἄλλαχθὲ ὅπερ ἂν τύχη. αὐτ. ζ. θῆμα. γρ. θῆμα. ὡσαύτως καὶ σελ. 291. α.
σελ. 311. ζ. διδελύκασι. γρ. δεδελύκασι. σελ. 363. η. ἀλῆσα. γρ. ἀλῆσα. σελ. 367. μέλει γρ. μέλει.
σελ. 387. γ. γυνάτωσαν. γρ. γυνάτωσαν. σελ. 405. Πράξ. 5. 8. γρ. 5. 28. σελ. 468. η. Ρεβίμ, γρ.
Ρεβίμ. σελ. 474. β. τῶν ἕνα γρ. τὸν ἕνα. σελ. 497. α. Φαραά. γρ. Φαραά.] σελ. 504. Γεν. 10. 12.
γρ. 10. 21. σελ. 521. γ. συγηλήτε. γρ. συγκλήτε. σελ. 522. ζ. δυκνύς. γρ. δεκνύς. σελ. 535. Δότ.
32. 22. γρ. 33. 22. σελ. 564. δ. κηδεμονίας. γρ. κηδεμονίας. σελ. 565. ζ. τοίω. γρ. τοίω. σελ. 598.
γ. ἀλίας. γρ. ἀλίας. σελ. 645. ε. εὐζαδαί. γρ. εὐζαδε. αὐτ. κομιδῆ. γρ. κομιδῆ, ὁμοίως καὶ σελ. 655.
α. σελ. 656. γ. τῶν. γρ. τῶν. σελ. 663. (2). ἐκλείπωμαν. γρ. ἐκλείπωμν. σελ. 674. 2. Κορ. γρ. 1. Κορ.
σελ. 708. ε. ἀνεζδύγνυαί. γρ. ἀναζδύγνυαί. σελ. 710. α. ὄργανον. γρ. ὄργανον. σελ. 712. β. τόπος.
γρ. τόποις. σελ. 728. α. τῆς Φοίνικας. γρ. τῆς Φοίνικας.] σελ. 731. β. μασαϊκῆς γρ. μωταϊκοῖς. σελ.
732. 2. Κορ. γρ. 1. Κορ. σελ. 733. ζ. διεβρυνκῶς. γρ. διεβρυνκῶς αὐτ. ἀπαγγέλων. γρ. ἀπαγγέλλων. σελ.
734. δ. ἰέντες γρ. ἰέντες. σελ. 636. δ. κχεῖθαι. γρ. κχεῖθαι. σελ. 764. π. ἰῆσα. γρ. ἰῆσα. σελ. 816.
β. μιγνυῖαί. γρ. μιγνυῖαί. σελ. 871. κρέκας γρ. κρέκας. εἰάν τύχη. καὶ γὰρ ἐν 200. βιβλ. ἐπεδιωρθῆθη.
σελ. 884. β. ὁ δὲ. γρ. ὁ δὲ. σελ. 888. δ. ἰέρδον. γρ. ἰέρδον; σελ. 961. Ψαλ. 74. γρ. 47. σελ. 962. ε.
ἰῆσαι. γρ. ἰῆσαι. σελ. 963. γ. προσκείθαι. γρ. προσκείθαι. εἰάν τύχη. καὶ γὰρ ἐν 100. βιβλ. ἐπεδιωρθ.
σελ. 1001. ε. ἰχύει γρ. ἰχύει. σελ. 1014. γ. ἐλάσησαν. γρ. ἐλάλησαν. σελ. 1022. ε. αἶρων. γρ. αἶρων.
σελ. 1026. α. ἀπαλάτων. γρ. ἀπαλάτων. σελ. 1044. δ. ὠδίω. γρ. ὠδίω. σελ. 1066. Ψαλ. 76. γρ. 67.
σελ. 1105. γ. ταῖς ἑαυτὸν. γρ. ταῖς ἑαυτῶν. σελ. 1140. δ. ἀλῆσι. γρ. ἀλῆσι. σελ. 1225. α. ἀναζδύγνυ-
ναίτε. γρ. ἀναζδύγνυαίτε. σελ. 1227. β. Σινᾶ. γρ. Σινᾶ. σελ. 1265. ε. θάνατων. γρ. θάνατον. σελ.
1293. γ. εἰρημένων. γρ. ἤρημένων. σελ. 1324. δ. ἔδυσαν. γρ. ἔδησαν. σελ. 1333. β. ὄσα. γρ. ὄσα. σελ.
1363. (5) ἐν τῶ 18. γρ. 28. σελ. 1365. γ. ἔτως. γρ. ἔτω. σελ. 1380. η. χίλις. γρ. χίλις. σελ. 1383.
α. ἀλκίω. γρ. ἀλκίω. σελ. 1387. δ. κατορθωκότες. γρ. κατωρθωκότες. σελ. 1411. γ. ἐξωρίσαν. γρ. ἐξο-
ρίσαν. σελ. 1443. Ἰωάν 1. 14. γρ. 1. Ἰωάν. 1. 5. σελ. 1502. (2) γρ. (3). σελ. 1519. δ. πρὸς τὰ.
γρ. πρὸς τὴν. σελ. 1524. Ὡστ. 1. 4. γρ. Ἀμ. 5. 1, 2. σελ. 1525. γ. προδῆται γρ. προδῆται. σελ.
1541. ε. ὅτι γρ. ὅτι. σελ. 1589. α. ἐπι-ἐπιβριθῆσας. γρ. ἐπιβριθῆσας.